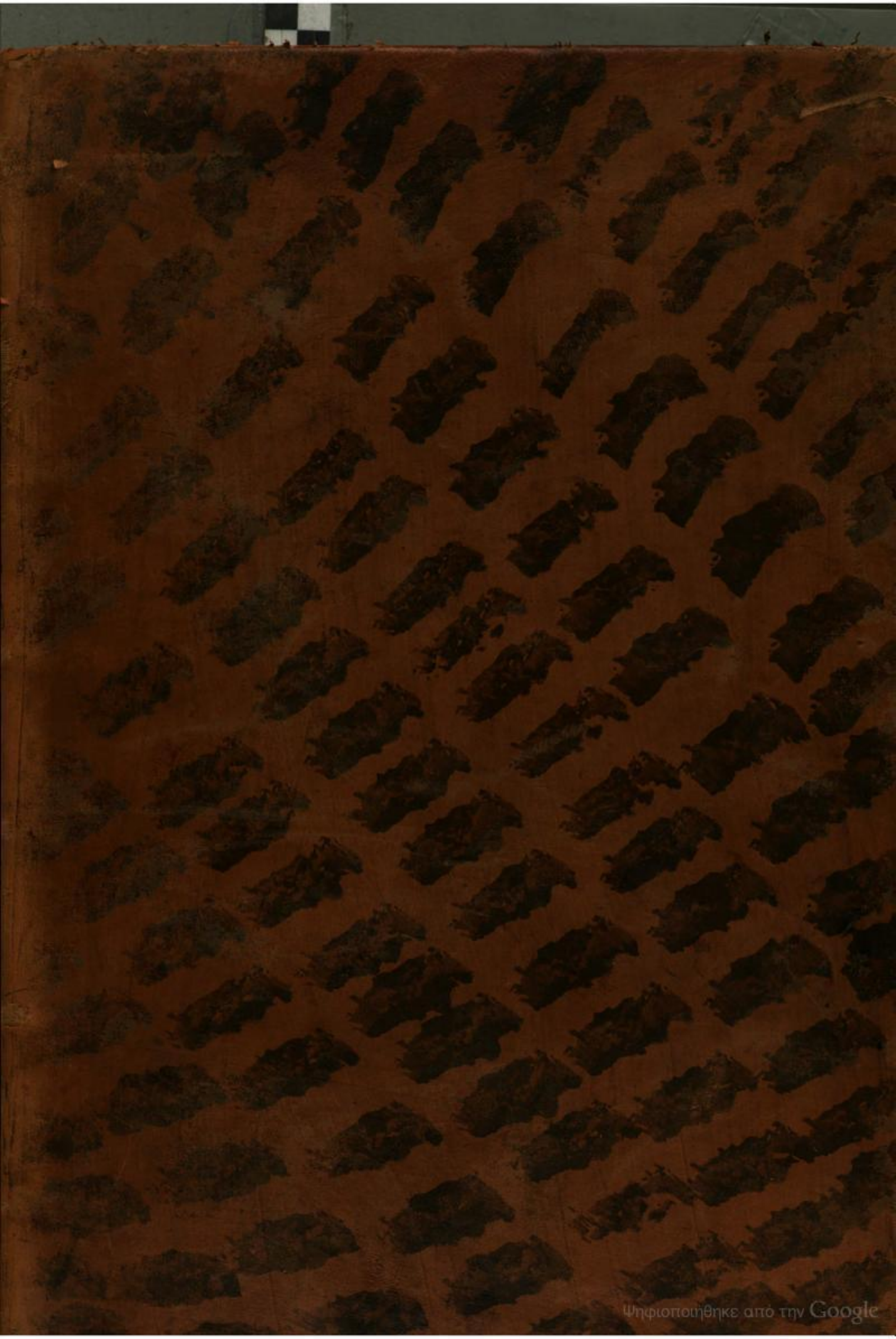
Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

~~R-2-1~~

D 2/10

Digitized by Google

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ
SIVE
PANDECTÆ
CANONUM
SS. APOSTOLORUM,
ET
CONCILIORUM
AB
Eccleſia GRÆCA receptorum;

NEC NON

Canonicarum SS. PATRUM Epiſtolarum:

Unà cum SCHOLIIS ANTIQUORUM ſingulis eorum annexis,

Et SCRIPTIS aliis huc ſpectantibus;

QUORUM PLURIMA

E

BIBLIOTHECÆ BODLEIANÆ

Aliarumque MSS. Codicibus nunc primum edita: reliqua cum iiſdem MSS. ſummâ fide & diligentiâ collata.

Totum Opus in duos TOMOS diviſum

GUILIELMUS BEVEREGIUS Eccleſiæ Anglicanæ Presbyter,

Recenſuit, Prolegomenis munivit, & Annotationibus auxit.

OXONII,
E THEATRO SHELDONIANO.
Sumptibus GUILIELMI WELLS & ROBERTI SCOTT Bibliop. *LOND.*

M. DC. LXXII.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

REVERENDISSIMO
IN CHRISTO PATRI & DOMINO D.
GILBERTO
PROVIDENTIA DIVINA
ARCHIEPISCOPO
CANTUARIENSI
TOTIUS ANGLIÆ PRIMATI & METROPOLITANO,

Et Auguſtiſsimo Principi CAROLO II. M. Britanniæ,
Franciæ & Hiberniæ Regi
A SECRETIORIBUS CONSILIIS.

AMPLISSIME PRÆSUL,

HAC tempeſtate, quando nihil fere placet niſi quod novitate commendatur, priſcæ Eccleſiæ jura in medium produxiſſe, ingratum prorſus videbitur Opus, & proinde aut ſupprimendum penitus, aut validiſsimo aliquo Patrocinio protegendum.

Hæc ſerio recolenti, animo meo protinus obverſaris, EMINENTISSIME PRÆSUL; Quis enim ſacros Eccleſiæ Canones pro dignitate tueri poterit, niſi qui ipſe doctiſsimus juxtà & ſanctiſsimus, mente illos complectitur, authoritate fovet, moribus exhibet; Præſidio demum ſuo ſub auſpiciis Auguſtiſsimi Principis

Ψηφιοποιήθηκε από την Goog

Principis, non illos modo, ſed & ipſam Britannici Orbis Eccleſiam quà quà patet, protegit & moderatur?

Quin & alio nomine Clementiæ veſtræ debetur hoc Opus, in cujus Laribus, THEATRO *nimirum illo, quo nihil pulchrius uſpiam, nihil magnificentius Sol videt, natum eſt atque in lucem editum: Ita certè ceu mancipium* Οἰκογενὲς *Glebæ Veſtræ ſe adſcriptitium geſtit; & origines ſuas, non tam agnoſcit, quam imputat jactitatque.*

Nec quidem ſinè numine aliquo contigiſſe reor, TYPOGRAPHEUM SHELDONIANUM, *cognominis ſibi molis æmulum, & (quæ inexhauſtæ à quâ utrumque fluxerat munificentiæ indoles eſt) geminum munus, Pandectis hiſce imbui primum & dedicari.*

Succedet deinceps, prælo obſtetricante, longo ordine SS. Patrum, Doctorum, Scriptorumque omnis generis erudita cohors, æternitatem ſuam SHELDONIANO *nomini, pariter ſacro, pariter æterno acceptam referens: In cujus felicitatis invidendam planè ſortem, me etiam aliquatenus perveniſſe duxerim, cui publica hæc & ſolennis data eſt occaſio, quâ clientelæ Veſtræ inſerar, & non modo apud præſens ſeculum, ſed & poſteros etiam memet profitear*

CLEMENTIÆ VESTRÆ

SERVUM HUMILLIMUM

ET OBSEQUIO OMNI

DEVINCTISSIMUM

ROB. SCOTT.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

PROLEGOMENA.

ETiamſi Eccleſia in Imperio ſit, unumque cum eo in ſingulis regnis caput commune habeat, reapſe nihilominus ab eo diſtinguitur, non ſecus atque anima à corpore; hoc enim medici, illa Theologi curæ committitur: proinde homo ex duabus iſtis conflatus partibus, commune eſt utriuſque regiminis ſubjectum, ſub diverſo tamen reſpectu, Imperio quidem quatenus ζῶον πολιτικὸν eſt, Eccleſiæ autem quatenus ζῶον ἀθάνατον, ſempiternæ ſcilicet fœlicitatis, vel miſeriæ capax. Enimvero homo convenientis ſibi ſocietatis ex naturâ appetens, iſtiuſmodi neceſſe eſt ſubjiciatur legibus, quibus talis ſocietas conſervetur; ad eam autem integrè conſervandam nihil amplius requiritur, quam ut caveatur, ne unus alteri noceat, ſed ſinguli ſibi invicem proſpiciant, & ſuum cuique tribuatur. Huic itaque rei ab Imperio conſultum eſt: quod propterea externis tantum hominum actionibus, per corporea ſcilicet exertis organa, advigilat, ut eæ nimirum ſuos intra limites ita coerceantur, ut nihil ex iis mali, ſed quantum fieri poteſt boni commodique, & aliis ſingulis & toti communitati emergat, ut ita quiſque ſe, & ſuis, & aliorum etiam ſocietate, quietè & tranquillè gaudeat. Verumenimvero homo non hominum tantum, ſed ipſius etiam Dei creatoris ſummique boni communione frui, eumque colere, & ad ſummam, quæ in creaturam conferri poteſt, fœlicitatem evehi ex naturâ comparatus eſt. Cùm is autem & veram erga Deum pietatem, & ſuam in eo beatitudinem neglectui habere plus nimio propenſus ſit; imprimis neceſſarium eſt, ut harum etiam rerum cura ei habeatur. Hæc autem Eccleſiæ concreditur: cui propterea, quoad ejus fieri poteſt, cavere incumbit, ut & debitus Deo omnipotenti honor à ſingulis exhibeatur, & ipſi ſuprema illa quibus nati apti ſunt gaudia conſequantur. Imperium igitur externis tantum hominum erga ſe invicem actionibus, Eccleſia omnibus eorum erga ipſum etiam Deum geſtibus intenta eſt: Illud corpora, hæc animas adminiſtrat. Chriſtiani, fateor, cives utrique ſubjiciuntur, ſed ei quatenus cives, huic quatenus Chriſtiani: & illud proinde præſentia tantum mala ab iis propulſare, hæc perpetua iis bona conciliare ſtudet. Vel ut ſummatim dicam, Imperium publicæ tantum in terris hominum quieti, Eccleſia æternæ etiam in cœlis eorum ſaluti conſulit.

II. Vel me tacente, nemo non videat quare hæc præmiſſa ſunt, & quid ex iis conſequetur. Ut enim ad præſcriptos Imperii conſequendos fines, leges ab eo ferantur neceſſe eſt, quibus ſinguli conſtringimur, & quarum ſervi omnes idcirco ſumus, ut liberi vivere poſſimus: ſic etiam Eccleſia præſtitutos ſibi fines nunquam aſſequetur, niſi ſuas habeat leges, quibus omnes teneantur, qui in ſpiritualem iſtam ſocietatem admiſſi ſunt. Et quidem inter Eccleſiaſticas haſce & civiles leges, non minus quam inter Eccleſiam ipſam & Imperium intereſt. Primo enim quantum ad pœnas iis annexas; leges civiles morte ſæpe puniunt, Eccleſiaſticæ nunquam, ut quibus vitam non eripere, ſed ſervare propoſitum eſt. Corpora ab utriſque caſtigantur, ſed ab illis externè, per verbera; ab his internè, per jejunia & luctus. Quinetiam leges Politicæ per publicam bonorum confiſcationem in delinquentes animadvertunt; Eccleſiaſticæ autem per depoſitionem, ſi Cle-

rici

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

rici sint, à gradu susceptо; sin laici, per segregationem à spirituali cœtu; & per anathemata iis inflicta: quæ sane talia sunt supplicia, quorum exigendi potestatem nullus unquam Imperator sibi arrogavit; nec jure arrogare potuit; siquidem omnis ista ligandi & solvendi potestas, in Apostolis solis & ipsorum successoribus ab ipso Deo, à quo omnis autoritas derivatur, sita sit, nullâ regum mentione factâ. Si autem de fide loquamur Christianâ, & legibus ad Ecclesiasticam spectantibus disciplinam, ipsi etiam Imperatores Christiani ingenuè multoties professi sunt, nihil sibi juris in istiusmodi sanciendis rebus tributum esse. Sic Constantinus Magnus, Valentinianus, Marcianus, Theodosius, aliique quorum verba alibi retulimus. Quin ipse etiam omnium peritissimus legum Imperator Justinianus, in eâ fuit sententiâ, leges nempe Civiles non præcedere debere, sed sequi Ecclesiasticas, idque sine dedignatione: *Secundum sacras*, inquit, *& divinas regulas, quas etiam nostræ sequi non dedignantur leges.* Novel. LXXXIII. Hinc est, quod etiamsi Imperatores multa de Ecclesiasticis personis & rebus in Constitutionibus suis ediderint, nihil tamen de novo constituerunt, sed ea tantum, quæ ab Ecclesiasticis synodis prius constituta fuerant, ipsi suâ etiam autoritate confirmarunt: Adeo ut quæcunque in Codice, aut in novellis, de personis, causisve Ecclesiasticis afferantur, ab Ecclesiasticâ aliquâ potestate antea sancita fuerint, quam illuc relata; ut ex singulorum istiusmodi locorum inductione cuivis canonici pariter atque Politici perito juris facile patebit. Quod etiam ex eo ulterius elucescit, quòd ad Ecclesiasticas, quæ emerserunt, dirimendas lites, & leges instituendas, ipsi etiam Imperatores concilia Ecclesiastica convocare soliti fuerunt. Sic enim Nicænum primum Oecumenicum à Constantino Magno; Constantinopolitanum à Theodosio seniore; Ephesinum à Theodosio juniore: & ut reliqua taceam, Chalcedonense à Marciano Imperatore congregatum est: Neque ullus ex *hisce* Imperatoribus causam aliquam à synodo, quam convocavit, discutiendam prius determinavit, quam ab ipsâ synodo judicata est. Quicquid autem à synodis Ecclesiasticis decretum est, à civili etiam potestate confirmari solenne fuit. Unde & omnes propemodum Canones qui hoc libro continentur, ab Imperatore Justiniano Rhinotmeto iis subscribente corroborati sunt. Nimirum Principes Christiani, ut ad Ecclesiæ præsidium, æque ac ad Imperii regimen, civilem sibi commissam habentes potestatem, eâ Ecclesiasticam per imperii sui provincias stabilire autoritatem, Canonicas tueri leges, & cavere ut Ecclesia pace sub suo fruatur patrocinio, & autoritatem ipsi concreditam libere exerceat, ex officio suo tenentur; ut veteres etiam Ecclesiæ Patres docuerunt. Et idcirco, etiamsi ipsi Imperatores inconsultâ Ecclesiâ Ecclesiasticas nunquam ferant leges, ut latæ tamen in imperio cujusque conserventur, ipsis etiam per civilem suam autoritatem providere incumbit.

III. Sed dicet forsitan nonnemo, quod multi sane nuper dixerunt, sacras scripturas Ecclesiæ regendæ sufficientes esse, ac propterea aliis ei non opus esse legibus, quam quæ conceptis verbis ibi promulgantur. Sed miror equidem quo tandem fato hic cuipiam primo in mentem venit, quod nec ullam rationis speciem præ se fert. Licet enim quicquid ad æternam uniuscujusque salutem necessario credendum est aut faciendum, summâ Dei omnipotentis misericordiâ, in sacris illis Eloquiis clarissimè revelatum fuerit: quantum tamen ad Ecclesiasticam spectat disciplinam, divina illa oracula non eo fine scriptis mandata sunt, ut istam in singulis determinarent. Hoc ex eo satis abunde constat, quod de hac re generalia tantum axiomata in sacris scripturis proponantur, è quibus etiam ut particulares determinationes deducantur, ibidem præcipitur. Exempli gratiâ, in decimo quarto capite primæ Epistolæ ad Ecclesiam Corinthiacam, ab infallibili Dei spiritu præscribitur, ut omnia fiant πρὸς οἰκοδομήν· item ut omnia διηρμένως, καὶ κατὰ τάξιν, fiant; cùm tamen non docetur, quomodo aliquid ad ædificationem fiat: neque definitur quid decorum sit, & regulare, neque quomodo aliquid decenter, & regulariter instituatur. Hæc itaque Ecclesiæ isti determinanda perspicuè relinquuntur: quæ etiam ut illa

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

illa determinet, diſerte hic præcipitur. Adeo ut nihil apertius eſſe poſſit, quam Spiritum Sanctum in his & ſimilibus ſacræ ſcripturæ locis dictandis, hoc tantum ſibi propoſuiſſe, ut generalia iſtiusmodi principia conſtitueret, è quibus particulares leges quotidie deducerentur: ſatis huic rei à ſe hoc modo proſpectum judicans, cum ipſe talem hominibus inſpirâſſet facultatem, qua ſpeciales regulas ex generalibus iſtis præceptis, prout occaſio poſtulaverit, efformarent. Et ſane cum ipſa etiam recta ratio à Deo ſit, quicquid per eam ex divinis illis præceptis colligitur, à Deo etiam eſt, æque ac ipſa illa præcepta à quibus colligitur: neque enim recta ratio aliquid ex iis colligere poteſt, quod ipſis non prius fuit à Deo inſitum. Et hujuſmodi quidem ſunt omnes Eccleſiaſticæ leges ritè conſtitutæ: quæ nimirum ſacris ſcripturis non tantum non repugnant, verum etiam iis pariter atque naturalis ipſius legis edictis ita fundantur, ut per rectam ex iis rationem elici poſſint. Et quæcunque hoc modo Eccleſiaſticæ ſanciuntur leges, ab illis neceſſe eſt, obſerventur, qui ei ſubjiciuntur poteſtati, qua ſancitæ ſunt.

IV. Quinetiam ubi iſta Eccleſiaſticas ſanciendi leges poteſtas reſideat, & quomodo ab ea ſanciendæ ſunt, ab ipſis ſacris ſcripturis haud obſcurè indigitatur. Nimirum in Actis Apoſtolorum traditur, quòd cum quæſtio in Eccleſia recens nata de circumciſione & lege Moſaica Gentilibus converſis imponenda exorta eſſet, ad hanc decidendam controverſiam, & legem de ea re ſanciendam Apoſtoli & ſeniores in ſynodo conveniebant, Συνήχθησ̃ δ̀ οἱ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Act. Apoſt. c. xv. ver. vi. Re in utramque partem deliberata, controverſia deciſa eſt, & Canon ſive lex Eccleſiaſtica ea de re ſancita, & in Epiſtola ſynodica promulgata, quod nimirum Gentilibus fidem Chriſtianam amplexis nihil amplius imponendum eſt, quam ut ab iſtis quæ immolata ſunt ſimulacris, & ſanguine, & ſuffocatis, & fornicatione abſtineant, ver. xxviii. xxix. Ubi primo obſervatum velim, abſolute & in ſe neutiquam neceſſarium fuiſſe, ut omnes Apoſtoli tunc temporis convenirent ad hanc determinandam quæſtionem, cum ſinguli eam determinare potuiſſent, ſiquidem unuſquiſque eorum infallibili in Eccleſiaſticis præſertim omnibus dijudicandis cauſis ſpiritu donatus fuerit. Unde obvium eſt cuipiam colligere, eos ad hanc methodum in iſto edendo ſtatuto cœlitùs directos fuiſſe, ut futuræ Eccleſiæ innoteſceret, quo pacto leges in ea ferendæ ſunt. Nimirum ut ii quibus in Eccleſia animarum cura committitur, Apoſtolorum & ſeniorum, qui ibi commemorantur, ſucceſſores, in unum congregati collatis omnium rationibus, illud pro lege ſtatuant, quod in Dei gloriam & animarum ſibi commiſſarum ſalutem magis conducere viſum fuerit. Nec opus eſt illud totidem verbis in ſacris ſcripturis contineatur. In Apoſtolica enim iſta ſynodo tam è providentia quam ſcriptura Divina diſputatum eſt: & Canon iſte Apoſtolicus ex iis quæ Deus pro Gentilibus fecerat, æque ac ex iis quæ Judæis præceperat, collectus. Namque S. Petrus primò oſtendit, ut Gentiles per ſuam Evangelii prædicationem ad Chriſtum converſi, & per ſpiritum ſanctificati fuerunt, vers. vii. viii. ix. Sanctus deinde Paulus & Barnabas declarant, quanta Deus miracula & prodigia inter gentes per ipſos ediderat. vers. xii. Quod S. Petrus demum aſſeruerat, S. Jacobus ſcriptis propheticis conſentaneum eſſe probat, vers. xv. xvi. Quibus itaque perpenſis, etiamſi nuſpiam Dominus diſertè imperaſſet, circumciſionem Gentilibus non imponendam eſſe, ipſi nihilo ſecius ſtatuunt ne imponatur, nimirum quod hoc ad Eccleſiæ ædificationem magis expedire viſum eſt. Hæc itaque forma eſt, atque ordo in controverſiis definiendis, & Eccleſiaſticis condendis legibus divinitùs præſcriptus, & ab Eccleſiâ propterea perpetuò obſervandus.

V. Hâc ipſis Apoſtolis præmonſtratâ viâ itum eſt etiam ab Apoſtolica ipſa & primitiva Eccleſia, licet diris adhuc perſecutionibus exagitata. Namque & tribus prioribus à Chriſti navitate ſeculis, frequentia paſſim celebrata fuerunt Epiſcoporum concilia, à quibus Eccleſiaſticæ, quæ emerſerunt, cauſæ judicatæ ſunt & leges conditæ, ut ex Tertulliano,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

liano, Cypriano, Euſebio, aliiſque conſtat. Et his quidem temporibus Canones, qui Apoſtolorum dicuntur, & Apoſtolici, conſtituti ſunt, & in codicem canonum Eccleſiæ primitivæ, qui primum in hoc opere locum obtinet, collecti, ſub finem ſcilicet ſecundi, vel ſaltem ſub initium tertii à verbo incarnato ſeculi, uti in præfatione ad annotationes in eoſdem canones probatum dedimus. Contra opinionem iſtam à nobis ibi aſſertam nihil hucuſque objectum audivimus, niſi quod unus ex iſtis canonibus contra Eunomianos conſtitutus videatur, qui non niſi quarto labente ſeculo exorti ſunt. Is eſt canon Apoſtolicus L. quo cautum eſt ne baptiſma unâ ſed tribus immerſionibus peragatur. Sozomenus autem tradidit, nonnullos aſſeruiſſe Eunomium, alios Theophronium Cappadocem & Eutychium Eunomii diſcipulos, primùm affirmaſſe, quòd ſacrum baptiſma non tribus ſed unâ tantum merſione peragendum eſt, in mortem nimirum Domini, Soz. Hiſt. Eccleſ. l. VI. cap. XXVI. Hæc itaque opinio iſti ferendo canoni occaſionem dediſſe videtur. Verum, ut huic doctiſſimi viri objectioni paucis hic ſatis fiat, licet hoc ipſum eſſe quod in dicto Apoſtolico canone prohibetur conceſſerim, minime tamen exinde conſequitur, iſtum canonem antea non conſtitutum fuiſſe. Primò enim Sozomenus hoc in loco de ſuis tantum diebus loquitur, vel iis ſaltem quibus Eunomius & diſcipuli ejus Theophronius & Eutychius extiterunt: adeo ut nihil amplius ex iſtis verbis probari poſſit, quam antiquum baptizandi ritum ab aliquo eorum iſtis diebus innovatum eſſe; Ac proinde etiamſi demus Eunomium, vel alium aliquem primùm iſtis temporibus aſſeruiſſe, baptiſma non in Trinitatem, ſed in mortem Chriſti, atque ideo non trinâ ſed unâ merſione peragendum eſſe, nihil tamen obſtat quin nonnullis retro ſeculis, ad quæ Sozomenus nequaquam reſpicit, idem ab aliis aſſertum fuerit. Quod etiam ex eo indubium redditur, quod longe ante Eunomium, Monarchiani, Praxeani, aliique complures hæretici Trinitatem denegarant: qui autem Trinitatem negant, trinam in baptiſmo merſionem admittere non poſſunt; quippe quæ tres diſtinctas in divina natura perſonas ſupponit, in quas ſingulas baptizatur. Quinetiam Tertullianus Praxean in Trinitatem non baptizaſſe, ac proinde nec trinam adhibuiſſe merſionem, haud obſcure indicat, ubi de Chriſto adverſus Praxean loquens, ait, *Et noviſſime mandans ut tingerent in Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, non in unum.* Tertul. adv. Prax. cap. XXVI. Neque enim video quare iſta verba, *Et non in unum*, adderet, niſi vel Praxeas ipſe, vel alius ſaltem aliquis hæreticus, non in Trinitatem, ſed *in unum*, Chriſtum ſcilicet, vel ejus mortem baptizandum eſſe contenderit. Sed ne diutius in his immoremur, hoc tantum adjiciam, quod non tantum ex Tertulliani aliorumque veterum ſcriptorum teſtimoniis, verum etiam ex ipſis Sozomeni verbis, loco ſupra citato, certiſſimum eſt, trinam in baptiſmo merſionem diu ante Eunomium ab Eccleſia Catholica uſitatum fuiſſe, uſque adeo ut ab ipſis etiam Apoſtolis manaſſe viſum fuerit, & Sozomenus eam vocaverit πάνυ ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων εἰσέτι καὶ ἐν πᾶσι φυλαττομένου ἔθους. Verum enimvero hoc nullibi in ſacris ſcripturis præceptum legitur. Præceptum eſt fateor, ut baptiſmus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti celebretur: ut baptizatus autem ter, ſemel videlicet ad nomen cujuſque perſonæ, in aquam immergatur, nuſpiam præſcribitur. Nec veri quidem ſimile videtur, talem ritum in ipſum baptiſmatis ſacramentum aliter introductum fuiſſe, quam ab aliqua Apoſtolicorum ſaltem virorum ſynodo, ut qui ſoli eum inſtituendi poteſtatem habuerint. Adeo ut hic ex iis potius nobis videatur canonibus, è quibus veneranda reliquorum antiquitas evincatur, quippe qui ab ipſis Eccleſiæ Chriſtianæ primordiis obtinuerit. Hinc itaque conſtat, quod ſi quid ponderis in iſto argumento concedatur, ſaltem non tanti eſt, ut alia omnia, quæ plurima ad noſtram adſtruendam opinionem accumulavimus, eo unico ſubvertantur. Sed venia huic digreſſioni impetrata, redeamus unde divertimus.

VI. Cæ-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

VI. Cæterum diſperſis tandem aliquando nigris perſecutionum nebulis, & læta per ſummam Dei miſericordiam Eccleſiæ indulta ſerenitate, multò frequentiora ubique terrarum coacta ſunt concilia, à quorum nonnullis reliqui, quos hoc opere exhibemus, canones conſtituti ſunt, aut confirmati. Prius autem quam de ſingulis agamus, locus exigit, ut pauca de conciliis in genere prælibemus: ut neminem fugiat, qualia fuerint concilia à quibus ſinguli Canones editi fuerunt. Conciliorum itaque duo fuerunt genera; Alia enim generalia, alia Particularia nuncupantur. Generalia ſunt ad quæ omnes totius Chriſtiani orbis Epiſcopi convocantur unde à S. Auguſtino, *Plenaria Concilia ex orbe univerſo*, non inepte appellata ſunt. Græci ea perpetuo vocant οἰκουμενικὰς συνόδους, hoc eſt, ſynodos ex toto ὑπ' οἰκουμένης, *terræ habitabilis* orbe collectas: licet vox οἰκουμένη etiam *Imperium Romanum* nonnunquam ſignificet, ut Luc. II. ver. 1. Ad conſtituendum autem hujuſmodi concilium, non opus eſt ut omnes totius orbis Epiſcopi eidem præſentes adſint, modo omnes accerſantur, ut adeſſe poſſint, ſi velint. Niſi autem omnes principalium quinque ſedium, Romanæ ſcilicet, Alexandrinæ, Antiochenæ, Conſtantinopolitanæ, & Hieroſolymitanæ Epiſcopi, vel per ſe, vel per Encyclicas Epiſtolas interſint, ea ſynodus Oecumenica, ſive generalis non habita eſt, præſertim poſtquam illi Patriarchæ audire cœperint. Neque etiam ullum eſt generale concilium, quod non Imperatoris juſſu, tam ex orientali, quam occidentali Eccleſia congregatum eſt. Sin hæc duo concurrant, ut Imperator orientis pariter atque occidentis concilium convocet, & celebriores illi Epiſcopi aliquo ex dictis modis interſint, illud Generale nominatum eſt Concilium, & univerſa Eccleſia ibidem congregata exiſtimatur. Hujuſmodi generalia Concilia, ſive Oecumenicas ſynodos, Romani plures, Græci octo tantum numerant, Nicænam I. ſub Conſtantino Magno, Conſtantinopolitanam I. ſub Theodoſio ſeniore, Epheſinam ſub Theodoſio juniore, Chalcedonenſem ſub Marciano, Conſtantinopolitanam II. ſub Juſtiniano, Conſtantinopolitanam III. ſub Conſtantino Pogonato, Nicænam II. Conſtantino & Matre ejus Irene imperantibus, & Conſtantinopolitanam IV. ſub Baſilio Macedone celebratam. Nonnulli nonam addunt ſub Andronico Palæologo & Joanne filio ejus adverſus Barlaam & Acondynum habitam: plerique autem eam ex Oecumenicarum ſynodorum numero potiore jure extrudunt. Particularia quæ dicuntur Concilia, in duas claſſes diſtribuantur. Sunt enim vel Provincialia, vel Dioœceſana. Concilia Provincialia ſunt, quæ in ſingulis provinciis ſub earum metropolitanis celebrantur. In cujuſque enim Metropolitani poteſtate ſitum eſt, omnes provinciæ ſibi ſubjectæ Epiſcopos ad concilium convocare: qui etiam ad locum quem Metropolitanus elegerit, convenire tenentur, ex undevicefimo ſynodi Chalcedonenſis, aliiſque canonibus hoc opere divulgatis. Concilia Dioœceſana ea vocamus, quæ poſt Patriarchas conſtitutos à quovis illorum ex omnibus dioœceſeos ſuæ provinciis coacta ſunt. Ut ſi Epiſcopus Antiochenus ex quindecim Orientis, quæ ſua eſt dioœceſis, concilium congreget, illud *Dioœceſanum* appellari meruit. Et ad hanc fere claſſem reducantur, quæ *Nationalia* dicuntur Concilia, quæ ex univerſis ſcilicet in natione aliqua conſtitutis provinciis ſub primate ſuo conflantur: ac propterea *Univerſalia* etiam, iſtius nimirum nationis reſpectu, nonnunquam audiunt. Cujus generis multa fuerunt in Africâ univerſalia dicta concilia, necnon in Galliâ, alibique. Sic etiam in Angliâ Nationalia ſæpe habuimus concilia, ex utrâque ſcilicet provinciâ, Cantuarienſi, & Eboracenſi convocata. Hiſce de variis Conciliorum generibus ſic prælibatis, proximo loco diſquirendum occurrit, à quibus, & qualibus Canones in hoc opere cum ſcholiis editi, primò conſtituti fuerint, aut confirmati, & quomodo in hoc corpus collecti ſunt.

VII. Primo itaque quarti æræ Chriſtianæ ſeculi quadrante propemodum elapſo, Oecumenicarum prima, & omnium poſt Apoſtolos celeberrima ſynodus, Conſtantini magni auſpiciis Nicææ coacta eſt; à quâ non modo vera de Chriſto fides contra Arium

 ex-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

expoſita, verum etiam viginti de Eccleſiaſticâ diſciplinâ canones ſanciti ſunt. Eodem etiam currente ſeculo nonnullæ provinciales ſynodi congregatæ ſunt: ut alias huc non pertinentes taceam, duæ, decem plus minus annis ante primam iſtam univerſalem, habitæ fuerunt, una Ancyræ, Neocæſariæ altera: è quibus illa XXV. hæc XIV. canones edidit, (licet in hoc opere XV. canones ſynodo Neocæſarienſi attribuantur, decimo tertio ſcilicet in duos diviſo.) Non diu poſt Nicænam, aliæ ſynodi Provinciales celebratæ ſunt, Gangrena, Antiochena, & Laodicena: quarum prima XX. altera XXV. & ultima LIX. canones condidit; Nam viceſimus primus canon ſynodo Gangrenæ hoc opere adſcriptus, non eſt proprie canon, ut in annotationibus ad eundem oſtendimus; & ſexageſimus Laodicenus, pars quinquageſimi noni à pleriſque habetur. Porro eodem ſeculo labente, anno ſcilicet CCCLXXXI. ſecunda Oecumenica ſynodus Conſtantinopoli celebrata eſt, à quâ non plures quam quatuor canones editi ſunt, quanquam hoc opere ſeptem ei attribuantur: ſed & illos quatuor plerique in tres contrahunt, quartum tertio conjungentes. Hic itaque omnes canones numero CLXVI. à duobus Oecumenicis & quinque provincialibus ſanciti conciliis in unum ſtatim corpus collecti ſunt, qui *Codex canonum Eccleſiæ univerſæ* dictus eſt. Et primum quidem codicem è pluribus non conſtitiſſe canonibus quam hic commemoratis, locupletem habemus teſtem Dionyſium Exiguum, qui in Epiſtola ad Stephanum, codici canonum Eccleſiaſticorum à ſe latine verſo præfixa, hæc habet, *Deinde regulas Nicænæ ſynodi, & deinceps omnium conciliorum, ſive quæ ante eam, ſive quæ poſtmodum factæ ſunt, uſque ad ſynodum centum quinquaginta pontificum, qui apud Conſtantinopolim convenerunt ſub ordine numerorum, id eſt, à primo capite uſque ad centeſimum ſexageſimum quintum, ſicut habetur in Græcâ authoritate, digeſſimus.* Ubi primò obſervetur hunc codicem à primo œcumenico concilio incepiſſe, & in ſecundo deſiiſſe, & deinde numerum canonum in eo collectorum fuiſſe CLXV. quem quidem numerum noſter ſupradictus CLXVI. unitate ſuperat. Sed ratio in promptu eſt. Nam Dionyſius Exiguus quartum & quintum canonum concilii Ancyrani pro unico habet, qui in omnibus Græcis codicibus diſtincte recenſentur. Verum ex eo quod iſte codex canonibus Conſtantinopolitanis terminatus fuerit, nec pluribus CLXV. vel CLXVI. conſtiterit, apertè conficitur, eundem collectum fuiſſe, ante tertiam Oecumenicam ſynodum, ſive Epheſinam; alioquin enim canones ab eâ etiam ſanciti in eundem haud dubie collecti fuiſſent. Hæc itaque prima canonum iſtorum, qui hoc opere publicantur, collectio, ex ſolis canonibus ſynodorum ſupradictarum, Nicænæ, Ancyranæ, Neocæſarianæ, Gangrenæ, Antiochenæ, Laodicenæ, & Conſtantinopolitanæ primæ, conflata eſt, idque ante quartum finitum ſeculum. Quiſnam iſtius fuerit collectionis autor, incertum eſt: ſed nihil certius quam eam diu in Eccleſiâ obtinuiſſe, priuſquam aliis canonibus aucta fuerit.

VIII. Quinto currente ſeculo, ſive anno Dom. CCCCXXXI. tertia generalis ſynodus contra Neſtorium Epheſi congregata eſt, cui octo hoc opere canones adſcribuntur: & adulto eodem ſeculo, ſive anno D. CCCCLI. quarta etiam Oecumenica ſynodus Chalcedone contra Eutychetem celebrata eſt; in cujus Actis codex canonum Eccleſiæ univerſæ, ſupra commemoratus laudatur, ut in annotationibus ad ſynodi Antiochenæ can. IV. & XVI. oſtenſum eſt; imo quidem primo ejuſdem ſynodi Chalcedonenſis canone, totus iſte codex univerſalis illius ſynodi autoritate confirmatur, ut ibidem probavimus. Hactenus enim etſi obtinuiſſet, (ut ab eo etiam apparet, quod ab hâc ſynodo citetur, & ſententia ſynodalis ex eo feratur) à nullo tamen generali ſynodo totus confirmatus fuerat. Poſtquam autem ſynodus hæc Chalcedonenſis canones in eo collectos confirmaverat, & ſic ſuos fecerat, adjunctam univerſalis concilii autoritatem habuit.

IX. Sexto demum à Chriſti natalitiis fluente ſeculo, Juſtinianus ſummam Imperii Romani tenuit. Hic autem decrevit, ut vim legum obtinerent omnes Eccleſiaſtici canones,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

nes, qui à ſanctis quatuor Oecumenicis conciliis prædictis, vel conſtituti fuerant, vel confirmati; ſcilicet à Nicæno, Conſtantinopolitano, Epheſino, & Chalcedonenſi, Θεσπίζομεν inquit, πάντα τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων τεσσάρων συνόδων ἐκτεθέντα κανόνας τοὺς περὶ τῆς ἁγίων πατέρων συνιόντων ἐκτυθέντας, ἤτοι ἐν Θεσσαλονίκῃ, τουτ' ἔστι τῆς ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ πρώτης, καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι. Juſtin. novel. cxxxi. Unde colligimus priſco codici canonum Eccleſiæ univerſæ, iſtis ſaltem temporibus, Epheſinos etiam atque Chalcedonenſes canones adjectos fuiſſe, licet de ipſo temporis articulo quo adjecti ſunt, nihil habeamus. Quinetiam ſub eodem Imperatore duo doctiſſimi claruerunt viri, Dionyſius Exiguus & Joannes Antiochenus; è quibus ille æræ à Chriſti natalitiis computatæ inſtitutor, veterem codicem canonum Græcè ſcriptum in latinum ſermonem elegantiſſime tranſtulit, cui etiam præfixit canones Apoſtolicos quinquaginta, & ſubjunxit Chalcedonenſes canones XXVII. (quibus Græcos canones finitos aſſerit) necnon canones à concilio Sardicenſi XXI. & à concilio Carthaginenſi CXXXVIII. editos, ut ipſe teſtatur in Epiſtolâ ad Stephanum dicens, *Tum ſancti Chalcedonenſis concilii decreta ſubdentes, in his Græcorum canonum finem eſſe declaramus. Ne quid præterea notitiæ vestræ credat velle ſubtrahere, ſtatuta quoque Sardicenſis concilii, atque Africani, quæ latine ſunt edita, ſuis à nobis numeris cernuntur eſſe diſtincta.* Ille autem non primus fuit qui Græcos iſtos Canones, Latinos fecit. Ipſe enim de antiquiori verſione meminit, ſub initium ejuſdem Epiſtolæ, dicens, *Quamvis chariſſimus frater noſter Laurentius, aſſiduâ & familiari cohortatione parvitatem noſtram regulas Eccleſiaſticas de Græco transferre pepulerit, confuſione credo priſcæ tranſlationis offenſus.* Unde palam eſt, ejus etiam diebus aliam fuiſſe, eamque priſcam Græcorum canonum tranſlationem, quæ eadem videtur atque eâ quæ ex vetuſtiſſimo MS. in Chriſtophori Juſtelli, de re canonicâ optime meriti, bibliothecâ in lucem non ita pridem emiſſa eſt; in quo Sardicenſes & Chalcedonenſes canones veteri codici adjuncti ſunt, ſed non item Apoſtolici & Africani. Porro eodem ſeculo & ſub eodem quo Dionyſius Exiguus Imperatore, claruit Joannes Scholaſticus presbyter Antiochenus, qui etiam ab eodem ad Thronum Conſtantinopolitanum Eutychii expulſi loco promotus eſt. Hic autem omnes canones ab Eccleſia Græca tunc temporis receptos, in quinquaginta titulos digeſſit. Quod eximium opus vocavit συναγωγὴ τῶν κανόνων, *collectionem canonum*, cui indicem præfixit omnium canonum, quos ipſe ad dicta quinquaginta capita reduxerat. Verum tam in iſto indice quam in ipſa collectione præter canones in priſco codice congeſtos, ille Apoſtolicos etiam, Sardicenſes, Epheſinos, Chalcedonenſes, & S. Baſilii nonnullos canones recenſet, idque hoc ordine, Apoſtolorum canones LXXXV. Synodi Nicænæ XX. Ancyranæ XXV. Neocæſarianæ XIV. Sardicenſis XXI. Gangrenæ XX. Antiochenæ XXV. Laodicenæ LIX. Conſtantinopolitanæ I^æ. VI. Epheſinæ VII. Chalcedonenſis XXVII. S. Baſilii LXVIII. Hos autem canones ille haud dubie in quinquaginta titulos non redegiſſet, niſi omnes in Græcorum nomocanonem antea recepti fuiſſent: quos propterea univerſos in Eccleſia Græca tunc dierum obtinuiſſe conſtat; etiamſi incertum ſit, utrum à concilio aliquo, an à privato viro antiquus codex reliquis iſtis canonibus adauctus fuerit.

X. Septimo autem ſeculo currente, & Juſtiniano ſecundo imperante, ſynodus in Trullo Conſtantinopoli habita, non modo eos omnes, quos Joannes Antiochenus in ſuum opus congeſſerat, verumetiam complures alios canones ſecundo ipſius canone confirmavit, nimirum canones concilii Carthaginenſis, necnon Conſtantinopolitani ſub Nectario Patriarcha C P. & Theophilo Alexandrino, in cauſa Agapii & Bagadii, cum uterque Epiſcopatum Boſtræ ſibi vendicaret, habiti: Item multorum Patrum canones, puta Dionyſii Alexandrini, Petri Alexandrini, Gregorii Neocæſarienſis ſive Thaumaturgi, Athanaſii Alexandrini, Baſilii Cæſareæ Cappadociæ Archiepiſcopi (cujus etiam

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

canones LXVIII. Joannes Antiochenus in ſuam collectionem retulit) Gregorii Nyſſeni, Gregorii Theologi, ſive Nazianzeni, Amphilochii Iconii, Timothei, Theophili, & Cyrilli Alexandrini, Gennadii Conſtantinopolitani, & unum denique canonem à concilio ſub Cypriano celebrato editum. Hi omnes in hoc opere exhibentur, Codex autem ex omnibus hiſce canonibus conſtitutus, prius collectus videtur, quam ab hac ſynodo confirmatus fuerit. A quo autem hujus ſynodi autoritate fultus eſt, in Eccleſia orientali diu ſolus obtinuit, unà cum canonibus numero CII. ab eadem ſynodo conſtitutis.

XI. Octavo deinde quaſi exeunte ſeculo, alia Nicææ coacta eſt ſynodus, quæ Græcis *Septima Oecumenica*, nuncupatur. Hæc etiam XXII. canones conſtituit, quorum primo ſex priorum univerſalium ſynodorum decreta confirmavit; Trullanos nimirum canones quintæ pariter atque ſextæ ſynodo adſcribens, neutra enim earum canones edidit, præter iſtos qui à ſynodo Trullana ſanciti ſunt, quæ propterea πενθέκτη, q. d. *Quiniſexta* Græcis paſſim appellatur. Canones igitur à Synodo iſta Trullana conſtitutos, una cum omnibus ab eadem confirmatis, ſecunda hæc Nicæna ſynodus ratos fecit. Qui autem ab eadem conditi ſunt canones, in nomocanonem idcirco relati videntur, quòd ab univerſali ſynodo editi crederentur: quicquid enim ab univerſali decretum eſt ſynodo, eo ipſo nomine religioſe obſervandum eſſe, Græci perpetuò judicarunt. In Baſilicis autem omnes etiam ſeptimæ hujuſce ſynodi canones legum vicem obtinere ſtatutum eſt. Θεσπίζομεν τοίνυν τῇ τάξει νόμων ἐπέχειν τοὺς ἁγίους ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων ἑπτὰ συνόδων ἐκτεθέντας, ἢ βεβαιωθέντας, τοῦτ' ἔστι τῆς ἐν Νικαίᾳ. *Sancimus igitur ut ſacri Eccleſiaſtici canones legum vicem obtineant, qui à ſanctis ſeptem ſynodis conſtituti ſunt, aut confirmati, hoc eſt, Nicænâ &c.* Et recenſitis ſex primis Oecumenicis conciliis mox additur, Καὶ ὅτι πάσας ἡ ἐν Νικαίᾳ δ' ἀθέτησεν, ἐξ ἧς οἱ τῶν ἁγίων εἰκόνων λυτήναντες ἐξ ἴσου τοῖς προλαβοῦσιν αἱρετικοῖς ἀπεκηρύχθησαν τῆς θείας ἐκκλησίας. τῶν γὰρ προφηθέντων ἁγίων συνόδων τὰ δόγματα, καθάπερ τὰς θείας γραφὰς δεχόμεθα, καὶ τοὺς κανόνας ὡς νόμους φυλάττομεν. *Ad ultimum, Nicæna ſecunda, in quâ illi qui adverſus ſanctas imagines furore perciti erant, pariter cum anterioribus hæreticis à Catholicâ Dei Eccleſiâ abdicati ſunt, Prædictarum enim ſynodorum decreta perinde ut divinas ſcripturas ſuſcipimus, & canones ut leges cuſtodimus.* Baſil. l. v. Tit. III. cap. II. Quæ eadem verba citantur etiam à Balſamone in nomocanonem Photii tit. I. cap. II. Quinetiam ipſe Photius in textu ibidem ait, Η γ'. διάταξις τῆς β'. πάλιν τῶν πεπρωμένων τοὺς τῶν ἑπτὰ συνόδων νόμους θέλει κρατεῖν, καὶ τὰ δόγματα αὐτῶν ὡς τὰς θείας γραφάς. *Conſtitutio* III. *tit.* II. *novellarum ſeptem conciliorum canones vult valere, eorumque dogmata tanquam ſacras ſcripturas.* Ubi Balſamon obſervat, Conſtitutionem III. tit. II. novellarum, eſſe novellam Juſtiniani CXXXI. poſitam in Baſilicis loco ſupra citato. Verum enimvero Juſtinianus ille pluſquam ducentis annis prius mortuus eſt quam ſeptima illa iſta ſynodus Nicææ celebrata fuerit; qui proinde nihil de iſta ſynodo conſtituere potuit. Sed & Juſtinianus in iſta novella quatuor tantum univerſalia concilia confirmavit, uti ex verbis ejus ſuperiùs laudatis manifeſtum eſt, quæ etiam eadem ſunt, quæ in ipſa Juſtiniani novella, ut in Baſilicis relata, leguntur, niſi quod ἑπτὰ pro πατέρων ſubſtituatur; & tres aliæ ſynodo quatuor illis addantur, quæ à Juſtiniano confirmatæ ſunt. Quæ quidem Juſtiniani novellæ interpolatio priùs facta videtur, quàm Βασιλικὴ ἔκθεσις, ſive, ut Græcis vocant, Βασιλικὰ vel à Leone Philoſopho perfecta fuerint, vel à patre ejus Baſilio inchoata. Namque Photius, etiamſi Baſilio iſto imperante claruit, non tamen è Baſilicis, ſed è tertia conſtitutione ſecundi tituli novellarum, iſtam conſtitutionem citat. Unde conſtat illam Juſtiniani novellam corruptam fuiſſe, & dicta trium iſtarum ſynodorum acceſſione exauctam, anteaquam in Baſilicis poſita fuerit. Quo autem pacto, quove jure tanta acceſſio dictæ novellæ adjecta eſt, nobis haud ſatis liquet: Ac proinde, neque compertum habemus, qua autoritate ſeptima iſta ſynodus una cum canonibus ab eâ ſancitis, con-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

confirmata eſt. Hoc tantum conſtat, canones ab ea conſtitutos in Græcorum nomocanonem ſtatim receptos fuiſſe, cum Photius Patriarcha Conſtantinopolitanus, qui minus quàm centum ab iſto concilio annis floruit, in nomocanone à ſe digeſto eos laudaverit.

XII. Nono denique fluente ſeculo, Photius Patriarchatum Conſtantinopolitanum obtinuit; ſub quo duæ habitæ fuerunt ſynodi, una quæ *Prima & Secunda* dicitur, in templo S. Apoſtolorum, Altera in templo S. Sophiæ, ſive ſapientiæ: quarum illa XVII. hæc III. canones expoſuit, quibus additis nomocanon abſolutus eſt. Additi ſunt autem ab ipſo Photio, ſub quo editi, idque primùm in nomocanone ab ipſo elaborato, ut colligere eſt ex ipſius præfatione in eundem nomocanonem, in bibliotheca juris canonici veteris ex MS. noſtro Bodleiano edita, ubi de ſuo ipſius opere loquens, ait, περὶ τούτου ὁ λόγος μοὶ ἔσται ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ δευτέρᾳ συνόδου ἐκείνης τῆς ἁγιωτάτης καὶ πρώτης ἐν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ποιησαμένης τὴν περιστομένων ἀκροατήριον ἐτυπώσατο. ἀλλ' ἡ μὲν πρὸ τούτου σύνοδος ἐπὶ κοινῇ τῆς ἐκκλησίας ὁμονοίᾳ συγκροτηθεῖσα, καὶ τὴν ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐπισφραγίσασα, αἱρετικὸν ὁμοῦ πᾶν καὶ φρονηματικὸν ἀποβαλεῖσα πλάνον, καὶ τούτους τοῖς τῶν ἀδελφῶν συνέταξεν. *Præterea verò eos etiam canones complectitur, quos poſtea prima & ſecunda ſynodus Conſtantinopolitana in venerando Apoſtolorum templo celebrata, motâ ac ventilatâ quâdam controverſiâ ſancivit, necnon etiam quos illa ſynodus conſtituit, quæ communi Eccleſiæ concordiâ poſtmodum habita eſt, quæque Nicænam ſynodum confirmavit, omnem verò hæreticum atque ſchiſmaticum errorem ſuſtulit. Hos inquam eodem quo ſimilium ſynodorum canones ordine collocavit.* Poſtquam itaque Photius canones hoſce à duabus ſynodis ſub ſe celebratis editos in nomocanonem ſuum congeſſiſſet, Eccleſia orientalis iſtos ab eo uſque tempore tanquam partem canonici ſui juris perpetuò habuit, quo factum eſt, ut iſti etiam inter alios hoc opere recenſeantur, quo omnes canones à ſynodo aliquâ conſtituti aut confirmati, & ab Eccleſiâ Græcâ recepti, quique hucuſque commemorati ſunt, exhibentur. Hîc autem inſuper obſervandum eſt, inter Photii & Zonaræ ætatem primum canonum horum ordinem aliquantulum immutatum eſſe, ut concilia nimirum Oecumenica priori in loco, ordine quodque ſuo, omnia collocentur, cum non modo Concilii Trullani, ſed & Photii diebus ſynodi provinciales, Ancyrana, Neocæſarienſis, Gangrena, Antiochena, & Laodicena ante omnes Oecumenicas, præter Nicænam primam, juxta veterem codicem collocatæ fuerint.

XIII. Cùm hoc canonici Græcorum juris corpus omnibus hoc modo numeris ſuis abſolutum, omneſque Eccleſiaſticæ cauſæ ex canonibus in illud collectis per totam Græciam dijudicatæ fuiſſent; poſtea de ipſis canonibus, & eorum autoritate nunquam controverſum eſt, ſed tantum de verâ ipſorum interpretatione. Quo factum eſt, ut complures è doctiſſimis viris & juris canonici peritiſſimis, multum ſtudii & laboris in iis interpretandis impenderint. Hoc ſtudiorum genus, duodecimo præcipuè ſeculo, in Oriente viguit, quo currente tres Eruditiſſimi viri, Theodorus Balſamon, Joannes Zonaras, & Alexius Ariſtenus claruerunt, qui omnes egregiam huic rei canonicæ operam dederunt. Horum itaque ſingulorum ſcholia in hoc libro exhibemus, idque ea methodo, ut ſinguli canones trium iſtorum Interpretum commentaria ſibi annexa habeant. In quibus tamen diſponendis ordinem temporis, quo quiſque ſcripſit, non obſervamus, ſed Theodorum Balſamonem, qui tempore poſtremus fuit, primo in loco conſtituimus, nimirum ob ſummam ejus in hiſce ſtudiis autoritatem, & maximam in Eccleſiâ dignitatem; Nam Patriarcha fuit, uti mox oſtendemus. De ſingulis autem hiſce Scholiaſtis, quos edimus ordine quem in libro occupant, ratio pariter atque conſuetudo poſtulat, ut nonnihil hoc loco præmittamus.

XIV. Theodorus Balſamon Conſtantinopoli oriundus eſt. Ipſe enim ſe Conſtantinopolitanum appellat, in alterâ interpretatione duodetriceſimi canonis Chalcedonenſis,

* * *

dicens,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dicens, Ἐγὼ δὲ Κωνσταντινοπολίτης ὢν ἀκραιφνέστατος, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέρος γεγονώς, *Ego verò, cùm Conſtinntinopolitanus civis ſim integerrimus, & ſanctiſſimi throni Conſtantinopolitani pars factus.* Unde ſimul colligitur eum in iſtâ Eccleſiâ primò ordinatum fuiſſe. Nimirum Diaconus, Nomophylax, atque etiam Chartophylax iſtius Eccleſiæ fuit, ut patet ex inſcriptione Conſtitutionum Eccleſiaſticarum quas ipſe collegit, quæ in Codice M S. Nicolai Peireſcii ſenatoris Aquiſſextienſis à Carolo Annibale Fabroto in notis ad eaſdem conſtitutiones citato, ſic ſe habet, Θεοδώρου Διακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας νομοφύλακος, καὶ χαρτοφύλακος, καὶ πρώτου τῶν Βλαχερνῶν τοῦ Βαλσαμῶνος, τοῦ μετὰ χρόνους ἱκανοὺς γεγονότος πατριάρχου θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, *Theodori Diaconi ſanctiſſimæ Dei Eccleſiæ nomophylacis & Chartophylacis, & primi Blachernarum Balſamonis, poſt aliquot verò annos Patriarchæ Theopolis magnæ Antiochiæ.* Quæ eadem ferè habentur & in inſcriptione hujus operis mox citandâ. Quinetiam à Philotheo Patriarchâ in refutatione execrationum ab Harmenopulo ſcriptarum ὁ σοφὸς νομοφύλαξ appellatur. Ipſe etiam ſe Chartophylacem fuiſſe in ſcholiis ad primum ſynodi Nicænæ 1. canonem teſtatus eſt, his verbis, Καὶ ὅτι ὁ χαρτοφυλακικὸν ἐπέργων ὀφφίκιον καὶ μετὰ ὁ πατριαρχεύσας. E quibus ultimis verbis ſe Patriarcham etiam fuiſſe fidem facit; Antiochiæ ſcilicet, quam Patriarchalem ſedem eum occupâſſe Iſaacii Angeli diebus, qui imperare cœpit anno Domini CIↃCLXXXV. ex Nicetæ Choniatæ annalibus diſcimus; qui memoriæ tradidit, ut dictus Imperator in animo habens Doſitheum Patriarcham Hieroſolymitanum ad ſedem Conſtantinopolitanam Leontii expulſi loco promovere, & certior factus hoc contra canones eſſe, ad Balſamonem Antiochenum, utpote jure canonico exercitatiſſimum ſe contulerit, de hac re conſulturus, Εἰδὼς δὲ τοὺς κανόνας τοῦτο μὴ συγχωροῦντας, μέτεισιν ἀσφαλῶς ἐπὶ διάπυρα ἐπὶ θρόνου τοῦ θεοῦ πόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, Θεόδωρον τὸν Βαλσαμῶν, ἄνδρα ἐκεῖνο τοὺς τότε πάντας ὄντα νομικώτατον. *Quod cum canones non permittere ſciret, ad Theodorum Balſamum thronum Dei civitatis magnæ Antiochiæ adminiſtrantem, virum eâ ætate ſupra omnes alios juris conſultiſſimum ſubdolè accedit.* Et paucis interjectis ſcribit, ut idem Imperator cum Balſamone colloquens ſimulaverit ſe eum voluiſſe Antiochiâ Conſtantinopolim transferre. Καὶ τοιαῦθ' ἕτερα φρενιασικῶς παροδυναβαλόμενος, ἐπήγατο πάλαι μὲν βούλεσθαι μετενεγκεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας εἰς τὸ οἰκουμενικὸν ἀξιωτάτον ὡς λύχνον τῆς τῶν νόμων τηλαυγείας πάμφωτον. *Hæc & id genus alia non ſine queſtu præfatus ſubjunxit, olim fuiſſe ſibi in animo illum ex Antiochenâ Eccleſiâ ad Oecumenicam dignitatem, ut illuſtrem legalis puritatis lucernam transferre.* Nicet. Choniat. in Iſaac. Angel. lib. 11. E quibus ſimul conſtat quanti nominis atque in jure canonico authoritatis Theodorus hic Antiochenus tum dierum fuerit: Qui nihilominus ad thronum ſibi commiſſum nunquam accedere potuit, Latinis tunc temporis Antiochiam tenentibus, ac propterea omnia Eccleſiaſtica, quæ ad Patriarchatum ſuum pertinebant negotia Conſtantinopoli adminiſtrare coactus eſt.

XV. Hunc porro Theodorum Balſamonem jure canonico paritur ac civili inſtructiſſimum fuiſſe, non tam ex aliorum teſtimoniis, quàm ex ſuis ipſius operibus conſtat. Multa ſiquidem compoſuit, quæ omnia ad Juriſprudentiam ſpectant. Hic enim autor fuit collectionis illius Conſtitutionum Eccleſiaſticarum, quæ ſub paratitlorum nomine à Joanne Leunclavio primo latinè edita eſt, & poſtea Græcè à Carolo Annibale Fabroto I C. ut idem Fabrotus in notis probavit. Plurimos etiam tractatus conſcripſit, ut de patriarcharum privilegiis; de duobus illis officiis Chartophylacis & primi Defenſoris; de quæſtione iſta, an unus & idem duabus conſobrinis conjungatur: de incenſis quæ à Patriarchâ dari ſolent eo die, quo catechеſis habetur; & de convocatione quæ fit ad ſacras monaſteriorum ædes per tria ſigna, qui omnes ſub meditatorum nomine ſeptimum librum Juris Græco-Romani à Johanne Leunclavio emiſſi conſtituunt. Scripſit etiam reſponſa ad lxiv. canonicas interrogationes à Marco Alexandrino Patriarcha ipſi propoſitas, quæ etiam in quinto dicti Juris-Græco-Romani libro extant. Horum proœmio iſtæ interrogationes factæ dicuntur, Imperante Iſaacio Angelo, & Georgio Patriarcha-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

archatum Conſtantinopolitanum tenente, menſe Februario, indictione XIII. Anno poſt incarnationem Domini CIↃCCIII. μηνὶ φεβρουαείῳ, ἰνδικτιῶνος ιγ'. ἔτει ἀπὸ τῆς σαρκώσεως τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ασγ'. Hæc autem ſibi non conſtant. Nam anno CIↃCCIV. a Venetis & Francis occupata eſt Conſtantinopolis. Verùm poſt Iſaacium, Alexius Angelus octo annos, & alius poſt eum Alexius, Ducas cognomine, aliquantiſper imperavit ante captam urbem; quinetiam poſt Georgium iſtum Xiphilinum Joannes Camaterus thronum Conſtantinopolitanum quinque annos & octo menſes adminiſtravit, priuſquam urbs à Latinis caperetur. Ac proinde ſi iſtæ interrogationes factæ fuerint ſub imperio Iſaacii, & patriarchatu Georgii, ante annum CIↃCCIII. factæ ſint neceſſe eſt. Neque etiam indictio convenit; iſto enim anno, non XIII. ſed VI. indictio currebat; in utroque itaque numero, & anni ſcilicet & indictionis, error admiſſus eſt. Nec video quomodo corrigatur, niſi pro ασγ'. ſcribatur, αρϛγ'. & ια'. pro ιγ'. Ut iſtæ nimirum interrogationes Balſamoni propoſitæ fuerint anno D. CIↃCXCIII. indict. XI. quo quidem anno Iſaacius Angelus imperium, & Georgius Xiphilinus Eccleſiam Conſtantinopolitanam gubernabat: quam facilis autem frequenſque ſit lapſus in Græcis deſcribendis numeris, neminem latet.

XVI. Inter omnia autem opera, quæ illuſtris hic in utroque jure princeps elaboravit, primum illud jure merito habetur, quo antiquos conciliorum patrumque canones interpretatus eſt, quodque his verbis inſcribitur, Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων, τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ἁλλά μὴν καὶ τῶν τοπικῶν ἅτινι μεταξὺ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων πατέρων· ἔτι δὲ καὶ διάλωσις τῶν ἐναργούντων νόμων, ἃ μὴ ἐναργοῦνται, τῶν ἀναπληρουμένων ἐν τοῖς δέκα καὶ τοῖς τέσσαρσι πρώτοις τοῖς κατ' ἀρχὰς τῶν κανόνων κειμένοις· προτεθεῖσα κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν Θεοδώρῳ τῷ βαλσαμῶνι τῷ ἁγιωτάτῳ τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας νομοφύλακι, χαρτοφύλακι, καὶ πρώτῳ τῶν Βλαχερνῶν, τῷ Βαλσαμῶνι, τῷ μετὰ χρόνους ὠὰς πατριάρχῃ θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας καὶ πάσης ἀνατολῆς. *Expoſitio ſacrorum divinorumque canonum, ſanctorum celebratiſſimorumque Apoſtolorum & ſacrorum Oecumenicorum atque etiam provincialium ſive particularium conciliorum, reliquorumque ſanctorum Patrum: inſuper & declaratio efficacium atque inefficacium legum in quatuordecim titulis ante canones poſitis collocatarum; Elaborata juſſu Imperatorio atque Patriarchali, à Theodoro Balſamone, ſanctiſſimæ Dei magnæ Eccleſiæ Diacono, nomophylace, & Chartophylace, præfecto Blachernarum, qui etiam poſt aliquot annos Theopolis magnæ ſcilicet Antiochiæ & totius orientis Patriarcha factus eſt.* Hoc eſt eximium illud opus, quod totum hoc libro in publicum damus, niſi quod illam declarationem legum in titulo commemoratam, hoc eſt, nomocanonis Photii in quatuordecim titulos diſtributi, interpretationem prætermittere viſum eſt; partim quòd in bibliotheca veteris canonici juris non ita pridem edita eſt, & partim quod de legibus civilibus potiùs quàm de canonibus Eccleſiaſticis agit: unde & in ipſa hac canonum interpretatione, ubi de legibus politicis loquitur, ibique ſolùm, iſtam nomocanonis expoſitionem citat, ſub nomine τοῦ πρώτου συντάγματος. Ut in ſecundum canonem concilii Conſtantinopolitani, novellam citat κατεγραφῇ εἰς τὸν ἑρμηνείαν τοῦ ε'. κεφ'. τοῦ α'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος: hoc eſt, *in interpretatione quinti capitis primi tituli Nomocanonis Photii ſitam.* Quod παρὸν σύνταγμα propterea appellat, quòd iſte nomocanon ipſis canonibus præfigi, & unum cum iis volumen componere ſolitus fuerit; quod hîc lectorem præmonitum eſſe ſufficiat. Cùm autem in titulo ſupra laudato, hoc opus elaboratum dicatur κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν, hoc idcirco afferit, quòd illud aggreſſus eſt juſſu Manuelis Comneni Imperatoris & Michaelis Anchiali Patriarchæ Conſtantinopolitani; ut ipſe ſub initium præfationis ſuæ in nomocanonem Photii, quæ eadem & huic canonum interpretationi inſervit, teſtatus eſt, dicens, τοῦτο ἡμῖν ἐπιτάξαντος πρὸ τοῦ θεοφιλοῦς ἁγίου ἡμῶν αὐτοκράτορος ἁγίου Μανουὴλ Κομνηνοῦ καὶ τοῦ πανευφημοτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τοῦ γενεθλίου ὑπάτου τῶν φιλοσόφων, κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ἀγχιάλου, τὸν ἱερὸν κανόνας κατασκέψασθαι, καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἀσαφῆ καὶ τοῖς νόμοις ὃ δικῆ ἐναντιούμενα σαφηνίσαι

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

νίσαι ἐγ ἐρμηνεῦσαι. *Quapropter nos ſanè, ubi à divinitùs coronato ſancto noſtro Imperatore D. Manuele Comneno, & ſanctiſſimo domino noſtro & Oecumenico Patriarchâ D. Michaele Anchialo, qui philoſophorum princeps fuit, decretum eſſet, ut ſacros canones diligenter inſpiceremus, & quæ in illis obſcuriora eſſent, modoque aliquo legibus adverſari viderentur, declararemus, atque interpretaremur.* Ubi etiam obſervare licet, hoc ei opus impoſitum fuiſſe, prius quàm Patriarcha creatus eſſet, & cum adhuc officio aliquo in Eccleſia Conſtantinopolitana fungeretur: ſiquidem Patriarcham Conſtantinopolitanum Dominum ſuum appellet. Cœptum eſt igitur hoc opus Michaele Anchialo thronum Conſtantinopolitanum tenente; ſed non conſummatum eſt uſque ad Georgium Xiphilinum ad ſedem iſtam evectum anno Domini CIↃCXCI. plus minus. Huic enim Patriarchæ Balſamon præclarum hoc opus à ſe elaboratum dedicavit: & ad eundem carmina quædam dedicatoria conſcripſit, quæ Gentianus Hervetus ex codice Tiliano latinè vertit in hunc modum.

Theodori Patriarchæ Antiocheni ad Sanctiſſimum Patriarcham Dominum Georgium Xiphilinum, Carmen.

Perquam pias traditiones canonum
In vaſto ego mari tremens Atlantico
Pervaſi, ut Aſcræus Charybdin hoſpes trajicit,
Vel rubrum ut Pelagus Iſraelites ſenex,
Tuæ manus dextræ ſtabilitus gratiâ,
O Patriarcharum valde pium decus.
Unde bacilli myſtici calamo levans
Illorum inacceſſum itiner bifariam
Ipſe in duobus tradidi ſcripto libris,
Quæ canonicæ diſciplinæ ſunt opera.
Te rogo, qui bonis nites actionibus,
Et luce doctrinæ cunctos illuminas,
Hujus libri columna itineris ut ſies,
Ægyptiorum mores quidem exuſtulans,
Verùm in ſalutis viâ lucem porrigens.
Hæc tibi ſcribo Theodorus Balſamon,
Qui Patriarcha ſum religione inclytæ
Antiochiæ, atque adeo Orientis totius.

XVII. Egregium hoc opus à Patriarchâ Antiocheno non citiùs editum eſt, quam ſummo à pleriſque applauſu exceptum, licet nonnullos invenerit malevolos, qui illud vellicare ſtuduerant. Namque Conſtantinus Cabaſila Archiepiſcopus Dyrrachii hanc ad Joannem Epiſcopum Citri quæſtionem propoſuit. Αἱ τῶν μακαρίτου πατριάρχου Ἀντιοχείας Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶνος γεγονυῖαι ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐρωτήσεις Μάρκου τοῦ ὁσιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας δύσκριτά τινας παρεκβάσεις ποιούμεναι ἔν τε κανονικῇ καὶ νομικῇ διατάξει; δεῖ οὖν ταύτας προσέχειν; *A beatæ memoriæ Patriarchâ Antiochiæ, cognomine Balſamon, factæ reſponſiones ad interrogationes Marci ſanctiſſimi Alexandriæ Patriarchæ, comperiuntur quaſdam digreſſiones facere in canonicis & civilibus conſtitutionibus, an iis adhærendum ſit necnè?* Reſpondet Joannes, Ὁ ἱερὸς οὗτος ἀνὴρ, ὁ Ἀντιοχείας, τείνων μᾶλλον ἐπὶ τὰς ἀκριβεῖς τῶν νομικῶν καὶ κανονικῶν νομοθετημάτων, καὶ παρὰ πᾶσιν ἐν τούτοις θαυμαζόμενος. Τὰ μέντοι συγγράμματα τούτου, ὅσα περὶ κανονικὰ καὶ νομικὰ λήμματα ἐξενήνοχε, οὐκ ἐν ὅλῳ πάσης ἀκριβείας ἐχόμενα καταφαίνονται, ὃ παραδόξου· ἀλλ' ὡσπερεί τι λήθης μᾶλλον καὶ παρορμήσεως προϊόντα, καί τινα καὶ ἐφ' ἑαυτὸν μεμιζόμενα. Ὃ οὐκ ἄλλος ἐφιστὰς τούτοις, οὐκ ἀπορήσει, θείσκων τῇ σαφείᾳ ἀκριβείᾳ τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα μὴ σωτηρίᾳ. Ἐγὼ δὲ καὶ ζῶντος ἐκείνου πολλῶν τὸν Κωνσταντινουπόλεως νομοτριβουμένων ἀκήκοα ἐπιλαμβανομένων πολλῶν τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου γνωμοδοτημάτων, ὡς μὴ κατ' ἀξίαν ἐξετασθέντων, ἐν τε κανόσιν ἑρμηνείαις καὶ νόμοις, καὶ ἄλλοις τοιοῖς δὲ συντάγμασι. *Divinus ille vir, Antiochiæ Patriarcha, accuratè percallebat civiles & canonicas conſtitutiones, & ab omnibus in hiſce rebus celebratus fuit. Ejus autem ſcripta, quæ ad canonica & civilia lemmata edita ſunt, non in omnibus, quòd mirum eſt, accurationem habere cernuntur, ſed velut ex oblivione maximè & inconſiderantiâ procedentia; alibi etiam in ſeipſis diviſa. Nec de eo dubitet, qui diligenter conſiderârit, inveniens ejus ſcripta ſubtilitati viri non reſpondentia. Ego autem etiam illo vivo multos audivi*

Con-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Constantinopoli legisperitos, qui quasdam viri illius sententias reprehenderent, quòd non essent rectè prolatæ in canonum & legum interpretationibus, & aliis hujusmodi voluminibus. Et deinde addit eum oportere in jurisprudentia instructissimum esse, qui hæc commentaria evolvit. Sed, ut ut ab aliis sugillatus fuerit, ipso etiam Joanne Judice, Balsamon canonicas æque ac civiles constitutiones accuratè tenuit, & ab omnibus propterea celebratus fuit.

XVIII. Quantæ autem autoritatis Balsamon ipse, & hæc illius in canones commentaria Constantinopoli olim fuerant, ipse Philotheus Patriarcha clarè satis indicat; quippe qui in refutatione scriptarum ab Harmenopulo execrationum, hæc habet, τοῦτο γὰρ φησιν ὁ ζηλωτὴς νομοφύλαξ ὁ τοῖς ὁμοίοις σοι σπουδαστὴς Βαλσαμὼν, ὁ δὲ νόμοις τε καὶ κανόσι πολυμαθέστατος καὶ σοφώτατος, ὁ καὶ πατριάρχης Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης ἀναδειχθεὶς ὕστερον· ὅπερ οὐδέ σε ἀγνοῆσαί φημι ἂν ἐγωγε ποτε σοφὸν ὄντα, καὶ σπουδαῖον τὰ τοιαῦτα, εἴπερ τινα. *Hoc enim tradit eruditus ille Nomophylax & consimilium tuis studiorum particeps Balsamon in legibus & canonibus summè instructissimus, & sapientissimus, qui & magnæ illius Antiochiæ Patriarcha tandem designatus est: id quod nec te quidem ignorare dicerem, virum doctum, & hujusmodi imprimis rerum studiosum.* Et paulo post, Ὁ τοίνυν προειρημένος πατριάρχης Ἀντιοχείας, ὁ σοφὸς Βαλσαμὼν, τοὺς ἱεροὺς ἐξηγούμενος κανόνας, τὰ δέ φησιν ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ἐξηγήσεως τῶν κανόνων τῆς ἐν Γαγγρᾷ Συνόδου. Ἡμῖν δὲ παρῆσται Σύνοδος. *Prædictus igitur Antiochenus Patriarcha, sapiens ille Balsamon, dum sacros exponit canones, hæc in præfatione expositionis canonum synodi &c.* Et deinde recitatis Balsamonis in synodum Gangrenam verbis, iisdem scilicet quæ in hoc opere loco ibi citato legas, illum in ea fuisse sententia asserit, quòd tomus synodalis, sub Constantino Porphyrogenneta Imperatore & Alexio Patriarcha factus, in usu esse desierit. Hoc enim ita esse ait, κατὰ τὸν σοφὸν Βαλσαμῶνα, ὅπερ ἐστὶν ἡμῖν ὁ σκοπὸς δεῖξαι, *secundum sapientem illum Balsamonem, quod nobis etiam propositum erat ostendere.* Nimirum ac si indubium illud redderetur, cùm sapiens ille Balsamon ita esse affirmaret. Quin & citantur Balsamonis scholia à Nicolao Hydruntino, in scholio è principio codicis Græci M S. Barberini, à Leone Allatio, de perpetua consensione Ecclesiæ occidentalis & Orientalis lib. cap. 1. xxi. laudato, ubi hæc habet, Εὗρον ἔτως ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ βίβλῳ Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶνος πατριάρχου Ἀντιοχείας· φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἑρμηνείᾳ τῶν νομοκάνονος ὅτως· Σὺ δὲ εὑρίσκων ἔν τισιν ἀντιγράφοις σφάλμα γραφικὸν ὃ περὶ Κελεστίνου (ἀπὶ γὰρ Κελεστίνου, Κελεστῖνος μέμνηται) μὴ προσσχῇς τοῖς ἔτω γεγραμμένοις. ὁ γὰρ Κελεστῖνος πάπας ἦν Ρώμης, ὀρθόδοξος, ὡς ἄνωθεν εἴρηται· ὁ δὲ Κελέστιος ὑμόφρων τοῦ Νεστορίου, ἤτοι αἱρετικὸς ἦν. *Et cum essem Constantinopoli, illud ita esse comperi in libro Theodori Balsamonis Patriarchæ Antiocheni; Ille enim dicit in suâ canonum expositione; Tu verò inveniens in nonnullis codicibus errorem scripturæ circa Celestini nomen (namque pro Celestio Celestinus insertus est) dictis scriptis ne animum advertas. Nam Celestinus papa erat Romanus, orthodoxus, ut supra dictum est: Celestius verò cum Nestorio sentiebat, sive hæreticus erat.* Quæ ipsa Balsamonis verba extant in scholiis ejus ad primum synodi Ephesinæ canonem. Matthæus Blastares etiam in alphabetico ipsius syntagmate, secundo hujus operis tomo nunc primum edito, hæc Balsamonis scholia non citat modo, sed & subinde transcribit. Quinetiam Isidorus Mercator, ad latinam suam canonum versionem exornandam, hisce commentariis usus est. Is enim suæ duodecimi canonis synodi Gangrenæ versioni hæc interserit, *Beros videtur Balsamon Episcopus Antiochenus hunc locum interpretans, vocare vestes ex serico contextas.* Et ita quidem Balsamonem vocem βήρυς interpretatum esse, ex scholiis ejus in dictum canonem eluceſcit.

XIX. A tempore autem quo consummata sunt doctissima hæc Balsamonis in nomocanonem Photii, & conciliorum, patrumque canones commentaria, quadringentos propemodum annos inter Græcos latuerunt, Latinis plerisque incognita: donec Gentianus Hervetus, Tridenti, cum concilium ibi haberetur, commorans, & accuratum eorum nactus exemplar à Joanne Tilio, Episcopo Briocensi, illud latinè vertit: Quæ ejus versio sine Græco textu, à Guilielmo Morelio Lutetiæ Parisiorum typis mandata fuit anno,

* * * *

Dom.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Dom. CIↃDLXI. Poſt multos antem annos bibliopolæ Pariſienſes Græcum quoddam conſecuti apographum, illud unà cum prædictâ Herveti verſione in publicam lucem emiſerunt, Lutetiæ Pariſiorum an. D. CIↃDCXX. Et hæc quidem editio, eaque ſola, ab eo uſque tempore doctorum manibus trita fuit. Verum enimvero licet ad iſtam exornandam editionem Pariſienſem, multa ex MSS. Vaticanis, & nonnulla ex codice hæredum Achillis Harlæi, primi in ſupremâ curiâ Pariſienſi præſidis, collecta fuerint; quamplurima tamen in ea doctis adhuc deſiderata ſunt. Multæ enim lacunæ in ipſo Græco textu relictæ ſunt, quæ à nullo exemplari Græco ſuppleri poterant: & ipſi editores ingenuè fatentur, ſe in nullum incidiſſe perfectum & expletum codicem Græcum, qui Latinam Herveti verſionem æquaret, quam nihilo ſecius adhibuerunt. Quo factum eſt, ut inter Græcum textum & latinam verſionem, quamplurimis in locis minime conveniat, cum exemplar, quo uſus eſt Gentianus Hervetus, nunc plura, nunc pauciora habuerit, quàm illud quod ejus verſioni adjunxerant. Et ubi totidem utrobique ſunt ſententiæ, ſenſus tamen hic atque ibi alius ſæpe deprehenditur.

XX. Cùm ìtaque Pariſienſis horum Balſamonis in canones commentariorum editio adeo mutila fuerit, atque imperfecta, ſummo rei canonicæ emolumento accidit, ut vetus admodum & completum eorundem exemplar in locupletiſſima noſtra bibliotheca Bodleiana Oxoniæ haberemus, quod quadringentis circiter abhinc annis, ut ex charta, characteribus, ligaturis, aliiſque iſtiuſmodi antiquitatis indiciis conjicimus, eleganti manu exaratum prælo tandem aliquando ſubjecimus, & publici hoc in opere juris fecimus. Neque enim fas erat, ut tam pretioſum juris canonici κειμήλιον in una bibliotheca diutiùs lateret: quo non modo omnes, quæ in priori fuerunt editione, lacunæ ſuppletæ ſunt; verumetiam alia quamplurima ibi deſiderata, hîc interſeruntur, & omnia ferè uſque adeo emendantur, ut vera Balſamonis Antiocheni in canones commentaria nunc primum in lucem emiſſa videantur.

XXI. Ad majorem tamen operis ornatum duobus aliis eorundem ſcholiorum codicibus MSS. uſi ſumus, Ætonienſi, & Amerbachiano; quorum illud Ampliſſimo Viro Richardo Alleſtry, SS. Theologiæ Profeſſori Regio in Academia Oxonienſi, & regalis collegii Ætoniæ conſtituti Præfecto acceptum ferimus: utpote qui curam adhibere dignatus eſt, ut variantes ex codice MS. in bibliotheca ejuſdem collegii repoſito lectiones colligerentur. Alter codex MS. quo adjuti ſumus, eſt vetuſtus ille & inſignis, qui in publicâ Academiæ Baſileenſis bibliothecâ extat, cui eum Clariſſimus vir Baſilius Amerbachius (à cujus nomine Amerbachianum appellamus) legato dedit anno Dom. CIↃDXCIII. quo inter alia, Balſamonis ſimul & Zonaræ in canones commentaria, nitido & vetuſto charactere deſcripta, continentur; ſed Zonarâ perpetuò Balſamoni præmiſſo. Hujus elegantis codicis uſum-fructum honoratiſſimi illius Academiæ Proceres ad hanc editionem adornandam permiſerunt nobis exhibendum per manum & induſtriam Doctiſſimi Viri Domini Joannis Rodolphi Wetſtenii, Filii, qui tanta fide, tanta diligentiâ MS. iſtum codicem cum Pariſienſibus Balſamonis & Zonaræ editionibus contulit, ut pares ei gratias referre nequaquam poſſimus; Neque nos ſolos, verùm & omnes omnino juris canonici ſtudioſos hoc ſingulari ipſius officio ſibi in æternum devinctos habebit. Omnes enim variantes lectiones exquiſitiſſimè collegit; & multa inſuper antiqua in canones ſcholia è codice iſto excripſit, quæ nec in Balſamonis, nec Zonaræ commentariis, nec alio, quantum ſcimus, codice habentur. Hoc ſanè dolendum eſt, quòd neſcio quo fato accuratæ iſtæ collectiones, per biennium fere in itinere hærentes, ſeriùs ad manus noſtras pervenerunt, quàm ut dicta ſcholia ipſi operis hujus corpori ſuis in locis interſeri poterant. Ne quis tamen de iis omnino hîc deſideratis conquereretur, ea omnia, latinè etiam à nobis verſa, annotationibus inſeruimus, ad eoſdem relata canones, quibus in codice Amerbachiano adſcripta ſunt. Ex variantibus autem lectionibus pro

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pro comperto habemus, codicem iſtum Amerbachianum cum Bodleiano noſtro plerunque convenire, etiam ubi Pariſienſis editio ab utroque diſcrepat: adeo ut inter innumeras illas, quas clariſſimus vir, MS. Amerbachianum cum Pariſienſibus codicibus conferens, varias collegit lectiones, raro admodum ulla, notatu ſaltem digna, occurrat, quæ à codice noſtro hîc impreſſo diſſidet. Quod idem & de codice Ætonienſi dicendum eſt. Namque inter tres hoſce codices optimè convenit; quemadmodum in annotationibus multoties obſervare licet, ubi tres hoſce codices ſe invicem confirmantes ſæpe producimus. Inter eos autem & Pariſienſem editionem multum diſcriminis paſſim occurrit, & idcirco etiamſi Latinam Gentiani Herveti verſionem, quoad ejus fieri potuit, retinere eniteremur; eam tamem quamplurimis in locis immutare coacti ſumus, ut Græco eam textui à nobis edito adaptaremus. Et ubi Gentianus Hervetus ſenſum alicujus loci, quod ſæpe accidit, malè intellexit, vel ſaltem non bene expreſſit, nos verſionem ejus emendavimus, & emendationis iſtiuſmodi rationem in annotationibus ut plurimum reddidimus.

XXII. Hactenus de Balſamone, & eruditis ejus in canones commentariis: Sequitur Zonaras, qui ſub Alexio Joanne Comneno floruit, & ſummos in imperio Orientali honores geſſit: nam magnus Drungarius viglæ, & protoaſecretarius fuit, ſive primus à ſecretis. Poſt aliquot autem annos ſecularium pertæſus negotiorum, ad monaſticam vitam ſeceſſit, quam tranſigens, multa ſcripſit, quibus poſteros ſibi obligatos tenet. Primò enim univerſalem conſcripſit hiſtoriam à mundo condito uſque ad Alexii Comneni Imperatoris, ſub quo vixit, obitum, hoc eſt, uſque ad annum Domini CIↃCXVIII. Elegantem etiam orationem compoſuit, quæ inſcribitur, Ιωάννου τοῦ Ζωναρᾶ τοῦ γενομένου μεγάλου δρουγγαρίου τῆς Βίγλης καὶ πρωτασηκρήτης λόγος πρὸς τοὺς τὴν φυσικὴν τῶν γυναικῶν ἐκρυσιν μίασμα ἡγουμένους. *Joannis Zonaræ, magni quondam Drungarii Viglæ, & primi à ſecretis oratio ad eos, qui naturalem ſeminis effluxum immunditiem exiſtimant.* Extat in Juris-Græco-Romani lib. v. Quinetiam majorum juſſu & amicorum ſuaſu compulſus, canonico Græcorum juri interpretando egregiam operam navavit, quod eruditum opus à ſe conſcriptum ſic inſcripſit; Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων τῶν τε ἁγίων καὶ σεπτῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν τοπικῶν ἤτοι μερικῶν, καὶ λοιπῶν ἁγίων πατέρων, πονηθεῖσα Ἰωάννῃ μοναχῷ τῷ Ζωναρᾷ, τῷ γενομένῳ μεγάλῳ Δρουγγαρίῳ τῆς Βίγλης, καὶ πρωτασηκρήτης. *Expoſitio ſacrorum divinorumque canonum, tam ſanctorum & venerandorum Apoſtolorum, quam ſacrarum Oecumenicarum ſynodorum, ſed & localium ſive particularium, reliquorumque ſanctorum Patrum, elaborata per Joannem Zonaram Monachum, qui fuit olim magnus Drungarius Viglæ, & primus à ſecretis.* Ipſi autem operi hanc præfationem præmiſit, quam ſuo loco prætermiſſam hîc apponere viſum eſt. Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτεῖ καὶ σωφρονεῖν ποιεῖ, πρὸς ὃ καὶ θεῖόν φησιν ὁ προφήτης, καὶ θεοπάτωρ Δαβίδ. λόγος δὲ τοῦ θεοῦ εἰκότως ἄν τις καὶ τὰ τῶν θείων Ἀποστόλων καὶ πατέρων νομίσαιτο διατάγματα, ἐπεὶ τῷ θείῳ πνεύματι ἐσκευασμένοι σκηνοι ταῦτ' διετάξαντο. Εἴ τις οὖν ποιήσαιτο τὴν τῶν ἱερῶν κανόνων σαφήνειαν, καὶ τούτων τὴν διάπτυξιν δηλώσειε, φωτὸς οὖν δι' ἁπλότητα καὶ ἀπλαστίαν ἠθῶν νηπιάζουσας, καὶ μὴ πεφυκότας τοῦ βάθους ἐξικνεῖσθαι τῶν κανόνων τῶν ἱερῶν. Διὰ ταῦτά μοι εὔχρηστον τῷ ἔργῳ, ὡς εἰς ὠφέλειαν ἴσως ἐσομένῳ πολλοῖς, καὶ ὡς δυνάμεως ἐκάστῃ διδασκαλῇ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων, καὶ σεπτῶν πατέρων, μᾶλλον μέντοι, ὡς ἂν δοίη θεός, ἐξαίρετος ποιητὸν καὶ σωτηρίου μνημόνιον ἐξήγησιν. Μή τις δέ μοι καταγνοίη προπετείας· ἃ γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ πονήματι ἐγχέας, ἀλλὰ προσκληθεὶς ὑπέκυψα, καὶ τῷ πόνῳ δίδωκα ἐμαυτόν, ἵνα μὴ δι' ἀπροσίαν κατακριθῶ. *Declaratio ſermonum tuorum illuminat, & intellectum dat parvulis; Hæc Deo dicit propheta, & divinus pater David. Porro Dei ſermones meritò quis & probabiliter dixerit eſſe divinorum Apoſtolorum patrumque præceptiones, quia divino ipſi afflati doctique ſpiritu hoc inſtituerunt. Si quis igitur elucidationem ſacrorum canonum fecerit, eorundemque ſententiam reſerans declarârit, his quidem certè lumen intulerit, qui per ſimplicitatem morumque ruditatem ſunt velut infantes, haud dum ſatis apti in ſacrorum canonum profunditatem penetrare. Propterea mihi ſumendum fuit hoc opus in manus, ut uſui fortaſſe futurum multis, ut etiam pro meâ virili ſit unaquæque ſacrorum Apoſtolorum patrumque venerandorum*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dorum disposítio nota, Maximè quidem, prout dederit ipse Deus, peculiarem compendiosamque faciens enarrationem. Nullus autem me condemnet insolentiæ vel temeritatis. Nec enim meâ sponte labori manus admolior; sed rogatus obsecundavi, negotioque me dedi, ne propter inobedientiam coarguerer.

XXIII. In hisce autem scholiis in canones componendis, Zonaræ aliud atque Balsamoni propositum fuit. Hic enim civilis æque ac canonici juris consultissimus, utriusque concordiam persequitur, apparentes discrepantias componit, & canonicas quæstiones à se motas multoties solvit. At Zonaras è contra ipsis canonum verbis & sensui interpretandis strictè adhæret, raro admodum ad civiles leges digrediens. Hinc fit, quòd Balsamon totum Zonaræ commentarium totidem nonnunquam verbis transcribat; superfluum nimirum judicans, alia Zonaræ dictis addere, cum nihil in tali canone occurrat, de quo ex legibus politicis & imperialiabus constitutionibus disputatio instituatur, hoc est, nihil quod ad suum propositum pertineat. Subinde etiam Zonaræ interpretationem celato nomine perstringit; neque ullibi ejus mentionem facit, præterquam in commentariis ad Epistolam canonicam sancti Athanasii ad Ammum, ubi eum vocat ὑπερφυέστατον ἐκεῖνον Ζωναρᾶν, *summe excellentissimum illum Zonaram*, eumque dictam Epistolam σοφῶς καὶ ὑπερδεξίως, καὶ ὡς οὐκ ἄν τις κρείττονος, *Sapienter, & peraptissimè, atque ita ut nemo melius*, interpretatum esse affirmat.

XXIV. Quinetiam Matthæus Blastares Zonaræ scholia subinde citat, nomine etiam ejus nonnunquam iis præfixo, ut lit. E. cap. XI. Εἰ μήπως τις εἴποι, ὁ ὑπερφυὴς δὲ τοῦτό φησι Ζωναρᾶς, *Ne forte dixerit quispiam, Insignis autem hoc dicit Zonaras*, scilicet in syn. Chalced. can. 28. Alias rarò invenimus hæc Zonaræ commentaria ab antiquiori aliquo laudata; nisi quod Anonymus quidam à Leone Allatio, de perpetuâ consentione Ecclesiæ occidentalis & orientalis lib. II. cap. X. citatus, hæc de iis habeat. Τελευταῖος δὲ πάντων ἐστὶν ὁ Θαυμασὸς Ζωναρᾶς μοναχὸς Ἰωάννης τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἑπτὰ ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν σαφέστατα καὶ διλαβέστατα ἐξηγησάμενος, καὶ ὑδαμοῦ τὸν πάπαν ὡς ὀρθόδοξον ὠνόμασεν· μᾶλλον δὲ καὶ τῷ ἀναθέματι καθυπέβαλεν αὐτὸν τοὺς ὅρια πατέρων παραβαίνοντας, καὶ ἀθετοῦντας τοὺς θείους κανόνας. *Omnium verò postremus, & admirabilis ille Joannes Zonaras Monachus, divinos sacrosque Canones sanctorum & perillustrium Apostolorum, & septem sanctarum Oecumenicarum synodorum, & omnium sanctorum patrum nostrorum, clarissimè & pijssimè interpretatus, nullo in loco Papam orthodoxum vocavit: sed eos potiùs, qui terminos patrum transmovent, & sacros canones pervertunt, anathemati subjecit.* Ex quo tamen uno testimonio satis abunde constat, quanti hæc canonum expositio à Joanne Zonarâ elaborata, apud Græcos suos æstimata fuerit.

XXV. Quod ad priores horum Zonaræ in canones commentariorum editiones spectat, primò quidem scholia ejus in canones Apostolorum sola latine versa & in lucem emissa sunt an. Dom. CIↃDLVIII. per Joannem Quintinum, in Academiâ Parisiensi juris canonici tunc temporis professorem. Postea Antonius Salmatia commentarios ejus etiam in canones Conciliorum latine versos edidit Mediolani, anno Dom. CIↃDCXVIII. Latinæ cujus versioni Typographus Parisiensis Græcum etiam textum ex Codice MS. in bibliothecâ regis Christianissimi erutum, addidit, & evulgavit Lutetiæ Parisiorum an D. CIↃDCXVIII. Sed adhuc desiderata erant commentaria ejus in canonicas sanctorum Patrum Epistolas, quæ propterea ibidem impressa sunt unà cum S. Gregorii Neocæsarienfis sive Thaumaturgi, Macarii Ægyptii, & Basilii CIↃIↃCXXII. Adeo ut omnia Zonaræ in canones commentaria, ante hanc nostram eorum editionem Oxonienfem, simul nusquam prodierint. Ad hanc autem exornandam editionem, non modò variantibus lectionibus ex codice Henrici II. insignibus ornato, & ex altero illo Augusti Gallandi in Parisiensi foro advocati, in supplemento ad Parisiensem editionem collectis, usi sumus, verumetiam consultum ivimus antiquum MS. codicem in Bibliothecâ nostrâ Bodleianâ, quo omnes

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

omnes habentur Apoſtolorum canones unà cum Zonaræ & Balſamonis commentariis iis annexis. Summo autem ornamento huic noſtræ editioni fuit, Codex ille Amerbachianus ante commemoratus, ex quo variantes lectiones per univerſa Zonaræ non ſecus ac Balſamonis commentaria, clariſſimus vir, Joh. Rod. Wetſtenius ſupradictus, nobiſcum communicare dignatus eſt. Quibus omnibus codicibus ſummâ diligentiâ & fidelitate inter ſe collatis, perfecta tandem & completa Joannis Zonaræ in omnes Apoſtolorum, conciliorum, & Patrum canones commentaria, unà cum prioribus Latinis verſionibus, ſed innumeris in locis emendatis, & Græco textui longe accommodatioribus edimus.

XXVI. Poſt Balſamonis & Zonaræ commentaria, Epitome cujuſque canonis, & Alexii Ariſteni in eandem ſcholia hoc opere exhibentur. Quantum primo ad canonum epitomen ſpectat, ea partim in Bibliothecâ Juris canonici veteris edita eſt, idque ſub ipſius Alexii Ariſteni nomine, perinde nimirum ac ſi is epitomes iſtius autor fuiſſet. Sed multa ſunt, quæ iſti opinioni refragantur. Eadem enim epitome, licet alio conciliorum ordine obſervato, etiam Symeoni Logothetæ in eâdem bibliothecâ attribuitur. At veri prorſus diſſimile eſt, ut ambo canones in epitomen redigentes in eadem verba conſpirarent. Nec video quidem, quo jure hæc epitome utrivis eorum adſcribatur. Sanè Alexio Ariſteno adſcribi nequit, quippe qui eam nonnunquam redarguit, & autorem ejus, quicunque demum is fuerit, canonem non rectè intellexiſſe aſſerit, ut in ſcholiis ejus ad epitomen canonis Apoſtolici lxxv. dicit, Ὁ τὴν παρόντα συνοψίσας κανόνα ὐ καλῶς τοῦτον ἐνόησεν, *Qui ſynopſin præſentis canonis fecit, eum non bene intellexit.* Et ad epitomen undeviceſimi canonis ſynodi Ancyranæ, ait, ὁ γοῦν συνοψίσας τὸν παρόντα κανόνα τὸν ἐν πλάτει κείμενον ἀφορισμὸν τῶν δηγάμων, τῷ ἀθετῆσαι τὸν παρθενίαν παρέδραμε, *Qui hujus itaque canonis ſynopſin fecit, digamorum ſegregationem in latitudine poſitam in eum qui cœlibatus profeſſionem irritam fecit, tranſtulit.* Adeo ut ſole meridiano clarius eluceſcat, Alexium Ariſtenum hujus canonum epitomes autorem non fuiſſe.

XXVII. Quiſnam itaque epitomes hujus ſive abbreviationis canonum autor fuit, minus compertum habemus. Hoc ſaltem conſtare videtur, quod ea diu ante Ariſtenum memoriæ ſublevandæ cauſa confecta fuit, atque adeo ut nonnunquam totius cujuſvis canonis vicem ſuppleret, ejuſque loco citaretur. Cujus rei illuſtre habemus exemplum in Nicolai Hydruntini (qui ſub Alexio Angelo floruit) ſcholio ex Leone Allatio ſuperius citato, quod ſic incipit, σχόλιον Νικολάου ὑδροῦντος, περὶ Κελεστίνου καὶ Κελεστίου παπῶν Ρώμης. ὁ ἀνείσκων ἐν τῷ τέλει τοῦ τετάρτου κανόνος τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας συνόδου, οἵτινες τοῦ κληρικοῦ Κελεστίῳ ἢ Νεστορίῳ συμφρονήσωσιν καθαιρετοί, μὴ ἀναγινωσκέτω Κελεστίῳ μετὰ τοῦ ν'. ἀλλὰ Κελεστίου χωρὶς τοῦ ν'. ὁ γὰρ Κελέστιος ἅγιος ἦν καὶ ὀρθόδοξος πάπας Ρώμης, ὁ δὲ Κελέστιος ἦν αἱρετικός. *Scholium Nicolai Hydruntini de Celeſtino & Celeſtio Papis Romanis. Qui offendit in fine quarti canonis ſanctæ Epheſinæ ſynodi, Clerici*, qui Celeſtino ſive Neſtorio conſenſerint, deponendi, *ne legat Celeſtino cum n. ſed Celeſtio ſine n. Namque Celeſtinus ſanctus erat & orthodoxus Papa Romæ, Celeſtius autem hæreticus.* Iſta enim verba, Οἵτινες τοῦ κληρικοῦ Κελεστίῳ ἢ Νεστορίῳ συμφρονήσωσι, καθαιρετοί, in ipſo quarto canone ſynodi Epheſinæ non inveniuntur; ſed in epitome iſtius canonis quam hîc exhibemus, totidem verbis leguntur; niſi quòd pro οἵτινες, in noſtro codice leviſſima mutatione ſcribatur εἴτινες. Unde palam eſt ipſam epitomen hîc citari, idque ſub nomine totius canonis. Adeo ut hæc canonum ſynopſis legis vicem iis ſuppleviſſe videatur, quibus integri canones haud præſto eſſent. Et hinc, ni fallor, eſt, quòd nunc Alexii Ariſteni, nunc Symeonis Logothetæ, & aliquando forſitan aliorum nomina ſibi inſcripta habeat, à quibus ad privatum uſum deſcripta fuit. Vel forſitan quòd Symeon Logotheta, non minùs quàm Alexius Ariſtenus, ſcholia in eam edidit, quæ modo perierunt. Et nos enim Ariſteni nomen ad epitomen eo tantum nomine præfiximus, quod ille eam interpretatus eſt.

XXVIII. Iſtam autem antiquam canonum abbreviationem olim factam fuiſſe, ex eo conſtat, quòd Alexius Ariſtenus tantum operæ & laboris in ea interpretanda conſumpſerit. Neque enim in re nihili ſe tamdiu exercuiſſe cenſendus eſt. Nec parum huic

*****

pro

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pro antiqua hujus epitomes autoritate argumento exinde accreſcit, quod Ariſtenus eam ſcholiis illuſtrare dignatus eſt, etiam poſt divulgata erudita illa Joannis Zonaræ in integros canones commentaria, Ariſtenus enim Zonara poſterior claruit, ſed anterior Balſamone, vel ſaltem eadem ætate. Balſamon enim eum commemoravit in ſua ſexti canonis Apoſtolici interpretatione, ubi ait, Ὅτι δὲ ὁ ὑπερτιμιος ἐκεῖνος καὶ μέγας οἰκονόμος, ὁ Ἀριστηνὸς, τριακοσταῖς διατυπωσάμενος τριῶν ἐπιφωνήσατο ἡ ἁγία σύνοδος ἀπορρῆναι τῆς δικαιοδοτικῆς ἐφορίας. *Nam & incomparabilem illum, & magnum Oeconomum Ariſtenum, tribus publicis* XXX. *dierum edictis à juris dicendi officio ceſſare juſſit ſancta ſynodus.* Ubi etiam obſerves, quanto hic officio in Eccleſiâ Conſtantinopolitanâ functus eſt, cùm magnus in ea Oeconomus fuerit; item quanto eum elogio Balſamon ornat, ὑπερτιμιον appellans: quam honorificam ejus mentionem idem Balſamon etiam in ſcholiis ſuis ad ſynodi Trullanæ canonem XXXVII. facit, his verbis, παρεβάλετο γὰρ ὁ τοιοῦτον κανόνα ὁ ὑπερτιμιος ἐκεῖνος κῦρος Αλέξιος ὁ Αριστηνὸς κατὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου ἱεροσολύμων κυροῦ Νικηφόρου. *Hunc enim canonem incomparabilis ille dominus Alexius Ariſtenus contra ſanctiſſimum illum Patriarcham Hieroſolymitanum Nicephorum protulit.* Ubi obiter etiam obſervatum velim, quantum in jure canonico interpretando nomen Alexius Ariſtenus tunc dierum habebat, cùm conſultus eſſet, & in iſto jure contra Patriarcham reſponderet. Ex iſtis inſuper verbis colligere eſt, quibus temporibus ille floruit. Namque Nicephorum ille Hieroſolymitanus, contra quem Ariſtenus iſtum canonem protulit, ſynodo interfuit Conſtantinopoli celebratæ anno mundi VICIↃIↃCLXXIV, ſive Chriſti, CIↃCLXVI. ut ex ſubſcriptionibus patet, quas Leo Allatius edidit, de perpetuâ conſenſ. Eccleſ. occidentalis & orientalis lib. II. cap. XII. Is erat annus Manuelis Comneni XXIII. cujus Imperatoris juſſu Balſamon ſua in canones commentaria aggreſſus eſt; ut è ſupradictis liquet. Sub eodem igitur Imperatore Ariſtenum etiam claruiſſe certum eſt: etiamſi Leo Allatius tractatu de ætate & interſtitiis, in collatione ordinum etiam apud Græcos ſervandis, eum juſſu Joannis Comneni, qui Manuelem proximus in imperio præceſſit, nomocanonem ſuum edidiſſe aſſeruerit.

XXIX. Porro hæc Alexii Ariſteni in dictam canonum ſynopſin commentaria, in codice MS. quem edimus, ſic inſcripta ſunt, Νομοκάνονον σὺν θεῷ ἑρμηνευθὲν παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου νομοφύλακος κυρίου Αλεξίου τοῦ Αριστηνοῦ, *Nomocanonum, Deo adſiſtente, interpretatum per Deo chariſſimum nomophylacem dominum Alexium Ariſtenum.* Ubi primo obſervare licet, hanc ipſam canonum in epitomen contractorum collectionem νομοκάνονον vocari: quo nomine etiam integrorum canonum collectio ſæpe nuncupatur. Nemo fateor inficias eat, quin veteres iſtiuſmodi ſolos libros, quibus νόμοι καὶ κανόνες leges civiles & canones Eccleſiaſtici ſimul collecti ſunt, νομοκανόνας appellarint; quemadmodum Joannes Antiochenus librum iſtum, quo canones ſolos in quinquaginta titulos digeſſit, ſimpliciter σύναγωγὴ τῶν κανόνων vocavit; iſtum autem, quo canonibus Eccleſiaſticis lèges Imperatorias & civiles adjunxit, νομοκανόνα nuncupavit. Et ob eandem etiam rationem Photii nomocanon nomen iſtud ſortitus eſt: quem Balſamon in præfatione ad eundem, etiam νομοκάνονον appellat. Verumenimvero quævis integrorum canonum collectio νομοκάνονον etiam nonnunquam audit: quod miror ab ullo unquam denegatum fuiſſe, cum hæc vox in iſto ſenſu ab ipſo Balſamone ſæpe uſurpetur; ut in nomocan. Phot. tit. I. cap. IX. ait, Αὐτὸς ἐπέμενε λέγων, μὴ δίκαιον εἶναι τὴν κεραίαν ἀφανισθῆναι ἐκ τῶν ἐν τῷ νομοκανόνι γεγραμμένων, τὰ ὡς θεοσέβεια πλάκας τεθειμένα τῇ ἐκκλησίᾳ λογιζόμενα. *Ipſe perſtitit dicens, non æquum eſſe ut vel apex aboleretur ex iis, quæ in nomocanono ſcripta ſunt, quod inſtar divinarum tabularum ab Eccleſiâ reputatur.* Ubi νομοκάνονον corpus canonum Eccleſiaſticorum apertè ſignificat, quemadmodum & in ejuſdem Balſamonis ſcholiis ad ſynodi Trullanæ canonem I. dicentis, Τὰ μὲν νεόγραφα νομοκάνονα, ὡς μὴ ἔχοντα τὴν ὑπογραφὰς τῶν ἁγιωτάτων καὶ μακαρίων πατέρων παράδοσιν· ἐγκεκριμένα δὲ παλαιόγραφα νομοκάνονα. Et ſic paſſim alibi; ut nihil certius eſſe poſſit, quàm ipſas canonum collectiones

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

nes νομοκάνονα vocitari. Hoc autem nomen etiam ſynopſi canonum ab Alexio Ariſteno interpretatæ inſcriptum eſt, ut ex titulo ſuperius citato conſtat, quod prius expoſitam noſtram de hâc canonum epitome ſententiam egregie confirmat; cùm hæc eodem nomine, quo ipſa integrorum canonum collectio, νομοκάνονον ſcilicet, appelletur: nimirum quod totum jus canonicum in eâ non ſecus atque in ipſis canonibus exhiberi perſuaſum eſſet. Hoc itaque nomocanonum Alexius Ariſtenus interpretatus eſt, qui in inſcriptione θεοφιλέστατος νομοφύλαξ nominatur, quem etiam magnum Oeconomum aliquando fuiſſe, Balſamonis verba ſuperiùs laudata fidem faciunt.

XXX. Hæc Ariſteni in nomocanonum abbreviatum ſcholia non memini ab antiquiori quopiam ſcriptore commemorata eſſe vel laudata; niſi quod ſcholiaſtes in codice Amerbachiano nonnulla ex iis mutuatus eſſe, & Balſamon ea nonnunquam citaſſe videatur, ut in annotationibus ſubinde obſervatum eſt. Ex recentioribus, Gilbertus Genebrardus libro de Trinitate Alexium Ariſtenum citat, eumque Diaconum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ fuiſſe affirmat. Leo Allatius hæc ſcholia ſæpe laudat, ſed ex bibliotheca Vaticana: nunquam enim antehac edita fuerunt. Ad hanc autem noſtram eorum editionem perpolien-dam, quatuor uſi ſumus codicibus MSS. quorum unum nobiſcum communicavit clariſſimus vir Joannes Pearſon SS. Theologiæ profeſſor Margareticus in univerſitate Cantabrigienſi, qui in bibliotheca collegii SS. Trinitatis, cui ipſe præfectus eſt in eadem univerſitate, codicem iſtum nitidè exaratum inveniens, eundem nobis latinè vertendum concedere dignatus eſt, & ſic primam huic edendo operi occaſionem præbuit. Iſte autem Codex è longè vetuſtiori in bibliothecâ Bodleianâ Oxoniæ exſcriptus fuerat, quem propterea ſæpe conſulere neceſſum habuimus. Quin & alium ſuppeditavit Inſigniſſimus vir Thomas Brown SS. Theologiæ profeſſor, & capellæ regiæ Windeſoriæ præbendarius. Cùm opus autem pene ad umbilicum perductum fuerit, alius in ſupradictâ bibliothecâ Bodleianâ inventus eſt codex MS. eleganti & vetuſto charactere exaratus: è quo nonnulla excerpta ſunt, quæ in aliis codicibus deſiderantur, ac proinde poſt canonicas Epiſtolas, ad quas pertinent, in ſecundo tomo eduntur. Eorum autem collectionem pariter atque verſionem viro multis nominibus honorando D. Johanni Fell S. T. P. Eccleſiæ Cathedralis Chriſti Decano in Univerſitate Oxonienſi debemus, qui ad uberiorem hujus operis ornatum curavit, ut illud opus à docto quodam viro in eadem Academiâ perficeretur. Sed & eidem etiam præclarâ eruditione & inſigni pietate viro accuratam totius hujuſce operis editionem reſpublica canonica acceptam referat, quippe cujus ſolius cura atque concilio in omnibus adhibito, accuratè adeo & politè prodit.

XXXI. Hactenus de tribus iſtis eruditis egimus ſcholiaſtis, quorum commentaria ſingulis ferè canonibus annectuntur. Porro juxta fidem in ſpecimine hujus operis antehac datam, Arabicam Joſephi Ægyptii in quatuor prima œcumenica concilia eorumque canones paraphraſin, ad calcem primi tomi, qui totus ex conciliorum canonibus conſtat, adjecimus. Quiſnam primo iſte Joſephus fuerit, & quando ſcripſerit, ex præfatione ad MS. iſtum codicem in bibliotheca Bodleiana, ex quo iſtam ejus paraphraſin haufimus, abundè conſtat. Ipſam præfationem ſi voles, tota ſic ſe habet, كان صيرورة التلميذ الحقير في عبيد السيد المسيح المتجسد من العذري مسطره يوسف الشهر بالطبيب ابن المرحوم المشيح التاج قسيسا علي كنيسة سيدتنا السيدة العذري الزكية والدة الكلمة الخالقة الازلية الكاثوليكي بمصر المحروسة في سنة ستة الاف وتسعماية وستة وصار المذكور ابروطس علي الكنيسة المذكورة يوم الاربعا المبارك رابع عشر ايلول وهو عيد رفع عود الصليب الكريم سنة ستة الاف وثمان ماية وتسعة وتسعون لكون العالم الموافق لسابع عشر توت سنة الف وماية وسبعة للشهدا الابرار الموافق لثالث شوال سنة اثني وتسعون وسبعماية لسني الهجرة وكانت الشرطونية علي يد الاب الاقدس الطوباني الروحاني كير مرقص بابا وبطريرك مدينة العظمي الاسكندرية وساير الديار المصرية في كنيسة

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

كنيسة الملاك ميخاييل الكاثوليكي بمصر والمسول من الرب الاله المسبح بكل لسان المجد
في كل صقع ومكان الذي انا الي خلاص جنس البشر ان يعيننا علي حفظ وصاياه
المخلصة ولعمل بما يرضي الثالوث الاقدس ويوقنا عن ميامنه في اليوم العظيم المرهوب ويسمعنا
ذلك الصوت الفرح القايل تعالوا يا مباركي ابي رثوا الملك المعد لكم من قبل انشا العالم
يكون ذلك امين بشفاعة ستنا السيدة العذري البتول وجميع القديسين اصحاب العمل المقبول
امين والسبح لله دايما ابدا ٤ *Humillimus è Domini Chriſti ex virgine incarnati ſervis diſcipulus, ſcriba ejus, Joſephus* Al-ſhaher Bil-tabib, *Filius* Al-marchum Al-maſhiki Al-tagi, *conſtitutus fuit presbyter ſuper catholicam Eccleſiam dominæ noſtræ, dominæ virginis immaculatæ, æterni verbi creatoris genitricis, in Ægypto cuſtoditam anno ſexies milleſimo nongenteſimo ſexto. Et factus fuerat idem* ⲁⲃⲃⲁ *ſuper dictam Eccleſiam feriâ quartâ benedictâ decimâ quartâ die menſis elul, quo feſtum exaltationis ligni crucis honorabilis celebratur, anno ſexies milleſimo octingenteſimo nonageſimo nono à mundo condito; qui coincidit cum decimo ſeptimo die menſis Thoth, anno milleſimo centeſimo ſeptimo ſanctorum martyrum; qui convenit itidem tertio diei menſis Shawal, anno ſeptingenteſimo nonageſimo ſecundo annorum Hegiræ. Ordinatio autem ejus celebrata fuit per ſanctiſſimum, beatum, & ſpiritualem patrem dominum Marcum papam, & Patriarcham magnæ civitatis Alexandriæ, & omnium Ægypti locorum habitabilium in Catholicâ Eccleſiâ Angeli Michaelis in Ægypto. Et rogatum eſt à Domino Deo omni linguâ laudato, & in omni regione locoque honorato, qui ad genus humanum ſervandum venit, ut nos adjuvet ad cuſtodienda præcepta ipſius ſalutifera, & ad ea facienda quæ ſacroſanctæ Trinitati grata ſunt, & ſtatuat nos ad dextram ejus, in magno illo & terribili die, & nos exaudire faciat lætam iſtam vocem dicentem,* Venite O benedicti à patre meo, hæreditario jure poſſidete regnum vobis paratum ante mundi creationem. *Sic revera fiat per interceſſionem Dominæ noſtræ, dominæ immaculatæ virginis, & omnium ſanctorum, qui accepta opera perfecerunt. Amen. Et gloria ſit Deo in ſecula ſeculorum.* Ex hac præfatione apertiſſimè conficitur, quâ ætate Joſephus ſacerdos Ægyptiacus Arabicorum canonum collector & paraphraſtes vixit: ea namque certiſſimis temporum' characteriſmis hîc definitur. Se enim Presbyterum ordinatum dicit anno mundi VICIↃIↃCCCCVI. hoc eſt Chriſti CIↃCCCXCVIII. Antea autem conſtitutus fuerat ⲁⲃⲃⲁ ejuſdem Eccleſiæ, quemadmodum & Balſamon ⲁⲃⲃⲁ τῆς Βλαχερῶν fuit. Joſephus autem ſe in hoc officio conſtitutum aſſerit anno Mundi conditi VICIↃIↃCCCXCIX. Auſer VCIↃICVIII. & reſiduus fiet annus Chriſti CIↃCCCXCI. qui tamen juxta hunc atque alios nonnullos Arabicos pariter atque Græcos ſcriptores à Kal. Septembribus anno præcedenti, ſive CIↃCCCXC. computandus eſt, non autem Romanorum more à Kalendis Januariis. Hoc præmiſſo omnia optimè hîc correſpondent. Dicit enim ſe decimo quarto die menſis elul conſtitutum fuiſſe, eamque quartam fuiſſe feriam. Menſis elul in anno Syriaco unà cum ſeptembri Juliano init. Anno autem Chriſti CIↃCCCXC. Cyclus ſolis erat XXVII. Ergo litera dominicalis B. Character XIV. diei ſeptembris in Kalendario Juliano eſt E. Ea itaque quarta erat feria. Iſto etiam die feſtum exaltationis crucis quotannis celebratur; ut rectè hîc aſſeritur. Porro hunc diem & annum mundi coincidere dicit cum XVII. die Thoth, anno CIↃCVII. Sanctorum Martyrum ſive æræ Diocletianæ. Ad CIↃCVII. adde CCLXXXIII. quo anno à Chriſti nativitate expleto iſta æra cœpit, & habebis itidem annum Chriſti CIↃCCCXC. Neomenia Thoth in anno Actiaco ſive Ægyptiaco fixo hîc uſurpato, in Auguſti XXIX. perpetuò incidit. Ergo XVII. dies Thoth in anno iſto Ægyptiaco idem eſt atque XIV. Septembris in anno Juliano. Denique neomenia Muharram anno Hegiræ IↃCCXCII. juxta methodum à nobis alibi traditam, incidit in Decembris XX. anno D. CIↃCCCLXXXIX. Ergo Neomenia Shawal iniit XII. die ſeptembris anno CIↃCCCXC. ac proinde tertius dies menſis Shawal anno Hegiræ IↃCCXCII. cum XIV. Septembris anno Domini

Ψηφιοποιήθηκε από την Goog

mini CIↃCCCXC. rectè coincidit. Cùm omnes igitur hi temporum characteres à Joſepho Ægyptio de ſua in ſupradicto officio conſtitutione collati exactè adeò inter ſe conveniant, nihil apertius eſſe poteſt, quàm eum in iſto conſtitutum fuiſſe anno Domini CIↃCCCXC. ac propterea trecentis abhinc annis plus minus claruiſſe.

XXXII. Hic itaque Joſephus Sacerdos Ægyptiacus omnes propemodum canones ab Eccleſiâ Græcâ receptos Arabico idiomate συριακῶς interpretatus eſt; idque in magno ſatis volumine MS. quod ex oriente allatum in Bibliotheca Bodleiana repoſitum habemus. Ex eo nos quatuor prima ſelegimus concilia Oecumenica, Nicænum I. Conſtantinopolitanum I. Epheſinum, & Chalcedonenſe, quæ ſola à Juſtiniano confirmata ſunt; & quicquid Joſephus de iis ex Arabum & Ægyptiorum ſententia dixit, hoc opere divulgamus: niſi quod is præter viginti iſtos ſynodi Nicænæ canones, quos ſolos Eccleſia Græca ſemper agnovit, alios, neſcio quos, alio in loco eidem concilio adſcribat, de quibus in annotationibus diſputamus. Hîc interim obſerves, concilium Chalcedonenſe, & canones ab eo ſancitos, in iſthoc libro comprehendi: unde perſpicuum redditur Ægyptios ſecus atque Æthiopes ſive Abiſſinos iſtud etiam concilium admiſiſſe, licet communis ipſorum Patriarcha Dioſcorus injuſte, ut iis viſum eſt, ab eo condemnatus fuerit.

XXXIII. Cum hic autem Joſephus iis vixerit diebus, quibus literæ, in Ægypto ſaltem, incultæ jacuerunt, & doctrina raro admodum inventa eſt, etiamſi is ſuis fortaſſe doctiſſimus viſus fuerit, quæ tamen ſcripſit nobis Europæis, fœliciori ſolo & doctiori prognatis ætate, non minus quàm alia nonnulla ſcripta Arabica, jejuna videantur; præcipuè cum ſenſus nonnunquam perturbatus ſit, & vix ſibi cohærens; eadem ſubinde bis terve repetantur; canones ad alienum aliquando detorqueantur ſenſum, & nihil ſubtilitatis, eloquentiæ parum ullibi appareat. Siquidem autem hæc ipſa paraphraſis, ſive collectio canonum, à doctiſſimis viris laudata fuerit, & à multis avidè expetita, tanquam ſi veteris Eccleſiæ legibus multum lucis allatura eſſet; ne quid celare aut diſſimulare videremur, quod divinis hiſce ſtudiis profuturum hucuſque creditum eſt, hanc ſaltem paraphraſeos iſtius partem, qualis qualis eſt, publicare viſum eſt; ex qua rectiùs de tota judicium feratur. Nec ſane nulli inſerviet uſui. Primo enim receptus in Ægypto canonum cujuſque concilii numerus ex ea innoteſcet: ubi etiam de vera alicujus canonis lectione ambigitur, quomodo is in codice Græco, ex quo hæc paraphraſis tralata eſt, lectus fuit, ex eadem conjiciatur. Nonnulli etiam Eccleſiæ Alexandrinæ ritus, unà cum doctrina, nimis antehac nobis incomperti, ex eadem eliciantur, ut juxta quos canones ſæpe interpretatur. Ex hac etiam paraphraſi videre eſt, quo ſenſu quatuor iſtarum univerſalium ſynodorum decreta, ab eadem Eccleſia iſtis ſaltem diebus intellecta ſunt. Quanto denique ſimplicior atque illiteratior videatur hæc paraphraſis, tanto clarius ex eâ eluceſcit, quæ fides octoginta iſtis Arabicis canonibus ſynodo Nicænæ adſcriptis adhibenda eſt, qui ex Ægypto primùm allati ſunt; quâ omnis eruditio multis ante annis expulſa fuit; adeo ut ipſi etiam ſacerdotes plurimum ignorarent, quid ſincerum quidve adulterinum eſſet; quibus propterea non mirum eſt, ſi fictitii iſti canones pro genuinis ſynodi Nicænæ decretis ſubdole obtruſi fuerunt. Hiſce itaque perpenſis, candidos lectores æquiori erga hanc noſtram paraphraſeos iſtius editionem animo futuros ſperamus. Quod idem & erga latinam noſtram verſionem ab iis implorandum eſt. Stylus enim, quo Joſephus utitur, cùm recentior ſit, quam quo ſcripta Arabica antehâc edita fuerunt, à reliquorum Arabum idiomate, à vulgatis Grammaticorum regulis, & à veteris linguæ puritate ſubinde diſcedit. Unde ſenſus nonnunquam obſcurior, &, nobis ſaltem, eum latinè exprimere conantibus, perplexior redditur, præſertim cùm aliud non præſto eſſet exemplar, quo errata graphica corrigerentur.

XXXIV. Adhuc ne quid rei canonicæ ſtudioſis in hoc opere deſideraretur, ſecundo illius tomo celebre illud à multis recentioribus laudatum, à nonnullis promiſſum,

* * * * * * ad-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſed à nemine antehâc editum, Alphabeticum Matthæi Monachi, ſive Blaſtaris ſyntagma adjunctum eſt, quod ab ipſo autore ſic inſcribitur. Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον τῶν ἐμπεριεχομένων ἁπάντων ἐν θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι πανηθέν τε ἅμα καὶ συντεθὲν παρ' ὀλίγον ὑπὸ ἱερομοναχοῦ ἐλαχίστου Ματθαίου τοῦ Βλαστάρη. *Syntagma Alphabeticum rerum omnium, quæ in ſacris diviniſque canonibus comprehenduntur, elaboratum pariter & compoſitum per minimum ex Hieromonachis Matthæum Blaſtarem.* Ex quâ inſcriptione conſtat, eum Hieromonachum fuiſſe, hoc eſt, Monachum conſecratum, vel ſacerdotem in monaſterio aliquo ordinatum. Quando ſcripſerit, ipſe diſertis verbis teſtatus eſt lit. Π. cap. VII. ubi ad cyclum lunæ inveniendum ait, κἀνθάδε ὂν δὲ ἐφ' ἡμῶν ϛωμγ'. *Statuatur præſens hic annus* VICIↃIↃCCCXLIII. Et paulo poſt, de cyclo ſolis inveniendo, ait, ὡσαύτως δὲ ὅτι τοῦ ἡλίου κράτησον τοῖς χρόνοις δὲ πέμπει ἀρτίως ϛ'ωμγ'. ἔτος, *Similiter & de ſole annum jam currentem* VICIↃIↃCCCXLIII. *digitis computa.* Aufer VCIↃIↃVIII. & reliquus fit annus æræ Dionyſianæ CIↃCCCXXXV. quo propterea anno à Chriſti nativitate currente, Matthæus Blaſtares iſta ſcribebat. Unde lucem mutuatur obſcurus alioquin locus in præfatione ad idem opus, ubi ait, ὡς ἂν ὃ μὴ δὲ ὁ χρόνος λάθοιμεν εἰς τὸν ἐπιτυχόντας, ὃς ὑπ' αὐγὰς ἡλίου δὲ ὃ τῆς γραμματείας προσπέπλεκται ἑαυτοῖς, μετὰ πλεῖον ἑξαπλοῦν αὖθις ἐκτεταμένα πέλοι δὲ παραφανὲν ἔτος πλεῖον φορεῖ ἀτυχεῖς ἐμπεσεῖν τὸ χρόνου. *Porro ne tempus quoque, quod hoc opus in lucem ſolarem protulit, lectores lateat, poſt ſextuplicem rurſus centuriam, annus quadrageſimus tertius temporis curſum exactè emenſus eſt.* Cùm primus, fateor, in hæc verba inciderem, mentem autoris haud ſtatim aſſecutus ſum: ſed recolens poſtea eum ante definiiſſe annos quibus ſingulæ, univerſales ſaltem, ſynodi celebratæ fuerant, eum hoc in loco ad iſtos annos reſpectum habuiſſe deprehendi. Ultimum autem concilium, cujus celebrandi tempus indicat, eſt Nicænum ſecundum, quod habitum dicit anno mundi, VICIↃCCXCVI. & multis deinde interjectis, opus ſuum emiſſum aſſerit poſt ſex alias centurias & annos XLIII. ſive poſt annos IↃCXLIII. ſin hi addantur ad VICIↃCCXCVI. annus emerget mundi VICIↃIↃCCCCXXXIX. Chriſti CIↃCCCCXXXI. Ex locis autem ſupra citatis colligere eſt, in iſto numero VICIↃCCXCVI. ad IↃCXLIII. addendo, numeros denarios & monadicos puta XCVI. omittendos eſſe: His enim omiſſis & IↃCXLIII. ad VICIↃCC. additis, prior numerus exactè colligetur, nimirum VICIↃIↃCCCXLIII. Unde palam eſt ipſam etiam præfationem iſto mundi anno juxta civilem Græcorum computum conſcriptam eſſe, ſive anno Chriſti CIↃCCCXXXV.

XXXV. Egregium hoc Matthæi Blaſtaris, (cujus quæſtiones & cauſas matrimoniales Joannes Leunclavius in Juris Græco-Romani lib. VIII. edidit) Syntagma in lucem hîc emiſſum eſt, ex duobus optimæ notæ codicibus MSS. quorum unum vetuſtum ſatis & eleganter ſcriptum Bibliotheca Bodleiana; alterum vir ſpectatiſſimus D. Iſaacus Voſſius, celebre cujus nomen per omnium ora volitat, pro ſumma, quâ pollet, humanitate, & flagranti in rempublicam literariam, de qua tota optimè meritus eſt, amore, ex ſua ipſius inſtructiſſima Bibliotheca ſuppeditavit. Hi itaque duo MSS. codices inter ſe collati ſunt, & quicquid in uno defuit, ex altero ſuppletum eſt; adeo ut ambo hîc in lucem prodeant. Quod autem ad Latinam ſpectat verſionem, nos eruditam tantum præfationem Latinam fecimus, ipſum operis corpus à doctis quibuſdam viris Oxonienſibus tranſlatum eſt. Ab iiſdem etiam tractatus iſte Matthæi Blaſtaris ſyntagmati appenſus, de ſynodo quæ Photium reſtituit, ex MS. Bodleiano erutus eſt, & latinè verſus, de quo nonnihil dicendum reſtat.

XXXVI. Iſte tractatus, ut titulus oſtendit, ex Becci operibus excerptus eſt. Joannes iſte Beccus, Michaele Palæologo imperante, Chartophylax erat magnæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, ut teſtatur Nicephorus Gregoras, qui de eo hæc habet, Ἐν τούτοις μάλιστα τοῖς χρόνοις τῆς μεγάλης τοῦ ἐκκλησίας χαρτοφύλαξ ἦν ὄνομα Βέκκος, σφοδρὸς ἀνὴρ τὸ τοῖς μάλιστα, καὶ λόγου καὶ παιδείας ἔμφορος· τοσούτοις δ' ἂν καὶ τῆς φύσεως συγκεκροτημένος χαρίσμασιν, ὥστε τῶν τότε αἰσθέσθαι ἀδύνατος. *His temporibus magnæ Eccleſiæ Chartophylax erat nomine Beccus, excellenti vir ingenio, & in*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

in doctrinæ ſtudiis ab ineunte verſatus ætate, præterea tantis naturæ dotibus ornatus, quantis nullus alius iſtius ætatis. Nic. Greg. hiſt. Rom. lib. v. Poſtea ab eodem Imperatore ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum evectus eſt, ut idem hiſtoricus tradidit his verbis, Διὰ δὴ τὸ ὅτι τὸν πατριαρχικὸν ἀναβεβηκὼς θρόνον, πάντα τῷ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ, ἡ γλῶττα, ἡ χεὶρ, ἡ κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου, ἡ λέγων, ἡ γράφων, ἡ δογματίζων. *Quamobrem Patriarchicâ ſede conſcensâ Imperatori unus fuit omnia, & lingua, & manus, & ceteris ſcriptoris calamus, & dicendo, & ſcribendo, & dogmata ſtatuendo.* Greg. ibid. Poſtquam autem octo in Patriarchico iſto throno annos ſediſſet, dignitate depoſitus, & in exilium miſſus, in carcere diem obiit, ut Pachymeres tradidit, dicens, Οἰκεῖ δὲ ἡ Ἰωάννης ὁ εἰς πατριάρχου γραμματεύσας ὁ Βέκκος, ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου φρουρίου εἱρκτῇ. *Moritur verò & Joannes Beccus Patriarcha dictus, in carcere, qui in ſancti Gregorii arce eſt.* Pachym. hiſt. lib. ix. Vita autem ſic defunctus eſt ſub Andronico ſeniore, qui imperium invaſit anno Chriſti CIↃCCLXXXIII. Hic multa conſcripſit, ſed nihil adhuc editum eſt præter epigraphas ejus in ſententias S. Patrum de proceſſione Spiritus Sancti, & ſententias ſanctorum patrum de eodem argumento, ab eo collectas, quas Petrus Arcudius Corcyræus Romæ edidit. Ut alia ejus ſcripta hactenus ἀνέκδοτα omittam, unum confecit librum inſcriptum, περὶ τῆς ἑνώσεως καὶ εἰρήνης τῶν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ρώμης ἐκκλησιῶν. *De unione & pace veteris & novæ Romæ Eccleſiarum.* Et alterum de eodem argumento inſcriptum, περὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ὅ τὸ σκανδάλου ἀλόγιστον καὶ ἐκ μόνης ἱστορίας ἀποδεικνύτος. *De eâdem Eccleſiaſticâ pace, ex ipsâ hiſtoriâ ſolâ ſcandali abſurditas demonſtratur.* Hic autem liber in MS. bibliothecæ Vaticanæ, ſic incipit, ὡς ἂν μακάριοι ἀληθῶς εἶεν τῆς εὐαγγελικῆς κηρύγματος. In hoc ſummum inter Joannem VIII. Papam Romanum, & Photium Conſtantinopolitanum conſenſum perſequitur, in ea præſertim celebranda ſynodo, quæ Photium in ſedem ſuam Conſtantinopolitanam reſtituit. Cùm ex hoc igitur erudito Becci Patriarchæ Conſtantinopolitani ſcripto nonnemo olim ea excerpſiſſet, quæ ad dictam ſynodum pertinent, excerpta iſta ſic inſcripſit, Περὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου ἥτις ἀποκατέστησε Φώτιον τὸν ἀνιώτατον πατριάρχην εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως καὶ διέλυσε τὰ σκάνδαλα τῶν δύο ἐκκλησιῶν, τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ρώμης ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ Βέκκου οὗ ἡ ἀρχή, ὡς ἂν μακάριοι. *De ſanctâ & Oecumenicâ ſynodo, quæ Photium ſanctiſſimum Patriarcham in ſedem Conſtantinopolitanam reſtituit, & duarum Eccleſiarum, veteris ſcilicet & novæ Romæ, ſcandala diſſolvit. Ex Becci oratione, cujus initium eſt.* Οἱ δὴ μακάριοι. Cùm Acta igitur hujus ſynodi nondum edita, ſed ab omnibus deſiderata fuerint, dicta autem excerpta, ſic inſcripta, ex Becci ſcriptis in Bibliothecâ Bodleianâ inventa ſunt, in quibus magna pars Actorum continetur, eadem publicare viſum eſt, præſertim cum hæc ea ſit ſynodus, à quâ canones iſti ſub Photio conſtituti ſunt, quos etiam hoc opere cum commentariis edimus. Quæ hîc autem de iſtâ ſynodo dicta ſunt egregiè cum iis conveniunt, quæ Baronius ad annum 879. ex codicibus Vaticano & Columnenſi de eodem concilio ſcripſit.

XXXVII. Ad calcem denique totius operis annotationibus ſubjunximus; in quibus quid præſtitimus, vel ſaltem præſtare conati ſumus, paucis expediemus. Primo enim nobis minimè propoſitum fuit, in ſingulos canones eorumque ſcholia commentarios edere, quod operæ nobis pretium haud viſum eſt. Ac proinde iſtiuſmodi tantummodo locis, quæ obſcuriora viſa ſunt, quæ perperam ab aliis intellecta, aut majoris momenti, & frequentioris in Eccleſiaſticis diſcutiendis controverſiis uſûs, dilucidandis, vendicandis, & ad genuinum ipſorum ſenſum reſtituendis, totam, qualis qualis fuit, operam locavimus. Hinc etiam variantes paſſim lectiones ex codicibus tam MSS. quàm impreſſis, adnotavimus; Alia etiam quamplurima ſcholia, quæ ut neque ad Balſamonis, nec Zonaræ, nec Ariſteni ἑρμηνείας pertinentia, in ipſo operis corpore conſulto prætermiſſa ſunt, ex MSS. Bodleianis & Amerbachiano, ad ſuos quæque canones inter annotationes appoſuimus. Quicquid etiam ſcholiaſtes in Conſtantini Harmenopuli epitomen canonum conſcripſerunt, ad locum itidem quodque ſuum congeſſimus. Adeo ut nihil à Græcis quibuſlibet

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

bet in hoc canonici ipſorum juris corpus conſcriptum ad notitiam noſtram pervenit, quod non in hoc unico opere collectum exhibetur. Ut hæc autem omnia, quæ in plurimis codicibus manu exaratis & impreſſis diſperſa hujuſque latuerunt, in unum hoc corpus tandem aliquando colligerentur, & publici juris fierent; Omnes bonarum literarum & rei præſertim canonicæ ſtudioſi, celebri illi Bibliopolæ Londinenſi Roberto Scot ſingulares debent gratias, quippe qui nec ſumptui pepercit, nec labori, quo canonicum hoc opus inſtructiſſimum, quoad ejus fieri potuit, & accuratiſſimum in lucem prodiret.

XXXVIII. Quænam Eccleſiaſticæ leges hoc opere contineantur, quando & à quibus eæ ſancitæ fuerunt; quinam eruditi viri ſcholia in eaſdem ediderunt, & è quibus denique codicibus iſta ſcholia in hunc librum ſimul collecta ſunt, ex iis quæ hucuſque commentati ſumus, cuivis palam eſt. Adeo ut nihil aliud hîc modo præmittendum ſupereſſe videatur, quam ut debita cum honoris præfatione commemorem, promptiſſimam celeberrimæ Univerſitatis Oxonienſis in cœptis noſtris promovendis benevolentiam; ſpeciatim inſigniſſimi viri D^nis^ Petri Mews L. L. Doctoris, Decani Roffenſis, Collegii D. Jo. Bapt. Oxon. Præſidis, & Univerſitatis Vice-cancellarii opem & patrocinium; atque etiam Exteri poſterique certiores fiant, è quàm celebri prælo Typographico in publicam hoc opus lucem emiſſum eſt. Enimvero pauci abhinc anni elapſi ſunt, ex quo Reverendiſſimus noſter in Chriſto Pater, & Dominus, D. Gilbertus, Divinâ Providentiâ Archiepiſcopus Cantuarienſis, & totius Angliæ Primas & Metropolitanus, pro ardenti ipſius in Deum pietate, ſummo in literatos amore, & conſtanti in Academiam noſtram Oxonienſem benevolentiâ, ex ſuâ ſolius munificentiâ celeberrimum illud fundavit pariter atque extruxit Theatrum, quod de honorando ipſius cognomine Sheldonianum appellari meruit. Intra hoc illuſtre admodum ædificium, præter ampliſſimum illius ſinum publicis celebrandis comitiis deſtinatum, ſpatia quædam circumcirca relinquuntur, operibus Typographicis affabrè accommodata. Quæcunque autem Chalcographi, per æneos ſuos literarum Typos ex innumeris repoſitoriorum loculamentis celerrimâ manu raptos, ibi compoſuerunt, è prælis ſubtus ordine diſpoſitis, in Chartâ ſubditâ exprimuntur. Adeo ut unum illud Oecumenicum evaſurum ſit Theatrum, utpote non huic ſolum genti, ſed univerſo terrarum orbi pulcherrima literarum linguarumque omnium ſpectacula exhibiturum. Plurima ſanè jamdudum promiſſa ſunt, multa propediem exitura, quæ qualia futura ſunt, ex hoc ipſo opere, tanquam ex pede Hercules, non ineptè conjiciatur. Cum hoc enim, quod primum, tantæ ſaltem molis, ex eo prodiit, & illuſtriſſimo propterea illius Fundatori, ſummâ æterni numinis in Eccleſiam ſuam benignitate, adhuc ſuperſtiti, dedicatur, verè canonicum ſit opus, ſacraſque illas exhibeat leges, quibus Eccleſia Primitiva adminiſtrata eſt; haud inani ſpe ducimur, reliqua omnia, quæ Deo adſiſtente cumulatiſſimè ex eo quotannis exitura ſunt, ejuſdem fore generis, ut prorſus canonica, veteris & Catholicæ Eccleſiæ decretis & diſciplinæ conſentanea, tanto denique Fundatore, & ſanctiſſimi Præſulis benefacto digniſſima audiant: illud que tale per omnia ſecula maneat Theatrum, ut Deus ex eo gloriam, evangelium fidem, fides ſtabilimentum, Eccleſia pacem, Artes liberales atque ſcientiæ complementum, & omnes denique quotquot exortæ fuerint controverſiæ, ultimum finem conſequantur. Quod faxit Deus Opt. Max. etiam atque etiam orat

GUILIELMUS BEVEREGIUS.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ELENCHUS

eorum quæ

IN HOC OPERE CONTINENTUR.

IN TOMO PRIMO.

PROLEGOMENA.

Canones SS. Apoſtolorum Gr. Lat. cum Scholiis Theodori Balſamonis & Joannis Zonaræ Gr. Lat. plurimis in locis auctis et emendatis: item cum veteri cujuſque Canonis Epitome, et Alexii Ariſteni in eandem Scholiis, è Codd. Mſſ. in Bibliothecâ Bodleianâ aliiſque nunc primum in lucem editis. pag. 1

Canones Concilii Nicæni, primi œcumenici, cum ſcholiis, &c. *ut ſupra.* p. 58

Canones Concilii Conſtantinopolitani primi, œcumenici ſecundi, cum ſcholiis, &c. *ut ſupra.* p. 85

Canones Concilii Epheſini, œcumenici tertii, &c. *cum ſcholiis.* p. 99

Canones Concilii Chalcedonenſis, œcumenici quarti, cum ſcholiis, &c. p. 111

Canones Concilii ſexti in Trullo, cum ſcholiis, &c. p. 152

Canones Concilii Nicæni ſecundi, ſeptimi œcumenici dicti, cum ſcholiis, &c. p. 284

Canones Concilii Conſtantinopolitani, primi & ſecundi dicti, in Templo SS. *Apoſtolorum habiti, cum ſcholiis,* &c. p. 331

Canones Concilii Conſtantinopolitani in Templo S. *Sophiæ habiti, cum ſcholiis,* &c. p. 360

Canones Concilii Carthaginenſis ſub S. *Cypriano habiti, cum ſcholiis,* &c. p. 365

* * * * * * *

Canones

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ELENCHUS EORUM QUÆ

Canones Concilii *Ancyrani*, *cum ſcholiis*, &c. p. 375

Canones Concilii *Neocæſariani*, *cum ſcholiis*, &c. p. 402

Canones Concilii *Gangreni*, *cum ſcholiis*, &c. p. 415

Canones Concilii *Antiocheni*, *cum ſcholiis*, &c. p. 429

Canones Concilii *Laodiceni*, *cum ſcholiis*, &c. p. 453

Canones Concilii *Sardicenſis*, *cum ſcholiis*, &c. p. 482

Canones *Synodi Carthaginenſis*, *cum ſcholiis*, &c. *ut ſuprà*. p. 509

Joſephi Ægyptii Proœmia & Paraphraſis Arabica in quatuor priorum generalium Conciliorum Canones, Arab. Lat. nunc primum in lucem editum, è Cod. Ms. in Bibl. Bodleianâ. p. 683

IN TOMO SECUNDO

Part. I.

CANONES *Dionyſii Alexandrini cum ſcholiis Theodori Balſamonis & Joannis Zonaræ.* pag. 1

Canones *Petri Alexandrini, cum ſcholiis*, &c. p. 8

Canones *Gregorii Thaumaturgi*, *cum ſcholiis*, &c. p. 24

Canones S. *Athanaſii*, *cum ſcholiis*, &c. p. 37

Canones S. *Baſilii*, *cum ſcholiis*, &c. *necnon cum veteri cujuſque Canonis Epitome, & Alexii Ariſteni in eandem ſcholiis.* p. 47

Canones S. *Gregorii Nyſſeni*, *cum ſcholiis Theodori Balſamonis.* p. 151

Reſponſa Canonica Timothei Alexandrini Epiſcopi, *cum ſcholiis Theod. Balſ.* p. 163

Canones *Theophili Alexandrini*, *cum ſcholiis Theod. Balſ.* p. 170

Epiſtolæ Canonicæ Cyrilli Alexandrini, *cum ſcholiis Theod. Balſ.* p. 175

S. *Gregorii Theologi ex Metricis ejus Poematibus, quinam libri ſint legendi veteris Teſtamenti & novi, cum ſcholiis Theod. Balſ.* p. 178

S. *Amphilochii ex Iambis ad Seleucum de eodem argumento.* p. 179

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

IN HOC OPERE CONTINENTUR.

Gennadii Patriarchæ Conſtantinopolitani Epiſtola Encyclica, cum ſcholiis Theodori Balſamonis. p. 181

Taraſii Patriarchæ Conſtantinopolitani ad Adrianum Papam Romanum Epiſtola, de non faciendis pecuniâ ordinationibus, cum ſcholiis Theod. Balſ. p. 185

Alexii Ariſteni Epiſtolarum Canonicarum Synopſis.

Part. II.

Matthæi Blaſtaris Syntagma Alphabeticum rerum omnium quæ in ſacris diviniſque Canonibus comprehenduntur, Gr. Lat. è Codd. MS.n unc primum in lucem editum. p. 1

De ſanctâ & œcumenicâ Synodo quæ Photium Patriarcham in Sedem Conſtantinopolitanam reſtituit, & novæ Romæ ſcandala diſſolvit, Gr. Lat. nunc primum in lucem editum è Cod. MS. in Bibliothecâ Bodleianâ. p. 273

Acta octavæ Synodi Conſtantinopoli celebratæ ex Codice MS. in Bibl. Bodleianâ nunc primum in lucem editum. p. 293

Guilielmi Beveregii Annotationes uberrimæ in totum opus.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Ψηφιοποιήθηκε από την Goo

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

CANONES SANCTORUM APOSTOLORUM.

ΚΑΝΩΝ α'.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ χειροτονείσθω ὑπὸ Ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν.

ΒΑΛΣ. Ὁ ἀποστολικὸς οὗτος κανὼν, περὶ χειροτονίας διαλέγεται τῆς παρὰ ἀρχιερέως πληρουμένης ἐπ' ἐκκλησίας· καθὼς καὶ ὁ μέγας Παῦλός φησι, χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινωνεῖ ἀλλοτρίαις ἁμαρτίαις· οὐ μὴν περὶ ψήφου, καθώς τινες εἶπον, ἀκολουθοῦσι τοῖς ἀγράφως λεγομένοις, διὰ τὴν τῶν χειρῶν ἔκτασιν, τὴν γινομένην ὅτε παρὰ τῶν πλήθους τῶν πόλεων αἱ ψῆφοι τῶν ἀρχιερέων ἐγίνοντο· καὶ γὰρ ἡ ἐν Λαοδικείᾳ σύνοδος ἐν τῷ ε. κανόνι φησὶ, μὴ δεῖν τὰς χειροτονίας ἐν παρουσίᾳ ἀκροωμένων γίνεσθαι, καὶ τοῦτο τινὲς ὑπέλαβον καὶ τὸν κανόνα τοῦτον περὶ ψήφου διαλέγεσθαι· ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ μὴ καλῶς τοῦτο λέγειν, ὅτι καὶ ἡ ἐπ' ἐκκλησίας χειροτονία διὰ μυστικῶν εὐχῶν τελεῖται, καὶ ἐνώπιον πολλῶν γίνεται· ἄλλως τε καὶ ὁ ιθ'. κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας συνόδου, διορίζομένου τὴν τοῦ Ἐπισκόπου ψῆφον γίνεσθαι παρὰ πάντων τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων ἢ τῶν τριῶν, ἐγγράφως καὶ τῶν λοιπῶν συναινούντων, ἀπορῶ πῶς ἂν τοῦτο. τινες τὸν κανόνα τοῦτον νοοῦσαι περὶ ψήφου ἀρχιερέως, λέγουσι δεῖν ὑπὸ Ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν χειροτονεῖσθαι Ἐπίσκοπον.

ΖΩΝΑΡ. Νῦν μὲν χειροτονία καλεῖται ἡ τῆς καθιερώσεως τῶν ἱερέων λεγομένη τελεσιουργία τῶν εὐχῶν, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπίκλησις· διὸ καὶ τὸν ἀρχιερέα τότε τὴν χεῖρα ἐπιτιθέντα καὶ χειροτονοῦντα καλοῦσι χειροτονοῦντα· πάλαι δὲ καὶ αὐτὴ ἡ ψῆφος χειροτονία ὠνόμαστο· ὅτε γὰρ τοῖς τῶν πόλεων πλήθεσιν ἐξῆν ἐκλέγεσθαι τοὺς ἀρχιερεῖς, συνήεσάν τε πλήθη καὶ οἱ μὲν, τόνδε ἠροῦντο, οἱ δὲ τόνδε· ἵνα δὲ ἡ τῶν πλειόνων κρατοίη ψῆφος, λέγεται τότε τὰς χεῖρας τοὺς τῷ δήμῳ πιθομένους, καὶ διὰ τούτων ἀριθμοῦντες τὸν ἕκαστον ψηφιζόμενον, καὶ τὸν παρὰ τῶν πλείονων αἱρούμενον, εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην προκρίνεσθαι· καὶ ἐντεῦθεν ἐξελήφθη τῆς χειροτονίας τὸ ὄνομα. τοῦτο δὲ καὶ οἱ τῶν συνόδων πατέρες ὅταν εὑρίσκωνται ἐξεταζόμενοι, καὶ τὴν ψῆφον χειροτονίαν καλέσαντες· ἡ γὰρ ἐν Λαοδικείᾳ σύνοδος ἐν πέμπτῳ κανόνι φησὶ, μὴ δεῖν τὰς χειροτονίας ἐπὶ παρουσίᾳ ἀκροωμένων γίνεσθαι· χειροτονίας δὲ τὰς ψήφους ὠνόμασεν. ἐν γὰρ τῇ τελεσιουργίᾳ τοῦ ἀρχιερέως, μᾶλλον ἔθος πολλοὺς συνέρχεσθαι· ἐν δὲ ταῖς ψήφοις, διὰ τὸ εἰσίεσθαί τινα αἰτιάματα καὶ τῶν ψηφιζομένων ἀνδρῶν, ἀπαγορεύεται τισὶ παρεῖναι, καὶ ἀκροᾶσθαι τούτων· χειροτονεῖσθαι δὲ φησὶν ὁ κανὼν διατάττεσθαι Ἐπίσκοπον παρὰ δύο Ἐπισκόπων· ψηφίζεσθαι δὲ Ἐπίσκοπον ὁ τέταρτος κανὼν τῆς ἑφῆς συνόδου ὁρίζεται, παρὰ πάντων τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων, ἢ τῶν τριῶν, ἐγγράφως καὶ τῶν λοιπῶν συναινούντων.

ΑΡΙΣΤ. Δύο ἢ τρεῖς Ἐπίσκοποι χειροτονείτωσαν Ἐπίσκοπον.

Τρεῖς δὲ ἐξαπτῶς ὀφείλουσι ψηφίζεσθαι Ἐπίσκοπον, καὶ μὴ ἧττονες τούτων· εἴπερ δυσχερές ἐστι πάντας τοὺς ἐπαρχιώτας Ἐπισκόπους ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελθεῖν καὶ ζητεῖ κανόνα τέταρτον τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, καὶ ιγ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ, καὶ ιθ'. ἐν Ἀντιοχείᾳ.

ΚΑΝΩΝ β'.

Πρεσβύτερος ὑπὸ ἑνὸς Ἐπισκόπου χειροτονείσθω, καὶ διάκονος, καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοί.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν περὶ χειροτονίας ἀκολού-

A

Canon I.

Episcopus à duobus vel tribus Episcopis ordinetur.

Bals. Hic Canon Apostolicus differit de ordinatione, quæ fit ab Antistite in Ecclesia; sicut magnus quoque dicit Paulus, Nemini manus citò imponas, nec alienis peccatis communices: non autem de electione, ut nonnulli dicebant, secuti ea quæ dicebantur sine scriptis, per manuum extensionem, factam quando à populo civitatum electiones Antistitum fiebant. Etsi enim Laodicena Synodus dicit in quinto Canone non debere fieri ordinationes in præsentia audientium, & ideo nonnulli existimarunt hunc quoque Canonem loqui de electione, mihi tamen videtur eos non rectè dicere; Quę enim fit in Ecclesia ordinatio, per preces mysticas peragitur, etiamsi fiat coram multis: insuper cùm quartus Canon sanctæ primæ Synodi Nicenæ decernat debere fieri electionem Episcopi ab omnibus Episcopis provinciæ, vel à tribus saltem, reliquis in scriptis assentientibus; dubito quomodo dixerunt nonnulli hunc Canonem de electione Antistitis intelligi, qui dicit à duobus vel tribus Episcopis ordinandum Episcopum.

Zonar. Nunc quidem Chirotonia vocatur absolutio precum, sanctique Spiritus invocatio, dum sacerdotio quis initiatur, & consecrationem sortitur. Ex eo dicta, quòd Pontifex extendat manum benedicens homini ad sacra deligendo: sed ipsum suffragium quondam nominatum est Chirotonia. Nam quum urbium cœtibus liceret eligere sacrorum præfectos, conveniebant ipsi cœtus, & alii quidem hunc, alii verò deligebant illum. Quatenus autem plurium suffragium vinceret, Eligentes ferunt solitos extendere manus; & per illas numerabantur, qui vel hunc, vel illum delegissent. A pluribus verò electum summo sacerdotio præfecere. Et hinc Chirotoniæ nomen desumptum, quo sic etiam Synodorum patres inveniuntur usi, Suffragium etiam nominantes Chirotoniam. Laodicensis nempe Synodus in quinto Canone dicit, Non oportere Chirotonias in Audientium præsentia fieri. Chirotonias autem appellavit suffragia. In plena enim Pontificis consummatione magis obtinebat consuetudo ut plures unà convenirent: sed in suffragiis ferundis, eò quòd inducerentur contra electos viros accusationes quædam, aliquos vetatur adesse, & has audire. Hic autem Canon à duobus Episcopis Episcopum jubet initiari. Sed quartus primæ Synodi Canon Episcopum creari definit ab omnibus Episcopis provinciæ: vel tribus interea, dum reliqui subscriptione consentiant.

Arist. *Duo vel tres Episcopi ordinant Episcopum.*

Tres omnino debent ordinare Episcopum & non pauciores illis; siquidem difficile est omnes provinciæ Episcopos in unum convenire. Quære etiam Canonem quartum Synodi Nicenæ, & xiii. Carthaginensis, & xix. Antiochenæ.

Canon II.

Presbyter ab uno Episcopo ordinetur, & Diaconus, & reliqui Clerici.

Bals. Hic quoque Canon de ordinatione consequenter

B

conſequenter ſtatuens, probat etiam præcedentem Canonem accipi de ordinatione Epiſcoporum, non de eorum electione. Neque enim Presbyterum, vel Diaconum, vel alium Clericum priùs eligi & ſic ordinari docti ſumus.

A ὡς νομοθετῶν πρίσηται καὶ περὶ αὐτοῦ καινὸν ἐκλαμβάνειν τὸν ἐπισκόπων χειροτονίας, ἀ δεῖ ψήφῳ αὐτῶν. ἐπεὶ γὰρ ψηφίζεσθαι πρότερον πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἀνεδιδάξημεν, ἢ ἕτερον κληρικὸν, καὶ οὕτω χειροτονεῖσθαι αὐτόν.

ZONAR. Et electionem, & ordinationem Presbyterorum, atque Diaconorum Canon remittit Epiſcopo: cui ſubjicientur ij, qui ordinantur.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τῷ ὅπλῳ, καὶ τῷ χειροτονίᾳ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, τῷ Ἐπισκόπῳ ἀναλίσκειν ὁ κανὼν ᾧ ὑποκεῖσθαι μέλλουσιν οἱ χειροτονούμενοι.

ARIST. *Unus Epiſcopus ordinat Presbyterum & Diaconum. Perſpicuus.*

ΑΡΙΣΤ. Εἷς Ἐπίσκοπος χειροτονεῖ πρεσβύτερον καὶ διάκονον. Σαφής.

B

CANON III.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Si quis Epiſcopus, vel Presbyter, præter Domini de ſacrificio ordinationem, alia quædam ad altare attulerit, vel mel, vel lac, vel pro vino ſiceram factitiam, vel aves, vel aliqua animalia, vel legumina, præter ordinationem, deponatur, præterquam novas ſpicas vel uvam tempore opportuno. Ne liceat autem aliquid aliud ad altare offerre quàm oleum ad luminare, & incenſum tempore ſanctæ oblationis.

Εἴτις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, παρὰ τὸν τοῦ κυρίου διάταξιν τὸν περὶ τῆς θυσίας, προσενέγκῃ ἕτερά τινα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἢ μέλι, ἢ γάλα, ἢ ἀντὶ οἴνου σίκερα ἐπιπαρεύξῃ, ἢ ὄρνις, ἢ ζῶά τινα, ἢ ὄσπρια, παρὰ τὸν διάταξιν, καθαιρείσθω· πλὴν νέων γήλων, ἢ σταφυλῆς τοῦ καιροῦ τοῦ δέοντος. Μὴ ἐξὸν δὲ ἔστω, προσφέρεσθαί τι ἕτερον εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἢ ἔλαιον εἰς τὸν λυχνίαν, καὶ θυμίαμα, τοῦ καιροῦ τῆς ἁγίας προσφορᾶς.

C

BALS. Sacrificia quæ ex lege antiqua in templo fiebant, per ſanguinem & animalium cædem, prohibentes divini Apoſtoli, incruentum, quod à Domino traditum eſt, ſacrificium fieri juſſerunt, & Sacerdotem, qui præter hæc facit, deponendum eſſe ſtatuerunt. Eſt autem Sicera quidquid præter vinum inebriat. Cùm autem audis Canonem dicentem, Præterquam novas ſpicas vel legumina, ne putes per hæc permitti fieri ſacrificium, & hoc enim prohibetur; ſed dicta offerri Sacerdoti, tanquam novorum fructuum primitias: & ut ea ex manibus Sacerdotis cum benedictione accipientes, Deo gratias agamus, qui ea nobis ſuppeditat, quæ ad victum noſtrum cultúmque ſufficiunt. Et ideo, ut eſt veriſimile, Patriarchæ quoque uvæ offeruntur in altari ſacræ ædis Blachernarum, peracto ſacro in feſto dormitionis ſanctiſſimæ Deiparæ. Ego autem vidi quendam depoſitum, & ex venerandi Monaſterii regionis, cui præerat, præfectura ejectum, quòd caſeos & carnes ad altare inferret, conſilio cujuſdam improbi hominis, qui eum ſeduxit, & dixit hoc modo futuram plurimorum morborum medelam. Incenſum autem & oleum propter ſacrificium non offertur, ſed ad templi illuminationem, & veræ Luci & Deo gratiarum exhibendam actionem. Lege ſextæ Syn. Can. xxviii. & xxxii. & lvii.

D

ΒΑΛΣ. Τὰς ἐκ τοῦ παλαιοῦ νόμου γινομένας θυσίας διὰ αἵματος καὶ ζώων σφαγῆς, ἀπαγορεύσαντες οἱ θεῖοι ἀπόστολοι, τὸ ὑπὸ τοῦ κυρίου παραδοθὲν ἀναίμακτον θυσίαν ἐκέλευσαν γίνεσθαι, καὶ οὐ παρὰ ταῦτα πιοῦντα ἱερέα καθαιρεῖσθαι διωρίσαντο. σίκερα δέ ἐστι, πᾶν ὃ ἄνευ οἴνου μεθύειν ἐμποιοῦν· ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, πλὴν νέων γήλων, ἤγουν ὀσπρίων, μὴ νομίσῃς συγκεχωρῆσθαι τὸ διὰ τούτων θυσίαν καὶ τοῦτο γὰρ ἀπαγορεύεται· ἀλλὰ λέγε προσφέρεσθαι τοῦτο τῷ ἱερεῖ, ὡς ἀπαρχὰς τῶν ἐπισίων καρπῶν· καὶ ἵνα λαμβάνοντες αὐτὰ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως μετ' εὐλογίας, εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ ἀναπέμποντες, τῷ οἰκονομήσαντι ἡμῖν τὰ πρὸς ζωοτρόφειαν καὶ τερπνότητα ἡμῶν. Διὰ γὰρ τοῦτο ὡς ἔοικε καὶ φαφυλὰς τῷ Παναγιάρχῃ προσφέρουσιν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ θείου ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν, μετὰ τὴν ἱερομηνίαν καὶ τὴν ἑορτὴν τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· ἐγὼ γοῦν εἶδον καθαιρεθέντα καὶ τῆς ἡγεμονίας ἐκβληθέντα τινὰ προεστῶτα τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς χώρας, διὰ τυρὸν καὶ κρέα ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ εἰσαγαγεῖν, ἀπὸ συμβουλῆς δυσβούλου τινὸς κακοῦ, πλανήσαντος αὐτὸν, καὶ εἰπόντος ἐκ τούτου τὴν πρώτην πολλῶν ἀῤῥωστημάτων θεραπείαν γενέσθαι. Θυμίαμα μὲν καὶ ἔλαιον εἰς χάριν θυσίας προσφέρειν, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν ναοῦ, καὶ εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς καὶ Θεοῦ. ἀνάγνωθι τὸν ϛ'· συνόδου κανόνας κη'. λβ'. νζ'.

E

Zonar. Dominus tradens diſcipulis ſuis illud quod agitur in incruento ſacrificio myſterium, hoc ipſum Pane, Vinóque conficiendum tradidit. Ob quod etiam ipſi Apoſtoli prohibuerunt aliud quid in ſacrificium adduci: Vinique loco aliâ potionis uti ſpecie vetuerunt, qualis eſt Sicera. Sicera autem eſt, quicquid præter Vinum facit ebrietatem, qualia ſunt, quæ per artem parant homines, ut eſt appellata potio, Choumeli; Et quæ ſimiliter apparantur. Uvas autem jam maturas, novásque ſpicas, videlicet, recenter enatas, & ad cibum jam perfecta legumina (Hoc enim ſignificatur per id quod dicitur, Tempore opportuno) permiſerunt afferri. Veruntamen non ut ſacrificia, iſthæc offerri, ſed tanquam primitias tempeſtivorum fructuum. Præterea, permiſſum eſt & afferri oleum, ut lumen per hoc accendatur vero lumini, incenſum quoque, tempore ſanctæ oblationis. Legas in Trullo ſynodi Canones xxxi, xxxii. & xxxviii.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ κύριος παραδιδοὺς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τὸ δεῖν τὴν ἀναιμάκτου θυσίαν τελεῖν, ἄρτου καὶ οἴνου ταύτην τελεῖν παρεδίδωκε. διὸ καὶ οἱ ἀπόστολοι ἕτερόν τι προσφέρεσθαι ἀπηγόρευσε καὶ μὴ οἶνον ᾖ, ἑτέρῳ πόματι κεχρῆσθαι ἐκώλυσε, οἷον σίκερα· σίκερα δέ ἐστι, πᾶν ὃ ἄνευ οἴνου μεθύειν ἐμποιοῦν, οἷά εἰσιν ἃ διὰ τεχνάσματός τινες ἀνθρωποι, ὡς ἡ λεγομένη χυμέλη, καὶ ὅσα ὁμοίως σκευάζονται. σταφυλὰς δὲ ἄρτι γινομένας πεπείρους, καὶ νέα γήλοα, ἤτοι ἀρτιφανῆ, καὶ προὶς βρῶσιν ἤδη καθεστηκότα ὄσπρια, (τοῦτο γὰρ δηλοῖ) διὰ δὲ εἰπεῖν, ᾧ καιρῷ ᾧ δέοντι) προσφέρεσθαι συνεχώρησε· πλὴν οὐχ ὡς θυσίας ταῦτα προσφέρεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀπαρχὰς τῶν ὡρίων καρπῶν συγκεχώρηται δὲ προσφέρεσθαι καὶ ἔλαιον, ὥστε φῶς διὰ τούτου ἀναπτέσθαι ᾧ ἀληθινῷ φωτὶ, καὶ θυμίαμα τῷ καιρῷ τῆς ἁγίας προσφορᾶς. ἀνάγνωθι τὸν ἐν Τρούλλῳ συνόδου κανόνας λᾳ. λϛ. λη.

F

Arist. Sacerdos qui lac, vel mel, vel Siceram, vel animalia, vel legumina altari affert, præter novas ſpicas, & uvam, & oleum, & ſuffitum, deponatur.

ΑΡΙΣΤ. Ἱερεὺς ὁ γάλα, ἢ μέλι, ἢ σίκερα, ἢ ζῶα, ἢ ὄσπρια ᾧ θυσιαστηρίῳ προσφέρων, πλὴν νέων γήλων, καὶ σταφυλῆς, καὶ ἐλαίου, καὶ θυμιάματος, καθαιρείσθω.

Afferre altari quæ hîc numerantur, illud quidem ut

Τὸ προσφέρειν ᾧ θυσιαστηρίῳ τὰ ἀπαριθμημένα, τὸ μὲν, ὡς

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὡς ἑλληνικὸν, τὸ δὲ ὡς Ἰουδαϊκὸν ἀπηγόρευται· ἀπαρχὰς δὲ τῶν νέων καρπῶν, ἤτοι ὀσπρίων, καὶ σταφυλῆς, προσφέρειν κατὰ τὸν τῆς γεωργίας καιρὸν, εἰς εὐχαριστίαν τοῦ δόντος Θεοῦ, ἐπιτέτραπται.

A Græcanicum, hoc ut Judaicum prohibetur. Primitias autem recentium fructuum, vel leguminum, vel uvæ passæ offerre secundum agriculturæ tempus, ad gratias agendas Deo danti, permittitur.

ΚΑΝΩΝ δ'.

Η ἄλλη πᾶσα ὀπώρα εἰς οἶκον ἀποστελλέσθω, ἀπαρχὴ τῷ Ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ θυσιαστήριον· δῆλον δὲ, ὡς ὁ Ἐπίσκοπος καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐπιμερίζουσι τοῖς διακόνοις, καὶ τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ κανόνος, ὅτι ἐν τῷ ναῷ μόνα ὄσπρια καὶ σταφυλαὶ ὡς ἀπαρχαὶ τῷ Ἐπισκόπῳ προσάγονται· αἱ ὀπῶραι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ἀποστέλλονται τῷ Ἐπισκόπῳ χάριν τοῦ δι' αὐτοῦ ἀξίαν τῷ Θεῷ εὐχαριστίαν δοθῆναι. ὅπως δὲ τὰ ἐπὶ τῶν μνήμαις τῶν ἁγίων καὶ τῶν κατοιχομένων προσφερόμενα, καὶ κανίσκια λεγόμενα, διὰ πολυειδῶν ὀπωρῶν κοσμούμενα τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρονται, μαθήσῃ ἀπὸ τῶν εἰς τοὺς κεκοιμημένους λόγου τῶν μεγάλου Ἀθανασίου. σὺ δὲ εἰπὲ, ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν παρόντος κανόνος ἀναγκάζονται οἱ Ἐπίσκοποι παρηγορεῖσθαι τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν ἀπὸ τῶν εἰσόδων τῶν ἐκκλησιῶν.

B

Canon IV.

Omnis alius fructus domum mittatur, primitiæ Episcopo & Presbyteris; sed non super Altare. Clarum autem est, quòd Episcopus & Presbyteri Diaconis, & reliquis Clericis distribuunt.

Bals. Nota etiam ex hoc præsenti Canone, quòd in templo sola legumina & uvæ, ut primitiæ, Episcopo offeruntur: fructus autem & reliqua mittuntur ad Episcopum: ut per eum, ut par est, Deo gratiæ agantur. Quomodo autem quæ in memoriis sanctorum & mortuorum offeruntur, & caniscia appellantur, omni genere fructuum ornata ad Altare offerantur, disces ex oratione magni Athanasii, De iis qui dormierunt. Tu autem dic quòd etiam ex præsenti Canone necesse habent Episcopi consolari Clericos suos ex reditibus Ecclesiarum.

ΖΩΝΑΡ. Τὰς ὀπώρας οὐκ εἰς τὸ θυσιαστήριον δεῖ προσάγεσθαι, ἀλλὰ τὸν βουλόμενον ἀπαρχὰς ἐξ αὐτῶν προσαγαγεῖν τῷ Θεῷ εἰς εὐχαριστίαν, τῷ Ἐπισκόπῳ ταύτας προσφέρειν, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις· κἀκείνους δεχομένους ταύτας μὴ εἰς οἰκείαν μόνην ἔχειν ἀπόλαυσιν, ἀλλὰ καὶ τῷ κλήρῳ διανέμειν παντί.

C

Zonar. Fructus autumnales ad Altare non oportet afferre. Sed qui pro debita gratiarum actione vult ex his offerre Deo Decimas aut Primitias, Episcopo, Presbyterisque deferat ipsas. Qui quum susceperint eas, in domesticam suam solam non habeant utilitatem, nec soli fruantur: sed universo clero distribuant.

ΑΡΙΣΤ. Αἱ ὀπῶραι οἴκοι πεμπέσθωσαν, ἃς οἱ πρῶτοι τοῖς ἐξῆς διανέμοιεν.

Ἄνευ σταφυλῆς, τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἄλλων ὀπωρῶν οὐ τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρειν δεῖ, ἀλλ' οἴκοι στέλλεσθαι τῷ Ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἐπὶ τῷ διανείμασθαι ταῦτα τοῖς διακόνοις καὶ τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς· ἡ γὰρ σταφυλὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσαχθήσεται, κατ' ἐξαίρετον τῶν ἄλλων ὀπωρῶν, ὡς καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς οἴνου, εἰς τελεσιουργίαν παραλαμβανομένου τῆς ἀναιμάκτου θυσίας.

D

Arist. *Fructus domum mittantur, quos primi ordine sequentibus distribuant.*

Exceptâ uvâ passâ primitias aliorum fructuum non licet Altari offerre; sed domum mittere Episcopo & Presbyteris, ut distribuantur Diaconis & aliis Clericis. Uva enim in Ecclesia offertur peculiariter ab aliis fructibus, ut & à vino ex ea facto, quod assumitur ad perficiendum incruentum sacrificium.

ΚΑΝΩΝ ε'.

Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλλέτω προφάσει εὐλαβείας· ἐὰν δὲ ἐκβάλλῃ, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ, καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Πρὸ τῆς ϛ'. Συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ τῶν παλατίου γενομένης, ἐξῆν τοῖς Ἐπισκόποις ἔχειν γυναῖκας, καὶ μετὰ τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ὥσπερ ἔχουσιν αὐτὰς καὶ οἱ μετὰ τὸν γάμον χειροτονούμενοι ἱερεῖς ἢ διάκονοι· ἐπεὶ οὖν πρὸ τῆς Ἰουστινιανείου ριζ'. νεαρᾶς τῆς κειμένης ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κη'. τίτλῳ ζ'. ἄδειαν εἶχεν ὁ βουλόμενος ἐκ πάσης αἰτίας ἀποστέλλειν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ διαζύγιον, φησὶν ὁ παρὼν κανὼν, μὴ ἔχειν ἄδειαν τὸν Ἐπίσκοπον, ἢ τὸν πρεσβύτερον, ἢ τὸν διάκονον, προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλειν τὴν οἰκείαν γυναῖκα· τὰ τῶν τοιούτου δὲ κανόνος ἐσχόλασε, ὅσον τέως εἰς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους. οἱ γὰρ Ἐπίσκοποι γυναῖκας ἔχειν, ὡς εἴρηται, μετὰ τὴν Ἐπισκοπὴν οὐ δύνανται· ἐκ τῶν μὴ λύεσθαι σήμερον ἄλλως πως συνοικέσιον οἱονδηποτοῦν, εἰ μὴ ἐκ τῶν αἰτιῶν τῶν ἐν τῇ ῥηθείσῃ νεαρᾷ περιεχομένων· αἳ καὶ εἰσὶν αὗται, τὸ φρονῆσαι τινὰ ἐκ τῶν ὁμοζύγων κατὰ βασιλέα· τὸ μοιχευθῆναι τὴν γυναῖκα· τὸ ἐπιβουλεύσασθαι θάτερον τῇ τοῦ ἑτέρου ζωῇ· τὸ συμποσιάζειν ἢ συλλούεσθαι τὴν γυναῖκα ἀνδράσιν ἐξωτικοῖς, μὴ βουλομένου τῶν ἀνδρός· τὸ ἔξω τῆς οἰκίας τῶν ἀνδρὸς μεῖναι τὴν γυναῖκα, εἰ μή τοιγε τυχὸν παρὰ τοῖς ἰδίοις γονεῦσι· τὸ τὴν γυναῖκα ἀπελθεῖν εἰς ἱπποδρόμιον δίχα γνώμης τῶν ἀνδρός· τὸ ἑλέσθαι τὸν μονήρη βίον θάτερον ἐκ τῶν ὁμοζύγων, καὶ ἄλλαι τινὲς ἀπογεγραμμέναι ἐν τῇ ῥηθείσῃ νεαρᾷ, ἣν καὶ ἀνάγνωθι.

E

F

Canon V.

Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus uxorem suam ne ejiciat religionis prætextu: sin autem ejecerit, segregetur: & si perseveret, deponatur.

Bals. Ante sextam Synodum, quæ fuit in Trullo palatii, licebat Episcopis habere uxores, etiam post dignitatem Episcopalem, quemadmodum & qui post matrimonium ordinantur Sacerdotes & Diaconi. Quoniam itaque ante cxvii. Justiniani novellam, quæ sita est in libro Basilic. xxviii. tit. vii. licebat cuilibet quavis ex causa mittere suæ uxori libellum repudii, dicit præsens Canon, non licere Episcopo, vel Presbytero, vel Diacono prætextu religionis suam uxorem ejicere. Hic autem Canon exolevit, quod ad Presbyteros & Diaconos attinet: Episcopi enim, ut dictum est, post Episcopatum uxores habere non possunt; quòd nunc non possit aliter solvi matrimonium quàm pro causis quæ in dicta novella continentur, quæ sunt hæ: Si quis ex conjugibus adversus Imperatorem conspiraverit. Si uxor adulterata fuerit. Si alteruter vitæ alterius insidiatus fuerit. Si uxor cum viris externis nolente marito convivetur, vel lavetur. Si extra domum mariti uxor manserit, nisi fortè apud suos parentes. Si uxor vadat ad equorum Circense curriculum præter voluntatem mariti. Si alteruter conjugum vitam Monasticam elegerit. Sunt etiam aliæ causæ in dicta novella contentæ, quam etiam lege.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

consequenter statuens, probat etiam præcedentem Canonem accipi de ordinatione Episcoporum, non de eorum electione. Neque enim Presbyterum, vel Diaconum, vel alium Clericum priùs eligi & sic ordinari docti sumus.

ZONAR. Et electionem, & ordinationem Presbyterorum, atque Diaconorum Canon remittit Episcopo: cui subjicientur ij, qui ordinantur.

ARIST. *Unus Episcopus ordinat Presbyterum & Diaconum. Perspicuus.*

CANON III.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, præter Domini de sacrificio ordinationem, alia quædam ad altare attulerit, vel mel, vel lac, vel pro vino siceram factitiam, vel aves, vel aliqua animalia, vel legumina, præter ordinationem, deponatur, præterquam novas spicas vel uvam tempore opportuno. Ne liceat autem aliquid aliud ad altare offerre quàm oleum ad luminare, & incensum tempore sanctæ oblationis.

BALS. Sacrificia quæ ex lege antiqua in templo fiebant, per sanguinem & animalium cædem, prohibentes divini Apostoli, incruentum, quod à Domino traditum est, sacrificium fieri jusserunt, & Sacerdotem, qui præter hæc facit, deponendum esse statuerunt. Est autem Sicera quidquid præter vinum inebriat. Cùm autem audis Canonem dicentem, Præterquam novas spicas vel legumina, ne putes per hæc permitti fieri sacrificium, & hoc enim prohibetur; sed dic ea offerri Sacerdoti, tanquam novorum fructuum primitias: & ut ea ex manibus Sacerdotis cum benedictione accipientes, Deo gratias agamus, qui ea nobis suppeditat, quæ ad victum nostrum cultúmque sufficiunt. Et ideo, ut est verisimile, Patriarchæ quoque uvæ offeruntur in altari sacrę ædis Blachernarum, peracto sacro in festo dormitionis sanctissimę Deiparæ. Ego autem vidi quendam depositum, & ex venerandi Monasterii regionis, cui præerat, præfectura ejectum, quòd caseos & carnes ad altare inferret, consilio cujusdam improbi hominis, qui eum seduxit, & dixit hoc modo futuram plurimorum morborum medelam. Incensum autem & oleum propter sacrificium non offertur, sed ad templi illuminationem, & veræ Luci & Deo gratiarum exhibendam actionem. Lege sextæ Syn. Can. xxviii. & xxxii. & lvii.

ZONAR. Dominus tradens discipulis suis illud quod agitur in incruento sacrificio mysterium, hoc ipsum Pane, Vinóque conficiendum tradidit. Ob quod etiam ipsi Apostoli prohibuerunt aliud quid in sacrificium adduci: Vinique loco aliâ potionis uti specie vetuerunt, qualis est Sicera. Sicera autem est, quicquid præter Vinum facit ebrietatem, qualia sunt, quæ per artem parant homines, ut est appellata potio, Choumeli; Et quæ similiter apparantur. Uvas autem jam maturas, novásque spicas, videlicet, recenter enatas, & ad cibum jam perfecta legumina (Hoc enim significatur per id quod dicitur, Tempore opportuno) permiserunt afferri. Veruntamen non ut sacrificia, isthæc offerri, sed tanquam primitias tempestivorum fructuum. Præterea, permissum est & afferri oleum, ut lumen per hoc accendatur vero lumini, incensum quoque, tempore sanctæ oblationis. Legas in Trullo synodi Canones xxxi, xxxii. & xxxviii.

ARIST. *Sacerdos qui lac, vel mel, vel Siceram, vel animalia, vel legumina altari affert, præter novas spicas, & uvam, & oleum, & suffitum, deponatur.*

Afferre altari quæ hic numerantur, illud quidem ut

A θως νομοθετῶν πρίστησι καὶ ὧν πρὸ αὐτοῦ κανόνα ἐκλαμβάνεσθαι περὶ Επισκόπων χειροτονίας, οὐ περὶ ψήφου αὐτῶν. εὐδὲ γὰρ ψηφίζεσθαι πρότερον πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἀνεδιδάχθημεν, ἢ ἕτερον κληρικὸν, καὶ οὕτω χειροτονεῖσθαι αὐτόν.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τὴν ἐπιλογὴν, καὶ τὴν χειροτονίαν τῶν πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, τῷ Επισκόπῳ ἀνατίθησιν ὁ κανών· ᾧ ὑποκεῖσθαι μέλλουσιν οἱ χειροτονούμενοι.

ΑΡΙΣΤ. Εἷς Επίσκοπος χειροτονεῖ πρεσβύτερον καὶ διάκονον. Σαφής.

B

ΚΑΝΩΝ γ'.

Εἴτις Επίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, παρὰ τὴν τοῦ κυρίου διάταξιν τὴν ἐπὶ τῇ θυσίᾳ, προσενέγκῃ ἕτερά τινα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἢ μέλι, ἢ γάλα, ἢ ἀντὶ οἴνου σίκερα ἐπιτηδευτὰ, ἢ ὄρνεις, ἢ ζῶά τινα, ἢ ὄσπρια, παρὰ τὴν διάταξιν, καθαιρείσθω· πλὴν νέων χείδρων, ἢ σταφυλῆς τῷ καιρῷ τῷ δέοντι. Μὴ ἐξὸν δὲ ἔστω, προσάγεσθαί τι ἕτερον εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἢ ἔλαιον εἰς τὴν λυχνίαν, καὶ θυμίαμα, τῷ καιρῷ τῆς ἁγίας προσφορᾶς.

C ΒΑΛΣ. Τὰς ἐκ τοῦ παλαιοῦ νόμου γινομένας ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ θυσίας, δι' αἵματος καὶ ζώων σφαγῆς, ἀπαγορεύσαντες οἱ θεῖοι ἀπόστολοι, τὴν ὑπὸ τοῦ κυρίου παραδοθεῖσαν ἀναίμακτον θυσίαν ἐκέλευσαν γίνεσθαι, καὶ ὧν παρὰ ταῦτα ποιοῦντα ἱερέα καθαιρεῖσθαι διωρίσαντο. σίκερα δέ ἐστι, πᾶν τὸ ἄνευ οἴνου μέθην ἐμποιοῦν· ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, πλὴν νέων χείδρων, ἤγουν ὀσπρίων, μὴ νομίσῃς συγκεχωρεῖσθαι τὴν διὰ τούτων θυσίαν· καὶ τοῦτο γὰρ ἀπηγόρευται· ἀλλὰ λέγε προσφέρεσθαι ταῦτα τῷ ἱερεῖ, ὡς ἀπαρχὰς τῶν ἐτησίων καρπῶν· καὶ ἵνα λαμβάνοντες αὐτὰ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως μετ' εὐλογίας, εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ ἀναπέμπωμεν, τῷ οἰκονομήσαντι τὰ πρὸς ζωάρκειαν καὶ θεραπείαν ἡμῶν. διὰ γὰρ τοῦτο ὡς ἔοικε καὶ σταφυλὰς τῷ Πατριάρχῃ προσφέρουσιν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τῶν θείου ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν, μετὰ τὴν ἱεροτελεστίαν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· ἐγὼ δὲ εἶδον καθαιρεθέντα καὶ τῆς ἡγουμενίας ἐκβληθέντα τινὰ προεστῶτα τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς χώρας, διὰ τὸ τυροὺς καὶ κρέα ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ εἰσαγαγεῖν, ἀπὸ συμβουλῆς ἀνθρώπου κακοῦ, πλανήσαντος αὐτὸν, καὶ εἰπόντος ἐκ τούτου τῶν τρόπου πολλῶν ἀῤῥωστημάτων θεραπείαν γενέσθαι. θυμίαμα δὲ καὶ ἔλαιον οὐ χάριν θυσίας προσάγεται, ἀλλ' εἰς φωταγωγίαν τοῦ ναοῦ, καὶ εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ φωτὸς καὶ Θεοῦ. ἀνάγνωθι τῆς ϛ'· συνόδου κανόνας κή. λβ'. νζ'.

E ΖΩΝΑΡ. Ὁ κύριος παραδιδοὺς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ τελετὴν, ἄρτῳ καὶ οἴνῳ ταύτην τελεῖν παραδέδωκε. διὸ καὶ οἱ ἀπόστολοι ἕτερόν τι πρὸς θυσίαν προσάγεσθαι ἀπηγόρευσαν· καὶ ἀντὶ οἴνου δὲ, ἑτέρῳ πόματι κεχρῆσθαι ἐκώλυσαν, οἷα σίκερα· σίκερα δέ ἐστι, πᾶν τὸ ἄνευ οἴνου μέθην ἐμποιοῦν, οἷά εἰσιν ἃ ἐπιτηδεύουσιν ἄνθρωποι, ὡς ἡ λεγομένη χουμέλη, καὶ ὅσα ὁμοίως σκευάζονται. σταφυλὰς δὲ ἄρτι γενομένας πεπείρους, καὶ νέα χείδρα, ἤτοι ἀρτιφανῆ, καὶ πρὸς βρῶσιν ἤδη καθεστηκότα ὄσπρια, (τοῦτο γὰρ δηλοῦται διὰ τοῦ εἰπεῖν, τῷ καιρῷ τῷ δέοντι) προσάγεσθαι συνεχώρησαν· πλὴν οὐχ ὡς θυσίας ταῦτα προσφέρεσθαι, ἀλλ' ὡς ἀπαρχὰς τῶν ὡρίων καρπῶν συγκεχώρησαν δὲ προσάγεσθαι καὶ ἔλαιον, ὥστε φῶς διὰ τούτου ἀνάπτεσθαι τῷ ἀληθινῷ φωτὶ, καὶ θυμίαμα τῷ καιρῷ τῆς ἁγίας προσφορᾶς. ἀνάγνωθι τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου κανόνας λα. λβ. λη.

F ΑΡΙΣΤ. Ἱερεὺς ὁ γάλα, ἢ μέλι, ἢ σίκερα, ἢ ζῶα, ἢ ὄσπρια τῷ θυσιαστηρίῳ προσάγων, πλὴν νέων χείδρων, καὶ σταφυλῆς, καὶ ἐλαίου, καὶ θυμιάματος, καθαιρείσθω.

Τὸ προσάγειν τῷ θυσιαστηρίῳ τὰ ἀπεριθομημένα, τὸ μὲν, ὡς

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὡς ἑλληνικὸν, τὸ δὲ ὡς Ἰουδαϊκὸν ἀπηγόρευται· ἀπαρχὰς δὲ τῶν νέων καρπῶν, ἤτοι ὀσπρίων, καὶ σταφυλῆς, προσφέρειν κατὰ τὸν τῆς γεωργίας καιρὸν, εἰς εὐχαριστίαν τοῦ δόντος Θεοῦ, ἐπιτέτραπται.

A Græcanicum, hoc ut Judaicum prohibetur. Primitias autem recentium fructuum, vel leguminum, vel uvæ passæ offerre secundum agriculturæ tempus, ad gratias agendas Deo danti, permittitur.

ΚΑΝΩΝ δ'.

Η ἄλλη πᾶσα ὀπώρα εἰς οἶκον ἀποστελλέσθω, ἀπαρχὴ τῷ Ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ θυσιαστήριον· δῆλον δὲ, ὡς ὁ Ἐπίσκοπος καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐπιμερίζουσι τοῖς διακόνοις, καὶ τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ κανόνος, ὅτι ἐν τῷ ναῷ μόνα ὄσπρια καὶ σταφυλαὶ ὡς ἀπαρχαὶ τῷ Ἐπισκόπῳ προσάγονται· αἱ ὀπώραι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ ἀποστέλλονται τῷ Ἐπισκόπῳ χάριν τοῦ δι' αὐτοῦ ἀξίαν τῷ Θεῷ εὐχαριστίαν δοθῆναι. ὅπως δὲ τὰ ἐπὶ τῶν μνήμαις τῶν ἁγίων καὶ τῶν κατοιχομένων προσφερόμενα, καὶ κανίσκια λεγόμενα, διὰ πολυειδῶν ὀπωρῶν κοσμούμενα τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρονται, μαθήσῃ ἀπὸ τῶν εἰς τοὺς κεκοιμημένους λόγου τῶν μεγάλου Ἀθανασίου. σὺ δὲ εἰπὲ, ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν παρόντος κανόνος ἀναγκάζονται οἱ Ἐπίσκοποι παρηγορεῖσθαι τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν ἀπὸ τῶν εἰσόδων τῶν ἐκκλησιῶν.

B

Canon IV.

Omnis alius fructus domum mittatur, primitiæ Episcopo & Presbyteris; sed non super Altare. Clarum autem est, quòd Episcopus & Presbyteri Diaconis, & reliquis Clericis distribuunt.

Bals. Nota etiam ex hoc præsenti Canone, quòd in templo sola legumina & uvæ, ut primitiæ, Episcopo offeruntur: fructus autem & reliqua mittuntur ad Episcopum: ut per eum, ut par est, Deo gratiæ agantur. Quomodo autem quæ in memoriis sanctorum & mortuorum offeruntur, & caniscia appellantur, omni genere fructuum ornata ad Altare offerantur, disces ex oratione magni Athanasii, De iis qui dormierunt. Tu autem dic quòd etiam ex præsenti Canone necesse habent Episcopi consolari Clericos suos ex reditibus Ecclesiarum.

ΖΩΝΑΡ. Τὰς ὀπώρας οὐκ εἰς τὸ θυσιαστήριον δεῖ προσάγεσθαι, ἀλλὰ τὸν βουλόμενον ἀπαρχὰς ἐξ αὐτῶν προσαγαγεῖν τῷ Θεῷ εἰς εὐχαριστίαν, τῷ Ἐπισκόπῳ ταύτας προσφέρειν, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις· κἀκείνους δεχομένους ταύτας μὴ εἰς οἰκείαν μόνην ἔχειν ἀπόλαυσιν, ἀλλὰ καὶ τῷ κλήρῳ διανέμειν παντί.

C

Zonar. Fructus autumnales ad Altare non oportet afferre. Sed qui pro debita gratiarum actione vult ex his offerre Deo Decimas aut Primitias, Episcopo, Presbyterisque deferat ipsas. Qui quum susceperint eas, in domesticam suam solam non habeant utilitatem, nec soli fruantur: sed universo clero distribuant.

ΑΡΙΣΤ. Αἱ ὀπῶραι οἴκοι πεμπέσθωσαν, ἃς οἱ πρῶτοι τοῖς ἑξῆς διανέμοιεν.

Ἄνευ σταφυλῆς, τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἄλλων ὀπωρῶν οὐ τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρειν δεῖ, ἀλλ' οἴκοι στέλλεσθαι τῷ Ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἐπὶ τῷ διανείμασθαι ταῦτα τοῖς διακόνοις καὶ τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς· ἡ γὰρ σταφυλὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προσαχθήσεται, κατ' ἐξαίρετον τῶν ἄλλων ὀπωρῶν, ὡς καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς οἴνου, εἰς τελεσιουργίαν παραλαμβανομένου τῆς ἀναιμάκτου θυσίας.

D

Arist. *Fructus domum mittantur, quos primi ordine sequentibus distribuant.*

Exceptâ uvâ passâ primitias aliorum fructuum non licet Altari offerre; sed domum mittere Episcopo & Presbyteris, ut distribuantur Diaconis & aliis Clericis. Uva enim in Ecclesia offertur peculiariter ab aliis fructibus, ut & à vino ex ea facto, quod assumitur ad perficiendum incruentum sacrificium.

ΚΑΝΩΝ ε'.

Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλλέτω προφάσει εὐλαβείας· ἐὰν δὲ ἐκβάλλῃ, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ, καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Πρὸ τῆς ϛ'. Συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ τῶν παλατίου γενομένης, ἐξῆν τοῖς Ἐπισκόποις ἔχειν γυναῖκας, καὶ μετὰ τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ὥσπερ ἔχουσιν αὐτὰς καὶ οἱ μετὰ τὸν γάμον χειροτονούμενοι ἱερεῖς ἢ διάκονοι· ἐπεὶ οὖν πρὸ τῆς Ἰουστινιανείου ριζ'. νεαρᾶς τῆς κειμένης ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κή. τίτλῳ ζ'. ἄδειαν εἶχεν ὁ βουλόμενος ἐκ πάσης αἰτίας ἀποστέλλειν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ διαζύγιον, φησὶν ὁ παρὼν κανὼν, μὴ ἔχειν ἄδειαν τὸν Ἐπίσκοπον, ἢ τὸν πρεσβύτερον, ἢ τὸν διάκονον, προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλειν τὴν οἰκείαν γυναῖκα. τὰ τῶν τοιούτου δὲ κανόνος ἐσχόλασται, ὅσον τέως εἰς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους. οἱ γὰρ Ἐπίσκοποι γυναῖκας ἔχειν, ὡς εἴρηται, μετὰ τὴν Ἐπισκοπὴν οὐ δύνανται· ἐκ τῶν μὴ λύεσθαι σήμερον ἄλλως πως συνοικέσιον οἱονδηποτοῦν, εἰ μὴ ἐκ τῶν αἰτιῶν τῶν ἐν τῇ ῥηθείσῃ νεαρᾷ περιεχομένων· αἳ καὶ εἰσὶν αὗται, τὸ φρονῆσαι τινὰ ἐκ τῶν ὁμοζύγων κατὰ βασιλέα· τὸ μοιχευθῆναι τὴν γυναῖκα· τὸ ἐπιβουλεύσασθαι θάτερον τῇ τοῦ ἑτέρου ζωῇ· τὸ συμποσιάζειν ἢ συλλούεσθαι τὴν γυναῖκα ἀνδράσιν ἐξωτικοῖς, μὴ βουλομένου τῶν ἀνδρός· τὸ ἔξω τῆς οἰκίας τῶν ἀνδρὸς μεῖναι τὴν γυναῖκα, εἰ μή τοιγε τυχὸν παρὰ τοῖς ἰδίοις γονεῦσι· τὸ τὴν γυναῖκα ἀπελθεῖν εἰς ἱπποδρόμιον δίχα γνώμης τῶν ἀνδρός· τὸ ἑλέσθαι τὸν μονήρη βίον θάτερον ἐκ τῶν ὁμοζύγων, καὶ ἄλλαι τινὲς ἀπογεγραμμέναι ἐν τῇ ῥηθείσῃ νεαρᾷ, ἣν καὶ ἀνάγνωθι.

E

F

Canon V.

Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus uxorem suam ne ejiciat religionis prætextu: sin autem ejecerit, segregetur: & si perseveret, deponatur.

Bals. Ante sextam Synodum, quæ fuit in Trullo palatii, licebat Episcopis habere uxores, etiam post dignitatem Episcopalem, quemadmodum & qui post matrimonium ordinantur Sacerdotes & Diaconi. Quoniam itaque ante cxvii. Justiniani novellam, quæ sita est in libro Basilic. xxviii. tit. vii. licebat cuilibet quavis ex causa mittere suæ uxori libellum repudii, dicit præsens Canon, non licere Episcopo, vel Presbytero, vel Diacono prætextu religionis suam uxorem ejicere. Hic autem Canon exolevit, quod ad Presbyteros & Diaconos attinet: Episcopi enim, ut dictum est, post Episcopatum uxores habere non possunt; quòd nunc non possit aliter solvi matrimonium quàm pro causis quæ in dicta novella continentur, quæ sunt hæ: Si quis ex conjugibus adversus Imperatorem conspiraverit. Si uxor adulterata fuerit. Si alteruter vitæ alterius insidiatus fuerit. Si uxor cum viris externis nolente marito convivetur, vel lavetur. Si extra domum mariti uxor manserit, nisi fortè apud suos parentes. Si uxor vadat ad equorum Circense curriculum præter voluntatem mariti. Si alteruter conjugum vitam Monasticam elegerit. Sunt etiam aliæ causæ in dicta novella contentæ, quam etiam lege.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Antiquitus disjungere licebat invicem cohabitantes & matrimonio conjunctos, idque sine causa, quandocunq; volebant. At Dominus, ut scribitur in Evangeliis, hoc vetuit. Igitur Apostoli secundum Domini ordinationem hoc etiam prohibent. Et interea nunc de sacratis ministris loquuntur: ut si religionis obtentu sacratus minister uxorem suam repudiarit, ab Ecclesia excludatur, usquequo persuasus fuerit eam recipere: quod si perseverat, ipsam non recipiens, à gradu etiam deponetur. Hoc enim videtur in calumniam fieri nuptiarum, tanquam mixtio conjugum faciat immunditiam. Scriptura verò dicit, Honorabiles nuptias, & impollutum cubile. Meminit autem Canon & Episcoporum conjuges habentium, quia liberum tunc erat Episcopis etiam legitimum cum mulieribus conjugium. Námque Synodus in Trullo, nuncupata sexta, prohibuit istud in duodecimo suo Canone. Lex etiam civilis conjugum divortia vetuit absque causa: certas enim definit causas, propter quas legitimè divortia fieri debent.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ παλαιὸν ἐξῆν ἀλλήλοις συζεύγνυσθαι τὰς συνοικούσας, καὶ χωρὶς αἰτίας, ὁπηνίκα ἐβούλοντο· ὁ δὲ Κύριος, ὡς ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἱστόρηται, τοῦτο ἀπηγόρευσε· καὶ γοῦν ὁ Κύριος διατάττει, καὶ οἱ ἀπόστολοι τοῦτο κωλύουσι· καὶ τέως νῦν περὶ τῶν ἱερωμένων φασὶν, ὡς εἰ προφάσει σωφροσύνης ἀπολαβόντας ἱερωμένος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀποπέμψει, ἀφορίζεσθω, ἕως ἂν δηλαδὴ πεισθῇ προσλαβέσθαι αὐτὴν· εἰ δὲ ἐπιμένοι μὴ προσλαμβάνων αὐτὴν, καθαιρείσθω· ἔοικε γὰρ εἰς διαβολὴν ἔρχεσθαι τοῦτο τὸ γάμου, ὡς ἀκαθαρσίαν τὴν μίξεως ἐμποιοῦσι· τὸν δὲ τίμιον ὁ γραφὴ λέγει, καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον· Μέμνηται δὲ ὁ κανὼν καὶ Ἐπισκόπων ἐχόντων γυναῖκας, ὅτι τότε ἀκώλυτον εἶχον καὶ οἱ Ἐπίσκοποι τὴν πρὸς γυναῖκας νόμιμον συζυγίαν. Ἡ γὰρ ἐν τῷ Τρούλλῳ σύνοδος, ἡ λεγομένη ἕκτη, τὸν ἐκώλυσεν, ἐν δωδεκάτῳ αὐτῆς κανόνι· καὶ ὁ πολιτικὸς δὲ νόμος, τὰ ἀναίτια διαζύγια ἀπηγόρευσε, ῥητὰς ὁρίσας αἰτίας, δι' ἃς νομίμως ὀφείλοιτο τὰ διαζύγια γίνεσθαι.

ARIST. *Sacerdos qui uxorem depellit, ipse à communione depellatur, at si non introducat, deponatur.*

ΑΡΙΣΤ. Τὸν βουλόμενον ἱερέα τὰς ἰδίας ἐκβάλλειν· μὴ ἐπιτρέπων δὲ, καθαιρείσθω.

Si quis Presbyter aut Diaconus uxorem suam prætextu religionis depellit sine justa causa, excommunicetur. Sin autem & post excommunicationem inemendabilis maneat, deponatur: quære etiam Canonem xii. sextæ Synodi in Trullo & xiii. idem constituentem.

Εἴτις πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, τὴν ἰδίαν βουλόμενος προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλῃ, ἀνευ αἰτίας εὐλόγου αἰτίας, ἀφορίζεσθω· εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸν ἀφορισμὸν ἀδιορθωτος μένῃ, καθαιρείσθω· καὶ ζητεῖται ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου κανόνα ιϛ. καὶ πρισκαδέκατον, τὰ αὐτὰ διαλαμβάνοντα.

CANON VI.

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus seculares curas non suscipiat: alioqui deponatur.

Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀναλαμβανέτω, εἰ δὲ μὴ, καθαιρείσθω.

BALS. De hominibus consecratis, qui seculares servitutes exercent, satis scripsimus in xiii. cap. viii. tit. præsentis operis. Cùm autem Apostolicus hic Canon dicat, Clericum, qui sic facit, deponendum, lxxxi. autem Canon Apostolicus & alii Canones dicant, vel cesset, vel deponatur: interrogaverit quispiam, quisnam est sequendus: & puto, quòd benignior. Nam clarum illum & magnum œconomum Aristenum xxx. dierum publicis edictis à juris dicendi officio cessare jussit sancta Synodus.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἱερωμένων ἐνεργούντων ὑλείας κοσμικὰς, ἱκανῶς ἐγράψαμεν ἐν τῷ ιγ'. κεφαλαίῳ τοῦ ἡ. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος· τοῦτο δὲ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα λέγοντος καθαιρεῖσθαι τὸν οὕτω ποιοῦντα κληρικὸν, τὸν δὲ ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ ἑτέρων κανόνων λεγόντων, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω, ἐρωτήσῃ τις, τίνι προσκεῖν ὀφείλομεν· καὶ οἶμαι ὅτι τῷ φιλανθρωποτέρῳ· ὅτι καὶ τὸν ὑπέρτιμον ἐκεῖνον καὶ μέγαν οἰκονόμον τὸν Ἀριστηνὸν, ἐξ ἡμερῶν τριακονθημέρων ἐπιφωνημάτων τριῶν, ἐπιφωνῆσαι ἡ ἁγία σύνοδος ἀπορρίψαι τοῦ δικαιοδοτικοῦ ὀφφικίου.

ZONAR. Interdicitur modo enumeratis, ne se negotiis immiscent secularibus. Vult enim Canon ipsos divino vacare servitio: séque asservare ab omni vitæ confusione, popularique tumultu, quod si non faciant, eos deponi jubet. Qua de re diversi quoque Synodorum Canones edicunt. Civiles etiam leges inhibent Deo consecratos negotiis seipsos ingerere. Ad orphanorum verò tantùm puerorum vocatos administrationem per legem, hanc duntaxat subire permittunt.

ΖΩΝΑΡ. Ἀπηγόρευται τοῖς ἀπηριθμημένοις, ὅπως εἰς πράγματα ἑαυτοὺς κοσμικὰ μὴ ἐμβάλλῃ· βούλεται γὰρ ὁ κανὼν τῇ θείᾳ ὑπηρεσίᾳ σχολάζειν αὐτοὺς, καὶ ἔξω συγχύσεως καὶ θορύβου δημώδους τηρεῖν ἑαυτούς· εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιοῦσι, καθαιρεῖσθαι αὐτοὺς προστάττει· περὶ τούτου δὲ καὶ Συνόδων κεῖνται διάφοροι διατάξεις· καὶ οἱ πολιτικοὶ δὲ νόμοι, κωλύουσι τοὺς ἱερωμένους εἰς πράγματα ἑαυτοὺς ἐμβάλλειν· εἰς ἃ μόνῳ διέκρισιν ὀρφανῶν παίδων καλουμένους ὑπὸ τοῦ νόμου, ὑποδέχονται ταύτην ὑπηρεσίαν.

ARIST. *Seculares curas suscipiens Sacerdos, de sacerdotio deponitur.*

ΑΡΙΣΤ. Κοσμικὰς φροντίδας δεχόμενος ἱερεὺς, ἀφιερούσθω.

Seculares curas Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, suscipere non permittitur propter proprium turpe lucrum, nisi aliquando à legibus vocetur ad administranda infantium negotia, vel aliter petatur suscipere administrationem viduarum & orphanorum & infirmorum: si autem admonitus secedere, non paret, sed in administratione permanet, deponitur.

Κοσμικὰς φροντίδας Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος διαδέχεσθαι ἢ συγκεχώρηται δι' αἰσχροκερδίαν οἰκείαν, εἰ μή τι κατὰ νόμων καλεῖται εἰς πραγμάτων ἀφηλίκων διοίκησιν, ἢ ἄλλως πως ἀναγκαῖος γενῶν καὶ ὀρφανῶν καὶ ἀσθενῶν διοικήσεως· εἰ δὲ ὑποφωνηθεὶς ἀπειθῶν, ἢ πείθηται, ἀλλ' ἐπιμένει τῇ διοικήσει, καθαιρεῖται.

CANON VII.

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, Sanctum Paschæ diem ante vernum æquinoctium cum Judæis celebraverit, deponatur.

Εἴτις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος τὴν ἁγίαν τοῦ πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων ἐπιτελέσει, καθαιρείσθω.

BALS. Divini Apostoli nolunt nos festum cum Ju-

ΒΑΛΣ. Οἱ θεῖοι ἀπόστολοι ζωεορτάζειν ἡμᾶς μετὰ Ἰουδαίων

Ψηφιοποιήθηκε από την Goo

δαίων ἀ θέλυσι. διχεῖζον δ οὖν τὸ κυριακὸν πάσχα γίνεσθαι ἡμῖν μ᾽ τὸ ἐκείνους τελέσαι τὸ νομικὸν πάσχα. κ᾽ ἐπεὶ ἐκεῖνοι πρὸ τ ἐαρινῆς ἰσημερίας τὸ πάσχα ἑορτάζουσιν, ὀφείλομεν ἡμεῖς ἑορτάζειν μ᾽ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν. ἐαρινὴ δὲ ἰσημερία γίνεται οὐκ ὡς τινες φασὶ κ᾽ τὴν κέ. τοῦ Μαρτίου μηνός, ἢ τὴν κ΄. ἢ ἑτέραν οἱανδήποτε ὡρισμένην ἡμέραν, ἀλλ᾽ ὅτε τύχῃ. ἀπὸ γὰρ τοῦ κυκλικοῦ ψήφου τῆς ἡλιακῆς δρόμου κ᾽ τ σελήνης, ἄλλοτε ἄλλως ἡ ἐαρινὴ γίνεται ἰσημερία. ὅτι οὖν ἐνομοθέτησεν ὁ Μωσῆς πάσχα τελεῖν τοῖς Ἰουδαίοις ἐπίσης, ἤτοι διάβασιν τ᾽ κακοῦ, εἰς ἀνάμνησιν τ ἀπολυτρώσεως τῆς Αἰγυπτιακῆς δουλείας· κ᾽ τοῦτο ὃ οὐκ ἄλλως, ἀλλ᾽ ἢ πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας, πεντεσκαιδεκαταίας ὕσης τῆς σελήνης ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, ἤτοι τῷ Μαρτίῳ, ἑορτάζομεν κ᾽ ἡμεῖς τὸ κυριακὸν πάσχα, ἤτοι τὸν ὀκτὼ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου ἐλευθερίαν ἡμῖν, διὰ διὸ τὸν οἰκεῖον παθοῦς ὁ Χριστὸς κ᾽ θεὸς ἡμῶν ἐχαρίσατο. ἑορτάζομεν δ τοῦτο, οὐκ ὅτε τὸ Ἰουδαϊκὸν πάσχα τελεῖται, ἀλλὰ μ᾽ τοῦτο, δηλονότι μ᾽ τὸ γενέσθαι τ ἐαρινὴν ἰσημερίαν, κ᾽ μ᾽ τὴν ιδ΄. ἡμέραν τοῦ πρώτου μηνός, ἤτοι τ πρώτης σελήνης τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἐν τῇ αὐτῇ μέντοι ἑβδομάδι, ὅτε κ᾽ τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ κ᾽ ἡ ἀνάστασις, ἵνα τότε γενήσεται. ζήτει κ᾽ τὸν ἡ. λόγον τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὃν συνεγράψατο εἰς τὸ πάσχα. ζήτει κ᾽ τὸν ογ΄. κανόνα τῆς ἁγ Καρθαγένης συνόδου, κ᾽ τὰ ὑπ᾽ αὐτῆς ἡμῖν ἐκδεδομένα περὶ τοῦ πάσχα. C

A dæis celebrare. Decernunt ergo ut Paſcha dominicum à nobis celebretur poſtquam illi Paſcha legale celebraverint. Et quia illi ante vernum æquinoctium Paſcha celebrant, debemus nos poſt vernum æquinoctium celebrare. Eſt autem vernum æquinoctium, non, ut nonnulli dicunt, xxv. menſis Martii, vel xx. aut aliquis alius dies præſtitutus: ſed quando id evenerit. Ex cyclico enim calculo curſus Solis & Lunæ alias aliter eſt æquinoctium vernum. Quia ergo Moſes Judæis conſtituit, ut Paſcha, ſeu malorum tranſitum quotannis celebrarent, in memoriam liberationis à ſervitute Ægyptiaca: idque non aliter quàm ante vernum æquinoctium, exiſtente xiiii. Luna in primo menſe, ſeu Martio, nos quoque Paſcha dominicum celebramus, ſeu noſtram liberationem à captivitate diaboli, quam Chriſtus & Deus noſter nobis per ſuam paſſionem largitus eſt. Celebramus autem illud, non eo tempore quo Paſcha Judaicum celebratur, ſed poſt ipſum: ſcilicet poſtquam fuerit vernum æquinoctium, & poſt xiiii. Lunam primi menſis, ſeu primam Lunam Martii, ſed in eadem hebdomade, quòd paſſio Domini & reſurrectio ſic eo tempore fuerunt. Quære etiam viii. orationem ſancti Patris noſtri Johannis Chryſoſtomi, quam ſcripſit de Paſcha. Quære & lxxiii. Can. Syn. Carth. & quæ in eo à nobis ſcripta ſunt de Paſcha.

ΖΩΝΑΡ. Ἐαρινὴν ἰσημερίαν τινὲς τ κέ. φασὶ τοῦ Μαρτίου· τινὲς δ τ κέ. τοῦ Ἀπριλλίου. οἶμαι δ μήτ᾽ ἐκείνην μήτε ταύτην τ κανόνα λέγειν. ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γὰρ τὸ πάσχα μετὰ τ κέ. τοῦ Ἀπριλλίου ἑορτάζεσθαι ἐώθει. ἔστι δ ὅτε κ᾽ πρὸ τῆς κέ. τ Μαρτίου, ὡς συμβαίνειν (εἰ οὕτως νοοῖτο ἡ ἐαρινὴ ἰσημερία) παρὰ τ κανόνα τοῦτον τὸ πάσχα ἑορτάζεσθαι. ἔοικεν οὖν ἄλλο τι ἐαρινὴν ἰσημερίαν οἱ συνέδριοι ἀποστόλοι ὀνομάζειν. ἡ δ πᾶσα τοῦ κανόνος διάταξις τοῦτό ἐστι, τὸ μὴ μ᾽ Ἰουδαίων (ἧττον κατ᾽ αὐτοὺς τοὺς ἡμέραν) ἑορτάζειν τὸ πάσχα χριστιανούς. χρὴ γὰρ προηγεῖσθαι τ ἀνέορτον ἐκείνων ἑορτῶν, ἢ ὕστερον τὸ καθ᾽ ἡμᾶς τελεῖσθαι πάσχα. ὁ δὲ μὴ τοῦτο ποιῶν ἱερωμένος καθαιρεθήσεται. τοῦτο δ κ᾽ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ σύνοδος ἐν πρώτῳ κανόνι διετάξατο, λέγουσα, τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου ὅρον εἶναι, περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα· εἰ κ᾽ μὴ εὑρίσκεται ἐν τοῖς κανόσι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ζητούμενος κανών.

ZONAR. Vernum æquinoctium quidam vigeſimum quintum diem Martii dicunt; quidam verò diem vigeſimum quintum Aprilis. Ego verò exiſtimo Canonem nec hunc, nec illum dicere. Frequenter enim Paſcha celebrari ante vigeſimum quintum Aprilis ſolet. Eſt autem quando celebratur & ante vigeſimum quintum Martii; ita ut contingeret (ſi ſic intelligeretur Æquinoctium vernum) contra Canonem hunc Paſcha celebrari. Unde apparet Sapientes Apoſtolos aliud quippiam nominare, Vernum æquinoctium. Diſpoſitio autem tota Canonis hoc vult, Chriſtianos non cum Judæis (videlicet eadem die) celebrare Paſcha. Nam ipſorum feſtum (quod feſtum non eſt) prius agi convenit: atque ſic noſtrum nos peragere Paſcha: quod minimè faciens is qui Deo conſecratus eſt, ordine movebitur. Hoc etiam Synodus in Antiochia Canone primo conſtituit, aſſerens in prima Synodo Nicææ, de feſto Paſchæ factum eſſe decretum: tametſi non invenitur in Nicænæ Synodi canonibus talis canon.

ΑΡΙΣΤ. Καθαιρεῖται ὁ τελῶν μετὰ Ἰουδαίων τὸ πάσχα. Σαφής.

ARIST. *Qui celebrat Paſcha cum Judæis, deponitur.* Perſpicuus.

ΚΑΝΩΝ ή.

Εἴτις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ Διάκονος, ἢ ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ προσφορᾶς ἡνωμένης μὴ μεταλαβοι, τὴν αἰτίαν εἰπάτω. κ᾽ ἐὰν ᾖ εὔλογος, συγγνώμης τυγχανέτω. εἰ δ μὴ λέγοι, ἀφοριζέσθω, ὡς αἴτιος βλάβης γενόμενος τῷ λαῷ, κ᾽ ὑποψίαν ἐμποιήσας κατ᾽ τοῦ προσενέγκαντος, ὡς μὴ ὑγιῶς ἀνενέγκαντος.

CANON VIII.

Si quis Epiſcopus, Preſbyter, vel Diaconus, vel ex Sacerdotali catalogo, facta oblatione, non communicaverit, cauſam dicat: & ſi probabilis fuerit, veniam conſequatur: ſi autem non dicat, ſegregetur, ut qui populo offenſionis cauſa ſit, & ſuſpicionem dederit adverſus eum qui obtulit, tanquam non rectè obtulerit.

ΒΑΛΣ. Ἐπίσκοπον μὲν ἢ πρεσβύτερον οὐκ οἶδέ τις εἰσιόντα εἰς τὸ θυσιαστήριον κ᾽ ἱερουργήσαντα, κ᾽ μὴ μεταλαβόντα τῶν θείων ἁγιασμάτων. εἰ δέ τις ἐκ τούτων τοιοῦτόν τι διέπραξε ποιήσας, ὑ μόνον ἀφορισθήσεται, ἀλλὰ κ᾽ μεγάλως κολασθήσεται, εἰ μὴ εὐλογωτάτην αἰτίαν κ᾽ προφανῆ εἴπῃ, τὴν θείαν μεταλήψιν καλύσασαν. οὐδὲ γὰρ τυχὸν σκάνδαλον ἐκ τούτου ἀναφύεται. ἐκ τῶν διακόνων δ τοὺς πλείους βλέπομεν εἰς τὸ θυσιαστήριον εἰσιόντας, κ᾽ μὴ μεταλαμβάνοντας, ἀλλὰ μηδὲ ἁπτομένους τῶν ἁγίων. εἰ δέ τις ἐξ αὐτῶν χειραπτήσῃ, κ᾽ ὑ μεταλάβῃ, ἀφορισθήσεται κ᾽ τὸν κανόνα. κ᾽ τινὲς μὲν ὕτως ἠρμήνευσαν τὸν κανόνα· τινὲς δὲ λέγουσιν, ὑπὸ τοῦ κανόνος ἀφορίζεσθαι πάντα ἱερωμένον μὴ μεταλαμβάνοντα, κἂν ἔξωθεν τοῦ ἁγίου βήματος ἵσταται, ὅπερ βαρύτατόν ἐστι.

Si quis Epiſcopum quidem vel presbyterum non novit quiſpiam ad altare acceſſiſſe, & ſacrificaſſe, & ſacramentis non communicaſſe. Si quis autem ex his inventus fuerit tale quid feciſſe, non ſolùm ſegregabitur, ſed etiam valde punietur, niſi juſtam aliquam & probabilem cauſam dixerit, quæ ſanctam communionem prohibeat. Neque enim levis ex ea re offenſio oritur: ex diaconis autem plurimos videmus ad altare accedere, & non communicare, ſed nec ſancta attingere. Si quis autem ex eis contrectaverit, & non communicaverit, ſegregabitur, ut vult Canon: & nonnulli quidem canonem ſic ſunt interpretati. Nonnulli autem dicunt unumquemque conſecratum à Canone ſegregari, ſi non communicet, etiamſi ſit extra ſacrum tribunal: quod eſt graviſſimum.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ALTERA EXPOSITIO.

Octavum & nonum Canonem alii quidem aliter sunt interpretati; nos vero aliter. Unde eos simul conjungentes, dicimus, quòd qui in sacrum catalogum annumerantur, & sacramentorum mysteria peragunt, oblationi autem quæ fit non communicant, segregantur, nisi justam causam dixerint: Sacrati autem qui sancta super altare non tractant, & omnes laici fideles, qui non expectant, seu ad finem usque non perseverant, donec à dignis sancta facta fuerit communicatio, ut inordinati segregantur. Dicere enim omnes nos fideles laicos, & consecratos, qui sacra non tractant, oportere quotidie sanctis communicare, alioqui segregari, nec est ex sententia canonis, nec potest fieri: & ideo nonus Canon dixit puniri fideles qui non permanent, & non addidit eos qui non communicant. Ita interpretare Canonem convenienter ii, Canoni Synodi Antiochenæ.

ZONAR. Canon dignos & præparatos semper esse vult omnes ad sanctificationis communionem, maximéque Deo consecratos ministros: propterea dicit, si quis horum non communicarit oblationi factæ (quæ fuerit allata videlicet) causam dicat. Hæc si rationabilis erit, venia dabitur. Si non dixerit, excommunicabitur: dat enim siniſtram populo suspicionem adversus eum sacerdotem, qui sacrum fecit incruentum: perinde ac si nollet hujus particeps esse, quòd in sacrificante sciret impedimentum aliquod inesse ad sacrificium.

ARIST. *Sacerdos qui non communicat, dicat causam, non dicens autem à communione pellatur, suspectum enim facit offerentem.*

Sacerdos, vel aliquis de catalogo sacerdotali non communicans & causam propter quam illud facit non dicens, ut suspicionem dans in illum qui offert incruentum sacrificium, segregetur.

CANON IX.

Omnes fideles qui ingrediuntur, & scripturas audiunt, in precatione autem & sacra communione non permanent, ut ecclesiæ confusionem afferentes, segregari oportet.

BALS. Præsentis Canonis constitutio est acerbissima. Segregat enim eos qui in ecclesiam conveniunt, & non ad finem usque expectant, nec communicant. Porrò autem alii quoque similiter decernunt, ut omnes sint parati, & digni communione, eósque qui tribus dominicis non communicant, segregant.

ZONAR. Canon præsens exigit omnes, dum sanctum celebratur sacrificium, ad finem usque in oratione, sanctáque communione perseverare. Siquidem tum temporis à Laicis exigebatur, ut frequenter communicarent. Synodi enim Sardicensis extat Canon, & alter ejus quæ fuit in Trullo, & alius Antiochensis, ut si quis per tres Dominicas præsens non communicarit, hic ab Ecclesia separetur. Propter quod & præsens Canon excommunicat etiam non permanentes, ut ordinem turbantes: & secundus Antiochenæ synodi Canon de hoc ipso loquitur.

ARIST. *Segregabis eum qui in precibus & communione non permanet.*

Qui non manet in Ecclesia usque ad finem, sed de ecclesiâ egreditur, dum adhuc sacra liturgia celebratur, eum ut confusionem facientem in ecclesiâ, segregari oportet.

CANON X.

Si quis cum excommunicato vel in domo unà precatus fuerit, is segregetur.

BALS. ἀκοινωνησίας, id est excommunicationis, vo-

A Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Τὰ περὶ τοῦ ἁγίου θ'. κανόνος, ἄλλοι μὲν ἄλλως ἑρμήνευσαν ἡμεῖς δὲ ἄλλως. ὅθεν συνάπτοντες τὰ περὶ τούτων, λέγομεν ὅτι οἱ μὲν συναριθμούμενοι τῷ ἱερῷ καταλόγῳ, καὶ ἐνεργοῦντες εἰς τὰ τῆς ἁγιασμάτων μυστήρια, μὴ μεταλαμβάνοντες προσφορᾶς γενομένης, ἀφορίζονται, εἰ μὴ εὔλογον εἴποσιν αἰτίαν. οἱ δὲ μὴ χειριζόμενοι τὰ ἅγια ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ἱεραμένοι, καὶ πάντες οἱ λαϊκοὶ πιστοὶ μὴ μένοντες, ἕως οὗ προσκαρτεροῦντες, μέχρι τέλους, ἐν ἐκ- B κλησίᾳ γένηται μεγάλης θεῖα τῆς ἀξίων, ὡς ἄτακτοι ἀφορίζονται. ὃ γὰρ λέγει ἡμᾶς ὀφείλειν πέμπτας τὰς πιστὰς λαϊκὰς καὶ τὰς μὴ χειριζομένους τὰ ἅγια ἱεραμένους, καθεκάστου μεταλαμβάνειν τῆς ἁγιασμάτων, εἰ δὲ μή, ἀφορίζεσθαι, ὕπερ τῷ κανόνι δοκεῖ ὑπερ δίκαιον ἔχει γενέσθαι. ἔχει γὰρ τοῦτο καὶ ὁ θ'. κανὼν εἶπε τοὺς μὴ θεμένους πίστεως κωλύεσθαι, καὶ ἐφορᾶσθαι τοὺς μὴ μεταλαμβάνοντας. ὕτως ἑρμήνευσαν τοὺς κανόνας καὶ ὁ β'. κανὼν ὁ ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου.

ΖΩΝΑΡ. Ἑτοίμους πάντας ἀεὶ, καὶ ἀξίους τῆς τοῦ ἁγιάσματος μεταλήψεως, ὁ κανὼν βούλεται εἶναι, καὶ μάλιστα τοὺς ἱερωμένους. διό φησιν, ὡς εἴ τις τούτων μὴ μεταλάβοι προσφορᾶς γενομένης (προσκομιδῆς, δηλαδὴ) ἢ τὴν αἰτίαν εἰπάτω. καὶ εἰ εὔλογος εἴη, συγγνωσθήσεται, ἢ μὴ λέγων, ἀφορισθήσεται. δίδωσι γὰρ καὶ ὁ ἱερεὺς τῷ αἱμάκτων θυσίαν ποιήσασθαι ὑπόνοιαν οὐκ ἀγαθὴν τῷ λαῷ, ὡς ἐξ ἐκείνου μεταλαβεῖν μὴ θελήσαντος, διά τι ζωηδὲς ἁμαρτὼν πώλυμα τοῦ ἱερουργίας.

ΑΡΙΣΤ. Ἱερεὺς ὁ μὴ μεταλαμβάνων, λεγέτω τὸ αἴτιον· ἀφορίζεσθω γὰρ μὴ λέγων. ὑποπτον γὰρ πεποίηκε τὸν προσφέροντα.

Ἱερεὺς, ἤτοι πρὸς τὸ ἱερατικὸν καταλόγου μὴ μεταλαμβάνων, καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τοῦτο ποιεῖ, μὴ λέγων, ὡς ὑποψίαν δοῦναι κατὰ τοῦ προσφέροντος τὸν αἱμάκτων θυσίαν, ἀφορίζεσθω. D

KANΩN θ'.

Πάντας τοὺς εἰσιόντας πιστοὺς, καὶ τῶν γραφῶν ἀκούοντας, μὴ παραμένοντας δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ ἁγίᾳ μεταλήψει, ὡς ἀταξίας ἐμποιοῦντας τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀφορίζεσθαι χρή.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν καινὸς ὁρισμὸς δριμύτατός ἐστιν. ἀφορίζει γὰρ τοὺς ἐκκλησιάζοντας καὶ μὴ παραμένοντας· μέχρι τέλους, μηδὲ μεταλαμβάνοντας. ἄλλοι δὲ κανόνες ἁπλούστερον ὁρίζονται, πλήστας ἑτοίμους εἶναι καὶ ἀξίους τῆς μεταλήψεως, καὶ τοὺς ἐπὶ τρισὶ κυριακαῖς μὴ μεταλαμβάνοντας ἀφορίζεσθαι. E

ΖΩΝΑΡ. Πλήστας ὁ παρὼν κανὼν ἀπαιτεῖ, τῆς ἁγίας τελουμένης θυσίας, μέχρι τέλους παρακαρτερεῖν τῇ εὐχῇ, καὶ τῇ ἁγίᾳ μεταλήψει. καὶ οἱ λαϊκοὶ γὰρ συνεχῶς μεταλαμβάνειν τότε ἀπῄτουντο. καινὸν γάρ ἐστι τὸ ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, καὶ τὸ ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕτερον, καὶ ἄλλο τὸ ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὡς εἴ τις ὅπου τρεῖς κυριακὰς παρὼν μὴ μεταλάβῃ, ἀφορίζεσθω. διὸ καὶ ὁ παρὼν κανὼν τοὺς μὴ παραμένοντας εἰς τὴν τάξιν συλλέγοντας ἀφορίζει. καὶ ὁ δεύτερος κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου περὶ τούτου φησίν.

ARIST. Ἀφορίσεις τὸν τῇ εὐχῇ καὶ τῇ μεταλήψει μὴ παραμένοντα. F

Τὸν μὴ μέχρι τέλους παρακαρτεροῦντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἔτι τῆς ἁγίας λειτουργίας τελουμένης τῆς ἐκκλησίας ἐξερχόμενον, ὡς ἀταξίαν ἐμποιοῦντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀφορίζεσθαι χρή.

KANΩN ι'.

Εἴ τις ἀκοινωνήτῳ κἂν ἐν οἴκῳ συνεύξηται, ἔστω ἀφορισμένος.

Τὸ μῆμα τοῦ ἀκοινωνησίας, ἀφορισμός ἐστιν. ὁ τοίνυν ἀφωρισμένῳ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἀφωρισμένῳ συνευξάμενος ὁτιοῦν ποτε, ἀφορισθήσεται καὶ Ἐπίσκοπός ἐστι καὶ λαϊκός. τοῦτο δὲ γέγραπται διὰ τοὺς λέγοντας ὅτι ὁ ἀφωρισμένος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐξεβλήθη εἴ τις οὖν μετ' αὐτοῦ συμψάλλοι ἐν οἴκῳ, ἢ ἐν ἀγρῷ, ἐκ αἰτιασθήσεται. Τοῦτον γάρ ἐστι δῆλον, ὅτι ἐκκλησίᾳ ἢ ἔξωθεν τούτου συνεύξασθαι μετὰ τοῦ ἀφωρισμένου. Συνομιλεῖν δὲ μετὰ τοῦ ἀφορισθέντος οὐ κωλυόμεθα. ἀναγνωθι καὶ τὸν θ'. κανόνα τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνόδου.

A cabulum, idem est quod segregatio. Qui ergo una cum excommunicato quomodocunque precatus fuerit, segregabitur, etiamsi sit Episcopus vel laicus. Hoc autem scriptum est, propter eos qui dicunt, quòd qui est segregatus, ex ecclesia ejectus est. Si quis ergo una cum eo canit in domo, vel in agro, ei crimini non dabitur. Idem est enim seu in ecclesia seu extra ecclesiam orare cum excommunicato. Cum excommunicato autem colloqui non prohibemur. Lege etiam ix. canonem syn. Carthag.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ ἀφορίζόμενοι, διὰ ἁμαρτήματα δήπουθεν ἀφορίζονται. χρὴ οὖν τούτοις μὴ συγκοινωνεῖν τινας. τοῦτο γὰρ εἰς καταφρόνησιν τοῦ ἀφορίσαντος ἀφορᾷ, ἢ μᾶλλον καὶ εἰς διαβολήν, ὡς κακῶς ἀφορίσαντος. εἴ τις οὖν ἀκοινωνήτῳ (ἤγουν ἀφωρισμένῳ) συνεύξηται, κἂν μὴ ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν οἴκῳ, καὶκεῖνος ἀφορισθήσεται. τοῦτο καὶ ὁ θ'. κανὼν τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνόδου φησί.

B

Zonar. Qui separantur, ob peccata videlicet separantur. His igitur nullos oportet communicare. Hoc enim respicit ad ejus contemptum qui separavit: aut potius ad ejus calumniam, tanquam qui malè separaverit. Si quis igitur unà cum excommunicato (vel segregato) orabit, etiamsi non in Ecclesia sed in domo, pariter & hic excommunicabitur. Hoc etiam nonus canon Synodi Carthaginensis dicit.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ συνευχόμενος ἀκοινωνήτῳ, ταὐτοκατάκριτος.

Ὁ συνευχόμενος αἱρετικοῖς ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν οἴκῳ, ἀκοινώνητος ὡσαύτως ἔσται καὶ αὐτός.

Arist. *Qui cum excommunicato simul oraverit, eidem judicio subjicitur.*

Qui simul oraverit cum hæreticis in Ecclesiâ vel domo, ipse similiter sit excommunicatus.

C

KANΩN ια'.

Εἴ τις καθηρημένῳ πληρικὸς ὢν πληρικῷ συνεύξηται, καθαιρεῖσθω καὶ αὐτός.

Canon XI.

Si quis, cum sit clericus, unà cum deposito clerico oraverit, deponatur & ipse.

ΒΑΛΣ. Τινὲς μὲν συνεύξασθαι ἐνταῦθα, ἀντὶ τοῦ συνιερουργῆσαι ἐξελάβοντο. ὑ δοκεῖ δὲ καὶ ἐμοί. φαίνεται γὰρ πάντως πληρικοῦ καθαιρεθέντος ἐξελήφθη ὁ κανών, ὑ μὴν περὶ μόνου ἱερέως. ἄλλοι δέ φασιν ἐνταῦθα τὸ καθαιρεθέντα ὑποβληθῆναι καὶ ἀφορισμῷ, καὶ διὰ τοῦτο καλυθῆναι πρὸ μετὰ τούτου προσεύχεσθαι. ἐμοὶ δὲ καταφαίνεται ὅτι σκοπὸς τῷ κανόνι ἐνταῦθά ἐστι, κολάζεσθαι πάντα πληρικὸν συνευξάμενον ὁπωσδήποτε πληρικῷ οἱῳδήπνι καθαιρεθέντι, καὶ μετὰ πρὸ καθαίρεσιν ἐνεργήσαντα ἱερατικόν τι. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ καθαίρεσις αὐτῷ ἐπάγεται. διὸ μόνοι τῷ συνευξασθαί τινα ἀφωρισμένῳ τινὶ, καθαίρεσις οὐκ ἐπάγεται, ἀλλὰ ἀφορισμός, ὡς ὁ ι'. κανὼν προσκελεύεται.

D

Balsamon. Nonnulli illud, unà precari, pro eo quod est, simul sacra facere, hic acceperunt. Sed mihi non ita videtur. De quovis enim clerico deposito accipitur canon, non autem de solo sacerdote. Alii autem dixerunt hîc depositum etiam segregationi subjici, & ideo esse prohibitam unà cum eo precationem. Ego verò intelligo, quòd canonis hoc est institutum, punire quemvis clericum, qui cum quovis deposito clerico, & post depositionem sacerdotale quidpiam operato, sit quomodocunq; precatus. Propterea enim depositio etiam illi infligitur. Ex eo autem quòd quis cum aliquo excommunicato precatus fuerit, non infligitur depositio, sed excommunicatio, ut decimus canon jubet.

ΖΩΝΑΡ. Τῶν καθαιρουμένων τινὲς μὲν μόνης ἱερουργίας κωλύονται, ὑ μὴν καὶ κοινωνίας, ἢ τοῦ συνεκκλησιάζειν. οἱ δέ, σὺν τῇ καθαιρέσει καὶ ἀκοινώνητοί εἰσι, καὶ ἀφωρισμένοι. ἢ γοῦν ὁ κανὼν δεῖ καὶ καθαιρεθέντα ἐν ταὐτῷ καὶ ἀφορισθέντα νοεῖσθαι, καὶ ὁ συνευξάμενος τούτῳ ὑπὸ καθαίρεσιν ἔσται, ἢ τὸ συνεύξασθαι, ἀντὶ τοῦ συνιερουργῆσαι ἐξελήφθαι.

E

Zonar. Deposítorum nonnulli quidem prohibentur à sola sacrorum celebratione: non etiam à communione, vel ab Ecclesiæ conventu. Quidam verò simul cum depositione sunt & excommunicati, & ab aliis segregati. Vel hic igitur canon de deposito, pariter & excommunicato venit intelligendus, & qui simul oraverit cum eo, depositioni futurus sit obnoxius; Vel, simul oraſſe, pro sacra simul peregisse, accipiatur.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ συνευχόμενος καθηρημένῳ, ταὐτοκατάκριτος.

Ὁ συνευχόμενος ἤτοι συλλειτουργῶν καθηρημένῳ, καθηρημένος ἔσται καὶ αὐτός.

Arist. *Qui simul oraverit cum deposito, eidem judicio subjicitur.*

Qui simul oraverit vel sacra peregerit cum deposito, ipse etiam sit depositus.

KANΩN ιβ', ιγ'.

Εἴ τις κληρικὸς ἢ λαϊκὸς ἀφωρισμένος, ἤτοι ἀδεκτος, ἀπελθὼν, ἐν ἑτέρᾳ πόλει δεχθῇ ἄνευ γραμμάτων συστατικῶν, ἀφοριζέσθω καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ δεχθείς.

F

Canon XII, & XIII.

Si quis clericus, vel laicus segregatus, sive non recipiendus, discedens, in altera urbe receptus fuerit absq; literis commendatitiis, segregetur, & qui excepit, & qui exceptus est.

Εἰ δὲ ἀφωρισμένος ὤν, ὑπελεύσεται αὐτῷ ὁ ἀφορισμός.

Si verò fuerit excommunicatus, aggravetur in eundem excommunicatio.

ΒΑΛΣ. Ἕτερός ἐστιν ὁ ἀφωρισμένος, καὶ ἕτερος ὁ ἀδεκτος, ἤγουν ὁ μὴ ἐπιτρεπόμενος εἰς τὸ δέ τι μὴ προσδεχόμενος. ὁ μὲν γὰρ ἀφωρισμένος, ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς συναξέως κωλύεται· ὁ δὲ ἀδεκτος, ἐκ πολλῶν τρόπων ὑ

Balsamon. Alius est segregatus, & alius is qui non est recipiendus, sive is qui ab Episcopo ad aliquid non admittitur. Qui enim segregatus est, ab ecclesiastica communione arcetur: qui autem non est recipiendus, multis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ALTERA EXPOSITIO.

Octavum & nonum Canonem alii quidem aliter sunt interpretati; nos vero aliter. Unde eos simul conjungentes, dicimus, quòd qui in sacrum catalogum annumerantur, & sacramentorum mysteria peragunt, oblationi autem quæ fit non communicant, segregantur, nisi justam causam dixerint: Sacrati autem qui sancta super altare non tractant, & omnes laici fideles, qui non expectant, seu ad finem usque non perseverant, donec à dignis sancta facta fuerit communicatio, ut inordinati segregantur. Dicere enim omnes nos fideles laicos, & consecratos, qui sacra non tractant, oportere quotidie sanctis communicare, alioqui segregari, nec est ex sententia canonis, nec potest fieri: & ideo nonus Canon dixit puniri fideles qui non permanent, & non addidit eos qui non communicant. Ita interpretare Canonem convenienter ii, Canoni Synodi Antiochenæ.

ZONAR. Canon dignos & præparatos semper esse vult omnes ad sanctificationis communionem, maximéque Deo consecratos ministros: propterea dicit, si quis horum non communicarit oblationi factæ (quæ fuerit allata videlicet) causam dicat. Hæc si rationabilis erit, venia dabitur. Si non dixerit, excommunicabitur: dat enim siniſtram populo suspicionem adversus eum sacerdotem, qui sacrum fecit incruentum: perinde ac si nollet hujus particeps esse, quòd in sacrificante sciret impedimentum aliquod inesse ad sacrificium.

ARIST. *Sacerdos qui non communicat, dicat causam, non dicens autem à communione pellatur, suspectum enim facit offerentem.*

Sacerdos, vel aliquis de catalogo sacerdotali non communicans & causam propter quam illud facit non dicens, ut suspicionem dans in illum qui offert incruentum sacrificium, segregetur.

CANON IX.

Omnes fideles qui ingrediuntur, & scripturas audiunt, in precatione autem & sacra communione non permanent, ut ecclesiæ confusionem afferentes, segregari oportet.

BALS. Præsentis Canonis constitutio est acerbissima. Segregat enim eos qui in ecclesiam conveniunt, & non ad finem usque expectant, nec communicant. Porrò autem alii quoque similiter decernunt, ut omnes sint parati, & digni communione, eósque qui tribus dominicis non communicant, segregant.

ZONAR. Canon præsens exigit omnes, dum sanctum celebratur sacrificium, ad finem usque in oratione, sanctáque communione perseverare. Siquidem tum temporis à Laicis exigebatur, ut frequenter communicarent. Synodi enim Sardicensis extat Canon, & alter ejus quæ fuit in Trullo, & alius Antiochensis, ut si quis per tres Dominicas præsens non communicarit, hic ab Ecclesia separetur. Propter quod & præsens Canon excommunicat etiam non permanentes, ut ordinem turbantes: & secundus Antiochenæ synodi Canon de hoc ipso loquitur.

ARIST. *Segregabis eum qui in precibus & communione non permanet.*

Qui non manet in Ecclesia usque ad finem, sed de ecclesiâ egreditur, dum adhuc sacra liturgia celebratur, eum ut confusionem facientem in ecclesiâ, segregari oportet.

CANON X.

Si quis cum excommunicato vel in domo unâ precatus fuerit, is segregetur.

BALS. ἀκοινωνησίας, id est excommunicationis, vo-

A

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Τὰ περὶ τοῦ ἡ. καὶ θ'. κανόνος, ἄλλοι μὲν ἄλλως ἑρμήνευσαν ἡμεῖς δὲ ἄλλως. ὅθεν συναπτοντες τοὺς περὶ τούτων, λέγομεν ὅτι οἱ μὲν συναριθμούμενοι τῷ ἱερῷ καταλόγῳ, καὶ ἱερουργοῦντες εἰς τὰ τῆς ἁγιασμάτων μυστήρια, μὴ μεταλαμβάνοντες προσφορᾶς γενομένης, ἀφορίζονται, εἰ μὴ εὔλογον εἴπωσιν αἰτίαν· οἱ δὲ μὴ χειριζόμενοι τὰ ἅγια ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ἱερουμένοι, καὶ πάντες οἱ λαϊκοὶ πιστοὶ μὴ μένοντες, ἤτοι μὴ προσκαρτεροῦντες, μέχρι τέλους, ὡς ἂν ἁγία γένηται μεγάλη προσφορὰ τῷ ἀξίων, ὡς ἄτακτοι ἀφορίζονται. ὃ γὰρ λέγει ἡμᾶς ὀφείλειν πάντας τοὺς πιστοὺς B λαϊκοὺς καὶ τοὺς μὴ χειριζομένους τὰ ἅγια ἱερουμένους, καθημέρᾳ μεταλαμβάνειν τῶν ἁγιασμάτων, εἰ δὲ μή, ἀφορίζεσθαι, ἔστι τῷ κανόνι δοκεῖ ἔστι δυνατὸν ἔστι γενέσθαι. λέγει γὰρ τοῦτο καὶ ὁ θ'. κανὼν ἅπτεται τοὺς μὴ προσμένοντας πιστοὺς κολάζεσθαι, καὶ οὐ προσέρχεσθαι τοὺς μὴ μεταλαμβάνοντας. ἤτοι ἑρμηνεύουσι τοὺς κανόνας καὶ ὁ β'. κανὼν ὁ ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου.

ΖΩΝΑΡ. Ἑτοίμους πάντας ἀεὶ, καὶ ἀξίους τῆς τῶν ἁγιασμῶν μεταλήψεως, ὁ κανὼν βούλεται εἶναι, καὶ μάλιστα τοὺς ἱερουμένους. διό φησιν, ὡς εἴ τις τούτων μὴ μεταλαβοι προσφορᾶς γινομένης (προσκομιδῆς, δηλαδὴ) ἢ τὴν αἰτίαν εἰπάτω. καὶ εἰ εὔλογος εἴη, συγγνωσθήσεται, ἢ μὴ λέγων, ἀφορισθήσεται. δίδοσι γὰρ κατ' ἐκεῖνο ἱερεὺς ὑπόνοιαν ἐκ τοῦ ἀναίμακτον θυσίαν ποιούμενος ὑπόνοιαν ἐκ ἁγαθὴν τῷ λαῷ, ὡς ἐξ ἐκείνου μεταλαβεῖν μὴ θελήσαντος, διά τι ζωηδοῦς αὐτοῦ κώλυμα, ἢ ἱερουργίαν.

ΑΡΙΣΤ. Ἱερεὺς ὁ μὴ μεταλαμβάνων, λεγέτω τὴν αἰτίαν· ἀφοριζέσθω δὲ μὴ λέγων. ὑποπτον γὰρ ποιεῖται τὸν προσφέροντα.

Ἱερεὺς, ἢ ἕτερός τις τῶν ἱερατικῶν καταλόγων μὴ μεταλαμβάνων, καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τοῦτο ποιεῖ, μὴ λέγων, ὡς ὑποψίαν δοῦναι κατὰ τοῦ προσφέροντος τὴν ἀναίμακτον θυσίαν, ἀφοριζέσθω. D

KANΩN θ'.

Πάντας τοὺς εἰσιόντας πιστοὺς, καὶ τῶν γραφῶν ἀκούοντας, μὴ παραμένοντας δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ ἁγίᾳ μεταλήψει, ὡς ἀταξίας ἐμποιοῦντας τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀφορίζεσθαι χρή.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν ὁρισμὸς ἀριμιώτατός ἐστιν. ἀφορίζει γὰρ τοὺς ἐκκλησιάζοντας καὶ μὴ προσμένοντας μέχρι τέλους, μηδὲ μεταλαμβάνοντας. ἄλλοι δὲ κανόνες πρόμηθως ὁρίζονται, πάντας ἑτοίμους εἶναι καὶ ἀξίους τῆς μεταλήψεως, καὶ τοὺς ἐπὶ ταῖς κυριακαῖς μὴ μεταλαμβάνοντας ἀφορίζεσθαι. E

ΖΩΝΑΡ. Πάντας ὁ παρὼν κανὼν ἀπαιτεῖ, τῆς ἁγίας τελουμένης θυσίας, μέχρι τέλους προσκαρτερεῖν τῇ εὐχῇ, καὶ τῇ ἁγίᾳ μεταλήψει. καὶ οἱ λαϊκοὶ γὰρ συνεχῶς μεταλαμβάνειν τότε ἀπῄτουντο. κανὼν γάρ ἐστι τῶν ἐν Σαρδικῇ Συνόδου, καὶ τῶν ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕτερος, καὶ ἄλλος τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὡς ἂν τις ὅτι τρεῖς κυριακὰς παρὼν μὴ μεταλάβῃ, ἀφορίζεσθαι. διὸ καὶ ὁ παρὼν κανὼν τοὺς μὴ προσμένοντας ὡς τὴν τάξιν συνέχοντας ἀφορίζει. καὶ ὁ δεύτερος κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου περὶ τούτου φησίν.

ARIST. Ἀφορίσεις τὸν τῇ εὐχῇ καὶ τῇ μεταλήψει μὴ παραμένοντα. F

Τὸν μὴ μέχρι τέλους προσκαρτεροῦντα τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἔτι τῆς ἁγίας λειτουργίας τελουμένης τῆς ἐκκλησίας εἰσερχόμενον, ὡς ἀταξίαν ἐμποιοῦντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀφορίζεσθαι χρή.

KANΩN ι'.

Εἴ τις ἀκοινωνήτῳ κἂν ἐν οἴκῳ συνεύξηται, ἔστω ἀφορισμένος.

Τὸ ῥῆμα τοῦ τῆς ἀκοινωνησίας, ἀφορισμόν ἐστιν. ὁ τοίνυν ἀφωρισμένῳ

ἀφωρισμένῳ συνδειπνήσῃ, ἀφορισθήσῃ) κἂν A Episcopus vel laicus. Hoc autem scriptum est, propter eos qui dicunt, quòd qui est segregatus, ex ecclesia ejectus est. Si quis ergo una cum eo canit in domo, vel in agro, ei crimini non dabitur. Idem est enim seu in ecclesia seu extra ecclesiam orare cum excommunicato. Cum excommunicato autem colloqui non prohibemur. Lege etiam ix. canonem syn. Carthag.

ZONAR. Οἱ ἀφοριζόμενοι, διὰ ἁμαρτήματα δήπουθεν ἀφορίζονται). χρὴ οὖν τούτοις μὴ συνκοινωνεῖν τινας. τοῦτο γὰρ εἰς καταφρόνησιν τοῦ ἀφορίσαντος ἀφορᾷ, ἢ μᾶλλον B καὶ εἰς διαβολήν, ὡς κακῶς ἀφορίσαντος. εἴ τις οὖν ἀκοινωνήτῳ (ἤγουν ἀφωρισμένῳ) συνδύξῃ), κἂν μὴ ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν οἴκῳ, κἀκεῖνος ἀφοριζέσθω. τοῦτο καὶ ὁ θ'. κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου φησί.

Zonar. Qui separantur, ob peccata videlicet separantur. His igitur nullos oportet communicare. Hoc enim respicit ad ejus contemptum qui separavit: aut potius ad ejus calumniam, tanquam qui malè separaverit. Si quis igitur unà cum excommunicato (vel segregato) orabit, etiamsi non in Ecclesia sed in domo, pariter & hic excommunicabitur. Hoc etiam nonus canon Synodi Carthaginensis dicit.

ARIST. Ὁ συνδυάζων ἀκοινωνήτῳ, τοιοῦτος ἐγκαλεῖται.

ARIST. *Qui cum excommunicato simul oraverit, eidem judicio subjicitur.*

Ὁ συνδυάζων ἀκοινωνήτῳ αἱρετικοῖς ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν οἴκῳ, ἀκοινώνητος ἐστὶ καὶ αὐτός.

Qui simul oraverit cum hæreticis in Ecclesiâ vel domo, ipse similiter sit excommunicatus.

C

KANΩN ια'.

CANON XI.

Εἴ τις καθημένῳ κληρικῷ ὢν κληρικὸς συνδύξῃ), καθαιρείσθω καὶ αὐτός.

Si quis, cum sit clericus, unà cum deposito clerico oraverit, deponatur & ipse.

BALS. Τινὲς τὸ συνδύξασθαι ἐνταῦθα, ἀντὶ τοῦ συνιερουργῆσαι ἐξειλάβοντο. ᾧ δοκεῖ καὶ ἐμοί. οὐδὲ γὰρ παντὸς κληρικοῦ καθαιρεθέντος ἐξελήφθη ὁ κανών, ᾧ μόνου οὐδὲ μόνου ἱερέως. ἄλλοι δ' εἶπον συνταῦθα τὸ καθαιρεθέντα ὑποβληθῆναι καὶ ἀφορισμῷ, καὶ διὰ τοῦτο κωλυθῆναι πρὸς μετὰ τούτου προσεύχεσθαι. ἐμοὶ δὲ καταινοῦσι τὸ σκοπὸς τοῦ κανόνος συνταῦθα ἐστὶ, κολάζεσθαι πάντα κληρικὸν συνδυάζοντα ὁποιῳδήποτε κληρικῷ οἱῳδήτινι καθαιρεθέντι, καὶ μετὰ τὴν καθαίρεσιν ἐνεργήσαντα ἱερατικόν τι. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ καθαίρεσις αὐτῷ ἐπάγεται. διὸ μόνοι τῷ συνδυάζοντι τινὰ ἀφωρισμένῳ τινὶ, καθαίρεσις οὐκ ἐπάγεται, ἀλλὰ ἀφορισμὸς, ὡς ὁ ι'. κανὼν διακελεύεται.

BALS. Nonnulli illud, unà precari, pro eo quod est, simul sacra facere, hic acceperunt. Sed mihi non ita videtur. De quovis enim clerico deposito accipitur canon, non autem de solo sacerdote. Alii autem dixerunt hic depositum etiam segregationi subjici, & ideo esse prohibitam unà cum eo precationem. Ego verò intelligo, quòd canonis hoc est institutum, punire quemvis clericum, qui cum quovis deposito clerico, & post depositionem sacerdotale quidpiam operato, sit quomodocunq; precatus. Propterea enim depositio etiam illi infligitur. Ex eo autem quòd quis cum aliquo excommunicato precatus fuerit, non infligitur depositio, sed excommunicatio, ut decimus canon jubet.

ZONAR. Τῶν καθαιρεμένων τινὲς μὲν μόνης ἱερουργίας κωλύονται), ᾧ μόνοι καὶ κοινωνίας, ἢ τὸ συνεκκλησιάζειν. οἱ δ', σὺν τῇ καθαιρέσει καὶ ἀκοινώνητοί εἰσι, καὶ ἀφωρισμένοι. ἢ γοῦν ὁ κανὼν οὔπω πρὸ καθαιρεθέντος ἐν πολλῷ καὶ ἀφορισθέντος νοεῖσθαι), καὶ ὁ συνδυάζομενος τούτῳ ὑπὸ καθαίρεσιν ἔσται, ἢ τὸ συνεύξασθαι, ἀντὶ τοῦ συνιερουργῆσαι προσληφθείσης).

ZONAR. Depositorum nonnulli quidem prohibentur à sola sacrorum celebratione: non etiam à communione, vel ab Ecclesiæ conventu. Quidam verò simul cum depositione sunt & excommunicati, & ab aliis segregati. Vel hic igitur canon de deposito, pariter & excommunicato venit intelligendus, & qui simul oraverit cum eo, depositioni futurus sit obnoxius; Vel, simul orasse, pro sacra simul peregisse, accipiatur.

ARIST. Ὁ συνδυάζων καθημένῳ, παραπλησίως καθαιρεῖται.

ARIST. *Qui simul oraverit cum deposito, eidem judicio subjicitur.*

Ὁ συνδυάζων ἤτοι συλλειτουργῶν καθημένῳ, καθημένῳ ἔσται καὶ αὐτός.

Qui simul oraverit vel sacra peregerit cum deposito, ipse etiam sit depositus.

KANΩN ιβ', ιγ'.

CANON XII, & XIII.

Εἴ τις κληρικὸς ἢ λαϊκὸς ἀφωρισμένος, ἤτοι ἀδέκτος, ἀπελθὼν, ἐν ἑτέρᾳ πόλει δεχθῇ ἄνευ γραμμάτων συστατικῶν, ἀφοριζέσθω καὶ ὁ δεξάμενος καὶ ὁ δεχθείς.

Si quis clericus, vel laicus segregatus, sive non recipiendus, discedens, in altera urbe receptus fuerit absq; literis commendatitiis, segregetur, & qui excepit, & qui exceptus est.

Εἰ δὲ ἀφωρισμένος εἴη, ἐπιτεινέσθω αὐτῷ ὁ ἀφορισμός.

Si verò fuerit excommunicatus, aggravetur in eundem excommunicatio.

BALS. Ἕτερός ἐστιν ὁ ἀφωρισμένος, καὶ ἕτερος ὁ ἀδέκτος, ἤγουν ὁ ὑπὸ Ἐπισκόπου εἰς τὸ δεῖ τι μὴ προσδεχόμενος. ὁ μὲν γὰρ ἀφωρισμένος, ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς συναξέως καλύεται· ὁ δὲ ἄδεκτος, ἐκ πολλῶν τρόπων ἐ

BALS. Alius est segregatus, & alius is qui non est recipiendus, sive is qui ab Episcopo ad aliquid non admittitur. Qui enim segregatus est, ab ecclesiastica communione arcetur: qui autem non est recipiendus, multis

 modis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

modis non admittitur. Illud enim Sive, pro eo quod est vel, disiunctivè accipitur, ut hoc ex sequenti canone probatur, qui dicit, Sin autem sit segregatus, &c. Dicunt ergo præsentes Canones xii. & xiii. si quis eum qui semel ad aliquid non recipiendus judicatus est, sinè sui Episcopi commendatitiis literis sciens acceperit, segregetur; unà autem segregetur is quoque qui receptus est. Sin autem non est is ejusmodi, ut recipi non possit, sed segregatus, rursus qui eum suscepit, segregetur; segregati autem augeatur segregatio. Quære etiam xi. canonem iv. Synod. & Antiochenæ canonem vi. & Chalced. canonem xiii.

A δέχεται. καὶ τὸ [ἤτοι] γὰρ ἀντὶ τοῦ [ἢ] διαζευκτικοῦ κεῖται ἐντός. καθὼς τοῦτο πρίσται ἀπὸ τοῦ ἐφεξῆς κανόνος τοῦ λέγοντος, εἰ δὲ ἀφωρισμένος εἴη, καὶ τὰ ἑξῆς. φασὶ γοῦν οἱ παρόντες κανόνες ὁ ιϛ'. καὶ ὁ ιγ'. ὅτι ὁ τὸν καθάπαξ ἄδεκτον εἶναι εἰς τὸ δέ τι κατακριθέντα, ἄνευ γραφῶν συστατικῶν τοῦ οἰκείου Επισκόπου δεξάμενος ἐν εἰδήσει, ἀφοριζέσθω· συναφοριζέσθω δὲ καὶ ἐκεῖνος ὁ δεχθείς· εἰ δὲ ἄδεκτος οὐκ ἐστὶν ὁ τοιοῦτος, ἀλλὰ ἀφωρισμένος, πάλιν ὁ μὲν τοῦτον δεξάμενος, ἀφοριζέσθω· τοῦ δὲ ἀφωρισμένου ἐπιτεινέσθω ὁ ἀφορισμός. ζήτει καὶ τὸν ιά. κανόνα τῆς δ'. συνόδου, καὶ τῆς ἐν Αντιοχείᾳ κανόνα ϛ'. καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι κανόνα ιγ'.

B

Zonar. in Can. XII. [Ἤτοι,] hoc in loco non est expositivum [ἀφορισμοῦ] sed pro disiunctiva particula, ἢ, ponitur. De duobus enim dicere vult, de excommunicato & de non recipiendo: priusque disputat de non recipiendo. In Clero enim quidam ordinati (Lectores, verbi causâ, vel Cantores) postulant ordinari Diaconi, & Presbyteri. Qui verò sunt ipsos ordinaturi, in eorum vitam inquirentes, & quædam fortasse dubia comperientes, suspendunt ordinationem, donec quæ circumferuntur, ambigua de ipsis, dissolvantur. Hi vero ægrè ferentes ad alios adeunt, ab illisque recipiuntur. Hoc igitur præsens interdicit Canon, & quem pontifex putavit ad ordinationem non admittendum, jubet ab alio non recipi, sine commendatitiis epistolis ejus Episcopi, à quo examinabatur: commendatitiæ verò epistolæ sunt, quæ dantur Clericis, aut Laicis ab aliorum commercio separatis, aut Lectoribus in aliam civitatem abeuntibus, ipsos illius loci Episcopo commendantes, ut pœnis solutos, vel fideles existentes; de quo latius dictum est in undecimo canone quartæ Synodi. Quod si quis talem quempiam receperit, Canon tam suscipientem, quàm susceptum subjicit excommunicationi. Lege canonem Synodi Antiochenæ sextum & Chalcedonensis tertium.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ, ἤτοι, ἐνταῦθα οὐχ ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ ἀφορισμοῦ, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ, ἢ, διαζευκτικοῦ κεῖται. περὶ δύο γὰρ εἰπεῖν βούλεται, περὶ τοῦ ἀφωρισμένου καὶ ἀδέκτου. καὶ τέως περὶ ἀδέκτου πρότερον διαλέγεται. τινὲς γὰρ ἐν κλήρῳ τεταγμένοι (ἀναγνῶσται, τυχὸν, ἢ ψάλται) ζητοῦσι χειροτονηθῆναι διάκονοι, καὶ πρεσβύτεροι. οἱ δὲ μέλλοντες χειροτονῆσαι αὐτοὺς ἐξετάζοντες τὰ κατ' αὐτοὺς, καί τινας ἴσως ἀμφιβολίας εὑρίσκοντες, ὑπερτίθενται τὴν χειροτονίαν, μέχρις ἂν αἱ περὶ αὐτῶν ἀμφιβολίαι λυθῶσιν. οἱ δὲ ἀποδυσπετοῦντες ἑτέροις προσέρχονται, καὶ παρ' ἐκείνων προσδέχονται. τοῦτο γοῦν ὁ παρὼν κωλύει κανὼν, καὶ τὸν ἀπρόσδεκτον εἰς χειροτονίαν τῷδε τῷ ἀρχιερεῖ νομιζόμενον, μὴ προσδέχεσθαι παρ' ἑτέρου κελεύει, ἄνευ συστατικῶν ἐπιστολῶν, τοῦ παρ' ᾧ ἐξητάζετο Ἐπισκόπου· συστατικαὶ δὲ ἐπιστολαί εἰσιν, αἱ διδόμεναι κληρικοῖς, ἢ λαϊκοῖς ἀφωρισμένοις, ἢ ἀναγνώσταις, ἐν ἑτέρᾳ πόλει ἀπιοῦσι, καὶ συνιστῶσαι τῷ ἐκεῖ Επισκόπῳ αὐτοὺς, ὡς λυθέντας τῶν ἐπιτιμίων, ἢ πιστοὺς ὄντας. ἐπὶ τούτου πλατύτερον εἴρηται ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ κανόνι τῆς τετάρτης συνόδου. εἰ δέ τις τοιοῦτόν τινα δέξεται, καὶ τὸν δεξάμενον καὶ τὸν δεχθέντα ὑπάγει ἀφορισμῷ. Ἀνάγνωθι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα ϛ'. καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι τρίτον.

C

D

Arist. *Qui recipit eum qui alibi non est recipiendus, ipse magis sit non recipiendus.*

Qui ab Episcopo aliquo examinatur, si recipiendus sit in sanctam Dei Ecclesiam, & dum hæc de ipso examinantur illinc recedens, & abiens ad alium Episcopum, recipiatur ab eo sine literis commendatitiis declarantibus inculpatum eum esse religione & vitâ, segregatus erit, & ipse, & qui recipit eum.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ δεξάμενος τὸν ἀλλαχόθι ἄδεκτον, ἀδεκτότερος.

Ὁ παρ' Επισκόπου τινὸς ἐξεταζόμενος, εἰ προσδεκτέος ἐστὶ τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν τῷ τὰ κατ' αὐτὸν ἐξετάζεσθαι, ἐκεῖθεν ἀναχωρήσας, καὶ ἀπελθὼν εἰς ἕτερον Επίσκοπον, προσδεχθείη παρ' ἐκείνου ἄνευ γραμμάτων συστατικῶν, δηλούντων τὸ ἀνεπίληπτον τῆς θρησκείας καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ· ἀφωρισμένος ἐσεῖται, αὐτός τε, καὶ ὁ προσδεξάμενος αὐτόν.

Zonar. in Can. XIII. Suprascriptus canon de non recipiendo, & necdum ordinato, neque excommunicato promulgatus est: Sed præsens canon de ordinato statuit, & excommunicato, qui post excommunicationem ægrè ferens ad alium se confert pontificem, recipitúrque ab eo illius excommunicationis ignaro. Canon igitur talis jubet excommunicationem intendi.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μὲν προγεγραμμένος κανὼν περὶ ἀδέκτου ἐξεφωνήθη, καὶ μήπω χειροτονηθέντος, μηδὲ ἀφορισθέντος· ὁ δὲ παρὼν κανὼν περὶ κεχειροτονημένου διατάττεται, καὶ ἀφωρισμένου, ὃς μετὰ τὸν ἀφορισμὸν ἀποδυσπετήσας, ἑτέρῳ προσῆλθεν ἀρχιερεῖ, καὶ ἐδέχθη παρ' ἐκείνου τὸν ἀφορισμὸν ἀγνοοῦντος· τοῦ γοῦν τοιούτου ἐπιτείνεσθαι κελεύει ὁ κανὼν τὸν ἀφορισμόν.

E

Arist. *Qui segregationem suam mentitur, est minimè recipiendus.*

Si quis à proprio Episcopo segregatur, & proficiscens ad alium Episcopum celat segregationem, & ab eo recipitur, aggravetur ei segregatio, tanquam mentienti & decipienti Ecclesiam Dei.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ τὸν ἀφορισμὸν ψευσάμενος, ἀδεκτότατος.

Εἴ τις παρὰ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου ἀφορισθῇ, καὶ ἀπελθὼν εἰς ἕτερον Ἐπίσκοπον κρύψει τὸν ἀφορισμὸν, καὶ παρ' ἐκείνου προσδεχθείη, ἐπιτεινέσθω ὁ ἀφορισμὸς αὐτῷ, ὡς ψευσαμένῳ καὶ ἀπατήσαντι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

F

Canon XIV.

Episcopo non liceat sua relicta parochia, ad aliam transilire, etiamsi à pluribus cogatur, nisi sit aliqua causa rationi consentanea, quæ eum cogat hoc facere, utpote cùm possit ipse majus lucrum iis qui illic habitant pietatis verbo conferre, idque non ex se, sed multorum Episcoporum judicio & maxima exhortatione.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Ἐπίσκοπον μὴ ἐξεῖναι καταλείψαντα τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν, ἑτέρᾳ ἐπιπηδᾶν, κἂν ὑπὸ πλειόνων ἀναγκάζηται· εἰ μή τις εὔλογος αἰτία ᾖ, τοῦτο βιαζομένη αὐτὸν ποιεῖν, ὡς πλέον τι κέρδος δυναμένου αὐτοῦ τοῖς ἐκεῖσε λόγῳ εὐσεβείας συμβάλλεσθαι· καὶ τοῦτο δὲ, οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ κρίσει πολλῶν Επισκόπων, καὶ παρακλήσει μεγίστῃ.

ΒΑΛΣ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲ σφὼν ιδ'. κανὼν διγορίζει) μὴ ἔχειν ἐπ' A ἀδείας Ἐπίσκοπον ἐκ τ ἰδιου παροικίας εἰς ἑτέραν ὑπαποδᾶν, κᾶν ὠφελείας χάριν ὁ λαὸ τοῦτο ποιῇ· κᾶν ὑπὸ ὁ πλήθους τ ἀλλοτρίας ὑποβολὰς εἰς τοῦτο σφαλείσης, εἰ μὴ ζωοδικῇ ἐπιτροπῇ τοῦτο ποιήσῃ· ὁ δ ις'. κανὼν τ ἐν Ἀντιοχείᾳ ζωοδ'ν, ἀποβλητον εἶ λέγει τ ἄνδ σωοδικῆς γνώμης ὑφαρπάσαντα ἐκκλησίαν ἐγκαλούμενον ἐκκλησίαν· σὺ δ ἴσθι ὅτι κᾶν ὁ παρὼν ιδ'. κανὼν ἀποστολικὸς μὴ κολάζῃ τ παρ' ἑτοιμίαν διδάσκοντα, ἀλλ' ἕτεροι διάφοροι κανόνες τὸν παρ' ἑτοιμίαν ἐπισκοπικόν τι ἐνεργήσαντας καθαιρέσει καθυποβάλλουσι. Ὁ δ παρ' ἑτοιμίαν σημεῖωσις χ' προσαξιν βασιλικὴν ἐκκεχώρηκε. μητροπολίτης δέ τις εἰς ὑπηκόους αὐτῷ διαφόρους διδάξας σφὰ γνώμην τῆς B Ἐπισκόπων, δ αὐτιῤῥηθὲν, ἐδικαιολογεῖτο μὴ ὀφείλειν σφαλείας διά τι ὑπὸ τὸν ὀξυσίδη αὐτῷ εἶ διὰ ὑπηκόους, διά τι Ὁ μὴ ἐπάγηται κόλασιν ὑπὸ ὁ παρόντ κανόν τῶν τοιούτων, δ διὰ Ὁ μὴ εἶ τάχα ἐπισκοπικὸν λειτούργημα ὁ διδάξαι ἢ σημειώσασθαι, ἅπερ τῇ μεγάλῃ Συνόδῳ οὐκ ἤρεσεν, σημείωσαι οὖν τὰ ἐν τῷ παρόντι ιδ'. κανόνι γεγραφέντα. πρὸς δ καὶ τὰ ἐν τῷ κ'. κανόνι τ ἐν τῷ Τρούλλῳ ζωοδ'ν, ἐξαυθεν ἐρμηνευθέντα πρὸς ὁ διδάξαντα. Ἐπίσκοπ εἰς ἀλλοτρίαν ἐνοείσθω, δ συμβίβασον ἄμφω τοὺς κανόνας.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Ἀπὸ ὁ παρόντ ιδ'. κανόν καταλαμβάνει) ὅτι ἡ μὲ κακοτροπὶς ἐπιτιμᾶται· ἀπὸ παροικίας εἰς παροικίαν Ἐπίσκοπ τινὸς καταδικάζει) ἡ δ γινομένη μεταθέσει χρεία ἀγαθῇ δι εὔλογον μεγάλων αἰτίαν δ σπουδὴν τ εὐσεβείας μ' μεγίστης σφαλήσεως Ἐπισκόπων πολλῶν ἐπιτρέπει). Ἐπεὶ δ λέγουσί τινες μηδὲ ἀπὸ ὁ παρόντ κανόν ἐπιτρέπεσθαι τὴν μετάθεσιν, ἀλλὰ καιρικὴν μετάκλησιν Ἐπισκόπ χάριν διδασκαλίας ἐκ τούτ ἀναφαίνεσθαι, ἀκουσάτωσαν ὅτι τ κανόν ποιοῦντ τι μὴ λέγοντ πόθεν αὐτοὶ τοῦτο προβάλλονται; εἶτα δ ποῖα ὠφέλεια τῷ λαῷ τ χηρεύσης ἐκκλησίας ἔμελλε γενέσθαι ἀπὸ διδασκαλίας Ἐπισκόπ ἅπαξ ἢ δὶς ἢ δ ὅτε χρόνων ῥηθέντων διδάξοντ ἐν αὐτῇ, μηδὲν δέ τι ἕτερον ἀρχιερατικὸν ἐνεργήσαντ ἐν ταύτῃ, ὥστε γενέσθαι τὴν τοιαύτην μετάκλησιν μ' μεγάλης σφαλήσεως πολλῶν Ἐπισκόπων· εἴπερ ἐκ ἔμελλεν ὁ μετακληθεὶς δικαίῳ ἀρχιερατικῷ διδάξαι, ἐκ ἐδεήθη δ' παρακλήσεως πολλῶν Ἐπισκόπων· ἐδύνατο γδ καὶ μόν κηρύξαι τὴν εὐσέβειαν. Ἄλλως τε ὁ τοῦτο λέγων κατηγορῇ δ τ μεγάλου Γρηγορίου τ Θεολόγου, δ τ ἁγίου Πέτρου, δ ἑτέρων πολλῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν μετατεθέντων ἀπὸ ἑτέρων θρόνων εἰς τ τ Κωνσταντίνου πόλεως· ἢ δ εἰς ἑτέρους, ὡς ἀναξίως ἱερουργήσαντας μ' μετάθεσιν, ὅπερ ἐστὶν ἀσύγγνωστον.

ΖΩΝΑΡ. Διάφοροι ζωοδικοὶ κανόνες κωλύουσι τοὺς E Ἐπισκόπους ἀπὸ τ οἰκείων ἐκκλησιῶν εἰς ἑτέρας μεταβαίνειν· ἕκαστον γδ τῇ λαχούσῃ αὐτὸν ἐκκλησίᾳ ἐμμένειν δ διατάττονται, ἵνα μὴ φορὰς ἀλλήλας διασπάζωσιν· ἐκ ἐναντία τοίνυν οἱ κανόνες δ διατάττεσθαι λογισθήσονται· ἀλλ' ἐκεῖνοι μέν, φησὶ τ μὴ δ μεμίσθειν τὰς ἐκκλησίας τοὺς Ἐπισκόπους νομοθετοῦσι, δ τοῦτο κωλύουσιν· ὁ δ παρὼν κανών, φησὶ τ ἀπιέναι εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν, χρείας καταπεφευγότος, διδαχῆς χάριν, Ἐπίσκοπον δ διαλέγει· ἴσως γδ ὁ τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης Ἐπίσκοπος, ὁ πάνυ τοι φορὸς τὸ διδάσκειν ἐπιτήδειος ἔσται· ὁ δ προσκαλούμενος τυχὸν λογιώτερος ὤν, δ φορὸς διάλεξιν ἐπιτηδειότερος, διά τι Συμβεβηκὸς ἀναγκαῖον ἂν εἴη τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐπιδημῆσαι. δ τότε δ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπιέναι, ἀλλὰ προσκαλούμενον ὁ κανὼν αὐτὸν βέλεται· ἢ μᾶλλον κρίσει πολλῶν Ἐπισκόπων προσκαλούμενον. οἱ μέντοι τῶν συνόδων κανόνες ἀποτρέπουσι πάντη ὅλ παροικίας εἰς ἄλλην μεταπηδᾶν παροικίαν Ἐπίσκοπον, δ τὴν ἐκείνης ἐκκλησιαστικὴν ὑφαρπάζειν διοίκησιν, κᾶν ἡ ἐκκλησία ἐκείνη χηρεύῃ Ἐπισκόπου, δ τὸν ις'. κανόνα τῆς ὁσ Ἀντιοχείας συνόδου. ὁ δὲ σφὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανὼν προσκαίρως ἀπελθεῖν Ἐπίσκοπον εἰς ἄλλην παροικίαν διδαχῆς χάριν δ διαλέξεως, δι' ὠφέλειαν τῶν

B A L S. Præsens quidem Canon xiiii. decernit non licere Episcopo ex sua Parochia ad aliam transilire, etiam si populi utilitatis gratia hoc fecerit, & ab alienæ regionis populo ad hoc cogatur, nisi hoc ex synodali permissione fecerit. xvi. autem Canon Antiochenæ syn. dicit, eum rejiciendum, qui absque synodali sententia vacantem ecclesiam arripuit. Tu autem scias, quod licet præsens xiiii. Canon Apostol. non punit eum qui docet extra suam diœcesin, alii tamen diversi canones eos, qui extra diœcesin aliquid sacerdotale exercent, depositioni subjiciunt. Characterem autem dare extra diœcesin, jussu Imperatorio permissum est. Quidam autem metropolitanus, qui in compluribus suis episcopatibus præter Episcoporum voluntatem docuerat, & accusabatur, respondebat dicens, justum non esse ut ex eo læderetur, quòd & episcopatus sint in sua potestate, & quòd præsens Canon ei pœnam non imponat, & quòd non sit fortè munus episcopale docere, vel dare characterem; quæ quidem magnæ synodo non placuerunt. Nota ergo quæ in hoc xiv. Canone sunt scripta, præterea verò, quæ in commentario in xx. canone synodi in Trullo alibi sunt annotata, de eo Episcopo qui extra limites suæ regionis docuerit, atque utrumque canonem concilia.

ALTERA INTERPRETATIO.

C

Ex hoc præsenti xiiii. canone deprehenditur quod astuta Episcopi alicujus de Paræciâ in Paræciam transitio condemnatur. Translatio autem bonâ gratiâ justam ob causam magnam & ad pietatem stabiliendam maximâ Episcoporum multorum adhortatione facta permittitur. Quoniam vero dicunt nonnulli nec ab hoc præsenti canone permitti translationem, sed tantum Episcopi ad tempus evocationem docendi gratiâ ex eo apparere, audiant, quod hoc Canone nihil ejusmodi dicente unde ipsi hoc proferunt? Deinde & quænam vacantis ecclesiæ populo futura est utilitas è doctrinâ Episcopi semel vel bis vel & dictis temporibus docentis in eâ, sed nullum aliud antistitis munus in eâ exercentis, ut ejusmodi evocatio cum magnâ Episcoporum multorum adhortatione fieret? Si quidem evocatus jure antistitis non docturus esset, nec indigeret multorum Episcoporum adhortatione, potuit enim & solus pietatem prædicare. Præsertim autem qui hoc dicit accusat & magnum Gregorium Theologum, & Sanctum Proclum, & alios multos sanctissimos Patriarchas, qui ab aliis thronis ad Constantinopolitanum vel etiam ad alios translati fuere, ut indignè post translationem sacra peragentes, quod veniâ est indignum.

ZONAR. Varii Canones Synodici prohibent Episc. à suis Ecclesiis in alias migrare: Sed unumquemque mandant in ea, quæ sorte sibi contigit, Ecclesia manere, ne dissideant inter se. Non ideo contraria Canones existimabuntur instituisse: sed illi quidem legem ponunt Episcopis, de non permutandis Ecclesiis suis: & hoc vetant. Præsens vero Canon loquitur de Episcopo qui, dum cogit utilitas, doctrinæ gratiâ, proficiscitur in aliam Ecclesiam: illius enim Ecclesiæ Episcopus forsitan non admodum sit idoneus ad docendum: Qui autem advocatur, fortè sit eloquentior, ac dicendi facultate instructior: unde contingit ut necesse sit ad illam se conferat civitatem. Et tunc quidem non sua sponte, sed evocatum, vel potius Episcoporum multorum judicio commonitum, Canon vult abire. Canones igitur synodorum prorsus inhibent Episcopum de paræcia in aliam transilire paræciam, ipsiusque ecclesiasticam surripere administrationem, quanvis ea fuerit Episcopo viduata: juxta decimum sextum canonem synodi Antiochenæ. præsens autem canon sanctorum Apostolorum pro temporis ratione, vult aliam in paræciam transire Episcopum, doctrinæ, sermocinationisque causâ, propter utilitatem commorantis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

illic populi. Neque tamen suâ solius hoc voluntate, sed ab aliis vocatum & dignum habitum non prohibet.

ἐκεῖσε λαοῦ. Ϲ τότε οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ παρακαλούμενον Ϲ ἀξιούμενον οὐ κωλύει.

ARIST. *Non proficiscaris de throno ad thronum, nisi illis ibi utilior utpote docendi arte instructior judiceris. Et hoc multorum Episcoporum & judicio & adhortatione.*

ΑΡΙΣΤ. Θρόνῳ οὐκ ἐπιπόδησεις ἐκ θρόνου εἰ μὴ τοῖς ἐκεῖ λυσιτελέστερον, οἷς διδασκαλικώτερος κρίνοιο, καὶ τοῦτο, πολλῶν Ἐπισκόπων καὶ διακρίσει καὶ παρακλήσει.

Non oportet Episcopum propriam diœcesim relinquere & in alium thronum insilire, nisi forte approbetur, & judicetur illic habitantibus utilior utpote docendi arte magis instructus, & hoc quidem multorum Episcoporum & judicio & adhortatione. Aboletur autem hic canon. Nam decimus sextus canon in Antiochiæ synodo, vacantem Episcopum vacanti ecclesiæ præfici permittit. Sed post probationem perfectæ synodi, præsente & metropoleos Episcopo. Non autem vacantem nullo modo permittit in aliam civitatem transire, nec canon vigesimus primus in Antiochiæ synodo, nec decimus quintus in Nicenâ synodo, nec primus in Sardicensi.

Οὐ δεῖ Ἐπίσκοπον τὴν ἑαυτοῦ περικῖαν καταλιπεῖν, καὶ ἑτέρῳ θρόνῳ ἐπιπηδῆσαι, εἰ μή τι δοκιμασθῇ καὶ κριθῇ τοῖς ἐκεῖσε ὠφελιμώτερος, ὡς διδασκαλικώτερος Ϲ τύπῳ, πολλῶν Ἐπισκόπων Ϲ διακρίσει Ϲ παρακλήσει· ἀνῃρέθη δὲ ὁ κανὼν οὗτος ὁ γὰρ ἑξκαιδέκατος κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, τὸν μὲν σχολάζοντα Ἐπίσκοπον ἐπὶ σχολάζουσαν ἐκκλησίαν καθίστησι προβεβλῆσθαι. ἀλλὰ μετὰ δοκιμασίας συνόδου τελείας, παρόντος Ϲ τοῦ τῆς μητροπόλεως Ἐπισκόπου. τὸν δὲ μὴ σχολάζοντα, οὐδ' ὅλως προβεβλῆσθαι εἰς ἑτέραν πόλιν μεταβαίνειν ὑπὸ ὁ καὶ. κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, ὑπὸ ὁ ιε'. τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ὑπὸ ὁ πρῶτος τῆς ἐν Σαρδικῇ.

Canon XV.

Si quis Presbyter, vel diaconus, vel omnino ex clericorum catalogo, relicta sua parochia in aliam abscesserit, & cùm penitus transierit, præter sui Episcopi sententiam in alia parochia maneat, eum non amplius celebrare jubemus, maximè si eum adhortante Episcopo ut rediret, non paruit, in contumacia & insolentia perseverans: is autem ibi ut laicus communicet.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ἢ ὅλως ἐκ καταλόγου τῆς κληρικῆς, λιπὼν ἴδιαν παροικίαν, εἰς ἑτέραν ἀπέλθῃ, καὶ παντελῶς μεταβαίνει ἐν ἄλλῃ παροικίᾳ παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου τοῦτον κελεύομεν μηκέτι λειτουργεῖν, εἰ μάλιστα παρακαλούμενος αὐτὸν τὸν Ἐπισκόπου αὐτοῦ, ἐπανελθεῖν οὐκ ὑπήκουσεν, ὑπομένων τῇ ἀταξίᾳ ὡς λαϊκὸς μέντοι ἐκεῖσε κοινωνείτω.

Si quis Presbyter, vel diaconus, vel omnino ex clericorum catalogo, relicta sua parochia in aliam abscesserit, & cùm penitus transierit, præter sui Episcopi sententiam in alia parochia maneat, eum non amplius celebrare jubemus, maximè si eum adhortante Episcopo ut rediret, non paruit, in contumacia & insolentia perseverans: is autem ibi ut laicus communicet.

BALS. Sextus canon syn. Chalced. jubet, non absolutè, sed in episcopatu, vel ecclesia, vel monasterio, ordinari clericos: nec possunt præter ejus qui eis præest sententiam, ad aliam abire provinciam, aut diœcesim, & clericatuum officia exercere: eum autem qui hoc facit, canon segregat, maximè si evocatus, & ad priorem parochiam redire jussus, non paruerit: eum tamen in alia civitate ut laicum versari canon non prohibet. Quære etiam xvi. canonem primæ syn. & quartæ can. v. Quare nota quòd non solùm commendatitiis literis clerico opus est, volenti in alia diœcesi agere, & quæ sunt clerici exercere: sed etiam dimissoriis literis Episcopi qui eum fecit clericum. Nisi enim ejusmodi literas ostendat, prohibetur ab operatione. Quære etiam xvii. can. Syn. in Trullo.

ΒΑΛΣ. Ο ς'. κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου διατάττεται, μὴ ἁπλελυμένως, ἀλλ' ἐν ἐπισκοπῇ ἢ ἐκκλησίᾳ ἢ μοναστηρίῳ χειροτονεῖσθαι τοὺς κληρικούς. καὶ μὴ δύνανται ἄνευ δίχα γνώμης τοῦ προεστῶτος αὐτῆς εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν ἀπιέναι, καὶ ἐνεργεῖν τὰ τῆς κληρικατων ὀφφίκια αὐτῆς. τὸν δὲ τοιοῦτόν τι ποιοῦντα ἀφορίζει ὁ κανών, καὶ μᾶλλον μετακαλούμενον, καὶ μὴ πειθόμενον ὑποστρέψαι εἰς τὴν περικῖαν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἁπλῶς μέντοι τοῦτον ἐν ἑτέρᾳ πόλει ὡς λαϊκὸν, ὑπὸ κανόνος ζήτει καὶ τὸν ιζ'. κανόνα τῆς α'. Συνόδου, καὶ τὸν ε'. κανόνα τῆς δ'. ὅθεν σημείωσαι ὅτι ὑ μήτης συστατικῆς γραφῆς χρεία ἔχει κληρικῷ εἰς ἑτέραν βουλομένῳ ἁπλῶς ἐπορίαν, καὶ ὡς κληρικῷ ἐνεργεῖν· ἀλλὰ καὶ ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ ἴδιου κληρούσαντος. εἰ μὴ γὰρ καὶ τοιαύτῃ γραφίῳ ἐπιδείκνυτο, κωλυθήσεται τῆς ἐνεργείας. ζήτει καὶ ⓜ ιζ'. κανόνα τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου.

ZONAR. Sextus in Chalcedone synodi canon statuit neminem debere absolutè ordinari, sed in Episcopatu, vel in Ecclesia aliqua, vel in monasterio. Qui sic igitur ordinatus Ecclesiam reliquerit, cujus fuit electus clericus, in aliámque discesserit, in hoc canone prohibetur à ministerio: maximè si vocatus non regreditur. Ipsi tamen indultum communicare tanquam Laico. Etiam decimus sextus canon primæ synodi, & quintus quartæ, similiter dicunt.

ΖΩΝΑΡ. Ο ἕκτος κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου διατάττεται, μὴ ἁπλελυμένως χειροτονεῖσθαί τινα, ἀλλ' ἐν ἐπισκοπῇ, ἢ ἐκκλησίᾳ τινὶ ἢ μοναστηρίῳ. ὁ γοῦν οὕτω χειροτονηθεὶς καὶ καταλιπὼν τὴν ἐκκλησίαν, ἧς ὠνομάσθη κληρικὸς, Ϲ εἰς ἄλλην ἀπελθὼν, τῆς λειτουργίας παύεται τῷ κανόνος τούτου κωλύοντος, καὶ μᾶλλον εἰ προσκαλούμενος οὐκ ἐπάνεισι. μεταλαμβάνειν δέ, ὡς λαϊκῷ αὐτῷ ἐπιτέτραπται. καὶ ὁ ιζ'. κανὼν τῆς πρώτης συνόδου, καὶ ὁ ε'. τῆς τετάρτης, ὁμοίως φασίν.

ARIST. *Omnis clericus propriam paræciam relinquens, & alienam inhabitans, & ab Episcopo exoratus & non rediens, excommunicatus est.*

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς ἅπας ὁ τῆς οἰκείας ὀκτὰς, Ϲ τὴν ἀλλοτρίαν οἰκῶν, καὶ πρὸς τοῦ Ἐπισκόπου δυσωπούμενος, καὶ μὴ παλινοστῶν, ἀκοινώνητος.

Quicunque clericus propriam paroeciam relinquens, & ad alienam proficiscens, & non rediens quamvis vocatus à proprio Episcopo, ne postea ministret. Si autem & perseverat in istâc ordinis conturbatione deponatur; ut laicus autem ibi communicet. Quære & tertium canonem in Antiochiæ Synodo.

Οἵος δήποτε κληρικὸς τὸν ἑαυτοῦ καταλιπὼν παροικίαν, καὶ πρὸς ἑτέραν ἀπελθών, καὶ μὴ ὑποστρέψας, καὶ ταῦτα καὶ τοῦ ἰδίου προκαλούμενος Ἐπισκόπου, μηκέτι λειτουργείτω. ὁ δὲ καὶ ἐπιμένει τῇ ἀταξίᾳ ταύτῃ, καθαιρείσθω. ὡς λαϊκὸς μέντοι ἐκεῖσε κοινωνείτω. καὶ ζήτει τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα τρίτον.

Canon XVI.

Sin autem Episcopus apud quem sunt, nihili faciens decretam adversus eos à munere cessationem, eos ut clericos receperit, segregetur ut immodestiæ & insolentiæ magister.

ΚΑΝΩΝ ις'.

Εἰ δὲ ὁ Ἐπίσκοπος, πρὸς ὃν τυγχάνουσιν, πρὸς οὐδὲν λογισάμενος τὴν κατ' αὐτῶν ὁρισθεῖσαν ἀργίαν, δέξηται αὐτοὺς ὡς κληρικούς, ἀφοριζέσθω ὡς διδάσκαλος ἀταξίας.

BAAΣ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΒΑΛΣ. Ὅρα ὅτι ὁ παρὼν κανὼν ἀφορίζει τὸν Ἐπίσκοπον τὸν ξωαριθμήσαντα τῷ οἰκείῳ κλήρῳ ἑτέρας ἐνορίας κληρικὸν ἄνευ ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου. μόνος δὲ ὁ Ἐπίσκοπος Καρθαγένης δύναται συγκαταλέγειν τῷ οἰκείῳ κλήρῳ ἑτέρων ἐνοριῶν κληρικούς, καὶ χωρὶς ἀπολυτικῶν γραφῶν τῶν χειροτονησάντων αὐτούς. καὶ δῆλον τοῦτο ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἐν Καρθαγένῃ ξυνόδου. ἀλλὰ καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπίσκοπος ἐπ' ἐξουσίας ἔχει παρομοίως ποιεῖν. φησὶ γὰρ ἡ γ'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, τόμου τὸ ϛ'. κεφ. τοῦ ϛ'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. εἰ γὰρ ἐπὶ τῶν ὁσιωτάτων μοναστηρίων κωλύομεν ἐξ ἑτέρου μοναστηρίου εἰς ἕτερον μεταβαίνειν, πολλῷ μᾶλλον οὐδὲ τοῖς δοκιμωτάτοις κληρικοῖς τοῦτο ἐφήσομεν, κέρδους τε καὶ ἐμπορίας ἀπόδειξιν ἔχειν τοιαύτην ὑπονοοῦμεν ἡγούμενοι. εἰ δέ ποτε τοιαύτην τινὰ μετάστασιν ἡ σὴ μακαριότης, ἢ ἡ κατὰ καιρὸν βασιλεία γένεσθαι συνίδῃ, μὴ ἄλλως τοῦτο πρᾶττέσθω, πρὶν ἂν εἰς τὸν εἰρημένον ἡμῖν ἀριθμὸν ἀπεισαίη ὁ πρᾶγμα. ἡ δὲ τοιαύτη νεαρὰ ἐγράφη πρὸς τὸν τότε πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως. σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ᾧ βασιλεῖ ἐνεδόθη μεταθέσεις ποιεῖν κληρικῶν.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ προλαβὼν κανὼν ἀπείργει τῆς λειτουργίας τοὺς καταλιπόντας τὴν ἐνορίαν, ἐν ᾗ ἐχειροτονήθησαν. ὁ δὲ παρὼν ἀφορίζει τὸν Ἐπίσκοπον ᾧ προσῆλθον, εἰ δέξεται αὐτοὺς ὡς κληρικούς, ἐν εἰδήσει τῇ ἐπιτιμίῳ, ὡς ἀταξίας καὶ ἀκαταστασίας καταίτιον.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ τὸν τοιοῦτον ἐν γνώσει κατέχων, συνεπικρίτης.

Ὁ ἐν εἰδήσει ὑφιέμενος Ἐπισκόπῳ τῷ ὁρισθέντι ἐπιτιμίῳ κατὰ τοῦ τοιούτου κληρικοῦ, καὶ κατέχων αὐτόν, ὡς κληρικόν, ἀφορίζεται ὡς διδάσκαλος ἀταξίας.

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Ὁ δυσὶ γάμοις συμπλακεὶς μετὰ τὸ βάπτισμα, ἢ παλλακὴν κτησάμενος, οὐ δύναται εἶναι Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ.

ΒΑΛΣ. Τὸν μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα δυγαμήσαντα ἢ πορνεύσαντα, κωλύει ὁ κανὼν Ἐπίσκοπον γενέσθαι ἢ ἱερατικόν τι ἐνεργεῖν τὰ περὶ τὸ ἁγίου βαπτίσματος ἁμαρτήματα ἔχοντα παντοῖα ἁμαρτήματα, ὅσα ἔξεστι καινοτάτην, καὶ ἔργον μόνης τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος. ἀναγνωθὶ καὶ τὸν κ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου. ὅτου δὲ ἀναγνῶσιν πολλοὶ δυγαμήσαντες, εἰς τοὺς οἰκείους τόπους συνετηρήθησαν, καὶ διὰ πιττακίων ἀρχιερατικῶν εἰς μείζονας βαθμοὺς προεβιβάσθησαν, ἀγνοῶ.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Ἐν τῇ παρούσῃ τοῦ ιζ'. κανόνος ἑρμηνείᾳ ἐγράψαμεν ἀγνοεῖν ὅπως οἱ ἀναγνῶσαι δυγαμοῦντες οὐ καθαιροῦνται, ἀλλὰ διὰ πιττακίων ἀρχιερατικῶν εἰς μείζονας βαθμοὺς προκόπτουσιν, ἀρτίως δὲ τοὺς τῶν νόμων καὶ τοὺς τῶν κανόνων ἐπισταπικώτερον σκοπήσαντες καταλαβόμεθα τὸν παρόντα ιζ'. κανόνα καὶ τὸν ιη'. περὶ ἀρχιερέων, ἱερέων, διακόνων καὶ ὑποδιακόνων διαλαμβάνειν, οὐ μὴν καὶ περὶ ἀναγνωστῶν. Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν δυγαμήσαντες καθαιροῦνται, οἱ δὲ ἀναγνῶσαι πρὸ μὲν τῆς σφραγίδος δυγαμήσαντες καθαιροῦνται, μετὰ τὴν σφραγίδα συγγινώσκονται, κωλύονται δὲ εἰς ἄλλον μείζονα προβαίνειν βαθμόν. φησὶ γὰρ ἡ ρλζ'. Ἰουστινιάνειος νεαρὰ ἤτοι ὁ λα', καὶ ὁ λβ'. κεφάλαιον τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ταῦτα ῥητῶς. Εἰ δὲ μετὰ τὴν χειροτονίαν πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἀγαγέσθαι γαμετὴν ἐκβαλλέσθω τοῦ κλήρου καὶ τῆς τάξεως τῆς πόλεως, ἐν ᾗ κληρικὸς ἦν, μετὰ τῶν ἰδίων πραγμάτων ἀφαιρεθέντα. Εἰ δὲ ἀναγνώστης δευ-

Βᴀʟs. Nota quòd præsens Canon segregat Episcopum, qui suo clero connumeravit alterius diœcesis clericum absque sui Episcopi dimissoriis literis. Solus autem Episcopus Carthaginensis potest in suum clerum referre alterius diœcesis clericos, etiam absque dimissoriis literis eorum qui illos ordinarunt. Hoc autem invenies in Canonibus Carthaginens. synodi. Sed & Archiepiscopus Constantinopolitanus, potest similiter facere. Dicit enim expressè iii. novella Justiniani Imperatoris, seu ii. cap. ii. tit. iii. libri Basilicorum; Si enim in sacrosanctis monasteriis prohibemus ex alio monasterio transire in aliud, multo magis nec religiosissimis clericis hoc permittimus, lucri & negotiationis demonstrationem hanc habere cupiditatem existimantes. Si quando autem ejusmodi translationem tua beatitudo vel quæ tunc fuerit Imperialis majestas, faciendam duxerit, ne hoc aliter fiat, priusquam res ad dictum nobis numerum redacta fuerit. Ejusmodi autem novella scripta est ad Patriarcham Constantinopolitanum, qui erat tunc temporis. Nota autem quòd etiam Imperatori concessum est facere clericorum translationes.

Zᴏɴᴀʀ. Antecedens Canon arcet eos à ministerio, qui paroeciam deseruerunt, in qua ordinati sunt. Præsens verò Canon excommunicat Episcopum, ad quem se contulerunt, si decretam sciens in eos pœnam, receperit ipsos ut clericos, tanquam confusionis & seditionis autorem.

Aʀɪsᴛ. *Qui talem sciens detinet eidem judicio subjicitur.*

Episcopus sciens supplicium decretum in talem clericum, & eundem detinens ut clericum, excommunicatur ut confusionem docens.

Cᴀɴᴏɴ XVII.

Qui post sanctam baptismum duobus conjugiis fuerit implicitus, vel habuerit concubinam, non potest esse Episcopus, vel presbyter, vel diaconus, vel omnino ex numero sacerdotali.

Bᴀʟs. Eum qui post sanctum baptismum digamus fuerit, vel fornicatus sit, prohibet Canon fieri Episcopum, vel sacerdotale quidpiam exercere. Quæ enim ante baptismum admissa sunt omnis generis peccata prætermittit, cùm factus sit novum opus solâ gratia sancti spiritus. Lege etiam xx. Canonem sancti Basilii. Quomodo autem multi Lectores qui digami fuerant, in suis gradibus conservati, & per Archiepiscopalia pittacia ad majores gradus promoti sunt, ignoro.

Aʟɪa Iɴᴛᴇʀᴘʀᴇᴛᴀᴛɪo.

In præsenti xvii. Canonis interpretatione scripsimus nos ignorare quomodo Lectores qui duas uxores duxeram, non deponuntur, sed per pittacia Archiepiscopalia ad majores gradus provehuntur, modò autem leges & Canones diligentiùs perpendentes, deprehendimus præsentem xvii. Canonem & xviii. de Episcopis, sacerdotibus, diaconis, & hypodiaconis disceptare, non autem & de Lectoribus. Illi enim & ante ordinationem & post ordinationem secundas uxores ducentes deponuntur: Lectores autem si ante quidem vocationem digami fuerint deponuntur, si autem post vocationem, veniam consequuntur; prohibentur autem ad alium majorem promoveri gradum. Dicit enim cxxxvii. Justiniani novella, sive xxxi. & xxxii. cap. primi tit. tertii libri Basilicorum hæc expressè. Si autem post ordinationem Presbyter, vel diaconus, vel hypodiaconus uxorem duxerit è clero ejiciatur, & ordini civitatis, in quâ clericus erat, cum bonis suis tradatur. Si Lector autem secundam duxerit uxorem, aut primam, viduam verò, aut à viro separatam, aut sacris Canonibus prohibitam,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tam, ne poſtea ad alium eccleſiaſticum gradum provehatur: Si autem & quocunque modo provehitur, ex eo ejiciatur, & priori reſtituatur. Si velles autem Canonem & Lectores accipere, dic quod non poſſit eſſe vel fieri Lector, qui ante vocationem uxorem ſecundam duxerit, ubi enim cognitum fuerit, deponitur. Lectori verò, qui poſt vocationem duxerit uxorem ſecundam, ignoſcitur, quamvis ad majorem gradum non provehatur. Videas autem quomodo Lectores digami ad domeſticata, laoſynactata & alia officia per pittacia Archiepiſcopalia promoventur; dicimus quod Eccleſiaſtica officia & Archonticia abuſivè vocantur gradus. Proprie enim gradus ſunt ſacerdotum, & diaconorum, & hypodiaconorum, & Lectorum; Officia autem & Archonticia ſunt honores & victus acquirendi occaſiones: unde & qui ab ineunte ætate Lector fuerit & ſecundam uxorem duxerit, ſine impedimento fiat clericus eccleſiaſticus, & domeſticus & populo congregator per pittacia, non autem & diaconus, aut hypodiaconus, qui hoc enim auſus fuerit deponetur.

A τέρμα γαμετὴν λαβεῖν, ἢ πορνίδιον χήρᾳ ἢ διαξευχθεῖσάν τινα ἀνδρὶ, ἢ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ἀπηλλοτριωμένῳ, μηκέτι εἰς ἄλλον ἐκκλησιαστικὸν βαθμὸν προβαινέτω· εἰ δὲ καὶ προβῇ ὁπωσδήποτε, ἐκβαλέσθω αὐτὸς καὶ τῆς προτέρας ἀποκαθιστάσθω. Εἰ δὲ θέλεις ἐκλαβέσθαι τῶν κανόνων καὶ τὴν ἀναγνώσας, εἰπὲ μοι δύναται εἴτ' οὖν γενέσθαι ἀναγνώστης ὁ πρὸ τῆς ὀφρυδίου διγαμήσαντος, καθαιρεῖται γὰρ μετ' ὀλίγον. ὁ δὲ μετὰ τὴν ὀφρυδίαν διγαμήσας ἀναγνώστης συγχωρεῖται, κἂν ἐν προκοπῇ πρὸς μείζονα βαθμόν. ὅπως δὲ οἱ διγαμήσαντες ἀναγνώστης προκοπτουσιν εἰς δομεστικάτα καὶ λαοσυναγωγάτα ὀφφίκια καὶ ἄλλοῖα, ἀφὸ πιττακίων ἀρχιερατικῶν, λέγομεν ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια καὶ ἀρχοντίκια, καταχρηστικῶς ὀνομάζονται βαθμοί. κυρίως γὰρ βαθμοὶ ὁ τῶν ἱερέων καὶ τῶν διακόνων καὶ τῶν ὑποδιακόνων, καὶ τῶν ἀναγνωστῶν ἐστι. τὰ δὲ ὀφφίκια καὶ τὰ ἀρχοντίκια πυγαί εἰσι καὶ πορισμοὶ ἀφορμαί. διὸ καὶ ὁ νηπιόθεν γνησίως ἀναγνώστης καὶ δευτερογαμήσας ἀπαρεμποδίστως γενήσεται κληρικὸς ἐκκλησιαστικὸς δομεστικὸς τε καὶ λαοσυνάκτης ἀφὸ πιττακίων, ἐὰν μὴ δι διάκονος, ἢ ὑποδιάκονος· ὁ τοῦτο γὰρ τολμήσας, καθαιρεθήσεται.

B

Zonar. Divinum lavacrum ſancti Baptiſmatis omnes credimus abluere ſordes ipſis baptizatis illitas ante Baptiſmum, nullúmque peccatum, quod ante Baptiſmum fuerit ab aliquo patratum, prohibet ad ſacerdotium promoveri baptizatum. Quòd ſi poſt baptiſmum ſcortatus fuerit, aut nuptiis duplicibus adhæſerit, indignus qualicunque ſacerdotio judicatur.

C

ΖΩΝΑΡ. Τὸ θεῖον λυτρὸν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, πάντα τοῖς δυομένοις ἀποπλύνειν ῥύπον τοῖς βαπτιθεῖσιν ἐπτακέλλα περὶ τοῦ βαπτίσματος, καὶ οὐδὲν ἁμάρτημα τὸ πρὸ τούτου γενομένων τινὶ, κωλύει τὸν βαπτισθέντα προβιβάζεσθαι εἰς ἱερωσύνην· εἰ δὲ μὴ τὸ βάπτισμα παρέδοτο, ἢ γάμοις δυσὶ προσομιλήσῃ, ἱερωσύνης οἱασδήποτε ἀνάξιος κρίνεται.

Aristot. *Quiſque ſecundis implicitus nuptiis, aut pellicem nutriens non ſit ſacerdos.*

ΑΡΙΣΤ. Ἀνὴρ ἅπας δίγαμος, ἢ παλλακὴν ἐκτρέφων.

Quilibet Digamus ad ſacerdotium non eſt admittendus, multo magis qui pellicem nutrit.

Ἅπας δίγαμος εἰς ἱερωσύνην ἀπροσδεκτος· πολλῷ δὲ πλέον ὁ παλλακὴν ἐκτρέφων.

Canon XVIII.

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Qui viduam accepit, vel ejectam, vel meretricem, vel ſervam, vel mimam ſeu ſcenicam, non poteſt eſſe Epiſcopus, vel Preſbyter, vel Diaconus, vel omnino ex numero ſacerdotali.

D

Ὁ χήραν λαβών, ἢ ἐκβεβλημένην, ἢ ἑταίραν, ἢ οἰκέτιν, ἢ τὴν ὅτι σκηνῆς, ἢ δίωκος μὴ Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τῶν κατὰ κλῆρον τῶν ἱερατικῶν.

Bals. Nota præſentem Canonem. Vult enim non ſolùm eum qui eſt ſacratus, eſſe modeſtum & continentem, ſed etiam ejus conjugem: & ideo mulieres, quæ hic comprehenduntur, prohibuit cum ſacratis hominibus matrimonio conjungi, utpote quòd eas continenter vivere non credatur, propter earum ſordes & improbitatem. Si quis ergo cum ejuſmodi muliere matrimonio conjunctus fuerit, ſacerdotio non dignabitur, & poſt ſacerdotium deponetur etiam, ſi ejus uxor eo ſciente adulterata fuerit, & patiente. Lege etiam xxix. cap. ix. tit. præſentis operis; et decimum Canonem ſynodi Ancyranæ, & quæ in eo ſcripta ſunt præſentium duorum Canonum interpretationis gratiâ.

E

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι τὸν παρόντα κανόνα. βούλεται γὰρ μὴ μόνον τὸν ἱερωμένον σώφρονα, ἀλλὰ καὶ πρὸ τούτου. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἱερωμένοις γυναῖκας ἐκώλυσε τοῖς ἱερωμένοις συναπτεσθαι· ὡς μὴ πεπλυμένας σώφρονι, διὰ δὲ φαῦλον δὲ βίου αὐτῶν. εἴ τις γοῦν τοιαύτῃ γυναικὶ συναφθῇ, ὡς ἀξιωθήσεται ἱερωσύνης, καὶ μὴ πρὸ ἱερωσύνῃ καθαιρεθήσεται, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ μοιχευομένης, καὶ τούτου ἀνεχομένου. ἀναγνωθι δὲ καὶ κδ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τὸν ι'. κανόνα τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα χάριν τῆς ἑρμηνείας τῶν παρόντων δύο κανόνων.

F

Zonar. Judæis etiam veteri ſuâ lege prohibitum fuit, Ne ſacerdotes ipſorum ducerent in matrimonium meretrices, vel in bello captas mulieres, aut ancillas & caponatrices: & victum ſibi quærentes in taberna meritoria: & ſeparatas à viris. Quòd ſi fuerant hæc illis à lege mandata: multo magis his, qui ſecundum Evangelium ſunt ſacra celebraturi. Ecce enim ait templo quid amplius hîc eſt. Propterea, præſens Canon ſacris interdicit miniſtris, in uxorem, nec viduam ducere, nec à ſuo viro ejectam, nec meretricem, nec ancillam: ſed nec earum quampiam, quæ ludant in ſcena. Tales enim promiſcuè viventes, inverecunde cum quibuſvis occurrentibus converſantes & colloquentes, non creduntur pudicè vivere. Quamobrem, quiſquis aliquam de numeratis acceperit, hunc ad ullam ſacri miniſterii functionem provehi non permittit Canon.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἀπηγόρευτο πρὸ τοῦ νόμου τοῦ παλαιοῦ τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν πόρνας πρὸς γάμον ἄγεσθαι, ἢ αἰχμαλώτους, ἢ δούλας, καὶ ταῖς ἐκ καπηλείας, καὶ τοῖς παιδοχεύειν πρὸ ζωῆς περιζομένας, καὶ ταῖς ἐξ ἀνδρῶν κεχωρισμένας. εἰ δὲ ἐκείνοις ταῦτα νενομοθέτηλο, πολλῷ μᾶλλον τοῖς κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἱερουργεῖν μέλλουσιν. Ἰδοὺ γάρ φησι πλέον τοῦ ἱεροῦ ὧδε. διὰ ταῦτα καὶ ὁ παρὼν κανὼν τοὺς ἱερωμένους κωλύει, μήτε χήραν εἰς γάμον ἄγεσθαι, μήτ' ἐκβεβλημένην τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς, μήτε πόρνην, μήτε δούλην, ἀλλὰ μηδέποτε τῶν ὅτι σκηνῆς. αἱ γὰρ (ὡσαύτως) ἀδιαφόρως ζῶσαι, καὶ ἀναιδῶς προσομιλοῦσαι τοῖς ἐντυγχάνουσιν, οὐδὲ πιστεύονται σωφρονεῖν. ἢ γοῦν μάλιστα ἐκ τῶν ἀπορριπτομένων λαβόντα, εἰς ἱερωσύνην οἱανδήποτε προβιβάζεσθαι ὁ κανών.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΑΡΙΣΤ. Ἀπολελυμένην, ἢ χήραν, ἢ θεραπαινίδα, ἢ μαινάδα λαβὼν ἱερεὺς, ἀνίερος. A

Καὶ ὅτι ὁ μὴ κοσμίαν γυναῖκα λαβὼν, ἢ παρθένον ἀλλ' ἣν ἀπεβάλετο ἕτερος, ἢ χήραν, ἢ θεραπαινίδα, ἢ μαινάδα· εἰς ἱερωσύνην οὐ προσδεχθήσεται.

ARIST. *Qui dimissam, aut viduam, aut ancillam, aut insanam in uxorem duxit Sacerdos, Sacerdotio privatur.*

Sic etiam qui non modestam uxorem ducit & virginem, sed quam alius dimisit, aut viduam, aut ancillam, aut insanam, ad Sacerdotium non admittetur.

ΚΑΝΩΝ. ιθ'.

Ὁ δύο ἀδελφὰς ἀγαγόμενος ἢ ἀνεψιάδιν, ἢ διώνυμος εἰς κληρικήν.

ΒΑΛΣ. Ἀδελφιδὴ λέγεται ἡ ἀνεψιά. Ὁ οὖν ἀγαγόμενον εἰς γάμον ἢ δύο ἀδελφὰς, ἢ θείαν καὶ ἀνεψιάδα, ἢ παραχωρεῖ ὁ κανὼν κληρωθῆναι, ἀφαιρουμένου πάντως καὶ τοῦ γάμου. σὺ δὲ γίνωσκε ὡς οὐ μόνον ὁ τοιοῦτόν τι ποιήσας, ἀλλὰ καὶ ὁ ἕτερον γάμον κεκωλυμένον ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας συναλλάξας, οὐ κληρωθήσεται, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ὑποτιμηθήσεται. οἷα δέ εἰσι τὰ τῶν αἱμομίκτων ὑπότιμα, μαθήσῃ ἀπὸ διαφόρων κανόνων τοῦ μεγάλου Βασιλείου. B

CANON XIX.

Qui duas sorores duxit, vel consobrinam, non potest esse Clericus.

BALS. Ἀδελφιδὴ idem est quod ἀνεψιά. Eum ergo qui ducit in uxorem vel duas sorores, vel amitam, & consobrinam, non permittit Canon fieri Clericum, licet omnino matrimonium irritum fiat. Tu autem scias, quod non solum, qui ejusmodi quicquam fecerit, sed & qui aliud matrimonium propter consanguinitatem vel affinitatem prohibitum contraxit, non fiet Clericus, sed ei pœna potius imponetur. Quænam sunt autem pœnæ eorum qui cum consanguineis rem habent, disces ex diversis Canonibus magni Basilii.

ΖΩΝΑΡ. Ἡ γὰρ ἀθεμιτογαμία οὐ μόνον τοῦ κλήρου αὐτὸν κωλύει, ἀλλὰ καὶ ἐπιλήμιοις ὑπάγει. καὶ παρὰ τοῖς πολιτικοῖς ὁ νόμος τιμωρεῖται ὁ ἀθεμιτογαμῶν ἀφαιρούμενος καὶ τὸν ἀθέμιτον γάμον. C

ZONAR. Illicitæ enim nuptiæ ipsum non solum arcent à Clero, sed etiam pœnis subjiciunt. Quin & per legem civilem punitur illegitimas iniens nuptias: quas & lex etiam distrahit.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ κεκλήρωται ὁ δύο ἀδελφὰς, ἢ ἀνεψιὰν ἀγαγόμενος.

Ὁ τοιοῦτος, σὺν τῷ μὴ δύνασθαι κληρικὸς γενέσθαι, καὶ βαρυτάτοις ἐπιλήμιοις ὑποκεῖται, ἀφαιρουμένου πρὸς τούτοις καὶ τοῦ ἀθέσμου γάμου.

ARIST. *Non fit Clericus qui duas sorores, aut consobrinam duxerit.*

Talis cum pœnâ hac, quod non potest fieri Clericus, gravioribus etiam suppliciis subjicitur, distractis insuper & illegitimis nuptiis.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Κληρικὸς ἐγγύας διδοὺς, καθαιρείσθω. D

ΒΑΛΣ. Τὸ διδόναι ἐγγύας, τινὲς μὲν λέγουσιν εἶναι τὸ ἐγγυᾶσθαι ὑπὲρ ἑτέρου τὸν κληρικόν· τινὲς δὲ τὸ διδόναι τὸν κληρικὸν ὑφ' ἑαυτοῦ ἕτερον ἐγγυητήν. Ὃ γοῦν λέγει καθαιρεῖσθαι τὸν κληρικὸν μὴ παραδεχόμενον εἰς δικαστήριον, ἢ εἰς ἀνοχὴν δι' ἀπορίαν, ἢ δι' ἕτερον πρόπον εὔλογόν τινα, καὶ ἀφ' τούτου διδοὺς ἐγγυητὰς χάριν τοῦ ἀπαγαγεῖν ὀχλήσεως, φορτικώτατόν ἐστι, καὶ τῆς ἀποστολικῆς φιλανθρωπίας ἀνάξιον. Ὃ δὲ ἐγγυᾶσθαι τὸν κληρικὸν ὑφ' ἑτέρου, πολλάκις ἴσως κωλυθήσεται. εἰ μή γε χάριν κέρδους ἐγγυήσεταί τινα κληρικὸς, καθαιρεθήσεται, ἀφ' οὗ αἰσχρόπραγος ἡ ἐγγύα. εἰ δὲ πένητά τινα ἐγγυήσεται ἀφ' ἕλεον, ἢ ἀφ' τινα εὐσεβῆ αἰτίαν ἑαυτὸν ὑφ' ἑτέρου παρεμβάλῃ, οὐ καθαιρεθήσεται. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ δ'. οἰκουμενικῇ Συνόδῳ πολλοὶ Ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ ἐγγύας ἀπαιτήσαντες, καὶ ἀπαιτηθέντες, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐβλάβη. ἐρμηνεύσουσι δὲ πῶς τὰ τῆς ἐγγύας ἀναγνωσθήσεται καὶ πῶς ῥηθήσεται. Ἰουστινιάνειον νεαρᾷ κειμένῳ ὀν βιβλίῳ γ'. τῷ βασιλικῶν, πίτλῳ α'. ἤτοι κεφάλαιον αὐτῷ ιγ'. λέγον οὕτως ἐν μέρει. τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ ἀρχιμάνδρους καὶ ὑποδιακόνους, τῷ δικαίῳ καὶ μόνῳ τῆς συγγενείας εἰς ἐπιτροπὴν ἢ κυρατορείαν καλουμένους, τῷ τοιαύτῃ λειτουργίᾳ ὑποδέχεσθαι συγχωροῦμεν. καὶ μετ' ὀλίγα πάλιν· ἀλλ' οὐδὲ ἀπαιτητὴν δημοσίων συντελειῶν ἢ ἐκλήπτορα ἢ μισθωτὸν τελῶν ἢ ἀλλοτρίων κτήσεων, ἢ κυράτορα οἴκου, ἢ ἐντολέα δίκης, ἢ ἐγγυητὴν ὑφ' τούτων τῶν αἰτιῶν, Ἐπίσκοπον ἢ οἰκονόμον, ἢ ἄλλον κληρικόν οἱουδήποτε βαθμοῦ, ἢ μοναχὸν ἰδίῳ ὀνόματι, ἢ τῆς ἐκκλησίας, ἢ τῷ μοναστηρίῳ, ὑποτιθέναι συγχωροῦμεν, ἵνα μὴ ἀφ' ταύτης προφάσεως, καὶ τοῖς ἁγίοις οἴκοις ζημία γένηται, καὶ αἱ θεῖαι ὑπηρεσίαι ἐμποδίζωνται. ὥστε καὶ ἀπὸ τῶν ῥημάτων τούτων τῆς νεαρᾶς, τῶν λεγόντων μὴ γίνεσθαι ἱερωμένον τινα ἐγγυητὴν ὑφ' τούτων τῶν αἰτιῶν δηλονότι τῶν ἀφαιρεθησῶν, πρόδηλον καλῶς ἐγγυᾶσθαι τὸν κληρικὸν ὑφ' ἑτέρων εὐσεβῶν αἰτιῶν, ὥσπερ καὶ E F

CANON XX.

Clericus fidejubens deponatur.

BALS. Fidejubere nonnulli esse dicunt, Clericum pro alio fidejubere: nonnulli autem Clericum pro seipso dare alium fidejussorem: dicere ergo deponi Clericum, qui ad judicium vel ad agendum, propter paupertatem, vel aliquam aliam justam causam non admittitur, & propterea dat fidejussores ut à molestia liberetur, est gravissimum, & Apostolica humanitate indignum. Si Clericus autem pro alio fidejubeat, fortasse quandoque punietur. Si enim Clericus lucri gratia pro aliquo fidejusserit, deponetur, propter fidejussionis turpitudinem: sin autem pro aliquo paupere fidejusserit propter misericordiam, vel propter aliquam piam causam seipsum pro alio ingesserit, non deponetur. Inventi sunt autem etiam in iv. universali Synodo multi Clerici & Episcopi, qui fidejussores & dederunt, & acceperunt, nec tamen ullus ideo læsus est. Fidejussionem ergo ita interpretare. Lege etiam cxxiii. Justiniani Novellam, quæ sita est in libro iii. Basilic. tit. primo seu cap. ejus xiii. quod sic dicit in parte; Presbyteros autem, & Diaconos, & Subdiaconos, qui solo jure cognationis ad tutelam vel curam vocantur, tale munus suscipere permittimus. Et paulo post iterum: Sed nec publicorum tributorum exactorem, vel receptorem, vel vectigalium aut possessionum alienarum conductorem, vel curatorem domus, vel causæ procuratorem, vel pro his causis fidejussorem, Episcopum, vel œconomum, vel alium Clericum cujuscunq; gradus, vel Monachum proprio nomine, vel Ecclesiæ, aut Monasterii, esse permittimus: ne hoc prætextu sanctis quoque domibus detrimentum afferatur, & divina ministeria impediantur. Quare ex his quoque verbis Novellæ, quæ dicunt non debere fieri sacratum aliquem pro his causis fidejussorem, iis videlicet quæ comprehensæ sunt, pulchre constat posse Clericum pro aliis piis causis fidejubere, sicut etiam seipsum ingerere

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gerere. Quære etiam titulum nonum præſentis operis, cap. xxxiv. & xxvii. & quæ ſunt in eis, & Chalced. Syn. Can. xxx.

ZONAR. Fidejubet aliquis aut pro ſe, aut pro alio. Qui vero pro alio fidejuſſorem ſe præſtat, aut propter lucrum fidejubet, aut propter charitatem, propter quam noſtras ipſorum animas pro fratribus ponere jubemur. Seipſum igitur pro alio ſubjicere obligationi, ſive obnoxium ſe facere, ut fortè pro Publicano, vetatur. Antiquum ſiquidem eſt malum, Publicanum agere. Publicani vero ſunt, qui publicorum tributorum redimunt exactiones. A talibus ergo, ſi manifeſtis non abundent facultatibus, fidejuſſores exiguntur, & nonnullos adducunt, qui bona ſua propter eos oppignorant. Hoc igitur, & quæ ſunt huic ſimilia, prohibetur Clericis, ne ſe negotiorum moleſtiis, & actionibus interponant judicialibus. Suſpicio namque eſt, quod iſta propter lucrum ferant; Clericos autem dedecet eſſe turpis lucri cupidos. Propterea Depoſitionis pœna talibus infligitur. Quod ſi forte Clericus ab aliquo tractus ad judicium, ſatisdare judicio ſiſtendi cauſa cogatur, iſtiuſmodi ſatisdationes præſtans ſtatu ſuo non idcirco mulctabitur. Quandoquidem comperti ſunt in Oecumenica ſynodo quarta congregati divini Patres, & qui convenerant unâ Senatores, ab Ægyptiis Epiſcopis exegiſſe fidejuſſiones judicio ſiſtendi: vel qui ſatisdationibus deſtituebantur, his jusjurandum imperaſſe, dum tempus quærunt ad dilationem. Quod ſi Clericus ad judicium comperiens aliquem protractum, ob dandam ſiſtendi ſe judicio cautionem, vel alio quoquo modo petitionis cujuſpiam judicialis reum, qui cuſtodiæ traditur, quia ſatisdare nequeat: Miſeratus autem illum pro illo ipſe fidejubet, ipſius calamitate motus, hunc non arbitror ordine ſuo movendum: ſed apud Deum bonoſque viros acceptum fore, velut Evangelici obſervatorem mandati. Et civilis præterea lex Clericos in jus vocatos ſatisdare jubet. Nota quod ſegregatio eſt etiam pœnas dare quæ è divinis ejiciunt terminis, & in pœnitentium loco conſtituunt.

ARIST. *Clericus fidejuſſiones non dat, dans autem deponitur.*

Non oportet Clericum in negotia ſe injicere, & fori judicialis moleſtias propter aliquod turpe lucrum. Si Paulo enim fortaſſe cum publico vel privato aliquo pactiones contrahente, & ei non creditur, ſed fidejuſſiones exiguntur, Clericus pro illo fidejuſſerit, & ſemet obnoxium reddiderit, Talis ut contemptor proprii ſtatus & honoris propter lucrum quoddam factus deponetur. Si Clericus autem inveniens hominem oppreſſum & in cuſtodia detentum, & aliter illinc non exiturum niſi aliquem dederit fidejubentem eum non confugiturum, & propter ſympathiam & humanitatem talem in ſe recepe-rit, & fidejuſſerit eum ſe judicio ſiſtere quandocunque requiſitus fuerit, non tantum non abjiciendus erit, ſed laudandus judicabitur, ut ponens animam ſuam pro cognato. Clericis autem in jus vocatis exigi fidejuſſiones judicio ſe ſiſtendi, hoc non reddit eos depoſitioni obnoxios. In quarta enim actione in Chalcedone Actorum, Sancta Synodus & conſidentes in eâ celeberrimi Præfecti, ſtatuerunt Ægyptios Epiſcopos fidejuſſiones ſe ſiſtendi dare, & illis deſtitutos jurejurando obſtringi.

CANON XXI.

Eunuchus, ſi ex hominum quidem injuria factus ſit, vel in perſecutione virilibus privatus ſit, vel ſic natus eſt, & dignus eſt, fiat Epiſcopus.

παρεμβάλλειν ἑαυτόν. ζήτ. κβ'. πίναξ τῶ παρόντ. Συντάγματ., κεφ. λδ'. καὶ κζ'. καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδ. κανόνα λ'.

ΖΩΝΑΡ. Ἐγγύας τις δίδωσιν ἢ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἢ ὑπὲρ ἄλλου. κ) ὁ ὑπὲρ ἄλλου διδοὺς, ἢ δι' ἰδίου κέρδ. ἐγγυᾶται, ἢ διὰ ἀγάπην, δι' ἣν κ) τὰς ψυχὰς ἡμῶν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ὀφείλομεν θεῖναι. Ὃ μὲν οὖν ὑπὲρ ἄλλου ὑποβαλεῖν ἑαυτὸν, ἤτοι ἔνοχον ποιῆσαι, ὡς τυχὸν, ὑπὲρ τελώνου, κεκώλυται· ἀρχαία γ) κακία τὸ τελωνεῖν· τελῶναι δ' εἰσὶν, οἱ τὰς ἀπαιτήσεις ὠνούμενοι τῶν δημοσίων ζωῶν. Οἱ γοῦν τοιοῦτοι, εἰ μὴ φανερᾶς εὐπορίας ὑπάρχουσιν, ἐγγύας ἀπαιτοῦνται, κ) παράγουσί τινας ὑποπτείας δι' ἐκείνους τὰ ἑαυτῶν· τοῦτο τοίνυν κ) ὅσα τέτῳ ἐοίκασιν, ἀπηγόρευται τοῖς κληρικοῖς· ἵνα μὴ ἑαυτοὺς ὄχλῳ πραγμάτων κ) ἐλκυσμοῖς βαρεμβάλλωσι, καὶ ἐπηρείαις σκληρικαῖς· ὑποπίπτουσι γὰρ δι' ἰδίαν κέρδ. τούτων ἀνέχεσθαι· αἰσχροκερδεῖς γ) τοὺς κληρικοὺς εἶ μὴ δεῖ· διὸ κ) ἡ καθαίρεσις τούτοις ἐπάγεται. Εἰ γ) ἄρα τινὶ. ἴσως κληρικὸς ὀναγόμενος τῆς εἰς τὸ δικαστήριον προσεδρίας χάριν ἐγγύας ἀπαιτεῖται, διδοὺς ταύτας ἢ βλαβήσεται διὰ τὴν οἰκείαν ὀπτιμίαν. ἐπεὶ δύρηται κ) ἐν τῇ πεπάρτῃ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ οἱ ὃν ζώντι ἀθεριώντες θεῖοι πατέρες, καὶ οἱ ζῶντες αὐτοῖς συγκλητικοὶ, τοὺς Αἰγυπτίους Ἐπισκόπους ἐγγύας ἀπαιτήσαντες προσεδρίας, ἢ τούτων ἀπορρήτας, κελεύσαντες ὀξωμοσίαν ποιήσασθαι, ζητοῦντας χαμαὶ εἰς ὑπέρθεσιν· εἰ γ) κληρικὸς ἑλκόμενόν τινα εὑρήκοι, κ) ἐγγύας ὑπὲρ ἀβλαβείας, ἢ ἄλλως πως, ἀπαιτούμενον, κ) εἱρκτῇ βαλλόμενον, ὡς μὴ δυνάμενον βλαχεῖν ζῶν ἐγγύας, ἐλεήσει αὐτὸν ὑπὲρ ἐκείνου ἑαυτὸν ὑποτιθέναι τῇ ἐγγύῃ, ὑπακλαδεὶς τῇ τοῦ πράγμ. Συμφορᾷ, οὐκ οἶμαι τοῦτον καθαιρεθήσεσθαι, ἀλλὰ κ) ἀποδεχθήσεσθαι βλὸ θεοῦ τε καὶ συνηνωμένων ἀνδρῶν, ὡς εὐαγγελικὴν πληρώσαντα ἐντολήν· κ) ὁ πολιτικὸς γ) νόμ. τοὺς κληρικοὺς δικαζομένους δίδοναι ἐγγύας βλαχελεύεται. Σημείωσαι ὅτι ἀφόρισμός ἐστι κ) τὸ ὃν ὀπτίμοις γενέσθαι τοῖς ἐκβάλλουσι τῆς θείων βουλῶν, κ) πρὸς τὸν τῆς μελανοείμων καθιζῶσι χώραν.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς ἐγγύας οὐ δίδωσι, δοὺς γ) καθαιρεῖται.

Οὐ δεῖ ⓒ κληρικὸν ἑαυτὸν εἰς πραγμάτια βαρεμβάλλειν, κ) δικαστηρίων ὀχλήσεις βλά τινα αἰσχροκερδίαν· εἰ γὰρ τῷ Παύλῳ τυχὸν μὴ δημοσίᾳ ἢ κ) ἰδιώτῃ τινὶ Συναλλάσσοντ., κ) μὴ ἐμπιστευομένῳ, ἀλλ' ἀπαιτουμένῳ ἐγγύας, κληρικὸς ἐγγυήσεται τοῦτον, κ) καταστήσει ἔνοχον ἑαυτόν· ὁ τοιοῦτ. ὡς καταφρονητὴς τ οἰκείας ὀπτιμίας βλά τι κέρδ. γενόμενος, καθαιρεθήσεται. εἰ γ) κ) πόνῳ εὑρὼν ὁ κληρικὸς ἄνθρωπον, κ) ὃν φυλακῇ καθειργόμενον, καὶ ἄλλως ἐκεῖθεν μὴ ἐξαγόμενον, εἰ μή τινα δοὺς ⓒ ἐγγυσάμενον αὐτὸν μὴ ἀποδράναι· κ) βλὰ συμπάθειαν κ) φιλανθρωπίαν ἀναδέξεται ⓒ τοιοῦτον κ) παρεὼν ἐγγυήσεται ὁπότε ἂν ζητηθῇ, ὑ μόνον ἐκ ἀποβλ. ἔσται, ἀλλὰ κ) ἐπαινετ. κριθήσεται, ὡς τὸ ἑαυτοῦ ψυχὴν ὑπὲρ ὁμογενοῦς θέμ. Ὃ γ) τοὺς κληρικοὺς δικαζομένους ἀπαιτεῖσθαι ἐγγύας βλαχαίσεως, τοσοῦτον ὑ καθαιρέσει αὐτοὺς ἐνόχους καθίστησιν, ὅτι κ) ὃν τῇ τετάρτῃ προέδρᾳ τῶν ὃν Χαλκηδόνι προκαθημένων ἡ ἁγία Συν. κ) Συνευρόντες αὐτῇ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες διέλαβον τοὺς Αἰγυπτίους Ἐπισκόπους ἐγγύας προσεδρείας βλαχεῖν, κ) τούτων ἀπορρήτας ὀξωμοσίᾳ καταπιστωθῆναι.

ΚΑΝΩΝ κά.

Εὐσ. ⓒ, εἰ μὲν ὀξ ἐπηρείας ἀνθρώπων ἐγίνετό τις, ἢ ὃν διωγμῷ ἀφηρέθη τὰ τῶν ἀνδρῶν, ἢ ὅπως ἔφυ, καὶ ἔστιν ἄξι. ⓒ, Ἐπίσκοπ. γενέσθω.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΒΑΛΣ. Οἱ τέτταρες οὗτοι κανόνες, ἤγουν ὁ παρὼν καὶ οἱ ἀφεξῆς, τοῖς μὲν πρὸ τοῦ κληρωθῆναι εὐνουχισθεῖσι διὰ νόσον ἢ ἐξ ἐφοδοῦ ἐσθρῶν, συγγνωμονοῦσι, καὶ τῷ κλήρῳ συγκαταλέγουσιν, ἀξίους πάντως εὑρισκομένους· τοὺς δὲ μετὰ τὴν ἱερωσύνην ἑαυτοὺς ἀκρωτηριάσαντας, κἂν ὑπὸ νόσου ἐβιάσθησαν, ὡσαύτως καὶ τοὺς πρὸ τῆς ἱερωσύνης δίχα νόσου τὰ παιδογόνα μόρια ἑαυτῶν περιελόντας κολάζουσι· τοὺς μὲν γὰρ καθαιροῦσι· τοὺς δὲ κληροῦσθαι κωλύουσι· τοὺς δὲ λαϊκοὺς τοὺς δίχα νόσου ἢ ἐπηρείας ἑαυτοὺς ἀκρωτηριάσαντας, ἐπὶ ἔτη τρία ἀφορίζουσιν· ὅθεν καὶ οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων οἱ προσεκτικώτεροι διὰ νόσον μέλλοντες εὐνουχίζειν παῖδας αὐτῶν, τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ προσέρχονται, καὶ δήλην ποιοῦσι τὴν νόσον, καὶ τὴν τῶν διδύμων ἐκκοπήν· Οἱ δὲ πολιτικοὶ νόμοι μεγάλως κολάζουσι τοὺς εὐνουχίζοντας παῖδας αὐτῶν, ἢ δούλους, ἢ ἑτέρους τινὰς νόσῳ μὴ κατεχομένους· καὶ ἀνάγνωθι ὃ ιδ'. κεφ. τοῦ πρώτου τίτλου τοῦ πρόντος Συντάγματος, καὶ τὴν ξ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ· ἐπεὶ δὲ εἰς τρία διαιροῦνται οἱ εὐνοῦχοι, ἤγουν εἰς θλιβίας τοὺς νηπιόθεν τὰ παιδογόνα μόρια ἀποβαλόντας, ὡς ὑπὸ τῶν γονέων θλιβέντα καὶ ἀχρηστεύσαντα· εἰς σπάδωνας, τοὺς ἐκ γενετῆς διδύμους μὴ ἔχοντας· πρὸς δὲ καὶ εἰς κανστράτους, τοὺς διὰ σιδήρου ἀκρωτηριασθέντας· κάνστρον γὰρ παρὰ Ρωμαίοις ὁ σίδηρος· οἱ μὲν θλιβίαι καὶ οἱ σπάδωνες ἀπροκριματίστως ἱερωθήσονται, ὡς μηδὲ κακοῦ τινος γεγονότες παραίτιοι ἑαυτοῖς, οἱ δὲ κανστράτοι κατὰ τὴν ἀνωτέρω διάταξιν ποτὲ μὲν ἱερωθήσονται, ποτὲ δὲ κωλυθήσονται.

A

B

C

ΚΑΝΩΝ κβ'.

Ὁ ἀκρωτηριάσας ἑαυτὸν, μὴ γινέσθω κληρικὸς, αὐτοφονευτὴς γάρ ἐστιν ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ θεοῦ δημιουργίας ἐσθρός.

ΚΑΝΩΝ κγ'.

Εἴ τις κληρικὸς ὢν, ἑαυτὸν ἂν ἀκρωτηριάσει, καθαιρείσθω· φονεὺς γάρ ἐστιν ἑαυτοῦ.

ΚΑΝΩΝ κδ'.

Λαϊκὸς ἑαυτὸν ἀκρωτηριάσας, ἀφοριζέσθω ἔτη τρία· ἐπίβουλος γάρ ἐστιν τοῦ ἑαυτοῦ ζωῆς.

D

ΒΑΛΣ. Ἡ ἑρμηνεία τῶν τοιούτων κεφ. ἐγράφη ἄνωθεν· ἀνάγνωθι καὶ τὸν περὶ παρθενίας λόγον τοῦ μεγάλου ἁγίου Βασιλείου, καὶ τὸν τοῦ ἁγίου Επιφανίου, καὶ ἀπὸ τοῦ νομοκάνονος τοῦ Νηστευτοῦ περὶ τῶν εὐνουχισθέντων.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ εὐνουχίζειν, εἰ μὴ διὰ πάθος ἐνσκῆψαν περὶ τὰ παιδογόνα μόρια γένοιτο, καὶ τοῖς πολιτικοῖς ἀπηγόρευται νόμοις· καὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ τοὺς ἐκτεμνομένους δούλους εἰς ἐλευθερίαν κελεύουσιν ἀναρπάζεσθαι· καὶ τοὺς εὐνουχίσαντας ὑποκεῖσθαι ταυτοπαθείᾳ, καὶ δημεύσει, καὶ περιορισμῷ· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσι τοῦτο κεκώλυται· οὐ μέντοι ὁ ἐκτμηθεὶς ἱερωσύνης ἀπείργεται, εἰ μὴ αὐτὸς εἰς ἐκτομὴν παρέδωκεν ἑαυτόν· ὁ μὲν γὰρ παρ' ἑτέρων ἐκτμηθεὶς, ὡς ἐπηρεασθεὶς, ἐλεεῖσθαι μᾶλλόν ἐστιν ἄξιος, ἀλλ' οὐχὶ μισεῖσθαι· διὸ καὶ εἰ ἄξιος ἐκ τοῦ βίου αὐτοῦ κρίνοιτο ἱερωσύνης, εἰς ταύτην προβιβάζεσθαι· καὶ ὃς ἐκ φύσεως τὰ παιδογόνα πεπήρωται μόρια (οὓς ἐν εὐαγγελίοις ὁ κύριος Εὐνούχους οὕτω γεννηθέντας ὠνόμασε) τῷ κλήρῳ καταλεγῆναι οὐ κωλυθήσεται· ὁ δ' αὐτῷ τὴν ἐκτομὴν μνηστευσάμενος, οὔτε εἰς κλῆρον καταταγήσεται· ἀλλὰ κἂν ἔφθη γενόμενος κληρικὸς, τοῦ κλήρου ἐκδιωχθήσεται· εἰ δὲ λαϊκός ἐστιν ὁ εἰς ἐκτομὴν ἐκδοὺς ἑαυτὸν, ἐπὶ τριετίαν ἀφορισθήσεται· ἐπίβουλοι γὰρ ἑαυτῶν εἶναι δοκοῦσιν, διὰ δὲ τοῦ πράγματος ἐπικίνδυνον, καὶ τῇ τοῦ θεοῦ δὲ δημιουργίᾳ ἐναντιοῦνται· εἰς φύσιν γὰρ ἀνδρὸς πλάσαντος αὐτοὺς τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ εἰς ἑτέραν φύσιν ἀλλόκοτον ἑαυτοὺς μεταπλάττουσιν· ὥς τε μήτε ἄνδρες εἶναι· οὐδὲ γὰρ τὰ τῶν ἀρρένων ἀποτελεῖν εἰσὶ δυνατοὶ, ἐπεὶ ποιεῖν οὐ δύνανται ἄνθρωπον· μήτε γυναῖκες· οὐδὲ γὰρ τίκτειν ἔχουσι φύσιν· τὰ αὐτὰ καὶ ὁ πρῶτος κανὼν τῆς πρώτης Συνόδου διατάττεται· ζήτει καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου κανόνα γ'. λβ'. καὶ νά.

Bals. Hi quatuor Canones, præsens nimirum & tres quæ sequuntur, iis quidem qui antequam Clerici facti essent, propter morbum, vel hostium incursionem castrati sunt, ignoscunt, & eos in Clerum referunt, si omnino digni inveniantur: eos autem qui post Sacerdotium seipsos mutilaverunt, etiamsi à morbo coacti sint; similiter & eos, qui ante Sacerdotium absque morbo genitalia sua exscindunt, puniunt. Illos enim deponunt, hos vero Clericos fieri prohibent: Laicos autem, qui absque morbo vel injuriâ seipsos mutilant, tribus annis segregant. Unde etiam plurimi homines paulo consideratiores, suos filios propter morbum castraturi, ad sanctissimam Ecclesiam accedunt, & morbum & testiculorum abscissionem aperiunt. Civiles autem leges valde puniunt eos qui suos filios, vel servos, vel alios morbo non oppressos castrant. Lege etiam xiiij. cap. primi tituli præsentis operis, & lx. Novellam Imperatoris Domini Leonis sapientis. Quia autem tria sunt Eunuchorum genera: viz. Thlibiæ, qui ab infantia genitales partes amiserunt, ut quæ eis à parentibus expressæ & inutiles factæ sunt: Spadones, qui à nativitate testiculos non habent: insuper & Castrati, qui ferro execti sunt, Castrum enim apud Romanos est Ferrum; Thlibiæ quidem & Spadones sine ullo præjudicio consecrabuntur, utpote qui sibi nullius mali auctores fuerint: Castrati autem, ut voluit superior constitutio, aliquando quidem ad sacros ordines admittentur, aliquando vero prohibebuntur.

Canon XXII.

Qui seipsum mutilavit, ne sit Clericus: est enim sui homicida & Dei opificii hostis.

Canon XXIII.

Si quis cum sit Clericus, seipsum mutilaverit, deponatur: est enim sui homicida.

Canon XXIV.

Laicus qui seipsum mutilavit, tribus annis segregetur: est enim suæ ipsius vitæ insidiator.

Bals. Interpretatio horum capitum superius scripta est; Lege & orationem de Virginitate Magni Sancti Basilii, & Sancti Epiphanii, & ex Nomocanone Nesteuti de iis qui Eunuchi facti sunt.

Zonar. Castrare quempiam, nisi propter morbum circa genitalia membra irrumpentem, civilibus etiam prohibitum legibus: usque adeo ut exectos etiam servos in libertatem rapi jubeant; & castrantes eidem cladi, suorum quoque bonorum publicationi, pariter & exilio subjici: sed & sacris hoc similiter Canonibus vetitum. Non tamen exectus à Sacerdotio repellitur, si non se tradiderit exectioni. Nam castratus ab aliis, velut injuriâ graviter affectus, miseratione magis est dignus: nec est odio prosequendus. Ideo si Sacerdotio dignus ex sua vita judicetur, ad illud etiam promovebitur. Item qui natura genitalibus est partibus mutilatus (quos in Evangeliis Dominus Eunuchos sic genitos nominavit) Clero non inhibebitur adscribi. Qui vero castrationem sibi affectaverit, in Clerum non eligetur: sed & si jam factus sit Clericus, à Cleri propulsabitur ordine. Si vero Laicus est, qui se castrandum præbuit, in tres annos ab aliorum cœtu fidelium separabitur. Namque sui ipsorum videntur insidiatores esse, propter imminens facti periculum: Deique contrarium faciunt opificio. Nam, quum Deus ipsos in viri naturam formarit, in aliam naturam ab eâ prorsus alienam, sese transformant: ita ut neque viri sint, nec enim quæ sunt marium præstare possunt, quoniam procreare non possunt hominem: Neque sunt mulieres: non enim habent pariendi naturam. Synodi primæ Canon primus eadem etiam constituit. Quære & Sanct. Basil. can. iii. xxxli. & ii.

E

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. CAN. XXI. *Qui ex injuria hominum, aut natura factus est Eunuchus, si dignus est, consecratur; excelsius autem nequaquam.*

CAN. XXII. *Laicus qui seipsum execuit, excommunicatur, & Clericus non fit.*

CAN. XXIII. *Qui in clerum cooptatus seipsum execuit, deponitur.*

CAN. XXIV. *Laicus qui seipsum mutilavit annos tres segregatur, ut sui insidiator.*

Qui involuntariè fit Eunuchus, Canoni non subjicitur, sed si dignus est Sacerdotio, propter hoc non prohibetur. Si quis sponte autem semetipsum fecerit Eunuchum, nullo modo fit Clericus; sed & si Clericus sit, deponitur, ut insidiator sui ipsius vitæ, & Dei opificii hostis.

ΑΡΙΣΤ. Καν. κά. Ὁ δι' ἐπηρείας ἀνθρώπων, ἢ ἐκ φύσεως εὐνοῦχος γενόμενος, ἄξιος ὢν, ἱερᾶται· ἐκτομίας δέ, οὔ.

Καν. κβ'. Ἑαυτὸν ἐκτεμὼν λαϊκὸς, ἀφορίζεται· καὶ κληρικὸς οὐ γίνεται.

Καν. κγ'. Ὁ μὴ κληρικὸν ἑαυτὸν ἐκτεμών, καθαιρεῖται.

Καν. κδ'. Λαϊκὸς ἑαυτὸν ἀκρωτηριάσας, ἀφορίζέσθω ἔτη τρία, ὡς ἐπίβουλος ἑαυτῷ.

Ὁ μὴ ἀκουσίως εὐνουχισθείς, τῷ κανόνι οὐκ ὑπέκειται· ἀλλ' εἰ ἄξιος τοῦ ἱερᾶσθαι, ἐκ τούτου οὐ κωλύεται. Εἰ δέ τις ἑαυτὸν ἐξευνούχισεν, οὐδ' ὅλως κληροῦται, ἀλλὰ καὶ κληρικὸς ὤν, καθαιρεῖται, ὡς ἐπίβουλος τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς, καὶ τῆς τοῦ θεοῦ δημιουργίας ἐχθρός.

CANON XXV.

Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, fornicationis, vel perjurii, vel furti convictus, deponatur, & non segregetur. Dicit enim scriptura, Non vindicabis bis in idipsum. Similiter reliqui quoque Clerici.

BALS. Illud, Non vindicabis bis in idipsum, ne dixeris accipi de quovis quomodocunque depositio: qui enim vel Magistratus potentia vel pecuniis Sacerdotium assecuti sunt, & deponuntur, & segregantur; ut dicit xxix. Canon Apostolicus, & xxx. Sed die hoc accipi de iis solis qui deponuntur, propter peccata quæ in Canone præsenti continentur, & propter alia ejusmodi. Quære & Sancti Basilii Can. iii. xxxii. & li. Nota igitur Episcopos & Clericos hâc de causâ depositos, à fidelium communione non arceri. Lege & xxxii. Can. S. Basil.

ZONAR. Qui lapsi fuerint in dicta crimina, gradu suo deponuntur, non tamen excommunicantur. Ab ordine namque depositio judicatur sufficiens illorum punitio; Neque bis oportet eos afficere pœnâ. Sunt alia tamen delicta, de quibus convicti simul & ordine moventur, & à consortio fidelium separantur: ut qui vel pecunia, vel Principis potestate Pontificatum sibi vendicant.

ARIST. *In scortatione deprehensus Sacerdos, aut perjurio, aut furto, deponitur, non autem & segregatur; non sumes enim ultionem, inquit, bis de eodem.*

Sufficit judicium depositionis Sacerdoti in scortatione, perjurio aut furto deprehenso, & non oportet eum etiam segregari: ne duplici supplicio subjiciatur, quod est omnino inhumanum.

ΚΑΝΩΝ κε'.

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, διὰ πορνείαν ἢ διὰ ὁρκίαν ἢ ἐπὶ κλοπῇ ἁλὼς, καθαιρείσθω, καὶ μὴ ἀφοριζέσθω· λέγει γὰρ ἡ γραφὴ, οὐκ ἐκδικήσεις δὶς ἐπὶ τὸ αὐτό· οὕτω τοίνυν καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοί.

ΒΑΛΣ. Τὸ οὐκ ἐκδικήσεις δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ, μὴ εἴπῃς ἐκλαμβάνεσθαι εἰς πάντα ὁπωσδήποτε καθαιρέμενον· οἱ γὰρ διὰ δεισιδαιμονίας ἀρχοντικῆς ἢ διὰ χρημάτων ἱερωσύνης ἀξιούμενοι, καὶ καθαιρῶν καὶ ἀφορίζονται, ὥς φησιν ὁ κθ'. Ἀποστολικὸς κανών, καὶ ὁ λ'. Ἀλλ' εἰπὲ τοῦτο ἐκλαμβάνεσθαι εἰς μόνους τοὺς καθαιρουμένους διὰ ἁμαρτήματα βεβεχρόμενα τῷ παρόντι κανόνι, καὶ διὰ ἕτερα ὅμοια· ζήτει καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου κανόνα γ'. λβ'. καὶ νὰ σημείωσαι ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ κληρικοὶ οἱ οὕτω καθαιρούμενοι, τῆς μὲν τῶν πιστῶν κοινωνίας οὐκ ἀφορίζονται· ἀνάγνωθι καὶ τὸν λβ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

ZΩNAP. Οἱ τοῖς ῥηθεῖσιν ὑποπεσόντες ἐγκλήμασι, καθαιρῶνται· οὐ μὴν καὶ ἀφορίζονται· ἐκεῖνο γὰρ ἐκδίκησις δὶς τὸ αὐτὸ, κἀκεῖ ἡ καθαίρεσις· καὶ διὰ ταῦτα παυπλακεῖσθαι οὐ χρή· εἰσὶ δ' ἕτερα ἐγκλήματα, οἷς οἱ ἁλόντες, καὶ καθαιροῦνται, καὶ ἀφορίζονται, ὡς ἡ διὰ χρημάτων, ἡ θεοσεβείας ἀρχοντικῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιωθέντες.

ΑΡΙΣΤ. Πορνείᾳ ἁλοὺς ἱερεὺς, ἢ ὁπορκίᾳ, ἢ κλέμματι, καθαιρεῖται· οὐ μὴν καὶ ἀφορίζεται· οὐ γὰρ δὶς ἐκδίκησις, φησὶ δὶς ἐπὶ αὐτό.

Ἀρκούσα ἐστὶν ἡ καταδίκη τῆς καθαιρέσεως τοῦ ζυγὸν δέντα ἐπὶ πορνείᾳ, ἢ ὁπορκίᾳ, ἢ κλοπῇ ἱερᾷ· καὶ οὐ δεῖ τοῦτον καὶ ἀφορίζεσθαι, ἵνα μὴ τῷ τιμωρίᾳ διπλασίονα ὑποσῇ, ὃ παντελῶς ἐστιν ἀφιλάνθρωπον.

CANON XXVI.

Ex iis qui non ducta uxore ad Clerum promoti sunt, jubemus, si velint, uxorem ducere, Lectores & Cantores solos.

BALS. Ante ordinationem permittitur omnibus uxorem ducere, & ita eos ordinari Subdiaconos, Diaconos, & Presbyteros: post ordinationem vero solis Lectoribus & Cantoribus uxorem ducere concessum est.

ZONAR. Presbyteri quidem, & Diaconi, & Hypodiaconi ante ordinationem interrogantur, an continenter vivere velint, & si quidem pollicentur hoc, ordinantur: Si minus, ante ordinationem venire permittuntur ad nuptias; post nuptias autem ad ministerium deliguntur: Post ordinationem vero si prædicti uxores accipiant, à ministerio removentur. Solis autem Lectoribus, & Cantoribus etiam postquam sunt in Clerum delecti, matrimonium contrahere licet, in suoque statu proprio manere,

ΚΑΝΩΝ κς'.

Τῶν εἰς κλῆρον προσελθόντων ἀγάμων, κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν, ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνους.

ΒΑΛΣ. Πρὸ τῆς χειροτονίας πᾶσιν ἐφεῖται συνάπτειν γυναιξὶ καὶ ὅπως χειροτονεῖσθαι τούτους πρεσβυτέρους, διακόνους καὶ ὑποδιακόνους, μὴ ὄντας τῆς χειροτονίᾳ, μόνοις ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις ἐπιτέτακται γαμεῖν.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ μὲν πρεσβύτεροι, καὶ διάκονοι, καὶ ὑποδιάκονοι πρὸ τῆς χειροτονίας ἐρωτῶνται, εἰ σωφρονεῖν αἱροῦνται καὶ εἰ μὲ ἐπαγγέλλονται τοῦτο, χειροτονοῦνται· εἰ δὲ μή, πρὸ τῆς χειροτονίας, εἰς γάμον ἐλθεῖν ἐπιτρέπονται, καὶ μετὰ γάμον χειροτονοῦνται· μετὰ δὲ τὴν χειροτονίαν, γυναῖκας οἱ ἐγημένοι λαμβάνοντες, καθαιροῦνται· μόνοις δὲ ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις, καὶ μετὰ τὸ εἰς κλῆρον καταλεγῆναι, ἐφεῖται γάμον ἑαυτοῖς συναλλάττειν, καὶ μένειν ἄυθις ἐπὶ τῆς οἰκείας καταστάσεως.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

σάσεως· ἐπεροδόξῳ ϑ σωνάπτεσθαι γυναικὶ ὁ ιδ'. κανὼν τῆς Οἰκουμενικῆς τετάρτης συνόδου κωλύει αὐτό.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἱερᾶσθαι μέλλων, εἰ βούλοιτο, προσλαμβέσθω· ἱερεῖσι δὲ, ἀναγνώστῃς, ϑ ψάλταις μόνοις.

Οὐκ ἔξεστί τινι μετὰ τὴν ἱερωσύνην περὶ γάμου ἄρχεσθαι ϑ ἐπ' αὐτῆς, τῆς ἀξίας μένειν· μόνοις ϑ ἀναγνώσταις ϑ ψάλταις τοῦτο ἐφέτας.

Sed hos tamen decimus quartus Oecumenicæ quartæ Synodi Canon vetat alterius sectæ mulieri conjungi.

ARIST. *Qui ad Sacros ordines est promovendus, si velit uxorem ducat. Promotus autem, Lector & Cantor tantum.*

Non licet cuipiam post consecrationem nuptias inire & in dignitate eâ manere. Solis vero Lectoribus & Cantoribus hoc permittitur.

KANΩN κζ'.

Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, τύπτοντα πιστοὺς ἁμαρτάνοντας, ἢ ἀπίστους ἀδικήσαντας, ϑ διὰ τούτων φοβεῖσθαι θέλοντα, καθαιρεῖσθαι προστάττομεν. οὐδαμοῦ γὰρ ὁ κύριος τοῦτο ἡμᾶς ἐδίδαξε· τοὐναντίον δὲ, αὐτὸς τυπτόμενος, οὐκ ἀντέτυπτε· λοιδορούμενος, οὐκ ἀντελοιδόρει· πάσχων, οὐκ ἠπείλει.

ΒΑΛΣ. Οἱ τοῦ βήματος οὖσι ὀφείλουσιν ὑπὸ τοῦ δικαίου νικᾶσθαι, ϑ τύπτειν τοὺς εἰς αὐτοὺς ἁμαρτήσαντας, πιστοὺς δηλονότι, ἢ ϑ ἀπίστους· καὶ πεῦθεν δεῖ ἀμύνεσθαι αὐτοὺς ϑ ἐκφοβεῖν τοὺς λοιπούς. οἱ δὲ τοιοῦτόν τι ποιοῦντες, οὐχὶ τῷ κυρίου διδασκαλίαν τῷ διορίζομένῳ, τῷ τύπτοντι τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέφειν καὶ τὴν ἀριστεράν, καθαιροῦνται. Ὁ δὲ πολιτικὸς νόμος ὃ ἐναντίον διορίζεται, λέγων, ἔξεστι βίᾳ τὴν βίαν ἐξωθεῖν, καὶ ὅπλα ὅπλοις. καὶ νοηθήσονται πάντως τὰ τοιαῦτα νόμιμα εἰς τοὺς λαϊκούς, κἂν ἡ ἐντολὴ τοῦ κυρίου γνωμικὴ ὖσα, πᾶσι πάντας ἀξεφωνήτους ὃ μᾶλλον μετρίως ἀνοίσειν ἔδει τῶν ἱερωμένων τοὺς μαθητὰς αὐτῶν καὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας, καὶ μὴ φανερῶς ἐπιτρεπομένους, ἐκκεκλῶφθαι. ὅπερ καὶ ὁ κύριος τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ ἐμπορευομένους, καὶ εἰς ϑεῖον ἁμαρτάνοντας, ϑ φραγγελλίῳ τύπτων ἐξέλασεν. ἀναγνωθὶ ϑ ἡ θ'. κανὼν τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συνόδου, ϑ λεγομένης α'. καὶ β'.

Episcopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, qui verberat fideles qui peccant, vel infideles qui injuriam fecerunt, & per hæc vult perterrefacere, deponi jubemus. Dominus enim nos nequaquam hoc docuit; contrà autem ipse verberatus non repercussit, maledictis petitus maledicta non retulit, patiens non minatus est.

BALS. Qui sunt ex sacro tribunali, non debent ab ira superari, & verberare eos qui in ipsos peccarunt, fideles scilicet, vel etiam infideles, eósque ita ulcisci, & terrere reliquos. Qui autem tale quid faciunt, præter doctrinam Domini quæ decernit, dextram percutienti maxillam, oportere sinistram quoque obvertere, deponuntur. Leges autem civiles contrarium decernunt, dicentes, licere vim vi repellere, & arma armis. Et hæ quidem leges omnino de Laicis intelligentur, licèt præceptum Domini, cùm sit generale, sit omnibus editum. Suos autem discipulos mediocriter castigari peccantes, & post denunciationem se non corrigentes, Sacerdotibus permissum est. Nam etiam Dominus eos qui in Templo vendebant, & in Deum peccabant, flagello percutiens exegit. Lege etiam nonum Canonem Syn. congregatæ in æde Sanctorum Apostolorum, & quæ prima & secunda dicta est.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς τοὺς μαθητὰς διδάσκων, τοὺς ἑαυτοῦ ἐντολὰς, ἔφη· ἃ λέγω ὑμῖν, πᾶσι λέγω. τῶν δὲ θείων αὐτοῦ ἐντολῶν εἰσι, καὶ αἱ κελεύουσαι τῷ τύπτοντι τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέφειν καὶ τὴν ἀριστεράν, καὶ τῷ ἀφαιρουμένῳ τὸ ἱμάτιον, ϑ τὸν χιτῶνα προσαποδύεσθαι. εἰ ϑ πᾶσι ταῦτα ἐντέταλται, πολλῷ πλέον ὑπὸ τῶν ἱερωμένων φυλάττεσθαι αὐτὰ χρὴ, ἵν' ᾖ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπόγραμμος. διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεῖος κανὼν ἀπαγορεύει τοῖς Ἐπισκόποις, καὶ τοῖς λοιποῖς ὃ τύπτειν τοὺς εἰς αὐτοὺς ἁμαρτήσαντας, κἂν πιστοὶ εἶεν, κἂν ἄπιστοι. ἐλέγχειν γὰρ τοὺς ἀδικοῦντας ἄλλως ὀφείλουσι, καὶ προφυλάσσεσθαι τῶν ἀδικούντων. ἐπεὶ καὶ Τιμοθέῳ Παῦλος ὁ μέγας ἐντέλλεται τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐλέγχειν, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν ἑαυτοῖς ϑ ἐκδικεῖν κωλύονται. μιμηταὶ γὰρ χρὴ τοῦ κυρίου εἶναι, ὃς ἀντιλοιδόρει τοῖς εἰς αὐτὸν ἐμπαροινοῦσι θυμάμενος, οὐκ ἀντελοιδόρει, ἀλλὰ καὶ ὑφηύχει τὸ ἐναντίον. τοὺς δὲ ἐν τῷ ἱερῷ ἐμπορευομένους, ὡς εἰς ϑεῖον ἁμαρτάνοντας, τῷ φραγγελλίῳ τύπτων, ἐκβαλεῖν ἐξέλασε καὶ ἤλεγξε λέγων, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου. καὶ ὁ μέγας δὲ Παῦλος, οἷον δεῖ χρὴ τὸν Ἐπίσκοπον, διαλαμβάνων τοῖς ἄλλοις, καὶ μὴ πλέκτην εἶναι φησὶν· ἀναγνωστέον ϑ τὸν ἔνατον κανόνα τῆς λεγομένης πρώτης ϑ δευτέρας συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

ZONAR. Dominus noster, atque Deus discipulos docens mandata sua sic ait, Quæ dico vobis, omnibus dico. Divinorum vero mandatorum ejus quædam præcipiunt obvertere sinistram maxillam percutienti dexteram; & auferenti pallium, insuper & tunicam exuere. Quod si mandata sunt hæc omnibus, multò magis oportet à Sacratis observari Ministris, ut sint aliis exemplo. Quam ob rem, præsens Canon vetat Episcopis, reliquisque, ne verberent eos qui se offenderint, Fideles, aut Infideles. Reprehendere quidem debent eos, qui per injuriam nocent aliis, ac defendere iniquè oppressos. Nam & Timotheo magnus ille Paulus præcepit arguere peccantes, ut cæteri metum habeant: seipsos autem ulcisci prohibentur. Imitatores enim Domini convenit esse: qui quum posset insultantibus, & ludibrio se habentibus talionem rependere, non reddebat; imò pro talibus orabat. In templo vero negotiantes, ut in divinam peccantes majestatem, flagello verberans inde expulit, ac reprehendit, inquiens, Ne facite domum patris mei, domum negotiationis. Magnus quoque Paulus constituens qualem oportet esse Episcopum, dicit inter alia, non percussorem. Legendus est etiam nonus Canon appellatæ Primæ & Secundæ Synodi, quæ fuit in Templo Sanctorum Apostolorum.

ΑΡΙΣΤ. Ἱερεὺς πιστὸν ἢ ἄπιστον τυπτήσας, καθαιρεῖται.

Ὁ τὸν εἰς αὐτὸν ἁμαρτήσαντα πιστὸν ἢ ἄπιστον τύπτων ἱερεύς, καὶ διὰ τὸ ἐνταῦθα φόβον τὸ μὴ καὶ ἑτέρους εἰς αὐτὸν τὰ ὅμοια πλημμελεῖν διορθούμενος· ὡς ἐναντία ποιῶν τῷ κελεύοντι νόμῳ παρέχειν τῷ τὴν σιαγόνα τύπτοντι καὶ τὴν ἄλλην, καθαιρεῖται, διὰ ϑ ἐξ αὐθαδείας καὶ ἀκαταχέτου θυμοῦ ἐπενεγκεῖν τὴν πληγήν. Ὁ δὲ τὸ εἰς τὰ ἱερὰ ἁμαρτανόμενα σώφρονι μάστιγι σωφρονίζων,

ARIST. *Sacerdos qui fidelem aut infidelem percussit, deponitur.*

Sacerdos fidelem aut infidelem in ipsum peccantem percutiens, atque è timore exinde incusso, alios etiam ne similiter in ipsum peccarent, corrigens, ut contraria faciens legi quæ præcipit maxillam percutienti, exhibere & alteram, deponitur; quia ex arrogantiâ animoque qui nequit coerceri ictum infert. Qui autem in sacra peccantem prudenter castigat, sicut etiam Dominus è le-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gali templo ibidem cauponantes flagello ex funiculis facto abegit, non deponetur. Ob hanc enim rationem Viri Eccleſiaſtici legum cuſtodes & vindices dicebantur, utpote qui à patribus antea conſtituti ſunt, ad res hujuſmodi ulciſcendas.

A καθάπερ δὴ κ᾽ ὁ κύριος τὸν νομικὸν ἱερὸν τοὺς ἱεροκαπήλους τοῦ ἐκ χριστοῦ φραγελλίου ἀπήλαυνεν, ἵνα καθαιρεθήσεται· διὰ τοῦτο γὰρ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ νομοφύλακες κ᾽ ἔκδικοι λέγονται· ὡς ἐκ παίρων ἄνωθεν πεπαγμένοι, τὰ ζιαῦτα ἐκδικεῖν.

Canon XXVIII.

Si quis Epiſcopus, vel Presbyter, vel Diaconus juſtè ob manifeſta crimina depoſitus, ſibi aliquando creditum miniſterium attingere audeat, ab Eccleſia omnino abſcindatur.

ΚΑΝΩΝ κή.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος καθαιρεθεὶς δικαίως ἐπ᾽ ἐγκλήμασι φανεροῖς, ζολμήσειεν ἅψασθαι τῆς ποτὲ ἐγχειρίσεως αὐτῷ λῃτουργίας, παντάπασιν ἐκκοπτέσθω τῆς ἐκκλησίας.

B

Bals. Qui ob manifeſtum crimen eſt legitimè depoſitus, & ideo ne appellationis quidem habet auxilium, ſi prius miniſterium ſuum attingere auſus fuerit, ut impudentiſſimus ab Eccleſia abſcinditur. Si enim habet appellationis auxilium, & de eo quod adverſus illum ſtatutum eſt, adhuc ambigitur, non condemnabitur ſi miniſtret. Lex quidem civilis hæc dicit in libro iii. Baſilic. tit. primo cap. primo, Epiſcopus à Synodo depoſitus, qui tumultum excitavit ut Epiſcopatum rurſus acciperet, centum milliaribus longè à civitate ex qua ejectus eſt, habitet, nec ad Imperatorem accedens. Et ſi forte reſcribat, ea ſint inutilia: & qui eum defenderit, C indignationem incurrat. Quære & Antiochenæ Synodi Can. iiii. xii, & xv.

Βαλς. Ὁ καθαιρεθεὶς καὶ νόμους διὰ φορφατὲς ἐγκλημα, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ ἐκκλήτου βοήθειαν ἔχων, εἰ τολμήσῃ τῆς φορτερας ἅψασθαι λειτουργίας, καὶ τῆ ἐκκλησίας ἐκκοπῆναι ὡς ἀναιδέσταλος· εἰ γὰρ ἔχει βοήθειαν ἐκκλήτου, καὶ ἔτι ἀμφισβητούμενόν ἐστι δ᾽ κεκριμένον κατ᾽ αὐτὸ, ἢ καταδικασθήσεται λῃτουργῶν. ὁ μέντοι πολιτικὸς νόμος φησὶν ἐν βιβλίῳ τρίτῳ τῆς βασιλικῆς πίτλῳ α᾽ κεφ. α᾽ ταῦτα, Ἐπίσκοπος ἀπὸ συνόδου καθαιρεθεὶς, ὁ ποιήσας στασιάδες διὰ τὸ πάλιν τῷ ἐπισκοπῷ λαβεῖν, ἀπὸ ἑκατὸν μιλίων τῆς ἀξελήλυθε πόλεως οἰκείτω· μηδὲ βασιλεῖ προσιών. κἂν τύχῃ ἀνεπιγράφων, ἄχρηστα ἔσω· καὶ ὁ ὑποφέκδικος αὐτὸν χαλινακτείσθω. Ζήτει καὶ τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα δ᾽. ιβ᾽· καὶ ιέ.

Zonar. Hi poſt juſtam depoſitionem peccantes, & honorem proprium (dico, Sacri miniſterii) mordicus retinentes, ab Eccleſia jure expelluntur, & propter impudentiam ſummam; & quia nequeunt aliter puniri Canonicè: Jam enim depoſiti ſunt; poſtremò & ab Eccleſia prorſus exſcinduntur.

Ζωναρ. Οὗτοι μετὰ τὴν δικαίαν καθαίρεσιν ἀμῳτάνοντες, καὶ τὴν οἰκείας τιμῆς (τὴν λειτουργίας, φημὶ) ἀντεχόμενοι, εἰκότως τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλονται, διά τε τὴν ἄκραν ἀναίδειαν, καὶ ὅτι οὐδὲ κωλυθῆναι κανονικῶς δύνανται ἄλλως· ἤδη γὰρ πεφκαθήρλωνται· λοιπὸν καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκκόπτονται.

Arist. *Si qui legitimè deponitur, Sacra myſteria rurſus attingat, eſt maximè ejiciendus.*

Αριστ. Ὁ καθαιρεθεὶς εὐλογώτατα, εἰ τῶν θείων ἅψεται πάλιν, ἐκκηρυκτότατος.

Qui poſt depoſitionem ob manifeſta crimina juſtè facta, Sacrum miniſterium rurſus attingit, iſte tanquam membrum putridum ab Eccleſia perfectè abſcinditur. D

Ὁ μετὰ τὴν καθαίρεσιν τὴν εὐλόγως διὰ φανεροῖς ἐγκλήμασι γενομένην, τῆς θείας λειτουργίας πάλιν ἁψάμενος, τῆς ἐκκλησίας ὅτι ὡς σαπρὸς μέλος ἐκκόπτεται πέρας.

Canon XXIX.

Si quis Epiſcopus, per pecunias hanc ſit dignitatem aſſecutus, vel Presbyter, vel Diaconus, deponatur, & ipſe, & qui eum ordinavit, & à communione etiam omnino exſcindatur, ut Simon Magus à me Petro.

ΚΑΝΩΝ κθ᾽.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος, διὰ χρημάτων τὴν ἀξίαν ταύτης ἐγκεχείρισται ἤδη ποτὲ, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, καθαιρείσθω, καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ χειροτονήσας καὶ ἐκκοπτέσθω καὶ τῆς κοινωνίας παντάπασιν, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ᾽ ἐμοῦ Πέτρου.

Canon XXX.

Si quis Epiſcopus ſecularibus Principibus uſus, per eos Eccleſiam adeptus ſit, deponatur, & ſegregetur, & omnes qui illi communicant. E

ΚΑΝΩΝ λ᾽.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι᾽ αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας ἤδη ποτὲ, καθαιρείσθω καὶ ἀφορίζέσθω, καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ ἅπαντες.

Bals. Præſentes duo Canones xxix. & xxx. non ſolùm deponunt, ſed etiam à communione abſcindunt, ſeu ſegregant eos qui per pecunias, Epiſcopi, vel Presbyteri, vel Diaconi fiunt, & eos qui per Principum potentiam creantur Epiſcopi. Sancti enim Spiritus, inquiunt gratia non eſt venalis. Porrò autem Sancti quoque Taraſii Patriarchæ Conſtantinopolitani Epiſtola ad Papam Adrianum, dicit eſſe tolerabiliorem Hæreticum Macedonium, qui Sanctum Spiritum ſervire, blaſphemè dixit, eo qui pecuniis emit vel vendit Sancti Spiritus F gratiam; qui enim vendit, vendit tanquam dominus: & qui emit, tanquam dominus futurus argentum ſolvit. Sanctiſſimi quoque Patriarchæ Gennadii, quæ paſſim legitur epiſtola, eos quoque anathemati ſubjicit, hæc dicens: Sit itaque & eſt abdicatus, & ab omni ſacerdotali dignitate & miniſterio alienus, & Anathematis execrationi ſubjectus tam qui vendit quàm qui emit Sancti Spiritus gratiam, ſive ſit Clericus, ſive Laicus: & hæc quidem ſic ſe habent. Quæſiverit autem quiſpiam, cùm xxx. Can. ſolius Epiſcopi meminerit, ſimiliter autem &

Βαλς. Οἱ παρόντες δύο κανόνες ὁ κθ᾽. καὶ λ᾽. οὐ μόνον καθαιροῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωνίας ἐκκόπτουσιν, ἤτοι ἀφορίζουσι τοὺς διὰ χρημάτων Ἐπισκόπους ἢ πρεσβυτέρους ἢ διακόνους γινομένους, καὶ τοὺς διὰ ἀρχόντων φορτασίας Ἐπισκόπους γινομένους. ἡ γὰρ χάρις τοῦ πνεύματος δωρεὰν οὐκ ἔστι, φασί. καὶ ἡ ἐπιστολὴ δὲ τοῦ ἁγίου Ταρασίου γενομένου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἡ πρὸς τὸν Πάπαν Ἀδριανὸν, φησὶ, φορητότερον εἶναι τὸν αἱρετικὸν Μακεδόνιον τὸν βλασφημήσαντα δυνάμενον τὸ ἅγιον πνεῦμα, τοῦ διὰ χρημάτων πωλοῦντος ἢ ὠνουμένου τὸ τοῦ πνεύματος δῶρον· χάρισμα, ὅτι ὁ μὲν πωλῶν, ὡς δεσπότης παράσκῃ· καὶ ὁ ἀγοράζων, ὡς δεσπόσων καταβάλλῃ τὸ ἀργύριον. ἡ δὲ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Γενναδίου ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ καὶ ἀναθέματι τούτους καθυποβάλλει, ταῦτα λέγουσα, Ἐγὼ τοίνυν καὶ ἐστὶν ἀποκήρυκτος, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας καὶ λῃτουργίας ἀλλότριος, καὶ τῇ καταρᾷ τοῦ ἀναθέματος ὑποκείμενος, ὁ δεδωκὼς καὶ ὁ λαμβάνων οὗτος τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, εἴτε κληρικὸς εἴτε λαϊκὸς εἴη. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως·

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τῶς. ἐρωτήσει δέ τις ὡς τοῦ λ'. κανόνος Επισκόπου μόνου μεμνημένου, ὡσαύτως καὶ τοῦ κθ'. κανόνος ὑποδιακόνων μὴ μεμνημένου ἢ ἀναγνωστῶν, ἐὰν πρεσβύτερός τις γένηται ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης διὰ προστασίας ἄρχοντος, ἢ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης διὰ δόσεως χρημάτων, τί ὀφείλει γενέσθαι; Λύσις. καὶ οὗτοι καθαιρεθήσονται καὶ ἀφορισθήσονται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παρόνος λ'. κανόνος, λέγοντος μὴ μόνους τοὺς πρωταιτίους τοῦ κακοῦ καθαιρεῖσθαι καὶ ἀφορίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτοῖς. καὶ ἡ ἐπιστολὴ δὲ τοῦ Γενναδίου ὡς εἴρηται, οὐ μόνον τοὺς ἱερωμένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς λαϊκοὺς τοὺς τοιοῦτον κακὸν πεπραχότας, ἀναθέματι καθυποβάλλει. ἀνάγνωθι καὶ τὸν δεύτερον κανόνα τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τὸ ε'. κεφάλαιον τοῦ α'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.

A xxix. Subdiaconorum vel Lectorum mentionem non fecerit, si aliquis Presbyter, vel Diaconus, vel Subdiaconus, vel Lector Principis aut Magistratus potentia fiat, vel Subdiaconus, aut Lector datis pecuniis constituatur, quid debet fieri? Solutio. Hi quoque deponentur & segregabuntur ex fine præsentis xxx. Canonis, qui dicit, non solum primos auctores malorum deponi, & segregari, sed eos etiam qui illis communicant. Porrò autem Gennadii etiam epistola, ut dictum est, non solùm Sacratos, sed & Laicos, qui tale malum fecerunt, Anathemati subjicit. Lege etiam secundum Canonem Syn. Chalced. & quintum cap. primi tit. præsentis operis, & quæ sunt in eo.

B

ΖΩΝΑΡ. Εν τῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ κανόνι λέλεκται, μὴ δεῖν δὶς ἐκδικεῖν ἐπὶ τὸ αὐτό· ἐνθάδε καὶ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς κανόσι τούτοις διπλῆν ἐπάγει τὴν τιμωρίαν, διὰ τὴν τῆς κακίας ὑπερβολὴν, καὶ τὴν τῶν ἁμαρτημάτων βαρύτητα. οὐδὲν γὰρ χεῖρον τοῦ τὴν θείαν χάριν ὤνιον ἑαυτῷ περιποιουμένου, ἢ χρημάτων, ἢ δυναστείας ἀρχοντικῆς, καὶ τοῦ ταύτην πιπράσκοντος· ὡς δοῦλον γὰρ ὠνεῖται τὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρισμα· καὶ κατὰ τὴν συνοδικὴν ἐπιστολὴν, τὴν ἐπὶ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως γενομένην πρὸς τὸν Πάπαν τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανὸν, φορητότερος μᾶλλόν ἐστι Μακεδόνιος, καὶ οἱ λοιποὶ πνευματομάχοι. ἐκείνων γὰρ κτίσμα καὶ δοῦλον τοῦ θεοῦ καὶ πατέρος τὸ ἅγιον πνεῦμα λοιδορούντων, οὗτοι, ὡς δοκοῦσι, δοῦλον ἑαυτῶν ποιοῦσιν αὐτό.

C

Zonar. In vigesimo quinto Canone, dictum fuit, Non oportere bis ob unum delictum sumere judicialem pœnam. Hic & ambobus in his Canonibus duplicem adducit pœnam, propter sceleris magnitudinem, & peccatorum gravitatem. Nihil enim deterius eo, qui divinam gratiam, ceu venalem, sibi comparat, aut nummis, aut potestate Principis, nihilque pejus eandem vendente; Velut enim servum vendit charisma Sancti Spiritus: & juxta Synodicam epistolam sub Tarasio sanctissimo Patriarcha Constantinopoleos scriptam ad antiquioris Romæ Papam Adrianum, tolerabilior certè est Macedonius, magisque tolerandi sunt reliqui Pneumatomachi: isti enim Spiritum sanctum magno quidem convitio contendunt esse creaturam, servúmque Dei Patris: hi vero (sicuti videntur) servum sibi faciunt ipsum.

ΑΡΙΣΤ. Καν. κθ'. Ὁ ἐπὶ χρήμασιν ἱερεὺς, μετὰ τοῦ χειροτονήσαντος καθαιρούμενος ἔσται, κατὰ τὸν Σίμωνα, ἐσαεὶ ἀκοινώνητος.

Ἰδοὺ ἐνταῦθα δύο τὰ ἐπιτίμια· καθαιρεῖται γὰρ ὁ τοιοῦτος, καὶ ἐσαεὶ ἀκοινώνητος μένει, διὰ τὸ τοῦ πταίσματος μέγεθος.

Arist. Can. XXIX. *Qui pecuniâ fit Sacerdos, simul cum eo qui ipsum ordinavit, deponetur, Simonis adinstar in perpetuum excommunicatus.*

Ecce hic duo sunt supplicia, deponitur enim talis & in perpetuum manet excommunicatus, ob delicti magnitudinem.

D

ΑΡΙΣΤ. Καν. λ'. Ὁ δι' ἀρχόντων Επίσκοπος καθαιρούμενος, ἀφοριζέσθω.

Καὶ οὗτος ὡς μέγα πλημμελήσας ἁμάρτημα, καὶ καθαιρεῖται καὶ ἀφορίζεται· δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα χειροτονηθῆναι Επίσκοπον, ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Επισκόπων καθίστασθαι· ἢ εἰ δυσχερές ἐστι τὸ πάντας ὁμοῦ συναχθῆναι, ὑπὸ τριῶν κἂν Επισκόπων ἐξάπαντος, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων.

Arist. Can. XXX. *Qui per Principes fit Episcopus, segregetur.*

Et hic tanquam magni peccati reus, & deponitur & segregatur; oportet enim eum qui ordinandus est Episcopus ab omnibus in provinciâ Fpiscopis constitui: vel si difficile sit ut omnes unà conveniant, à tribus omnino Episcopis, una consentientibus & iis qui absunt.

E

ΚΑΝΩΝ λα'.

Εἴ τις πρεσβύτερος καταφρονήσας τοῦ ἰδίου Επισκόπου, χωρὶς συναγάγῃ, καὶ θυσιαστήριον ἕτερον πήξῃ, μηδὲν κατεγνωκὼς τοῦ Επισκόπου ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, καθαιρείσθω ὡς φίλαρχος. τύραννος γάρ ἐστιν. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ, καὶ ὅσοι ἂν αὐτῷ προσθῶνται. οἱ δὲ λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν. ταῦτα δὲ μετὰ μίαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην παράκλησιν τοῦ Επισκόπου γινέσθω.

Canon XXXI.

Si quis Presbyter, contempto proprio Episcopo, seorsim collectas egerit, & alterum altare fixerit, Episcopo suo in religione ac justitia nulla in re à se condemnato, deponatur, ut ambitiosus: est enim tyrannus. Similiter etiam & reliqui Clerici, & quotquot ei accesserunt. Laici autem segregentur. Hæc autem post unam alterámque ac tertiam admonitionem fiant.

ΒΑΛΣ. Εκάστης πόλεως ἱερωμένοι καὶ λαϊκοὶ, ὀφείλουσιν ὑποκεῖσθαι τῷ κατὰ χώραν Επισκόπῳ, καὶ μετὰ τούτου συνάγεσθαι καὶ ἐκκλησιάζειν, εἰ μὴ καταγνώσουσι τούτου ὡς ἀσεβοῦς ἢ ἀδίκου. τηνικαῦτα γὰρ ἀποδιϊσταμένοις αὐτοῦ, οὐκ εὐθυνθήσεται. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιήσας, καὶ ἀνευλόγως ἐκ τοῦ ἰδίου Επισκόπου ἀποχισθεὶς, καὶ ἰδίᾳ ἐκκλησιάζων, εἰ μὲν κληρικός ἐστι, καθαιρεθήσεται, ὡς φίλαρχος, εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορισθήσεται. πλὴν ταῦτα διορίζεται γενέσθαι ὁ κανὼν μετὰ πρώτην, δευτέραν, καὶ τρίτην ἐπιφώνησιν. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ϛ'· κανόνα τῆς ἐν Γάγγρᾳ συνόδου, καὶ τὸν ι'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ· τούτῳ τῷ κανόνι καὶ τοῖς λοιποῖς τὰ τοιαῦτα διορίζομένοις οἱ προσβοηθούμενοι οἱ κατὰ χώραν Μητροπολῖται

F

Bals. Et Sacrati & Laici uniuscujusque Civitatis debent subesse Episcopo diœceseos, & cum eo congregari, & in Ecclesia versari, nisi illum ut impium vel injustum condemnarint: tunc enim si ab eo recesserint, eis non imputabitur. Qui autem præter hæc fecerit, & sine ratione à proprio Episcopo abscesserit; & separatim in Ecclesia fuerit, si est quidem Clericus, deponetur ut imperii cupidus: si autem Laicus, segregabitur. Sed Canon quidem hæc esse facienda decernit, post primam, secundam, & tertiam admonitionem. Lege etiam vi. Can. Synodi Gangr. & x. Carth. Hoc Canone, & reliquis qui eadem decernunt, freti Metropolitani provinciales & Episcopi, murmurant adversus eos qui quærunt

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

quærunt ut cruces Patriarchales in suis regionibus figantur, & ideo sæpe quoque nonnulli Imperatoris & Patriarchæ aures obtuderunt, quærentes ut Patriarchalium affigendarum crucium datio auferretur: utpote quòd qui ea quærerent, & de his ad universalem Patriarcham referrent, eorum nullam rationem haberent. Sed non sunt exauditi: & cùm postularent proferri Canones, qui crucium ejusmodi figendarum concessionem permitterent, sanctissimæ Ecclesiæ pars eorum instantiam rejecit per longam non scriptam Ecclesiasticam consuetudinem, quæ pro Canonibus servata est tanto tempore quanti memoria haberi non potest, & in hodiernum usque diem. Nota præsentem Canonem Apostolicum decernentem Clericos ab Episcopis suis impunè discedere, si eos ut impios & injustos condemnent: & hoc novum est injustitiæ. Alioqui autem etiamsi omnium pessimus sit Episcopus aut Sacerdos, non debet quispiam ab eis discedere sed potius credere se per eos sanctificari; nam omnes inquit, (Chrysostomus) Deus non ordinat, sed per omnes operatur. Lege & xiii. Canonem Synodi in templo Sanctorum Apostolorum habitæ, & Chrysostomi interpretationem secundæ epistolæ ad Timotheum.

A καὶ Επίσκοποι, γογγύζουσι κατὰ τῶν ζητούντων σταυροπήγια πατριαρχικὰ εἰς τὰς ἐνορίας αὐτῶν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ πολλάκις τινὲς ὤχλησαν τὰς βασιλικὰς καὶ πατριαρχικὰς ἀκοὰς, ζητοῦντες περιαιρεθῆναι τὴν δόσιν τῶν πατριαρχικῶν σταυροπηγίων· ὡς τῶν ζητούντων αὐτὰ, καὶ ποιουμένων τὴν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀναφορὰν, μηδὲ λόγου ἀξιούντων αὐτούς· ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθησαν· καὶ ταῦτα ζητοῦντες, κανόνας προκομισθῆναι τὴν τῶν τοιούτων σταυροπηγίων ἐκχωροῦντας ἔκδοσιν, ὡς τοῦ μέρους τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας γενναίως ἀποσκευασμένου τὴν τούτων ἔνστασιν, διὰ τῆς μακρᾶς ἐκκλησιαστικῆς ἀγράφου συνηθείας, τῆς ἀντὶ B κανόνων κρατησάσης ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων καὶ μέχρι τοῦ νῦν. Σημείωσαι τὸν παρόντα ἀποστολικὸν κανόνα διοριζόμενον ἀκινδύνως ἀποχίζειν τοὺς κληρικοὺς ἀπὸ τῶν Επισκόπων αὐτῶν, καταγινώσκοντας τούτων ὡς ἀσεβούντων καὶ ἀδικούντων, καὶ ἔστι καινὸν τὸ τῆς ἀδικίας. ἐξ ἑτέρου δὲ τρόπου κἂν χείριστος πάντων ἐστὶν ὁ Επίσκοπος ἢ ὁ ἱερεὺς οὐκ ὀφείλει τὶς ἀποχίζειν ἐξ αὐτῶν, μᾶλλον μὲν οὖν πιστεύειν δι' αὐτοὺς ἁγιάζεσθαι, πάντας γάρ φησιν, ὁ Θεὸς οὐ χειροτονεῖ διὰ πάντων δὲ ἐνεργεῖ· Ἀνάγνωσον καὶ τὸν ιγ'· κανόνα τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συνόδου, καὶ ἀπὸ τῆς πρὸς Τιμόθεον δευτέρας ἐπιστολῆς ἑρμηνείαν τοῦ λόγου.

Alia Interpretatio.

Post præsentis Canonis interpretationem cum aliquot Episcopis verba habens qui contra Patriarchalia murmurabant stauropegia ut scilicet præter Canones in suas diœceses missa, animadverti hæc rectè & Canonicè fieri, & earum regionum Episcopos sine causâ hoc eorum factum reprehendere. A Divinis enim Canonibus nec Metropolitæ, nec Archiepiscopi, nec Episcopi diœcesis constituta est, sed omnia Patriarchis distribuuntur, etiam omnes totius orbis terrarum diœceses, & ideo habent in iis nominum ipsorum relationem ab omnibus qui in ipsis sunt Episcopis. Et hoc manifestum est è sexto & septimo Canone primæ Synodi, & è secundo & tertio Canone secundæ, qui decernunt Alexandrinum pro provinciâ habere totam Ægyptum, Libyam, & Pentapolim: Antiochenum, Cœle-Syriam, Mesopotamiam, Ciliciam; & reliquos Patriarchas alias diœceses: undè etiam ut habentes jura ordinationis in assignatas ipsis diœceses juxta dictorum Canonum sententiam, & examinantes Antistites qui earum curam gerunt, & Canonicè corrigentes, justè & stauropegia in civitates dabunt, & in parœcias, sibi etiam impunè vendicabunt earum Clericos quoties voluerint. Quæ cum ita sint nulli Patriarchæ liceat in alterius Patriarchæ provinciam stauropegia mittere, ut nec Clericum ejus abducere, ne Ecclesiarum jura confundantur.

C

Ετέρα ἑρμηνεία.

Μετὰ τὴν τοῦ παρόντος κανόνος ἑρμηνείαν εἰς λόγους ἐλθὼν μετά τινων ἀρχιερέων γογγυζόντων διὰ τὰ Πατριαρχικὰ σταυροπήγια ὡς δῆθεν ἀκανονίστως ἀποστελλόμενα εἰς τὰς ἐνορίας αὐτῶν, κατενόησα καλῶς καὶ κανονικῶς ταῦτα γίνεσθαι, καὶ μάτην τοὺς ἐγχωρίους Επισκόπους μέμφεσθαι τὴν τούτων ποίησιν. Ἀπὸ γὰρ τῶν θείων κανόνων οὔτε Μητροπολίτου οὔτε Αρχιεπισκόπου οὔτε Επισκόπου ἐνορία ἐδόθη ἀλλὰ τὰ πάντα Πατριάρχαις ἀπενεμήθησαν, καὶ αἱ ὅλαι ἐνορίαι τῆς ὅλης οἰκουμένης, καὶ διὰ τοῦτο ἔχουσιν ἐν D ταύταις τὴν ἀναφορὰν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐν αὐταῖς Επισκόπων· Καὶ τοῦτο δῆλον ἀπὸ τοῦ ϛ'. καὶ ζ'. κανόνος τῆς πρώτης συνόδου καὶ τοῦ β'. καὶ γ'. κανόνος τῆς δευτέρας, διοριζομένων τὸν Αλεξανδρείας ἔχειν ἐνορίαν πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον, τὴν Λιβύην, καὶ τὴν Πεντάπολιν. τὸν Αντιοχείας τὴν κοίλην Συρίαν, τὴν Μεσοποτομίαν, τὴν Κιλικίαν, καὶ τοὺς λοιποὺς Πατριάρχας τὰς ἑτέρας διοικήσεις. ὅθεν καὶ ὡς ἔχοντες δίκαια χειροτονίας εἰς τὰς ἀφορισθείσας αὐτοῖς διοικήσεις, κατὰ τὴν τῶν ῥηθέντων κανόνων περίληψιν, καὶ ἀνακρίνοντες τοὺς διέποντας ταύτας ἀρχιερεῖς, καὶ κανονικῶς διορθούμενοι, δικαίως καὶ σταυροπήγια δώσουσιν εἰς E πόλεις καὶ παροικίας .... ὡσονται δὲ καὶ κληρικοὺς αὐτῶν ὁσάκις θελήσουσιν ἀποκριματίστως. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων οὐδενὶ τῶν Πατριαρχῶν ἐπ' ἀδείας ἔσται εἰς ἑτέρου Πατριάρχου ἐνορίαν ἀποστεῖλαι σταυροπήγια, ἀλλ' οὐδὲ κληρικὸν αὐτοῦ ἁρπάσαι, ἵνα μὴ συγχέωνται τὰ δίκαια τῶν ἐκκλησιῶν.

Zonar. Ordo tam cœlestia, quàm terrestria continet. Ordinis igitur boni rationem decet ubique servari, ab Ecclesiasticis maximè; & Presbyteros, & alios Clericos Episcopo subesse. Quòd si quis Presbyter, nulla in re proprium damnans Episcopum, neque tanquam delinquentem circa religionem, neque tanquam quid aliud agentem præter officium, prætérque justum, sed per ambitionem dominari cupiens illicita conventicula celebrarit, privatim concionans, & altare construens in quo sacrificet, ordine moveri Canon præcipit, & ipsum, & Clericos una cum eo convenientes: excommunicari verò Laïcos. Non autem vult Episcopos ad punitionem præcipites esse. Quapropter è vestigio minimè vult ipsos condemnationi subjicere: verùm, talium conventiculorum magistros tertiò commoneri jubet, ut ab inordinato con-

ΖΩΝΑΡ. Τάξις συνέχει καὶ τὰ οὐράνια, καὶ τὰ ἐπίγεια. δεῖ τοίνυν ἀπαντάχου τὴν εὐταξίαν φυλάττεσθαι, καὶ μᾶλλον παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς ὑπείκειν τῷ Επισκόπῳ. εἰ δέ τις πρεσβύτερος ἐν F μηδενὶ κατεγνωκὼς τοῦ ἰδίου ἀρχιερέως, μήτε ὡς περὶ τὴν εὐσέβειαν σφαλλομένου, μήτε ὡς ἄλλο τι ποιοῦντος παρὰ τὸ καθῆκον καὶ δίκαιον, διὰ φιλαρχίαν δὲ παρασυναγωγὴν ποιήσει, ἰδιαιτάτως ἐκκλησιάζων, καὶ θυσιαστήριον πήξας ἐν τούτῳ ἱερουργεῖ, καθαιρεῖσθαι διατάττεται ὁ κανὼν, καὶ αὐτὸν, καὶ τοὺς αὐτῷ συνερχομένους κληρικοὺς, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀφορίζεσθαι. οὐ ταχεῖς δὲ τοὺς Επισκόπους εἰς κόλασιν εἶναι βούλεται. διὸ οὐδὲ ἀπεντεῦθεν αὐτοὺς τῇ καταδίκῃ ὑπάγειν βούλεται, ἀλλ' ἐκ τρίτου τοὺς παρασυνάγοντας παρακαλεῖσθαι, ἀποστῆναι τοῦ ἀτάκτου ἐπιχειρήματος, ἐμμένοντας δὲ οὕτω καταδικάζεσθαι.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ζεσθαι. τῆς ὃ ἐν Γαγγρᾷ γενομένης συνόδου ὁ ἕκτος κανὼν, A atu desistant: pertinaces autem condemnari. Sextus autem in Gangra factæ Synodi Canon, anathemati subjicit eos qui, non ex Episcopi sententia, extra Ecclesiam catholicam privatim concionantur. Sic autem & decimus Canon Synodi Carthaginensis.

τοὺς ἀπὸ τοῦ καθολικοῦ ἐκκλησίαν ἰδίᾳ ἐκκλησιάζοντας παρὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου, τοῦτο ἀνάθεμα ποιήσας. ὁμοίως ὃ καὶ ὁ δέκατος κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἐξ ἀναιτίου χωρισθεὶς Ἐπισκόπου, καὶ πηγνὺς ἄλλο θυσιαστήριον, μὴ τοὺς δεξαμένους ἔξει τὸ ἐκπίπτον.

Εἴ τις τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου ἀναιτίως κατέγνω, ὡς μήτε πρὸς εὐσέβειαν, μήτε πρὸς δικαιοσύνην προσκρούσαντος, καὶ σύναγωγὸν λαὸν ἰδιάζοντα ποιήσαιτο, καὶ θυσιαστήριον ἕτερον πήξοι, καθαιρείσθω αὐτός τε ὡς φιλάρχου, καὶ οἱ συναγωνισάμενοι αὐτῷ κληρικοί. ταῦτα δὲ γίνεσθαι ὀφείλουσιν, εἰ μὴ ἐπιστρέφοι δὶς καὶ τρὶς τοῦ Ἐπισκόπου τοῦτον παρακαλέσαντος. B

ΚΑΝΩΝ λβ'.

Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὑπὸ Ἐπισκόπου ἢ ἀφωρισμένος, τοῦτον μὴ δέχεσθαι πρὸ ἑτέρου δεχθῆναι, ἀλλ' ἢ παρὰ τοῦ ἀφορίσαντος αὐτόν, εἰ μὴ ἀπὸ κοινοῦ συγκινήσαντος τελευτήσῃ ὁ ἀφορίσας αὐτὸν Ἐπίσκοπος.

ΒΑΛΣ. Τὰ μὲν ἄλλα τοῦ παρόντος κανόνος προδιηρμηνευθέντα ἐν ἑτέροις κανόσι. πῶς δὲ λύεται τοῦ ἀφορισμοῦ ὁ ἀφορισθείς, μετὰ θάνατον τοῦ ἀφορίσαντος Ἐπισκόπου, μαθὲ τὰ νῦν, καὶ εἰπέ, ὅτι ὁ ἀφορισθεὶς ὑπὸ ἀποβεβιωκότος, ἢ ὁ μετ' αὐτὸν Ἐπίσκοπος λύει τὸν ἀφορισμόν, ἢ ὁ τὸν τελευτήσαντα προδιαλαβὼν τοῦτο ἀρχιερεύς, πατριάρχης δηλαδή, ἢ μητροπολίτης, πλὴν μετ' ἐξέτασιν. Ὁ δὲ ἑτέρας παροικίας Ἐπίσκοπον λύειν τὸν ἀφορισθέντα μετὰ τελευτὴν τοῦ ἀφορίσαντος, οὐκ ὀφείλει. C

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τοῦ μὴ δέχεσθαι ἢ λύεσθαι τοὺς ὑπὸ τῶν ἰδίων Ἐπισκόπων ἀφωρισμένους ὑπ' ἄλλων, καὶ ἀνωτέρω εἴρηται· καὶ αὖθις ὃ νῦν αὖθις ἐστὶν ὁ κανὼν διατάττεται. ἐπεὶ δὲ εἰκὸς ἴσως τὸν ἀφορίσαντα, ἢ αἰφνίδιον, ἢ ἐν ἀποδημίᾳ ὄντα θανεῖν, καὶ τὸν ἀφορισθέντα μηδὲν ὑπεύθυνον, ἐπάγει, εἰ μὴ ἀπὸ κοινοῦ συγκινήσαντος τελευτήσῃ ὁ ἀφορίσας αὐτόν. καὶ ἔοικε μὲν ἀφιέναι ὁ κανὼν ἐνταῦθα εἰ τύχῃ τελευτήσας ὁ ἀφορίσας, καὶ ὑπ' ἄλλου δέχεσθαι τὸν ἀφορισθέντα. ἀλλὰ δὲ, ἀφῆκε ἄλλως, ἵνα μὴ ἐξελήφθαι, ἤγουν, ἀφῇ ὑπ' ἄλλου δεχθέντα τῷ ἀρχιερατικῷ ἐξουσίαν τοῦ τελευτήσαντος. ἑτέρας γὰρ παροικίας Ἐπισκόπῳ, λύσαι τὸν ὑπὸ ἑτέρου οὐ δέδοται, εἰ μή που συνοδικὴ ἐξέτασις γένηται, καὶ φανείη μὴ δικαίως ὁ Ἐπίσκοπος ἀφορίσας. τοῦτο γὰρ καὶ ζώντων ἔτι τῶν ἀφορισάντων γίνεσθαι ὑπετέθη. D

ΑΡΙΣΤ. Ἀδεκτος ἑτέροις ὁ ὑπ' ἑτέρου παρόντος ἀφωρισμένος.

Ὁ ἀφορισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ζῶντος τοῦ ἀφορίσαντος αὐτὸν Ἐπισκόπου, οὐδὲ ὑπ' ἄλλου προσδέχεσθαι ὀφείλει.

ΚΑΝΩΝ λγ'.

Μηδένα τῶν ξένων Ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων, ἄνευ συστατικῶν προσδέχεσθαι· καὶ ὑποφερομένων αὐτοῖς, ἀκριβοῦσθαι. Καὶ ἐὰν μὲν ὦσιν κήρυκες τῆς εὐσεβείας, προσδέχεσθαι· Εἰ δὲ μή γε, τὰ πρὸς χρείαν αὐτοῖς ὑπουργήσαντες, εἰς κοινωνίαν αὐτοὺς μὴ προσδέξασθαι. πολλὰ γὰρ καὶ συναρπαγῶν γίνεται.

ΒΑΛΣ. Τὸ δίχα συστατικῶν γραφῶν μὴ προσδέχεσθαι τοὺς ξένους Ἐπισκόπους ἢ πρεσβυτέρους ἢ διακόνους, προδιδάχθημεν. ἀρτίως δὲ ὁρίζεται ὁ κανὼν ἀκριβοῦσθαι

Si quis Presbyter vel Diaconus ab Episcopo sit segregatus, non liceat alii eum suscipere quàm qui ipsum segregavit: nisi fortè mortuus sit Episcopus qui eum segregavit.

Bals. Alia quæ sunt in præsenti Canone, sunt in aliis Canonibus prius exposita. Quomodo autem qui est segregatus, à segregatione absolvitur post mortem Episcopi qui eum segregavit, nunc accipe, & dic, quòd postquam è vivis excessit qui eum segregavit, vel qui succedit ei Episcopus segregationem solvit, vel is primus Antistes qui defunctum præfecit, Patriarcha scilicet, vel Metropolitanus, sed post examinationem. Alterius autem parochiæ Episcopo non permissum est, ut segregatum absolvat post mortem ejus qui segregavit.

Zonar. Superius etiam dictum fuit, ab aliis nec recipi, nec solvi pœnâ debere, quos proprii excommunicarant Episcopi: eadémque rursus ordinat hic Canon. Quoniam autem probabile forsitan est eum qui excommunicârat, vel repentine, vel in peregrinatione interiisse, & excommunicatum in imposita sibi pœna manere, subdit, Nisi casu mortuus est, qui excommunicarat eum. Et hic quidem Canon permittere videtur, si fortè mortuus est is qui excommunicavit, ab alio recipi excommunicatum. Sed illud, ab alio, sic accipitur, hoc est, ab eo, qui vita functi dignitatem pontificalem suscepit. Alterius enim diœceseos Episcopo non conceditur absolvere condemnatum ab alio, nisi fortè synodica fuerit inquisitio, & Episcopus injustè videatur excommunicasse. Nam, viventibus adhuc ipsis Excommunicatoribus, hoc etiam fieri permissum est.

Aris t. *Qui ab aliquo superstite segregatur, ab aliis non est recipiendus.*

Segregatus à proprio Episcopo Presbyter, vel Diaconus, vivente Episcopo qui eum segregavit, non debet ab alio recipi.

Canon XXXIII.

Nullus externorum Episcoporum, vel Presbyterorum, vel Diaconorum, sine commendatitiis recipiatur: his verò allatis, examinentur. Et si fuerint præcones pietatis recipiantur: Sin minùs, iis quæ sunt necessaria, illis exhibitis, ad communionem eos ne admittatis. Multa enim per surreptionem fiunt.

Bals. Sine literis commendatitiis non admitti externos Episcopos, vel Presbyteros, vel Diaconos, antèa didicimus. Nunc autem definit Canon, eos, etiamsi commenda-

mendatitias literas habeant, de pietate debere examinari: & si rectè de fide sentiant, ad communionem admitti: sin secus, ut suspectos recusari: alimentis autem non oportere eos frustrari definitum est. Et hæc quidem præsens Canon. Ex aliis autem Canonibus disces, quòd licèt quidam commendatitias literas afferant, & de fide rectè sentiant, dimissorias nihilominus literas suorum Episcoporum ostendere debent, alioqui sacris operari non permittentur: per commendatitias enim literas eos esse sacratos probatur: licere autem iis in aliena terra sacra peragere, non ex iis, sed ex dimissoriis literis ostenditur. Et ideo, ut est consentaneum, præsens Canon solius communionis meminit, non autem & ministerii, utpote quòd ii qui literas tantum commendatitias habeant, in externa Ecclesia versari non prohibeantur.

A νεως τύτυς περὶ δυσεβείας, καὶ συγκατικὴν ἔχοντας· καὶ ἡ προσδέχεσθαι εἰς κοινωνίαν ὀρθοδόξυς ὄντας, ἢ ἀποστατεῖν ὡς ἀμφιβόλυς· ζητῆν δ' αὐτὺς μὴ ἀπατᾶν θέλοντας. καὶ ὁ μὲν περὶ τύτων κανὼν τῦτο. ἐξ ἑτέρων δ' κανόνων μαθήσῃ, ὅτι κἂν συγκατικά τινες ὑπιφέρωσιν, καὶ οὕτω περὶ τῆν ὀρθοδοξίαν ἀμφίβολοι ὦσιν, ἀλλὰ καὶ ὅτων ἀπολυτικὰς γραφὰς τῶν οἰκείων Επισκόπων ἐμφανίζειν ὀφείλυσιν, εἰ δ μή, ὑ προχωρηθήσον ἱερυργεῖν· ὅ μὲν γὰρ ἱερωθῆναι αὐτὺς ἐκ τῶν συγκατικῶν γραφῶν ἐλέγχει· τὸ δ' ἐκχωρηθῆναι ὅτι ξένης ἱερυργεῖν, οὐκ ἀπὸ τύτων, ἀλλ' ὁπ τῶν ἀπολυτικῶν γραμμάτων δῆλόν ἐστι. διὰ γὰρ τῦτο, ὡς ἔοικε, καὶ ὁ περὶ τῶν κανὼν κοινωνίας μόνης ἐμνήσθη, ὑ μὴν καὶ λῃτυργίας, ὡς τῶν προκομιζόντων συγκατικὰς μόνας γραφὰς ἐκκλησιάζειν ὅτι ξένης μὴ κωλυομένων.

B

Zonar. Sacris initiatos in una diœcesi ministros, discedentes in aliam, Canon sine commendatitiis prohibet excipi. Quòd si commendatitias attulerint, ne tum quidem sine probatione admittere permittit: sed examinare jubet, an sint orthodoxi, (nam qui commendatitiam dedit epistolam, fortè nescit, quòd errarent in fide) & si tales sint eos admittere, iisque communicare. Quòd si dubii, circa recta fidei dogmata videantur, unà cum talibus convictum vitari jubet: attamen iis necessaria benignè suppeditare, & sic missos facere. Eos enim ad vitam necessariis indigentes negligere, & sic dimittere, inhumanum judicatum fuit ab Apostolis, avaritiámque simul arguens eorum, qui eos non receperunt.

C

Ζώναρ. Τὺς ὲν ἑτέρᾳ χώρᾳ ἀποίνας ἑτέρωθεν ἱερωμένυς ἀπαγορεύει ὁ κανὼν χωρὶς συγκατικῶν δέχεσθαι. Εἰ δ καὶ συγκατικὰ ὑπιφέροιεν, ἀλλὰ τότε ἀβασανίστυς προσιέσθαι συγχωρεῖ· ἀλλὰ διακρίνειν εἰ ὀρθόδοξοι εἶεν, ἴσως γὰρ ἠγνόησεν ὁ δὸς τὴν συγκατικὴν ὑπιστολήν, ὅτι σφάλλον) περὶ τὴν πίστιν· καὶ τοιύτυς ὄντας προσδέχεσθαι, καὶ συλκωνωνῆν αὐτοῖς. εἰ δ' ἀμφίβολοι περὶ τὰ ὀρθὰ δόξασι δόγματα, τὴν μετ' αὐτῆς συνδιαγωγὴν παραιτεῖσθαι διακελεύει). χωρεῖν δ τὰ πρὸς χρείαν αὐτοῖς, καὶ ὥτως ἐκπέμπειν. ὃ γὰρ τῆς πρὸς ὃ ζῆν ἀναγκαίων ὑπιδεᾶς ὄντας αὐτὺς παρορᾶν, καὶ ὥτως ἀπολύειν, ἀφιλανθρωπον ἐκρίθη τοῖς ἀποστόλοις, καὶ ἅμα φιλοκτημοσύνην κατηγορῶν, τῶν μὴ προσδεξαμένων αὐτύς.

D

Aristot. *Sacerdos peregrinus sine literis commendatitiis non recipitur. Et profectus examinatur, & ab æquis judicibus admittitur: Sin minus, datis ei ad viam necessariis, dimittitur.*

ΑΡΙΣΤ. Ξένυ. Ιερεὺς δίχα συγκατικῶν ὑ προσδέχεται· καὶ ἑλλιὼν ἐπανακρίνεται), καὶ τῆς ὀρθοτόμων προσίεται)· εἰ δ' ὄ, τὰ πρὸς χρείαν ἐφοδιαζόμενον ἀποπέμπει).

Sine literis commendatitiis non oportet quempiam peregrinum, Sacerdotem excipere. Si commendatiæ autem literæ afferantur, & sic tamen eum examinari oportet. Et si religiosus indubitatè invenitur, recipiatur ille. Si ambigitur autem an sit necne, suppeditentur ei quæ ad expensum sunt necessaria, & dimittatur.

Ἀνὺ συγκατικῶν ὑ δεῖ ξένον ἱερέα προσδέχεσθαι· εἰ δ καὶ συγκατικὰ ἐπιφέρει), δέον αὐτὸν καὶ ὥτως ἐπανακρίνεσθαι· καὶ εἰ μὲν ἀσεβὴς ἀναμφιβόλως εὑρεθῆ, προσίεσθαι τῦτον· εἰ δ' ἀμφιβάλλει), τὰ πρὸς διοίκησιν ἐπιχορηγεῖσθαι αὐτῷ καὶ ἀποπέμπεσθαι.

Canon XXXIV.

Episcopos uniuscujusque gentis nosse oportet eum qui in eis est Primus, & existimare eum ut caput: & nihil facere quod sit magni momenti præter illius sententiam: illa autem sola facere unumquemque quæ ad suam parochiam pertinent, & pagos qui ei subsunt: sed nec ille absque omnium sententia aliquid agat. Sic enim erit concordia, & glorificabitur Deus per Dominum Jesum Christum, & Pater per Dominum in Spiritu Sancto. Pater & Filius & Spiritus Sanctus.

ΚΑΝΩΝ λδ'.

Τὺς Επισκόπυς ἑκάστυ ἔθνυς εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν, καὶ μηδὲν τι περιττὸν ποιεῖν ἄνευ τῆς ἐκείνυ γνώμης· ἐκεῖνα δ μόνα προστάττειν ἕκαστον, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικίᾳ ὑπικαλλῇ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν χώραις. ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιείτω τι, ὥτω γὰρ ὁμόνοια ἔσται, καὶ δοξασθήσεται ὁ Θεὸς διὰ Κυρίυ Ιησῦ Χριστῦ, καὶ ὁ πατὴρ διὰ Κυρίυ ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ὁ πατὴρ καὶ ὁ ὑὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

E

Ordo omnia continet & cælestia & terrestria. Unde & præsens Canon decernit eos qui ordinant, debere honorari ab eis qui sunt ordinati. Hi enim sunt Primi & capita ipsorum; & ideo communi sententia constitutum est, ut quæ ultra illa quæ ad uniuscujusque administrationem pertinent, & ad ecclesiasticam constitutionem spectant, & magni momenti reputantur, non fiant absque sententia primorum. Atque ipsi etiam Primo absque Episcoporum suorum sententia non licet ejusmodi aliquid facere. Sic enim, inquit, quæ est ex Deo concordia & dilectio inter eos conservabitur. Et hæc quidem est Canonis interpretatio. Quod autem ad illa quæ sunt magni momenti attinet, dic, verbi gratia, quòd multæ civitates propter gentium incursionem absque Episcopis manentes, œconomica ratione aliis Episco-

Βαλσ. Τάξις συνέχει πάντα καὶ τὰ ἐπάνια, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπόγεια· ὅθεν καὶ ὁ περὶ κανὼν ὁρίζει) τιμᾶσθαι τὺς χειροτονήσαντας ὑπὸ τῶν χειροτονηθέντων. ἔστι γὰρ εἶσι πρῶτοι, καὶ κεφαλαὶ αὐτῶν· διὸ καὶ ὠφέλιμον κοινῇ γνώμῃ τὰ ἐπέκεινα τῆς δικαιώσεως τῶν ἀγομένων ἑκάστῃ παροικίᾳ, εἰς ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ἀποβλέποντα, καὶ πρεπτὰ λογιζόμενα, μὴ γίνεσθαι χωρὶς γνώμης τῶν πρώτων. καὶ αὖτε ὑ τῶν πρώτων τοιῦτόν τι ποιεῖν ἄνευ γνώμης τῶν Επισκόπων αὐτῶν, οὐκ ἐνεδέχετο. ὅτω γὰρ φησὶν ἡ κτ' θεὸν ὁμόνοια καὶ ἀγάπη συστραφήσεται) μέσον αὐτῶν. καὶ ἡ μὲν ἑρμήνεια τῦ κανόνος. τοιαύτη. Εἰπὲ δ, χάριν τῶν πρώτων, ὅτι πολλαὶ πόλεις διὰ τὴν τῶν ἐθνῶν ὑπιφορὰν ἀνεπισκόπητοι μένουσι, κτ' λόγον οἰκονομίας Επισκόπους ἑτέρους προσαγορεύειν).

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

νατίθεν). Εἰ γοῦν ὁ πρῶτος ὑφ' ὃν αὗται τελοῦσι, δίχα γνώμης τῆς συλλειτουργῶν ἀπῇ τῇ ἀναθέσιν τούτων ποιήσει, αἰτιαθήσεται. τοιαῦτα εἰσι τὰ μείζονα, καὶ περὶ τούτων ὁ κανὼν διορίζει). Ὅ δὲ μὴ πράττειν τι δεῖ πρῶτον ἄνευ τῆς γνώμης τῆς Ἐπισκόπων αὐτοῦ, μὴ εἴπῃς νοεῖσθαι εἰς ἅπαντα τὰ πρὸς τούτου γινέσθαι μέλλοντα, ἀλλ' εἰς μόνα τὰ μείζονα. Εἰ γὰρ τοῦτο εἴπῃς, ὑποδιακονήσει ὁ χειροτονῶν τῷ χειροτονουμένῳ. οὐκ ἐάσει τοίνυν κωλυθέντος πρωτάπασι ποιεῖν τι δίχα γνώμης τοῦ ἑαυτοῦ· ἐκείνων δὲ δεομένων τῆς τοῦ πρώτου παρουσίας εἰς μόνα τὰ μείζονα, ὅπερ ἄτοπον.

A pis attribuuntur. Si ergo Primus sub quo hæ sunt, sine sententia eorum qui sunt ministerii adjutores, hanc attributionem fecerit, reprehendetur. Ejusmodi sunt res magni momenti, & de iis definit Canon. Non posse autem Primum quidquam facere sine sententia Episcoporum suorum, ne dixeris esse intelligenda de omnibus quæ ab illo facienda sunt, sed de iis tantum quæ sunt magni momenti. Si enim hoc dixeris, is qui ordinat, ei qui ordinatur, suberit, cùm is quidem omnino prohibeatur absque sententia eorum qui ei subsunt, aliquid agere: illi verò Primi præsentiâ ad ea tantùm quæ sunt magni momenti opus habeant, quod est ab-
B surdum.

ΖΩΝΑΡ. Ὥσπερ τὰ σώματα μὴ τῷ οἰκείῳ ἐνεργείᾳ ὑγιᾶ σωζόμενα τῆς κεφαλῆς, πλημμελῶς κινοῦνται), ἢ καὶ ἄχρηστά εἰσι παντελῶς, ὅταν καὶ ὁ σῶμα τῆς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὁ πρωτεύων τούτου, καὶ τάξιν πληρῶν κεφαλῆς ὅπου τῆς οἰκείας διατηροῖτο τιμῆς, ἀτάκτως καὶ πλημμελῶς κινηθήσεται). Διὰ τοῦτο ὁ παρὼν κανὼν τὰς ἑκάστης ἐπαρχίας πρώτους Ἐπισκόπους, τοὺς τῆς μητροπόλεων δηλονότι ἀρχιερεῖς, κεφαλὰς ἡγεῖσθαι τῶν τῆς ἄλλων Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, κελεύει, καὶ χωρεῖς ἐκείνων μηδὲν ποιεῖν, ἃ εἰς κοινὴν ἀφορᾷ τῆς ἐκκλησίας κατάστασιν, οἷς ζητήσεις δογματικὰς, οἰκονομίας περὶ σφαλμάτων κοινῶν, καταστάσεις ἀρχιερέων, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἀλλὰ περὶ τούτων ἐκείνῳ συνιόντας συνεξασκεῖσθαι, καὶ ὃ πᾶσιν ἄριστον δόξαν ψηφίζεσθαι. ἕκαστον δὲ τὰς τῆς ἰδίας ἐκκλησίας δίκαιον, καὶ τῆς ὑποκειμένων αὐτῷ χωρῶν πράττειν ἐξεργάζοντας καθ' ἑαυτούς. πλὴν ἀλλ' οὐδὲ τῷ πρώτῳ Ἐπισκόπῳ συγχωρεῖ τῇ τιμῇ καταχρώμενον, εἰς ὑπεροψίαν ταύτην ἀμείβειν, καὶ ἀνατείνειν. καὶ χωρὶς γνώμης κοινῆς τῆς οἰκείων συλλειτουργῶν ποιεῖν τι τῆς εἰρημένων, ἢ τῆς ὁμοίων αὐτοῖς. βούλεται γὰρ ὁμονοεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ συνδεδέσθαι τῷ τῆς ἀγάπης δεσμῷ, καὶ ὑποτύπωμα πρὸς ἀγάπην τε, καὶ ὁμόνοιαν τοῖς ὑπ' αὐτοὺς εἶναι κλήροις τε, καὶ τοῖς πλήθεσιν. ἵν' ὕπως δοξάζηται ὁ θεὸς, κατὰ τὸ εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν τὴν λέγουσαν, λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. δοξασθήσεται δὲ ὁ θεὸς διὰ τοῦ κυρίου ὡς ἐκείνου τὸ ὄνομα αὐτοῦ φανερώσαντος τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὴν ἀγάπην νομοθετήσαντος. ἐν ἁγίῳ δὲ δοξασθήσεται πνεύματι· διὰ τοῦτο γὰρ οἱ ἀπόστολοι ἐσοφίσθησαν, καὶ τὰ ἔθνη ἐδίδαξαν.

Zonar. Quemadmodum corpora, dum caput sanam vim suam minimè conservat, malè moventur, aut omnino sunt inutilia: sic etiam corpus Ecclesiæ, si non, qui ei præest, & ordine certo munus implet capitis, in suo conservetur honore, intemperanter & inconditè commovebitur. Propterea, præsens Canon Primos cujusque provinciæ Episcopos, Metropolitanos videlicet Archiepiscopos, aliorum per eam provinciam Episcoporum caput existimari jubet; ac sine illis agere nihil, quod Ecclesiæ statum communem respiciat: cujus-
C modi sunt, Dogmaticæ quæstiones, super erratis communibus dispositiones, Pontificum constitutiones, & quæ sunt ejusmodi. De istis autem ad eum convenientes consultare, & quod omnibus optimum videatur determinare: unumquemque verò, prout ipsi visum fuerit, Ecclesiæ propriæ, subditorúmque sibi locorum peculiariter administrationem gerere. Sed ne primo quidem Episcopo concedit, ut honore abutens hunc mutet in dominium, & uni sibi potestatem arroget: modóque dictorum, vel similium quid agat sine communi suorum Consacerdotum sententia. Vult enim Pontifices consentire, charitatisque vinculo colligari: & ex-
D emplum esse Clero sibi subjecto, populóque, dilectionis, & concordiæ. Ut sic Deus glorificetur secundum evangelicam doctrinam dicentem, Luceat lux vestra coram hominibus, ut opera vestra bona videant, & glorificent patrem vestrum, qui in cœlis est. Glorificabitur verò Deus per Dominum, quum suum nomen ille manifestat hominibus, legéque latâ præcipit charitatem. Sed, & glorificabitur in Sancto Spiritu: Nam per hunc Apostoli sapienter edocti fuerunt, & gentes docuerunt.

E

ΑΡΙΣΤ. Δίχα τοῦ πρώτου αὐτῶν ποιοῦσιν οὐδὲν οἱ Ἐπίσκοποι εἰ μὴ τὰ τῆς παροικίας αὐτοῦ ἑκάστου· καὶ ὁ πρῶτος ἄτερ ἐκείνων οὐδὲν, διὰ τὴν ὀφειλομένην ὁμόνοιαν.

Arist. *Absque Primate suo nihil agunt Episcopi, nisi quisque ea quæ sunt suæ paræciæ. Sed nec Primus aliquid agit sine illis, propter debitam concordiam.*

Οὔτε οἱ Ἐπίσκοποι ἔτε οἱ μητροπολίται χωρὶς γνώμης τοῦ αὐτῶν πρώτου ὀφείλουσί τι περιττὸν πράττειν, οἷς Ἐπισκόπους ψηφίζεσθαι, πρὸς δογμάτων νέων ζητεῖν, ἢ ἐκποιήσεις ἐκκλησιαστικῶν τινων ποιεῖσθαι, εἰ μὴ τὰ ὑπερβάλλοντα τὴν ἑκάστου παροικίαν, καὶ τὰ τοῦ αὐτοῦ χωρία. Ἀλλ' οὐδὲ ὁ πρῶτος ἄνευ γνώμης αὐτῶν δύναταί τι τοιοῦτον ποιεῖν· οὕτω γὰρ ὁ τῆς ὁμονοίας ὅρος τηρηθήσεται).

Nec Episcopi nec Metropolitæ sine sententia Primatis sui debent aliquid magni momenti facere, ut Episcopos eligere, in nova dogmata quærere, vel alienationes Ecclesiasticorum ullorum facere, sed tantum ea quæ spectant ad cujusque paroeciam, & ad loca sibi subjecta. Sed nec Primus absque eorum
F sententiâ potest aliquid ejusmodi facere. Sic enim concordiæ terminus conservabitur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon XXXV.

Episcopus ne audeat extra suos fines facere ordinationes in urbibus & pagis sibi non subjectis: sin autem hoc fecisse convictus fuerit, præter eorum sententiam qui tenent urbes illas vel pagos deponatur & ipse, & ii quos ordinavit.

Bals. Extra diœcesin prohibitum est ordinare: & eum qui ejusmodi quicquam fecerit, præter voluntatem Episcopi illius regionis, Canon deponit una cum eo qui ordinatur. Hoc autem fiet etiam in Primates, qui in suorum Episcoporum diœcesi celebraverint præter eorum sententiam. Lege etiam Antioch. Syn. Can. xiii. & xxii. & ii. Syn. Can. ii. Et hæc quidem de ordinationibus, reliquisque sacris actibus, qui intra sacrarium fiunt. Si quis autem extra diœcesin characterem dederit, vel aliquid aliud fecerit quod non sit ex iis quæ sint intra Sacrum tribunal, aliquo alio modo prout Synodo videbitur, cum puniendum dicunt nonnulli. Quære etiam xvi. Canon. Sanctorum Apostolorum.

Zonar. Et hic etiam Canon positus est ad unionis, ordinisque boni conservationem. Et nullum permittit ad alterius diœcesin abeuntem creare sacrorum ministros absque sententia & permissione Pontificis illius regionis. Sed nec ipsi totius provinciæ Metropolitæ licet ad alicujus eorum, qui sub se sunt, Episcoporum fines proficisci, prætérque legem quid agere, quod ad Pontificis munus pertineat. Deponi námque mandat & eum, qui sic ordinavit, simul & ordinatum. Synodus etiam Antiochensis hoc ita constituit in xiii. & in xxii. Canone, similiter & Oecumenica secunda Synodus in Canone ii.

Arist. *Extra proprios terminos non est ordinandum. Qui autem præter sententiam eorum qui ibidem degunt, Sacros ordines ullibi peragit, ipse pro non ordinato habeatur simul cum eo qui ab ipso ordinatur.*

Non debet quispiam Episcoporum extra proprios terminos quempiam ordinare: qui autem hoc fecerit præter sententiam Episcopi qui loco præest, deponitur, & ipse & is qui ab eo ordinatur.

Canon XXXVI.

Si quis ordinatus Episcopus non suscipiat ministerium & curam populi sibi commissam, sit segregatus donec eam susceperit: similiter & Presbyter, & Diaconus. Sin autem profectus non susceptus fuerit, non sua quidem voluntate, sed propter populi improbitatem, ipse maneat Episcopus, Clerus autem civitatis segregetur, quòd ejusmodi insolentis populi correctores non fuerint.

Bals. Nonnulli χειροτονίαν hîc pro electione acceperunt, dixerúntque se mirari quomodo nonnulli nunc temporis ad Ecclesias electi, recusant. Præstantissimus autem Zonaras Canonem exponens accepit χειροτονίαν pro manuum impositione, & etiam pro electione. Ego verò rectè habere animadverti, si χειροτονία hoc in loco accipiatur pro impositione manuum. Meminit enim Presbyterorum & Diaconorum, qui ex more qui olim servabatur, mittebantur in alias regiones; ut docerent populum. Diaconos autem ordinari quidem, id est, characterem accepisse, didicimus: eligi autem non audivimus, sicut eliguntur Episcopi, & olim etiam Sacerdotes, ut dicit Canon xiiii. Syn. Laodicenæ. Decernit itaque præsens Canon; si quis Episcopus, vel Presbyter vel Diaconus, ad docendum pertinentem manuum impositionem acceperit, & suum munus non impleat, segregetur, donec eò ire statuerit quò jussus est. Sin autem cum accessisset, non susceptus fuerit, propter improbitatem populi regionis, Clerus

ΚΑΝΩΝ λέ.

Ἐπίσκοπον μὴ τολμᾶν ἔξω τῆς ἀυτῦ ὅρων χειροτονίας ποιεῖσθαι, εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ πόλεις ἢ χώρας· εἰ δὲ ἐλεγχθείη τοῦτο πεποιηκὼς παρὰ τὴν τῶν κατεχόντων τὰς πόλεις ἐκείνας ἢ τὰς χώρας γνώμην, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς, καὶ οὓς ἐχειροτόνησεν.

ΒΑΛΣ. Παρ' ἐνορείαν χειροτονῆν κεκωλυμένον ἐστί. καὶ τί τοιοῦτόν τι ποιοῦντα, παρὰ γνώμην τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου, καθαιρεῖ ὁ κανὼν σὺν τῷ χειροτονουμένῳ· τοῦτο δὲ ἔσεσθαι καὶ εἰς τοὺς πρώτους λειτουργήσαντας εἰς ἐνορείαν Ἐπισκόπων αὐτῶν παρὰ γνώμην τούτων. καὶ ἀνάγνωθι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα ιγ'. καὶ κβ'. καὶ τῆς β'. συνόδου κανόνα β'. καὶ ταῦτα μὲν περὶ χειροτονιῶν, καὶ λοιπῶν ἱεροπραξιῶν τῶν ἐντὸς τοῦ βήματος. εἰ δέ τις τῶν ἐνορείαν συμφωνήσεται, ἢ ἕτερόν τι πραγματεύσεται μὴ ὂν ἀπὸ τῶν ἐντὸς τοῦ βήματος, ἄλλως πως κινῶν ὃ δοκῶν τῇ συνόδῳ, κολάζεσθαι τοῦτον λέγουσί τινες. ζήτει καὶ τὸ ις'. κανόνα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν περὶς τὴν συντήρησιν τῆς ὁμονοίας, καὶ τῆς αὐταξίας ἐκπέφηνε· καὶ οὐδένα πρόσεισι χωρεῖν εἰς ἑτέραν ἐνορείαν ἀπιόντα χειροτονεῖν ἄνευ γνώμης καὶ πρόσκλησεως τοῦ τῆς χώρας ἐκείνης ἀρχιερέως. οὐδὲ γὰρ αὐτῷ τῷ μητροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας ἔξεστιν εἰς ἐνορείαν τινὸς τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόπων ἀπιέναι, καὶ τελεῖν ἀρχιερατικόν τι φερόμιον. καθαιρεθήσεται γὰρ φερωνύμως τὰ ὕπερ χειροτονήσαντα, καὶ αὐτὸν τὰ κεχειροτονημένον. καὶ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου ἐν τούτοις ὅρισται κανόνι, καὶ ἐν κβ'. ἡ δευτέρα οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐν δευτέρῳ κανόνι.

Arist. Μὴ χειροτονεῖν ὑπερόρια· ὁ δὲ παρὰ γνώμην τῶν ἐγχωρίων ἐπιτελῶν, μετὰ τοῦ τελουμένου ἀτέλεστος.

Οὐκ ὀφείλει τις τῶν Ἐπισκόπων ἔξωθεν τῶν ἰδίων ὅρων χειροτονεῖν τινα. ὁ δὲ τοῦτο ποιῶν παρὰ γνώμην τοῦ κατὰ χώραν Ἐπισκόπου καθαιρείσθω, καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθείς.

ΚΑΝΩΝ λς'.

Εἴ τις χειροτονηθεὶς Ἐπίσκοπος, μὴ καταδέχοιτο τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν φροντίδα τοῦ λαοῦ τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ, τοῦτον ἀφορισμένον τυγχάνειν, ἕως ἂν καταδέξηται· ὡσαύτως καὶ πρεσβύτερον καὶ διάκονον. εἰ δὲ ἀπελθὼν, μὴ δέχηται, ἢ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, ἀλλὰ παρὰ τὴν τοῦ λαοῦ μοχθηρίαν, αὐτὸς μενέτω Ἐπίσκοπος, ὁ δὲ κλῆρος τῆς πόλεως ἀφοριζέσθω, ὅτι τοιούτου λαοῦ ἀνυποτάκτου παιδευταὶ οὐκ ἐγένοντο.

ΒΑΛΣ. Τινὲς ὧδε τὴν χειροτονίαν ἀντὶ ψήφου εἰλήφασι. καὶ εἶπον θαυμάζειν πῶς ἀπαιτοῦνται σήμερον οἱ ψηφισθέντες εἰς ἐκκλησίας. ὁ δὲ ὑπάρχων Ζωναρᾶς ἑρμηνεύων τὸν κανόνα, ἐξελάσετο τὴν χειροτονίαν καὶ εἰς χειροθεσίαν, καὶ εἰς ψῆφον· ἐμοὶ δὲ ἐξ ὀρθοῦ κατενοήθη χειροτονίαν ὀνταῦθα εἰπεῖν τὸν κανόνα, τὴν χειροθεσίαν. μέμνηται γὰρ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἀποστελλομένων κατὰ τὰ πάλαι κρατοῦν, εἰς ἑτέρας χώρας, χάριν τοῦ διδάσκειν τὸν λαόν. Διακόνους μὲν χειροτονεῖσθαι μὲν, τοῦτ' ἔστι σφραγίζεσθαι, ἐμάθομεν. ψηφίζεσθαι δὲ οὐκ ἠκηκόαμεν, ὥσπερ ψηφίζονται οἱ Ἐπίσκοποι καὶ κατὰ τὰ παλαιὸν καὶ ἱερεῖς, καθὼς φησιν ὁ ιγ'. κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ πρὸ τούτου κανὼν, εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος χειροθεσίαν δέξηται διδασκαλικὴν καὶ οὐκ ἀποπληροῖ τὴν διακονίαν αὐτῷ, ἀφορίζέσθω μέχρις ἂν καταδέξηται ἀπελθεῖν ἔνθα ὠρίσθη. εἰ δὲ καὶ ἀπελθὼν μὴ προσδεχθῇ διὰ μοχθηρίαν τοῦ κατὰ χώραν λαοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

λαῦ, ὁ κληρ. μὲν, κὴ μὴ ἡμάρτηκεν αἴτιος τῆς κακῆς, ἀφορι- A
σθήσεται, ὡς μὴ παιδεύων τὸν ἄτακτον λαόν. ὁ δὲ Ἐπίσκοπος ἔχει τὴν οἰκείαν ἀξίαν. σημείωσαι οὖν πῶς τιμωρεῖται ὁ κληρ. διὰ τὴν ἀπαιδευσίαν τοῦ κοινολαΐτου· κὴ ἀνάγνωθι τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου κανόνα ιή. τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ κανόνα ιζ. ιή. τῷ πρὸς Δόμνον ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, τὸν πρώτης κὴ δευτέρας Συνόδου τὸν ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανόνα ις'. τὸν ζ. Συνόδου κανόνα β'. κὴ τὸν ἐν Χαλκηδόνι κανόνα κθ'.

ΖΩΝΑΡ. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος· τοῦτο δὴ καὶ ὁ παρὼν κανὼν διαταττεται· καὶ γὰρ εἰς προεστῶτα λαοῦ κεκλημένον μὴ ἀντιτείνειν διακελεύεται, ἀλλὰ καταδέχεσθαι τὸ θεῖον λειτούργημα, καὶ πιὼ τοῦ λαοῦ προεστῶτι, ἢ ἀντιλέγοντα, καὶ μὴ ἀπόντα, ἀφωρισμένον εἶναι· τὰ αὐτὰ δὲ καὶ περὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων. εἰ δὲ ὁ μὲν Ἐπίσκοπος ἀπέλυσεν εἰς τὴν ἐγχωρίσασαν αὐτὸν, ὁ δὲ τῆς παροικίας ἐκείνης λαὸς οὐκ ἐδέξατο αὐτὸν δι' οἰκείαν ἀνυποταξίαν, καὶ ἀναίδειαν, ἀλλ' οὐδὲ διά τινα αἰτίαν τοῦ Ἐπισκόπου ἔγκλητον, ὁ μὲν Ἐπίσκοπος μένοι ἂν τῇ οἰκείᾳ ἀξίᾳ, τῆς ἀξίας δηλαδὴ, ὁ δὲ κληρ. τῆς παροικίας ἐκείνης ἀφορισθήσεται, ὅτι τὸν ἀνυπότακτον λαὸν ἐκεῖνον οὐκ ἐπαίδευσεν. ὅρα τοίνυν, οἵους ὁ κανὼν βούλεται εἶναι τοὺς κληρικοὺς, ὑ πεπαιδευμένους μόνον, ἀλλὰ καὶ διδακτικοὺς, καὶ ἄλλους δυναμένους παιδεύειν, κὴ σωφρονίζειν· ἀνάγνωθι τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου κανόνα ιζ. κὴ. ιή. κὴ τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ ιή.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ νεοφώτιστος εἰ δυσανακτῇ περὶ τὸ ἐγχείρημα, ἀφορίζεται μέχρις ἂν καταδέξηται· εἰ δὲ διὰ τὸν λαὸν μὴ δεχθείη, ὁ κληρ. ἀφορίζεται, ὅτι μὴ τὸν ὄχλον πεπαίδευκεν, ὁ δὲ ἔστιν Ἐπίσκοπος.

Ὁ νεωστὶ χειροτονηθεὶς Ἐπίσκοπος, εἰ μὴ πείθεται ἀναδέξασθαι τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ φροντίδα τοῦ λαοῦ, ἀφωρισμένος ἔσω, ἕως ἂν καταδέξηται. εἰ δὲ ἀπελθὼν ἀπὸ τοῦ λαοῦ μὴ δεχθῇ, μὴ διὰ πλῆσμα οἰκεῖον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκείνων μοχθηρίαν, μενέτω μὲ Ἐπίσκοπος, ὁ δὲ κληρ. ἀφορίζεσθω, ὡς μὴ παιδεύσας τὸν ἀνυπότακτον λαόν.

ΚΑΝΩΝ λζ'.

Δεύτερον τοῦ ἔτους Συνόδους γινέσθω τῶν Ἐπισκόπων, κὴ ἀνακρινέτωσαν ἀλλήλους τὰ δόγματα τῆς εὐσεβείας, κὴ τὰς ἐμπεπτώκυίας ἐκκλησιαστικὰς ἀντιλογίας διαλυέτωσαν· ἅπαξ μὲν, τῇ τετάρτῃ ἑβδομάδι τῆς πεντηκοστῆς· δεύτερον δὲ, ὑπερβερεταίου δωδεκάτῃ.

ΒΑΛΣ. Διὰ τὰ ἐμπεπτώκοντα κατὰ χώρας ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, ἀναγκαῖον ἐλογίσθη τοὺς Ἐπισκόπους ἑκάστης ἐπαρχίας Συνέρχεσθαι τῷ προέδρῳ αὐτῶν, ἐφ' ᾧ λύειν τὰ ἀμφίβολα· κὴ ὁ μὲν πρώτων κανὼν, κὴ ὁ κα'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, κὴ ὁ ε'. τῆς ἐν Νικαίᾳ δὶς τοῦ ἔτους λέγουσι γίνεσθαι τὰς Συνόδους τῶν Ἐπισκόπων. ἡ δὲ ς'. Σύνοδος, κὴ ἡ ἐν Νικαίᾳ ὁ δεύτερον, ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐνόησαν Συνέρχεσθαι τοὺς Ἐπισκόπους· ὡσαύτως κὴ τὸ κ'. κὴ τὸ κβ'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ τρίτου βιβλίου τῆς βασιλικῆς νεαρὰ οὖσα Ἰουστινιάνου, ἅπαξ τοῦ ἔτους φασὶ τὰς Συνόδους γίνεσθαι· ὑπερβερεταῖος δὲ ὁ Οκτώβριός ἐστι μήν. ζήτει κὴ τοῦ πρόντος Συντάγματος τίτλου ἡ. κεφ. ἡ.

ΖΩΝΑΡ. Διὰ τὰς ἐμπεπτώσας περὶ δογμάτων ἀμφιβολίας, κὴ ἐκκλησιαστικὰς ἑτέρας αἰτίας, κὴ τοὺς παρὰ τῶν Ἐπισκόπων ἀφορισμοῖς ὑποβαλλομένους, εἰ αἰτιῶνται τοὺς ἀφορίσαντας, ἀναγκαῖον ἐκρίθη τοῖς ἱεροῖς ἀποστόλοις, τὰς ἑκάστης ἐπαρχίας Ἐπισκόπους, Συνέρχεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, κὴ κοινοῦσθαι ἀλλήλοις τὰς γινομένας ἀμφιβολίας, κὴ λύειν πάντας· καιρὸς δὲ τῶν ἐτησίων Συνόδων τούτων

quidem, licet non fuerit auctor mali, segregabitur, ut qui insolentem populum non erudiat. Episcopus autem statum suum integrum habet. Nota ergo quomodo Clerus punitur propter populi insolentiam. Et lege Ancyr. Syn. Can. xviii. Antioch. Can. xvii. & xviii. epistolam Sancti Cyrilli ad Domnum: primæ & secundæ Syn. quæ habita est in templo sanctorum Apostolorum Can. xvi. septimæ Synod. Canon. ii. & Chalcedon. Can. xxix.

ZONAR. Parete iis, qui præsunt vobis, & subjecti estote, divinus ait Apostolus. Hoc etiam præsens Canon instituit. Illum enim qui vocatur ad populi regimen non reluctari, sed munus hoc divinum, populique præsidentiam recipere mandat; contradicentem vero & non abeuntem excommunicatum esse. de Presbyteris etiam, atque Diaconis eadem. Si vero se contulerit Episcopus in eam civitatem, quæ forte sibi contigit, illius autem parœciæ populus eum non excepit, non ob aliquam Episcopi vituperabilem causam, sed propter ipsius populi, qui subjici non vult, inobedientiam, & impudentiam: in proprio quidem manebit Episcopus honore, dignitate videlicet: illius vero parœciæ Clerus ab Ecclesiæ communione segregabitur, quod inobsequentem illum populum non docuerit. Ipse videas igitur, quales Canon vult esse Clericos: non solum doctos, verumetiam aptos natos ad docendum, qui possint, alios docere, modestosque reddere. Lege Synodi Antiochensis Canonem xvii. & xviii. & Ancyranæ xviii.

ARIST. *Qui recens designatur, si gravetur munus ei demandatum segregatur, donec susceperit: si autem à populo non receptus fuerit, segregatur Clerus quod plebem non docuit. Hic autem manet Episcopus.*

Episcopus recenter ordinatus, si non persuadeatur suscipere curam populi sibi commissam, segregetur donec susceperit. Si abiens autem, à populo non receptus fuerit, non propter suum delictum, sed propter istorum improbitatem, ipse quidem manet Episcopus, Clerus autem segregatur, utpote qui immorigerum populum non docuit.

CANON. XXXVII.

Bis in anno fiat Episcoporum Synodus, & inter se examinent decreta religionis, & incidentes ecclesiasticas controversias dirimant: semel quidem quarta hebdomade Pentecostes: iterum autem Hyperberetæi duodecimo.

BALS. Propter ecclesiasticas, quæ in regionibus incidunt quæstiones, necessarium visum est Episcopos uniuscujusque provinciæ, cum ipsorum Primate convenire, ut quæ sunt dubia solvantur. Et præsens quidem Canon, & xxi. Antioch. Syn. & v. Nicenæ, bis in anno jubent fieri Episcoporum Synodos: sexta vero Synodus, & Nicena secunda Synodus semel in anno Episcopos convenire decrevêrunt. Similiter & xx. & xxi. cap. primi tit. iii. lib. Basilic. quæ est Justiniani Novella, dicit Synodos debere fieri semel in anno; Hyperberetæus autem est mensis October. Quære & præsentis operis tit. viii. cap. viii.

ZONAR. Ob incidentes de dogmatis controversias, & alias Ecclesiasticas causas, propter illos etiam, qui sunt ab Episcopis excommunicationi subjecti, si suos excommunicatores accusent, à sacris Apostolis judicatum est necessarium, ut uniuscujusq; provinciæ convenirent Episcopi simul, bis in anno: & invicem communicarent, quæ oborirentur controversias, illasque dirimerent. Istarum vero duarum Synod. anniversariarum tempora, præsens

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

quidem Canon, & Antiochensis Synodi Canon xxi. quartam hebdomadem post Pascha definiunt, & Autumni tempus, hoc est, Octobrem, qui dicitur Hyperberetæus. Primæ vero Nicænæ Synodi Canon v. unam fieri præcipit ante Quadragesimam, & reliquam circa tempus Autumni. Quare visum in descriptione Canonum pro Quinquagesima per oblivionem transcriptum fuisse, Quadragesimam. Sed ea causa, quam Nicænus Canon adducit, neminem patitur hoc arbitrari, dicens, Una quidem ante Quadragesimam, ut omni sublata simultate, donum sanctè offeratur Deo. De temporibus igitur sic dissentiunt. Duos attamen locales conventus unoquoque anno fieri constituunt. Oecumenica verò sexta Synodus, & secunda Nicæna semel in anno Episcopos congregari sanciunt, ob viæ tum molestias tum sumptus. Nunc autem harum Synodorum magnus est ubique contemptus.

ARIST. *Bis singulis annis conveniant Episcopi, propter negotia, & dogmata: primò quidem quarta pentecostes hebdomade, secundò vero Octobris Duodecimo.*

Hic Canon nunc contrahitur. Octavus enim Canon sextæ Synodi & sextus Synodi Nicænæ secundæ, semel in anno Synodos Episcoporum in quàque provinciâ fieri præcipiunt, inter Pascha & mensem Octobrem.

CANON XXXVIII.

Omnium rerum ecclesiasticarum Episcopus curam gerat, & eas administret tanquam Deo intuente. Ne liceat autem ex eis aliquid sibi vendicare, vel propriis cognatis, quæ Dei sunt largiri. Si autem sint pauperes, ut pauperibus suppeditet, sed non eorum prætextu vendat quæ sunt Ecclesiæ.

BALS. Eos quibus à gratiâ Sancti Spiritus credita est animarum administratio, absurdum visum est reddere rationem rerum Episcopatus; sed tanquam intuente, inquit, Deo ea administrent, prout eis visum fuerit. Cum autem dicat quispiam, Si hoc datum fuerit, vendet Episcopus ea quæ sunt Ecclesiæ, & ea suis cognatis elargiendo dissipabit: subjungit Canon, non licere Episcopo ea ad gratiam dare suis cognatis, vel vendere. Ex reditibus autem Ecclesiæ posse eum quæ sunt utilia & necessaria auferre, & cognatis suis, si sint pauperes, quæ sunt ad vitam necessaria suppeditare visum est. Justiniani autem Novella cxx. seu thema tertium cap. 15. secundi tituli v. libri Basilic. hæc dicit præcisè: Oeconomis autem, & administratoribus, & chartulariis sacrosanctorum domorum ubicunq; sunt, & eorum parentibus, & filiis, & aliis vel genere vel affinitatis jure conjunctis, locationes, vel emphyteuses, vel emptiones, vel hypothecas rerum immobilium, quæ ad eas sacrasanctas domos pertinent, subire, vel per se vel per interpositam personam, sicut & iis qui sunt in Imperiali civitate, eisdem pœnis prohibemus. Si vis autem scire quæ sunt pœnæ, quære v. thema ejusdem tit. & libri, quod ea persequitur, & sic apertè infert: Scientibus ipsis quod si tale quid factum fuerit, hoc quoque erit irritum, & omnes eorum facultates, & eorum qui accipiunt, & œconomorum, & chartulariorum, & administratorum, quibus dicto modo conjunguntur, ad sacrosanctam domum, ex qua rem accipiunt, post eorum mortem redire jubemus. Colligens ergo dic quod ex Canone & ex Novella non solum ad gratiam, sed nec ullo alio modo licet Episcopo, vel œconomo, vel ulli ex prius enumeratis in cognatos suos transferre Ecclesiarum vel sacrosanctarum domorum immobilia.

A τῶν διττῶν, ὁ πρῶν κανὼν, καὶ ὁ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου κά. κανὼν τὴν τετάρτην ἑβδομάδα τὴν μετὰ τὸ πάσχα ὁρίζουσι, καὶ τὸν τοῦ μετοπώρου καιρὸν, ἤγουν, τὸν ὀκτώβριον· ὅπερ γὰρ ὁ ὑπερβερεταῖος. ὁ δὲ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου τῆς πρώτης πέμπτος κανὼν, πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς τὴν μίαν γίνεσθαι διατάττεται· τὴν δὲ λοιπὴν, περὶ τὸν τοῦ μετοπώρου καιρόν· ἔδοξεν οὖν ἂν ἐν ταῖς μεταγραφαῖς τῶν κανόνων, ἀντὶ τῆς πεντηκοστῆς κατὰ λήθην γραφῆναι τεσσαρακοστήν. Ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἐᾷ λογίσασθαί τινα ἡ αἰτία ἣν ἐπάγει ὁ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου κανὼν λέγων, ἡ μὲν μία πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς, ἵνα πάσης μικροψυχίας ἀναιρουμένης, τὸ δῶρον καλῶς προσφέρηται τῷ θεῷ. περὶ μὲν οὖν τῶν καιρῶν οὕτω διαφέρονται· δύο δὲ συνελεύσεις ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ διατυποῦσι γίνεσθαι τοπικάς· ἡ δὲ οἰκουμενικὴ ἕκτη σύνοδος, καὶ ἡ ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ συνέρχεσθαι τοὺς Ἐπισκόπους διατάττονται, διά τε τὴν συντριβὴν, καὶ τὰ τῆς ὁδοῦ ἀναλώματα· νῦν δὲ πάντη, τὸ τῶν συνόδων τούτων καταπεφρόνηται.

ΑΡΙΣΤ. Δὶς κατ' ἔτος οἱ Ἐπίσκοποι συνίτωσαν διὰ τὰ πράγματα καὶ τὰ δόγματα. πρῶτα μὲν τῇ τετάρτῃ τῆς πεντηκοστῆς ἑβδομάδος· τῇ δὲ ὑπερβερεταίου δωδεκάτῃ τὸ δεύτερον.

Οὗτος ὁ κανὼν συνεστάλη· Ὁ γὰρ ὄγδοος κανὼν τῆς ἕκτης Συνόδου, καὶ ὁ ἕκτος τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον, ἅπαξ τῶν ἐνιαυτοῦ C διαγορεύουσι τὰς Συνόδους τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων γίνεσθαι, ἀναμεταξὺ τοῦ πάσχα, καὶ τοῦ ὀκτωμβρίου μηνός.

ΚΑΝΩΝ λη'.

Πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ Ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα, καὶ διοικείτω αὐτὰ ὡς τοῦ θεοῦ ἐφορῶντος· μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαί τι ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενέσιν ἰδίοις τὰ τοῦ θεοῦ χαρίζεσθαι· εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχορηγείτω ὡς πένησιν, ἀλλὰ μὴ προφάσει τούτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπωλείτω.

ΒΑΛΣ. Τοὺς ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ παναγίου πνεύματος D ἐμπιστευθέντας τὴν τῶν ψυχῶν οἰκονομίαν, ἄτοπον ἐλογίσθη λογοπραγεῖσθαι χάριν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐπισκοπῆς, ἀλλ' ὡς ἐφορῶντος τοῦ θεοῦ διοικείτωσαν φησὶ ταῦτα, κατὰ τὸ δόξαν αὐτοῖς. ὥς τινος δὲ εἰπόντος ὡς εἰ δοθείη τοῦτο, ἀπεμπωλήσει ὁ Ἐπίσκοπος τὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ διασκορπίσει αὐτὰ πρὸς τοὺς οἰκείους συγγενεῖς, ἐπάγει ὁ κανὼν, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν Ἐπίσκοπον διδόναι ταῦτα κατὰ χάριν πρὸς τοὺς συγγενεῖς τούτου, ἢ πιπράσκειν· ἐκ δὲ τῶν προσόδων τῆς ἐκκλησίας ἀποφέρεσθαι τοῦτον τὰ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα, καὶ τοῖς συγγενέσιν ἐνδεέσιν οὖσι, τὰ πρὸς ζωάρκειαν χορηγεῖν δέδοκται. ἡ μέντοι ρκ'. Ἰουστινιάνειος νεαρὰ, ἤτοι θέμα γ'. τοῦ ιέ. E κεφ. τοῦ β'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν φησὶ ταῦτα ῥητῶς. τοῖς δὲ οἰκονόμοις καὶ διοικηταῖς καὶ χαρτουλαρίοις τῶν ὁπουδήποτε ὄντων εὐαγῶν οἴκων, καὶ τοῖς αὐτῶν γονεῦσι τε, καὶ παισὶ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ἢ κατὰ γένος, ἢ κατὰ γαμικὸν δίκαιον αὐτοῖς συναπτομένοις, μισθώσεις ἢ ἐμφυτεύσεις ἢ ἀγορασίας ἢ ὑποθήκας πραγμάτων ἀκινήτων τοῖς αὐτοῖς εὐαγέσιν οἴκοις προσηκόντων, ὑπεισιέναι, ἢ δι' ἑαυτῶν, ἢ διὰ τῶν ἐνθέτου προσώπου, καθὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων οὖσιν ὅπερ ταῖς αὐταῖς ποιναῖς ἀπαγορεύομεν· εἰ δὲ θέλεις μαθεῖν ποῖαί εἰσιν αἱ ποῖναι, ζήτει τὸ ε'. θέμα τοῦ αὐτοῦ τίτλου καὶ βιβλίου, τὰ αὐτὰ διεξιὸν, καὶ ἐπάγον οὕτως ῥητῶς· γινωσκόντων αὐτῶν ὡς εἰ τοιοῦτόν τι γένηται, καὶ τοῦτο ἀνίσχυρον F ἔσται, καὶ πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν τε καὶ τῶν λαμβανόντων καὶ τῶν οἰκονόμων καὶ χαρτουλαρίων καὶ διοικητῶν, οἷς κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον συνάπτονται, εἰς τὸν εὐαγῆ οἶκον, ἐξ οὗ τὸ πρᾶγμα λαμβάνουσι, μετὰ τὴν αὐτῶν τελευτὴν περιελθεῖν κελεύομεν. συναγαγὼν οὖν εἰπὲ, ὅτι ἐκ τοῦ κανόνος καὶ τοῦς νεαρᾶς, οὐ μόνον κατὰ χάριν, ἀλλ' οὐδὲ καθ' ἕτερον τρόπον ἔχει ἐπ' ἀδείας Ἐπίσκοπος ἢ οἰκονόμος ἢ ἕτερος ἐκ τῶν ἀπηριθμημένων ἄνωθεν πρὸς συγγενεῖς οἰκείους μεταφέρειν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἢ τῶν εὐαγῶν οἴκων ἀκίνητα.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς Επισκόπους μὴ λογοποιεῖσθαι ἐπὶ τῇ διοικήσει τῶν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων ὁ κανὼν διορίζεται. ἄτοπον γὰρ τοὺς τὰ τῶν ψυχῶν οἰκονομίαν ἐμπεπιστευμένους διαπιστεῖσθαι ἐπὶ διοικήσει χρημάτων. διὰ δὲ τὴν δεδομένην αὐτοῖς ἐξουσίαν ἐπάγει, ὃ μὴ δύνασθαί τι τῶν τῆς ἐκκλησίας ἐξιδιοῦσθαι (τοῦτο γὰρ ὃ σφετερίζεσθαι) μηδὲ καταχρᾶσθαι τοῖς πτωχικοῖς ὡς ἰδίοις, ἢ συγγενέσι ταῦτα πρὸς χάριν διδόναι. εἰ δὲ πενομένους ἔχοιεν συγγενεῖς, ἐπιτρέπονται καὶ τούτοις, ὡς ἐνδεέσι, τὰ ἀναγκαῖα παρέχειν. χάριν δὲ τῆς πρὸς τοὺς πενομένους μεταδόσεως, τὰ τῶν ἐκκλησιῶν πιπράσκειν κωλύονται. τὰ γὰρ τῷ θεῷ ἀφορισθέντα ἐκποιεῖσθαι οὐ χρὴ, ἐκ δὲ τῶν προσόδων τὰς διαδόσεις ποιεῖν.

ΑΡΙΣΤ. Διοικείτω μετὰ κυρείας τὰ τῆς ἐκκλησίας ὁ Επίσκοπος πράγματα, μή τι τούτων συγγενεῖ εἰ μὴ ὡς πένητι χαριζόμενος.

Οὐκ ὀφείλει ὁ Επίσκοπος ἀνακρίνεσθαι ἐπὶ τῇ διοικήσει τῶν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων, ἔξεστι γὰρ αὐτῷ μετὰ ἐξουσίας ταῦτα διοικεῖν, τοῖς μέντοι γε συγγενέσιν αὐτοῦ πενομένοις μεταδιδόναι τῶν ἀναγκαίων.

ΚΑΝΩΝ λθ'.

Οἱ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, ἄνευ γνώμης τοῦ Επισκόπου μηδὲν ἐπιτελείτωσαν. αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ πεπιστευμένος τὸν λαὸν τοῦ κυρίου, καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν λόγον ἀπαιτηθησόμενος.

ΒΑΛΣ. Τὸ μηδὲν ἐπιτελεῖν τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους ἄνευ γνώμης τοῦ Επισκόπου, μὴ εἴπῃς καθολικὸν εἶναι, ἀλλ' εἰπὲ μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τούτους ποιεῖν ὃ ὁτιοῦν ἀνῆκον τῷ Επισκόπῳ χωρὶς γνώμης αὐτοῦ, οὗ δὲ ἐκδιδόναι ἀκίνητα τῆς ἐκκλησίας, ὃ εἰσοδιάζειν τὰ περὶ αὐτὴν, ὃ ἐπιτιμᾶν, καὶ ἕτερα τοιαῦτα. ἡ γὰρ διοίκησις, φησὶν ὁ κανὼν, τῶν Επισκοπικῶν πραγμάτων, καὶ αἱ ψυχαὶ τοῦ λαοῦ, τῷ Επισκόπῳ ἐπιστεύθησαν. ἀνάγνωθι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον κανόνα ιβ'.

ΖΩΝΑΡ. Τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις ὑπὸ τοὺς κατὰ χώραν τελοῦσιν Επισκόπους ἀφ' ἑαυτῶν τι πράττειν οὐκ ἐκκεχώρηται. οὗ ἐπιτιμᾶν, καὶ ἀφορίζειν οὓς βούλονται· καὶ ὁπηνίκα ἢ λύειν ἀφορισμὸν, ἢ μειοῦν, ἢ ἐπιτείνειν. ταῦτα γὰρ τῆς ἀρχιερατικῆς εἰσιν ἐξουσίας. καὶ εἰ μὴ παρὰ τοῦ Επισκόπου ὃ ἐνδόσιμον λάβοιεν, τοιοῦτόν τι ποιεῖν οὐκ ἐφεῖται αὐτοῖς. περὶ τούτου ἀναγνωστέον κανόνα μγ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου.

ΑΡΙΣΤ. Ἄτερ Επισκόπου ποιεῖ πρεσβύτερος οὐδὲν καὶ διάκονος, καὶ γὰρ οὗτος πεπίστευται τὸν λαόν.

Οὐκ ἔξεστι πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Επισκόπου, ἢ τὸν λαὸν ἀφορίζειν, ἢ αὔξειν ἢ μειοῦν ἐπιτίμια, ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον ποιεῖν, ὡς τοῦ Επισκόπου τὸν λαὸν ἐμπεπιστευμένου, καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν λόγον ἀπαιτηθησομένου.

ΚΑΝΩΝ μ'.

Εστω φανερὰ τὰ ἴδια τοῦ Επισκόπου πράγματα (εἴ τε ἴδια ἔχει) καὶ φανερὰ τὰ κυριακά. ἵν' ἐξουσίαν ἔχῃ τὰ ἴδια τελευτῶν ὁ Επίσκοπος, οἷς βούλεται καὶ ὡς βούλεται καταλείψαι καὶ μὴ προφάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων διαπίπτειν τὰ τοῦ Επισκόπου, ἐστὶ ὅτε γυναῖκα καὶ παῖδας κεκτημένου, ἢ συγγενεῖς ἢ οἰκέτας. δίκαιον γὰρ παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις, ὃ μήτε τὴν ἐκκλησίαν ζημίαν τινὰ ὑπομένειν ἀγνοίᾳ τῶν τοῦ Επισκόπου πραγμάτων, μήτε τὸν Επίσκοπον ἢ τοὺς αὐτοῦ συγγενεῖς προφάσει τῆς ἐκκλησίας δημεύεσθαι, ἢ καὶ εἰς πράγματα ἐμπίπτειν τοὺς αὐτῷ διαφέροντας, καὶ τὸν αὐτοῦ θάνατον δυσφημίαις περιβάλλεσθαι.

ΒΑΛΣ. Οἱ θεῖοι ἀπόστολοι μηδὲν τοῦ δικαίου προτιμώμενοι, διωρίσαντο κεχωρισμένα εἶναι καὶ ἀνεπίκοινα, τὰ ἰδικῶς

ZONAR. Ab Episcopis super Ecclesiasticarum rerum administratione rationes exigi non debere, Canon determinat. Absurdum námque est iis pecuniarum dispensationem non credere, quibus animarum credita cura est. Cæterùm, propter hanc ipsis concessam potestatem, subdit illud: Non posse quid eorum, quæ sunt Ecclesiæ, proprium sibi vendicare (Hoc enim verbum σφετερίζεσθαι significat) nec pauperum rebus abuti, tanquam propriis: aut illas in gratiam largiri cognatis. Sin verò pauperes habeant consanguineos, his, velut indigentibus, necessaria suppeditare permittuntur. Atqui erogationis causa in pauperes, res Ecclesiæ vendere prohibentur. Quia, Quæ Deo sunt seposita, non oportet alienare: sed ex reditibus distributiones facere.

ARIST. *Episcopus cum potestate res Ecclesiæ administret, nihil ex iis Consanguineo suo nisi aut paupere largiens.*

Non debet Episcopus examinari de rerum Ecclesiasticarum administratione, licet enim ei cum potestate eas administrare, & consanguineis suis indigentibus necessaria supeditare.

CANON XXXIX.

Presbyteri & Diaconi sine sententia Episcopi nihil perficiant. ipse enim est cujus fidei populus Domini est crediditus, & à quo pro animabus eorum ratio exigetur.

BALS. Non oportere Presbyteros & Diaconos sine sententia Episcopi quidquam agere, ne dixeris esse universale; sed dixeris non licere eis aliquid facere, quod ad Episcopum pertineat, absque ejus sententia, sicut locare immobilia Ecclesiæ, reditus ejus importare, pœnas imponere, & alia ejusmodi. Administratio enim inquit Canon, rerum Episcopalium, & animæ populi, Episcopo creditæ sunt. Lege Nicenæ Syn. secundæ Canonem xii.

ZONAR. Presbyteris & Diaconis, qui sub Episcopis per singulas regiones dant operam sacris, à seipsis quid agere non est concessum. Veluti punire & segregare quos volunt, statimque vel segregationem laxare, vel minuere, vel intendere. Pontificialis enim sunt ista potestatis. Ac nisi indultum sit iis ab Episcopo, tale quid facere non est eis permissum. Super hoc legere convenit Canonem xliii. Synodi Carthaginensis.

ARIST. *Sine Episcopo nihil faciat Presbyter & Diaconus etenim huic creditus est populus.*

Non licet Presbytero, vel Diacono sine sententiâ proprii sui Episcopi vel excommunicare, vel intendere vel minuere pœnas, vel aliquid tale facere, quia Episcopo creditus est populus Dei, & ab eo animarum eorum exigetur ratio.

CANON XL.

Manifestæ sint Episcopi res propriæ (siquidem res habet proprias) & manifestæ res Dominicæ. Ut sit in potestate morientis Episcopi, propria, quibus vult, & ut vult, relinquere, & non rerum ecclesiasticarum occasione res Episcopi intercidant, qui nonnunquam uxorem habet & liberos, vel cognatos vel famulos. Est enim justum apud Deum & homines, ut nec Ecclesia damnum aliquod accipiat propter rerum Episcopi ignorationem: nec Episcopus, vel ejus cognati Ecclesiæ occasione proscribantur, vel in negotia litésque incidant qui ad eum attinent, & ejus mortem maledictis prosequantur.

BALS. Divini Apostoli justo nihil præferentes, definierunt separata esse debere & non communia, ea quæ sunt

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

sunt Episcopi propria, & quæ pertinent ad Ecclesiam; ut sit in Episcopi potestate quæ sua sunt, pro suo arbitrio administrare, & in vita, & in ultima dispositione: & nec Ecclesia damno afficiatur, prætextu debitorum Episcopi, quæ emergent: nec ejus voluntas vel in vita, vel in morte intercidat. Quamobrem constituitur, ut nisi Episcopus res quæ suæ erant, ante electionem declaraverit, similiter & quæ post electionem ad eum legitime devenerunt, nec sunt ecclesiasticæ, res omnes ejus apprehendat qui succedit Episcopus, & universa pars Ecclesiæ, & ea sibi attribuet. Omnino autem cogetur pro illius debitis respondere, nisi utique ejus facultatum inventarium ediderint. Tunc enim fiet, ut mihi videtur, quod dicit Lex in libro xxxv. tit. xiiii. cap. cxvii. Quære & præsentis operis tit. x. cap. v. & cap. ii.

ZONAR. Episcopos habentes bona privata Canon palam jubet hæc edere, ne misceantur Ecclesiasticis, sed sint ea manifesta, & quæ ad eos pertinebant ante Episcopatum, & ea, quæ fortasse post Episcopatum ipsis obvenerunt à cognatis, per hæreditatem, videlicet, aut legatum, vel alium similem modum. Sua siquidem propria possunt relinquere his, quibus volunt, Orthodoxis tamen Christianis: quæ verò sunt Ecclesiarum, debent administrare cum timore Dei, pauperibúsque dare. Si enim quæ sunt Ecclesiæ, & quæ sunt Episcopi, confusa sint invicem, post ejus mortem fortè Ecclesia, vel hæredes Episcopi molestias habebunt. Nam si casu debita quædam appareant Episcopi, creditores ad horum satisfactionem trahent Ecclesiæ bona. Sin è contrario, debita inveniantur Ecclesiæ, trahentur eorum, quæ fuerunt illius, bonorum successores, ut hæc impleant: & non sufficientibus fortè bonis Episcopi, propriis illi mulctabuntur: atque sic Episcopi memoria vel ab ipsis, vel à viris Ecclesiasticis infamabitur.

ARIST. *Bona Ecclesiæ, & bona Episcopi sint manifesta, ut & Episcopus testetur, & Ecclesia indemnis maneat.*

Oportet Episcopum cum deligitur ad Episcopatum, inventarium dare bonorum suorum, & manifesta ea facere, ut & bonorum etiam Ecclesiæ: ut propria sua & vivus & post mortem, ut sibi placeat, disponat, & Ecclesia retineat quæ sua sunt.

CANON XLI.

Jubemus Episcopum rerum Ecclesiæ potestatem habere. Si enim pretiosæ hominum animæ sunt ei credendæ, multo magis sunt committendæ pecuniæ, ut in ejus sit facultate omnia administrare, & iis qui egent, per Presbyteros & Diaconos subministrare, cum Dei timore, & omni religione; etiam (si sit opus) in necessarium suum usum accipere, & fratrum qui hospitio excipiuntur, ita ut ipse nullo modo egeat. Lex enim Dei statuit, ut qui altari assident, ex altari alantur; quandoquidem nec miles unquam suo viatico adversus hostes progreditur.

BALS. Præsens Canon expositus est per interpretationem xxxviii. Canonis, qui eadem dicit. Hic autem adjicit debere Episcopum amatorem pauperum esse, & largitionem in pauperes debere fieri per suos Presbyteros & Diaconos, si vult se servare ab omni suspicione immunem. Lege xxiiii. Can. Syn. Antioch. & epistolam Sancti Cyrilli ad Domnum.

A δικῶς τῷ Επισκόπῳ διαφέροντα, καὶ τὰ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνήκοντα· ἐφ' ᾧ ἔχειν ἐπ' ἐξουσίας τὸν Επίσκοπον τὰ οἰκεῖα οἰκονομεῖν κατὰ τὸ βουλητὸν αὐτῷ, ἐν ζωῇ, ἢ καὶ ἐν τελευταίαις διατυπώσεσι· καὶ μήτε τὴν ἐκκλησίαν ζημιοῦσθαι προφάσει τῶν ἀναφανησομένων χρεῶν τοῦ Επισκόπου, μήτε τὸ ἐπιτελεύτιον τούτου βούλημα, ἢ καὶ τὸ ἐν ζωῇ, διαπίπτειν. ὥστε περίσταται ὡς εἰ μὴ ὁ Επίσκοπος ποιήσει κατάδηλα τὰ οἰκεῖα πρὸ τοῦ χειροτονηθῆναι, ὡσαύτως καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν περιελθόντα αὐτῷ ἐξ εὐλόγου τρόπου, καὶ μὴ ὄντα ἐκκλησιαστικά, ἀνθέξεται πάντων τῶν πραγμάτων αὐτοῦ ὁ μετ' αὐτὸν Επίσκοπος, καὶ τὸ μέρος ἅπαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ οἰκειωθήσεται αὐτά.
B πάντως δὲ καὶ ἀναγκασθήσεται ὑπὲρ τῶν χρεῶν ἐκείνου ἀπολογεῖσθαι, εἰ μήπω ἀπογραφὴν ἔκθωνται τῆς τούτου περιουσίας. τότε γὰρ γενήσεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὅ τι ὁ νόμος φησὶν ἐν βιβλίῳ λε'. τίτλῳ ιδ'. κεφ. ριζ'. ζήτει καὶ τοῦ παρόντος συντάγματος τίτλον ι'. κεφ. ε'. καὶ κεφ. β'.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ἔχοντας τῶν Επισκόπων ἰδίας περιουσίας, κελεύει ὁ κανὼν φανερὰς ταύτας ποιεῖν, ἵνα μὴ ἐπικοινῶνται τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς· ἀλλ' εἶεν φανερά, τά τε αὐτοῖς διαφέροντα, πρὸ τῆς Επισκοπῆς, καὶ τὰ ἴσως περιερχόμενα αὐτοῖς μετὰ τὴν Επισκοπὴν ἀπὸ συγγενῶν, κατὰ κληρονομίαν δηλαδὴ, ἢ λεγάτον, ἢ ἕτερον ὅμοιον τρόπον. τὰ μὲν γὰρ ἴδια
C δύνανται καταλιμπάνειν οἷς βούλονται, ὀρθοδόξοις μέντοι χριστιανοῖς· τὰ δὲ τῶν ἐκκλησιῶν διοικεῖν μετὰ φόβου θεοῦ, καὶ τοῖς πενομένοις διδόναι. εἰ γὰρ συγκεχυμένα τὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοῦ Επισκόπου εἰσὶν, ἴσως ἡ ἐκκλησία, ἢ οἱ τοῦ Επισκόπου κληρονόμοι πράγματα ἕξουσι μετὰ θάνατον ἐκείνου. εἰ γὰρ τυχὸν χρέα τοῦ Επισκόπου ἀναφανῶσι, τὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς ἱκάνωσιν τῶν χρεῶν ἑλκύσουσιν οἱ δανεῖσται. ἢ αὖθις, εἰ χρέα τῆς ἐκκλησίας εὑρεθεῖεν, ἑλκυσθήσονται οἱ τῶν ἐκείνου διάδοχοι, ταῦτα ἀποπληροῦν. καὶ μὴ ἐξαρκούντων ἴσως τῶν τοῦ Επισκόπου, καὶ τὰ οἰκεῖα ἐκεῖνοι ζημιωθήσονται. καὶ οὕτως ἡ μνήμη τοῦ Επισκόπου παρ' ἐκείνων, ἢ τῶν τῆς ἐκκλησίας, βλα-
D σφημηθήσεται.

ΑΡΙΣΤ. Τὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὰ τοῦ Επισκόπου προκείσθω πράγματα φανερὰ, ἵνα καὶ ὁ Επίσκοπος διατιθῆται, καὶ μένῃ ἡ ἐκκλησία ἀζήμιος.

Δεῖ τὸν Επίσκοπον ἐν τῷ προχειρίζεσθαι εἰς Επισκοπὴν, ἀπογραφὴν ποιεῖν τῶν οἰκείων πραγμάτων, καὶ φανερὰ ταῦτα τιθέναι, ὡσαύτως καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας· ἵνα περὶ τῶν οἰκείων καὶ ζῶν, καὶ μετὰ θάνατον, κατὰ τὸ βουλητὸν αὐτῷ διάθηται, καὶ ἡ ἐκκλησία ἔχῃ τὰ ἑαυτῆς.

ΚΑΝΩΝ μα'.

E Προστάσσομεν τὸν Επίσκοπον ἐξουσίαν ἔχειν τῶν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων. εἰ γὰρ τὰς τιμίας τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς αὐτῷ πιστευτέον, πολλῷ ἂν δέοι περὶ τῶν χρημάτων ἐντέλλεσθαι, ὥστε κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐξουσίαν πάντα διοικεῖσθαι, καὶ τοῖς δεομένοις διὰ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἐπιχορηγεῖσθαι μετὰ φόβου θεοῦ, καὶ πάσης εὐλαβείας· μεταλαμβάνειν δὲ καὶ αὐτὸν τῶν δεόντων (εἴγε δέοιτο) εἰς τὰς ἀναγκαίας αὐτοῦ χρείας καὶ τῶν ἐπιξενουμένων ἀδελφῶν, ὡς κατὰ μηδένα τρόπον αὐτὸν ὑστερεῖσθαι· ὁ γὰρ νόμος τοῦ θεοῦ διετάξατο, τοὺς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου τρέφεσθαι. ἐπείπερ οὐδὲ στρατιώτης ποτὲ ἰδίοις ὀψωνίοις ὅπλα κατὰ πολεμίων ἐπιφέρεται.
F

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν ἡρμηνεύθη διὰ τῆς ἑρμηνείας τοῦ λή. κανόνος, τὰ αὐτὰ λέγοντος, ἐνταῦθα δὲ προστίθησι φιλόπτωχον εἶναι τὸν ἀρχιερέα, καὶ τὴν πρὸς τοὺς πένητας διάδοσιν διὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων αὐτοῦ γίνεσθαι, εἰ βούλεται ἑαυτὸν διατηρεῖσθαι ἀνώτερον πάσης ὑποψίας· ἀνάγνωθι τὸν κδ'. κανόνα τῆς ἐν Αντιοχείᾳ Συνόδου, καὶ τὴν πρὸς Δόμνον ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῦτος ὁ κανὼν τὴν ἐξουσίαν πᾶσαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῷ Ἐπισκόπῳ δίδωσι· τὴν δὲ πρὸς τοὺς πενομένους διάδοσιν διὰ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων κελεύει γίνεσθαι, ἵνα πάσης ὑποψίας διατηρεῖν ἑαυτὸν ὁ Ἐπίσκοπος ἐκτός· δεῖ γὰρ καλὰ προνοεῖν ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὥς φησι ὁ θεσπέσιος Παῦλος· μεταλαμβάνειν δὲ καὶ αὐτὸν τοῦ Ἐπίσκοπον τῶν τῆς ἐκκλησίας παραχωρεῖ, εἰς τὰς ἀναγκαίας, μέντοι, χρείας· οὐ μὴν εἰς περιττόν τι, πρὸς τρυφὴν ἢ βλακείαν ἀνῆκον· ἀλλ' ὥστε τὰ τὴν ζωὴν συνιστῶντα, τοῦτον ἔχειν ἐκεῖθεν, ἃ, κατὰ τοῦ μέγαν ἀπόστολον, διατροφαί εἰσι, καὶ σκεπάσματα, καὶ τούτοις ἀρκεῖσθαι· ἵνα οὕτως αὐτός τε τρέφοιτο, καὶ οἱ ἐπιξενούμενοι αὐτῷ ἀδελφοὶ, μή τινος τῶν χρειωδῶν ὑστερῶνται. ὅρα τοίνυν ὅτι καὶ φιλόξενον εἶναι δεῖ τοῦ Ἐπίσκοπον, καθὼς ὁ ἀπόστολος Τιμοθέῳ καὶ Τίτῳ ἐπιστέλλων διετάξατο. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ εἰκοστὸς τέταρτος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανὼν διατάττεται· καὶ ὁ μέγας Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς Δόμνον ἐπιστολῇ.

ΑΡΙΣΤ. Ἐξουσιαζέτω τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁ Ἐπίσκοπος πραγμάτων, καὶ τῶν ψυχῶν γάρ· καὶ διοικείτω πάντα κατὰ τὴν θείαν ἀρέσκειαν. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ μβ'.

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος κύβοις σχολάζων, καὶ μέθαις· ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

ΚΑΝΩΝ μγ'.

Ὑποδιάκονος, ἢ ἀναγνώστης, ἢ ψάλτης, τὰ ὅμοια ποιῶν, ἢ παυσάσθω, ἢ ἀφοριζέσθω· ὡσαύτως καὶ λαϊκοί.

ΒΑΛΣ. Ἄλλως κολάζονται οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ διάκονοι, κύβοις καὶ μέθαις σχολάζοντες, καὶ ἄλλως οἱ ὑποδιάκονοι, οἱ ψάλται, οἱ ἀναγνῶσται, καὶ οἱ λαϊκοί. τοὺς μὲν γὰρ καθαιρεῖσθαί φασιν οἱ πρόντες δύο κανόνες, εἰ μὴ παύσονται, τοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι· ζήτει καὶ τοῦ θ' κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τίτλον θ'. τοῦ πρόντος συντάγματος κεφ. κζ'. καὶ λέ. καὶ τίτλον ιγ'. κεφ. κθ'.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς Ἐπισκόπους, καὶ τοὺς τοῦ κλήρου πάντας, παράκλησιν ἅπασι πρὸς ἀρετὴν εἶναι χρὴ, καὶ ἀρχέτυπον, καὶ παροξυσμὸν πρὸς ἀγαθοεργίαν· ἐπεὶ δὲ καὶ τούτων τινὰς εἰκὸς ἐστιν ἐκτρέπεσθαι τοῦ καλοῦ, καὶ ἢ κυβεύειν, ἢ μεθύσκεσθαι, διατάττεται ὁ κανὼν ἢ παύεσθαι τοὺς τοιούτους, ἢ τοὺς μὲν Ἐπισκόπους, καὶ πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους καθαιρεῖσθαι, τοὺς δέ γε ὑποδιακόνους, καὶ ἀναγνώστας, καὶ ψάλτας, εἰ μὴ παύοιντο, ἀφορίζεσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς λαϊκοὺς κύβοις, καὶ μέθαις σχολάζοντας. μὴ πίνειν γὰρ οἶνον εἰς μήθην, φησὶν ἡ γραφή. καὶ πάλιν, μὴ μεθύσκεσθαι οἴνῳ ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία. ἀλλ' οὐδὲ καπηλικοῦ προΐστασθαι ἐργαστηρίου κληρικὸς συγχωρεῖται, κατὰ τοῦ ἔννατον κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου.

ΑΡΙΣΤ. Καν. μβ'. Ὁ κυβιστὴς καὶ πάροινος ἱερεὺς, εἰ μὴ παύοιτο, καθαιρείσθω.

Εἰ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος κυβεύων, ἢ μεθύων, εἰ μὴ παύοιτο, καθαιρεῖται· πολλῷ πλέον οἱ τῆς μείζονος ἀξίας ἱερατικῆς τετυχηκότες καθαιρεθήσονται, κυβεύοντες, ἢ μεθύοντες.

Καν. μγ'. Κληρικὸς, καὶ λαϊκὸς τὰ ὅμοια πράττων, ἀφοριζέσθω.

ΚΑΝΩΝ μδ'.

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, τόκους ἀπαιτῶν τοὺς δανιζομένους, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Ὁ παλαιὸς νόμος φησὶν, οὐκ ἐκτοκιεῖς τὸ ἀργύριόν σου τῷ ἀδελφῷ σου, ἀκολούθως οὖν τούτῳ, ὁ μὲν πα-

ZONAR. Hic etiam Canon omnem quoque potestatem rerum Ecclesiasticarum committit Episcopo. Dispensationem tamen jubet inter pauperes fieri per Presbyteros & Diaconos, ut immunem se servet Episcopus ab omni suspicione. Honesta siquidem providere coram Deo, & hominibus oportet: ut divinus ait Paulus. Porrò ipsum Episcopum sumere de bonis Ecclesiæ permittit, ad necessarios, videlicet, usus: non in rem aliquam supervacaneam, quæ ad delitias, aut vitæ mollitiem pertineat: sed ex illis habeat ipse vitæ convenientia: quæ secundum magnum Apostolum, Alimenta sunt, & Tegumenta: & his esto contentus. Ut sic, & ipse nutriatur, & hospitio suscepti fratres rebus necessariis minimè destituantur. Ipse videas igitur, quod Episcopum oportet esse Hospitalem, quemadmodum Timotheo & Tito scribens Apostolus constituit. Eadem autem vigesimus quartus Antiochiæ Synodi Canon præcipit. Magnus quoque Cyrillus in Epistola ad Domnum.

ARIST. *Potestatem habeat Episcopus super res Ecclesiasticas, habet enim & super animas: & administret omnia secundum Divinam voluntatem.* Perspicuus.

CANON XLII.

Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, aleis & ebrietatibus vacans, vel desistat, vel deponatur.

CANON XLIII.

Hypodiaconus, vel Lector, vel Cantor, similia faciens, vel desistat, vel segregetur. Itidem & Laici.

BALS. Aliter puniuntur Episcopi, Presbyteri, Diaconi, aleis & ebrietatibus vacantes, & aliter Hypodiaconi, Cantores, Lectores, & Laici. Præsentes enim duo Canones dicunt illos quidem deponi nisi desistant, hos vero segregari. Quære & ix. Canonem Syn. in Trullo, & tit. ix. præsentis operis, cap. xxvii. & xxxv. & tit. xiii. cap. xxix.

ZONAR. Episcopos, & omnes de Clero, universis oportet esse incitamentum ad virtutem formamq; primam, & extimulationem ad bona opera. Quoniam autem probabile est nonnullos etiam istorum abhonesto deficere, & vel aleâ ludere, vel inebriari; Canon jubet hos vel desistere, vel Episcopos quidem, Presbyteros, & Diaconos, à gradu suo deponi: Subdiaconos autem, Lectores, & Psaltas, nisi desinant, excommunicari. Laicos etiam tesseris & ebrietatibus vacantes. Ad ebrietatem enim non bibere vinum jubet scriptura: rursusque, Non inebriari vino in quo est luxuria. Sed nec aliquis Clericus tabernæ cauponariæ præesse permittitur, secundum nonum Canonem Synodi in Trullo.

ARIST. CAN. XLII. *Sacerdos qui aleator est aut ebriosus, si non abstineat, deponatur.*

Si Presbyter aut Diaconus alea ludens aut vinolentus deponitur, multo magis majoris Ecclesiasticæ dignitatis participes deponuntur, aleâ lusitantes aut ebriosi.

CAN. XLIII. *Clericus & Laicus similia faciens, excommunicetur.*

CANON. XLIV.

Episcopus, vel presbyter, vel Diaconus, usuras exigens à debitoribus, vel desistat, vel deponatur.

BALS. Antiqua lex dicit, Non fœnerabis fratri tuo usuram argenti tui. Hanc ergo legem sequutus hic Canon,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

non, deponi dicit, omnem Episcopum Presbyterum, & Diaconum, qui ad usuram dat nisi desistat Canon autem v. Synodi Carthaginensis & xvii. Synodi primæ, ac decimus Synodi in Trullo, Clericum omnem deponi dicunt, nisi ad usuram mutuari desinat. Quære etiam tit. ix. hujus operis cap. xxvii.

ZONAR. Hic quidem Canon jubet Episcopos, & Presbyteros, & Diaconos usuras non exigere. Quintus autem Synodi Carthaginensis Canon, omni Clerico vetat usuras accipere. Nam si vetere lege vetitum fuit hoc dicente, Fœnori non dabis argentum tuum fratri tuo: multo magis vetatur illis usuras capere, qui secundum Evangelium vivere pollicentur. Propterea, deponi præcipit ad usuram mutuantes, nisi desinant. Et decimus septimus Canon primæ Synodi, & decimus in Trullo Synodi hoc vetant.

ARIST. *Usuras exigens mutui Sacerdos, si non desistat, deponitur.*

Misereri postulatus, si auferat & aliena per usuras, deponitur, nisi desinat hoc facere.

CANON. XLV.

Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, qui cum Hæreticis solum comprecatus est, segregatur. Sin autem eis tanquam Clericis aliquid operari permiserit, deponatur.

BALS. Rogaverit quispiam, cur Episcopi una cum Hæreticis comprecati, & etiam Presbyteri, & Diaconi non deponuntur, sed solum segregantur, quemadmodum & qui cum aliquo segregato comprecatus, ut vult Apostolicus Canon x. Solutio. Ne hic dixeris Episcopum & reliquos una cum Hæreticis in templo orare. Hi enim deponentur, ut vult xlvi. Canon: sicut & qui eis permisit tanquam Clericis aliquid operari: sed accipe illud, comprecari pro eo quod est simpliciter communicare, & in Hæretici preces mitius affectum esse: eos enim tanquam execrabiles abhorrere, non autem eis familiariter uti debemus. Unde & sufficere visa est segregationis pœna.

ZONAR. Huc attinentia superius dicta fuerunt in antescriptis Canonibus.

ARIST. *Qui comprecatur cum Hæreticis excommunicatur. Deponitur autem qui eos Clericos existimat.*

Presbyter aut Diaconus cum Hæreticis tantum comprecatus, excommunicatur. Qui permittit autem eis tanquam consecratis & Clericis aliquid agere, deponitur.

CANON. XLVI.

Episcopum, vel Presbyterum, qui Hæreticorum Baptisma, vel Sacrificium admiserit, deponi jubemus. Quæ est enim conventio Christi cum Belial? vel quæ pars est fideli cum infideli?

BALS. Præsens quidem Canon eos qui Hæreticorum Baptismata vel Sacrificia admittunt, Episcopos vel Sacerdotes deponi decernit. Magna autem Constantinopolis Synodus sacratos quosdam, qui Eirenici illius Hæretici scripta tantum viderant, & non eis insultaverant, nec ea despuerant, justissimè deposuit.

ZONAR. Hæreticos illorumque ritus oportet ut Orthodoxi detestentur: Quin potius illos oportet argui, & ab Episcopis & Presbyteris admoneri, si fortè intelligant, & convertantur. Si vero quis Episcopus aut Presbyter ab ipsis baptizatum exceperit, aut oblatum quid ab eis ad Sacrificium acceperit ordine suo movendus est, utpote, qui suspicionem præbeat, aut similia se

A ρὼν κανὼν καθαιρεῖσθαί φησι πάντα Επίσκοπον, πρεσβύτερον, καὶ διάκονον, τοκίζοντα, εἰ μὴ παύσηται. ὁ δὲ ε'. κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, καὶ ὁ ιζ'. τῆς α'. Συνόδου, καὶ ὁ ι'. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ, πάντα κληρικὸν λέγουσι καθαιρεῖσθαι εἰ μὴ παύσεται τοῦ τοκίζειν. ζήτει καὶ ϖ θ'. τίτλον τοῦ παρόντος Συντάγματος, κεφ. κζ'.

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος μὲν ὁ κανὼν περὶ Επισκόπων, καὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων μὴ τόκους ἀπαιτεῖν διατάττεται. Ὁ δὲ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου πέμπτος κανὼν, παντὶ κληρικῷ τόκους λαμβάνειν ἀπαγορεύει, εἰ γὰρ τῷ παλαιῷ νόμῳ τοῦτο ἀπείρητο, λέγοντι, Οὐκ ἐκτοκιεῖς τὸ ἀργύριόν σου τῷ
B ἀδελφῷ σου, πολλῷ μᾶλλον ἂν εἴη τοῖς κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἐπαγγελλομένοις ζῆν, ἀπηγορευμένον τὸ τόκους λαμβάνειν. διὸ καὶ καθαιρεῖσθαι προστάττει τοὺς ἐπὶ τόκοις δανείζοντας, εἰ μὴ παύοιντο. καὶ ὁ ιζ'. κανὼν τῆς πρώτης Συνόδου, καὶ ὁ δέκατος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦτο κωλύουσι.

ΑΡΙΣΤ. Τόκους ἀπαιτῶν δανείου ἱερεὺς, εἰ οὐ παύεται, καθαιρεῖται.

Ὁ ἀπαιτήμενος ἐλεεῖν, εἰ προσαφαιρεῖται καὶ τὰ ἀλλότρια διὰ τῶν τόκων, καθαιρεῖται, εἰ οὐ παύεται τοῦτο ποιῶν.

C

ΚΑΝΩΝ με'.

Επίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος αἱρετικοῖς Συνευξάμενος μόνον, ἀφοριζέσθω. εἰ δὲ καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ὡς κληρικοῖς ἐνεργῆσαί τι, καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Ερωτήσει τις διὰ τί οἱ Συνευξάμενοι αἱρετικοῖς Επίσκοποι, πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, οὐ καθαιροῦνται, ἀλλὰ μόνον ἀφορίζονται, καθὼς καὶ ὁ Συνευξάμενος ἀφωρισμένῳ τινὶ, κατὰ ϖ ἀποστολικὸν ι'. κανόνα. Λύσις. ἐνταῦθα μὴ εἴπῃς ἐν ναῷ ϖ Επίσκοπον καὶ τοὺς λοιποὺς Συνεύξασθαι μετὰ αἱρετικῶν· οἱ τοιοῦτοι γὰρ καθαιρεθήσονται κατὰ ϖ μς'.
D κανόνα, καθὼς καὶ ὁ ἐπιτρέψας αὐτοῖς ὡς κληρικοῖς ἐνεργῆσαί τι. ἀλλ' ἐκλαβοῦ τὸ Συνεύξασθαι εἰς τὸ ἁπλῶς κοινωνῆσαι, καὶ ἡμερώτερον διατεθῆναι ἐπὶ τῇ εὐχῇ τοῦ αἱρετικοῦ. τοὺς γὰρ τοιούτους ὡς μυσηβδελύττεσθαι, οὐ μὴν οἰκειοῦσθαι ὀφείλομεν. ὅθεν καὶ ἀρκοῦσα ἔδοξεν ἡ τοῦ ἀφορισμοῦ τιμωρία.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ περὶ τούτων ἐν προγεγραμμένοις κανόσι προείρηται.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ Συνευχόμενος αἱρετικοῖς, ἀφορίζεται· καθαιρεῖται δὲ ὁ καὶ κληρικοὺς τούτους ἡγούμενος.

Ὁ Συνευξάμενος μόνον αἱρετικοῖς ἢ πρεσβύτερος, ἢ
E διάκονος, ἀφορίζεται· ὁ δὲ ἐπιτρέψας αὐτοῖς ἐνεργῆσαί τι, ὡς ἱερωμένοις, καὶ κληρικοῖς, καθαιρεῖται.

ΚΑΝΩΝ μς'.

Επίσκοπον ἢ πρεσβύτερον αἱρετικῶν δεξαμένους βάπτισμα ἢ θυσίαν, καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν· τίς γὰρ Συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ· ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν παρὼν κανὼν, τοὺς δεχομένους τὰ τῶν αἱρετικῶν βαπτίσματα καὶ τὰς θυσίας Επισκόπους καὶ ἱερεῖς, διορίζεται καθαιρεῖσθαι· ἡ δὲ μεγάλη Κωνσταντινουπόλεως
F Σύνοδος διαφόρους ἱερωμένους ἰδόντας μόνον τὰ τοῦ αἱρετικοῦ ἐκείνου Εἰρηνικοῦ Συγγράμματα, καὶ μὴ θριαμβεύσαντας αὐτὰ μηδὲ καταπτύσαντας, καθεῖλεν ἐννομώτατα.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς αἱρετικοὺς, καὶ τὰς ἐκείνων τελετὰς, ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων βδελύττεσθαι χρή· μᾶλλον δὲ ἐλέγχεσθαι, καὶ νουθετεῖσθαι παρὰ τῶν Επισκόπων, καὶ πρεσβυτέρων, μήποτε Συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσιν. εἰ δέ τις Επίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος ϖ ὑπ' ἐκείνων βαπτισθέντα δέξοιτο, ἢ προσαγωγήν τινα παρ' ἐκείνων εἰς θυσίαν προσαγομένην λάβοι, καθαιρεθήσεται, ὡς ὑπόνοιαν διδοὺς, ἢ τὰ ὅμοια ἐκείνοις φρονεῖν, ἢ

τέως

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

πῶς μὴ ἀπολύειν αὐτὸς δόγματος τῆς ἐκείνων κακοδοξίας. ὁ γὰρ συνηθροκὼς ταῖς ἐκείνων πλεταῖς, πῶς ἂν δυνηθείη διορθώσασθαι αὐτὰς, καὶ παραινέσαι τούτων συμβουλεύειν αὐτοῖς;

A sentire cum ipsis, aut non eniti ad illorum opinionis perversæ correctionem. Comprobans enim illorum ritus, quomodo reprehendere istos possit, ac hortari, ut eos deserant?

ΑΡΙΣΤ. Βάπτισμα καὶ θυσίαν αἱρετικῶν δεξάμενος ἱερεὺς, ἀντιέρεως.

ARIST. *Baptisma & Sacrificium Hæreticorum recipiens Sacerdos, Sacerdotio privatur.*

Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ὁ μὴ κακίζων τὸ ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν γινόμενον βάπτισμα, ἀλλὰ καταδεχόμενος τοῦτο, ἢ τὸ προσφερόμενον παρ' αὐτῶν εἰς θυσίαν ἀποδεχόμενος, καθαιρεῖται· διὰ τὸ μὴ εἶναι συμφώνησιν χριστῷ πρὸς Βελίαρ, ἢ μερίδα πιστῷ μετὰ ἀπίστου.

Episcopus vel Presbyter qui non damnat Baptisma ab Hæreticis factum, sed probat istud, aut oblata ab eis in Sacrificium admittit, deponitur. Quia nulla est concordia Christo cum Belial, nec pars ulla fideli cum infideli.

B

ΚΑΝΩΝ μζ.

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, ὃς κυ ἀληθείαν ἔχοντα βάπτισμα, ἐὰν ἄνωθεν βαπτίσῃ, ἢ ὃς μεμολυσμένον παρὰ τῶν ἀσεβῶν ἐὰν μὴ βαπτίσῃ, καθαιρείσθω, ὡς γελῶν καὶ σταυρὸν τοῦ κυρίου, καὶ θάνατον, καὶ μὴ διακρίνων ἱερέας ψευδιερέων.

CANON XLVII.

Episcopus vel Presbyter, eum qui verè habet Baptisma, si de integro baptizaverit, vel si eum qui ab impiis pollutus est, non baptizaverit, deponatur, ut qui irrideat crucem Domini & mortem, & non discernat Sacerdotes à falsis Sacerdotibus.

ΒΑΛΣ. Κατὰ ἀλήθειαν βαπτίζεταί τις, ὅταν κατὰ τὴν κυρίου φωνὴν ἅπαξ βαπτισθῇ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. εἴ τις οὖν Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος τὸν οὕτω βαπτισθέντα ὡς ἐξ ὑπαρχῆς ἀμερίμνως ἀναβαπτίσῃ, καθαιρεθήσεται· ὡσαύτως καθαιρεθήσεται καὶ ὁ μὴ ἀναβαπτίσας τοὺς ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν βαπτισθέντας. Ὃ δὲ ζητούμενον ἐνταῦθα, τοιοῦτόν ἐστιν, ἠνωχλωτίθη τις τυχὸν ὑπὸ Πέρσαις, καὶ ἠναγκάσθη τῶν μυσαρῶν δογμάτων τούτων ἀκροάσασθαι, καὶ μακροφαγῆσαι· μετὰ δὲ τὴν αἰχμαλωσίαν, ἐξομολογησάμενος ὅτι γεγονὸς εἰς αὐτὸν, ἠπροσδέχθη ἄλλως εἰς κοινωνίαν ὑπὸ τοῦ κυ χώρου Ἐπισκόπου, ἢ τοῦ πρεσβύτερου, εἰ μὴ καὶ βάπτισμα ἐδέξατο· ὃς οὖν τοῦτο ποιήσαντα, καὶ ἀναβαπτίσαντα ὃν ἄνθρωπον, καθαιρεῖ ὁ κανών. εἰπὲ δὲ καὶ ὅ ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ κανόνος διηρευνώμενον, τίς ἐβαπτίσθη ὑπὸ ἀσεβοῦς· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ μολυνθῆναι· καὶ θέλων αὖθις βαπτισθῆναι καὶ συνκοινωνῆσαι τοῖς χριστιανύμοις, ἠπροσδέχθη ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τοῦ πρεσβύτερου, λέγοντος μὴ ὀφείλειν καὶ αὖθις βαπτίζεσθαι ὃς ἅπαξ βαπτισθέντα. φησὶ τοίνυν ὁ κανὼν καθαιρεῖσθαι ὃν Ἐπίσκοπον ἢ ὃν πρεσβύτερον ὃν μὴ δίδοντα βαπτίζοντα ὃν τοιοῦτον, ἀλλὰ δεχόμενον αὐτὸν μετὰ ἀκαθάρτου βαπτίσματος.

BALS. Verè Baptizatur quis, quando convenienter voci Domini semel baptizatus fuerit, in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Si quis ergo Episcopus, vel Presbyter, eum qui sic baptizatus est, tanquam de integro nulla ejus cura habita rebaptizaverit, deponetur. Similiter deponetur & qui non rebaptizaverit eos qui ab Hæreticis baptizati sunt. Id autem quod hic quæritur est ejusmodi: Quidam à Persis forte captus est, & coactus est execrabilia eorum dogmata audire, & immolatis vesci. Post captivitatem autem, confessus quod sibi factum fuerat, non alias ad communionem admissus est ab illius regionis Episcopo vel Presbytero, quam si Baptisma quoque suscepisset. Eum ergo qui sic fecit, & hominem rebaptizavit, deponit Canon. Dic autem & quod deinceps à Canone definitur, Baptizatus est quispiam ab impio: id enim est pollutum esse: & cum vellet rursus baptizari, & Christianis communicare, ab Episcopo seu Presbytero non est admissus, dicente non debere eum rebaptizari, qui semel baptizatus est. Dicit ergo Canon, deponi debere Episcopum seu Presbyterum, qui talem statim non baptizat, sed eum suscipit cum impuro Baptismate.

C

D

ΖΩΝΑΡ. Ἓν βάπτισμα τοῖς χριστιανοῖς παραδέδοται· τὸ γοῦν κατὰ τὴν κυρίου διάταξιν, καὶ τὸ τῶν θείων ἀποστόλων, καὶ πατέρων παραδοθὲν (τοῦτο γὰρ δηλοῖ ὅ, κατ' ἀλήθειαν) ἔχοντα βάπτισμα ἀναβαπτίζεσθαι ἄνωθεν, ἤγουν, ἐξ ἀρχῆς καὶ τελείως, ὡς τοὺς μήπω βαπτισθέντας, ἀσεβές ἐστι· τὸ δὲ μὴ ἀναβαπτίζειν δὲ τοὺς ὑπὸ αἱρετικῶν βαπτισθέντας, ὡς μεμολυσμένους ὠνόμασεν ὁ κανών, διὰ τὸ τῆς αἱρετικῆς βαπτίσματος βδελυρὸν, καὶ τοῦτο ὑπὸ μεγάλων αἰτίασιν. διὸ καὶ καθαιρεῖσθαι τοὺς τοιούτους ἐκέλευσε· τὸν μὲν ὡς δύο βαπτίσματα ὑπὲρ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὑπὲρ δόσιν πεποιηκότα· τὸν δὲ ὡς μὴ τὸν μεμολυσμένον διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, καθάραντα τῷ θείῳ λουτρῷ, καὶ διαπαίζοντα τὸν θάνατον τοῦ κυρίου, ὃν ὑπέμεινε διὰ τοῦ σταυροῦ· οἱ γὰρ εἰς Χριστὸν βαπτιζόμενοι, κατὰ τὸν μέγαν ἀπόστολον, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ βαπτίζονται. Ἀλλὰ καὶ ὁ σταυρὸς, κατὰ τὸν Χρυσόστομον, βάπτισμα λέγεται. Ὃ γὰρ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε, φησὶν ὁ κύριος. καὶ πάλιν· βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, ὃ ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀδιαφορίαν ἔχουσι πρὸς ἀσεβῶν ἱερέων, καὶ τῶν ψευδιερέων τῶν αἱρέσεσι δηλονότι ὑποκειμένων, ἄξιοι κρίνονται καθαιρέσεως. τελείως μὲν οὖν βαπτίζειν τοὺς πρὸ τοῦ βαπτισθέντας, ἀπηγόρευται πάντη, μύρῳ δὲ χρίειν αὐτοὺς μολυνθέντας ἔξεστιν· εἰ καὶ τοῦτο μέρος δοκεῖ τοῦ θείου βαπτίσματος.

ZONAR. Unum Baptisma Christianis traditum fuit. Igitur habentem Baptisma secundum Domini mandatum, & Apostolorum divinorum, Patrumque traditionem (Hoc enim significant illa in Canone verba secundum veritatem) rebaptizari ἄνωθεν, id est, ab integro, perfectéque, tanquam nondum baptizatos, impium est. Ac etiam non rebaptizare ab Hæreticis baptizatos, quos Canon Pollutos nominat, ob Hæretici Baptismatis abominationem, magnæ hoc etiam obnoxium est reprehensioni. Quamobrem, deponi tales mandavit: Alterum quidem, tanquam qui duo Baptismata contra Ecclesiæ traditionem faciat: Alterum vero, tanquam qui pollutum per illegitimum Baptisma non abluat divino lavacro: Dominique mortem, quam toleravit per Crucem, illudat. Qui enim in Christum baptizantur, secundum magnum Apostolum, in ejus mortem baptizantur. Sed & Crux, secundum Chrysostomum, Baptisma dicitur. Nam, Baptismate, quo ego baptizor, baptizabimini, dicit Dominus. Rursusque, Baptisma habeo, quo baptizari debeo, quod vos non novistis. Sed etiam quod illi delectum non habeant piorum Sacerdotum, falsorumque Sacerdotum Hæresibus scilicet subjectorum, digni depositione judicantur. Perfectè igitur baptizare prius baptizatos omnino vetatur; unguento autem ipsos pollutos ungere licet: etsi hoc quoque divini Baptismatis pars esse videtur.

E

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Qui rebaptizat verè baptizatum, & non rebaptizat ab impiis pollutum, à Sacerdotio deponitur.*

Bis baptizari nemini permittitur, & qui denuo rebaptizat eum, vel à principio & de integro, deponitur. Unguento autem quidam juxta multos modos piè baptizatorum sanctificantur. Et qui non rebaptizat eum qui impiorum Baptisma recepit, sed admittit eum ut fidelem, deponitur.

A ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἀναβαπτίζων ⓦ ὄντως βεβαπτισμένον, ⓒ μὴ ἀναβαπτίζων ⓦ μεμολυσμένον ἀσεβόντων, ἀνίερος.

Δὶς γὰρ συγχωρηθῆναι βαπτίζεσθαι· καὶ ὁ ἀναβαπτίζων αὐτὸν ἄνωθεν, ἤτοι ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὸ ὁλόκληρον, καθαιρεῖται· μύρῳ δέ τινες καὶ πολλοὶ ὑγροῖς πρὸς διαφόρων βαπτισθέντων ἁγιάζονται. Καὶ ὁ μὴ ἀναβαπτίζων ⓦ δεξάμενον βάπτισμα ἀσεβῶν, ἀλλὰ συγδεχόμενος αὐτὸν ὡς πιστὸν, καθαιρεῖται.

CANON XLVIII.

Si quis Laicus ſua ejecta uxore vel aliam acceperit, vel ab alio ſolutam, ſegregetur.

B BALS. Qui ſuam uxorem præter rationem ejicit, aliam accipere non poteſt; potiùs autem ſegregabitur; etiam qui liberam non accepit, ſed ſolutam (eſt autem ſoluta, quæ non ex lege à ſuo marito eſt ſeparata) etſi ut adulter condemnatur, convenienter ei quod dixit Dominus: Et qui ſolutam duxerit, mœchatur, ſegregatur. Quare apud Canones adulteri & fornicatoris eccleſiaſtica pœna eſt ſegregatio, ſicut dicunt nonnulli: ſed mihi non videtur. Lege etiam Canones Sancti Baſilii, qui inter fornicatorem & adulterum differentiam C introducunt. Scias autem, quòd vir quidem, ſi adhuc conſtante matrimonio cum aliqua muliere liberâ rem habeat, fornicationem, non adulterium committit: non ita autem ſi cum ea quæ viro conjuncta eſt: tunc enim ut adulter punitur. Mulier autem, ſi cum alio quocunque, conſtante matrimonio coëat, ut adultera punitur. Et hæc quidem ita ſe habent. Juſtiniani autem Novella, quæ ſita eſt in libro Baſilic. xxviij. tit. vij. dicit, quòd etſi antè poterat uterque conjunx quando volebat, mittere libellum divortii; Vir enim dicebat, Mulier habe tibi res tuas, & mulier, Vir age res tuas: deinceps autem fit divortium ex certis cauſis. Hæ autem in Novella quoque cauſæ ſcriptæ ſunt. Sed antiquitus quoque non fiebat libere divortium niſi cum cognitione judicis. Qui eam ergo uxorem duxit, quæ non ſic dimiſſa eſt, adulterium commiſit.

ZONAR. Verùm, ſi quis ſuam non ejiciat uxorem: ſed hanc apud ſe retinens, cum alia corrumpatur: ſecundum quidem exactam rationem, committit adulterium: (Similiter & mulier ſi cum viro vivens alteri miſceatur) ſecundùm verò civilem legem, tanquam fornicans judicatur. Quod etiam magnus Baſilius inſequens, hoc dicit. Si vir uxori cohabitans, cum altera fuerit, Fornicatorem talem judicamus: & magis ipſum extendimus in pœnis. E Non tamen habemus Canonem, quo adulterii crimini ſubjiciatur, ſi ſit in non nuptam peccatum. Uxor itaque à fornicatione redeuntem maritum ſuum recipiet; Maritus verò pollutam ab ædibus ſuis excludet. Horum certè ratio non eſt expedita. Conſuetudo autem ſic obtinuit. Sed à viro ſine cauſa dimiſſam, qui domum introducit, mœchus eſt manifeſtè ſecundum Domini ſententiam dicentem, & qui repudiatam duxerit, mœchatur.

ARIST. *Laicus ſuam ejiciens uxorem, & aliam, vel dimiſſam ducens, excommunicandus eſt.* F

Sine aliqua cauſarum legibus ſancitarum ſi quis uxorem ſuam ejiciet, & aliam ducet, excommunicatur.

ΚΑΝΩΝ μη'.

Εἴ τις λαϊκὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβαλὼν, ἢ ἑτέραν λάβοι, ἢ καὶ ἄλλου ἀπολελυμένην, ἀφοριζέσθω.

ΒΑΛΣ. Ὁ ἐκβαλὼν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα παρὰ λόγον, οὐ δυνατὸν λαβεῖν ἑτέραν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἀφορισθήσεται. καὶ ὁ ἐλευθέραν μὴ λαβὼν, ἀλλὰ καὶ ἀπολελυμένην, (ἔστι δὲ ἀπολελυμένη, ἡ μὴ κατὰ νόμους χωρισθεῖσα τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς) κἂν ὡς μοιχὸς κατακρίνηται), καὶ ἡ Κυρίου λόγον, ⓦ φάσκοντα, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται), ἀφορίζεται. ὥστε καὶ παρὰ τοῖς κανόσι μοιχοῦ καὶ πόρνης ἐκκλησιαστικὴν ἔπιτίμιον ὁ ἀφορισμός ἐστι, καθά τινες λέγουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ· καὶ ἀναγνῶναι τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων Βασιλείου, χωρὶς διαφορὰν εἰσαγόντας πόρνης καὶ μοιχοῦ. ἴσον δὲ εἰδὼς ὅτι ὁ μὲν ἀνὴρ ἔτι τῇ συνοικεσίου συνισαμένη, συμφθειρόμενος μεθ' ἑτέρας γυναικὸς ἐλευθέρας, πορνείαν καὶ μοιχείαν ἁμαρτάνει, καὶ μιᾷ καὶ μετ' ἀνδρὸς, τότε δὲ ὡς μοιχὸς τιμωρεῖται). ἡ δὲ γυνὴ ἑτέρῳ οἱωδήτινι συμφθαρεῖσα συνεχῶτος τοῦ γάμου, ὡς μοιχαλὶς τιμωρεῖται)· καὶ ταῦτα μὲν ἕτω. ἡ δὲ Ιουστινιάνου νεαρὰ ἡ κειμένη ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κη'. τίτλου ζ'. φησὶν ὡς εἰ καὶ ἐδύνατο πρώην ἑκάτερος τὸν ὁμόζυγον καθ' ὃν ἠθέλετο τρόπον διαζύγιον στέλλειν· ἔλεγε γὰρ ὁ ἀνὴρ, Γύναι πρᾶττε τὰ σά, καὶ ἡ γυνὴ, Ἀνερ πρᾶττε τὰ σὰ· ἀλλ' ἐφεξῆς ἀπὸ ῥητῶν αἰτιῶν διαζύγιον γίνεται. ἐγράφησ δὲ καὶ ἐν τῇ νεαρᾷ αἱ τοιαῦται αἰτίαι. πλὴν καὶ τὸ παλαιὸν οὐκ ἐγίνετο αὐτονόμως τὸ διαζύγιον, ἀλλὰ μετὰ δικαστικῆς διαγνώσεως. ὁ γοῦν γαμήσας τὴν μὴ ὄντως ἀπολελυμένην, μοιχᾶται.

ZΩNAP. Ἐὰν δὲ μὴ ἐκβάλλῃ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκά τις, ἔχων δὲ ταύτην παρ' ἑαυτῷ, ἑτέρᾳ συμφθείροιτο, καὶ μὲν ⓦ ἀκριβῆ λόγον μοιχείαν βουλομένῳ· ὥσπερ καὶ ἡ γυνὴ ἐὰν ἀνδρὶ συζῶσα, ἑτέρῳ μιγῇ· καὶ δὲ ⓦ πολιτικὸν νόμον, ὡς ὁ πορνεύων κρίνει). ᾧ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἑπόμενος ταῦτά φησιν, εἰ ἀνὴρ γυναικὶ συνοικῶν, μεθ' ἑτέρας γένηται, πόρνον κεῖνόν ⓦ βιῶντον, καὶ πλέον αὐτὸν παρατείνομεν ἐν βίοις ὀπτιμίοις. ὁ μέντοι ἔχων κανόνα περὶ μοιχείας αὐτὸν ὑπάγειν ἐγκλήματι, ἐὰν εἰς ἐλευθέραν γάμου ἡ ἁμαρτία γένηται). ὥστε ἡ μὲν γυνὴ ἀπὸ πορνείας ἐπανιόντα ⓦ ἄνδρα αὐτῆς, παραδέξεται· ὁ δὲ ἀνὴρ τὴν μεμιαμμένην, τῶν οἰκῶν αὐτῆς ἀποπέμψει. τούτων δὲ ὁ λόγος ⓦ ῥᾴδιος. ἡ δὲ σωφροσύνη ὄντως κεκράτηκεν. ὁ δὲ ἐξ ἀνδρὸς ἀναιτίου ἀπολελυμένην εἰσοικιζόμενος, μοιχός ἐστιν ἄντικρυς, καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ ἀποφάσει τὴν λέγουσαν, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται).

ΑΡΙΣΤ. Τὴν οἰκείαν ἐκβάλων ὁ κοσμικὸς, καὶ ἄγων ἑτέραν, ἢ ἀπολελυμένην, ἀφορισθήτω.

Ἀνδὶ τινὸς τῶν νενομοθετημένων αἰτιῶν ἔστι τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβάλῃ, καὶ ἑτέραν ἀγάγῃ), ἀφορίζεται).

ΚΑΝΩΝ

ΚΑΝΩΝ μβ'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος τοῦ κυρίου διάταξιν μὴ βαπτίσῃ εἰς πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα, ἀλλ' εἰς τρεῖς ἀνάρχους, ἢ τρεῖς υἱοὺς, ἢ τρεῖς παρακλήτους, καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Τὸν μὴ βαπτίζοντα Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον κατὰ τὸ τοῦ Κυρίου διάταξιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' εἰς τρεῖς ἀνάρχους ἢ τρεῖς υἱοὺς ἢ τρεῖς παρακλήτους, καθαιρεῖσθαί φησιν ὁ κανών. ἦσαν γάρ τινες αἱρετικοὶ τοιαῦτα βλασφημοῦντες, καὶ οὕτω βαπτίζοντες. ἡμεῖς δὲ μίαν θεότητα πιστεύοντες ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἓν βάπτισμα βαπτίζομεν διὰ ἐπικλήσεως πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. διὰ τοῦτο δὲ Ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων μόνον ἐμνήσθη ὁ κανών, διότι ἑτέρῳ τινὶ οὐκ ἐφεῖται βαπτίζειν.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ κύριος εἰς τὸ κήρυγμα τοὺς μαθητὰς ἀποστέλλων, πορευθέντες μαθητεύσατε (φησὶ) πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. πάντα τοίνυν ὀρθόδοξον καὶ τοιαύτην ἐπιταγὴν βαπτίζειν χρεών, ἀλλὰ μὴ εἰς τρεῖς ἀνάρχους, ἢ τρεῖς υἱοὺς, ἢ τρεῖς παρακλήτους. τοῦτο γὰρ παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσίν ἐστι, καὶ σωτηρίαν. ἕνα γὰρ ἄναρχον ἡ ἐκκλησία παρέλαβε, τὸν πατέρα, διὰ τὸ, ἀναίτιον· καὶ ἕνα υἱὸν διὰ τὴν ἄῤῥητον γέννησιν· καὶ ἕνα παράκλητον, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τὴν ἐκπόρευσιν.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ μὴ βαπτίζων εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, ἀλλὰ παρεκβαίνων, ἀπιέρω.

ΚΑΝΩΝ ν'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος μὴ τρία βαπτίσματα μιᾶς μυήσεως τελέσῃ, ἀλλὰ ἓν βάπτισμα εἰς τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου διδόμενον, καθαιρείσθω. ἐν γὰρ εἶπεν ὁ κύριος, εἰς τὸν θάνατόν μου βαπτίσατε· ἀλλὰ, πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν τῆς αὐτῆς δυνάμεώς ἐστι. διορίζεται γὰρ διὰ τριῶν μὲν καταδύσεων τὴν μύησιν τελεῖσθαι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ἤγουν εἰς ὄνομα πατρὸς, υἱοῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος. ἅπαξ δὲ βαπτίζειν, διὰ τὸ ἑνιαῖον τῆς θεότητος, καὶ τὸ τρίτον τὴν ὑποστάσεων, ἢ διὰ τὸν ἐν τῷ σταυρῷ θάνατον τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν τριήμερον τούτου ἀνάστασιν. φησὶ γὰρ καὶ ὁ ἀπόστολος, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν. τὰ δὲ βαπτίσματα ἐνταῦθα ἀντὶ καταδύσεων ὑπολαμπτέον μοι. τὸν μέντοι διὰ μιᾶς καταδύσεως εἰς τὸν θάνατον τοῦ κυρίου βαπτίζοντα, καθαιρεῖσθαί φησιν ὁ κανὼν, ὡς διὰ τὴν τοῦ κυρίου διδαχὴν ποιοῦντα, καὶ σαφῶς ἀσεβοῦντα.

ΖΩΝΑΡ. Τρία βαπτίσματα ἐνταῦθα τὰς τρεῖς καταδύσεις φησὶν ὁ κανὼν ἐν μιᾷ μυήσει, ἤγουν ἐν ἑνὶ βαπτίσματι· ὥστε τὸν βαπτίζοντα ἑκάστῃ τῶν καταδύσεων ἐν τῇ ἁγίας τριάδος ἐπιλέγειν ὄνομα. ἅπαξ γὰρ καταδύειν τὸν βαπτιζόμενον εἰς τὴν ἱερὰν κολυμβήθραν, καὶ εἰς τὸν θάνατον τοῦ κυρίου τὴν μίαν ἐπιφημίζειν κατάδυσιν, ἀσεβές ἐστι. καὶ ὁ οὕτω βαπτίζων, καθαιρεθήσεται.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ μὴ τρισὶ μυῶν καταδύσεσιν, ἀλλὰ μιᾷ, εἰς τὸν τοῦ κυρίου θάνατον, [ὃ μὴ εἶπεν ὁ Κύριος] ἀπιέρω.

Τοῦ κυρίου εἰπόντος βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος ἐναντιωθῇ τῷ δεσποτικῷ προστάγματι, καὶ εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτίσει, ὡς τοῦ βαπτίσματος τοῦ κυρίου καταγγέλλοντος θάνατον, καθαιρεθήσεται.

CANON XLIX.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, ex Domini ordinatione non baptizaverit in Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum, sed in tres Principii expertes, vel tres Filios, vel tres Paracletos, deponatur.

BALS. Episcopum, vel Presbyterum, qui non baptizat secundum Domini constitutionem, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, sed in tres Principii expertes, vel tres Filios, vel tres Paracletos, dicit Canon esse deponendos: erant enim quidam Hæretici, qui hæc blasphemè dicebant, & sic baptizabant: nos autem unam Deitatem credentes in tribus Personis, baptizamur in uno Baptismate, per invocationem Patris, Filii, & Spiritus Sancti. Ideo autem Episcoporum, & Presbyterorum tantum meminit Canon, eo quod alicui alii non permittitur baptizare.

ZONAR. Dominus ad prædicationem mittens discipulos ait: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Necesse est igitur orthodoxum quemque baptizare secundum tale præceptum, & non in tres, qui principio careant, vel tres Filiòs, vel tres Paracletos. Id enim est contra ecclesiasticam traditionem & consuetudinem. Unum enim principii expertem Ecclesia sumpsit adorandum, Patrem, quia sine causa est, et unum Filium, propter ineffabilem generationem, & unum Paracletum, Spiritum Sanctum, propter processionem.

ARIST. *Qui non baptizat in Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, sed transgreditur, à Sacerdotio deponitur.*

CANON L.

Si quis Episcopus, vel Presbyter non tria unius Mysterii Baptismata perfecerit, sed unum Baptisma, quod datur in mortem Domini, deponatur. Non enim dixit Dominus, In mortem meam baptizate, sed, euntes docete omnes gentes, baptizantes ipsos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

BALS. Hic quoque Canon est ejusdem potestatis: statuit enim per tres immersiones peragi oportere Mysterium sacri Baptismatis, scilicet in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: semel autem baptizare propter unitatem Deitatis, & Trinitatem Personarum: vel propter mortem Christi in cruce, & ejus triduanam resurrectionem. Dicit enim etiam Apostolus: In mortem ejus baptizati sumus. Baptismata autem hîc pro immersionibus accipi mihi videntur: eum igitur qui per unam immersionem in mortem Domini baptizat, Canon dicit deponendum, ut qui præter Domini doctrinam faciat, & apertè sit impius.

ZONAR. Hic per tria baptismata Canon tres immersiones intelligit in uno mysterio, videlicet, in uno Baptismate. Sic ut ad unamquamque immersionem Baptizans addat unum Sanctæ Trinitatis nomen. Nam, semel eum, qui baptizatur, in sacrum lavacrum demergere, Et in mortem Domini duntaxat unam celebrare immersionem, impium est. Atque sic baptizans ordine movebitur.

ARIST. *Qui non tribus initiat immersionibus, sed unâ, in mortem Domini (quod Dominus non dixit) à Sacerdotio deponitur.*

Domino mandante baptizare in nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti, si quis Episcopus aut Presbyter contrarium faciet Dominico mandato, & una immersione baptizabit, quia Baptisma Domini indicat mortem, deponetur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon LI.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel omnino ex sacerdotali numero, à nuptiis, carnibus, & vino, non propter exercitationem, sed propter abominationem abstinet, oblitus quòd omnia valdè bona, & quòd masculinum & fœmininum fecit Deus hominem: sed blasphemans calumniatur opificium, vel corrigatur, vel deponatur, & ex Ecclesia ejiciatur. Similiter & Laicus.

Bals. Legitimas nuptias Ecclesia non rejicit: quia ob hanc causam Deus masculum & fœminam creavit: nec eos qui carnibus vescuntur, & vino utuntur, abhorret, si omnia opportunè faciant, & sicut sacra tradunt oracula. Nihil enim eorum, inquit, quæ à Deo creata sunt, malum est: sed bona omnia sunt suo tempore. Sed nec eos rursus, qui ab his propter exercitationem abstinent, punit. Ideo animadvertendum est quomodo quis ab eis abstinet: & si quidem, ut vel maximè impii Bogomili, propter eorum odium, & quòd mali causa sint iis qui eis abutuntur, deponetur, si post denunciationem non corrigatur, vel quod magis est, etiam ex Ecclesia exterminabitur, ut qui adversus Dei creaturas blasphemet. Si autem propter exercitationem, & quandam religionem ab iis abstinet, non condemnabitur. Et ideo multi etiam Monachi, qui satis longo tempore propter continentiam, nec caseum, nec ovum, nec vinum gustaverant, ea aliquando gustarunt, & omne quod malam de eis suspicionem afferebat, offendiculum amputaverunt. Ut beatus ille Eremita, qui Ferratus dictus est, & qui Eleæ Episcopus vocatus est, Monachus Theodulus, in Synodo, ut offendiculum, & improborum quorundam nugas tolleret, caseum & ovum gustaverunt.

Zonar. A nuptiis, & esu carnium, vinique potu propter abstinentiam temperare, probandum est. Sed hæc abhorrere velut animæ perniciosa ac rejicere, non caret crimine. Nihil enim eorum, quæ fecit Deus, malum est, sed eorum abusus noxius est. Certè, si mulier mali causa foret, & vinum, & reliqua, exhibita nunquam fuissent à Deo. Quare, qui Dei facta damnat, in universum ejus opificium blasphemat. Cæterum, talis indiget correctione; si verò non corrigatur, ordine suo movebitur, & ab Ecclesia extrudetur. Non enim depositione tantùm dignus est, sed etiam, velut Hæreticus, in Ecclesiam non est recipiendus.

Arist. *Omnis Clericus à vino, carne, & nuptiis non propter exercitationem abhorrens, si non corrigatur, voce præconis exterminatur.*

Hoc est, deponitur talis, & ex Ecclesiâ ejicitur.

Canon LII.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, eum qui à peccatis convertitur, non recipit, sed ejicit, deponatur: quoniam Christum molestia afficit, qui dixit: Gaudium est in cœlo propter unum peccatorem pœnitentiam agentem.

Bals. Non est peccatum quod Dei benignitatem superet: & ideo omnes qui pœnitentia ducuntur, & à bono ad malum convertuntur, Dominus obviis ulnis excipit. Propter Peccatorum enim salutem è cœlo descendit, & dixit, Non veni vocare justos, sed peccatores, ad pœnitentiam. Episcopus ergo, vel Presbyter, qui eos qui sic convertuntur, non recipit, sed illius Novati instar eos abhorret, deponatur, ut qui Dei voluntati adversatur, qui dicit: Gaudium est in cœlo ob unum peccatorem pœnitentiam agentem. Nota ergo ex præsenti Canone, quòd non solis

ΚΑΝΩΝ νά.

Εἴ τις Επίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, γάμου καὶ κρεῶν καὶ οἴνου, οὐ δι' ἄσκησιν, ἀλλὰ διὰ βδελυρίαν ἀπέχεται, ἐπιλαθόμενος ὅτι πάντα καλὰ λίαν, καὶ ὅτι ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ βλασφημῶν διαβάλλει τὴν δημιουργίαν, ἢ διορθούσθω, ἢ καθαιρείσθω, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποβαλλέσθω. ὡσαύτως καὶ λαϊκός.

ΒΑΛΣ. Τὸν ἔννομον γάμον ἡ ἐκκλησία οὐκ ἀποσείεται. B ὅτι διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεὸς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν. οὐδὲ τοὺς κρεωφαγοῦντας καὶ οἴνῳ χρωμένους βδελύττεται, εὐκαίρως πάντα ποιοῦντας, καὶ καθὼς τὰ ἱερὰ παραδιδόασι λόγια. οὐδὲν γάρ φησι τῶν παρὰ θεοῦ γενομένων, κακόν· ἀλλὰ πάντα καλὰ ἐν καιρῷ αὐτῶν. ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ἀπεχομένους τούτων ἄνθις δι' ἄσκησιν κολάζει. διὸ προσεκτέον τίνι τρόπῳ τούτων ἀπέχεταί τις. καὶ εἰ μὲν ὡς οἱ ἀθεώτατοι Βογόμιλοι διὰ βδελυρίαν, καὶ διὰ τὸ γενέσθαι παραίτια κακοῦ τοῖς κακῶς παραχρωμένοις αὐτοῖς, καθαιρεθήσεται, μετὰ παραγγελίαν μὴ διορθούμενος. μᾶλλον δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας γενήσεται ἐκκήρυκτος, ὡς βλασφημῶν κατὰ τῶν τοῦ θεοῦ κτισμάτων. εἰ δὲ διὰ ἄσκησιν, καὶ C εὐλάβειαν ἀπέχεται τούτων, οὐ κατακριθήσεται. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ πολλοὶ μόναχοι ἐπὶ χρόνοις ἱκανοῖς δι' ἐγκράτειαν μήτε τυροῦ, μήτε ᾠοῦ, μήτε οἴνου γευσάμενοι, ἔν τισι καιροῖς αὐτῶν ἀπεγεύσαντο, καὶ ἅπαν καχύποπτον περιεῖλον σκάνδαλον, ὡς ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος ἡσυχαστὴς ὁ Σεσιδηρωμένος λεγόμενος, καὶ ὁ χρηματίσας Επίσκοπος Ελαίας μόναχος Θεόδουλος ἐπὶ συνόδου, διὰ περιαίρεσιν σκανδάλου καὶ φλυαρίας κακῶν τινων, τυροῦ καὶ ᾠοῦ γευσάμενοι.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ μὲν δι' ἐγκράτειαν ἀπέχεσθαι γάμου, καὶ κρεωφαγίας, καὶ οἰνοποσίας, ἀποδεκτέον. ὃ δὲ ταῦτα D βδελύττεσθαι, ὡς βλαβερὰ πρὸς ψυχὴν, καὶ ἀποσείεσθαι, οὐκ ἀνέγκλητον. οὐδὲν γὰρ τῶν παρὰ θεοῦ γενομένων κακόν, ἀλλ' ἡ τούτων παράχρησις, βλαβερόν. εἰ δὲ κακίας αἰτία ἦν ἡ γυνὴ καὶ ὁ οἶνος, καὶ τὰ λοιπὰ, οὐκ ἂν παρήχθησαν παρὰ τοῦ θεοῦ. ὥστε ὁ διαβάλλων τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, κατὰ τῆς αὐτοῦ βλασφημεῖ δημιουργίας. λοιπὸν ὁ τοιοῦτος διορθώσεως δεῖται. εἰ δὲ μὴ διορθοῦται, καθαιρεθήσεται, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀποβληθήσεται. οὐ μόνον γὰρ καθαιρήσεώς ἐστιν ἄξιος, ἀλλ' οὐδὲ προσδεκτέος εἰς ἐκκλησίαν, ὡς αἱρετικός.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς ἅπας, οἶνον, καὶ κρέα, καὶ γάμον, E μὴ δι' ἄσκησιν βδελυσσόμενος, εἰ μὴ διορθοῖτο, ἐκκήρυκτος.

Τοῦτ' ἔστι, καθαιρεῖται ὁ τοιοῦτος, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλεται.

ΚΑΝΩΝ νβ'.

Εἴ τις Επίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, τὸν ἀποστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας οὐ προσδέχεται, ἀλλ' ἀποβάλλεται, καθαιρείσθω· ὅτι λυπεῖ τὸν Χριστὸν, τὸν εἰπόντα, χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

ΒΑΛΣ. Οὐκ ἔστιν ἁμαρτία νικῶσα τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ· διὸ καὶ πάντας τοὺς μετανοοῦντας, καὶ ἐπιστρεφομένους ἀπὸ τοῦ κακοῦ εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀγκαλίζεται ὁ κύριος. διὰ γὰρ τὴν σωτηρίαν τῶν ἁμαρτωλῶν κατέβη ἐξ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν, οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς, εἰς μετάνοιαν. ὁ γοῦν μὴ παραδεχόμενος Επίσκοπος ἢ πρεσβύτερος τοὺς οὕτως ἐπιστρέφοντας, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ναυάτον ἐκεῖνον μυσαττόμενος αὐτοὺς, καθαιρείσθω, ὡς ἐναντιούμενος τῷ τοῦ θεοῦ θελήματι, τοῦ εἰπόντος, χαρὰ γίνεται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

ὥστε

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὥστε σημείωσαι διὰ τοῦ παρόντος κανόνος ὅτι οὐ μόνοις Επισκόποις καὶ ἱερεῦσιν ἐνεδόθη ἐξομολογήσεις ἀνθρώπων δέχεσθαι, καὶ συγχωρεῖν ἁμαρτήματα· ἀλλὰ καὶ οἱ πρεσβύτεροι μετὰ προσροπῆς Επισκόπων δέχονται λογισμούς· ζήτει τὸν ϛ'. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφέντα.

ΖΩΝΑΡ. Ο κύριος ἡμῶν διὰ τοὺς ἁμαρτήσαντας ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη· αὐτὸς γὰρ ἔφη, οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν· ὁ γοῦν ὢν ἐξ ἁμαρτίας μετανοοῦντα, μὴ προσιέμενος, ἀντιπράττει Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν. ὁ δὲ ἀντιπράττων αὐτῷ καὶ ἀντιδιατάττομενος, οὐκ ἔστιν αὐτοῦ μαθητής· ὁ δὲ μὴ ὢν αὐτοῦ μαθητὴς, ἱεράσθαι οὐκ ἄξιος. πῶς γὰρ ὃς Αντίχριστον ἑαυτὸν καθίστησιν ἐναντιούμενος τῷ ἐκείνου θελήματι, δεκτὸς τυγχάνει αὐτῷ;

ΑΡΙΣΤ. Ο τοῖς μετανοοῦσι μὴ συγγινώσκων, ἀσυγγνωστότερος.

Καὶ οὗτος, κληρικὸς ὢν, καθαιρεῖται, ὡς ἐναντιούμενος τῷ κυρίῳ, εἰπόντι, χαρὰν γίνεσθαι ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

A Episcopis & Sacerdotibus concessum est hominum confessiones audire, & peccata remittere: Sed etiam Presbyteri cum Episcopali permissione confessiones audiunt. Quære etiam vi. Can. Carth. Syn. & quæ in eum scripta sunt.

ZONAR. Dominus noster propter peccatores inclinavit cœlos, & descendit. Etenim dicit ipse, Non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam. Qui non recipit igitur ex peccato resipiscentem, contrarium quid facit Christo Deo nostro. Qui verò contrarium quid agit, & ex adverso illi opponitur, non est ejus discipulus. At verò qui non est ipsius discipulus, B indignus est, qui sacrum faciat. Nam quomodo qui hostem Christi se gerit, ipsius repugnans voluntati, ab eo recipiatur?

ARIST. *Qui resipiscentibus non ignoscit, ipse ignoscentia indignus est.*

Et hic, si sit Clericus, deponitur, ut qui Domino adversatur dicenti, gaudium esse in cœlo super uno peccatore resipiscente.

ΚΑΝΩΝ νγ'.

Εἴ τις Επίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν ἑορτῶν οὐ μεταλαμβάνει κρεῶν καὶ οἴνου, βδελυσσόμενος καὶ οὐ δι' ἄσκησιν, καθαιρείσθω, ὡς κεκαυτηριασμένος τὴν οἰκείαν συνείδησιν, καὶ αἴτιος σκανδάλου πολλοῖς γινόμενος.

ΒΑΛΣ. Κατὰ πᾶσαν κυριακὴν καὶ κατὰ πᾶσαν ἑορτὴν πανηγυρίζοντες οὐ νηστεύομεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς σαββάτοις πᾶσιν ἄνευ ἑνὸς σαββάτου, τοῦ μεγάλου δηλαδὴ, καταλύομεν, ἵνα μὴ δόξωμεν κατὰ τοὺς Ιουδαίους σαββατίζειν· ὁ γοῦν ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις νηστεύων, εἰ μὲν ὡς βδελυττόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς βρῶσιν ἡμῖν δοθέντα, καὶ σκανδαλίζων ἐντεῦθεν τὸν λαὸν, καθαιρεῖται, Επίσκοπος ὢν δηλονότι ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος. εἰ δὲ δι' ἄσκησιν ἀπέχεται τούτων, συγγνωσθήσεται. καὶ ἀνάγνωθι τὴν εἰς τὸν νά'. κανόνα ἑρμηνείαν, καὶ τὸν ιδ'. κανόνα τῆς ἐν Αγκύρᾳ συνόδου. λαϊκὸς μέντοι οὕτω νηστεύων κακῶς, καὶ πενθῶν μετὰ τῶν Μαρκιανιστῶν αἱρετικῶν, ἀφορίζεται κατὰ τὸ τέλος τοῦ νά'. κανόνος.

ΖΩΝΑΡ. Κεκανόνισται ἐν τοῖς σαββάτοις, ἄνευ ἑνὸς τοῦ μεγάλου, καὶ ἐν ταῖς κυριακαῖς, καὶ ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις, μὴ νηστεύειν. ἀλλὰ διάφοροι τῶν ἁγίων πατέρων, ἐν δέκα τυχὸν ἡμέραις, ἢ εἴκοσι, καὶ τούτων ἐπέκεινα, ἤσθιον· τινὲς δὲ, καὶ ἄχρι τῶν τεσσαράκοντα τὴν νηστείαν παρέτεινον. ὥσπερ οὖν οὐ παραβαίνειν ἐκεῖνοι τοὺς κανόνας ἐκρίνοντο, ἐν σαββάτοις νηστεύοντες, οὕτως οὐδ' εἴ τις ἐν ὡρισμέναις ἡμέραις ἐθέλει ἐγκρατεύεσθαι, καὶ διὰ τόσων ἐσθίειν, κἂν σάββατον ἐν αὐταῖς παρεμπίπτῃ, κἂν ἄλλη ἡμέρα τις ἑορτάσιμος, ὡς παραβάτης τῶν κανόνων κριθήσεται. εἰ δὲ αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ σάββατα νηστεύει, ἢ ὡς βδελυσσόμενος τὰ κρέα, καὶ τὸν οἶνον, τούτων ἀπέχεται, καὶ οὐδὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς μεταλαμβάνει αὐτῶν, οὔτ' ἐγκρατὴς λογισθήσεται, ἀλλὰ καὶ καθαιρέσεως κριθήσεται ἄξιος, ὡς πολλοῖς λογισμοὺς ὑποβάλλων βλαβερὰ τὰ τοῦ θεοῦ τυγχάνειν ποιήματα, ὧν οὐδὲν κακόν ἐστιν, οὐδὲ ἀποτρόπαιον· καὶ ὁ τεσσαρεσκαιδέκατος τῆς ἐν Αγκύρᾳ συνόδου κανὼν, τοὺς ἐν κλήρῳ θεσπίζει ἀπεχομένους κρεῶν, ἐφάπτεσθαι αὐτῶν, ἤτοι ἀπογεύεσθαι, καὶ οὕτως αὖθις ἐγκρατεύεσθαι· εἰ δὲ μὴ οὕτω ποιοῦσι, καθαιρεῖσθαι αὐτούς.

ΑΡΙΣΤ. Μὴ μεταλαμβάνων ἱερεὺς οἴνου, καὶ κρεῶν, εἰ μὴ δι' ἄσκησιν, καθαιρεῖται.

CANON LIII.

C *Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, in festis diebus carnem & vinum non sumit, abhorrens, & non propter exercitationem, deponatur, ut qui habeat inustam conscientiam propriam, & sit multis offensionis causa.*

BALS. Omnem diem festum, & omnem diem dominicum celebrantes non jejunamus, sed & Sabbatis omnibus, præterquam uno i. e. magno Sabbato, jejunium solvimus, ne juxta Judæorum ritus Sabbatum celebrare videamur. Qui ergo his diebus jejunat, siquidem ut ea quæ nobis à Deo in cibum data sunt abhorrens, & D hinc populo offensionis causam præbens, deponitur, si sit videlicet Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus. Sin autem propter exercitationem ab eis abstineat, ei ignoscetur. Lege Canonis li. expositionem, & xiiii. Can. Syn. Ancyr. Laicus verò qui sic malè jejunat, & cum Marcionistis Hæreticis luget, segregatur, ut in fine li. Canonis.

ZONAR. Canonibus institutum fuit, ut in sabbatis (uno magno excepto) & in Dominicis, & in festivis diebus non jejunaretur. Attamen nonnulli sanctorum Patrum in decem fortè diebus vel etiam viginti, ultráque dies istos, non comedebant. Et etiam quidam ad E dies usque quadraginta jejunium protendebant. Quemadmodum igitur in Sabbatis illi jejunantes transgredi Canones non judicabantur: sic neque, si quis per certos quosdam dies velit abstinere, & per totidem comedere, sive Sabbatum in ipsos inciderit, sive alius dies festus, judicabitur ut Canonum transgressor. Si verò in Sabbatis quatenus ipsis jejunet: aut ut carnes abominans, & vinum, his abstineat: nec etiam festis diebus ea sumat: haudquaquam abstinens existimabitur, imo & dignus depositione judicabitur: ut qui multis cogitandi præbeat occasionem, quod noxia sint opera Dei: quorum tamen nullum malum est, nec abominandum. Decimus F etiam quartus Ancyranæ Synodi Canon præcipit eos, qui sunt in Clero carnibus abstinentes, ut eas tangant, hoc est, ut degustent, deindéque sic rursus abstineant: quod si hoc non faciant, ut ipsi deponantur.

ARIST. *Sacerdos qui vinum & carnem non sumit, nisi exercitationis causâ, deponitur.*

CAN.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON LIV.

Si quis Clericus in caupona comedens deprehensus fuerit, segregetur, præterquam si in publicum diversorium in via propter necessitatem diverterit.

BALS. Divini & Sancti Apostoli cùm vellent Clericos agere vitam ab omni reprehensione alienam, nec vulgus offendere, sed potiùs ad bonum excitare, decernunt, ut non solum ab omni turpi mercatura abstineant ut in aliis Can. dictum est; sed etiam ut ne in cauponam ingrediantur cibi potúsve sumendi causa: quandoquidem vilium & obscurorum hominum hæc sunt, & magnæ condemnationi obnoxia. Quam ob causam eum qui tale quid egerit Clericum segregari mandat Canon: eum autem qui in itinere propter necessitatem in caupona diversatus est, non punit propter circumstantiam. Qui ergo dicunt Clericos posse vini mercaturam facere, vel lavacra conducere, vel aliquam aliam turpem mercaturam exercere, malè dicunt. Si enim absolutè prohibitum est, ne Clericus cauponam ingrediatur, multo magis prohibebitur ejusmodi turpem mercaturam exercere, vel per se, vel per interpositam personam. Lege etiam Syn. Laodic. Can. xxiiii. & Carth. xl. Quia autem xlii. Canon Apostolicus Episcopum quidem, & Presbyterum, & Diaconum aleis vel ebrietatibus vacantes deponi jubet, si non cessaverint: Hypodiaconum autem, & omnem, ut semel dicam, Clericum tale quid facientem similiter & Laicos segregari, nisi corrigantur post denunciationem: existimo ego quòd hîc quoque post primam & secundam admonitionem, segregabitur Clericus qui cauponam ingreditur, & à malo non abstinet. Probatur autem hoc quoque ex eo quod dicit Canon: Si quis Clericus in caupona comedens deprehensus fuerit, sæpè scilicet malo usus.

ZONAR. In sortem Dei vocatos oportet exemplo Laïcis esse vitæ venerandæ, & undiquáque inculpatos: Ne propter ipsos nomen Dei vituperetur. In cauponam autem ingredi, demonstrat hoc agentes, inhonestam vitam ducere: Neque tantùm circa cibum, potúmque corruptos ipsis mores esse, verùm etiam circa omnem aliam vivendi consuetudinem. Nam, quum promiscuè confluant in cauponam & inhonesti viri, & inhonestæ mulieres, qui cum talibus conversatur, eorum turpitudinis expers non erit: Mala nempe colloquia, corrumpunt bonos mores. Ideo Canon jubet istiusmodi Clericos segregari. Quòd si Clericus iter faciens, nec habens quò divertat, (hoc est, mansionem faciat, & quiescat) in cauponam tum per necessitatem sit ingressus, culpâ vacat, nec obnoxius est ulli pœnæ. Dicit hoc etiam vigesimus quartus Canon Synodi Laodicææ, & quadragesimus Synodi Carthaginensis.

ARIST. *Clericus qui absque itineris necessitate in cauponâ comedit, excommunicandus est.*

Clerico iter facienti si in diversorium propter necessitatem divertit, ignoscendum est: qui sine illâ autem circumstantiâ in cauponâ manducat, excommunicandus.

B

C

D

E

F

ΚΑΝΩΝ νδ'.

Εἴ τις κληρικὸς ἐν καπηλείῳ φωραθείη ἐσθίων, ἀφορίζεσθω· παρεξ τοῦ ἐν πανδοχείῳ ἐν ὁδῷ διὰ ἀνάγκην κατα-λύσαντος.

ΒΑΛΣ. Οἱ θεῖοι καὶ ἅγιοι ἀπόστολοι θέλοντες τοὺς κληρικοὺς ἀνεπιλήπτους βίου εἶναι, καὶ μὴ σκανδαλίζειν τοὺς πολλούς, ἀλλὰ μᾶλλον διεγείρειν εἰς τὸ ἀγαθόν· διορίζονται μὴ μόνον ἀπέχεσθαι τούτους πάσης ἐμπορίας αἰσχροκερδοῦς, ὡς εἴρηται ἐν ἑτέρῳ κανόνι, ἀλλὰ μηδὲ εἰς καπηλεῖον εἰσιέναι χάριν βρώσεως ἢ πόσεως. ἀσέμνων γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, καὶ μεγάλης κατακρίσεως ἄξια. διὸ καὶ ὁ τοιοῦτόν τι ποιῶν ἢ κληρικὸν ὁ κανὼν ἀφορίζεσθαι διορίζεται. ὁ δὲ καταλύσας εἰς πανδοχεῖον ἐν ὁδῷ διὰ ἀνάγκην, ἵνα κοπάζῃ διὰ τὸ καύσωνα· ἢ διὰ τὸ ἀναπαύσασθαι τὸν ἵππον· ἢ διὰ τὸ ἄλλο τι τοιοῦτον ἀναγκαῖον· οἱ γὰρ λέγοντες ὅτι δεύσεται κληρικὸς οἰνάρια ἐμπορεύεσθαι, ἢ πανδοκεύειν λυσῖν, ἢ ἑτέραν αἰσχροκερδῆ μελέτην ἐμπορεύεσθαι, κακῶς λέγουσιν. εἰ γὰρ ὁ ἁπλῶς εἰσιέναι κληρικὸν εἰς καπηλεῖον κεκώλυται, πολλῷ μᾶλλον κωλυθήσεται ὁ ἐμπορεύεσθαι αὐτὸν τοιαύτῃ αἰσχρᾷ ἐμπορίᾳ, ἢ δι' ἑαυτοῦ, ἢ διὰ προσώπου παρεμβύτου φησὶν. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κανόνα κδ'. καὶ τὸν ἐν Καρθαγένῃ κανόνα μ'. ἐπεὶ καὶ ὁ ἀποστολικὸς μβ'. κανὼν ἐπίσκοπον, καὶ πρεσβύτερον, καὶ διάκονον κύβοις ἢ μέθαις προσκαίροις καθαιρεῖσθαι φησιν, εἰ μὴ πεισθεῖεν· καὶ ὑποδιάκονον καὶ πάντα ἁπλῶς κληρικὸν τοιοῦτόν τι ποιοῦντα, ὡσαύτως καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἀφορίζεσθαι, εἰ μὴ διορθωθεῖεν μετὰ ἀπειλήν· νομίζω ὅτι καὶ ἐνταῦθα μετὰ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην νουθεσίαν ἀφορισθήσεται ὁ ἐν καπηλείῳ εἰσερχόμενος κληρικὸς, καὶ μὴ ἀπερχόμενος τῆς κακῆς. ὁρίσεται δὲ τοῦτο καὶ ὁ κανὼν λέγων καὶ κανόνα, εἴ τις κληρικὸς ἐν καπηλείῳ φωραθείη ἐσθίων, δηλονότι τῷ κακῷ προσκαίρως. πολλάκις.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς τῷ θεῷ κεκλημένους δεῖ καὶ βίου λαϊκοῦ ὑπόδειγμα εἶναι βίου σεμνοῦ, καὶ πανταχόθεν ἀνεπιλήπτους, ἵνα μὴ δι' αὐτοὺς βλασφημῆται τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ. τὸ δὲ ἐν καπηλείῳ εἰσιέναι, βίον ἄσεμνον ἔχειν τοὺς αὐτὸ ποιοῦντας δείκνυσιν, καὶ οὐ περὶ βρῶσιν καὶ πόσιν μόνον διεφθάρθαι αὐτῶν τὰ ἤθη, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸν ἄλλον πάντα βιοτικόν. ἀσέμνων γὰρ ἀνδρῶν τε, καὶ γυναικῶν ἐν τοῖς καπηλείοις συναγομένων, ὁ τούτοις συναναστρεφόμενος, σὺν ἀμέτοχος ἔσται τῶν ἐκείνων κακιῶν. φθείρουσι γὰρ ἤθη ὁμιλίαι κακαί. διὸ ἀφορίζεσθαι τοὺς τοιούτους κληρικοὺς βούλεται ὁ κανών· εἰ δὲ ὁδοιπορῶν ὁ κληρικὸς, καὶ μὴ ἔχων ἔνθα καταλύσῃ, τυγχάνει, μονὴν ποιήσεται καὶ διαναπαύσεται, διὰ ἀνάγκης εἰς πανδοχεῖον εἰσέλθῃ, ἀναίτιος ἂν εἴη καὶ ἀπρόσκοπος. ὃ αὐτὸ φησι καὶ ὁ εἰκοστὸς πέμπτος τῶν ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κανών, καὶ ὁ τεσσαρακοστὸς τῶν ἐν Καρθαγένῃ.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ δίχα τῆς τοῦ πρέποντος ἀνάγκης κληρικὸς εἰς καπηλεῖον ἐσθίων, ἀφορισθήτω.

Ὁ παροδεύων κληρικὸς, εἰ διὰ ἀναγκαίαν καταλύσει εἰς πανδοχεῖον, συγγνωσθήτω· ὁ δὲ χωρὶς περιστάσεως εἰς καπηλεῖον ἐσθίων, ἀφορισθήτω.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΚΑΝΩΝ νε'.

Εἴ τις κληρικὸς ὑβρίσῃ Ⓢ Ἐπίσκοπον, καθαιρείσθω. ἄρχοντα γὰρ τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

ΚΑΝΩΝ νς'.

Εἴ τις κληρικὸς ὑβρίσῃ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἀφορίζεσθω.

ΒΑΛΣ. Οἱ δὲ τοιοῦτοι κανόνες ὅτι ὁ νε'. καὶ ὁ νς'. κολάζουσι τοὺς ὑβρίσαντας κληρικούς. ἀλλ' ὁ μὲν νε'. καθαιρεῖσθαι φησὶ Ⓢ κληρικὸν Ⓢ ὑβρίσαντα Ⓢ Ἐπίσκοπον· ὁ δὲ νς'. ἀφορίζεσθαι B ὑβρίσαντα κληρικὸν πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, παντὸς μᾶλλον τὸ τιμιώτερον πλείονα χρεωστεῖσθαι τῷ Ἐπισκόπῳ. οἱ μὲν κανόνες οὕτω διαιροῦσι τὴν τιμωρίαν τῆς ὕβρεως κληρικῶν. ὁ δὲ πολιτικὸς νόμος πάντα ὑβρίζοντα ἀτιμοῦσθαι διορίζεται, ζημίᾳ τῇ διδόναι καὶ χρηματικὴν ποινήν. νομίζω οὖν ὅτι τῇ ἀτιμίᾳ ἐπακολουθεῖ καὶ καθαίρεσις.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ μὲν ἀρχιερεῖς, εἰς τύπον ὄντες τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κεφαλὴ τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος λογιζόμενοι, καὶ πλείονος τιμῆς εἰσιν ἄξιοι. διὸ καὶ ὁ ὑβρίσας αὐτοὺς καθαιρεῖται. οἱ δὲ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι χεῖρας σῴζοντες τύπον, ὡς δι' αὐτῶν τὰς ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις ἐνεργοῦντος τοῦ Ἐπισκόπου, τιμᾶσθαι μὲν καὶ κἀκεῖνοι ἄξιοι, οὐχ ὡς ὁ Ἐπίσκοπος· δεῖ γὰρ ὁμοίως τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν χειρῶν ὁτιμελητέον· διὸ ὑβρίσας αὐτοὺς ἧττον κολάζεται, μόνον ἀφοριζόμενος.

ΑΡΙΣΤ. Κεφ. νε'. Ὑβρίζων Ἐπίσκοπον κληρικὸς, καθαιρεῖται,

Κεφ. νς'. Πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἀφορίζεται.

D

ΚΑΝΩΝ. νζ'.

Εἴ τις κληρικὸς χωλὸν, ἢ κωφὸν, ἢ τυφλὸν, ἢ τὰς βάσεις πεπληγμένον χλευάσει, ἀφοριζέσθω. ὡσαύτως καὶ λαϊκός.

ΒΑΛΣ. Καὶ τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἀφορίζει ὁ κανὼν μὴ ἐλεεῖσθαι τοὺς ὁπωσδήποτε πεπηρωμένους τὸ σῶμα, ἀλλὰ παίσονται αὐτῶν. οἱ πλείους δὲ τοῦ τοιούτου προφάσιν ἔχουσι γέλωτος, τοῖς τοῦ θεοῦ κρίμασιν ἀντιφερόμενοι.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς μέλη τινὰ πεπηρωμένους ἐλεεῖσθαι πρόσηκεν, καὶ ὡς δυνατὸν ἀντιλαμβάνεσθαι τούτων, καὶ χειραγωγεῖν, ἀλλ' οὐχὶ παίζειν. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ χλευάζειν· εἰ δέ τινες τοῦτο ποιοῦντας λαϊκοὺς ὁ κανὼν ἀφορισμῷ ὑποβάλλει, τί δῆτα τις λογίσαιτο περὶ κληρικῶν, οὓς, ὡς πολλάκις εἴρηται, ὑπόδειγμα πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν, καὶ παράδειγμα πρὸς ἀκριβῆ τοῦ λαοῦ πρόσοδον χρεών;

ΑΡΙΣΤ. Ὡσαύτως δὲ καὶ τυφλὸν, καὶ κωφὸν, καὶ χωλὸν χλευάζων.

Ὁ ἐμπαίζων τυφλὸν, καὶ κωφὸν, ἢ χωλὸν, ἢ ἄλλως τὸ σῶμα πεπηρωμένον, ἀφορίζεται, ὡς Ⓢ πλάσαντα τούτους ὑπομεμφόμενος.

Canon LV.

Si quis Clericus Episcopum contumelia affecerit, deponitur: Principi enim populi tui non maledices.

Canon LVI.

Si quis Clericus Presbyterum vel Diaconum injuria affecerit, segregetur.

Bals. Hi duo Canones lv. & lvj. puniunt injuriosos Clericos: sed lv. dicit deponendum Clericum, qui Episcopum injuria affecit, lvj. autem decernit segregandum Clericum, qui Presbyterum, vel Diaconum injuria affecit: idque quia Episcopo major honor debetur. Canones quidem sic dividunt supplicium insolentium Clericorum. Jus autem civile definit, quemvis injuriam facientem notari infamia præter pœnam pecuniariam. Existimo autem quod infamiam sequitur etiam depositio.

Zonar. Pontifices in typum Domini nostri Jesu Christi existentes, & caput Ecclesiæ corporis existimati, majore etiam sunt honore digni. Quapropter, qui aliquid in hos agit contumeliosè, deponitur. Presbyteri verò, & Diaconi manuum typum gerentes (per quos, ut per manus, Episcopus administrationes exercet ecclesiasticas) & hi quidem digni sunt honorari: non tamen ut Episcopus: nec enim capitis, & manuum cura similiter habenda est. Quapropter qui contumeliosus his fuerit, minus punitur: ab aliorum conventu solùm separatus.

Arist. Can. LV. *Clericus Episcopum contumeliâ afficiens, deponitur,*

Can. LVI. *Presbyterum vel Diaconum contumeliâ afficiens, excommunicatur.*

Canon LVII.

Si quis Clericus claudum, vel surdum, vel cæcum, vel eum cui vitiosus est incessus, irriserit, segregetur. Similiter & Laicus.

Bals. Clericos & Laicos segregat Canon, qui eorum qui quomodocunque sunt corpore mutilati, non miserentur, sed eos irrident. Plerique autem ex ejusmodi rebus accipiunt ridendi occasionem, Dei judiciis resistentes.

Zonar. Membris aliquibus mutilatos misereri convenit, illósque, quantum fieri potest, infirmos suscipere, manúque regere, non autem illudere. Hoc enim significat verbum, χλευάζειν. Quòd si Laïcos istud facientes Canon excommunicationi subjicit, quid existimet quispiam de Clericis, quos (ut sæpe dictum) populo propositos oportet esse virtutis omnis exemplo, stimuloque probitatis?

Arist. *Sic vero & cæcum, & surdum & claudum irridens.*

Irridens cæcum, surdum, vel claudum, vel aliter corpore mutilatum, excommunicatur, ut formatorem eorum vituperans.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon LVIII.

Episcopus vel Presbyter, qui Cleri vel populi curam non gerit, & eos pietatem non docet, segregetur: & si in negligentia & socordia perseveret, deponatur.

Bals. Episcopalis dignitas in docendo consistit: & omnis Episcopus debet docere populum pia dogmata, & statum orthodoxorum. Speculator enim ideo constituitur, ut quæ sui sunt populi, attendat: & ideo Episcopus est appellatus. Portò autem etiam Presbyteri tales esse debent, quia etiam prope Episcopos sedent in superioribus cathedris. Episcopus ergo & Sacerdos, qui non sic facit, sed negligenter est affectus, segregatur: si autem in socordia perseverat, etiam deponitur. Presbyteri enim secundum Episcopalem admonitionem, & non suo arbitrio docent.

Zonar. Inexcusabile est hoc omnis Episcopi debitum, docere sibi subditum populum pia dogmata, dirigeréque rectas in opiniones, & honestam vitam. Dicit enim Deus per Prophetam populorum prælatis, Si non denunciaveris, neque loquutus fueris, morietur injustus in injustitia sua: ejus autem sanguis de manu tua requireretur. Episcopus igitur, qui docendi curam negligit, excommunicatur. Et si ne sic quidem desistat à negligentia, deponitur. Similiter etiam Presbyteri. Exigit enim Canon & hos tales esse, qui docere quoque possint. Et ille magnus etiam Paulus Episcopum jubet aptum esse ad docendum, sobrium, videlicet, ac vigilantem, sed non pigrum vel negligentem. Nomen etiam Episcopi ad sobrietatem ipsum excitat. Nam σκοπὸς (id est, custos) nominatus est. Custodem verò vigilare oportet, non autem otio indulgere. Cathedrâ propterea constituitur Episcopis in edito & sublimi templi loco, quæ quidem res denotat qualem eum esse, & quòd ab illa sublimitate subditum populum respicere, valdéque diligenter observare debet. Ibi verò Presbyteri simul cum Episcopo adsistere unáque sedere jussi: ut per eam sic in alto sitam cathedram ipsi pariter inducantur populum cum providentia inspicere, ejusque mores componere, tanquam dati laboris socii Episcopo. In Trullo quoque Synodi Canon decimus nonus ait, Præsules oportet omni die, maximè Dominicis, omnem Clerum & populum docere.

Arist. *Pietatem non docens Episcopus excommunicatur: deponitur autem perseverans non docere.*

Episcopum oportet docere Clerum & populum pietatem, qui autem socordiâ institutionem istam prætermittit, excommunicatur. Si autem & post excommunicationem ad eam non excitatur, etiam deponitur.

Canon LIX.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, cùm sit aliquis ex Clericis egenus, ea quæ sunt necessaria, ei non suppeditat, segregetur: sin autem perseveret, deponatur, ut qui fratrem suum interfecerit.

Bals. Didicimus quòd Episcopus debet post necessariam suam impensam, Ecclesiæque & Clericorum consuetam dispensationem, quæ supersunt ex Ecclesiæ reditibus, dare pauperibus: appellantur enim bona pauperum. Nunc autem decernit Canon, ut Episcopi & Presbyteri curam gerant ut suppeditent pauperibus Clericis ea quæ sunt necessaria, & eos quidem qui non ita faciunt, segregat: qui verò perseverant, deponit, ut qui causæ sunt mortis fratrum. Ne dicas autem, Quare punit Canon Presbyteros, qui res suas pauperibus Clericis non distribuunt? Finge enim Presbyterum possidere

ΚΑΝΩΝ ιή.

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ κλήρου, ἢ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὰ εὐσεβείαν, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καὶ ῥᾳθυμίᾳ, καθαιρείσθω.

Βαλσ. Τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, διδασκαλικόν ἐστι· καὶ πᾶς Ἐπίσκοπος ὀφείλει διδάσκειν καὶ λαὸν τὰ εὐσεβῆ δόγματα, καὶ τὰ περὶ ὀρθοδόξων κατέχειν. σκοπὸς γὰρ τίθεται, χάριν τοῦ ἐπισκοπεῖν τὰ ὑπὸ καὶ λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐντεῦθεν καὶ Ἐπίσκοποι κέκληνται· καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὁμοίως ὀφείλουσιν εἶναι, ὅτι καὶ πλησίον τῶν Ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἀνωτέρω καθέδραις κάθηνται. ὁ γοῦν μὴ πειθῶν ἅπαξ Ἐπίσκοπος καὶ ἱερεύς, ἀλλὰ ἀμελῶν ἁμαρτάνει, ἀφορίζεται· ἐπιμένων δὲ τῇ ῥᾳθυμίᾳ καὶ καθαιρεῖται· οἱ πρεσβύτεροι γὰρ καὶ κατὰ ἀναλογίαν ἐπισκοπικῶν, καὶ σὺν οἴκῳ διδάσκουσι.

Zonar. Χρέος ἐστὶν ἀναγκαῖον παντὶ Ἐπισκόπῳ διδάσκειν καὶ ὑπ' αὐτὸν λαὸν τὰ εὐσεβῆ δόγματα, καὶ πρὸς ὀρθοδοξίαν ῥυθμίζειν, καὶ βίον σεμνόν. φησὶ γὰρ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς τῶν λαῶν προεστῶτας· εἰ μὴ διαμαρτύρῃ, μηδὲ λαλήσῃς, ἀποθανεῖται ὁ ἄνομος ἐν τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπαιτήσω· ὁ γοῦν τῆς διδασκαλίας ἀμελῶν Ἐπίσκοπος, ἀφορίζεσθω· εἰ δὲ μὴ ὅπως τῆς ἀμελείας ἀφίσταται, καὶ καθαιρείσθω· ὁμοίως καὶ οἱ πρεσβύτεροι. διδακτικὸς γὰρ εἶναι καὶ τούτους ἀπαιτεῖ ὁ κανών· καὶ ὁ μέγας ὁ Παῦλος, διδακτικὸν καὶ νηφάλιον δεῖν διαβεβαιοῦται καὶ Ἐπίσκοπον (νήφοντα, δηλαδὴ, καὶ ἐγρηγορέναι) ἀλλὰ μὴ ἀνεμβρίον, καὶ ἀμελῆ· καὶ ὁ ὄνομα ἔχων τοῦ Ἐπισκόπου εἰς νῆψιν αὐτὸν διεγείρει. σκοπὸς γὰρ ὠνόμασται· καὶ ὁ σκοπὸν ἐγρηγορέναι δεῖ, ἀλλ' οὐ ῥαθυμεῖν. διὰ τοῦτο τοῖς Ἐπισκόποις ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ καθέδρα ἐφ' ὕψους ἵδρυται, δηλοῦντος τοῦ σχήματος, ὅτι δεῖ καὶ ὑπὲρ αὐτὸν λαὸν ὁρᾶν ἀφ' ὕψους, καὶ ἐπισκοπεῖν ἀκριβέστερον. καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνιστάνται ἐκεῖ τῷ Ἐπισκόπῳ, καὶ συνκαθέζεσθαι ἐξαρτῶσθαι, ἵνα καὶ ἔτοι διὰ τῆς ἀφ' ὕψους καθέδρας ἀναγόμενοι εἰς ἐπιφορὰν καὶ λαὸν, καὶ κατέχειν αὐτὸν, ὥσπερ σύμπονοι δοθέντες τῷ Ἐπισκόπῳ· καὶ ὁ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου ιθ'. κανών, δεῖ φησι τοὺς προεστῶτας ἐν πάσῃ ἡμέρᾳ, ἐξαιρέτως δὲ ταῖς κυριακαῖς, πρέπον καὶ κλῆρον καὶ καὶ λαὸν ἐκδιδάσκειν.

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, πρὸς τὴν κληρικὴν ἐνδεᾶ ὄντας, μὴ ἐπιχορηγῇ τὰ δέοντα, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ, καθαιρείσθω, ὡς φονεύσας καὶ ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Βαλσ. Ἐμάθομεν ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος ὀφείλει μετὰ τὴν ἀναγκαίαν αὐτοῦ δαπάνην καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὴν κληρικῶν συνήθη οἰκονομίαν, τὰ περισσεύοντα ἐκ τῶν εἰσόδων τῆς ἐκκλησίας, διαδιδόναι πρὸς πένητας· πατρικὰ γὰρ καλοῦνται· ἀρτίως δὲ διορίζει ὁ κανὼν φροντίζειν τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τὸ ἐπιχορηγεῖν τοῖς ἐνδεέσι κληρικοῖς τὰ χρειώδη, εἰ τοὺς μὴ ποιοῦντας ἔτος, ἀφορίζει, ἐπιμένοντας δὲ καθαιρεῖ, ὡς αἰτίους γινομένους τῷ θανάτῳ τοῦ ἀδελφοῦ· μὴ ἄπορος δὲ τίνος χάριν τοὺς πρεσβυτέρους ὁ κανὼν κολάζει, τὰ οἰκεῖα πρόσωπα μὴ διανέμοντας πρὸς ἐνδεεῖς κληρικούς; Πεμπ-

Ἐτυμάπλον γὰρ ἐγκρατῆ ⸗ πρεσβύτερον ἢ) φραγμάτων ὀκ- A bona eccleſiaſtica, ut qui ſit fortè promotus Chorepiſcopus, vel Protopapa, & qui ex eo dives evaſerit, & neceſſe habet pauperes ſuſtentare, multo autem magis pauperes Clericos. Niſi enim hoc dixeris, non video quomodo ſegregabitur, vel deponetur Presbyter, qui de ſuo non dat pauperi ſuo Conclerico quæ ſunt neceſſaria. Fratrem autem interfeciſſe, ne dixeris ad factum uſq; proceſſiſſe. Etſi enim non eſt mortuus, quod ad Epiſcopi tamen vel Presbyteri propoſitum attinet, id factum eſt.

κλησιαστικῶν, τυχὸν χωρεπίσκοπον προβληθέντα, ἢ πρωτοπάπαν, κἀντεῦθεν δυπορήσαντα, καὶ ἀναίτιον ἔχοντα τὰς πενομένας χειραγωγεῖν, πολλῷ ⸗ μᾶλλον τὰς πένητας κληρικούς. εἰ ⸗ μὴ τοῦτό ἔπῃς, οὐ σωφρονῶ πῶς ⸗ ὅπως ἀφορεσθήσεται ἢ καθαιρεθήσεται πρεσβύτερος μὴ δι' οὗ οἰκοθεν τὰ χρεωστούμενα τῷ πενομένῳ συγκληρικῷ αὐτοῦ. Ὃ ⸗ φονεῦσαι ⸗ ἀδελφόν, μὴ εἰπῃς καὶ εἰς ἔργον ἐλθεῖν. κἂν γὰρ μὴ ἀπέθανε, γέγονε τοῦτο, ὅσον ἐπὶ τῇ τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τοῦ πρεσβυτέρου προθέσει.

ZONAR. Scriptura nominat Eccleſiarum bona πτωχικά. Et hæc πτωχοῖς, id eſt, inopibus diſtribui oportet. Quòd ſi præſides Eccleſiarum debent (ut licet per facultates) hæc aliis indigentibus erogare, quanto magis pauperibus Clericis, ſibi ſubjectis? Quod qui non facit, aliorum communione privatur; incorrigibilis autem permanens, ordine ſuo movetur: quia quantum in ſe eſt, fratris occiſor fuit. Nam, qui facultatem non habet earum rerum, quibus vita conſiſtit, is morietur, qui verò dives eſt & ei non adminiſtrat prorſus eſt homicida. Quid autem ſi non fuerit ille mortuus, aliunde ipſi divina providentiâ ſuppeditante res ad vitam ſuſtentandam ſufficientes?

ZΩNAP. Τὰ τῶν ἐκκλησιῶν φράγματα, ἡ γραφὴ πτωχικὰ ὀνομάζει· καὶ δεῖ ταῦτα διαδίδοσθαι τοῖς πτωχοῖς. B εἰ ⸗ τοῖς ἄλλοις ἐνδεέσιν ἐπαρκεῖν οἱ τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτες ὀφείλουσι, πόσῳ μᾶλλον τοῖς ὑπ' αὐτοὺς τελοῦσι κληρικοῖς πενομένοις; καὶ ὁ μὴ τοῦτο ποιῶν ἀφορίζεται, μένων ⸗ ἀδιόρθωτος, καὶ καθαιρεῖται· ὅτι, ὅσον ἐπ' αὐτῷ, γέγονε τοῦ ἀδελφοῦ φονεύτης· ὁ γὰρ μὴ δυνάμενος τῶν συστατικῶν τῆς ζωῆς θανεῖται, ὁ δὲ δυνάμενος, καὶ μὴ τοῦτον κηδόμενος, πρόδηλος φονεύς πέφυκε. τί γὰρ εἰ μὴ ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἄλλοθεν αὐτῷ τῆς θείας προνοίας χορηγούσης τὰ ζωαρκῆ;

ΑΡΙΣΤ. Ἐπιδεῆ κληρικὸν ὁ συνεργητὴς ἱερεὺς, ἀφορί- C ARIST. *Clerico indigenti non benefaciens Sacerdos, excommunicatur: deponitur autem ſi immiſericors permaneat.* Perſpicuus.
ζεται· καθαιρεῖται δὲ μένων ἀμίλευτος. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ ξ'.

Εἴ τις τὰ ψευδεπίγραφα τῶν ἀσεβῶν βιβλία, ὡς ἅγια, ὅπως τῆς ἐκκλησίας δημοσιεύσει, ὅπως λύμην τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου, καθαιρείσθω.

CANON LX.

Si quis falſo inſcriptos impiorum libros tanquam ſanctos, in Eccleſia publicat, ad populi & Cleri perniciem, deponatur.

ΒΑΛΣ. Ἀκολούθως τῷ προκειμένῳ ἀποστολικῷ κανόνι καὶ ἕτεροι κανόνες ὁρίζονται μὴ ἀναγινώσκεσθαι τὰ τῶν ἀσεβῶν βιβλία, ἀλλὰ πυρὶ παραδίδοσθαι· ὡς ζήτει πίνακα ιβ'. τοῦ προκειμένου Συντάγματος, κεφαλαίου γ'. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ· ἐπεὶ δέ τινες ἐνέθεσαν εὐσεβῆ συγγράμματα, ἢ ὡς ὀρθοδόξων ὀνόματα ἐν ψευδεπιγράφῳ πεπλασιν, ὡς ὁ αἱρετικὸς ὄκκος Παμφίλου ἐποίησε. Θεολογικὰ ἔπη χρυσᾶ, τὰς αἱρετικὰς φλυαφείας Χρυσομάλλου καλουμένας, καὶ ὅπως τοὺς ἁπλουστέρους πλανήσας, διακρίνει ὁ κανὼν καθαιρεῖσθαι τὸν τοιοῦτον πλοῦτον ἱερωμένον ὅπως λύμην τοῦ λαοῦ. ζήτει καὶ τὸν πλησίον ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ τοὺς ἡρωϊκοὺς στίχους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου κανόνα ξγ'. καὶ μάθῃς ποῖα βιβλία ὀφείλουσιν ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἀναγινώσκεσθαι. ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος, ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος, καὶ ἡ ἐν Καρθαγένῃ Σύνοδος.

BALS. Præſenti Apoſtolico Canoni conſequenter alii quoque definiunt Canones, non eſſe legendos impiorum libros ſed igni tradendos. Quære etiam xii. tit. præſentis operis, cap. iii. & quæ in ipſo ſunt. Quia autem nonnulli pia ſcripta adulteraverunt, vel etiam orthodoxorum nomina eorum qui malè ſentiunt ſcriptis appoſuerunt, ut Hæreticus ille fecit Pamphilus, qui aurea theologica dicta nugas hæreticas Chryſomalli appellavit, & ita ſimpliciores decepit, decernit Canon Sacerdotem eſſe deponendum, qui hoc audet in populi perniciem. Quære etiam ultimum Canonem Apoſtolicum, & heroicos verſus Sancti Gregorii Theologi, & Syn. in Trullo Canonem lxiii. & ſcies quinam libri legi debent ab orthodoxis. Sanctus Amphilochius, Sanctus Athanaſius, & Carthaginenſis Synodus.

ZΩNAP. Πολλὰ βιβλία ψεῦδος τῶν ἀσεβῶν ἐνεθέσθησαν εἰς βλάβην τῶν ἁπλουστέρων· ὥσπερ καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος γραφεῖσαι τοῖς Ἐπισκόποις ἀποστολικαὶ διατάξεις, αἱ ὑπὸ τούτου καὶ συνοδικῶς ἀπεβλήθησαν. τινὰ ⸗ καὶ ὑβρίσθη παρ' ἐκείνων συντεθειμένα ψευδῆ ὀνόματα ἔχοντα, ὡς ὑπὸ πατέρων ἁγίων συγγεγραφότα· ὃ ⸗ ἐστὶ κρυφαῖα καλούμενα. τοιγαροῦν τοιοῦτον ἀπόβλητα εἶναι κελεύει ὁ κανών, καὶ εἰς ἀναγνῶσιν μὴ προτίθεσθαι. Εἰ δέ τις δημοσίᾳ ταῦτα προβάλλοιτο, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἀναγινώσκειν πειρᾶται, τοῦτον ἱερωμένον ὄντα, καθαιρέσεως ἄξιοῦσθαι· ὃ ⸗ ἀναγινώσκεσθαι ὀφείλοντα βιβλία τῆς παλαιᾶς, καὶ τῆς νέας γραφῆς ἀπηριθμηνται ἀκριβῶς· πρότερον μὲν ἐν τῷ τελευταίῳ κανόνι τῶν ἀποστολικῶν τούτων διατάξεων· εἶτα καὶ ⸗ μεγάλῳ Ἀθανασίῳ, καὶ ⸗ μεγάλῳ καὶ σοφωτάτῳ πατρὶ Γρηγορίῳ ⸗ θεολόγῳ, καὶ ⸗ ἁγίῳ Ἀμφιλοχίῳ, καὶ ἀμφοτέροις τούτοις ἐμμέτρως. καὶ τῇ ἐν Καρθαγένῃ συνόδῳ· ἡ δὲ λεγομένη ἕκτη σύνοδος ἡ ἐν ⸗ Τρούλλῳ ἐν τῷ ξγ'. κανόνι αὐτῆς, καὶ τοῦτο φησί· τὰ ψευδῶς ὑπὸ τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν συμπλασθέντα μαρτυρολόγια, ὡς δή τινες τοῦ Χριστοῦ μάρτυρας ἀτιμάζοιεν καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἐνάγοιεν τοὺς ἀκούοντας, μὴ δημοσιεύεσθαι, ἀλλὰ πυρὶ παραδίδοσθαι· τοὺς δὲ παραδεχομένους,

ZONAR. Ab impiis hominibus ſuppoſiti libri multi fuerunt in perniciem ſimpliciorum. Veluti ſunt Epiſcopis per ſanctum Clementem ſcriptæ Apoſtolicæ conſtitutiones, quæ propterea ſynodicè rejectæ ſunt. Ab illis quoque ſunt omnino quædam compoſita, falſas inſcriptiones habentia, perinde ac ſi forent à Sanctis Patribus conſcripta. ſunt & quædam nuncupata Apocrypha. Canon cenſet igitur hæc eſſe rejicienda, nec ad lectionem proponenda. Quòd ſi quis hæc publicè profert, in Eccleſiáque legere conatur, hunc etiam conſecratum miniſtrum, dignum depoſitione cenſet. Libri verò tam veteris, quàm novæ Scripturæ, qui legi debeant, exactè ſunt enumerati. Primùm quidem, in ultimo Canone iſtarum Apoſtolicarum conſtitutionum. Deinde etiam à magno Athanaſio, & à magno, ſapientiſſimóque Patre Gregorio theologo, & à ſancto Amphilochio, & ab his quidem duobus metricè. Et in Synodo Carthaginenſi. Nominata verò ſexta Synodus in Trullo, in ſexageſimo tertio Canone ipſius & hoc dicit. Quæ ſunt ab inimicis veritatis falsò conficta Martyrologia, ut Chriſti Martyres ignominiâ turpiter afficerent, & audientes inducerent ad incredulitatem, Ne publicentur, ſed

sed igni tradantur. Suscipientes autem, vel his, tanquam veris, mentem adhibentes, anathematizamus.

ARIST. *Qui impii librum in Ecclesiâ publicat, deponitur.*

Qui in Ecclesia legit impiorum libros ut sanctos, deponatur.

CANON LXI.

Si adversus fidelem aliqua accusatio intendatur, vel fornicationis, vel adulterii, vel alicujus alius prohibitæ actionis, & convictus fuerit, ad Clerum ne provehatur.

BALS. Qui fornicationis, vel adulterii, vel alicujus alius prohibitæ actionis accusatus & convictus seu condemnatus est, non efficitur Clericus. Et nota hoc propter eos qui dicunt, ex eo solo quòd quis accusatus fuerit, impediri ordinationem accusatorum. Ecce enim dicit Canon, quòd qui convicti sunt, non ordinabuntur, non etiam qui solùm accusati fuerint.

ZONAR. In adulterio, vel scortatione, vel alia quapiam absurditate deprehensus, non solùm à Sacerdotio prohibetur, sed omnino nec in ullum quidem Cleri gradum promovetur. Ad Episcoporum verò Clericorúmque accusationem neque Hæretici qualescúnque habiles erunt, neque Schismatici qui seorsum ab Ecclesia celebrant conventicula: neque qui propter crimina rejecti sunt ab Ecclesia, vel communi societate privati, nisi prius objectas sibi culpas purgatione deleverint, sive sint Clerici, sive Laïci. Sed nec illi, qui de crimine aliquo sunt ad judicem delati, prius, quam criminis expertes apparuerint: secundum sextum Canonem secundæ Oecumenicæ Synodi, quæ fuit in Constantinopoli.

ARIST. *Fidelis convictus de adulterio, fornicatione, & aliis criminibus, in Clerum non admittitur.*

Fidelis accusatus adulterii, vel fornicationis, vel alicujus aliûs prohibitæ actionis & convictus, in Clerum non recipitur. Si infidelis autem quis sit, & alicujus prædictorum peccatorum reus fuerit, si postea baptizetur, & post Baptisma inculpabilem servet vitam suam, sine prohibitione in Clerum etiam promovetur.

CANON LXII.

Si quis Clericus propter metum humanum Judæi, vel Græci, vel Hæretici, negaverit: si quidem nomen Christi, ejiciatur: si autem nomen Clerici, deponatur. Pœnitentiam autem agens, ut Laicus recipiatur.

BALS. Etsi Jus civile ei dat veniam, qui vi vel metu aliquid facere adactus est; jus tamen ecclesiasticum vult omnes orthodoxos esse fidei confessores. ergo Clericus qui propter metum pœnæ negaverit nomen Christi, non solùm deponetur, sed etiam tanquam membrum putridum, ex pulchro Ecclesiæ corpore abscindetur: sin autem se esse Clericum negaverit, deponetur: sed & qui in utrisque egit purè pœnitentiam, ut Laicus admittetur. Nota ex hoc, quod qui tonsuræ characterem acceperunt, & deinde in Lectorum ordine constituti sunt, si sacras vestes projecerint, & instar Laicorum conversati fuerint, non possunt quidquam tanquam Lectores agere, si rursus ad Clerici habitum redierint, vel etiam Monachi facti fuerint: sed ut Laici vitam agent. Si enim qui propter metum Clericatum suum negavit, deponitur, & tanquam Laicus solùm post pœnitentiam admittitur: multo magis qui talem sua sponte abnegationem admisit, & sanctum amictum illusit, dignus priori Clericatu non censebitur.

ἢ οἷς ἀληθέσι τούτοις προσκείμενοι, ἀναθεματίζομεν.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἀσεβῆ βίβλον ἐκκλησιάζων, καθαιρέσθω.

Ὁ ἐν ἐκκλησίᾳ ἀναγινώσκων τὰ τῶν ἀσεβῶν βιβλία ὡς ἅγια, καθαιρείσθω.

ΚΑΝΩΝ ξα'.

Εἴ τις κατηγορίᾳ ληφθῇ κατὰ πίστεως, πορνείας, ἢ μοιχείας, ἢ ἄλλης τινὸς ἀπηγορευμένης πράξεως, καὶ ἐλεγχθείη, εἰς κλῆρον μὴ προσαγέσθω.

ΒΑΛΣ. Ὅτι πορνεία, ἢ μοιχεία, ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀπηγορευμένῃ πράξει κατηγορηθεὶς καὶ ἐλεγχθεὶς, εἴτοι καταδικασθεὶς, κληρικὸς οὐ γίνεται. Καὶ σημείωσαι τοῦτο διὰ τοὺς λέγοντας διὰ μόνου τοῦ κατηγορηθῆναι, τινὰ τῶν κατηγορηθέντων ἐμποδίζεσθαι χειροτονίαν. ἰδοὺ γὰρ, φησὶν ὁ κανών, ὅτι οἱ ἐλεγχθέντες οὐ κληροῦνται· οὐ μὴν οἱ μόνον κατηγορηθέντες.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἁλοὺς ἐπὶ μοιχείᾳ, ἢ πορνείᾳ, ἢ ἄλλῳ τινὶ ἀτοπήματι, οὐ μόνον ἱερωσύνης κωλύεται, ἀλλὰ καὶ εἰς κλῆρον ὅλως προσάγεται. εἰς κατηγορίαν δὲ ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν, ἔτι αἱρετικοὶ οἱοιδήτινες δέκτοι ἔσονται· ἔτε μὴν χισματικοὶ συγκροτοῦντες, ἔτε οἱ διὰ μικτίσματα ἀποβληθέντες τῆς ἐκκλησίας, ἢ ἀκοινώνητοι, εἰ μὴ πρότερον ταῖς αἰτίαις ταῖς καθ' αὑτοὺς ἀπορίψουσι, κἂν κληρικοὶ ὦσι, κἂν λαϊκοί. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπὸ κατηγορίαν ὄντες, πρὶν ἂν ἀνδρῶσι τοὺς ἐγκλήματα φανῶσι, καὶ τὸν ἕκτον κανόνα τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

ΑΡΙΣΤ. Πιστὸς ἐλεγχθεὶς ὅτι μοιχείᾳ, ἢ πορνείᾳ, ἢ ἄλλοις ἐγκλήμασιν ἄκληρος.

Ὁ κατηγορηθεὶς πιστὸς ἐπὶ μοιχείᾳ, πορνείᾳ, ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀπηγορευμένῃ πράξει, καὶ ἐλεγχθεὶς, εἰς κλῆρον οὐ προσάγεται· εἰ δέ τις ἀπιστήσας, καὶ μαρτήσας τὸ καθ' ἁπλοῦν, εἶτα βαπτισθῇ, καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα ἀμέμπτως τὸν βίον αὐτοῦ διατηρήσῃ καὶ ἀνεπίληπτον, ἀκωλύτως καὶ εἰς κλῆρον προσάγεται.

ΚΑΝΩΝ ξβ'.

Εἴ τις κληρικὸς διὰ φόβον ἀνθρώπινον Ἰουδαίου, ἢ Ἕλληνος, ἢ αἱρετικοῦ, ἀρνήσηται· εἰ μὲν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀποβεβλήσθω· εἰ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ κληρικοῦ, καθαιρείσθω· μετανοήσας δὲ, ὡς λαϊκὸς δεχθήτω.

ΒΑΛΣ. Εἰ καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος συγγνώμης ἀξιοῖ τὸν διὰ φόβον ἢ βίαν καταδεθέντα ποιῆσαί τι δέ τι, ἀλλ' ὁ τῆς ἐκκλησίας νόμος, ὁμολογητὰς τῆς πίστεως θέλει πάντας εἶναι τοὺς ὀρθοδόξους. ὁ γοῦν διὰ φόβον κολάσεως ἀρνησάμενος κληρικὸς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, οὐ μόνον καθαιρεθήσεται, ἀλλὰ καὶ ὡς σεσηπὸς μέλος ἐκ τοῦ καλοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος ἐκκοπήσεται· εἰ δὲ ἀρνήσεται κληρικὸς εἶναι, καθαιρεθήσεται· πλέον καὶ ἐπ' ἀμφοτέροις ὁ μετανοήσας καθαρῶς δεχθήσεται ὡς λαϊκός. σημείωσαι δὲ ἀπὸ τούτου ὅτι οἱ σφενδόνην ὑπαυρείδες λαβόντες, καὶ πεσεῖν εἰς τὸ πάγμα τῶν ἀναγνωστῶν καταστάντες, ἐὰν ῥίψωσι τὸ ἱερὸν ἄμφιον, καὶ τῷ λαϊκῷ ἀναστρέφωσιν, οὐ δύνανται ὡς ἀναγνώστης ἐνεργεῖν τὸ ὑπὸν· ἐὰν πάλιν μεταμελήσει καὶ κληρικὸς, ἢ καὶ μοναχοὶ γένωνται, ἀλλὰ λαϊκῶν ἀνύσουσι δρόμους. εἰ γὰρ ὁ διὰ φόβον ἀρνησάμενος τὸν κλῆρον αὖθις καθαιρεθήσεται, καὶ ὡς λαϊκὸς μόνον δέξεται μετάνοιαν, πολλῷ μᾶλλον ὁ ἑκουσίῳ τῷ τοιούτῳ ἄρνησιν πεποιηκὼς, καὶ παίξας τὸ ἅγιον ῥῆμα, οὐκ ἀξιωθήσεται τῆς προτέρας κληρώσεως.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Τὸν διὰ φόβον κολάσεως ἀρνησαμένους ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀποβλήτους ὁ κανὼν ἅπαντα τῆς ἐκκλησίας ποιεῖται· τοὺς δὲ τοῦ κληρικοῦ ὄνομα ἀφρνησαμένους, καθαιρεῖσθαι κελεύει, μετανοοῦντας δὲ, ὡς λαϊκοὺς δέχεσθαι. ἡ δὲ ἐν Ἀγκύρᾳ συνοδος τοὺς μὴ ἀληθείᾳ (ἀλλ' ὑ μὴ βουλευσάμενοι, καὶ κατανοήσαντες ὑποκριθέντας φοβηθῆναι τοὺς βασάνους) καὶ θύσαντας πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους τῆ τιμῆς μὲν μετέχειν καὶ τῆ καθέδρας ὁρίζει, ἐνεργεῖν δέ τι ἱερατικὸν, ὑ συγχωρεῖ.

ZONAR. Qui metu supplicii negaverunt Christi nomen, ab Ecclesia Canon præsens omnino rejicit. At eos, qui Clerici nomen abnegaverunt, deponi præcipit, facti verò pœnitentes, ut Laïcos recipi. In Ancyra verò Synodus, eos, qui verè timuerunt (non autem qui consultò cogitatóque se metuisse tormenta simularunt) sacrificantes etiam Presbyteros, atque Diaconos, honoris quidem & cathedræ participes esse definit: sed agere quicquam sacri non permittit.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἀρνησάμενος, καὶ ἀπόβλητος· ὁ δὲ τὸν κλῆρον ἀθετήσας, ὑποστρέφων, ὡς λαϊκὸν προσαγέσθω.

ARIST. *Qui negat Christum, & excommunicatus est: qui autem Clerum contempserit, rediens pro Laico recipiendus est.*

Ὁ διὰ φόβον ἀνθρώπινον τὸν χριστὸν ἀρνησάμενος, ἀπόβλητος. ὁ δὲ μὴ τὸν χριστὸν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ κληρικοῦ ἀρνησάμενος, κληρικὸς ὤν, καθαιρεῖσθω· μετανοῶν δὲ, ὡς λαϊκὸς προσδεχέσθω.

Qui propter humanum timorem Christum negaverit, excommunicatus est. Qui autem non Christum sed nomen Clerici negaverit, si sit Clericus deponitur, resipiscens autem ut Laicus recipitur.

ΚΑΝΩΝ ξγ'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, φάγῃ κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ θηριάλωτον, ἢ θνησιμαῖον, καθαιρείσθω. τοῦτο γὰρ ὁ νόμος ἀπεῖπεν· εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, ἀφοριζέσθω.

CANON LXIII.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel omnino ex sacerdotali catalogo, comederit carnes in sanguine animæ suæ, vel quid à feris captum, vel morticinum, deponatur: hoc enim lex prohibuit: si autem sit Laicus segregetur.

ΒΑΛΣ. Τὸ, ὑ φάγῃ κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς αὐτοῦ, ἐν τῇ βίβλῳ τῆς γενέσεως νενομοθέτηται. ταῦτα δέ εἰσι τὰ πνικτά. ἀλλ' οὐδὲ θηριάλωτον ἢ θνησιμαῖον ἐδέσιμον ἔξεστιν· ὁ δὲ καὶ ταῦτα ποιῶν, εἰ μὲν ἔστι κληρικὸς, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω. τὰ δὲ ὑπὸ ὀρνέων θηρευτῶν, ἢ κυνῶν, ἢ θηρίλεων θηρεύμενα καὶ πνιγόμενα, πῶς καὶ τινων ἐδίονται, ἀγνοῶ. σημείωσαι οὖν τὸν κανόνα, διὰ τοὺς Λατίνους τὰ πνικτὰ ἀδιαφόρως ἐσθίοντας.

BALS. Illud, Ne comedatis carnes in sanguine animæ suæ, in libro Geneseos constitutum est. Hæc autem sunt suffocata. Sed nec à fera captum, vel morticinum licet comedere. Qui autem præter hæc facit, si est quidem Clericus, deponatur: si verò sit Laicus, segregetur. Quæ autem à venatoriis avibus vel canibus vel pantheris capiuntur, & suffocantur, quomodo ab aliquibus comeduntur, nescio. Nota ergo Canonem, propter Latinos, qui suffocata indiscriminatim comedunt.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο καὶ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς γενέσεως ἀπηγόρευται, ὁ γὰρ θεὸς τοῖς ἀνθρώποις μετὰ τὸν κατακλυσμὸν πάντα ἐδώδιμα ὡς λάχανα βοτανήφατα, ἐπέταξε, πλὴν κρέα ἐν αἵματι ψυχῆς ἢ φαγεῖν, οἷά εἰσι τὰ ὑπό τινων ἐδιόμενα πνικτά. τοῖς γὰρ ζώοις ἀντὶ ψυχῆς, τὸ αἷμά ἐστιν. ἀλλ' οὐδὲ θηριάλωτον, ἢ θνησιμαῖον ἐδέσιμον ἔξεστιν.

ZONAR. Hoc etiam prohibitum fuit in libro Geneseos. Nam quum Deus hominibus omnia, velut olera, comedere post diluvium permisisset, addidit, Verum carnes in sanguine animæ non comedite: qualia sunt, quæ à nonnullis comeduntur, suffocata. Nam, Sanguis est animalibus animæ vice. Sed neque fas est, à fera captum, vel morticinum comedere.

ΑΡΙΣΤ. Γλώμως. Οὗτος πνικτῷ, ἢ θηριαλώτῳ, ἢ θνησιμαίῳ, καθαιρεῖται· ὁ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεται.

ARIST. *Sacerdos qui suffocatum, aut à ferâ captum, aut morticinum gustaverit, deponitur. Laicus autem excommunicatur.*

ΚΑΝΩΝ ξδ'.

Εἴ τις κληρικὸς, ἢ λαϊκὸς εἰσέλθῃ εἰς Συναγωγὴν Ἰουδαίων ἢ αἱρετικῶν προσεύξασθαι, καθαιρείσθω, καὶ ἀφοριζέσθω.

CANON LXIV.

Si quis Clericus aut Laicus in Synagogam Judæorum, vel Hæreticorum introierit ad orandum, & deponatur, & segregetur.

ΒΑΛΣ. Ἐν μὲν τῷ μὲ. ἀποστολικῷ κανόνι ἡρμηνεύθη πῶς ἡμῖν ὀφείλει νοεῖσθαι τὸ Συνεύξασθαι μετ' αἱρετικῶν· ἐνταῦθα δὲ ὁρίζεται ὁ κανὼν, τὸν ἐπὶ Συναγωγὴν Ἰουδαίων ἢ αἱρετικῶν προσευξάμενον κληρικὸν μὲν ὄντα, καθαιρεῖσθαι, λαϊκὸν δὲ ἀφορίζεσθαι· οὕτω γὰρ διαιρετέον τὰ τῆς ἡλώσεως, ὅτι μηδὲ πέφυκε καθαιρεῖσθαι τὸ λαϊκόν. εἰ δὲ καὶ καθαιρεῖς καὶ ἀφορίζεσθαι εἴπῃς τὸ τοιαῦτα ποιοῦντα κληρικὸν, οὐκ ἁμάρτῃς τῶ δέοντος· ἀναγίνωσκε καὶ τὸν ια'. κανόνα τῆς ἐν τῇ Τρούλλῳ Συνόδου, ὁρίζοντα, πάντων ἀπέχεσθαι τῶν Ἰουδαίων πάντας τοὺς χριστιανίζοντας, ἱερωμένους δηλαδὴ καὶ λαϊκούς, καὶ μηδὲ μέχρι ἰατρείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας τούτοις συγκοινωνεῖν· ἢ μᾶλλον, τοὺς μὲν καθαιρεῖν, τοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι.

BALS. In xlv. Canone Apostolico à nobis interpretatum est, quomodo intelligitur illud: Vnà cum Hæreticis orare. Hic autem Canon constituit, ut qui in Judæorum vel Hæreticorum Synagoga oraverit, si sit quidem Clericus, deponatur: si verò Laicus, segregetur. Ita enim pœnam dividit, quòd nec possit deponi Laicus. Si autem deponi & segregari dixeris Clericum qui hæc facit, minimè aberraveris. Lege & xi. Can. Syn. in Trullo, qui decernit ut omnes Christiani nomen fortiti, & Sacrati & Laici, à Judæis longè sint remoti: & nec usque ad medicinam, vel ullam aliam causam, cum eis communicent: vel hi quidem deponantur, illi verò segregentur.

ΖΩΝΑΡ. Μέγα ἁμάρτημα ὁ κανὼν ἡγεῖται, τὸ Χριστιανὸν εἰς Ἰουδαίων συναγωγὴν, ἢ αἱρετικῶν, χάριν προσευχῆς, εἰσιέναι. τίς γὰρ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς βελίαρ;

ZONAR. Magnum peccatum Canon existimat, Christianum in Judæorum Synagogam, vel Hæreticorum, Orationis gratiâ ingredi. Nam, Quæ consonantia

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tia Christo cum Bèlial? Aut, Quæ pars fideli cum infideli? secundum magnum illum Apostolum, Siquidem Judæorum synagoga ne ipsis quidem sufficit ad sacrificium. Illis enim vetitum est extra Hierusalem hostiam offerre. Quòd si legem transgrediantur illi, quum suas intrant Synagogas, quantò magis Christianus orans cum Christi interfectoribus, Legis transgressor est judicandus? Hæreticorum verò coitio, qui deprædicant orthodoxis contraria, non est ab Orthodoxis honoranda, imo multò magis illa est abhorrenda. Propterea, nonnulli dicunt hunc Canonem duplici subjicere pœnæ, tanquam graviter peccantes, eos, qui tales introgrediuntur Synagogas ad orationem, depositioni (videlicet) & excommunicationi. Sed alii Canonem dicunt partiri pœnas in Clericos, & in Laïcos, & depositionem quidem contra sacratos decerni, contra Laïcos excommunicationem. Et ille quidem linguâ præditus aureâ Johannes in sermonibus contra Judæos valde increpat Antiochenos, quòd festa celebrarent unà cum Judæis. Vndecimus autem in Trullo Synodi Canon vetat omnibus, quæ sunt apud Judæos, Azymis vesci & cum ipsis cohabitare: vel in morbis ipsos accersere, ab eisdemque medelas capere, Vel unà cum ipsis lavare. Canonem verò non observantes, consecratos quidem ministros à gradu dejicit, Laïcos autem à communione rejicit.

ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετ' ἀπίστου, καὶ τὸ μέγαν ἀπόστολον; ἢ γὰρ τῶν Ἰουδαίων συναγωγὴ, οὐδ' αὐτοῖς ἐκείνοις εἰς θυσίαν ἀρκοῦσά ἐστιν. ἀπηγόρευται γὰρ αὐτοῖς ἔξω τῶν Ἱερουσαλὴμ θυσίαν προσφέρειν. εἰ δ' ἐκεῖνοι εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰσιόντες φθάνομεν, πολλῷ πλέον χριστιανὸς, εἰς τὸν Χριστοῦ φονεύτας συνευχόμενος, κριθείη φθάνων; ἢ δὲ τῶν αἱρετικῶν συναξις, ἐναντία τοῖς ὀρθοδόξοις προσκειμένων, καὶκείνη ὑπάρχουσα ὀρθοδόξοις, μᾶλλον μὴν θεῶν καὶ ἀποβλητέα. τινὲς μὴν οὖν ὡς μεγάλα ἁμαρτάνοντας τοὺς εἰσιόντας εἰς τὰς τοιαύτας συναγωγὰς διὰ δύο, διπλῇ φασὶ τιμωρίᾳ τὸν κανόνα τοῦτον ὑπάγειν, καθαιρέσει (δηλαδὴ) καὶ ἀφορισμῷ. ἄλλοι δὲ μερίζειν λέγουσι τὸν κανόνα τὰς τιμωρίας περὶ κληρικούς τε, καὶ λαϊκούς. καὶ τὴν μὲν καθαίρεσιν καὶ τῶν ἱερωμένων ψηφίζεσθαι. καὶ δὴ γε τῶν λαϊκῶν, τὸν ἀφορισμόν. καὶ ὁ χρυσῶν δὲ τῷ γλωττίαν Ἰωάννης ὃν τοῖς καὶ Ἰουδαίων λόγοις πάνυ καθαπτόμενος τῶν Ἀντιοχέων, ὡς συνεορταζόντων τοῖς Ἰουδαίοις. ὁ δὲ ἐνδέκατος τῶν ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου κεφάλαιον, πᾶσιν ἀπαγορεύει θ' ἑορτὴν τὴν παρὰ Ἰουδαίοις ἄζυμα, καὶ θ' τούτοις συνοικειοῦσθαι, ἢ ἐν νόσοις αὐτοὺς προσκαλεῖσθαι, καὶ ἰατρείας παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, ἢ συλλούεσθαι αὐτοῖς. καὶ τοὺς μὲν φυλάττοντας τὸν κανόνα ἱερωμένους μὲν καθαιρεῖ, λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζει.

A

B

C

ARIST. *Qui cum Judæis orat, excommunicatur.*

Qui ingreditur synagogam Judæorum, aut Hæreticorum, & cum iis orat, Si Clericus quidem est, deponitur, ut ea quæ Judæorum sunt, sapiens, si Laicus autem excommunicatur. Episcopus verò, aut Presbyter, aut Diaconus qui in Domo tantum cum Hæreticis orat, excommunicatur, juxta Canonem xlv.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ Ἰουδαίοις συνευχόμενος, ἀφορίζεται.

Ὁ εἰσελθὼν εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων, ἢ αἱρετικῶν, καὶ προσευξάμενος μετ' αὐτῶν, εἰ μὲν κληρικός ἐστι, καθαιρεῖται, ὡς φρονῶν τὰ τῶν Ἰουδαίων· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεται· Ὁ δὲ ἐν οἴκῳ συνευξάμενος μόνον αἱρετικοῖς Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἀφορίζεται, καὶ τὸ μέτρον κανόνα.

CANON LXV.

Si quis Clericus in jurgio quempiam pulsaverit, & uno ictu interemerit, ob impotentis animi sui effrænationem, deponatur: Laicus verò si fuerit, segregetur.

ΚΑΝΩΝ ξε'.

Εἴ τις κληρικὸς, ἐν μάχῃ τινὰ κρούσας ἀπὸ μᾶς πληγῆς ἀποκτείνῃ, καθαιρείσθω. διὰ τὸ προπέτειαν αὐτοῦ· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

D

BALS. Sacri Mysterii ministri jussi sunt iram comprimere, sicut ex xxvii. Canone Apostolico declaratur. Hic autem decernit Canon, ut deponatur Clericus qui ab ira victus fuerit, & tempore concertationis aliquem percussum occiderit. Perinde autem ac si dixisset quispiam, non debere eum deponi, si ab una pulsatione mortuus sit qui vulnus acceperit, quòd forte non fuerit cædes voluntaria, infert Canon eum etiam deponi oportere qui uno ictu interfecerit. Diversi autem sancti Basilii Canones Clericum, qui quomodocunque interfecerit, deponunt. Lege etiam lib. lx. tit. xxxix. cap. 1. decretum iii. & cap. v. decretum ii. & cap. xxvi. ix. tit. præsentis operis. Illic enim sitæ sunt dictæ leges. Similiter lege & Sancti Basilii Can. viii. xi. xliii. liiii. lv. lvi. lvii. & ea magis considera quæ ad animam pertinent. Animæ enim vulnera magis ecclesiastica quam civili curatione indigent.

ΒΑΛΣ. Οἱ τῆς ἱερᾶς ἀγωγείας λῆξαντες, τὸν θυμὸν κρατεῖν ἐκελεύσθησαν, καθὼς δηλοῦται καὶ ἀπὸ τοῦ κζ'. Ἀποστολικοῦ κανόνος. ἐνταῦθα δὲ διορίζεται ὁ κανὼν καθαιρεῖσθαι τὸν ὑπὸ θυμοῦ νικηθέντα κληρικὸν, καὶ διὰ πληγῆς φονεύσαντά τινα ἐν καιρῷ φιλονεικίας. ὡς τινος δὲ εἰπόντος μὴ ὀφείλειν τοῦτον καθαιρεῖσθαι ἐὰν ἀπὸ κρούσματος ἑνὸς ἐπελεύσησεν ὁ θεξάμενος τῷ πληγῇ, διὰ τὸ μὴ ἐκούσιον εἶναι τὸν φόνον, ἐπάγει ὁ κανὼν καθαιρεῖσθαι καὶ τὸν διὰ μιᾶς πληγῆς φονεύσαντα. διάφοροι δὲ κανόνες τοῦ ἁγίου Βασιλείου, τὸν ὁπωσδήποτε φονεύσαντα κληρικὸν καθαιροῦσιν. ἀνάγνωθι καὶ βιβλίου ξ'. τίτλου λβ'. κεφ. α'. θέματος γ'. καὶ κεφ. ε'. θέματος β'. καὶ κεφ. κς'. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος. ἐκεῖ γὰρ κατεγράφησαν οἱ ῥηθέντες νόμοι. ὡσαύτως ἀνάγνωθι καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου κανόνας η'. ια'. ιγ'. νδ'. νε'. νς'. νζ'. καὶ πρόσχες τούτοις μᾶλλον ὅσον ἁπτὸν εἰς ψυχήν. τὰ γὰρ ψυχικὰ τραύματα πλέον δέονται θεραπείας ἐκκλησιαστικῆς, ἢ πολιτικῆς.

E

ZONAR. Quum Dominus omnibus imperet, ut etiam obvertant sinistram verberanti maxillam dextram: & non obsistant: Clericus, qui quempiam percusserit in pugna, si percussus interierit, etiamsi uno ictu, tanquam temerarius, ordine movetur. Laïcus autem hoc faciens, excommunicatur. Pugnam vero contentionem, sed nihil amplius putes oportet.

ZΩΝΑΡ. Τῷ κυρίῳ πρὸ τύπτοντι τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέφειν καὶ τὴν ἀριστερὰν κελεύοντος πᾶσι, καὶ μὴ ἀντιμαχέσθαι· ὁ ἐν μάχῃ πλήξας τινὰ κληρικὸν, ἐὰν ὁ πληγεὶς ἀποθάνῃ, κἂν ἐκ μιᾶς πληγῆς, ὡς προπετὴς καθαιρεῖται. λαϊκὸς δὲ τοῦτο ποιήσας, ἀφορίζεται. μάχην δὲ φιλονεικίαν οἰητέον, ἀλλ' οὐχὶ πλέον.

F

ARIST. *Clericus homicida deponitur, Laicus excommunicatur.*

ΑΡΙΣΤ. Φονεὺς κληρικὸς καθαιρεῖται· λαϊκὸς ἀφορίζεται.

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

A

ΚΑΝΩΝ ξς'.

Εἴ τις κληρικὸς εὑρεθῇ τῇ κυριακὴν ἡμέραν νηστεύων, ἢ τὸ σάββατον (πλὴν τοῦ ἑνὸς μόνου) καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω.

ΒΑΛΣ. Τὸ σάββατον οὐ νηστεύομεν, ἵνα μὴ δόξωμεν ἰουδαΐζοντες. τῇ κυριακῇ πάσχομεν, ἤγουν τῇ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παγκόσμιον χαρὰν καὶ ἀνάστασιν. καὶ ὅτι τὸ μὲν δημιουργίας ἐστὶν ὑπόμνησις, ἢ δὲ ἀναστάσεως μᾶλλον ἢ ἀναπλάσεως. κατ' ἐνιαυτὸν δὲ μόνον τὸ μέγα σάββατον, καθ' ὃ τὸ κυριακὸν σῶμα ἐν τῷ τάφῳ ἄπνουν ἐκεῖτο, νηστεύειν κελεύει τὸν τοῦ Κυρίου φωνὴν τὴν λέγουσαν, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν, προεστοχάσμεθα. ὁ γοῦν παρὰ ταῦτα ποιῶν, εἰ μὲν ἐστὶ κληρικὸς, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω. παρέξελέ μοι τοὺς θείους πατέρας τὴν διὰ ἄσκησιν ἔνια ὅτε νηστεύοντας, καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας ἵνα δὲ καθαιρήσωσιν. ζήτει καὶ περὶ ἁγίων ἀποστόλων κανόνα νά. καὶ νγ'.

ΖΩΝΑΡ. Καλὸν μὲν ἡ νηστεία. τὰ δὲ καλὰ καλῶς γινόμενα, εἰ δέ τις θεσμοὺς ἀποστολικοὺς, ἢ πατέρων ἁγίων παραβαίνων νηστεύῃ, ἀκούσεται ὅτι οὐ καλὸν τὸ καλὸν, ὅταν μὴ καλῶς γίνηται. Ὁ κανὼν οὖν τοίνυν ἐν σαββάτῳ, καὶ κυριακῇ μὴ νηστεύειν θεσπίζοντες, ὁ μὲν κληρικὸς νηστεύων, εἰς καθαίρεσιν γίνεται, εἰς ἀφορισμὸν δὲ ὁ λαϊκός· εἰ μήτι δι' ὡρισμένων ἡμερῶν νηστεύοιτό τις, ἤγουν, ἑπτὰ δέκα, τυχὸν, ἢ ὀκτὼ, δι' ἄσκησιν (ὡς ἤδη προεῖρηται) σωφρονοῦντα τὰς ὡρισμένας ἡμέρας, καὶ σάββατα, καὶ κυριακάς. ὃ καὶ πολλοὶ τῶν ἁγίων παλαιῶν πεποιηκότες εὑρίσκονται, καὶ μέχρι τεσσαρακονταέξ ἡμερῶν νηστεύοντες.

ΑΡΙΣΤ. Κυριακὴν, ἢ σάββατον ὁ νηστεύων, πλὴν ἑνὸς, ἀποκήρυκτος.

Καθαιρεῖται ὁ ἐκτὸς τοῦ μεγάλου σαββάτου ἕτερον, ἢ κυριακὴν νηστεύων· εἰ δὲ λαϊκός ἐστιν ὁ τοιοῦτος, ἀφορίζεται.

ΚΑΝΩΝ ξζ'.

Εἴ τις παρθένον ἀμνήστευτον βιασάμενος ἔχει, ἀφορίζέσθω· μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ ἑτέραν λαμβάνειν, ἀλλ' ἐκείνην κατέχειν ἣν ἡρπάσατο, κἂν πενιχρὰ τυγχάνῃ.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν φησὶν ἀφορίζεσθαι τὸν βιασάμενον παρθένον μὴ μνηστευθεῖσαν ἑτέρῳ τινὶ, καὶ ἀναγκάζεσθαι ταύτῃ συνοικεῖν, κἂν πενιχρά ἐστι, κἂν ἀνάξια τοῦ γένους αὐτοῦ. καὶ μὴ ταύτης ἀπολείπεσθαι, καὶ λαμβάνειν ἑτέραν. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα ἐνέτειλεν. ὁ γὰρ μεμνηστευμένην βιασάμενος, ὡς μοιχὸς τιμωρεῖται. καὶ ζήτει τὴν ξγ'. κανόνα τῆς ς'. συνόδου. ὀφεὶ δὲ τῷ ἔχειν τὴν τῷ βίᾳ ποιήσασθαι, τὴν βιασθεῖσαν κἂν πενιχρά ἐστι, καὶ μὴ συνάπτεσθαι ἑτέρᾳ, ζητητέον. ἵνα τι γὰρ ἐξεχωρήθη ὁ τὴν βίᾳ πλημμελήσας καὶ ἐφεξῆς ἔχειν τὴν βιασθεῖσαν, καὶ μὴ λαμβάνειν ἑτέραν, καὶ ταῦτα τῷ νόμῳ λέγοντι. ὀν βιλίῳ ξ'. τίτλ. λζ'. κεφ. πά'. ὁ βιασάμενον κόρην καὶ φθείρας αὐτὴν, μνηστεύσθω, διδοὺς αὐτῇ καὶ τὸ τρίτον τῆς οὐσίας αὐτοῦ. ἔοικε δοῦναι ὡς ἀκολούθως τῷ τρίτῳ κεφ. τοῦ λζ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου, τῷ δηλουμένῳ ἀναγκάζεσθαι τὸν μὴ σπέρσαντα γυναικὸς παλλακεύσασθαι, καὶ εἰς γάμου κοινωνίαν λαμβάνειν αὐτὴν, καὶ τὸ πρόσταγμα κανόνα νοεῖσθαι. καὶ διὰ τὸ βίᾳ μὲ ἀφορίζεσθαι τὸν ταύτην πλημμελήσαντα. διὰ γὰρ τὸ σωτηρίαν τῆς παρθένου ἀναγκάζεσθαι αὐτὸν νομίμως ταύτην συνοικεῖν. ἀναγνωσθὶ καὶ τὸ πρόσταγμα. συνάγματος τίτλον β'. κεφ. λ'. καὶ ζήτει ἐν αὐτῷ. καὶ βιβλίου τῷ βασιλικῷ ξ'. τίτλον νή. κεφ. γ'. λέγον, μὴ γαμείσθω ἡ ἁρπαγεῖσα τῷ ἁρπάζοντι αὐτήν. ἀλλὰ καὶ εἰ

Canon LXVI.

Si quis Clericus deprehendatur die Dominico jejunans, aut Sabbato, præter unum solum, deponatur. Si vero Laicus, segregetur.

Bals. Sabbato non jejunamus, ne Judæos imitari videamur: diem Dominicum celebramus propter Domini & Servatoris nostri Jesu Christi, quæ est in universo mundo, lætitiam, & resurrectionem: & quoniam illud quidem mundi opificii est commemoratio, hæc vero resurrectionis vel potius reformationis. Uno autem magno Sabbato, quo Domini corpus exanime in sepulchro jacebat, jejunare jussi sumus: juxta vocem Domini dicentem, quando ablatus ab eis fuerit sponsus, tunc jejunabunt. Qui ergo præter hæc facit, si est quidem Clericus, deponatur: sin autem Laicus, segregetur. Excipe autem mihi divinos Patres, qui propter exercitationem nonnunquam jejunant etiam his diebus: hi enim non condemnabuntur. Quære etiam Sanctorum Apostolorum Can. li. & liii.

Zonar. Bona quidem res est jejunium. Bona verò bene fiant. Si quis autem sanctiones Apostolicas, aut sanctorum Patrum transgrediens jejunet, audiet, quòd bonum sit non bonum, eo quòd non bene fiat. Quum statuat igitur Canon in Sabbato vel Dominica non esse jejunandum, Clericus quidem jejunans depositionis pœnæ obnoxius est, & Laïcus, excommunicationis. Nisi per dies certos jejunet aliquis, per decem (verbi gratiâ) vel octo exercitii causâ (sicut ante jam fuit dictum) illisque determinatis jejunii diebus incidant & Sabbata, & Dominici dies. Quod & multi sanctorum Patrum fecisse comperiuntur, ad quadragesimum usque diem jejunantes.

Arist. *Qui Dominicâ aut Sabbato jejunat, excepto uno, ejicitur.*

Deponitur qui præter magnum Sabbatum, aliud Sabbatum aut Dominicam jejunat. Si autem Laicus est talis, excommunicatur.

Canon LXVII.

Si quis virginem non desponsam vi allata habet, segregetur: ei autem aliam accipere non liceat: sed illam retinere quam elegit etiamsi pauper sit.

Bals. Hic præsens Canon segregari dicit eum, qui non desponsam alicui alteri virginem violaverit, & cogi cum ea habitare, quamvis pauper sit, & genere illius indigna, neque ab illa sejungi, atque alteram sumere. Atque hæc quidem hoc Canone sancita sunt: nam qui desponsæ vim attulit, ut adulter punitur: quære & xciii. Can. vi. Syn. De eo autem, quòd qui vim attulit, eam quam violavit, habeat, etiamsi sit pauper, & alii non jungatur, quærendum est. Quare enim concederetur ei qui vi peccavit, & deinceps habere violatam & alteram non accipere, idque cùm Lex dicat in libro lx. tit. xxxvii. Cap. lxxxi. Qui puellæ vim affert, & eam corrumpit, ei nares abscindantur, & det ei etiam tertiam partem suarum facultatum: Videtur ergo hic quoque Canon intelligi convenienter iii. capiti xxxvii. tit. lx. libri, decernenti, eum qui cum continente muliere rem habet, eam in matrimonii societatem accipere: & propter vim quidem, segregari eum qui in istam peccavit, propter virginis autem salutem cogi ipsum ei legitimè copulari. Lege & præsentis operis tit. ix. cap. xxx. & quæ in eo sunt, & librum Basilic. lx. tit. lviii. cap. iii. dicentem: Ne nubat rapta ei qui eam rapuit: sed si tali matrimonii copulæ consenserint ejus parentes, exterminantur,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

exterminantur. Et ne contraria exiſtimaveris. Aliter enim punitur qui puellam rapuit, aliter qui vi virgini vitium attulit. Et raptus quidem propter ejus qui rapuit impudentiam, non condonatur. Per vim autem ſtupratio, ſi ab ea cui vis allata eſt, ſuſcipiatur, remittitur. Sed qui illius voluntate cum virgine congreſſus eſt, alio modo punitur. Ait enim lex in libro lx. tit. xxxvii. cap. lxxx. Qui cum virgine puella cõiit, illius quidem voluntate, parentibus autem ignorantibus, re cognita, ſi eam quidem in uxorem habere voluerit, & parentes conſentiant, fiat contractus. Si autem una pars parentum, id eſt utriuſvis perſonæ, non velit, ſi dives quidem eſt qui vitium attulit, violatæ puellæ det unam auri libram. Sin autem ſit egentior, ſuarum facultatum dimidium: ſed ſi in extrema ſit paupertate, verberatus & tonſus exterminetur.

A Ζωωνίσωσι δὲ τοιέτῳ ζωοικεσίῳ οἱ γονεῖς αὐτῆς ἀθιωρείζον). καὶ μὴ ἀνδμίωθῇ ὅτι. ἄλλως γὰρ κολάζε) ὁ ἁρπάσας κόρλω, & ἄλλως ὁ χ̄ς βίᾳ φθορέας ἀσθένον. & ἢ μὲ ἁρπαγὴ λέγ ἢ ἀναίδεῖα ἢ ἁρπάσθη). ἡ συγνώσκε). ἢ δὲ χ̄ς βίᾳ ἠμομένη φθορά, ἐὰν ὑπὸ τ βιαδείσης καλαδέχη), συγνώσκε). ὁ μέντοι ἀσθένῳ ζωλαφθεὶς χ̄ς γνώμῃ ἐκείνης, ἑτεροίως τιμωρεῖ). φησὶ γὰρ ὁ νόμ. ἐν βιβλίῳ ξ̄. πίτλῳ λζ̄. κεφ. π̄. ὁ ἀσθένῳ κόρῃ μιγνύμεν., ἐκείνης μὲ θεραπείσ, ἀγνοούντων δὲ τῶν γονέων, τ θεράξεως δεδιαγνωσκομένης, εἰ μὲ θέλει αὐτὴν λαβεῖν εἰς γυναῖκα, δὲ ζωαινῶσι καὶ οἱ γονεῖς, γινέσθω δὲ ζωάλλαγμα· εἰ δὲ ἓν μέρος τῶν γονέων, τυτέςιν ἑκατέρα θερσώπυ, ἐ θελήσ, εἰ μὲ δύποροί ὄζιν ὁ φθορεὺς τῇ φθαρείσῃ δισχίλια χρυσία λίτρας μίαν· εἰ δὲ ἀνδεέστερος εἴη, δ ἥμισυ τ ὑπαρχόντως αὐτῦ· εἰ δὲ παντελῶς εἴη ἀνδύπορ., τυπτόμν. καὶ κυρβαίομν., ἐξορκιζέσθω.

B

ZONAR. Qui virginem vi corrupit, ſi quidem jam alicui deſponſam, veluti mœchus punitur: Sin non deſponſam, Canon definit hunc habere illam debere, nec eam rejicere poſſe: tametſi paupercula foret, illoque fortaſſis indigna. Civili autem lege aliter punitur.

ΖΩΝΑΡ. Ο ἀσθένον φθείρας βίᾳ, εἰ μὲ μεμνηςευμένῃ τινὶ, ὡς μηδὲς πιμωρεῖται. εἰ δὲ ἀμνήςευτον, ἀσχὰ μὲν δ νόμ. ἔχειν αὐτὴν, δὲ μὴ ἀποπέμπειν ὁρίζεται, κἂν πενιχρὰ εἴη, δὲ ἀναξία ὥσιν ἐκείνου. ἀσχὰ δὲ τῷ πολιτικῷ νόμῳ ἄλλως τιμωρεῖται.

C

ARIST. *Qui puellæ vim attulerit, excommunicatus, habeat & eam licet pauperem.*

Qui virgini non deſponſæ vim attulerit, eámque violaverit, excommunicetur, ne liceat autem el aliam accipere, ſed eam habere quam elegit, quamvis paupercula ſit. Octava autem conſtitutio in lxxviii. capite xxxvii. tit. lx. lib. Baſilicorum poſita, ſtatuit tali naſum eſſe amputandum, & tertiam partem ſubſtantiæ ejus dandam puellæ ab ipſo violatæ & corruptæ.

ΑΡΙΣΤ. Ο βιασάμν. κόρλω, ἀφορίζόμεν. κατεχέτω, δὲ ἄποδον αὐτῷ ἐπαρχιῶτ.

Ο βιασάμν. παρθένον ἀμνήςευτον, δὲ συμφθαρεὶς αὐτῇ, ἀφορίζέσθω, μὴ ἐξέτω δὲ αὐτὴν ἑτέραν λαβεῖν, ἀλλ' ἐκείνῳ κατέχειν ἣν ἠρέτίσατο, κἂν πενιχρὰ ὑπάρχῃ. ἡ δ ὀγδόη διάταξις ἡ ἐν τῷ οδ'. κεφαλαίῳ τῷ λζ̄. πίτλῳ τῷ ξ̄. βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κειμένη, θεσπίζει τὸν τοιῦτον ῥινοκοπεῖσθαι, δὲ τὸ τρίτον τῆς ὑσίας αὐτῦ δίδναι τῇ παρ' αὐτῦ βιαδείσῃ δὲ φθαρείσῃ κόρῃ.

CANON LXVIII.

Si quis Epiſcopus, vel Presbyter, vel Diaconus ſecundam ordinationem ab aliquo ſuſceperit, deponatur & ipſe, & qui ordinavit, niſi utique conſtiterit quòd ab Hæreticis ordinationem habeat. Qui enim ab eis baptizati, vel ordinati ſunt, ut fideles vel Clerici ſint, fieri non poteſt.

ΚΑΝΩΝ. ξή.

D Εἴ τις Ἐπίσκοπ., ἢ πρεσβύτερ., ἢ Διάκον. δευτέραν χειροτονίαν δέξε) ἀφ' ἑτ., καθαιρείσθω δὲ αὐτὸς δὲ ὁ χειροτονήσας· εἰ μήτε ἄρα συνταίη, ὅτι ἀφ' αἱρετικῶν ἔχει τ χειροτονίαν. τοὺς γὰρ ἀφ' ἧς πίστεως βαπτισθέντας ἢ χειροτονηθέντας, ὅτε πιςοὺς ὅτε κληρικοὺς δὲ) δυνατόν.

BALS. Is qui bis quovis modo ordinatus unum & eundem gradum Sacerdotalem ſuſcepit, deponitur, nec ipſe tantum, ſed & qui ſciens ipſum ordinavit. Videntur enim aut priorem ordinationem damnare, aut poſt defectionem à priore, fieri poſteriorem, quod perfici nequit. Qui enim ſemel datæ ſibi ordinationis gratiæ renuntiavit, non amplius poteſt aliquod Sacerdotale munus obire. Quoniam autem ordinatio & Baptiſma Hæreticorum neque Clericos, neque fideles facit, decretum eſt ſine periculo ordinari & baptizari eos, qui ab Hæreticis ordinati ſunt, aut baptizati, quod quæ facta ſint ab eis perinde habeantur, ac ſi facta non eſſent.

E

ΒΑΛΣ. Ο καθ' οἱονδήτινα τρόπον δὶς χειροτονηθεὶς δὴ τῷ αὐτῷ καὶ ἑνὶ ἱερατικῷ ἀξιώματι, καθαιρεῖ), καὶ ὐ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ δὲ ὁ συνειδὼς τοῦτον χειροτονήσας. ἐοίκασι γὰρ ἢ τῆς θερτέρας χειροτονίας καταγινώσκειν, ἢ χ̄ς ἀπόςασιν τῆς θερτέρας γενέσθαι τὸ δευτέραν, ὅπερ τελεσθῆναι ἀδυνάτον. ὁ γὰρ ἅπαξ ἀπαιτησάμν. τὸ δοθέντος αὐτῷ χειροτονίας χάριν, ἔτι δύναται ἱερατικόν τι ἐνεργῆσαι. ὅτι δὲ ἡ χειροτονία δὲ βάπτισμα τῶν αἱρετικῶν, ὔτε κληρικοὺς ὔτε πιςοὺς ποιεῖ, ὡρέθη, ἀκινδύνως χειροτονεῖσθαι δὲ βαπτίζεσθαι τοὺς ἀφ' τῶν αἱρετικῶν χειροτονηθέντας ἢ βαπτισθέντας, ὡς τῶν γινομένων ἀφ' τούτων αὐτὶ μηδὲ ἠμομένων λογιζομένων.

F

ZONAR. Quempiam bis ordinari variè quis intelligere poterit. Aut enim tanquam deſpiciens eum, qui prius ordinavit, ordinationem ſecundam quærit: Aut etiam tanquam ſe putans majorem Spiritus gratiam ſuſcepturum, magiſque ſanctificatum iri per eum, qui ſecundo ordinaverit, ut fidem in eum habens: Vel quia fortaſſis à Sacerdotio defecerit, iterum velut de integro ordinatur: vel etiam propter alias forſitan cauſas. Quocunque autem modo hoc fecerit, & qui bis fuit ordinatus, & quiſquis ordinavit eum, depoſitionis pœnæ ſubditur. Niſi ſorte prior ordinatio facta fuiſſet ab Hæreticis. Nec enim Baptiſma Hæreticorum poteſt quempiam facere Chri tianum: nec ordinatio eorum efficere Clericum poteſt. Ab Hæreticis igitur ordinatos rurſus ordinari, ſine periculo eſt.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ δὶς τινὰ χειροτονηθῆναι, ἀμφόρως ἄν τις νοήσῃ. ἢ γὰρ ὡς τὸ θερτέρου αὐτὸν χειροτονήσαντος καταγινώσκων, δυσέρειαν χειροτονίᾳ ὑπάρχειν· ἢ ὡς ἀφ' τὸ δύτερον αὐτὸν χειροτονήσαντος, πλείονά τινα χάριν τὸ πνεύματος δέξεσθαι οἰόμεν., δὲ ἁγιασθήσεσθαι, ὡς πίστιν εἰς ἐκεῖνον ἔχων· ἢ δόξας τῆς ἱερωσύνης τυχὸν, αὖθις ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς χειροτονεῖ). ἢ δὲ δι' ἑτέρας ἴσως αἰτίας. ὡς δ' ἂν τοῦτο ποιήσῃ, δὲ ὁ δὶς χειροτονηθεὶς, δὲ ὁ χειροτονήσας αὐτὸν, καθαιρέσ ὑπόκειν). εἰ μή πω ἡ θερτέρα χειροτονία, ἀφ' αἱρετικῶν ἐγένετο. ὔτε γὰρ βάπτισμα αἱρετικῶν δύναταί τινα ποιῆσαι Χριςιανόν, ὔτε χειροτονία τῶν κληρικὸν ἐργάσαιτο ἄν. τοὺς οὖν ἀφ' τῶν αἱρετικῶν χειροτονηθέντας αὖθις χειροτονεῖσθαι, ἀκίνδυνον.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

ΑΡΙΣΤ. Ὁ δισχειροτονήτος, μετὰ τοῦ χειροτονοῦντος καθαιρεῖται· εἰ μὴ αἱρετικὴ χεὶρ ἡ προτέρα.

Ὁ δευτέρην χειροτονίαν δεξάμενος Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ὡς δοκῶν τὴν πρώτην βδελύσσεσθαι, μετὰ τοῦ χειροτονοῦντος καθαιρεῖται, εἰ μὴ παρ' αἱρετικοῦ ἡ προτέρα γέγονε.

ΚΑΝΩΝ ξθ'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, ἢ ἀναγνώστης, ἢ ψάλτης, τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν τοῦ Πάσχα οὐ νηστεύει, ἢ τετράδα, ἢ παρασκευὴν, καθαιρείσθω· ὀκτὸς, εἰ μὴ δι' ἀσθένειαν σωματικὴν ἐμποδίζοιτο· εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, ἀφοριζέσθω.

ΒΑΛΣ. Ὑπέξελε τὴν τετράδα καὶ τὴν παρασκευὴν τὰς πρὸ τῆς Ἀποκρέω, ἐν αἷς νηστεύουσιν οἱ Ἀρμένιοι διὰ τοὺς Νηνευίτας, καὶ τὰς τῆς τυροφάγου διὰ τοὺς τετραδίτας, καὶ τὰς τῆς διακινησίμου· πᾶσα γὰρ ἡ ἑβδομὰς αὕτη ὡς ἡ μεγάλη κυριακὴ λογίζεται. Ἡ τεσσαρακονθήμερος νηστεία τοῦ πάσχα, πρῶτα μὲν παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου, νηστεύσαντος ἐπὶ τοσαυταρίθμοις ἡμέραις· εἶτα καὶ διὰ τοῦ παρόντος κανόνος ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων. φησὶ γὰρ, εἴ τις πιστὸς οὐ νηστεύει κατὰ τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν τοῦ πάσχα, καὶ κατὰ πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευὴν (καὶ ἐν ταύταις γὰρ παρομοίως τῇ ἁγίᾳ τεσσαρακοστῇ ξηροφαγεῖν ὡρίσθημεν, ἄνευ ὧν εἰρήκαμεν τὰς πρὸ τῆς Ἀποκρέω, ἐν αἷς νηστεύουσιν οἱ Ἀρμένιοι, καὶ τὰς τῆς τυροφάγου, καὶ τῆς διακινησίμου) εἰ μὲν ἐστὶ κληρικὸς καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω. ὑπέξελέ μοι τοὺς νοσοῦντας· οὗτοι γὰρ καταλύσαντες διὰ ἰχθύων, συγγνωσθήσονται. διὰ κρέατος γὰρ οὐ καταλύσει τις καθ' οἱανδήτινα τετράδα καὶ παρασκευὴν, ἄνευ ὧν εἰρήκαμεν ἔμπροσθεν, κἂν τὰ λοίσθια πνέῃ. ὡσαύτως ὑπέξελέ μοι καὶ ἀπὸ τῆς τεσσαρακονθημέρου τὰ σάββατα καὶ τὰς κυριακάς. καταλύομεν γὰρ ὁμοίως καὶ εἰς ταύτας, κατὰ τὸν ξς'. ἀποστολικὸν κανόνα. σημείωσαι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι κυρίως μία ἐστὶν νηστεία ἡ τεσσαρακονθήμερος ἡ τοῦ πάσχα· εἰ γὰρ ἦσαν καὶ ἄλλαι, ἐμνήσθη ἂν καὶ τούτων ὁ κανὼν, πλὴν καὶ κατὰ τὰς ἄλλας νηστίμους, ἤγουν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῆς κοιμήσεως τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ τῆς γενήσεως τοῦ Χριστοῦ, νηστεύοντες, οὐκ αἰσχυνόμεθα. Ἀνάγνωσον καὶ τὰ παρ' ἡμῶν γραφέντα εἰς τὴν γ'. ἐρώτησιν τῶν γενομένων συνοδικῶν ἀποκρίσεων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Πατριάρχου κυροῦ Νικολάου.

ΖΩΝΑΡ. Ἐκ παντὸς τρόπου ὁ κανὼν ἀπαιτεῖ τοὺς πιστοὺς τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν τοῦ πάσχα, καὶ τετράδα, καὶ παρασκευὴν ἑκάστης τῶν ἄλλων ἑβδομάδων ἐν νηστείᾳ διάγειν, εἰ μή τις διὰ σωματικὴν ἀσθένειαν νηστεύειν οὐ δύναται· ἡ γὰρ νηστεία διὰ ταπείνωσιν ἐπινενόηται τῆς σαρκός. εἰ δ' ἐκ νόσου, ἢ ἀσθενείας ἄλλης τινὸς καταπονοῖτο ἡ σὰρξ, ἡ ἐκ τῆς νηστείας ταπείνωσις ἐκείνη, οὐκ ἀναγκαῖα. τοὺς δὲ μὴ τὸν κανόνα τοῦτον φυλάττοντας, ἱερωμένους μὲν καθαιρεῖσθαι προστάττει ὁ κανὼν, λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐν ἴσῃ τάξει τίθησιν ὁ κανὼν τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν τοῦ πάσχα, καὶ τετράδα, καὶ παρασκευήν.

ΑΡΙΣΤ. Τὸν μὴ νηστεύοντα τὴν τεσσαρακοστὴν, ἢ τετράδα καὶ παρασκευὴν, κληρικὸν, καθαιρήσεις, τὸν δὲ λαϊκὸν ἀφορίσεις· εἰ μὴ δι' ἀσθένειαν ἐμποδίζεται. Σαφής.

A ARIST. *Qui bis ordinatur, simul cum ordinatore deponitur; nisi manus prior fuerit hæretica.*

Episcopus aut Presbyter qui secundam ordinationem susceperit, ut visus primam detestari, simul cum ordinatore deponitur; nisi prima facta fuit ab Hæretico.

CANON LXIX.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel Lector, vel Cantor, sanctam Paschæ quadragesimam non jejunat, vel quartum diem, vel Parasceuen, præterquam si propter imbecillitatem corporalem impediatur, deponatur: si sit autem Laicus, segregetur.

BALS. Excipe feriam quartam & sextam quæ sunt ante Apocreon sive carnisprivium, quibus jejunant Armenii propter Ninevitas; item feriam quartam & sextam Tyrophagi propter Tetraditas, ut & Diacinesimi; tota enim illa hebdomas tanquam magna Dominica reputatur. Quadragesimale Paschæ jejunium, primùm quidem à Domino traditum est, qui tot diebus jejunavit. Deinde per præsentem Canonem à Sanctis Apostolis. Dicit enim, Si quis fidelis non jejunat in sancta Quadragesima Paschæ, & in omni quarto die, & Parasceue (nam & in iis similiter ac in Quadragesima aridis vesci jussi sumus, exceptis iis de quibus loquuti sumus, nempe feriâ quartâ & sextâ ante carnisprivium, quibus jejunant Armenii, item Tyrophagi & Diacinesimi) si est quidem Clericus, deponatur: si verò Laicus, segregetur. Excipe mihi eos qui ægrotant. Hi enim si per pisces jejunium non solvant, eis venia datur. Per carnem autem non solvet quis quemcunque quartum diem, & Parasceuen, (exceptis iis de quibus verba ante fecimus) etiam si extremum spiritum agat. Similiter excipe mihi & ex quadragesima, Sabbata, & dies Dominicos. Nam & in his etiam jejunium solvimus, ut vult Apostolicus Canon lxvi. Nota & ex hoc præsenti Canone propriè unum esse jejunium Quadragesimale Paschæ. Si enim essent & alia, eorum Canon quoque meminisset. Sed & si in aliis jejunii diebus, scilicet sanctorum Apostolorum, dormitionis sanctissimæ Deiparæ, & natalis Christi, jejunaverimus, pudore non afficiemur. Lege & quæ à nobis scripta sunt in tertiam interrogationem responsionum Synodalium factarum in diebus Patriarchæ Domini Nicholai.

ZONAR. Omni modo Canon requirit, ut fideles agant in jejunio sanctam Paschæ quadragesimam, & uniuscujúsque cæterarum hebdomadarum diem quartum, atque Parasceuen: nisi quis ob imbecillitatem corporis jejunare non possit. Nam jejunium fuit introductum, ad humiliationem carnis: quòd si caro morbo, vel aliquâ aliâ infirmitate laboret, illa ex jejunio humiliatio non est necessaria. Hunc autem Canonem non observantes, Consecratos quidem deponi Canon jubet, Laïcos autem excommunicari. Notandum igitur quòd eodem in ordine Canon ponit, sanctam Paschæ Quadragesimam, & quartam feriam, & Parasceuen.

ARIST. *Clericum non jejunantem Quadragesimam, vel quartum diem, vel Parasceuen depones, Laicum autem excommunicabis: nisi per infirmitatem impeditur.* Perspicuus.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon LXX.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel omnino ex Clericorum catalogo, jejunat cum Judæis, vel cum ipsis festos dies agit, vel ab ipsis festi xenia accipit, (ut verbi gratia azyma, aut quid tale) deponatur. Si verò sit Laicus, segregetur.

Bals. Cùm præcepissent per alios Canones Apostoli, quid fieri debeat in eos qui cum Hæreticis precantur aut cum excommunicatis, jam decernunt, aut qui cum Judæis jejunant, aut azyma festivitatum ipsorum recipiunt, aut aliud ejusmodi aliquod munus, si quidem Clerici sint, deponi, sin Laici, excommunicari: Ne dixeris autem eos Judaizare, tanquam idem cum Judæis sentiant: omnino enim non depositioni vel segregationi solùm subjicientur, sed etiam absolutæ & omni ex parte perfectæ excommunicationi, uti etiam jubet xxix. Canon Laodic. Syn. sed dicbos quidem rectè sentire & orthodoxos esse, sed ecclesiasticarum, traditionum contemptores, & indiscriminatim viventes: & ideo ipsos mitius, ut qui offendiculum generent, puniri. Propterea namque & nos qui Judæis aliisque Hæreticis contraria & sentimus & agimus, solvimus citra dubitationem, quando illi jejunant, forte propter minas Ninives, vel alias quæ eis videntur causas. Ac ex hoc quidem quòd deponuntur vel segregantur ii qui à Judæis festorum ipsorum xenia accipiunt, azyma, & cætera, dicunt multi eos argui qui per azyma mysticum sacrificium faciunt. Si enim simpliciter azymum comesse Judaici festi, depositionem & segregationem inducit, eorum tanquam dominici corporis esse participes, & similiter ac illi pascha facere, quam non habebit condemnationem & animadversionem? Nota ergo hunc Canonem, & quære Carthaginen. Synodi Canonem lx.

Zonar. Si qui simul orat cum Excommunicato, vel depositio, per jam scriptos Canonas, pœnæ reus est, cum Judæis agens festum vel cum ipsis jejunans, vel aliquas eorundem festi partes ab illis accipiens, (Hominibus non separatis & excommunicatis, sed Christi occisoribus & procul exclusis à fidelium cœtu vel potius maledictis) quomodo non etiam dignus fuerit, Sacratus quidem, depositione, vel Laicus, excommunicatione? Nam tametsi non sentiat, quod illi: multis tamen occasionem scandali præbet, in seque ipsum suspicionem, quasi Judaïcos habeat in honore ritus, simul & illorum conversatione contaminari creditur: ad quos Deus per Prophetam, prius etiam quàm Christum trucidassent, invenitur dixisse, Jejunium, & Ferias, & Festivitates vestras odit anima mea. Vigesimus autem nonus in Laodicæa Synodi Canon definit Christianos in Sabbatis ab operibus suis non debere vacare. Judaistæ verò sint Anathema, dicit. Et sexagesimus in Carthagine Synodi Canon prohibet agere festa, convivarique cum Gentilibus.

Canon LXXI.

Si quis Christianus oleum deferat in templum gentium, vel in Synagogam Judæorum, in eorum festis, vel lucernam accendit, segregetur.

Bals. Alio modo dictum est nullam esse societatem fideli cum infideli, unde & præsens Canon segregari dicit Christianum qui cum infideli quovis festa celebret, vel oleum aut lucernam ad ejus falsa sacrificia accendat, eo quòd iste cum infidelibus consentire censeatur. Atque ex hoc quidem Canone leviùs castigatur talis, ex aliis autem graviter punitur.

ΚΑΝΩΝ ο'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ κληρικῶν, νηστεύει μετὰ Ἰουδαίων, ἢ ἑορτάζει μετ' αὐτῶν, ἢ δέχεται παρ' αὐτῶν τῶν τῆς ἑορτῆς ξένια (οἷον, ἄζυμα ἤ τι τοιοῦτον) καθαιρείσθω. εἰ δὲ λαϊκός εἴη, ἀφορίζέσθω.

Βαλσ. Ὡρισάμενοι οἱ ἀπόστολοι διά τινων κανόνων τί ὀφείλει γίνεσθαι εἰς τοὺς συνευχομένους μετὰ αἱρετικῶν ἢ ἀφωρισμένων, ἄρτι προσκεκλίκασι τοὺς μετὰ Ἰουδαίων νηστεύοντας, ἢ δεχομένους παρὰ τῶν ἑορτῶν αὐτῶν ἄζυμα, ἢ ἕτερον ξένιον, κληρικοὺς μὲν ὄντας καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ, ἀφορίζεσθαι. μὴ εἴπῃς ὅτι τούτους ἰουδαΐζειν, ὡς καὶ τοῖς Ἰουδαίοις ὁμόφρονας ὄντας· πάντως γὰρ οὐ καθαιρέσει μόνῃ ἢ ἀφορισμῷ καθυποβληθήσονται, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀκοινωνησίᾳ, καθὼς καὶ ὁ κθ'. κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου προσκελεύεται. ἀλλ' εἰπὲ τούτους ὀρθοδόξους μὲν εἶναι, καταφρονητὰς δὲ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων, καὶ ἀλλοφόρως ζῶντας· κἀντεῦθεν μεταμελείας ἀυτοὺς ὡς σκληροτραχήλους κολάζεσθαι. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἡμεῖς παντελῶς τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς ἄλλοις αἱρετικοῖς φερόντας καὶ προσιόντας, καταλύομεν ἀνενδοιάστως, ὅτε μὴ ἐκεῖνοι νηστεύωσι, τυχὸν διὰ τὰς Νινευϊτῶν ἀπειλάς, ἢ καὶ δι' ἑτέρας αἰτίας δοκούσας ἀυτοῖς· ἀπὸ μέντοι τοῦ καθαιρεῖσθαι καὶ ἀφορίζεσθαι τοὺς μεμιγάνοντας ἐξ Ἰουδαίων τὰ τῆς ἑορτῆς αὐτῶν ξένια, τὰ ἄζυμα δηλονότι, καὶ τὰ λοιπὰ, λέγουσιν οἱ πολλοὶ ἁλίσκεσθαι τοὺς ποιουμένους ἐξ ἀζύμων τὴν μυστικὴν Σύναξιν. εἰ γὰρ ὅ ἁπλῶς, φησὶ, φαγεῖν ἄζυμα Ἰουδαϊκῆς ἑορτῆς, καθαίρεσιν ἐπάγει καὶ ἀφορισμὸν, ὃ μεταλαμβάνειν αὐτῶν, ὡς κυριακῶν δώρων, καὶ παρομοιοῦν ἐκείνοις διὰ τούτων ὃ πάσχα ποιεῖν, πολὺ δήπου ἐξικνεῖται καταγνῶναι καὶ κόλασιν; σημείωσαι δὲ καὶ τοιοῦτον κανόνα, καὶ ζήτησον τὸν ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα ξ'.

Ζωναρ. Εἰ ὁ ἀκοινωνήτῳ συνευξάμενος, ἢ καθημένῳ, διὰ τὰς ἤδη γεγραμμένας κρίσεις, ὑπόδικόν ἐστιν, ὁ μετὰ Ἰουδαίων ἑορτάζων, ἢ συννηστεύων αὐτοῖς, ἢ μερίδας τινὰς ἑορτῆς αὐτῶν ἐξ ἐκείνων δεχόμενος (ἀνθρώπων οὐκ ἀφωρισμένων, οὐδὲ ἀκοινωνήτων, ἀλλὰ χριστοκτόνων, καὶ πόρρω τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως, ἢ μᾶλλον καταράτων) πῶς οὐκ ἂν εἴη ἄξιος ἱερωμένος ὢν καθαιρέσεως, ἢ λαϊκὸς ὢν ἀφορισμοῦ; κἂν γὰρ μὴ τὰ ἐκείνων φρονῇ, ἀλλά γε πολλοῖς σκανδάλοις δίδωσιν ἀφορμὴν, καὶ ὑπόνοιαν καθ' ἑαυτοῦ ὡς ζηλοῖ Ἰουδαϊκὰς πρᾶξεις. ἅμα δὲ καὶ μιαίνεσθαι πιστεύεται τῇ ἐκείνων συναναστροφῇ· περὶ ἧς ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου, καὶ πρὸ τῆς χριστοκτονίας διείσκεται εἰρηκὼς, νηστείαν, καὶ ἀργίαν καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχή μου. Καὶ ὁ κθ'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κελεύει, Χριστιανὸν ἐν Σαββάτῳ μὴ σχολάζειν ὀφείλειν. οἱ δὲ Ἰουδαΐζοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν, φησί. καὶ ὁ ξ'. κελεύει τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν ὃ συνεορτάζειν, καὶ συμποτάζειν Ἕλλησι.

Canon LXXII.

Si quis Christianus oleum deferat in templum gentium, vel in Synagogam Judæorum, in eorum festis, vel lucernam accendit, segregetur.

ΚΑΝΩΝ οα'.

Εἴ τις Χριστιανὸς ἔλαιον ἀπενέγκοι εἰς ἱερὸν ἐθνῶν, ἢ εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῶν, ἢ λύχνους ἅψῃ, ἀφοριζέσθω.

Βαλσ. Διαφόρως εἴρηται ὅτι μὲν καινοτομία πίστεως μετὰ ἀπίστου. ὅθεν καὶ ὁ πρῶτον κανὼν ἀφορίζεσθαί φησι τὸν Χριστιανὸν τὸν μετὰ οἱουδήτινος ἀπίστου συνεορτάζοντα, ἢ ἔλαιον, ἢ λύχνον ἀνάπτοντα, εἰς ψευδοπλανεῖον αὐτοῦ, ἢ ὅ λοιπόν ἐστιν ἀκόλουθον τούτοις ἀπίστοις ὁμόφρονα. καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ πρώτου κανόνος, ἐλαφρότερον ὁ τοιοῦτος κολάζεται, ἐξ ἑτέρων δὲ μεγάλως τιμωρεῖται.

Ζωναρ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Ὡς γὰρ τιμῶντί τὰ τῶν Ἰουδαίων, ἢ ἐθνικῶν, τῷ τὸ ἔλαιον ποιεῖται προσφερομένῳ, καὶ τῷ λυχναψίᾳ· εἰ δὲ τιμᾷ τὰ ἐκείνων ὄργια, καὶ τὰ αὐτὰ ἐκείνοις φρονεῖν λογισθήσεται. A

ZONAR. Nam velut honorans ea, quæ Judæorum sunt, aut Gentilium, oleum offert, & lampadem accendit. Quòd si defert illorum festis honorem, jam eadem, quæ & illi, sentire censebitur.

ΑΡΙΣΤ. Καν. ο'. Λαϊκὸν ἀφορίσεις Ἰουδαΐζοντα, ἢ τὰ τῶν ἐθνῶν φρονοῦντα.

Κὰν. οα'. Τὸν δὲ κληρικὸν καθαιρήσεις.

ARIST. CAN. LXX. *Laicum Judaizantem aut Gentilia sapientem, excommunicabis.*

CAN. LXXI. *Clericum autem depones.*

Ὁ τὰ Ἰουδαίων φρονῶν, καὶ μετ' αὐτῶν Σαββατίζων, ἢ ἑορτάζων, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρεῖται· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεται.

Qui quæ Judæorum sunt sapit, aut cum iis jejunat vel festum agit, si Clericus quidem sit, deponitur, si Laicus autem, excommunicatur. B

ΚΑΝΩΝ οβ'.

CANON LXXII.

Εἴ τις κληρικὸς ἢ λαϊκὸς, ἀπὸ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἀφέληται κηρὸν, ἢ ἔλαιον, ἀφοριζέσθω.

Si quis Clericus vel Laicus à sancta Ecclesia ceram vel oleum auferat, segregetur.

ΒΑΛΣ. Ἀφορίζεσθαί φησιν ὁ κανὼν πάντα τὸν ἀφελόμενον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας κηρὸν ἢ ἔλαιον. Δεῖ ἀφελέσθαι δὲ μὴ νοήσῃς ὅτι κλοπῆς. ὁ γὰρ ἁγιωθεὶς τοιαύτῃ κηρὸν ἢ ἔλαιον ἐκκλησιαστικὸν ἀφελόμενος, ὡς ἱεροσυλος κολασθήσεται. Ἀλλ' εἰπὲ κολάζεσθαι ὀφείλει δὲ ἁπλῶς ἀφελέσθαι, καὶ κρινῶσί τινα δὲ προσενεχθὲν τῷ θεῷ, κἂν κοσμαρχικὸν δίκαιον ἔχῃ ὅτι τῷ ναῷ, κἂν ἁγιωσύνης αὐτὸ δῷ. C

BALS. Segregari dicit Canon fidelem omnem, qui ab Ecclesia ceram vel oleum abstulerit. Auferre autem, ne de furto intelligas (qui enim ceram aut oleum Ecclesiasticum hoc consilio furatur, ut sacrilegus punitur) sed hic puniri dicas eum qui quovis modo auferat, & quod Deo dicatum est, commune faciat, sive imperii dominium in templo habeat, sive ejus sit minister.

ΑΡΙΣΤ. Ἀφορίζεται ὁ κηρὸν ἢ ἔλαιον τῆς ἐκκλησίας ζυλῶν· μετὰ τοῦ πενταπλοῦ τοῦτο καταπιθέναι.

Τὸ πλάτος τῶν κρίνων, ὃ πενταπλοῦν βέλεται ἀποδίδοσθαι ὃ ἀπεσυλώμενον, ἀλλ' αὐτό τε ἀπεσυλῆσθαι, καὶ ὃ τούτου ὑπερέμπλεον.

ARIST. *Excommunicatur qui ceram aut oleum Ecclesiæ aufert, illudque cum quintuplo persolvet.*

Latitudo Canonum non vult quintuplicatum reddi ablatum, sed illud ipsum quod aufertur & illius sesquiquintùm.

ΚΑΝΩΝ ογ'.

CANON LXXIII.

Σκεῦος χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἁγιασθὲν, ἢ ὁσιωθὲν, μηδεὶς ἔτι εἰς οἰκείαν χρῆσιν σφετερίζέσθω· παράνομον γάρ· εἰ δέ τις φωραθείη, ὑπεύθυνος ἀφορισμῷ.

Vas aureum, vel argenteum, vel velum sanctificatum nemo amplius in suum usum convertat: hoc fit enim præter jus & contra leges. Si quis autem deprehensus fuerit, multetur segregatione. D

BALS. Eadem quæ Can. lxxii. Præsens etiam Canon decernit, quæcunque Deo fuerunt dedicata, & templis consecrata, non fieri communia & profana; qualia sunt vasa & supellex. Veli enim nomine, quicquid est textile, significatur. Achaz autem ille, cùm linguam auream ex aureis spoliis Deo quidem votis ac promissis, sed nondum consecratis, sibi ut propriam attribuisset, generatim ab omnibus, lapidibus obrutus est. Lege & x. Can. i. & ii. Synodi quæ fuit in templo Apostolorum.

ΒΑΛΣ. Τὰ αὐτὰ τῷ οβ'. κανόνι καὶ ὁ παρὼν κανὼν διατάσσεται, χάριν τοῦ μὴ κοινοῦσθαι τὰ τῷ θεῷ προσαγόμενα, καὶ ναοῖς ἀφιερούμενα· οἷα δήπου σκεύη καὶ ἔπιπλα. τῷ γὰρ ὀνόματι τῆς ὑλῆς, πᾶν ὕφασμα δηλοῦται. ὁ Αχαρ δὲ ἐκεῖνος ἐδιωκάμενος γλῶτταν χρυσῆν ἀπὸ τῶν ἐπαγγελθέντων τῷ θεῷ χρυσῶν λαφύρων, καὶ μήπω ἀφιερωθέντων, ἐλιθοβολήθη παγκοινεί. ἀνάγνωθι καὶ κδ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων α'. καὶ β'. Συνόδου.

BALS. Eadem quæ Can. lxxii. Præsens etiam Canon decernit, quæcunque Deo fuerunt dedicata, & templis consecrata, non fieri communia & profana; qualia sunt vasa & supellex. Veli enim nomine, quicquid est textile, significatur. Achaz autem ille, cùm linguam auream ex aureis spoliis Deo quidem votis ac promissis, sed nondum consecratis, sibi ut propriam attribuisset, generatim ab omnibus, lapidibus obrutus est. Lege & x. Can. i. & ii. Synodi quæ fuit in templo Apostolorum.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ τῷ θεῷ ἀφορισθέντα κοινοῦσθαι οὐ χρή. ἡγίασται γὰρ, κἂν σκεῦος ᾖ οἱονδήπω, κἂν ὕφασμα, ἅπερ γὰρ τῆς ὕλης ἐδήλωσεν ἅπαν ὕφασμα, κἂν ἔλαιον εἴη, κἂν κηρός. ἢ γὰρ πρὸς τὸν θεὸν ναὸν προσαγωγὴ τούτων, ἁγιάζει αὐτά. οὐ χρὴ οὖν οὔτε κηρὸν, οὔτε ἔλαιον ἀφαιρεῖσθαι τῆς ἐκκλησίας, οὔτε τι σκεῦος, ἀλλ' οὐδὲ ὕφασμα ἀναπτὸν τῷ θεῷ, καὶ εἰς οἰκείαν χρῆσίν τινα λαμβάνειν αὐτά. ἀφορισμῷ γὰρ ἅπερ τοῦτο ὑπόκεινται. ὁ δὲ Αχαρ, οὐδὲ προσαχθέντα, οὐ ἁγιασθέντα ὑφείλετο τῷ θεῷ, ἀλλὰ μόνον ἐπαγγελθέντα· καὶ ὅμως ἔδωκε δίκην παγκοινεὶ λιθοβοληθείς.

ZONAR. Ea, quæ Deo separata sunt, usu communi pollui non oportet. Sunt enim sanctificata, seu vas aliquod tale sit, seu pannus. (Nam per velum significat omne textum) sive sit oleum, sive cera. In Dei nempe templo facta hujuscemodi rerum oblatio sanctificat eas. Auferri non oportet igitur ab Ecclesia, nec ceram, nec oleum, nec vas aliquod sed neque pannum, qui Deo sit oblatus, & ista sumere in aliquem privatum usum. Propter hoc enim subjiciuntur excommunicationi. Certè Achaz nec oblata Deo, nec sanctificata subtraxit, sed solum promissa. Nihilominus pœnas dedit ab universo populo lapidibus obrutus.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἱερὰ σκεύη εἰς χρῆσιν σφετερίζόμενος, ἀφορίζεται. F

Ὁ εἰς χρῆσιν οἰκείαν τὰ ἱερὰ οἰκειούμενος, σκεῦος ἢ ὑφάντιον, ἁγιασθέντα· ὡς παράνομα ἀφορισθήσεται.

ARIST. *Qui sacra vasa in usum proprium transfert, excommunicatur.*

Qui in proprium usum sacra vertit, vas aut linteum, sanctificata; ut legem transgrediens, excommunicabitur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon LXXIV.

Episcopum à viris fide dignis ob aliquid accusatum, ipsum ab Episcopis vocari necesse est: & si se quidem stiterit, & confessus, vel convictus sit, statuatur pœna. Si autem vocatus non paruerit, secundò etiam vocetur, missis ad ipsum Episcopis duobus. Si autem etiam sic non obedierit, vocetur & tertiò, duobus ad eum rursus missis Episcopis. Si autem vel sic aspernans & contumax se non stiterit, Synodus ea quæ videntur adversus eum pronuntiet, ne lucrifacere videatur dum judicium subterfugit.

Bals. Quinam possint Episcopos & Clericos accusare, & quinam adversus eos testimonium ferant, lege præsentis operis tit. ix. cap. i. & quæ in eo sunt: & cap. ii. & quæ sunt in ipso. Præsens autem Canon statuit, accusatum Episcopum, ut ei crimen intendatur, legitimè ab Episcopis vocari: eum enim absentem condemnari, iniquum visum est: & præsentem quidem, & vel ex non refellendis probationibus, vel ex propria confessione, in judicio convictum, canonicè multari. Si autem non accesserit, à duobus rursus Episcopis vocari. Atqui & tertiò quoque, ut si ne sic quidem se stiterit, Synodus adversus eum pronuntiet, etiamsi pars una tantùm adsit, ea quæ sibi videbuntur: Ne contemptor, inquit, seu contumax, ex impudenti dilatione lucretur. Hæc cum decernat Canon, sæpe quæsitum est an per præsentem Canonem Synodo permissum sit, inobedientem ac contumacem Episcopum depositioni subjicere. Dixerunt autem aliqui, à misericordia nimis alienum esse, ut ob inobedientiam sive contumaciam deponatur Episcopus: sed aliter debere illum puniri. Si enim ea esset, inquiunt, Apostolorum sententia, ut deponeretur Episcopus, depositionis in hoc Canone meminissent. Alii autem dixerunt, quòd ex proximè edita à Deo coronati & sancti Imperatoris nostri veneranda Novella, quicunque is sit adversus quem actio intenditur, si in judicium vocetur, & post tres denunciationes per tres scriptas citationes accersitus, & non veniens, condemnatur vel una tantùm parte præsente. Si ergo etiam Episcopus cum datione libelli ac scriptis legitimis accusatus fuerit, & in jus vocatus, primum quidem per denunciationes, deinde etiam per tria scriptis mandata edicta, & se judicio non obtulerit, damnabitur vel una tantùm parte præsente. Hic ergo vocari, legitimè intelligitur, scilicet per xxx. dierum edicta, & non ut nonnulli dixerunt, per paucorum dierum scriptis mandatas denunciationes. Hoc autem alio modo dictum est in tribunali Imperiali, & magis in causa Episcopi Besænæ, & judicatum est, per tria legitima edicta debere vocari Episcopum, adversus quem actio intenditur, & ita propter contumaciam condemnari. Condemnari quidem Episcopum contumacem juxta illustris Imperatoris Domini Manuelis Comneni Novellam, extra omnem est controversiam. Sic enim ut dictum est, judicatum fuit apud regium & Divinum tribunal. A duobus autem Antistitibus & non aliter vocationem ejus fieri, ut nonnulli dixerunt, non est secundum legem nec è sententiâ præsentis Canonis. Cum hic enim scriptus fuit nec judicibus nec notariis patriarchalibus per se fidem haberi in usu fuit, & ideo determinatum fuit, Antistitum vocationes à duobus fieri Episcopis. Hodie autem cum judicibus & notariis patriarchalibus per se habeatur fides, necessario & quæ ab eis fiunt edicta, reprobari non possunt. Recte itaque condemnebitur qui per ea evocatus fuerit & in judicio non stiterit, quandoquidem edicta non sunt ex eo labefactata, quia ab Antistitibus non fiunt.

Zonar. Et in sexagesimo primo Canone dictum fuit á nobis, quòd Episcopum non quivis accusare potest, sed incuIpati, & orthodoxi homines: quod & significat

ΚΑΝΩΝ οδ'.

Ἐπίσκοπον καθηγορηθέντα ἐπί τινι παρὰ ἀξιοπίστων ἀνθρώπων, καλεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκαῖον ὑπὸ τῶν Ἐπισκόπων· κἂν μὴ ἀπαντήσῃ, καὶ ὁμολογήσῃ, ἢ ἐλεγχθείς, ὁρίζεσθαι τὸ ὑπήκοον. ἐὰν δὲ καλούμενος μὴ ὑπακούσῃ, καλείσθω καὶ δεύτερον, ἀποστελλομένων ἐπ' αὐτὸν δύο Ἐπισκόπων. ἐὰν δὲ καὶ οὕτω μὴ ὑπακούσῃ, καλείσθω καὶ τρίτον, δύο πάλιν Ἐπισκόπων ἀποστελλομένων πρὸς αὐτόν. ἐὰν δὲ καὶ οὕτως καταφρονήσας μὴ ἀπαντήσῃ, ἢ Συνόδου ἀποφαινέσθω κατ' αὐτοῦ τὰ δοκοῦντα, ὅπως μὴ δόξῃ κερδαίνειν φυγοδικῶν.

Bals. Περὶ τοῦ τίνες δύνανται κατηγορεῖν Ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν, καὶ τίνες καταμαρτυρῶσιν αὐτῷ, ἀναγνωθι τοῦ πρόχειρου Συντάγματος τίτλον θ'. κεφαλαίκ α'. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ κεφάλειον β'. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ πρὸ ἡμῶν θεσπίζει καταγορηθέντα Ἐπίσκοπον χρὴ εἶναι ἐκκλησιαστικῆς αἰτιάσεως, μεταμαλεῖσθαι καὶ νόμους ὑπὸ Ἐπισκόπων. ἀπόπλα γὰρ τοῦτον καταδικάζεσθαι, ἄδικον ἔδοξε. καὶ παρυσιάζοντα μὲν, καὶ ἐξ ἀναντιῤῥήτων ἐλέγχων ἢ ἀπὸ οἰκείας ὁμολογίας καταδικαζόμενον, κανονικῶς ὑπομεῖσθαι. μὴ παραγινόμενον δὲ, καλεῖσθαι καὶ αὖθις παρὰ Ἐπισκόπων δύο. ἀλλὰ μὲν καὶ ἐπὶ τρίτον, ὡς ἂν εἰ μηδὲ οὕτως παραγένηται, ἀποφαίνεται κατ' αὐτοῦ ἡ Συνόδος καὶ μονομερῶς τὰ δοκοῦντα αὐτῇ· ὅπως, φησὶ, μὴ κερδήσῃ ὁ καταφρονητὴς ἐκ τῆς ἀναιδοῦς ὑπερθέσεως. ταῦτα τοῦ κανόνος ὁρισαμένου, ἐξηγήθη πολλάκις, εἴτε παρεδόθη διὰ τοῦ ζωντος κανόνος τῇ Συνόδῳ, καὶ καθαιρέσει καθυποβάλλειν τὸν ἀπειθῆ Ἐπίσκοπον. καὶ εἶπόν τινες ὡς ἀσυμπαθές ἐστιν ἐξ ἀπειθείας καθαιρεῖσθαι Ἐπίσκοπον· ἄλλως δὲ πως ὀφείλειν ὑπομεῖσθαι αὐτόν. εἰ γὰρ λίαν θελητὸν φασι καὶ τοῖς ἀποστόλοις καθαιρεῖσθαι τὸν Ἐπίσκοπον, ἐμνήσθησαν ἂν ὧν περὶ κανόνος καὶ καθαιρέσεως. ἄλλοι δέ εἶπον, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς Συνεχοῦς ἐξενεχθείσης θεοσκιωτῆς νεαρᾶς τοῦ νῦν στεφῶν κρατοῦντος καὶ αἰῶνα ἡμῶν αὐτοκράτορος, ἅπασα ἀναιρεῖται μελαγχολία εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ μὴ μέχρια μιλιαρίσια διὰ τριῶν ὑπομνημάτων ἐγγράφων, ἐλθεῖν παρεγγυᾶται, καὶ μὴ ἐρχόμενος, καταδικάζεται, καὶ μονομερῶς. εἰ γοῦν καὶ Ἐπίσκοπος μὴ δύσεως διελέγχων καὶ νομίμων ἐγγράφων καλῆγορηθῇ, καὶ μελαγχολῇ, πρῶτον μὲν διὰ μιλιαρίων, εἶτα καὶ διὰ τριῶν ἐγγράφων ὑπομνημάτων, καὶ οὐκ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ δικαστήριον, κἂν μονομερῶς καταδικασθήσεται. τὸ γὰρ καλεῖσθαι οὕτω, καὶ νόμιμον νοεῖται, πλὴν δι' ὑπομνημάτων τριακονθημέρων, ὧν μὴ, ὡς τινες εἶπον, διὰ μιλιαρίων ὀλιγοημέρων. τοῦτο δὲ ἐλαλήθη διαφόρως ἐπὶ βήματος βασιλικοῦ, καὶ μᾶλλον ὅτε τῇ ὑποθέσει τοῦ Ἐπισκόπου Βεσαίνης· καὶ ἐκεῖθι διὰ τριῶν νομίμων ὑπομνημάτων, ὀφείλειν μελαγχολᾶσθαι τὸν ἀναγόμενον Ἐπίσκοπον, καὶ ὅτως ἐξ ἀπειθείας καταδικάζεσθαι. τὸ μὲν καταδικάζεσθαι τὸν ἀπειθῆ Ἐπίσκοπον καὶ τῷ νεαρᾷ τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἄμαχόν ἐστι. κέκριται γὰρ ὕτω καθὼς εἴρηται καὶ τῷ βασιλικῷ καὶ θείῳ βήματι. διὰ δὲ μὴ δύο ἀρχιερέων καὶ μὴ ἄλλως πως τῷ τότε μελαγχολῶν γίνεσθαι, ὡς τινες εἶπον, οὐκ ἔστι νομίμων ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ παρόντος κανόνος. ἔστι γὰρ ἔτι ἐγγράφων ὑπὸ δικαστῶν ὄντε παλαιαργυρῶν νοταρίων ἐνέργεια αὐλοπιστία, καὶ διὰ τοῦτο προβαίνειν οὐρίδη πᾶς τῶν ἀρχιερέων μελαγχολᾶσθαι ἐπὶ Ἐπισκόπων δύο. σήμερον δὲ τῆς τῶν δικαστῶν καὶ τῶν παρεαρχιῶν νοταρίων αὐλοπιστίας ἐνεργούσης, ἐξ ἀναγκης καὶ τὰ δι' αὐτῶν γινόμενα ὑπομνήματα ἔχουσι τὸ ἀπαρέγχειρητον. καλῶς οὖν καταδικασθήσεται ὁ δι' αὐτῶν ὑπομνηθεὶς καὶ μὴ ἀπαντήσας εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς τῶν ὑπομνημάτων μὴ καθαιρουμένων ἐκ τοῦ μὴ γενέσθαι παρὰ ἀρχιερέων.

Zonar. Καὶ ἐν τῷ ξα'. κανόνι εἴρηται ἡμῖν, ὡς οὐ πᾶς τις καταγορεῖν Ἐπισκόπου δύναται, ἀλλ' ἀνεπίληπτοι ἄνθρωποι, καὶ ὀρθόδοξοι. τοῦτο οὖν καὶ ὁ κανὼν ἔνεστι δηλοῦν, διὰ τοῦ λέγειν, παρὰ

παρὰ ἀξιοπίστων ἀνδρώπων. κἂν οὖν παρά τινέων καλήσο- A hic Canon, dum dicit, ab hominibus fide dignis. A talibus igitur si accusetur Episcopus, in absentem non oportet sententiam ferre, sed eum citare: quúmque venerit, ea, quæ dicuntur in ipsum, audire. Postquam audierit autem, vel objecta sibi crimina fatebitur, vel inficians convincetur, atque sic sententia proferetur: Quòd si semel vocatus non adfuerit, etiam Canon definit à duobus Episcopis secundam fieri conventionem: quam si contemnat, à duobus similiter Episcopis tertio vocari præcipit ad examen. Et si nec sic quidem adfuerit à Synodo ferri sententiam jubet in ipsum, ex una etiam parte. Ne per impudentiam fugiens judicium consequatur commodum, protelatâ inquisitione atque sententia.

ρεῖται Επίσκοπος, ὁ μὴ παρὼν αὐτῷ ἀπάντος καταψηφίζεσθω· ἀλλὰ μεταπαλείσθω αὖθις, καὶ ἐρχόμενον, πρὸς κατ' αὐτοῦ λεγομένων ἀκούειν. ἀκούσας δέ, ἢ ὁμολογήσῃ τὰ ἐπαλούμενα αὐτῷ αἰτιάματα, ἢ ἀρνούμενος ἐλεγχθήσεται, καὶ ὕτως ἡ ψῆφος ἐξενεχθήσεται· εἰ δὲ κληθεὶς ἅπαξ ὑ παραγένηται, καὶ δευτέραν ὁ κρίνων πρὸς αὐτὸν ὁρίζει γένεσθαι συναλλαγήν, διὰ δύο Επισκόπων. καὶ ταύτης δὲ καταφρονήσῃ, καὶ τρίτον κελεύει καλεῖσθαι πρὸς τὴν ἐξέτασιν, ὁμοίως διὰ Επισκόπων δύο. καὶ εἰ μὴ δὲ ὕτως παραγένοιτο, ἀποφαίνειν γίνεσθαι κατ' αὐτοῦ παρὰ τῆς Συνόδου, καὶ ὐκ μοίρας μιᾶς. ἵνα μὴ ἐξ ἀναιδείας φυγοδικῆται ὠφελοῖτο, ὑπερτεθεμένης τῆς ζητήσεώς τε καὶ B protelatâ inquisitione atque sententia. ἀποφάσεως.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ καθηγορούμενος Επίσκοπος, καὶ καλούμενος, & ὐκ ἀκούων, καὶ δὶς καλείσθω, & τρὶς· εἰδὲ ὑπομένοι, τὸ δόξαν ἡ Συνόδος ἀποφαινέτω.

ARIST. *Episcopus accusatus, & vocatus, & non parens, bis vocetur & ter. Si perseveret autem, quod sibi visum fuerit Synodus pronunciet.*

Τὸν καθηγορούμενον ἐπί τινι πταίσμασι παρὰ ἀξιοπίστων ἀνδρῶν Επίσκοπον, καὶ καλούμενον εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ μὴ ὑπακούοντα, ὐκ ἀπεικότως ἂν ἡ Συνόδος· ἀλλὰ καὶ δὶς, καὶ τρὶς μεταπεμπόμενος, στελλομένου εἰς αὐτὸν ἑνὸς ἑκάστου τῶν παρακληθέντων δύο Επισκόπων. εἰ δὲ ὑπομένοι καταφρονῶν, καὶ μὴ ἀπαντῶν εἰς τὸ δικαστήριον, δοκιμάσει τὰ τῆς αἰτιάσεως καὶ κατ' αὐτὸν ψηφίσεται.

Episcopum de aliquo crimine accusatum à viris fide dignis, & ad tribunal vocatum, & non parentem, non ideo debet Synodus condemnare. Sed debet bis terque vocari, missis ad eum singulâ vocatione, duobus Episcopis. Si perseverat autem contemnens, & non se sistens tribunali, examinabit ea quorum accusatur, & jam ex una tantùm C parte Synodus, & quæ sibi visa sunt in eum decernet.

ΚΑΝΩΝ οε'.

Εἰς μαρτυρίαν τινὸς κατ' Επισκόπου αἱρετικὸν μὴ προσδέχεσθαι, ἀλλὰ μηδὲ πιστὸν ἕνα μόνον. ἐπὶ στόματος γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.

CANON LXXV.

In testimonium adversus Episcopum Hæreticus ne admittatur: sed nec unus solus fidelis. In ore enim duorum vel trium stabit omne verbum.

ΒΑΛΣ. Καὶ ὡς ἄνωθεν εἶπον, εἰ θέλεις μαθεῖν πόσοι & τίνες καταμαρτυρῶσιν Επισκόπων ἢ κληρικῶν, ἀνάγνωθι τίτλον θ'. τοῦ πρώτου Συνοδικοῦ, κεφ. β'. ἐκ τοῦ πρώτου κανόνος μαθὼν δὲ αἱρετικὸν, μήτε ἕνα πιστὸν προσδέχεσθαι καταμαρτύρησιν Επισκόπου· ἐπὶ γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, φησὶ, πᾶν ῥῆμα σταθήσεται. πλὴν τοῦτο μὴ ἀδιαστίκτως νοήσῃς. ἀλλ' εἰπὲ κατὰ νομικὸν ἀκρίβειαν, ὡς εἰ μὲν χρηματικὴ ἔστιν αἰτίασις καὶ μέχρι λίτρας μιᾶς, δύο μάρτυρες πιστοὶ ἔντιμοι κατὰ τοῦ Επισκόπου ἀνωμότως μαρτυροῦντες ἀρκέσουσιν. εἰ δὲ μέχρι πεντήκοντα λιτρῶν, τρεῖς· εἰ δὲ τέτων ἐπέκεινα, πέντε. εἰ δὲ ὐκ ἔστι χρηματικὴ αἰτίασις, ἀλλὰ ἐγκληματική, διὰ πέντε μαρτύρων πιστῶν καὶ ἐντίμων ὁμνυόντων, ἢ κατὰ τοῦ Επισκόπου αἰτίασις ἀποδείκνυται· καὶ ἀνάγνωθι περὶ τέτων τὸ α'. τίτλον τοῦ κα'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, πολλὰ τοιαῦτα διδάσκοντα.

D Canone discis neque Hæreticum, neque unum fidelem ad testimonium dicendum adversus Episcopum admitti. In duobus enim aut tribus testibus, inquit, stabit omne verbum. Hoc autem sine distinctione ne intelligas. Sed dicas secundum juris rigorem quod si est causa pecuniaria, & usque ad libram unam, duo testes, fide digni, bonæ existimationis adversus Episcopum jurati testificantes sufficiant. Sin auten usque ad L. libras, tres. Si autem ultra hæc, quinque. Si autem non est pecuniaria causa, sed criminalis, per quinque fide dignos testes & jurantes, qui sunt & ipsi bonæ famæ, adversus Episcopum accusatio probatur. Et de hoc lege i. tit. lib. xxi. Basil. constit. E qui hæc hujusmodi multa docet.

ΖΩΝΑΡ. Οὐ μόνον εἰς καθηγορίαν αἱρετικὸς ὐκ ἔστι δεκτὸς, ἀλλ' οὐδὲ εἰς μαρτυρίαν. εἷς γὰρ καταμαρτυρῶν κἂν πιστὸς εἴη, ὑ προσδεχθήσεται· καὶ Τιμοθέῳ γὰρ ὁ μέγας Παῦλος γράφων ἕτωφησὶ, κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, εἰ μὴ ἐπὶ δύο, ἢ τριῶν μαρτύρων. οἶμαι δὲ νῦν ἐπὶ καθηγορίαις, ἐξ ὧν ἔκπωσις τοῦ οἰκείου βαθμοῦ τοῖς ἱερωμένοις ἐπάγεται, μὴ τοὺς δύο ἀρκεῖν μάρτυρας, κἂν πιστοὶ ὦσι, καὶ ἀνεπιλήπτοι.

Z O N A R. Hæreticus, non solum ad accusationem, sed nec ad testimonium venit admittendus. Nec unus in alium dicens testimonium, quamvis etiam sit fidelis, admittitur. Magnus enim Paulus ad Timotheum scribens sic dicit: Adversus Presbyterum ne recipias accusationem, nisi sub duobus, aut tribus testibus. Arbitror verò nunc in accusationibus, per quas consecratis ministris casus proprii gradus infertur, non sufficere duos testes, etsi fideles, & irreprehensibiles sint.

ΑΡΙΣΤ. Αἱρετικὸς ὐ καθηγορεῖ Επισκόπου· οὐδὲ πιστὸς εἷς.

ARIST. *Hæreticus non accusat Episcopum, nec unus fidelis.*

Ὁ τὴν πρόκλα Συνοψίσας κανόνα ὐ καλῶς τοῦτον ἐνόησε. τὸ μὲν γὰρ, μὴ καθηγορεῖν αἱρετικὸν Επισκόπου, ἢ μαρτυρεῖν κατ' αὐτοῦ, ἀληθές ἐστι· τὸ δὲ, μὴ δύνασθαι πιστὸν ἕνα Συνιστᾶν κατ' Επισκόπου καθηγορίαν, ψεῦδες. μαρτυρία γὰρ ἑνὸς καθ' ἑνὸς οὐ προσδέχεται· καθηγορία δὲ, καὶ ὑπ' ἑνὸς, καὶ παρὰ πλειόνων γίνεται.

Qui Synopsin præsentis Canonis fecit, non bene eum intellexit. Illud enim quod Hæreticus non potest accusare Episcopum, nec in eum testimonium dicere verum est; hoc autem quod unus fidelis non potest in Episcopum accusationem ferre, falsum: Testimonium enim unius contra quempiam non admittitur: Accusatio autem fit & per unum & per plures.

Canon LXXVI.

Quòd non oportet Episcopum fratri, vel filio, vel alii cognato gratificantem, ad Episcopatus dignitatem quem vult eligere. Episcopatus enim hæredes facere justum non est, ea quæ Dei sunt, humano affectu largientem. non enim licet Ecclesiam Dei in hæredes conferre. Si quis autem hoc fecerit, irrita quidem electio maneat, ipse autem segregatione multetur.

Bals. Præsens quidem Canon statuit non licere Episcopo cognatum loco suo in Episcopatu constituere, nec Spiritus gratiam ut humanam aliquam hæreditatem transmittere. Infirmat autem & irritam decernit hujusmodi electionem, & etiam Episcopum segregat. Tu autem dic, quòd etiam si non ad suum cognatum Episcopus Episcopatum transmiserit, sed ad alienum, idem erit. Episcopos enim à Synodis fieri decretum est. Et ideo etiam vita functus ille urbis Philippi Metropolitanus maximus, suæ metropoli sub hac conditione renuncians, si ejus œconomum urbis Philippi Metropolitanum pro se ipso sancta Synodus constitueret, non est exauditus; sed audiit quòd si res, quas post electionem ex Ecclesiæ reditibus acquirit, non potest dare, vel ad quos vult transmittere, multo magis Episcopatum. Lege Carth. Syn. Can. xxxii. & Antioch. Syn. Can. xxiii. dicentes non licere Episcopo, etiamsi moriatur, alium successorem suum Episcopum constituere.

Zonar. Pontificiam potentiam, Sancti Spiritus gratiæ donum convenit existimari. Gratiam Spiritus igitur, velut hæreditatem, quomodo quis in alterum transferet, ipsi gratificans? Propterea, non est Episcopis permissum, loco sui, quos volunt, alios in Ecclesias sibi subjectas inducere. Nam qui libertatem non habent relinquendi, quibus volunt, res, quas episcopatus sui tempore possederunt (nisi, quæ cognatorum successione ipsis obvenerunt, ut trigesimus secundus in Carthagine Synodi Canon dicit) quomodo ipsum Episcopatum transferent in alios, eos ut pastoralis potestatis hæredes, & distributionis earum rerum, quæ sunt pauperum relinquentes, & humanâ incitati affectione (videlicet, amore, vel respectu solo propinquorum) Deo dedicata, iis, quibus volunt, gratis donantes? Igitur si tale quid ab aliquo fiat, & irritum esse, quod fit, & qui fecerit, excommunicari, Canon mandat. Episcopos enim statutum est à Synodo creari. Synodi quoque in Antiochia vigesimus tertius Canon dicit, Episcopo non licere, tametsi vitâ defungatur, alterum instituere successorem suum. Hoc & his, qui sunt ex Israël, vetatur. Nam Moysi tanquam crimen objiciebatur, quòd Aaron & ejus filios ad sacerdotium promovisset. Ac nisi Deus per signa confirmasset ipsis Sacerdotium, forte fuissent ab illo depulsi.

Arist. *Episcopus vitâ discedens in suo loco Episcopum non constituit.*

Eum qui in Episcopatum deligendus est, ab omnibus provinciæ Episcopis constitui decretum est. Morientem autem Episcopum alium suo loco constituere, jus Hæreditatis introducit: Ecclesiam autem Dei nemo debet in hæredem conferre.

Canon LXXVII.

Si quis vel oculo orbatus, vel femore oblæsus, Episcopatu autem dignus sit, fiat: non enim corporis damnum eum polluit, sed animæ inquinatio.

ΚΑΝΩΝ οϛ'.

Οτι οὐ χρὴ Επίσκοπον τῷ ἀδελφῷ, ἢ τῷ υἱῷ, ἢ ἑτέρῳ συγγενεῖ χαριζόμενον, εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονεῖν ὃν βούλεται. κληρονόμους γὰρ τῆς ἐπισκοπῆς ποιεῖσθαι οὐ δίκαιον, τὰ τοῦ θεοῦ χαριζόμενον πάθει ἀνθρωπίνῳ. οὐ γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ὑπὸ κληρονόμους ὀφείλει τιθέναι. εἰ δέ τις τοῦτο ποιήσει, ἄκυρος μὲν ἔστω ἡ χειροτονία· αὐτὸς δὲ ἐπιτιμάσθω ἀφορισμῷ.

ΒΑΛΣ. Ο μὲν παρὼν κανὼν διορίζεται μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν Επίσκοπον ἀντὶ ἑαυτοῦ προσγενῆ οἰκεῖον εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν ἐγκαθιστᾶν, μηδὲ παραπέμπειν τὴν χάριν τοῦ πνεύματος ὥς τινα κλῆρον ἀνθρώπινον. ἀκυροῖ δὲ καὶ τὴν οὕτως γενομένην χειροτονίαν, καὶ ἀφορίζει τὸν Ἐπίσκοπον. Σὺ δὲ εἰπὲ, ὅτι κἂν μὴ εἰς προσγενῆ αὐτοῦ παραπέμψῃ ὁ Ἐπίσκοπος τὴν Επισκοπὴν, ἀλλὰ πρὸς ἀλλότριον, τὸ αὐτὸ γενήσεται. τοὺς γὰρ Ἐπισκόπους ὑπὸ τῶν συνόδων γίνεσθαι διατέτακται. διά τοι τοῦτο καὶ ὁ ἀποβεβιωκὼς μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως ὁ μέγιστος, παραιτούμενος τὴν κατ' αὐτοῦ μητρόπολιν ὑπὸ αἵρεσιν ταύτην, ἐὰν τὸν οἰκονόμον αὐτοῦ ἡ ἁγία σύνοδος καταστήσῃ μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως ἀντ' αὐτοῦ, οὐκ εἰσηκούσθη, ἀλλ' ἤκουσεν ὡς εἰ τὰ πράγματα ἅτινα ἐπικτᾶται ὁ Ἐπίσκοπος μετὰ τὴν χειροτονίαν ἐκ τῶν τῆς ἐκκλησίας εἰσόδων, οὐ δύναται δωρεῖσθαι ἢ παραπέμπειν πρὸς οὓς βούλεται, πολλῷ μᾶλλον τὴν Ἐπισκοπήν. ἀνάγνωθι τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα λβ'. καὶ τῆς ἐν Αντιοχείᾳ κανόνα κγ'. λέγοντα μὴ ἐξεῖναι Ἐπισκόπῳ κἂν τελευτᾷ, ἕτερον καθιστᾶν διάδοχον ἑαυτοῦ.

ΖΩΝΑΡ. Τὴν ἀρχιερατικὴν ἐξουσίαν, τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτος δῶρον νομίζεσθαι χρή. πῶς οὖν τις τὴν χάριν τοῦ πνεύματος ὡς κλῆρον μεταβιβάσει πρὸς ἕτερον, αὐτῷ χαριζόμενος; διὰ τοῦτο οὐ συγκεχώρηται τοῖς Ἐπισκόποις ἀνθ' ἑαυτῶν, ἑτέρους, οὓς βούλονται, εἰς τὰς κατ' αὐτοὺς ἐκκλησίας ἐγκαθιστᾶν. οἵτινες γὰρ ἃ ἐκτήσαντο πράγματα ἐν τῷ τῆς Ἐπισκοπῆς καιρῷ οὐκ ἔχουσιν ἄδειαν καταλιμπάνειν οἷς βούλονται (εἰ μὴ τὰ ἐκ διαδοχῆς συγγενῶν περιελθόντα αὐτοῖς, ὡς ὁ τριακοστὸς δεύτερος κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου φησὶ) πῶς αὐτὴν τὴν Επισκοπὴν εἰς ἑτέρους μεταβιβάσουσιν, ὥσπερ κληρονόμους αὐτοὺς τῆς ποιμαντικῆς ἐξουσίας, καὶ τῆς οἰκονομίας τῶν πτωχικῶν πραγμάτων καταλιμπάνοντες, καὶ διὰ πάθος ἀνθρώπινον (φιλίαν, δηλαδὴ, ἢ γέσιν συγγενικὴν) τὰ τῷ θεῷ ἀφιερωθέντα, οἷς βούλονται χαριζόμενοι; εἰ οὖν παράτινος τοιοῦτόν τι γένηται, καὶ τὸ γινόμενον ἄκυρον εἶναι φησὶν ὁ κανὼν, καὶ τοῦτο ποιήσαντα ἀφορίζεσθαι. τοὺς γὰρ Επισκόπους ὑπὸ τῶν συνόδων γίνεσθαι διατέτακται· καὶ ὁ εἰκοστὸς τρίτος κανὼν τῆς ἐν Αντιοχείᾳ συνόδου λέγει, μὴ ἐξεῖναι Επισκόπῳ, κἂν τελευτᾷ, ἕτερον καθιστᾶν διάδοχον ἑαυτοῦ. τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἐξ Ισραὴλ ἀπηγόρευται· τῷ γὰρ Μωϋσεῖ ὡς αἰτίαμα ἐπενεκαλεῖτο, ὅτι τὸν Ααρῶν, καὶ τοὺς αὐτοῦ παῖδας εἰς ἱερωσύνην προήνεγκε. καὶ εἰ μὴ διὰ σημείων ὁ θεὸς αὐτοῖς τὴν ἱερωσύνην ἐβεβαίωσε, τάχ' ἂν καὶ ἐξωθοῦντο αὐτῆς.

ΑΡΙΣΤ. Επίσκοπος ἀντ' αὐτοῦ Επίσκοπον ἀποβιῶν οὐ καθίστησι.

Τὸν μέλλοντα εἰς Επισκοπὴν προχειρίζεσθαι, παρὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας Επισκόπων καθίστασθαι κεκανόνισται. τὸν δὲ, τὸν Επίσκοπον τελευτῶντα ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καθιστᾶν, κληρονομίας εἰσάγει δίκαιον· τὴν δὲ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν ὑπὸ κληρονόμον οὐδεὶς ὀφείλει τιθέναι.

ΚΑΝΩΝ οζ'.

Εἴ τις ἀνάπηρος ἢ τὸν ὀφθαλμὸν, ἢ τὸν σκέλος πεπληγμένος, ἄξιος δὲ ἐστιν Επισκοπῆς, γινέσθω. οὐ καὶ λώβη σώματος αὐτὸν μιαίνει, ἀλλὰ ψυχῆς μολυσμός.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από την Ge

ΚΑΝΩΝ ος'.

Κωφὸς ἢ ὢν, ἢ τυφλὸς, μὴ γινέσθω Ἐπίσκοπος· οὐκ ὡς μεμιασμένου, ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δυσχερασθῇ.

ΒΑΛΣ. Ἀπὸ μὲν τῆς παλαιᾶς νόμου, οὐδεὶς λελωβημένος κατά τι μέρος τοῦ σώματος εἰς ἱερωσύνην προεβιβάζετο. μᾶλλον μὲν οὖν ἐὰν μὴ ἱερωσύνην ἔσχεν ἐκ πάθους λωβῶν τινά, ἐπαύετο τοῦ ἱερουργεῖν. οἱ δὲ θεῖοι Ἀπόστολοι, τοὺς μὲν ἐμποδίζομένους τῆς ἱερωσύνης ἐνεργεῖν, μὴ προσιέσθαι διωρίσαντο. τοὺς δὲ δυναμένους ἐνεργεῖν, κἂν ἑτεροφθάλμους ὦσι, κἂν χωλοὶ, τῆς χειροτονίας ἀξιοῦσθαι ἐκέλευσαν. τῷ γὰρ ψυχῷ θέλουσιν ἔχειν πάντας καθαρὰν καὶ ἀλώβητον, ἢ μόνῳ δὲ σώματι. ἆρα δὲ εἰ μετὰ τὴν ἱερωσύνην γένηταί τις κωφὸς ἢ τυφλὸς, ἢ ἄλλως ἐμπαθὴς τὸ σῶμα, καὶ ἡ δυνάμει ἱερατικὰ ἐνεργεῖν, μεταμεληθήσεται ἐκ τῆς ἱερωσύνης καὶ τοῦ παλαιοῦ νόμου; Λύσις· οὐδαμῶς· ἔστι γὰρ ἀσυμπαθὴς καὶ τῆς ἀποστολικῆς δικαιοκρισίας ἀλλότριον, καὶ ἄξιον μᾶλλον ἐλέους ὂν τὸ πάθος, κατακρίνεσθαι ὡς ἀνάξιον. καὶ πολλοὶ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ διάκονοι, τυφλωθέντες, καὶ ἄλλως ἐσχάτως ἀρρωστήσαντες, καὶ μὴ δυναμένοι ἐνεργεῖν ἀρχιερατικόν τι, μέχρι τέλους ζωῆς αὐτῶν, οὐ μετεκινήθησαν. καὶ ὁ νόμος δὲ φησιν ἐν βιβλίῳ η'. τίτλῳ α'. κεφ. α'. Δέομαι δ'. ὁ τυφλὸς καὶ δικάζειν δύναται, καὶ οὐκ ἀποκινεῖται τῆς Συγκλήτου. ἀρχὴν δὲ νέαν οὐκ ἐγχειρίζεται· ἀλλὰ μέντοι περὶ τοῦ πάθους εἶχε, μέχρι ἔχων.

ΖΩΝΑΡ. Ἡ μὲν δὴ Μωσέως διδοῦσα τοῖς Ἰσραηλίταις διαταγὴ, ὁλοκλήρους τὸ σῶμα, καὶ μή τινα μόριον ἔχοντας, τοὺς περὶ ἐκείνους ἱερωμένους εἶναι ἀπῄτει, καὶ εἴ τις λελωβημένος κατά τι μέρος τοῦ σώματος εἰς ἱερωσύνην προεβίβαζε. ἀλλὰ κἂν μετὰ τὴν ἱερωσύνην πήρωσις μέλους, ἢ μορίου τινὸς περὶ ἱερωμένων συμβῇ τινί, τῆς ἱερωσύνης μετεκίνησε. τοῖς δὲ παρ' ἡμῖν ἱερατικοῖς μέλεσι, κολόβωσις σώματος, οἷς κάλυμμα ὑπελήφθησαν· τῷ ψυχῷ γὰρ ἔχειν ἀπαιτεῖται καθαρὰν, καὶ ἀλώβητον, καὶ ῥύπου ἀπηλλαγμένην. εἰ δ' ἑτερόφθαλμος εἴη, τυχὸν, ἢ διάστροφος ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἢ χωλός ἐστιν, ἢ ἕτερόν τι πήρωμα ἔχει, μὴ προσκάμψιον αὐτῷ πρὸς τὴν ἀρχιερατικὴν ἐνέργειαν, ἀξιοῖ μὲν οὖν κρίνει πρὸς Ἐπισκοπὴν, χειροτονηθῆναι οὐ κωλυθήσεται. εἰ δέ τινι, ἢ ἄμφω πεπήρωται ταῦτα, ἢ τὸ ἕτερον κεκώφωται, ἢ ἄλλό τι πήρωμα ἔχει, δι' ὃ τὰς ἀρχιερατικὰς ἐνεργείας πληροῦν κεκώλυται, εἰς Ἐπισκοπὴν οὐ προβιβασθήσεται. ὁ γὰρ μὴ βλέπων, ἢ μὴ ἀκούων, ἢ τὴν δεξιὰν χεῖρα ἴσως ἔχων ἀργὴν, πῶς ἂν ἱερεύσηται, ἢ μεταχειρίσηται τὰ ἅγια, καὶ μεταδώσῃ ἑτέροις τούτων; ἢ ἄλλο τι ὡρισμένον ἐνεργήσῃ λητούργημα;

ΑΡΙΣΤ. Καν. ος'. Γίνεται χωλὸς, καὶ ἑτερόφθαλμος, ἄξιος ὑπάρχων, Ἐπίσκοπος.

Ἡ γὰρ τοῦ σώματος λώβη, οὐ βίον ἔχοντα ἀνεπίληπτον, εἰς Ἐπισκοπῆς ἀξίωμα προβιβασθῆναι οὐκ ἐμποδίζει· εἰ μή τι κωφὸς, ἢ τυφλός ἐστιν ὁ μέλλων χειροτονεῖσθαι· ὁ τοιοῦτος γὰρ, οὐχ' οἷς μεμασμένος κωλύεται, ἀλλ' οἷς μὴ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δυνάμενος ἀπροσκόπως ἐνεργεῖν.

Καν. ον'. Ὁ μέντοι τυφλὸς, ἢ κωφὸς, οὐ γενήσεται.

ΚΑΝΩΝ οθ'.

Εἴ τις δαίμονα ἔχει, κληρικὸς μὴ γινέσθω, ἀλλὰ μηδὲ τοῖς πιστοῖς συνευχέσθω. καθαρθεὶς δὲ, προσδεχέσθω. καὶ ἐὰν ᾖ ἄξιος, γινέσθω.

ΒΑΛΣ. Ὁ δαιμονιζόμενος ἑτέρᾳ λογισμοῦ καὶ διαβάσεως. καὶ τοιοῦτον ὄντα τῷ κανόνι κεκώλυται ἢ τῷ κλήρῳ συγκαταλέγεσθαι, ἢ τοῖς πιστοῖς συνεύχεσθαι, ἵνα μή φαῦλα τινὰ καὶ ἄσεμνα ᾖ παρατόμενος, καὶ δαιμονιώδης ἐκβοήσῃ

Canon LXXVIII.

Qui autem est surdus & cæcus, ne sit Episcopus; non ut pollutus, sed ne Ecclesiastica impediantur.

Bals. Antiqua quidem lege nullus ulla corporis parte mutilatus ad Sacerdotium promovebatur: imo potius si post Sacerdotium ex morbo vel casu aliquo læsus ac mutilatus esset, à sacrificio cessabat. Divini autem Apostoli, eos quidem, qui quo minus quæ sunt Sacerdotii, exequantur, impediti sunt, non admitti statuerunt: eos autem qui possunt, etiam si uno oculo careant, & claudi sint, qui eligantur, dignos haberi jussere. Animam enim puram & integram volunt omnes habere, non autem corpus. Numquid autem si post Sacerdotium fiat aliquis surdus vel cæcus, vel aliquo alio corporis vitio affectus, & non potest Sacerdotalia exequi, Sacerdotio movebitur juxta veterem legem? Solutio. Nequaquam: est enim à commiseratione disjunctum, & à recto Apostolico judicio alienum, ut qui misericordia potiùs dignus sit, propter id quod ei accidit, indignus judicetur. Ac multi quidem Antistites, & Sacerdotes, & Diaconi excæcati, & alioquì in summam imbecillitatem adducti, & qui nec sacerdotale quidpiam agere poterant, ad eorum usque vitæ finem non moti sunt. Etiam & lex dicit in lib. viii. tit. i. cap. i. them. iiii. Excæcatus etiam Judex esse potest, & Senatu non movebitur, novum autem Magistratum non suscipit: sed quem ante morbum habebat, habere perseverat.

Zonar. Lex quidem per Mosen data Israëlitis exigebat consecratos ipsorum ministros, integros esse corpore, notamque nullam habentes: ac nemo parte corporis aliquâ deformatus, aut mutilatus admittebatur ad Sacerdotium. Sed etiam post Sacerdotium si cui Sacerdotum membri, vel particulæ cujuspiam mutilatio contigisset, Sacerdotio mulctabatur. At iis, qui consecrandi sunt apud nos, mutilatio corporis impedimento non annumeratur. Animam nempe requiritur habere puram, sine vitio, & sorde. Quòd si quis uno forte est oculo, vel strabos habet oculos, aut claudus est, aut aliam quam naturæ imperfectionem habet, ad Episcopale munus obeundum sibi non obstantem, dignus verò judicatur Episcopatu, non prohibetur ordinari. Si verò quis ambobus fuerit orbatus oculis, vel auribus obsurduerit, aut aliam quam mutilationem patitur, per quam sit prohibitus Episcopale munus implere, ad Episcopatum non promovebitur. Qui enim nihil videt, quive nihil audit, aut dextram manum fortassis habet, quâ nihil agere possit, quomodo sacra peragere, Sanctáve manibus tractare queat, & aliis ea tradere, vel aliquod aliud Episcopale ministerium exercere?

Arist. Can. LXXVII. *Claudus, & altero oculo captus, si dignus sit, sit Episcopus.*

Læsio enim corporis eum qui inculpatam agit vitam in Episcopatus dignitatem promoveri non impedit, nisi forte surdus aut cæcus sit, qui ordinationem est susceptorus. Talis enim non tanquam pollutus prohibetur, sed quia Ecclesiastica non potest sine offendiculo peragere.

Can. LXXVIII. *Cæcus autem & surdus non fiet.*

Canon LXXIX.

Si quis Dæmonem habeat, ne fiat Clericus, sed neque cum fidelibus precetur. Purgatus autem recipiatur, & si sit dignus, fiat.

Bals, Qui à Dæmone correptus est, ratione ac mente privatus est, atque idcirco vel in Clerum cooptari, vel cum fidelibus precari, hoc Canone prohibetur, ne fortè siquid mali aut inhonesti egerit, ac dæmoniacas voces emiserit, populum Dei conturbet, atque officium divinum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

divinum impediat. Poſtquam autem ad ſe redierit, ſi dignus fuerit inventus, etiam Clericus fiet. Tertius quidem certè Canon Patriarchæ Alexandrini Timothei dicit, Si ſit fidelis dæmone percitus, debet eſſe ſanctorum myſteriorum particeps: & præſenti Canoni non adverſatur. Ille enim de eo loquitur, qui per dilucida intervalla furore corripitur, & ſcit eo tempore quo reſipuit, divinorum ſacramentorum myſterium: præſens autem Canon de eo loquitur, qui eſt perpetuò furioſus. Si autem etiam de eo qui per dilucida furit intervalla, Canonem loqui dixeris, nec ſic quidem ullum tibi erit impedimentum. Neque enim concedetur ei qui per dilucida intervalla furore corripitur, in Clerum cooptari, ne ſacerdotium furoris tempore contumelia afficiatur, probriſque & blaſphemiis numen appetatur.

A ποιέμβυ⊖. ⑧ τῦ θεῦ λόγον ζωταεάτ῀η, ϗ τὼ δοξολογίαν τῦ ναῦ ἀχρῖοῖ. μ῀ δὲ τὼ ἀναίνηψιν, εἰ δίρεθῆ ἄξι⊖. γλήσεται ϗ κληρικός· ὁ μὴτοι γ'. κήμων τῦ παγριάρχυ Αλεξδμδρείας Τιμοθέυ, φησὶν, ἐὰν πιςὸς δ'αιμονίζηται, ὀφείλῃ μέλαλαμβάνειν τ῀ῦ ἁγίων μυςηρίων· ϗ ὐκ ἀναγλῦ τ῀ῦ πρόσπ κήμονι. ἐκεῖν⊖. μὴ γδ ὀξελήφθη χάριν τῦ ὐκ ἀφαλείμμα῀τ⊖. μαινομένυ, ϗ εἰδότ⊖. κ῀ ⑧ καιρὸν τῆς νήψεως τ῀ῦ θείων ἁγιασμάτων ⊘ μυςήριον· ὁ ῆ πρὸν κανὼν ωρὸς τῦ διηνεκῶς μαινομένυ· εἰ ῆ ϗ ωρὸς τῦ ὐκ ἀφαλείμματ⊖. μαινομένυ εἴπῃς ⑧ κανόνα τῦτον ἀφαλήγωδες, ϗ ὅτως ὐκ ἔχεις ⟨οἱ π ἐμποδών. εὐθὺ γδ ωρογωρηθήσεται ὁ ὐκ ἀφαλείμμα῀τ⊖. μαινόμβυ⊖. κληρωθῆναι ἵνα μὴ ωρουβεί῀ζῆται ἡ ἱερωσύνη κ῀ ⑧ καιρὸν τῆς μανίας ἀυτῦ, ϗ βλασφημῆ῀ ⊘ θεῖον.

B

Zonar. Quiſquis eſt immundus, tanquam vexatus à dæmone judicatur: ſimul etiam ſuſpicio præbetur, quòd niſi dignum ſe habitaculum, hunc hominem dæmon inveniſſet, ob vitæ nequitiam, numquam fuiſſet ingreſſus in eum. Talis igitur quonam modo ad ordinationem quamlibet provehetur? Nam ſi vaſi putri non creditur unguentum (ſecundum magnum in theologia Gregorium) quomodo receptaculo dæmonis gratia Spiritus ſancti credetur? Sed & fidelibus nec ſimul orare quidem cum tali, præſens Canon præcipit. Atqui, tertius Alexandrini Patriarchæ Timothei Canon, reſponſionem continens ad eum, qui interrogaverat, Si fidelis à dæmonio correptus fuerit, an debeat ſanctorum myſteriorum particeps eſſe? dicit, Niſi enuntiet myſterium, & niſi quo alio modo blaſphemet, particeps eſto. Igitur, præſenti Canoni contrariari videtur. At ego non puto. Sed Apoſtolicus quidem Canon de prorſus inſano loqui judicabitur: & qui furoris non habet intervallum. Nam quomodo talis aſſumetur ad officium? Timothei verò reſponſio, de eo, qui per intervalla afficitur. Hic enim, dum non affligitur, ſanctis Sacramentis dignus judicabitur. Agitatione verò dæmoniaca liberatus, ſi dignus fuerit judicatus, in Clerum deligetur.

ΖΩΝΑΡ. Ακάθαρ῀τ⊖. ὥσπερ ὁ δ'αιμονιζόμβυ⊖. κρίνεται· ⊖ ἅμα ὑπόνοια δίδυται, ὡς εἰ μὴ ἄξιον ἑαυτῦ κα῀οικητήριον, ⑧ ἀνῴκτον ὁ δ'αίμων δίρηκε, ἀφ' βίυ φαυλό῀τα, ὐκ ἂν εἰσέδυ ἀυτόν. πῶς οὖν ὁ τοιῦτ⊖. εἰς χ῀ροτονίαν τινὰ ωροαχθήσε῀; εἰ γδ μῶλον δοχεῖον ἁπλῶν ὑ πιςδύεται, ϗ ⑧ μέγαν ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριον, πῶς τ῀ῦ τῦ δ'αίμον⊖. δοχείῳ ἡ χάρις τῦ ἁγίυ πνβμα῀τ⊖. πιςδυθήσεται; ἀλλὰ μηδὲ ζωυδχεδαι τοῖς πιςοῖς ⑧ τοιῦτον, ὁ ⊘ρῶν κανὼν ἀφορίζει῀. ὁ ῆ κ῀ίτ⊖. τῦ παλειάρχυ Αλεξανδρείας Τιμοθέυ κανὼν, ἀπόκρισιν ὢν ωρὸς ⑧ ἐρωτήσαντα, ἐὰν πιςὸς δ'αιμονίζηται, εἰ ὀφείλῃ μέλαλαμβάνειν τ῀ῦ ἁγίων μυςηρίων; φησὶν, ἐὰν μὴ ἐξαγορεύῃ ⊘ μυςήριον, μήπ ἄλλως πως βλασφημῆ῀, μέλαλαμβανέτω. ἔοικεν οὖν ἐναντιῦσθαι τ῀ῷ ⊘ρόντι κανόνι. ὐκ οἶμαι δέ. ἀλλ' ὁ μὲν ἀποςολικὸς κανὼν ωρὸς τῦ ἄφλυ μαινομένυ λέγων κριθήσε῀, ⊖ μὴ ἀφάλεμμα ἔχοντ⊖. πῶς οὖν ὁ τοιῦτ⊖. ωροαλη῀φθήσεται εἰς εὐχλυί; ἡ ῆ τῦ Τιμοθέυ ἀπόκρισις ωρὸς τῦ ὐκ ἀφαλειμμάτων πάσχοντ⊖.. ὁ γδ τοιῦτ⊖. ὁπ μὴ πάσχει, τ῀ῦ ἁγιασμάτων ἀξιωθήσε῀. ἀπαλλαγεὶς δὲ τῆς δ'αιμονικῆς ἐνεργείας, εἰ ἄξι⊖. κριθείη, κληρωθήσεται.

C

D

Arist. *Dæmoniacus non ſit Clericus, nec cum aliis orat: poſt purgationem autem ſi dignus ſit: ſit.*

Non fit Clericus qui Dæmonem habet, donec Dæmone liberatur: ſed nec cum fidelibus orat. Morbo autem liberatus & ad preces admittitur, & ad Clerum, ſi dignus eſt, promovetur.

ΑΡΙΣΤ. Ο' δ'αιμονῶν ὐ κληρῦται, θεὸν ζωυδχεται· μ῀ ῆ ⑧ καθαρθῶν, εἰ ἄξιός ἔ῀τι, γίνεται.

Οὐ γίνεται κληρικὸς ὁ δ'αιμονῶν, μέχρις ἂν ἀπαλλαγῇ τῦ δ'αίμον⊖· ἀλλὰ θεὸν ζωυδχεται τοῖς πιςοῖς. ἀπαλλαγεὶς ῆ τῦ πάθυς, ϗ εἰς δοχὴν ωροσδέχεται, ϗ εἰς κλῆρον, εἰ ἄξιός ἐ῀τι, ωροβιβάζεται.

Canon LXXX.

Eum qui ex vita gentili acceſſerit & baptizatus fuerit, vel ex improba vivendi ratione, non eſt æquum protinus Epiſcopum fieri. Iniquum eſt enim, ut qui ſui nondum experientiam oſtenderit, ſit aliorum magiſter, niſi fortè hoc divina gratia fiat.

Κανων ω'.

Τὸν ἐξ ἐθνικῦ βίυ ωροσελθόντα ϗ βαπτισθέντα, ἢ ὐκ φαύλης ἀγωγῆς, ἐ δίκαιόν ἔ῀τι τ῀ῦ ἀυτὸ ωροχειρίζεσθαι Επίσκοπον. ἄδικον γδ, ⑧ μηδέπω πεῖραν ὑπδειξάμβνον, ἑτέρων εἶ διδάσκαλον· εἰ μήπω κ῀ θείαν χάριν τῦτο γλήπται.

E

Bals. Scire debes ex x. Can. Sardic. Syn. & xvii. Can. Syn. habitæ in æde ſanctorum Apoſtolorum, quæ prima & ſecunda dicitur, quòd neque fidelis Laicus illico ad epiſcopalem dignitatem provehitur, niſi præſtituta tempora per alios gradus impleverit. Si autem fidelis Laicus non aliter fit Epiſcopus, multo magis nec ad Epiſcopatum provehetur qui recèns eſt illuminatus, aut mimus, niſi præſtitutos gradus pervaſerit tempore ſufficienti: nec ei docere permittetur, niſi priùs fuerit edoctus myſterium: oportet ergo eum ſufficienti tempore probari, & ſi dignus fortè inventus fuerit, provehi. Quære & ſecundum Can. primæ Syn. quæ eum deponi ſtatuit qui præter hoc fecerit. Jam verò & magnus Paulus non juvenem prohibet, fieri Epiſcopum, ſed recèns plantatum, quod vocat νεόφυτον. Illud autem, niſi hoc fortè divina

ΒΑΛΣ. Μαθὼν ὀφείλεις ἀπὸ τ῀ῦ ί. κανόν⊖. τῆς ἐν Σαρδικῇ ζωυόδυ, ϗ τ῀ῦ ιζ'. κανόν⊖. τῆς ἐν πρ῀ναῷ τ῀ῦ ἁγίων ἀποςόλων ζωυόδυ τῆς λεγομένης α'. ϗ β'. ὅπ οὐδὲ πιςὸς λαϊκὸς ἀπευθείας εἰς ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ωροβιβάζεται, εἰ μὴ τὸν νενομισμένους καιρὸς διὰ τ῀ῦ ἑτέρων πληρώσῃ βαθμ῀ῦ. εἰ ῆ πιςὸς λαϊκὸς ὐ χ῀ῖ ἄλλως πως Επίσκοπ⊖., πολλῷ μᾶλλον ὐ ωροχειρισθήσε῀ εἰς Επίσκοπον νεοφώτις⊖. ἢ σκληρὸς, εἰ μὴ τὸν νενομισμένυς διέλθῃ βαθμὸς διὰ τ῀ῦ ἀρκοῦντ⊖. καιρῦ· οὐδὲ διδάσκειν ἐκχωρηθήσε῀, μήπω διδαχθεὶς ⊘ μυςήριον. χρὴ οὖν διὰ τ῀ῦ ἀρκοῦντ⊖. καιρῦ δοκιμάζεσθαι ⊘ τον, ϗ ἄξιον ἴσως εὑρισκόμβνον ωροχειρίζεσθαι· ζήτει ϗ ⑧ β'. κανόνα τῆς ά. ζωυόδυ, ὁριζόμβνον καθαιρεῖσθαι ⑧ ωρὸς ταῦτα ποιῦντα, ϗ ὁ μέγας ῆ Παῦλ⊖. ὐ ⑧ νέον ἀπαγορέυει, ἀλλὰ ⑧ ὐκ νέυ φυτευθέντα. ⊘ μέντοι

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Goo

μήτοι εἰ μήπω τῷ θεάρμ χάριν τοῦτο ἡμῖν), νόσον ῥηθῆναι περὶ ἀποκαλύψεως. τῷ γὰρ ἀποστόλῳ Ἀνανίᾳ ἀπεκαλύφθη περὶ τοῦ μεγάλου Παύλου, ὅτι σκεῦός μοί ἐστιν ἐκλογῆς.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἄρτι τῇ πίστει προσελθών, καὶ ἀξιωθεὶς τοῦ θείου βαπτίσματος, οὐκ αὐτίκα εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονήσεται. δεῖ γὰρ πρῶτον δοκίμιον ἑαυτοῦ δοῦναι, ὅτι περὶ τὴν πίστιν ἐστὶν ὑγιὴς, καὶ περὶ τὴν ἀναστροφὴν ἀνεπίληπτος. ταῦτα δὲ καιροῦ δέονται, οὐ γὰρ ἐν ὀλίγῳ δυνατὸν τὰ τοιαῦτα διαγινώσκεσθαι. Ὃς δὲ μήπω πεῖραν ἑαυτοῦ δεδωκότα διδάσκαλον ἑτέρων καθίστασθαι, ἄδικόν τε καὶ σφαλερόν. καὶ ὁ δεύτερος κανὼν τῆς οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου τοῦτο ἀπαγορεύει· καὶ ὃς τοῦτο ποιοῦντα, καθαιρεῖσθαι κελεύει. καὶ Τιμοθέῳ δὲ ἐπιστέλλων ὁ μέγας Παῦλος, καὶ ὑποτυπούμενος τὸν λόγον, ὃς ἐπισκοπῆς προσκρούσαντα, καὶ τοῦτό φησι, μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. Εἰ δὲ, εἰ μήπου τῷ θεάρμ ἡμῖν) χάριν, ὅτου νοητέον, εἰ μή που ἀποκαλυφθείη περὶ αὐτοῦ, ὡς χρὴ προβιβασθῆναι αὐτὸν εἰς ἐπισκοπήν. ὥσπερ περὶ τοῦ Παύλου τῷ Ἀνανίᾳ ἀπεκαλύφθη, εἰπόντος πρὸς αὐτὸν ὃν ὁράματι τοῦ κυρίου, ὅτι σκεῦός μοί ἐστιν ἐκλογῆς, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.

A gratia fiat, de revelatione dici intellige. Apoſtolo enim Ananiæ revelatum eſt de magno Paulo, eum eſſe vas electionis.

ZONAR. Qui nuper ad fidem acceſſit, & Baptiſmo Dei dignus eſt judicatus, non mox in Epiſcopum deligetur. Etenim prius oportet experimentum ſui dare, quòd & circa fidem ſit integer, & circa vitæ ſuæ inſtitutionem irreprehenſus. Iſthæc autem indigent tempore. Nec enim brevi momento dignoſci talia poſſunt. Eum verò, qui nondum ſui ſpecimen ediderit, aliorum doctorem conſtitui, & iniquum eſt, & fallax. Secundus Oecumenicæ primæ Synodi Canon hoc etiam vetat: ac jubet eum deponi, qui hoc fecerit. Magnus quoque Paulus Timotheo ſcribens, & oratione depingens Epiſcopatui præponendum, hoc etiam dicit, non Neophytum, Ne in ſuperbiam elatus in judicium incidat Diaboli: Verba autem illa, Niſi alicubi per divinam fieret gratiam, ſic intelligenda: Si non alicubi de eo revelatum foret, quòd oporteat ipſum ad Epiſcopatum promoveri. Quemadmodum de Paulo fuit Ananiæ revelatum, ad illum per viſionem dicente Domino, Quoniam vas electionis hic mihi eſt, ad portandum nomen meum coram gentibus, & regibus, & filiis Iſraël.

ΑΡΙΣΤ. Οὐκ ἐπισκοπεῖ νεοφώτιστος· οὐδὲ διὰ ταχέων, ὁ ἐκ φαύλης ἀναγωγῆς προσιών.

Τὸν νεωστὶ προσελθόντα, καὶ βαπτισθέντα, ἢ φαύλῳ ἐχόντα ἀναγωγῇ, σκηνικὸν τυχὸν ὄντα, ἢ ταξεώτην, οὐ δεῖ εὐθὺς προχειρίζεσθαι Ἐπίσκοπον, ἀλλὰ πρότερον πεῖραν αὐτοῦ λαμβάνειν, καὶ ὕτω μετὰ τοὺς ἱεροπρεπεῖς ἀπάντων βαθμοὺς ἀπροσκόπως διελθεῖν, καὶ εἰς ἐπισκοπὴν προχειρίζεσθαι.

ARIST. *Recens illuminatus non ſit Epiſcopus, neque qui nuper à malo vitæ genere receſſit.*

Eum qui nuper advenit & baptizatus eſt, vel qui malo vivendi genere occupatus fuit, qui ſcenicus fortaſſe fuit aut apparitor, non oportet ſtatim creare Epiſcopum, ſed primùm experimentum illius accipere, & ſic per omnes ſacros gradus pervadere, & poſtea inoffensè debet ad Epiſcopatum deſignari.

ΚΑΝΩΝ ϖά΄.

Εἴπομεν, ὅτι οὐ χρὴ Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον καθιέναι ἑαυτὸν εἰς δημοσίας διοικήσεις, ἀλλὰ προσδικαιρεῖν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς χρείαις. ἢ πειθέσθω οὖν, τοῦτο μὴ ποιεῖν, ἢ καθαιρείσθω. οὐδεὶς γὰρ δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, κατὰ τὴν κυριακὴν προσκέλευσιν.

CANON LXXXI.

Diximus non oportere Epiſcopum vel Presbyterum ſeipſum ad publicas adminiſtrationes demittere, ſed in Eccleſiaſticis negotiis verſari. Vel ergo ita non facere perſuadeatur, vel deponatur. Nemo enim poteſt duobus Dominis ſervire, ſecundum Domini præceptum.

ΒΑΛΣ. Ὁ ϛ΄. ἀποστολικὸς ἡμῶν ἀδιακρίτως καθαιρεῖσθαι κελεύει τοὺς ἱερωμένους κοσμικὰς φροντίδας ἀναλαμβανομένους. ὁ δὲ πρὸ ἡμῶν συμπαθέστερον τούτοις κολάζει. φησὶ γὰρ, ἢ παυσάσθωσαν, ἢ καθαιρείσθωσαν. ἕλκυσον οὖν εἰς μίαν ἔννοιαν τοὺς κανόνας πρὸς τὸ φιλανθρωπότερον, καὶ εὑρεῖς τὸν ϛ΄. κανόνα τοῦτον νοούμενον. ζήτει καὶ τὸν ιϛ΄. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, καὶ τὸν δ΄. τῆς τρίτης.

BALS. Sextus Canon Apoſtolicus ſacris initiatos indiſtinctè deponi jubet, qui mundanas in ſe curas ſuſcipiunt. Præſens autem Canon in eos paulo clementiùs animadvertit. Dicit enim, vel ceſſent, vel deponantur. Trahe ergo Canonas in unam intelligentiam ad id quod eſt humanius, & dic etiam ſextum Canonem huic convenienter intelligi. Quære & xvi. Canonem Carth. Syn. & quartum quartæ.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἕκτος κανὼν ὁ παρὼν Συντάγματος καθαιρεῖς κελεύει τοὺς κοσμικὰς φροντίδας ἀναδεχομένους ἱερωμένους· ἔστι δὲ ὁ κανὼν σαφηνιστὴς ἑκάνου ὤν. οὕτω γὰρ χρὴ νοεῖν καὶ ἐκεῖνον, ὅτι εἰ μὴ πείθοιντο, καὶ ἀφίστασθαι τῶν κοσμικῶν πραγμάτων, τότε καθαιρεθήσεται. εἰ γὰρ ἀπέχεται τούτων, οὐκ μηκέτι μετιέναι δημοσίας διοικήσεις, δόξει τοῖς φθάσασι συγγνωσθήσεται. διὰ δὲ τοῦτο καὶ ὁ πρότερος κανὼν μέμνηται ὁ κανών ἐστι. ζητητέον δὲ καὶ τὸν ιϛ΄. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, καὶ τὸν τρίτον τῆς τετάρτης Συνόδου.

ZONAR. Sextus Canon præſentis libri deponi jubet conſecratos miniſtros, qui mundanas curas ſuſcipiunt. Hic autem Canon illius eſt expoſitivus. Sic enim convenit & eum intelligere, quod niſi pareat, & abſtineat à ſecularibus negotiis, tunc deponetur. Ab illis enim ſi abſtinuerit, ut non amplius publicas aggrediatur adminiſtrationes eorum, quibus antea fuerat occupatus, venia dabitur. Hic ideo Canon meminit etiam de priori Canone. Quærendus eſt etiam decimus ſextus Canon Synodi in Carthagine, tertiúſque quartæ Synodi.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος ἀνεπίσκοπος, ὁ δημόσια χειριζόμενος.

ARIST. *Epiſcopus de Epiſcopatu deponitur qui negotia publica tractat.*

Ὁ εἰς δημοσίας διοικήσεις ἑαυτὸν ἐκδιδοὺς, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ Ἐπίσκοπος, ἢ παυσάσθω, ἢ μὴ πειθόμενος, καθαιρείσθω.

Qui ad publicas adminiſtrationes ſe dejicit ſive Presbyter, ſive Diaconus, ſive Epiſcopus, aut ceſſet, aut non perſuaſus, deponatur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon LXXXII.

Servos in Clerum provehi sine veniâ dominorum non permittimus ad possessorum molestiam. Domorum enim eversionem illud efficit. Si quando autem etiam dignus servus visus sit qui ad gradum eligatur, qualis noster quoque Onesimus visus est, & domini concesserint ac liberaverint, & adibus emiserint, fiat.

Bals. De servis qui in Clerum cooptantur, lege etiam xxxvi. cap. primi tit. præsentis operis. Hic autem Canon nolens nostris fratribus aliquid à nobis offendiculi afferri, non permittit ut alienus servus in Clerum B promoveatur, etiamsi sit prudentissimus & dignus, nisi & dominus ei rei consenserit, & eum priùs libertate dignum existimaverit. Ad exemplum autem scriptum est & quòd factum est in Onesimo. Scriptum est enim quòd hunc Onesimum Philemonis servum magnus Paulus ad Philemonem remisit, etiamsi ei visus esset ad ministerium utilissimus, dicens, Non esse justum eum sine Philemonis voluntate in fidei prædicatione servire. Quare nec libertas, nec Sacerdotium, nec aliquid aliud dominum ignorantem à servi sui dominio abalienant. Et lex quæ statuit adversus libertatem non dari restitutionem, C de his non intelligitur, sed de servo liberato ex voluntate imperfecti domini.

Zonar. Fideles decet ea fugere, quæ scandala generent aliquibus. Alienum verò servum contra domini sententiam Clericum fieri, causa est scandali, atque molestiæ. Quam ob rem, prohibet hoc Canon, uti rem, quæ domos totas evertit. Fortassis enim servus ille procurator sit domus domini sui, vel tabernæ dominicæ præpositus, vel cujus fidei creditæ sint pecuniæ ad negotiationem, & propterea domino suo molestiæ foret ejus ordinatio. Quòd si servus gradu sacro dignus existimetur, Episcopum de eo negotio cum domino communicare oportet. Et si is quoque consenserit, ordinetur. Magnus etenim Paulus Onesimum Philemonis servum, cujus ministerium ei judicabat utile, sine domini voluntate non decrevit eum retinere, sed ipsum remisit ad Philemonem. Lex verò civilis ad servi libertatem sufficere dicit, hunc, ipsius domino sciente & non contradicente, in Clerum deligi.

Arist. *Servus non sit Clericus, nisi consensu Domini: Qui autem dignus est, libertate donatus promovetur.*

Sine voluntate Domini non oportet servum in Cle- E rum recipere. Libertate autem donatus, si dignus qui in Clerum recipiatur visus sit, admittitur.

Κανων πβ'.

Οἰκέτας εἰς κλῆρον προχειρίζεσθαι ἄνευ τῆς τοῦ δεσπότου συγγνώμης, οὐκ ὀπτῆρέπομεν, ὅπως λύπη τοῦ κεκτημένου οἴκων γὰρ ἀναστροφὴν ὅ τοιοῦτον ἐργάζεται. εἰ δέ ποτε καὶ ἄξιος φανείη ὁ οἰκέτης πρὸς προχειρισθῆναι βαθμόν, οἷος καὶ ὁ ἡμέτερος Ονήσιμος ἐφάνη, καὶ συγχωρήσωσιν οἱ δεσπόται, καὶ ἐλευθερώσωσιν, καὶ τῶν οἴκων ἐξαποστείλωσι, γινέσθω.

Βαλσ. Περὶ δούλων κληρωμένων ἀναγνωσθήτω καὶ ὁ λς'. κεφάλαιον τοῦ α'. πίνακος τοῦ πρώτου Συντάγματος. ἐν ᾧ ὁ κανὼν μὴ θέλων σκανδαλίζεσθαι ὑφ' ἡμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, B οὐ συγχωρεῖ εἰς κλῆρον προάγεσθαι δοῦλον ἀλλότριον, κἂν φρονιμώτατος ᾖ καὶ ἄξιος, εἰ μὴ καὶ ὁ δεσπότης πρὸς τοῦτο συναινέσῃ, καὶ πρότερον ἐλευθερίαν αὐτὸν ἀξιώσῃ. ἐγράφη δὲ πρὸς παράδειγμα τὸ ὅ γεγονὸς ὅπι τοῦ Ονησίμου. γράψας γὰρ ὡς τὸν ἴδιον Ονήσιμον δοῦλον ὄντα Φιλήμονος, ὁ μέγας Παῦλος ἀπέστρεψε πρὸς τὸν Φιλήμονα, καὶ χρησιμώτατος πρὸς διακονίαν ἔδοξεν αὐτῷ, εἰπὼν μὴ δίκαιον εἶναι ἄνευ γνώμης τοῦ Φιλήμονος τοῦτον διακονεῖν ἐν τῷ τῆς πίστεως κηρύγματι. ὥστε οὐδὲ ἐλευθερία, οὐδὲ ἱερωσύνη, οὐδ' ἄλλό τι ἀποξενοῦσι τὸν ἀγνοοῦντα δεσπότην, ἐκ τῆς κυριότητος τοῦ δούλου αὐτοῦ. καὶ ὃ νόμιμον ἦν ὃ διορίζόμενον, κατ' ἐλευθερίαν ἡ δίδοται ἀποκατάστασις, οὐ νοεῖται περὶ τοιούτων, ἀλλὰ περὶ δούλου ἐλευθερωθέντος κατ' γνώμην δεσπότου ἀτελοῦς.

Ζωναρ. Τὰ ἐμποιοῦντα σκάνδαλά πισι, φεύγειν δεῖ τοὺς πιστούς. αἴτιον ἦν σκανδάλου καὶ λύπης, ὅ τε ἀλλότριον δοῦλον προάγεσθαι γνώμῃ τοῦ δεσπότου κληροῦσθαι. διὸ καὶ κωλύει τοῦτο ὁ κανών, ὡς οἴκους ὅλους ἀναστρέφον. ἴσως γὰρ διοικητὴς ἂν εἴη τοῦ οἴκου τοῦ δεσπότου αὐτοῦ ὁ δοῦλος, ἢ ἐργασιῶν δεσποτικῶν προϊστάμενος, ἢ χρήματα ἐμπεπιστευμένος διὰ ἐμπορίαν, καὶ ἡ χρεοκοπία αὐτοῦ διὰ ταῦτα εἰς λύπην ἔσται τῷ δεσπότῃ αὐτοῦ. εἰ δὲ ἄξιος ἱερατικοῦ βαθμοῦ κριθείη ὁ οἰκέτης, χρὴ τὸν Ἐπίσκοπον κοινῶσαι τὰ περὶ αὐτοῦ τῷ δε- D σπότῃ· καὶ εἰ κἀκεῖνος συνδόξῃ, χειροτονησάτω. καὶ ὁ μέγας γὰρ Παῦλος Ονήσιμον δοῦλον ὄντα Φιλήμονος, καὶ εὔχρηστον αὐτῷ κριθέντα εἰς διακονίαν, ἀλλὰ γνώμῃ τοῦ δεσπότου κατέσχεν οὐκ ἔκρινεν, ἀλλ' ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Φιλήμονα. ὁ δὲ πολιτικὸς νόμος ἀρκεῖν εἰς ἐλευθερίαν φησὶ τοῦ δούλου, ὅ εἰδότος τοῦ δεσπότου αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀντιλέγοντος, τῷ κλήρῳ καταλεγῆναι αὐτόν.

Αριστ. Οἰκέτης ἀκληρωτος, πλὴν εἰ μὴ γνώμῃ δεσπότου· ὁ δὲ ἐπαξιος, ἐλευθερωθεὶς προβιβάζεται.

Ἄνευ γνώμης δεσπότου οὐ δεῖ οἰκέτην εἰς κλῆρον προσδέχεσθαι. ἐλευθερωθεὶς δέ, ἄξιος τοῦ κληροῦσθαι φανεὶς, προδέχεται. E

Canon LXXXIII.

Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, exercitui vacans, & utraque obtinere volens, Romanum scilicet Magistratum, & sacerdotalem administrationem, deponatur. Quæ sunt enim Cæsaris, Cæsari; & quæ sunt Dei, Deo.

Bals. Diversi Canones Apostolici prohibuerunt sacris initiatos publica negotia administrare. Præsens F autem Canon jubet eos deponi qui exercitui vacant vel hujusmodi militares commeatus administrant, & expeditionis militaris curam habent. Talis enim hîc militia existimanda est, & non ea quæ fit armis. Illa enim omnino prohibita est. Et lege vii. Can. Chalced. Syn. tales anathemate ferientem, si non pœnitentiam agant. Quæsierit autem quispiam, an & hîc illud, Desistat vel deponatur, locum habeat, quemadmodum & in lxxxi. Can. didicimus? An etiam ante edicta, Sacerdos qui rem militarem tractat illico deponetur? Solutio. Existimo quòd

Κανων πγ'.

Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, στρατείαν καταλαμβάνων, καὶ βουλόμενος ἀμφότερα κατέχειν, Ρωμαϊκὴν ἀρχὴν καὶ ἱερατικὴν διάκονιαν, καθαιρείσθω. τὰ γὰρ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

Βαλσ. Διάφοροι κανόνες ἀποστολικοὶ ἐκώλυσαν τοὺς ἱερωμένους δημοσιακὰ πραγματεύεσθαι διοικεῖν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν καθαιρεῖσθαι κελεύει τοὺς στρατείαν καταλαμβάνοντας, ἤτοι τοὺς διοικητὰς τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, πραγμάτων καὶ στρατολογιῶν. τοιαύτην γὰρ δεῖ τὴν στρατείαν ὑπολαμβάνειν μοι, καὶ μὴ τὴν ἐν ὅπλοις. ἐκείνην γὰρ πάντη ἀπηγόρευσε. καὶ ἀναγνωσθήτω ὁ ζ'. κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ἀναθεματίζοντος τοὺς τοιούτους, εἰ μὴ μεταμεληθεῖεν. ἐρωτήσῃ δέ τις, ἆρα καὶ ἐνταῦθα, ὃ παυέσθω ἢ καθαιρείσθω ἔξω ἦσαν, καθὼς ἐν τῷ πα'. κανόνι ἐδιδάχθημεν; ἢ καὶ ὧδε ὑποφωνημένων ὁ τὴν στρατείαν μεταχειριζόμενος ἱερωμένος ἀπεκδύ-

σεν

θεν καθαιρεῖσθαι; Λύσις. οἶμαι ὅτι ὁ ἐνταῦθα, μὴ ἀπιφώνησιν ὁ στρατολογῶν, εἰ μὴ παύσοιτο, καθαιρεῖσθαι. πάντα γὰρ τὰ δημοσιακὰ, τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἔχουσιν. ἀναγνωσθήτω καὶ κεφ. λϛ'. τοῦ ιδ'. τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.

ZΩNAP. Στρατείαν ἐνταῦθα οὐχ ὅπλων μεταχείρησιν, ἢ φορεσίαν στρατιωτικὴν οἶμαι καὶ κανόνα λέγειν, ἀλλὰ στρατιωτικῶν πραγμάτων διοίκησιν, οἷον σιτηρεσίων στρατιωτικῶν διαιρέμησιν, ἢ ζῴων στρατιώταις ἀφωρισμένων τροφοδοχίαν, ἢ στρατολογίαν, ἢ ἄλλας τινὰς διοικήσεις, ἃς καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι στρατείας ὀνομάζοντες εὑρίσκονται. τοὺς μὲν τοιούτοις τισὶ προσβάλλοντας ἱερωμένους, ὁ κανὼν ὑπὸ καθαίρεσιν πάσης πάντως, εἰ μὴ τούτων ἀφέσαντες. καὶ γὰρ δεῖ μιγνύειν τὰ ἄμικτα, τὰ Καίσαρος, φησὶ, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ἕκτος κανών, καὶ ἀναθεματίζεσθαι τοὺς τοιούτους μὴ μεταμελομένους ὁρίζει.

ARIST. Ἱερεὺς ἄρχων, ἀνίεται· τὰ γὰρ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

Ὁ ῥωμαϊκὴν στρατείαν ἐθέλων κατέχειν, καὶ ἱερατικὴν διοίκησιν, καθαιρείσθω· τὰ γὰρ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

KANΩN πδ'.

Ὅστις ὑβρίσῃ βασιλέα ἢ ἄρχοντα ἄδικον, τιμωρείαν τινυέτω. καὶ εἰ μὲν κληρικὸς, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεσθω.

BAΛΣ. Ὁ Μωσαϊκὸς νόμος φησὶν, ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. ἀκολούθως οὖν αὐτῷ διορίζεται καὶ ὁ παρὼν κανών, τὸν ὑβρίζοντα βασιλέα, ἢ ἄρχοντα, κληρικὸν μὲν ὄντα καθαιρεῖσθαι, λαϊκὸν δὲ ἀφορίζεσθαι. καὶ τοῦτο μὲν ὅσον ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. οἱ δὲ πολιτικοὶ νόμοι ἄλλως διαλυτοῦσι τὰ τῆς βασιλικῆς ὕβρεως. καὶ ἀναγνωσθήτω λϛ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου. τινὲς δὲ ἑρμηνεύοντες τὸ ἄπτεσθαι ὑβρίσαι βασιλέα ἢ ἄρχοντα παρὰ δίκαιον, εἶπον, πολλάκις ἐπιπλήττεσθαι καὶ δικαίαν ἔλεγχον ἀντὶ ὕβρεως. νομίζω δὲ τοῦτο ἑρμηνεύεσθαι ἀπὸ τοῦ ιδ'. κεφ. τοῦ λϛ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, ὅπερ καταγράφηται εἰς τὸ λϛ'. κεφάλαιον τοῦ πρώτου τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου.

ZΩNAP. Ὁ Μωσαϊκὸς νόμος, ἄρχοντά φησι, τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. καὶ ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος, τὸν βασιλέα τιμᾶτε φησί. καὶ ὁ μέγας Παῦλος ὑπερδήλως κελεύει τῶν βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ, καὶ ταῦτα ἀπίστων, ὑβρίζειν μὲ οὖν κεκώλυται πάντα τινὰ καὶ βασιλέως, καὶ ἄρχοντος. ἐλέγχειν δὲ ἔξεστι τὸν παρανομοῦντα πολιτείας τινὰ, καὶ κωλύεται, κἂν οἱ τοῦ ἐλέγχου λόγοι δριμύτεροι ὄντες ὦσιν, εἰς ὕβριν τοῖς ἐλεγχομένοις λογίζωνται. τοῦτο δὲ δίκαιον καὶ ὑβρίζειν ὑπὸ τοῦ κανόνος, ὡς ὀξὺ ἀντιδιαστολῆς ποιοῦντος, ὅτι ὁ δικαίως καὶ βασιλέων, καὶ μεγιστάνων καθαπτόμενος, οὐ κολάσεως ἄξιος. ὁ δὲ λϛ'. τίτλος τοῦ ξ'. τοῦ βασιλικῶν βιβλίου ἐν κεφαλαίῳ ιγ'. ταῦτά φησιν· ἐάν τις κακῶς μνημονεύσῃ τοῦ βασιλέως, οὐχ ὑποκείσθω τιμωρίᾳ· ἀλλὰ χρὴ τὰ περὶ αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ μεμυθῶσθαι. εἰ μὲν γὰρ ἀπὸ κουφότητος ἐξῆλθε, καταφρονητέος· εἰ δὲ ἀπὸ μανίας, ἐλεημοσύνης ἄξιος· εἰ δὲ ὡς ἀδικούμενος, συγχωρητέος.

ARIST. Ὁ ἄρχοντα, ἢ βασιλέα, ἄδικα λέγειν ὑβρίζων, κληρικὸς καθαιρεῖται· λαϊκὸς ἀφορίζεται.

Ὁ βασιλέα, ἢ ἄρχοντα δίκαιος ζῶντας ὑβρίζων, εἰ μὲν κληρικὸς ᾖ, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

A hîc quoque post edictum, is qui exercitûs curam habet, si non desistat, deponetur. Omnia enim publica eandem causam habent. Lege etiam caput xxxii. Tituli noni præsentis operis, & quæ in illud scripta sunt.

ZONAR. Canonem non arbitror hîc appellare στρατείαν, Armorum tractationem, vel militum præfecturam: sed militarium rerum procurationem, veluti Militarium stipendiorum distributionem, vel annonæ nutriendis militibus sepositæ curam, vel militum descriptionem, vel etiam quas alias procurationes: quas quidem civiles leges inveniuntur etiam nominare στρατείας. B Consecratos igitur istis qualibuscúmque vacantes Canon depositioni omnino subjicit: si non ab his abstineant. Nec enim decet non miscenda miscere: ea (dicit) quæ sunt Cæsaris, & ea quæ sunt Dei. Septimus autem in Chalcedone Synodi Canon tales quos non pœniteat, anathematizari decernit.

ARIST. *Sacerdos magistratum obiens, deponitur. Quæ enim Cæsaris sunt, Cæsari, & quæ Dei, Deo.*

Qui Romanam militiam retinere vellet, ac etiam sacerdotalem administrationem, deponatur. Quæ enim C Cæsaris sunt, Cæsari, & quæ Dei, Deo.

CANON LXXXIV.

Quisquis Regem vel Principem præter jus contumeliâ affecerit, pœnas luat: & si sit quidem Clericus, deponatur: si verò Laicus, segregetur.

BALS. Lex Mosaica dicit: Principi populi tui non maledices. Ei ergo consequenter statuit & præsens Canon, eum qui Imperatorem vel principem injuria afficit, si sit quidem Clericus, deponi: si verò Laicus, segregari. Et hoc quidem quantum ad ecclesiasticam traditionem D attinet. Civiles autem leges Imp. factam injuriam aliter vindicant. Lege autem xxxvi. cap. noni tit. præsentis operis. Nonnulli autem illud interpretantes, si quis Regem vel Principem præter jus contumelia afficit, dixerunt, sæpe etiam justam reprehensionem pro injuria accipi. Existimo autem hoc explicari à xiiii. cap. xxxvi. tit. lx. lib. Basil. quod situm est in xxxvi. cap ix. tit. Præsentis operis.

ZONAR. Mosaïca lex dicit, principi populi tui non maledices. Et coryphæus Apostolorum Petrus ait, Regem honorate. Et magnus Paulus, Orare jubet pro regibus, & omnibus, qui sunt in dignitate: Etiam si sint in- E fideles. Igitur & Reges, & Magistratus afficere contumeliâ quisque prohibitus est. At hos reprehendere aliquid agentes contrà quam deceat, non prohibetur; etiamsi reprehensionum verba, fortè acerbiora existentia, ad reprehensorum contumeliam spectare existimentur. Non permittit enim Canon contra jus contumeliam facere; ut ex contraria distinctione intelligitur, quòd & reges & primates iustè increpans non est punitione dignus. Trigesimus sextus titulus libri Basilicorum sexagesimi in capite decimo tertio, Hæc dicit: Si quis malè mentionem regis fecerit, non subjacet pœnæ: sed quæ de illo sunt, Regi significari oportet. Nam si per levitatem excessit, con- F temnendus est. Quòd si per insaniam, miseratione dignus est. Quòd si velut injuriâ affectus, ei remittendum est.

ARIST. *Qui magistratum & regem contra jus contumeliâ afficit, Clericus deponitur, Laicus excommunicatur.*

Qui regem aut magistratum piè viventes contumeliâ afficit, si Clericus est deponatur, si verò Laicus excommunicetur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

CANON LXXXV.

Sint nobis omnibus Clericis & Laicis libri venerandi & ſancti veteris quidem teſtamenti, Moſis quinque, Geneſis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium. Feſu filii Nave unus. Judicum unus. Ruth unus. Regnorum quatuor. Paralipomenon, id eſt, derelictorum libri dierum, duo. Eſdræ duo. Eſther unus. Maccabæorum tres. Job unus. Pſalterii unus. Solomonis tres. Proverbia. Eccleſiaſtices. Cantica canticorum. Prophetarum, xii. Eſaiæ unus. Jeremiæ unus. Jezechielis unus. Danielis unus. Extrinſecus autem à vobis intelligatur, debere veſtros adoleſcentes diſcere ſapientiam eruditiſſimi Sirach. Noſtra autem id eſt, novi teſtamenti. Evangelia quatuor, Matthæi, Marci, Lucæ, Joannis. Pauli Epiſtolæ quatuordecim. Petri Epiſtolæ duæ, Joannis tres. Jacobi una. Clementis Epiſtolæ duæ, & Conſtitutiones vobis Epiſcopis per me Clementem in octo libris editæ, quæ non ſunt omnibus divulgandæ, propter ea quæ ſunt in eis myſtica: & actus noſtri Apoſtolorum.

BALS. Ex lx. quidem Canone didicimus non legere falſo inſcriptos inpiorum libros, tanquam ſanctos: nunc autem diſcimus quoſnam libros legere debeamus ex veteri Teſtamento & novo. Tu autem intelligas, quòd etſi hîc ſcriptum eſt, Conſtitutiones Clementis legi à nobis, ſed non divulgari debere, ſecundus tamen ſextæ Synodi Canon earum lectionem prohibuit, quòd in eis adulteratio facta ſit. Et lege eundem ſecundum Canonem ſtatuentem cum aliis quibuſdam ſolos lxxxv. Canones ſanctorum Apoſtolorum legere nos oportere, alium autem nullum curare, etiamſi eſſe dicatur ſanctorum Apoſtolorum Canon. Quæ autem à ſanctis Patribus & confeſſoribus ſcripta ſunt, & legere & amplecti debemus, ut quæ nos ad veram & orthodoxam fidem deducant.

ZONAR. Quum fideles Apoſtoli præſcripſiſſent, quomodo fideles Chriſti oporteat vivere, tandem ſubjunxerunt etiam quos libros deceat ipſos legere: illóſque recenſuerunt. Vt autem ſuperius alicubi dictum fuit, etiam librorum legendorum dinumerationes à variis ſanctis factæ patribus comperiuntur. Hoc autem fecerunt, quoniam varii nothi, & falsò inſcripti libri erant, vel etiamnum ſunt, & adulterati quidam: quales etiam quæ per Clementem promulgatæ fuerunt conſtitutiones. Ab Hæreticis enim quibuſdam & adulteratæ, & corruptæ fuerunt. Quapropter iſtas omnino legi vetuit Oecumenica ſexta Synodus in ſecundo capite Canonum ab ea ſtatutorum. Aliæ verò quædam dinumerationes, alios præter hîc enumeratos libros, permittunt etiam legi, & Sapientiam Salomonis, & Judith, & Tobiam, & Apocalypſin Theologi.

Hi quidem ſunt igitur venerandiſſimorum Apoſtolorũ octoginta quinque Canones. Quibuſdam tamen in libris Canonas habentibus inveniuntur & alii Canones, uniuſcujuſque celebratiſſimorum Apoſtolorum nomine inſcripi. Sed in Trullo congregata Synodus ducentorum viginti ſeptem ſanctorum patrum, ſub regno Imperatoris Juſtiniani Rhinotmeti, quæ dicta eſt Sexta, ſanctos recenſens Canonas, ſic ait. Huic ſanctæ Synodo viſum fuit, Vt rati, & firmi maneant Canones à ſanctis & beatis patribus noſtris præceſſoribus recepti & approbati. Traditique nobis etiam nomine ſanctorum & glorioſiſſimorum Apoſtolorum Canones octoginta quinque. Mox conſcriptas à ſancto Clemente Conſtitutiones, Quum dixiſſet has legi non oportere, & eas rejeciſſet, ob id quòd adulterina quædam, & aliena à pietate ſint ipſis ad Eccleſiæ perniciem inſerta ab Hæreticis, meminit ſynodicorum Canonum, & Oecumenicarum Synodorum, localium quoque, & à divinis patribus extra Synodos factorum

ΚΑΝΩΝ πε'.

Ἐγὼ ὑμῖν πᾶσι κληρικοῖς καὶ λαϊκοῖς, βιβλία σεβάσμια καὶ ἅγια· τῆς μὲν παλαιᾶς διαθήκης, Μωυσέως πέντε, Γένεσις, Ἔξοδος, Λευϊτικὸν, Ἀριθμοὶ, Δευτερονόμιον. Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ, ἕν. Κριτῶν ἕν. Ῥὺθ, ἕν. Βασιλέων, τέσσερα. Παραλειπομένων τῶν βίβλων τῶν ἡμερῶν, δύο. Ἔσδρα, δύο. Ἐσθὴρ, ἕν. Μακκαβαίων τρία. Ἰὼβ, ἕν. Ψαλτηρίου, ἕν. Σολομῶντος, τρία. Παροιμίαι. Ἐκκλησιαστής. Ἆσμα ἀσμάτων. Προφητῶν δεκαδύο. Ἡσαΐου ἕν. Ἱερεμίου ἕν. Ἰεζεκιὴλ ἕν. ἐν Δανιὴλ. Ἐξωθεν δὲ ὑμῖν προτιτρωσκέσθω μανθάνειν ὑμῶν τοὺς νέους τὴν σοφίαν τοῦ πολυμαθοῦς Σιρὰχ. Ἡμέτερα δὲ (τοῦτ' ἔστι, τῆς καινῆς διαθήκης) Εὐαγγέλια τέσσαρα, Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ, Ἰωάννου. Παύλου ἐπιστολαὶ δεκατέσσαρες. Πέτρου ἐπιστολαὶ δύο. Ἰωάννου, τρεῖς. Ἰακώβου μία. Ἰούδα, μία. Κλήμεντος ἐπιστολαὶ δύο. καὶ αἱ Διαταγαὶ ὑμῶν τοῖς Ἐπισκόποις διὰ ἐμοῦ Κλήμεντος ἐν ὀκτὼ βιβλίοις προσπεφωνημέναι, ἃς οὐ χρὴ δημοσιεύειν ὅλῃ πάντων, διὰ τὰ ἐν αὐταῖς μυστικά. καὶ αἱ Πράξεις ὑμῶν τῶν ἀποστόλων.

ΒΑΛΣ. Ἀπὸ μὲν τοῦ ξ'. κανόνος ἐμάθομεν μὴ ἀναγινώσκειν ψευδεπίγραφα βιβλία ἀσεβῶν ὡς ἅγια. ἀρτίως δὲ μανθάνομεν, ποῖα βιβλία ἀναγινώσκειν ὀφείλομεν ἐκ τῆς παλαιᾶς διαθήκης καὶ τῆς νέας. Οὐ δὲ γινώσκει ὡς εἰ καὶ γέγραπται ἐνταῦθα ἀναγινώσκειν ἡμᾶς τὰς διαταγὰς τοῦ Κλήμεντος, πλὴν μὴ δημοσιεύειν αὐτάς, ἀλλ' ὁ ϛ'. κανὼν τῆς ϛ'. Συνόδου ἀπηγόρευσε πρὸ τούτων ἀναγνῶσιν, διὰ δὲ ηὑρέθησαν παρεποίησιν ἐν αὐταῖς. καὶ ἀναγνωστὴς ὢν αὐτὸν β'. κανόνα, διορίζόμενον μετ' ἄλλων τινῶν, μόνους τοὺς πε. κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀναγινώσκειν ἡμᾶς, καὶ ἕτερα τινὸς μὴ ὑποτρέφεσθαι, κἂν λέγηται ἐν τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανών. τὰ δὲ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ὁμολογητῶν συγγραφέντα καὶ ἀναγινώσκειν καὶ καταπαύεσθαι ὀφείλομεν, ὡς εἰς πρὸ ἀληθῆ καὶ ὀρθόδοξον πίστιν ἡμᾶς ἀναγοντα.

ΖΩΝΑΡ. Διαταξάμενοι οἱ πιστοὶ ἀπόστολοι πῶς χρὴ τοὺς πιστοὺς βιοῦν, ἐπήγαγον τελευταῖον καὶ τίνα δεῖ αὐτοὺς ἀναγινώσκειν βιβλία, καὶ ταῦτα ἀπαριθμησάμενοι. ὡς δ' ἄνωθέν εἰρηται, καὶ διαφόρων ἁγίων πατέρων ἀπαριθμήσεις τῶν ἀναγινωσκέων βιβλίων εὑρίσκομεν. τοῦτο δὲ πεποιήκασιν, ὅτι διάφορα νόθα συγγράμματα, καὶ ψευδεπίγραφα ἦσαν, ἢ καὶ εἰσί. τὰ δὲ καὶ νενοθευμένα, οἷαι καὶ αἱ διὰ τοῦ Κλήμεντος ἀνενεχθεῖσαι διαταγαί. καὶ αὗται καὶ διὰ κακοδόξων τινῶν διεφθάρησάν τε, καὶ παρεφθάρησαν. διὸ καὶ ἀναγινώσκεσθαι ὅλως αὐτὰς ἀπηγόρευσεν ἡ οἰκουμενικὴ ἕκτη Συνόδος ἐν κεφαλαίῳ δευτέρῳ τῶν ὑπ' αὐτῆς τεθέντων κανόνων. τινὲς δὲ τῶν ἄλλων ἀπαριθμήσεων παραχωροῦσιν ἀναγινώσκεσθαι μόνοις τοῖς ἐνταῦθα ἀπηριθμημένοις, καὶ τὴν Σοφίαν Σολομῶντος, καὶ Ἰουδὶθ, καὶ Τωβίαν, καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ Θεολόγου.

Οὗτοι μέν εἰσιν οἱ τῶν πανσέπτων Ἀποστόλων πε. κανόνες. διείσκουσι δέ τινες ἐν τοῖς τοὺς κανόνας ἐκθεῖσι τῶν βιβλίων, καὶ ἕτεροι κανόνες ἐπ' ὀνόματι ἑκάστου τῶν πανσόφων ἀποστόλων ἐπιγεγραμμένοι. ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ Τρούλλῳ Συναθροισθεῖσα Συνόδος ἁγίων πατέρων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥινοτμήτου, ἡ λεγομένη ἕκτη, ἀπαριθμησιν ποιησαμένη τῶν ἱερῶν κανόνων, ἵνα φησὶν· ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ Συνόδῳ μένειν βεβαίως, καὶ ἀσφαλεῖς τὰ ὑπὸ τῶν θεοφόρων ἡμῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων διαταχθέντα, καὶ κυρωθέντα. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν ἁγίων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀποστόλων πέ. κανόνας. εἶτα μετὰ τῶν ἁγίων Κλήμεντος συγγραφῶν διατάξεων, εἰποῦσα, μὴ χρῆναι ταύτας ἀναγινώσκεσθαι, καὶ ἀποβαλομένη αὐτάς, ὡς αἱρετικῶν νόθα τινά, καὶ ξένα τῆς εὐσεβείας, ὅτι λύμη τῆς ἐκκλησίας αὐταῖς παρενετέθησαν, μέμνηται τῶν Συνοδικῶν κανόνων, τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τοπικῶν, καὶ τῶν θεοφόρων πατέρων ἑκατὸν Συνόδων ἡμῶν κανόνων. καὶ ὅτι

ἐπὶ τοῖς ἐπάνω, μηδενὶ ἐξεῖναι τὸν παραδεδομένους παρ' ἡμῶν κανόνας, ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἕτερους παρὰ τοὺς προκειμένους, παραδέχεσθαι κανόνας ψευδεπιγράφους ἀπὸ πίνων συντεθέντας τῷ τόλμῃ ἀληθείαν κατασκευάσαι ἐπιχειρησάντων. ταῦτα τῷ δευτέρῳ κανόνι τῆς ἕκτης συνόδου ἐκτιθέμενα, καὶ μηδαμοῦ μνείαν ποιησάμενα ἑτέρων ἀποστολικῶν κανόνων, παρὰ τοὺς πε. οὐκ εἰκῆ δεῖ τοὺς λεγομένους ἄλλους παρὰ ἀποστόλων κανόνας, ἀλλ' ἀποκρίνεσθαι μᾶλλον, ὀβελίζεσθαί τε, καὶ ἀποβάλλεσθαι· ὡς ψευδεπιγράφους, καὶ νόθους καὶ παρὰ ἀποκεκριμένων, καὶ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς πατράσιν ἐγκεκριμένων ἐκτός.

A Canonum, deinceps his subjicit, Nemini fas esse supradictos Canones adulterare, vel improbare, vel alios præter propositos recipere Canones falsò inscriptos: quos quidam veritatem cauponari conati, composuerunt. Quum secundus sextæ Synodi Canon hæc ordinet, Nec usquam memoriam faciat aliorum Apostolicorum Canonum præter istos octoginta quinque, Non oportet alios ullos, qui dicantur Apostolorum, Canones approbari, sed magis reprobari, obelóque transfigi, & rejici: tanquam falsò inscriptos, & non legitimos, & extrà numerum eorum, quos divini, sanctique Patres judicio suo comprobarunt.

B

ΑΡΙΣΤ. Σεβάσμιος ὁ ἑξηκονταβίβλος μόνον.

Ταῦτα μόνα πᾶσι κληρικοῖς, καὶ λαϊκοῖς βιβλία σεβάσμια καὶ ἅγια ὀφείλουσι κρίνεσθαι· ἤγουν, τῆς μὲν παλαιᾶς διαθήκης, πέντε· γένεσις, ἔξοδος, λευιτικόν, ἀριθμοί, δευτερονόμιον. Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ, ἕν· κριτῶν, καὶ Ρὺθ, ἕν· βασιλειῶν τέσσαρα· παραλειπομένων τῆς βίβλου τῶν ἡμερῶν, δύο. ἔσδρα, δύο· ἐσθήρ, ἕν· μακκαβαίων, γ. Ἰώβ, ἕν. ψαλτήριον, ἕν· σολομῶντος, τρία· παροιμίαι· ἐκκλησιαστής· ᾆσμα ᾀσμάτων. προφητῶν, δεκαδύο· ἔξωθεν ἢ τούτων, καὶ αἱ σοφίαι τοῦ πολυμαθοῦς Σιρὰχ· τῆς δὲ καινῆς διαθήκης, εὐαγγέλια τέσσαρα· Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ, Ἰωάννου· Παύλου ἐπιστολαί, δεκατέσσαρες· Πέτρου ἐπιστολαὶ δύο· Ἰωάννου, τρεῖς· Ἰακώβου, μία· Ἰούδα, μία· Κλήμεντος αἱ ἐπιστολαὶ δύο· καὶ αἱ πράξεις τῶν ἀποστόλων· καὶ αἱ διαταγαὶ αἱ διὰ τοῦ αὐτοῦ Κλήμεντος τοῖς Ἐπισκόποις ἐν ὀκτὼ βιβλίοις προσπεφωνημέναι· ἃς οὐδὲ χρὴ δημοσιεύειν ἐπὶ πάντων, διὰ τὸ ἐν αὐταῖς μυστικά. μᾶλλον δὲ ὁ δεύτερος κανὼν τῆς ἐν τῷ πρώλλῳ γενομένης ἕκτης συνόδου παντελῶς ἀποβάλλεται τὰς ὑπ' αὐτῶν διατάξεις, διὰ τὸ ἐν αὐταῖς κεῖσθαι παρὰ τῶν ἑτεροδόξων προστεθῆναί τινα νόθα καὶ ξένα τῆς εὐσεβείας.

ARIST. *Sexaginta librorum Canon tantùm est venerandus.*

Isti soli libri Clericis & Laicis venerandi sanctique judicari debent, scilicet veteris quidem testamenti, Mosis quinque, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium. Jesu filii Nave unus. Judicum, & Ruth unus. Regum quatuor. derelictorum ex libro dierum duo. Esdræ duo. Esther unus. Maccabæorum tres. Job unus. Psalterium, unus. Solomonis tres. Proverbia. Ecclesiastes. Canticum Canticorum. Prophetarum duodecim. Insuper & extra hos & Sapientiæ eruditissimi Sirach. C Novi autem testamenti Evangelia quatuor, Matthæi, Marci, Lucæ, Johannis. Pauli Epistolæ quatuordecim. Petri Epistolæ duæ. Johannis tres. Jacobi una. Judæ una. Clementis Epistolæ duæ, & acta Apostolorum. Et Constitutiones per eundem Clementem Episcopis in octo libris nuncupatæ, quas non oportet omnibus divulgare propter mystica quædam quæ in iis sunt. Potius autem secundus Canon sextæ Synodi in Trullo factæ, omnino rejicit istas constitutiones, quia spuria quædam & à pietate aliena in iis à Sectariis adduntur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

CANONES
NICENÆ PRIMÆ SANCTÆ
ET OECUMENICÆ SYNODI.

BALS. SANCTA hæc & œcumenica Synodus habita fuit, imperante (decimo anno imperii ipsius) magno Constantino, coactis Niceæ, quæ est in Bithynia, cccxviii. Sanctis patribus adversus Arium Presbyterum Alexandrinæ Ecclesiæ, qui blasphemabat adversus filium Dei Dominum nostrum Jesum Christum, dicens eum non esse Deo & patri consubstantialem, sed creaturam, & quòd erat quando non erat: quem deposuit hæc sancta Synodus, & unà cum ei consentientibus anathemate percussit: decrevit autem esse filium patri consubstantialem, & Deum verum ac possessorem ac dominum & creatorem rerum omnium creatarum; non autem creaturam, nec quippiam factum. Hæc autem quæ Niceæ fuit Synodus, prima dicitur, si ad Oecumenicas referatur. Ante eam enim Synodi diversæ locales fuere. Sed hæc cùm œcumenicarum prima sit, reliquis quoque præponitur quæ ante ipsam fuerunt, Antiochenæ scilicet, quæ adversus Paulum Samosatenum congregata est sub Aureliano Imperatore, Ancyranæ, & Neocæsarianæ.

ZONAR. Sancta & œcumenica prima Synodus, magno Constantino imperante habita fuit, cum Niceæ in Bithynia octodecim supra trecentos sancti Patres convenissent, adversus Arium Alexandrinæ Ecclesiæ presbyterum, qui in Dei filium Dominum nostrum Jesum Christum blasphemabat, dicens eum Deo, Patriq; non consubstantialem, sed creaturam esse, & quòd erat quando non erat: hunc Sancta hæc synodus deposuit, & unà cum ei consentientibus anathemate percussit: ab eadémque Synodo Patri consubstantialem filium, Deum verum, ac Dominum, ac possessorem, & rerum creatarum omnium conditorem, non creatum aliquid, vel factitium esse definitum fuit. Dicitur verò Synodus hæc Nicæna prima, ad œcumenicas videlicet comparata, siquidem ante illam locales synodi complures celebratæ sunt: sed cum inter œcumenicas hæc sit antiquissima, idcirco ante alias etiam vetustiores, Antiochenam videlicet, contra Paulum Samosatenum Aureliano imperante congregatam, Ancyranam, in qua de illorum hominum, qui sæviente hostium Christiani nominis furore à religione defecerant, si errati pœnituissent, excipiendorum ratione deliberatum est; & Neocæsariensem, in qua Canones ad Ecclesiasticæ rei constitutionem spectantes editi sunt, priore loco collocata fuit.

ΚΑΝΟΝΕΣ
ΤΗΣ ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΠΡΩΤΗΣ
ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

ΒΑΛΣ. Ἡ ἁγία αὕτη σύνοδος καὶ οἰκουμενικὴ γέγονε βασιλεύοντος (τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ) τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἀθροισθέντων ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων κατὰ Ἀρείου γεγονότος πρεσβυτέρου τῆς καθ' Ἀλεξάνδρειαν ἐκκλησίας, ὃς ἐβλασφήμει κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγων μὴ ὁμοούσιον εἶναι αὐτὸν τῷ θεῷ καὶ πατρί, κτίσμα δὲ, καὶ ὅτι ἦν ὅτε οὐκ ἦν, ὃν καθεῖλεν ἡ ἁγία συνοδος αὕτη, καὶ ἀνεθεμάτισε μετὰ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ· ἐδογμάτισε δὲ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, καὶ θεὸν ἀληθινὸν καὶ δεσπότην καὶ Κύριον καὶ κτίστην τῶν κτιστῶν ἁπάντων, ἀλλ' οὐ κτίσμα, οὐδὲ μὴν γε ποίημα. πρώτη δὲ συνόδων ἡ ἐν Νικαίᾳ αὕτη λέγεται πρὸς τὰς οἰκουμενικὰς ἀριθμουμένη. ἐπεὶ καὶ πρὸ αὐτῆς διάφοροι γεγόνασι συνόδοι τοπικαί. ἀλλὰ τῶν οἰκουμενικῶν αὕτη ἔστι πρώτη, προτέτακται δὲ τῶν λοιπῶν τῶν πρὸ αὐτῆς γνωμένων, τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ δηλαδὴ κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως συγκροτηθείσης ἐπὶ Αὐρηλιάνου Βασιλέως, τῆς τε ἐν Ἀγκύρᾳ καὶ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ.

ΖΩΝΑΡ. Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πρώτη Συνόδου γέγονε βασιλεύοντος τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἀθροισθέντων ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων κατὰ Ἀρείου, γεγονότος πρεσβυτέρου τῆς κατ' Ἀλεξάνδρειαν ἐκκλησίας, ὃς ἐβλασφήμει κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, λέγων μὴ ὁμοούσιον εἶναι αὐτὸν τῷ θεῷ καὶ πατρί, κτίσμα δὲ, καὶ ὅτι ἦν ὅτε οὐκ ἦν, ὃν καὶ καθεῖλεν ἡ ἁγία Συνοδος αὕτη, καὶ ἀνεθεμάτισε μετὰ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ· ἐδογμάτισε δὲ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, καὶ θεὸν ἀληθινὸν καὶ δεσπότην καὶ κύριον, καὶ κτίστην τῶν κτιστῶν ἁπάντων· ἀλλ' οὐ κτίσμα, οὐδὲ μὴν γε ποίημα. πρώτη ἡ Συνοδος ἡ ἐν Νικαίᾳ αὕτη λέγεται πρὸς τὰς οἰκουμενικὰς ἀριθμουμένη. ἐπεὶ καὶ πρὸ αὐτῆς διάφοροι γεγόνασι Συνόδοι τοπικαί. ἀλλὰ τῶν οἰκουμενικῶν αὕτη ἔστι πρώτη, προτέτακται καὶ τῶν λοιπῶν τῶν πρὸ αὐτῆς γνωμένων, τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ δηλαδὴ κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, συγκροτηθείσης ἐπὶ Αὐρηλιάνου βασιλέως, τῆς τε ἐν Ἀγκύρᾳ, ἐν ᾗ ζήτησις γέγονε περὶ τῶν ἐν καιροῖς διωγμῶν πλὴ πίστιν ἀρνησαμένων, καὶ μεταμεληθέντων· ὅπως δεῖ τούτους προσδέχεσθαι. καὶ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ, ἐν ᾗ περὶ ἐκκλησιαστικῆς καθαστάσεως κανόνες ἐξεφωνήθησαν.

CANON I.

SI quis à medicis in morbo excisus, vel à Barbaris exectus est, is in Clero maneat. Si quis autem cùm esset sanus, seipsum execuit, eum etiam in Clero recensitum cessare convenit, & deinceps nullum talem oportet promoveri. Quemadmodum autem hoc manifestum est, quòd de iis qui de industria hoc agunt, & seipsos audent excindere, dictum est: ita si aliqui à Barbaris vel dominis castrati sint, inveniantur autem & ii alioqui digni, tales in Clerum admittit Canon.

BALS. Divini canones Apostolici xxi. xxii. xxiii. & xxiv. satis nos docuerunt, quid fieri debeat in eos qui seipsos castrarunt: Consequenter igitur istis & hic præsens Canon decernit, eos qui seipsos execandos tradiderunt, vel ipsi suis sibi manibus virilia amputaverunt, in Clerum non cooptari, nec ad sacerdotium promoveri,

ΚΑΝΩΝ α'.

ΕΙ τις ὑπὸ ἰατρῶν ἐχειρουργήθη, ἢ ὑπὸ βαρβάρων ἐξετμήθη, ἐπιτιμάτω ὁ τοιοῦτος τῷ κλήρῳ. εἰ δέ τις ὑγιαίνων ἑαυτὸν ἐξέτεμεν, τοῦτον καὶ ὁ τῷ κλήρῳ ἐξεταζόμενον παυέσθαι προσήκει. καὶ ὅλως τὸ δεῦρο μηδένα τῶν τοιούτων ἀξιοῦσθαι προάγεσθαι. ὡσαύτως δὲ τοῦτο πρόδηλον, ὅτι καὶ τοὺς ὑποπεπτευόντων ὃ πρᾶγμα καὶ τολμώντων ἑαυτοὺς ἐκτέμνειν, αἴρεται. ὥστε εἴ τινες ὑπὸ βαρβάρων ἢ δεσποτῶν δυνηθεῖεν, διορισθήσονται δὲ ἄλλως ἄξιοι, τοὺς τοιούτους εἰς κλῆρον προσίεται ὁ κανών.

ΒΑΛΣ. Οἱ ἀποστολικοὶ θεῖοι κανόνες ὁ κα'. ὁ κβ'. ὁ κγ'. καὶ ὁ κδ'. ἱκανῶς ἡμᾶς ἐδίδαξαν τί ὀφείλει γίνεσθαι εἰς τοὺς ἀκρωτηριαζομένους τοὺς διδύμους. ἀκολούθως οὖν τούτοις καὶ ὁ παρὼν κανὼν διατάττεται, μήτε τοὺς ἑαυτοὺς ἐκδύντας εἰς ἐκτομὴν, ἢ αὐτοχείρας γενομένους κληρῶσθαι, ἢ εἰς ἱερωσύνην

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

σωίλιω προσάγεσθαι, ἀλλὰ κἂν προσέφλασεν ἐν κλήρῳ τα-
χθῆναι, ἐκβάλλεσθαι τούτους. μήτε τοὺς ὑφ' ἑτέρων ἐπηρεασθέν-
τας, καὶ τῶν παιδογόνων στερηθέντας μορίων, ἐὰν ἄξιοι κρί-
νωνται, ἱερωσύνης κωλύεσθαι διὰ τοῦτο. ἀναγνωσθῆ καὶ ἡ ὀ-
κταίνη κανόνα τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων Συνόδου
τῆς λεγομένης πρώτης καὶ δευτέρας. ἐπεὶ γὰρ τοὺς ἀποστολικοὺς
κανόνας ἑρμηνεύοντες, ἐγράψαμεν κολάζεσθαι καὶ μετὰ τὸ
χειροτονηθῆναι διὰ παθος ἑαυτὸν ἀκρωτηριάσαντα· ἀπὸ οὗ τοῦ
προϊόντος κανόνος λέγοντος· εἴ τις ἐν νόσῳ ὑπὸ ἰατρῶν ἐχει-
ρουργήθη, καὶ μένει ἐν τῷ κλήρῳ· καὶ αὖθις, εἰ δέ τις ὑγι-
αίνων ἑαυτὸν ἐξέτεμε, τοῦτον καὶ ἐν τῷ κλήρῳ ἐξεταζόμενον
παύεσθαι προσήκει· εἶπον τινὲς μὴ κολάζεσθαι καὶ μετὰ τὸ
κληρωσαι διὰ παθος ἀκρωτηριασθέντα· φαμὲν ὡς ὁ τοιοῦ-
τος κανὼν οὐ διαλήψεται περὶ τῶν ἀκρωτηριασθέντων μετὰ
τὴν ἱερωσύνην, ἀλλὰ πρὸ τῆς ἱερωσύνης· μετὰ δὲ ταύτην,
εἰς ἀμφιβολίαν ἐμπεσόντων. εἰ δὲ καὶ πλέον ἀνθίσταταί τις καὶ
θέλῃ συγγνωμονηθῆναι καὶ διὰ παθος μετὰ τὴν ἱερωσύνην
ἀκρωτηριασθέντα, ἀκουσάτω ὡς ὁ ρμβ'. Ἰουστινιάνου νεαρὰ
ἡ κειμένη ἐν βίβλῳ ξ'. τίτλῳ νά. κεφαλαίῳ πεντηκοστῷ, ἥτις
καὶ πεντεκαιδεκάτῃ ἐν κεφαλαίῳ ιδ'. τοῦ πρώτου τίτλου τοῦ πρώτου
συντάγματος, ὁπισομάζει αὐτόν. Ταῦτα δὲ λέγομεν, ἐὰν
χωρὶς εἰδήσεως τῆς ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἱερωσύνην ἀκρωτηρια-
σθῇ τις· εἰ γὰρ κατ' ὀπτροπὴν ἐκκλησιαστικὴν δύνηταί
τις, καὶ μετὰ τὴν κλήρωσιν, ὑ προσκεκομμαπώσεται, ὡς ἐμοὶ
τοῦτο δοκεῖ, κἂν οὐκ εἴδῃ τινὰ ἱερωμένον ἐκχωρηθέντα
διὰ νόσον δύνασθαι, πολλῶν τοῦτο ζητησάντων συνοδικῶς·
καὶ ὅτι ὁ χαρτοφυλακικὸν ἐνέργων ὀφφίκιον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ
πατριαρχεῦσαι.

ZΩNAP. Διάφοροι κανόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τοῖς αὐτοῖς τοῖς τοῦδε τοῦ κανόνι διατάττουσι, καὶ οἱ τῆς πολιτείας δὲ νόμοι ἔοικε δικαιοφορηθῆναι ὁ προσταγμα καὶ μετὰ τοὺς κανόνας, καὶ αὖθις τινὰς ἑαυτοὺς ἀκρωτηριάζοντας προσαγέσθαι εἰς κλῆρον· καὶ τοὺς ὑφ' ἑτέρων ἀκρωτηριασθέντας κατ' ἐπήρειαν, μὴ προσάγεσθαι. διὰ τοῦτο οὖν καὶ οἱ τῆς συνόδου ταύτης τοῦ πρόντα κανόνα ὥρισαντο, διατάττόμενοι τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις· ὥστε μήτε τοὺς ἑαυτοὺς ἐκδόντας εἰς ἀκρωμίαν, ἢ αὐθαιρέτως ἡνωμένους κληρῶσαι, ἢ εἰς ἱερωσύνην ἀνάγεσθαι· ἀλλὰ κἂν προσέφλασε ἐν κλήρῳ ταχθῆναι, ἐκβάλλεσθαι τούτους, μήτε τοὺς ὑφ' ἑτέρων ἐπηρεασθέντας, καὶ τῶν παιδογόνων στερηθέντας μορίων, ἐὰν ἄξιοι κρίνωνται ἱερωσύνης, κωλύεσθαι διὰ τοῦτο προσαχθῆναι εἰς ἱερωσύνην. ἑαυτὸν δ' ἀκρωμένον, καὶ ὁ χεῖρα οἰκείαν ἀποκόψας ὅ μόριον λέγεται μόνος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄλλο ἑκὼν καὶ χωρὶς ἀνάγκης ἑαυτὸν εἰς ἀκρωμίαν ὁπισθύς. πλατύτερον δὲ περὶ τούτου ἐξήγηται ἐν τῷ κά. καὶ β'. καὶ γ'. καὶ δ'. τῶν ἀποστολικῶν κανόνων.

A Sed & si prius in Clericorum numerum sunt cooptati, eos ejici. Nec eos qui ab aliis execti membrisque genitalibus privati sunt, si digni sacerdotio judicentur, propterea prohiberi. Lege etiam Canonem octavum Synodi in templo sanctorum Apostolorum habitæ, quæ prima & secunda dicitur. Quoniam autem & Apostolicos Canones interpretantes, scripsimus eum quoque qui post ordinationem seipsum propter morbum, mutilavit, puniendum esse: Ex hoc autem præsenti Canone dicente, Si quis à medicis in morbo excisus est, is in Clero maneat: & rursus, Si quis autem cùm esset sanus, seipsum execuit, eum etiam in Clero recensitum cessare convenit: dixe- B runt quidam eum non puniri, qui propter morbum, postquam in Clerum receptus est, mutilatus fuerit: dicimus hunc Canonem non loqui de iis qui post sacerdotium mutilati sunt, sed qui ante sacerdotium, iis autem postea controversia mota est. Sin autem magis etiam insistit aliquis, & ei vult ignosci, qui propter morbum post sacerdotium mutilatus est, audiat quod Justiniani novella cxlii. quæ in lx. Libro tit. li. cap. ultimo, sita est, quæ etiam collocata in cap. xiiii. primi tituli præsentis operis, isti os occludit. Hæc autem ita habere dicimus, si sine Ecclesiæ notitia post sacerdotium quis mutilatus fuerit. Si enim ex permissione Ecclesiastica quis castratus C fuerit, etiam postquam Clericus sit, hoc ei nullum præjudicium afferet, ut mihi quidem videtur, etsi nullum vidi sacris initiatum, cui propter morbum permissum fuerit ut castraretur, idque cùm hoc multi Synodicè petierint, & cùm Chartophylacis officium exercerem; Sed & postquam Patriarcha essem.

ZONAR. Compluribus sanctorum Apostolorum Canonibus, & civilium quoque legum decretis, eadem quæ hoc Canone constituuntur; Verum etiam post Canones editos rem hanc totam neglectam fuisse, ac rursum aliquos qui se ipsi mutilaverant, in Clerum receptos, & qui ab D aliis per injuriam excisi fuerant, exclusos fuisse facile apparet. Hunc igitur Canonem propterea Synodi hujus patres promulgavere, eadem quæ Apostolicis Canonibus, quæque legum sanctionibus definita fuerant, decernentes; ut nec eos, videlicet qui se sponte exsecandos præbuissent, quive se ipsi eunuchos fecissent, in Clerum admitti, aut ad sacerdotium evehi fas sit, quinimo etiam in Clerum antea receptos, eodem ejici. Nec verò qui ab aliis injuria affecti, genitalibúsque privati fuissent, si digni sacerdotio judicentur, ea de causa, quo minus in sacerdotium cooptari liceat, excludantur. Ac sui quidem exector ille dicendus est, non qui modo sibi ipse virilia evellit, sed & quicunque volens, nulla necessitatis excusatione se execandum tradit. Verum hæc vigesimo primo, secundo, tertio, & quarto Apostolorum Canone, fusius E explicantur.

ARIST. Οἱ εὐνοῦχοι εἰς κλῆρον δεχέσθωσαν· οἱ δὲ ἐκτέμνοντες ἑαυτούς, μὴ δεχέσθωσαν.

ARIST. *Eunuchi in Clerum recipiantur. Qui autem seipsos execant non recipiantur.*

Εἴρηται καὶ ἐν τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν, ἥτοι τῷ κβ'. κγ'. καὶ κδ'. ἄξιον ἱερωσύνης μὴ κωλύεσθαι εἰς κλῆρον προβιβάζεσθαι, εἴπερ ἀκουσίως ἐξευνουχίσθη· ὁ δὲ ἑκουσίως ἀκρωτηριάσαντα ἑαυτὸν, ὡς αὐτοφονευτὴν ἑαυτοῦ, εἰς κλῆρον ὅλως μὴ προσδέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ κληρικὸν ὄντα, καθαιρεῖσθαι. τῆς αὐτῆς οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν ἐννοίας ἐστίν.

Dicitur in Canonibus Apostolicis nempe xxii. xxiii. & xxiv. Sacerdotio dignum non prohiberi in Clerum promoveri, si involuntarie fiat Eunuchus. Spontaneè verò seipsum mutilantem, ut propriæ cædis auctorem in Clerum prorsus non admittendum esse: sed & si sit Cleri- F ricus deponendum. Ejusdem itaque notionis est & præsens Canon.

CANON

Canon II.

Quoniam multa, vel neceſſitate vel urgentibus alioqui hominibus, præter Canonem eccleſiaſticum facta ſunt, ut homines qui è vita gentili ad fidem nuper acceſſerunt, & exiguo tempore catechumeni, (id eſt initiati) fuere ſtatim ad lavacrum ſpirituale deducant, & ſimul ac baptizati fuerint, ad Epiſcopatum vel Presbyteratum provehant, recte habere viſum eſt, ut nihil deinceps tale fiat. Nam & catechumeno tempore opus eſt, & poſt baptiſmum, probatione majore. Apertum enim eſt ſcriptum Apoſtolicum quod dicit, Non neophytum, ne inflatus in judicium incidat & diaboli laqueum. Si autem procedente tempore, animale aliquod peccatum circa perſonam inventum fuerit, & à duobus vel tribus teſtibus convincatur, ceſſet qui talis eſt à Clero. Qui autem præter hæc facit, ut qui magnæ Synodo adverſus eſſe audeat, ipſe de clericatu in periculum veniet.

Bals. Ex octogeſimo quidem ſanctorum Apoſtolorum Canone didicimus, neque eum, qui ex gentili vitâ, neque eum qui ex improba vivendi ratione ad Eccleſiam acceſſerit, ſubitò Epiſcopum creari. Lege verò quæ in eum ſcripta ſunt. At præſens Canon adjicit, neque Presbyterum ſtatim fieri talem, neque infidelem aliquem baptizari antequam priùs ſufficienter catecheſi fuerit eruditus: quòd hic tempore ad exploration̄em indigeat: qui verò ſecus fecerit, deponi ait. Cùm vero hic Canon puniat quæ poſt baptiſmum exoritura ſunt animalia peccata, quæſiverunt nonnulli, quænam ſunt peccata animalia, & cur animalium peccatorum meminit Canon, & non corporalium. Et nonnulli quidem dixerunt animalia eſſe peccata, quæ ex animæ perturbationibus, ut ex ſuperbia, & inobedientia, & aliis ejuſmodi naſcuntur, ea enim deponunt: ut Novatianorum hæreſis, & à nuptiis & carnium eſu importuna abſtinentia, ut vult v. Canon Apoſt. & alii. Ego autem dico, quod omne peccatum quod affert perniciem animæ, animale vocatur, ſive ex corporali, ſive ex animali appetitione principium accipiat. Propterea enim omnia peccata animales lapſus vocat Eccleſia. Quin etiam Canon peccatorum tantummodo animalium meminit, ut quæ etiam corporalia comprehendant. Quod autem non puniatur baptizatus, & in Clerum aſſumptus, propter fornicationem, vel cædem, quam ante baptiſmum admiſit, lege xx. Can. ſancti Baſil. & quæ in eo ſunt, & ſanctorum Apoſtolorum Can. xvii.

Zonar. Sanctorum quoque Apoſtolorum octogeſimus Canon, qui ex Gentili vita, aut improba vivendi ratione acceſſerit, nequaquam ſubito Epiſcopum creari decernit. Et magni Pauli, Timotheum per Epiſtolam, qualem Epiſcopum eſſe oporteat, edocentis, voce, ne eligatur neophytus, admonemur. Idcircò hujus etiam Synodi Patres, neque quempiam ad fidem accedentem, niſi catecheſi, quantum ſatis fuerit, eruditum, mox baptizare, neve baptizatum illico, niſi ejuſdem fidei conſtantia, vitæque ratione penitus explorata, in Clerum cooptari liceat, decrevere. Quod ſi cujus probata ſatis morum integritas videbatur, decurſu temporis animali crimine infectus eſſe deprehenditur, eum ceſſare jubent. Quæritur verò, quodnam ſit animale peccatum, curve animalium tantum non corporalium quoque hic inducta mentio, cum præſertim corporalia longe frequentius, animalia non ita ſæpe depoſitione mulctentur. Quidam igitur, crimen omne quo læditur anima animale à ſanctis Patribus, qui hunc Canonem edidere, nuncupatum fuiſſe exiſtimant. Alii animalia peccata ea dicunt, quæ ex animi perturbationibus, elatione, exempli cauſa, ſuperbia, inobedientiáque oriuntur. Nam hæc quoque hominem, niſi curatione tollantur, depoſitioni obnoxium reddunt: id-

A

B

C

D

E

F

ΚΑΝΩΝ β'.

Επειδὴ πολλὰ, ἤτοι ὑπὸ ἀνάγκης, ἢ ἄλλως ἐπεισομένων τῷ ἀνθρώπων, ἐγένετο παρὰ τὸν κανόνα τὸν ἐκκλησιαστικὸν, ὥστε ἀνθρώπους ἀπὸ ἐθνικοῦ βίου ἄρτι προσελθόντας τῇ πίστει, καὶ ὀλίγῳ χρόνῳ κατηχηθέντας, εὐθὺς ὅπως τὸ πνευματικὸν λουτρὸν ἄγειν, καὶ ἅμα τῷ βαπτισθῆναι προάγειν εἰς ἐπισκοπὴν, ἢ πρεσβυτερικὴν, καλῶς ἔδοξεν ἔχειν, τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτο γίνεσθαι. καὶ γὰρ καὶ χρόνου δεῖ τῷ κατηχουμένῳ, καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα δοκιμασίας πλείονος· σαφὲς γὰρ τὸ ἀποστολικὸν γράμμα, τὸ λέγον, Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. εἰ δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου, ψυχικόν τι ἁμάρτημα διαβεβαίοι τὸν προσωπον, καὶ ἐλέγχοιτο ὑπὸ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων, πεπαύσθω ὁ τοιοῦτος τοῦ κλήρου. ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν, ὡς ἐναντία τῇ μεγάλῃ συνόδῳ θρασυνόμενος, αὐτὸς κινδυνεύσει τὸν κλῆρον.

Bals. Ἀπὸ μὲν τοῦ π'. κανόνος τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐμάθομεν μήτε τὸν ἐξ ἐθνικοῦ βίου προσελθόντα τῇ ἐκκλησίᾳ, μήτε τὸν ἐκ φαύλης διαγωγῆς, αὐτίκα προχειρίζεσθαι Ἐπίσκοπον· καὶ ἀναγνωστέον τὰ ὑπ' ἐκείνῳ γραφέντα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν προστάττει μηδὲ πρεσβύτερον αὐτίκα γίνεσθαι πιστὸν, μηδὲ ἄπιστόν τινα βαπτίζεσθαι πρὶν τοῦ ἱκανῶς κατηχηθῆναι, εἶτα δὲ δεῖσθαι τοῦτον χρόνου εἰς δοκιμασίαν· καὶ δὲ καὶ ταῦτα ποιοῦντα κωλύεσθαι φησί. τοῦ δὲ κανόνος κωλύοντος τὸ μετὰ τὸ βάπτισμα ἀναφαινόμενα ψυχικὰ ἁμαρτήματα, ἐρωτήσομέν τινες ποῖά εἰσι ψυχικὰ ἁμαρτήματα, καὶ διὰ τί ψυχικῶν ἐμνήσθη ὁ κανὼν ἁμαρτημάτων, καὶ οὐ σαρκικῶν. καὶ ἄλλοι μέν εἰσιν ψυχικὰ ἁμαρτήματα εἶναι τὰ ἐκ ψυχικῶν παθῶν πικτώμενα. οἷον διὰ οἰήσεως, διὰ ἀνηκοΐας, καὶ ἑτέρων τοιούτων, καὶ ταῦτα γὰρ καθαιροῦσιν· ὡς ἡ τῶν Ναυατιανῶν αἵρεσις, καὶ ἡ ἄκαιρος ἀποχὴ τοῦ γάμου, καὶ τῆς κρεωφαγίας, καὶ τὸ ε'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἕτερον. ἐγὼ δὲ φημὶ ὡς πᾶν ἁμάρτημα ἐπάγον τῇ ψυχῇ βλάβην, ψυχικὸν ὀνομάζεται, κἂν ἐκ σωματικῆς ὁρέξεως δέξηται τὴν ἀρχὴν, κἂν ἐκ ψυχικῆς. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ πολλάκις τὰ ἁμαρτήματα ψυχικὰ σφάλματα ἡ ἐκκλησία καταονομάζει. καὶ ὁ κανὼν ὃ μόνων ἐμνήσθη ἁμαρτημάτων ψυχικῶν, ὡς περιεχόντων καὶ τὰ σαρκικά. διὰ μέντοι τοῦ μὴ κωλύεσθαι βαπτισθέντα, ἢ κληρωθέντα, διὰ τὴν περὶ τὸ βαπτίσματος πορνείαν, ἢ φόνον, ἀναγνωστέ ὁ κ'. κανόνα τῆς ἁγίας Βασιλείου, ἔνθα ὁ αὐτὸς καὶ τὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ιζ'.

Zonar. Καὶ ὁ εὐδοκιμώτατος κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὃς ἐξ ἐθνικοῦ βίου προσελθόντα, ἢ ἐκ φαύλης διαγωγῆς, μὴ αὐτίκα προχειρίζεσθαι Ἐπίσκοπον διαπαντός· καὶ ὁ μέγας ὁ Παῦλος Τιμοθέῳ γράφων, καὶ οἷον δεῖ ὃς εἰς ἐπισκοπὴν προαγόμενον διατατόμενος, καὶ μὴ νεόφυτον εἶναι φησί. διὸ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ ἐνταῦθα, μήτε τὸν τῇ πίστει προσερχόμενον αὐτίκα βαπτίζειν, εἰ μὴ ἀρκούντως κατηχηθείη, μήτε βαπτισθέντα εὐθὺς εἰς κλῆρον καταζητεῖν, μήπω δόντα δοκίμιον ἑαυτὸν, ὅπως τε περὶ τὴν πίστιν ἔχῃ, καὶ ὅπως περὶ τὸν βίον· εἰ δὲ καὶ μετὰ δοκιμασίας ἱκανῆς ἀνεπίληπτος δόξαι, προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἁμάρτημά τι ψυχικὸν ἔχων ἐλεγχθείη, παύεσθαι τοῦτον ἐκέλευον· ἀπορήσαι δέ τις ἂν εἴη ὃ ψυχικὸν ἁμάρτημα, καὶ διὰ τί ψυχικῶν ἐμνήσθη μόνων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ σαρκικῶν καθαιρεῖν μᾶλλον πεφυκότων τοὺς περιπεπλωκότας αὐτοῖς· τῶν ψυχικῶν δέγε, ὡς ἐπ' ἐλάχιστον· οἱ μὲν οὖν τὸν τῶν κρίνοντα ἐκθεμένους ἁγίους πατέρας πᾶν ἁμάρτημα εἰς ψυχὴν φέρον τὴν βλάβην, ψυχικὸν ὠνομάσθαι φασίν· οἱ δὲ ψυχικὰ φασιν ἁμαρτήματα, τὰ ἐκ ψυχικῶν παθῶν γινόμενα, οἷον διὰ οἰήσεως καὶ ὑπερηφανίας, καὶ ἀνηκοΐας· καὶ ταῦτα γὰρ καθαιρεῖσθαι ἀπεφάνθησαν μόνοντα ὑποβάλλειν· δῆλον δὲ τοῦτο, ἐκ τῶν καλουμένων Ναυατιανῶν. ἐκεῖνοι γὰρ ὑπὲρ τὸ δέον

δόγμα

ὄγμα ἐσφάλοντο· ἀλλὰ καθαρὰν ἑαυτὴν οὐχ οὕτως ὀνο-
μάζοντες, ὥστε τὴν ἐν διωγμοῖς ἀξιαπιστίαν μελανοῦντας
ἐδείκνυντο, ὥστε δικαίαν ἐκείνων· διὸ καὶ ἐξεκηρύχθησαν
τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως διὰ τὸν οἴηση καὶ τὴν μισαδελφί-
αν αὐτῶν· εἰ γὰρ ὅσιοι ἐκεῖνοι διὰ ταῦτα καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπε-
βλήθησαν, πῶς ἂν ἔτι ὁ δι' οἴησιν Ἐπισκόπῳ αὐτοῦ μὴ πειθόμε-
νος καὶ ἀδιορθώτως μένων, καθαιρεθείη; καὶ ὁ πέμπτος
τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανὼν τοὺς παρ' ἑαυτῶν γυναῖκας προ-
φάσει εὐλαβείας ἀποβάλλοντας, ἀφορίζεσθαι κελεύει, ὅπη μένοντας
δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι· καὶ ὁ λς'. τῶν αὐτῶν διατίθεται,
τὸν ψήφῳ τῶν Ἐπισκόπων εἰς προεδρίαν καλουμένους, μὴ
καταδεχομένους δὲ τὸ λειτούργημα, ἀφωρισμένους εἶναι, ἕως ἂν
καταδέξωνται· ὥστε εἰ μὴ καταδέχοιντο, εἶναι δύο βίον ἀφω-
ρισμένοις, οἱ δὲ δύο βίον ἀφορισμένοι οὐδὲν ἀπέοικα-
σι κεκωλυμένων· οἶμαι γὰρ κρεῖττον εἶπεῖν, ὅτι πᾶν ἁμάρ-
τημα δικαίως ἂν ὀνομάζοιτο ψυχικόν, ὡς ἐκ πονηρᾶς τῶν
τῆς ψυχῆς δυνάμεων τὴν ἀρχὴν ἔχον. εἰς τρία γὰρ τὸν περὶ
τὴν ψυχὴν διαιρουμένων διαιρεμένων, εἴς τε τὸ λογικὸν, τό τε θυ-
μοειδὲς, καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν, ἐξ ἑκάστου τούτων αἱ ἀρεταὶ καὶ
αἱ κακίαι πεφύκασι φύεσθαι. αἱ μὲν ὅπερ ὀρθῶς καὶ ὡς πρὸς
τὸν δημιουργὸν ἡμῶν ἐνεπύθησαν, ἀρεταὶ λεγόμεναι· αἱ δὲ
κακίαι, ὅταν ἀντ' αὐτῶν πρόσχρωνται· τὸ μὲν οὖν λογι-
στικὸν ἀρετὴ καὶ κατόρθωμα ἡ εὐσέβεια, καὶ αἱ τῷ θείῳ
πρέπουσαι ἡμέτεραι ἔννοιαι, καὶ ἡ τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἀνε-
ξιτηλὸς διάκρισις, ἃ πᾶσι μὲν αἱρεῖσθαι δέον, πᾶσι δὲ ἀποτρέπεσθαι
ἢ ἐκ τούτων ἀποπίπτουσι κακίαι καὶ ἁμαρτίαι ἐσμέν. τοῦ δ' ἐπιθυ-
μητικοῦ μέρους ἀρετὴ, ὅ τῷ ὄντως ἐρᾶν ὀρεκτῷ, τῆς
θείας φημὶ φύσεως, καὶ τῷ οἰκείων ἡμᾶς ἐκείνῃ διωκμέ-
νων προξένων· ἡ δ' ἐκ τούτων πρόσχρησις καὶ εἰς γῆινα φορᾶ
τῆς ἐπιθυμίας ἁμάρτημα· ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ θυμικοῦ ἀρετὴ, ἡ
πρὸς τὸν κακὸν ἀνταπόκρισις καὶ ἀπέχθεια, καὶ ὅ πρὸς τοὺς
ἐκ σωμάτων ὀρέξεις ἀνδίκους, καὶ μέχρις αἵματος πρὸς τὸν
ἁμαρτάνειν ἀντικαλίσασθαι, καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τῆς ἀρετῆς
προμαχεῖν, καὶ μὴ τοῦ Δαβὶδ λέγειν· εἶδον ἀσυνετοῦντας, καὶ
ἐξετηκόμην· κακία δὴ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ὀργὴ καὶ ὁ μῖσος,
καὶ αἱ φιλόνικοι διαθέσεις, καὶ αἱ μνησικακίαι· ὅτων οὖν ὡς
εἴρηται ἐκ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τῶν ἁμαρτημάτων γινομέ-
νων, καλῶς οἱ θεῖοι πατέρες ψυχικὰ εἰρήκασιν ἁμαρ-
τήματα, καὶ τῷ μεγάλῳ Παύλῳ ἑπόμενοι λέγοντι· ἔστι
σῶμα ψυχικὸν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν. ψυχικὸν ὀνο-
μάζοντι, ὅ ἐστὶ τὴν ψυχὴν ἡγεμονεύομενον καὶ κυβερνώμενον,
καὶ ταῖς φυσικαῖς αὐτῆς δυνάμεσιν, ἐκδιδὸν τὸ ἐπι-
θυμῶ καὶ ἐπιθυμῶ, ἐπὶ τοῖς γηΐνοις φερομένῳ, καὶ σάρκα φορεῖν
ζωτικὴν φερούσῃ.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ἐξ ἐθνικοῦ βίου, μὴ ταχέως εἰς πρεσβυτέρους
ἀγέσθωσαν· δικαὶ γὰρ τῆς ἀξίας δοκιμασίαι, κακὸς ὁ
νεόφυτος. εἰ δέ τις καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν ἁμαρτή-
σας, ἀποδεικνύοιτο, ὕστερον ὑπὸ πεπαιδεῦσθαι τοῦ
κλήρου.

Τὰ αὐτὰ τῷ ὀγδοηκοστῷ κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ
ὁ κανὼν οὗτος λέγει, ὅ, μὴ ἄρτι βαπτισθέντα μὴ εὐθὺς εἰς
Ἐπισκοπὴν, ἢ εἰς πρεσβυτέρου ἀξίαν· ἵνα μὴ, ὡς νεόφυτος,
τυφωθεὶς, εἰς παγίδα τοῦ διαβόλου καὶ κρῖμα ἐμπέσῃ· Διὸ
χρὴ οὕτω καὶ τὸν ἐνδέκατον κανόνα τῆς ὁμ Σαρδικῆς
συνόδου, πρότερον εἰς ἕκαστον βαθμὸν, ἤγουν ἀναγνώστου,
ὑποδιακόνου, καὶ τῶν ἑξῆς, ἐκτελέσαι, κἂν ἐνὸς χρόνου μέ-
χρι, καὶ οὕτως, εἰ ἄξιος τῆς θείας ἱερωσύνης κριθῇ,
καὶ μείζονος ἀπολαῦσαι τιμῆς· ὥσπερ δὲ πάλιν καὶ μετὰ τὴν χει-
ροτονίαν εἰ ἁμαρτήσας ἀποδειχθῇ, τῆς ἀξίας μετανι-
νεῖσθαι.

A que vel eorum exemplo, qui Navatiani dicebantur, facile apparet. Nec enim illi opinionis errore aliquo decipiebantur, sed cum se puros, insolenti fastidio elati nominarent, & eos qui turbulentis etiam temporibus lapsi sunt etiam resipiscentes repellebant, nec digamis communicabant. Quapropter ob superbiam & fratrum odium e fidelium societate eliminati sunt. Quod si quamobrem illi ab Ecclesia quoque ejicerentur, satis eæ justæ causæ visæ sunt: qui arrogantia tumens Episcopo suo non obtemperet, & in pertinacia manet, quid causæ sit quamobrem non is quoque depositione puniatur? Et verò quintus sanctorum Apostolorum Canon, eos qui uxores suas
B specie religionis ejiciunt, segregari, tum si in eo persistent, etiam deponi jubet. Quineriam trigesimus sextus eorundem Canon eos quicunque Episcoporum calculo ad Præfecturas spirituales vocati munus obire recusaverint, donec id suscipiant, segregatos esse decernit. Ergò si id nunquam susceperint, perpetua, quoad vixerint, segregatione tenebuntur. Qui verò toto vitæ tempore segregati sunt, nihil à depositis differunt. Ego verò ita censeo, peccata omnia, propterea quod ex depravatis animæ facultatibus ortum ducunt, animalia merito dici posse. Cum enim tres sint animi veluti partes, ratio, cupiditas,
C ira, ex harum singulis, virtutes, ac vitia, virtutes quidem, si recte, & ea, quæ à conditore præscripta fuit, moderatione adhibita iis utamur, si verò iisdem abutamur, vitia nascuntur. Rationis igitur virtus, atque officium est, pietas, quæque numinis majestati conveniant, animis nostris informatæ notiones, tum inter honestum, ac turpe, inter id quod sequi, aut fugere oporteat, recta dijudicatio. Hæc nisi teneat, in vitium, criménque delabitur. Cupiditatis deinde virtus est, ea quæ amore verè digna sunt, divinam scilicet naturam, quæque imprimis actiones eidem conciliare nos queant, amore complecti. Alio si deflexerit, atque ad terrena cupiditas diverterit, crimine haudquaquam carebit. Pravitatem denique odisse, eique
D bellum habere semper indictum, appetitiones corporis coërcere, & ad necem usque sceleri adversari, & pro recta ratione, ac honestate depugnare, ac Davidis illud, Vidi prævaricantes, & tabescebam, usurpare, iræ virtus est. Eadem, ubi se in amicum intendat, odio effervescat, & ad contentiones prona feratur, injuriam altè recondat, in vitio est. Cum igitur ex animi facultatibus, ut divimus, peccata conflentur, jure peccata divini Patres, animalia nominavere: magnum quoque Paulum sequentes qui dicit, Est corpus animale, & est corpus spirituale. Animale nominans id quod animæ ductu, imperioque regitur, illique inditis à natura facultatibus serviens, iræ se, cupiditatiq; permittit,
E ac terrenis perpetuo affixum est, & nihil supra ea cogitat.

ARIST. *Qui ex Ethnicâ vitâ prodeunt ne statim ad Presbyteros promoveantur. Nam sine probatione quæ fit progressu temporis, malus est neophytus. Si quis autem & post ordinationem antea deliquisse compertus sit, postea hic Clero expellatur.*

Eadem quæ octogesimus Canon Sanctorum Apostolorum, hic quoque Canon dicit, modò baptizatum non subito ad Episcopatum aut Presbyteratum promoveri; ne, ut neophytus, inflatus, in diaboli laqueum & judicium incidat. Oportet itaque talem juxta undecimum Canonem Synodi Sardicensis, priùs in unoquoq; gradu, nempe lectoris & hypodiaconi & reliquorum ministerium peragere saltem unius temporis spatium, & sic, si dignus divino sacerdotio judicetur, maximæ particeps fiat dignitatis: Sicut autem iterum & post ordinationem, si deliquisse compertus fuerit, dignitate amovetur.
F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon III.

Vetuit magna Synodus omnino, ne liceat Episcopo, nec Presbytero, nec Diacono, nec ulli penitus eorum qui sunt in Clero, introductam habere mulierem, præterquam utique matrem vel sororem, vel amitam, vel eas solas personas quæ omnem suspicionem effugiunt.

Bals. De introductis mulieribus lege xiiii. cap. vii. tit. præsentis operis, & quæ in eo sunt: & ex cxxiii. Justiniani Novella illic compendiosè posita intellige, quòd Clerici, qui post denunciationes, ab introductis mulieribus, quæ sunt præter personas quæ declarantur in præsenti Canone, non separantur, deponuntur. Episcopi autem quandocunque, & cum quacunque muliere cohabitare inveniuntur, ex eo deponuntur. Et hoc nota. Ac de introductis quidem mulieribus diversis temporibus multùm disceptatum est. Ac dicebant quidem nonnulli ἐπείσακτον ἢ συνείσακτον, eam esse, quæ pro legitima uxore introducta est, & cum aliquo fornicatoriè cohabitat. Alii autem dixerunt eam esse omnem mulierem alienam prorsus cum aliquo cohabitantem, etiamsi ab omni suspicione immunis sit. Et hoc videtur esse verius. Propterea inquit & magnus Basilius denunciat Sacerdoti per epistolam ad Gregorium presbyterum, ut ab introducta muliere separetur, & non ex eo ipsum deponendum decernit, licèt evidenter & citra ullam dubitationem peccet.

Zonar. Sacris addictos homines abesse à culpa, ac ne suspicioni quidem aditum contra ipsos cuiquam relinqui vult Canon. Mulieres igitur, iis exceptis quarum in ipso Canone mentio, qui in sacrum ordinem adscripti sunt, domi habere omnino prohibentur. Quâ quidem lege non tantum sacris ordinibus initiatos, sed omnes etiam in Clerum lectos teneri placet. De hoc verò Canone magnus quoque Basilius meminit, ad Gregorium presbyterum scribens, atque ab eo, quam domi alebat mulierculam dimitti jubet. Quod si nullo, inquit, saniore consilio suscepto, sacris tamen ordinum muneribus fungi ausus fueris, universo populo eris anathema. Eadem Oecumenicæ quoque in Trullo Synodi quintus Canon edicit; hæc insuper adjungens, Hoc ipsum, & Eunuchi servent, ut ne qua videlicet aspergatur ipsorum famæ labes: quique contra Canonis præscriptum fecerint, siquidem Clerici fuerint, deponantur; si verò Laici, segregentur. Eadem, quæ sacri Canones, Novella tertio Basilicorum libro sita constituit. Septimæ vero Synodi capite decimo octavo, Episcopum, aut Præfectum in suburbium quoque in quo mulieres famulantur, nisi alio mulieres, dum Episcopi, vel Præfectus discesserint, abfuturæ concedant, proficisci vetitum est. Ancyranus verò Canon vndevigesimus, sub finem, ait, virgines ad quosvis accedere tanquam sorores prohibuimus.

Arist. *Subintroductam nequis habeat præter matrem & sororem, & personas quæ omnem suspicionem effugiunt.*

Præter personas omnem lasciviæ suspicionem effugientes, puta matrem, sororem, amitam, & similes, aliam non permittit præsens Canon cum aliquo eorum qui consecrantur, cohibitare; ut nec quintus Canon Synodi sextæ in Trullo, nec duodevigesimus, & vigesimus secundus Nicænæ Synodi secundæ, nec magnus Basilius, ad Gregorium Presbyterum scribens ab introductâ muliere separari, quamvis septuaginta annorum esset, eique cum affectu cohabitare non statuebat.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Απηγόρευσε ἡ μεγάλη Σύνοδος καθόλου, μήτε Ἐπισκόπῳ, μήτε πρεσβυτέρῳ, μήτε διακόνῳ, μήτε ὅλως τινὶ τῶν ἐν κλήρῳ, ὑπεισάκτους ἔχειν, πλὴν εἰ μὴ ἄρα μητέρα, ἢ ἀδελφὴν, ἢ θείαν, ἢ ἃ μόνα προσωπα πᾶσαν ὑποψίαν ἀποφεύγει.

ΒΑΛΣ. Περὶ Συνεισάκτων ἀνάγνωθι Βιβ'. κεφάλ. τῷ ιε'. τίτλου τῷ προόντι Συντάγματος, καὶ τὰ ὀν αὐτῷ, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς ὀκτωκαιδεκάτης Συνοδικῆς ρκγ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ὅτι οἱ κληρικοὶ μὴ ἀφορισμοῦ μὴ χωριζόμενοι τῶν Συνεισάκτων, αἵτινες εἰσὶ πλὴν τῶν προσώπων τὰ δηλούμενα ὀν τῷ προόντι κανόνι, καθαιροῦνται. οἱ δὲ Ἐπίσκοποι ὅτι δήποτε διερισκόμενοι οἱασδήποτε γυναικὶ Συνοικοῦντες, ἀπελθεῖν καθαιροῦσι. καὶ σημείωσαι τοῦτο. περὶ μὲν τῶν Συνεισάκτων, λέγεται πολὺς ἐγίνετο καὶ διαφόρως καιρός. καί εἰσὶν τινες, ἐπείσακτον ἢ Συνείσακτον εἶναι τὴν ἀντὶ νομίμου γυναικὸς Συνηρχθεῖσαν, καὶ Συνοικοῦσαν τινὶ πορνικῶς· ἄλλοι δὲ εἶπον εἶναι πᾶσαν γυναῖκα συνοικοῦσαν τινὶ ἀλλοφύλων πάντως, κἂν ἀνύποπτος ᾖ. καὶ ἔδοξε τοῦτο μᾶλλον εἶναι ἀληθέστερον. διὰ γὰρ τοῦτο φησὶ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, παραγγέλλεται τῷ ἱερεῖ χωρισθῆναι τῆς Συνεισάκτου, διὰ τῆς πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον ὑπομνηστικῆς, καὶ τὸν ἀπεντεῦθεν καθαιρεῖσθαι αὐτὸν ὀφείλειν, ὡς ἀναμφιλέκτως καὶ σαφῶς ἀμαρτάνοντα.

ΖΩΝΑΡ. Βέλεται ὁ κανὼν τὸς ἱερωμένης ἀνεγκλήτους εἶναι, καὶ μηδὲ μέχρις ὑπονοίας καθ' αὑτῶν εἶναί τισι παρόδου· διὰ πᾶσιν ἀπηγόρευσε τοῖς ἱερωμένοις Συνοικεῖν γυναιξὶν ἄνευ τῶν εἰρημένων προσώπων. καὶ μόνον δὲ τοῖς ἱερωμένοις, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς κεκληρωμένοις, τοῦτο ἀπηγόρευε. καὶ ὁ μέγας δὲ Βασίλειος πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον ἐπιστέλλων τοῦ τοιούτου μέμνηται κανόνος, καὶ χωρισθῆναι αὐτὸν τῆς Συνεισάκτου ἐπιτάσσει γυναικός· ἐὰν δὲ τολμήσῃ, φησὶ, μὴ διορθωσάμενος ἑαυτὸν ἀντιλαβέσθαι τῆς ἱερωσύνης, ἀνάθεμα ἔσῃ παντὶ λαῷ· καὶ ὁ πέμπτος δὲ κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ οἰκουμενικῆς Συνόδου τὰ αὐτὰ διατάττεται, προσθεὶς καὶ τοῦτο· ὃ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ οἱ εὐνοῦχοι φυλαττέτωσαν, ὅ ἐστιν ἐμέμψιμον ἑαυτοῖς προσνοεῖν· οἱ δὲ παραβαίνοντες τὸν κανόνα, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζέσθωσαν. καὶ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῶν Βασιλικῶν κειμένη τυγχάνει, τὰ αὐτὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσι νομοθετοῦσα· ὃ δὲ λέγεται ἑβδόμης Συνόδου ὀκτωκαιδέκατον κεφάλαιον, ὑδὲ ὀν προαιρεῖται, ἔνθα γυναῖκές εἰσιν ὑπηρετοῦσαι φυλαχθῆναι Ἐπισκόπῳ ἢ ἡγουμένῳ ἀπέναντι· εἰ μὴ μεταστῶσιν αἱ γυναῖκες ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ὑποχωρήσωσιν ὁ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος. ὁ δὲ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ ἑνδεκάτου κανὼν τὰς μὲν παρθένους πρὸς ὁτιοῦν φησὶ· τὰς μέντοι Συνερχομένας πρὸς ἄνδρας πρὸς ὡς ἀδελφὰς ἐκωλύσαμεν.

ΑΡΙΣΤ. Συνείσακτον μή τις ἐχέτω, μητρὸς δηλαδὴ, καὶ ἀδελφῆς, καὶ τῶν προσώπων, ἃ πᾶσαν ὑποψίαν ἀποδιδράσκουσιν.

Ἀνευ τῶν προσώπων τὴν πᾶσαν ὑποψίαν ἀσελγείας διαφευγόντων, οἷς μητρὸς, ἀδελφῆς, θείας, καὶ τῶν ὁμοίων, ἕτερον οὐ Συγχωρεῖ ὁ παρὼν κανὼν μετά τινος Συνοικεῖν τῶν ἱερωμένων, ὅτε ὁ πέμπτος κανὼν τῆς ἐν τῷ τρούλλῳ ἕκτης Συνόδου, ὅτε ὁ ιη'. καὶ κβ'. τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου τὸ δεύτερον, ὅτε ὁ μέγας Βασίλειος, πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον γράφων τῆς Συνεισάκτου γυναικὸς χωρισθῆναι καὶ ἑβδομηκονταετοῦς ὢν, καὶ οὐκ ἐλογίζετο ταύτῃ Συνοικεῖν ἐμπαθῶς.

Ψηφιοποιήθηκε από την Goo

A

ΚΑΝΩΝ δ'.

Ἐπίσκοπον ἀναγκαῖον μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι. εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ὅλως ἀπαρτισθῆναι τρεῖς ὑπὸ τῶν αὐτὰ συναγομένους, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων, ἐπιστειλάντων διὰ γραμμάτων, τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι. τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων δίδωσι κατὰ ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ.

Canon IV.

Episcopum oportet, maximè quidem ab omnibus qui sunt in provincia, constitui. Si autem sit hoc difficile, vel propter urgentem necessitatem, vel propter viæ longitudinem, tres omnino eundem in locum congregatos, absentibus quoque suffragium ferentibus, scriptisque assentientibus, tunc ordinationem facere: eorum autem quæ fiunt confirmationem, in unaquaque provincia à Metropolitano fieri.

ΒΑΛΣ. Τὸ καθίστασθαι ἤτοι ψηφίζεσθαι Ἐπίσκοπον ἐνταῦθα B δέδοκται. πάλαι γὰρ γινομένων τῶν ψήφων τῶν ἀρχιερέων διὰ τὴν πλήθυσι τῶν πολιτῶν, οἱ θεῖοι πατέρες, οὐκ ἠρέσκησαν τοῦτο· ἵνα μὴ διὰ λαϊκῶν ἀνθρώπων ὁ τῶν ἱερωμένων διαφύρηται βίος· καὶ διωρίσαντο ὑπὸ τῶν ἐπαρχιωτῶν Ἐπισκόπων ἑκάστης ἐπαρχίας ψηφίζεσθαι τὸν Ἐπίσκοπον. εἰ δὲ τοῦτο δύσκολον εἴη, διά τινα βύλογον αἰτίαν, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ· μὴ ἄλλως τὴν ψῆφον γίνεσθαι, εἰ μὴ συνεισέλθωσι τρεῖς ἐπαρχιῶται Ἐπίσκοποι, ἔχοντες καὶ τοὺς ἀπόντας συμψήφους διὰ γραμμάτων ἐγγράφων. τὴν δὲ χειροτονίαν τούτου, τοὺς καθιέρωσιν, ἐπεφιλοτιμήσαντο τῷ πρώτῳ, τουτέστι τῷ μητροπολίτῃ, καὶ οὐ μόνον τὴν χειροτονίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ κῦρος τῆς ψήφου. διὰ γὰρ C τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν τῶν ψηφιζομένων ἕνα μόνυμα δεῖ τὸν μέλλοντα ποιεῖσθαι τὴν χειροτονίαν, πρὸς ἕνα, ὃν βούλεται αὐτὸς, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὁ πρῶτος τεθεὶς, μιμήσεται, καὶ ἐφ' ἑξῆς οἱ λοιποί. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. τινὲς δὲ μητροπολίται ψήφους Ἐπισκόπων αὐτῷ ποιησάμενοι, εἰς τὴν τῶν πόλεων βασιλεύουσαν, μετὰ τριῶν Ἐπισκόπων ἀλλοτρίων, ἢ καὶ ἰδίων, καὶ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιωτῶν Ἐπισκόπων αὐτῶν μὴ ὑποτραφέντες, ἐρωτηθέντες ὅπως τοῦτο ποιῶσιν, ἐχρήσαντο εἰς βοήθειαν τῷ ιγ'. κανόνι τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου. καὶ ἀναγνωσθὲν τὸ ἐν ἐκείνῳ τῷ κανόνι γραφέντα, καὶ τὸν ιθ'. κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου. καὶ ταῦτα μέν, D ὅπερ ὁ μητροπολίτης εὐπορεῖ πολλῶν ἐπαρχιωτῶν. εἰ δὲ ὡς οἱ πολλοὶ τῶν μητροπολιτῶν, ἕνα ἐπαρχιώτην Ἐπίσκοπον ἔχουσιν ἢ δύο, τότε ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι ἢ ψῆφον μετά τε τῶν ὄντων καὶ διεσταλμένων ἐπαρχιωτῶν, καὶ μετ' ἀλλοτρίων Ἐπισκόπων.

BALS. Constitui, vel suffragio creari Episcopum hîc visum est. Cùm enim antistitum electio à civium multitudine olim fieret, hoc divinis Patribus non placuit, ne à Laicis, sacris dedicatorum hominum vita discerperetur: & decreverunt, à provincialibus Episcopis uniuscujusque provinciæ Episcopum eligi. Si est autem hoc difficile, propter honestam aliquam causam, vel propter viæ longitudinem: non aliter fieri electionem, quàm si tres provinciales Episcopi convenerint, habentes eos etiam qui absunt vnà suffragium ferentes, per sententias scriptis mandatas. Ejus autem ordinationem, sive consecrationem, Primo, sive Metropolitano, honoris causa tribuerunt, & non solùm ordinationem, sed & electionis confirmationem: Et idcirco ex tribus electis, qui ordinationem facturus est, declarat eum quem ipse vult, & non ex necessitate, qui primus positus est declaratur, & deinde reliqui. Et in his quidem consistit Canon. Quidam autem Metropolitani, cùm ipsorum Episcoporum electione facta, in urbe aliarum regina, cum tribus Episcopis, alienis, vel propriis, cæterorum provincialium Episcoporum nulla ratione habita, interrogati essent, quomodo hoc facerent, ad sui defensionem usi sunt xiii. Can. Syn. Carthag. Et lege quæ in eo Canone scripta sunt; & decimum nonum Canonem Antioch. Syn. Et hæc quidem, quando Metropolitanus multos provinciales habuerit. Sin autem, ut multi Metropolitani unum tantùm vel duos provinciales Episcopos habeant, tunc necessariò fiet electio cum iis qui sunt & inveniuntur provincialibus, & cum alienis Episcopis.

ΖΩΝΑΡ. Ἐναντιοῦσθαι δόξειεν ἂν ὁ παρὼν κανὼν τῷ πρώτῳ κανόνι τῶν ἱερῶν ἀποστόλων. ὁ μὲν γὰρ Ἐπίσκοπον χειροτονεῖσθαι ὑπὸ Ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν διατάττεται· οὗτος δὲ ὑπὸ τριῶν Συναινόντων καὶ τῶν ἀπόντων, καὶ Συνιστάντων διὰ γραμμάτων· ἀλλ' οὐκ εἰσὶν ἐναντίοι· ὁ μὲν γὰρ τῶν ἁγίων ἀποστόλων χειροτονίαν, τουτέστι καθιέρωσιν καὶ χειροθεσίαν ὀνομάζει· ὁ δὲ τῆς Συνόδου ταύτης κανὼν καθίστασιν, καὶ χειροτονίαν τὴν ψῆφον καλεῖ. καὶ διορίζεται, μὴ ἄλλως ἀρχιερέως γίνεσθαι ψήφισμα, εἰ μὴ τρεῖς ὁμοῦ Συνέλθωσιν ἔχοντες καὶ τοὺς ἀπόντας Συνιστάντας διὰ γραμμάτων· ἵνα οὕτω βεβαιωθῶσιν ὅτι ἔνιστανται καὶκεῖνοι τῇ ψήφῳ τῶν τριῶν ὁμοῦ Συναχθέντων γινομένῃ ψήφῳ. μετὰ δὲ τὴν ψῆφον ὁ κῦρος, ἤτοι τὴν πλεσιουργίαν καὶ χειροθεσίαν ἡ καθιέρωσιν, τῷ Μητροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας δίδωσιν, ὥστε καὶ ἐκεῖνο κυρῶσαι τὴν ψῆφον· κυροῦται δὲ ὅταν ἕνα τῶν ψηφισθέντων, ὃν ἐκεῖνος ἐκλέξεται, χειροθετήσῃ μεθ' ἑτέρων δύο ἢ τριῶν Ἐπισκόπων καὶ τὸ ἀποστολικὸν κέλευσμα.

ZONAR. Primo Canoni Apostolorum hunc Canonem adversari, forte aliquis suspicetur. Illo namque ab Episcopis duobus, tribusve, hoc autem trium suffragio, accedente absentium approbatione, & assensu per literas significato, Episcopum creandum esse decernitur. Verum nullo modo inter se (hi Canones) pugnant. Apostolico namque illo, creationis nomine, consecratio, manuúmque impositio significatur: hujus verò Synodi Canon, constitutionis, ac creationis voce electionem intelligit. Ac decernit non aliter electionem Antistitis fieri nisi tres simul convenerint, cum quibus absentes quóque per literas pacisçantur, hoc est, electionem quæ à tribus qui convenerint peragetur, se quoque approbaturos esse profiteantur. Latis verò suffragiis, confirmationem, hoc est absolutionem operis, manúumque impositionem, consecrationisque jus Metropolitano provinciæ adjudicat, ut ab eo electio confirmetur. Confirmatur ea porrò, cum unum, quem ipse ex electis approbarit, duobus Episcopis, tribusve ex Apostolici Canonis præscripto adhibitis manuum impositione consecraverit.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπον ὑπὸ πάντων ἐπαρχιωτῶν καθίστασθαι· εἰ δὲ μὲν, τινὲς τριῶν, τῶν λοιπῶν διὰ γραμμάτων συμψήφων γινομένων· τὸ μέντοι κράτος ὁ μητροπολίτης ἐχέτω.

ARIST. *Episcopus ab omnibus provincialibus constituitur, vel saltem à tribus, reliquis per literas assensum præbentibus. Confirmatio verò sit penes Metropolitam.*

Ὑπὸ δύο μέν, ἢ καὶ τριῶν Ἐπισκόπων Ἐπίσκοπος χειροτονεῖται, καὶ τὸν πρῶτον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων· ὑπὸ τριῶν δὲ ὁ ἐλάχιστον ψηφίζεται· ἐὰν, ἴσως πάντες οἱ τῆς ἐπαρχίας Ἐπίσκοποι

A duobus quidem vel etiam tribus Episcopis ordinatur Episcopus, juxta primum Sanctorum Apostolorum Canonem, à tribus autem minimùm eligitur; si omnes

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

forsitan provinciæ Episcopi ob urgentem aliquam necessitatem aut viæ longitudinem adesse non possunt. Veruntamen debent & qui absunt sua præsentibus Episcopis & electionem facientibus suffragia ferre: post factam autem electionem potestatem habet metropolitanus ut unum è tribus electis quem ipse præfert, eligat.

A ἀφ' ἡλικίαν ἀνάγκην, ἢ ἀφ' ὁδοῦ πορεύσασθαι οὐ δύνανται. πλὴν ὀφείλουσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀπόντες ἀφ' ἑαυτῶν γνώμας Σύμψηφοι τοῖς παροῦσιν Ἐπισκόποις, καὶ τὴν ψῆφον ποιημένοις· τὴν μέντοι ἐξουσίαν, καὶ τὸ γνώμης τὴν ψῆφον, ὁ μητροπολίτης ἐχέτω, ὥστε ἕνα τῶν τριῶν τῶν ψηφισάντων, ᾧ αἱρεῖται, ἐκλέξασθαι.

Canon V.

De iis qui à communione segregati sunt, sive Clericorum, sive laicorum sint ordinis, ab Episcopis qui sunt in unaquaque provincia, valeat sententia secundùm canonem qui pronuntiat, eos qui ab aliis ejecti sunt non ab aliis admittendos. Examinetur autem, nunquid vel simultate, vel contentione, vel aliqua ejusmodi Episcopi acerbitate, congregatione pulsi sint. Ut hoc ergo convenientem examinationem accipiat, rectè habere visum est, ut singulis annis, in unaquaque provincia bis in anno Synodi fiant: ut cum omnes provinciæ Episcopi in eundem locum communiter conveniant, ejusmodi quæstiones examinentur: & sic, quos Episcopum offendisse, constiterit, justè esse à congregatione separati apud omnes videantur, donec Episcoporum congregationi videatur pro iis humaniorem proferre sententiam. Synodi autem fiant, una quidem ante quadragesimam, ut omnibus animi sordibus sublatis, purum munus Deo offeratur: Secunda autem circiter autumni tempus.

ΚΑΝΩΝ. ε'.

Περὶ τῶν ἀκοινωνήτων γνωμῶν, εἴτε τῶν ὂν κλήρῳ εἴτε τῶν λαϊκῷ ζάγματι, ὑπὸ τῶν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπων, κρατείτω ἡ γνώμη κατὰ τὸν κανόνα τὸν ἀφορίζοντα, τοὺς ὑφ' ἑτέρων ἀποβληθέντας, ὑφ' ἑτέρων μὴ προσίεσθαι. ἐξεταζέσθω δὲ, μή μικροψυχίᾳ ἢ φιλονεικίᾳ ἢ τινὶ τοιαύτῃ ἀνδρὶ τῶν Ἐπισκόπων ἀπισωάγωγοι γένωνται. ἵνα οὖν τοῦτο τοῖς πρέπουσιν ἐξέτασιν λαμβάνοι, καλῶς ἔχειν ἔδοξεν, ἑκάστην ἐπαρχίαν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν δὶς τοῦ ἔτους συνάδους γίνεσθαι· ἵνα κοινῇ πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας ὄντων συναγομένων, τὰ τοιαῦτα ζητήματα ἐξετάζοιτο, καὶ ὅτων οἱ ὁμολογημένως φορτικέρυκότες τῷ Ἐπισκόπῳ κατὰ λόγον ἀκοινώνητοι φανεῖεν παῦσιν ἔν δόξωσι, μέχρις ἂν τῇ κοινῇ τῶν Ἐπισκόπων δόξῃ τοῖς φιλανθρωποτέραν ὑπὲρ αὐτῶν ἐκδοῦναι ψῆφον. αἱ δὲ συνόδοι γινέσθωσαν, μία μὲν πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς, ἵνα πάσης μικροψυχίας ἀναιρεμένης, τὸ δῶρον καθαρὸν προσφέρηται τῷ θεῷ· δευτέρα δὲ, περὶ τὸν μετοπώρου καιρόν.

Balsamon. Eos qui ab Episcopis aliquibus excommunicati sunt, nec absoluti, à cæteris non admitti debere decretum est: quoniam autem verisimile est communicatum dicere se injustè excommunicatum fuisse, vel etiam mortem obiisse illum, à quo fuerat excommunicatus, præcipit Canon, quemadmodum & alii Canones decreverunt, ut singulis annis Episcopi omnes apud Primum ex ipsis bis conveniant, ad solvendas dubitationes de excommunicatis, & reliquas Ecclesiasticas quæstiones. Acerbitas autem hic appellata est animi perturbatio. Cæterùm quæ de annuis Synodis hoc Canone continentur, hoc loco accuratiùs à nobis exposita non sunt, ut quæ non sint in usu: & quod viii. Canone Synodi quæ fuit in Trullo, & similiter Novella Justiniani sive xx. & xxi. capite primi tit. iii. lib. Basilicor. statutum est, ut semel tantùm convenirent Episcopi. Lege & ista capita. Quære & Can. xxxvii. Sanctorum Apost. Can. xiiii. Synodi Sardicen. Lege & viii. cap. tit. viii. præsentis operis.

ΒΑΛΣ. Τὸν ἀφ' ἑνὸς Ἐπισκόπων ἀφορισθέντας, καὶ μὴ λυθέντας, ὡρίσθη μὴ ἀφ' ἑτέρων δέχεσθαι. ἐπεὶ δὲ φησὶ, εἰκὸς ἔστι λέγειν τὸ ἀφορισθέντας, ἀδίκως ἀφορισθῆναι, ἢ καὶ πλεόνασμα τὸ ἀφορίσαντας, ἀφικνεῖσθαι ὁ κανών, καθὼς καὶ ἄλλοι κανόνες διωρίσαντο, δὶς τοῦ ἔτους συνέρχεσθαι πάντας τοὺς Ἐπισκόπους ἀφ' τῷ πρώτῳ αὐτῆς, ἐφ' ᾧ λύεσθαι τὰ περὶ τῶν ἀκοινωνήτων ἀμφίβολα, καὶ λοιπὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. αἰδία δ' ὠνομάσθη ἐνταῦθα ἡ ἐμπάθεια. τὰ μέντοι περιεχόμενα τῷ παρόντι κεφαλαίῳ περὶ τῶν ἐτησίων συνόδων ἀγωνιστικώτερον ἢ διελήφθησαν ἀφ' ἡμῶν ἐνταῦθα, ὡς μὴ ἐνεργούμενα, καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ ιη'. κανόνος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου, ὡσαύτως καὶ ἀπὸ Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ἥτοι τοῦ κα'. τῶν κα'. κεφαλαίου τοῦ α'. τίτλου τῆς γ'. βίβλου τῶν Βασιλικῶν, ὥρισται ἅπαξ Συνέρχεσθαι τοὺς Ἐπισκόπους. καὶ ἀναγνωσθήτω τοιαῦτα κεφ. ζήτει καὶ τὸν λζ'. κεφάλαιον τῶν ἁγίων ἀποστόλων· καὶ ιδ'. κεφάλαιον τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου. ἀνάγνωσθι καὶ ὃ η'. κεφ. τοῦ η'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος.

Zonar. Sanctorum quoque Apostolorum multi Canones, qui à suis Episcopis segregati sunt, eos à nemine ad communionem admitti licere decernunt. Quoniam verò segregationem immerentibus irrogari quandoque contingit, ob ejus forte, qui segregavit iracundiam, vel simultatem, aut ob animi perturbationem aliquam, quam & acerbitatem hic nominavit, idcirco hunc Canonem sacri Patres edidere, quo segregationes, quandocunque scilicet ii qui segregati sunt, injustè se ab eo qui segregavit communione motos esse conquerantur, examinari jubent. Eam verò causæ disquisitionem, à provinciæ Episcopis omnibus, aut certe si qui infirmitate valetudinis, aut itinere necessario, aliave justa causa impediti forte, cum reliquis non adfuerint, à pluribus haberi volunt. Porro duas Synodos singulis annis, quod sanctorum quoque Apostolorum Canone sancitum fuit, in unaquaque provincia celebrandas esse decrevere. Verum illi quidem uni Synodo habendæ, quartam hebdomadam Pentecostes; alteri Hyperberetæum, hoc est, Octobrem mensem præfinivere: sancti verò hujus Synodi Patres, tempus commutavere pro quartâ Pentecostes hebdomade ante quadragesimam celebrari Synodum decernentes: Ejúsque rei subdidere causam, ut omnis, in-

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων διάφοροι κανόνες ἀφαλαμβάνουσι, μὴ δέχεσθαι ἀφ' τινων τοὺς ἀφ' τῶν ἰδίων Ἐπισκόπων ἀφορισθέντας. ἐπεὶ δέ τινας ἀφορίζεσθαι μὴ δικαίως συμβαίνῃ, ἀφ' ὑμῶν ἴσως καὶ μικροψυχίαν τοῦ ἀφορίσαντος, ἢ δι' ἐμπάθειάν τινα, ἣν καὶ αἰδίαν ὠνόμασεν, διὰ τοῦτο καὶ παρόντα κεφάλαια οἱ ἱεροὶ πατέρες ἐξέθεντο, ἐξετάζεσθαι διακελευόμενοι τοὺς ἀφορισμοὺς, ὅταν δηλαδὴ οἱ ἀφορισμένοι αἰτῶνται τοὺς ἀφορισμούς, ὡς ἀφ' οὗ δίκαιον ἀφορισθέντες· τῷ μὲν ἐξέτασιν, ἀφ' τῆς Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας γίνεσθαι, ἢ πλήστων, ἢ τῆς πλειόνων, εἰ τινὰς μὴ συνέναι τοῖς λοιποῖς συμβαίνῃ δι' ἀδένειάν ἴσως, ἢ ἀναγκαίαν ἀποδημίαν, ἢ ἄλλην ἀπαραίτητον αἰτίαν. γίνεσθαι δὲ συνόδους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἀορίστως δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὅπερ καὶ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις κεκύρωται. ἀλλ' οἱ μὲν κατὰ τὸν πεντηκοστὴν ἑβδομάδα τῆς Πεντηκοστῆς τὸν μὲν γίνεσθαι τῆς Συνόδου διετάξαντο· τὸν δ' ἕτερον κατὰ Ὑπερβερεταῖον μῆνα, ἤγουν Ὀκτώβριον· οἱ δὲ τῆς Συνόδου ταύτης ἅγιοι πατέρες τὸν μὲν καιρὸν ἐνήλλαξαν, ἀντὶ τῆς πεντηκοστῆς ἑβδομάδος τῆς Πεντηκοστῆς πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς ὁρίσαντες τὸν Συνόδου γίνεσθαι· καὶ τὸν αἰτίαν ἐπάγα-

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

ἐπάγαγον· ἵνα, φασὶ, πᾶσα μικροψυχία ἀφαιρῆται. ὁ γὰρ νομίζων μὴ ἀφορισθήναι, πάντως λυπεῖσθαι μέλλει τῷ ἀφορίσαντι· ὁ δὲ ἀφορίσας ἢ ἀκέων μὴ εὐγνωμόνως διενέγκοιτο ἂν ἀφορισθέντα ὡς ὄντως φίλον; ἀλλὰ καὶ παραιτήσεις ἔσται ἀπὸ τούτων πρὸς αὐτὸν ἀφορισμοῦ. ὅταν ἢ πρὸς ἀλλήλους ἐχόντων αὐτῶν πῶς ἂν προσενεχθείη τις δῶρον καθαρῶς τῷ θεῷ; διὸ τοῦτο πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς φαίνεσθαι τινὰ μὲν σύνοδον γίνεσθαι, τινὰ δὲ λοιπὸν τοῦ μετοπώρου· καὶ ὁ Οκτώβριος ἢ μετοπώρου ἐστίν· ἐν αἷς συνόδοις ταύταις ἐξετάζεσθαι τοιαῦτα ζητήματα διατάξαντο, καὶ οἱ ὁμογνωμόνως καὶ μὴ ἀμφιβόλως προσκεκρουκότες, εἰκὸς γὰρ ἀρνεῖσθαι καὶ ἀποτιμωρήσεσθαι τὸν πρὸς τοῦ Ἐπισκόπου ἐπεγκαλούμενον ἁμάρτημα, καὶ λόγον ἔσεσθαι δικαίως ἀκοινώνητον ἑαυτὸν παρὰ πᾶσι, μέχρις ἂν κοινῇ τοῖς Ἐπισκόποις δόξῃ φιλανθρωπότερόν τι περὶ αὐτοῦ ἀποφήνασθαι. ἀλλ' εἴποι τις ἂν πῶς οὐχὶ τῷ ἀφορίσαντι ἀνενδέκτως παρὰ τοῦ κανόνος ἢ ὑφ' ἑτέρου τοῦ ἀφορισθέντος, ἀλλὰ τῷ κοινῷ τῶν Ἐπισκόπων; τοῦτο ἢ οἴμαι εἰρῆσθαι, ὅταν ὁ ἀφορίσας σκληρύνηται, καὶ μὴ δόλῳ μέν, καιρὸν, λύσαι τοῦ βαπτισθέντος ἢ ἄνθρωπον, ἢ ἐξαίφνης ὁ ἀφορίσας τελευτήσῃ μὴ λύσας ἢ ἐπιτιμηθέντα. τότε γὰρ ἐξέστω τῇ Συνόδῳ εἰ Συνόδῃ ἢ καιρὸν τοῦ βαπτισθέντος ἀρκοῦντα, καὶ τινὰ μέλαινοιαν τοῦ βαπτιμηθέντος, ἀναλόγως ᾧ ἁμαρτήματι ὑφίσασθαι ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ λῦσαι τῷ ἀνθρώπῳ τὸ βαπτισθέν. κἂν ὁ Ἐπίσκοπος αὐτοῦ ἀπεκῇ. μείνῃ καὶ ἀνένδοτος, κἂν ἀπεῖναι τυχόν. ὁ μὲν οὖν τῶν ἁγίων ἀποστόλων τριακοστὸς ἕβδομος κανὼν, περὶ ὁ πρώην δὶς τοῦ ἔτους ἅπαντας συνόδους γίνεσθαι Συνόδων ὁ ἔτι ὄντας τῆς οἰκουμένης Συνόδων καινίσας τοῦτο, ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ ἕκαστον ἔθος ἐκράτησε γίνεσθαι Σύνοδον ἀπὸ τοῦ πάσχα μέχρις ὅλου τοῦ Οκτωβρίου μηνὸς ἐν τόπῳ, ὃν ὁ τῆς μητροπόλεως ὁρίσῃ ἀρχιερεύς. τοὺς δὲ μὴ συνερχομένους Ἐπισκόπους ὑγιαίνοντας, καὶ ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ μή τινα ἑτέραν ἀναγκαίαν βλέπουσαν καὶ ἀπράτητον ἔχοντας, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι· ἤγουν μετρίοτερον ἐπιτιμᾶσθαι. τούτου δὲ τὸ τῆς Συνόδου τέτοιον, πάντη καθαπτέον εἶναι μηδέποτε γίνεσθαι. περὶ ἐπιτιμίων τῶν μὴ ἀπαντησάντων ἐν ταῖς Συνόδοις, ἀνάλωσι τῆς ἐν Καρθαγένῃ κανόνα ος'.

A quiunt, ſimultas tollatur. Alterum namque, qui immerenti ſibi pœnam ſegregationis inflictam eſſe exiſtimet; omnino ſegreganti ſuccenſere neceſſe eſt. Rurſum ubi damnationem ab eo qui ſegregatus eſt, non æquo animo latam, ſed quærelis exceptam fuiſſe ſegregator inaudiverit, erit homini non amiciſſimus. Ita verò affectis utrinque mentibus, qua ratione munus Deo purè offeratur? Proinde alterius quidem ante quadrageſimam, alterius verò Autumni tempore (nam in Autumnum October incidit) Synodi celebrandæ dies eſt conſtitutus. In Synodis autem iſtis, controverſiarum ejuſmodi diſcuſſionem induci placet: quoſque manifeſto & ſine controverſiâ nocentes eſſe, apparuerit (facilè namque fieri poteſt, ut objectum ab Epiſcopo crimen, ille cui mulcta irrogata eſt, perneget) tanquam ex præſcripto rationis, hoc eſt jure communione privati ab omnibus habebuntur, donec Epiſcopis omnibus communi conſilio humanius aliquid de iis ſtatuere placitum fuerit. Jam vero, dicet aliquis, cur ad Epiſcoporum potius conventum, quam ad Epiſcopum illum, qui ſegregationis auctor fuit, de eo qui ſegregatus eſt decernendi facultas delata? Ego verò id ita arbitror accipiendum, ut quoties auctor ſegregationis Epiſcopus æquo duriorem ſe præbeat, neque decurſu temporis hominem pœnâ abſolvat, vel nondum abſoluto, forte deceſſerit, tunc quem & ſupplicii diuturnitate, & dolore animi, ſatis pœnarum pro criminis ratione dediſſe cognitum ſit, licet Epiſcopus ejus inexorabilis & implacabilis perſeveret, aut forte defunctus ſit, de illo ſtatuendi, hominemque pœnâ abſolvendi penes Synodum ſit facultas. Sanctorum igitur Apoſtolorum Canon trigeſimus ſeptimus & præſens bis quotannis habendas eſſe Synodos decernunt. Octavus autem ſextæ œcumenicæ Synodi, hac immutata conſtitutione decernit ſemel in unaquaque provincia, ſingulis annis, tempore quod intra Paſchæ ſolennia ad Octobrem uſque extremum intercedit, loco vero eo, quem Metropolitanus elegerit, Synodum haberi. Qui verò Epiſcopi, nec valetudine impediti, nec à ſuis urbibus terrarum ſpatiis disjuncti, nec alia juſta, neceſſariave occupatione detenti convenire neglexerint, fraternè corrigi, hoc eſt leni animadverſione puniri jubet. Noſtris vero temporibus tota hæc ſynodorum ratio eouſque negligitur, ut nuſpiam celebrentur. De illorum vero pœnis qui ad ſynodos non convenerint, vide ſyn. Carth. can. lxxvi.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ὑπ' ἑτέρων ἀφοριζόμενοι, ὑφ' ἑτέρων μὴ προσδεχέσθωσαν, πλὴν εἰ μὴ διὰ μικροψυχίαν, ἢ φιλονεικίαν, ἢ τι τοιοῦτον, ὁ ἀφορισμὸς γέγονε· τούτου γὰρ ἕνεκεν ἔδοξε δὶς τοῦ ἔτους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Σύνοδον γίνεσθαι· μίαν μὲν πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς, ἑτέραν δὲ περὶ τὸ μετόπωρον.

ARIST. *Ab aliis excommunicati ab aliis ne ſuſcipiantur, niſi per puſillanimitatem, aut contentionem, aut quid iſtiuſmodi excommunicatio facta ſit. Eapropter enim viſum eſt, ut bis quotannis in unaquaque provinciâ Synodus celebretur, una quidem ante quadrageſimam, altera circa autumnum.*

Δεῖ, κατὰ τὴν παροιμίαν, τὸ πρόσαντες ἐπαλαγεῖν καὶ τὴν ἴασιν· καὶ μὴ τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου ἀφορισθέντα ὑφ' ἑτέρων προσδεχθῆναι ἀνεξετάστως οὕτω, καὶ χωρὶς Συζητήσεως· ἀλλὰ τὸ αἴτιον τοῦ ἀφορισμοῦ κατασκέψασθαι, μήποτε σὺν οὐλόγῳ ἐπιμένει ὁ ἀφορισμός· σὺν ὀλιγοψυχίας, ἢ φιλονεικίας, ἢ ἑτέρας τινὸς ἀηδίας τοῦ Ἐπισκόπου. ἵνα μὴν μήτε οἱ ἀφοριζόμενοι, ὡς ἔτυχεν ἀφορίζονται, μήτε οἱ ἀφορίζοντες αὐτοὺς Ἐπίσκοποι καταφρονῶνται, ἑτέρων τούτοις Ἐπισκόπων προσδεχομένων ἀνεξετάστως· δὶς τοῦ ἔτους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Σύνοδον γίνεσθαι τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ Συνόδῳ ἔδοξεν· ἵνα κοινῇ γνώμῃ πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, πᾶν ζήτημα ἐκκλησιαστικὸν, καὶ πᾶσα ἀμφιβολία λύηται· καθὼς καὶ ὁ λζ'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατέτακται. πλὴν, ὡς ἐκεῖσε ἐκάλυμμεν, ὁ ὄγδοος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ ἕκτης Συνόδου, καὶ ὁ ἕκτος τῆς ἐν Νικαίᾳ δ' δεύτερον, διὰ τὴν Συνηθείαν καὶ τὸ ἐνδεῶς ἔχειν πρὸς ὁδοιπορίαν τοὺς Συναθροιζομένους Ἐπισκόπους, ἅπαξ τοῦ ἑνιαυτοῦ Σύνοδον γίνεσθαι διετάξαντο εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν, ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως δοκιμάσῃ Ἐπίσκοπος, ἀνὰ μέσον τῆς ἁγίας τοῦ πάσχα ἑορτῆς, καὶ τοῦ ὀκτωβρίου μηνός.

Oportet, ut ait proverbium, vulnerantem adjicere & medelam, & non à proprio Epiſcopo excommunicatum inexploratè adeo & ſine examine ab aliis admitti, ſed in excommunicationis cauſam inquirere ne forte injuſtè illata ſit excommunicatio, ne ex puſillanimitate, aut contentione, aut aliâ aliquâ Epiſcopi acerbitate. Ut itaque nec excommunicati, ut contingat, excommunicentur; nec qui eos excommunicarunt contemnantur Epiſcopi; dum alii eos Epiſcopi ſine examine admittunt, ſanctæ huic Synodo bis quotannis in unaquàque provinciâ Synodum haberi viſum eſt, ut communi omnium in iſtâ provinciâ Epiſcoporum ſententiâ, omnis quæſtio Eccleſiaſtica & controverſia omnis determinetur: ut & xxxvii. Canon Sanctorum Apoſtolorum edicit. Sed ut ibi ſcripſimus, octavus ſextæ Synodi in Trullo Canon, & ſextus Nicænæ ſecundæ ob moleſtiam, & quod inſufficientes ſint ad tale ſuſcipiendum iter congregati Epiſcopi, ſemel quotannis in unaquaque provinciâ fieri Synodum decreverunt, loco quem metropolis approbaverit Epiſcopus, intra ſanctum paſchæ feſtum & menſem Octobrem.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon VI.

Antiqui mores serventur qui sunt in Aegypto, Lybia & Pentapoli, ut Alexandrinus Episcopus horum omnium potestatem habeat, quandoquidem & Episcopo Romano hoc est consuetum. Similiter & in Antiochia, & in aliis provinciis, sua privilegia Ecclesiis serventur. Illud autem est omnino manifestum, quòd si quis absque Metropolitani sententia factus sit Episcopus, eum magna Synodus definivit non esse Episcopum. Quòd si quidem communi omnium electioni, quæ & rationi consentanea, & ex regula Ecclesiastica facta est, duo vel tres propter suam qua delectantur contentionem contradicant, vincant plurium suffragia.

Bals. Præsens & septimus Canon statuunt quatuor patriarchas, videlicet Romanum, Alexandrinum, Antiochensem, & Hierosolymitanum (de Constantinopolitano enim in aliis Canonibus tractabitur) ex antiquis moribus honorari: & Alexandrinum quidem Episcopum præesse provinciis Ægypti, & Libyæ & Pentapolis: Antiochenum similiter Syriæ, Cœlesyriæ, Mesopotamiæ, & utrique Ciliciæ: Hierosolymitanum autem, provinciis Palæstinæ, Arabiæ, & Phœnices, Quoniam, inquit, & Romanus Episcopus præest occidentalibus provinciis. Sic autem volunt Canones, patriarchas suis præesse Metropolitanis, & rursus Metropolitanos suis Episcopis, ut nihil magnum & arduum sine iis fiat ab Episcopis qui ipsis subjecti sunt: quocirca etiam jubent eum ne esse quidem Episcopum, qui sine Primi sententia factus est Episcopus, addentes, quòd si canonica facta electione quidam contradicant, obtinere debent juxta leges plurium suffragia. His ita definitis quæsivit aliquis, cùm præsens Canon definiat in omnibus causis plurium suffragium vincere, Novella autem constitutio potentis & sacri nostri Imperatoris Domini Manuelis Comneni quæ mense Julio indictione xiiii. anno ιϽϽ. cιϽ. ιϽ. c. lxxiiii. prolata est, cùm cæteris & hæc disertis verbis definiat: Quòd si non omnium eadem sententia fuerit, sed aliqui à plurium sententia dissideant, aut par sit numerus eorum qui dissident: eorum sententia præferatur, quibuscum is sentit, qui judicio præest: cuinam debemus attendere? Ac nonnulli quidem dixerunt, non exaudiri Novellam in causis Ecclesiasticis, atque idcirco in ipsis vetera jura valere, eósque Canones qui cum his convenientes sanciti sunt: alii verò contrà dixerunt Novellam pro toto mundo & omni causa locum habere, ac generalem esse legem: mihi verò locum habere non videtur Novella in Ecclesiasticis electionibus, nec in Ecclesiasticis quæstionibus; quòd neque traditio canonica per eam sit eversa. Quære etiam Canonem xix. Synodi Antiochenæ. Sanè quidem Patriarcha Hierosolomytanus Æliæ Episcopus est appellatus, quòd urbs Hierosolymorum aliquando Solyma, aliquando Jebus vocata sit: postquam autem in ea per regem Solomonem conditum est celeberrimum illud templum, & in eo sacra sunt reposita, Hierosolyma est appellata: cùm verò in captivitatem redactus populus ejus esset à Babyloniis, & urbs eversa, postquam illam Romanorum Imperator Ælius Hadrianus instaurasset, ex ejus nomine dicta est Ælia: generali autem nomine cùm ipsa urbs Hierosolymorum, tum omnis ei subjecta regio, Palæstina vocantur. Quæsitum est autem à nonnullis, quid est quod à Canone dicitur, habeat honoris consequentiam, Metropoli proprio honore servato? Et audierunt Cæsaream esse Palæstinæ metropolim: Hierosolymorum autem Ecclesiam ejus episcopatum fuisse. Vult ergò Canon Metropoli sua jura servari, etiamsi ab ea Ælia abstracta est, & honoratus est ejus Episcopus propter salutiferam Christi passionem. Quære & viii. actionem acto-

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Πενταπόλει, ὥσπερ καὶ ἐν Αλεξανδρείᾳ Επίσκοπον πάντων τούτων ἔχειν τὴν ἐξουσίαν· ἐπειδὴ καὶ τῷ ἐν τῇ Ρώμῃ Επισκόπῳ τοῦτο σύνηθές ἐστιν· ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Αντιόχειαν καὶ ἐν τῶν ἄλλαις ἐπαρχίαις, τὰ πρεσβεῖα σώζεσθαι τῶν ἐκκλησίαις. καθόλου δὲ πρόδηλον ἐκεῖνο, ὅτι εἴ τις χωρὶς γνώμης τοῦ μητροπολίτου γένοιτο Επίσκοπος, καὶ τοιοῦτον ἡ μεγάλη σύνοδος ὥρισε μὴ δεῖν εἶναι Επίσκοπον. ἐὰν μέντοι τῇ κοινῇ πάντων ψήφῳ εὐλόγῳ οὔσῃ, καὶ κατὰ κανόνα ἐκκλησιαστικὸν δύο ἢ τρεῖς δι' οἰκείαν φιλονεικίαν ἀντιλέγωσι, κρατείτω ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος.

ΒΑΛΣ. Ο παρὼν κανὼν καὶ ὁ ζ'. διορίζονται τοὺς δ'. πατριάρχας, δηλαδὴ καὶ Ρώμης, καὶ Αλεξανδρείας, τὸν Αντιοχείας, καὶ τὸν Ιεροσολύμων (περὶ γὰρ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἑτέροις κανόσι διαληφθήσεται,) κατὰ τὰ παλαιὰ ἔθη τιμᾶσθαι, καὶ τὸν μὲν Αλεξανδρείας, προέχειν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Λιβύῃ, καὶ Πενταπόλει ἐπαρχιῶν· τὸν Αντιοχείας ὁμοίως, τῆς Συρίας, τῆς κοίλης Συρίας, τῆς Μεσοποταμίας, καὶ ἑκατέρας Κιλικίας· τὸν δὲ Ιεροσολύμων, τῶν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ἐπαρχιῶν, τῶν ἐν Αραβίᾳ καὶ τῶν ἐν Φοινίκῃ, ὅτι φησὶ καὶ ὁ Επίσκοπος τῆς Ρώμης προέχει τῶν ἑσπερίων ἐπαρχιῶν. οὕτω δὲ θέλουσιν οἱ κανόνες προέχειν τοὺς Πατριάρχας τῶν ὑπ' αὐτοὺς μητροπολιτῶν, καὶ πάλιν τοὺς μητροπολίτας τῶν ὑπ' αὐτοὺς Επισκόπων, ὥστε μηδὲν χωρὶς τούτων γίνεσθαι περιττὸν παρὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς Επισκόπων· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ παρακελεύονται μηδὲ εἶναι Επίσκοπον, τὸν δίχα γνώμης τοῦ πρώτου γεγονότα Επίσκοπον, προστιθέμενοι ὅτι ἐὰν κανονικῶς γενομένης τῆς ψήφου τινὲς ἀντιλέγουσιν, ὀφείλει κρατεῖν κατὰ τοὺς νόμους ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος· τούτων οὕτω διορισθέντων, ἠρώτησέ τις ὡς τοῦ μὲν παρόντος κανόνος διοριζομένου ἐπὶ πάσαις ταῖς ὑποθέσεσι τὴν τῶν πλειόνων ψῆφον νικᾶν· τῆς δὲ νεαρᾶς νομοθεσίας τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ τῆς κατὰ τὸν Ιούλιον μῆνα τῆς ιδ'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ϛχοδ'. ἔτους ἐξενεχθείσης, διοριζομένης μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταῦτα ῥητῶς· εἰ δέ γε μὴ ὁμογνωμονήσουσι πάντες, ἀλλά τινες διαφονοῦσι τοῖς πλείοσιν, ἢ ἐξισοῦνται οἱ διαφωνοῦντες, ἐκείνων τὴν ψῆφον προκρίνεσθαι, οἷς καὶ ὁ τοῦ δικαστηρίου προεστὼς συμφωνεῖ· τίνι προσέχειν ὀφείλομεν; καὶ τινὲς μὲν εἶπον μὴ ἐξακούεσθαι τὴν νεαρὰν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, καὶ διὰ τοῦτο κρατεῖν ἐπ' αὐταῖς τὰ παλαιὰ νόμιμα, καὶ τοὺς ἑπομένως τούτοις διορισθέντας κανόνας· ἕτεροι δὲ ἀντεφθέγξαντο τὴν νεαρὰν εἰς πάντα κόσμον καὶ πᾶσαν ὑπόθεσιν ἐκφωνηθῆναι, καὶ εἰς κοινὴν θεσμοθεσίαν εἶναι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ μὴ ἔχειν χώραν τὰ τῆς τοιαύτης νεαρᾶς εἰς τὰς ψήφους τῶν ἐκκλησιῶν, ἢ εἰς ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα· ὅτι δὲ οὐδὲ κανονικὴ παράδοσις διὰ ταύτης ἀνετράπη. ζήτει καὶ τὸν ιθ'. κανόνα τῆς ἐν Αντιοχείᾳ συνόδου. ὁ μέντοι πατριάρχης Ιεροσολύμων, Επίσκοπος Αἰλίας ἐκλήθη, ὅτι ἡ τῶν Ιεροσολύμων πόλις ποτὲ μὲν Σόλυμα, καὶ Ιεβοὺς ἐκαλεῖτο· μετὰ δὲ τὸ γενέσθαι ἐν ταύτῃ παρὰ τοῦ Βασιλέως Σολομῶντος τὸν περίπυστον ἐκεῖνον θεῖον ναὸν, καὶ ἀποτεθῆναι ἐν αὐτῷ τὰ ἱερὰ, ὠνομάσθη Ιεροσόλυμα· τοῦ δὲ ἐν αὐτῇ λαοῦ παρὰ τῶν Βαβυλωνίων αἰχμαλωτισθέντος, καὶ τῆς πόλεως κατασκαφείσης, ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς Ρωμαίων ὁ Αἴλιος Αδριανὸς ἀνήγειρε ταύτην, ἐκλήθη ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Αἰλία. γενικῷ δὲ ὀνόματι αὐτή τε ἡ πόλις τῶν Ιεροσολύμων, καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτὴν Παλαιστίνη καλοῦνται. ἐζητήθη δὲ παρά τινων τί ἐστι τὸ παρὰ τοῦ κανόνος λεγόμενον, ἐχέτω τὴν ἀκολουθίαν τῆς τιμῆς τῇ μητροπόλει σωζομένου τοῦ οἰκείου ἀξιώματος· καὶ ἤκουσαν μητρόπολιν εἶναι, ἐν Παλαιστίνῃ οὖσαν Καισάρειαν, τὴν δὲ ἐκκλησίαν τῶν Ιεροσολύμων ταύτης ποτὲ ἐπισκοπὴν εἶναι. θέλει οὖν ὁ κανὼν φυλάττεσθαι τῇ μητροπόλει τὰ οἰκεῖα δίκαια, κἂν ἐκ ταύτης ἀπεσπάσθη ἡ Αἰλία, καὶ ἐτιμήθη ὁ Επί-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Ἐπισκοπῶ αὐτῆς, ἀλλὰ τὰ σωτηριώδη τῇ Χριστοῦ πάλαι. ζήτει καὶ τὸν ἡ. θεσπίσαι τὴν προκοπὴν τῆς δ'. συνόδου, καὶ μάθῃς, ὅτι ἀπὸ αἱρετικείας, Μαξίμου Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, καὶ Ἰουβεναλίου Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, ἔδοξε τῷ μὲν Ἀντιοχείας ἔχειν τὰς Φοινίκας, καὶ τὴν Ἀραβίαν, τῷ δὲ Ἱεροσολύμων τὰς τρεῖς Παλαιστίνας. καὶ τότε μὲν οὕτως ὡρίσθη. σήμερον δὲ ἡ τῶν πραγμάτων ἐνδειξις, ὡς ἔοικε, καὶ ταῦτα μετήμειψεν.

A rum quartæ Synodi, & cognoscas quòd Maximi Antioch. Episcopi sententia, & Juvenalis Hierosolymorum Episcopi, decretum est ut Antiochiæ quidem Episcopus haberet duas Phœnicias, & Arabiam: Hierosolymitanus verò tres Palæstinas: & tunc quidem ita constitutum est: hodie autem, rerum, ut videtur, vicissitudo, hæc etiam immutavit.

ΖΩΝΑΡ. Βέλεται ὁ κανὼν τὰ παλαιὰ ἔθη κρατεῖν, ἃ καὶ ἡμῖν μεταγενεστέροις, καὶ νόμοις πολιτικοῖς διωρίζονται. τὸν Ἀλεξανδρείας μὲν Ἐπίσκοπον ἀποκρίζει τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Πενταπόλει προέχειν, καὶ τῆς Ἀντιοχείας τῶν αὐτῷ ὑποκειμένων ἐπαρχιῶν, Συρίας δηλαδὴ καὶ Κοίλης Συρίας, καὶ Κιλικίας ἑκατέρας, καὶ Μεσοποταμίας, καὶ τοὺς ἄλλους Ἐπισκόπους τῶν ὑπ' αὐτὴν ὀρθοποδεῖν χώρων, καθάπερ καὶ τῆς ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ προεδρευούσης, τῶν Ἑσπερίων ἀρχὴν ἔθους ἐκράτησε. καὶ τοιοῦτον βέλεται προέχειν τοὺς Ἐπισκόπους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν, ὥστε καθόλου δίδωσι τύπον μηδὲν χωρεῖν αὐτῶν εἰς ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ἀναφερόμενον γίνεσθαι, ἢ τὸ μεῖζον καὶ κυριώτερον, ἡ τῶν Ἐπισκόπων χειροτονία ᾖ. λέγε τοίνυν, εἰ γνώμης τοῦ μητροπολίτου χωρὶς καταστῇ Ἐπίσκοπος, τοῦτον μὴ εἶναι Ἐπίσκοπον. κἂν γὰρ τὸ παλαιὸν τὰ πλήθη τῶν πόλεων τοὺς Ἐπισκόπους ἐψηφίζοντο, ἀλλὰ καὶ τότε μετὰ τὴν ψῆφον, τῷ μητροπολίτῃ τὰ περὶ αὐτῆς ἀνεφέρετο καὶ οὗτος ἐκείνην ἐκύρου, καὶ ὃν οὗτος ἐδοκίμασεν, οὗτος τῆς χειροτονίας ἠξίου. εἶτα ἐπάγει ὁ κανών, ὅτι ἐὰν ὦσιν ἐν τῇ ψήφῳ κανονικῇ ὅση οἱ πλείονες συμφωνήσωσι, καὶ ὁμογνωμονήσωσι, δύο ἢ τρεῖς ἀμπλέγωσι φιλονεικῶς, ἀλλ' οὐκ εὐλόγως, καὶ τοῖς ἄλλοις ἐναντιῶνται, ἡ τῶν πλεόνων κρατείτω ψῆφος, ὃ καὶ ἐν ῥητοῖς καὶ ἀποθέτοις τοῖς πολιτικοῖς νόμοις τεθέσπισται. καὶ ὁ ἑνενηκοστὸς ἔκτος ἡμῶν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου τὸν αὐτὸν περὶ τῆς τῶν Ἐπισκόπων ἀντιλογίας διατυπώσεται.

Z ONAR. Antiquas consuetudines, quod aliis quoque posterioribus Canonum, legúmque civilium decretis cautum est, retineri vult Canon. Alexandrinum igitur Episcopum, iis qui in Ægypto, Libya, ac Pentapoli sunt, præsidere, Antiochenum subjectis sibi provinciis, Syriæ nimirum, Cœlesyriæ, Ciliciæ utrique, Mesopotamiæ, ac alios Episcopos, in regiones quemque sibi subjectas auctoritatem exercere, quemadmodum & Ecclesiæ Romanæ præses, in Occidentales provincias principarum consuetudine obtinet, præesse jubet. Tantumque Episcopis, in sua cuique ditione, juris esse vult, ut eorum quæ in Ecclesiastica administratione versentur, nihil penitus absque illorum auctoritate transigi licere patiatur. Cujus quidem præcipua, maximéque propria pars est Episcoporum ordinatio. Si quis igitur, inquit, inconsulto Metropolitano creatus fuerit, Episcopus omnino ne sit. Nam etsi olim populi suffragiis Episcopi in urbibus eligerentur, adhuc tamen post suffragium integra res ad Metropolitanum deferebatur, ab eoque confirmabatur electio, & quem ille approbasset, is demum manuum impositione creabatur. quod si in electione, subjicit Canon, verè canonicâ, consentientibus plurium inter se suffragiis, duo tresve contentionis studio, non aliqua certa ratione discrepent, aliisque adversati sint quod in pecuniaria quoque controversia civili lege cautum est, plurium sententia prævaleat. Quod idem undevigesimus quoque Antiochenæ Synodi Canon, in Episcoporum dissidio servandum esse pronunciat.

ΑΡΙΣΤ. Αἰγύπτου, καὶ Λιβύης, καὶ Πενταπόλεως, ὁ Ἀλεξανδρείας ἐχέτω τὴν ἐξουσίαν· καὶ ὁ Ῥώμης, τῶν ὑπὸ Ῥώμην· καὶ ὁ ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ οἱ λοιποὶ, τῶν οἰκείων. εἰ δέ τις Ἐπίσκοπος τῆς τοῦ μητροπολίτου δίχα γνώμης γένηται γνώμης, μὴ ἔστω Ἐπίσκοπος. ὅτι δὲ τὴν τῶν πολλῶν ψῆφον γινόμενον κατὰ κανόνας, εἰ τρεῖς τινὲς ἀντιλέγοιεν, εἶεν ἀβέβαιοι.

ARIST. *Super Ægyptum, Libyam, & Pentapolim Alexandrinus Episcopus potestatem habeat. Et Romanus super Romæ subjectos. Item Antiochenus, aliique super suos. Si quis autem sit Episcopus citra metropolitani sententiam, ne sit Episcopus. Quod autem multorum suffragio juxta Canones factum est, si tres aliqui contradicant, nullius sint autoritatis.*

Ἕκαστος τῶν Πατριαρχῶν τοῖς ἰδίοις προνομίοις ἀρκεῖσθαι ὀφείλει, καὶ μή τινα τούτων ἐπαρχίαν ἑτέραν, οὐκ οὔσαν ἀνωθεν, καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ χεῖρα, ὑφαρπάζειν· τοῦτο γὰρ τύφος ἐστὶ κοσμικῆς ἐξουσίας. δεῖ δὲ καὶ τὸν Ἐπίσκοπον ἑκάστης ἐπαρχίας τῶν ἑαυτῶν πρῶτον ἐπιγινώσκειν, ἤγουν καὶ ἐν τῇ μητροπόλει προεστῶτα Ἐπίσκοπον. καὶ δίχα γνώμης αὐτοῦ Ἐπίσκοπον μὴ ψηφίζεσθαι. εἰ δὲ καὶ ψηφίσονταί τινα ἄνευ γνώμης αὐτοῦ, καὶ ζιώσιν μὴ εἶναι Ἐπίσκοπον. εἰ δὲ γνώμῃ τοῦ μητροπολίτου οἱ Ἐπίσκοποι συνελθόντες ὅπερ τὴν ψῆφον ποιήσαιντο, εἰς τοῦτο αὐτοῦ καὶ μίαν ἁπάντων γνώμην, ἀλλὰ δι' οἰκείαν φιλονεικίαν τινὲς λέγωσιν, ἡ τῶν πλειόνων κρατείτω ψῆφος. καὶ ζήτει τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου κανόνα ὄγδοον· Ἀποστόλων κανόνα λδ'. συνόδου Ἀντιοχείας κανόνα β'. καὶ γ'. καὶ συνόδου Σαρδικῆς κανόνα τρίτον.

Unumquemque Patriarcharum propriis privilegiis contentum esse oportet, & neminem eorum aliam provinciam, quæ antea & à principio sub suâ non fuerat potestate, usurpare, hoc enim secularis potestatis est superbia. Oportet autem & Episcopos cujusque provinciæ Primum suum agnoscere, videlicet Episcopum metropoli præsidentem: & sine ejus sententiâ Episcopum non eligere. Si autem & aliquem elegerint præter sententiam illius, talem non esse Episcopum. Si autem metropolitani sententiâ ad electionem faciendam convenientes Episcopi in unam eademque sententiam omnes non consentiant, sed nonnulli per contentionem suam aliis contradicant, plurium suffragia vincant. Quære & Synodi Ephesinæ Canonem octavum, Apostolorum Canonem xxxiiii. Synodi Antiochenæ Can. ix. Synodi Constantinopolitanæ Can. ii. & iii. & Synodi Sardicensis Canonem tertium.

CANON

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon VII.

Quoniam obtinuit consuetudo & antiqua traditio, ut qui est in Ælia Episcopus, honoretur, habeat honoris consequentiam, Metropoli propria dignitate servata.

Bals. Præsens Canon expositus fuit in sexto Canone, qui est ante ipsum.

Zonar. Quemadmodum superiori Canone, Alexandrino, Antiochenoq; Patriarchæ sua in ipsorum provinciis privilegia decreta sunt, sic Æliano Episcopo honorem in sua ditione habendum, suaque dignitate Hierosolymorum urbem, quæ Ælia dicitur, quippe quæ inter alias Palæstinæ, Arabiæ, Phœniciæque urbes excellat, honestandam esse hic Canon constituit. Vt enim hoc tempore, sic olim quoque regio illa universa, Palæstinæ nomen obtinuit. Vrbs vero ipsa jam inde ab antiquissimo tempore, Solyma, ac Iebus dicta, deinde Hierosolyma appellata fuit. Captam vero à Romanis & eversam, cum Romanorum Imperator Hadrianus instaurasset, Æliamque de suo nomine, (Ælius siquidem ipse Hadrianus vocatus) nuncupasset, id postea illa nomen obtinuit: Nonnulli tamen hic Metropolim, Cæsaream nominare Canonem affirmant; Cæsaream vero in Palælæstina sitam, Stratonis cognomine antiquis dictam.

Arist. *Episcopus Æliæ honoretur, servatâ Metropoli sua dignitate.*

Novella cxxiii. in primo titulo primi libri posita, Hierosolymorum, quæ & Ælia dicitur, Episcopum, Patriarcham vocat. Oportet itaque secundum hunc Canonem Æliæ Episcopum Patriarchæ dignitate honorari. Sed quoniam Cæsarea prima est metropolis Palæstinæ & (sub eâ sit) sancta civitas, Patriarcham suo honore potiri oportet, sed & Cæsareæ Metropoli (cui antea subjacebat) suam servari dignitatem. Lege & Chalcedonensis Synodi Canonem duodecimum.

Canon VIII.

De iis, qui seipsos καθαρὺς, id est, puros, quandoque nominant, ad Catholicam autem & Apostolicam Ecclesiam accedunt, sanctæ Synodo visum est, ut impositis eis manibus sic in Clero maneant: ante omnia autem hoc in scriptis ipsos profiteri convenit, quod adhærebunt & sequentur catholicæ Ecclesiæ decreta: id est, quòd & cum digamis communicabunt, & cum iis qui in persecutione lapsi sunt, in quibus & tempus constitutum est, & opportunitas præfinita, ut ipsi sequantur in omnibus Catholicæ Ecclesiæ decreta. Vbi ergo omnes, sive in vicis, sive in urbibus, ipsi soli inveniuntur ordinati, qui inveniuntur in Clero, erunt in eodem ordine. Si autem Catholicæ Ecclesiæ Episcopo vel Presbytero existente, accedunt aliqui, clarum est quòd Ecclesiæ quidem Episcopus, Episcopi dignitatem habebit: qui autem apud eos qui Cathari dicuntur, nominatur Episcopus, Presbyteri honorem habebit, nisi utique Episcopo placeat ipsum nominis honorem impertire. Si autem hoc illi non placeat, vel Chorepiscopi vel Presbyteri locum excogitabit, ut esse omnino in Clero videatur, ne in civitate duo sint Episcopi.

Bals. Novatus ille erat Romanorum Ecclesiæ Presbyter, ut scribit Eusebius Pamphili. Cùm autem facta esset persecutio, & multi propter metum mortis lapsi essent, & pœnitentiam agerent, ipse à Dæmone inflatus, eos nolebat admittere. Sed neque cum digamis, ut qui esset ipse continens communicabat. Qui ergo eadem atq;

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Επειδὴ συνήθεια κεκράτηκε καὶ παράδοσις ἀρχαῖα, ὥστε καὶ ἐν Αἰλίᾳ Επίσκοπον τιμᾶσθαι, ἐχέτω τὴν ἀκολουθίαν τῆς τιμῆς, τῇ μητροπόλει σωζομένου τοῦ οἰκείου ἀξιώματος.

Ὁ παρὼν κανὼν ἡρμηνεύθη ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ ἕκτῳ κανόνι.

ΖΩΝΑΡ. Ὥσπερ τῷ Αλεξανδρείας, καὶ τῷ Αντιοχείας ὁ πρὸ τούτου κανὼν τὰ πρεσβεῖα ἐν ἐπαρχίαις αὐτῶν ἀπένειμεν, οὕτως ὁ παρὼν κανὼν τῷ τῆς Αἰλίας Επισκόπῳ τιμὴν ἐν τῇ οἰκείᾳ ἐπαρχίᾳ ἐπεψηφίσατο, καὶ σώζεσθαι τῇ τῶν Ιερωσολύμων πόλει, ἥτις Αἰλία λέγεται, τὸ οἰκεῖον ἀξίωμα διωρίσατο ὡς ὑπερκειμένῃ τῶν ἐν Παλαιστίνῃ πόλεων, καὶ Αῤῥαβίᾳ καὶ Φοινίκῃ. καὶ πάλαι μὲν γὰρ καὶ νῦν ἡ χώρα πᾶσα ἐκείνη, Παλαιστίνη ὠνόμαστό τε καὶ ὀνομάζεται. ἡ δὲ πόλις τὸ μὲν ἀρχαιότατον, Σόλυμα καὶ Ιεβοὺς ἐκαλεῖτο, ὕστερον δ' ἐκλήθη Ιεροσόλυμα. μετὰ δὲ τὸ ἁλῶναι ὑπὸ Ρωμαίων καὶ κατασκαφῆναι, ὁ βασιλεὺς Ρωμαίων Αδριανὸς ἀνεγείρας τὴν πόλιν, Αἰλίαν αὐτὴν ἐπωνόμασεν ἐπὶ τῷ οἰκείῳ ὀνόματι. Αἴλιος γὰρ Αδριανὸς ἐκεῖνος ἐκαλεῖτο, καὶ οὕτως ἐχρημάτιζε. τινὲς δὲ Μητρόπολιν τὴν Καισάρειαν λέγουσιν ὀνομάσαι καὶ κανόνα. Καισάρειαν δὲ τὴν ἐν Παλαιστίνῃ, ἥτις τὸ παλαιὸν Στράτωνος ἐκαλεῖτο.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ Επίσκοπος Αἰλίας τιμάσθω· σωζομένου τῇ μητροπόλει τοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος.

Η' ἑκατοστὴ εἰκοστὴ τρίτη νεαρὰ ἡ ἐν τῷ πρώτῳ τίτλῳ τοῦ πρώτου βιβλίου κειμένη, τῶν ἱεροσολύμων Επίσκοπον, ἥτις καὶ Αἰλία καλεῖται, πατριάρχην λέγει. δεῖ γοῦν κατὰ τὸν παρόντα κανόνα, καὶ τῆς Αἰλίας Επίσκοπον τῇ τοῦ πατριάρχου τιμᾶσθαι τιμῇ. Επεὶ δὲ ἡ Καισάρεια μητρόπολις τυγχάνει πρώτη Παλαιστίνης, καὶ ἡ ἁγία πόλις, δεῖ καὶ καὶ πατριάρχην τὴν οἰκείαν ἔχειν τιμὴν, σώζεσθαι δὲ καὶ τῇ Καισαρείᾳ τῇ μητροπόλει, [ὑφ' ἣν πρῶτον ἐτύγχανε,] τὸ οἰκεῖον ἀξίωμα. καὶ ζήτει τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου κανόνα δωδέκατον.

ΚΑΝΩΝ η'.

Περὶ τῶν ὀνομαζόντων μὲν ἑαυτοὺς Καθαρούς ποτε, προσερχομένων δὲ τῇ Καθολικῇ καὶ Αποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὥστε χειροθετουμένους αὐτοὺς, μένειν οὕτως ἐν τῷ κλήρῳ. πρὸ πάντων δὲ τοῦτο ὁμολογῆσαι αὐτοὺς ἐγγράφως προσήκει, ὅτι συνθήσονται καὶ ἀκολουθήσουσι τοῖς τῆς Καθολικῆς δόγμασιν ἐκκλησίας, τοῦτ' ἔστι, καὶ διγάμοις κοινωνεῖν, καὶ τοῖς ἐν τῷ διωγμῷ παραπεπτωκόσιν· ἐφ' ὧν καὶ χρόνος τέτακται, καὶ καιρὸς ὥρισται· ὥστε αὐτοὺς ἀκολουθεῖν ἐν πᾶσι τοῖς δόγμασι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. ἔνθα μὲν οὖν πάντες εἴτε ἐν κώμαις εἴτε ἐν πόλεσιν αὐτοὶ μόνοι εὑρίσκοιντο χειροτονηθέντες, οἱ εὑρισκόμενοι ἐν τῷ κλήρῳ ἔσονται ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι· εἰ δὲ τοῦ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας Επισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ὄντος προσέρχονταί τινες, πρόδηλον, ὡς ὁ μὲν Επίσκοπος τῆς ἐκκλησίας, ἕξει τὸ ἀξίωμα τοῦ Επισκόπου· ὁ δὲ ὀνομαζόμενος παρὰ τοῖς λεγομένοις Καθαροῖς Επίσκοπος, τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τιμὴν ἕξει. πλὴν εἰ μὴ ἄρα δοκοίη τῷ Επισκόπῳ τῆς τιμῆς τοῦ ὀνόματος αὐτὸν μετέχειν. εἰ δὲ τοῦτο αὐτῷ μὴ ἀρέσκοι, ἐπινοήσει τόπον ἢ χωρεπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ὑπὲρ τοῦ ἐν τῷ κλήρῳ ὅλως δοκεῖν εἶναι, ἵνα μὴ ἐν τῇ πόλει δύο Επίσκοποι ὦσιν.

ΒΑΛΣ. Ὁ Ναυάτος ἐκεῖνος πρεσβύτερος ἦν τῆς τῶν Ρωμαίων ἐκκλησίας, καθὼς ἱστορεῖ ὁ τοῦ Παμφίλου Εὐσέβιος. γενομένου δὲ διωγμοῦ, καὶ πολλῶν παραπεπτωκότων διὰ φόβον θανάτου, καὶ μετανοούντων, αὐτὸς ὑπὸ τοῦ δαίμονος φυσιούμενος, ἤθελε τούτους μὴ παραδέχεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ διγάμοις

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

μοις ὡς δηθὲν σωφρονῶν ἀκοινώνϛ. οἱ γοῦν τὰ ἐκείνου φρονήσαντες, Ναυατιανοὶ λέγονται, καὶ κατ' εἰρωνείαν καθαροί. ἐπεὶ ἡ Συνόδ⸗ ἠθροισμένη ἐν Ρώμῃ ὅτε Κορνηλίου Πάπα τῆς τῶν Ρωμαίων ἐκκλησίας, βασιλεύοντ⸗ Δεκίου, ἀνεθεματίσθη ὁ Ναυάτ⸗, καὶ οἱ αἱρεσιῶται αὐτοῦ, φησὶν ὁ κανών, ὅτι ἐάν τινες ἐκ τούτων μὴ εἰλικρινῶς μετανοίας ἀποσῶσι τὴν προτέραν κακίαν, καὶ ἀσφαλίσωνται φυλάττειν τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας δόγματα, δεχθήσονται. καὶ εἰ μὲν εἰσι κληρικοὶ, ἕξουσι πρώτως τοὺς οἰκείους βαθμούς, ὡς μὴ σφάλλοντες περὶ τὴν πίστιν, ἀλλ' ὡς μισάδελφοι καθαιρόμενοι. εἰ δὲ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα ἔχουσιν, ἢ κλῆρον χώραν εἰς ἣν ὅτοι ἐπεκηρύχθησαν, διοικουμένων ἐπισκόπων, αὐτοὶ ἐπισκοπικόν τι οὐκ ἐνεργήσουσι, ἀλλὰ φροντίσει ὁ Ἐπίσκοπ⸗ ἢ μόνον ὄνομα τοῦτο ἔχειν ἐπισκόπου, ἢ δι' ἑτέρου καλεῖσθαι ὀνόματ⸗. μὴ ὄντων δὲ ἐγχωρίων ἐπισκόπων, οἰκονομήσουσιν αὐτοὶ καὶ τὰ τῆς ἐπισκοπῆς. ὅθεν, ἐφ' οἷς καὶ χρόν⸗ ὥρισται, καὶ καιροὶ τέτακται, ἐρρέθη περὶ τῶν καταπεπλωκότων ἐν καιρῷ διωγμοῦ, καὶ τῶν διγάμων. ἀλλὰ καὶ οἱ κληρικοὶ μὴ ὃ δεχθῆναι, τότε ἐν κλήρῳ συναριθμήσονται, ἐφ' ᾧ συνεχειροτονήθησαν, ὅτε οὐκ ἐτάχθησαν ἀντὶ τούτων ἕτεροι κληρικοί. Τοιούτων δέ τινων διοικουμένων, γνώσεται ὅ, τι καὶ περὶ τῶν Ἐπισκόπων ἐγράφη ἄνωθεν. ἐρωτῶ δέ, ἐάν τινες ἐκ τούτων πρὸς μείζονα βαθμὸν προαναβιβασθῆναι θελήσωσιν, ἐμποδισθήσονται ἀπὸ τοῦ κανόν⸗ τούτου λέγοντ⸗ καὶ Τίς ἀρχὰς, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὥστε χειροθετουμένους αὐτοὺς μένειν ἔτως ἐν τῷ κλήρῳ ἢ ἀκωλύτως προκόψουσιν; λύσις. ἀπὸ τοῦ π'. ἀποστολικοῦ κανόν⸗, καὶ τοῦ β'. κανόν⸗ τῆς αὐτῆς Συνόδου δέδοκται καὶ τοὺς πάντη ἀπίστους καὶ βαθμοὺς ἱερᾶσθαι. ἵνα πῶς οἱ Ναυατιανοὶ καὶ Καθαροὶ λεγόμενοι, εἰ προαναβιβασθήσονται, περὶ τὴν πίστιν, ὡς εἴρηται, μὴ σφαλόμενοι ἀλλ' ὡς ἀσυμπαθεῖς καθαιρεινόμενοι; ὅ μὲν αὐτοῖς ἔτως ἐν ᾧ κλήρῳ, μᾶλλον ὑφ' ἑκείνων ὁρισθῆναι νοσται μοι. εἰκὸς γὰρ ἐν τῷ λέγειν τινὰς, ὀφείλειν δεχθῆναι μὲ αὐτοὺς, πλὴν εἶ ὡς ἁπλῶς πιστοὺς λαϊκοὺς, καὶ μὴ ἐνεργεῖν τοὺς προτέρους τούτων βαθμούς· ὅθεν περὶ τῆς Συνόδου οὐκ ἐδέχθη, ἀλλ' ἐνεδόθη ἀποκαθίστασθαι τούτους εἰς τοὺς οἰκείους βαθμούς· τῷ δὲ ὀνόματι τῆς ἀποκαταστάσεως, καὶ τὸ δίκαιον τῆς προκοπῆς Συναναφαίνεται.

ZONAP. Καθαροὶ λέγονται οἱ Ναυατιανοί. ὁ γὰρ Ναυάτ⸗ πρεσβύτερ⸗ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας, ὃς τοὺς ἐν τῷ διωγμῷ καταπεπλωκότας, μετανοοῦντας οὐκ ἐδέχετο, ἔτι διγάμοις κοινωνῆσ. δὲ καὶ μὴ περὶ τὴν πίστιν ἐσφάλλετο, ἀλλά γε διὰ ἀσυμπάθειαν αὐτοῦ καὶ μισάδελφον, Συνόδου ἠθροισμένης ἐπὶ Κορνηλίου τῆς Ρώμης Πάπα, Δεκίου βασιλεύοντ⸗, ἀπεβλήθη, καὶ ἀνεθεματίσθη, ὡς ὁ τοῦ Παμφίλου Εὐσεβί⸗ ἱστορῆ. τοὺς γοῦν αἱρεσιώτας τότε προερχομένους, δέχεσθαι ὁ κανὼν ἔτ⸗ ὁρίζει, ὁμολογοῦντας ἐγγράφως, ὅτι τε τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τηρήσουσι δόγματα, καὶ τοὺς δι' ἀνάγκην ἀρνησαμένους ⸗ Χριστὸν δέξονται, καὶ οἰκονομήσουσιν αὐτοὺς κατὰ τοὺς καιροὺς τοὺς ὡρισμένους τῇ μετανοίᾳ τῆς προαπεπλωκότων· τοῦτο γὰρ δῆλον ὅτι ἐφ' οἷς καὶ χρόν⸗ ὥρισται, καὶ καιροὶ τέτακται· καὶ τοῖς διγάμοις κοινωνήσουσι, καὶ εἰ κεχειροτονημένοι εἰσὶν εἰς Ἐπισκόπους ἢ πρεσβυτέρους ἢ Διακόνους οἱ ὀφς αὐτῆς προσιόντες τῇ ἐκκλησίᾳ, μένειν αὐτοὺς ἐν ᾧ κλήρῳ κατὰ τοὺς οἰκείους βαθμούς, ἐάν ἴσως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐν αἷς ἐχειροτονήθησαν, οὐκ εἰσὶν ἕτεροι. ὅτε γὰρ ἐπὶ τῇ πίστιν ἐσφάλλοντο, ἀλλ' εἰς μισαδελφίαν καὶ ἄρνησιν μετανοίας τοῖς προαπεπλωκόσι καὶ ὑπερέφυσι, διὰ τοῦτο ἐδέχθη τὴν χειροτονίαν αὐτῆς ἡ Συνόδ⸗ ἐδέξατο, καὶ μένειν αὐτοὺς ἐν τοῖς οἰκείοις βαθμοῖς διωρίσατο, εἰ μὴ Ἐπίσκοπ⸗ εἴη ἐν τῇ καθολικῇ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκκλησίᾳ εἰ δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ εἰσὶν ἔνθα Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερ⸗, ὁ μὲν Ἐπίσκοπ⸗ ἕξει ὃ τῆς Ἐπισκοπῆς ἀξίωμα καὶ ὄνομα· ὁ δὲ τοῖς Καθαροῖς κεκλημένοις Ἐπίσκοπ⸗, ἢ πρεσβύτερ⸗ ἕξει τιμὴν, ἢ τίνος χωρε-

A iſte ſentiebant, Novatiani dicuntur, & per ironiam καθαροὶ, id eſt, puri. Quoniam autem Synodo Romæ habita ſub Cornelio Papa Romanorum Eccleſiæ, imperante Decio, anathemate percuſſus eſt Novatus, & qui ejus hæreſin ſequebantur, dicit Canon quòd ſi aliqui ex iis cum ſincera pœnitentia à ſua improbitate defecerint, & ſe Catholicæ Eccleſiæ decreta ſervaturos affirmaverint, ſuſcipientur: & ſi ſint quidem Clerici, proprios gradus habebunt, ut qui non quòd in fide errant, ſed fratres odio habeant, condemnentur. Si autem Epiſcopalem dignitatem habeant, ſi alii inveniantur Epiſcopi in regione, in qua ipſi electi ſunt, ipſi quidem nihil
B Epiſcopale exercebunt: ſed providebit Epiſcopus ut vel illi ſolum Epiſcopale nomen habeant, vel alio nomine appellentur. Si autem non ſint in ea regione Epiſcopi, ipſi quoque Epiſcopatum adminiſtrabunt. Illud autem, In quibus & tempus conſtitutum eſt, & opportunitas præfinita, de iis qui tempore perſecutionis lapſi ſunt, & de diganis, dictum eſt: ſed & Clerici, poſtquam ſuſcepti fuerint, tunc Clero connumerabuntur in quo priùs ordinati fuerant, quando pro iis alii Clerici ordinati non fuerint. Si autem tales inveniantur, fiet & quod ſuperiùs de Epiſcopis ſcriptum eſt. Quæro autem, ſi qui eorum ad majorem gradum provehi voluerint, an prohibebun-
C tur ex hoc Canone, qui dicit in principio: Viſum eſt ſanctæ Synodo, ut eis impoſitis manibus ſic in Clero maneant: an citra impedimentum promovebuntur? Solutio. Ex lxxx. Can. Apoſt. & ii. Can. præſentis Syn. ſtatutum eſt ut etiam qui ſunt omnino infideles, per gradus ad ſacerdotium admittantur. Quidni ergo Novatiani, & qui Cathari dicuntur, promovebuntur, qui ut dictum eſt, in fide non errant, ſed tanquam immiſericordes damnantur? Quòd autem illos in Clero manere conſtitutum eſt,, id mihi pro eis magis facere videtur: veriſimile enim erat dicere aliquos, debere quidem ipſos ſuſcipi, ſed eſſe ſimpliciter ut fideles laïcos, & non priores
D ſuos gradus exercere: quod Synodo non placuit: ſed conceſſum eſt ut ipſi in gradus ſuos reſtituerentur. Reſtitutionis autem nomine unà jus quoque promotionis oſtenditur.

ZONAR. Cathari (hoc eſt puri) Navatiani dicuntur. Fuit autem Navatus Romanæ Eccleſiæ presbyter, qui in perſecutione lapſos, culpæ licet pertæſos, repellebat, atque à digamorum communione penitus abhorrebat. Propterea, quamvis nullo errore in iis quæ fidei ſunt, teneretur, ob morum tamen implacabilitatem,
E fraternúmque odium, in Synodo, quæ Cornelio Romanorum Papa, Decio imperante Romæ habita fuit, ut Euſebius Pamphili memorat, ejectus, atque anathemate damnatus eſt. Ex illo igitur hæreticorum grege, ſi qui cum Eccleſia in gratiam redire cupiant, eos hic Canon recipiendos eſſe decernit: Modo ſe tamen ab Eccleſiæ Catholicæ placitis non diſceſſuros, ac eos, qui neceſſitate coacti Chriſtum, & Deum negaverunt, ubi ſtatuta criminibus expiandis tempora expleverint, (id namque verba illa indicant, in quibus & tempus conſtitutum eſt, & præfinita dies) admiſſuros, & cum digamis communicaturos eſſe, chirographi ſui teſtimonio profiteantur.
F Ac ſiquidem, qui ex ipſis ad Eccleſiam accedunt, Epiſcopi jam, aut Presbyteri, aut Diaconi creati ſunt, neque Eccleſiæ forte, quarum miniſterio ii ſunt aſcripti, alios habent, ſuum in Clero dignitatis ordinem retinere. Quod enim in fide nihil ejuſmodi homines offenderint, ſed tantum fraterno odio, veniáque lapſis & reſipiſcentibus deneganda peccarint, propterea ordinationem eorum admiſit Synodus, & in ſuo quenquam gradu, niſi cum alter in eadem urbe Catholicarum partium Epiſcopus foret, manere voluit. At ſi in Eccleſiâ ſunt, quæ Epiſcopum, aut Presbyterum habeat, Epiſcopi nomen, ac dignitatem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ipſe retinebit, qui verò apud Catharos Epiſcopus dictus fuerat, Presbyteri, aut Chorepiſcopi ad ſummum honore fungetur, ut in Clero connumeretur, eoque non excidat. Niſi eidem Catholici Epiſcopi indulgentia, Epiſcopi nomen, honorémque permittat. Functiones tamen Epiſcopi proprias, ne duo unius urbis Epiſcopi ſint, nequaquam exerceat.

A

πισκόπου, ἵνα τῷ κλήρῳ συγκαταλέγηται, καὶ μὴ τέτυχε ἐκπέσῃ. εἰ μή πω συγκαταβαίνοι ὁ Ἐπίσκοπος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀφελὴς αὐτὸν ὄνομα καὶ τιμὴν Ἐπισκόπου ἔχειν. ἐν μέντοι καὶ ὡς Ἐπίσκοπος ἐνεργήσῃ, ἵνα μὴ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει δύο ὦσιν Ἐπίσκοποι.

ARIST. *Cathari dicti accedentes primo profiteantur, quòd Eccleſiæ ſanctionibus aſſentient, & cum digamis communicabunt, veniamque lapſis concedent. Et ſic qui repertus eſt Ordinatus, in eodem ordine conſtituatur. Ut ſi verè eſt Epiſcopus, ſit Epiſcopus. Qui verò apud Catharos Epiſcopus fuit, ſit Chorepiſcopus, vel Presbyteri, vel Epiſcopi honore gaudeat. In unâ enim Eccleſiâ duo non erunt Epiſcopi.*

B

ΑΡΙΣΤ. Οἱ λεγόμενοι Καθαροὶ προσερχόμενοι, πρῶτον ὁμολογείτωσαν, ὅτι συνθήσουσι τοῖς ἐκκλησίας δόγμασι, καὶ κοινωνήσουσι διγάμοις, καὶ συγχωρήσουσι τοῖς παραπεπτωκόσι. καὶ ὅτων ὁ διερισάμενος κεχειροτονημένος εἴη ἐν τῇ αὐτῇ τάξει. ὥστε, ὁ μὲν κυρίως Ἐπίσκοπος, εἴη Ἐπίσκοπος· ὁ δὲ παρὰ τοῖς καθαροῖς Ἐπίσκοπος, ἢ χωρεπίσκοπος ἔστω, ἢ πρεσβυτέρου τιμὴν ἢ Ἐπισκόπου κεκτήσθω· ἢ δὲ ἔσονται δύο εἰς μίαν ἐκκλησίαν Ἐπίσκοποι.

Ex iis qui ad ſanctam catholicam & Apoſtolicam Dei eccleſiam veniunt, nonnulli quidam baptizantur, alii autem unguento illinuntur, alii vero ſolùm ſuam & aliam omnem hæreſin execrantur. Qui itaque à Novato decepti & Cathari ab eo nominati ſunt ut reſipiſcentiam eorum qui peccarunt non recipientes & ſecundas prohibentes nuptias, ſi ad Eccleſiam venerint, & confeſſi fuerint ſe & digamos admiſſuros, & iis quos peccatorum pœnituit veniam daturos, & omnia prorſus Eccleſiaſtica obſervaturos dogmata, & ſuam & alias execrantes hæreſes admittentur, & tantum ſancto unguento illinentur. Et ſi quidem aliqui eorum ſint Epiſcopi aut Chorepiſcopi, in eadem rurſus manebunt dignitate, niſi forte in eadem civitate alius catholicæ Eccleſiæ inveniatur Epiſcopus, ante adventum ipſorum ordinatus. Sic enim præferetur qui ab initio proprie erat Epiſcopus, & ſolus Epiſcopatûs thronum retinebit. Quoniam non oportet duos eſſe Epiſcopos in eadem civitate. Ille autem qui à Catharis dicitur Epiſcopus ut presbyter honorabitur, vel ſi Epiſcopo placuerit, & Epiſcopi nominis particeps erit, at jus aliquod epiſcopale non exercebit.

C

D

Ἀπὸ τῶν προσερχομένων τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ μὲν βαπτίζονται, οἱ δὲ μύρῳ χρίονται, οἱ δὲ μόνον ἀναθεματίζουσι τὴν ἰδίαν, καὶ πᾶσαν ἄλλην αἵρεσιν. Οἱ μὲν οὖν δελεαδήνιοι ὑπὸ τοῦ Ναυάτου, καὶ καθαροὶ πρὸς αὐτοῦ ὀνομαδήνιοι, ὡς μὴ καταδεχόμενοι τὴν μετάνοιαν τῶν ἁμαρτησάντων, ἐὰν τῶν διγάμων κωλύοντες, ἐὰν τῇ ἐκκλησίᾳ προσέλθωσι, καὶ ὁμολογήσωσι καὶ διγάμους προσδέχεσθαι, καὶ τοῖς ἁμαρτήμασι μετανοήσασι συγχωρεῖν, καὶ ἁπλῶς πᾶσι τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἐπαγγελθεῖσι δόγμασι, τὴν ἰδίαν αἵρεσιν ἀναθεματίζοντες, καὶ τοὺς ἄλλους προσδέξωνται, καὶ μόνῳ τῷ ἁγίῳ μύρῳ χρισάντων. καὶ εἰ μέν τινες αὐτῶν εἰσιν ἢ Ἐπίσκοποι, ἢ χωρεπίσκοποι, ἐν τῇ αὐτῇ πόλιν ἀξίᾳ μενοῦσιν, εἰ μή πω ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἕτερος Ἐπίσκοπος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας εὑρίσκεται, ἢ τῆς ἐλάττονος αὐτῶν χειροτονηθήσεται. προτιμηθήσεται γὰρ ὥστε ὁ ἐξ ἀρχῆς κυρίως Ἐπίσκοπος, καὶ μόνος τῆς Ἐπισκοπῆς θρόνον καθέξει. Δεῖ δὲ μὴ δέον εἶναι δύο Ἐπισκόπους ἐν μιᾷ πόλει τυγχάνειν· αὐτὸς γὰρ παρὰ τοῖς καθαροῖς ὀνομαζόμενος Ἐπίσκοπος, ὡς πρεσβύτερος τιμηθήσεται, ἢ, εἰ δοκεῖ τῷ Ἐπισκόπῳ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἐπισκόπου μεθέξει τοῦ Ἐπισκόπου. Ἐπισκοπικόν δέ τι δίκαιον οὐκ ἐνεργήσει.

CANON IX.

Quicunque citra examinationem promoti ſunt Presbyteri, vel examinati ſua peccata confeſſi ſunt, eiſque confeſſis, præter Canonem moti homines manus impoſuerunt, eos Canon non admittit. Quod eſt enim à reprehenſione alienum, defendit Eccleſia.

E

ΚΑΝΩΝ Θ'.

Εἴ τινες ἀνεξετάστως προήχθησαν πρεσβύτεροι, ἢ ἀνακρινόμενοι ὡμολόγησαν τὰ ἁμαρτήματα αὐτοῖς, καὶ ὁμολογησάντων αὐτῷ παρὰ κανόνα κινήσαντες οἱ ἄνθρωποι τοῖς τοιούτοις χεῖρα ἐπέθηκαν, τούτους ὁ κανὼν οὐ προσίεται. Ὅθεν ἀνεπίληπτον ἐκδικεῖ ἡ ἐκκλησία.

BALS. Multa ſunt quæ ad ſacerdotium ne perveniatur, prohibent, cum quibus eſt & fornicatio. Si quis ergo fuerit fornicationis damnatus, ſive antequam conſecraretur, ſive poſtea, deponitur. Vnde dicit Canon, quòd ſi quis citra examinationem eſt conſecratus vel & ante ordinationem quidem eſt peccatum confeſſus, ſed præter Canonem eſt ordinatus, ex ordinatione non juvatur, ſed poſtquam id cognitum fuerit, deponitur. Dicebant enim nonnulli, quemadmodum baptiſma novum hominem facit eum qui baptizatus eſt, ita & ſacerdotium ea quæ priùs admiſſa ſunt peccata abſtergit: quod F Canonibus non eſt conſonum.

ΒΑΛΣ. Διάφορα εἰσὶ τὰ κωλύοντα τὴν ἱερωσύνην· μὲν ὧν ἔστι καὶ ἡ πορνεία. εἰ γοῦν καταληφθῇ τις πορνείαν ἁμαρτάνων, κἂν τι πρὸ τῆς ἱερωσύνης, κἂν ὑπὲρ μὴ ᾖ τοῦτο, καθαιρεῖται. ὅθεν φησὶν ὁ κανὼν· ὅτι ἀνεξετάστως ἱερωσύνη, ἢ καὶ ἐξομολογησάμενον μὲν πρὸ τῆς χειροτονίας τὸ ἁμάρτημα, πρᾶξαι δὲ κανόνα χειροτονηθέντα μὴ ὠφελεῖσθαι ἐκ τῆς χειροτονίας, ἀλλὰ μὴ ἀφήνουσιν καθαιρεῖσθαι. ἔλεγον γάρ τινες ὅτι ὥσπερ τὸ βάπτισμα νέον ἄνθρωπον ποιεῖ τὸν βαπτιζόμενον, οὕτω καὶ ἡ ἱερωσύνη τὰ πρὸ τῆς ἱερωσύνης ἁμαρτήματα ἀπαλείφει, ὅπερ τοῖς κανόσιν οὐκ ἔδοξεν.

ZONAR. Qui ad ſacros ordines evehuntur, vitæ integros, nec ullis vitiorum maculis, quibus infecti ab ordinibus arcentur, notatos eſſe ac illorum propterea vitam, & mores ſedulo examinari Canon jubet. Quod ſi qui forte, inquit temere nullóque delectu ad ſacros ordines admittantur, aut ſuamet vitia ipſi confitentes, contra Canonis præſcriptum, ordinibus inſigniti fuerint, non admittendos eſſe, nec quicquam iis illegitimam crea-

ΖΩΝΑΡ. Ἀνεπιλήπτους καὶ καθαρεύοντας αἰτιαμάτων κωλυόντων ἱερᾶσθαι, βούλεται ὁ κανὼν τοὺς εἰς ἱερωσύνην προαγομένους εἶναι, καὶ τὸν βίον καὶ τὰ ἤθη αὐτῶν ἐξετάζεσθαι. εἶτ' ἴσως τινές φησιν ἀνεξετάστως προαχθῶσιν εἰς ἱερωσύνης βαθμόν, ἢ ἐκείνων ὁμολογησάντων τὰ ἑαυτῶν ἐλαττώματα, οἱ χειροτονοῦντες αὐτοὺς πρὸς κανόνα χειροτονήσουσιν, ἀπροσδέκτους αὐτοὺς εἶναι δεικνύει, καὶ μηδὲν ὠφε-

τῆς

τῆς χειροτονίας τῆς ἀθέσμου ὠφελήσθαι· καθαιρεθήσονται γάρ.

ARIST. Οἱ ἀνεξετάστως χειροτονήμενοι, εἰ ὕστερον ἐλέγχοιντο ὅτι ἡμάρτον ὄντως, πεπαύσθωσαν.

Εἰ γὰρ ἀμαρτήσας τις διέλαθε, καὶ ἀνεξετάστως εἰς Ἐπισκοπὴν, ἢ πρεσβυτέρου βαθμὸν προήχθη· ἐὰν μετὰ τὴν χειροτονίαν ἐλέγχοιτο ὅτι ἥμαρτε, τῆς ἱερωσύνης παυσάσθω.

A tionem prodesse decernit. Depositione namque mulctabitur.

ARIST. *Qui sine examinatione ordinantur, si postea convincantur quod revera peccarunt, deturbentur.*

Si quis enim clam peccavit, & citra examinationem ad Episcopi aut Presbyteri gradum provectus fuit, si post ordinationem convictus fuerit quod peccavit, sacerdotio movebitur.

ΚΑΝΩΝ ί.

Ὅσοι προεχειρίσθησαν παρὰ προσδοκίαν καὶ ἄγνοιαν, ἢ καὶ προφάσεων παρὰ προηρημένων, τοῦτο ὑπὸ προκρίσεως τοῦ κανόνι τοῦ ἐκκλησιαστικῷ. γνωσθέντες γὰρ καθαιρεθήσονται.

B

CANON X.

Quicunque ex iis qui lapsi sunt, vel per ignorantiam, vel scientibus iis qui promoverunt, ordinati sunt, hoc Ecclesiastico Canoni non præjudicat. Ii enim cogniti deponuntur.

BALS. Τοὺς ἀρνησαμένους μεταμελείας εἰλικρινοῦς, δεχόμεθα, ἱερᾶσθαι δὲ οὐ προχειρίζομεθα, ἀλλὰ καὶ κληρικοὶ ὄντες καθαιροῦμεν, κατὰ τοῦτο φησὶν ὁ ξβ'. ἀποστολικὸς κανών. εἴ τινες γοῦν ἐκ τούτων ἐχειροτονήθησαν, ἀγνοούντων τῶν χειροτονησάντων, ἢ καὶ εἰδότων, μετὰ δήλωσιν καθαιρεθέντες, ὡς μὴ ὠφελήσαντες ἐκ τῆς χειροτονίας, κἂν ἐν εἰδήσει τοῦ χειροτονήσαντος αὐτὴν γένοντο. ἴσως γὰρ εἴπέ τις ὠφελεῖσθαι αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ χειροτονηθῆναι παρ' ἀνθρώπων εἰδότων ὅ τούτων ἁμάρτημα, καὶ οἷς συγχωρηθέντων αὐτῷ διὰ τῆς χειροτονίας. ταῦτα δὲ περὶ ἱερέων καὶ διακόνων καὶ λοιπῶν ἐκληπτέον, καὶ μὴ περὶ Ἐπισκόπων. περὶ τούτων γὰρ ζήτει τὸ ιϐ'. κανόνα τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφέντα.

BALS. Eos qui Deum negaverunt, si sincerè pœnitentiam agunt, recipimus, ad sacros autem ordines eos non admittimus, sed &, si sint Clerici, deponimus, ut dicit lxii. Apostolicus Canon. Si qui ergo ex istis ordinati sunt, insciis illis qui ordinarunt, vel etiam scientibus, postquam id cognitum fuerit, deponentur, ut qui ex ordinatione non juventur, licèt ipsa sciente illo qui ordinat, facta sit. Posset enim fortasse aliquis dicere illos juvari, ex eo quòd ab hominibus essent ordinati, quibus eorum peccatum cognitum fuit, & qui per ordinationem illud quodammodo permiserunt. Hæc autem de Sacerdotibus & Diaconis & reliquis sunt intelligenda, non autem de Episcopis, de iis enim quære Can. xii. Synodi in Ancyra, & quæ in eo scripta sunt.

C

ZONAR. Τοὺς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνησαμένους εἶτα μετανοήσαντας εἰς ἱερωσύνην προάγεσθαι οὐ χρή. πῶς γὰρ ἱερουργήσουσι, οἱ τῆς ἁγιασμάτων δόξης βίον σὺν αἰσχύνῃ, εἰ μὴ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ; εἰ δ' ἴσως αἰνιττόμενος τῷ χειροτονοῦντος. ἢ καὶ εἰδότος, ἱερωσύνης ἀξιωθείη, καθαιρεθῆναι αὐτὸν εἰ μὴ ταῦτα γνοιθείη, ὁ πρὸν κανὼν διατάττεται. Ὃ γὰρ ἀθέσμως γεγόμενον, τῷ κανόνι οὐ προκρίνῃ ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἐμποδίζῃ, οὐ βλάπτῃ.

ZONAR. Qui Christum dominum semel abnegaverunt, licet resipiscentes ad sacros ordines evehi non oportet. Quo pacto namque sacerdotis officia obeat, cui præterquam extremum spiritum agenti, ad sacrorum munerum perceptionem aspirare nullatenus licet? Quod si quis forte eo qui creavit insciò, aut etiam sciente, sacerdotio dignus habeatur, hominem, re patefacta, hic Canon deponi jubet. Neque enim quod contra legum interdicta effectum est, Canoni præjudicium affert, hoc est, illius auctoritatem non retundit, nec lædit.

D

ΑΡΙΣΤ. Οἱ προπεπτωκότες, ἢ ἀγνοίᾳ, ἢ γνώσει τῶν χειροτονησάντων, καὶ προαχθέντες, καθαιρείσθωσαν.

Κἂν ἠγνόησαν οἱ χειροτονήσαντες τῶν χειροτονηθέντων τὰ πλημμελήματα, ἢ καὶ ἐν εἰδήσει τούτων ὄντες, παρέβλεψαν ταῦτα, τῷ ἐκκλησιαστικῷ κανόνι τοῦτο οὐ φέρει κάλλιτριμα· ἀλλὰ καὶ μὴ τοῦτο γνωσθέντες οἱ χειροτονηθέντες, ὡς ἁμαρτήσαντες, καθαιρεθήσονται.

E

ARIST. *Qui lapsi sunt, sive insciis, sive conscriis iis qui eos ordinarunt, & promoti, deponantur.*

Quamvis qui eos ordinant eorum qui ordinantur delicta ignorant, vel etiam cognitis connivent, hoc nullum Ecclesiastico Canoni affert præjudicium, sed & postea qui ordinati sunt, peccâsse cogniti, deponentur.

ΚΑΝΩΝ ια'.

Περὶ τῶν προβάντων χωρὶς ἀνάγκης, ἢ χωρὶς ἀφαιρέσεως ὑπαρχόντων, ἢ χωρὶς κινδύνου, ἢ τινος τοιούτου, ὃ γέγονεν ὅτι τῆς τυραννίδος Λικιννίου· ἔδοξε τῇ συνόδῳ, εἰ καὶ ἀνάξιοι ἦσαν φιλανθρωπίας, ὅμως χρησθῆναι εἰς αὐτούς. ὅσοι οὖν γνησίως μεταμελοῦνται, τρία ἔτη ἐν ἀκροωμένοις ποιήσουσιν ὡς πιστοί, καὶ ἑπτὰ ἔτη ὑποπεσοῦνται. δύο δὲ ἔτη χωρὶς προσφορᾶς κοινωνήσουσι τῷ λαῷ τῆς εὐχῆς.

F

CANON XI.

De iis qui sine necessitate, vel sine facultatum suarum ablatione, vel sine ullo periculo, vel aliquo ejusmodi, transgressi sunt, quod sub Licinii tyrannide factum est, synodo visum est, etsi humanitate indigni sunt, clementia tamen in eos uti. Quicunque ergo germanè pœnitentia ducuntur, tres annos inter auditores exigent, ut fideles, & septem annis prosternentur: duobus autem annis, absque oblatione, erunt orationum cum populo participes.

BALS. Ὁ ξβ'. ἀποστολικὸς ἡμῶν διαλαμβάνει περὶ τῶν κατὰ βίαν προβάντων κληρικῶν· ὁ δὲ παρὼν, περὶ τῶν χωρὶς βίας ἀρνησαμένων τὸν Χριστόν· καί φησι δεῖσθαι τούτους, γνησίως ἤτοι ἀληθῶς μεταμελοῦντας, καὶ τρία μὲν ἔτη ἔξω ἱστᾶσθαι τοῦ ναοῦ, καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν ὑμνῳδιῶν τοῦ Θεοῦ, ἑπτὰ δὲ

BALS. Lxii. Canon Apostolicus tractat de Clericis qui per vim transgressi sunt: præsens autem Canon, de iis qui sine vi Christum negaverunt: & dicit eos oportere recipi, si germanè, id est verè, pœnitentiam agant: & tribus quidem annis stare extra templum, &

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Dei hymnos audire: ſeptem autem annis ſubſterni ſive intra Eccleſiam ſtare, ſed poſt ambonem, & cum catechumenis exire. Completo autem ſeptennio, cum fidelibus quidem unà comprecabuntur integre: poſt biennium verò digni habebuntur ſacramentis.

ΖΟΝΑΡ. De iis qui ob violentiam multam & neceſſitatem fidem negarunt, alii Canones extant. Hic autem eos tangit, qui ſua voluntate à fidei propoſito deſciverunt. Ac hujuſmodi quidem homines, licet, inquit, indignos venia, ſi tamen germana pœnitentia, hoc eſt, vera, non ficta, & ſimulata duci conſtet, ardorémque animi non vulgarem præ ſe ferant, ex indulgentia videlicet quadam, fidelium numero aggregari placet. Et mandat ut triennium quidem inter Audientes agant, cum quibus ſcilicet extra templum religati in porticu conſiſtant, divini ſque ſcripturis audiendis vacent; Septem annis in ſubſtratione ſint, hoc eſt, in Eccleſiam quidem ingrediantur, verum poſt ambonem ſtent, & cum Catechumenis exeant; biennio demum, cum fidelibus ſtationem habeant, cumque iis precationi vacent, non tamen ad ſanctorum perceptionem, niſi elapſo decennii tempore, admittantur.

ΑΡΙΣΤ. *Quotquot citra neceſſitatem tranſgreſſi ſunt, etiamſi veniâ ſint indigni, aliquali tamen veniâ dignati duodecim annos proſternantur.*

Quicunque fidem citra neceſſitatem abnegarunt, quanquam humanitate ſint indigni, nihilominus aliquâ indulgentiâ conſentur digni, ut qui ex iis legitimè pœnitentiam egerint, tres quidem annos inter audientes ſive in foribus ſtent Baſilicis, & divinas ſcripturas audiant. Sed poſt illud triennium intra Eccleſiæ ambitum introducantur, & cum ſuccumbentibus in poſticâ Abonis parte ſeptem annos permaneant, unà cum Catechumenorum exclamatione exeuntes. Et poſt ſeptennium expletum, per alios duos annos unà cum fidelibus conſiſtant, participes cum eis precationum uſque ad myſtagogiam completam, divinæ autem communionis nec iſtis duobus annis participes fiant. Sed iis exactis & myſteriorum participatione digni habebuntur.

CANON XII.

Qui autem à gratia quidem evocati, & primum ſuum ardorem oſtenderunt, & cingula depoſuerunt, poſtea autem ut canes ad ſuum vomitum reverſi ſunt, ut nonnulli etiam pecuniam profunderent, & beneficiis militiam aſſequerentur, hi decem annis proſternantur ſupplices, etiam poſt triennii auditionis tempus. In his autem omnibus examinare convenit conſilium & ſpeciem pœnitentiæ. Quicunque enim, & metu, & lacrymis, & tolerantia, & bonis operibus, converſionem opere & non tantùm habitu oſtendunt, hi impleto auditionis tempore quod præfinitum eſt, merito orationum communionem habebunt, cum eo quod etiam liceat Epiſcopo humanius aliquid de eis ſtatuere. Quicunque autem non adeo graviter tulerunt, ſatiſque ſibi eſſe putarunt in Eccleſias ingredi ad converſionem, tempus omnino impleant.

ΒΑΛΣ. Beneficium apud Latinos omne donum & benefactum dicitur. Quoniam ergo nonnulli milites, tempore perſecutionis divino zelo moti, ipſarum militiarum cingula depoſuerant, & ad martyrium impetu quodam procurrerant: poſtea autem dæmoniaca pœnitentia adacti, à martyrio defecerant, & infideles perſecutores ſecuti erant, & pecuniis vel aliis donis priores ſuas militias receperant, hoc enim eſt beneficium, ut dictum eſt, & ad proprium vomitum redierant, dicit Canon, quòd ſi ii cum ſincera compunctione ad Eccleſiam acceſſerint, recipientur, debentes tribus quidem annis

A ἔτη ὑποπίπτειν, πλὴν ἑσταῦσι τὸς τῆς ἐκκλησίας, ὅπισθεν μέντοι τῦ ἄμβωνος, καὶ ἐξέρχεσθαι μετὰ τῶν κατηχυμένων. πληρωθείσης δὲ τῆς ἑπταετίας συνεύξονται μὲν μετὰ τῶν πιστῶν καθολικῶς, τῶν δὲ ἁγιασμάτων μετέχειν ἀξιωθήσονται.

ΖΩΝΑΡ. Ἕτεροι μὲν κανόνες εἰσὶ περὶ τῶν ἐκ βίας πολλῆς καὶ ἀνάγκης ἀρνησαμένων τὴν πίστιν διαγορεύουσιν, ὁ δὲ παρὼν περὶ τῶν ἑκουσίως ἀνάγκης προβεβλημένων διαλαμβάνει, ὡς καὶ ἀναξίους μὲν φιλανθρωπίας φησὶν, ἀλλ' ὅμως καὶ τοὺς τοιούτους διὰ χρηστότητα δέχεται, εἰ γνησίως μεταμέλονται, τυπῶν ἀληθῶς, ἀλλ' ἀνόδως, καὶ ἐφθασμένως, μὴ θερμότητι δὲ καὶ προθυμίας πολλῆς. καὶ τρία μὲν ἔτη ἀκροᾶσθαι διακελεύεται, πλησιάζειν ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἑστῶτας ἐν τῷ νάρθηκι καὶ τὰ θεῖα ἀκούειν γραφῶν, ἑπτὰ δὲ ἔτη ὑποπίπτειν, ἤτοι ἐντὸς μὲν τῆς ἐκκλησίας εἰσέρχεσθαι ἐν τῷ ὄπισθεν μέρει τῦ ἄμβωνος ἑστῶτας καὶ ἐξιέναι μετὰ τῶν κατηχυμένων· ἑαυτοὺς δὲ δύο συνιστᾶς καὶ συνεύχεσθαι μετὰ τῶν πιστῶν, μὴ μέντοι καὶ τῆς τῶν ἁγιασμάτων μεταλήψεως ἀξιοῦσθαι, ἕως ἂν ἡ διετία πληρωθῇ.

ΑΡΙΣΤ. Ὅσοι γε ἐκ ἀνάγκης προέσθησθε, εἰ καὶ συγγνώμης ἦσαν ἀνάξιοι, συγγνώμης τινὸς ἀξιούμενοι, δώδεκα ἔτη ὑποπεσεῖσθε.

Οἵτινες τὴν πίστιν ἀπηρνήσαντο χωρὶς ἀνάγκης, κἂν ἀνάξιοι φιλανθρωπίας ὦσιν, ὅμως συγγνώμης τινὸς ἀξιοῦνται· ὥστε τοὺς γνησίως ἐξ αὐτῶν μεταμελομένους, τρία μὲν ἔτη ἐν τοῖς ἀκροωμένοις, ἤτοι ἐν τοῖς βασιλικοῖς ἐσάναι πυλῶσι, καὶ τῶν θείων ἀκροᾶσθαι γραφῶν. μετὰ δὲ τὸ τριετὲς χρόνον, ἐνδὸν τῦ περιβόλου τῆς ἐκκλησίας εἰσπορεύεσθαι, καὶ μετὰ τῶν ὑποπιπτόντων ἐν τῷ ὀπισθίῳ μέρει τῦ ἀμβωνος ἑπτὰ ἔτη διατελέσαι, τῷ τῶν κατηχυμένων ἀκροατῇ συνεξερχομένους· καὶ μετὰ πλήρωσιν τῦ ἑπταετοῦς χρόνου, ὅπη δυσὶν ἄλλοις ἔτεσι μετὰ τῶν πιστῶν τὴν σύστασιν δέξασθαι, κοινωνοῦντας αὐτοῖς τῶν προσευχῶν μέχρι συμπληρώσεως τῆς μυσταγωγίας, τῆς θείας μετοχῆς μεταλήψεως οὐδὲ ὅπη τοῖς δυσὶ τούτοις μέλλουσιν ἔτεσιν· ἀλλὰ μετὰ τοῦτο, καὶ τῆς μετοχῆς τῶν ἁγιασμάτων ἀξιωθήσονται.

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

Οἱ δὲ προσκληθέντες μὲν ἀπὸ τῆς χάριτος, καὶ τὴν πρώτην ὁρμὴν ἐνδειξάμενοι, καὶ ἀποθέμενοι τὰς ζώνας, μετὰ δὲ ταῦτα ὅπη τὸ οἰκεῖον ἔμετον ἀναθραμόντες ὡς κύνες, ὡς πινάς καὶ ἀργύρια προέδωκαν, καὶ βενεφικίοις κατορθῶσαι τὴν ἀναστροφὴν ἐσπούδασαν· ὅτοι δέκα ἔτη ὑποπεσέτωσαν, μετὰ τὸν τῆς κατηχήσεως χρόνον. ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, προσοχὴ δεήσεται τὴν προαίρεσιν καὶ τὸ εἶδος τῆς μετανοίας. ὅσοι μὲν γὰρ καὶ φόβῳ καὶ δάκρυσι καὶ ὑπομονῇ καὶ ἀγαθοεργίαις, τὴν ὅλην προφορὰν ἔργῳ καὶ οὐ ῥήματι ἐπιδείκνυνται, οὗτοι πληρώσαντες τὸν χρόνον τὸν ὡρισμένον τῆς ἀκροάσεως, εἰκότως τῶν εὐχῶν κοινωνήσουσι, μᾶλλον δὲ ἐξέσται τῷ Ἐπισκόπῳ καὶ φιλανθρωπότερόν τι περὶ αὐτῶν βουλεύσασθαι. ὅσοι δὲ ἀλλοφόρως ἤνεγκαν, καὶ τὸ ῥῆμα τῆς εἰσιέναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀρκεῖν ἑαυτοῖς ἡγήσαντο πρὸς τὴν ὅλην προφοράν, οὗτος ἅπαντα πληρέτωσαν τὸν χρόνον.

F ΒΑΛΣ. Βενεφίκιον λέγεται παρὰ Λατίνοις πᾶν δώρημα, καὶ εὐεργέτημα. ἐπεὶ οὖν τινὲς στρατιῶται ἐν καιρῷ διωγμοῦ, ζήλῳ θείῳ κινηθέντες τὰς ζώνας τῶν στρατειῶν αὐτῶν ἀπέθεντο καὶ πρὸς μαρτύριον ὥρμησαν· ὕστερον δὲ ὑπὸ δαιμονιώδους μεταμελείας συνωθηθέντες, ἀπέστησαν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τοῖς ἀπίστοις διώκταις ἠκολούθησαν, καὶ χρήμασιν, ἢ ἄλλοις δωρήμασι, τοῦτο γὰρ ἦν τὸ βενεφίκιον ὡς εἴρηται, τὰς προτέρας αὐτῶν στρατείας ἔλαβον, καὶ εἰς τὸν οἰκεῖον ἔμετον ἀνέδραμον, φησὶν ὁ κανὼν ὡς εἴρηται καὶ ὅτοι μὴ εἰλικρινοῦς κατανύξεως προσέλθωσι τῇ ἐκκλησίᾳ, δεχθήσονται,

Ψηφιοποιήθηκε από την Γ

χθήσονται, ὀφείλοντες, ᾗρια μὲν ἔτη ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας ἱστασθαι, καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν θείων γραφῶν, δέκα δὲ ἔτη ὑποπίπτειν ἤτοι ἱστασθαι ὅπισθεν τῶν ἀμβώνων, καὶ ἐξέρχεσθαι μετὰ τῶν κατηχουμένων· μετὰ δὲ ταῦτα συνέρχεσθαι μετὰ τῶν πιστῶν· πρότερον δὲ τῶν ἀγιασμάτων οὐκ ἀξιοῦσθαι, εἰ μὴ διετία παρέλθῃ, καθὼς καὶ ἄνωθεν εἴπαμεν, ὅτι καὶ ἐκ τῶν ἑκουσίως ἐκπιπτόντων εἰσίν. ἐπέδωκε δὲ ὁ κανὼν τῷ Ἐπισκόπῳ μεῖον τὸ ἐπιτίμιον καὶ τῷ τῆς ὑπομονῆς. ὑπερφυῶς.

A extra Ecclesiam stare, & divinas scripturas audire, decem autem annis ὑποπίπτειν, id est post ambonem stare, & cum Catechumenis exire, post hæc autem unà cum fidelibus orare: sacramentis autem omnino digni non habeantur, nisi biennium præterierit, sicut & superiùs diximus. Quoniam & ii sunt ex iis qui sua sponte labuntur. Concedit autem Canon Episcopo ut pœnam minuat; pro ejus cui pœna imposita est, conversione.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ στρατιωτῶν ὁ κανὼν διαλέγεται, καὶ ἀποῤῥιψάντων μὲν τοὺς ζώνας, ἦγουν τὰ τῆς στρατείας σήματα, ὁρμὴν δὲ τοῦ μαρτυρίου ἐνδειξαμένων, εἶτα καὶ ὑπὸ τῆς θείας χάριτος κληθῆναί φησιν, ὡς δι' ἐκείνης ὑπερῳδηθέντας πρὸς τὸν ἔνστασιν τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως, ἅπερ ὀν μέλει μελέτης ἡγουμένων καὶ αὖθις εἰς τὸν προτέρων ἐπανελθόντων στρατεῖον, καὶ τούτῳ ἀργυρίοις ἀνακληθεμένων ἢ βενεφικίοις. Διὰ μὲν γὰρ τῶν ἀργυρίων δηλοῦται τὰ χρήματα, διὰ δὲ τῶν βενεφικίων ἅπαν εἶδος χάριτός τε καὶ δεξιώσεως. τὸ γὰρ Λατίνων διαλέκτῳ ἅπαν ἡ λέξις, εὐεργεσίαν δηλοῖ πρὸς Ἑλλάδα μεθερμηνευομένη διάλεκτον. εὐεργέτης δέ τις, ἢ χρήματα παρέχων, ἢ ἄλλως θέλημα οἱονδήποτε πληρῶν τινος. δῆλον δὲ πάντως, ὅτι ἑτοίμως ζώστου. ἀναστρατεύσασθαι ἠθελήσῃ δῆθεν, εἰ μὴ τῇ πλάνῃ συνέπεσεν. καὶ γὰρ ζώντες μετὰ τὴν ἡσυχὴν ἀκρόασιν, ἐπὶ δεκαετίαν ὑποπίπτειν ὁ κανὼν διατάττεται, καὶ ἐξέναι μετὰ τῶν κατηχουμένων. δίδωσι δὲ τῇ κρίσει τοῦ Ἐπισκόπου καὶ μεῖον τὸ ἐπιτίμιον, εἰ δύοι τὸν μετάνοιαν ἐπιδεικνύμενον, καὶ δάκρυσι τὸν Θεὸν ἱλεούμενον, καὶ τῷ φόβῳ αὐτοῦ συνεχόμενον, καὶ τὴν ἐκ τῶν ἐπιτιμίων κάκωσιν ὑπομένοντα, καὶ ἀγαθοεργίαις, ἤγουν ἀρετῆς ἀσκήσει καὶ μετὰδόσει τῇ πρὸς τοὺς δεομένους, εἰ εὐπορήσῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ, προσκείμενον, καὶ ὅλως εἰπεῖν, ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐν σχήματι τὸν μετάνοιαν ἐνδεικνύμενον. εἰ δὲ ἀδιαφόρως καὶ ἀνέμενος ὁρᾷ τὸν ἐπιτιμηθέντα πρὸς τὸν ἐπιτίμησιν βλακεύμενον, καὶ ὅτι ὅλως εἰσχωρεῖται εἰσέναι εἰς τὸν ἐκκλησίαν ἀρκούμενον, καὶ οὐ δακνόμενον καὶ λυπούμενον, ὅτι οὐ ξωσταὶ τοῖς πιστοῖς, ἀλλὰ καὶ ὅπισθεν τῶν ἀμβώνων ἱστασθαι, καὶ ἐξέναι μετὰ τῶν κατηχουμένων, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ σχῆμα τοῦ εἰσέναι, οὐ γὰρ ἀληθῶς εἰσέρχεται ὁ οὕτως εἰσιών, ἀρκοῦν αὐτῷ λογιζόμενον, τὸν ὅλον τῆς δεκαετίας χρόνον ἐν τῷ ἐπιτιμίῳ τῆς ὑποπτώσεως πληρῶν αὐτὸν βλακεύεται ὁ κανών.

Zonar. De militibus hoc Canone agitur, qui zonas, insignia militiæ videlicet, obeundi martyrii cupiditate demonstrata semel abjecissent, quos etiam cœlesti munere vocatos, atque ut solidam in veræ fidei professione constantiam retinerent, divinitus confirmatos asserit, deinde mutato consilio priorem militiam repetiverunt, ad eamque sibi aditum, vel argento, vel beneficiis iterum aperuerunt. Ac argenti quidem nomine pecunia intelligitur, beneficii vero, quicquid in alterum gratiæ, benignitatisque collocatur. Beneficium namque Latina vox est, εὐεργεσίαν, si Græce interpretemur, indicans. Ille verò beneficium contulisse dicitur, qui vel pecuniam largitus sit, vel quomodocunq; alterius voluntati obsecundarit. Illud autem planè certum est, nemini reditum ad istiusmodi militiam, nisi abdicata religione patuisse. Ejusmodi igitur hominibus, post triennium inter Audientes exactum, decennii substratio, & cum Catechumenis abscessio mulctæ nomine, decreto Canonis præfinita. Episcopo tamen, si alicujus in luendis pœnis ardorem animi, in propitiando numine lacrymas, conceptúmque divinæ majestatis timorem in primis animadverterit, & hominem ob irrogata supplicia patienter dolere, & bonis actionibus, hoc est virtutum exercitationi operam dare, ac si manus ejus abundet, indigentibus elargiri, si denique, uno verbo, serio, non ficta specie resipiscentiam demonstrantem invenerit, de iisdem pœnis aliquid pro arbitrio remittendi conceditur facultas. Si quem verò impositis pœnis leviter tangi videat, Atque eo quod Ecclesiam ingredi permittitur, satis est contentus, & non molestè fert, nec dolore movetur quòd inter fideles non constituatur, sed quod post ambonem stet, & cum Catechumenis exeat (Hoc enim præ se fert speciem ingrediendi, sed qui sic ingreditur, vere non ingreditur) sibi sufficere arbitratur; totum ab eo decennium in substrationis pœna Canon expleri jubet.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ βιαζόμενοι, καὶ δόξαντες ἀντισῆναι, εἶτα καταδυόμενοι τῇ ἀσεβείᾳ, καὶ ἀναστρατευσάμενοι, δεκαετίαν ἀφορίζεσθωσαν. σκεπτέον δὲ ἐφ' ἅπασι τοῦ εἶδος τῆς μελανοίας· καὶ θερμοτέρως μὲν μεταμελουμένου τοῦ δεξαμένου τὸ ἐπιτίμιον φιλανθρωπότερον ὁ Ἐπίσκοπος διατιθέσθω· ψυχροτέρως δὲ, θρασυκώτερον.

Arist. *Qui vim passi & restitisse visi, deinde impietati consenserunt, militiamque resumpserunt, decennium excommunicentur. Considerandum vero est in omnibus pœnitentiæ genus. Et si is qui pœnam suscipit, se ferventiorem in pœnitendo gesserit, humaniùs cum eo agat Episcopus, severiùs vero si frigidiorem.*

Ὅσοι ὑπὸ τῆς θείας χάριτος προσκληθέντες καὶ μὲν τὸ πρώτιστον ὁρμὴν βιαζόμενοι συνέδοσαν τῇ ἀσεβείᾳ ἀντέσησαν, ὥστε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἀποθέσθαι ζώνιον· εἶτα ὑποείξαντες, κατιδόντες φρονεῖν τὰ τῆς ἀσεβῶν, ὥστε εἰς τὸ πρότερον αὐτοὺς καθεσῆναι πάλιν, καὶ τὸ στρατεῖαν αὖθις ἐπανα λαβεῖν· δεῖ τὴν ἡσυχὴν ἔσωσαν ἀκροώμενοι, δεῖ δεκαετίαν ὑποπίπτοντες· καὶ ὅταν τῆς πληρώσεως ἀξιώσωσαν· ἐξέστω δὲ τοῖς Ἐπισκόποις, καὶ μεῖον, καὶ αὔξειν, τὰ ἐπιτίμια, πρὸς τὸ μετάνοιαν ἀφορῶσι τῶν διατρεφόντων, εἴτε συὶ φόβῳ καὶ ὑπομονῇ, καὶ δάκρυσι γίνεται, εἴτε καταφρονητικῶς, καὶ ἀδιαφόρως.

Quicunque divinâ vocati gratiâ, primo quidem impetu compulsi in impietate societatem inire reluctati sunt, adeo ut militarem etiam zonam deponerent, postea cedentes quæ sunt impiorum iterum sapiunt, adeo ut ad priorem redeant isti statum, & militiam rursùs suscipiant, per triennium stent audientes, per decennium succumbentes, & sic perfectione digni habeantur. Liceat autem Episcopis & minuere, & augere supplicia, ad conversorum respicientibus pœnitentiam, si cum timore & patientiâ, & lachrymis, aut contemptim & indifferenter fiat.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON XIII.

De iis autem qui excedunt, antiqua & canonica lex nunc quoque ſervabitur, vt ſi quis vita excedat, ultimo & maximè neceſſario viatico ne privetur. Si autem deploratus & communionem aſſecutus, rurſus in vivos relatus ſit, cum iis ſit qui orationum ſunt tantùm communionis participes. In ſumma autem, de quolibet excedente, & Euchariſtiæ participationem petente, Epiſcopus cum examinatione cum oblatione impertiat.

BALS. Hic eſt Canon generalis. Jubet enim, omnem cui pœna impoſita eſt, & ſacramentis eſt privatus, præclaro ſanctæ communionis viatico non privari, in extremo ſpiritu, cum examinatione Epiſcopi. Si non ſit autem Epiſcopus, cum examinatione ſacerdotum, ne bono viatico privetur, homo ob Epiſcopi abſentiam. Addit autem, quòd ſi talis poſt ſacramentorum participationem, mortem evaſerit, unà cum fidelibus precabitur. Sacramenta autem non aſſequetur, niſi præſtitutum pœnæ tempus omnino impletum fuerit. Puto autem, quòd tunc poſt ſanitatem unà cum fidelibus orare permittetur ei cui pœna impoſita eſt, quando & ante morbum unà cum eis precabatur. Si enim in loco audientium ſtabat, eundem habebit locum etiam poſt ſanitatem.

ZONAR. Cum iis qui lapſi fuerant, ad conſtitutas pœnas, certa quoque tempora à communione abſtinendi ſancti Patres definiviſſent, iiſdem nihilominus in extremo vitæ diſcrimine poſitis, quamvis mulctæ nomine communione interdictum ſit, ſacramenta impartiri, ut eo quaſi viatico inſtructi decedant, nec ea quæ ex illis efficitur ſanctitate priventur, hoc Canone Patres jubent. Si cui verò in eo vitæ diſcrimine, communio quaſi morienti conceſſa eſt, ſeque is poſtea morti ſubtraxerit, cum fidelibus quidem orare, non tamen iterum communicare ſacramentis licebit. Et verò quicunque in extremo ſpiritu, inquit Canon, luendis pœnis obnoxius, ſanctæ oblationi communicare ſe velle oſtendit, ei cum approbatione Epiſcopi, hoc eſt, re per illum examinata, & probata, fiat facultas.

ARIST. *Vitâ exceſſuri communicent. Si quis autem eorum convaleſcat cum iis ſit qui precum ſunt participes & cum iis ſolum.*

Omnis fidelis in extremo ſpiritu boni viatici particeps fiet, ſanitati autem reſtitutus cum iis erit qui orationum ſunt participes, ſed divinorum ſacramentorum partem non habebit. Sed expleto tempore quo in orationibus conſiſtere debet, poſtea & illâ gratiâ dignus habebitur.

CANON XIV.

De catechumenis, & qui lapſi ſunt, viſum eſt ſanctæ & magnæ Synodo, ut ii tribus annis tantùm audientes, poſtea orent cum catechumenis.

BALS. Eum qui ex infidelitate ad veram fidem acceſſit, & initiatus eſt: & poſt initiationem aberravit, & priorem ſuperſtitionem repetiit, non ſimpliciter ad catechumenorum locum rurſus recipi redeuntem ſancti patres definiunt: ſed priùs triennio extra templum ſtare cum audientibus: eo autem impleto, in priorem ſtatum & ordinem catechumenorum recipi.

ZONAR. Qui ob fidei amplectandæ ſtudium inter Catechumenos relati, poſtea lapſi fuerint, eos ordine & ſtatione catechumenorum movendos eſſe, ac triennium inter Audientes exigere, eo elapſo, priorem ordinem &

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Περὶ τῶν ἐξοδευόντων, ὁ παλαιὸς καὶ κανονικὸς νόμος διαφυλαχθήσεται καὶ νῦν, ὥστε, εἴ τις ἐξοδεύοι πλείστου καὶ ἀναγκαιοτάτου ἐφοδίου μὴ ἀποστερεῖσθαι. εἰ δὲ ἀποκηρυχθεὶς καὶ κοινωνίας πάλιν τυχὼν, πάλιν ἐν τοῖς ζῶσιν ἐξετασθῇ, μετὰ τῶν κοινωνούντων τῆς εὐχῆς μόνης ἔστω. καθόλου δὲ καὶ περὶ παντὸς ἔστιν ὃν ἐξοδεύοντα, αἰτοῦντα τὴν μεταδοθῆναι εὐχαριστίας, ὁ Ἐπίσκοπος μετὰ δοκιμασίας μεταδιδότω τῆς προσφορᾶς.

ΒΑΛΣ. Οὗτος ὁ κανὼν ὁλικός ἐστι. προσκελεύεται γὰρ πάντα ὁπωσοῦν ἐπιτιμηθέντα, καὶ τῆς ἁγιασμάτων στερήσαντα, ἀξιοῦσθαι τῆς καλῆς ἐφοδίου τῆς ἁγίας μεταλήψεως, ἐν ταῖς τελευταίαις ἀναπνοαῖς, μετὰ δοκιμασίας τοῦ Ἐπισκόπου. μὴ ὄντος δὲ Ἐπισκόπου μετὰ δοκιμασίας ἱερέων, ἵνα μὴ στερηθῇ τῆς καλῆς ἐφοδίου ὁ ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ Ἐπισκόπου. προσείθησι δὲ ὡς εἴπερ ὁ τοιοῦτος μὴ πρὸ μετάληψιν τῆς ἁγιασμάτων διαφύγῃ καὶ θάνατον, μετὰ τῶν πιστῶν μὴ συνδύξεται, τῆς δὲ ἁγιασμάτων οὐκ ἀποτύξεται, εἰ μὴ πληρωθῇ πάντως ὁ νενομισμένος χρόνος τοῦ ἐπιτιμίου. νομίζω δὲ ὅτι τότε μετὰ πρὸ ὑγείαν συνδύξεσθαι τοῖς πιστοῖς προσχωρήσεται ὁ ἐπιτιμηθείς, ὅτε καὶ πρὸ τῆς νόσου τούτοις συνήγετο. εἰ δὲ ἐν τόπῳ ἀκροωμένων ἵστατο, καὶ αὐτὸν ἔξω τόπον καὶ μετὰ πρὸ ὑγείαν.

ΖΩΝΑΡ. Διαταξάμενοι οἱ ἱεροὶ πατέρες περὶ ἐπιτιμίων, ἐφ' ὅσον καὶ ἐφ' ὅλον οἱ προπίπτοντες ἀκοινώνητοι ἔσονται, ὁρίζουσι διὰ τοῦ παρόντος κανόνος, κἂν ὑπὸ ἐπίτιμον ἀκοινωνησίας ὦσί τινες, πλουτῶσι δὲ, μεταδίδοσθαι αὐτοῖς τῆς ἁγιασμοῦ· ἵνα ἐφόδιον αὐτὸ ἔχωσι, καὶ μὴ στερηθῶσι τοῦ ἐκ τούτων ἁγιασμοῦ. εἰ δέ τις περὶ πρὸ ζωῆς κινδυνεύων ἀξιωθείη, ὡς ἐτήσιον τῆς κοινωνίας, εἶτα διαφύγῃ καὶ θάνατον, μετὰ τῆς πιστῶν μὴ συνδύξεται, ἀλλὰ μόνου καὶ τῆς ἁγιασμοῦ μεταλήψεται. καὶ πᾶς ὁ ἐν ἐπιτιμίῳ ὢν περὶ πρὸ πλουτεῖν ἡμιόλιος, ἐξοδίου φησὶν ὁ κανών, εἰ ζητεῖ μεταλαβεῖν τῆς ἁγίας προσφορᾶς, μεταλαμβανέτω, μετὰ δοκιμασίαν ἧκον γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ἐξετάσεως.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ἐξοδευόμενοι κοινωνείτωσαν· εἰ δέ τις αὐτῶν ὑγιάνοι, ἔστω μετὰ τῆς τῆς εὐχῆς κοινωνούντων, καὶ μόνον.

Πᾶς πιστὸς ἐν ταῖς πλουτοῦσαις ἀναπνοαῖς γινόμενος τοῦ ἀγαθοῦ ἐφοδίου ἐπιτεύξεται. ὑγιάνας δὲ, μετὰ τῆς κοινωνούντων τῆς εὐχῶν ἔσται· οὐ μέντοιγε καὶ τῆς θείων ἁγιασμάτων μετέχοι· ἀλλὰ πληρώσας ἐν ταῖς εὐχαῖς καὶ τῆς συστάσεως χρόνον, ἔκτοτε καὶ τῆς χάριτος ταύτης ἀξιωθήσεται.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Περὶ τῶν κατηχουμένων καὶ ἐκπεσόντων ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, ὥστε τρισὶν ἐτῆς αὐτοὺς ἀκροωμένους μόνον, μετὰ ταῦτα εὔχεσθαι μετὰ τῶν κατηχουμένων.

ΒΑΛΣ. Τὸν ἐξ ἀπιστίας τῇ ἀληθεῖ πίστει προσελθόντα, καὶ κατηχηθέντα, καὶ μετὰ πρὸ κατήχεσιν πλανηθέντα, καὶ τὴν προτέρων δεισιδαίμονα ζητήσαντα, μὴ ἁπλῶς εὔχεσθαι εἰς τὸν τόπον τῶν κατηχουμένων, πάλιν ὑποστρέφοντα, οἱ ἅγιοι πατέρες ὁρίζονται, ἀλλὰ πρότερον ἐπὶ τρισὶν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἑστάναι μετὰ τῶν ἀκροωμένων. πληρωθείσης δὲ ταύτης, ἀποκαθίστασθαι εἰς πρὸ προτέραν τάξιν καὶ φάσιν τῶν κατηχουμένων.

ΖΩΝΑΡ. Εἴ τινες προσελθόντες τῇ πίστει, καὶ γνώμιμοι κατηχούμενοι ἐκπέσωσιν, ὑποβιβάζεσθαι τῆς τάξεως, καὶ τῆς φάσεως τῶν κατηχουμένων ὀφείλουσι πρὸ τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἐν τῷ τῶν ἀκροωμένων ἐπιτιμίῳ γίνεσθαι ἐπὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

δεῖ χρείαν, εἶτα πάλιν ἐπιμέρχεσθαι μετὰ τὴν προσευχὴν τάξιν καὶ φάσιν, καὶ συνδύχεσθαι τοῖς κατηχουμένοις.

A station repetere, & cum Catechumenis orare, ſanctorum patrum decreto cautum eſt.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις προκόπτοι κατηχούμενος, τρεῖς οὗτος χρόνους ἀκροάσθω, καὶ μόνον· εἶτα μετὰ τῶν κατηχουμένων εὐχέσθω.

ARIST. *Si quis Catechumenus lapſus fuerit, tres iſte annos audiat idque ſolum, deinde cum Catechumenis oret.*

Δύο εἴδη τῶν κατηχουμένων. οἱ μὲν γὰρ ἅπαξ προσέρχονται· οἱ δὲ μείζοσι πλεόνεσι, ἐφ' ἱκανὸν τὸ τῆς πίστεως μυηθέντες. ὁ γοῦν τελεώτερος κατηχούμενος παραπεσὼν καὶ ἁμαρτήσας, ἀνεπιτίμητος ἐᾶται, κἂν καὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα ἱκανὸν ᾖ πάντα ῥύπον ψυχικὸν ἀποπλῦναι· ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀκροωμένων συνπατίζεται, καὶ μετὰ τριετίαν μετὰ τῶν κατηχουμένων αὖθις συνεύχεται. Καὶ ζήτει τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου κανόνα ε'.

Duæ ſunt ſpecies Catechumenorum: nonnulli enim modo advenerunt, alii evaſerunt perfectiores, in fide ſufficienter initiati. Perfectior itaque Catechumenus lapſus & peccans ſine reprehenſione non relinquitur, tametſi ſacrum baptiſma ad omnem diluendam ſordem ſufficiens ſit, ſed inter audientes collocatur, & poſt triennium cum Catechumenis rurſum precatur. Quære & Synodi Neocæſarienſis Can. v.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Διὰ τὸ πολὺν θόρυβον καὶ τὰς φάσεις τὰς γινομένας, ἔδοξε πανταπάσι παρωσθῆναι τὴν συνήθειαν τὴν παρὰ τισὶ μέρεσιν. ὥστε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μὴ μεταβαίνειν, μήτε Ἐπίσκοπον, μήτε πρεσβύτερον, μήτε Διάκονον. εἰ δέ τις μετὰ τὸ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ ὅρον, τοιοῦτό τινι ὑπεχείρησεν, ἢ ἐπιδοῦναι ἑαυτὸν πράγματι τοιούτῳ, ἀκυρωθήσεται, ἀπαράτητος ὁ κατασκεύασμα, καὶ ἀποκατασταθήσεται τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ ὁ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ πρεσβύτερος ἐχειροτονήθη.

Canon XV.

Propter multum tumultum, & ſeditiones quæ fiunt, omnino viſum eſt ut conſuetudo quæ præter Canonem in nonnullis partibus invenitur, tollatur, ut à civitate in civitatem nec Epiſcopus, nec Presbyter, nec Diaconus tranſeat. Si quis autem poſt ſancta & magnæ Synodi definitionem tale quippiam adgreſſus fuerit, vel ſi rei ejuſmodi dederit, quod factum erit omnino infirmabitur, & Eccleſiæ reſtituetur cui Epiſcopus vel Presbyter ordinatus fuerit.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν ἀποστολικὸς ιε'. κανὼν, μηκέτι λειτουργείτω φησὶν ὁ κληρικὸς ὁ παρὰ γνώμην τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεθιστάμενος. ὁ δὲ παρὼν κανὼν τὸν αὐτὸν καὶ περὶ Ἐπισκόπων διορίζόμενος, ἄκυρον εἶναί φησὶ ὃ παρὰ ταῦτα ἴσως γεγονός.

BALS. Apoſtolicus quidem decimus quintus Canon, Ne amplius miniſtret, inquit, Clericus, qui præter proprii Epiſcopi ſententiam, à civitate in civitatem tranſit. Præſens autem Canon eadem etiam de Epiſcopis definiens, irritum eſſe ſtatuit quod præter hæc fortaſſe factum fuerit.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Τῷ ιδ'. ἀποστολικῷ κανόνι τὸν μὲν ἀπὸ παροικίας εἰς παροικίαν ἐπιβασιν ἤτοι ἐπιπόθησιν τῶν Ἐπισκόπων κωλύοντα· τὸν δὲ μεταθέσιν ἐπιτρέποντα διὰ μεγάλην καὶ εὔλογον αἰτίαν· καὶ τῷ ις'. κανόνι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου διορίζομένου τοὺς χειροτονίαν ἐπιτυγχάνοντας ἐπὶ χειροτονίᾳ μεταβαίνειν μὴ διαγνώσεως καὶ πλείονος συνόδου· αὐταύτως καὶ τῷ α'. καὶ ὑστέρῳ κανόνι τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου μεγάλως κωλύοντος τοὺς διὰ μισόδοξα καὶ οἰκονομίας φαύλης τὸν λαχόντα αὐτῶν καταλιμπάνοντας, καὶ μείζονα ἐκκλησίαν ἁρπάζοντας, καὶ τῷ πρώτῳ ιε'. κανόνι τῆς α'. συνόδου πάμπολλοις μὲν κωλύοντι τὸν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαίνειν τοὺς Ἐπισκόπους, τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς διακόνους· μὴ κωλύοντι δὲ τοῦτον, ἀλλὰ διορίζομένου ἀκυροῦσθαι τὸ κατασκεύασμα, καὶ ἀποκαθίστασθαι τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ ὁ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ πρεσβύτερος ἢ ὁ Διάκονος χειροτονήθη. πῶς ἄν τις ἑναντιοῦσθαι τοὺς κανόνας ἀλλήλοις, ἄλλα καὶ ἄλλα διαταττομένους λέγοι; ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο. Διαφορὰ γάρ ἐστιν ἀλλήλοις, μεταθέσεως, μεταβάσεως, καὶ ἐπιβάσεως. μετάθεσις γάρ ἐστιν, ἡ ἀπὸ παροικίας εἰς παροικίαν μετένεξις, ὅταν τυχὸν Ἐπίσκοπος πλουτίᾳ σοφίᾳ κεκοσμημένος, μετακληθῇ παρὰ πλήθους Ἐπισκόπων, εἰς μείζονα ἐκκλησίας χηρούσης βοήθειαν κινδυνευούσης περὶ τὴν εὐσέβειαν. οἷον τὸ γεγονὸς εἰς τὸν μέγαν Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, ἀπὸ τῆς Σασίμων εἰς Κωνσταντινούπολιν μεταθέντα. ἔστιν αὖτε συγχώρησις, καθὼς ὥρισται ἀπὸ τοῦ ιδ'. κανόνος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. μεταβάσεις ἐστὶν, ὅταν τις χειροτονῶν δηλονότι μὴ ἔχων παροικίαν, εἰς ὑπ' ἐνοδον καταχωρισθῇ, ἀναγκασθῇ παρὰ Ἐπισκόπων πολλῶν εἰς χειροτονῆσαι ἐκκλησίαν μεταξῶσαι, διὰ τὸ περὶ τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ τὰ λοιπὰ ἐκκλησιαστικὰ, χρησιμώτατον αὐτόν. καὶ ἔστι καὶ αὕτη δεκτικὰ παρὰ τοῖς θείοις κανόσι τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων. ἐπίβασις δέ ἐστιν, ἡ αὐτονόμου, ἢ καὶ μετ' οἰκονομίας φαύλης

Altera Expositio.

Cum xiiii. Canon Apoſtolicus à parochia in parochiam invaſionem ſeu irruptionem prohibeat: tranſlationem autem propter magnam & honeſtam cauſam permittat, & xvi. Canon Antioch. Synodi decernat, ut qui vacat in vacantem Eccleſiam tranſeat, cum dijudicatione & examinatione perfectæ Synodi: ſimiliter primus & ſecundus Canon Sardic. Synod. eum valde puniat qui improba via ac ratione, eam quæ ipſum ſortita eſt, reliquit, & majorem Eccleſiam occupat & arripit: & præſens xv. Canon primæ Synodi tranſitum Epiſcoporum Presbyterorum & Diaconorum à civitate in civitatem omnino prohibeat, eum autem non puniat, ſed irritum eſſe decernat id quod factum fuerit, & priori Eccleſiæ reſtitui Epiſcopum & Presbyterum, vel Diaconum in quam ordinati erant, dixerit quiſpiam Canones ſibi invicem repugnare, ut alia atque alia ſancientes. At non ita eſt. Nam eſt differentia inter tranſlationem, tranſitionem, & invaſionem, tranſlatio enim eſt, quæ fit à parochia in parochiam traductio: quando fortaſſe Epiſcopus varia ac multiplici ſcientia inſtructus ab Epiſcoporum multitudine, in majus Eccleſiæ viduæ de verâ religione in periculum adductæ, auxilium accerſitus fuerit. Quod magno Gregorio Theologo uſu venit, qui à Saſimis Conſtantinopolin tranſlatus eſt: & ea eſt permittenda, quandoquidem à Sanctorum Apoſtolorum xiiii. Canone inducitur. Tranſitio eſt, quando vacans videlicet quiſpiam, non habens parochiam quæ à Gentilibus detinetur, à multis Epiſcopis in vacantem Eccleſiam tranſire coactus fuerit propter ejus in recta de fide ſententiam & reliquis Eccleſiaſticis utilitatem: & eſt hæc quoque ſuſcipienda à divinis Canonibus Sanctorum patrum qui in Antiochia convenerunt. Invaſio autem eſt libera, vel etiam cum malis artibus improbóque conſilio, ejus qui vacat, vel qui etiam habet Eccleſiam Epiſcopi, ad viduam Eccleſiam injuſta aggreſſio. Quam, qui in Sardic. ſyno-

do

do convenerunt ſancti patres, adeò averſati ſunt, ut qui eam admiſerit, eum cum nullo poſſe Chriſtiano communicare ſtatuerint, & nec in extremo quidem ſpiritu eum laïca communione dignum cenſuerint. xv. autem primæ Synodi Canon de nullo ejuſmodi mentionem faciens, nulli eorum, qui ſuperius poſiti ſunt, Canoni adverſatur: neque enim de tranſlatione, nec de tranſitione, nec de invaſione docet: ſed prohibet Epiſcopum, vel Presbyterum, vel Diaconum ab urbe in urbem ad ſuam parochiam pertinentem tranſmeare ac tranſilire, ſicut ille Derci Epiſcopus dominus Ioannes, conatus eſt Derci thronum transferre in Philippopolin, in qua ſuperiorem ipſe jurisdictionem habeat, eo quod eſſet illa frequentior, & fuit ſynodicè prohibitus. Propterea enim non punitur hoc conatus Epiſcopus, ſed in priorem ſuam cathedram reducitur. Quòd hoc autem verum ſit, ex ipſis Canonis verbis declaratur, quæ civitatis meminerunt, non parochiæ. Vt idem enim Epiſcopus multas quidem habeat civitates intra limites ejus, fieri poteſt: ſed nequaquam ut multas parochias ſeu diœceſes. Sed & ex eo quòd Canon Presbyterorum & Diaconorum meminit, evidenter veritas oſtenditur. Quæ enim tranſlatio, vel tranſitio, vel invaſio in his unquam poteſt tractari? Nulla omnino: ſed ſola tranſmutatio ab urbe in urbem, non alienam, ſed ad parochiam, in quam ordinati ſunt pertinentem, & propterea non deponuntur, ut qui extra fines ſuos ſacra fecerint, ſed Eccleſiæ, ad quam ordinati ſunt, reſtituuntur.

ZONAR. Ne ex alia Eccleſia in aliam, Epiſcopus, Presbyter, aut Diaconus migret Sanctorum quoque Apoſtolorum decreto conſtitutum eſt. Sed neglectam & contemptam conſtitutionem hoc Canone Synodus reſtituit: Ac ſive de migrando è civitate in civitatem aliam Epiſcopus quiſpiam, Presbyter, aut Diaconus cogitarit, ſive reipſa migrarit, cogitátaque perfecerit, irritum id haberi, cuique primo Eccleſiæ ordinatus eſt ad eam reſtituendum eſſe decernit. Neque enim licere cuipiam abſolutè ac ſine nomine, ſed certo vel Epiſcopatui, vel Eccleſiæ, vel Monaſterio nominatim addictum ordinibus inſigniri, altero Canone definitum eſt.

ARIST. *E civitate in civitatem neque Epiſcopus, nec Presbyter, nec Diaconus tranſiliat. Alioquin Eccleſiis in quibus ordinati ſunt, rurſus reſtituentur.*

Hic Canon non tantum Epiſcoporum tranſlationes omnino tollit, ſed & Presbyterorum & Diaconorum, & eos quoque qui tale quid facere vel aggrediuntur, reſtituit rursùm Eccleſiis in quibus ordinati fuere. Primus autem & ſecundus in Sardicâ Canon eos ſeveriùs punit, excommunicationis ſupplicio eos ſubjiciens.

A τῆ χειροτονίᾳ, ἢ καὶ τῆ ἐγχωρίῳ ἐκκλησίᾳ Ἐπισκόπῳ, ἢ πρεσβυτέρῳ ἢ διακόνῳ ἐκκλησίαν ἀλλοτρίαν καταλιμπάνων μετάστῃ. Διὸ τοῦτον οἱ ἐν Σαρδικῇ συνελθόντες ἅγιοι πατέρες ἐβουλεύσαντο, ὥστε καὶ ἀκοινώνητον εἶναι παντὶ Χριστιανῷ καὶ ἐργάτῃ τούτου διωκεισθαι, καὶ μηδὲ ἐν τῇ τελευταίᾳ ἀναπνοαῖς λαϊκῆς κοινωνίας ἀξιοῦσθαι αὐτόν. ὁ δὲ ιε'. κήρυκα τῆς α'. συνόδου τοῦτο μνείαν ποιούμενος, ὑφ' ἑαυτοῦ παρά τινι τῶν ἀναπεμπομένων καταστρωθέντων κανόνων. ὅτε γὰρ περὶ μεταθέσεως, ὅτε περὶ μεταβάσεως, ὅτε περὶ ὑπερβασίας διδάσκει, ἀλλὰ κωλύει μεταπηδᾶν Ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἑτέραν ἀνήκουσαν τῇ αὐτῇ παροικίᾳ, B ὥσπερ ποτὲ ὁ Ἐπίσκοπος Δέρκων ἐκεῖνος κύριος Ἰωάννης ἐπεχείρησε τὸν θρόνον τῆς Δέρκων, μεταγαγεῖν εἰς ὃ τῆς φιλέας πρωτοπαπαδίκιον αὐτῶν. Διὰ δὲ πολυανθρωποτέραν εἶναι, καὶ ἐκωλύθη συνοδικῶς. Διὰ γὰρ τοῦτο, οὐδὲ κωλάζεται ὁ τῶν ὑπερβήσας Ἐπίσκοπος, ἀλλ' εἰς τὴν πρεσβυτέραν αὐτῶν καθέδραν ἐπανάγεται· ὅτι ἡ τοῦτο ἀληθές ἐστι, δηλοῦται καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ῥητορίας τοῦ κανόνος, πόλεως μεμνημένου καὶ οὐχὶ παροικιῶν. Καὶ αὐτὸν γὰρ ἕνα Ἐπίσκοπον, πολλαὶς μὲ πολλῆς ἔχειν ὡς ἐνοικίας, δυνατὸν ἐστι· πολλαὶς ἡ παροικίαις ὑπομένειν. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ μεμνῆσθαι τῶν τοιούτων κανόνα πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ἐναργῶς δήλωται ἡ ἀλήθεια. ποία γὰρ μετάθεσις, ἢ μετάβασις, ἢ ὑπέβασις ὑπὲρ τούτων ἡρακλαϊδεία ποτέ; πόλεως εὐθεμία. μεταπήδησις ἡ μὴ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν οὐκ ἀλλοτρίαν, ἀλλὰ τῇ παροικίᾳ, εἰς ἣν ἐκλεγήσεται, αἰτήσεις. Διὰ γὰρ τοῦτο εὐθὺς καθαιρῶν) ὡς τὴν ἐνοικίαν ἱερουργήσαντα, ἀλλὰ τῇ πρεσβυτέρᾳ ἐκκλησίᾳ, εἰς ἣν καὶ ἐχειροτονήθη, ἀποκαθίστα).

ΖΩΝΑΡ. Τὸ μὴ μετέναι ἐξ ἐκκλησίας εἰς ἑτέραν Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, καὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις. ἀλλὰ προοιμιόν καὶ κεφαλαιούμενον ὅλου διατάγματος ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη διὰ τοῦ πρώτου κανόνος ἀνεκαίνισε, διορισαμένη, κἂν ὑπερβήσῃ μεταβαίνων ἐκ πόλεως εἰς ἑτέραν πόλιν Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, κἂν μεταβαίνῃ, καὶ εἰς ἔργον ἀγάγῃ ὃ ὑπεχείρησε, ἀκυροῦσθαι τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ, καὶ ἀποκαθίστασθαι ἐν ᾗ χειροτονήθη παροικίᾳ ἀνόμοιόν ἐστι. ἕτερος γὰρ κανὼν διαπτίπτει, μηδένα ἀπολελυμένως ἧγουν ἀνωνύμως χειροτονεῖσθαι, ἀλλ' εἰς τὴν δεῖνα τὴν Ἐπισκοπὴν, ἢ τὴν ἐκκλησίαν, ἢ τὴν μονήν.

ΑΡΙΣΤ. Ἐκ πόλεως εἰς πόλιν μήτε Ἐπίσκοπος, μήτε πρεσβύτερος, ἢ διάκονος μεταβαινέτω· εἰ δὲ πάλιν ἀποδιδοῖτο) ταῖς ἐκκλησίαις ἐν αἷς κεχειροτόνηται).

Κανὼν ὅτου, ὁ μόνον ἐπὶ τῶν Ἐπισκόπων μεταθέσεις παντελῶς ἀναιρεῖ, ἀλλὰ καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, καὶ τοὺς ὑπερβήσαντας ἑαυτῶν τι ποιῆσαι, ἀποκαθιστᾷ πάλιν εἰς ἐκκλησίαν ἐν αἷς κεχειροτόνηνται). ὁ δὲ τῆς ἐν Σαρδικῇ πρώτου καὶ δευτέρου κανὼν αὐστηροτέρως αὐτοὺς τιμωρεῖ, ἀκοινωνησίας τέτους ὑποβάλλων ὑπερορίᾳ.

C

D

E

CANON XVI.

Quicunque temerè & inconſideratè, nec Dei timorem præ oculis habentes, nec Eccleſiaſticum Canonem ſcientes, Presbyteri vel Diaconi, vel quicunque omnino in Canone recenſentur, ab Eccleſiis ſeceſſerint, ii in aliena Eccleſia nullo modo recipi debent, ſed omnino cogendi ſunt in ſuas ipſorum parochias redire. Vel ſi perſeverent, eos à communione ſeparatos eſſe oportet. Sin autem etiam auſus fuerit quiſpiam eum qui ad alium pertinet, ſurripere, & in Eccleſia ſuâ ordinare, non conſentiente proprio Epiſcopo, à quo receſſit qui in canone cenſetur, irrita ſit ordinatio.

BALS. Ex fine decimi quinti Canonis oſtenditur, quòd omnes qui ordinantur, vel ad Epiſcopatus eligun-

F

ΚΑΝΩΝ ις'.

Ὅσοι ῥιψοκινδύνως μήτε φόβον τοῦ θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντες, μήτε ἐκκλησιαστικὸν κανόνα εἰδότες, ἀναχωρήσωσι τῆς ἐκκλησίας, πρεσβύτεροι ἢ διάκονοι, ἢ ὅλως ἐν τῷ κανόνι ἐξεταζόμενοι· οὗτοι ἀδαμῶς δεκτοὶ ὀφείλουσιν εἶναι ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ· ἀλλὰ πᾶσ' αὐτοῖς ἀναγκαῖον ἐπάγεται χρὴ, ἀναστρέφειν εἰς τὰς ἑαυτῶν παροικίας, ἢ διαμένοντας, ἀκοινωνήτους εἶναι πανσόφου. εἰ δέ καὶ πλημμελήσειέν τι ὑφαρπάσαι τῶν ἑτέρου διαφέροντα, καὶ χειροτονῆσαι ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, μὴ συγκαταθεμένου τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ὃν ἀνεχώρησεν ὁ ἐν τῷ κανόνι ἐξεταζόμενος ἄκυρόν ἐστω ἡ χειροτονία.

ΒΑΛΣ. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ιε'. κανόνος πρίσασθαι, ὅτι πάντες οἱ χειροτονούμενοι ἢ εἰς Ἐπισκοπὰς κληροῦσθαι, ἤτοι ἐχειροτονοῦντο

Ψηφιοποιήθηκε από την Goo

ἐχειροτονήθη, ἢ εἰς μοναστήρια, ἢ εἰς θείους ναούς· ὅθεν ἀκολούθως τούτῳ καὶ ὁ ς'. κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ ὁ ι'. διορίζονται οὕτω τοὺς κληρικοὺς γίνεσθαι, καὶ τὰ παῤ αὐτὰ γενόμενα χειροθεσίαν ἀκυροῦσθαι. ὅθεν καὶ δέδοκται μὴ ἐξεῖναι ἐπ' ἀδείας τινὰ κληρικὸν ἀπὸ παροικίας εἰς παροικίαν μεταβαίνειν καὶ ἀμείβειν τὸν κλῆρον ἄνευ γραφῶν ἀπολυτικῶν τοῦ χειροτονήσαντος αὐτόν. τοὺς δὲ μεταπεμπομένους κληρικοὺς παῤ ὧν χειροτονήσαντων αὐτούς, καὶ μὴ πειθομένους, ἀναγκάζειν, ἀκοινωνήτους αὐτοῖς εἶναι, λέγω δὲ μὴ καὶ χωρεῖσθαι λειτουργεῖν τούτοις εἰς τοῦτο δὲ μὴ κοινωνεῖν ἐκλαμβάνεται, ἢ μοὶ εἰς τὸ μὴ ἐκκλησιάζειν, ἢ εἰς τὸ μὴ μεταλαμβάνειν τῶν ἁγιασμάτων, ἀκολούθως πάντως τῷ ιε'. ἀποστολικῷ κανόνι, τῷ διορίζοντι μὴ λειτουργεῖν τοὺς τοιούτους. ὁ δὲ ις'. ἀποστολικὸς κανὼν, ἀφορισμῷ καθυποβάλλει καὶ δεξάμενον Ἐπίσκοπον ἐξ ἑτέρας παροικίας κληρικὸν ἄνευ ἀπολυτικῶν γραφῶν τοῦ χειροτονήσαντος αὐτόν, ὥστε καλῶς ποιεῖ ὁ νῦν καιρὸς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας χαρτοφύλαξ, μὴ παραχωροῦν τοῖς ἐξωχειροτονήτοις ἱερεῦσιν ἱερουργεῖν, μὴ προσκομίζουσι συστατικὰς καὶ ἀπολυτικὰς γραφὰς τῶν χειροτονησάντων αὐτούς. ἀνάγνωθι καὶ καὶ λέ'. ἀποστολικὸν κανόνα, συνόδου Ἀντιοχείας κανόνας ιγ'. καὶ κβ'. συνόδου Ἐφέσου κανόνα η'.

tur sive ordinantur, vel ad monasteria, vel ad divinas ædes. Vnde ei consequenter & vi. Canon Chalced. Syn. & x. statuunt Clericos sic fieri, & quæ aliter facta fuerit, manuum impositionem irritam haberi. Quocirca etiam placuit non esse in Clerici potestate à civitate in civitatem migrare, & Clerum commutare sine dimissoriis literis ejus qui ordinavit: Clericos autem qui ab eis qui ordinarunt ipsos, evocantur, & redire non persuadentur, esse à communione separatos, id est, non permitti eis ut simul sacrificent. In ea enim significatione non communicare accipitur: non autem in ea quæ est, in ecclesiam non accedere, vel sacramenta non participare: idque omnino fit consequenter xv. Canoni Apostolico, qui decernit eos non ministrare. xvi. autem Canon Apostolicus segregationi subjicit etiam Episcopum qui ex alia parochia Clericum recipit, sine dimissoriis literis ejus qui eum ordinavit. Quare rectè facit is qui pro tempore est magnæ ecclesiæ Chartophylax, non permittens iis qui extra ordinati sunt, sacerdotibus, sacrificare, nisi & commendatitias & dimissorias literas eorum à quibus sunt ordinati, afferant. Lege & xxxv. Can. Apost. Synod. Antioch. Can. xiii. & xxii. & synod. Ephes. Can. viii.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μὴ πρὸ τούτου κανὼν τοὺς ἀναχωρεῖν τῶν οἰκείων ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλαις προσερχομένους ἀποκαθίστασθαι τῇ ἐκκλησίᾳ διορίζεται ὃν ἦ κεχειροτόνηται ἕκαστος. ἔστι δὲ τοὺς μὴ πεθομένους ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ἀκοινωνήτους εἶναι διατάττει. ἔοικεν οὖν ἐναντιοῦσθαι τῷ ιε'. κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἐκεῖνος γὰρ τοὺς καταλείψαντας κληρικοὺς τὴν ἑαυτῶν παροικίαν, καὶ εἰς ἄλλην παροικίαν πάμπολλοι μεταβάντας ἄκοντος τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῶν μηκέτι λειτουργεῖν κελεύει, ὡς ἂν λαϊκοὺς κοινωνεῖν ὀφείλοντας. οἶμαι τοίνυν ὅτι τοῦ παρόντος κανόνος ὁ ἀκοινωνήτους εἶναι, οὕτως νοεῖσθαι, ἤγουν μὴ συγκοινωνεῖν αὐτοῖς τὰς ἱερατικὰς δηλαδή. ἀλλὰ ἀποτρέπειν ὁ συνιερουργεῖν αὐτοῖς τοὺς τοιούτους κοινωνίαν, συνεῖναι τῶν ἁγίων πατέρων, οὐχὶ τὴν μετάληψιν τῶν ἁγιασμάτων ὀνομασθήτων, ἀλλὰ τὴν τῶν ἱερῶν συμμετοχείαν καὶ κοινοφαξίαν, καὶ ὁ συλλειτουργεῖν τοῖς οἵοπερ προσῆλθον. ὅτω γὰρ νοοῦμεν ὁ πρῶτον κανὼν, ὁ ἀφωνεῖν προσ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα δόξῃ τινί. εἰτὰ ἐπάγει ὡς εἰ Ἐπίσκοπός τις ἀφ' ἑτέρας πόλεως εἰς ἑτέραν μεταναστεύσασα κληρικὸν χειροτονήσῃ, προαγαγὼν ἴσως αὐτὸν εἰς βαθμὸν μείζονα μὴ βεληθέντος τοῦ Ἐπισκόπου, ἐξ οὗ ἀνεχώρησεν, ἄκυρος ἔσται ἡ χειροτονία.

ZONAR. Quicunque suis relictis Ecclesiis, in alias divertissent, Ecclesiæ in qua quisque ordinatus est, superiori Canone restitui jubentur. Hic vero eos qui non paruerint reverti, ac propterea communione privatos esse decernit. Hinc ergo aliquis, Sanctorum Apostolorum decimo quinto Canoni, constitutionem hanc adversari facile suspicetur. Nam illo quoque, quicunque Clerici in aliam paræciam, sua relicta, invito Episcopo suo transmearint, sacris unquam operari, facta nihilominus Laïcorum communicandi potestate, prohibentur. Communionis igitur privationem hoc loco eam intelligendam esse arbitror, qua initiati videlicet iis sacra facientibus nullo modo communicare, sed eos in sacro ministerio penitus aversari jubentur. Communionisque nomine, non sacrorum mysteriorum perceptionem, sed in sacris muneribus, ac ministeriis una cum iis ad quos accedunt obeundis societatem hic à Patribus reor esse significatam. Hac si quidem ratione explicatum, nihil hunc ab Apostolico canone discrepare, facile apparebit. Deinde subjicit, quod si quis Episcopus Clericum qui ab unâ in aliam urbem transivit ordinaverit, promovens fortassis eum in majorem gradum, Episcopo à quo discessit, non consentiente, irrita erit ordinatio.

ΑΡΙΣΤ. Ὅσοι πρεσβύτεροι ἢ διάκονοι τῆς ἐκκλησίας ἀναχωρήσουσιν, ἀδεκτοὶ εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν γενήσονται· ἀλλ' ὑποστρεφέτωσαν εἰς τὴν ἰδίαν παροικίαν. εἰ δέ τις ἢ ἑτέρῳ διαφέροντα κληρικὸν χειροτονήσει χωρὶς γνώμης τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, ἄκυρος ἡ χειροθεσία.

ARIST. *Quotquot Presbyteri vel Diaconi ab Ecclesiâ recesserint, in aliam Ecclesiam non sunt admittendi, ad suam verò paræciam revertantur. Si quis autem eum qui ad aliam pertinet, sine proprii Episcopi sententiâ ordinaverit, irrita erit ordinatio.*

Καὶ ἔστιν ὁ κανὼν τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτοῦ διορίζεται· ὥστε μήτε τινα πρεσβύτερον, ἢ διάκονον τῆς ἐκκλησίας ἐν ᾗ κεκλήρωται ἀναχωρήσαντα, ἐφ' ἑτέρου Ἐπισκόπου παραδέχεσθαι· ἀλλ' ὑποστρέφειν αὐτὸν εἰς τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν· εἰ δέ τις Ἐπισκόπου ἑτέρῳ διαφέροντα κληρικὸν παραδέξεται, καὶ χειροτονήσει αὐτὸν, εἰς μείζονα προαγαγὼν βαθμὸν ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, χωρὶς γνώμης τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, ἀκυροῦσθαι τὴν χειροτονίαν.

Et hic Canon eadem ac prior decernit, ut nullus Presbyter aut Diaconus qui ab ecclesiâ in quâ Clericus factus fuit recessit, ab alio Episcopo admittatur, sed ut ad suam rursus paræciam redeat. Si quis autem Episcopus Clericum qui ad alium pertinet, receperit, & eum cùm ordinavit ad majorem in sua Ecclesiâ gradum provexerit, præter proprii Episcopi sententiam, irrita erit ordinatio.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XVII.

Quoniam multi qui in Canone recensentur, plura habendi studium & turpe lucrum persequentes, divinæ scripturæ obliti sunt: quæ dicit, Argentum suum non dedit ad usuram: & fœnerantes, centesimas exigunt: æquum censuit sancta & magna synodus, ut si quis inventus fuerit post statutum usuras ex mutuo sumere, vel eam rem aliter persequi, sesquialteras exigens, vel aliquid aliud excogitare turpis quæstus gratia, è Clero deponatur, & sit alienus à Canone.

Bals. Quadragesimus quartus Canon Apostolicus, eos qui ex mutuo usuras exigunt, Presbyteros, vel Diaconos, deponi jubet, nisi cessent. Præsens autem Canon, omnes Clericos qui fœnerantur, vel sesquialteras exigunt, vel aliquod aliud turpe lucrum excogitant, deponi ἐδικαίωσεν, hoc est sic æquum censuit. Quære & quæ scripta sunt in dicto Apostolico Canone: & xxvii. cap. ix. tit. præsentis operis, dicens, ex parte ab iis qui sacris ordinibus initiati sunt, etiam usuras repeti, scilicet & ex eo quod interest, & ex mora. Cùm verò Apostolicus Canon, & alii, decernant sacerdotes fœnerantes deponi, nisi cessaverint, an eos attendere debemus, an præsentem Canonem, qui dicit ipsos ex hoc ipso deponi? Solutio. Vt mihi videtur, Clericus, post denunciationem, à turpi lucro non abstinens, deponetur, eò quòd Canon Apostolicus humaniùs loquatur. Nota ergo Canonem propter sacerdotes, qui vina cauponantur, & balnea conducunt, & quædam alia ejusmodi faciunt, & quæ Canoni non subjicitur, ultimam anchoram paupertatem prætexunt. Verbum autem quod in præsenti Canone comprehenditur, & dicit, vel rem aliter persequi, vel sesquialteras exigere, est hujusmodi: Quidam sacerdotes Canonem intelligentes, & ipsum circumscribentes, verba quidem servant, mentem autem negligunt. Dant enim nonnullis pecuniam, & tantam ex lucro partem se capturos paciscuntur: periculum autem agnituros qui eam accipiunt, & cùm sint revera fœneratores, verbo tamen societatem prætexunt. Hoc ergo Canon aversatur, & eos qui hujusmodi quid faciunt, deponit. Sesquialteras autem intellige leviores usuræ exactiones. Quamvis enim, inquit, centesimas usuras gravissimas non exigat Clericus, sive pro singulis nummorum libris, duodecim solidos: (centesimæ namque à Canonibus appellatæ sunt usuræ centesimæ, utpote quòd olim non exagia lxxii. Libra complecteretur, ut nunc usus obtinet, sed centum) petat autem dimidium totius usuræ, hoc est, sex solidos, vel etiam his pauciores: sic quoque deponetur. Scito autem quandoquidem hodie libra exagia complectitur lxxii. non C. ut olim, eum qui centesimas pro libra usuras se accepturum pactus est, non duodecim solidos exacturum, sed pro rata parte.

Zonar. Fœnus, veteri quoque lege vetitum universis fuit. Dicit enim, Pecuniam fratri tuo non fœneraberis. Quod si illa minus perfecta lex sanxit, multo magis nostra quæ perfectior est, & spiritalior. Ecce enim aliquid templo amplius est hic. Omnibus quidem igitur fœneratitio lucro interdictum, sed ab eorum instituto, qui sacro ordini mancipati, exemplo Laïcis, atque invitamento ad virtutem esse debent, alienissima ea ratio est. Proinde, quicunque in Canone recensentur, hoc est, in Clerum cooptati sunt, centesimas exigere prohibentur (usuras vid. centesimas.) & quidem cum multa sunt usurarum genera, graviores reliquis sunt centesimæ.

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Επειδὴ πολλοὶ ἐν τῷ κανόνι ἐξεταζόμενοι, τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν αἰσχροκερδίαν διώκοντες, ἐπελάθοντο τοῦ θείου γράμματος λέγοντος, τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ, καὶ δανείζοντες ἑκατοστὰς ἀπαιτοῦσιν, ἐδικαίωσεν ἡ ἁγία καὶ μεγάλη Σύνοδος, ὡς εἴ τις εὑρεθείη μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον τόκους λαμβάνειν, ἐκ μεταχειρήσεως, ἢ ἄλλως μετερχόμενος τὸ πρᾶγμα, ἡμιολίους ἀπαιτῶν, ἢ ὅλως ἕτερόν τι ἐπινοῶν αἰσχροῦ κέρδους ἕνεκα, καθαιρεθήσεται τοῦ κλήρου, καὶ ἀλλότριος τοῦ κανόνος ἔσται.

ΒΑΛΣ. Ο μδ'. ἀποστολικὸς κανὼν τοὺς ἀπαιτοῦντας τόκους ἀπὸ δανείου, πρεσβυτέρους ἢ διακόνους, καθαιρεῖσθαί φησιν, εἰ μὴ παύσωνται. ὁ δὲ παρὼν κανὼν πάντας τοὺς κληρικοὺς τοὺς μετὰ τόκου δανείζοντας, ἢ ἡμιολίας ἀπαιτοῦντας, ἢ ἕτερόν τι αἰσχρὸν κέρδος ἑαυτοῖς ἐπινοοῦντας, καθαιρεῖσθαι ἐδικαίωσεν, ἀντὶ τοῦ οὕτω δίκαιον εἶναι ἔκρινε. ζήτει τὰ ἐν τῷ ῥηθέντι ἀποστολικῷ κανόνι γραφέντα, καὶ τὸ κζ'. κεφάλ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος, λέγον ἐν μέρει ἀπαιτεῖσθαι τόκους καὶ παρὰ ἱερωμένων, δηλονότι ἀπὸ διαφέροντος, καὶ τοὺς ἐξ ὑπερθέσεως. τοῦ δὲ ἀποστολικοῦ κανόνος, καὶ ἑτέρων διορίζομένων τοὺς ἱερωμένους τοκίζοντας καθαιρεῖσθαι εἰ μὴ παύσωνται· ἐρωτήσει τις, ἐκείνοις ὀφείλομεν προσχεῖν, ἢ τῷ παρόντι κανόνι, λέγοντι ἀπεντεῦθεν αὐτοὺς καθαιρεῖσθαι; Λύσις. ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μετὰ παραγγελίαν ὁ κληρικὸς μὴ ἀφιστάμενος τῆς αἰσχροκερδίας, καθαιρεθήσεται, διὰ τὸ τοῦ ἀποστολικοῦ κανόνος φιλανθρωπότερον· σημείωσαι δὲ τοῦ κανόνα διὰ τοὺς ἱερωμένους τοὺς ἐμπορευομένους οἰνάρια, καὶ βαλανεῖα πακτεύοντας, καὶ ἄλλα ἄττα τινὰ τοιαῦτα ποιοῦντας, καὶ προβαλλομένους ἀκανόνιστον τελευταίαν ἄγκυραν, τὴν πενίαν. τὸ δὲ ῥῆμα τὸ περιεχόμενον ἐν τῷ παρόντι κανόνι, καὶ λέγον, ἢ ἄλλως μετερχόμενος τὸ πρᾶγμα ἢ ἡμιολίας ἀπαιτῶν, τοιοῦτόν ἐστιν, Τινὲς τῶν ἱερωμένων, εἰδότες τοῦ κανόνα καὶ περιγράφοντες αὐτὸν, τὰ μὲν ῥήματα φυλάττουσι, τοῦ δὲ νοῦν ἀθετοῦσι. διδόασι γὰρ πρός τινας ἀργύρια, καὶ Συμφωνοῦσι τοσήνδε μερίδα ἐκ τοῦ κέρδους αὐτοὺς λαμβάνειν, τοῦ δὲ κίνδυνον ἐπιγινώσκεσθαι παρὰ τῶν λαμβανόντων αὐτά· καὶ τῇ ἀληθείᾳ δανεισταὶ ὄντες, κοινωνοὶ λέγεσθαι σχηματίζονται. ἀποτρέπεται γοῦν καὶ τοῦτο ὁ κανὼν, καὶ καθαιρεῖ τοὺς ποιοῦντας τοιοῦτόν τι. ἡμιολίας δὲ νόησον τὰς ἐλαφροτέρας ἀπαιτήσεις τοῦ τόκου. κἂν καὶ, φησὶν, οὐκ ἀπαιτῇ ὁ κληρικὸς ἑκατοστιαίους τόκους βαρυτάτους, ἤτοι ὑπὲρ ἑκάστης ὑπερπύρων λίτρας ὑπέρπυρα ιι. δώδεκα (ἑκατοσταὶ γὰρ παρὰ τῶν κανόνων ἐκλήθησαν οἱ ἑκατοστιαῖοι τόκοι· ὡς ἐκ παλαιοῦ τῆς λίτρας μὴ ποσουμένης εἰς ἐξάγια οβ'. κατὰ τὸ σήμερον ἐνεργοῦν, ἀλλὰ εἰς ρ'.) ζητεῖ δὲ τὰ ἡμίση τοῦ ὅλου τόκου, ἤγουν ιι. ἓξ ἢ καὶ τούτων ἥττονα· καὶ οὕτω καθαιρεθήσεται. ἔσο δὲ εἰδὼς ὡς ἐπεὶ ἡ λίτρα σήμερον ἐξάγια ἔχει οβ'. καὶ οὐχὶ ρ'. ὡς τὸ παλαιὸν ὁ Συμφωνήσας τόκους λαβεῖν ὑπὲρ λίτρας, οὐκ ἀπαιτήσει ιι. ιβ'. ἀλλὰ τὸ ἀναλογοῦν.

ΖΩΝΑΡ. Επὶ τόκῳ δανείζειν καὶ ὁ παλαιὸς νόμος ἅπασιν ἀπηγόρευσε. φησὶ γὰρ, οὐκ ἐκτοκιεῖς τὸ ἀργύριόν σου τῷ ἀδελφῷ σου· εἰ δὲ ὁ ἀτελέστερος τοῦτο ἐνομοθέτησε, πολλῷ πλέον ὁ τελεώτερος καὶ ὁ πνευματικώτερος. ἰδοὺ γὰρ πλέον, τοῦ ἱεροῦ ὧδε. ἅπασι μὲν οὖν ἀποτετράπται τὸ ἐπὶ τόκῳ δανείζειν. εἰ δ' ἅπασι, μᾶλλον ἂν εἴη τοῖς ἱερωμένοις τοῦτο ἀνάρμοστον, οἳ καὶ τοῖς λαϊκοῖς εἰς ὑπόδειγμα καὶ προξυσμὸν εἰς ἀρετὴν εἶναι ὀφείλουσι. διὸ καὶ ὁ κανὼν ἀπαγορεύει τοῖς ἐν τῷ κανόνι ἐξεταζομένοις, ἤτοι τοῖς ἐν κλήρῳ τεταγμένοις ἑκατοκὰς ἀπαιτεῖν, τόκους δελαδὴ ἑκατοστιαίους. πολυαρίθμων γὰρ ὄντων τῶν τόκων, βαρύτεροι τῶν ἄλλων οἱ ἑκατοστιαῖοι εἰσίν.

ὥσπερ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὥσπερ γὰρ τοῖς νῦν αἱ λίτραι μέχρι τῆς ἑβδομήκοντα δύο ἀριθμοῦνται· ὕστερον τοῖς παλαιοῖς αἱ ἑκατοντάδες ἤσθην, καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ τόκος τῆς ἑκατὸν νομισμάτων, νομίσματα δώδεκα, δηλ. καὶ ἑκατοστιαῖος ἐλέγετο, ὡς ὅτι τοῖς ἑκατὸν ἀπαιτούμενος. ἀπαγορεύσασα οὖν ἡ Συνοδος λαμβάνειν τόκους τοὺς ὀν κλήρῳ, ἐπάγει τοῖς μὴ φυλάξουσι καὶ ζημίαν καὶ ὀφπίμιον, καὶ φησιν, ἐδικαίωσεν ἡ ἁγία συνοδος, ἀντὶ τοῦ δίκαιον ἡγήσατο, ἵνα εἴ δύρεθείη τις μὴ τὰ ὀφειλόμενα νῦν λαμβάνων τόκους ἐκ μεταχειρίσεως, ἤγουν ὡς οἷόν τινα πραγματείαν ὃ τοκίζειν μεταχειρίζομενος ἢ ἄλλως μεταχειρίζομενος ὃ πρᾶγμα. τινὲς γὰρ ἐκφεύγοντες ὃ λέγεται περὶ αὐτῶν ὅτι τόκους λαμβάνουσι, διδόασι τοῖς χρήζουσιν ἀργύρια, καὶ συμφωνοῦσι συμμερίζειν αὐτοῖς ὃ κέρδος· καὶ οὐ δανίζουσιν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ συνκοινωνοὺς ὀνομάζουσι, καὶ ζημίας μὴ ὄντες κοινωνοί, ὅτι τῷ κέρδει μόνῳ κοινοπραγοῦσι. ζοῦτα τοίνυν καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀπαγορεύων ὁ κανὼν καθαιρεῖσθαι κελεύει τοὺς τοιαῦτα πλεονάζοντας, ἢ ἕτερόν τι ἐπινοοῦντας αἰσχρὸν κέρδος ζητεῖν, ἢ ἀπαιτοῦντας ἡμιολίας. εἰπὼν ἄνω περὶ ἑκατοστιαίου τόκου, ὃς τῆς τόκων ἐστὶν ὁ βαρύτερος· ὡς παρεώρηται παρακαπὼν καὶ τὸν κυφοτέρου ἐμνήσθη τῆς ἡμιολίας, ἥ τις ἐστὶ τοῦ ὅλου τὸ ἥμισυ, ἤγουν τῆς δώδεκα νομισμάτων, ἃ πνά εἰσι τῆς ἑκατοστῆς ὁ πληρέστερος καὶ ὁλόκληρος τόκος. εἴποι δ' ἄν τις ζῆς ἡμιολίας, καὶ κατ' ἀριθμητικούς. ἐκείνοις γὰρ οἱ μὲν τῆς ἀριθμῆς ἐπιτρίτοις λέγονται, οἱ δὲ ἐπιτέταρτοι, ἡμιπεμπτοί τε καὶ ἕφεκτοι, οἱ δὲ ἡμιόλιοι, ὡς ὁ ἕξ, καὶ ὁ ἐννέα, ὅτι ὅλους ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς ἀριθμοὺς, καὶ τὰ ἥμισυ αὐτῆς. ἔχουσι γὰρ ὁ μὲν ἕξ τὰ τέσσαρα καὶ τῆς τεσσάρων τὸ ἥμισυ, ὃ ἔστι τὰ δύο. ὁ δὲ ἐννέα, τὰ ἕξ, καὶ τούτων τὸ ἥμισυ τὰ τρία δηλονότι. Διὸ γοῦν ἡμιολίας, ὡς ἂν νοοῖτο αὖτη, τοῦτο μονονουχὶ λέγει ὁ κανὼν, ὡς εἰ μόνον ἐβαρύτερον ἐλήφοντα τόκον οἱ ἐν τῷ κλήρῳ, ἀλλ' οὐδὲ ἄλλον τινὰ μετριώτερον.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις τόκους, ἢ ἡμιολίας λαμβάνοι, ἀλλότριος ἔστω, μὴ ὢν τοῦτον τῆς ἐκκλησίας, καθαιρούμενος.

Οἱ μὲν ἑκατοστιαῖοι τόκοι, οἵτινες καὶ μείζονες τῆς τόκων πλούτων γνωρίζονται, τὸ δώδεκά εἰσι νομίσματα· οἱ δὲ ἥμισυς τούτων, ἤγουν ἕξ. εἴτις οὖν τῆς ἐσφραγισμένων δημοσίας τινὶ, ἢ τοὺς βαρυτέρους ἀπαιτοῖ τόκους, ἤγουν τοὺς ἑκατοστιαίους, ἢ ἡμιολίας, ἤτοι τὸ ἥμισυ τούτων, ἤγουν ἓξ, ὡς τοῦ θείου ὀπλαδάμου γραμματέως τοῦ λεγομένου, τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ὅτι τόκῳ τῷ κλήρῳ καθαιρεθήσεται· κἂν ὁ πατριάρχης πέμπτος τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν, καὶ ὁ ἕκτος τῆς ἕκτης συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ, οὐκ ἀπειλοῦσιν αὐτὸν καθαιρεῖν· ἀλλ' ὅταν νουθετηθεὶς ὁ τοιοῦτος τοῦτο ποιῶν.

A Ut enim hoc tempore libræ, ad ſeptuaginta, duabus additis, numerantur, ita priſci habuere centurias, atque in centenos nummos duodeni, fœnoris nomine, ſolvebantur. Ex quo centeſimæ quoque nomen, quod ex centenis exigeretur, petitum eſt. Synodus itaque cùm prohibuiſſet Clericos uſuras accipere, pœnam quoque in eos, qui non obtemperaverint, conſtituit. Et ait, ἐδικαίωσεν, hoc eſt, æquum cenſuit Sancta Synodus, ut ſi quis poſt ea quæ nunc ſtatuuntur, inventus fuerit uſuras ex tractatione, hoc eſt, quaſi inſtar negotiatoris fœnerationem ſibi tractandam ſuſcipiens, aut alia quacunque ratione exigens, (fœneratorii enim nominis infamiam aliqui declinantes, pecuniam ita dant mutuam, ut ſibi lucri partem B ex ea paciſcantur, nèc ſe fœneratores, ſed ſocios dicunt, ac emolumentorum tantummodo participes, nullum interea jacturæ periculum ſubeunt.) Hæc igitur, & hujuſmodi omnia Canon vetat, eáque qui exercent, aut aliud quidpiam turpis lucelli gratia excogitaverint, aut ſeſquialteras exegerint, deponi jubet. Cum namque ſupra egerit de centeſimis, quæ ſunt omnium uſurarum, ut diximus, iniquiſſimæ, mox eam quæ minus injuriæ habet, ſeſquialteram quoque rejicit. Eſt autem ſeſquialtera, totius dimidium, duodecim videlicet nummorum altera pars, ex quibus conficitur centeſimæ integrum, atque perfe- C ctum fœnus. Sed dicat fortaſſe aliquis ſeſquialteras etiam juxta Arithmeticos. Apud illos namque numerorum alii ἐπίτριτοι dicuntur, hoc eſt, ſeſquitertii, alii ἐπιτέταρτοι, ἡμιπέμπτοι & ἕφεκτοι, quaſi ſeſquiquartos dicas, quintos, & ſextos, alii verò ſeſquialteri, ut ſenarius, & novenarius, quod totum, ac ejus præterea dimidiam partem contineant, ſenarius quidem quaternum, ejuſque dimidium, qui eſt binarius, novinarius ſenarium ſenariique dimidium, nempe ternarium. Sed quocunque demum pacto ſeſquialteram intelligas, ea videlicet Canonis eſt ſententia, ut Clericis non graviſſimarum ſolum, ſed mediocrium quoque uſurarum exactione in- D terdictum eſſe denuntiet.

ARIST. *Si quis uſurat, aut ſeſquialteras accipit, alienus erit, & poſt hanc Eccleſiæ determinationem depoſitus.*

Centeſimæ quidem uſuræ quæ & omnium habentur maximæ, duodecim ſunt numiſmata, dimidiæ autem earum, ſex. Si quis itaque è conſecratis mutuo dans alicui per uſuram vel graviores exiget uſuras ſive centeſimas, vel ſeſquialteras, ſive dimidium earum aut ſextas, ut divinæ oblitus ſcripturæ dicentis, pecu- E niam ſuam non dedit in uſuram, clero deponetur: Etſi quadrageſimus quartus Apoſtolorum Canon & ſextæ Synodi in Trullo decimus non exinde eum deponunt niſi quando admonitus hoc facere non deſinat.

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON XVIII.

Pervenit ad sanctam Synodum, quòd in nonnullis locis & civitatibus Diaconi dant Presbyteris Eucharistiam, quod neque Canon, neque consuetudo tradidit, ut qui offerendi potestatem non habent, iis qui offerunt, dent corpus Christi. Jam verò illud etiam cognitum est, quòd quidam ex Diaconis etiam ante Episcopos Eucharistiam attingunt. Hæc ergo omnia auferantur, & Diaconi intra suas mensuras permaneant, scientes quòd sunt quidem Episcopi ministri, Presbyteris vero minores. Accipiant autem suo ordine Eucharistiam post Presbyteros, eis præbente Episcopo vel Presbytero. Sed nec in medio quidem Presbyterorum liceat Diaconis sedere. Id fit enim præter Canonem & ordinem. Si quis autem non vult obedire, etiam post has constitutiones, à diaconatu desistat.

BALS. Quòd magna sit sacerdotum dignitas, sed multo major Episcoporum, & quòd debent Diaconis præponi, ex ipsis factis ostenditur. Illis enim servitur, hi vero serviunt. Quidni ergo præferri debent ii quibus ministratur, iis qui ministrant? Quoniam autem nonnulli, inquit, Diaconi, ordinem in civitatibus dissolventes, ante Episcopos accipiunt, & dant Presbyteris Eucharistiam: & cùm omnino debeant à Presbyteris & sacerdotibus sanctificari, quoniam etiam Apostolus dicit, Quod minus est, ab eo quod est præstantius, benedicitur: non stant iis quæ decreta sunt, & in congregationibus etiam sedent in medio Presbyterorum: definitum est ut Diaconi ab Episcopo vel Presbytero accipiant, & ut post sacerdotes sacrorum mysteriorum participes fiant: & ne in medio quidem Presbyterorum sedeant: vel, ut ii qui non ad ita faciendum se morigeros præbuerint, à Diaconatu desistant. Hæc definiente Canone, Diaconos quidem ante Episcopos accipere, vel dare Eucharistiam aut sacramenta sacerdotibus, non permittitur: sed nec Diaconum ad sanctum altare in medio sacerdotum sedere. Vt autem nonnulli ex Ecclesiasticis Diaconis, in congregationibus quæ sunt extra sacrum tribunal, ante sacerdotes sedeant, fieri videmus: & existimo hoc fieri propter officia. Soli enim ii qui à Patriarcha officiis Ecclesiasticis digni sunt habiti, sedent ante sacerdotes. Fit autem & hoc præter rationem: lege vi. Synodi Canonem vii. At is qui pro tempore est sanctissimæ Ecclesiæ magnæ chartophylax, in congregationibus quæ fiunt extra Synodum, sedet non solùm ante sacerdotes, sed etiam ante Pontifices, ex constitutione inclyti Imperatoris domini Alexii Comneni, quæ sic se habet: Regia mea administratio, quæ Ecclesiasticæ honestatis maximam curam gerit, & bonum quidem ordinem, cùm in omni civili ratione quærit, tum autem multo magis in rebus divinis eum versari studet, quæ unicuique gradui Ecclesiastico sunt ab initio tributa privilegia, & eam quæ in his hucusque obtinuit constitutionem, deinceps quoque esse immutabilem, & perseverare vult, & censet, sanctissime domine, utpote quæ per tot annos suscepta, & in usu civili longo tempore versata, & ab alio in aliud immutabilibus hucusque transmissionibus vindicata ac bene confirmata sit. Sed quoniam imperatoria mea sublimitas didicit, quòd nonnulli Pontifices contentione quadam & gloriæ studio incitati, Chartophylacis privilegium minuere conantur, & Canones in medium adducentes per eos contendunt illum ante Pontifices sedere non oportere, quando aliquo usu exigente oportet eos convenire & unà considere ante accessum ad tuam sanctitatem, non ferendum regiæ meæ majestati visum est, ut res quæ tanto tempore approbata est, & à prioribus Patriarchis, & ab aliis Pontificibus: sed & ab iis qui nunc non justâ de causâ contendunt, longissimi temporis silentio admissa, nunc obiter aboleretur, & tanquam negle-

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Ηλθεν εἰς τὴν ἁγίαν Σύνοδον, ὅτι ἔν τισι τόποις καὶ πόλεσι τοῖς πρεσβυτέροις τὴν εὐχαριστίαν οἱ διάκονοι διδόασιν, ὅπερ οὔτε ὁ κανὼν οὔτε ἡ συνήθεια παρέδωκεν, τοὺς ἐξουσίαν μὴ ἔχοντας προσφέρειν, τοῖς προσφέρουσι διδόναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. κἀκεῖνο δὲ ἐγνωρίσθη, ὅτι ἤδη τινὲς τῶν διακόνων καὶ πρὸ τῶν Επισκόπων τῆς εὐχαριστίας ἅπτονται. ταῦτα οὖν πάντα περιῃρήσθω, καὶ ἐμμενέτωσαν οἱ διάκονοι τοῖς ἰδίοις μέτροις, εἰδότες ὅτι τῶν μὲν Επισκόπου ὑπηρέται εἰσί, τῶν καὶ πρεσβυτέρων ἐλάττους. λαμβανέτωσαν δὲ κατὰ τὰ τάξιν τὴν εὐχαριστίαν μετὰ τοὺς πρεσβυτέρους, ἢ τοῦ Επισκόπου μεταδιδόντος αὐτοῖς ἢ τοῦ πρεσβυτέρου. ἀλλὰ μὴ καθῆσθαι ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἐξέστω τοῖς διακόνοις· παρὰ κανόνα γὰρ καὶ παρὰ τάξιν ἐστὶ τὸ γινόμενον· εἰ δέ τις μὴ θέλει πειθαρχεῖν καὶ μετὰ τούτους τοὺς ὅρους, πεπαύσθω τῆς διακονίας.

ΒΑΛΣ. Οτι μέγα ἐστὶ τὸ τῶν ἱερέων ἀξίωμα, πολλῷ δὲ πλέον τὸ τῶν Επισκόπων, καὶ οὗτοι τῶν διακόνων προτιμᾶσθαι ὀφείλουσιν, ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων παρίσταται. οἱ μὲν γὰρ δουλεύονται, οἱ δὲ δουλεύουσι. πῶς γοῦν οὐκ ὀφείλουσι προτιμᾶσθαι οἱ διακονούμενοι τῶν διακονούντων; ἐπεὶ δὲ, φησίν, τινὲς διάκονοι τὴν τάξιν ἔν τισι πόλεσι παραλύοντες, πρὸ τῶν Επισκόπων μεταλαμβάνουσι, διδόασι δὲ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις τὴν εὐχαριστίαν, καὶ ἁπλῶς ὀφείλοντες ἁγιάζεσθαι ὑπὸ τῶν Επισκόπων, καὶ τῶν ἱερέων, ὅτι καὶ ὁ ἀπόστολός φησι, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται, οὐκ ἐμμένουσι τοῖς δεδομένοις· καὶ ἐν ταῖς Συνάξεσι δὲ κάθηνται μέσον τῶν ἱερέων· ὡρίσθη, ἀπὸ τοῦ Επισκόπου ἢ τοῦ πρεσβυτέρου μεταλαμβάνειν τοὺς διακόνους, καὶ μετὰ τοὺς ἱερεῖς τῶν ἁγιασμάτων ἀξιοῦσθαι, καὶ μηδὲ μέσον καθῆσθαι πρεσβυτέρων· ἢ μὴν τοὺς μὴ πειθαρχοῦντας οὕτω ποιεῖν, παύεσθαι τῆς διακονίας. ταῦτα τοῦ κανόνος διοριζομένου, τὸ μὲν μεταλαμβάνειν τοὺς διακόνους πρὸ τῶν Επισκόπων, ἢ διδόναι αὐτοὺς τὴν εὐχαριστίαν ἤτοι τὰ ἅγια τοῖς ἱερεῦσιν, οὐ παραχωρεῖται· ἀλλ' οὐδὲ τὸ καθῆσθαι διάκονον ἐν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ μέσον τῶν ἱερέων· τὸ δὲ καθῆσθαι τινὰς ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν διακόνων εἰς τὰς ἔξω τοῦ βήματος Συνάξεις τέως πρὸ τῶν πρεσβυτέρων βλέπομεν γινόμενον· καὶ οἶμαι γίνεσθαι τοῦτο διὰ τὰ ἀρχοντίκια· μόνοι γὰρ οἱ ἀξιωθέντες ἀρχοντικίων ἐκκλησιαστικῶν παρὰ τοῦ πατριάρχου, πρὸ τῶν ἱερέων κάθηνται. γίνεται δὲ τοῦτο παραλόγως. Ανάγνωσον τῆς ϛ'. Συνόδου κανόνα ζ'. ὁ γὰρ κατὰ καιροὺς χαρτοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, προκάθηται ἐν ταῖς ἔξω τῆς Συνόδου Συνάξεσι, οὐ μόνον τῶν ἱερέων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρχιερέων, ἀπὸ προστάξεως τοῦ ἀοιδίμου Βασιλέως κυροῦ Αλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, οὕτως ἐχούσης· ἡ Βασιλεία μου τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας φροντίζουσα, καὶ τὸ εὔτακτον, καὶ ἐν παντὶ μὲν ζητοῦσα τῷ πολιτεύματι, ὅπερ πλέον δὲ τοῖς θείοις τοῦτο ἐμπολιτεύεσθαι διὰ σπουδῆς τιθεμένη, τὰ ἀρχῆθεν ἀπονενεμημένα προνόμια ἑκάστῳ τῶν ἐκκλησιαστικῶν βαθμῶν, καὶ τὴν ἄχρι καὶ δεῦρο ἐπικρατέσαν ἐν τούτοις κατάστασιν, κατὰ τὸ ἀναλλοίωτον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἶναι καὶ διαμένειν, βούλεταί τε καὶ εὐδοκεῖ, ἁγιώτατε δέσποτα, ὡς καὶ παραδεχθεῖσαν διὰ τοσούτων ἐτῶν, καὶ τῷ μακρῷ χρόνῳ ἐμπολιτευσαμένην, καὶ ταῖς ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλον κατὰ τὸ ἀνεξάλλακτον ἕως τοῦ νῦν μεταβάσεσιν, ἐπικριθεῖσαν, καὶ βεβαιωθεῖσαν καλῶς· ἐπεὶ δὲ νῦν ἡ Βασιλεία μου μάθοι ὡς τινες τῶν ἀρχιερέων ἀντιφιλοτιμούμενοι πειρῶνται τὸ τοῦ χαρτοφύλακος ὑποβιβάσαι προνόμιον, καὶ κανόνας εἰς μέσον προσφέροντες, διὰ τούτων φιλονεικοῦσι μὴ προκαθῆσθαι αὐτὸν τῶν ἀρχιερέων, ὁπηνίκα δέει τούτους Συνέρχεσθαι κατά τινα χρείαν, καὶ συνεδριάζειν κατὰ ταυτὸν, πρὸ τῆς εἰς τὴν ἁγιωσύνην σου εἰσελεύσεως οὐκ ἀνάχετον τῇ Βασιλείᾳ μου ἔδοξε, πρᾶγμα διὰ τοσούτου χρόνου βασανισθὲν καὶ τοῖς πρὶν πατριάρχαις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀρχιερεῦσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοῖς τοῖς νῦν οὐκ ἐπ' εὐλόγῳ ἐρίζουσι πράγματι διὰ τῆς πολυημέρου δεχθὲν σιωπῆς, κατὰ τὸ παρέλκον ἀθετη-

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

ἀδετησῶναι, ℭ ὡς τι τῶν ἠμελημένων ἀβλαβείας. τοίνυν καὶ εἰκότως ἂν δόξειεν τοῦτο ἀρεστόν τι δίκαιον εἶναι καὶ πάνυ δίκαιον τοῦτο. εἰ μὲν γὰρ ἠθέλησαν καὶ πάλιν οἱ ἀρχιερεῖς μὴ κινεῖν τὰ ἀκίνητα, μηδὲ τὰ τοῖς πρὸ αὐτῶν δεδομένα παραδόσιν, ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοῖς ἐξὸν τῆς μακρᾶς ταύτης σιωπῆς, καὶ τῆς εἰς τὸ νῦν ἀναχωρήσεως, ἐκ παλιμβολίας ὥσπερ ἀναπαλαίειν, εἰ ἄν ἔχοι, καὶ χάριν ὅτι τὸ μάχιμον καταθέμενοι τὸ εἰρηναῖον ἐφρονήσαμεν. εἰ δέ καὶ ἔτι τινὲς τῶν πρὸς τοῦ κανόνος ῥημάτων ἀντιποιούμενοι, (τῆς γὰρ ἐννοίας πόρρω ἀποδιεστήκασι) παραδύνονται, τὸ οἰκεῖον ζυγὸν θέλημα, ℭ ὅπῃ τὸ ἄτακτον ἢ καλῶς πρὸς τάξιν μεταβιβάζουσιν, ἐᾷ μὲν ἡ Βασιλεία μου πρὸς τοῦ κανόνος ἑρμηνεύειν καὶ σαφηνίσαι ὑφηγεῖσθαι, ῥᾴστως ἔχων καταληφθῆναι, καὶ ἀκριβῶς καὶ κανονικῆς ἐννοίας διϊχνεύσαντα αὐτὸ δὴ τοῦτο τοῖς ἀρχιερεῦσιν ὀφθῆναι, τί δήποτε τοὺς κανόνας εἰδότες καὶ τὰ ῥήματα τούτων ἐξακριβούμενοι, πρὸς ἑαυτοὺς σωφρόνως ἐπέτρεψαν, καὶ τοῦ κανόνος ἀβλαβεῖς ἐφυλάξαμεν, καὶ πρὸς ὑφεδρίαν ὀπίσω τοῦ πρὸ αὐτοῦ χαμαιφυλάκων ἐκαθεζόμεθα· καὶ μᾶλλον τούτοις τῆς πρὸ ἱερῶν κανόνων ἀδιαφορήσεως, πρὸς ὅπῃ τοὺς λαχόντας αὐτοὺς ἐκκλησίας ἀπέλαβον δίδοσι, κανόνι συνιοῦσα καθεστῶσα ἐκκλησιαστικῷ, καὶ τοῖς ἀβλαφορήτοις τοῦ κανόνων ἐκείνων αὐτοὺς τοὺς ἱερεῖς κανόνας εἰς ἄμυναν ἀντεξάγουσα. οὐδὲ γὰρ ἀλλ' ἔχοιεν λέγειν οἱ τοῦ δυσκόλου ἀφορίσαντες ἀρχιερεῖς ὅπῃ χρόνον μακρὸν τοῦ ἐμπιστευθέντων αὐτοῖς μὴ φροντίζοντες ποιμνίων, μηδ' ὡς ἐγχωρῶν ἐν τούτοις ὀπτασπασάντες ὡς ἡ πρὸ ἐμοῦ κατέλαβε τοῦ ἐκθρῶν λύσαι, ἀφορίσαντες τούτοις, καὶ πρὸς Ἐπιφανίου ἐντεῦθεν τοῦ λογικοῦ ἀφορίστων ἀβλαβεῖς ἐφύλαξαν. καὶ τὸ μὴ ὅτως οἰκονομηθὲν ἀφ' ἧς Βασιλείας μου, πρὸς κρίσιν αὐτοῖς τῶν ἀποπλεόντων ἀβλαβὲς λοιπόν. ἐπεὶ δὲ καὶ τοῦτο εἰς ἀκοὰς ἀνήχθη αὐτῷ, ὡς τινες τοῦ τῆς ἐκκλησίας λογάδων ἐν ταῖς γενομέναις ψήφοις καταλιμπάνονται, ἀφαιροῦνται δὲ τούτων ἔνιοι, ὑποβεβηκότες ἴσως καὶ χρόνῳ καὶ καταστάσει βίου τῇ κρείττονι, καὶ μηδὲν πολλὰ ἀβλαβὲς τῆς ἐκκλησίας πονήσαντες, δόκει σοὶ ἔδοξεν εἶναι τοῦτο τὸ ἀφόρισμα τῆς ἱερᾶς Συνόδου τοῦ ἀρχιερέων ἐπάξιον. ὅθεν καὶ ὅπασιν πᾶσι φιλοθέως ὁμοῦ καὶ βασιλικῶς, μὴ παίζειν ἐν τοῖς ἁπλουστοῖς, μηδὲ παίζειν ἀβλαβὲς τὰ θεῖα χαρίζεσθαι. ἔστι γὰρ ψυχὴ τὸ κινδυνεύομενον, τίνος φορτικὸν ἕτερον; ἐκείνης δὲ ἀφορπίσαι τοῦ ἄλλων, καὶ τὸ ἐν ταῖς ψήφοις ὄπτιμόν χαρίζεσθαι, ἵνα μὲν λόγου καὶ βίου κρατεῖ ἀνεπιλήπτου, ἢ τοῦ λόγου σκάζοντος ἴσως, ὁ μακρὸς χρόνος, καὶ τὸ ἀβλαβὲς τῆς ἐκκλησίας πολύπονον ἐπαναπληρῶσι τὸ ἐλλιπές. ὅταν γὰρ ἐν ταῖς ψήφοις καλῶς διαπίσωσι, καὶ ὅπῃ κρίμασι τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς οὐκ ἂν ἀλλοῖεν ψηφοφορήσαντες τῷ Θεῷ.

ZΩNAP. Τῶν συνταξίδιμ ἀπαιτεῖσθαι πρέσβυ ἀναλλοιώτως, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ μεταχειριζομένοις τὰ ἅγια. δεῖ γὰρ τὸ ἀβλαβὲς ἢ κατὰ τάξιν γινόμενον διορθοῦσθαι ὁ κανών. ὃ γὰρ τοὺς διακόνους μεταδιδόναι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ ἁγιασμοῦ, καὶ πρὸ αὐτοῦ, ἢ καὶ τοῦ Ἐπισκόπου μεταλαμβάνειν αὐτοὺς, ἀταξίας ἦν, ὅθεν καθαιρεῖσθαι μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι, ἀλλ' ἕκαστον γινώσκειν ὃ ἴδιον μέτρον, καὶ εἰδέναι τοὺς διακόνους, ὅτι τοῦ Ἐπισκόπων ὑπηρέται εἰσὶν ὄντες τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἧττον τῆς κλήσεως τοῦτο διδασκομένους, καὶ ὅτι μείζων ἡ ἀξία τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ τοῦ διακόνου. πῶς οὖν οἱ ἧττονες τοῖς μείζοσι μεταδώσουσι τῆς εὐχαριστίας, ἢ οἱ μὴ δυνάμενοι προσφέρειν τοῖς προσφέρουσι; καὶ γὰρ ἂν μέγαν ἀπόστολον, χωρὶς πάσης ἀντιλογίας ὃ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖσθαι. ὁρίζει τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος πρότερον τοὺς πρεσβυτέρους μεταλαμβάνειν, εἶτα τοὺς διακόνους, τοῖς πρεσβυτέροις αὐτοῖς, ἢ τοῦ Ἐπισκόπου μεταδιδόντος τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου· ἀπαγορεύει δὲ καὶ ὃ ἐν μέσῳ πρεσβυτέρων καθῆσθαι διάκονον, ὡς παρὰ κανόνα τοῦτο καὶ παρὰ τὸν τάξιν τυγχάνοντος. τοὺς δὲ μὴ πειθαρχοῦντας παύεσθαι τῆς διακονίας κελεύει.

A ctum quippiam convelleretur. Hanc ergo rem decernit esse valde rationi consentaneam & justam. Si enim adhuc vellent pontifices immobilia non movere, nec quæ iis qui priùs fuerunt patribus placuêre, sed & iis ipsis longo silentio, & hucusque patientia probata fuere, ex inconstantiâ velut oppugnare, rectè se haberet, & eis grátia haberetur, quod pugnandi studio abjecto, pacem præstitissent. Si autem etiam adhuc nonnulli, verba Canonis usurpantes (à sententia enim longe absunt) voluntatem suam confirmare conantur, & non rectè ordinem, ad id quod est inordinatum, transferunt, permittit quidem imperatoria mea serenitas Canonis interpretari & B declarare contextum, qui facilè comprehendi potest, & pulchrè discerni iis qui exactè penetrant, & Canonicum sensum attingunt. Hoc autem utique ipsum Pontificibus probro est, quòd cùm Canonem scirent, & ejus verba perfectè intelligerent, suam ipsorum conscientiam præter rationem conculcarunt, & dum disturbaretur Canon, toleraverunt, atque inferiorem sessionem sub prioribus Chartulariis amplexi fuerunt. Ideóque pro sacrorum Canonum contemptu mercedem hanc eis (majestas mea) tribuit, ut suas ad Ecclesias abigantur, Ecclesiastici Canonis etiam hac in parte vestigiis insistens, & adversus Canonum contemptores ipsos Canones sacros in subsidium producens. Nec enim pontifices ii, qui Occidentalibus Ecclesiis præsunt, & à multo jam tempore fidei suæ creditorum ovilium curam nullam gessere, nec, uti conveniebat, iis præfuerunt, dicere poterunt, rabiem hostilem, quæ per Orientem grassata fuit, ad ipsos pertigisse, atque hoc modo sibi ovium ratione præditarum inspectionem ademptam esse. Et hoc quidem in hunc modum à majestate mea dispositum eventus eis judicium relinquit. Quia verò & illud ad aures ejus relatum est, quosdam scilicet Ecclesiæ proceres eximios præteriri, quum electiones fiunt, eisque præferri nonnullos, tam ætate quàm meliori vitæ conditione inferiores, quique non magnos D pro Ecclesia labores sustinuerunt, nec igitur illa quidem res sacra pontificum Synodo digna visa est. Quapropter omnibus religiosè pariter, & imperiali cum auctoritate mandat, ne ludant in minimè ludicris, nec affectui divinis in rebus indulgeant. Nam ubi anima versatur in periculo, cujus alius rei potior habenda cura est? Illos autem præferant aliis, & honore suffragiorum dignentur, quos, unà cum doctrinâ, inculpata vita ornat: aut in quibus si doctrina fortè vacillet, longi temporis usus, & multi pro Ecclesia labores exantlati, quod deest, supplent. Sic enim suffragiis suis rectè statuent, & à Deo suæ ad animæ condemnationem suffragia tulisse non arguentur.

E

ZONAR. Ordinis quidem ubique rationem haberi necesse est, sed ab iis maxime hominibus, qui sacris ordinibus initiati sacrorum procuratione funguntur. Rem igitur in qua ordinis vitio peccabatur, hic Canon emendavit. Quòd enim Diaconi sacerdotibus Eucharistiam ministrarent, eosque vel Episcopum quoque in ejus sumptione præverterent, id verò non sine ordinis perturbatione eveniebat. Proinde ut abstineant, ac suo singuli se pede metiantur, in posterum monet. Et ut sciant Diaconi se Episcoporum esse in sacris ministros, ab ipso nomine hoc edocti; & quod major est Presbyterorum quàm F Diaconorum dignitas. Quo jure igitur humiliores honestioribus, & offerentibus, qui nulla ejusmodi potestate præditi sunt, Eucharistiam præbeant. Vt enim magnus Apostolus ait, Sine ulla contradictione, quod minus est, à meliore benedicitur. Vt ergo Presbyteri primum, deinde Diaconi, Presbytero ipsis, aut Episcopo sacrosanctum Domini corpus, & sanguinem ministrante communicent, sancta Synodus edicit. Medium verò & locum in sacerdotum concessu usurpare Diaconos vetat, quod ea res, & canonum sanctionibus, & ordini adversetur. Qui verò non paruerint, à sacro ministerio removeri jubet.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Diaconi intra proprios suos terminos maneant. Et nec Eucharistiam Presbyteris ministrent, nec eam priùs tangant, neque inter Presbyteros sedeant. Est enim contra Canonem & decentem ordinem, siquid istiusmodi factum sit.*

Hic præsens Canon indecorum fortasse aliquid & inordinatum inveniens in nonnullis factum civitatibus, illud emendat; & decernit ne quispiam Diaconorum Presbyteris divinam ministret communionem, neque illam ante eos tangat, sed ut ii post Presbyteros hanc Eucharistiam accipiant, vel ab Episcopo vel Presbytero, neque in medio Presbyterorum isti sedeant: ne supra eos inveniantur sedentes.

CANON XIX.

De paulianistis, qui deinde ad Catholicam Ecclesiam confugerunt, statutum est, ut ii omnino rebaptizentur. Si qui verò tempore præterito in Clericorum numero erant, siquidem à culpa & reprehensione alieni visi fuerint, rebaptizati ordinentur à catholicæ Ecclesiæ Episcopo. Si verò examinatio eos non esse aptos deprehendit, deponi eos oportet. Similiter autem & Diaconissis, & omnino de omnibus qui inter Clericos annumerantur, eadem forma servabitur. Diaconissarum autem meminimus, quæ in habitu quidem censentur, quoniam nec ullam habent manuum impositionem, ut omnino inter laicos ipsæ connumerentur.

BALS. Paulianistæ dicuntur Pauliciani. Editum est ergo à sanctis patribus decretum, sive Canon, & forma, ut ipsi rebaptizentur. Addit autem: quoniam nonnulli eorum, ut est verisimile, per ignorantiam in Clerum ordinati sunt, debet Episcopus eos rebaptizare, & tunc de eorum vitæ degendæ ratione post baptismum inquirere: &, si inculpatos invenerit, sacerdotio quoque dignos judicare: sin minùs, eos & ab ordinatione, quæ fuit ante baptismum, removere. Eadem autem in diaconissas quoque fiant. De diaconissis autem res ita se habet: Virgines aliquando ad Ecclesiam accedebant, & Episcopi suasione servabantur, ut Deo dedicatæ, sed cum amictu laico. Id enim est, eas in habitu censeri. Cùm autem xl. annorum ætatis essent, diaconissarum quoque ordinationem recipiebant, si omnino dignæ invenirentur. Si quæ ergo & ex istis, inquit, Paulianissæ erant, fiet & in his quod in masculis superiùs statutum est. Quære & Carthaginen. Syn. Can. vi. & xliiii. Hæc cùm Canon statuerit, dixerit quispiam, cùm quæ ante baptismum facta est ordinatio, ut ne facta quidem reputatur (Propterea enim Paulianistam post baptismum ordinari cautum est) quomodo dicit Canon eum post examinationem deponendum, si indignus inveniatur qui ordinetur? Solutio. Depositionis nomen hîc abusivè pro expulsione acceptum est. Ante baptismum enim in clericatum ordinatio, clericatum non tribuit. Si autem nolis hoc dicere, statue verba depositionis non accipi de ordinatione quæ fuit ante baptismum sed de ea quæ fuit post baptismum. Deponetur enim, inquiunt partes, & qui post illuminationem indignè ordinatus est, ut vult universalis Canon, qui eos, qui post ordinationem peccant, deponit. De Paulianistis autem aliquando quæsitum est, quinam essent: & alii quidem alia dixerunt: Ego autem in diversis libris inveni, quòd Manichæi Pauliciani dicti sunt, à quodam Paulo Samosateno mulieris Manicææ filio, cui nomen erat Callinice. Samosatenus autem appellatus est, ut qui Samosatenorum Episcopus nominatus fuit. Is prædicavit unum esse Deum, qui & pater & filius & sanctus spiritus idem dicitur. Unus enim, inquit, est Deus, & filius ipsius in ipso, quemadmodum in

A ΑΡΙΣΤ. Οἱ διάκονοι ἐν τοῖς ἰδίοις μέτροις μενέτωσαν· καὶ μήτε διδότωσαν εὐχαριστίαν τοῖς πρεσβυτέροις, μήτε πρότερον ταύτης ἁπτέσθωσαν, μηδὲ μέσον πρεσβυτέρων καθεζέσθωσαν· παρὰ κανόνα γὰρ καὶ εὐταξίαν ἐστὶν, εἴ τι τοιοῦτον γένηται.

Ὁ παρὼν κανὼν ἀπρεπὲς ἴσως τι καὶ ἄτακτον εὑρὼν ἔν τισι γινόμενον πόλεσι, διορθοῦται· καὶ διορίζεται, μή τινα τῶν διακόνων τοῖς πρεσβυτέροις ἐπιδιδόναι τὴν θείαν μετάληψιν, μήτε πρώτους αὐτοὺς ταύτης ἅπτεσθαι, ἀλλὰ μετὰ τοὺς πρεσβυτέρους τὴν εὐχαριστίαν ταύτην λαμβάνειν αὐτοὺς, ἢ παρὰ τοῦ Επι-
B σκόπου, ἢ παρὰ πρεσβυτέρου· μηδὲ μεταξὺ πρεσβυτέρων αὐτοὺς καθέζεσθαι· ἵνα μὴ καθήμενοι ἄνωθεν τούτων εὑρίσκωνται.

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Περὶ τῶν Παυλιανισάντων, εἶτα προσφυγόντων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὅρος ἐκτέθειται, ἀναβαπτίζεσθαι αὐτοὺς ἐξάπαντος. εἰ δέ τινες τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ ἐν τῷ κλήρῳ ἐξητάσθησαν, εἰ μὲν ἄμεμπτοι καὶ ἀνεπίληπτοι φανεῖεν, ἀναβαπτισθέντες χειροτονείσθωσαν ὑπὸ τοῦ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας Επισκόπου. εἰ δὲ ἡ ἀνάκρισις ἀνεπιτηδείους αὐτοὺς εὑρίσκοι, καθαιρεῖσθαι αὐτοὺς προσήκει.
C ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τῶν διακονισσῶν, καὶ ὅλως περὶ τῶν ἐν τῷ κλήρῳ ἐξεταζομένων ὁ αὐτὸς τύπος παραφυλαχθήσεται. ἐμνήσθημεν δὲ τῶν διακονισσῶν τῶν ἐν τῷ σχήματι ἐξετασθεισῶν, ἐπεὶ μηδὲ χειροθεσίαν τινὰ ἔχουσι, ὥστε ἐξάπαντος ἐν τοῖς λαϊκοῖς αὐτὰς ἐξετάζεσθαι.

ΒΑΛΣ. Παυλιανισταὶ λέγονται, οἱ Παυλικιανοί. ἐκτέθειται γοῦν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὅρος, ἤτοι κανὼν, καὶ τύπος, ἀναβαπτίζεσθαι αὐτούς. ἐπάγει δὲ, ὡς ἐπεὶ τῶν εἰκότων ἐστὶ τινὰς ἐκ τούτων κατὰ ἄγνοιαν κληρωθῆναι, ὀφείλει ὁ Επίσκοπος ἀναβαπτίζειν τούτους, καὶ ἔκτοτε πολυπραγμο-
D νεῖν τὴν μετὰ τὸ βάπτισμα διαγωγὴν αὐτῶν· καὶ εἰ εὑρήσει ἀνεπιλήπτους, καὶ ἱερωσύνης ἀξιοῦν· εἰ δὲ μὴ, καὶ τῆς πρὸ τοῦ βαπτίσματος χειροτονίας ἀπαλλοτριοῦν. τὰ αὐτὰ δὲ γινέσθωσαν καὶ εἰς τὰς διακονίσσας. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ τῶν διακονισσῶν· παρθένοι ποτὲ προσήρχοντο τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ κατὰ προτροπὴν τοῦ Επισκόπου ἐφυλάττοντο, ὡς ἀνατεθειμέναι τῷ Θεῷ, πλὴν μετὰ σχήματος λαϊκοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐξετάζεσθαι αὐτὰς ἐν τῷ σχήματι. τεσσαρακονταετοῦς δὲ ἡλικίας γενόμεναι, ἠξιοῦντο καὶ χειροτονίας διακονισσῶν, εὑρισκόμεναι πάντως ἄξιαι. εἰ γοῦν καὶ τινὲς ἐκ τούτων φησὶ παυλιανίσαι ἔτυχον, γενήσεται καὶ ἐπ' αὐταῖς, εἴτι καὶ ἐπὶ τοῖς ἄρρεσιν ὡρίσθη ἄνωθεν. ζήτει τῆς ἐν
E Καρθαγένῃ συνόδου κανόνας ϛ'. καὶ μδ'. ταῦτα τοῦ κανόνος διορισαμένου, εἴπῃ τις ὡς ἐπεὶ ἡ πρὸ τοῦ βαπτίσματος χειροτονία ὡς μηδὲ γενομένη λογίζεται (διὰ γὰρ τοῦτο ὡρίσθη τοὺς Παυλιανίσαντα χειροτονεῖσθαι μετὰ τὸ βάπτισμα·) πῶς φησὶν ὁ κανὼν καθαιρεῖσθαι αὐτὸν μετὰ ἐξέτασιν, ἀνάξιον τοῦ χειροτονηθῆναι εὑρισκόμενον; λύσις. καταχρηστικῶς ἐνταῦθα παρελήφθη τὸ τῆς καθαιρέσεως ῥῆμα, ἀντὶ τῆς ἐξωθήσεως. ἡ γὰρ πρὸ τοῦ βαπτίσματος κλήρωσις, οὐκ ἔστι κλήρωσις. εἰ δὲ μὴ τοῦτο θέλῃς εἰπεῖν, θεμάτισον τὰ ῥήματα τῆς καθαιρέσεως, μὴ ἐκλαμβάνεσθαι περὶ τῆς πρὸ τοῦ βαπτίσματος χειροτονίας, ἀλλὰ περὶ τῆς μετὰ τὸ βάπτισμα. καθαι-
F ρεθήσεται γὰρ, φασὶν οἱ πατέρες, καὶ ὁ μετὰ τὸ φώτισμα ἀναξίως χειροτονηθεὶς, κατὰ τὸν καθολικὸν κανόνα τὸν καθαιροῦντα τοὺς μετὰ τὴν χειροτονίαν ἁμαρτάνοντας. περὶ δὲ τῶν Παυλιανισάντων, ἐρώτησις γέγονε, τίνες εἰσί. καὶ ἄλλοι μὲν ἄλλα εἶπον. ἐγὼ δὲ εὗρον ἐν διαφόροις βιβλίοις ὅτι Παυλικιανοὶ οἱ Μανιχαῖοι μετωνομάσθησαν, ἀπὸ Παύλου τινὸς Σαμοσατέως, υἱοῦ γυναικὸς Μανιχαίας, Καλλινίκης τοὔνομα. Σαμοσατεὺς δὲ ἐκλήθη ὡς χρηματίσας Επίσκοπος Σαμοσατέων. ἐκεῖνος ἐκήρυξεν ἕνα θεὸν εἶναι πατέρα, καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα τὸν αὐτὸν λεγόμενον. εἷς γὰρ, φησὶν, ἐστὶ θεὸς, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

ἑαυτῷ ὁ αὐτός, ὡς ὁ λόγος ὁ ἀνθρώπῳ. αὐτὸς γὰρ ὁ λόγος ἐλθὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ὠκησεν ἀνθρώπῳ Ἰησοῦ καλουμένῳ, καὶ τὴν οἰκονομίαν πληρώσας, ἀνῆλθε πρὸς τὸν πατέρα. ὁ δὲ Ἰησοῦς οὗτος κάτωθέν ἐστιν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὡς ἀπὸ Μαρίας ἀρξάμενος. τοῦτον καθεῖλεν ὁ Ἀντιοχείας ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θαυματουργὸς καὶ ἄλλοι τινές. ἔστι δὲ ἀμφιβολία ἐπὶ τοῖς εἰ ὀφείλουσιν οἱ ἀπὸ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν Παυλιανίσαντες, ἀναβαπτίζεσθαι. καὶ τινὲς μὲν λέγουσιν ὡς ἐκείνους ὁ κανὼν ἀναβαπτίζει, τοὺς ἐκ γενετῆς Παυλιανιστὰς, ἤτοι τοὺς ἀπὸ ὀρθοδόξων τὴν αἵρεσιν τῶν Παυλικιανῶν ἀναδεξαμένους. τούτους γὰρ μόνον καὶ μόνα ἁγιάζεσθαι χρή. καὶ εἰς πίστιν τοῦ λόγου αὐτῶν, φέρουσι πολλοὺς Μουσουλμανίσαντας ἐκόντι, καὶ μὴ ἀναβαπτισθέντας, ἀλλὰ μυρωθέντας μόνον. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὁ κανὼν τοῦτο διορίζεσθαι μᾶλλον περὶ τῶν ἀπὸ ὀρθοδόξων εἰς αἵρεσιν Παυλικιανῶν ἐκπεσόντων, καὶ βάπτισμα δεξαμένων δεισιδαίμονος μυσαρᾶς· καὶ τοῦτο εἶναι κυρίως Παυλιανισμὸν ἢ μᾶλλον ὃ ἦν πρὸ ἀρχῆθεν Παυλικιανόν. διὸ καὶ κατὰ τοὺς τοιούτους κανόνα ὀφείλουσιν ἀναβαπτίζεσθαι οἱ τοιοῦτοι. ἀλλὰ καὶ ὃ ῥῆμα τοῦ ἀναβαπτισμοῦ, ἐκ μικρᾶς συμβάλλεται πρὸς ὃ λεγόμενον. ζήτει καὶ κανὼν μζ. ἀποστολικὸν κελεύοντα καθαιρεῖσθαι ἐπίσκοπον καὶ πρεσβύτερον ὃς δὶς βαπτίζοντα ἢ δόντινα πιστὸν, καὶ μὴ βαπτίζοντα μεμολυσμένον ὑπὸ τοῦ ἀσεβοῦς. ἀνάγνωθι καὶ τὸν τοῦ αὐτοῦ κανόνος ἑρμηνείαν, καὶ κανὼν ζ. κανόνα τῆς β. συνόδου.

A homine ratio vel ſermo. Ipſa autem ratio, cùm in terram veniſſet, habitavit in homine qui dicebatur Jeſus, œconomiáque completa, aſcendit ad patrem. Hic autem Jeſus, ex inferioribus regionibus eſt Jeſus Chriſtus, ut qui à Maria cœperit. Eum Antiochiæ depoſuerunt ſanctus Gregorius Thaumaturgus, & alii quidam. Rurſus dubitatur an Chriſtiani qui ex orthodoxis ad Paulianiſtas defecerunt, rurſus debeant baptizari. Et nonnulli quidem dicunt, quòd eos ſolos jubet Canon rebaptizari, qui à nativitate Pauliciani fuerint, non autem eos qui ex orthodoxis Paulicianorum hæreſin ſuſceperint. Eos enim vel ſola unctione ſanctificari oportet: & ad ſuam rationem confirmandam afferunt, quod multi qui ſua ſponte Muſulmaniſtæ fuerant, rebaptizati non fuerint, ſed tantùm unguento delibuti. Mihi autem videtur hic Canon magis ſtatuere de iis qui ex orthodoxis in Paulicianorum hæreſin ceciderunt, & execrandæ ſuperſtitionis baptiſmum ſuſceperunt: & hoc eſſe propriè Paulianiſmum, non ſolum eſſe aliquem à principio Paulicianum. Et ideo ex ſententia hujus Canonis, debent qui tales ſunt, rebaptizari. Sed & rebaptizationis verbum non parum confert ad id quòd hîc dicitur. Quære & xlvii. Canonem Apoſtolicum, dicentem deponendum Epiſcopum & Presbyterum, qui quemcunque fidelem bis baptizat, & eum non baptizat, qui ab impiis eſt inquinatus. Lege & ejuſdem Canonis interpretationem, & vii. Can. ii. Synodi.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς τῆς αἱρέσεως τῶν Παυλικιανῶν προσερχομένους τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀναβαπτίζεσθαι ὁ κανὼν προστάττει. ὅρος γὰρ ὁ τύπος ἢ ὁ κανὼν λέγεται. εἰ δέ τινες τούτων ἐν κλήρῳ ἔτυχον τεταγμένοι, ἀγνοοῦντων ἐκείνων τὴν αἵρεσιν αὐτῶν τῶν χειροτονησάντων αὐτοὺς, τοὺς τοιούτους μὴ δεῖν ἀναβαπτισθῆναι διορίζεται, καὶ διακρίνεσθαι τὸν βίον αὐτῶν καὶ μὴ δεῖν βάπτισμα, καὶ εἰ δόκιμοι εἶεν ἀμεμπτοὶ καὶ ἀνεπίληπτοι, χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς ἐκκλησίας ἢ προσῆλθον. ἡ γὰρ προτέρα χειροτονία, ἡ αἱρετικῶν ὄντων αὐτῶν νομισθεῖσα, οὐδὲ χειροτονία λογίζεται. πῶς γὰρ ὁ μὴ κατὰ τὸν ὀρθόδοξον πίστιν βεβαπτισμένον πνεύματος ἁγίου ἐπιφοίτησιν ἐν τῇ χειροτονίᾳ δέξασθαι πιστευθήσεται; εἰ δὲ ἀνακριθέντες ἀνεπίληπτοι πρὸς χειροτονίαν διείσθησαν, καθαιρεῖσθαι αὐτοὺς καλεῖ ἡ σύνοδος. ὃ δὴ τῆς καθαιρέσεως ὄνομα ἐνταῦθα καταχρηστικῶς οἶμαι κεῖσθαι. καθαιρεῖται γὰρ ὁ κυρίως χειροτονίᾳ δεξάμενος, καὶ εἰς ὕψος ἱερωσύνης ἀρθείς, ὁ δὴ τῷ ἀρχῷ μὴ χειροτονηθεὶς ἀνῆλθε· πῶς ἢ πόθεν καὶ ἀπὸ ὕψους ποίου καθαιρεθήσεται; ἀντὶ γοῦν τοῦ εἰπεῖν ἐξωσθήσεται τοῦ κλήρου τάττεται καὶ φράζεται ὃ καθαιρεθήσεται. τὰ αὐτὰ δὴ καὶ περὶ διακονισσῶν καὶ τῶν ἁπλῶς ἐν κλήρῳ τεταγμένων διατυποῦται ὁ κανών. ὃ δή, ἐμνήσθημεν δὲ διακονισσῶν τῶν ἐν σχήματι ἐξεταζομένων καὶ τὰ λοιπά, τοιοῦτόν ἐστι. παρθένοι ὃ παλαιὸν προσήγοντο τῷ θεῷ ἁγνοῦ ὁμολογοῦσαι, ἃς οἱ Ἐπίσκοποι καθιέρουν καὶ ἐν τῷ γ'. κανόνι τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, καὶ τῆς τόπων ἐφεύρισκον φυλακὴν καὶ μέριμναν. κανόνι τῆς αὐτῆς συνόδου, ἐξ ὧν δὴ παρθένων καὶ διακονίσσαι ἐχειροτονοῦντο καὶ καιρὸν προσήκοντα, ἦγουν ὅτε ἐτῶν ἐγένοντο μ'. αἱ δὲ τοιαῦται καί τι σχῆμα ἐνεδύοντο παρὰ τῶν Ἐπισκόπων ἐν τῷ κέ. ἐναυτῷ τῆς ἡλικίας αὐτῶν κατὰ τὸν ρμ'. κανόνα τῆς εἰρημένης συνόδου. τοιαύτας οὖν παρθένους ἡ σύνοδος. αὐτὴ καλῇ διακονίσσας ἐν τῷ σχήματι ἐξεταζομένας, χειροθεσίᾳ δὲ μὴ ἐχούσας, ἃς καὶ ἐν τοῖς λαϊκοῖς ἐξετάζεσθαι κελεύει, ὅτε ὁμολογήσουσι τὴν αἵρεσιν αὐτῶν, καὶ ἀπέχονται αὐτῆς.

Zonar. Eos qui ex Paulicianorum hæreſi ad Catholicam Eccleſiam accedunt, rebaptizari hic Canon ſtatuit. Definitionis enim nomine, forma, decretúmque intelligitur. Quod ſi qui ex eo numero ab iis, qui illos hæreticos eſſe ignorarent, Clero fortè aſcripti ſunt, eos poſt alterum baptiſmum examinari, & qualis eorum vita poſt baptiſmum fuerit explicari jubet; ac ſi quidem criminis ſuſpicione, omnique reprehenſione vacare inventi ſint, ab illius Eccleſiæ Antiſtite, in quam dedere nomen, ordinibus inſigniri. Prior enim ordinatio, quâ dum hæreſi tenerentur, initiati fuerint, Ordinatio non reputatur. Quomodo enim is, qui ritu ab orthodoxâ fide alieno baptizatus, eſt manuum impoſitione ſpiritum ſanctum accepiſſe credetur? Sin examinati ad ordinationem minus idonei judicentur, deponendos eſſe Synodus decernit. Verum depoſitionis nomen hoc loco impropriè uſurpatum eſſe arbitror. Deponitur enim qui proprie ordinatus & ad ſacri honoris faſtigium evectus fuit. Qui verò in principio non verè ordinatus fuit, quo pacto iſte, aut unde, aut ex quo honoris gradu deturbari queat? Ejiciendos itaque homines à Clero, depoſitionis vocabulo minus propriè adhibito Synodus indicavit. Eadem verò etiam in diaconiſſis, ac denique omnibus in Clerum receptis Canon ſervanda eſſe conſtituit. Illud vero, Diaconiſſarum autem meminimus, quæ in habitu cenſentur, & quæ ſequuntur, eſt ejuſmodi. Virgines olim Deo dicatæ erant caſtimoniam profeſſæ, quas Epiſcopi conſecrabant, ex Synodi Carthaginienſis Canone ſexto, earundémque cuſtodiæ curam gerebant, ex ejuſdem Synodi xlvii. Canone. Ex earum virginum numero opportuno tempore, cum videlicet xl. annum impleviſſent, diaconiſſæ ordinabantur. Verum hæ mulieres, xxv. ætatis anno certum quendam habitum ab Epiſcopis accipiebant, ut cxl. allatæ Synodi Canone videre eſt. Hujuſmodi ergo virgines, diaconiſſarum nomine, quæ habitu cenſerentur, manuum verò impoſitione ſacratæ non eſſent, ſynodus intelligit, ac hæreſim ſuam confitentes, ab eaque ſe abſtinentes, inter Laicos adnumerandas eſſe decernit.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ Παυλιανισταὶ ἀναβαπτίζονται. καὶ εἴ τινες κληρικοὶ ἄμεμπτοι δείκνυνται, ἀναβαπτισθέντες χειροτονείσθωσαν. εἰ δὲ μὴ ἄμεμπτοι δείκνυνται, καθαιρείσθωσαν.

Arist. *Paulianiſtæ rebaptizantur: & ſi qui Clerici irreprehenſibiles videntur, rebaptizati ordinentur. Si verò non videntur irreprehenſibiles, deponantur. Diaconiſſæ*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

niſſæ autem ſeductæ, ut ordinationis non participes, inter laicos recenſcantur.

Qui à Paulianiſtarum veniunt hæreſi, rebaptizantur, & ſi aliqui eorum Clerici apud Paulianiſtas munere functi ſunt, ſi inculpatam agant vitam, à Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopo ordinantur: qui indigni autem deprehenduntur, deponuntur. Diaconiſſæ autem eorum, quoniam nullam habuerunt manuum impoſitionem, ſi ad Catholicam veniant Eccleſiam & baptizentur, inter laicos collocantur. Paulianiſtæ autem ſunt qui à Paulo Samoſatano deſcendunt, qui humilia de Chriſto ſenſit, dixitque eum communem eſſe hominem, & originem à Mariâ ſumpſiſſe.

αἱ δὲ διακόνισσαι ὀξαπατηθεῖσαι, ἐπεὶ μὴ χειροτονίας μετέχουσιν, ἐν τοῖς λαϊκοῖς ἐξετασθήσονται.

Οἱ ἐκ τῆς τῶν Παυλιανιστῶν αἱρέσεως μεταδιδόντες, ἀναβαπτίζονται· καὶ εἴ τινες αὐτῶν ὡς κληρικοὶ ἐνήρχοντο τοῖς Παυλιανιστικοῖς ἐὰν τὸν βίον ἄμεμπτον ἔχωσιν, ὑποτίθεται ὑπὸ τοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας Ἐπισκόπου χειροτονοῦνται· οἱ δὲ ἀνάξιοι εὑρεθῶσι, καθαιροῦνται. αἱ δὲ διακόνισσαι αὐτῶν, ἐπεὶ μή τινα ἔχουσι χειροθεσίαν, ἐὰν τῇ καθολικῇ προσέλθωσιν ἐκκλησίᾳ, καὶ βαπτισθῶσι, μετὰ τῶν λαϊκῶν συντάττονται. Παυλιανισταὶ δέ εἰσιν, οἱ ἀπὸ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως καταγόμενοι, καὶ ταπεινὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ φρονήσαντος, καὶ κοινὸν ἄνθρωπον αὐτὸν δογματίσαντος, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Μαρίας εἰληφότα.

Canon XX.

Quoniam ſunt quidam, qui in die dominico genu flectunt, & ipſis diebus Pentecoſtes: ut omnia ſimiliter in omni parochia ſerventur, viſum eſt ſanctæ ſynodo, ſtantes, Deo orationes effundant.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Ἐπειδή τινές εἰσιν ἐν τῇ κυριακῇ γόνυ κλίνοντες, καὶ ἐν ταῖς τῆς πεντηκοστῆς ἡμέραις· ἵνα δὲ τὰ ὅμοια ἐν πάσῃ παροικίᾳ ὁμοίως διαφυλάττηται, ἑστῶτας ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τὰς εὐχὰς ἀποδίδοναι τῷ Θεῷ.

Balſ. Apoſtolicus lxvi. Canon, eum qui quovis die dominico, vel quovis ſubbato, præter unum & ſolum ſabbatum, ſcilicet magnum, jejunat, ſi ſit quidem Clericus, deponi; ſi verò laicus, ſegregari jubet: Præſens autem Canon, in omni dominico, & omnibus Pentecoſtes diebus feriari, & omnes ſtantes orare decernit, ut qui cum Chriſto conſurrexerimus, & ſupernam habitationem quæramus. Quæſitum eſt autem & ex dicto Apoſtolico Canone, qui nos non jejunare ſtatuit quovis ſabbato vel quovis dominico, & ex præſenti Canone, ſtatuente non oportere nos genu flectere in dominico, & per totam Pentecoſten: nunquid apparet non debere nos jejunare, ſed jejunium ſolvere in omnibus diebus hebdomadis, ut in dominico. Et nonnulli quidem dixerunt totam Pentecoſten ut unum diem dominicum exiſtimari, & debere nos propterea diem feſtum agere, & neque jejunare, nec genu flectere. Mihi autem placet Canones in iis vim ſuam obtinere in quibus emiſſi ſunt.

Βαλσ. Ὁ ἀποστολικὸς ξς'. κανὼν τὸν νηστεύοντα καθ' οἱανδήποτε κυριακὴν, ἢ σαββάτου σαββάτων, πλὴν ἑνὸς καὶ μόνου σαββάτου, τοῦ μεγάλου δηλαδὴ, φησὶ κληρικὸν μὲν ὄντα καθαιρεῖσθαι, λαϊκὸν δὲ ἀφορίζεσθαι. ὁ δὲ παρὼν κανὼν ἐξορίζεται καὶ πᾶσαν κυριακὴν, καὶ ἐν πάσαις τῇ πεντηκοστῇ ἡμέραις, πανηγυρίζειν, καὶ ἑστῶτας πάντας εὔχεσθαι, ὡς συναναστάντας τῷ Χριστῷ, καὶ τὰ ἄνω ζητοῦντας κατοικίαν. ἐζητήθη δὲ μή ποτε ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος ἀποστολικοῦ κανόνος, τοῦ ἐξορίζομένου μὴ νηστεύειν ἡμᾶς καθ' οἱανδήποτε σάββατον, ἢ καθ' οἱανδήποτε κυριακήν, καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, τοῦ ἐξορίζομένου μὴ κλίνειν ἡμᾶς γόνυ ἐν κυριακῇ, καὶ δι' ὅλης τῆς πεντηκοστῆς, ἀναφαίνεται καὶ ὃ μὴ ὀφείλειν ἡμᾶς νηστεύειν δι' ὅλης τῆς πεντηκοστῆς, ἀλλὰ καταλύειν ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ἑβδομάδος, ὥσαυτως καὶ ἐν τῇ κυριακῇ. καὶ τινές μοι εἶπον ὡς μίαν ἡμέραν κυριώνυμον λογίζεσθαι τὴν ὅλην πεντηκοστὴν, καὶ ὀφείλειν ἡμᾶς διὰ τοῦτο παντηρεῖν, καὶ μήτε νηστεύειν μήτε γόνυ κάμπτειν. ἐμοὶ δὲ ἀρέσκει τοὺς κανόνας κρατεῖν ἐφ' ὧν ἐξεφωνήθησαν.

Zonar. Non eſſe Dominicis, aut Pentecoſtes diebus in genua procumbendum, cum aliorum Patrum, tum magni quoque Baſilii præcepto admonemur; à quo etiam, cur id vetitum, ac ſtantibus per eos dies orare permiſſum, ſuis quidque rationum momentis explicatur. Quæ quidem ſunt Primo ut cum Chriſto ſurgendum, ac ea quæ ſurſum ſunt quærenda nobis eſſe meminerimus: Deinde quod futuræ vitæ quam expectamus, Dominica dies imago exiſtat, cum ipſa una ſit & octava, ſicut & à Moſe in ea hiſtoria, qua rerum creationem perſequitur, una non prima fuerit nuncupata; unamque illam, & vere octavam, carentémque occaſu diem, ævum videlicet ſempiternum quod futurum eſt, referat. Proinde ut alumnos ſuos Eccleſia ad ejus diei memoriam ſæpius uſurpandam, morèſque ad illam conformandos erudiret, ut ſtantes precaremur, edixit; ut ſupernam aſpicientes hæreditatem, ipſam perpetuo contémplemur. Morem hunc igitur, genua, commemoratis diebus haud flectendi, ubique non obſervatum, hic Canon omnibus locis retineri jubet.

Ζωναρ. Τὸ μὴ κλίνειν γόνυ ἐν κυριακῇ, καὶ ἐν ταῖς τῆς Πεντηκοστῆς ἡμέραις, καὶ ἄλλοις παραδόσεσιν ἱεροῖς διδασκόμεθα, καὶ τῷ μεγάλῳ δὲ Βασιλείῳ, ὃς καὶ τὸν λόγον φερομένου ὑπὲρ τοῦ μὴ κλίνειν γόνυ ἐν ταῖς ῥηθείσαις ἡμέραις, ἑστῶτας δὲ προσεύχεσθαι ὁπτήραπται, οἵ τινές εἰσι· καὶ συναναστῆναι ἡμᾶς τῷ Χριστῷ, καὶ τὰ ἄνω ζητεῖν ὀφείλομεν· καὶ ὅτι τῇ προσδοκωμένῃ αἰῶνος εἰκόν ἐστιν ἡ κυριακὴ, ἡ αὐτὴ μία οὖσα καὶ ὀγδόη, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς Μωσέως ἐν τῇ κοσμογονίᾳ, μία καὶ οὐχὶ πρώτη ὀνομασθεῖσα, καὶ τὴν μίαν ὄντως καὶ ἀληθινὴν ὀγδόην ἐκείνην τυποῦσα, τὴν ἀνέσπερον ἡμέραν, καὶ ἄληκτον ἐκεῖνον αἰῶνα καὶ μέλοντα. διὸ ῥυθμίζουσα τοὺς ἑαυτῆς ὀφίμους ἡ ἐκκλησία τῆς ἡμέρας ἐκείνης μεμνῆσθαι, καὶ πρὸς ἐκείνην προεπείγεσθαι, ἑστῶτας διετάξατο εὔχεσθαι· ἵνα πρὸς τὴν ἄνω λῆξιν ὁρῶντες διηνεκῶς αὐτὴν φαντάζωμεθα. τοῦτο γοῦν τὸ μὴ κλίνειν γόνυ ἐν ταῖς ῥηθείσαις ἡμέραις καὶ παύλαχῦ φυλαττόμενον ὁ πρῶτος κανὼν τηρεῖσθαι πρὸς πάντων θεσμοθετεῖ.

Aris t. *Dominicis & Pentecoſtes diebus non oportet genu flectere, ſed erectos homines orare.*

In dominicis & Pentecoſtes diebus non genu flectere, ſed ſtantes deo preces fundere oportet.

Αριστ. Ἐν ταῖς κυριακαῖς, καὶ ταῖς τῆς πεντηκοστῆς ἡμέραις, οὐ δεῖ κλίνειν γόνυ, ἀλλ' ὀρθίους εὔχεσθαι τοὺς ἀνθρώπους.

Οὐ δεῖ κλίνειν γόνυ ἐν ταῖς κυριακαῖς, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς πεντηκοστῆς, ἀλλ' ἑστῶτας ταῖς εὐχαῖς ἀποδίδοναι τῷ Θεῷ.

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΟΝΕΣ ζ'.

Τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας
Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

ΒΑΛΣ. ΖΩΝΑΡ. Ἡ Ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἁγία σύνοδος ἐγένετο ἐπὶ βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων συνελθόντων καὶ κατὰ πνευματομάχων, οἵ τινες ἐξέθεντο καὶ τοὺς νῦν τεταγμένους ὅρους.

B

ΚΑΝΩΝ α'.

Ὡρισμένοι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντες ἅγιοι πατέρες μὴ ἀθετεῖσθαι τὴν πίστιν τῶν πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων. ἀλλὰ μένειν ἐκείνην κυρίαν, καὶ ἀναθεματισθῆναι πᾶσαν αἵρεσιν· καὶ εἰδικῶς τὴν τῶν Εὐνομιανῶν, εἴτ' οὖν Εὐδοξιανῶν, καὶ τὴν τῶν Ἡμιαρείων, εἴτ' οὖν Πνευματομάχων, καὶ τὴν τῶν Σαβελλιανῶν, καὶ τὴν τῶν Μαρκελλιανῶν, καὶ τὴν τῶν Φωτεινιανῶν, καὶ τὴν τῶν Ἀπολιναριανῶν.

C

ΒΑΛΣ. Ἡ αὐτὴ ἁγία δευτέρα σύνοδος συνεκρότησε κατὰ Μακεδονίου, καὶ τῶν ὁμοδόξων ἐκείνῳ, κλῖσμα δὲ ἅγιον πνεῦμα δουλαπιζόντων, καὶ οὐ Θεὸν ἀλλ' ὁμοούσιον Υἱῷ καὶ Πατρὶ, ὡς καὶ τῶν ἡμῶν ἡμαρείους καλῆς, ὡς καὶ δι' ἡμῶν μετοχῆς τῆς τῶν Ἀρειανῶν αἱρέσεως. οἱ μὲν γὰρ καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα κτίσμα καὶ ἑτεροούσιον τοῦ Πατρὸς ἐδογμάτιζον. οἱ δὲ πνευματομάχοι τοῦτο μὲν τοῦ Υἱοῦ ὑγιῶς ἐφρόνουν, τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα κτίσιν καὶ ἀλλότριον τῆς θεότητος ἐβλασφήμουν. ἐκαλοῦντο δὲ ἡμαρτοί, καὶ οἵ τινες μὲν κτίσμα μὲν καὶ αὐτοὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα ἔλεγον. ἐπῆγον δὲ ὅτι οὐχ ὁμοίως τοῖς λοιποῖς κτίσμασι γενέσθαι φρονοῦμεν αὐτόν, ἕτερον δέ καί τινα τρόπον. ἐκ τούτου φαμέν, ἵνα μὴ πάσχῃ τῷ Πατρὶ διὰ τῆς γεννήσεως ὁμοπαθές τι νομισθῇ, οὐσίᾳ ὁμοούσιον μὲν, ὁμοιούσιον δὲ τῷ Πατρὶ καὶ τὸ πνεῦμα ἐδογμάτιζον. ἐκύρωσε δὲ ἡ δευτέρα αὕτη σύνοδος τὸ τοῦ θεολόγου ῥητόν, καὶ τὸν ἀεὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ πατέρων κηρυχθείσῃ ὀρθοδόξῳ πίστει, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἐθέσπισεν ἀναθεματίζεσθαι, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν Εὐνομιανῶν. ὁ δὲ Εὐνόμιος Γαλάτης ὢν, καὶ Κυζίκου Ἐπίσκοπος ἐξεκηρύχθη, τὰ αὐτὰ φρονῶν τῷ Ἀρείῳ, μᾶλλον μέντοι καὶ πλείω κακίονα. πρεπὸν γὰρ καὶ δοῦλον καὶ πάντα ἀνόμοιον τῷ Πατρὶ τὸν Υἱὸν ἐδογμάτιζεν. ὃν καὶ τοὺς τῇ δόξῃ αὐτοῦ προσιόντας, ἀνεβάπτιζε, καὶ κεφαλὴν αὐτοῖς καταδύων, καὶ ἄνω στρέφων τοὺς πόδας αὐτῷ, καὶ μίαν καταδυσιν βαπτίζων ἐποίει. καὶ τῷ κόλασιν δὲ τῷ μέλλοντι, καὶ τῷ γεέννῃ, ἐφλυάρει μὴ ἀληθῶς ἔχειν, δι' ἐκφοβήσεως δὲ μόνον ἀπειλεῖσθαι. ἐκαλοῦντο δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ Εὐδοξιανοὶ ἀπό Εὐδοξίου τινὸς συναιρεσιώτου τῷ Εὐνομίῳ, ὃς Κωνσταντινουπόλεως γεγονὼς Ἐπίσκοπος τὸν Εὐνόμιον Κυζίκου ἀρχιερέα κατέστησεν· οἱ καὶ ἀνόμοιοι ὠνομάζοντο, διὰ τὸ λέγειν τὸν Υἱὸν, καὶ τὸ πνεῦμα, μηδεμίαν ὁμοιότητα κατ' οὐσίαν ἔχειν πρὸς τὸν πατέρα. ἀναθεματίζεσθαι δὲ προσέταξε καὶ τοὺς Σαβελλιανοὺς, οἵ τινες ἀπὸ Σαβελλίου τοῦ Λίβυος ὠνομάσθησαν, ὃς Πτολεμαΐδος τῆς Πενταπόλεως Ἐπίσκοπος γέγονε, συναλοιφὴν δογματίζων καὶ σύγχυσιν, τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς μιᾶς οὐσίας καὶ θεότητος εἰς ἓν πρόσωπον συναιρῶν καὶ συγχέων, καὶ ἓν προσδοκίαν ὅπερ τῆς ἁγίας Τριάδος τριώνυμον πρόσωπον, λέγων τὸν αὐτὸν ποτὲ μὲν ὡς πατέρα φανῆναι, ποτὲ δὲ ὡς Υἱὸν, ποτὲ δὲ ὡς ἅγιον πνεῦμα μεταμορφούμενον, καὶ ἄλλοτε ἄλλως μεταχηματιζόμενον. ὁμοίως δὲ τοῦτο ἀνάθεμα πάντες καὶ τὸν

D

E

F

CANONES VII.

Synodi Conſtantinopolitanæ Oecumenicæ ſecundæ.

BALS. & ZONAR. SAncta & œcumenica ſecunda Synodus, Conſtantinopoli magno Theodoſio imperante celebrata eſt, cui quidem centum quinquaginta, contra nefarios Spiritus ſancti hoſtes convocati Patres interfuere, ac eos qui proxime ſequuntur, Canones edidere.

B

CANON I.

STatuerunt, qui Conſtantinopoli convenerunt ſancti Patres, cccxviii. Patrum qui Nicææ convenerunt, fidem non abrogari, ſed firmam manere, & omnem hæreſin anathematizari: & ſpecialiter Eunomianorum ſeu Eudoxianorum, & ſemiarrianorum, ſive Spiritus ſancti adverſariorum, & Sabellianorum, & Marcellianorum, & Photianorum, & Apollinariſtarum.

C

BALS. Præſens ſancta ſecunda ſynodus congregata eſt adverſus Macedonium, & eos qui erant ejuſdem cujus ipſe ſententiæ, aſſerentes ſanctum ſpiritum eſſe creaturam & non Deum, nec Patri & Filio conſubſtantialem: quos præſens Canon Semiarrianos appellat, ut qui mediam partem hæreſis Arrianorum haberent. Hi enim & Filium & Spiritum, creaturam, & eſſe aliûs à patre ſubſtantiæ decernebant. Illi verò, Spiritus ſancti adverſarii, de Filio quidem rectè ſentiebant, Sanctum autem Spiritum & creatum, & à divinitate alienum blaſphemè aſſerebant. Appellabantur autem etiam Semiarriani, qui quidem creaturam & ipſi Filium & Spiritum dicebant, ſed ſe ſentire inferebant eam non fieri eo modo quo reliquæ creaturæ ſed alio quodam modo: idque ne per generationem Patri aliquam affectionem ab eis attribui quis putaret, qui non ſubſtantialem quidem, ſed ſubſtantia ſimilem Patri verbum & Spiritum Sanctum decernebant. Confirmavit autem hæc ſecunda ſynodus, per præſentem Canonem & orthodoxam fidem, quæ à ſanctis patribus Nicææ edita eſt, & omnem hæreſin ſtatuit anathematizandam, præcipuè autem Eunomianorum. Eunomius enim cùm eſſet Galata, Cyzici dicebatur Epiſcopus, eadem quæ Arrius ſentiens, & multo etiam pejora. Mutabilem enim, & ſervum, & omnino Patri diſſimilem Filium eſſe docebat. Qui etiam qui ſuæ opinioni aſſentiebantur, rebaptizabat, eos capite demergens, & eorum pedes ſurſum vertens, & inter baptizandum unam tantum demerſionem faciebat. Jam verò & futuram punitionem & gehennam verè non eſſe nugabatur, & ad terrorem tantùm, eorum eſſe minas intentatas. Appellabantur autem iidem & Eudoxiani à quodam Eudoxio Eunomio hæretico: qui cùm eſſet Conſtantinopolitanus Epiſcopus, Eunomium Cyzici pontificem conſtituit. Qui etiam Anomioi (i. e. Diſſimiles) nominabantur, quòd dicerent Filium & Spiritum nullam cum Patre, quod ad ſubſtantiam attinet, habere ſimilitudinem. Anathematizari etiam jubet Sabellianos, qui quidem à Sabellio Libyco denominati ſunt, qui Ptolemaidis, quæ urbs eſt Pentapolis, fuit Epiſcopus; is coalitionem quandam ac commixtionem decernendo, tres hypoſtaſes unius eſſentiæ ac divinitatis in unam perſonam conjungebat ac confundebat, & pro ſancta Trinitate unam trium nominum perſonam ſtatuebat, dicens eum aliquando ut Patrem apparuiſſe, aliquando ut Filium, aliquando autem ut Spiritum ſanctum transformatum, & aliàs aliter transfiguratum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ratum. Similiter autem anathemati ſubjicit etiam Marcellianorum hæreſin, quæ à Marcello Hæreſiarcha appellatur, qui ex Ancyra quidem Galatiæ urbe ortus eſt, ejuſdemque Epiſcopus fuit: idem autem quod Sabellius ſentiebat. Sed & Photinianorum hæreſin anathemati ſubjicit. Ii verò ex Photino denominationem habuêre, qui ex Sirmio quidem oriundus illic Epiſcopatum geſſit, in eadem autem quâ Paulus Samoſatenus opinione fuit: & neque ſanctam Trinitatem confitebatur, & Spiritum ſolum nominabat Deum omnium opificem, verbum autem prolatitium eſſe ſentiebat, & divinum aliquod imperium, deo deſerviens ad univerſi productionem, tanquam mechanicum aliquod inſtrumentum: Chriſtum autem nudum hominem prædicabat, qui Dei verbum ſuſceperat, non ut eſſentiale, ſed ut prolatitium, & à Maria exiſtentiæ ſuæ principium cepiſſe eum decernebat. Et multas alias ejuſmodi ineptias Paulus Samoſatenus proferebat, quem depoſuit Antiochena ſynodus. Cum reliquis autem, Apollinarii quoque hæreſin anathemate condemnat. Apollinarius autem, Laodiceæ, quæ eſt in Aſſyria, erat Epiſcopus, & de Dei œconomia apertè blaſphemabat. Dicebat enim, Dei Filium corpus quidem animatum ex ſancta Deipara accepiſſe, ſed mentis expertem, cùm videlicet divinitas pro mente ſufficeret, & irrationalem ut animam Domini ſentiebat: & ſic nec eum eſſe perfectum hominem docebat, & unam in Servatore naturam eſſe docebat.

A τῶν Μαρκελλιανῶν αἵρεσιν, ἥτις ἀπὸ Μαρκέλλου αἱρεσιάρχου καλεῖται· ὃς δὲ Ἀγκύρας μὲν ὥρμητο τῆς Γαλατικῆς, καὶ αὐτῆς Ἐπίσκοπος γέγονεν. ὅπερ ὁ τῶν Σαβελλίῳ ἐδογμάτιζεν. ἀλλὰ καὶ τῶν Φωτεινιανῶν αἵρεσιν, ἀναθέματι ὑποβάλλει· οἱ δὲ ἀπὸ Φωτεινοῦ ἔχουσι τὸ κλῆσιν, ἐκ Σιρμίου μὲν ὁρμωμένου, κἀκεῖσε ἐπισκοπήσαντος, τὰ αὐτὰ δὲ Παύλῳ τῷ Σαμοσατεῖ φρονήσαντος, καὶ μήτε τὸ ἁγίῳ Τριάδα ὁμολογοῦντος, καὶ πνεῦμα μόνον ὀνομάζοντος Θεὸν δημιουργὸν ἁπάντων, καὶ ὃ λόγον προφορικὸν φρονοῦντος, καὶ θεῖόν τι προσταγμα, ὑπουργοῦντα τῷ Θεῷ εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάντος, οἷς ὄργανόν τι μηχανικὸν B καὶ ὃ Χριστὸν, ψιλὸν κηρύττοντος ἄνθρωπον, καὶ τὸ Θεοῦ λόγον ὑποδεξάμενον, οὐκ ὡς ὑσιώδη, ἀλλ' ὡς προφορικὸν, καὶ ἀπὸ Μαρίας τὴν ἀρχὴν εἰληφέναι τὴν ὑπάρξεως αὐτῶν δογματίζοντος. καὶ ἄλλα ὅ πλείονα ὁ Σαμοσατεὺς ἐληρώδησε Παῦλος, ὃν παρῃτήλεγξεν ἡ ὁσία Σύνοδος· τοῖς λοιποῖς δὲ, καὶ τῇ τῶ Ἀπολιναρίου ἀναθέματι Συνκατέθηκεν αἵρεσιν. ὁ δὲ Ἀπολινάριος τῆς ὁσίας Λαοδικείας Ἐπίσκοπος λίαν περὶ τὴν οἰκονομίαν φανερῶς βλασφήμει. ἔλεγε γὰρ τὸν μὲν τοῦ Θεοῦ σῶμα μὲν ἔμψυχον ὡς τῆς ἁγίας Θεοτόκου ἀναλαβεῖν, ἄνουν δὲ, ὡς τῆς θεότητος ἀρκούσης ἀντὶ νοὸς, καὶ ἄλογον ὥσπερ τῷ ψυχῷ τὸ κυρίου ἐφρύνει. καὶ ὅτως καὶ οὐδὲ τέλειον ἄνθρωπον αὐτὸν ἔλεγε, καὶ μίαν φύσιν ὅλη τοῦ Σωτῆρος ἐδίδασκεν. C

Zonar. Contra Macedonium ejuſque aſſeclas, qui Spiritum ſanctum creaturam eſſe, non Deum aſſerebant, & Patri ac filio conſubſtantialem negabant, ſynodus hæc ſecunda celebrata fuit. Quos quidem, eo quod alterum hæreſeos Arianæ caput amplecterentur, Semiarianos hic Canon vocat. Nam cum Ariani filium quoque, cum ſancto ſpiritu inter creatas res numerarent, ac diverſam à Patris ſubſtantia naturam utrique tribuerent: Macedoniani, de filio nihil opinati ſecus, ſanctum ſpiritum creaturam, & à divinitate alienum impiè affirmabant. Fuit aliud quoque Semiarianorum genus, qui cum utramque filii, ſpiritúſque perſonam inter res creatas non eodem tamen modo, ſed alio quodam & à reliquis diverſo genitam, conſtituerent, eo tantum, ne in Patre, propterea quod genuiſſet, paſſionis aliquid admittere cogerentur; eaſdem Verbi, ac ſancti Spiritus perſonas, non Patri conſubſtantiales, ſed tantum ſubſtantiæ ſimilis eſſe aſſerebant. Quæ igitur ad orthodoxam fidem ſpectantia in Nicæna ſynodo à ſanctis patribus promulgata ſunt, ea primo rata, firmáque haberi, deinde omnes hæreticorum errores anathemati ſubjectos eſſe, præcipuè verò Eunomianorum, ſynodus hæc ſecunda per præſentem Canonem decrevit. Eunomius porro, in Galatia natus, Cyziceni Epiſcopi nomen obtinuit, ac iiſdem quibus Arius, quin & pluribus, & gravioribus multo erroribus tenebatur. Filium quippe, mutabilem, & ſervum, & rebus omnibus Patri diſſimilem conſtituebat; quiq; animum ad ipſius opiniones appuliſſent, eos elatis in ſublime pedibus, capite in aquam demiſſo, demerſione una contentus, rebaptizabat. Futura ſupplicia, gehennæq; cruciatum, nihil aliud quam fabulas ad terrorem hominum excogitatas eſſe nugabatur. Hi Eudoxiani quoque ab Eudoxio, qui eâdem quâ Eunomius hæreſi infectus, Conſtantinopoli cum eſſet Epiſcopus, Eunomium Antiſtitem Cyzicenæ urbi præfecerat, appellati. Iidem, propterea quod filio, ac Spiritui, ſpectata ſubſtantiæ ratione, nihil cum Patre ſimile intercedere vellent, Anomioi (i. e. Diſſimiles) nuncupati. Jubet etiam anathematizari Sabellianos, qui à Sabellio quodam Libyco nomen accepere. Is Ptolemaidis, quæ urbs in Pentapoli fuit, Epiſcopus, concretione quadam confuſioneque excogitata, tres hypoſtaſes unius eſſentiæ at divinitatis in unam perſonam conjungebat ac commiſcebat, ac unam in Trinitate, tribus licet variam nominibus, perſonam agnoſcebat. Cum unum,

ΖΩΝΑΡ. Κατὰ Μακεδονίου καὶ τῶν ὁμοδόξων ἐκείνῳ ἡ δευτέρα Σύνοδος Συνκρότησε πῶμα θ' ἅγιον πνεῦμα δογματίζοντων καὶ ὑ Θεὸν, ὑδ' ὁμοούσιον πατρὶ, καὶ υἱῷ, ὃν ὁ πρὸ ἐμῶν κανὼν Ημιαρείους καλεῖ, ὡς κ' ὅ ἡμεῖς μεθέξοντας τῶν Ἀρξανῶν αἱρέσεως. οἱ μὲν γὰρ, καὶ υἱὸν τὸ καὶ τὸ πνεῦμα, ἑτεροούσια τῷ πατρὶ καὶ κτίσματα ἐδογμάτιζον· οἱ δὲ Πνευματομαχοι ὡδὲ μὲ τὸν υἱοῦ, ὑγιῶς ἐφρόνουν· τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα κτιστὸν καὶ ἀλλότριον τῆς θεότητος ἐβλασφήμουν. D ἐκαλοῦντο δὲ Ημιάρειοι καὶ οἵ τινες κτίσμα μὲ καὶ ὠιλοὶ καὶ υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα ἔλεγον, ἐπῆγον δὲ, ὅτι οὐχ ὁμοίους τοῖς λοιποῖς κτίσμασι ἡμᾶς φρονοῦμεν ἀυτοὺς, ἕτερον δέ τινα τύπον. καὶ τοῦτο φαμὲν, ἵνα μὴ παθῶμεν τῷ πατρὶ ἀφ' ὧν τῆς γεννήσεως προσάπτεσθαι νομιθῇ, οὐ γὰρ ὁμοούσιον μὲν, ὁμοιούσιον δὲ τῷ πατρὶ καὶ λόγον, καὶ τὸ πνεῦμα ἐδογμάτιζον. ἐκύρωσε δὲ ἡ δευτέρα Σύνοδος αὐτῇ ἀφ' ὧν τοῦ προόντος κανόνος, καὶ πίστιν ἐν Νικαίᾳ πρὸ τῶν ἁγίων πατέρων κηρυχθεῖσαν ὀρθόδοξον πᾶσιν, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἐθέσπισεν ἀναθεματίζεσθαι, ἐξαιρέτως δὲ τὴν τῶν Ευνομιανῶν. ὁ δὲ Εὐνόμιος Γαλάτης E ὢν, Κυζίκου Ἐπίσκοπος ἐχρημάτιζε, ἃ αὐτὰ φρονῶν τῷ Αρείῳ, μᾶλλον μέντοι καὶ πλείω καὶ χείρονα. τρεπτὸν γὰρ καὶ δοῦλον, καὶ κτίσμα πάντα ἀνόμοιον τῷ πατρὶ καὶ υἱὸν ἐδογμάτιζεν, ὃς καὶ τὸν τῇ δόξῃ αὐτῷ προσανεμένους ἀνεβάπτιζε· καὶ κεφαλῆς αὐτοὺς καταδύων, καὶ ἄνω τρέφων τοὺς πόδας αὐτῷ, καὶ μίαν καταδυσιν βαπτίζων ἐποίει. καὶ τὴν κόλασιν δὲ τὴν μέλλουσαν, καὶ τὴν γέενναν, ἐφλυάρει μὴ ἀληθῆ εἶναι, δι' ἐκφόβησιν δὲ μόνων ἀπειλεῖσθαι. ἐκαλοῦντο δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ Ευδοξιανοὶ ἀπὸ Εὐδόξου τινὸς Συναιρεσιώτου τῷ Εὐνομίῳ. ὃς Κωνσταντινουπόλεως γέγονε Ἐπίσκοπος. καὶ Εὐνόμιον F Κυζίκου ἀρχιερέα κατέστησεν. οἱ καὶ Ανόμοιοι ὠνομάζοντο, ἀφ' ὧν λέγει καὶ υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα μηδεμίαν ὁμοιότητα κατ' οὐσίαν ἔχειν πρὸς τὸν πατέρα. ἀναθεματίζεσθαι δὲ θεσπίζει, καὶ τοὺς Σαβελλιανούς. οἵ τινες ἀπὸ Σαβελλίου τοῦ Λίβυος ὠνομάσθησαν, ὃς Πτολεμαΐδος τῆς Πενταπόλεως Ἐπίσκοπος γέγονε, Συναλοιφὴν δογματίζων, καὶ Σύγχυσιν, ὡς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς μιᾶς οὐσίας καὶ θεότητος, εἰς ἓν πρόσωπον Συναιρῶν καὶ Συγχέων, καὶ ἓν πρόσωπον δὴ τῶν τριάδος τριώνυμον πρόσωπον, λέγων τὸν αὐτὸν ποτὲ μὲν ὡς πατέρα φανῆναι, ποτὲ δὲ ὡς υἱὸν, ποτὲ δὲ ὡς πνεῦμα

Ψηφιοποιήθηκε από την

μα ἅγιον μεταμορφούμενον. καὶ ἄλλοτε ἄλλως μεταχηματιζόμενον. ὁμοίως δὲ ὑπὸ ἀνάθεμα φάσκει, καὶ τὴν τῶν Μαρκελλιανῶν αἵρεσιν, ἥτις ἀπὸ Μαρκέλλου αἱρεσιάρχου κέκληται, ὃς ἐξ Ἀγκύρας μὲν ὥρμητο τῆς Γαλατικῆς, καὶ αὐτῆς Ἐπίσκοπος γέγονεν, ὕστερον δὲ τὴν Σαβελλίου ἐδίδαξεν. Ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν Φωτεινιανῶν αἵρεσιν ἀναθέματι ὑποβάλλει. οἱ δὲ ἀπὸ Φωτεινοῦ ἔχουσι τὴν κλῆσιν, ὃν Σιρμίου μὲν ὁρμᾶσθαι, κἀκεῖσε ἐπισκοπεῖσθαι, τὰ αὐτὰ δὲ τῷ Παύλῳ τῷ Σαμοσατεῖ φρονεῖσθαι, καὶ μόνα τὴν ἁγίαν τριάδα ὁμολογεῖσθαι, καὶ ταυτόμα μόνον ὀνομάζεσθαι. τὸν δημιουργὸν ἀποφαίνων, τὸν δὲ λόγον ἀσυμφόρως φρονεῖσθαι, καὶ ἄδιον πρόσταγμα ὑπάρχειν τῷ Θεῷ εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ πάντος, ὡς ὄργανον πρὸς μηχανικόν. τὸν δὲ Χριστὸν ψιλὸν κηρύττεσθαι ἄνθρωπον τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον ὑποδεξάμενον, οὐχ ὡς ὑπάρξαν, ἀλλ' ὡς εὐσυμφόρως, καὶ ἀπὸ Μαρίας τὴν ἀρχὴν εἰληφέναι τῆς ὑπάρξεως αὐτὸν δογματίζεσθαι. καὶ ἄλλα δὲ πλείω ὁ Σαμοσατεὺς ἐληρῳδεῖ Παῦλος, ὃν καθεῖλεν ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδος. τοῖς λοιποῖς δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀπολιναρίου ἀναθέματι ζυγκαταδικάζει αἵρεσιν. ὁ δὲ Ἀπολινάριος τῆς ἐν Συρίᾳ Λαοδικείας Ἐπίσκοπος ὢν περὶ τὴν οἰκονομίαν φανερῶς βλασφημεῖ. ἔλεγε γὰρ τὸν τοῦ Θεοῦ σῶμα μὲν ἔμψυχον ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου ἀναληφθῆναι, νοῦν δὲ ὡς τῆς Θεότητος ἀρχὴν ἀντὶ νοὸς, καὶ ἄλογον ὥσπερ τὸν ψυχὴν τοῦ κυρίου ἐφευρεῖν. καὶ ὅτι οὐδὲ τέλειον ἄνθρωπον αὐτὸν ἔλεγε, καὶ μίαν φύσιν ὅτι τοῦ Σωτῆρος ἐδίδασκεν.

ARIST. Ἡ κατὰ Νικαίαν πίστις κρατείτω. τὰ δὲ κατὰ αἱρέσεων ἀναθεμα ἐχέτω. Σαφές.

ΚΑΝΩΝ β'.

Τοὺς ὑπὲρ διοίκησιν Ἐπισκόπους τῶν ὑπερορίων ἐκκλησίας μὴ ἐπιέναι, μηδὲ συγχέειν τὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπον, τὰ μὲν Αἰγύπτου μόνον οἰκονομεῖν, τοὺς δὲ τῆς ἀνατολῆς Ἐπισκόπους, τὴν ἀνατολὴν μόνην διοικεῖν· φυλαττομένων τῶν ἐν τοῖς κανόσι τοῖς κατὰ Νικαίαν πρεσβείων τῇ Ἀντιοχέων ἐκκλησίᾳ· καὶ τοὺς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως Ἐπισκόπους τὰ κατὰ τὴν Ἀσιανὴν μόνον οἰκονομεῖν, καὶ τοὺς τῆς Ποντικῆς, τὰ τῆς Ποντικῆς μόνα, καὶ τοὺς τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Θρᾴκης μόνον οἰκονομεῖν. ἀκλήτους δὲ Ἐπισκόπους ὑπὲρ διοίκησιν μὴ ὑποβαίνειν ὅπι χειροτονίας ἢ ὅσιν ἄλλαις οἰκονομίαις ἐκκλησιαστικαῖς. φυλαττομένου δὲ τοῦ προσηκόντος περὶ τῆς διοικήσεως κανόνος, δῆλον ὡς τὰ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἡ τῆς ἐπαρχίας Συνόδους διοικεῖσθαι τοὺς ἐν Νικαίᾳ ὡρισμένα. τὰς δὲ ἐν τοῖς βαρβάροις ἔθνεσιν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, οἰκονομεῖσθαι χρὴ κατὰ τὴν κρατήσασαν συνήθειαν τοῖς πατράσι.

BALS. Can. vi & vii. primæ Syn. definierunt quænam diœceses Romano Papæ, Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano subesse debent. Præsens autem Canon definit, Asiæ Episcopos, Ponticæ, Thraciæ, & alios, ea quæ in suis sunt finibus administrare, & nulli eorum licere ultra suæ regionis limites jurisdictionis suæ exercitium extendere, & Ecclesiarum jura confundere. Si autem oporteat Episcopum aliquem, à propria regione in aliam, propter ordinationem, vel aliam justam causam, migrare: non inordinatè, &, ut ita dicam, prædonis more eam invadere, sed cum illius loci Episcopi permissione. Quoniam autem in barbaris gentibus tunc erant fidelium Ecclesiæ, ubi fortasse multi non ordinabantur Episcopi ut ad synodum sufficerent: aut necesse etiam erat, eos qui verbo fortasse insignes erant, in tales quoque aliorum provin-

A idémq; numen, nunc Patris specie, nunc Filii, nunc sancti Spiritus, idem alio alias habitu mutatum, sese mortalibus videndum exhibuisse contenderet. Inde, Marcellianorum, cui nomen Marcellus hæresiarcha dedit, hæresis quoque damnata. Hic ex Ancyra, Galatiæ urbe ortus, ejusdem postea Episcopus, & quidem Sabelliana peste infectus fuit. Eodem, Photiniani quoque, (nomen iis à Photino auctore) decreto jugulati. Porro Photinus ortus è Sirmio, mox in eadem urbe Episcopatus honore perfunctus est. Sed iisdem quibus Paulus Samosatenus erroribus depravatus, neq; Sanctam Trinitatem admittebat, solúmq; pro Deo, rerum omnium conditore ac parente, Spiritum B agnoscebat; Verbum, quiddam esse prolatum extrinsecus, videlicet ipsum divinæ mentis imperium, ipsi Deo ad rerum molitionem fabrilium instrumentorum more deserviens, opinabatur. In Christo nihil, præter nudum hominem agnoscebat, Illi, Dei verbum, non essentiale quidem, sed illud prolatum tantummodo insedesse, neque Christum aliud sui initium, quam à Maria parente habuisse asseverabat. Hæc, & alia plura, Samosatenus ille Paulus effutiebat, quem depositione synodus Antiochena mulctavit. Eadem postremo, quæ in cæteros, in Apollinaristas quoq; anathematis pœna constituta. Fuit Apollinarius, Laodicenæ, ejus quæ in Syria est, urbis Episcopus, C qui de sacro divinæ incarnationis mysterio manifestò blasphemus fuit. Siquidem filium Dei, corpus quidem anima informatum ex sanctæ Dei paræ visceribus sibi adjunxisse fatebatur, verum mentis & rationis expertem, quasi mentis locum divinitas expleret, Christi domini animum esse opinabatur. Et sic eum nec perfectum hominem dicebat, & unam in Servatore naturam prædicabat.

ARIST. *Fides Nicæna obtineat: Hæreses verò anathema habeant.* Perspicuus.

D

CANON II.

Episcopi ultra diœcesin in Ecclesias extra suos terminos ne accedant, nec Ecclesias confundant, sed secundùm Canones, Alexandriæ quidem Episcopus, Ægyptum solam regat, orientis autem Episcopi, orientem solum administrent, servatis privilegiis ac præeminentiis, quæ sunt in Nicæni concilii Canonibus Antiochenæ Ecclesiæ. Et Asiana diœcesis Episcopi, quæ sunt in sola Asiana administrent, & Pontica Episcopi Ponticam tantùm regant, & Thraciæ Thraciam. Non vocati autem Episcopi ultra diœcesin ne transeant, ad ordinationes, vel aliquas alias administrationes Ecclesiasticas. Servato autem præscripto de diœcesibus Canone, clarum est quòd unamquamque provinciam provinciæ synodus administrabit, secundùm ea quæ fuerunt Niceæ definita. Quæ autem in barbaris sunt gentibus, dei Ecclesias, administrare oportet, secundùm patrum, quæ servata est, consuetudinem.

E

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

cias venire, ad eos confirmandos qui ad fidem accedebant, concessit sancta synodus, tamen quoque adhuc consuetudinem servari, etiamsi sit præter Canones, propter rei necessitatem. Nota ergo ex præsenti Canone quòd olim omnes provinciarum metropolitani erant ipsi per se suarum provinciarum capita, & à propriis synodis ordinabantur. Id autem immutatum est à xxviii. Canone Chalcedonen. synodi, quæ definit, Ponticæ, & Asianæ, & Thracicæ diœcesis metropolitanos, & aliquos etiam alios, qui eo Canone continentur, à Constantinopol. Patriarchâ ordinari, eique subjici. Si autem alias etiam Ecclesias inveneris, quæ principales & per se sint capita, ut Bulgariam, Cyprum, Iberiam, ne mireris. Bulgariæ enim Archiepiscopum honoravit rex Justinianus. Et lege cxxxi. ejus novellam, quæ in Basilic. lib. v. tit. iii. cap. i. posita ad interpretationem v. cap. primi tit. præsentis operis: Archiepiscopum Cypri honoravit tertia synodus. Et lege ejusdem syn. Can. viii. & Can. xxxix. syn. vi. Iberiæ autem Episcopum honoravit Antiochenæ synodi dijudicatio. Dicitur enim quòd tempore sanctissimi Patriarchæ divinæ civitatis magnæ Antiochiæ, Domini Petri, fuit synodica ordinatio, qua statutum est liberam esse ac principalem, & per se caput, Ecclesiam Iberiæ, sed tamen tunc Antiocheno Patriarchæ subjectam. Jam verò & Sicilia certis abhinc annis urbis Canstantinopolitanæ throno subjecta, tyrannicis manibus ab ea avulsa est: eámque ad jus suum pristinum redire cupio, auxilio divinæ gubernantis nostri imperatoris, tanquam quæ in servitutem abducta filia, ad liberam matrem revertatur. Quòd liceat quidem ex œconomiæ ratione, alias Ecclesias quæ à gentilibus occupantur, aliis Ecclesiis concedere, ex præsenti, ut videtur, Canone traditum est. Jam enim Constantinopolitana synodus metropolitano Nazianzeno dedit Ecclesiam Ancyræ, & aliis diversis Antistitibus alias ejusmodi Ecclesias. Quibusdam autem etiam id ipsum concessum est, ut sedeant in ipso throno traditæ Ecclesiæ in sacro tribunali.

ZONAR. Ut in Ecclesiis tranquillitas, concordiáque vigeret, & ab Apostolis primo, & à sanctis Patribus non mediocri studio, curaque postea est elaboratum. Nam illi quidem, ne cui Episcopo sua relicta, in alterius parœciam insilire liceat, decimoquarto Canone sanxere. Patres autem in prima Nicæna synodo congregati, antiquas consuetudines, in hac parte retinendas, & quemque thronum provincias sibi subjectas administrare sexto, & septimo Canone decreverunt. Idem hîc quoque statuitur, ac Episcopus quilibet Ecclesias, extra diœcesim suam, hoc est subjectam sibi provinciam, ditionisque suæ terminos positas invadere (verbo invadendi, latrocinium quodammodo, impressionemque turbulentam indicante) & alîus limites ingredi prohibetur. Hoc enim intelligitur per Episcopum ultra diœcesim ad sacram aliquam functionem exercendam non vocatum, sed adhortatum, & à pluribus ad id persuasum Episcopis juxta dictum Canonem Apostolicum. Ecclesiastica autem cujusque provinciæ negocia, nimirum electiones, ordinationes, & de excommunicationibus, mulctis, aliisque ejusmodi controversiarum decisiones synodi provincialis auctoritate administrari, & constitui placet. Quæ vero inter barbaras gentes Ecclesiæ fidelium excitatæ fuerunt, cum pauciores forte Episcopos haberent, quam qui synodo cogendæ satis esse possent, aut si quis ibidem dicendi facultate præstaret, eum ad novos Christi milites confirmandos, atque in proposito fidei suscepto stabiliendos, in alienam quandoque parœciam commeare etiam necesse foret, nihil ex antiqua consuetudine, in ea re synodus censuit immutandum.

A λάμποντας προσφοιτᾶν, καὶ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων τοιαύταις ἐπαρχίαις, ὥστε ἐπιστηρίζειν τοὺς τῇ πίστει προσιόντας, ἐνέδωκεν ἡ ἁγία σύνοδος, καὶ εἰσέτι πολιτεύεσθαι τὸ τοιοῦτον ἔθος, κἂν παρὰ κανόνας ἐστί, διὰ τὸ ἀναγκαῖον τοῦ πράγματος. σημείωσαι οὖν ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος ὅτι τὸ παλαιὸν πάντες οἱ τῶν ἐπαρχιῶν μητροπολῖται αὐτοκέφαλοι ἦσαν, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων συνόδων ἐχειροτονοῦντο. μετετυπώθη δὲ τὰ περὶ τούτου ὑπὸ τοῦ κη'. κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, διορισαμένης τοὺς μητροπολίτας τῆς Ποντικῆς, καὶ Ἀσιανῆς, καὶ Θρακικῆς διοικήσεως, ἔτι δὲ καὶ ἑτέρους τινὰς τῷ αὐτῷ κανόνι περιεχομένους, ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κων-
B σταντινουπόλεως χειροτονεῖσθαι, καὶ ὑποκεῖσθαι αὐτῷ. εἰ δὲ καὶ ἑτέρας ἐκκλησίας αὐτοκεφάλους εὑρίσκεις ὡς τὴν Βουλγαρίας, τὴν Κύπρου, τὴν Ἰβηρίας, μὴ θαυμάσῃς. ὃς μὲν γὰρ ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας ἐτίμησεν ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανός. καὶ ἀνάγνωθι τὴν ῥλά. νεαρὰν αὐτοῦ κειμένην ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν ε'. τίτλῳ γ'. κεφ. α'. καταστρωθεῖσαν εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ε'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος. ὃς Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου ἐτίμησεν ἡ γ'. σύνοδος. καὶ ἀνάγνωθι τῆς αὐτῆς συνόδου κανόνα η'. καὶ ὃς λθ'. κανόνα τῆς ς'. συνόδου. ὃς δὲ Ἰβηρίας ἐτίμησε διάγνωσις τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου. λέγεται γὰρ ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου
C πατριάρχου θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, κυροῦ Πέτρου, γέγονεν οἰκονομία συνοδική, ἐλευθέραν εἶναι, καὶ αὐτοκέφαλον, τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἰβηρίας, ὑποκειμένην τότε τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας. ἡ μέντοι Σικελία πρὸ χρόνων μετρητῶν ὑποκειμένη τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τυραννικῶν χειρῶν ἐκ ταύτης ἀπεσπάσθη· καὶ εὔχομαι ἵνα καὶ αὕτη ἐπανέλθῃ εἰς τὰ πρότερα δίκαια τῇ ἀντιλήψει τοῦ θεοκυβερνήτου ἡμῶν αὐτοκράτορος, ὡσεί τις αἰχμαλωτισθεῖσα θυγάτηρ πρὸς ἐλευθέραν μητέρα. ὃ μέντοι προσηνῶσθαι κατὰ λόγον οἰκονομίας ἐκκλησίαις τισὶν ἑτέρας ἐκκλησίας ὑπὸ ἐθνῶν κατεχομένας, ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὡς ἔοικεν, ἐνδίδοται. αὐτίκα γὰρ ἡ ἐν
D Κωνσταντινουπόλει σύνοδος δέδωκε τῷ μητροπολίτῃ Ναζιανζοῦ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγκύρας, καὶ ἑτέροις ἀρχιερεῦσι διαφόροις ἑτέρας τοιαύτας ἐκκλησίας. τισὶ δὲ ἐνεδόθη καὶ αὐτὸ τὸ καθῆσθαι εἰς τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι θρόνον τῆς ἐπιδοθείσης ἐκκλησίας.

ΖΩΝΑΡ. Κατάστασιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ εἰρήνην πολιτεύεσθαι, διὰ πολλῆς φροντίδος, καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ θεῖοι πατέρες μετέπειτα ἐποίησαντο· οἱ μὲν γὰρ ἀπόστολοι ἐν τεσσαρεσκαιδεκάτῳ κανόνι μὴ ἐξεῖναι Ἐπισκόπῳ ἑτέρᾳ ἐπιπηδᾶν καταλιπόντι τὴν ἑαυτοῦ διετάξαντο. οἱ δὲ ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ κατὰ Νικαίαν συναθροισθέντες πατέρες, ἐν ἕκτῳ, καὶ ἑβδόμῳ κανόνι, τὰ ἀρχαῖα κρατεῖν ἔθη καὶ ἕκαστον θρόνον τὰς ἀνηκούσας αὐτῷ ἐπαρχίας διέπειν ἐθεσμοθέτησαν.
E τοῦτο δὲ καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται, καὶ Ἐπίσκοπος ὑπὲρ διοίκησιν, ἤγουν ὑπὲρ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ ἐπαρχίαν ἐν ταῖς ὑπερορίοις ἐκκλησίαις ταῖς οὔσαις δηλαδὴ ὑπὲρ τὰ ἀφωρισμένα ἑκάστῳ ὅρια, μὴ ἐπιέναι διακελεύεται, διὰ τοῦ ἐπιέναι τὴν ληστρικὴν τῶν ἐμφαίνων καὶ ἄτακτον ἔφοδον, καὶ μηδὲ ἐπιβαίνειν ἑτέρου ἐνορίᾳ. τοῦτο γὰρ τὸ ὑπὲρ διοίκησιν Ἐπίσκοπον ἄκλητον ἐπὶ οἱαδήτινι ἱερατικῇ διοικήσει, ἀλλὰ παρακαλούμενον καὶ παρὰ πλειόνων Ἐπισκόπων πρὸς τοῦτο ἐπιτρεπόμενον κατὰ τὸ εἰρημένον ἀποστολικὸν κανόνα. τὰς δὲ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις, ἤγουν ψήφους, καὶ χειροτονίας, καὶ ἀμφιβολιῶν
F λύσεις ἐν ἀφορισμοῖς καὶ ἐπιτιμίοις καὶ λοιποῖς τοιούτοις τὴν ἑκάστης ἐπαρχίας σύνοδον θεσπίζει οἰκονομεῖν· ἐπεὶ δὲ καὶ ἐν βαρβάροις ἔθνεσιν ἐκκλησίαι τότε ἦσαν πιστῶν, ὅπου ἴσως οὐ πολλοὶ ἦσαν Ἐπίσκοποι, ὥστε ἀρκεῖν εἰς σύνοδον, ἢ καὶ ἀναγκαῖον ἦν, εἴ τις ἐν λόγῳ διαλάμπων ἦν, ἐκεῖ προσφοιτᾶν, καὶ ταῖς τῶν ἄλλων παροικίαις, ὥστε ἐπιστηρίζειν τοὺς τῇ πίστει προσιόντας, καὶ βεβαιοῦν ἐν αὐτῇ τὸ κρατῆσαν ἔθος μέχρι τότε ἐν τοῖς τοιούτοις ἐνδέδωκεν ἡ ἁγία σύνοδος καὶ εἰσέπειτα πολιτεύεσθαι.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

ΑΡΙΣΤ. Ὑπερόριος μηδεὶς Συγχείτω τὰς ἐκκλησίας, μήτε χειροτονῶν, μήτε ἐνθρονίζων. ἐπὶ μέντοι τῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκκλησιῶν, ἡ τῶν πατέρων κρατείτω Συνήθεια.

Ἐν πολλοῖς τῶν κανόνων εἴρηται, ὅτι οὐ δεῖ Ἐπίσκοπον ἀλλοτρίας ἐπιβαίνειν Ἐπισκοπῆς· ἀλλ' ἕκαστον ἐντὸς τῶν ἰδίων ὅρων μένειν, καὶ μὴ πηδᾶν ὑπερόρια, καὶ τὰς ἐκκλησίας Συγχέειν. ἐπὶ μέντοι τῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκκλησιῶν, τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Λιβύῃ καὶ Πενταπόλει, κατὰ τὸν ἕκτον κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω.

A ARIST. *Nullus peregrinus Ecclesias confundat, neque ordinans, neque in sede collocans. Veruntamem in Ecclesiis, quæ sunt inter Gentiles, Patrum consuetudo servetur.*

In multis Canonibus dicitur, quòd non oportet Episcopum ad alienum transire Episcopatum; sed quemque intra suos manere terminos, & ultra suos limites non transilire, & Ecclesias confundere. De iis autem, quæ apud gentes sunt Ecclesiis, in Ægypto, Libia, & Pentapoli, secundum sextum Nicæni Concilii Canonem antiquæ consuetudines vim habeant.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Τὸν μέντοι Κωνσταντινουπόλεως Ἐπίσκοπον ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοπον, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην.

B

CANON III.

Constantinopolitanus Episcopus habeat prioris honoris partes post Romanum Episcopum, eo quòd sit ipsa nova Roma.

ΒΑΛΣ. Ἡ πόλις αὕτη τοῦ Βύζαντος, οὐκ εἶχε τιμὴν ἀρχιεπισκόπου, ἀλλὰ παρὰ τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας ἐχειροτονεῖτο ποτὲ Ἐπίσκοπος ἐν αὐτῇ. ἱστορεῖται γὰρ ὡς εἰ καὶ ἦν τὸ Βυζάντιον πόλις καθ' ἑαυτὴν διεξαγομένη, ἀλλ' ἐπολιορκήθη ὑπὸ Σεβήρου Ῥωμαίων αὐτοκράτορος, καὶ ὑπετέθη Πειρινθίοις. Πείρινθος δέ ἐστιν ἡ Ἡράκλεια. τοῦ δὲ μεγάλου Κωνσταντίνου μεταγαγόντος ἐν αὐτῇ τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων, μετωνομάσθη Κωνσταντινούπολις, καὶ νέα Ῥώμη, καὶ πασῶν τῶν πόλεων βασιλίς· κατὰ τὴν β'. σύνοδον ἐτιμήθη ὁ θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀνάγνωσον τοῦ α'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος κεφ. ζ'. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. κἀντεῦθεν καὶ οἱ τῆς β'. Συνόδου ἅγιοι πατέρες διωρίσαντο ἔχειν τὸν Ἐπίσκοπον αὐτῆς τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην. τούτων δὲ οὕτω διορισθέντων, τινὲς τὴν (μετὰ) πρόθεσιν, οὐκ ὑποβιβασμὸν τῆς τιμῆς νενοήκασιν, ἀλλ' ἐξελάβοντο αὐτὴν εἰς τὸ μετὰ χρόνον μόνον· χρώμενοι πρὸς Συγκρότησιν τοῦ λόγου αὐτῶν, καὶ τῷ κη'. κανόνι τῆς δ'. συνόδου, λέγοντι, τὰ ἴσα πρεσβεῖα τῷ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, ἔχειν τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ὑπάρχοντα. Σὺ δὲ ἀνάγνωθι τὴν ρλ'. Ἰουστινιάνειον νεαρὰν τὴν κειμένην ἐν βιβλίῳ ε'· τῶν βασιλικῶν, τίτλῳ γ'. καὶ καταστρωθεῖσαν εἰς τὸ σχόλιον τοῦ ε'. κεφαλ. τοῦ α'. τίτλου παρόντος συντάγματος, καὶ τὸν λϛ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου, λέγοντα εἶναι δεύτερον τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον. ζήτει καὶ κεφάλ. α'. τῶν η'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος. κατεστρώθησαν γὰρ ἐκεῖσε παρ' ἡμῶν διάφοροι νόμοι περὶ τῶν προνομίων τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, καὶ τῆς νέας, καὶ τὸ τοῦ ἁγίου μεγάλου Κωνσταντίνου ἔγγραφον θέσπισμα, τὸ γενόμενον πρὸς τὸν ἅγιον Σίλβεστρον τὸν τότε Πάππαν Ῥώμης, χάριν τῶν ἀπονενεμημένων προνομίων τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης. τὸ δὲ χειροτονεῖσθαι σήμερον τὸν κατὰ καιροὺς ἁγιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τοῦ κατὰ καιροὺς μητροπολίτου Ἡρακλείας, οὐκ ἄλλοθέν ἐστιν, ἀλλ' ἢ ἀπὸ τῶν ὑποτεθῆναι, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, Πειρινθίοις ἤτοι Ἡρακλειώταις τὴν πόλιν τοῦ Βύζαντος. καὶ σημείωσαι πόθεν δικαιοῦται ὁ Ἡρακλείας χειροτονεῖν τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως. εὕρηται δὲ ἐν τῷ χρονικῷ τοῦ Σκυλίτζη, ὅτι ἐχειροτονήθη πατριάρχης Σε. Σύγκελλος, ὁ ἀδελφὸς τῶν Βασιλέως κυροῦ Λέοντος τῶν σοφοῦ, παρὰ τῶν Καισαρείας, διὰ τὸ προτελευτῆσαι τὸν Ἡρακλείας. ἡμεῖς δὲ εἴδομεν καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου ὅτι Λεόντιος τὶς μοναχὸς ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου, ἐχειροτονήθη παρὰ Δημητρίου τοῦ Καισαρείας διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

C

D

E

F

ΖΩΝΑΡ Περὶ τῶν ἄλλων πατριαρχικῶν θρόνων τοῦ ἀνωτέρου κανόνος διαταξαμένου ἐστὶν καὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέμνηται, καὶ ἔχειν αὐτὸν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς, ἤτοι τὰ πρωτεῖα, ἢ τὸ ἐξαίρετον ἐθέσπισεν, ὡς νέαν Ῥώμην καὶ βασιλίδα τῶν πόλεων μετὰ τὸν Ῥώμης Ἐπίσκοπον. τινὲς

BALS. Ipsa quidem urbs Byzantina Archiepiscopi honorem non habebat, sed ab Heracleæ metropolitano Episcopus aliquando in ipsa ordinabatur. Scribitur enim quòd etiamsi esset Byzantium civitas quæ per se regeretur, à Severo tamen Romanorum Imperatore obsessa est, & Perinthiis subjecta. Est autem Perinthus, Heraclea. Cùm autem magnus Constantinus Romani Imperii sceptra in eam transtulisset, Constantinopolis nominata est, & nova Roma, & omnium urbium regina. Et juxta secundam Synodum honoratus fuit thronus Constantinopolis: lege primi tit. hujus operis cap. vii. & quæ sunt in eo. Et ex hoc sancti secundæ syn. patres definierunt, ejus Episcopum honoris habere prærogativam post antiquæ Romæ Episcopum, eo quod sit nova Roma. His autem sic definitis, quidam præpositionem (Post) non esse honoris submissionem excogitarunt: sed ipsam ad hoc quod est post tempus solummodo acceperunt; ad sui dicti comprobationem iv. quoque synodi xxviii. Canonem afferentes, dicentem, Æqualia privilegia antiquæ Romæ sanctissimo throno habere thronum Constantinopolitanum, thronum secundum post illum existentem. Tu autem lege cxxx. Justiniani novellam, quæ in v. libro Basil. posita est, tit. iii. & collocata in commentario v. cap. primi tit. præsentis operis: & xxxvi. Canonem synodi quæ fuit in Trullo, dicentem esse secundum Constantinopolis thronum. Quære & primum caput viii. tit. præsentis operis. Illic enim positæ sunt à nobis diversæ leges de privilegiis antiquæ Romæ & novæ, & sancti Constantini Magni scriptum decretum, quod factum est ad sanctum Silvestrum tunc temporis Romæ Papam, de privilegiis veteris Romæ Ecclesiæ attributis. Quòd autem hodie ordinetur sanctissimus pro tempore patriarcha Constantinopolitanus, ab eo qui est pro tempore Heracleæ metropolitanus, non est aliunde quàm ex eo quòd subjecta fuerit ut superiùs dictum est, Perinthiis sive Heracleanis Byzantina civitas. Et nota unde Heracleæ Episcopus Patriarcham constantinopolitanum ordinandi jus habuerit. Invenitur autem in Chronico Scylitzæ, quòd ordinatus est Patriarcha Se. Syncellus, frater Imperatoris Domini Leonis sapientis, à Cæsareæ Archiepiscopo, quòd esset præmortuus Heracleæ Archiepiscopus. Sed & nos etiam vidimus sub imperio Isaacii Angeli quod Leontius quidam monachus à colle sancti Auxentii ordinatus fuit à Demetrio Cæsareæ Episcopo talem ob causam Patriarcha Constantinopolis.

ZONAR. Cum de aliis Patriarchalibus thronis superiori Canone definitum sit, de Constantinopolitano à Patribus hoc loco actum, eique primi honores, privilegiáque singularia quippe novæ Romæ, ac reginæ urbium, post Romanum Episcopum, decreta. Quod quidem ita accepere nonnulli, non ut inferiorem dignitatis gradum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dum, ſed temporis poſteriorem ab hac conſtitutione edita feriem, hac præpoſitione, poſt, ſignificari vellent. Erat ſiquidem urbs antiqua Byzantium, quæ ſuis legibus uſa eſt. Severo autem Romanorum imperatore, per Romanos obſeſſa, & bellum per triennium paſſa, tandem civibus in eâ rerum neceſſariarum inopiâ laborantibus, capta eſt, & mœnia quidem ejus ſolo æquata, juraque civilia ablata, & ipſa Perinthiis ſubjecta fuit. Eſt vero Perinthus, quæ alio nomine Heraclæa: atque hinc Heraclienſi Antiſtiti, Patriarchæ ordinatio attribuitur, ut per quem Epiſcopo Byzantino manus ſunt impoſitæ. Poſtea hæc eadem urbs magna à magno Conſtantino inſtaurata, ac de ejus nomine dicta, ac novæ quoque Romæ titulo honeſtata fuit. Illa ergo particula, poſt, ſolum ordinem temporis, non inferiorem honoris gradum reſpectu veteris Romæ indicari, quidam exiſtimavere. Quam quidem ſententiam ſuam, vigeſimo octavo Synodi Chalcedonenſis Canone confirmare nituntur: Ibi namque, mentione hujus Canonis injecta, hæc poſtea ſubjiciuntur. [De privilegiis ſanctiſſimæ Eccleſiæ Conſtantinopolis novæ Romæ eadem nos quoque ſancimus. Veteris enim Romæ throno quòd civitas iſta imperaret patres jure privilegia tribuere, & eâdem ratione moti centum quinquaginta Dei amantiſſimi Epiſcopi ſanctiſſimum novæ Romæ thronum æqualibus privilegiis dignati ſunt, rectè judicantes quæ urbs imperio, ac Senatu honeſtata, ac iiſdem cum vetere urbium Regina, muneribus ornata foret, eam in Eccleſiaſtica quoque Republica, æqualibus cum illa honoribus extollendam, ac ſecundam ab illa collocandam eſſe] Dicunt igitur, cùm æqualibus illam dignam honoribus cenſeant, quomodo præpoſitio (poſt) ſubjectionem ſignificare intelligi poteſt? Verum Juſtiniani novella centeſima trigeſima, imperatoriarum Conſtitutionum libro quinto titulo tertio, Canonem aliter explicat, quemadmodum & ab illo Imperatore intellectus eſt. Sanctiſſimum namque, ait, veteris Romæ Papam, ex ſanctarum ſynodorum placitis, totius Eccleſiaſtici ordinis principem eſſe, beatiſſimum vero Conſtantinopolitanæ urbis, novæ Romæ, Epiſcopum ſecundum ab Apoſtolica veteris Romæ ſede locum obtinere, aliis omnibus honore ſuperiorem eſſe decernimus. Hinc igitur perſpicuè apparet ſubjectionem, & diminutionem per præpoſitionem, poſt, ſignificari. Cum alioqui præſertim, honoris æqualitas in utraque ſede retineri nullatenus queat. Nam ſive ipſa Præſulum nomina recitanda ſive in eodem conſeſſu utrique aſſidendum, ſive utriuſque chirographo eadem ſyngrapha ſit firmanda, alterum certe præferri neceſſe eſt. Quicunque ergo particulam, poſt, ſolam temporis ſeriem, non inferiorem quoque dignitatis gradum ſignificare contendat, is & vim huic loco inferat, & ſententiam neque rectam, neque bonam eliciat. Quin & Trullanæ ſynodi Canone trigeſimo ſexto, præpoſitio, poſt, ſubjectionem aperte notat, dicente, poſt antiquæ Romæ thronum, ſecundus Conſtantinopolitanæ ſedi locus aſſignetur; deinde ſubjungit, poſt hanc Alexandrina, inde Antiochena, & poſt Antiochenam demum Hieroſolymitana numeretur.

ARIST. *Conſtantinopolitanus Epiſcopus poſt Romanum proximus honoretur.*

Eadem privilegia, eundemque, quem Romanus Epiſcopus honorem habebit & Epiſcopus Conſtantinopolitanus; quemadmodum & vigeſimus octavus ſynodi Chalcedonenſis Canon hunc Canonem intellixit; quoniam ipſa eſt nova Roma, ac honoratur & imperio & ſenatu. Nam præpoſitio (poſt) hîc non honorem, ſed tempus ſignificat; ac ſi diceret quiſpiam, quòd poſt multos annos Epiſcopus Conſtantinopolitanus Romano æqualem habuerit honorem.

A τινὲς μὴν οὖν τὸν μὴ προέδρειαν ἀλλ' ὑποβιβασμὸν τῆς τιμῆς δηλοῦν νενοήκασιν, ἀλλὰ δι' μετάχρονον τῆς ταύτης συστάσεως. ἀρχαία μὲν γὰρ πόλις ἦν ὁ Βυζάντιον, καθ' ἑαυτὸ δημοκίμητον. ὅτι Σεβήρου τοῦ Ρωμαίων αὐτοκράτορος πολιορκηθεῖσα ὑπὸ Ρωμαίων, καὶ ὅτι πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πόλεμον ὑπέστη, ὕστερον ἑάλω τῷ ἀναγκαίων ἐπιλιπόντων τοῖς ἐν αὐτῇ, καὶ καθῃρέθη μὲν τὰ τείχη αὐτῆς, ἀφῃρέθη δὲ τὰ πολιτικὰ δίκαια, καὶ ὑπετέθη Περινθίοις. Πέρινθος δ' ἔστιν ἡ Ηρακλεία, ὅθεν τῷ Ηρακλείας, καὶ ἡ χειροτονία τοῦ παρειάρχου ἀπονέμηται, ὡς πρὸ αὐτῆς χειροτεινομένου τοῦ Επισκόπου τοῦ Βυζαντίου. ὕστερον δὲ μετὰ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ἡ μεγάλη αὕτη ᾠκοδομήθη πόλις, καὶ εἰς ὄνομα ἐπεκλήθη ἐκείνου, καὶ νέα ὠνομάσθη Ρώμη, διὸ δὴ προέδρευον δὲ μὴ ἔνιοι τοῦ χρόνου δηλωτικὸν ἔφασαν εἶναι, καὶ μὴ ὑποβιβασμὸν τὸ τιμῆς περὶ τὸ πρεσβυτέραν Ρώμης. χρῶνται δὲ πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἐκείνου λόγου, τῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ κανόνι τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου μεμνημένῳ τοῦ παρόντος κανόνος, ἐπάγοντι δὲ, ὅπερ καὶ ἡμεῖς τὸ αὐτὸ ψηφιζόμεθα περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντίνου πόλεως νέας Ρώμης· καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, διὰ δὲ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, οἱ πατέρες εἰκότως ἀπεδέδωκασι τὰ πρεσβεῖα, καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἴσα κινούμενοι οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλέστατοι Επίσκοποι τὰ πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς νέας Ρώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, δικαίως κρίναντες τὴν βασιλείαν καὶ συγκλήτου τιμηθεῖσαν πόλιν, καὶ τῷ ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ρώμῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνην μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν. φασὶν οὖν, ὅτι ἐπεὶ τῷ ἴσων ἀξιοῦσιν αὐτὴν τιμῷ, πῶς νοηθήσεται ἡ μὴ πρόθεσις ὑποπτώσεως δηλωτική; ἢ ὅτι τοῦ Ιουστινιανοῦ ἐκδοθεῖσι τριακοσιοστῇ πεμπτῇ εἰς βιβλίον τῷ Βασιλικῷ πέμπτον, τίτλον τρίτον ἄλλως νοῆσαι τὸν κανόνα δίδωσι, καθὼς φησὶ τοῦ βασιλέως ἐκείνου ἐννοηθῆναι. φησὶ γὰρ, θεσπίζομεν καὶ τοὺς τῷ ἁγίων συνόδων ὅρους καὶ ἁγιώτατον τὸν πρεσβυτέρας Ρώμης Πάπαν πρῶτον εἶναι πάντων τῷ ἱερέων, καὶ τὸν μακαριώτατον Επίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ νέας Ρώμης, δεύτεραν τάξιν ἐπέχειν μετὰ καὶ ἀποστολικὸν θρόνον τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, τῷ δὲ ἄλλων πάντων προτιμᾶσθαι. ἐνταῦθεν οὖν ἐναργῶς δείκνυται ἡ μὲν πρόθεσις ὑποβιβασμὸν δηλοῦσα, καὶ ἐλάττωσιν. καὶ ἄλλως δὲ ἀδύνατον δῶ εἶναι δὲ ταυτὸν πῶς καὶ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς θρόνοις φυλάττεσθαι. ἀνάγκη γὰρ ἢ τὴν ἀναφορὰν τῶν ὀνομάτων τῶν προϊσταμένων αὐτῷ καὶ μὲν προτερεύειν, τὸν δὲ δεύτερεύειν, καὶ ἐν καταλόγοις ὅτε συναθροίζειν, καὶ ἐν ὑπογραφαῖς ὅτε τούτων δεῖσθαι. ἤγουν τῇ μὲν ἐξήγησις, ἡ λέγουσα τοῦ χρόνου δηλωτικὴν εἶναι τὴν πρόθεσιν, οὐχ ὑποβιβασμοῦ, βεβιασμένη ἐστὶ, καὶ διανοίας οὐκ ὀρθείας ἐστὶ ἀναπλῆσαι. ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου ἡμετέρους ἐκθεὶς κανόνων ἀρτίως δείκνυσι τὴν μὲν πρόθεσιν ὑποβιβασμὸν δηλοῦσθαι, δεύτερον λέγων τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως λογίζεσθαι μετὰ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, εἶτα ἐπάγει, μεθ' ὃν ὁ τῆς Αλεξανδρέων ἀριθμεῖται θρόνος, εἶτα ὁ τῆς Αντιοχείας, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ τῆς Ιεροσολυμίτων.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ τὴν Ρώμης τιμᾶσθαι.

Τῶν αὐτῶν πρεσβείων καὶ τῆς αὐτῆς μεθέξει τιμῆς τῇ Ρώμης Επίσκοπος καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Επίσκοπος· κατὰ τὸν καὶ ὁ εἰκοστὸς ὄγδοος κανὼν τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου τὴν καινὸν τοῦτον ἐνόησε, δηλ. τὸ εἶναι ταύτῃ νέᾳ Ρώμην, καὶ τιμᾶσθαι βασιλείᾳ τε, καὶ συγκλήτῳ. Τὸ δὲ, μετὰ, ἐν ταῖς τιμῆς, ἀλλὰ τοῦ χρόνου δηλωτικόν· ὡς ἂν εἴποι τις, ὅτι μετὰ πολλοὺς χρόνους τῆς ἴσης τιμῆς τῇ Ρώμης, μετέσχε καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως.

Ψηφιοποιήθηκε από την

A

ΚΑΝΩΝ δ'.

Περὶ Μαξίμου τοῦ Κυνικοῦ, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν ἀταξίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γεγομένης· ὥστε μήτε Μάξιμον Ἐπίσκοπον ἢ γεγενῆσθαι ἢ εἶναι, μήτε τοὺς ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντας, ἐν οἱῳδήποτε βαθμῷ κλήρου, πάντων καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἃ ὑπ' αὐτοῦ γεγομένων ἀκυρωθέντων.

Canon IIII.

Statuerunt etiam de Maximo Cynico, & ejus petulantia & insolentia, quæ fuit Constantinopoli; ut nec Maximus Episcopus factus fuerit, vel sit, nec qui ab eo ordinati fuerunt, in ullo, quicunque is sit, gradu Cleri: omnibus, & quæ circa ipsum fuerunt, & quæ ab illo facta sunt, infirmatis.

ΒΑΛΣ. Τὰ τοῦ δ'. τούτου κεφάλαιον ἰδικά εἰσι, καὶ ἑρμηνείας οὐ δέονται. ἱστόρηται δὲ ὅτι ὁ Μάξιμος οὗτος Αἰγύπτιος μὲν φιλόσοφος κυνικὸς, κυνικοὶ δὲ ἐλέγοντο διὰ τὸ αὐθάδεις καὶ θρασεῖς, καὶ ἀναιδεῖς. καὶ προσελθὼν τῷ μεγάλῳ πατρὶ Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ, καὶ κατηχηθεὶς ἐβαπτίσθη, καὶ ἐκληρώθη, καὶ οἰκειώθη αὐτῷ. τοῦ δὲ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἐφέσει γενομένου, ἐσπούδασε διὰ χρημάτων ἀποσταλέντων εἰς τὸν Ἐπισκόπους Ἀλεξανδρείας χειροτονηθῆναι. τῶν δὲ ζητούντων Ἐπισκόπων ἐλθόντων εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἐπιχειρησάντων καθ' ὃ θέλημα τοῦ Μαξίμου ποιῆσαι, ἐπεὶ ὑπὸ τῶν πιστῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπελήλυθησαν, ἀπῆλθον εἰς καλυβίδιόν τινος Χορεύλου τινός, καὶ ἐχειροτόνησάν ἀκανονίστως τὸν Μάξιμον. ἡ ἁγία οὖν σύνοδος αὐτὸν ἀπεκήρυξε τοῦτον, ὁρίσασα μήτε Ἐπίσκοπον αὐτὸν γεγενῆσθαι ἢ εἶναι, διὰ τὸ ἐκθέσμως χειροτονηθῆναι, μήτε τοὺς ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντας οἱῳδήποτε βαθμοῦ κληρικοὺς εἶναι. ὁ δὲ αὐτὸς Μάξιμος ὕστερον γνωσθεὶς τὰ Ἀπολιναρίου φρονῶν, ἀνεθεματίσθη. Εὕρηται δὲ εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὃν συνεγράψατο ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Γρηγόριος. καὶ μέμνηται τούτου ὁ Θεολόγος ἔν τινι τῶν μὴ ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκομένων ἐπ' ἐκκλησίαις λόγων αὐτοῦ.

B

C

Bals. Quæ sunt in iiii. Canone sunt specialia, nec interpretatione indigent. In historiis autem traditum est, quòd hic Maximus fuit Ægyptius, philosophus Cynicus. Cynici autem dicebantur propter eorum arrogantiam, audaciam, & impudentiam. Et cùm ad magnum Patrem Gregorium Theologum accessisset, fidei mysteriis imbutus, baptizatus est, & in Clerum cooptatus, eique familiaris effectus est. Cùm autem patriarchalem Constantinopolis sedem desiderasset, pecuniis ad Alexandriæ Episcopos missis magno studio contendit ut eligeretur. Cùm autem ii Episcopi Constantinopolim venissent, & ex Maximi voluntate facere aggressi essent, quoniam à fidelibus ab Ecclesia expulsi sunt, in cujusdam Chorauli domum venerunt, & Maximum non Canonicè elegerunt. Hæc ergo sancta synodus eum abdicavit, definiens nec ipsum factum fuisse vel esse Episcopum, eo quòd contra leges ordinatus est, nec eos qui ab ipso ordinati essent, cujuscunque sunt gradus, esse Clericos. Hic autem Maximus, cùm postea intellectum esset eum cum Apollinario sentire, anathemate ictus est. Invenitur autem in vitâ S. Gregorii Theologi quam conscripsit discipulus ejus Gregorius. Meminit etiam istius Theologus, in quadam ex suis orationibus, quæ in Ecclesiis non leguntur.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ Μάξιμος οὗτος Αἰγύπτιος μὲν φιλόσοφος Κυνικός. Κυνικοὶ δὲ ἐλέγοντο διὰ τὸ αὐθάδεις καὶ θρασεῖς, καὶ ἀναιδεῖς. καὶ προσελθὼν τῷ μεγάλῳ πατρὶ Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ, καὶ κατηχηθεὶς ἐβαπτίσθη· εἶτα, καὶ τῷ κλήρῳ συνεπλέγη, καὶ πάνυ τῷ ἁγίῳ πατρὶ ἐκείνῳ φίλος ἦν, ὡς καὶ ὁμοδίαιτος εἶναι. ὃν ἐφέσει τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως γενομένου, χρήματα πολλὰ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, κἀκεῖθεν Ἐπισκόπους ἄγειν χειροτονήσοντας αὐτὸν ἀρχιερέα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔπεμψε καί τινα συνεργὸν τῶν οἰκειοτάτων τῷ Θεολόγῳ. ἤδη δὲ τῆς ἐκκλησίας ἔνδον γενόμενοι, τοὺς δὲ πλείους τῷ πλείῳ γνωσθέντες, ἀπελήλυθησαν ὑπὸ τῶν πιστῶν, καὶ ἀπελαθέντες οὐκ ἐφησύχασαν, ἀλλ' εἰς οἰκίαν εἰσδύντες χοραύλου τινός, ἐκεῖ χειροτονοῦσι τὸν Μάξιμον, εἰ καὶ μηδὲν ἀπώναντο τῆς τοιαύτης μαθητείας, οὐδὲ γὰρ ἀνύσαι τι δεδύνηντο. ἀπεκηρύχθη οὖν ὑπὸ τῆς ἁγίας τοῦ παρόντος κανόνος τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ συνόδῳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων ὁρισθέντων μήτε Ἐπίσκοπον αὐτὸν γεγενῆσθαι, ἢ εἶναι διὰ τὸ ἐκθέσμως κεχειροτονῆσθαι, μήτε τοὺς ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντας κληρικοὺς ὑπάρχειν. ὕστερον δὲ γνωσθεὶς τὰ Ἀπολιναρίου φρονῶν, καὶ ἀνεθεματίσθη. τούτου καὶ ὁ Θεολόγος, ἔν τινι τῶν μὴ ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκομένων λόγων αὐτοῦ, μέμνηται.

D

Zonaa. Maximus hic fuit Ægyptius, Philosophus Cynicus. Cynici porro dicebantur propter eorum arrogantiam, audaciam, ac impudentiam. Is cum se ad magnum Patrem Gregorium Theologum contulisset, imbutus ab eo fidei mysteriis, postea baptizatus fuit. Et demum etiam Clero adscriptus, sancto patri adeo familiaris fuit, ut ad mensæ quoq; communionem ab eadem admitteretur. Postea cum Patriarchalem Constantinopolitanæ sedis dignitatem concupiisset, pecuniæ numerum mittit Alexandriam, sibique inde subornat Episcopos Constantinopolis Patriarcham illum electuros; ex intimis etiam Theologi quodam ejus adiutore. Qui quidem, cum in Ecclesia jam constitissent, nondum perfecta re deprehensi, atque à fidelibus ejecti, non propterea quieverunt, sed Choraulæ cujusdam domum ingressi, Maximum Patriarcham ordinant, quamvis nihil ei profuit istiusmodi improbitas, nec quicquam enim perficere potuerunt. Hominem igitur, secundæ synodi Sancti Patres hoc Canone notavere, nec Episcopum factum fuisse aut esse, ordinatum quippe contra leges, nec quibus ordines contulisset, in Clericorum numero habendos esse definiunt. Eundem postea, cum ab Apollinario stetisse cognitum esset, anathemate damnavere. Ac hujus quidem hominis, apud Theologum, in iis, quas Ecclesia non recitat, orationibus, mentionem alicubi factam reperias.

E

ΑΡΙΣΤ. Μάξιμος ὁ Κυνικὸς τῆς Ἐπισκόπων ἀλλότριος· καὶ ἅπας ἀνίερος, ὃς ἐκείνῳ κεκλήρωται.

Aarist. *Maximus Cynicus ab Episcopis alienus, & quisquis ab eo in Clerum adscriptus est, profanus habetur.*

F

Ὅτι περ οὗτος τὴν ἐκκλησίαν ἐπαίδαξε, καὶ ταραχῆς αὐτὴν καὶ θορύβου ἐνέπλησε, λύκος ἀντὶ ποιμένος ὀφθείς, καὶ πάντα συγχωρῶν ἑτοίμως τοῖς παίουσιν, ἀφ' ἑνὸς τοῦ ἀσεβεῖν ἐν τοῖς δόγμασι καὶ μέγαν ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριον. ἀλλότριος οὖν καὶ ὁ Μάξιμος ἔστω τῆς Ἐπισκόπων ἕδρας, καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντες, ἐν οἱῳδήποτε βαθμῷ κλήρου, ἀνίεροι.

Quoniam hic Ecclesiam dilaceravit, eamque perturbatione & tumultu implevit, lupus pro pastore visus, & omnia offendentibus prompte concedens, eo solùm quod in dogmatis impius fuit, secundum magnum Theologum Gregorium. Alienus itaque ab Episcopis erit Maximus, & qui ab eo ordinati fuere, quocunque tandem Cleri gradu, inter profanos habiti.

Canon

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON V.

Quod ad volumen attinet Occidentalium, etiam eos ſuſcipimus qui Antiochiæ unam Patris & Filii & ſancti Spiritus Deitatem confitentur.

BALS. Hic quoque Canon eſt ſpecialis. In hiſtoriis enim ſcriptum eſt, quòd Imperator Conſtantius, magni Conſtantini filius, Arrianus factus, primam ſynodum evertere conatus eſt. Cùm hoc autem reſciviſſet ejus frater Conſtans, qui Occidentalibus partibus dominabatur, fratri ſuo bellum literis minatus eſt, niſi rectam fidem labefactare deſineret. Viſum eſt ergo Imperatoribus, ut Sardicæ ſeu Triaditzæ Epiſcopi convenirent, & de iis quæ Nicææ decreta erant, diſceptarent. Congregatis itaque trecentis quadraginta & uno Epiſcopis, confirmatum eſt ſanctum ſymbolum patrum qui Nicææ convenerant: &, qui non ita ſentiebant, anathemati ſubjecti ſunt. Volumen ergo ſeu tomum Occidentalium hanc dicit definitionem ſecunda ſynodus, quæ etiam ab Antiochenis ſuſcepta eſt. Volumen autem hoc Occidentalium dixit, quoniam ſoli Occidentales Epiſcopi ediderunt. Orientales enim, qui erant ſeptuaginta, dicebant, niſi ejicerentur ſanctus Paulus confeſſor & magnus Athanaſius, ſe ſynodo non communicaturos. Cùm autem Occidentales hoc facere recuſarent, Orientales Epiſcopi ſtatim à ſynodo receſſerunt. Et ideo ſoli illi Occidentales Nicænam definitionem confirmarunt, & diſſimile anathematizarunt, & Orientales Epiſcopos condemnarunt. Obſerva autem ex hiſtoriis hic relatis Sardicenſem ſynodum ante hanc ſecundam habitam eſſe.

B

C

ZONAR. Conſtantius magni Conſtantini filius, Imperator, cum Arrianis faveret, primam ſynodum convellere omni ſtudio nitebatur. Hoc veteris Romæ Papa Conſtanti fratri Conſtantii ſignificavit: Hic autem Conſtantio bellum, niſi à rectæ fidei oppugnatione deſiſteret, miſſis literis denuntiavit. Hinc de Synodo habenda, déque Concilii Nicæni decretis in ea diligenter cognoſcendis, inter ambos Imperatores convenit. Sardicæ igitur unus & quadraginta ſupra trecentos Epiſcopi congregati ſunt, qui decreto edito, & ſanctum Nicænum Symbolum confirmarunt, & ei contrarium ſentientes abdicarunt. Hoc igitur decretum, Occidentalium volumen ſive tomum ſynodus hæc ſecunda nominat; cujus auctoritatem amplexos quoque Antiochenos probat. Per Occidentales verò, qui Sardicæ convenerunt, Epiſcopos intelligit. Sardica porro eſt, quam nunc Triadizzam vocant. Tomum autem dixit Occidentalium, eo quod ſoli Occidentis Epiſcopi decretum illud edidere. Nam Orientis quidem Epiſcopi ſeptuaginta, niſi S. Paulus confeſſor, & magnus Athanaſius è Concilio exirent, ſe Synodo non intereſſe clamabant. Hoc autem cùm Occidentales, ut facerent, adduci non potuerint, è ſynodo ſtatim Orientales Epiſcopi ſe proripuerunt. Proinde à ſolis Occidentalibus Nicænæ ſynodi decreta confirmata ſunt, qui & quod ab ea diverſum eſt anathematizârunt, & Orientis Epiſcopos condemnarunt. Nota autem ex iis quæ hic traduntur, quod Synodus Sardicenſis ante hanc ſecundam habita fuit.

D

E

ARIST. *Patrem, & Filium, & Spiritum S. conſubſtantiales aſſerens Occidentalium tomus, facilè admittitur.* Perſpicuus.

F

ΚΑΝΩΝ ε'.

Περὶ τοῦ τόμου τῶν δυτικῶν, καὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀποδεξαμένων τὴν μίαν ὁμολογοῦντας πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος θεότητα.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν ἰδικός ἐστιν. ἱστόρηται γὰρ ὅτι Κωνστάντιος ὁ βασιλεὺς, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου Ἀρειανίσας, ἐπεχείρει ἀναιρεῖν τὴν πρώτην σύνοδον. μαθὼν δὲ τοῦτο Κώνστας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, τῶν ἑσπερίων κατεῖχε μερῶν, ἐπείλησε διὰ γραφῶν πόλεμον τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, εἰ μὴ παύσαιτο τὴν ὀρθὴν πίστιν καταλύων. ἔδοξεν οὖν τοῖς βασιλεῦσι, συνελθεῖν ἐν Σαρδικῇ ἤτοι τῇ Τριαδίτζῃ τοὺς ἐπισκόπους, καὶ διαγνωμονῆσαι περὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ δογματισθέντων. συναθροισθέντων οὖν τριακοσίων τεσσαράκοντα πρὸς τοῖς ἑνὶ ἐπισκόπων, ἐβεβαιώθη τὸ ἅγιον σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων· καὶ οἱ μὴ ὑπὸ φρονοῦντες ἀνεθεματίσθησαν. Τόμον οὖν τῶν δυτικῶν ἢ ὅρον τοῦτον φησὶν ἡ ϛ'. Συνόδου, ἣ καὶ παρὰ τῶν Ἀντιοχέων δεχθέντα· τόμον δὲ εἶπε τῶν δυτικῶν, ὅτι μόνοι οἱ δυτικοὶ ἐπίσκοποι τοῦτον ἐξέδοντο. οἱ γὰρ ἐξ ἑῴας, ὁ. ὄντες ἔλεγον, ὡς εἰ μὴ τοῦ συνεδρίου ἐξέλθωσιν ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ ὁμολογητὴς, καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος, οὐ κοινωνήσουσι τῇ Συνόδῳ. τοῦτο δὲ ποιῆσαι, μὴ ἀνεχομένων τῶν δυτικῶν, αὐτίκα ἀπέστησαν τῆς Συνόδου οἱ τῆς ἑῴας ἐπίσκοποι. διὸ καὶ μόνοι οἱ δυτικοὶ τὸν τῆς Νικαίας ὅρον ἐβεβαίωσε, καὶ ἀνεθεμάτισε τὸ ἀνόμοιον, καὶ τῶν ἑῴων ἐπισκόπων κατεψηφίσαντο. σημειοῦται δὲ ἀπὸ τῶν ὄντως ἱστορηθέντων, ὅτι ἡ ἐν Σαρδικῇ Σύνοδος πρὸ τῆς δευτέρας γέγονε Συνόδου.

ΖΩΝΑΡ. Κωνστάντιος ὁ βασιλεὺς ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου Ἀρειανίσας, ἐπεχείρει ἀναιρεῖν τὴν πρώτην Σύνοδον. τοῦτο ὁ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Πάπας, ἀνέωξε πρὸς Κώνσταντα τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κωνσταντίνου. ὁ δὲ πόλεμον ἐπείλησε διὰ γραμμάτων τῷ ἀδελφῷ, εἰ μὴ παύσαιτο τὴν ὀρθὴν πίστιν καταλύων. ἔδοξεν οὖν τοῖς βασιλεῦσιν ἀμφοῖν Σύνοδον γενέσθαι, καὶ ἐκείνην διαγνωμονῆσαι περὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ δογματισθέντων. Συναθροισθέντων οὖν ἐν Σαρδικῇ Ἐπισκόπων τριακοσίων τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς, οἳ καὶ ὅρον ἐξέδοντο βεβαιοῦντα τὸ ἅγιον σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων, τοὺς δὲ ἐναντία φρονοῦντας ἀποκηρύττοντα. τόμον οὖν τῶν δυτικῶν, ἢ ὅρον τοῦτον, φησὶν ἡ δευτέρα σύνοδος· ὃν δεξαμένους καὶ τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀπεδέξατο. δυτικοὺς δὲ τοὺς ἐν Σαρδικῇ ἀθροισθέντας φησὶν Ἐπισκόπους. Σαρδικὴ δ' ἐστὶν, ἡ νῦν λεγομένη Τριάδιτζα. τόμον δὲ εἶπε τῶν δυτικῶν, ὅτι μόνοι οἱ δυτικοὶ Ἐπίσκοποι τοῦτον ἐξέδοντο. οἱ γὰρ ἐξ ἑῴας ὁ. ὄντες ἔλεγον, ὡς εἰ μὴ τοῦ συνεδρίου ἐξέλθωσιν ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ ὁμολογητὴς, καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος, οὐ κοινωνήσουσι τῇ Συνόδῳ. τοῦτο δὲ ποιῆσαι, μὴ ἀνεχομένων τῶν δυτικῶν, αὐτίκα ἀπέστησαν, τῆς συνόδου οἱ τῆς ἑῴας Ἐπίσκοποι. διὸ καὶ μόνοι οἱ δυτικοὶ τὸν τῆς Νικαίας ὅρον ἐβεβαίωσε, καὶ ἀνεθεμάτισε τὸ ἀνόμοιον καὶ τῶν ἑῴων Ἐπισκόπων κατεψηφίσαντο. σημειοῦται δὲ ἀπὸ τῶν ἐνθένδε ἱστορηθέντων, ὅτι ἡ ἐν Σαρδικῇ Σύνοδος πρὸ τῆς δευτέρας γέγονε συνόδου.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ὁμοούσιον παραδιδοὺς τῶν δυτικῶν τόμος, ἀναπόδεκτος. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Επειδὴ πολλοὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν συγχεῖν καὶ ἀνατρέπειν βουλόμενοι, φιλέχθρως καὶ συκοφαντικῶς αἰτίας τινὰς κατὰ τῶν οἰκονομούντων τὰς ἐκκλησίας ὀρθοδόξων Επισκόπων συμπλάσσουσιν, οὐδὲν ἕτερον ἢ χραίνειν τὰς τῶν ἱερέων ὑπολήψεις, καὶ ταραχὰς τῶν εἰρηνευόντων λαῶν κατασκευάζειν ἐπιχειροῦντες· τούτου ἕνεκεν ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνδραμόντων Επισκόπων, μὴ ἀνεξετάστως προσίεσθαι τοὺς κατηγόρους, μηδὲ πᾶσιν B ἐπιτρέπειν τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι κατὰ τῶν οἰκονομούντων τὰς ἐκκλησίας, μηδὲ μὴν πάντας ἀποκλείειν. ἀλλ' εἰ μέν τις οἰκείαν τινὰ μέμψιν, τοῦτ' ἔστιν, ἰδιωτικὴν, ἐπαγάγοι τῷ Επισκόπῳ, ὡς πλεονεκτηθεὶς, ἢ ἄλλο τι παρὰ τὸ δίκαιον παρ' αὐτοῦ πεπονθὼς, ἐπὶ τῶν τοιούτων κατηγοριῶν μὴ ἐξετάζεσθαι, μήτε πρόσωπον τοῦ κατηγόρου, μήτε τὴν θρησκείαν. χρὴ γὰρ παντὶ τρόπῳ, τό, τε συνειδὸς τῶν Επισκόπου ἐλεύθερον εἶναι, καὶ τὴν ἀδικεῖσθαι λέγοντα, οἵας ἂν ᾖ θρησκείας, τῶν δικαίων τυγχάνειν. εἰ δὲ ἐκκλησιαστικὸν εἴη τὸ ἐπιφερόμενον ἔγκλημα τῷ Επισκόπῳ τότε δοκιμάζεσθαι χρὴ τῶν κατηγορούντων τὰ πρόσωπα· ἵνα πρῶτον μὲν αἱρετικοῖς μὴ ἐξῇ C κατηγορίας κατὰ τῶν ὀρθοδόξων Επισκόπων ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ποιεῖσθαι. αἱρετικοὺς δὲ λέγομεν, τούς τε πάλαι τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ὑφ' ἡμῶν ἀναθεματισθέντας. πρὸς δὲ τούτοις, καὶ τοὺς τὴν πίστιν μὲν τὴν ὑγιῆ προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποχισθέντας δὲ καὶ ἀντισυνάγοντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν Επισκόποις. ἔπειτα δὲ καὶ εἴ τινες τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ αἰτίαις τισὶ προκατεγνωσμένοι εἶεν καὶ ἀποβεβλημένοι, ἢ ἀκοινώνητοι, εἴτε ἀπὸ κλήρου εἴτε ἀπὸ λαϊκοῦ τάγματος, μηδὲ τούτοις ἐξεῖναι κατηγορεῖν Επισκόπου, πρὶν ἂν τὸ οἰκεῖον ἔγκλημα πρότερον ἀποδύσωνται. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ κατηγορίαν D προλαβοῦσαν ὄντας, μὴ πρότερον εἶναι δεκτοὺς εἰς Επισκόπου κατηγορίαν ἢ ἑτέρων κληρικῶν, πρὶν ἂν ἀθώους ἑαυτοὺς τῶν ἐπαχθέντων αὐτοῖς ἀποδείξωσιν ἐγκλημάτων. εἰ μέντοι τινὲς, μήτε αἱρετικοὶ, μήτε ἀκοινώνητοι εἶεν, μήτε κατεγνωσμένοι ἢ προκατηγορημένοι ἐπί τισι πλημμελήμασι, λέγοιεν δὲ ἔχειν τινὰς ἐκκλησιαστικὰς κατὰ τοῦ Επισκόπου κατηγορίας, τούτους κελεύει ἡ ἁγία σύνοδος πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας πάντων Επισκόπων ἐνίστασθαι τὰς κατηγορίας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐλέγχειν τὰ ἐγκλήματα τῶν ἐν αἰτίαις τισὶν Επισκόπου. εἰ δὲ συμβαίη ἀδυνατῆσαι τοὺς ἐπαρχιώτας πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων E τῷ Επισκόπῳ, τότε αὐτοὺς προσιέναι μείζονι συνόδῳ τῶν τῆς διοικήσεως Επισκόπων ἐκείνης, ὑπὲρ τῆς αἰτίας ταύτης συγκαλουμένων, καὶ μὴ πρότερον ἐνίστασθαι τὴν κατηγορίαν, πρὶν ἢ ἐγγράφως αὐτοὺς ἐπιτιμήσασθαι κίνδυνον, εἴπερ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων τάξει συκοφαντοῦντες τὸν κατηγορούμενον Επίσκοπον ἐλεγχθεῖεν. εἰ δέ τις καταφρονήσας τῶν κατὰ τὰ προδηλωθέντα δεδογμένων, τολμήσειεν ἢ βασιλικὰς ἐνοχλεῖν ἀκοὰς, ἢ κοσμικῶν ἀρχόντων δικαστήρια, ἢ οἰκουμενικὴν σύνοδον ταράσσειν, πάντας ἀτιμάσας τοὺς τῆς διοικήσεως Επισκόπους, ὡς τοιοῦτον ὂν πάμπαν εἰς κατηγορίαν μὴ εἶναι δεκτὸν, ὡς καθυβρίσαντα τοὺς κανόνας, καὶ τὴν ἐκ- F κλησιαστικὴν λυμηνάμενον εὐταξίαν.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι ὡς πρόντα κανόνα χάριν τῶν ἐνιστάντων ἐγκληματικὰ δικαστήρια κατὰ τῶν Επισκόπων καὶ λοιπῶν ἱερωμένων. ἀνάγνωθι καὶ ὡς ρκθ'. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, καὶ τοὺς εἰς τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ καταστρωθέντας νόμους. καὶ μάθοις ἐκ τοῦ πρόντος κανόνος, καὶ ἐξ ἐκείνων, τίνες κωλύονται γυμνάζειν κατὰ ἱερωμένων ἐγκληματικὰς ἀγωγάς. Οὐκ ἐπαύσατο ποτὲ ὁ πολέμιος ἡμῶν Σατανᾶς διὰ συκοφαντίας μολύνων τὰς ὑπολήψεις

CANON VI.

Quoniam multi Ecclesiasticum ordinem confundere & subvertere volentes, inimicè & sycophanticè adversus orthodoxos Episcopos, qui Ecclesias administrant, accusationes quasdam confingunt, nihil aliud quam sacerdotum bonam famam lædere, & in pace degentium populorum tumultus concitare conantes: ea de causa decrevit sancta synodus Episcoporum, qui Constantinopoli convenerunt, non sine examine accusatores admittere, nec omnibus, eorum qui Ecclesias administrant accusationes permittere, nec omnes excludere. Sed si quis propriam quidem querelam, id est, privatam, intendat Episcopo, ut oppressus, vel aliàs injuria aliqua ab ipso affectus, in ejusmodi accusationibus, nec accusatoris personam, nec religionem examinari. Omnino enim oportet, & Episcopi conscientiam esse liberam, & eum, qui injuriam sibi factam esse conqueritur, cujuscunque tandem sit religionis, jus obtinere. Si autem sit crimen Ecclesiasticum, quod Episcopo intenditur, tunc examinare oportet personas accusatorum. Vt primùm quidem hæreticis non liceat orthodoxos Episcopos de rebus ecclesiasticis accusare. Hæreticos autem dicimus, & qui olim ab Ecclesia ejecti sunt, & qui sunt postea à nobis anathematizati. Ad hæc autem, & eos qui sanam quidem fidem confiteri præ se ferunt, in Schisma autem abeunt, & adversus Canonicos nostros Episcopos congregationem faciunt. Præterea autem, & si aliqui eorum ab Ecclesia ob aliquas causas priùs condemnati & ejecti, vel excommunicati fuerint, sive ex Clero, sive ex laicorum ordine sint; nec iis licere Episcopum accusare priusquam proprium crimen absterserint. Similiter autem & eos, qui sub priore accusatione laborant, non priùs ad Episcopi vel aliorum clericorum accusationem admitti, quàm se objectorum sibi criminum insontes ostenderint. Sed si nonnulli, nec hæretici, nec excommunicati fuerint, nec priùs damnati, vel aliquorum criminum accusati, dicant autem se habere Ecclesiasticas aliquas adversus Episcopum criminationes, eos jubet sancta synodus primùm quidem apud provinciæ Episcopos accusationem intendere, & coram eis probare crimina Episcopo objecta. Quòd si evenerit, ut provinciales Episcopi crimina, quæ Episcopo intentata sunt, corrigere non possint, tunc ipsos accedere ad majorem synodum diœcesis illius Episcoporum pro hac causa convocatorum, & accusationem non priùs intendere, quàm æquale sibi periculum scriptis statuant, siquidem in rebus examinandis, accusatum Episcopum calumniari convicti fuerint. Si quis autem iis, quæ (ut priùs declaratum est) decreta fuerunt, contemptis, ausus fuerit vel Imperatoris aures molestia afficere, vel secularium principum judicia, vel universalem synodum perturbare, neglectis omnibus diœcesis Episcopis, eum nullo modo esse ad accusationem admittendum, ut qui Canonibus injuriam fecerit, & Ecclesiasticum ordinem everterit.

BALS. Nota præsentem Canonem, propter illos qui lites intendunt criminales adversus Episcopos & reliquos ex ordine sacerdotali: lege etiam Canonem cxxix. synodi Carthaginensis, & leges in ejus expositione allegatas: ac ex hoc Canone & ex illis discas quinam prohibeantur criminales actiones adversus eos, qui sacris ordinibus initiati sunt, intentare. Non cessavit unquam inimicus noster satan, bonorum hominum existimationem, & maximè Episcoporum, per calumniam polluere. Et pro-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pterea definierunt patres, quemvis hominem, ſive bonæ ſit exiſtimationis, ſive infamis, fidelis, & infidelis, privatam quidem cauſam, hoc eſt, pecuniariam adverſus Epiſcopum habentem admitti, & cum eo in judicio convenienti litigare. Pro cauſa autem criminali, vel quacunque Eccleſiaſtica quæſtione, quæ depoſitionem, vel etiam pœnam Epiſcopo inducit, eum non aliter trahi, quam ſi accuſatoris perſona priùs examinata fuerit. Hæreticis enim nullo modo permiſſum eſt Epiſcopum accuſare. Separati autem, vel qui ſunt etiam quomodocunque priùs accuſati, non poſſunt adverſus Epiſcopum vel Clericum accuſationem inſtituere, niſi priùs ſeipſos, eorum quæ eis objiciuntur, inſontes oſtenderint. Aliter ſit talis accuſator, non ſimpliciter nec temere vult Canon, Clericum, vel Epiſcopum trahi: ſed cum omni legitima obſervatione, & per ſcripturam, vel depoſitionem accuſatoris, quæ eum eidem pœna ſubjiciat, niſi crimen, cujus ipſum inſimulat, probaverit. Sed & Epiſcopi ſive Clerici accuſationem, primùm quidem apud Metropolitanum agitari: ſi autem non poſſit regionis ſynodus cauſam ſolvere, tunc, inquit, eam audiet major ſynodus. Eum autem qui præter hæc facit, & vel ad Imperatorem accedit, vel ad ſecularia judicia, vel ad univerſalem ſynodum, non eſſe ad accuſationem admittendum, ut qui Canones injuria afficiat, & Eccleſiaſticum ordinem pervertat. Privatas autem nominavit Canon pecuniarias cauſas, ad criminalium differentiam, quæ quidem publicæ dicuntur, ut quæ ab omnibus, qui ſunt ex populo, moveantur: quod non eſt in cauſis pecuniariis. Is enim ſolus eas movet, cujus intereſt. Cùm autem audis præſentem Canonem, dicentem, hæreticos etiam eos, qui ſanam fidem confiteri præ ſe ferunt, ſeparantes autem ſe, adverſus Canonicos noſtros Epiſcopos congregationem faciunt, ne pugnare exiſtimes cum ii. Canone magni Baſilii, non nominante hæreticos ſchiſmaticos. Sed dic illos ſchiſmaticos à præſenti Canone hæreticos appellari, qui aliena ſentiunt, & ſimulatione quidem ac ſpecie ſunt orthodoxi, ſunt autem re vera hæretici: ſancti autem Baſilii Canonem de aliis ſchiſmaticis docere, qui ſunt revera quidem orthodoxi, ſed propter aliquem eccleſiaſticæ quæſtionis prætextum, ſe per arrogantiam à fratrum integritate abſciderunt: & lege dictum Canonem ſancti patris. Ex ultimo autem dicto præſentis Canonis, dicentis, ad accuſationem non eſſe admittendum, qui præter Canonem facit, ut qui ſit in Canones contumelioſus, conati ſunt nonnulli dicere, eum etiam infamiæ ſubjici. Mihi autem videtur non ex eo, illum, qui adeò inordinatè actionem intendit, injuriarum actione teneri, ut ſit infamis; & conſequenter deponatur, propter regulam quæ dicit, Expreſſa nocent: non expreſſa non nocent. Aliquo autem alio modo punietur prout judici videbitur. Cùm autem Epiſcopus aliquis pro criminali cauſa in ſanctam Conſtantinopolitanam ſynodum tractus eſſet, & petiviſſet ut à ſuo Metropolitano & propria ſynodo judicaretur, ut vult hic præſens Canon, dixerunt nonnulli, quòd quoniam Metropolitanus præſens vult ſuum Epiſcopum à magna ſynodo judicari, apud eam rectè judicabitur. Contra autem dixerunt nonnulli, non eſſe ſitum ejus judicium in poteſtate Metropolitani, ſed ſynodi quæ eſt apud ipſum. Multum etiam Epiſcopi intereſſe, ut in propria ſynodo judicetur, & ad aliam ſynodum non trahatur. Et propterea nec locum quidem habere, Metropolitani admiſſionem. Præterea dixerunt nonnulli Canonem loqui de univerſali ſynodo, magnam autem ſynodum, quæ eſt Conſtantinopoli, non eſſe univerſalem: Et propterea nec locum habere in hac cauſa. Mihi autem videtur, quod etiamſi ſynodus, quæ eſt habita Conſtantinopoli, non eſt univerſalis ſynodus, cùm alii quoque Patriarchæ non adſint: eſt tamen major omnibus ſynodis, & ejus Archiepiſcopus univerſalis patriarcha voca-

A τ̃ ἀγαθῶν ἀνθρώπων, καὶ μᾶλλον τ̃ Ἐπισκόπων. καὶ διὰ τοῦτο ὡρισάμεθα οἱ πατέρες, πόλιτα ἄνθρωπον ἔντιμον, καὶ ἄτιμον, πλούσιον, καὶ πένητα, ἰδιωτικοῖς μὲν ἐπιτίθεσιν, τυτέστι χρηματικοῖς κ τ̃ Ἐπισκόπου ἔχοντα, προσδέχεσθαι καὶ δικάζεσθαι παρὰ τ̃ προσφόρου δικαστηρίου. χάριν γ̃ ἐγκλημάτικῆς ἐπιτιθέσεως, ἢ ἐκκλησιαστικοῦ οἱουδήτινος ζητήματος καθαίρεσιν ἢ καὶ ἀτιμίου ἐπάγοντος τ̃ Ἐπισκόπου, μὴ ἄλλως τοῦτον ἕλκεσθαι, εἰ μὴ πρότερον ἐξετασθῇ ὁ πρόσωπον τ̃ κατηγόρου. τοῖς γὰρ αἱρετικοῖς οὐδ' ὅλως ἐνεδίδου κατηγορεῖν Ἐπισκόπου. οἱ γ̃ ἀφωρισμένοι, ἢ καὶ προκατηγορηθέντες ὑπὸ σύνοδον, ἢ δικαίαν κ τ̃ Ἐπισκόπου ἢ κληρικῶν κατηγορίαν εἰσάγειν, εἰ μὴ ἑαυτοὺς ἀνδωσαι τ̃ κατηγορίας. καὶ τ̃ κατηγόρου γ̃ τοιούτου ὄντος, οὐχ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε δίδωσι ὁ κανὼν τ̃ κληρικὸν ἢ τ̃ Ἐπίσκοπον ἕλκεσθαι, ἀλλὰ μετὰ πάσης νομικῆς ἀνεγκλησίας, καὶ ἀφ' ἑαυτῆς ἢ τοι ἀφ' ἑτέρου κατηγόρου καθυποβαλλούσης τοῦτον τῇ ταυτοπαθείᾳ, εἰ μὴ τ̃ εἰσαγόμενον ἀφ' αὑτοῦ ἔγκλημα ἀποδείξῃ. ἀλλὰ καὶ τῷ κατηγορεῖσθαι τ̃ Ἐπίσκοπον ἢ τ̃ κληρικοῦ πρῶτον ἀφ' τ̃ μητροπολίτην γίνεσθαι· εἰ γ̃ διωνθῇ ἢ ἐγχωρεῖ. σωσθ. λῦσαι τῷ ἀποφάσει, τότε, φησίν, ἀκροάσεται ταύτης μείζων Σωσθ. ἃ γ̃ ἀφ' ἑαυτοῦ ποιοῦντα, καὶ ἢ βασιλέα προσερχόμενον, ἢ κοσμικαῖς ἄρχουσιν, ἢ Οἰκουμενικὴ Συνόδῳ, ἀπροδέκτον εἰς κατηγορίαν εἶναι, ὡς ὑβριστὴν τ̃ κανόνων καὶ τ̃ ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας λυμεῶνα. ἰδιωτικοὺς γ̃ ὠνόμασεν ὁ κανὼν τοὺς χρηματικοὺς ἀποφάσεις, παρὸς ἀντιδιαστολὴν τ̃ ἐγκληματικῶν, αἵτινες δημόσιαι λέγονται, ὡς κινούμεναι ἀφ' ἅπαντος τ̃ τ̃ δήμου, ὅπερ ὅτι τ̃ χρηματικῶν ἀγωγῶν οὐκ ἔστι. μόνος γὰρ ὁ ἔχων ὅ διαφέρον, ταύτας κινεῖ. ἀκύρων γ̃ τ̃ πρόνλος κανόνος λέγονλος, αἱρετικοὺς, καὶ τοὺς τῷ πίστιν μὲν τ̃ ὑγιῆ προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποχισμάτας γ̃ καὶ ἀντισυναγαγόντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν Ἐπισκόποις, μὴ ὀναντιωθῆς τῷ β'. κανόνι τ̃ μεγάλου Βασιλείου μὴ ὀνομάζοντι αἱρετικοὺς τοὺς σχισματικούς. ἀλλ' εἰπὲ ἐκείνους τοὺς σχισματικοὺς ὀνομάζεσθαι ὑπὸ τ̃ πρόνλος κανόνος αἱρετικοὺς τοὺς ἀλλοτριόφρονας, καὶ κ τ̃ προσποίησιν μὲν ὀρθοδοξοῦντας, κ τ̃ ἀληθείαν γ̃ ὄντας αἱρετικούς· ὃ δὲ κανὼν τοῦ ἁγίου Βασιλείου περὶ ἑτέρων σχισματικῶν διδάσκει, τῶν ὄντων μὲ ὀρθοδόξων τῇ ἀληθείᾳ, ἀφ' τινα προφάσιν ἐκκλησιαστικῆς ζητήματος, ἀποχισθέντων ἑαυτοὺς κ τ̃ ἀληθείαν ἀπὸ τ̃ ὁλότητος τ̃ ἀδελφῶν· καὶ ἀναγνωσθὲν τ̃ ῥηθέντα κανόνα τ̃ ἁγίου Πατρός. ἀπὸ μέντοι τ̃ πλεονασμοῦ ῥητοῦ τ̃ πρόνλος κανόνος, τοῦ λέγοντος. ἀπροδέκτον εἰς κατηγορίαν εἶναι τ̃ ἀφ' ἑαυτοῦ τ̃ κανόνα ποιοῦντα, ὡς ὑβριστὴν τ̃ κανόνων, ἐπεχείρησάν τινες, καὶ ἀτιμίᾳ τοῦτον καθυποβάλλειν. ἐμοὶ γ̃ δοκεῖ ἀπὸ τούτου μὲν ἡμάδος, τ̃ ὄντως ἀσυντάκτως ἀναγομένου, ἔσεσθαι τῇ ἀφ' ὑβρεως ἀγωγῇ, ὥστε ἀτιμωθῆναι· καὶ ἀκολούθως καθαιρεθῆναι, ἀφ' τ̃ κανόνα τ̃ λέγοντα, Τὸ φθονερὸν ἕλκεσθαι, ὃ ἐκπεπτωκὸς ἢ βλάπτει· ἄλλως δέ πως τιμωρηθήσεται καὶ ὃ δοκῶν ὑβρίζεσθαι. Ἐπισκόπου δέ τινος ἑλκυσθέντος χάριν ἐγκληματικῆς τοποθέσεως εἰς τ̃ ὸν Κωνσταντινουπόλεως ἁγίαν Σύνοδον, καὶ ζητήσαντος τῷ μητροπολίτου αὐτοῦ, ὃν τ̃ οἰκείας συνόδου καὶ τ̃ πρόνλα κανόνα, εἶπον τινές· ὡς ἐπεὶ ὁ μητροπολίτης πρωσιάζων θέλει τ̃ Ἐπίσκοπον αὐτοῦ ἀφ' τῇ μεγάλῃ συνόδῳ κριθῆναι, καλῶς ἀφ' ἑαυτῆ κριθήσεται. ἀντέθεντο δ' ἕτεροι, μὴ κεῖσθαι τῷ κρίσιν ταύτην, ἀφ' τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ μητροπολίτου, ἀλλὰ τῇ κατ' αὐτὸν Συνόδῳ. ἔχειν δὲ καὶ μέγα διαφέρον τ̃ Ἐπίσκοπον, εἰς τῷ οἰκείαν δικάζεσθαι Σύνοδον, καὶ μὴ συλλέσθαι εἰς ἑτέραν Σύνοδον. καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ χώραν ἔχειν τῷ τοῦ μητροπολίτου καθέδρᾳ. ἔτ' εἶπον τινὲς περὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου τ̃ κανόνα διαλέγεσθαι· τ̃ δὲ ὃν Κωνσταντινουπόλεως μεγάλου Συνόδου, μὴ εἶναι οἰκουμενικήν. καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ χώραν ἔχειν ὅτι τῇ πρώτῃ καθέδρᾳ. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὅτι ἡ ὃν Κωνσταντινουπόλεως Σύνοδος, κἂν οἰκουμενικὴ Σύνοδος ὐκ ἔστιν, ὡς μὴ πρωσιαζόντων καὶ τ̃ ἄλλων πατριαρχῶν, ἀλλὰ μείζων ἔστι πασῶν τ̃ Συνόδων, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος ταύτης, οἰκουμενικὸς πατριάρχης καλεῖται.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καλεῖ). ᾗ δ' ἀμφέρον δὲ, οὐχ ὁ μητροπολίτης, ἀλλ' ὁ Ε-
πίσκοπ@. ἔχῃ, ἢ ὁ ἑλκυσθεὶς κληρικός. διὸ οὐδὲ βλαβήσεταί
τις ἐξ αὐτῶν ἐκ τῆς τοῦ μητροπολίτου καταφοράς, διὰ τὸν
νόμον ὃν λέγουσι· τὰ ὑπ' ἄλλων γινόμενα, ἄλλους οὐκ ὠ-
φελοῦσιν, οὐδὲ βλάπτουσιν.

ZΩNAP. Ἐνταῦθα διαπυνθάνονται οἱ θεῖοι πατέρες
τίνας δεῖ προσδέχεσθαι Ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν κατηγο-
ρίας, καὶ τίνας ἀπροσδέκτους εἶναι, καί φασιν, ὅτι εἰ μὲν ἰδιω-
τικὴν δίκην ἐνίσταί τις τῷ Ἐπισκόπῳ, οἷον ἀδικίαν ἐπικα-
λῶν αὐτῷ, ἀφαίρεσιν δήπου πράγματος @. ἀκινήτου, ἢ κινη-
τοῦ, ἢ ὕβριν, ἢ τι τοιοῦτον, οἵ@. ἂν εἴη ὁ ἐναγών, προσ-
δεχθήσεται, κἂν ἄπισ@. δηλαδὴ, κἂν αἱρετικὸς, κἂν
ἀφορισμέν@., ἢ καὶ πλέον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκ-
κεκηρυγμέν@. δεῖ γὰρ πάντα ὁποίας ἂν εἶεν θρησκείας, ἢ κα-
τασάσεως ἀδικεῖσθαι λέγοντας, προσιέναι, καὶ τοῦ δικαίου τυ-
γχάνειν. ἰδιωτικὴν δὲ δίκην εἶπον, διαστέλλοντες ταύτην
ἀπὸ τῆς ἐγκληματικῆς. ἰδιωτικαὶ μὲν γὰρ λέγονται, αἱ
εἰς χρήματα τοῦ ζημίαν ἐπάγουσαι· ἐγκληματικὴ δὲ,
αἱ εἰς τοῦ οἰκείαν καθάρσιν @ καταγεγραμμένον ζη-
μίωσαι. διὸ καὶ ἐπάγαγον· εἰ δὲ ἐκκλησιαστικὸν εἴη @
ἐπιφερόμενον ἔγκλημα τῷ Ἐπισκόπῳ, τοιοῦτον τυ-
χὸν, οἷον ἐκπώσαι αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης ἐπάγειν, ἱερο-
συλίαν δηλαδὴ, ἢ ὅτι δόσεως χρημάτων χειροτονίαν,
ἢ ἀρχιερατικοῦ δικαίου τινὸς πλεσιουργίαν ἐν ἀλλο-
τρίᾳ ἐπαρχίᾳ, χωρὶς γνώμης τοῦ ἐκείσε ἀρχιερέως, καὶ ὅσα
τούτοις εἰσὶν ὅμοια, τότε @ κατηγόρου ἀκριβῶς ἐξετάζε-
σθαι, καὶ αἱρετικὸν ὄντα μὴ προσδέχεσθαι· αἱρετικοὺς
@ φάσκοντας καλῶς τοὺς περὶ τοῦ ὀρθοδόξου πίστιν δο-
ξάζοντας, κἂν πάλαι ἀποκηρύχθησαν, κἂν προσφάτως,
κἂν παλαιαῖς αἱρέσεσι κεκινωνήκασι, κἂν νέαις· καὶ οὐ μόνον
τοὺς περὶ τοῦ ὑγιῆ πίστιν σφαλλομένους ἀποπέμπεται ὁ
κανὼν πρὸς Ἐπισκόπων ἐκκλησιαστικοῦ κατηγορίαν, ἀλλὰ
καὶ τοὺς ἀποχισθέντας ἐκ τῶν ἰδίων Ἐπισκόπων, καὶ ἐ-
κείνοις ἀνθυπαγομένους, κἂν δοκῶσιν ὀρθοδοξεῖν. σχισμα-
τικοὶ δέ εἰσι κ@ @ μέχρι Βασιλέου, οἱ δι' αἰτίας τινὰς ἐκ-
κλησιαστικὰς κ ζητήματα ἰάσιμα πρὸς ἀλλήλους διενεχθέν-
τες. ὁμοίως δὲ κ τοὺς δήπου αἰτίας οἱασδήποτε ἀπεβεβλημένους
τῆς ἐκκλησίας, ἢ ἀκοινωνήτους, ἀπεβεβλημένους δὲ τοὺς πα-
λαίως ἐκκεκηρυγμένους τῆς ἐκκλησίας νοητέον. τοὺς δὲ πρὸς και-
ρὸν ἀφορισθέντας ἐβούλωσαν οἱ θεῖοι πατέρες μέχρι τοῦ εἰπεῖν
ἀκοινωνήτους· κἂν κληρικοὶ εἶεν οἱ τοιοῦτοι, κἂν λαϊκοί.
καὶ ὕβρει γὰρ ὑποδέκτοι πρὸς κατηγορίαν Ἐπισκόπων
ἢ κληρικῶν λογίζονται, μέχρις ἂν τὸ οἰκεῖον αἴτιαμα ἀπο-
σκεδάσωσι @, κ ἀνεγκλήτους καθαρίσωσιν ἑαυτούς. ἀλλὰ
μοὶ κ τοὺς ὑπὸ κατηγορίαν ὄντας πρὸ καθαπομένου τῆς
ἀυτῶν καθαρίσεως, μὴ προσιέσθαι διακελεύει @ ὁ κανὼν κα-
τηγορίας Ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν, εἰ μὴ ἀυτοὺς τῶν ἐπε-
γκλημάτων ἀθωώσουσιν. εἰ @ ὕβρεως τῶν
εἰρημένων αἰτίων ἔνοχοί εἰσιν οἱ κατηγοροῦντες, ἀλλ' ἀνέγ-
κλητοι διείσκουσι @ πόρρωθεν, τότε εἰ μὲν Ἐπισκόπ@. ὁ
κατηγορούμεν@. εἴη, οἱ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Ἐπίσκοποι ζωσό-
τες, ἀκροάσον@ τῆς κατηγορίας, κ ἢ λύσουσι τὸν ἔγκλη-
στον, ἢ εἰ μὴ δυνάμεν@ λῦσαι αὐτὸν, μείζονι ζωσόμῳ
προσελεύσον@. μείζονα @ ζωσόν λέγει τὴν τῆς διοικήσεως
ὅλης Ἐπισκόπους. ἐπαρχίαν μ γὰρ νοητέον τυχὸν τὴν
Ἀδριανούπολιν, ἢ τὴν Φιλιππούπολιν, κ τοὺς περὶ αὐτὰς
Ἐπισκόπους· διοίκησιν δὲ τὴν Θρᾴκιον ὅλην ἢ τὴν Μακε-
δονίαν. ὅπερ οὖν οἱ τῆς ἐπαρχίας πρὸς διόρθωσιν τῶν κατη-
γορούντων ἀρκοῦσι, τότε συναγαγεῖν τοὺς τῆς διοικήσεως Ἐπι-
σκόπους ὁ κανὼν διατάττει, κ λύειν τὰ κ@ @ Ἐπισκόπου λε-
γόμενα. εἰ @ κληρικὸς εἴη ὁ κατηγορούμεν@., πρὸς τὸν Ἐπι-
σκόπου @ φοιτᾶν @, ὁ ἐναγὼν ὀφείλει @ τὴν κατηγορίαν. κ
εἰ μὲν πρὸ ἐκείνου λυθῇ ἡ ἔγκλησις, τότε τὰ ἐξῆς προβήσε @,
ὡς ἄνωθεν εἴρη @. ὑ πρότερον @ ἐναγόντα τὴν κατηγο-
ρίαν ἔγκλημα @ ἐνιστᾶν οἱ ἱεροὶ πατέρες ὡρίσαντο τοῦ

A tur. Et Metropolitani quidem non intereſt, ſed Epiſcopi, vel Clerici qui trahitur. Quamobrem nec lædetur quidem quiſpiam ex his ex Metropolitani admiſſione, propter legem quæ dicit: Quæ ab aliis fiunt, alios nec juvant, nec lædunt.

ZONAR. Quibus hominibus Epiſcoporum, Clericorúmve accuſatio permittenda, quibuſque neganda ſit, ſancti patres hoc loco decernunt; dicentes, Quòd ſi quis privatam quidem litem intendat Epiſcopo; veluti, de injuriâ illum poſtulans, rei ſcilicet, ſive mobilis, ſive immobilis, ablatione, aut de contumelia illata, aut de hujuſmodi aliquo alio; qualiſcunque tandem ſit actor, infidelis nempe, vel hæreticus, vel excommunicatus, aut etiam ab Eccleſiâ Catholicâ penitus ejectus, admittetur. Univerſis etenim cujuſcunque demum religionis vel ſtatûs ſint, ſi injuriam ſibi aliquo modo factam putent, in judicium venire, ac jus ſuum obtinere, ut liceat, par eſt. Privatam dixere controverſiam, eam à criminalibus diſtinguentes. Sunt autem privatæ, quæ pecuniaria demum æſtimatione litis abſolvuntur. Criminales verò, unde vitæ ſtatum damnatus amittit. Propterea addunt; ſi verò Eccleſiaſticum ſit crimen, quod Epiſcopo objicitur, tale forſan, quod ab officio ſacerdotali depoſitione mulctetur, ſacrilegium videlicet, aut ordinis mercenaria collatio, aut in aliena diœceſi, non impetratâ prius ab illius loci Epiſcopo facultate, functionis Epiſcopalis adminiſtratio, & quæ his ſimilia ſunt: tunc accuſatorem diligenter examinari, &, ſi ſit Hæreticus, non admittere. Hæreticos autem omnes vocat, qui ab orthodoxâ fide diſſentiunt, ſive jam olim ab Eccleſia, ſive nuper ejecti, ſint ſive antiquis erroribus, ſive novis adhæſerint. Nec tantum, quorum male ſana eſt fides; ſed ſchiſmaticos quoque, qui, repudiata Epiſcopi ſui auctoritate, conventicula ſeorſim celebravere, etiamſi inter orthodoxos alioqui locum obtinere poſſe videantur, arcendos omnino Canon ab Epiſcoporum criminatione decernit. Sunt porrò ſchiſmatici, definiente magno Baſilio, qui ob lites aliquas Eccleſiaſticas, & controverſias, quæ dirimi aliqua ratione poſſint, cauſam inter ſe diffidii nacti fuere. Similiter, & qui ab Eccleſiâ, quacunque demum de cauſâ, ejecti ſunt, & excommunicati; per ejectos autem, qui ab Eccleſiæ corpore penitus exciſi ſunt intelligendi; per excommunicatos verò, ad certum tempus tantummodo ſegregatos ſancti patres indigitârunt, ſive Clerici ſint, ſive Laïci. Atque hos judicant ad Epiſcoporum Clericorúmve accuſationem non eſſe admittendos, donec proprium crimen diluerint, ſeque innocentes eſſe probaverint. Sed & quorum ita delata ſunt nomina, ut de vitæ ſuæ ſtatu judicio certare cogantur, niſi ſe priùs à culpis ſibi objectis immunes eſſe demonſtrarint, ad Epiſcoporum aut Clericorum accuſationem admitti vetat omnino Canon. Si verò nullis iſtiuſmodi cauſis obnoxii ſint accuſatores, ſed inculpati prorſus inveniantur; tunc, ſiquidem Epiſcopus ſit, qui in judicium vocatur, illius provinciæ Epiſcoporum conventus cauſam cognoſcat, & vel quæſtionem definiat; vel ſi id minùs potuerit, ad majorem ſynodum deferant. Per majorem autem ſynodum, eam, quæ ex univerſis diœceſeos Epiſcopis conflatur, intelligit. Provinciam etenim, Adrianopolim, exempli cauſa, vel Philippopolim, cum iis, qui in eo tractu degunt, Epiſcopis dicimus; Thraciam verò totam vel Macedoniam diœceſin. Quando ergo delatis criminibus corrigendis Provinciales Epiſcopi haud ſufficiant, tum diœceſeos Epiſcopos convenire, & quæ contra Epiſcopum proferuntur ſolvere jubet Canon. Clericum verò ſi quis accuſet, coram ejuſdem Clerici Epiſcopo actionem intendat. Quòd ſi litem non dirimat, ad ſuperiores judices gradatim cauſa deferetur, ut ſupra diximus. Neque verò delatorem priùs accuſationem inſtituere, quàm ſcripto profeſſus ſit, ſe eidem pœnæ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

obnoxium esse, si objecta crimina non probaverit, quam reus patrati facinoris evictus (modo aliquam) subiturus sit, sancti Patres, (legem civilem in hoc imitati) definierunt. His verò ita constitutis, addunt; quicunque hujus Canonis auctoritate neglecta coram Imperatore, aut Principibus secularibus, aut Oecumenica synodo actionem instituere aggressus fuerit, quippe in Episcopos omnes diœcesanos injurius, tum in Canones contumeliosus, postremo Ecclesiasticæ, quod in ipso fuit tranquillitatis eversor, ad accusationem omnino non esse admittendus.

A πολιτικῷ νόμῳ ἑπόμενοι εἰ μὴ ἐγγράφως ὁ κατήγορος ἀσφαλίσεται, ἔνοχον εἶναι αὐτὸν μὴ ἀποδείξαντα τὴν κατηγορίαν, ταυτοπαθείᾳ, ὥστε αὐτὸν ὑποστῆναι, εἴ τι ἔμελλε παθεῖν ὁ κατηγορούμενος ἀποδεικνυμένης τῆς κατ' αὐτοῦ αἰτιάσεως. ταῦτα δὲ ὁρίσαντες οἱ θεῖοι πατέρες ἐπήγαγον, καὶ μὴ τηρήσοντα καὶ συνοδικὸν τοῦτον κανόνα, ἀλλ' ἢ βασιλεῖ προσελευσόμενον, ἢ κοσμικοῖς ἄρχουσιν, ἢ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ἄδεκτον εἶναι παντάπασιν εἰς κατηγορίαν, ὡς ἀτιμάσαντα τοὺς τῆς διοικήσεως Επισκόπους, καὶ τοὺς κανόνας ὑβρίσαντα, καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας εὐταξίαν συγχέαντα.

ARIST. *Et qui malâ opinione imbutus est, si injuriam patiatur, accuset Episcopum. Si vero Ecclesiasticorum sit crimen, ne dicat. Neque etiam alius antea condemnatus, dicat. Ne dicat excommunicatus, vel ejectus, vel criminibus quibuslibet accusatus, donec intentata sibi crimina diluerint. Accusent autem Orthodoxus, communionis particeps, non condemnatus, non accusatus; Et provincialibus crimen moveatur. Si vero non possint causam solvere, ad majorem se convertant Synodum, ac sine professione ejusdem affectus, ne audiantur. Qui autem contra hæc Imperatorem adit, eique molestiam exhibet, abdicetur.*

B ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ κακόδοξος πλεονεκτούμενος ἐγκαλείτω κατ' Επισκόπου· εἰ δὲ ἐκκλησιαστικῶν εἴη τὸ ἔγκλημα, μὴ λεγέτω· μὴ λεγέτω δὲ μήδ' ἄλλος, εἰ προκατέγνωσται· μὴ λεγέτω ἀκοινώνητος, ἢ ἀπόβλητος, ἢ κατηγορούμενος ἔν τισιν, ἕως ἀποδύσωνται τὰ οἰκεῖα. κατηγορείτωσαν δὲ ὁ ὀρθόδοξος, ὁ κοινωνικὸς, ὁ ἀκατάγνωστος, ὁ ἀκατήγορος· καὶ κινείσθω τοῖς ἐπαρχιώταις τὸ ἔγκλημα· εἰ δ' ἀδυνατοῖεν, πρὸς μείζονα τρεπέσθωσαν συνόδον, καὶ δέχα ἐγγραφῆς τῆς ταυτοπαθείας, μὴ ἀκουέσθωσαν. Ὁ δὲ παρὰ ταῦτα τῷ βασιλεῖ προσιὼν καὶ ἐνοχλῶν, ἀποκήρυκτος.

C

Eorum, qui Episcopos aut Clericos accusant, personas examinare oportet, ne forte Hæreticus sit iste, aut condemnatus, & ejectus & excommunicatus, vel ab aliis de criminibus accusatus, & nondum ab accusatione absolutus. Et si hujusmodi sint qui accusant, accusare non permittuntur. Sin orthodoxus sit & vitâ inculpatus, & non excommunicatus, qui contra Episcopum Ecclesiasticam instituit accusationem, admittatur, & apud provinciales Episcopos moveatur actio. Si illi autem non sufficientes fuerint ad corrigenda Episcopo objecta crimina: tunc accusator & ad majorem accedat synodum, & priùs scriptum det, se eandem subiturum pœnam si calumniator evictus fuerit: & sic accusationem intendat. Qui autem aliter fecerit, aut ad Imperatorem tumultu accesserit, & Episcopum accusaverit, aut secularium principum tribunalia hunc in finem adiverit, ad accusationem non est admittendus. Hæreticus autem injuria affectus ab Episcopo, eum accusare non prohibeatur.

Δεῖ τὰ πρόσωπα τῶν κατηγορούντων Επισκόπων, ἢ κληρικῶν, ἐξετάζειν, μήποτε αἱρετικός ἐστιν οὗτος, ἢ κατεγνωσμένος, καὶ ἀποβεβλημένος, καὶ ἀκοινώνητος, ἢ παρ' ἑτέρων κατηγορούμενος ἐπ' ἐγκλήμασι, καὶ μήπω φανεὶς ἀθῷος τῆς αἰτιάσεως. Καὶ εἰ τοιοῦτοι οἱ κατηγοροῦντες εἶεν, μὴ παραδέχεσθαι αὐτοὺς εἰς αἰτίασιν. Εἰ δ' ὀρθόδοξός ἐστι, καὶ ἀπὸ βίον ἀνεπίληπτος, καὶ κοινωνικὸς, ὁ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μέμψιν ἐπιφέρων τῷ Επισκόπῳ, παραδεχέσθω, καὶ κινείτω παρὰ τοῖς ἐπαρχιώταις Επισκόποις, τὸ ἔγκλημα· εἰ δ' ἐκεῖνοι ἴσως ἀδυνατήσουσι πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων τῷ Επισκόπῳ· τότε καὶ μείζονι ὁ κατήγορος προσερχέσθω συνόδῳ, καὶ διδότω πρότερον ἐγγραφὰς, ὡς τὴν ταυτοπάθειαν ὑποστήσεται, εἰ συκοφαντῶν ἐλεγχθῇ· καὶ οὕτω συνιστάτω τὴν κατηγορίαν. Ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν, καὶ τῷ βασιλεῖ δι' ὄχλου γινόμενος, καὶ κατηγορῶν Επισκόπου, ἢ κοσμικῶν ἀρχόντων δικαστηρίοις περὶ τούτου προσερχόμενος, ἄδεκτος εἰς κατηγορίαν. αἱρετικὸς δὲ, ἀδικηθεὶς παρ' Επισκόπου, οὐ κωλυθήσεται ἐγκαλεῖν κατ' αὐτοῦ.

D

CANON VII.

E

Nos, qui rectæ fidei se adjungunt, & parti eorum, qui ex Hæreticis servantur, recipimus, secundum subjectam hic consequentiam & consuetudinem. Arrianos quidem & Macedonianos, & Sabbatianos, & Novatianos, qui seipsos vocant Catharos & Sinistros: & Quartadecimanos sive Tetraditas, & Apollinaristas, recipimus, dantes quidem libellos, & omnem hæresin anathematizantes, quæ non sentit ut sancta Dei Catholica & Apostolica Ecclesia: & signatos sive unctos primùm sancto chrismate, & frontem, & oculos, & nares, & os, & aures: & eos signantes dicimus, Signaculum doni spiritus sancti. Atqui Eunomianos, qui una demersione baptizantur, & Montanistas, qui hic dicuntur Phryges, & Sabellianos, qui idem esse patrem & filium docent, & alia quædam perniciosa faciunt: Et alias omnes hæreses (quoniam hic multi sunt, & maximè qui ex Galatarum regione prodierunt) quicunque ex his rectæ fidei adscribi volunt, ut Græcos admittimus, & primo quidem die ipsos Christianos facimus: secundo, catechumenos: deinde tertio, exorcizamus ipsos, ter in

F

ΚΑΝΩΝ ζ.

Τοὺς προστιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ τῇ μερίδι τῶν σωζομένων ἀπὸ αἱρετικῶν, δεχόμεθα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀκολουθίαν καὶ συνήθειαν. Αρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανοὺς καὶ Σαββατιανοὺς, καὶ Ναυατιανοὺς, τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς καθαροὺς καὶ ἀριστεροὺς, καὶ τοὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτας ἤτοι Τετραδίτας, καὶ Απολιναριστὰς δεχόμεθα, διδόντας λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἵρεσιν, μὴ φρονοῦσαν ὡς φρονεῖ ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία· καὶ σφραγιζομένους ἤτοι χριομένους πρῶτον τῷ ἁγίῳ μύρῳ, τό τε μέτωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ῥῖνας· καὶ τὸ στόμα καὶ τὰ ὦτα· καὶ σφραγίζοντες αὐτοὺς, λέγομεν, Σφραγὶς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου. Εὐνομιανοὺς μέντοι τοὺς εἰς μίαν καταδύσιν βαπτιζομένους, καὶ Μοντανιστὰς τοὺς ἐνταῦθα λεγομένους Φρύγας, καὶ Σαβελλιανοὺς τοὺς υἱοπατορίαν διδάσκοντας, καὶ ἕτερά τινα χαλεπὰ ποιοῦντας, καὶ τὰς ἄλλας πάσας αἱρέσεις (ἐπειδὴ πολλοί εἰσιν ἐνταῦθα, μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς Γαλατῶν χώρας ὁρμώμενοι) πάντας τοὺς ὑπ' αὐτῶν θέλοντας προστίθεσθαι τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς Ελληνας δεχόμεθα, καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ποιοῦμεν αὐτοὺς Χριστιανοὺς, τὴν δὲ δευτέραν κατηχουμένους, εἶτα τῇ τρίτῃ ἐξορκίζομεν

Ψηφιοποιήθηκε από την

μὴν αὐτοὺς, μετὰ τοῦ ἐμφυσᾶν τρίτον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὰ ὦτα. καὶ οὕτως κατηχοῦμεν αὐτοὺς, καὶ ποιοῦμεν χρονίζειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν γραφῶν, καὶ τότε αὐτοὺς βαπτίζομεν.

ΒΑΛΣ. Εἰς δύο διαιρεῖ ὁ κανὼν τοὺς αἱρετικοὺς τοὺς προσερχομένους τῇ ἐκκλησίᾳ· καὶ τοὺς μέν φησι διὰ μύρου χρίεσθαι, ἀναθεματίζοντας πρῶτον πᾶσαν αἵρεσιν, καὶ ὁμολογοῦντας πιστεύειν, ὡς ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία φρονεῖ· τοὺς δὲ διορίζεται ἐξ ὀρθοῦ βαπτίζεσθαι. καὶ τοὺς μὲν μόνῳ μύρῳ χρίεσθαι ὀφείλοντας, εἶπεν εἶναι Ἀρειανοὺς, Μακεδονιανοὺς, Ἀπολιναριστὰς, καὶ Ναυατιανοὺς τοὺς Καθαροὺς λεγομένους, ὧν τὰς αἱρέσεις προεδηλώσαμεν ἐν τῷ πρώτῳ κανόνι τῆς πρώτης δευτέρας συνόδου. Οἱ Ναυατιανοὶ δὲ ἐκλήθησαν καὶ Σαβατιανοὶ ἀπὸ πρεσβυτέρου τινὸς Σαβατίου, κατὰ τοὺς Ἰουδαίους σαβατίζοντος. καλοῦνται δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἀριστεροὶ, ὡς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα βδελυττόμενοι, καὶ μὴ ἀνεχόμενοι δι' αὐτῆς τὸ ὁτιοῦν ὑποδέχεσθαι. τεσσαρεσκαιδεκατῖται δὲ λέγονται ἤγουν τετραδῖται, οἵ τινες τὸ πάσχα τελοῦσιν οὐκ ἐν κυριακῇ, ἀλλ' ὅτε τεσσαρεσκαιδεκαταία ἡ σελήνη γένηται, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ τύχῃ, ὅπερ τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας ἐστὶν ἰδιαίτατον. οἱ αὐτοὶ δὲ καὶ τετραδῖται λέγονται, ὅτι τὸ πάσχα ἑορτάζοντες, οὐ καταλύουσιν, ἀλλὰ νηστεύουσιν, ὥσπερ ἡμεῖς τὰς τετράδας. ποιοῦσι δὲ τοῦτο κατὰ τοὺς Ἰουδαίους. οὗτοι γὰρ μετὰ τὸ πασχάσαι ἐπὶ ὅλαις ἑπτὰ ἡμέραις νηστεύουσι, πικρίδας, καὶ ἄζυμα ἐσθίοντες κατὰ τὴν τοῦ παλαιοῦ νόμου διάταξιν. τοὺς δὲ ἀναβαπτίζεσθαι ὀφείλοντας εἶπεν εἶναι Εὐνομιανοὺς, τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτιζομένους, καὶ Μοντανιστὰς, τοὺς οὕτω κληθέντας ἀπὸ Μοντανοῦ τινος, παράκλητον ἑαυτὸν προσαγορεύοντος, καὶ διὰ δύο φαύλων γυναικῶν, τῆς τε Πρισκίλας καὶ τῆς Μαξιμίλας, ψευδοπροφητείας ἀποφοιβάζοντος· πρὸς δὲ καὶ Σαβελλιανοὺς τοὺς οὕτως ὠνομασθέντας ἀπό τινος Σαβελλίου λέγοντος μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ φλυαριῶν, καὶ αὐτὸν εἶναι πατέρα, καὶ αὐτὸν υἱόν, καὶ αὐτὸν ἅγιον πνεῦμα, ὡς εἶναι ἐν μιᾷ ὑποστάσει τρεῖς ὀνομασίας· ὡς ἐν ἀνθρώπῳ σῶμα, καὶ ψυχὴν καὶ πνεῦμα, ἢ ὡς ἐν ἡλίῳ τρεῖς ἐνεργείας, ἤγουν τὸ τῆς περιφερείας σχῆμα, τὸ φωτιστικὸν, καὶ τὸ θάλπον. λέγονται δὲ οἱ Μοντανισταὶ, Φρύγες, ἢ ἔκ τινος αἱρεσιάρχου Φρυγὸς, ἢ ἀπὸ τοῦ ἐκ Φρυγίας ἀναφανῆναι πρώτως τὴν τοιαύτην αἵρεσιν. πρὸς τούτοις καλοῦνται καὶ Πεπουζιανοὶ ἀπό τινος Πεπούζας καλουμένης πρὸς αὐτῶν κατὰ τὴν Ἱερουσαλήμ. οἱ δὲ τοιοῦτοι λύουσι τοὺς γάμους ὡς μυσαροὺς, νηστεύουσιν ἀλλόκοτον νηστείαν, τὸ πάσχα διαστρέφουσιν, εἰς ἓν πρόσωπον τὴν ἁγίαν Τριάδα συναιροῦσι, καὶ συγχέουσι, καὶ αἷμα παιδὸς κατακεντουμένου, ἀλεύρῳ συμφύροντες, καὶ ἀρτοποιοῦντες προσφέρουσιν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. ἐὰν δέ τις ὀρθόδοξος Μοντανιστὴς γένηται ἢ Σαβελλιανὸς, καὶ βάπτισμα αἱρετικῶν δέξεται ἢ μὴ δέξεται, ἆρα ὁ τοιοῦτος μύρῳ χρισθήσεται, ἢ ἀναβαπτισθήσεται ὡς οἱ λοιποὶ Μοντανισταί; ζήτει περὶ τούτου τῆς α'. συνόδου κανόνα ιθ'. καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα μζ'. σημείωσαι δὲ ἀπὸ τοῦ πρόντος κανόνος ὅτι πάντες οἱ βαπτιζόμενοι εἰς μίαν κατάδυσιν, πάλιν βαπτίζονται.

ΖΩΝΑΡ. Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἱρέσεων προσερχομένους τῇ ὀρθῇ πίστει, ὁ παρὼν διδάσκει κανών. τοὺς μὲν οὖν τούτων, οὐκ ἀναβαπτίζεσθαι διατάττεται, ἀλλὰ λιβέλλους ἀπαιτεῖσθαι, ἔγγραφα δηλονότι τὰς δόξας αὐτῶν ἀναθεματίζοντα καὶ στηλιτεύοντα τὴν κακοδοξίαν αὐτῶν, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἀναθέματι ὑποβάλλοντα. εἰσὶ δὲ οὗτοι Ἀρειανοὶ, καὶ Μακεδονιανοὶ, καὶ Ναυατιανοὶ, οἱ ἑαυτοὺς καθαροὺς ὀνομάζοντες, ὧν τὰς αἱρέσεις προδεδηλώκαμεν, καὶ Σαββατιανοὶ, ὧν ἡγήσατο Σαββάτιός τις πρεσβύτερος τῆς αἱρέσεως τοῦ Ναυάτου κἀκεῖνος ὤν, ἔχων δέ τι καὶ πλέον ἐκείνου, καὶ καὶ καθηγητὴν τῆς αἱρέσεως εἰς κακίαν νικῶν, καὶ τοῖς Ἰουδαίοις συνεορτάζων, καὶ Τεσσαρεσκαιδεκατῖται, οἱ τὸ πάσχα ἑορτάζουσιν οὐκ ἐν κυριακῇ, ἀλλ' ὅτε τεσσαρεσκαιδεκαταία ἡ σελήνη γένηται, ἐν οἵᾳ ἂν ἡμέρᾳ τύχῃ ταύτην πλήρη γενέσθαι· ἑορ-

faciem eorum & aures insufflando. Et sic eos in Religionis fundamentis instituimus, & curamus ut diu in Ecclesia versentur, & audiant scripturas, & tunc ipsos baptizamus.

BALS. Præsens Canon hæreticos ad Ecclesiam accedentes in duo dividit, & hos quidem chrismate inungi, omnem primùm hæresin anathematizantes, & credere profitentes, ut sancta Dei sentit Ecclesia: illos verò decernit rectè de integro baptizandos. Ac eos quidem, qui solo chrismate inungi debent, dicit esse Arrianos, Macedonianos, Apollinaristas, & Novatianos, qui etiam Cathari dicuntur, quorum hæreses declaravimus in primo Canone præsentis secundæ synodi. Novatiani autem appellati sunt & Sabbatiani, à quodam Presbytero Sabbatio, qui, more Judaico, sabbata servabat. Nominantur autem iidem & Sinistri, utpote manum sinistram abhorrentes, & ut per eam quidquam accipiant in animum non inducentes. Quartadecimani autem seu Tetraditæ dicuntur, qui Pascha non in die Dominico celebrant, sed quando quartadecima luna fuerit, quicunque is sit dies: quod est Judaicæ superstitionis maximè proprium. Iidem autem etiam Tetraditæ dicuntur, quòd cùm Pascha celebrant, jejunium non solvunt, sed jejunant sicut & nos, quartas ferias: faciunt autem hoc ritu Judaico. Ii enim, postquam Pascha celebraverint, totos septem dies jejunant, lactucas agrestes & azyma comedentes, juxta veteris legis constitutionem. Rebaptizandos autem esse dixit Eunomianos, qui una demersione baptizant, & Montanistas, à quodam Montano sic dictos, qui se Paracletum appellabat: & per duas improbas mulieres, Priscillam, & Maximillam, falsas prophetias ut Phæbi numine afflatus edebat. Præterea autem & Sabellianos, à Sabellio quodam sic nominatos, qui etiam cum aliis quibusdam nugis dicebat, eundem esse patrem, filium, & spiritum sanctum; ut sint in una persona tria nomina, sicut in homine corpus, & anima & spiritus: vel ut in sole triplex efficacia, scilicet circumferentiæ figura, vis illuminandi, & vis calefaciendi. Dicuntur autem Montanistæ Phryges, vel à quodam hæresiarcha Phryge, vel ex eo quòd primum è Phrygia hæc hæresis exorta sit. Præterea autem vocantur & Pepuziani, ex quadam regione Pepuza dicta ab eis Hierusalem. Qui autem tales sunt, nuptias ut abhorrendas solvunt, alienum jejunium jejunant, Pascha pervertunt, sanctam Trinitatem in unam personam contrahunt & confundunt, & sanguinem pueri, qui punctus fuerit, farinæ commiscentes, & panes facientes, offerunt. Et hæc quidem ita. Si quis autem orthodoxus, Montanista vel Sabellianus factus sit, & hæreticorum baptismum susceperit, num talis chrismate inungetur, aut rebaptizabitur, ut cæteri Montanistæ? Quære de hoc primæ synodi Can. xix. & sanctorum Apostolorum Canonem xlvii. Nota autem ex præsenti Canone, quòd omnes una demersione baptizati rebaptizantur.

ZONAR. Redeuntibus ad rectam fidem hæreticis, quæ cum eis agendi ratio tenenda sit, hoc Canone præscribitur. Alios etenim, non iterato baptismo, sed libellos tantummodo exhibentes, hoc est, scriptos à se codicillos, quibus opiniones suas damnent, & errorem suum infamiâ notent, & universam hæresim execrentur, admitti placet. Sunt in eo numero Arriani, Macedonianique & Novatiani, illi, qui sese Catharos nominant, quorumque hæreses supra indicavimus; & Sabbatiani, quibus præfuit Sabbatius quidam presbyter is quoque ex hæresi Navati, sed qui aliquid tamen ad eam addidisset, & magistrum Navatum improbitate superasset, festivósque dies cum Judæis coli vellet. Cum his Quartadecimani quoque qui Paschæ solennia non die Dominicâ sed decimaquarta luna, quocunque tandem die plenam illam fieri contigerit, jejuniis autem & pervigilio noctem du-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

centes celebrant & Apollinariſtæ. Ab his igitur homi- A
nibus, quoniam in ea, quæ de baptiſmo eſt, diſciplina, nihil à nobis diſcrepant; eodémque prorſus, quo Orthodoxi, ritu baptizantur, baptiſmum propterea repeti non oportet. Suos igitur ſigillatim, & alios generatim ac univerſe errores deteſtati, ſacro chriſmate inunguntur, aliaque Canone præſcripta peragunt. Eunomiani verò, &Sabelliani,quorum hæreſes antea explicuimus,& Montaniſti, à Montano ſic dicti, qui & Phryges nominabantur, vel ab hæreſiarcha Phryge, vel quod ea ex Phrygia hæreſis extitiſſet, multóſque in ea regione mortales occupaſſet. Montanus ille igitur, paracletum ſe eſſe jactabat, geminásque, quæ illum ſolitæ ſequi, mulieres, B
prophetiſſas Priſcillam,& Maximillam, nominabat. Idem, quod Pepuziam, Phrygiæ oppidum, divinis honoribus, Hieruſalem quippe ſuam vocitantes, celebrarent, Pepuzianorum quoque cognomen aſſecuti. Abillis divortia conjugum permiſſa, & à certis quibuſdam ciborum generibus abſtinentia imperata, tum Paſchæ dies in alienum tempus rejecta, & in unam perſonam ſancta Trinitas contracta & confuſa. Illi quoque, compuncti aculeolis pueri expreſſo ſanguine farinam conſpergere, indéque confectum panem in uſum ſacrorum adhibere, tum ex eo particulam, communicandi ſpecie, ſibi quiſque deſumere ſoliti ſunt. Eos igitur, & alios omnes C
hæreticos, ſancti patres baptizari præceperunt. Baptiſmo namque,vel nullo penitus, vel ritu certè ab Eccleſiæ Catholicæ inſtitutis alieno initiati ſunt, ac proinde, quaſi eo perpetuo caruiſſent, haberi placet: quod iis verbis [ut Græcos eos admittimus] indicatur. Deinde recenſet Canon quæ ab iis peragenda ſunt,& ut primò initientur, & divino juxta noſtros ritus myſterio inſtruantur, & poſtea baptizentur.

πάζκα ᾖ, νηστεύοντες τύπε, καὶ ἀγρυπνοῦντες, καὶ Απολιναριασταί· οὐκ ἀναβαπτίζονται οὕτω ὅτι, ὅτε περὶ ϑ ἅγιον βάπτισμα κατ' οὐδὲν ἡμῶν διαφέρονται, ἀλλ' ὅλως τοῖς ὀρθοδόξοις βαπτίζονται. ἀναϑεματίζοντες οὖν ἕκαστε πᾶσαν οἰκείαν αἵρεσιν ἰδικῶς, καὶ πᾶσαν ᾖ κοινῶς αἵρεσιν, χρίονται τῷ ἁγίῳ μύρῳ, καὶ τὰ ἄλλα πληροῦται κατὰ τὰ κήμυνα. οἱ ᾖ Εὐνομιανοὶ καὶ Σαβελλιανοὶ, ὧν αἱ αἱρέσεις ἤδη πρὸ ἡμῶν ἐδηλώϑησαν, καὶ Μοντανιασταί, οἱ ἀπὸ Μοντανοῦ πατρὸς τοῦ ὀνόματος ἔχον· καὶ Φρύγες ᾖ νομίζοντο, ἢ τῷ αἱρεσιάρχῃ αὐτῶν Φρυγὶ ὄντι, ἢ διὰ τὸ ἀρχαῖον ἐκ Φρυγίας ἀναφῦναι τῆς τοιαύτης αἱρέσεως, καὶ πολλῶν ἐν αὐτῇ πλανηϑέντων. ὁ Μοντάνος οὖν ἐκεῖνος ἐξέκλητον ἑαυτὸν παράκλητον ἐκάλει, καὶ δύο γυναῖκας ἐπομφίας ἔχων αὐτῷ Πρίσκιλλαν, καὶ Μαξιμίλλαν προφήτιδας αὐτὰς ἐκάλει. καὶ Πεπουζιανοὶ ᾖ οἱ ζηλῶται παράκλητον ἐκάλουν, Πέπουζάν τινα τῆς Φρυγίας κώμην ἐκϑειάζοντες, ἣ Ιερουσαλὴμ αὐτὴν ὀνομάζοντες. οἱ καὶ τὰς γάμους λύειν ἐπέτρεπον, καὶ βρωμάτων ἀπέχεσθαι ἐδίδασκον, καὶ ϑ πάσχα διέφϑειρον, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον τὴν ἁγίαν τριάδα συνέγουσι καὶ συνέχουσι καὶ αἷμα παιδὸς κατακεκομμένου ἀλλήλοις συμφύρουσι, καὶ ἄρτους ποιοῦντες προσφέρουσι, καὶ ἐξ αὐτοῦ μεταλαμβάνουσι. τούτους τοίνυν, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας αἱρετικοὺς βαπτίζεσθαι οἱ ἱεροὶ πατέρες ἐδόκησαν. ἢ γὰρ οὐκ ἔτυχον τοῦ ὅλου βαπτίσματος, ἢ τυχόντες οὐκ ὀρθῶς εἰς καὶ τὸν τύπον τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας αὐτοῦ ἔτυχον. διὸ καὶ ὡς μηδὲν ἀρχαῖον βαπτισθέντας αὐτοὺς λογίζονται. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ὡς Ελληνας αὐτοὺς δεχόμενα. ἕξις ᾖ καϑολέγει ὁ κήμων τὰ ἐπ' αὐτοῖς πλήμενα, καὶ ὅπως ϑεμιτὸν κατηχουῶται, καὶ τὰ καϑ' ἡμᾶς μυοῦται ϑεῖον μυστήριον, εἶτα βαπτίζονται.

ARIST. *Quartadecimani, ſive Tetraditæ, Arrianus, Novatianus, Macedonianus, Sabbatianus, Apolinarianus cum libellis recipiendi ſunt, uncti nimirum omnibus ſentiendi organis.* D

ΑΡΙΣΤ. Οἱ τεσσαρεσκαιδεκατῖται, εἴτουν παραδῖται, Αρειανεῖτης, ὁ Ναυατιανὸς, ὁ Μακεδονιανὸς, ὁ Σαββατιανὸς, ὁ Απολιναριανὸς, μὴ λιβέλλων ἀποδεχόμενοι· χριόμενοι δηλαδὴ πάντα τὰ αἰσθητήρια.

Hi Libellos dantes, & omnem execrantes hæreſim recipiuntur, ſolo chriſmate ſancto uncti oculos, nares, aures, os, & frontem; & eos ſignantes dicimus; ſignaculum doni ſpiritus ſancti.

Οὗτοι λιβέλλους διδόντες, καὶ πᾶσαν αἵρεσιν ἀναϑεματίζοντες, δέχονται, μόνῳ τῷ ἁγίῳ μύρῳ χριόμενοι, ὀφθαλμοὺς, ῥῖνας, ὦτα, στόμα, καὶ μέτωπα· καὶ ὅτ τῷ σφραγίζειν αὐτοὺς, λέγομεν· Σφραγὶς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου.

CAN. VIII. ARIST. *Eunomiani, unâ merſione baptizati, Sabelliani, & Phryges, tanquam Gentiles accipiantur.*

ΚΑΝ. η'. Οἱ καταδύσει μιᾷ βαπτιζόμενοι Εὐνομιανοὶ, Σαβελλιανοὶ, καὶ Φρύγες, ὡς ἕλληνες δεχόμενοι.

Hi autem & baptizantur, & unguntur, quia ut Græci recipiuntur: & tempore idoneo ante baptiſma ſacris myſteriis inſtituuntur, & divinas ſcripturas audiunt. E

Οὗτοι καὶ βαπτίζονται, καὶ χρίονται, ὅτι ὡς ἕλληνες παραδέχονται· καὶ καιρὸν ἱκανὸν πρὸ τοῦ βαπτίσματος κατηχοῦνται, καὶ τῆς ϑείων γραφῶν ἀκροῶνται.

F

ΚΑΝΟΝΕΣ

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ καὶ Οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου.

Ἡ Τρίτη ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ σύνοδος, γέγονεν ἐπὶ βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, ἀθροισθέντων ἐν Ἐφέσῳ Διακοσίων πατέρων κατὰ Νεστορίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὃς ψιλὸν ἄνθρωπον ἐδογμάτιζε τὸν Χριστὸν, ἑνωθῆναι δὲ αὐτῷ κατὰ χάριν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ. διὸ εἰδὲ Θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον ἠνείχετο λέγειν, ἀλλὰ χριστοτόκον. ὃς καὶ καθῃρέθη καὶ ἀνεθεματίσθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων.

ΚΑΝΩΝ α'.

Ἐπειδὴ δὲ ἐχρῆν καὶ τοὺς ἀπολειφθέντας τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ διά τινα αἰτίαν ἢ ἐκκλησιαστικὴν, ἢ σωματικὴν, μὴ ἀγνοῆσαι τὰ ἐν αὐτῇ τετυπωμένα, γνωρίζομεν τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι καὶ ἀγάπῃ, ὅτι περ εἴτις μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ἀποστατήσας τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς συνόδου, προσέθετο τῷ τῆς ἀποστασίας συνεδρίῳ, ἢ μετὰ τοῦτο προστεθείη, ἢ τὰ τοῦ Κελεστίου ἐφρόνησεν ἢ φρονήσει, οὗτος κατὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων διαπράττεσθαί τι οὐδαμῶς δύναται, πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἐντεῦθεν ἤδη ὑπὸ τῆς συνόδου ἐκβεβλημένος, καὶ ἀνενέργητος ὑπάρχων. ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόποις, καὶ τοῖς πέριξ μητροπολίταις τοῖς τὰ τῆς ὀρθοδοξίας φρονοῦσιν ὑποκείσεται εἰς ὃ πάντη, καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς ἐκβληθῆναι.

ΒΑΛΣ. Τοῦ Νεστορίου καθαιρεθέντος, ἐπέστη ἐν Ἐφέσῳ ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἰωάννης μετὰ Θεοδωρίτου Ἐπισκόπου πόλεως Κύρου· καὶ Ἴβα Ἐδέσσης καὶ ἑτέρων· καὶ ὡς γενομένης τῆς καθαιρέσεως κατὰ ἀπουσίαν αὐτῶν, ἐμέμψατο τὰ γεγονότα, καὶ τὸν τῆς συνόδου προϊστάμενον ἅγιον Κύριλλον Πάππαν Ἀλεξανδρείας, ἐπέχοντα καὶ τὸν τόπον Κελεστίνου τοῦ Πάππα Ῥώμης· ἀλλὰ μὴν καὶ Μέμνονα Ἐπίσκοπον Ἐφέσου, παραλόγως καθεῖλεν. ὁ μέντοι Θεοδώριτος καὶ κατὰ τῶν ιβ'. κεφαλαίων, ἃ ὁ μέγας ἐξέθετο Κύριλλος εἰς ἔλεγχον τῆς κακοδοξίας Νεστορίου, δώδεκα κεφάλαια ἕτερα συνεγράψατο, εἰς ἀνατροπὴν καὶ ἀνασκευὴν ἐκείνων· καὶ ὁ Ἴβας ὁμοίως ἐπιστολὴν ἐποιήσατο. ἅτινα ἡ δ'. σύνοδος ὡς ἀσεβῆ ἀπεκήρυξε. καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ τῆς γ'. συνόδου πατέρες, ὃ παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας Ἰωάννου καὶ τῶν λοιπῶν γεγονὸς κατὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαθόντες, τούτους μὲν ὡς ἀναιτίως καθαιρεθέντας ἀπεκατέστησε· τὸν Ἰωάννην δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ τριάκοντα Ἐπισκόπους πάσης ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀλλοτρίους ἐποίησεν, ὡς τὰ τοῦ Νεστορίου καὶ τὰ τῶν Κελεστίου ἀσεβῆ δόγματα κατασπασαμένους. διορίζεται δὲ ὁ κανὼν, ὡς ἐπεὶ ἐχρῆν τινὰς τῶν Ἐπισκόπων, εὐλόγως ἀπολειφθέντας, οὐκ ἀγνοεῖν τὰ πεπραγμένα, ὀφείλουσι πάντες εἰδέναι, ὅτι εἴτις Ἐπίσκοπος ἢ προσετέθη, ἢ προστεθείη τῷ τῆς ἀποστασίας συνεδρίῳ, δηλονότι τῷ μέρει τοῦ Ἰωάννου Ἀντιοχείας καὶ τοῦ Κελεστίου, οὗτος καθῃρημένος ἔσται, καὶ οὐδέν τι ὁπουδήποτε ἱερατικὸν ἐνεργήσει· ἀλλὰ πάντες οἱ πέριξ μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι ἀπόβλητον τοῦτον ἕξουσιν, ὡς ἤδη τοῦ Ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ ἀπαλλοτριωθέντα. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα φησί· σὺ δὲ εὑρίσκων ἔν τισιν ἀντιγράφοις σφάλμα γραφικὸν ὃ περὶ τοῦ Κελεστίνου, (ἀντὶ γὰρ Κελεστίου Κελεστίνου μέμνηται) μὴ προσχῇς τοῖς οὕτω γεγραμμένοις. ὁ γὰρ Κελεστῖνος Πάππας ἦν Ῥώμης, ὀρθόδοξος, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ὁ δὲ Κελέστιος ὁμόφρων τοῦ Νεστορίου, ἤτοι αἱρετικός.

ΖΩΝΑΡ. Τῶν ἱερῶν πατέρων συναθροισθέντων ἐν Ἐφέσῳ, καὶ συζητήσεως περὶ τῶν παρὰ τοῦ Νεστορίου εἰσα-

CANONES SANCTÆ ET OECVMENICÆ TERTIÆ SYNODI.

SAncta & Oecumenica tertia synodus fuit sub Imp. Theodosio minori, congregatis Ephesi ducentis patribus adversus Nestorium patriarcham Constantinopolitanum, qui Christum solum esse hominem docebat: ei autem secundum habitudinem unitum fuisse Dei filium. Et ideo nec Deiparam sanctam virginem dici ferre poterat, sed Christiparam. Qui & depositus est, & à sanctis patribus anathematizatus.

CANON I.

Quoniam oportet etiam eos qui sanctæ synodo non interfuerunt, propter aliquam causam, vel ecclesiasticam, vel corporalem, non ignorare ea quæ in ipsa statuta sunt, vestræ sanctitati & dilectioni notum facimus, quòd si quis provinciæ Metropolitanus à sancta & universali synodo deficiens, apostasiæ seu defectionis consessui ac conventiculo adhæsit, vel posthac adhæserit, vel cum Celestio sensit aut senserit, is adversus suæ provinciæ Episcopos nihil penitus agere potest, omni Ecclesiastica communione abhinc jam à synodo ejectus, & ad nullum exercendum munus officiúmque idoneus existens. Sed & ipsis provinciæ Episcopis, &, qui sunt circumcirca, Metropolitanis orthodoxè sentientibus, omnino subjicietur, & de episcopatus gradu dejicietur.

BALS. Deposito Nestorio, Ephesi insurrexit Joannes patriarcha Antiochenus, cum Theodorito Cyri Episcopo, & Iba Edessæ, & aliis, & tanquam in eorum absentia depositione facta, quæ facta fuerant reprehendit, & sanctum Cyrillum Papam Alexandrinum, synodo præsidentem, & Celestini Romani Papæ locum tenentem; quinetiam Memnonem Ephesi Episcopum, præter rationem deposuit. Ac Theodoritus quidem etiam adversus xii. capita, quæ magnus Cyrillus ediderat, ad improbam Nestorii refellendam opinionem, xii. alia conscripsit ad illorum eversionem & confutationem; & Ibas similiter epistolam fecit. Quæ quidem quarta synodus, ut impia rejecit. Et ipsi etiam tertiæ Synodi patres, cùm quod ab Antiocheno patriarcha Joanne & reliquis factum fuerat, in Cyrilli, & eorum qui unà cum ipso erant, depositione, intellexerunt; eos quidem ut sine causa depositos restituerunt: Joannem autem, & qui cum eo erant, xxx. Episcopos, ab omni ecclesiastica communione alienos fecerunt, ut Nestorii & Celestii impia dogmata complexos. Decernit ergo Canon, quòd, quoniam oportet aliquos Episcopos, qui justis de causis non interfuerunt, non ignorare ea quæ facta sunt, debent omnes scire, quòd si quis Episcopus adhæsit, vel adhæserit apostasiæ seu defectionis conventiculo, parti scilicet Joannis Antiocheni, & Celestii, is erit depositus, & nihil penitus sacerdotale exercebit: sed omnes qui sunt circumcirca, Metropolitani, & Episcopi, eum ejectum habebunt, ut qui à gradu Episcopali jam sit alienatus. Et hæc Canon quidem dicit. Tu autem in nonnullis inveniens exemplaribus scriptoris errorem de Celestino (pro Celestio enim Celestini meminit) ne attenderis iis quæ sic scripta sunt. Celestinus enim Papa Romanus erat orthodoxus, ut superiùs dictum est. Celestius autem idem quod Nestorius sentiens, sive hæreticus.

ZONAR. Cum Ephesi synodus convenisset, ac in ea quæstio de Nestorii erroribus agitata esset, præsidente orthodoxis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

thodoxis patribus Cyrillo papa Alexandrino beatæ memoriæ, Celestini veteris Romæ papæ locum etiam tenente, eique strenuè operam navante Ephesino Episcopo Memnone: novæ Romæ hujus, ac reginæ urbium Patriarcha Nestorius condemnatus, & sanctorum patrum sententiâ depositus fuit. Sed cum trium postea dierum intervallo Joannes Antiochenus Patriarcha, magno Episcoporum comitatu, quibus Theodoretus Cyropolitanus, & Ibas Edessenus Antistites præerant, adfuisset, quod adventus illorum à synodo non expectatus fuit, irritati, & Nestorii depositionem rescindere, & sanctos, Cyrillum, & Memnonem Ephesinum vicissim pœna depositionis afficere conati sunt. Ac Theodoretus quidem capita duodecim, à magno Cyrillo, ad confutandos Nestorii errores fidémque stabiliendam vulgata, totidem ipse ad ea labefactenda, ac evertenda capitibus editis oppugnavit. Idem, Ibas quoque emissa epistola, præstitit. Diúque discordibus animis utrinque certatum, donec à synodo in eos Antistites, Nestorianis quippe erroribus haud dubie implicatos, depositione animadversum. Hæ causæ scilicet hujus Canonis constituendi, quo provinciarum Episcopis, qui à synodo abfuerant, Antiocheni Patriarchæ, sociorumque synodi auctoritate constituta damnatio significatur; Nestorianósque vel qui jam essent, vel qui postea futuri essent Antistites, jure omni de Episcopis quibuscunque, aut Laïcis quidpiam statuendi, spoliatos esse decernitur.

ARIST. *Si Metropolitanus, relictâ synodo Celestino adhæsit vel adhæserit, rejiciendus.*

CANON II.

Si autem nonnulli provinciales Episcopi sanctæ synodo non interfuerunt & apostasiæ accesserunt, vel accedere conati fuerunt, vel cùm etiam Nestorii depositioni subscripsissent, ad apostasiæ confessum recurrerunt, ii omnino, ut sanctæ synodo visum est, sint à sacerdotio alieni, & gradu excidant.

BALS. Hic Canon secundus in primo Canone est expositus, ut qui eadem cum illo tractet. Hic autem adjungit, eos etiam esse depositos, qui in Nestorii quidem depositione subscripserunt, Joannis autem Antiocheni parti postea accesserunt. Quoniam autem præsens Canon in fine meminit alienationis à sacerdotio, & casus à gradu, dic ita accipi ut alienetur quidem à sacerdotio Episcopus, à gradu autem excidant Clerici, in quibus propriè gradus sumuntur: ita ut clerici quidem ad partem eorum qui defecerunt quomodocunque accedentes, sint depositi. Interim autem Canon primus loquens in fine de Episcopis, Episcopatum quoque gradum dicit.

ZONAR. Cum Antiochenus Patriarcha Joannes, & Theodoretus, & Ibas, sanctorum Patrum decreta, ut diximus, infirmare conati fuissent, alios quoque in suam sententiam Præsules adduxere, quorum aliqui non venerant in conventum synodi, alii cum adfuissent etiam Nestorii depositionem suis subscriptionibus confirmarant. Quos quidem propterea Canon, sacri muneris dignitate, spoliandos esse decernit, quod de Episcopis intelligendum est: illud autem, gradu excidere de Clericis accipiendum: hi enim sub gradibus continentur. Sacerdotes enim majorem gradum sive dignitatem, Diaconi autem minorem, & sic deinceps reliqui obtinent.

ARIST. *Et quicunque Episcopus Nestorio assentitur, factusque, abdicandus.*

γομένων κακοδόξων γεγονύιας δογμάτων, φορϊσαμένυ τῷ ὀρθοδόξων πατέρων τῶ ὁν ἁγίοις Κυρίλλυ Πάπα Αλεξανδρείας, ἐπέχοντας ὃ καὶ τὸν τόπον Κελεστίνυ τῶ Πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, Συναιρομένυ ὃ τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ καὶ Μέμνονϑ. Επισκόπυ Εφέσυ· καθεδικάσθη ὁ Νεστόριϑ. Πατριάρχης ὢν τῆς νέας Ρώμης ταύτης καὶ βασιλίδ. τῶν πόλεων, καὶ ψήφῳ τῶν ἱερῶν πατέρων καθηρῆϑ. μϛ ὃ τρεῖς ἡμέρας ὁ Αντιοχείας πατριάρχης Ιωάννης σὺν πλείοσιν Επισκόποις, ὧν προεξῆρχον ὁ Κύρυ πόλεως Θεοδωρήτϑ. καὶ Ιβας Εδέσης, λυπηθέντες ὅτι ἀφ' καὶ πρὸ αὐτῶν ἐλήλυθεν οἱ τῆς Συνόδυ αἰτέμενδυ, τῇ καθαιρέσῃ τε τῶ Νεστορίυ ἐμέμψαντο, καὶ ϑ. ἅγιον Κύριλλον τόν τε Εφέσυ Μέμνονα ὑπὸ καθαίρεσιν ἐποιήσατο. ὁ μέντοι Θεοδωρήτϑ. καὶ κϛ τῶν δώδεκα κεφαλαίων, ἃ ὁ μέγας ἐξέϑετο Κυριλλ. εἰς ἔλεγχον τῆς κακοδοξίας τῶ Νεστορίυ, συριγμὸν ὃ τῆς ὀρθοδόξυ πίστεως, δώδεκα κεφάλαια ἕτερα ἐκδέδωκεν, εἰς ἀναιρετικὰ καὶ ἀνασκευὴν ἐκείνων. καὶ ὁ Ιβας ὁμοίως δυσφορίαν ἐποιήσατο. καὶ μέσον αὐτῶν διαφορὰ μεγάλη γέγονεν, ὡς καὶ καθαιρέσῃ ϖῶς τῶν τῆς Συνόδυ τὰς ἀρχιερεῖς ἐκείνυς ἀποβληθῆναι, οἷα τοῖς Νεστορίυ συνηϑήσασι. Διὸ ταῦτα τοίνυν καὶ ὁ ϖρῶν κανὼν ἐξετάζει, διδάσκων τὰς μὴ τῇ Συνόδῳ ϖροσαιτίας τῶν ἐπεχόντων Επισκόπυς τὸ τῶ Αντιοχείας καὶ τ' ἄλλων Συνοδικὸν καταδικάσαι, καὶ ὡς ὑ ἔχῃ ἀρχιερατικοῖς ϖρονομίοις χρωμένυς διαφορά τίς ἐστιν τῶν Επισκόπων ἢ λαϊκῶν, ἔπ τὰς τῶ Νεστορίυ φρονήσεις, ἔπ μὴν τὰς φρονήσεις.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ ϖολιφθεὶς τῆς Συνόδυ μητροπολίτης τῷ Κελεστίνῳ ἀντέσχη, ἢ ἀντέξη, ἀποβλητέος.

ΚΑΝΩΝ Ϛʹ.

Εἰ δέ τινες ἐπέρχοιντο Επίσκοποι ἀπελείφϑησαν τῆς ἁγίας Συνόδυ, καὶ τῇ ἀποστασίᾳ ϖροσεπέϑησαν, ἢ ϖροσεβεβλήκασι ϖαρεμϖεῖεν, ἢ καὶ ὑπογράψαντες τῇ τῶ Νεστορίυ καθαιρέσῃ ἐπανελθόντες ϖρὸς ϑ. τῆς ἀποστασίας συνέδριον· τούτυς πάντα κ' ϑ δόξαν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἀλλοτρίυς εἶ τῆς ἱερωσύνης καὶ τ βαθμῶ ἐκπίπτειν.

ΒΑΛΣ. Τὰ τῶ ϖρόν. Ϛʹ. κανόν. ἡρμηνεύϑησαν ἐν τῷ αʹ. κανόνι, ὡς καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ϑεραπαβάνοντ. προϊστῶσι ὃ εἰσὶ καθηρημένοι εἶ καὶ τὰς ὑπογράψαντας μὲν ἐν τῇ καθαιρέσῃ τ Νεστορίυ· ὕστερον ὃ ϖροσελθέντας τῷ μέρῃ τῶ Ιωάννυ Αντιοχείας. ὅτι δὲ ὁ κανὼν ἐν τῷ πρὸ μέμνηϑ ἀλλοτριώσεως ἱερωσύνης καὶ ἐκπτώσεως βαθμοῦ, εἰκὸς ἐκλαμβάνεσθαι τῇ μὲν ἀλλοτρίωσιν τῆς ἱερωσύνης εἰς τὰς Επισκόπυς, τῇ ὃ ἔκπτωσιν τῶ βαθμοῦ εἰς ὃς κυρίως οἱ βαθμοὶ ἀξελήφϑησαν. ὥστε καὶ τὰς ϖροσεδρείας κληρικὰς τῷ μέρῃ τῶν ἀποστάντων ὁπωσδήποτε, καθηρημένυς εἶ. πῶς ὃ ὁ αʹ. καινὸν ϖερὶ Επισκόπων λέγων ἐν τῷ πρό, φησὶ καὶ τῇ Επισκοπῇ βαθμόν.

ΖΩΝΑΡ. Τῶ Αντιοχείας Ιωάννυ καὶ Θεοδωρήτυ, καὶ Ιβα, ὡς εἴρη ἐναντιωθέντων τοῖς δόξασι ϖῶς ἀθροισμῷ τ ϖαλαίων, τινὲς καὶ τῶν ἄλλων Επισκόπων Συνυπήχθησ ἐκείνοις, οἱ μὲν ἀποληφθέντες τῆς Συνόδυ, οἱ ὃ συμϖαρυσίαντες, καὶ τῇ τῆς καθαιρέσεως τῶ Νεστορίυ ψῆφον ταῖς οἰκείαις ὑπογραφαῖς βεβαιώσαντες. ϖρὸ τ τοιούτων δῶν ὁ ϖρῶν Αλαλαμβάνῃ κανὼν ἐκπίπτυς εἶ τῆς ἱερωσύνης ἐκείνυς Αλατατόμυϑ., τοῦτο ϖρὸ τῶν Επισκόπων νοητέον· ὃ δὲ καὶ τ βαθμῶ ἐκπίπτοντας, ϖρὸ κληρικῶν ἐκληπτέον. ὅτινι γὰ ὑπὸ βαθμὸν εἰσιν. οἱ μὲν γὰ ἐν ἱερεῖς μείζονός εἰσι βαθμοῦ ἤτοι ἀξίας, οἱ δὲ Αλόιποι ἥττονος καὶ ταπεινῆς οἱ λοιποί.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὅστις Νεστορίῳ Σύμφρων καὶ ὁμόφρων Επίσκοπϑ., ἀποκήρυκτϑ..

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΩΝ γ'.

Εἰ δέ τινες τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει ἢ χώρᾳ κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὄντων τῆς ἱερωσύνης ἐκωλύθησαν διὰ τὸ ὀρθῶς φρονεῖν, ἐδικαιώσαμεν καὶ τούτους τὸν ἴδιον ἀπολαβεῖν βαθμόν. κοινῶς δὲ τοὺς τῇ ὀρθοδόξῳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ συμφρονοῦντας κληρικοὺς, κελεύομεν τοῖς ἀποστατήσασιν ἢ ἀφισταμένοις Επισκόποις, μηδ' ὅλως ὑποκεῖσθαι κατὰ μηδένα τρόπον.

ΒΑΛΣ. Τῶν εἰκότων ἦν τινὰς κληρικοὺς ὀρθοδόξους μὴ φρονῆσαι τὰ τοῦ Νεστορίου ἢ τὰ τῶν συμφρονησάντων αὐτῷ Επισκόπων, καὶ διὰ τοῦτο ἀφορισθῆναι. ἀποκαθίστησιν οὖν ὁ κανὼν τούτους εἰς τοὺς οἰκείους βαθμοὺς, προσεπάγων μὴ μόνους αὐτοὺς ἔχειν τὰς οἰκείας ἐπιτιμίας, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς κληρικοὺς τῶν τοιούτων Επισκόπων μηδ' ὅλως ὑποκεῖσθαι αὐτοῖς ὡς ἀποστατήσασιν.

ΖΩΝΑΡ. Πατριάρχης ὢν ὡς εἴρηται Κωνσταντινουπόλεως ὁ Νεστόριος, ἀφώρισέ τινας κληρικοὺς μὴ συμφρονοῦντας αὐτῷ. καὶ ἐν ἄλλαις δὲ πόλεσιν οἱ ὁμοδοξοῦντες ἐκείνῳ Επίσκοποι τὸ αὐτὸ πεποιήκασι. τοὺς οὖν τῆς ἱερωσύνης κωλυθέντας, ὡς μὴ συντιθεμένοις τῇ τοῦ Νεστορίου, καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ κακοδοξίᾳ, ἡ ἁγία συνόδος διὰ τοῦ παρόντος κανόνος ἀποκατέστησεν εἰς τοὺς οἰκείους βαθμούς. καὶ διωρίσατο τοὺς ὀρθοδόξους κληρικοὺς τοῖς ὁμογνωμονοῦσι τῷ Νεστορίῳ Επισκόποις μὴ ὑποκεῖσθαι κατὰ μηδένα τρόπον, μήτε ὡς κληρικοὺς, μήτε ὡς ἱερωμένους ἁπλῶς, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς Επισκόποις ὑποκειμένους ἢ καὶ κανονικὰ τελεῖν αὐτοῖς ὀφείλοντας.

ΑΡΙΣΤ. Ὃς ὑπὸ Νεστορίου τῆς ἱερωσύνης κεκώλυται, ἱερώτατος ὁ δεκτέος ἐκείνῳ, ἀνίερος.

Canon III.

Si qui autem in unaquaque urbe, vel regione Clerici sub Nestorio & iis qui cum ipso, sacerdotio sunt interdicti, eo quòd rectè sentiant, ut ii quoque proprium gradum recipiant, justum censuimus. Communiter autem omnibus, qui cum orthodoxa & universali synodo consentiunt, Clericis jubemus, iis, qui desciverunt vel desciscunt, Episcopis nullo penitus modo subjici.

Bals. Est verisimile aliquos Clericos orthodoxos non sensisse idem, quod Nestorius & qui illi consentiebant Episcopi, & propterea fuisse excommunicatos. Hic ergo Canon eos restituit in proprios gradus, inferens præterea, eos non solùm habere suos honores ac dignitates, sed omnes talium Episcoporum Clericos eis nequaquam subjici, ut qui desciverint.

Zonar. Cum Patriarcharum Nestorius, ut diximus, Constantinopoli gereret, Clericos quosdam ab ipso dissentientes excommunicavit. Idem autem & in aliis urbibus à Nestorianæ factionis Episcopis factitatum. Eos itaque qui à sacerdotio depulsi sunt, eo quòd malæ Nestorii, eique consentientium opinioni, assensum non præberent, per hunc Canonem in proprios gradus restituit sancta synodus, & orthodoxos Clericos Episcopis cum Nestorio sentientibus nequaquam obtemperare statuit neque ut Clericos, neque ut in sacerdotium similiter cooptatos; licet eo ipso Episcopis sint subjecti, vel etiam Canonica ipsis persolvere teneantur.

Arist. *Cui à Nestorio sacerdotium interdicitur, sacerdotio est dignissimus; qui vero ab illo suscipitur, profanus.*

D

ΚΑΝΩΝ δ'.

Εἰ δέ τινες ἀποστατήσαιεν τῶν κληρικῶν, καὶ τολμήσαιεν ἢ κατ' ἰδίαν ἢ δημοσίᾳ τὰ τοῦ Νεστορίου ἢ τὰ τοῦ Κελεστίου φρονῆσαι, καὶ τούτους εἶναι καθῃρημένους, ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου δεδικαίωται.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἔστι ὁ κανὼν ὅμοιος τοῖς πρὸ αὐτοῦ ὄστι. φησὶ γὰρ καθῃρημένους εἶναι τοὺς κληρικοὺς τοὺς φρονήσαντας τὰ τοῦ Νεστορίου ἢ τοῦ Κελεστίου, εἴτε διδάσκουσιν αὐτὰ, εἴτε καὶ μή. ὃ δὲ δεδικαίωται, ἐξελήφθη ἀντὶ τοῦ, δίκαιον ἔδοξε.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ πάλιν περὶ κληρικῶν ὁ κανὼν ἔστι διαλαμβάνει τοῖς αἱρετικοῖς συμφρονησάντων. καὶ εἴτε ἰδίᾳ, φησὶ, καὶ καθ' ἑαυτοὺς τὰς ἀθέσμους δόξας φρονῶσιν, εἴτε δημοσίᾳ πάντας διδάσκουσιν, καὶ κηρύττουσι, καθῃρημένους εἶναι τοὺς τοιούτους ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου δεδικαίωται· ἀντὶ τοῦ δίκαιον ἐκρίθη. καὶ ἔδοξε, καὶ ὁ Κελέστιος δὲ ὁμόφρων τῷ Νεστορίῳ ἦν.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τινες τῶν κληρικῶν Κελεστίνῳ ἢ Νεστορίῳ συμφρονήσαιεν, καθαιρετέοι.

Canon IV.

Si qui autem Clerici defecerint, & ausi sint, vel privatim vel publicè, cum Nestorio aut Celestio sentire, eos quoque depositos esse sanctæ synodo justum visum est.

Bals. Hic quoque Canon præcedentibus est similis. Dicit enim Clericos esse depositos, qui cum Nestorio vel Celestio sentiunt, sive eadem docent, sive non. Vox autem δεδικαίωται pro justum visum est, accipiebatur.

Zonar. De clericis hæreticis consentientibus hoc quoque Canone actum; quos quidem, inquit, sive soli perversis opinionibus privatim adhæserint, sive publicè docendis, & in vulgus disseminandis operam navarint, pro depositis haberi à sancta synodo δεδικαίωται, i. e. justum judicatum est. Et visum est quod Celestius quoque Nestorio consentiebat.

Arist. *Si qui Clerici Celestino vel Nestorio assentiantur, sunt deponendi.*

F

ΚΑΝΩΝ ε'.

Οἷοι δὲ ἐπὶ ἀτόποις πράξεσι κατεκρίθησαν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἢ ὑπὸ τῶν οἰκείων Επισκόπων· καὶ τούτοις ἀκανονίστως, κατὰ τὴν ἐν ἅπασιν ἀδιαφορίαν αὐτοῦ, ὁ Νεστόριος, καὶ οἱ τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες, ἀποδοῦναι ἐπειράθησαν, ἢ πειραθεῖεν, κοινωνίαν ἢ βαθμὸν, ἀνωφελήτους εἶναι, καὶ μένειν σὲ δὲν ἧττον καθῃρημένους ἐδικαίωσαν.

ΒΑΛΣ. Εμαθες, ὅτι μητροπολῖται καὶ Επίσκοποι δύνανται κρίνειν τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν, καὶ ἀφορισμῷ ἢ καὶ καθαιρέσει ἔστιν ὅτε καθυποβάλλειν. ἐπεὶ οὖν ὁ Νεστόριος,

Canon V.

Quicunque autem propter indigna sua facta à sancta synodo, vel à propriis Episcopis condemnati sunt, & iis non Canonicè, prout omnia facit indiscriminatim, Nestorius, vel qui idem cum eo sentiunt, restituere tentaverint communionem, vel gradum, id nihil eis prodesse, & depositos nihilo secius manere justum putarunt.

Bals. Didicisti quòd Metropolitani & Episcopi possunt suos Clericos judicare, & excommunicationi, & nonnunquam etiam depositioni subjicere. Quoniam

P ergo

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ergo Nestorius, & qui cùm eo sentiebant, nescio quos ejusmodi in communionem non canonicè receperunt, vel in priores etiam gradus restituerunt, ut eos hac ratione ad se traherent; dicit Canon, Clericos nihil ex eo juvari, sed manere depositos, vel etiam segregatos. At ἐδικαίωσε hic idem est ac, justum putârunt.

ZONAR. Clerici quidam in flagitiis quibusdam deprehensi quæ depositioni & suorum graduum privationi eos subjiciunt, depositi, aut segregati fuerant. Quos postea Nestorius Patriarcha, præter Canonum sanctiones indifferenter, id est absque ullo discrimine admiserat; & non distinguens inter vetitum & non vetitum, communionem aut gradum iis restituerat. Nihil igitur hujusmodi hominibus, quod adversus constitutiones canonicas actum fuerat, prodesse, depositionéque ut antea nihilominus teneri Patres ἐδικαίωσε, id est, æquum censuerunt, vel pœnæ nomine decreverunt ut sint depositi. Nam δικαιῶσαι nonnunquam etiam punire significat, unde δικαιωτήρια, id est tormenta, suam appellationem habent.

ARIST. *Ab Episcopo condemnatus, si à Nestorio suscipitur, id nihil ei prosit.*

Nonnulli eorum, qui in Ephesinâ synodo congregati fuerunt Metropolitani, seipsos separabant, & Nestorii Episcopi Constantinopolitani, hominum cultoris & impii, & Judæorum opinionibus consentientis, & Celestini etiam Romæ Episcopi dogmata amplectebantur. Alii autem synodum deserebant, & nolebant suffragiis suis profanos istos impiosque Episcopos condemnare, sed potiùs iis adhærebant, & fovebant. Propterea itaq; decrevit sancta synodus, eos, qui Nestorium & Celestinum sunt amplexi & cum iis senserunt, abdicatos esse, & ab ecclesia excindi: eos autem quibus à Nestorio aut Celestino sacerdotium est interdictum, eo quòd recte senserunt, suum rursus recipere gradum: ut & eos, qui à propriis Episcopis depositi fuerunt, & ab iis admissi, & absoluti, profanos esse & rursum depositos.

CANON VI.

Similiter autem, si qui voluerint, quæ in sancta Ephesina synodo de singulis acta sunt, quovis modo labefactare: decrevit sancta synodus, si sint quidem Episcopi vel Clerici, à proprio gradu omnino excidere, si autem laici, excommunicatos manere.

BALS. Canon clarus est: statuit enim eos, qui labefactant quæ Ephesi acta sunt, si quidem Clerici sint, deponi: sin vero laici, excommunicatos esse. Vii. autem Canon dicit anathemate Laicos feriendos, qui contrà ac decretum est, sentiunt. Et ne contraria esse existimes. Magna est enim differentia, an quis adversetur, an de re aliqua dubitet. Et propterea, qui de iis, quæ jam pulchrè anteà confirmata sunt, dubitat, excommunicabitur. Qui autem adversatur, ut contraria sentiens, anathemate ferietur.

ZONAR. Superiorum Canonum decretis, de iis peculiariter, qui apostatis & synodo adversantibus consentiant, quique Nestorianæ hæreseos dogmata amplexi fuerant, constitutum: hic vero omnes, qui aliquam hujus sanctæ synodi constitutionem convellere, aut infirmare conati fuerint, generatim, & universe condemnat. Ac in sacerdotium cooptatos quidem deponi, laïcos vero communione moveri jubet Synodus. Atque hæc quidem Ephesi acta. Cum vero inter se factionibus divisi Præsules dissiderent, universos Imperator Constantinopolim advocavit, pacémque, omni motu animorum sedato, inter eos conciliavit; & Theodoretus capita illa,

A καὶ οἱ τὰ αὐτοῦ φρονοῦντες, τοιούτους τινὰς ἀκανονίστως εἰς κοινωνίαν ἐδέξαντο ἢ καὶ εἰς τοὺς προτέρους βαθμοὺς ἀποκατέστησαν, ἵνα τούτους τοιουτοτρόπως ἑλκύσωσι πρὸς ἑαυτούς, φησὶν ὁ κανὼν μηδὲν ἐκ τούτου τοὺς κληρικοὺς ὠφελεῖσθαι, ἀλλὰ μένειν καθῃρημένους, ἢ καὶ ἀφωρισμένους· ὃ δὲ, ἐδικαίωσαν, ἐνταῦθα ἐξελήφθη ἀντὶ τοῦ δίκαιον εἶναι ἔδοξεν.

ΖΩΝΑΡ. Κληρικοί τινες ὅπτι τισιν αἰτίαις ἁλόντες, καθαιρέσει καὶ ἐκπτώσει τῶν οἰκείων βαθμῶν ὑπαγούσαις αὐτοὺς καθῃρέθησαν, ἢ ἀφωρίσθησαν· ὁ δὲ Νεστόριος οἷα Πατριάρχης, ἀκανονίστως ἐδέξατο τοὺς τοιούτους ἀδιαφόρως, ἀντὶ τοῦ χωρὶς διαστολῆς, μὴ διαστείλας μέσον κεκωλυμένου B καὶ ἀκωλύτου, ἀποδοὺς αὐτοῖς κοινωνίαν ἢ βαθμόν. τοὺς γοῦν τοιούτους ἀνωφελήτους εἶναι οἱ πατέρες ἐθέσπισαν, μηδὲν δηλονότι ὠφελουμένους ἐκ τῆς ἀκανονίστου πράξεως, καὶ μένειν οὐδὲν ἧττον καθῃρημένους ἐδικαίωσαν, ἀντὶ τοῦ δίκαιον ἐψηφίσαντο, ἢ ἐδικαίωσαν, ἀντὶ τοῦ ἐκόλασαν, ὥστε εἶναι καθῃρημένους. λαμβάνεται γὰρ δὲ δικαιῶσαι, καὶ ὅπτι τοῦ κολάσαι, ὅθεν λέγομεν τὰ ἐκεῖθεν δικαιωτήρια.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ κατακριθεὶς ἐξ Επισκόπου, καὶ ὑπὸ Νεστορίου δεχθεὶς, ἀνωφέλητος.

C Τινὲς τῶν ἀθροισθέντων ἐν τῇ ἐν Εφέσῳ συνόδῳ μητροπολῖται ἀπέστησαν ἑαυτοὺς, καὶ τὰ τοῦ Νεστορίου τοῦ Επισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ἀνθρωπολάτρου καὶ δυσσεβοῦς, καὶ ἰουδαιόφρονος, καὶ τοῦ Κελεστίνου τοῦ τῆς Ῥώμης Επισκόπου ἐφρόνησαν δόγματα. τινὲς δὲ καὶ ἀπελείφθησαν, καὶ οὐκ ἠθέλησαν καταψηφίσασθαι τῶν ἀνιέρων τούτων καὶ δυσσεβῶν Επισκόπων. ἀλλὰ μᾶλλον ἀντείχοντο τούτων, καὶ περιείχοντο. διὰ τοῦτο γοῦν ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος τοὺς ἀντεχομένους Νεστορίου καὶ Κελεστίνου, καὶ τὰ ἐκείνων φρονοῦντας, ἀποκηρύκτους εἶναι, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐκκόπτεσθαι· τοὺς δὲ ὑπὸ Νεστορίου ἢ Κελεστίνου, τῆς ἱερωσύνης κωλυθέντας, διὰ δὲ ὀρθῶς φρονεῖν, καὶ ἴδιον πάλιν ἀπολαβεῖν βαθμόν· ὥσπερ πάλιν D τοὺς ὑπὸ τῶν ἰδίων Επισκόπων καθαιρεθέντας καὶ παρ' αὐτῶν προσδεχθέντας καὶ δικαιωθέντας, ἀνιέρους εἶναι καὶ αὖθις καθῃρημένους.

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τινες βουληθεῖεν τὰ περὶ ἑκάστου πεπραγμένα ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ ἐν Εφέσῳ οἱῳδήποτε τρόπῳ παραπαλεύειν· ἡ ἁγία σύνοδος ὥρισεν, εἰ μὲν Επίσκοποι εἶεν ἢ κληρικοὶ, τῶν οἰκείου πανταλῶς ἀποπίπτειν βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀκοινωνήτους ὑπάρχειν.

E ΒΑΛΣ. Σαφής ἐστιν ὁ κανών. διορίζεται γὰρ τοὺς παραπαλεύοντας τὰ ἐν τῇ Εφέσῳ πεπραγμένα, κληρικοὺς μὲν ὄντας καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ ἀκοινωνήτους εἶναι. ὁ δὲ ζ'. κανὼν ἀναθεματίζεσθαι λέγει τοὺς λαϊκοὺς τοὺς ἐναντία φρονοῦντας τῷ δόγματι. καὶ μὴ ἐναντιωθῇ σοι. ἔστι γὰρ μεγάλη διαφορὰ τοῦ ἐναντιοῦσθαι, καὶ τοῦ ἀμφιβάλλειν τινὰ περί τινος πράγματος. καὶ διὰ τοῦτο ὁ μὲν ἀμφιβάλλων περὶ τῶν ἤδη καλῶς προκυρωθέντων, ἀφορισθήσεται. ὁ δὲ ἐναντιούμενος τούτοις, ὡς ἐναντιόφρων, ἀναθεματισθήσεται.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ μὲν ἀνώτεροι κανόνες ἰδικῶς περὶ F τῶν ὁμοφρονησάντων τοῖς ἀποστατήσασι καὶ ἐναντιωθεῖσι τῇ συνόδῳ, καὶ τὰ Νεστορίου πρεσβεύουσι διετάξαντο. οὗτος δὲ ὁ παρὼν, κοινῶς πάντας τοὺς ἀνατρέπειν τι τῶν δοξάντων τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐπιχειροῦντας καταδικάζει. καὶ τοὺς μὲν ἱερωμένους ποιεῖται ὑπὸ καθαίρεσιν· τοῖς δὲ λαϊκοῖς ἀκοινωνησίαν ἐπάγει. ταῦτα μὲν δῶν ἐν Εφέσῳ ἐπράχθησαν· ἐπεὶ δὲ κατ' ἀλλήλων οἱ ἀρχιερεῖς ἐγένοντο, καὶ σχίσμα ἦν παρ' αὐτοῖς, ὁ βασιλεὺς πάντας εἰς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων μετεκαλέσατο, καὶ συνεβίβασε, καὶ εἰρήνευσε, καὶ ὁ Θεοδώρητος τὰ παρ' αὐτοῦ γραφέντα κεφάλαια

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

φάλαια δὶ ἔριν κατέθετο συγγράψασθαι, καὶ ἀπεβάλετο ταῦτα, καὶ τοῖς ψηφισθεῖσι παρὰ τῆς Συνόδου συνέθετο, καὶ τῇ τοῦ Νεστορίου καθαιρέσει, κἀκεῖνος καὶ οἱ λοιποὶ Συνευδόκησαν. Συμβόλου δὲ δυσσεβοῦς ἐκτεθέντος παρὰ τοῦ Νεστορίου, καὶ ἀναγνωσθέντος ἐκείνου τε καὶ τοῦ παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ πρώτῃ Συνόδῳ ἐξεφωνήθη ὁ κεῖμαι ἐστί.

ΑΡΙΣΤ. Ἀκοινώνητος ὁ λαϊκὸς ὁ ἀντοφθαλμῶν τῇ Συνόδῳ· ὁ κληρικὸς ἔτι καὶ ἀποκήρυκτος.

Ὁ τὰ παρὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου πραχθέντα ἀνακρίνων, ἢ ὅλως παραγαλεύων, εἰ μὲν Ἐπίσκοπός ἐστιν, ἢ κληρικὸς, τοῦ οἰκείου βαθμοῦ παντελῶς ἐκπιπτέτω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἔστω ἀκοινώνητος.

ΚΑΝΩΝ ζ.

Τούτων ἀναγνωσθέντων, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν ἤγουν συγγράφειν ἢ συντιθέναι, παρὰ τὴν ὁρισθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων συναχθέντων πόλει, σὺν ἁγίῳ πνεύματι. τοὺς δὲ τολμῶντας ἢ συντιθέναι πίστιν ἑτέραν ἤγουν προκομίζειν ἢ προφέρειν τοῖς θέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, ἢ ἐξ Ἑλληνισμοῦ, ἢ ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ, ἤγουν ἐξ αἱρέσεως οἱασδήποτε· τούτους, εἰ μὲν εἶεν Ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ, ἀλλοτρίους εἶναι, τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ἐπισκοπῆς, καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ λαϊκοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον, εἰ φωραθεῖέν τινες εἴτε Ἐπίσκοποι εἴτε κληρικοὶ ἢ φρονοῦντες ἢ διδάσκοντες τὰ ἐν τῇ προκομισθείσῃ ἐκθέσει παρὰ Χαρισίου τοῦ πρεσβυτέρου, περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἤγουν τὰ μιαρὰ καὶ διεστραμμένα τοῦ Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται· ὑποκείσθωσαν τῇ ἀποφάσει τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου. ὥστε δῆλον, ὅτι ὁ μὲν Ἐπίσκοπον ἀπαλλοτριοῦσθαι τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ εἶναι καθῃρημένον, ὁ δὲ κληρικὸν ὁμοίως ἐκπίπτειν τῶν κλήρου· εἰ δὲ λαϊκός τις εἴη, καὶ ἐστὶν ἀναθεματιζέσθω, καθὰς προείρηται.

ΒΑΛΣ. Τοῦ γεγονότος ἰδίκτου χάριν τῶν δογματισθέντων παρὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἁγίας Συνόδου, ἀναγνωσθέντος ἐπὶ κοινοῦ, ὡσαύτως καὶ τοῦ ἁγίου συμβόλου τοῦ ἐκτεθέντος ἐν τῇ πρώτῃ Συνόδῳ, ἐξεφωνήθη ὁ κεῖμαι ἐστί, καὶ ὡρίσθη ἑτέραν πίστιν μὴ συντιθέναι τινά. εἰ δέ τινες τολμήσουσι τοῖς ἐξ Ἑλλήνων ἢ Ἰουδαίων, ἢ ἐξ ἑτέρων αἱρετικῶν προσερχομένοις τῇ ἐπιγνώσει τῆς ἀληθείας, προσφέρει ἑτέραν πίστιν, Ἐπίσκοποι μὲν ὄντες καὶ κληρικοὶ, καθαιρείσθωσαν. λαϊκοὶ δὲ, ἀναθεματιζέσθωσαν. ὃ αὐτὸ γίνεσθαι καὶ εἰς τοὺς δεχομένους τὰ τοῦ Νεστορίου, καὶ διδάσκοντας ταῦτα. ἐπεὶ δὲ καὶ πρεσβύτερός τις λεγόμενος Χαρίσιος τὰ μυσαρὰ τοῦ Νεστορίου δόγματα οἰκειούμενος, προεκόμισεν ἔκθεσιν τινὰ τῶν Συνγγραφέντων παρὰ τοῦ Νεστορίου, καὶ κατεγνώσθη αὕτη ὡς ἀσεβὴς, διορίζεται ὁ κεῖμαι, ταῖς αὐταῖς καταδίκαις ὑποκεῖσθαι καὶ τοὺς φρονοῦντας ἢ διδάσκοντας τὰ ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐκθέσει περιεχόμενα.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ δυσσεβὴς Νεστόριος οὐ μόνον τὰ ἄθεα αὐτοῦ ἐδίδασκε δόγματα, καὶ ἀναφανδὸν ἐκήρυττεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλέον θρασυνθεὶς, καὶ σύμβολον ἐξέθετο περιέχον τρανῶς ὅσα περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ θεοῦ κακῶς ἐφρόνει, καὶ ἐβλασφήμει. τοῦτο δὲ σύμβολον τῇ συνόδῳ προκομισθὲν παρὰ Χαρισίου τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ ἀναγνωσθὲν κατεγνώσθη ὡς ἀσεβείας μεστόν. καὶ ὥρισαν οἱ θεῖοι πατέρες δὲ ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ συντεθὲν σύμβολον κρατεῖν, καὶ ὅσα ἐν ἐκείνῃ ἐδογματίσθησαν, ἑτέραν δὲ πίστιν μήτε συντίθεσθαι παρά τινων, μήτε συγγράφεσθαι· εἰ δέ τινες τολμήσαιεν ἐξ Ἑλλήνων ἢ Ἰουδαίων, ἢ ἐξ αἱρετικῶν προσερχομένοις τισὶ τῇ ἐπιγνώσει τῆς ἀληθείας, προσφέρειν ἑτέραν πίστιν, διδάσκειν δηλαδὴ, καὶ κατηχεῖν αὐτοὺς διεστραμμένα καὶ ἀλλότρια τῶν τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας, τοὺς τοιούτους

A contentionis studio antea scripserat, penitus abjecit; omnibúsque synodi decretis assensus, Nestorii quoque damnationem cum cæteris approbavit. Cùm vero symbolum impietatis plenum à Nestorio compositum, synodóque oblatum fuisset, & simul cum eo symbolum quoque, quod trecenti decem & octo sancti Patres in prima Synodo promulgaverant, recitatum esset, sequens hic Canon editus est.

ARIST. *Laicus qui synodo resistit, excommunicatur; Clericus verò & abdicatur.*

Qui ea, quæ in Synodo Ephesinâ acta sunt, examinat & labefactat, si quidem Episcopus sit aut Clericus, gradu suo omninò excidat, sin autem laicus, excommunicetur.

CANON VII.

His lectis, decrevit sancta synodus, non licere cuiquam aliam fidem afferre, vel scribere, vel componere, quàm quæ à sanctis patribus, qui Niceæ congregati sunt in sancto spiritu, definita est. Qui autem aliam audent fidem componere, vel adducere, vel offerre iis qui se ad veritatis agnitionem volunt convertere, vel ex gentilitate, vel ex Judaismo, vel ex quacunque secta; eos, si sint quidem Episcopi, vel clerici, ab episcopatu esse alienos Episcopos, & à clero clericos; si autem sint laici, anathematizari. Eodem autem modo si deprehensi fuerint aliqui, sive Episcopi, sive clerici, sive laici, vel sentire, vel docere ea quæ sunt in allata à Charisio Presbytero expositione de humanæ naturæ susceptione unigeniti filii Dei, sive scelerata & perversa Nestorii dogmata, quæ etiam subjecta sunt; subjiciantur sententiæ hujus sanctæ & universalis synodi, ut scilicet Episcopus quidem sit ab Episcopatu alienus & depositus: clericus, autem Clero similiter excidat. Si sit verò quis laicus, anathematizetur & ipse, ut priùs dictum est.

BALS. Cùm edictum, factum eorum gratia, quæ à sancta Ephesina synodo decreta erant, in conventu lectum esset: similiter & sanctum symbolum, quod in prima synodo est expositum, prolatus est hic Canon, & cautum ne quis aliam fidem componeret. Si qui autem ausi fuerint iis, qui ex Græcis, vel Judæis, vel aliis hæreticis, ad veritatis cognitionem accedunt, aliam fidem offerre, si sint quidem Episcopi, vel Clerici, deponantur: laici autem anathematizentur. Idipsum autem fiat & in eos qui Nestorii decreta suscipiunt, & ea docent. Quoniam autem Presbyter quidam dictus Charisius, execrabilia Nestorii dogmata amplectens, eorum, quæ à Nestorio conscripta sunt, expositionem quandam attulit, & ipsa quoque ut impia damnata est; decernit Canon, eidem damnationi subjici etiam eos, qui sentiunt, vel docent ea, quæ in tali expositione comprehenduntur.

ZONAR. Impius ille Nestorius, Commenta sua nefaria docuisse palam, atque in vulgus disseminasse non contentus, eousque præterea audaciæ provectus est, ut etiam symbolum, universis in eo, quæ de incarnati Filii & verbi Dei mysterio perperam excogitata blasphemare solitus erat, disertè explicatis, edere non dubitarit. Hoc symbolum à Charisio Presbytero ad synodum allatum, recitatumque, ut impietatis plenum condemnatum est; ac in prima synodo compositum symbolum, cum universis ejusdem synodi decretis, retinendum esse, neque aliam fidem ab aliquo excogitari, aut scriptis consignari licere sancti patres decreverunt. Si qui autem Græcis vel Judæis, vel hæreticis, qui ad veritatis cognitionem pervenire velint, aliam fidem proponere, hoc est, docere, & à Sanctorum Patrum doctrina discrepantia atque aliena

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ena catechiſmi nomine tradere auſi fuerint, eos dicunt, ſi Epiſcopi ſint aut Clerici epiſcopatu vel Clero excidere, depoſitos nimirum; Laicos vero excommunicari. Similiter & qui Neſtorianis erroribus animum applicuerint, eoſque ſuſceperint, vel aliquid eorum, quæ in impio ejuſdem ſymbolo explicantur, in vulgus diſſeminarint (Dei filium ſcilicet, ac Verbum non ex ſancta Virgine deſumpſiſſe carnem, ſed purum hominem eſſe Chriſtum, eique poſtea filium Dei, ac Verbum ex quâdam habitudine fuiſſe unitum, tum in duos filios, ac duas hypoſtaſes dividi Chriſtum & Deum, nec Dei, ſed Chriſti tantummodo, parentem fuiſſe Sanctam virginem) iiſdem pœnis, ſive Epiſcopi, ſeu Clerici, ſen Laïci fuerint, obnoxios eſſe: ac ad ſacros quidem ordines admiſſos depoſitione, Laïcos vera excommunicatione mulctandos eſſe, ſancta Synodus decernit.

ARIST. *Epiſcopus, qui aliam quàm Nicenam fidem proferet, alienus ab Eccleſiâ habetur: Laicus verò expellitur.*

Qui præter fidem à ſanctis patribus Nicææ congregatis compoſitam, aliud impium attulerit ſymbolum, ad ſubverſionem exitiumque eorum, qui ex Helleniſmo, aut Judaiſmo, aut aliâ quacunque hæreſi ad veritatis notitiam convertuntur; ſi quidem laicus ſit, anathematizetur; ſin Epiſcopus aut Clericus, epiſcopatu & clero deponatur.

CANON VIII.

Rem præter leges eccleſiaſticas & ſanctorum patrum Canones innovatam, & omnium libertatem attingentem, renunciavit nobis in primis pius Epiſcopus Riginus, & qui cum eo ſunt Cypriorum provinciæ religioſiſſimi Epiſcopi, Zeno & Euagrius. Quamobrem quoniam communes morbi majori medicina opus habent, ut qui majus etiam damnum afferant, & maximè ſi neque antiqua conſuetudo conſecuta eſt, ut Antiochenæ civitatis Epiſcopus in Cypro ordinationes faciat, quemadmodum & libellis & propriis vocibus nos docuerunt viri religioſiſſimi, qui ad ſanctam ſynodum acceſſerunt: iis, qui ſacroſanctis Cypri eccleſiis præſunt, fraudi ac probro non erit, nec ulla vis aut impedimentum eis afferetur, ſi ſecundùm ſanctorum patrum Canones & antiquam conſuetudinem, per ſe religioſiſſimorum Epiſcoporum electiones faciant. Idem autem & in aliis diœceſibus, & qua ſunt ubique, provinciis ſervabitur: ut nullius religioſiſſimorum Epiſcoporum, provinciam aliam, quæ non multis retrò annis & ab initio ſub ſua, vel eorum, qui illum præceſſerunt, manu fuerit, invadat: Sed & ſi quis invaſerit, & ſibi per vim ſubmiſerit, eam reddat, ne patrum Canones tranſiliantur, nec ſub ſacerdotalis muneris prætextu ſecularis poteſtatis faſtus ſubeat, nec libertatem paulatim imprudentes amittamus, quam nobis proprio ſanguine dedit dominus Jeſus Chriſtus, omnium hominum liberator. Sanctæ ergo & univerſali ſynodo viſum eſt, ut unicuique provinciæ pura & inviolata ſerventur jura, quæ ab initio & multis retro annis habet, ſecundum conſuetudinem quæ jam olim ſervata, poteſtatem habente unoquoque Metropolitano, actorum exemplaria ad ſuam ſecuritatem accipere. Si quis autem conſtitutionem aliquam iis, quæ nunc deſinita ſunt, repugnantem attulerit, eam quoque eſſe irritam viſum eſt toti ſanctæ & univerſali ſynodo.

BALS. Antequam Romanorum imperium à magna Antiochia abalienaretur, dux in eam ab Imperatore mittebatur, & is in Cyprum præfectum mittebat tan-

φασὶν Επισκοπους ὄντας, ἢ κληρικοὺς ἐκπίπτειν τῆς Επισκοπῆς, ἢ τοῦ κλήρου καθαιρουμένους δηλονότι, λαϊκοὺς δὲ τυγχάνοντας ἀναθεματίζεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς τοῦ Νεστορίου φρονοῦντας καὶ δεχομένους, ἢ καὶ διδάσκοντας τὰ ἐν τῷ ὑπ' ἐκείνου Συμπεφωνημένῳ Συμβόλῳ βλασφημούμενα, λέγοντα· μὴ θεὸν γὰρ καὶ λόγον τοῦ Θεοῦ σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ἀνειληφέναι, ἀλλὰ ψιλὸν μὲν ἄνθρωπον εἶναι Χριστὸν, ὃν φησὶν ὁ αὐτὸς ἐνωθῆναι θεὸν γὰρ τοῦ Θεοῦ καὶ λόγον, εἰς δύο υἱοὺς καὶ δύο ὑποστάσεις διαιροῦντα· θεὸν Χριστὸν καὶ Θεόν, ἐπεὶ πῶς ἁγίαν παρθένον θεοτόκον, ἀλλὰ Χριστοτόκον καλοῦντα, τοῖς αὐτοῖς ὑποκεῖσθαι ἡ ἱερὰ Συνοδος ἐψηφίσατο, κἂν Επίσκοποι εἶεν, κἂν κληρικοὶ, κἂν λαϊκοὶ, ὥστε τοὺς μὲν ἱερωμένους καθαιρεῖσθαι, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀναθεματίζεσθαι.

ΑΡΙΣΤ. Ο πίστιν ἑτέραν τῆς ἐν Νικαίᾳ προσάγων Επισκοπῆς ἀλλοτρίωται, λαϊκὸς δὲ καὶ ἐξωστράκισται.

Ο παρὰ πίστιν πίστει παρὰ τοὺς ἁγίους πατέρας τοὺς ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων Συμβόλου ἕτερον σύμβολον δυσσεβῶς προσφέρων, εἰς καταστροφὴν καὶ ἀπώλειαν τοῦ ἐξ Ελληνισμοῦ, ἢ Ιουδαϊσμοῦ, ἢ ἐξ οἱασδηποτοῦν αἱρέσεως ὑπαγομένων εἰς ὑπόγνωσιν τῆς ἀληθείας· εἰ μὲν λαϊκός ἐστιν, ἀναθεματιζέσθω· εἰ δὲ Επίσκοπος, ἢ κληρικὸς, τῆς Επισκοπῆς, καὶ τοῦ κλήρου ἀλλοτριούσθω.

ΚΑΝΩΝ η'.

Πρᾶγμα παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς καὶ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων καινοτομούμενον, καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας ἀπόμουσον, προσήγγειλεν ὁ θεοφιλέστατος Συνεπίσκοπος Ρηγῖνος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εὐλαβέστατοι Επίσκοποι τῆς Κυπρίων ἐπαρχίας Ζήνων καὶ Ευάγριος. ὅθεν ἐπειδὴ τὰ χρονιὰ πάθη μείζονος ἰάσεως φαρμακείας, ὡς καὶ μείζονα τοῦ βλάβους φέροντα, καὶ μᾶλλον εἰ μηδὲ ἔθος ἀρχαῖον παρακολούθησεν, ὥστε τὸν Επίσκοπον τῆς Αντιοχέων πόλεως τοὺς ἐν Κύπρῳ ποιεῖσθαι χειροτονίας, καθὰ δι' ὧν τε λιβέλλων καὶ τῶν οἰκείων φωνῶν ἐδίδαξαν οἱ εὐλαβέστατοι ἄνδρες, οἱ πρὸς τῇ συνόδῳ παραγενόμενοι, ἔξωθεν δὲ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀβίαστον οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τῶν ἐν Κύπρῳ προεστῶτες καὶ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τὸ ἀρχαῖον συνήθειαν, δι' ἑαυτῶν ταῖς χειροτονίαις τῶν εὐλαβεστάτων Επισκόπων ποιέμενοι. ὃ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διοικήσεων καὶ τῶν ἀπομακρυσμένων ἐπαρχιῶν φυλαχθήσεται· ὥστε μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων Επισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέραν ὅλην οὐσαν ἄνωθεν καὶ ἐξαρχῆς ὑπὸ τὸν αὐτοῦ ἡγεμονα τῶν ὑπ' αὐτὸν χεῖρα καλαλαμβάνειν· ἀλλ' εἰ καί τις καταλάβοι καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσηται βιαιόμενος, τοῦτο ἀποδιδόναι, ἵνα μὴ τῶν πατέρων οἱ κανόνες παραβαίνωνται, μηδὲ ὑπ' ἱερωσύνης πρόσχημα ἐξουσίας τύφος κοσμικὸς παρεισδύῃ, μηδὲ λάθωμεν τὸν ἐλευθερίαν καὶ μικρὸν ἀποβάλοντες, ὃν ἡμῖν ἐδωρήσατο τῷ ἰδίῳ αἵματι ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς, ὁ πάντων ἀνθρώπων ἐλευθερωτής. ἔδοξε τοίνυν τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, σώζεσθαι ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξαρχῆς ἄνωθεν, καὶ ὃ πάλαι κρατοῦσαν ἔθος, ἀδιάφθορον ἔχοντος ἑκάστου μητροπολίτου τὴν τῶν παραλυομένων πρὸς ὃ οἰκεῖον ἀσφαλὲς ἀναλαβεῖν. εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον τοῖς νῦν ὡρισμένοις προκομίσοι, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ παρούσῃ καὶ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ.

ΒΑΛΣ. Πρὸ τοῦ ἀποξενωθῆναι τὴν βασιλείαν τῶν Ρωμαίων ἀπὸ τῆς μεγάλης Αντιοχείας, δούξ ὁν αὐτῇ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπέμπετο, καὶ εἰς Κύπρον ἀπέστελλεν, ὡς

ὡς ὑποκειμένῃ τῇ Ἀντιοχείᾳ. οἱ δὲ Κύπριοι Ἐπίσκοποι καθ' ἑαυτοὺς διῴκουν καὶ ἐχειροτονοῦντο. τοῦ γοῦν τότε ὄντος Ἀντιοχείας ἐπιχειροῦντος, ὡς ἔοικεν, χειροτονίας ποιεῖν εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν Κυπρίων, προφάσει τοῦ στέλλεσθαι στρατηγὸν ἐν τῇ νήσῳ ὑπὸ τοῦ δυκὸς Ἀντιοχείας, ἀνθυπέχθη τὰ περὶ τούτου τῇ ἐν Ἐφέσῳ Συνόδῳ παρὰ Κυπρίων Ἐπισκόπων. καὶ αὕτη τὴν πρόσοδον, εἴτοι τὴν προσκόμισιν τούτων δεξαμένη, ὥρισε τοὺς Κυπρίους Ἐπισκόπους, κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, δι' ἑαυτῶν χειροτονεῖσθαι· καθὼς, φησὶ, τοῦτο γενήσεται, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς διοικήσεις καὶ ἐπαρχίας, μὴ δυναμένου τινὸς Ἐπισκόπου ἑτέραν ἐπαρχίαν σφετερίζεσθαι, μὴ ὑποκειμένην αὐτῷ πάλαι· μᾶλλον μὴν οὖν καὶ τοὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας, καὶ κατὰ βίαν, καὶ αὐθεντίαν, ἀλλοτρίαν ἐνορίαν καταλιπόντας, ἀπολῦσαι αὐτήν, ἵνα μὴ παραβαίνωνται οἱ κανόνες, καὶ προφάσει τῆς ἱερατικῆς ἐξουσίας κοσμικῆς ἤτοι κενοδοξίας τύφος εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς ἀναφαίνηται. ἐξεχώρησε δὲ καὶ ἑκάστῳ τῶν μητροπολιτῶν ἐκλαβέσθαι τὰ ἴσα τοῦ τοιούτου κανόνος. εἰς οἰκείαν ἀσφάλειαν, καὶ μηδὲ κρατεῖν ἕτερον ἔγγραφον τύπον, ἤγουν βασιλικὸν πρόσταγμα ἐναντιούμενον τῷ κανόνι τούτῳ, παρά τινος. προκομιζόμενον. καὶ ἀναγνωσθὶ τὸν β'. κανόνα τῆς β'. συνόδου, τὸν κε'. τῆς δ'. συνόδου, τὸν λθ'. τῆς ς'. συνόδου, καὶ τὰ ὲν αὐτοῖς. καὶ μάθοις πῶς ὑποπέπτωκε αἱ ὑπὸ τὸν Ρωμαίων ἐκκλησίαν, ἄνευ τινῶν, τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

quam Antiochiæ ſubjectam. Cyprii autem Epiſcopi per ſe degebant, & ordinabantur. Cùm ergo qui tunc erat Antiochiæ Epiſcopus conaretur, ut eſt veriſimile, in Eccleſiis Cypriorum ordinationes facere, eo prætextu quòd præfectus à duce Antiochiæ in inſulam mitteretur, de ea re à Cypriis Epiſcopis ad ſynodum, quæ erat Epheſi, relatum eſt. Ea vero, proceſſu ſive poſtulatione eorum admiſsâ, decrevit Cyprios Epiſcopos ſecundùm Canones & antiquam conſuetudinem per ſeipſos ordinari: Quemadmodum, inquit, hoc fiet & in cæteris diœceſibus & provinciis, cùm nullus Epiſcopus aliam ſibi provinciam vendicare poſſit, quæ non ſibi longo retrò tempore ſubjecta fuerit: ſed potiùs eos, qui tale quid faciunt, & vi propriáque auctoritate alienam regionem detinent, eam dimittere, ne Canones tranſiliantur, & ſacerdotalis officii prætextu ſecularis poteſtatis ſive vanæ gloriæ faſtus in antiſtites oriatur. Conceſſit autem & unicuique Metropolitano hujus Canonis exemplaria ad propriam ſecuritatem accipere: & nullam aliam ſcriptam conſtitutionem ſive Imperialem juſſionem, huic Canoni repugnantem, ab aliquo allatam valere. Lege & ſecundum Can. ſecundæ ſyn. xxviii. Can. quartæ ſyn. xxxix. Can. ſextæ ſyn. & quæ in eos ſcripta ſunt: & ſcies quomodo eccleſiæ, quæ Romæ ſuberant, throno Conſtantinopolis ſubjectæ fuerint, exceptis aliquibus.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἀρχιερεὺς ὑφ' ἑαυτὸν εἵλκε τοὺς τῶν Κυπρίων Ἐπισκόπων χειροτονίας, ὡς ὄντος τῆς Κύπρου ὅτε παλαιὸν πολίτευμα ὑπὸ τὴν δουλείαν Ἀντιοχείας. τῷ γὰρ τοῦ δυκὸς Ἀντιοχείας ἐστέλλετο ἐκεῖ στρατηγός. Διὸ τοῦτο προσῆλθόν τινες τῶν Κυπρίων Ἐπισκόπων τῇ συνόδῳ ταύτῃ, λέγοντες τοῦτον αὐτῷ, καὶ δι' ἐγγράφων ἀναφέροντες, ὅπως σὺν ἔθους παλαιοῦ δίκαιον ἔχειν ὁ Ἀντιοχείας, χειροτονεῖν τοὺς Ἐπισκόπους Κυπρίων. ἐψηφίσατο οὖν ἡ σύνοδος· τὸ μὲν προσόδου ἤτοι τὸ προσπέλασιν δεξαμένη τῶν Ἐπισκόπων, ὃ ἀνεπιτρέαστον, καὶ ἀβίαστον ἔχειν τοὺς τῶν Κυπρίων Ἐπισκόπους, καὶ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. ὁ μὲν πεντηκοστὸς πέμπτος κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ὁ τρίτος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, μὴ τολμᾶν τοὺς Ἐπισκόπους κελεύουσι ποιεῖσθαι χειροτονίας εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτοῖς ἐπαρχίας, εἰ δὲ μή, ἄκυρα μὲν τὰ ὑπ' ἐκείνων πραχθέντα εἶναι, αὐτοὺς δὲ καθαιρεῖσθαι. καὶ ὁ ἕκτος τῶν ἁγίων, καὶ ὁ ἑβδομος τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων τὰ αὐτὰ ἔθη, καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσι κρατεῖν διατάττονται. οἷς δὴ καὶ ἡμῖν ἑπόμενοι καὶ οἱ τῆς συνόδου ταύτης σεπτοὶ πατέρες ὡσαύτως καὶ τοὺς Κυπρίων Ἐπισκόπους δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ Ἐπισκόπων ποιεῖν, τὸν μὲν γήραϊ καὶ ἀπόνοιᾳ παραχθέντα, καὶ μή τινα τῶν Ἐπισκόπων σφετερίζεσθαι ἐπαρχίαν μὴ ὑπὸ σὲ ἄνωθεν ἤγουν ἔκπαλαι καὶ ἀρχῆθεν ὑπ' αὐτὸν καὶ ὑπὸ τοὺς πρὸ αὐτοῦ. εἰ δέ τις, φασὶν, ἁρπάσειε ἐπαρχίαν μὴ ἀνήκουσαν αὐτῷ ἀποδότω ταύτην τοῖς βιασθεῖσι καὶ ἀφαιρεθεῖσιν αὐτήν· ἵνα μὴ παραβαίνωνται οἱ κανόνες, καὶ ἀφορμὴν ἔχοντες τῆς ἱερωσύνης, καὶ ταύτῃ οἷόν τι πρόκαλυμμα προβαλλόμενοι κοσμικῆς ἐξουσίας κενοδοξίᾳ παρεισρυέντες εἰς ἐαυτοὺς ἔχωσιν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ δικάζωσι τοῖς μὴ ἔχουσι δίκαιον ἀφαιρεθῶσι τὴν ἐλευθερίαν, ἣν ὁ κύριος ἡμῶν ἐδωρήσατο, ὃ οἰκεῖον κενώσαι αἷμα ὑπὲρ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐλευθερίας. δίδ ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ τὰ οἰκεῖα δίκαια καὶ ὃ παλαιὸν ἔθος φυλάττεσθαι ἡ ἁγία σύνοδος ἐψηφίσατο, καὶ τοῖς Μητροπολίταις ἄδειαν ἔδωκε τὰ ἐψηφισμένα ἐκλαβέσθαι, κἂν τύπος, φησὶν, ἤγουν ἔγγραφόν τι προκομισθῇ τυπῶν καὶ ὁρίζον ἄλλα παρὰ τὰ νῦν ὡρισμένα, ἄκυρος ἔστω.

ZŌNAR. Cypri Epiſcopos creandi jus Antiochenæ ſibi Eccleſiæ Antiſtes vindicabat, fortè quòd in Antiocheni Ducis ditione ea inſula priſcis temporibus fuiſſet: Nam à duce Antiocheno præfectus illic mittebatur. Ejus rei querelam Cyprii quidam Epiſcopi ad ſynodum detulere, neque id unquam Antiocheno Patriarchæ juris fuiſſe, ut ab eo Cypriarum urbium Epiſcopi ordinarentur, tum viva ipſimet oratione tum ſcriptis in eam ſententiam codicillis, docuere. Epiſcoporum itaque proceſſu, ſive ſupplicatione approbatâ ſtatuit ſynodus Cypriorum Epiſcopos, ſecundùm ſanctorum Patrum Canones & antiquam conſuetudinem, illæſos & indemnes fore. Nam Canones quidem, & Apoſtolorum trigeſimus quintus, & Antiochenæ ſynodi tertius, ne in alienis provinciis ſibi non ſubjectis ordinationes facere Epiſcopi audeant, ſecus, irritum eſſe quod fecerint, ipſos vero deponi jubent: Oecumenicæ vero primæ ſynodi ſextus & ſeptimus, antiquas conſuetudines, ab ipſis quoque Eccleſiarum Præſulibus, ſervandas eſſe decernit. Quorum Canonem veſtigiis Patres hîc quoque reverendi inſiſtentes, ut à Cypriis Epiſcopis ejus inſulæ Antiſtites ordinentur, idémque locis omnibus omnino ſervetur, neu provinciam aliquam, quæ non ſibi & antiquioribus Epiſcopis ſubjecta jam inde ab initio fuerit, invadere Epiſcopo liceat, decrevere. Quod ſi provinciam non ſuæ ditionis quiſpiam uſurpaverit, iis, inquiunt, quibus invitis eſt ablata, atque uſurpata, reſtituat: Ne vel ex eo, ſcilicet, auctoritas Canonum infringatur, vel ſacri muneris obeundi ſtudium ambitioni prætexentes, ad inanem terrenæ poteſtatis amplificandæ cupiditatem Antiſtites delabantur: noſque proinde, dominatu eorum, quibus nulla juſta imperandi cauſa eſt oppreſſi, libertatis jacturam faciamus, quam nobis Dominus largitus eſt, ſuo ipſius ſanguine pro hominum libertate effuſo. Quamobrem ſua cuique provinciæ jura, ſancta ſynodus, facta etiam Metropolitanis hujus edicti deſcribendi poteſtate, ex antiqua conſuetudine ſervari jubet; & ſi typus, inquit, vel ſcriptum aliquod jam decretis contraria exprimens & conſtituens proferatur, irritum ſit.

ΑΡΙΣΤ. Τηρείσθω δὲ ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ προσόντα δίκαια, καθαρὰ, ἀβίαστα, ὁ δὲ τύπον ἀντικείμενον τούτοις εἰσάγων, ἀνόητος.

ARIST. *Serventur ſua cuique provinciæ jura, pura ac inviolata. Qui vero contrariam hiſce formam introducit, futilis eſt.*

Ὅσοι τῶν Ἐπισκόπων βίᾳ ὑπὸ τὴν αὐτῶν χεῖρα ἐπαρχίαν ἑπέρᾳ ἐποιήσαντο, ἔστω ἔσοπι ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπ' αὐτοῖς

Quicunque Epiſcopi alienam provinciam ſuæ poteſtati vi ſubjecerint, quæ olim & ab initio ſub illis non fuit,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ant alterius Episcopatus usurpaverint privilegium, nihil ex eo causæ eorum addetur, sed ad illos rursus Episcopos, qui jus ad eas habuerunt, restituantur. Nam pura & inviolata debent cuique provinciæ servari jura, & sub sacerdotalis muneris prætextu secularis potentiæ fastum non subire. Si quis autem constitutionem aliam, iis quæ hic decernuntur adversantem & pugnantem, introduxerit, nullum ex eo emolumentum capiet.

Ατὸ· ἢ φορνόμων τι ὑπισχνῆς ἑτέρας ὑφήρπασθμ, ὐδὲν τῶ ἐκ τύτυ δικαιωθήσονται· ἀλλ' ἐπαναστωθῆναι αὖθις φορς τὰς ἔχρντας δίκαιον ἐπ' αὐτάις Ἐπισκόπις. ὅτι τοῦ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα ὀφείλυσιν ἑκάστῃ ἐκκλησία φορσεῖναι τὰ δίκαια· καὶ μὴ τύφον κοσμικῆς ἐξυσίας ἐν ἱερωσύνης φορσχήματι ὑπεισδύεσθαι. Ο' ἢ τύπον εἰσάγων ἕτερον τοῖς ὑπ' αὐτὸν ὑπεναντίον καὶ μαχόμενον, ὐδέν τι ὠφελησόμενος.

EPISTOLA EJUSDEM S. EPHESINÆ SYNODI ad sacram in Pamphylia synodum, de Eustathio, qui fuit eorum Metropolitanus.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΕΝ ΕΦΕΣΩ ἁγίαι συνόδυ, φορς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ ἁγίαν σύνοδον, φορὶ Εὐσταθίυ τοῦ γενομένου αὐτῶν μητροπολίτυ.

Cum divinitùs inspirata scriptura dicat, Fac omnia cum consilio, maxime quidem oportet eos, qui sacerdotis gradum sortiti sunt, quàm fieri potest accuratissime omnia quæ sunt agenda inquirere ac examinare. Iis enim, qui vitam ita volunt instituere, circa ea, quæ ad se pertinent, spem pulchrè collocatam habere, & tanquam secundo vento ea pro voto succedere continget: & magnam quidem habet verisimilitudinem oratio. Sed acerbus & intolerabilis dolor mentem aliquando opprimens, eam & valde perturbat, & ab eorum, quæ fieri oportet, persecutione abducit, & persuadet ut quod injuriam facere suapte natura consuevit, id tanquam aliquid conducibile respiciat. Tale quid in primis pio & religioso Episcopo Eustathio accidisse vidimus. Canonice enim, ut perhibetur, electus est. Cùm autem esset à nonnullis perturbatus, ut ait, & in inopinatas rerum circumstantias incidisset, deinde præ nimiâ negotii gerendi fugâ ob ingruentes sibi curas animum despondisset, cum maledicta, quæ in eum ab imminentibus adversariis congerebantur, amovere posset, renunciationis libellum nescimus quomodo obtulit. Oportebat enim eum, ut cui sacerdotalis cura semel mandata est, ei cum spirituali robore insistere, & labores veluti subire, & sudorem, cui merces proposita est, lubenter suscipere. Quoniam autem seipsum semel negligentem esse ostendit, idque ei potiùs propter negotii ac laboris fugam, quàm propter inertiam ac socordiam accidit, vestra pietas religiosissimum ac maxime pium fratrem nostrum & coëpiscopum Theodorum ecclesiæ curam gesturum necessariò ordinavit. Neque enim erat honestum ut ea vidua esset, & absque rectore essent Servatoris greges. Sed quoniam flens accessit, non de civitate, nec de ecclesia cum religiosissimo Episcopo Theodoro, cujus meminimus, ambitiosè contendens, sed Episcopi interim honorem & appellationem postulans: Omnes senis vicem condoluimus, & communes esse ejus lacrymas arbitrati, scire contendimus, an legitimam depositionem prædictus subjerit, an ab aliquibus, qui famam ejus elevârunt, aliquorum gravium & indignorum criminum convictus fuerit. Atqui didicimus nihil ejusmodi ab eo factum esse, prædictoque pro crimine potius fuisse ipsam renunciationem. Vnde nec de vestra pietate querimur, quæ in ejus locum, ut par fuit, prædictum Theodorum ordinavit Episcopum. Sed quoniam viro non nimis vehementer succensere est consentaneum, quòd sit negotiorum & laborum fugitantior: sed senis potiùs misereri oportet, qui extra civitatem, quæ eum tulit, & patrios ritus vitæque instituta, tam longo tempore fuerit, æquum censuimus & statuimus, ut sine omni contradictione episcopatus no-

Μετὰ βουλῆς πάντα ποιῆ, τῆς θεοπνεύστυ λεγούσης γραφῆς· μετὰ μείζονα τοὺς ἱερατῶν λαχόντας μοῖραν πάσης ἀκριβείας πρὸ ἐφ' ἅπασι τοῖς πραττομένοις ποιεῖσθαι ζήτησιν. Ζητοῦσι γὰρ ὕτως ἐθέλουσιν, ἐν καλῷ τῆς ἐλπίδος κεῖσθαί τε κατ' αὐτοὺς, καὶ οἷς ἐξ οὐείας ἐν τοῖς κατ' ἐκκλησίαν ἀποφέρεσθαι συμβαίνῃ. καὶ πολὺ τὸ γε εἰκὸς ὁ λόγος ἔχει. Ἀλλ' οἶδεν ἔσθ' ὅτε θρασεῖα καὶ ἀφόρητος λύπη κατασκήψασα νῦν, καταβολαῖσί τε ὀθνείαις καὶ τῆς τῷ δέοντων ἀπορημίας δόξας, ἀναπείσαί τε ἃ πέφυκε ἀδικεῖν ὡς τὰ τῷ ὀνησιφόρων ἰδεῖν· τοιοῦτόν τι πεπονθότα πιθανώτατα ὂν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον Ἐπίσκοπον Εὐστάθιον. κεκλεῆσθαι μὲν γὰρ, ὡς μεμαρτύρηται, κανονικῶς· πλημμελημένῳ δ', ὡς φησι, παρά τινων, καὶ ἀδοκήτως θορυβούσαις ἐμβεβηκῶς, εἶτα ἐκ πολλῆς ἀγαν ἀπραγμοσύνης ἀπήρκεσε τῷ ἀντίστασιν τῷ ἐπενδυομένων αὐτῷ φορτίδων, καὶ βλακεύειν τὰς περὶ τῷ ἐπιφυομένων αὐτῷ δυσφημίας δυνάμενος, βραδύτητος σὺν ἴσμεν ὅπως φορενέγκασε βιβλίον· ἴσμεν γὰρ ὡς ἅπαξ ἐγκεχειρισμένον ἱερατικὴν φορντίδα, ταύτης ἔχεσθαι μετ' εὐρωστίας πνευματικῆς, καὶ τῷ ἀνταναδύεσθαι τοῖς πόνοις, καὶ ἱδρῶτα τὸν ἔμμισθον ἐθελοντεὶ φιλοτιμεῖσθαι. ἐπειδὴ δ' ἅπαξ ὀλιγώρως ἔχοντα φρέσθαι ἑαυτὸν, τῷ παθῶν τῷ ἀπραγμοσύνης μᾶλλον, ἢ ὄκνου καὶ ῥᾳθυμίας, κεκλεῶσθαι ἀναγκαίως ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια τὸν εὐσεβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεπίσκοπον Θεόδωρον, φορντιοῦσα τῆς ἐκκλησίας. οὐ γὰρ ἦν ἀκόλυθον χήρευσαν αὐτὴν, καὶ ὅπως ἂν δίχα ποιμαίνειν τὸ Σωτῆρος τὸ ποίμνια. ἐπειδὴ δ' φορσῆλθεν κλαίων, ἡ φορὶ τῆς πόλεως, οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας φιλονεικῶν τῷ μνημονευθέντι θεοσεβεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Θεοδώρῳ, ἐξαιτῶν δ' πως τὴν τῷ Ἐπισκοπὴν τιμὴν καὶ κλῆσιν, αὐτολογούμενος ἅπερ τῷ φορσὼν, καὶ κοινὸν ἦν λογιζόμενοι ὅ αὐτῷ δάκρυον, ἐσπουδάκαμεν μαθεῖν, εἰ καθαίρεσιν ἔννομον ὑπομεμενήκει ὁ μνημονευθεὶς, ἢ γνῶναι ὅπῃ τισι τῷ αὐτῶν ἐλήλεγκται φορτίνων κατεφλυαρηκότων αὐτῷ τῆς ὑπολήψεως· καὶ δὴ ἐμάθομεν πεπρᾶχθαι μὲν τοιοῦτον οὐδέν, ἡγεῖσθαι δ μᾶλλον τῷ μνημονευθέντι αὐτὴ ἐγκλήματος τὴν ἀφαίτησιν· ὅθεν εἰκὸς τῇ ὑμετέρᾳ θεοσεβείᾳ ἐμεμφάμενα, χρεοτονησάσῃ δεόντως εἰς τὸν αὐτῷ τόπον τὸν μνημονευθέντα Ἐπίσκοπον Θεόδωρον. ἐπειδὴ δ τῇ ἀπραγμοσύνῃ τῷ ἀνδρὸς οὐ σφόδρα φιλονεικεῖν ἀκόλυθον, εἴη δ μᾶλλον ἐλεῆσαι φρεσβύτην, ἔξω τῷ πόλεως τῆς ὁρεγκρύσης αὐτὸν, καὶ παντοίων ἐνδιαπλημάτων, ὧν μακροῖς ὕστω γηγονότα χρόνοις, ἐδικαιώσαμεν καὶ ὠρίσαμεν δίχα πάσης ἀντιλογίας ἔχειν αὐτὸν, τό τε τῆς Ἐπισκοπῆς ὄνομα, καὶ τὴν τιμὴν, καὶ κοινωνίαν· οὕτω μέντοι, ὥστε μὴ χρεοτονεῖν αὐτὸν

Ψηφιοποιήθηκε από την

τὸν, μήτε μὴν ἐκκλησίαν καταλαβόντα ἱερουργεῖν A ἐξ ἰδίας αὐθεντείας. Ἀλλ' εἰ ἄρα συμφερόμενον, εἴτουν ὑπεικτόμενον, εἰ τύχοι, ὑπὸ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου, κατ' ἀξίωσιν καὶ ἀγάπην τὴν ἐν Χριστῷ. εἰ δέ τι βουλεύσησθε χρηστότερον ἐπ' αὐτῷ ἢ νῦν, ἢ εἰς τὸ μετ' ταῦτα, ἀρέσει καὶ τοῦτο τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

men habeat, & honorem & communionem: ita tamen, ut neque ipse ordinet, neque ecclesias occupans propria auctoritate sacra obeat; nisi vel utique adsumptus, sive etiam, si evenerit, permissus à fratre & coëpiscopo, secundùm dispositionem & dilectionem, quæ est in Christo. Si quid autem benignius ei consulueritis vel nunc vel in posterum, id quoque placebit sanctæ synodo.

ΒΑΛΣ. Παμφυλία ἐστὶν ἡ τῆς Ἀτταλίας ἐπαρχία. καὶ ἐπεὶ Εὐσάθιός τις ὑπισκοπήσας ἐν αὐτῇ, ἀπῃτήσατο ἐγγράφως τὴν Ἐπισκοπὴν ἀφ' πνας ὀχλήσεις καὶ βιασάσεις πραγματικὰς, πάλιν ἢ ἀπεκλήτευσε μετὰ δακρύων, μόνην τιμὴν B Ἐπισκόπου ἐκ κλῆσιν ἔχειν, ἐδυσωπήθη ἡ ἁγία συνοδος· καὶ ὥρισε, ἀφ' ἧς πρέσεις ὑπεσταλῆς πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ συνόδον ἀποσταλείσης ἐλέους ἀξιωθῆναι καὶ γέροντα· καὶ τὸν μὲν ἐν Παμφυλίᾳ καταστάντα Ἐπίσκοπον Θεόδωρον πάλιν εἶ Ἐπίσκοπον, τὸν δὲ Εὐσάθιον, ὡς μὴ καθαιρεθέντα, ἀλλὰ ἀφ' πραγμοσυνῶν πραγμάτων ἀπαλλαγέντα, ἔχειν κατ' οἰκονομίαν λόγον ἃ ἐζήτησεν, τοῦτο ὄνομα καὶ τιμὴν Ἐπισκόπου, καὶ κοινωνίαν, τοῦτο μεταλαμβάνειν ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου· μηδὲν δέ τι ἐνεργεῖν ὑπισκοπικὸν εἰ μὴ κατὰ θέλησιν τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου ὑπηρετῆ. ἔδοξε γὰρ ἔκρινε δίκαιον φιλονεικεῖν τινὰ τῇ ἀπαραδεκτοσύνῃ τοῦ ἀνδρὸς, ἤτοι τῇ φθάσαι τὰ πραγθέντα C ἀνεπιτηδείῳ τινὶ αὐτῷ. ταῦτα τῆς ὑπεξολῆς ἀφαιρουμένης, λέγουσί τινες ὑπολοιπεῖναι τοῖς ἀρχιερεῦσι ἀπὸ ταύτης πραιτεῖσθαι τοὺς θρόνους τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην φυλάττειν. εἰ μὴ γὰρ τοῦτο, φασὶ, δυνατὸν, οὐκ ἂν ἡ συνοδος τῷ Εὐσαθίῳ πρεσβώρησεν ὄνομα ἔχειν Ἐπισκόπου καὶ τιμὴν, καὶ μὴ θελήσεως τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου ἱερουργεῖν. οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο ὡς οἰόμεθα ἀληθές. τὸ γὰρ ὑπὸ τῶν πατέρων ὁρισθὲν, κατ' οἰκονομίαν λόγον ὠρέλητο. καὶ οὐ χρὴ δὲ κατ' οἰκονομίαν δόξαν τι χρήσιμον εἰσενεχθὲν, εἰς ὑπόδειγμα ἕλκεσθαι, καὶ ὡς κανόνα κρατεῖν εἰς δὲ ἔξης· ἄλλως τε τῆς ὑπεξολῆς μὴ λεγούσης τὸν D μὲν οἰκονομίαν τῆς ἐπισκοπῆς πραιτήσασθαι τὸν Εὐσάθιον, ὑποκρατῆσαι δὲ τὸν ἱερωσύνην. (οὐ γὰρ ἂν ἐδεῖτο πρεσβεύσασθαι ὧν ἐκλήτευσε λαβεῖν ὅπερ εἶχεν,) ἀλλὰ μᾶλλον δέχεσθαι πραιτήσασθαι αὐτὸν τὴν Ἐπισκοπήν. καὶ τῶν πατέρων μὴ διορισαμένων δὲ καὶ συμπάθειαν ὅτι τῷ Εὐσαθίῳ ἡμῶν γενομένην κρατεῖν καὶ ἐφεξῆς, πόθεν ἔστι διαιροῦσι τὰ ἀδιαίρετα, καὶ νομοθετοῦσι τὰ μὴ τῇ ὑπεξολῇ περιεχόμενα; καὶ ταύτην ἢ τὴν οἰκονομίαν νομίζω μὴ ἀσφαλισμένους ἡμᾶς. τῶν γὰρ κανόνων καὶ τῆς τοῦ Δόμνου ὑπεξολῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου διοριζομένων, λιβέλλους παραιτήσεως μὴ προσάγειν τινὰς τῶν ἱερέων (εἰ γὰρ, φησὶν, εἰσὶν ἄξιοι, E τοῦ λειτουργεῖν, ἐστωσαν ἐν τούτῳ· εἰ δ' ἀνάξιοι, μὴ ἀπὸ πραιτήσεως ἐξίστασθαι, κατεγνωσμένοι δ' μᾶλλον ὅτι προσάγουσι) πῶς ἄν τις εἴπῃ τὴν ὑπ' Ἐφέσῳ συνοδον, καὶ μᾶλλον τὸν προϊσάμενον ταύτης μέγαν Κύριλλον ὑπεναντίως ἑαυτῷ καὶ τοῖς λοιποῖς πατράσι διορίσασθαι; ἀλλ, ὡς ἔοικε, τῆς πραιτήσεως τοῦ Εὐσαθίου μὴ οὔσης βεβαίας, ἀλλὰ καταστρομένης, ἐν οἷς κατένδυσε καὶ λόγον οἰκονομίας ἡ ἁγία συνοδος, εἰς ἃ διωρίσατο. ὅτι δ' τοιαύτη ἦν ἡ πραίτησις τοῦ Εὐσαθίου, παρίσταται καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ὑπεξολῆς, λεγούσης ὡς σὺν ἴσμεν ὅπως πραιτήσεως προσκεκόμικε βιβλίον ὁ Εὐσάθιος, καὶ οὐ F ξενιζομένης ὅτι τῇ ταύτης καθηδυχῇ. εἰ γὰρ οὐ κατεσείετο ὑπό τινος αὐτὴ, οὐδὲ ὀνομάζεσθαι Ἐπίσκοπον, καὶ ἱερουργεῖν ἵνα ἐδίδετο αὐτῷ. ὥστε δὲ διὰ τῆς προύσης ὑπεξολῆς οἰκονομεῖσθαι, οὐκ ἔστι καθολικόν. δηλοῦται δ' τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ γράψαι τοὺς πατέρας, ὡς εἴωθε πρὸς τὴν ἐγχωρίων καὶ ἕτερόν τι χρηστότερον ἡμῶντας εἰς τὸ γέροντα, ἀρέσκει τοῦτο τῇ συνόδῳ. ἔτι εἰπεῖν ὡς τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου διοριζομένης μηδένα ἁπλελυμένως χειροτονεῖσθαι, ὁ ὑποκρατήσας Ἐπίσκοπος μᾶλλον τὴν ἱερωσύνην, ὥς τινές φασι, τοιῶν ἱερέων ἱεραρχης ὀνο-

Βαλs. Pamphilia est Attaliæ provincia. Et quoniam quidam Eustathius, qui in ea Episcopus fuerat, episcopatui scriptis renunciavit propter quasdam vexationes ac molestos negotiorum casus, rursusque lacrymis supplicavit, ut solùm Episcopi honorem & nomen haberet, exorata est sancta synodus, & per præsentem epistolam ad synodum, quæ erat in Pamphylia, missam, statuit misericordia dignum esse senem, & Theodorum quidem, qui in Pamphylia electus est, rursus esse Episcopum: Eustathium autem, ut qui non esset depositus, sed, ut negotia laborésque fugeret, renuntiasset, ex dispensationis ratione, ea quæ petivit, habere, nomen scilicet & honorem Episcopi & communionem, id est intra altare participare, nihil tamen episcopale exercere, nisi ex regionis Episcopo id ei permissum sit. Neque enim æquum esse censuit, ut viro graviter succenseretur, quòd esset negotiorum laborúmque fugitantior, vel quòd ad ea gerenda esset ineptus. Cùm hæc tractet epistola, dicunt nonnulli ex ea esse antistitibus permissum, ut ecclesiarum quidem thronis renuncient, & tamen antistitum dignitatem obtineant. Si enim inquiunt, hoc fieri non posset, synodus Eustathio non permisisset, ut Episcopi nomen & honorem haberet, & cum Episcopi regionis voluntate sacra obiret. Non est autem hoc, ut existimo, verum. Quod enim à patribus definitum est, ex dispensationis ratione definitum est: & non oportet, quod per dispensationem propter aliquid utile introductum est, ad exemplum trahi, & tanquam Canonem deinceps valere: & maximè cùm epistola non dicat Eustathium episcopatûs administrationi renunciasse, episcopalem autem dignitatem tenuisse. (Neque enim supplicasset ut id haberet, quod habebat) sed potiùs disserit, eum renunciasse episcopatui. Et cùm patres non definierint, ut id, quod Eustathio propter commiserationem factum est, deinceps quoque vim habeat, quanam ratione dividunt isti quæ non debent dividi, & tanquam leges sanciunt ea, quæ epistola non comprehenduntur? Porro & hanc dispensationem existimo non inconsiderate factam esse. Cùm enim Canones, & sancti Cyrilli ad Domnum epistola, decernant, ne ulli sacerdotes renunciationum libellos afferant. (Si enim, inquit, sacra ministeria obire digni sunt, in eo permaneant: sin autem indigni, ne per renunciationem exeant, sed potiùs, rebus ipsis condemnati) quomodo dixerit quispiam Ephesinam synodum, & eum potiùs qui ei præerat magnum Cyrillum, sibi & reliquis patribus contraria statuisse? Sed, ut est verisimile, cùm Eustathii renunciatio firma non esset, sed in quibusdam labaret, ex dispensationis ratione annuit sancta synodus ad ea, quæ definiit. Quòd autem esset ejusmodi Eustathii renunciatio, ex ipsa etiam epistola apparet, quæ dicit: Nescio quomodo renunciationis libellum attulit Eustathius; & ob ejus receptionem veluti in admirationem adducitur. Si ipsa enim ab aliquo non labefactaretur, nec ut Episcopus nominaretur, & ut sacri muneris aliquid obiret, ei permitteretur. Quod itaque per hanc epistolam œconomicè provisum est, non est universale. Hoc autem etiam ex eo declaratur, quòd patres scripserunt; quòd si à religionis Episcopis benignius aliquid in senem fiat, id quoque placet synodo. Præterea cùm Chalcedonensis synodus nullum absolutè ordinandum esse decernat, qui solùm sacerdotalem, ut dicunt, dignitatem obtinebit Episcopus; quorumnam sacer-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſacerdotum antiſtes eſſe dicetur, vel quoſnam docebit? & quorumnam Episcopus erit? Nullorum omnino. Quare nec poteſtate quidem ſola ſacerdotalis dignitas obtinebitur. Quære etiam decimum Canonem ſancti Petri Alexandrini Episcopi.

A μαθήσεται, ἢ τίνας διδάξῃ; ποίων ⸗ κ᾽ ἐπισκοπεύσει; πάντων οὐδὲ τινων. δῆ᾽ οὐδὲ ὃν δύναμει μήτη ἡ ἱερωσυνὴ ὑποκρατηθήσεται. ζήτει καὶ Ⓟ δέκατον κανόνα τοῦ ἁγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας.

Zonar. Euſtathius, de quo in Epiſtola ſermo, Pamphyliæ Epiſcopus fuit. Pamphylia autem eſt Attaliæ provincia. Vir itaq; prædictus cùm in difficiliora tempora incidiſſet, præ puſillanimitate, & negotiorum fuga moleſtè ferens, Epiſcopatui ſcriptis renunciavit. Ac alius quidem illic electus eſt. Euſtathius verò multis cum lacrymis in ſanctam hanc ſynodum poſtea venit, non civitatem ſibi, non Eccleſiam vindicans, aut ea quo minus à ſucceſſore haberentur recuſans: ſed nomen tantùm Epiſcopi & honorem petens, nimirum Epiſcopi nomine honeſtari, Epiſcopalémque in conſeſſu locum, ac ſi quæ alia ſunt hujuſmodi, obtinere volens. Senis vicem igitur condoluimus, inquit ſancta ſynodus, communéſque ejus lacrymas exiſtimavimus, & diſcere conati ſumus, num aliquorum flagitiorum, convictus homo Canonicè depoſitus fuiſſet. Cum vero nihil tale factum eſſe comperiſſemus, ſed illum, haud ſanè rebus gerendis habilem, Epiſcopatu, quo ſe ipſemet abdicaverat, excidiſſe: nos hominem, quod à negotiis abhorreret, ſive rebus gerendis minus idoneus fuerit, objurgare haud honeſtum eſſe exiſtimavimus; ſed potiùs ſenectute confecto, & patria multos jam annos ac patriis ſedibus orbato, miſericordiæ aliquid impartiendum eſſe judicavimus. Itaque & Epiſcopi nomen, & dignitatem, communionémque ab eo retineri decrevimus, & juſtum cenſuimus. Ita ſcilicet, ut ei ſecretiora adyta intrare, ibique communicare, non tamen aut ipſi ſacra facere, aut ordinibus quempiam infignire fas ſit, niſi vel Epiſcopus aliquis eum ſibi ſocium in ſacris peragendis vel ordinando adſciverit, vel ab ipſo regionis iſtius Epiſcopo tale quippiam ei facere ſit permiſſum. Atque hæc quidem nos, inquit ſynodus, homini indulſimus. Quòd ſi benignius aliquid, vel nunc, vel in poſterum, illi conſulueritis, id eſt, ſi plus aliquid juris vel privilegii illi conceſſeritis, nobis acceptum erit. Ex hac ſynodi conſtitutione colligunt quidam, licere Epiſcopis Eccleſias ſuas, dignitate Epiſcopali nihilominus retenta, dimittere. Sed ego contrarium potiùs hinc puto effici, quod olim qui Epiſcopatibus renunciarunt omnibus quæ acceperunt privati ſunt, & neque jus aliquod Epiſcopale poſt renunciatiationem retinebant, neque Epiſcopi appellabantur. Si enim, Epiſcopatu quamvis depoſito, adhuc Epiſcopalia jura retineri mos erat, cur tandem lachrymans Euſtathius in ſanctam ſynodum venit, ſibique Epiſcopi honorem ac nomen precibus obtinere contendit? et de ea re litteras ad Pamphyliæ ſynodum dandas Epheſina hæc ſynodus cenſuit? Potius igitur Antiſtitum muneris epiſcopalis detrectationem nec ſine culpâ eſſe, nec tunc fuiſſe, ex hac Epiſtolâ apparet, quæ dicit; cùm à negotiis vehementer abhorrens præ curis animo concidiſſet, renunciationis, neſcimus quomodo, libellum obtulit. Oportebat enim eum, ut cui ſacerdotalis cura ſemel mandata eſt, ei cum ſpirituali robore inſiſtere, & labores veluti ſubire, & ſudorem, cui merces propoſita eſt, lubenter ſuſcipere. Non fuiſſe igitur antiqui moris Eccleſiarum renunciationes, exinde ſatis conſtat, quod ſynodus ſcribit, quòd neſcimus quomodo renunciationis libellum obtulit. Admirantium namque facti novitatem & dubitantium erat dicere, quod neſcimus quomodo id factum fuit. Si vero res uſitata fuiſſet, de ea non dubitaretur. Quæ verò ſubjiciunt [Cui namque ſemel Epiſcopalis cura demandata fuiſſet, ei inſiſtere illum oportuit] & quæ ſequuntur, ea, nullam ejuſmodi ſacerdotalis oneris deponendi facultatem fuiſſe, quin id potius maximè vetitum, & criminoſum fuiſſe, ſatis apertè demonſtrant. Etenim ſi, qui nunc primùm ad Paſtoralis curæ ſollicitudinem vocantur, niſi decreto pareant ſecundum Apoſtolorum

ΖΩΝΑΡ. Ο Εὐσάθιος ᾧ μέμνηται ἡ ὑποθολὴ αὕτη, Ἐπίσκοπος ἦν τῆς Παμφυλίας. Παμφυλία δέ ἐστιν ἡ τῆς Ατταλείας ἐπαρχία. ὁ μὲν δὴ ῥηθεὶς ἀνὴρ εἰς στενὰ περιστάσεων ἐμπεσὼν, καὶ ἀπαθῶς φέρων διὰ μικροψυχίαν καὶ ἀποραγμοσύνην, ἐγγράφως παρῃτήσατο τὴν ἐπισκοπήν. καὶ κεῖ μὲν ἄλλος κεχειροτόνηται· ὁ δὲ Εὐσάθιος, κλαίων προσῆλθε τῇ ἱερᾷ ταύτῃ συνόδῳ, οὐ τὴν πόλιν, οὐ τὴν ἐκκλησίαν διακαλούμενος, οὐδ᾽ ἀμφισβητῶν τῷ αὐτῷ τῷ μετ᾽ αὐτὸν χειροτονηθέντι, ὄνομα δὲ καὶ τιμὴν αὐτῷ Ἐπισκόπου, καλεῖσθαι δηλαδὴ θέλων Ἐπίσκοπος, καὶ τιμὴν ἔχειν ἐν καθέδραις καὶ τοιούτοις, ἄλλοις Ἐπισκόποις προσήκουσιν. φησὶν οὖν ἡ ἱερὰ σύνοδος, ὅτι συνηλγήσαμεν τῇ προσώπῃ, καὶ κοινὸν ἡγησάμεθα τὸ αὐτοῦ δάκρυον, καὶ ἐζητήσαμεν μαθεῖν, εἰ κανονικῶς καθῃρέθη ὁ ἄνθρωπος, τινῶν ἴσως κατηγορησόντων αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτοπροις πισίν. ἐπεὶ δὲ μηδὲν τοιοῦτον ἐπ᾽ αὐτῷ γεγονέναι ἐμάθομεν, παραιτησάσθαι δὲ αὐτὸν τὴν Ἐπισκοπὴν, καὶ δι᾽ τοῦτο αὐτῆς ἐκπεσεῖν διὰ ἀποραγμοσύνην, οὐκ ἀηλλωτὸν ἐλογησάμεθα φιλονεικεῖν τῇ ἀποραγμοσύνῃ τοῦ ἀνδρὸς, ἤτοι τῇ δοκεῖ τὰ πράγματα ἀνεπιτηδότητι· δεῖν δὲ μᾶλλον ἐκείναμεν ἐλεῆσαι Ⓟ γηραιὸν ὄντα πολλοῖς τῆς παροικίας αὐτοῦ, καὶ πατρώων ἐνδιαιτημάτων ἐκπεπτωκότα. ὡρίσαμεν, καὶ δίκαιον ἡγησάμεθα ἔχειν αὐτὸν τὸ ὄνομα τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν κοινωνίαν, ὥ, ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου εἰσιέναι δηλαδὴ, καὶ μεταλαμβάνειν, μήτε δὲ ἱερουργεῖν αὐτὸν, μήτε χειροτονεῖν, εἰ μὴ συμπαραληφθείη παρ᾽ ἑτέρου Ἐπισκόπου, ὥστε συλλειτουργῆσαι ἐκείνῳ ἢ συγχειροτονῆσαι, ἢ ὅπερ ἂν εἰη ζητοῦντα ποιεῖσθαι παρὰ τοῦ τῆς χώρας ἐκείνης Ἐπισκόπου. καὶ ἡμεῖς μὲν ταῦτα, φησὶν ἡ συνοδος, δεδώκαμεν αὐτῷ· εἰ δέ τι βουλήσεσθε χρηστότερον ὑμεῖς ἐπ᾽ αὐτοῦ, ἢ νῦν ἢ μὴ ταῦτα, ἡμῖν εἰ καὶ πλέον τι παρέχοιτε αὐτῷ δίκαιον, ἢ συμφέρον, καὶ τοῦτο ἀρεστὸν ἡμῖν δόξει. ἐκ ταύτης συνοδικῆς οἰκονομίας οἴονταί τινες ἐνδεδόσθαι τοῖς Ἐπισκόποις παραιτεῖσθαι τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, τιμὴν δὲ ἀρχιερατικὴν φυλάττειν. οἶμαι δὲ τοὐναντίον μᾶλλον ὀνλεῦθεν καταλαμβάνεσθαι, ὅτι πάλαι οἱ τῆς ὑποσπάς παραιτούμενοι, εἴ τι ὡς ἐδέχετο πάντων ὀξύτερον, καὶ ὅτι ἀρχιερατικόν τι δίκαιον μὴ τὴν προαίρησιν εἶχον, ὅτι Ἐπίσκοποι νομίζοντο· εἰ γὰρ ἦν ἔθος, ὥστε Ⓟ παραιτηθέντα ἀρχιερατικὰ δίκαια ἔχειν, τί δήποτε ὁ Εὐσάθιος μὴ δακρύων προσῆλθε τῇ ἱερᾷ συνόδῳ, καὶ ἠτεῖτο καλεῖσθαι Ἐπίσκοπος, καὶ Ἐπισκοπὴν ἔχειν τιμὴν; καὶ ἡ σύνοδος ἔγραφε περὶ τούτου τῇ κατὰ Παμφυλίαν συνόδῳ; μᾶλλον μὲν οὖν ἀπὸ τῆς ὑποσπάς ταύτης, καὶ ὅ ὅλως παραιτεῖσθαι τοὺς ἀρχιερεῖς τὰς ἐπισκοπὰς οὐκ ἀμέσκλητον φαίνεται εἶναι, ὥστε γίνεσθαι τότε, λεγούσης, ὡς ἀπειρηκὼς περὶ τὰς φροντίδας ὁκ πολλῆς ἀποραγμοσύνης, προαιτήσεως, οὐκ ἴσμεν ὅπως, προσενέγκασε βιβλίον. ἔδει γὰρ ὡς ἅπαξ ἐγκεχειρισμένον ἱερατικὴν φροντίδα, ταύτης ἔχεσθαι μετ᾽ ὑπομονῆς πολυμαθοῦς, καὶ ὀφείλοντα ἀντιποδύεσθαι τοῖς πόνοις, καὶ ἱδρῶτα Ⓟ ἔμμισθον ἐθελοντὶ ὑπομένειν. ὅπερ μὲ οὖν οὐκ ἔθος Ⓟ. ἵνα προαιτήσεις ὁκκλησιῶν γίνεσθαι τότε, ἐμφαίνεται ἀπὸ δὲ χρόνου τὴν σύνοδον, ὡς οὐκ ἴσμεν ὅπως προαιτήσεως προσενέγκασε βιβλίον. ξενιζομένων γὰρ ὅπη τῇ προέξει, καὶ ἀπορούντων ἵνα δὲ λέγειν, ὡς οὐκ ἴσμεν ὅπως ἐνήνεγκε τόδε. εἰ δὲ σαφῶς ἐνήνεγκε, οὐκ ἂν ἠπορεῖτο. ὃ δὲ ὑποφέρει· ἔδει γὰρ ὡς ἅπαξ ἐγκεχειρισμένον ἱερατικὴν φροντίδα ἔχεσθαι ταύτης, καὶ τὰ ἑξῆς δίδωσιν ἐννοεῖν, ὅτι ὃ προαιρεῖσθαι τὰς ἱερατικὰς φροντίδας οὐκ ὑποπεπραμένον, ἀλλ᾽ ὑποπεπραμένον μᾶλλόν ἐστι καὶ ὑπ᾽ αἰτίαν. εἰ γὰρ οἱ ἄρτι προσιόντες καλούμενοι εἰς ποιμαντικὴν λειτουργίαν λαῶν εἰ μὴ πείθοιντο τοῖς ψηφιζομένοις αὐτοῖς, ἀφωρισμένοι εἰσὶ, κατὰ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ϖ λϛ'. κθμόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἕως ἂν καθαδέ- A
ξωνται, καὶ κϛ' ϖ ιζ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου,
πῶς οἱ χειροτονηθέντες, καὶ τὴν τοῦ λαοῦ προστασίαν
καταδεξάμενοι, ἀφαλμόνως δεχθήσονται προαιρούμενοι,
καὶ ϐ' ἐγχειρισθὲν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς θείας χάριτος λει-
τούργημα ἀπεμαινόμενοι, οὐκ ἐπιτιμηθήσονται μᾶλλον,
ἀλλὰ καὶ γέρας ἕξουσι ϐ καλεῖσθαι Ἐπίσκοποι, καὶ τυ-
χάνειν τιμῆς ἀρχιερατικῆς; ὅθεν ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνό-
δου ϖ, ὡς προσῆκον ἀπένειμε τῷ χειροτονηθέντι εἰς
παροικίαν, καὶ μὴ δεχθέντι παρὰ τοῦ ἰδίου λαοῦ, ἡ πρὸ
αὐτῆς οἰκείαν, ἀλλὰ παρὰ τὴ ϐ λαοῦ ἀταξίαν, καὶ κακο- B
θεῖαν, ὡς ὁ ὁλοκληρόδεκάλ ϖ. αὐτῆς παρέχει κανών. καὶ ἡ
γραφὴ δὲ τῆ ῥηθείσης δέησεως δείκνυσιν, ὡς οἰκονομία ϐ
πᾶν ὑπὲρ τῷ μικροψυχίαν τοῦ Εὐσταθίου, καὶ ϐ'
τῆς λύπης σφοδρόν. προέχει γάρ, ὡς ἐπειδὴ προσῆλθε
κλαίων, καὶ ὀξαυτῶ ϐ'δε καὶ τόδε, συνηλγήσαμεν ἅπαντες τῷ
πρεσϐύτῃ, καὶ κοινὸν ἐλογισάμεθα τὸ αὐτοῦ δάκρυον. καὶ
μετά τινα, ἐπεὶ ϑ τῇ ἀφαλμοσυνῇ τοῦ ἀνδρὸς ὁ σφόδρα
φιλονεικεῖν ἀκόλυθον. ἔδει ϑ μᾶλλον ἐλεῆσαι πρεσϐύτην
καὶ τὸ ἐξῆς. ἐκ τούτων οὖν ἐμφαίνεται, ὅτι τὰ δάκρυα
καὶ τὸ βαθὺ γῆρας δυσωπήσαντες τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου,
καὶ μή τι αὐτῷ συμϐαίη ὀλαϐηθέντες ἐκ τῆς ἀμέτρου C
λύπης φωνούμεσθα ὅϛε καὶ φωνούμεσθα, ἀλλ' οὐχ' ὡς τυ-
ποῦντες ταῦτα, καὶ ὕτω γίνεσθαι, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὀχαριτόμ-
μυοι. πλήσθω γὰρ τὰς κθμόνας πάντως, καὶ ϑὲν ἂν ἐναντία
τοῖς ἀποστολικοῖς κθμόσι, καὶ τοῖς τῶν θεοφόρων ἁγίων πα-
τέρων ὥρισον ὀχαταλύμασι, ϖ προαιρεῖσθαι τοῖς βουλο-
μένοις ἐνεδίδοσαν, καὶ προνομίων ἀρχιερατικῶν ἀπολαύειν,
καὶ μὴ τὴν προαίρησιν. πῶς γὰρ ἔμελλον τοῦτο ποιῆσαι οἱ
φρονοῦντες ὅτι ϖ ἅπαξ ἐγκεχειρισμένον ἱερατικὴν φρον-
τίδα χρὴ ταύτης ἔχεσθαι μετ' εὐρωστίας πνευματικῆς,
καὶ ὅσα ἐπήγαγον ἑφεξῆς; ὅτι ϑ τῷ σύμπαντι τῆς δά-
κρυσι τοῦ πρεσϐύτου ἐκείνου καταχλαδέντες ἐποίησαν, D
δηλοῦται καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων ῥημάτων τῆς ἐπιστολῆς, καὶ
ἐκ τοῦ γράψαι· εἰ δέ τι βουλεύσεσθε χρηστότερον ἐπ' αὐτῷ,
ἀρέσει καὶ τοῦτο τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. Ἴσασιν γὰρ ϖ ἄν-
δρα πλέησαν τοῖς ἐκείνου καμφθέντες δάκρυσι καὶ
τῇ Συμφορᾷ, ὡς καὶ τοὺς ἄλλους προσδεῆσθαι εἰς ἔλεον
ἐκείνου, καὶ προκαλεῖν εἰς Συμπάθειαν. εἰ ϑ ὡς κανόνα
τῷ Συνοδικῷ ταύτῃ ἐπιστολῇ δέχονται, καὶ οὐχ' ὡς
οἰκονομίαν ἐπ' ἐκείνῳ ὑμομυλίᾳ τῷ Εὐσταθίῳ, τί μὴ
καὶ τοῖς προαιρουμένοις τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας, καὶ τὴν
ἀρχιερωσύνην αὐτὴν εἰς αὖθις προσιᾶσαι καὶ προσκλαί-
ουσι διδόασιν ὄνομά τε ἐπισκοπῆς καὶ ἀρχιερατικὰ δίκαια E
καὶ τιμήν. ἐκεῖνο γὰρ ἅπαντα καθάπαξ προαιρεσά-
μενον φαίνεται, καὶ πάντων ἐκπεπωκώς, ἐκ τοῦ λέγειν
τὸν τῆς Συνόδου, ὅτι ἐζητοῦμεν μαθεῖν, εἰ καθαίρεσιν
ἔννομον ὑπομεμένηκεν, ἤκουν ὅτι τισὶ τῶν ἀτόπων ἐλη-
λεγμένων· καὶ δὴ ἐμαθόμεν τοιοῦτον μὲν οὐδὲν πεπρά-
χθαι, ἡμεῖσθαι ϑ μᾶλλον τοῦ Εὐσταθίου ἀντὶ ἐκλήμ-
ματος τὴν προαίρησιν. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἐπ' ἀτόπῳ τινὶ ἁλ-
λῳ, οὕτως ἂν ἁπάντων τῶν τῆς ἐπισκοπῆς δικαίων
ἐκπεπωκὼς ἐκ τῆς προαιρέσεως, καὶ καθηρῆσθαι αὐ-
τὴν δοκεῖν. ἀλλ' ὅμως ἡ Συνοδ ϖ. τοῖς ἐκείνου δάκρυ-
σιν ἐπικαμφθεῖσα ἐψηφίσατο, ὅσα τῇ ἐπιστολῇ περιέχον-
ται. τοῖς γοῦν ὡς κθμόνα καὶ τύπον δεχομένοις αὐτὴν, F
οὐδὲ τὸν προαιρούμενον τὴν τε τῶν πραγμάτων διοίκη-
σιν, καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην αὐτὴν διαιρουμένας κατ' ἐκεί-
νους αὖθις προσιέσθαι κανόνι δόξει, καὶ ψηφίζεσθαι σφίσι
κλῆσιν Ἐπισκόπου ἱερουργίαν τε καὶ τιμήν. οὐκ εὐστόχως οὖν
τῆ διανοίας τῶν σεπτῶν ἐκείνων πατέρων καταστοχάζον-
ται ὡς κανόνι χρώμενοι τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, καὶ ἐνδίδοσθαι ἐξ
αὐτῆς νομίζοντες προαιρεῖσθαι τοὺς Ἐπισκόπους τὰς ἐκκλησίας
αὐτῶν, τὴν δ' ἀρχιερωσύνην ϖδιακατέχειν. οἱ γὰρ τοῦτο δι-
δόντες, καὶ κθμόνι ἑτέρῳ ἐναντιοῦνται. ἡ γὰρ ἐν Χαλκηδόνι συνόδ ϖ.
τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων πατέρων ἐν ἑνὶ κθμόνι,

trigeſimum ſextum, & Antiochenæ ſynodi decimum ſeptimum canonem, quoad recuſandi finem facerent, ſegregentur; quomodo ii, qui ordinantur, & populi curam ſuſceperunt, ei renunciantes, & oblatum ſibi divina gratia miniſterium repudiantes, facile admittentur, & non pœna potiùs afficientur; ſed & præmium, Epiſcopi ſcilicet nomen & honorem, habebunt? Nam ea quidem præmii loco homini, qui à parœcia, in quam deſtinatus fuerat, non ſuo vitio, ſed impotenti multitudinis depravatæ licentia excluderetur, ut ejuſdem ſynodi decimo octavo Canone videre eſt, Antiochena ſynodus attribuit. Quinetiam ob demiſſum Euſtathii animum & dolore confectum diſpenſationem illam omnino conceſſam fuiſſe ipſiuſmet epiſtolæ contextus oſtendit. Sic enim habet: [Quoniam multis cum lacrymis in ſynodum venit, hoc atque illud poſtulans, doluimus, inquiunt, ſenis vicem, communéſque illius lacrymas duximus.] Et paulo poſt. [Sed quoniam viro non nimis ſuccenſere conſentaneum eſt quòd ſit negotiorum fugitantior, ſed ſenis potiùs miſereri oportet, & quæ ſequuntur.] Quibus ex verbis apparet, reverentia quadam Euſtathii lacrymarum, & pœnè jam præcipitatæ ſenectutis adductos, ac ne quid homini ex nimio dolore gravius accideret veritos, ea Patres de illius honoribus decreviſſe, non ut exemplum in eo homine conſtituerent, aut legem poſteris præſcriberent. Nec enim illi ſanctiones Canonicas ignorabant, aut contraria Apoſtolorum Patrúmque priorum conſtitutionibus decreta ſancire mens erat: neque Epiſcopatus abjiciendi, eóque etiam dimiſſo Epiſcoporum prærogativis fruendi, cuilibet homini facultatem eſſe voluerunt. Quo pacto namque id velle potuiſſent, qui impoſitum Epiſcopalis curæ onus ſpirituali animi firmitate ſuſtinendum eſſe, & quæ deinceps addidere, perſuaſum haberent? Porro ſenis lacrymis inflexos ad miſericordiam Patres decretum hoc edidiſſe, cum ex aliis multis Epiſtolæ verbis, tum ex his, quæ ſequuntur, facile apparet; Quod ſi vos, inquiunt mitius aliquid de hoc homine ſtatueritis, id quoque ſancta ſynodus gratum, acceptúmque habebit. Tanta enim Patrum animos, ejus hominis lacrymis & calamitate emollitos, miſeratio cœperat, ut alios quoq; ad miſericordiam illi tribuendam ipſimet incitarent, & ad ejus commiſerationem provocarent. Quod ſi hanc Synod. Epiſt. Canonis vim habere, & non in ea ſolius Euſtathii cauſam agi putant; quidni iis etiam, qui eccleſiarum ſuarum curam, & ſacerdotii quoque Epiſcopalis dignitatem depoſuerunt, ſi poſtea iterum accedant & lacrymas fundant, Epiſcopi nomen ac Epiſcopalia jura honorémque concedi putant oportere? Illum namque ſe omnibus uno tempore abdicaſſe, omnibúſque ſimul excidiſſe, ſynodi verba illa indicant. Quæſivimus, inquiunt, an legitima depoſitione mulctatus, hoc eſt, an alicujus flagitii convictus foret Euſtathius; nec tale quidquam didicimus contigiſſe, ſed ipſam potiùs renunciationem illi pro crimine fuiſſe: qui tamen eo nomine, quaſi manifeſti ſceleris reus teneretur, ita omni Epiſcopali jure ex renunciatione penitus exciderat, ut depoſitionis veram ſpeciem ea animadverſio præ ſe ferre omnino exiſtimaretur, niſi ſynodus quæcunque hac Epiſtola continentur, ejuſdem commota lacrymis decreviſſet. Quam quidem qui Canonis & exempli vim obtinere contendunt, mirum iis non videbitur, aut novum, eos qui ſe negotiorum adminiſtrationi ſubtraxerint, & ſummi ſacerdotii dignitate (quæ duo ex iſtorum ſententia diviſa ſunt) abdicarint, rurſus admitti, iiſque Epiſcopi nomen ac honores, cum ſacrorum procuratione decerni. Sed reverendorum illorum Patrum mentem profectò non aſſequuntur, qui huic Epiſtolæ Canonis auctoritatem tribuunt, ac per eam Epiſcopis Eccleſias ſuas, ſummi ſacerdotii retenta dignitate, dimittendi poteſtatem factam fuiſſe arbitrantur. Et verò Canonis alterius auctoritati, qui ita ſentiunt, haud dubie adverſantur. Nam in ſynodo Chalcedonenſi, cui ſexcenti triginta interfuere Patres, ne quem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Presbyterum, aut diaconum absolutè ordinari aut aliquem omnino clero adscribi liceat, nisi certæ Ecclesiæ urbis aut pagi, aut martyrio, aut monasterio nominatim addictum, sexto Canone constituitur. Quicunque vero absolute ordinati sunt, irritam esse talem ordinationem, & functiones ordinum exercendi potestatem nequaquam habere, in ejus qui contulit contumeliam, decernitur. Quòd si quorum longe inferior est dignitas, eos non nisi certo loco addictos ordinibus insigniri, nec insignitos, functiones ordinum, quos susceperunt, exercere fas est, tantumque in re facinoris inesse Patres statuerunt, ut illum ipsum, qui ordines contulisset, afficiendum contumelia esse judicarent; cujus longe major, vel ampliſſima potius ex omnibus est honoris majestas, eum nullo certo loco addictum, nulli propriè sedi destinatum esse Episcopum licebit? Episcopique nomen ac summi sacerdotii jura nihilominus retinebit? At vero, quicunque Episcopus renunciatur, civitati cuipiam nominatim præficitur, ac illius Episcopus appellari solet. Quicunque igitur civitatem, cui præfectus erat, reliquit, ac in eo sacrorum procurationem, gregisque sibi à summo sacerdote commendati curam deseruit, quid habebit amplius ex quo Episcopi nomen obtinere merito debeat? Quorum ille namque speculator, aut custos? Ipsum enim nomen actionem, exercitationemque significat. Qui vero actionem defugit nomine quoque spoliatur. Porro in quem Episcopi nomen haud cadit, quo jure is sacerdotii dignitate retenta, sacri magistratus prærogativis ac honore perfruetur? Quomodo verò hierarcha nominabitur, qui nec ullum subjectum sibi clerum habet, nec ulla in sacris initiatos homines auctoritate præditus est? At cui hierarchæ appellatio verè non convenit nec actio convenit: qui enim communione nominis excluditur, re ipsa multo magis careat necesse est. Reliquum igitur ut nemo Episcopatûs sibi impositum munus accipiens, ei renunciet, nisi se sacerdotio indignum fateatur. Si quis vero concesserit eum qui renunciat, omnino non Canonice illud suscepisse, omni sacri muneris dignitate, summique sacerdotii prærogativis unà cum renunciatione ipse renuncians excidet. Renunciationes autem non admittendas esse vel ex tertio Sancti Cyrilli ad Domnum epistolæ capite liquidò apparet; dicente, Jam aliter res se habet, ab Ecclesiasticis sanè institutis aliena, Libellos scilicet renunciationum profere quosdam ex altaris ministris, & cætera. Vide præterea quæ in Canonem decimum sancti martyris Petri Alexandrini Archiepiscopi scripsimus.

A μηδένα ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι παντάπασιν, μὴ πρεσβύτερον, μὴ διάκονον, μήτε τινὰ ὅλως τῶν ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ τάγματι, εἰ μὴ ἰδικῶς ἐν ἐκκλησίᾳ πόλεως, ἢ κώμης, ἢ μαρτυρίῳ, ἢ μοναστηρίῳ ὁ χειροτονούμενος ἐπικυρώσοιτο, τὸν δὲ ἀπολύτως χειροτονούμενον ἄκυρον ἔχειν τὴν τοιαύτην χειροτεσίαν, καὶ μηδαμοῦ δύνασθαι ἐνεργεῖν ἐφ' ὕβρει τῆς χειροτονήσαντος. ἐπεὶ τοίνυν οἱ ἧττονος ὄντες βαθμοῦ ἀπολύτως χειροτονεῖσθαι οὐ συγχωροῦσιν, ἀλλὰ καὶ χαῖν χειροτονηθῶσιν, ἀνενέργητόν μένουσι, καὶ ποσῶν δὲ πρᾶγμα ἔδοξεν ἀποδόκιμον, ὡς καὶ τὸ χειροτονήσαντα κρίνεσθαι ὕβρεως ἄξιον, πῶς ὁ μείζονος ἀξίας, μᾶλλον δὲ τῆς ὑφ' ἅπασιν ἀπολύτως, καὶ ἀνωνύμως, Ἐπίσκοπος ἔσεται; καὶ κληθήσεται, καὶ ἀξιωθήσεται δικαίων ἀρχιερατικῶν; πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς χειροτονούμενος πολλῷ τινὶ ἀπεκρύπτετο, κἀκείνης Ἐπίσκοπος ὀνομάζεται. ὁ γοῦν τὴν πόλιν ἐφ' ἣ ἐπεκρύχθη, λιτῶν, καὶ παραιτησάμενος δὲ ἐν αὐτῇ ἱερᾶσθαι, καὶ ἐπισκοπεῖν δὲ ἐν ἐκείνῃ τῷ μεγάλῳ ἀρχιποιμένι ποίμνιον, πῶς Ἐπίσκοπος κληθήσεται τοῦ λοιποῦ τινας ἐπισκοπεῖν; δῆλον γὰρ ὄνομα τούτου τὰ ἔργα τοῖς ἐστι, καὶ ἐνεργείας δηλωτικόν· ὁ δ' ἀποστασάμενος τὴν ἐνέργειαν ἐκπέπτωκε καὶ τῆς κλήσεως. Ἐπίσκοπος δὲ καλεῖσθαι μὴ πεφυκὼς, τινὶ δικαίῳ τῆς ἱερωσύνης ἀνθέξεται, καὶ ἀρχιερατικοῦ θρόνου, καὶ πηλίκης ἀπολαύσει; πῶς δὲ καὶ ἱεράρχης ὀνομασθήσεται ὁ μὴ κλῆρον ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων, ὑδ' ἄρχων ἱερωμένων; ᾧ δὲ μὴ πρόσεστι πρὸς ἀλήθειαν τῆς ἱεραρχίας τὸ ὄνομα, ὑ δὴ ἐνέργεια πρόσεστιν. ὁ γὰρ τοῦ ὀνόματος μὴ μετέχων, μᾶλλον οὐκ ἂν μεθέξει τοῦ πράγματος. λοιπὸν οὖν οὐδεὶς τὸ αὐτῷ ὀπτανδὲν λειτούργημα τῆς ἐπισκοπῆς δεχθήσεται παραιτήσεως, εἰ μὴ ἀνάξιον ἑαυτὸν τῆς ἱερωσύνης ὁμολογεῖ. εἰ δέ τις δώσει, πάντως δὲ ὑ κρίνεσθαι δεχθήναι τὸ παραιτήσεως, πάσης ἀξίας ἱερατικῆς καὶ παντὸς δικαίου τῆς ἀρχιερωσύνης ἅμα τῇ παραιτήσει ἐκπεσεῖται ὁ παραιτήσας. ὅπερ τὸ παραιτήσεως ὑ χρὴ δέχεσθαι, καὶ ὃν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου φανερῶς ἀποδείκνυται, λέγοντος· καὶ ἑτέρως τὸ πρᾶγμά ἐστιν ὅτε τοῖς τῆς ἐκκλησίας ἀρίστοις ἀνδράσι, τὸ λιβέλλους παραιτήσεων προσάγειν τινὰς τῶν ἱερουργῶν, καὶ τὰ ἑξῆς. ζήτει καὶ τὰ γεγραμμένα εἰς τὸ δέκατον κανόνα τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.

Eustathius cùm fortiter debuit resistere (hoc enim omnis debet Episcopus) terga dans leviter refugit. Theodorus in ejus locum ordinatus est. Ille vero lachrymas effundens & pudore confusus honorem repetit. Qui alium illius loco ordinavit, insors est, cum detrectationem ejus pro crimine habeat.

ΑΡΙΣΤ. Ἀντὶ τοῦ ὀφείλων Εὐστάθιος καρτερῶς· [τοῦτο γὰρ ἅπας Ἐπίσκοπος] νωθρὸν δόντα, ἀνωφελῶς ἀπῆντησε. Θεόδωρος ἀντὶ τούτου κεχειροτόνηται· ὁ δὲ, κλαυθμῶν καὶ δυσωπῶν, τὸν τιμὸν αὖτις· ὁ ἀντ' ἐκείνου χειροτονήσας ἀνάθεμα ἐστι, ἔχων δηλαδὴ τὸν ἐκείνου ἀπάτησιν ἀντ' ἐγκλήματος.

Eustathius hic Episcopus cum litium erat fugitans & ecclesiæ negotia sustinere non potuit, nec curis eum invadentibus resistere nec eas depellere, negotiorum administrationi renunciavit, & ejus loco alius ordinatus fuit. Postea ad Ephesinam accessit synodum, episcopatum rursùs repetens. Et quamvis non exauditus fuit, cùm semel eum abdicasset, & alius ejus loco fuisset ordinatus: Episcopalem tamen honorem habere quæritans, & communionem, & sine omni contradictione in eâ confirmatus fuit, ut ipse nominaretur Episcopus, & honoris cathedræque particeps esset, & sacra perageret, non ex propriâ auctoritate, sed quando secundum affectionem & in Christo charitatem à fratre & coepiscopo permitteretur. Sympathiæ autem ratione ducti patres hujusce synodi, synodo Pamphyliæ, in quâ sacra celebravit Eustathius, proposuerunt, benignius aliquid de eo statuere, aut nunc aut postea, hoc autem erat, ut vel in vacantem ecclesiam designarent, vel aliter eum manu ducerent.

Ο Ἐπίσκοπος ἦν. Εὐστάθιος ἀπροάστως ὤν, καὶ μὴ δυνάμενος τῇ τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων ἀντέχεσθαι, ἐπὶ τοῖς ἐπερχομένοις αὐτῷ φροντίσαι ἀνθίστασθαι, καὶ διακρίνειν ταῦτας· παρῃτήσατο τὴν τῶν πραγμάτων διοίκησιν· καὶ ἐχειροτονήθη ἀντ' αὐτοῦ ἕτερος. εἶτα τῇ ὀν Ἐφέσῳ συνόδῳ προσῆλθε, αὖ τὸν Ἐπισκοπὴν ἀνακαλούμενος· εἰ γὰρ ἄν, οὐδὲ εἰσηκούσθη, ἅπαξ ταύτην παραιτησάμενος, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἕτερος χειροτονηθέντος. ἀλλὰ τὸν ἐπισκοπικὸν τιμὴν ζητῶν ἔχειν, καὶ τὴν κοινωνίαν· καὶ ἐδικαιώθη ἐπ' αὐτῇ, χώρεις πάσης ἀντιλογίας, ὥστε Ἐπίσκοπον αὐτὸν ὀνομάζεσθαι, καὶ τὰ τιμᾶς, καὶ τὰ καθέδρας μετέχειν, καὶ ἱερουργεῖν, μὴ ἐξ ἰδίας αὐθεντίας· ἀλλ' ὅπερ πρὸ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου ἐπιτραπῇ, καὶ ἀφέσεσιν καὶ ἀγάπῃ τοῦ ἐν χριστῷ. καὶ συμπαθῆ ὁ λόγον οἱ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες ἐποίησαντο τῇ ὀν Παμφυλίᾳ συνόδῳ, εἰς ὃν ἐπλῆ καὶ ὁ Εὐστάθιος, χρηστότερόν τι περὶ αὐτοῦ βουλεύσασθαι, ἢ νῦν, ἢ μετέπειτα· ὃ ἦν, ἢ εἰς ἐκκλησίαν χολάζων προχειρίσασθαι· ἢ ἄλλως χειραγωγῆσαι αὐτόν.

KANONES

A

ΚΑΝΟΝΕΣ λ'.

Τῆς ἁγίας τετάρτης καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι.

ΖΩΝΑΡ. ΒΑΛΣ. Ἡ ἁγία τετάρτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐγένετο ἐπὶ τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας Μαρκιανοῦ ἐξακοσίων πεντήκοντα ἁγίων πατέρων συναθροισθέντων ἐν Χαλκηδόνι τῇ Διοσκόρου τῆς τοτὲ ὀνομαζομένου προεστῶτος Ἀλεξανδρείας, καὶ Εὐτυχοῦς ἀρχιμανδρίτου Κωνσταντινουπόλεως, οἳ δὴ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὁμολογοῦντα μὲν τὴν παρὰ ὡμολόγουν, τοτὲ δὲ τὴν ἀναθεώρησιν ἐβλασφήμουν, καὶ φεύγοντες τὴν τοῦ Νεστορίου διαίρεσιν, δύο υἱοὺς εἰσήγοντο, εἰς ἄλλο κακὸν ἐκ διαμέτρου ἐκέκλιπον. τὰς γὰρ δύο φύσεις τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος μετὰ τὴν ἕνωσιν συγκραθῆναι, καὶ εἰς μίαν ἀποτελεσθῆναι φύσιν ἀσεβῶς ἐδογμάτιζον, ὡς καὶ τῇ θεότητι συμπαρμίζειν τὰ πάθη. ἀλλὰ καὶ τὴν σάρκα οὐχ ὁμοίαν ἡμῖν ἀνθληφέναι φασὶ κύριον ἔλεγον, οὐδὲ ἐκ τῆς ἁγιωτάτης αἱμάτων συμπαγεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀῤῥήτως πως καὶ ὑπερφυῶς σεσαρκῶσθαι αὐτὸν ἀνέπλαττον, καὶ ἄλλα δὲ ἐφλυάρουν, ὡς καθῆλε, καὶ ἀνεθεμάτισεν ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη, τέλειον θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν δογματίσασα, ἐν δύο φύσεσιν ἀδιαῤῥήτως καὶ ἀσυγχύτως. ὥρισάτο δὲ καὶ κανόνας τοὺς ὑποτεταγμένους.

B

C

D

ΚΑΝΩΝ α'.

Τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καθ' ἑκάστην συνόδους ἄχρι τοῦ νῦν ὁρισθέντας κανόνας κρατεῖν ἐδικαιώσαμεν.

ΒΑΛΣ. Ἐδικαίωσαν οἱ πατέρες, ἀντὶ τοῦ δίκαιον εἶναι ἔκριναν, κρατεῖν τοὺς πρὸ τῆς δ'. συνόδου ὁρισθέντας κανόνας ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτῆς ἁγίων πατέρων. καὶ μὴ εἴπῃς, πῶς οὐκ ἐμνήσθη ὁ κανὼν τοπικῶν συνόδων καὶ Οἰκουμενικῶν; ἀπὸ γὰρ τοῦ κυρωθῆναι τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καθ' ἑκάστην συνόδους μέχρι τοῦ τότε καιροῦ συντεθέντας κανόνας, πρέζονται πασῶν τῶν συνόδων τὰ ψηφίσματα.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι καὶ αἱ τοπικαὶ αἱ πρὸ ταύτης τῆς ἁγίας συνόδου γεγόμεναι κανόνας ὥρισαν, τοὺς μὲν εἰς δογμάτων συντέλειαν ἀκρίβειαν, τοὺς δὲ εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορῶντας κατάστασιν, καὶ τοὺς ἐκκλησίας ῥυθμίζοντας. ἅπερ ἅπαντας ἐκεῖνοι οἱ ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ συναθροισθέντες ἅγιοι πατέρες ἐπεκύρωσαν διὰ τοῦ παρόντος κανόνος, καὶ κρατεῖν ἐδικαίωσαν, ἀντὶ τοῦ δίκαιον ἔκριναν καὶ ἡγήσαντο.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ τῶν ἁγίων πατέρων ἑκάστης συνόδου κανόνες κρατείτωσαν.

E

F

CANONES XXX.

Sanctæ & Oecumenicæ quartæ Synodi Chalcedonensis.

ZONAR. & BALS. Sancta & œcumenica quarta Synodus Marciano imperante celebrata fuit, sexcentis triginta Patribus, adversus Dioscorum, in Alexandrina inclyta urbe Præfectum, & Constantinopoleos Archimandritam (seu cœnobii præfectum) Euthychetem, coactis; qui Christum dominum Patri consubstantialem cum faterentur, de incarnationis tamen mysterio nefariè loquebantur, dúmque Nestorii Christum dissecantis, duósque filios constituentis errorem declinant, in aliud malum huic ex diverso oppositum sunt delapsi. Vtramque scilicet, Dei naturam & hominis, postquam sibi invicem copulatæ, atque connexæ fuerunt, ita permixtas esse, atque inter se penitus in unam naturam coaluisse impiè asserebant, ut divinitatem quoque affectionibus & perturbationibus obnoxiam constituere minime vererentur. Corpus quoque, non ejusdem cum humanis corporibus naturæ, nec ex virgineis concretum sanguinibus suscepisse Dominum, sed inexplicabili quadam & diviniore prorsus ratione, incarnatum illum esse somniabant; aliáque deblaterabant hujusmodi, próindéque à sancta synodo depositi atque anathemate percussi sunt: Eadem synodus Deum, hominémque perfectum in duabus indivisis impermixtisq; naturis Christum Dominum esse definivit. Et verò subjectos quoque Canones edidit.

CANON I.

Qui à sanctis patribus in unaquaque synodo hucusque expositi sunt, observari Canones æquum censuimus.

BALS. Ἐδικαίωσε (i.e.) justum censuerunt patres, ut qui à sanctis patribus, qui eos præcesserunt, ante quartam synodum editi sunt Canones, observentur, & vires suas obtineant. Nec dixeris: Quomodo non meminit Canon provincialium & œcumenicarum synodorum? Ex eo enim quòd confirmentur, qui à sanctis patribus in unaquaque synodo ad id usque tempus compositi sunt Canones, omnium synodorum decreta firma ac stabilia redduntur.

ZONAR. Multa, fidei dogmatibus stabiliendis, & Ecclesiasticæ disciplinæ, moribúsque sanciendis, œcumenici, provincialéque ante sanctam hanc Synodum celebrati conventus, promulgatis Canonibus decrevere. Ea igitur omnia decreta Patres sancti in hâc synodo congregati hoc Canone confirmarunt, & obtinere judicarunt, hoc est, justum senserunt, & existimarunt.

ARIST. *Canones cujusque synodi sanctorum Patrum observentur.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon II.

Si quis Episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, & non venalem gratiam in venditionem deduxerit, & propter pecunias ordinaverit Episcopum, vel Chorepiscopum, vel Presbyterum, vel aliquem eorum qui in Clero annumerantur, vel propter pecunias promoverit œconomum vel Defensorem, vel Paramonarium (seu Monasterii Administrum,) vel omnino aliquem ex Canone, turpis quæstus gratiâ: qui hoc tentasse convictus fuerit, de proprio gradu in periculum veniat: & qui est ordinatus, ex ordinatione vel promotione quæ instar mercatorum venundatur, nihil juvetur: sed sit à dignitate vel curatione, quam pecuniis adeptus est, alienus. Si quis autem adeò turpibus & nefariis lucris intercessor apparuerit, hic quoque, si sit quidem Clericus, proprio gradu excidat: sin verò Laicus sit vel Monachus, anathematizetur.

B

Bals. Xxix. Canon Sanctorum Apostolorum & xxx. & alii, eos valde puniunt & qui ordinant, & qui propter pecunias ordinantur. Hic vero præsens Canon decernit, non solùm eos deponendos, sed eos etiam qui characterem sic tribuunt, eósque quibus datur: præterea autem, & eos qui sic promovent, vel etiam promovebuntur. Episcopi enim, Chorepiscopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi ordinantur; Cantores, Lectores, Præsides, & alii, charactere designantur; Oeconomi autem, Chartularii, Paramonarii (seu monasteriorum Administri) & alii promoventur. Et hoc ex præsenti Canone apparet, qui dicit; Ex ordinatione vel promotione, quæ instar mercatorum venundatur, nihil juvetur. Ordinationis enim nomine etiam characteris impressio comprehenditur, ut per manum facta: sed non itidem promotio. Ipsa enim etiam sine characteris datione perficitur. Apparet autem hoc etiam ex eo quod dicit Canon: Sed sit alienus à dignitate vel curatione, quam pecuniis affecutus est. Non hos autem solos punit, ut dictum est; sed eos etiam, qui intercessores fuerint, si sint Laici vel Monachi, anathematizat. Nota quod dicitur de Paramonario & Oeconomo. De Chorepiscopis autem quære synodi, quæ fuit Neocæsareæ, Can. xiii.

C

D

Zonar. Pluribus aliis Apostolorum synodorúmque decretis, pretio redempta, aut principum virorum auctoritate extorta ordinum collatio prohibetur. Idem hoc Canone, fusiùs tamen explicata constitutione, decernitur. In eo siquidem, & quibus ordines conferri, & quicunque promoveri possunt, enumerantur. Nam alii quidem, quo in numero Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Hypodiaconi sunt, ordinantur: nonnulli, ut Lectores, Cantores, ac hujusmodi alii, (quod ipsum non sine manuum impositione contingit) solo charactere signantur, alii demum, ut Oeconomi, Defensores, Paramonariique (seu Monasteriorum Administri) promoventur. Ne quem igitur ex his omnibus mercede interposita creari liceat, hoc Canone constitutum, quique non venalem Spiritus sancti gratiam, inæstimabilem videlicet, venditioni non subjectam ob superexcellentem & incomparabilem ejus naturam vendere (hoc enim est in venditionem deducere) deprehensi fuerint, in periculum de suo gradu venire, hoc est, eo moveri ac deponi jubentur. Atque hæc quidem in eos, qui, vel ordinibus conferendis, vel alicui ad ea munera, quæ in Canone recensentur, eligendo, ac omnino Ecclesiasticæ militiæ adscribendo, mercenariam operam locavere, statuuntur. Qui vero eosdem ordines promotionesve sunt emercati, nihil eos ex hac sacrorum nundinatione, sordidáque negotiatione juvari decretum est. Si namque Ecclesiastici ordinis homines mercenariam operam quomodocunque alteri locare, profanave negotia turpi lucro inhiantes tractare sacris constitutionibus vetitum

E

F

Κανων β'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος, δι' χρήματα χειροτονίαν ποιήσαιτο, καὶ εἰς πρᾶσιν καταγάγοι τὸ ἀπρόσιτον χάρισμα, ᾗ χειροτονήσαι ἐπίσκοπον, ἢ χωρεπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων, ἢ προβάλλοιτο δι' χρήματα οἰκονόμον, ἢ ἔκδικον, ἢ χαρτοφύλακα, ἢ ὅλως τινὰ τοῦ κανόνος, δι' αἰσχροκερδίαν· ὁ τοῦτο ὑπερχρήσας ἐλεγχθεὶς κινδυνεύετω περὶ τὸν οἰκεῖον βαθμόν· καὶ ὁ χειροτονούμενος, μηδὲν ὠφελείσθω ἐκ τῆς κατ' ἐμπορίαν ὠφελείας χειροτονίας ἢ προβολῆς· ἀλλ' ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας ἢ τοῦ φροντιστηρίου, ὧν δι' χρήματα ἔτυχεν. εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανῇ τοῖς οὕτως αἱρετοῖς ᾗ ἀθεμίτοις λήμμασιν, καὶ αὐτὸς, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, τοῦ οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναζων, ἀναθεματιζέσθω.

ΒΑΛΣ. Οκδ'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ᾗ ὁ λ'. ᾗ ἕτεροι μεγάλως πεπωρῶσι τοὺς δι' χρημάτων χειροτονοῦντας καὶ χειροτονουμένους. ὁ δὲ παρὼν κανὼν ὑφείζεται, μὴ μόνον τούτους καθαιρῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς οὕτω φερομένους ἢ φέροντας, καὶ τοὺς οὕτω προβαλλομένους, ἢ προβαλλομένους. οἱ μὲν γὰρ Ἐπίσκοποι, οἱ χωρεπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι, οἱ διάκονοι, καὶ οἱ ὑποδιάκονοι, χειροτονοῦνται, οἱ ψάλται, οἱ ἀναγνῶσται, οἱ ἄρχοντες καὶ ἕτεροι φερομένοι, οἱ δὲ οἰκονόμοι, οἱ χαρτοφύλακες, οἱ ἔκδικοι, καὶ ὁποδιάκονοι, χειροτονοῦνται, οἱ ψάλται, οἱ ἀναγνῶσται, οἱ ἄρχοντες καὶ ἕτεροι φερομένοι, καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, λέγοντος, μηδὲν ὠφελείσθαι τῆς χειροτονίας καὶ τῆς φερομένης· τὸ γὰρ ὀνόματι τῆς χειροτονίας καὶ τὴν φερομένην ἐπέκτεται, ὡς διὰ χειρὸς γινομένη, καὶ μὴν καὶ ἡ προβολή. οὕτω γὰρ καὶ δίχα φερομένου πλεῖται. ἀναφαίνεται δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ εἰπεῖν τὸν κανόνα, ἀλλ' ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας ἢ τοῦ φροντιστηρίου, ὧν ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν. ὃ μήνυσι δὲ τούτους κολάζει, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ καὶ τοὺς μεσιτεύσαντας μοναχοὺς ἢ λαϊκοὺς ὄντας ἀναθεματίζει. σημείωσαι δὲ τοῦ ἀβδομαρείου καὶ τοῦ οἰκονόμου. περὶ δὲ χωρεπισκόπου ζήτει τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου κανόνα ιγ'.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ συνόδων ἄλλων κανόνες εἰσὶ διάφοροι περὶ τοῦ μὴ χειροτονεῖσθαί τινας ἐπὶ δόσει χρημάτων, μήτε μὴν διὰ προστασίας ἀρχοντικῆς· ὁ δὲ παρὼν κανὼν ἔστι πλατύτερον ᾧ περὶ τούτου διαλαμβάνει), καὶ ἀπαριθμεῖ τοὺς χειροτονουμένους, καὶ τοὺς προβαλλομένους. οἱ μὲν γὰρ χειροτονοῦνται ὡς Ἐπίσκοποι, καὶ πρεσβύτεροι, καὶ διάκονοι, καὶ ὑποδιάκονοι· οἱ δὲ φερόμενοι μόνον, καὶ τοῦτο δὲ χειροθεσίας ὄντες, ὡς ἀναγνῶσται καὶ ψάλται), καὶ οἱ τούτοις ὅμοιοι· οἱ δὲ προβάλλονται, ὡς οἰκονόμοι καὶ ἔκδικοι καὶ ἀβδομαρείοι. πάντας οὖν τούτους ἀπαγορεύει ὁ κανὼν ἔστε δόσει χρημάτων γίνεσθαι, καὶ τοὺς τῷ ἀφθάρτῳ χαρίσματι τοῦ ἁγίου πνεύματος, τῷ ἀπριάτῳ δηλαδὴ τῷ προῖκα μὴ ὑποπίπτοντι, διὰ τὸ ὑπερφυὲς αὐτῆς καὶ ὑπέρτιμον πωλοῦντας (τοῦτο γὰρ τὸ εἰς πρᾶσιν καταγεῖν) ἐλεγχομένους κινδυνεύειν περιπίπτειν περὶ τὸν οἰκεῖον βαθμὸν, ἀντὶ τοῦ ἐκπίπτειν τοῦτον καθαιρεμένους. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῶν ἐν χρήμασι χειροτονουμένων, ἢ καὶ προβαλλομένων ὅλως τινὰ τῶν τοῦ κανόνος· ἤτοι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σχήματος· τοὺς δὲ χειροτονημένους δι' δόσει χρημάτων, ἢ προβαλομένους, μὴ ὠφελεῖσθαι ἐκ τῆς κατ' ἐμπορίαν χειροτονίας, ἤγουν κατὰ σχηματισμὸν αἰσχροκερδείας ἁρπάζει). εἰ γὰρ τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένους οἱ ἱεροὶ κανόνες κωλύουσιν ἀλλοτρίων κτημάτων γίνεσθαι μισθωτὰς, καὶ κοσμικὰ πράγματα ἐργολαβεῖν διὰ αἰσχροκέρδειαν κατὰ τὸν ἐφεξῆς κανόνα,

Ψηφιοποιήθηκε από την

κανόνα, καὶ κ͞ῳ ϑ ις'. κανόνα τῆς ἐν Καρχηδόνι συνόδου, A
λέγοντος. μὴ δεῖν Ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον
ἐκλήπτορας, γίνεσθαι, ἢ πραγματευτάς, μηδὲ ἕνα τινὰ αἰσχρᾶς
ἢ ἀτίμου πραγματείας. ζῆφον ποιεῖσθαι, καὶ κ͞ῳ ϑ μέγαν
ἀπόστολον φάσκοντα, οὐδεὶς στρατεύομενος ἐμπλέκεται τοῖς
τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ, καὶ
κ͞ῳ τοὺς πολιτικοὺς νόμους· πολλῷ μᾶλλον μὴ τοὺς ϑειοτάτους
ἐμπορεύεσθαι ἀπαγορεύουσί τινες, καὶ ὤνιον κτᾶσθαι πρὸς
χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος. δεῖ καὶ ἐκείνους ἐκπίπτειν τῆς
ἀξίας ἧττον τοῦ βαθμοῦ. τοῦτο δὴ τοίνυν φερόμενον ὁ ἁγίων
κανὼν διαστέλλεται, καὶ τοὺς μέσους ὄντας γινομένους ἐν τοῖς
ϑειοῖς, καὶ ἀπορδίνους εἰσαγομένους· ὥστε τινὰς δὴ χρήμασι B
χειροτονηθῆναι, ἢ φορτηγῆσαι· καὶ ἐκείνους κληρικοὺς μὴ
ὄντας καταπατεῖσθαι κελεύει, λαϊκοὺς δὲ, ἢ μοναζοντας,
ἀναϑεματίζεσθαι. ὁ ὢν τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν κθ'. κ͞ῳ
καταπατεῖσθαι κελεύει τοὺς δὴ χρήμασι χειροτονουμένους,
καὶ τῆς κοινωνίας ἐκπίπτειν ὡς Σίμων ὁ μάγος· κοι-
νωνίαν ὃ νοητὸν ἐνταῦθα, ὑπὸ τῶν τῶν ἁγιασμάτων με-
ταλήψιν, ἀλλὰ καὶ τὸν μ͞ν τῶν πιστῶν σύναξίν τε καὶ
σύστασιν. ὁ γὰρ Σίμων ὑπὸ τοῦ Πέτρου τῆς τῶν πιστῶν
ὁμηγύρεως πλέον ἐξεκόπη, χρήματα προσαγαγὼν
αὐτῷ καὶ αἰτήσας δοθῆναι αὐτῷ ἀντὶ τούτων τὸν χάριν τοῦ
ἁγίου πνεύματος. ὑ μόνον δὲ τοὺς χειροτονήσαντας, ἢ χει-
ροτονηθέντας ὅτι χρήμασι κολάζει ὁ κανών, ἀλλὰ καὶ
τοὺς ὅτι χειρήσαντας, κἂν πρὸ τοῦ εἰς ἔργον ὃ κακὸν ἐ-
λήλυθησαν.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ὠνούμενος, ἢ ὁ πωλῶν χειροτονίαν
μέχρι τοῦ προσμοναρίου, περὶ τοὺς βαθμοὺς κινδυνοι.
καὶ οἱ μεσίζοντες, κληρικοὶ μὲν ἐκπιπτέτωσαν· λαϊκοὶ
ἢ μοναχοὶ, ἀναϑεματιζέσθωσαν.

Καὶ ὁ μέγας Βασίλειον, χείρων ἐστὶ Μακεδονίου τοῦ
πνευματομάχου ὁ τὸν ἄωρον τοῦ ϑεοῦ χάριν πωλῶν.
ἔστω οὖν κ͞ῳ ὁ χειροτονῶν, κ͞ῳ ὁ χειροτονούμενος. ὅτι χρήμασι, D
τοῦ οἰκείου βαθμοῦ ἀλλότριος. κἂν ἐν ἐσχάτῳ βαθμῷ τοῦ
κλήρου κεχειροτόνηται. ἀλλὰ κ͞ῳ οἱ μεσίζοντες ὅτι τοῖς ϑει-
οτάτοις χειροτονίαις, εἰ μὲν κληρικοί εἰσιν, ἐκπιπτέσθωσαν
τοῦ οἰκείου βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοί, ἢ μοναζοντές εἰσιν, ἀνα-
ϑεματιζέσθωσαν.

Juxta magnum Basilium etiam ipso Macedonio qui contra sanctum pugnavit spiritum, pejor est iste qui non venalem dei gratiam vendit. Et iste ergo qui ordinat, & qui pecuniâ ordinatur, à gradu suo alienus erit, quamvis in ultimo cleri gradu ordinatus fuit. Sed & qui mediatores sunt in ἀτiusmodi ordinationibus si quidem clerici sint, gradu suo excidant, si autem laici sint aut monachi, anathematizentur.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Ἠλθεν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον, ὅτι τῶν ἐν τῷ κλήρῳ κατε-
λεγμένων τινὲς, διὰ αἰσχροκερδίαν ἀλλοτρίων κτημά-
των γίνονται μισθωταί, κ͞ῳ πράγματα κοσμικὰ ἐργο-
λαβοῦσι, τῆς μὲν τ͞ῦ Θεοῦ λειτουργείας καταφρονοῦν- E
τες, τοὺς δὲ τῶν κοσμικῶν οἴκους, κ͞ῳ οὐσιῶν
διοικήσεις ἀναδεχόμενοι διὰ φιλαργυρίαν. ὥρισεν τοίνυν
ἡ ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος, μηδένα τ͞ῶν λοιπῶν, μὴ Ἐπί-
σκοπον, μὴ κληρικὸν, μὴ μοναζοντα, ἢ μισθώσασθαι κτή-
ματα, ἢ πράγματα, ἢ ἐπεισάγειν ἑαυτὸν κοσμικαῖς διοι-
κήσεσιν· πλὴν εἰ μήπως ἐκ νόμων καλοῖτο εἰς ἀφηλίκων
ἀναγκαίων ἐπιτροπήν· ἢ ὁ τῆς πόλεως Ἐπίσκοπος ἐκ-
κλησιαστικῶν ἐπιτρέψει φροντίζειν πραγμάτων, ἢ ὀρφα-
νῶν ἢ χηρῶν ἀπροστάτων, κ͞ῳ τῶν προσώπων τ͞ῶν μάλιστα
τ͞ῆς ἐκκλησιαστικῆς δεομένων βοηθείας, διὰ ϑ φόβον τ͞ῦ F
Θεοῦ. εἰ δέ τις παραβαίνει τὰ ὡρισμένα τ͞ῦ λοιπὸν ἐπι-
χρήσει, ὁ ϑειότατος ἐκκλησιαστικοῖς ὑποκείσθω ἐπι-
τιμίοις.

Canon III.

Pervenit ad sanctam Synodum, quòd eorum qui in clerum cooptati sunt, quidam propter turpe lucrum alienas possessiones conducunt, & secularia negotia exercent, divinum ministerium negligentes, secularium vero domos subeuntes, & eorum facultatum administrationes propter avaritiam suscipientes. Definiit ergo sancta & magna synodus neminem deinceps, nec Episcopum, nec Clericum, nec Monachum, vel possessiones vel res conducere, vel secularibus possessionum administrationibus seipsum ingerere: nisi utique ex lege ad inexcusabilem impuberum tutelam vocetur, vel civitatis Episcopus eum rerum Ecclesiasticarum curam gerere permittat, vel orphanorum, vel viduarum, quibus non providetur, & personarum, quæ Ecclesiastico auxilio maximè indigent, propter timorem Dei. Siquis autem quæ statuta sunt deinceps transgredi aggressus fuerit, is pœnis Ecclesiasticis subjiciatur.

ΒΑΛΣ. Διάφοροι κανόνες ἐκώλυσαν τοὺς μοναχοὺς
κ͞ῳ τοὺς κληρικοὺς κοσμικῶν πραγμάτων φροντίδας μὴ ἀναδέ-
χεσθαι, κ͞ῳ ἀλλοτρίων ὑποστάσεων κ͞ῳ δικαίων ἐργολαβίας μὴ ποιεῖσθαι. κ͞ῳ ὡς τῶν κανόνων ἴσως ἀγνοουμένων, ὥρισαν οἱ ἅγιοι πα-
τέρες τοὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας ὑπὸ ἐκκλησιαστικὴν ἓν
ἐπιτιμίον. οἷς δὲ τοῦτό ἐστιν εἰπομεν σαφέστερον ἐν τῷ ν'. Απο-
στολικῷ κανόνι, κ͞ῳ ἐν τῷ πα'. καὶ ἐν τῷ πγ'. καὶ ἀνάγνωθι

ΒΑΛΣ. Diversi Canones prohibuerunt Monachos & Clericos curas secularium negotiorum suscipere, alienásque causas & ministeria tractare. Et tanquam fortasse non observatis canonibus, statuerunt sancti patres, eos qui tale quid faciunt, Ecclesiasticis pœnis teneri. Cujusmodi autem id sit apertius diximus in vi. Canone Apostolico, & in lxxxi. & lxxxiii. & lege e & quæ in ipsos

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

scripta sunt, & xiii. cap. viii. tit. præsentis operis. Quære & Carth. Syn. Can. xvi. & vii. syn. Can. x. Quoniam autem statuit Can. Episcopos, Clericos, & Monachos, impuberum posse tutelas suscipere, si quidem ex legibus vocentur, & rerum Ecclesiasticarum curam, & orphanorum quoque curationes, vel viduarum, vel aliarum personarum, quibus aliter non providetur, & Ecclesiastico auxilio indigent, siquidem id eis Episcopus permittat: Justiniani autem cxxiii. novella, quæ posita est in libro iii. tit. primo cap. xii. dixit: Religiosissimos Episcopos & Monachos nullo modo tutores vel curatores cujuscunque personæ fieri concedimus: Presbyteros autem, & Diaconos, cognationis jure, eoque solo, ad tutelas vel curas vocatos, tale ministerium suscipere concedimus: Dixerit quispiam non debere Episcopos, & Monachos quovis modo fieri tutores vel curatores, ut qui à novella sint prohibiti. Mihi autem videtur novella edita esse ad impediendum tantum Episcopos vel Monachos, ne sint suâ sponte tutores vel curatores, nisi quando scilicet legibus ad id vocantur. Si enim Episcopali permissione omnem administrationem suscipiant, ut hoc Canone & sequenti continetur, eis nullum præjudicium afferetur. Presbyteri quidem, Diaconi & Lectores, ut vult hic præsens Canon & novella, etiam sine Episcopali permissione, orphanorum tutores & curatores fiunt, quando ad hoc à lege vocantur. Scias autem quod tutores quidem dantur impuberibus masculis à primo usque ad xiiii. annum, & ipsum, quemadmodum fœminis quoque usque ad xii. & ipsum: Curatores verò minoribus, usque ad xxv. annum inclusivè, sive masculi, sint, sive fœminæ. Eis autem omnibus res Ecclesiasticas exercere indistinctè visum est; quamvis præsens Canon dicat hoc cum Episcopali permissione fieri. Dic ergo in summam contrahens, Quicunque in Canone continentur, Episcopali quidem permissione, non solum Ecclesiastica negotia, sed & civilia citra ullum præjudicium exercebunt: præterea autem etiam omnem tutelam & curam. Si talis autem non intercedat permissio, Episcopi quidem & Monachi nec tutelam, nec curam gerent, ne nunc quidem quando lege ad hoc vocantur. Clerici autem, solum quando lege ad hoc vocantur, curam & tutelam gerent. Omnes autem ex iis communiter non impedientur Ecclesiasticæ administrare negotia etiam sine permissione Episcopali. Lxviii. autem Imp. Domini Leonis philosophi novella solis Monachis & Clericis concessit, ut sint tutores & administratores ultimarum voluntatum, & eas exercebunt, quamvis sint secularia negotia, etiam sine Episcopali permissione. Ejus autem novellæ prætextu exercent etiam Episcopi tutelas in ultimis voluntatibus, & interrogati quomodo hoc faciunt quoniam ex hoc nihil quod sit validum possunt dicere, Canones & leges proferunt, quæ statuunt ad omnes pias & ad animas pertinentes dationes debere Episcopos intercedere. Mihi autem hoc facere videtur pro antistitibus qui sunt in regione, non etiam pro iis qui ultra suæ regionis limites tutores scripti sunt. Lege ergo diligentius superius positam Justiniani Novellam. Quia autem & lxxxvi. ejusdem Imperatoris philosophi novella Episcopos & Clericos segregari decernit, qui causas agunt, vel fidejubent, vel civilia quædam exercent; & nisi se corrigant, eis etiam depositionem induci: ne dicas eam repugnare Apostolicis superioribus Canonibus, sed dic eam illis æquivalere, ut qui exponantur, eos non aliter deponi, quam si post denunciationem non cessaverint. Quæ autem de sacerdotibus causas agentibus & fidejubentibus, in xiii. cap. viii. tit. præsentis operis, & in xx. Apostolicum Canonem scripta sunt, ad præsentis quoque novellæ interpretationem sufficiunt.

A τούτους τε καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ ὃ ιγ'. κεφ. τοῦ η'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος. ζήτει καὶ τὸν ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου κανόνα ιϛ'. καὶ τὸν ζ'. Συνόδου κανόνα ι'. ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν κανὼν διορίζεται τοὺς Ἐπισκόπους, κληρικούς τε καὶ μοναχοὺς ἀφηλίκων ἐπιτροπὰς ἀναδέχεσθαι, εἴπερ ἐκ νόμων καλοῦντο, καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων φροντίδας, καὶ προστασίας ὀρφανῶν, ἢ χηρῶν, ἢ ἄλλως ἀπρονοήτων προσώπων, καὶ τὸν ἐκκλησιαστικῆς δεομένων βοηθείας, εἴπερ παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου ἐπιτρέποιντο· ἡ δὲ ρκγ'. Ἰουστινιάνειος νεαρὰ ἡ κειμένη ἐν βιβλίῳ τρίτῳ, τίτλῳ α'. κεφ. ιβ'. φησὶ, τοὺς δὲ θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους καὶ μοναχοὺς, ἐκ μηδενὸς τρόπου ἐπιτρόπους ἢ κουράτωρας οἱουδήτινος

B προσώπου γίνεσθαι συγχωροῦμεν, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους τῷ δικαίῳ καὶ μόνῳ τῆς συγγενείας, εἰς ἐπιτροπὰς ἢ κουρατωρείας καλουμένους, τὴν τοιαύτην λειτουργίαν ὑποδέχεσθαι συγχωροῦμεν· εἴπῃ τὶς μὴ ὀφείλειν τοὺς Ἐπισκόπους, καὶ τοὺς μοναχοὺς ἐξ οἱουδήτινος τρόπου γίνεσθαι ἐπιτρόπους ἢ κουράτωρας, ὡς ὑπὸ τῆς νεαρᾶς κωλυθέντας. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὴν νεαρὰν ἐκφωνηθῆναι εἰς μόνον ὃ ἐμποδίζεσθαι τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς μοναχοὺς γίνεσθαι οἴκοθεν ἐπιτρόπους ἢ κουράτωρας· ἢ ὅταν ὑπὸ τῶν νόμων εἰς τοῦτο καλῶνται. κατὰ γὰρ ἐπισκοπικὴν ἐπιτροπὴν πᾶσαν διοίκησιν ἀναδεχόμενοι, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν παρόντος κανόνος καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν, οὐ προκριματισθήσονται. οἱ μέντοι πρεσβύτεροι,

C διάκονοι, καὶ ἀναγνῶσται κατὰ τὸν παρόντα κανόνα καὶ τὴν νεαρὰν, χωρὶς ἐπισκοπικῆς ἐπιτροπῆς γίνονται ὀρφανῶν ἐπίτροποι καὶ κουράτωρες, ὅτε ὑπὸ τῶν νόμου πρὸς τοῦτο καλοῦνται. γίνωσκε δὲ ὅτι ἐπίτροποι μὲν δίδονται τοῖς ἀνήβοις ἄρρεσιν ἀπὸ τῶν πρώτου ἐνιαυτοῦ, μέχρι τῶν ιδ'. καὶ αὐτοῦ· ὥσπερ καὶ τῶν θηλείαις, μέχρι τῶν ιβ'. καὶ αὐτοῦ· κουράτωρες δὲ τοῖς ἀφήλιξι μέχρι τῶν κε'. χρόνου καὶ αὐτοῦ, κἂν ἄρρενες ὦσιν κἂν θηλεῖαι· ἐνεργεῖν δὲ πάντας τούτων πράγματα ἐκκλησιαστικὰ ἀδιαστίκτως δέδοκται, κἂν ὁ παρὼν κανὼν φησὶ μετὰ ἐπισκοπικῆς ἐπιτροπῆς τοῦτο γίνεσθαι· ὥστε συναγαγὼν εἰπὲ, ὅτι πάντες οἱ τῷ κανόνι περιεργόμενοι, κατ' ἐπιτροπὴν ἐπισκοπικὴν οὐ μόνον ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ πολιτικὰ ἐνεργήσουσιν ἀποκριματίστως.

D πρὸς δὲ καὶ πᾶσαν ἐπιτροπὴν καὶ κουρατωρείαν. μὴ μεσολαβούσης δὲ τοιαύτης ἐπιτροπῆς, οἱ μὲν Ἐπίσκοποι καὶ οἱ μοναχοὶ οὐκ ἐπιτροπεύσουσιν, οὐδὲ κουρατωρεύσουσιν, οὐδὲ ὅτε εἰς τοῦτο ἐκ νόμου καλοῦνται. οἱ δὲ κληρικοὶ μόνον ὅτε καλοῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιτροπεύσουσι καὶ κουρατωρεύσουσι. πάντες δὲ κοινῶς οὐκ ἐμποδισθήσονται διοικεῖν πράγματα ἐκκλησιαστικὰ, καὶ δίχα ἐπιτροπῆς ἐπισκοπικῆς. ἡ μέντοι ξη'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου ἐνέδωκε μόνοις τοῖς μοναχοῖς καὶ τοῖς κληρικοῖς ἐπιτρόπους γίνεσθαι καὶ διοικητὰς ἐπὶ τελευταίων βουλημάτων, καὶ ἐνεργήσουσι ταῦτα, κἂν κοσμικῶν πραγμάτων διοίκησίς ἐστι, καὶ δίχα ἐπισκοπικῆς ἐπιτροπῆς.

E τῇ προφάσει δὲ τῆς τοιαύτης νεαρᾶς ἐνεργήσουσι καὶ Ἐπίσκοποι ἐπιτροπὰς ἐπὶ τελευταίων βουλημάτων· καὶ ἐρωτώμενοι πῶς τοῦτο ποιοῦσιν; ἐπεὶ ἀπὸ ταύτης οὐδέν τι ἐνδύναμον ἔχειν λέγουσι, προβάλλονται τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους τοὺς διορίζομένους, εἰς πάσας τὰς ψυχικὰς διαδόσεις τοὺς Ἐπισκόπους μεσολαβεῖν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ πρόσφορον εἶναι τοῦτο εἰς τοὺς ἐγχωρίους ἀρχιερεῖς, οὐ μὴν καὶ εἰς τοὺς παρ' ἐνορίαν γραφέντας ἐπιτρόπους. ἀνάγνωθι οὖν καὶ ἐπιστατικώτερον τὴν ἄνωθεν καταστρωθεῖσαν Ἰουστινιάνειον νεαράν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ πϛ'. νεαρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως τοῦ φιλοσόφου διορίζεται ἀφορίζεσθαι τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς κληρικοὺς

F συνηγοροῦντας ἢ ἐγγυωμένους, ἢ πολιτικά τινα ἐνεργοῦντας, καὶ εἰ μὴ διορθωθῶσιν, ἐπάγεσθαι αὐτοῖς καὶ καθαίρεσιν, μὴ εἴπῃς ἐναντιοῦσθαι ταύτην τοῖς διαληφθεῖσιν ἀποστολικοῖς κανόσιν, ἀλλ' εἰπὲ ἰσοδυναμεῖν ἐκείνοις, ὡς ἐκληφθεῖσι, μὴ ἄλλως τούτους καθαιρεῖσθαι, εἰ μὴ μετὰ παραγγελίαν οὐ παύσωνται. τὰ μέντοι περὶ τῶν συνηγορούντων καὶ ἐγγυωμένων ἱερωμένων γραφέντα εἰς ὃ ιγ'. κεφ. τοῦ η'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος, καὶ εἰς ϡ κ'. ἀποστολικὸν κανόνα, ἀρκοῦσιν εἰς ὁρμηνείαν καὶ τῆς παρούσης νεαρᾶς.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την G

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων οἱ κανόνες τοῦτο κωλύουσι καὶ ἀρχαίων συνόδων, καὶ οἱ νόμοι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ ὅτως ἐφυλάττετό τε, καὶ φυλάττεται. διὸ καὶ ἡ ἱερὰ αὕτη Σύνοδος ἔσπευσε κωλῦσαι ὃ παρὰ κῆρον γινόμενον, εἰ μὴ καὶ κατορθώσαι ὁ προέθετο ἴσχυσε. φησὶ γοῦν, ὅτι τινὲς τῶν ἐν τῷ κλήρῳ πεπαγμένων ἀλλοτρίων κλήρων γίνονται μαθηταὶ, καὶ πράγματα κοσμικὰ ἐργολαβοῦσι. ὃ δὲ ἐργολαβεῖν καὶ παρὰ τοῖς νόμοις διαβεβλημένον ἐστίν. ἐργολαβεῖν δέ ἐστι τὸ ἀλλοτρίας ὑποθέσεις ἢ πράγματα ἐπεισέρχεσθαί τισι διὰ κέρδος, φροντίδων καὶ ταραχῶν κοσμικῶν ἢ καὶ ἐφίδων ἀμιγομένους, καὶ ἀσιῶν ἀλλοτρίων διοικήσεσιν ἐπιχρῆναι διὰ φιλαργυρίαν. ὥρισεν οὖν ἡ ἁγία σύνοδος, μήτε Ἐπίσκοπον μήτε κληρικὸν μήτε μοναζοντα τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ἢ μόνον ἐπίτροπον γίνεσθαι παίδων ἀφηλίκων, διὰ μὲν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀνήβων μνησθεῖσα· (τούτοις γὰρ ἐπίτροποι δίδονται.) διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν ἀφηλίκων κουρατωρείαν μνημονεύσασα, ἄνηβοι μὲν γάρ εἰσιν οἱ πάντες τῶν ιδ'. ἔντροι, ἀφήλικες δὲ οἱ τῇ μὲν ἡλίκῃ ὑπερβαίνοντες, πάντους δὲ τῶν κε. ὁποτανοῦν, ὧν προείσαντο οἱ κουράτορες, καὶ τότε κωλύμενοι ἐκ τοῦ νόμου εἰς ἐπιτροπὴν ἢ κουρατωρείαν, ἀπραύτητος ὑπεισιέναι ταύτας κελεύῃ τούτους, ἢ μὴν ἑαυτῶν ἐπιβρίπτειν τοιαύταις διοικήσεσι. καὶ ὅτε δὲ ὁ τῆς πόλεως Ἐπίσκοπος ἐν ᾗ κεκλήρωνται οἱ ἱερωμένοι, ἢ παροικοῦσιν οἱ μοναχοὶ (καὶ τοὺς μοναχοὺς γὰρ τῆς ἑκάστης πόλεως Ἐπισκόπῳ ὑποκεῖσθαι ὁ μετ' αὐτὸν θεσπίζει κανὼν) προσημεῖ ἐκκλησιαστικῆς ἀναδήσῃ φροντίδα, καὶ ὀρφανῶν καὶ χηρῶν ἀπροστατήτων. ὅτου γὰρ καὶν ταῖς πράξεσιν ἱστόρηται ὑφ' ἁγίου Λουκᾶ τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι προχειρισαμένους τοὺς ἑπτὰ διακόνους, ἵνα μὴ ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ παρίδωνται αἱ χῆραι. ἢ προσώπων ὑπηρέτῃ ἀντίκεσθαι διὰ τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἢ διὰ κέρδος, ἢ διὰ δόξαν, τῶν μάλιστα ἐκκλησιαστικῆς δεομένων βοηθείας, οἷοί εἰσιν οἱ τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ προσφεύγοντες, δεδίότες δυνάστας ὑφ' ὧν ἀδικῶνται, ἢ πταίσματα ἴσως, καὶ τοῦ τῆς ἐκκλησίας ζητοῦντες ὑπερμαχεῖν, καὶ οἱ ἀδίκως εἰς δουλείαν ἐλκόμενοι, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, δι' οὓς ἔκδικοι γίνονται. τοὺς δὲ παραβαίνοντας τὰ ὡρισμένα ζημίοις ὑποκεῖσθαι κελεύει. τὰ δὲ τῶν ὑπερπεθέκεν εἴδη. τί δήποτε; ὅτι οἱ περὶ τούτων τῶν ἑπτὰ ἀποστόλων κανόνες, ὁ μὲν ἕκτος, καὶ ὁ πγ'. τοὺς κοσμικὰς φροντίδας ἀναλαμβάνοντας, ἢ Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν ἢ διοίκησιν ἱερατικὴν ἀξίαν μετιέναι ὑπεχειρήσαντας καθαιρεῖσθαι προστάττει. ὁ δὲ πέ. τῶν αὐτῶν κανόνων μὴ καθιέναι αὐτοὺς τοὺς ἱερωμένους εἰς δημοσίαν ὀφίκια διοίκησιν, καὶ ὑπαφέρειν ἢ πειθέσθωσαν οὖν τοῦτο μὴ ποιεῖν, ἢ καθαιρείσθωσαν. ὡς οὖν ἤδη τῶν ὑπερμίων τούτων ὀφειλόντων πρὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡ σύνοδος αὕτη προεσώπησε ταῦτα, ὅσῳ καὶ ἡ ἐν Καρθαγένῃ πεποίηκε συνοδος. κἀκείνη γὰρ ἐν ις'. κανόνι περὶ τούτου διαταξαμένη, οὐκ ἐπήγαγεν ὑπερμίων, πρὸς τῷ αὐτίκα πάντως αἰτίαν, ἀλλὰ ταῦτα καὶ τῶν εἰρημένων κανόνων διαταξαμένων, ὃ κακὸν ἀθεράπευτον ἔμεινε. διὸ καὶ ἡ ἕκτη σύνοδος ἐν ια'. κανόνι τὰ αὐτὰ πάλιν ἀνενεώσατο, καὶ ὑφ' ὅτου ἴασις τῆς νόσου ταύτης ἐζήτει. καὶ μέχρι γὰρ νῦν γίνεται ὃ κακὸν ἐν οὐδεὶ ὁ ἀνακόπτων αὐτό, ἢ πατριάρχης, ἢ βασιλεύς, οὐκ Ἐπίσκοπος. διαβεβαιοῦνται γοῦν οἱ τοσοῦτοι κανόνες, καὶ τοῖς ὕστερον καθηρημένοις ἐκ τῶν κανόνων συλλειτουργοῦσι καὶ συγκοινωνοῦσιν οἱ πατριάρχαι καὶ οἱ Ἐπίσκοποι.

ZONAR. Et Apoſtolicis & ſynodicis jam olim decretis, & legum quoque civilium ſanctionibus damnata hæc conſuetudo fuit, neque tamen vel antiquis vel noſtris illa temporibus ullatenus intermiſſa. Ejus itaque convellendæ ſtudio, quæ ſacris nimirum Canonibus adverſaretur, hæc conſtitutio, quamvis irrito ea quoque ſucceſſu, à ſynodo promulgata. Quoniam igitur quidam, inquiunt, ex iis qui Clero adſcripti ſunt, alienis agris colendis operam locant, & negotiorum ſecularium, quod civili quoque lege vetitum eſt, conductores fiunt. Sunt vero conductores, qui ſpe lucri aliena onera vel negotia tractant, ſeque proinde curis humanarum rerum perturbationibúſque, atque adeo contentionibus implicantes, alienarum quoque poſſeſſionum adminiſtrationem, auri cupiditate illecti, ſuſcipere non recuſant: Ne quid ergo hujuſmodi in poſterum Epiſcopo aut Clerico aut Monacho liceat, niſi ſi tamen minorum quorundam tutela ſuſcipienda ſit, hoc Canone decernitur: Ac tutelæ quidem nomine impuberum curam ſynodus innuit, (iis nempe tutores aſſignantur) quod autem minorum mentionem fecerit, curatoris munus indicavit. Sunt namque impuberes, qui annis xiiii. minores ſunt: Minores verò, qui puberes cum ſint, annum tamen ætatis xxv. nondum attigere, quibus quidem curatores dari ſolent. Sed hæc ipſa, inquit, tutoris curatoriſve munia tum demum ſubeant, cum ea legibus ſuſcipere neceſſario coguntur, non ea ſibi ultro ipſi depoſcant atque appetant. Et cum Epiſcopus urbis, in quâ ſacerdotes in Clerum cooptati ſunt, & juxta quam Monachi inhabitant, (nam & monachos cujuſque urbis Epiſcopis ſubjectos eſſe debere proxime ſequenti Canone conſtitutum reperias) negotiorum Eccleſiaſticorum procurationem, pupillorumve aut viduarum, quibus non providetur, curam commendaverit. Sic etenim, in Actis quoque S. Lucas factum fuiſſe ab Apoſtolis memorat, qui ſeptem Diaconos elegerunt, ne in miniſterio videlicet quotidiano viduæ ſpernerentur. Certorum quoque hominum patrocinium, qui ſeſe maxime auxilii Eccleſiaſtici indigentes obtulerint, Eccleſiaſticis viris, qui in eo non ſpe lucri, aut inanis gloriæ cupiditate, ſed ſola erga Deum pietate ducantur, eodem Epiſcopo permittente, amplecti liceat. Tales ſunt, qui dynaſtarum metu, per quos injuſte vexantur, ad Eccleſiam confugiunt; quive, licet aliquid forte offenderint, ſuppetias ſibi nihilominus ab Eccleſia ferri poſtulant, tales, & qui injuſtè in ſervitutem rediguntur, cæteríque hujuſmodi, quibus ſublevandis Defenſores creari conſuetum eſt. Si quis autem contra hujus decreti conſtitutiones quidpiam admiſerit, pœnis hominem obnoxium eſſe decernit. Pœnarum tamen nomina nulla ſigillatim adjuncta. Quid ita? quia ſcil. Apoſtolici hac de re promulgati Canones vi. & lxxxiii. qui ſe negotiis ſecularibus implicaverint, aut Romanum magiſtratum ſimul cum Sacerdotali adminiſtratione invadere attentarint, depoſitione mulctari jubet: lxxxi. verò eorundem Canonum, poſtquam à quacunque publicæ adminiſtrationis procuratione ſacris initiatos homines abſtinere juſſit, & ſubjungit, Aut hoc igitur, non facere ſibi perſuaderi ſinant, aut deponantur. Pœnarum igitur certa deſignatione, quippe quæ jam antea Apoſtolorum auctoritate definitæ fuerunt, S. Synodus hoc loco ſibi ſuperſedendum eſſe ſtatuit. Quod idem Carthaginenſis quoq; Synodus tenuit: etenim illa Canone xvi. decreto hac de re edito, eandem prorſus rationem ſecuta, nullam pœnam appoſuit. Verum iſta licet Canonicis conſtitutionibus ita definita fuiſſent, nihil tamen is morbus videlicet remittebat, eadémq; proinde decreta vi. Synodus xi. Canone renovanda cenſuit. Neque tamen idcirco facta malo huic medicina, quod omnibus locis nunc quoque graſſatur, & nemo coërcendæ huic peſti, non Patriarcha, non Imperator, non Epiſcopus animum intendit. Deſpectui itaq; jam habentur tam multi Canones, & iis, qui ſic à Canonibus deponuntur, Patriarchæ & Epiſcopi comminiſtrant, & communicant.

ARIST.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Qui domorum secularium curam suscipiunt, corripiendi sunt, nisi forsitan ad inexcusabilem inpuberum administrationem lex eos vocaverit: vel Episcopus orphanorum, vel viduarum curam permittit.*

Clerici in secularium domos ad filios servosque eorum edocendos recipiantur, juxta decimum Nicænæ synodi secundæ Canonem: negotiorum autem eorum curam ne suscipiant, nisi reprehensioni se subjecerint. Verum orphanorum & viduarum & aliorum miserorum administrationem sibi commissam habeant, ut & cognatorum suorum si impuberes sint curam, si à lege cognationis jurè, ipsi ad hoc vocantur. Episcopis autem vel monachis nec cognatorum suorum tutoribus aut curatoribus esse licet. At illi omnes rerum ad spirituales distributiones post discessum à quibusvis relictarum administratores fiunt. Et tales vocantur etiam Tutores, juxta sexagesimam octavam Imperatoris domini Leonis philosophi novellam.

ΑΑΡΙΣΤ. Οἱ κοσμικῶν οἴκων ἐπιμέλειαν ἀναδεχόμενοι, ἐπιτιμητέοι· πλὴν εἰ μὴ καλέσοι νόμος εἰς ἀφηλίκων διοίκησιν ἀπαραίτητον· ἢ ὁ Επίσκοπος, ὀρφανῶν καὶ χηρῶν ἐπιμέλειαν ἐπιτρέψειε.

Οἱ τοῦ κλήρου, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν κοσμικῶν, πρὸς διδασκαλίαν τῶν παίδων αὐτῶν, καὶ τῶν οἰκετῶν προσλαμβανέσθωσαν, κατὰ τὸν δέκατον κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον. ἐπιμέλειαν δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῶν μὴ ἀναδεχέσθωσαν, εἰ μὴ βούλονται ἐπιτιμηθῆναι. ὀρφανῶν δὲ, καὶ χηρῶν, καὶ ἄλλων ἐλεεινῶν διοίκησιν ἐπιτρεπέσθωσαν· ὥσπερ καὶ συγγενῶν ἰδίων ἀφηλίκων ὄντων κηδεμονίαν, εἴπερ νόμος αὐτοὺς ἐκ τοῦτο καλέσει, δικαίῳ τῆς συγγενείας. Επίσκοποι δὲ, ἢ μοναχοὶ, οὐδὲ συγγενῶν ἐπίτροποι, ἢ κουράτωρες γίνεσθαι συγχωροῦνται. διοικηταὶ δὲ οὗτοι πάντες τῶν μετὰ τὴν ἐκδημίαν καταλιμπανομένων πραγμάτων ὑπό τινων εἰς ψυχικὰς διαδόσεις γίνονται. καὶ καλοῦνται καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐπίτροποι, κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν ὀγδόην νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου.

CANON IIII.

Qui verè & sincerè monasticam vitam aggrediuntur, digni convenienti honore habeantur. Quoniam autem nonnulli monachico prætextu utentes, & Ecclesiastica & civilia perturbant negotia, temere & citra ullam discriminis rationem in urbibus circumcursantes, quinetiam monasteria sibi constituere studentes; visum est nullum usquam ædificare nec construere posse monasterium, vel oratoriam domum, præter sententiam ipsius civitatis Episcopi: Monachos autem, qui sunt in unaquaque regione & civitate, Episcopo subjectos esse, & quietem amplecti, & soli jejunio & orationi vacare, in quibus ordinati sunt locis fortiter perseverantes, nec Ecclesiasticis nec secularibus negotiis se ingerere vel communicare, propria relinquentes monasteria, nisi quandoque à civitatis Episcopo propter usum necessarium eis permissum fuerit. nullum autem in monasteriis servum recipi, ad hoc ut sit monachus, præter voluntatem sui domini. Eum autem, qui hanc nostram definitionem transgreditur, definivimus esse excommunicatum, ne nomen Dei blasphemetur: civitatis autem Episcopum oportet eam quam par est monasteriorum curam gerere.

BALS. Nota permitti Episcopis, ut monachis civilium negotiorum administrationem concedant: quòd si Episcopis hoc indultum est multo magis Imperatoribus permittitur. Eos qui purè, hoc est verè & non simulatè, sunt Monachi, honorari debere dicit Canon: eos verò qui monachali amictu tanquam prætextu utuntur, & homines decipiunt, reprimendos & in suæ tonsuræ locum remittendos esse visum est, ut qui cùm Ecclesias tum negotia civilia perturbent. Per medium enim forum progredientes, & se secularibus negotiis ingerentes, fortasse etiam docentes, perturbant, hoc est humana & divina dividunt ac confundunt, nec sinunt, ut ea ex propria sua natura exerceantur: secularia scilicet negotia à laicis: Monachica autem & Ecclesiastica, ab iis qui sunt Deo dedicati. Quoniam autem, inquit, iidem propter ambitionem etiam monasteria de integro excitare conantur, ne Episcopo subjiciantur, definitum est nemini licere vel monasterium vel oratorium præter Episcopi mentem usque excitare: subjici autem Monachos omnes regionis Episcopo, & fortiter perseverare in ea mansione in qua tonsi sunt. Adjicit autem eos etiam rerum Ecclesiasticarum communionis & administrationis non esse participes, nec etiam eorum quæ ad vitam pertinent, seu civilium, nisi forte civitatis Episcopus eis propter usum necessarium hoc permiserit. Servos autem præter dominorum voluntatem non esse tondendos decretum est: vel eum certè, qui hoc decretum transgreditur, esse excommunicatum. Jam verò

ΚΑΝΩΝ δ'.

Οἱ ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῶς τὸν μονήρη μετιόντες βίον, τῆς προσηκούσης ἀξιούσθωσαν τιμῆς. ἐπειδὴ δέ τινες τῷ μοναχικῷ κεχρημένοι προσχήματι, τά τε τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ πολιτικὰ διαταράσσουσι πράγματα, περιόντες διαφόρως ἐν ταῖς πόλεσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μοναστήρια ἑαυτοῖς συνιστᾶν ἐπιτηδεύοντες· ἔδοξεν μηδένα μὴν μηδαμοῦ οἰκοδομεῖν, μηδὲ συνιστᾶν μοναστήριον ἢ εὐκτήριον οἶκον παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως Επισκόπου· τοὺς δὲ καθ' ἑκάστην πόλιν καὶ χώραν μονάζοντας, ὑποτετάχθαι τῷ Επισκόπῳ, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι, καὶ προσέχειν μόνῃ τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, ἐν οἷς τόποις ἐπετάξαντο προσκαρτερούντας, μήτε δὲ ἐκκλησιαστικοῖς μήτε βιωτικοῖς πρενοχλεῖν πράγμασιν ἢ ἐπικοινωνεῖν καταλιμπάνοντας τὰ ἴδια μοναστήρια· εἰ μήποτε ἄρα ἐπιτραπεῖεν διὰ χρείαν ἀναγκαίαν ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως Επισκόπου· μηδένα δὲ προσδέχεσθαι ἐν τοῖς μοναστηρίοις δοῦλον ἐπὶ τὸ μονάσαι παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου δεσπότου· τὸν δὲ παραβαίνοντα τοῦτον ἡμῶν τὸν ὅρον, ὡρίσαμεν ἀκοινώνητον εἶναι, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται. τὸν μέντοι Επίσκοπον τῆς πόλεως, χρὴ τὴν δέουσαν πρόνοιαν ποιεῖσθαι τῶν μοναστηρίων.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι, ὅτι ἐφεῖται τοῖς Επισκόποις τὸ ἐπιτρέπειν μοναχοῖς διοίκησιν πολιτικῶν πραγμάτων. καὶ ἐὰν τοῖς Επισκόποις τοῦτο ἐνεδόθη, πολλῷ πλέον τοῖς βασιλεῦσιν ἐκκεχώρηται. τοὺς καθαρῶς, τουτέστιν ἀληθῶς καὶ μὴ καθ' ὑπόκρισιν, μονάζοντας, τιμᾶσθαι φησὶν ὁ κανών· τοὺς δὲ τῷ μοναχικῷ σχήματι κεχρημένους ὡς ἐν προσχήματι, καὶ πλανῶντας τοὺς ἀνθρώπους, σωφρονίζεσθαι, καὶ εἰς τὰς ἀποκάρσεις αὐτῶν πέμπεσθαι δέδοκται, ὡς ταράττοντας τάς τε ἐκκλησίας καὶ τὰ πολιτικὰ πράγματα. προϊόντες γὰρ διὰ μέσης τῆς ἀγορᾶς, καὶ παρεμβάλλοντες ἑαυτοὺς κοσμικοῖς πράγμασιν, ἴσως δὲ καὶ διδάσκοντες, ταράττουσι, τουτέστι μερίζουσι καὶ συγχέουσι τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, μὴ ἐῶντες ταῦτα κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ἐνεργεῖσθαι, ἤγουν τὰ μὲν πραγματικὰ ὑπὸ τῶν λαϊκῶν, τὰ δὲ μοναχικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ὑπὸ τῶν ἀνατεθειμένων τῷ Θεῷ. ἐπεὶ δὲ, φησὶν, οἱ αὐτοὶ διὰ φιλαρχίαν καὶ μοναστήρια πειρῶνται ἐκ καινῆς ἀνεγεῖραι, ἐφ' ᾧ μὴ ὑποκεῖσθαι τῷ Επισκόπῳ, ὡρίσθη μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τινὰ ὁπουδήποτε μοναστήριον ἀνεγείρειν ἢ εὐκτήριον παρὰ γνώμην τοῦ Επισκόπου, ὑποκεῖσθαι δὲ πάντας τοὺς μοναχοὺς τῷ κατὰ χώραν Επισκόπῳ, καὶ προσκαρτερεῖν ἐν ᾗ ἀπεκάρησαν μονῇ. προστίθησι δὲ εἶναι τούτους καὶ ἀμεθέκτους τῆς κοινωνίας καὶ διοικήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἢ τῶν βιωτικῶν, ἤτοι πολιτικῶν, εἰ μή πως ὁ τῆς πόλεως Επίσκοπος. διὰ χρείαν ἀναγκαίαν ἐπιτρέψει τοῦτο. τοὺς δούλους δὲ παρὰ γνώμην τῶν δεσποτῶν μὴ ἀποκείρειν ὥρισται, ἢ μὴν τὸν παραβαίνοντα ταῦτα, τοῦτον τὸν ὅρον

Ψηφιοποιήθηκε από την

ὅρον ἀκινώνητον ἔχῃ. ⓐ μήτοι Ἐπίσκοπον τῆς πόλεως
χρὴ, φησὶ, φροντεῖσθαι τῶν μοναστηρίων. σημείωσαι οὖν ὅτι
ἐκεῖσε οἱ μοναχοὶ προσκαρτερεῖν καὶ μοναζεῖν ὀφείλουσιν, ἔνθα
δὴ καὶ ἀπεταύξαντο, ἤγουν ἀπεχάρησ. καὶ ὅτι κατ' ὄπτροπιν
τοῦ Ἐπισκόπου δύνανται μοναχοὶ διοικεῖν οὐ μόνον ἐκκλησιαστι-
κὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ βιωτικά, τυπέσι πολιτικά. εἰ δὲ
δύναται τοῦτο ποιεῖν ἡ ὄπτροπικὴ ὄπτροπή, πολλῷ πλέ-
ον ποιήσῃ ἡ βασιλικὴ ἐξουσία ἡ προβαλλομένη καὶ Ἐπισκόπους.
Δηλοῖ γὰρ τοῦτο, ὡς ἔοικε, καὶ ὁ μητροπολίτης ἐκεῖνος ὁ Σίδης ἀ-
πραγμοδίστως τὰ τῆς βασιλείας οἰκονομῶ προσώπῳ τοῦ βασι-
λέως κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ δούκ. καὶ ὁ μητροπολίτης ἐκεῖνος
Νεοκαισαρείας ἀνεγράψατο τὰ τῆς πόλεως ναυτικὰ δίκαια,
καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀρχιερεῖς καὶ μοναχοὶ ὁμοιοτρόπως ἐνήργησ δη-
μόσια βασιλικὰς καὶ δημοσιακάς. ἀναγνωσθήτω καὶ ⓐ α'. κανόνα
τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συγκροτηθείσης συνόδου. ζήτει
καὶ περὶ δούλων μοναζόντων πρὸς γνώμην τοῦ δεσπότου
ὅλης. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ πρώτου συντάγματος.

ZONAR. Τιμᾶς ἀξίους τοὺς ἀληθῶς μοναζοντας καὶ
εἰλικρινῶς ἀντὶ τοῦ καθαροῦς, καὶ μὴ ὑποκεκριμμένους ἢ τι-
νὶ κακίᾳ ὑπομίκτους μετιόντας τὸν μοναδικὸν πολιτείαν
ἡ ἁγία σύνοδος ἔκρινε. τοὺς δὲ τῷ μοναδικῷ σχήματι κεχρη-
μένους ὡς ἐν προσχήματι ἀντὶ τοῦ δι' ὑπόδυξιν μόνον εἰς δόλεαρ,
ὥστε δι' αὐτὸ τοὺς ἀνθρώπους ἀπατᾶν, ἵνα ὡς ἅγιον σχῆμα
ἠμφιεσμένοι πιμῶνται, τὰς ἐκκλησίας ὑποφοιτῶσι, καὶ διδά-
σκειν ἴσως ὑπαχθοῦνται, ἢ τι ἕτερον ἐκκλησιαστικὸν ἐν-
εργεῖν, καὶ εἰς τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἑαυτοὺς εἰσωθοῦν-
τας, καὶ δίκαια εἶναι ταῦτα θέλοντας, καὶ ὅτω παραγόντας ζά-
κλησίας τε καὶ τὰς πολιτείας, οὐκ ἀληθῶς μοναχοὺς ἡγεῖ-
ται συνόδος. καθάπαξ γὰρ πάντα ἀπηγόρευσε μηδαμοῦ οἰκο-
δομεῖν μοναστήριον ἢ εὐκτήριον, μὴ ἐν πόλει, μὴ ἐν κώ-
μῃ, μὴ ἐν ἐρήμοις, καὶ ὄρεσι πρὸς γνώμην τοῦ κυρίου
Ἐπισκόπου, καὶ τοὺς μοναχοὺς τῆς ἐκάστης πόλεως Ἐπισκόπῳ
ὑποτάσσεσθαι ἐκέλευσε, καὶ ἡσυχάζειν ἐν οἷς ἀπεταύξαν-
το τόποις, ἐργαζομένους ταῖς ἀρεταῖς, καὶ ἀμεθέκτους ὄντας
πραγμάτων ἐκκλησιαστικῶν ὁμοῦ καὶ πολιτικῶν, μηδὲ κα-
ταλιμπάνειν τὰ ἴδια μοναστήρια, καὶ διοικήσεσι κοινωνεῖν
πράγμασι, εἰ μή πως ὁ τῆς πόλεως Ἐπίσκοπος ὑπηρέτῃ
τισὶ πράγμασι οἰκονομίαν διὰ χρείαν ἀναγκαίαν, κρίνας
ἴσως αὐτὸν ὑπηρεσίας πρὸς τοιαύτην διοίκησιν, καὶ ἀποῶν
ἄλλων πρὸς ὃ πρᾶγμα πιστοῦται. ταῦτα καὶ ἡ συνόδος ἡ
ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συγκροτηθεῖσα ἐν τῷ
πρώτῳ κανόνι διακελεύεται, καὶ ὁ ιζ. κανὼν τῆς ἑβδόμης
συνόδου. ἐξῆς δὲ ὁ κανὼν οὗτος οἰκονομῶ μὴ προσδέχεσθαι
δούλους ἐν μοναστηρίῳ μονάσαι θέλοντας, εἰ μὴ γνώ-
μῃ τοῦ δεσπότου· ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ βλα-
σφημῶται. εἰ γὰρ ἄκοντος τοῦ δεσπόζου δούλος τινὸς κειρῇ,
βαρὺ τοῦτο ἡγήσεται ὁ κύριος αὐτοῦ, καὶ βλασφημήσῃ κύ-
τοῦ ἁγίου σχήματος καὶ τοῦ μοναχῶν· ἢ δι' κατ' αὐτοῦ βλα-
σφημία, καὶ εἰς ὃ θεῖον αὐτὸ διαβήσεται. βλασφημη-
θήσεται δὲ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ πρὸς τῶν ἀπίστων, καὶ ὅτε τοὺς
μοναχοὺς ὁρῶσιν ἐν πόλεσι περιερχομένους, καὶ πολιτικῶν
χρείζοντας πράγματα. ὑποτάξας δὲ ὁ κανὼν τοῖς κα-
τὰ τόπον Ἐπισκόποις τοὺς μοναχοὺς, καὶ τὰ μοναστή-
ρια ἐπάγει· ⓐ μήτοι Ἐπίσκοπον τῆς πόλεως χρὴ τοῦ
δέους προνοεῖσθαι τῶν μοναστηρίων. δύο πράγμα-
τοδύομεν ἐν ταυτῷ τότε μὴ πράγματα ἔχειν τοὺς μο-
ναχοὺς, μηδὲ ὀχλήσεις τινὶ διὰ αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι ἀπραγμο-
σύνης, καὶ ἡσυχάζειν, καὶ μόνων φροντίζειν τῶν εἰς ψυχικὴν
σωτηρίαν ὠφελείαν, καὶ ὁ ⓐ Ἐπίσκοπον καὶντεῦθεν
κέρδος ψυχῶν προσποιεῖν ἑαυτῷ, καὶ εἰς δόξαν θεοῦ.
λαμπάτω γὰρ φησιν ὁ κύριος, ὁ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ δοξάσωσι
ⓐ πατέρα ὑμῶν ⓐ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν ἐκκλη-
σιῶν χρήματα, πτωχικὰ ὀνομάζονται, καὶ εἰς ἐνδείας ἐζή-
τησαν ἀναλίσκεσθαι, καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ εἰς ἑαυτὸν ἐκ τού-

A civitatis Epiſcopum oportet, inquit, Monaſteriorum curam gerere. Nota ergo quòd Monachi illic perſeverare & permanere debent, ubi ſeculo renunciarunt ſeu tonſi fuerunt: & quòd ex permiſſione Epiſcopi poſſint Monachi non ſolùm Eccleſiaſtica negotia adminiſtrare; ſed ea etiam quæ ad vitam pertinent, hoc eſt civilia. Si autem hoc poteſt facere Epiſcopalis permiſſio, id multò magis faciet poteſtas Imperialis, quæ etiam Epiſcopos promovet. Propterea enim, ut eſt conſentaneum, ille etiam metropolitanus Sides abſque ullo impedimento imperii negotia adminiſtrabat, in perſona Imperatoris domini Michaël Ducæ. Quin & ille Neocæſareæ
B Metropolitanus maritima civitatis jura conſcripſit: & alii etiam Antiſtites ac Monachi Imp. & publica miniſteria ſimiliter exercuerunt. Lege & primum caput Synodi congregatæ in templo Sanctorum Apoſtolorum. Quære etiam de ſervis, qui præter dominorum voluntatem ſunt Monachi, xxxvi. cap. primi tit. præſentis operis.

ZONAR. Qui verè ac ſyncerè, hoc eſt animo puro, nec ulla ſimulationis aut pravitatis labe infuſcato, monaſticum vitæ genus elegere, iis honorem ex merito deberi ſancta ſynodus exiſtimavit. At quicunque habitu, in prætextum, id eſt, in oſtentationem ſolùm ad decipiendum
C utuntur, ut illius obtentu faciliùs homines in fraudem alliciant, ac in ſancta veſte ipſi ſibi honorem aucupentur, cum interea, & Eccleſias obeant, & in iis ſibi forte vel docendi munus, vel aliam Eccleſiaſticæ auctoritatis partem uſurpent, iidémque ſe urbanis negotiis immiſceant, eaque adminiſtrare velint, Eccleſiæque ſimul, ac civitatis ſtatum proinde perturbent, iis verò Monachi nomen convenire ſynodus haud putat. A Monachis verò quibuſcunque monaſterium oratoriumve, ſive in urbe, ſive in oppido, ſive in locis deſertis, aut montibus, aut ubivis denique, invito cujuſque regionis Epiſcopo, exædificari prorſus vetat, eoſdemque ſingularium urbium Epiſcopis ſubjectos eſſe, & in iis, quibus deſtinati ſunt locis, ſilentio vitam agere, virtutúmque exercitationi vacare, cæterum neque Eccleſiaſticorum neque civilium negotiorum partem ullam attingere jubet: neque vero, ut rebus gerendis vacare liceat, monaſterii ſui ſtationem relinquant, niſi re neceſſaria coactus Epiſcopus, aliorumque hominum facultate deſtitutus, monachorum alicui, probatæ ſibi in eo genere induſtriæ, negotii procurationem committendam eſſe exiſtimaverit. Eadem, in templo quoque ſanctorum Apoſtolorum habita ſynodus Canone primo, & decimo ſeptimo Canone ſynodus ſexta decernit. Hinc de ſervis ad monaſticam vitam, niſi dominorum voluntate;
E non admittendis, ne Chriſti nomen ſcilicet blaſphemetur, hoc Canone conſtitutum. Cujus etenim ſervus invito ipſo detonſus fuerit, rem totam nimirum iniquo animo feret, ſanctumque habitum execrabitur, totumque monachorum genus convitiis proſcindet, convitia vero in habitum eum conjecta ad ipſum etiam Deum tranſibunt. Divinum quoque nomen, qui monachos tota urbe volitantes, publicæque adminiſtrationi intentos viderint, à fide alieni homines blaſphemabunt. Quoniam verò, cujuſque regionis Epiſcopis, ejus loci Monachos & monaſteria ſubjici Canon hic voluit; Epiſcopus civitatis inquit, viciſſim opportunam monaſteriis curam impendat
F oportet. Ac duo quidem hæc ſimul curabit, alterum, ut operoſis negotiorum curis ac moleſtiis ſoluti, tranquillam & quietam vitam, ea ſolum, unde fructus animo exiſtat, meditantes, Monachi agant: alterum, ut eadem opera ſpiritualibus incrementis, divinæque gloriæ emolumentis, ipſe quoque Epiſcopus proficiat. Luceat enim, inquit Dominus, lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum qui in cœlis eſt. Quoniam verò Eccleſiarum bona, bona pauperum appellantur, egenorumque ſublevandæ inopiæ deſtinata ſunt; ne Epiſcopo quidem, niſi cui nullæ dome-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

stica facultates suppetant, atque in usus tantum maxime necessarios, aliquid ex eorum proventibus ad se avertere concessum est; ut quadragesimo primo Apostolico, & Antiochenæ synodi vigesimo quinto Canone explicatur. Quomodo etiam Monachis, quibus nullæ sunt facultates, si necessariis ad vitam subsidiis destituantur, ut egentibus ea, quæ ad victum utilia sunt, ab Episcopo suppeditari, Canon hic jubet.

ARIST. *Domus oratoria, vel Monasterium citra Episcopi sententiam, non sunt extruenda. Omnis autem Monachus Episcopo subjiciatur, & è mansione, nisi ab eo invitetur, ne discedat. Servus autem, nisi Domino consentiente, monasticam vitam ne ingrediatur.*

Præter provincialis Episcopi sententiam monasterium aut Ecclesiam condere non oportet. Sed & omnes monachos ei subjectos esse, & à monasterio in quo collocati fuerunt non recedere, nisi ob aliorum emolumentum ab Episcopo permittantur. Servus autem præter domini voluntatem in monasterium, ut monasticam agat vitam, ne admittatur. Qui hæc autem decreta transilierit, excommunicabitur. Oportet vero & Episcopum necessariam monasteriorum curam gerere.

A τῶν πλείω τῆς ἀναγκαίων πάνυ, ὅτε μὴ ἔχοι οἰκήτην, ἐτέων διαπεμφῶν ἐφεῖται, ὡς ὁ μα'. κεφαλαίων τῶν ἁγίων ἀποστόλων φησὶ, καὶ ὁ κέ. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου. καὶ τοῖς μοναχοῖς πάντως πράγματα μὴ ἔχουσι, καὶ λειπομένοις τῶν ἀναγκαίων ἀπαιτεῖ ὁ κῆρυξ χορηγεῖν ὁ Ἐπίσκοπος, ὡς ἐνδέοντα, τὰ χρειώδη παρὰ τοῦ ζωοῦ.

ΑΡΙΣΤ. Εὐκτήριον οἶκος, ἢ μοναστήριον, γνώμης δίχα τοῦ Ἐπισκόπου, οἰκοδομᾶται. ἅπας ὁ μοναχὸς ὑποτασσέσθω τῷ Ἐπισκόπῳ· καὶ τῆς μονῆς, εἰ μὴ ὑπ' αὐτοῦ παρακέοιτο, μὴ ἀφιστάσθω. δοῦλος δὲ, εἰ μὴ γνώμῃ τοῦ δεσπότου, μὴ μοναζέτω.

Absque gnome tou kata chora Episkopou, o de monasterion, e ekklesian ktizesthai· alla kai pantas tous monachous hupotassesthai autou, kai tes mones, en e atetaktai, me anachoreein, ei me hopheleias heneken para tou Episkopou heteron· doulon de, kai ou gnomei tou despotou, en monasterio me paradechesthai hopos to monazein· O de parabainon to horisthenta, estai anathematismenos. Chre de kai ton Episkopon tes idias poleos pronoian poiesthai.

CANON V.

De Episcopis, vel Clericis, qui à civitate in civitatem transeunt, placuit eos qui editi sunt à sanctis patribus Canones, vires obtinere.

BALS. Variè expositus est hic Canon, nec de eo frustra est labor suscipiendus.

ZONAR. Plures Sanctorum Apostolorum Canones in hanc sententiam editi atque à nobis explicati sunt: Plures quoque synodici, quos quidem hic Canon servandos esse decernit. Eadem iterum inculcare supervacui, vel etiam stulti laboris fuerit. Quid iis constitutionibus hac de re definitum sit, si quis scire velit, ipsosmet Canones adeat, ex iis namque totius decreti rationem, & quibus ex locis, & quo modo ex sua civitate in aliam migrare Episcopo permissum sit, facile intelligit.

C ΚΑΝΩΝ ε'.

Peri tōn metabainontōn apo poleōs eis polin Episkopōn e klerikōn, edoxe tois peri toutōn tethesi kanosi kai tois agiōn paterōn ischun tōn idiōn.

BALS. Diaphorōs exēgēsasthai to tēs tou kanonos, kai ou dei peri autou metaporein.

ZONAR. Kanones diaphoroi tōn agiōn apostolōn peri tēs katastaseōs tautēs eisin, ou kai exēgēsasthai· alla mallon kai diaphorōn sunodōn, ous kai kratein o kairos hēmōn diaskopeitai. O dē palin peri tou autou exēgēsasthai perittos, e kai metaporia estin. O de boulomenos gnōnai ti peri tēs katastaseōs tautēs oi hēmones skopoi horizousi, zētēsatō autous, kai gnōsetai to horisthenta, kai pōs, kai pōs Episkopos apo tēs idias poleōs apēsan eis heteran.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ μεταβαίνοντες ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, τοὺς περὶ τούτων κανόνας ὑποπιπτέτωσαν.

Eirētai kai en tō deuteskaidekatō kanoni tēs en Antiocheia sunodou, mē tolmān Episkopon metabainein apo tēs idias eparchias eis heteran, kai cheirotonein tinas, aneu gnōmēs tou kath' hēmeran Episkopou, ē heteron ti huperopikon dikaion parechein· ei mē bebaiōsei kai ta par' autou parechomena akuron menein, kai autous dikēn dounai tēs ataxias autou, kathēkontōs epitithenta· tauta gar kai enteuthen onta hupo tēs agias sunodou. Touto gar kai enteuthen o kanōn horizei.

CANON VI.

Nullum absolutè ordinari, nec Presbyterum, nec Diaconum, nec omnino aliquem eorum qui sunt in ordine Ecclesiastico: nisi specialiter in Ecclesia civitatis vel pagi, vel martyrio, vel monasterio, is qui ordinatur, designetur. Eos autem, qui absolutè ordinantur, decrevit sancta Synodus irritam ac invalidam habere ejusmodi manuum impositionem, & nusquam exercere ac operari posse ad ejus, qui ordinavit, contumeliam.

BALS. Quemadmodum ordinantur Antistites ad hanc vel illam Ecclesiam, ita dicit Canon Clericos quoq; specialiter ad hoc templum, vel hoc monasterium, & non absolutè ordinari: quæ autem non ita facta fuerit, ordinationem irritam esse ac invalidam, eúmque qui alibi præter ordinantis voluntatem celebravit ad ejus contumeliam, nequaquam posse celebrare. Nota ergo, quòd etiam, qui

ΚΑΝΩΝ ς'.

Mēdena aplelumenōs cheirotonein, mēte presbuteron mēte diakonon mēte holōs tina tōn en tō klērikō tagmati· ei mē idikōs en ekklēsia poleōs ē kōmēs, ē marturiō ē monastēriō, o cheirotonoumenos diakrithēsetai. Tous de aplelutōs cheirotonoumenous horisen ē hagia sunodos akuron echein tēn toiautēn cheirothesian, kai mēdamou dunasthai energein ef' hōi cheirothetēthē.

BALS. Ὡσαύτως χειροτονοῦνται οἱ ἀρχιερεῖς εἰς τήνδε τὴν ἐκκλησίαν, οὕτω φησὶν ὁ κανὼν χειροτονεῖσθαι καὶ τοὺς κληρικοὺς ἰδικῶς εἰς τόνδε ⊛ ναὸν, ἢ εἰς τόνδε τὸ μοναστήριον, καὶ μὴ ἀπολελυμένως· τὸ γὰρ μὴ οὕτω γενομένην χειροτονίαν ἄκυρον εἶναι, καὶ ⊛ τὸν ἐπὶ γνώμῃ τοῦ χειροτονήσαντος ἐφ' ὕβρει τούτου, μηδαμοῦ δύνασθαι

διώασθαι ἐνεργεῖν. σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ οἱ χειροθετούμενοι μοναχοὶ, κληρικοὶ λέγονται, καὶ τῷ κ῾ τόπον ἔχειν᾽ Ἐπισκόπῳ, καὶ οὐκ ὀφείλουσι χωρὶς συστατικῶν γραφῶν καὶ ἀπολυτικῶν τοῦ Ἐπισκόπου εἰς ἑτέραν παροικίαν ἱερουργεῖν. διάγνωσον καὶ τὸν ιδ΄. κανόνα τῶν πρώτων σωζόμενον. ἐπεὶ δέ τινες ἐκλαμβάνεσθαι λέγουσι τὸν κανόνα εἰς μόνους πρεσβυτέρους, διακόνους, καὶ ὑποδιακόνους, ὑμεῖς δὲ μὴ καὶ εἰς ἀναγνώστας, διὰ τὸ μὴ χειροτονεῖσθαι καὶ τούτους, κρίνεσθαι διὰ τούτου ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαίνειν, καὶ δίχα ἐπισκοπικῶν συστατικῶν γραφῶν καὶ ἀπολυτικῶν· φαμὲν ὅτι καὶ οἱ ἀναγνῶσται κληρικοί εἰσι, καὶ χειροθεσίαν ἀρχιερέων ἔχουσι, διὰ χειρὸς τοῦ ἀρχιερέως δηλαδὴ σφραγῖδα. καὶ πάντως κρατήσει καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ κανών.

ΖΩΝΑΡ. Ἱερεῖς καὶ διακόνους, ἢ ὅλως τινὰ τῶν ἐντεταγμένων ἐν κλήρῳ διεπάξαιτο ἡ συνοδος αὖτε μὴ χειροτονεῖσθαι ἀπολελυμμένως, ὥστε ὅπου βέλτιον ἀπέναι, καὶ ἱερουργεῖν, ἢ τινὰ ποιεῖν ἱερατικὴν τάξιν· ἀλλ᾽ ἕκαστον χειροτονούμενον ἐν τῇδε τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως, ἢ τῆς κώμης, ἢ τῷδε τῷ ναῷ ᾧ εἰς μάρτυρα οἱουδήποτε ὄνομα ἀνατεθειμένῳ, ἢ ᾧ μοναστηρίῳ ὀνομάζεσθαι. καὶ ὥσπερ νῦν ἔκαστον τῶν ἀρχιερέων τῆσδε τῆς πόλεως Ἐπίσκοπον ὁ χειροτονῶν αὐτὸν προβεβλῆσθαι λέγει, οὕτως ἔθος παλαιὸν πᾶς χειροτονούμενος τῆσδε τῆς ἐκκλησίας ἱερεὺς ἢ διάκονος, ἢ κληρικὸς ἁπλῶς ὠνομάζετο, εἰ καὶ νῦν τοῦτο πάντα καταπέφευγεν. τὸν γοῦν οὕτω χειροτονηθέντα μὴ ὠφελεῖσθαι ἐκ τῆς χειροθεσίας, ἡ ἁγία σύνοδος ὥρισεν. ἠρνήσατο γὰρ αὐτοῖς πλὴν ἐνέργειαν, ὥστε μή τι ἱερατικὸν δίκαιον ἐνεργεῖν, καὶ τοῦτο ἐφ᾽ ὕβρει τοῦ χειροθετήσαντος. οὕτω γὰρ ὕβρις ἦν ἐκείνου, ὃ ὑπ᾽ αὐτοῦ χειροτονηθέντα ἀφαιρεθῆναι πλὴν ἀπονεμηθείσης αὐτῷ ἐνέργειαν σὺν τῷ χειροτονήσαντι αὐτὸν ἀρχιερεῖ, καὶ οἷς μὴ χειροτονηθέντα λογίζεσθαι.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπὶ μαρτυρίοις, ἢ μοναστηρίοις, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπολύτως χειροθετήσεις· εἰ δὲ μή, ἀχειροτόνητος ὁ δηθεὶς χειροτονήσας.

Τὸν μέλλοντα ἡγιάσθαι πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ὅλως ἐν ἐκκλησιαστικῷ πίνακι συγκαταλεγῆναι, μὴ ἄλλως προβεβλῆσθαι εἰς χειροτονίαν, εἰ μὴ ἐν ἐκκλησίᾳ πόλεως, ἢ κώμης ἢ μοναστηρίῳ εὑρίσκοιτο πρότερον ὑπὸ βαθμόν τινα πολῶν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ δουλεύων ἐν αὐτῇ. Εἰ δὲ ἀπολελυμένος τις ὢν, πρεσβύτερος, ἢ διάκονος χειροτονηθῇ, μὴ ὢν ἐν ἐκκλησίᾳ ὑπό τινα βαθμόν, οὐκ ὠφεληθήσεται ἐκ τούτου, ἀλλ᾽ ἄκυρος ἔσται ἡ ἐπ᾽ αὐτῷ χειροθεσία.

ΚΑΝΩΝ ζ΄.

Τοὺς ἅπαξ ἐν κλήρῳ τεταγμένους ἢ μοναστὰς, ὡρίσαμεν μήτε ἐπὶ στρατείαν, μήτε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι. ἢ τοῦτο τολμῶντας, καὶ μὴ μεταμελομένους, ὥστε δύνασθαι ἐπὶ τοῦτο ὃ ἐξ᾽ Θεοῦ πρότερον εἵλοντο, ἀναθεματίζεσθαι.

ΒΑΛΣ. Μὴ ἐναντίωσθαί τῳ τὸν πγ΄. κανόνι τῷ ἁγίων ἀποστόλων, λέγοντι μόνον καθυπερτεῖσθαι τοὺς χολαίζοντας στρατείᾳ πρεσβυτέρους ἢ διακόνους, ἀλλ᾽ εἰπεῖν ὅτι ἐκεῖ μὲν μὴ ἱερατικῷ σχήματος στρατιωτικοῦ, ἐνεχολεῖτο δ᾽ ὑλείαις ὁ ἱερωμένος· ἐνταῦθα δὲ τὴ ἱερὰν στολὴν ἀπέθετο καὶ ἐστράτευσατο ὑπεύθυμος κοσμικῆς ἀξίας. καὶ διὰ τοῦτο ἐκεῖ μὲν ὁ μὴ μὴ ἀφιερωλίαν ὑπερέφων καθαιρεῖ, ἐνταῦθα δὲ ὁ μὴ μεταμελόμενος ἀναθεματίζει. ἡ γὰρ καθαίρεσιν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐψηφίσατο, καὶ πρὸ καταδίκης ἀπογυμνώσας ἑαυτὸν τῆς ἱερᾶς στολῆς, καὶ λαϊκὸς γεγονώς. ἐπεὶ ὁ ἑρμηνεύοντες τὸν πγ΄. ἀποστολικὸν κανόνα, εἴπομεν μὴ ἀπεντεῦθεν καθαιρεῖσθαι τὸν δημοσιακὰς ὑλείας ἐνεργοῦντα, ἀλλὰ μὴ ἀφιλελιαν, ἐρωτήσει τις, γνώσεται τοῦτο καὶ εἰς τὸν ἀποθέμενον πλὴ ἱερὰν στολὴν καὶ στρατευσάμενον, ἢ καὶ πρὸ ἀφιλελίας ἀπεντεῦθεν ἀναθεματισθήσεται; οἰόμαι

A ordinantur Monachi, dicuntur Clerici, & loci Episcopo subjiciuntur, & non debent sine commendatitia & dimissoria Episcopi scriptura in alia regione sacra celebrare. Lege etiam viii. Can. præsentis Syn. Quoniam autem dicunt nonnulli Canonem accipi de solis Presbyteris, Diaconis & Subdiaconis, non autem etiam de Lectoribus, eo quòd per manus impositionem non ordinentur, & ideo posse eos ex urbe in urbem transire, etiam sine Episcopali scriptura dimissoria & commendatitia: dicimus etiam Lectores esse Clericos, & habere antistitis manuum impositionem, eam scilicet quæ per antistitis manus fit characteris dationem: & omnino in his etiam valebit hic
B Canon.

ZONAR. Sacerdotes & Diaconos absolutè ordinari, aut alium quemvis hominem ita Clero adscribi, ut ubicunque voluerit proficiscatur sacraque administret, aut sacerdotalem aliquem exerceat functionem, hic Canon vetat. Sed unumquemque Ecclesiæ cuipiam urbanæ, aut oppidanæ, aut dicato martyribus templo, vel monasterio nominatim addictum, ita demum ordinibus insigniri jubet. Et ut nunc dierum quemlibet Antistitum certæ cujusdam civitatis Episcopum, qui eum ordinat promoveri dicit, sic quicunque olim ordinibus insignitus esset, certæ cujusdam Ecclesiæ Sacerdos, Diaconus, Clericusve (quamvis hæc postea tota ratio sit neglecta) simpliciter
C nuncupabatur. Qui sic vero ordinantur, iis nihil prodesse manuum impositionem sancta synodus decrevit, iis enim exercitium negavit, adeo ut nullum opus sacrum peragant, in ejus qui ordines contulit contumeliam. Inuritur enim haud dubie collatori nota dedecoris, cum ei, cui sacros ordines contulit, ab ipso Antistite communicata obeundi sacra ministeria facultas eripitur, hominémq; eodem loco, ac si nunquam initiatus fuisset, haberi decernitur.

ARIST. *In Martyriis vel Monasteriis, sed non absolutè ordinabis. Alioquin qui ibidem ordinatur, pro non ordinato habetur.*

Qui Presbyteri aut Diaconi aut alium quemcunque ordinem Ecclesiasticum est susceptorus, ne aliter ad ordinationem admittatur, nisi in civitatis aut pagi alicujus Ecclesiâ aut Monasterio in aliquo gradu Ecclesiastico egisse, & in eâ inserviisse priùs inveniatur. Si autem qui absolutus est, Presbyter aut Diaconus ordinetur, cum non sit sub aliquo gradu in Ecclesiâ, nihil ex eo commodi capiet, sed manuum in eum impositio irrita erit.

CANON VII.

E *Eos qui in Clero semel ordinati sunt, & itidem Monachos, statuimus nec ad militarem expeditionem, nec ad secularem dignitatem posse venire. Qui autem hoc audent, & non pœnitentia ducti ad id revertuntur, quod propter Deum priùs elegerant, anathematizari.*

BALS. Ne contrarium esse existimens Canonem sanctorum Apostolorum, Canoni lxxxiii. dicenti deponi solùm Presbyteros, vel Diaconos, qui militiæ vacant: sed dic, quod illic quidem cum sacerdotali amictu militaribus ministeriis vacabat sacerdos: hîc autem sacrum vestitum exuerat, & militaverat secularis dignitatis desiderio. Et propterea illic quidem, nisi post denunciationem
F reversus fuerit, deponitur: hîc autem is, quem non pœnitet, anathematizatur. Ipse enim depositionis sententiam in se tulit, qui se sacra veste etiam ante condemnationem exuit, & laicus factus est. Quoniam autem Apostolicum Canonem lxxxiii. interpretantes, ex eo ipso duximus eum non deponi qui publica ministeria obibat, sed post denunciationem: interogaverit quispiam, fiet ne hoc etiam in eum qui sacrum amictum exuit & militavit: an etiam ante denunciationem est ex eo ipso anathematizatus? puto igitur quòd hic quoq; post denunciationem ana-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

thematizabitur, nisi convertatur. Vt autem hoc dicam mihi persuadent verba Canonis dicentis, anathematizari eos qui hoc malum audent, & non pœnitentia ducuntur, ut ad hoc convertantur, quod propter Deum priùs elegerant. Atque etiam lxxxiii. Canon Apostolicus ita est expositus, ex eo quod dicat expressè eum deponi qui vacat militiæ, & vult utrumque obtinere, & Romanum magistratum, & sacerdotalem administrationem. Præter hæc autem scias quòd vii. & viii. novella Imperatoris domini Leonis Philosophi statuunt Clericos & Monachos, qui vestitum mutaverunt, & laici facti sunt, etiam invitos ad priorem habitum reverti. Quoniam autem cum hoc quoque necessario anathematizantur, ne sic quidem Clerici vel Monachi reputabuntur: sed toto vitæ tempore in monasterio includentur. Puto autem, quòd qui sic mutato amictu militarunt, ut vult præsens Canon, punientur, qui autem non militarunt, mitiore aliquo supplicio afficientur. Sed tamen nihil ii sacerdotale exercebunt. Lege lxii. Canonem sanctorum Apostolorum, & ejus interpretationem.

ZONAR. In eos qui retento Clerici habitu militiæ vacant, prophanósque magistratus ambire non dubitant, depositionis pœna, octogesimo tertio Apostolico Canone constituta fuit: quo loco etiam, quid sit militiæ vacare nos explicavimus: Hoc vero Canone de Monachis & Clericis, qui sacro habitu rejecto, aut ornatum militarem, tanquam militiæ professione censendi, aut prophanum alium, quasi magistratus in Republica candidati sumpsere, decernitur. Quos quidem, nisi mutato consilio ad prioris vitæ rationi accommodato usi fuerint, anathemate plecti jubet. Qui namque se sacri ordinis dignitate ipsimet abdicassent, isti non depositioni tanquam pœnæ subjiciendi judicati sunt: & idcirco graviori supplicio digni existimantur.

ARIST. *Qui Clericus sit aut Monachus si militiam aut dignitatem arroganter affectet, maledictus.*

Si qui monachi vel qui semel in Clero sunt constituti vitam solitariam Clericamque deserentes, & habitum immutantes, ad militiam transierint, & secularem adierint dignitatem, & facti eos non ita pœniteat, ut ad habitum illum convertantur quem priùs elegerant, anathematizentur. Concinit ergo præsenti Canoni etiam octava Imperatoris domini Leonis philosophi novella, non permittens Monachis laici habitum resumere. Verum constitutio xi. in sexagesimo secundo capite tit. primi lib. quarti Basilic. posita, & præsenti Canoni & isti novellæ adversatur.

CANON VIII.

Clerici ptochotrophiorum, monasteriorum, & templorum martyrum, sub potestate Episcoporum, qui sunt in unaquaque civitate, ex sanctorum patrum traditione permaneant, & non per arrogantiam se à proprio Episcopo, subducant. Qui hanc autem constitutionem evertere ausi fuerint: si sint quidem Clerici, Canonum pœnis subjiciantur: si autem Monachi vel laici, sint excommunicati.

BALS. Vt est verisimile, dicebant aliquando nonnulli, solos Episcopatus vel Metropolis Clericos regionis Episcopo subjici: Monachos autem vel etiam Clericos divinorum templorum, quæ sunt in orphanotrophiis vel etiam gerocomiis, vel etiam in martyriorum Ecclesiis, Episcopo non subjici, etiamsi sint in ejus diœcesi, sed eis qui monasteria & reliqua ædificarunt. Hanc ergo Canonibus repugnantem eorum orationem divini patres rejicientes, statuerunt eos omnes esse in potestate Episcopi regionis, secundum sanctorum patrum de eo traditionem:

A οὖν ὅτι καὶ εἰσὶν μετὰ ἐπιφώνησιν ἀναθεματισθήσεται, εἰ μὴ ἐπιστρέψει. τοῦτο δὲ λέγειν πείθουσι μὲ τὰ ῥήματα τοῦ κανόνος, τὰ λέγοντα ἀναθεματίζεσθαι τοὺς τολμῶντας τὸ τοιοῦτον κακὸν, καὶ μὴ μεταμελομένους, ὡς ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο, ὃ διὰ Θεὸν πρότερον εἵλοντο. καὶ ὁ ῥηθεὶς δὲ πγ'. ἀποστολικὸς κανὼν οὕτως ἡρμηνεύθη ἐκ τοῦ λέγειν ἐν μέρει καθαιρεῖσθαι τοὺς σχολάζοντα στρατείᾳ, καὶ βουλόμενον ἀμφότερα κατέχειν, Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν καὶ ἱερατικὴν διοίκησιν. ἐπὶ τούτοις γίνωσκε, ὅτι ἡ ζ'. καὶ η'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου διορίζονται τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς μοναχοὺς μεταστηματισθέντας, καὶ λαϊκοὺς γενομένους, καὶ ἄκοντας πρὸς τὸ πρότερον σχῆμα ἀποκαθίστασθαι. ἐπεὶ δὲ σὺν τούτῳ καὶ ἀναθεματίζονται ἐξ ἀνάγκης, οὐδὲ ὡς κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ λογισθήσονται, ἀλλὰ διὰ βίου ἐγκλεισθήσονται εἰς μοναστήρια. οἴομαι δὲ ὅτι οἱ οὕτω μεταστηματισθέντες στρατευσάμενοι μὲν κατὰ τὸν παρόντα κανόνα κολασθήσονται, μὴ στρατευσάμενοι δὲ, ἄλλως πως μετριώτερον τιμωρηθήσονται, πλὴν ἱερατικόν τι οὐδὲ οὗτοι ἐνεργήσουσι. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ξβ'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μὲν ὀγδοηκοστὸς τρίτος κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τῶν μενόντων ἐν τῷ τῶν κληρικῶν σχήματι, στρατείᾳ δὲ σχολαζόντων, καὶ ἀρχὰς μετιόντων κοσμικὰς, διατάττει, καὶ κελεύει καθαιρεῖσθαι αὐτοὺς, ἔνθα καὶ τί ἐστιν ἐκεῖ τὸ σχολάζειν στρατείαις ἡρμήνευται· ὁ δὲ παρὼν κανὼν περὶ μοναχῶν καὶ κληρικῶν διαλέγεται, ἀποδυσαμένων τὸ σχῆμα τὸ ἱερὸν, καὶ ἀμφιασαμένων στρατιωτικὸν ἔνδυμα ὡς στρατευσαμένων, ἢ πολιτικὸν, ὡς ἀξιώματος ἐπιθυμησάντων κοσμικοῦ, οὓς, εἰ μὴ μεταμεληθεῖεν, καὶ ἐπιστρέψοιεν εἰς τὸν βίον, ὅνπερ προείλοντο, καὶ σχῆμα τῷ βίῳ κατάλληλον ἀναλάβοιεν, αὖθις ἀναθεματίζεσθαι ὥρισεν. αὐτοὶ γὰρ ἑαυτοὺς τῆς ἀξίας τῆς γυμνώσαντες οὐκέτι καθαιρέσει ὑπαχθῆναι ὡς κολάσει ἐκρίθησαν. διὸ καὶ μείζονος κολάσεως ἐνομίσθησαν ἄξιοι.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ κληρωθεὶς, ἢ μονάσας, εἰ ἐπὶ στρατείαν, ἢ ἀξίαν ἀπαυθαδιάσοι, ἐπάρατος.

Ἐὰν οἱ μοναστὰι, ἢ οἱ ἅπαξ ἐν κλήρῳ ταχθέντες, καταλιπόντες τὸν μονήρη βίον, ἢ τὸν ἐν κλήρῳ, καὶ τὸ σχῆμα μεταλλαξάμενοι, ἐπὶ στρατείαν μεταπέσωσιν, ἢ κοσμικὴν ἀξίαν μετέλθωσι, καὶ οὐ μεταμεληθῶσιν, ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τὸ σχῆμα τοῦτο ὃ διὰ θεὸν πρότερον εἵλοντο, ἀναθεματιζέσθωσαν. Συνάδει γοῦν τῷ παρόντι κανόνι καὶ ἡ ὀγδόη νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, μὴ συγχωροῦσα τοῖς μοναστοῖς λαϊκοῦ σχῆμα ἀναλαμβάνειν· κἂν ἡ ἑνδεκάτη διάταξις ἡ ἐν τῷ ἑξηκοστῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ τοῦ πρώτου τίτλου τοῦ τετάρτου βιβλίου τῶν βασιλικῶν κειμένη, καὶ τῷ παρόντι κανόνι, καὶ τῇ νεαρᾷ ταύτῃ ἐναντιοῦται.

ΚΑΝΩΝ η'.

Οἱ κληρικοὶ τῶν πτωχείων καὶ μοναστηρίων καὶ μαρτυρίων, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει Ἐπισκόπων, κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν διαμενέτωσαν· καὶ μὴ κατὰ αὐθάδειαν ἀφηνιάτωσαν τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου· οἱ δὲ τολμῶντες ἀνατρέπειν τὴν τοιαύτην διατύπωσιν, εἰ μὲν εἶεν κληρικοὶ, τοῖς τῶν κανόνων ὑποκείσθωσαν ἐπιτιμίοις· εἰ δὲ μονάζοντες ἢ λαϊκοὶ, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι.

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικεν, ἔλεγον ποτέ τινες, μόνους τοὺς κληρικοὺς τῆς ἐπισκοπῆς ἢ τῆς μητροπόλεως ὑποκεῖσθαι τῷ κατὰ χώραν Ἐπισκόπῳ· τοὺς δὲ μοναχοὺς ἢ καὶ τοὺς κληρικοὺς τῶν ἐν τοῖς ὀρφανοτροφείοις καὶ γηροκομείοις θείων ναῶν ἢ καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν μαρτυρίων, μὴ ὑποκεῖσθαι τῷ Ἐπισκόπῳ, κἂν ὑπὸ τὴν ἐνορίαν τούτου ὦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς δομήτορσι τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν λοιπῶν. τὸν γοῦν τοιοῦτον ἀκανόνιστον αὐτῶν λόγον οἱ θεῖοι πατέρες ἀποσκευαζόμενοι, ὥρισαν πάντας τούτους ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν εἶναι τῶν κατὰ χώραν Ἐπισκόπου κατὰ τὴν περὶ τούτου τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν.

τοὺς

Ψηφιοποιήθηκε από την

τὺς δ τολμῶντας ἀναστρέφειν τοῦτο, ἤγουν θέλοντας μὴ ὑποκεῖσθαι αὐτοὺς τῷ Ἐπισκόπῳ, κληρικοὺς μὲν ὄντας ὑπεύθυνα ποιεῖσθαι τῷ Ἐπισκόπῳ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, μοναζοντας δὲ ἢ λαϊκοὺς, ἀκοινωνήτους εἶναι, ἤγουν ἀφωρισμένους. πτωχεῖα δὲ λέγονται, πάντα τὰ εἰς πτωχῶν τροφὴν ἀφορισθέντα. οἱ οὖν σήμερον λέγοντες μοναχοὶ ἢ κληρικοὶ μὴ ὑποκεῖσθαι τῷ πατριάρχῃ ἢ τῷ ἐγχωρίῳ Ἐπισκόπῳ, ὡς ἀπὸ ἐλευθέρας μονῆς ἢ ἐκκλησίας ὄντες, προβαλλόμενοι δῆθεν καὶ κληρικῶν τυπικοὺς διατάγματα, τί πρὸς ταῦτα ἀπολογοῦνται; πάντως ἐροῦσιν. κἂν γὰρ δομήσατο τις μοναστηρίου ἢ ἐκκλησίας, ἐν τυπικῷ ἢ διατάξει αὐτοῦ διορίσηται μὴ ὑποκεῖσθαι τοὺς μοναχοὺς ἢ τοὺς κληρικοὺς τούτων τῷ χωρεπισκόπῳ, οὐκ εἰσακουσθήσεται, ὡς τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσιν ἐναντίως διατεταξαμένοις, καὶ ἀνυπόστατα γράψας. διὸ καὶ τὰ διαστελλομένων παρὰ τοῦ βασιλέως χάριν τῶν παρὰ τούτων κτιζομένων μοναστηρίων εἰς ἐκκλησιῶν, ζητεῖ ὁ παρὸν σινόδου ε'. καὶ ιζ'. κανόνα.

ΖΩΝΑΡ. Πάντας τοὺς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ πόλεσι κληρικοὺς καὶ ταῖς τούτων ἐνορίαις μοναχοὺς οἱ θεῖοι κανόνες τοῖς Ἐπισκόποις ὑπείκειν κελεύουσι, διὸ καὶ ὁ παρὼν κελεύει τοὺς τῶν πτωχείων κληρικοὺς τῷ Ἐπισκόπῳ ὑπέταξε, πτωχεῖα δὲ εἰσὶ τὰ εἰς πτωχῶν ἀφορισμένα τροφὴν καὶ διοίκησιν, τοῦ γηροκομεῖα δηλονότι, ὀρφανοτροφεῖα, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς καταπαυθεῖς ἀνακέηται, καὶ τρέφονται. ἵνα γὰρ μὴ οἱ ἐν αὐτοῖς ἀνακείμενοι σύχων εἶεν ἀμέθεκτοι, μὴ δυνάμενοι εἰς τοὺς ἐν ἐκκλησίαις συνάξεις ἀπέναντι διὰ γήρους ἢ ἀσθενείας βαρύτητα, ἢ πηρώσεις σωματικὰς, ἢ νόσους, προφάσιν ἔνδεγε οἱ τῶν πτωχείων διοικηταὶ, ναΐδιά τινα ἐν αὐτοῖς ἀνεγεῖραι, καὶ κληρικοὺς καταστῆσαι, ἵν' ἐκπληῶσι τῶν αὐτῶν ἡ πρὸς θεῖον ὑμνῳδία, καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἀνακείμενοι ἀπαλλαπῶσι ταύτης ἀκούσαι. καὶ τοὺς τοιούτους τοίνυν κληρικοὺς, καὶ τοὺς τῶν μαρτυρείων τῶν ἐπ' ὀνόματι μαρτύρων οἰκοδομηθέντων ναῶν, τῷ ἰδίῳ θρόνῳ. Ἐπισκόπῳ ὑποκεῖσθαι ἡ πρώτη κελεύει συνόδος. ἀλλὰ καὶ τοὺς τῶν μοναστηρίων. τῷ ὀνόματι δὲ τῷ κληρικῷ, καὶ τοὺς ἐν μοναστηρίῳ ὄντας ἱερωμένους διέλαβεν, ὅπ μηδένα χειροτονεῖσθαι ἀπολελυμένους ἢ τοιαύτη συνόδου. ὥρισεν ἐν τῷ ἕκτῳ κανόνι. ἐπεὶ οὖν καὶ οἱ μοναχοὶ χειροτονούμενοι, τῆς μονῆς τῆσδε ὀνομάζοντο ἱερεῖς ἢ διάκονοι, καὶ ἐφεξῆς οἱ τῶν κατωτέρων ταγμάτων, εἰκότως κεκληρῶσθαι ἔκρινε τῇ μονῇ, ἢ ὀνομάσθησθαι, ἐνομίζοντο, καὶ κληρικοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ τῆς συνόδου θεῖοι πατέρες ἐκάλεσαν. τούτους οὖν ἅπαντας ὑποκεῖσθαι κελεύει τῷ Ἐπισκόπῳ, μηδὲ ἀφηνιάζειν, ἀντὶ τοῦ, τῆς ἐξουσίας ἐκείνου ἐκφεύγειν τι καὶ ἀποστρατᾶν, ὥσπερ πῶλοι ἀποπίπτουσι τοῦ χαλινοῦ· ἔστι γὰρ ἡ ἡνία· τοὺς δὲ παραβαίνοντας τοὺς κανόνας, κληρικοὺς μὲν ὄντας, κανονικαῖς ἐπιτιμίοις ὑποτίθετο τῇ τοῦ Ἐπισκόπου ἐξουσίᾳ καὶ ἀκρίσει καταλιπὼν τὸ τῆς ἐπιτιμίων ποιότητα. μοναχοὺς δὲ ὄντας, ἢ λαϊκοὺς ἀκοινωνήτους εἶναι ὥρισατο. πῶς δὲ τοῦ κληρικοῦ διαλεγόμενος ὁ κανὼν λαϊκῆς ἐμνήσθη; οἶμαι τοίνυν τοιαύτῃ εἶναι τὴν ἔννοιαν τῆς πατέρων, τοὺς κληρικοὺς μὴ ἐφ' ἑαυτῆς τολμᾶν καταναυδύεσθαι τῆς ἀρχιερέων ἐκρίναν καὶ ἀποστρατᾶν τῆς ἐξουσίας αὐτῆς· ἀλλ' ἴσως διναζοῖς πεποιθότας περὶ θεὸν ἐκείνοις περιποιῆσαν ἐκ τῆς σφῶν δυνασείας, ἢ μᾶλλον θράσος πρὸς τὴν αὐθάδειαν, καὶ ἐκείνους οὖν τῇ ἀκοινωνησίᾳ ὑπαγει.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἐν πτωχείῳ, ἢ σεμνείῳ κληρικὸς, βλεπέτω τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πόλεως· ὁ δὲ τούτου ἀφιστάζων, γινωσκέτω τὸ ἐπιτίμιον.

Ὑποκεῖσθαι καὶ ὀφείλουσι τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πόλεως· εἰ δὲ μὴ πείθοντο κατ' οἰκείαν αὐθάδειαν ὑπ' αὐτὸν πελεῖν, τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις ὑποπεσοῦνται.

A Eos autem qui hoc evertere audeant, vel nolint Episcopo subjici; si sint quidem Clerici, ab Episcopo puniri, prout ei visum fuerit: si autem monachi vel Laici sint, excommunicatos esse seu segregatos. Ptocheia verò dicuntur omnia, quæ sunt designata, ut mendicis provideatur. Clerici ergo vel monachi, qui dicunt hodie se Patriarchæ vel regionis Episcopo non esse subjectos, tanquam sint liberæ mansionis vel Ecclesiæ, proferentes utique etiam à fundatoribus factorum statutorum ordinationes, quid ad hæc respondebunt? omnino nihil. Etiamsi enim quis fundator monasterii, vel Ecclesiæ, in statutis suis, vel ordinatione sua decreverit, non subjici eorum Monachos vel Clericos regionis Episcopo, non audietur, ut qui divinis sacrisque Canonibus contraria statuerit, & quæ stare non possunt, scripserit. De iis autem quæ ab Impp. ordinantur, propter ea quæ à se extruuntur monasteria & Ecclesias, quæ re præsentis synodi Can. vi. & xvii.

ZONAR. Quicunq; Ecclesias vel urbes, vel attinentes urbi regiones Clerici, aut Monachi colunt, Episcoporum auctoritati subjecti esse decreto divinorum Canonum omnes jubentur. Quocirca & hic Canon Ptocheiorum Clericos Episcopo subjicit. Sunt vero Ptocheia domus quæ pauperibus sustentandis curandisve destinatæ sunt, quales eæ videlicet, in quas aut pupilli, aut alii ætate variisq; morborum generibus confecti homines recipi, & ali solent. Ne iis enim, qui in illis accumbunt, precationum omni fructu carere necesse foret, per effœtam senectutem aut mutilati corporis debilitatem, aut morbos, Ecclesias, quique in iis celebrantur conventus, adeundi erepta potestate; curam habuerunt hospitalium domorum conditores, & in eis ædiculas excitare, & divinis laudibus persolvendis Clericos constituere, ut ad eas auscultandas tota illa qualiscunque familia non difficile conveniret. Eos igitur Clericos, quique in martyriis, templis scilicet martyrum nomini dicatis, agunt, suæ quemque regionis Episcopo subjectos esse synodus præsens jubet. Quin & idem de monasteriorum quoq; Clericis statuit. Nomine vero Clericorum etiam eos, qui sunt in Monasteriis, consecratos indicavit. Cùm enim quenquam ad sacros ordines admitti, nisi certæ cuidam Ecclesiæ addictum hujus synodi sexto Canone vetitum sit, proindéq; quicunque ordinibus insigniti Monachi forent, certi alicujus monasterii Sacerdotes, aut Diaconi, aut deinceps, sui quisq; ordinis nomine, dicerentur; idcirco ejusdem monasterii Clero adscripti quodammodo putabantur, eosq; synodi sancti Patres hoc loco Clericorum appellatione complexi sunt. Sint igitur illi omnes, inquit Canon, Episcopo subjecti, neq; habenas excutiant, hoc est, Episcopi imperium detrectent & reluctentur, ut Equuleus respuens frænum; hoc enim est ἡνία. Quicunq; porro hujus decreti constitutionem violarint, si quidem Clerici sint, Canonicis pœnis Episcopi potestate ac judicio eligendis subjicit; si vero Monachi, aut Laici, communione privatos esse decernit. Sed cùm Clericos tantum hæc constitutio attingat, quomodo Laïcorum quoque mentio injecta est? Patrum igitur eam mentem fuisse arbitror, ut Clericos sua sponte Antistitibus per impudentiam obsistere, eorumq; auctoritati adversari nunquam ausuros esse existimarent; sed fortassis è quibusdam potentioribus per potestatem suam fiduciam illis, vel potiùs audaciam ad superbiam usque evectam, ingenerantibus persuasos; proinde illos quoque excommunicationi subjicit.

ARIST. *Qui in Ptocheio aut Monasterio degit Clericus, Episcopi civitatis auctoritati se submittat: Qui vero excussis habenis ab eo resilit, pœnam luat.*

Et hi Episcopi civitatis auctoritati subjici debent. Si autem per arrogantiam suam ei se submitere non persuadeantur, Canonum suppliciis subjicientur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon IX.

Si quis Clericus habeat cum Clerico litem, proprium Episcopum ne relinquat, & ad seculariajudicia ne excurrat: sed causam prius apud proprium Episcopum agat: vel Episcopi voluntate apud eos, quos utraque pars elegerit, judicium agitetur. Si quis autem præter hæc fecerit, Canonicis pœnis subjiciatur. Si Clericus autem cum proprio vel etiam alio Episcopo litem habeat, à provinciæ Synodo judicetur. Si autem cum ipsius provinciæ metropolitano Episcopus vel Clericus controversiam habeat, diœcesis exarchum adeat, vel Imperialis urbis Constantinopolis thronum, & apud eum litiget.

Bals. Postquam definissent sancti patres, omnes Clericos regionis Episcopo subjici (Clericorum autem nomine etiam Monachi continentur) per præsentem Canonem inferunt non licere Clerico apud judicium civile adversus Clericum actionem intendere, sed apud proprium Episcopum: vel ejus voluntate, apud eos quos partes voluerint, qui tamen debent esse idonei, id est, Ecclesiastici. Est enim verisimile, futurum ut nolit quandoq; Episcopus causam audire justa aliqua de causa. Eum autem qui præter hæc facturus est, Canon Canonicis pœnis subjicit. Et hæc quidem ita se habent, quando unius regionis duo Clerici inter se invicem habent controversiam. Si autem Clericus habet actionem adversus proprium Episcopum, vel adversus alium Episcopum, examinabitur causa apud idoneum provinciæ Metropolitanum. Si autem Episcopus vel metropolitani Clericus habet actionem adversus metropolitanum, decernit Canon ut de causa cognoscat, vel diœcesis exarchus, vel patriarcha Constantinopolitanus. Debemus ergo dicere, quòd si quis Clericus adversus Clericum vel Episcopum vel Metropolitanum agere velit, forum rei secundum leges sequatur. Clerici enim & Monachi apud regionis Episcopum trahentur, Episcopus apud Metropolitanum, Metropolitanus apud Patriarcham: & non licebit, verbi gratia, Clerico Episcopatus Athyræ apud Heracleæ Metropolitanum adversus conclericum suum actionem intendere: sed ut superius dictum est, facere cogetur. Interrogabit autem quispiam, si Clericus noluerit apud proprium Episcopum cum synclerico litigare, sed apud metropolitanum actionem intenderit, num causa cadet & propriam actionem amittet: quod quidem futurum est, si eum ad judicium seculare traxerit? Solutio. Causa quidem non cedet, ut qui non ad civile judicium actionem intentaverit: sed secundum præsentem Canonem in eum animadvertetur. Nec tibi contrarium esse putetur vi. cap. primi tit. iii. lib. Basilic. dicens: Apud Patriarcham quoque primum actionem quispiam intendere potest, & petere per literas ejus sibi dari judicem aliquem loci Episcoporum, cujus recusata sententia patriarcha rursus judicabit. Sed lege præsentem Canonem diligenter, xv. Can. Carth. Syn. vi. ii. Syn. & i. cap. ix. tit: præsentis operis, & quæ in eo sunt: quæ quidem apparentem contrarietatem dissolvunt. Quod autem hic dictum est, Vel Episcopi voluntate, apud eos quos utraque pars voluerit, judicium agitetur, ne dicas accipi de judice eligendo, qui jurisdictionem non habet; eum enim partium voluntas judicem facit & pœnæ stipulatio, quod quidem ex præsenti Canone non apparet: sed de judice, qui habet Ecclesiasticam jurisdictionem, sed non est partibus idoneus. Quamobrem, qui præter proprii Episcopi voluntatem apud non competens judicium litigare elegerit, etiamsi sit Ecclesiasticus secundum præsentem Canonem punietur. Provinciæ autem exarchus est, ut mihi quidem videtur, non uniuscujusque provinciæ Metropolitanus, sed Metropolitanus totius diœcesis. Diœcesis autem est, quæ multas sub se habet provincias. Hoc au-

Κανων θ'.

Εἴ τις κληρικὸς πρὸς κληρικὸν πρᾶγμα ἔχοι, μὴ ἐγκαταλιμπανέτω τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον, καὶ ἐπὶ κοσμικὰ δικαστήρια μὴ καταντιχέτω· ἀλλὰ πρότερον ἢ ὑπόθεσιν γυμναζέτω πρῶτα τὸν ἴδιον Ἐπίσκοπον, ἢ ἔγνω γνώμῃ αὐτοῦ τοῦ Ἐπισκόπου· εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ποιήσοι, κανονικαῖς ὑποπιπτέτω ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω· εἰ δὲ κληρικὸς πρᾶγμα ἔχοι πρὸς τὸν ἴδιον ἢ καὶ πρὸς ἕτερον Ἐπίσκοπον, παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας δικαζέσθω· εἰ δὲ πρὸς τὸν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας μητροπολίτην Ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ἀμφισβητοῖ, καταλαμβανέτω ἢ ἔξαρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως θρόνον, καὶ ἐπ' αὐτῷ δικαζέσθω.

ΒΑΛΣ. Ὁρθοτατίσαντες οἱ ἅγιοι πατέρες πάντας τοὺς κληρικοὺς ὑποκεῖσθαι τῷ κατὰ χώραν Ἐπισκόπῳ (τῷ ὀνόματι δὲ τῷ κληρικῷ καὶ οἱ μοναχοὶ παρείχοντο) ἐπάγουσι διὰ τοῦ παρόντος κανόνος μὴ ἐξεῖναι ἐπ' ἀδείας κληρικὸν παρὰ πολιτικῷ δικαστηρίῳ ἐνάγειν κατὰ κληρικοῦ, ἀλλὰ παρὰ τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ, ἢ κατὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου, παρ' οἷς ἂν τὰ μέρη θελήσωσιν, ὀφείλουσι δὲ πάντως προσφόρως, ἤγουν ἐκκλησιαστικοῖς. εἰκὸς γὰρ ἴσως μὴ θέλειν τὸν Ἐπίσκοπον ἀκροάσασθαι τῆς ὑποθέσεως διά τινα δίκαιον αἰτίαν· ἂν δὲ παρὰ ταῦτα ποιήσωσι, κοσμικοῖς ὑποβαλλέσθω ἐπιτιμίοις κανών. καὶ ταῦτα μὲν ὅταν δύο κληρικοὶ μιᾶς ἐπαρχίας κατ' ἀλλήλων δικαστήρια ἔχωσιν. εἰ δὲ κληρικὸς ἔχοι ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἢ καθ' ἑτέρου Ἐπισκόπου, παρὰ τῆς ὑποθέσεως ἐξεταζέσθωσαν παρὰ τῷ προσφόρῳ μητροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας. εἰ δὲ κατὰ μητροπολίτου ἔχοι ἀγωγὴν Ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς μητροπολίτου, διορίζει ὁ κανὼν δικάζειν τῷ ὑποθέσει, ἢ τὸν ἔξαρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως. ὀφείλομεν οὖν λέγειν ὡς εἴτις κληρικὸς μέλλοι γυμνάσαι ὑπόθεσιν κατὰ κληρικοῦ ἢ Ἐπισκόπου ἢ μητροπολίτου, τῷ φόρῳ τοῦ ἀναγραφέντος κατὰ νόμους ἀκολουθεῖσθαι. οἱ μὲν γὰρ κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ παρὰ τῷ ἐγχωρίῳ Ἐπισκόπῳ ἑλκυσθήσονται, ὁ Ἐπίσκοπος παρὰ τῷ μητροπολίτῃ, καὶ ὁ μητροπολίτης παρὰ τῷ πατριάρχῃ. καὶ οὐκ ἔσται ἄδικα τυχὸν κληρικῷ τῆς ὑπηκοότητος τοῦ Ἀδύρων παρὰ τῷ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας ἀναγαγεῖν κατὰ συγκληρικοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς ἄρχοντα εἰρηται, ποιῆσαι ἀναγκασθήσεται. ἐρωτήσει δέ τις, ἐὰν κληρικὸς μὴ θελήσῃ παρὰ τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ δικάσασθαι μετὰ συγκληρικοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ παρὰ τῷ μητροπολίτῃ ἀνάγῃ, ἐκπεσεῖται τῆς οἰκείας ἀναγωγῆς, ὅπερ ἔμελλε παθεῖν εἴπερ εἰς κοσμικὸν δικαστήριον ἤλκυσε τοῦτον; Λύσις. οὐκ ἐκπέσῃ μὲν τῆς οἰκείας ὑποθέσεως, ὡς μὴ ἀναγαγὼν εἰς πολιτικὸν δικαστήριον· ἐπιτιμηθήσεται δὲ ὑπὸ τοῦ κανόνος. μὴ ἐναντιωθῇ δέ σοι ὁ ς'. κεφάλ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, λέγον, δίκαιον καὶ παρὰ τῷ πατριάρχῃ πρῶτον αἰτήσασθαι, καὶ αἰτεῖν διὰ γραμμάτων αὐτοῦ, δοθῆναι τινὰ δικαστὴν τῷ κατὰ τόπον Ἐπισκόπων· ὃν παραιτήσεται τῇ ψήφῳ, πάλιν ὁ πατριάρχης δικάζῃ. ἀλλὰ ἀνάγνωσον μετὰ διηκριβωμένου καὶ παρόντα κανόνα, καὶ ιε'. τῆς ὲν Καρθαγένῃ συνόδου, καὶ ς'. τῆς β'. συνόδου καὶ ὁ α'. κεφάλ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ πρόχειρου συντάγματος, καὶ τὰ ὲν αὐτῷ, λύοντα τὸ ἐναντιοφανές. ὃ δὲ εἰρημένον ἐστίν, ἤγουν γνώμῃ τοῦ Ἐπισκόπου, παρ' οἷς ἂν τὰ ἀμφότερα μέρη βέλωνται τοῦ τῆς δίκης συστατικοῦ, μὴ εἶπεν ὡς αἱρετῆς δικαστοῦ ἐκλαμβάνειν, μὴ ἐχόντος δικαιοδοσίαν· τοῦτον γὰρ θέλησις τῶν μερῶν ποιεῖ δικαστὴν καὶ ἐπερώτησις προσχήματος, ὅπερ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος οὐκ ἀναφαίνεται· ἀλλὰ δεῖ δικαστοῦ ἐχόντος δικαιοδοσίαν ἐκκλησιαστικὴν, ἀπροσφόρου δὲ ὄντος τοῖς μέρεσιν. ὥστε ὁ δίχα γνώμης τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου καταδεξάμενος κληρικὸν παρ' ἀπροσφόρῳ δικαστηρίῳ δικάσασθαι, κἂν ἐκκλησιαστικὸς ᾖ, ἐπιτιμηθήσεται κατὰ τοῦ παρόντος κανόνος. ὁ μέντοι ἔξαρχος τῆς διοικήσεως ἐστὶν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὁ ἐκάστης

Ψηφιοποιήθηκε από την

ςης ἐπαρχίας μητροπολίτης, ἀλλ' ὁ τῆς ὅλης διοικήσεως μητροπολίτης. διοίκησις δὲ ἐστιν ἡ πολλὰς ἐπαρχίας ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ. τοῦτο δὲ ὁ τῶν ἐξάρχων προνόμιον σήμερον οὐκ ἐνεργεῖ. κἂν γὰρ λέγονται ἔξαρχοί τινες τῶν μητροπολιτῶν, ἀλλὰ τοὺς ἐν ταῖς διοικήσεσιν ὄντας ἑτέρους μητροπολίτας οὐκ ἔχουσιν ὅλως ὑποκειμένους αὐτοῖς. ἔοικεν οὖν ἑτέρους τινὰς εἶναι κατὰ τοὺς τότε καιροὺς, ἐξάρχους τῶν διοικήσεων, ἢ τούτους μὲν εἶναι, ἀπρακτῆσαι δὲ τὰ ὑπὸ τῶν κανόνων δοθέντα τούτοις προνόμια.

A tem exarchorum privilegium non est hodie in usu. Etsi enim dicuntur exarchi quidam ex Metropolitanis, sed tamen alios Metropolitanos, qui sunt in diœcesibus, non habent omnino sibi subjectos. Est ergo verisimile alios tunc temporis fuisse exarchos diœcesum, vel esse quidem adhuc ipsos, sed quæ eis data sunt à Canonibus privilegia exolevisse.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς κληρικοὺς πράγματα πρὸς ἀλλήλους ἔχοντας, δίκας δηλονότι καὶ ὑποθέσεις, βούλεται ὁ κανὼν παρὰ τῷ ἰδίῳ Επισκόπῳ ταύτας γυμνάζειν, καὶ μὴ ἀπιέναι ἐπὶ κοσμικὰ δικαστήρια, τοῦτο γὰρ εἰς περιφρόνησιν καὶ ὕβριν τοῦ Επισκόπου ἐστίν. ἢ τέως γνώμῃ τοῦ Επισκόπου, ἤτοι αὐτοῦ ἐπιτρέποντος. παρ' οἷς τὰ ἀντίθετα μέρη ἀρέσκονται ζητεῖσθαι τὰς ὑποθέσεις. τοὺς δὲ μὴ φυλάσσοντας τὴν τοῦ κανόνος διαταγὴν, ἐπιτιμᾶσθαι κανονικῶς παρὰ τῶν Επισκόπων αὐτῶν. ταῦτα μὲν ὅτε πρὸς ἀλλήλους δικάζονται οἱ κληρικοί· εἰ δὲ κληρικοὶ τῷ ἰδίῳ Επισκόπῳ ἢ ἑτέρῳ, καὶ δίκην ἐνιστῶσι κατ' αὐτοῦ, τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Επισκόπους καθίζει δικαστὰς ὁ κανών. συνιόντες καὶ ἀκροάσονται τῶν ὑποθέσεων, καὶ ψηφίσονται. εἰ δὲ πρὸς τὴν Μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας ἔχει πρᾶγμα, ἤγουν ἀμφιβολίαν τινὰ, καὶ δίκην Επίσκοπος, ἢ κληρικὸς, τῶν τῆς διοικήσεως ἐκείνης, παρ' ᾗ καὶ οἱ ἀμφισβητοῦντές εἰσιν, ἔξαρχον βούλεται ὁ κανὼν διαιτητὴν τῆς ὑποθέσεως γίνεσθαι, ἢ τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπίσκοπον. ἐξάρχους δὲ τῶν διοικήσεων, τοὺς πατριάρχας εἶναι φασίν· ἄλλοι δὲ τοὺς Μητροπολίτας. πλατύτερον δὲ τὰ περὶ τούτου ἐν τῷ ιζ'. κανόνι εἴρηται.

B

C

ZONAR. Negotia, lites nimirum & controversias, si quæ inter Clericos exortæ sint, coram Episcopo proprio agitari Canon decernit; non autem apud seculares judices, quoniam id in ipsius Episcopi contemptum & contumeliam cedit; aut interim voluntate Episcopi, sive ipso consentiente, coram quibus communi consilio utraq; pars elegerit causas transigi. Quique constitutionem hanc violarint, canonicis ab Episcopis suis pœnis mulctari jubet. Atque hæc quidem, cum inter se judicio Clerici conflictantur. Quòd si vel suo vel alteri cuipiam Episcopo Clerici actionem intendant, illius provinciæ Episcopos in isto casu judices Canon constituit; qui congregati quæstionem audient & definient. Sin autem cum provinciæ Metropolitano aliquid habeat Episcopus aut Clericus negotii sive controversiæ, & actionis, ad diœceseos in quâ litigantes habitant Exarchum, vel Constantinopolitanæ urbis Archiepiscopum, arbitrium totius causæ deferendum. Exarchorum porro diœcesanorum nomine nonnulli Patriarchas, alii Metropolitanos intelligi volunt. Sed de his fusius decimo septimo Canone agemus.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικοὶ διαδικαζόμενοι, εἰ ἀφέντες τὸν Επίσκοπον, κοσμικοῖς κριτηρίοις προσέλθωσι, κανονικῶς εὐθυνέσθωσαν. καὶ κληρικὸς Επισκόπου διαφερόμενος, μενέτω τὴν σύνοδον· καὶ μητροπολίτου Επίσκοπος, τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐξαιτείτω.

D

ARIST. *Clerici litigantes, si relicto Episcopo ad secularia judicia se conferant, Canonicè puniantur. Et Clericus cum Episcopo contendens, Synodum expectet, & Episcopus cum Metropolitano, ad Constantinopolitanum provocet.*

Οὐ δεῖ κληρικὸν, ἔχοντα κατὰ κληρικοῦ, δικάζεσθαι παρὰ κοσμικοῖς δικασταῖς, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἰδίου Επισκόπου. εἰ δὲ τὸν οἰκεῖον οὗτος ἀφεὶς Επίσκοπον, κοσμικοῖς προσέλθοι δικαστηρίοις, κανονικῶς ἐπιτιμηθήσεται· ὥσπερ δὴ καὶ κατὰ Επισκόπου ἔχων ὁ κληρικὸς, παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας ὀφείλει δικάζεσθαι· ἀλλὰ καὶ Επίσκοπος, ἢ κληρικὸς, εἰ κατὰ μητροπολίτου ἔχει τινὰ ὑπόθεσιν, ἢ παρὰ τῷ ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως, ἤτοι τῷ πατριάρχῃ, ὑφ' ὃν τελοῦσιν οἱ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων μητροπολῖται, δικάζεσθαι· ἢ παρὰ τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως· ὅπερ προνόμιον οὐδενὶ τῶν ἄλλων πατριαρχῶν ἐδόθη, οὔτε ἀπὸ τῶν κανόνων, οὔτε ἀπὸ τῶν νόμων, τὸ δικάζεσθαι μητροπολίτην τελοῦντα ὑφ' ἕτερον πατριάρχην παρὰ πατριάρχῃ ἑτέρῳ εἰ μὴ μόνῳ τῷ Κωνσταντινουπόλεως.

E

Non oportet Clericum, qui contra alium Clericum aliquid habet, à judicibus secularibus judicari, sed à proprio Episcopo. Si proprium autem relinquens Episcopum secularia judicia adiverit, Canonicis pœnis subjiciatur. Similiter autem & contra Episcopum si quid habuerit Clericus à provinciali synodo judicari debet. Sed & Episcopus aut Clericus si contra Metropolitanum causam aliquam habuerit, vel apud diœceseos Exarchum, sive patriarcham cui subsunt provinciarum illarum Metropolitani litigare debet, vel apud patriarcham Constantinopolitanum. Quod quidem privilegium nemini aliorum Patriarcharum concessum fuit, nec à Canonibus nec à legibus, ut Metropolitanus qui uni subjacet Patriarchæ, ab alio judicaretur, nisi soli Constantinopolitano.

ΚΑΝΩΝ ι'.

Μὴ ἐξεῖναι κληρικὸν ἐν δύο πόλεων κατὰ ταυτὸν καταλέγεσθαι ἐκκλησίαις, ἐν ᾗ τε τὴν ἀρχὴν ἐχειροτονήθη, καὶ ἐν ᾗ προσέφυγεν, ὡς μείζονι δῆθεν, διὰ δόξης κενῆς ἐπιθυμίαν· τοὺς δέ γε τοῦτο ποιοῦντας ἀποκαθίστασθαι τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ τὴν ἀρχὴν ἐχειροτονήθησαν, ἐκεῖ μόνον λειτουργεῖν· εἰ μέντοι ἤδη τὶς μετετέθη ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν, μηδὲν τοῖς προτέρας ἐκκλησίας, ἤτοι τῶν ὑπ' αὐτὴν μαρτυρίων ἢ πτωχείων ἢ ξενοδοχείων ἐπικοινωνεῖν πράγμασιν. τοὺς δέ γε τολμῶντας, μετὰ τὸν ὅρον τῆς μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου πράττειν τὶ τῶν νῦν ἀπηγορευμένων, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ.

F

CANON X.

Non licere Clerico in duarum civitatum Ecclesiis eodem tempore in catalogum referri, & in ea, in qua à principio ordinatus est, & in ea, in quam tanquam ad majorem confugit, propter inanis gloriæ cupiditatem: eos autem, qui hoc faciunt, propriæ Ecclesiæ restitui, in qua ab initio ordinati sunt, ut illic solùm ministrent. Sed si jam quispiam ex alia in aliam Ecclesiam translatus est, nihil prioris Ecclesiæ vel eorum quæ sub ea sunt martyriorum, vel ptochotrophiorum, vel xenodochiorum rebus communicare. Eos autem qui ausi fuerint, post magnæ hujus & universalis Synodi definitionem, aliquid eorum, quæ nunc sunt prohibita, facere, statuit sancta Synodus eos proprio gradu excidere.

ΒΑΛΣ. Τινὲς δοξομενοῦντες κληρικοὶ μεθίστανται ἀπὸ πόλεων μικροτέρων εἰς ἑτέρας μείζονας πόλεις, τυχὸν ἀπὸ τοῦ Αθύρα εἰς Ηράκλειαν. φησὶν οὖν ὁ κανὼν μὴ ἔχειν

BALS. Quidam Clerici insano gloriæ amore impulsi, à parvis urbibus in alias majores commigrant, ut verbi gratia, ab Athyra Heracleam. Dicit ergo Canon, Nemi-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Nemini licere hoc facere, & propter honorem ejus qui ordinavit, & quia fieri non potest ut unus & idem subjiciatur duobus Episcopis. Eum autem, qui hoc facere aggressus fuerit, restitui Ecclesiæ in qua priùs ordinatus fuerat, ut illic solùm ministret. Iis verò, qui ante hunc Canonem in duarum regionum Ecclesiis ordinati sunt, pœnam statuit, ut prioris Ecclesiæ jura revocare nequeant. Deinde eos deponendos decernit, qui aliquid facere ausi fuerint eorum quæ sunt in eo prohibita. Hæc cùm ita habeant, quidam illud, Non esse aliquem Clericum in duarum urbium Ecclesiis, etiam ad duas unius civitatis Ecclesias accipiebant. Non est autem hæc Canonis sententia, ut mihi videtur. Quomodo autem non potest Clericus ex una regione in aliam abscedere, sine commendatoria & dimissoria scriptura ejus qui eum ordinavit; & quomodo punitur qui hoc fecerit, & qui eum excepit, didicisti à xv. & xvi. Canone Apostolico. Si quis autem interrogaverit, cur præsens Canon in principio quidem dicit priori Ecclesiæ restituendum eum qui à civitate in civitatem transilierit, in fine autem jubet hujus transgressorem deponi? Dic, quòd eum qui à civitate in civitatem transiliit, in secunda autem Ecclesia in Clerum nondum est cooptatus, primæ jubet restitui: eum autem qui in secunda Ecclesiâ in Clerum est cooptatus & constitutus suo excidere gradu. Quod autem talis non est exinde depositus nisi post denunciationem lege xv. Canonem Apostolicum, & syn. in Trullo Canonem xvii.

ZONAR. Clericum aliquem, duarum simul urbium Ecclesiis hic Canon adscribi vetat. Fiebat enim ut cui in minore forte civitate locus obtigisset, is ambitione ductus in urbis amplioris Ecclesiam in Metropolitanam scilicet ex Episcopali, aut in patriarchalem ex Metropolitana transcribi cuperet. Quos quidem omnes ad eam Ecclesiam, cui primum addicti sunt, redire synodus constituit. Hæc autem post Canonem editum fieri jubet. Si quis autem inquit ex Ecclesia in Ecclesiam translatus est, in eâ ad quam transfertur manens, ex prioris Ecclesiæ è quâ translatus est negotiis nullam omnino partem attingat. Quam enim Ecclesiam sponte reliquit, cum ea nullum consortium nihilve commune amplius habere debet. Quicunque verò hujus constitutionis auctoritate neglecta, aliquid hoc Canone vetitum attentare ausi fuerint, suo gradu moveri, hoc est, depositione mulctari placet. Verum tertio Basilic. libro, titulo tertio, Novella decima sexta cautum est ne alicujus Ecclesiæ Clerico demortuo, ibidem in ejus locum alius confestim subrogetur, sed ex alia Ecclesia, in qua præfinitum jam inde à primis temporibus numerum Clerici superent, qui demortui locum expleant, accersiri jubet, donec ad eum numerum, qui initio præscriptus est, Ecclesiæ cujusque Clerici revocentur.

ARIST. *In duarum urbium Ecclesiis Clericus in Catalogum non refertur. Sin verò relatus fuerit priori restituetur. Si quis autem jam translatus sit, in prioris Ecclesiæ rebus nullo modo particeps sit.*

Eidem sub duobus ministrare Episcopis & ambobus esse Clerico non permittitur. Sed si propter inanis gloriæ cupiditatem ad majorem confugerit Ecclesiam, ei rursùs restituetur in quam priùs ordinatus fuit. Sin Episcopi sui voluntate in aliam Ecclesiam translatus fuerit, & ibi in Clerum cooptatus; nullam in prioris Ecclesiæ rebus partem habeat, nisi proprio vellet gradu excidere, talia inexplebili cupiditate aggrediens.

A πνὰ ἐπ' ἀδείας τοῦτο ποιῇν, δέῃ τε τῷ πιλεῖ τῷ χειροτονήσαντι τοῦτον, καὶ δέῃ δ' ἀδικεῖσθαι ἓν ὃν αὐτὸν καὶ ἕνα δύο Ἐπισκόποις ὑποκεῖσθαι. ὃν ὃ τοῦτο ποιῇν ὑπερχέρησάμενα ἀποκαθίσασθαι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν ᾗ πρώτως ἐχειροτονήθη, ἐφ' ᾧ ἐκεῖμενον λειτουργεῖν. τοὺς δ' ἐπὶ τοῦ κανόνος τούτου εἰς δύο ἐνοριῶν ἐκκλησίας ταχθεῖσι, πρεσβείαν ἐπιέχει δ' μὴ δικαίως ἀνακαλεῖσθαι τὰ τῆς πρεσβυτέρας ἐκκλησίας δίκαια. εἶτα δέρεται καθαιρεῖσθαι τοὺς τολμήσαντας παραβῆναί τι ἐκ τῶν ἀπαγορευμένων ἐν τούτῳ. τούτων ὄντων ἐχόντων, τινὲς δ' μὴ γίνεσθαι τινὰ κληρικὸν ἐν δύο πόλεων ἐκκλησίαις, καὶ εἰς δύο ἐκκλησίας μιᾶς πόλεως ὀφείλοντα. οὐκ ἔστι δ' τοῦτο τῆς ἐννοίας ὁ κανὼν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ὅπως δ' ἂν δικαίως κληρικὸς ἐξ ἑτέρας ἐνοριάς εἰς ἑτέραν ἀπέρχεσθαι, δίχα συστατικῆς & ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ χειροτονήσαντος. αὐξον, καὶ ὅπως κολάζεται ὁ τοῦτο ποιήσας καὶ ὁ δεξάμενος. αὐτὸν, ἔμαθες ἀπὸ τοῦ ιε'. καὶ ις'. ἀποστολικοῦ κανόνος. εἰ δέ τις ἐρωτήσει σε δέῃ τὸ ὅρον καινὸν καὶ τὰς ἀρχὰς μὴ ἀποκαθίσασθαι φησὶ εἰς τὴν πρώτεραν ἐκκλησίαν & ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταπηδήσαντα, καὶ ὃ δ' τὸ κελεύεται καθαιρεῖσθαι & τοῦτο βέβαιον; εἰπὲ, ὅτι & μὴ μεταπηδήσαντα ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, μήπω δ' κληρωθέντα εἰς τὴν δευτέραν ἐκκλησίαν, ἀποκαθίσασθαι δέ-
C ει δ' εἰς τὴν πρώτην· ἢ δ' κληρωθέντα & ἐγκαταχθέντα εἰς τὴν δευτέραν, ἐκπίπτειν δ' οἰκείου βαθμοῦ. περὶ δὲ τοῦ μὴ δεῖ & τοιοῦτον ἀπεντεῦθεν καθηρημένον, ἀλλὰ μὴ βέβαιον, ἀναγνωθι & ιε'. ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ τῆς ὁν τῷ Τρούλλῳ συνόδου κανόνα ιζ'.

ΖΩΝΑΡ. Δύο πόλεων ἐκκλησίαις καταταχθῆναί τινα ὡς κληρικὸν ὁ πρὸ ἀπαγορεύει κανών. ἴσως γὰρ εἰς πόλιν μικρὰν ἐγχειρογνώμων, δέῃ δὲ φιλοδοξίᾳ εἰς μείζονα πόλεως ἐκκλησίαν, εἰς μητρόπολιν τυχὸν ὀφεῖ Ἐπισκοπῆς μεταπεδῆναι, ἢ ἐκ μητροπόλεως εἰς πατριαρχεῖον. τὰς τοιούτους οὖν ἡ συνοδος ὥρισεν ἀποκαθίσασθαι τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν ᾗ
D ἐχειροτονήθησαν. ταῦτα δὲ μετὰ κανόνα ἐκέλευσε γίνεσθαι. εἰ δὲ ἤδη, φησί, τις μεπέπδη ὀφεῖ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν, μᾶλλον ἐν τῇ μεταδέσει μὴ ἐνοχλείτω τοῖς προάγμασι τῆς ἐκκλησίας, ὀφεῖ ἧς μεπέπδη. ἀπορᾶς γὰρ ἐκείνης οὐδεμίαν μερίδα ἔχοι αὐτῷ ἔξω, οὐδὲ κοινόν τι αὐτῷ πρὸς ἐκείνην ἔχει. τὰς δὲ μὴ φυλάττοντας τὰ τετυπωμένα, ὑπερχειρῶντας δέ τι ποιεῖν τῶν παρὰ τοῦ κανόνος ἀπαγορευθέντων ἐκπίπτειν κελεύει τοῦ οἰκείου βαθμοῦ, ἤτοι καθαιρεῖσθαι. ἡ δὲ ις'. νεαρὰ κειμένη εἰς & πέμπτον τίτλον τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν βασιλικῶν διατάττει, εἰ πλουτήσει ἐν ἐκκλησίᾳ τινὶ κληρικὸς, μὴ ἐνδοὺς ἄλλον χειροτονεῖσθαι ἐκεῖ, ἀλλ' εἰ ἑτέρας ἐκ-
E κλησίαις εἰσὶ κληρικοὶ πλείονες τοῦ ὀφεῖ ἀρχῆς ἑκάστῃ αὐτῶν ταχθέντος ἀριθμοῦ, ἐκεῖθεν μεταγάγη τινὰς, καὶ ἀντὶ τῶν λειψάντων αὐτοὺς εἰσάγειν, μέχρις ἂν εἰς τὸ ἀρχῆθεν ὡρισμένον ἀριθμὸν καταστῇ οἱ ἐκκλησίαις ἑκάστης κληρικοί.

ARIST. Δύο πόλεων ναοῖς κληρικὸς ἡ καταλέγεται· εἰ δ' καταλεχθείη, τῷ πρώτῳ ὑπηρετοῖ. εἰ δ' μεπέπδη τις ἤδη, μηδὲ κοινωνείτω καθ' ἕνα τρόπον τοῖς τῆς πρώτης ἐκκλησίας.

Οὐ συγχωρεῖ ὁ αὐτὸς ὑπὸ δύο Ἐπισκόποις πολεῖν, καὶ ἀμφοτέρων εἶναι κληρικός· ἀλλὰ εἰ δι' ὑπερβολὴν δόξης κοσμικῆς μείζονι ἐκκλησίᾳ προσφύγοι, ἀποκαταστάσεται αὖθις εἰς ἣν ἐχειροτονήθη πρότερον· εἰ δ' μὴ γνώμης τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν μεπέπδη, καὶ ἐκληρώθη· μὴ μετεχέτω ὅλως ἐν τοῖς τῆς πρώτης ἐκκλησίας προάγμασιν, εἰ μὴ βούλοιτο τοῦ ἰδίου ἐκπεσεῖν βαθμοῦ, τοιαῦτα δι' ἀπληστίαν ὑπερχειρῶν.

CANON

A

ΚΑΝΩΝ ια'.

Παντας τους πενητας καὶ δεομένους βοηθείας μετὰ δοκιμασίας βασιλικοῖς τύποις καὶ εἰρηνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς μόνοις ὁδεύειν ὡρίσαμεν, καὶ μὴ συστατικοῖς· ἀφ' ὧν, τοὺς συστατικὰς βασιλικὰς τοῖς ὑπὸν ὂν ἀπολήψει μόνοις προσήκειν προσώποις.

Canon XI.

Omnes pauperes, & qui auxilio indigent, cum examinatione, cum epistolis seu pacificis Ecclesiasticis solis viam ingredi statuimus, & non cum commendatitiis: quoniam literas commendatitias iis solis personis, quæ sunt suspectæ, præberi oportet.

ΒΑΛΣ. Συστατικαὶ γραφαὶ λέγονται αἱ διδόμεναι κληρικοῖς ἀφ' ὧν χειροτονηθήσαν ἀυτὸς Ἐπίσκοπον, καὶ συνιστῶσι ἦ δηλοποιοῦσι τὴν χειροτονίαν τύπων, καθὰς πρόσεται ἀπὸ δ'. κη'. κανόν. τ' πρώτης συνόδου. συστατικαὶ γραφαὶ λέγονται αἱ διδόμεναι Ἐπισκόποις ἢ κληρικοῖς ἢ καὶ λαϊκοῖς ἀφορισθεῖσι, ἢ ἄλλως ἠμυομένοις ὂν ἀπολήψει ἐσκ ἀγαθὴ· καθὰς τοῦτο πρόσεται ἀπὸ τοῦ πρώτ. κανόν. αἱ μὲν οὖν ἀπολυτικαὶ γραφαὶ αἱ καὶ εἰρηνικαὶ λεγόμεναι, ἕτεραί εἰσι. λέγονται δ' ἀπολυτικαὶ μὲ, ὡς πρεσβῶσαι καὶ γνώμιλον καὶ ἀπολύσιν ἀρχιερατικὴν ἢ κληρικὸν ἢ Ἐπίσκοπον μεταπεσεῖν· εἰρηνικαὶ δὲ, ὅτι τοιαύτης προκομιζομένης γραφῆς πρὸς τὴν χειροτονηθέντ, εἰρήνη ἔσται μέσον τῶν ἀρχιερέων. ὅπερ δὴ ὁ δεκάμην. ἢ ἄλλοκριον κληρικὸν ἢ σωαδελφον ἀυτῶ πλήξῃ καὶ προκριμαλισθήσεται, ὅτι ὁ κληρικὸς βλαβήσεται) ὡς ὑβρίζων τὴν χειροτονησάμενον ἀυτόν. φησὶν οὖν ὁ κανὼν ὅτι τοὺς μὲν δεομένους συστατικῶν βοηθείων, ἤτοι τοὺς μὴ διά τινα προφάσιν σκιὰν ἀγαθὴν ἀφορισθέντας ἢ ὑποπτους ὄντας, (περὶ γὰρ τῶν δεομένων συστατικῶν οὐκ ἔστι λόγος ἐνταῦθα) διὰ μόνων εἰρηνικῶν γραφῶν ὀφείλομεν ἐφοδιάζειν. ὥρισε γοῦν τὰ περὶ πενήτων καὶ δεομένων βοηθείας, οὐχ ὡς τὴν λοιπὴν τοῦ ὑπὸ Ἐπίσκοπον μὴ ὀφελόντων ἦτως ἐφοδιάζεσθαι· ἀλλ' ὅτι δὴ πλέον οἱ πενητεύοντες τῆς ἐκκλησιαστικῆς βοηθείας δέονται. καλῶς γ προσεπέθη, ταῦτα δίδοσθαι μετὰ δοκιμασίας. εἰ γὰρ ἄδικόν ἐστι τὸ τῆ δεομένη ζητουμένη, κἂν πένης ἐστὶν, οὐ δοθήσεται ἀυτῆ βοήθεια. ζήτει τὸν ιβ'. ιε'. ις'. καὶ λη'. ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ ιζ'. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τὸν ια'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, καθαιροῦντα τὸν Ἐπίσκοπον τὸν ἄνευ βοηθείας εἰρηνικῆς ἐπιστολῆς μητροπολίτου ἀπελθόντα εἰς βασιλέα. ὅπερ γ ἀναλαμβάνονται οἱ Ἐπίσκοποι πᾶσι τοῖς ὑπ' ἀυτὸς βοηθεῖν διὰ γραμμάτων, εἴπερ δι' ἑαυτῶν ἢ διωίδηται πρᾶξαι, δηλοῦται ἀπὸ τοῦ ζ'. καὶ η'. κανόνος τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. σημείωσαι οὖν, ὅτι οἱ θέλοντες ἱερουργεῖν εἰς ἀλλοτρίας ἐπαρχίας, ὀφείλουσι μὴ μόνον συστατικὰς βοηθείας προκομίζειν, ἀλλὰ καὶ εἰρηνικάς.

ΖΩΝΑΡ. Εἰρηνικαὶ μὲν βοηθείαι εἰσὶν, αἱ λεγόμεναι ἀπολυτικαὶ, οἷαί εἰσιν αἱ διδόμεναι τοῖς Ἐπισκόποις παρὰ τῶν Μητροπολιτῶν, οἷς ὑποκεινται, καὶ τοῖς Μητροπολίταις παρὰ τῶν Πατριαρχῶν, ὑφ' ὧν προχειρίζονται), ὅτι διά τινα χρείαν ἀναλαμβάνουσι πρὸς βασιλέα, καὶ οἷαί εἰσιν αἱ συστατικαὶ κληρικοῖς παρὰ τῶν οἰκείων Ἐπισκόπων, θέλουσιν εἰς ἑτέραν πόλιν ἀπελθεῖν, καὶ καταλεγῆναι τῇ ἐκεῖ ἐκκλησίᾳ, κατὰ τὸν ιζ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ τῶν πλατέων συνόδου Συρίας. καὶ ἄλλαι γ ζητοῦνται εἰσὶν. εἰρηνικαὶ γ λέγονται), ὡς εἰρηνεύειν βραβεύουσαι. εἰ γάρ τις ἐξ ἑτέρας πόλεως εἰς ἑτέραν ἀπέλθῃ κληρικὸς ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῶ, ὑπὸ ὀφθῆναι ἄξιος ἐστὶ, κἀκεῖνος καὶ ὁ δεξάμενος αὐτόν. ὁ μὲν γὰρ κληρικὸς παύεται τῆς λειτουργίας· ὁ γ Ἐπίσκοπος ὁ τοῦτον δεξάμενος ἀφορίζεται), καὶ τὸν ιέ. κανόνα, καὶ ις'. ἀποστολικόν. οἱ γ πρὸς βασιλέα ἀπόντες Ἐπίσκοποι, ἄνευ γραμμάτων τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, ἐκπαίουσιν, οὐ μόνον τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀξίας τῆς ἱερατικῆς καὶ τὸν ια. κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου. συστατικαὶ γ ἐπιστολαὶ λέγονται), αἷς ἐγχειρίζόμεναι κληρικοῖς ἢ λαϊκοῖς ἀφωρισμένοις, ἢ ἀγνώστοις πάντασιν ἐν ἑτέρᾳ πόλει ἀπῶσι, καὶ σωιζῶσαι ὧν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ Ἐπισκόπῳ τὸν ὄμβρας, ὡς λυθέντας τοῦ βαπτισμάτων ἢ πιστοὺς ὄντας, καὶ τὸν ιε'. ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ τὸν λγ'. ἢ ὅταν καθηγορία κατά τινος γένηται), καὶ φανῇ ἀδίκως ὁ καθηγορηθείς, καὶ δοθῇ αὐτῷ βοηθητικὰ συνιστῶσαι αὐτὸν τοῖς ὁροις ὧν

Omnes pauperes, & qui auxilio indigent, cum examinatione, cum epistolis seu pacificis Ecclesiasticis solis viam ingredi statuimus, & non cum commendatitiis: quoniam literas commendatitias iis solis personis, quæ sunt suspectæ, præberi oportet.

BALS. Commendatitiæ scripturæ dicuntur, quæ dantur Clericis, ab iis, qui illos ordinarunt, Episcopis, eos commendantes, ac eorum ordinationem declarantes, ut ex xiii. Can. hujus Syn. ostenditur. Commendatoriæ autem scripturæ dicuntur, & eæ quæ dantur Episcopis vel Clericis vel etiam Laicis segregatis, & qui alioqui fuerunt in non bona existimatione: sicut hoc ex præsenti Canone ostenditur. Dimissoriæ vero, quæ etiam pacificæ dicuntur, aliæ sunt: Dicuntur autem dimissoriæ, ut quæ ostendant, ex voluntate ac dimissione antistitis Clericum vel Episcopum transiturum. Pacificæ autem dicuntur, quod cum talis affertur scriptura ab eo qui ordinatus est pax erit inter antistites. Neque enim qui alienum Clericum recipit, confratrem suum opprimet, & ei præjudicabitur, nec detrimentum accipiet Clericus, tanquam ei, qui ipsum ordinavit, injuriam faciens. Dicit ergo Canon, quod eos quidem qui commendatoriis litieris opus non habent, eos scilicet qui propter minùs bonam aliquam existimationem non sunt segregati vel suspecti, (de iis enim, qui commendatoriis literis opus habent, hic non agitur) per solas pacificas scripturas in via instruere debèmus. Hæc autem de pauperibus, & iis qui auxilio indigent, definiit, non quod reliqui, qui subsunt Episcopo, non hoc debeant viatico instrui: sed quod ut plurimum, qui sunt pauperes, Ecclesiastico auxilio indigent. Rectè autem additum est, ut cum examinatione dentur. Si enim est iniquum ejus qui indiget postulatum, etiamsi est pauper, ei non dabitur epistola. Quære xii. xv. xvi. & xxxiii. Canonem Apostolor. xvii. syn. in Trullo: & xi. Antioch. syn. deponentes Episcopum, qui sine pacifica Metropolitani epistola ad Imperatorem abierat. Quòd autem necesse habent omnes Episcopi, iis, quibus præsunt, literis suis opem ferre, si per se præsentes esse nequeant, ex vii. & viii. Sardicensis Syn. ostenditur. Nota ergo, quod qui volunt in aliis regionibus sacra celebrare, debent non solùm commendatitias epistolas afferre, sed etiam pacificas.

ZONAR. Pacificæ Epistolæ sunt, quæ alio nomine dimissoriæ dicuntur; Cujus generis eæ sunt, quæ Episcopis à Metropolitanis, quibus subjecti sunt, & Metropolitanis à Patriarchis, à quibus designantur, dari solent, cum ad Imperatorem necessaria de causa mittuntur; & quales sunt illæ, quæ clericis quoq; ab Episcopis suis, si in aliam urbem migrare, Ecclesiæq; quæ ibi est clero adscribi velint traduntur; ut xvii. Can. Synodi in Trullo palatii habitæ continetur. Sunt nonnullæ præterea ejusdem rationis aliæ. Pacificæ porro, quasi pacem conciliantes, appellatæ sunt. Si quis enim clericus ex hac in aliam urbem absq; Episcopi sui facultate proficiscatur, tum Clericus ipse, tum qui eum admittit uterq; mulctæ est obnoxius. Ac Clerico quidem sacro ministerio interdicitur, Episcopo autem, qui eum admisit, ex xv. & xvi. Apostol. Canone, segregationis pœna irrogatur. Qui vero Episcopi, absq; Metropolitani sui provincialiumq; Episcoporum literis, ad imperatorem abierint, non communione tantum, sed & sacerdotii dignitate, ex Antiochenæ Synod. Can. xi. privantur. Commendatitiæ vero Epistolæ dicuntur quæ segregatis antea Clericis aut Laicis, aut omnino ignotis hominibus in aliam urbem migrantibus xii. ac xxxiii. Canonis Apostolici decreto tradi cosuevere, virosque, ut à pœnis solutos aut fideles, illius civitatis Episcopo commendantes. Accipiunt ii quoq; commendatitias, qui vocati in judicium se à culpa immunes ostenderint, quibus & ei ad quem missi sunt

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Episcopo commendentur, & falsa delatione ipsorum innocentiam tentatam fuisse testatum fiat. Cum hæc igitur esset ratio epistolarum, qui inopia pressi, vel auxilii quoquo modo indigentes, ab Ecclesia sibi opem exposcerent, pacificas iis hominibus, non autem commendatitias litteras concedi Canon oportere decernit. Fuit namq; Episcopalis officii pauperum, pupillorumque ac viduarum, adversus potentiorum injurias & illata detrimenta, rerumq; ad illos pertinentium ablationes Ecclesiæ opem implorantium, defensionem suscipere; adeo ut cum sui negotii causa Imperatorem adire ac interpellare Episcopi vetarentur, ut hoc facerent illorum gratia, qui ad Ecclesiam confugissent, aut Diaconos suos ad indigentium auxilium, & eorum, qui ob delictum aliquod pœnis vel exilio damnati fuerunt, liberationem, mitterent, vii. & viii. Sardicensis Synodi Can. illis concedebatur. His igitur hominibus, qui se omnimodo opis indigos profiterentur, suppetiis, qnas optaverant, ferendis, ab Episcopis litteræ tradebantur, eæque pacificæ dicebantur, pacem scilicet illis, quibus aut Principum aut Primatum iracundia causam injustæ damnationis attulisset, afferentes. Litteras porro ejusmodi, Canon, nisi explorata postulationis æquitate cuiquam concedi vetat. Nec enim inconsulte ac temere omnes, sed quos injuste vexati compertum sit, auxilio juvandi. Si quis etenim injuriâ afficiens aut malum perpetrans ad Ecclesiam confugerit, ei suppetiæ non sunt ferendæ. Ne misereris, inquit, pauperis in judicio. Nam quia paupertas animis ad misericordiam alliciendis idonea est, sacræ litteræ injurii, licet pauperis, in judicio misereri non sinunt. Si quis igitur obæratus ad Ecclesiam confugerit, ne quid amplius exigatur ab eo, quam jus postulat, curabit Episcopus; quæ autem jure debet, Episcopo nequaquam interpellante, persolvet. Similiter & in reliquis.

ARIST. *Pauperes auxilio indigentes, Epistolis pacificis, sed non commendatitiis iter faciant: Nam commendatitiæ suspectis tantum personis exhibentur.*

Epistola pacifica est quæ sine ullo scandalo advehenti traditur; commendatitia autem quæ inculpatum vitâ & religione afferentem attestatur. Qui pauperes itaque auxilio indigent, cum literis Episcoporum pacificis iter facere debent, ut qui opem iis ferre possunt, misericordiâ in eos commoveantur. Epistolis autem commendatitiis jis non opus est: hæ enim Presbyteris & Diaconis & reliquis Clericis exhibentur.

A ἀπεσάλη, καὶ διδάσκουσα συντόμως αὐτὸν καλῶς ἐρωτᾶν. ὅτους ἐχούσῃ τῇ ὑποψολὴν τέτων, φησὶν ὁ κανών, τοῖς πένησι καὶ δεομένοις βοηθείας, καὶ διὰ τέτο προσερχομένοις τῇ ἐκκλησίᾳ, εἰρηνικὰς δεῖν δίδοσθαι ὑποψολὰς ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ μὴ συστατικάς. χρέος γὰρ εἶχον οἱ ἀρχιερεῖς ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν προσφευγόντων τὴν ἐκκλησίαν πενήτων, ἢ ὀρφανῶν καὶ χηρῶν, ὡς καταδυναστευομένων ἴσως, ἢ ἀδικουμένων, ἢ ἁπερπαγμένων τῶν ἀνηκόντων αὐτοῖς· καὶ τοσοῦτον, ὥστε κωλυομένοι οἱ Ἐπίσκοποι ἀπέναντι προσβαίνειν δι' ἀπόρους οἰκείας καὶ ἀνοχλήσιν, ὑπηρέτουν τοῦτο ποιεῖν διὰ τῶν τῇ ἐκκλησίᾳ προσφευγόντων, ἢ σέλλῃ B διακόνοις ἰδίοις εἰς ὑπηρεσίαν τῶν δεομένων, καὶ εἰς καταλλαγὴν τῶν διὰ πλημμελήμα καταδικασθέντων κολασθῆναι ἢ πρειοτιμωρίαν, ὡς ὁ ζ'. καὶ ὁ ιδ'. κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου διαλαμβάνει· τοῖς γοῦν καθ' οἱονδήποτε τρόπον ὑπηρεσίας δεομένοις ἀντεχείρισεν ὑποψολὰς οἱ Ἐπίσκοποι βοηθήσας αὐτοῖς, ἐφ' οἷς ἐδέοντο, καὶ εἰρηνικὰς ἐκδιδόντο, ὡς εἰρηνίων βεβαιώσας, τοῖς δὲ ὀργὴν ἀρχόντων ἢ διωκτῶν ἄδικον γνώμην πάσχουσι. προέχειν δ' ταύτας αὐτοῖς ὁ κανὼν διαπέπτωκεν μὴ δοκιμασίας. ὁ γὰρ ἁπλῶς καὶ ἀδοκιμάστως πάντα προσερχόμενον δεῖ βοηθεῖν, ἀλλὰ τῷ ἀδικουμένῳ. εἰ γάρ τις ἀδίκως προσέλθοι τῇ ἐκκλησίᾳ, C ἢ κακουργῶν, οὐ χρὴ τοῖς τοιούτοις ὑπηρετεῖν. μὴ ἐλεήσῃς γάρ φησι, πλουτοῦντα ἐν κρίσει. ἐπεὶ γὰρ ἡ πενία πρὸς οἰκτόν ἐστιν εὐκατάφορον, ἀδικοῦντα, φησὶν ἡ γραφὴ, μὴ ἐλεήσῃς ἐν κρίσει, κἂν πλουτῇ ὁ ἐστι. εἰ γοῦν χρεωστῶν τις προσρυῇ τῇ ἐκκλησίᾳ, μὴ ἀδίκως μὲ ἀπαιτηθῆναί τι αὐτὸν δεῖ διὰ προστάξεως ποιεῖσθαι τὸν Ἐπίσκοπον· ὁ δὲ δικαίως χρεωστεῖ, ἀποδώσει, πρὸς τοῦτο τοῦ Ἐπισκόπου μὴ κωλύοντος. ὁμοίως καὶ ὅτι περὶ τῶν λοιπῶν.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ δεόμενοι ὑπηρεσίας πένητες, ὑποψολαῖς εἰρηνικαῖς ἀλλὰ μὴ συστατικαῖς ὀφείλουσι. αἱ γὰρ συστατικαὶ τοῖς ἐν ὑποληψει μόνοις πρέπουσι.

Εἰρηνικὴ ὑποψολή ἐστιν, ἣ ἄνευ σκανδάλου τινὸς τῷ ἐπιχωμάζοντι εὐχερίζομένη· συστατικὴ δὲ, ἣ τὸ ἀνεπίληπτον τοῦ βίου καὶ τῆς ὀρθοκείας ὑπὲρ ὑποφερομένου προσμαρτυροῦσα. οἱ γοῦν δεόμενοι βοηθείας πένητες, μὴ εἰρηνικὴν ὑποψολὴν τῶν Ἐπισκόπων ὀφείλουσιν ἔχειν, ἵν' ἐλεῶνται ὑπὸ τῶν δυναμένων βοηθεῖν αὐτοῖς. συστατικὴν δ' ὑποψολὴν χρείαν οὐκ ἔχουσιν· αὕτη γὰρ πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν κλήρῳ πρέπουσα.

D

Pervenit ad nos, quod quidam, cum præter ritus Ecclesiasticos ad potentatus accessissent, per pragmaticas unam provinciam in duas divisserunt: ut ex eo duo essent Metropolitani in eadem provincia. Statuit ergo sancta Synodus, ne Episcopus deinceps tale quid audeat: quoniam is, qui hoc aggreditur, à suo gradu excidit. Quæcunque autem civitates per literas Imp. Metropolis nomine honoratæ sunt, solo honore fruantur, & qui ejus Ecclesiam administrat Episcopus, servatis scilicet veræ Metropoli F suis juribus.

Ηλθεν εἰς ἡμᾶς, ὡς τινες παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὅρους τολμήσαντες διωκτείαις, διὰ πραγματικῆς τινὸς μέθοδου ἐπῆραν εἰς δύο καθέστηκεν, ὡς ἂν τέτῳ δύο μητροπόλεις ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ. ὥρισεν τοίνυν ἡ ἁγία Συνόδος, μηδὲν τοιοῦτο τολμᾶσθαι παρὰ Ἐπισκόπου. ἐπεὶ καὶ τοιοῦτο ὑπερβαίνων ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ. ὅσαι δὲ ἤδη πόλεις διὰ γραμμάτων βασιλικῶν καὶ τῆς μητροπόλεως ἐτιμήθησαν ὀνόματι, μόνης ἀπολαυέτωσαν τῆς τιμῆς, καὶ ὁ τῆς ἐκκλησίαν αὐτῆς διοικῶν Ἐπίσκοπος, σῳζομένων δηλονότι τῇ κατ' ἀληθείαν μητροπόλει τῶν οἰκείων δικαίων.

BALS. Imperialia jussa, Pragmatici typi dicuntur. Dicit ergo Canon, quod quoniam nonnulli Episcopi, propter imperandi cupiditatem, Imp. jussione contenderunt, ut Metropolitanorum honore afficerentur, & ex eo provinciam unam in duos Metropolitanos divisserunt, deponi debent, non solum is qui tale mandatum Imperiale acquisiverit, sed & qui tale quid aggredi ausus fuerit.

ΒΑΛΣ. Τὰ βασιλικὰ προστάγματα πραγματικοὶ τύποι λέγονται. φησὶ γοῦν ὁ κανὼν ὡς ἐπεί τινες Ἐπίσκοποι διὰ φιλαρχίαν ἐσπούδασαν κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν εἰς μητροπόλεις τιμηθῆναι, κἀντεῦθεν τὴν μίαν ἐπαρχίαν διεῖλον εἰς μητροπόλεις δύο, ὀφείλουσι καθαιρεῖσθαι, μὴ μόνον ὁ πεισάμενον τοιαύτῃ προστάξει, ἀλλὰ καὶ ὁ τολμήσαν τοιοῦτόν τι ἐγχειρῆσαι. τὰς μέντοι πρὸ τῶν πρόσθεν κατὰ τιμηθείσας

CANON XII.

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

τιμηθείσας ἐκκλησίας ἀπὸ ἐπισκόπων εἰς μητροπόλεις κ᾽ προήξαξιν βασιλικὴν, διηρίζετο ἔχειν μόνην τὴν τιμὴν, ὡς τ᾽ λοιπῶν δικαίων τῇ προϋπαρχόντων ἐπ᾽ αὐταῖς τῇ κ᾽ ἀληθείαν μητροπόλεσι ὀφειλόντων μένειν ἀκαινοτομήτων. ταῦτα δὲ κανόνος διηρίζομένου εἴπῃ τις, καὶ πῶς διάφοροι βασιλεῖς διάφορα ἐπισκοπὰς εἰς μητροπόλεις ἐτίμησ᾽; αὐτίκα γὰρ ἡ μητρόπολις Λακεδαιμονίας, ἐπισκοπὴ ἦν τῇ παλαιῶν Πατρῶν, τὰ Μάδυτα τῆς Ἡρακλείας, ἡ Ἄβυδ⊙. τῆς Κυζίκου. καὶ ἄλλαι δὲ ἐπισκοπαὶ ἐτιμήθησαν. ἔοικεν οὖν ἀπὸ τοῦ λη΄. κεφάλ⊙. τῆς ὀν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τοῦ ις΄. κανόν⊙. τῆς ἐξουσίαν συνόδου, τὰς τοιαύτας γίνεσθαι ὁρισμὰς ὑπὸ τῶν βασιλέων, κ᾽ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ἄνωθεν ἐξουσίαν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ προσέκτισε δ΄ γ΄. κεφ. τοῦ πρώτου τίτλου δ΄ γ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν· ὅπερ κατετάχθη εἰς δ΄ κ΄. κεφ. δ΄ α΄. τίτλ⊙. τοῦ ἐξόντ⊙. συντάγματ⊙. τὰ μέντοι ὀφειλόντα εἶναι δίκαια ταῖς πρώτῃ, τοῦτ᾽ ἔστιν μητροπολίτῃ, κ᾽ τῆς ἐκκλησίας τῆς τιμηθείσης ἀπὸ ἐπισκοπῆς εἰς μητρόπολιν, ἐζήτησάν τινες μαθεῖν ὁποῖά εἰσι· καὶ ἔκυσάν σ᾽ πλείω δ΄ καλῶς τῷ ἐπισκοπείῳ μητρόπολιν, κ᾽ τὰ ἄλλα πάντα ὑποκεῖσθαι αὐτὴ τῇ παλαιᾷ μητροπόλει ὀφείλει. ὁ γὰρ τοιοῦτος Ἐπίσκοπ⊙. ἔσται τοῦ παλαιοῦ μητροπολίτου χειροτονησόμενος, κ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ κριθήσεται, κ᾽ ἁπλῶς αὐτῷ ὑποκείσεται. ἀνάγνωθι κ᾽ ϟβ΄. κανόνα τῆς β΄. συνόδου, κ᾽ ϟζ΄. κ᾽ ς΄. κανόνα τῆς πρώτης συνόδου. ταῦτα γὰρ διὰ προσάξεως βασιλικῆς ἄλλως μετατυποῦται, καθὼς ἄνωθεν εἴρηται. ἀνάγνωθι κ᾽ τὸν ὀν τῷ Τρούλλῳ συνόδου κανόνα λη΄. καὶ ὃ ὀν ᾧ χρόνῳ αὐτοῦ καταχρωσθὲν, βασιλικὸν σημείωμα, ὀν μέρει. ἐπεὶ γὰρ κ᾽ ϟ ἀπρίλλιον μιᾶς τῆς ια΄. Ἰνδικτ. τοῦ ϛφα΄. ἔτους ἀπολυθέντ⊙. προσκυνητοῦ χρυσοβούλλου, τοῦ θεοσεφοῦς κρατίστου, καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐτοκράτορ⊙. κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου, κ᾽ τοὺς ἀμφικαλυμμένους μητροπολίτας τοὺς διαφερούσας τούτοις ἐπισκοπὰς, κ᾽ εἰς μητροπόλεις ἢ ἀρχιεπισκοπὰς τιμηθείσας, ἐπισομίζοντ⊙. οὐχ ἧττον δ᾽ κ᾽ τοὺς ἐπιχειρήσοντας ὅτι δήποτε τῷ βασιλικῷ ἀποστερῆσαι σεβασμῷ, τοῦ ἀμάχου ἐπισκοπὰς εἰς μητροπόλεις, ἢ ἀρχιεπισκοπὰς κ᾽ τῷ δοθεῖσθαι αὐτοῖς ἄνωθεν ἐξουσίαν, ἠγνόησάν τινων· τί ὅτι ὃ προσεχόμενον τῷ κανόνι, χάριν τοῦ ἔχειν τοὺς τιμηθείσας μητροπόλεις μᾶλλον τῷ τιμῷ, ὡς τῶν ἄλλων δικαίων σωζομένων τῇ κ᾽ ἀληθείαν μητροπόλεσι, φαμὲν ὅτι καὶ ὃ προεῖται τούτου ἀμφίβολον λύεται, ἀπὸ τ᾽ αὐτοῦ βασιλικοῦ σημειώματ⊙. συνεζητήθη γὰρ, καὶ μετὰ πολλὰς δικαιολογίας διελήφθη χάριν τούτου ταῦτα ῥητῶς, κ᾽ ὅτι μᾶλλον καθολικῷ λόγῳ κ᾽ διαγνώσει ἡμετέρᾳ ἐκτεθειμένας τὰς εἰς ὑπερβαλλούσαν θεῖον ἀναβιβαζομένας ἐκκλησίας προσταξῇ βασιλικῇ, κ᾽ τῆς τιμῆς ἀξιουσθαι χρεών, καὶ τὰς ψήφους ἐν ἀδείᾳ φερομένην κ᾽ ὃ ἐκ τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀκριβοῦσθαι τύπον κανονικὸν τῶν μητροπολιτῶν συνιόντων, καὶ ἀρχιεπισκόπους. κ᾽ μητροπολίτας ψηφιζομένων, ὅτε βασιλεία μου διαγνώσκει, κ᾽ ἡ θεία κ᾽ ἱερὰ σύνοδ⊙. τῷ διαζώματι ἕψεται τούτῳ· ὡς τῷ ἐκκλησιαστικῷ φυλαττομένῳ ἀκριβῶσαι, καὶ τῆς κανονικῆς εὐθύτητ⊙. μὴ ἐκπίπτοντι. ἀνάγνωθι οὖν εἰς πλάτ⊙. ὃ τοιοῦτον σημείωμα, κ᾽ εἰπὲ πρὸς τοὺς λέγοντας, ὡς εἰ μὴ ὀν τῷ ἀναγεῖσθαι τῷ ὑποκειμένῳ εἰς μητρόπολιν, ἢ ἀρχιεπισκοπῇ, προσεθῇ παρὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας, ὃ τὰς ψήφους τούτων γίνεσθαι κ᾽ προκειμένῳ πατριαρχικῷ, ὁ κατ᾽ ἀληθείαν μητροπολίτης ποιήσῃ τῷ ψῆφον αὐτῆς· τοῦτο γὰρ φυλάττεται καὶ μέχρι τοῦ νῦν εἰς ⊛ οἰκουμενικὸν πατριάρχῃ χειροτονούμενον παρὰ τοῦ Ἡρακλείας. Διὰ ὃ δὴ τῷ Κωνσταντινούπολιν ἤτοι Βυζάντιον ποτὲ τοῦ Ἡρακλείας ὑπερτῷ. ὅτι ἀπὸ τοῦ τοιούτου σημείωματ⊙. πᾶσα τοιαύτη δικαιολογία περιαιρῆται, καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἐξ ἀνάγκης παρὰ τοῦ Ἡρακλείας χειροτονῆται· εὕρηται γὰρ κ᾽ Στέφαν⊙. ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντ⊙. ὁ σοφοῦ πατριάρχης χειροτονηθεὶς Κωνσταντινουπόλεως,

A Eas autem Eccleſias, que ante præſentem Canonem
ex Epiſcopali dignitate Metropolium honore Impe-
rialibus juſſis affectæ ſunt, ſolum honorem habere ſta-
tuit, utpote quod reliqua jura, quæ illis adſunt,
veræ Metropoli citra ullam innovationem manere de-
beant. Hæc cum à Canone ſtatuantur, dixerit quiſ-
piam, Et quomodo permulti Imperatores permul-
tos Epiſcopatus Metropolium honore affecerunt?
Jam enim Lacedæmoniæ Metropolis erat Epiſcopatus
veterum Patrarum, Madita Heracleæ, Abydus Cy-
zici. Et alii etiam epiſcopatus honorati ſunt. Mihi
ergo videtur ex xxxviii. Can. Syn. in Trullo, &
B xvii. Can. præſentis Syn. ejuſmodi fieri ab Impera-
toribus diviſiones ſecundùm poteſtatem illis ſupernè
datam. Propterea enim etiam exolevit iii. caput pri-
mum tit. iii. lib. Baſilicor. quod collocatum eſt in xx.
cap. primi tit. præſentis operis. Quænam autem jura
eſſe debent apud primum, ſcilicet Metropolitanum,
in Eccleſia, quæ ex Epiſcopatu in Metropolis di-
gnitatem evecta eſt, quidam diſcere deſiderarunt; &
illis dictum fuit, quòd præterquam quòd Epiſcopatus
Metropolis vocatur, in aliis omnibus antiquæ Me-
tropoli debet ſubjici. Ejus enim Epiſcopus ab anti-
quo Metropolitano ordinabitur, & ab ipſo judicabi-
C tur, & ei omnino ſubjicietur. Lege etiam ii. Ca-
nonem ii. Synodi & vi. & vii. Can. primæ Syn.
Hæc autem per imperialem juſſionem aliter transfor-
mantur, ut ſuperiùs dictum eſt. Lege & Syn. in Trul-
lo Can. xxxviii. & ſpecialiter Imp. conſtitutionem,
quæ partim in illius expoſitione ſita eſt. Quoniam au-
tem menſe Aprili xi. indict. anno 6701. edita ſumma
cum veneratione ſuſcipienda aurea Bulla à Deo coronati,
fortiſſimi & ſancti Imper. noſtri, Domini Iſaacii Angeli,
quæ & Metropolitanis Epiſcopatus ad ſe pertinentes,
& metropolium vel Archiepiſcopatuum honore dona-
tos, ad ſe revocantibus, & iis itidem qui imperi-
D alem circunſpectionem privare conabuntur, ne Epi-
ſcopatus in Metropoles & Archiepiſcopatus erigat
ſecundum ſibi datam à ſuperis poteſtatem, os occlu-
dit, à nonnullis quæſitum eſt, quid eſt quod Cano-
ne comprehenditur, ut honore affectæ Metropoles ſo-
lum honorem habeant, utpote aliis juribus veræ me-
tropoli ſervatis? Dicimus de ea re dubitationem ab
hac imperatoris conſtitutione diſſolvi. Quæſitum e-
nim eſt, & poſt multas allatas ad juſtam eſſe rem
oſtendendam rationes, hæc ejus rei gratia expreſsè di-
cta ſunt, & quod univerſali ratione, & generali-
ter expoſita diſpoſitione, Eccleſias quæ juſſione Im-
E perat. in altiorem thronum eriguntur, honore quo-
que dignas cenſeri oporteat, & electiones libere pro-
cedere ex forma canonica, quæ in magna Eccleſia con-
ſecuta eſt, Metropolitanis convenientibus, & Archie-
piſcopos ac Metropolitanos eligentibus, quod & Imp.
mea ſublimitas decernit, & hanc conſtitutionem Divi-
na & ſancta quoque ſequetur Synodus; ut quæ Eccle-
ſiaſticum ritum accurare ſervet, & à canonica rectitudine
non excidat. Lege ergo diffusè hanc conſtitutionem,
& dic iis qui dicunt, quòd niſi dum erigitur Epiſcopa-
tus in Metropolim vel Archiepiſcopatum, ab Imperi-
al. poteſtate adjectum fuerit, Eorum electiones Patriar-
chali ſuaſione & auctoritate debere fieri, verus Metropo-
F litanus eorum electionem faciet. hoc enim etiam hucuſ-
que ſervatur in univerſali Patriarcha, qui ab Heracleæ
Archiepiſcopo ordinatur, quoniam fuerit aliquando
Conſtantinopolis ſive Byzantium Heracleæ antiſtitis
Epiſcopatus: dic, inquam quòd hac conſtitutione omnis
juris omnino allegatio tollitur, nec Conſtantinopolitanus
neceſſario ab Heracleæ Epiſcopo ordinatur. Inventum eſt
enim etiam Stephanum Imp. domini Leonis ſapientis fra-
trem ordinatum fuiſſe Conſtantinopoleos Patriarcham

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

à Theophane metropolitano Cæſareæ. Et paucis abhinc annis Leontius à Demetrio Cæſareæ Metropolitano.

παρὰ Θεοφάνους μητροπολίτου Καισαρείας. καὶ ὀλίγων χρόνων ὁ Λεόντιος παρὰ Δημητρίου τοῦ Καισαρείας.

ZONAR. Principem dignitatis locum Epiſcopi quidam ambitioſe affectantes, Imperatores adire, atque ut edicto ſuo, quod hic pragmatici typi nomine intellexere Patres, ipſorum Epiſcopatibus honorem Metropoleos decerneret, precibus ab eo contendere ſoliti ſunt. Hinc factum, ut in duas provincias una divideretur, duoſque eadem provincia Metropolitanos, & quidem crebris ob idipſum diſſidiis, contentionibuſque diſtractos haberet. Quod & in Cappadocum provinciâ quondam, Gregorio Theologo in epitaphio magni Baſilii referente, cum Tyanea nova Metropolis conſtituta eſſet, evenit. Propterea Canonem hunc, quo de nova Metropoli inſtituenda laborare aut agere Epiſcopi prohibentur, Synodus promulgavit: tale vero aliquid aggredi auſos, vel hoc ipſo deponi jubet. Nec enim eum tantummodo puniri, qui cogitata perfecerit, ſed ipſam quoque, quamvis irrito eventu, perficiendi voluntatem, iiſdem pœnis obnoxiam eſſe decernit. Verum hæc quidem promulgato Canone ſic agi placuit. Quæ vero urbes, ante hanc conſtitutionem, Imperatoris decreto Metropolitani tituli dignitate ornatæ fuerant (quas enim obſcurius antea pragmaticas, nunc Imperatorias litteras, ſive Imperatoris decretum planius nuncupavit) ab iis, earumque Epiſcopis, conceſſum honorem patitur retineri; ne qua vero re antiquæ Metropolitanæ ſedi moleſti ſint, ſed ei quæ veram, ac temporis diuturnitate firmatam appellationem Metropoleos retinet, ita ſua jura ſerventur, ut ne ex iis quidquam novus ſibi Metropolitanus uſurpet. Sed hujus etiam Canonis auctoritas obſolevit; nec defuere noſtris quoque temporibus Imperatores, quorum edictis Epiſcopales Eccleſiæ ad Metropolitani faſtigii culmen evectæ ſunt.

ΖΩΝΑΡ. Ἐπίσκοποί τινες διὰ φιλοτιμίαν καὶ φιλαρχίαν προσιόντες τοῖς βασιλεῦσι διὰ προσταγμάτων ἐξεράφων· ταῦτα γάρ εἰσι τὰ πραγματικά· ἠτοῦντο τὴν οἰκείαν ἐπισκοπὴν τῇ τῆς Μητροπόλεων τιμῇ δοθῆναι κλῆσιν· ὡς ἔτω συμβαίνειν, εἰς δύο ἐπαρχίας τὴν μίαν μερίζεσθαι, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ δύο μητροπολίτας εἶναι, καὶ ἔτως διαφέρεσθαι ἀλλήλοις τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Ἐπισκόπους. ὅπερ ποτὲ καὶ ἐν τῇ Καππαδοκῶν ἐπαρχίᾳ Συμβέβηκε, τῆς πόλεως τῶν Τυάνων νέας Μητροπόλεως γνωμένης, ὡς ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου φησί. Διὰ ταῦτα τοίνυν ἡ κανόνα τοῦτον ἡ Σύνοδος ἔθετο, κωλύουσα μὴ γίνεσθαι τοιαῦτα, μηδὲ ζητεῖν τοὺς Ἐπισκόπους νέας ὀνομάζεσθαι Μητροπόλεις· ἡ ὃ ἐπιχειροῦσι τοιαύτῃ πράξει καθαιρεῖσθαι, καὶ διὰ μόνου τοῦ ἐπιχειρεῖν. εἰ γὰρ ἡ εἰς πρᾶξιν ἀγαγόντας τοῦ ἐπιχειρεῖν κολάζει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ μόνον ἐπιχειροῦντας, κἂν μὴ τύχῃ τοῦ ἐφετοῦ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ κρίνει γενέσθαι. τὰς δὲ πρὸ τοῦ κριθείσας πόλεις εἰς Μητροπόλεις διὰ γραμμάτων βασιλικῶν ἄνωθεν ὠνόμασε πραγματικά, ἐνταῦθα ἐσαφήνισε καὶ γράμματα ἔφη βασιλικά· ἀπολαύειν ἐπιτρέψασι τιμῆς μόνης, καὶ ὅτι ἐν αὐταῖς Ἐπισκόποις, μὴ ἐνοχλεῖν ἢ τῇ παλαιᾷ Μητροπόλει, σώζεσθαι ἢ ἐκείνῃ τῇ ὡς ἀληθῶς Μητροπόλει, ὡς πρὸ χρόνου βεβαίως κτησαμένῃ τὴν κλῆσιν, τὰ δίκαια πάντα, μήτε κεκτωμένου διὰ τοῦ νέου Μητροπολίτου. καὶ ἔτως ἢ ὁ κρίνων ἡ φυλάττεται. τινὲς γὰρ Ἐπίσκοποι καὶ ἐφ' ἡμῶν διὰ βασιλικῶν προσταγμάτων εἰς τιμὴν ἀνήχθησαν Μητροπόλεως.

ARIST. *In duas provincias una provincia non ſcinditur: Qui autem ſciderit, Epiſcopatu dejicitur. Quæ vero imperatoris reſcripto ſciſſæ ſunt civitates honore ſolo fruantur, ut & Epiſcopus ibidem conſtitutus: ei vero quæ verè eſt Metropolis, propria jura conſerventur.*

ΑΡΙΣΤ. Εἰς ἐπαρχίας δύο ἐπαρχία μία οὐ τέμνεται· ὁ ἢ τεμών, ἀνεπίσκοπος. αἱ ἢ πράγματι βασιλικῷ τιμηθεῖσαι πόλεις, τῆς τιμῆς ἀπολαυέτωσαν μόνης, καὶ ὁ αὐτόθι Ἐπίσκοπος. τῇ δὲ ἀληθῶς μητροπόλει τὰ οἰκεῖα σωζέσθωσαν.

Epiſcopus qui potentatus adit, & Epiſcopatum ſuum Metropolis nomine honorari contendit, ut ex eo una provincia in duas divideretur, ſuo gradu excidet. Quicunque autem epiſcopatus non Epiſcoporum ſtudio ſed potius ob eorum virtutem & civitatum dignitatem per literas imperiales ut Metropoles honorari aſſecuti ſunt, honore illo & ſolo fruentur. Ei autem quæ verè eſt Metropolis, cui antea ſuberant, propria ſervabuntur jura: & antea enim & poſtea iſtius Epiſcopus eum qui ab imperatore poſtea honoratus fuit conſtituet, Et omnes provinciæ Epiſcopatus illum & ſolum Metropolitanum habebunt, & non ſimul dividentur & ipſi ſecundum provinciæ diviſionem, & ſi quid aliud jus Epiſcopale in totâ provinciâ habuit, illæſum ipſi ſervabitur. Et nihil omnino de ejus privilegiis auferetur, & honorato dabitur.

Ὁ περιπλεόντων διοικήσεως Ἐπίσκοπος, καὶ σπουδάσας τιμηθῆναι τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἐπὶ τῇ μητροπόλεως ὀνόματι, ὡς ἐκ τούτου τὴν μίαν ἐπαρχίαν μερισθῆναι εἰς δύο· τῷ ἰδίου ἐκπεσεῖται βαθμοῦ. ὅσαι ἢ τῆς ἐπισκοπῶν, οὐκ ἀπὸ σπουδῆς τῆς Ἐπισκόπων, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ ἀρετὴν αὐτῆς, ἢ διὰ τιμὴν τῆς πόλεως, ἔφασε διὰ βασιλικῶν γραμμάτων τιμηθῆναι ὡς μητροπόλεις, ἀπολαύσουσι τῆς τιμῆς, καὶ μόνης· τῇ δὲ κατ' ἀλήθειαν μητροπόλει, ὑφ' ἣν ἐτέλουν τὸ πρότερον, τὰ οἰκεῖα σωζέσθωσαν δίκαια. ἄνωθεν γὰρ καὶ αὐτῆς ὁ ταύτης Ἐπίσκοπος τῶν μὲν ταῦτα τιμηθέντος ὑπὸ βασιλέως κελεύσει· καὶ αἱ τῆς ἐπαρχίας πᾶσαι διοικήσουσι τοῦτον, καὶ μόνον, μητροπολίτην ἕξουσι, καὶ οὐ συμμεριοῦσιν καὶ αὐτῇ κατὰ τὴν τῆς ἐπαρχίας διαίρεσιν. καὶ εἴ τι ἄλλο ἐπισκοπικὸν δίκαιον ἐν πάσῃ τῇ ἐπαρχίᾳ εἶχεν, ἀκέραιον αὐτῷ συνδιατηρήσουσι). καὶ ἁπλῶς οὐδέν τι ἀφαιρεθήσεται τῆς προτεμούσης αὐτῷ, καὶ ὃ τιμηθέντι δοθήσεται).

KANΩN

A

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Ξένους κληρικοὺς καὶ ἀγνώστους ἐν ἑτέρᾳ πόλει δίχα συστατικῶν γραμμάτων τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, μηδόλως μηδαμοῦ λειτουργεῖν.

ΒΑΛΣ. Καὶ πάλιν οἱ ἅγιοι πατέρες ὡρίζοντο τοὺς κληρωθέντας ἔν τινι ἐκκλησίᾳ, ἐν ἑτέρᾳ πόλει μὴ λειτουργεῖν ἄνευ συστατικῶν γραμμάτων τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου. καὶ τινὲς μὲν εἶπον συστατικὰς γραφὰς ἐνταῦθα τὰς ἀπολυτικὰς εἰρῆσθαι· ἄλλοι δὲ εἶπον περὶ συστατικῶν γραφῶν λέγειν τὸν κανόνα, διδομένων ἀνθρώποις κατηγορηθεῖσι, καὶ μὴ ἐξετασιν ἀδιαβλήτοις. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὁ κανὼν ὡρίζεσθαι περὶ συστατικῶν γραμμάτων συνιστώντων εἰς τὸν τοῦ κληρικοῦ χειροτονίαν, καὶ ἀπολυόντων αὐτὸν καὶ ἀλλαχοῦ ἐνεργεῖν. τὰ γὰρ συνιστῶντα τὸν ἑαυτοῦ ὑπολῆψαι συστατικὰ, καὶ λαϊκοῖς δίδονται, περὶ ὧν οὐδεμία γέγονεν ἐνταῦθα μνεία. ἀναγνωσθὶ δὲ καὶ τὸν ἑρμηνεύσαντα τοῦ ια'. κανόνα.

ZONAR. Τοῦτο πρὸ τῆς συνόδου ταύτης ὥρισαν οἱ θεῖοι ἀπόστολοι τὸν καταλιπόντα τὸν ἑαυτοῦ παροικίαν, καὶ εἰς ἑτέραν μετοικήσαντα πόλιν κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου κωλύσαντες μηκέτι λειτουργεῖν ὀφείλοντα τῇ ἀταξίᾳ, ὡς ὁ λαϊκὸν κοινωνεῖν ὡς ἐκ. ἀποστολικὸς περιέχει κανών. καὶ ὁ πρὸ οὗ κανὼν τὰ αὐτὰ διαβεβαίωται, καὶ ὅτι δίχα γραμμάτων τοῦ Ἐπισκόπου ἀπόντα ἐν ἑτέρᾳ πόλει κωλύει μήτε ἐκεῖ, μήτε που ἄλλαχοῦ λειτουργεῖν. τοῦτο γὰρ ἔχει ὁ μηδόλως μηδαμοῦ. ἐπεὶ δ' ἐνταῦθα συστατικῶν ἐμνήσθη ὁ ἁγιώτατος, δείκνυται ἐκ τούτου, ὅτι καὶ ὅτε τινὰ κατηγορήσωσιν οἱ κληρικοὶ οἱ ἀφωρισμένοι τῆς ἰδίας παροικίας. αἱ γὰρ συστατικαὶ τοῖς κατηγορηθεῖσι δίδονται, ὅταν ἀνθρωποι φανῶσιν ὡς οὐδὲν ἐγκαλοῦσι, ἢ ὅτι ἀφωρισμένοι εἰσὶ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου.

ARIST. Κληρικὸς, δίχα συστατικῶν, ἀκοινώνητος εἰς πόλιν ἑτέραν.

Τοῦτο ἐν πολλοῖς τῶν κανόνων κεῖται, ὡς οἱ ξενοχειροτονητοὶ κληρικοὶ, μὴ ἐπιφερόμενοι συστατικὰ τῶν Ἐπισκόπων αὐτῶν, εἰς πόλιν ἑτέραν οὐ συγχωροῦνται λειτουργεῖν.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Ἐπειδή ἔν τισιν ἐπαρχίαις συγχωροῦνται τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις γαμεῖν, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, μὴ ἐξεῖναί τινι αὐτῶν ἑτερόδοξον γυναῖκα λαμβάνειν· τοὺς δὲ ἤδη ἐκ ταύτης γάμου παιδοποιήσαντας, εἰ μὲν ἐφθασε βαπτίσαι τὸ ἔκγονον αὐτῶν τέκνα πρὸς τοὺς αἱρετικοὺς, προσάγειν αὐτοὺς τῇ κοινωνίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· μὴ βαπτίσαντας δὲ, μὴ δύνασθαι ἔτι βαπτίζειν αὐτοὺς διὰ τοὺς αἱρετικοὺς, μήτε μίαν σύναψιν πρὸς γάμον αἱρετικῷ ἢ Ἰουδαίῳ, ἢ Ἕλλησιν, εἰ μὴ ἄρα ἐπαγγέλλοιτο μετατίθεσθαι εἰς τὸν ὀρθόδοξον πίστιν, ὃ συναπόμενον προσηκον τῷ ὀρθοδόξῳ. εἰ δέ τις τοῦτον τὸν ὅρον παραβαίη τῆς ἁγίας συνόδου, κανονικῇ ὑποκείσθω δίκῃ.

BALS. Ὡς ἔοικεν ἔν τισι μὲν χώραις ἐξεχειροτόνουν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας γαμικὰ συναλλάγματα συνάπτειν ἀκωλύτους τῷ ἀποστολικῷ κανόνι κς'. ἔν τισι δὲ καὶ ὅτι παρὰ λόγον ἐκωλύοντο. διὰ τοῦτο οὖν ἀφῃρεῖτο τοῦ ἐξόντος κανόνος, ὡς εἰ καὶ ἐφειμένον ἐστὶν αὐτοῖς γυναῖκα λαμβάνειν, ἀλλ' οὐκ ἔξεστιν ἑτερόδοξοις συναπτεσθαι, τοὺς δὲ παραπροποιήσαντας ἐκ τοιούτου γάμου, προσάγειν τὰ οἰκεῖα τέκνα πρὸς τὴν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαν. ἐφ' ᾧ εἰ μὲν ἔφθασάν αὐτὰ βαπτισθῆναι πρὸς αἱρετικῶν, χειροθέτησιν μόνον ὑπὸ ἁγίου

B

C

D

E

F

Canon XIII.

Externos Clericos & ignotos in alia civitate sine proprii Episcopi commendatitiis literis nusquam ullo modo ministrare.

Bals. Sancti patres etiam rursus definiunt, eos, qui in aliqua Ecclesia in Clerum sunt cooptati, in alia Ecclesia non ministrare, sine commendatiis literis proprii Episcopi. Et nonnulli quidem dixerunt commendatitias hîc literas pro dimissoriis dictas esse: alii autem Canonem de commendatitiis literis loqui, quæ dantur accusatis hominibus, qui post examinationem innocentes inventi sunt. Mihi verò videtur hic Canon de literis commendatitiis definire, quæ Clerici ordinationem declarant, eúmque dimittunt ut etiam alibi ministret. Commendatitiæ enim, quæ ad tollendam suspicionem dantur, etiam Laicis præbentur, de quibus nulla hîc fit mentio. Lege & xi. Canonis interpretationem.

Zonar. Et ante hanc Synodum editam, Apostolico Canone decimo quinto, quicunque relicta sua parœcia in alteram invito Episcopo suo commigrarint, donec in ea pervicacia manserint, à sacro ministerio arceri, ac laïcorum more tantum communicare jubentur. Eadem hic quoque Canon statuit, & qui sine Episcopi sui literis in aliam civitatem abierit, vel in ea, vel alio quocunque loco sacris operari vetat. Hoc etenim verba illa significant, [nullibi, nullo modo] Ex eo verò, quòd hic Epistolæ commendatitiæ fiat mentio, Clericos, qui è sua parœcia diverterent, reos antea criminis alicujus factos esse facile apparet. Comendatitiæ namque literæ iis qui crimine objecto se insontes probavissent, ut diximus, vel qui priùs ab Episcopo suo segregati fuissent, tradi consuevere.

Arist. *Clericus sine literis commendatitiis in aliæ urbis communionem non recipitur.*

Hoc in multis Canonum ponitur, quod qui in alienâ parœciâ ordinantur Clerici, commendatitias Episcoporum suorum non afferentes literas, in aliâ ministrare civitate non permittuntur.

Canon XIV.

Quoniam in nonnullis provinciis concessum est Lectoribus & Cantoribus uxores ducere, decrevit sancta synodus nulli eorum licere diversæ à rectæ opinionis uxorem ducere: eos autem qui ex ejusmodi matrimonio liberos susceperunt, si eos quidem baptizare apud hæreticos præverint, ad catholicæ Ecclesiæ communionem adducere: Si autem non baptizaverint, non posse eos apud hæreticos baptizare, sed neque hæretico, vel Judæo, vel Gentili matrimonio conjungere, nisi utique persona, quæ orthodoxæ conjungitur, se ad orthodoxam fidem convertendam spondeat. Si quis autem hoc sanctæ Synodi decretum transgressus fuerit, Canonicis pœnis subjiciatur.

Bals. In nonnullis quidem, ut est verisimile, provinciis, Lectoribus & Cantoribus permittebatur matrimonia contrahere consequenter Apostolico xxvi. Canoni. In nonnullis autem id eis præter rationem prohibebatur. Per præsentem ergo Canonem definitum est, quòd etiamsi eis permissum est uxores accipere, diversæ tamen à recta opinionis mulieribus eis conjungi non licet, & ut qui ex tali matrimonio liberos susceperint, eos ad orthodoxorum Ecclesiam adducant: ut si ii quidem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

[a]b hæreticis baptizati fuerint, ſancto ſolùm chriſmate [1]nungantur: ſin minus, ab Eccleſia baptizentur. Similiter definitum eſt, ne eorum liberi hæreticis vel Judæis vel Græcis conjungantur, niſi utique prohibitæ perſonæ polliceantur à ſua hæreſi vel ſuperſtitione recedere. Tunc enim ſi ad orthodoxam fidem acceſſerint, conſequentur quoque nuptiæ. Eos autem qui hæc tranſgrediuntur, canonicis pœnis ſubjicit ſynodus. Lege Laod. ſyn. can. x. & xxxi. & Carth. xxi. & invenies ſeparari matrimonium, quod cum hæretico contractum eſt. Exiſtimo autem, etiam cum ſeparatione, eos quoq; puniri ſecundum præſentem canonem. Sic enim ad concordiam deducentur canones. Rectè autem dixit, eos, qui antea ex Hæreticis ſuſcepti ſunt, liberos ad Eccleſiæ communionem adduci. Scis enim hæreticos in duo dividi; & in eos qui, quod ſecundum nos eſt, myſterium, & divinam condeſcenſionem ſuſcipiunt, in quibuſdam autem falluntur, quos etiam accedentes chriſmate ſolo inungimus: & in eos qui hoc omnino non ſuſcipiunt, & ſunt infideles, Judæos ſcilicet & Græcos: quos etiam baptizamus. Communionis ergo nomine utrumque declaravimus, ut vel chriſmate ungantur vel baptizentur. Lege vii. Can. ii. Syn. primum cap. iv. tit. xxviii. lib. Baſilic. & lxxii. Canon. Synodi in Trullo. Et nota ſecundum præſentem Canonem videri partem Eccleſiæ cogere, ut Latinos rejiciamus, qui uxores ex Romania volunt accipere.

A μύρου· εἰ δὲ μή, βαπτιζέσθωσαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας. ὡσαύτως οὐρίζει μὴ σωκάπτεσθαι τὰ τούτων τέκνα αἱρετικοῖς ἢ Ἰουδαίοις ἢ Ἕλλησιν, εἰ μήπω τὰ κεκωλυμένα προσώπατα καταδέχονται ἀποστῆναι τῆς οἰκείας αἱρέσεως ἢ θρησκείας. τότε γὰρ ἐὰν προσεδέσωσι τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἐπακολουθήσῃ καὶ ὁ γάμος. τοὺς μέντοι παρακαίνοντας ταῦτα, κανονικοῖς ἐπιτιμίοις καθυποβάλλει ἡ σύνοδος. ἀνάγνωθι τὴν ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κανόνας ἑ. καὶ λα'. καὶ τὸν ἐν Καρθαγένῃ κανόνα κα'. καὶ διορίσῃς διαφερόμενον ὃν μὴ αἱρετικῷ συνάπτα γάμον. οἰόμεθα δὲ σὺν τῷ διαφέροντι, ἐπιτιμᾶσθαι τούτους καὶ τὸν παρόντα κανόνα. ὅτω γὰρ οἱ κανόνες συμβιβασθήσονται. καλῶς δὲ εἶπεν ὀφείλειν τοὺς ἀπὸ τούτου περιέντας ἐξ αἱρετικῶν παῖδας, προσπίπτεσθαι τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐκκλησίας. οἴδαμεν γὰρ ὅτι οἱ αἱρετικοὶ εἰς δύο διαιροῦνται, εἴς τε τοὺς δεχομένους μὲν ὅ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, καὶ πολλοῖς ἀπείκοσι συγκαταβαίνοντας, ἐν οἷς τοῦ σφαλλομένους, οὓς καὶ μύρῳ μόνῳ χριομένους προσερχομένους, καὶ εἰς τοὺς πάντη μὴ δεχομένους τοῦτο καὶ ὄντας ἀπίστους, Ἰουδαίους δηλονότι καὶ Ἕλληνας, οὓς καὶ βαπτίζομεν. ᾧ ὀνόματι τοιοῦτος τῆς κοινωνίας ἐδηλώθησαν καὶ ἀμφότεροι, ὥστε ἢ μύρῳ χρισθῆναι ἢ βαπτισθῆναι. ἀνάγνωσον ϟζ'. κανόνα τοῦ β'. συνόδου, ὅ ἐστι κεφ. τοῦ δ'. τίτλου τοῦ νη'. βιβλίου τοῦ βασιλικοῦ, καὶ τὸ οβ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου. καὶ σημείωσαι ὅτι κϟ' ϟζ' ἀφόντα κανόνα, ὡς ἔοικεν, ἀναγκάζει τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας τοὺς Λατίνους ἐξομνυμένους θέλοντας γυναῖκας λαβεῖν ἐκ τῆς Ρωμυλίας.

B

C

ZONAR. Hoc idem & Laodicena Synodus x. & xxxi. & Carthaginenſis xxi. Canone ſanxere: & in Trullo palatii celebrata œcumenica Synodus pluribus adhuc verbis explicavit. Sed Carthaginenſis de ſolis Clericis, quemadmodum & hic Canon, loquitur: Laodicena vero, & Trullana, orthodoxorum prorſus omnium matrimonia cum hæreticis damnat, ac nuptiali quamvis fœdere contracto irrita nihilominus eſſe decernit. Non omnibus tamen locis, ut ipſa hujus Canonis verba ſatis indicant, Lectoribus olim & Cantoribus, poſtquam in illum ordinem cooptati forent, uxores ducere permiſſum fuit; quamvis Apoſtolico Canone xxvi. hæc continente. Ex omnibus qui in clerum leguntur, ſi cœlibes ſint, matrimonia inire Lectoribus ſolis & Cantoribus liceat. Clericos igitur orthodoxos, conjugio cum fœminis à recta religione alienis in poſterum ſociari omnino ſynodus vetat. Qui vero ſociati antea, liberos quoq; ſuſcepere, eos licet ab hæreticis jam baptizatos ducere, atque Eccleſiæ Catholicæ ſiſtere jubentur. Adducti enim, vel ſancto chriſmate ſolum inungentur, ſi ab Hæreticis recepto ab Eccleſia more baptizati ſint; vel, ſi alieno ab eccleſiaſtica conſuetudine damnatoque ritu initiati, ſalutaribus undis iterum repetito baptiſmo expiabuntur. Nondum vero baptizatos nullo modo ab hæreticis baptizandos eſſe; neque quidem filiorum ſuorum nomine quicquam de nuptiis, cum hæretico, Judæo, aut Græco jungendis agere, debere decernit. Sunt vero hæretici, qui myſteria noſtræ religionis ita recipiunt, ut in quibuſdam tamen hallucinentur, atque ab orthodoxis diſſentiant. Judæi autem, qui nefario ſe Chriſti parricidio contaminavere, & Græcorum appellatione, à fide prorſus alieni & idolorum cultores ſignificantur. Quod ſi fidem amplecti ſe velle hæreticorum quiſpiam aut infidelium polliceatur, cum eo paciſci de nuptiis, non tamen eas, antequam promiſſa qui ea dedit impleverit, celebrari licere decernitur. Qui ſecus fecerit, canonicis in eum pœnis animadverti jubent.

D

F

ΖΩΝΑΡ. Τῶν καὶ ἡ ἐν Λαοδικείᾳ σύνοδος ἐν ἑ. καὶ λα'. κανόνι διέτυπώσαν, καὶ ἡ ἐν Καρθαγένῃ ἐν κα'. διεπάξατο, καὶ ἡ ἐν τῷ Τρούλλῳ τῶν παλατίνων συνάξασα οἰκουμενικὴ σύνοδος πλατύτερον διωρίσατο. ἀλλ' ἡ μὲν ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος ὁμοίως τῷ παρόντι κανόνι περὶ μόνων κληρικῶν διαλέγεται· ἡ δὲ ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ἡ ἐν τῷ Τρούλλῳ, καθάπαξ πάντι ὀρθοδόξῳ ἀπαγορεύει συναλλάττειν γάμον πρὸς αἱρετικούς, καὶ διαπάσαν τοιοῦτον γάμον, κἂν ηὐξήσαν, προκελεύεται. ὡς δὲ ἐκ τῆς Συναγωγῆς τῶν Φώτιος κεφάλαιον δηλοῦσι, ὑπαλλαχοῦ τότε τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις ἐφῆτο μὴ πρὸ τοῦ χειροθεσίαν λαμβάνειν γυναῖκας, καὶ τοι δ' κϟ'. κανόνος τῶν ἱερῶν ἀποστόλων παρεκτείνοντος ταῦτα· τὸ εἰς κλῆρον προελθόντων ἀγάμων, κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνον. καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μέν, ἀπηγόρευσεν ἡ σύνοδος αὐτοὺς ὀρθοδόξους κληρικοὺς ἑτεροδόξοις συνοικεῖν γυναιξί· τοὺς δὲ ἤδη συνωκηκότας, καὶ ἐξ ἐκείνων παιδοποιήσαντας ἀπαντᾶν τοὺς οἰκείους παῖδας προσάγειν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, κἂν ἔφασαν ὑπὸ αἱρετικῶν βαπτισθῆναι. προσαρτέντες γὰρ ἡ τοῦ ἁγίου χρίσματι χριόμενοι μόνον, εἰ ὑπὸ αἱρετικῶν ἐβαπτίσθησαν, ὧν τὸ βάπτισμα δεκτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ λογίζεται, ἢ καὶ ἄνωθεν βαπτισθήσονται, εἰ ἀπόβλητον τὸ βάπτισμα τῶν βαπτισάντων αὐτοὺς αἱρετικῶν τῇ ἐκκλησίᾳ ἔστιν. εἰ δὲ ἔπαθον βαπτίσματος τυχόν, μηκέτι ὑπὸ αἱρετικῶν βαπτίζεσθαι μήτε μὴν ὀνόματι τῶν παίδων αὐτῶν συναλλάττειν γάμων πρὸς αἱρετικούς, μήτε πρὸς Ἰουδαῖον, μήτε πρὸς Ἕλληνα, αἱρετικοὺς μὲν τοὺς καθ' ἡμᾶς δεχομένους, μυστήριον λέγων, ἐν οἷς τοῦ σφαλλομένους, καὶ διαφερομένους τοῖς ὀρθοδόξοις. Ἰουδαίους δὲ τοὺς χειροκτόνους, καὶ Ἕλληνας τοὺς πάντη ἀπίστους, καὶ εἰδώλων προσκυνητάς· εἰ δ' ἴσως ὁ αἱρετικός, ἢ ὁ ἄπιστος ἐπαγγέλλεται συνθέσθαι τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ὃ μὲν συνάλλαγμα προβήσεται, ἡ δὲ συναφὰς ὑποπεσήσεται, μέχρις ἂν τοῦ ἐπαγγελίου πληρώσῃ ὁ ταύτῃ ποιούμενος. ὁ δὲ τόπον σῴζεσθαι ὀπτιμίοις κανονικοῖς ὑποκείσεται.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Επερόδοξος ψάλτης, ἢ ἀναγνώστης, εἰ γήμας ἑτέρωσε, προσάγει τῇ κοινωνίᾳ τὰ τέκνα, εἴωθε ἐκεῖσε βεβαπτίσθαι· εἰ δ' ἔτι ἀβάπτιστα, οὐκ ἔτι βαπτίζεται τοῖς αἱρετικοῖς.

A ARIST. *Cantor aut Lector à rectâ fide alienus, si uxore ductâ liberos genuerit, eos ad communionem adducit, si ibidem baptizati sunt. Si vero nondum sunt baptizati, apud hæreticos postea non baptizantur.*

Τὸ συναπτεσθαι ὀρθόδοξον αἱρετικῇ γυναικί, ἢ τὸ ἀνάπαλιν, καὶ ὁ δέκατος ἕκτος ἡμῶν, καὶ ὁ τριακοστὸς πρῶτος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου, καὶ ὁ δεύτερος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου, καὶ ὁ παρὼν ἕκτος ἀπαγορεύουσιν. εἰ δέ τις τῶν ψαλτῶν καὶ τῶν ἀναγνωστῶν πρὸ τῶν κανόνων τούτων ἑτερόδοξον γυναῖκα ἔλαβε, καὶ ἐτέκνωσεν ἐξ αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα ἐβαπτίσατο πρὸς τοῖς αἱρετικοῖς μένειν, προσαγέτω ταῦτα τῇ κοινωνίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· εἰ δ' ἀβάπτιστα αὐτὰ ἔχοι, μηκέτι πρὸς τοῖς αἱρετικοῖς ποιήσῃ τὴν ἀναστροφὴν, βαπτίζέτω· ἀλλ' ἐκεῖθεν ὑπαναχωρῶν, τῇ καθολικῇ προσαγέτω ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ θείῳ ταῦτα καταξιούτω βαπτίσματος.

B Orthodoxum hæreticæ matrimonio conjungi mulieri, aut vice versâ & decimus & trigesimus primus synodi Laodicenæ Canon, & secundus sextæ in Trullo synodi, & hic præsens prohibent. Si quis autem è Cantoribus aut Lectoribus ante editos hosce Canones alterius sectæ duxerit uxorem, & liberos ex eâ susceperit, eosque baptizaverit, dum apud hæreticos manserit, istos Ecclesiæ catholicæ communioni adducat. Si vero nondum baptizati fuerint, ne posthac apud hæreticos retrorsum se convertens eos baptizet. Sed illinc recedens, catholicæ adducat Ecclesiæ & divino eos dignetur baptismo.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Διάκονον μὴ χειροτονεῖσθαι γυναῖκα πρὸ ἐτῶν τεσσεράκοντα, καὶ ταύτην μετ' ἀκριβοῦς δοκιμασίας. εἰ δὲ γε δεξαμένη τὴν χειροτονίαν, καὶ χρόνον τινὰ παραμείναται τῇ λειτουργίᾳ, ἑαυτὴν δοῦσα τῷ γάμῳ, ὑβρίσασα τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν, ἡ τοιαύτη ἀναθεματιζέσθω μετὰ τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ συναφθέντος.

Canon XV.

Diaconissam non esse mulierem ordinandam ante annum quadragesimum, & eam cum accurata examinatione. Si autem post quam ordinatione susceptâ ministerio aliquo tempore permansit, seipsam matrimonio tradiderit, Dei gratiæ injuriam faciens, ea, unà cum illo qui ei conjunctus est, anathematizetur.

C

ΒΑΛΣ. Τὰ τοῦ διακόνου κρίνου πάντα ἐξόλωλε. διακόνισσα γὰρ σήμερον οὐ χειροτονεῖται, κἂν καταχρηστικῶς τινὲς τῶν ἀσκητριῶν διακόνισσαι λέγονται· ὅτι κανών ἐστι διορίζόμενος μὴ εἰσέρχεσθαι γυναῖκας ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι. ἡ γοῦν μὴ δυναμένη ἐν τῷ ἁγίῳ ὑπηρετεῖν εἰσελθεῖν, πῶς τὰ τοῦ διακόνου ἐνεργήσει; ἀνάγνωσον κδ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ κθ'. λέγοντας καθαιρεθῆναι τὴν διακόνισσαν χειροτονηθεῖσαν πρὸ τοῦ πληρῶσαι κ' πεντηκοντούτιδος χρόνον. ὁ δὲ νῦν φησι κανών, ἀναθεματίζεσθαι τὴν μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμοις ἑαυτὴν δοῦσαν, ὡς ὑβρίσασαν τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν. περὶ δὲ μοναζουσῶν, ὁ ἑφεξῆς διδάσκει κανών. ζήτει καὶ τὸν μεγάλου Βασιλείου κανόνα ιζ'. καὶ κδ'.

D BALS. Quæ in præsenti Canone tractantur, omnino exolevere. Diaconissa enim hodie non ordinatur, etiamsi quædam ascetriæ abusivè Diaconissæ dicantur. Est enim Canon, qui statuit mulieres in sacrum tribunal non debere ingredi. Quæ ergo ad sanctum altare accedere non potest, quomodo Diaconatus officium exercebit? Lege & xiiii. Can. Syn. in Trullo, & xv. dicentes deponendam Diaconissam, quæ ordinata est priùs quam quadragesimum annum expleviſſet. Præsens autem Canon dicit anathematizari mulierem, quæ post ordinationem se nuptum dederit, ut quæ Dei gratiam injuria afficiat. De monialibus autem sequens docet Canon. Quære & magni Basilii Canonem xvii. & xxiiii.

ΖΩΝΑΡ. Διὰ δ' ὑπεξαιτίητον τὴν γυναικῶν, καὶ εὐόλισθον, οὐχ' ἥττονα τῶν παρεάκοντα ἐτῶν γυναῖκα χειροτονεῖσθαι διάκονον ὁ πρὼν βέλτιον κανών, καὶ ὁ ιδ'. ἅμα καὶ ιε'. ἡμῶν τὲ ὁν τῷ Τρούλλῳ οἰκουμενικῶν συνόδων ὁμοίως φησὶ καὶ τοὺς πρὸ τοῦ ὁρισθέντας ἐφ' ἑκάστῳ χρόνους χειροτονηθέντας καθαιρεῖσθαι κελεύει. καὶ παρεάκοντα ἅμα ἔσῃ ἐνιαυτῷ τὴν γυναῖκα μετ' ἀκριβῆ δοκιμασίαν χειροτονεῖσθαι βέλτιον ὁ κρείττων ἔοικε, τῷ βίῳ καὶ τῆς διαγωγῆς αὐτῆς ἀκριβασμένης. εἰ δὲ δέξεται τὴν χειροτονίαν, καὶ μετά τινα χρόνον ἀρνήσεται τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, καὶ ὕστερῳ ἑαυτὴν γάμῳ, ἀναθεματίζεσθαι, καὶ ἐκείνην καὶ τὸν αὐτῆς γαμέτην διακελεύεται. ὁ δὲ μέγας ἀπόστολος Παῦλος Τιμοθέῳ ὑπισχνεῖται. χήρα μὴ καταλεγέσθω, φησὶν, ἐλάττων ξ'. ἐτῶν. διὰ τί οὖν ὕστερος διαταξαμένου τοῦ Παύλου, ἡ συνοδος αὕτη παρεάκοντα ἐτῶν εἶναι τὴν χειροτονουμένην εἰς διακόνισσαν διετυπώσατο; φασὶν οὖν ὅτι ὁ μὲν ἀπόστολος περὶ χηρῶν διαιρεῖται· ἡ δὲ συνοδος αὕτη, περὶ παρθένων. ἡ γοῦν ἑαυτὴν μέχρι τοῦ παρεάκοντος χρόνου ἐν ἁγνείᾳ τηρήσασα, καὶ ἀπείρατος μείνασα τῆς ἐκ συναφείας ἀνδρὸς ἡδονῆς, ἐς ὃ τῆς διακόνου χάρισμα δεξαμένη ῥᾴον πως δύναται ἀποκλῖναι εἰς γάμον καὶ εἰς ὑπερβολὴν ἐλθεῖν μίξεως, ἧς ἔπω πεπείραται· ἡ δὲ χήρα συνῆς ἀνδρὸς κατατρυφήσασα, καὶ γλυκαμένη τῆς ἐξ ἀνδρὸς μίξεως ἡδονῆς μᾶλλον ἂν εἴη πρὸς ὃ παθεῖν ὑπόκλινής. διὸ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ ιη'. τῷ αὐτῷ κρίνουσιν, οὐχ ὁμοίως πλημμέλημα κανονικὴν ἐκπεσοῦσι κολάζει,

E ZONAR. Cum mulieres aut capi fraudibus, aut sponte ad deteriora labi facillimum sit, idcirco minorem quadraginta annis Diaconissam eligi, hujus Canonis sanctione vetitum est. Idem Trullanæ quoque Oecumenicæ Synodi xiiii. ac xv. Canone constitutum; ac iis, qui præfinita singulis ordinibus tempora anteverterint, depositio irrogata. Sed hanc quoq; quadragenariam mulierem non sine strictâ examinatione, diligenter explorata prius ac probata vivendi ratione, hic Canon admittit. Quòd si in album Diaconissarum relata, decursu posteà temporis, sancti Spiritus munere repudiato, nuptiis sese implicaverit, utrumque tam mulierem, quam illum cum quo nupta fuerit, anathemate plectendos esse decernit. At verò magnus Apostolus Paulus ad Timotheum scribens: Vidua, inquit, ne eligatur minor sexaginta annis. Cur igitur sic Paulo præcipiente, xl. annos natam mulierem ordini Diaconissarum adscribi licere Synodus constituerit? Dicunt Apostolum quidem de viduis, synodum autem de virginibus statuisse. Nam quæ se ad quadraginta annos integram incorruptamque conservarit, nec ullam ex virili commercio voluptatis partem degustaverit, posteà Diaconatus quoque honore & gratia auctam, animum ad nuptias intendere, & ejus vitæ cupiditate, cujus nullum antea usum habuit, accendi non ita facile est. At vidua, quippe in cubile viri olim deducta voluptatúmque illecebris delinita, erit ad libidinem proclivior. Proinde magnus quoque Basilius decimo octavo suo Canone quamvis in æquali peccato, graviorem tamen virgini ex Canonicis

F san-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

[a]b hæreticis baptizati fuerint, ſancto ſolùm chriſmate [i]nungantur: ſin minus, ab Eccleſia baptizentur. Similiter definitum eſt, ne eorum liberi hæreticis vel Judæis vel Græcis conjungantur, niſi utique prohibitæ perſonæ polliceantur à ſua hæreſi vel ſuperſtitione recedere. Tunc enim ſi ad orthodoxam fidem acceſſerint, conſequentur quoque nuptiæ. Eos autem qui hæc tranſgrediuntur, canonicis pœnis ſubjicit ſynodus. Lege Laod. ſyn. can. x. & xxxi. & Carth. xxi. & invenies ſeparari matrimonium, quod cum hæretico contractum eſt. Exiſtimo autem, etiam cum ſeparatione, eos quoq; puniri ſecundum præſentem canonem. Sic enim ad concordiam deducentur canones. Rectè autem dixit, eos, qui antea ex Hæreticis ſuſcepti ſunt, liberos ad Eccleſiæ communionem adduci. Scis enim hæreticos in duo dividi; & in eos qui, quod ſecundum nos eſt, myſterium, & divinam condeſcenſionem ſuſcipiunt, in quibuſdam autem falluntur, quos etiam accedentes chriſmate ſolo inungimus: & in eos qui hoc omnino non ſuſcipiunt, & ſunt infideles, Judæos ſcilicet & Græcos: quos etiam baptizamus. Communionis ergo nomine utrumque declaravimus, ut vel chriſmate ungantur vel baptizentur. Lege vii. Can. ii. Syn. primum cap. iv. tit. xxviii. lib. Baſilic. & lxxii. Canon. Synodi in Trullo. Et nota ſecundum præſentem Canonem videri partem Eccleſiæ cogere, ut Latinos rejiciamus, qui uxores ex Romania volunt accipere.

μώσου· εἰ ὃ μή, βαπτιδῆναι ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας. ὡσαύτως ὠρίσθη μὴ σωζάπτεσθαι τὰ τέτων τέκνα αἱρετικοῖς ἢ Ἰουδαίοις ἢ Ἕλλησιν, εἰ μήπω τὸ κεκωλυμένα προσωπα καθιδρυνται ἀποξῆναι τῆς οἰκείας αἱρέσεως ἢ δρησκείας. τότε γὰρ καὶ τὰ ἐὰν προσχωρῶσι τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἐπακολουθήσει καὶ ὁ γάμος. τὸς μέντοι παραβαίνοντας ταῦτα, κανονικοῖς ὑποκεῖσθαι ἐπιτιμίοις καθυποβάλλει ἡ σύνοδος. ἀναγνωθῆ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κανόνας ι΄. καὶ λα΄. καὶ τῆς ἐν Καρθαγένῃ κανόνα κα΄. καὶ διάτης ἁγιωτάτης οἰκουμενικῆς συνόδου μετ' αἱρετικῶν συνάντα γάμον. οἵαν ἡ συνὼ τῷ ἁγιωτάτῳ, ὑποπεσεῖσθαι τούτους κτ΄ καὶ ἑξῆντα κανόνα. οὕτω γὰρ οἱ κανόνες συμβιβασθήσονται. καλῶς ἡ εἶπεν ὀφείλειν τοὺς ἀπὸ τούτου περάντας ἐξ αἱρετικῶν παῖδας, προσάγεσθαι τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐκκλησίας. οἶδας γὰρ ὅτι οἱ αἱρετικοὶ εἰς δύο διαιροῦνται, εἴς τε τὸς δεχομένους μὲν ὅ καθ' ἡμᾶς μυστήριον, καὶ τῷ πίστει συγκαθίζασιν, ἔν τισι ἡ σφαλομένους, οὓς καὶ μόνῳ μόνῳ χρίομεν προσερχομένους, καὶ εἰς τὸς πάντη μὴ δεχομένους τοῦτο καὶ ὄντας ἀπίστους, Ἰουδαίους δηλονότι καὶ Ἕλληνας, οὓς καὶ βαπτίζομεν. ᾧ ὀνόματι γοῦν τῆς κοινωνίας ἐδηλώθησαν καὶ ἀμφότεροι, ὥστε ἢ μόνῳ χρισθῆναι ἢ βαπτισθῆναι. ἀναγνώσεται κανόνα ἁ΄. κανόνα τ΄ β΄. συνόδου, ὅ α΄. κεφ. τ΄ δ΄. πάπου τ΄ κυ΄. βιβλίου τῆς βασιλικῆς, καὶ τ΄ οβ΄. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου. καὶ σημειώσαι ὅτι κτ΄ καὶ ἑξῆντα κανόνα, ὡς ἔοικεν, ἀναγκάζει τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας τὸς Λατίνους ἐξομνυμένους θέλοντας γυναῖκας λαβεῖν ἐκ τῆς Ρωμυλίας.

Zonar. Hoc idem & Laodicena Synodus x. & xxxi. & Carthaginenſis xxi. Canone ſanxere: & in Trullo palatii celebrata œcumenica Synodus pluribus adhuc verbis explicavit. Sed Carthaginenſis de ſolis Clericis, quemadmodum & hic Canon, loquitur: Laodicena vero, & Trullana, orthodoxorum prorſus omnium matrimonia cum hæreticis damnat, ac nuptiali quamvis fœdere contracto irrita nihilominus eſſe decernit. Non omnibus tamen locis, ut ipſa hujus Canonis verba ſatis indicant, Lectoribus olim & Cantoribus, poſtquam in illum ordinem cooptati forent, uxores ducere permiſſum fuit; quamvis Apoſtolico Canone xxvi. hæc continente. Ex omnibus qui in clerum leguntur, ſi cœlibes ſint, matrimonia inire Lectoribus ſolis & Cantoribus liceat. Clericos igitur orthodoxos, conjugio cum fœminis à recta religione alienis in poſterum ſociari omnino ſynodus vetat. Qui vero ſociati antea, liberos quoq; ſuſcepere, eos licet ab hæreticis jam baptizatos ducere, atque Eccleſiæ Catholicæ ſiſtere jubentur. Adducti enim, vel ſancto chriſmate ſolum inungentur, ſi ab Hæreticis recepto ab Eccleſia more baptizati ſint; vel, ſi alieno ab eccleſiaſtica conſuetudine damnatoque ritu initiati, ſalutaribus undis iterum repetito baptiſmo expiabuntur. Nondum vero baptizatos nullo modo ab hæreticis baptizandos eſſe; neque quidem filiorum ſuorum nomine quicquam de nuptiis, cum hæretico, Judæo, aut Græco jungendis agere, debere decernit. Sunt vero hæretici, qui myſteria noſtræ religionis ita recipiunt, ut in quibuſdam tamen hallucinentur, atque ab orthodoxis diſſentiant. Judæi autem, qui nefario ſe Chriſti parricidio contaminavere, & Græcorum appellatione, à fide prorſus alieni & idolorum cultores ſignificantur. Quod ſi fidem amplecti ſe velle hæreticorum quiſpiam aut infidelium polliceatur, cum eo paciſci de nuptiis, non tamen eas, antequam promiſſa qui ea dedit impleverit, celebrari licere decernitur. Qui ſecus fecerit, canonicis in eum pœnis animadverti jubent.

Ζωναρ. Τοῦτο καὶ ἡ ἐν Λαοδικείᾳ σύνοδος ἐν ι΄. καὶ λα΄. κανόνι διεῖπωσαν, καὶ ἡ ἐν Καρθαγένῃ ἐν κα΄. διεπράξατο, καὶ ἡ ἐν τῷ Τρέλλῳ τῷ παλατίῳ συναθροισθεῖσα οἰκουμενικὴ σύνοδος πλατύτερον διωρίσατο. Ἀλλ' ἡ μὲν ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος ὁμοίως τῷ παρόντι κανόνι περὶ μόνων κληρικῶν διαλέγεται· ἡ δὲ ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ἡ ἐν τῷ Τρέλλῳ, καθάπαξ πάντι ὀρθοδόξῳ ἀπαγορεύει συναλλάττειν γάμον πρὸς αἱρετικούς, καὶ διαστέλλεσθαι τοῦτον τὸν γάμον, κἂν ηὐξήσαν, διακελεύεται. ὡς δὲ ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ παρόντος κανόνος δηλοῦται, ὑπαναχωροῦσι τότε τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις ἐφεῖτο μετὰ τὴν χειροθεσίαν λαμβάνειν γυναῖκας, καὶ τοι θ΄ κς΄. κανόνος τῶν ἁγίων ἀποστόλων περιέχοντος ταῦτα· Τοὺς εἰς κλῆρον προελθόντας ἀγάμους, κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνον. καὶ εἰς τὸ ἑξῆς μὴ, ἀπαγορεύσασα ἡ σύνοδος αὐτοῖς τοῖς ὀρθοδόξοις κληρικοῖς ἑτεροδόξοις συνοικῆσαι γυναιξί· τοῖς δὲ ἤδη συνῳκηκόσι, καὶ ἐξ ἐκείνων παιδοποιήσασθαι ἀπαιτεῖ τοὺς οἰκείους παῖδας προσάγειν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, κἂν ἐφῆσαν ὑπὸ αἱρετικῶν βαπτισθῆναι. προσαρτέντες γὰρ ἡ τοῦ ἁγίου χρίσματι χειροθήσονται μόνον, εἰ ὑπὸ αἱρετικῶν ἐβαπτίσθησαν, ὧν ὃ βάπτισμα δεκτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ λογίζεται, ἢ καὶ ἄνωθεν βαπτισθήσονται, εἰ ἀπόβλητον ὃ βάπτισμα τῶν βαπτισμάτων αὐτοὺς αἱρετικῶν τῇ ἐκκλησίᾳ ἔχει. εἰ δὲ ὅπου βαπτίσματος ἔτυχον, μηκέτι ὑπὸ αἱρετικῶν βαπτίζεσθαι μήτε μὴν ὀνόματι τῶν παίδων αὐτῶν συναλλάττειν γάμον πρὸς αἱρετικούς, μήτε πρὸς Ἰουδαίους, μήτε πρὸς Ἕλληνας, αἱρετικοὺς μὲν τοὺς δὲ καθ' ἡμᾶς δεχομένους, μυστήριον λέγων, ἔν τισι δὲ σφαλομένους, καὶ διαφερομένους τοῖς ὀρθοδόξοις. Ἰουδαίους δὲ τοὺς χειροκτόνους, καὶ Ἕλληνας τοὺς πάντη ἀπίστους, καὶ εἰδώλων προσκυνητάς· εἰ δ' ἴσως ὁ αἱρετικὸς, ἢ ὁ ἄπιστος ἐπαγγέλλεται συνθήσειν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ὃ μὲν συναλλαγμα προβάσεται, ἡ δὲ συναφεια ὑποπεσεῖται, μέχρις ἂν τοῦ ἐπαγγελίου πληρώσῃ ὁ ταύτην ποιησάμενος. ὁ δὲ τάντων παραβαίνων ὑποκείσεται.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από την G

ΑΡΙΣΤ. Επερόδοξος ψάλτης, καὶ ἀναγνώστης, εἰ γήμας ἐπίκωστε, προσάγει τῇ κοινωνίᾳ τὰ τέκνα, εἴωθε ἐκεῖσε βεβάπτισθαι· εἰ δ' ἔτι ἀβάπτιστα, οὐκ ἔτι βαπτίζεται τοῖς αἱρετικοῖς.

A ARIST. *Cantor aut Lector à rectâ fide alienus, si uxore ductâ liberos genuerit, eos ad communionem adducit, si ibidem baptizati sunt. Si vero nondum sunt baptizati, apud hæreticos postea non baptizantur.*

Τὸ συναπτεσθαι ὀρθόδοξον αἱρετικῇ γυναικὶ, ἢ τὸ ἀνάπαλιν, καὶ ὁ δέκατος καὶ πρῶτος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου, καὶ ὁ δεύτερος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου, καὶ ὁ παρὼν ἕτος ἀπαγορεύουσιν. εἰ δέ τις τῶν ψαλτῶν καὶ τῶν ἀναγνωστῶν μετὰ τοὺς κανόνας τούτους ἑτερόδοξον γυναῖκα ἔλαβε, καὶ ἐπίκωστε ἐξ αὐτῆς, καὶ τὰ τέκνα ἐβάπτισε παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς μόνον, προσαγέτω ταῦτα τῇ κοινωνίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· εἰ δ' ἀβάπτιστα αὐτὰ ἔχοι, μηκέτι παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς ποιήσῃ τὴν ἀναστροφὴν, βαπτιζέτω· ἀλλ' ἐκεῖθεν ὑπαναχωρῶν, τῇ καθολικῇ προσαγέτω ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ θείῳ ταῦτα καταξιούτω βαπτίσματος.

B Orthodoxum hæreticæ matrimonio conjungi mulieri, aut vice versâ & decimus & trigesimus primus synodi Laodicenæ Canon, & secundus sextæ in Trullo synodi, & hic præsens prohibent. Si quis autem è Cantoribus aut Lectoribus ante editos hosce Canones alterius sectæ duxerit uxorem, & liberos ex eâ susceperit, eosque baptizaverit, dum apud hæreticos manserit, istos Ecclesiæ catholicæ communioni adducat. Si vero nondum baptizati fuerint, ne posthac apud hæreticos retrorsum se convertens eos baptizet. Sed illinc recedens, catholicæ adducat Ecclesiæ & divino eos dignetur baptismo.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Διάκονον μὴ χειροτονεῖσθαι γυναῖκα πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα, καὶ ταύτην μετ' ἀκριβοῦς δοκιμασίας. εἰ δὲ γε δεξαμένη τὴν χειροτονίαν, καὶ χρόνον τινὰ παραμείνασα τῇ λειτουργίᾳ, ἑαυτὴν ὕστερον γάμῳ, ὑβρίσαι τὴν τοῦ C Θεοῦ χάριν, ἡ τοιαύτη ἀναθεματιζέσθω μετὰ τοῦ ἀνδρὸς συναφθέντος.

CANON XV.

Diaconissam non esse mulierem ordinandam ante annum quadragesimum, & eam cum accurata examinatione. Si autem postquam ordinatione susceptâ ministerio aliquo tempore permansit, seipsam matrimonio tradiderit, Dei gratiæ injuriam faciens, ea, unà cum illo qui ei conjunctus est, anathematizetur.

ΒΑΛΣ. Τὰ τοῦ παρόντος κανόνος πάντη ἐξόλωλε. Διακόνισσα γὰρ σήμερον οὐ χειροτονεῖται, κἂν καταχρηστικῶς τινὲς τὴν ἀσκητρίαν διακόνισσαν λέγωσιν· ὅτι κανών ἐστι διορίζόμενος μὴ εἰσέρχεσθαι γυναῖκας ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι. ἡ γοῦν μὴ δυναμένη ἐν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίου εἰσελθεῖν, πῶς τὰ τῆς διακόνου ἐνεργήσῃ; ἀνάγνωσον ϛ ιδ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ ϛ ιε'. λέγοντας καταμερισθῆναι τὴν διακόνισσαν χειροτονηθεῖσαν πρὸ τοῦ πληρῶσαι ϛ D πεσσαρακοντάετη χρόνον. ὁ δὲ παρὼν φησὶ κανών, ἀναθεματίζεσθαι τὴν μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμοις ἑαυτὴν δοῦσαν, ὡς ὑβρίσαι τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν. περὶ δὲ μοναζουσῶν, ὁ ἑφεξῆς διδάσκει κανών. ζήτει καὶ τὸν μεγάλου Βασιλείου κανόνα ιζ'. καὶ κδ'.

BALS. Quæ in præsenti Canone tractantur, omnino exolevere. Diaconissa enim hodie non ordinatur, etiamsi quædam ascetriæ abusivè Diaconissæ dicantur. Est enim Canon, qui statuit mulieres in sacrum tribunal non debere ingredi. Quæ ergo ad sanctum altare accedere non potest, quomodo Diaconatus officium exercebit? Lege & xiiii. Can. Syn. in Trullo, & xv. dicentes deponendam Diaconissam, quæ ordinata est priùs quam quadragesimum annum expleviſſet. Præsens autem Canon dicit anathematizari mulierem, quæ post ordinationem se nuptum dederit, ut quæ Dei gratiam injuria afficiat. De monialibus autem sequens docet Canon. Quære & magni Basilii Canonem xvii. & xxiiii.

ΖΩΝΑΡ. Διὰ δ' εὐεξαπάτητον τὸ γυναικεῖον, καὶ εὐόλισθον, οὐχ' ἥττονα τῶν πεσσαράκοντα ἐτῶν γυναῖκα χειροτονεῖσθαι διάκονον ὁ πρὸ βέλε) κανών, καὶ ὁ ιδ'. ϛ καὶ ιε'. κρίνων ἐν τῷ Τρούλλῳ οἰκουμενικῶς συνόδῳ ὁμοίως φησὶ καὶ τοὺς ἅπαξ τοὺς ὁρισθέντας ἐφ' ἑκάστῳ χρόνους χειροτονηθέντας καθαιρεῖσθαι κελεύει. καὶ πεσσαράκοντα ϛ ἔτεσι E ἐνιαυτῷ τινὶ γυναῖκα μετ' ἀκριβῆ δοκιμασίαν χειροτονεῖσθαι βέλε) ὁ κρίνων τοῦτο, τῷ βίῳ καὶ τῇ διαγωγῇ αὐτῆς ἀκριβωμένης. εἰ δὲ δέξε) τὴν χειροτονίαν, καὶ μετά τινα χρόνον ἀρνήσε) τὴν χάριν τοῦ πνεύματος, καὶ ἕτέρῳ ἑαυτὴν γάμῳ, ἀναθεματίζεσθαι, καὶ ἐκείνῳ καὶ ᾗ αὐτὸς γαμέτῃ συναπτέσθω). ὁ δὲ μέγας ἀπόστολος Παῦλος Τιμοθέῳ ἐπιστέλλων. χήρα μὴ καταλεγέσθω, φησὶν, ἐλάττων ξ'. ἐτῶν. διὰ τί οὖν ὅπως διαταξαμένου τοῦ Παύλου, ἡ συνοδος αὕτη πεσσαράκοντα ἐτῶν ἔε) τὴν χειροτονουμένην εἰς διακόνισσαν διετυπώσατο; φασὶν οὖν ὅτι ὁ μὲ ἀπόστολος περὶ χηρῶν διωρίσατο· ἡ δ συνοδος αὕτη, περὶ παρθένων. ἡ γοῦν ἑαυτὴν μέχρι τοῦ πεσσαρακοστοῦ χρόνου ἐν ἁγνείᾳ τηρήσασα, καὶ ἀπείρατος μείνασα τῆς ἐκ συναφείας ἀνδρώας ἡδονῆς, ἐξ ὧν τῆς διακόνου χάρισμα δεξαμένη ῥᾴον πεισθείη ἀποκλῖναι εἰς γάμον καὶ εἰς ὀπτὴν ἐλθεῖν μίξεως, ἧς ἄπειρος πεπείραται· ἡ δ χήρα συνῆς ἀνδρώας καταπολαύσασα, καὶ γλυκαμένη τῆς ἐξ ἀνδρώας μίξεως ἡδονῆς μᾶλλον ἂν εἴη πρὸς ὃ πάθος ὀπτικλινής. διὸ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ ιη'. τῶν αὐτοῦ κανόνων, οὐχ' ὁμοίως παρθένον κανονικὴν ἐκπεσοῦσαν κολάζει,

ZONAR. Cum mulieres aut capi fraudibus, aut sponte ad deteriora labi facillimum sit, idcirco minorem quadraginta annis Diaconissam eligi, hujus Canonis sanctione vetitum est. Idem Trullanæ quoque Oecumenicæ Synodi xiiii. ac xv. Canone constitutum; ac iis, qui præfinita singulis ordinibus tempora anteverterint, depositio irrogata. Sed hanc quoq; quadragenariam mulierem non sine strictâ examinatione, diligenter explorata prius ac probata vivendi ratione, hic Canon admittit. Quòd si in album Diaconissarum relata, decursu postea temporis, sancti Spiritus munere repudiato, nuptiis sese implicaverit, utrumque tam mulierem, quam illum cum quo nupta fuerit, anathemate plectendos esse decernit. At verò magnus Apostolus Paulus ad Timotheum scribens: Vidua, inquit, ne eligatur minor sexaginta annis. Cur igitur sic Paulo præcipiente, xl. annos natam mulierem ordini Diaconissarum adscribi licere Synodus constituerit? Dicunt Apostolum quidem de viduis, synodum autem de virginibus statuisse. Nam quæ se ad quadraginta annos integram incorruptamque conservarit, nec ullam ex virili commercio voluptatis partem degustaverit, postea Diaconatus quoque honore & gratia auctam, animum ad nuptias intendere, & ejus vitæ cupiditate, cujus nullum antea usum habuit, accendi non ita facile est. At vidua, quippe in cubile viri olim deducta voluptatúmque illecebris delinita, erit ad libidinem proclivior. Proinde magnus quoque Basilius decimo octavo suo Canone quamvis in æquali peccato, graviorem tamen virgini ex Canonicis san-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſanctionibus electæ, quam viduæ, pœnam infligit. Atque viduam quidem ancillæ, quæ fornicata eſt, & ſcelere domini ſui domum impleverit: virginem verò ſponſæ adulterio pollutæ comparat. Idcirco virginem adulterorum pœnis ſubjici: viduam autem inſtar ancillæ in flagitio deprehenſæ puniri jubet. Viduam igitur, quòd libidini longe proclivior ſit quam virgo, ætate provectiorem eligi oportere, magnus Apoſtolus cenſuit. Hinc & ſapientiſſimus ille Baſilius, vigeſimo quarto Canone, de vidua, quæ in numerum viduarum relata poſtea nupſerat loquens, addit; Quòd ſi ſexaginta annis minorem viduarum ordini adſcripſerimus, noſtrum jam illud crimen, non mulierculæ fuerit.

καὶ χήραν ὑπίσης ἁμαρτήσασθαι. Ἀλλὰ τὸν μὲ χήραν δούλῃ ἀπεικάζει πορνεύθεισῃ, καὶ μόνος ⊛ οἶκον τοῦ κυρίου αὐτῆς πλησάσῃ· τὸν δ παρθένον νύμφῃ μοιχευθεισῃ. καὶ ταύτῃ μὲ ⊛ τῆς μοιχείας κατάκρίμα· τὸν δ χήραν, ὡς δέλλων ὅτι πορνείᾳ αὐλῶς καταδικάζῃ. ὡς οὖν φησὶ ⊛ πόρος τῆς μίξεως ἐυκατάφορον μᾶλλον τὸν χήραν ὂς τῆς παρθένου ἐν χρόνῳ πλείονι καταπατεῖσθαι ὁ μέγας ἀπόσολ⊛ διετάξατο. δθὲν καὶ ὁ πολὺς τὸν σοφὸν Βασιλει⊛ ἐν τῷ κανόνι τῶν χήρας μὲ ὃ καταλεγῆναι εἰς ⊛ ἀριθμὸν τῶν χηρῶν ἀνδρὶ συνοικησάσης ἀλαλεγόμενο⊛ ἐπάγῃ· ἐὰν μέντοι τὸν ἐξήκοντα ἐτῶν ἀριθμήσωμεν αὐτὸν, ἡμέτερον ὃ ἔγκλημα, ἀ τῶν γυναίων.

B

ARIST. *Diaconiſſa, niſi quadraginta annos nata, non ordinatur. Ei vero quæ per matrimonium initum ſacro muneri dedecus attulerit, anathema.*

ΑΡΙΣΤ. Διακόνισσα, εἰ μὴ τεσσερακονταετὴς, ὐ γένεται· τῇ δ ἀφ' ἑνὸς γάμου τὸν λειτουργίαν ἀξυβεισάσῃ ἀνάθεμα.

Non oportet mulierem ante annum quadrageſimum ordinari Diaconiſſam. Si autem cum quadrageſimum ætatis attigerit annum ordinetur, & poſt ordinationem in matrimonio verſetur, ut injuriam Dei gratiæ faciens, anathematizetur.

Οὐ δεῖ γυναῖκα πρὸ τεσσεράκοντα χρόνον χειροτονεῖσθαι διάκονον· εἰ δ χρόνον τεσσεράκοντα ὅσα χειροτονηθῇ, ⊛ μετὰ τὸν χειροτονίαν γάμῳ προσομιλήσῃ, ὡς ἀξυβρίσασα τὸν τοῦ Θεοῦ χάριν, ἀναθεματιζέσθω.

C

CANON XVI.

Virginem, quæ ſe domino Deo dedicavit, ſimiliter & monachos non licere matrimonio conjungi. Sin autem hoc feciſſe inventi fuerint, ſint excommunicati. Oſtendenda autem in eos humanitatis auctoritatem habere ſtatuimus Epiſcopum ejus loci.

ΚΑΝΩΝ ις'.

Παρθένον ἀναθεῖσθαι ἑαυτὸν τῷ δεσπότῃ Θεῷ, ὡσαύτως καὶ μοναζούσας μὴ ἀξίναι γάμῳ προσομιλεῖν. εἰ δέ γε εὑρεθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, ἐπιτίμια ἀκοινώνητοι. ὡρίσαμεν δὲ ἔχειν τὸν ἐυθυνταν τῆς ἐπ' αὐτοῖς φιλανθρωπίας ⊛ τὸν τόπον Ἐπίσκοπον.

D

BALS. Olim quædam mulieres cum laicali habitu ad Deum accedebant, & virginitatem profitebantur. Definiunt ergo Patres eos qui hoc profeſſi fuerint, ſive ſint viri Monachi, ſive mulieres, ab iis, quæ voverunt ac profeſſi ſunt, non diſcedere, nec matrimonio conjungi debere. Horum autem tranſgreſſores excommunicatos eſſe ſeu ſegregatos. Segregationis autem poteſtatem, ejuſque vel extenſionem, vel diminutionem, illius loci Epiſcopo attribuerunt. Hodie autem Conſtantinopoli nec ſunt virgines cum laicali habitu Deo conſecratæ, nec eſt virginum domicilium (quod Parthenon dicitur.) Solus autem ſanctus ille Thebarum metropolitanus Caloctenes fecit Thebis parthenonem, & laicas in ipſo virgines ordinavit. Et ideo æternum hoc eſt ejus monumentum, eique eo nomine gratia agenda eſt. Si autem velis etiam has aſcetrias dicere virgines, nihil impedimenti invenies, niſi eas etiam velis Monachis aſſimilare propter tonſuram, & quòd earum pacta conventa ſeu vota fiant in Eccleſia. Lege xix. Can. Synodi Ancyranæ, quæ bigamorum eas pœnis ſubjicit: Syn. in Trul. xliiii. Baſilii Magni lx. & xix. Hi enim ut fornicatores, illi verò ut adulteros, qui vota ſua non ſervaverint, condemnant. Ne ergo in aliquo eorum repugnantiam eſſe exiſtimes: ſed dic, quòd quoniam Epiſcopi poteſtati pœna permiſſa eſt, ipſe peccatorem pro arbitrio puniet cum examinatione. Lege & librum xxviii. tit. vi. cap. i. in quo decernitur non ſolùm ſeparari illicitas nuptias, utpote cum cognata, eáſve quæ præter legum præcepta fiunt, aut cum ea, cujus is, qui ipſam ducit, tutelam gerit; & nefarias ſeu damnatas, ejus ſcilicet quæ Deo dedicata eſt: ſed & eos, qui contraxerunt, publicari & ſegregari, & ſi ſint humilis loci etiam flagellis cædi. Quamobrem non ſolùm fiet quod jubet novella, ſed etiam pœnæ conſequentur.

E

F

ΒΑΛΣ. Τὸ παλαιὸν γυναῖκες τινὲς προσήρχοντο τῷ Θεῷ μὲ λαϊκοῦ σχήματος, καὶ ὡμολόγουν παρθενεύειν. διορίζονται τοίνυν οἱ πατέρες τὰς ὁμολογήσαντας τοῦτο, κἂν ἄνδρες εἶεν μοναζοντες, κἂν γυναῖκες, μὴ ἀφίστασθαι τῶν ὡμολογημένων, καὶ γάμοις προσομιλεῖν. τοὺς δὲ παραβάτας τούτων ἀκοινωνήτους εἶναι ἀφορισμένους ἤγουν. τὸν μέντοι ἐξουσίαν τοῦ ἀφορισμοῦ εἶναι τὸν ἐπέκτασιν ἢ τὸν μείωσιν τῷ ἐγχωρίῳ Ἐπισκόπῳ ἀνέθεντο. σήμερον δὲ πῶς ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλῃ, ὔτε παρθένοι μὲ λαϊκοῦ σχήμα⊛ τῷ Θεῷ ἀνατίθενται, ὔτε παρθενών ἔστι. μόνος γὰρ ὁ ἅγιος μητροπολίτης ἐκεῖν⊛ Θηβῶν ὁ Καλοκτένης ἐποίησε παρθενῶνα εἰς Θήβας, καὶ ἔταξε παρθένοις ἐν αὐτῷ λαϊκάς. διὸ καὶ ἔστι τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ αἰώνιζον, καὶ χάριν τούτου. εἰ γὰρ θέλῃς εἰπεῖν τὰς ἀσκητρίας παρθένους, εὑρήσεις ἐμποδὼν, εἰ μήπω θέλῃς ταύτας παραβάλλειν τοῖς μοναζούσαις διὰ τὸν ἀπόκαρσιν, καὶ τὰς ἐπ' ἐκκλησίας σωματικὰς αὐτῶν. ἀνάγνωσον ⊛ ιθ'. κανόνα τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου, τῷ τοὺς διγάμους ὑποπίπτειν ταύτας καθυποβάλλοντα, τῆς ἐν ⊛ Τρούλλῳ μδ'. καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ξ'. καὶ ιθ'. οἱ μὲν γὰρ ὡς πόρνους, οἱ δ ὡς μοιχοὺς τοὺς ἀθετητὰς τῶν ὁμολογιῶν αὐτῶν καταδικάζουσι. μὴ γοῦν ἐναντιωθῇς τινὶ ἐξ αὐτῶν· ἀλλ' εἰπὲ ὅτι ἐπεὶ ⊛ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ Ἐπισκόπου τὸν τῶν ὑποπιπτόντων ἀνετέθη, αὐτὸς ⊛ ἁμαρτήσαντας κ' ὃ δοκιμῶ αὐτῷ ὑποπιπτεῖ μὲ δοκιμασίας. ἀνάγνωσθι καὶ βιβλίον κη'. τίτλον ς'. κεφ. α'. διορίζόμενον μὲν μόνον διαστατὸν ⊛ ἀνεπίληπτον γάμον, ἤγουν ⊛ μὲ συγγενοῦς καὶ ⊛ φθάνομεν, ἤγουν ⊛ μὲ τῆς ὑποτρόπευομένης, καὶ ⊛ κατάκριτον δηλονότι ⊛ μὲ τῆς τῷ Θεῷ ἀνατεθειμένης· ἀλλὰ καὶ δημεύεσθαι τὰς συνηγμένας καὶ ὀξοδεύεσθαι, ἀτιμεῖσθαι ὄντας καὶ μαστίζεσθαι. ὥστε ὐ μόνον τὰ τῆς νεαρᾶς γίνονται, ἀλλὰ καὶ ὑπόμνα ἐπακολουθήσουσι.

ZΩNAP.

ΖΩΝΑΡ. Τὺς ὁμολογήσαντας παρθενεύειν κἂν ἄνδρες εἶεν, κἂν γυναῖκες, ὡς ἀνάθημα ἑαυτὺς προσαγαγόντας τῷ Θεῷ εὔλεπτον ὁ κανὼν τὴν ὁμολογίαν φυλάττειν, καὶ μὴ παραβάντας τὴν ὡμολογημένων διεύεσθαι. εἰ γὰρ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίας ἐμπεδοῖ θεὸς μέσος παραληφθεὶς καὶ τὴν θεολόγων φωνὴν, πόσῳ ὁ κίνδυνος, ὧν πρὸς αὐτὸν ἐθέμεθα συνθήκην, τούτων παραβάντας διεύεσθαι; εἰ δέ τινες διορισθεῖεν μὴ τὴν ὁμολογίαν γάμον ἑλόμενοι, ἀκοινωνήτους ἤδη ἀφωρισμένους εἶναι τούτους ὁ κανὼν διαπαντὸς· τὴν γὰρ ἐξουσίαν τοῦ φιλανθρωπεύσασθαι ἴσως καὶ λύσαι δ' ὅπτιμον αὐτοῖς ἢ ἐλαφρῦναι, καὶ τὸν χρόνον αὐτοῖς συγχεῖλαι τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ καλῶς ἔχοντος Ἐπισκόπου ἀνέθεν. ὁ δὲ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου ιθ'. κανὼν, οἱ παρθενίαν, φησὶν, ἐπαγγελλόμενοι, καὶ ἀθετοῦντες τὰ ἐπαγγελλόμενα τῷ τῶν διγάμων ὅρον ἀναπληρούτωσαν. ὁ δὲ μδ'. κανὼν τῆς ἐν τῇ Τρούλλῳ συνόδου τεσσαρακοστὸς τέταρτος· μοναχὸς, φησὶν, ὅστις πορνείᾳ ἁλοὺς, ἢ πρὸς γάμον γυναῖκα ἀγαγόμενος τοῖς τῶν πορνευόντων ὑποβληθήσεται ὅπτιμοις. ὁ δὲ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ξ'. κανὼν ὅτως παρείχε· ἡ παρθενίαν ὁμολογήσασα καὶ ἐκπεσοῦσα τῆς ἐπαγγελίας, τὸν χρόνον τοῦ ὅπτιμίου τῆς μοιχείας ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς καθ' ἑαυτὴν ζωῆς, πληρούτω. ὅ αὐτὸ καὶ ὅπι μοναχῶν ἐκπιπτόντων. ὃν δὲ τῷ ια'. αὐτοῦ κανόνι, τῷ τῶν πορνευόντων ὅπτιμῷ καταδικάζει τοὺς μὲν τὴν ὁμολογίαν μεταθεμένους μοναζούσας εἰς φιλόπαρθον καὶ ἡδονικὸν βίον.

ΑΡΙΣΤ. Μοναζούσας, ἢ μοναζήσαι, μὴ γαμείτωσαν· ἐπεὶ, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι.

Οὗτοι τῆς ἐπαγγελίας αὐτῶν ἐκπεσόντες, καὶ τὰς συνθήκας αὐτῶν ἀθετήσαντες, ἀκοινωνησίᾳ ὑποκείσθωσαν· ὁ δὲ ἕξηκοστὸς κανὼν τοῦ μεγάλου Βασιλείου τῷ τῆς μοιχείας ὅπτιμῷ τούτους καθυπάγει.

ZONAR. Qui se viri aut fœminæ virginitatis legibus adstringentes Deo instar anathematis devoverunt, in suscepto consilio permanere, ac promissi fidem nullo modo infirmare Canon jubet. Si namque hominum inter se conventa Deo quasi advocato aut adstipulatore, ex Theologorum sententia, firmari solent, quid illi factum iri arbitrabimur, qui fidem ipsi Deo voluntaria pactione obligatam fallere non dubitarit? Quicunque igitur professione continentiæ edita, deinde se nuptiis alligarint, communione privatos, hoc est, segregationi obnoxios esse decernit: sed ita tamen, ut clementiæ aliquid hujusmodi hominibus impartiri, totamque pœnam, vel ejus partem aliquam condonare, deque temporis præfiniti summa, quod libitum fuerit, deducere Episcopo liceat. Ac Ancyranæ quidem Synodi decimus nonus Canon, Qui se virginitatis voto, dicit, obligavere, si fidem promissi fregerint, digamorum legibus judicentur. Trullanæ autem sextæ Synodi quadragesimus quartus Canon: Monachus, ait, qui cum scorto deprehensus fuerit, uxoremve duxerit, scortatorum pœnas luat. At vero magni Basilii Can. lx. quæcunq; virginitatem professa mulier à proposito defecerit, pœnas adulterio in vitæ suæ dispensatione constitutas jubetur expendere. Eademque lege monachos si peccarint, teneri placet. Quos etiam, si monachatum professi se ad vitam mollem voluptariamque postea converterint, scortatorum pœnis teneri ejusdem Basilii undecimo Canone decretum est.

ARIST. *Monachi vel Moniales matrimonium ne contrahant, quod si fecerint, excommunicentur.*

Hi promisso suo excidentes, & fœdera suo violantes, excommunicationi subjiciuntur. At sexagesimus Basilii magni Canon fornicationis pœnæ eos subjicit.

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Τὰς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἀγροικικὰς παροικίας ἢ ἐγχωρίους, μενεῖν ἀκλονήτους καὶ τοῖς κρατοῦσιν αὐτὰς Ἐπισκόποις, καὶ μάλιστα εἰ τριακονταετῆ χρόνον τούτας ἀδιαλείπτως κατεχόντες φυλάσσοιεν. εἰ δὲ ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν γεγένηταί τις ἢ γένοιτο περὶ αὐτὰς ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἀδικεῖσθαι, περὶ τούτων κινεῖν ἐπὶ τῇ Συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας. εἰ δέ τις ἀδικεῖτο παρὰ ἰδίου μητροπολίτου παρὰ τῷ ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως, ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ δικαζέσθω, καθὼς προείρηται. εἰ δέ τις καὶ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις ἢ καὶ αὐθις καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἡ τάξις ἀκολουθείτω.

CANON XVII.

Quæ sunt in unaquaque provincia, rurales vicanasque parochias, firmas & inconcussas manere apud eos qui illas tenent Episcopos: & maximè si xxx. annorum tempore eas sine vi detinentes administraverint. Si autem intra xxx. annos fuit aliqua vel fuerit de iis controversia, licere iis qui injuriam sibi fieri dicunt, de iis litem movere apud Synodum provinciæ. Si quis autem injuria afficiatur à proprio Metropolitano, apud exarchum diœcesis, vel Constantinopolitanam sedem litiget, sicut prius dictum est. Sin autem etiam civitas aliqua ab imperatoria auctoritate innovata est vel etiam deinceps innovata fuerit, civiles & publicas formas Ecclesiasticarum quoque parochiarum ordo consequatur.

ΒΑΛΣ. Τινὲς εἶπον ἐνταῦθα μὴ περὶ ἐνοριῶν λέγειν τὸν κανόνα, ἀλλὰ περὶ ἐπέρων δικαίων διαφερόντων ἑκάστῃ ἐπαρχίαις ὑπαρχόντων. οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο ἀληθὲς καθὼς δηλοῦται ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ κανόνος λέγοντος· δοῦναι τὸν βασιλέα ὅτι πάσαις ὑπ' αὐτοῦ καινισθείσαις ἢ καινισθησομέναις πόλεσιν, ὑποτυποῦν τὰ βουληθέντα αὐτῷ χάριν τῶν ὑπαρχικῶν δικαίων. καὶ ἀναγνωσθὶ τὸν ιβ'. κανόνα τῆς παρούσης Συνόδου. καὶ λή. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου. ὃ δὴ λέγει ὁ παρὼν κανὼν, τοιοῦτόν ἐστιν, ἤθελον τινὲς ἐξακούεσθαι τοὺς περὶ τῶν ἐνοριῶν κανόνας εἰς πολιτικὰς ἐνορίας, οὐ μὴν καὶ εἰς αὐτελεῖς ἀγροικίας. ὡρίσθη οὖν καθήκειν ἀμάχως τοῖς Ἐπισκόποις, τοὺς ὅτι τριακονταετίᾳ νεμηθείσας παρ' αὐτῶν ἐνορίας ἀδιαλείπτως, κἂν ἀγροικικαὶ ὦσιν, ἤτοι μικραὶ, αἳ καὶ μονοίκια λέγονται, κἂν ἐγχώριοι, ἤτοι πολλὰς κατοίκους ἔχουσι. εἰ

BALS. Quidam dicebant Canonem hic non loqui de regionibus seu diœcesibus, sed de aliis juribus ad uniuscujusque provinciæ Episcopatum pertinentibus: Non est autem hoc verum, ut ostenditur ex fine Canonis dicentis, posse Imperatorem, in iis quæ à se innovatæ sunt vel innovabuntur civitatibus, pro Episcopalibus juribus statuere quæ voluerit. Lege & xii. Can. præsentis Syn. & xxxviii. Syn. in Trul. Quod autem dicit hic Canon tale est: Volebant quidam eos Canones, qui de regionibus, seu diœcesibus loquuntur, intelligi de civitatum regionibus: non autem de vilibus ac ruralibus. Decretum est ergo, ut Episcopi citra controversiam obtineant regiones à se xxx. annis non vi possessas, sive sint rurales seu parvæ, quæ etiam μονοίκια, (hoc est unam tantum domum habentes) dicuntur: sive sint ἐγχώριοι, id est, multos habitatores habentes. Si autem intra xxx. annos

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

istius nomine actionem alius Episcopus intenderit, apud provinciæ Synodum quid de eo sit statuendum observabitur. Sin autem Metropolitanus suum Episcopum injuria afficiat, apud diœcesis Exarcum, vel apud Patriarcham de finibus judicio contendetur. Quæ autem ab Imperatoribus per publicas formas sive jussiones Imp. pro innovatis vel innovandis à se civitatibus decernuntur, manere ut decreta fuerint, utpote quòd debeat Ecclesia sequi ea quæ sic decernuntur. Cum hæc ita se habeant, ne dixeris eos quidem, qui xxx. annis sine vi regiones possident, moveri non posse: qui autem non sunt tales, id est, eos qui vi possident, etiam post xxx. annum, adversus eos agi posse. Sed lege postremum caput ij. tit. lib. v. Basilic. sive cap. i. novellæ cxi. sic dicens: Omnis actio venerabili domo competens, sive sit personalis, sive hypothecaria, quadraginta annos non excedit convenientibus unicuique religiosæ domui opportunis præscriptionibus, sed propria quidem tempora servantibus; & antiquam legem quæ extra est, sic dicentem: Præsens quidem novella constitutio Ecclesiis adversus privatos agentibus quadragenariam annorum præscriptionem accommodat. xvii. autem Canon. Chalced. Synodi in quinto cap. primi tit. Nomocanonis positus, Ecclesiis adversus Ecclesias agentibus, dat xxx. annorum spacium. Ne mireris autem illud. Ex ea enim cxi. novella, & ex iii. cap. iii. tit. lib. v. sive novellâ cxxxi. Ecclesiæ quoque habent alia privilegia. Dicit enim hoc caput: Pro longi autem temporis præscriptionibus x. & xx. & xxx. annorum, sanctis Ecclesiis & omnibus aliis venerabilibus locis, solam xl. annorum præscriptionem opponi jubemus. Hoc ipso etiam servato in legatorum quoque pios usus relicta sunt. Quamobrem Ecclesiæ quidem, si adversus religiosas domos non agunt, solo quadraginta annorum spacio excluduntur. Qui autem adversus eas agunt, per legitimas exceptiones ab Ecclesiis extruduntur. Cæterum quando Ecclesiæ inter se invicem agunt, quadraginta annorum privilegium non habebunt, sed jure communi utentur. Nota autem ex hoc Canone, quod licet Imp. auferre Ecclesiastica privilegia. Si enim eis permittitur ea quæ voluerint de regionum finibus ordinare pro innovatis à se urbibus: multo magis, ut mihi videtur, Episcopatus Metropolium honore donabunt, & eorum qui præerunt promotiones designabunt, & alia quædam, pro ea quam habent potestate, jubebunt.

A δὲ, φησὶν, ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν ἐναγάγῃ ἕτερος Ἐπίσκοπος χάριν τούτου, παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας τὰ περὶ τούτου τηρηθήσεται. ἐὰν δὲ μητροπολίτης ἀδικῇ Ἐπίσκοπον αὐτοῦ, παρὰ τῷ ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως ἢ παρὰ τῷ πατριάρχῃ, τὰ περὶ τῆς ἐνορίας κριθήσεται. τὰ μέντοι παρὰ τῶν βασιλέων διορίζομενα διὰ δημοσίων τύπων, ἤτοι βασιλικῶν προσταγμάτων, χάριν τῶν παρὰ τούτων καινισθεισῶν ἢ κανισθησομένων πόλεων μένειν καθὼς ὡρίσθησαν· ὡς καὶ τῆς ἐκκλησίας ὀφειλούσης ἀκολουθεῖν τοῖς οὕτω διορίζομένοις. τούτων οὕτως ἐχόντων μὴ εἴπῃς, τοὺς μὲν ἀβιάστως κατέχοντας ἐπὶ τριακονταετίᾳ ἐνορίαν ἀπαραβα-
B λεύτους εἶναι· τοὺς δὲ μὴ τοιούτους, ἤγουν τοὺς κατὰ βίαν νεμομένους καὶ μετὰ τριακονταετίαν ἐνάγεσθαι. Ἀλλὰ ἀνάγνωσον τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ β'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν· ἤγουν κεφάλαιον α'. τῆς ρια'. νεαρᾶς, οὕτω λέγον, πᾶσα ἀγωγὴ προσήκουσα σεπτῷ οἴκῳ, εἴτε προσωπικὴ εἴτε ὑποθηκαρία ἐστὶν, οὐκ ὑπερβαίνει τὰ τεσσαράκοντα ἔτη, τῶν ἁρμοζουσῶν ἑκάστῳ οἴκῳ τοιούτῳ εὐαγεῖ προσκαίρων παραγραφῶν, φυλαττουσῶν μέντοιγε τοὺς οἰκείους χρόνους. καὶ τὰ ἔξωθεν αὐτοῦ παλαιὸν οὕτω λέγοντα· ἡ μὲν παροῦσα νεαρὰ διάταξις κατὰ ἰδιωτῶν ἐναγούσαις ταῖς ἐκκλησίαις τὴν τεσσαρακονταετίαν ὑφαπλοῖ. ὁ δὲ ιζ'. κανὼν τῆς
C ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου κείμενος ἐν τῷ ε'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ νομοκάνονος, ταῖς ἐκκλησίαις κατὰ ἐκκλησιῶν ἐναγούσαις τριακονταετίαν δίδωσι. μὴ θαυμάσῃς δὲ τοῦτο. ἀπὸ γὰρ τῆς τοιαύτης ρια'. νεαρᾶς, καὶ ἀπὸ γ'. κεφ. τοῦ γ'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου ἤτοι τῆς ρλα'. νεαρᾶς, καὶ ἕτερον προνόμιον αἱ ἐκκλησίαι ἔχουσι. φησὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον κεφ. ἀντὶ δὲ χρονίων παραγραφῶν δέκα καὶ εἴκοσι, καὶ τριάκοντα ἐνιαυτῶν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι σεβασμίοις τόποις μόνην τὴν τῶν μ'. ἐνιαυτῶν παραγραφὴν ἀντιτίθεσθαι προστάττομεν. τούτου αὐτοῦ φυλαττομένου καὶ ἐπὶ τῇ ἀπαιτήσει τῶν ληγάτων, καὶ τῶν κληρονομιῶν αὐτῶν εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας καταλελειμ-
D μένων. ὥστε αἱ μὲν ἐκκλησίαι μὴ κατὰ εὐαγῶν οἴκων ἐνάγουσαι, διὰ μόνης τῆς τεσσαρακονταετίας ἀποκλείονται. οἱ δὲ κατὰ τούτων ἐνάγοντες διὰ τῶν νομίμων παραγραφῶν ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν ἐξωθοῦνται. ὅταν μέντοι ἐκκλησίαι κατ' ἀλλήλων ἐνάγωσι, τὸ τῆς τεσσαρακονταετίας οὐκ ἔχουσι προνόμιον, ἀλλὰ τοῖς κοινοῖς νόμοις χρῶνται. σημείωσαι δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι ἔξεστι τῷ βασιλεῖ προνόμια ἐκκλησιαστικὰ ἀφαιρεῖσθαι. εἰ γὰρ ἐφεῖται τούτοις τὰ βουλητέα αὐτοῖς περὶ ἐνοριῶν διατάττεσθαι χάριν τῶν καινιζομένων ὑπὸ τούτων πόλεων· πολλῷ πλέον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐπισκοπὴν εἰς μητρόπολιν τιμήσουσι, καὶ προχειρήσεις ἡγουμενικὰς
E ὑποτυπώσουσι, καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα ἐνδυνάμως προστάξουσι.

ZONAR. Cum alieni juris usurpatio, ac vicinorum injuriæ, earumque rerum rapina, quæ ad nos nulla ratione pertinent, vetita sit universis; tum Episcopum ab omni ejusmodi noxa multo magis abesse par est, cujus imitatione subditi animum ad omne virtutum genus conformare debent. Quicunque igitur parœcias obtinent, sive rusticanas sive paganas, ne possessione illos moveri liceat, hoc Canone definitum. Simili prorsus constitutione cum ea quæ in Ephesina tertia Synodo edita est, hoc tantum discrimine, quod in illa de provinciis, amplioribusque locis, quibus etiam Episcopi præfici soliti sunt, constitutum: de parœciis, quarum & angusti fines, nec multa celebritas esset, hoc loco actum, quæ quidem in rusticanas paganásq; dividuntur. Ac rusticanas quidem dicunt eas, quæ in remotis locis positæ, exiguo incolarum numero excultæ sunt, quæ & μονοίκια, (hoc est, unam domum habentes) vocantur. Paganas vero, prædiis & pagis proximas, & majore incolentium multitudine frequentes. Ne quam igitur ex ejusmodi quibuscunq; parœciis Episcopo eam obtinenti eripi liceat, hoc Canone decretum;

ΖΩΝΑΡ. Τὸ ἀλλοτρίοις ἐπεμβαίνειν δικαίοις, καὶ τοὺς πλησιάζοντας ἀδικεῖν, καὶ ὑφαρπάζειν τὰ μὴ σφίσι προσήκοντα, ἅπασι κοινῶς ἀπηγόρευται. πολλῷ δὲ μᾶλλον Ἐπισκόποις, οἳ καὶ ἀρχέτυπον ὀφείλουσι προκεῖσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοὺς, εἰς μίμησιν παντὸς ἀγαθοῦ. θεσπίζει τοίνυν ὁ κανὼν ἐπὶ τὰς παροικίας ἀπαρασαλεύτους εἶναι παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς, κἂν ἀγροικικαὶ εἶεν, κἂν ἐγχώριοι, τὰ αὐτὰ χρεδὸν τῇ τῆς τρίτης Συνόδου ψήφῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ κελευούσῃ. πλὴν ὅσον ἐκείνη μὲν περὶ ἐπαρχιῶν
F καὶ ἐνοριῶν μειζόνων διετάξατο, ἐν αἷς καὶ Ἐπίσκοποι ἐχειροτονοῦντο· αὕτη δὲ περὶ παροικιῶν, αἵ τινες εἶεν ἂν ἐνορίαι μικραὶ καὶ οὐ πολυπληθεῖς, ἃς εἰς ἀγροικικὰς καὶ ἐγχωρίους διαιρεῖ. ἀγροικικὰς μὲν οὖν φασιν εἶναι τὰς ἐν ἐσχατιαῖς κειμένας· καὶ ὀλίγους ἐχούσας τοὺς ἐν αὐταῖς οἰκοῦντας, αἳ καὶ μονοίκια λέγονται· ἐγχωρίους δὲ τὰς ἀγροῖς καὶ κώμαις πλησιαζούσας, καὶ πλείονας τοὺς κατοίκους ἐχούσας. ταύτας οὖν τὰς παροικίας, ὁποῖαί ποτ' ἂν εἶεν παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς Ἐπισκόποις ἀναφαιρέτους εἶναι διακελεύεται, καὶ ἐπὶ πλέον αὐτοῖς ταύτας διαφέρειν φησὶν, εἰ ἐπὶ τριάκοντα ἐνιαυτοὺς ἀβιάστως,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἀδιαίρως, τυπίοι μή τινα βιασάμενοι, καλῇ ὑ πίστει, ἤτοι A
χωρεῖς πρὸς ἀδίκου αἰτίας κατέχον αὐτὰς, καὶ φκονόμησε.
ἡ γὰρ τριακονταετία αὐτοῖς τὸ αὐτῆς καθ' ὁμιλὸ βεβαίαν ἔθετο. εἰ ὑ ἐντὸς τῶν λ'. ἐτῶν ἀμφισβητήσῃ τις λέγων αὐτῷ τὸ ποιεῖτθαι παροικίαν ἀμφίβολον, ἐπὶ τῇ τῆς ἐπαρχίας Συνόδῳ ζητεῖσθαι τὸ τοιοῦτον βέλεται. εἰ ὑ ὁ τῆς ἐπαρχείας Ἐπίσκοπος ἴδιόν μητροπολίτου αἰτᾶται, ἐπὶ τῷ ἐξάρχῳ τῆς διοικήσεως δικάζεσθαι αὐτὸν, ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκόπῳ. πρὸς μὲν οὖν ἐξάρχους τῶν διοικήσεων τὸν παροικίαρχας φασὶ, καὶ εἰς σύσασιν τοῦ οἰκείου λόγου ἀρῶνται τῶν λθ'. κανόνι τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, λέγοντι· ὅτι τῆς πρώτης καθέδρας Ἐπίσκοπον B
μὴ λέγεσθαι ἔξαρχον τῶν ἱερέων, ἢ ἄκρον ἱερέα, ἢ ὑψιστέροπον τί ποτε, ἀλλὰ μόνον Ἐπίσκοπον τῆς πρώτης καθέδρας. ἄλλοι ὑ τὸν μητροπολίτας τῶν ἐπαρχιῶν φασὶν ὀνομάζεσθαι ἐξάρχους, ὅτι ἕκτον κανόνα αὐτῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδῳ πρόσγοντες εἰς πίστιν λέγοντα, χρὴ ὑπομιμνήσκεσθαι δι' γραμμάτων τοῦ ἐξάρχου τῆς ἐπαρχίας, λέγω δὴ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως. κρεῖττον δ' ἂν εἴη τὸν μητροπολίτας τῶν ἐπαρχιῶν ἐξάρχους λέγεσθαι, ὡς ὁ ῥηθεὶς κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου τέτυχε ὠνόμασεν, ὥστε τοιαύτῃ εἶ τοῦ κανόνος τούτου τὴν ἔννοιαν, διαιρουσῶν δηλαδὴ τὰ δικαστήρια, καὶ ὅτι μὲν Ἐπίσκοπος κατὰ Συνεπισκόπου ἐνάγῃ, ἢ κληρικὸς κατὰ Ἐπισκόπου, τότε τῷ μητροπολίτῃ καθίζειν δικαστὴν, ὃν καὶ ἔξαρχον τῆς διοικήσεως ὀνομάζει· ὅτι δὲ Ἐπίσκοπος κατὰ τοῦ μητροπολίτου αὐτοῦ δίκην ἔχει, τότε τῷ Κωνσταντινουπόλεως ὑπηρέτειν τὸ δικαστήριον. οὐ πάντων ὑ τῶν μητροπολιτῶν πάντως ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καθιέται δικαστὴς, ἀλλὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ· οὐ γὰρ δὴ καὶ τὸν τῆς Συρείας μητροπολίτας, ἢ τὸν τῆς Παλαισίνης καὶ Φοινίκης, ἢ τὸν τῆς Αἰγύπτου ἄρχοντας ἑλκύσαι δικάσασθαι παρ' αὐτῷ, ἀλλ' οἱ μὲν τῆς Συρείας, τῷ τοῦ Ἀντιοχείας ὑποκεινται φόρῳ· οἱ ὑ τῆς Παλαισίνης, τῷ τῆς Ἱεροσολύμων· οἱ ὑ τῆς Αἰγύπτου, τῷ τῷ Ἀλεξανδρείας δικάσονται; παρ' ὧν καὶ χειροτονῶνται, καὶ οἷσπερ ὑποκεινται. ἐλέγοντο ὑ ἔξαρχοι καὶ ἕτεροι, ἤγουν ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ ὁ Ἐφέσου, καὶ ὁ Θεσσαλονίκης, καὶ ὁ Κορίνθου, οἷς λέγεται ἀφ' τούτου καὶ πρεσβεῖον δοθῆναι πολυσταύρια φορεῖν ἐν τῆς ἐκκλησίαις αὐτῶν. C D

ΑΡΙΣΤ. Εἰ χωρεῖεν, καὶ ἀγροικικὴ παροικία, εἰ τριακονταετία ἐφέσησαν, κατεχέσθωσαν· εἰ ὑ ταύτης ἐντὸς, εἶεν ἐπίδικοι. εἰ ὑ κεκαίνισται ὑπὸ βασιλικῆς κελεύσεως πόλις, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις ἀκολουθείτω καὶ ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν τάξις. E

Εἰ μὲν κτῆσιν ἴδιον τῶν ἔχον ἀγωγὰς αἱ ἐκκλησίαι πρός τινων ἀκινήτων, ἢ ὅτι πεντηκονταετίαν ἡσύχασαν, μηδ' ὅλως ὀχλήσασαι τὰς κατοχὰς· ὧν ἔτι ταύτας ἐνδυνάμως κινῆσαι δύανται παραφερικῶς ἐκβαλλόμεναι. Εἰ ὑ ἐκκλησία ἔχει κτῆσιν ἐκκλησίας, ἐπεὶ ἴσον δίκαιον εἰσὶ καὶ ἀμφότεραι, ἐὰν ὅτι τριακονταετίαν οὐκ ἐλάλησεν, ἀλλ' ἡσύχασεν· εἰ μὴ ταῦτα κινήσει, ἀφ' τῆς τοῦ χρόνου παραγραφῆς ἐξωθεῖται. Δικαίως γοῦν καὶ ὁ πρὸ ἡμῶν, ὡς ἐὰν κατέχον ὅτι τριακονταετίαν τινὲς τῶν Ἐπισκόπων ἑτέρων Ἐπισκόπων ἀγροικικὰς παροικίας, ἢ ἐγχωρίους, ἀπεραισάλυτους καθέξουσι ταύτας· εἰ ὑ ἐντὸς τῆς τριακονταετίας ἀμφιβολία τοῖς αὐτῆς γένοιτο, τῇ παρελθούσῃ τῆς τριακονταετίας οἱ καθέξοντες ταύτας οὐκ ἐκβληθήσονται, ἀλλὰ κριθήσονται παρὰ αὐτῆς παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας μὴ τῆς οἰομένων ἀδικεῖσθαι. ἀγροικικὰς ὑ ἐνταῦθα παροικίας, καὶ ἐγχωρίους νοήσῃς, οὐ πόλεις τινὰς καὶ κώμας, ἀλλὰ ἀγρούς· καὶ ἐγχωρίους μὲν τοὺς ἐν μέσοις ἀγροῖς καὶ κώμαις κειμένους, ἀγροικικοὺς δὲ τοὺς τούτων ἀφεστῶτας, καὶ ἐν ἐσχατιαῖς ἱδρυμένους, οὓς καὶ μονοίκια νῦν λέγουσιν. εἰ ὑ βασιλεὺς οἰκ νέαν πόλιν ἐκτίσεν, ἢ καὶ αὖθις καινίσει, ἢ φιλοτιμήσῃ περὶ αὐτῆς ὁ γειτ- F

præsertim verò, si triginta annorum spatio, nulla vi, hoc est nulla cujusquam injuria sed bona fide sive sine injustis quibusvis mediis retentam administraverit. Hoc namque triginta annorum intervallum, possessioni stabiliendæ, sufficere decreverunt. Quòd si quis ante id tempus elapsum hujusmodi parœciæ possessionem ad se pertinere contendat, eam controversiam in provinciali conventu cognosci atque examinari placet. Si tamen litem Metropolitano suo Episcopus intendat, diœcesano Exarcho aut Constantinopolitano Episcopo in ea re arbitro ac disceptatore utentur. Exarchi porro diœcesani nomine nonnulli Patriarchas intelligunt, suamque sententiam trigesimo nono Carthaginensis Synodi Canone confirmare nituntur, qui Episcopum primæ cathedræ, vel Exarchi Sacerdotum, vel summi Sacerdotis, vel alio prorsus, quam hoc uno, Episcopi primæ Cathedræ titulo, appellari vetat. Alii Metropolitanos provinciarum Exarchi appellatione designari, idque sexto Synodi Sardicensis Canone satis probari arbitrantur, dicente, Litteris provincialis exarchi, Metropolitani videlicet Episcopi admoneri oportet. Quæ nobis quoque opinio magis probatur, ut Exarchi scilicet provincialis nomine Metropolitanos intelligamus, quomodo illos laudatus Canon Sardicensis Synodi nominavit, ex quo hujusmodi Canonis sententia existet, fora inter se ac judicia discriminans, ut siquidem, inquit, adversus Episcopum Episcopus alius, aut Clericus adversus Episcopum judicio contendat, apud Metropolitanum, quem alio nomine Exarchum diœceseos vocat, causa transigatur: si vero cum Metropolitano ipso Episcopus litiget, tunc ad Constantinopolitanum controversia deferatur. Non omnium autem Metropolitanorum sed ei tantum subjectorum Constantinopolitanus constituetur judex: neq; enim Syriæ, Palæstinæ, Phœniciæ, aut Ægypti Metropolitas, invitos ad sua subsellia Constantinopolitanus trahet; sed Syriæ Metropolit. causam Antiochenus cognoscet, de Palæstinis Hierosolymitanus, de Ægyptiis Alexandrinus Patriarcha pronunciabit. Ab illis namque & creantur, & eorundem imperio subjiciuntur. Exarchos porro alios quoque Præsules, Cæsareæ nimirum quæ in Cappadocia, Ephesi, Thessalonicæ, Corinthiq; Episcopos nuncupavere, quibus etiam propterea, prærogativæ nomine, polystauria in suis Ecclesiis gestare permissum.

ARIST. *Vicana, & ruralis parœcia si triginta annos possessæ fuerint, possideantur. Si vero intra illud tempus, controversiæ de iis moveantur. At si imperatoris jussu urbs renovata fuit, & Ecclesiasticarum quoq; parœciarum ordo, civiles & publicas formas sequatur.*

Si Ecclesiæ de immobilibus quibusdam contra privatos habuerint actiones & quadraginta annos quieverunt, nullam omnino possessoribus afferentes molestiam, postea eas potenter movere nequeunt ut dicantur aliquo modo ejectæ. Si autem Ecclesia contra Ecclesiam actionem habeat, cum ambæ æqualis sint juris, si per triginta annos nihil locuta fuerit, sed quieta manserit, si postea actionem moverit, ob temporis præscriptionem ejicitur. Statuit ergo & præsens Canon, quòd si Episcopi aliqui per triginta annos aliorum Episcopatuum rurales aut regionales tenuerint parœcias, Eas inconcusse retineant, Si autem intra annos triginta orta sit de iis controversia, qui dum triginta isti præterlabantur anni eas detinuerunt, non ejicientur, sed pro iis litigabunt apud synodum provincialem, cum iis qui sibi videntur injuriâ affecti. Rurales autem hîc parœcias & regionales ne putes civitates esse aliquas aut vicos, sed agros: & regionales, quidem (agros) in mediis agris & vicis positos; rurales autem ab iis remotos, & in ipsis extremitatibus collocatos, quos & monœcia nunc vocant. Si vero imperator de novo urbem extruxit, vel in posterum extruet, non

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

de illâ contendet vicinus Episcopus, nec eam sub suam trahere parœciam studebit, sed politicos & publicos sequetur typos, ut illius provinciæ aut parœciæ Episcopus eam sub se habeat, cui antea ascripta & subjecta fuit.

A τριάζων Επισκοπ@., ϗ οὐ τῷ παροικείαν αὐτῆ ποιῆσαι ταύτῃ ἐπεγκαλέσῃ· ἀλλὰ τοῖς πολιτικοῖς ϗ δημοσίοις τύποις ἀκολυθήσῃ. ὥστε ἐκείνης τῆς ἐπαρχίας, ἢ παροικείας ⓜ Επίσκοπον ταύτῃ ὑφ' ἑαυτὸν ἔχειν, εἰς ἣν αὕτη ἀναπεγράφη ϗ ὑποτέτακτο πάλαι.

Canon XVIII.

Conjurationis vel sodalitatis crimen ab externis etiam legibus est omnino prohibitum: multo autem magis hoc in Dei Ecclesia fieri prohibere oportet. Si qui ergo Clerici vel Monachi inventi fuerint, vel conjurati, vel sodalitates comparantes, vel aliquid struentes adversus Episcopos aut Conclericos proprio gradu omnino excident.

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Τὸ τῆς συωμοσίας ἢ φρατρείας ἔγκλημα, ϗ ⓜ ἔξω νόμων πάντη κεκώλυται. πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐν τῇ τῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ τῦτο γενέσθαι ἀπαγορεύειν πρέπει. εἴ τινες τοίνυν κληρικοὶ ἢ μοναζοντες εὑρεθεῖεν, ἢ Συωμωμύμοι ἢ φρατριάζοντες, ἢ κατασκοπὰς τυρβάζοντες Επισκόπων, ἢ συγκληρικῆς, ὁκπίπτειν πάντη τῦ οἰκείυ βαθμοῦ.

B

Bals. Conjuratio est, malas aliquas suas voluntates firmare, jurejurando inter se invicem dato & accepto. Sodalitas autem (quæ φρατρία Græcè dicitur,) est convenire & consentire aliquos alicujus mali faciendi gratia. Externas autem leges vocat Canon civiles, quoniam earum plurimæ ab externæ seu prophanæ scripturæ peritis seu Græcis, sunt compositæ. Dicit ergo, quòd quoniam lex quoque civilis & sodales & malos etiam conjuratores punit, deponi debent qui tale quid faciunt Clerici, vel Monachi. Ac Canon quidem eos, qui adversus Episcopos vel Conclericos aliquid struunt aut moliuntur, juxta illud, Coagulatum est cor eorum, id est, induratum est, deponi jubet. Existimo autem & eos, qui adversus Laicos tale quid faciunt, sacerdotes similiter puniri. Lege & xxxvii. caput ix. tit. præsentis operis, & syn vi. Can. xxxiv.

C

Βαλσ. Συωμοσία ἐστὶ, ὅ καπνιτεθῆναι τινὰς καθ' τινὰ οἰκεῖα θελήματα μετ' ὅρκου ἀμοιβαδὸν πρὸς ἀλλήλυς γενομένου. φρατρία δέ ἐστι, ὅ συνελθεῖν ϗ ὁμοφρονῆσαί τινάς χάριν τ ποιῆσαί τόδε τι κακόν. ἔξω δ' νόμους ὁ κανὼν καλεῖ τοὺς πολιτικούς, ὅτι δ' τοὺς πλείστους ἐξ αὐτῶν ἔξω τῶν τῆς ἔξω γραφῆς σοφῶν ἦσαν τῶν Ελλήνων συνετέθησαν. φησὶ γοῦν ὡς ἐπεὶ ϗ ὁ πολιτικὸς νόμ@. τὺς φαρμακοὺς ϗ συωμότας κολάζει, ὀφείλουσι καθαιρεῖσθαι οἱ τοιοῦτόν τι ποιοῦντες κληρικοί, ἢ μοναζοντες. ϗ ὁ μὲν νόμων τὺς κτ' Επισκόπων ἢ συγκληρικῶν τυρβάζοντας, ἤτοι κατασκοπάζοντας, κτ' ὅ, ἐτυφώθη ἡ καρδία αὐτῶν, ἀντὶ τῦ ἐσκληρύνθη, καθαιρεῖσθαι φησίν. οἶμαι δ καὶ τὺς κτ' λαϊκῶν τοιοῦτόν τι ποιοῦντας ἱεροσυλεῖν ὁμοίως κολάζεσθαι. ἀνάγνωσον ϗ ὅ λζ'. κεφ. τῦ ὀγδόου τίτλου τῦ βιβλίυ@. συντάγματ@. ϗ τῆς ϛ'. συνόδου κανόνος λδ'.

Zonar. Civilium quoque legum sanctionibus, quas externas, quòd à Græcis omnes fere conditæ sint appellavit Canon, conjurationis scelus & vetitum & vindicatum fuisse constat, quod etiam ex libro sexagesimo, titulo trigesimo sexto, capite quarto; & titulo quinquagesimo primo, cap. primo, Lege tertia, facile apparet. Est vero conjuratio, cum adversus aliquos inito consilio, nunquam se quieturos donec cogitata perfecerint, mutuo se invicem jurejurando complures obligavere. Quo pacto ex Judæis nonnulli, ut in Actis sanctus Lucas memorat, conspiratione facta sua ipsi ea conditione capita devovere, ut si cibi aliquid aut potûs, nisi Paulo interfecto, gustassent, diris omnibus execrationibúsque devincti atque obnoxii tenerentur. Sodalitas autem (Græcè φρατρία,) conventiculum est, & ad maleficia suscipienda quorundam consensio. Ab hujusmodi igitur improbitate multo magis & sacerdotes & Monachos abesse par est. Quòd si ex iis aliqui, inquit Canon, se conjurationibus aut sodalitatibus implicuisse, nefarii quidpiam molientes, deprehensi fuerint, (id namque significat verbum τυρβάζοντες, quasi, flagitii aliquid ac sceleris struentes, cui affine est illud, Coagulatum est cor eorum, quasi diceret, Induratum est) eos gradu suo moveri jubet.

D

Ζωναρ. Καὶ τοῖς πολιτικοῖς νόμοις, ὃς ἔξω ἐκάλεσεν ὁ κανὼν διὰ τὸ παρὰ Ελλήνων πάντας σχεδὸν συντεθεῖσθαι, τὸ τῆς συωμοσίας ἔγκλημα κεκώλυται ϗ κεκόλασται, ὅς ἐστιν εἰρῶν ἐν βιβλίῳ ἑξηκοστῷ, τίτλῳ τριακοστῷ ἕκτῳ, κεφαλαίῳ δ'. ϗ τίτλῳ νά. κεφαλαίῳ πρώτῳ ὑποτίτλῳ τρίτῳ. συωμοσία δ' ἐστὶ, τὸ, τινὰς κατά τινων βουλεύσασθαι, καὶ ἀλλήλους ὅρκοις συνδῆσαι μὴ ἀποστῆναι τῆ αὐτοῦ βουλήματ@., μέχρις ἂν τῦτο ἐκτελεσθείη· ὅθεν ἐν τῇ πράξεσιν ἱστόρηται τῷ θείῳ Λουκᾷ, λέγοντι, ὅτι ποιήσαντές τινες τῶν Ιουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν, μήτε πεῖν, ἕως οὗ ἀποκτείνωσι ⓜ Παῦλον. φρατρία δέ ἐστι κακοβελὲς βλαβούλιον, καὶ συμφωνία πολλῶν ὅτι πράξεσι φαύλαις. τοῦτο τοίνυν πολλῷ μᾶλλον ἀποτρέπεσθαι χρὴ τὺς ἱερωμένυς, ϗ τὺς μοναζοντας. εἰ δέ τινες εὑρεθεῖεν, φησὶν ὁ κανών, τοιοῦτοι συωμυύμενοι ἢ φρατριάζοντες, καὶ τινὰ μηχανώμενοι (τῦτο γὰρ ὅ, τυρβάζοντες, ἀντὶ τῦ σκληρὰ καὶ πονηρὰ καταστοχάζονται, κτ' ὅ, ἐτυφώθη ἡ καρδία αὐτῶν, ἀντὶ τῦ ἐσκληρύνθη) τὺς τοιούτους ἐκπίπτειν κελεύει τῦ οἰκείου βαθμοῦ.

E

Aris t. *Clerici, & Monachi si conventicula celebrare, & contra Episcopum conjurare comperti fuerint, gradibus suis excidant.*

Αριστ. Κληρικοὶ ϗ μοναζοντες, εἰ φωραθεῖεν ἢ φρατριάζοντες, ἢ Συωμυύμενοι κατ' Επισκόπυ, τῷ βαθμῶν αὐτῶν ἐκπίπτοιεν.

F

Conjuratio aut sodalitas, si in cujuspiam, qualiscunque fuerit, senatorum eversionem fiat, à legibus majorem omnibus aliis delictis constitutam habet mulctam. Propterea itaque & hic Canon eos, qui contra Episcopos conjurationes faciant aut sodalitates, gradibus suis deponi statuit.

Η Συωμοσία, ϗ ἡ φρατρία, εἰ ὅπῃ ἀναιρέσῃ πρὸς τῷ οἱουδήποτε συγκλητικῷ ῥήσιν, μείζονα τῶν ἄλλων ἐγκλημάτων ἀπὸ τῶν νόμων ἔχῃ τὸ καταδίκιον. Διὰ τῦτο γοῦν ϗ ὁ κανὼν τὺς κατ' Επισκόπων Συωμοσίας ἢ φρατρίας ποιυμένους, ἐκπίπτειν τῶν οἰκείων βαθμῶν ὁρίζει.

KANΩN

A

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Ηλθεν εἰς τὰς ἡμετέρας ἀκοὰς, ὡς ὃν ταῖς ἐπαρχίαις αἱ κεκανονισμέναι συνόδοι τῶν Ἐπισκόπων οὐ γίνονται, καὶ ἐκ τούτου πολλὰ ἐκκλησιαστικῶν ἀνεξημάτων. ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος καὶ ταῖς ἁγίων πατέρων κανόσι, δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ δεῖν τὸ αὐτὸ συνηρέχθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τοὺς Ἐπισκόπους, ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως Ἐπίσκοπος δόκιμάσῃ, καὶ διορθοῦν ἅπαντα τὰ ἀνακύπτοντα· τοὺς δὲ μὴ συνιόντας Ἐπισκόπους, ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι, καὶ ταῦτα ὑγιαίνοντας, καὶ πάσης ἀνθρωπίνης καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι. B

BALS. Περὶ τῶν ἐπισήμων ὀφλησάντων γίνεσθαι συνόδων ζήτει τὸ ε'. κεφάλαιον τῆς α'. συνόδου καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.

ZONAR. Περὶ τῶν ἐπισήμων ἀφιερωμένων γίνεσθαι συνόδων ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ ἐκάστῃ· καὶ ἐν τοῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων κεφαλαίοις εὑρήσεις, καὶ ἐν τῷ ε'. κεφαλαίῳ τῆς πρώτης συνόδου, καὶ ζητητέον ἐκεῖνα.

C

ARIST. Δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ συνοδεύω, ἔνθα δοκῇ τῷ Ἐπισκόπῳ τῆς μητροπόλεως· καὶ λυέσθω τὰ ἀνακύπτοντα.

Ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται, ὅ, δὶς τοῦ ἔτους γίνεσθαι σύνοδον, ἐκωλύθη μὲν τῷ ἕκτῳ κανόνι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ὁ δεύτερον, καὶ τῷ οὐδὲν κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου, διὰ τὸ συνηρεθῶ, καὶ ὅ ἐνδεὲς ἔχειν πρὸς ὁδοιπορίαν τοὺς συναθροιζομένους Ἐπισκόπους· καὶ ὥρισθη ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι, ἀπὸ τῆς ἁγίας τοῦ πάσχα ἑορτῆς καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὀκτωμβρίου μηνός. D

ΚΑΝΩΝ κ'.

Κληρικοὺς εἰς ἐκκλησίαν τελοῦντας, καθὼς ἤδη ὡρίσαμεν, μὴ ἐξεῖναι εἰς ἄλλης πόλεως παντελῶς ἐκκλησίαν· ἀλλὰ στέργειν ἐκείνῃ ἐν ᾗ λειτουργεῖν ἐξαρχῆς ἠξιώθησαν· ἐκτὸς ἐκείνων, οἵτινες ἀπολέσαντες τὴν ἰδίαν πατρίδα ἀπὸ ἀνάγκης, εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν μετῆλθον. εἰ δέ τις Ἐπισκόπου μὴ ὄντος τοῦ ἰδίου, ἄλλῳ Ἐπισκόπῳ προσήκειν δέξοιτο κληρικόν, ἔδοξεν ἀκίνητον εἶναι καὶ τὸν δεχθέντα καὶ τὸν δεξάμενον, ἕως ἂν ὁ μεταστὰς κληρικὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανέλθοι ἐκκλησίαν. E

BALS. Περὶ τούτου ἀρκούντως ὁπόθεν ἐξηγησάμεθα. μὴ ἐναντιωθῇ δέ σοι ὁ κγ'. κανὼν τῆς παρούσης συνόδου, μὴ ἐπάγων ἀφορισμὸν τοῖς ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ διατρίβουσι κληρικοῖς, ἀλλὰ διοριζόμενος διακρίνει τούτους. ἀναγνωστέον δὲ καὶ τὰ ἐν ἐκείνῳ γεγραμμένα.

ZONAR. Καὶ περὶ τούτων ἐν διαφόροις κανόσιν ἐξήγησται, καὶ ἀρκοῦσιν ἐκεῖνα.

ARIST. Κληρικὸς ἑτέρας πόλεως εἰς ἑτέραν οὐ καθίσταται ὁ μὴ πάλιν οἰκείαν ἀπολέσασα πατρίδα, εἰ ἐπ' ἄλλην ἐκκλησίαν ἐλήλυθεν, ἀνεπίμπτος. Ἐπίσκοπος ὁ ξένον κληρικὸν εἰσδεξάμενος, μετὰ τοῦ δεχθέντος, ἔξω τοῦ ἀκοινώνητος. F

Ἐν πολλοῖς τῶν κανόσιν εἴρηται, τὸ μὴ πάντεσθαι κληρικὸν ἑτέρας πόλεως εἰς ἑτέραν, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου. ἔσται γοῦν καὶ ὁ Ἐπίσκοπος ὁ τὸν ξένον κληρικὸν τῇ ἰδίᾳ διακονίᾳ κληρώσας, καὶ αὐτὸς ὁ κληρωθείς, ἀφορισμένος, μέχρις ἂν αὐτὸς ὁ κληρικὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐκ-

CANON XIX.

Pervenit ad aures nostras, quod in provinciis Canonibus constitutæ Episcoporum Synodi non fiant, & ex eo multa Ecclesiastica negliguntur, quæ correctione indigent. Statuit ergo sancta Synodus secundum sanctorum patrum Canones, ut bis in anno eundem in locum conveniant uniuscujusque provinciæ Episcopi, ubi Metropolis Episcopo melius esse videbitur, & singula emergentia corrigant: Episcopi autem, qui non conveniunt, sed in propriis urbibus domi manent, si quidem sani sunt, & ab omni inexcusabili & necessario negotio liberi, fraternè reprehendantur.

BALS, De Synodis, quæ debent singulis annis fieri, quære v. Canon. primæ Synodi, & quæ in eum scripta sunt.

ZONAR. Quæ de anniversariis Synodis in unaquaque provincia celebrandis constituta sunt, ea nostris commentariis in Sanctorum Apostolorum Canones, & in quintum primæ Synodi Canonem, satis explicavimus: illa autem quærenda sunt.

C

ARIST. *Bis quotannis celebretur Synodus ubi Metropolis Episcopo visum fuerit: & emergentia determinentur.*

Ut antea dictum est, bis quotannis haberi Synodum, ex sexto Canone Nicænæ Synodi secundæ, & octavo sextæ Synodi in Trullo Canone prohibetur ob molestiam, & quod Episcopi, quos convenire oportet, non sufficienter ad iter faciendum instruantur; & decretum fuit semel quotannis Synodum fieri, à sancto paschæ festo usque ad completum Mensem Octobrem.

D

CANON XX.

Clericos in Ecclesiis ministerio fungenes, quemadmodum jam statuimus, non licere in alius civitatis Ecclesia ordinari: sed illa esse contentos, in qua ab initio ut ministrarent digni habiti sunt: præter illos, qui amissa sua patria in aliam Ecclesiam necessario transierunt. Si quis autem Episcopus post hoc decretum Clerum, qui ad alium Episcopum pertinet, susceperit, placuit esse excommunicatos, eumque qui susceptus est, & eum qui suscepit, donec Clericus qui migravit in suam Ecclesiam redeat.

E

BALS. De eo superius satis dictum est. Ne tibi autem contrarius esse videatur xxiii. Canon præsentis Syn. qui Clericis in aliena regione versantibus segregationem non inducit, sed eos expelli oportere statuit. Lege autem quæ in eo scripta sunt.

ZONAR. De his etiam in diversis Canonibus commentaria edidimus, & ea sufficiunt.

F

ARIST. *Clericus unius civitatis in alterâ non constituetur. Qui vero suam amisit patriam, si in aliam Ecclesiam venerit, irreprehensibilis est. Episcopus autem extraneum Clericum suscipiens, una cum suscepto excommunicabitur.*

Hoc in multis Canonibus dicitur, ne unius civitatis Clerici in aliâ constituantur, præter sui Episcopi sententiam. Et ipse itaque Episcopus, qui alienum Clericum in suo Episcopatu elegerit, & ille qui electus fuerit excommunicabitur, usquedum idem Clericus in suam Eccle-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

fiam redierit. Qui Clericum autem, qui ſuam amiſit patriam ex neceſſitate quadam receperit, culpari nequit.

A κλησίαν ἐπεμέλθοι. Ὁ δὲ τὴν οἰκείαν πατρίδα ἀπολέσας κληρικὸν ἀπό τινος ἀνάγκης δεξάμενος ἀνεπίμπτος.

Canon XXI.

Clericos vel Laicos, Epiſcopos aut Clericos accuſantes, non indiſcriminatim, ac citra inquiſitionem admittere ad accuſationem, niſi eorum exiſtimatio prius examinata fuerit.

ΚΑΝΩΝ κα'.

Κληρικὸν ἢ λαϊκοὺς κατηγορεῖται Ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν, ἁπλῶς μὴ ἀδοκιμάστως μὴ προσδέχεσθαι εἰς κατηγορίαν, εἰ μὴ πρότερον ἐξετασθείη αὐτῶν ἡ ὑπόληψις.

Balſ. Quære vi. Can. ii. Syn. & præſentis Canonis diſces interpretationem.

B

ΒΑΛΣ. Ζήτει κανόνα ϛ'. τῆς β'. Συνόδου, καὶ μάθῃς πῶς τοῦ παρόντος κανόνος ἔξήγησιν.

Zonar. Sexto quoque ſecundæ Synodi Canone idem ſtatuitur. Quæ in eum igitur ſcripſimus, ad hujus quoque Canonis explicationem ſatis ſuperque ſufficiunt.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ ἕκτος ἡμῶν τῆς δευτέρας Συνόδου περὶ τούτων διατάττεται. ἃ οὖν ἐγράφη ἐκεῖ, εἰς ἔξήγησιν καὶ τοῦ παρόντος κεφαλαίου ἀρκοῦσι.

Arist. *Clericus vel Laicus, qui Epiſcopum temere accuſat non admittendus.*

ΑΡΙΣΤ. Ἀδοκιμάστως κληρικὸς ἢ λαϊκὸς Ἐπισκόπου κατηγορεῖν, ἀνεπίδεκτος.

Oportet exiſtimationem eorum, qui Epiſcopos aut Clericos accuſant, examinare, & non ſine probatione eos ad accuſationem admittere, ſive Clerici ſint ii qui accuſant, ſive Laici. Ne forte ejecti ſint, aut excommunicati, aut criminum aliquorum accuſati, & nondum compertum ſit illos vitio vacare; aut aliter vitâ culpatâ, & à religione aliena. Multi enim hujuſmodi Eccleſiaſticum confundere & evertere volentes ordinem, calumnioſas contra inculpatos & orthodoxos Epiſcopos Clericoſque accuſationes conſarcinant.

C

Δεῖ τὰς ὑπολήψεις τῶν κατηγορούντων Ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν ἐξετάζεσθαι· καὶ μὴ ἀποδοκιμάστως αὐτοὺς εἰς κατηγορίαν αὐτῶν προσδέχεσθαι, κἂν κληρικοί εἰσιν οἱ κατηγοροῦντες, κἂν λαϊκοί· μή ποτε ἀπεβεβλημένοι τυγχάνωσιν, ἢ ἀκηρεώτητοι, ἢ ἐπ' ἐγκλήμασί τισι κατηγορούμενοι, καὶ μήπω φανέντες ἀνεύθυνοι, ἢ ἄλλως πως τὸν βίον ὑπεμπεπλεγμένοι, ἢ τὴν θρησκείαν ἀλλότριοι. πολλοὶ γὰρ τοιοῦτοι τὴν ἐκκλησιαστικὴν σύνταξιν συγχεῖν καὶ ἀνατρέπειν βουλόμενοι, συκοφαντικὰς αἰτίας συρράπτουσι κατὰ τῶν ἀνεπιλήπτων καὶ ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν.

Canon XXII.

Non licere Clericis poſt mortem proprii Epiſcopi res, quæ ad ipſum pertinent, rapere, quemadmodum & adſumentibus, prohibitum eſt: aut qui hoc fecerint, de proprio gradu in periculum venire.

ΚΑΝΩΝ κβ'.

Μὴ ἐξεῖναι κληρικοῖς μετὰ θάνατον τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου ἁρπάζειν τὰ ἀφιέροντα αὐτοῦ πράγματα, καθὼς καὶ τοῖς παραλαμβάνουσιν ἀπηγόρευται· ἢ τοὺς τοῦτο ποιοῦντας κινδυνεύειν ἐκ τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

D

Balſ. Præſens Canon deponi jubet Clericos, qui poſt mortem proprii Epiſcopi res, quæ ad illum pertinent, rapiunt; & non ſolùm ipſos, ſed & reliquos, qui eorum ſibi cuſtodiam vendicant; Metropolitanos ſcilicet, & alios, apud quos mortuus eſt Epiſcopus, qui etiam παραλαμβάνοντες, hoc eſt, adſumentes, dicuntur. Tunc autem dicitur Epiſcopus res habere, & de iis diſponere ac teſtari poteſt, quando, ut vult xl. Canon Apoſtolicus, cùm primùm fuit electus, quæ ſunt ſua propria, & quæ Epiſcopatus, deſcripſit. Niſi enim ita fecerit, omnia quæ ſunt ejus ad Eccleſiam pertinebunt. Deſcriptione autem factâ, ut dictum eſt, ſi teſtatus morietur Epiſcopus exiſtimo quòd ſecundùm leges cognati ejus, qui ab teſtato vocantur, ei ſuccedent. Etſi enim nonnulli ex lxxxi. Can. Syn. Carth. dixerunt eſſe in poteſtate ſuccedentis Epiſcopi, ut bona ejus qui mortuus eſt teſtatus, ut voluerit, adminiſtret: ſed mihi videtur, quòd ex eo Canone ſtatuente debere eum, qui teſtato Epiſcopo ſuccedit, Epiſcopum, deſcriptionem facere ejus voto congruentem, oſtenditur maximè debere fieri ſecundùm leges rerum defuncti ſucceſſionem. Hoc enim ſi fecerit, ejus voto convenientem deſcriptionem faciet. Quære etiam xxiv. Can. Antioch. Syn. & Syn. in Trul. Can. xxxv.

E

F

ΒΑΛΣ. Τὸ πρὸ τοῦ κανὼν καθαιρεῖσθαι φησὶ τοὺς κληρικοὺς τοὺς μετὰ θάνατον τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου ἁρπάζοντας τὰ τούτῳ ἀφιερωμένα πράγματα, καὶ οὐ μόνον αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς χρεωστοῦντας φυλακὴν τούτων, μητροπολίτας δηλαδὴ καὶ ἑτέρους παρ' οἷς ἐτελεύτησεν ὁ Ἐπίσκοπος, οἱ καὶ παραλαμβάνοντες καλοῦνται. τότε δὲ λέγεται ἔχειν ὁ Ἐπίσκοπος πράγματα, καὶ διώκεται διατίθεσθαι, ὅταν κατὰ τὸν μ'. ἀποστολικὸν κανόνα, ἀποχειροτονηθῇ, ἅμα τῇ χειροτονίᾳ, τὰ οἰκεῖα καὶ τοῦ ἐπισκοπῆς. εἰ γὰρ μὴ οὕτω ποιήσῃ, πάντα τὰ τούτου τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνήκουσιν. ἀποχειροτονεῖται δὲ νομίζω, ὡς εἴρηται, ἐὰν ἀδιάθετος ὁ Ἐπίσκοπος τελευτήσῃ, νομίζω ὅτι κατὰ νόμους τοὺς τῶν ἐξ ἀδιαθέτου καλουμένων προσῆκόν αὐτῷ κληρονομεῖσθαι. κἂν γάρ τινες ἀπὸ τοῦ πα'. κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, ἐξουσίαν ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν μετ' ἐκεῖνον Ἐπίσκοπον τὰ πράγματα τοῦ ἀδιαθέτου πολυτελοῦς Ἐπισκόπου διοικεῖν βουληθῆναι αὐτά· ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν κανόνος λέγοντος ὀφείλειν καταστῆναι τὸν Ἐπίσκοπον, τὸν ἀδιάθετον Ἐπισκοπεύσαντα τὴν διατύπωσιν ἁρμόδιαν τῷ αὐτοῦ ἐπαγγέλματι ποιήσασθαι· μάλιστα ἀφορίσαντας καὶ νόμους γενέσθαι τὴν διαδοχὴν τῶν πραγμάτων τοῦ πολυτελοῦς. τοῦτο γὰρ ποιεῖν, ἁρμόδιαν διατύπωσιν ποιήσασθαι τῷ αὐτοῦ ἐπαγγέλματι. ζήτει δὲ κδ'. κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, καὶ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ κανόνα λε'.

Zonar. Quadrageſimus quoque ſanctorum Apoſtolorum Canon, quænam Epiſcopi propriæ poſſeſſiones, quæque Deo dicatæ ſint, notum omnino ac teſtatum eſſe decernit; Epiſcopóque, quod ad proprias poſſeſſiones attinet, illas teſtamento cuicunque libitum fuerit legandi poteſtatem facit. Eadem Antiochenæ Synodi quarto & vigeſimo Canone conſtituta. Hoc etiam Canone, quæ

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ τεσσαρακοστὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡμῶν φανερὰ ἔθηκε τίνα ἴδια πράγματα τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τίνα κυριακὰ φανερά, καὶ ἐξουσίαν δίδωσι τῷ Ἐπισκόπῳ τὰ οἰκεῖα, οἷς βούλεται, καταλιμπάνειν. καὶ ὁ κδ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κελεύει τὰ αὐτὰ διατίθεσθαι. καὶ ὁ πδ'. κανὼν ὁ κελεύων ἀναγράφειν τὰ τοῦ Ἐπισκόπου ἀφιερώματα πρά-

Ψηφιοποιήθηκε από την Ge

ſμαΐα ἁΒὰ τῆ κληρικῆ ἁΒαρπάζεδαι ἐκείνου θανόντ@. ὅ δὲ, καθὼς καὶ τοῖς ἁΒλαμβάνουσιν ἀπηόρδυται, νοητέον κ῀ ⑧ λέ. κθμόνα τῆς ἐν τῷ Τρέλλῳ συνόδου, κωλύοντα καὶ ⑧ μητροπολίτην ᾧ ὑπέκειτο ὁ τελευτήσας Επίσκοπ@., μήτε τι τῆ τῆς ἐκκλησίας, μήτε τῆ ἰδικῆ τοῦ Επισκόπου σφετερίζεδαι· ἀλλ' εἰ μὴ εἴεν ἐν τῇ ὑπηκόῳ κληρικοὶ, ἀφ' ἐκείνων κελεύοντα τὰ ἀναγόμενα φυλάτ̃τεδαι, μέχρις ἂν ἕτερος Επίσκοπ@. γένηται· εἰ δ' ὁσοῦν εἴεν ἴσως κληρικοὶ, τῷ μητροπολίτῃ πᾶν τέτων ἀναπόθεμον φυλακὴν, ἵν' ἀποδοθῇ ταῦτα ἀκαινοτόμητα τῷ χειροτονηθησομένῳ Επισκόπῳ. ἁΒαλαμβάνον- B τες ἕως τὲς κληρικοὺς ἢ τὲς μητροπολίτας φησὶν, ὡς πᾶν τῆ ἀναγόμενα φυλακὴν ἐμπιστευομένους. τοῖς ὖ ἁΒαρπάζουσιν, ἢ νοσφιζομένοις τι τῆ τῆς ὑπηκοΐας ἢ τοῦ Επισκόπου ἀναγκαῖον ὑπόμνημα ἐπάγῃ πᾶν ἕκαστον τῆ οἰκείων βαθμῶν. καταλιμπάνῃ ὖ Επίσκοπον αἱρετικοῖς τὰ οἰκεῖα κεκώλυ@, μᾶλλον ὖ τοιέτοις καταλιπὼν καὶ ὑπὸ ἀνάθεμά ἔστι· ἁΒλαθέτου ὖ τοῦ Επισκόπου τελευτήσαντ@., ὁ μετ' ἐκεῖνον Επίσκοπ@. τὰ ἐκείνου ὠφέλη οἰκονομεῖν ἀναγόμενα ἀναγκαίως, κ῀ ⑧ κϛ. καὶ πα. τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα.

ΑΡΙΣΤ. Ὃς ἀνθρώπου Επισκόπου τελευτήσαντος τὰ ἐκείνου ἁρπάζων, τοῦ βαθμοῦ ἁμαρτήσε@. C

Ὅσοι τῆ κληρικῆ τὰ τοῦ Επισκόπου ἀναγόμενα διαρπάζουσι μὴ θάνατον ἐκείνου, ὡσὶ ⑧ ἴδιον βαθμὸν κινδυνεύουσι.

ΚΑΝΩΝ κγ'.

Ηλθεν εἰς ἀκοὰς τῆς ἁγίας συνόδου, ὡς κληρικοί τινες καὶ μοναζοντες μηδὲν ἔγνωσμένοι ὑπὸ τοῦ ἰδίου Επισκόπου, ἔτι ὖ ὅτε καὶ ἀκοινώνητοι γεγόμενοι πρὸς αὐτὸ, καταλαμβάνουσι τὴν βασιλίδα τῶν Κωνσταντινόπολιν, καὶ ὅτι πολὺ ἐν αὐτῇ διατρίβουσι, παραχὰς ἐμποιοῦντες, καὶ θορυβοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν καθέσασιν, ἀναστρέφουσί τε οἴκους τινῶν· ὥρισεν τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος, τὲς τοιέτους ὑπομιμνήσκεσθαι μὲν πρότερον παρὰ τοῦ ἐνδίκου τῶν Κωνσταντινοπόλιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ὅτι ὃ ἐξελθὼν τῆς βασιλευούσης πόλεως· εἰ ὖ τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν ὑπομένοιεν ἀναισχυντοῦντες, καὶ ἀκοντὰς αὐτὲς διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐνδίκου ἐκβάλλεσθαι, καὶ τὲς ἰδίους καταλαμβάνειν τόπους.

ΒΑΛΣ. Απαγορεύουσιν οἱ πατέρες κληρικὲς ἢ μοναζόντας παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου Επισκόπου, πολλάκις καὶ ἀφωρισμένους ὄντας, καταλαμβάνειν τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ὅτι πολὺ ἐν αὐτῇ διατρίβειν, διὰ ὃ μὴ ἔχειν ἴσως διακονίας ἐκκλησιαστικὰς· τέτο γὰρ φησὶν ἀναστρέφειν τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάσασιν, καὶ τὲς οἴκους τῶν ὑποδεχομένων αὐτές. καὶ ὀνεῖδος μὴ ἐκδικεῖσθαι τέτους καὶ ἀκοντας ὁ κανὼν ὁρίζεται, εἰ μὴ ἀτελῆσαι πρὸς τὴν ἐκδίκαν ὑπομιμνήσκόμενοι ἐκόντες ὑποχωρῆσαι. ὁ ὖ κε. κανὼν τῆς αὐτῆς συνόδου ἀκοινώνητους εἶ φησὶ καὶ ⑧ δεξένια καὶ ⑧ δεξάμενον, καὶ μὴ ἀναπαυθῆναι, ἀλλ' εἰπὲ ὅτι ἐκεῖ μὲν ἔφθασε δεξῆναι, καὶ διὰ τέτο ἀκοινωνησία καθάκρινον@ σὺν τοῖς δεξαμένοις αὐτὲς Επισκόποις· ἐνταῦθα ὖ ὑκ ἐδέξαντο εἰσέτι, καὶ διὰ τέτο διάκρον@), καὶ ἀναγκάζονται ἀπελθεῖν ἔνθα ἐχειροτονήθη. ἀναγνωσθὶ καὶ τὸ ις'. ἀποστολικὸν κανόνα. D E F

ΖΩΝΑΡ. Τὲς κληρικὰς βέλε@ ὁ κανὼν ταῖς ἐκκλησίαις προσμένειν, αἷς ἐκληρώθησαν, κἂν ἴσως μὴ κρίνοιντο παρὰ τοῦ Επισκόπου εἰς ἐγχείρισιν πραγμάτων ἢτοι διοίκησιν ὑπηκόους, κἂν ἴσως καὶ ὑπομνηθῶσι πρὸς αὐτοῦ περὶ τῆς ἀκοινωνησίας ὑπομνῆσαι, καὶ μὴ ἀποσκιρτᾶν, καὶ ἀλλαχοῦ ἀπέναι καὶ διατρίβειν ἐκεῖ, ἐ παραχὰς καὶ θορύβες ποιεῖν, καὶ συγχεῖν τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάσασιν κακὸν ὑπόδειγμα τοῖς ἄλλοις κληρικοῖς γινομένες, καὶ οἴκοις τινῶν ἀναστρέφοντας, ἢ τῆ μισουμένων αὐτὲς κληρικῆ, καὶ τῇ

A Episcopus propria possedit, eo vita functo Clerici rapere atque ad se avertere prohibentur. Verba autem illa [Quemadmodum assumentibus quoque vetitum est] ex synodi Trullanæ Canone trigesimo quinto intelligere facile est. Eò siquidem loci ne Metropolitano etiam Episcopo, cum aliquis ex subjectis sibi Episcopis decesserit, vel ex Ecclesiæ vel ex ipsius Episcopi bonis quidquam in rem suam convertere liceat interdictum: sed siquidem in Episcopatu Clerici aliqui sint, eorum fidei ac diligentiæ, quoad alter Episcopus subrogetur, ea bona commendata esse; sin verò nulli forsitan sint Clerici, à Metropolitano interea asservari, eique, qui suffectus fuerit Episcopo, ad libellam omnia reddi jubetur. assumentium ergo nomine Clericos aut Metropolitanos intelligit, quorum fidei res illæ creditæ atque commendatæ sunt. Qui vero aliquid ex bonis Episcopatus, aut Episcopi propriis rapiunt aut alienant, ordinum suorum gradibus amoveri decernit. Hæreticos autem testamento hæredes scribere Episcopi prohibentur: quin, si fecerint, etiam anathemate eos teneri constitutum. Quòd si nullo facto testamento Episcopus decesserit, quicunque in ejus locum fuerit suffectus, de illius fortunis ex xxii. & lxxxi. Syn. Carth. Can. quod Deo gratissimum fore arbitrabitur, statuet.

C ARIST. *Qui Episcopo vitâ functo, illius bona rapit, gradu dejicietur.*

Quicunque Clerici Episcopi bona post mortem ipsius diripiunt, de gradibus suis in periculum veniunt.

CANON XXIII.

Pervenit ad aures sanctæ synodi, quòd Clerici quidam & Monachi, quibus nihil à proprio Episcopo mandatum est, & sunt etiam nonnunquam ab ipso communione segregati, ad Imp. Constantinopolis urbem se conferunt, & in ea diu morantur, turbas excitantes, statumque Ecclesiasticum perturbantes, & aliquarum domos subvertunt. Statuit ergo sancta Synodus, ut ii priùs à sanctissimæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ defensore admoneantur, ut Imp. urbe excedant: Si autem in iisdem negotiis impudenter perseverent, ut per ipsum defensorem vel inviti ejiciantur, & in propria loca revertantur.

BALS. Prohibent patres Clericos vel Monachos, præter proprii Episcopi voluntatem, & qui sunt sæpe etiam segregati, Constantinopolim accedere, & diu in ea manere, eò quòd non habeant fortasse Ecclesiastica ministeria: hoc enim, inquit, evertit statum Ecclesiasticum, & domos eorum qui illos suscipiunt. Et hîc quidem jubet Canon eos vel invitos expelli, si à defensoribus moniti nolint sua sponte recedere. Vigesimus autem præsentis Synodi Canon Excommunicatos esse dicit, tam eum qui susceptus est, quàm eum qui suscepit. Nec id tibi esse contrarium videatur; sed dic, quòd illic quidem jam susceptì erant, & propterea excommunicatione condemnantur, cum iis, qui illos susceperunt, Episcopis: hîc autem non erant susceptì, & propterea expelluntur, & eò redire coguntur, ubi ordinati fuerant. Lege & xvi. Canonem Apostolicum.

ZONAR. Ut Clerici quamvis forsitan Ecclesiæ suæ regendæ sive administrandæ ab Episcopo minus idonei judicentur, imo vero etiamsi communione forte privati sint, in Ecclesiis maneant quibus in Clerum cooptati sunt, & non se subducant, aut alio commorandi causa se conferant, Ecclesiasticámque tranquillitatem per tumultum seditionémque perturbent, exemplo aliis item Clericis noxii, ac privatæ quoque quietis eversores, sive Clericorum, quos imitatione sui ad Ecclesiasticos ordines turbandos pelliciunt,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ciunt sive aliorum, à quibus recepti negotiis forte administrandis præficiuntur, hoc Canone constitutum. Qui secus fecerint, à defensore admonitos, ex urbe, in quam immigrarunt excedere vult Canon; contumaces vero ac in sua importunitate, inobedientia videlicet impudentiáque obfirmatos, vel commissorum sibi etiam negotiorum administrationem mordicus retinentes, ejici à defensore vel invitos, atque in suam stationem compelli jubet. Eademque constitutione monachos quoque teneri decretum est.

A τάξει μὴ ἐμμενόντων τῆς ἐκκλησίας, ἢ τῶν δεχομένων αὐτοὺς καὶ εἰς οἰκονομίαν πραγμάτων ἴσως χρωμένων αὐτοῖς. τοὺς τοιούτους οὖν παρὰ τῶν ἐκδίκων ὑπομιμνήσκεσθαι βούλεται ὁ κανὼν ἐξῃθεῖν τῆς πόλεως, ᾗ παροικοῦσιν. εἰ δὲ μὴ πείθοιντο, τοῖς αὐτοῖς δὲ πράγμασιν ἐπιμένοιεν, τῇ ἀνυποταξίᾳ δηλαδὴ, καὶ ἀναιχυντίᾳ, ἢ τῇ διοικήσει τῶν αὐτοῖς ἐγχειρισθέντων πραγμάτων, ἐκβάλλεσθαι καὶ ἄκοντας ὁ κανὼν διατάττεται παρὰ τοῦ ἐκδίκου, καὶ εἰς τοὺς ἰδίους ἀπιέναι τόπους. τὰ αὐτὰ καὶ περὶ μοναχῶν.

ARIST. *Clerici & Monachi qui Episcopi injussu Constantinopoli commorantur, & turbas excitant, urbe expellantur.*

B ΑΡΙΣΤ. Οἱ Επισκόπου δίχα, τῇ Κωνσταντίνου διατρίβοντες πόλει, κληρικοὶ καὶ μονάζοντες, καὶ ταραχὰς ἀνεγείροντες, τῆς πόλεως ἐλαυνέσθωσαν.

Clerici aut monachi, qui præter Episcopi sui sententiam Constantinopoli inveniuntur, & ibi Ecclesiasticum perturbant statum, ab Ecclesiæ Constantinopolitanæ Exarcho civitate expellantur.

Οἱ παρὰ γνώμης τοῦ ἰδίου Επισκόπου εὑρισκόμενοι ἐν Κωνσταντινουπόλει κληρικοὶ καὶ μονάζοντες, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν θορυβοῦντες κατάστασιν, διὰ τοῦ ἐκδίκου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας, τῆς πόλεως ἐλαυνέσθωσαν.

CANON XXIV.

Quæ semel voluntate Episcopi consecrata sunt monasteria, perpetuo manere monasteria, & res quæ ad ea pertinent servari, eáque non amplius fieri secularia habitacula. Eos autem, qui hoc fieri permittunt, Canonum pœnis subjici.

ΚΑΝΩΝ κδ'.

C Τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια, κατὰ γνώμην Επισκόπου, μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς μοναστήρια, καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι, καὶ μηκέτι γίνεσθαι ταῦτα κοσμικὰ καταγώγια. τοὺς δὲ συγχωροῦντας τοῦτο γίνεσθαι, ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

BALS. Præsens Canon, qui statuit non fieri secularia diversoria, nec communia fieri quæ de Episcopi sententia consecrata sunt monasteria, eas quoque res servari, quæ ad ipsa pertinent, ut & de monasteriorum ædificatione tacite præcipit, eo quod dicit Episcopi voluntate. Sed quomodo fieri debeant monasteria, à primo Canone Synodi quæ fuit in templo sanctorum Apostolorum, fusiùs disces; & etiam à primo capite primi tit. iv. libri Basilic. quod est cap. lii. cxxiii. Justiniani novellæ, quæ compendio posita est in i. cap. xi. tit. præsentis operis. Interrogaverit autem quispiam, cum quanam custodia res monasteriorum servari jubet Canon, & quænam eæ sint. Ac nonnulli quidem dixerunt omnia monasteriorum tam mobilia quàm immobilia ut ipsa etiam monasteria inalienabilia conservari. Mihi autem videtur Canon hic loqui de magna custodia, summa scilicet diligentia. Immobilium enim ad ea pertinentium, & præterea etiam sacrorum vasorum nonnunquam alienatio permittitur. Lege totum ii. tit. lib. v. Basilic. docentem justis quibusdam de causis, non solùm dari pignori, sed quavis etiam alienatione alienari Ecclesiarum immobilia & sacra vasa. Quoniam autem dicit eos, qui permittunt communia fieri monasteria, Canonum pœnis subjici, rogaverit quispiam, quænam eæ sint. Scias ergo quòd xiii. Canon vii. Syn. dicit, eos qui sacra communia faciunt, & ea in antiquam formam non restituunt, si sint quidem sacerdotes, debere deponi: Laicos vero vel Monachos segregari. Lege & xlix. Can. Syn. in Trullo.

D ΒΑΛΣ. Ο παρὼν κανὼν διορίζομενος μὴ γίνεσθαι κοσμικὰ καταγώγια, μηδὲ κοινοῦσθαι τὰ κατὰ γνώμην τοῦ Επισκόπου καθιερωθέντα μοναστήρια, φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα, ἀσυμφανῶς παρακελεύεται, καὶ τὰ περὶ τῆς ποιήσεως τῶν μοναστηρίων, διὰ τοῦ εἰπεῖν, κατὰ γνώμην τῶν Επισκόπου. μαθήσῃ δὲ πλατύτερον πῶς ὀφείλουσι γίνεσθαι τὰ μοναστήρια, ἀπὸ τοῦ α'. κανόνος τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἀποστόλων συστάσης συνόδου, καὶ ἀπὸ τοῦ α'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν· ὅπερ ἐστὶ κεφ. νβ'. τῆς ρκγ'. Ιουστινιανείου νεαρᾶς, συνοψισθὲν εἰς τὸ α'. κεφ. τοῦ ια'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος. ἐρωτήσει δέ τις μετὰ ποίας φυλακῆς τὰ πράγματα τῶν μοναστηρίων φυλάττεσθαι ὁ κανὼν παρακελεύεται, καὶ ποῖα ταῦτα εἰσί. καὶ τινὲς μὲν εἶπον ὀφείλειν πάντα τὰ τῶν μοναστηρίων κινητὰ καὶ ἀκίνητα, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ μοναστήρια συντηρεῖσθαι ἀνεκποίητα. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὅτι ὁ κανὼν ἐνταῦθα περὶ φυλακῆς λέγει μεγάλης, δηλονότι ἄκρας ἐπιμελείας. τῶν γὰρ διαφερόντων τούτοις ἀκινήτων, πρὸς δὲ καὶ τινῶν ἱερῶν σκευῶν, ἔστιν ὅτε ἡ ἐκποίησις ἐπιτρέπεται. καὶ ἀνάγνωθι καὶ ὅλον δεύτερον τίτλον τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, διδάσκοντα ἐξ εὐλόγων αἰτιῶν τινῶν, μὴ μόνον ὑποτίθεσθαι τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἀκίνητα καὶ ἱερὰ σκεύη, ἀλλὰ καὶ ἐκποιεῖσθαι κατὰ πᾶσαν ἐκποίησιν. ἐπεὶ δὲ φησὶ τοὺς συγχωροῦντας κοινοῦσθαι τὰ μοναστήρια, ὑποκεῖσθαι τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις, ἐρωτήσει τις ποῖα ταῦτα εἰσί. γίνωσκε οὖν ὅτι ὁ ιγ'. κανὼν τῆς ζ'. συνόδου φησὶ τοὺς τὰ ἱερὰ κοινοῦντας, καὶ μὴ ἀποκαθιστῶντας αὐτὰ εἰς τὸ ἀρχαῖον σχῆμα, ἱερωμένους μὲν ὄντας, καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ ἢ μοναχοὺς ἀφορίζεσθαι. ἀνάγνωσον καὶ κατὰ μθ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου.

ZONAR. Cum aliis, quæ primo Canone synodi in templo sanctorum Apostolorum habitæ continentur, & hæc definivit sancta synodus, ne cuiquam nisi Episcopi sententia ac voluntate monasterium extruere liceat & deinceps. Idem libro quarto Basilic. titulo primo, civili quoque lege decretum est. Quæ igitur ea conditione, hoc est Episcopo consentiente, religiosásque preces adhibente monasteria consecrata ac Deo dicata sunt, ne communia reddantur præcipit Canon, sed usum monasterii in posterum semper obtineant, nec profana ac secularia habitacula fiant, ut & bona quoque ad se pertinentia sine fraude possideant. Monasterium verò quodcunque, aut nulla

F ΖΩΝΑΡ. Ο πρῶτος κανὼν τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσης συνόδου περιέχει μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ταῦτα· ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος μηδενὶ ἐξεῖναι μοναστήριον οἰκοδομεῖν ἄνευ τῆς τοῦ Επισκόπου γνώμης καὶ βουλῆς, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος ἐν βιβλίῳ τετάρτῳ τῶν Βασιλικῶν κείμενος τίτλῳ πρώτῳ, τὰ αὐτὰ διορίζεται. τὰ γοῦν οὕτω κατὰ γνώμην δηλονότι τοῦ Επισκόπου καθιερωθέντα μοναστήρια, ἤγουν διὰ τῆς εὐχῆς ἐκείνου ἀνατεθέντα τῷ θεῷ, μὴ κοινοῦσθαι ἔτι ὁ κανὼν διατάττεται, μένειν δὲ ἀεὶ μοναστήρια, καὶ μὴ κοινὰ καὶ κοσμικὰ καταγώγια γίνεσθαι, φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὰ αὐτοῖς ἀνήκοντα πράγματα

Ψηφιοποιήθηκε από την

ſημαῖα ὡς εἴηε μὴ τῷ γνώμῃ Ἐπισκόπε συςαθῇ μηδὲ εὐχὴ αὐτῇ τῆς οἰκοδομῆς προηγήσηται, ἢ οἷά τις ἀῤῥαγὴς καθαβλητεῖη ἀπεμέλιος, οὐδὲ μὴν λογισθήσεται. Διὸ τοῦτο δὴ ὁ κρίνων ἐπήνεγκε δὲ, τῇ γνώμῃ Ἐπισκόπε. τὸν δὲ ταῦτα παραβαίνοντα κανονικοῖς ὑποπίπτειν ἐπιτιμίοις προσῆκεν ἔψηφισαν.

A Episcopi auctoritate, aut consecratione legitima nulla instar fundamenti longe firmissimi præeunte excitatum, ne monasterii quidem loco haberi placet. Idcirco namque verba illa, [ex Episcopi sententia] in Canone adjuncta. Qui vero hanc constitutionem violaverint, ex Canonicis sanctionibus puniendos esse decernit.

ΑΡΙΣΤ. Μοναστήριον Ἐπισκόπε γνώμῃ παγὲν, μενέτω ἀμεταποίητον· καὶ ὅ, τι τούτῳ ἀνήκει, ἵνα μὴ ἀνεκποίητον· ὁ δ' ἄλλως ἐπιχειρῶν, οὐκ ἀνεύθυνος.

ARIST. *Monasterium Episcopi sententiâ extructum immutabile maneat: Et quicquid ad ipsum pertinet, ne alienetur. Qui vero secus facere aggredietur, non est innoxius.*

B

Τὰ μὴ δίχα γνώμης τοῦ Ἐπισκόπε κτιζόμενα μοναστήρια, καὶ ἀσύστατα εἰσι, καὶ ἀνίερα. Ὃ δὴ μὴ βουλῆς Ἐπισκόπε κτισθὲν μοναστήριον, ὡς θεῖα δικαία ὄν, ὀφείλει μενέτω ἀμεταποίητον, καὶ μὴ κοσμικῶν καταγώγιον γίνεσθαι· φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὰς ἀκινήτους αὐτοῦ κτήσεις ἀνεκποιήτους. Ὁ δὲ ἀθετοῦντα ταῦτα, τῆς ἐκ τῶν κρίνων ἕνοχον εἶναι ἐπιτιμίοις.

Quæ præter Episcopi sententiam extruuntur monasteria nec stare possunt nec sacra esse. Quod autem ex Episcopi voluntate excitatur monasterium, cum divini sit juris, immutabile debet manere, & secularium non fieri diversorium, sed & servari bona ipsius immobilia nullo modo alienata. Qui hæc autem transgressus fuerit, pœnis Canonicis obnoxius erit.

ΚΑΝΩΝ κέ'. C

CANON XXV.

Ἐπειδή τινες τῶν Μητροπολιτῶν, ὡς προεφθάσαμεν, ἀμελοῦσι τῶν ἐγκεχειρισμένων αὐτοῖς ποιμνίων, καὶ ἀναβάλλονται τὰς χειροτονίας τῶν Ἐπισκόπων, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ ὄντως τριῶν μηνῶν γίνεσθαι τὰς χειροτονίας τῶν Ἐπισκόπων, εἰ μήποτε ἄρα ἀνάγκη ἐπιτείνασα τὴν ἀναβολὴν χρόνον, εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσει, ὑποκεῖσθαι ἐκκλησιαστικῷ ἐπιτιμίῳ. πρὸ μέντοι πάντων χρὴ τὴν προκαθέζουσαν ἐκκλησίαν σπουδάζειν τῷ οἰκονόμῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας φυλάττεσθαι.

Quoniam nonnulli Metropolitani, ut sæpe à nobis auditum est, & greges sibi commissos negligunt, & Episcoporum ordinationes differunt: Sanctæ Synodo placuit, ut intra tres menses ordinationes fiant, nisi inexorabilis utique necessitas effecerit ut dilationis tempus prorogetur. Si autem hoc non fecerint, eos Ecclesiasticæ pœnæ subjici. Viduæ vero Ecclesiæ reditum apud Ecclesiæ œconomum salvum custodiri.

D

ΒΑΛΣ. Οἱ θεῖοι πατέρες τὰς τῶν πολλῶν κακοεπιχειρίας ἀναιρήσοντες, ὥρισαν μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοὺς μητροπολίτας τὰς τῶν Ἐπισκόπων ἀναβάλλεσθαι χειροτονίας ἐπὶ πολύ, ἀλλ' ὄντως τριμήνου ταύτας ποιεῖν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν μὴ ψηφιζομένων μητροπολιτῶν τὰς ἰδίας ἐπισκοπάς. περὶ δὲ τῶν ψηφιζομένων καὶ ὑποτιθεμένων τὴν κατάσχεσιν ἢ τὴν παραίτησιν, ἐζητήθη διαφόρως τί μέλλει γίνεσθαι· καὶ ἡνίκα ὡρίσθη τὸ ποιητέον. διὸ φημὶ ὅτι τριμηνον ὀφείλει μὲν τὴν ψῆφον ὑφαπλοῦσθαι τῷ ψηφισθέντι χάριν τοῦ καταδέξασθαι ἢ παραιτήσασθαι, ὅσαρ καὶ τῷ μητροπολίτῃ ἀπὸ τοῦ παρόντος κρίνος ἐδόθη χάριν τοῦ ψηφίσασθαι τὴν ἐπισκοπήν. καὶ εἰ ὄντως αὐτῷ οὐ καταδέξεται ὁ ψηφισθεὶς ἢ οὐ παραιτήσεται, ὀφείλει ἑτέρα γίνεσθαι ψῆφος, μὴ δυναμένου δὲ ὑποθεμένου ἀναγαλεῖσθαι τὴν χειροτονίαν μὲν τὴν τριμηνον· μᾶλλον μὲν οὖν καὶ εὐλυομένη ἐκκλησιαστικῶς ὡς παίζοντος ἀφαιρεῖσθαι δεῖ ἢ παιζόντος ἢ λυμαινομένη τὸ ποίμνιον τοῦ Θεοῦ. καὶ δεῖ ὀφείλει ὑποφωνεῖσθαι ὁ ψηφισθεὶς παρὰ τοῦ ψηφισαμένου, διότι δεῖ ὁ μητροπολίτης ὑποφωνεῖσθαι παρὰ τῆς παροικίας ψηφίσασθαι. συγκρότει δὲ τὴν τοιαύτην ἑρμηνείαν καὶ ἀπὸ τοῦ ἡ. κεφ. τοῦ α'. πίτλου καὶ τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, εἰς τριμηνον συνοχωρεῖται, πρὸ δοκιμασίαν τῆς συμβάσης ἀνωμαλίας καὶ τοῦ ψηφισθέντος. ὅσαρ κατέκτηται εἰς τὸ σχόλιον τοῦ ἡ. κεφ. τοῦ α'. πίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος. ὀφείλει δὲ ποιεῖν τὰς χειροτονίας ὄντως τριμήνου, ἵνα μὴ ὄντος ἔθεν τὰ τῶν Ἐπισκόπων λυμαίνωνται, καὶ ἡ τοῦ λαοῦ ἀμελῆται διδασκαλία. εἰ δὲ, φασὶ, διὰ τινα δεῖσαν ἀναβάλλεται ἡ τοῦ Ἐπισκόπου χειροτονία (τυχὸν γὰρ ἡ χηρεύουσα πόλις Ἐπισκόπου ὑπὸ ἐθνῶν ἁλίσκεται, καὶ οὐκ ἔστι ῥᾴδιον ἀπελθεῖν ὀκταί τινα) πρώτως ὑποφαίνει καὶ ἡ χειροτονία τριμήνου.

Balsamon. Divini patres improbas multorum invasiones amputantes, statuerunt non esse in Metropolitanorum potestate Episcoporum ordinationes diu differre, sed eas intra trimestre spacium facere. Et hæc quidem de Metropolitanis qui neminem in Episcopatus suos eligunt: de electis autem & differentibus susceptionem aut renunciationem sæpe quæsitum fuit quid fieri debet. Et nondum determinatur quid sit faciendum. Dico itaque quod trimestre spatium post electionem electo extendi debet ad susciplendum, vel renunciandum: E quod etiam Metropolitano ad aliquem in Episcopatum suum eligendum ab hoc Canone conceditur. Et si intra tres istos menses qui electus est nec suscipit, nec renunciat, altera fieri debet electio, iste vero qui distulit post trimestre spatium ordinationem revocare nequit, sed potius Ecclesiasticè corrigitur, utpote qui futiliter ludit in rebus minime ludicris, Deique gregem injuriâ afficit. Electum autem ab eo qui elegit citari non oportet, quoniam nec Metropolitanus à Patriarchâ ad eligendum citatur. Collige autem hanc interpretationem etiam ex capit. viii. tituli primi & lib. iii. Basilic. quo examinatio emergentis de electo controversiæ in trimestre spacium contrahitur. Quod etiam situm est in interpretatione capit. viii. tituli primi præsentis operis. Debet autem ordinationes celebrare intra trimeste spatium, ne res Episcoporum ex ea re detrimento afficiantur, & populi doctrina ac instructio negligatur. Si autem propter inevitabilem aliquam necessitatem, inquiunt, Episcopi provectio prohibetur (fortè enim civitas, quæ est Episcopo vidua, à gentibus capta est, nec facile potest illuc quisquam venire) prorogabitur omnino ordinatio. Porro E-

V piscopatus

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

piſcopatus reditus ab ejus œconomo inferri vult Canon, qui quidem debent dari, non Metropolitano, ſed Epiſcopo, qui eſt eligendus, etiamſi ad tres menſes differatur electio, vel etiam ultra. Metropolitanos autem, qui præter hæc faciunt, pœnæ ſubjicit: quænam vero ſit iſta neſcio. Exiſtimo autem eam eſſe quæ à Synodo definietur. Nota ergo quomodo intelligitur illud, Inexorabilis neceſſitas. Neque enim ſi Epiſcopatus injuria aliqua forenſi vexetur, aut aliqua alia ejuſmodi ratione agitetur, id juſtam Epiſcopi electionis dilationem Metropolitano concedit. Lege etiam nonum cap. primi tituli præſentis operis, & quæ in illud ſcripta ſunt.

A νηία. τὸ μὴν τοιοῦτον ἀφορίσαι τῆς ἐπισκοπῆς, ἕως τοῦ οἰκονόμου ταύτης εἰσοδιάζεσθαι δέλῃ ὁ κήμοιν, δυσὶν ὀφείλωσι οὐ τῷ μητροπολίτῃ, ἀλλὰ τῷ χειροτονησομένῳ ἐπισκόπῳ, κἂν δεῖ τρίμηνον ἡ χειροτονία ὑπερτεθῇ, κἂν δεῖ πλέον. τὰς δὲ καὶ ταῦτα ποιοῦντας μητροπολίτας ἐπιτιμίῳ καθυποβάλλει· οἷς δὲ τοῦτό ἐστιν, ἐκ οἶδα. νομίζω δὲ καὶ τὰς Συνόδου ὁρισθησόμενον. σημείωσαι οὖν πῶς νοῆται τὸ τῆς ἀναβραιτήτου ἀνάγκης. τὸ γὰρ ἐπιτρεάζεσθαι τὴν ἐπισκοπὴν ὑπὸ κοσμικοερκῶν ἀδικίας, ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον, ἀναβολὴν δύναται χειροτονίας ἐπισκόπου τῷ μητροπολίτῃ οὐ δίδωσι. ἀνάγνωθι καὶ κεφ. δ'. τῆς α'. τίτλου τῆς πρόνΘ. Συντάγματος. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.

B

Zonar. Ne Metropolitani quos penes Epiſcopos creandi jus eſt, diu eam rem differant, hoc Canone conſtitutum. Proinde tempus quoque ultra quod creationem hujuſmodi extendere minime liceat, trium videlicet menſium intervallum, definivit. Nec enim commiſſos eorum curæ populos ſuo Epiſcopo diu carere, ac incertos conſilii nemine ipſis viam præmonſtrante, vagari par eſt. Si tamen interea, quo minus intra ſpatium trimeſtre conſtitui Epiſcopus poſſit, cauſa aliqua neceſſaria aliquando impediat; ut ſi forte captam urbem barbarus occupaverit, nec ad eam aditus cuiquam ita facile pateat: tum demum præfinitum illud tempus extendi & ordinationem deferri licere decernit; qui vero contra conſtitutionem hanc fecerit, Eccleſiaſticis pœnis ſubjici jubet. Quamdiu autem Epiſcopi ordinatio differatur, ſive per tres menſes, ſive urgente aliqua neceſſitate, per plures, proventus futuro Epiſcopo ab Eccleſiæ Oeconomo reſervari debent; ita ſcilicet, ut quæ opus fuerint in Epiſcopatûs neceſſarios uſus erogatis, reliqua deinde, ſi qua forte ſupererunt, ſarta tecta conſervet.

Zωναρ. Τὰς τῶν Ἐπισκόπων χειροτονίας μὴ δεῖ πολὺ ὑποτίθεσθαι τοὺς μητροπολίτας, οἷς ἡ ἐκείνων ἀπουσία ἐμποδίζει, ὁ πρὸν χρόνον ὁρίζεται. ὅθεν καὶ χρόνον, ἐφ' οὗτος χειροτονεῖσθαι δέον τοὺς Ἐπισκόπους, ἔταξεν, ὁ δ' ἐστὶ τρίμηνον. ἐοὶ γὰρ δεῖ πολὺ μᾶλλον τοὺς ὑπ' ἐκείνους λαοὺς ἀνεπισκόπητους εἶναι, καὶ ὡς ἔτυχε φέρεσθαι, μὴ ὁνΘ. τῶν καταρτίζοντας. αὐτούς. εἰ δέποτε συμβαίη ἀναβραίτητός τις αἰτία κωλύουσα τὸν ὁρισθέντα τῷ τριμήνῳ προχείρισιν, ὑπερτίθεσθαί φησιν, ὁ χρόνΘ. καὶ ὑποτίθεσθαι ἡ χειροτονία. ἴσως γὰρ ἑάλω ὑπὸ βαρβάρων ἡ πόλις ἐκείνη, καὶ οὐκ ἐστὶ ῥᾴδιον ἀπελθεῖν ἐκεῖσέ τινα. τοὺς δὲ μὴ ὄντως ποιοῦντας, ὑποκεῖσθαι κελεύει ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις. ἐφ' ὅσον δὲ ἡ χειροτονία τοῦ Ἐπισκόπου ὑπερτεθῇ, εἴτε δεῖ τρίμηνον, εἴτε δεῖ πλέον ἀνάγκης ἐπικειμένης, ἡ προσοφείλειν φυλάττεσθαι ὀφείλει τῷ χειροτονησομένῳ Ἐπισκόπῳ, ἀλλὰ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἐκκλησίας ποιοῦντος. ταῖς ἀναγκαίαις ἐξόδοις τῆς ἐπισκοπῆς, τὰ δὲ περιττεύοντα ἴσως φυλάττοντος.

C

Aris t. *Intra tres menſes Epiſcoporum ordinationes fiant: neceſſitas autem inevitabilis tempus prorogat. Alioquin autem, qui ordinat pœnæ obnoxius erit. Reditus vero penes Oeconomum maneat.*

Αριστ. Ἐσω μιλιῶν τριῶν αἱ τῶν Ἐπισκόπων πληρώσεις χειροτονίαι· παρεκτείνει δὲ καιρὸν ἀνάγκη τις ἀναβραίτητος· εἰ δὲ μή, ὁ χειροτονῶν ὑπόδικον εἶναι· ἡ μὲν δὲ μενέτω τῷ οἰκονόμῳ.

D

Metropolitanorum nonnulli greges ſibi commiſſos negligentes, & Epiſcoporum differentes ordinationes, in mandatis habent intra tres menſes poſt unius Epiſcopi mortem alium ordinare Epiſcopum. Niſi forſitan ob inevitabilem aliquam neceſſitatem prorogetur tempus. Si autem pluſquam tres menſes Epiſcopo vacaverit Eccleſia ſine inevitabili neceſſitate Metropolitanus reprehenſioni ſubjicietur. Reditus autem vacantis Eccleſiæ ab œconomo ſalvi interea cuſtodientur.

Τινὲς τῶν μητροπολιτῶν τῶν ἐγκεχειρισμένων αὐτοῖς ἀμελοῦντες ποιμνίων, καὶ τὰς τῶν Ἐπισκόπων χειροτονίας ἀναβαλλόμενοι, ὡρίσθησαν ἐντὸς τριῶν μηνῶν μετὰ τελευτὴν ἑνὸς Ἐπισκόπου ἕτερον χειροτονεῖν Ἐπίσκοπον· εἰ μή τινα ἀναβραίτητον ἀνάγκην ὑπενέγκῃ ὁ καιρός. εἰ δὲ πλέον τῶν τριμήνου Ἐπισκόπου χηρεύσει ἡ ἐκκλησία, ἄνευ τινὸς ἀναβαιτήτου ἀνάγκης, ὁ μητροπολίτης ὑπεύθυνος ἔσται. ἡ μὲν τοι προσοφείλουσα τῆς χηρευούσης ἐκκλησίας ἐν τῷ μεταξὺ σῴζεσθαι τῷ οἰκονόμῳ σῶα φυλαχθήσεται.

E

CANON XXVI.

Quoniam in nonnullis Eccleſiis, ut ſæpe à nobis auditum eſt, Epiſcopi abſque œconomis tractant res Eccleſiaſticas, placuit, omnem Eccleſiam Epiſcopum habentem, ex proprio Clero œconomum quoque habere, qui ex Epiſcopi ſui ſententiâ res Eccleſiaſticas diſpenſet: ut nec ſine teſtibus ſit Eccleſiæ adminiſtratio, atque ideo res ejus diſſipentur, & probrum ac dedecus ſacerdotio inuratur. Si autem hoc non fecerit, eum Divinis etiam Canonibus ſubjici.

F

ΚΑΝΩΝ κϛ'.

Ἐπειδὴ ἴσμεν ἐν τισιν ἐκκλησίαις, ὡς παρειλήφαμεν, δίχα οἰκονόμων οἱ Ἐπίσκοποι τὰ ἐκκλησιαστικὰ χρείζουσι πράγματα, ἔδοξεν πᾶσαν ἐκκλησίαν Ἐπίσκοπον ἔχουσαν, καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου, οἰκονομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου· ὥστε μὴ ἀμέριμνον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκ τούτου σκορπίζεσθαι τὰ αὐτῆς πράγματα, καὶ λοιδορίαν τῇ ἱερωσύνῃ περιτρίβεσθαι. εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσει, ὑποκεῖσθαι αὐτὸν τοῖς θείοις κανόσιν.

Bals. Ut eſt veriſimile, ante præſentem Canonem, complures Epiſcopi laicos faciebant œconomos. Divini

Βαλσ. Ὡς ἔοικε πρὸ τοῦ πρόνΘ. κανόνΘ. οἱ πλείους τῶν Ἐπισκόπων λαϊκοὺς ἐποίουν οἰκονόμους. τοῦτο οὖν οἱ θεῖοι πατέρες

παπάρες διορθώμενοι προσκελεύονται διὰ κληρικῶν οἰκονομεῖσθαι τὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου· ἐφ' ᾧ καταδήλους τε εἶναι τοὺς εἰσόδους τῆς ἐκκλησίας, καὶ μὴ σκορπίζεσθαι, καὶ τὸν Ἐπίσκοπον ἀβλάβητον διατηρεῖσθαι· τὸν δὲ μὴ ποιοῦντα οὕτως ἀρχιερέα ὑποκεῖσθαι τοῖς κανόσι προσκελεύονται. μὴ γὰρ ἀναιτιῶδες τὴν λύπην καὶ τὴν μάστιγα κανόνι τῶν ἁγίων ἀποτόλων. κἂν γὰρ ἀνεκλόγιστον ἐξουσίαν ἔχωσιν οἱ Ἐπίσκοποι, ἀλλ' οὐκ ἐφεῖνται τούτοις ὡς ἰδίοις, καὶ δεσποτικῶς αὐτοῖς διαφέρουσι τοῖς ἐκκλησίας χρῆσθαι πράγμασι· πόσῳ μᾶλλον, ὅπου καὶ τὰ περιττεύοντα μετὰ τὰς ἀναλώσεις ἐξόδους τοῖς πένησι διαδίδοναι ἀναγκάζονται, ὅπου καὶ πένησι τὰ ἐκκλησιαστικὰ λέγοντα πράγματα. εἰ γοῦν οἰκονομοῦνται ταῦτα διὰ κληρικῶν, ἀνέγκλητος ἔσται ὁ Ἐπίσκοπος· καὶ οὐδέ τις γογγύσει κατ' αὐτοῦ, ὡς μὴ τοὺς ὑπ' αὐτῷ κληρικοὺς ἢ καὶ ἄλλους πενομένους, χρεωστοῦντος. εἰ τάχα δέ τι τῶν ἀπτίμων πρὸς παραβαινόντων τὸν πρόσφατα κανόνα ἐνταῦθα οὐ κεῖται, ἀλλὰ ἀνάγνωθι τὸν ια'. κανόνα τῆς ζ'. Συνόδου, καὶ μάθῃς τί γίνεσθαι εἰς τοὺς μὴ διοικοῦντας Ἐπισκόπους διὰ κληρικῶν τὰ τῆς ἐκκλησιῶν αὐτῶν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ εἰς τοὺς ἡγουμένους.

A ergo patres hoc corrigentes, jubent per Clericos res Ecclesiasticas administrari de sententia Episcopi: ut & manifesti sint Ecclesiæ reditus, nec dissipentur, & Episcopus à probro ac reprehensione alienus conservetur. Antistitem autem, qui non ita facit, Canonibus subjici jubent. Ne repugnare autem hæc existimes xxxviii. & xli. Can. Sanctorum Apostolorum. Etsi enim potestatem reddendæ rationi non obnoxiam habeant Episcopi, iis tamen non permittitur, ut tanquam propriis & jure dominii ad se pertinentibus Ecclesiæ rebus utantur: adeo ut, post necessarias impensas, ea quæ supersunt pauperibus erogare cogantur. Res enim Ecclesiasticæ dicuntur bona pauperum. Si ea ergo per Clericum administrentur, à reprehensione alienus erit Episcopus, neq; quisquam adversus eum murmurabit, quod Clericos qui ei subsunt, aut & alios egentes forte non sublevet, nec sustentet. Si autem forte pœna eorum, qui præsentem Canonem transgrediuntur, hic non sita est, sed lege xi. Canonem vii. Syn. & intelliges quid fit in Episcopos, qui per Clericos suarum Ecclesiarum bona non administrant, & quid in eos etiam, qui præficiuntur.

ΖΩΝΑΡ. Τῷ μὲν ἐξουσίαν τῆς διοικήσεως τῶν ἐπισκοπικῶν ἐκφύσης πραγμάτων, οἱ κανόνες τοῖς Ἐπισκόποις ἀναπεθάσιν· οὐ βέλονται δὲ καθ' ἑαυτοὺς ταῦτα διοικεῖν, μή τινος ἔχοντος εἰδῆσιν. οὔτε οἰκείας τινὰς, συγγενεῖς τυχὸν ἢ ἰδίους θεράποντας προϊσταῖν οἰκονόμους, ἀλλ' ἐκ τοῦ κλήρου τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ οἰκονόμον προβάλλεσθαι τῷ Ἐπισκόπῳ· ὥστε ἐκεῖνα τὰ τῆς ἐκκλησίας διοικοῦντος κατὰ γνώμην Ἐπισκόπου, δῆλον εἶναι, ὅπως προχωρεῖν καὶ διαπρέπειν τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, καὶ μὴ ὑποψίαν κατὰ τοῦ Ἐπισκόπου φύεσθαι ὡς κακῶς ἀναλίσκοντος τὰ τῆς ἐκκλησίας· τοῦτο γὰρ δηλοῦται διὰ τοῦ σκορπίζεσθαι, καὶ λοιδορεῖσθαι καὶ ἀρχιερέα ὡς ἀθέσμως καὶ οὐκ εὐσεβῶς δεδώμενον τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, καὶ ὕστερον ἀπιστεῖσθαι τοῖς ὑπ' αὐτὸν πίστεως κατ' αὐτοῦ, καὶ σκανδάλων ἀφορμὰς δίδοναι αὐτοῖς διὰ τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐξουσίας. ἁρμόσουσι γὰρ αὐτῷ τὰ τοῦ μεγάλου Παύλου ῥητὰ λέγοντος· βλέπετε μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη προσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν, καὶ μετά τινα· ὕστερον δὲ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἁμαρτάνοντες, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. τοὺς δὲ μὴ διὰ οἰκονόμων ἐκ τοῦ κλήρου ὄντων διοικοῦντας τὰ πράγματα τῶν ἐκκλησιῶν ἐπιλιμβάνεται κανονικῶς. τὰ αὐτὰ δὲ νοητέον καὶ ἐπὶ τῶν προεστώτων μονῶν, εἰ καὶ νῦν οὔτε τοῖς πλείοσι τῶν ἀρχιερέων, οὔτε τισὶν ἡγουμένοις μοναχῶν ταῦτα παραφυλάττεται.

ZONAR. Penes Episcopos Episcopalia bona administrandi jus, & auctoritatem, Canones esse voluerunt. Non volunt autem ut ea per seipsos administrent, nemine consolo. Neque vero ex domesticis ipsius Episcopi cuiquam, propinquo forte, aut uni é familia, sed homini ex Episcopatus clero delecto, Oeconomi munus ab eodem mandari placet. Quo quidem, ex Episcopi tamen sententia, bona procurante, & quos in usus Ecclesiastici reditus insumantur facile apparebit, nec erit cur quispiam in Ecclesiæ patrimonio dissolutum Episcopum fuisse suspicari queat (id enim dissipandi verbo ostenditur) eumque, quasi sacros proventus perdite irreligioseque effundentem, convitiis contumeliisque proscindat. Qua quidem ex re, cum Episcopi fides multitudini suspecta esse consuevit, tum offensiones quoque populi, velut ex odio male gestæ potestatis, excitantur. Huc illa namque magni Pauli spectant: Videte ne licentia vestra offendiculum fiat infirmis; Et paulo infra, Sic in fratres peccantes. & verberantes ipsorum conscientiam infirmam, in Christum peccatis. Qui vero administrandis Ecclesiarum bonis delectos ex clero Oeconomos non præfecerint, canonicis in eos pœnis animadverti jubent. Quæ item de Monasteriorum Præfectis eodem modo accipienda sunt; Quamvis hoc tempore decreti hujus auctoritatem, & plerique Præsules, & nonnulli etiam Monachorum Rectores omnino contemnant.

ΑΡΙΣΤ. Οἰκονόμος ἀνὰ πάσας ἔτι τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ κλήρου. ὁ δὲ τούτου καταφρονῶν Ἐπίσκοπος οὐκ ἀνέγκλητος.

ARIST. *Oeconomus in omnibus Ecclesiis de Clero constituatur. Episcopus autem qui hoc contemnit, non est extra noxam.*

Ἀπὸ τοῦ κλήρου δεῖ ὃ οἰκεῖον ἕκαστον τῶν Ἐπισκόπων προχειρίζεσθαι οἰκονόμον, εἰς ὃ τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα διοικεῖν, κατὰ γνώμην αὐτοῦ. εἰ δέ τις οἰκονόμου κεκληρωμένου τοῦ τῆς ἐκκλησίας διαφεύσεται τις Ἐπίσκοπος διοικῶν, ὡς λοιδορίαν τῇ ἱερωσύνῃ προσηρεθέν, διὰ τοῦ ἀμέμπτου καὶ ἀμάρτυρον οἰκονομίαν, κανονικῶς ὑπεύθυνος ἔστω.

Quemque Episcoporum oportet è clero suo œconomum constituere, ad negotia Ecclesiastica secundum ipsius sententiam administranda. Si quis autem Episcopus sine œconomo constituto Ecclesiasticica administrare inveniatur, ut convitium Sacerdotio fiat, Canonicis pœnis subjicietur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XXVII.

Eos, qui nomine conjugii mulieres rapiunt, vel opem ferunt, vel consentiunt iis qui rapiunt, statuit Synodus, si sint quidem Clerici, proprio gradu excidere: sin autem Laici, anathematizari.

Bals. Præsens Canon, & xcii. Canon Syn. in Trul. eodem omnino modo se habent, definientes, eos qui mulieres rapiunt, vel rapientibus opem ferunt, vel consentiunt, si sint quidem Clerici, deponendos; laicos autem anathematizandos. Lege & tit. ix. præsentis operis, cap. xxx. & quæ ibi sunt. Similiter & lxvii. Apostolicum Canonem. Illic enim fusius docuimus, quomodo punitur raptor, & quomodo qui vim attulit. Dicet autem fortasse quispiam, & quomodo similiter qui rapit, & qui fert opem, & qui consentit, puniuntur? Dic igitur, quod & eos qui opem ferunt, & qui consentiunt, non minus quam eum qui rapuit, aversatur & odio habet Canon. Qui enim rapuit, nefarium amorem prætextum habet. Illi verò, solius improbitatis & iniqui propositi accusantur, quod quidem civitatis honestatem ac decus evertit. Is autem opem ferre dicitur, qui facto ipso, cum eo qui rapit, raptum struit ac molitur. Consentiens autem, qui per consilium, vel aliud etiam auxilium cum eo, qui peccatum admisit, concurrit. Quære & lv. Imp. Domini Leonis philosophi novellam, punientem eum, qui unà cum raptu puellæ vim attulit, non solum per rerum publicationem, sed etiam per pœnam corporalem; similiter & eos qui illi consenserunt: & tractantem, aliter puniri eos qui vi armata rapuerunt, & aliter eos qui non sic se improbè gesserunt; puniri autem etiam & patrem, si factum approbaverit.

Zonar. Et legum civilium decretis in raptores mulierum graves admodum pœnæ constitutæ, vetitis etiam, quamvis eas offensione dimissa virginis pater approbet, raptoris cum rapta muliere nuptiis: Et Canonum quoque sanctionibus, ne impunitum id facinus relinqueretur, provisum. Verum hic Canon aliis severius in raptores animadvertit, Clericos quidem deponens, in Laicos verò anathema denuncians. Nec solum rapinæ auctores, sed eos etiam qui opem ferunt vel consentiunt iisdem pœnis subjicit. Neque id quidem injuria. Qui etenim ex raptu sibi uxorem comparavit, ad facinus illud perpetrandum impellentem se amorem pro excusatione habet, qui vero opem fert aut consentit, cum nihil sit quod ad nequissimam actionem incitare illum poterat, præter propriam pravitatem, per quam solam cum raptore convenit concurritque venia magis indignus est. Ac adjutores quidem intelligimus, qui ad scelus patrandum operam suam raptori commodarunt: consentire vero eos dicimus, quorum manus quidem à scelere abfuit, consilio tamen ac studio delinquentibus suppetias ac opem tulerunt.

Arist. *Clericus mulierem rapiens Ecclesia expellatur: Laicus autem, sit anathema; ut & quicunque isti opitulatur.*

Magnam quidem etiam à legibus habet mulctam qui mulierem rapit, nec minus à Canonibus habet supplicium. Clericus enim, ut loquitur præsens Canon, deponitur; Laicus autem, & qui ei in raptu mulieris opem ferunt, anathematizantur, usquedum raptam, si desponsata quidem fuerit, suo sponso, si soluta autem parentibus ejus restituerunt, juxta vigesimum secundum Basilii magni Canonem.

Κανων κζ'.

Τὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπ' ὀνόματι Συνοικεσίου, ἢ συμπροάτιονζας, ἢ Συναιρεμένους τοῖς ἁρπάζουσιν, ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι.

ΒΑΛΣ. Ο πρὸ ὀλίγου κανὼν ὁ ιβ'. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου ἀποβαλλάκτους ἔχυσι διορίζόμενοι τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας, ἢ Συμπροάτιονζας, ἢ Συναιρομένους τοῖς ἁρπάζουσι, κληρικοὺς μὲν ὄντας καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ ἀναθεματίζεσθαι. ἀνάγνωθι καὶ τίτλου θ'. τοῦ πρόχ. Συνταγμ. κεφάλ. λ'. καὶ τὸ ἐν αὐτοῖ. ὡσαύτως καὶ ΚΒ ξζ'. ἀποστολικὸν κανόνα. ἐκεῖσε γὰρ πλατύτερον ἐδιδάξαμεν πῶς τιμωρεῖται ὁ ἁρπαξ, καὶ πῶς ὁ βίαν πεποιηκώς. ἵνα δὲ τις ἐρεῖ, καὶ πῶς ὁμοίως ὁ ἁρπάζων καὶ ὁ Συμπροάτιων, καὶ ὁ Συναιρόμενος, κολάζονται; εἰπὲ οὖν ὅτι καὶ τοὺς Συμπροάτιονζας, καὶ τοὺς Συναιρομένους σὺν ἧττον τοῦ ἁρπάσαντος μωαίτερον ὁ κανών. ὁ μὲν γὰρ ἁρπάζων ἔχει ΚΒ ἄσεμνον ἔρωτα προφάσιν, οἱ δὲ κακίας μόνης καὶ ἀδίκου κατηγορῶντες προθέσεως, καλαισχύνης τὴν τῆς πόλεως κοσμιότητα. ἔστι δὲ συμπροάτιων ὁ πρακτικῶς τῷ ἁρπαγεῖ κατατρύων σὺν τῷ ἁρπάζοντι· Συναιρόμενος δὲ ὁ βουλῇ Συμβουλῆς, ἢ καὶ ὁπωσοῦν ἄλλης συνεργίας παρεχόμενος τῷ πλημμελήσαντι. ζήτει καὶ λέ. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου περὶ τοῦ ΚΒ μὴ ἁρπαγῆς βιασθέντων κόρας, οὐ μόνον δίκῃ πραγμάτων ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ δίκῃ σωματικῆς ποινῆς· ὡσαύτως καὶ τοὺς συναιρομένους αὐτοῖς· καὶ διαλαμβάνουσιν ἄλλως τιμωρεῖσθαι τοὺς ἔνοπλον ἁρπαγὴν ποιησαμένους, καὶ ἄλλως τοὺς μὴ ὅπλων ἁπτομένους· τιμωρεῖσθαι δὲ καὶ ΚΒ πατέρα ἐὰν καταδέξηται ὃ γεγονός.

Zonar. Καὶ οἱ πολιτικοὶ νόμοι σφοδρῶς τοὺς ἁρπαγὰς γυναικῶν κολάζουσι, καὶ σπὲρ εἰς γυναῖκα συζεύγνυσθαι τῷ ἁρπαγεῖ συγχωροῦσι τῷ ἁρπαγῇ, κἂν ὁ ταύτης πατὴρ συναινῇ συγχωρῶν ὃ ἔγκλημα· καὶ οἱ κανόνες δὲ κολάζουσι τοὺτους· ὅθεν δὲ ὁ καινὸν δριμύτερον τῶν ἄλλων ἐπεξέρχεται τοὺς ἁρπαγὴν πλημμελοῦντας, τοὺς μὲν κληρικοὺς καθαιρῶν, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀναθεματίζων. καὶ οὐ μόνον τοὺς ἁρπάζοντας τιμωρεῖται, ἀλλὰ καὶ τοὺς Συμπροάττοντας ἢ Συναιρομένους ἀπὸ ζημίας αὐτοὺς ποιεῖται κολάσεις, καὶ εἰκότως. ὁ μὲν γὰρ ἑαυτῷ ἁρπάζων γυναῖκα ἔχει ΚΒ ἔρωτα πρὸς τὴν ἀθέμιτον πρᾶξιν αὐτὸν βιαζόμενον· ὁ δὲ Συμπροάτιων ἢ συναιρόμενος μᾶλλον ἂν εἴη ἀσύγνωστος, μηδὲν ἔχων πρὸς τὴν ἐξάγιστον πρᾶξιν συναιδαίνων αὐτὸν, ἢ τὴν οἰκείαν κακίαν δι' ἣν μόνην Συνηρέχθη τῷ τὴν ἁρπαγὴν ἀμβλώνοντι· Συμπροάτιονταν δὲ νοητέον τοὺς συνεργοῦντας ὅπη τῇ ἁρπαγῇ· συναιρομένους δὲ τοὺς μὴ ἔργῳ Συμβοηθήσαντας, συμβουλῇ δὲ καὶ σπουδὴν εἰσαγαγόντας, καὶ ὅτως ὁπωσυρήσαντας καὶ ἀντιλαβομένους τῶν πλημμελούντων.

Arist. Κληρικὸς ἁρπάζων γυναῖκα, ἀνεκκλησίαστος· ὁ δὲ λαϊκὸς, ἔστω ἀνάθεμα· καὶ τοῦτο καὶ ὁ συναιρόμενος.

Ἔχει μὲν καὶ ἀπὸ τῶν νόμων μεγάλην καὶ καταδίκην ὁ ἁρπαγὴν ποιούμενος γυναικός· οὐκ ἔλαττον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν κανόνων ἔχει ὃ ὀφείλομενον. ὁ μὲν γὰρ κληρικὸς, ὡς ὁ πρὸ ὀλίγου βλαμμένῃ κακῶν, καθαιρεῖται· ὁ δὲ λαϊκὸς, καὶ οἱ συναιρόμενοι τούτῳ ὃν τῇ τῆς γυναικὸς ἁρπαγῇ, ἀναθεματίζονται, μέχρις ἂν τὸν ἁρπαγέντα, εἰ μὲν προμνηστευθεῖσα ἦν, ᾧ οἰκείῳ μνηστῆρι ἀποκαταστήσωσιν· εἰ δὲ προλάζυσα, τοῖς γονεῦσιν αὐτῆς· καὶ ΚΒ εἰκοστὸν δεύτερον κανόνα τῶν μεγάλου Βασιλείου.

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΩΝ κη'.

Πανταχοῦ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὅροις ἑπόμενοι, καὶ τοῦ ἀρτίως ἀναγνωσθέντα κανόνα τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων γνωρίζοντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁρίζομέν τε καὶ ψηφιζόμεθα περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης. καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, οἱ πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα. καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμεν τῷ τῆς νέας Ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, εὐλόγως κρίναντες, τὴν βασιλείᾳ καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν, καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ῥώμῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκείνην μεγαλυνέσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν. καὶ ὥστε τοὺς τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιανῆς καὶ τῆς Θρᾳκικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς Ἐπισκόπους τῶν προειρημένων διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τῶν προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας· δηλαδὴ ἑκάστου μητροπολίτου τῶν προειρημένων διοικήσεων χειροτονοῦντος τοὺς τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις κανόσι διηγόρευται. χειροτονεῖσθαι δὲ, καθὼς εἴρηται, τοὺς μητροπολίτας τῶν προειρημένων διοικήσεων παρὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπισκόπου, ψηφισμάτων συμφώνων κατὰ τὸ ἔθος γινομένων, καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων.

ΒΑΛΣ. Περὶ τοῦ πῶς ἐτιμήθη ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνος, εἴπομεν εἰς τὸν γ'. κανόνα τῆς δευτέρας συνόδου, καὶ ἀνάγνωθι τοῦτον, καὶ τὸ α'. κεφ. τοῦ η'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος. ὁ δὲ παρὼν κανὼν, μετὰ τὸ εἰπεῖν, ἔχειν μὲν τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τὰ πρεσβεῖα τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας, εἶναι δὲ δεύτερον μετ' ἐκεῖνον, προστίθησι, τινὰς μητροπολίτας ὑπὸ τούτου χειροτονεῖσθαι, ὡς καὶ ἑκάστου αὐτῶν ὀφείλοντος πάλιν χειροτονεῖν μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν συνόδου τοὺς ὑπὸ τούτων Ἐπισκόπους. τὰς μέντοι ψήφους τῶν μητροπόλεων γίνεσθαι παρὰ τῶν μητροπολιτῶν κατὰ τὸ ἔθος, καὶ ἀναφέρεσθαι τὸ γινόμενον παρὰ τούτων τῷ πατριάρχῃ ὡς ἂν τῇ δοκιμασίᾳ τούτου ἀπὸ τῶν ψηφισθέντων τριῶν ὁ εἷς χειροτονηθῇ. σημείωσαι δὲ ὅτι πρὸ τοῦ κανόνος τούτου οὐκ ἐχειροτόνουν οἱ πατριάρχαι τοὺς μητροπολίτας, ἀλλ' οἱ ἑκάστης ἐπαρχίας Ἐπίσκοποι· καὶ ὅτι οἱ μητροπολίται ἔχουσι τὰ ἀρχιερατικὰ δίκαια εἰς τὸ ποιεῖν Ἐπισκόπους, καὶ ὅτι οὐκ ὀφείλουσι οἱ πατριάρχαι ἢ οἱ μητροπολίται παρουσιάζειν εἰς τὰς ψήφους τῶν μητροπολιτῶν ἢ τῶν Ἐπισκόπων. ζήτει καὶ τοῦ δ'. κανόνα τῆς α'. συνόδου, τῆς β'. συνόδου κανόνα β'. τῆς γ'. η'. καὶ τῆς ϛ'. λθ'. γίνωσκε δὲ ὅτι Ποντικοὶ λέγονται μητροπολίται οἱ τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ παρακείμενοι μέχρι τῆς Τραπεζοῦντος, καὶ ἐνδοτέρω· Ἀσιανοὶ οἱ περὶ τὴν Ἔφεσον, Λυκίαν, Παμφυλίαν, καὶ τὰ πέριξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀνατολικοὶ, ὥς φασι τινές. τῆς ἀνατολῆς ὁ Ἀντιοχείας ἔχει χειροτονίαν. καὶ Θρᾳκικοὶ οἱ δυτικοί· κἂν γὰρ τινὲς τὴν Θρᾴκην μέχρι τῶν ὁρίων Μακεδονίας ἐστενοχώρησαν, καὶ εἶπον τοὺς τῆς Μακεδονίας μητροπολίτας, Θετταλοὺς, Ἑλλαδικούς τε καὶ Πελοποννησαίους, ποτὲ χειροτονεῖσθαι παρὰ τοῦ Πάππα Ῥώμης, καὶ παρίστασθαι τοῦτο δῆθεν ἐκ τοῦ μὴ ἐνδοθῆναι τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τούτους χειροτονεῖν· ἀλλὰ σὺ τοῖς λεγομένοις μὴ προσχῇς. τῷ γὰρ ὀνόματι τῆς Θρᾴκης περιέχονται αἱ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Δυῤῥαχίου μητροπόλεις. τοῦ δὲ Πάππου κακῶς λέγουσι τινὲς χειροτονεῖν ποτὲ τοῦ Θεσσαλονίκης, καὶ ἑτέρους Δυτικοὺς μητροπολίτας. λεγάτους γὰρ εἶχε τούτους. ἐπισκοπὰς δὲ εἰπὲ εἶναι ἐν τοῖς βαρβάροις τὴν Ἀλανίαν, τὴν Ῥωσίαν καὶ ἑτέρας. οἱ μὲν γὰρ Ἀλανοὶ τῆς Ποντικῆς εἰσὶ διοικήσεως, οἱ δὲ Ῥώσιοι τῆς Θρᾳκικῆς. περὶ δὲ τῶν λεγάτων τοῦ Πάππα Ῥώμης, καὶ τίνες οὗτοι εἰσὶ, καὶ πῶς ἐνεδόθη αὐτῷ ἡμετέρους μητροπολίτας ἔχειν λεγάτους, εἰρήσεται μετὰ τὸ προσφώνημα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου.

CANON XXVIII.

Sanctorum patrum decreta ubique sequentes, & Canonem, qui nuper lectus est, centum & quinquaginta Dei amantissimorum Episcoporum agnoscentes, eadem quoque & nos decernimus ac statuimus de privilegiis sanctissimæ Ecclesiæ Constantinopolis novæ Romæ. Etenim antiquæ Romæ throno, quòd urbs illa imperaret, jure patres privilegia tribuêre. Et eadem consideratione moti centum quinquaginta Dei amantissimi Episcopi, sanctissimo novæ Romæ throno æqualia privilegia addixerunt, rectè judicantes, urbem, quæ & imperio & senatu honorata sit, & æqualibus cum antiquiori regina Roma privilegiis fruatur, etiam in rebus Ecclesiasticis, non secus ac illam, extolli ac magni fieri, secundam post illam existentem. Ut & Ponticæ, & Asianæ & Thracicæ diœcesis Metropolitani soli, præterea & Episcopi prædictarum diœcesium, quæ sunt inter barbaros, à prædicto throno sanctissimæ Constantinop. Ecclesiæ ordinentur; unoquoq; scilicet prædictarum diœcesium Metropolitano cum provinciæ Episcopis provinciæ Episcopos ordinante, quemadmodum Divinis Canonibus est traditum: Ordinari autem, sicut dictum est, prædictarum diœcesium Metropolitanos à Constantinop. Archiepiscopo, convenientibus de more factis electionibus & ad ipsum relatis.

BALS. Quomodo sit honoratus thronus Constantinopolitanus, in iii. Can. Syn. secundæ dictum est: & lege eum, & primum cap. viii. tit. præsentis operis. Præsens autem Canon postquam dixit, habere quidem thronum Constantinopolis Romanorum Ecclesiæ privilegia, esse autem secundum post illum, adjicit, quosdam Metropolitanos ab illo ordinari, ut & unusquisque ipsorum rursus debeat cum sua Synodo, eos qui subsunt Episcopos ordinare. Metropoleon vero electiones à Metropolitanis de more fieri, & quod factum est ab illis ad Patriarcham referri, ut ejus examinatione ex tribus electis unus ordinetur. Nota ergo, quòd ante hunc Canonem Patriarchæ non ordinabant Metropolitanos, sed uniuscujusque provinciæ Episcopi: & quod Metropolitani antistitum jura habent ad faciendos Episcopos, & quòd non debent Patriarchæ seu Metropolitani in Metropolitanorum aut Episcoporum electionibus interesse. Quære iv. Can. primæ Syn. secundæ Syn. Can. ii. tertiæ viii. & sextæ xxxix. Scias autem, quod Metropolitani dicuntur Pontici, qui prope Euxinum Pontum habitant Trapezuntem usque, & interiùs. Asiani, qui sunt circa Ephesum, Lyciam, & Pamphyliam, & partes circumjacentes; non Orientales, ut dicunt quidam. Antiochia enim habet Orientis ordinationem. Et Thracici, Occidentales. Etsi enim nonnulli Thraciam ad Macedoniæ usque terminos in angustum redegerunt, dixerunt Macedoniæ Metropolitanos, Thessalos, Helladicos, & Peloponnesios à Papâ Romano aliquando fuisse ordinatos, & hoc utique ex eo probari, quod non concessum sit Constantinopolitano Patriarchæ eos ordinare: sed tu his fidem ne adhibueris. Thraciæ enim nomine comprehenduntur Metropoles usque ad ipsum Dyrrhachium. Quidam autem malè dicunt, Papam aliquando ordinasse Thessalonicensem, & alios Occidentales Metropolitanos. Hos enim habuit legatos. Episcopatus autem dic esse inter barbaros, Alaniam, Russiam & alios. Alani enim sunt Ponticæ diœcesis: Russi vero Thraciæ. De legatis autem Papæ Romani & quinam hi sunt, & quomodo illi concessum est, ut nostros Metropolitanos legatos haberet, dicetur post allocutionem synodi quæ fuit in Trullo.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ALTERA EXPOSITIO.

Ac presens quidem Canon statuit Constantinopolitanum Archiepiscopum habere privilegia Papæ Romæ, & eum quemadmodum & ille, in omnibus rebus Ecclesiasticis honorari ac magni fieri, convenienter iii. Canoni secundæ Syn. Nonnulli autem videntes eum nolle Papæ Romani privilegio se jactare & extollere (neque enim Imp. loro ei caput tegitur, nec cum imp. sceptris, signis, & vexillis progreditur, nec imperial. præ se fert auctoritatem, nec revera induitur & equitat secundum id quod B Imperiali decreto continetur à sancto magno Constantino ad Papam Romanum sanctum Silvestrum & successores ejus facto) dicunt ea quæ his Canonibus continentur exoleviſſe & in usu non esse, id etiam quod dicunt ex hoc confirmantes, quod in imperialibus longo post tempore scriptis & repurgatis non sitæ sint leges, quæ definiant Constantinopolitanum Archiepiscopum habere Romani Papæ privilegia quemadmodum & nos ea declaravimus in primo cap. viii. tit. præsentis operis. Ego verò, cum Constantinopolitanus civis sim integerrimus, & sanctiſmi Constantinopolitani throni factus Dei gratia pars opportuniſſima, volo & opto, ut Archiepiscopus Con- C stantinopolitanus, citra ullum tamen offendiculum, habeat omnia privilegia, quæ à divinis Canonibus sunt illi honorificè concessa.

ZONAR. Constantinopolitanæ urbis thronum antiquæ Romæ throno nullo pacto dignitate cedere, sed æqualibus illi prærogativis honestatum fuisse, non sunt qui evincere contendant. Verum hæc controversia secundæ Synodi tertio Canone satis jam explicata est, hallucinarique; in ea re ejusmodi homines demonstratum; quem locum quicunque animadverterit, regiam hanc urbem secundam honoris ac dignitatis ordine constituendam esse facile in- D telliget. Nam æqualibus frui privilegiis ob imperium & Senatum dicitur: quamvis illud, mutato rerum statu, in tyrannidem degeneravit; hic vero, splendore pristino amisso defecit. Ut sanctorum illorum Patrum ea mens fuerit, quoniam urbs imperio ac Senatu, sicut olim Roma ornata fuit, eam Ecclesiasticis quoq; prærogativis iisdem omnibus, quibus illa honestari oportere, ac primum quidem inter alias omnes Ecclesias, ab illa verò secundum dignitatis locum obtinere. Omnibus namque modis æqualem, propter allatas eo loco rationes, intelligere non possumus, nisi forte dixerit quispiam quoniam divini illi patres E spiritu sancto illuminati præviderunt, Romanam Ecclesiam propter errores suos ab orthodoxorum cœtu segregandam, atque omni fidelium consortio eliminandam fore, primas huic detulerunt; atq; ita iisdem eam prærogativis in omnibus decorarunt, quæ ut illa aliquando, principatum olim obtinebit. Nam præpositionem, post, juxta eos de post in tempore constitutæ reginæ urbium, intelligi non permittit Canon xxxvi. Synodi Trullanæ, secundum Constantinopolis thronum post veteris Romæ thronum constituens & subjungens, Post hunc Alexandrinus numeretur thronus, deinde Antiochenus, & post eum Hierosolymitanus. Sicut igitur, ubi de aliis sedibus sermo est, F inferiorem dignitatis gradum præpositio illa, post, significet, ita etiam, cum de Constantinopolitana sede agitur, eodem modo accipiendam esse facile constat. Et verò clarissimus Patriarcha Nicephorus divinus, in duodecimo scriptorum suorum contra Iconomachos capite hæc habet: Esse verò istos [Iconomachos scilicet] ab ecclesia catholica prorsus exclusos atque ejectos, vel ipsæ litteræ quæ à beatissimo Antistite veteris Romæ hoc est, à prima & Apostolica sede missæ sunt satis superque testantur. His igitur de throni magnæ hujusce civitatis ordine & honore à sacra Synodo constitutis, de diœcesibus etiam illi olim subjiciendis differit, quas dicit esse Ponticam, Asia-

Ἑπέρα ἑρμηνεία.

Ὁ μὲν περὶ τῶν κανόνων διορίζεται ἔχειν τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπίσκοπον, τὰ πρεσβεῖα τοῦ Πάπα Ρώμης, καὶ κατ' ἐκεῖνον ὅπη πᾶσι τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι μεγαλυνόμενος, ἀκολούθως τῷ τρίτῳ κανόνι τῆς β'. συνόδου. τινὲς δὲ βλέποντες τοῦτον μηδενὸς τῶν προνομίων τοῦ Πάπα Ρώμης ἀποσημαινόμενον, (ὅτε γὰρ ἀπὸ βασιλικοῦ λώρου ἢ κεφαλῆς καταλύπτεται) , ὅτε μὴ βασιλικοῦ σκήπτρου καὶ σήμων καὶ βάντων προφέρεται, ὅτε ἀξιώματα προβάλλεται βασιλικά, ὅτε ἀληθινὰ ἐνδιδύσκεται, καὶ καθόλικὴν ἢ περίληψιν τῆς γενομένης βασιλικῆς διασκευῆς, ἀλλὰ τῆς ἁγίας μεγάλης Κωνσταντίνου, πρὸς τὸν Πάπαν Ρώμης ἅγιον Σίλβεστρον, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν) λέγουσι ἀπορρακτῆσαι τὰ τῶν κανόνων, καταπολαζοντες τὸ οἰκεῖον λόγον καὶ ἀπὸ τοῦ μὴ καθαιρεθῆναι εἰς τὰ βασιλικά, τὰ μεταγενεστέρως καλὰ πολὺ συγγραφέντα καὶ διακεκριμένα, τοὺς νόμους τοὺς διορίζομένους ἔχειν τὰ Κωνσταντινουπόλεως τὰ προνόμια τοῦ Πάπα Ρώμης, καθὼς καὶ ἡμεῖς προεθηλώσαμεν τὰ περὶ τούτου, ὀν πρώτ. κεφ. τοῦ ἡ'. τίτλου, τοῦ πρόντος συντάγματος. ἐγὼ ὁ Κωνσταντινουπολίτης ὢν ἀκριβέστατος, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέρος γενόμενος τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ καιριώτατον, θέλω καὶ βούλομαι ἔχειν τὰ Κωνσταντινουπόλεως ἀσκανδάλιστα πάντα τὰ περὶ τῶν θείων κανόνων φιλοτιμηθέντα αὐτῷ προνόμια.

ΖΩΝΑΡ. Διάζοντά τινες καθασκευάζειν μὴ ἐλαττοῦσθαι τῇ τιμῇ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου τοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, ἀλλὰ τῶν ἴσων πρεσβείων ἐκείνη καθαπολαύειν. ἤδη μὲν οὖν ἐν τῷ γ'. κεφαλαίῳ τῆς δευτέρας συνόδου εἴρηται περὶ τούτου, καὶ ἀποδέδεικται μὴ οὐσιόχως ἐκείνους λέγειν, καὶ ζητητέον τὰ ἐκεῖ εἰρημένα ἀρκούντα εἰς ἀπόδειξιν τοῦ δευτέραν ταύτην βασιλίδα πόλιν καὶ τάξιν τῆς τιμῆς κρίνεσθαι. Ὅ γὰρ τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων, δηλαδὴ τῆς βασιλείας καὶ τῆς συγκλήτου εἴρηται· εἰ καὶ ἡ μὲν εἰς τυραννίδα μετημειπται· ἡ δὲ συγκέκλεισται καὶ ἐκλέλοιπε· τούτου λεγομένου τῶν ἁγίων πατέρων ἐκείνων, ὅτι διὰ βασιλείαν ἐτιμήθη ἡ πόλις αὕτη καὶ συγκλήτου ὡς ἡ πάλαι Ρώμη, δεῖ αὐτὴν καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πρωτείοις, ὡς ἐκείνην τιμᾶσθαι, πᾶσιν τῶν ἄλλων προτιμωμένην ἐκκλησιῶν, δευτέραν δὲ μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν. τῶν ἴσων γὰρ ἐν ἅπασιν ἀξιοῦσθαι ταύτην ἀμήχανον, δι' ἃς αἰτίας ἐκεῖσε εἰρήκαμεν, εἰ μή που τις εἴποι ὅτι προορῶντες ἐν πνεύματι ἅγιοι οἱ θεῖοι πατέρες ἐκεῖνοι, ὡς ἀποτμηθήσεται τῆς τῶν ὀρθοδόξων ὁλοκληρίας, καὶ ἐξοστρακισθήσεται τῆς ὁμηγύρεως τῶν πιστῶν διὰ δόγματα ἑτερόδοξα ἡ Ρωμαίων ἐκκλησία, προέτυψαν ταύτην ἐλευθέραν τοῦτον· καὶ οὕτως τῶν αὐτῶν ἐκείνη δικαίων ἐν πᾶσιν ἠξίωσεν προπυθέν μέλλουσαν, ὡς ἐκείνη ποτέ. τὸ γὰρ μὴ προθέσειν ἢ συγχωρεῖ κατ' ἐκείνους νοεῖσθαι ὅτι διὰ μὴ ῥώμην τῆς συστάσεως τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ὁ λς'. κήρυκος τῆς ἐν ᾧ Τρούλλῳ συνόδου δευτέρου θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τάττων μὴ μετὰ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, καὶ ἑπόμενον, μεθ' ὃν ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἀριθμείσθω θρόνος, εἶτα ὁ τῆς Ἀντιοχείας, καὶ μετὰ τοῦτον, ὁ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν. ὡς γὰρ ὅτι τῶν ἄλλων θρόνων ἡ μετάθεσις ὑποβιβασμὸν δηλοῖ, οὕτω καὶ ὅτι τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίδοσιν. καὶ οὕτω νοεῖσθαι χρεών. καὶ ὁ ἐν πατριάρχαις ἡμῶν ἀοίδιμος Νικηφόρος ὁ θεῖος ἐν τῷ β'. τῶν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντων κεφαλαίων καὶ τῶν εἰκονομάχων ταῦτά φησιν· ὅτι ἡ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀπερρίμμενοί εἰσι παφῶς μαρτυροῦσι καὶ τὰ περιφθέντα γράμματα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιερέως τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, τουτέστι τοῦ πρώτου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου, ταῦτα περὶ τῆς τάξεως καὶ τιμῆς. Διαταξαμένη ἡ ἱερὰ σύνοδος τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοπόλεως τοιαύτης, διαλέγηται καὶ περὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την

περὶ τῆς τοιαύτης μελλησάν αὐτῇ διοικήσεων καὶ ταύτας εἶναί φασι, τὴν Γοτθικὴν, τὴν Ασιάδα, καὶ τὴν Θρᾳκικήν· ὧν δὴ διοικήσεων καὶ τὰς χειροτονίας τῆς μητροπολιτῆς μόνων δικαιῶσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. εἴρηται γὰρ ὅ γε μόνων, ἵνα μὴ καὶ τὰς τῆς Ἐπισκόπων χειροτονίας περιέσπασέ τις τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκόπων. ἐκείναις γὰρ ἑκάστῳ τῆς μητροπολιτῆς οἷς ἀνέκαθεν ἀνῆκον, ἐκάλεσεν. δεῖ καὶ ὅπως φέρῃ ὁ κανὼν ὃ δηλαδὴ ἑκάστου μητροπολίτου χειροτονοῦντος τὰς τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπους μετὰ τῆς Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας. ἀναπέμπει γὰρ τῷ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῷ χειροτονίᾳ τῆς Ἐπισκόπων τῆς ὁπόσαι τοῖς βαρβαρικοῖς ἔθνεσι, τοῖς οὖσιν ἐν ταῖς ῥηθείσαις διοικήσεσιν. οἷοί εἰσιν οἱ Αλανοὶ καὶ οἱ Ῥῶσοι, οἱ μὲν γὰρ, τῇ Ποντικῇ διοικήσει, οἱ δὲ Ῥῶσοι τῇ Θρᾳκικῇ συμπροσκεῖνται. ἵνα γὰρ μὴ τῇ αὐθεντίᾳ τῶν Κωνσταντινουπόλεως νομισθῶσιν οἱ θεῖοι πατέρες ἐκεῖνοι δὲ πᾶν τὸ τῆς χειροτονίας ἀναπεπέναι, ὥστε ποιεῖν ἐκεῖνον ὅπη ἢ χειροτονίαις κατ' ἐξουσίαν ἃ βούλεται, ψηφίσθεντο χειροτονεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ τοὺς μητροπολίτας συμφώνων ψηφισμῶν γινομένων, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀναφερομένων μόνον οὖν τοῦτο λέγοντες· ὅτι οὐχ' ὃν βούλεται ὁ Κωνσταντινουπόλεως χειροτονῆσαι μητροπολίτας, ἀλλ' ἢ ἐπ' αὐτῶν σαφῶς τοὺς ψήφοις ποιήσεται. καὶ ἐφ' ὃν ἂν οἱ ψηφιζόμενοι συμφωνήσουσιν, ἐξ ἐκείνων χειροτονῆσαι ἀναφερομένων τῆς ψηφισμάτων πρὸς αὐτόν. ποῖ μὲν οὖν ὁ μόνων, ὅπως νενόηται καλῶς εἴρηται· ἄλλοι δὲ εἰς διαφορὰν φασὶ πεποιῆσθαι τῆς λοιπῶν διοικήσεων διαστελλόντων τῶν πατέρων τὰς ἄλλας διοικήσεις, καὶ τὰς ἐρημίας μόνας ἀναπεμπόντων τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. αἱ γὰρ λοιπαὶ διοικήσεις, ἥ τε Μακεδονίας δηλαδὴ καὶ Θετταλίας, Ελλάδος τε καὶ τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῆς λεγομένης Ηπείρου καὶ τῆς Ιλλυρικοῦ τῆς Ρώμης τῆς παλαιᾶς Ἐπισκόπῳ τότε ἀνέκειντο.

ΑΡΙΣΤ. Ο τῆς νέας Ἐπισκοπος Ρώμης τῷ τῆς παλαιᾶς ὁμότιμος, διὰ τὴν τῶν σκήπτρων μετάθεσιν· ὅθεν οἱ Πόντιοι, καὶ Θρᾴκιοι, καὶ Ασιάδες, καὶ οἱ Βάρβαροι, τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κεχειροτόνηνται.

Ισότιμος ὁ Κωνσταντινουπόλεως τῷ τῆς Ρώμης Ἐπισκόπῳ, καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύσῃ πρεσβείων, διὰ τὸ βασιλεία τε καὶ συγκλήτῳ ταύτην τιμηθέναι· ὑποκείσονται δὲ αὐτῷ μόνοι οἱ τοῦ Πόντου, καὶ Ασίας, καὶ τῆς Θρᾴκης μητροπολῖται, καὶ χειροτονήσουσιν ὑπ' αὐτοῦ. ὡσαύτως καὶ οἱ ἐν ταῖς τοιαύταις διοικήσεσι τῶν βαρβάρων Ἐπίσκοποι. ἥ τε τῆς Μακεδονίας, καὶ Ιλλυρικῶν, καὶ Θετταλίας, καὶ Ἀττικῆς, καὶ Πελοποννήσου, καὶ πάσης Ηπείρου, καὶ τῶν ταύτης ἐθνῶν διοίκησις ὑπὸ τῆς Ρώμης τῷ τότε ἐπίλεκτος.

ΚΑΝΩΝ κθ'.

Ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν φέρειν ἱερόσυλίαν ἔχειν. εἰ δὲ αἰτία τις δικαία ἐκείνους ἀπὸ τῆς ἀξίας τῆς ἐπισκοπῆς ἀπεκίνησε, οὐδὲ πρεσβυτέρου τύπον κατέχειν ὀφείλουσιν. εἰ δὲ ἀκατάστατος ἐκκλήματος ἀπεκινήθησαν τῆς ἀξιώματος, πρὸς τὴν τῆς ἐπισκοπῆς ἀξίαν ἐπιμαρτύρουσιν. Ανατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ὅτι οἱ λεγόμενοι ἀπὸ τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τάξιν καταβεβηκέναι, εἰ μὲν ἀπὸ ἐγκλημάτων τινῶν αἰτιῶν καταδικάζονται, εἰκότως οὐδὲ τῆς πρεσβυτέρου ἐντὸς ἄξιοι τυγχάνουσιν εἶναι τιμῆς· εἰ δὲ δίχα τινὸς αἰτίας ἐγκλήματος εἰς ἥττονα καταβιβάσθησαν βαθμὸν, δίκαιοι τυγχάνουσιν, εἰ γε ἀνεύθυνοι φανεῖεν, τὴν τῆς ἐπισκοπῆς ἐπαναλαβεῖν ἀξίαν τε καὶ ἱερωσύνην.

ΒΑΛΣ. Γέγραπται περὶ τὸ τέλος τῶν πραχτικῶν τῆς δ'. συνόδου, ἀνενεχθῆναι περὶ Φωτίου Ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως Τύρου τῷ βασιλεῖ Μαρκιανῷ, ὡς ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτῶν πόλεως καιρὸν ἁρπαξάμενος, ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς

A nam & Thracicam : quarum quidem diœcesium Metropolitanos solos à Patriarcha Constantinopolitano ordinari jubet. Sed solos, inquit, Metropolitanos, ne Episcopos quoq; creandi jus Constantinopolitanus sibi quandoque Antistes assumeret. Illud enim unicuique Metropolitano quos penes olim quoque fuerat, est relictum. Idcirco subjungit Canon, hoc viz. unoquoque Metropolitano provinciæ suæ Episcopos, adhibitis aliis ejusdem provinciæ Episcopis, ordinante. Episcoporum verò illorum, qui apud barbaras nationes in dictis diœcesibus degunt, quales Alani sunt & Russi, illi quidem Ponticæ diœcesi, hi verò Thracicæ adjuncti, Constantinopoli-
B tano etiam Præsuli ordinationem demandat. Verùm ne à divinis patribus, quæ ad creationem Metropolitanorum pertinent, universa Constantinopolitani auctoritati concessa esse putarentur, ut ipsi quæcunque collibitum esset, pro potestate statuere liceret; idcirco, ab illo quidem, sed consentientibus tamen aliorum suffragiis, atque ad eum delatis, Metropolitanos creandos esse decernunt. Quibus nimirum verbis id apertè indicare voluerunt; non fas esse Constantinopolitano Præsuli Metropolitanos, arbitratu suo quos voluerit, constituere; sed quos, suffragiis inspectis, concordibus votis per subjectam synodum designatos esse cognoverit, ex eo numero aliquem ab
C ipso scilicet esse deligendum existimavere. Ac verbum quidem [solum] hoc pacto nonnulli intelligendum existimavere. Alii, ut enumeratas diœceses à reliquis segregarent, eásque tantum Constantinopolitanæ ditioni adjudicatas esse declararent, id verbum à Patribus adhibitum fuisse arbitrantur. Nam aliæ diœceses, Macedoniæ scilicet ac Thessaliæ, totiúsque Græciæ & Peloponesi, & ejus quæ Epirus dicitur, ac Illyrici veteris Romæ Episcopo tunc temporis ascriptæ fuerunt.

ARIST. *Novæ Romæ Episcopus eodem atque veteris honore fruatur, propter imperii translationem. Quapropter Ponti, Asiæ, Thraciæque Episcopi ut & Barbari*
D *à Constantinopolitano ordinentur.*

Episcopus Constantinopolitanus æqualem habet Romano honorem, & æqualibus fruetur privilegiis, quia ipsa imperio & senatu honoratur. Subjecti autem ipsi erunt soli Ponti, & Asiæ, & Thraciæ Metropolitani, & ab ipso ordinati. Similiter & qui in istiusmodi sunt diœcesibus Barbarorum Episcopi. Nam Macedoniæ, & Illyriorum, & Thessaliæ, & Atticæ, & Peloponesi, & Epiri universæ, & illius gentium diœcesis sub Romano tunc temporis
E erat.

CANON XXIX.

Episcopum in Presbyteri gradum deducere est sacrilegium. Si qua autem justa causa illos ab Episcopali actione removet, nec Presbyteri debent locum obtinere. Sin autem absque ullo crimine dignitate moti sunt, ad Episcopalem dignitatem redibunt. Anatolius religiosissimus Constantinopolitanus Archiepiscopus dixit, Ii qui dicuntur ab Episcopali dignitate ad Presbyteri ordinem descendisse, si justis quidem aliquibus de causis condemnantur, jure nec Presbyteri quidem honore digni sunt: Sin autem sine aliqua probabili causa ad inferiorem gradum
F *depressi sint, jure, si quidem nulli crimini obnoxii deprehendantur, Episcopatus auctoritatem & sacerdotium recipient.*

BALS. Scriptum est in fine Actorum iv. synodo relatum fuisse à Photio Metropolis Tyri Episcopo ad regem Marcianum, quòd Episcopus Beritensis civitatis, arrepta occasione, diversos Episcopatus ab Ecclesia Tyriorum avulsit, Byblum, Botrin, Tripolin, Orthosiadem, Arcadem,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Arcadem, & Antaradum, & eos qui ab ipso Photio ordinati fuerant, depositos Episcopos, in Presbyteri locum deduxit. Hoc cum observassent, qui secundum imperiale decretum Chalcedone convenerant patres, cum civilibus magistratibus statuerunt æquum esse, Tyriorum Ecclesiæ restitui ablatos, ut dictum est, Episcopatus, & habere depositos Episcopos priores honores. Et Romanæ quidem Ecclesiæ loci conservatores pronunciarunt, Episcopum in Presbyteri locum deducere est sacrilegium, & cæt. Anatolius autem & magistratus & reliqua Synodus, secuti sunt. Lege primum & ii. Can. Syn. Ancyr. Neocæsar. Syn. Can. ix. Syn. vi. Can. iii. xxvi. & sancti Basilii Can. xxvii. & lxx. Excipe mihi eos qui post ordinationem uxores duxerunt. Ii enim postquam à ministerio cessaverunt, quædam agunt. Lege lxxix. novellam Imp. domini Leonis philosophi, sitam in vi. Can. vi. Syn. & finem interrogationum factarum ad sanctam Constantinopolitanam Synodum, & responsiones ad illas tempore sanctissimi illius Patriarchæ domini Nicolai.

A ἐκκλησίας τῶν Τυρίων διαφόρους ἐπισκοπὰς, Βύβλον, Βότρυν, Τρίπολιν, Ὀρθωσιάδα, Ἀρκὰς καὶ Ἀντάραδον, καὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Φωτίου χειροτονηθέντας Ἐπισκόπους καθελὼν, εἰς πρεσβυτέρου τόπον κατήγαγεν. τοῦτο γοῦν τηρήσαντες κατὰ βασιλικὸν ὁρισμὸν οἱ ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντες πατέρες, μετὰ καὶ πολιτῶν ἀρχόντων ὥρισαν δίκαιον εἶναι ἀποκαταστῆναι τῇ τῶν Τυρίων ἐκκλησίᾳ τὰς ἀφαιρεθείσας, ὡς εἴρηται, ἐπισκοπὰς, καὶ ἔχειν τοὺς καθαιρεθέντας Ἐπισκόπους τὴν προτέραν τιμήν. οἱ μὲν τοποτηρηταὶ τῆς ἐκκλησίας Ῥώμης ἀπέφηναν, τὸ, Ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν φέρειν, ἱεροσυλία ἐστὶ καὶ τὰ ἑξῆς. ὁ Ἀνατόλιος δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ λοιπὴ σύνοδος ἠκολούθησε.

B ἀνάγνωσθι τοῦ α'. καὶ β'. κανόνα τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου. τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου κανόνα θ'. συνόδου ς'. κανόνα γ'. κς'. καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου κανόνα κζ'. καὶ ο'. ὑπέξελέ μοι τοὺς μετὰ τὴν χειροτονίαν γαμήσαντας. οὗτοι γὰρ μετὰ τὸ παυσθῆναι τῆς λειτουργίας, ἐνεργοῦσι τινά. καὶ ἀνάγνωσθι τὴν οθ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, καταστρωθεῖσαν εἰς τοῦ ς'. κανόνα τῆς ς'. συνόδου· καὶ τὸ τέλος τῶν γεγονυῖων ἐρωτήσεων πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίαν σύνοδον, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῷ ἀποκρίσεις κατὰ τὴν ἐφημερίαν τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Νικολάου.

ZONAR. Neminem ex Episcopali fastigio ad Presbyteri gradum demitti licet. Vel enim à summo sacerdotio ob crimina quædam ejicitur, & omni sacerdotii quoque inferioris functione talis indignus existimabitur: vel sine causâ Episcopi dignitate privatur, proindéque non in Presbyteri ordinem referri, sed ei dignitatem præter meritum ereptam reddi, ac in eum, unde per injuriam dejectus fuit, honoris locum restitui decet. Ex Episcopatu enim in Presbyteri gradum dejici quenquam, sacrilegium nominat Canon. Exuitur quippe ille per injuriam summi sacerdotii dignitate, quam qui eripit, non modò rem sacram, sed aliquid etiam re sacra majus atque præstantius rapit. Summi siquidem sacerdotis obtestatione ac precibus templa illapsu sancti Spiritus consecrantur, suámque sacræ res aliæ sanctitatem accipiunt; majorem autem esse, qui res sanctas efficit, ipsis rebus sanctificatis omnino necesse est.

C ΖΩΝΑΡ. Τοὺς Ἐπισκόποις οὐ δεῖ κατάγεσθαι εἰς πρεσβυτέρου βαθμόν. ἢ γὰρ διά τινα αἰτιάματα τῆς ἀρχιερωσύνης ἐκβάλλεταί τις, καὶ οὐδὲ ἱερεὺς ὁ τοιοῦτος δύναται εἶναι· ἢ χωρὶς αἰτίας εἴργεται τῶν εἶναι Ἐπίσκοπος, καὶ οὐ κατενεκθήσεται εἰς πρεσβυτέρου τάξιν, ἀλλ' ὡς μάτην ἐκπεσὼν τὴν οἰκείας ἀξίαν καὶ ἐξ οὐδεμιᾶς δικαίας αἰτίας, ἐπανδιδήψεται τοῦ οἰκείου τόπον, καὶ ἔσται αὖθις Ἐπίσκοπος. τὸ γὰρ ἐξ ἐπισκοπῆς εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν καταχθῆναι ἱεροσυλίαν ὁ κανὼν ὠνόμασε. συλᾶταί γε τὴν ἱερωσύνην ὁ ταύτης οὐκ ἐνδίκως στερούμενος, καὶ ὁ ἀδίκως στερῶν αὐτῆς τὸν ἔχοντα ταύτην οὐχ' ἱερόν τι συλᾷ, ἀλλὰ καί τι πλέον, καὶ μεῖζον. διὰ γὰρ τῆς ἐπικλήσεως

D τοῦ ἀρχιερέως οἱ ναοὶ καθιερούνται τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπιφοιτήσει, καὶ τὰ ἱερὰ ἁγιάζονται, καὶ μεῖζον πάντως τὸ ἁγιάζον τοῦ ἁγιαζομένου.

ARIST. *Qui Episcopum ad Presbyteri gradum detrudit sacrilegus est. Qui enim crimini obnoxius, etiam sacerdotio indignus est. Qui vero insons dejectus est, sit Episcopus.*

ΑΡΙΣΤ. Ὁ καταβιβάζων Ἐπίσκοπον εἰς πρεσβύτερον, ἱερόσυλος· ὁ γὰρ ὑπαίτιος, καὶ ἀνίερος· ὁ δὲ καταβιβασθεὶς ἀναίτιος, ἔστω Ἐπίσκοπος.

Episcopum ad Presbyteri gradum deducere, palam est sacrilegium. Vel enim crimini obnoxius est, & sacerdotio deponitur, vel extra culpam est, & Episcopatus dignitate non debet amoveri.

Ἱεροσυλία ἐστὶν ἄντικρυς, τὸ τὸν Ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου κατάγειν βαθμόν. ἢ γὰρ ὑπαίτιός ἐστι, καὶ καθαιρεῖται τῆς ἱερωσύνης· ἢ ἐκτός τινος ἐγκλήματος, καὶ οὐκ ὀφείλει μετακινεῖσθαι τοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς ἀξιώματος.

CANON XXX.

Quoniam religiosissimi Ægypti Episcopi, non ut catholicæ fidei adversantes, sanctissimi Archiepiscopi Leonis epistolæ subscribere differebant, sed dicentes in Ægyptiaca diœcesi hanc esse consuetudinem, ut præter voluntatem & mandatum Episcopi nihil tale faciunt, & petunt concedi sibi usque ad ordinationem futuri magnæ civitatis Alexandrinorum Episcopi: justum nobis & humanum visum est, ut ipsis in eodem habitu in imperiali urbe manentibus remissio concedatur, donec ordinatus fuerit magnæ Alexandrinorum civitatis Archiepiscopus. Vnde in proprio habitu manentes, vel fidejussores dabunt, si hoc ab eis fieri potest, vel eorum jurejurando fides habebitur.

ΚΑΝΩΝ λ'.

Ἐπειδὴ οἱ εὐλαβέστατοι Ἐπίσκοποι τῆς Αἰγύπτου, οὐκ ὡς μαχόμενοι τῇ καθολικῇ πίστει, ὑπογράψαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνεβάλλοντο, ἀλλὰ φάσκοντες ἔθος εἶναι ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ διοικήσει παρὰ γνώμην καὶ διατύπωσιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου μηδὲν τοιοῦτο ποιεῖν. καὶ ἀξιοῦσιν ἐνδοθῆναι αὐτοῖς ἄχρι τῆς χειροτονίας τοῦ ἐσομένου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως Ἐπισκόπου·

F εὔλογον ἡμῖν ἐφάνη καὶ φιλάνθρωπον, ὥστε αὐτοῖς μένουσιν ἐπὶ τοῦ ὁμοίου σχήματος ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει, ἔνδοσιν παραχεθῆναι, ἄχρις ἂν χειροτονηθῇ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. ὅθεν μένοντες ἐπὶ τοῦ οἰκείου σχήματος ἢ ἐγγύας παρέξουσιν, εἰ τοῦτο αὐτοῖς δυνατὸν, ἢ ἐξωμοσίας καταπιστευθήσονται.

BALS. Scriptum est in iv. Actione actorum iv. Synodi, quòd post Dioscori Alexandriæ Episcopi depositionem, xiii. Ægyptii Episcopi ex Alexandrina diœcesi

ΒΑΛΣ. Γέγραπται ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῶν πρακτικῶν τῆς δ'. συνόδου, ὅτι μετὰ τὴν καθαίρεσιν Διοσκόρου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τρισκαίδεκα Ἐπίσκοποι Αἰγύπτιοι παρουσι-

ἀφυσιάζοντες ἀπὸ τῆς δηγικήσεως Αλεξανδρείας, τῷ μὴ Εὐτυχέα καὶ τὰ δόγματα αὐτῶ ἀνεθεμάτισεν· ὑποχράψαι ἢ ἀκολούθως καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῶ ἁγίου Λέοντ. Πάπα Ρώμης, ὧ ἀπέστειλε τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανῷ, ὡς ποιοῦντες τοῖς ἐν αὐτῇ, ὐκ ἐπείθοντο, λέγοντες ἀσύνηθες εἶ) τῇ κατ' αὐτὸς Αἰγυπτιακῇ διοικήσει, ἀφ' ἡμῶν τῶ Επισκόπω Αλεξανδρείας τοιοῦτόν τι ποιεῖν, καὶ ἀφ' καλοῦντες ἐνδοθῆναι αὐτοῖς, μέχρις ἂν Αλεξανδρείας Αρχιεπίσκοπ. γένηται. ὅτι οὖν τινὲς οὐ προσεδέχοντο τότως ταῦτα λέγοντας, ὥρισεν ἡ σύνοδος μηδὲν τι ἀνιόεις παθεῖν κακόν, ἀλλὰ μένειν ὅτι τῆς οἰκείας ἐπιτιμίας, καὶ ἀναμένειν τὸν τοῦ Αλεξανδρείας χειροτονίαν. ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἢ ἐγγυητὰς δοῦναι ἀφ' ὑποστάσεως, ἢ ἐὰν μὴ δύνωνται δοῦναι ἐγγυητὰς, ὀξωμοσίᾳ πιστεῦσθῆναι. ὀξωμοσία δὲ ἐστὶ ὃ εἰς τὸν κεφαλὴν τοῦ βασιλέως, ἢ εἰς τὸν οἰκείαν σωτηρίαν ὀμόσαι τινά. καλεῖται ἡ ὀξωμοσία, ὅτι οὐκ ἀνάγεται ὁ ὅρκ. εἰς τὰς νενομισμένας πέντε ὅρκους, ἀλλ' ἔξω τούτων ἐστί. καὶ ἀνάγνωσον δὲ ιη'. θέμα τοῦ κ'. κεφ. τοῦ ς'. τίτλου τοῦ ζ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ τὰ ἔξωθεν αὐτῶ γεγραμμένα. σημείωσαι ἡ ἀπὸ τοῦ Πρόν. κήμον. ὅπως ἑρμηνεύεται ὁ ἀποστολικὸς κ'. κήρων, ὁ λέγων, κληρικὸς ἐγγύας δίδους καθαιρείσθω, καὶ ἀνάγνωσον τὴν τούτου ἑρμηνείαν.

A præsentes Eutychen & ejus dogmata anathematizarunt: subscribere autem consequenter epistolæ sancti Leonis Papæ Romani, quam misit ad Flavianum Patriarcham Constantinopolitanum, ut iis quæ in ea erant assentientes, non persuadebantur: dicentes esse inusitatum in sua Ægyptiaca diœcesi præter Alexandrini Archiepiscopi sententiam tale quid facere, & petentes id sibi concedi donec Alexandrinus Archiepiscopus factus sit. Quoniam ergo quidam eos sic dicentes non admittebant, definiit Synodus eos nihil mali pati oportere, sed in proprio statu manere, & Alexandrini Archiepiscopi ordinationem expectare. Interea autem vel dare fidejussores de sistendo, B vel si fidejussores dare non possunt, eorum jurijurando fidem haberi (Græcè est ὀξωμοσία.) Est autem ὀξωμοσία, dum in caput Imperatoris vel in propriam salutem jurat quispiam. Dicitur autem ὀξωμοσία, quod non reducitur hoc jusjurandum secundum jurisperitos ad quinque jurisjurandi species lege statutas, sed est extra eas. Lege viii. them. xx. cap. vi. tit. vii. lib. Basilic. & quæ extra scripta sunt. Nota autem ex hoc præsenti Canone quomodo exponitur xx. Canon Apostolicus, dicens, Clericus fidejubens deponatur: & lege ejus interpretationem.

C

ΖΩΝΑΡ. Ἐν τῇ τετάρτῃ Συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι συγκροτηθείσῃ κατὰ Διοσκόρου τὲ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῖς, παρῆσάν τινες τῶν ἐξ Αἰγύπτου Επίσκοποι, οἱ παρητοῦντο ὑπογράψαι τοῖς δόγμασι τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ, ἑπομένῃ τῇ ὀρθοδοξίᾳ τῶ ὁσίου Λέοντ. πάπα Ρώμης, ὧ ἐπέστειλε τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως Φλαβιανῷ. παρῃτοῦντο δὲ, ὐχ' ὡς ἀπρεσβύτους τοῖς δόξασι τῇ Συνόδῳ· ἀλλ' ὅτι Αλεξανδρείας ὐκ ὢν τότε καιρὸν ἀρχιεπίσκοπ., λέγοντες ἔθ. εἶ) ἐν Αἰγύπτῳ, ἀρχιερεῦσι μηδέν τι πραγθῆναι ἐκκλησιαστικὸν ἄφ' ἡμῶν τῶ Αλεξανδρείας Αρχιεπισκόπῳ, καὶ ἀξιοῦντες ἐνδοθῆναι αὐτοῖς, μέχρις ἂν Αλεξανδρείας Αρχιεπίσκοπ. γένηται. οἱ μὲν οὖν τῆς Συνόδου ἀρχιερεῖς ὑποπτεύοντες ὡς ἐπιορκήσουσιν οἱ Αἰγύπτιοι Επίσκοποι, καὶ ἀφ' τῶν ἃ βούλονται βεβαιῶσαι δι' ὑποσημασίας οἰκείας τὰ Συνοδικὰ ψηφισάντων, καθαίρεσιν ἐκείνων καταψηφίζονται. οἱ δὲ συμπαρόντες τῇ Συνόδῳ ἄρχοντες, καὶ ἡ σύγκλητ., διέγνων δεῖν ἐνδοθῆναι αὐτοῖς μένειν ὅτι τῷ οἰκείῳ τάγματ. τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας, ἀναμένειν τὴν χειροτονίαν τοῦ Αλεξανδρείας Αρχιεπισκόπου. οἱ δὲ γε τῆς Συνόδου ἀρχιερεῖς, σκῆψιν τὴν ὑπέρθεσιν ὑπολαβόντες εἶ), ἵνα τυχόντες ἀδείας ὑποχωρήσωσιν, ἤτοιμα ἐγγύας δῶναι αὐτὸς παρεμένειν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων· καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ἡ σύγκλητ. ἀπεφήναντο, ἢ ἐγγύας αὐτὸς ἔχειν εἰ ὑποροῖεν ἐγγυητὰς, ἢ ὀξωμοσίᾳ καθαπτεύθῆναι. ὀξωμοσία δ' ἐστὶ, ὃ εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ τὴν σωτηρίαν τῶ βασιλέως, καὶ εἰς τὴν οἰκείαν σωτηρίαν ὀμόσαι.

Zonar. In quarta Synodo contra Dioscorum ac Eutychetem eorumque gregales Chalcedone celebrata, Ægyptii quidam Episcopi cum adessent, ut ejusdem Synodi decreta, ex S. Leonis Romani Papæ ad Flavianum beatissimum Constantinop. Archiepisc. missis litteris edita, chirographo suo confirmarent, adduci non poterant. Non quod ea quidem, ut ferebant, illi minus probarent: sed quod Alexandriæ Archiepiscopus tunc quidem nullus erat; Ægyptiorum Episcoporum consuetudinis esse dicentes, nihil inconsulto Alexandrino Archiepiscopo de rebus Ecclesiasticis constituere; idcirco parvi sibi temporis moram, donec is creatus fuisset, concedi D postulabant. Sed Ægyptiis Episcopis quod eorum nempe fidem suspectam haberent, atque ideo Synodice decreta suis subscriptionibus confirmare noluerunt, depositionis pœnam Synodi Antistites irrogavere. Qui tamen in Synodo Principes viri aderant simul cum senatu, ut, manentibus ipsis in proprio dignitatis Episcopalis habitu, Alexandrini Archiepiscopi creationem expectarent, concedi oportere arbitrabantur. Verum Syn. Antistites delationem illam prætextum esse, ut nacti libertatem discederent, suspicati, de illorum in urbe Constantinopolitana mansione sponsores dari postulabant. Qua quidem postula- E tione à Principibus quoque & Senatu probata, Ægyptiis, ut vel fidejussores darent, si quos haberent, vel certe sacramento fidem suam obstringerent, imperatum. Est vero sacramentum hoc loco, cum jusjurandum per imperatoris caput & salutem, perque ipsius jurantis salutem concipitur.

ΑΡΙΣΤ. Εἰθισται τοῖς Αἰγυπτίοις, εἰ μὴ ὁ Αρχιεπίσκοπ. ὑπογράφει, μὴ ὑπογράφειν. ὥστοὐδὲν ἄμεμπτοι μὴ ὑπογράφοντες τῇ ὀρθοδοξίᾳ τῶ ὁσίου Λέοντ., ἕως Αρχιεπίσκοπ. αὐτοῖς γένηται.

Arist. *Mos est Ægyptiis, nisi Archiepiscopus permiserit, non subscribere. Quocirca minime culpandi sunt, qui S. Leonis Epistolæ non subscribunt, usque dum Archiepiscopus iis creatus fuerit.*

ΕΘ. ἐπεκράτησεν ἐν τῇ Αιγυπτιακῇ διοικήσει, ἄνευ ὑπεροπτῆς τῶ Αρχιεπισκόπῳ αὐτῶν, μὴ ὑπογράφειν τοὺς Επισκόπους. Ἐπεὶ δ' αὖτη ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία Συνόδ. ὅτι Μαρκιανῶ τῶ εὐσεβεστάτῳ βασιλέως, καὶ τῶ τότε ὄντ. Αρχιεπισκόπῳ Αλεξανδρείας Σωτῆλῳ, τῶ βεβήλου καὶ αἱρετικῶ Διοσκόρου, τῶ, φαντασίᾳ τὸν σάρκα μυθολογήσαντ. φορέσαι τὸν κύριον, καὶ ἐν μιᾷ φύσει αὐτὸν ὑπάρχειν, καὶ τῇ θεότητι πάθη προσνέμοντ., καὶ τῶ θρόνου καθεῖλεν αὐτὸν, καὶ ὕστερον ἕτερ. ἀντ' αὐτῶ τοῦ δυσεβοῦς προβληθεὶς Πατριάρχης. καὶ τοῦτο τῇ τοῦ ἁγίου πάπα Λέοντ.

F In dioecesi Ægyptiacâ obtinuit consuetudo, ut Episcopi sine Archiepiscopi permissione non subscriberent, cum itaque hæc Sancta Synodus sub religiosissimo Imperatore Marciano contra profanum & hæreticum Dioscorum Alexandriæ tunc Archiepiscopum, qui Dominum imaginatione tantum carnem gestasse, & in una tantum natura eum existere, fabulatus est, & divinitati passiones attribuit, Chalcedone convenit, & throno eum deposuit, & nondum erat alius istius impii loco creatus Patriarcha. Propterea orthodoxissimæ Sancti Papæ Leonis Epistolæ subscribere non sunt coacti, sed re-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

missio iis concessa fuit usque dum Alexandriæ Episcopus crearetur. Et sic secundum ejus mandatum subscribebunt. Rogati sunt autem fidejussores dare, vel in Imperatoris caput jurare, se patienter ibidem mansuros, donec Alexandrinorum civitas Episcopum habuerit.

A ὀρθοδοξοτάτη ὑπογράψαι καὶ ἀναθεματίσαι. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτοῖς μέχρις ἂν χειροτονηθῇ τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐπίσκοπος, καὶ ὅπου καὶ παρίστασιν αὐτὸ ὑπογράψαι. ἀπητήσατο ἢ δῦναι ἐγγυητάς, ἢ εἰς πλὴν τῆς βασιλέως κεφαλῆς ἐπομόσαι παραμενεῖν ἐνταῦθα μέχρις ἂν ἡ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλις Ἐπίσκοπον δέξηται.

DE QUINTA SYNODO.

Περὶ τῆς πέμπτης Συνόδου.

BALS. QUinta Synodus fuit sub Justiniano Imp. primo, cum centum & quinquaginta quinque S. Patres Constantinopoli convenissent: quæ confirmavit ea quæ à quarta Synodo decreta sunt, & eos, qui adversus eam maledicè loquebantur & blasphemabant, anathematizavit, scilicet Origenem, & impia ejus decreta & scripta; Euagrium & Didymum, & quæ ab ipsis exposita sunt capita; & præterea Mopsuestiæ Theodorum, Nestorii magistrum, & blasphemam ejus doctrinam; Anthimum item & Petrum & Zooram, & qui erant ejusdem cum illis opinionis; & conscripta à Theodorito capita, & Ibæ epistolam. Canones autem non edidit.

B ΒΑΛΣ. Ἡ ε'. Συνόδος ἐγένετο ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τοῦ προτέρου, ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε ἁγίων πατέρων συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἥτις ἐπεκύρωσε τὰ δογματισθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας δ'. Συνόδου, καὶ τοὺς κατ' αὐτῆς βλασφημησάντας ἀνεθεμάτισεν, ἤγουν Ὠριγένην καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ δόγματα καὶ συγγράμματα, Εὐάγριόν τε καὶ Δίδυμον, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐκτεθέντα κεφάλαια, & πρὸς τούτοις & Μοψουεστίας Θεόδωρον, & Νεστορίου διδάσκαλον, καὶ τὰς αὐτοῦ βλασφήμους διδασκαλίας, Ἀνθιμόν τε καὶ Πέτρον καὶ Ζωοῦρον, καὶ τοὺς ὁμοδοξοῦντας αὐτοῖς· καὶ τὰ παρὰ τοῦ Θεοδωρήτου συγγραφέντα κεφάλαια, καὶ τὴν Ἴβα ὑπατολήν. κρίνας ἡ δεκάτη σύνοδος οὐκ ἐξέθετο.

C

ZONAR. QUinta Synodus Justiniani primi Imp. temporibus, centum & sexaginta quinq; Sanctis Patribus Constantinopoli congregatis celebrata fuit. Ea quartæ Synodi decreta omnia sanxit & confirmavit, &, qui contra illam nefarie obloquebantur, anathemate damnavit; Origenem etiam, & impia ejus scripta, ac absurda dogmata, Euagrium & Didymum, evulgataque ab iisdem capita. Tum Nestorii magistrum Theodorum Mopsuestiensem, ac impias ejus doctrinas. Anthimum quoque & Petrum & Zooram, cum gregalibus D suis. Capita demum à Theodoreto conscripta, & Ibæ epistolam. Nullos vero Canones ea Synodus promulgavit.

ΖΩΝΑΡ. Ἡ πέμπτη Συνόδος ἐγένετο ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τοῦ προτέρου, ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε ἁγίων πατέρων συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἥτις ἐπεκύρωσε τὰ δογματισθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας τετάρτης Συνόδου καὶ ἐβεβαίωσε, καὶ τοὺς κατ' αὐτῆς ἀνεθεμάτισε, καὶ Ὠριγένην καὶ τὰ αὐτοῦ ἀσεβῆ Συγγράμματα καὶ ἀλλόκοτα δόγματα, Εὐάγριόν τε καὶ Δίδυμον καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν ἐκτεθέντα κεφάλαια. καὶ πρὸς τούτοις & Μοψουεστίας Θεόδωρον & Νεστορίου διδάσκαλον, καὶ τὰς αὐτοῦ βλασφήμους διδασκαλίας. Ἀνθιμόν τε καὶ Πέτρον καὶ Ζωοῦρον, καὶ τοὺς ὁμοδοξοῦντας αὐτοῖς. καὶ τὰ παρὰ τοῦ Θεοδωρήτου συγγραφέντα κεφάλαια· καὶ τὴν Ἴβα ὑπατολήν. κρίνας ἡ αὐτὴ σύνοδος οὐκ ἐξέθετο.

DE SEXTA SYNODO.

Περὶ τῆς ἕκτης Συνόδου.

BALS. SExta Synodus fuit in hac urbium regina Imperante Constantino Pogonato Justiniani patre, Heraclii vero nepote, cum clxx. Sancti Patres convenissent adversus Theodorum, qui in Phara Episcopatum gesserat, Honorium qui Romæ, Cyrum qui Alexandriæ, Sergium, Pyrrhum, Paulum, & Petrum, qui Ecclesiæ Constantinopolitanæ præfuerant, Macarium Antiochenum, & Stephanum ejus discipulum, & Polychronium delirum senem, qui ausi fuerant dogma introducere, Dominum nostrum Jesum Christum unam voluntatem & unam operationem habere, postquam incarnatus est. Quos cum iis qui consentiebant illis, ex Ecclesia amputavit & anathematizavit sancta hæc Synodus: duas naturales voluntates & duas operationes similes habere post incarnationem statuens Dominum nostrum Jesum Christum, non in divisione personarum, sed quod nulla natura ex duabus naturis, quæ sunt in Christo, est sine voluntate vel operatione; ne utriusque naturæ sublatis hisce proprietatibus, operatione dico & voluntate, duæ quoque naturæ, quarum sunt proprietates, unà auferri videantur. Sed hæc quoque Synodus Canones non edidit.

E

F

ΒΑΛΣ. Ἡ ἕκτη Συνόδος ἐγένετο ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων βασιλεύοντος Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου πατρὸς μὲν τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀπογόνου δὲ τοῦ Ἡρακλείου, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἁγίων πατέρων συνελθόντων κατὰ Θεοδώρου ὑποκηπεύσαντος ἐν Φαρᾷ, Ὁνωρίου Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, καὶ Πέτρου τῆς ἐν Κωνσταντίνου πόλει ἐκκλησίας προεδρευσάντων, Μακαρίου Ἀντιοχείας καὶ Στεφάνου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, καὶ Πολυχρονίου, τοῦ ὑποφέροντος ἡλικιωτοῦ, τὰ ἀλυπισμένων δόγματίσαι, ἓν θέλημα & μίαν ἐνέργειαν ἐχόντων τὸν θεὸν λόγον σεσαρκωμένον & κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ τῶν συμφρονούντων αὐτοῖς ἐξέκοψε τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀνεθεμάτισεν ἡ ἁγία αὕτη Συνόδος· δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίας ἔχειν τὸν θεὸν λόγον σεσαρκωμένον δογματίσασα, καὶ κηρύξασα & κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων, ἀλλ' ὅτι μηδεμία φύσις τῶν δύο φύσεων ὅτι Χριστός, ἀθέλητον· ἢ ἀνέργητον· ἵνα μὴ τῶν ἰδιωμάτων τούτων ἑκατέρας φύσεως ἀναιρουμένων, τῆς ἐνεργείας λέγω καὶ τῆς θελήσεως, καὶ αἱ δύο φύσεις, ὧν εἰσὶν ἰδιώματα, συναναιρῶνται δόκῶσιν. οὐδὲ αὖτη μὴν οὐτοι ἡ σύνοδος ἐξέθετο.

ZONAR.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Ἡ ἕκτη συνόδ Θ. ἐγένετο ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι τῆς πόλεως βασιλεύοντ Θ. Κωνσταντίνου τοῦ πωγωνάτου τοῦ ἐπονόμου Ἡρακλείου, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἁγίων πατέρων συναθροισθέντων ἐπὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου Φαρᾶν, Ὠνωρίου Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, Πέτρου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας προεδρευσάντων, Μακαρίου Ἀντιοχείας καὶ Στεφάνου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, καὶ Πολυχρονίου τοῦ νηπόφρον Θ. γέροντ Θ. τῆς τολμησάντων ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν δογματίσαι ἔχειν μὲν τὴν σάρκωσιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς μὴ τῆς συμφερόντων αὐτοῖς, ἐξέκοψε τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀνεθεμάτισεν ἡ ἁγία αὕτη συνόδ Θ., δύο θελήματα φυσικὰ καὶ δύο ἐνεργείας ὁμοίας ἔχειν μὲν τὴν σάρκωσιν δογματίσασα. καὶ κηρύξασα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἐν διαιρέσει προσώπων, ἀλλ' ὅτι θεὸς μία φύσις τῆς δύο φύσεων ὅτι Χριστοῦ ἀθέλητ Θ. καὶ ἀνενέργητ Θ. ἵνα μὴ τῆς ἰδιωμάτων, τούτων ἑκατέρας φύσεως ἀναιρουμένων, τῆς ἐνεργείας λέγω καὶ τῆς θελήσεως, καὶ αἱ φύσεις ὧν εἰσιν ἰδιώματα συναναιρεθῶσιν δοκῶσιν. θεὸς αὕτη μὴ τοι ἡ συνόδ Θ. κηρύσας ἐξέθετο.

ZONAR. SExta Synodus imperante Conſtantino, Pogonato Heraclii nepote, in hac urbium regina habita fuit; cum adverſus Theodorum, qui Pharæ Epiſcopatum geſſerat; Honorium, quem Alexandria; Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, quos Eccleſia Conſtantinopolitana præſides habuerat; Macarium Antiochenum, ejuſque auditorem Stephanum, ſtultumque & ineptum ſenem Polychronium, centum & ſeptuaginta Sancti Patres conveniſſent. Qui cum unam in Domino noſtro Jeſu Chriſto voluntatem, poſtquam is hominem induit, unamque efficiendi vim extitiſſe profiteri auſi forent; à ſancta Synodo, cum omnibus qui eodem errore tenerentur, ab Eccleſiæ corpore exciſi, atque anathemate notati ſunt. Quæ quidem Synodus, duas in Chriſto voluntates poſtquam humanam ſibi naturam adjunxit, duoque ſimilia agendi principia omnino admittenda & agnoſcenda eſſe definivit, Non quia Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum perſonarum multiplicitate diviſum vellet, ſed quod ex duabus in eo naturis neutram, aut voluntate ſua, aut agendi facultate, caruiſſe exiſtimaret. Ne iis, quæ cujuſque naturæ propria ſunt, voluntate nimirum & agendi vi, ex alterutra natura ſublatis, ipſam quoque naturam, cujus eæ facultates propriæ ſunt, ſuſtuliſſe viderentur. Sed ne hujus quidem Syn. Can. ulli uſquam editi ſunt.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΕΓΟΜΕΝΗΣ ἕκτης Συνόδου.

ΒΑΛΣ. Τοῦ δευτέρου Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥινοτμήτου δηλαδὴ βασιλεύοντ Θ., ὃς ἦν υἱὸς τοῦ Πωγωνάτου Κωνσταντίνου, Συνῆλθον Ἐπίσκοποι διακόσιοι εἴκοσι ἓξ ἐπὶ κ' κέλευσιν τοῦ ῥηθέντ Θ. αὐτοκράτορ Θ., καὶ κανόνας ἐξέθεντο εἰς κατάστασιν ἐκκλησιαστικήν.

DE SYNODO, QUÆ Sexta dicitur.

ZONAR. CUm ſecundus Juſtinianus, is ſcilicet qui ab amputato naſo Ῥινότμητος dictus eſt, regnaret, qui quidem erat Pogonati Conſtantini filius, convenerunt Epiſcopi ccxxvii. juſſu dicti Imperatoris, & ad conſtitutionem Eccleſiaſticam Canones ediderunt.

ΖΩΝΑΡ. Διὸ τοῦ δευτέρου Ἰουστινιανοῦ, τοῦ ῥινοτμήτου δηλαδὴ, βασιλεύοντ Θ., ὃς ἦν υἱὸς τοῦ πωγωνάτου Κωνσταντίνου, Συνῆλθον Ἐπίσκοποι διακόσιοι εἴκοσιεπτὰ κ' κέλευσιν τοῦ ῥηθέντ Θ. αὐτοκράτορ Θ., καὶ κανόνας ἐξέθεντο εἰς κατάστασιν ἐκκλησιαστικήν, βεβαιωθέντας καὶ ἀφ' τοῦ εἰρημένου βασιλέως, ἥτις καὶ αὕτη ἕκτη ὀνομάζεται, ὅτι τε μὴ περὶ πίστεως καὶ δογμάτων ἐν αὐτῇ ἦν ἡ ζήτησις, ὥστε αὐτὴν ἰδιαιτάτην ἀφ' τοῦτο λογίζεσθαι Σύνοδον, καὶ ὅτι τὸ τῆς ἕκτης ὑστέρημα τοῦ κανόνων ἐκθέσιν αὕτη ἀνεπλήρωσε, καὶ ἀφ' τὸ ἀκολουθότερα πρὸς ἐκείνην ἔχ), Συμπεφυρμένη ἐκείνῃ.

ZONAR. IGitur Juſtiniano ſecundo, qui Ῥινότμητ Θ. (ab amputato ſcilicet naſo) dictus eſt, Conſtantini Pogonati filio imperium tenente, ab eodem Imperatore juſſi, ſeptem & viginti ſupra ducentos Epiſcopi convenere, atque ad Eccleſiaſticam rem conſtituendam confirmatos etiam ejuſdem Imperatoris auctoritate Canones edidere. Atque hæc quidem Synodus, ſextæ appellationem ipſa quoque retinuit, tum quia nihil in ea de rebus ad fidei dogmata pertinentibus, ex quo proprio nomine Synodus cenſenda fuerit, quæſitum eſt; tum quia ſextæ ſuperioris lacunas, quod ad Canonum editionem attinet, illa explevit. Et quoniam proxime eam ſequebatur, una cum eâ recenſita eſt.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANONES SANCTORUM

Patrum qui in Trullo Imperialis Palatii Conſtantinopoli convenerunt, tempore Juſtiniani religioſiſſimi & Chriſtianiſſimi noſtri Imperatoris.

Sanctorum patrum, qui in Trullo Palatii Imperialis Conſtantinopoli convenerunt, ad Juſtinianum religioſiſſimum Imperatorem Oratio Dedicatoria.

B

Imprimis pio & Chriſti amantiſſimo Imperatori Juſtiniano ſancta & univerſalis Synodus divino piæ veſtræ potentiæ nutu & decreto congregata in hac à Deo cuſtodita & regia civitate.

Cum ineffabilis ac divina redemptoris & ſervatoris noſtri Jeſu Chriſti gratia omnem terrarum orbem comprehenderit, & vivificum veritatis præconium ſit omnium auribus diſſeminatum, populus quidem ſedens in ignorantiæ tenebris, vidit magnam cognitionis lucem, & ab erroris vinculis liberatus eſt, cum regno cœlorum antiqua ſervitate permutata: qui autem à primi ſplendoris pulchritudine propter elationem extruſus eſt, primus draco, ſpiritus, magnus Aſſyrius, à priùs captivis capitur, & fit incarnati verbi potentiâ ab omni fortitudine alienus, quemadmodum ſcriptum eſt, quod inimici romphæa defecerunt in finem. Ubique enim cultus rationalis lege ſancitur, & holocauſtum offertur: Deúſque, qui ſacrificatur ac communicatur ad corporum ſimul & animarum conſervationem, eos qui ſunt ejus participes deificat. Quamobrem & dæmones fugantur, & ſacer hominum qui congregatur cœtus in Eccleſiis myſticè ſanctificatur, deliciarum Paradiſus omnibus apertus eſt, & tandem fiunt nova omnia. Sed quoniam homicida diabolus contra præpotentem Dominum cervicem ſemel attollebat, parturienſque defectionis laborem peperit, non ferens videre nos à tranſgreſſionis lapſu excitatos ad cœlum evolare per primitias noſtras, hoc eſt Chriſtum, qui ſe dedit pro nobis redemptionis pretium: non deſtitit improbitatis tela torquere, & animi perturbationibus fideles ſauciare, ut à data illis ſpiritus efficacia honoréque ac gratia ſepararentur. Nec bonus noſter Athlothetes & ſalutis dux ac princeps Deus, auxilii nos expertes reliquit, in unaquaque generatione excitans, qui in hujus vitæ ſtadio, cultus ac religionis armis inſtructi, adverſus eum in acie ſtarent, & manus cum eo conſererent: qui ſtricto ſpiritus gladio, quod eſt verbum Dei, & ſic cum malo congreſſi, quam in nos exercebat tyrannidem diſſolverunt, gregum duces effecti, & vias domini populis ſternentes ac præparantes, ne in iniquitatis præcipitia, propter ejus quod eſt melius ignorantiam, detrudantur ac prolabantur. Oportebat enim eum, qui, ut eſſemus, nobis largitus eſt, & tanta depreſſionis humilitatiſque magnitudine noſtrum ſibi genus vendicavit, & ad ſe revocavit ac reduxit; nobis quoque ſemitam, ut bene eſſemus, oſtendere per Eccleſiæ luminaria ac doctores, qui noſtros ſecundùm Deum greſſus illuminantes dirigunt, & ad Evangelium incitant: quorum etiam converſatio in cœlis eſt, ut ait divinus Apoſtolus. Unde etiam nobis vitam nunc negligentius agentibus, & ratiocinationis conſiderationiſque otio indormientibus, cum nobis incautis viæ inſidiator inimicus ſe injecerit, & virtutem paulatim ſuffuratus, nobis ejus loco vitium ſuppoſuerit: qui magnam hanc præſentis mundi navem clavo aſſidens regit Chriſtus Dominus noſter, te ſapientem nobis gubernatorem, pium Imperatorem, verè præſidem excitavit, diſpenſantem ſermones in judicio, in ſeculum veritatem ſervantem, facientem judicium & juſtitiam in medio terræ, & in via ab omni repre-

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΕΝ ΚΩΝ-

σταντινουπόλῃ ἐν τῷ Τρούλλῳ τῶν Βασιλικοῦ παλατίου συνελθόντων ἁγίων πατέρων, ὅπι Ἰουστινιανῷ τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν Βασιλέως.

Προσφωνητικὸς λόγος τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλῃ ἐν τῷ Τρούλλῳ τῶν βασιλικῶν παλατίων συνελθόντων ἁγίων πατέρων πρὸς Ἰουστινιανὸν τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα.

C

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ συνοδος ὁ τοῦ θεοῦ πνεῦμα καὶ θέσπισμα τῷ εὐσεβεστάτῳ ὑμῶν κράτει συναθροισθεῖσα τοῦ ταύτῃ θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν.

D

ΤΗΣ ἀῤῥήτου καὶ θείας χάριτος τοῦ λυτρωτοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶσι προσλαβούσης τὸ γλυκὺ, καὶ τῆς ζωηφόρου τῆς ἀληθείας κηρύγματος πᾶσι τοῖς ἀπείροις ἀκηράτου ἐνσπαρέντος· ὁ μὲν λαὸς ὁ κατημένος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας, φῶς εἶδε μέγα τῆς ἐπιγνώσεως, καὶ τῶν τῆς πλάνης πλαδιτρεφῶν δεσμῶν, βασιλείαν οὐρανῶν τῆς παλαιᾶς δουλείας ἀνταλλαξάμενος· ὁ δὲ τοῦ κάλλους τῆς πρώτης λαμπρότητος δι' ἔκβασιν ἀπωδεῖς, ὁ πρῶτος δράκων, ὁ νῦς, ὁ μέγας ὁ Ἀσσύριος, ὑπὸ τῶν πρὶν αἰχμαλώτων ἁλίσκεται, καὶ γίνεται τῇ δυνάμει τοῦ σαρκωθέντος λόγου πᾶσι ἰσχύος ἄλλοτριος, καθὼς γέγραπται, ὅτι τοῦ ἐλθεῖν τὸ ἄρμφαῖαν εἰς τέλος. πρὸ γὰρ λατρείας λογικὴ νενομοθέτηται, καὶ ὁλοκάρπωσις ἀναφέρεται, καὶ ὁ θεὸς θυόμενος καὶ μεταδιδόμενος εἰς σωμάτων ὁμοῦ καὶ ψυχῶν εὐεποίησιν, ἐνεργεῖ τὰς μετέχοντας, ὑφ' ὧν καὶ δαίμονες φυγαδεύονται, καὶ ἱερεὺς τῶν ἀνθρώπων ἁγιαζόμενος πανήγυρις ἐπ' ἐκκλησίας μυστικῶς ἁγιάζεται, καὶ τὸ τρυφῆς ὁ παράδεισος τοῖς πᾶσιν ἀνέῳκται· καὶ τέλος, πάντα τὰ πάλαι καινά. Ἀλλ' ἐπεὶ ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος ἅπαξ κατέναντι πάντοκράτορος κυρίου παραχηλίσας καὶ ὠδινήσας, καὶ τεκὼν πόνον τῆς ἀποστάσεως, μὴ φέρων βλέπειν ἡμᾶς ἐγηγερμένους τῇ τῆς ἀναβάσεως πλώμασι, καὶ θεμελίου διὰ πλαίνας διὰ τοῦ ἀναδόχου ἡμῶν, τοῦτ' ἔστι Χριστοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν· σὺν αἰτήκεν τὰ τῆς κακίας βέλη κενῶν, καὶ τὰς πιστὰς πτοήσεσιν τοῖς πάθεσιν, ὡς ἂν χωρισθεῖεν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐνεργείας τῷ πνεύματι, πῶς τε καὶ χάριτος. σπεύδει ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν αὐλοθέτης καὶ τῆς σωτηρίας ἀρχηγὸς ἀναδέδεν θεὸς ἀβοηθήτους ἡμᾶς, καθ' ἑκάστην ἀνίσταται γλυκεῖαν τινὶ, ἐν ᾧ βίῳ τότε σταδίῳ, ἀλλὰ τῶν ὅπλων αὐτῆς τῆς εὐσεβείας ἀθρόα παξαμένης, καὶ θεὸς αὐτὸν σωσάμενος πόλεμον· οἱ πάντα τῷ πνεύματι σπασάμενοι μάχαιραν, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, καὶ ὥστε συμπλακέντες τῷ ποιμένι, πάντα καθ' ἡμῶν τυραννίδα κατέλυσεν, ὁδηγοὶ τῶν ποιμνίων γενόμενοι, καὶ πάσας ὁδοὺς κυρίου τοὺς λαοὺς εὐθετίζοντες, ὅπως μὴ κατὰ κρημνῶν τῆς ἀνομίας διὰ ἀγνοίας τοῦ κρείττονος ὠθοῦντό τε καὶ ὀλισθαίνοιεν. ἔδει γὰρ καὶ ὃ εἰ ἡμῖν χαρισάμενον, καὶ τοσούτῳ μεγέθει συγκαταβάσεως τε καὶ ταπεινώσεως ὃ ἡμέτερον γένος μεταποιήσασθαι, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀναγαγεσάμενον καὶ ἀναβιβάσασθαι καὶ τὰ εἰς ὃ εὖ εἶναι τελεῖον ἡμῖν ὑποδείξαντα διὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας λαμπτήρων καὶ διδασκάλων, φωταγωγοῦντων τὰ κατὰ θεὸν ἡμῶν διαβήματα, καὶ πρὸς ὃ εὐαγγέλιον πορευόντων· ὧν καὶ ὁ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει κατὰ τὸ θεῖον ἀπόστολον· ὅθεν καὶ νῦν ἡμῶν τὸν οἰκεῖον βίον διεξάγουσι ῥᾳδιουργότερον, καὶ τῇ τῶν λογισμῶν ἀργείᾳ καθεύδουσιν, ὡς ἐπεισελθεῖν ἀφυλάκτοις τὸν ὀδοστάτην ἐχθρὸν, καὶ κατὰ μικρὸν τῷ ἀρετῷ ὑποκλέψαντα, τὴν κακίαν ἡμῖν ἀνυπενεγκεῖν· ὁ τὴν μείζονα ταύτην τοῦ παντὸς κόσμου πολιοῦχον ὁλκάδα Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, σὲ τὸν σοφὸν ἡμῶν κυβερνήτην τὴν εὐσεβῆ βασιλέα πρὸ τοῦ παντὸς ὄντως ἀνέστησεν, οἰκονομοῦντα τοὺς λόγους ἐν κρίσει, φυλάττοντα εἰς τὸν αἰῶνα ἀλήθειαν, ποιοῦντα κρίματα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ ἐν ἀμώμῳ ὁδῷ πορευόμενον· ὃν ἡ σοφία κυοφορήσασα, καὶ μαιώσασα, καλοῖς ταῖς ἐφέταις ἐκπρέπειά τε καὶ πολιτεύσασα, καὶ

θείᾳ

θείᾳ πληρώσασα πνεύματος, ὀφθαλμὸν οἰκουμένης ἀπέδειξεν, τῇ τοῦ νοῦ καθαρότητι καὶ τῇ λαμπρότητι διαυγάζουσα φωτὸς ὅ ὑπῆκουον· ᾧ τῷ ἑαυτῆς ἐκκλησίᾳ προθέλει, καὶ Θ νόμον αὐτῆς μελετᾶν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐδίδαξεν, πρὸς καθαρισμὸν καὶ οἰκοδομὴν τῶν ὑπὸ χεῖρα λαῶν· ὃς ᾧ θερμῷ τοῦ πρὸς θεὸν πόθου Θ ζηλωτῷ ὑφβαλὼν φλογὶς, καὶ τῷ ἀμβρτίαν ἐκκεντήσας ᾧ κράτει τ εὐσεβείας τε καὶ σωφρόσεως, καὶ ὅ ποίμνιον τ καθαίρας τε καὶ φθορᾶς σωεξελέσθαι προείλω· ἔφερεν γὰ Θ τῶν οἰάκων μᾶλλον τῷ ἄνω ῥοπῇ ᾧ ἀνθρωπείᾳ ἡδονῇ ἐπῳλημμένον, μὴ μόνον ὃ καθ' ἑαυτὸν σῳζειν, καὶ ὅπως ἂν ὁ οἰκεῖος αὐτῷ διαθοιτο βίος, ἀλλὰ καὶ πᾶν ὅ ἀρχόμενον ἐκ πρωτομίας φθορίζειν, καὶ τ πολλῆς τῶν πραγμάτων συγχύσεως ὀπτικλυζόντων πάντοθεν τῶν πνευμάτων τ πονηρίας καὶ ὃ σῶμα ἡμῶν ἐκταράσσοντων τ ταραχώσεως. ἐπῴδη ὄ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ δύο συνόδοι, αἳ κῦ ταύτῃ τῇ βασιλίδι καὶ θεοφύλακτον πόλιν συναθροισθεῖσαι, ἡ μὲ ὀθὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως, ἡ ὄ ὀθὶ τοῦ ὂν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γνωμένου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου, πατρὸς τ σῆς ἡμερότητος, ὃ πρέπει τ πίστεως παρρησίως διαπρανούσασθαι μυστήριον, ὑδαμῶς ἱερὰς κανόνας ἐνέγραψαν· καθ' ὑμᾶς αἱ λοιπαὶ ἅγιαι τέσσαρες οἰκουμενικαὶ συνόδοι, δι' ὧν ἀποστόσων μὲ οἱ λαοὶ τ χείρονος καὶ παραγωγῆς διαγωγῆς, ὅθὶ ὁ Θ κρείττονα καὶ ὑψηλότερον μεταβολὴν εἶον· ὀντεῦθέν τε ὅ ἔθνος ὅ ἅγιον, ὅ βασίλειον ἱεράτευμα, ὑφ' ὃ Χριστὸς ἀπέθανεν, ὑπὸ πολλῶν ὀχλ ἀταξίας παθῶν διαστάμνιον, καὶ ὑποσυρόμενον, καὶ κῦ μικρὸν τ θείας μάνδρας ἀπορραγὲν καὶ διαλιμνθὲν, καὶ τῇ ἀγνοίᾳ καὶ λήθῃ τῶν τ ἀρετῆς κατορθωμάτων ἀπολισθῆσ, καὶ ἀποστολικῶς εἰπεῖν, Θ υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατῆσ, καὶ ὅ αἷμα τῆς διαθήκης, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, κοινὸν ἡγησάμενον, τῷ τῷ πνεύματος Θ ὕβρισε χάριν. τοῦτο λίαν ὡς ἀφυέστον λαὸν ὄντα σωαγαγεῖν βουληθεὶς, μιμούμ τοῦ ὅ πλανωμένον ἀφόβαλον ὅτι ὅ ὄρος ὀπτζητοῦντος Θ. Χριστοῦ, καὶ τῇ αὐτοῦ ἀποκαταστάσει αὐλῇ, καὶ πείσας φυλάττειν τὰς ὀντολὰς τε καὶ τὰ θεῖα προστάγματα δι' ὧν τῷ νεκρῶν ἀπορρωγοῦντες ἔργων ζωοποιούμεθα, πᾶσάν τε ἀφυοποίητον σωτηρίαν διάσκεψαν, καὶ θεὸν ἐκζητήσας κῦ ὅ φάσκον ῥητὸν, οἱ ζητοῦντες Θ κύριον εὑρήσουσι γνῶσιν μᾶλλον δικαιοσύνης· οἱ δὲ ὀρθῶς ζητοῦντες αὐτὸν εὑρήσουσιν εἰρήνην· τῷ ἁγίαν ταύτην καὶ θεόλεκτον οἰκουμενικὴν ἀθροισθῆναι σύνοδον ὤρεξας, ὅπως τῇ τῆς πολέως ὅθὶ ὅ αὐτὸ συμβουλεύσῃ τε καὶ συμπονίᾳ, κατορθωθείη σοι εἰς θεὸν ὅ σπουδαζόμενον· ἀλλὰ καὶ εἴ τι λείψανον Ἑλληνικῆς ἢ Ἰουδαϊκῆς σκαιότητος· τῷ τ ἀληθείας ὡρίμῳ σίτῳ ἐγκαταμέμικ), ἐκ ῥίζης αὐτῆς ὡς ζιζάνιον ἀρθείη, καὶ καθαρὸν ἀποδειχθείη ὅ τ ἐκκλησίας λήϊον. ὅπου γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν ᾧ ἐμῷ ὀνόματι ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἡ κυρία ἔφη φωνή. καὶ πάλιν ἐκ Ἱερεμίου ἡμῖν ἀνακέκραγμ ἐκζητήσατέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ὀθήσομαι ὑμῖν. ὅθὶ τοῦτο τοίνυν κῦ κέλθσιν τ σῆς εὐσεβείας σωελθόντες κῦ ταύτῃ τῇ θεοφύλακτον καὶ βασιλίδι πόλιν, κανόνας ἱερὰς ἀνεγράψαμεν. δέ τ σῆς εὐσεβείας δεόμεθα, τὰς τῶν πρὶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει ὀθὶ τῷ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γνωμένου ἡμῶν βασιλέως σωαθροισθέντων πατέρων φωνὰς σοὶ προσάγοντες, ἵνα ὥσπερ τοῖς τ κλήσεως χράμμασιν τῷ ἐκκλησίᾳ τετίμηκας, οὕτω καὶ τ δοξάντων δι' εὐσεβῶν κραμῶν ὀποφραγίσῃς ὅ τέλος. ὁ δὲ κύριος συνέζαι σε τῷ βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ ἅρματα πέμψοι γνεαῖς γνεῶν· καὶ προσθείη τῇ ὀθηγείῳ κράτει καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν οὐρανοῖς τῷ ἁπόλαυσιν.

A *hensione aliena procedentem; quem cùm sapientia concepisset, eique obstetricis officium præstitisset, pulchrè virtutibus enutritum & ornatum, divinoque Spiritu repletum, orbis terrarum oculum effecit, qui mentis puritate & splendore subjectos apertè illuminas, cui suam Ecclesiam commendavit, & legem ejus noctu diúque meditari docuit, ad populorum, qui sunt sub ejus manibus, perfectionem & ædificationem; qui tuo in Deum desiderii ardore Phinees zelum superas, & pietatis ac prudentiæ robore confosso peccato, gregem quoque à vitio & exitio subtrahere voluisti. Oportebat enim eum, qui post supernum momentum humani generis gubernaculum susce-*

B *pisset, non solum id quod ad se pertinet considerare, & quomodo sua à se vita dirigatur; sed & omnes, quibus imperat, ex maximis fluctibus servare, & à multa confusione, undique obruentibus improbitatis spiritibus & humilitatis nostræ corpus perturbantibus, eripere. Quoniam autem sanctæ & universales duæ Synodi in hac Imp. & Dei observatrice civitate congregatæ; una quidem temporibus divinæ sortis Justiniani; altera verò sub piæ memoriæ Imperatore Constantino, tuæ mansuetudinis patre; ad paternè declarandum fidei mysterium, sacros Canonas nequaquam conscripserunt, sicut reliquæ sanctæ quatuor universales Synodi, per*

C *quos populi quidem à deteriore & abjectiore vivendi ratione recedant, ad meliorem autem & altiorem vitam se traducant: Et ex hoc gens sancta, regale sacerdotium, pro quo Christus mortuus est, à multis perturbationibus animi propter mores incompositos distractum ac divulsum, & à divino stabulo propemodum abruptum & abscissum, & propter ignorantiam ac oblivionem à bonis & ex virtute factis prolapsum, & Dei filio, ut apostolicè loquar, conculcato, sanguinem quoque testamenti, in quo est sanctificatum, communem arbitratum, spiritus gratiam contumelia affecit. Hanc, utpote peculiarem populum, reducere, instar Christi qui errantem*

D *in montibus ovem quærit, & suo stabulo restituere, & mandata divinaque præcepta, per quæ à mortuis operibus recedentes vivificamur, ut servet persuadere valde cupiens, omnique salutis provisione ac perpensione cogitata, Deóque quæsito, ut vult id quod dicit, Quærentes Dominum invenient cognitionem cum justitia; qui autem ipsum rectè quærunt, invenient pacem: & sanctam hanc & divinitùs electam universalem Synodum congregari decrevisti, ut multorum simul congressione unanimique consensione, id, quod magno studio contenditur, à te rectè & ordine efficiatur; sed & si qua Judaicæ vel gentilis improbitatis reliquiæ maturo*

E *veritatis frumento immixtæ sint, radicitus tanquam lolium evellantur, & pura Ecclesiæ seges ostendatur. Ubi enim sunt duo vel tres in nomine meo congregati, illic sum in medio illorum, inquit Dominus. Et rursus per Hieremiam nobis clamavit, Quærite me in toto corde vestro, & apparebo vobis. Propterea ergo tuæ pietatis jussu in hac Dei observatrice & Imp. urbe congressi, sacros Canones scripsimus. Quamobrem tuam pietatem rogamus, eas, quæ priùs in hac Dei observatrice civitate à congregatis sub bonæ memoriæ Imperatore nostro patribus editæ sunt, voces tibi adducentes, ut quemadmodum convocationis scriptis Ecclesiam honorasti, sic & eorum quæ decreta sunt piâ subsignatione finem obsignes. Dominus autem imperium tuum stabiliat ac confirmet in pace ac*

F *justitia, & generationum generationibus transmittat: & terrenæ quoq; potentiæ adjiciat, ut etiam cælesti regno fruaris.*

ΒΑΛΣ. Ἀπὸ τοῦ προόντος προσφωνήματος τοῦ γενομένου πρὸς Θ βασιλέα Ἰουστινιανὸν Θ καὶ Ῥινότμητον λεγόμενον, παρίσταται ὅτι τῶν δύο οἰκουμενικῶν συνόδων, τῆς πέμπτης δηλαδὴ τ γνωμένης βασιλεύοντος Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ τ ἕκτης τ γνωμένης βασιλεύοντος Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, μὴ ποιησασῶν κανόνας εἰς κατάστασιν τῶν ἐκ-

BALS. Ex præsenti allocutione, quæ ad imperatorem Justinianum, qui etiam Ῥινότμητος (ab inciso naso) dictus, habita est, ostenditur, quòd cum duæ universales Synodi, quinta scilicet, quæ fuit regnante magno Justiniano, & sexta, tempore Constantini Pogonati, non fecerint Canones ad Ecclesiarum constitutionem, Synodus

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

hæc facta est ad supplementum duarum. Propterea enim nec sexta propriè nominatur, sed πενθέκτη, id est quinisexta: nam quod quintæ & sextæ Synodo deerat, replevit. Est autem etiam universalis. Etsi enim Occidentales Episcopi, Itali scilicet & Latini, ab ejus Synodi Canonib. opportunè icti, eam non esse universalem institerunt, nec Romani Papæ legatos in ea adfuisse, eò quod sit alia sexta Synodus, quæ regnante Constantino Pogonato facta est, ut diximus; hanc autem longo post tempore factam fuisse jussu Justiniani ῥινοτμήτου, id est, trunco naso: ego tamen eos audire non patiens, & hujus allocutionis contextum potius respiciens, & deinceps Canones dicentes; Definit hæc sancta & universalis Synodus hæc & hæc: recens quidem scripta Nomocanona, ut quæ eorum Imperatorum & Patrum, qui Synodos exposuerunt, subscriptiones non haberent, præterii; antiquitus autem scripta Nomocanona versavi, & ex subscriptionib. inveni, quòd & in hac Synodo, quæ in Trullo magni palatii congregata est, aderant Basilius quidam Gortynæ Cretæ Insulæ metropolis Episcopus, & quidam Ravennæ Episcopus, totius Synodi Romanæ Ecclesiæ vicem gerentes; & non solùm ipsi, sed & qui tunc erant Papæ legati, Thessalonicæ, Sardaniæ, Heracleæ in Thracia, & Corinthi, Episcopi. Sunt autem legati, qui à facie dicuntur, qui etiam particularem habent jurisdictionem, ut hoc ostenditur ex secundo titulo sexti libri Basilic. Quòd autem Papa Romanus jus ordinationis in nostris regionibus non habuit, ut nonnulli hallucinantur, dicentes Thessalonicensem & alios ab eo ordinari; sed habuit legatos, hoc est à facie, qui interesse, quando opus erat, debebant, probatur quidem certè & ex aliis multis, & quod aliquando quidem, ut Papæ legati adessent Thessalonicæ, Athenarum, & Corinthi Episcopi; aliquando verò Corinthi, Cretæ, Patrarum, Ravennæ, & cæteri; nonnunquam verò & alii. Ut manifestum sit eos esse Papæ legatos, quos singuli illorum elegerunt, non tamen eum sub se habere tot extra suos fines Episcopos, & eos ordinare. Ut autem Papa ex nostris etiam regionibus legatos haberet, excogitatum est propter viæ longitudinem. Si vis ergo de his fusiùs audire, lege primum à Constantino Cæsare scriptæ historiæ caput. Nota quamobrem Synod. in Trullo imperialis palatii congregata sexta propriè non vocatur, sed quinisexta; & quod hæc etiam Synodus fuit universalis, & quod nulla nostratum Ecclesiarum papæ Romano unquam subjecta fuit.

A κλησιῶν, γέγονεν αὕτη ἡ συνόδ☉. εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν δύο. Διὰ γὰρ τοῦτο ἡ ἕκτη κυρίως καταχρηματίζεται, ἀλλὰ πενθέκτη· ἀνεπλήρωσε γὰρ τὸ ὑστέρημα τῆς τε πέμπτης καὶ τῆς ἕκτης συνόδ☉. ἔστι δὲ καὶ οἰκουμενική. καὶ γὰρ οἱ δυτικοὶ Ἐπίσκοποι, Ἰταλοὶ δηλονότι καὶ Λατῖνοι ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς τοιαύτης ζυνόδ☉ καιρίως πλητίρμενοι διενίσαν) μὴ εἶ) ταύτην οἰκουμενικὴν, μηδὲ τοποτηρητὰς τοῦ Πάπα Ῥώμης ἐν αὐτῇ ἀφυσταζῆν, διὰ δ' ἄλλην εἶ) τὴν ἕκτην συνόδον τὴν ὅτι τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Γωγωνάτου ῥηνομένου, ὡς εἴρη) τοιαύτην δὲ μὴ γεγόνεναι ἡμέρας πολλὰς κὴ κέλευσιν τοῦ ῥινοτμήτου Ἰουστινιανοῦ. Ἀλλ' ἐγὼ μὴ ἀνεχόμεν☉. ἀκοὴν τοιούτων, κὴ μᾶλλον B βλέπων τὴν ὑφὴν τῆ προσφωνήματ☉. τούτου, κὴ ἐφεξῆς τὰς κανόνας λέγοντας, ὥρισεν ἡ ἁγία κὴ οἰκουμενικὴ αὕτη συνόδ☉. τάδε κὴ τάδε· τὰ μὲ νεόγραφα νομοκάνονα, ὡς μὴ ἔχοντα κὴ ὑπογραφὰς τῶν ἐνδημούντων τοὺς συνόδους βασιλέων κὴ πατέρων ἀπέδραμον, ἐφηλάφησα) παλαιόγραφα νομοκάνονα, κὴ εὗρον ἐκ τῶν ὑπογραφῶν, ὅτι κὴ ἐν τῇ τοιαύτῃ συνόδῳ ἐν τῷ Τρούλλῳ τῶ βασιλικῶ παλατίῳ συσάσῃ, ἀφῆς βασιλεύοντος Ἐπίσκοπ☉ τῆ Γορτυνέων μητροπόλεως τῆ νήσου Κρήτης, κὴ τις Ἐπίσκοπ☉. Ραβέννης, ἃ τότε ὑπέχοντες πάσης τῆ συνόδου τῆ ἐκκλησίας Ῥώμης, κὴ ὐ μόνον αὐτοὶ, ἀλλὰ κὴ οἱ τότε ὄντες λεγάτοι τοῦ Πάπα, ὁ Θεσσαλονίκης, ὁ Σαρδηνίας, ὁ C Ἡρακλείας Θράκης, κὴ ὁ Κορίνθου. λεγάτοι δέ εἰσιν οἱ ἐκ προσώπου λεγόμενοι, οἵ τινες κὴ μερικὴν δικαιοδοσίαν ἔχουσι, καθὼς τοῦτο ὥρισται ἀπὸ τοῦ β'. τίτλου τοῦ ς'. βιβλίου τῶ βασιλικῶ. ὅτι δὲ ὁ Πάπας Ῥώμης οὐκ εἶχε δίκαιον χειροτονίας εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπαρχίαν, καθὼς τινὲς πλανῶνται, λέγεται ☉ Θεσσαλονίκης κὴ ἕτερος ὑπὸ τοῦτο χειροτονῆς, ἀλλὰ λεγάτους εἶχε, τοῦτ' ἐκ προσώπου, ὅτι δεόντ☉ ἀφυσταζῆν ὀφειλοντας, ὥρισται μὴ κὴ ἀπὸ ἄλλων πολλῶν, τέως δὲ κὴ ἀπὸ τοῦ ποτὲ μὴ ὡς λεγάτους ἀφυσταζῆν τῶ Πάπα τῶ Θεσσαλονίκης, τῶ Ἀθηνῶν, κὴ τῶ Κορίνθου, ποτὲ δὲ τῶ Κορίνθου, τῶ Κρήτης, τῶ Πατρῶν, τῶ Ραβέννης, κὴ ἑτέρους, ἐνίοτε δὲ ἄλλους. ὡς εἶ) δῆλον ἐκείνους εἶ) τοῦ Πάπα λεγάτους, ὃς ὁ καθ' ἕνα τόπον ἠρεπίσατο, ἐ μέλλοι ἔχειν τοσούτους ἀφορείους Ἐπισκόπους ὑφ' ἑαυτὸν, κὴ χειροτονῆν τοῦτους. τὸ δὲ ἔχειν τῶ Πάπᾳ λεγάτους πηνὰς κὴ ἀπὸ τῶ ἡμετέρας ἐπαρχίας, ἐπενοήθη διὰ δ' μῆκος τῶ ὁδοῦ. εἰ δέλεις οὖν μαθεῖν τὰ περὶ τούτου πλατύτερον, ἀνάγνωθι δ' προσῶπον τῆς ἁγίας τοῦ Καισαρέως Κωνσταντίνου συγγραφέσης ἱστορίας. σημείωσαι δὲ τί ἐ λέγεται ἕκτη κυρίως συνόδ☉. ἡ ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συσᾶσα, ἀλλὰ πενθέκτη, κὴ ὅτι οἰκουμενικὴ κὴ αὕτη σύνοδ☉. ἐστί· κὴ ὅτι ἐσθημία τῆ ἡμετερῶν ἐκκλησιῶν ὑπέκειτο πότε τῆ παπικῆ Ῥώμης.

Zonar. Sunt ista proœmii loco Canonum editioni præfixa, quibus ad imperatorem Iustinianum, eum qui ῥινότμητ☉. dictus allocutio Synodi continetur, quomodo & propter quas causas eadem Synodus jussu Imperatoris convenerit explicans. Nempe cum duabus œcumenicis quinta & sexta Synodo, quarum altera Justiniano magno, altera Constantino Pogonato Justiniani Rhinotmeti, ad quem sermo est, patre imperante habita fuit, multa de fidei dogmatibus quæsita & sancita forent, nullos tamen ad Ecclesiasticam rem constituendam, moresque Christiani populi conformandos, Canones præcedentium adinstar Synodorum promulgarunt. Hinc curæ fuit Imperatori ne ignoratione officii sui à recto virtutis tramite populus deflecteret, & liberiorem vivendi rationem nactus in improbitatis ac vitiorum barathrum postremo delaberetur. Synodus itaque per illum indicta, in qua congregati patres illi, editis Canonibus, quæ in superioribus Synodis desiderata fuerant, expleverunt. Quos quidem Canones ab hâc Synodo editos, ut chirographi sui auctoritate confirmet, eóque quasi signo impressos & munitos velit, Imperatorem hoc scripto ad extremum rogant, illudque votis demum pro eodem Imperatore nuncupatis absolvunt.

ΖΩΝΑΡ. Ἡ γραφὴ αὕτη προοίμιόν ἐστι τῶ συγγραφῆς τῶ κανόνων, κὴ προὸς βασιλέα Ἰουστινιανὸν ☉ ῥινότμητον ὑπὲρ τῶ συνόδου προσφώνησις διηγουμένη πῶς κὴ διὰ τίνα αἰτίαν ἡ τῆς συνόδου ταύτης συναθροισις γέγονε κελεύσῃ βασιλικῆ, κὴ ὅτι δύο οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, ἥτε πέμπτη δηλαδὴ, κὴ ἡ ἕκτη, ἡ μὲν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου συσᾶσα, ἡ δὲ βασιλεύοντ☉. Κωνσταντίνου τοῦ πωγωνάτου, ὃς ἦν πατὴρ τοῦ, προὸς ὃν ὁ λόγος, βασιλέως Ἰουστινιάνου τοῦ ῥινοτμήτου, περὶ δογμάτων ζητήσεις κὴ ψήφους ἐποιήσαντο, κανόνας δὲ, ὡς αἱ προλαβοῦσαι συνόδοι, οὐκ ἐξέθεντο εἰς κατάστασιν ἐκκλησιαστικὴν, κὴ εἰς ὠφέλειαν τοῦ πιστοῦ λαοῦ. κὴ διὰ τοῦτο φροντὶς τοῦ εἰρημένου γέγονε βασιλεῖ, ἵνα μὴ ἀγνοίᾳ τοῦ προσώπου ☉ ἀποπλανηθῆ τὸ εὐαρέστου ζωῆς οἱ λαοὶ, κὴ προὸς ἀδιάφορον ἐκκλίνοιεν βιοτὴν, κὴ πλ☉. προὸς δὲ τὴ κακίας καταλιθαίνοιεν βάραθρον. ἀπροσδιόρισ αὖν συνόδον ὥρισε, καθ' ἣν ἔδοξεν ἀπροίσθητ οἱ πατέρες ἐκεῖνοι, κὴ κανόνας ἐξέθεντο ὃ ὑστέρημα τῶν εἰρημένων συνόδων ἀναπληροῦντες. κὴ πλ☉. αἰτοῦσι ἡ γραφὴ αὕτη ☉ βασιλέα δι' οἰκείας ὑπογραφῆς βεβαιῶσαι τοὺς ἀφ' ἁγίας τῆς αὐτῆς ζυνόδου τεθέντας κανόνας, κὴ ταύτην ὑπόθεναι αὐτοῖς ὑποφαίσκουσα, εἶτα εἰς αὐχμὸν τοῦ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως προσευκτικοῦ ἀπαιτοῦσ λόγου.

A

ΚΑΝΩΝ α'.

Τάξις ἀρίστη πάντως ἀρχομένῳ καὶ λόγῳ καὶ πράγματι, ὃν θεοῦ τε ἄρχεσθαι, καὶ εἰς θεὸν ἀναπαύεσθαι, κατὰ τὸν θεολόγον φωνεῖ. ὅθεν καὶ τῆς εὐσεβείας ὑφ' ἡμῶν ἤδη λαμπρυσίως κηρυττομένης, καὶ τῆς ἐκκλησίας, ἐφ' ἣν Χριστὸς τεθεμελίωται, διλωσεκῶς αὐξανούσης καὶ προκοπτούσης, ὡς τῶν τοῦ λιβάνου κέδρων ταύτην ὑπερεκτείνεσθαι· καὶ νῦν ἀρχομένων τῶν ἱερῶν ποιεμένοι λόγων, χάριτι θείᾳ ὁρίζομεν ἀκλινοτόμητόν τε καὶ ἀσφαλέστατον φυλάττειν πρὸς ἁπάντων ἡμῶν, ὑπό τε τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ λόγου τῶν θεοκρίτων ἀποστόλων· ἔτι δὲ καὶ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ὅτε Κωνσταντῖνος ὁ γαληνομνήμων ἡμῶν βασιλεύς, κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσσεβοῦς, καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ διδυμοτιθείσης ἐθνικῆς ἑτεροθείας ἢ πολυθείας (εἰπεῖν οἰκειότερον·) οἵ τῇ ὁμογνωμοσύνῃ τῆς πίστεως ὃ ὁμοούσιον ἡμῖν ὅτι τὰ τριῶν τῆς θεαρχικῆς φύσεως ὑποστάσεων ἀπεκάλυψάν τε καὶ διεσαφήνωσαν, μὴ ὑπικρύψαντες τῷ μυθίῳ τῆς ἀγνωσίας τοῦτο παραχωρήσαντες, ἀλλὰ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα θεοσκιωτῷ μᾶλλον θεοσκιώτῃ τὰς πίστεις ἀναφανδὸν ἐκδιδάξαντες, καὶ τῷ τε τῆς ἀνίσων βαθμῷ τῆς θεότητος δόξῃ καθελόντες καὶ διασπάσαντες, πάντα ὑπὸ τῆς αἱρετικῆς συρφήτα ἐκ ψάμμου καὶ τῆς ὀρθοδόξου μερακιώδη ἀθύρματα καταβαλόντες καὶ ἀναῤῥίψαντες. ὡσαύτως ἢ καὶ τῷ ὅτι τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γαληνομνήμου ἡμῶν βασιλέως ὑπὸ τῆς ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει συναχθέντων ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων κηρυχθείσης πίστιν κρατύνομεν, τοὺς θεολόγους περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος θεοφωνάς ἀπαζόμενοι, καὶ τὸν βέβηλον Μακεδόνιον τοῖς προτέροις ἐχθροῖς τῆς ἀληθείας συνεξελαύνοντες, ὡς δοῦλον αὐθαδῶς τὸ δεσπόζον δεξάσθαι τολμήσαντα, καὶ κρίναι τολμήσαντα ἄτιμον μονάδα ληστρικῶς προσελόμενον, ὡς ἂν μὴ ἐντελῆ ἡμῖν τὸ τῆς ἐλπίδος εἶη μυστήριον· τῷ βδελυρῷ τούτῳ καὶ τῆς ἀληθείας λυτρήσασθαι, καὶ Ἀπολιναρίου τὸν κακίας μύσει συνηγανακρίναντες, ὃς ἀνῃρέθη ἄψυχον τὸν κύριον ἀνθρωπέναι σῶμα δυσσεβῶς ἐξηρδυξάζοντα· ἐντεῦθεν καὶ ὅλος ἀτελῆ τὸν σωτηρίαν ἡμῖν ψευδῶς συλλογιζόμενον. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν ἐν Ἐφεσίων πόλει πρότερον συναχθέντων, ὅτι Θεοδοσίου τοῦ υἱοῦ Ἀρκαδίου τοῦ γαληνομνήμου ἡμῶν βασιλέως, ἑξακοσίων θεοφόρων πατέρων ἐκτεθέντα διδάγματα, ὡς κράτος ἀῤῥαγὲς τῆς εὐσεβείας, ὑπασπαζόμενοι, ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ σαρκωθέντα κηρύττοντες, καὶ τὸν αὐτὸν ἀσπόρως τεκνωθέντα, ἄῤῥαντον ἀφθαρσίαν, κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν θεοτόκον δοξάζοντες· καὶ τὸν ληρώδη τοῦ Νεστορίου αἱρεσιάρχην, ὡς ἀπρωκισμένῳ θείας μοίρας ἀποδιώκοντες, ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ θεὸν ἰδικῶς τὸν ἕνα Χριστὸν δογματίζοντα, καὶ τὸν Ἰουδαϊκὸν ἀνανεούμενον δυσσέβειαν. ἤ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν Χαλκηδονέων μητροπόλει, ὅτι Μαρκιανοῦ καὶ αὐτοῦ γαληνομνήμου ἡμῶν βασιλέως, τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοκρίτων πατέρων συλλεγεῖσαν πίστιν ὀρθοδόξως ὑπεκφαινούσαν· ἥτις τὸν ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἐκ δύο συντεθέντα τῶν φύσεων, καὶ ἐν δύο ταῖς αὐταῖς δοξαζόμενον φύσεσιν, μεγαλοφώνως τοῖς πέρασι παραδέδωκεν, καὶ Εὐτυχέα τὸν ματαιόφρονα, τὸν δοκοῦντα μέγα τῆς οἰκονομίας μυστήριον τελεσθῆναι ἀποφηνάμενον, ὡς ἀποῤῥοπάν τι καὶ μίασμα τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας παραβόλων ἐξήλασεν. σὺν αὐτῷ δὲ καὶ Νεστόριον καὶ Διόσκορον, τὸν μὲν, τῆς διαιρέσεως, τὸν δὲ, τῆς συγχύσεως ὑφασπιστήν τε καὶ προμάχον, τὰς ἐκ δεξιοῦ τῆς ἀσεβείας πρὸς ἓν ἐκτεπτωκότας ἀπωλείας καὶ ἀθεότητος βάραθρον. ἀλλά γε καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνὰς τῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε θεοφόρων πατέρων, τῶν κατὰ τὸν ταύ-

B

C

D

E

F

Canon I.

Ordo est optimus omnis qui orationem & rem incipit, & à Deo incipere, & in Deum desinere, ut dicit Theologus. Quocirca cùm & pietas à nobis clarè prædicetur, & Ecclesia, in qua Christus est fundamentum, assidue augeatur ac promoveatur, ut ea supra cedros libani extollatur; & nunc sacros sermones ordientes, Divinâ gratiâ statuimus fidem ab iis, qui & ipsi spectatores fuerunt & verbi Ministri, à Deo electis nempe Apostolis traditam, citra ullam innovationem immutabiliterque ac inviolabiliter esse servandam; præterea autem & cccxviii. sanctorum & beatorum patrum, qui Nicææ convenerunt sub Constantino, nostro Imperatore, adversus impium Arium, & gentilem ab eo decretam Deitatis diversitatem, vel Deorum potiùs, (ut aptius dicam) multitudinem, qui unanimi fidei agnitione eandem omnino substantiam sive consubstantialitatem in tribus Divinæ naturæ personis & revelarunt & declararunt, hanc sub ignorantiæ modo absconsam esse non sinentes, sed Patrem & filium & spiritum sanctum una adoratione fideles adorare apertè docentes, & inequalium divinitatis graduum opinionem detrahentes ac divellentes, & ab hæreticis ex arena constructa adversus rectam opinionem puerilia ludibria dejicientes & subvertentes. Similiter & eam, quæ sub Theodosio, qui fuit noster imperator, à cl. sanctis patribus, qui in hac urbe Imperatoria convenerunt, prædicata est, fidem confirmamus, de spiritu sancto voces quæ eum deum esse statuunt, amplectentes, & prophanum Macedonium unà cum prioribus veritatis inimicis expellentes, ut qui enm, qui dominatur, servum esse arroganter decernere ausus sit, & insectilem unitatem secare prædonis more voluerit, ut non esset perfectum fidei nostræ mysterium: una etiam cum isto odioso ac detestabili, quique adversus veritatem fuit rabie percitus, etiam Apollinarem ejusdem iniquitatis mystam unà condemnantes, qui dominum corpus mente seu intelligentia non præditum sumpsisse impie eructavit; hinc quoque imperfectam nobis fieri salutem ratiocinans. Jam verò, & quæ in Ephesiorum civitate à ducentis divinis patribus sub Theodosio Arcadii filio Imperatore nostro primo congregatis expositæ sunt doctrinæ, tanquam infractum pietatis robur obsignamus, unum Christum filium Dei & incarnatum prædicantes, &, quæ ipsum sine semine peperit, impollutam semper virginem, propriè & verè Deiparam decernentes: & ineptam Nestorii divisionem, tanquam à divina sorte semotam, persequentes, hominem separatim, & Deum separatim, unum Christum decernentis, & impietatem Judaicam renovantis. Quinetiam eam, quæ in Calcedonensium metropoli sub Marciano, qui fuit & ipse imperator noster, à ccccccxxx. descripta est patribus à Deo delectis fidem orthodoxè confirmamus; quæ unum Christum filium Dei, ex duabus naturis compositum, & in duabus eisdem naturis creditum; magna ac sublimi voce terrarum finibus tradidit, & stultè ac ineptè sentientem Eutichen, qui magnum æconomiæ mysterium existimatione solum perfectum esse putabat, tanquam avertendum aliquod portentum, tetramque pestem ex sacris Ecclesiæ ambitibus exturbavit. Unà autem cum eo etiam Nestorium & Dioscorum, quorum ille quidem divisionis, hic vero confusionis defensor erat & propugnator, qui quidem ex impietatis diametro ad unum perditionis & impietatis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pietatis barathrum deciderant. Sed & clxv. divinorum patrum in hac civitate Imp. congregatorum ſub Juſtiniano piæ memoriæ, qui fuit imperator noſter, pias voces & à ſpiritu editas cognoſcimus, & poſteros noſtros docemus. Qui Theodorum Mopſueſtiæ, Neſtorii magiſtrum, & Origenem & Didymum & Evagrium, qui Græcas fabulas rurſus fictas retulerunt, & corporum quorundam & animarum circuitiones & immutationes ſeu tranſmigrationes de integro nobis revocarunt ſuis quibuſdam mentis deliriis ac ſomniis, & in mortuorum reſurrectionem impiè ac contumeliosè inſultarunt: & quæ à Theodorito ſcripta ſunt adverſus rectam fidem & xii. beati Cyrilli capita, & eam, quæ dicitur Ibæ, epiſtolam, ſynodicè anathematizarunt & execrati ſunt. Porrò ſextæ quoque Synodi, quæ in hac civitate Imp. ſub divinæ memoriæ Imp. noſtro Conſtantino nuper congregata fuerat, fidem, quæ majorem firmitatem ex eo accepit, quòd pius imperator noſter ejus deciſiones ſuo ſignaculo muniit ad futuram in omnia ſecula ſecuritatem, inviolatam nos ſervare profitemur, quæ duas naturales volitiones ſive voluntates duáſque naturales operationes in incarnata unius Domini noſtri Jeſu Chriſti veri Dei œconomia nos piè opinari debere apertè docuit: iis, qui rectum veritatis decretum adulteraverant, & unam voluntatem ac operationem unam in uno Domino Deo noſtro Jeſu Chriſto populos docuerant, pia ſententia condemnatis, Theodoro, inquimus, Epiſcopo Pharam, Cyro Alexandriæ, Honorio Romæ, Sergio, Pyrrho, Paulo, Petro, qui in hac religioſa Deique obſervatrice civitate præſederunt, Macario, qui fuit Antiochenſium Epiſcopus, Stephano ejus diſcipulo, & inſipiente Polychronio: hac ratione intacto & illibato communi corpore Dei noſtri Jeſu Chriſti ab eis ſervato. Atque, ut ſemel dicam, omnium qui in Dei Eccleſia decora ornamentáque fuerunt, & luminaria in mundo vitæ rationem obtinentia, firmam fidem valere, & uſque ad ſeculi conſummationem inconcuſſam ac illabefactatam permanere ſancimus, eorúmque ſcripta ac decreta divinitus tradita: rejicientes omnes, & anathematizantes, quos rejecerunt & anathematizarunt, ut veritatis inimicos, & qui adverſus Deum inaniter fremuerunt, & injuſtitiam in altum meditati ſunt. Si quis autem ex omnibus prædicta pietatis decreta non tenet & amplectitur, ſicque opinatur & prædicat, ſed iis contrà adverſari conatur, ſit anathema, & ſecundum expoſitum prædictorum ſanctorum & beatorum Patrum decretum, à Chriſtiano quoque catalogo ut alienus extrudatur & excidat. Nos enim his prius definitis neque aliquid adjicere neque quidquam adimere omnino ſtatuimus, vel ullo modo potuimus.

τῷ τῶ βασιλίδι συναγομένῃ πόλει ἐπὶ Ιυſτινιανοῦ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως ηνιομένου ἡμῶν βασιλέως, ὡς ἐπὶ τοῦ πανυμνήτου ἀξιοθαύμαστα γενώσκομεν, καὶ τὰς μετ' ἡμᾶς ἐκδιδάσκομεν. οἱ Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας, καὶ Νεστορίου διδάσκαλον, Ωριγένη τε καὶ Δίδυμον καὶ Εὐάγριον, τὰς πάλι Ελληνικὰς ἀναπλασαμένους μυθοποιίας, καὶ σωμάτων τινῶν καὶ ψυχῶν ἡμῶν περιόδους καὶ ἀλλοιώσεις ἀναπεπλασμένας ταῖς τοῦ νεκροῦ διαφοραῖς τε καὶ ὀνειρώξεσιν, καὶ εἰς τὴν τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν ἐμπροσυνισθείσας ἀναβιῶσιν. πάντα γεγραφέναι Θεοδωρίτου καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ τῆ λεγομένῃ Ιβα ἐπιστολῆ, συνοδικῶς ἀνεθεμάτισάν τε καὶ ἐβδελύξαντο. καὶ τὴν ἐπὶ τῆς ἐναγοῦς συναθροισθείσης καὶ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπὶ τῇ ἐν θεία τῇ λήξει γηνομένῃ ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἔκτης ἁγίας συνόδου πίστιν, ἣ μέχρι νῦν τὸ κῦρος ἐδέξατο, δι' ὧν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς σφραγίσι τὰς ταύτης τόμους κατασφαλίσαιν, ἐφ' ἧς τὸν σὸν πάντα αἰῶνα ἀσφάλειαν, καὶ αὐτὸς ὁμολογοῦμεν φυλάττειν ἀπαρέγχειρητον, ἢ δύο φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῇ ἐνσάρκῳ οἰκονομίᾳ τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ δοξάζειν ἡμᾶς θεοφιλῶς διεγράψαν, τὰς δ' αὐδὲς τῆς ἀληθείας δόγμα φρονεσάσας, καὶ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ τοὺς λαοὺς ἐκδιδάξαντας, τῇ τῆς εὐσεβείας ψήφῳ καταδικάσαμεν, φαμὲν Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρᾶν, Κῦρον τὸν Αλεξανδρείας, Ωνόριον τὸν Ρώμης, Σέργιον, Πύρρον, Παῦλον, Πέτρον, τοὺς ἐν τῇ ταύτῃ θεοφυλάκτῳ προεδρευσάσας πόλει, Μακάριον τὸν ἡμόμβριον τῆς Αντιοχέων Επίσκοπον, Στέφανον τὸν αὐτοῦ μαθητὴν, καὶ τὸ ἄφρονα Πολυχρόνιον. ἐστιβδεν ἀνέπαφον τηρῆσαι τὸ κοινὸν σῶμα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ σωτηρίαν φανῆναι, πάντων τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ διαφερόντων ἀνδρῶν, οἳ γεγόνασι φωστῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, τὴν πίστιν κρατεῖν βεβαίαν, καὶ μέχρι σωτηρίας τοῦ αἰῶνος ἀπαλλάττων διαμένειν θεσπίζομεν, καὶ τὰ αὐτῶν θεοφθόγγατα συγγράμματά τε καὶ δόγματα πάντας ἀποβαλλομένους τε καὶ ἀναθεματίζοντες, ὡς ἀπεβάλοντο καὶ ἀνεθεμάτισαν ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς, καὶ κατὰ θεοῦ φρυαξαμένους κενά, καὶ ἀδικίαν εἰς ὕψος ἐκμελετήσαντας· εἰ δέ τις τῶν ἁπάντων μὴ τὰ προφρημένα τῆς εὐσεβείας δόγματα κρατεῖ καὶ ἀσπάζεται, καὶ ὕστερος δοξάζει τε καὶ κηρύττει, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἴναι τούτων ὑπονοεῖται, ἔστω ἀνάθεμα κατὰ τὴν ἤδη ἐκτεθεῖσαν ὅρον ὑπὸ τῶν προδηλωθέντων ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων, καὶ τῆς Χριστιανικῆς καταλόγου, ὡς ἀλλότριος, ἐξωθείσθω καὶ ἐκπιπτέτω. ἡμεῖς γὰρ ὕστερόν τι, ἢ περιθεῖναι τῇ προτεθείσῃ πίστει ἐξηγησάμεθα, ἢ καθ' ὁντιναοῦν δεδιωμέθα λόγον.

ARIST. *Apoſtolorum fides non eſt innovanda. Patrum Nicenorum fides perfecta eſt, quæ Arii Divinitatis gradus introducentis dogma per conſubſtantialitatem ſubvertit.*

ΑΡΙΣΤ. Η τῶν ἀποστόλων πίστις ἀκαινοτόμητος. ἡ τῶν ἐν Νικαίᾳ ὁλόκληρος, ἣ ὁ Αρείου δόγμα βαθμὸν εἰσάγον θεότητος διὰ τῆ ὁμοουσίου καπέτρεψε.

Synodus ſub Theodoſio magno habita, inviolata maneat, quæ Macedonium qui Spiritum ſanctum ſervum eſſe aſſeruit, depoſuit.

Η ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγίστου συνοδος, ἀπαράτρωτος, ἣ Μακεδόνιον δοῦλον εἰπόντα τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθήρηκε.

Qui ſub Theodoſio minori Epheſi convenerunt ducenti perpetuo reverendi, qui Neſtorium ſeparatim hominem & ſeparatim Deum eſſe Dominum aſſerentem, expulſerunt.

Οἱ ἐπὶ τοῦ μικροῦ Θεοδοσίου εἰς Εφεσον συνελθόντες διακόσιοι, ἀεισέβαστοι ἀνθρωποι ἰδικῶς, καὶ θεὸν ἰδικῶς τὸν κύριον εἰπόντα Νεστόριον, ἐξελάσαντες.

Qui Chalcedone Marciano convenerunt, æternâ memoriâ ſunt celebrandi, qui Eutychen, qui imaginatione magnum perfici myſterium dicere auſus eſt, depoſuerunt, & Neſtorium & Dioſcorum ex diametro æqualia obſervantes.

Οἱ ἐπὶ τοῦ Χαλκηδόνα τοῦ Μαρκιανοῦ συνελθόντες, ἀείμνηστοι, Εὐτυχέα, δυνάμει τελεσθῆναι τὸ μέγα μυστήριον φήσαντα τολμήσαντα καθελόντες, καὶ Νεστόριον, καὶ Διόσκορον, τὰς ἐκ διαμέτρου ἴσα ἀξιατηρήσαντας.

Εἰς

Εἰς τὼ βασιλεύουσαν πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, ὅτε Ἰουστινιανῷ συνελήλυθεσαν, οἳ Ὠριγένην σωμάτων καὶ ψυχῶν πλειόδους ἀποφηναίμενον, καὶ Θεοδώρητον κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων ἀρασωθέντα Κυρίλλου, ἀνεθεμάτισαν. A *Centum ſexaginta quinque in imperiali civitate ſub Juſtiniano congregati ſunt, qui Originem, qui corporum ac animarum periodos aſſeruit, & Theodoretum, qui contra duodecim Cyrilli Capita ſeſe offerre auſus eſt, anathematizarunt.*

Εἰς τὼ Κωνσταντίνου ὅτε Κωνσταντίνου συνέλεκται συνόδου Θ., ἣ Ὀνώριον Ⓟ Ῥώμης, καὶ Σέργιον Κωνσταντινουπόλεως, ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν δογματίσαντας, ἀπεβάλετο. *Conſtantinopoli ſub Conſtantino collecta eſt ſynodus, quæ Honorium Romæ, & Sergium Conſtantinopolis præſulem, voluntatem & unam operationem prædicantes, rejecit.*

Αὕτη ἡ συνόδου Θ. ὅτε Ἰουστινιανῷ τῷ εἰρηνοποιήτῳ συναθροισθεῖσα, καὶ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας, καὶ τὰς προλαβούσας οἰκουμενικὰς ἓξ συνόδους, καὶ τὰς τοπικὰς τὰς ἑκατὰ βεβαίας μεῖναι ὁρίσασα, καὶ ἀκριβοῦσθαι καὶ ἀφυλακτεῖσθαι φυλάττεσθαι, ὥρισέ τε καὶ τοὺς ὑπὸ ταύτης τεθέντας κανόνας, εἰς ψυχῶν θεραπείαν καὶ ἰατρείαν παθῶν καὶ πταισμάτων· ἀπὸ τοῦτο πρὸ τῆς ἀποστολικῆς κανόνων ἀφόδου βεβαιοῖ· καθεξῆς δὲ τῆς οἰκουμενικῆς, καὶ τοπικῆς συνόδων τοὺς ἱεροὺς κανόνας ὑποφωτίζει. ἡγήσατο δὲ ἡ μὲν πρώτη συνόδου Θ. ἐν Νικαίᾳ, ὅτε δὲ ἐν ἀγίοις βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσσεβοῦς, ἐθνικῶν ἑτεροθέαν αἵρεσιν οἰκειότερον δυσφημίσαντος Θ., καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ Θ. κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν Θ. ἀληθινὸν θεὸν, κτίσμα αἵρεσιν τολμήσαντος Θ., καὶ οὐχ ὁμοούσιον τῷ θεῷ καὶ πατρί. B Hæc Synodus ſub Juſtiniano Rhinotmeto congregata, & apoſtolicos Canones & ſex ſynodos œcumenicas, quæ ante ipſam habitæ fuere, & ſeptem provinciales firmas manere cum decreviſſit, eaſque nec innovatas nec depravatas cuſtodiri, & ſubjectos Canones ad animæ medelam & paſſionum curationem expoſuit, & imprimis Canonum apoſtolicorum traditionem confirmat; deinceps autem ſacros Oecumenicorum & provincialium conciliorum Canones approbat. Habita autem prima quidem Synodus Nicææ, ſub imperatore, qui inter ſanctos eſt, Conſtantino magno, contra impium Arium, qui Ethnicam numinum diverſitatem aptius loqui pro dogmate habuit, & Dei filium Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, verum Deum, creaturam dicere non erubuit, & Deo patri non eſſe Conſubſtantialem. C

Ἡ δὲ δευτέρα ἐν Κωνσταντίνου πόλει, ὅτε βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, κατὰ Μακεδονίου τοῦ πνευματομάχου, τοῦ δὲ πνεῦμα δὲ ἅγιον βλασφημήσαντος Θ., καὶ μὴ θεὸν αὐτὸ εἶναι λέγοντος Θ. θεοσεβῆ δὲ, κατὰ Ἀπολιναρίου τοῦ Λαοδικέως, καὶ Σαβελλίου τοῦ Λιβύου Θ., τῆς φρονούντων τε καὶ λεγόντων ἄψυχον εἶναι καὶ ἄνουν τὸν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σάρκα. Secunda autem Synodus habita eſt Conſtantinopoli ſub imperatore Theodoſio magno contra Macedonium ſpiritus ſancti inimicum, qui in ſpiritum ſanctum impia profudit verba, dixitque eum non eſſe Deum; & etiam contra Apolinarium Laodicææ, & Sabellium Libyæ, qui ſenſerunt pariter & dixerunt, ſine animâ & mente eſſe Domini noſtri & Dei Jeſu Chriſti carnem. D

Ἡ δὲ τρίτη ἐν Ἐφέσῳ, ὅτε Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, κατὰ Νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολάτρου τοῦ Χριστὸν διαιροῦντος Θ. καὶ καταπίπτοντος Θ., καὶ ψιλὸν ἄνθρωπον αὐτὸν εἶναι λέγοντος Θ., καὶ οὐ θεὸν σεσαρκωμένον· καὶ δύο υἱοὺς, καὶ ὑποστάσεις δύο ὅτε τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ δογματίζοντος Θ., ὅθεν μηδὲ θεοτόκον, ἀλλὰ Χριστοτόκον ὀνομάζοντος Θ. τὸν ὑπέραγιον παρθένον Μαρίαν, τὸν τεκοῦσαν αὐτὸν Θ. θεὸν Θ. κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Tertia autem Epheſi fuit, ſub Theodoſio minori contra Neſtorium hominis cultorem, qui Chriſtum impiè diviſit, & diflecuit, eumque nudum eſſe hominem dixit & non Deum incarnatum, & duos filios & duas perſonas in uno Chriſto Deo docuit, unde & ſanctiſſimam virginem Mariam, quæ ipſum Deum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum peperit, non deiparentem, ſed Chriſti parentem vocavit.

Ἡ δὲ τετάρτη, ἐν Χαλκηδόνι, ὅτε Μαρκιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως, τοῦ γαμβροῦ ἐπ' ἀδελφῇ Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ, κατὰ Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς, τῆς τὸν ὅταν ἐνανθρώπησιν τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος Θ. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν φαντασίᾳ γενέσθαι μυθολογησάντων, καὶ ἓν μιᾷ φύσει αὐτὸν ὑπάρχειν λεγόντων, καὶ προσνεμόντων τῇ θεότητι τὰ παθήματα. E Quarta vero Chalcedone, ſub religioſiſſimo imperatore Marciano, filio Gambri ex Theodoſii minoris ſorore, contra Dioſcorum & Eutychem, qui Dei & ſoſpitatoris noſtri Jeſu Chriſti incarnationem imaginatione tantum fieri fabulati ſunt, eumque in unâ ſolâ naturâ exiſtere dixerunt, & Deitati paſſiones attribuerunt.

Ἡ δὲ πέμπτη, ὅτε Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τοῦ Θεοδώρου Ὠριγένους, Εὐαγρίου τε, καὶ Διδύμου, τῆς τὰς ἑλληνικὰς ἀναπλασσομένων μυθοποιίας, καὶ ἀνιστᾶσι τὰ σώματα ἃ νῦν περικείμεθα ἀνωφτως εἰπόντων μὴ ἀνίστασθαι· καὶ παράδεισον αἰσθητὸν μὴ γενέσθαι, ἐκ τοῦ θεοῦ μήτε εἶναι· καὶ ἐν σαρκὶ μὴ πλασθῆναι Θ. Ἀδάμ· καὶ τέλος Θ. εἶναι τῆς κολάσεως, καὶ δαιμόνων εἰς Θ. ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν. καὶ ἑτέρας μυρίας βλασφημίας ληρωδησάντων. F Quinta autem ſub Juſtiniano magno Conſtantinopoli habita eſt contra delirantem Origenem, Evagrium & Didymum, qui Græcanica refingentes figmenta, & ipſa hæc corpora, quibus cingimur, ſtultè dixerunt non reſurgere, & Paradiſum ſub ſenſum non cadere, nec à Deo eſſe, & in carne non formatum fuiſſe Adamum, & punitionis futurum eſſe finem, & dæmonum ad ſtatum priſtinum reſtitutionem, & alias innumeras delirantium blaſphemias.

Ἡ δὲ ἕκτη ὅτε Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ Θεοδώρου τοῦ τῆς Φαρᾶν Ἐπισκόπου, Ὀνωρείου Ῥώμης, Κύρου Ἀλεξανδρείας, Σεργίου τε, καὶ Πύρρου, Παύλου καὶ Πέτρου, τῆς ἡγουμένων Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκόπων, καὶ ἑτέρων τῆς τὸν αἵρεσιν αὐτῆς ἀνακαινισάντων· οὗτοι γὰρ οἱ θεομάχοι, καὶ ἀσεβέστατοι ἓν θέλημα, μίαν ἐνέργειαν ἔχειν Θ. κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ μεταχρω- Sexta autem ſub Conſtantino Pogonato habita fuit Conſtantinopoli, contra Theodorum Epiſcopum Pharam, Honorium Romæ, Cyrum Alexandriæ, Sergiumque & Pyrrhum, Paulum & Petrum, qui Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ præfuerunt, & alios qui eorum hæreſim renovarunt. Hi enim Deo repugnantes & nequiſſimi, cùm Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum etiam poſt incar-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

incarnationem unam voluntatem & unam operationem habere docuerunt, ab hac synodo anathemate percutiebantur. Canones autem nec à quinta Synodo sub Justiniano magno habitâ nec ab hâc sextâ sub Constantino Pogonato congregatâ editi fuere. Dicitur autem & illa sub Constantino Pogonato Synodus sexta, & hæc præsens, quæ sub filio ejus Rhinotmeto habita, sexta quoque, quia ambæ ut una visa est synodus, quoniam hæc post viginti septem annos habita fuit, & vel omnes verisimile est vel saltem plurimos Episcoporum eosdem fuisse qui hic & qui ibi convenerunt, & quod easdem quæstiones eademque dogmata congregati sunt.

A σιν δογματίσαντες, ὑπὸ τῆς συνόδου ταύτης ἀναθεματίσθησαν. κανόνες δὲ, οὔτε παρὰ τῆς πέμπτης Συνόδου τῆς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου γενομένης, οὔτε παρ' αὐτῆς τῆς ἕκτης, τῆς ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ πωγωνάτου Συναθροισθείσης, ἐξετέθησαν. λέγεται δὲ καὶ ἡ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου Σύνοδος ἕκτη, καὶ ἡ παροῦσα, ἡ ἐπὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ ῥινοτμήτου γενομένη, ἕκτη· διότι ὡς μία ἔδοξαν Σύνοδος καὶ ἀμφότεραι, διὰ δὲ μετὰ εἰκοσιεπτὰ χρόνους ταύτην γενέσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς ἴσως εἶναι, ἢ τοὺς πλείονας τῶν Ἐπισκόπων, τοὺς ἐνταῦθα, κἀκεῖ συναθροισθέντας, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ζητημάτων τε καὶ δογμάτων τὴν συνέλευσιν ποιησαμένους.

B

Canon II.

Hoc quoque huic sanctæ synodo pulcherrime & honestissimè placuit, ut ab hoc nunc tempore deinceps, ad animarum medelam & perturbationum curationem firmi stabilésque maneant, qui à sanctis & beatis patribus qui nos præcesserunt, suscepti ac confirmati sunt, atque adeo nobis etiam traditi sunt, sanctorum & gloriosorum Apostolorum nomine lxxxv. Canones. Quoniam autem in his nobis Canonibus præceptum est, ut eorundem sanctorum Apostolorum per Clementem Constitutiones susciperemus, quibus jam olim ab iis, qui à fide aliena sentiunt ad Ecclesiæ exitium adulterina quædam & à pietate aliena introducta sunt, quæ divinorum nobis decretorum elegantem ac decoram speciem obscurarunt: has constitutiones ad Christianissimi gregis ædificationem ac securitatem commodè rejecimus, hæreticæ falsitatis fœtus nequaquam immiscentes, & germanæ ac integræ Apostolorum doctrinæ inserentes. Obsignamus etiam reliquos omnes Canones, qui à sanctis & beatis nostris patribus expositi sunt, id est à trecentis decem & octo divinitus inspiratis patribus, qui Nicææ convenerunt, iisque qui Ancyræ, & iis etiam qui Neocæsareæ, similiter & qui Gangris; præterea & iis qui in Antiochia Syriæ, atque iis etiam qui in Laodicea Phrygiæ; præterea autem & cl. patribus qui in hac Dei cultrice & imp. civitate convenerunt, & ducentis qui in Ephesiorum metropoli priùs coacti sunt, & sexcentis triginta sanctis & beatis patribus, qui Chalcedone; similiter & iis qui Sardicæ, & qui Carthagine, & qui rursus in hac Dei cultrice & imp. urbe convenerunt sub Nectario, qui imperiali huic civitati præsidebat, & Theophilo, qui fuit Alexandriæ Archiepiscopus. Quinctiam Canones Dionysii, qui fuit Archiepiscopus magnæ Alexandrinorum civitatis, Petri qui fuit Alexandriæ Archiepiscopus & martyr, Gregorii Neocæsareæ Episcopi, qui Thaumaturgus dictus est, Athanasii Alexandrini Archiepiscopi, Basilii Archiepiscopi, Cæsareæ Cappadociæ, Gregorii Episcopi Nyssæ, Gregorii Theologi, Amphilochii Iconii, Timothei Archiepiscopi Alexandrini primi, Theophili Archiepiscopi ejusdem Alexandriæ magnæ civitatis, Cyrilli Alexandriæ Archiepiscopi, & Gennadii, qui fuit patriarcha hujus Dei cultricis & imp. civitatis. Præterea vero & à Cypriano, qui Aphrorum regionis fuit Archiepiscopus & martyr, & Syn. quæ sub ea fuit, emissum Canonem, qui in prædictorum præsulum locis & solum, secundùm traditam eis consuetudinem, servatus est. Et nulli licere prius declaratos Canones adulterare, vel abolere, vel alios præter priùs hîc propositos Canones admittere, à quibusdam falsa adjecta inscriptione

ΚΑΝΩΝ Β'.

Ἔδοξε δὲ καὶ τοῦτο τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ κάλλιστά τε καὶ σπουδαιότατα, ὥστε μένειν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν βεβαίους, καὶ ἀσφαλεῖς, πρὸς ψυχῶν θεραπείαν καὶ ἰατρείαν παθῶν, τοὺς ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων δεχθέντας καὶ κυρωθέντας, ἀλλὰ μὴν καὶ παραδοθέντας ἡμῖν ὀνόματι τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀποστόλων ὀγδοήκοντα πέντε κανόνας. ἐπειδὴ δ' ἐν τούτοις τοῖς κανόσι ἐντέταλται δέχεσθαι ἡμᾶς τὰς τῶν αὐτῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ Κλήμεντος διατάξεις, αἷς τισι πάλαι ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων ἐπὶ λύμῃ τῆς ἐκκλησίας νόθα τινὰ καὶ ξένα τῆς εὐσεβείας παρενετέθησαν, ἃ εὐπρεπὲς κάλλος τῶν θείων δογμάτων ἡμῖν ἀμαυρώσαντα· τὴν τοιούτων διατάξεων προσφόρως ἀποβολὴν πεποιήμεθα πρὸς τὴν τοῦ Χριστιανικωτάτου ποιμνίου οἰκοδομὴν καὶ ἀσφάλειαν, οὐδαμῶς ἐγκρίνοντες τὰ τῆς αἱρετικῆς ψευδολογίας κυήματα, καὶ τῇ γνησίᾳ τῶν ἀποστόλων καὶ ὁλοκλήρῳ διδαχῇ παρενείροντες. ἐπισφραγίζομεν δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων ἡμῶν ἐκτεθέντας, τοῦτ' ἔστιν τῶν τε ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων τριακοσίων δεκαοκτὼ θεοφόρων πατέρων, καὶ τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Γάγγραις· πρὸς τούτοις δὲ καὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας· ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς Φρυγίας· προσέτι καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι συνελθόντων πόλει, καὶ διακοσίων τῶν ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ὃ πρότερον συναγηγερμένων· καὶ τῶν ἐν Καλχηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων· ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Σαρδικῇ· ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Καρθαγένῃ· προσέτι γε μὴν καὶ τῶν αὖθις ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει συνελθόντων ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως προέδρου, καὶ Θεοφίλου τοῦ γενομένου Ἀλεξανδρείας Ἀρχιεπισκόπου· ἀλλὰ μὴν καὶ Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας μεγαλοπόλεως, καὶ Πέτρου γενομένου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας καὶ μάρτυρος, καὶ Γρηγορίου Ἐπισκόπου γενομένου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀθανασίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκείας, Γρηγορίου Ἐπισκόπου Νύσσης, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἀμφιλοχίου τοῦ Ἰκονίου, Τιμοθέου Ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας ὃ πρότερον, Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς Ἀλεξανδρείας μεγαλοπόλεως, Κυρίλλου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρείας· καὶ Γενναδίου πατριάρχου γενομένου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως· ἔτι μὴν καὶ τὸν ὑπὸ Κυπριανοῦ τοῦ γενομένου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀφρων χώρας καὶ μάρτυρος, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου ἐκτεθέντα κανόνα, ὃς ἐν τοῖς τῶν προειρημένων προέδρων τόποις, καὶ μόνον, κατὰ δὲ παραδοθὲν αὐτοῖς ἔθος, ἐκράτησεν· καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παραχαράττειν κανόνας, ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἑτέρους παρὰ τοὺς προκειμένους παραδέχεσθαι κανόνας ψευδεπιγράφως ὑπό τινων συντεθέντας τῶν τὴν ἀλήθειαν

ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπιχειρησάντων. εἰ δέ τις ἁλῶ κανόνα τινὰ τῶν εἰρημένων καινοτομῶν ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν, ὑπεύθυνος ἔσται κατὰ τοιοῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος, καὶ δι' αὐτοῦ ἐν ᾧπερ πταίει θεραπευόμενος.

A *compositos, qui veritatem cauponari conati sunt. Si quis autem, quod prædictorum Canonum aliquem innovare vel subvertere conetur, convictus fuerit, reus erit secundum eum Canonem, ut ipse pronunciat Canon, pœnam luens, & per ipsum in eo, in quo offendit, medelam suscipiens.*

ΒΑΛΣ. Τοῦ παρόντος κανόνος μέμνησο διηνεκῶς· ἐπιστομίσεις γὰρ δι' αὐτοῦ τοὺς λέγοντας μὴ ἐκτεθῆναι παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνας πέ. μηδὲ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς διορισαμένης ἔχειν τὴν τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίαν τὰ πρεσβεῖα τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, οἱονδηποτοῦν κανόνα. σημείωσαι δὲ καὶ τὴν γενομένην διὰ τούτου ἐπικύρωσιν τῶν τοπικῶν ἁγίων Συνόδων, καὶ τῶν ὁροθετηθέντων θεσπισμάτων παρά τινων ἁγίων πατέρων. πολλοὶ γὰρ ἀξιοῦσι μὴ κρατεῖν ταῦτα, ὡς μὴ γενόμενα παρὰ οἰκουμενικῶν Συνόδων, μηδὲ παρὰ βασιλέων κρατυνθέντα.

B BALS. Hujus præsentis Canonis perpetuò recordare. Per ipsum enim os eis occludes, qui dicunt à sanctis Apostolis non fuisse editos lxxxv. Canones, nec à sancta & universali Syn. quæ Constantinopolitanorum Ecclesiam veteris Romæ privilegia habere decrevit, ullnm penitus editum fuisse Canonem. Nota autem per hunc quoque factam localium sanctarum Synodorum comfirmationem, & decretorum à quibusdam sanctis Patribus factorum. Multi enim ea nequaquam observari debere existimant, ut quæ neque ab universalibus Synodis facta sint, nec ab imperatoribus confirmata.

ΖΩΝΑΡ. Εντεῦθεν ἄρχεται τῶν κανόνων, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων τὰ παρὰ τῶν ἱερῶν καὶ παρσέπτων ἀποστόλων φυλάττεσθαι διατάττεται, ὁμοίως καὶ τὰ παρὰ τῶν προγεγονυιῶν συνόδων δογματισθέντα μὴ παρεξιέναι μηδὲ κατά τι παραθραύειν ποσῶς διορίζεται. εἶτα καὶ ἀπαριθμεῖ τὰς Συνόδους, καὶ καθ' ὧν ἑκάστη Συνήχθη, καὶ τίνα τὰ παρ' ἐκείνων ἀσεβῶς εἰσαγόμενα, καὶ τίνα τὰ παρ' ἑκάστης Συνόδου δογματισθέντα καὶ κυρωθέντα, καὶ πάντων τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν καὶ τὰ δόγματα, ἀσάλευτα καὶ βέβαια διαμένειν παρεγγυᾷ, καὶ τὰ ἐκείνων συγγράμματα στέργειν, ἀποβάλλεσθαι δὲ καὶ ἀναθεματίζειν τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθρούς· τοῖς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦσι τε καὶ ποιοῦσι, δοξάζουσί τε καὶ κηρύττουσιν ἐπιτιμᾷ καὶ ποιεῖται ὑπὸ ἀνάθεμα. οὔτε γὰρ προστιθέναι τί, φησι, δεδυνήμεθα τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων διεγνωσμένοις. οὔτε τι παντελῶς ὑφαιρεῖν, ἀλλὰ ἐκείνοις ἐν πᾶσιν ἑπόμεθα.

C ZONAR. Ducitur ab hoc loco initium Canonum, ac quæ quidem à sanctis & reverendissimis Apostolis sancita sunt imprimis servare jubentur, deinde synodica quoque in hoc tempus edita decreta, ne violare aut ulla ex parte infirmare liceat constituitur. Commemorantur inde cum ipsæ Synodi, tum ii contra quos quæque habita fuit; quidque, aut illi impie senserint, aut quid uniuscujusque Synodi vicissim auctoritate definitum & confirmatum sit explicatur. Tum sanctorum Patrum fidem ac dogmata inviolata ac firma omnino teneri, eorum nos scriptis ac auctoritati acquiescere, veritatis hostes aversari, ac diris omnibus devovere jubent. Si qui vero aliter senserint fecerintve, opinati fuerint aut docuerint, eos castigant, & anathemati subjectos esse definiunt. Nec enim, inquiunt, aliquid invenimus, quod sanctorum Patrum placitis addi, aut demi posset; sed ea in omnibus sequimur.

D

ΑΡΙΣΤ. Τὰ παρὰ τῶν ἑτεροδόξων κλοπιμαίῳ ἐμβεβλημένα ταῖς διὰ Κλήμεντος τῶν ἀποστόλων διατάξεσιν, ἀποκήρυκτα.

ARIST. *Quæ ab heterodoxis Apostolorum per Clementem Constitutionibus furtim inserta sunt, abdicentur.*

Εν τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσι πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς τῆς καινῆς καὶ παλαιᾶς διαθήκης βιβλίοις, καὶ τὰς διατάξεις τῶν ἀποστόλων, τὰς διὰ Κλήμεντος ἐν ὀκτὼ συντεθείσας βιβλίοις, σεβασμίας καὶ ἁγίας ἔχειν ὡρίσθημεν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν διὰ δὲ νόθα τινὰ καὶ ξένα τῆς εὐσεβείας ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων παρατεθῆναι ἐν αὐταῖς ἐπὶ λύμῃ τῆς ἐκκλησίας, ἀποβάλλεσθαι αὐτὰς ἐγκελεύεται, πρὸς οἰκοδομὴν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ Χριστιανικωτάτου ποιμνίου.

E In Canonibus Apostolicis, præter alios novi & veteris testamenti libros, & constitutiones Apostolorum, à Clemente in octo libris compositas venerandas & sacras habere nobis in mandatis datur. At præsens Canon, quia spuria quædam & à pietate aliena in istis ab Heterodoxis adduntur ad Ecclesiæ exitum, abjici ea præcipit, ad gregis Christianissimi ædificationem & securitatem.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Επειδὴ δὲ ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεὺς τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ προσεφώνησεν συνόδῳ, ὥστε τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένους, καὶ ἄλλοις τὰ θεῖα διαπορθμεύοντας, καθαροὺς ἀποφῆναι καὶ λειτουργὰς ἀμώμους; καὶ τῆς νοερᾶς τοῦ μεγάλου θεοῦ, καὶ θύματος καὶ ἀρχιερέως, θυσίας ἀξίους, ἀνακαθᾶραί τε τὰ ἐξ ἀθέσμων γάμων τούτοις ἐπιτριβέντα μύση· πρὸς τούτῳ δὲ τῶν μὲν τῆς Ρωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τὴν τῆς ἀκριβείας τηρηθῆναι κανόνα προτιθεμένων· τῶν δὲ ὑπὸ τῶν τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως θρόνον, ὃ τῆς φιλανθρωπίας καὶ συμπαθείας εἰς ἓν ἀμφότερα μίξαντες, πατρικῶς ὁμοῦ καὶ θεοφιλῶς, ὡς μήτε ὃ πρᾶον ἔκλυτον, μήτε στύφον ὃ αὐστηρὸν καταλείψοιμεν· καὶ μάλιστα τοῦ ἐξ ἀγνοίας πτώματος εἰς οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν πλῆθος διήκοντος, συνορῶμεν ὥστε τοὺς μὲν δυσὶ γά-

F

CANON III.

Quoniam pius Christique amator Imperator noster hanc sanctam & universalem Synodum allocutus est, ut qui in clerum relati sunt, & aliis divina transmittunt, puros & à & reprehensione alienos ministros efficiant, quod intelligentia percipitur, magni Dei, qui est & sacrificium & Pontifex, sacrificio dignos, & quæ ex nefariis nuptiis iis inusta sunt probra ac dedecora repurgent: & præterea alii quidem sanctissimæ Romanorum Ecclesiæ exactissimum Canonem servandum proponant; alii verò, sub hoc Dei observatricis & Imperatoriæ urbis throno, quod fuit humanitatis & misericordiæ, utrisque paternè simul & religiosè mixtis, ut neque quod est mite nimis strictum, dissolutum, neque quod est austerum, relinquamus; & maximè cum ex ignorantiæ lapsus in non exi-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

guam hominum multitudinem pervadat, omnes simul decernimus eos qui duobus quidem matrimoniis implicati fuere, & usque ad xv. prateriti mensis Januarii, praterita iiii. indictionis, anni 6109. peccato servierunt, & non ab ea resipiscere voluerunt, depositioni Canonica subjicere: eos autem, qui in tale quidem bigamiæ scelus lapsi sunt, ante nostrum autem decretum id quod est utile agnoverunt, & malum à se abscederunt, & hanc adulterinam & alienam congressionem procul seipsis abegerunt; vel eos etiam, quorum uxores in secundis nuptiis jam mortuæ sunt, vel ipsi etiam ad conversionem respexerunt, & continentiam didicerunt, & priorum suarum iniquitatum obliti sunt, sive sint Presbyteri, sive Diaconi, eos ab omni quidem sacerdotali ministerio sive exercitio jam cessare, præfinito aliquo tempore punitos, honorem autem in cathedra & statione participare, prima sede contentos, & cum fletu à Domino postulantes, ut eis condonetur peccatum ignorantiæ. Neque enim convenit, ut is alteri benedicat, qui debet propria curare vulnera. Eos vero, qui uni quidem uxori copulati sunt, si vidua erat quæ accepta est; similiter & eos, qui post ordinationem uni matrimonio se applicarunt, hoc est, Presbyteros, Diaconos, & Hypodiaconos, brevi aliquo tempore à sacro ministerio prohibitos, & punitos, rursus propriis gradibus restitui, ad alium gradum nequaquam promovendos, eis nefario manifeste dissoluto conjugio. Hæc autem in iis qui deprehensi sunt usque ad xv. ut dictum est, mensis Ianu. iv. indictionis, in prius declaratis delictis & solum sacerdotalibus statuimus, abhinc definientes, & renovantes canonem, qui dicit eum, qui duobus matrimoniis post baptismum implicatus fuerit, vel concubinam habuerit, non posse esse Episcopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, vel omnino ex Sacerdotali catalogo. Similiter & qui viduam accepit, vel dimissam, vel meretricem, vel servam, vel scenicam non posse Episcopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, vel omnino ex sacerdotali Catalogo.

μοις ὠφειλόντας, καὶ μέχρι τῆς πεντεκαιδεκάτης τοῦ ἀπελθόντος Ιανουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης ἰνδικτιῶνος, ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ἐνάτου, δουλωθέντας τῇ ἁμαρτίᾳ, καὶ μὴ ἀνιέντας ταύτης προσελομένους, καθαιρέσει κανονικῇ ὑποβαλεῖν· τοὺς δὲ τῷ τοιούτῳ μὴ τῆς διγαμίας μόνης ὠφληκότας, προσὶ δὲ τῆς ἡμῶν ὅσιον γνώσεως τὸ συμφέρον ἐπεγνωκότας, καὶ τὸ κακὸν ἐξ ἑαυτῶν ὠθησαμένους, καὶ πόρρω τοῦ ξένου τούτου καὶ νόθου συμπλοκοῦ ἀνδιωξαμένους, ἢ καὶ ὧν αἱ κυρίαι δεύτερον γάμον γυναῖκες ἤδη πεπλουτήκασιν, ἢ ἐξ αὐτοὶ προσὶ ὅσιον μεταμεληθέντες τοῦ σωφρονεῖν, καὶ τῆς προτέρας ἀναμνησθέντων ταχέως ὀπισθοδόμησαν, εἴτε πρεσβύτερος εἴτε διάκονος ὄντες τυγχάνουσιν, τούτους ἔδοξε πεπαῦσθαι μὲν πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας, ἧττον ἐνεργείας, ἤδη δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ χρόνου ὁπωσοῦν· τῆς δὲ τιμῆς τῆς κατέδρας καὶ στάσιν μετέχειν, ἀρκουμένους τῇ προεδρίᾳ, καὶ προσκλαίοντας τῷ κυρίῳ συγχωρηθῆναι αὐτοῖς ὅ τι ἂν ἀγνοίας ἀνόμημα. συλλήψῃ γὰρ ἕτερον τὰ οἰκεῖα τιμελεῖν ὀφείλοντα πραύματα, ἀνακύλινθον. τοὺς δὲ γαμετῇ μιᾷ συναφθέντας, εἰ χήρα δὲ ἡ προσληφθεῖσα ἐτύγχανεν, ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς μετὰ τοῦ χειροτονίαν γάμῳ ἐπὶ προσομιλήσαντας, τοῦτ' ἔστιν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους, ἤδη δὲ καὶ βραχύ τινα χρόνον εἰρηνεύσαντας τῆς ἱερᾶς λειτουργίας καὶ ὑπομνήσεως, αὖθις αὐτοῖς ἐν τοῖς οἰκείοις ἀποκαταστῆναι βαθμοῖς, μηδαμοῦ ἐν ἑτέρᾳ προκοπῇ τάξεως βαθμῷ, προδήλως διαλυθέντος αὐτοῖς τοῦ ἀνθέσμου συνοικεσίου. ταῦτα δὲ ὅσα τοῖς κατὰ ληφθεῖσιν μέχρι τῆς πεντεκαιδεκάτης, ὡς εἴρηται, τοῦ Ιανουαρίου μηνὸς, τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος, ἐν τοῖς προδηλωθεῖσι πλαίσμασι καὶ μόνον ἱερατικοῖς ἐτυπώσαμεν, ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ἀνανεύμενοι κανόνα διαγορεύοντα, δυσὶ γάμοις συμπλακῆναι μετὰ βάπτισμα, ἢ παλλακὴν κτήσασθαι, μὴ διωκέτην ἢ ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τῶν ἱερατικῶν. ὡσαύτως καὶ τὸν χήραν λαμβάνοντα, ἢ ἐκβεβλημένην, ἢ ἑταίραν, ἢ οἰκέτην, ἢ τὴν ὅπως ἂν σκηνῆς, μὴ διωκέτην ἢ ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ.

BALS. Præsens Canon de quibusdam, quæ priùs dicta sunt, constituit: & propterea in ejus interpretationem nihil scriptum est. Quæ autem in posterum firma & rata esse circa finem canonicè constitutum est, sunt sanctorum Apostolorum, xvii. & xviii. qui cum, ut est verisimile, non observati essent, eos patres renovaverunt. Quære ergo illic eorum interpretationem, præcipue autem ea quæ scripta sunt in xii. Can. Ancyr. Synodi.

BAΛΣ. Ὁ πρὸ ἡμῶν τοὺς προλαβόντων τινῶν ἐτεμώδητο, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐγράφη τι εἰς ἑρμηνείαν αὐτοῦ. ἃ δὲ κρατεῖν καὶ ἐφεξῆς κεκανόνισται τοὺς ἁγίων ἀποστόλων εἰσὶ κανόνες ἑπτακαιδέκατος, καὶ ὀκτωκαιδέκατος, οὓς παρεβαινομένους ἢ σιωπῶντα αὐτὰ ἀνενεώσατο. οἱ τοιγαροῦν καὶ ἀμφω κανόνες ἐξηγήθησαν, καὶ ὁ ζητῶν τὰ τούτων ἐξήγησιν εὑρήσει αὐτὴν ἐν τοῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόσιν.

ZONAR. Quæ ad hunc tertium Canonem pertinent, illi quippe solum tempori, quo Canon editus est, accommodata, nullamque postea vim amplius habitura prætermissa sunt. Quæ autem apud posteros quoque firma Patres esse voluerunt, Apostolico decimo septimo & decimo octavo Canone continentur: quos passim neglectos hæc Synodus censuit renovandos. Illi vero ambo Canones explicantur: & eorum explicationem si quis quæsiverit, inter Apostolicos Canones suo loco eam reperiet.

ZΩNAP. Τὰ μὲν τῷ τρίτῳ κανόνι τούτου ὡς κατ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῖς τότε δὲ οἰκονομίαν ὀφειλόμενα, ἃ μέν τοι γε καὶ ἐπὶ τοῖς ἐξῆς κρατεῖν ὀφείλοντα εἰάθησαν· ἃ δὲ κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῆς ἐφεξῆς κεκανόνισται, τῶν ἁγίων ἀποστόλων εἰσὶ κανόνες ἑπτακαιδέκατος καὶ ὀκτωκαιδέκατος, οὓς παρεβαινομένους ἢ σιωπῶντα αὐτὰ ἀνενεώσατο. οἱ τοιγαροῦν καὶ ἄμφω κανόνες ἐξηγήθησαν, καὶ ὁ ζητῶν τὰ τούτων ἐξήγησιν εὑρήσει αὐτὴν ἐν τοῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόσιν.

ARIST. *Sacerdotes, qui secundas contraxerunt nuptias & non resipiscunt, deponuntur. Qui autem à malo abstinent, definito tempore cessabunt. Vulneratus enim non benedicit. Qui nefariis autem nuptiis implicati sunt, & qui post ordinationem matrimonium contraxerunt, post tempus definitum ad gradus suos restituantur, ulterius non promovendi matrimonio scil. dissoluto. Sin post decretum, cum prohibiti fuerint, depositi maneant.*

Synodi hujusce patres, ut malum quod jam factum fuit emendarent, & futurum propulsarent, præsentem

ΑΡΙΣΤ. Ἱερεῖς δίγαμοι, καὶ ἀμεταμέλητοι, καθῃρέωνται· οἱ δὲ ὅ κακὸν ἀμελήσαντες, ὅτι ῥητὸν πάσσοντι χρόνον· ἐκ τραυματίας. καὶ οἱ ἀνόμως γαμήσαντες, καὶ οἱ μετὰ τὴν χειροτονίαν συζυγέντες μετὰ ῥητὸν χρόνον τὴν βαθμὸν γνωριζέτωσαν, ἀσφάλειαν μένοντες, δηλαδὴ τῆς συζυγίας ἀφέμενοι. εἰ δὲ μετὰ ὃ δεῖν καλυόμενοι, καθῃρημένοι μενέτωσαν.

Οἱ τῆς Συνόδου ταύτης πατέρες, καὶ τὸ γενόμενον διορθώμενοι κακὸν, καὶ τὸ μέλλον ἐξασφαλιζόμενοι, τὰ ἀρχαῖα κανό-

να ὀξέθεντο, καὶ ὁρεί̃ζον), ὡς ὅσοι μὲ τ̃ ἱερέων καὶ ὁ̃ακόνων δευτέραν ἔλαβον γαμετὴν πρὸ τ̃ αὐτοὺς εἰσελθεῖν, καὶ ἕ- μέναν μέχρι τ̃ πρώτης αὐτοὺς ἀμεταμέλητοι, τὰς ἀθέσμους γάμους μὴ διασπάσαντες, καθαιρέσει κανονικῇ ὑποβληθήσον- ται, καὶ εἰς τὸν λαὸν μεταπέσωσιν. ὅσοι δὲ πρὸ τ̃ εἰσελθεῖν αὐτοὺς μεταμεληθέντες, τὸ συμφέρον ἐπέγνωσαν, καὶ τ̃ ξένην καὶ νόθον ταύτην συμπλοκὴν ἀπεδίωξαν τ̃ μὲ ἱερωσύνης παυθήσον- ται, ὑπὸ μετανοίᾳ τὸ ὑπὲρ ἄγνοιαν πταῖσμα τ̃ κυρίῳ προσκλαίοντες συγχωρηθῆναι αὐτοῖς· ὃ ἐκ τ̃ς ἀγνοίας ἀνόμημα. ἀνακόλυτον γὰρ τ̃ πταίσματι γνώμονα, ἕτερον εὐλογεῖν. ἀλλὰ καὶ οἱ πρὸ τ̃ χειροτονίας, πρεσβύτεροι, καὶ διάκονοι, μιᾷ μὲν γαμετῇ συναφθέντες, χήρᾳ δὲ τυγχάνουσῃ· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ μετὰ τὴν χειροτονίαν ἑνὶ γάμῳ προσομιλήσαντες, τ̃ μὲν ἱερωσύνης πλέον οὐ παυθήσον- ται, ἀλλ' ὅτι μὲν τινα ὑποτιμηθήσονται χρόνον καὶ τ̃ς ἱερᾶς καλυσθήσονται λειτουργίας, & εἰς τὸν οἰκεῖον αὖθις ἀπο- καταστῶσι βαθμὸν, προδήλως διαλυόμενοι δὲ ἄθεσμον συνοικέσιον, & μηδαμῶς ὂν ἑτέρῳ μείζονι βαθμῷ προσκόπτοντες, ἀλλ' ἧς διέπεσαν μένοντες τάξεως. καὶ τοῦτα μὲν προσέταξαν γενέσθαι, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν τε καὶ συμπάθειαν, πρὸ τ̃ς αὐτῶν, ὡς εἴρηται, συνελεύσεως. ἔκτοτε δὲ, μὴ ὃ ὅρον τοῦτον, καὶ ὃ κανόνα, σθένειν τι τοιοῦτον γίνεσθαι συγχωροῦσιν. ἀλλὰ καὶ ὃ δισὶ γάμοις συμπλακέντα, μὴ ὃ βάπτισμα, ἢ παλακὴν κτησάμενον, ἢ χήραν λαβόντα, ἢ ἀπ' ἑτέρου ἐκβεβλημένον, ἢ πόρνην, ἢ οἰκέτην, ἢ τι ὅλως τοιοῦτον· μὴ δυνάσθαι εἶναι Ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ὑποδιάκονον· μὴ τὸν ἀποστολικὸν ἑβδομηκοστὸν πέμπτον, καὶ ὀγδοηκοστὸν ἕκτον κανόνα, καὶ τὸν ἀποστολικὸν ἑνδέκατον, καὶ ὀκτωκαιδέκατον, ὁρίζοντα.

A edidere Canonem, & decernunt, quod quicunque quidem Sacerdotes & Diaconi secundam duxerunt uxorem ante hunc eorum conventum, & usq; ad ipsorum adventum impœnitentes manſere, nefarias istas non distrahentes nuptias, depositioni Canonicæ subjicientur, & ad Laicos decident. Quicunque autem ante ipsorum conventum resipiscentes quod expedit agnoverunt, & alienam istam spuriamque congressionem expulerunt, sacerdotio quidem fungi superſedebunt, ad præfinitum etiam tempus puniti, illius autem honoris solius participes erunt qui in cathedrâ est & statione, & primæ sedi acquiescent, domino lachrymis supplicantes ut peccato suo per ignorantiam admisso venia concederetur. Non enim convenit, ut qui ipse est vulneratus alteri benedicat. Sed & Presbyteri & Diaconi & Hypodiaconi, qui ante ordinationem unam duxerant uxorem, sed quæ vidua sit; similiter & qui post ordinationem uni matrimonio se applicuerunt, sacerdotio quidem non penitus abscedent, sed ad præfinitum aliquod tempus punientur, & à sacro ministerio prohibiti erunt, & ad proprios tandem gradus iterum restituentur, nefarium conjugium manifesto dissolventes, & ad alium gradum majorem nequaquam promovendi, sed in eodem quo inventi fuerunt ordine permanentes. Et hæc quidem constituerunt fieri, & ob humanitatem & commiserationem, ante eorum, ut dictum est, conventum. Post hanc autem constitutionem & Canonem nihil ejusmodi fieri permittunt, sed & illum, qui binis implicatus est nuptiis, post baptismum, aut pellicem retinet, aut viduam, aut ab alio dimissam, aut meretricem, aut servam, aut scenicam ducit, non posse Episcopum, aut Presbyterum, aut Diaconum, aut Hypodiaconum fieri, juxta decimum septimum, & decimum octavum Apostolorum Canones decernunt.

B

C

ΚΑΝΩΝ δ'.

Εἴτις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὑποδιάκονος, ἢ ἀναγνώστης, ἢ ψάλτης, ἢ γυμνικὸς, γυναικὶ ἀφιερωμένῃ τ̃ Θεῷ μιχθείη, καθαιρείσθω, ὡς τὸν νύμφιον τ̃ ζωτ̃ διαφθείρας· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω.

D

Canon IIII.

Si quis Episcopus vel Presbyter vel Diaconus vel Subdiaconus vel Lector vel Cantor vel Ostiarius cum muliere Deo dedicata coierit, deponatur, ut qui Christi sponsæ vitium attulerit: Sin autem Laicus, segregetur.

ΒΑΛΣ. Περὶ πάντων σημείωσαι ἀπὸ τ̃ πρόντ̃ κανόν̃, ὅτι ὃ παλαιὸν ἦν ἀπ' εὐνούχων μόνον ὃ τ̃ ψαλλόντων τάγμα συνίστατο, καθὼς νῦν σήμερον· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μὴ τοιούτων. ὃ τάγμα δὲ τ̃ν ἀναγνωστῶν, οὐ διὰ ὃ ψάλλειν αὐτοὺς, ἐτυπώθη, ἀλλὰ διὰ ὃ ἀναγινώσκειν ἐπ' ἀμβωνος τὰς θείας γραφὰς μετὰ τὸν ἀπόλυσιν τ̃ ὄρθρου· ἐξ οὗ καὶ ἀναγνώστας καλοῦνται. φησὶ γὰρ καθαιρεῖσθαι τοὺς ψάλτας ὥσπερ καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς μιγνυμένους ταῖς τ̃ θεῷ ἀφιερωθείσαις· καὶ οὐ μόνον τούτους κολάζει, ἀλλὰ καὶ τοὺς λαϊκοὺς τοιούτων τι ποιοῦντας ἀφορίζει. σὺν ἔστι δὲ καινὸν ἐὰν καθαιρῶνται κληρικοὶ ἐκ τούτου τοῦ ἁμαρτήματος. ἀπὸ γὰρ τ̃ κε'. ἀποστολικοῦ κανόν̃, καὶ ὁ οἱανδήποτε πορνεύσας γυναῖκα κληρικὸς καθαιρεῖται· πολλῷ δὴν μᾶλλον ὁ τὸν νύμφιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ὃ σκεῦ̃ ὃ ἀναπεθεμένον τ̃ θεῷ μολυνῶν καθαιρηθήσεται. ἀνάγνωθι καὶ τ̃ ἁγίου Βασιλείου κανόνα ιη'. κ'. καὶ ξ'. μεμαθήκοις μέντοι πῶς τιμωροῦνται οἱ τοιαύτας γυναιξὶ μιγνύμενοι, μὴ ἀποδιαστείλῃς παρθένον ἢ χήραν, ἀλλὰ περὶ πάσης γυναικὸς ἀφιερωθείσης τ̃ θεῷ λέγει καὶ κανόνα ἐκφωνηθῆναι. ἔσο δὲ εἰδὼς ὅτι ὁ τοιαύτῃ γυναικὶ μιγνύμενος λαϊκὸς, ἀπὸ μὲν τ̃ πρόντ̃ κανόν̃ ἀφορίζεται· ἀπὸ δὲ τ̃ε'. κεφαλαίου τ̃ α'. τίτλου τ̃ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, τόμου τ̃ς ρκγ'. νεαρᾶς, κεφαλικῶς τιμωρεῖται. ἀνάγνωθι καὶ ὃ λ'. κεφ. τ̃ θ'. τίτλου τ̃ πρόντ̃ Συντάγματος.

E

ΖΩΝΑΡ. Ὥσπερ σκεῦ̃ οἱονδηποτοῦν ἢ ὁτιοῦν ἀναθέντος θεῷ, καὶ πανταχόθεν ἁγιαθέντα σφετερίζεσθαί τις καὶ χρᾶσθαι αὐτοῖς κωλύεται, ἢ τοῦτο ποιῶν ἀφορίζεται καὶ ὃ ἑβδο-

Zonar. Ut vas quodcunque aut vestem Deo dicatam, ac proinde sanctam, ad se quempiam avertere, iisq; uti, vetitum est, aut qui id ausus fuerit secundùm septua-

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gesimum tertium sanctorum Apostolorum Canonem segregatur: sic, multoque magis, qui Deo sacratam, sive virginem, sive etiam commercii virilis haud inexpertam mulierem, violaverit, non impunis abiit; sed si sacris ordinibus initiatus aut omnino in clerum cooptatus sit, ut sacrilegus vel etiam gravioris culpæ reus, quippe qui fœminam Deo consecratam, desponsámque rapuit, deponetur; si verò Laicus sit qui talia audet, segregatione mulctabitur. Sed si initiatus aliquis cum non sacra, at laici ordinis fœmina rem habuerit, depositionis mulctam nihilominus non effugiet.

A μικρὸν πρότερον κεφάλαια τῶν ἱερῶν ἀποστόλων· ὅτω καὶ πολλῷ πλέον τὸν ἀφιερωθέντα θεῷ φθείρων τις κἂν σφοδρὸς ᾖ, κἂν ἀνδρὸς ἐν πείρᾳ φερόμενον ἡγούμενος, οὐκ ἀπρόπτωτος ἔσται, ἀλλὰ εἰ μὲν ἱερωμένος εἴη ὁ τοῦτο ποιήσας, ἢ ὅλως ἐν κλήρῳ καταλεγμένος, καθαιρεθήσεται ὡς ἱερόσυλος, ἢ καὶ βαρύτερόν τι παθεῖν· τὸν γὰρ τῷ θεῷ ἀφιερωθέντα ἐσύλησεν. εἰ δὲ λαϊκός ὁ τολμήσας ἐστίν, ἀφορισμῷ ὑποβληθήσεται. κἂν δὲ μὴ ἀφιερωμένην γυναικὶ μιχθῇ τις τῶν ἱερωμένων, ἀλλὰ λαϊκῇ, καθαιρεθήσεται.

B

ARIST. *Clericus Dei sponsæ conjunctus, deponitur: Laicus autem excommunicatur.*

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς νύμφῃ θεοῦ συναπτόμενος, καθαιρείσθω· ὁ δὲ λαϊκός, ἀφορίζέσθω.

Hic quidem Canon eum, qui virgini consecratæ & desponsatæ Deo copulâ matrimoniali conjungitur, si quidem Clericus est, deponit: sin Laicus excommunicat. At decimus octavus Basilii magni Canon talem ut Adulterum reputat, eumque ad communionem non aliter admittit, nisi à peccato prius cessaverit.

Ὁ μὲν κανὼν ἑτος ὁ γαμικῶς συναφθέντα τῇ θυγατέρᾳ τῇ καθιερωθείσῃ καὶ νυμφευθείσῃ θεῷ, εἰ μὲν κληρικός ἐστι, καθαιρεῖ αὐτόν· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορίζει. ὁ δὲ ὀκτωκαιδέκατος τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανών, ὡς μοιχὸν καὶ τοιοῦτον λογίζεται, καὶ εἰς κοινωνίαν αὐτὸν ἄλλως οὐ προσδέχεται, εἰ μὴ πρότερον τῆς ἁμαρτίας παύσῃ.

CANON V. C ΚΑΝΩΝ ε'.

Nullus eorum qui in sacerdotali catalogo recensentur, extra eas, quæ in Canone inseruntur, à suspicione alienas personas, degens, mulierem possideat vel ancillam, se nulli reprehensioni obnoxium ex hoc servans. Si quis autem quæ à nobis definita sunt transilierit, deponatur. Hoc ipsum autem etiam eunuchi servent, ut inculpati sint providentes. Qui autem transgrediuntur, si sint quidem Clerici, deponantur: si vero Laici, segregentur.

Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλόγῳ, τῶν ἐν τῷ κανόνι ἐμφερομένων ἀνυπόπτων προσώπων ἐκτὸς ἀλφίων, γυναῖκα κεκτήσθω ἢ θεραπαινίδα, ἵ ἀνεπίληπτον ἑαυτὸν ἐντεῦθεν παρῇ. εἰ δέ τις παραβαίνοι τὰ ὑπ' ἡμῶν ὡρισμένα, καθαιρείσθω. ὅπερ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ οἱ εὐνοῦχοι φυλαττέσθωσαν, ἵ ἀμεμπτον ἑαυτοῖς προνοούμενοι παραβαίνοντες δέ, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρείσθωσαν, εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζέσθωσαν.

D

BALS. In iii. Can. primæ Syn. Nicenæ fusiùs scripsimus de iis quæ dicit præsens Canon, & quære quæ in illo adscripta sunt. Et nota ex omnibus, quòd etiam eunuchi segregantur, qui cum alienis mulieribus cohabitant.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ πέμπτῳ κανόνι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου πλατύτερον ἐγράψαμεν περὶ ὧν φησὶ καὶ ὁ παῶν κανών. ζήτει τὰ ἐν ἐκείνῳ παρεγγραφέντα. καὶ σημείωσαι ὅτι πάντων ὅπι καὶ οἱ εὐνοῦχοι ἀφορίζονται μετὰ γυναικῶν ἀλλοτρίων συνοικοῦντες.

ZONAR. Quoniam eadem hoc loco, quæ Nicenæ quoque primæ Synodi Canone tertio definiuntur, vide quæ ibi diximus.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ πέμπτος κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου ὡρίσατο, καὶ ζητητέον τὰ ἐν ἐκείνῳ εἰρημένα.

ARIST. *Eunuchus etiam sacerdos ancillam, vel aliam, exceptis iis, in quas nulla cadit suspicio, personis, ne possideat.*

ΑΡΙΣΤ. Καὶ εὐνοῦχος ἱερεὺς θεραπαινίδα, ἢ ἑτέραν, πλὴν τῶν ἀνυπόπτων, μὴ κεκτήσθω προσώπων. E

Sacratos introductas habere mulieres, licet Eunuchi sint, aut admodum senes, & præsens Canon, & Basilii magni ad Gregorium presbyterum epistola prohibet, nisi forte mulieres sint personæ extra omnem suspicionis aleam positæ, puta Matres, sorores, amitæ, materteræ, & ejusmodi aliæ. Eos autem, qui hæc decreta transilierint, deponi jubent. De Eunuchis autem plus etiam addit hic præsens Canon, quod licet Laici sint, & unà cum mulieribus, quæ non sunt ex cognatis istis personis omnem suspicionem effugientibus, cohabitent, excommunicantur.

Τὸ ἐπιφυόμενον ἔχειν τοὺς ἱερωμένους γυναῖκας, κἂν εὐνοῦχοί εἰσι, κἂν ἄγαν γηραιοί, καὶ ὁ παῶν κανὼν καὶ ἡ τοῦ μεγάλου Βασιλείου πρὸς Γρηγόριον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ κωλύει, εἰ μή πως τῶν ἀνυπόπτων προσώπων εἰσὶν αἱ γυναῖκες, οἷον μητέρες, ἀδελφαί, καὶ θεῖαι καὶ θεῖαι μητρὸς καὶ θείας, καὶ ἄλλαι τινὲς τοιαῦται. τοὺς δὲ παραβαίνοντας τὸ ὁρισθέντας, καθαιρεῖσθαι προστάττουσιν. ὅπερ δὲ τὸ συνέχον ὅ πλέον ὁ παῶν ἑπομένη κανόνι ὅτι κἂν λαϊκοί εἰσι, καὶ συνοικῶσι γυναιξὶ μὴ ὔσαις ἀπὸ τῶν ἀνυπόπτων συγγενικῶν προσώπων, ἀφορίζονται.

CANON VI. ΚΑΝΩΝ ς'.

Quoniam in Apostolicis Canonibus dictum est, eorum, qui non ducta uxore in Clerum promoventur, solos Lectores & Cantores uxorem posse ducere: & nos hoc servantes, decernimus, ut deinceps nulli penitus Hypodiacono, vel Diacono vel Presbytero, post sui ordinationem, conjugium contrahere liceat. Si autem fuerit hoc ausus facere, deponatur. Si quis autem eorum, qui

Ἐπειδὴ παρὰ τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν εἴρηται, τῶν εἰς κλῆρον προαγομένων ἀγάμων μόνους ἀναγνώστας καὶ ψάλτας γαμεῖν· καὶ ἡμεῖς τοῦτο παραφυλάττοντες, ὁρίζομεν, ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ἐπιτρέπεσθαι ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον, μετὰ γάμου ἐπ' αὐτῷ χειροτονίαν, ἔχειν ἄδειαν, ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον. εἰ δὲ τοῦτο τολμήσει ποιῆσαι, καθαιρείσθω· εἰ δέ βούλοιτό τις τῶν εἰς κλῆρον προερχομένων

χρμένων γάμε νόμῳ συναπῆεδαι γυναικί, φρὸ τῆς Α ὑποδιακόνου ἢ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου χειροτονίας τοῦτο φρατλέτω.

in Clerum accedunt, velit lege matrimonii mulieri conjungi, antequam Hypodiaconus vel Diaconus vel Presbyter ordinetur, hoc faciat.

ΒΑΛΣ. Ο κς'. Ἀποστολικὸς κανὼν διορίζει μόνους ἀναγνώστας καὶ ψάλτας νομίμως συναπτέσθαι γάμοις. περὶ δὲ τῶν ἄλλων κληρικῶν οὐδέν τι φησί. καὶ διὰ τοῦτο πλατύνοντες ἀκολούθως τούτῳ τῷ διδασκαλίαν, οἱ ἅγιοι πατέρες διορίζονται οὕτω μόνους ἀναγνώστας μὲν καὶ ψάλτας γαμεῖν· ἕτερον δέ τινα φρὸς τούτους, οὔτε ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον, μὴ φρὸ τῆς χειροτονίας μὴ λαμβάνειν νόμιμον γυναῖκα, ἢ μετὰ ἐκβασίας τοῦ κανόνος καθαιρεῖσθαι. ὅπως Β δὲ διάγουσιν ὅτι πραυτέρως τὴν χειροτονίαν καὶ γυναῖκας λαμβάνοντες, μαθήσῃ ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, λεγούσης ἐν μέρει ταῦτα ῥητῶς· οὐκ ἀποδεχόμενοι δῶν τῆς φρεσβυτέρους ἢ παλαιὸν νομοθετῶ, ὃς βάλλει φρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον, μὴ τὴν ἐπ' αὐτοῖς χειροθεσίαν συναφθέντα γυναικί, πέμπτλους τοῦ φιούτου ὑπεξίστασθαι χάριτος, καὶ φρὸς τὸν λαϊκὸν βίον ἐπάναγρέφεσθαι, ἀκυροῦμεν τὸ δίκαιον. ἀποτίθεμεν δὲ μέντοι τῇ ὑποχωρούσῃ τῆς πάξεως, ἐφ' ᾗ φρὸ τοῦ γάμου ἐγνωρίζοντο, ἀρκεῖσθαι τὴν δίκην αὐτοῖς. τοῦ δὲ κληρικοῦ σχήματος καὶ τῆς ἄλλης ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ὑπηρεσίας, τὸ C ἐφάπτεσθαι οὐκ ἀθέμιτον, μὴ πάντως τὴν ἀλλοτρίωσιν καταδικάζεσθαι. ἔστι δὲ ὁ φρὸ τῆς τοιαύτης νεαρᾶς ἀναιρεθεὶς νόμος. κεφ. λ'. τοῦ ια'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, κεφάλ. κζ'. τῆς κγ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς.

Bals. Xxvi. Canon Apostolicus decernit, ut soli Lectores & cantores legitima matrimonia contrahant. De aliis autem Clericis nihil dicit. Et propterea eorum doctrinam sancti patres consequenter extendentes, hîc quidem Lectores & Cantores uxores ducere posse decernunt: nullum autem alium præter hos, sive Hypodiaconum sive Diaconum sive Presbyterum, post ordinationem legitimam uxorem accipere, vel propter Canonis transgressionem deponi. Quomodo autem hi degunt, qui ordinationem recusant & uxores accipiunt, disces ex lxxix. Imperatoris domini Leonis sapientis Novella, hæc partim expressè dicentis; non admittentes ergo hac in re veterem legislatorem, qui vult Presbyterum vel Diaconum vel Subdiaconum, post sui ordinationem uxori conjunctum, à tali omnino habitu recedere, & ad vitam laicam converti, decretum infirmamus: sancimus autem sufficientem iis esse pœnam, si solo ordine careant in quo ante matrimonium dignoscebantur; non autem à clericali habitu & alio in Ecclesiis ministerio, quod tangere non est illicitum, omnino alieni esse condemnentur. Est autem lex que ab hac novella sublata est cap. xxx. tit. xi. lib. iii. Basilic. quòd est xxvii. cap. Novellæ Justiniani xxiii.

ΖΩΝΑΡ. Ο εἰκοστὸς ἕκτος ἀποστολικὸς κανὼν φῶς τούτῳ διαμοβετεῖ, ᾧ ἐπόμενοι καὶ οἱ τῆς συνόδου ταύτης τὸ αὐτὸ διατάττονται, τῷ κληρικῷ μετὰ τὴν εἰς κλῆρον καταταγὴν μόνοις ἀναγνώστας καὶ ψάλτας νομίμοις γάμοις συνοικεῖν ὁρίζοντες, ὑποδιακόνοις δὲ, διακόνοις, ἢ μὴν ὑποδιακόνοις. τούτους γὰρ, φρὸ τῆς χειροτονίας, λαμβάνειν γυναῖκας ἐφίησιν ὁ κανὼν, μετὰ D δὲ τὴν χειροτονίαν συφέρειν ὑπομένει, ἢ φρὸς γάμον ἐκκλίναντας καθαιρεῖσθαι.

Zonar. Apostolico Canone vigesimo sexto, cujus hoc loco Patres auctoritatem secuti decretum hoc edidere, hæc eadem constituta reperias. Ne cuiquam igitur, inquiunt, ubi semel in clerum est cooptatus, præter eos qui solis Cantorum aut Lectorum ordinibus initiati sunt, uxorem postea ducere ullo modo liceat. Presbyteris autem Diaconis & Hypodiaconis etiam nullo modo. Iis enim ante ordinationem uxores ducere permittit Canon, post ordinationem autem abstinere mandat, vel ad matrimonium se convertentes deponi.

ΑΡΙΣΤ. Ο χειροτονηθεὶς εἰ ζεύγνυται, καθαιρεῖται· εἰ γὰρ βούλοιτο, φροζευχθῆναι ὤφειλε.

Arist. *Qui ordinatur, si matrimonium contrahit, deponitur: Si enim velit, antea matrimonio conjungi debet.*

Ὁ μὲν δέκατος κανὼν τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου φροστέτλει, τὸν μέλλοντα ἡμῶν φρεσβύτερον, ἢ διάκονον, καὶ φερμαρτυρόμενον, ἐν ᾧ γένοιτο, μὴ δεῖν καθαιρεῖν μένειν ἄγαμον, ἀλλὰ λαβεῖν ἐξεῖναι γυναῖκα, καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν εἰς γάμον ἔρχεσθαι, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ μένειν ὑπηρεσίᾳ. ὁ δὲ φρῶν κανὼν τοιοῦτον ἀναιρεῖται κανόνα, καὶ πέμπτλους ἀπείργει μετὰ τὴν χειροτονίαν τὸν φρεσβύτερον, τὸν διάκονον, καὶ τὸν ὑποδιάκονον, γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον, τῷ οἰκουμενικῷ ἑκτῷ ἀποστολικῷ κανόνι ἐπόμενος· καὶ διορίζει, τὸν μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦτο πλημμελήσαντα ποιῆσαι, καθαιρεῖσθαι· διδοὺς ἄδειαν ἐκάστῳ φρὸ τῆς χειροτονίας γαμικῷ νόμῳ συναπτέσθαι γυναικί.

Decimus quidem Synodi Ancyranæ Canon jubet eum, qui Presbyteri aut Diaconi gradum est susceptorus, & cum eum susceperit, ante testatus est se non posse innuptum manere, sed velle uxorem ducere, etiam post ordinationem matrimonium inire, & in proprio manere ministerio. Præsens autem Canon istum evertit Canonem & omnino prohibet Presbyterum Diaconum aut Hypodiaconum post ordinationem fœminam sibi matrimonio conjungere, vigesimum sextum Canonem Apostolicum sequens: & decernit eum qui post ordinationem hoc facere ausus fuerit, deponi; cuique concedens libertatem, ante ordinationem lege matrimoniali se fœminæ conjungendi.

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Ἐπειδὴ δέ μεμαθήκαμέν τινα τῶν ἐκκλησιῶν, διακόνους τυγχάνειν ὀφφίκια ἐκκλησιαστικὰ ἔχοντας, ἐντεῦθεν τετυφωμένους αὐτῷ αὐθαδείᾳ καὶ αὐτονομίᾳ κεχρημένους φρὸ τῶν πρεσβυτέρων καθίζειν, ὁρίζομεν ὥστε τὸν διάκονον κἂν ἐν ἀξιώματι, τοῦτ' ἔστιν ἐν ὀφφικίῳ ᾧ οἱῳδήποτε ἐκκλησιαστικῷ τυγχάνοι, καὶ τοιοῦτον μὴ φρὸ τοῦ πρεσβυτέρου καθίζεσθαι, ἐκτὸς, εἰ μὴ ὃ φρόσωπον ἐπέχων τοῦ οἰκείου παροικιάρχου ἢ μητροπολίτου, ἐν ἑτέρᾳ πόλει ὑφεστήκοιτο διά τινι κεφαλαίῳ. τότε γὰρ, ὡς ἐκείνου τόπον ἀναπληροῦν, τιμηθήσεται. εἰ δέ τις τοιοῦτο τολμήσει τυραννικῷ ζεύγματι ἡρπακὼς διαφεύξασθαι,

Canon VII.

Quoniam in nonnullis Ecclesiis Diaconos officia Ecclesiastica habere didicimus, & ex hoc nonnullis eorum arrogantia & licentia fretos ante Presbyteros sedere: statuimus, ut Diaconos, etiamsi in dignitate, id est, in quovis sit officio Ecclesiastico, ante Presbyterum ne sedeat, præterquam si Proprii Patriarchæ vel Metropolitani vicem gerens, adsit in alia civitate super aliquo capite. Tunc enim, ut locum illius implens, honorabitur. Si quis autem Tyrannica adductus audacia tale quid efficere ausus fuerit, is ex proprio gradu dejectus, sit omnium ultimus ejus ordinis, in cujus est catalogo in

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſua Eccleſia; Domino noſtro præcipiente, ne primis ſe- A *dibus dilectemur, ſecundùm eam, quæ in ſancto evangeliſta Luca, ut ex ipſo Domino noſtro & Deo profecta, poſita eſt, doctrinam. Iis enim, qui vocati erant, dicebat hanc parabolam; Quando ab aliquo ad nuptias invitatus fueris, ne in primo loco accubueris, ne forte quiſpiam te honoratior ab eo invitatus fuerit, iſque qui te & ipſum invitavit, veniat & dicat, Da ei locum, & tunc incipies cum pudore ultimum locum tenere: ſed quando invitatus fueris, in ultimo loco accumbe, ut quando venerit qui te invitavit, dicat tibi, Amice aſcende altius; tunc erit tibi gloria coram iis qui tecum occum-* B *bunt. Nam quiſquis ſe extollit, humiliabitur, & qui ſe humiliat, exaltabitur. Hoc ipſum autem etiam ſervabitur in reliquis ſacris ordinibus: quandoquidem ſecularibus ſeu mundanis dignitatibus ſpiritales præſtantiores eſſe ſcimus.*

ὁ τοιοῦτος ἐκ τοῦ οἰκείου καταβιβασθείς βαθμοῦ, ἔσχατος τῶν πάντων γινέσθω τῷ ὄντι καταλέγεται τάγμα τοῦ ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ· τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μὴ χαίρων ἐν ταῖς πρωτοκλισίαις, κατὰ τὸν ἐν τῷ ἁγίῳ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ θεοῦ κεκωλυμένου διδασκαλίαν. ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν τοιάνδε· ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ἀλλ' ὅταν κληθῇς, ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον ὅπως ἐλθὼν ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, φίλε προσπορεύου ἀνώτερον· τότε ἔσῃ σοι δόξα ἐνώπιον πάντων συνανακειμένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν, ὑψωθήσεται. Ὅθεν καὶ αὐτὸ φυλαχθήσεται καὶ ὅτι τῶν λοιπῶν ἱερῶν ταγμάτων· ἐπειδὴ τοῦ καὶ τὸν νόμον ἀξιωμάτων κρείττονα τὰ πνευματικὰ ὑπειλήφαμεν.

Balſ. Xviii. Canon Syn. primæ Nicenæ jubet deponi Diaconos qui ſedent in medio Presbyterorum. Præſens autem Canon eos, qui ſic faciunt, ex proprio gradu dejici jubet. Si enim aliis fortè Diaconis in gradu prior erat qui ſe impudenter geſſit, & ante Presbyteros ſedit, in ultimum locum dimittetur, & erit in gradu omnium infimo, nec id quod habet officium Eccleſiaſticum ſeu dignitas ei proderit. Sin autem à ſuo Patriarcha vel Metropolitano in aliquam urbem miſſus fuerit, ut locum illius repleturus, tunc perinde, ac qui ipſum miſit, reputabitur & honorabitur. Quomodo verò xviii. quidem Canon Nic. Syn. eum, qui in medio Presbyterorum ſedit, Diaconum deponendum dicit: hic autem leviùs in eum animadvertit, nempe dimiſſione? *Sol.* Ille quidem Canon de iis, qui in ſacro tribunali tempore ſacrificii ſe impudenter geſſerunt, & ante ſacerdotes ſederunt, loquitur; de hujuſmodi enim omnino differit, ſcilicet de iis Diaconis, qui ſacerdotibus communionem porrigunt, & quædam alia ejuſmodi indigna faciunt. Præſens autem Canon loquitur de Diaconis, qui extra ſacrum tribunal in quavis cathedra ante Presbyteros ſederunt, & ideo eis lenius ſupplicium infligit. Officia autem Eccleſiaſtica dicuntur ἀρχοντικά. Canon autem idipſum vult etiam ſervari in aliis ſacris ordinibus: ne quis dignitate vel officio fretus, adverſus alios extollatur, & adverſus eos qui altiori gradu ſunt, efferatur; Hypodiaconus forte adverſus Diaconum, vel Lector adverſus Hypodiaconum. Spirituales enim dignitates ſecularibus, inquit, ſunt præſtantiores. Nota verò quod etiam è præſenti Canone manifeſtum eſt Eccleſiaſtica officia ſive dignitates gradus eſſe Eccleſiaſticos ut Diaconica & cætera. Miror autem quomodo, cum Canon ſtatuat eum, qui miſſus eſt, obtinere locum mittentis quod ad honorem attinet, Gortynenſis Epiſcopus Baſilius, qui in hac Synodo totius Romanæ Eccleſiæ jure præſens aderat, poſt quatuor Patriarchas & quoſdam Metropolitanos ſubſcripſiſſe invenitur. Sed, ut eſt probabile, ipſe quoque erat Papæ legatus, & ideo ſubſcripſit poſt Patriarchas, ſicut & cæteri legati, ſcilicet Theſſalonicenſis Epiſcopus & Heracleanus & alii. Conſtantinopolitanus autem chartophylax, quomodo cùm ſit Diaconus, ante Antiſtites ſedet, in primæ Synodi xviii. Can. dictum eſt. Nota autem & Canonem qui dicit, ſpirituales dignitates eſſe præſtantiores ſecularibus dignitatibus. Sed ne hoc eò traxeris, ut nonnulli dicebant, ad Eccleſiaſticas dignitates imperatoriis præferendas. Interpretare autem hoc adverſus Hypodiaconos, qui fortaſſe ſuperbè & inſolenter ſe gerunt adverſus Diaconos, vel Diaconos qui adverſus Presbyteros: & dic, quòd ſi in ſecularibus dignitatibus non licet ei, qui eſt minoris dignitatis, præſidere vel præferri ei, qui eſt majore dignitate honoratus, multo magis non licet hoc facere iis qui ſunt Eccleſiaſticis dignita-

Βαλσ. Ὁ ιη'. κηρύων τῶν ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου καθαιρεῖσθαί φησι τοὺς ἐν μέσῳ πρεσβυτέρων καθεζομένους διακόνους. ὁ δὲ πλείονα κανόνα τὸν οὕτω ποιοῦντας ὑποβιβάζεσθαι ἐκ τοῦ οἰκείου βαθμοῦ παρακελεύεται. εἰ γὰρ τυχὸν τῶν ἄλλων διακόνων πρεσβαθμιώτερος ὢν ὁ ἀναγνωσθεὶς καὶ πρὸ τῶν πρεσβυτέρων καθίσας, καταπεσεῖται εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, καὶ ἔσται πάντων ὑποβαθμιος, μὴ ὠφελούμενος ἐκ τοῦ αὐτῷ πρεσβυτέρου ἴσως ἐκκλησιαστικοῦ ὀφφικίου ὄντος ἀξιώματος. εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ οἰκείου πατριάρχου ἢ μητροπολίτου ἔν τινι πόλει σταλῇ, ὡς τὸν τόπον ἐκείνου ἀναπληρώσων, τότε ὡς αὐτὸς ὁ στείλας αὐτὸν λογισθήσεται καὶ τιμηθήσεται. πῶς οὖν ὁ μθ'. κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου καθαιρεῖσθαί φησι τὸν ἐν μέσῳ πρεσβυτέρων καθίσαντα διάκονον, ἐπεὶ δὲ κουφότερον κολάζει αὐτόν, ἤγουν διὰ ὑποβιβασμοῦ; Λύσις. ἐκεῖνος μὲν ὁ κανὼν περὶ τοῦ εἰς τὸ βῆμα ἐν ἱερουργίας καιρῷ ἀναβεβηκότος, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθισθέντων, φησὶν, ὅτι καὶ περὶ τῶν τοιούτων διάλυσιν διαλέγεται, δηλονότι περὶ διακόνων μεταδιδόντων ἱερεῦσι καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀνάξια διαπραττομένων. ὁ δὲ πλείονα κανόνα περὶ τοῦ ἐκτὸς τοῦ βήματος ἐν τυχόντι καθέδρᾳ καθισθέντων διάκονον περὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ διὰ τοῦτο μετριωτέραν ἐπάγει τῷ κόλασιν· ὀφφίκια μέν τοι ἐκκλησιαστικὰ λέγοντα τὰ ἀρχοντικά. ὅθεν καὶ ὁ κανὼν καὶ ὅπου τῶν ἄλλων ἱερῶν ταγμάτων, ὥστε μήτινα ἀξιώματα διαρρήδην ἢ ὀφφικίῳ καταπαίρειν τῶν ἄλλων, καὶ διακονικὸν τυχὸν καὶ διάκονον, ἢ διακόνους καὶ πρεσβυτέρων. καὶ εἰπὲ ὅτι εἰ ὄν τοῖς κοσμικοῖς ἀξιώμασιν οὐκ ἔξεστι τῷ ἥττονι ἀξίᾳ ὄντι προκαθῆσθαι ἢ προτιμᾶσθαι τοῦ μείζονι τετιμημένου ἀξιώματι,

μητι, πολλῷ πλέον οὐκ ἔξεσι τῷδε ποιεῖν τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀξίαις τετιμημένοις, ἃς καὶ πνευματικὰς ἐκάλεσε, καὶ ἀρχιερεῶσι πᾶσιν ὑπετάξιεν οὐκ τοῦ ἐπαγγέλματος. ἀντὶ τοῦ σημείωσαι οὖν τὰ κύρια ὀνομάζοντα φησὶ ὁ κανών. τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς βαθμοὺς ἀξιώματα. πολλάκις γὰρ εἰς τὸ δικαστήριον εἶπαν τινὲς μήτε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ἄρχοντας μήτε τοὺς μητροπολίτας ἐν ἀξιωματικῷ μοίρᾳ συνατίθεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ δυνατὸν εἶναι τὸν κύριον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κοιτωνίτου ἤτοι τοῦ Ἐπισκόπου, ἀλλὰ παντάπασιν. ἐμοὶ δὲ τοῦτο οὐ δοκεῖ. καὶ ἀναγνωστέον τὸ κεφάλαιον τοῦ κ'. τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν συναγωγῶν τοῦ ἁγίου μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ τὸ ῥητὸν τοῦ λς'. κεφαλαίου τοῦ α'. τίτλου τοῦ παρόντος συναγωγοῦ.

A tibus honorati, quas etiam ſpirituales appellavit; qui quidem ex ſua profeſſione debent omnem bonum ordinem obſervare. Nota ergo Canonem, qui circa finem nominat eccleſiaſticos gradus dignitates. Nonnulli enim ſæpe in judicio dixere, nec Eccleſiaſticos præfectos, nec Metropolitanos inter dignitates collocari, & propterea nec potentem quidem eſſe Eccleſiaſtici Cubicularii vel Epiſcopi ordinem, ſed vilem. Hoc autem mihi ita eſſe non videtur. Et lege primum cap. viii. tit. præſentis operis, & illic poſitum ſcriptiſque mandatum ſancti Conſtantini magni, qui eſt Apoſtolis æqualis, decretum, & commentarium xxxvi. cap. primi tit. præſentis operis.

B

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ὀκτωκαιδέκατος κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου μὲν ἐν μέσῳ πρεσβυτέρων καθῆσθαι τοὺς διακόνους κελεύει, τοὺς δὲ μὴ ποιοῦντας παύεσθαι τῆς διακονίας. ὁ δὲ παρὼν κανὼν τοῖς αὐθαδῶς περὶ τῶν πρεσβυτέρων καθῆσθαι ἀναιδευομένοις οὐκ ἐκπλῆσσειν τῆς διακονίας εἰς κόλασιν τῆς αὐθαδείας ἐπάγει, ἀλλὰ ὑποβιβασμὸν ἐκ τοῦ οἰκείου βαθμοῦ. εἰ γὰρ τυχὸν τῶν ἄλλων διακόνων ταπεινότερος. ἵνα ὁ ἀναιδευόμενος, καὶ πρὸ τῶν πρεσβυτέρων καθίσας, καταπεμφθήσεται εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, καὶ ἔσται πάντων ὑποβαθμός. εἰ δὲ ὑπὸ τοῦ οἰκείου παντριάρχου ἢ μητροπολίτου ἔν τινι πόλει σταλῇ, ὡς εἰς τόπον ἐκείνου ἀναπληρώσων, τότε ὡς αὐτὸν ὁ σχηματισάμενος αὐτὸν λογιάσεσθαι καὶ τιμήσεσθαι. πῶς οὖν ὁ μὲν τῶν κανόνων εἰς τὸν μέσον πρεσβυτέρων καθίσματα βαρύτερον κολάζει, ποιῶν αὐτὸν τῆς διακονίας, ὅτι καὶ κουφοτέρᾳ ἐπάγει τὴν τιμωρίαν τῷ περικαθίσματι πρεσβυτέρου, καταβιβάζων αὐτὸν εἰς τὸν ἔσχατον τόπον τοῦ οἰκείου βαθμοῦ; φασὶν οὗτοι ὅτι ὁ μὲν τῆς πρώτης συνόδου κανὼν περὶ τῶν εἰς τὸ βῆμα τοῦ ἱερουργίας χάριν καθεζομένων ἐν μέσῳ πρεσβυτέρων φησὶν, ὅτι διακόνους μᾶλλον καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἱερεῦσιν ὀφείλουσι καὶ παρεστάναι αὐτοῖς· ὁ δὲ τῆς συνόδου ταύτης περὶ τῶν ἐκτὸς βήματος ἐν τυχαίᾳ καθέδρᾳ περικαθισμάτων πρεσβυτέρων. πάντως μὲν γὰρ τοῖς ἱερεῦσιν οἱ διάκονοι σχεδὸν τιμιώτεροι, μᾶλλον δὲ ἐν ἱερουργίᾳ. ὀφφίκια δὲ ἐκκλησιαστικὰ τὰ ἀρχοντίκια λέγει. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ βούλεται ὁ κανὼν καὶ ὅτι τῶν ἄλλων ἱερῶν ταγμάτων, ὥστε μή τινα ἀξιώματι κοσμικῷ διαῤῥαπίσασθαι ἢ ὀφφικίῳ, καταναυδίσεσθαι τῶν ἄλλων, καὶ ὑβρίσεσθαι καὶ τῶν προβαθμιωτέρων αὐτοῦ, ὑποδιάκονον τυχὸν καὶ διάκονον, ἢ ἀναγνώστην καὶ ὑποδιάκονον. κρεῖττον γάρ, φησι, τὰ πνευματικὰ ἀξιώματα τῶν κοσμικῶν, μονονουχὶ τοῦτο λέγων· εἰ ἐν τοῖς κοσμικοῖς ἀξιώμασιν οὐκ ἔξεστι τῷ ἥττονι τῆς ἀξίας ὄντι καθίσθαι ἢ προτιμᾶσθαι τοῦ μείζονι τετιμημένῳ ἀξιώματι, πολλῷ πλέον οὐκ ἔξεστι τοῦτο ποιεῖν τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀξίαις τετιμημένοις, ἃς καὶ πνευματικὰς ἐκάλεσεν, ὡς οὐ καὶ ἀνθρωπίνων χάριν παρεῖναι ὀφείλουσι, ἀλλὰ καὶ θείαν χάριν ὑποκλίσει τοῦ θείου πνεύματος.

C

D

E

Zonar. Ne medium in Presbyterorum conſeſſu locum Diaconi occupent xviii. primæ in Nicæâ Synodi Canone interdictum eſt, contumaceſque à miniſterio arceri eadem conſtitutione decretum. Hic vero Canon, qui honeſtiorem ſedendi locum impudenti temeritate ſacerdotibus præripuerit, eum in arrogantiæ ſuæ pœnam non à miniſterio quidem repelli, ſed de ſuo gradu deturbari jubet. Proinde ſi primum forte locum inter Diaconos obtinuerat, qui adeo impudenter ſe gerit & ante Presbyteros ſedet, in poſtremum detrudetur, honoreque cæteris omnibus inferior habebitur. Si quem tamen Diaconum, muneris ſui vicarium, in urbem aliquam Patriarcha vel Metropolitanus deſtinarit, debitos ipſis Præſulibus honores legato deferri, eodemq; quo ille loco haberi placet. Sed cum altero Canone, qui medius inter Presbyteros conſederit, illi ceſſationis à miniſterio pœna gravior inflicta ſit, qua ratione factum arbitremur, ut qui honeſtiorem locum ſacerdote aſſidente occuparit, cum eo hic Canon remiſſius agat, levioreque animadverſionis genere nihil aliud quam poſtremum inter ſui ordinis homines gradum obtinere jubeat? Id igitur ita nonnulli explicant, ut de Diaconis, qui dum ſacra myſteria peraguntur, in ſacrario medii inter Presbyteros conſedere, quo quidem tempore eos maxime ſacerdotibus inſervire atque aſtare oportuerat, primæ Synodi Canonem accipi velint: hunc vero de iis, qui extra ſacrarium, alio quocunque conſeſſu, digniorem ſibi inter ſacerdotes locum arrogarint, intelligendum eſſe arbitrentur. Cum enim ubique ſacerdotes vereri Diaconi debeant, tum id eos, dum opera rei divinæ miniſterio impenditur, præſtare maxime decet. Officia vero Eccleſiaſtica Αρχοντικια vocat. Idem porrò ut in aliis quoque ſervetur ſacris ordinibus, neve, quia profanam ſcilicet dignitatem magiſtratumve quis obtineat, inſolenter efferri, ac in ſuperiori ordine conſtitutis, Diacono verbi cauſa Hypodiaconus, aut huic Lector inſultare temere audeat, hac conſtitutione decretum. Eſt Eccleſiaſtica ſiquidem civili quacunque dignitate præſtantior. Cujus quidem argumenti ea vis eſt, ut quoniam inter eos qui profanos magiſtratus gerunt, ei, qui inferioris eſt dignitatis, anteſedere aut præferri ei, qui majori dignitate honoratur, non licet; multo magis iis idem non liceat, qui Eccleſiaſticis ornantur dignitatibus, quas etiam ſpirituales Canon hoc loco nominat, quippe quæ non hominum ſed Dei gratiæ, ſpiritus ſancti invocatione, conferri debent.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὀφφίκιον ἔχων διάκονος, εἰ μὴ τοποτηρητὴς εἴη πατριάρχου, ἢ Ἐπισκόπου, περὶ τῶν πρεσβυτέρων καθιζόμενος, ἀπάντων ἔσται ὑστερος. ἔσοιτο.

F

Aristt. *Diaconus etiam officium aſſecutus, niſi Patriarchæ vel Epiſcopi locum teneat, ſi ante Presbyteros ſederit omnium erit infimus.*

Τὰς κοσμικὰς τύφους, καὶ τὰς περιπόλησιας οἱ θεῖοι πατέρες ἐκ τῆς ἐκκλησίας διαγορεύουσι, προστάττουσι, μηδένα τῶν διακόνων, κἂν οἱονδηποῦν ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον ἔχῃ, τῶν πρεσβυτέρων καθίζεσθαι ἄνωθεν, εἰ μήτε, ὡς τοποτηρητὴς, ὁ πρόσωπον ἐπέχει τοῦ οἰκείου πατριάρχου, ἢ μητροπολίτου, ἐν ἑτέρᾳ πόλει σταλείς, χάριν χειροτονίας καὶ ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων· τότε γὰρ, ὡς ἂν ἐκείνου τόπον ἀναπληρῶν, τιμηθήσεται. εἰ δὲ ἄλλως τολμήσῃ τις τῶν διακόνων, παρὰ

Faſtus ſeculares & primos accubitus patres Divini ab Eccleſiâ amputantes, ſtatuunt neminem Diaconorum, qualecunque Eccleſiaſticum habeat officium, ante Presbyteros ſedere; niſi forte, ut vicarius, Patriarchæ ſui aut Metropolitani vicem gerat, in aliam civitatem miſſus canonicarum quarundam & Eccleſiaſticarum cauſa quæſtionum: tunc enim, ut illius locum implens, honorabitur. Si quis autem Diaconus tyrannicâ adductus audaciâ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

daciâ, aliter ausus fuerit supra Presbyterum sedere, suo gradu dejectus erit, & omnium ultimus Diaconorum evadet.

A τυραννικῷ θράσει χρώμενος, τῶν πρεσβυτέρων ἄνωθεν καθεσθῆναι, τοῦ ἰδίου βαθμοῦ καταβιβασθήσεται, καὶ πάντων ἔσχατος τῶν διακόνων γενήσεται.

Canon VIII.

In omnibus ea, quæ à nostris sanctis patribus decreta sunt, nos quoque rata ac firma esse volentes, Canonem quoque renovamus, qui jubet singulis annis uniuscujusque provinciæ Episcoporum Synodos fieri, ubi Metropolitanus Episcopus satius esse duxerit. Quoniam autem propter aliquas Barbarorum incursiones & quasdam alias incidentes causas, non possunt qui Ecclesiis præsident Synodos bis in anno facere, visum est, ut omnino semel in anno, propter Ecclesiasticas quæstiones, ut verisimile est, emergentes, prædictorum Episcoporum in unaquaque provincia fiat synodus, à sancto Pascha festo, & usque ad Octobris mensis complementum, singulis annis, in loco quem, ut prædictum est, Metropolitanus Episcopus aptiorem judicaverit: ii autem, qui non conveniunt, Episcopi, cum in suis civitatibus agant & sani sint, & ab omni inevitabili & necessario negotio liberi, fraternè corripiantur.

B

C

ΚΑΝΩΝ η'.

Ἐν πᾶσι τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν θεσπισθέντα καὶ ἡμεῖς κρατεῖν βουλόμενοι, ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα καθ' ἕκαστον ἔτος Συνόδους τῶν ἑκάστης ἐπαρχίας γίνεσθαι Ἐπισκόπων, ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως δοκιμάσῃ Ἐπίσκοπος. ἐπειδὴ δὲ διά τινας τε τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὰς, διά τε προσπιπτούσας ἑτέρας αἰτίας, ἀδυνάτως οἱ τῶν ἐκκλησιῶν πρόεδροι ἔχουσιν δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς Συνόδους ποιεῖσθαι, ἔδοξεν, ὥστε τρόπῳ παντὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν τῶν προγεγραμμένων Ἐπισκόπων, διὰ τὰ ὡς εἰκὸς ἀναφυόμενα ἐκκλησιαστικὰ κεφάλαια, ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι σύνοδον, ἀπὸ τῆς ἁγίας τῶν πάσχα ἑορτῆς, καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἑκάστου ἔτους κατὰ τὸν τόπον, ὃν ὁ τῆς μητροπόλεως, καθὰ προείρηται, δοκιμάσει Ἐπίσκοπος. τοὺς δὲ μὴ συνιόντας Ἐπισκόπους, ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν, καὶ ταῦτα ἐν ὑγείᾳ διάγοντας, καὶ πάσης ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι.

Bals. Quomodo & quando debeant Episcopi ad suos primos convenire, ut Synodi habeantur, & Ecclesiasticæ quæstiones solvantur, in diversis præcedentibus Canonibus dictum est. Lege & caput octavum tituli octavi præsentis operis, & quæ ibi scripta sunt. Præsens autem Canon nihil plus quàm alii dicit, præterquam ut semel fiant in anno Synodi. Lege & quartæ Synodi Canon. decimum nonum, & primæ Synodi Canonem quintum, & Sanctorum Apostolorum Canonem trigesimum septimum. Dicat autem non nemo, quòd cùm Episcopi quotannis apud Metropolitanos convenire cogantur, Metropolitani apud patriarcham convenire non cogentur. Vel enim illi apud patriarcham conveniunt, & provincialium Episcoporum Synodos cessare usu venit, vel non conveniunt, & patriarchæ Synodi non fient. Et hæc quidem dicat aliquis, verisimile est. Tu autem diligentius lege caput vigesimum tituli primi lib. tertii, hæc ex parte dicens, omnimodo unam Synodum quotannis celebrari mandamus in unaquaque provinciâ, vel Junio vel Septembri mense, & eos qui ab illis ordinantur, alios autem Episcopos ordinandi jus non habent apud beatissimos patriarchas convenire. Apud religiosissimos autem Metropolitanos cujusque provinciæ qui ab iis ordinati sunt. Nota igitur ex hac novella quam ob rem provinciales Patriarchæ Constantinopolitani vocantur, Archiepiscopus Derci, Messanæ, Parii, Apri, & alii nonnulli Archiepiscopi, & Metropolitani, quibus nulli subsunt Episcopi. Illi enim & soli ad patriarcham semel quotannis convenire compelluntur. Reliquas autem causas ab aliis allatas ne admittas. Lege & finem dicti vigesimi capitis statuentis summis suppliciis subjiciendos esse præsules, qui Episcopos hujusmodi celebrare synodos non compellunt.

D

E

F

ΒΑΛΣ. Περὶ τοῦ πῶς καὶ πότε ὀφείλουσιν οἱ Ἐπίσκοποι παρὰ τοῖς πρώτοις αὐτῶν συνέρχεσθαι, ὥστε γίνεσθαι Συνόδους, καὶ λύεσθαι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, εἴρηται ἐν διαφόροις προλαβοῦσι κανόσιν. ἀνάγνωθι καὶ κεφ. η'. τοῦ η'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ παρὼν κανὼν οὐδέν τι πλέον τῶν ἄλλων φησὶν, ἀλλ' ἢ τὸ γίνεσθαι ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς Συνόδους. ἀνάγνωθι καὶ τῆς δ'. Συνόδου κανόνα ιθ'. καὶ τῆς α'. Συνόδου κανόνα ε'. καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα λζ'. εἴποι δέ τις ὡς τῶν Ἐπισκόπων ἀναγκαζομένων παρὰ τοῖς μητροπολίταις ἐτησίως συνέρχεσθαι, οἱ μητροπολῖται οὐκ ἀναγκασθήσονται παρὰ τῷ πατριάρχῃ συνελθεῖν. ἢ γὰρ οὗτοι παρὰ πατριάρχῃ συνέρχονται, καὶ συμβαίνει, τὰς τῶν ἐπαρχιωτῶν Ἐπισκόπων Συνόδους ἀπράκτους, ἢ οὐ συνέρχονται, καὶ αἱ πατριαρχικαὶ σύνοδοι οὐ γενήσονται. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως ἐρεῖ τις· σὺ δὲ ἀνάγνωθι ἐπιστατικώτερον τοῦ κ'. κεφάλ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου λέγον ἐν μέρει οὕτως, κελεύομεν πᾶσι τρόποις μίαν Σύνοδον γίνεσθαι καθ' ἕκαστον ἔτος ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ, ἢ τῷ Ἰουνίῳ ἢ τῷ Σεπτεμβρίῳ μηνὶ, καὶ συνιέναι παρὰ μὲν τοῖς μακαριωτάτοις πατριάρχαις ἐκείνους τοὺς παρ' αὐτῶν χειροτονουμένους, μὴ ἔχοντας δὲ δίκαιον ἄλλους Ἐπισκόπους χειροτονεῖν· παρὰ δὲ τοῖς ὁσιωτάτοις μητροπολίταις ἑκάστης ἐπαρχίας τοὺς ὑπ' αὐτῶν χειροτονουμένους· σημείωσαι οὖν ἀπὸ ταύτης τῆς νεαρᾶς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν λέγονται ἐπαρχιῶται τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Δέρκου, ὁ Μεσήνης, ὁ Παρίου, ὁ Ἄπρου, καὶ ἄλλοι τινὲς Ἀρχιεπίσκοποι καὶ μητροπολῖται μὴ ἔχοντες Ἐπισκόπους· οὗτοι γὰρ ἀναγκάζονται, καὶ μόνοι παρὰ τῷ Πατριάρχῃ ἅπαξ ἐνιαυτοῦ συνέρχεσθαι· τὰς δὲ λοιπὰς αἰτίας παρά τινων λεγομένας μὴ παραδέχου· ἀνάγνωθι καὶ τοῦ τέλος τοῦ ῥηθέντος κ'. κεφαλ. διορίζομένου ἐσχάτας τιμωρίας, ὑφίστασθαι τοὺς ἄρχοντας τοὺς μὴ καταναγκάζοντας τοὺς Ἐπισκόπους τὰς τοιαύτας Συνόδους ποιεῖν.

Zonar. Quod Apostolicis antea synodicisque Canonibus cautum fuerat, hæc quoque synodus renovata constitutione decrevit, ac, ut singulis annis in unaquaque provincia synodus haberetur, edixit; adeo ut omni modo, hoc est nullo causæ cujusquam obtentu tergiversationeque admissa Synodus in unaquâque provinciâ semel quotannis habeatur propter e-

ΖΩΝΑΡ. Καὶ οἱ θεῖοι ἀπόστολοι καὶ αἱ προλαβοῦσαι Σύνοδοι περὶ τῶν ἐτησίων τούτων Συνόδων κανόνας ἐξέθεντο, καὶ ἡ Σύνοδος αὕτη, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι Συνόδους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διετάξατο, ἀνανεοῦσα τοὺς κειμένους περὶ αὐτοῦ κανόνας, ὥστε ἐκ παντὸς τρόπου, ἀντὶ τοῦ ἀπαραιτήτως καὶ ἀπροφασίστως, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι Σύνοδον,

διὰ τὰς ἀναφυομένας, ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας. γίνεσθαι δὲ ταύτην ἀπὸ τοῦ παρόντος μέχρις ὅλου τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. ἐπεφάνη δὲ περὶ τούτου πλατύτερον ἐν τοῖς προλαβοῦσι κανόσιν.

A mergentes in Ecclesia difficultates; idque à festo Paschatis ad finem usque mensis Octobris. Sed de his fusiùs in superiorum Canonum explicatione disseruimus.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπεὶ μὲν δὶς δυνατὸν, ἅπαξ ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι συνόδους, μέσον τοῦ πάσχα καὶ τοῦ ὀκτωβρίου μηνός.

ARIST. *Quandoquidem bis nequit, semel quotannis saltem celebretur Synodus, inter Pascha & mensem Octobrem.*

Διὰ τὰς προσπεσούσας δυσχερείας τοῖς Ἐπισκόποις, καὶ τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὰς, ὅ, δὶς τοῦ ἔτους γίνεσθαι συνόδους ὑπὸ τοῦ παρόντος συνεκάλει κανόνος· καὶ ὠρίσθη, ἅπαξ ἐφ' ἑνιαυτῷ ἑνὶ γίνεσθαι συνόδους, μεταξὺ τοῦ πάσχα καὶ τοῦ ὀκτωβρίου μηνός.

Propter difficultates Episcopis accidentes, & Barbarorum incursiones, decretum de Synodo bis quotannis celebrando à præsenti Canone contrahitur; & decernitur, semel in singulis annis haberi Synodum inter pascha & mensem Octobrem.

ΚΑΝΩΝ θ'.

CANON IX.

Μηδενὶ ἐξεῖναι κληρικῷ καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν. εἰ γὰρ τῷ τοιούτῳ εἰσιέναι ἐν καπηλείῳ οὐκ ἐπιτρεπτέον, πόσῳ μᾶλλον ἄλλοις ἐν τούτῳ διακονεῖσθαι, καὶ ἃ μὴ θέμις αὐτῷ ἐγχειρεῖν; εἰ δέ τι τοιοῦτον διαπραξάμενος, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

Nulli licere Clerico cauponiam habere tabernam. Si ei enim in cauponam ingredi non est permissum, quanto magis & aliis in ea ministrare, & ea, quæ non licet ipsi tractare? Si quid autem tale fecerit, vel cesset, vel deponatur.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν νδ'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀφορίζεσθαι λέγει τοὺς ἐθιζομένους ἐν καπηλείῳ κληρικούς· ὁ δὲ παρὼν κανὼν διορίζεται, μὴ ἔχειν κληρικὸν καπηλικὸν ἐργαστήριον, ἤγουν μὴ ἐνεργεῖν ἐμπορίαν καπηλικήν. εἰ γὰρ καὶ δεσποτείαν ἔχει καπηλικὸν ἐργαστήριον, καὶ ἑτέρῳ τοῦτο ἐκδίδωσι, κανὸν οὐκ ἔστι. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν διαφόρων γίνεται· ὥστε ὃ ἔχειν ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἐνεργεῖν ἐκλαμβάνει. ἐπεὶ δὲ ἕτερόν ἐστι τὸ εἰσέρχεσθαι ἐν καπηλείῳ ἀλλοτρίῳ καὶ ἐθίζειν, καὶ ἕτερον τὸ ἐμπορεύεσθαι καπηλικῷ τέχνῃ, ἐν μὲν τῷ ἀποστολικῷ κανόνι ἀφορίζεσθαί φησι τὸν ἐθιζόντα ἐν καπηλείῳ κληρικόν, καὶ μετ' ἐπιπλήξεως μὴ διορθούμενον, πάντως διὰ τὸ μεγαλύτερον τοῦ ἁμαρτήματος· τὸν δὲ ἐνεργοῦντα κληρικὸν καπηλικὸν ἐργαστήριον, μὴ διορθούμενον μετ' ἐπιπλήξεως, καθαιρεῖσθαί φησιν ὁ παρὼν κανών, πάντως διὰ τὸ βαρύτερον τοῦ ἁμαρτήματος. ἀνάγνωθι τὰ προγεγραμμένα ἐν τῇ ρπθ'. ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ Συνόδου Λαοδικείας κανόνα κδ'. Συνόδου Καρθαγένης κανόνα μ'. καὶ βιβλίου δ'. τῆς βασιλικῆς, τίτλου α'. κεφ. πεντηκοστόν, ὑφ' κατεγράφη ἐξωθεν τοῦ λε'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος.

BALS. Quinquagesimus quartus Apostolorum Canon Clericos segregari jubet, qui in caupona comedunt. Decernit autem præsens Canon, ne Clericus habeat cauponiam officinam, sive ne cauponiam mercaturam exerceat. Si enim cauponiam officinam in dominio habet, & eam aliis elocat, novum non est. Hoc enim etiam apud monasteria & diversas fit Ecclesias. Quamobrem, habere hic, pro eo quod est exercere, accipe. Quoniam autem aliud est in alienam cauponam ingredi & comedere, & aliud cauponariam exercere: in Canone quidem Apostolico Clericum, qui in caupona comedit, & post denunciationem non corrigitur, eo omnino quòd peccatum sit levius, segregandum dicit. Clericum autem, qui cauponiam tabernam exercet, nec post denunciationem corrigitur, præsens Canon, quoniam gravius omnino peccatum est, dicit esse deponendum. Lege quæ adscripta sunt in dicto quinquagesimo quarto Canone Apostolico, & Synodi Laodic. Can. xxiv. Synod. Carth. Canon xl. & iv. libri Basilic. tit. primi cap. ultimum quod extra xxxv. cap. ix. tit. præsentis operis, positum est.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ ἔχειν καπηλικὸν ἐργαστήριον κληρικὸν τοπίον δὲ ἑαυτῷ ἐνεργεῖν αὐτὸν ἐν αὐτῷ καὶ ὑπηρετεῖν. οὐ γὰρ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ λίαν ἔξεστιν ἀφορεπὲς δὲ καπηλείου φορίσασθαι κληρικὸν, καὶ τοὺς εἰς αὐτὸ εἰσιόντας ὑποδέχεσθαι, καὶ βρώματα παρατιθέναι αὐτοῖς, καὶ οἶνον ἐγχέειν. ᾧ γὰρ ἀπηγόρευται δόλως εἰς καπηλεῖον εἰσέρχεσθαι κ' ιδ'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, πῶς ἔσται ἐν αὐτῷ διλωσεκῶς ἔξεστιν ἀναστρεφόμενος; τόν τε τοῦτο ποιοῦντα, ἢ παύεσθαι βάλλειν ὁ κανὼν ἢ καθαιρεῖσθαι. εἰ δέ τις κληρικὸς ξενῶν ἐργαστήριον ἔχων ἑτέρῳ αὐτὸ ἐκμισθώσῃ, μετὰ τὸ οἰκείαν καταστάσιν ὁ βλασφήσεται.

ZONAR. Quod cauponiam domum habere clerici hoc Canone prohibentur, id ita accipiendum est, ut eis videlicet operas in caupona locare, ejusque ministeriis inservire ne liceat. Turpe siquidem, atque ab ordinis dignitate vehementer alienum, exercendæ cauponæ clericum præsidere, excipiendis hominibus, apponendis ferculis præsto esse, pincernæque quodammodo operam ac ministeria hospitibus exhibere. Cui enim ut Apostolico Canone quinquagesimo quarto videre est, ad cauponam divertere omnino non permissum, quo pacto talis in eo perpetuo versabitur? Qui igitur id fecerit, aut ab eo instituto cessare, aut depositione mulctari Canon jubet. Domum tamen ejusmodi habere, ac locare alteri, Clericis quoque sine ulla dignitatis jactura concessum est.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ εἰσιέναι ἐν καπηλείῳ κεκώλυται κληρικὸς, καὶ ἔχειν κωλυθήσεται μᾶλλον· ἢ τοίνυν παυσθήσεται, ἢ καθαιρεθήσεται.

ARIST. *Si cauponam ingredi prohibetur Clericus, & habere magis prohibebitur: vel itaque desistant, vel deponantur.*

Οὐκ ἔξεστι κληρικῷ καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν, καὶ ἐνεργεῖν ἐν αὐτῷ· εἰ γὰρ κεκώλυται ἐν ἀλλοτρίῳ καπηλείῳ εἰσέρχεσθαι, εἰ μὴ δι' ἀνάγκην τοῦτο ποιήσει,

Non licet Clerico cauponariam habere officinam, & in eâ operari. Si enim alterius cauponam ingredi prohibetur, nisi forsitan ob necessitatem illud fecerit: multo magis e-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

um habere cauponam & aliis in ea miniſtrare non oportet. Qui hoc autem facere auſus fuerit, & ceſſare non perſuadetur, deponetur.

πολλῷ πλέον ἔχειν αὐτὸν καπηλεῖον ἢ ἔργον, καὶ ἄλλοις ἐν τούτῳ διακονεῖν. ὁ δὲ πολμῶν τοῦτο ποιεῖν, καὶ μὴ ὑπακούων παυέσθω, καθαιρείσθω.

CANON X.

Epiſcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, qui uſuras, vel quæ dicuntur centeſimæ accipit, vel ceſſet, vel deponatur.

BASS. In xvii. Canone i. Syn. ſatis ſcripſimus de omnibus ſacerdotibus, ſeu ſacris initiatis qui uſuras accipiunt, vel aliquod aliud turpe lucrum ſibi excogitant. Et lege quæ in illo ſcripta ſunt; & invenies ſolutionem repugnantiæ quæ eſſe videtur illius Canonis & præſentis. Præſens enim Canon, & Apoſtolicus xliv. vel ceſſare, vel deponi jubent eum qui tale quid facit. Xvii. autem Canon primæ Synodi eum deponi jubet. Lege & xxvii. cap. ix. tit. præſentis operis.

ZONAR. Uſuras exigere, non Epiſcopi ſolum, Presbyteri, & Diaconi, ſed & omnes in Canone recenſiti, primæ Synodi decimo ſeptimo Canone prohibentur. Ibi nos, & quid centeſima ſit explicavimus, & fuſiùs, quæ ad ipſius Canonis explicationem pertinent, executi ſumus. Ad ea igitur lectorem remittimus. Sed & eadem, quæ hoc loco, Laodicenæ quoque Synodi quarto Canone præcipiuntur.

ARIST. *Epiſcopus, Presbyter, & Diaconus qui uſuras accipit, niſi ceſſet, deponatur.* Perſpicuus.

KANΩN ι'.

Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, τόκους ἢ τοὺς λεγομένας ἐκατοστὰς λαμβάνων, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ ιζ'. κανόνι τῆς α'. συνόδου ἱκανῶς ἐγράψαμεν περὶ πάντων τῶν ἱερωμένων, τῶν λαμβανόντων τόκους, ἢ καὶ ἕτερόν τι αἰσχρὸν κέρδος ἑαυτοῖς ἐπινοούντων. καὶ ἀναγνωσθήτω τὰ ἐν ἐκείνῳ γραφέντα· καὶ εὑρήσεις τὴν λύσιν τῆς δοκούσης ἐναντιοφανείας, ἐκείνου τε ὄντος κανόνος. καὶ τοῦ πρώτου, ὁ μὲν γὰρ πρῶτος κανὼν, καὶ ὁ ἀποστολικὸς μέν, ἢ παύσασθαι ἢ καθαιρεῖσθαι φησὶ τὸν τοιοῦτόν τι ποιοῦντα. ὁ δὲ ιζ'. κανὼν τῆς α'. συνόδου καθαιρεῖσθαι τοῦτόν φησιν. ἀναγνωσθήτω καὶ ὁ κζ'. κεφάλαιον ε'. θ'. τίτλου τοῦ πρώτου. συνόδου ἁγίας.

ZΩNAP. Ὁ μὲν τῆς πρώτης Συνόδου ἑπτακαιδέκατος κανὼν τοὺς Ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους μόνον κωλύει λαμβάνειν τόκους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ ἐξεταζομένους. ἔνθα καὶ τί ἔστιν ἐκατοστὴ ἡμιόλιον, καὶ πλατύτερον τὰ περὶ τοῦ κλήρου ἐξήγηται· καὶ ζητητέον ἐκεῖσε. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ πέμπτος κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου κελεύει.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος, πρεσβύτερος, καὶ διάκονος τόκους λαμβάνων, εἰ μὴ παύοιτο, καθαιρείσθω. Σαφής.

CANON XI.

Nemo eorum qui in ſacerdotali ordine enumerantur, vel Laicus, Judæorum azyma comedat, vel ullam cum eis familiaritatem ineat, vel in morbis accerſat, vel ab eis medicinas accipiat, vel unà cum eis in balneis omnino lavetur. Si quis autem hoc facere aggreſſus fuerit, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſi autem Laicus, ſegregetur.

BALS. Sancti patres nos cum Judæis nullam communionem habere volentes, ſtatuunt nos non debere cum eis feſta celebrare, nec accipere, nec comedere, quæ nunc ab illis fiunt azyma, nec ab eis medicinam accipere, nec cum eis lavari. Eos autem qui præter hæc faciunt, ſi ſint quidem Clerici, deponi jubent: ſi verò Laici, ſegregari. Quære Laod. Syn. Can. xxxi. xxxii. xxxvii. xxxviii. & ſanctorum Apoſtolorum Canonem lxx. & ejus interpretationem. Nec dicat quiſpiam, quod illa azyma vetiti ſunt comedere quæ dantur ab hæreticis, non autem ſacrificium facere, per azyma, vel abſolutè comedere azyma; quoniam nos quoque diverſo modo azyma comedimus, quæ dicuntur λφπμαίβατα. Audiet enim quod non azyma comedere ſit prohibitum, ſed per azyma more Judaico feſta celebrare. Quod eſt autem majus feſtum incruento ſacrificio, quod Dominus noſter Jeſus Chriſtus tradidit tempore mortis ſuæ & feſti Paſchalis? Quia autem ſanctis patribus ne in mentem quidem venit nos per azyma celebraturos, quemadmodum hoc quoque fit à Judæis, quibus ſtatutum eſt cum agno & azymis & lactucis agreſtibus Paſchæ feſtum celebrare, ex eo clarum quod omne feſtum Judaicum aboleverint. Propter Latinos qui cum Azymis feſta celebrant, & propter eos qui à Judæis vel reliquis hæreticis medicamenta accipiunt: omnes enim iſti ſegregantur.

KANΩN ια'.

Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι, ἢ λαϊκὸς, τὰ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἄζυμα ἐσθιέτω, ἢ τούτοις συνοικειούσθω, ἢ ἐν νόσοις συγκαλείσθω, καὶ ἰατρείαν παρ' αὐτῶν λαμβανέτω, ἢ ἐν βαλανείοις τούτοις σὺν αὐτοῖς λουέσθω. εἰ δέ τις τοῦτο πρᾶξαι ἐπιχειροίη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω.

ΒΑΛΣ. Μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχειν ἡμᾶς μετὰ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἅγιοι πατέρες θέλοντες, διορίζονται μὴ συνεορτάζειν τούτοις ἡμᾶς, μηδὲ λαμβάνειν καὶ ἐσθίειν παρ' αὐτῶν πεινῶντα μηδὲν ἄζυμα, μηδὲ ἰατρεύεσθαι παρὰ τούτων, ἢ συλλούεσθαι. τοὺς δὲ ποιοῦντας παρὰ ταῦτα, κληρικοὺς μὲν ὄντας ἀφορίζεσθαι καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ, ἀφορίζεσθαι. ζήτει τῶν ὧν Λαοδικείᾳ Συνόδου κανόνα λα'. λβ'. λζ'. καὶ λη'. καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανόνα ο'. καὶ τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ. καὶ μή τις λεγέτω ὡς ἐκεῖνα τὰ ἄζυμα ἐκωλύθησαν ἐσθίεσθαι τὰ παρὰ τῶν αἱρετικῶν διδόμενα, ἃ μὴν δεῖ γίνεσθαι θυσίαν παρ' ἀζύμων, ἢ ἁπλῶς δεῖ ἐσθίειν ἄζυμα, ὅτι καὶ ἡμεῖς διαφόρως ἐσθίομεν ἄζυμα τὰ λεγόμενα λεπτμάβατα. ἀκούσῃ γὰρ ὡς οὐ δεῖ ἐσθίειν ἄζυμα κεκωλυται, ἀλλὰ δεῖ παρ' ἀζύμων τὴν Ἰουδαίων ἑορτάζειν. ποία δὲ μείζων ἑορτὴ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας ἐστὶν, ἣν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡμῖν παρέδωκε καιρὸν τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καὶ τῆς πασχαλίου ἑορτῆς; ὅτι ὃ εἰς νοῦν οὐδὲ τοῖς ἁγίοις πατράσι δὲ ἑορτάζειν ἡμᾶς παρὰ ἀζύμων, καθὼς τοῦτο καὶ παρὰ τῶν Ἰουδαίων μετὰ τῶν ὀφειλόντων μετ' ἀμνοῦ καὶ ἀζύμων καὶ πικρίδων τὸν τοῦ πάσχα ποιεῖν ἑορτὸν, δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τοῦ καταργῆσαι αὐτὸν πᾶσαν Ἰουδαϊκὴν ἑορτήν. Διὰ τοὺς Λατίνους τοὺς ἑορτάζοντας μετ' ἀζύμων, καὶ διὰ τοὺς ἰατρευομένους παρὰ Ἰουδαίων

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ων, ἢ λοιπῶν αἱρετικῶν πάντες ηδ ὅτοι ἀφωρισμένοι εἰσίν. σημείωσαι ⓦ παρόντα κανόνα διδάσκοντα περὶ τῶν ἀζύμων· καὶ ὅτι οἱ παρὰ Ιουδαίων ἢ ἄλλων αἱρετικῶν ἰατροὶ ὁμοῦ κολάζονται.

A Nota præsentem Canonem, qui de azymis instruit; & quod illi, qui à Judæis vel etiam aliis hæreticis medicis curantur, puniuntur.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ ἑβδομηκοστὸς ἡμῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁρίζει μήτε συνεορτάζειν τοῖς Ιουδαίοις, μήτε τινὰ παρ' αὐτῶν δέχεσθαι ξένια τῶν παρ' αὐτοῖς ἑορτῶν· ἔστι δὲ ὁ κανὼν οὗτος οἰκειοῦσθαι αὐτοῖς, ἀντὶ τοῦ φιλιοῦσθαι συγχωρῆ, ἢ παρ' αὐτῶν ἰατρεύεσθαι νοσοῦντας, ἢ συλλούεσθαι ὅλως αὐτοῖς. καὶ ὁ λϛ'. ἡμῶν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου ἀπαγορεύει αἱρετικῶν εὐλογίας λαμβάνειν· καὶ ὁ λζ'. τῆς αὐτῆς συνόδου ἡμῶν, καὶ ὁ λη'. μὴ δεῖν φησι παρὰ Ιουδαίων ἢ αἱρετικῶν τὰ πεμπόμενα ἑορτασικὰ λαμβάνειν, μηδὲ συνεορτάζειν αὐτοῖς, ἢ ἄζυμα λαμβάνειν, καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀσεβείας αὐτῶν. ἐπάγει δὲ ὁ κανὼν οὗτος τοῖς παραβαίνουσι τὰ ὡρισμένα κόλασιν, τοῖς μὲν κλήρῳ καθαίρεσιν, τοῖς δὲ λαϊκοῖς ἀφορισμόν.

B ZONAR. Ne festos dies cum Judæis simul celebrare, neve munuscula ab iis anniversariis eorum celebritatibus mitti solita accipere liceat, sanctorum etiam Apostolorum septuagesimo Canone interdictum fuit. Hoc autem Canone cum iis amicituam jungere, (i.e.) familiaritatem inire, & illorum opera ægrotantes curari, & eodem cum illis balneo uti omnino prohibemur. Hæreticorum etiam benedictiones Laodicenæ Synodi trigesimus secundus Canon accipere vetat. Ejusdem quoque synodi xxxvii. & xxxviii. à Judæis vel hæreticis missa ex festivo apparatu xenia recipere, aut cum eis festos dies celebrare, aut azyma ab illis accipere, eorumque proinde impietati communicare negat oportere. Indicit autem hic Canon non obtemperantibus mulctam, Clericis quidem depositionem, Laïcis vero segregationem.

ΑΡΙΣΤ. Ἄζυμα Ιουδαίων ἀποπτύεται· ὁ δὲ καὶ ἰατροὺς αὐτοὺς προσκαλούμενος, ἢ συλλουόμενος, ἐκπίπτει.

ARIST. *Azyma Judaica sunt respuenda. Quinetiam qui eos medicos accersit, vel unà cum iis lavat, deponitur.*

C

Οὐδεμία χριστιανοῖς κοινωνία πρὸς Ιουδαίους· διὰ τοῦτο γοῦν ὅστις εὑρεθῇ παρὰ τούτων ἄζυμα ἐδώδιμα, ἢ εἰς ἰατρείαν αὐτοὺς προσκαλούμενος, ἢ συλλουόμενος τούτοις, ἢ ἄλλως πως ἑαυτοῖς οἰκειούμενος, εἰ μὲν κληρικός ἐστι καθαιρεθήσεται· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορισθήσεται.

Nulla est Christianis cum Judæis communio. Propterea itaque quicunque eorum azyma comedere, aut ad medicationem eos vocare, aut cum iis unà lavare, aut aliter cum iis familiaritatem inire deprehendatur, si quidem Clericus est, deponetur, si vero Laicus, excommunicabitur.

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

CANON XII.

Καὶ τοῦτο δὲ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ἔν τε τῇ Αφρικῇ καὶ Λιβύῃ, καὶ ἑτέροις τόποις, οἱ τῆσδε ἐκεῖσε θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι συνοικεῖν τοῖς ἰδίαις γαμεταῖς, καὶ μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοὺς προβολὴν χειροτονίαν, οὐ παραιτοῦνται, πρόσκομμα τοῖς ἐνταῦθεν ἄλλοις τιθέντες καὶ σκάνδαλον. πολλῆς οὖν ἡμῖν σπουδῆς ὄσης, τὰ πάντα πρὸς ὠφέλειαν τῆς ὑπὸ χεῖρα ποιμνίου διαπράττεσθαι, ἔδοξεν, ὥστε μηδαμῶς τοιοῦτον ἀπὸ τοῦ νῦν γίνεσθαι. τοῦτο δὲ φαμέν, οὐκ ἐπ' ἀθετήσει ἢ ἀναιρέσει τῶν ἀποστολικῶς νενομοθετημένων, ἀλλὰ τὴν σωτηρίας καὶ τὴν προκοπῆς τῆς ὅπη ὃ κρεῖττον τῶν λαῶν προτιμήσαντες, ἵν' ὃ μὴ δοῦναι μέμφῃ τινὶ τὰ τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως. φησὶ γὰρ ὁ θεῖος ἀπόστολος· πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε, ἀπρόσκοποι γίνεσθε, καὶ Ιουδαίοις, καὶ Ελλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν· μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. εἰ δέ τις φωραθείη τοιοῦτο πράττων, καθαιρείσθω.

Porro hoc quoque ad nostram cognitionem pervenit, quod in Africa & Libya & aliis locis, quidam ex iis, qui illic sunt religiosissimi præsules, cum propriis uxoribus, etiam postquam ad eos processit ordinatio, unà habitare non recusant, ex eo populis offendiculum & scandalum afferentes. Cum itaque studium nostrum in eo magnopere laboret, ut omnia ad gregis in manus nostras traditi nobisque commissi utilitatem fiant, nobis visum est, ut nihil ejusmodi deinceps ullo modo fiat. Hoc autem dicimus, non ad ea abolenda & evertenda, quæ apostolicè antea constituta sunt, sed populorum salutis & ad meliora progressionis curam gerentes, & ne status ecclesiasticus ullo probro afficiatur. Dicit enim Divinus Apostolus, Omnia ad Dei gloriam facite, sine offendiculo estote & Judæis, & Græcis, & Dei Ecclesiæ, quemadmodum & ego per omnia omnibus placeo, non quærens meam utilitatem, sed multorum, ut serventur. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Si quis autem tale quid agere deprehensus fuerit, deponatur.

ΒΑΛΣ. Πρὸς κρείττονα βιοτὴν προάγοντες τοὺς τῆς ἐκκλησίας προφήτας οἱ θεῖοι πατέρες, προσκελεύονται πάντη ἀποδίστασθαι τοὺς ἀρχιερεῖς μετὰ τὴν χειροτονίαν τῆς ἰδίων γαμετῆς. ἵνα δὲ μὴ δόξωσιν ὑπεναντίως ποιεῖν τῷ ε'. ἀποστολικῷ κανόνι τῷ συγχωροῦντι τοῖς Επισκόποις συνοίκους τὰς οἰκείας γυναῖκας μετὰ τὴν χειροτονίαν· ἐπάγουσιν ὡς οὐκ ὀνησιπέμπτοι τοῖς θείοις ἀποστόλοις ταῦτα διορίζοντες, ἀλλ' ὡς θέλοντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν εἰς πλείονα εὐλαξίαν προκόψαι· μονονουχὶ τοῦτο λέγοντες, ὅτι οἱ μὲν θεῖοι ἀπόστολοι ἀρχὴν ἐχούσης τῆς πίστεως, συγκαταβατικώτερον διεγένοντο πρὸς τοὺς τῇ πίστει προσερχομένους. ἄρτι δὲ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος πλατυνθέντος, δεῖ φασι καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τὸν οἰκεῖον βίον ἀποδιώκειν πρὸς ἀκριβῆ σωφροσύνην. εἰ δὲ συνοικεῖν τῇ οἰκείᾳ γαμετῇ οἱ Επί-

BALS. Ad meliorem vitam Ecclesiæ alumnos sancti patres provehentes, jubent omnino antistites, postquam sunt ordinati, à propriis uxoribus secedere. Ne autem contra v. Apostolicum Canonem facere videantur, qui Episcopis cum suis uxoribus post ordinationem habitare permittit, inferunt, quod non divinis apostolis adversantes hæc decernunt, sed statum Ecclesiasticum in pulchriorem ordinem provehi volentes: propemodum, hoc dicentes; quod divini quidem Apostoli, cum fides tantum inciperet, se in eos, qui ad fidem accedebant, ita gerebant, ut ad eorum imbecillitatem se magis demitterent. Nunc autem cum evangelii prædicatio sit magis amplificata, Oportet, inquiunt, & Pontifices ad perfectam continentiam vitam suam dirigere. Si autem Episcopis cum propriis uxoribus habitare

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

bitare non permittetur: multo magis & ipſis tanquam uxoribus uti permittetur; ſed nec eis cum alienis uxoribus habitare concedetur, ut omne offendiculum amputetur. Lege librum iii. Baſilicor. tit. i. cap. liv. lv. lvi. quæ quidem, cum cxxiii. Juſtiniani Novellæ ſint capita, Epiſcopos deponendos decernunt, qui cum quacunque muliere cohabitant.

A

ZONAR. Ne Epiſcopo, Presbytero, aut Diacono, uxorem ſuam ſub prætextu pietatis repudiare liceat, quinto Apoſtolico Canone cautum eſt; quique id fecerit, ſegregari primo, ac ſi tum quoque pertinax fuerit, depoſitione B mulctari decretum. Hoc verò Canone, ubi renunciatus aliquis Epiſcopus fuerit, uxorem, ſi quæ nondum ſacris ordinibus initiato ducta foret, ſub eodem tecto ne habeat, conſtitutum. Et vero non ſe ſtudio evertendæ contrariis ſanctionibus Apoſtol. conſtitutionis adductos, ſed populorum ſaluti, atque in virtutibus progreſſioni conſulentes, ac ne qua inde ſacro ordini macula inureretur providentes, Epiſcopis uxorum, quas antea duxerant, commercio & conſuetudine interdicendum cenſuiſſe, auctores Canonis addidere. Quaſi divinos ſcilicet Apoſtolos, naſcente ac emergente tum primum fide, neque adhuc ſonitu divinæ prædicationis latiùs evulgato mitius cum iis, qui fidem C amplecterentur, ac remiſſiùs egiſſe, nec ab eis omnes perfectionis numeros exigentes, aliquid tum imbecillitati ipſorum, tum inveteratæ apud omnes gentes, atque adeo apud ipſos Judæos, conſuetudini indulſiſſe affirment. Nam & ſummis Judæorum ſacerdotibus uxores habere per leges licebat, neque id vero Græcorum ſacrificulis ulla conſtitutione interdictum fuit. Nunc vero longe latéque propagata religione, ac diligentius quæ ad ſanctiorem vitæ normam pertinent conſtitutis, augeſcente indies Euangelico cultu, ſeverioribus, inquiunt, vitam ſuam continentiæ legibus adſtringere ipſi quoque Epiſcopi debent, ut non modo ab alienis uxorib. abſtineant, ſed ab iis quoque, quas thori D conſortes habuere: neque ſolum lecti ſocias non admittant, ſed nec ſub eodem tecto aut iiſdem ædibus degere patiantur. Nam etſi fieri poteſt, ut caſtos ſe nihilominus atque integros ſervent, aliis tamen offendiculo & ſcandalo erunt. Quo loco magnum quoque Paulum ſancti Patres producunt, dicentem. Sine offenſione eſtote & Judæis & Græcis & Eccleſiæ Dei, quemadmodum & ego omnibus in omnibus placeo, non meam utilitatem quærens, ſed multorum, ut ſalventur. Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti. Poſtremo qui huic Canoni non obtemperaverint, eis depoſitionis mulctam irrogari jubent. E

ΖΩΝΑΡ. Ο πέμπτος ἀποστολικὸς κανών φησι· Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλλέτω προφάσει εὐλαβείας· ἐὰν δὲ ἐκβάλῃ ἀφοριζέσθω, ὕστερον δὲ, καθαιρείσθω. ὁ δὲ πρῶτον κωλύσῃ τὸν ἀρχιερέα μὴ τὴν χειροτονίαν συνοικεῖν ταῖς πρὸ τῆς ἱερωσύνης γυναιξὶν αὐτοῦ, καί φασιν οἱ τοῦτον ἐκδέμβιοι Θ κήρυκα, ὅτι οὗτοι ἀναφέροντες τὰ νενομοθετημένα τοῖς ἀποστόλοις καὶ ἀντιπορευόμενοι κωλύομεν τοῖς Ἐπισκόποις τὴν μὴ τοῦ πρεσβυτέρου συμβίων αὐτοῦ συνοίκησιν, ἀλλὰ δηλοῦντες τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, καὶ τὴν δεῖ ὃ κρεῖττον αὐτοῦ προκόπτειν, καὶ ὥστε μή τινα μῶμον ἐκ τούτου προσγενέσθαι τῇ ἱερωσύνῃ, μόνους ἡμᾶς τὸ λέγοντες, ὅτι οἱ μὲν θεῖοι ἀπόστολοι ἀρχὴν ἐγχύσεως τῆς πίστεως, καὶ ὃ θείου κηρύγματος οὔπω πλατυνθέντος συγκαταβατικώτερον διετίθεντο πρὸς τοὺς τῇ πίστει προσερχομένους, ὃ πάντα ἀπῄτουν ὃ πλεῖον, ἀλλ' ἐνεδίδοσαν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτῶν, καὶ τοῖς ἔθεσι τοῖς ἐθνικοῖς, καὶ Ἰουδαϊκοῖς. εἴ τε γὰρ τῶν Ἰουδαίων ἀρχιερεῦσι γυναῖκες συνοικεῖν συγκεχωρημένον ἦν ἐκ τοῦ νόμου, καὶ τοῖς Ἑλλήνων ἀρχιερεῦσιν ὁ γάμος ἀκώλυτος ἦν· ἆρα γε τοῦ κηρύγματος πλατυνθέντος καὶ εἰς κρεῖττονα καταστάσεως καὶ τάξιν τῶν πιστῶν ἐλπιζόντων, καὶ τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας ὑπερβάσεις, ζημίαν φασὶ καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς τὸ οἰκεῖον βίον περὶ ἀκριβῆ σωφροσύνην ἀπαδυνεῖν, ὡς μὴ μόνον ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πρότερον αὐτοῖς συζυγαζομένων, καὶ μὴ μόνον εὐνῆς αὐταῖς μὴ κοινωνεῖν, μηδὲ μίξεως, ἀλλὰ μηδὲ συνοικεῖν αὐταῖς, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ καταικίᾳ συζῆν. οἱ μὲν γὰρ ἴσως καὶ τὸ σωφρόνως ζήσονται, ἄλλοις δὲ προσκόμματα καὶ σκάνδαλον ἔσονται. καὶ φησὶν οἱ ἱεροὶ πατέρες ἐκεῖνοι καὶ Θ μέγαν Παῦλον λέγοντα, ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. εἶτα τοῖς μὴ Θ κανόνα τῶν φυλάττουσιν ἐπάγουσιν ὕστερον τὴν καθαίρεσιν.

ARIST. *Etiamſi dictum ſit uxores non ejiciendas eſſe, nihilominus ad melius progreſſioni conſulentes, præſuli ordinato, cum uxore amplius ne cohabitet, in mandatis damus.*

ΑΡΙΣΤ. Εἰ καὶ λέλεκται μὴ ἐκβάλλειν γυναῖκας, ἀλλὰ τῆς δεῖ τὸ κρεῖττον προκοπῆς φροντίζομεν, τῷ χειροτονουμένῳ προέδρῳ μηκέτι συνοικεῖν γυναικὶ παραγγέλλομεν.

Quintus ſanè Canon Apoſtolicus nec Epiſcopum nec Presbyterum nec Diaconum uxorem ſuam religionis prætextu ejicere vellet; ſed & ab eo qui hoc fecerit pœnas petit; eumque ſi corrigi non poteſt, deponit. Hic autem Canon Epiſcopis, poſtquam ad F Epiſcopatum ordinati ſunt, unà cum ſuis cohabitare uxoribus non permittit; non in eorum quæ Apoſtolicè ſunt conſtituta contemptum & everſionem illud faciens, ſed populi ſalutis & ad meliora progreſſionis curam gerens, & ne ſtatus Sacerdotalis probo aliquo afficeretur. Omnia enim, inquit divinus Apoſtolus, ad Dei gloriam facite, ſine offendiculo eſtote & Judæis & Græcis, & Eccleſiæ Dei, quemadmodum & ego per omnia omnibus placeo, non meam quærens utilitatem ſed multorum, & ut ſerven-

Ο μὲν Ἀποστολικὸς πέμπτος κανών, ὅτι Ἐπίσκοπον, ὅτι πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλειν βάλλεται· ἀλλὰ καὶ Θ τοῦτο ποιοῦντα ἀθετεῖ, καὶ ἀδιόρθωτον μένοντα καθαιρεῖ. ἕτερος δὲ ὁ κανὼν ὁ συγχωρῶν τοῖς Ἐπισκόποις, μὴ τὸν δεῖ αὐτοῖς προελθοῦσι τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν, ταῖς ἰδίαις συνοικεῖν γαμεταῖς, σὺν ἐπ' ἀθετήσει καὶ ἀναιρέσει τῶν ἀποστολικῶν νενομοθετημένων τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς δεῖ τὸ κρεῖττον προκοπῆς τοῦ λαοῦ προμηθούμενος, καὶ τοῦ μὴ δύνασθαι μῶμόν τινα κεῖσθαι τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως. πάντα γάρ, φησὶν ὁ Θεῖος ἀπόστολος, εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε, ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς ἐγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

συμφέρον, ἀλλὰ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς ἐγὼ χριστοῦ. ὃς δὲ τοῦτο πράσσοντα Ἐπίσκοπον, καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν τῆς ἐπισκοπῆς τῇ ἰδίᾳ γαμετῇ συνοικοῦντα, καθαιρεῖσθαι προστάττει.

A tur. Imitatores mei estote, sicut ego sum Christi. Episcopum autem, qui hoc fecerit, & post ordinationem ad Episcopatum cum suâ habitaverit uxore, deponi jubet.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Ἐπειδὴ ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἐν τάξει κανόνος παραδεδόσθαι διέγνωμεν, τοὺς μέλλοντας διακόνου ἢ πρεσβυτέρου χειροτονίας ἀξιοῦσθαι, καθομολογεῖν ὡς οὐκέτι ταῖς αὐτῶν συνάπτονται γαμεταῖς· ἡμεῖς τῷ ἀρχαίῳ ἐξακολουθοῦντες κανόνι τῆς ἀποστολικῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως, τὰ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν κατὰ νόμους συνοικέσια, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐῤῥῶσθαι βουλόμεθα, μηδαμῶς αὐτῶν τὴν πρὸς γαμετὰς συνάφειαν διαλύοντες, ἢ ἀποστεροῦντες αὐτοὺς τῆς πρὸς ἀλλήλους κατὰ καιρὸν ὡς προσήκοντα ὁμιλίας· ὥστε, εἴ τις ἄξιος εὑρεθείη πρὸς χειροτονίαν ὑποδιακόνου ἢ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου, ἐπὶ μηδαμῶς κωλυέσθω ἐπὶ τοιοῦτον βαθμὸν ἐμβιβάζεσθαι, γαμετῇ συνοικῶν νομίμῳ· μήτε μὴν ἐν τῷ τῆς χειροτονίας καιρῷ ἀπαιτείσθω ὁμολογεῖν, ὡς ἀποστήσηται ἀπὸ τῆς νομίμου πρὸς τὴν οἰκείαν γαμετὴν ὁμιλίας· ἵνα μὴ ἐντεῦθεν ὡς ἐκ θεοῦ νομοθετηθέντα, καὶ εὐλογηθέντα τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ, γάμον καθυβρίζειν ἐκβιασθῶμεν· τῆς τοῦ εὐαγγελίου φωνῆς βοώσης, ἃ ὁ θεὸς ἔζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω· καὶ τοῦ ἀποστόλου διδάσκοντος, τίμιον ὡς γάμον, καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον· καὶ, δέδεσαι γυναικὶ, μὴ ζήτει λύσιν. ἴσμεν δὲ, ὥσπερ καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντες, τῆς ἐν βίῳ σεμνότητος τῶν λειτουργῶν τιθέμενοι πρόνοιαν, ἔφασαν, ὥστε τοὺς ὑποδιακόνους, τοὺς τὰ ἱερὰ μυστήρια ψηλαφῶντας, καὶ τοὺς διακόνους καὶ πρεσβυτέρους, κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους, καὶ ἐκ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι· ἵνα καὶ ὃ διὰ τῶν ἀποστόλων παραδοθὲν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχαιότητος κρατηθὲν καὶ ἡμεῖς ὁμοίως φυλάξωμεν, καιρὸν ἐπὶ παντὸς ἐπιστάμενοι πράγματος, καὶ μάλιστα νηστείας καὶ προσευχῆς. χρὴ γὰρ τοὺς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας, ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἁγίων μεταχειρήσεως ἐγκρατεῖς εἶναι ἐν πᾶσιν, ὅπως δυνηθῶσιν, ὃ παρὰ τοῦ θεοῦ ἁπλῶς αἰτοῦσιν, ἐπιτυχεῖν. εἴ τις οὖν τολμήσοι παρὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας κινούμενος, τινὰς τῶν ἱερωμένων, πρεσβυτέρων φαμὲν ἢ διακόνων ἢ ὑποδιακόνων ἀποστερεῖν τῆς πρὸς τὴν νόμιμον γυναῖκα συναφείας τε καὶ κοινωνίας, καθαιρείσθω· ὡσαύτως, ὃ εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλει, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ καθαιρείσθω.

B

C

D

E

Canon XIII.

Quoniam Romanæ Ecclesiæ pro Canone traditum esse cognovimus, ut Diaconi vel Presbyteri, qui ut ordinentur, digni existimandi sunt, profiteantur se non amplius suis uxoribus conjungendos: nos antiquum Canonem Apostolicæ perfectionis ordinisque servantes, hominum in sacris ordinibus legitima conjugia deinceps ex hoc temporis momento firma & stabilia esse volumus, nequaquam eorum cum uxoribus conjunctionem dissolventes, vel eos mutua tempore convenienti consuetudine privantes. Quamobrem, si quis dignus inventus fuerit, qui Hypodiaconus vel Diaconus vel Presbyter ordinetur, is ad talem gradum assumi nequaquam prohibeatur, si cum legitima uxore cohabitet. Sed neque ordinationis tempore ab eo postuletur, ut profiteatur se à legitima cum uxore consuetudine abstenturum: ne ex eo à Deo constitutas & sua præstantia benedictas nuptias injuria afficere cogamur; evangelica voce exclamante, Quæ Deus conjunxit, homo ne separet; & Apostolo docente, Honorabiles nuptias, & thorum immaculatum; &, Alligatus es uxori, ne quære solutionem. Scimus autem, sicut & qui Carthagine convenerunt, ministrorum gravitatis honestatisque curam gerentes, dixerunt, ut Subdiaconi, qui sacra mysteria contrectant, & Diaconi & Presbyteri, propriis terminis à consortibus abstineant. Ut & quod per Apostolos traditum est, & ab ipsa usque antiquitate servatum, nos quoque similiter servemus, tempus in omni re scientes, & maximè in jejunio & oratione. Oportet enim eos qui divino altari assident, in sanctorum tractandorum tempore esse omnino continentes, ut possint id, quod à Deo simpliciter petunt, obtinere. Si quis ergo præter Apostolicos Canones, incitatus sit aliquem eorum qui sunt in sacris, Presbyterorum, inquimus, vel Diaconorum vel Hypodiaconorum conjunctione cum legitima uxore & consuetudine privare, deponatur. Similiter & si quis Presbyter vel Diaconus suam uxorem pietatis prætextu ejecerit, segregetur: & si perseveret, deponatur.

ΒΑΛΣ. Κωλύσαντες οἱ θεῖοι πατέρες τοὺς Ἐπισκόπους μετὰ τὴν χειροτονίαν ταῖς οἰκείαις συνοικεῖν γυναιξὶν, ὑποδιαστέλλουσι τὰ περὶ τῶν διακόνων καὶ τῶν ἱερέων· καὶ διορθούμενοι ὥσπερ ὃ γινόμενον χάριν τούτων εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίαν, δηλονότι ὃ ἀναγκάζεσθαι καὶ τούτους μετὰ τὴν χειροτονίαν ἀπέχειν ἐκ τῶν πρότερον συζευχθεισῶν αὐτοῖς γυναικῶν· ἀναστέλλοντες δὲ καὶ τοὺς ἴσως μέλλοντας εἰπεῖν κωλύεσθαι καὶ τούτους συνεῖναι ταῖς οἰκείαις γυναιξὶν, ὥσπερ δὴ κεκώλυνται καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διορίζονται τοὺς ἀξίους χειροτονίας μὴ ἀποζευγνύεσθαι ἐκ τῶν προτέρων νομίμων γυναικῶν αὐτῶν. προστιθέασι δὲ μὴ ἔχειν τούτους τὴν μετὰ τῶν ὁμοζύγων αὐτῶν συνάφειαν ἀδιάφορον· ἀλλὰ ἀποδιΐστασθαι τούτων, κατὰ ὡς καιρὸν τῆς ἐφημερίας αὐτῶν, ἤγουν καθ' οὓς ἱερουργοῦσι καιρούς. ὥσπερ τοῦτο διωρίσατο καὶ ἡ ἐν Καρθαγένῃ συνόδος ἐν τῷ γ'. καὶ κε'. καὶ ο'. κανόνι. καὶ ὁ γ'. κανὼν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Διονυσίου· τοὺς δὲ τολμῶντας ἀποστερεῖν μετὰ τὴν χειροτονίαν τοὺς διακ-

F

Bals. Cùm prohibuissent sancti patres Episcopis cum propriis uxoribus habitare post ordinationem, de Diaconis & Sacerdotibus subdistinguunt; & veluti corrigentes quod ea de causa fit in Romana Ecclesia, scilicet quod & ii post ordinationem cogantur à prius sibi conjunctis uxoribus abstinere: reprimentes autem & eos, qui fortasse dicturi erant prohiberi & illos cum suis uxoribus coire, quemadmodum prohibentur & Antistites; decernunt eos, qui ut ordinentur digni sunt, à prioribus suis legitimis uxoribus non separari. Adjiciunt autem eos non cum suis conjugibus conjunctionem indiscriminatim habituros; sed ab iis abstenturos vicis suæ tempore, eo scilicet tempore quo sacrificant: sicut hoc definiit & Carthaginensis Synodus in iii. & xxv. & lxx. Can. & iii. Canon Dionysii Archiepiscopi Alexandrini. Eos autem, qui audeant post ordinationem Diaconos & Sacerdotes cum prioribus suis legitimis uxoribus consuetudine privare, deponendos dicunt. Præterea autem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

autem & ipſos qui ordinantur, ſuas uxores pietatis prætextu expellentes, ſegregandos ſtatuunt: ſin autem in malo perſiſtant, ſeu eas non accipiant, etiam deponendos. Excipe mihi ſacerdotes, qui ſunt in Eccleſiis barbaricis. Lege & xxx. Canonem hujus ſynodi de his quoque ſtatuentem. Ne repugnare autem exiſtimes iii. Can. Carth. Syn. dicenti, prohiberi à conjunctione cum ſuis uxoribus, vicis ſuæ tempore, Epiſcopos, Presbyteros & Diaconos. Ejuſdem enim Synodi Canon iv. & xxv. & præſens, etiam Hypodiaconos adjicit. Nota ex præſenti Canone, quod ſacerdotes & Diaconi & Hypodiaconi, ut qui ſacra tractant, à ſuis abſtineant uxoribus vicium ſuarum temporibus neceſſe eſt. Qui itaque perpetuo & indies propemodum miniſtrant, & ſacra attingunt, quonam modo ſe excuſabunt? Lege & iii. xxv. & lxx. Can. Synodi Carthaginenſis & quæ in iis ſcripta ſunt.

κόνους καὶ τοὺς ἱερεῖς τῆς μετὰ τῶν θεσπίσων νομίμων γυναικὸς αὐτῶν συναφείας, κελεύσαντα φασί. φεισάσθαι μὲν οὖν καὶ αὐτοὺς τοὺς χειροτονουμένους, φησὶν, ὁ τῆς ἐκκλησίας, ἀφορίζεσθαι δὲ τοὺς ἐπιμένοντας ἢ τῇ κακῇ, ἤγουν μὴ φεισαλαμβανομένους ταύτας, καὶ καθαιρεῖσθαι. ὑπεξελέσθαι μὲν τοὺς ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἐκκλησίαις ἱερεῖς. καὶ ἀναγνωσθῆναι ΚΒ. κανόνα τῆς ἁγίας Συνόδου τοῦ ἐν τούτῳ διορισθέντα. μὴ ἐναντιωθῆναι δὲ τῷ γ'. κανόνι τῇ ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, λέγοντι καθόλου τοὺς μὴ τῶν ὁμοζύγων αὐτῶν συναφείας, καὶ ΚΒ. καιρὸν τῆς ἐφημερίας αὐτῶν, Ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους. ὁ γὰρ δ'. κανὼν τῆς αὐτῆς συνόδου, καὶ ὁ κά. καὶ ὁ πρῶτος, καὶ τοὺς ὑποδιακόνους προσίδηται, σημείωσαι διὰ τοῦ πρώτου κανόνος, ὅτι ἀναγκάζονται οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διάκονοι, ὡς τὰ ἱερὰ μεταχειριζόμενοι, ἀπέχεσθαι τῶν ἰδίων γυναικῶν καὶ τοὺς καιροὺς τῆς ἐφημερίας αὐτῶν. οἱ γοῦν δι' ὅλης καθ' ἑκάστην λειτουργοῦντες καὶ ψαλφῶντες τὰ ἅγια, τί ἀποληψόμεθα; ἀνάγνωσιν καὶ γ'. κα'. καὶ ὁ'. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς.

Zonar. In Romana Eccleſia morem invaluiſſe, vimque in ea legis obtinere divini Patres aiunt, ut quicunque ſacerdotes, aut Diaconi fiunt, ſibi nihil in poſterum cum uxoribus, quibus ante ſociati fuerant, amplius omnino commercii fore profiteantur, & ſpondeant. At nos, inquiunt, nihil ejuſmodi poſtulamus, verum Apoſtolico Canone edocti, contractum cum juſta uxore connubii fœdus, ratum inviolatumque eſſe volumus, neque quo minus mutua inter ſe conſuetudine, congreſſuque, habita nihilominus temporum ratione, conjuges perfruantur, prohibemus. Si quis igitur ſacro ſe presbyteratus, aut diaconatus, aut ſubdiaconatus ordine dignum præbeat, eligi, quamvis uxori alligatum, nulla ex eo divortii impoſita neceſſitate hominem licebit: ne alioqui nuptias, quas & ſuo ipſe conſpectu dominus honeſtavit, & miraculis ibidem editis conſecravit, improbare videamur. Quarum quidem etiam ſanctitatem, aliis quoque ſacrarum literarum teſtimoniis aſſerere nituntur. Deinde quod in connubiali copula temporis rationem ab initiatis habendam eſſe antea dictum eſt, id nunc allato ſynodi Carthaginenſis decreto, quale ſit explicant: quo ſcilicet quibus tractandarum rerum ſacrarum cura demandata eſt, per vices ſuas, conſtitutaque ipſis divini miniſterii tempora, abſtinere ab uxorum contagione jubentur. Quod idem Alexandrini quoque Archiepiſcopi Dionyſii Canone tertio ſancitum eſt. Quod ſi qui nihilominus ab uxoris legitimæ conſociatione, & commercio, ſacerdotes, aut Diaconos, aut Hypodiaconos conetur abducere, depoſitionis, quæ maxima eſſe poteſt, homini pœnam Patres denuntiant. Sed nec ſacris ordinibus initiatis, quos diximus, uxores ſuas religionis obtentu repudiare permiſſum, quin ſegregari primo, ſi id fecerint, ac niſi poſtea mutata ſententia eaſdem reduxerint, eos deponi præterea jubent.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ φασὶν οἱ θεῖοι πατέρες ἐθος κρατῆσαι, καὶ ὡς κανόνα ἐκείνοις κρίνειν τοὺς χειροτονουμένους ἱερεῖς καὶ διακόνους, συντίθεσθαι καὶ ὁμολογεῖν ἀπὸ χειρὸς πλείους μετὰ τὴν χειροτονίαν τῶν πρώτερον αὐτοῖς συζυγηθεισῶν γυναικῶν. τοῦτο δὲ ἡμεῖς οὐκ ἀπαιτοῦμεν φασὶν, ἀλλὰ τῷ κανόνι τῷ ἀποστολικῷ ἀκολουθοῦντες, τὰ νόμιμα ζυγοκοίτια τῶν εἰς ἱεροσύνην ἠρημένων κρατεῖν βουλόμεθα, καὶ ἱερωμένα εἶναι, καὶ ἀδιάλυτα, καὶ οὐκ ἀποτεροῦμεν αὐτοὺς τῆς πρὸς ἀλλήλους ζυγαφείας, καὶ μετὰ τοῦ προσήκοντος καιροῦ ὁμιλίας. ὅτι τοίνυν ἄξιον φανεῖ χειροτονίας πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον ἔχων γυναῖκα οὐ κωλυθήσεται τῆς τοιαύτης χειροτονίας, ἵνα ἀπαγορευθήσεται ὁμολογῆσαι ὡς ἀποχήσεται τῆς πρὸς τὸν οἰκείαν γαμετὴν ὁμιλίας. ὡς ἂν μὴ ἐντεῦθεν διαβάλλοιτο ὁ γάμος, ὃν ὁ κύριος παρουσίασε, καὶ ἐν αὐτῷ θαυματουργήσας, εὐλόγησεν. καὶ ἑτέρωθι δὲ γραφικῶς χρήσεσι κέχρηται περὶ τοῦ γάμου. εἶτα ὁ ἕκτον ἀνωτέρω περὶ τοῦ ΚΒ. προσήκοντα καιρὸν ὁμιλεῖν ταῖς γαμεταῖς τοὺς ἱερωμένους σαφηνίζει· καὶ μέμνηται τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου διατεταγμένης τοὺς τὰ ἱερὰ ψηλαφῶντας εἴτουν μεταχειριζομένους τοὺς ἰδίους ὅρους, ἤγουν μετὰς ἐφημερίας αὐτῶν καὶ τοὺς καιροὺς καθ' οὓς ἱερουργοῦσιν, ἐκ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι. καὶ ὁ τρίτος δὲ κανὼν τοῦ ἁγιωτάτου Ἀλεξανδρείας Διονυσίου τὰ αὐτὰ διατίθεται. καὶ ἐπὶ τούτοις ἀπειλοῦσιν οἱ ΚΒ. κανόνα θέμενοι πατέρες τοῖς ἀποτρέπειν ἐπιχειροῦσι πρεσβυτέρους ἢ διακόνους τῆς πρὸς τὸν νόμιμον γυναῖκα ζυναφείας εἰς ὃ παντελὲς καθαίρεσιν. ἀλλ' εὐθὺ τοῖς εἰρημένοις ἱερωμένοις συγχωρεῖ τὰς οἰκείας γυναῖκας ἐκβάλλειν προφάσει εὐλαβείας· ἀφορίζει γὰρ τοὺς τοιούτους μέχρις ἂν προσλάβωνται αὐτὰς τὰς οἰκείας συμβίους, ὑπομένοντας ἢ καθαιρεῖ.

Arist. *Etiamſi Romani eum, qui Diaconus vel Presbyter ordinatus eſt, uxorem ſuam dimittere velint; nos tamen Diaconorum & Presbyterorum conjugia rata, firmaque manere volumus.*

ΑΡΙΣΤ. Κἂν οἱ Ῥωμαῖοι ΚΒ. εἰς διάκονον ἢ πρεσβύτερον προαγόμενον ἀφεῖναι τὴν γυναῖκα βεβούλωνται· ἡμεῖς ἐῤῥῶσθαι τὰ διακόνων καὶ πρεσβυτέρων βουλόμεθα συνοικέσια.

Et ſi in Eccleſiâ Rom. ut in Can. ordine hoc obtinuit, ut qui ad Presbyteratum aut Diaconatum eſt promovendus ante ordinationem confiteatur, ſe non amplius uxori ſuæ conjungi; ſed omnem cum eâ congreſſionem diſſolvere: tamen, ut Evang. & Apoſt. curæ contrarium, ab hoc Can. non admittitur, qui quidem decernit Presbyteros & Diaco. conjugia ſua legitime inita nequaquam diſſolvere,

Εἰ καὶ ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐν τάξει κανόνος, κρατεῖ τὸ, ΚΒ. μέλλοντα χειρίσθαι πρεσβύτερον ἢ διάκονον, πρὸ τῆς χειροτονίας ὁμολογεῖν δεῖν μηκέτι συναπτεσθαι τῇ αὐτῆς γαμετῇ, ἀλλὰ τοῦ πρὸς αὐτὴν συναφεστὰ διαλύειν· ἀλλ' ἔοικε ὡς ἐναντιούμενον καὶ τῇ εὐαγγελικῇ καὶ τῇ ἀποστολικῇ ἀκριβείᾳ, ἀδέκτον εἶναι καὶ τοῦτο κανόνι·

καὶ

καὶ διορίζεται μηδαμῶς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους τὰ κατὰ νόμους συστάντα συνοικέσια διαλύειν· ἀλλὰ τὴν πρὸς τὰς γαμετὰς αὐτῶν συνάφειαν διατηρεῖν, ἀπέχεσθαι δὲ τῆς πρὸς αὐτὰς ὁμιλίας κατὰ τὸν καιρὸν τὸν προσήκοντα, τοῦτ' ἔστιν, ἐν τῷ καιρῷ τῆς νηστείας καὶ τῆς τῶν ἁγίων μεταχειρήσεως· ὅπως δυνηθῶσιν ὃ παρὰ τοῦ θεοῦ αἰτοῦσιν ἁπλῶς ἐπιτυχεῖν· τὸν δὲ ἐπιχειρήσαντα προφάσει εὐλαβείας τὴν ἑαυτοῦ ἐκβαλεῖν γυναῖκα, ἀφορίζεσθαι· εἶτα καὶ ἀδιόρθωτον μένοντα, καθαιρεῖσθαι κατὰ τὸν ἀποστολικὸν πέμπτον κανόνα.

A sed cum uxoribus suis conjunctionem observare, à consuetudine autem cum iis abstinere tempore convenienti, hoc est, in jejunii & sacrorum tractandorum tempore; ut possint id, quod à Deo simpliciter petunt, obtinere. Is autem qui pietatis prætextu uxorem suam ejicere aggressus est, segregatur, & si in emendabilis maneat, deponitur, juxta quintum Canonem Apostolicum.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

B

Ὁ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων κρατείτω κανὼν καὶ ἐν τούτοις, ὥστε πρεσβύτερον πρὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν μὴ χειροτονεῖσθαι, κἂν πάνυ ᾖ ὁ ἄνθρωπος ἄξιος, ἀλλ' ἀποστερεῖσθαι. ὁ γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει ἐβαπτίσθη, καὶ ἤρξατο διδάσκειν· ὁμοίως, μήτε διάκονον, πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε χρόνων, ἢ διακόνισσαν πρὸ τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν χειροτονεῖσθαι.

Canon XIIII.

Sanctorum divinorúmque patrum nostrorum canon in his quoque valeat, ut Presbyter ante xxx. annos non ordinetur, etiamsi sit homo valde dignus, sed reservetur. Dominus enim Jesus Christus xxx. anno baptizatus est, & cœpit docere. Similiter nec Diaconus ante xxv. annos, nec Diaconissa ante quadraginta annos ordinetur.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

C

Ὑποδιάκονος μὴ ἧττον τῶν εἴκοσι χρόνων χειροτονείσθω. εἰ δέ τις τῶν ἐν οἱαουῶν ἱερατικῇ καταστάσει παρὰ τοὺς ὁρισθέντας χειροτονηθείη χρόνους, καθαιρείσθω.

Canon XV.

Subdiaconus ne minor xx. annis ordinetur. Si quis autem eorum, qui sunt in statu sacerdotali, præter præfinita tempora ordinatus fuerit, deponatur.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι ὅτι ἀπὸ τῶν παρόντων δύο κανόνων καθαιρέσει καθυποβάλλονται οἱ παρὰ τοὺς ὁρισθέντας τοῖς κανόσι χρόνους χειροτονήμενοι. οἱ παρόντες δύο κανόνες ὁ ιδ'. καὶ ὁ ιε'. τοὺς χρόνους ὑποτυποῦσι τῶν ἐν τῷ βήματι ἐξυπηρετούντων, ἤγουν ἱερέων, διακόνων, ὑποδιακόνων, καὶ διακονισσῶν. καὶ διορίζονται τὸν πρεσβύτερον τριακονταετῆ γεγονότα χειροτονεῖσθαι· τὸν διάκονον κε'. χρόνων· D τὸν ὑποδιάκονον εἰκοσαετῆ. καὶ τὴν διακόνισσαν τεσσαρακονταετῆ. τοὺς δὲ μὴ ὑπερβάντας τοὺς τοσούτους χρόνους καὶ χειροτονουμένους, καθαιρεῖσθαι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς τῶν τεσσάρων τούτων βαθμῶν χειροτονίας. ὁ δὲ κη'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν περὶ κληρώσεως ἀναγνώστου διδάσκων, διορίζεται μὴ εἶναι τοῦτον ἥττονα τῶν δεκαοκτὼ ἐνιαυτῶν. καὶ ἀνάγνωθι ὁ κη'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τῶν παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, ἀνάγνωθι καὶ τὴν ιϛ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τῶν φιλοσόφου, διοριζομένην ἀκολούθως τῷ παρόντι κανόνι, γίνεσθαι ὑποδιάκονον τὸν πληρώσαντα τὰ εἴκοσι ἔτη.

Bals. Nota ex his duobus canonibus depositioni obnoxios reddi eos qui extra tempora canonibus assignata ordinantur. Præsentes duo Canones, xiiii. & xv. eorum tempora describunt qui in sacrario serviunt, scilicet Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum & Diaconissarum; & statuunt Sacerdotem ordinandum, qui fuerit xxx. annos natus, Diaconum qui xxv. Subdiaconum qui xx. & Diaconissam, quæ xl. eos autem qui hæc tempora non excesserint & ordinati fuerint, deponendos. Et hæc quidem de horum iiii. graduum ordinatione. xxviii. autem caput primi tituli iii. libri Basilicor. docens de Lectoris in clerum cooptatione, decernit eum non debere esse minorem xviii. annis. Lege etiam cap. xxviii. primi tituli præsentis operis, & quæ in eo sunt. Et lege etiam xvi. novellam Imp. domini Leonis philosophi, quæ presenti canoni consequenter statuit, demum fieri Subdiaconum oportere qui vigesimum annum compleverit.

E

ΖΩΝΑΡ. Οἱ κανόνες οὗτοι τοὺς χρόνους τάσσουσι τῶν χειροτονουμένων, καὶ τὸν μὲν πρεσβύτερον τριακονταετῆ χειροτονεῖσθαι ὁρίζουσι, τὸν δὲ διάκονον κε'. γεγονότα ἐτῶν, τὴν δὲ διακόνισσαν τεσσαρακοστὸν ἀνύσασαν ἐνιαυτὸν, πρὸ δὲ τῶν χρόνων τούτων μὴ χειροτονεῖσθαι αὐτοὺς, κἂν πάνυ δόξωσιν ἄξιοι τῆς χειροτονίας, ἀλλ' ἀποτηρεῖσθαι, φυλάττεσθαι δηλαδὴ, ἀναμένοντας καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ χρόνου τελείωσιν· ὑποδιάκονον δὲ εἰκοσαετῆ χειροτονεῖσθαι. εἰ δέ τις πρὸ τῶν ῥηθέντων χρόνων χειροτονηθείη, τῆς τῶν κανόνων παραβάσεως ὑφέξει τὴν καθαίρεσιν. καὶ ὁ ιε'. δὲ τῆς τετάρτης συνόδου κανὼν ὁμοίως περὶ τοῦ χρόνου τῶν διακονισσῶν διατάττεται.

Zonar. Initiandorum sacris ordinibus ætates canon hic uterque describit, ac in Sacerdote creando trigesimum, in Diacono vigesimum quintum, in Diaconissa quadragesimi anni finem expectari jubet, neque qui minor sit, quamvis se dignum is maxime ostenderit, quenquam ad ordines admitti; verum seponi hominem, hoc est, dum ad cætera ejus merita ætatis quoque maturitas accesserit, expectari placet; Hypodiaconum autem viginti annis natum ordinari. Si quis verò ante prædictam ætatem ordinibus initiatus sit, violati canonis pœnas depositione luet. Eadem de Diaconissarum ætate quartæ quoque Synodi decimo quinto canone constituta sunt.

ΑΡΙΣΤ. Κανιδ'. Πρεσβύτερος τριακονταετίας ἐνδέων, καὶ διάκονος εἰκοσιπενταετίας, καὶ διακόνισσα τεσσαρακονταετίας.

Arist. Can. xiiii. *Presbyter annos triginta, Diaconus viginti quinque, & Diaconissa quadragina nata*, ordinatur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ARIST. *Et Hypodiaconi viginti annos nati eliguntur.*

Quamvis nonnulli admodum digni inveniantur, nemo tamen intra præfinita cuique ordini tempora in gradum aliquem provehatur. Sed quicunque, sive Presbyter ante annos triginta, sive Diaconus ante viginti quinque, sive Hypodiaconus ante viginti fit, deponetur. Sic & Diaconissa si ante quadraginta annos fiet.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ εἰκοσαετίας ὑποδιάκονοι εὐκαθαίρετοι.

Κἂν ἄγαν τινὲς εὑρίσκωνται ἄξιοι, ἀλλ' οὐδεὶς ἐντὸς τῶν ὁρισθέντων ἐφ' ἑκάστῳ τάγματι χρόνων τοῦ βαθμοῦ τύχῃ· ἀλλ' ὅστις, ἢ πρεσβύτερος πρὸ τριάκοντα ἐτῶν, ἢ διάκονος πρὸ εἰκοσιπέντε, ἢ ὑποδιάκονος πρὸ τῶν εἴκοσι, καθαιρεθήσεται· ὥσπερ καὶ διακόνισσα, εἰ πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν γένηται.

CANON XVI.

Quoniam Actuum liber septem Diaconos ab Apostolis constitutos esse tradit; Neocæsariensis autem Synodus sic in à se editis canonibus apertè disseruit; quòd septem debent esse Diaconi ex canone, etiamsi sit magna civitas: ex libro porro Actuum persuadeberis: nos cùm dicto Apostolico patrum mentem adaptassemus, invenimus eos esse locutos, non de viris qui ministrant mysteriis, sed de ministerio quod in usu mensarum adhibebatur, cùm liber Actuum sic habeat: In diebus illis, cùm discipulorum multitudo cresceret, fuit Græcorum murmur adversus Hebræos, quòd despiciebantur eorum viduæ in ministerio quotidiano. Duodecim ergo, accersita discipulorum multitudine, dixerunt, Non æquum est ut verbo Dei relicto mensis ministremus, Deligite ergo, fratres ex nobis viros septem, de quibus bonum sit testimonium, Spiritu sancto & sapientia plenos, quos huic usui præficiamus: nos autem in oratione & verbi ministerio fortiter perseverabimus. Et placuit sermo toti præsenti multitudini, & elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto & Philippum & Prochorum & Nicanorem & Timonem & Parmenam, & Nicolaum proselytum Antiochenum, quos statuerunt coram Apostolis. *Hæc interpretans Ecclesiæ doctor Joannes Chrysostomus, sic prosequitur:* Est operæ pretium admirari, quomodo non est scissa multitudo in virorum electione, quomodo non sunt ab ipsis rejecti ac reprobati Apostoli. Quamnam autem habebant hi auctoritatem, & quam acceperunt ordinationem, scire est necessarium. Nunquid Diaconorum? Atqui hoc non est in Ecclesiis. Sed est presbyterorum dispensatio? Atqui nullus adhuc erat Episcopus, sed soli Apostoli. Unde nec Diaconorum nec Presbyterorum nomen existimo apertum esse ac manifestum. *Post hæc ergo nos quoque prædicamus, ut prædicti septem Diaconi, non de iis accipiantur, qui mysteriis serviunt, ut est prius exposita doctrina: sed eos esse, quibus fuit concredita ac tradita dispensatio eorum quæ tunc collecta fuerant. Qui nobis in hoc quoque forma fuère humanitatis & studii in eos qui indigent.*

BALS. Præsens canon interpretatur, vel potiùs & corrigit xv. can. Neocæsar Syn. qui dicit, Diaconi septem debent esse secundùm canonem, etiamsi sit magna civitas. Persuadeberis autem ex libro Actuum. Dicit enim, Liber Actuum non tractat de Diaconis, qui in sacro tribunali ministrant, sed de ministris, qui alimenta dispensant eorum qui Christi evangelium prædicant. Quoniam tunc nec erant Episcopi neque Diaconi neque Presbyteri. Quare & verbis, ad dicti sui confirmationem appositis, ex libro Actuum & magni etiam Chrysostomi interpretatione usi, statuerunt dictum canonem non esse sequendum. Est autem consentaneum, quòd & antea sic intelligebantur quæ in Neocæsariensi synodo continentur.

ΚΑΝΩΝ ιϛ'.

B Επειδὴ ἡ τῶν πράξεων βίβλος ἑπτὰ διακόνους ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καταστῆναι παραδίδωσιν· ἡ δὲ κατὰ Νεοκαισαρείαν συνόδος οὕτως ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσι παρ' αὐτῶν κανόσι σαφῶς διεξῆλθον, ὅτι διάκονοι ἑπτὰ ὀφείλουσιν εἶναι κατὰ τὸν κανόνα, κἂν πάνυ μεγάλη ἡ πόλις ἦ· πεισθήσῃ δὲ ἐκ τῆς βίβλου τῶν πράξεων· ἡμεῖς τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ τὸν νοῦν ἐφαρμόσαντες τῶν πατέρων, εὕρομεν ὡς ὁ λόγος αὐτοῖς οὐ περὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων ἀνδρῶν ἦν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐν ταῖς χρείαις τῶν τραπεζῶν ὑπουργίας, τῆς τῶν πράξεων βίβλου οὕτως ἐχούσης. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ελλήνιστῶν πρὸς τοὺς Εβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι οὖν οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· οὐκ ἀρεστὸν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν ἀδελφοὶ ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν· καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχωρον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Γαρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον ἐν Αντιοχείᾳ, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων. ταῦτα διερμηνεύων ὁ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος Ιωάννης ὁ Χρυσοστόμος, οὕτως διέξεισιν· θαυμάσαι ἄξιον, πῶς οὐκ ἐχίσθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τῇ αἱρέσει τῶν ἀνδρῶν, πῶς οὐκ ἀπεδοκιμάσθησαν ὑπ' αὐτῶν οἱ ἀπόστολοι. ὁποῖον δὲ ἆρα ἀξίωμα οὗτοι εἶχον, καὶ ποίαν ἐδέξαντο χειροτονίαν, ἀναγκαῖον μαθεῖν· ἆρα τὸν τῶν διακόνων; καὶ μὴν τοῦτο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τῶν πρεσβυτέρων ἐστὶν ἡ οἰκονομία; καί τοι οὐδέπω οὐδεὶς Επίσκοπος ἦν, ἀλλ' οἱ ἀπόστολοι μόνον· ὅθεν οὔτε διακόνων οὔτε πρεσβυτέρων οἶμαι τὸ ὄνομα εἶναι δῆλον καὶ φανερόν. ἐπὶ τούτοις οὖν κηρύσσομεν καὶ ἡμεῖς, ὥστε τοὺς προειρημένους ἑπτὰ διακόνους, μὴ ἐπὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων λαμβάνεσθαι, κατὰ τὴν προερμηνευθεῖσαν διδασκαλίαν· ἀλλὰ τοὺς τὴν οἰκονομίαν τῆς κοινῆς χρείας τῶν τότε συνηθροισμένων ἐγχειρισθέντας τούτους ὑπάρχειν· οἱ τύπος ἡμῖν κἂν τούτῳ γεγόνασι τῆς περὶ τοὺς δεομένους φιλανθρωπίας τε καὶ σπουδῆς.

ΒΑΛΣ. Ο παρὼν κανὼν ἐφερμηνευτικός ἐστι, μᾶλλον δὲ καὶ διορθωτικὸς τοῦ ιε'. κανόνος τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου, λέγοντος, διάκονοι ἑπτὰ ὀφείλουσιν εἶναι κατὰ τὸν κανόνα, κἂν πάνυ μεγάλη εἴη πόλις· πεισθείσῃ δὲ ἐκ τῆς βίβλου τῶν πράξεων. φησὶ γὰρ, ὡς ἡ βίβλος τῶν πράξεων οὐ περὶ διακόνων διαλαμβάνει τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι διακονούντων, ἀλλὰ περὶ τῶν διακονιτῶν τῶν οἰκονομούντων τὰς διατροφὰς τῶν κηρυττόντων τοῦ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον· ὅτι οὐδὲ Επίσκοποι ἦσαν τότε, οὐδὲ διάκονοι, οὐδὲ πρεσβύτεροι. διὸ καὶ χρησάμενοι πρὸς σύστασιν τοῦ λόγου αὐτῶν τοῖς προσφόροις ῥήμασι ἐκ τῆς βίβλου τῶν πράξεων, ναὶ μὴν τοι καὶ ἑρμηνείαν τοῦ μεγάλου Χρυσοστόμου, διωρίσαντο τῷ ῥηθέντι κανόνι μὴ ἀκολουθεῖν. ἔοικε δὲ, ὅτι καὶ πρὸ τούτου οὕτως ἐννοῦντο τὰ ἐν τῷ κανόνι τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου περιεχόμενα.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΖΩΝΑΡ. Ο τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου πεντεκαιδεκάτῳ κανὼν ὅπως φησί. Δι᾽ ἑπτὰ ὀφείλειαν εἶναι καὶ τὸν κανόνα, κἂν πάνυ μεγάλη εἴη ἡ πόλις. πεισθήσῃ δ᾽ ἀπὸ τῆς βίβλου τῶν πράξεων. τοῦτον οὖν τὸν κανόνα οἱ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες διαγράφουσι μὴ δυσχερῶς ἐκλαβέσθαι τὸ τῶν διακόνων ὄνομα τὸ ἐν ταῖς πράξεσι λεγόντες. μηδὲ γὰρ ἐκεῖ τὴν ἐν τῇ θείᾳ ἱερουργίᾳ διακονεῖν μελλόντων ἀνθρώπων ἡ φροντίδα τότε εἶναι, ἀλλὰ περὶ τὰς ἐν ταῖς τραπέζαις ὑπηρεσίας, καὶ τῆς περὶ τοὺς τροφὰς τοῦ πλήθους πεινώντων οἰκονομίας. καὶ τὸν μέγαν Ἰωάννην τὸν τοῦ χλωστίαν χρυσοῦν παράγουσιν ἐρμηνεύοντα τὰ ἐν ταῖς πράξεσι περὶ B τούτων ῥητὰ καὶ λέγοντα, μήτε διακόνων μήτε πρεσβυτέρων δηλωτικὸν εἶναι τὸ ὄνομα. καὶ φασὶ καὶ οἱ πατέρες ἐκεῖνοι τοὺς ἐν ταῖς πράξεσιν ἑπτὰ διακόνους μὴ δεῖν τοῦ ἐν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ τοῦ οἰκονομοῦντων ὅπως πρέφοιντο οἱ περὶ τοὺς ἀποστόλους ἀφοριζόμενοι καὶ πιστεύοντες, ὡς καὶ τύπον ἡμῖν γεγονέναι φασὶ περὶ τοὺς θεομένους ἀπορθήσεως τε καὶ μεταδόσεως. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις πλουτᾷ μή τι προστεθεὶς πλέον, αἰδοῖ τοῦ ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνελθοῦσι συνόδου· σωάγεται δ᾽, ὅτι ἐπεὶ ἐκεῖνοι τῇ πράξει τῶν ἀποστόλων οὐ διαβάθρα ἐχρήσαντο τῇ περὶ τῶν ἑπτὰ διακόνων, εἰς τὸ ὀφείλειν μὴ C πλείους τῶν ἑπτὰ διακόνων ἐν πόλει εἶναι, κἂν πάνυ μεγάλη ἡ πόλις εἴη, οἱ δὲ περὶ τὰ ἀποστόλων κεκλεγότες εἰς διακονίαν, οὐχ ἱερουργίας ἕνεκα διάκονοι, ἀλλ᾽ ὑπηρέται καὶ οἰκονόμοι τροφῶν, οὐ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον τὸν ἀριθμὸν τῶν διακόνων εἰς τὸ ἑβδομον ἐκτενοχώρησαν ἀριθμὸν καὶ ὅτι τῶν μεγάλων πόλεων. ὅθεν οὐδὲ πρὸ τοῦ κανόνος τούτου ὁ τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ κανὼν ἐφυλάττετο. ὁ μὲν γὰρ Ἰουστινιανὸς ἑξήκοντα πρεσβυτέρους, διακόνους δὲ ἑκατὸν, καὶ διακονίσσας τεσσεράκοντα ἐν τῇ μεγάλῃ εἴασεν ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν τρίτῳ κεῖται), τίτλῳ δευτέρῳ. ὁ δὲ Ἡράκλειος ἐπηύξησε τὸν ἀριθμὸν καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ τῶν λοιπῶν κλη- D ρικῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἄμφω δὲ ὅτι οἱ βασιλεῖς πρὸ τῆς ἐκείνης ταύτης ἦσαν σωσάντων. καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίαι πολλοὺς εἶχον κληρικοὺς, καὶ πλείονας τῶν πρὸ αὐτῶν δομησαμένων αὐτὰς ἐν αὐταῖς τεταχθέντων ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ τρίτῳ τίτλῳ τοῦ τρίτου βιβλίου τῶν βασιλικῶν.

ΑΡΙΣΤ. Γινωσκέτω, ὁ λέγων ἑπτὰ διακόνους εἶναι κατὰ τὸ εἰρημένον ταῖς πράξεσιν, ὅτι οὐ περὶ τῶν διακόνων τοῖς μυστηρίοις ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν τραπέζαις ὑπηρετούντων.

Б

Ο πεντεκαιδέκατος κανὼν τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου, ἀπὸ τῆς βίβλου τῶν πράξεων δῆθεν ὁρμηθείς, ἑπτὰ διακόνους ἐφ᾽ ἑκάστῃ πόλει, κἂν πάνυ μεγάλη ᾖ, καθίσαθαι ὥρισε, τοῖς μυστηρίοις ὑπηρετήσοντας. Ο δὲ πρῶτον κανὼν μὴ καλῶς φάσκει νοεῖσθαι τὸ τοιαύτῃ συνόδου, τὸ ἐν τῇ βίβλῳ τῶν πράξεων περὶ τῶν ἑπτὰ διακόνων κείμενον ῥητόν. οὐ γὰρ περὶ τῶν διακονουμένων, φησὶ τοῖς θείοις μυστηρίοις ἀνθρώπων ὢν ἡ φροντὶς τὸ τότε τοῖς ἀποστόλοις, ἀλλὰ περὶ τῶν ὑπουργούντων ἐν ταῖς τραπέζαις, καὶ τὴν οἰκονομίαν ἐμπεπιστευμένων τῆς κοινῆς χρείας τῶν τότε συναθροισμένων. διὰ τοῦτο γοῦν αἱ ἐκκλησίαι οὐκ ἀπαγληθήσονται, κατὰ τὸν κανόνα ἐκεῖνον, ἀνὰ ἑπτὰ διακόνους ἔχειν εἰς τὴν τῶν θείων μυστηρίων διακονίαν· ἀλλὰ ἑκάστη, πρὸς τὰς εἰσόδους αὐτῆς, ἕξει καὶ τὸ πᾶσαν τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν.

Zonar. Septem ex legum præscripto sufficere in una, quamvis magna, civitate Diaconos, idque ex Actorum libro conjici facile posse, decimoquinto Neocæsariensis Synodi canone declaratum est. Illum igitur canonem Synodi Patres hoc loco reprehendunt, neque satis Diaconorum nomen, quod ex Actis affertur, intellectum esse pronuntiant. Neque enim de Diaconis, qui sacro altaris ministerio assisterent, sed quibus cura mensarum ac fidelium multitudini suppeditandi commeatus incumberet, accipiendum; Divi quoque Chrysostomi verba eadem explicantis, & nec de Diaconis nec Presbyteris intelligi posse asseverantis, testimonio confirmant. Septem igitur illos Actorum Diaconos fuisse, non qui sacris ministeriis, dum res divina peragitur, obeundis vacarent, sed qui hominibus amplectendæ fidei studio ad Apostolos assidue commeantibus alimenta prospicerent; à quibus exemplum quoque in egenos charitatis piæque liberalitatis ad nostra usque tempora ductum esse affirmant. Atque hic quidem, reverentia, ut arbitror, erga Patres synodi Neocæsariensis auctores, nullo adjecto verbo canon absolvitur. Ex quo tamen effici planum est, quoniam actis Apostolorum quasi fundamento Neocæsarienses nitebantur, ut in quacunque magna licet ac ampla urbe septem Diaconorum numerum præfinirent; qui vero ab Apostolis Diaconi designati fuerant, non sacrorum ministri, sed rei potius cibariæ præfecti & œconomi adhibebantur, nequaquam adeo angustis septenarii terminis in magnarum quoque urbium celebritate Diaconorum numerum coërceri debuisse. Igitur etiam ante hunc canonem editum Neocæsarienfi constitutioni minime obtemperatum est. Sexaginta siquidem Presbyteris, Diaconis centum, quadraginta Diaconissis magnam Ecclesiam censeri Justinianus voluit, ut Basilic. libro iii. titulo ii. videre est: eúmque numerum, tam in Sacerdotibus & Diaconis, quam in reliquo omni clero Heraclius amplificavit, cum utrumque tamen Imperatorem ante hujus sextæ Synodi tempora vixisse constet. Reliquo quoque Constantinopolitanæ urbis Ecclesiæ plures Clericos habuere, aucto etiam numero qui præfinitus iis ab earum conditoribus initio fuerat, quemadmodum tertio Basilic. libro, titulo primo, licet animadvertere.

Arist. *Qui septem esse Diaconos, juxta quod in Actibus dictum est, affirmat, sciat, quòd non de Diaconis, qui Mysteriis, sed qui mensis ministrant, ibidem sermo habetur.*

Decimus quartus Synodi Neocæsariensis canon ex Actuum videlicet libro ductus, septem Diaconos in unaquâque civitate, quamvis admodum magna sit, constitui decrevit, mysteriis servientes. At præsens canon ait synodum illam non recte intelligere sermonem de septem Diaconis in Actuum libro positum. Non enim de hominibus, inquit, qui divinis ministrant mysteriis intelligendi sunt Apostoli, sed de iis qui in mensis subserviunt, & quibus concredita est dispensatio eorum, quæ communi usui tunc collecta fuerunt. Propterea ab Ecclesiis non exigetur secundùm illum canonem, ut singulæ septem habeant Diaconos ad divinorum mysteriorum ministerium. Sed quæque, secundum reditus suos, & Presbyterorum & Diaconorum & reliquorum Clericorum numerum habebit.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON XVII.

Quoniam diversarum Ecclesiarum Clerici, propriis, in quibus sunt ordinati, relictis Ecclesiis, ad alios Episcopos se contulerunt, & sine proprii Episcopi sententia in alienis Ecclesiis constituti sunt, & ex eo ipsos reddi insolentes evenit: Statuimus, ut à præsenti mense Januario præteritæ quartæ indictionis, nullus omnino Clericus, in quocunque sit gradu, potestatem habeat sine proprii Episcopi scripta dimissoria in alienæ Ecclesiæ catalogum referri. Qui enim à præsenti nunc tempore hoc non servat, sed quod in se est eum, qui illi manus imposuit, dedecore afficit, deponatur & ipse, & qui eum præter rationem suscepit.

B

BALS. Sæpiùs diximus, quòd omni clerico, qui foris ordinatus est, duas scripturas afferre opus est ejus qui eum ordinavit, commendatitiam scilicet & dimissoriam, ut illa quidem utatur ad comprobationem illius gradus qui ei inesse dicitur: hac verò, ut citra ullum impedimentum ab alia Ecclesia in clerum cooptetur. Nota ergo præsentem canonem maximè necessarium esse, & Clericum qui non illius virtute receptus est, & Episcopum qui eum recepit sine dimissoriâ ejus qui illum ordinavit, deponi jubere. Cùm hoc enim sæpè synodicè dictum esset, dixerunt quidam, unam vel solam scripturam satis esse ei qui est foris ordinatus, scilicet commendatitiam. Excipe mihi Constantinopolitanum & Carthaginensem Episcopum. Ii enim soli, ut sæpe dictum est, possunt alienos Clericos suscipere præter voluntatem eorum qui ipsos ordinarunt.

C

ZONAR. Multi in hanc sententiam alii canones editi sunt. Hic quoque Clericum in aliam Ecclesiam, absque impetrata scripta ab Episcopo facultate, transire, tanquam eo contumeliam Episcopo suo, quantum in ipso est, inferentem, non sinit. Nam is certe auctoritatem Episcopi dignitatémque contemnit, quicunque alio, nulla migrationis ab eo facta potestate, proficiscitur. Proinde utrumque, tum qui discesserit, tum Episcopum ipsum à is exceptus fuerit, deponi jubet.

D

ARIST. *Qui Clericum peregrinum excipit, ordinatque, unà cum Clerico male ordinato deponetur.*

Nemini Clericorum citra sui Episcopi voluntatem in aliâ Ecclesiâ constitui permittitur. Si quis autem Episcopus alienum admiserit Clericum sine literis ejus Episcopi dimissoriis, & in suâ Ecclesiâ collocaverit, licet in eâdem dignitate maneat, sive ad majorem gradum provehatur, ambo etiam deponentur.

E

ΚΑΝΩΝ ιζ.

Επειδήπερ διαφόρων ἐκκλησιῶν κληρικοὶ, τὰς ἰδίας, ἐν αἷς ἐχειροτονήθησαν, ἐκκλησίας καταλιπόντες, πρὸς ἑτέρους συνέδραμον Επισκόπους, καὶ γνώμης δίχα τοῦ οἰκείου Επισκόπου ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις κατετάγησαν ἐκκλησίαις, ἐκ τούτου τε συνέβη ἀνυποτάκτους αὐτοὺς καταστῆναι· ὁρίζομεν ὥστε ἀπὸ τοῦ παρόντος Ιανουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης Επινεμήσεως, μηδένα τῶν ἁπάντων κληρικῶν, κἂν ἐν οἱῳδήποτε τυγχάνῃ βαθμῷ, ἄδειαν ἔχειν, ἐκτὸς τῆς τοῦ οἰκείου Επισκόπου ἀπολυτικῆς ἐγγράφου, ἐν ἑτέρᾳ κατατάττεσθαι ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ ὁ μὴ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν παραφυλαττόμενος, ἀλλὰ καταισχύνων τόγε ἐπ' αὐτὸν τὸν τὴν χειροτονίαν αὐτῷ ἐπιτεθεικότα, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ παραλόγως αὐτὸν προσδεξάμενος.

ΒΑΛΣ. Πολλάκις εἴπομεν ὅτι χρεία ἐστὶ παντὶ κληρικῷ ἐξωχειροτονήτῳ διττὰς γραφὰς ἐπιφέρεσθαι τοῦ χειροτονήσαντος αὐτὸν, συστατικὴν δηλαδὴ καὶ ἀπολυτικὴν, ὡς ἂν τῇ μὲν χρήσηται εἰς ἐπισύστασιν τοῦ λεγομένου προσεῖναι αὐτῷ βαθμοῦ· τῇ δὲ εἰς τὸ ἀπαρεμποδίστως ἐφ' ἑτέρας ἐκκλησίας κλήρῳ συγκαταλεγῆναι. σημείωσαι δῆν τὸν παρόντα κανόνα ἀναγκαιότατον ἔτι, καὶ διοριζόμενον καθαιρεῖσθαι τὸν παρὰ τὴν τούτου δύναμιν δεχθέντα κληρικὸν, καὶ τὸν ἀναδεξάμενον αὐτὸν Επίσκοπον, χωρὶς ἀπολυτικῆς τοῦ χειροτονήσαντος αὐτόν. πολλάκις γὰρ τούτου λαληθέντος συνοδικῶς, τινὲς εἶπον μίαν καὶ μόνην γραφὴν τῷ ἐξωχειροτονήτῳ ἀρκεῖν, συστατικὴν δηλαδή. ὑπέξελέ μοι τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν Καρχηδόνος. οὗτοι γὰρ μόνοι δύνανται, ὡς πολλάκις εἴρηται, ἀλλοτρίους κληρικοὺς δέχεσθαι παρὰ γνώμην τῶν χειροτονησάντων αὐτούς.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τούτου πολλοὶ κανόνες διαγορεύουσι. καὶ οὗτος δὲ οὐ συγχωρεῖ ἄνευ γραφῆς τοῦ οἰκείου Επισκόπου μετατίθεσθαί τινα κληρικὸν εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν, ὡς καταισχύνοντα ὅσον τὸ εἰς αὐτὸν τὸν χειροτονήσαντα αὐτόν. εἰς γὰρ καταφρόνησιν ἐκείνου καὶ ἀτιμίαν ἐστὶ τὸ ἀλλαχοῦ ἀπελθεῖν ἐκείνου μὴ ἐπιτρέψαντος. διὸ καὶ καθαιρέσει ὑπάγει τόν τε προσελθόντα Επισκόπῳ ἑτέρῳ, καὶ αὐτὸν τὸν δεξάμενον.

ΑΡΙΣΤ. Ο προσδεχόμενος ξένον κληρικὸν, καὶ χειροτονῶν, σὺν τῷ κακῶς χειροτονηθέντι καθήρηται.

Οὐδεὶς τῶν κληρικῶν ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Επισκόπου, ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ κατατάττεσθαι συγκεχώρηται. εἰ δέ τις Επίσκοπος τὸν ἀλλότριον προσδέξεται κληρικὸν ἄνευ ἐγγράφου ἀπολυτικοῦ τοῦ Επισκόπου αὐτοῦ, καὶ τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐγκατατάξει, κἂν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀξίας αὐτὸν φυλάξῃ, κἂν καὶ εἰς μείζονα χειροτονηθήσῃ βαθμὸν, καθαιρηθήσονται καὶ ἀμφότεροι.

CANON XVIII.

Eos qui barbaricæ incursionis prætextu, vel aliquo alio modo propter aliquam circunstantiam emigrarunt, clericos, postquam modus ille ac circunstantia cessarit, vel barbaricæ incursiones, propter quas secesserant, rursus in suas jubemus Ecclesias reverti, nec eas diu absque ulla occasione relinquere. Si quis autem, non ut præsens vult canon, abfuerit, segregetur, donec ad suam Ecclesiam redeat. Hoc ipsum autem etiam in eo fiat Episcopo, qui illum detinet.

F

BALS. Magnis laudibus digni sunt patres. Ecclesiastici enim ordinis & uniuscujusque Episcopi honoris curam gerentes, statuerunt Clericos, qui propter justas aliquas ac probabiles causas, sine eorum à quibus ordi-

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Τοὺς προφάσει βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς, ἢ ἄλλως πως ἐκ περιστάσεως μετανάστας γεγονότας κληρικοὺς, ἡνίκα δ' ἂν ὁ τρόπος αὐτοῖς ἀποπαύσηται, ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαὶ, δι' ἃς τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο, αὖθις ἐν ταῖς οἰκείαις ἐκκλησίαις προστάσσομεν ἀνέρχεσθαι, καὶ μὴ ἐπὶ πολὺ ταύτας ἀπροφασίστως καταλιμπάνειν. εἰ δέ τις μὴ κατὰ τὸν παρόντα διαγένηται κανόνα, ἀφοριζέσθω, μέχρις ἂν πρὸς τὴν οἰκείαν ἐκκλησίαν ἐπαναδράμοι. τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῷ κατέχοντι αὐτὸν Επισκόπῳ γινέσθω.

ΒΑΛΣ. Μεγάλων εἰσὶν ἐγκωμίων ἄξιοι οἱ πατέρες. τῆς γὰρ ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας καὶ τῆς τιμῆς ἑκάστου τῶν Επισκόπων φροντίζοντες, ὥρισαν τοὺς διά τινας εὐλόγους αἰτίας μεταναστάντας κληρικοὺς, χωρὶς ἀπολυτικῆς γραφῆς τῶν

χειρ-

χειροτονησάμενον αὐτὸς, πάλιν δραμεῖν εἰς τὸν οἰκεῖον κλῆρον, ἀπελθόντος τῆς αἰτίας δι' ἣν ἀνεχώρησεν· καὶ μὴ ἔχειν ἐξ' ἀδείας εἰς ἑτέρας ἐκκλησίας καταλέγεσθαι. Ὃν ἢ μὴ πειθόμενον ὑποστρέψαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν καταλέγοντα τῶν Ἐπισκόπων ἀφορίζεσθαι. εἴποι δέ τις, ὡς εἰ μὲν Ἐπίσκοπος τοιοῦτόν τι ποιήσῃ, ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου ἀφορισθήσεται· αὐτός τε καὶ ὁ καταλέγων αὐτόν· ἐὰν δὲ μητροπολίτης καταφρονήσῃ τοῦ κανόνος, ὑπὸ τοῦ πατριάρχου κολασθήσεται. εἰ δὲ αὐτοκέφαλος ἀρχιεπίσκοπος ἢ πατριάρχης χωρὶς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, (ταύτῃ γὰρ ἔλαβεν ἐξουσίαν οἵαν εἴπομεν) ὑπὸ τοῦ κανόνος ἁλίσκεται, ὑπὸ τίνος ἀφορισθήσεται; οἶμαι δεῖν ὑπὸ τοῦ μείζονος ἀρχιερέως.

A nati sunt dimissoriis literis, emigrarunt, ad suum clerum reverti, cùm illa præterierit circunstantia propter quam secesserunt, nec eis licere in aliarum Ecclesiarum catalogum referri: eum autem, cui persuaderi non potest ut redeat, quinetiam & Episcopum qui ipsum detinet, segregari. Dixerit autem quispiam, quòd si Episcopus quidem tale quid fecerit, à Metropolitano excommunicabitur: similiter & si Metropolitanus Canonem contemserit, à Patriarcha punietur. Si autem Archiepiscopus, qui est primas & caput, vel Patriarcha, præter Constantinopolitanum (is enim habet eam quam diximus facultatem) quòd canonem transgressus sit, convincatur, à quo excommunicabitur? Existimo ergo, quòd à majore Pontifice.

ΖΩΝΑΡ. Τινὲς κληρικοὶ ὑφὸ βαρβάρων ἐφόδους, ἢ φορολόγων ἀπαιτήσεσιν, ἢ λιμὸν ἴσως τῇ χώρᾳ αὐτῶν ὑπισυμβάντα, ἢ καὶ δι' ἑτέρας αἰτίας μεταναστεύοντες εἰς χώρας ἄλλας ἀπῆσαν. τοὺς οὖν τοιούτους βέλει ὁ κανὼν τῆς αἰτίας ἀπαλλαγείσης, διὰ ἣν μεταβάντας τῶν ἰδίων ἠνάγκασε πόλεων καὶ ἐκκλησιῶν, εἰς αὐτὰς ὑποστρέφειν, καὶ μὴ ὑπομένειν τὴν χώραν, ἢ φορολογεῖσθαι τῆς φορᾶσεως ἀπελθούσης· τοὺς δὲ μὴ ἐπανιόντας κληρικοὺς, ὡς ἀφορμὰς τοῦ ἐκκλησίας καταλιμπάνοντας, ἐν αἷς καταλέλεχθησαν, καὶ ἑτέραις προλάζοντας ἀφορίζεσθαι κελεύει, ἕως ἂν ἐπανέλθωσι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὅθεν ὑπεχώρησαν. καὶ τὸν Ἐπίσκοπον δὲ τὸν δεξάμενον καὶ καταλέξαντα αὐτοὺς ἀφορισμῷ ὑποπίπτειν, μέχρις ἂν καλέσῃ αὐτούς.

ZONAR. Vel incursionibus barbarorum, vel acerbitate illorum qui tributa exigunt, vel fortasse fame regionem occupante, vel ob alias ejusmodi causas aliquando fiebat, ut in alienas terras, domestica sede relicta, migrare clerici quidam cogerentur. Eos igitur, ubi primum causa illa, propter quam sese ab urbibus Ecclesiisque suis abjunxere, sublata fuerit, ad eas reverti, neque diutius in externa regione ad quam accesserunt, prætextu cessante peregrinari canon jubet. Clericos autem, qui non redeunt, ut Ecclesias in quibus ordinati sunt, sine causâ relinquentes, & aliis vacantes segregari jubet, usque dum ad Ecclesiam, è quâ emigrabant, revertantur: ipsum porro Episcopum qui eos admisit & detinet, segregatori subjicit, quamdiu eos detinet.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ διὰ βαρβαρικὴν ἐπιφορὰν μεταναστὰς, παυσαμένης τῆς ἐπιφορᾶς παλινοστείτω πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἣν κεκλήρωται· εἰ δὲ μή, μετὰ τοῦ προσληφθέντος ἀφορίζεσθω.

ARIST. *Qui barbaricam propter incursionem emigravit cessante incursione, ad Ecclesiam in cujus clerum cooptatus est revertatur. Sin minus, una cum eo, ad quem accessit, segregatur.*

Ὁ μὴ διά τινα περίστασιν ἀναχωρήσας κληρικὸς τῆς ἐκκλησίας ἣν ἐκληρώθη, καὶ πρὸς ἑτέραν ἀπελθὼν ἐκκλησίαν, καὶ παρὰ τοῦ ἐκείσε Ἐπισκόπου προσδεχθείς, καὶ τοῖς κληρικοῖς αὐτῆς συγκαταλεγείς, καθαιρεῖται, καὶ παρ' ἐκείνου προσδεξαμένου αὐτόν· καθὼς ὁ προσεφεξῆς ἑπτακαιδέκατος ὁρίζει κανών. Ὁ δὲ διὰ βαρβάρων, ἢ περίστασιν ἄλλην μεταναστὰς τῆς ἰδίας ἐκκλησίας νομίμου κληρικὸς, ἐὰν, τοῦ αἰτίου δι' ὃ ὑπεχώρησεν ὑπολειφθέντος, ὑπομείνῃ πάλιν ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐν ᾗ ἐκληρώθη, ἀφορίζεται, καὶ παρὰ καταλέξαντι αὐτὸν Ἐπισκόπῳ, μέχρις ἂν πρὸς αὐτὴν ἐπαναδράμῃ· ἧς δὲ αἰτία, δι' ἣν μὴ ἔστιν ἀφορίζεται, ἐκεῖνος καθαιρεῖται, δοῦλος· οὐδὲ γὰρ, ὡς ἐκεῖνος, καὶ οὗτος, ἐξ ἀρχῆς ὑπεχώρησεν ἀνὰ δόλον αἰτίας. καὶ ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῷ, τὸν τῆς χειροτονίας ὡσαύτως ὑπέβαλε καὶ ἐβλασφήμησε καὶ καταίσχυνεν· ἀλλὰ διὰ ἀνάγκην τοῦτο πεποίηκε.

B He who for barbarian incursion has emigrated, the incursion ceasing, let him return to the Church in which he was made clerk: but if not, let him be segregated together with him to whom he has come.

C He who for any circumstance has withdrawn from the Church in which he was made clerk, and has been received by the Bishop there, and has been enrolled with his clerks, is deposed, and by him who received him; according to the seventeenth following Canon. But he who for barbarian incursion or other circumstance has emigrated from his own lawful Church, if the cause for which he withdrew ceasing, he refuses to return to the Church in which he was made clerk, is excommunicated, and by the Bishop who enrolled him, until he runs back to it: but the cause for which he is excommunicated, for that he is deposed, is servile; for not as he, so he, from the beginning withdrew for a deceitful cause. And as much as in him lay, he subverted and blasphemed and disgraced the dignity of his ordination: but of necessity he has done this.

D Clericus, qui sine causâ aliquâ necessariâ ab Ecclesiâ in quâ in clerum cooptatus fuit, recedit, & aliam adit Ecclesiam, & ab Episcopo qui ibi est admittitur, & inter Clericos ejus recensetur, deponitur, unà cum eo qui eum admisit ut canon decimus septimus ante-scriptus decernit. Qui autem ob barbarorum incursionem aut aliam circumstantiam causamve justam Ecclesiâ suâ emigrat Clericus, si, causâ illâ ob quam migravit cessante, ad Ecclesiam suam, in quâ in clerum cooptatus fuit, non vult redire, segregatur, unà cum Episcopo qui eum retinet, usque dum ad eam recurrat. Causa autem, propter quam hic quidem segregatur, ille autem deponitur, justa est. Nec enim ut ille, sic hic, ab initio sine justâ causâ recessit. Quandoquidem ille eum, qui ordinationem ipsi imposuit, quantum in eo fuit, injuriâ & probro non affecit sed necessario hoc fecit.

E

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Οτι δεῖ τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτας, ὀν πάσῃ μὲν ἡμέρᾳ ἐξαρέτως δὲ ταῖς κυριακαῖς, πρῶτα τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους, ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἀναλεγομένους τὰ τῆς ἀληθείας νοήματά τε καὶ κρίματα, καὶ μὴ ὑπερβαίνοντας τοὺς ἤδη τεθέντας ὅρους, ἢ τὴν ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων παράδοσιν· ἀλλὰ καὶ εἰ γραφικὴ ἀνακινηθείη λόγος, μὴ ἄλλως τοῦτον ἑρμηνεύεσθαι, ἢ ὡς οἱ τῆς ἐκκλησίας φωστῆρες καὶ διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων παρέθεντο· καὶ μᾶλλον ἐν τούτοις ἐδοκιμεῖτωσαν, ἢ λόγους οἰκείους συντιθέντες, ἵνα μὴ ἔξιν ὅπερ πρὸς τοῦτο ἄπορον ἔχοντες ἀποπίπτοιεν τῆς προσηκούσης. διὰ γὰρ τῶν εἰρημένων πατέρων διδασκαλίας οἱ λαοὶ ἐν γνώσει γενόμενοι, τῶν τε σπουδαίων καὶ αἱρετῶν καὶ τῶν ἀσυμφόρων καὶ ἀπροβλήτων, τὸν βίον μεταῤῥυθμίζουσι πρὸς τὸ βέλτιον,

CANON XIX.

Quòd oportet eos qui præsunt Ecclesiis, in omnibus quidem diebus, sed præcipuè dominicis, omnem clerum & populum docere pietatis & rectæ religionis eloquia, ex divina scriptura colligentes intelligentias & judicia veritatis, & non transgredientis jam posítos terminos, vel divinorum patrum traditionem: sed & si ad scripturam pertinens controversia aliqua excitata fuerit, nè eam aliter interpretentur, quam ut Ecclesiæ luminaria & doctores suis scriptis exposuerunt; & majorem ex iis laudem assequantur, quàm si proprios sermones componant, ne dum quandoque ad id hæsitant, ab eo, quod convenit, excidant. Per dictorum enim patrum doctrinam, populi, ad eorum quæ sunt bona & expetenda, & inutilia ac rejicienda, cognitionem venientes, vitam in melius componunt, nec ignorantiæ

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

vitii convinctuntur, ſed doctrinæ mentem adhibentes, ſeipſos ad id, ne mali quid eis accidat, excitant, & imminentium ſuppliciorum metu ſibi ſalutem procurant.

κὴ τῆ τῆς ἀγνοίας ὑκ ἀλίσκονται πάθῃ ἀλλὰ προσέχοντες τῆ διδασκαλία, ἑαυτοὺς μὲν ὅπως μὴ κακῶς παθεῖν φοβηθήσονται, κὴ φόβῳ τῶν ἐπηρτημένων τιμωριῶν τὴν σωτηρίαν ἑαυτοῖς ἐξεργάζονται.

BALS. Episcopi Ecclesiarum doctores constituuntur: & propterea dicit canon eis omnino necesse esse, cui præsunt populum semper docere, & multo magis in diebus dominicis: in quibus omnes ferè solent in Ecclesiis interesse, ut qui à suis artificiis operibúsque cessent. Eos autem docere oportere decernit, non quæ nimiam continent digressionem, & pro arbitrio, sed ea quæ à sanctis patribus tradita sunt. Et patres quidem hæc. Nonnulli autem hujusmodi præceptum negligunt, eo quòd, ut est verisimile, eis pœna non infligatur: ut mihi autem videtur, etiam à lviii. canone sanctorum Apostolorum hi valde puniuntur. Dicit enim, Episcopus vel Presbyter clerum vel populum negligens, & eos pietatem non docens, segregetur: sin autem in socordia perseveret, deponatur. Nota ergo ex hoc canone, quòd populum docere solis Episcopis datum est, & magnæ Ecclesiæ doctores patriarchæ jure docent. Hoc autem etiam ostenditur ex novella illustris Imp. domini Alexii Comneni, quæ describit, & quomodo & quinam debent in Ecclesiis eligi, & decernit omnibus doctoribus, tam iis qui sunt extra Ecclesiam, quàm iis qui sunt intra, singulis tres numismatum libras, & singulis frumenti modios quinquaginta; & hæc apertè decidit. Sit autem & hic doctoribus honor tributus ut iterum in propriis Ecclesiis, propter quas secesserunt, statim post officiales proximi patriarchæ assideant, tanquam ejus personam repræsentantes. Et audimus enim, quod qui pontificis locum tenet, maximum habet honorem, & huic rei nemo poterit contradicere. Et rursum qui autem & verbo & opere digni sunt quorum ratio habeatur, ad doctrinæ ministerium introducantur, & per docendi munera ad officia provehantur. Propterea enim, mortuo qui pro tempore Patriarcha, nec ipsi docere possunt.

ΒΑΛΣ. Διδάσκαλοι τῶν ἐκκλησιῶν οἱ Ἐπίσκοποι καθίστανται· κὴ διὰ τοῦτο φησὶν ὁ κανὼν ἔχειν τούτους πᾶσαν ἀνάγκην, κὴ ἀεὶ μὲν διδάσκειν τὸν ὑπ' αὐτοὺς λαὸν, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς κυριωνύμοις, ἐν αἷς εἰώθασιν ἅπαντες σχεδὸν τῇ ἐκκλησίᾳ παρεδρεύειν, τῶν ἐργαστηρίων αὐτῶν ἀπαλλαττόμενοι. διδάσκειν δὲ τούτους διορίζεται ὑ πρεσβυτέρους τινὰς κὴ οἴκοθεν, ἀλλ' αὐτῷ ἐκεῖνα τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων παραδοθέντα· κὴ οἱ μὲν πατέρες ταῦτα. τινὲς δὲ ἀμελοῦσι τοῦ τοιούτου αὐτῶν ἐπαγγέλματος, διὸ καὶ μὴ ὑποπίπτειν αὐτοῖς, ὡς ἔοικε, ποινικά. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὡς ἀπὸ τοῦ νη'. κανόνος τῶν ἁγίων ἀποστόλων μεγάλως ὑπὸ κολάζονται. φησὶ γὰρ, Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἀμελοῦντα τοῦ κλήρου ἢ τοῦ λαοῦ, κὴ μὴ παιδεύοντα αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω. ὑπομένοντα δὲ τῇ ῥαθυμίᾳ κὴ καθαιρείσθω. σημείωσαι οὖν ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι τὸ διδάσκειν τὸν λαὸν μόνοις ἐνεδόθη τοῖς Ἐπισκόποις, κὴ οἱ διδάσκαλοι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας δικαίῳ τοῦ πατριάρχου διδάσκουσι. παρίσᾳ δὲ τοῦτο κὴ ἀπὸ τῆς νεαρᾶς τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως· κὴ τίνες ὀφείλουσι ψηφίζεσθαι εἰς τὰς ἐκκλησίας. κὴ τυποῦσαι τοῖς διδασκάλοις πᾶσι τοῖς τε ἐντὸς ὄσι δηλαδὴ τῆς ἐκκλησίας, κὴ τοῖς ἐκτὸς ἀνὰ νομισμάτων λίτρας τρεῖς, κὴ ἀνὰ σίτου μοδίους πεντήκοντα· κὴ διορίζομένης ὧν μέρει κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, τῆς νεαρᾶς ὅπως ταῦτα ῥητῶς. ἔτω κὴ αὕτη τοῖς διδασκάλοις, διὰ ἃς τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο αὖθις ἐν ταῖς οἰκείαις ἐκκλησίαις ἀπονενεμημένη τιμὴ, ὃ δὴ καὶ τοὺς ἀρχοντας ἴσασι, τῷ ἀγωνιζέτω πατριάρχῃ παρισαμένους, ὡς ἐκπροσωποῦντας αὐτόν. κὴ ἀκούομεν γὰρ τὸν πληροῦντα τὸν τοῦ ἀρχιερέως τόπον μείζονα ἔχειν ἀεὶ τιμὴν κὴ σπουδὴν πρὸς τοῦτο δυνήσεται ἀπολειπεῖν. κὴ πάλιν· οἱ δὲ ἀξιολόγοι κατά τι λόγον κὴ πρᾶξιν, εἰσηγάγοντο εἰς τὴν τῆς διδασκαλίας ἀφαίρεσιν, κὴ ὡς τῶν διδασκαλικίων προβαρέτωσαν εἰς τὰ ἀρχοντικία. ὡς γὰρ τοῦτο κὴ πλουτήσαντος τοῦ κτ' κυροῦ πατριάρχου, σοφὸν αὐτοὶ δυνάνται διδάσκειν.

ZONAR. Et Apostolico quinquagesimo octavo canone in Episcopum, qui cleri populique sibi commissi curam obire, eósque religiosæ vitæ præceptis erudire neglexerit, segregatio primum, ac nisi postea socordiam exuerit, depositionis quoque pœna constituta est. Et magnus præterea Paulus, dum in ea quæ est ad Timotheum epistola formam conditionémque Episcopi describit, docendi quoque facultate præditum esse oportere demonstrat. Ad Titum quoque scribens; Oportet, inquit, Episcopum amplecti eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere. Hæc & Synodi hujusce Patres secuti, hoc edito canone, cum aliis quoque, tum Dominicis præsertim diebus, Episcopi oratione populum ad pia religionis studia informari, ac institui jubent. Per eos enim dies vacationem à laboribus nacti homines in Ecclesiam conveniunt, & Divinas scripturas audiunt. Quocirca si istis præsertim diebus doceant, majorem exinde fructum populus feret. Quæ porro doceant, non ab ipsis inventa, sed ex sacris literis repetita proferri volunt, quarum quidem explicationem ex sanctorum Patrum fontibus hauriant, non ipsi sibi ex ingenio suo arbitrióque confingant. Si enim judicio in ea re suo uterentur, hærebunt forsitan nonnunquam & à vero aberrabunt. Sanctorum verò Patrum præceptis instituta atque imbuta multitudo, quid potissimum sequi

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ πεντηκοστὸς ὄγδοος τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν τὸν ἀμελοῦντα Ἐπίσκοπον τοῦ οἰκείου κλήρου ἢ τοῦ λαοῦ, κὴ μὴ ἐκπαιδεύοντα αὐτοῖς τὴν εὐσέβειαν ἀφορίζει, ὑπομένοντα δὲ τῇ ῥαθυμίᾳ κὴ καθαιρεῖ. κὴ ὁ μέγας Παῦλος Τιμοθέῳ μὲν ὑπετέλλων, κὴ οἷ δεῖ τὸν Ἐπίσκοπον εἶναι διατατόμενος, κὴ διδακτικὸν αὐτὸν τυγχάνειν παρακελεύεται. τῷ δὲ γε Τίτῳ γράφων, ἀντέχεσθαι φησὶ, τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ κτ' διδαχῆς πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ κὴ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ὑγιαινούσῃ, κὴ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. τούτοις κὴ οἱ τῆς συνόδου ταύτης ἑπόμενοι τὸν παρόντα κανόνα ἐξέθεντο, ἀεὶ μὲν δεῖν λέγοντες τοὺς Ἐπισκόπους διδάσκειν τὸν λαὸν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς κυριακαῖς. ἐν γὰρ αὐταῖς σχολάζοντες ἐκ τῶν ἐργαστηρίων αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι συνέρχονται εἰς τὰς ἐκκλησίας, κὴ ἀκροῶνται τῶν θείων γραφῶν. εἰ οὖν ἐν ταύταις μᾶλλον διδάσκοιεν, πλείων ἔσται κὴ ἡ ὠφέλεια τοῦ λαοῦ. διδάσκειν δὲ αὐτοὺς βέλτιον μὴ οἴκοθεν, ἀλλ' ἐκ τῆς θείας γραφῆς, κὴ ταύτῃ ἑρμηνεύειν κτ' τῷ τῶν θείων πατέρων ἐξήγησιν, ἀλλὰ μὴ ἐξ οἰκείων νοημάτων καὶ λογισμῶν. εἰ γὰρ τοῖς οἰκείοις, φασὶ, ῥητῶν λογισμοῖς, ἴσως κὴ ἁπτήσουσί ποτε, κὴ ἐκπεσοῦνται τοῦ προσήκοντος. ἐκ δὲ τῶν θείων πατέρων διδασκαλίας γνώσονται οἱ λαοὶ, τίνα μὲν δεῖ αἱρεῖσθαι,

αἱρεῖσθαι, τίνα ᾗ ἀποτρέπεσθαι, καὶ πρὸ οἰκείαν ζωὴν ἀπρόσκοπον τοῖς ἀρετὴν, ἐκφεύγοντες δ' ἐξ ἀγνοίας τὴν θείων ἐντολῶν ὀλιθρίαν εἰς ἁμαρτήματα, καὶ φόβῳ τῶν μελλουσῶν κολάσεων ἐκ τῆς καρδίας ἀναστελλόμενοι.

A quidve fugere oporteat, ſine controverſia diijudicare, moréſque ſuos ad virtutis normam conformare facile poterit, neque tranſverſam divini imperii ignoratio aget, ſéque ab omnibus vitiorum maculis futuri ſupplicii recordatione puram integrámque conſervábit.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ προεστὼς ἐκκλησίας, καὶ ἐξαίρετον τοῖς κυριακαῖς διδασκέτω τὰ δόγματα· καὶ διερμηνευέτω, μὴ οἰκοθεν, ἀλλὰ ὡς οἱ θεῖοι πατέρες διέλαβον.

ARIST. *Præſul Eccleſiæ dominicis præſertim diebus dogmata doceat, & interpretetur, non pro ſuo arbitrio, ſed ut Divini patres tradiderunt.*

Οἱ Ἐπίσκοποι ἐν πάσαις μὲν ἡμέραις, ὀφείλουσι τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τῆς εὐσεβείας τὰ δόγματα· ἐξαιρέτως δ' ἐν ταῖς κυριακαῖς. καὶ εἴ γραφικόν τι ἀυτοῖς ἐρωτήσῃ λόγον, μὴ οἰκοθεν τοῦτον ἑρμηνευέτωσαν· τοῦτο γὰρ ἔστιν αὐτοῖς εὐδοκίμησις, τὸ εἰδέναι ἃς παρεδόσαν τῶν θεοφόρων πατέρων, καὶ κατ' αὐτὰς λύειν τὰ ἐρωτώμενα· καὶ μὴ οἰκείους λόγους συντίθεσθαι· ἵνα μὴ ἀπόρως ἔχοντες πρὸς τὸ ἀφ' ἑαυτῶν λῦσαι ταῦτα, τῆς ἀληθοῦς ἑρμηνείας πόρρω ἐκπέσωσιν. τὸν δ' ἀμελοῦντα τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ διδάσκοντα αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, πρῶτα μὲν ἀφορίζει ὁ πενηκοστὸς ὄγδοος τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν, εἶτα τῇ ῥαθυμίᾳ ἐπιμένοντα καθαιρεῖ.

B Epiſcopi omnibus quidem diebus clerum & populum pietatis dogmata edocere debent, præſertim autem dominicis. Et ſi quis ſcripturarum mentem eos rogaverit, ne pro arbitrio illam interpretentur; hoc enim iis laudem conciliat, ſi divinorum patrum traditiones ſciant, & ſecundùm eas ſolvant quæſtiones, & non ſua verba componant; ne forte cum non poſſint à ſeipſis eas ſolvere, verâ interpretatione procul decidant: eum autem qui clerum & populum negligit, eoſque pietatem non docet, primo quidem excommunicat quinquageſimus octavus ſanctorum apoſtolorum canon, poſtea, ſi in negligentiâ perſeverat, etiam deponit.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Μὴ ἐξέστω Ἐπισκόπῳ εἰς ἑτέραν ἢ μὴ αὐτῷ προσηκούσῃ πόλιν δημοσίᾳ διδάσκειν. εἰ δέ τις φωραθείη τοῦτο ποιῶν, τῆς ὑπουργίας παυέσθω· καὶ ᾗ τοῦ πρεσβυτερίου ἐνεργείτω.

CANON XX.

Ne liceat Epiſcopo in alia, quæ ad ſe non pertinet, civitate publicè docere. Si quis autem hoc facere deprehenſus fuerit, ab Epiſcopatu deſiſtat; Presbyteri autem munere fungatur.

ΒΑΛΣ. Ὁ κανὼν σαφής ἐστι· διορίζει γὰρ μὴ διδάσκειν δημοσίᾳ Ἐπίσκ. εἰς πόλιν μὴ αὐτῷ προσήκουσαν· ἀπρέπεια γάρ, φησι, τοῦτό ἐστι τῷ κλήρῳ τῆς χώρας ἀρχιερέως, καὶ ἀμαθίας καταδίκασις. τοῦτο δὲ νόει, ὅπερ γίνεται παρὰ γνώμην τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου· εἰ γὰρ κατὰ γνώμην αὐτοῦ τοιοῦτόν τι ποιήσῃ τις, οὐ προκεκριμάδικήσεται, ὅτι καὶ ἑτέρᾳ τις εἰς ἀλλοτρίαν ἐνορίαν ἀποκρίσεως θελήσει τοῦ ἐγχωρίου αὐτοῦ. καὶ ὁ μέγας ᾗ ὁ ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος, ὁ Ναζιανζοῦ Ἐπίσκοπος ὤν, πολλὰς λόγους ἀνέγνω εἰς Ναζιανζὸν, οὗ πόλις αὐτοῦ ἐν τούτῃ ἀρχιερατεύων, καὶ παρίστατο τοῦτο ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ οὕτως ἔχοντος, τί λύεις τάξιν ἐπαινουμένην; καὶ ὁ σοφώτατος ἐκεῖνος μητροπολίτης Ἐφέσου, κῦρος Ἰωάννης, ὁ καὶ παλαιὸς προέων τὰ τῆς φιλοσοφίας ῥεύματα, καὶ κολοβὸς λεγόμενος, εἰς πόλιν λαχοῦσαν αὐτὸν ἀφορισθεὶς, μὴ ἀξιώσεως τῶν κατὰ χώραν ἀρχιερέων δημοσίᾳ ἐδίδασκεν. ἀναγνωθι καὶ τὸν ιθ'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. καλῶς ᾗ προσκεῖται τῷ κανόνι τὸ δημοσίᾳ. ἰδιαιτάτως γὰρ ἀπολογεῖσθαι πρὸς τὰ ἐρωτῶντας περί τινος ἐκκλησιαστικῆς προβλήματος ἔξεστι παντὶ καὶ πανταχοῦ, καθὼς καὶ ὁ ια'. κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου τὰ περὶ τούτου διαφαίνοι. εἰ δέ τις ἀπορήσει πῶς ὁ μὲν κθ'. κανὼν τῆς δ'. συνόδου λέγει, ὅτι ὁ ἐξ Ἐπισκόπου εἰς πρεσβυτέρου ἀξίαν καταγαγεῖν, ἱεροσυλία ἐστὶν· ὁ δὲ παρὼν κανὼν φησὶν, εἴ τις φωραθείη τοῦτο ποιῶν, παυέσθω τῆς ὑπουργίας, τὰ ᾗ τοῦ πρεσβυτέρου ἐνεργείτω· ἀκούσει ὅτι ἐκεῖ μὲν καθαιρέσεως φησὶν ἀλόγου ἢ προφάσεως· ἢ γὰρ διαιτίαμά τι ἄλογον ἐξεβλήθη τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ οὐδὲ πρεσβύτερος ἔσται· ἢ ἀναιτίως καὶ οὐδὲ οὕτως εἰς πρεσβύτερον βαθμὸν καταταγήσεται, ἀλλ' ἔσται αὖθις Ἐπίσκοπος. ἐνταῦθα δὲ, ἁμάρτημα μέν ὁ Ἐπίσκοπος καλύων αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης οὐκ ἠξίωσε· φιλοδοξία ᾗ δὲ καὶ δόξης ἔρως ὁ ἥμαρτεν. ἵνα γοῦν ἀντίρροπον τῇ τιμωρίαν ἔχῃ τῷ πταίσματι αὐτὸς καὶ ταπεινωθῇ, παύεται μὲν τῆς ἐπισκοπικῆς τιμῆς, καταβαίνει δὲ εἰς πρεσβυτέρου τιμήν. τὸ γὰρ καθαιρεῖσθαι τοῦτον, καὶ γίνεσθαι ἱερέα οὐ δέδοκται τοῖς παλαιοῖς· ἀνάγνωσον, καὶ τὸν ιή. κανόνα τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου, τὸν ᾗ ἐνεργῆσαν σκληρῶς εἰς τὴν διδασκαλικὴν ἐνέργειαν, καὶ μὴ εἰς τὴν ἱεροπραξίαν. οἱ γὰρ ἱερεῖς τὸ παλαιὸν ἐξ ἀνάγκης εἶχον τὸ διδάσκειν.

C

Nec liceat Epiſcopo in alia, quæ ad ſe non pertinet, civitate publicè docere. Si quis autem hoc facere deprehenſus fuerit, ab Epiſcopatu deſiſtat; Presbyteri autem munere fungatur.

BALS. Canon eſt apertus. Decernit enim, ne Epiſcopus publicè doceat in civitate quæ ad ſe non pertinet. Eſt enim, inquit, hoc dedecus pontificis illius regionis, & ejus ignorantiæ condemnatio. Hoc autem intellige, quando fit præter mentem illius regionis Epiſcopi. Si quis enim ejus voluntate tale quid fecerit, id ei præjudicium non afferet. Nam & in alia regione ſine ullo præjudicio ſacra celebrat quiſpiam, ejus qui illam habet voluntate. Quinetiam magnus theologus Gregorius, cùm Staſimorum eſſet Epiſcopus, multa legit Nazianzi, cùm ejus in ea civitate eſſet Pontifex: & hoc oſtenditur ex oratione quæ ſic habet; Cur ſolvitis ordinem laudabilem? Porrò & ſapientiſſimus ille Epheſi Metropolitanus dominus Joannes, qui inſtar fluvii philoſophiæ fluenta effudit, & κολοβὸς, (id eſt, Sinuoſus) dictus eſt, in eam regionem veniens, quæ illum erat ſortita, cum auctoritate illius regionis Antiſtitum publicè docuit. Lege & xiv. canonem ſanctorum Apoſtolorum. Canoni autem rectè adjicitur illud, publicè. Privatim enim interrogantibus de Eccleſiaſtica aliqua quæſtione reſpondere licet cuilibet & ubique, ſicut & xi. canon Sardicenſis Synodi de ea re apertè loquitur. Si quis autem dubitet, quomodo xxix. canon iv. Synodi dicit, quòd ex Epiſcopo ad Presbyteri dignitatem deducere, eſt ſacrilegium: præſens autem canon dicit, ſi quis hoc facere deprehenſus fuerit, ab Epiſcopatu ceſſet, Presbyteri autem munere fungatur; audiet, quòd illic quidem dicit de depoſitione juſta vel injuſta; vel enim propter juſtam cauſam Epiſcopatu dejectus eſt, & ne Presbyter quidem erit: vel ſine cauſa, & ne ſic quidem ad Presbyteri gradum deprimetur, ſed erit rurſus Epiſcopus. Hîc autem Epiſcopus quidem peccatum non admiſit, quòd eum à ſacerdotio arceat, ſed gloriæ tantùm cupiditate & laudis amore peccavit. Ut ergo, quod ſuo peccato reſpondeat, ſupplicium habeat, & humilis evadat, ab Epiſcopatus quidem honore deſiſtit, in Presbyteri autem honore collocatur. Ut is enim deponatur, & ſacerdos fiat, patribus viſum non eſt. Lege & xviii. can. Anc. Syn. Sacerdotis autem munus, accipe etiam de docendi munere, & non de ſacrificii celebratione. Sacerdotes enim antiquitus neceſſe habebant etiam docere.

ZONAR.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ZONAR. Ne qua inter Episcopos causa offensionis existeret, nulli propterea Episcopo publice in aliena urbe docendi facultatem Patres esse voluerunt. Nec enim id sine aliqua præfecti urbis istius Episcopi contumelia fieri potest. Sed publice tantum docendi facultate interdictum; ut vicissim, quidpiam ex eo privatim quærenti satisfacere, seorsimq; docere, nequaquam Episcopo vetitum, nec aliquid eum qui id faciat in se culpæ suscipere intelligamus. Sed de hac re fusiùs Sardicensis quoq; Synodi undecimo canone constitutum. Dubitaverit porro aliquis, cùm hominem de Episcopali fastigio dejectum, cogi in Presbyterorum ordinē sine sacrilegio non posse, B undetrigesimo quartæ Synodi Canone definitum sit, qua ratione Episcopum hoc loco, qui istud faciat, ab Episcopatu cessare, & Presbyterimunere fungi Canon decernat. Igitur in quarta Synodo de justa, vel injusta depositione sermonem esse dicemus. Vel enim ob gravem delicti culpam qui Episcopus fuerat, ea dignitate spoliatus est, ac ne inter sacerdotes quoq; locum teneat idem crimen efficiet; vel innocenti mulcta irrogata, proindéque ne tum quidem sacerdotibus annumerari, sed Episcopali fastigio unde per injuriam dejectus fuerat, restitui hominem oportebit. Hic verò Episcopus nullum, ex quo sacerdotio moveri debeat, in se facinus admisit: sola is C ambitione, laudisque immoderata cupiditate peccavit. Ut igitur peccato animadversio respondeat, temerariáque hominis elatio comprimatur, ab Episcopatu gerendo desistere, atq; in Presbyterorum ordinem traduci jubet.

ARIST. *Episcopus in aliâ urbe ne publicè doceat. Sin hoc fecisse deprehensus fuerit, ab Episcopatu desistat, Presbyteri muneribus fungens.*

Episcopus qui hoc facit, quoniam per ostentationem & superbiam & Episcopi, qui ibi præest, contemptum publicè docet, ut eum pudefacere & vilipendere & alienam cathedram sibi conciliare contendens, justè Episcopatu deponitur. Qui aliena enim petit, & suis privatur. Sed ad Presbyterorum locum deducitur, & inter eos munere fungetur. Et nota quando etiam Episcopus ad Presbyteri locum reducitur. Nam undetrigesimus Synodi Chalcedonensis canon è contra sacrilegium vocat Episcopi ad Presbyteri gradum deductionem & hunc præsentem canonem ex eo canone catholico exceptum habeas.

ΖΩΝΑΡ. Τοῖς Ἐπισκόποις πὰς τῶν σκανδάλων ἐξεταστὰς ἀφορμὰς οἱ θεῖοι πατέρες ὥρισαν μὴ διδάσκειν Ἐπίσκοπον δημοσίᾳ ἐν πόλει μὴ ἀνηκούσῃ αὐτῷ· τοῦτο γὰρ εἰς ἀτιμίαν ἔρχεται τοῦ τῆς πόλεως ἐκείνης ἀρχιερέως· δημοσίᾳ δὲ διδάσκειν κεκώλυται, ὡς ἐξ ἀνταδιαστολῆς νοεῖσθαι, ὡς εἴπις αὐτῷ καθ' ἰδίαν προσέλθοι ἐρωτῶν αὐτὸν, ἐκείνῳ πρὸς ὃ ἐρώτημα ἀποκρινόμενον, καὶ διδάσκοντα καθ' ἑαυτὸν, οὐχ ἁμαρτάνει. καὶ ὁ ἑνδέκατος ϑ κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου προσδιορίζεται τὰ περὶ τούτου πλατύτερον. ἀπορήσει δέ πις, πῶς ὁ μὲν εἴκοστος ἕνατος κανὼν τῆς τετάρτης συνόδου λέγει, ὅτι ὁ ἐξ Ἐπισκόπου εἰς πρεσβυτέρου ἀξίαν καταγαγεῖν ἱεροσυλία ἔξιν· ὁ δὲ παρὼν κανὼν φησιν, εἴ τις φωραθείη τοῦτο ποιῶν, πενέσθω τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ δὲ τοῦ πρεσβυτέρου ἐνεργείτω· εἴποι δ' ἄν τις, ὅτι ἐκεῖ περὶ καθαιρέσεώς φησιν ἀύλογου ἢ περιλόγου. εἰ γὰρ ἐξ αἰτίαμά τι ἐξεβλήθη τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ διὰ δ ἁμάρτημα, ἐκεῖνος δὲ πρεσβύτερος ἦν, ἢ ἀναιτίως ἐξεβλήθη τῆς ἐπισκοπῆς καὶ οὐδ' ὅτως εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν καταχθήσεται, ἀλλ' ἔσται αὖθις Ἐπίσκοπος. ἐνταῦθα δὲ ἁμάρτημα μὲν ὁ Ἐπίσκοπος κωλύων αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης οὐχ ἥμαρτε, φιλοδοξία δὲ ἴσως καὶ δόξης ἔρως, ὃ ἥμαρτεν. ἵνα γοῦν ἀντίρροπον τῷ τιμωρίᾳ ἔχῃ τῷ παίσματι αὐτῷ, καὶ ταπεινωθῇ, παύεται μὲν τῆς ἐπισκοπῆς, καταγεται δὲ εἰς πρεσβυτέρου τόπον.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος ἐν ἑτέρᾳ πόλει δημοσίᾳ μὴ διδασκέτω· εἰ δὲ φωραθῇ, παυέσθω τῆς ἐπισκοπῆς, τὰ τῶν πρεσβυτέρων ἐνεργῶν.

D Ο τοῦτο ποιῶν Ἐπίσκοπος, ἐπεὶ διὰ ἀλαζονείαν καὶ τύφον καὶ καταφρόνησιν τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου δημοσίᾳ διδάσκει, ὡς σωφρονίζων καταισχύνειν, καὶ καθυστερίζειν, καὶ πρὸ ἀλλοτρίου καθέδραν ἑαυτῷ προμηθεύεσθαι· εἰκότως παυθήσεται τῆς ἐπισκοπῆς· ὁ γὰρ τῶν ἀλλοτρίων ἐφιέμενος, καὶ τῶν ἰδίων στερίσκεται· εἰς δὲ τὸν τόπον τῶν πρεσβυτέρων καταλεχθήσεται, καὶ καθ' αὐτῶν ἐνεργήσῃ. καὶ σημείωσαι, πότε καὶ Ἐπίσκοπος εἰς πρεσβυτέρου τόπον καταγεται. ὁ γὰρ εἰκοστὸς ἕνατος κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ἱεροσυλίαν τινὰς καλεῖ, τὸ, τὸν Ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου καθίζειν βαθμόν· καὶ ἔχε τὸν παρόντα κανόνα ὑπεξηρημένον ἐκ τοῦ καθολικοῦ ἐκείνου κανόνος.

CANON XXI.

E

ΚΑΝΩΝ κα'.

Qui canonicorum quidem criminum rei facti, & propterea perfecta ac perpetuæ depositioni subjecti, in laicorum locum detrusi sunt; siquidem ad conversionem sua sponte respicientes peccatum delent, propter quod à gratia exciderunt, & ab eo se penitus alienos efficiunt, clerí habitu tondeantur: Sin autem non sua sponte hoc elegerint, comam sicut laici nutriant, utpote qui mundanam seu secularem conversationem vitæ cælesti præposuerint.

F

BALS. Nota ex hoc præsenti canone, quòd qui propter aliquod crimen deponuntur, ut laici reputantur, nec possunt post depositionem aliquid agere, quod ad Clericum ulla ratione pertineat. Eos autem solos, qui à peccato recesserint propter quod depositi fuerant, à fornicatione forte vel aliquo alio, decernit canon esse tondendos capite, ut clericos, id est, habere papalem tonsuram, & Clerici habitu indui. In eos enim est mitior ac clementior propter pœnitentiam.

Οἱ ἐπ' ἐγκλήμασι κανονικοῖς ὑποδίκοις γενόμενοι, καὶ διὰ τοῦτο πεπλεκεῖ τε καὶ διωκεκεῖ καθαιρέσεως ὑποβαλλόμενοι καὶ ἐν τῷ τῶν λαϊκῶν ἀποτεθέμενοι τόπῳ· εἰ μὲν ἑκουσίως πρὸς ἐπιστροφὴν ὁρῶντες ἁθετοῦσι τὴν ἁμαρτίαν, δι' ἣν τῆς χάριτος ἐκπεπτώκασι, καὶ ταύτης τέλεον ἀλλοτριοῦς ἑαυτοὺς καθιστῶσι, τῷ τοῦ κλήρου κειρέσθωσαν σχήματι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο αὐθαιρέτως αἱρήσονται, καθάπερ οἱ λαϊκοί, πλοκόμῳ ἐπιτρεφέτωσαν, ὡς τὴν ἐν κόσμῳ ἀνεπιστροφὴν τῆς ἀρίστης ζωῆς προτιμήσαντες.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι οἱ ἀπὸ τινος ἐγκλήματος καθαιρούμενοι, ὡς λαϊκοὶ λογίζονται, καὶ οὐ δύνανται μετὰ τὴν καθαίρεσιν ἐνεργεῖν οἷον δήτι ἀνῆκον κληρικῷ· μόνους δὲ τοὺς ἀποστάντας τοῦ ἁμαρτήματος δι' ὃ καθῃρέθησαν, τυχὸν τῆς πορνείας ἢ ἑτέρου τινός, διορίζεται ὁ κανὼν κείρεσθαι τὴν κεφαλὴν καὶ κληρικοὺς, ἤγουν ἔχειν παπαλήθραν, καὶ ἐνδύεσθαι σχῆμα κληρικόν. φιλανθρωπότερον γὰρ ἐπὶ τούτοις διατίθεται διὰ τὴ μετάνοιαν.

τοὺς

τὸς δὲ γε ἀμεταθέτως ὀξεχομένους τῆς ἁμαρτίας, πρέφειν τὸν κόμον βραχελόντας, καὶ λαϊκὸς, ἵνα ἔχοιεν πλείονα αἰσχύνην, μὴ πανταχοῦ μετοχῆ κληρικοῦ ὅλως ἔχοντες, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ ἐνδύματι περισκόμενοι. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα. ἡ δὲ νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου καθαιρέσεις δεομένους τὸς μὴ χειροτονίαν γαμοῦντας, οὐδαμοῦ μήτε τοῦ σχήματος τῆς κληρικῆς αὐτὸς ἀπαλλοτριοῦσα, μήτε τῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κοινοπρεπὸς ὑπηρεσίας. καὶ ἡ ζ'. νεαρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως, τὸς ἀπὸ κληρικῆς προὸς λαϊκὸς μεταχηματισθέντας, καὶ ἄκοντας προὸς αὐτὸ πάλιν ἀποκαθίστασθαι κελεύει. φαίνεται οὖν ἐναντιότης ἐν τούτοις. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὸ μὲν κανόνα νομοθετεῖν περὶ τῆς καταδικαζομένων διὰ ἔγκλημά τι προσαγηλθεῖν, καὶ ἀμεταθέτως ὀξεχομένων τοῦ κακοῦ· οἷ διὰ μοιχείαν, διὰ ἁρπαγὴν, διὰ ἱεροσυλίαν· τὸν δὲ νεαρὰν, περὶ τῆς μὴ τὸν χειροτονίαν διγαμησάντων, ὅθεν κἂν καθαίρεσιν ἐπάγῃ, ἀλλ' οὖν διὰ τὸν γάμον συγγινώσκεται. καὶ διὰ τοῦτο προεχωρήθησ οἱ τοῦτο ἀπὸ τῆς νεαρᾶς ἐνεργεῖν τὰ ἔξω τοῦ βήματος· οἱ δὲ λοιποὶ οἱ μεταχηματισθέντες, ὡς οἶομαι, καὶ τὸν νεαρὰν ἀναγκαζόντων μὴ καταρχεῖσθαι τοῦ ἁγίου χήματος.

ZONAR. Διάφορά εἰσιν ἐγκλήματα δι' ἃ καθαιροῦνται οἱ ἱερωμένοι καὶ ὀξωθοῦνται τοῦ κλήρου, καὶ σωαριθμοῦνται τοῖς λαϊκοῖς. κείσθω δὲ νῦν ἡμῖν εἰς παράδειγμα ἡ πορνεία. εἰ γοῦν ἄλλῳ τις πορνεύσας πρεσβύτερος ἢ διάκονος, καθαιρεῖται καὶ συντάσσεται λαϊκοῖς. εἰ μὲν οὖν μὴ τὸν καθαίρεσιν ἐκουσίως πρὸς μετάνοιαν ἀπενέγκῃ, καὶ ἀπόσχῃται τῆς ἁμαρτίας, δι' ὧν τῆς ἱερωσύνης ὀξέπεσε, καὶ τέλεον τοῦ σώματος ἀπαλλοτριώσῃ ἑαυτὸν, ἐφίησιν αὐτῷ ὁ κανὼν καὶ κληρικοὺς κείρεσθαι, ὥστε τῷ σχήματι τέως κεκοσμῆσθαι τῷ κληρικῷ, καὶ μὴ πάντη αἰσχύνεσθαι εἰς λαϊκὸν καταχθέντα καὶ σχῆμα καὶ τόπον. εἰ δὲ ὑπομένει τῇ ἁμαρτίᾳ, καὶ οὐκ αἱρεῖται τὸν ὑποτροφὸν ἐκουσίως, πρέφειν αὐτὸν τὸν κόμον βραχελόντα καὶ λαϊκοὺς, καὶ μὴ τὰς τῆς κορυφῆς ξυρᾶσθαι τρίχας. ἵν' αἰσχύνοιτο ὡς εἰς λαϊκοὺς ἀπωθεὶς ὁ πρὶν ἱερεὺς ἢ διάκονος, καὶ ὅταν ποτὲ σωφρονήσῃ, καὶ τῆς ἁμαρτίας ἀπόσχηται.

A Ii autem, qui in peccato perpetuò hærent, comam nutrire jubentur ut laici, ut majori pudore afficiantur, nec in cleri participatione ullo esse modo eis permittatur, sed ipso etiam amictu priventur. Et hæc quidem canon. lxxix. autem Imp. domini Leonis philosophi novella eos deponi debere statuens, qui ducunt uxores post ordinationem, vult neque eos à clericorum habitu alienari, nec à communione ministerii in Ecclesia. Et vii. ejusdem Imp. novella, eos, qui à Clericis in laicos transmutati sunt, eôdem rursus vel invitos redire jubet. Videtur igitur in his esse repugnantia. Existimo autem canonem quidem de iis statuere, qui propter delatum aliquod crimen condemnati, malo assiduè inhærent; quemadmodum propter adulterium, propter rapinam, propter sacrilegium: Novellam autem, de iis qui post ordinationem uxorem duxerunt; quod quidem etsi inducit depositionem, eis tamen propter matrimonium ignoscitur. Et ideo eis à novella permissum est, ut ea exerceant quæ fiunt extra sacrum tribunal: reliqui autem transmutati cogentur, ut puto, ex Novellæ sententia & à sancto habitu non desilire.

ZONAR. Multa sunt criminum genera, ob quæ initiatos deponi & clero moveri, atque inter Laicos referri decretum est. Sed ponatur, exempli causa, fornicatio. Si quis ergo fornicationis reus deprehendatur, Presbyter aut Diaconus deponi ac Laicis adscriptus censeri debet. Verum, si postquam ordine motus est ad pœnitentiam sponte se dederit, séque ab ea culpa, ob quam sacerdotio mulctatus est, quàm longissime abduxerit & à peccato penitus abstinuerit, tonderi hominem Clericorum more canon permittit; ut eo videlicet, qui Clericorum proprius est, ornatu concesso, reliquo Laicorum habitu utentis, ad Laicorum locum dejecti, pudor ignominiáque minuatur. Quòd si nullum abdicandi dedecoris ac vitæ emendandæ sua sponte consilium capiat, ex Laicorum consuetudine nutrire comam, capilloque abradendo penitùs abstinere jubent: ut cum se antea Sacerdotem aut Diaconum, nunc in Laicorum ordines relatum non sine rubore animadvertat, ita demum se ipse colligat, & à peccato abstineat.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ διωνεκῶς καθηρημένος, καὶ εἰς τοὺς λαϊκοὺς ἀπωθεὶς, μεταμελόμενος καθαρείσθω, καὶ κειρέσθω μόνον. εἰ δὲ μὴ, τὸν κόμον ἐπιτρεφέτω.

ARIST. *Qui jam depositus & ad Laicos detrusus est, pœnitentiâ ductus deponatur, & tondeatur solum. Si minus, comam nutriat.*

Ὁ μὲν τῆς ἀξίας μετακινηθεὶς πρεσβύτερος ἢ διάκονος, τὸ δὲ τιμῆς μετέχων καὶ τὸ καθέδρας· καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐν κλήρῳ τὸν κεφαλὴν ὀφείλει ἀποκείρεσθαι. ὁ δ' ἐπ' ἐγκλήμασι γενόμενος ὑπόθεσις, καὶ καθαιρεθεὶς, καὶ εἰς τὸν τόπον τῆς λαϊκῆς ταχθεὶς, εἰ μὲν ἐκουσίως ἀθετεῖ τὸν ἁμαρτίαν, δι' ἧς τὸ χάριτος ἐστερήθη καὶ τῆς τιμῆς, καὶ πρὸς ὑποτροφὸν ὁρᾷ, καὶ τοὺς κληρικοὺς τῆς κεφαλῆς τὰς τρίχας κειρέσθω· εἰ δὲ οἰκείᾳ γνώμῃ τοῦ πταίσματος οὐκ ἀφίσταται, ἀλλὰ προάγειν τοῦτο ἀρνεῖται, καὶ τοὺς λαϊκοὺς τὸν κόμον ἐπιτρεφέτω· ὡς προτιμησάμενος τὴν ἐν κόσμῳ ἀναστροφὴν τῆς ἐπουρανίου ζωῆς.

Presbyter quidem aut Diaconus dignitate motus, sed honoris & cathedræ particeps, reliquorum adinstar Clericorum, caput detondere debet. Qui criminum vero reus factus est, & depositus, & in Laicorum ordine collocatus, si sua sponte peccatum, propter quod gratia & honore privatus fuit, rejicit, & ad conversionem respicit, Clericorum more capillos capitis detondeat. Si autem suâ voluntate delicto non abstineat, sed illud facere recusat, Laicorum ad instar comam nutriat, ut mundanam conversationem vitæ cœlesti præferens.

ΚΑΝΩΝ κβ'.

Τοὺς διὰ χρήματα χειροτονουμένους, εἴτε Ἐπισκόπους ἢ οἱουσδήποτε κληρικοὺς, καὶ οὐ κρίσει δοκιμασίαν καὶ τοῦ βίου αἵρεσιν, καθαιρεῖσθαι προσάπτομεν. Ἀλλὰ καὶ τοὺς χειροτονήσαντας.

CANON XXII.

Eos qui pecuniis ordinantur, sive Episcopos sive qualescunq; Clericos, & non ex examinatione ac vitæ electione, deponi jubemus: sed & eos etiam qui ordinaverunt.

ΒΑΛΣ. Περὶ χειροτονουμένων διὰ χρήματα ἢ διὰ προστασίαν ἀρχόντων, εἰς διαφόρους κανόνας ἐγράψαμεν τὰ εἰκότα. καὶ ὁ παρὼν κανὼν καθαιρεῖσθαί φησι τὸν οὕτω χειροτονηθέντα καὶ χειροτονήσαντα.

BALS. De iis qui propter pecunias ordinantur, vel propter magistratuum mandatum, in diversos canones scripsimus ea quæ sunt consentanea. Prælens autem canon eum deponi jubet, qui ordinatus est, & qui ordinavit.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ZONAR. Innumeri hac de re canones editi fuere: ſerpebat tamen adhuc indies malum, & Eccleſias velut gangræna depaſcebatur. Proinde hunc canonem ſextæ quoque hujus Synodi Patres ſuperioribus addidere; ac ſi quis Epiſcopus Clericúſve quicunque dignitatem ordinémve emercatus, non autem explorata morum gravitate approbatus, & religioſam vitam ac inculpabilem elegiſſe inventus fuerit, deponi jubent. Neque vero eo, qui pecuniis ordinatur, depoſito, qui ordines ei contulit impune feret; ſed eum quoque depoſitionis eadem pœna teneri decretum eſt. Porro de hac eadem re pluribus in aliorum canonum explicatione diſſeruimus.

ZΩNAP. Μυεῖοι κανόνες περὶ τούτου ἐφαρμόσουσιν, ἀλλ' ἔτι ὁ κακὸν, ὡς γάγγραινα, τὰς ἐκκλησίας ἐνέμετο, διὸ καὶ οἱ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου τ κανόνα τοῦτον ἐξέθεντο καὶ φασιν, ὡς εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ οἱοσδήποτε κληρικὸς ὅτι χρήμασι τὴν χειροτονίαν ὠνήσατο, καὶ ὁ ἀκριθεὶς δοκιμασθεὶς, καὶ αἱρετισάμενος σεμνόν τε καὶ ἄμεμπτον, ὁ τοιοῦτος καθαιρείσθω. καὶ οὐχ ὁ μὲν χειροτονηθεὶς ὅτι χρήμασι καθαιρεθήσεται, ὁ δὲ χειροτονήσας αὐτὸν ὕτως ἀτιμώρητος ἔσαι, ἀλλὰ καὶκεῖνος τῇ καθαιρέσει ὑποβληθήσεται. ἐξήγηται δὲ τὰ περὶ τούτου πλατύτερον ἐν ἑτέροις κανόσιν.

B

ΑΡΙΣΤ. Ο χειροτονηθεὶς ὅτι χρήμασι, συγκαθαιρείσθω τῷ χειροτονήσαντι. Σαφής.

CANON XXIII.

Ut nullus, ſive Epiſcopus ſive Presbyter ſive Diaconus, immaculatam præbens communionem, ab eo qui communicat, ejus participationis gratia, obolos vel quamvis aliam ſpeciem exigat. Non eſt enim vænalis gratia, nec pro pecuniis, Spiritus ſanctificationem impertimur: ſed ea iis, qui digni ſunt, abſque ulla calliditate eſt communicanda. Si quis autem eorum, qui ſunt in cleri catalogo ab eo, cui immaculatam impertit communionem, ullam ſpeciem exigere viſus fuerit, deponatur, ut Simoniaci erroris & maleficij æmulator.

ΚΑΝΩΝ. κγ'.

Περὶ τοῦ μηδένα τ εἴτε Ἐπισκόπων εἴτε πρεσβυτέρων ἢ Διακόνων, τ ἀχράντου μεταδιδόντα κοινωνίας, παρὰ τὸ μετέχοντος εἰσπράττειν, τ τοιαύτης μεταλήψεως χάριν, ὀβολὸν ἢ εἶδος ὅ οἱονοῦν. οὐδὲ γὰρ πεπραμένη ἔστιν ἡ χάρις, οὐδὲ χρήμασι θ ἁγιασμὸν τοῦ πνεύματος μεταδίδομεν, ἀλλὰ τοῖς ἀξίοις τοῦ δώρου ἀπαναγκάστως μεταδοτέον. εἰ δέ φανείη τις τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀπαιτῶν ὧν μεταδίδωσιν τῆς ἀχράντου κοινωνίας, ὅ οἱονοῦν εἶδος, καθαιρείσθω, ὡς τ Σίμωνος ζηλωτὴς πλάνης καὶ κακουργίας.

C

BALS. Cùm ſatis longo abhinc tempore in quodam loco, qui Calotychas appellatur, & in Cherſoneſi regione poſitus eſt, ſancta dominica Paſchæ Chriſti reſurrectionis diverſarer, vidi quaſdam illius loci mulierculas, & quoſdam homunculos, poſt matutinam divinam Pſalmodiam, ad catholicæ Eccleſiæ templum confluentes, cum ovis gallinæ panis fermento mixtis, & cùm falſis carnibus, & cum aliis quibuſdam eſculentis, vel etiam ad aliquid aliud aptis: & interrogavi quamnam ob cauſam hoc fieret; & audivi, quòd unuſquiſque iis quibus poteſt donis ſacerdotem, qui populo divina ſacramenta porrigit, proſequitur. Neque enim aliter cuiquam licet ſacramenta percipere: & tunc quidem reprehendi quod fiebat. Cùm autem nuper in hunc præſentem canonem incidiſſem, ei gratias egi, ut qui ab iis, qui communicant ſacramentis, obolos vel ullam aliam ſpeciem exigi prohibet. Quoniam, inquit, non venditur, nec pecuniis ſanctificatio impertitur: ſed iis qui digni ſunt, ſancta dona gratis diſtribuuntur. Propterea enim, ut eſt probabile, etiam ſancta donatio à vulgo ſacramenta dicuntur. Eum autem, qui aliter fecerit, deponendum decernit canon, ut qui ſit Simoniacæ improbitatis & erroris æmulator.

D

E

BAΛΣ. Καταλύσας πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς χωρίον τὴ Καλοτυχάδα ὀνομαζόμενον, καὶ ἐν ᾧ θέματι Χερρονήσου κατακείμενος, κ τ ἁγίαν κυριώνυμον τοῦ πάσχα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως, εἶδον χωριτικὰ γύναια κ ἀνδράρια, μ τὴν ἐωθινὴν θείαν ὑμνῳδίαν τῷ ναῷ τ καθολικῆς ἐκκλησίας συῤῥέοντα, μ ὀρνιθείων ὠῶν ζύμῃ ἄρτου συνλιωμένων, κ μ κρεῶν πεταριχθέντων, κ μ ἄλλων τινῶν εἰδῶν βρωσίμων, ἢ καὶ πρός ἄλλό τι ὑποτιθεῖον· καὶ πρώτησα τὴν αἰτίαν τοῦ χάριν τοῦτο ἐποίουν, κ ἤκουσα ὡς ἕκαστος δεξιοῖ θ ἱερέα θ μεταδιδόντα τῷ λαῷ τῶν θείων ἁγιασμάτων, ἐφ' οἷς δύναται. ἄλλως γὰρ οὐκ ἔξεστιν ἐντυχεῖν τινὰ τῷ ἱερεῖ, κ τῶν ἁγιασμάτων μεταλαβεῖν· κ τότε μὲν ἐμεμψάμην τὸ γινόμενον. ἀρτίως δὲ ἐντυχὼν τῷ θείῳ κανόνι, εὐχαρίστησα αὐτῷ ὡς κωλύοντι ἀπαρτεῖσθαι τοὺς μεταλαμβάνοντας τῶν ἁγιασμάτων, ὀβολόν ἢ οἱονδήποτε εἶδος, ὅτι φησὶν ὁ παράκλητος οὐδὲ χρήμασιν ὁ ἁγιασμὸς μεταδίδοται· ἀλλὰ δῶρον τοῖς ἀξίοις τὰ ἅγια δωρεῖται. διὰ γὰρ τοῦτο ὡς ἔοικε κ ἁγία δωρεὰ κ κοινολαΐτας λέγονται τὰ ἅγια. θ δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῦντα καθαιρεῖν ὁ κανὼν διορίζεται, ὡς τῆς κακίας κ τῆς πλάνης τοῦ Σίμωνος ζηλωτήν.

F

ZONAR. Quibus divina & tremenda myſteria populo impertiendi cura demandata eſt, obolos aut rem aliam, quæcunque demum ea ſit, à communicantibus exigere canon vetat. Nec enim vænalis, inquit, eſt gratia, neque pretio ſanctitas comparatur, ſed dignis hominibus gratuita largitione confertur. Qui verò aliquid à communicantibus etiam minimum exigere auſus fuerit, quaſi Simoniaci erroris ac improbitatis æmulatorem deponi placet. Iſte enim oblato pretio, rependi ſibi viciſſim ſancti ſpiritus gratiam poſtulabat.

ZΩNAP. Τοὺς μεταδιδόντας τῷ λαῷ τῶν θείων κ φρικτῶν μυστηρίων κωλύει ὁ κανὼν ἀπαιτεῖν ἀπὸ τῶν μεταλαμβανόντων ὀβολοὺς ἢ οἱονδήποτε εἶδος. ἡ γὰρ χάρις, φησὶν, οὐ πιπράσκεται, οὐδὲ χρήμασιν ὁ ἁγιασμὸς μεταδίδοται, ἀλλὰ δῶρον τοῖς ἀξίοις δίδοται. ὁ δέ τι ἀπαιτῶν τοὺς μεταλαμβάνοντας, κἂν ἐλάχιστον εἴη, καθαιρεῖσθαι, ὡς τ Σίμωνος ζηλωτὴς πλάνης κ κακουργίας. ἐκεῖνος γὰρ ἐζήτει δοθῆναι αὐτῷ ὅτι χρήμασιν ὠνίου τὴν χάριν τοῦ πνεύματος.

Qui immaculatam impertitur communionem, & obolum vel aliud quodcunque exigit, deponatur. Perſpicuus.

ΑΡΙΣΤ. Ο τ ἀχράντου μεταδιδοὺς κοινωνίας, κ ὀβολὸν ἀπαιτῶν ἢ ἕτερον εἶδος, καθαιρείσθω. Σαφής.

BALS

A

ΚΑΝΩΝ κδ'.

Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι, ἢ μοναχῶν, ἐν ἱπποδρομίαις ἀνιέναι, ἢ θυμελικοῖς παιγνίων ἀνέχεσθαι. Ἀλλ' εἴ καί τις κληρικὸς κληθείη ἐν γάμῳ, ἡνίκα τὰ πρὸς ἀπάτην εἰσέλθοιεν παίγνια, ἐξαναστήτω, καὶ αὐτίκα ἀναχωρείτω· οὕτω τῆς τῶν πατέρων ἡμῶν προστατούσης διδασκαλίας. εἰ δέ τις οὐκ τούτῳ ἀλῷ, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

Canon XXIIII.

Ne cui liceat eorum qui in ſacerdotali ordine enumerantur, vel Monachorum, in equorum curriculis ſubſiſtere, vel ſcenicos ludos ſuſtinere. Sed & ſi quis Clericus ad nuptias vocetur, quando ad deceptionem comparata ludicra ingreſſa fuerint, ſurgat & è veſtigio diſcedat, patrum noſtrorum ſic jubente doctrina. Si quis autem ejus rei conjunctus fuerit, vel ceſſet vel deponatur.

ΒΑΛΣ. Ἀκολούθως τῷ νδ'. κανόνι τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου ἀπαγορεύει καὶ ὁ παρὼν κανὼν, εἰς ἱπποδρομίαν ἀνιέναι ἱερατικοὺς ἢ μοναχοὺς, ἢ θυμελικοῖς παιγνίων ἀκούειν· προσθέμενος τοὺς μεταλουμένους εἰς γάμον κληρικοὺς (δεῖ γὰρ μοναχῶν εἰπεῖν ἄτοπον ἐλογίσθη τοῖς πατράσι, διὰ ὃ πάντη ἀπρεπὲς) ἀναχωρεῖν ἅμα τῷ εἰσελθεῖν τὰ παίγνια. πλὴν ὁ μὲν κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου οὐ κολάζει τοὺς ἀθετητὰς τούτου· ἐπιτιμᾷ δὲ παῦσαι παύσασθαι τοὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας. μὴ παυομένους δὲ καθαιρεῖσθαι διορίζεται. ταῦτα τῶν δύο τούτων κανόνων λεγόντων, καὶ κωλυθέντων πρὸ μικροῦ τοῖς μέρεσι τῆς ἐκκλησίας τῶν μοναχῶν καὶ τῶν ἱερωμένων πάντων ἀπελθεῖν εἰς τὰς γινομένας ἱπποδρομίας, εἶπον τινὲς ὅτι ὃ μὲν μὴ ἀπελθεῖν μοναχὸν ἢ κληρικὸν εἰς ἱπποδρόμιον, μηδὲ ἰδεῖν θεωρίαν τῷ ὄψει ἐκκλινώσουσιν, μηδὲ ῥημάτων ἀκροάσασθαι καταγοητευόντων τὴν ἀκοήν, ἐπαινετόν ἐστιν καὶ πολλῆς εὐχαριστίας ἄξιον. ὥσπερ καὶ ὃ σθενδυεῖν καὶ τὰ λοιπὰ τὰ τὸν ἄνθρωπον ἁγιάζοντα. εἰ δέ τις μὴ δυναμένου σθενδυεῖν γαμέσει, ἃ κολασθήσεται. καὶ ὁ μὴ δυναμένου παντὸς ἐνδύνειν ἀπέχεσθαι, ἐὰν ἀνέλθῃ εἰς ἱπποδρόμιον, συγγνωσθήσεται. καὶ μᾶλλον ἐὰν ἐφάπαξ καὶ οὐ κατὰ συνήθειαν εἰς τοῦτο ἐκδύσει ἑαυτόν. ὁ γὰρ κανὼν οὗτος, φασὶ, τὰς ποτὲ γινομένας ἱπποδρομίας ἀπαγορεύει, οὐ μὴν τὰς σήμερον πλουμένας κατὰ δημοσίαν καὶ πρόνοιαν βασιλικήν. τότε μὲν γὰρ τῶν δήμων καπηλευόντων ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις, καὶ ποιούντων ταῦτα ὅτε καὶ ὅπως ἠβούλοντο, ἐκ διαφανημένου οἰκείων, ὡς καὶ ἐχόντων οἴκους καὶ ἵππους καὶ ἱππῶνας, τοὺς καὶ μέχρι καὶ νῦν σωζομένους, καὶ προσόδους χάριν τῶν ἱπποδρομιῶν, καὶ τοῦ βασιλέως προσκαλουμένου, καὶ εἰς τὸν μὴ ἐξουσιάζοντος, πολλὰ θασιώδη καὶ ἄτοπα συνέπιπτεν γίνεσθαι καὶ ἐπὶ τῆς ἱπποδρομίας χαμαί· τῶν μὲν προστιθεμένων τῷ δήμῳ τῶν Βενετῶν, τῶν δὲ τῷ μέρει τῶν Πρασίνων. ἐν καιροῖς δέ τισι καὶ πόλεμοι συνεκροτήθησαν ἐμφύλιοι μέσον τῶν ἀντιδίκων μερῶν, καὶ κατὰ τὸ βασιλείου προσώπου ἀναιδῆ ῥήματα οἱ δημόται ἀπηρύξαντο, καθὼς ἀπὸ διαφόρων χρονικῶν τοῦτο δῆλόν ἐστιν. οἷόν τι γέγονε ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, ἐπὶ τοῦ Ἀναστασίου, ἐπὶ τοῦ Φωκᾶ τοῦ τυράννου, καὶ ἐπὶ ἑτέρων βασιλέων· ἀλλὰ καὶ συνθικίζειν τὰ μέρη μὴ κωλυόμενα, διά κότλου καὶ τύχης τὸ νικᾶν ἀνεκαλοῦντο. ὅπερ τοῖς θείοις κανόσι παντελῶς ἀπηγόρευται. ἐπέτρεπον οὖν καὶ τὰς θηριομαχίας καὶ ἄλλα τινὰ αἰσχρὰ καὶ ἀπρεπῆ. διὰ γὰρ τοῦτο φασὶ καὶ ὁ νῦν κανὼν τῇ πρόσθεσις συνόδου ἀπαγορεύει τοὺς μίμους καὶ τὰ θέατρα, καὶ τὰ τῶν κυνηγίων θεάματα, καὶ τὰς ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις· καὶ διορίζεται τοὺς καταφρονητὰς αὐτῶν κληρικοὺς μὲν ὄντας, καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι. καὶ ὁ τέλος τοῦ ιέ. κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου λέγει οὕτω ῥητῶς. καὶ ὥστε τοὺς τέκνα τῶν ἱερέων θεάματα κοσμικὰ μὴ ἐκπλήττειν μηδὲ θεωρεῖν. τοῦτο δὲ καὶ πᾶσι Χριστιανοῖς ἀεὶ κεκήρυκται, ὥστε ἔστω βλασφημίας εἶναι μὴ προσιέναι. σήμερον δὲ τῶν ἱπποδρομιῶν πλουμένων καὶ πρόνοιαν βασιλικὴν δίκαι τοιούτου ἀποκοπάν τινος, κακόντι γενέσθαι οὐκ ἀποπαίδευτον. διὸ εἶπον ὡς ἐπαινετόν μέν ἐστι τὸ μηδὲ ὅλως ἡδονῆς ἕξ ἱπποδρομίας ἢ ἄλλου τινὸς θεάματος γεύσασθαι τινά· ἀκόλαστον δὲ καὶ τὸ εἰς τοιαύτας ἱπποδρομίας κληρικοὺς ἀπέρχεσθαι. εἰ γὰρ πᾶσα ἱπποδρομία ἦν ἐκ-

Bals. Conſequenter liv. canoni Synodi Laodicenæ prohibet etiam præſens can. in equorum curriculum aſcendere vel Sacerdotes vel Monachos, vel ſcenicos etiam ludos audire: adjiciens, ut Clerici ad nuptias vocati (de Monachis enim dicere patribus á ratione alienum viſum eſt, quòd id ſit nimis indecorum) recedant cùm primùm ludicra ingreſſa fuerint. Sed Laodicenæ quidem Syn. can. in ejus contemptores non animadvertit: hic autem admonet quidem, ut qui tale quid faciunt deſiſtant; ſi autem non deſiſtant, deponendos decernit. Cùm hi duo Canones hæc dicant, & propemodum ab Eccleſiæ parte prohibiti ſint Monachi & Sacerdotes omnes ad equorum curſus videndos accedere; dixerunt nonnulli, quòd Clericum quidem vel Monachum ad equorum curriculum non accedere, nec ſpectaculum quod effœminat aſpicere, nec verba aures præſtringentia audire, eſt laudabile & maximè commendandum; quemadmodum & eſſe virginem, & reliqua quæ hominem ſanctificant. Si quis autem, cùm virgo eſſe nequeat, uxorem duxerit, non punietur: & qui non poteſt ab omni voluptate abſtinere, ſi in equorum curriculum fuerit ingreſſus, ei venia dabitur; & magis ſi ſemel, non autem ſi immodicè utens, ſe ei dicaverit. Hic enim can. inquiunt, curſus, qui olim fiebant, vetat, non autem qui nunc fiunt, permittente ac præſente principe. Tunc enim cùm populus in illis equorum curriculis nimia libertate vel potiùs licentia uteretur, equorúmque curſus celebraret quomodo & quando volebant, inq; propriis expenſis, ut qui haberet & domos & equos & ſtabula, quæ ad hunc uſque diem ſervantur, & reditus pro illis celebrandis curriculis, & Imperator invitaretur, nullam autem ad eam rem poteſtatem haberet illius curſus tempore multa turbulenta & abſurda fieri contingebat; cum alii quidem populo Venetorum, alii verò Praſinorum parti adjungerentur: aliquando verò etiam bella inteſtina excitata ſunt inter adverſas partes, & in Imperatoris conſpectu verba etiam impudentia populares eructarunt, quemadmodum ex diverſis Chronicis oſtenditur; ſicut factum eſt regnante Juſtiniano, & tempore Anaſtaſii, & Phocæ tyranni, & aliorum Imper. Sed & depoſitis pignoribus ludere partes prohibitæ, non per talos & fortunam victoriam provocabant; quod quidem divinis canonibus eſt omnino prohibitum. Permittebantur autem & belluarum certamina, & multa alia indecora ac turpia. Propterea enim, inquiunt, & li. can. præſentis Syn. prohibet mimos & theatra & venationum ſpectacula & ſaltationes in ſcena: & ſtatuit, ut qui ipſum contemnerent, ſi ſint quidem clerici, deponantur, laici verò ſegregentur. Et finis xv. can. Carth. Syn. ſic apertè dicit. Et quòd filii Sacerdotum ſpectacula ſecularia non perficiant nec ſpectent. Hoc autem etiam omnibus chriſtianis ſemper eſt prædicatum, ut ubi ſunt maledicta ac blaſphemia ne accedant. Hodie autem, cùm equorum curſus Imp. præſente fiant, nec ſit ejuſmodi fugiendum & averſandum quidpiam, nulla eſt penitus ſuſpicio illic mali quicquam fieri. Quamobrem dicebant, quòd eſt quidem laudabile nullam penitus quempiam voluptatem guſtare ex equorum curriculo vel ex aliquo alio grato: Impune autem eſt & ad ejuſmodi equorum curſus Clericos accedere. Si enim omnis equorum curſus, & qui olim fiebat & qui hodie fit, eſt prohibitus, ut multi inquiunt, quemadmo-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dum & ſpectacula omnia & venationes, cogetur quis dicere, neque omnino tale quid unquàm debere fieri ab Imp. vel ullo alio: ceſſaſſe autem ac exoleviſſe leporum cum canibus venationes, ne laici, ut equorum curſibus & ſpectaculis & venationibus vacantes, ſegregationi ſubjiciantur, quod eſt abſurdum. Quocirca debent & equorum curricula & ſpectacula & venationes in duo dividi, ut dictum eſt; in ea quæ ſunt omnino averſanda & fugienda, & ad quæ non ſolùm Clericis, ſed neque Laicis accedere permittetur, metu excommunicationis; & in ea quæ permiſſa ſunt, quæ ſunt hodie in uſu, ad quæ non ſolùm Laici, ſed & Clerici citra ullum præjudicium accedent. Quòd autem, inquiunt, non omnia ſpectacula equorúmque curricula canones prohibuerunt, ſed ea demum quæ ſunt periculoſa ac turpia, ex lxi. Carthaginenſis Synodi canone apertè oſtenditur, qui hæc expreſſè dicit; Porrò & illud petere, ut theatricorum ludorum ſpectacula in dominicis & in reliquis Chriſtianorum fidei feſtis diebus fieri prohibeantur; maximè quoniam in octava ſancti Paſchatis populus ad equorum curricula potiùs quàm ad Eccleſias convenit; & ut debeant præſtituti eorum dies transferri, quando occurrerint: nec debet ullus Chriſtianus cogi ad hæc ſpectacula. Si enim equorum curſus eſſet à canonibus omnino prohibitus, non petiiſſent patres, ne equorum curſus & ſpectacula fierent diebus dominicis, & in reliquis feſtis ſeu Paſchalibus diebus, ſed ea omnino celebrari ægre tuliſſent. Jam verò etiam magnus Eccleſiæ doctor Johannes Chryſoſtomus, ſolos equorum curſus, qui fiunt diebus dominicis, diſſuadet. Adjiciebant autem & iis quæ à ſe dicuntur, nullam aliam ob cauſam eſſe hodie lectores populares, quàm quòd equorum curſus hodie fieri videantur permiſſione Eccleſiaſtica, & prior popularium laicorum indignitas, & omnia quæ turpia & indecora erant, ceſſaverint. Cur enim inquiebant, lectoribus popularibus ſolis ſe in equorum curricula ingerere, & ex populo incipere permiſſum eſt, reliquis autem Lectoribus, & omnibus, ut ſemel dicam, ſacris initiatis, equorum curriculi fores occluſerunt? Ad ſuam autem ſententiam confirmandam etiam v. cap. viii. tit. lx. lib. Baſilic. uſi ſunt, quod ſic dicit; Conſtitutio prohibet ludos, & quinq; exceptis quaſdam etiam pœnas ſtatuit adverſus eas qui ludunt aleis, præſidi civitatis & provinciarum rectoribus & Epiſcopis quærere & prohibere permittens, & omnes qui in iis fiunt contractus rejicere. Ex permiſſis autem ludis dat actionem, eorúmque mutuo data fuerint, eo nomine actionem permittit, & x. librarum pœnam adverſus eos, qui hanc conſtitutionem tranſiliri permiſerint, decernit. Et dicebant, pentathlon, hoc eſt ludos quinque eſſe permiſſos, luctam, pugilatum, curſum, ſaltum, & diſcum. Ligneum autem equeſtre certamen eſſe lege prohibitum, quòd hoc quoq; aleæ vel talentorum reprehenſionis cauſam habeat; quemadmodum in xxix. cap. xiii. tit. præſentis operis declaratur. Et hæc quidem de equorum curriculis nonnulli dixere. De mimis autem & ludis ſcenicis nullam penitus diviſionem fecere, ſed canonis decreto ſubmiſere. Plures autem, & maximè qui ſunt paulo religioſiores, quibus ipſe etiam aſſentior, hæc non ſibi ſufficere putavere, dicentes, debere canones ad id quod eſt animæ utilius exponi, non ad id quod eſt diſſolutius & magis indifferens.

ZONAR. Equorum curſibus & ludis ſcenicis intereſſe ſacris initiati, ac monachi omnes hoc canone prohibentur. Quin vocatum ad nuptias Clericum, ubi ſe primum ludiones oſtenderint, recedere jubet. Sic enim patres noſtri docuere. Patres autem Epiſcopos intellige, qui in Laodiceâ congregati Synodum in ea urbe celebravere. Nam ut ſacro ordine initiati homines Clericive alii, ad

A παλαι πλημμύη ϗ ἡ σήμερον γινομένη ἀπαγορεύεται ϗτ τοὺς πολλούς, ὥστε δὴ ϗ πάντα τὰ θεώρια ϗ τὰ κυνήγια, ἀναγκασθήσεταί τις εἰπεῖν, μηδὲ ὅλως γένεσθαί τι ζῴου ποτὲ τῷ καιρῷ ἐκεῖνα βασιλέως ἢ ἑτέρου τινός. ἀπεσκευῆσαι δὲ ϗ τὰ μὴ κυνηγέσια γαζοκυνήγια, ἵνα μὴ ϗ οἱ λαϊκοὶ εἰς ἱπποδρομίας ϗ θεωρίας ϗ κυνήγια ἀκολουθῶσι, ἐφορισμῷ ὑποπέπτωκεν, ὅπερ ἄτοπον. δύο γοῦν τῶν ὀφειλόντων τὰ τῆς ἱπποδρομίας ϗ τῶν θεωρῶν, ϗ τῶν κυνηγίων εἰς δύο διαιρεθῆναι, ὡς εἴρηται· εἰς τὰ πάντα ἀποτρόπαια, εἰς ἃ μὴ μόνον κληρικοί, ἀλλὰ οὐδὲ λαϊκοὶ θεμιτῶς ἀνέρχονται, τῷ φόβῳ τοῦ ἀφορισμοῦ, ϗ εἰ τὰ ὅπλα πραττόμενα, τά ϗ σήμερον ἐνεργούμενα, εἰς ἃ μόνον λαϊκοὶ ἀλλὰ ϗ κληρικοὶ ἀπροφασίστως ἀπελεύσονται. ὅτι δέ, φασὶν, οὐ πάντα τὰ θεώρια ϗ τὰ ἱπποδρόμια οἱ κανόνες ἀπηγόρευσαν, ἀλλὰ τὰ κινδυνώδη ϗ αἰσχρά, δῆλον ἀπὸ τοῦ ξά. κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, λέγοντος. παῦτα ῥητῶς. καὶ εἶναι δὲ αἰτίαν ἵνα τὰ θεώρια τῶν θεατρικῶν παιγνίων ἐν ταῖς λοιπαῖς φαύλαις τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἡμέραις καλύωνται, μάλιστα δὲ, ὅτι ἐν τῇ ὀγδοάδι τοῦ ἁγίου πάσχα οἱ ὄχλοι μᾶλλον εἰς τὰς ἱπποδρομίας ἢπερ εἰς τὴν ἐκκλησίαν συνέρχονται, ὀφείλειν μετενεχθῆναι τὰς ὡρισμένας αὐτῶν ἡμέρας ὅτε ἀπήντησεν. ϗ

C μὴ ὀφείλειν τινὰ τῶν Χριστιανῶν εἰς τὰ θεώρια ταῦτα ἀναγκάζεσθαι. πάντως γὰρ εἰ καὶ τῶν κανόνων πᾶσα ἱπποδρομία ἐκωλύετο, οὐκ ἂν οἱ πατέρες ἠτήσαντο μὴ γίνεσθαι τὰς ἱπποδρομίας ϗ τὰ θεώρια ἐν ταῖς κυριωνύμοις ϗ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις, πλὴν ταῖς πασχαλίοις, ἀλλ' εὐθυπρεπῶς ἂν πανταχοῦ ταῦτα σχολάσαι. ϗ τῆς ἐκκλησίας δὲ ὁ μέγας διδάσκαλος ὁ χρυσῆς τὴν γλῶτταν Ἰωάννης, μίαν ἀποκρέπει τὰς ϗ τὰς ὡρισμένας γινομένας ἱπποδρομίας· προσεπιθεὶς ϗ τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ, δι' οὐδὲν ἕτερον ἀναγνώσας ἐᾷ δημότας σήμερον, ἀλλ' ἢ διὰ ϑ φανερῶς ϗ προτροπὴν ἐκκλησιαστικὴν τὰς ἱπποδρομίας γίνεσθαι. ϗ τ προτέραν ἀπαξίαν τ λαϊκῆς δημοτ ϗ πάντα τὰ ἀνθρωπη ϗ ἀσεμνα σχολάσαι· ἵνα πρῶ, εἶπον, ἀναγνώσεως δημοτικοῖς μόνοις προεχωρήθη ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις βοᾶν ἀλλήλοις, ϗ τῶ δήμου κατάρχοντος· τοῖς δὲ λοιποῖς ἀναγνώσεως ϗ ἱερωμένοις ἁπλῶς τὰς θύρας τῆς ἱπποδρομίας ἀπέκλειον; ἐχρῆν γὰρ ὑπ' ὄψιν ἔχειν τῶ λόγου αὐτῶ ϗ τῶ ε. κεφαλ. τῶ ἡ. τίτλου τῶ ξ. βιβλίου τῶ βασιλικῶ, ὕτω λέγοντι. ἡ δίωξις κωλύει τὰ παίγνια. ϗ πέντε ὑπεξαιρεμένων ὁρίζει καί τινα ὑπόμια ϗ τῶν κωδευόντων, ὑπερέχωσα ϗ τῶ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως ϗ τοῖς ἄρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν ϗ τοῖς Ἐπισκόποις ζητεῖν ϗ κωλύειν, ϗ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς γινόμενα συναλλάγματα ἀποτρέπειν. δίδωσι ϗ ἀγωγὰς ὑπὲρ τ πεταμμένων παιγνίων, ϗ ἀπαίτησιν τ ἐντεῦθεν ζημιωθέντων, δέκα λιτρῶν ὑπόμιον ὁρίζουσα ϗ τ συγχωρούντων ὑποβολῶν τ δίωξιν. ϗ ἔλεγον, πένταθλον, ἤγουν πέντε παίγνια ἐᾷ ἀκωλύτως, πάλην, πυγμὴν, δρόμον, δίαλμα, ϗ δίσκον. ὃ ϗ ξύλινον ἱππικὸν εἶπον κωλύεσθαι τῶ τ νόμω, δίδ τὸ ἔχειν ϗ τῶν αἰτίαν κύβων ἤγουν κότταβον, καθὼς ἐν ϕ κθ'. κεφαλ. τῶ ιγ'. τίτλου τῶ ϕρόντος. διατάγματος δηλοῦται. ϗ ταῦτα μὲν εἶπον περὶ τῶν ἱπποδρομιῶν. περὶ δὲ τ μίμων ϗ τ θυμελικῶν παιγνίων ὑπόμιαν ἐποιήσ διαίρεσιν, ἀλλ' εἰς ϑ δυσεισμὸν τῶ κανόνος αὐτὰ ἀνήρτησ. οἱ πλείους δέ, ϗ μᾶλλον οἱ εὐλαβέστεροι, οὓς συνπάθειαν ϗ αὐτοὺς, ὧν ἠρέθησ δεῖ τύπος. εἰπόντες ὀφείλειν τοὺς κανόνας πρὸς τὸ ψυχωφελέστερον ἐρμηνεύεσθαι, ἢ μὴν πρὸς τὸ ἀκίνδυνον ϗ ἀδιάφορον.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν ἱπποδρομίαις καὶ ἐν παιγνίοις θυμελικοῖς παρουσιάζειν ἱερωμένους ἢ ἀσκητὰς ἀποῤῥήτως ἀπαγορεύει ὁ κανὼν ἐνταῦθα. ἀλλὰ κἂν κληρικός τις, φησὶν, εἰς γάμον κληθείη, ὅπου τὰ παίγνια εἰσέλθοιεν, ὕτω ἀναχωρείτω ἐκεῖθεν· ὕτω γὰρ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐδίδαξαν. πατέρας δ' ἐνταῦθα φασὶν οἱ τὴν συνόδον ταύτην τὴν ἐν Λαοδικείᾳ συμπληρώσαντας Ἐπισκόπους, ϗ τοὺς ὀκτὼ συγκροτήσαντας·

συγχροτήσαντας συνόδου. φησὶ γὰρ ὁ νδ'. τῆς τοιαύτης συνόδου κανὼν, ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς τινας θεωρίας θεωρεῖν ἐν γάμῳ ἢ δείπνοις, ἀλλὰ πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν θυμελικῶν ἐγείρεσθαι αὐτοὺς, καὶ ἀναχωρεῖν ὀπίσω. οἱ μὲν οὖν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου οὐκ ἐπήγαγον τοῖς μὴ τηροῦσι τὸν κανόνα τι βαρύτιμον· οἱ δὲ τῆς ἕκτης ταύτης συνόδου παύσασθαι τοὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας φαίνουσι, μὴ παυομένους δέ, ἀλλ' ἔτι ἐγκειμένους τῆς ἀσχήμονος πράξεως, καθαιρεῖσθαι προστάττουσι.

A nuptiarum aut convivii celebritatem vocati, ſpectaculis non interſint, ſed antequam hiſtriones producantur exurgant, ſeque inde removeant, ejus Synodi quarto & quinquageſimo canone conſtitutum eſt. Sed nullam iis, qui canoni non paruiſſent, Laodicenæ Synodi Patres decrevere pœnam. Patres autem ſextæ hujuſce Synodi, ne quid ſimile in poſterum aliquis audeat, quique auſus fuerit, neque ſe ab ejuſmodi deformitate removerit, etiam depoſitione mulctari jubent.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς ἢ μοναχὸς ἐν ἱπποδρομίαις ἀνιόν, ἢ καὶ μελλόντων εἰσιέναι θυμελικῶν ἐν γάμῳ μὴ προεξιών, καθαιρείσθω.

B ARIST. *Clericus vel Monachus, qui ad equorum curſus ſe confert, vel in nuptiis, cùm ingreſſuri ſunt hiſtriones, non prius exit, deponatur.*

Οὐκ εὐθὺς καθαιρεῖται ὁ κληρικὸς, ἂν εἰς γάμον κληθεὶς οὐκ ἐξαναστῇ καὶ ἀποχωρήσῃ, τῶν πρὸς ἀπάτην εἰσερχομένων παιγνίων· ἀλλ' ὁπόταν τῶν ποιῶν, καὶ πεισθεὶς παύεσθαι· μὴ παυόμενος δὲ καθαιρεῖται. ὡσαύτως καὶ ὁ ἐν ἱπποδρομίαις ἀπερχόμενος.

Non ſtatim deponitur Clericus quando ad nuptias vocatus non ſurgit & diſcedit, cum ad deceptionem facti incipiunt ludi; ſed quando hoc faciens ceſſare non perſuadeatur. Non ceſſans autem deponitur; ut qui equorum curſus adit.

ΚΑΝΩΝ κέ.

Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τῶν ἁγίων πατέρων τὸν ἀφορίσαντα καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας ἢ ἐγχωρείους, μένειν ἀσφαλεῖς τοὺς ἐπὶ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς Ἐπισκόποις, καὶ μάλιστα, εἰ τριακονταετῆ χρόνον αὐτὰς ἀδιαιρέτως ἀφικατέχοντες φυλάττωσι. εἰ δέ τις ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν γεγενῆται τις ἢ γένηται περὶ αὐτοῦ ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικῆσθαι, περὶ τούτου κινεῖν πρᾶγμα τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας.

CANON XXV.

C *Præterea renovamus etiam canonem, qui dicit uniuſcujuſque Eccleſiæ agreſtes, & quæ ſunt in regione, parœchias firmas manere apud Epiſcopos qui eas poſſident, & maxime ſi xxx. annorum ſpatio eas ſine vi poſſidentes adminiſtraverint. Si autem intra xxx. annos fuit vel fuerit aliqua de iis controverſia, licere iis, qui ſe injuria affectos dicunt, de eo actionem movere apud Synodum provinciæ.*

ΒΑΛΣ. Οὗτος ὁ ἀνανεούμενος κανὼν τῆς δ'. συνόδου, ἔστι κανὼν ιζ. καὶ ἀνάγνωθι πῶς ἑρμήνευσαν αὐτόν.

D BALS. Hic renovatus canon eſt iiii. Synodi canon xvii. & lege ejus interpretationem.

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος ὁ ἀνανεούμενος κανών τῆς τετάρτης συνόδου ἔστιν ἑπτακαιδέκατος, ὃς ὑπεγράφη ἐκεῖσε καὶ ζητητέον τὰ ἐκεῖ γεγραμμένα.

ZONAR. Eſt is canon, quem hoc loco renovant, quartæ Synodi decimus ſeptimus. Nos eum ſuo loco explicavimus. Tu quæ ibi ſcripta ſunt vide.

ΑΡΙΣΤ. Ἀγροικικὰς καὶ ἐγχωρείους παροικίας, ὅπερ τριακονταετίαν ἐρχόμεναι, κατεχέσθωσαν· ἔνδον δὲ, τὸ ἀμφισβητήσιμον ἔχουσι.

ARIST. *Agreſtes & regionales paræciæ triginta annos poſſeſſæ, retineantur. Intra autem illud tempus, controverſia de iis moveatur.*

Ἀγροικικὰς παροικίας λέγει [ὡς καὶ ἐν τῷ ἑπταικαιδεκάτῳ κανόνι τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐγράψαμεν,] τὰς ἰδιοτάτας τῆς ἐκκλησιῶν ἀγρὰς, καὶ μὴ ἀνακεκοινωμένας, ὅλως ὄντας ἐν τισι κώμαις ἢ καὶ χωρείοις· ἃς καὶ μονοίκια νῦν λέγουσιν· ἐγχωρίους δὲ, τὰς ἐν μέσοις χωρείοις ἢ κώμαις κειμένας ἀγρὰς. εἴ τις οὖν τῆς Ἐπισκόπων ὅπερ τριακονταετίαν κατέχει τοιαύτην τινὰ ἐγχώριον, ἢ καὶ ἀγροικικὴν παροικίαν, ἑτέρου ἀφαιρεῖται Ἐπισκόπου, καὶ ὑπεμέναι ἔστω ἔγκλησιν περὶ αὐτῆς ἐντὸς τῆς τριακονταετηρίδος, ἀπαρασαλεύτως τοῦτον καθέζει· εἰ δὲ ἀμφιβολία γένοιτο περὶ αὐτῆς μέσον ἀμφοτέρων τῶν Ἐπισκόπων, μέχρι τῆς τριακονταετίας πεπληρωμένης, ἔξεστι τῷ οἰομένῳ ἀδικεῖσθαι παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἰδίας ἐπαρχίας περὶ ταύτης κινεῖν.

E Agreſtes Parœcias dicit (ut & in decimo ſeptimo Synodi Chalcedonenſis canone ſcripſimus) maximè proprios Eccleſiarum agros, & cum aliis communicatos, qui integre ſunt in vicis quibuſdam aut oppidulis, quos & monœcia nunc vocant: Regionales autem agros, in mediis regionibus aut vicis ſitos. Si quis itaque Epiſcoporum per triginta annos talem aliquam regionalem aut agreſtem paræciam poſſedit ad alium pertinentem Epiſcopum, & de eâ nulla movetur moleſtia intra triginta annorum ſpatium eam, inde non movendus poſſidebit. Si autem inter ambos Epiſcopos mota de eâ fuerit controverſia priuſquam triginta anni elapſi fuerint, licet ei, qui ſibi injuriam fieri ratus eſt, apud propriæ provinciæ Synodum actionem movere.

F

ΚΑΝΩΝ κϛ'.

Πρεσβύτερον, ὃν κατ' ἄγνοιαν ἀθέσμῳ γάμῳ συνδεθέντα, καθέδρας μὲν μετέχειν, καὶ τὸ ὅσον τοῦ ἱεροῦ κανόνος ἡμῖν νομοθετηθέντα, τῆς δὲ λοιπῶν ἐνεργειῶν ἀπέχεσθαι. ἀρκετὸν γὰρ τῷ τοιούτῳ ἡ συγγνώμη. οὐλογεῖν δὲ ἕτερον ἢ ἰᾶσθαι οἰκείᾳ τιμελεῖν ὀφείλοντα τραύματα, ἀνακόλουθον. οὐλογία γὰρ ἁγιασμοῦ μετάδοσίς ἐστιν. ὁ δὲ τὸν

CANON XXVI.

Presbyterum per ignorantiã illicitis nuptiis implicatum eſſe quidem cathedræ participem ſecundùm ea quæ ſunt in ſacro can. decreta, à reliquis autem operationibus abſtinere. Etenim tali ſatis eſt, ſi venia detur. Ut autẽ alii benedicat qui debet ſua curare vulnera, eſt incongruum. Benedictio enim eſt ſanctificationis impertitio. Qui autem id non habet propter delictum ex ignorantia, quomodo alteri id impertiet?

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Nec ergo publicè nec privatim benedicat, nec Domini corpus aliùs distribuat, nec aliquod aliud ministerium obeat; sed prima sede contentus Domino defleat, ut illi ex ignorantia peccatum remittatur. Manifestum enim est, quòd nefarium istiusmodi conjugium dissolvetur, nec vir cum eâ ullo modo consuetudinem habebit, per quam sacra operatione privatus est.

A

B

C

D

Bals. Canones Neocæsar. syn. ante præsentem synodum scripti sunt. Propterea enim & præsens canon illorum compositionis meminit, dicens ix. illius synodi canoni consequenter, non licere ei, qui per ignorantiam suæ cognatæ legitimè conjunctus est, & sacerdos postea factus, offerre, vel aliquid aliud sacerdotale exercere; sed sola cathedra dignum censeri, quoniam non ex scientia, sed per ignorantiam peccavit. Porrò & cathedra tunc dignus putabitur, quando ab illicito conjugio sejunctus fuerit, & pœnitentiæ opera ostenderit, quæ suadebunt ut mitius cum eo agatur. Si enim ab illicito conjugio non separatur, ignorantia nihil ei proderit; sed à magistratus potestate & matrimonium illicitum dissolvetur. Hæc autem ex eo apparent, quod dicit canon; sed prima sede contentus, Domino defleat; & ex eo quod dicit nuptiæ autem dissolventur. Porro & ix. canon Neocæsar. Syn. propter aliud ejus qui depositus est studium, eum in reliquis quoque manere jubet. Quære & xxvii. canonem sancti Basilii, & vigesimum primum præsentis Synodi. Postquam autem matrimonium illicitum ex effectu apparuerit propter cognationem, is qui postquam resciverit in peccato permanet, non solùm cathedra dignus non reputabitur, sed etiam tanquam incestus reus punietur, non secus ac laici. Dicit enim liber lx. tit. xxxvii. cap. xli. decr. Illicitæ nuptiæ non confirmantur, & propterea, si ante accusationem solutæ fuerint, pœna remittitur. Et decret. vii. In illicito matrimonio, quod per ignorantiam contractum est, dat veniam natura & ætas & peccati correctio: & maximè si quis nondum ipsum accusaverat.

Βαλσ. Οἱ κανόνες τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου πρὸ τῆς παρούσης συνόδου ἐγράφησαν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μέμνηται ὁ παρὼν κανὼν τοῦ συνοδικοῦ ἐκείνου, λέγων ἀκολούθως τῷ θ'. κανόνι τοῦ συνόδου ἐκείνης, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν ἐν ἀγνοίᾳ μὴ προσηλύτους αὐτῷ νομίμως συναφθέντα, καὶ μὴ τῶν ἱερωθέντα, προσφέρειν, ἢ ἄλλό τι ἱερατικὸν ἐνεργεῖν· μόνης δὲ καθέδρας ἀξιοῦσθαι διὰ τὸ μὴ ὃν εἰδήσει, ἀλλ', ἐν ἀγνοίᾳ ἁμαρτῆσαι, καὶ τὴν καθέδραν δὲ τότε ἀξιωθήσεται, ὅτε τὸν ἀθέσμου συνοικεσίου ἀποστῇ, καὶ δείξῃ ἔργα μετανοίας, παρακαλοῦντα ηὐκτάσθαι συμπαθέστερόν τι ὑπὲρ αὐτοῦ. εἰ γὰρ ἔχεται τοῦ ἀθέσμου γάμου, διὰ τοῦτο ἄγνοιαν οὐκ ὠφεληθήσεται, ἀλλ' ὑπὸ ἀρχοντικῆς ἐξουσίας καὶ ὁ ἄθεσμος γάμος λυθήσεται. ταῦτα δὲ ἀναφαίνεται ἀπὸ τοῦ λέγειν τὸν κανόνα· ἀλλ' ἀρκούμενος τῇ προεδρίᾳ, προσκλαίετω τῷ κυρίῳ· καὶ ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν· ὁ δὲ γάμος διαλυθήσεται. καὶ ὁ θ'. δὲ κανὼν τὸν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου διὰ τοῦτο ἄλλως σωουδοῦ καθαιρηθέντα, μένειν αὐτὸν ἐν τοῖς λοιποῖς παρακελεύεται. ζήτει καὶ τὸν κζ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου, καὶ τὸν κά. τῆς παρούσης συνόδου. τοῦ γάμου δὲ ἀπὸ τελέσματος ἀθέσμου ἀναφανέντος διὰ τοῦτο συγγνώμην, ὁ μὴ εἰδήσιν ὑπομένων τῇ ἁμαρτίᾳ, οὐ μόνον καθέδρας σὺν ἀξιωθήσεται, ἀλλὰ καὶ ὡς αἱμομίκτης τιμωρηθήσεται καὶ λαϊκούς. φησὶ γὰρ βιβλίον ξ'. τίτλῳ λζ'. κεφ. μά. θέματι ς'. ὁ ἀθέμιτος γάμος οὐ βεβαιοῦται· καὶ διὰ τοῦτο ἐὰν περὶ κατηγορίας λυθῇ, συγχωρεῖται ἡ ποινή. καὶ θέματι ζ'. ὅτι τοῖς ἐν ἀγνοίᾳ γενομένοις ἀθεμίτοις γάμοις διδοῦσι συγγνώμην φύσις καὶ ἡλικία καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τοῦ ἁμαρτήματος· καὶ μάλιστα εἰ μήπω τις αὐτὸν κατηγόρησεν.

Zonar. Qui in corpus suum peccáverit, ac ordinibus postea insignitus fuerit, quod ne offerat, inter reliquos propter aliud studium manens, Neocæsarienses Synodi nono canone constitutum est. Et magnus Basilius xxvii. can. cujus hic quoq; meminit, qui se vetitis nuptiis inscius illigaverit, solo cathedræ honore concesso, à reliquis sacrorum munerum functionibus omnino abstinere jubet. Eadem hic quoq; decreta; ut qui se damnatis videlicet nuptiis imprudens implicuerit, sibiq; forte consanguineam, ignorata propinquitate, sociarit, cathedræ solo honore contentus, quod reliquum est nullum omnino sacerdotale munus attingat, quodque ejus ignorationi noxa condonata sit, bene secum ac feliciter actum esse sibi persuadeat. Benedicere verò alteri, inquit, qua ratione audeat, qui de sua potius expianda culpa sollicitus esse debet? Est nàmque benedictio spiritualis quædam gratiæ sanctitatisque communicatio. Quicunq; igitur, quod in ipso sanctitatis & gratiæ fuit, propter offensionem ab ipso patrati facinoris amisit, aliis impertire qua ratione poterit? Neque igitur is publice neque privatim benedicet, neq; dominicum corpus cuiquam imp...ietur, sed cathedra contentus sit, pœnitentiam agens, ut delictum sibi remittatur. Connubium porro damnatum rescindat, atq; se penitus ab omni consanguineæ mulieris commercio abducat, ac ita demum concessum cathedræ honorem obtinebit. Nam si incestæ nuptiæ maneant, cathedræ quoque jus omne amittet; quin ab Ecclesia uterq; conjux ejicietur, & male contractum inter ipsos fœdus secularis judex pro potestate dissolvet.

Ζωναρ. Καὶ ὁ ἔννατος κανὼν τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου περὶ ἁμαρτηκότος ἐν σώματι καὶ χειροτονηθέντος, φησὶν, ὅτι μὴ προσφερέτω, μένων ἐν τοῖς λοιποῖς διὰ τὴν ἄλλην σπουδήν. καὶ ὁ εἰκοστὸς ἕβδομος τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανών, περὶ τοῦ ἀθέσμῳ γάμῳ περιπαρέντος ἐν ἀγνοίᾳ, φησὶ, καθέδρας μὲν τοιοῦτον μετέχειν, τῆς δὲ λοιπῶν ἐνεργειῶν ἀπέχεσθαι, οὗ δὴ κανόνος ὁ παρὼν μέμνηται κανών, καὶ τὰ αὐτὰ διατάττεται καὶ ἄγνοιαν εἰς ἄθεσμον γάμον ἐμπεπλωκότα, συγγνώμης τυχὸν οἰκείᾳ μιγέντα, ὡς ἀγνοήσαντα τὴν συγγένειαν, καθέδρας μόνης μετέχειν κελεύων, ἕτερον δέ τι ἱερατικὸν δίκαιον μὴ ποιεῖν. ἀρκεῖν γὰρ αὐτῷ, ὅτι συγγνώμονες διὰ τὴν ἄγνοιαν. πῶς δὲ εὐλογήσῃ, φησὶν, ὁ τοιοῦτος ἕτερον, ὃς μᾶλλον τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων φροντίζειν χρεών; ἡ γὰρ εὐλογία χάριτος πνευματικῆς καὶ ἁγιασμοῦ ἐστι μετάδοσις. ᾧ δὲ μὲ μέτεστι χάριτος οὐδ' ἁγιασμοῦ διὰ τὸ πεπλημμέλημα, πῶς ἔσται ἑτέρῳ συνηθεῖν μεταδοῦναι αὐτῷ; ὅτι οὖν δημοσίᾳ ἔτε ἰδίᾳ εὐλογήσει, ἔτε τὸ σῶμα τοῦ κυρίου διανεμεῖ· ἀλλ' ἀρκεθήσεται τῇ καθέδρᾳ μετανοῶν, ἵν' αὐτῷ συγχωρηθῇ τὸ ἁμάρτημα. ὁ δὲ ἄθεσμος γάμος λυθήσεται, καὶ οὐκέτι πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην εἰσελεύσεται ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος καὶ ὕστερος ἕξει τὴν τῆς καθέδρας τιμήν. εἰ γὰρ μὴ διαπαιδεῖν τὸ ἄθεσμον συνοικέσιον, ὅτι τὴν καθέδραν ἕξει, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξωθήσεται ἄμφω οἱ ἀλλήλοις ἀθέσμως μιγνύμενοι, καὶ ὁ ἄθεσμος γάμος ὑπ' ἀρχοντικῆς ἐξουσίας λυθήσεται.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβύτερος ἀθέσμῳ περιπεσὼν γάμῳ, καθαιρεθεὶς, καθέδρας μετεχέτω, καὶ μόνον, πάντως διαλυθεὶς τοῦ μιάσματος.

Εἴ τις πρεσβύτερος πρὸ τῆς χειροτονίας γυναῖκα ἔλαβεν, ἢ χήραν, ἢ πόρνην, ἢ τὴν ὅπωσοῦν σκιδνᾶς, ἢ ἑταίραν τινὰ τῶν ἀπηγορευμένων, ἐν ἀγνοίᾳ· τῆς μὲν ἱερωσύνης παυθήσεται, τῆς καθέδρας τῶν πρεσβυτέρων μενεῖ. Διαλυθήσεται δὲ καὶ ὁ τοιοῦτος ἄθεσμος γάμος, διὸ ὃν τῆς ἱερᾶς ἐνεργείας στερεῖται.

A

ARIST. *Presbyter in illicitum matrimonium incidens, & depositus, cathedræ sit particeps, & solùm, à scelere prorsus abstinens.*

Si quis Presbyter ante ordinationem uxorem duxit, aut viduam, aut meretricem, aut scenicam, aut aliam quamcunque earum quæ prohibentur, in ignorantiâ, à sacerdotio quidem cessabit, at cathedræ Presbyterorum particeps erit. Dissolvetur autem & illegitimum istiusmodi conjugium, per quod sacro ministerio privatur.

B

ΚΑΝΩΝ κζ'.

Μηδεὶς τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀνοίκειον ἐσθῆτα ἀμφιεννύσθω, μήτε ἐν πόλει διάγων, μήτε ἐν ὁδῷ βαδίζων, ἀλλὰ στολαῖς κεχρήσθω ταῖς ἤδη τοῖς ἐν κλήρῳ καταλεγομένοις ἀπονεμηθείσαις. εἰ δέ τις διαπεράξοιτο τοιοῦτον, διὰ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω.

Canon XXVII.

Nullus eorum, qui in cleri catalogum relati sunt, vestem sibi non convenientem induat, neque in civitate degens, neque iter ingrediens: sed utatur vestibus quæ antehac iis, qui in clerum relati sunt, attributa fuere. Si quis autem tale quid fecerit, una septimana segregetur.

ΒΑΛΣ. Τινὲς τῶν κληρικῶν, ὡς ἔοικεν, ἔξω τῆς ἐνεγκαμένης αὐτοὺς διαπείροντες, μετ' ἀνοικείων στολῶν ἐβάδιζον· ἢ καὶ ἐν πόλει διάγοντες ὁμοίοις ἐχρῶντο σκευάσμασι. τοῦτον οὖν ἐπανορθούμενοι οἱ πατέρες, διωρίσαντο μηκέτι τοιοῦτόν τι γίνεσθαι· ἢ μᾶλλον τοὺς μὲν καὶ ταῦτα ποιοῦντας ἀφορίζεσθαι ἑβδομάδα μίαν. καὶ ὁ ις'. τοῦ κανὼν τῆς ζ'. συνόδου μὴ δεῖν φησὶν ἱερατικὸν ἄνδρα πολυτελέσιν ἱματίοις χρᾶσθαι. ἀνοίκειος δὲ τῷ κληρικῷ στολή ἐστιν, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐνδύματα. ταῦτα γὰρ εἴποτέ τις κληρικὸς ἐνδυθῇ, μεγάλως κολασθήσεται. Ἀλλὰ καὶ πολυτελῆ χρυσάφαντα ὑπολήματα· καὶ δημοτικῶς λεγόμενα μαργέλλια γράμματα καὶ ἀντίπανα, καὶ τὰ ὁκ κογχύλης πορφυρίζοντα ἱμάτια· ἀρκτέον γὰρ καὶ εὐσημοσύνης τύπους εἶναι οἱ κληρικοὶ ὀφείλουσιν εἶναι, οὐ μᾶλλον βλακείας καὶ ἀχρήμονος ἀγωγῆς.

C

ARIST. *Clericus in itinere vestem non conveniente induat, & domi vestem non conveniente induat, Alioquin, unâ septimâ segregetur.*

Quidam Clerici, ut est verisimile, extra patriam quæ eos tulit versantes, cum vestibus sibi nequaquam convenientibus incedebant: vel etiam in civitate degentes, similibus vestimentis utebantur. Patres ergo hoc corrigentes, statuerunt ne tale quid fiat amplius: vel eos quidem certè, qui præter hæc faciunt, una septimana segregandos. Porrò & vii. Syn. can. xvi. dicit, non oportere sacerdotem uti sumptuosis vestibus. Stola autem clerico nequaquam conveniens est, nec vestes militum: si quis enim clericus iis unquam indutus fuerit, vehementer punietur. Sunt vero sumptuosa auro intexta vestimenta, quæ vulgo dicuntur μαργέλλια γράμματα, & ἀντίπανα, & vestes purpureæ. Virtutis enim & honestatis exemplum debent esse Clerici, non autem stolidæ ac inhonestæ vitæ.

D

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς τῷ Θεῷ καθιερωμένους πανταχόθεν δεῖ κεκτῆσθαι τὸ εὔσχημον καὶ ἔξ αὐτῆς τῆς ἔξωθεν φαινομένης αὐτῶν κατασκέυης. ἄνθρωπος μὲν γὰρ εἰς πρόσωπον, φησὶν ἡ γραφή· Θεὸς δὲ εἰς καρδίαν. καὶ τὰ μὲν τῆς καρδίας κινήματα γνωσκὰ τῷ Θεῷ· οἱ ἄνθρωποι δὲ ὁκ ἔκτοθεν τεκμαίρονται τὰ ἔνδον καὶ ἀφανῆ. εἰ γοῦν ὁρῶμεν τοὺς τῷ Θεῷ κεκληρωμένους μὴ τῷ τύπῳ καὶ τῇ συνηθείᾳ τῇ πρὸ πολλοῦ ἐμμένοντας, ἀλλ' ἀνοικείως τῇ ἑαυτῶν κατασκέυῃ ἐσκαλμένους, καὶ ἢ λαμπρᾶς τινας ποικίλας τε καὶ πολυτελεῖς ἀμφιεννυμένους στολὰς, ἢ στρατιωτικά τινα προκειμένους ἐνδύματα, πόθεν δύσκολος ἐσομένους ὁδὸν ἀνύοντας, καταγνώσομεν τῶν πόρρω, καὶ ὁκ τῆς ἔξωθεν ἀζήκτου προφορᾶς τοιαῦτα κρινοῦμεν τῷ Θεῷ κεκληρωμένων καὶ τὰ ἐντός. ὁ δὲ μέγας Παῦλος, ἀπροσκόπους, φησὶ, γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ὁκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ. ὁ γοῦν πρῶτον κανὼν πᾶσιν ἐπιλέγει τοῖς ἐν κλήρῳ ταῖς συνήθεσι κεχρῆσθαι στολαῖς, καὶ ἐν πόλει καὶ ἐν ὁδῷ. ἢ μὴ τοῦτον ποιοῦντας, ἀλλὰ παρεξιόντας τὴν συνήθειαν, ἀφορίζεσθαι ἑβδομάδα μίαν. καὶ ὁ ις'. τῆς ζ'. συνόδου κανὼν μὴ δεῖν φησὶν ἱερατικὸν ἄνδρα πολυτελέσιν ἱματίοις κεχρῆσθαι.

E

ZONAR. *Qui seipsos Deo dicarunt, modestiam in ipso quoque corporis habitu & ornatu externo conservare ac tueri debent. Nam homo quidem, ut sacræ testantur literæ, faciem intuetur: Deus autem cor. Ac arcanas quidem animi cogitationes divina vis inspicit: homines vero ab externa specie ad interiora & latentia suspicionibus & conjectura perveniunt. Quamobrem si in Dei sortem vocatos nequaquam consueto sui ordinis hominibus, sed longe dissimili ac diverso habitu, uti quispiam animadvertat, eósque, vel splendida variéque elaborata veste indutos, vel militari ornatu, quasi ad iter agendum, bene præcinctos conspiciat, fideles damnabit, atque ex præposteró illo habitu, omnium qui clero adscripti sunt, animum ac mores æstimabit. At vero, Sine offensione, magnus Paulus ait, estote Judæis & Græcis & Ecclesiæ Dei. Universos igitur, qui in clerum cooptati sunt, consuetis, tum in urbe tum in itinere, vestibus hic canon uti jubet. Qui vero secus fecerint, atque à consuetudine in eo recepta se abduxerint, unius hebdomadæ spatio segregandos esse discernit. Et verò, ne sacerdotalis ordinis viro sumptuosis vestibus uti liceat, decimo sexto quoq; septimæ Synodi canone constitutum est.*

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς, μήτε ἐν ὁδῷ μήτε ἐν οἴκῳ, ἀνοίκειον ἐσθῆτα ἀμφιεννύσθω. εἰ δὲ μὴ, διὰ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω. Σαφές.

F

ARIST. *Clericus nec itinere nec domi vestem non convenientem induat, Alioquin, unâ septimâ segregetur.* Perspicuus.

CANON,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XXVIII.

Quoniam in diverſis Eccleſiis intelleximus, uva ad altare allata, ex quadam quæ invaluit conſuetudine, miniſtros, poſtquam hanc incruento oblationis ſacrificio conjunxerint, utraque ſimul populo diſtribuere: ſimul etiam decernendum eſſe perſpeximus, ut nullus Sacerdos hoc amplius faciat, ſed ad vivificationem & peccatorum remiſſionem ſolam oblationem populo impertiat; tanquam primitias autem uvæ allationem exiſtimantes, Sacerdotes eam ſeorſim benedicentes petentibus impertire, ad fructum datori gratiarum actionem, per quos corpora B *noſtra divina diſpoſitione augentur & aluntur: Si quis itaque Clericus præter hæc decreta fecerit, deponatur.*

Bals. De iis, quæ in præſenti canone declarantur, ſatis in iv. Apoſtolico canone ſcripſimus. Lege ergo quæ in illo ſcripta ſunt.

Zonar. Multæ locis quibuſdam ab Eccleſiaſticæ diſciplinæ gravitate alienæ conſuetudines ſunt receptæ. Quarum ex numero ea quoque fuit, ut uvarum primitiæ templo allatæ, divinóque & incruento ſacrificio adjunctæ, populo dividerentur. Morem igitur ejuſmodi canon hic damnat, abeoque ſacri ordinis homines in poſterum abſtinere jubet. Solùm porro, inquit, ſacram oblationem, qua peccatorum veniam obtineant, niſi ſi qui ad eam participandam minus probati acceſſerint, populo impertiri conceſſum ſit. Uvas autem, ut primitias allatas, à Sacerdotibus benedici & populo diſtribui, ut exinde frugum datori, omniúmque quæ ad carnis victum cultúmque neceſſaria ſunt largitori gratias agant. Qui ſecus fecerit, in eum depoſitione animadverti jubet.

Arist. *Uvæ à nonnullis incruento ſacrificio conjunguntur. Ne quis autem hoc amplius audeat, decretum eſt.* D

Uvas quidem tempore convenienti ſuper altare offerre, eáſque à ſacerdotibus benedici, & petentibus diſtribui, tertius ſanctorum Apoſtolorum canon permittit. At eas incruento conjungere ſacrificio & utrumque ſimul populo diſtribuere præſens canon prohibet, mandátque ne quiſpiam è Sacerdotibus hoc amplius audeat. Alioquin, eum qui fecerit, deponi.

Canon XXIX.

Carthaginenſis Synodi canon dicit, ut ſancta altaris non niſi à jejunis hominibus peragantur, excepto uno die in anno, in quo cœna domini peragitur: tunc fortaſſe propter aliquas in iis locis occaſiones Eccleſiaſtiles patribus hac diſpenſatione uſis. Cùm mihil ergo nos inducat, ut accuratam diligentiam relinquamus, Apoſtolicas ac Paternas traditiones ſequentes ſtatuimus, non oportere in quadrageſima poſtrema, ſeptimana quinta feria jejunium ſolvere, & totam quadrageſimam injuria afficere. F

Bals. Sancti patres qui Carthagine convenerant, ſcientes quòd Dominus noſter Jeſus Chriſtus, poſtquam legale Paſcha feciſſet, & etiam cum ſuis diſcipulis comediſſet, myſticum quoque Paſcha peregit, & incruentum ſacrificium tradidit, juſſerunt alio quidem toto tempore eſſe jejunos, qui ſancta tractant, Diaconos & Sacerdotes: in magna autem quinta feria, ubi commederint, ſacrum celebrare. Hoc ergo non eſſe faciendum ſanctæ Synodi ſextæ patres ſtatuerunt, dicentes, quòd tunc quidem fortaſſe, propter

ΚΑΝΩΝ κή.

Ἐπειδὴ ἐν διαφόροις ἐκκλησίαις μεμαθήκαμεν, φαυλῆς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ προσφερομένης κατά τι κράτισμα ἐθους, τοὺς λειτουργοὺς ταύτῃ τῇ ἀναιμάκτῳ τῆς προσφορᾶς θυσίᾳ σωπᾶν ὄντως, ἅμα τῷ λαῷ διανέμειν ἀμφότερα, συνείδομεν, ὥστε μηκέτι τὴν τινὰ τῷ ἱερωμένων ποιεῖν, ἀλλὰ εἰς ζωοποίησιν καὶ ἀμβρτιῶν ἄφεσιν τῷ λαῷ τὴν προσφορᾶς μόνης μεταδιδόναι. ὡς ἀπαρχὴν δὲ τὴν φαυλῆς λογιζομένην προσένεξιν, ἰδικῶς τοὺς ἱερεῖς δίδοσθαι τοῖς αἰτοῦσι ταύτης μεταλαβεῖν πρὸς τιμὴν τοῦ δοτῆρος τῶν καρπῶν εὐχαριστίαν, δι' ὧν τὰ σώματα ἡμῶν αὔξει τε καὶ ὑπηρέτηται. εἴ τις οὖν κληρικὸς παρὰ τὰ διαπεταγμένα ποιήσει, καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἐν τῷ πρόντι κανόνι διηλουμένων ἀκουόντων ἐπεράψαμεν ἐν τῷ πτάρτῳ ἀποστολικῷ κανόνι. ἀναγνωθείωσαν τὰ ἐν ἐκείνῳ γεγραμμένα.

ΖΩΝΑΡ. Πολλαχοῦ τισιν ἔθη διάφορα τῆς ἐκκλησιαστικῆς κεκράτηκε καταστάσεως. ὧν καὶ ὅδε, φαυλῆς ὡς ἀπαρχῆς κομιζομένης ἐν τῷ ναῷ, σωπᾶσθαι ταύτῃ τῇ θείᾳ καὶ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ, καὶ μεταδίδοσθαι τῷ λαῷ. τοῦτον ἴσως ὁ κανὼν ἀποτρέπεται, καὶ μηκέτι γίνεσθαι κελεύει παρά τινων τῶν ἱερωμένων, ἀλλ' ἰδίᾳ μὲν τῷ λαῷ μόνης μεταλαμβάνειν τῆς προσφορᾶς εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν τοῖς ἀναξίως τούτης μετέχουσι. τὴν δὲ φαυλίδα ὡς ἀπαρχὴν προσαγομένην εὐλογεῖσθαι παρὰ τῶν ἱερέων, καὶ μεταλαμβάνεσθαι τῷ λαῷ, ἵν' εὐχαριστῶσι τῷ τῶν καρπῶν δοτῆρι καὶ χορηγῷ τῶν ἀναγκαίων ἡμῖν πρὸς σύστασιν τῆς σαρκός. εἰ δέ τις φησὶ παρὰ τὰ διατεταγμένα ποιήσῃ, καθαιρείσθω.

ΑΡΙΣΤ. Σταφυλαὶ περί τινων τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ σωπᾶσθονται. τοῦτο δὲ μηκέτι τολμᾶσθαι διώρισται.

Τὸ μὲν, σταφυλὰς ἐν καιρῷ τῷ δέοντι τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρειν, καὶ εὐλογεῖσθαι ταύτας παρὰ τῶν ἱερέων, καὶ τοῖς αἰτοῦσι μεταδιδόναι, ὁ τῶν ἁγίων ἀποστόλων τρίτος κανὼν συγχωρεῖ. τὸ δὲ, τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ ταύτας σωπᾶσθαι, καὶ ἅμα διανέμειν ἀμφότερα τῷ λαῷ, ὁ παρὼν ἀπαγορεύει κανὼν, καὶ προστάττει, μηκέτι τοῦτο τολμηθῆναι παρά τινος τῶν ἱερέων· εἰ δὲ μή, καθαιρεῖσθαι τὸν τοῦτο ποιήσαντα.

ΚΑΝΩΝ κθ'.

Ὁ τὸν ἐν Καρθαγένῃ διαγορεύει κανών, ὡς τε ἅγια θυσιαστήρια, εἰ μὴ ὑπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων, μὴ ἐπιτελεῖσθαι, ἐξαιρουμένης μιᾶς ἐτησίου ἡμέρας, ἐν ᾗ ὁ κυριακὸν δεῖπνον ἐπιτελεῖ. ἴσως τοίνυν διά τινας καὶ τοὺς τότους προφάσεις τῇ ἐκκλησίᾳ λυσιτελεῖ τῶν θείων ἐκείνων πατέρων τῇ αὐτῇ χρησαμένων οἰκονομίᾳ. μηδενὸς οὖν ἡμᾶς ἐναγόντος καταλιπεῖν τὴν ἀκρίβειαν, ὁ ἐξόμεθα, ἀποστολικῆς καὶ πατρικαῖς ἐπόμενοι παραδόσεσιν, μὴ δεῖν ἐν τεσσαρακοστῇ τῇ ὑστεραίᾳ ἑβδομάδι τὸν πέμπτον λύειν, καὶ ὅλῳ τῷ τεσσαρακοστῷ ἀτιμάζειν.

ΒΑΛΣ. Οἱ ἐν Καρθαγένῃ συναχθέντες ἅγιοι πατέρες, εἰδότες ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τὸ ποιῆσαι τὸ νομικὸν πάσχα σὺν τοῖς μαθηταῖς ἀπῆλθε, ἐτέλεσε καὶ τὸ μυστικὸν πάσχα καὶ τὴν ἀναιμάκτου θυσίαν παρέδωκε, παρεκελεύσατο καὶ μίαν ἄλλην χρόνου νηστείαν τοῦ λαοῦ, ἅγια μεταχειριζομένους καὶ ἱερεῖς· καὶ ἓν τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ, μετὰ τὸ φαγεῖν, ἱερουργεῖν. τοῦτο οὖν μὴ γίνεσθαι διωρίσαντο οἱ τῆς ἁγ. συνόδου πατέρες· εἰπόντες, ὅτι τότε μὲν ἴσως, διά τινα ἄλλον

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

δίλογον αἰτίαν καὶ λυσιτελῆ ταῖς ἐκκλησίαις, τοῦτο οὕτω γίνεσθαι οἰκονομικῶς διωρίσθη. ἀρτίως δὲ μηδενὸς ἀναγκαίου κατεπείγοντος, οὐ χρὴ τὰς ὅλης ὁλικὰς καὶ πατρικὰς παραδόσεις παραβαίνειν. εἰσὶ δὲ αὗται, ὁ ξθ'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων· ὁ ν'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου, καὶ ἕτεροι. A

juſtam aliquam cauſam & Eccleſiis utilem, hoc ita fieri oportere œconomicè ſtatutum eſt. Sed nunc cùm nihil neceſſarium urgeat, non oportet Catholicas & paternas traditiones tranſgredi: ſunt autem hæ, lxix. can. Sanctorum Apoſtolorum, 1. Laodic. Syn. & alii.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ μὲν ἐν Καρθαγένῃ πατέρες νήσειν καὶ ἄλλον ὅλον χρόνον τὰς ἁγίας τῆς θυσιαστηρίου ὑπηρετοῦντας ἄνευ αἱμοσταγοῦς ἱερουργοῦντας διεπράξαντο εἶναι, ἄνευ τῆς μεγάλης πέμπτης. ἐν ταύτῃ γὰρ ὁ κυριακὸς δεῖπνον ὑπηρέτης. οἱ δὲ τῆς ἕκτης ταύτης συνόδου καὶ τότε νήστεις εἶναι δεῖν διὰ τὴν ἡμέραν τοῦτο ὠρίσαντο τοὺς τὰ ἅγια χειζοντας καὶ πλυνοντας, εἰπόντες ὡς ἴσως οἱ θεῖοι πατέρες ἐκεῖνοι ὠφελήσειν τότε τοῦτο διά τινας αἰτίας τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοὺς τόπους ἐκείνους λυσιτελεῖς. νῦν δὲ μηδενὸς ἀναγκαίου κατεπείγοντος, ἀφιδεῖν πρὸ ἀκριβείας καὶ τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ πατρικὰς παραδόσεις οὐ χρή· καὶ ἐν τῇ παραπεσούσῃ λύειν πρὸ πέμπτης καὶ πρὸ νύστεως ἑβδομάδα, κἀντεῦθεν ἀτιμάζειν καὶ ἀχρειοῦν ὅλην πρὸ τεσσαρακοστοῦ. ἀποστολικὰς δὲ καὶ πατρικὰς παραδόσεις τὴν ἐξηκοστὸν ἔννατον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὠνόμασαν οἱ θεῖοι πατέρες ὅτι, καὶ τὸν πεντηκοστὸν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου. ὁ μὲν γὰρ τοὺς μὴ νηστεύοντας πρὸ ἁγίων τεσσαρακοστοῦ τοῦ πάσχα, εἰ μὲν διὰ ἀσθένειαν σωματικὴν ἐμποδίζοιντο, ἱερωμένους ὄντας καθαιρεῖ, λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζει. ὁ δὲ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, οὐ δεῖ, φησι, τῇ τεσσαρακοστῇ ἐν τῇ ὑστέρᾳ ἑβδομάδι πρὸ πέμπτου λύειν, καὶ ὅλην τὴν τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζειν, ἀλλὰ δεῖ πάσῃ ξηροφαγοῦντας νηστεύειν. B C

ZONAR. Cum reliquo toto anni tempore ſacra altaris myſteria à jejunis hominibus celebranda eſſe Patres olim Carthagine decreviſſent, quintam nihilominus magnam, ut vocant, feriam, quod ſolennis in ea cœnæ Dominicæ apparatus exhiberi ſoleat, excepere. Sed eum quoque diem à ſacrorum miniſtris jejunio tranſigi, ſextæ hujus Synodi Patres hujus canonis conſtitutione jubent. Habuerunt ſiquidem forte divini illi Patres, inquiunt, aliquas cauſas, ob quas iis in locis decretum illud Eccleſiæ profuturum exiſtimarent; nunc verò neceſſitatis omni excuſatione ſublata, ſanctionibus Apoſtolicis Patrúmque decretis negligentiùs obtemperare, ac unius diei violato jejunio totam, quàtum in nobis eſt, Quadrageſimam deturpare, collectúmque tot dierum ſpatio fructum effundere, non oportet. Quod vero de Apoſtolicis Patrúmque conſtitutionibus aſſerunt, in eo ſexageſimum nonum Apoſtolorum canonem, & Laodicenæ Synodi quinquageſimum intellexere. Nam Apoſtolicus ille quidem, qui ſacram Quadrageſimam Paſchali celebritati præfixam, valetudine nequaquam impediti, non jejunarint, depoſitionis quidem, ſi ſacris initiati ſunt, Laicos vero ſegregationis pœna teneri jubet. Laodicenus autem canon, Non oportet, inquit, in quadrageſimæ poſtremâ ſeptimanâ quintæ feriæ jejunium ſolvere, & totam Quadrageſimam injuriâ afficere, ſed totam Quadrageſimam jejunare oportet, aridis veſcentes.

ΑΡΙΣΤ. Τινὲς τῶν πατέρων, τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Θεοῦ δεῖπνου μὴ δεῖπνησαι φερόντων. ἔδοξε τοίνυν τῇ συνόδῳ τοῦτο μὴ γίνεσθαι, μηδ' ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ, τῇ ὑστέρᾳ ἑβδομάδι, πρὸ πέμπτην λύειν, καὶ ὅλην πρὸ τεσσαρακοστοῦ ἀτιμάζειν.

ARIST. *Quidam è Patribus Cœnæ Dominicæ die cœnati offerebant. Viſum eſt ergo Synodo, hoc non faciendum eſſe, nec in ultimâ Quadrageſimæ ſeptimanâ quintæ feriæ jejunium ſolvere, & totam Quadrageſimam injuriâ afficere.* D

Ἡ μὲν ἐν Καρθαγένῃ συνόδος ὥρισεν ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ πρώτῳ κανόνι, ἀπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων τελεῖσθαι τὰ ἅγια, ἄνευ μιᾶς ἑτησίου ἡμέρας, ἐν ᾗ ὁ κυριακὸς δεῖπνος ὑπετελεῖτο. ὁ δὲ κανὼν οὗτος φυλάττων ὁ ἀκριβὴς, οὐδὲ ταύτην ἡμέραν παρεξαιρεῖ· ἀλλὰ φυλάττειν καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἤγουν τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ, καὶ τοὺς ἱερεῖς νηστικοὺς ὄντας τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ὑπιτελεῖν· ἵνα μὴ διὰ τὴν φθάσαν τῆς μιᾶς ἡμέρας ὅλην τὴν τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζομεν.

Synodus quidem Carthaginenſis in Quadrageſimo primo canone decrevit ſancta à jejunis hominibus peragi, excepto uno die in anno in qua Cœna Dominica peragitur. Hic autem canon, rigorem juris obſervans, nec iſtum diem excipit. Sed jubet etiam in iſta feriâ ſive magnâ quintâ Sacerdotes etiam jejunos incruentum ſacrificium celebrare; ne ob unius diei tranſgreſſionem totam Quadrageſimam injuriâ afficeremus. E

ΚΑΝΩΝ λ'.

Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας βουλόμενοι διαφεύγειν, καὶ τοὺς ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἐκκλησίαις ἱερεῖς οἰκονομεῖν διεγνώκαμεν. ὥστε εἰ καὶ ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ φόβῳ τῇ εὐλαβείας ἢ οἰκείαν γαμετὴν μὴ ἐκβάλλειν, ὑφαναβαίνειν οἴονται δεῖν, καὶ πέρα τοῦ ὁρισθέντων ποιεῖν· ἐκ τούτου τι μὴ τοῖς οἰκείοις συμφωνοῦντες συμβίοις, τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας ἀπέχονται· ὁρίζομεν τούτους μηκέτι ζώντας συνοικεῖν καθ' οἱονδήποτε τρόπον, ὡς ἂν ἡμῖν ἐντεῦθεν ὁπλὴν τῆς ὑποσχέσεως πλέξοιεν τοῦ ἀποδείξαι. πρὸς τοῦτο δὲ αὐτοῖς, οὐ δι' ἄλλό τι ἢ διὰ τοῦ τῆς γνώμης μικροψυχίαν, καὶ ὃ τῶν ἐθῶν ἀπεξενωμένον καὶ ἀπαγὲς, ἐνδεδώκαμεν.

CANON XXX.

Ad Eccleſiæ ædificationem omnia facere volentes, etiam Sacerdotes, qui ſunt in Barbaricis Eccleſiis, diſpenſare conſtituimus. Quare ſi Apoſtolicum canonem, de uxore non ejiciendâ religionis prætextu, ſe tranſgredi debere exiſtimant, & ultra ea quæ ſunt conſtituta facere; & ideo communi cum ſuis conſortibus conſenſu inito, à mutua conſuetudine abſtinent, ſtatuimus, eos non amplius cum illis ullo modo cohabitare debere, ut ex eo nobis perfectam ſui promiſſi demonſtrationem præbeant: Hoc autem illis, non propter aliud quàm eorum puſillanimitatem externoſque ac non ſatis firmos mores conceſſimus. F

ΒΑΛΣ. Ἐμαθον οἱ ἅγιοι πατέρες, ὅτι οἱ περὶ βαρβαρικῶν χωρῶν ἱερεῖς φόβῳ εὐλαβείας ἀπεχονται καὶ κοινὴν ἀρέσκειαν τῶν οἰκείων γαμετῶν. εἶπον οὖν ὡς κἂν ὁ ἀποστολικὸς ὁ κανὼν ἀπαγορεύῃ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις

BALS. Reſciverunt ſancti Patres, quòd Barbaricarum regionum Sacerdotes pietatis prætextu, communi conſenſu à propriis uxoribus abſtinebant. Dixerunt ergo, quòd etiamſi Apoſtolicus v. can. Presbyteris & Diaconis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Interdicit ſuas legitimas uxores dimittere; & id quod à dictis ſit Sacerdotibus non diſſolvere, eſt Apoſtolico can. contrarium: tamen quoniam ea, quæ propter pietatem fiunt ab aliquibus, non diſſolvere, ſed potiùs conſtituere, & ædificare oportet; hoc eis ex diſpenſationis ratione facere permittetur, propter barbaros eorum abjectique & puſilli animi mores, & à morum Eccleſiaſticorum conſtitutione alienos, & etiam propter eorum imbecillitatem, & in fide infirmitatem. Deinde adjicitur, eos non ſolum à propriis uxoribus ſejungendos, ſed nec eos cum ipſis ullo modo cohabitare debere. Sic enim, aiunt, certò probabunt, ſe non fictè, ſed verè & propter puram ac ſinceram religionem Deo continentiam voviſſe. Nota ergo hoc veluti privatim editum eſſe, & de ſolis Sacerdotibus debere intelligi, qui ſunt in barbaris regionibus, non etiam de cæteris. Ego verò varios Epiſcopos, qui ex Ruſſia venerant, atque adeò ipſum Alaniæ Metropolitanum, de ea re ſciſcitatus, etiam accepi, præſentem canonem in iis regionibus locum non habere, licèt ſint barbaricæ: ſed quemadmodum noſtri, eorum quoque Sacerdotes proprias uxores habere etiam poſt ordinationem. Interrogabit autem quiſpiam, cùm canon dicat communi conſenſu & voluntate fieri ſeparationem, ſi hoc fieri nolit mulier, an canon locum non habebit? Sol. Exiſtimo non eſſe juſtum, ut cogatur mulier à proprio marito ſeparari, propter Apoſtolicum canonem, qui ſuperiùs dictus eſt, & propter Juſtiniani novellam, quæ non ſinit conſenſu ſolvi matrimonia.

ἀποπέμπεσθαι τὰς νομίμους αὐτῶν γυναῖκας, καὶ ὅτι ὃ τοῖς ἀπὸ τῶν ῥηθέντων ἱερέων γινόμενον οὐ καταλύειν ἐστὶ τοῦτο τῷ ἀποστολικῷ κανόνι· ἀλλ' ἐπεὶ τὸ κατ' οἰκονομίαν. οὐχί τινων γινόμενα, οὐ καταλύειν, ἀλλὰ μᾶλλον συνιστᾶν καὶ οἰκοδομεῖν δέον ἐστίν, ἐκχωρηθήσεσθαι λέγων οἰκονομίας αὐτοῖς τοῦτο ποιεῖν, διὰ τὸ βαρβαρικὸν ἦθος τούτων καὶ μικρόψυχον, καὶ ἀπεξενωμένον τῆς καταστάσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐθῶν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ διὰ τὸ ἀπαγὲς αὐτῶν τοῦ φρονεῖν τὰ πίστιν καὶ ἀσπερκτον. εἶτα προσετέθη, αὐτοὺς μὴ μόνον διαζεύγνυσθαι ἐκ τῶν οἰκείων γαμετῶν, ἀλλὰ μηδὲ συνοικεῖν αὐταῖς καθ' ὁᾐτινα τρόπον. οὕτω γὰρ φασὶ πληροφορήσειν μὴ καθ' ὑπόκρισιν, ἀλλὰ ἀληθῶς διὰ καθαρὰν ἀδιάβλητον ὑποκεῖσθαι τῷ θεῷ συφροσύνην. σημείωσαι οὖν τοῦτο ὡς ἰδικῶς ἐκφωνηθέν, καὶ ὀφεῖλον ἐξακούεσθαι εἰς μόνους τοὺς ὄντας ἱερεῖς ἐν χώραις βαρβαρικαῖς, οὐ μὴν καὶ εἰς τοὺς λοιπούς. ἐγὼ δὲ ἐσχηκὼς διαφόρους ἐπισκόπους περὶ τούτου, ἀπὸ Ῥωσσίας ἐληλύθοτας, ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν μητροπολίτην Ἀλανίας, καὶ ἔμαθον μὴ ἐνεργεῖν τὸ τοῦ πρόσθεν κανόνος εἰς τοὺς τοιούτους χώρας, καὶ ταῦτα, ὄντας βαρβαρικούς· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡμετέρους ἱερεῖς κἀκείνους ἔχειν τὰς οἰκείας γυναῖκας καὶ μὴ τὸ χθρωτουνίαν. ἐσχηκὼς δέ τις ὡς τοῦ κανόνος λέγοντος καὶ συμφωνίαν κοινὴν καὶ ἀρέσκειαν γίνεσθαι τοῦ διαζυγίου, ἐὰν οὐ θέλῃ τὸν γεγαμηκότα ἡ γυνὴ, ἀναφερέτω τοῖς τοῦ κανόνος; Λύσις. οἰόμεθα μὴ δίκαιον εἶναι καταναγκάζεσθαι τὸν γυναῖκα τοῦ οἰκείου συζύγου ἀποδιίστασθαι, διότε καὶ ἄνωθεν ῥηθέντα ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ διὰ τὸν Ἰουστινιάνειον νεαρᾶν τὸν μὴ ἐᾶν χωρεῖσθαι καὶ συναίνεσιν λύεσθαι τὰ συνοικέσια.

Zonar. Cum Apoſtolorum v. can. uxores religionis ſpecie repudiare Presbyteri Diaconique prohibeantur; Sacerdotes tamen aliqui barbarorum Eccleſiis adſcripti, qui & Apoſtolica ſcilicet decreta ſuperanda, & aliquid ultra quam illi conſtituerant, faciendum ſibi eſſe perſuaſum haberent, mulierum quoque forte ipſarum voluntate, ab earum commercio abſtinere ſoliti ſunt. Ea igitur conſuetudine, propter Sacerdotum hujusmodi barbaros, agreſtéſque mores, nec ſatis præterea firmâ ac ſolidam in fide conſtantiam (utrumque enim illis verbis, τῷ ἀπεξενωμένῳ, & τῷ ἀπαγεῖ, indicare voluerunt) prudentiæ quodam artificio conſultò admiſſa, qui ex condicto cum uxoribus divortium fecere, ne eas ſub eodem quoque tecto habere liceat, à Patribus hoc canone conſtitutũ. Hinc enim, cùm & eos implere promiſſi fidem facile apparebit, tum vero conſtantiores in ſuſcepto continentiæ conſilio, diſſociatio procul amandatæ uxoris efficiet. Cum iis enim cohabitare, eaſque continuo aſpicere ad veneream congreſſionem ſit iis forſitan incitamento.

ΖΩΝΑΡ. Τῷ πέμπτῳ κανόνι τῶν ἱερῶν ἀποστόλων ἀπαγορεύοντος τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις ἀποπέμπεσθαι τὰς οἰκείας γαμετὰς, ὡς τάχα θέλοντας σωφρονεῖν, οἱ ἐν βαρβαρικαῖς ἐκκλησίαις ἱερεῖς οἰόμενοι δεῖν ὑποβαίνειν τὴν ἀποστολικὴν ἐντολὴν, καὶ πλέον τι τῶν ὑπ' ἐκείνων ὁρισθέντων ποιεῖν, ἐκ συμφώνου τάχα τῶν συνοικεσῶν αὐτοῖς γυναικῶν ἀπειχοντο τῆς πρὸς αὐτὰς ὁμιλίας. τοῦτο οὖν οἱ τῆς συνόδου ταύτης κατ' οἰκονομίαν δεξάμενοι διὰ τὸ τῶν ἱερέων ἐκείνων βάρβαρον ἦθος καὶ ἄγριον· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀπεξενωμένον· καὶ διὰ τὸ μὴ βεβηκὸς αὐτῶν πρὸς τὴν πίστιν μηδὲ πάνυ ἑδραῖον, ὃ δηλοῦται διὰ τοῦ ἀπαγοῦς, ὥρισαν, τοὺς ἐκ συμφώνου ἀπέχεσθαι κελεύοντας τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας, μηδὲ συνοικεῖν, ἵνα τι ἀπόδειξις εἴη τοῦτο τοῦ πληρωῦν ὃ ἐπηγγείλαντο, καὶ ἵνα καὶ πρὸς σωφροσύνην μᾶλλον ὑπορρογνύωνται, πάρεργον τῶν περὶ αὐτῶν διαγόντες γαμετῶν. τὸ γὰρ ταύτας συνοικεῖν καὶ ὁρᾶν αὐτὰς συνεχῶς, εἰς παροξυσμὸν μίξεως γένοιτο ἂν ἀνθρώποις.

Arist. *Qui in Barbaricâ etiam conſtituuntur Eccleſiâ Sacerdotes, ſi ex conſenſu ab uxorum commercio abſtineant, atque propterea cum iis quocunque modo commercium amplius non habebunt.*

ΑΡΙΣΤ. Καὶ οἱ ἐν βαρβαρικῇ ἐκκλησίᾳ ἱερεῖς, εἰ τῆς τῶν Συμβίων ἐκ συμφώνου ὁμιλίας ἀπέχονται, ἀλλ' οὖν μηκέτι ταύτας καθ' οἱονδήποτοῦν ὁμιλήσουσι τρόπον.

Presbyterum vel Diaconum, qui religionis prætextu uxorem ſuam ejicit, v. can. Apoſtolicus excommunicari decrevit, vel etiam deponi, ſi eam ad ſe rurſus accipere non perſuadetur. Quidam autem Sacerdotes in barbaris viventes Eccleſiis, & ſe debere aliquid amplius, quam quod in can. Apoſtolico conſtituitur, facere exiſtimantes, uxores quidem ſuas non ejiciebant, cum iis autem conſentiebant à mutuâ conſuetudine abſtinere. Hujus itaque barbarorum iſtorum Sacerdotum conſenſum hic canon non improbans, decernit eos non ampliùs cum iis quocunque modo cohabitare, ut abſolutam & perfectam ſui promiſſi demonſtrationem exhibeant. Hoc autem permiſit hæc Synodus propter externos eorum & non ſatis firmos mores & puſillanimitatem.

Τὸν προφάσει διλαβείας τῆς ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβαλόντα πρεσβύτερον ἢ διάκονον ὁ ἀποστολικὸς πέμπτος κανὼν ὥρισεν ἀφορίζεσθαι, ἢ καθαιρεῖσθαι, εἰ ἐπαναλαβεῖν ταύτην οὐδὲ ὑπείσεται· τινὲς δὲ ἱερεῖς ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἐκκλησίαις ὄντες, καὶ πλέον τι τοῦ ἀποστολικοῦ κανόνος προσῆκον οἰόμενοι, τὰς μὲν ἰδίας γαμετὰς οὐκ ἐξιώκεσαν, συνεφώνουν δὲ μετ' αὐτῶν τῆς πρὸς ἀλλήλας κοινωνίας ἀπέχεσθαι· τὴν τοιαύτην συμφωνίαν τῶν βαρβάρων τούτων ἱερέων ὁ κανὼν οὕτω μὴ ἀποδοκιμάζων ὁρίζει, μηκέτι τούτους ταύτας συνοικεῖν καθ' οἱονδήποτε τρόπον, ὡς ἂν ἀπηρτισμένην καὶ πλείαν τῆς ὑποσχέσεως αὐτῶν πλήρωσι τὴν ἀπόδειξιν. συνδιδοὺς δὲ πρὸς τοῦτο ἡ συνοδος αὕτη, διὰ τὸ ἀπεξενωμένον τῷ ἤθει αὐτῶν καὶ ἀπαγὲς, καὶ τὴν τῆς γνώμης μικροψυχίαν.

ΚΑΝΩΝ λϛ΄.

Τὺς ὲν τοῖς δίκτυείοις οἴκοις ἔνδον οἰκίας τυγχάνοισι λῃτυργοῦντας ἢ βαπτίζοντας κληρικούς, ὑπὸ γνώμην τοῦτο ποιεῖν τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου, ὁρίζομεν. ὥστε εἴ τις κληρικὸς μὴ τοῦτο ὕτως φυλάττοι, καθαιρείσθω.

ΒΑΛΣ. Παρασυναγωγὴν ὁ νόμος ἡγεῖται ὃ ἱερουργῆσαί τινα ἢ βαπτίσαι ὲν δίκτυείῳ οἴκῳ ἔνδον γνώμην δὲ κατὰ χώραν ἀρχιερέως. καὶ ὲντεῦθεν μοι, τὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας ἱερεῖς καθαιρεῖσθαι οἱ πατέρες ὡρίζοντο. ὲν δὲ τῇ νϑ΄. κανόνι, καὶ τὺς ἔχοντας τὰ δίκτυα λαϊκοὺς ἀφορίζουσι. σὺ δὲ ἀναγνωσθι τὸν δ΄. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὕτως ἔχουσαν μοι· ὃ προοίμιον· ὁρίζομεν οὖν ὲ μόνον τὺς ἑκάστης καθολικῆς ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ τὺς ἱερεῖς ἑκάστης οἰκίας ἄδειαν ἔχειν ὲν πάσαις ταῖς οἰκίαις ἱερᾶσθαί τε καὶ μυσταγωγεῖν, ὃς ἂν προσκαλεῖται αἱροῖτο ὁ ἑκάστης οἰκίας δεσπόζων. καὶ τὸν ιὲ. ὕτως ἔχουσαν ὲν μέρει. ὁρίζομεν οὖν καλῶς φωὶ θυσιῶν, ὕτω καὶ φωὶ τοῦ σωτηρίου βαπτίσματος, τὸ ἐξεῖναι αὐτὸ ὲν πάντι δίσεβῶν δικτυείῳ τοῖς βουλομένοις τελεῖν. πλὴν καὶ τούτων ὕτως ἐχόντων, ἐὰν κωλυθῇ τις φωὶ τοῦ ἐγχωρίου ἀρχιερέως ἱερουργῆσαι ἢ βαπτίσαι ὲν δίκτυείῳ, ὃς δὲ ποιήσει τοιοῦτόν τι, καθαιρεθήσεται, μὴ ὠφελούμενος ὲκ τῆς νεαρᾶς. ὁ δὲ μὴ ῥητῶς κωλυθεὶς, δοκεῖ σιωπηρῶς καὶ γνώμην ὑπισχνεῖσθαι τοῦτο ποιεῖν. διὸ τοῦτο γὰρ ὡς ἔοικεν ὲπενοήθησαν καὶ τὰ ἀντιμήνσια, καὶ γίνονται φωὶ τῆς καὶ χώρας ἀρχιερέων καθ' ὃν καιρὸν ποιοῦσιν ὲνθρονισμὸν ἐκκλησίας, ἐφ' ᾧ τίθεσθαι αὐτὰ εἰς τὰς ἁγίας τραπέζας τῆς δικτυείων· καὶ ἀρκεῖν ὲ μόνον ἀντὶ τῆς καταρτιζόντων τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ λογιζομένων μόνων τῆς ἁγίας τραπέζης, ἤγουν τὸ ὲνθρονισμοῦ τῆς ἀνοίξεων καὶ τῆς ἐγκαινίων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἀναφαίνεσθαι τὸ καθ' ὅπτερον ὅπισθεν γίνεσθαι ὲν τῷ δικτυείῳ τὴν ἱερουργίαν.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ φωασυάγειν καὶ θυσιαστήρια ἱᾶν τὺς ἱερωμένους, γνώμης χωρεῖς τοῦ Ἐπισκόπου ὑφ' ὃν πολοῦσιν, ὑπὸ καθαίρεσιν αὐτὺς ἄγει, κατὰ τὸν πέμπτον κανόνα τῆς ὲν Ἀντιοχείᾳ συνόδου. ὁ γοῦν ὲν δικτυείῳ λῃτουργῶν ἢ βαπτίζων ὄντος οἰκίας ὄντι, φωὶ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πόλεως ἐκείνης, φωασυάγει· ἐνδίκως τοίνυν καθαιρεῖται.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μὴ μετὰ γνώμης Ἐπισκόπου, ἔνδον οἴκου εἰς δίκτυον μὴ προσαγάγῃς.

Ὁ μὲν πεντηκοστὸς ὄγδοος κανὼν τῆς ὲν Λαοδικείᾳ συνόδου κωλύει ὲν δικτυείῳ ἔνδον οἰκίας ὄντι, φωὶ Ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου τὴν θείαν λειτουργίαν ὑπιλῆφθαι. ὁ δὲ φωὸν κανὼν τοῦτο ἀναιρεῖται, καὶ προστάττει, κατὰ γνώμην τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου, τὺς ἱερεῖς λειτουργεῖν ὲν τοῖς δικτυείοις τοῖς ἔνδον οἰκίας οὖσι· καὶ ὃ φωὶ γνώμην αὐτοῦ τοῦτο ποιοῦντα καθαιρεῖ.

Canon XXXI.

Clericos, qui in oratoriis quæ ſunt intra domos miniſtrant, vel baptizant, hoc illius loci Epiſcopi ſententia facere debere, decernimus. Quare ſi quis Clericus hoc non ſic ſervaverit, deponatur.

Bals. Conventiculum exiſtimat eſſe canon, ſi quis in oratorio, quod eſt intra domum, præter Antiſtitis ſententiam ſacrificet, vel baptizet. Et hìc quidem eos qui ſic faciunt Sacerdotes deponendos Patres ſtatuunt. In quinquageſimo autem nono canone Laicos etiam, qui habent oratoria, excommunicant. Tu autem lege quartam Novellam Imperatoris domini Leonis ſapientis, quæ ſic habet poſt proœmium: Statuimus ergo, non ſolùm uniuſcujuſque Catholicæ Sacerdotes, ſed etiam Sacerdotes uniuſcujuſque domus, habere poteſtatem in omnibus domibus celebrandi & myſteria peragendi, quoſcunque adſciſcere voluerit qui unicuique domui præeſt. Et xv. quæ ſic viciſſim habet. Statuimus ergo, ſicut & de ſacrificiis, ita etiam de ſacro baptiſmate, ut id liceat volentibus peragere in omni piorum oratorio. Sed quamvis hæc ita ſe habeant, ſi quis à regionis Antiſtite ſacrificare vel baptizare in oratorio prohibitus fuerit, is verò qui tale quid fecerit, deponetur, nec ei novellæ proderunt. Is autem, qui non eſt expreſsè prohibitus, videtur etiam tacitè ex Epiſcopi ſententia hoc facere. Propterea enim, ut eſt veriſimile, excogitata ſunt menſalia, & fiunt à regionis Antiſtibus, quo tempore faciunt Eccleſiæ inthronizationem, ut ponantur ea ſupra ſanctas menſas oratoriorum; & ſufficiant non ſolùm pro iis quæ ſanctum altare perficiunt, & ſanctæ menſæ tabulæ exiſtimantur, ſcilicet inthronizatione apertionum & dedicationum, ſed ut oſtendatur ex Epiſcopi permiſſione in oratorio fieri ſacrificium.

Zonar. Conventus privatim agere, altariave excitare, niſi Epiſcopo cujus in ditione ſunt conſentiente, ſacris initiati quinto Antiochenæ Synodi canone, depoſitionis quoque propoſita pœna, prohibentur. Quicunque igitur in oratorio privatæ domus ſacra fecerit, baptiſmumve invito Epiſcopo adminiſtraverit, is conventus agit: jure igitur depoſitione mulctatur.

Arist. *Niſi cum Epiſcopi conſenſu in oratorio, quod intra domum eſt, non offeres.*

Quinquageſimus quidem octavus Synodi Laodicenſis canon ſacrum miniſterium in oratorio quod intra domum eſt, ab Epiſcopo fieri aut Presbytero vetat. At præſens canon illud evertit, & mandat, Epiſcopo iſtius loci ita volente, Sacerdotes in oratoriis quæ ſunt intra domum ſacra facere. Eum autem, qui præter illius voluntatem hoc facit, deponit.

ΚΑΝΩΝ λβ΄.

Ἐπειδὴ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ὲν τῇ φωὶ Ἀρμενίων χώρᾳ οἶνον μόνον ὲν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ προσφέρουσιν, ὕδωρ οὐπω μὴ μιγνύντες, οἱ τῷ ἀναίμακτον θυσίαν ὑπιτελοῦντες, προπατόρων καὶ τῆς ὲκκλησίας διδάσκαλον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον φάσκοντα ὲν τῇ εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑρμηνείας ταῦτα· τίνος ἕνεκεν οὐχ ὕδωρ ἔπιεν ἀναστάς, ἀλλ' οἶνον; ἄλλως· αἵρεσιν πονηρὰν φωόρριζον ἀναστάς. ὅπερ γὰρ εἰσίν τινες ὲν τοῖς μυστηρίοις ὕδατι κεχρημένοι, δῆλος ὅτι καὶ ὅτε παρέδωκεν τὰ μυστήρια φανερὸν ἐποίησεν, καὶ πότε ἀναστὰς χωρὶς μυστηρίων καὶ φίλην τράπεζαν φωετίθετο, οἴνῳ ἐχρῆτο, ὲκ τοῦ γεννήματος φησὶν τῆς ἀμπέλου, ἄμπελος δὲ οἶνον, οὐκ ὕδωρ γεννᾷ· ὲκ τούτου τε τὸ διδάσκαλον οἴονται ἀναιρεῖν τῷ φῶ ὕδατος ὲν τῇ ἱερᾷ θυσίᾳ φωσαγωγεῖν· ὡς ἂν μὴ καὶ ἀπὸ φῶ νῦν κατέχοντος τῇ ἀγνοίᾳ

Canon XXXII.

Quoniam ad noſtram cognitionem pervenit, quòd in Armeniorum regione vinum tantùm in ſacra menſa offerunt, aquam illi non miſcentes, qui incruẽtum ſacrificium peragunt, adducentes Eccleſiæ Doctorem Joannem Chryſoſtomum hæc dicentem in interpretatione Evangelii ſecundùm Matthæum: Quamobrem non aquam bibit cùm ſurrexit, ſed vinum? improbam aliam hæreſin radicitùs extirpans. Quoniam enim nonnulli aqua in myſteriis uſi ſunt, oſtendens quòd, & quando myſteria tradidit, & quando poſtquam ſurrexiſſet abſque myſteriis, ſolam ac nudam menſam apposuit, Uſus eſt, inquit, vino ex germine vitis; vitis autem vinum, non aquam generat; & ex eo aqua in ſacrificio adjunctionem doctorem ſubvertere exiſtimant: Ut non ab hoc tempore in poſterum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ignorantia teneantur, patris sententiam orthodoxè A *aperimus. Cùm enim improba Hydroparastatarum antiqua esset hæresis, qui pro vino sola aqua in proprio sacrificio usi sunt, refellens hic vir divinus iniquam ejusmodi hæresis successionem, & ostendens, quòd directè Apostolicæ traditioni adversetur, dictum astruebat sermonem. Quoniam autem & suæ Ecclesiæ, ubi est illi pastoralis administratio tradita, aquam vino miscendam tradidit, quando incruentum peragi sacrificium oporteret, ex precioso nostri Redemptoris & Servatoris Christi Dei latere ex sanguine & aqua contemperationem ostendens, quæ in to-* B *tius mundi vivificationem, & peccatorum redemptionem effusa est. Et in omni etiam Ecclesia, ubi spiritualia lumina refulserunt, hic ordo divinitùs traditus servatur. Nam & Jacobus Christi Domini nostri secundùm carnem frater, cui Hierosolymitanæ Ecclesiæ thronus primùm est creditus, & Basilius Cæsariensium Ecclesiæ Archiepiscopus, cujus gloria omnem terrarum orbem pervasit, mystico nobis in scriptis tradito sacrificio, ita peragendum in sacro ministerio ex aqua & vino sacrum calicem ediderunt. Et qui Carthagine convenerunt sancti patres, adcò aper-* C *tè & præcisè mentionem fecere, ut in sanctis nihil plus quàm corpus & sanguis Domini offeratur, ut ipse Dominus tradidit, hoc est panis & vinum aqua mixtum. Si quis ergo Episcopus vel Presbyter, non secundùm traditum ab Apostolis ordinem facit, & aquam vino miscens, sic immaculatum offert sacrificium, deponatur ut imperfectè mysteriũ enuncians, & quæ tradita sunt innovans.*

τὴν τοῦ πατέρος διάνοιαν ὀρθοδόξως ἀποκαλύπτομεν. τῆς γὰρ πονηρᾶς τῶν Ὑδροπαραστατῶν αἱρέσεως παλαιᾶς ὑπαρχούσης, οἱ ἀντὶ οἴνου μόνῳ τῷ ὕδατι ἐν τῇ οἰκείᾳ θυσίᾳ κέχρηνται, ἀνασκευάζων οὕτως ὁ θεοφόρος ἀνὴρ τὴν παράνομον τῆς τοιαύτης αἱρέσεως διαδοχὴν, καὶ δεικνὺς ὡς ἐξ ἐναντίας τῆς ἀποστολικῆς ἵενται παραδόσεως, τὸν εἰρημένον κατεσκεύασε λόγον. ἐπεὶ καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, ἔνθα τὸν ποιμαντικὴν ἐνεχειρίσθη ἡγεμονίαν, ὕδωρ οἴνῳ μιγνῦναι παρέδωκεν, ἡνίκα τὸν ἀναίμακτον θυσίαν ὀπιτελεῖσθαι δεήσειεν, τὸν ἐκ τῆς τιμίας πλευρᾶς τῶν λυτρωτοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἐξ αἵματος καὶ ὕδατος κρᾶσιν παραδεικνὺς, ἥτις εἰς ζωοποίησιν παντὸς τοῦ κόσμου καὶ ἁμαρτιῶν ἐξεχύθη ἀπολύτρωσιν. καὶ κατὰ πάσης δὲ ἐκκλησίας, ἔνθα οἱ πνευματικοὶ φωστῆρες ἐξέλαμψαν, ἡ θεόσδοτος αὕτη τάξις κρατεῖ. καὶ γὰρ καὶ Ἰάκωβος ὁ κατὰ σάρκα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀδελφὸς, ὃς τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἐκκλησίας πρῶτος τὸν θρόνον ἐνεπιστεύθη, καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἐκκλησίας Ἀρχιεπίσκοπος, οὗ τὸ κλέος κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διέδραμεν, ἐγγράφως τὴν μυστικὴν ἡμῖν ἱερουργίαν παραδεδωκότες, οὕτω τελειοῦν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ ἐξ ὕδατος καὶ οἴνου τὸ ἱερὸν ποτήριον ἐκδεδώκασιν. καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συναχθέντες ὅσιοι πατέρες, οὕτω ῥητῶς ἐπεμνήσθησαν, ἵνα ἐν τοῖς ἁγίοις μηδὲν πλέον τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου προσενεχθείη, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος παραδέδωκεν, τοῦτ' ἔστιν, ἄρτου καὶ οἴνου ὕδατι μεμιγμένου. εἴ τις οὖν Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, μὴ κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τάξιν ποιεῖ, καὶ ὕδωρ οἴνῳ μιγνὺς οὕτω τὴν ἄχραντον προσάγει θυσίαν, καθαιρείσθω, ὡς ἀτελῶς τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλων, καὶ καινίζων τὰ παραδεδομένα.

Bals. Armenii, cum aliis quæ eis aderant hæresibus, solo vino in sanctis mysteriis usi sunt: & dicebant se facere consequenter iis, quæ à magno Ecclesiæ Doctore, linguáque aureo, Joanne Chrysostomo conscripta sunt in sua Evangelii interpretatione secundùm Matthæum; quæ tractant, non per aquam, sed vinum sacrum calicem exhiberi; cùm tamen non doceat sanctus per solum vinum oblationem fieri. Hoc ergo, quod sic fit ab Armeniis, subvertentes divini patres, per vinum & aquam sacrum calicem offerri oportere statuerunt, interpretantes verba Chrysostomi, non ut ab Armeniis dicebatur esse accipienda; sed ad Hydroparastatarum, qui per aquam solam sancti calicis oblationem faciebant, hæresis eversionem esse conscripta. Confutatis ergo ac collisis iis, quæ ab ipsis decreta sunt, & ex multis aliis, & ex tradito etiam sacrificio à prædicto sancto patre, & à magno Basilio, Episcopos & Presbyteros depositioni subjecerunt, qui sancti calicis sacrificium per vini & aquæ unionem non faciunt. Hæc autem divina incitatione commoti præceperunt. In divina enim passione Dei & Domini nostri Jesu Christi, non sanguinem tantùm, sed etiam aquam emisit ejus per lanceam punctum latus, ut duarum ejus naturarum non confusam vnionem ostenderet. Nota ergo, quòd à præsenti canone duæ hæreses subvertuntur: Una quidem Hydroparastatarum, qui sola aqua in sancti calicis sacrificio utuntur; Alia autem Armeniorum, qui id per vinum solum faciunt. Quoniam autem non solùm Armenii, sed etiam Latini reprehendunt aquæ ferventis in sacrum calicem immissionem, dicentes eam non esse traditam ab Evangelico vel canonico præcepto, & ideo malè fieri, & adversus hanc divinam traditionem, quæ decernit per aquam & vinum faciendam sancti calicis oblationem: audiant, quòd

ΒΑΛΣ. Οἱ Ἀρμένιοι μετὰ τῶν προσουσῶν αὐτοῖς ἄλλων αἱρέσεων, οἴνῳ μόνῳ κέχρηνται ἐν τοῖς ἁγίοις μυστη-
D ρίοις· καὶ λέγουσι τοῦτο ποιεῖν ἀκολούθως τοῖς γραφεῖσι παρὰ τῶν μεγάλου τῆς ἐκκλησίας διδασκάλου, καὶ χρυσοῦ τὴν γλῶτταν Ἰωάννου, ἐν τῇ εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἐξηγήσει αὐτοῦ, τοῖς διαλαμβάνουσι μὴ δι' ὕδατος τὸ ἅγιον ποτήριον προσάγεσθαι, ἀλλὰ δι' οἴνου· καὶ ταῦτα τῶν ἁγίου μὴ διδάσκοντος διὰ οἴνου μόνου τὴν προσαγωγὴν γίνεσθαι. τὴν γοῦν οὕτω γινομένην θυσίαν παρὰ τῶν Ἀρμενίων ἀνατρέποντες οἱ θεῖοι πατέρες, διωρίσαντο διὰ οἴνου καὶ ὕδατος ἱερὸν ποτήριον προσάγεσθαι, ἑρμηνεύσαντες τὰ Χρυσοστομικὰ ῥήματα, μὴ ἐκλαμβάνεσθαι πρὸς τὰ παρὰ τῶν Ἀρμενίων λεγόμενα, ἀλλ' εἰς ἀναίρεσιν γραφῆναι τῆς αἱρέσεως τῶν Ὑδροπαραστατῶν, τῶν δι' ὕδατος μόνου τὴν προσαγωγὴν τοῦ ἁγίου ποτηρίου ποιουμένων. συγκροτήσαντες τὰ παρὰ τούτων διορισθέντα, ἔκ τε ἄλλων πολλῶν, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκ τῆς παραδοθείσης θυσίας, παρά τε τοῦ ῥηθέντος ἁγίου πατρὸς ἡμῶν, καὶ παρὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, καθαιρέσει ὑπέβαλλον τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τοὺς μὴ ποιοῦντας τὴν θυσίαν τοῦ ἁγίου ποτηρίου διὰ ὕδατος ἑνώσεως καὶ οἴνου. ταῦτα δὲ παρεκελεύσαντο θεοκινήτως. ἐν γὰρ τῷ θείῳ πάθει τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐκ αἷμα μόνον, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ ἐξήγαγεν ἡ διὰ λόγχης νυγεῖσα θεῖα τούτου πλευρὰ, ἵνα τὴν τῶν δύο τούτου φύσεων παραστήσῃ ἀσύγχυτον ἕνωσιν. σημείωσαι
F οὖν ὅτι δύο αἱρέσεις ἀνατρέπονται διὰ τοῦ παρόντος κανόνος. μία μὲν, τῶν Ὑδροπαραστατῶν, τῶν χρωμένων ὕδατι μόνῳ ἐν τῇ τοῦ ἁγίου ποτηρίου θυσίᾳ· ἑτέρα δὲ ἡ τῶν Ἀρμενίων, τῶν διὰ οἴνου μόνου ποιούντων αὐτήν. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον οἱ Ἀρμένιοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Λατῖνοι αἰτιῶνται τὴν εἰς τὸ ἅγιον ποτήριον τοῦ ζέοντος εἰσβολὴν, λέγοντες μὴ παραδοθῆναι ταύτην ἀπὸ εὐαγγελικῆς ἢ κανονικῆς παραγγελίας, κἀντεῦθεν γίνεσθαι κακῶς, καὶ ὑπεναντίως δῆθεν τῇ θείᾳ ταύτῃ παραδόσει, τῇ διοριζομένῃ δι' ὕδατος καὶ οἴνου τὴν τοῦ ἁγίου ποτηρίου γίνεσθαι προσαγωγήν· ἀκουσάτωσαν, ὅτι

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὅτι ὃ ζέον περιπνεύμονον, τῷ δὶ ὕδατος καὶ οἴνου ἕνωσιν A
τῷ ἁγίου ποτηρίου οὐ μεταβάλλῃ, ὅτι δ' οὐκ ἔστιν ἕτερόν τι παρὰ ὕδωρ. βάλλεται δὲ εἰς πληροφορίαν τῷ ἐκ ζωοποιᾶ τὰ ἀπὸ τῆς ἁγίας πλευρᾶς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ῥυέντα, ὅ αἷμα δηλονότι καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ μὴ νεκρά· ὅτι ὃ τοῦ πνεύματος μέγεθος καὶ ἐκ τούτου πιστοῦται. ἀπὸ γὰρ νεκροῦ σώματος μὴ πεφυκότος καταῤῥεῖν ζέοντος αἵματος, ἐκ τοῦ κυριακοῦ σώματος καὶ μετὰ θάνατον αἷμα καὶ ὕδωρ ζέοντα ἐξεῤῥύησαν, ὡς ἐκ ζωοποιοῦ σώματος ζωοποιά. εἰ δέ τις εἴποι, καὶ διὰ τί πρὸ τοῦ ἁγιασθῆναι ὃ ἅγιον ποτήριον οὐ βάλλεται τὸ ζέον εἰς τὴν ἕνωσιν, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἁγιασμόν; ἀκηκόαμεν, ὅτι ἐὰν B
ἐβάλλετο τὸ ζέον κατὰ καιρὸν τῆς ἑνώσεως, ἔμελλε καταψύχεσθαι μέχρι τῆς τῶν ἁγίων μεταλήψεως, καὶ ἀπεπλύτου τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ πρότερον λόγον. διὰ τοῦτο τῷ πίστει βάλλεται τὸ ζέον ἐν τῷ ἁγίῳ ποτηρίῳ μετὰ τὴν ὕψωσιν, καὶ μεταλαμβάνουσιν αὐτοῦ οἱ πιστοὶ ὡς ζωοποιοῦ. οἱ μέντοι Ἴβηρες ἱερεῖς ζέον ἐν ᾧ ἁγίῳ ποτηρίῳ οὐ βάλλουσιν, ὀρθοδοξότατοι καὶ πιστότατοι ὄντες· καὶ ἐρωτηθέντες ποτε σωφρονικῶς, πῶς τοῦτο ποιοῦσιν, εἶπον, μηδέποτε ὕδατι θερμῷ χρήσασθαι τινὰ Ἴβηρα εἰς πόσιν οἴνου, ἀπὸ ἐγχωρίου συνηθείας μακρᾶς. καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ αὐτοὺς χρῆσθαι ζέοντι εἰς τὰ ἅγια. ἀναδιδαχθέντες δὲ τὴν μυστικὴν τοῦ δυνάμιν, ἐπεφάπησαν ἐν τῷ ἁγίῳ ποτηρίῳ βάλλειν ἀκαθαιτήτως ζέον καὶ τὸ καιρὸν τῆς ἁγίας μεταλήψεως. σημείωσαι ἀπὸ τοῦ προόντος κανόνος, ὅτι πρῶτος ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος, ὡς πρῶτος ἀρχιεράτευσας τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἐκκλησίας προέφωνε τὴν θείαν ἱερουργίαν, ἥτις παρ' ἡμῖν ἀγνοεῖται, παρὰ δὲ τοῖς Ἱεροσολυμίταις καὶ τοῖς Παλαιστινοῖς ἐνεργεῖται ἐν ταῖς μεγάλαις ἑορταῖς. οἱ δὲ Ἀλεξανδρεῖς λέγουσιν εἶναι καὶ τοῦ ἁγίου Μάρκου· ἢ καὶ χεῖνται ὡς τὰ πολλά. Ἐγὼ δὲ συνοδικῶς, μᾶλλον δὲ καὶ ἐνώπιον Βασιλείου τοῦ ἁγίου ἐλάλησα τοῦτο· ὅτε ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐνεδήμει εἰς τὴν D
βασιλεύουσαν. μέλλων γὰρ λειτουργεῖν μεθ' ἡμῶν καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὥρμησε κρατεῖν τὸ τῆς τοῦ Ἰακώβου λειτουργίας κοντάκιον, ἀλλ' ἐκωλύθη παρ' ἡμῶν, καὶ ὑπέσχετο λειτουργεῖν, καθὼς καὶ ἡμεῖς.

fervens addita, quæ fit per aquam & vinum ſancti calicis, unionem non mutat; quoniam non eſt aliquid aliud præter aquam. Injicitur autem ad ſignificandum, quòd ſunt vivifica, quæ ex ſancto Domini noſtri Ieſu Chriſti latere fluxerunt, ſanguis ſcilicet & aqua, & non mortua; quoniam ex hoc quoque miraculi magnitudo oſtenditur. Cùm enim ex corpore mortuo ſuapte natura non ſoleat fervens ſanguis egredi, ex corpore Dominico etiam poſt mortem ſanguis & aqua ferventes effluxerunt, ut ex vivifico corpore vivifica. Si quis autem dixerit, Et cur, antequam ſit ſanctificatus ſanctus calix, fervens aqua ad unionem non injicitur, ſed poſt ſanctificationem? audiet, quòd ſi injiceretur fervens tempore unionis, ad ſanctorum uſque participationem refrigeraretur, & res in priorem ſtatum deſineret. Propter hanc ergo cauſam fervens in ſanctum calicem injicitur poſt elevationem, & fideles ei tanquam vivificæ communicant. Ac Iberi quidem ſacerdotes ferventem aquam in ſanctum calicem non injiciunt, licet ſint alioqui in primis orthodoxi, & ſynodicè aliquando interrogati quomodo hoc faciunt, dixerunt, nunquam ullum Iberum, aqua calida uſum eſſe ad vini potionem, ex longa regionis conſuetudine: & propterea eos ne ferventi quidem aqua uti ad ſacramenta. Myſterii autem facultatem edocti, citra ullam recuſationem perſuaſi ſunt in ſacrum poculum ferventem ſanctæ participationis tempore injicere. Nota ex præſenti canone, quod primus ſanctus Iacobus Domini frater, ut Hieroſolymitanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus primus ſacram Liturgiam tradidit, quæ à nobis non agnoſcitur, ab Hieroſolymitanis vero, & Paleſtinæ incolis in Feſtis majoribus uſurpatur. Alexandrini vero dicunt à ſancto etiam Marco conſtitutam eſſe, quâ etiam, ut plurimum utuntur. Ipſe vero ſynodicè, vel potiùs coram ſancto Imperatore de hac re ſermonem habui; quo tempore Patriarcha Alexandrinus in urbium reginâ agebat. Enimvero nobiſcum & œcumenico in magnâ Eccleſia ſacra celebraturus, Iacobi liturgiæ volumen obſervare voluit, ſed à nobis prohibitus eſt, & ſe non ſecus ac nos ſacra celebraturum pollicebatur.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ θεῖα μυστήρια, ὁ ἄρτος λέγω καὶ τὸ ποτήριον, τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ κυρίου ἀφιᾶσιν ἡμῖν. ὁ γὰρ ἄρτον διδοὺς τοῖς οἰκείοις ὁ κύριος μαθηταῖς, λάβετε, φάγετε, ἔφη· τοῦτό ἐστι σῶμά μου. καὶ τὸ ποτήριον ἀφέχων αὐτοῖς, πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, ἔφη· τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. ἐπεὶ οὖν ἐν τῷ θείῳ πάθει αὐτοῦ, κενοῦν τὸ οἰκεῖον αἷμα ὁ κύριος ἠνείσχετο λόγχῃ τῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, οὐχ αἷμα μόνον, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ ἐξήγαγεν, ἀναγκαίως πάντως τῇ ἐκκλησίᾳ νενόμισται ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις ὕδωρ τῷ οἴνῳ ἀναμίγνυσθαι. ἀλλ' οἱ Ἀρμένιοι οἴνῳ μόνῳ ἐκέχρηντο ἐν τῇ μυστικῇ τραπέζῃ, κεκωλυμένοι τῇ εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον διασάφησιν ἐξηγησαμένῳ τοῦ Χρυσοστόμου καὶ θείου πατρός. τοῦτον οὖν ἀναιροῦντες οἱ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες τὰ ῥήματα τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῷ αὐτοῦ διανοίαν σαφηνίζουσι, καὶ φασιν, ὅτι τὴν τῶν Ὑδροπαρασταθῶν αἵρεσιν ἀναιρέπων, οἷ μόνῳ ὕδατι τῷ θυσίαν ἱερουργεῖν οἰόμενοι κέχρηνται, καὶ δόγματος αὐτοὺς, ἐναντίως τοῖς παπαῖς, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἀποστόλοις παραδομένης καὶ ποιοῦντας οἰκεῖον κατεσκεύασε λόγον, ἀλλ' οὐκ ὀπτηρέπων οἶνον μόνον ἐν τοῖς μυστηρίοις παραλαμβάνειν. καὶ αὐτὸς γὰρ ἔστε ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ οἶνον καὶ ὕδωρ ἐν τοῖς μυστηρίοις λαμβάνεσθαι παρέδωκε, καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες καὶ φωστῆρες τῆς ἐκκλησίας παρέδοσαν, ἄρτῳ καὶ οἴνῳ ὕδατι μεμιγμένῳ τὸ ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελεῖν. καὶ ὅτι τούτοις ἐπάγουσιν οἱ τῆς ἐκτης ταύτης συνόδου τοῖς παραβαίνουσι καὶ πρόσταξαν κανόνα

ZONAR. Panis ſacer & calix, divina myſteria, ipſum nobis Chriſti Domini corpus, & ſanguinem exhibent. Nam panem ſuis ille quidem diſcipulis porrigens, Accipite, comedite, inquit; hoc eſt corpus meum. Calicem verò præbens, Bibite ex hoc omnes ait; Hic eſt ſanguis meus, qui pro vobis & pro multis effunditur. Quoniam ergo in divinâ paſſione, haſtâ trajecto latere ejus ſanguinem ſuum Dominus effundens, non ſanguinem ſolum, ſed & aquam emiſit, Eccleſia proinde in ſacris quoque myſteriis vinum infuſa aqua miſceri omnino neceſſarium exiſtimavit. Verum Armenii vinum in myſtica menſa merum adhibebant, divini Patris Chriſoſtomi in Evangelium Matthæi explicationem in ejus argumentum adducentes. Eo igitur errore damnato, Chryſoſtomi verba Patres hujus ſynodi explicant, quæque iis ſententia ſit ſubjecta demonſtrant. Nec enim, inquiunt, ut ſolius vini potionem in ſacris myſteriis adhibendam doceret; ſed ut Hydroparaſtatarum, qui ſola aqua ſacrum faciendum opinarentur, hæreſim convelleret, eoſque ſanctiſque Apoſtolis Patribus contraria ſentire & facere doceret, ſermonem illum inſtituit. Etenim & ipſe, in Eccleſia quam tenuit, vinum aqua dilutum in myſtica oblatione adhibendum tradidit, & reliqui Patres Eccleſiæque lumina, eundem incruenti ſacrificii pane & vino, admixta aquæ potione, conficiendi ritum tradidere. Et præterea vi. hujus ſynodi patres ſubjiciunt iis, qui præſentem canonem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

transgrediuntur, quæ transgreſſioni juſta credebant. Nam ſi Epiſcopus aliquis aut Presbyter acceptam ab Apoſtolis conſuetudinem neglexerit, ac vinum, aqua nullatenus infuſa, in ſacrificio puriſſimo obtulerit, hominem, myſterii quippe imperfectè enuntiati reum, deponi jubent. Minus verò perfectè myſterium enuntiat; quia, cùm ex morientis Domini latere ſanguis & aqua ſimul, ut diximus, emanarint: ſacrificium tamen ſola vini oblatione perficiendo, ex Domini corpore ſanguinem ſolum effuſum fuiſſe opere ipſo demonſtrat, & ſacris Evangeliſtarum teſtimoniis adverſatur, & tradita immutat, dum juxta antiquam conſuetudinem non ſacrificat.

A ἁ ἀμφὶ τὴν ἀβύσσαν πείθονται· καὶ φασίν, εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων ἀποστόλων τάξιν ποιῇ, καὶ ὕδωρ οἴνῳ μὴ μιγνὺς ὕστερον προσάγῃ θυσίαν, καθαιρείσθω, ὡς ἀτελῶς τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλων. ἀτελῶς γὰρ τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλει, ἀμφὶ τὸ οἴνῳ μόνῳ δηλοῦσθαι τῇ θυσίᾳ κεχρῆσθαι, τοῦ κυρίου ὡς ἔφημεν αἷμα καὶ ὕδωρ ἐκ τῆς οἰκείας πλευρᾶς ἐν τῷ πάθει προχέοντος. διδάσκει γὰρ πραγματικῶς αἷμα μόνον ἐκ τῆς τοῦ κυρίου κενωθῆναι σαρκὸς, καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελισταῖς, καὶ καινίζει τὰ παραδεδομένα, μὴ κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἔθη παράδοσιν.

B

ARIST. *Chryſoſtomus Hydroparaſtatarum evertens hæreſim, quando, dicit, & paſſus eſt Dominus & ſuſcitatus, vino uſus eſt. Hoc arripientes Armenii, vinum ſolum offerunt, non intelligentes, ipſum etiam Chryſoſtomum, & Baſilium, & Jacobum vino aquâ commixto uſos fuiſſe, & ut ita nos offeramus, tradidiſſe. Si quis ergo vel ſolo vino, vel aquâ ſolâ, & non mixtâ, utitur, deponatur.*

Τὴν Ὑδροπαραστατῶν ἀναιρῶν αἵρεσιν ὁ Χρυσόστομος, φησί, πέπονθεν ὁ κύριος, καὶ ἐγήγερται, οἴνῳ ἐχρήσατο· τοῦτον λαβόντες οἱ Ἀρμένιοι, οἶνον προσάγουσι μόνον· οὐκ εἰδότες, καὶ αὐτὸν τὸν Χρυσόστομον, καὶ Βασίλειον, καὶ Ἰάκωβον οἴνῳ μεμιγμένῳ ὕδατι κεχρημένους, καὶ ἡμῖν οὕτω παραδεδωκότας προσάγειν. εἴ τις οὖν ἢ οἴνῳ μόνῳ, ἢ ὕδατι μόνῳ, ἀλλὰ μὴ μεμιγμένῳ χρῷτο, καθαιρείσθω.

Armenii à Chryſoſtomi in Matthæi Evangelium interpretatione, in quâ Hydroparaſtatarum, qui aquâ ſolâ in incruentâ oblatione utebantur, hæreſim auferre conatus eſt, ſeducti, vinum ſolum offerunt. Non intelligentes impii, quod ad hoc reſpicit tota ſancti patris oratio, ut Hydroparaſtatarum hæreſim tolleret, iiſque vino etiam in myſteriis uti perſuaderet. Sed arbitrantes, quòd ille aquæ in iis immiſſionem refellens, ad eorum redargutionem ſeſe oppoſuit, vinum ſolum offerunt, ignorantes quòd & ipſe Chryſoſtomus, & Baſilius magnus, & Domini frater Jacobus vinum aquæ immiſcentes ſacrificium offerebant: & nobis ita offerre tradiderunt. Si quis itaque Epiſcopus aut Presbyter, non ſecundum hanc Apoſtolorum & divinorum Patrum traditionem, immaculatum offert ſacrificium, deponatur, ut non accuratè myſteria evulgans, & tradita contemptui habens.

C

Ἀπὸ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑρμηνείας τοῦ Χρυσοστόμου οἱ Ἀρμένιοι πλανηθέντες, ὃν ἦ τοῦ τῆς Ὑδροπαραστατῶν αἱρέσεως ἔπαυσεν ἀναιρῆσαι, τῷ ὕδατι μόνῳ ἐν τῇ ἀναιμάκτῳ κεχρημένων θυσίᾳ, οἶνον μόνον προσάγουσι· μὴ νοήσαντες οἱ δυσσεβεῖς, ὡς εἰς τοῦτο ὁρᾷ ἡ πᾶσα κατασκευὴ τοῦ ἁγίου, εἰς τὸ ἀναιρῆσαι τοῦ αἱρεσιν τῆς Ὑδροπαραστατῶν, καὶ πεῖσαι αὐτοὺς καὶ οἴνῳ χεῖσθαι ἐν τοῖς μυστηρίοις. ἀλλὰ νομίσαντες, ὅτι ἀναγκέπων τὸ ὕδωρ ἐμβάλλεσθαι ἐν αὐτοῖς, πρὸς τὸν ἔλεγχον ἀντικατέστη αὐτῶν, οἶνον μόνον προσφέρουσιν, ἀγνοοῦντες, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ μέγας Βασίλειος καὶ ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος οἶνον μεμιγμένον ὕδατι τοῦ θυσίαν προσφέρειν, καὶ ἡμῖν οὕτω προσάγειν παραδεδώκασιν. εἴ τις οὖν Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, μὴ κατὰ τοῦτο παράδοσιν τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων, τὴν ἄμωμον προσάγει θυσίαν, καθαιρείσθω, ὡς ἁπλοῦν μυστήριον ἐξαγγέλλων, καὶ ἀθετῶν τὰ παραδεδομένα.

D

CANON XXXIII.

Quoniam cognovimus, in Armeniorum regione eos ſolùm in cleri ordinem referri, qui ſunt ex genere ſacerdotali, iis, qui hoc facere aggrediuntur, mores Judaïcos ſequentibus; nonnullos autem eorum, etiam non tonſos, ſacros Cantores & divini templi Lectores conſtituit: decernimus, ut deinceps non liceat iis, qui volunt aliquos ad clerum adducere, ad ejus qui manus imponitur, genus reſpicere; ſed examinantes an digni ſint juxta præſcripta in ſacris canonibus decreta, qui in cleri catalogum referantur, eos Eccleſiaſticos promovere, ſive ſint ex majoribus ſuis ſacerdotibus, ſive non; ſed etiam ut nulli ex omnibus eorum liceat, qui ſunt in Clericorum ordinem relati, populo in ſuggeſtu divinas ſcripturas recitare, niſi is ſacerdotali tonſura uſus fuerit, & benedictionem à ſuo paſtore canonicè ſuſceperit. Si quis autem aliter facere deprehenſus fuerit, deponatur.

ΚΑΝΩΝ λγ'.

E

Ἐπειδήπερ ἐγνωμεν ἐν τῇ τῶν Ἀρμενίων χώρᾳ μόνους ἐν κλήρῳ τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ καταγεσθαι, Ἰουδαϊκοῖς ἔθεσιν ἑπομένους τῇ τῶν προτέρων ἐπιχειροῦντας· τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ μὴ ἀποκειρομένους ἱεροψάλτας καὶ ἀναγνώστας θείου ναοῦ καθίστασθαι συνείδομεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ ἐξεῖναι τοῖς κλῆρον βουλομένοις προάγειν τινὰς, εἰς τὸ γένος ἐπιβλέπειν τῆς προχειριζομένου· ἀλλὰ δοκιμάζοντες, εἰ ἄξιοι εἶεν, καὶ τοὺς τεθέντας ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ὅρους, ἐν κλήρῳ καταλεγώσιν, τούτους ἐκκλησιαστικὰς προχειρίζεσθαι, εἴτε καὶ ἐκ προγόνων γεγόνασιν ἱερέων, εἴτε καὶ μή. ἀλλὰ μηδέ τινα τῶν ἀπόντων συγχωρεῖν ἐπ' ἀμβωνος, κατὰ τὸν τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένων τάξιν, τοὺς θείους τῷ λαῷ λόγους ἀποφωνεῖν· εἰ μή τι ἂν ἱερατικῇ χειρὶ χρήσαιτο ὁ νιοῦτος, καὶ τὴν εὐλογίαν παρὰ τοῦ οἰκείου ποιμένος κανονικῶς παραδέξοιτο. εἰ δέ τις φωραθείη παρὰ τὰ προγεγραμμένα ποιῶν, ἀφοριζέσθω.

F

BALS. Hæc duo præſens canon corrigit, & quod in Armeniorum regione malè fiebat, ut non aliàs fierent Clerici, niſi ij qui ex genere ſacerdotali deſcendiſſent; & quòd in ſuggeſtu divinæ ſcripturæ legebantur ab iis qui Epiſcopales tonſuras non habebant: illud quidem, ut Judaïcum (lege enim apud Judæos cautum eſt, ut ex

ΒΑΛΣ. Δύο ταῦτα ὁ παρὼν κανὼν διορθοῦται, τὸ κατὰ τὴν χώραν τῶν Ἀρμενίων κακῶς γινόμενον, χαίειν τοῦ μὴ ἄλλως γίνεσθαι κληρικοὺς, ἀλλὰ μόνους τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ καλουμένους· καὶ τὸ ὅπως ἄμβωνος ἀναγινώσκεσθαι τὰ θεῖα λόγια, παρὰ τῶν μὴ ἐχόντων ὑποφητικὰς ὑποκειρίδας, ἃ μὲν, ὡς Ἰουδαϊκὸν, (νενομοθέτηται γὰρ παρὰ Ἰουδαίοις ἀπὸ τοῦ Λευιτικοῦ

λευιτικῆς φυλῆς καὶ μόνης τὸς ἱερᾶς γίνεσθαι) ὅ δὲ, ὡς ἀλογίστως τελούμενον. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ἐκείνους ἐν τῷ κλήρῳ καταλέγεσθαι, μὴ τοὺς ἐκ γένους κληρικοῦ ὄντας, ἀλλὰ τοὺς ἀξίους, καὶ καθ' ὁπηλικιῶν ὁποιωσοῦν προτιμωμένους, κἂν μὴ ἐκ γένους τοιούτου ὦσιν· ὡσαύτως καὶ ἐπ' ἀναγνώσεως μόνους ποιεῖν τοὺς εἰς τὴν ἀποκλησιαστέαν, ἤγουν τοὺς ἔχοντας ὁποιουσοῦν κουρεύδας. ταῦτα τῷ θείῳ κανόνος ἀπαγορεύοντος, καὶ ἀφορίζοντος τοὺς ἀπὸ ταῦτα ποιοῦντας, ἐλαλήθη πολλάκις περὶ διαφόρου ἀρχιερέων ἐχόντων ἀπὸ χρυσοβούλλων κληρικούς, ἤγουν τῆς Ἀθηνῶν, τῆς Μεσημβρίας καὶ ἑτέρων, ὡς οἱ ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κληρικῶν καταναλισκόντων αὐτοὺς μὴ τοὺς ἀξίους τῷ κλήρῳ καταστῆσαι, ἀλλὰ τούτους πολλάκις ὄντας καὶ λαϊκούς, καὶ τὴν διακονίαν τῆς ἐκκλησίας δι' ἑτέρων ἀπ' ἐκείνων διδομένων γίνεσθαι. καὶ ἐν τῇ βασιλευούσῃ δὲ ταύτῃ τῶν πόλεων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων μεγάλων μαρτύρων τεσσαράκοντα, καὶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῷ κυρίῳ, καὶ ἐν ἑτέροις θείοις ναοῖς, ἔχουσι λαϊκοὶ ἀλλὰ μὴν καὶ μοναστήρια διάφορα, κληρικά τε ὀφφίκια. πλὴν οἱ μὲν ἀρχιερεῖς ἤκουσαν, ὡς ὁ νόμος καινὸν ὁπτομίζει τοὺς ὀχλοῦντας αὐτούς, ὃ δὲ νενόμικον εἰς τοὺς ῥηθέντας καθολικὰς ἐκκλησίας, ὅπως διαχωρουῦντα, ἀγνοοῦσι. σημειωτέον δὲ ὅτι ἅμα τῷ δέξασθαί τινα σφενδόνην ὁπτικουρεύδος ἀπὸ χειρὸς ἀρχιερατικῆς, κληρικὸν τοῦτον ἔχει ὁ κανών. ἤκουσα γάρ τινων λεγόντων, μὴ δεῖ ἀναγνώστην μηδὲ λέγεσθαι κληρικὸν, μηδὲ εἰς κλῆρον ναοῦ μὴ καταλέγεσθαι ἀλλὰ μόνον ἔχοντα ὁπτικουρεύδα. δεῖ δὲ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἀκινδύνως αὐτὸν μεταχηματίζεσθαι εἰς λαϊκὸν, ὅπερ ἐμοὶ τέως οὐ δοκεῖ. ἀλλὰ δεῖ τοὺς μὴ ἔχοντας μοναχοὺς ὁπτικουρεύδα ἀρχιερατικὸν, ἀλλὰ μοναχικὸν ἀπόκαρσιν, λέγουσί τινες δεῖσθαι ἐπ' ἀμβωνος ἀναγνώσκειν ἀπερίσπαστον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κληρικούς, ὡς ἀκούσης δῆθεν τῆς ἀποκαρσέως ἀντὶ τῆς ὁπτικουρεύδος. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὸ μὲν πρῶτον ἠρεμεῖν ἱερέως καταστάντα ἀναγνώστην μοναχὸν, τὸ δὲ ιδ'. κεφάλαιον τῆς ζ'. συνόδου καλῶς ἀναγινώσκειν ἐπ' ἀμβωνος· τὸν δὲ μόνον ἀπόκαρσιν ἔχοντα, μὴ δεῖσθαι τοῦτο ποιεῖν. καὶ ἀναγνῶναι τὰ γεγραμμένα εἰς τὸν ῥηθέντα κεφάλαιον τῆς ζ'. συνόδου.

tribu Levitica eáque ſola Sacerdotes fierent; hoc verò, ut quod inconſideratè fieret. Dicunt itaque patres, illos in clero ordinari oportere, non qui ex genere Clericorum, ſed qui digni ſunt, & Epiſcopali electione præponuntur, etiamſi non ſint ex tali genere: ſimiliter & in ſuggeſtu eos ſolos legere debere, qui ad hoc in Clericorum numerum relati ſunt, eos ſcilicet qui habent Epiſcopales tonſuras. Hæc cùm ſacer canon jubeat, & eos excommunicet qui aliter faciunt, ſæpe dictum eſt à diverſis antiſtibus, qui habent ex aurea bulla Clericos, Athenarum ſcilicet, & Meſembriæ & aliis; quod, qui ex antiquis Clericis deſcenderunt, ipſos cogunt eos qui non ſunt clero digni ordinare, atque adeò etiam qui ſæpe ſunt laïci; & quòd Eccleſiæ officium per alios ab illis datos fiat. Jam & in hac regina urbium, in æde ſanctorum magnorum martyrum quadraginta, & in æde ſanctiſſimæ deiparæ Domini, & in aliis divinis templis, habent Laïci & complura etiam monaſteria & clericorum officia. Sed audierunt Antiſtites, quòd præſens canon eis omnibus os occludit, qui eis moleſtiam exhibent. Quod autem fit in dictis catholicis Eccleſiis, quomodo permittitur, neſcio. Nota autem, quòd ſimul ac acceperunt aliqui tonſuræ characterem à manu Antiſtitis, eos pro Clericis habet canon. Audivi enim nonnullos dicentes, non eſſe Lectorem, nec dici Clericum, qui in Clerum tempi non relatus eſt, ſed ſolam habet tonſuram. Et ideo ei licere in laïcalem habitum tranſmutari: quod mihi quidem non videtur. Sed & monachos, qui non habent Epiſcopales coronas, ſed monachicam tonſuram, dicunt nonnulli poſſe in ſuggeſtis legere Apoſtolum & reliqua, quemadmodum & Clerici, tanquam monachalis tonſura utique ſufficiat pro tonſura clericali. Mihi autem videtur monachum, qui à Sacerdote qui præeſt Lector eſt conſtitutus, ſecundùm xiiii. canonem vii. Synodi, in ſuggeſtu poſſe legere: eum autem, qui ſolam habet monachalem tonſuram, hoc facere non poſſe, & lege quæ ſcripta ſunt in dictum canonem vii. Synodi.

ΖΩΝΑΡ. Τοῖς Ἰουδαίοις ἡ Λευιτικὴ φυλὴ εἰς ἱερωσύνην ἀφωρίζετο, ἐξ ἧς μόνης οἱ ἱερᾶσθαι μέλοντες ἐλαμβάνοντο. τοῦτον οὖν καὶ παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις γινόμενον ὁ παρὼν κωλύει κανών, διαπτίζων μὴ πρὸς γένους ἀφορᾶν τοὺς μέλλοντας εἰς κλῆρον πατεῖν τινάς, ἀλλὰ δοκιμάζειν τὸν βίον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἀξίους, καὶ τὰ ὀφειλόντα παρὰ τῶν θείων κανόνων διορισθέντας, ἐξ οἱουδήποτε ἂν εἶεν γένους, ἐκείνους ἐκκλησιαστικῶς προχειρίζεσθαι, κἂν παρογόνους μὴ ἔχωσιν ἱερατικούς· ἀλλὰ μηδὲ ἐπ' ἀμβωνος συγχωρεῖσθαι, φησὶν, ἀνιέναι τινὰ, καὶ τὰς θείας γραφὰς ἀποφωνεῖν τῷ λαῷ, εἰ μὴ καὶ τῷ ἱερατικὸν σωφρονεῖν τε καὶ νόμιμον εἰς τὰς ῥηθείσας καθολικὰς ἐκκλησίας, ὅπως διαχωροῦντα, ἀγνοοῦσι. σημειωτέον δὲ ὅτι ἅμα τῷ δέξασθαί τινα σφενδόνην ὁπτικουρεύδος ἀπὸ χειρὸς ἀρχιερατικῆς, κληρικὸν τοῦτον ἔχει ὁ κανών. ἤκουσα γάρ τινων λεγόντων, μὴ δεῖ ἀναγνώστην μηδὲ λέγεσθαι κληρικὸν, μηδὲ εἰς κλῆρον ναοῦ μὴ καταλέγεσθαι ἀλλὰ μόνον ἔχοντα ὁπτικουρεύδα. δεῖ δὲ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἀκινδύνως αὐτὸν μεταχηματίζεσθαι εἰς λαϊκὸν, ὅπερ ἐμοὶ τέως οὐ δοκεῖ. ἀλλὰ δεῖ τοὺς μὴ ἔχοντας μοναχοὺς ὁπτικουρεύδα ἀρχιερατικὸν, ἀλλὰ μοναχικὸν ἀπόκαρσιν, λέγουσί τινες δεῖσθαι ἐπ' ἀμβωνος ἀναγινώσκειν ἀπερίσπαστον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κληρικούς, ὡς ἀκούσης δῆθεν τῆς ἀποκαρσέως ἀντὶ τῆς ὁπτικουρεύδος. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὸ μὲν πρῶτον ἠρεμεῖν ἱερέως καταστάντα ἀναγνώστην μοναχὸν, τὸ δὲ ιδ'. κεφάλαιον τῆς ζ'. συνόδου καλῶς ἀναγινώσκειν ἐπ' ἀμβωνος· τὸν δὲ μόνον ἀπόκαρσιν ἔχοντα, μὴ δεῖσθαι τοῦτο ποιεῖν. καὶ ἀναγνῶναι τὰ γεγραμμένα εἰς τὸν ῥηθέντα κεφάλαιον τῆς ζ'. συνόδου.

ZONAR. Iudæis ſola tribus Levitica in Sacerdotium ſeparata fuit, è quâ ſolâ qui ſacra celebrarent eligebantur. Eum igitur, ab Armeniis quoque uſurpatum, morem hic canon damnat; neque ullam in clero legendo generis & familiæ rationem haberi, ſed uniuſcujuſque vitam ac mores inſpici jubet. Ac ſi quidem ex præſcripta ſacris canonibus norma digni homines reperti fuerint, quocunque demum genere, & quamvis majoribus nullo ſacerdotii munere perfunctis ſint prognati, Eccleſiaſtico tamen ordini adſcribi licere decernunt. Sed neque præterea cuiquam, inquiunt, ſuggeſtum aſcendere, divináſque ſcripturas ibidem recitare aſtante populo liceat, niſi cui prius, uſitata ſacris hominibus conſuetudine detonſa coma, benedictionem ex præſcripto canonum ſuus paſtor impertiverit, hoc eſt, charactere de more conſignaverit. Qui verò hujus canonis decreta violârint, eos canon ſegregatione puniendos eſſe decernit.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ χειροτονίας ἐπάξιος, καὶ ἱερατικῆς γλώσσης καὶ ἑτέρας, χειροτονείσθω. μὴ κεκαρμένος καὶ εὐλογίας τυχών, ἐπ' ἀμβωνος ἱερὰς λόγους σὺν ἀναγνώσεται.

ARIST. *Qui ordinatione dignus eſt, ſive à genere Sacerdotali ſive alio prognatus, ordinetur. Qui non deterſus & benedictionem aſſecutus eſt, è ſuggeſtu ſacras ſcripturas ne legat.*

Τοῖς Ἰουδαϊκοῖς ἑπόμενοι ἔθεσιν οἱ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀρμενίων, μόνους τοὺς ἐκ γένους ἱερατικῆς ὄντας εἰς κλῆρον προσίενται. ἀλλὰ καὶ τοὺς μὴ εὐλογίας τυχόντας ἐπισκόπου, καὶ ἱερατικῇ κειρᾷ χρησαμένους, ἱεροψάλτας καθίστων, καὶ τῷ λαῷ ἐπ' ἀμβωνος τοὺς ἱερὰς βίβλους ἀναγινώσκειν ἐπέτρεπον. διὰ τοῦτο γοῦν ταύτας καὶ ἀμφότερα ὁ παρὼν ἡμῶν ἀπαγορεύων κανών, προστάττει, μήτε εἰς τὸ γένος

Qui in Armeniorum ſunt regione Iudaïcos ſequentes mores eos ſolos, qui ex genere ſunt Sacerdotali, in clerum admittunt. Sed & eos, qui Epiſcopi benedictionem non habuerunt, nec Sacerdotali tonſurâ ſunt uſi, ſacros Lectores conſtituebant, & è ſuggeſtu ſacros libros populo legere imperabant. Propterea horum utrumque prohibens hic præſens canon, mandat nec ad genus illius reſpicere, qui in clerum promoveri

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

transgrediuntur, quæ transgressioni justa credebant. Nam si Episcopus aliquis aut Presbyter acceptam ab Apostolis consuetudinem neglexerit, ac vinum, aqua nullatenus infusa, in sacrificio purissimo obtulerit, hominem, mysterii quippe imperfecte enuntiati reum, deponi jubent. Minus verò perfectè mysterium enuntiat, quia, cùm ex morientis Domini latere sanguis & aqua simul, ut diximus, emanarint: sacrificium tamen sola vini oblatione perficiendo, ex Domini corpore sanguinem solum effusum fuisse opere ipso demonstrat, & sacris Evangelistarum testimoniis adversatur, & tradita immutat, dum juxta antiquam consuetudinem non sacrificat.

A ἃ ἀλλὰ πλὴν ἀβάσιν πείσονται· καὶ φασίν, εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος μὴ κατὰ πλὴν ἀδιαδοθείσην ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων τάξιν ποιῇ, καὶ ὕδωρ οἴνῳ μὴ μιγνὺς ὅταν τὴν ἀρχαίαν προσάγῃ θυσίαν, καθαιρείσθω, ὡς ἀτελῶς τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλων. ἀτελῶς γὰρ τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλει, ἀλλὰ τὸ οἴνῳ μόνῳ δεῖν τῇ θυσίᾳ κεχρῆσθαι, τὸ κύριον αἷς ἐφημῖν αἷμα καὶ ὕδωρ ἐκ τῆς οἰκείας πλευρᾶς ὃν τῷ πάθει προχέοντος. διδάσκει γὰρ σωματικῶς αἷμα μόνον ἐκ τῆς τοῦ κυρίου κενωθῆναι σαρκός, καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἱεροῖς εὐαγγελισταῖς, καὶ κινίζει τὰ παραδεδομένα, μὴ κατὰ πλὴν ἀρχαίαν θύσιν παράδοσιν.

B

Τὴν Ὑδροπαρασταίων αἵρεσιν ὁ Χρυσόστομος, ἡνίκα, φησὶ καὶ πέπονθεν ὁ κύριος, καὶ ἐνήγερται, οἴνῳ ἐχρήσατο· τὴν λαβόντες οἱ Ἀρμένιοι, οἶνον προσάγουσι μόνον· σὺν εἰδότες, καὶ αὐτὸν τὸν Χρυσόστομον, καὶ Βασίλειον, καὶ Ἰάκωβον οἴνῳ μεμιγμένῳ ὕδατι κεχρημένους, καὶ ἡμῖν οὕτω παραδεδωκέναι προσάγειν. εἴ τις οὖν ἢ οἴνῳ μόνῳ, ἢ ὕδατι μόνῳ, ἀλλὰ μὴ μεμιγμένῳ χρῶτο, καθαιρείσθω.

Armenii à Chrysostomi in Matthæi Evangelium interpretatione, in quâ Hydroparastatarum, qui aquâ solâ in incruentâ oblatione utebantur, hæresim auferre conatus est, seducti, vinum solum offerunt. Non intelligentes impii, quod ad hoc respicit tota sancti patris oratio, ut Hydroparastatarum hæresim tolleret, iisque vino etiam in mysteriis uti persuaderet. Sed arbitrantes, quòd ille aquæ in iis immissionem refellens, ad eorum redargutionem sese opposuit, vinum solum offerunt, ignorantes quòd & ipse Chrysostomus, & Basilius magnus, & Domini frater Jacobus vinum aquæ immiscentes sacrificium offerebant: & nobis ita offerre tradiderunt. Si quis itaque Episcopus aut Presbyter, non secundum hanc Apostolorum & divinorum Patrum traditionem, immaculatum offert sacrificium, deponatur, ut non accuratè mysteria evulgans, & tradita contemptui habens.

C Ἀπὸ τῆς εἰς ὃ κατὰ Ματθαῖον διαγγέλιον ἑρμηνείας τοῦ Χρυσοστόμου οἱ Ἀρμένιοι πλανηθέντες, ὃν ἦ πλὴν τῶν Ὑδροπαραστατῶν αἵρεσιν ἐπαθύνειν ἀναιρῆσαι, τῷ ὕδατι μόνῳ ὃν τῇ ἀναιμάκτῳ κεχρημένων θυσίᾳ, οἶνον μόνον προσάγουσι· μὴ νοήσαντες οἱ δυστυχεῖς, ὡς εἰς τοῦτο ὁρᾷ ἡ πᾶσα κατασκευὴ τοῦ ἁγίου, εἰς τὸ ἀναιρῆσαι πλὴν αἵρεσιν τῶν Ὑδροπαραστατῶν, καὶ πεῖσαι αὐτοὺς καὶ οἴνῳ χρᾶσθαι ἐν τοῖς μυστηρίοις. ἀλλὰ νομίσαντες, ὅτι ἀναιρέπων τὸ ὕδωρ ἐμβάλλεσθαι ἐν αὐτοῖς, πρὸς ὃ ἔλεγχον ἀντικατέστη αὐτῶν, οἶνον μόνον προσφέρουσιν, ἀγνοοῦντες, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ μέγας Βασίλειος καὶ ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος. οἶνον μιγνύντες ὕδατι πλὴν θυσίαν προσφέρειν, καὶ ἡμῖν οὕτω παραδεδώκασιν. εἴ τις οὖν Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, μὴ κατὰ πλὴν παράδοσιν ταύτην τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφόρων πατέρων, τὴν ἄμεμπτον προσάγει θυσίαν, καθαιρείσθω, ὡς ἁπλῶς τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλων, καὶ ἀθετῶν τὰ παραδεδομένα.

D

Canon XXXIII.

Quoniam cognovimus, in Armeniorum regione eos solùm in cleri ordinem referri, qui sunt ex genere sacerdotali, iis, qui hoc facere aggrediuntur, mores Judaïcos sequentibus; nonnullos autem eorum, etiam non tonsos, sacros Cantores & divini templi Lectores constitui: decernimus, ut deinceps non liceat iis, qui volunt aliquos ad clerum adducere, ad ejus qui manus imponitur, genus respicere; sed examinantes an digni sint juxta præscripta in sacris canonibus decreta, qui in cleri catalogum referantur, eos Ecclesiasticos promovere, sive sint ex majoribus suis sacerdotibus, sive non; sed etiam ut nulli ex omnibus eorum liceat, qui sunt in Clericorum ordinem relati, populo in suggestu divinas scripturas recitare, nisi is sacerdotali tonsura usus fuerit, & benedictionem à suo pastore canonicè susceperit. Si quis autem aliter facere deprehensus fuerit, deponatur.

E

F

ΚΑΝΩΝ λγ'.

Ἐπειδήπερ ἐγνώσθη ὃν τῇ τῶν Ἀρμενίων χώρᾳ μόνοις ὃν κλήρῳ τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ καταγομένους, Ἰουδαϊκοῖς ἔθεσιν ἑπομένους τε τῶν προτέρων ἐπιχειροῦντάς τινας δὲ αὐτῶν καὶ μὴ ἀποκειρομένους ἱεροψάλτας καὶ ἀναγνώστας θείους νέους καθίστασθαι συνείδομεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ ἐξεῖναι τοῖς κλήρου βουλομένοις προάγειν τινὰς, εἰς τὸ γένος ἀποβλέπειν τῶν προχειριζομένων· ἀλλὰ δοκιμάζοντες, εἰ ἄξιοι εἶεν, καὶ τοὺς τεθεῖσιν ὃν τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ὅροις, ὃν κλήρῳ καταλεγῆναι, τούτους ἐκκλησιαστικοὺς προχειρίζεσθαι, εἴτε καὶ ἐκ προγόνων γεγόνασιν ἱερέων, εἴτε καὶ μή. ἀλλὰ μηδέ τινα τῶν ἀπλήστων συγχωρεῖν ἐπ' ἄμβωνος, κατὰ πλὴν τῶν ὃν τῷ κλήρῳ καταλεγομένων τάξιν, τοὺς θείους τῷ λαῷ λόγους ἀναφωνεῖν· εἰ μή τι ἂν ἱερατικῇ χειρὶ χρήσαιτο ὁ τοιοῦτος, καὶ τὴν βύλησιν ὑπὸ τοῦ οἰκείου ποιμένος κανονικῶς ὑποδέξοιτο. εἰ δέ τις φωραθείη παρὰ τὰ προγεγραμμένα ποιῶν, ἀφορίζέσθω.

Armenii à Chrysostomi in Matthæi Evangelium interpretatione, in quâ Hydroparastatarum, qui aquâ solâ in incruentâ oblatione utebantur, hæresim auferre conatus est, seducti, vinum solum offerunt. Non intelligentes impii, quod ad hoc respicit tota sancti patris oratio, ut Hydroparastatarum hæresim tolleret, iisque vino etiam in mysteriis uti persuaderet. Sed arbitrantes, quòd ille aquæ in iis immissionem refellens, ad eorum redargutionem sese opposuit, vinum solum offerunt, ignorantes quòd & ipse Chrysostomus, & Basilius magnus, & Domini frater Jacobus vinum aquæ immiscentes sacrificium offerebant: & nobis ita offerre tradiderunt. Si quis itaque Episcopus aut Presbyter, non secundum hanc Apostolorum & divinorum Patrum traditionem, immaculatum offert sacrificium, deponatur, ut non accuratè mysteria evulgans, & tradita contemptui habens.

Balsamon. Hæc duo præsens canon corrigit, & quod in Armeniorum regione malè fiebat, ut non aliàs fierent Clerici, nisi ij qui ex genere sacerdotali descendissent; & quòd in suggestu divinæ scripturæ legebantur ab iis qui Episcopales tonsuras non habebant: illud quidem, ut Judaïcum (lege enim apud Judæos cautum est, ut ex

Βαλσ. Δύο ζητήματα ἀπὸ τῶν κανόνων διορθοῦται, τὸ κατὰ τὴν χώραν τῶν Ἀρμενίων κακῶς γινόμενον, χάριν τοῦ μὴ ἄλλως γίνεσθαι κληρικούς, ἀλλὰ μόνους τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ καταγομένους· καὶ τὸ ὅτι ἄμβωνος ἀναγινώσκεσθαι τὰ θεῖα λόγια, παρὰ τῶν μὴ ἐχόντων ἐπισκοπικὰς ἐπιχειρίδας, ὃ μὲν, ὡς Ἰουδαϊκὸν, (νενομοθέτηται γὰρ παρὰ Ἰουδαίοις ἀπὸ τῆς Λευιτικῆς

λδιτικῆς φυλῆς καὶ μόνης τὸς ἱερᾶς γίνεσθαι) ὃ δὲ, ὡς ἀλογίςως τελούμενον. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ἐκείνους ἐν τῷ κλήρῳ καταλέγεσθαι, μὴ τοὺς ἐκ γένους κληρικοῦ ὄντας, ἀλλὰ τοὺς ἀξίους, καὶ καθ' ὁπηλικίαν ὁπισθοτικλαὶ περιτιμωμένους, κἂν μὴ ἐκ γένους τυγχάνωσιν· ὡσαύτως καὶ ἐπ' ἀμβωνος ἀναγινώσκειν μόνους ποιεῖν τοὺς εἰς τὴν ἀποκλησιαστέναν, ἤγουν τοὺς ἔχοντας ὁπισθοτικὰς ὁπικυρίδας. ταῦτα τῷ θείῳ κανόνος ἀθετοῦντος, καὶ ἀφορίζοντος τοὺς τοιαῦτα ποιοῦντας, ἐλαλήθη πολλάκις ὑπὸ διαφόρων ἀρχιερέων ἐχόντων ἀπὸ χρυσοβούλλων κληρικούς, ἤγουν τῆς Αθιναῶν, τῆς Μεσημβρίας καὶ ἑτέρων, ὡς οἱ ἀπόγονοι τῆς ἀρχαίων κληρικῆς καταναλισκόζοισιν αὐτοὺς μὴ τοὺς ἀξίους τῷ κλήρῳ καταντεῖν, ἀλλὰ τούτους πολλάκις ὄντας καὶ λαϊκοὺς, καὶ τὴν δουλείαν τῆς ἐκκλησίας δι' ἑτέρων τῆς ἐκείνων διδομένων γίνεσθαι· καὶ ἐν τῇ βασιλευούσῃ δὲ ζαύτῃ τῆς πόλεων ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίων μεγάλων μαρτύρων τεσσαρακοντα, καὶ ἐν τῷ ναῷ τ ὑπεραγίας θεοτόκου τῷ κυρίῳ, καὶ ἐν ἑτέροις θείοις ναοῖς, ἔχουσι λαϊκοὶ ἀλλὰ μὴν καὶ μοναστήρια διάφορα, κληρικά τε ὀφφίκια. πλὴν οἱ μὲν ἀρχιερεῖς ἤκουσαν, ὡς ὁ τῶν νέων κανὼν ὁπισομίζει τοὺς ὀχλοῦντας αὐτοὺς, ὃ δὲ γενόμενον εἰς τὰς ῥηθείσας καθολικὰς ἐκκλησίας, ὅπως διαχωροῦσιν, ἀγνοῶ. σημειωτέον δὲ ὅτι ἅμα τῷ δέξασθαί τινα σφενδόνα ὁπικουρίδος ἀπὸ χειρὸς ἀρχιερατικῆς, κληρικὸν τοῦτον ἔχει ὁ κανών. ἤκουσα γάρ τινων λεγόντων, μὴ δεῖ ἀναγινώσκειν μηδὲ λέγεσθαι κληρικὸν, οὐδὲ εἰς κλῆρον ναοῦ μὴ καταλέγεσθαι ἀλλὰ μόνην ἔχοντα ὁπικουρίδα. δεῖ γὰρ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἀκινδύνως αὐτὸν μεταχηματίζεσθαι εἰς λαϊκὸν, ὥσπερ ἐμοὶ τέως οὐ δοκεῖ. ἀλλὰ γὰρ τοὺς μὴ ἔχοντας μοναχοὺς ὁπικουρίδα ἀρχιερατικὴν, ἀλλὰ μοναχικὴν ἀποκαρσιν, λέγουσί τινες δύνασθαι ἐπ' ἀμβωνος ἀναγινώσκειν ἀπροσκόλως καὶ τὰ λοιπὰ τῆς κληρικοῦ, ὡς ἀρκούσης δηθεῖσαν τ ἀποκαρσεως ἀντὶ τῆς ὁπικουρίδος. ἐμοὶ γ δοκεῖ τ μὲ πρὸ ἡμῶν ἱερέως καταστάντα ἀναγινώσκειν μοναχὸν, τῆς τ ιδ'. κανόνα τῆς ζ'. συνόδου καλῶς ἀναγινώσκειν ἐπ' ἀμβωνος· τὸν δὲ μόνον ἀποκαρσιν ἔχοντα, μὴ δύνασθαι τοῦτο ποιεῖν. καὶ ἀτάγνωστ ζ γραφέντα εἰς τὸν ῥηθέντα κανόνα τ ζ'. συνόδου.

ZΩNAP. Τοῖς Ιουδαίοις ἡ Λδιτικὴ φυλὴ εἰς ἱερωσύνην ἀφώριστο, ἐξ ἧς μόνης οἱ ἱερᾶσθαι μέλλοντες ἐλαμβάνοντο. τὸν οὖν καὶ παρὰ τοῖς Αρμενίοις γινόμενον ὁ παρὼν κωλύει κανὼν, διατίζων μὴ πρὸς γένους ἀφορᾶν τοὺς μέλλοντας εἰς κλῆρον τατῆναι τινὰς, ἀλλὰ δοκιμάζειν τὸν βίον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἀξίνας, καὶ τὰ ὀφειλόντα παρὰ τῆς θείων κανόνων διαιρεθέντας, ἐξ οἵου ἂν εἴεν γένους, ἐκείνους ἐκκλησιαστικῶς προχειρίζεσθαι, κἂν παρόντος μὴ ἔχῃ ἱερατικούς· ἀλλὰ μηδὲ ἐπ' ἀμβωνος συγχωρεῖσθαι, φησὶν, ἀνιέναι τὶς, καὶ τὰς θείας γραφὰς ἀποφωνεῖν τῷ λαῷ, ὃς ἐ καὶ τὸν ἱερατικὸν σωφρόνειαν τ κόμαν κέκαρται, ἀπὸ τῆς οἰκείας ποιμνίου διλογηθεὶς κανονικῶς, ἤγουν τὸν σωφρονα σφενδόνα δεξάμενος. ζὼς δὲ ἄλλως ποιοῦντας παρὰ τὸ ὀφειλόμενον ὁ κανὼν ἀφορίζει.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ χειροτονίας ἐπάξιος, καὶ ἱερατικῆ πλοῦν γένους καὶ ἑτέρου, χειροτονείσθω. μὴ κεκαρμένος καὶ διλογίας τυχών, ἐπ' ἀμβωνος ἱεροὺς λόγους σὺν ἀναγινώσκεσθαι.

Τοῖς Ιουδαϊκοῖς ἑπόμενοι ἔθεσιν οἱ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Αρμενίων, μόνους τοὺς ἐκ γένους ἱερατικῆ ὄντας εἰς κλῆρον προσδέχονται. ἀλλὰ καὶ τοὺς μὴ διλογίας τυχόντας Επισκόπου, καὶ ἱερατικῆ χειρὶ χρισαμένους, ἱεροψάλτας καθίστων, καὶ τῷ λαῷ ἐπ' ἀμβωνος τοὺς ἱεροὺς βίβλους ἀναγινώσκειν ἐπέτρεπον. διὰ τοῦτο γοῦν ταῦτα καὶ ἀμφότερα ὁ παρὼν ἅτος ἀπαγορεύων κανὼν, προστάτει, μήτε εἰς ὃ γένος

A tribu Levitica eáque ſola Sacerdotes fierent; hoc verò, ut quod inconſideratè fieret. Dicunt itaque patres, illos in clero ordinari oportere, non qui ex genere Clericorum, ſed qui digni ſunt, & Epiſcopali electione præponuntur, etiamſi non ſint ex tali genere: ſimiliter & in ſuggeſtu eos ſolos legere debere, qui ad hoc in Clericorum numerum relati ſunt, eos ſcilicet qui habent Epiſcopales tonſuras. Hæc cùm ſacer canon jubeat, & eos excommunicet qui aliter faciunt, ſæpe dictum eſt à diverſis antiſtibus, qui habent ex aurea bulla Clericos, Athenarum ſcilicet, & Meſembriæ & aliis; quod, qui ex antiquis Clericis deſcenderunt, ipſos cogunt eos qui non ſunt clero digni ordinare, atque adeò etiam qui ſæpe ſunt laïci; & quòd Eccleſiæ officium per alios ab illis datos fiat. Jam & in hac regina urbium, in æde ſanctorum magnorum martyrum quadraginta, & in æde ſanctiſſimæ deiparæ Domini, & in aliis divinis templis, habent Laïci & complura etiam monaſteria & clericorum officia. Sed audierunt Antiſtites, quòd præſens canon eis omnibus os occludit, qui eis moleſtiam exhibent. Quod autem fit in dictis catholicis Eccleſiis, quomodo permittitur, neſcio. Nota autem, quòd ſimul ac acceperunt aliqui tonſuræ characterem à manu Antiſtitis, eos pro Clericis habet canon. Audivi enim nonnullos dicentes, non eſſe Lectorem, nec dici Clericum, qui in Clerum templi non relatus eſt, ſed ſolam habet tonſuram. Et ideo ei licere in laïcalem habitum tranſmutari: quod mihi quidem non videtur. Sed & monachos, qui non habent Epiſcopales coronas, ſed monachicam tonſuram, dicunt nonnulli poſſe in ſuggeſtis legere Apoſtolum & reliqua, quemadmodum & Clerici, tanquam monachalis tonſura utique ſufficiat pro tonſura clericali. Mihi autem videtur monachum, qui à Sacerdote qui præeſt Lector eſt conſtitutus, ſecundùm xiiii. canonem vii. Synodi, in ſuggeſtu poſſe legere: eum autem, qui ſolam habet monachalem tonſuram, hoc facere non poſſe, & lege quæ ſcripta ſunt in dictum canonem vii. Synodi.

ZONAR. Iudæis ſola tribus Levitica in Sacerdotium ſeparata fuit, è quâ ſolâ qui ſacra celebrarent eligebantur. Eum igitur, ab Armeniis quoque uſurpatum, morem hic canon damnat; neque ullam in clero legendo generis & familiæ rationem haberi, ſed uniuſcujuſque vitam ac mores inſpici jubet. Ac ſi quidem ex præſcripta ſacris canonibus norma digni homines reperti fuerint, quocunque demum genere, & quamvis majoribus nullo ſacerdotii munere perfunctis ſint prognati, Eccleſiaſtico tamen ordini adſcribi licere decernunt. Sed neque præterea cuiquam, inquiunt, ſuggeſtum aſcendere, divináſque ſcripturas ibidem recitare aſtante populo liceat, niſi cui prius, uſitata ſacris hominibus conſuetudine detonſa coma, benedictionem ex præſcripto canonum ſuus paſtor impertiverit, hoc eſt, charactere de more conſignaverit. Qui verò hujus canonis decreta violârint, eos canon ſegregatione puniendos eſſe decernit.

ARIST. *Qui ordinatione dignus eſt, ſive à genere Sacerdotali ſive alio prognatus, ordinetur. Qui non deterſus & benedictionem aſſecutus eſt, è ſuggeſtu ſacras ſcripturas ne legat.*

Qui in Armeniorum ſunt regione Iudaïcos ſequentes mores eos ſolos, qui ex genere ſunt Sacerdotali, in clerum admittunt. Sed & eos, qui Epiſcopi benedictionem non habuerunt, nec Sacerdotali tonſurâ ſunt uſi, ſacros Lectores conſtituebant, & è ſuggeſtu ſacros libros populo legere imperabant. Propterea horum utrumque prohibens hic præſens canon, mandat nec ad genus illius reſpicere, qui in clerum promoveri

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

veri cupit; sed hoc tantum perscrutari an dignus sit: nec cuiquam concedere, ut legat aut cœnat è suggestu, nisi à suo Episcopo canonicam susceperit benedictionem, & tonsurâ Sacerdotali utatur: eum verò, qui contra ea quæ hîc decernuntur, fecerit, deponi.

A ἀφορᾶν τῷ βυλομένῳ εἰς κλῆρον προαχθῆναι, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἀνερευνᾶν, εἰ ἄξιός ἐστι· μήτε τινὶ συγχωρεῖν, ὥστε ἀναγινώσκειν ἢ ψάλλειν ἐπ' ἄμβωνος, εἰ μὴ πρὸ τοῦ δίκην ἐπισκόπου εὐλογίας τύχῃ κανονικῆς, καὶ ἱερατικῆς κυρᾶς χειροτονίας. ⁂ δὲ πρὸ τοῦ ἐνταῦθα διαγεγραμμένα ποιοῦντα, ἀφορίζεσθαι.

Canon XXXIV.

Porrò autem, cùm & hoc canon sacerdotalis apertè edicat, quòd conjurationis vel sodalitatis crimen etiam ab externis legibus est vetitum; multo autem magis hoc fieri in Ecclesia prohibere oportet: nos quoque observare studemus, ut si qui Clerici aut Monachi B *inventi sint, vel conjurantes vel sodalitates ineuntes, vel adversus Episcopos vel conclericos aliquid struentes, à proprio gradu prorsùs excidant.*

ΚΑΝΩΝ λδ'.

Καὶ τῶν δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κανόνος σαφῶς διαγορεύοντος, ὡς τὸ τῆς συνωμοσίας ἢ φρατρίας ἔγκλημα καὶ παρὰ τοῖς ἔξω νόμων κεκώλυται· πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν γινέσθαι ἀπαγορεύειν προσήκει· καὶ ἡμεῖς φυλάττειν σπουδάζομεν, ὡς εἴ τινες κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ εὑρεθεῖεν, ἢ συνομνύμενοι ἢ φρατριάζοντες, ἢ καταστάσεις τυρεύοντες ἐπισκόπων ἢ συγκληρικῶν, ἐκπιπτέτωσαν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

Bals. De conjuratione & sodalitate scripsimus etiam in xviii. canone Chalcedon. Synodi. Lege autem eum, & quæ in eum scripta sunt. Est autem aliquando quæsitum, an ii etiam puniri debeant, qui boni alicujus gratia conjurationem fecêre, fortè si conspiraverint ac conjuraverint, sine Imperatoris vel magistratûs jussu, se pro defendendâ ab hostibus oppugnatâ urbe morituros, vel aliquem suæ civitatis eversorem de medio sublaturos, vel aliquid aliud boni facturos. Ac nonnulli quidem dixerunt, quòd, quoniam rarò accidit ut pro aliqua re bona aliqui conjurent, & nec à canonibus vel legibus expressè permissum est, conjurare omnino prohibitum est, ne boni prætextu multi, iidémque leviores, in multa mala incidant, se boni aliquid facere existimantes. Hinc autem excepta sit Imperatoria & magistratuum potestas, quæ mala ulciscitur, & populum ad honesta excitat. Ulsi sunt autem & iii. cap. xxxvii. tit. lx. libri dicente circa medium. Puniri eum qui bellum gerit injussu Imperatoris; & quæ in eo est, præscriptione dicente, Etiam si is vicerit, punitur. Alii autem præsenti canone utentes, & legibus quæ à nobis positæ D sunt in xxxvii. cap. ix. tit. præsentis operis, quæ omnino docent de conjuratione, quæ adversus aliquos struitur, dixerunt, eas solas, quæ ad malum fiunt, conjurationes prohiberi & puniri; non autem eas quæ alicujus boni gratia fiunt. Mihi autem videtur omnem conjurationem à lege puniri, tum propter ea quæ superiùs dicta sunt, & quòd incertus sit ejus eventus; & eò magis, quòd turbam quomodocunque cogi sine Imperatoris facultate à lege valde punitur, etiamsi in bonum facta videatur conjuratio. Inveniens autem constitutionem Imperatoris Domini Alexii filii Imperatoris Domini Manuelis Comneni sitam in conve- E nientibus secretis mense Julio Indict. xv. factam, & statuentem magnos nobilesque Principes, qui conjurarunt, non condemnandos esse, quoniam quod factum est conjuratio non reputatur, sed legitimum jusjurandum, quia pro illius Imperio juratum est. Ne dicas conjurationem quæ fit ad malum puniri, quæ vero ad bonum facta est commendari; sed dic omnem conjurationem puniri, propter prædictas causas. Quæ autem in Imperatoriâ prædictâ constitutione continentur privata esse, & Imperatoriâ misericordiâ digna: non autem legum & Canonum interpretationes.

ΒΑΛΣ. Περὶ συνωμοσίας & φρατρίας ἐγράψαμεν ἐν τῷ ιη'. κανόνι τῷ ἐν Χαλκηδόνι συνόδου. καὶ ἀνάγνωθι τοῦτον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ἐζητήθη δὲ ποτε, εἰ ὀφείλουσι κολάζεσθαι καὶ οἱ συνωμοσίας ποιήσαντες χάριν ἀγαθοῦ τινος, τυχὸν ἐὰν ὁμογνωμονήσωσι & ὁμόσωσι χωρὶς προστάξεως βασιλικῆς ἢ ἀρχοντικῆς ὑπὲρ καταπολεμουμένης ὑπὸ ἐχθρῶν πόλεως ἀποθανεῖν, ἢ ἀναιρῆσαί τινα λυμαίνα τῆς κατ' αὐτὴν πόλεως, ἢ ἄλλο τι ἀγαθὸν ποιῆσαι. καὶ τινὲς μὲν εἶπον, ὡς ἐπεὶ σπανίως γίνεται τὸ ὑπὲρ ἀγαθοῦ προσταχθῆναι συνομόσασθαί τινας, καὶ σχεδὸν ῥητῶς ὑπὸ τῶν νόμων ἢ τῶν κανόνων τοῦτο ὅλως ἀπηγόρευται, κεκώλυται πᾶσιν τὸ συνομύειν, ἵνα μὴ τῇ προφάσει τοῦ ἀγαθοῦ οἱ πολλοὶ καὶ ἐλαφρότεροι εἰς πολλὰ κακὰ ἐμπίπτωσι, νομίζοντες ἀγαθόν τι ποιεῖν. ἐξαιρετὴ δὲ ἐστὶν ἡ βασιλικὴ καὶ ἀρχοντικὴ ἐξουσία, ἡ τὰ κακὰ διεκδικοῦσα, καὶ εἰς τὸ καλὸν ⁂ δῆμον διεγείρουσα. ἐρρέθη δὲ καὶ πρίτῳ κεφ. τοῦ λς'. τίτλου τοῦ ξ. βιβλίου λέγοντι περὶ τοῦ μέσου, κωλύεσθαι· ἢ πολεμοῦντα πρὸ κέλευσιν βασιλέως καὶ τῇ ἐν αὐτῷ ἐγγραφῇ λεγούσῃ, κἂν νικήσῃ ἐκεῖνος τιμωρεῖται. ἕτεροι δὲ τῷ παρόντι κανόνι χαίρομεν, καὶ τοῖς κατεστρωμένοις ὑπ' ἡμῶν νόμοις εἰς ὃ λζ. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, διδάσκουσι δὲ ὅλου περὶ συνωμοσίας κατά τινων τυρεύσεώς, ἀνεῖδεντο μόνας ταύτας ὅτι κακῷ γινομένας συνωμοσίας κωλύεσθαι καὶ κολάζεσθαι, οὐ μὴν καὶ τὰς χάριν ἀγαθοῦ τινός. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ πᾶσάν συνωμοσίαν ὑπὸ τοῦ νόμου κολάζεσθαι· διὰ ἅπερ ἄνωθεν εἴρηται, καὶ διότι ὃ ὂν ἀδηλον ἔχει ὃ ἀποτέλεσμα τοιοῦτος, καὶ μᾶλλον, ὅτι καὶ ὅ συνάγεσθαι ὄχλον ἐπωσδήποτε χωρὶς ἐξουσίας βασιλικῆς μεγάλως ὑπὸ τοῦ νόμου τιμωρεῖται, κἂν δοκῇ δοκεῖν ἀγαθῷ γίνηται ἡ συνωμοσία· εὑρίσκων δὲ σημείωμα τοῦ βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ καταχωσθὲν ἐν τοῖς προσφόροις σκρίτοις γεγονὸς κϛ' μηνὶ Ἰουλίῳ, τῆς ιε'. ἰνδικτ. καὶ διαλαμβάνον μὴ ὑποκεῖσθαι καθοσίωσιν τοὺς τότε συνωμοσαμένους μεγάλους καὶ ὑψηλοὺς ἄρχοντας διὰ ὃ μὴ λογίζεσθαι συνωμοσίαν τὸ γεγονός, ἀλλὰ πέμπτον ὅρκον διὰ ὃ ὑπὲρ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ⁂ ὅρκον γενέσθαι. μὴ εἴπῃς πῶς ὅτι κακῷ γενομένῳ συνωμοσίαν ἀνίνεσθαι, πῶς δὲ ὅτι ἀγαθῷ εὐλογεῖσθαι, ἀλλὰ λέγε πᾶσάν συνωμοσίαν ἀνίνεσθαι διὰ τὰς προρρηθείσας αἰτίας. τὰ δὲ τῷ ῥηθέντι βασιλικῷ σημειώματι διεκρίθησαν ἰδικὰ ἐκεῖ καὶ ἄξια συμπαθείας βασιλικῆς· οὐ μὴν ἑρμηνείας νόμων καὶ κανόνων ἐκεῖ.

F

Zonar. Hunc qui de conjuratione est Canonem duodevigesimum quarta Synodus numerat, eundemque à nobis suo loco explicatum reperies.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ περὶ τῆς συνωμοσίας κανὼν ἔστι τῆς πεμπτης ἐκτὸς συνόδου ὀκτωκαιδέκατος, ὃν ἐκεῖσε ἡρμήνευται.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τινες κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ συνωμοσίας ἢ φρατρίας ποιήσαιεν, ἢ συσκευὰς κατ' Ἐπισκόπου ἢ συγκληρικοῦ· ἢ βαθμοῦ ἐκπιπτέτωσαν. Σαφής.

A ARIST. *Si qui Clerici aut Monachi conjurationes vel ſodalitates inierint, vel inſidias contra Epiſcopum aut Conclericum ſtruxerint, gradu excidant.* Perſpicuus.

ΚΑΝΩΝ λε'.

Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν πάντων μητροπολιτῶν πλουτοῦντι Ἐπισκόπου, τελευτῶντος τοῦ κατ' αὐτὸν θρόνου, τὰ αὐτοῦ φράγματα ἢ τὰ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἀφαιρεῖσθαι ἢ σφετερίζεσθαι· ἀλλὰ τοῦ φυλακτοῦ ἔσεσθαι τῷ κλήρῳ τῆς ἐκκλησίας, ἧς ὁ τελευτήσας ἐπέτυχανεν προέδρου, μέχρι τῆς ἑτέρου Ἐπισκόπου καθιδρύσεως· ἐκτὸς εἰ μὴ κληρικοὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ὑπελείφθησαν· τότε γὰρ ὁ μητροπολίτης ταῦτα φυλάξει ἀμείωτα, τῷ χειροτονηθέντι Ἐπισκόπῳ πάντα ἀποδιδούς.

Canon XXXV.

Nulli omnium Metropolitanorum liceat, mortuo Epiſcopo qui ejus throno ſubeſt, res ejus vel ipſius Eccleſiæ auferre vel ſibi vendicare; ſed ſint ſub cuſtodia Cleri Eccleſiæ, cui defunctus præfuit, uſque ad alterius Epiſcopi promotionem: niſi in eadem Eccleſia non relicti ſint Clerici. Tunc enim Metropolitanus ea non diminuta ſervabit, ordinato Epiſcopo omnia reddens.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ κβ'. κανόνι τῆς δ'. συνόδου ἐτέθη, καθαιρεῖσθαι τοὺς ἁρπάζοντας κληρικοὺς τὰ διαφέροντα τῷ ἀποθανόντι Ἐπισκόπῳ φράγματα· ὁ δὴ παρὼν κανὼν κωλύει τὸν μητροπολίτην σφετερίζεσθαι ταῦτα. ἀκούων δὲ οὗς ὑπὸ φυλακτοῦ ὀφείλησιν εἶναι ταῦτα, ἢ παρὰ τῷ κλήρῳ, ἢ παρὰ τῷ μητροπολίτῃ, ὅτε μὴ ὦσι κληρικοί, ἐφ' ᾧ δοθῆναι τῷ χειροτονηθησομένῳ Ἐπισκόπῳ, μὴ εἴπῃς ἐξ ἀνάγκης ὀφείλειν τοῦτο γίνεσθαι. Εἰ γὰρ ὁ τελευτήσας Ἐπίσκοπος ἐποίησεν ἀπογραφὴν, κατὰ τὸν μ'. ἀποστολικὸν κανόνα, ἅμα τῷ χειροτονηθῆναι, τοῖς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοις τότε δοθήσεται τὰ ἐκείνου φράγματα. καὶ ἀναγνωσθήτω τὰ ἐν τῷ ρηθέντι κβ'. κανόνι χάριν τούτου γραφέντα. ὅτι τοῦτο, ἔχει ὅτε μηνὸς Ὀκτωβρίου μιᾶς τῆς ιδ'. ἰνδικτιῶνος. ἀπολυθὲν φόβαλμα τῆς κραταιᾶς καὶ ἁγίας ἡμῶν βασιλέως, χάριν τοῦ μὴ ἁρπάζεσθαι τὰ τοῖς τελευτῶσιν Ἐπισκόποις ἀνήκοντα παρὰ τῶν ὑπηκόων, καὶ τάδε κατὰ ῥῆμα διαλαμβάνον. φάλμα καὶ εἰς θεοῦ βλεπόμενον ἐπιφρόνησιν, καὶ εἰς ἀσθένησιν θεσμοῦ φυσικοῦ παρὰ τοῦτο, ὃ φασι, μήτε θεοῦ ὄπιν, μήτ' ἀνθρώπων νέμεσιν ὑφορωμένων, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἀνεκτὸν ὅλως ἐλογίσθη τῇ βασιλείᾳ μου, εἰς ἀκοὰς αὐτῆς πεπτωκός· ἔνθεν τοι καὶ ὡς πάντη τῶν χριστωνύμων ἀνάξιον ἐπετήλμαται, διορθοῦται τοῦτο ἡ βασιλεία μου. ἀνιωμένη γὰρ αὐτῇ, ὡς ἐν τῷ ἀπὸ τῆς ζῆν ἐκδημίαις τοῦ ὁπωσδήποτε ἀρχιεραπολουόντων ἐν τοῖς τοῦ θεοῦ ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις, τὰ μὲν καὶ πρὸ τῆς αὐτοῦ ἐκφορᾶς, τὰ δὲ καὶ μετὰ τὴν ἐκφοράν, οἱ τὴν χώραν ἐνεργοῦντες, προφάσει τοῦ αὐτοῦ τελευτῆς, τοῦ τε κελλίου αὐτοῦ ἀπανθρώπως καταπεμβαίνουσι, καὶ τοῦ ὑπὸ ταῖς λαχούσας αὐτοὺς ἐκκλησίας ἀκινήτων, καὶ ἀφαιροῦνται μὲν ἅπαντα τὰ ἐν τούτοις παρορισθέντα τοῦ ὑπαρχόντων αὐτοῖς· καθολικῶς δὲ ποιοῦνται τοιούτων ἀκινήτων ἀπαίτησιν, καὶ παντοίως ἑτέρως ταῦτα συνταράττουσιν· ἡ δὲ βασιλεία μου μηδὲ μέχρι τοῦ εἰς ἄκουσμα μόνον ἀνεκτὸν ἡγησαμένη τὸ τοιοῦτο τόλμαν αὐτῶν, ἵνα μὴ καὶ τοῦ δεῖν τοῖς θανάτοις τῶν ἀρχιερέων δόξης τοῦ κατ' αὐτοὺς ἐκκλησίας ζημίαις καὶ συμφοραῖς, ὅτοι βαρυσυμφορώτεροι γίνοιντο, καὶ τοῦ δεῖν αὐτοῖς ἀμίας ἀνιαρώτεροι, διορίζεται δι' ἧς τοῦ θρόνου προστάξεως, μηκέτι ἐξεῖναι τοῦ κατὰ χώραν τὰς δυνικὰς ἀρχὰς διεπόντων ἢ ἀναγραφὰς ἢ ἕτερά τινα δικαίου τοῦ δημοσίου ἐνεργούντων, τοιοῦτόν τι κατὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, ἢ τῶν ὑπ' αὐτὰς ἀκινήτων, ἢ τῶν κελλίων τῶν ἀρχιερέων, ὧν τοῦ αὐτῶν τελευταῖς τοῦ λοιποῦ νεωτεριεῖσθαι· ἀλλ' εἰ μὴ ἐνδιαθήκως οἱ ἀρχιερεῖς τελευτῶεν, καὶ τὰς αὐτῶν βουλάς τε καὶ διαλήξεις ἅπαντα γίνεσθαι, ὅσον δεῖ τοῖς παρουσιαζομένοις ἐν τοῖς κελλίοις αὐτῶν· εἰδ' ἴσως καὶ ἀδιάθετοι ἀπαλλάττοιντο, πάντα καὶ ὕστερον συλληφθῆναι καὶ ἀδεῶς τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ τοῖς νόμοις δοκοῦν. τοῖς ἀκινήτοις μέντοι τῶν χηρευουσῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ πόδα ὅλως ὑπεβαλεῖν τινὰ τοῦ καθ' ἑκάστην χώραν δυνατοῦ ἢ πινῶν ἑτέρων, οἷς εἴρηται, ἐπί τι οἱονοῦν ἐκεῖθεν ὁπωσοῦν ἀναλάβῃ· ἀλλὰ πάντα παρὰ τῶν μερῶν τοῦ τοιούτων ἐκκλησιῶν ἐν αὐτοῖς οἰκονομηθήσεται, καθὼς ἄρτι καὶ πρὸ τούτου νομίμως καὶ κανονικῶς διηγόρευται, μέχρις ἂν δηλαδὴ οἱ μετὰ τοὺς τεθνηκότας ἀρχιερεῖς εἰς ἐκκλησίας ὑπη-

B Bals. In xxii. Canone iv. Synodi ſcriptum eſt, deponendos Clericos, qui rapiunt bona quæ ad mortuum Epiſcopum pertinent. Præſens autem Canon prohibet Metropolitanum ea ſibi vendicare. Cùm autem audis ea debere eſſe ſub cuſtodia, vel apud Clerum, vel quando non fuerint Clerici, apud Metropolitanum, ut dentur ordinando Epiſcopo: ne dixeris hoc debere neceſſariò fieri. Si enim defunctus Epiſcopus inventarium C fecerit (ut vult xl. Canon Apoſtolicus) cùm primùm fuit ordinatus; hæredibus ejus ab inteſtato illius bona dabuntur. Et lege quæ in dicto xxii. Canone de eo ſcripta ſunt. Præterea autem, tene memoria conſtitutionem potentis ſanctique Imperatoris domini Emanuelis Comneni Septembri menſe xiv. indictione emiſſam, de non rapiendis, ab exactoribus, bonis quæ ad defunctos Epiſcopos pertinent, quæ quidem hæc verbatim complectitur: Res, quæ & in Dei contemptum, & ad legum naturæ infirmationem, ab iis qui, ut aiunt, neque Dei vocem neque hominum vindictam formidant, ut eſt veriſimile, audetur, non ferenda omnino Imperiali meæ poteſtati, D cùm ad ejus aures perveniſſet, viſa eſt. Quamobrem eam, ut omnino Chriſtiana profeſſione indignam, mea corrigit Imperialis poteſtas. Ei enim relatum eſt, quòd in exceſſu è vita eorum, qui ubivis Pontificatum gerunt in ſanctiſſimis Dei Eccleſiis, partim quidem & antequam funus efferatur, partim verò & poſtquam elatum fuerit, ii, qui in ea regione fiſci procurationem exercent, ipſorum mortis prætextu, eorum cellas inhumanè invadunt, & Eccleſiarum, quæ eis obtigerant immobilia, & omnes quidem facultates, quæ in illis inventæ fuerint, auferunt: univerſam autem ejuſmodi immobilium exactionem faciunt, & ea alioqui omnino eliquant. Imperialis ergo mea poteſtas ne vel auditu quidem ferendam eorum eſſe E audaciam exiſtimans, ne cùm damnum & calamitas ex Antiſtitum morte ad eorum Eccleſias pervaſerit, hi multo majorem calamitatem invehant, & ea ſint quam jam habent moleſtia longè moleſtiores; ſtatuit per hanc præſentem conſtitutionem, ne ab iis, qui ducales magiſtratus gerunt, vel deſcriptiones, vel aliqua alia publici jure exercent, tale quid in ſanctiſſimas Eccleſias, vel earum immobilia, vel Antiſtitum cellas, in eorum morte deinceps ampliùs innovetur: ſed ſi teſtati quidem moriantur Antiſtites juxta eorum voluntatem & ordinationem omnia fiant, quod ad ea attinet quæ in eorum cellis inveniuntur. Quòd ſi fortè etiam inteſtati deceſſerint, omnia quoque fiant, prout in ſacris Canonibus & legibus fieri præſcriptum eſt. Atqui in viduarum Eccleſiarum immobilia ne pedem quidem omnino immittet aliquis ex ducibus, vel aliquibus aliis, ut dictum eſt: ſed nec quælibet illinc pars quomodocunque auferatur, ſed omnia à partibus ejuſmodi Eccleſiarum in ipſis adminiſtrabuntur, quemadmodum de ea legitimè & Canonicè edictum eſt, donec ſcilicet, qui poſt mortuos Antiſtites in Eccleſias renunciati ſunt, in regione fuerint, & eo-

rum administrationem suscéperint. Interim sciat is, qui ad infirmationem alicujus eorum, quæ à præsenti Imperialis potestatis meæ constitutione decreta sunt, processerit; quòd etiamsi Deus in tali ejus támque audaci incepto in præsentia siluerit, omnino in futurum dignum ejus supplicium reservans; Imperialis tamen mea potestas eum acerbiùs in præsentia aggredietur, pœnis eum corporalibus subjiciens, & suorum membrorum truncationibus, bonorúmque publicationi, & diuturno exilio. Non solùm enim ex eo simplum reddet Ecclesiæ, quod ei illo modo ab ipso auferendum est, sed etiam à fisco talis quantitatis duplum absque ulla commiseratione exigetur, perfectissima ea de re cognitione per Antistitem ei, qui pro tempore Mysticus erit, datâ, qui etiam utraque administrare debet: de suo autem peccato omnino excusationem non habebit. Venit enim Imperialis mea potestas, & eis per præsentem constitutionem evangelicè locuta est; quæ in sacro chartophylacio reponetur, sanctissimis Ecclesiis sufficiens futura, si ejus solùm exempla authentica ac competenti fide munita ab ipsis partibus ostendantur. Ea enim archetypi vim habebunt, & exhibentibus ad æternam securitatem erunt.

A κηρυττόμενοι κατὰ χώραν γεγονότες αὐτοὶ, τῆς τούτων οἰκονομίας ἀναδέξωνται. εἰδέναι ὀφείλοντος τοῦ, εἰς ἀθέτησιν τινὸς τῶν ἐν τῇ παρούσῃ προστάξει τῆς βασιλείας μου διωρισμένων, χωρήσαντος, ὡς εἰ καὶ θεὸς ἐπὶ τῷ τοιούτῳ αὐτῶν τολμήματι πρός τε τὸ παρὸν παρασιωπήσεται, πάντως εἰς τὸ μέλλον αὐτοῖς τὴν ἀξίαν δίκην ταμιευόμενος, ἀλλ' ἡ βασιλεία μου, καὶ εἰς τὸ παρὸν, πικρότερον αὐτὸ μετελεύσεται, σωματικαῖς ποιναῖς αὐτὸν καθυποβαλοῦσα, μελῶν τε οἰκείων ἀκρωτηριασμοῖς, καὶ τῶν ὑπαρχόντων δημεύσει, καὶ ἐξορίᾳ μακρᾷ. οὐ μόνον γὰρ τὸ ἁπλοῦν ἀπεντεῦθεν ἀποδώσει ὁ τοιοῦτος τῇ ἐκκλησίᾳ, τὸ ἐξ αὐτῆς τοιουτοτρόπως παρ' αὐτοῦ ἀφαιρεθησόμενον, ἀλλὰ καὶ

B πρὸς τοῦ δημοσίου εἰς τὸ διπλοῦν ἀσυμπαθῶς ἀπαιτηθήσεται τὴν τοιαύτην ποσότητα· εἰδήσεως ἀκριβεστάτης διδομένης περὶ τούτου παρὰ τοῦ τηνικαῦτα ἀρχιερέως τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν μυστικῷ, ὃς καὶ ὀφείλει καὶ ἄμφω οἰκονομεῖν· πρόφασιν δὲ πάντως οὐκ ἕξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. ἦλθε γὰρ ἡ βασιλεία μου, εὐαγγελικῶς καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς διὰ τῆς παρούσης προστάξεως, ἥτις καταστρωθήσεται, καὶ τῷ ἱερῷ χαρτοφυλακίῳ ἐναποτεθήσεται, ἀρκέσουσα ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις, κἂν ἰσότυπα καὶ μόνα ταύτης πεπιστωμένα παρὰ τῶν μερῶν αὐτῶν ἐμφανίζηται. ἕξουσι γὰρ πρωτοτύπων ἰσχὺν ταῦτα, καὶ τοῖς πορισαμένοις προσέσονται εἰς ἀσφάλειαν αἰωνίζουσι.

C

Zonar. Idem argumentum quartæ quoque Synodi Canon vigesimus secundus exequitur. Ibi & hujus Canonis mentio à nobis facta, & alia, per quæ ejusdem explicationi satisfactum arbitramur, allata fuere.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ εἰκοστὸς δεύτερος κανὼν τῆς τετάρτης συνόδου περὶ τούτου τῶν κεφαλαίου διαλαμβάνει. ἔνθα καὶ τοῦ παρόντος κανόνος ἐμνήσθημεν, ἀρκεῖ δὲ τὰ εἰρημένα ἐκεῖ.

Arist. *Episcopo vitâ defuncto, Clerus bona reservabit. Si vero nullus relinquatur Clericus, Metropolitanus ea conservabit, donec alter ordinetur.*

ΑΡΙΣΤ. Τελευτῶντος Επισκόπου, ὁ κλῆρος φυλάξει τὰ πράγματα· εἰ δὲ μὴ ὑπολέλειπται κληρικὸς, ὁ μητροπολίτης ταῦτα διαφυλάξει, ἕως τῆς ἑτέρου χειροτονίας.

Nec Clericis post mortem Episcopi sui nec Metropolitano licet quicquam è vacantis Ecclesiæ bonis auferre, sed omnia custodiri debent ab illis ipsis Clericis, usque dum alius Episcopus constituatur. Si forte autem Clericus in illa non relinquatur Ecclesiâ, Metropolitanus ea imminuta servabit omnia futuro Episcopo redditurus.

Οὔτε τοῖς κληρικοῖς μετὰ τὴν τελευτὴν τῶν Επισκόπου αὐτῶν,

D οὔτε τῷ μητροπολίτῃ ἔξεστιν ἀφαιρεῖσθαί τι τῶν τῆς χηρευούσης ἐκκλησίας πραγμάτων· ἀλλὰ πάντα ὀφείλουσι παραφυλάττεσθαι παρ' αὐτῶν δὴ τῶν κληρικῶν, μέχρις ἂν ἕτερος Επίσκοπος χειροτονηθῇ. εἰ δ' ἴσως κληρικὸς ἐν τῇ τοιαύτῃ οὐχ ὑπελείφθη ἐκκλησίᾳ, ὁ μητροπολίτης ταῦτα παραφυλάξει ἀμείωτα, ἀποδοῦναι μέλλων πάντα τῷ χειροτονηθησομένῳ Επισκόπῳ.

Canon XXXVI.

Renovantes quæ à sanctis centum & quinquaginta patribus, qui in hac à Deo conservatâ & regia urbe, & sexcentis triginta, qui Chalcedone convenêre, constituta sunt, decernimus, ut thronus Constantinopolitanus æqualia privilegia cum antiquæ Romæ throno obtineat, & in Ecclesiasticis negotiis ut ille magnifiat, ut qui sit secundus post illum. Post quem, magnæ Alexandrinorum civitatis numeretur thronus, deinde Antiochiæ, & post eum Hierosolymitanæ civitatis.

ΚΑΝΩΝ λϛ'.

Ανανεούμενοι τὰ παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ταύτῃ καὶ βασιλίδι πόλει συνελθόντων, καὶ τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα τῶν ἐν Καρχηδόνι συνελθόντων νομοθετηθέντα, ὁρίζομεν τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων τῶν τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης θρόνου, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκεῖνον μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ὑπάρχοντα, μεθ' ὃν ὁ τῆς Αλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἀριθμείσθω θρόνος, εἶτα ὁ Αντιοχείας καὶ μετὰ τοῦτον ὁ τῆς Ιεροσολυμιτῶν πόλεως.

E

Bals. De secundo & tertio Canone secundæ Synodi, & xxviii. Can. quartæ Synodi loquuntur. Et lege quæ in eos à nobis scripta sunt.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν δευτέρου καὶ τρίτου κανόνος φασὶ τῆς δευτέρας συνόδου· καὶ τῶν κη'. κανόνος τῆς δ'. συνόδου. καὶ ἀνάγνωθι τὰ ἐν τούτοις παρ' ἡμῶν γραφέντα.

F

Zonar. Quæ à nobis de Constantinopolitana sede in eorum Canonum, qui hîc laudantur, explicatione dicta sunt, ea quærenda; quæ qui legerit, plura in hanc sententiam, ut arbitror, non requiret.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν εἰρημένων κανόνων, ὧν μέμνηται ὁ παρὼν κανὼν, εἰρημένα ἡμῖν περὶ τῶν θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ζητητέον, καὶ οἶμαι ὡς οὐ πλειόνων δεήσει τῶν τοῦτον ἀναγινώσκοντι.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Ο Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τοῦ Ρώμης ἔστω, τῶν ἴσων ἀπολαύων πρεσβείων· μεθ' ὃν ὁ τῆς Αλεξανδρείας· ἑξῆς ὁ Αντιοχείας· εἶτα ὁ Ιεροσολύμων.

Τὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων μετὰ τὴν Ρώμης, οὕτως ἐν τῷ τρίτῳ κανόνι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου ἡρμηνεύσαμεν, καὶ ἐν τῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου· ὥστε μὴ κατὰ τὴν τιμὴν δεύτερον τῆς Ρώμης τάττεσθαι, ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους. οὕτω γοῦν καὶ ἐνταῦθα δεῖ νοεῖν, τὴν μετὰ πρόθεσιν τῆς χρόνου εἶναι δηλωτικὴν, ἀλλ' οὐ τῆς τιμῆς. μετὰ γὰρ χρόνους πολλοὺς τῶν ἴσων πρεσβείων τῇ Ρωμαίων ἐκκλησίᾳ καὶ ὁ θρόνος οὗτος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔτυχε, διὰ δὲ, βασιλείᾳ τε καὶ συγκλήτῳ τιμηθῆναι τὴν πόλιν ταύτην, καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ.

ΚΑΝΩΝ λζ'.

Επειδὴ κατὰ διαφόρους καιροὺς βαρβαρικαὶ γεγόνασιν ἔφοδοι, καὶ πλείσται πόλεις ἐντεῦθεν ὑποχείριοι τοῖς ἀνόμοις κατέστησαν, ὡς ἐντεῦθεν μὴ δυνηθῆναι τοῦ τῆς τοιαύτης πόλεως προέδρον, μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ χειροτονίαν, τοῦ οἰκεῖον θρόνον καταλαβεῖν, καὶ ἐν αὐτῷ ἱερατικῇ καταστάσει ἐνιδρυνθῆναι· καὶ οὕτω κατὰ δὲ κρατῆσαν ἔθος τὰς χειροτονίας καὶ πάντα ἃ τῷ Επισκόπῳ ἀνήκει πράττειν τε καὶ μεταχειρίζεσθαι· ἡμεῖς δὲ τίμιον καὶ σεβάσμιον τῇ ἱερωσύνῃ φυλάττοντες, καὶ μηδαμῶς πρὸς λύμην τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων τὴν ἐθνικὴν ἐπήρειαν ἐνεργεῖσθαι βουλόμενοι, τοῖς οὕτω χειροτονηθεῖσι, καὶ διὰ τὴν προκειμένην αἰτίαν ἐν τοῖς ἑαυτῶν μὴ ἐγκαταστᾶσι θρόνοις, δὲ ἀπροκριμάτιστον τηρεῖσθαι συνεωράκαμεν, ὥστε καὶ χειροτονίας κληρικῶν διαφόρων κανονικῶς ποιεῖν, καὶ τῇ τῆς προεδρίας αὐθεντείᾳ κατὰ τὴν ἴδιον ὅρον κεχρῆσθαι, καὶ βεβαίαν καὶ νενομισμένην εἶναι πᾶσαν ὑπ' αὐτῶν προϊοῦσαν διοίκησιν. οὐ γὰρ ὑπὸ τῆς τῆς ἀνάγκης καιροῦ τῆς ἀκριβείας περιγραφείσης, ὁ τῆς οἰκονομίας ὅρος περιορισθήσεται.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι τὴν παρόντα κανόνα διὰ τοὺς λέγοντας, μὴ δύνασθαι τόν τε Αντιοχείας καὶ Ιεροσολύμων πατριάρχας, καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς μὴ φθάσαντας εἰς τὰς ἰδίας ἐκκλησίας ἀπελθεῖν, καὶ ἐνθρονισθῆναι μὴ δύνασθαι, διαγινώσκειν χάριν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων λαλουμένων συνοδικῶς ἢ χειροτονεῖν, ἢ ἄλλο τι ἀρχιερατικὸν ἐνεργεῖν· ἀντιστομίζει γὰρ τοὺς τοιούτους. προεβάλετο γὰρ τὴν τοιοῦτον κανόνα ὁ ὑπέρτιμος ἐκεῖνος κῦρος Αλέξιος ὁ Αριστηνὸς κατὰ τῶν ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου Ιεροσολύμων κυροῦ Νικηφόρου. ὁ λζ'. ἀποστολικὸς κανὼν, καὶ ὁ ιζ'. καὶ ὁ ιη'. τῆς ἐν Αντιοχείᾳ συνόδου, τοὺς μὲν Επισκόπους, τοὺς μετὰ τὸ χειροτονηθῆναι μὴ ἐπιδημήσαντας εἰς τὰς λαχούσας αὐτοὺς, ἀφορισμῷ καθυποβάλλουσι· τοὺς δὲ, μὴ παρ' αἰτίαν οἰκείαν, ἀλλὰ διά τινα πρόφασιν εὔλογον, μὴ ἀπελθόντας, ἀνευθύνους εἶναι φασὶ, καὶ διορίζονται ἔχειν τούτους τὴν οἰκείαν τιμὴν τοιαύτην, ὥσπερ ἂν εἰ κατὰ χώραν ἐνεδήμησαν, καὶ ἐνεθρονίσθησαν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν θεσπίζει τοὺς Επισκόπους, τοὺς μὴ δυνηθέντας διὰ βαρβαρικὴν ἔφοδον ἀπελθεῖν εἰς τοὺς λαχόντας αὐτοῖς θρόνους, παρομοίως τιμᾶσθαι, καὶ ἐνεργεῖν ἀπροκριματίστως πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ, καὶ ἁπλῶς λογίζεσθαι, ὥσπερ εἰ κατὰ χώραν ἀπῆλθον, καὶ ἐνεθρονίσθησαν. ὥστε καὶ ὁ μητροπολίτης Ικονίου καὶ ἕτεροι Ανατολικοὶ μητροπολῖται μὴ ἔχοντες ἐκκλησίας, ὡς κρατουμένας ὑπὸ βαρβάρων, καλῶς Επισκόπους χειροτονοῦσι, καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐνεργοῦσι, κἂν οὐκ ἔφθασαν ὅλως εἰς τὰς λαχούσας αὐτοὺς ἐκκλησίας ἀπελθεῖν καὶ ἐνθρονισθῆναι. εἶδον γὰρ τοῦτο πολλάκις λαληθὲν καὶ εἰς ἀμφιβολίαν ἐλθόν. ἀνάγνωσθι καὶ τὴν κατὰ τὴν Νοέμβριον μῆνα τῆς β'. ἰνδικτιῶνος ἀπολυθεῖσαν πρόσταξιν τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Αλεξίου τῶν Κομνηνοῦ, καὶ διορίζομένην τοὺς ψηφισθέντας εἰς Ανατολικὰς

A ARIST. *Thronus Constantinopolitanus post Romanum proximus, æqualibus fruatur privilegiis. Post eum Alexandrinus, deinceps Antiochenus, & deinde Hierosolymitanus.*

Episcopum Constantinopolitanum æqualibus frui privilegiis post Romanum, sic in tertio Synodi Constantinopolitanæ, & in vigesimo octavo Synodi Chalcedonensis Canone interpretati sumus ut non honoris, sed temporis respectu secundus à Romano collocetur. Sic itaque & hîc intelligendum est præpositionem, post, tempus indicare, non autem honorem. Nam post annos multos æqualia Romanæ Ecclesiæ obtinuit thronus hic Constantinopolitanus privilegia; eò quòd imperio & Senatu hæc civitas honorataest, & æqualibus veteri Romæ gaudet privilegiis.

CANON XXXVII.

Quoniam diversis temporibus Barbaricæ incursiones fuere, & ex eo plurimæ civitates ab iniquis subjugatæ, ut ideo non possit ejus civitatis præsul, postquam ordinatus fuerit, suum thronum occupare, & in sacerdotali statu in eo collocari; & sic pro ea quæ invaluit consuetudine, ordinationes & omnia quæ ad Episcopum pertinent, agere & tractare: nos honorem ac venerationem sacerdotio servantes, & gentilem injuriam nequaquam ad Ecclesiasticorum jurium perniciem posse quidquam agere volentes, eis qui sic ordinati sunt, & propter prædictam causam in suis thronis non sunt constituti, ut absque ullo ex ea re præjudicio conserventur decrevimus, & ut diversorum Clericorum ordinationes canonicè faciant, & præsulatûs auctoritate secundùm proprios fines utantur, & sit firma ac legitima quæcunque sub iis procedit administratio. Non enim à tempore necessitatis exacta juris observatione circumscripta dispensationis terminus definietur.

BALS. Nota præsentem Canonem propter eos qui dicunt, Patriarchas Antiochenum & Hierosolymitanum, & alios qui ad Ecclesias suas non prius veniebant, nec posse in throno constitui ad causas Ecclesiasticas, de quibus Synodicè agendum est, dignoscendas, vel ad ordinandum, vel aliud quippiam Sacerdotale celebrandum; hujusmodi enim hominibus os occludit. Hunc enim Canonem incomparabilis ille dominus Alexius Aristenus contra sanctissimum illum Patriarcham Hierosolymitanum dominum Nicephorum protulit. Xxxvi. Canon Apostolicus, & xvii. & xviii. Antiochenæ Synodi, Episcopos quidem, qui postquam ordinati fuerint in eas quæ illis obtigerunt diœceses non proficiscuntur, segregationi subjiciunt: eos autem, qui non sua culpa, sed propter causam aliquam rationabilem, non accesserint, puniendos non esse dicunt, & eos suum honorem habere decernunt, perinde ac si in regione versati, & in sede collocati essent. Præsens autem Canon decernit Episcopos, qui non potuerint, propter barbaricam incursionem, in eos qui eis obtigerunt thronos proficisci, similiter honorari, & sine ullo præjudicio omnia Pontificialia exercere, & omnino reputari, perinde ac si in regionem accessissent, & in throno suo collocati essent. Quamobrem & Iconii Metropolitanus, & Orientales alii Metropolitani, non habentes Ecclesias, ut quæ à barbaris teneantur, Episcopos rectè ordinant, & pontificialia omnia exercent, etiamsi omnino in Ecclesias, quæ illos sortitæ sunt, non venerint, nec in throno collocati fuerint. Vidi enim hoc sæpe dictum, & in controversiam deductum. Lege &, quæ in mense Novembri secunda indictione emissa est, constitutionem illustris Imperatoris domini Alexii

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Comneni, & decernentem eos, qui in Orientales Eccle- A
sias electi sunt, habere in posterum Monasteriorum
præfecturas,& fraternitates,& officia,ad illos pertinentia.
Quæ verbatim sic se habet, Didicit Imperialis mea pote-
stas sanctissime domine & universalis Patriarcha, quod
cum in Dei ecclesia electiones procedant, quidam eorum,
qui electi sunt, in monasteriis gubernantes & domus ad-
ministrationis curam gerentes, vel alia etiam ministeria
exercentes, & omnino Monachi existentes, alii autem
in magna Dei Ecclesia,& in aliis,ex officiis & aliis mune-
ribus ac ministeriis, ea quæ victui sufficiunt possidentes,
ægre ferunt Pontificale jugum subire, & illis Ecclesiis
præesse, in quas renunciati sunt, veriti ne cum ejusmodi B
Ecclesiæ in Orientis partibus sint, eis necessaria desint;
utpote, cum Ecclesiæ quidem, in quibus electi sunt, ad-
modum indigentes sint & illis omnino inaccessæ, priven-
tui autem & ipsi, eo quòd illarum curam suscipiant, præ-
fecturis & œconomiis, quæ sibi adsunt, & aliis muneri-
bus, & iis, quæ simpliciter dicuntur fraternitates, & of-
ficiis, & quibusdam aliis ministeriis. Mea itaque statuit
Imperialis potestas, ea,quæ ad ipsos pertinent, dispensa-
tiva quadam ratione disponens, ne quis posthac Pontifi-
cale jugum subire reculet. Ii enim omnes etiam rursus
fruentur iis, quæ sibi adsunt, præfecturis, & œconomiis,
& aliis item ministeriis ac muneribus & officiis,& quæ C
illis adsunt fraternitates: & doctrinæ rationem subeun-
tes, perficiente à se susceptο ordine, illorum quoque re-
ditus libere percipient, donec remissionem acceperint,
& ab ea, quæ nunc est, Cleri calamitosa sorte ad melio-
rem Cleri successum eis attributarum Ecclesiarum, quæ
ab eis, ut dixi, adiri non possunt, ut quæ ab infestissimis
teneantur hostibus, pervenerint. Sed, quæ à mea Imperi-
ali potestate constituta sunt, locum non habebunt in of-
ficiis vel gradibus Sacerdotum & Diaconorum & cæte-
rorum cleri magnæ Dei Ecclesiæ. Pone ergo præsen-
tem constitutionem in Codicibus Chartophylacii ma-
gnæ Dei Ecclesiæ.

ἐκκλησίας ἔχειν αὐτὴν τὰ προσόντα αὐτοῖς ἡγεμονίαι καὶ
ἀδελφάτα καὶ ὀφφίκια. ἤ τις ἐχέτω καὶ ῥῆμα ὅτως, ἀνέμα-
θεν ἡ βασιλεία μου ἀγνώτατε δέσποτά μου καὶ οἰκουμενικὲ
πατριάρχα, ὅτι τοὺς ἐν ταῖς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις ψήφοις προ-
ελαυνομένας, τινὲς τοὺς εἰς τὰς ψήφους ἐπιλεγομένους ἡγεμονεύον-
τες ἐν μοναστηρίοις καὶ οἰκονομοῦντες, ἢ καὶ ἑτέρας τινὰς ὑπηρε-
σίας διενεργοῦντες, καὶ ἁπλῶς τυγχάνοντες μοναχοί, ἕτεροι δὲ
ὄντες τῇ τοῦ θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν ἑτέραις, ἀπό τε ὀφφι-
κίων καὶ ἑτέρων τινῶν λῃτουργιῶν τὰ ζωάρκη κεκτημένοι, δυ-
χεροῦς ἔχουσι τὴν τῆς ἱερωσύνης ζυγὸν ὑπελθεῖν, καὶ ταῖς ἐκ-
κλησίαις ἐπισκοπεῖν αἷς ἐπικεκλήκασι, δεδίασι μήποτε τοῖς
τοιούτων ἐκκλησιῶν ἐν τοῖς τῆ Ἀναζόλῃ μέρεσι δεδεγμένοις,
ἐπιλείψει τύποις τὰ ἀναγκαῖα· ἅτε τοῖς μὲν ἐν αἷς ἐπιφη-
φίσθησαν ἐκκλησιῶν πάντα τυγχανούσων ἀπόρων καὶ ἀπροσδέ-
των αὐτοῖς πάμπολλα, χρημάτων ἢ καὶ αὐτῶν, ἅμα δὲ τῷ ἐπι-
τρέπειν τούτων ὑπεισελθεῖν, τοῖς προσοῦσιν αὐτοῖς ἡγεμονείαις
καὶ οἰκονομίαις, ἑτέρων λειτουργιῶν, καὶ τῶν ἁπλοϊκῶς λεγομένων
ἀδελφάτων ἢ καὶ ὀφφικίων, καὶ ἑτέρων τινῶν ὑπηρεσιῶν. διορί-
ζεται τοίνυν ἡ βασιλέα μου οἰκονομικῷ τινι λόγῳ διαθέσθαι
τὰ κατ' αὐτούς, μή τινα τούτων μὴ ταῦτα δυσχεραίνειν τῷ
ζυγῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ὑποδραμεῖν. πλὴν τοιοῦτοί καταπο-
λαύσουσι καὶ πάλιν τοῖς προσοῦσιν αὐτοῖς ἡγουμενείαις τε
καὶ οἰκονομίαις, τοῖς ἑτέροις τε ὑπηρεσιῶν καὶ λειτουργιῶν καὶ
ὀφφικίων, καὶ τοῖς προσοῦσιν αὐτοῖς ἀδελφάτων· καὶ ἐπὶ τῆς
διδασκαλίας ὑπεισερχόμενοι λόγου, καὶ τὸ τελειοποιὸν τάγ-
μα ἀναδεξάμενοι, καὶ τὰ ἀπ' ἐκείνων προσόδων κἀξουσιάσουσι
μέρεσι ἂν ἄνεσιν λάβοιεν, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν δυσκληρίας καταστῆναι
ποτὲ εὐκληρίαν τὰ τοῖς διαφυλαττομένοις αὐτοῖς ἐκκλησιῶν, ὡς
ἔρημα, ἀβάτων ὑπὸ τούτοις, ὡς ὑπὸ τῶν ἐχθίστων καταληφθέντων
ἐχθρῶν. πλὴν τὰ ἐνταῦθα ὁρισθέντα παρὰ τῆς βασιλείας μου ὑπὲρ
τῆς ἀρχιερατικῶν κρατήσεως καὶ τῆς βαθμοῦ τῶν ἱερέων τε καὶ τῶν
διακόνων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ κλήρου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλη-
σίας. καταῤῥωσον οὖν ὁ σὸς πατρότης ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ
χαρτοφυλακίου τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. D

Zonar. Qui assignatum Præfecturæ munus defugi-
unt, Antiochenæ Synodi xvii. Can. segregantur. Qui
vero Pastores renunciati, non aliquo suo vitio, sed vel à
multitudine excluſi, vel alia causa,in qua culpa ipsi vaca-
rent, impediti, muneris sui partes obire vetarentur, iis ut
honore nihilominus & ministerii prærogativis frui liceat
decimo octavo ejusdem synodi Can. constitutum. Idem
hoc Canone, fusius explicata constitutione,decernitur.Si
quis enim,inquit,ad Episcopatum evectus,destinatam sibi
civitatem, quippe à barbaris forte occupatam, obire non E
queat, omnia is privilegia, sibi pro munere præfecturæ,
quam obtinet debita,nihilominus vindicabit. Itaq; & cle-
ricos ordinibus insignire, canonicè tamen,hoc est, servatis
in eo Canonum sanctionibus poterit,& honorem Episcopi
& cathedræ dignitatem obtinebit. Est hæc namq; præsu-
latûs auctoritas secundum proprios finos sive prout defi-
nitum est & constitutum,honore affici illam civitatem,ita
ut prima sit forte, vel secunda, vel alia deinceps. Non e-
nim de ea dejicietur, propterea quod sacram ipsius urbis
Cathedram tenere adhuc non potuerit.Sed & quæcunque
Episcopali auctoritate ab eo constituta actave fuerint,rata
omnia & quam optimo jure firma haberi placet. Nec e- F
nim, quia temporum iniquitate,excitataq; à barbaris pro-
cellæ periculo excluſus Ecclesiæ suæ possessionem Epi-
scopus adire non possit,idcirco circumscribetur diligentia,
& œconomiæ sive dispensationis termini angustius defi-
nientur;hoc est,non ea de causa minus exactè ac religiosè
Can.servari placet, quorum auctoritate Episcopis, in sua
cuique diœcesi, de omnibus quæ ad eam pertinent statu-
endi est concessa facultas.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς κληθέντας εἰς λαοῦ προστασίαν,
καὶ μὴ πεισθομένους ἀπελθεῖν, ἀφορίζει ὁ ἑπτακαιδέκατος
τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου κανών. τοὺς δὲ χειροτονηθέν-
τας, μὴ ἀπελθόντας δὲ, ὑφ' ἑτέραν αἰτίαν οἰκείαν, ἀλλ' ἢ
διὰ τὸν τοῦ λαοῦ προσκαίρησιν, ἢ δι' ἑτέραν αἰτίαν οὐκ ἐξ
αὐτοῦ ὁρμωμένην, ὁ ὀκτωκαιδέκατος τῆς αὐτῆς Συνόδου
κανὼν μετέχειν τῆς τιμῆς καὶ τῆς λῃτουργίας κελεύει. τοῦτο
δὲ πλατύτερον καὶ ὁ πρὸ ἐκείνου διεσαφίζει κανών, λέγων, ὡς
ἐάν τις εἰς ἐπισκοπὴν προσκληθεὶς μὴ θελήσῃ ἀπελθεῖν εἰς
τὴν λαχοῦσαν αὐτὸν πόλιν, ὑπὸ βαρβάρων ἴσως κατεχο-
μένην, ὁ τοιοῦτος ἅπαξ ἔξει προνόμιον ἀρχιερατικὸν
ἀνῆκον αὐτῷ. καὶ χειροτονήσει μὲν κληρικοὺς, πλὴν μήτοι
κανονικοὺς, ὡς οἱ κανόνες δηλαδὴ διαβάλλονται, καὶ τὴν
πρώτην ἕδραν τοῦ Ἐπισκόπου καὶ καθέδρας ἀξιωθήσεται. αὕτη
μὲν ἡ τῆς προεδρίας αὐτοῦ τάξις καὶ ὃν ἔδει ὅρον, πῆχυν
καθοὺς ὥρισται καὶ τετύπωται πρῶτον τὴν πόλιν ἐ-
κείνην, προϊτέω εἴη τυχὸν, ἢ δευτέραν, ἢ ἑφεξῆς. ἐπὶ μὲν
ὑποδιβασθήσεται, διὰ δὲ μὴ ἐνιδρυθῆναι αὐτῷ τῇ ἱερᾷ
καθέδρᾳ. ἀλλὰ καὶ ὅσα ἂν δίκαια καὶ διαφεύξεται
ἀρχιερατικῷ δικαίῳ, βέβαια ἔσονται πάντα, καὶ νό-
μιμα λογισθήσονται. ἐπὶ μὲν τοῦ μὴ δυνηθῆναι αὐτὸν
ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ διὰ τὸν ἀνάγκην τῶν
καιρῶν, καὶ ἢ πολεμίαν ἢ ἐκ τῆς βαρβάρων, συγχωρήσει
ἢ ἀκριβῶς, καὶ ὁ τῆς οἰκονομίας ὅρος διορισθήσεται,
ἀντὶ τοῦ συχνοῦ ἔξει τινὰ καὶ ἐλαττωθήσεται ἡ τῶν κανό-
νων ἀκρίβεια, διδοῦσα τοῖς Ἐπισκόποις ἐξουσίαν τῆς δίκαι-
ώσεως τῶν ἐν ταῖς ἐπισκοπαῖς αὐτῶν πολίων.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Επίσκοπος ὁ διὰ βαρβάρων ἔφοδον μὴ ἐπιστὰς τῷ θρόνῳ, καὶ καθέδραν τὴν οἰκείαν ἐχέτω, καὶ χειροτονείτω, καὶ πάντα τὰ τῆς ἱερωσύνης ἐνεργείτω βεβαιότατα.

A ARIST. *Episcopus qui propter barbarorum incursionem in throno non collocatur, & Cathedrâ suâ fruatur, & ordinet, atque omnibus sacerdotis muneribus firmissimè fungatur.*

Εἴτις Επίσκοπος χειροτονηθῇ, καὶ διὰ τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὰς οὐ δυνηθῇ ἀπελθεῖν εἰς ἣν ἐχειροτονήθη πόλιν, ὥστε ἐν αὐτῇ ἐγκαταστῆναι, καὶ ἐγκαθιδρυνθῆναι ἱερατικῇ καταστάσει· μὴ κωλυέσθω ἐνεργεῖν ἃ τοῖς Επισκόποις ἀνήκει, ἀλλὰ πάντα πραττέσθω καὶ μεταχειριζέσθω, καὶ τὴν ἐν τῇ καθέδρᾳ τιμὴν ἐχέτω, καὶ χειροτονίας κληρικῶν διαφόρων κανονικῶς ποιείτω, καὶ πᾶν ὑπ' αὐτοῦ πραχθὲν κατὰ κανονικὴν ἀκρίβειαν ἔστω βέβαιον. ἡ γὰρ ἀνάγκη τοῦ καιροῦ εἰς περιγραφὴν αὐτοῦ οὐ γενήσεται, ὥστε τὴν ἐπισκοπικὴν αὐτοῦ ἐλαττοῦσθαι ἀξίαν.

Si quis Episcopus ordinetur, & propter barbarorum incursiones non possit ad urbem, in quam ordinatus erat, se recipere, ut in eâ constituatur, & in statu collocetur sacerdotali: ne prohibeatur agere quæ ad Episcopum pertinent, sed omnia faciat tractetq;, & honoris qui in cathedrâ est particeps sit, & clericorum variorum ordinationes B Canonicè faciat, & quicquid ab eo secundum jus Canonicum factum fuerit firmum habeatur. Temporis enim necessitas eum non circumscribet, ut dignitas ejus Episcopalis ullo modo imminuta sit.

ΚΑΝΩΝ λη'.

Τὸν ἐκ τῶν πατέρων τεθέντα κανόνα καὶ ἡμεῖς παραφυλάττομεν, οὕτω διαγορεύοντα· εἴ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις, ἢ αὖθις καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν C πραγμάτων τάξις ἀκολουθείτω.

CANON XXXVIII.

Canonem, qui à patribus factus est, nos quoque observamus, qui sic edicit; Si qua civitas ab Imp. potestate innovata sit, vel posthac innovanda, civiles ac publicos typos & Ecclesiasticarum quoque rerum ordo consequatur.

ΒΑΛΣ. Εν μὲν τῷ ιβ'. κανόνι τῆς ἐν Καλκηδόνι συνόδου, ἐγράψαμεν ὅσα δὴ καὶ ἐγράψαμεν. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται τὰς διὰ βασιλικῆς ἐξουσίας ἀνεγερθείσας πόλεις ἢ καὶ ἀνεγερθησομένας τιμᾶσθαι καὶ παρὰ τῶν ἐκκλησιῶν, καθὼς ἡ βασιλικὴ ὑποτυπώσει πρόσταξις, τουτέστιν ἔχειν αὐτὰς ἢ ἐπισκοπῆς ἀξίωμα ἢ μητροπόλεως. (δέον γάρ ἐστιν ἀκολουθεῖν τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις ἤτοι τοῖς βασιλικοῖς προστάγμασι.) φαμὲν ὡς ἐνεδόθη μὲν ἀπὸ τοῦ παρόντος D κανόνος τῷ βασιλεῖ ἐπισκοπὰς ποιεῖν ἐκ νέου, ἑτέρας δὲ ἀνάγειν εἰς δίκαια μητροπόλεως, καὶ ὑποτυποῦν τὰ περὶ τῆς ψήφου αὐτῶν, καὶ τῆς ἄλλης οἰκονομίας κατὰ τὸ δόξαν αὐτῷ. τέως δὲ ὀφείλει εἰδέναι ὅτι κατὰ τοῦ Μαΐου μῆνα τῇ ι'. ἰνδικτιῶνι τοῦ ϛφλε'. ἔτους, γένονε σημείωμα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Αλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, διαλαμβάνον, ὡς τῆς μητροπόλεως τοῦ Βασιλαίου καὶ τῆς μητροπόλεως Μαδύτων χηρευουσῶν καὶ μελλουσῶν ψηφισθῆναι, διανέστησαν οἱ μητροπολῖται ὁ Ηρακλείας καὶ ὁ Αγκύρας, καὶ εἶπον μὴ ὀφείλειν τὰς τοιαύτας ἐκκλησίας, κἂν ἐτιμήθησαν τῆς μητροπόλεως ἀξιώματι, παρὰ τοῦ μέρους τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ψηφισθῆναι, ἀλλὰ παρ' αὐτῶν· διὰ τὸ τὴν μὲν ἐκκλησίαν τῆς Μαδύτων E ἐπισκοπὴν εἶναι τοῦ Ηρακλείας, τὴν δὲ ἐκκλησίαν τοῦ Βασιλαίου ἐπισκοπὴν εἶναι τοῦ Αγκύρας. χρησαμένων δὲ τῶν τοιούτων μητροπολιτῶν καὶ τῷ ιϛ'. κανόνι τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, διοριζομένῳ σώζεσθαι τῇ κατὰ ἀλήθειαν μητροπόλει τὰ προσόντα αὐτῇ δίκαια ἐπὶ τῇ τιμηθείσῃ ἐκκλησίᾳ, διάγνωσις γέγονε βασιλικὴ κατὰ παρουσίαν καὶ τῆς τότε συνδιαγνωμονούσης Συνόδου, ἐφειμένον εἶναι τῷ βασιλεῖ προεδρίας θρόνον ταῖς ἐκκλησίαις χαρίζεσθαι, καὶ τὰς ἐπισκοπὰς καὶ τὰς ἀρχιεπισκοπὰς εἰς μητροπόλεις ἀνάγειν· καὶ τὰ περὶ τῶν ψήφων αὐτῶν καὶ τῆς F ἄλλης διευθετήσεως ὑποτυποῦν κατὰ τὸ αὐτῷ θελητὸν, μὴ ἐμποδιζομένῳ πρὸς τοῦτο ἐκ τοῦ κανόνος τοῦ διοριζομένου φυλάττεσθαι τῇ μητροπόλει τὰ κατὰ τῆς τιμηθείσης ἐπισκοπῆς προσόντα αὐτῇ ἀρχῆθεν δίκαια. καὶ ἀνάγνωσθι τὸ τοιοῦτον σημείωμα ἑρμηνεῦον πῶς ὀφείλει νοεῖσθαι τὸ σώζεσθαι τὰ δίκαια τῆς παλαιᾶς μητροπόλεως, καὶ τὸ μὴ κατατέμνεσθαι τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο. ἡμεῖς γὰρ διὰ τὸ πολύστιχον εἶναι, οὐ κατεστρώσαμεν αὐτὸ ἐν τῷ ἐξολοκλήρου. τὸ αὐτὸ δὲ σημείωμα, μετὰ τὴν διήγησιν τὴν περιέχουσαν, ὀφείλειν ψηφίζεσθαι τὰς τιμηθείσας ἐκκλησίας κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν παρὰ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

BALS. In xii. Canone Chalcedonensis Synodi scripsimus quæ quidem scripsimus. Quoniam autem præsens quoque Canon statuit eas, quæ Imperatoriâ potestate excitatæ, vel etiam excitandæ sunt civitates, ab Ecclesiis quoque honorari, sicut Imperiale jussum descripserit; id est, ut ipsæ habeant vel Episcopalem dignitatem vel Metropolitanam: (oportet enim Ecclesiasticum ordinem civiles & publicos, D sive Imperatorios typos sequi.) Dicimus, quod etiam à præsenti Canone Imperatori datum est Episcopatus novos facere, alias autem in jura Metropoleos erigere, & de eorum electione aliaque administratione, prout ei visum fuerit, statuere. Interim autem debet scire, quod in mense Maio, decimâ indictione, anno VIMDXCV. exiit edictum ab illustri Imperatore domino Alexio Comneno in hunc tenorem, quod cum Metropolis Basilæi & Metropolis Madytana viduæ essent, & Antistitum electionem fieri oporteret, exurrexerunt Heracleanus & Ancyranus Metropolitanus, & dixerunt, non debere eas Ecclesias, etiamsi metropolium dignitate honoratæ sint, à magnæ Ecclesiæ partibus earum Antistitum electionem suscipere, sed ab ipsis: eo quod Madytana quidem Ecclesia sit Heracleæ Episcopatus, Basilæi autem Ecclesia sit Ancyrani Metropolitani Episcopatus. Et cum usi essent ii Metropolitani xii. Canone Chalcedonensis Synodi, quæ decernit servanda veræ Metropoli jura, quæ illi adsunt in honorata Ecclesia; decretum fuit Imperiale in præsentia Synodi, quæ tunc erat, consentientis unaque decernentis, licere Imperatoribus pontificalem thronum Ecclesiis largiri, & Episcopatus vel Archiepiscopatus in Metropoles erigere: eaque, quæ ad electionem pertinent & reliquam dispositionem, prout ipse voluerit, describere, nec à Canone impediri, qui statuit Metropoli jura servari, quæ illi adfuerunt ab initio in honorato Episcopatu. Et lege hoc edictum, quod interpretatur quomodo intelligi debeat illud, servari jura antiquæ Metropolis, & hoc, non dividendam esse unam provinciam in duas. Nos enim, eo quod sit prolixius, hic integrum non posuimus. Hoc ipsum autem edictum, post decretum quod continet, debere Ecclesias quæ sunt honoratæ jussu imperiali à throno Constantinopolitano

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Præſulum electionem accipere, nec eos, qui paulo ante erant Metropolitani ullam in eis partem habere; hæc quoque expreſſe continet. Quoniam autem rurſus quoque Antiſtites, Chalced. Synodi Canonem adducentes, eos qui ex ſupplicatione altiore throno digni habiti ſunt, dicebant, præter Canones honorem perfectiorem conſequi, & rationis expertes eorum appetitiones coerceri volebant & canonicam auctoritatem afferebant; Imperium meum & Imperiali ſua poteſtate, quod à divinis Canonibus ei datum eſt privilegium, neglectui haberi non ſinens, & antiſtitum ob honoris provocationem ſupplicationes, ut non Canonicas neque legitimas, appellationis eventum accipere nolens ſtatuit, epiſcopatum non aliter in ſublimiorem thronum erigendum, Archiepiſcopatus ſcilicet vel Metropolis, quam ſi qui tunc eſt Imperator proprio motu impulſus, nulla humana indecore gratia intercedente, voluerit illam, quæ ſuperior eſt ac eminentior, dignitatem ei præbere, vel propter civitatis honorem, vel propter ejus fidem in ſanctam Eccleſiam, vel ejus, qui illi præeſt, virtutem honorans, & ex eo ſua ſponte incitatus ad largiendum honorem. Ac ei quidem, qui propter humanam affectionem, & mores non laudatos, ordinem ſublimem largitur divinorum Canonum metus intentatur. In quos ne ſæpe Imperator impingat, permittit & ſanctiſſimo, qui pro tempore eſt, Patriarchæ, non aliter à quovis allatam de cujuſcunque Eccleſiæ primatu chartam confirmare, nec ejus præſulum inter Archiepiſcopos vel Metropolitanos recipere, quam poſtquam de ea re ad Imperialem poteſtatem Patriarcha retulerit, & quid ſacris cautum ſit Canonibus docuerit, & intellexerit, quod Imperator, proprio motu, juſta de cauſa Eccleſiæ hunc honorem largitus eſt. Tunc enim & eam admittet, & in eorum qui ſub ſe ſunt antiſtitum numerum illum cooptabit, qui præſtantiorem honorem ab Imp. ſortitus eſt. Nota ergo quæ à præſenti Imp. edicto dicuntur, de Eccleſiis honoratis erectiſque ex Epiſcopatibus & Archiepiſcopatibus in Metropoles.

ΖΩΝΑΡ. Καινίζουσι πόλεις οἱ βασιλεῖς, ἀντὶ τῶν νέας ἀνεγείρουσι, καὶ δίδασι ταύταις θεσμόν πολιτικὸν, ἢ καὶ τιμῶσιν αὐτὰς εἰς ἐπισκοπὰς, ἢ καὶ μητροπόλεις· τυχὸν δὲ θεσμάτων ἐγγράφων, ἃ καὶ δημοσίους τύπους ὠνόμασαν, ἄλλως δὲ πραγματικὰς αὐτὰς καλεῖ, καὶ βασίλεια γράμματα. τούτοις οὖν τοῖς πραγματικοῖς ἢ δημοσίοις τύποις ἀκολουθεῖσθαι ὁ κανὼν καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τάξιν ἀκολουθεῖν. ὡς εἴπε ἐπίσκοπος ἔχει κλῆσιν ἡ καινὴ πόλις, εἴτε εἰς μητροπόλεως ἀνήχθη τιμὴν, ὅταν καὶ τῇ τάξει τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων καταλογίζεσθαι.

ΑΡΙΣΤ. Εἴτις ἐκαινίσθη πόλις ἐκ βασιλέως, ἢ καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις, καὶ ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τάξις ἀκολουθείτω.

Η ΘΕΩΔ. βασιλέως καινισθῆσα, ἢ καὶ καινισθησομένη πόλις, τὸν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἕξει τῷ Ἐπισκόπῳ, ὑφ' ὃν ἐναπεγράφη καὶ τὴν ἀρχαιότητα. κἂν τῇ θρονικῇ ἑτέρα Ἐπισκόπου μᾶλλον εἰσήγεται, ἐκ ἐκδικήσει αὐτὴν ἔτοιμος ὁ γειτνιάζων, ἀλλὰ τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις ἐπακολουθήσει καὶ ἡ τοιαύτη πόλις, καθὼς καὶ ἐν τῷ ἑπταικαιδεκάτῳ κανόνι τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ὥρισται.

CANON XXXIX.

Cum frater & comminiſter noſter Joannes, inſulæ Cypri præſul, unà cum ſuo populo in Helleſpontica provincia, & propter barbaricas incurſiones, & ut à Gentilium ſervitute liberarentur, & Chriſtianiſſimæ potentiæ ſceptrio purè ſubjicerentur, à prædicta inſula emigraverint; clementis Dei providentia, & pii Chriſtique amantis Imperatoris noſtri labore, conſtituimus; ut citra ullam innovationem ſerventur quæ à divinis patribus, qui E-

ΚΑΝΩΝ λϑ'.

Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ τῆς Κύπρου νήσου θεοφιλεστάτου ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ ὅτε πρὸς Ἑλλησπόντιον ἐπεδήμησαν, διά τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους, διά τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας, καὶ καθαρῶς τοῖς σκήπτροις τοῦ Χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι, τῆς εἰρημένης μεταβασάντων νήσου, θεσμοῖς τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ, καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως, σωσωμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα διαμεῖναι τὰ θεῖα τῶν ὁσίων

Ephe-

Εφέσῳ ὃ πρότερον συνελθόντων θεοφόρων πατέρων τῷ A θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια, ὥστε τὴν νέαν Ιουστινιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· καὶ ἐπ' αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον Επίσκοπον, πάντων προεδρεύειν τῶν τῆς Ελλησποντίων ἐπαρχίας, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων Επισκόπων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν· τὰ γὰρ ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ ἔθη καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασιν; τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως Επισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ιουστινιανουπόλεως, μιμήσει τῶν λοιπῶν ἁπάντων Επισκόπων, τοῦ ὑπὸ θεοῦ λεχθέντα θεοφιλέστατον πρόεδρον Ιωάννην· ὑφ' οὗ χρείας καλούσης, καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως Επίσκοπος χειροτονηθήσεται. B

ΒΑΛΣ. Απὸ μὲν τοῦ η'. κανόνος τῆς γ'. συνόδου παρίσταται, ὅτι ἐκ προσελεύσεως Επισκόπου τινὸς Κυπρίων, Ριγίνου ἐπιλεγομένου, ὡρίσθη αὐτοκέφαλον εἶναι τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου· καὶ ἐκωλύθη ὁ Αντιοχείας χειροτονίας ἐν αὐτῇ ποιεῖν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν ἐξενεχθεὶς ἀπὸ αἰτήσεως ἑτέρου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Ιωάννου, ἐπικυροῖ μὲν καὶ τὰ ἐν Εφέσῳ πεπραγμένα, ὀνομάζων καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Κυπρίων νέαν Ιουστινιανούπολιν. διορίζεται δὲ ἔχειν αὐτὴν καὶ τὰ δίκαια τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡσαύτως καὶ τὰς ἐκκλησίας τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ C Ελλησπόντου, καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Κυζίκου· καὶ γίνεσθαι τὰς τῶν Επισκόπων αὐτῶν χειροτονίας παρὰ τῶν Επισκόπου Κύπρου. σήμερον δὲ εὐδεμία ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν τούτων τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου ὑπόκειται, ἀλλ' οὐδὲ τὰ δίκαια τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔχει. καὶ ζητητέον ὅπως τοῦτο γίνεται. Ελλήσποντος μέντοι ἐστὶ τὰ ἀπὸ τῆς Αβύδου καὶ μέχρι τῆς Θρᾴκης παρεκτεινόμενα ἀνατολικὰ ὅρια.

ΖΩΝΑΡ. Εν τῇ τρίτῃ συνόδῳ ἐψήφισται παρὰ τῶν τῆς συνόδου ἐκείνης θείων πατέρων, τοὺς Κυπρίους Επισκόπους δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν Επισκόπων ποιεῖν. ἐπειρᾶτο γὰρ ὁ D Αντιοχείας τότε ὑφ' ἑαυτὸν καὶ τὴν Κύπρον ἔχειν, καὶ παρ' ἐκείνου χειροτονεῖσθαι τοὺς ἐν αὐτῷ Επισκόπους. τοῦτο οὖν προνόμιον καὶ ὁ κανὼν οὗτος ἀκαινοτόμητον προσεῖναι ψηφίζεται τῶν ἐκκλησίαις τῶν ἐν τῇ Κύπρῳ, καὶ προστίθησι τῇ νέᾳ πόλει, ἥτις Ιουστινιανούπολις ἐπεκλήθη, ὃ ἔχειν ὃ τῆς Κωνσταντινουπόλεως δίκαιον. καὶ ὥσπερ τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑποτέθειται ἥτε Ασιανὴ καὶ ἡ Ποντικὴ καὶ ἡ Θρᾳκικὴ ἐπαρχία, οὕτω καὶ τούτῳ δέδοται προεδρεύειν τῆς Ελλησποντίων ἐπαρχίας, ὑποκεῖσθαι δὲ αὐτῷ καὶ τὸν Κυζίκου Επίσκοπον, καὶ παρ' αὐτοῦ χειροτονεῖσθαι. καὶ αὕτη γὰρ ἡ πόλις, τὸν Κύζικον φημὶ, Ελλησπόντιός ἐστιν. εἰ μὲν οὖν καὶ εἰς ἔργον ἦλθεν ἡ περὶ τῆς Κυζίκου ψῆφος ποτὲ, οὐκ οἶδα· E τέως δὲ οὐ κρατεῖ τὰ τῆς ψήφου, ὅσον πρὸς τὸν Κύζικον. ἀλλὰ οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλαις Ελλησποντίων χώραις καὶ πόλεσι πρόσεστί τι τῷ Κύπρου δίκαιον.

ΑΡΙΣΤ. Η νέα Ιουστινιανούπολις ὃ δίκαιον ἐχέτω Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὁ ταύτης πρόεδρος πάντων Ελλησποντίων, πρὸς οὓς μετῴκισε προεδρευέτω, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων Επισκόπων χειροτονείσθω· ὡς οἱ ἐν Εφέσῳ ἐθέσπισαν.

Οὗτος ὁ τῆς τῶν Κυπρίων νήσου πρόεδρος Ιωάννης, (αὕτη γάρ ἐστι καὶ νέα Ιουστινιανούπολις) διὰ τὰς τῶν βαρβάρων ἐφόδους, καὶ τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας, καὶ καθαρῶς τοῖς σκήπτροις τοῦ Χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι, μετανάστης τῆς Κύπρου γενόμενος, καὶ εἰς τὸν τῶν Ελλησποντίων μετοικίσας ἐπαρχίαν· ἐπετράπη τὸ δίκαιον ἔχειν Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῶν Ελλησποντίαις ἐπισκοπαῖς, καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐπαρχίᾳ Επισκόπων προεδρεύειν αὐτὸν, καὶ ἰδιαιτάτην ἀρχὴν ἔχειν, καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων Επισκόπων χειροτονεῖσθαι· καθὼς καὶ ἡ ἐν Εφέσῳ σύνοδος ὥρισεν. ἐπεὶ δὲ ἡ Κύπρος τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερώθη χειρὸς, ἐπανῆλθον πάλιν αἱ καθ' Ελλήσποντον μητροπόλεις πρὸς τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον.

phesi olim convenerunt, prædicti viri throno privilegia concessa sunt; ut nova Justinianopolis Constantinopolis jus habeat, &, qui in ea constituitur, in primis pius ac religiosissimus Episcopus, præsit omnibus Hellespontiorum provinciæ Episcopis, & à suis Episcopis eligatur, ex antiqua consuetudine. Mores enim, qui sunt in unaquaque Ecclesia, divini etiam nostri patres servandos censuerunt, Cyzicenorum civitatis Episcopo prædictæ Justinianopoleos Præsuli subjecto existente, ad imitationem reliquorum omnium Episcoporum, qui subsunt prædicto Dei amantissimo præsuli Joanni, à quo, cùm usus postulaverit, etiam ipsius Cyzicenorum civitatis Episcopus ordinabitur.

Bals. Ab viii. Canone iii. Syno. apparet, quòd ex supplicatione cujusdam Cypriorum Episcopi, Rhegini dicti, statutum est ipsam Cypri Ecclesiam esse principalem ac primam: & prohibitus est Antiochenus Episcopus facere in ea ordinationes. Præsens autem Canon editus ad postulationem alterius Archiepiscopi Cypri, Joannis, confirmat quidem quæ Ephesi acta sunt, nominans etiam Cypriorum Ecclesiam novam Justinianopolin. Statuit autem, illam quoque habere jura Constantinopolis, similiter & Ecclesias provinciarum Hellesponti, & Ecclesiam Cyzici; & ipsorum Episcoporum ordinationes à Cypri Episcopo fieri. Hodie autem nulla ex his Ecclesiis Cypri Archiepiscopatui subjicitur, sed neque habet jura Constantinopolis. Quærendum ergo quomodo hoc fiat. Hellespontus quidem est, qui ab Abydo ad Thraciam usque extenduntur fines orientales.

Zonar. Cypri Episcopis, ejus insulæ Episcopum quemque renuntiandi auctoritas, divinorum tertiæ Synodi patrum decreto adjudicata est, Antiochenus enim Cyprum sub se habere, & Episcopos ibidem ordinare conatus est. Prærogativam igitur suam Cypri Ecclesiis inviolatam servare hic Canon jubet; novámque urbem, quæ Justinianopolis dicta, æquali cum urbe Constantinopolitana jure esse decernit. Et quemadmodum Constantinopolitanæ sedi Asiana provincia, Pontica, Thraciáque subjectæ, sic Hellespontica Justinianopolitanę adjudicata, & in Episcopum Cyzicenum auctoritas (nam ipsa quoque Cyzicus in Hellesponto est) ejusdémque renuntiandi facultas permissa. Hoc autem de Cyzico decretum utrum unquam in usu fuit, haud facile dixerim, nunc quidem hoc decretum, quod ad Cyziceni electionem attinet, negligi constat. Sed neque in Hellesponti regiones urbésque ulla hoc tempore Cypri Episcopo est potestas.

Arist. *Nova Justinianopolis Constantinopoleos jus obtineat, ejusque præsul omnibus Hellespontiorum Episcopis, ad quos emigravit, præsit, & à suis Episcopis ordinetur: uti patres Ephesini decreverunt.*

Hic qui Cypriorum præsidebat insulæ Johannes (hæc namque est & nova Justinianopolis) propter Barbarorum incursiones, & ut infidelium servitute eximeretur, planeque Christianissimæ potentiæ sceptris subjiceretur, insulâ decedens, & ad Hellespontiorum se recipiens provinciam, patrum indulgentiâ in Hellespontiacis Episcopalibus jus Constantinopolitanum habere, omnibusque in ea provincia Episcopis præsidere, & maximè propriam habere auctoritatem, & à suis Episcopis ordinari permissus est: quemadmodum & Synodus Ephesina decrevit. Postquam autem Cyprus gentilium manibus liberata fuit, quæ in Hellesponto erant Metropoles ad thronum Constantinopolitanum redierunt.

Canon

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon XL.

Quoniam Deo hærere per ſeceſſum ex vitæ ſtrepitu, valde eſt ſalutare, oportet nos non ſine examinatione eos, qui vitam monaſticam eligunt, non intempeſtivè admittere: ſed nobis à patribus traditum decretum in eis quoque ſervare, ut vitæ ſecundùm Deum profeſſionem, ut jam firmam & à ſcientia ac judicio factam, tunc admittamus, poſt rationis complementum. Qui ergo monachicum jugum eſt ſubiturus, ne ſit minor quàm decem annos natus, ejus quoque rei examinatione in præſulis arbitrio ſita, an augeri tempus conducibilius exiſtimet ad introductionem & conſtitutionem in vita monaſtica. Etſi enim magnus etiam Baſilius, in ſacris ſuis Canonibus, eam, quæ ſe ſua ſponte Deo offert, & virginitatem amplectitur, ſi decimum ſeptimum annum compleverit, in virginum ordinem referendam eſſe ſtatuit: ſed tamen de viduis & Diaconiſſis exemplum ſecuti, in dictum tempus, analogia & proportione habita, eos, qui vitam monaſticam elegerunt, deduximus. In divino enim Apoſtolo ſcriptum eſt, lx. annorum viduam in Eccleſia eligendam: ſacri autem Canones quadraginta annorum Diaconiſſam ordinandam eſſe ſtatuerunt, cùm Eccleſiam Dei gratia potentiorem evaſiſſe & ulterius procedere vidiſſent, fideliúmque, ad divinorum mandatorum obſervationem, firmitatem ac ſtabilitatem. Quod quidem cùm nos quoque optimè intellexiſſemus, perfectè ſtatuimus benedictionem gratiæ, ei qui certamina ſecundùm Deum aggreſſurus eſt, veluti quoddam ſignaculum celeriter imprimentes, hinc eum ad non diu cunctandum & tergiverſandum inducentes, vel potiùs etiam ad boni electionem & conſtitutionem incitantes.

ΚΑΝΩΝ μ'.

Ἐπειδὴ τῷ Θεῷ κολλᾶσθαι, καὶ τὸ ἐκ τοῦ βίου θορύβων ἀναχωρήσεως, λίαν ἐστὶ σωτήριον, χρὴ ἀνεξετάστως ἡμᾶς οὕτω καὶ ἐπὶ τοὺς τὸν μοναχὸν βίον αἱρουμένους προσιέναι. Ἀλλὰ καὶ παραδεδεγμένα ἡμῖν πάλαι τοῖς πατράσι καὶ ἐν αὐλοῖς φυλάττειν ὄφελον, ὥστε τὸν ὁμολογήσαντα καὶ τὸν θεῖον βίον, τότε προσιέναι, ὡς ἤδη βεβαίαν καὶ ἀπὸ γνώσεως καὶ κρίσεως γινομένην, μὴ τὸν ἀφ' ἑνὸς συμπλήσαντα. ἔστω τοίνυν ὁ μέλλων τὸν μοναχικὸν ὑπερχέσθαι ζυγὸν, οὐκ ἐτῶν ἢ δεκαεπτὰ, ἐν τῷ προτέρῳ κειμένης καὶ τοῦτο δοκιμασίας, εἰ τὸν χρόνον αὐτοῦ αὐξηθῆναι λυσιτελέστερον ἡγήσεται πρὸς τὸν ἐν τῷ μοναχῷ βίῳ εἰς ἀγωγὴν καὶ κατάστασιν. εἰ γὰρ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ κανόσι, τὴν ἑκουσίως ἑαυτὴν προσαγαγοῦσαν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν παρθενίαν ἀσπαζομένην, ἐκκαιδεκαέτιδα γεγονυῖαν τῷ τῶν χηρῶν τε καὶ διακονισσῶν καταλόγῳ κατακολουθήσασθαι, εἰς ὃν εἰρημένον χρόνον ἀναλόγως τὸν τῷ μοναχῷ βίον ἐλομένης προεστήσαμεν· ἐν γὰρ τῷ θείῳ ἀποστόλῳ γέγραπται, ἐξηκοντέτιν ἐκλέγεσθαι τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καταλέγεσθαι χήραν· οἱ δὲ ἱεροὶ κανόνες τεσσαρακοντέτιν ἐπὶ τῇ διακονίσσῃ χειροτονεῖσθαι παρεδέδωκασιν, τῇ ἐκκλησίᾳ χάριτι θείᾳ κρατιστέραν ἡγουμένοις, καὶ ὅπη ἂν ὁρόσῳ βαίνουσι, ἐφεκτέον, καὶ ὃ τῇ πιστῶν πρὸς τὴν τῶν θείων ἐντολὴν τήρησιν πάλιν τι καὶ ἀσφαλές· διὸ καὶ ἡμεῖς ἄρισα καταναοήσαντες, ἀρτίως διορισάμεθα τὴν εὐλογίαν τῇ χάριτι τοῦ μέλλοντος τῷ τοῦ Θεοῦ ἀγώνων ἐναρχεσθαι, ὥσπερ τινα σφραγῖδα ταχέως ἐντυπούμενοι, ἐνθένδεν αὐτὸν πρὸς ὃ μὴ δεῖ πολὺ ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι προβιβάζοντες· μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἀφορμῶντες ἐκλογὴν καὶ κατάστασιν.

Bals. Magnus quidem Baſilius in xviii. ſuo Canone eas, quæ poſt ſedecim annos ſe virginitatem ſuſcipere profitentur, admittit: ut quæ bonum à malo poſſint ſecernere ac eligere. Præſens autem Canon eum qui x. annos natus eſt, ſi monachus eſſe elegerit, non rejicit: ſed eum ad vitam monaſticam non aliter recipiendum decernit, quàm ſi ab Epiſcopo probatus fuerit. Adjicit autem ſe hæc ſtatuere, quoniam Eccleſia Dei gratia ad anteriora procedat, & ad divinorum mandatorum obſervationem firmior ac validior evadat. Uſus eſt autem ad eorum confirmationem etiam iis quæ de Diaconiſſis in iv. Synodo dicta ſunt, dicens: Quòd cùm ſanctus Paulus decreverit, quæ ſexaginta ſunt annorum, viduas in Diaconiſſarum ordinem poſſe referri, patres virginem xl. annos natam Diaconiſſam ordinari cenſuerunt: ut ex eo colligatur, patres nihil abſurdum decreviſſe, qui imperfectos tondendi tempus ab xviii. anno ad decimum redegerint. Eſt autem magna iis agenda gratia, quòd non quemcunque x. annos natum, nulla diligentiori perſcrutatione facta, tonderi permiſerint: ſed hoc Epiſcopi prudentiæ ac judicio reliquerint. Fortaſſe enim ejus examinatio, hunc quidem, qui decimum annum exceſſerit, ad tonſuram admittet: illum verò repellet. Atque hæc quidem ſunt, quæ in Canone continentur. Tu autem lege vi. Novellam Imperatoris domini Leonis philoſophi, quæ continet illum quidem, qui xvi. annum complevit vel xvii. abſque ullo impedimento poſſe tonderi, ut vult magnus Baſilius, atque etiam teſtari: eum autem, qui anno ætatis ſuæ decimo Monachus eſſe voluerit, poſſe quidem liberè hoc facere, ex ſententia hujus Canonis; de bonis autem, quæ habet, teſtamentum facere non poſſe, ſed expectare, donec xv. annum attigerit. Interea autem ſi mortuus fuerit, ejus quidem ſervi manumittentur, reliquæ autē facultates bifariàm dividentur; & duas quidem partes accipiet monaſterium, tertia verò pars cognatis dabitur. Quòd ſi defuncto non fuerint cognati, tertia quoque pars monaſterio accreſcet.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν μέγας Βασίλειος ἐν τῷ ιη'. κανόνι αὐτοῦ τὰς μὴ τὰ δέκαξ ἔτη ὁμολογήσας παρθενίαν προσδέχεσθαι· ὡς δυναμένας ὃ καλὸν ἀπὸ τοῦ φαύλου διακρίνειν καὶ ἐπιλέγεσθαι. ὁ δὲ παρὼν κανὼν τὸν δεκαετῆ μοναχὸν αἱρεῖσθαι μὲν οὐκ ἀποπέμπει· πλὴν οὐκ ἄλλως τοῦτον εἰς τὸν μοναδικὸν βίον παραδέχεσθαι διορίζει, εἰ μὴ κατὰ δοκιμασίαν ὑπὸ Ἐπισκόπου. προστίθησι δὲ ταῦτα νομοθετῶν, διὰ τὸν ἐκκλησίαν χάριν Θεοῦ ὅπη πού πρόσω προβαίνειν, καὶ παχυτέραν ἡμέραν τὴν τῶν θείων ἐντολῶν σωτήρησιν. ἐρρήθη δὲ εἰς ὑπηρεσίαν μὲν τούτων καὶ τοῖς περὶ διακονισσῶν εἰρημένοις ἐν τῇ πεμπτῃ συνόδῳ· εἰπών, ὅτι ὁ θεῖος Παῦλος διαλαξάμενος τοὺς ἐξήκοντα ἐτῶν ὄντας χήρας τῷ τῶν διακονισσῶν καταλέγεσθαι τάγματι, οἱ πατέρες τὸν πρότερον τὸν πεντηκοντούτιδα χειροτονεῖν διακόνισσαν ὥρισε· ὡς ἐντεῦθεν συνάγεσθαι, μηδέν τι τοὺς πατέρας διορίσασθαι ἄτοπον, ὑποβιβάσαντας τὸν χρόνον τῆς ἀποκάρσεως τῶν ἀτελῶν καὶ δεκαοκτώ. εἰς ἐ. αὐτὸν προστήσαντας. δύο δὲ αἰτίαι δι' ἃς ἄξιοι μεγάλης εἰσὶν, ὅτι οὐκ ὑπερχώρησαν πρώτῃ δεκαετεῖ ἀπολυσαμένου μονήρους ἀποκαρσίας, ἀλλὰ ὅπη τῇ διακρίσει τοῦ Ἐπισκόπου τὰ περὶ τούτου ἀνέθεντο. ἴσως γὰρ δοκιμασία αὐτοῦ, τόνδε μὲν ὑφαναβαίνειν τὸν δεκαετῆ χρόνον εἰς ἀποκαρσιν προδέξεσθαι· τόνδε δὲ ἀποπέμψεσθαι. καὶ τὰ μὲν τοῦ κανόνος ἐν τούτοις. οὐ δὲ ἀμάρτωλος τὴν ἕκτην νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, διαλαμβάνουσαν, τὸν μὲν ἀρρενα χρόνον ιε'. ἢ ις'. ἀπροκωλύτως ἀποκείρεσθαι, καὶ τὸ μέγα Βασίλειον, καὶ διαπίθεται· τὸν βουλόμενον μοναστὴν μὴ τὸν ι'. ἐνιαύσιον τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἔχειν μὲν ἐπ' ἀδείας τοῦτο ποιεῖν, καὶ τοῦ πατρίου κανόνα· διαπέκλω δὲ χάριν τῶν προσόντων αὐτῷ μὴ ποιεῖν, ἀλλὰ προμηθέσθαι μέχρις οὗ τοῦ πεντεκαιδεκάτου χρόνου ἅψηται. ἐν τῷ μέσῳ δὲ εἰ τελευτήσοι, οἱ μὲν οἰκέται αὐτοῦ ἐλεύθεροι ἔσονται, ἡ δὲ λοιπὴ τούτου οὐσία διαιρεθήσεται διχῇ, καὶ τὸ μὲν δίμοιρον τὸ μοναστήριον λήψεται, τὸ δὲ τρίτον τοῖς συγγενέσι τούτου δοθήσεται. μὴ ὄντων δὲ συγγενῶν τῷ τελευτήσαντι, καὶ τὸ τρίτον εἰς τὸ μοναστήριον προχωρήσει.

ΖΩΝΑΡ.

A

ΖΩΝΑΡ. Ο μὲν μέγας Βασίλειος ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ αὐτοῦ κανόνι μὴ τὰ ἑξκαίδεκα ἢ καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ζημίας τῆς πρώτης ὁμολογίας ἐγκρίνεσθαι βούλεται· πάσας δὲ τὰς περὶ τῆς ἡλικίας ταύτης συγκαταθέσεις παιδικὰς ἡγεῖται φωνάς. ὁ δὲ τῆς συνόδου ταύτης κανὼν δεκαέτιν φησὶν εἶναι δεῖν, τὸν μοναχικὸν ζυγὸν ὑποχρέμψαν. καὶ μέμνηται μὲν τοῦ κανόνος τοῦ μεγάλου Βασιλείου, λέγει δὲ οἰκονομεῖν τοῦτο, ὡς τῆς ἐκκλησίας κραταιοτέρας γενομένης, καὶ τῆς πίστεως δεῖ πλέον σημειουμένης, καὶ πρὸς τηρησιν τῶν θείων ἐντολῶν μᾶλλον ἑδραιωμένων. κέχρηται δὲ εἰς παράδειγμα καὶ τῇ περὶ τῶν διακονισσῶν κανόνι τῆς τετάρτης συνόδου, λέγων, ὅτι τῷ θείῳ Παύλῳ ἐξήκοντα ἐτῶν τὰς χήρας καταλέγεσθαι διαξαμένῳ, οἱ πατέρες πῶς παρθένον παραράκτα ἐτῶν ὑσμὴ χειροτονεῖσθαι δίκαιον ὥρισαν διὰ τὴν αὐτῷ πρέπουσαν αἰτίαν, ὡς τῆς πίστεως βεβαιοτέρας γενομένης, καὶ τῶν ἀνθρώπων εὐλαβεστέρων πρὸς τὴν τῶν ἐντολῶν φυλακήν. πλὴν καὶ ὅ περὶ τοῦ χρόνου τῆς χάριτος Ἐπισκόπῳ ἀναπέμπουσιν· ἵνα ἐκεῖνος σκοπῇ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τὸν μονήρη βίον αἱρουμένων, εἰ δέον αὐξηθῆναι αὐτῷ τὸν χρόνον, ἢ καὶ δεκαέτιν ἐκβιβῶναι.

ZONAR. Puellas ad virginitatis professionem non nisi sexdecim aut septemdecim annis majores, Basilius Magnus decimo octavo canone admitti jubet: si quæ vero ante id tempus promissiones interceserint, non magis illis quam puerorum vocibus auscultandum arbitratur. Hic autem canon, qui decem modo annos natus sit, ad monasticæ disciplinæ exercitationes ac munia admittendum esse decernit. Et canonis quidem à Basilio editi meminit, sed quoniam hoc tempore & Ecclesiæ aliquid roboris, & fidei plus omnino firmitatis accesserit, sintque fidelium animi ad capessenda divinæ legis imperia paratiores, hoc dispensasse dicit. Similéque exemplum ex quarta Synodo de Diaconissis profert, dicens; Cùm viduam sexaginta annis natam eligi divus Paulus statuisset, eandem prorsus rationem secuti Patres, quod aucta fidei constantia, altiores divini quoque obsequii amor in humanis pectoribus radices egisset, quadragenariam virginem in album Diaconissarum referri licere decreverunt. In quo tamen rem totam, quod ad ætatem attinet, Episcopi arbitrio permittit; ut quicunque se monasticæ vitæ studio teneri ostenderit, num exacto decennio illico admittendum, an ætatis progressum aliquem expectandum putet, ipse dispiciat.

B

C

ΑΡΙΣΤ. Ο μοναζων μοναδι δεκαετης. εἰ γὰρ καὶ ὁ θεῖος Βασίλειος τῷ ἀποκεφαλισμῷνον τὸν ἑπτακαιδέκαλον ἀνύειν χρόνον ἀπέφηνεν· ἀλλ' ἐπεὶ τῷ ἀποστόλῳ ἑξηκονταέτιν ὄσαν τῷ ἐν ἐκκλησίᾳ χήραν ἐγγυῶντο, οἱ πατέρες τῷ διακόνισσαν ἔφησαν τεσσαρακονταέτην γένεσθαι, κρατεροτέρας τῆς ἐκκλησίας γενομένης· καὶ ἡμεῖς ὀξυτέραν τὴν σφραγῖδα τῷ μοναζοντι σημαινόμεθα.

ARIST. *Monachus decem annos natus vitam monasticam aget. Etiamsi enim Divus Basilius detonsam septemdecim annos transigere censuerit: At quoniam Apostolus viduam sexagenariam Ecclesiæ desponsam tradit, Patres Diaconissam quadragenariam ordinari dixerunt, Ecclesiâ firmiori redditâ; & nos quoque citius monacho sigillum imponimus.*

D

Ο μὲν ὀκτωκαιδέκατος κανὼν τοῦ μεγάλου Βασιλείου ὑπὲρ τοῦ δεκαεξ ἢ καὶ δεκαεπτὰ ἔτη λέγει ὀφείλειν εἶναι τὴν προσάγουσαν ἑαυτὴν τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποτασσομένην τῷ γάμῳ· ἵνα αἱ ὑποχέσεις αὐτῆς βέβαιαι ὦσι, καὶ ἀθέτους ταύτας ἀπαραιτήτως καλάζηται. τὰς γὰρ παιδικὰς φωνὰς ὁ προσήκειν φησὶ, κυρίας δεῖν τῶν τοιούτων ἡγεῖσθαι. ὁ δὲ παρὼν κανὼν τὸν μὴ ἧττονα τῶν δέκα ἐτῶν μοναζουσι θέλοντα ἐξεδέχεται, ἀνατιθεὶς τῷ δεῖν τῷ χρόνῳ δοκιμασίαν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ ἡγουμένου, εἴτε ἡγεῖται λυσιτελεστέραν αὐξηθῆναι αὐτὸν πρὸς τὴν ἐν τῷ μονήρει βίῳ διαγωγὴν καὶ κατάστασιν. ἐλαττοῖ δὲ τὸν χρόνον τὸν ὁρισθέντα ὑφὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, διὰ τὸ τὴν ἐκκλησίαν κρείττω θείᾳ κραταιοτέραν ὁρᾶν, καὶ ὅτι τὰ πρόσω προβαίνουσαν καὶ προκόπτουσαν, καὶ τοὺς πιστοὺς πρὸς τὴν τῶν θείων ἐντολῶν τήρησιν ἀσφαλεστέρους καὶ παγιωτέρους δείκνυσθαι. καὶ γὰρ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὅτι πρὸς τὸ κρεῖττον ἡ ἐκκλησία προέκοψεν, ἐλάττωσαν οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ τὸν χρόνον τῆς διακονίσσης, καὶ τεσσαρακοντα ἐτῶν χειροτονεῖσθαι ταύτην διέδεσαν· εἰ καὶ ὁ ἀπόστολος ἑξήκοντα ἐτῶν τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μέλλουσαν καταλεγῆναι χήραν προστάττει.

E

Decimus quidem octavus Basilii magni canon eam, quæ se Domino offert & matrimonio renunciat, supra sexdecim vel etiam septemdecim esse annos debere dicit: ut promissa ejus firma fiant, eaque violans inexorabiles luat pœnas. Pueriles enim voces, inquit, in hisce ratas existimare non convenit. At præsens canon cum, qui non minor est quam decem annos natus, & monachum agere cupit, admittit, de tempore examinationem præsulis judicio committens, an augeri tempus conducibilius existimet ad introductionem & constitutionem in vitâ monasticâ. Tempus autem à Basilio magno definitum minuit canon, quia Ecclesiam gratiâ divinâ potentiorem esse, & ulteriùs procedere & provehi, & fideles ad divinorum mandatorum observationem firmiores & stabiliores videri deprehendissent patres. Ob eandem enim rationem, quoniam, viz. ad melius procedit Ecclesia, sacri Canones & Diaconissæ tempus imminuunt, eamque cum quadraginta sit annorum ordinari statuunt; etiamsi Apostolus ipse viduam quæ in Ecclesiâ est eligenda sexaginta esse annorum jubet.

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON XLI.

Eos, qui in urbibus vel vicis in clauſuris volunt ſecedere, & ſibi ipſis ſeparatim ſeu in ſolitudine mentem adhibere, prius quidem in monaſterium ingredi oportet, & anachoreticam vivendi rationem exercere, & ſpatio triennii ei, qui manſionis præeſt, in Dei timore parere, & obedientiam in omnibus, ut æquum eſt, implere, & ita de ejus vitæ eligendæ inſtituto profitentes, & quòd eam ex toto corde ſua ſponte amplectuntur, ab ejus loci præſule examinari: deinde ſic alio anno extra clauſuram fortiter ſe gerere, ut ſcopus eorum evadat manifeſtior. Tunc enim plenè atque perfectè ſignificabunt, quòd non inanem gloriam captantes, ſed propter ipſum revera pulchrum ac honeſtum, hanc ſolitudinem perſequuntur. Poſt tanti autem temporis complementum, ſi in eodem eligendæ vitæ inſtituto permaneant, includi ipſos, & eis non amplius licere, quando etiam voluerint, ex tali manſione egredi, niſi propter communem utilitatem, vel aliam neceſſitatem ad mortem urgentem, ad id trahantur, & ita cum benedictione loci illius Epiſcopi. Qui autem ſine his jam dictis cauſis ex ſuis habitaculis exire aggrediuntur, primò quidem vel invitos dictâ clauſurâ coerceri, deinde jejuniis & aliis afflictionibus ipſos curare, ſcientes, quemadmodum ſcriptum eſt, quòd Nemo, qui manum aratro immiſit, & retro converſus eſt, eſt aptus regno cælorum.

B

C

D

E

F

BALS. Magna quædam res eſt, & inceptum valde audax, ſeparatim & in ſolitudine quieſcere ac ſilentium agere; ſeipſumque in exigua domuncula, tanquam toto vitæ ſuæ tempore mortuum, includere. Et propterea à patribus conſtitutum eſt, ne quiſpiam ubilibet & quomodocunque abſque diligenti inveſtigatione includatur: ſed ut is quidem, qui hoc facere voluerit, priùs triennio, ei qui monaſterio præeſt, ſubjectum & morigerum ſe præbeat, & ex prioribus plenè declaret, quænam futura ſit in poſterum ejus vitæ ratio, cum probatione ac examinatione regionis illius Epiſcopi. Deinde extra clauſuram uno adhuc anno ſe fortiter gerat. Quòd ſi ne ſic quidem viſus fuerit, is qui includi petit, propter mores improbos hoc facere, ſed propter ipſum honeſtum & animæ ſalutis deſiderium, is ab Epiſcopo includatur, ut ex clauſura amplius non exeat; præterquam propter communem utilitatem, vel propter mortis periculum: ad hæc, ut nec is aliter ſit exiturus, quàm cum Epiſcopali permiſſione. Si autem aliter, & non propter dictas cauſas exierit, primum quidem vel invitus includatur, ubi priùs erat: deinde & commiſſum ab eo delictum ſupplicio curetur. Neque enim is eſt, inquiunt, à Deo recipiendus, qui ſe bonum aliquod & ſalutare facturum profeſſus, ſuorum poſtea promiſſorum pœnitentiam agit. Nota ergo ejus, qui eſt includendus, quatuor annorum probationem. In externis enim regionibus è veſtigio includitur qui vult includi, abſque Epiſcopali permiſſione & conſuetis canticis. Nota ſimiliter, quòd ſine Epiſcopali permiſſione non licet ei, qui incluſus eſt, ex clauſurâ ſuâ egredi, etiamſi ſit cauſa juſtiſſima, quæ ei exeundum eſſe ſuadeat. Eos autem, qui non ſic egrediuntur, etiam invitos ab Epiſcopo rurſus includi. Et hæc quidem decernit canon. Primum autem caput cxxxiii. Novellæ, quæ ſita eſt in libro iiii. Baſilic. capite xiiii. hæc dicit; Statuimus neminem omnino propriam habere habitationem, neq; eam quæ dicitur cellula, niſi quis velit ſolus, & uno vel duobus fortaſſe utens adminiſtris, vitam in contemplatione & ſilentio tranſigere: ſed ſi plures omnino ſint viri, unam eſſe eandémque congreſſionem, & orantium, & naturæ opera facientium,

ΚΑΝΩΝ μά'.

Τὺς ἐν πόλεσιν ἢ χωρίοις ἐν ἐγκλείσεσις βυλομένυς ἀναχωρεῖν, καὶ ἑαυτοῖς καθαμόνας προσέχειν, πρώτερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι δεῖ, καὶ τὴν ἀναχωρητικὴν παιδευθέντας ἀσκησιν, καὶ δὴ τελευτῶν ἔτος τῷ τῆς μονῆς ἐξάρχοντι ἐν φόβῳ θεοῦ ὑποτάττεσθαι, καὶ τὴν κτ' πάντα, ὡς προσήκει, ὑπακολουθεῖν ἐκπληροῦντας, καὶ ὕτως ὁμολογοῦντας περὶ τῆς ἐν τῷ τοιούτῳ βίῳ προαιρέσεως, καὶ ὡς ἐξ ὅλης καρδίας ἑκουσίως τοῦτον ἀσπάζονται, ὑπὸ τοῦ κτ' τὸν τύπον δοκιμάζεσθαι προέδρου· εἶθ' ὕτως ἐφ' ἕτερον ἑαυτὸν ἔξωθεν προσπαρτερεῖν τῇ ἐγκλείσει, ὡς ἂν ὁ σκοπὸς αὐτῶν πλειόνως φανερωθῇ. τότε γὰρ πληροφορίαν παρέξουσιν, ὡς οὐ κενὴν ἀπρόσμυοι δέξαν, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ ὄντως καλὸν τὴν ἡσυχίαν ταύτην διώκουσι. μετὰ δὲ τὸν τοσοῦτον χρόνον συμπλήρωσιν, εἰ τῇ αὐτῇ προαιρέσει ἐμμένοιεν, ἐγκλειέσθωσαν αὐτοὺς, καὶ μηκέτι ἔξεῖναι, ὅτε βύλοντο, τῆς τοιαύτης καθαμονῆς ἀφίστασθαι ἐκτὸς, εἰ μὴ διὰ κοινὴν λυσιτέλειαν, ἢ ἑτέραν ἀνάγκην πρὸς θάνατον αὐτοὺς βιαζομένην, πρὸς τοῦτο ἑλκύοντο, καὶ ἔτω μετ' ἐπιλογῆς τοῦ κτ' τὸν τόπον ἐποιοῦντο. τῶν δὲ εἰρημένων προφάσεων δίχα ἐγχειροῦντας ἐκ τῶν καταγωγίων αὐτῶν ἔξιέναι, πρωτοτύπως μὲν ἀκοινωνήτους αὐτοὺς καθαργυρεῖν ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐγκλείστρᾳ, ἔπειτα δὲ νηστείαις καὶ ἑτέραις σκληραγωγίαις αὐτοὺς θεραπεύειν, εἰδότας, κτ' τὸ γεγραμμένον, ὡς οὐδεὶς βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΒΑΛΣ. Μέγα τι καὶ τολμηρὸν, καθαμόνας ἡσυχάσαι τινὰ, καὶ ἐν βεαχυβίῳτῳ οἰκίσκῳ ἐγκλείσαι ἑαυτὸν ὡς πάνυ σπουδαῖα παρ' ὅλον τὸν τῆς οἰκείας ζωῆς χρόνον. καὶ διὰ τοῦτο νενομοθέτηται παρὰ τῶν πατέρων, μὴ ἁπλουστεραγμονήτως ἐγκλείειν τινὰ ὁπωσδήποτε· ἀλλὰ τὸν βυλόμενον τοῦτο ποιῆσαι, πρότερον ὅτι τελείᾳ διὰ καθημένῳ ὑποτάττεσθαι· καὶ διδόναι πληροφορίαν ἐκ τῶν προτέρων τῆς εἰς ὃ μέλλον διαγωγῆς αὐτοῦ, μετὰ δοκιμασίας τοῦ κτ' χώραν ἐποιοῦντο. εἶτα περιχαρτερεῖν ἔξωθεν τῆς ἐγκλείστρας καὶ ἐφ' ἕτερον ἑαυτόν. καὶ εἰ μηδὲ ὕτως ἀναφανῇ ὁ τὸ ἐγκλείειν ζητῶν, διὰ φαῦλον τρόπον τοῦτο ποιῶν, ἀλλὰ διὰ αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ δι' ἔφεσιν ψυχικῆς σωτηρίας, ἐγκλείεσθαι τοῦτον διὰ τοῦ ἐποσίτου, ἐφ' ᾧ μηκέτι ἐξελθεῖν τῆς ἐγκλείστρας ἐκτὸς, εἰ μὴ διὰ κοινὴν λυσιτέλειαν ἢ διὰ κίνδυνον θανάτου· καὶ ταύτην δὴ τὴν ἐξέλυσιν μὴ ἄλλως γίνεσθαι, εἰ μὴ μετὰ περιοπῆς ἐποσπικῆς. εἰ δὲ ἄλλως, καὶ μὴ διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας ἐξέλθῃ, πρῶτον μὲν, καὶ ἄκοντα ἐγκλείεσθαι ἔνθα καὶ πρότερον ἦν· εἶτα καὶ διὰ ἐπιτιμίων τὸ γεγονὸς πρᾶγμα τοῦτο ὁλόθυμα θεραπεύειν. ἀνένδεκτον γάρ φασιν εἶναι τῷ θεῷ ὁ ἐπαγγελάμενόν τι ἀγαθὸν καὶ σωτηριώδες ποιῆσαι, καὶ τῶν οἰκείων ὑποσχέσεων ὄπισθεν ἐκμεταμελείας γενέσθαι. σημείωσαι οὖν τὴν πραγματείαν δοκιμασίαν τῶν μέλλοντων ἐγκλείεσθαι. εἰς τὰς ἔξω δὲ χώρας ἄμ' ἕπου ἄμ' ἔργον ἐγκλείεται ὁ βυλόμενος, δίχα ἐποσπικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῶν συνήθων ψαλτῳδημάτων. ὡσαύτως σημείωσαι, ὅτι χωρὶς ἐποσπικῆς ἐπιτροπῆς οὐκ ἔξεστιν ἐγκλείστῳ ἐξιέναι ἀπὸ τοῦ ἐγκλειστηρίου, κἂν διλογωθῇ τὴν ἔξιν αἰτίαν, σβεσθῆναι πρὸ τούτου ἐξέλυσιν. τὸν δὲ μὴ ὕτως ἐξερχομένους, καὶ ἀκοινώνητους ἐγκλείεσθαι πάλιν σὺν τῷ ἐποσπικῷ. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα διορίζεται. τὸ δὲ α'. κεφ. τῆς ρλγ'. νεαρᾶς τῆς κειμένης ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν δ'. κεφ. ιδ'. φησὶ ταῦτα· Θεσπίζομεν μηδένα παντελῶς ἰδίαν ἔχειν οἴκησιν, μηδὲ τὸ καλούμενον κελλίον, εἰ μή τις βύλοιτο μόνος· ὃν καὶ ἑνὶ τυχὸν ἢ δύο χρώμενος ὑπουργοῖς, κατὰ τὸν ἐν θεωρίᾳ τε καὶ ἡσυχίᾳ διάγειν βίον· ἀλλ' ὅλως ὄντων πλειόνων

ἀνδρῶν

ἀνθρώπων, μίαν ἔτι καὶ τὴν αὐτὴν συνέλουσιν, καὶ διηχομένων, A
καὶ τὰ τῆς φύσεως ἔργα θεατίζοντων, ὁπόσα ἀμεμπτά τε
καὶ ἀδιάβλητα κατέστηκε· καὶ κοινῇ μὲν, ὡς εἴρηται,
σπεῖσαι, κοινῇ δὲ καθεύδειν, καὶ εἰ μὲν τοσοῦτον εἴη τὸ πλῆθος,
ὅσον εἰς ἕνα οἶκον χωρεῖσθαι, ἐπιτοιγε τυχὸν δύο ἢ τρεῖς
οἴκους ἔτι τοὺς δεχομένους αὐτοὺς, μηδένα μέντοι πάντελῶς ἴδιον
ἔχειν μηδὲν, ἀλλ' ἐν κοινῷ ζῆν νυκτῶρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, ἵνα
αἱ νύκτες αὐτοῖς τὸ αὐτὸ ταῖς ἡμέραις ἔχοιεν θεατήρησιν.
εἰ γὰρ καθεύδουσιν ἅπαντες ἀεὶ, ἀλλὰ δῆλον, ὡς οἱ μὲν
ἐν τῷ καθεύδειν εἰσὶν, οἱ δὲ ἐγρηγόρασι· καὶ πάντως ἔσονταί τι-
νὲς τοὺς καθεύδοντας ἐποπτεύοντες. εἰ δέ τινα οἰκήματα ἔξιν
ἐν οἱῳδήποτε μοναστηρίῳ τῆς ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν πατρι- B
άρχιν ταύτης τῆς μεγαλοπόλεως, ἢ τῆς ὑπὸ τὸ σὸν ὄντων
ἁγιωσύνην, εἴτε ὑπὸ τῆς αὐτῆς ὑποφοικίδος, εἴτε παρ' ἡμῖν
αὐτοῖς οἰκοδομημένων, ἢ παρ' ἑτέρων· ταῦτα πάντα καθαιρή-
σεις πρόποις ἅπασιν, ἀνοίξεις τε αὐτοῖς τὴν ἀλλήλων θέαν, καὶ
ὄψονται πάντα τὰ παρ' ἀλλήλων θεατίσματα. τί γὰρ δὴ καὶ
διλαδηπόσοι τοῦτο πεπαίτικεν, ἅπαξ ἑαυτοὺς ἀναθέντες τῷ
θεῷ, καὶ ἀπειπόντες πρὸς πᾶσαν δημώδη διαίταν; καὶ τοῦτο
μὲν τοιοῦτον κρατεῖν νῦν τε καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον
βουλόμεθα, ἐκείνους, ὡς εἴρηται, ἔχοντας οἴκησιν ἰδίαν, ἀλλὰ
συναθροιζομένων ἀπάντων καὶ θεωμένων τὰ παρ' ἀλλήλων
θεατίσματα. πρόδηλον γὰρ, ὅτι τὰ ζηλωτὰ σπεύσουσιν αὐ-
τὰ κατεσκευάσθαι, εἶτα πάντελῶς ἀνεπίληπτα μένει. εἰ δέ τις C
ὀφθείη τοσοῦτον ἀναιδὴς, ὥστε τολμᾶν ὅτι χρεῖν παραβαίνειν
τι τῶν νενομοθετημένων, ὁ τῆς μονῆς ἡγούμενος ταῦτα ἐξε-
ταζέτω. βουλόμεθα γὰρ τὴν νῦν σφοδροτέραν γενέσθαι παρα-
τήρησιν. λέγουσιν οὖν τινὲς ἐναντιοῦσθαι τῷ κανόνι τῷ νεα-
ρᾷ. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, τὸν μὲν κανόνα περὶ τὴν ἐγκλείστραν
ἐκφωνηθῆναι, τὴν δὲ νεαρὰν περὶ τὰς ἐχούσας κελλία εἰς κοινό-
βια μοναστηρίων. καὶ ἔστι μεγάλη διαφορὰ ἀμφοτέρων τῶν
νομοθεσιῶν· καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐναντιοῦται τὰ ὁρισθέντα.
σήμερον δὲ εἰς μὲν τὰ γυναικεῖα μοναστήρια ἐνεργοῦσι τὰ τῆς
νεαρᾶς· εἰς δὲ τὰ ἀνδρεῖα οὐδαμοῦ. D

quæcunque à vituperatione ac reprehenſione aliena ſunt; & communiter quidem, ut dictum eſt, comeſſe, communiter autem dormire, & ſi ſit tanta multitudo, quantam una domus comprehendat, etſi duæ ſunt fortaſſe vel tres domus quæ eos ſuſcipiunt, nullus tamen quidquam omnino proprium habeat, ſed in communi noctu & diu vivat, ut noctes eandem illis habeant obſervationem, quam dies. Non enim omnes ſemper dormiunt; ſed clarum eſt, quòd alii quidem dormiunt, alii verò vigilant: & erunt ſemper aliqui, qui dormientes obſervent. Si ſint autem aliqua domicilia in quovis monaſterio eorum, quæ ſunt ſub univerſali Patriarcha hujus magnæ civitatis, vel quæ ſunt ſub tua ſanctitate, ſeu in eodem circumcirca incolatu, ſive quæ ſunt à nobis ædificata ſive ab aliis: ea omnia omnino dirues, & eis aperies ſui invicem ſpectaculum, & videbunt omnia quæ à ſe invicem fiunt. Cur enim hoc facere cavebunt, cùm ſe Deo ſemel dicarint, & omnem popularem vivendi rationem valere juſſerint? Et hoc quidem ſervari volo, & nunc & in omne deinceps tempus, nullo, ut dictum eſt, habente propriam habitationem, ſed congregatis omnibus & ea quæ à ſe invicem fiunt ſpectantibus. Clarum eſt enim, quòd ea ſtudebunt eſſe ejuſmodi, ut ab omni penitus reprehenſione aliena maneant. C Si quis autem uſque adeò impudens viſus fuerit, ut eorum, quæ lege cauta ſunt, tranſgredi aliquid conari audeat, qui illi præeſt manſioni hoc examinet. Volumus enim nunc acriorem fieri obſervationem. Dicunt itaque nonnulli novellam canoni adverſari. Mihi autem videtur quidem canon loqui de anachoretarum incluſionibus, Novella autem eſſe edita propter eos, qui in monaſteriorum cœnobiis habent cellas. Et eſt magna utrarumque legum differentia: & ideo, hac ratione non repugnant quæ iis conſtituta ſunt. Hodie autem in mulierum quidem Monaſteriis locum habent quæ Novella cauta ſunt; in virorum autem D minimè.

ΖΩΝΑΡ. Σφαλερὸν ἡγήσαντο οἱ θεῖοι πατέρες, ὃ ἐκ κοσμικῆς διαγωγῆς τινας εἰς ἀναχωρητικὸν καθίσαντας βίον, καὶ ἑαυτοὺς ἐγκλείειν βεβαίοις οἰκίσκοις, καὶ αὐτοὺς ἑαυτοῖς ἔτι καθηγεμόνας. διὸ τοὺς βουλομένους τοιοῦτόν τι, πρότερον εἰς ἀσκητήριον εἰσιέναι κελεύουσι, καὶ ὅπως τριετίαν ἐν ὑποταγῇ γίνεσθαι, οὕτω τε παιδευθέντας τὸν ἀναχωρητικὸν διαγωγὴν, καὶ ἐνδιατρίψαντας ἐν ὑπακοῇ ὁμολογεῖν, ὅτι ὁλοψύχως αἱροῦνται τὴν ἀναχώρησιν· καὶ οὕτω δὴ κρίναν ἀρχιερέως αὐτοὺς δοκιμάζεσθαι, καὶ πάλιν ὅπως ἑνιαυτὸν ἕτερον προσμένειν τῆς ἐγκλείστρας ἐκτὸς, ἵνα μᾶλλον τὸ ἀμετάθετον φανείη τῆς γνώμης αὐτῶν, οὕτω τε πληροφορήσαντες ὡς ὑ δόξης ἕνεκα ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ δι' ἀρετῆς ἐργασίαν τὴν ἡσυχίαν ζητοῦσιν, ἐγκλειόντων, οὐκέτι ἐξελθοῦσθαι τοῦ οἰκίσκου, εἰ μή που διαθείη ὑπ' ἀνάγκης τινὸς ὁρώσης ἢ πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν ἴσως τῆς χώρας ἐν ᾗ διάγουσιν, ἢ διὰ κίνδυνον ἴσως θανάτου ἀπειλοῦντα. καὶ οὕτως μὲν γνώμης καὶ βουλῆς τοῦ Ἐπισκόπου ἐξελθοῦσιν. εἰ δὲ ἄλλως καὶ μὴ διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας ἐξέλθωσι, πρῶτον μὲν καὶ ἄκοντας αὐτοὺς ἐγκλείεσθαι ἔνθα καὶ πρότερον, οἱ πατέρες ὥρισαν· εἶτα καὶ δεινοτέροις αὐτοὺς ὑποβάλλεσθαι. ἵνα νηστείαις καὶ σκληραγωγίαις ἑαυτοὺς θεραπεύσωσιν, ἧσυν ὃ τῆς ἑαυτῶν γνώμης ἀμετάβολον.

ZONAR: Qui ſe ex communi vitæ conſuetudine ad anachoreticum inſtitutum ſubitò transferunt, cellulæque anguſtiis incluſi facti ſibi duces vivendi, degunt, periculoſo ſe negotio haud dubie committere divini Patres exiſtimavere. Quos igitur aliquid ejuſmodi animo agitare contingat, aſceterium prius ingredi, ibique ſe tribus annis majorum imperiis obſequentes præbere jubent, ut eo pacto anachoreticæ diſciplinæ præceptis imbuti, ac in exercitatione parendi multum diuque verſati, E remotum illud ab hominum ſocietate vitæ genus ex animo ſe amplecti velle demonſtrent. Tum mentem eorum ipſe quoq; loci Antiſtes exploret, uniuſque anni præterea ſpatium, probandæ magis conſtantiæ, extra cellæ ſepta exigat. Hinc ubi ſe non laudis humanæ ſtudio, ſed virtutis exercendæ deſiderio ſolitudinem adamaſſe fidem fecerint, ita demum includi volunt, ut omnem ſibi penitus ex ſtatiuncula ſua amplius egrediendi poteſtatem ereptam eſſe intelligant: Niſi ſi forte neceſſaria cauſa, vel aliquid in publica totius regionis, ubi degunt, commodà futurum procurandi, vel periculum, ex quo mors fortaſſe impendeat, declinandi, exire compellat. Et ſic porro, Epiſcopo annuente, ipſiſque benedicente, egredientur. Qui verò nulla ejuſmodi cauſa intercedente egreſſi fuerint, primò vel invitos ad ſuas clauſuras rejici, deinde F pœnis quoque in eos animadverti patres jubent: ut jejuniis ſeverioréque diſciplinæ ratione exerciti, ea veluti medicina, animum levitatis inconſtantiæque morbis liberare nitantur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ARIST. *Qui clausuram ingressurus est, triennium in monasterio prius agat, & priusquam includatur alium annum transigat, & sic ingrediatur. Et ne egrediatur, nisi mors aut communis utilitas cogat.*

Eum qui clausuram ingredi & sibi soli attendere cupit, oportet primo in monasterium secedere, & per triennii spatium ei, qui mansioni præest, in Dei timore subjici; & sic à loci illius Episcopo propositum ejus examinari, an suâ sponte & ex toto animo talem vitam amplectatur. Et si adhuc confiteatur eodem modo se eam desiderare, alio etiam anno extra claustrum patienter maneat, ut planius demonstret se non ob vanam gloriam, sed ob ipsum bonum, solitudinem persequi; post tempus autem illud elapsum si in eâdem sententiâ permanens inveniatur: tunc includatur, & amplius illinc non exeat, nisi forte communis utilitas proponatur, aut alia necessitas mortem ei minata: tunc enim cum Episcopi, qui loco præest, benedictione egredietur. Sine dictis autem causis si egrediatur, primo quidem etiam invitus includetur, deinde autem jejuniis & aliis tractationibus duris subjicietur, & per eas pusillanimitatis suæ medelam inveniet, sciens, juxta quod scriptum est, quod nemo, qui manum suam aratro immisit, & retro conversus est, aptus est Cœlorum regno.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἐγκλεισθησόμενος, τριετίαν προδιάγων ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ πρὸ τῆς ἐγκλείστρας ἕτερον ἐνιαυτὸν μετιὼν, οὕτως εἰσίτω· καὶ μὴ ἐξίτω, εἰ μὴ βιάζοι θάνατος, ἢ πρὸς τὸ κοινὸν λυσιτέλεια.

Τὸν εἰς ἐγκλείστραν βουλόμενον εἰσιέναι, καὶ ἑαυτῷ μόνῳ προσέχειν, δεῖ πρότερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσελθεῖν, καὶ ἐπὶ τριετῆ χρόνον ὑποταγῆναι τῷ τῆς μονῆς προεστῶτι ἐν φόβῳ θεοῦ, καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ κατὰ χώραν Ἐπισκόπου τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ δοκιμασθῆναι, εἰ ἑκουσίως καὶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τὸν τοιοῦτον βίον ἀσπάζηται. καὶ εἰ ἐπιμένει ὁμολογῶν τοιοῦτο τρόπως ἐπιποθεῖν αὐτὸν, καὶ ἐφ' ἕτερον ἐνιαυτὸν προσκαρτερεῖν ἔξωθεν τῆς ἐγκλείστρας, ὡσὰν περισσωτέραν παρέξει πληροφορίαν, ὡς οὐδιὰ ματαίαν δόξαν τὴν ἡσυχίαν μεταδιώκει, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ καλόν· μετὰ δὲ τὴν τοῦ τοσούτου χρόνου παραδρομὴν εἰ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὑρίσκεται γνώμης ἱστάμενος, ἐγκεκλεῖσθαι αὐτὸν, καὶ μηκέτι ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθαι, εἰ μήπου κοινὴ ὠφέλεια πρόκειται, ἢ ἑτέρα ἀνάγκη, θάνατον ἐπαπειλοῦσα αὐτῷ· τηνικαῦτα γὰρ, μετ' εὐλογίας τοῦ κατὰ χώραν Ἐπισκόπου ἐξελεύσεται. ἄνευ δὲ τῶν εἰρημένων προφάσεων εἰ ἐξέλθῃ, πρῶτα μὲν ἄκων ἐγκλεισθήσεται, ἔπειτα δὲ νηστείαις καὶ ἑτέραις σκληραγωγίαις ὑποπέσῃ, καὶ δι' αὐτῶν τῆς μικροψυχίας αὐτοῦ θεραπείαν εὑρήσει, γινώσκων, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὡς οὐδεὶς βαλὼν τὴν χεῖραν αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

CANON XLII.

Eos qui dicuntur Eremitæ, qui quidem nigris vestibus induti & capite comati urbes obeunt, & cum viris laicis ac mulieribus versantur, & propriæ professioni faciunt injuriam, statuimus, si elegerint quidem tonsis comis reliquorum monachorum amictum suscipere, eos in monasterio constitui, & inter fratres referri. Quòd si hoc non elegerint, eos omnino ex urbibus expelli, & eremos habitare, ex quibus sibi etiam denominationes confinxere.

BALS. Complures populi seductores, urbes obeuntes, induuntur nigris vestibus, & sunt intonsis capillis, jejunium ac squallorem præ se ferentes, & simpliciores decipientes, ac monachalem professionem injuria afficientes. Ac nonnulli quidem eorum, unà cum viris laicis mulieribúsque versantes, & in triviis dæmoniacis doctrinis circumstrepentes, pro populo utique precantur, & pœnitentiam prædicant. Alii verò dicunt se Dei jussu ex solitudine in civitates venisse, ut futura quædam prædicant: & simplicioribus bona quædam impudenter pollicentur, lucri & mercimonii gratia. Hæc ergo Synodus statuit, ut eis comæ tondeantur, & in monasteria introducantur, ut monasticam in eis vitam agant. Sin autem hoc nolint, ut ex urbibus expellantur, quò in Eremis eam vivendi rationem persequantur, quam sibi, non ex veritate, sed ex fallacia & morum improbitate, confinxere. Neque enim in Eremo propter animæ salutem habitavissent, si hanc reipsa necessariò tenuissent, ad urbes accedere non concessi.

ZONAR. Antiquum hoc malum est, in hominum pectoribus ab ipso malorum omnium auctore & parente disseminatum. Olim quoque igitur non defuere, qui nigro amictu, comáque nequaquam detonsa, sed in cincinnos plexa & intorta, in pectus humerósque defluente, ita demum urbes pervolitarent, & cum Laicis viris pariter ac fœminis, non sine injuria monasticæ professionis ac instituti, assiduè versarentur. Eos igitur homines detonsa coma in monasteria deduci, ibique cum monachis degentes eadem vitæ munia obire: quòd si hoc non volunt, omnino ex urbibus extrudi, ac in Ere-

ΚΑΝΩΝ μβ'.

Τοὺς λεγομένους ἐρημίτας, οἵ τινες μελανειμονοῦντες καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες περιάγουσι τὰς πόλεις, μεταξὺ ἀνδρῶν λαϊκῶν καὶ γυναικῶν ἀναστρεφόμενοι, καὶ τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες, ὁρίζομεν, εἰ μὲν αἱροῦνται τὰς κόμας ἀποκειράμενοι τὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδέξασθαι σχῆμα, τούτους ἐν μοναστηρίῳ ἐγκαθίστασθαι, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐγκαταλέγεσθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο προέλοιντο, παντάπασιν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἀπελαύνεσθαι, καὶ τὰς ἐρήμους οἰκεῖν, ἐξ ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο.

ΒΑΛΣ. Πολλοὶ λαοπλάνοι τὰς πόλεις περιέρχονται μελανειμονοῦντες καὶ ἀκειροκόμαι, νηστείαν καὶ ἀλουσίαν ὑποκρινόμενοι, καὶ ἀπατῶντες τοὺς ἁπλουστέρους, καὶ τὸ μοναχικὸν ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες. καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν μετὰ λαϊκῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν συνδιάγοντες, καὶ τὰς τριόδους δαιμονιώδεσι διδάγμασι καταβομβοῦντες, εὔχονται δῆθεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μετάνοιαν κηρύσσουσιν. οἱ δὲ λέγουσι καθ' ὁρισμὸν θεοῦ ἐξ ἐρήμου εἰς τὰς πόλεις ἐλθεῖν, ἐφ' ᾧ προμηνύσαι τινὰ μέλλοντα· καὶ ἀναιδῶς ἀγαθά τινα τοῖς ἁπλουστέροις ἐπαγγέλλονται, χάριν κέρδους καὶ ἐμπορίας. τούτων οὖν ἡ σύνοδος αὕτη διορίζεται τὰς κόμας κείρεσθαι, καὶ ἐν μοναστηρίοις εἰσάγεσθαι, ὥστε τὸν μονήρη βίον διάγειν ἐν αὐτοῖς. εἰ δ' οὐ βούλονται τοῦτο, ἐκδιώκειν αὐτοὺς ἐκ τῶν πόλεων, ὡς ἂν ἐν ἐρήμοις διάγωσι· καὶ ἣν ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο διαγωγὴν, οὐκ ἐξ ἀληθείας, ἀλλ' ἀπὸ πλάνης καὶ τρόπου σκαιοῦ. εἰ δὲ γὰρ ᾤκησαν τὴν ἔρημον διὰ σωτηρίαν ψυχῆς, εἰ ταύτην πραγματικῶς ἐξ ἀνάγκης ἔχωσι, μὴ παραχωρούμενοι ἐν πόλεσι παραβάλλειν.

ΖΩΝΑΡ. Παλαιὰ ἡ κακία, ἀεὶ ταύτην ταῖς τῶν ἀνθρώπων καρδίαις τοῦ ἀρχεκάκου ἐνσπείροντος. ἦσαν γὰρ καὶ πάλαι τινὲς, οἱ μέλανα περιβλήματα ἐνεδύοντο, καὶ τὰς κόμας οὐκ ἔκειρον, ἀλλ' εἴων εἰς βοστρύχους αὐτὰς καθισταμένας τοῖς στέρνοις αὐτῶν καὶ τοῖς ὤμοις περικεῖσθαι, καὶ οὕτω τὰς πόλεις περιέτρεχον, καὶ λαϊκοῖς ἀνδράσι συνῆσαν καὶ γυναιξὶ, τὸ μοναχικὸν ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες. τούτοις ἡ σύνοδος αὕτη προστάσσει τὰς κόμας κείρεσθαι, καὶ ἐν μοναστηρίοις εἰσάγεσθαι, ὥστε μοναχοῖς συνοικεῖν τε καὶ συνασκεῖν· εἰ δ' οὐ βούλονται τοῦτο, παντελῶς τῶν πόλεων ἀπελαύνεσθαι,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

λεύεσθαι, ἵνα ἐν ἐρήμοις ἐξάγωσιν, ἐξ ὧν τὴν ἐπωνυμίαν τὸ ἐρημῖται καλεῖσθαι ἑαυτοῖς ἀνεπλάσθησαν. οὐ γὰρ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐσχήκασι τὴν ἐπωνυμίαν, ἀλλὰ ψευδῶς ταύτην ἑαυτοῖς ἐπονόμασαν, καὶ πλάσμα αὐτοῖς τὸ σχῆμά τε καὶ τὸ ὄνομα.

A mis, unde Eremitarum sibi falsum nomen adsciverant, relegari Synodus jubet. Nec enim nomen illud ex vero ductum, sed quod sibimet ipsi falsò indiderant, cum habitu mendaci nomen quoque fictum habuere.

ΑΡΙΣΤ. Μελανείμων, καὶ ἀκερσεκόμης ἐρημίτης, εἰ μὴ κειρόμενος ἐκβαλλέσθω τῷ μοναστηρίῳ, τῆς πόλεως ἀπελαυνέσθω.

ARIST. *Eremita nigris vestibus indutus, & comas non detonsus, nisi detonsus monasterio includatur, urbe expellatur.*

Οἱ τὰς πόλεις περιέχοντες, αἷς δὴ ἐρημῖται, καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες, καὶ μελανειμονοῦντες, ἢ εἰς μοναστήριον εἰσερχέσθωσαν, τὰς τρίχας κειρόμενοι, καὶ τὸ σχῆμα τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδεχόμενοι· ἢ εἰ μὴ τοῦτο αἱρῶνται, τῶν πόλεων ἀπελαυνέσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα καθυβρίζωσι· καὶ τὰς ἐρημίας οἰκείτωσαν, ἐξ ὧν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκλήσαντο.

Qui urbes percurrunt, ut scilicet Eremitæ, & capitum comam nutriunt, & nigris induuntur vestibus, vel monasterium ingrediantur, capillos detonsi, & reliquorum Monachorum habitum suscipientes, vel si hoc non elegerint, urbibus abigantur, ne professioni suæ injuriam faciant: & Eremos inhabitent, è quibus & nomen sortiti sunt.

ΚΑΝΩΝ μγ'.

Ἐξὸν ὑπάρχει Χριστιανῷ τὸν ἀσκητικὸν ἑλέσθαι βίον, καὶ τῷ πολυτάραχον τῆς βιωτικῆς πραγμάτων ζάλην ἀποθέμενον ἐν μοναστηρίῳ εἰσέναι, καὶ κῦρ ὃ μοναχικὸν σχῆμα ἀποκαρῶναι, κἂν ἐν οἱῳδήποτε πλαίσματι ἁλῷ· ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν φησὶ· Τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ὡς οὖν τῆς μοναχικῆς πολιτείας, τῆς ἐν μετανοίᾳ γεγραφότος ζωὴν ἡμῖν, τῇ γνησίως ταύτῃ προσπεθεμένῳ σωφρονοῦντι, καὶ οὐδεὶς αὐτὸν παρεμποδίσῃ πρόπου πρὸς τὴν τοῦ οἰκείου σκοποῦ ἀποπλήρωσιν.

Licet Christiano vitam asceticam eligere, & rerum ad vitam pertinentium deposita tempestate, monasterium ingredi, atque instar monachi tonderi, in quocunque delicto deprehensus fuerit. Servator enim noster Deus inquit, Eum qui ad me venit non ejiciam foras. Tanquam ergo monachali vitæ agendæ instituto in pœnitentia nobis vitam describente, ei, qui ad illud sincerè accedit, acquiescimus ac favemus; nec ulli ei mores impedimentum afferent, quo minus proprium scopum adimpleat.

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικεν, ἐκωλύοντο τινὲς τὴν ἀπόκαρσιν προαιρούμενοι, ἢ διὰ τὸ βίου αὐτῶν αἰσχρόν τε καὶ ἀδιάφορον, ἢ διά τι πλημμέλημα. φησὶν οὖν ὁ κανών, ὅτι οὐδὲν ἁμάρτημα κωλύει τὸν Χριστιανὸν τὸν ἀσκητικὸν ἑλέσθαι βίον, καὶ διὰ μετανοίας τὸν θεὸν ἐξιλεώσασθαι. ὅτι οὐδέ ἐστιν ἁμάρτημα τὴν τοῦ θεοῦ νικῶσαν φιλανθρωπίαν. καὶ ὁ σωτὴρ ἔφη, τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. καὶ ἕτεροι δὲ κανόνες, Ναυατιανῶν ἔτι λέγουσι, τὸ μὴ δέχεσθαι τὴν μετάνοιαν τῶν προσερχομένων, ἀλλὰ ἐᾶν τινὰς πλημμελήσαντάς τι, κἂν ὑπομένειν τοῦτό ἐστι τῆς ἀπογνώσεως καλύπτεσθαι βυθῷ. κατασκευάζοντες δὲ οἱ πατέρες τὴν οἰκείαν νομοθεσίαν, λέγουσιν, ὅτι ὥσπερ ἡ στήλη τὸ γεγραφέμενον ζωγραφεῖ, οὕτω καὶ τὸ μοναχικὸν ἐπάγγελμα τὴν μετάνοιαν ὑπογράφει τῷ μοναχῷ. ταῦτα δὲ νόησον ὅπερ τὴν ἀπόκαρσιν οὐκ ἐμποδίζῃ ἡ ἀτελὴς ἡλικία ἢ ἄλλο τι εὔλογον. τότε καὶ τὴν ὀφειλομένην δοκιμασίαν ὀφείλει τὸ ποιητέον, κατὰ τὸν μ'. κανόνα τῆς πρώτης συνόδου. εἰ δὲ θέλεις μαθεῖν, ὡς πολλαὶ αἰτίαι εἰσὶ κωλύουσαι τὴν ἀπεντεῦθεν ἀπόκαρσιν, ἀνάγνωθι κεφ. γ'. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου τῆς βασιλικῆς, συνοψισθὲν ἐκεῖ τοῦ πατριάρχου περὶ τὰ μέσα τοῦ γ'. κεφ. τοῦ ια'. τίτλου τοῦ πρόπου σκοταίρου, καὶ καταγεγραμμένον εἰς τὸ σχόλιον τοῦ λϛ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ πρόπου σκοταίρου.

B A L s. Ut est verisimile, prohibebantur quidam qui tonderi volebant, ad hoc inducti, vel propter suam vitæ turpitudinem sordésque ac contemptum, vel propter aliquod delictum. Dicit ergo canon, quod nullum peccatum prohibet Christianum vitam ascéticam eligere, & per pœnitentiam Deum placare. Neque enim ullum est peccatum, quod Dei clementiam superet. Porrò etiam Servator noster dixit, Eum, qui ad me venit, non ejiciam foras. Et alii etiam canones dicunt Novatianorum esse, eorum qui accedunt pœnitentiam non suscipere, sed sinere eos qui offenderunt, si magnum sit aliquod delictum, profundo desperationis obrui. Patres autem id quod à se decretum est confirmantes, dicunt, quòd sicut columna id, quod in ea describitur, exprimit, ita & monachica professio monachi pœnitentiam describit. Hoc autem intellige, quando tonsuram non impedit ætas imperfecta, vel aliquid aliud rationabile. Tunc enim Episcopalis examinatio id quod erit agendum excutiet, ut vult xl. Canon præsentis Synodi. Si vis autem scire quàm multæ sint causæ, quæ hic tonderi prohibeant, lege cap. iii. tit. 1. lib. iiii. Basilic. à Patriarcha in Synopsin redactum circa medium iii. cap. undecimi tit. præsentis operis, & positum in commentario xxxii. cap. ix. tit. præsentis operis.

ΖΩΝΑΡ. Πταισμάτων μέγεθος ἢ πλῆθος, ἀπογνωσιν μετανοίας τοῖς εἰς τὴν θείαν ἀφορῶσι φιλανθρωπίαν οὐ δεῖ ἐμποιεῖν. τοῦτο δὲ ὁ κανὼν ὅτός φησιν, ἔξεστι λέγων πρωτὶ, κἂν μεγάλα ἡμάρτηκε, τὸν ἀσκητικὸν ἑλέσθαι βίον, καὶ ἐν μοναστηρίῳ ἀποκαρῆναι, καὶ τὴν μοναχικὴν μεταλαβεῖν πολιτείαν, ἥτις ἡμῖν τὴν ἐν μετανοίᾳ ζωὴν γεγραφεῖ. ὡς γὰρ ἡ στήλη δείκνυσιν ἡμῖν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ γεγραφυμένου· οὕτω καὶ τὸ μοναχικὸν ἐπάγγελμα τὴν μετάνοιαν ἡμῖν ὑπογράφει καὶ σχηματίζει, καὶ ταύτης μεμνῆσθαι ἀδιασκοπάζει διηνεκῶς.

ZONAR. Peccatorum magnitudo aut multitudo efficere non debet, ut ii qui ad Dei misericordiam intuentur, spem propitiandi sibi pœnitentia numinis abjiciant. Idem hic quoque canon asserit, ac unicuique integrum esse affirmat, valde scelerato quamvis & nefario, vitam ascéticam eligere, & in monasterio tonderi, monasticámque disciplinam amplecti, quæ nobis in pœnitentiâ vitam describit. Ut enim columna quod in eâ describitur nobis exprimit, sic monastica professio pœnitentiæ imaginem ita effingit ac exprimit, ut eam ex animis nostris elabi aut effluere nunquam omnino patiatur.

CANON XLIII.

ARIST. *Quilibet vitæ procellam fugiens, & monaſterium ingredi cupiens, ejus rei licentiam habeat.*

Deo & ſervatore noſtro dicente, Eum qui venit ad me nullo modo ejiciam foras; licet omni Chriſtiano turbulentam vitæ fugere tempeſtatem, & ad monaſterium ſe recipere, & tonderi, etiamſi omnem perpetraverit iniquitatem. Sincere enim agentes pœnitentiam Deus recipit, & nulli mores eis impedimento erunt, quo minus ſcopum ſuum attingent.

ΑΡΙΣΤ. Ἄδειαν ἅπας, ὁ τὴν ζάλην τοῦ βίου φεύγων, καὶ εἰς μοναστήριον εἰσιέναι βουλόμενος, ἀπενέγκηται.

Τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν εἰπόντος, τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, ἔξεστι παντὶ χριστιανῷ τὴν πολυτάραχον ζάλην τοῦ βίου φεύγειν, καὶ εἰς μοναστήριον ἀπέρχεσθαι, καὶ ἀποκείρεσθαι, κἂν πᾶσαν διεπεράξατο ἁμαρτίαν. γνησίως γὰρ τοὺς μετανοοῦντας δέχεται ὁ θεός, καὶ οὐδεὶς αὐτοὺς τρόπος ἐμποδίσει πρὸς τὴν τοῦ οἰκείου σκοποῦ ἀποκλήρωσιν.

CANON XLIIII.

Monachus fornicationis convictus, vel qui ad matrimonii communionem vitæque ſocietatem uxorem duxit, fornicatorum pœnis ſecundùm canones ſubjicietur.

BALS. Quòd fornicatorum pœnis ſubjiciatur, qui fornicatus eſt monachus, eſt ut clementiſſimum amplectendum ac recipiendum. Fortè enim dixerit quiſpiam, non ex æquo debere puniri Laicos & Monachos fornicantes. Quòd autem fornicatorum ſolùm pœnis puniatur, qui venit ad matrimonii ſocietatem Monachus, non eſt, ut exiſtimo, ſine diſtinctione. Vidi enim, tempore ſanctiſſimi illius Patriarchæ domini Lucæ, Monachum quendam Leontium Muzacem nomine, cùm veſte militari indutus ſynodicè adſtitiſſet, & ab ea muliere, cum qua matrimonii ſocietate male vixerat, ſeparari non perſuaderetur; ea de cauſa cum ſeveritate monachalibus fuiſſe veſtimentis indutum, & carceri traditum, & aliàs valde punitum. Mihi ergo videtur, quòd præſens canon illum Monachum, qui in matrimonio verſatus eſt, fornicatorum] pœnis ſubjiciendum dicit, qui ſua ſponte ab illicitis nuptiis ſejunctus eſt, & ad priorem monachalem ſtatum reverſus eſt ac confeſſus. Qui enim non ſua ſponte ab illicito matrimonio recedit, propter apertam impudentiam graviter punitur: ut dicit ii. decret. undecimi cap. primi tit. quarti libri, quod eſt pars cxxiii. Novellæ Juſtiniani. Lege autem hoc, poſitum in primo commentario xxxii. cap. ix. tit. præſentis operis. Quære & xvi. can. iiii. Syn. & lege can. xix. Anc. Syn. & can. lx. magni Baſilii, dicentes; Graviùs puniri monachos, qui virginitatem profeſſi ſunt, eámque non ſervaverunt. Et dic canones inter ſe non pugnare; eo quòd hic, ſive præſens canon, de Monachis confitentibus ſtatuat: illi verò de condemnatis, qui propterea graviùs puniuntur.

ΚΑΝΩΝ μδ'.

Μοναχὸς ὁ ὕστερον πορνείᾳ ἁλοὺς, ἢ τοῖς γάμου κοινωνίαν καὶ συμβίωσιν γυναῖκα ἀγόμενος, τοῖς τῶν πορνευόντων ὑπέπεσε, οἷς καὶ τοὺς κανόνας ὑποβέβληται.

ΒΑΛΣ. Τὸ μὲν ὑπέπεσοις πορνευόντων καθυποβάλλεσθαι τὸν πορνεύσαντα μοναχὸν, φιλάνθρωπόν ἐστιν ὡς συμπαθέστατον. ἴσως γάρ τις εἴποι μὴ ὀφείλειν ὑπέχειν κολάζεσθαι τοὺς λαϊκοὺς καὶ τοὺς μοναχοὺς πορνεύσαντας. Ὃ δὲ μόνον ὑπέπεσθαι καὶ πόρνης τὸν τοῦ γάμου κοινωνίαν ἐλευθερίᾳ μοναχὸν, οὐκ ἔστιν, ὡς οἶμαι, ἀδιάφορον. εἶδον γάρ, ὅτι τῇ ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ, μοναχόν τινα Λεόντιον Μυζάκιον καλούμενον, μετὰ ἐξιτηρίου στρατιωτικῆς σκεπάσεως συνοδικῶς, καὶ μὴ πειθόμενον ἀποζυγῆναι τῆς κακῶς συμβιοπορευούσης αὐτῷ κατὰ γάμου κοινωνίαν γυναικός· καὶ διὰ τοῦτο μετ' ἀσπρείας τὸ μοναχικὸν ἐνδυθέντα, καὶ εἱρκτῇ παραδοθέντα, καὶ ἄλλως μεγάλως κολασθέντα. δικαίως μοι δοκῶ, ὡς ὁ πρὸ κανόνων ἐκείνων τὸν μοναχὸν, τὸν γάμῳ συμπλακέντα, λέγω τοῖς τῶν πορνευόντων ὑπέπεσθαι, τὸν ἑκουσίως λύσαντα τὸν ἀθέσμον γάμον, καὶ πρὸς τὸν πρότερον μοναδικὸν ἐπανελθόντα κατάστασιν καὶ ὁμολογησάμενον. ὁ δὲ ἑκουσίως τὸν ἀθέμιτον γάμον μὴ ἀφισάμενος, μεγάλως τιμωρεῖται διὰ τὸ προφανῆ ἀναίδειαν· καθὼς φησι ὁ β'. τόμος τοῦ ια'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλ. μέρει ὃν τρίτ. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς. καὶ ἀνάγνωθι τοῦτο, καὶ λάμψεις εἰς τὸ α'. σχόλιον τοῦ λε'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ πρώτου συντάγματος. ζήτει καὶ τὸν ις'. κανόνα τῆς δ'. συνόδου, καὶ ἀνάγνωσον κανόνα ιθ'. τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου, καὶ κανόνα ξ'. τοῦ μεγάλου Βασιλείου, λέγοντας, βαρυτέρως κολάζεσθαι τοὺς μοναχοὺς, τοὺς παρθενίαν ἐπαγγειλαμένους καὶ μὴ φυλάξαντας. καὶ εἰ πῇ μὴ ἐναντιοῦσθαι ἀλλήλοις τοὺς κανόνας, διὰ τὸ τὸν μὲν, ἥρωσι τὸν παρόντα κανόνα, περὶ τῶν ἐξομολογουμένων μοναχῶν νομοθετεῖν· τὸν δὲ περὶ τῶν καταλαμβανομένων, καὶ διὰ τοῦτο κολαζομένων πικρότερον.

ZONAR. Qui virginitatis voto obſtricti, fidem promiſſi poſtea fallerent, eos decimo ſexto canone quarta Synodus communione privatos eſſe decernit; iiſque clementiæ aliquid impertiendi, ac animadverſionis moram contrahendi, vel etiam, ſi res tulerit, augendi, poteſtatem Epiſcopo defert: at undevigeſimus Ancyranæ Synodi canon eos digamorum pœnis teneri jubet, qui virginitatem profeſſi, à ſuſcepto conſilio propoſitoque poſtea deſciverint. Magnus autem Baſilius in canone ſexageſimo, ait; Quæ mulier virginitatis votum nuncupavit, & fidem voti non ſolvit, ea adulterorum pœnas luet. Idem ab eo de monachis quoque decretum. Hic autem canon, ſi quis monachus cum muliere deprehenſus fuerit, ſibive fœminam matrimonio copulârit, mulctam, inquit, ſcortatoribus conſtitutam perſolvat. Atque hunc quidem canonem, quippe poſt alios editum, ex omnibus arbitror retinendum.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μὲ ἐκκαιδέκατος τῆς τετάρτης συνόδου κανὼν ἀκοινωνήτους φησὶ ψηφίζεσθαι τοὺς ὁμολογήσαντας παρθενεύειν, καὶ μὴ φυλάξαντας τὴν ὁμολογίαν· καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ τὴν διάκρισιν ἀνατίθησι τοῦ φιλανθρωπεύσασθαι, καὶ συσκίλαι αὐτοῖς, ἢ καὶ ὑπτεῖναι ἴσως ζημίαν. ὁ δὲ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου κανὼν ἐννεακαιδέκατος τὸν τῶν διγάμων ὅρον ἐκπληροῖ· ὁρίζει τοὺς παρθενίαν ἐπαγγειλαμένους, καὶ μὴ φυλάξαντας τὴν ὁμολογίαν. ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν κανόνι ἑξηκοστῷ φησὶν· ἡ παρθενίαν ὁμολογήσασα, καὶ ἐκπεσοῦσα τῆς ὁμολογίας, τὸν χρόνον τοῦ ὑπολειμμένου τῆς μοιχείας ἐκπληρούτω· ὁμοίως καὶ ὁ τῶν μοναχῶν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν τῷ τῶν πορνευόντων ὑπολειμμένῳ ὑποβάλλει τὸν ὑπὸ πορνείᾳ ἁλόντα μοναχὸν, ἢ γάμον ἑλόμενον. οἶμαι τοίνυν τὸν κανόνα τοῦτον δεῖν μᾶλλον κρατεῖν, ὡς τῶν ἄλλων μεταγενέστερον.

ARIST. *Monachus matrimonio conjunctus, aut fornicatus, pœnas fornicatoris luat.*

Æquales pœnas dabit Monachus, ſive fornicatus fuerit, ſive ad matrimonii communionem uxori conjunctus.

ΑΡΙΣΤ. Μοναχὸς ζευγνύμενος, ἢ πορνεύων, δεχέσθω τὸ τοῦ πορνεύοντος ὑπόλειμμα.

Ἐπίσης ὁ μοναχὸς ὑπολειμπάνεσθαι, κἂν τε πορνεύσῃ, κἂν τε πρὸς γάμου κοινωνίαν γυναικὶ συζυγῇ. τὸ δὲ ὑπτίμιον τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τῶν πορνευόντων ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἔστι, καὶ τὸν πεντήκοστὸν ἔνατον κανόνα τοῦ μεγάλου Βασιλείου. δύο γὰρ ἔτη προσκλαίει, δύο ἀκροᾶται, δύο ὑποπίπτει, ἐν ἐνὶ συνίστατο τοῖς πιστοῖς, καὶ τῇ ὀγδόῃ δέχεται εἰς κοινωνίαν.

A Fornicatorum autem pœna est septem annorum, juxta quinquagesimum nonum Basilii magni canonem; Duos namque annos deflet, duos audit, duos substernitur, unum cum fidelibus consistit, & octavo ad communionem admittitur.

ΚΑΝΩΝ με΄.

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν, ἔν τισι γυναικείοις μοναστηρίοις τοὺς μελλούσας τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου καλλωπισμοῦ, πρότερον σηρικαῖς καὶ παντοίαις στολαῖς, ἔτι μὴν καὶ κοσμίοις χρυσῷ καὶ λίθῳ πεποικιλμένοις, ὑπὸ τῶν προσαγόντων αὐτοὺς ἐξιέλλεσθαι, καὶ οὕτω τῷ θυσιαστηρίῳ προσιέναι, ἐκδιδύσκεσθαι τὴν τοσαύτην τῆς ὕλης ἀμφίασιν, καθαρσίῳ τε χίνεσθαι ἐπ' αὐταῖς τὴν τοῦ κτήματος ἀπολογίαν, καὶ τὸ μέλαν ἀυταῖς ἔνδυμα ἀμφιέννυσθαι· ὁρίσαμεν, ὥστε μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι. ἐπεὶ γὰρ δίκαιόν ὑπάρχει, τὴν ἤδη ἀφ' ἑαυτῆς προαιρέσεως ἀποθεμένην πᾶσαν τὴν τοῦ βίου τερπνότητα, καὶ ἀσπασαμένην τὴν κατὰ θεὸν πολιτείαν, καὶ βεβαιώσασθαι ταύτην λογισμοῖς ἀκλινέσιν, καὶ οὕτω τῷ μοναστηρίῳ προσελθοῦσαν, αὖθις εἰς ἀνάμνησιν ἀφ' ἑαυτῆς τοῦ τοιούτου φθαρτοῦ τε καὶ ῥέοντος κόσμου ἐλθεῖν, ὧν ἤδη ἐποιήσατο λήθην· ὃ τούτου τι ἀμφίβολον καταστῶσι, καὶ τὴν ψυχὴν ἐκταραχθῆναι δίκην κυμάτων ὑπακλυζόντων, καὶ τῇδε κἀκεῖσε φερομένων, ὡς μήτε δάκρυον ἔξω ὅτε λοιπὸν ἀφιεῖσθαι καὶ τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ διὰ τοῦ σώματος κατάνυξιν ὑποδείκνυσθαι. ἀλλ' εἰ καὶ βραχύ τι, ὡς εἰκὸς, ἐκπηδήσειεν δάκρυον, μὴ μᾶλλον τῆς διὰ τὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα διαθέσεως χάριν, ἢ διὰ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καταλιπεῖν, ὑπὸ τοῖς ὁρῶσιν τοῦτο παρελθὸν λογισθῆναι.

Canon XLV.

Quoniam intelleximus, in nonnullis mulierum monasteriis, mulieres quæ sacro illo amictu dignæ habentur, prius sericis & omnis generis vestibus, præterea autem & mundis auro & gemmis variatis, ab iis qui illas ducunt, exornari, & sic ad altare accedentes, exuitanto opum apparatu, & statim in illis fieri habitus benedictionem, illásque nigro amictu indui: statuimus ne hoc deinceps fiat. Neque enim fas est, ut quæ jam propria voluntate omnem vitæ jucunditatem deposuit, & eam quæ est secundùm Deum vitæ agendæ rationem amplexa est, firmísque ac stabilibus rationibus eam confirmavit, & ita ad monasterium accessit, per ornatum hujusmodi corruptibilem & caducum, ea quorum jam oblita erat in memoriam revocet; & ex eo anceps reddatur, & ejus anima perturbetur instar exundantium fluctuum, húcque & illuc versantium, ut nec reliquam nonnunquam lacrymam emittendo cordis per corpus compunctionem ostendat: sed & si exigua aliqua, ut est consentaneum, lacryma exilierit, non magis propter affectionem quam habent propter exercitatorium certamen, quàm propterea quòd mundum & mundana seu secularia relinquant, ea à videntibus profluxisse putetur.

Ὅθεν οἱ θεῖοι πατέρες ἔμαθον τότε εἰς τὰ γυναικεῖα γίνεσθαι μοναστήρια, καὶ θεαρέστως ἐκώλυσαν, τοῦτο καὶ νῦν μᾶλλον ἐπὶ τοῖς κελλιωτικοῖς καὶ μάλιστα μοναστηρίοις. τὴν γὰρ μέλλουσαν ἀποκείρεσθαι στολίζουσι νυμφικῶς μὲν ἐνδυμάτων πολυτελῶν καὶ κοσμίων χρυσῷ καὶ λίθοις πεποικιλμένων, καθ' αὐτὴν τὴν ὥραν χαλὸν τῆς ἀποκόρσεως, καὶ ὃν τῷ ναῷ ταύτην οὕτω κεκοσμημένην εἰσάγουσι· τοῦ δὲ κυρίου ἐπιφαίνεται τῆς ἀποκόρσεως, τὴν μὲν μαπαίαν ἐκείνην ἐνδυμασίαν καὶ τὴν πολυτελῆ στολὴν ἀπὸ τῆς νυμφουμένης ἀπεκδιδύσκουσιν, ἔνδυμα δὲ μέλαν ταύτῃ περιτιθέασι. τοῦτο οὖν γίνεσθαι ἡ ἁγία ἐκώλυσε σύνοδος, ὡς προτρεπτικὸν κοσμικῆς ἐπιθυμίας, καὶ ὑπὸ τῶν βλεπόντων καταγινωσκόμενον. ὡς ἔοικε δέ, οὐδὲ ἄλλο τι παρεγράψατο τοιοῦτον σωτηριώδες διάταγμα, ἀλλ' ἢ διὰ τὸ μὴ ἐπάγεσθαι κόλασιν τοῖς τούτου καταφρονηταῖς. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὅτι πάντες οἱ τοὺς κανόνας ὑπερβαίνοντες κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ ἐγχωρίῳ Ἐπισκόπῳ τιμωρηθήσονται· κἂν μὲν ἐκφωνήθῃ ὑπὸ τῶν κανόνων ἐν τισι τὸ εἶδος τῆς ἐπιτιμίου.

Quod didicerunt divini patres in mulierum fieri monasteriis, & piè ac sanctè prohibuerunt, hoc nunc vel maximè fit à cellulariis monasteriis. Eam enim quæ est tondenda, instar sponsæ sumptuosis & splendidis vestibus auro ac gemmis variatis, in ipso ferè tonsuræ tempore induunt, & eam sic exornatam in templum introducunt: cùm autem instat tonsuræ tempus, supervacaneam illam & sumptuosam vestem sponsæ exuunt, & illam nigris vestimentis induunt. Ne autem hoc fieret, sancta prohibuit Synodus, ut quod & ad mundi cupiditatem excitet, & à videntibus damnetur. Ut est autem verisimile, non aliam ob causam contemnitur hoc salutare decretum, quàm quòd ejus contemptoribus supplicium quoque non simul ab eo inducatur. Mihi autem videtur, quòd omnes, qui canones transgrediuntur, pro regionis Episcopi arbitratu punientur, etiamsi in nonnullis non fuerit genus supplicii canonibus expressum.

ΖΩΝΑΡ. Κωλύει ὁ κανὼν τὰς κείρεσθαι μελλούσας κοσμεῖσθαι πρότερον στολαῖς λαμπροτέραις, χρυσοῖς τε καὶ λίθοις, καὶ οὕτω τῷ θυσιαστηρίῳ προσάγεσθαι, κἀκεῖ τὴν μὲν φλυαρίαν ἐκείνην ἐκδύεσθαι, ἐνδύεσθαι δὲ τὰ μοναχικὰ ἄμφια, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῖς εὐλογίαν γίνεσθαι, καὶ ὁρίζει μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι. ἥτις γὰρ ἐκουσίως, φησὶν, ἀπέθετο τὰ βιωτικὰ, καὶ ἠσπάσατο τὴν κατὰ θεὸν πολιτείαν, καὶ τῷ μοναστηρίῳ προσῆλθεν, αὕτη εἰς ἀνάμνησιν αὖθις ἔρχεται τῆς κοσμικῆς ὕλης τε καὶ τερπνότητος διὰ τὸ κοσμεῖσθαι τοῖς φθαρτοῖς καὶ ῥέουσι κόσμοις, καὶ ἐκταράσσεται τὴν ψυχὴν τῆς μνήμης τῶν ἡδέων τῷ κόσμῳ ἐπεγειρομένης, καὶ δίκην κύματι καταβαπτιζούσης αὐτήν· καὶ τοσοῦτον ὡς μηδὲ κατάνυξιν αὐτῇ τότε προσγίνεσθαι, ἵνα τεκμηριοῦσι τὰ δάκρυα. εἰ δὲ καὶ δακρύσῃ, φησὶ, κἀκεῖνο τοῖς ὁρῶσιν ἀμφίβολον κρίνεται, τῶν πλειόνων διὰ τὴν τοῦ κόσμου τέρψιν καὶ τῶν ἡδέων αὐτοῦ λογιζομένων δακρύειν αὐτήν.

ZONAR. Mulieres, antequam tondeantur, splendido vestium apparatu, auróque ac gemmis conspicuas ad altare sistendi, ibique illa ornatus inanitate exutis, monastica indumenta de more consecrata tribuendi consuetudinem hic canon damnat; idque in posterum fieri omnino vetat. Nam quæ mulier, inquit, omnibus hujus seculi rebus à se sponte abdicatis, religiosúmque vivendi institutum secuta ad monasterium accesserat, hæc, ubi sese fluxo & caduco ornatu comptam atque excultam videt, mundanarum sordium profanæque voluptatis iterum revivíscente memoria, commovetur animo ac perturbatur, terrenarúmque suavitatum identidem subeunte recordatione, quasi fluctibus vicissim ingruentibus absorbetur: usque adeo, ut nec compunctio quidem, quam testantur lachrymæ, ei excitetur. Nam etsi aliquis etiam, inquit, fletus existat, dubiæ tamen adhuc intuentibus lacrymæ illæ & suspectæ sunt; quas nimirum plerique vitæ solutioris ac earum, quibus caritatem se animadvertit, voluptatum desiderio expressas esse arbitrantur.

ARIST.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Parentes eam, quæ monasticam vitam eligit, sericis non induent, & sic habitum ei circumponent. Hoc enim est labentis mundi in animum revocatio.*

Patres intelligentes, quod mulieres quædam, quæ monastico amictu habentur dignæ, primo sericis vestimentis, & alio omnis generis auro & lapidibus variegato amictu, ab iis qui eas introducunt induuntur, & sic omni modo ornatæ altari afferuntur; postea talis materiæ amictum exuentes, habitus benedictionem statim recipiunt, & nigro vestimento induuntur: hoc non amplius fieri jubent. Nec licitum enim nec sanctum est, ut illa, quæ omnem vitæ jucunditatem per propositum suum deposuit, & eam quæ secundum Deum est vivendi rationem amplectitur, & rationibus quæ everti nequeunt eandem confirmavit, & sic monasterium accessit, rursum per corruptibilem & fluentem ornatum ad eorum recordationem venire, quorum modo oblita fuerat, & animam exundantium ad instar fluctuum perturbari, eamque huc & illuc circumvertere, ut neque lachrymam emittat, quæ cordis compunctionem ostendat.

ΑΡΙΣΤ. Οὐκ ἀμφιάσουσιν οἱ γονεῖς σηρικοῖς τὴν ἀσχεθεῖσαν μονάσαι, καὶ οὕτω τὸ σχῆμα περιθήσουσιν· ἀνάμνησις γὰρ τοῦτο τοῦ ῥέοντος κόσμου.

Manθάνοντες οἱ πατέρες, ὡς τινες τῶν γυναικῶν τῷ μοναδικῷ καταξιοῦσθαι μέλλουσι σχήματος, πρότερον σηρικὰ ἱμάτια ἐνδιδύσκουσι, καὶ πάντοιαν ἄλλην πολλὴν χρυσῷ καὶ λίθοις πεποικιλμένην, ὑπὸ τῶν προσαγόντων αὐτὰς, καὶ οὕτω κεκοσμημέναι πολυτελῶς, τῷ θυσιαστηρίῳ προσάγονται· εἶτα τὴν τοιαύτης ὕλης ἀμφίασιν ἀποδυόμεναι, ἀντιδιδῶσι τῷ τοῦ σχήματος δύλογίαν δέχονται, καὶ τὸ μέλαν ἔνδυμα ἀμφιέννυνται· προστάττουσι μὴ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν γένεσθαι. οὐδὲ γὰρ δίκαιον, οὐδὲ ὅσιον, τὸ τῷ ἥδη διὰ τῆς οἰκείας προαιρέσεως ἀπορρίψασθαι, πᾶσαν τὴν τοῦ βίου τερπνότητα, καὶ τὴν καλὴν θεοῦ πολιτείαν ἀσπασαμένην, καὶ λογισμοῖς ταύτην ἀπερισπάστοις βεβαιώσασαν, καὶ ὅτε τῷ μοναστηρίῳ προσελθοῦσαν, αὖθις εἰς ἀνάμνησιν διὰ τοιούτου φθαρτοῦ καὶ ῥέοντος κόσμου ἐλθεῖν, ὧν ἥδη ἐποιήσατο λήθην, καὶ τὴν ψυχὴν, δίκην κυμάτων ἀνακλυζόντων, ἐκταράττεσθαι, καὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖσε περιστρέφειν αὐτήν· ὡς μηδὲ δάκρυον ἐπαφῆναι, καὶ τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ κατάνυξιν ἀποδείκνυσθαι.

CANON XLVI.

Quæ vitam asceticam eligunt, & in monasteriis sunt constitutæ, ne omnino progrediantur. Siqua autem inexorabilis necessitas ad hoc trahit, cum benedictione & permissione ejus, quæ præest, hoc agant: túncque non sola per se, sed cum aliquibus vetulis, & quæ in monasterio primæ sint, cum mandato ejus quæ præfecta est. Eis autem omnino extra cubare non licet. Sed & viri qui vitam monasticam consectantur, urgente necessitate, & ipsi, cum benedictione ejus cui regimen creditum est, procedant. Quamobrem qui transgrediuntur id quod est nunc à nobis decretum, sive sint viri, sive mulieres, convenientibus pœnis subjiciantur.

BALS. Alii quoque canones statuunt non debere Monachos, circuncursare ubi velint. His ergo consequenter præsens canon de Monachis mulieribus decernit, eis non licere monasterio egredi. Quòd si inexorabilis necessitas eas ad egrediendum urgeat, ne sic quidem egredi licere absque benedictione & permissione ejus quæ præest, & nisi unà cum illis egrediantur anus aliquæ piæ ac sanctæ monachæ. Eis autem omnino extra cubare, seu extra mansionem pernoctare, non permittit. Et hæc quidem de mulieribus Monachis. Jubet autem Monachos propter solam inexorabilem necessitatem à mansione egredi cum benedictione & permissione ejus qui præfectus est. Qui autem hæc transgrediuntur, monachos vel monachas, convenientibus suppliciis ab eo qui præest subjici. Lege & ii. just. xi. cap. primi tit. iiii. lib. Basilic. quod quidem est pars cxxiii. Justiniani Novellæ, & redacta circa finem iiii. cap. xi. tit. præsentis operis. Nota autem, quòd mulieribus quidem non est omnino concessum extra monasterium permanere, seu pernoctare: viris autem ne pernoctent non est prohibitum. Et quòd muliebris quidem cum aliis religiosis mulieribus egredi permittitur extrà monasterium, urgente quandoque necessitate, idque omnino propter muliebris animi lubricitatem & inconstantiam. Monachi verò per se & soli, cum rectoris benedictione, ad urgentia ministeria & solùm abeunt. Hæc autem omnia, ut mihi videtur, dicenda de iis, qui propter juventutem suspecti sunt: non autem de iis, qui propter senium & virtutem à suspicione sunt alieni.

ΚΑΝΩΝ μϛ'.

Αἱ τὸν ἀσκητὴν αἱρήσωμαι βίον, καὶ ἐν μοναστηρίοις κατατίθωμαι, καθόλου μὴ προϊέτωσαν. εἰ δέ τις ἀναγκαίτης αὐτὰς ἀνάγκη περὶ τοῦτο ἕλκοι, μετὰ εὐλογίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς προεστώσης τοῦτο πραττέτωσαν· καὶ τότε μὴ μόναι καθ' ἑαυτὰς, ἀλλὰ μετά τινων πρεσβυτίδων καὶ πρωτοθυσῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, μετ' ἐντολῆς τῆς καθηγουμένης. παντελῶς δὲ αὐταῖς ἐξωκοιτεῖν οὐκ ἔξεστιν. ἀλλὰ καὶ ἄνδρες οἱ τὸν μονήρη μετερχόμενοι βίον, χρείας ἐπειγούσης, καὶ αὐτοὶ μετ' εὐλογίας τοῦ τῷ ἡγουμένου ἐμπεπιστευμένου προϊέτωσαν· ὥστε οἱ παραβαίνοντες τὸν νῦν ὁρισθέντα παρ' ἡμῶν ὅρον, εἴτε ἄνδρες εἶεν, εἴτε γυναῖκες, πρεσφόροις ἐπιτιμίοις ὑποβληθήτωσαν.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἄλλοι διάφοροι κανόνες διορίζονται μὴ ἐξεπολεῖν τὰς μοναχὰς ἔνθα βέλουσι. ἀκολούθως οὖν τούτοις καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται περὶ τῶν μοναζουσῶν, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοῦ μοναστηρίου ἐξέρχεσθαι. ἀναγκαίτης δὲ χρείας κατεπειγούσης, τότε ἐξέλθοιεν μετ' οὐ πολλῶν χωρὶς εὐλογίας καὶ παραπομπῆς τῆς καθηγουμένης, καὶ μάλιστα καὶ σωφρονεστάτης μετὰ τινων ἀρχαίων μοναζουσῶν. ὅλως δὲ ἐξωκοιτοῦσαι αὐταὶ οὐκ ἔχουσιν ἔξω τῆς μονῆς διανυκτερεῦσαι, ἐν ἀδείᾳ χωρεῖ. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν μοναζουσῶν. τοὺς δὲ μοναχοὺς ἀδεκελδίτους ἀπὸ ἀναφαιτίστου καὶ μόνου χρείαν τῆς μονῆς ἐξέρχεσθαι μετ' εὐλογίας καὶ παρὰ ἐπιτροπῆς τοῦ καθηγουμένου. τοὺς δὲ παραβαίνοντας ταῦτα μοναχοὺς καὶ τοὺς μοναζούσας, προσφόροις ἐπιτιμίοις ἀπὸ τοῦ ἱερέως τοῦ καθυποβάλλεσθαι. ἀπάγνωθι καὶ τὸ β'. δόγμα τοῦ ια'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, μέρους ὄντος τοῦ ρκγ'. Ἰουστινιανείου νεαρῶν, καὶ σωνοψισθὲν ἀπὸ τοῦ πίνακος τοῦ δ'. κεφ. τοῦ ια'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος. σημείωσαι οὖν ὅτι γυναιξὶ μὲν οὐκ ἐνεδύθη ὅλως ἔξω τοῦ μοναστηρίου καταμεῖναι, ἤγουν νυκτερεύσαι καταμονήν· ἄνδρες δὲ ὅτου διανυκτερεύσαι οὐκ ἐκωλύθησαν. καὶ ὅτι αἱ μὲν γυναῖκες μὴ ἐπέρων ἀδελφῶν μοναζουσῶν ἐξέρχεσθαι τῆς μονῆς ἀδιακωλύτως, ἀνάγκης ἔστιν ὅτε καταπειγούσης, πρώτως διὰ ὀλιγωρίαν τοῦ γυναικείου φρονήματος. οἱ δὲ μοναχοὶ καθ' ἑαυτοὺς καὶ μόνοι ἀπασι, μετ' εὐλογίας ἡγουμενικῆς, εἰς τὰς καταπειγούσας ὑλείας καὶ μόνον. ταῦτα δὲ πάντα, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀδιακωλύτως ἀπὸ τῶν διὰ τὴν νεότητα ὀφείλομεν εἰπεῖν, ἤγουν καὶ ἀδιακρίτων διὰ γῆρας καὶ ἀρετήν.

ΖΩΝΑΡ.

ΖΩΝΑΡ. Τὰς μοναζούσας ἀφορίτους βούλονται οἱ πατέρες ἐξέρχεσθαι τῆς μονῆς. εἰ δέ ποτέ τις γένηται ἀναγκαίας ἀνάγκης ἐξελθεῖν τοῦ μοναστηρίου μοναζούσης, καὶ πάντως μετὰ ἐπιτροπῆς τῆς προεστώσης ἐξέρχεσθαι ἐξαπατῶνται, καὶ μηδὲ μόναι, ἀλλὰ συνεῖναι αὐταῖς καί τινας τῶν γηραιοτέρων, καὶ προτετιμημένων τῷ τε χρόνῳ καὶ τῇ ἀρετῇ, καὶ μηδὲ ἔξω τῆς μονῆς ἢ νύκτα διάγειν. τοῦτο γὰρ τὸ ἐξωκοιτεῖν. καὶ οἱ ἀσκηταὶ δέ φησιν ὁ κανών, ὅτε χρεία τις κατεπείγῃ μετὰ εὐλογίας τοῦ ἡγουμένου ἐξιέτωσαν. οἱ δὲ μὴ οὕτω ποιοῦντες, κἂν ἄνδρες κἂν γυναῖκες ὦσι, προσφόρως ἐπιτιμάσθωσαν, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸν ἑκάστου διάθεσιν ὁ προεστὼς αὐτοῖς ἐπαγέτω τὸ ἐπίτιμον, ἢ μαλακώτερον ἢ σφοδρότερον. τοῖς μὲν γὰρ ταπεινωμένοις καὶ μεταμελουμένοις ἐπὶ τῷ σφάλματι ἀνήσει τὸ ἐπίτιμον, καὶ ποινὴν κουφότερον· τοῖς δὲ σκληρυνομένοις καὶ ἀναιδευομένοις ἐντονωτέραν θήσει καὶ βαρυτέραν τὴν ἐπίτιμησιν, καὶ οὕτω προσφόρως ἑκάστῳ ἐπιτιμήσει.

ZONAR. Monialibus extra monasterii sepța egrediendi facultatem esse Patres vetuere. Quòd si necessaria exeundi causa quandoque inciderit, id non nisi Præfectæ facultate impetrata, nec tamen solis, sed earum, quæ cum ætate grandiores tum moribus præ cæteris probatæ sint, honesto comitatu septis, licere decernunt; & extra monasterium nullo modo pernoctent, (id enim verbo ἐξωκοιτεῖν planè indicatum.) Sed monachi quoque, inquit canon, cum id aliqua necessitas postulaverit, Præfecto ipsis benedicente egrediantur. Qui secus fecerint, sive viri sive mulieres, in eos accommodate atque appositè, hoc est, leviore aut acerbiore pœna, prout quemque affectum animo viderit, Præfectus animadvertat. Quos enim animo consternatos, culpæque pertæsos cognorit, leviore in eos erit animadversione contentus: contumaces vero atque arrogantes, omnino severiùs accipiet, eaque ratione accommodatè atque appositè pœnam singulis decrevisse existimabitur.

ΑΡΙΣΤ. Οὐκ ἐξεισι μοναζούσα τῆς μονῆς, εἰ μὴ μετὰ εὐλογίας τῆς προεστώσης. καὶ οὐδὲ μόνη, ἀλλὰ μετ' ἑτέρας πρεσβύτιδος· ἐξωκοίτους δὲ τὸ παράπαν οὐ χρή. κατὰ ταυτὸ καὶ μοναζων, εἰ μὴ μετ' ἐπιτροπῆς ἡγουμένου, τῆς μονῆς μὴ ἐξιέτω.

ARIST. *Monialis monasterio non egredietur, nisi ejus quæ præfecta est benedictione: & neque sola, verùm cum aliâ vetulâ. Extra vero cubare nullo modo licet. Eodem modo & Monachus, nisi præfecto permittente, monasterio non egredietur.*

Τὸ μὴν, μένειν ποτε καθ' οἱονδήτινα τρόπον ἔξω τῆς μοναστηρίου μοναζουσαν, παντελῶς ὁ κανὼν ἀπηγόρευσε. δὲ, ἀνάγκης ἀπαραίτητου παρεμπίπτοιτος ταύτῃ ἐξέρχεσθαι τῆς μονῆς μὲν γνώμης καὶ εὐλογίας τῆς προεστώσης, καὶ αὖθις ἐπανέρχεσθαι, καὶ μένειν ἐν αὐτῇ, οὐ κεκώλυκεν, ἀλλὰ ἐπιτρέπει γίνεσθαι. πλὴν καὶ ἐν τούτῳ προστίθησι, τὸ μὴ μόνην ἐξέρχεσθαι, ἀλλὰ μετὰ τινῶν πρεσβυτίδων, καὶ προτετιμημένων ἐν τῷ μοναστηρίῳ· ὡσαύτως δὲ, οὐδὲ μοναχὸν, ἄνευ εὐλογίας τοῦ προεστῶτος αὐτῆς, βέλεται τοῦ μοναστηρίου ἐξελθεῖν. τοὺς δὲ παραβαίνοντας τὰ ὡρισμένα, προσφόροις ἐπιβάλλει ἐπιτιμίοις.

Monialem quocunque modo extra monasterium unquam manere canon omnino prohibet: eam autem, si inexorabilis aliqua inciderit necessitas, mansione exire cum voluntate & benedictione ejus qui præest, & rursum redire, & in eâ manere non prohibet, sed fieri permittit. Sed & in eo addit, eam non solum exire, sed cum vetulis quibusdam & quæ sunt in monasterio primæ. Similiter verò, nec monachum, sine benedictione ejus qui ipsi præest, monasterio exire vellet. Hæc autem decreta transilientes convenientibus pœnis subjicit.

ΚΑΝΩΝ μζ'.

Μήτε δὲ ἐν ἀνδρείῳ μοναστηρίῳ γυνὴ, μήτε ἐν γυναικείῳ ἀνὴρ καθευδέτω. παντὸς γὰρ προσκόμματος καὶ σκανδάλου ἔξω εἶναι δεῖ τοὺς πιστοὺς, καὶ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπρόσδεκτον τῷ κυρίῳ ἑαυτοῖς διάγειν βίον. εἰ δέ τις τοῦτο πράξοι, εἴτε κληρικὸς εἴη, εἴτε λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

Canon XLVII.

Neque mulier in virorum monasterio, neque vir in mulierum dormiat. Extra offendiculum enim & scandalum fideles esse oportet, & ad id quod est decorum ac honestum, Deoque gratum, vitam suam componere. Si quis autem hoc fecerit, sive sit Clericus, sive Laïcus, segregetur.

ΒΑΛΣ. Παντὸς σκανδάλου ἀπηλλάχθαι ὁ κανὼν οὐχὶ τοὺς μοναχοὺς μόνους ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς πιστοὺς ἁπάντας, καὶ μήτε ἑαυτοῖς διὰ ἑτέρων πράττειν σκάνδαλα, μήθ' ἑτέροις διὰ ἑαυτῶν· τοὺς δὲ μοναχοὺς πολλῷ πλέον. τὸ δὲ ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ καθεύδειν ἄνδρας ἢ τοὐναντίον, καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις σκανδάλων αἴτιον ἔσται καὶ ἄλλοις. ἔμφυτον γὰρ τῇ σαρκὶ τὸ πῦρ τὸ ἐκ τῆς παιδὸς, καὶ μόλις, ἡμῖν ὕλης ἀναπτέσεως αὐτὸ πόρρω καθιστῶσιν ἑαυτῶν, μαλθακώτερον ἡμῶν ἔσται· καὶ καταφλέξει ὡς χόρτον ἡμᾶς ῥᾳδίως. τί δ' ἂν ἔσται ἀνδράσι πρὸς τὸ τῆς ἐπιθυμίας πῦρ δραστικώτερον ὑποκαύμα γυναικὸς, ἢ γυναιξὶν αὖθις, ἀνδρὸς, πρὸς ἔξαψιν τῆς φλογός; καὶ οὕτω μὲν ἀλλήλοις οἱ μοναχοὶ λαβὰς σκανδάλου παρέξουσιν, ἕτερας δὲ σκανδαλίσουσιν ὀφθεῖσαι γυναῖκες ἐν ἀνδρῶν καταγωγίοις διανυκτερεύουσαι, ἢ ἄνδρας ἐν ἀσκητηρίοις γυναικῶν. καὶ γὰρ οἱ πλείους καὶ ἀφορμὰς ζητοῦντες σκανδάλων καὶ διαβολῶν. διὸ καὶ τοῖς πατράσιν ἀπηγόρευται τοῦτο. τοὺς δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῦντας ἀφορισμῷ καθάζουσι. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα. δὲ β'. κεφ. τῆς ρκγ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ἤτοι δ' ιε'. κεφ. τοῦ ά. πίτλου τοῦ δ'. βιβλίου τοῦ βασιλικοῦ, φησὶν· οὐκ εἰσελεύσεται δὲ, οὔτε γυνὴ πάντελῶς εἰς ἀνδρικὸν μοναστήριον, οὐδὲ ἀνὴρ εἰς γυναικεῖον, ἢ προφάσει τελευτήσαντος κἀκεῖσε κειμένου μνήμης, ἢ καθ' ἕτερόν τινα αἰτίαν.

BALS. Ab omni scandalo esse remotos exigit canon, non solùm Monachos, sed & omnes fideles, & nec eis scandala per alios, nec aliis per eos dari: sed multo magis Monachos. In mulierum autem monasterio dormire viros, vel contrà, & illis ipsis est offensionis causa, & aliis. Carni enim innatus est animi perturbationum ignis, & vix, nobis etiam procul à materiâ quæ eum accendit nosmet constituentibus, debilior fiat. Quòd si nos ei fomites addiderimus, erit acris & vehemens, &, sicut fœnum, facilè nos incendet. Quod autem viris ad ignis cupiditatem potest esse acrius fomentum muliere, vel mulieribus rursus, viris, ad flammam excitandam? Et sic inter se quidem Monachi offensionis ansam præbebunt; aliis verò scandalum afferent, cùm viderint mulieres in virorum habitaculis pernoctantes, vel viros in mulierum asceteriis. Sunt enim quàm plurimi suspiciosi, offensionúmque & calumniæ occasionem quærunt. Quãobrem & hoc quoque à patribus interdictum est. Eos autem, qui aliter faciunt, segregatione puniunt. Et hæc quidem canon. Secundum autem caput cxxiii. Novellæ, seu xv. caput primi tit. iiii. libri Basilic. dicit: Non ingredietur autem omnino, nec mulier in virorum monasterium nec vir in mulierum, vel prætextu memoriæ ac monumenti alicujus mortui qui illic positus est, vel aliam ob causam. Et maximè, si quis fratrem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

fortè vel sororem vel aliquem ex suo genere in monasterio se habere dixerit: non est enim cognatio Monachis, qui eam quæ est in cælo vitam æmulati sunt. Quid enim sibi volunt qui sic ingrediuntur, si non aliquid eorum, quæ sunt prohibita, volunt agere? Cùm ergo, quæ viris conveniunt, possint viri in virorum monasterio facere, & similiter quæ mulieribus attributa sunt, in mulierum monasteriis mulieres facere: nullus quoque misceatur alteri, nec si quis fortè dicatur frater vel soror vel alius cognatus. Neque enim alicui eo prætextu introire permittimus. Si enim ipsa principia absciderimus, & eam quæ per visum animis infunditur fraudem, &, quæ ex eo oritur, prolapsionem prohibuerimus, erit multo facilior & planior sacris concertatoribus vitæ melioris correctio. Omnes ergo illi legi pareant, & nec viri in mulierum monasteriorum sepulcris reponantur, nec mulieres in virorum inhumentur monasteriis. Neque enim viris Gynæcea, nec rursus mulierum catalogis virorum habitacula conveniunt. Hinc nec propter defunctos indecoras has congressiones à superstitibus fieri volumus: ne ex eo naturæ ad seipsam detur aditus, ut quomodo non fas est se delicatè gerat & ludat, & res divinas injuria afficiat, & pietatis utique prætextu & sub sanctitatis specie ea agat, quæ ne dicere quidem nec cogitare fas est eos qui honestam vitam monasticam persequuntur. Cùm hoc autem sit apertum, necesse est eos qui sepulturis deserviunt, & eos maximè qui lectum ferunt, & qui fodiunt, ad monasterium accedere. Et in virorum quidem monasteriis res est facilis, sed non sic in mulierum, propter dictam prohibitionem. Statuimus itaque, si quando quid ejusmodi futurum est, & sepelienda sit mulier in tali mulierum monasterio (virum enim non admittimus) ut religiosissimæ quidem mulieres in suo monasterio maneant; sola autem ostiaria vel ostiariæ & ipsa fortè rectrix, si velit, adsint iis quæ fiunt: & illi cùm primùm justa & exequias quàm celerrimè fecerint, & sepulcrum foderint, corpúsque contexerint, statim recedant, nec ullis à se visis religiosissimis fœminis, nec eis vicissim ab ullis earum conspectis. Sed nec viri alium excogitent prætextum, quo ad mulierum monasteria accedant, vel mulieres ad monasteria quæ viris dedicata sunt, ab obtentu eorum quæ in exequiis & justis mortuo præbendis fiunt; ut qui eorum memoriam faciunt, tertio & nono die convenientes, vel quando quadraginta dies venerint, vel etiam annus: cùm liceat quidem mulieribus, si mulierum sit monasterium, omnia facere; sin autem virorum, viris; & non talium observationum prætextu sanctis monasteriis aliquam infamiæ notam inurere.

ZONAR. Offensiones omnes & scandala evitare, neque vel ex aliis sibi peccandi occasiones quærere, vel aliis ipsi præbere, non ascetæ, sed omnes quidem fidei mysteriis initiati, proindeque multo magis monachi hoc canone jubentur. Quòd si in monasteriis mulierum viri pernoctent, aut contra, in eo, tum ipsorum qui id faciunt tum aliorum quoque, offensionem aliquam intercedere necesse est. Carni enim innatus est animi perturbationem ignis, & vix nobis, procul à materiâ, quæ eum accendit, nosmet constituentibus debilior fiat. Quod si etiam fomitem ipsimet ingeramus, invalescet vehementiùs, nósque nullo negotio fœni stipulæve instar absumet. Quid porrò ad cupiditatis in homine flammam excitandam muliere vehementius? quid vicissim, ut inflammetur hoc igne mulier, homine periculosius? Erunt igitur tum sibi invicem, qui in monasteriis degunt, offen-

A καὶ μάλιστα εἴτις ἀδελφὸν τυχὸν ἢ ἀδελφὴν ἤ τινα τῶν ἐκ τοῦ γένους ἔχειν ἐν τῷ μοναστηρίῳ φήσει· συγγένεια γὰρ τοῖς μοναχοῖς οὐκ ἔστι, τοῖς γε ἐν οὐρανῷ ζηλώσασι βίον. τί γὰρ δὴ καὶ βουλόμενοι τὰς τοιαύτας εἰσόδους ποιήσοιντο, εἰ μὴ βέλοιντό τι πράττειν τῶν ἀπηγορευμένων; ἐξὸν δῶν καὶ τὰ ἀνδράσι πρέποντα ἐν τοῖς ἀνδρικοῖς μοναστηρίοις ἄνδρας ποιεῖν, καὶ τὰ γυναιξὶν ὁμοίως ἀτονενεμημένα, ἐν τοῖς γυναικείοις μοναστηρίοις πράττειν γυναῖκας, οὐδενὸς ἐπιμιγνυμένου θατέρῳ· οὐδὲ εἴτις τυχὸν εἶναι λέγοιτο ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ ἢ ἄλλος συγγενής. οὐδὲ γὰρ κατὰ ταύτην τὴν πρόφασιν εἰσιτητὸν εἶναί τισι συγχωροῦμεν. εἰ γὰρ αὐτὰς τὰς
B ἀρχὰς ἐκκόψομεν, καὶ τὴν δι' αὐτῆς τῆς ὁράσεως εἰσκρινομένην ταῖς ψυχαῖς ἀπάτην, καὶ τὸ ἐντεῦθεν ὄλισθον καλύσομεν· ἔσται πολλῷ ῥάων τε καὶ εὐκολωτέρα τοῖς ἱεροῖς ἀγωνισταῖς ἡ τοῦ κρείττονος βίου κατόρθωσις. πάντες τοίνυν τῷδε τῷ νόμῳ πειθέσθωσαν, καὶ μήτε ἄνδρες ἀποτιθέσθωσαν ἐν γυναικείων μοναστηρίων τάφοις, μήτε γυναῖκες ἀνδρικοῖς μοναστηρίοις κατορυττέσθωσαν. οὐδὲ γὰρ ἀνδράσι γυναικωνίτιδες πρέποισιν, οὔτε αὖθις ἀνδρῶνες τοῖς τῶν γυναικῶν καταλόγοις. οὐδὲ ἐντεῦθεν διὰ τοὺς τελευτήσαντας τοῖς περιοῦσι τὰς ἀσχήμονας ταύτας ἐπιμίξεις γίνεσθαι βουλόμενα· ἵνα μὴ πάροδος ἐντεῦθεν γένη-
C ται τῇ φύσει πρὸς ἑαυτὴν, ἃ μὴ θέμις τρυφᾶν τε καὶ παίζειν, καὶ τὰ θεῖα καταισχύνειν πράγματα, καὶ εὐσεβείας δῆθεν προκαλύμματι καὶ τῷ τῆς ὁσίας σχήματι ταῦτα πράττειν, ἅπερ οὐδὲ λέγειν οὐδὲ ἐννοεῖν τοῖς μονήρη βίον ἀσκοῦσι καλόν. ἐκείνου δὲ οὕτω φανεροῦ ὄντος, ἀνάγκη καθέστηκε τοὺς ταῖς ταφαῖς ὑπηρετουμένους, καὶ μάλιστα τοὺς τὴν κλίνην φέροντας, τούς τε ὀρύττοντας, εἰσφοιτᾶν εἰς τὰ μοναστήρια. καὶ ἐν μὲν τοῖς ἀνδρικοῖς μοναστηρίοις ὃ πρᾶγμα εὔκολον ἔστιν, ἐν δὲ τοῖς γυναικείοις οὐχ οὕτως, διὰ τὴν εἰρημένην ἀπαγόρευσιν. θεσπίζομεν τοίνυν εἴποτε μέλλοι τοιοῦτον γίνεσθαι, καὶ θάπτεσθαί τις
D γυνὴ ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ (ἄνδρας γὰρ οὐκ ἐφίεμεν) τὰς μὲν εὐλαβεστάτας γυναῖκας ἐν τῷ οἰκείῳ μένειν μοναστηρίῳ· μόνην δὲ τὴν θυρωρὸν ἢ τὰς θυρωροὺς, καὶ τὴν ἡγουμένην ἴσως αὐτὴν, εἰ βουληθείη, παρεῖναι τοῖς γινομένοις· καὶ θᾶττον ἐκείνους πράξαντας τὰ περὶ τὴν ὁσίαν νενομισμένα, καὶ τὸν τάφον ὀρύξαντας, καὶ ὃ σῶμα καλύψαντας, εὐθὺς ἀποχωρεῖν μὴ τεθεαμένους τινὰς τῶν εὐλαβεστάτων γυναικῶν, μήτε παρά τινων αὐτῶν θεασθέντας. ἀλλὰ μηδὲ ἐπινοείτωσαν πρόφασιν ἢ ἄνδρες τῶν εἰς γυναικεῖα μοναστήρια παρόδων, ἢ γυναῖκες τῶν ἀνδράσιν ἀφωρισμένων, καὶ προφάσει τῶν περὶ τὴν ὁσίαν πραττομένων· ἃς δὴ μνήμας ποιοῦσιν, εἰς τρίτην καὶ ἐννάτην
E συνιόντες ἡμέρας, ἢ ἡνίκα τεσσαράκοντα ἐξήκοιεν, ἢ καὶ ἐνιαυτός. ἐξὸν, εἰ μὲν γυναικεῖον εἴη τὸ μοναστήριον, γυναῖκας ἅπαντα πράττειν· εἰ δὲ ἀνδρῶον, ἄνδρας· καὶ μὴ προφάσει τῶν τοιούτων παρατηρήσεων ἀδοξίαν τινὰ τοῖς εὐαγέσι μοναστηρίοις προστρίβεσθαι.

ΖΩΝΑΡ. Παντὸς σκανδάλου ἀπηλλάχθαι ὁ κανὼν οὐχὶ τοὺς ἀσκητὰς ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ τοὺς πιστοὺς ἅπαντας, καὶ μήτε ἑαυτοῖς δι' ἑτέρων περιποιεῖν σκάνδαλα, μήθ' ἑτέροις δι' ἑαυτῶν, τοὺς δὲ μοναχοὺς πολλῷ πλέον. ὃ
F δὲ ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ καθεύδειν ἄνδρας, ἢ τοὐναντίον, καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις σκανδάλων αἴτιον ἔσται καὶ ἄλλοις. ἔμφυτον γὰρ τῇ σαρκὶ ὃ πῦρ ὃ ἐκ τῶν παθῶν, καὶ μόλις ἡμῖν ὕλης ἀναπτούσης αὐτὸ πόῤῥω ἑαυτοὺς καθιστῶσι μαλθακώτερον γένοιτ' ἄν. εἰ δὲ ἡμεῖς αὐτῷ παρατιθέαμεν ὑπεκκαύματα, λαῦρον ἔσεται, καὶ καταπρήσει ὡς χόρτον ῥᾳδίως ἡμᾶς. τί δ' ἂν ἔσται ἀνδράσι πρὸς ὃ τῆς ἐπιθυμίας πῦρ δραστικώτερον ὑπέκκαυμα γυναικὸς, ἢ γυναιξὶν αὖθις ἀνδρὸς πρὸς ἔξαψιν τῆς τοιαύτης φλογός. καὶ οὕτως μὲν ἀλλήλοις οἱ μοναστὰ λαβὰς σκανδάλου παρέξουσιν, ἑτέρους δὲ σκανδαλίσουσιν, ὁρῶν-

τας

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τας γυναῖκας ἐν ἀνδρῶν κελαγωγίοις ἀγρυκτερεύουσι, ἢ ἄνδρας ἐν ἀσκητηρίῳ γυναικῶν ὁμοίως ποιοῦντας. ταχύποποι γὰρ οἱ πλείους, καὶ ἀφορμὰς ζητοῦντες σκανδάλων ἢ καὶ διαβολῶν. διὸ καὶ τοῖς παροῦσιν ἀπαγορεύεται τοῦτο εἰς σὴν δύσκριτον· τοὺς δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῦντας ἀφορισμῷ κολάζουσιν.

A sionis causa, tum aliis quoque, quicunque aut muliebrem in diversorio virili, aut virorum in muliebri asceterio pernoctationem animadverterint. Suspicioſi etenim sunt plerique homines, quique offensionis & calumniæ occasiones undique aucupantur. Eam rem igitur, à recti specie quippe alienam, Patres hac constitutione damnant; quique constitutioni non paruerint, eos segregatione mulctari jubent.

ΑΡΙΣΤ. Οὔτε γυναῖκα χρεὼν ἐν ἀνδρῶν καθεύδειν μοναστηρίῳ· οὔτε γυναικῶν, ἄνδρα. Σαφές.

ARIST. *Neque mulierem in virorum, nec virum in mulierum monasterio dormire oportet.* Perspicuus.

ΚΑΝΩΝ μή'.

Canon XLVIII.

B

Η τῆς πρὸς ὁπουοῦν προβιβαζομένου γυνὴ κατὰ κοινὴν συμφωνίαν τῆς οἰκείου ἀνδρὸς προχωρίζουσα, μὴ πρὸ ἐπ' αὐτῇ τῆς ὁπουοῦν χειροτονίαν, ἐν μοναστηρίῳ εἰσίτω πόρρω τῆς τοῦ Ἐπισκόπου καταγωγῆς ᾠκοδομημένῳ, καὶ τῆς ἐκ τοῦ Ἐπισκόπου προνοίας ἀπολαυέτω. εἰ δὲ καὶ ἀξία φανείη, καὶ πρὸς τὸ τῆς διακονίας ἀναβιβαζέσθω ἀξίωμα.

Uxor ejus, qui ad Episcopalem dignitatem promotus est, communi sui viri consensu prius separata, postquam in Episcopum ordinatus est, monasterium ingrediatur procul ab Episcopi habitatione extructum, & Episcopi providentia fruatur. Sin autem digna visa fuerit, etiam ad diaconatus dignitatem provehetur.

ΒΑΛΣ. Οἱ μὲν ἅγιοι ἀπόστολοι ἐν πέμπτῳ κανόνι διορίζόμενοι, Ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον πρὸ ἑαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλέτω προφάσει εὐλαβείας, ἐνέδωκαν τοῖς Ἐπισκόποις καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν ἔχειν τὰς οἰκείας γυναῖκας. οἱ δὲ τῆς παρούσης συνόδου ἅγιοι πατέρες ἐν μὲν τῷ ιβ'. κανόνι διωρίσαντο ὅσα δεῖ καὶ ὥρισαν. ἀρτίως δὲ προκαλοῦνται καὶ ψηφίζονται εἰς ἐπισκοπὴν ἀποδίεσθαι τῆς προσούσης αὐτῷ γυναικός, καὶ κοινὴν αἵρεσιν, καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν ἐν μοναστηρίῳ εἰσέρχεσθαι τὴν γυναῖκα, πόρρω ὄντι τῆς ἐπισκοπῆς. Ὁ γὰρ ἀλλήλους ὁρᾶν συνεχῶς, ἀναμιμνήσκειν μέλλει πάντως αὐτοὺς τῆς προτέρας ἀναγωγῆς τε καὶ συμβιώσεως, καὶ ὑποκκαίειν καὶ ἔρωτα. οὕτω δὲ τούτου γινομένου, ἀξιοῦσθαι τὴν γυναῖκα παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου προνοίας σωματικῆς, ἐνδεῆ οὖσαν· εἰ γὰρ ἀπορεῖ, οὐδέν τι δοθήσεται αὐτῇ παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου. οὐ γὰρ αὐτὸς ἀπορῶν δύναταί τι εἰς ἑαυτὸν δαπανᾶν ἐκ τῆς εἰσόδων τῆς ἐπισκοπῆς. εἰ δὲ καὶ ὁ βίος τῆς γυναικὸς σεμνός ἐστι καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς διακονίας ἄξιος, καὶ πρὸς ταύτην προαναβιβασθήσεται. ταῦτα τοῦ κανόνος διορίζομένου, ἐρωτήσει τις, ὡς τῆς ρκζ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς τῆς πολλάκις ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ καταγραφείσης, ἀπαγορευούσης τὸ κατὰ συναίνεσιν τῆς ὁμοζύγων λύεσθαι τὰ συνοικέσια, πῶς ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται ἀποδίεσθαι κατὰ συναίνεσιν τοῦ χειροτονηθέντος ἀνδρὸς τὴν γυναῖκα; Λύσις. κατὰ συναίνεσιν μὲν οὐ λύεται συνοικέσιον· ἐξ ἀλόγου δὲ αἰτίας λύεται. καὶ ὥσπερ τοῦ ἑνὸς τῶν ὁμοζύγων ἀποκειρομένου λέγομεν ἀγαθῇ χάριτι τὴν διάζευξιν γίνεσθαι· οὕτω καὶ τοῦ ἀνδρὸς ψηφισθέντος, λυθήσεται μετὰ τὴν χειροτονίαν καὶ τὸ συνοικέσιον. καὶ οὐ δοκεῖ κατὰ συναίνεσιν λύεσθαι τοῖς νόμοις ἀποδεδόκτον· περὶ δὲ τῆς χειροτονίας οὐ λύεται, ὅτι εἰκὸς ἐστιν αὐτὴν μὴ προβῆναι διά τινα ἀναφυησόμενα δίκαια αἴτια. τί δὲ, τῆς γυναικὸς μὴ ἀρεσκομένης ἰδιοκτητῆσαι ἐκ τοῦ ψηφισθέντος ὁμοζύγου αὐτῆς, ἐμποδιεῖ ἡ χειροτονία; Λύσις. δοκεῖ μοι τὴν ψῆφον ἀκυροῦσθαι, ἐὰν ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς ἀνακαλῆται τὴν συζυγίαν. διὰ τοῦτο γὰρ εἴρηκεν ὁ κανὼν, καὶ συναίνεσιν καὶ αὐτῆς τὴν διάστασιν γίνεσθαι· εἰς μὴ δυναμένην γενέσθαι, εἰ αὕτη ἀπαναίνεται τὴν διάζευξιν. εἰ δέ τις ἐρεῖ, καὶ μὴν ἡ ἀποκαρσις καὶ μὴ θέλοντος θατέρου τὴν ὁμοζύγων γίνεται ἀσφαλῶς, εἰπὲ πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἔστι μὲν τῆς ἀποκάρσεως, ὁ ὠφελιφθεὶς δύναται πρὸς συζυγίαν ἑτέραν ἐλθεῖν, ᾧ οὐκ ἀδικεῖται τοσοῦτον· ἔστι δὲ τῆς χειροτονίας, οὐ δύναται πρὸς ἕτερον γάμον ἐλθεῖν ἡ τοῦ χειροτονηθέντος γυνὴ ἀποκειρομένη, καὶ ὡς μεγάλως ἐντεῦθεν ἀδικουμένη, εἰσακουσθήσεται μὴ θέλουσι τὴν διάζευξιν.

B A L S. Sancti quidem Apostoli in v. canone definientes, Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus suam uxorem ne ejiciat pietatis prætextu, concesserunt Episcopos post ordinationem habere proprias uxores. Præsentis autem Synodi sancti patres in xii. quidem canone definierunt, quæ tandem definierunt. Nunc autem jubent eum, qui electus est Episcopus, ab ea quam habet uxore communi consensu separari, & post consecrationem mulierem monasterium ingredi, quod sit longè ab Episcopatu. Se enim invicem frequenter intueri, priorem eorum vitæ rationem ac consuetudinem est omnino in memoriam eis revocaturum, & amorem accensurum. Cùm hoc autem sic fiat, mulierem quidem ab Episcopo dignam existimari providentia corporali, si sit pauper: sin autem sit locuples, nihil ei ab Episcopo dignam existimari providentia corporali, si sit pauper: sin autem sit locuples, nihil ei ab Episcopo dabitur; quoniam nec si ipse quidem sit locuples, ex Episcopatû reditibus quidquam potest in seipsum expendere. Si autem ejus uxoris vita sit gravis & gradu diaconatûs digna, ad eam quoque provehetur. Hæc cùm à canone decernantur, interrogabit quispiam, cùm Iustiniani cxxvii. Novella, quæ in præsenti libro sæpe posita est, prohibeat conjugum consensu dissolvi matrimonium, quomodo decernit præsens canon, uxorem ab electo marito consensu separari? Solutio. Consensu quidem non solvitur matrimonium: sed justa de causa solvitur: & quemadmodum, si unus ex conjugibus tondeatur, dicimus bona gratia separationem fieri: ita & viro electo post ordinationem solvetur conjugium. Nec videtur consensu solvi matrimonium, quod legibus non admittitur. Ante ordinationem autem non solvitur, quoniam consentaneum est eum fortè non provehendum propter aliquas probabiles causas exorturas. Quòd si mulieri non placeat seorsum à suo conjuge, qui electus est, vitam agere, impedietúrne ordinatio? Solutio. Videtur mihi esse infirmanda electio, si uxor mariti conjugium revocet. Propterea enim dixit canon, ejus quoque consensu separationem fieri: ut quæ non possit fieri, si ipsa divortium recuset. Si quis autem dicat, Atqui monachalis tonsura, etiam nolente altero ex conjugibus, fit securè; dic ei, quòd in tonsura quidem, is qui relictus est, potest ad alterum venire conjugium, nec tanta injuria afficitur: in consecratione autem non potest ad alterum venire matrimonium consecrati Episcopi uxor quæ tondetur, & ut quæ magna ea ex re injuria afficiatur, audietur si nolit separari. Quòd autem ordinati

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dinati uxor tonderi, & monasticam vitam agere non cogetur, coram Imperatore sancto Domino Isaacio Angelo disceptatum est, mense Septembri indictionis v. præsentibus tribus Patriarchis, Constantinopolitano, Antiocheno, & Hierosolymitano, & Metropolitanis circiter xl. & judicatum est, quòd ordinati uxor necessariò detonderi debet. Quære igitur dictam constitutionem, in Chartophylacio repositam. Præterea interrogabit aliquis, cur, cùm canon dicat, Nullum monasticam vitam invitum subire oportere, ejus, qui electus est, uxor, quæ nihil mali fecit, in monasterium includitur? Sol. Dicunt quidam, quòd quoniam canon non statuit expressè eam esse tondendam, includetur quidem in monasterio, tonderi tamen non cogetur, quemadmodum & adulteratæ mulieres, vel quæ alias extremè deliquerunt: & maximè quoniam etiam ad Diaconatus dignitatem vult eam posse provehi, quæ aliquando mulieribus laïcis concedebatur. Mihi autem videtur oportere eam necessariò tonderi. Licebat enim ei ante consecrationem, ut dictum est, à proprio marito non separari, & ita efficere, ut nec consecratio nec tonsura locum haberet. Quoniam autem per consecrationem divortium elegit, per tonsuram cogetur separationem perficere, & non ludere ubi non est ludendum. Cum laïco enim habitu eam esse in monasterio, supplicii non beneficii opus est: quod ad non parvum consecrationis dedecus spectat. Quare nec vi suscipi tonsura, sed sponte ac consilio reputatur. Quòd autem laïcæ solum mulieres dignæ Diaconissæ dignitate habeantur, verum non est. Nam & monachæ ea dignæ habebantur. Alioqui si concessum fuerit, ut cum laïco habitu ingrediatur monasterium, ejus qui consecratus est uxor, justè ac probabili de causa extrà quoque versari quæret, fortè autem etiam cum alio viro conjungi, vel etiam cum eo, qui Episcopus factus est, consuetudinem habere: quod quidem est absurdum, & contra divinorum canonum voluntatem. Nota ergo hæc omnia, & maximè propter eos qui existimant Sacerdotum uxores posse etiam secundò nubere. Existimo enim, quòd ab hoc canone, eis secundò nubere non permittetur. Quoniam autem in multis novanocanonis invenitur Iustiniani novella (sita in iii. lib. Basilic. tit. primo cap. vii. quod quidem positum est à nobis in cap. xxiii. primi tituli præsentis operis) quæ statuit ad Episcopalem dignitatem non esse provehendum qui habet uxorem vel liberos, vel eum alioqui, qui præter hæc facit, deponendum, & frequens de ea re mentio facta est: Dicimus eam Novellam exoleviſſe, eo quod in Basilicis non ponitur; hunc autem canonem esse in usu, & secundam Novellam Imperatoris Domini Leonis philosophi, quam lege, quæ hæc apertè decernit circa finem. Nostra igitur Imperatoria, quæ ex Deo est, majestas, si mandatis Divinis insistatur, id longè convenientius fore animadvertens, consonam illis profert legem; & quemadmodum ipsis videtur ad primarium Sacerdotium promoveri, qui illo honore alioqui dignus sit, etiamsi liberos habeat legitimos: & ita quidem censens, ut à lege quæ contradicere ausa fuit, in audaciæ pœnam perpetuum in futurum exigatur silentium.

A

B

C

D

E

F

ZONAR. Si quis maritus ad Episcopale munus vocetur, eum non ab uxore invita divelli, sed ea consentiente & volente divortium fieri; eo vero facto, ne vel sub eodem tecto, vel in vicinis ædibus uxor habitet, sed in monasterio procul ab Episcopi statione degat, hoc canone constitutum. Mutuus namque & quotidianus illorum inter se conspectus, prioris vitæ consuetudinisque memoriam proculdubio renovabit, & amoris in utroque flammam accendet. Uxori vero longè,

Τὸ ὀφεῖλον τῆ μὴ ἀναγκάζεσθαι τὴν γυναῖκα τῆ χειροτονηθέντος ἀποκείρεσθαι καὶ μοναζειν, ἐλλιπὲς ὑπάρχον τῆ βασιλέως τῆ ἁγίου κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου ᾧ ἐπὶ σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς ε'. ἰνδικτιῶνος, ὄντων παρόντων τῶν, τῆ Κωνσταντινουπόλεως, τῆ Ἀντιοχείας, καὶ τῆ Ἱεροσολύμων, καὶ μητροπολιτῶν ὡσεὶ μ'. καὶ διεγνώσθη ὀφείλειν ἀποκείρεσθαι ᾧ ὁ ἀπαραίτητον τὴν γυναῖκα τῆ χειροτονηθέντος. ζήτει γοῦν ὃ τοιοῦτον σημείωμα κατεχόμενον ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ. ἔτι ἐρωτήσῃ τις διὰ τί τῶν κανόνος λέγοντος μηδένα ᾧ μονήρη βίον ἄσκοντα ὑποδύεσθαι, ἡ τῆ χειροτονηθέντος γυνὴ μηδὲν ἀδικήσασα ἐγκλείεται εἰς ὃ μοναστήριον; Λύσις. τινὲς λέγουσιν ὡς ἐπεὶ ὁ νόμων ὑ διορίζεται αὐτῷ ῥητῶς ἀποκείρεσθαι, ἀποκλεισθήσεται μὴ εἰς ὃ μοναστήριον, ἀποκαρῶσαι δὲ οὐκ ἀναγκασθήσεται, κατὰ ὃν μοιχευθεῖσης γυναῖκας, ἡ καὶ ἄλλως ἐγκάτως ᾠδαπεσύσας· καὶ μάλιστα ὅτι καὶ φησὶ ὃ τῆς διακονίας ἀξίωμα θέλει παύτῳ φυλάττεσθαι, ὃ ταῖς λαϊκαῖς γυναιξὶ ποτὲ χαριζόμενον. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ἐξ ἀνάγκης ὀφείλειν αὐτὸν ἀποκείρεσθαι. ἐξὸν γὰρ παύτῃ φυλάττεσθαι τῆς χειροτονίας, ὡς εἴρηται, μὴ διαζυγιῶσαι τῆ οἰκείου ἀνδρὸς, καὶ τοῦτον καὶ τῶν χειροτονίαν ἀποκτῆσαι καὶ τῶν ἀποκαρσιν. ἐπεὶ δὲ διὰ τῶν χειροτονίαν τῶν διάζυξιν ἐρεπίσαι, ἀναγκασθήσεται διὰ τῆς ἀποκείρεως πλείωσαι ὃ διάζυγιον, καὶ μὴ παίζειν ἐν οὐ παικτοῖς. τὸ γὰρ μὴ λαϊκοῦ σχήματος ἐν αὐτῷ εἰς ὃ μοναστήριον, κολάσεως ἔργον ὄντων οὐκ ἐνεργείας· ὅθεν εἰς ἀτιμίαν τῆς χειροτονίας ἀφορᾷ οὐ μικράν. δεῖ οὖν λογίζεσθαι ἀναγκαστικὴ ἡ ἀποκάρσις, ἀλλὰ αἱρετή. τὸ δὲ λαϊκὰς μόνας γυναῖκας ἀξιοῦσθαι διακονικοῦ ἀξιώματος, οὐκ ἔστιν ἀληθές· καὶ μοναζούσας γὰρ ἠξιοῦντο αὐτῶ. ἄλλως τε εἰ δοθῇ μὴ λαϊκοῦ σχήματος ἐν εἰς ὃ μοναστήριον τὴν τῆ χειροτονηθέντος γυναῖκα, ζητήσῃ διάλογος καὶ ὀκτὼς διαμείνῃ αὐτῆ, ἴσως δὲ καὶ συζυγῆναι ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἡ καὶ μὴ τῆ ὑποκρυβέντος συνδιάγειν. ὅθεν ἄτοπον καὶ τοῖς θείοις κανόσιν ἀδούλητον. σημείωσαι δὲ καὶ πάντα διὰ τὰς ἀξιουμένας δευτερογαμεῖν ταῖς τῶν ἱερέων γυναῖκας. νομίζω γὰρ ὡς ἀπὸ τῶν νέοντος κανόνος οὐ προχειρισθήσονται δευτερογαμῆσαι. ἐπεὶ δὲ ἐν πολλοῖς τῶν νομοκανόνων εὑρίσκεται νεαρὰ Ἰουστινιάνου (κεῖται δὲ ἡ τοιαύτη νεαρὰ καὶ εἰς βιβλίον γ'. τῶν βασιλικῶν, πτλ. α'. κεφ. ζ'. ὅθεν καπτέον ἡμῶν εἰς κεφ. κγ'. τοῦ α'. πτλου τοῦ νέοντος συντάγματος,) δηλουμένη μὴ ἀνάγεσθαι εἰς ἀξίωμα διακονικὸν ᾧ ἔχοντα γυναῖκα ἢ τέκνα, ἢ μᾶλλον ᾧ καὶ παῦτα χειροτονησόμενον καθαιρεῖσθαι, καὶ ἐλαλήσαμεν τὰ νῦν πολλάκις, λέγομεν ὡς τὰ τῆς τοιαύτης νεαρᾶς ἠσφάκτησεν διὰ τὸ μὴ πεθῆναι εἰς τὰ βασιλικὰ, καὶ ἐνεργοῦσι τῷ τοῦ νέοντος κανόνος, καὶ ἡ δευτέρα νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, ἣν καὶ ἀναγνῶτε, διορίζομένου ὅθεν τὸ πλος. ταῦτα ῥητῶς. ἡ οὖν ὀκ ἔστιν βασιλεία ἡμῶν τοῦτο ἁρμοδιώτερον καταναοῦσα τοῖς θείοις ἑπεσθαι ἐντάλμασι, σύμφωνον ἐκείνοις ἐκφέρει νόμον. καὶ ὥσπερ αὐτοῖς δοκεῖ τὸ πρὸς ἀρχιερωσύνην ἀνάγεσθαι τὸν ἄξιον τιμῆς, κἂν ὦσι γονεῖς νόμῳ τετιμημένοι· οὕτως ὁρίζουσα καὶ ἀντιφθέγγεσθαι θρασυνθέντα νόμον, δίκην τῆς θρασύτητος, τὴν εἰς καὶ ἔπειτα χρόνον καὶ διηνεκῆ ἀφωνίαν εἰσπράττεσθαι.

ΖΩΝΑΡ. Οὐκ ἀκούσης τῆς γυναικὸς διαζεύγνυσθαι αὐτῆς καὶ ἄνδρα βούλεται ὁ καινὸς καλούμενος εἰς ἐπισκοπήν, ἀλλ' ἐκ συμφώνου, καὶ διαζυχθεῖσαν μὴ συνοικεῖν αὐτῷ, μήτ' εἶναι τῆς ἐκείνου κατοικίας οἰκεῖν, ἀλλ' ἐν μοναστηρίῳ πόῤῥω κειμένῳ τῆς τοῦ Ἐπισκόπου καθέδρας. ὁ γὰρ ἀλλήλους ὁρᾶν συνεχῶς ἀναμνήσκειν μέλλει πάντως αὐτοὺς τῆς φορτέρας διαγωγῆς τε καὶ συμβιώσεως, καὶ ἐκκαίειν σφίσι καὶ ἔρωτα. πόῤῥω δὲ οὖσαν φροντίδος

φροντίδος ἀπολαύειν κελεύει τῆς Ἐπισκόπου. τοῦτο δὲ τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτε μὴ οἴκοθεν ἐκείνη διώκηται εἰς τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδια ἑαυτῇ. εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἐπίσκοπος οὐ συγκεχώρηται περαιτέρω τῶν ἀναγκαίων εἰς ἑαυτὸν δαπανᾶν ἐκ τῶν τῆς ἐπισκοπῆς προσόδων, καὶ τοῦτο, ὅτε μὴ οἴκοθεν ἀπορεῖ τῶν ἀναγκαίων, πῶς οὐ μᾶλλον τῇ προίκι συνοικησάσῃ αὐτῷ κωλυθήσεται χορηγεῖν τι ἐκ τῶν τῆς ἐκκλησίας, δικαιοῦσθαι προείζεσθαι τὸ πρὸς ἔγκτησιν ἄλοθεν ἢ ὡς χρεὼν ἐνδεῖ κἀκείνῃ, ὅτε μὴ ἔχει, παρέξει ἐκ τῶν τῆς ἐπισκοπῆς. εἰ δὲ καὶ ὁ βίος αὐτῆς σεμνὸς εἴη, καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς διακονίας ἄξιος, καὶ πρὸς ταύτην προβιβασθήσεται.

ΑΡΙΣΤ. Ἡ διαζευχθεῖσα τοῦ Ἐπισκόπου μέλοντος δέξασθαι, μετὰ τὴν χειροτονίαν εἰσίτω πρὸς μοναστήριον, τῆς ἐπισκοπῆς πορρωτάτω, καὶ ἀπολαυέτω τῆς προνοίας τοῦ Ἐπισκόπου.

Διὰ τὸ μὴ σκάνδαλον καὶ πρόσκομμα τοῖς λαοῖς γίνεσθαι, δεῖ τὴν κοινὴν συμφωνίαν, ἣν ἀνδρὸς αὐτῆς διαζευχθεῖσαν, πρὸς ἐπισκοπῆς πρεσβείαν ἀναφθῆναι, εἰς μοναστήριον εἰσέρχεσθαι, μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτῆς, πόρρω κείμενον τῆς τοῦ Ἐπισκόπου καταμονῆς. τὴν δὲ πρόνοιαν αὐτῆς πᾶσαν χρεὼν παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου.

A inquit, agenti, Episcopi cura providentiáque subveniet. Quod quidem ita est accipiendum, nisi mulieri scilicet, ex domestica istius copia, opportuna vitæ subsidia suppeditari queant. Si namque Episcopo ipsi, ne sui quidem commodi causa, quidquam ex Episcopatus sui proventibus, præterquam in necessarios ulus, idque nisi domesticis facultatibus destituto, insumere concessum est: quanto minus illi ad uxoris relictæ subsidium derivare aliquid ex Ecclesiæ bonis, si mulieri vitæ opportunitates aliunde suppeditentur, licebit? Igitur uxori quoque, ut indigenti, cum eam cuncta fecerint, ex Episcopali proventu submi-
B nistrabit. Quòd si etiam morum gravitate dignam se honore Diaconatûs exhibuerit, ad eum quoque gradum evehi fas esse decernit.

ARIST. *Quæ à futuro Episcopo separatur, post ordinationem Monasterium ingrediatur, procul Episcopatus situm, & Episcopi curâ fruatur.*

Ne scandalum & offensio populo detur, oportet eam communi consensu à viro suo ad Episcopatus dignitatem promoto separatam, Monasterium, post ipsius ordinationem, procul ab Episcopi habitatione extructum ingredi: Episcopum autem ei omnino
C providere.

ΚΑΝΩΝ μθ'.

Ἀνανεούμενοι καὶ τοῦτον τὸν ἱερὸν κανόνα, ὁρίζομεν ὥστε τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια καὶ γνώμῃ Ἐπισκόπου, μένειν εἰς ὃ διηνεκῆ μοναστήρια, καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι τῷ μοναστηρίῳ, καὶ μηκέτι διαφόρως γίνεσθαι αὐτὰ κοσμικὰ καταγώγια, μηδὲ ἀπό τινος τῶν ἁπάντων κοσμικοῖς ἀνδράσι ταῦτα ἐκδίδοσθαι, ἀλλὰ εἰ καὶ μέχρι νῦν γέγονε τοῦτο, μηδαμῶς κρατεῖσθαι ὁρίζομεν· τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦτο πράττειν ὁρμωμένους, ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

D

ΒΑΛΣ. Ὁ κδ'. κανὼν τῆς δ'. συνόδου προσῳμένου, ὡς ἔοικεν, ἀνανεοῦται ἀρτίως, καὶ ἀναγνωστέον τὴν ἑρμηνείαν καὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ιγ'. κανόνος τῆς ζ'. συνόδου ἀναγκαίαν οὖσαν.

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος ὁ κανὼν προερμήνευται. κδ'. ὢν τῆς δ'. συνόδου.

ΑΡΙΣΤ. Ὅσα καὶ γνώμῃ Ἐπισκόπου πέπηγε μοναστήρια, μηκέτι κοσμικοῖς καταγώγια γίνεσθαι· μήτε κοσμικοῖς ἀν-
E δράσιν ἐκδίδοσθαι.

Τὰ αὐτὰ τῷ εἰκοστῷ τετάρτῳ κανόνι τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ ὁ κανὼν οὗτος λέγει. ὁ γὰρ τετάρτος κανὼν τῆς αὐτῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου κωλύει ὃ κτίζεσθαι μοναστήριον, ἄνευ ἐνιαυτῆς καὶ τόπου Ἐπισκόπου.

CANON XLIX.

Hunc sacrum etiam Canonem renovantes, decernimus, ut quæ Episcopali voluntate semel consecrata fuerint Monasteria, semper Monasteria maneant, & res quæ ad ipsa pertinent Monasterio serventur, & ea non possint esse amplius secularia habitacula, nec ab ullo secularibus tradi hominibus; sed etiam si hoc hucusque factum est, nequaquam servandum decernimus: eos autem, qui in præsentia & deinceps hoc facere aggrediuntur, Canonum quoque pœnis subjici.

BALS. Vigesimus quartus Canon quartæ Synodi contemptus, ut est verisimile, hîc renovatur. Et lege eam quæ illic est interpretationem, & interpretationem Can. xiii. Syn. vii. quæ necessaria est.

ZONAR. Hic Canon antea interpretatus est, ut qui sit xxiiii. Syn. iiii.

ARIST. *Quæcunque Episcopi sententiâ extructa sunt Monasteria, ne secularibus postea fiant habitacula, nec hominibus secularibus elocentur.*

Eadem quæ vigesimus quartus Synodi Chalcedonensis, etiam hic Can. dicit. Cæterùm quartus ejusdem Synodi Chalcedonensis Can. prohibet extrui Monasterium, sine ejus qui loco præest Episcopi voluntate.

ΚΑΝΩΝ ν'.

Μηδένα τῶν ἁπάντων εἴτε λαϊκὸν εἴτε κληρικὸν κυβεύειν ἀπὸ τοῦ νῦν. εἰ δέ τις τοιοῦτο φωραθείη πράττων, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορίζέσθω.

F

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ μβ'. καὶ ἐν τῷ μγ'. κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων γέγραπται τοὺς κυβεύοντας παύεσθαι, ἢ μὴν καθαιρεῖσθαι ἢ ἀφορίζεσθαι. ὁ δὲ παρὼν κανὼν διορίζεται ἀκολούθως καθαιρεῖσθαι τοὺς ἱερωμένους κυβεύοντας, καὶ τοὺς λαϊκοὺς ἀφορίζεσθαι. ἀνάγνωθι καὶ κεφ. κζ'. καὶ λθ'. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν τούτοις γεγραμμένα. ζητεῖται δὲ, ὡς τοῦ παρόντος κανόνος μὴ διοριζομένου ἀκολούθως τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσι μετὰ συγκαταβάσεως κολάζεσθαι τοὺς κυβεύοντας,

CANON L.

Nullus sive Laicus sive Clericus, ab hoc deinceps tempore alea ludat. Si quis autem hoc facere deprehensus fuerit, si sit quidem Clericus, deponatur: Sin Laicus, segregetur.

BALS. Eos qui ludunt alea cessare, vel deponi ac segregari, in xlii. Canone & in xliii. sanctorum Apostolorum scriptum est. Præsens autem Canon decernit, ab hoc tempore Sacerdotes, qui aleâ ludunt, deponi, & Laicos segregari. Lege & xxvii. cap. & xxxix. ix. tit. præsentis operis, & quæ in iis scripta sunt. Quæritur autem, cùm præsens Canon non decernat consequenter Apostolicis Canonibus, eos qui alea ludunt

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

poſt denunciationem puniri, quemnam ſequi debeamus? Et mihi quidem videntur eſſe ſequendi Apoſtolici canones, utpote humaniores, & quòd præſens Synodus in ejus ix. canone de Clerico, qui cauponatoriæ officinæ præeſt, ſtatuens, non eum ex eo ipſo punit, ſed dicit, vel ceſſet, vel deponatur.

ZONAR. Hoc ludi genus xlii. & xliii. Apoſtolici canonis decreto interdictum reperias.

ARIST. *Nec Laicum alea ludere oportet.* Perſpicuus.

A τίνι φορτίζηλν ὀφείλομεν. καὶ τίνας ἡμοὶ δοκεῖ, καὶ τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν, ὡς καὶ φιλανθρωποτέροις, καὶ ὅτι ἡ παροῦσα συνοδ Θ. ἐν τῷ κανόνι αὐτῆς ὀνάτῳ περὶ κληρικοῦ φορτίζομένου καπηλικῆ ἐργασηρίᾳ διατάτομβίη, σὺν ἀπεντεῦθεν τοῦτον κολάζει, ἀλλὰ φησιν, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ μϐ'. καὶ ὁ μγ'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν τοῦτο κωλύσιν.

ΑΡΙΣΤ. Οὐδὲ Θ λαϊκὸν κυβεύειν [δέον. Σαφές.

CANON LI.

B

ΚΑΝΩΝ να'.

Omnino prohibet hæc ſancta & univerſalis Synodus, eos qui dicuntur mimi, & eorum ſpectacula, deinde venationum quoque ſpectationes, eáſque quæ fiunt in ſcena ſaltationes perfici. Si quis autem præſentem canonem contempſerit, & ſe alicui eorum quæ ſunt vetita dederit, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſi vero Laicus, ſegregetur.

Καθόλυ ἀπαγορδύει ἡ ἁγία αὕτη καὶ οἰκυμθμικὴ συνόδος, τὲς λεγομένυς μίμυς, καὶ τὰ τέτων διάτρα, εἶτα γε μὴν καὶ τὰ τῶν κυνηγίων θεώρια, & τὸν ὅτι σκιλῆς ὀρχήσεις ἐπιτελεῖσθαι. εἰ δέ τις τῷ παρόντι Θ. κανόνι Θ. καταφρονήσοι, & ἐφ' οἷς τι ἑαυτὸν τῶν ἀπαγορδυμένων τέτοις ἐκδῷ· εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

B

BALS. In xxiiii. canone præſentis Synodi plurima ſcripſimus de equorum curriculis, venationibus & reliquis ſpectaculis: quinetiam de mimis & ſaltationibus in ſcena, & lege ea. Interrogaverit autem quiſpiam, cur ille quidem canon ſtatuit, ſacris initiatos & Monachos, qui in equorum curriculis vel ludis thymelicis ſeu ſcenicis verſantur, ceſſare vel deponi: præſens autem canon dicit indiſtinctè, eos qui hujuſmodi rebus ſe dedunt, ſi ſint quidem Clerici, deponi, ſi Laici verò, ſegregari? Sol. Alterum eſt tolerabilius, aſcendere quandoque aliquem ad equorum curricula, aut in ludis ſcenicis deprehendi: alteri autem venia dari non poteſt, ſi quis ejuſmodi rebus ſe dediderit, & hoc opus perpetuò exerceat. Unde, qui ſemel quidem, prudentéſque ac ſcientes peccant, ut ceſſent admonentur: ſi nolint, deponuntur. Qui autem malo utuntur, ſi ſint quidem Clerici, ex eo deponuntur: ſi autem Laici, ſegregantur. Scias autem, quòd etiamſi in illo canone ſcripſimus quæ à nonnullis dicuntur, quòd non prohibentur qui hodie fiunt equorum curſus: ſed tamen ſcenicas ſaltationes, & mimorum in thymele ſpectacula, indiſtinctè prohiberi omnes aſſerunt ex utriſque canonibus. Venationum autem ſpectationes vocat canon, beſtiarum pugnas, eæ enim prohibentur, non tamen & leporum venationes. Propter horum autem Can. pœnas videntur eſſe excogitati ludi Imp. Contopactes ſcilicet, Maro, Achilles, Octoëchus & cæteri, ut qui ſpectantibus diſſolutionem & immodicum riſum non movent.

ZONAR. Non remiſſe aut diſſolute vitam inſtituere, ſed eam quæ ſanctos viros decet morum integritatem ac ſeveritatem tueri, ex præſcripto Evangelicæ diſciplinæ fideles jubentur. Igitur ea omnia, per quæ animus minime neceſſaria remiſſione laxari, ejuſdémque contentio diſſolvi poteſt, undeque riſus immoditi & cachinnationes exiſtunt, vetita hujus canonis decreto atque interdicta fuere. Sunt ejus generis mimorum ludicræ artes, qui nũc Arabas, nunc Armenios, nunc ſervi perſonam, nunc alia quædam imitatione effingentes, colaphis ſibi viciſſim impactis ſtrepituque incompoſito riſus inconditos movent, rudiorumq; proinde ſimplices animos quodam quaſi furore percellunt. Venationum verò ſpectacula, quæ hîc prohibentur non ea intelligẽda ſunt, cùm feræ canum miniſterio, aut alia ſimili ratione captãtur; Nec enim ſpectaculi vicem, ſed actionis potiùs cujuſdam ea res obtinet. Verùm in magnis urbibus feræ beſtiæ, leones nimirum urſique, alebantur, quæ quidem, cum ſtatis temporibus producerentur in theatrum, ibíque vel cum tauris, vel etiã cum hominibus, aut captivis aut rei capitalis damnatis, cõmitterentur, plures eo aſpectu oblectari ſoliti ſunt.

C

D

E

F

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ κδ'. κανόνι τῆς παρούσης συνόδυ ἐγεγράμεθά τινα διάφορα χάριν τῶν ἱπποδρομιῶν, τῶν κυνηγίων, καὶ τῶν λοιπῶν θεωριῶν, ἀλλὰ μὲν καὶ περὶ τῶν μίμων καὶ τῶν ὅτι σκιλῆς ὀρχήσεων, καὶ ἀναγνωσθῆναι ταῦτα. ἐρωτήσῃ δέ τις, διὰ τί ὁ μὲν κανὼν διορίζεται τὺς ἱερωμένυς καὶ τὺς μοναχὺς, τὺς ἀσχολυμένυς ἐν ἱπποδρομίαις ἢ θυμελικοῖς παιγνίοις, παύεσθαι ἢ καθαιρεῖσθαι· ὁ δὲ παρὼν φησιν ἀδιαστίκτως, τὺς εἰς τὰ τοιαῦτα ἐκδόντας ἑαυτὺς, κληρικὺς μὲν ὄντας καθαιρεῖσθαι, λαϊκὺς δὲ ἀφορίζεσθαι; Λύσις. ἕτερόν ἐστι φορτικώτερον τὸ ἀνιέναι τινὰς εἰς ἱπποδρομίας ἤπερ ὅτι, ἢ ὅτι θυμελικοῖς παιγνίοις ἁλῶναι· καὶ ἕτερον ἀσύγνωστον τὸ ἐκδῦναι ἑαυτὺς εἰς τὰ τοιαῦτα, καὶ τοῦτο ἔργον ἔχειν διηνεκές. ὅθεν καὶ οἱ μὲν ἐφάπαξ μὴ φορτικῶς ἁμαρτάνοντες, ὑπομφωνοῦνται παύεσθαι· εἰ μὴ θέλοιεν, καθαιρεθῆναι. οἱ δὲ καθεξῆς τῷ κακῷ, κληρικοὶ μὲν ὄντες ἀπαντεῦθεν καθαιροῦνται, λαϊκοὶ δὲ, ἀφορίζονται. ἔοικε δὲ οὕτως, ὡς εἰ & ἐν ἐκείνῳ τῷ κανόνι ἐγράψαμεν τὰ παρά τινων λεγόμενα, χάριν τοῦ μὴ κωλύεσθαι τὰς σήμερον τελουμένας ἱπποδρομίας, ἀλλά γε τὸ ὅτι σκιλῆς ὀρχήσεις καὶ & ὅτι θυμέλης τῶν μίμων θεωρίας ἀδιαστίκτως πολλοὶ λέγουσι, καὶ ὀξὺ ἀμφοτέρων τῷ κανόνων. κυνηγίων δὲ θεωρίας λέγει ὁ κανὼν τὰς θηριομαχίας· αὗται δὲ κωλύονται μὲν τὰ λαγωκυνήγια. ἔοικε δὲ διὰ & τὸ τῶν τοιούτων κανόνων ὑπόμνημα ὑπονοεῖσθαι & βασιλικὰ παίγνια· Θ κυνοπαίκτιν δηλαδὴ, Θ Μάρωνα, Θ Ἀχιλλέα, πλὴν Ὀκτώηχον, καὶ τὰ λοιπά. ὡς μὴ διάχυσιν καὶ γέλωτα ἄσεμνον ἐμποιοῦντα τοῖς βλέπουσιν.

ZONAP. Τὺς πρώτως ἡ ἀκρίβεια τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας μὴ δυσμενῶς καὶ διαμαχυμένως βιοῦν βέλεται, ἀλλ' ὡς πρέπει ἁγίοις. διὰ τῶν ἔξω ὁ κανὼν ἔφη ὅσα διάχυσιν τῇ ψυχῇ ἐμποιοῦσι πλὴν ὃ ἀναγκαῖον, ἀναλύουσί τε καὶ χαυνοῦσι Θ τόνον αὐτῆς, καὶ πρὸς γέλωτας βεβασανισμένης παροξύνουσι καὶ καθαρσίους, ἀπαγορδύσιν, οἷά εἰσι τὰ τῶν μίμων, οἱ ποτὲ μὲν Ἀράβιται μιμούμενοι, ποτὲ δὲ Ἀρμένιοι, ποτὲ δὲ δούλους, ὁποῖοι δ' ἐπὶ ἄτλα τοῖς ὅτι κόρρης ῥαπισμοῖς καὶ ψοφήμασι, γέλωτας ἀπρεπεῖς κινοῦσι, καὶ οἷον ἐκβακχεύοντες τὺς ἀφελεστέρους ἢ ἀπροσκεπτοτέρους. τὰ δὲ τῶν κυνηγίων θεώρια, ἃ & θηρεύειν διὰ τῶν κυνῶν ἢ ἄλλως ἐστί. τοῦτο γὰρ οὐ θεώριον, ἀλλ' ἔργον ἐστίν. ἐν ταῖς πόλεσι δὲ ταῖς μεγίσταις θηρία ἐτρέφοντο λέοντες καὶ ἄρκτοι, καὶ κατά τινας καιρὺς ἐξήγοντο εἰς τὸ θέατρα, καὶ ποτὲ μὲν ταύροις ἐμάχοντο, ποτὲ δὲ καὶ ἀνθρώποις, αἰχμαλώτοις τυχὸν ἢ κατακρίτοις, καὶ ἦσαν ταῦτα τοῖς θεωμένοις πρὸς ἡδονήν.

ταῦτα

ταῦτα δὲ ἀπαγορδίει γίνεσθαι ὁ κανών, ὡς ὠμότητα κατηγορουῦτα τῆς θεωμβίων, καὶ τὰς ἑτέρων συμφορὰς χαρμονὰς οἰκείας λογιζομένων. ℭ τὰς ὅπὶ σκηνῆς δὲ ὀρχήσεις κωλύει. σκηνὴ δέ ἔστιν ἡ περιποίησις καὶ ὑποκρίσις, ὅθεν καὶ σκηνικοὶ λέγονται οἱ ὑποκρινόμενοι, καὶ ἀπεικάζοντες ἑαυτοὺς ποτὲ μὲν δούλοις, ποτὲ δὲ δεσπόταις, ποτὲ δὲ στρατηγοῖς καὶ ἄρχουσιν. ὥσπερ οὖν ταῦτα ἐκώλυσεν ὁ κανὼν διὰ τῶν μίμων, ὅταν καὶ τὰς ὅπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις, εἴτε δὶ ἀνδρῶν γίνοιντο ἀσχημόνως λυγιζομένων, καὶ ἀσχημονούντων ἐν τῇ ὀρχήσει, εἴτε διὰ γυναικῶν εἰς ἀκολασίαν τοὺς ὁρῶντας ἐκκαλουμένων. τοῖς δὲ μὴ φυλάσσουσι τὸν κανόνα, ἀλλὰ ἐκδιδοῦσιν ἑαυτοὺς δὶ αὐτῦ ἀπαγορδεύει, κληρικοῖς μὲν ὅσι καθαίρεσιν ἐπάγει· λαϊκοῖς δὲ ἀφορισμόν.

A Ea igitur ſpectacula, quippe ſævitiæ aſtantium argumenta, qui aliena clade ad ſuas ipſi voluptates abuterentur, edi vetat Canon. Saltationes quoque in ſcenis exhiberi ſolitas damnat. Scena porro aſſimulatio atque imitatio quædam eſt, unde ſcenici hiſtriones dicuntur, qui ſervos aut dominos, nonnunquam exercituum ductores ac Principes viros agendo imitantur. Ut ergo iſta mimorum appellatione, ita ſcenicas ſaltationes, ſive à viris incompoſito ac turpi motu inter ſaltandum laſcivientibus, ſive à fœminis ad libidinem ſpectatores provocantibus, exerceantur, eodem hoc canone ſublata eſſe voluere. Cujus quidem auctoritate neglecta, ſi quis ad ea, quæ hîc vetita ſunt, animum adjunxerit, depoſitione Clericos, Laicos verò ſegregatione mulctandos eſſe decernit. B

ΑΡΙΣΤ. Οὐδὲ μῖμον δεῖ, οὐδὲ θεάτρων, καὶ κυνηγίων ἀνέχεσθαι· ἀφορίζεται γάρ. ὁ δὲ κληρικὸς καθαιρεῖται.

ARIST. *Nec hiſtrionem agere, nec ſpectaculis & venationibus ſe indulgere: ſegregatur enim. Clericus autem deponitur.*

Καὶ οἱ λαϊκοὶ χριστιανοὶ ὄντες σεμνῶς ἀναστρέφεσθαι παραινοῦνται. καὶ διὰ τῶν ὁ κανὼν τοὺς κυβεύοντας ἐξ αὐτῶν, ἢ ὀρχήσεις ὅπὶ σκηνῆς ὑποπλοῦντας, ἢ μίμους γινομένους, καὶ εἰς θέαν ἀνθρώπους ὅπισυνάγοντας, ἢ εἰς κυνηγέσια ἐναχολουμένους, ἀφορίζει· κληρικοὺς δὲ εἴ τι τῶν ἀπαγορδυμένων ποιήσουσι, καθαιρεῖ.

Etiam Laici Chriſtiani religiosè vitam agere admonentur. Propterea canon eos, qui ex illis alea ludunt, vel ſaltationes in ſcenâ peragunt, vel hiſtriones facti ſunt, & ad ſpectaculum homines congregant, aut in venationibus ſunt occupati, excommunicat. Clericos autem, ſi qui ex iis quæ prohibentur fecerint, deponit. C

ΚΑΝΩΝ νβ'.

Ἐν πάσαις ταῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτὸς σαββάτου καὶ κυριακῆς καὶ τῆς ἁγίας τῦ εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γινέσθω ἡ τῶν προηγιασμένων ἱερὰ λειτουργία.

Canon LII.

In omnibus ſanctæ Quadrageſimæ jejunii diebus, præterquam Sabbato & Dominica & ſancto Annunciationis die, fiat ſacrum præſanctificatorum miniſterium.

ΒΑΛΣ. Αἱ τῶν νηστειῶν ἡμέραι, πένθους δεῖ ἐτάχθησαν καὶ κατανύξεως εἰς ἐξίλασμα τῶν ἑκάστου σφαλμάτων. τῷ δὲ προσήκειν τῷ θεῷ θυσίαν, πανηγυρίζειν ἐστί. τὸ δὲ πανηγυρίζειν οὐδέν τι ἄλλο ἐστὶν ἢ χαρμονή. πῶς οὖν ἐν ταυτῷ δύναταί τις πενθεῖν καὶ διαχεῖσθαι; διὰ τοῦτο ὥρισαν οἱ πατέρες μὴ γίνεσθαι θυσίαν δι' ὅλης τῆς τεσσαρακοστῆς ἄνευ σαββάτου καὶ τῆς ἡμέρας τῦ εὐαγγελισμοῦ. ἐν ταύταις γὰρ πανηγυρίζειν, ἀλλ' ἢ πενθεῖν ἢ νηστεύειν, ἢ γόνυ κάμπτειν, προστεταγμένα. τὴν δὲ λειτουργίαν τῶν προηγιασμένων ἀναίμακτον θυσίαν οὐ λέγομεν, ἀλλὰ προσαγωγὴν τῆς ἤδη προσαχθείσης καὶ πλεσθείσης θυσίας καὶ τελείας ἱεροτελεστίας. νομίζω δὲ, ὅτι καὶ τὰ ἀκριβῆ τῶν μοναστηρίων, διὰ τὸν παρόντα κανόνα, καὶ τῆς τυροφάγου ψάλλουσι καὶ ἀναγινώσκουσι τοὺς κανόνας καὶ τὰ μαρτύρια τῶν κατὰ τὴν ὅλην τεσσαρακοστὴν προκαιμένων ἑορτῶν καὶ μνημῶν ἁγίων. σημειοῦται οὖν καὶ ἀπὸ τῦ παρόντος κανόνος, ὅτι κυρίως μία ἐστὶ τεσσαρακονθήμερος. εἰ γὰρ ἐπεγινώσκετο καὶ ἑτέρα, ὡρίσθη ἂν καὶ ἐν ἐκείνῃ μὴ γίνεσθαι τὴν ἱεροτελεστίαν διὰ τελείας θυσίας, ἀλλὰ διὰ προηγιασμένων, καθὼς ὡρίσθη τοῦτο γίνεσθαι καὶ ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ τῦ μεγάλου Πάσχα.

D Statutum eſt ut jejuniorum dies, luctus & compunctionis dies ſint, ad ſua uniuſcujuſque expianda peccata. Deo autem ſacrificium offerre, eſt feſtum celebrare. Feſtus autem dies nihil eſt aliud quàm gaudium. Quomodo ergo poteſt quis ſimul & mœrere & lætitia diffundi? Et ideo ſtatuerunt Patres non fieri ſacrificium tota Quadrageſima, præterquam Sabbato & die Dominico & die Annunciationis. In his enim feſtum agere, non deflere vel jejunare vel genu flectere, juſſi ſumus. Præſanctificatorum autem miniſterium incruentum ſacrificium non dicimus, ſed oblationem priùs oblati & perfecti ſacrificii ſacrique myſterii. Exiſtimo autem, quòd quæ accuratam rationem ſequuntur monaſteria, propter præſentem canonem, ante Quinquageſimam canunt & legunt canones, & martyria feſtorum & ſacrarum memoriarum, quæ tota Quadrageſima proveniunt. Nota autem ex hoc canone, quòd propriè una eſt Quadrageſima. Si enim alia eſſet, cautum fuiſſet, ne in illa fieret ſacrum myſterium per perfectum ſacrificium, ſed per præſanctificata, ſicut etiam cautum eſt, ne fiat in magni Paſchæ Quadrageſima. E

ΖΩΝΑΡ. Αἱ τῶν νηστειῶν ἡμέραι πένθους δεῖ ἐτάχθησαν, καὶ κατανύξεως εἰς ἐξίλασμα τῶν ἑκάστου σφαλμάτων. τὸ δὲ τῷ θεῷ προσάγειν θυσίας πανηγυρίζειν ἐστί· τὸ δὲ πανηγυρίζειν χαρμονῆς ἐστι. καὶ πῶς ἐν ταυτῷ τις πενθεῖν δύναται καὶ διαχεῖσθαι; διὰ τοῦτο ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέραις ἡ τῶν προηγιασμένων ἱερὰ λειτουργία, ἡ τότε γινομένης τῆς ἀναιμάκτου θυσίας, ἀλλὰ τὰ ἤδη προσαχθείσης καὶ τελεσθείσης αὐθις προσαγομένης. κατὰ δὲ τὰ Σάββατα καὶ τὰς κυριακὰς, ἐπεὶ ἐν ταύταις νηστεύειν ἀπηγόρευται, ἐνδέδυται καὶ θυσίαν προσφέρειν καὶ τελείαν λειτουργεῖν λειτουργίαν. ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ εὐαγγελισμοῦ. πρωτίστη γὰρ αὕτη ὡς ἀρχὴν καὶ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν, καὶ πανηγυρίζομεν ἐν αὐτῇ. διὸ ἐδόκει μόνας ἁγίων ὁπτελεῖν συγκεχωρῆσθαι ἐν ταῖς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, εἰ μὴ ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ, κατὰ τὸν νε. κάν. τῆς ἐν Λαοδ. συνόδου. F

Habet

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Habet siquidem sanctorum commemoratio jucunditatem & lætitiam. Jejunii vero dies non gaudio, sed luctu transigi par est.

ARIST. *Per totam Quadragesimam, præterquam Dominicâ, Sabbato & Annunciationis die, præsanctificata offeruntur.*

Ratio quare totâ Quadragesimâ, præterquam Sabbato, Dominicâ, & die Annunciationis, panis non offertur, sed præsanctificata celebrantur, descripta est, quantum nobis licuit, in quadragesimo nono Synodi Laodicensis canone.

A ἡ γὰρ μνήμη τῶν ἁγίων χαρμόσυνοι· ἐν δὲ ταῖς τῶν νηστειῶν ἡμέραις πενθεῖν, ἀλλ' οὐ χαίρειν χρεών.

ΑΡΙΣΤ. Δι' ὅλης τῆς παρασκευῆς, πλὴν κυριακῆς καὶ Σαββάτου καὶ τῆς ἡμέρας τοῦ εὐαγγελισμοῦ, τὰ προηγιασθέντα προσάγεται.

Ἡ αἰτία δι' ἣν ἐν ὅλῃ τῇ παρασκευῇ, ἄνευ σαββάτου καὶ κυριακῆς καὶ τῆς ἡμέρας τοῦ εὐαγγελισμοῦ, ἄρτος οὐ προσφέρεται, ἀλλὰ προηγιασμένα πληροῦται, ἐγράφη κατὰ δὲ ἡμᾶς ἐγχωρούμεν ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἐνάτῳ κανόνι τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου.

B

CANON LIII.

Quoniam spiritualis affinitas corporum conjunctione major est, in nonnullis autem locis cognovimus quosdam, qui ex sancto & salutari baptismate infantes suscipiunt, postea quoque cum matribus illorum viduis matrimonium contrahere: statuimus, ut in posterum nihil fiat ejusmodi. Si qui autem post præsentem canonem hoc facere deprehensi fuerint, ii quidem primò ab illicito istiusmodi matrimonio desistant: deinde & fornicatorum pœnis subjiciantur.

ΚΑΝΩΝ νγ'.

Ἐπειδὴ μείζων ἐστὶν ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας· ἐγνωμεν δὲ ἔν τισι τόποις τινὰς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος παῖδας ἀναδεχομένους, καὶ μετὰ τοῦτο τῆς ἐκείνων μητράσι χηρευούσαις γαμικὰν συναλλάσσοντας συνοικέσιον, ὁρίζομεν, ἀπὸ τοῦ νῦν μηδὲν τοιοῦτον ἐνεργεῖσθαι. εἰ δέ τινες μὴ τὸν νῦν τεθέντα κανόνα φυλαττεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, ἐπιστρεπτικῶς μὲν οἱ τοιοῦτοι ἀφιστάσθωσαν συνοικεσίου τοιούτου τοῦ κακοῦ, καὶ ἐξομολογούμενοι. ὁ γὰρ ὑπεύθυνον τὴν ἁμαρτίαν, καὶ ὑπὲρ τὸν ἁμαρτάνοντα σχεδὸν κολασθήσεται. καὶ ἀναγνωσθὲν τὸ πλησίον διάταγμα τοῦ ι. κεφ. τοῦ ε. τίτλου τοῦ κα'. βιβλίου τῶν Βασιλικῶν, καταχωσθὲν εἰς τόμον β'. τοῦ ε. κεφ. τοῦ ιγ'. τίτλου τοῦ πρώτου συντάγματος. τούτων οὕτως ἐχόντων, ἠρώτησαν τινὲς μέχρι ποίου βαθμοῦ ὑπὸ τὸν κατὰ πνεῦμα τοιαύτης συζυγείας ὁ γάμος κωλύεται. καὶ τινὲς μὲν εἶπον, ὡς ἐπὶ καὶ ἀπὸ τοῦ κανόνος καὶ ἀπὸ τοῦ νόμου μείζων ἡ πνευματικὴ συζυγία ἐστὶ τῆς κατὰ σάρκα συζυγείας, ὀφείλομεν ἀκολουθεῖν τοῖς νομοθετηθεῖσι χάριν τῶν σαρκικῶν κεκωλυμένων γάμων. τοῖς πλείοσι δὲ τοῦτο οὐκ ἔδοξεν, ἀλλ' εἰς μόνα τὰ πρόσωπα τὰ τῷ νόμῳ ἐξειλεγμένα τῷ τοιαύτῃ συζυγίαν, καὶ ἐξέτειναν, καὶ τῷ κωλύειν ἐπέτειναν. ἡ μέντοι κδ'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως Κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου κωλύουσα τοὺς υἱοθετημένους πρὸς γαμικὴν ὁμιλίαν συναπλῆναι τοῖς τοῦ υἱοθετησαμένου παισὶν, ἐπάγει περὶ ὃ τέλος ταῦτα. ἀλλὰ πάλαι μὲν μὴ κατὰ λόγον υἱοθετημένων προσήκοντα, εἰ καὶ ὁ γάμος ἔχει πως ὃ ἄδυξον, ὅμως νῦν καὶ θεσμίας ἀνέχεται. νῦν δὲ κατὰ θεσμὸν γινομένης καὶ πρέποντα καὶ δίκαιον τῆς υἱοθετήσεως, καὶ ἐξ πολιτῆς ἱερᾶς, τῶν μὲν εἰς γονέων τάξιν καθισταμένων, τῶν δὲ, εἰς τὴν τῶν παίδων, οὐκέτι προσήκειν λόγος εἰς γάμον συναπλῆναι τοῖς κατὰ φύσιν τῶν ὑποποιηθέντων παισὶ, τοὺς ὑποποιητοὺς παῖδας. τοιγαροῦν καὶ θεσπίζομεν μηδαμῶς ἐξεῖναι τοὺς ὅτως ὑποβεβηκότας τὸ τῶν ἀδελφῶν ὄνομα, πρὸς τὸ τῆς συζυγίας, ἀντὶ τοῦ τῆς ἀδελφότητος μεθαρμόζεσθαι. σημείωσαι οὖν ἀπὸ τῆς νεαρᾶς, ὅτι ὥσπερ κωλύονταί τινα πρόσωπα διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος λαβόντα πρὸς ἄλληλα συζυγίαν, γαμικῶς συναπλῆναι, οὕτω κωλύονται καὶ τὰ διὰ τῆς υἱοθεσίας λαβόντα συζυγίαν ἀδελφότητος. ἔτι σημείωσαι ὅτι καὶ διὰ ἱερᾶς εὐχῆς γίνεται υἱοθεσία, ἔχε οὖν τοῦτο ὑπὸ μνήμης. οὐδὲ γὰρ εὕρηται πω ἀλλαχοῦ κείμενον, καὶ διὰ τοῦτο ἀγνοεῖται τοῖς πολλοῖς. τῷ δὲ νόμῳ λέγοντος, ἡ θέσις μιμεῖται τὴν φύσιν, καὶ διὰ τοῦτο κωλύοντος τὸν εὐνοῦχον λαμβάνειν εἰς θέσιν υἱόν, καὶ ἔχειν αὐτὸν ὑπεξούσιον, ἡ κς'. νεαρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως τοῦ φιλοσόφου ἐξεχώρησεν τοῦτο γίνεσθαι· ἀναγνωσθὲν ταυτῷ. ὡσαύτως καὶ

C

D

E

F

BALS. Præsens canon fornicatorum pœnis subjicit eos, qui suas commatres viduas in matrimonii societatem accipiunt: decernens has quoque esse divellendas contra leges contractas nuptias. Existimo ergo, quòd ille quidem fornicatorum pœnis subjicietur, qui ab eo malo protinus recedit, & id confitetur. Qui enim in peccato perseverat, etiam fortasse plusquam ii, qui cum consanguineis rem habent, punietur. Lege postremum decretum decimi capitis quinti tituli vigesimi octavi libri Basilic. positum in secundo Commentario quinti capitis decimi tertii tituli præsentis operis. Cùm hæc ita se habeant, quæsiverunt nonnulli, ad quem usque gradum in ejusmodi spirituali cognatione matrimonium prohibeatur. Et nonnulli quidem dixerunt, quòd quoniam & ex canone & ex lege major est spiritualis cognatio cognatione carnali, debemus ea sequi quæ constituta sunt de carnalibus nuptiis prohibitis. Compluribus autem non ita visum est, sed ad eas solas personas, quæ lege continentur, ejusmodi cognationem extenderunt, & prohibitionem intentarunt. Vigesimo quarto verò Imperatoris domini Leonis philosophi novella, quæ vetat adoptatos matrimonio conjungi cum liberis ejus qui adoptavit, hæc circa finem inducit. Sed qui olim quidem non convenienti ratione est adoptatus, etiam si turpe quid & indecorum habet matrimonium, non tamen quòd contra leges fecerint, tenetur. Nunc autem cùm justo & convenienti ritu fiat adoptio, & per sacrum mysterium hi quidem ad parentum, illi verò ad filiorum ordinem locúmque deducantur: non jam restat ratio ulla ob quam filii adoptivi cum filiis naturalibus ejus qui adoptavit matrimonio jungantur. Sancimus ergo, nequaquam licere eos, qui fratrum nomen sic subierunt, fraternitatis nomen conjugii nomine commutare. Nota ergo ex novella, quòd sicut prohibentur quædam personæ, quæ per sacrum baptismum cognationem invicem acceperunt, matrimonio conjungi, ita etiam prohibentur quæ per adoptionem fraternitatis cognationem acceperunt. Nota præterea quod per sacras preces fit adoptio. Tene ergo hoc memoria: neque enim alibi invenitur, & ideo à multis ignoratur. Cùm autem lex dicat, Adoptio imitatur naturam, & ideo prohibeat eunuchos adoptare filium, & eum in sua potestate habere: xxvi. ejusdem Imperatoris philosophi Novella hoc fieri permisit, quam lege. Similiter

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καὶ ἡ κζ'. νεαρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλέως παρακελεύεται μὴ μόνας τὰς παιδοποιησάσας γυναῖκας υἱοθετεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰς παρθένους· ὥστε καὶ τοὺς παρὰ τούτων υἱοθετηθέντας ἔχειν, ὡς ὑπεξουσίους, δίκαια κληρονομίας ἐπ' αὐτῶν· καὶ μηδὲ δεῖσθαι προστάξεως βασιλικῆς ἢ πράξεως δικαστικῆς, χάριν τῆς υἱοποιήσασθαί τινα ὑπεξούσιον ἢ αὐτεξούσιον. καὶ ἀναγνώσον τὴν τοιαύτην νεαράν. πολλάκις γὰρ ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν καὶ ταῦτα τριβακτῶν περὶ τὰ νομικὰ καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά, μὴ ἔχειν χώραν τὰ τῆς υἱοθεσίας· ἀρτίως δὲ μηδὲ ἀπὸ μόνης εὐχῆς καὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀναδοχῆς γίνεσθαι νόμιμον υἱοθεσίαν· ὅπερ αἱ ῥηθεῖσαι βασιλικαὶ νεαραὶ οὐκ ἀνέχονται λέγεσθαι. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι τῷ σεκρέτῳ τοῦ ἱεροῦ χαρτοφύλακος κατέστρωται σημείωμα οὕτως ἐπιλέξεως ἔχον· μηνὶ Μαΐῳ ιζ'. ἡμέρα β'. ἰνδικτ. ιε'. προκαθημένου Νικολάου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, συνεδριαζόντων συγκλητικῶν καὶ πολιτικῶν δικαστικῶν τοῦ δεῖνος καὶ τοῦ δεῖνος, καὶ θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν. ὁ πανεντιμότατος ὑπέρτιμος Γρηγόριος ὁ Ξηρὸς διάγραμμα προκομίσας τὴν σήμερον συνοδικῶς οὕτως ἔχον. ἡ Μαρία, ἔχουσα υἱὸν γνήσιον τὸν Κωνσταντῖνον, γέγονεν ἀνάδοχος ἀπὸ τοῦ θείου καὶ ἁγίου βαπτίσματος τῆς Εἰρήνης· ἐγέννησε ὁ Κωνσταντῖνος Θεόδωρον, καὶ ἡ Εἰρήνη Θεοδώραν, καὶ αὖθις ἐγέννησε ἡ Θεοδώρα Ἄνναν· θέλων οὖν ὁ Θεόδωρος νομίμῳ γάμῳ συζευχθῆναι τῇ Ἄννῃ, ἠρώτησε μαθεῖν εἰ ἐφεῖται τοῦτο ποιῆσαι· ἀνεγνώσθη τοίνυν ἐπὶ συνόδῳ ὁ νγ'. κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, καὶ τὸ ϛ'. θέμα τοῦ ι'. κεφ. τοῦ ε'. τίτλου τοῦ κη'. βιβλίου ἔχον ἐν μέρει οὕτως· ὁ μέλλοι ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος τινὰ δεξάμενος, οὐ δύναται αὐτὴν ὕστερον πρὸς γάμον ἀνάγεσθαι, ὡς δῆθεν θυγατέρα αὐτοῦ γενομένην, οὐδὲ τὴν ταύτης μητέρα ἢ θυγατέρα, ἀλλ' οὐδὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ· ἐπειδὴ οὐδὲν ἄλλο δύναται οὕτως εἰσαγαγεῖν πατρικὴν διάθεσιν καὶ δικαίαν γάμου κώλυσιν, ὡς ὁ τοιοῦτος δεσμός, δι' οὗ θεοῦ μεσάξοντος αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται. καὶ διεγνώσθη κεκωλυμένον εἶναι δὲ διαληφθὲν συνάλλαγμα, ὡς οὐκ ἀναγόμενον εἰς πέμπτον βαθμόν· διὰ δὲ προτιμᾶσθαι κατὰ τὴν τοῦ τοιούτου νόμου περίληψιν τὴν πνευματικὴν συγγένειαν τῆς φυσικῆς ἤτοι τῆς σαρκικῆς. τοῦτο δὲ ὡρίσθη κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῆς υἱοθεσίας, διὰ δὲ καὶ τὴν ἐκ ταύτης συγγένειαν ἀπὸ θεοῦ καὶ διὰ θείων εὐχῶν τελετὴν συνίστασθαι κατὰ τὴν τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ νεαράν.

A & xxvii. ejusdem Imperatoris Novella decernit, non eas solas mulieres, quæ filios pepererunt, posse adoptare, sed etiam virgines; ut etiam qui ab eis adoptati fuerint, non secus ac si in earum potestate essent, jus earum hæreditatis habeant: & ne Imperatoris quidem jussione opus habeant, vel judiciali actione, ut possint eum qui est in alterius potestate, vel eum qui est sui juris adoptare. Illam etiam Novellam lege. Multos enim sæpe audivi atque adeò in jure civili & Ecclesiastico valde versatos, dicentes non habere locum adoptionem; nunc autem nec ex sola precatione Ecclesiæque receptione legitimam adoptionem fieri: quod quidem dictæ regiæ Novellæ dici non sinunt. Scias autem, quòd in sacri custodis sigilli Patriarchalis secreto constitutio reponitur verbatim sic se habens. Mense Maio, die xvii. Feria ii. Indict. xv. præsidente sanctissimo nostro domino & Oecumenico Patriarchâ Nicolao, assidentibus Senatoriis Magistratibus & judicibus politicis, his & illis, & religiosissimis Metropolitanis. Vir longe clarissimus incomparabilis Gregorius Xerus scripturam hodie ad Synodum attulit, quæ sic se habet. Maria habens filium germanum Constantinum, susceptrix fuit Irenes ex divino sanctoque baptismate. Constantinus genuit Theodorum, & Irene Theodoram, & Theodora rursum genuit Annam. Theodorus itaque legitimum matrimonium cum Annâ contrahere flagitans, an hoc fieri liceat scire rogavit. Lectus ergo est in Synodo Can. liii. sanctæ & œcumenicæ in Trullo Synodi, & etiam decretum vi. cap. x. tit. v. lib. xxviii. sic habens expressè; Qui quampiam à sacro baptismate suscepit, non potest eam postea uxorem ducere, ut quæ facta sit ipsius filia, neque matrem ejus filiamve; sed nec filius ejus: Quandoquidem nihil aliud æque potest inducere paternam affectionem justamque matrimonii prohibitionem, ac hujusmodi nexus, quo Deo intercedente animæ eorum conjunguntur. Et decretum est dictum contractum prohibitum esse, ut qui ad quintum gradum non perveniat; propterea quod, juxta quæ in hac lege continentur, spiritualis cognatio naturali sive carnali præferatur. Ut hoc autem & in adoptione valeat cautum est, eo quod quæ ex eâ etiam contrahitur cognatio à Deo & per divinarum precum mysteria constituitur, juxta inclyti Imperatoris D. Leonis Sapientis Novellam.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς τὰς οἰκείας συντέκνους χηρεύουσας εἰς συμβίωσιν γαμικὴν λαμβάνοντας ἀφίστασθαι τοῦ τοιούτου συνοικεσίου κελεύει ὁ κανών, τοῦ παρανόμου γάμου διασπωμένου, ἐκείνους δὲ τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις ὑποβάλλεσθαι.

ZONAR. Qui commatres suas, viro postea orbatas, in matrimonii societatem accepere, ab illarum commercio, eo quod contra leges initum est, fœdere dissoluto sejungi, utrumque verò conjugem pœnis scortatorum teneri Canon decernit.

ΑΡΙΣΤ. Τοὺς ἀναδεχομένους παῖδας ἀπὸ βαπτίσματος, οὐκ ἐάσεις συναφθῆναι ταῖς τῶν παίδων μητράσιν· εἰ δέ τις καὶ συναφθείη, μετὰ τοῦ ἀποσυναφθῆναι καὶ δὲ ἐπιτίμιον γνοίη.

ARIST. *Qui filios à baptismate susceperunt, cum filiorum matribus copulari non permittes. Si quis autem copulatus sit, post separationem, pœnam etiam subeat.*

Η κατὰ πνεῦμα οἰκειότης, μείζων τῆς σωματικῆς συγγενείας ἐστί· διὰ τοῦτο γοῦν τῷ τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίῳ ἔνοχον καθιστᾷ ὁ κανὼν οὗτος τὸν πρὸς γάμου κοινωνίαν τῇ μητρὶ τοῦ παιδὸς συναφθέντα, τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀναδεχθέντος ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, πρότερον διαλύων καὶ δὲ παράνομον συνοικέσιον.

Spiritualis affinitas major est corporali cognatione. Quare eum fornicatorum pœnæ obnoxium reddit hic Canon, qui filii ab ipso in sacro baptismo suscepti matrem sibi in matrimonii communionem assumit, primo illegitimum conjugium dissolvens.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

CANON LIV.

Cùm divina Scriptura nos apertè doceat, Non ingredieris ad omnem conſanguineum carnis tuæ, ad revelandam ejus turpitudinem: divinus Baſilius nonnullas prohibitas nuptias in ſuis canonibus enumeravit; multis ſilentio præteritis, & his utriſque nobis utilitatem attulit. Turpium enim nominum multitudine evitata, ne verbis orationem pollueret, generalibus nominibus impuritates complexus eſt: per quas legibus vetitas nuptias nobis in ſumma oſtendit. Quoniam autem propter ejuſmodi ſilentium, & quòd non diſcerni poſſet illicitarum nuptiarum prohibitio, ſeipſam natura confudit, nobis viſum eſt ea paulò apertiùs exponere, ab hoc deinceps tempore decernendo, ut qui cum fratris ſui filia matrimonii ſocietatem coierit, (vel pater & filius, qui cum matre & filiâ, vel cum duabus puellis ſororibus, pater & filius, vel cum duobus fratribus, mater & filia, vel fratres duo cum duabus ſororibus) in ſeptennii Canonem incidant, iis apertè ſeparatis à nefario contubernio.

BALS. Quidam lxxxvi. magni Baſilii Canone utentes, qui nuptias propter cognationem vetitas enumerat, dicebant omnes alias his exceptis non eſſe prohibitas. Divini ergo patres hoc ſubvertentes, primùm quidem dixerunt omnem cum ſua cognatione conjunctionem prohiberi per Moſaicam Legem, quæ ſic habet; Non ingredieris ad omnem conſanguineum carnis tuæ ad revelandam ejus turpitudinem: deinde, veluti prædictum magnum Patrem defendentes, ſubjunxerunt, quòd etiamſi non expreſsè hic divinus Pater in ſuis Canonibus omnes propter cognationem interdictas nuptias comprehenderit, ſed quoniam has impuras nominavit, ut quæ ſint propter cognationem prohibitæ, omnes communi ratione comprehendit, & paucis verbis non ſolùm enumeratas prohibuit, ſed & omnes quæ à cognatione deducuntur. Nec oportet dici eas non eſſe prohibitas quæ propter verecundiam non ſunt expreſſæ. Et ideò definierunt illicitas & nefarias nuptias eſſe has & has; hoc adjecto, quòd, qui ab illis apertè deſiſtunt, id eſt cum confeſſione, & ſine condemnatione, ex ſeptennii Canone puniuntur; ut manifeſtum ſit eos vehementiùs puniri, qui non facilè deſiſtunt, ſed condemnantur. Hoc enim apparet ex verbis Canonis, quæ dicunt; His apertè deſiſtentibus à nefario contubernio. Quoniam autem de vetitis nuptiis latiùs ſcripſimus in ii. cap. xiii. tit. præſentis operis, id lege, & quæ in ipſum ſcripta ſunt longe utiliſſima.

ZONAR. Cum de magno Baſilio quæſitum eſſet, an marito defunctæ uxoris ſororem ſibi matrimonio jungendi facultas eſſet, ille verò negavit licere. Tum, adverſus eos qui ſecus opinabantur ſcribens, ſententiam ſuam, pro ea qua mire valebat ingenii præſtantia, egregie confirmavit. Inde verò, cum nuptiarum genera quædam legibus interdicta ſigillatim commemoraſſet, reliqua deinde uno impuritatis vocabulo complexus eſt & indicavit. Atque hæc quidem ſic à divino Patre cõſtituta ejuſdem octogeſimo ſexto Canone explicata reperias. Eo igitur Canone quidam utentes quæcunque eo loco nuptiæ inter damnatas nequaquam enumeratæ fuerant, eaſdem quaſi conceſſas uſurpare ipſi nitebantur, violatáque naturæ lege cum propinquis coibant. Proinde illum Canonem hoc loco Synodus ſpectavit, eâque ratione adducta, multa in eo ſanctum virum ſilentium involviſſe defendit, ne ſcilicet dum damnati conjugii genera univerſa perſequitur, orationem ſuam verborum turpitudine

ΚΑΝΩΝ νδ'.

Τῆς θείας ἡμῶν ὕτως σαφῶς ἐκδιδασκούσης γραφῆς, ὅτι εἰσελεύσῃ πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκός σου ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην αὐτοῦ· ὁ θεοφόρος Βασίλειος πρὸς τοῖς ἀπηγορευμένοις γάμοις ἐν τοῖς οἰκείοις κανόσιν ἀπερυθμίστους σιωπῇ παρῆκε πλῆθος ἀθεμίτων, καὶ κατ' ἀμφότερα κατασκευάσας ἡμῖν τὸ ὠφέλιμον. Τὸ γὰρ τῶν αἰσχρῶν ὀνομασιῶν πλῆθος, ἁψαποσάμενος, ὡς ἂν μὴ τὸν λόγον καταρυπαίνῃ τοῖς ῥήμασιν, ἡνιχοῖς ὀνόμασι τὰς ἀκαθαρσίας διέλαβεν· δι' ὧν ἀφελεκτικῶς ἡμῖν τὰς ἀθεμίτους γάμους ὑπέδειξεν. ἐπειδὴ δὲ τῇ τοιαύτῃ σιωπῇ καὶ ὁ ἀδιαγνώστως τοῖς τῶν ἀθεσμων γάμων ἀπαγορεύσεως ἑαυτὸν ἡ φύσις συνέχειν, συνειδυῖα γυμνότερον τὸ θεῖ τότε ἐκδεδυκὸς, φεύγοντες ἀπ' ἀλλήλων, ἢ τῇ οἰκείᾳ ἐξαδέλφῃ φεύγει γάμου κοινωνίαν συναπόμνυον (ἢ πατὴρ καὶ υἱὸν, μήτηρ καὶ θυγατὴρ, ἢ δυσὶ κόραις ἀδελφαῖς, πατὴρ καὶ υἱὸν, ἢ ἀδελφοῖς δυσὶ, μήτηρ καὶ θυγατὴρ, ἢ ἀδελφὼ δύο, δυσὶν ἀδελφαῖς) ὧν ἡ τῆς ἐπιλείας πίπτειν κανόνα, ἀφιγμένων αὐτῷ φορδήλως τῷ θεσμοῦ συνοικεσίου.

ΒΑΛΣ. Τινὲς τῷ πγ'. κανόνι δὲ μεγάλου Βασιλείου χρώμενοι ἀναριθμοῦντι γάμους κεκωλυμένους διὰ συγγένειαν, ἔλεγον πάντας τοὺς μὴ τούτους ἀκωλύτους εἶναι. τοῦτο οὖν ἀναιρέποντες οἱ θεῖοι πατέρες, πρῶτον μὲν εἶπον πᾶσαν συγγενικὴν συναφειαν κωλύεσθαι διὰ δὲ Μωσαϊκοῦ νόμου τὸ διαλαμβάνοντος, ὅτι εἰσελεύσῃ πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκός σου ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην αὐτοῦ· εἶτα ὑφαποφορούμενοι ὥσπερ τοῦ ῥηθέντος μεγάλου πατέρος, ἐπήγαγον, ὡς εἰ καὶ μὴ ῥητῶς ὁ θεοφόρος εἶπε πατὴρ ἐν τοῖς οἰκείοις κανόσι πάντας τοὺς κεκωλυμένους συγγενικοὺς γάμους διέλαβεν, ἀλλ' ἐπεὶ τούτους ἀκαθαρτους ὠνόμασεν, ὡς ἀπηγορευμένους διὰ πᾶσι συγγένειαν, τῷ κοινῷ λόγῳ πάντας συμπεριέλαβε, καὶ διὰ ῥημάτων ὀλίγων οὐ μόνον τοὺς ἀναριθμηθέντας ἐκώλυσεν, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀπὸ συγγενείας καταγομένους. καὶ οὐ χρὴ τοὺς δι' ὀλιγόζειαν μὴ ἐκφωνηθέντας ἀκωλύτους νομίζεσθαι, διὸ καὶ ἄθεσμοι γάμοι ἀθέσμως εἶναι πάντες καὶ πάντες· φορισθέντες, τοὺς ἀφισαμένους αὐτῶν φορδήλως, τουτέστι μὴ ἐξομολογήσεως, καὶ χωρὶς κατακρίσεως, τῇ τῆς ἐπιλείας κανόνι ὑποπιπτειν· ὡς εἶναι δῆλον, σφοδρότερον κολάζεσθαι τοὺς μὴ ἀφισαμένους ῥᾳδίως, ἀλλὰ κατακρινομένους. τῶν γὰρ ἀναφαίνεται ἀπὸ τῶν ῥημάτων τοῦ κανόνος τῶν λεγόντων· ἀφισαμένων αὐτῶν φορδήλως τῷ θεσμῷ συνοικεσίου. ἐπεὶ δὲ φερὶ κεκωλυμένων γάμων πλατύτερον ἐγράψαμεν εἰς ὃ β'. κεφ. τοῦ ιγ'. πτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, ἀναγνωσθήτω καὶ ταῦτα ἐν αὐτῷ χρησιμώτατα ὄντα.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μέγας Βασίλειος ἐρωτηθεὶς εἰ δυνατόν τις μὴ δύναται τὴν ἰδίαν συμβίαν τῇ ἀδελφῇ ἐκείνης συναπλεῦσαι, ἀπηγόρευσε τοῦτο. καὶ πρὸς τοὺς ὃ ἑαυτὸν φονεύσαντας γράψας ὡς οἰκεῖον λόγον μυαιρότατα καποσκύαζε, καὶ ἀξίους τοῦ βάθους τῆς ἁμαρτίας αὐτούς. εἶτα καί τινων ἀθέσμων ἐμνήσθη γάμων καὶ ἀπηγορευμένων, τὰς ἄλλας τῇ τῆς ἀκαθαρσίας ὀνόματι συμπεριλαβὼν καὶ σαφηνίσας, ἢ δὲ περὶ τούτων διάταξις ἐν τοῖς κανόσιν ἠρίθμηται τῇ πεντεκαιδεκάτῃ πατρὸς ὀγδοηκοστὸς ἕκτος. ὅπα κανών. τούτῳ οὖν τῷ κανόνι τινὲς κεχρημένοι, τὰς μὴ ἀπηριθμημένας ἐν αὐτῷ γάμους ὡς θεσμοὺς ἀκωλύτους ἐδιάζοντο φερεῖν, καὶ τῷ φύσιν συνέχον συγγενέσι μιγνύμενοι. διὰ ταῦτα φὼς τὸν κανόνα τοῦτον ἀπέδειξεν ἡ Συνοδος καὶ ἀπολογεῖται μὲν διά τι τὰ πλείω σιωπῇ ὁ ἅγιος· σαφέστερον γὰρ φησὶ μὴ τὸν λόγον καταρυπαίνῃ τοῖς ῥήμασιν ἕκαστον τῶν ἀθέσμων γάμων ἀπαριθμῶν, θεσμικῶς δὲ τῷ τῆς ἀκαθαρσίας ὀνόματι

ἐνόμαπ τὰς ἀθεμίτους γάμους ὑπέδηξεν. εἶτα ἐπήγαγον οἱ τῆς συνόδου πατέρες καὶ γάμους ἀθέσμους, οὓς καὶ ἀπηριθμήσαντο, καὶ διαστεῖλαι μὲν τοὺς τοιούτους γάμους ὁπωσοῦν διορίσαντο, τοὺς δὲ τολμήσαντας ἀυτοῖς τῆς ἐπιτιμίας κανόνι ὑποτιμῆσαι.

inquinaret, ac idcircò generatim omnia voluisse uno impuritatis nomine indicare. Singulos deinde vetitarum nuptiarum modos Patres ipsi percensent, ac ejusmodi quidem conjugia omnino dissolvi, ea verò qui attentarint, septennii canone puniri jubent.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ συγχωρήσεις ἐξαδέλφῃ συζευχθῆναι ἐξάδελφον· οὐδὲ θυγατρὶ καὶ μητρί, υἱὸν καὶ πατέρα· οὐδὲ δυσὶν ἀδελφοῖς μητέρα καὶ θυγατέρα· οὐδὲ δυσὶν ἀδελφαῖς, ἀδελφούς· εἰ δέ τι τοιοῦτον καὶ γένοιτο, μετὰ τῆς διαλύσεως ἐπιτιμίαν ὑποστήτωσαν.

ARIST. *Fratris filium cum fratris filiâ matrimonio conjungi non permittes; nec cum filiâ & matre, filium & patrem; nec matrem & filiam cum duobus fratribus; nec fratres duabus sororibus. Si quid autem istiusmodi factum fuerit, unà cum matrimonii dissolutione septennio subjicientur.*

Καὶ ὅτοι οἱ γάμοι, ὡς ἀπηγορευμένοι, διαλυθήσονται· καὶ οἱ συναλλάξαντες αὐτούς, κατὰ τοὺς πρόσθεν κανόνα καὶ τὸν ἑβδομηκοστὸν ὄγδοον τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ὃπὶ ἐνιαυτὸν θρηνήσουσι, διετίαν ὑπακούσονται, τριετίαν ὑποπεσοῦνται, καὶ τῷ ἑβδόμῳ συνήσονται μετὰ τῶν πιστῶν· καὶ ὕτως, ἐὰν μετὰ δακρύων μετανοήσωσι, τῶν θείων ἁγιασμάτων ἀξιωθήσονται.

Et hujusmodi conjugia ut prohibita dissolventur: & qui ea contrahunt juxta præsentem & septuagesimum octavum Basilii magni canonem, unum annum deflebunt, duos audient, tres substernentur, & septimo unà cum fidelibus consistent; & sic, si cum lachrymis resipiscant, divinis Sacramentis digni habebuntur.

ΚΑΝΩΝ νέ'.

CANON LV.

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν, τοὺς ἐν τῇ Ρωμαίων πόλει ἐν ταῖς ἁγίαις τῆς τεσσαρακοστῆς νηστείαις τοῖς ταύτης σαββάτοις νηστεύειν, παρὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν· ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὥστε κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῇ Ρωμαίων ἐκκλησίᾳ ἀπαραλύτως τὸν κανόνα, τὸν λέγοντα, εἴ τις κληρικὸς εὑρεθείη τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ νηστεύων ἢ Θ σάββατον, πλὴν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορίζέσθω.

Quoniam intelleximus eos, qui sunt in Romanorum civitate, in sanctis Quadragesimæ jejuniis ejus Sabbatis jejunare, præter Ecclesiasticam traditam consequentiam: sanctæ Synodo visum est, ut in Romanorum quoque Ecclesia inviolabiliter obtineat canon, qui dicit: Si quis Clericus inventus fuerit in sancto Dominico vel Sabbato jejunare, præter unum & solum, deponatur: sin autem Laicus, segregetur.

ΒΑΛΣ. Καὶ εἰς ἄλλα μὲν πολλὰ, τέως δὲ καὶ διὰ τὸν παρόντα κανόνα, λέγουσιν οἱ τῆς παλαιᾶς Ρώμης, μὴ εἶναι τὴν ἁγίαν ταύτην συνόδον οἰκουμενικὴν, καθὼς καὶ ἐν τῷ προοιμίῳ αὐτῆς ἐγράψαμεν. ὡς γὰρ σίδηρος διῆλθε τὴν καρδίαν αὐτῶν, καὶ σπιλιτεύει τούτους ὡς ὑπεναντίως ποιοῦντας τῷ ἀποστολικῷ κανόνι, τῷ λέγοντι, εἴτις κληρικὸς εὑρεθείη τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ καὶ τῷ σαββάτῳ νηστεύων, πλὴν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω. οἱ μὲν οὖν τούτους συγγνώμης ἀξιωθῆναι, τῆς αὐτῆς ἐξερχομένους ἰδιορυθμίας καὶ πάλιν· καὶ νηστεύοντας μὴ μόνον κατὰ τὰ σάββατα τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ λοιπά. Ἐγὼ δὲ εἶδον τινὰς Λατίνους αἰτουμένους ἀφ' οὗτο, καὶ ματαίαν προβαλλομένους πρόφασιν, πλὴν εἰς τὸν ἅγιον τάφον τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπέλθωσιν, καὶ πλὴν χάριν τούτου κεκτῆσθαι νηστείαν ἐκ συνηθείας μακρᾶς. ἄλλους δ' εἶδον μὴ ἀπελθόντας εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ νηστεύοντας ὁμοίως· καὶ ἄλλους ἀτιμάζοντας πλὴν τοιαύτην νηστείαν καὶ ἀδιαφόρως κατὰ τὰ σάββατα καταλύοντας, ἀπελθόντας καὶ ταῦτα εἰς τὸν τοῦ Κυρίου τάφον. ἐκ ἔχω λοιπὸν εἰπεῖν ὅπως ταῦτα οὕτω παρὰ τοιούτων γίνονται. ἔοικε δὲ ὡς τοῖς ἔθεσι μᾶλλον ἢ τοῖς κανόσιν ἀκολουθεῖν.

D

F

BALS. Tum propter alia multa, tum etiam propter præsentem canonem, dicunt, qui veterem Romam incolunt, non esse sanctam hanc Synodum Oecumenicam, sicut & in ejus proœmio scripsimus. Tanquam enim ferrum cor eorum pervasit, eósque pungit, ut qui contra Apostolicum canonem faciant, qui dicit; Si quis Clericus inventus fuerit sancto Dominico & Sabbato jejunare, præterquam uno & solo, deponatur: si autem Laicus, segregetur. Ii ergo venia digni non sunt, qui suæ rursus privatæ constitutioni inhærent, & non solum in sanctæ Quadragesimæ Sabbatis jejunant, sed & in reliquis omnibus. Ego autem vidi quosdam Latinos, qui, cùm propterea reprehenderentur, inanem quoque excusationem afferebant, ad sanctum nempe Domini & Servatoris nostri Jesu Christi sepulchrum aditionem, & quod hujus rei gratia ex longa consuetudine obtinuit jejunium. Alios autem vidi, qui Hierosolymam non venerant, & similiter jejunabant: & alios qui ejusmodi jejunium contemnebant & indiscriminatim in Sabbatis solvebant, qui etiam ad Domini sepulchrum venerant. Non possum itaque dicere quomodo hæc ab illis sic fiant. Videntur autem ii consuetudinem potiùs sequi, quàm Canones.

ΖΩΝΑΡ. Διορθώσασθαι δὲ σφάλμα τοῦτο τῶν Λατίνων ἡ σύνοδος ἐπεχείρησεν, ἀλλὰ ἀδιόρθωτοι καὶ αὐθις οἱ ἀλαζόνες ἔμειναν τε καὶ μένουσι. μήτε τοῖς παλαιοτέροις κανόσι πειθόμενοι, τοῖς ἄνευ τοῦ ἑνὸς σαββάτου τοῦ μεγάλου δηλαδὴ μὴ νηστεύειν ἐν σαββάτῳ κελεύουσι, μήτε τούτῳ, ὅπερ φέρομεν καὶ μήτε τῷ καθαίρεσιν οἱ ἱερωμένοι ὑπολαβόντες, μήθ' οἱ λαϊκοὶ τὸν ἀφορισμόν.

ZONAR. Latinorum hoc peccatum emendare Synodus conata est; verum in sua pertinacia hactenus permanserunt arrogantes, hodieque permanent. Neque verò, aut antiquos canones audiunt, qui omne in Sabbato jejunium, uno excepto, nempe magni Sabbati die, vetitum esse voluere, aut hujus quoque moventur auctoritate. Quin & depositionem quoque qui sacris initiati sunt, & segregationem jejunantibus indictam Laici negligunt.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ Ρωμαῖοι τοῖς τῆς τεσσαρακοστῆς νηστεύουσι σάββασιν· ὑπομιμνήσκει τοίνυν ἡ σύνοδος καὶ ὅτι τούτων τῶν ἀποστολικῶν κανόνα κρατεῖν.

ARIST. *Romani Quadragesimæ Sabbatis jejunant: admonet itaque Synodus in his etiam canonem Apostolicum valere.*

Μαθοῦσα αὕτη ἡ ἁγία σύνοδος τοὺς ἐν τῇ Ρωμαίων πόλει

Intelligens hæc sancta Syn. eos, qui in Romanorũ sunt

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

civitate, ſexageſimum quartum ſanctorum Apoſtolorum canonem alio præterquam magno Sabbato aut die Dominico non jejunare mandantem, tranſilire: decrevit, & in Romanorum Eccleſiâ illum Apoſtolorum canonem firmè inviolabiliterque obſervandum eſſe.

A

Canon LVI.

Similiter accepimus & in Armeniorum regione & in aliis locis, in Sabbatis & Dominicis ſanctæ Quadrageſimæ, quoſdam ova & caſeum comedere. Viſum eſt ergo & hoc, ut tota Dei Eccleſia, quæ eſt in univerſo terrarum orbe, unum ordinem ſequens, jejunium perficiat, & abſtineat, ſicut ab omni mactabili, ſic ab ovis & caſeo, quæ quidem ſunt fructus & fœtus eorum à quibus abſtinemus. Si autem hoc non ſervaverint, ſi ſint quidem Clerici, deponantur: ſin autem Laici, ſegregentur.

B

Bals. In præcedenti quidem canone ſtatutum eſt, in Sabbatis & dominicis ſanctæ Quadrageſimæ non eſſe jejunandum. Armenii itaque & quidam, ut eſt veriſimile, orthodoxi ex hoc Canone errantes, in dictis Sabbatis comedebant ova & caſeum, ut quæ eſſent ſanguinis expertia & autumni fructibus ſimilia. Hoc itaque corrigens C definit Synodus, omnes Dei Eccleſias debere unum ordinem ſequi, & abſtinere omnes ab omni mactabili, quoniam & ova & caſei, etiamſi fructus reputentur, quia tamen ea, ex quibus illa proceſſerunt, non comedimus, ne eis quidem ipſis veſci ac jejunium ſolvere debemus. Ac eos quidem, qui hæc decreta non ſervant, ſi ſint quidem Clerici, deponi jubet Canon; Laicos verò ſegregari. Ac eidem quidem omnino pœnæ ſubjiciuntur & qui per caſeum & ovum jejunium ſolvunt omni quartâ & ſextâ Feriâ, ſeu Paraſceve, quoniam ſtatutum eſt, ut fideles his diebus jejunent, quemadmodum & in Quadrageſima.

Zonar. Qui in iis regionibus Chriſtiani degebant, cum canonem, ut arbitramur, quo jejunium Sabbatis ac Dominicis Quadrageſimæ prohibetur, reperiſſent, ovis ſeſe per eos dies & caſeo ſaginabant. Id ergo cum emendare Synodus cuperet, ab iis quoque cibis abſtinendum eſſe decernit. Quemadmodum enim, inquit, omni mactabili, animantibus videlicet, quæ mactari jugularive ſolent, nequaquam veſcimur, ita & quæ ex iiſdem animantibus gignuntur attingere non oportet. Et eos qui hæc decreta non obſervant, Clericos deponi, Laicos verò ſegregatione puniri jubet.

D

Arist. *Armenii ova & caſeum Quadrageſimæ Sabbatis comedunt. Cautum eſt igitur, ut totus terrarum orbis ab iſtis etiam abſtineat: Sin minus ſegregari.*

E

Canon LVII.

Quòd ad altare mel & lac offerre non oportet.

Bals. De eo fusè ſcripſimus in iii. Canone ſanctorum Apoſtolorum, nec ea ſunt rurſus repetenda. Quære & xxviii. Can. præſentis Synodi.

F

Zonar. Hoc tertio quoque ſanctorum Apoſtolorum Can. vetitum eſt, in quo cum melle ac lacte hujus generis alia quædam præterea recenſentur.

Arist. *Ad altare mel & lac offerri non portet.* Perſpicuus.

ἐξηκοστὸν τέταρτον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων παραβαίνοντες, καὶ παρατείνοντα, ἄντι τῆς μεγάλης σαββάτου, ἕτερον σάββατον, ἢ κυριακὴν μὴ νηστεύειν· ὥρισεν ἐν τῇ Ρωμαίων ἐκκλησίᾳ ἀπαραπαίλευτον καὶ τοῦτον ἀποστολικὸν κανόνα φυλάττεσθαι.

ΚΑΝΩΝ νϛ'.

Ὡσαύτως μεμαθήκαμεν ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις, ἐν ταῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς κυριακαῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, ᾠὰ καὶ τυρὸν ἐσθίειν τινὰς· ἔδοξε τοίνυν καὶ τοῦτο, ὥστε πάσῃ τῇ καθ' ὅλου τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, μίαν κατακολουθοῦσαν τάξιν, τὴν νηστείαν ὁπλίζειν, καὶ ἀπέχεσθαι, ὥσπερ ἐντὸς πάντων, οὕτω δὴ καὶ ὠοῦ καὶ τυροῦ, ἅτινα καρποί εἰσι καὶ ἀπογεννήματα ὧν ἀπεχόμεθα. εἰ δὲ μὴ τοῦτο φυλάττοιεν, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζέσθωσαν.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ προλαβόντι κανόνι νενομοθέτηται, μὴ νηστεύειν ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ταῖς κυριακαῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. Ἀρμένιοι οὖν καὶ τινὲς ὀρθόδοξοι, ὡς ἔοικε, πλανηθέντες ἀπὸ τῆς τοιαύτης κανόνος, κατέλυον ἐν τοῖς ῥηθεῖσι σαββάτοις, καὶ ἤσθιον ᾠὰ καὶ τυρόν, ὡς δῆθεν μὴ μετέχοντα αἵματος, ἀλλ' ἐοικότα καρποῖς ὀπωρινοῖς. τοῦτο οὖν διορθούμενος ἡ σύνοδος, διορίζεται, μιᾶς τάξεως κατακολουθεῖν τὰς ὅλας ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, καὶ πάντας ἀπέχεσθαι ὁμοίως πάντων, ὅσα καὶ τὰ ᾠὰ καὶ τὸν καρποὶ λογίζονται, ἀλλ' ἐπεὶ τὰ ἐξ ὧν ταῦτα γεννᾶσιν οὐκ ἐσθίομεν, οὐδὲ εἰς αὐτὰ καταλύειν ὀφείλομεν. τοὺς μέντοι μὴ φυλάττοντας τὰ διαπεταγμένα, κληρικοὺς μὲν ὄντας, καθαιρεῖσθαι προσκελεύεται ὁ κανών· λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι. καὶ πάντως τῷ αὐτῷ ὁπλισμῷ ὑποκεῖνται καὶ οἱ ἐν τυροῦ καὶ ᾠοῦ καταλύοντες εἰς τὰς ὅλας τεσσαράδας καὶ παρασκευάς· ὅπου νενομοθέτηται κατὰ ταύτας νηστεύειν τοὺς πιστούς, ὥσπερ, καὶ εἰς τὸ τεσσαρακονθήμερον νηστείαν.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις Χριστιανοὶ διάγοντες, ὡς ἔοικε, καὶ κανόνα καὶ λέγοντα, μὴ δεῖν ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ταῖς κυριακαῖς τῆς τεσσαρακοστῆς νηστεύειν, ᾠὰ καὶ τυρὸν ἐσθίειν ἐν αὐταῖς ἤσθιον. τοῦτο οὖν διορθούμενος ἡ σύνοδος ἀπαγορεύει θ' ταῦτα ἐσθίειν, λέγουσα ὅτι ὥσπερ ἀπεχόμεθα παντοίων ζώων θηλαδὴ θυομένων πρὸς σφαζομένων, ἕτω καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν γινομένων ἀπέχεσθαι δεῖ, καὶ τοὺς μὲν τὰ διατεταγμένα ταῦτα φυλάττοντας κληρικοὺς καθαιρεῖ· τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀφορίζειν.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ Ἀρμένιοι ᾠὰ καὶ τυρὸν τοῖς τῆς τεσσαρακοστῆς ἐσθίουσι σάββασιν· ὥρισται τοίνυν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην καὶ τούτων ἀπέχεσθαι· εἰ δὲ μή, ἀφορίζειν.

ΚΑΝΩΝ νζ'.

Ὅτι οὐ χρὴ ἐντὸς θυσιαστηρίου μέλι καὶ γάλα προσφέρειν.

ΒΑΛΣ. Περὶ τούτου πλατέως ἐγράψαμεν ἐν τῷ γ'. κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ οὐ χρὴ ὧδε τὰ αὐτῶν παλιλογεῖν. ζήτει καὶ κα'. κανόνα τῆς ἕκτης συνόδου.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο καὶ ὁ τρίτος κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων κεκώλυκε, τῷ μέλιτι καὶ τῷ γάλακτι καὶ ἕτερα εἴδη συναπαριθμησάμενος.

ΑΡΙΣΤ. Ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ οὐ χρὴ μέλι καὶ γάλα προσφέρεσθαι. Σαφής.

A

ΚΑΝΩΝ ν΄.

Μηδεὶς τῶν ἐν λαϊκοῖς πεταγμένων ἑαυτῷ τῶν θείων μυστηρίων μεταδιδότω, παρόντος Ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ Διακόνου· ὁ δέ τι τοιοῦτον τολμήσας, ὡς παρὰ τὰ διατεταγμένα ποιῶν, δεῖ ἑβδομάδα μίαν ἀφορίζεσθω, ὀνπῶδεν παιδαγωγούμενος, μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.

BALS. Ἄλλοι μὲν κανόνες διάφοροι κεκωλύσασι παρὰ λαϊκῶν τὰ ἅγια μυστήρια μεταχειρίζεσθαι, καὶ ἢ ἑτέροις μεταδιδόναι αὐτῶν, ἢ ἑαυτοῖς· ὅτι Ἐπισκόποις καὶ ἱερεῦσι καὶ Διακόνοις τοιαύτη ἀπενεμήθη ἀξίωμα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν τὰ αὐτὰ ἐκείνοις παραγκελεύομενος, καὶ ἀφορισμῷ καθυποβάλλων ἑβδομάδα μίαν τὸν παρὰ τὰ διατεταγμένα ποιοῦντα, ἐπιτιθησιν ὡς τάχα ταῦτα ὁ λαϊκὸς οὐ τολμήσει ποιῆσαι, ὅτε πάρεστιν Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ Διάκονος διακωλύων μεταχειρίζεσθαι τὰ ἅγια. λέγουσι γοῦν τινες ὅτι ἀντιδιαστολῆς, ὡς ὅταν μὲν πάρεστί τις ὧν αὐτῶν, διὰ προκειμένην ἀνάγκην, καλῶς μεταδώσει τισὶ ἑαυτῶν τῶν θείων ἁγιασμάτων· ἐμοὶ δὲ οὐ δοκεῖ. τοιοῦτον γὰρ τολμηθῆναι ἀπὸ ἑρμηνείας καὶ ἀντιδιαστολῆς οὐκ ἐκχωρηθήσεται. οἱ μέντοι Λατῖνοι ἄζυμα διηνεκῶς ἐγκόλπια φέροντες, καὶ λαϊκοὶ ὄντες, οὐ μόνον ἑαυτοῖς τούτων μεταδιδόασιν ὡς ἁγιασμάτων, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις.

ZONAR. Τὸ μεταχειρίζεσθαι τὰ ἅγια, καὶ ἑτέροις αὐτῶν μεταδιδόναι, τοῖς ἱεροσυμβόλοις δέδοται. ὁ δὲ ἄνευ ἀνάγκης, μὴ παρόντος δηλονότι ἱεροσυμένου, μεταχειρίζεσθαι ταῦτα τολμῶν καὶ ἑαυτῷ τούτων μεταδιδόναι, ἱεροσύνης αὐτῷ δοκεῖ περιτιθέναι ἀξίωμα. τῶν δὲ οἴησιν ἐκείνῳ προσμαρτυρῶν· διὸ καὶ ἀφορισμῷ μιᾶς ἑβδομάδος κολάζεται, ἵνα μάθῃ, φησὶ, μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἵνα ταπεινωθῇ, καὶ ἐπιγνῷ ἑαυτὸν, καὶ μὴ τοῖς ὑπὲρ αὐτὸν ἐγχειρῇ.

ARIST. Λαϊκὸς μὲν μεταδίδωσιν ἑαυτῷ· εἰ δὲ μή, ἑπταήμερον ἀφορίζεται.

Οὐ δεῖ λαϊκὸν ἑαυτῷ τῶν θείων μυστηρίων μεταδιδόναι, παρόντος Ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ Διακόνου. ὃ δὲ τοῦτο ποιοῦντα ὥρισεν ἡ σύνοδος· δεῖ ἑβδομάδα μίαν ἀφορίζεσθαι, ἵνα παιδαγωγηθῇ μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.

ΚΑΝΩΝ νθ΄.

Μηδαμῶς ἐν δίκτυῳ οἴκῳ ἔνδον οἰκίαν τυγχάνοντι βάπτισμα ἐπιτελείσθω. ἀλλ' οἱ μέλλοντες ἀξιοῦσθαι τοῦ ἀληθοῦς φωτίσματος, ταῖς καθολικαῖς προσερχέσθωσαν ἐκκλησίαις, κἀκεῖσε τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀπολαυέτωσαν. εἰ δέ τις ἄλλα παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα μὴ φυλάττων, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω.

BALS. Τὰ εἰς πλατυτέραν ἑρμηνείαν τοῦ παρόντος κανόνος γεγραμμένα σημειώσαι, καὶ πρόχειρα μᾶλλον τῇ νεαρᾷ τοῦ φιλοσόφου, καὶ μὴ τῷ παρόντι κανόνι, χάριν τῶν γινομένων βαπτισμάτων εἰς τὸ εὐκτήριον.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Τοὺς ἐν δικτυῳ οἴκῳ καὶ μὴ ἐν καθολικαῖς ἐκκλησίαις βαπτίζοντας ἱερεῖς, καθαιρεῖσθαί φησιν ὁ κανών· καὶ τοὺς συμπράττοντας αὐτοῖς κληρικοὺς μὲν ὄντας καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ, ἀφορίζεσθαι. ὁ δὲ ιβ΄. κανὼν τῆς α΄. καὶ β΄. συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων συναθροισις, παρομοίως κολάζεσθαί φησι τοὺς ποιοῦντας τοιοῦτόν τι παρὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου. ὥστε κατὰ γνώμην ὑποσκιῶν καὶ περὶ τούτου τοιαῦτα ἐγίνοντο. ζήτει καὶ τὸν λά. κανόνα τῆς παρούσης συνόδου, καὶ ὃς ἐκεῖ καταστρωθείσας νεαρὰς τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, ἤγουν τιτ. δ΄. καὶ τιτ. ιε΄. καὶ μάθῃς, ὅτι διὰ τούτων ἐξεχωρήθη τὸ ἐν δικτυοις οἴκοις ἱερουργεῖν καὶ βαπτίζειν.

B

CANON LVIII.

Nemo eorum qui sunt in ordine Laïcorum divina sibi mysteria impertiat, præsente Episcopo vel Presbytero vel Diacono. Qui autem tale quid ausus fuerit, ut præter ea quæ sunt constituta faciens, una septimana segregetur, ex eo edoctus, non ampliùs sapere quàm sapere oportet.

BALS. Alii quidem diversi canones prohibuerunt, ne à laïcis sancta mysteria tractarentur, & ea aliis vel sibi impertirent: quoniam Episcopis & Presbyteris & Diaconis talis data est dignitas. Præsens autem canon eadem cum illis præcipiens, & unius quoque septimanæ segregationi eum subjiciens, qui præter ea quæ sunt statuta facit: id etiam adjicit, quòd hæc tunc Laïcus non audebit facere, quando adest Episcopus, Presbyter vel Diaconus, qui sacra tractare potest. Dicunt igitur quidam, sumpta à contrario distinctione, quòd quando non adest eorum aliquis, propter oblatam sibi necessitatem, sibi quis rectè divina sacramenta impertiet. Mihi autem non videtur: ut enim tale quid audeant, ex interpretatione & è contrario sumpta distinctione, non concedetur. Latini autem azyma assiduè in sinu ferentes, etiamsi sint Laici, ea non solùm sibi ut sacramenta impertiunt, sed etiam aliis.

ZONAR. Sancta tractare, eáque cæteris impertiri, qui sacris initiati sunt, soli debent. Quòd si quis, nisi necessaria causa adductus, cum nullus videlicet ex initiatis adfuerit, ea contingere, sibique ipse ministrare audeat, hic sibi sacri ordinis dignitatem videtur arrogare. Hoc autem arrogantem de se opinionem eum concepisse ostendit. Proinde unius hebdomadæ segregatione punitur; ut discat, inquit, non plus sapere quam oportet sapere, sed humilis factus seipsum cognoscat, majoráque suis meritis aggredi reformidet.

ARIST. *Laïcus sibi non impertit. Alioquin septimanâ segregetur.*

Non oportet laïcum sibi divina impertire mysteria præsente Episcopo vel Presbytero vel Diacono. Eum autem, qui hoc fecerit, decrevit Synodus unâ septimanâ segregari, ut discat non sapere plusquam oportet sapere.

CANON LIX.

In ade oratoria, quæ est intra domum, baptismus nequaquam peragatur: sed qui ab omnibus sordibus aliena illuminatione digni habendi sunt, ad Catholicas Ecclesias accedant, & ibi hoc illi munere perfruantur. Si quis autem, quæ à nobis constituta sunt, non servare convictus fuerit, si sit quidem Clericus, deponatur: si autem Laicus, segregetur.

BALS. Quæ in hujus canonis interpretatione scripta sunt nota, & attende potiùs Philosophi novellæ, & non præsenti canoni de baptismatis in æde oratoriâ celebrandis.

ALIA INTERPRETATIO.

Sacerdotes, qui in oratorio & non in catholicis Ecclesiis baptizant, deponi jubet canon: & eos quidem, qui eis opem ferunt, si sint Clerici, deponi; si Laici verò, segregari. Duodecimus autem primæ & secundæ Synodi canon, quæ in sanctorum Apostolorum æde congregata est, eos similiter puniendos dicit, qui præter proprii Episcopi sententiam tale quid faciunt. Quocirca voluntate Episcopi hæc quoque fiebant antea. Quære etiam xxxi. can. præsentis Synodi, & illic sitas novellas Imp. domini Leonis Philosophi, iv. scilicet & xv. & intelliges, quòd per eas permissum est in domesticis oratoriis seu sacellis sacra peragere ac baptizare.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Videtur hoc quidem canone, ne baptiſmus in privato ſacello miniſtretur, penitus interdictum; quique id auſus fuerit, initiatum deponi, Laicos vero ſegregatione teneri placet. Duodecimus vero canon primæ & ſecundæ in templo ſanctorum Apoſtolorum habitæ Synodi, à clero ſepoſitos, hoc eſt, Epiſcopi auctoritate ex omni clero loci illius, qui in privata æde ſacra facturi ſunt, eíque muneri ſeparatim addictos eſſe oportere decernit. Illud ergo ex utroque hoc canone efficitur, ut in tali oratorio ſacra peragere, baptiſmúmque miniſtrare, nec omnino vetitum, nec omnibus permiſſum eſſe intelligamus: ſed qui ejuſmodi ſacra miniſteria privatim obituri ſunt, eos delectos, & bene cognitos eſſe Patres voluerunt; nec alium præterea ad illa quenquam admitti, nec cujuſque ſacerdotis voluntati hoc conceſſum eſſe; ſed ex regionis Epiſcopo veniam impetrari. Quicunque verò ſeſe non vocati operi accinxerint, deponi, quique eis communicaverint, ſegregari jubet. Primo quoque & trigeſimo canone eadem hæc ſexta Synodus in ejuſmodi oratorio ſacra myſteria peragere & baptizare, niſi Epiſcopo annuente, vetat.

ARIST. *In ædibus oratoriis intra domum conſtitutis baptiſmum non celebrabunt. Qui hoc autem non obſervat, Clericus quidem deponitur: Laicus autem ſegregatur.*

In oratorio quod eſt intra domum ſacra facere, ita volente regionis iſtius Epiſcopo, trigeſimus primus Synodi præſentis canon præſcripſit: licet quinquageſimus octavus Synodi Laodicenſis canon illud ab Epiſcopis aut Presbyteris fieri prohibuit. Baptiſmum autem celebrari in ejuſmodi ædibus oratoriis præſens canon vetat, mandatque eos, qui divinâ illuminatione habebuntur digni, catholicas adire Eccleſias, & in iis dono iſto perfrui. Sin minùs, eum, qui decreta hæc transgreditur, ſi quidem Clericus ſit, deponi: ſi verò Laicus, ſegregari.

CANON LX.

Cùm clamet Apoſtolus, quòd qui Domino adhæret unus eſt ſpiritus, clarum eſt, quòd qui etiam cum contrario init familiaritatem ac conſuetudinem, cum illo conjunctione unum fit. Eos ergo qui ſe dæmone correptos eſſe ſimulant, & morum improbitate eorum figuram & habitum ſimulatè præ ſe ferunt, viſum eſt omni modo puniri, & ejuſmodi afflictionibus laboribúſque ſubjici oportere, quibus ii qui verè à dæmone correpti ſunt, ut à dæmonis operatione liberentur, jure ſubjiciuntur.

BALS. Eos qui ad lucrum ſibi parandum ſe dæmone correptos eſſe ſimulant, & cum mala ſatanica conſcientia quædam dæmoniaca inſtar vatum gentilium prædicant, canon puniendos eſſe decernit, iis denique afflictationibus laboribúſque ſubjici, quibus ſubjiciantur & qui verè dæmoniaci fuerint, ut à dæmone liberentur. Dicit autem & eorum ſimulatione dæmones quoque illis familiares fieri. Ego autem, cùm videam ejuſmodi complures civitates obeuntes, & non puniri, ſed ut ſanctificatos à quibuſdam obviis ulnis excipi, cauſam ſcire deſidero, & correctionem poſtulo. Atqui Stauracium illum Oxybaphum, qui revera juſtus erat, eam autem quæ eſt propter Deum ſtultitiam agebat propter ſeductores, cum Hypocritis per ignorantiam ponebam: fortaſſe autem à me nonnulli quoque alii præjudicio affecti ſunt. Oportebat ergo talia per præſentem canonem prohiberi, ne boni propter malos puniantur. Multi enim ſunt modi ſalutis animæ, & poteſt quis per eos ſervari abſque ullo ſcandalo. Hæc autem non ex meopte ingenio dico, ſed ex bonorum

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μὲν κανὼν ἅπας καθάπαξ ἔοικε κωλύειν ὃ γίνεσθαι βάπτισμα ἐν δικτυείῳ οἰκίῳ ὄντι, καὶ Ⓐ τοῦτο τολμῶντα ἱερωμένον καθαιρεῖ, λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζει. ὁ δὲ δωδέκατος κανὼν τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσης, ἀπεκλησιάζεσθαι ἢ βούλεται τοὺς ἐν δικτυείῳ λειτουργοῦντας ἔνδον οἰκίας ὄντι, ἀντὶ τῶν ὡρισμένους ἐκκεχωρημένους παρὰ τῆς κῆς τόπον Ⓔπισκόπου. τοῦτο οὖν ἐξ ἀμφοῖν τῶν κανόνων τούτων καταλαμβάνεται, ὅτι μὲν πάντη κεκώλυται τὸ ἱερουργεῖν ἐν δικτυείῳ τοιούτῳ καὶ βαπτίζειν, ὅτι πάντη ἐπετήρητο, ἀλλὰ ὡρισμένους καὶ ἐγνωσμένους ἤθελον οἱ πατέρες εἶναι τοὺς μέλλοντας ἐν δικτυείοις ἱερουργεῖν, καὶ παρ' ἐκείνους ἑτέρῳ μὴ ἐξεῖναι τοῦτο ποιεῖν, μηδὲ τῇ ἑκάστου ἱερέως βουλήματι τοῦτο ἄνετον εἶναι· ἀλλὰ τῇ Ⓔπισκόπου δὲ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνειν τὴν ἐπιχώρησιν. τὸ δὲ ἐξ οἰκείας ὁρμῆς τοῦτο ποιοῦντας καθαιρεῖσθαι, καὶ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς κοινωνίας αὐτοῖς ἀφορίζεσθαι. καὶ ὁ τριακοστὸς πρῶτος κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου ταύτης καὶ ἡνωμένης τῇ Ⓔπισκόπου ἱερουργεῖν καὶ βαπτίζειν ἐν δικτυείῳ τοιούτῳ οἴκῳ προστάσσει.

ΑΡΙΣΤ. Ἐν δικτυείοις οἴκοις ἔνδον οἴκου οὐκ ἐπιτελέσουσι βάπτισμα. ὁ δὲ μὴ φυλάξας, κληρικὸς μὲν, καθαιρεῖται· λαϊκὸς δὲ, ἀφορίζεται.

Τὸ μὲν, ἐν δικτυείῳ οἴκῳ ἔνδον οἰκίας τυγχάνοντι λειτουργεῖν μὴ γνώμης τῆς κῆς χώρας Ⓔπισκόπου, ὁ τριακοστὸς πρῶτος κανὼν τῆς ἁγίας συνόδου προεστήσατο· καὶ ὁ πεντηκοστὸς ὄγδοος κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου τοῦτο ἐκώλυσε γίνεσθαι παρὰ Ⓔπισκόπων, ἢ πρεσβυτέρων. τὸ δὲ βάπτισμα τελεῖσθαι ἐν δικτυείοις τοιούτοις οἴκοις ὁ παρὼν ἀπαγορεύει κανών, καὶ προστάττει τοὺς μέλλοντας ἀξιοῦσθαι τοῦ φωτίσματος Ⓒ, ταῖς καθολικαῖς ἐκκλησίαις προσέρχεσθαι, καὶ ἐν αὐταῖς τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀπολαύειν· εἰ δὲ μή, Ⓑ παραβαίνοντα τὰ ὡρισμένα, εἰ μὲν κληρικὸς, καθαιρεῖσθαι· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεσθαι.

ΚΑΝΩΝ ξ.

Τοῦ ἀποστόλου βοῶντος, ὅτι ὁ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι, προσῆκον ὡς καὶ ὁ τῷ ἐναντίῳ ἑαυτὸν οἰκειοῦν, ἐν γίνεται τῇ πρὸς αὐτὸν συναφείᾳ. τοὺς τοίνυν δαιμόνων ὑποκρινομένους, καὶ ὄντων φαυλότητι προσποιοῦντας τὰ ἐκείνων σχηματιζομένους, ἔδοξεν ὅτῳ ὁμοτιμᾶσθαι πάθει, καὶ παιδαγωγίαις καὶ πόνοις ὑποβάλλειν, οἷς ἂν οἱ ἀληθῶς δαιμονῶντες ὑποβληθεῖεν, ἵνα ἀπαλλαγεῖεν τοῦ δαίμονος. φησὶ δὲ καὶ πῶς προσποιοῦνται αὐτοῖς τοὺς δαίμονας οἰκειοῦσθαι. ἐγὼ δὲ βλέπων πολλὰς τοιούτους τὰς πόλεις περιερχομένους, καὶ μὴ κολαζομένους, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡγιασμένους ἀσπαζομένους παρά τινων, ζητῶ μαθεῖν τὴν αἰτίαν, καὶ ἐξαιτοῦμαι πῶς διόρθωσιν. Ⓑ μέντοι συμφέρον ἐκεῖνον τὸν Ὀξυβάφον, Ⓑ ὡς ἀληθῶς δίκαιον, ὑποκρινόμενον τῷ θεῷ θεὸν μορφὴν θεοῦ καὶ τὰς ἀπατεώνας, μετὰ τῆς ὑποκριτοῦς ἐπιμελοῦς καὶ ἀγνοίας· παρομοίως δὲ ἐμοὶ καὶ ἑτέροις ἴσως ἵνα ἐπειμαρτήσωμεν ἤδη οὖν τοῦ τοιαῦτα κωλυθῆναι κατὰ Ⓑ πάντα κανόνα, ἵνα μὴ καὶ οἱ ἀγαθοὶ διὰ τοὺς φαύλους δοκιμῶνται. πολλοὶ γάρ εἰσι τρόποι σωτηρίας ψυχῆς, καὶ δύναταί τις δι' αὐτοῦ σωθῆναι σκανδάλου δίχα πάντως. ταῦτα δὲ λέγω, οὐκ οἰκόθεν, ἀλλ' ἐξ ἀφηγήσεως καλῶν ἀνδρῶν,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἀνθρώπων, πλασαμένων μὲν τὴν τοιαύτην θεάρεστον δῆθεν διαγωγὴν, καταγνόντων δὲ ταύτης ὡς ἐπωλέθρου, καὶ καταγούσης εἰς σατανικὴν μερίδα. διά τοι τοῦτο καὶ διάφοροι ἁγιώτατοι πατριάρχαι πολλοὺς προσκαθημένοις μετὰ ἀλύσεων ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικήτα, καὶ ἑτέρους τὰς τριόδους περιερχομένους, καὶ προσποιουμένους δαιμονᾶν, κατέσχον μετὰ αὐθεντίας, καὶ εἰς δημοσίας φρουρὰς κατέκλεισαν ἀκολούθως τῷ κανόνι.

A virorum narratione, qui hanc utique Deo gratam vivendi rationem effinxerunt, sed eam, ut perniciosam & ad partem satanæ deducentem, condemnarunt. Et eam ob causam multi etiam sancti Patriarchæ multos cum catenis assidentes in æde sancti magni martyris Nicetæ, & alios trivia obeuntes, & se dæmone corripi præ se ferentes, cum auctoritate detinuerunt, & in publicis custodiis canoni consequenter incluserunt.

ΖΩΝΑΡ. Τινὲς προσποιούμενοι δαιμονᾶν εἰς πόρον κέρδους τῇ ὑποκρίσει ταύτῃ ἐκέχρηντο, ἢ καὶ νῦν κέχρηνται. τοῦτο κωλύει ὁ κανὼν ἐστὶ, καὶ τοὺς σχηματιζομένους τοιαῦτα ἐπιτιμᾶσθαι ὁρίζει. καὶ οὐχ ἁπλῶς ἐπιτιμᾶσθαι, ἀλλὰ βαρύτερον καὶ σκληραγωγίαις αὐτοὺς καὶ πόνοις ὑποβάλλεσθαι τοιούτοις, οἵοις ἂν οἱ ἀληθῶς δαιμονῶντες ὑποβληθεῖεν, ἵν' ἀπαλλαγεῖεν τοῦ δαίμονος. λέγει γὰρ, ὅτι διὰ τρόπων φαυλότητα τῷ δαίμονι προσοικειοῦντες ἑαυτοὺς ἓν γίνονται τῇ πρὸς αὐτὸν συναφείᾳ, καὶ ἐπάγει μαρτυρίαν ἐκ τοῦ μεγάλου Παύλου λέγοντος, ὁ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστιν.

B Zonar. Quidam homines, cùm à dæmone se correptos esse simularent, ea simulatione, quod nunc quoque contingit, ad quæstum abutebantur. Id hoc canone vetitum est, ac ejusmodi impostores pœnis, & quidem gravioribus, coërcendos esse decretum. Eos quippe iisdem laboribus & asperitatibus exerceri placet, quibus qui arreptitii revera sunt, dæmonis fugandi causa fatigantur. Nam illi, inquit, ob morum improbitatem se in familiaritatem cacodæmonis insinuantes, impuro spiritui intima conjunctione copulantur: quam rem magni Pauli testimonio confirmat; Qui Deo, inquit, adhæret, unus est spiritus.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις ὑποκρίνεται δαιμονᾶν, τὰ τῶν δαιμονώντων ἐπιτίμια ὑποστήσεται.

C Arist. *Qui dæmone se correptum simulat, dæmoniacorum pœnas subibit.*

Εἰ ὁ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, κατὰ τὸν ἀπόστολον, ἓν πνεῦμά ἐστι, πρόδηλον ὡς ὁ τῷ διαβόλῳ ἑαυτὸν οἰκεῶν, ἓν γίνεται τῇ πρὸς αὐτὸν συναφείᾳ. διὰ τοῦτο τὸν ὑποκρινόμενον δαιμονᾶν, καὶ τὰ ἐκείνων πράττειν σχηματιζόμενον, τοιαύταις αὐτὸν σκληραγωγίαις ὑποβάλλει καὶ πόνοις, ὁποίοις ἂν καὶ τὸν ἀληθῶς δαιμονῶντα πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ δαίμονος ἐνεργείας.

Si qui Domino conglutinatur, secundùm Apostolum, unus est spiritus, manifestum est, quòd qui cum diabolo familiaritatem init, cum isto conjunctione unum fit. Quapropter eum, qui se dæmoniis correptum simulat, & eorum opera perficere præ se fert, talibus eum afflictionibus subjicit & laboribus, qualibus & revera dæmone correptum, ut dæmonis operatione eximatur.

ΚΑΝΩΝ ξά.

D Οἱ μάντεσιν ἑαυτοὺς ἐκδιδόντες ἢ τοῖς λεγομένοις ἑκατοντάρχοις, ἤ τισι τοιούτοις, ὡς ἂν παρ' ἐκείνων μάθοιεν, ὅ, τι ἂν αὐτοῖς ἐκκαλύπτεσθαι βούλοιντο κατὰ τὰ πρόην ὑπὸ τῶν πατέρων περὶ αὐτῶν ὁρισθέντα, ὑπὸ τὸν κανόνα πιπτέτωσαν τῆς ἑξαετίας. τῷ αὐτῷ δὲ τούτῳ καθυποβάλλεσθαι δεῖ, καὶ τοὺς τὰς ἄρκτους ἐπιφερομένους, ἢ τοιαῦτα ζῶα, πρὸς παίγνιον καὶ βλάβην τῶν ἁπλουστέρων, καὶ τύχην, καὶ εἱμαρμένην, καὶ γενεαλογίαν, καὶ τοιούτων τινῶν ῥημάτων ὄχλον κατὰ τοὺς τῆς πλάνης λήρους φωνοῦντας, τούς τε λεγομένους νεφοδιώκτας, καὶ γυτευτὰς, καὶ φυλακτηρίους, καὶ μάντεις, ἐπιμένοντας δὲ τούτοις E καὶ μὴ μετατιθεμένους καὶ ἀποφεύγοντας τὰ ὀλέθρια ταῦτα καὶ Ἑλληνικὰ ἐπιτηδεύματα, πανταπάσιν ἀπορρίπτεσθαι τῆς ἐκκλησίας ὁρίζομεν, καθὼς καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες διαγορεύουσι. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ὡς φησὶν ὁ ἀπόστολος, ἢ τίς συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ;

Canon LXI.

Qui vatibus seipsos tradiderunt, vel iis qui Centuriones dicuntur, vel aliis ejusmodi, ut ab illis discant, si quid sibi revelari velint: convenienter iis quæ de ipsis à patribus nuper constituta sunt, sexennii canoni subjiciantur. Eidem autem eos quoque subjici oportet, qui ursas vel ejusmodi animalia, ad ludum & simpliciorum noxam circumferunt, & fortunam, ac fatum, & genealogiam, & quorundam ejusmodi verborum multitudinem ex fallaciæ imposturæque nugis proferunt: eosque, qui nubium persecutores & incantatores & amuletorum præbitores & vates appellantur. Eos autem, qui in iis persistunt, & non ab ejusmodi perniciosis gentilibúsque studiis avertuntur & aufugiunt, Ecclesia omnino exturbandos decernimus: sicut & sacri canones dicunt. Quæ est enim luci cum tenebris communicatio? ut ait Apostolus; vel quæ templo Dei cum idolis consensio? vel quæ fideli cum infideli pars est? Quæ autem Christo est cum Belial concordia?

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ κε'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος κατεστρώσαμεν διαφόρους νόμους περὶ μάγων καὶ ἐπαοιδῶν καὶ ἑτέρων τοιούτων, καὶ ἀνάγνωθι τούτους. ὁ δὲ παρὼν F κανὼν διορίζεται, μηδένα μάντεσιν ἢ γόησιν προσέρχεσθαι ἢ τοῖς λεγομένοις ἑκατοντάρχοις, ἢ τοῖς ἐπισυρομένοις τὰς ἄρκτους ἢ τοῖς νεφοδιώκταις, ἢ τοῖς γυτευταῖς, ἢ τοῖς παρέχουσι τὰ φυλακτήρια. εἰ δέ τις τοῦτο ποιήσει, ἐπὶ ἑξαετίαν ἀφορισθήσεται· καὶ ἐπιμένων τῷ κακῷ, τῆς ἐκκλησίας ἐκκηρυχθήσεται, καὶ οὐκέτι μετὰ τῶν ὀρθοδόξων συναυλισθήσεται. τίς γάρ, φησι, κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; καὶ τὰ ἑξῆς. ταῦτα τοῦ κανόνος διορίζομένου, καὶ ἀποτρέποντος τὰς δαιμονιώδεις τοιαύτας ἐργασίας, ὡς ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἐθνικῆς ἀπιστίας καταγομέ-

Bals. In xxv. cap. ix. tit. præsentis operis diversas leges posuimus de magis, incantatoribus & aliis ejusmodi, quas lege. Præsens autem canon constituit, ne quis ad vates vel præstigiatores accedat, vel ad eos qui dicuntur Centuriones, vel ad eos qui ursas trahunt, vel ad nubium persecutores, vel incantatores, vel ad eos qui præbent amuleta. Si quis autem hoc fecerit, sexennio segregabitur: & si in malo perseveret ab Ecclesia publicè ejicietur, & non amplius cum orthodoxis versabitur. Quæ est enim, inquit, communicatio luci cum tenebris? & cætera. Cùm canon hæc decernat, & ejusmodi dæmoniacas operationes avertat, ut quæ à gentili infidelitate oriantur, particulatim quærenda sunt quæ hoc canone comprehenduntur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

duntur. Vates dicuntur palmæ inſpectores, iíque qui in pelve divinant, & ii qui per ſacrificia patrem ſuum Satanam de re aliqua interrogant: & omnes, ut ſemel dicam, qui per quædam ſigna ex ſuggeſtione dæmoniaca ſcire futura profitentur, & ſe dæmoni addicunt. Centuriones ſunt qui à nobis primicerii dicuntur: erant autem antiquitùs homines ſenes, utique prudentiores, & ſe reliquis conſulere præ ſe ferentes; qui quidem cùm per execrabiles hujuſmodi operationes ſimpliciores ſeducerent, ut pſeudothei colebantur. Urſas trahere dicuntur ii, qui arctotrophi, id eſt, urſorum altores, appellantur: qui quidem in capite & totius animalis corpore tincturas appendentes, & pilos ex ipſo tondentes, eos unà cum tincturis dant, ut remedia & amuleta, & tanquam in morbis & faſcinantibus oculis aliquid conferre poſſint. Alii verò ſerpentes in ſinu geſtantes, qui etiam ἀδίσηδμοι dicuntur, hunc quidem die maligno, illum verò felici ſidere natum eſſe dicunt, & futuras felicitates & infelicitates annunciant, & alia quædam nugantur, quæ nec ſcribi quidem digna ſunt. Nubium perſecutores dicuntur, qui, quæ multis ignota ſunt, ex nubibus prænuntiant. Nonnulli enim nubes aſpicientes, & præcipuè quando ſole occidente ſunt maximè candentes, ſe ex iis ſcire veritatem nugantur: & ex hac quidem nube, quæ columbæ (Græcè φάσσα dictæ) eſt ſimilis, dicunt, φάσσειν, hoc eſt, caſum, vel eventum interroganti imminere; ex altera, quæ homini enſem intentanti ſimilis eſt, bellum ſignificant; ex alia, quæ eſt leoni ſimilis, Imperatoris mandatorum executionem prædicunt, & alias quaſdam alienas nugas Apollineorum inſtar vatum debacchantur. Incantatores autem, quot videas, qui divina quædam cantica dicunt, & nominum martyrum memineruntvel etiam ſolius ſanctiſſimæ virginis? Quæ omnia divini patres & Eccleſiæ doctores eſſe fugienda ſtatuunt, & plus quàm alij, ſanctus Chryſoſtomus, in homiliis de ſtatuis apertè ſic dicens: Non ſolùm alligata amuleta, ſed & carmina ſeu incantationes ei applicas, temulentas & delirantes aniculas in tuam domum & introducens, & non erubeſcis, nec pudore ſuffunderis, ſi poſt tantam humanitatem ad hæc ſtupefactus attonitúſque reddaris; &, quod eſt deceptione gravius, quando ne hæc facias admonitus, te defendere exiſtimans, dicis, Chriſtiana eſt mulier quæ hæc incantat, & nihil aliud quàm Dei nomen loquitur. Propterea ergo, inquit, eam magis odi & averſor, quæ Dei nomine in eo abuſa eſt, quòd cùm dicat ſe eſſe Chriſtianam, ea quæ ſunt Græcorum oſtentet. Nam & dæmones Dei nomen loquebantur, ſed erant dæmones: & Chriſto ſic dicebant, Novimus te quis ſis, ſanctus Dei; os tamen eis occludebat, & expellebat. Amuletorum autem præbitores dicuntur, qui fraude dæmonis eis, qui à ſe decipiuntur, ſacculos quoſdam ex ſericis filis contextos, qui & φυλακτήρια dicuntur, præbent, quæ aliquando quidem intus habent ſcripturas, aliquando verò falſa quædam alia, quæcunque inciderint. Dicunt autem hæc juvare, ſi ex collis eorum, qui illa accipiunt, perpetuò pendeant, ad omne malum vitandum. Si haberem tempus narrandi ea quæ vidi ſynodicè puniri, de iis magnam narrationem conficerem: ſed pauca jam dicentur. Præfectus quidam Hoſii de re ejuſmodi accuſatus, manifeſtò deprehenſus eſt in ſinu ferens indumentum infantis nuper nati, & dixit hoc ſibi datum fuiſſe à quadam muliere, ad avertendum eiſque os occludendum, qui adverſus eum dicere conarentur. Unde etiam condemnationi ſubjectus fuit. Alius ſacerdos accuſatus, quòd magna quinta feria ſanctum panem dabat diverſis mulieribus & viris, ut convinceretur qui rem aliquam ſurripuerat, qui ex eo, quòd hoc non facilè ebibit, bibit poculum depoſitionis. Et alius ſacerdos, cum Evangelio ligno alligato, quod

A

B

C

D

E

F

νας, ζητητὸν τὰ κατὰ μέρος τῷ κανόνι φερόμενα· μάντεις λέγονται οἱ παλαμοσκόποι, οἱ λεκανομάντεις, οἱ ἀφ' ὑδάτων καὶ πυρὸς αὐτῷ καὶ σατανᾶν ἐρωτῶντες, ἁπλῶς πάντες οἱ ἀφ' τινων σημείων ἐξ ὑποβολῆς δαιμονικῆς τὰ μέλλοντα βλέπειν φαντασούμενοι, καὶ τῷ δαίμονι ἑαυτοὺς προσκτιζόμενοι. ἑκατόνταρχοί εἰσιν οἱ παρ' ἡμῖν λεγόμενοι πριμικήριοι· πάσαι δὲ ὁ παλαιὸν ἄνθρωποι γηραλέοι, φρονιμώτεροι δῆθεν, καὶ κατὰ συμβουλὴν τῶν λοιπῶν ὑποφέροντες, οἵ τινες ἀφ' ὑφούτων μαγγανειῶν ἐργασιῶν τοὺς ἁπλουστέρους πλανῶντες, ὡς ψιλοθέοι δυσεβάζοντο. ἄρκτους ὀπτεύειν λέγονται, οἱ καλούμενοι ἀρκτοτρόφοι· οἵ τινες βάμματα ἐξαρτῶσι κατὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ὅλου σώματος τοῦ ζώου, καὶ τρίχας κείροντες ἐκ τούτου, διδόασιν ταύτας σὺν τοῖς βάμμασιν, ὡς φυλακτήρια, καὶ ὡς δυναμένας λυσιπλῆ ἐν ποσὶ καὶ ἐν βασκάνοις ὀφθαλμοῖς. ἄλλοι δὲ τοὺς ὄφεις ἐγκολπιζόμενοι, οἱ καὶ ἀδίσηδμοι λεγόμενοι, καὶ μὴν φασι γεννᾶσθαι εἰς ἡμέρεν κακοποιόν, καὶ δὲ αὐτῷ ἀστέρα ἀγαθόν, δύτυχίας καὶ δυσκολίας γεννησομένας ἀπαγγέλλοισι, καὶ ἄλλα τινὰ φλυαροῦσι, μηδὲ γραφῆ προσδοθῆναι ἄξια. νεφοσκόπαι, λέγονται, οἱ ἐκ τῶν νεφῶν προμαντεύοντες δῆθεν τὰ τοῖς πολλοῖς ἄγνωστα. τινὲς γὰρ βλέποντες τὸν νέφη, καὶ μᾶλλον ὅταν δυόντος τοῦ ἡλίου γένονται πυρωδέστερα, φλυαροῦσιν ἐκ τούτων μαντεύεσθαι ἀλήθειαν. ἐκ τοῦ δὲ μὴ γὰρ τοῦ νέφους ἐοικότος φάσσαν, φάσσειν λέγουσι τῷ ἐρωτῶντι ἐπελθεῖν· ἐξ ἑτέρου ἐοικότος ἀνθρώπῳ σπαθίῳ ὑποφερομένῳ, πόλεμον προμαντεύονται· ἐξ ἄλλου ἐοικότος λέοντι, βασιλικῶν προσταγμάτων προλέγουσιν ἐνέργειαν, καὶ ἄλλα τινὰ ἀλλόκοτα ἀποφοιβάζουσι φλυαρήματα. γοητευτὰς δὲ πόσους ἂν ἴδῃς λέγοντας θεῖα τινὰ ψαλμῳδήματα, καὶ μεμνημένους ὀνομάτων μαρτυρικῶν, ἢ καὶ αὐτῆς τῆς ἁγίας Θεοτόκου; ἅπαντα δὲ οἱ Θεοφόροι πατέρες καὶ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι φεύγειν δέουσιν, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων, ὁ θεῖος Χρυσόστομος, λέγων εἰς τοὺς ἀνθρωπαίτας ταῦτα ῥητῶς· οὐ περιαπτὰ δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπῳδὰς αὐτῷ περιάπτεις, γραϊδία μεθύουσα καὶ θρασυτάτη εἰς τὴν οἰκίαν σαυτῆς εἰσάγων, καὶ οὐκ αἰσχύνῃ, οὐδὲ ἐρυθριᾷ μὴ τοσαύτην φιλανθρωπίαν πρὸς ταῦτα ἐπιδεικνύμενος, καὶ ὃ χαλεπώτερον τῆς ἀπάτης, ὅταν νουθετούμενος ταῦτα μὴ ποιεῖν, δοκῇ ἀπολογεῖσθαι, φησί, Χριστιανή ἐστιν ἡ γυνὴ ἡ ταῦτα ἐπᾴδουσα, καὶ οὐδὲν ἕτερον φθέγγεται ἢ ὃ τοῦ Θεοῦ ὄνομα. ἀφ' τοῦτο μὲν οὖν αὐτὴν μᾶλλον μισῶ καὶ ἀποστρέφομαι, ὅτι τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα καταπέζηται, ὅτι λέγουσα Χριστιανὴ εἶναι, τὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιδείκνυται. καὶ γὰρ οἱ δαίμονες τοῦ Θεοῦ ὄνομα ἐφθέγγοντο ἀλλ' ὅσον δαίμονες· καὶ ἔστως ἔλεγον πρὸς τὸν Χριστόν, οἴδαμέν σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅμως ἐπεστόμιζεν αὐτοὺς καὶ ἀπέλασε. φυλακτήριοι δὲ λέγονται, οἵ καὶ ἀπάτῃ δαιμονικῇ διδόντες τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἀπαλωμένοις δέματά τινα ἐκ σηρικῶν νημάτων ὑφασμένα, καὶ πυθία λεγόμενα, ἔχοντα ἔσωθεν ποτὲ μὲν γραφάς, ποτὲ δὲ ψυδή τινα ἕτερα τὰ συμπτύχοντα· καὶ λέγοντες ὀφείλειν ταῦτα διλωσεκῶς ἐκ τῶν προσηλῶν τῶν λαμβανόντων αὐτὰ ἐξεωρηδὸς εἰς φυλακὴν παντὸς κακοδαίμονος οὗ εἶχον κωλύσαντος ἀφηγήσασθαι ὅσα εἶδον τοιαῦτα συνοδικῶς ἐκδικηθέντα, μεγάλην ἂν τὴν περὶ τούτων ἐποιησάμην ἀφήγησιν. εἰρήσθω δὲ ὀλίγα αὐτίκα. πρῶτος τις τοῦ Οσίου περὶ τοιούτων τινῶν κατηγορηθεὶς, εὑρέθη ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκόλπιον ἔχων ἔνδυμα νεογνοῦς παιδίου, καὶ εἶπε τοῦτο δεδόσθαι αὐτῷ παρά τινος γυναικὸς εἰς ἀποτροπὴν καὶ ἀποκομισμὸν τῶν ἐπιχειρούντων κατ' αὐτῆς λέγειν. ὅθ' καθοσιώσει ὑπέπεσεν. ἕτερος ἱερεὺς αἰτιαθεὶς, ὡς δεδοὺς τὸ ἅγιον ἄρτον τῆς μεγάλης πέμπτης διαφόροις γυναίοις καὶ ἀνδράσιν, ἐφ' ᾧ ἐλεγχθῆναι τὸ ἀποσυλήσαντα τὸ δέτι προσάγμα· ἐν τῷ μὴ ῥᾳδίως τοῦτον καταπιεῖν, καθαιρέσεως ποτήριον ἔπιε. καὶ ἄλλος ἱερεὺς μετ' εὐαγγελίου ξύλῳ συνδεδεμένου, καὶ κυκλικῶς περιφερόμενος

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ςρεφομένου κατηγορηθεὶς ἐρωτήσεις ποιῆν περί τινων ἀποθέ- A
σεων διὰ ψαλμῶν Δαβιδικῶν, καὶ διὰ τοῦτο πολλοὺς ἀναιπ-
ους εἰς μεγάλας ὀχλήσεις ἀγαγὼν, ἀσύγνως ⊙. ἔμεινε. μο-
ναχοὶ δὲ πολλοὶ, καὶ ταῦτα καθηγηταὶ, συνοδικῶς ἐκολάσθη-
σαν, ὅτι προσῆλθον γυναιξί τισι, μὴ κριθαρίων ἀπαγ-
γελούσαις τὰ παρά τινων ἀγνοούμενα. τοιαῦταί εἰσι καὶ αἱ
λεγόμεναι κρίτρια, αἱ ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ταῖς ἁγίαις εἰκό-
σι προσεδρεύουσαι, καὶ κηρύσσουσαι ἐκ τούτων μανθάνειν
τὰ μέλλοντα, καὶ προλέγουσαι, ὡσεί τινες ἔχουσαι Πύ-
θωνος πνεῦμα, τὰ ἀγνούμενα. γίνωσκε δὲ ὅτι ὁ μὲν παρ-
ὼν κανὼν τοὺς προσερχομένους τούτοις, ὡς εἴρηται, κολά- C
ζει. ἄλλοι δὲ κανόνες καὶ οἱ καταςρωθέντες νόμοι ἐν τῇ
κέ. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ πρώτου συντάγματος, οὐ μόνον
τούτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρωταιτίους καὶ αὐτουργοὺς μεγάλως
κολάζουσιν. ἀκούων δὲ ὅτι ἐξαετίαν κολάζειν τοὺς προσ-
ελθόντας τοιούτοις τισὶ, λέγε τούτους λαϊκούς. οἱ γὰρ
ἱερωμένοι καθαιρεθήσονται. σημείωσαι δὲ καὶ τοῦ πρώτου
κανόνος, ὅτι ὁ μὲν ἁμαρτάνων καὶ ὑποστρέφων συγγινώ-
σκεται, καὶ μετρίως κολάζεται· ὁ δὲ ἐπιμένων τῇ κακῇ, καὶ
ἄκων πρὸς τὸ βέλτιον μεταῤῥυθμιζόμενος, μεγάλως κο-
λάζεται. καὶ ἐνταῦθα γὰρ, ὁ μὲν προσελθὼν καὶ ἐξομολογή-
μενος τὸ ἁμάρτημα δι' ἀφορισμοῦ ἑξαετοῦς κολασθήσε-
ται, ἢ καὶ συμπαθέστερον κατὰ τὸ δόξαν τῷ Ἐπισκόπῳ. ὁ δὲ ἐπιμέ- D
νων τῇ κακῇ ἐκκήρυκτος τῆς ἐκκλησίας γενήσεται. ἐπεὶ
δέ ἠκουσά τινος λέγοντος, ὀφείλειν συγγινώσκεσθαι τοὺς
χάριν θεραπείας σωματικῆς ἢ ἑτέρου τινὸς σωτηριώδους
τοιαῦτα πράττοντας, λέγω ὅτι τῆς δαίμονος μεθο-
δείας καὶ τοῦτό ἐστιν. ὅπως δήποτε γὰρ χρᾶσθαι τοιούτῳ τινὶ
ὀλεθριώτατόν ἐστι. καὶ ἀνάγνωσον τοὺς καταςρωθέντας
νόμους εἰς τὸ φύλλον τοῦ κέ. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ πρώτου
συντάγματος, καὶ τὸν ξέ. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέ-
οντος τοῦ φιλοσόφου, διορίζομένου περὶ τοῦ τέλους ταῦτα
ῥητῶς· εἴτις ἢ ὅλως τοιαῦτα φαρμακεῖα μαγγανεύοντος, E
εἴτε προφάσει τῆς τοῦ σώματος θεραπείας, εἴτε ἀποτροπῆς
τῶν πρὸς καρπίμων βλάβης, τῷ ἐσχάτῳ εἰκαρατέσθω τοι-
νῦν, τῷ ἀπεσταλμένῳ κόλασιν ὑφιστάμενος.

ZΩNAP. Τοὺς πιστοὺς σφόδρα κερδῶσι δεῖ ἐστὶ τῆς
οἷς οἱ ἐθνικοὶ καὶ ἄπιστοι κέχρηνται), καὶ οἷς ἐκέχρηντο Ἕλληνες
μαντείαις λέγω καὶ γοητείαις καὶ τοιούτοις ἄλλοις οἱοισδήτισι
καλουμένοις ὀνόμασιν, οὐδὲ ζητεῖν δεῖ παρὰ τούτων μανθάνειν ἃ
γνῶναι βούλοιτο). φασὶ γὰρ οἱ θεοφόροι πατέρες καὶ τῆς ἐκκλησίας
διδάσκαλοι, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ὁ θεῖος Χρυσόστομος, ὅτι
κἂν ὁ τῆς ἁγίας τριάδος ὄνομα ἐπιλέγηται τοῖς τοιούτοις, κἂν
ἁγίων γόνων ἐπικλήσεις, κἂν ὁ σημεῖον τοῦ θείου σταυροῦ E
ἐπάγηται, φεύγειν δεῖ τὰ τοιαῦτα καὶ ἀποτρέπεσθαι. διὸ καὶ
οἱ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες τοὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας
ἐπὶ ἑξαετίαν ἀφορίζεσθαι διωρίσαντο. (ἀλλὰ τὸ ἀφορισμὸν ἐπὶ
λαϊκῇ νοητέον· οἱ γὰρ ἱερωμένοι καθαιρεθήσονται). ἐν οἷς γὰρ
πλαίσμασιν οἱ λαϊκοὶ ἀφορίζονται, ἐν τούτοις οἱ ἱερωμένοι
καθαιροῦνται)· ἐπιμένοντας δὲ τούτοις, καὶ τῆς ἐκκλησίας
ἐκκόπτεσθαι, ἤγουν τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως. καὶ ὁ μὲν
εἰρημένα κωλύει γίνεσθαι ὁ κανών, ἀλλὰ τῷ αὐτῷ ἐπιτιμίῳ
ὑποβάλλει καὶ τοὺς τοὺς ἄρκτους ἐπισυρομένους ἢ τοιαῦτα
ζῶα πρὸς πάγνιον καὶ βλάβην τῶν ἀπλουστέρων. καὶ γὰρ
βάμματα ἐξαρτῶσιν αὐτῶν, καὶ τρίχας κείροντες ἐξ αὐτῶν, F
διδόασι γυναιξὶν ὡς φυλακτήρια, καὶ ὡς ἴαμα ἐν νόσοις,
ἢ βασκάνοις ὀφθαλμοῖς λυσιτελῶν τι δυνάμενα· αἱ δὲ ταῦ-
τα ὡς ἀναγκαῖα λαμβάνουσαι, μισθὸν ἐκείνοις παρέχουσι, καὶ
ἀξιοῦσι τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς νώτοις τῶν θηρῶν ἐπιθεῖναι, ὡς
δή τινων κακῶν ἀποτροπῆς ἐσομένης ἐκ τούτου τοῖς παισὶν ἑ-
αυτῶν, καὶ τὴν τύχην ὀνομάζοντας καὶ εἱμαρμένην καὶ γενε-
αλογίαν (ταῦτα δὲ Ἑλληνικῆς εἰσι φλυαρίας) ὁμοίως ἐπιπ-
μᾶσθαι βλασκελδίᾳ)· τίς γὰρ φησι κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;
καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ἀποστόλου ῥητά.

in orbem circumagebatur, accusatus, quòd interroga- A
tiones faceret de quibusdam rebus per Psalmos Davi-
dicos, & multis propterea insontibus negotia ac mole-
stias exhiberet, veniam impetrare non potuit. Multi etiam
monachi, atque adeò priores, synodicè puniti sunt, quòd
ad quasdam mulieres accessissent, quæ cum hordeo, ea
quæ ab aliis ignorãtur, enunciant. Hæ sunt quæ dicuntur
κρίτρια, quæ Ecclesiis & sanctis imaginibus assidentes,
& se ex iis discere futura prædicantes, non secus ac quæ
Pythonis habent spiritum quæ ignorantur prædicunt.
Scias ergo, quòd præsens quidem canon eos, qui ad illos
accedunt, ut dictum est, punit. Alii autem canones, & le- C
ges sitæ in xxv. cap. ix. tit. præsentis operis, non eos so-
lùm, sed & primos auctores ac effectores valde puniunt.
Cùm autem audis eos qui ad aliquos hujusmodi acce-
dunt sexennio puniri, dic eos Laicos. Qui enim sunt sa-
cris initiati deponentur. Nota autem ex præsenti canone,
quòd ei quidem, qui peccat & convertitur, datur venia,
& leviter punitur: qui autem in malo perseverat, & in-
vitus ad id quod est melius traducitur, graviter punitur.
Nam & hîc, qui accessit & peccatum confessus est, per sex-
ennii segregationem puniatur, vel etiam mitiùs ut Epi-
scopo videbitur: qui autem in malo perseverat ex Eccle-
sia expellitur. Quoniam verò audivi quendam dicentem,
eis debere ignosci, qui pro corporali medela, vel aliqua D
alia re salutifera hæc faciunt, dico quòd hoc quoque est
occulta diaboli circumventio. Nam quomodocunque
ea re uti est perniciosissimum. Lege quæ in commenta-
rio xxv. cap. ix. tit. præsentis operis posita sunt leges,
& lxv. Novellam Imp. domini Leonis philosophi, hæc
circa finem expressè definientem: si quis autem omnino
hac præstigiatoria arte uti deprehensus fuerit, sive cor-
poris medelæ prætextu, sive avertendæ à fructibus no-
xæ extremum luat supplicium, apostatarum pœnam
subiens. E

ZONAR. A vaticinationibus & præstigiis & quo-
cunque demum nomine appellentur ejusmodi aliis, qui-
bus ethnici homines & à fide alieni Græcique quondam
addicti fuerant, prorsus abstinere, neque his artibus i-
gnota sibi vestigare fideles oportet. Ita enim Deo pleni
Patres & Ecclesiæ magistri, ac ex omnibus divinus in
primis Chrysostomus docent, etiamsi sanctæ Trinitatis
nomen ejusmodi actionibus admisceatur, si cœlites etiam
advocentur, divinéque insuper signum crucis inter-
ponatur, fugere tamen ea nos ac penitus aversari debe-
re. Proinde hujus quoque Synodi Patres, qui tale quid-
piam admiserint, segregari ad sex annos jussere: (Quæ
tamen de laicis accipienda segregatio est: sacri námque
ordinis homines depositione punientur. Nam quæ
ob crimina segregatio laicis irrogatur, ob ea sacris
ordinibus initiati depositione mulctari solent) ac,
nisi postea resipuerint, ab Ecclesiæ corpore abscindi,
hoc est, è toto fidelium cœtu eliminari. Nec ea solùm,
quæ diximus, Canon fieri vetat, sed eos quoque qui ursas
aliáve id generis animantia ad imperitorum oblectamen-
tum simul noxámq; circumducunt, iisdem pœnis obnoxi-
os esse decernit. Suspensas enim de corporibus ferarum
tincturas, detractósque iisdem villos pro amuletis contra
morbos & fascinationes mulierculis tradunt: illæq; pre-
tium quasi accepto necessario medicamento persolvunt,
infantésq; suos, veluti probato ad calamitates avertendas
remedio, feræ tergo imponi rogant. Tum qui fortunæ
aut fati aut genealogiæ nomen usurpaverint, quæ omnia
prophanæ superstitionis sunt, iisdem pœnis canon mul-
ctandos esse constituit. Quæ enim, ait, societas luci cum
tenebris? aliáque deinceps Apostoli verba continuat.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Qui centurionibus vel dæmonibus seipsum tradit, ut aliquid secreti ediscat, sexennium substernatur. Eodem modo & qui ursum circumfert, qui incantatoribus & nubium persecutoribus se conjungit, & fortunæ fatoque fidem habet, ab Ecclesiæ conventu arceatur.*

Eos, qui Ethnicorum sequuntur mores, & vatibus ac incantatoribus seipsos tradiderunt, ut arcana quædam ex iis discerent; & eos similiter qui ursos, aut alia quæcunque animalia ad ludum & simpliciorum deceptionem circumferunt, & fortunam & fatum & genealogias proferunt, eosque qui incantatoribus fidem habent, & istis qui nubium persecutores dicuntur, decrevit sancta synodus sex annos pœnam luere, ita ut quatuor annos inter substratos permaneant, ac duos alios annos cum fidelibus constituantur, & sic divinis Sacramentis haberi dignos. Si autem nec per inflictam pœnam corrigi possunt, & à Græcanicis istis institutis non convertuntur, Ecclesiâ prorsus abjiciendos esse.

CANON LXII.

Calendas, & Bota, & Brumalia ut vocantur, & conventum, qui in primo Martii mensis die fit, ex fideliũ civitate omnino tolli volumus; sed & publicas mulierum saltationes multam noxam exitiúmque afferentes; quin etiam eas, quæ nomine eorum qui falso apud Græcos dii nominati sunt; vel quæ à viris ac mulieribus fiunt saltationes ac mysteria, more antiquo & à vita Christianorum alieno, amandamus & expellimus: statuentes, ut nullus vir deinceps muliebri veste induatur, vel mulier veste viro conveniente; sed neque comicas vel satyricas vel tragicas personas induat, neque execrandi Bacchi nomen uvam in torcularibus exprimentes invocent, neque vinum doliis infundentes risum moveant, ignorantiâ vel vanitate ea quæ à dæmonis impostura procedunt exercentes. Eos ergo, qui deinceps aliquid eorum quæ scripta sunt aggredientur, ubi ad horum cognitionem pervenerint, si sint quidem Clerici, deponi jubemus: si verò Laici, segregari.

BALS. Nota præsentem canonem, & quære correctionem in iis, quæ fiunt à Clericis in festo Natalis Christi, & festo Luminarium, adversus eum, & magis in sanctissima magna Ecclesia. Ex Chronologicâ enim historiâ Scylitzæ, hoc malum non fuisse ab antiquis traditum, sed ex permissione Theophylacti Patriarchæ Constantinop. filii Imp. domini Romani Lacapeni pro comperto habetur. Enumerat enim hic historicus, unà cum reliquis improbis & diversis ejusdem Patriarchæ actis, hoc malum. Calendæ dicuntur decem primi dies mensis, nonæ secundi, idus tertii. Sic autem appellatæ sunt à tribus proceribus Romanis, qui Romanos à malo famis eripuerunt. Mos ergo erat apud Romanos in eorum memoriam festum annuatim paulo gentiliùs magisque more Græco celebrare, & quædam indecora facere: quod etiamnum fit à quibusdam rusticis, primis Januarii mensis diebus, non more Romano calendarum & reliquorum recordantibus, sed eo quòd Luna tunc temporis renovetur, & ejus fundamentum ab hujus mensis principio statuatur, & quòd existiment se lætè ac jucundè totum annum transacturos, si in ejus principio festum celebraverint. Ejusmodi festum est alienum, & ea quæ dicuntur Rusalia, quæ post sanctum Pascha ex mala consuetudine fiunt in externis regionibus. Bota & Brumalia Græca festa sunt; Illud quidem, quod fit pro falso nominato Deo Pane, qui

A ΑΡΙΣΤ. Ὃς ἑαυτὸν ἑκατοντάρχοις ἢ δαίμοσιν ἐπιδῷ, ὥστε τι τῶν ἀπορρήτων μανθάνειν, ἑξαετίαν ὑποπιπτέτω. κατὰ ταὐτὸ καὶ ὁ ἄρκτον ἐπισυρόμενος, ὁ γυναικαῖς καὶ νεφοδιώκταις κολλώμενος, καὶ εἱμαρμένῃ καὶ τύχῃ πιστεύων, τῆς ἐκκλησίας ἀποσυναγωγός.

Τοὺς ἐξακολουθοῦντας τοῖς ἔθεσι τῶν ἐθνῶν, καὶ μάντεσιν ἢ ἐπαοιδοῖς ἑαυτοὺς ἐκδεδωκότας, ὡσὰν μάθωσιν ἐξ αὐτῶν ἀπόρρητά τινα· ὡσαύτως καὶ τοὺς ἐπισυρομένους τὰς ἄρκτους ἢ ἕτερά τινα ζῶα πρὸς παίγνιον καὶ πλάνην τῶν ἁπλουστέρων, καὶ τύχην καὶ εἱμαρμένην καὶ γενεαλογίας λέγοντας, καὶ τοὺς πιστεύοντας τοῖς γοητευταῖς καὶ τοῖς λεγομένοις νεφοδιώκταις, ὥρισεν ἡ σύνοδος ἑξαετίαν ἐπιτιμᾶσθαι· ὥστε ἐν τέσσαρσιν ἔτεσι μετὰ τῶν ὑποπιπτόντων ἵστασθαι, ἐπὶ δὲ δυσὶν ἄλλοις ἔτεσι συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ οὕτως ἀξιοῦσθαι τῶν θείων ἁγιασμάτων. εἰ δὲ ἀδιόρθωτοι μένοισι καὶ μετὰ τὸ ἐπιτίμιον, καὶ τῶν ἑλληνικῶν τούτων ἐπιτηδευμάτων οὐ μετατίθενται, τῆς ἐκκλησίας παντάπασιν ἀπορρίπτεσθαι.

B

ΚΑΝΩΝ ξβ'.

Τὰς οὕτως λεγομένας Καλάνδας, καὶ τὰ λεγόμενα Βοτά, καὶ τὰ καλούμενα Βρουμάλια, καὶ τὴν ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἡμέρᾳ ἐπιτελουμένην πανήγυριν, καθάπαξ ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα· ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις, καὶ πολλὴν λύμην καὶ βλάβην ἐμποιεῖν δυναμένας· ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ' Ἕλλησι ψευδῶς ὀνομασθέντων θεῶν, ἢ ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν γινομένας ὀρχήσεις καὶ τελετάς, κατά τι ἔθος παλαιὸν καὶ ἀλλότριον τοῦ τῶν Χριστιανῶν βίου, ἀποπεμπόμεθα· ὁρίζοντες, μηδένα ἄνδρα γυναικεῖαν στολὴν ἐνδιδύσκεσθαι, ἢ γυναῖκα τὴν ἀνδράσιν ἁρμόδιον· ἀλλὰ μήτε προσωπεῖα κωμικὰ ἢ σατυρικὰ ἢ τραγικὰ ὑποδύεσθαι, μήτε τοῦ βδελυκτοῦ Διονύσου ὄνομα τὴν σταφυλὴν ἀποθλίβοντας ἐν ταῖς ληνοῖς ἐπιβοᾷν, μηδὲ ὡς οἶνον ἐν τοῖς πίθοις ἐπιχέοντας γέλωτα ἐπικινεῖν, ἀγνοίας τρόπῳ ἢ ματαιότητος τὰ τῆς δαιμονιώδους πλάνης ἐνεργοῦντας. τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τι τῶν προειρημένων ἐπιτελεῖν ἐγχειροῦντας, ἐν γνώσει τούτων καθισταμένους, τούτους, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζεσθαι.

C

D

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι τὸν παρόντα κανόνα, καὶ ζήτησον διόρθωσιν ἐπὶ τοῖς γινομένοις παρὰ τῶν κληρικῶν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς γενήσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν φώτων, ὑπεναντίως τούτῳ· καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἁγιωτάτην μεγάλην ἐκκλησίαν. καταλαμβάνεται γὰρ ἀπὸ τῆς χρονικῆς ἱστορίας τοῦ Σκυλίτζη, ὅτι οὐδὲ ἀρχαιοπαράδοτον ἐστὶ τὸ κακόν, ἀλλὰ ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦ χρηματίσαντος πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Θεοφυλάκτου, τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως κυροῦ Ῥωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ. ἀπαριθμεῖται γὰρ ὁ τοιοῦτος ἱστορικός, μετὰ τῶν λοιπῶν φαύλων καὶ ἀσχαφόρων ἐργασιῶν τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου καὶ τὸ τοιοῦτον κακόν. Καλάνδαι λέγονται αἱ πρῶται δέκα ἡμέραι τοῦ μηνός, νόνναι αἱ δεύτεραι, καὶ εἰδοῖ αἱ τρίται. ἐκλήθησε δὲ οὕτως ἀπό τινων τριῶν Ῥωμαίων μεγιστάνων ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ λιμοῦ τοὺς περὶ τὴν Ῥώμην ἀποτρεψάντων. εἴθιστο γοῦν παρὰ Ῥωμαίοις, εἰς μνήμην τούτων ἐτησίως πανηγυρίζειν Ἑλληνικώτερον, καί τινα ἄσεμνα σχαπράττεσθαι, ὅπερ καὶ μέχρι τῶν νῦν παρά τινων ἀγροτῶν γίνεται κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου μηνός, οὐ κατὰ Ῥωμαίους μεμνημένων τῶν καλανδῶν καὶ τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ διὰ τὸ τηνικαῦτα τὴν σελήνην ἀνακαινίζεσθαι, καὶ τὸν θεμέλιον ταύτης ψηφίζεσθαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ αὐτοῦ μηνός, καὶ νομίζειν μετὰ εὐθυμίας τὸν ὅλον διελθεῖν αὐτοὺς ἐνιαυτόν, ἐὰν ἐν τῇ καταρχῇ τούτου πανηγυρίσωσι. τοιαύτη πανήγυρις ἀλλόκοτός ἐστι, καὶ τὰ λεγόμενα ῥουσάλια, τὰ μετὰ τὸ ἅγιον Πάσχα ἀπὸ κακῆς συνηθείας ἐν ταῖς ἔξω χώραις γινόμενα. τὰ Βοτὰ καὶ τὰ Βρουμάλια, ἑορταὶ ἦσαν Ἑλληνικαί, ἡ μὲν τελουμένη χάριν τοῦ ψευδωνύμου θεοῦ τοῦ Γανός, τοῦ ἐφορῶντος, ὡς ἐφλυάρουν

E

F

οἱ

οἱ Ἕλληνες, τῷ τῷ βοτῷ, ἤγουν τὸ τῷ τροβάτων καὶ τῷ λοιπῶν ζώων. ἡ δὲ χάρις τοῦ Διονύσου, τοῦ σωτῆρος, ὡς ὀκνοι ἐλασφήμουν, τοῦ οἴνου. Βρόμιος γὰρ λέγεται ἐπίθετον τοῦ Διονύσου. καὶ ἦν Μάρτιον μὴν ἐτελεῖτο πανήγυρις Ἑλληνικὴ μεγάλη διὰ τὴν τῶν ὡρῶν καὶ τοῦ ἀέρος εὐκρασίαν· ἔτε καὶ ὀρχήσεις ἀπρεπεῖς ἐγίνοντο διά τινων γυναίων καὶ ἀνδρῶν. ἅπαντα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια οἱ ἅγιοι πατέρες ἀποτρεπόμενοι, ἐπήγαγον μηδένα ἄνδρα ὁτεδήποτε κεχρῆσθαι γυναικείᾳ στολῇ, ἢ ὅ ἀνάπαλιν· ἀλλὰ μηδὲ προσωπεῖα κωμικὰ ὑποδύεσθαι ἢ τραγικὰ ἢ σατυρικά· μήτε μὴν τοῦ Διονύσου ὄνομα ὀνομάζειν ἐν ταῖς λιμναῖς, μηδὲ τοῖς πίθοις ἐγχεομένου τοῦ οἴνου γελᾶν καὶ ἐπικαγχάζειν. τοὺς δὲ τοιοῦτόν τι ἐπιχειρήσοντας ποιῆσαι μὴ τὸ λαθεῖν εἴδησιν τοῦ κανονικοῦ διορισμοῦ, κληρικοὺς μὲν ὄντας, καθαιρεῖσθαι· λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι. ζητητέον οὖν τίνα εἰσὶ τὰ κωμικὰ προσωπεῖα, τίνα τὰ τραγικά, καὶ τίνα τὰ σατυρικά. καὶ κωμικὰ μὲν εἰσι τὰ γελωτοποιὰ καὶ ἐφύβριστα, ὡς τὰ συγγραφέντα παρὰ τοῦ Ἀριστοφάνους. τραγικὰ, τὰ συμπαθῆ καὶ τὰ θρηνώδη, ὡς τὰ τοῦ Εὐριπίδου ἰαμβεῖα. καὶ σατυρικὰ, τὰ εἰς ὕμνον τοῦ Διονύσου πλουμένα ὄργια παρὰ Σατύρων καὶ Βακχῶν. ταῦτα τῷ πατέρων διορισαμένων ἁγιοπρεπῶς, καὶ τοῦ ξδ'. κεφ. τῆς ρκγ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ἤ ἐν τῷ ιγ'. κεφ. τοῦ ἀ πίτλου τοῦ δ'. βιβλίου συγκελδομένων ταῦτα ῥητῶς. πᾶσι δὲ καθάπαξ τοῖς ἐν κοσμικοῖς ἀναστρεφομένοις, καὶ μάλιστα τοῖς τὰ σκηνικὰ μετερχομένοις, ἀνδράσι τε καὶ γυναιξὶ, καὶ μὴν καὶ ταῖς προϊσταμέναις, ἀπαγορεύομεν κεχρῆσθαι σχήματι μοναχῶν ἢ ἀσκητρίας, ἢ ὁτιοῦν τρόπῳ τῶν μιμεῖσθαι. ὑπισχνουμένων πάντων τῶν τολμώντων ἢ χρήσασθαι τῷ τοιούτῳ σχήματι, ἢ μιμήσασθαι, ἢ ἐμπαίξαι εἰς οἱανδήποτε ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, ὅτι καὶ σωματικὰς τιμωρίας ὑποστήσονται, καὶ ἐξορίαν παραδοθήσονται. προνοούντων δὲ τοιοῦτον μόνον τῶν κατὰ τόπον ὁσιωτάτων Ἐπισκόπων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς κληρικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς τάξεων, καὶ τῶν κατὰ τόπον ἐκδίκων. οἱ δὲ σκηνικοὶ παντοῖα προσωπεῖα ὑποδύονται, καὶ ἀδεῶς τοὺς μοναχοὺς ἐμπαίζουσι καὶ τοὺς κληρικούς. ἀλλὰ καὶ τινες κληρικοὶ κατά τινας ἑορτὰς, περὶ διάφορα μεταχηματίζονται προσωπεῖα. καὶ ποτὲ μὲν, ξιφήρεις ὄντες τῷ μεσονάῳ τῆς ἐκκλησίας μετὰ στρατιωτικῆς ἀμφίου εἰσέρχονται, ποτὲ δὲ, καὶ ὡς μοναχοὶ προσεύχονται, ἢ καὶ ὡς ζῶα τετράποδα. ἐρωτήσας ἐγὼ, ὅπως ταῦτα ἐπιτρέπεται γίνεσθαι, οὐδέν τι ἕτερον ἤκουσα, ἀλλ' ἢ ὅτι μακρᾶς σωφροσύνης ταῦτα τελεσθέντα εἰσὶν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ καὶ τὰ παρά τινων δομεστικευόντων ὄντων κλήρου γινόμενα, ἢ ἀέρα τῆς δακτύλοις καὶ ἱππάζουσι τυπτόντων, καὶ φύκη τῷ γνάθοις δηθὲν ἐπιτιθεμένων καὶ ὑποκρινομένων ἔργα τινὰ γυναικεῖα, καὶ ἕτερα ἀπρεπῆ, ἵνα πρὸς γέλωτα τοὺς βλέποντας μετακινήσωσι. τὸ δὲ γελᾶν τοὺς ἀγροίκους ἐγχεομένους τοῦ οἴνου τοῖς πίθοις, ὡσεί τι παρεπόμενον ἐξ ἀνάγκης ἔχει τοῖς λιμναζομένοις· εἰ μήτις εἴποι τῷ σατανικῷ τούτῳ ἐργασίαν καταργεῖσθαι, διὰ τοῦ λέγειν τοὺς ἀγρίους συχνότερον ἐφ' ἑκάστῳ μέτρῳ γελᾶν, κύριε ἐλέησον. τὰ μὲν τοιαῦτα γινόμενα ἀπρεπῆ παρὰ τῶν νοταρίων παιδοδιδασκάλων καὶ τῷ ἑορτῷ τῶν ἁγίων νοταρίων, μετὰ προσωπείων σκηνικῶν διερχομένων τῷ ἀγορᾷ, πρὸ χρόνων τινῶν κατηργήθη, κατ' ὁρισμὸν τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ.

ut Græci nugabantur, pecoribus, ſcilicet ovibus, & reliquis animalibus, proſpicit & eorum curam gerit: Hoc vero pro Baccho, vini, ut illi impie dicebant, conſervatore. Eſt enim Bromius Bacchi epitheton. Menſe autem Martio fiebat magna Græca concio, ſeu univerſalis conventus, propter bonam temporum & aëris temperiem: quo tempore etiam indecoræ ſaltationes à quibuſdam mulierculis viriſque fiebant. Quæ omnia & his ſimilia ſancti patres averſantes, nulli viro permittebant muliebri ſtola ullo modo uti, vel contrà; ſed neque perſonas induere comicas vel tragicas vel ſatyricas: nec Bacchi quidem, nomen in torcularibus nominare, nec vino doliis infuſo ridere & cachinnari. Eos autem qui tale quid facere adorti fuerint, poſtquam canonici decreti cognitionem ceperint, ſi ſint quidem Clerici deponi: ſi verò Laici, ſegregari. Quærendum ergo eſt quænam ſint comicæ perſonæ, quæ tragicæ, & quæ ſatyricæ. Ac ſunt quidem comica, quæ riſum movent & ſunt petulantia ac contumelioſa, ut quæ ab Ariſtophane ſcripta ſunt. Tragica, quæ movent affectus & ſunt lamentabilia, ut Euripidis Iambica. Et ſatyrica, quæ in Bacchi hymnum ac laudem celebrantur orgia à Satyris & Bacchis. Cùm patres hæc ſanctè ſtatuerint, & lxiiii. cap. cxxiii. Juſtiniani nov. ſive xiii. cap. primi tit. iiii. lib. Baſilic. hæc expreſsè dicat: Omnibus autem omnino qui in ſecularibus verſantur, & iis maximè, qui ſcenica tractant, viris & mulieribus, atque iis etiam quæ præſunt, interdicimus, ne Monachi amictu vel aſcetriæ utantur, vel eum quovis modo imitentur; ſcientibus univerſis, qui audent vel tali uti amictu, vel imitari, vel in quamcunque Eccleſiaſticam conſtitutionem illudere, quòd etiam corporalia ſupplicia ſubibunt, & exterminabuntur: huic rei proſpicientibus, non ſolùm locorum ſanctiſſimis Epiſcopis & qui ſub eis ſunt Clericis, ſed etiam civilibus & militaribus magiſtratibus, eiſque ſubjectis ordinibus, & locorum defenſoribus. Hiſtriones autem quaſvis perſonas induunt, Monachóſque & Clericos ſecurè ludificantur. Sed & quidam Clerici in quibuſdam feſtis varias perſonas ſuſcipiunt & effingunt: & aliquando quidem enſe cincti cum militaribus veſtibus in Eccleſiæ meditullium ingrediuntur, aliquando verò ut Monachi progrediuntur, vel ut quadrupedia animalia. Cùm itaque interrogaſſem, quomodo hæc fieri permiſſum ſit, nihil aliud audivi, quàm hæc longa conſuetudine fieri. Ejuſmodi ſunt, ut mihi videtur, & quæ à quibuſdam, qui in clero ſunt, domeſticorum inſtar fiunt, qui aërem digitis ut aurigæ feriunt, & genis fucos apponunt, & muliebria quædam opera fingunt, & alia indecora, ut ſpectatoribus riſum moveant. Ridere autem agreſtes vino infuſo doliis, eſt aliquid veluti neceſſariò conſequens iis, qui in lacum ingrediuntur, vinitoribus: niſi quis dixerit hanc ſatanicam operationem exoleviſſe, eo quòd agreſtes frequentiùs dicant in unaquâque ferè menſura, Kyrie eleiſon. Quæ porro indecora aliquando fiebant à notariis, adoleſcentium inſtructoribus, in ſanctorum notariorum feſto, cum ſcenicis perſonis forum obeuntibus, ante aliquot annos exoleverunt, ſanctiſſimi illius Patriarchæ domini Lucæ decreto.

ΖΩΝΑΡ. Καλάνδαι εἰσὶν αἱ πρῶται ἑκάστου μηνὸς ἡμέραι, ἃς αἱ εἴθισται τοῖς Ἕλλησι ποιεῖν πανηγύρεις. καὶ τὰ Βοτὰ δὲ καὶ τὰ βρουμάλια Ἑλληνικαὶ ἦσαν ἑορταί. Βρόμιος γὰρ ἐπίθετον ἦν τοῦ Διονύσου. καὶ τἄλλα ὁμοίως, ἅπαντα κωλύουσι γενέσθαι οἱ πατέρες παρὰ τῶν πιστῶν. εἴρηνται δὲ καὶ τὰς τῶν γυναικῶν δημοσίας ὀρχήσεις, ὡς εἰς ἀκολασίας ἐρεθισμὸν τοῖς θεωμένοις αὐτάς, καὶ ὅσα τοῖς Ἕλλησιν ἐθεράπευτο ἐξ ἀνδρῶν ἢ γυναίων ὀνόματι

ZONAR. Sunt Calendæ primi menſis cujuſque dies, quos Græci ſolenni religione ac ceremonia de more celebrabant. Bota quoque & Brumalia Græcorum feſti dies fuere. Bromius ſiquidem Bacchi epithetum. Eos igitur alióſque ejuſmodi Græcorum feſtos dies, ne cultu aliquo proſequi fidelibus liceat, Patres decrevere. Publicas quoque mulierum ſaltationes, quibus ſpectandis videlicet ad libidinem homines incitantur, tum quæcunque Græci viri aut fœminæ, commentitiorum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

numinum honori tribuentes, peragere ſoliti ſunt, exhiberi vetant. Præterea viris muliebri ornatu, virili fœminis, quæ bacchantium ſibi conſuetudo permiſerat; quinimo perſonarum quoque, comicæ, tragicæ, Satyricæve uſu penitus interdictum. Eſt vero comica perſona, quæ ad alios ſcommate perſtringendos aſſumitur. Tragica, quæ perturbationes animi ac dolores incitat. Satyrica, demum, eorum qui Baccho initiarentur propria fuit. Satyrorum ſiquidem, ſicut & Baccharum, è Bacchi comitatu eſſe dicebatur illa furoris attoniti plena ſaltatio. Ad hæc neque Bacchi nomen in torcularibus paſſim cieri, neque merum, interea dum in doliis conditur, riſu & cachinno proſequi ſinunt. Porro Bacchus à Græcis in Deorum numero habitus, quem ebrietatis præſidem vinique largitorem agnoſcebant. Hi tamen mores à ruſticis, eorum quæ faciunt ignoratione, nunc quoque retinentur. Verùm hic canon, ſacri ordinis Clericum, ſi ejuſmodi quidpiam ſciens admiſerit, deponi; Laicum verò ſegregari, jubet.

A τῆς ψευδωνύμων θεῶν αὐτῆς, καὶ μὴ κεχρῆσθαι κελεύουσι τοὺς ἄνδρας γυναικείαις στολαῖς, ἢ ἃς γυναῖκας ἀνδρώαις, οἷα ἐποίουν οἱ τῷ Διονύσῳ βακχεύοντες· ἀλλὰ μηδὲ προσωπεῖα Κωμικὰ ὑποδύεσθαι, ἢ Τραγικά, ἢ Σατυρικά. Κωμικὰ μὲν οὖν προσωπεῖά εἰσι τὰ εἰς σκώμματά τινων ἐπιτηδούμενα. Τραγικὰ δὲ τὰ προπαθῆ καὶ θρηνώδη ἐμποιοῦντα. τὰ δὲ Σατυρικὰ τῆς τοῦ Διονύσου πλουμβύων ἕστιν. καὶ οἱ Σάτυροι δέ, ὡς αἱ Βάκχαι, τῆς περὶ τὸν Διόνυσον ἐμπλήκτου χορείας ἐλέγοντο εἶναι. μήτε μὴν τὸ τοῦ Διονύσου ὄνομα ἐν ταῖς ληνοῖς ὀνομάζειν, μήτε τοῖς πίθοις ἐγχεομένου τοῦ οἴνου γελᾶν καὶ ἐπικαγχάζειν. ὁ δὲ Διόνυσος θεὸς ὀνομίζετο παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ἔφορος τῆς μέθης καὶ τοῦ οἴνου δοτήρ. ἃ καὶ νεωστὶ γένοντα ἔθη παρὰ τοῖς ἀγρόταις, μὴ εἰδέσιν ἃ ποιοῦσιν. ὁ δὲ κανὼν ἐπὶ μὲν τοὺς ἱερωμένους καθαιρεθῆναι προστάσσει, τοιοῦτόν τι ποιοῦντας ἐν γνώσει· τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀφορίζεσθαι.

B

Arist. *A fidelium vitæ ratione auferantur Bota, & Calendæ, & Brumalia, & in Deorum honorem ſaltationes, & Comicæ, & Satyricæ, & Tragicæ perſonæ, & Bacchi in torcularibus invocatio, riſuſque in doliis. Qui autem poſt canonem in his perſiſtunt, obnoxii ſunt.* C

Omnem idololatriam & vanitatem è fidelium converſatione patres tollentes, non permittunt ea, quæ in præſenti Canone diſertè numerantur, à Chriſtianis peragi: Sed ſi ſint quidem Clerici, qui hæc & hujuſmodi faciunt, deponi jubet canon; ſin vero Laici, ſegregari.

ΑΡΙΣΤ. Περιαιρείσθω τῆς πίστεως Βοτὰ πολιτείας, καὶ αἱ καλάνδαι, καὶ τὰ βρυμάλια, καὶ αἱ ὀρχήσεις εἰς θεούς, καὶ τὰ κωμικὰ, καὶ σατυρικὰ, καὶ τραγικὰ πρόσωπα, καὶ ἡ ἐπὶ ληνοῖς τοῦ Διονύσου ἐπίκλησις, καὶ ὁ ἐπὶ τοῖς πίθοις γέλως· οἱ δὲ ἐπιμένοντες μὴ ταῦτα ποιοῦντες, καθαιρείσθωσαν.

Πάντα τὰ τῆς εἰδωλικῆς καὶ ματαιότητος ἐκ τῆς πίστεως πολιτείας οἱ πατέρες διαιροῦντες, οὐκ ἀτέλεστα τελεῖσθαι τῆς χριστιανῶν τὰ ὁμοῖα τῷ παρόντι κανόνι ῥητῶς ἀπηγορεύκασι· ἀλλ' εἰ μὲν κληρικοί εἰσιν οἱ τοιαῦτα ποιοῦντες, καθαιρεῖται καθαρεῶς· εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀφορίζεσθαι.

D

Canon LXIII.

Quæ à veritatis hoſtibus falsò confictæ ſunt Martyrum hiſtoriæ, ut Chriſti Martyres ignominia afficerent, & qui eas audituri eſſent, ad infidelitatem deducerent, in Eccleſiis non publicari jubemus, ſed eas igni tradi. Qui eas autem admittunt, vel tanquam veris iis mentem adhibent, anathematizamus.

ΚΑΝΩΝ ξγ'.

Τὰ ψευδῶς ὑπὸ τῆς τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν συμπλασθέντα μαρτυρολόγια, ὡς ἂν τοὺς Χριστοῦ μάρτυρας ἀτιμάζοιεν, καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἐνάγοιεν τοὺς ἀκούοντας, μὴ ἐπ' ἐκκλησίαις δημοσιεύεσθαι προστάττομεν, ἀλλὰ ταῦτα πυρὶ παραδίδοσθαι. τοὺς δὲ ταῦτα παραδεχομένους, ἢ ὡς ἀληθέσι τούτοις προσέχοντας, ἀναθεματίζομεν.

E

Bals. Non latuit ſanctos patres, quòd multi infideles & Chriſtum exoſi, ſanctorum Martyrum & confeſſorum certamina non admittentes, vel etiam Chriſtianos qui hæc recipiunt irridentes, quædam falſa & aliena, ſuâque improbitate digna confinxerunt, tanquam à martyribus dicta vel facta eſſent: ut qui in ea incideret, vel ad infidelitatem deducerentur vel riſum, ſanctique ignominia ac probro afficerentur. Et ideo ſtatuerunt hæc ſcripta non omnino in vulgus edenda, ſed eſſe igni mandanda: eos autem, qui hæc admittunt, eſſe anathematizandos. Propter hanc itaque cauſam, ut eſt conſentaneum, lxxxv. canon ſanctorum Apoſtolorum definiit, quinam libri legi debeant ex antiquo teſtamento, & quinam ex novo: & re iqua ut adulterina obeliſco confodit. Magna itaque beato Metaphraſtæ agenda eſt gratia, qui martyrum pro veritate certamina non ſine multis laboribus & ſudoribus repurgavit & exornavit, ad Dei laudem & ſanctorum Martyrum perennem gloriam. Porrò ſanctiſſimus ille Patriarcha dominus Nicolaus Muzalon, cùm vitam ſanctæ Paraſceves, quæ in quodam Callicratiæ vico colebatur, à quodam vicano ineptè ac indoctè, & ſanctæ angelica vivendi ratione indigne compoſitam inveniſſet, eam igni mandari juſſit: & Diacono illi Baſilico mandavit, vitam ejus Deo gratã conſcribere.

F

Βαλς. Οὐκ ἔλαθε τοὺς ἁγίους πατέρας, ὅτι πολλοὶ τῆς ἀπίστων καὶ μισοχρίστων μὴ παραδεχόμενοι τοὺς τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν ἄθλους, ἢ καὶ καταμωκώμενοι τῶν ταῦτα δεχομένων Χριστιανῶν, συνεπλάσατό τινα ψευδῆ καὶ ἀλλόκοτα, καὶ ἄξια τῆς αὐτῶν κακίας, ὡς δῆθεν παρὰ τῶν μαρτύρων λαληθέντα ἢ πραχθέντα· ἐφ' ᾧ τὸν ἐντυγχάνοντας ἐνάγειν εἰς ἀπιστίαν ἢ γέλωτα, καὶ τοὺς ἀκούοντας βλασφημίζειν. διὸ καὶ ὥρισε τὰ τοιαῦτα συγγράμματα μὴ δημοσιεύεσθαι ὅλως, ἀλλὰ κρύπτεσθαι· τοὺς δὲ παραδεχομένους ταῦτα ἀναθεματίζειν. διὰ τοιαύτην οὖν, ὡς ἔοικεν, αἰτίαν καὶ ὁ πε. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διωρίσατο, ποῖα ὀφείλουσι βιβλία ἀναγινώσκεσθαι παρὰ τῆς παλαιᾶς διαθήκης, καὶ ποῖα παρὰ τῆς νέας· καὶ τὰ λοιπὰ ὠβέλισεν ὡς νενοθευμένα. χάρις τοίνυν τῷ μακαρίτῃ μεταφραστῇ τῷ τὰ μαρτυρικὰ ἀπὸ τῆς ἀληθείας σκάμματα πολλοῖς πόνοις καὶ ἱδρῶσι κατακαλύναντι, εἰς ὕμνον θεοῦ καὶ δόξαν αἰωνίζουσῶν τῶν ἁγίων μαρτύρων. ὁ ἁγιώτατος δὲ πατριάρχης ἐκῦρ Κῦρ Νικόλαος ὁ Μυζάλων, εὑρὼν συγγραφέντα τὸν βίον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, τῆς ἐν τῷ χωρίῳ τῇ Καλλικρατίᾳ τιμωμένης, ὅπου τις κῦρ χωρίτης ἰδιωτικῶς καὶ ἀναξίως τῇ ἀγγελικῇ διαγωγῇ τῆς ἁγίας, ὥρισεν πυρὶ παραδοθῆναι· καὶ ἐπέτρεψε τῷ διακόνῳ ἐκείνῳ τῷ βασιλικῷ συγγράψαι τὸν ταύτης ἀκέραιον βίον.

Zonar. Quidam à fine alieni homines, noſtrorum accuſationi & contumeliis intenti, nonnulla plena abſurditatis & ineptiarum, quaſi à martyribus dicta aut effecta fuiſſent, literis conſignaverant: ut in eo ſcilicet fidei noſtræ contemptus, & ſanctis quoque martyribus ignominia conciliaretur. Eorum non modo lectione interdi-

Ζωναρ. Ὑπό τινων, ὡς ἔοικε, θελόντων διαβάλλειν τὰ τῶν Χριστιανῶν συγγράφησάν τινα, ὡς λεχθέντα καὶ πραχθέντα παρὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων, ἀλλόκοτα ἢ καὶ γελοῖα, ἵν' ὕστερον καταγελῶτο μὲν ἡ πίστις ἡμῶν, ὑβρίζοιντο δὲ καὶ οἱ μάρτυρες. τὰ γοῦν τοιαῦτα οὐ μόνον ἀναγινώσκεσθαι

σκεδαζ κωλύει ὁ κανὼν, ἀλλὰ καὶ καῆναι αὐτὰ ἀπαιτεῖ. εἰ δέ τινες τούτοις χρῶνται πιστεύοντες ὡς ἀληθέσιν, ἀναθεματίζεσθαι κελεύει αὐτούς.

cit, ſed flammis quoque aboleri canon jubet. Qui vero ea legerint, ac pro veris acceperint, anathemate puniendos eſſe decernit.

ΑΡΙΣΤ. Τὰ ὑφ' Ἑλλήνων συμπλασθέντα μαρτυρολόγια μὴ ἐκκλησιάζοιτο.

Οὐ δεῖ ἐπ' ἐκκλησίαις ἀναγινώσκεσθαι, ἀλλὰ καὶ πυρὶ παραδίδοσθαι, τὰ τοῦ ὕβριν τοῦ τοῦ χριστοῦ μαρτύρων παρὰ τῶν Ἑλλήνων γραφέντα μαρτυρολόγια· εἰ δέ τις εὑρεθῇ, ὡς ἀληθῆ ταῦτα παραδεχόμενος, ἀναθεματιζέσθω.

ARIST. *Martyrologia ab ethnicis conficta in Eccleſiâ ne publicentur.*

Martyrologia in Chriſti martyrum ignominiam ab ethnicis conſcripta non oportet in Eccleſiis legere, ſed igni tradere. Si quis autem deprehendatur ea, ut vera, recipiens, anathemate percutiatur.

ΚΑΝΩΝ ξδ'.

Ὅτι οὐ χρὴ δημοσίᾳ λαϊκὸν λόγον κινῆσαι ἢ διδάσκειν, ἀξίωμα ἑαυτῷ διδασκαλικὸν ἐντεῦθεν περιποιούμενον, ἀλλ' εἴκειν τῇ χαρισθείσῃ παρὰ τοῦ κυρίου τάξει, καὶ θύρας τοῖς πάλαι χάριν τοῦ διδασκαλικοῦ λόγου διανοίγειν, καὶ τὰ θεῖα παρ' αὐτῶν ἐκδιδάσκεσθαι. ἐν γὰρ τῇ μιᾷ ἐκκλησίᾳ διαφόρους μέλη πεποίηκεν ὁ θεός, καθὼς τοῦ ἀποστόλου φωνοῦ. διὸ ὁ θεολόγος ἑρμηνεύων Γρηγόριος, σαφῶς τοῦτο ἐν τούτοις τάξιν παρίστησι, λέγων· τούτῳ αἰδώμεθα τὴν τάξιν ἀδελφοί, τούτῳ φυλάττωμεν. ὁ μὲν, ἔστω πρακτικός· ὁ δὲ, γλῶττα· ὁ δὲ, χεὶρ· ὁ δὲ ἄλλο τι· ὁ δὲ, διδασκέτω· ὁ δὲ μανθανέτω· καὶ μὴ βραχέα· καὶ ὁ μανθάνων ἐν εὐπειθείᾳ, καὶ ὁ χορηγῶν ἐν ἱλαρότητι, καὶ ὁ ὑπουργῶν ἐν εὐθυμίᾳ· μὴ πάντες ὦμεν γλῶσσα, τὸ ἑτοιμότατον· μὴ πάντες ἀπόστολοι, μὴ πάντες προφῆται, μὴ πάντες διερμηνεύωμεν· καὶ μετά τινα, τί σεαυτὸν ποιεῖς ποιμένα, πρόβατον ὤν; τί γένῃ κεφαλή, πρὸς τυγχάνων; τί στρατηγεῖν ἐπιχειρεῖς, πταίων ἐν στρατιώταις; καὶ ἐπίρρωθι ἡ σοφία μᾶλλον, μὴ ἴδιε ταχὺς ἐν λόγοις· μὴ συμπρεκτείνου πένης ὢν πλουσίῳ, μηδὲ ζήτει τοῖς σοφοῖς εἶναι σοφώτερος. εἰ δέ τις ἄλλῳ τὸν πρόντα παρασαλεύων κανόνα, ὑπὸ ἡμέρας πεντήκοντα ἀφοριζέσθω.

CANON LXIV.

Quòd non oportet laicum publicè diſputare vel docere, docendi auctoritatem ex eo ſibi vindicantem, ſed ordini à Domino traditò cedere, & aurem iis, qui docendi gratiam acceperunt, aperire, & divina ab eis doceri. In una enim Eccleſia diverſa membra fecit Deus, ut eſt vox Apoſtoli: Quam interpretans Gregorius Theologus, eum qui in iis eſt ordinem apertè commendat, dicens: Hunc ordinem revereamur fratres, hunc ſervemus. Hic quidem ſit auris; ille verò lingua; hic autem manus; ille verò aliquid aliud. Hic quidem doceat: ille verò diſcat. Et paulo pòſt, Et qui diſcit, in docilitate, & qui ſuppeditat, in hilaritate, & qui opem fert ac ſubminiſtrat, in alacritate. Ne ſimus omnes lingua, quod eſt promptiſſimum; ne omnes Apoſtoli; ne omnes Prophetæ; ne omnes interpretemur. Et poſt quædam, Cur te paſtorem facis cùm ſis ovis? Cur caput efficeris, cum ſis pes? Cur Imperator eſſe conaris, cum relatus ſis in numerum militum? Et alibi jubet ſapientia, ne ſis velox in ſermonibus; ne, cum ſis pauper, unà cum divite extendaris; nec quæras ſapientibus eſſe ſapientior. Si quis autem præſentem canonem labefactans deprehenſus fuerit, xl. diebus ſegregetur.

ΒΑΛΣ. Τὸ διδάσκειν τοῦ τοῦ κυρίου λαὸν, καὶ ἑρμηνεύειν τὰ θεῖα δόγματα, μόνοις ἐδόθη παρὰ τῆς χάριτος τοῦ πνεύματος τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς παρὰ τούτων ὑπερτρεπομένοις. ὡς ἔοικεν οὖν τινὲς λαϊκοὶ, ἴσως πεπαιδευμένοι σοφίαν, διελέγοντο δημοσίᾳ περί τινων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, καὶ διδασκαλικὸν ὑπεκρίνοντο ἀξίωμα. τοῦτο ἀπαγορεύοντες οἱ ἅγιοι πατέρες, διωρίσαντο μηκέτι τοιοῦτόν τι γίνεσθαι, καὶ συγχέεσθαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συντάξιαν. ἀλλ' ἐπεί φασιν ἐκ διαφόρων μελῶν ὁ θεὸς τοῦ ἐκκλησίαν ἐστερέωσέ τε καὶ ὕψωσε, καὶ οἱ λαϊκοὶ διδάσκεσθαι ἐτάχθησαν, οὐχὶ διδάσκειν, ὀφείλησι μᾶλλον ὑπέχειν τὸ οὖς τοῖς διδάσκουσιν, ἢ τοῦ γλῶτταν κινεῖν, καὶ σκανδαλίζειν πολλάκις· καὶ ἕκαστον μένειν ἐν ᾗ ἐκλήθη τάξει, καθ' ἣν τὸ γράμμα τὸ ἱερόν. ἐχρήσαντο δὲ, εἰς ὑπόσυσασιν τοῦ λόγου αὐτῶν, καὶ γραφικοῖς διαφόροις ῥητοῖς, ἀποστολικοῖς δηλαδὴ, θεολογικοῖς, καὶ προφητικοῖς. τοὺς μύτοι παραβαίνοντας τὸν παρόντα κανόνα, ὑπὸ τεσσαράκοντα ἡμέραις ἀφορίζεσθαι διωρίσθητο. ἐρωτήσει δέ τις, ὡς τοῦ κανόνος κωλύοντος δημοσίᾳ διδάσκειν ἢ διαλέγεσθαι τοὺς λαϊκοὺς περὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων, κωλυθήσονται κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ παρομοίως τοῖς λαϊκοῖς ἢ οὔ; Λύσις. ἐπεὶ τὸ διδάσκειν μόνων τῶν ἀρχιερέων ἔξεστι, καὶ τῶν τεταγμένων εἰς τοῦτο, εἴτις ἐξ αὐτῶν τοῦ κανονικοῦ παραβράμῃ παραγγελίαν, ὑπόδικος ἔσται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐν τῇ κατεξετάσει τοῦ εὐαγγελικοῦ ῥητοῦ, τοῦ λέγοντος, ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστι, πολλοὶ μοναχοὶ καὶ κληρικοὶ, ὅτι περὶ τούτου ἀντιθετικῶς ἢ ἐλάλησαν ἢ ἔγραψαν, ἐκολάσθησαν· καλῶς δὲ προσετέθη τὸ δημοσίᾳ. ἐπεὶτοιγε κατ' ἰδίαν ἐρωτώμενός τις σωτὸς περί τινος δογματικῆς ὑποθέσεως, ἢ περὶ ἄλλης ψυχωφελοῦς αἰτίας, καὶ κωλυθήσεται τὸ δοκοῦν αὐτῷ

BALS. Populum Domini docere, & divina decreta interpretari, ſolis Antiſtibus à divina ſpiritus gratia conceſſum eſt, & iis quibus ab illis permiſſum eſt. Ut eſt ergo veriſimile, quidam Laici & fortè etiam docti, de quibuſdam Eccleſiaſticis argumentis publicè diſputabant, & quandam auctoritatem docendi præ ſe ferebant. Divini ergo patres hoc prohibentes, ſtatuerunt, ne quid amplius ejuſmodi fieret, ne Eccleſiæ ordo confunderetur. Sed quoniam, inquit, Deus ex diverſis membris Eccleſiam ſuis ſtabiliit & erexit, & conſtitutum eſt ut Laici docerentur, non docerent, debent potiùs aurem docentibus præbere, quàm linguam movere, ac multos offendere: & unuſquiſque manere in quo vocatus eſt ordine, ut dicit ſacra ſcriptura. Ad ejus autem, quod dixerunt, confirmationem diverſis ſcripturæ dictis Apoſtolicis ſcilicet, & theologicis, & Propheticis uſi ſunt. Eos autem qui præſentem can. tranſgrediuntur lx. diebus ſegregari juſſerunt. Interrogaverit autem quiſpiam, cùm can. prohibeat Laicos de rebus Eccleſiaſticis publicè docere vel differere, an Clericus vel Monachus prohibebitur ſimiliter ac Laici, an non? Solutio. Quoniam docere ſolorum eſt Antiſtitum, & eorum qui ad hoc ſunt ordinati, ſi quis ex eis canonicum præceptum tranſgreſſus fuerit, is, ut mihi videtur, canone tenebitur. Propterea enim & evangelici dicti examinatione, quod dicit; Pater meus major me eſt, multi Monachi & Clerici, quoniam de eo contentioſè, vel locuti fuerant, vel ſcripſerant, puniti ſunt. Rectè autem adjectum eſt illud, publicè. Si quis enim intelligens privatim de aliqua decreti materia, vel de alia ad animæ utilitatem pertinente cauſa, interrogetur, non prohibebitur id quod ſibi videtur reſpondere. Iiij. enim cap. i. tit.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

primi lib. Basilic. dicit, Nemo vel Clericus vel Monachus militans, vel quicunque is sit alius cogens multitudinem, publicè de fide disserat. Videtur enim injuriam facere Chalcedon. Syn. quæ omnia aptè definiit; quæ etiam dat omnibus hæreticis nostra cognoscenda. Quocirca si is quidem, qui hæc facit, fuerit Clericus, à Clericorum conventu excidet: si autem miles, à militia. Reliqui autem, prout cujusque fuerit conditio, punientur.

ZONAR. Ordinem ab unoquoque, in quem vocatus est, retinendum, divino oraculo admonemur. Idem hic quoque canon præcipit, laicúmque hominem, neque publice disputationem de fide instituere, neque docendi sibi munus usurpare, verùm quibus ea docendi cura demandata est silentio attentas aures præbere jubet. Unicum est enim Ecclesiæ corpus, quod ex multis membris perficitur, ut divinus Apostolus docet. Deinde Theologi verba, hoc Apostoli dictum interpretantis, subnectit. Tum illa quoque sapientiæ subjicit, Ne sis velox in loquendo, & quæ sequuntur. Qui vero canoni non obtemperaverint, quadraginta dierum segregatione mulctari placet. Privatim tamen quis interroganti respondere, ac propositæ ab eo quæstioni docendo satisfacere, non prohibebitur.

ARIST. *Laicus ne doceat: Non enim omnes Prophetæ, non omnes Apostoli.*

Unusquisque debet suum cognoscere ordinem, & non se pastorem facere, cum sit ovis, vel caput se efficere, cùm sit pes: sed ordine à Domino tradito contentum esse, & aurem iis aperire qui docendi gratiam acceperunt. Omnes enim non sunt prophetæ, nec omnes Apostoli. Quapropter Laici neque doceant, nec verba dogmatica moveant, docendi autoritatem sibi exinde vendicantes.

CANON LXV.

Qui in noviluniis à quibusdam ante suas officinas & domos accenduntur, rogos, supra quos etiam antiqua quadam consuetudine salire nonnulli ineptè ac delirè solent, jubemus deinceps cessare. Quisquis ergo tale quid fecerit, si sit quidem Clericus, deponatur: sin autem Laicus, segregetur. In quarto enim libro Regum scriptum est, Et ædificavit Manasses altare universæ militiæ cœli, in duobus atriis domus Domini, & filios suos traduxit per ignem, sortibúsque & auguriis auspiciísque usus est, & fecit ventriloquos, & divinatores multiplicavit, & perrexit facere malum coram domino, ut eum ad iram provocaret.

BALS. Novilunia dicebantur dies primi mensium. Mos ergo erat apud Judæos & Græcos festum tunc agere & genu flectere, ut totum mensem feliciter transigerent. De quibus Deus quoque dixit per Prophetam: Novilunia vestra & sabbata odit anima mea. Sed & ante suas officinas & ædes rogos incendebant, & supra eos saliebant, per id existimantes ea quæ illis priùs obtigissent mala comburi, foréque ut in alia bona inciderent. His ergo consequenter faciebant etiam quidam orthodoxi eo tempore quo hæc habita est Synodus. Unde etiam patres ea cessare jusserunt; & eum quidem qui tale quid fecisset, si esset Clericus, deponi; si verò Laicus, segregari sanxerunt. Cùm autem vellent ostendere hæc esse mala maxima, & à Deo alienationem: ex quarto quoque libro Regum verbis usi sunt, de rege Manasse, qui Deum ad iram provocavit, quia in domus Domini atriis sacrificavit militiæ cœli, astris scilicet, & quòd filios suos per ignem traduxit, sortibúsque & auguriis auspi-

A ἀποκρίνεσθαι. καὶ ὃ δ'. γὰρ κεφάλ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, φησί, μηδεὶς ἢ κληρικὸς ἢ μοναχὸς στρατευόμενος, ἢ ἄλλος οἱοσδήποτε πληθὺν συνάγων δημοσίᾳ περὶ τῆς πίστεως διαλεγέσθω. ὑβρίζειν γὰρ δοκεῖ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον, τὴν δεόντως πάντα διατυπώσαντα, ἥτις καὶ τοῖς αἱρετικοῖς πᾶσι δίδωσι γινώσκειν τὰ ἡμέτερα. ὥστε οὖν εἰ μὲν κληρικὸς εἴη ὁ ταῦτα ποιῶν, τοῦ συλλόγου τῶν κληρικῶν ἐκπεσεῖται· εἰ δὲ στρατευόμενος, τῆς στρατείας. οἱ δὲ λοιποὶ κατὰ τὴν ἰδίαν τύχην τιμωρείσθωσαν.

ZΩΝΑΡ. Εκαστος ἐν ᾗ ἐκλήθη τάξει, ἐν ταύτῃ μενέτω, φησὶν ἡ θεία γραφή. τοῦτο δὲ καὶ ὁ κανὼν ἐνταῦθα νομοθετεῖ, καὶ B λαϊκὸν δημοσίᾳ διαλέγεσθαι περὶ πίστεως, ἢ διδάσκειν ὡς διδάσκαλον, οὐ βούλεται, ἀλλ' ὑπέχειν τὸ οὖς τοῖς ταχθεῖσιν εἰς ὃ διδάσκειν. ἓν γάρ ἐστι σῶμα ἡ ἐκκλησία, ὑπὸ διαφόρων δὲ συμπληροῦται μελῶν κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. εἶτα τοῦ θεολόγου ἐπάγει ῥητὰ, ἑρμηνεύοντος τὰ ἀποστολικὰ ῥήματα, καὶ προσεπάγει τὰ τῆς σοφίας λεγούσης, μὴ ἴσθι ταχὺς ἐν λόγοις, καὶ τὰ λοιπά. τοὺς δὲ παραβαίνοντας τὸν κανόνα, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ἀφορίζει. ἰδίᾳ δέ τις ἐρωτώμενος, οὐ κωλυθήσεται ἀποκρίνεσθαι καὶ διδάσκειν τὸν ἐρωτῶντα.

C ΑΡΙΣΤ. Λαϊκὸς μὴ διδάσκοι· μὴ γὰρ πάντες προφῆται, μὴ πάντες ἀπόστολοι.

Εκαστος ὀφείλει τὴν ἑαυτοῦ τάξιν εἰδέναι, καὶ μὴ ποιμένα ἑαυτὸν ποιεῖν, πρόβατον ὤν, ἢ κεφαλὴν καθιστᾶν πούς τυγχάνων· ἀλλ' ὑπείκειν τῇ παραδοθείσῃ παρὰ τοῦ κυρίου τάξει, καὶ τὸ οὖς διανοίγειν τοῖς τὴν χάριν τοῦ διδασκαλικοῦ λόγου λαβοῦσιν. οὐ γὰρ πάντες προφῆται, οὐδὲ πάντες ἀπόστολοι. διὰ τοῦτο οἱ λαϊκοὶ μήτε διδασκέτωσαν, μήτε λόγους δογματικοὺς κινείτωσαν, ἀξίωμα διδασκαλικὸν ἐντεῦθεν ἑαυτοῖς περιποιούμενοι.

D

ΚΑΝΩΝ ξέ.

Τὰς ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑπό τινων πρὸ τῶν οἰκείων ἐργαστηρίων ἢ οἴκων ἀναπτομένας πυρκαϊάς, ἃς καὶ ὑπεράλλεσθαί τινες κατά τι ἔθος ἀρχαῖον ἐπιληροῦσι, ἀπὸ τοῦ παρόντος καταργηθῆναι προστάσσομεν. ὅστις οὖν τοιοῦτόν τι πράξοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω. γέγραπται γὰρ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν βασιλειῶν· καὶ ᾠκοδόμησε Μανασσῆς θυσιαστήριον πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου κυρίου, καὶ διήγαγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους, καὶ γνώστας E ἐπλήθυνε, καὶ ἐπλήθυνε τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, τοῦ παροργίσαι αὐτόν.

ΒΑΛΣ. Νουμηνίαι ἐλέγοντο αἱ πρῶται ἡμέραι τῶν μηνῶν. εἴθιστο οὖν παρὰ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησιν ἑορτάζειν τηνικαῦτα καὶ γονυκλιτεῖν, ὡς ἂν τὸ μηνιαῖον διάστημα εὐτυχῶς διέλθωσι· περὶ ὧν καὶ ὁ θεὸς εἶπε διὰ τοῦ προφήτου, τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα μισεῖ ἡ ψυχή μου. ἀλλὰ καὶ ἔμπροσθεν τῶν ἐργαστηρίων αὐτῶν καὶ τῶν οἰκείων ἀνῆπτον πυρκαϊάς, καὶ ἐπήδων ἐπάνω τούτων, νομίζοντες διὰ τοῦτο τὰ προσυμβάντα ἴσως αὐτοῖς δυσχερῆ F κατακαίεσθαι, καὶ ἑτέροις ἀγαθοῖς ἐντυγχάνειν. ἀκολούθως οὖν τούτοις ἐποίουν καί τινες ὀρθόδοξοι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἡ παροῦσα γέγονε σύνοδος. ἔνθεν τοι καὶ διωρίσαντο οἱ πατέρες καταργηθῆναι ταῦτα. καὶ τοιοῦτόν τι ποιήσαντα, κληρικὸν μὲν ὄντα, καθαιρεῖσθαι· λαϊκὸν δὲ, ἀφορίζεσθαι. θέλοντες δὲ παραστῆσαι ὅτι μέγιστόν τι κακὸν ταῦτα εἰσὶ, καὶ ἀπαλλοτρίωσις τοῦ θεοῦ, ἐχρήσαντο καὶ ῥήμασιν ἀπὸ τῆς δ'. τῶν βασιλειῶν, περὶ τοῦ βασιλέως τῶν Μανασσῆ τοῦ θεὸν παροργίσαντος, ὅτι ἔθυσεν ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ οἴκου κυρίου τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἤτοι τοῖς ἄστρασι, καὶ ὅτι

ὅτι διήγαγε τὰ τέκνα αὐτῆ ἐν πυρὶ, καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο, καὶ ἐγαστρομαντεύετο καὶ γνώσεις ἐπλήθυνε. καὶ περὶ μὲν τῶν πυρκαϊῶν ὅπως ἐτελοῦντο, εἴπομεν ἄνωθεν. κληδὼν δὲ ἔστιν ἡ ἀπὸ φθόγγων ἢ πτήσεως οἰωνῶν, ζωύτων ἀγρίων πτερωτῶν ζώων, περὶ ὧν αἱρετή τις μάθησις· ἐξ οὗ καὶ οἰωνοσκοποι λέγονται. ἐγγαστρίμυθοι δὲ καὶ γνῶσαι λέγονται πάντες οἱ σατανικῶς ἐνθουσιάζοντες, καὶ προλέγοντες δῆθεν τὰ ἄγνωστα· ὡς οἱ κριτρίαι, οἱ ἀθίγγανοι, οἱ ψευδοπροφῆται, ἐρημῖται, καὶ ἕτεροι. ταῦτα τοῦ κανόνος ἀφαιρεῖ τὸν νουμηνιακὸν ἑορτὴν προαπημονούντων ἱερέων ἐχόλασε, καὶ ἀντὶ ταύτης, θεοῦ χάριτι, ἱλαστήριοι εὐχαὶ πρὸς θεὸν καὶ ἁγιασμοὶ ἐπ' ἐκκλησίας πρὸ τοῦ πιστοῦ λαοῦ γίνονται καθ' ἑκάστου ἀρχομηνίαν, καὶ ὕδασιν εὐλογίας οὐκ ἀντιλογίας χριόμεθα. ἡ δὲ τῶν πυρκαϊῶν δαιμονιώδης πλεκτὴ καὶ αἱ κληδόνες ἐγίνοντο, μέχρι τῆς ἐφημερείας τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ γενομένου πάππου τῶν φιλοσόφων, εἰς ταύτην πως τὴν τῶν πόλεων βασιλεύουσαν, οὕτως. κεʹ τῷ ἐσπέρᾳ τῆς κγʹ. τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἠθροίζοντο ἐν ταῖς ῥυμαῖς καὶ ἔν τισιν οἴκοις ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ πρωτότοκον κοράσιον νυμφικῶς ἐστόλιζον. μεθ' ἡσυχῆ δὲ συμποσιάσαντες καὶ βακχικώτερον ὀρχήσαντες, καὶ χορεύσαντες καὶ ἀλαλάξαντες, ἔβαλον ἐν ἀγγείῳ συστόμῳ χαλκῷ θαλάττιον ὕδωρ, καὶ εἴδη τινὰ ἐκάστῳ ζώντων ἀνήκοντα· καὶ ὡσαύτως τῆς παιδὸς ἐκείνης λαβούσης ἰχνὺν ἐκ τοῦ σατανᾶ προμαντεύειν τὰ ἐρωτώμενα, αὐτοὶ μὲν περὶ τοῦ δὲ τινος ἀγαθοῦ ἢ καὶ ἀποτροπαίου ἀνεβόων ἐρωτηματικῶς. τὸ δὲ κοράσιον ἀπὸ τῶν ἐν τῷ ἀγγείῳ ἐμβληθέντων εἰδῶν τὸ συντυχὸν ἐξαγαγὼν, ὑπεδείκνυεν· ὃ καὶ λαμβάνων ὁ αὐτὸς τοῦτο δεσπότης, ἐπληροφορεῖτο τάχα τὰ ἐπ' αὐτῷ συνεχθησόμενα μέλλοντα, εὐτυχῆ τε καὶ δυστυχῆ. τῇ ἐπαύριον δὲ μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν σὺν τῷ κοράσιῳ εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς ἀφικόμενοι, καὶ ὕδωρ θαλάττιον ἀφθόνως ἀναλαμβανόμενοι, τὰς κατοικιῶν αὐτῶν ἔρραινον· καὶ οὐ μόνον ταῦτα ἐτελοῦντο πρὸ τῶν συνετωτέρων, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀπὸ κόρτου πυρκαϊὰς ἀνάπτοντες, ἐπήδων ὑπάνω αὐτῶν, καὶ κληδονίζοντο ἤτοι ἐμαντεύοντο περὶ εὐτυχίας καὶ δυστυχίας καὶ ἄλλων τινῶν, δαιμονιωδῶς. τὰς δὲ ἔνθεν κἀκεῖθεν εἰσόδους αὐτῶν, καὶ τὸ δωμάτιον ἐν ᾧ ἐτελεῖτο ἡ κληδὼν, σὺν τοῖς παρακειμένοις ὑπαίθροις, χρυσίζουσι πέπλοις καὶ σηρικοῖς καταπετάσμασιν ὑφάσμασιν. ἀλλὰ μὴν καὶ φυλλάσι δένδρων κατεστεφάνουν, εἰς πομπὴν καὶ ὑποδοχὴν, ὡς ἔοικε, τοῦ οἰκειωσαμένου αὐτοὺς σατανᾶ· ἃ δὴ πάντα ὁ ῥηθεὶς ἁγιώτατος πατριάρχης μετὰ πάσης ὀφειλομελείας καταργηθῆναι ἐπέτρεψεν· ὅπερ καὶ γέγονε. καὶ νῦν δυσχεραίνοντος θεοῦ, τὰ τοιαῦτα θεομισῆ ἔργα παντελῶς ἠφάνισται· ὡς τῶν ἐν ταῖς χθονίαις οὖσι προκριτωτέρων καὶ τῶν ἱερέων ὀφειλόντων τιμηθέντων, παντοίως φροντίζειν καὶ μὴ ἀφανίζειν τοιοῦτόν τι γίνεσθαι. ἠμύνετο δὲ καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν κορωνῶν καὶ τῶν κορακίων καὶ τῶν λοιπῶν ἀγρίων ζώων οἰωνοσκοπίαις καταργηθῆναι, ὡσαύτως καὶ τὰς φλυαρίας τῶν Κριτριῶν καὶ τῶν ἑτέρων λαοπλάνων. τὸ μέντοι, διήγαγε τὰ τέκνα αὐτῆ ἐν πυρὶ, ὁ μέγας Κύριλλος, ἐξηγούμενος τῷ προφήτῃ Ησαΐαν, ἀντὶ τοῦ ὁλοκαύτωσε, ἡρμήνευσεν, ἤγουν θυσίαν προσήγαγε τοῖς δαίμοσιν.

ZΩNAP. Εθη Ελληνικά τε καὶ ἐθνικὰ κατὰ παράδοσιν ἐποίουν τινὲς, καὶ ποιοῦσι, μηδὲ εἰδότες τί δηλοῦσι τὰ γινόμενα περὶ αὐτῶν· οἷόν ἐστι καὶ τὸ πυρκαϊὰς ἀνάπτεσθαι ἔμπροσθεν ἐργαστηρίων καὶ οἰκιῶν, καὶ αὐτὸ ὑπεραλλεσθαι, καὶ τοῦτο δὲ ὁ κανὼν ἀπείργουσι γίνεσθαι, καὶ τοὺς τοιοῦτόν τι πρᾶττοντας, κληρικοὺς μὲν ὄντας, καθαιρεῖ, λαϊκοὺς δὲ, ἀφορίζει. εἶτα δείκνυς, ὅτι ἀπηγορευμένα εἰσὶ ταῦτα καὶ παρὰ παλαιοτέρῳ νόμῳ, ἐκ τῆς τετάρτης τῶν βασιλειῶν ἐποιήσατο τὴν ἀπόδειξιν λέγουσης· καὶ ᾠκοδόμησε Μανασσῆς θυσιαστήριον, καὶ τὰ ἑφεξῆς.

A cii ſque uſus eſt, & ventriloquos divinatores multiplicavit. Ac de rogis quidem ſeu pyris priùs diximus quomodo fierent. Sors autem eſt divinatio, quæ fit per ſigna. Augurium eſt ex volatu vel garritu avium, hoc eſt, ſylveſtrium pennatorum animalium, eorum quæ quis ſcire deſiderat, cognitio; unde & auſpices ſeu avium inſpectores augureſque dicuntur. Ventriloqui autem aruſpicesque dicuntur omnes, qui ſatanica incitatione afflati, dicunt ea quæ cognoſci non poſſunt, ut Critriæ, Athingani, pſeudoprophetæ, Eremitæ & alii. Hæc ſtatuente Canone, Novilunii quidem feſtum ante annos omnem memoriam ſuperantes ceſſavit, & ejus loco Dei gratia propi-
B pitiatoriæ preces ad Deum ac ſanctificationes in Eccleſia à fideli populo fiunt, in uniuſcujuſque menſis principio, & aqua benedictionis, non contradictionis, inungimur. Rogorum autem dæmoniacum myſterium ſortéſque fiebant, uſque ad tempus ſanctiſſimi Patriarchæ domini Michaëlis, qui fuit philoſophorum princeps in hac urbium regina, hoc modo. Xxiii. menſis Junii veſpere cogebantur in littoribus & quibuſdam ædibus viri & mulieres, & primogenitam puellam inſtar ſponſæ ornabant. Poſtquam ergo convivati eſſent, & bacchantûm ritu ſaltâſſent & choreas duxiſſent, in feſtiſque conſuetas exclamationes uſurpâſſent, in vas oris contractioris mari-
C nam aquam injiciebant, & res quaſdam ad unumquemq; eorum pertinentes: & tanquam puella illa à Satana facultatem accepiſſet futura prædicendi, ipſi quidem de bono aliquo, vel etiã averſando ac fugiendo quopiam, interrogando exclamabant. Puella autem ex rebus in vas injectis eam, quæ incidiſſet, eductam oſtendebat; Quam etiam accipiens ſtultus ejus dominus, certior forſan fiebat de proſperis vel adverſis ex eo eventuris. Poſtridie autem cum tympanis & choris unà cum puella ad littora venientes, & aquam marinam copioſè accipientes, ædes ſuas aſpergebant: & à paulò ſapientoribus hæc non ſolùm fiebant, ſed & per totam noctem rogos ex fœno
D accendentes, ſupra eos ſaliebant, & ſortiebantur ſeu divinabant de felicitate & infelicitate, & de quibuſdam aliis, planè dæmoniacè. Eorum autem hinc & illinc aditus, & domunculam, in qua ſors illa fiebat, unà cum iis ſub dio locis quæ propè erant, aureis veſtibus & ſericeis textibus exornabant. Quinetiam arborum foliis coronabant, ad honorandum, ut veriſimile eſt, & excipiendum Satanam, qui illos ſibi familiares effecerat. Quæ quidem omnia prædictus ſanctiſſimus Patriarcha cum omni diligentia prohiberi & penitùs aboleri curavit; quod & factum. Et nunc, ut Deo placuit, hæc opera Deo inviſa omnino exoleverunt; ideo quòd qui propè habitabant, &
E judices & ſacerdotes ſæpe ſunt reprehenſi, & admoniti, ut omnino curarent ac viderent, ne quid tale fieret. Ac utinam corvorum & cornicum & reliquarum ferarum avium inſpectiones abolitæ eſſent: ſimiliter autem & Critriarum nugæ & aliorum populi ſeductorum. Illud autem, Traduxit filios ſuos per ignem, magnus Cyrillus, prophetam Eſaiam explicans, interpretatus eſt, in holocauſto obtulit ſeu ſacrificabat dæmonibus.

F

ZONAR. Græcorum ethnicorúmque conſuetudines à majoribus acceptas nonnulli ſervabant, hodiéq; ſervant, etſi quid iis, quæ per ipſos geruntur, indicetur haud ſatis intelligant. Tale illud eſt, cum pro foribus officinæ aut domus rogos incendunt ſaltúq; tranſiliunt. Atq; id quidem, & fieri vetat canon, & qui fecerit Clerico depoſitionis, Laico verò ſegregationis pœnam injungit. Deinde ut hæc antiqua quoque lege vetita fuiſſe oſtendat, rei demonſtrandæ illa ex quarto Regum protulit; Et ædificavit Manaſſes altare, & quæ ſequuntur. Ergo

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

si qui minus perfecta vivendi lege tenebantur, prava hæc nihilominus esse, Deique iracundiam elicere arbitrantur: quanto magis ea nobis, qui magis perfectam, magisque spiritualem legem accepimus, & iniqua & inconcessa videri debent? Verba porro illa, Et traduxit filios suos per ignem, hujus quidem Synodi Patres videntur accipere, pro his, transilire fecit ignem accensum. Magnus vero Cyrillus illud, traduxit filios suos per ignem, hoc est, holocaustum obtulit dæmonibus sacrificans, interpretatus est. Ita ille in suis in Esaiam commentariis. Et sortibus usus est. Sors autem est, cum per signa quædam fortuna cujuspiam infortuniave indagatur; quod quidem hoc quoque tempore nonnullis fortunæ suæ cognoscendæ cupidis est usitatum. Et utebatur auspiciis. Auspicium vero est, cum volatus avium (nam aves vocantur οἰωνοὶ) clangor & alia hujusmodi observantur: quæ observatio οἰωνοσκοπία à Græcis dicta, maximóque olim in honore tota hæc auspiciorum ratio apud Romanos habita est. Militiam porro cœli stellas intellige.

A εἰ οὖν παρὰ τοῖς τὸν ἀτελέστερον δεξαμένοις νόμον ταῦτα πονηρὰ ἐδόκει, καὶ εἰς ὀργὴν κυρίου. πόσῳ μᾶλλον ἐφ' ἡμῖν, τοῖς τὸν τελεώτερον καὶ πνευματικώτερον παραλαβοῦσι νόμον, ἄθεσμα ταῦτα καὶ ἀπηγορευμένα λογίζεσθαι χρή; ὃ δὲ, καὶ διήγαγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, οἱ μὲν τῆς συνόδου ταύτης πατέρες ἐοίκασι νοῆσαι, ἀντὶ τοῦ, ὑπερπηδᾶν ἐποίει ἃ ἀναπτόμενον πῦρ. ὁ δὲ μέγας Κύριλλος ὃ διήγαγε τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ, ἀντὶ τοῦ, ὁλοκαύτωσεν, ἡρμήνευσε, θυσίας προσάγων τοῖς δαίμοσι. τοῦτο δὲ τὸν Ησαΐαν φησὶν ἐξηγούμενος. καὶ ἐκληδονίζεν· κληδὼν λέγεται ὃ διά τινων ζητεῖν γνῶναι, εἰ μέλλοι τις B εὐπραγῆσαι ἢ δυσπραγῆσαι, οἷα καὶ νῦν ποιοῦσί τινες θέλοντες τὴν τύχην τὴν ἰδίαν καταμαθεῖν. καὶ οἰωνίζετο· οἰωνισμὸς δ' ἐστὶ ὃ ἐπιτηρεῖν τὰς τῶν ὀρνέων πτήσεις. οἰωνοὶ γὰρ τὰ ὄρνεα λέγονται· καὶ τὰς αὐτῶν κλαγγὰς, καὶ τοιαῦτά τινα, ἃ καὶ οἰωνοσκοπίαι παρὰ τοῖς Ελλησιν ὠνομάζοντο, καὶ ἐν τάξει τιμῆς μεγίστης ἡ οἰωνοσκοπικὴ παρὰ Ρωμαίοις λελόγιστο. στρατιὰν δὲ τοῦ οὐρανοῦ τοὺς ἀστέρας νοητέον.

ARIST. *Rogi, qui noviluniis in officinis extruuntur, & qui eos transiliunt, abrogentur.*

ΑΡΙΣΤ. Αἱ ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις ἐν νουμενίαις πυρκαιαὶ, καὶ οἱ ταύτας ὑπαλλόμενοι, καταργείσθωσαν.

Quidam coram officinis domibúsve suis rogos accendentes, eis juxta antiquam quandam consuetudinem insiliebant. Et illud abolentes patres, jubent, quòd si quidem Clericus inveniatur aliquid ejusmodi faciens, deponetur: si Laicus autem, segregabitur. Nam & Manasses per ignem filios suos traducens, & auguriis usus, Deum ad iram provocavit.

C Τινὲς ἔμπροσθεν τῶν ἐργαστηρίων ἢ τῶν οἴκων πυρκαιὰς ὑπανάπτοντες, ἐν αὐταῖς κατά τι ἀρχαῖον ἔθος ἐπήδων. καὶ καταργοῦντες αὐτὸ οἱ πατέρες προστάττουσιν, ὡς εἰ μὲν κληρικὸς εὑρεθήσεται τοιοῦτόν τι πράττων, καθαιρεθήσεται· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορισθήσεται. καὶ γὰρ ὁ Μανασσῆς ἐν πυρὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ διαγαγὼν, καὶ οἰωνιζόμενος, παρώργησε τὸν θεόν.

CANON LXVI.

A sancta Christi Dei nostri resurrectionis die usque ad novum dominicum, tota septimana in sanctis ecclesiis vacare fideles jugiter oportet psalmis & hymnis & spiritualibus canticis, in Christo gaudentes festúmque celebrantes, & divinarum scripturarum lectioni mentem adhibentes, & sanctis mysteriis jucundè & lautè fruentes. Sic enim cum Christo unà resurgemus & exaltabimur. Nequaquam ergo prædictis diebus equorum cursus vel aliquod publicum fiat spectaculum.

ΚΑΝΩΝ ξϛ'.

Ἀπὸ τῆς ἁγίας ἀναστασίμου Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας μέχρι τῆς καινῆς κυριακῆς, τὴν ὅλην ἑβδομάδα ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν δεῖ ἀπαραλείπτως τοὺς πιστοὺς, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, εὐφραινομένους Χριστῷ καὶ ἑορτάζοντας, καὶ τῇ τῶν θείων γραφῶν ἀναγνώσει προσέχοντας, καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων κατατρυφῶντας. ἐσόμεθα γὰρ οὕτω Χριστῷ συνανιστάμενοί τε καὶ συνανυψούμενοι. μηδαμῶς οὖν ἐν ταῖς προκειμέναις ἡμέραις ἱππόδρομια ἢ ἑτέρα δημώδης θέα ἐπιτελείσθω.

BALS. Tanquam unus dies dominicus per omnia reputatur ea quæ post sanctam Domini & Dei & Servatoris nostri Jesu Christi resurrectionem currit septimana: in eo verò quod genu non flectatur, & tota etiam Pentecoste. Quoniam autem festi celebrandi prætextu apud quosdam inoleverant equorum cursus, & alia etiam publica ludicra spectacula, statuerunt patres, nos sic festum non oportere celebrare in hac paschali hebdomade, sed religiosè & quoad fieri potest, sancte videlicet ecclesia vacare, divinisque canticis satiari: & tanquam jam digni simus resurrectionem domini celebrare, divinis mysteriis jucundè lautéque perfrui, & unà consurgere cum eo qui resurrexit, & nos in cœlum unà sustulit, Christo Deo nostro. Nota ergo quòd omnes fideles debent esse parati sancta mysteria participare unoquoque die, si fieri potest, quemadmodum & in aliis canonibus ante scriptum est. Cùm autem canon hæc statuat, interrogaverit quispiam, quomodo artifices post diem tertium hujus septimanæ suas mechanicas artes & opera exercent? Existimo ergo eos malè hoc facere. Etsi enim à præsenti Canone non puniuntur, qui festum sic solvunt: ab alio tamen Canone, qui Laicos, qui non sunt agricolæ & in diebus

ΒΑΛΣ. Ὡς μία κυριώνυμος ἡμέρα λογίζεται κατὰ πάντα ἡ μετὰ τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ τρέχουσα ἑβδομὰς, κατὰ δὲ ὃ μὴ γόνυ κάμπτειν, καὶ ἡ ὅλη πεντηκοστή. ἐπεὶ δὲ ἑορτῆς καὶ πανηγύρεως ἀφορμὴ ἐνομίζοντό τισιν αἱ ἱπποδρομίαι, πρὸς δὲ καὶ αἱ ἄλλαι δημοτικαὶ παιγνιώδεις θεῖαι, διωρίσαντο οἱ πατέρες, μὴ οὕτως ἑορτάζειν ἡμᾶς κατὰ ταύτην τὴν πασχάλιον ἑβδομάδα, ἀλλὰ θεοφιλῶς καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἁγιοπρεπῶς δηλονότι σχολάζειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ διὰ τῶν θείων ψαλτωδημάτων κορέννυσθαι· καὶ ὡς ἤδη ἀξίους γενομένους ἑορτάσαι τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν, κατατρυφᾶν τῶν θείων μυστηρίων, καὶ συνανίστασθαι τῷ ἀναστάντι, καὶ ἡμᾶς εἰς οὐρανοὺς ἀνυψώσαντι, F Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν· σημείωσαι οὖν ὅτι πάντες οἱ πιστοὶ ὀφείλουσιν ἐν ἑτοιμότητι εἶναι τοῦ μεταλαμβάνειν τῶν ἁγίων μυστηρίων καθ' ἑκάστην εἰ δυνατὸν, καθὼς καὶ ἐν ἑτέροις κανόσι τοῦτο προείρηται. τοῦ δὲ κανόνος ταῦτα διορίζομένου, ἐρωτήσει τις, οἱ χειρωνάκται μετὰ τὴν τρίτην τῆς ἑβδομάδος ταύτης τὰ οἰκεῖα ἐργάζονται ἐργόχειρα; νομίζω οὖν, ὅτι κακῶς τοῦτο ποιοῦσι. κἂν γὰρ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος οὐ κολάζονται οἱ οὕτω τὴν ἑορτὴν καταλύοντες· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἑτέρου κανόνος τοῦ ἀφορίζοντος τοὺς λαϊκοὺς, μὴ ὄντας γεωργοὺς, καὶ κατὰ τὰς κυριωνύμους,

κυριακὴν ἄγομεν· ἐργαζομένους, καὶ ἔτοι κολαζέσθων. Ζήτει καὶ πῶ νδ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, διαλαμβάνουσαν μηδὲ αὐτοὺς τοὺς γεωργοὺς τῇ κυριακὴν ἐργάζεσθαι. ὥστε ἀπηγόρευται καὶ αὐτοῖς τὴν ὅλην παχάλην ἑβδομάδα ἐργάζεσθαι, ὡς μιᾶς κυριακῆς λογιζομένης αὐτῆς.

A dominicis operantur, ſegregat, ii quoque punientur. Quære etiam liv. domini Imp. Leonis ſapientis Novellam, ſtatuentem ne ipſos quidem agricolas in die dominico operari debere. Quare eis quoque prohibitum eſt tota paſchali ſeptimana operari, nempe cùm ipſa unus dies dominicus reputetur.

ΖΩΝΑΡ. Ἑορτάζειν οἱ ἀπὸ Χριστοῦ κεκλημένοι ὀφείλομεν, οὐ τρυφὰς ἑαυτοῖς καὶ λαμπρότητας καὶ ἀνέσεις ὑπηνδυόντες, ἀλλὰ πνευματικῶς διαφαινόμενοι. πνευματικὴ δέ ἐστιν εὐφροσύνη, τὸ ἄδην τῷ κόσμῳ, καὶ δοξάζειν αὐτὸν, ἐφ' οἷς ἐποίησε θαυμασίοις, ῥυσάμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς δουλείας τοῦ διαβόλου. οὕτω τοίνυν καὶ τῇ τοῦ Πάσχα ἑορτῇ βέλει ἑορτάζειν ἡμᾶς ὁ κανών, ὅλην τὴν ἑβδομάδα ἐν ἐκκλησίαις σχολάζοντας, ἐν ψαλμοῖς τε καὶ ὕμνοις ᾄδοντας τῷ κύριῳ, καὶ οὕτως ἐν Χριστῷ ἑορτάζοντας καὶ τῇ μελέτῃ παρατείνοντας τῶν θείων γραφῶν, καὶ καθαρευούσας τῶν θείων μυστηρίων. καὶ οὕτω φησὶν ἐσόμεθα Χριστῷ συναναστάμενοι, καὶ συναναφερόμενοι. ἀναστάμενοι μὲν τῷ τῶν ἁμαρτίας, καὶ τῆς χαμαιζήλου καὶ γήϊνης ζωῆς· ἀναφερόμενοι δὲ πρὸς ὑψηλοτέραν καὶ πνευματικωτέραν τῶν ὄντων διαγωγήν. ὅθεν ὅτε ἱπποδρομίας ἐν τῇ τοῦ Πάσχα ἑβδομάδι γίνεσθαι συγχωρεῖ, ὅτε θέας ἑτέρας δημοσίας, ἐν αἷς δηλονότι ὁ δῆμος ἀθροίζεται θεώμενος τὰ γινόμενα.

Zonar. Non delitias aut luxum otiave ſectantes, ſed ſpirituali gaudio exultabundi, feſtos dies agere Chriſtiani debemus. Spiritualis porro lætitiæ eſt canticis numen venerari, illiúſque laudes, pro iis quæ admirabilia præſtitit, quodque diabolo mancipatos in libertatem nos aſſeruit, celebrare. Hanc ergo rationem Paſchæ quoque feſtos atque ſolennes dies agitandi præſcribit Canon, ut ea nimirum ſeptimana, perpetuam in Eccleſiis ſtationem agentes, pſalmis hymniſque Domino concinendis occupati, in Chriſto proinde lætemur, ſacrarúmque litterarum accurata meditatione tempora traducentes, divinorum myſteriorum epulis inſaturabiliter expleamur. Atque hoc pacto, inquit, cum Chriſto ſimul exurgere, atque ad altiora ſimul eniti continget. A peccati ſcilicet lapſu menteque humi depreſſâ & ad terrena abjectâ exurgemus: ad ſublimiorem autem & verè ſpiritualem vivendi rationem excitabimur. Proinde nec equeſtres ludos tota Paſchatis hebdomada, nec alia publica ſpectacula, ad quæ nimirum tuenda multitudo convenit, exhibendi facultatem eſſe decernit.

ΑΡΙΣΤ. Τὸν μετὰ τὴν ἀνάστασιν πᾶσαν ἑβδομάδα πᾶς ἐκκλησιαζέτω πιστός.

Ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις δεῖ σχολάζειν τοὺς πιστούς, καὶ ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις διάφαίνεσθαι πᾶσαν τὴν ἑβδομάδα τὴν μετὰ τὴν ἁγίαν ἀνάστασιν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Aᴀ ʀ ɪ ꜱ ᴛ. *Quiſque fidelis per totam poſt reſurrectionem hebdomadam in Eccleſiâ verſetur.*

In ſanctis Eccleſiis fideles oportet vacare, & in Pſalmis & hymnis gaudio exultare totam ſeptimanam poſt ſanctam Chriſti veri Dei noſtri reſurrectionem.

ΚΑΝΩΝ ξζ'.

Cᴀɴᴏɴ LXVII.

Ἡ θεία ἡμῖν γραφὴ ἐνετείλατο, ἀπέχεσθαι αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας. τοῖς οὖν ἀφ' ὑπὸ τὴν λίχνον γαστέρα αἷμα οἱασδηποτοῦν ζώου τέχνῃ τινὶ κατασκευάζουσιν ἐδώδιμον, καὶ ἕτω τοῦτο ἐσθίουσι, παραφόρως ὑπαπιμφλῶ· εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν αἷμα ζώου ἐδίεται ὑπαιχμήσει οἱῳδήποτε τρόπῳ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορίζεσθω.

Divina nobis ſcriptura mandavit, à ſanguine & ſuffocato & fornicatione abſtinere. Eos ergo, qui propter lautum & delicatum ventrem cujuſcunque animalis ſanguinem arte aliqua eſculentum condiunt ac inſtruunt, & ſic illo veſcuntur, ut par eſt punimus. Si quis ergo deinceps animalis ſanguinem quovis modo comedere aggrediatur, ſi ſit Clericus, deponatur: ſin Laicus, ſegregetur.

Bᴀʟꜱ. Γέγραπται ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων, μὴ ἐδίειν ἡμᾶς οἱονδηποτοῦν αἷμα, ἢ ζῶον πνικτὸν, ἀπέχεσθαι δὲ καὶ πορνείας. Ὁ δὲ Μωσαϊκὸς δὲ νόμος ἐκελεύσατο, αἷμα μὴ φάγεσθε. ἐπεὶ οὖν τινὲς αἷμα μὲν οὐκ ἔδιον, ἐποίουν δέ τινα ἐδώδιμα ἔκτε ἄλλων καὶ ἐξ αἱμάτων, καὶ ἔλεγον φυλάττειν τὸ τῆς θείας γραφῆς, ὅτι οὐκ ἔδιον ἀμέσως αἷμα, ὥρισαν οἱ ἅγιοι πατέρες, τὸν τοιοῦτον περιγραφὴν τῆς θείας νομοθεσίας σχολάσαι· καὶ τὸν καθ' οἱονδήτινα λόγον ἢ τέχνην φαγόντα αἷμα ζώου τινὸς, κληρικὸν μὲν ὄντα καθαιρεῖσθαι· λαϊκὸν δὲ ἀφορίζεσθαι. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα· οἱ δὲ Λατῖνοι ἀδιαφόρως ἐδίουσι τὰ πνικτά. ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀδριανουπολῖται, ὡς ἀκούω, τοῖς αἵμασι τῶν ζώων χρῶνται μὴ ἐδωδίμων τινῶν. ζήτει καὶ πῶ νή. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, διορίζομένην, τοὺς μὲν πλουσίους ἢ ἐδίους εἶδος οἱονδηποτοῦν αἵματος ἠρῆσθαι καὶ αἰκίζεσθαι, καὶ διὰ τῆς ἐν χρῷ κυρᾶς τιμωρεῖσθαι, καὶ ἀζημίους καθακρίνεσθαι· τοὺς δὲ μὴ τὰ τοιαῦτα διεκδικοῦντας ἀρχοῦσι δέκα λιτρῶν χρυσίου φορτίμῳ ὑβύνεσθαι.

Zonar. A ſanguine, ſuffocato & fornicatione abſtinendum eſſe in Actis Apoſtoli decrevêre. Cum enim circumciſionem fidelibus neceſſariam eſſe nonnulli aſſeverarent, convenêre ſimul Apoſtoli cum fratre Domini Jacobo, & conſilio ea de re habito, fideles ab idolothytis, ſanguine, ſuffocato & fornicatione, nihil eis præterea oneris imponentes, abſtinere juſſerunt. Verùm in Geneſi quoque præceptum hujuſmodi extat: Carnem, in ſanguine animæ non comedetis. Divinæ igitur ſcripturæ auctoritatem, cum mactatorum animantium ſanguinem à nonnullis quadam

ΖΩΝΑΡ. Τὸ αἷμα καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας ἐν ταῖς πράξεσι γέγραπται. τινῶν γὰρ λεγόντων δεῖν τοὺς πιστοὺς περιτέμνεσθαι, συνελθόντες οἱ ἀπόστολοι καὶ ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος ἐβουλεύσαντο περὶ τούτου, καὶ ἐπέστειλαν τοῖς πιστοῖς ἀπέχεσθαι τῶν εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας, καὶ μηδὲν πλέον αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι βάρος· καὶ ἐν τῇ γενέσει δὲ ἐντέταλται, Ὅ κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε. τῇ θείᾳ τοίνυν γραφῇ καὶ οἱ θεῖοι πατέρες ἑπόμενοι, ἐπεὶ ἔμαθόν τινας μεθόδοις πισὶ δὲ αἷμα τῶν σφαττομένων ζώων ποιοῦντας ἐδώδιμον, καὶ ἐδίουσας

arte vel ratione animalis ſanguinem comederit, ſi ſit quidem Clericus, deponendum: ſin verò Laicus, ſegregandum. Et hæc quidem canon. Latini verò indiſcriminatim ſuffocata comedunt. Adrianopolitani etiam, ut audio, animalium ſanguine cum quibuſdam eſculentis utuntur. Quære & Imp. domini Leonis Sapientis novellam lviii. quæ ſtatuit eos, qui quamcunque ſanguinolentam ſpeciem comedunt, publicandos & corpore puniendos, & impreſſa cuti tonſura notandos, & perpetuo exilio condemnandos: eos autem, qui hæc non vindicant, magiſtratus x. librarum auri mulcta corrigendos.

Zonar. A ſanguine, ſuffocato & fornicatione abſtinendum eſſe in Actis Apoſtoli decrevêre. Cum enim circumciſionem fidelibus neceſſariam eſſe nonnulli aſſeverarent, convenêre ſimul Apoſtoli cum fratre Domini Jacobo, & conſilio ea de re habito, fideles ab idolothytis, ſanguine, ſuffocato & fornicatione, nihil eis præterea oneris imponentes, abſtinere juſſerunt. Verùm in Geneſi quoque præceptum hujuſmodi extat: Carnem, in ſanguine animæ non comedetis. Divinæ igitur ſcripturæ auctoritatem, cum mactatorum animantium ſanguinem à nonnullis quadam

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

arte condiri, atque ab iis esitari cognovissent, id hoc Canone fieri vetuere; quiq; non paruerint, Clericos quidem depositione: Laicos verò segregatione mulctari jubent.

ARIST. *Clericus sanguinem edens deponitur: Laicus autem segregatur.* Perspicuus.

CANON LXVIII.

Nemini licere veteris & novi testamenti librum, sanctorumve nostrorum & approbatorum praeconum ac doctorum, corrumpere vel conscindere, vel librorum cauponatoribus, vel iis qui dicuntur unguentarii, vel alii cuicunque, ad eum perdendum tradere: nisi utique omnino, vel à tineis, vel ab aqua, vel aliquo alio modo reditus fuerit inutilis. Qui autem tale quid facere deinceps deprehensus fuerit, anno uno segregetur. Similiter & qui tales libros emit, si eos quidem ipse non ad suam utilitatem retineat, nec alteri, ad ejus beneficium, & ut ii permaneant, vendat, sed eos corrumpere aggressus fuerit, segregetur.

BALS. Nonnulli turpis quæstus gratia divinarum scripturarum libros ementes delebant, vel etiam conscindebant, Dei quæ ex ea re proficiscebatur condemnationem non reputantes. Hæc ergo divini sanctique patres corrigentes, nulli licere statuerunt corrumpere, vel conscindere, vel vendere unguentariis vel librorum cauponatoribus, ad delendum vel conscindendum, quemcunque librum divinæ scripturæ, & ex vetere testamento & novo: nisi talis liber vel ab aqua, vel à vermibus, vel ab alio modo, ab igne videlicet, fuerit omnino redditus inutilis: eum autem, qui aliter facit, anno uno segregandum, eúmque etiam, qui ejusmodi libros emit, & eos non possidet vel ad suam vel ad alienam utilitatem. Cùm autem audis canonem dicentem, non esse delendos vel quomodocunque corrumpendos libros veteris vel novi testamenti, vel aliquem alium ex divina scriptura, dic canonem de iis libris loqui, quos permissum est legi. Eos enim, qui non sunt in usu, si quis deleat & conscindat, non punietur. Nota autem hæc propter librorum cauponatores, qui divinarum scripturarum membranas delent: & ne admiseris eos dicentes, quod licet hunc divinæ scripturæ librum delere, & alium loco deletorum transcribere. Dato enim uno absurdo, multa quoque alia absurda consequentur: sed sunt quidem laudandi bibliopolæ.

ZONAR. Veteris ac novi testamenti, divino spiritu dictante, conscriptos libros, ut & sanctorum Patrum ac Doctorum, qui non sine probatione videlicet admissi receptique sunt, (multi namque res fidei, multi sacrarum literarum interpretationes scripserunt, verùm improbatis postea damnatisque operibus prosecuti fuerant.) Sacros igitur veteris ac novi testamenti, & probatorum Patrum libros hic Canon studiosè conservari jubet. Neque vero eos inquit corrumpere aut conscindere, vel librorum cauponatoribus, unguentariisve perituros tradere cuiquam liceat. Cauponatores autem librorum, non qui libros vendunt, sed quæ in libris scripta sunt obliterantes, ipsisve alia ratione, ita ut scriptura intereat, abutentes Canon intelligit. Si quæ verò forte exemplaria sic à tineis corrosa sunt, ut corrupta penitus censeantur, vel superfusa aqua, aut alio malo ita consumpta, ut nullo amplius usui legentibus esse possint, ea si quis obliteraverit, non idcirco pœnam Canonis violatori propositam, ut uno anno segregetur, incurret. Reus autem violati Canonis est, tum qui vendit libros, tum qui emit, eo nomine ut corrumpat.

ARIST. *Divinas scripturas non corrumpes nec corrumpendas trades, nisi sint prorsus inutiles.*

Non licet cuipiam veteris & novi testamenti vel etiam eximiorum & sanctorum nostrorum magistrorum

Α αὐτὸ, δι' ὃ τῶν κανόνων τοῦτο κεκωλύκασι μὴ τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ἐπιτιμήσεις τοῖς τοιοῦτόν τι ποιοῦσιν, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαίρεσιν· εἰ δὲ λαϊκοὶ ἀφορισμόν.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς αἷμα ἐσθίων καθαιρεῖται, λαϊκὸς δὲ ἀφορίζεται. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ ξη'.

Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναί τινι τῶν πάντων βιβλίων τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης, τῶν τε ἁγίων καὶ ἐγκρίτων ἡμῶν κηρύκων καὶ διδασκάλων, διαφθείρειν ἢ κατατέμνειν, ἢ τοῖς βιβλιοκαπήλοις, ἢ τοῖς λεγομένοις μυρεψοῖς, ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀπόντων πρὸς ἀφανισμὸν ἐκδιδόναι· εἰ μή τι ἄρα τέλεον, εἴτε ὑπὸ σητῶν ἢ ὕδατος ἢ ἑτέρῳ τρόπῳ ἀχρειωθῇ. ὁ δέ τι τοιοῦτο ποιεῖν ἀπὸ τοῦ νῦν ἁλισκόμενος, ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἀφοριζέσθω· ὁμοίως καὶ ὁ πρὸς τοιαύτας βίβλους ὠνούμενος, εἰ μήτε αὐτὸς ταύτας κατέχοι πρὸς οἰκείαν ὠφέλειαν, μήτε ἑτέρῳ πρὸς διεργασίαν καὶ τὸ ἀξιωθῆναι ἀποδιῇ, ἀλλὰ ταῦτα διαφθείρειν ἐπιχειρήσει, ἀφοριζέσθω.

ΒΑΛΣ. Τινὲς δι' αἰσχροκέρδειαν βιβλίων τῶν θείων γραφῶν ἐμπορευόμενοι ἀπώλειφον, ἢ καὶ καθῃρουν, μὴ συλλογιζόμενοι τὸν ἐντεῦθεν τῷ Θεῷ κατάκρισιν. διορθούμενοι οὖν τὰ περὶ τούτου οἱ θεῖοι καὶ ἅγιοι πατέρες, διωρίσαντο μὴ ἐξεῖναι ἐπ' ἀδείας τινὰ τῶν ἀπόντων διαφθείρειν ἢ καταταμνειν ἢ πωλεῖν πρὸς μυρεψοὺς ἢ βιβλιοκαπήλους, χάριν ἀπαλοιφῆς ἢ κατατομῆς, οἱονδηποτοῦν βιβλίον ἐκ τῆς θείας γραφῆς, ἔκτε τῆς παλαιᾶς δηλονότι διαθήκης καὶ τῆς νέας, εἰ μήπω τὸ τοιοῦτον βιβλίον, ἢ ἀπὸ ὕδατος ἢ ἀπὸ σκωλήκων ἢ ἀπὸ ἑτέρου τρόπου, πυρὸς δηλονότι, παμπόλλου ἀχρειωθῇ· τὸν δὲ περὶ ταῦτα ποιοῦντα ὅτι ἐνιαυτὸν ἀφορίζεσθαι, καὶ τὸν ὀξωνούμενον ὑπὸ ταῦτα, καὶ μὴ ὀφείλοντα ἢ εἰς ἰδίαν ἢ εἰς ἀλλοτρίαν ὠφέλειαν. ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, μὴ ἀπαλείφεσθαι ἢ ὁπωσδήποτε διαφθείρεσθαι βιβλίον τῆς παλαιᾶς ἢ τῆς καινῆς διαθήκης, ἢ ἕτερον ἐκ τῆς θείας γραφῆς, περὶ ἐκείνων τῶν βιβλίων λέγε τὸν κανόνα διαλέγεσθαι τῶν ἐκκεκριμένων ἀναγινώσκεσθαι. τὰ γὰρ ἀποβεβλημένα, καὶ καταταμνων τις καὶ ἀπαλείφων, οὐ κεκωλυσθήσεται· σημείωσαι ταῦτα διὰ τοὺς βιβλιοκαπήλους, τοὺς ἀπαλείφοντας τὰς μεμβράνας τῶν θείων γραφῶν, καὶ μὴ παραδίδοντας τούτους λέγοντας, ὡς ἐρεῖ τις· ὃ δέ τι ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἀπαλείφειν, καὶ ἕτερον ἐν τοῖς ἀπαλειφεῖσι μεταγράφειν. ἑνὸς γὰρ ἀτόπου δοθέντος, καὶ ἕτερα πολλὰ ἄτοπα συμπαρεμβήσονται· οἱ μῦθοι βιβλιοπῶλαι ἐπαινετέοι εἰσί.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ βιβλία τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, τῆς τε παλαιᾶς διαθήκης καὶ τῆς καινῆς, καὶ τὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων τῶν ἐγκριθέντων δηλαδὴ τῶν μὴ δοκιμασίας δεχθέντων. (πολλοὶ γὰρ συνεγράψαντο περὶ πίστεως λόγους καὶ ἑρμηνείας γραφῶν, ἀλλ' ἀπεβλήθησάν καὶ ἀπεδοκιμάσθησαν.) τὰ μὲν τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἐγκριθέντων πατέρων φυλάττεσθαι ὁ κανὼν κελεύει, ἀλλὰ μὴ διαφθείρεσθαι, μηδὲ κατατέμνεσθαι, μηδὲ τοῖς βιβλιοκαπήλοις, ἢ τοῖς μυρεψοῖς ἐκδίδοσθαι εἰς ἀφανισμόν. βιβλιοκαπήλους δέ, οὐ τοὺς τὰ βιβλία πωλοῦντας φησὶν ὁ κανών, ἀλλὰ τοὺς ἀπαλείφοντας ἢ καὶ ἄλλως χρωμένους τοῖς βίβλοις εἰς ἀφανισμὸν τῶν ὄντων αὐτοῖς γεγραμμένων. τὰ δὲ ὑπὸ σκωλήκων ἴσως βρωθέντα ὡς τέλεον διαφθαρλῶσαι, ἢ ὑπὸ ὕδατος, ἢ ἄλλως ἀχρηστωθέντα, ὡς μὴ χρησιμεύειν εἰς ἀνάγνωσιν, εἰ ἀπαλείψῃ τις, οὐκ ὑποπεσεῖται τῷ ἐπιτιμίῳ, ὃν φησὶ δεῖ ἐνιαυτὸν ἀφορίζεσθαι τὸν παραβαίνοντα τὸν κανόνα. παραβάτης δὲ ἐστὶ καὶ ὁ πωλῶν ταύτας ὅτι διαφθορᾷ καὶ ἥτως ὠνούμενος.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ διαφθαρεῖς θείων βιβλίων. οὐδὲ δώσεις διαφθαρῆναι· εἰ μὴ τέλεον καθυχρειωθῇ.

Οὐκ ἐξέσται τινὶ τῶν ἁπάντων βιβλίων τῆς παλαιᾶς ἢ τῆς καινῆς διαθήκης, καὶ τῶν ἐγκρίτων καὶ ἁγίων ἡμῶν διδασκάλων

διδασκάλων διαφθείρειν, ἢ τοῖς βιβλιοκαπήλοις, ἢ τοῖς μυρεψοῖς δι δόναι, πρὸς τὸ καταλῦσαι καὶ ἀφανίσαι αὐτό, εἰ μὴ πλέον ἠχρειώθη ὑπὸ σητῶν, ἢ ὕδατος, ἢ ἑτέρου τρόπου. ὁ δὲ παραβαίνων τὸ ὁρισθέν, δι' ἑαυτὸν ἀφορίζεται.

A librum quemvis corrumpere, vel librorum caupõnatoribus aut unguentariis tradere, ad eum deſtruendum perdendumve, niſi reddatur prorſus inutilis à tineis aut aquâ aut alio modo. Qui hoc autem decretum tranſgreditur, anno ſegregatur.

ΚΑΝΩΝ ξθ'.

Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἀπρίτων ὂν λαϊκοῖς πλοῦντι ἔνδον ἱερᾶς εἰσιέναι θυσιαστηρίου, μηδαμῶς ὅτι τοῦτο τῆς βασιλικῆς ἀρχομένης ἐξουσίας καὶ αὐθεντείας, ἵνικα δ' ἂν βουληθείη προσάξαι δῶρα τῷ πλάσαντι, κατά τινα ἀρχαιοτάτην παράδοσιν.

B

CANON LXIX.

Non liceat cuipiam ex Laicorum numero intra ſacri altaris ſeptum ingredi: ab eo tamen nequaquam prohibita poteſtate & auctoritate Imperatoria quando quidem luerit creatori dona offerre, ex antiquiſſima traditione.

ΒΑΛΣ. Ἀπαγορεύει ὁ κανὼν εἰσιέναι τοὺς λαϊκοὺς ἔνδον τοῦ θείου θυσιαστηρίου, ὡς ὄντος τούτου ἀφωρισμένου μόνοις τοῖς ἱερωμένοις. τῷ βασιλεῖ δέ, καὶ λαϊκῷ ὄντι, συνεχώρηται φησὶ τοῦτο, ἵνικα προσάξαι δῶρα τῷ θεῷ αἱρετίσεται, κατά τινα παλαιὰν παράδοσιν. ὅπως οὖν εἰς τὸ θεῖον ἄδυτον τοῦ ἐνδόξου ναοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐν τῇ Χαλκῇ ἀκωλύτως εἰσέρχεται ὁ βουλόμενος, ἀγνοῶ. ἐκεῖ δέ γε τῶν Λατίνων μανθάνω, ὅτι οὐ μόνον λαϊκοὶ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες εἰς τὸ ἅγιον βῆμα εἰσέρχονται καὶ κάθηνται, ἱσταμένων πολλάκις καὶ τῶν ἱερουργούντων. ἐκεῖ μέντοι τῶν βασιλέων εἶπόν τινες, τοῖς ῥήμασιν ὑπακούοντες τοῦ κανόνος, ὅτι τότε οὐ κωλυθήσονται ἔνδον τοῦ θυσιαστηρίου εἰσιέναι, ὅτε προσαγαγεῖν δῶρον τῷ θεῷ μέλλουσιν, οὐ μὴν ὅτε χάριν προσκυνήσεως μόνον βουληθῶσιν εἰσελθεῖν ὀν αὐτῷ· ἐμοὶ δὲ τοῦτο οὐ δοκεῖ. οἱ γὰρ παναρχαῖοι προβαλλόμενοι ὀρθόδοξοι βασιλεῖς δι' ὑπομνήσεως τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ χρισθέντες Κυρίου, ἀκωλύτως ὅτε καὶ βούλονται εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον εἰσέρχονται, καὶ θυμιῶσιν καὶ σφραγίζουσι μετὰ τριπυρίου, καθὼς οἱ ἀρχιερεῖς.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ θυσιαστήριον τοῖς ἱερωμένοις ἀφώρισται. διὸ καὶ ὁ κανὼν τοῖς λαϊκοῖς ἀπαγορεύει πάσῃ πρὸς αὐτὸ εἴσοδον. τῷ δὲ βασιλεῖ μόνῳ συγχωρεῖται εἰς τὸ θυσιαστήριον εἴσοδος, ὅτε προσάγῃ δῶρα τῷ θεῷ. ὥσπερ δὲ ὑφαπολογούμενοι ἑαυτῶν οἱ τοῦτο δόντες τῷ βασιλεῖ τὸ προνόμιον τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς αὐθεντείας ἐμνήσθησαν, μονονουχὶ τοῦτο λέγοντες, ὅτι καὶ τοῦτον, καθὸ λαϊκός ἐστιν, ἐξαίρετόν ἐστιν εἰσιέναι τοῦ θυσιαστηρίου· ἀλλὰ διὰ πάσαν ἐξουσίαν καὶ πᾶσαν αὐθεντείαν, συνεχώρηθεν αὐτῷ ἀρχῆθεν τοῦτο παραδόντων τῶν παλαιοτέρων πατέρων.

C D

ZONAR. Altare ſacratis hominibus deſtinatur. Proinde Laicos ab illius ingreſſu arceri canon jubet; ſed ita, ut Imperatori tamen, cum ſacra munera Deo oblaturus acceſſerit, ſacra adyta intrandi ſoli ſit facultas. Quaſi verò ſe abundanter excuſarent, qui hanc Imperatori prærogativam conceſſerant, Imperatoriæ poteſtatis ſupremæque auctoritatis mentionem idcirco injecere, ferme hoc dicentes, quòd Imperatori quoque, qua Laicus eſt, ad ſacrum altare ingredi non licet: ſed propter eam, qua præditus eſt, ſupremæ poteſtatis ac autoritatis amplitudinem, id ei pervetuſto antiquorum Patrum exemplo ipſi quoque concedere non recuſarunt.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μὴ βασιλεύς, ὅστις τῶν λαϊκῶν εἰς ἱλαστήριον εἴσῃσιν.

Τοῖς χρισμένοις τὸ ἱλαστήριον ἄβατον· βασιλεὺς δὲ οὐ κεκώλυται εἰσέρχεσθαι ἐν αὐτῷ, ὁπόταν ἂν βουληθῇ, καὶ προσάγειν δῶρα τῷ θεῷ.

E

ARIST. *Nullus Laicus excepto Imperatore ad altare accedit.*

LAicis altare eſt inacceſſum. Imperator autem non prohibetur intra ſeptum ejus ingredi, quandocunque voluerit dona etiam Deo offerre.

ΚΑΝΩΝ ο'.

Μὴ ἐξέστω ταῖς γυναιξὶν ἐν τῷ χωρῷ τῆς θείας λειτουργίας λαλεῖν· ἀλλὰ κατὰ τὸν φωνὸν Παύλου τοῦ ἀποστόλου, σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάττεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος φησίν· εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν.

CANON LXX.

Ne liceat mulieribus divini miniſterii tempore loqui, ſed ſecundum Apoſtoli Pauli præceptum ſileant. Non enim eis loqui permiſſum eſt, ſed ſubjici, ſicut dixit lex: ſi quid autem volunt diſcere, domi proprios maritos interrogent.

F

ΒΑΛΣ. Πρὸς Κορινθίους ἐπιστέλλων ὁ μέγας Παῦλος, παρεγγυᾷ ταῖς γυναιξὶ σιγᾶν, καὶ τοῖς οἰκείοις ἀνδράσιν ὑποτείνειν, κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, τὸν λέγοντα, πρὸς τὸν ἄνδρα σου γύναι ἡ ἀποστροφή σου, καὶ αὐτός σου κυριεύσει. ἀκολούθως οὖν τούτοις διορίζεται ὁ κανών, μὴ λαλεῖν τὰς γυναῖκας ἐν χωρῷ τῆς θείας λειτουργίας, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀνδρῶν οἴκοι μανθάνειν πρὸ ὧν θέλωσι· τοῦτο δὲ ὁρισθὲν ὅτω, μὴ εἶπῃς κατὰ μὲν τὸν καιρὸν τῆς λειτουργίας κωλύε-

BALS. Prohibet præſens canon, ne Laici ad divinum altare ingrediantur, ut quod ſolis ſacratis hominibus ſit deſtinatum. Id autem, inquit, Imperatori ſoli, licèt ſit laicus, conceſſum eſt, quando munera Deo offerre voluerit, ex antiqua quadam conſuetudine. Quomodo ergo in divinum adytum inclyti templi Domini noſtri Jeſu Chriſti, quod eſt in Chalce, quicunque vult citra ullum impedimentum ingreditur, neſcio. De Latinis autem audio, quòd non ſolùm viri Laici, ſed & mulieres in ſanctum tribunal ingrediuntur, & ſedent, ſtantibus ſæpe iis qui ſacrificant. De imperatoribus autem dixerunt quidam, verbis canonis inſiſtentes, quòd tunc non prohibebuntur intra ſeptum altaris ingredi, quando ſunt Deo munera oblaturi, non autem ſi ſolius adorationis gratia ipſum ingredi voluerint: ſed mihi non ita videtur. Orthodoxi enim Imperatores, qui per ſanctæ Trinitatis invocationem Patriarchas provehunt, & ſunt uncti Domini, ſine ullo impedimento, quando etiam voluerint, ad ſacrum altare accedunt, & ſuffiunt, & cum triplici cereo ſignant, ſicut & Pontifices.

BALS. Corinthiis ſcribens magnus Paulus, præcipit mulieribus ſilere, & maritis ſuis ſubjectas eſſe, convenienter legi Moſaicæ, quæ dicit, Ad virum tuum mulier converſio tua, & ipſe dominabitur tibi. His ergo conſequenter decernit canon, ne mulieres divini miniſteri tempore loquantur, ſed domi à viris ſuis ea diſcant, quæ ſcire volunt. Hoc autem ſic conſtituto, ne dixeris eas quidem prohiberi loqui tempore miniſterii: in aliis autem Eccleſiaſticis conventibus

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

nihil vetare eas loqui. Debent enim tunc quoque tacere. Ut est autem verisimile, mulieres quædam eo tempore divinas scripturas legere præ se ferentes, concionari sæpe aggrediebantur, & ad interrogationes ac responsiones se comparare. Quod quidem patribus nequaquam mulieribus convenire visum est; ideoque est prohibitum. Privatim autem prudentiores interrogare de aliquibus animæ conducibilibus, novum non est. Lege & viii. lib. Basil. tit.i. cap.i. decret. v. quod prohibet mulieres publicè causas agere, sic expressè dicens; Pro se solis causas agunt mulier & cæcus: mulier enim virili officio non fungitur,& xxi.lib.tit.1.cap.xi.dicens,Mulier in testamento non fert testimonium: in aliis autem dicit testimonium, in quibus viri non accersuntur. Et xlviii. novellam Imp. domini Leonis Sapientis; quæ prohibet mulieres in conventionibus & contractibus ferre testimonium: in partu autem, & in iis, in quibus solus fœmininus aspectus admittitur, non etiam oculi hominum, eas testimonium præbere permittit. Quære & Justiniani cxviii. novellam, seu caput xiiii. iiii. tit.xxxvii. libri Basilic. quæ prohibet mulieres fieri tutrices, & hæc præcisè dicit; Fœminis enim nos quoque prohibemus,ne tutelæ munera subeant,nisi sit mater vel avia. Iis enim solis secundum hæreditatis ordinem tutelam quoque subire permittimus, si scriptis & aliis nuptiis, & senatusconsulti Velleiani auxilio renunciaverint. Si hæc enim servaverint, omnibus qui in transversa sunt linea cognatis in tutela præferentur, testamentariis demum tutoribus eas anteeuntibus. Defuncti enim voluntatem & electionem præferri volumus. Lege & tit.v.ejusdem libri cap.xx.thema iii.dicens; Mulier non est curatrix.

ZONAR. Silentium fœminis, non solùm quandiu sacra mysteria peraguntur, sed ubicunque fideles convenerint, magnus Paulus indicit. Hoc autem iis etiam, qui sunt extra Ecclesiam, conveniens visum est. Mulieres enim,inquit poëta nescio quis, ornat silentium. Hic vero canon sacri ministerii tempore fœminas silere duntaxat jubet. Si quid autem scire cupiunt, viros,inquit canon,idque ex Apostolo,domi interrogent. Legis porro nomine Apostolica oracula hoc canone significantur.

ARIST. *Mulieribus in Ecclesiis loqui non permittitur.*

Si enim discere aliquid vellent, maritos suos domi interrogent.

CANON LXXI.

Eos, qui docentur leges civiles, Græcis moribus uti non oportere, & neque in theatrum induci, neque quæ dicuntur Cylistræ peragere, vel præter usum communem sibi vestes induere, nec quo tempore disciplinam aggrediuntur, vel ad finem ejus perveniunt, vel,ut in summa dicam,in ejus doctrinæ dimidio: si quis autem deinceps hoc facere ausus fuerit, segregetur.

BALS. Magnus Theologus Gregorius hæc scribit in funebri magni Basilii oratione; quòd plurimi, iique stultissimi, ex adolescentibus qui erant Athenis, sophistico quodam furore perciti,& non secus ac ii,qui equestris cursus certaminis furioso desiderio tenentur, contra adversarios suos pugnantes, urbes viásque anticipant, & recenter advenientes sophistas excipiunt & complectuntur, magna splendidâque pompa deducentes, & hospitaliter comitantes, & alia quædam ludibria sophistis familiaria facientes. Ut est ergo credibile, in hac

A ἀνομώζει δ λαλεῖν· κζ' ἢ ταὶς ἑτέραις ἐκκλησιαστικαὶς συναξέσι ἀπαρεμποδίστως λαλεῖν. καὶ πωικαῦτα γὰρ σιγᾶν ὀφείλουσιν. ὡς ἔοικε ἤ γυναῖκες πινὲς κζ' τὸν τότε καιρὸν ἀναγνώσεσιν θείων γραφῶν ὑποκρινόμεναι, ἐκκλησιάζειν ἐπεχείρουν τὰ πολλά, καὶ περὶ ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις ἑτοιμάζεσθαι. ὅπερ ἀνοίκειον δὴ γυναιξὶν ἔδοξε ζοῖς πατράσι· καὐντεῦθεν καὶ ἐκωλύθη. κατ' ἰδίαν ἢ ἐρωτᾶν ταὶς συνετωτέραις περὶ ψυχωφελῶν τινων, οὐκ ἔστι κωλύον. ἀνάγνωθι καὶ βιβλίον ιδ'. τῇ βασιλικῇ τίτλω α'. κεφ. α'. θέμα ε'. κωλύον ταὶς γυναῖκας σωτηρίων δημοσίᾳ, λόγον ὕτω ῥητῶς· περὶ μόνων ἑαυτῇ συνηγορῆσι γυνὴ καὶ τυφλός· ἡ γυνὴ γὰρ ἡ μετρ-
B κὲ ἀνδρῶν ὀφφικίων. καὶ βιβλίον κα'. τίτλ. α'. κεφ. ια'. λέγον, Γυνὴ ὸν δύναται μαρτυρεῖ, ὸν ἄλλοις ἢ μαρτυρίαν νέμει, ὸν οἷς ἄνδρες οὐ παρακαλοῦνται. καὶ πάλ. νεαρᾷ τῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τῦ σοφῦ κωλύουσθαι γυναῖκας ὅτι συμφώνοις μαρτυρεῖν καὶ συναλλάγμασιν· ὅτι ἢ τοκετῷ καὶ ἐφ' ὧν μόνη ἁπλυκὴ ὄψις ὁρᾷ, ἡ μόλις καὶ ὀφθαλμοὶ ἀῤῥένων, ὅπερ παρέπεσθαι αὐτοῖς μαρτυρεῖν. ζήτει δὲ πάλ. ριή. Ἰουστινιάνου νεαρᾶν, ἤτοι κεφ. ιδ'. τῦ δ'. τίτλω τῦ λζ'. βιβλίῳ τῇ βασιλικῇ, κωλύουσθαι ταὶς γυναῖκας ὅπλοφόρους γίνεσθαι, καὶ λέγουσθαι ὕτω ῥητῶς ὸν μέρει· ταῖς γὰρ γυναιξὶ καὶ ἡμεῖς ἀπαγορεύομεν τὰ τῆς ὅπλοφορίας ὑπελθεῖν λειτουργήματα, εἰ
C μήτηρ ἢ μάμμη εἴη. ταύταις γὰρ μόναις κζ' πάλ. τῆς κληρονομίας τάξιν, καὶ πάλ. ὅπλοφορῆσαι ὑπελθεῖν ἐφιεμεν, ἐὰν ὸν ὑπομένωσι καὶ γάμοις ἑτέροις καὶ τῇ βοηθείᾳ τῦ Βελλιανείου δόγματος ἀπαγορεύσωσι. ταῦτα γὰρ φυλάττουσαι πρόπαν τῇ ὸκ πλαγίων συγγενῶν εἰς πάλ. ὅπλοφορίαν προτιμηθήσονται, τῇ ὸκ ἀγχιστείας μόνον ὅπλοφόρων προλαμβανόντων ταύτας. πάλ. γὰρ τῦ πλουτήσαντος βέλτιόν τι καὶ ὅπλογίαν προτιμᾶσθαι βουλόμεθα. ἀνάγνωθι καὶ τίτλον ε'. τῦ αὐτῦ βιβλίου κεφ. κ'. καὶ θέμα γ'. λέγον, γυνὴ ἡ κυβερνωρδίᾳ.

ΖΩΝΑΡ. Σιγᾶν ὁ μέγας Παῦλος ταῖς γυναιξὶν ὅπιτάττει, ἡ κζ' ὸν καιρὸν μόνον τῆς λειτουργίας, ἀλλ' ὅπι πάσης συνελεύσεως τῶν πιστῶν. τῦτο δὴ καὶ τοῖς θύραθεν ἁρμόδιον ἔδοξε· φησὶ γάρ τις τῶν ποιητῶν, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει. πῶς δ' ὁ παρὼν κανὼν σιγὴν αὐταῖς ὅπιτάττει ὸν τῇ τῆς λειτουργίας καιρῷ. εἰ δέ τι φησὶ μαθεῖν θέλουσι, τὺς οἰκείους ἄνδρας οἶκοι ἐρωτάτωσαν. καὶ τῦτο δὴ ἀποστολικὸν ἔστι νόμον δὴ ταῦτα ὠνόμασεν ὁ καινὸν τὰ ἀποστολικὰ διατάγματα.

D

ΑΡΙΣΤ. Γυναιξὶ λαλεῖν ἐπ' ἐκκλησίας ὐκ ὅπιτέτραπται.

E Εἰ γὰρ θελήσουσί τι μαθεῖν, ὸν οἴκῳ τὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν.

ΚΑΝΩΝ οα'.

Τὺς διδασκομένους τὺς πολιτικὺς νόμους μὴ δεῖν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἔθεσι κεχρῆσθαι, μήτε μὰν ἐπὶ θεάτρων ἀνάγεσθαι, ἢ τὰς λεγομένας κυλίστρας ἐπιτελεῖν, ἢ σχήματὶ κοινῷ χρῆσιν στολὰς ἑαυτοῖς περιτίθεναι· μήτε καθ' ὸν καιρὸν τῶν μαθημάτων ἀπάρχουσι, ἢ πρὸς τὸ τέλος αὐτῶν καταντῆσαι· ἢ καθόλου φαῦλον δὴ μέσον τῆς τοιαύτης παρεδύσεως. εἰ δέ τις ἀπὸ τῦ νῦν τῦτο θρασῦναι τολμήσει, ἀφοριζέσθω.

F

ΒΑΛΣ. Ὁ μέγας ὸν θεολογίᾳ Γρηγόριος γράφει εἰς τὸν ἐπιτάφιον τῦ μεγάλου Βασιλείου λόγον τῦτο, ὡς οἱ πλεῖστοι καὶ ἀφρονέστεροι τῶν ὸν Ἀθήναις νέων σοφιστομανοῦσι, καὶ κζ' τὺς ἱπποδρομομανοῦντας μαχόμενοι πρὸς τὺς ἀντιθέτυς, προκαταλαμβάνουσι τὰς πόλεις καὶ τὰς ὁδύς· καὶ τὺς πεπλυσμένους σοφιστὰς δεξιοῦνται μετ' πομπείας καὶ ξεναγωγίας, καί τινων ἑτέρων παιδιῶν σωμάτων τοῖς σοφιστεύσι. ὡς ἔοικεν ὅλη εἴθιστό πᾶς καὶ ὸν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, ὅτε καὶ ἡ τῶν νόμων μάθησις ἤκμαζε, τοιούτοις Ἑλληνικοῖς ἔθεσι κε-

χρῆσθαι

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ρεῖσθαι πιστὰς, καὶ τὰς μέλλουσας περὶ τοῦ τῶν νόμων μάθησιν ἀποδύεσθαι, ἢ τὰς ἀπὸ μέσης τῆς διδασκαλίας προσδεύουσας, ἢ τὰς τελεωθείσας μὴ περιπομπῆς καὶ πολυτελοῦς ἀσυνήθων ἱματίων θεατρίζειν· καὶ διὰ τοῦτο τὰς πατέρας θεσπισθεῖσαι τὰ ἐν τῷ παρόντι κανόνι. κυλίστραι δὲ ἐγίνοντο, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μεταξὺ τῶν διδασκόντων. ἡ μὲν γὰρ ἰδιεμένη τὸν δεκτὸν μαθητοῦ, τῆς δὲ, ἑτέρωθεν ἀντιπίπτοντος, αἱ κυλίστραι ἐπενοήθησαν, καὶ τὸ ὂν τῆς τύχης ἀποτέλεσμα, ὡς γίνεται σήμερον ἐν ταῖς ἱπποδρομίαις χάριν τῶν καγγέλων. ταῦτα οὖν πάντα οἱ ἅγιοι πατέρες ἀπαγορεύοντες, καὶ Ἑλληνικὰ ἔργα καλοῦντες, διορίζονται μηδὲν τοιοῦτον γίνεσθαι πάντως, διὰ τὸ πολλὰ σκάνδαλα ταραχοῦσθαι χάριν τούτων ἀναφύεσθαι μέσον τῶν πιστῶν, καὶ ἐθνικῆς εὐτυχίας ἢ δυστυχίας εἰς ὄνειδος ἔρχεσθαι δ' γενόμενον. τοὺς δὲ παραβαίνοντας τὸν κανόνα ἀφορισμῷ ὑποκεῖσθαι παρεκελεύσαντο.

A urbium regina hæc consuetudo invaserat, quando legum quoque disciplina vigebat, ut quidam his Græcis moribus uterentur, & eos, qui legum erant disciplinam aggressuri, vel qui per mediam doctrinam processerant, vel qui jam perfecti erant, cum magna quadam pompa & sumptuosis insuetis vestibus in theatrum deducerent: & ideo statuisse patres ea quæ sunt in præsenti canone. Cylistræ autem fiebant, ut mihi videtur, inter eos qui docebant. Cùm enim hic sibi discipulum vendicaret, ille verò ex altera parte resisteret, Cylistræ excogitatæ fuere, idque fortuitu, ut fit hodie in equorum curriculis pro cancellis. Hæc ergo omnia prohibentes sancti patres, & Græca opera nominantes, statuunt nihil tale fieri omnino oportere, eo quòd multa offendicula turbulenta eorum gratia inter fideles nascantur, & sit id, quod eo modo fit, gentilitiæ felicitatis vel infelicitatis præmium. Eos autem, qui canonem transgrediuntur, segregationi subjici jusserunt.

ZΩΝΑΡ. Τὸ ἔθεσιν Ἑλληνικοῖς τὰς πίστεις χρᾶσθαι ἐν πᾶσιν οἱ θεῖοι πατέρες ἀπαγορεύουσιν. ἐπεὶ οὖν καὶ οἱ τὰς πολιτικὰς μανθάνοντες νόμους ἔθεσι τοιούτοις ἐκέχρηντο, καὶ στολὰς ἀλλοκότους περιεβάλλοντο τῷ μαθήματι ἀρχόμενοι, ἢ καὶ πρὸς τέλος τούτων γινόμενοι, κωλύουσι καὶ ταῦτα πάντα ὁποῖά ποτ' ἂν ἦσαν τὰ παρ' ἐκείνων γινόμενα, καὶ ἀφορισμὸν τοιοῦτόν τι προσάντων καταψηφίζονται.

ZONAR. Profanas ethnicorum consuetudines nulla in re divini Patres à fidelibus usurpari patiuntur. Cùm igitur ex iis aliquas juris civilis candidati adhuc retinerent, ac peregrino vestium ornatu, sive cum studiorum curriculum ingrederentur, sive cum eorundem metam attigissent, induti prodirent; hæc, & alia ejus generis omnia, quæcunque ab illis fieri consueverunt, prohibent; quique tale quidquam admiserint segregari jubet.

ΑΡΙΣΤ. Ἀφορίζεται νομομαθὴς ἔθει ἑλληνικῷ χρώμενος, καὶ θεάτροις ὑπαγόμενος, καὶ κυλίστραις, ἢ παρὰ τὸν κοινὸν χρῆσιν στολιζόμενος.

ARIST. *Qui juri discendo incumbit, more Gentili utens, & ad theatra deductus, & sese volutans, vel præter communem consuetudinem indutus, segregatur.*

Ἔθεσιν εἰ χρήσεταί τις ἑλληνικοῖς, τὰς πολιτικὰς νόμους ἐνδιδασκόμενος, ὅτι θεάτρα ἴσως ἀναγόμενος, ἢ ζώνας λεγομένας κυλίστρας ὑπελαύνων, ἢ στολάς τινας παρὰ τὸν κοινὸν χρῆσιν ἐνδιδυσκόμενος, ἀφορισθήσεται.

Moribus Gentilibus si quis usus sit, civiles edoctus leges, ad theatra fortasse deductus, aut Cylistras dictas peragens, aut vestes præter usum communem induens, segregabitur.

ΚΑΝΩΝ οβ'.

Μὴ ἕξεναι ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συναπτεῖσθαι γυναικί, μήτε μὴν αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον ζεύγνυσθαι· ἀλλ' εἰ καὶ φανῇ τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἀπίστων γενόμενον, ἄκυρον τὸν γάμον ἡγεῖσθαι, καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι συνοικέσιον. οὐ γὰρ χρὴ τὰ ἄμικτα μιγνύναι, οὐδὲ τῷ προβάτῳ τὸν λύκον συμπλέκεσθαι, καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ μερίδι τὸν τῶν ἁμαρτωλῶν κλῆρον· εἰ δέ τις παρὰ τοῦτο ἐπιβαίη τι τῶν παρ' ἡμῖν ὁρισθέντων, ἀφορίζεσθω. εἰ δέ τινες, ἔτι ἐν τῇ ἀπιστίᾳ τυγχάνοντες, καὶ οὕτω τῇ τοῦ ὀρθοδόξων ἐγκαταλεγέντες ποίμνῃ, ἀλλήλοις γάμῳ νομίμῳ ἡρμόσθησαν, εἶτα ὁ μὲν τὸ καλὸν ἐκλεξάμενος, τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας προσέδραμεν· ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ τῆς πλάνης κατεχέθη δεσμοῦ, μὴ πρὸς τὰς θείας ἀκτῖνας ἐλόμενος (δίδοκεῖ δὲ τῷ πιστῷ ἡ ἄπιστος συνοικεῖν, ἢ ὅ ἔμπαλιν ὁ ἄπιστος τῇ πιστῇ) μὴ χωρίζεσθωσαν κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. ἡγίασται γὰρ ὁ ἄπιστος ἀνὴρ ἐν τῇ γυναικὶ, καὶ ἡγίασται ἡ ἄπιστος γυνὴ ἐν τῷ ἀνδρί.

CANON LXXII.

Non licere virum orthodoxum cum muliere hæretica conjungi, neque verò orthodoxam cum viro hæretico copulari: sed & si quid ejusmodi à quopiam factum apparuerit, irritas nuptias existimare, & nefarium conjugium dissolvi. Neque enim ea quæ non sunt miscenda misceri, nec ovem cum lupo, nec peccatorum sortem cum Christi parte conjungi oportet: si quis autem ea quæ à nobis decreta sunt, transgressus fuerit, segregetur. Si autem aliqui, qui adhuc infideles sunt, & in orthodoxorum gregem nondum relati, sunt inter se legitimo matrimonio conjuncti; deinde hic quidem, eo quod est honestum electo, ad lucem veritatis accurrerit: ille verò erroris vinculo detentus fuerit, nolens divinos radios fixis oculis intueri (si infideli uxori placeat cum viro fideli habitare, vel vice versa viro infideli cum fideli uxore) ne à se invicem separentur juxta divinum Apostolum. Nam Sanctificatus est vir infidelis per mulierem, & sanctificata est mulier infidelis per virum.

ΒΑΛΣ. Ὁ πολιτικὸς νόμος τὸν γάμον ὁρίζεται κοινωνίαν καὶ συγκλήρωσιν θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου δικαίου. ἀκολούθως ἦν τούτῳ διορίζουσιν οἱ ἅγιοι πατέρες, μὴ συναπτεῖσθαι κατὰ νόμον γάμου ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ γυναικὶ, ἢ ὅ ἀνάπαλιν· ἀλλ' εἰ ποτε γένηταί τι τοιοῦτον, διασπᾶσθαι ὅ συνοικέσιον ὡς ἀνυπόστατον. τίς γὰρ φασι κοινωνία ἔσται λύκῳ καὶ ἀρνείῳ, ἐναντιοφρονοῦσι κατὰ πάντα καὶ ἐχθραίνουσι διὰ ὅ ἡ διαγωγῆς διάφορον; καὶ οὐ μόνον διασπᾶσθαι τὸ συνοικέσιον, ἀλλὰ καὶ τὸν τοιοῦτόν τι τολμήσαντα ἀφορίζεσθαι. εἰ μέντοι ἕτερος τῶν ὁμοζύγων προέληται πρὸς ὀρθόδοξον πίστιν, οὐ διὰ τοῦτο ἡ συνοικεσία διασπασθήσεται. ὁ γὰρ μέγας ἀπόστολος Παῦλος διωρίσατο, ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ

BALS. Lex civilis definit matrimonium, societatem & communicationem divini & humani juris. Huic ergo consequenter sancti patres decernunt, jure matrimonii non esse conjungendum virum fidelem mulieri infideli, vel è contra: sed & si quid ejusmodi factum fuerit, divellendum esse matrimonium, ut quod consistere non possit. Quæ est enim, inquiunt, lupo cum agno societas, quorum est penitus contraria voluntas, sibique sunt invicem in omnibus adversi & infesti, quòd sit contraria eorum vivendi ratio? Et non solùm separandum esse matrimonium, sed & eum, qui tale quid ausurus est, segregandum esse. Sed si, alter ex conjugibus fidem orthodoxam elegerit, non propterea separabitur matrimonium.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Magnus enim Apoſtolus Paulus in Epiſtolâ ſuâ ad Corinth. ſtatuit, eos non eſſe ſeparandos, quoniam ſanctificatus eſt vir infidelis per fidelem mulierem, & contrà, ſanctificatur infidelis mulier per virum qui credidit. Eſt autem ſpes fore ut ejuſdem ſint ſententiæ conjuges, ſi alter ex ipſis fidem orthodoxam elegerit. Nota ergo præſentem canonem propter Iberos, qui ſuas filias Agarenis indiſcriminatim in matrimonio collocant. Similiter nota & verbum canonis, quod dicit, Infideli autem mulieri cum viro fideli, cohabitare placet? vel contrà, infideli viro cum muliere fideli? ne ſeparentur, Si quis enim horum ſeparari maluerit, matrimonium ex eo divelletur. Quod quidem factum eſt tempore ſanctiſſimi Patriarchæ domini Theodoti. Separatus eſt enim à ſua infideli uxore Baſilicus Buccinator, poſtquam baptizatus fuerat, cum decreto Patriarchali: utpote quæ à viri ſuaſione induci non poſſet ut baptizaretur. Lege & decimum caput primi tituli præſentis operis, & quæ in eo ſunt.

A ἀυτῷ, τὺς τοιέτυς μὴ χωρίζεσθαι, ὅτι ἡγίασται ὁ ἄπις. ἀνὴρ διὰ τ πιτῆς γυναικός, καὶ ἀνπις. ἐφως, ἁγιάζε) ἡ ἄπις. γυνὴ διὰ τ πεπιτευκότ. ἀνδρός. ἔςι γὰρ καὶ ἐλπὶς ὁμορφονῆσαι τὺς ὁμοζύγυς ἐκ τ ἀροελέσθαι διάπερον ἐξ ἀυτῆς τ ὀρθόδοξον πίςιν. σημείωσαι οὖν τὸν παρόντα κανόνα, διὰ τὺς Ιβηρας τὺς ἀδιαφόρως τὰ οἰκεῖα θυγάτρια πῖς Ἀγαρηνοῖς ἐκγαμίζοντας. ὡσαύτως σημείωσαι καὶ ὃ ῥῆμα τ κανόν. ὃ λέγον, δίδοκεῖ γὰρ τῷ πιςῷ ἡ ἄπις. συνοικεῖν; ἢ τὸ ἔμπαλιν, ὁ ἄπις. τῇ πιςῇ μὴ χωρίζέσθω σθ. εἰ γὰρ αἱρετίσεταί τις τύτων διαζυγῆναι, ἀπαντεῦθεν ὁ γάμ. διαλυθήσε). ὅτε γέγονε καὶ ὅτε τ ἡμερῶν τ ἀγιωτάτυ πατριάρχυ κυρῦ Θεοδότυ. διεζύγη γὰρ Βασιλικὸς Βυκινάτωρ μ ὃ βαπτισθῆναι ἀπὸ τ ἀπις. γυναικὸς ἀυτὸ, μ πατριαρχικῦ ὁρισμῦ, ὡς μὴ πειθομένης βαπτισθῆναι καὶ πῶ ὃ ἀνδρὸς ἀποκλησιν. ἀναγνωσον καὶ τὸ ί. κεφ. τῦ α'. τίτλυ τῦ παρόντ. συντάγματ., καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.

B

Zonar. De iis qui inter ſe non ita pridem matrimonii fœdere juncti ſunt, ſi eorum alterum fidelem eſſe, alterum à fide abhorrere contigerit, canonem hunc ſacri & divini Patres promulgaverunt; eoque ſocietatem ejuſmodi damnant, & poſtquam etiam contracta fuerit, reſcindi jubent. Non enim ea, inquiunt, miſcenda ſunt, quæ naturam, ut inter ſe miſceri poſſint, non habent. Nam qui ſimul ita vivunt, ut eorum animi, in iis quæ ad fidem pertinent, contrario modo affecti ſint, quo pacto eos in aliis rebus convenire poſſe quiſpiam arbitretur? quorumque ſenſus, in iis quæ ſunt fidei, quorum prima eſt atque præcipua ratio, minime congruunt, quo pacto inter ſe æquis animis in reliqua vitæ ſocietate communicabunt? Quamobrem, & nuptiarum fœdus male contractum reſcindi, & eos inſuper, qui canonem hunc violaverint, ſegregari volunt. Atque hæc quidem de matrimonio nuper inito, quo hæreticam ſibi mulierem vir orthodoxus copularit, aut contra, Patres ſanxere. Quòd ſi quo tempore uterque ab orthodoxis diſſidebat, mutuam inter ſe conjugii ſocietatem contraxere, decurſu vero temporis, alterâ perſonâ adhuc errorum tenebris involutâ, altera agnita veritate fidem amplexa eſt, tunc quidem divini Patres magni Pauli præceptis ſtandum eſſe decernunt. Si enim, ait, cum fideli vitæ ſocietatem infidelis retinere velit, aut contra, ne ſegregentur. Sanctificatus eſt enim vir infidelis per mulierem, & è contra.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ τῆς σωόδυ ταύτης ἱερεῖς καὶ θεῖοι πατέρες τῷ ἅρπ ζδυγυμένων εἰς γάμυ κοινωνίαν νομοθετῆσιν· ὧν τὸν μέν, πιςὸν ὄν) τυγχάνοντα· τὸν δ ἄπις. ὄντα, ἢ τοιῶυτον. καὶ ἀπαγορδύσι, τὰς τοιαύτας συζυγίας, καὶ γενομένας δ διατάττ κελδύσιν. ὑ γὰρ ῥητά φασι μιγνυῶαι τὰ ἄμικτα. εἰ γὰρ ἡ τῆς ψυχῆς τῷ τὸν πίςιν διάθεσις ἐναντία τοῖς συνοικῶσι, πῶς ἂν τῷ τὰ ἄλλα ὁμόψυχοι ἔσον), ἢ πῶς ἐν τῷ μείζονι, τῇ πίςει λέγω, ἀσύμβατοι ὄντες, καὶ ἀκοινώνητοι, συμβαῖεν ἀλλήλοις καὶ συγκοινωνήσειεν ἐν τοῖς λοιποῖς; διὸ καὶ μ τὸν λύσιν τῆς αἱρέσεως τύτυ γάμυ, καὶ ἀφορίζεσθαι βέλονται τὺς τὸν παρόντα κανόνα θδιαβαίνοντας. ταῦτα μὲν οὖν τῶν ἅρπ ωρωτώτως ζδυγυμένων ἀλλήλοις εἰς γάμυ κοινωνίαν οἱ πατέρες φασί, τῆς μὲν ὀρθοδόξυ τυγχάνοντος τῆς δ μὴ τοιαύτης. εἰ δ ὅτε εἰς γάμον σωῆλθον ἀλλήλοις, ἀμφω τῶν ὀρθοδόξων ἠλλωτριώντο, εἶτα τὸ μὲν τῶν ωροσώπων ἐπέγνω τὸν ἀλήθειαν, καὶ ωροσῆλθε τῇ πίςει, τὸ δ ἔτι τῷ σκότει τῆς πλάνης συνέχεται, τῇ τῦ μεγάλυ Παύλυ διαταγῇ ἕπεσθαι καὶ οἱ πατέρες ἔτοι ψηφίζονται. εἰ γὰρ θέλει, φησί, τῷ πιςῷ ἡ ἄπις. συνοικεῖν, ἢ τοιῶυτον, μὴ χωριζέσθωσαν, ἡγίασται γὰρ ὁ ἄπις. ἀνὴρ ἐν τῇ γυναικί, καὶ τὸ ἔμπαλιν.

C

D

Arist. *Irritum eſt matrimonium cum hæreticis contractum. Qui vero antea contraxerant, ſi velint, manent.*

Non licet viro orthodoxo cum muliere hæreticâ conjungi, aut è contrario. Si qui autem, cùm ſint infideles, legitimo matrimonio conjuncti ſunt, poſtea autem vir quidem ad fidem accedit, mulier vero in errore detinetur; & fideli placet cum infideli cohabitare, aut vice verſa: ne ſeparentur, juxta Divinum Apoſtolum Paulum.

ΑΡΙΣΤ. Ακυρος ὁ μετὰ τῶν αἱρετικῶν γάμ. οἱ δ ωρολαβόντες, εἰ ἐθέλοιεν, μένοιεν.

Οὐκ ἐξέσ αἱ ὀρθοδόξῳ αἱρετικῇ συναπτεσθαι γυναικὶ ἢ τὸ ἀνάπαλιν· εἰ δέ τινες, ἄπις. ὄντες, νομίμῳ γάμῳ ἡρμόσθησαν, εἶτα ὁ μὲν ωροσῆλθε τῇ πίςει, ἡ δ ἔτι ὑπὸ τῆς ωλάνης κατέχε)· καὶ δύδοκεῖ ὁ πιςὸς συνοικεῖν τῇ ἀπίςῳ, ἢ τὸ ἀνάπαλιν· μὴ χωριζέσθωσαν, κ τὸν θεῖον Ἀπόςολον Παῦλον.

E

Canon LXXIII.

Cùm crux nobis vivifica ſalutare oſtenderit, nos omnem diligentiam adhibere oportet, ut ei, per quem ab antiquo lapſu ſalvati ſumus, eum quem par eſt honorem habeamus. Quamobrem & mente & ſermone & ſenſu adorationem ei tribuentes, crucis figuras, quæ à nonnullis in ſolo ac pavimento fiunt, omnino deleri jubemus, ne incedentium conculcatione victoriæ nobis tropheum injuria afficiatur. Eos itaque, qui deinceps crucis ſignum in ſolo conſtruunt, ſegregari decernimus.

Bals. Nonnulli in Eccleſiarum vel aliorum etiam locorum pavimentis crucis ſigna in lapide, vel aliqua alia ſpecie, imprimebant. Hoc ergo prohibens canon, dicit, quòd ſalus hominum per crucem vivificam

ΚΑΝΩΝ ογ'.

Τῷ ζωοποιῷ ςαυρῷ δειξάντ. ἡμῖν τὸ σωτήριον, πᾶσαν σπουδὴν ἡμᾶς τιθέναι χρὴ, τῷ τιμιῷ πῶ ἀξίαν ἀποδιδόναι τῷ δι' ὃ σεσώμεθα τ παλαιᾶ ωθαπλώματ. ὅθεν κ νῷ κ λόγῳ κ αἰσθήσει πῶ ωροσκυήσιν αὐτῷ ἀπονέμοντες, τὺς ὲ τῷ ἐδάφει τῷ ςαυρῷ τύπυς ὑπό τινων κατασκδαζομένυς ἐξαφανίζεσθαι πάντοιως ωροστάττομεν, ὡς ἂν μὴ τῇ τῶν βαδιζόντων καταπατήσ τὸ τῆς νίκης ἡμῖν τρόπαιον ἐξυβρίζοιτο. τὺς οὖν ἀπὸ τῦ νῦν τῦ ςαυρῦ τύπον δεῖ ἐδάφυς καταskδαίζοντας ὁρίζομεν ἀφορίζεσθαι.

ΒΑΛΣ. Τινὲς ὲν ἐδάφεσιν ἐκκλησιῶν ἢ κ ἄλλων τόπων ςαυρικὰ σημεῖα ἀπολίθυ ἢ ἀπό ἑτέρυ τινὸς εἴδυς ἐγλάπτον. τῦτο οὖν κωλύων ὁ κανών, φησιν ὅτι ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων διὰ τῦ ζωοποιῦ ςαυρῦ γέγονε. κ χρὴ ἡμᾶς πῶ ἀνάλογον τιμὴν

F

τιμὴν καὶ προσκύνησιν αὐτῷ ἀπονέμειν, νῷ καὶ λόγῳ καὶ αἰσθήσει· ἤτοι νῷ μὲν, διὰ εὐχαριστίας σιωπηρᾶς· λόγῳ, διὰ τῆς πρὸς πάντας ὁμολογίας τοῦ γεγονότος ἀγαθοῦ περὶ ἡμᾶς· καὶ αἰσθήσει, ὅταν καὶ πραγματικῶς τοῦτον ὁρῶντες κατασπαζώμεθα. ὅθεν καὶ τοὺς ὁπουδήποτε εὑρισκομένους τύπους τοῦ σταυροῦ ἐν ἐδάφει διορύσσεσθαι ἀφανισθῆναι, εἰς ἂν μὴ καταπατῆται ὑπὸ τῶν βαδιζόντων ὅπερ ἐστὶ τοῦ διαβόλου τρόπαιον ἡμῖν· τοὺς δὲ ἐπιχειροῦντας σταυρὸν τύπον ἐν ἐδάφει καταασκευάσαι, ἀφορισμῷ καθυποβάλλειν· φησὶ δὲ καὶ ὁ ε'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ α'. βιβλίου, μήτε μοναχὸς μήτε ἕτερός τις ἐν δημοσίῳ τόπῳ, ἢ ἐν ᾧ θέα ἐπιτελεῖται, σταυρὸν ἐπιβαλλέτω ἢ λείψανα ἁγίων. καὶ κεφ. ς'. μηδεὶς ἐν ἐδάφει ἢ μυλίτῃ λίθῳ ἢ ἐν μαρμάρῳ ἐδαφικῷ ἐγγλυφέτω ἢ γραφέτω σταυρόν· ἀλλὰ ἀφαιρείσθω, τῷ βαρυζήμῳ τοῦ ἁμαρτάνοντος ὑφισταμένῳ ποινῷ. καὶ κεφ. νη'. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου λέγων ἐν μέρει, ἀλλὰ καὶ τοὺς τιμίους σταυροὺς, μεθ' ὧν ἐν ταῖς λιταῖς ἐξέρχονται, μὴ ἀλλαχόσε πλὴν εἰ μὴ ἐν διαφόροις τόποις ἀποτίθεσθαι. ταῦτα τοῦ κανόνος καὶ τῶν νόμων διοριζομένων, σταυρὸν μὲν ἐν ἐδάφει ἢ πλησίον τις καταασκευάσαι οὐ τολμᾷ· ἅγιαι γὰρ εἰκόνες καὶ σταυροὶ ἐν δημοσίοις ὁδοῖς ἵστανται τοῦ θελοντος ἀναστηλοῦν. καὶ ἡμεῖς μὲν, διὰ τὸν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ καθαρὸν πόθον, τὰ ὁπουδήποτε ἀναστηλώματα τοιαῦτα ἅγια προσκυνοῦμεν καὶ καταασπαζόμεθα. οἱ δὲ νόμοι, ὡς ἔοικε, διορίζοντες τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἀδιαφόρως ζώντων κακίαν, τὰ ῥηθέντα γεγράφασιν. οἰόμεθα δ' ὅτι ἐκεῖνοι καθυποβάλλονται ἀφορισμῷ, οἱ ἁπλούστεροι, καὶ διὰ ὑλαβειαν δῆθεν καταασκευάζοντες ἐν τῷ ἐδάφει τίμιον σταυρόν· οἱ γὰρ κακῇ διαθέσει τοιοῦτόν τι ποιοῦντες, χαίρειν τοῦ τὸν σωτηριώδη τύπον τοῦ σταυροῦ, διὰ τοῦ καταπατεῖσθαι, ὡς ἀσεβεῖς κολασθήσονται.

ZΩNAP. Τῷ κυρίῳ ἡμῶν καὶ θεῷ καὶ σωτῆρι Χριστῷ ἐν τῷ σταυρῷ προσηλωθέντι ἡμεῖς σεσώσμεθα, καὶ τῆς ἀρχαίας δουλείας τῆς ἁμαρτίας ἠλευθερώμεθα. τούτῳ τοίνυν τῷ τῆς νίκης ἡμῖν αἰτίῳ τιμῷ ἀπονέμειν χρεὼν φασὶν οἱ ἱεροὶ πατέρες, καὶ νῷ καὶ λόγῳ καὶ αἰσθήσει. νῷ μὲν οὖν ἀποδιδόαμεν, ὅτε καθ' ἑαυτοὺς ἐνθυμούμενοι καὶ λογιζόμενοι ὅσων ἀγαθῶν ἐτύχομεν δι' αὐτοῦ, ἐκπληττόμεθα πρὸς εἰς ἡμᾶς εὐεργεσίαν τοῦ θεοῦ· λόγῳ δὲ, ὅτε καὶ πρὸς ἑτέρους ταῦτα λέγοντες, χαρᾶς ὁμολογοῦμεν τῷ σώσαντι ἡμᾶς· αἰσθήσει δὲ, ὅτε αὐτὸν ὁρῶντες τιμῶμεν καὶ καταασπαζόμεθα. ἐπεὶ δέ τινες, ὡς ζῷα πλείονα τιμῶντες τῷ σταυρῷ, παύλαχοῦ ἐτύπων αὐτὸν, φησὶ δὴ τοῖς ἄλλοις καὶ ὁν ἐδάφει· τοῦτο ὁ φρὼν ἀπαγορεύει κανὼν, κελεύων μὴ ἐν ἐδάφει τυποῦσθαι σταυρὸν, καὶ ὅπου ὃ τῆς νίκης ἡμέτερον τρόπαιον ἀτιμᾶσθαι καταπατούμενον. τοὺς δὲ τοῦτο τολμῶντας ὑπαγαγὴ ἀφορισμῷ.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἐν ἐδάφει σταυρὸς ἀφανίζεται.

Πᾶσαν σπουδὴν χρὴ παθέναι ἡμᾶς, τιμὴν ἀξίαν ἀποδιδόναι τιμίῳ τῷ ζωοποιῷ σταυρῷ, δι' οὗ τοῦ πάλαι σεσώσμεθα πεσόντες· καὶ ἐὰν ἐν τῷ ἐδάφει ὁ τοῦ σταυροῦ τύπος καταασκευάσθη ὑπό τινος, ἀπαλειφέσθω, ἵνα μὴ τῇ τῶν βαδιζόντων καταπατήσει τὸ τῆς νίκης ἡμῶν ἐφυβρίζηται τρόπαιον.

ΚΑΝΩΝ οδ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τοῖς κυριακοῖς ἢ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὰς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν, καὶ ἔνδον ἐν τῷ οἴκῳ ἐδωδὴν, καὶ ἀκύβιτα στρωννύειν. οἱ δὲ τοῦτο ποιεῖν τολμῶντες, ἢ παυσάσθωσαν ἢ ἀφοριζέσθωσαν.

ΒΑΛΣ. Ὁ μέγας Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ αὐτοῖς μέμφεται τοὺς ἐν ἐκκλησίαις συμποσιάζοντας, λέγων, μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς ὃ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ

A facta est, & oportet nos ei convenientem & proportione respondentem honorem adorationémque tribuere, mente, sermone & sensu: mente scilicet, per tacitam gratiarum actionem; sermone, per boni quòd in nos factum est apud omnes confessionem; & sensu, quando eam actu videntes salutamus. Unde etiam omnes qui ubivis inveniuntur, crucis typos in pavimento deleri & tolli jubet, ne ab incedentibus conculcetur nostrum adversus diabolum trophæum: eos autem, qui aggressi fuerint crucis figuram in solo construere, jubet segregationi subjici. Dicit autem & v. cap. primi tituli primi libri; Nec monachus nec ullus alius in publico loco, vel in quo spe-
B ctaculum peragitur, crucem imponat, vel sanctorum reliquias. Et cap. vi. Nemo in solo, vel molari lapide, vel marmore pavimenti, crucem insculpat vel pingat: sed auferat, eo qui id transgreditur gravissimum subeunte supplicium. Et cap. lviii. primi tit. iii. lib. imperat præcisè dicens; Sed & preciosas cruces, cum quibus in supplicationibus egrediuntur, non alibi quàm in sanctis locis reponi. Hæc cùm & canon & leges statuant, crucem quidem in pavimento non audet quis ex aliqua materia construere: sanctæ autem imagines & cruces in publicis viis à volente eriguntur. Et nos quidem, pro-
C pter puram erga Deum & ejus sanctos fidem, sancta ejusmodi ubicunque erecta adoramus & salutamus. Leges autem, ut est consentaneum, propter infidelium, eorúmque qui sine ulla honesta consideratione indiscriminatim vivunt, improbitates, hæc scripserunt. Existimo ergo, quòd illi segregationi subjiciuntur, qui sunt simpliciores, & propter pietatem in solo preciosam crucem fabricantur. Qui enim mala animi affectione hoc agunt, ut salutaris crucis figura, eo quòd conculcetur, contumelia afficiatur, ut impii punientur.

ZONAR. Domino nostro Deo ac servatore Jesu Christo cruci affixo, nos salutem adepti, atque ab antiD qua peccati tyrannide liberati sumus. Crucem igitur, quippe quæ salutis nostræ causam præbuit, mente, sermone & sensu colendam à nobis esse sancti Patres affirmant. Ac mente quidem illam veneramur, cum tacita meditatione, quam ingentia bona per illam ad nos devenerint recolentes, tantæ Dei in nos beneficentiæ magnitudinem obstupescimus; Sermone, cum eadem illa sermonibus usurpantes, quantum proinde nostro salvatori debeamus, apud alios profitemur. Sensu verò, cum eam aspicientes veneramur atque salutamus. Quoniam igitur nonnulli, studio forte ampliùs honestandæ crucis, eam cum aliis locis tum in pavimento quoque
E efformabant: id fieri præsens canon, ac ex eo nostræ victoriæ trophæum per contumeliam conculcandum proponi, vetat. Qui vero id ausi fuerint, segregationi obnoxios esse decernit.

ARIST. *Crux in pavimento, tollitur.*

Omnem adhibere debemus diligentiam, ut dignum vivificæ cruci tribuamus honorem, per quam ab antiquo lapsu servamur: Et si à quopiam in pavimento crucis figura ponitur, deleatur, ne incedentium conculcatione victoriæ nostræ trophæum injuriâ afficiatur.

F

CANON LXXIV.

Quòd non oportet in Dominicis locis vel Ecclesiis agapas, ut vocant, facere, & intus in ade comedere, & accubitus sternere. Qui autem hoc ausi fuerint, vel cessent vel segregentur.

BALS. Magnus Paulus in epistola sua ad Corinthios eos reprehendit, qui in Ecclesia convivantur, dicens: An non habetis domos ad edendum vel bibendum? An Dei Ecclesiam contemnitis, & eos qui non habent pudore

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dore afficitis? Quoniam ergo omnis locus Domino consecratus Dominicus dicitur, etiam si non est Ecclesia, sed templi vestibulum aut aliquid aliud sacrum, statuit canon, ne aliqui in Ecclesia conviventur, vel in ejusmodi locis: (Hoc enim vocat ἀγάπην, id est dilectionem, vel quòd sit dilectionis efficiens eámque constituens, vel quòd fiat propter dilectionem:) sed neque intra domum Dei comedant, & accubitus sternant. Eos autem qui tale quid faciunt, & post denunciationem non abstinent, segregationi subjici. Et vocatur quidem Agape, fraternitas, & quæ propter eam ineuntur convivia. Quæ quidem sunt prohibita, ut quæ offendiculorum & contumeliarum, & nonnunquam etiam conjurationum & sodalitatum, causæ essent. Accubitus autem dicitur omnis imposita strati strues, quæ in altitudinem erecta apud Latinos idem est, quod ἀναπίπτω. Nonnulli ergo, ut videtur, lectulos in medium templi submittentes, hujusmodi toros seu strata, vel ad majores delicias, vel alioqui ad suam quietem faciebant: quod est etiam prohibitum. Nonnulli autem dicere conati sunt, idem esse locum Dominicum & Ecclesiam: & interpretati sunt illud, Vel, ut conjunctivum, & non disjunctivum. Mihi autem non ita visum est. Postquam enim dixisset non faciendas agapas in Dominicis vel in Ecclesiis, prohibet comedere & accubitus sternere in solis ædibus sive Ecclesiis. Quamobrem est differentia inter Ecclesias & pronaos, & alios locos Dominicos.

A ἐκκλησίας; ἐπεὶ οὖν πᾶς τόπος τοῦ κυρίου ἀνατεθειμένος κυριακὸς λέγεται, κἂν μὴ ἐκκλησία ᾖ, ἀλλὰ πρόναος τυχὸν ἢ ἕτερόν τι ἱερόν, διορίζεται ὁ κανὼν, μὴ συμποσιάζειν τινὰς ἐν ἐκκλησίαις ἢ ἐν τοιούτοις τόποις· (τοῦτο γὰρ ἀγάπην καλεῖ, ἢ ὡς συστατικὸν ἀγάπης, ἢ δι' ἀγάπην γινόμενον) ἀλλὰ μηδὲ ἔνδον δὲ οἴκου τοῦ θεοῦ ἐσθίειν καὶ ἀκλίτα στρωννύειν. τὸν δὲ τοιοῦτόν τι ποιοῦντα, καὶ μετὰ παραγγελίαν μὴ διορθεμένους, ἀφορισμῷ καθυποβάλλεσθαι. καὶ ἀγάπη μὲν καλεῖται ἡ ἀδελφοσύνη καὶ τὰ διὰ ταύτης συμπόσια· ἅ τινα ἐκωλύθησαν ὡς πρόφασις σκανδάλων καὶ ὕβρεων, ἔστιν ὅτε καὶ συνωμοσιῶν καὶ φατρειῶν. ἀκλιτὸν δὲ B λέγεται πᾶν ὁπωσοῦν στρωμνῆς κατασκεύασμα εἰς ὕψος ἠρμένον καὶ μαλακόν. ἀκύμβων γὰρ παρὰ Λατίνοις, τὸ ἀναπίπτω. τινὲς οὖν ὡς ἔοικεν ὑποστελλόμενοι κλινίδια ἐν τῷ μεσοναῷ εἰσάγειν, ἢ καὶ ἄλλο πρόφασιν πλείονα ἐποίουν ἢ ἄλλοθέν ποθεν εἰς ἀνάπαυσιν αὐτοῖς στρωμνὰς τοιαύτας, ὅθεν καὶ ἐκωλύθη. ἐπεχείρησαν δέ τινες εἰπεῖν, ὅτι αὐτὸ τὸ κυριακὸν τόπον καὶ ἐκκλησίαν· καὶ ἡρμήνευσαν τὸ ἢ, συμπλεκτικὸν καὶ οὐ διαζευκτικόν· ἐμοὶ δὲ οὐκ ἔδοξε. μὴ γὰρ τὸ εἰπεῖν μὴ γίνεσθαι ἀγάπας ἐν κυριακοῖς ἢ ἐν ἐκκλησίαις, κωλύει δὲ ἐσθίειν καὶ ἀκλίτα στρωννύειν εἰς μόνους τοὺς οἴκους, ἤγουν ἐκ ἐκκλησίαι. ὥστε διαφορά ἐστιν ἐκκλησιῶν καὶ προναίων καὶ ἄλλων C κυριακῶν τόπων.

Zonar. Moris antiqui fuit divinorum mysteriorum communione peractâ convivia, cibariis ditiorum liberalitate collatis, ac per eos tenuioribus quoque ad mensæ societatem admissis, celebrare: cujus etiam magnus Paulus epistola ad Corinthios meminit, eósque, quod privatim aliis non expectatis epularentur, objurgat. Unusquisque, inquit, suam cœnam præoccupat in edendo; & alius quidem esurit, alius autem ebrius est. Nunquid enim domos non habetis, ut manducetis & bibatis? aut Ecclesiam Dei contemnitis, & confunditis eos qui non habent? Hanc igitur epulandi consuetudinem, quam etiam agapen sive charitatem nuncupavit, quasi à charitate profectam, vel quia charitatis efficiens sit, (nam illa mensæ communio quandam inter eos, qui una cibum capiunt, procreat charitatem) in Ecclesiis renovatam, convenientibus intra sacra templa vestibulave ad vescendum convivis, hic canon improbat, neque in Ecclesiis, aut intra sacrarum domorum septa, sed alicubi extra epulari jubet: accubitus etiam sterni vetat. Est autem accubitus Latina vox: Idem enim Latinis accumbo, quod ἀναπίπτω. Strata vero altius excitata mollioráque, quæ delitiarum inertiæque sunt, significat. Dominici porro nomen pro Ecclesia passim canones usurpâsse reperias. Hic autem canon solus inter Ecclesiam atque Dominicum fortè discriminis aliquid statuit. Particulam vero, Aut, non habere hoc loco disjungendi vim, sed explicationis gratia, pro, Sive, positam esse arbitror. Siquidem in sacris quoq; libris particulam, &, non copulativè, sed causaliter pro voce, Enim, invenimus usurpatam. Ut in iis verbis, Gloria in excelsis Deo, & in terra pax: causam divinæ gloriæ concelebrandæ scriptura explicat, pacem terris conciliatam; ut pro voce, Enim, particula, Et, sit accipienda. David quoq; Da nobis auxilium, ait, de tribulatione, & vana salus hominis. Tu, inquit, auxiliare, hominum enim adjumenta ad salutem inania atque irrita sunt. Libri quoque, quibus legum sanctiones continentur, disjunctivam conjunctionem pro copulativa non raro adhibent. Sic libro quadragesimo quarto, titulo tertio, Si quis scripserit, Hic vel ille meus hæres esto, aut Hunc vel illum manumittam; illud, Vel, conjunctive, pro, Et, accipi voluere. Et ejusdem libri titulo decimo quinto; Si legavero uxori meæ ornamenta, vel quæcunq; ejus gratia comparavi, ad eam omnia lege per-

Ζωναρ. Ἀρχαῖον ἔθος ἦν τὸ μετὰ τὴν χριστιανικὴν τῶν θείων μυστηρίων συναξιν γίνεσθαι καὶ συμπόσια τῶν πλουσίων χρημάτων παρόντα, προσκαλουμένων δὲ καὶ τοὺς πενεστέρους· ὅθεν καὶ ὁ μέγας Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ μέμφεται, μεμφόμενος αὐτοῖς, ὅτι ἰδίᾳ ἤσθιον μὴ ἀναμένοντες καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ ἐπίεων, ἕκαστος τὸ ἴδιον δεῖπνον προσλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς ὃ ἐσθίειν καὶ πίνειν, ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τοῦτο οὖν τὸ τῶν συμποσίων ἔθος, ὃ καὶ ἀγάπην ἐκάλεσεν ὁ κανών, ἢ διὰ τὸ ἐξ ἀγάπης γίνεσθαι, ἢ ὡς ἀγάπης συστατικὸν (τὸ γὰρ συνεσθίειν εἰς ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους ἄγει τοὺς συνεσθίοντας) ἐν ἐκκλησίαις ὕστερον γινόμενον ἔνδον τῶν θείων ναῶν ἢ τῶν προστεμενισμάτων ἐσθιόντων τῶν συνερχομένων εἰς τὸ φαγεῖν αἰτιᾶται ὁ κανὼν ὅπερ, καὶ κελεύει μὴ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῦτα ποιεῖν, καὶ ἐντὸς τῶν θείων οἴκων ἐσθίειν, ἀλλ' ἔξω πᾶν μηδὲ ἀκλίτα στρωννύειν. ἡ δὲ λέξις τῶν ἀκυβιτωβίτων Λατίνων ἐστίν. ἀκυμβῶ γὰρ παρὰ Ρωμαίοις τὸ ἀναπίπτω. σημαίνει δὲ στρωμνὰς ἠρμένας εἰς ὕψος, καὶ μαλακάς. αὗται δὲ τρυφῆς καὶ βλακείας εἰσί. πολλαχοῦ δὲ τὸ τοῦ κυριακοῦ ὄνομα εὑρὼν ἐν τοῖς κανόσιν ὅπου τῆς ἐκκλησίας λαμβανόμενον, μόνος δ' ὁ κανὼν οὗτος διαστέλλει τάχα που ἐκκλησίαν καὶ τὸ κυριακόν. οἶμαι δὲ τὸ, ἢ, ἐνταῦθα μὴ διαζευκτικῶς κεῖσθαι, ἀλλ' ὡς ἑρμηνευτικόν, καὶ ἀντὶ τοῦ, ἤτοι. δύο εἴπομεν γὰρ καὶ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ τὸ, καὶ, μὴ ὡς συνδέσμου συμπλεκτικὸν παραλαμβανόμενον, ἀλλ' ὡς αἰτιολογικόν, καὶ ἀντὶ τοῦ, γάρ, δεχόμενον. ὡς ὅταν λέγῃ, δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· αἰτίαν τοῦ δοξάζεσθαι τὸν θεὸν πιθείσης τῆς γραφῆς, ὅτι ἐπὶ γῆς εἰρήνη, τοῦ, καὶ, ἀντὶ τοῦ, γάρ, τεθέντος· καὶ ὁ Δαβὶδ δέ φησι, δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου. οὐ λέγων βοήθει· ἡ γὰρ ἀνθρωπίνη σωτηρία ματαία καὶ ἀνωφελής. καὶ ἐν ταῖς ῥωμαϊκαῖς δὲ βίβλοις εὕρῃ πολλάκις ὁ διαζευκτικὸς σύνδεσμος ἀντὶ συμπλεκτικοῦ παραλαμβανόμενος· φησὶ γὰρ βιβλίον μδ'. τίτλος γ'. ἐάν τις γράψῃ, ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα ἔστω μου κληρονόμος, ἢ τόνδε ἢ τόνδε ἐλεύθερος, ἔδοξε τὸ, ἢ, ἀντὶ τοῦ, καὶ, δεχθείσης συμπλεκτικοῦ. καὶ τίτλος ιέ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου φησίν· ἐὰν λεγατεύσω τῇ γυναικί μου κόσμια, ἢ ὅσα χάριν αὐτῆς ἠγόρακα, πάντα λαμβάνει· τοῦ, ἢ, συνδέσμου, ἀντὶ τοῦ, καί, παραλαμβανομένου. καὶ ὁ

δεύτερος

δεύτερος ὃ τίτλ. Ϛ΄ δευτέρου βιβλίου, ὃς περὶ ῥημάτων ἐπιγράφεται σημασίας, ἐν κεφαλαίῳ ργ΄. φησὶν ὁ συμπλεκτικὸς καὶ ὁ διαζευκτικὸς ἐνίοτε ἀντὶ ἀλλήλων παραλαμβάνονται. οὕτως οὖν ἐοίκασι καὶ οἱ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες τῷ, ἢ, ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, ἤτοι, χρήσασθαι.

A veniunt: conjunctione, Vel, pro, Et, intellecta. Et ſecundo titulo ſecundi libri, qui de verborum ſignificatione inſcribitur, capite quinquageſimo tertio; Conjunctivæ particulæ quandoque, inquit, pro disjunctivis, ac viciſſim hæ pro illis uſurpantur. Eodem modo igitur ab hujus quoque ſynodi Patribus particulam, Vel, pro, Sive, adhibitam fuiſſe exiſtimarim.

ΑΡΙΣΤ. Ἀγάπαι ἐν κυριακαῖς οὐ τελοῦνται, οὐδὲ ἀκοίτια στρώννυνται· ἀλλ' οἱ μὴ παυόμενοι ἀφορίζονται.

ARIST. *Agapæ in Eccleſiis non ſunt peragendæ, nec accubitus ſternendi: Quinetiam qui non deſiſtunt, ſegregantur.*

Οὐ δεῖ τὸν τοῦ Θεοῦ οἶκον κοινὸν ἡγεῖσθαι οἶκον, καὶ ἐν αὐτῷ τὰς λεγομένας ἀγάπας τελεῖσθαι, καὶ ἔνδον ἐσθίειν, ἢ στρωννύειν ἀκοίτια. τὸν δὲ τοῦτο ποιεῖν τολμῶντα, εἰ μὴ παύοιτο, ἀφορίζεσθαι.

Non oportet Dei domum communem domum exiſtimare, & in eâ Agapas dictas peragere, & intus comedere, aut accubitus ſternere: Is autem, qui hoc auſus eſt facere, & non ceſſat, ſegregatur.

ΚΑΝΩΝ οε΄.

Τοὺς ἐπὶ τὸ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινομένους βιαζόμεθα, μήτε βοαῖς ἀτάκτοις χερσὶν καὶ τῇ φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι, μήτε τι ἐπιλέγειν τῷ μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ ἁρμοδίων τε καὶ οἰκείων· ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως τὰς ψαλμῳδίας προσάγειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ Θεῷ. διὰ λαβεῖν γὰρ ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον.

CANON LXXV.

Eos, qui in Eccleſiis ad pſallendum accedunt, volumus, nec inordinatis vociferationibus uti & naturam ad clamorem urgere, nec aliquid eorum, quæ Eccleſiæ non conveniunt & apta non ſunt, aſciſcere: ſed cum magna attentione & compunctione pſalmodias Deo, qui eſt occultorum inſpector, offerre. Pios enim fore filios Iſraël ſacrum docuit oraculum.

ΒΑΛΣ. Αἱ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαι οἶκοι προσευχῶν λέγονται, ὅθεν καὶ οἱ προσευχόμενοι παρακελεύεται τὸν Θεὸν ὀφείλουσι μετὰ δακρύων καὶ ταπεινώσεως, ὑμεῖς μετὰ ἀτάκτου καὶ ἀναιδοῦς σχήματος. διωρίσαντο οὖν οἱ πατέρες, μὴ γίνεσθαι τὰ ἱερὰ ψαλμῳδήματα διὰ βοῆς ἀτάκτων καὶ ἐπιτεταμένων, καὶ τὴν φύσιν παραβιαζομένων· μήτε μεῖζόν τινων καλλιφωνιῶν ἀνοικείων τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει καὶ ἀκολουθίᾳ, οἷά εἰσι τὰ θυμελικὰ μέλη, καὶ αἱ παρεπόμεναι ποικιλίαι τῆς φωνῆς· ἀλλὰ μετὰ πολλῆς κατανύξεως καὶ θεαρέστου τρόπου προσάγειν τῷ Θεῷ τὰς δεήσεις, ᾧ εἰδότι τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας ἡμῶν. ταῦτα δὲ παρεκελεύσαντο ἀκολούθως τῷ εὐαγγελικῷ ῥητῷ, τῷ διορίζομένῳ, μὴ δεῖν ἐθνικοὺς δοκεῖν ἡμᾶς μετὰ βαττολογίας καὶ κραυγῆς, οἷς οἰομένοις εἰσακουσθῆναι διὰ τὴν πολυλογίαν ἡμῶν, ἀλλ' ἐν τῷ κρυπτῷ προσάγειν τὸν ὑμνον τῷ Θεῷ· ποιεῖν δὲ καὶ τὰς αἰτήσεις ὁμοίως, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ὁρῶν, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσῃ ἡμῖν ἐν τῷ φανερῷ. ἐπεὶ δέ, φασι, καὶ ὁ Μωσαϊκὸς νόμος εἶπεν ἐν τῷ Λευϊτικῷ, δίκαιοι ποιεῖτε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, μᾶλλον ἡμεῖς, οἱ τοῦ νόμου τούτου δεξάμενοι τὸ πλήρωμα, ὀφείλομεν δίκαιοι εἶναι, καὶ τῷ πάλαι νενομισμένα πολιτεύεσθαι. ἐπεὶ δὲ παρὰ διαφόροις ἁγιωτάτοις πατριάρχαις ἐλαλήθη, μήπω ἐν ταῖς ἑορταῖς γίνεσθαι τοιαῦτα παρὰ τῶν ψαλτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν παννυχίσι καὶ μνημοσύνοις τεθνεώτων· γεγόνασι διάφορα σημειώματα συνοδικὰ ἀφορισμῷ καθυποβάλλοντα τοὺς τοιαῦτα ποιοῦντας, καὶ μὴ διὰ ψαλμῳδημάτων καὶ ἀλληλουϊαρίων λιτῶν καὶ ψαλλομένων τὸ τελείως τῆς ἐκκλησίας ἐκπληροῦσθαι τὸ πανύμνιον ψαλμῳδίαν. ἀναγνωθι καὶ τὸν ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα ριή. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφέντα· ὡσαύτως ἀναγνωθι καὶ τὸν εἰς τὸ Σεραφιμὰ καὶ εἰς τὸ, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου, λόγον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. κωλύει γὰρ τὰς θυμελικὰς ψαλμῳδίας καὶ ὀρχήσεις τῶν χειρῶν, καὶ τὰς ἐκτεταμένας φωνὰς καὶ κινήσεις.

Bals. Dei Eccleſiæ dicuntur domus orationis; unde etiam qui orant, cum lachrymis Deum orare debent & cum humilitate, non autem cum inordinato & impudente habitu. Statuerunt ergo patres, non eſſe ſacra canenda cantica & pſalmodias inordinatis & intentis vociferationibus, & naturæ vim afferentibus; nec etiam quibuſdam flexis modulatiſque vocibus, Eccleſiaſticæ conſtitutioni & conſequentiæ non convenientibus, cujuſmodi ſunt modi ſcenici & ſupervacaneæ vocis varietates: ſed cum multa compunctione & moribus piis & ſanctis Deo preces offerre, qui novit cordium noſtrorum occulta. Hæc autem juſſerunt conſequenter dicto Evangelico, quod ſtatuit; Non oportere nos, ſicut & ethnici, cum loquacitate & clamore precari, tanquam per multiloquium noſtrum nos exaudiendos arbitremur, ſed in occulto, Deo hymnum offerre: facere autem petitiones ſimiliter, ut pater noſter cœleſtis, qui videt in abſcondito, nobis reddat in aperto. Quoniam autem, inquiunt, Lex quoque Moſaica dixit in Levitico, pios filios Iſrael futuros, nos quoque, qui hujus legis complementum accepimus, magis pii eſſe debemus, &, prout conſtitutum eſt, nos gerere. Quoniam autem apud diverſos ſanctiſſimos Patriarchas dictum eſt, non ſolùm in feſtis hæc fieri à cantoribus, ſed etiam in vigiliis & mortuorum monumentis: fuerunt multa ſynodalia edicta ſegregationi ſubjicientia eos, qui talia faciunt, & non per cantica, & triodia ſimplicia miniméque elaborata, & ſecundum Eccleſiæ conſtitutionem cantata nocturnam pſalmodiam peragunt. Lege & Synodi Carthaginenſis canonem cviii. & quæ in eum ſcripta ſunt. Lege etiam patris noſtri Johannis Chryſoſtomi jam inter beatos, homiliam in ſeraphim, item in illud, Vidi Dominum ſedentem in throno alto & elato. Prohibet enim pſalmodias ſcenicas, & manuum geſticulationes, voceſque protractas & vibratas.

ΖΩΝΑΡ. Ἡ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις γινομένη ψαλμῳδία παράκλησίς ἐστι πρὸς Θεόν, δεομένων ἡμῶν, ἵλεον ἔσεσθαι τὸ θεῖον ἡμῖν, ἐφ' οἷς αὐτῷ προσηκρόκαμεν. οἱ δὲ παρακαλοῦντές τι καὶ δεόμενοι ταπεινὸν ἦθος καὶ κατεσταλμένον ἔχειν ὀφείλουσι. τὸ δὲ βοᾶν καὶ κραυγάζειν, ὑπερεσταλμένης ἥβης, ἀλλὰ θρασέος ἐστὶ καὶ ἠρεθισμένου. διὸ καὶ τὰς ψαλμῳδίας ἐν ἐκκλησίαις ὁ κανὼν ἀπαιτεῖ μετὰ προσοχῆς καὶ κατανύξεως ψάλλειν, ἀλλὰ μὴ ἀτάκτως βοᾶν, καὶ τῷ φωνικῷ ἐκβιάζεσθαι πρὸς κραυγήν. κραυγὴ δ' ἐστὶν ἐπιτεταμένη φωνὴ καὶ βίᾳ ἐκπεφωνημένη. καὶ ὑ μόνον τοῦτο

Zonar. Pſalmos in Eccleſia recitandi conſuetudo deprecatio quædam eſt ad Deum, qua numinis, ob ea quæ admiſimus irritati, pacem nobis ac veniam votis ſupplicibus imploramus. Supplicantes vero ac rogantes humili, abjectoque habitu incedere par eſt. Clamores autem inconditæque vociferationes, non demiſſionis, ſed elati ac temerè exultantis animi ſunt argumentum. Qui ergo pſalmis in Eccleſia recitandis vacant, eos attentè ac mærentium habitu pſallere, non inconditis ac violentis vociferationibus (eſt verò vociferatio intenta & vehementiore conatu exploſa vox,) obſtrepere jubet Canon.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Neque id tantum, ſed quidquam præterea minus accommodatum atque ab Eccleſiæ ſanctitate alienum, quales ſunt infracti illi modorum ſoni argutæque cantilationes, atque ad ſcenicos meretricióſque ritus nimis evariata modulatio, quibus præcipua hoc tempore in templis canentium cura impenditur, adhiberi vetat. Quibus ſic conſtitutis, teſtimonium quoque poſtea ex ſacris literis profert. Pios namque, inquit, fore filios Iſraël ſacro oraculo edocti ſumus. Nos autem filiorum Iſraël nomine ſignificari indicant illa Divi Pauli; Non enim, omnes qui ex Iſraël ſunt, ii ſunt Iſraëlitæ, neque qui ſemen ſunt Abrahæ, omnes filii; ſed in Iſaac vocabitur tibi ſemen: id eſt, non qui filii carnis, hi ſunt filii Dei; ſed qui filii ſunt promiſſionis æſtimantur in ſemine.

A ἀπαγορεύῃ, ἀλλ', οὐδέ τι ὅπλεγὸν συγχορεῖ ἀνοίκειον καὶ ἀνάρμοστον ἐκκλησίᾳ, οἷά εἰσι τὰ κεκλασμένα μέλη καὶ μινυρίσματα, καὶ ἡ ποικιλία τῆς μελῳδιῶν ποικιλία, εἰς ᾠδὰς ἐκτρεπομένη συμελικὰς καὶ εἰς ἄσματα πορνικά, τὰ νῦν ἐν ψαλμῳδίαις ὑπισχνούμενα μέλιτα. ταῦτα διαπτύομεν ἐπαγὼ καὶ γραφικῷ μαρτυρίαν, λέγων. ὑλαβεῖς γὰρ ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ισραὴλ τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον. υἱοὶ δὲ Ισραὴλ ἐσμὲν ἡμεῖς καὶ τὸν ἅγιον Παῦλον, λέγοντα, οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ισραὴλ οὗτοι Ισραὴλ, οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Αβραὰμ πάντα τέκνα, ἀλλ' ἐν Ισαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα.

B

ARIST. *Inordinata pſallentium vociferatio non admittitur, & qui adſciſcit quæ Eccleſiis non conveniunt.*

Cum compunctione & attentione multâ Pſalmodias Deo occultorum inſpectori offerre oportet, & non inordinatas edere vociferationes, & naturam ad clamorem urgere; Filios enim Iſrael pios fore ſacrum docuit oraculum: ſed nec quicquam, quod non aptum & accommodatum eſt Eccleſiaſticæ conſtitutioni, pſallere oportet.

ΑΡΙΣΤ. Ἀτακτοῦ κραυγὴ τοῦ ψάλλοντος ἀδεκτος· καὶ ὁ ὅπλεγων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀνάρμοστα.

Μετὰ κατανύξεως καὶ προσοχῆς πολλῆς, δεῖ τὰς ψαλμῳδίας προσᾴδειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ θεῷ, καὶ μὴ ἀτάκτοις χρῆσθαι βοαῖς, καὶ τῷ φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι. ὑλαβεῖς γὰρ ἔσεσθε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον· ἀλλὰ μηδὲν ψάλλειν ἀνοίκειον, καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ κατάστασις μὴ ὂν ἁρμόδιον.

CANON LXXVI.

Quòd non oportet intra ſanctos ambitus cauponatoriam officinam, vel quæ ſiunt per aromata ſpecies proponere, vel alias venditiones facere, ſuam venerationem Eccleſiis ſervantes. Servator enim noſter & Deus, per ſuam in carne vitæ agendæ rationem nos inſtituens, non facere domum patris ſui domum negotiationis juſſit; qui etiam nummulariorum æs effudit, & eos, qui ſacrum commune faciebant, ejecit. Si quis ergo in prædicto delicto deprehenſus fuerit, ſegregetur.

C

BALS. Sanctarum Eccleſiarum convenientem honorem, eorúmque quæ ad illas pertinent, ſancti patres conſervantes, nec ſuſtinentes ut ab illo omnino quæ ſunt ſacra fiant communia, decreverunt non eſſe proponendas aromaticas ſpecies intra ſanctos ambitus, nec in eis fieri cauponatoriam officinam, nec intra ipſos aliquid omnino vendi: ſed eos eſſe à mercatorum communione alienos; Quoniam, inquiunt, Dominus quoque noſter Jeſus Chriſtus & Deus, per ſuam in carne vitæ agendæ rationem, nos docens eſſe valde diſertè puniendum eum, qui quod eſt ſacrum commune facit, & domum Dei domum negotiationis reddit, nummularios, hoc eſt, menſarios ſeu argentarios ex ſacris ambitibus abegit, (κόλυβος autem exiguum nummum ſignificat.) Et æs eorum, hoc eſt, nummos expoſitos effudit. Eos ergo, qui hoc facere auſi fuerint, ſegregationi ſubjecerunt. Cum autem permulti ſanctiſſimi Patriarchæ, & ab Auguſtali & à propinquioribus magnæ Eccleſiæ veſtibulo partibus, nummularios, & cruſtularum fructuumq; venditores, & reliquos mercatores, expelli juſſiſſent, dicebant quidam, canonem Eccleſiaſticos ambitus nominare porticus ac veſtibula uniuſcujuſque templi, ſed non & phialas aliaſq; divinarum ædium partes, quæ eis unitæ ſunt: hoc autem pluribus non placuit. Dicebant enim, quòd quoniam canon de Eccleſiâ non meminit: (Quòd enim in medio templi vel in ejus veſtibulo ſit caupona vel mercatorum conventus, nulli Chriſtiano ne in mentem quidem venerit, ut quod ſit à pietate alieniſſimum) ſed de ſacris templi ambitibus, de his debemus omnem dubitationem adducere. Omnes autem illos eſſe ſacros ambitus dixerunt, qui rationis expertium animantium conculcationi permiſſi non ſunt, etiamſi alio quodam modo ſint communes: Ex xii. cap. primi tit. v. lib. quod dicit; Uſque ad terminos Eccleſiæ in foro publico ſecuritatem habeant, qui confugerunt interioribus lavacris vel hortis vel domiciliis vel porticibus vel atriis utentes,

D

E

F

ΚΑΝΩΝ ος'.

Οτι ὐ χρὴ ἔνδον τῶν ἱερῶν θυβόλων καπηλεῖον ἢ τὰ ἄλλα ἀσώματα εἴδη πωλεῖσθαι, ἢ ἑτέρας πράσεις ποιεῖσθαι, ὃ σεβάσμιον τοῖς ἐκκλησίαις φυλάττοντας. ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν καὶ θεὸς ἡμᾶς ἐν σαρκὶ πολιτείας παιδαγωγῶν ἡμᾶς, μὴ ποιεῖν τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐμπορίου οἶκον ὑπεκελύσατο· ὃς καὶ τῶν κολυβιστῶν τὸ κέρμα ἐξέχεεν, καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν κοινοποιοῦντας ἀπέλασεν. εἴ τις οὖν ὅπερ προκειμένῳ ἄλῳ πλημμελήσαι, ἀφοριζέσθω.

ΒΑΛΣ. Τῷ ἀνάλογον τιμᾶν τοὺς ἁγίους ἐκκλησιῶν καὶ τοὺς περὶ αὐτὰς σωτηρίους οἱ θεῖοι πατέρες, καὶ μὴ ἀνεχόμενοι ὅλως κοινοῦσθαι τοῖς πᾶσι τὰ ἱερά, διωρίσαντο μὴ προτίθεσθαι ἀσώματα εἴδη ἔνδον τοὺς ἱερῶν θυβόλων, μηδὲ καπηλεῖον γίνεσθαι ἐν αὐτοῖς μηδὲ ἁπλῶς ὑπερίσκεσθαί τι ἔνδον τούτων· ἀλλ' εἰ ἀνεπιχειρώνητα πάντως τοῖς ἐμπορευομένοις, ὅτι, φασί, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ θεὸς, προστατικῶς διδάσκων ἡμᾶς ἐν τῇ ἐνσάρκῳ πολιτείᾳ αὐτοῦ, μεγάλως κολάζεσθαι τὸν κλέπτοντα τὰ ἱερά, καὶ οἶκον ἐμπορίου τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ποιοῦντα, τοὺς κολυβιστὰς, τουτέστι τοὺς τραπεζίτας, ἐκ τῶν ἱερῶν θυβόλων ἐξέλασε, κόλυβος ὃ τὸ λεπτὸν νόμισμα· καὶ τὰ κέρματα αὐτῶν, τουτέστι τὰ ἐν νομισμάτων προχύσεις, ἐξέχεεν. τοὺς γοῦν τοιοῦτόν τι ποιήσαντας ὁλομόσπονδος ἀφορισμῷ καθυπέβαλον. διαφόρων δὲ ἁγιωτάτων πατριαρχῶν προσελθόντων δόπτε τοῦ αὐγουστεῶνος καὶ τῶν προσεχεστέρων μερῶν τοῦ προναοῦ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοὺς τραπεζίτας διωχθῆναι, καὶ τοὺς ψωμοπώλας καὶ ὀπωροπώλας, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐμπόρους, εἵπόν τινες, ὡς θυβόλους ἐκκλησιαστικοὺς ὁ κανὼν ὀνομάζῃ τοὺς προναοὺς ἐκάστου ναοῦ, καὶ μὴν καὶ φιάλας καὶ τὰ ἕτερα μέρη τῶν θείων ναῶν, τὰ συνῳκοδομένα αὐτοῖς. τοῖς πλείοσι δὲ τοῦτο οὐκ ἤρεσεν. εἶπον γάρ, ὡς ἐπεὶ ὁ κανὼν ἐκκλησίας οὐκ ἐμνήσθη, (ὃ γὰρ ἐν μεσοναῷ ἢ προναῷ καπηλεῖον γενέσθαι ἢ ἀγοραστόμων συνέδριον, τοῦτο εἰς ἐνθύμησιν τινὸς Χριστιανοῦ ἦλθοι, ὡς ἀσεβέστατον) ἀλλὰ ἱερῶν θυβόλων ναοῦ, ὀφείλομεν περὶ τούτων πᾶσαν εἰσάγειν ἀμφιβολίαν. πάντες δὲ ἐκείνους εἶπον εἶναι ἱεροὺς θυβόλους, τοὺς μὴ ἀπλυδίτας εἰς ἀλόγων ζώων καταπάτησιν, καὶ ἀλλοιοτρόπως κοινωθέντας. ἀπὸ μέντοι τοῦ ιβ'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου, τοῦ λέγοντος, μέχρι τῶν δῶν τῆς δημοσίας ἀγορᾶς τῆς ἐκκλησίας ὁρῶν τὸ ἀσφαλὲς ἐχέτωσαν οἱ προσφυγόντες τοῖς ἐνδοτέροις λουτροῖς ἢ κήποις

ἢ οἰκήμασι ἢ ϛοαῖς ἢ αὐλαῖς ῥερώμμοι, ϗ κωλυέσθωσαν ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὑπνοῦν ἢ ἐσθίειν· μὴ εἶπῃς ϗ τὰ λυτρὰ ϗ τοὺς κήπους ϗ τὰς ϛοὰς τὰς συμπεριμμούσας τοῖς ἐκκλησίαις ἱερὸς περιβόλους εἶναι, ὡς ἐντεῦθεν κωλύεσθαι ϗ ὅ περιπίπτειν ὤνια ἐπ' αὐτοῖς. ταῦτα γὰρ μέρη μὲν τῆς ἐκκλησίας λογίζονται· ἱερὰ δὲ περίβολοι οὐ λεχθήσονται. ϗ ὡς κοινὰ μέν, τῆς πρὸς τὴν ἱερῶν περιβόλων οὐκ ἀξιωθήσονται· ἔχει δὲ ὅ τῆς ἐκκλησίας περιόμιον, ὁ ἐξ αὐτῆς ἀφαρπάσας πρόσφυγα κολασθήσεται. σημείωσαι δέ, ὅτι ἐντὸς μόνον τοῦ ναοῦ ἐσθίειν ϗ πίνειν τοὺς προσφύγας κεκώλυται.

A & prohibeantur intra templum dormire vel comedere. Lavacra et hortos & porticus Eccleſiæ conjuncta ſacros ambitus eſſe ne dixeris, ut illic etiam prohibeantur proponi venalia. Hæc enim Eccleſiæ quidem partes reputabuntur: ſacri autem ambitus non dicentur. Et, ut communia quidem, ſanctorum ambituum honore digna non habebuntur: ſed propter Eccleſiæ privilegium, qui eum, qui eò confugit, ex ipſis abripuerit, punietur. Nota verò, intra ſolum templum edere ac bibere prohiberi eos, qui ad ipſum confugerint.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ οἰκός μου, τοῖς Ἰουδαίοις ἔφη ὁ κύριος, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. ἵν' οὖν μὴ ϗ τοῖς πιστοῖς τοῦτο ῥηθῇ, ἀπηγόρευσαν οἱ πατέρες ἔνδον τῶν ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖα συνιστᾶν, ἢ ἐδώδιμα προτιθέναι εἰς πρᾶσιν, ἢ ἑτέρα τινα. οὐκ εἶπον δὲ ἔνδον τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῶν ἱερῶν περιβόλων. περίβολοι δ' εἰσὶν ἱεροὶ αἱ τῶν θείων ναῶν ἅπασαι περιοχαί· ὥστε οὐ δ' ἐν προῃλευμένοις τόποις, οὐ δ' ἐν προαυλίοις τοιοῦτόν τι γίνεσθαι παραχωρεῖ ὁ κανών· εἰ δὲ νῦν ἀνόμως ταῦτα γίνοντο. καλασκεδάζωσι δὲ τὸν οἰκεῖον λόγον οἱ πατέρες ἐκ τοῦ εὐαγγελίου, λέγοντες, τὸν χριστὸν τοῦτο προσδοῦναι ἡμῖν, λέγοντα τοῖς Ἰουδαίοις, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου, ϗ ἀπελάσαντα ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοὺς πεπραμένους, ϗ τῶν κολλυβιστῶν τὸ κέρμα ἐκχέαντα. κολλυβισταὶ δ' εἰσὶν οἱ τὰ λεπτὰ νομίσματα πωλοῦντες, ἤτοι τοὺς νούμμους· κόλλυβος γὰρ παρ' Ἕλλησι τὸ λεπτὸν νόμισμα, ὃ παρὰ Ῥωμαίοις νοῦμμος καλεῖται. ϗ κέρμα δὲ τὸ νόμισμα λέγει.

B

ZONAR. Domus mea, dixit Dominus ad Judæos, domus orationis vocabitur: vos autem feciſtis illam ſpeluncam latronum. Ne igitur eadem fidelibus objici queant, ne intra ſacri loci ambitum cauponas extruere, neve eſculenta aut alia quæcunque venalia habere liceat, Patres decrevêre. Neque vero intra Eccleſiam, ſed intra ſacri loci ambitum ea fieri vetant. Sunt vero ſacri ambitus omnia ſanctorum templorum ſepta, ita ut neque in templorum areis, neque in veſtibulis aliquid ejuſmodi fieri canon ſinat: quamvis ea nunc impie fiant. Suam vero ſententiam Patres ex Evangelio confirmant, nos ita à Chriſto edoctos eſſe dicentes; qui & Judæis, ne domum Patris ſui domum negotationis facerent, imperavit, & ſacrilegos nundinatores à templo expulit, & nummulariorum æs effudit. Sunt vero κολλυβισταὶ, ſeu nummularii, qui exigua numiſmata, hoc eſt, nummos, vendunt. Κόλλυβος enim apud Græcos exiguum numiſma eſt, quod à Romanis nummus vocatur. Eſt vero κέρμα, idem quod numiſma.

C

ΑΡΙΣΤ. Ἐν ἱερῷ περιβόλῳ καπηλεῖον οὐ ϗστατέον, ϗ πωλούμενα βρώματα μάταια· ϗ ἐν ἀμφοτέροις ὁ ποιῶν, ἀφορίζεται.

ARIST. *Intra ſacrum ambitum caupona conſtitui non debet; ac ibidem cibos vendi ineptum: & qui utrumvis facit, ſegregatur.*

D

Τὸν τοῦ θεοῦ οἶκον μὴ ποιεῖν ἐμπορείου οἶκον παρεκελεύσατο ὁ σωτὴρ ἡμῶν ϗ θεός, διὰ τοῦτο οὐ χρὴ ἔνδον τῶν ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖον συνιστᾶν, ϗ τὰ διὰ βρωμάτων εἴδη προτιθέναι, ἢ ἑτέρας πράσεις ποιεῖσθαι. εἴ τις οὖν τοιοῦτόν τι φανῇ πλημμελῶν, ἀφοριωθήσεται.

Dei domum domum negotiationis non facere juſſit ſoſpitator & Deus noſter: quapropter intra ſacros ambitus non oportet officinam cauponatoria inſtituere, & quæ per edulia fiunt ſpecies proponere, aut alias facere venditiones. Si quis itaque in hujuſmodi peccato deprehenſus fuerit, ſegregabitur.

ΚΑΝΩΝ οζ'.

CANON LXXVII.

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικὸς ἢ κληρικὸς ἢ ἀσκητὰς ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι· μηδὲ πάντα Χριστιανὸν ἢ λαϊκόν. αὕτη γὰρ πρώτη καταγνωσις τοῖς ἔθνεσιν. εἰ δέ τις ὀφθείη τοῦτο φορτικὸν, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεσθω.

Quòd non oportet ſacris initiatos vel Clericos vel Aſcetas lavari cum mulieribus: nec omnem Chriſtianum vel Laicum. Hæc eſt enim prima condemnatio apud gentes. Si quis autem hac in re deprehenſus fuerit, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſin verò Laicus, ſegregetur.

E

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικε πρὸ τῆς συνόδου ταύτης ἐλούοντό τινες ἱερώμενοι τινες ϗ μοναχοὶ ϗ λαϊκοὶ μετὰ γυναικῶν, μὴ ὑπομένοντες τῆς ἀποστολικῆς θείας παραγγελίας, τῆς λεγούσης, ἀπρόσκοποι γίνεσθε ϗ Ἰουδαίοις ϗ Ἕλλησι ϗ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. διορθούμενοι οὖν τοῦτο οἱ ἅγιοι πατέρες, ὡς ἀπρεπέστατον ϗ σκανδαλοποιόν, ϗ διεγεῖρον εἰς δαιμονιώδεις ἐπιθυμίας, φέρον τε τὴν χρωμένην τῇ ἀσέμνῳ ταύτῃ ἀγωγῇ εἰς μεγάλην κατάγνωσιν, διωρίσαντο τὸν ὅπως ἀδιαφόρως ϗ ἀπρεπῶς εἰς τὸ ἑξῆς μετὰ γυναικὸς λουόμενον, κληρικὸν μὲν ὄντα, καθαιρεῖσθαι· λαϊκὸν δέ, ἀφορίζεσθαι. σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ κανὼν διαφορὰν ποιεῖται κληρικῶν, ἱερωμένων, λαϊκῶν, ϗ ἀσκητῶν. ἱερώμενοι γάρ εἰσιν, οἱ τῷ βήματι, οἱ ϗ χειροτονούμενοι· Ἐπίσκοποι δηλονότι, ἱερεῖς, διάκονοι ϗ ὑποδιάκονοι. κληρικοὶ, πάντες οἱ ἐκτὸς τοῦ βήματος ὄντες ναοῖς ὑπηρετούμενοι, ἤγουν ἀναγνῶσται, ψαλτῳδοὶ, ϗ ἕτεροι τοιοῦτοι. ἀσκηταὶ δὲ οἱ μοναχοὶ ὅσοι οὐκ ἔφθασαν ἐπισκοπικὴν σφραγῖδα δέξασθαι, ἀλλὰ μόνην ἐπικυρῖδα μοναχικήν. οἱ γὰρ σφραγῖδα δεξάμενοι ἐπισκοπικὴν μοναχοὶ, κληρικοὶ λέγονται. ἀσκητῶν δὲ ϗ μοναχῶν οὐδεμία διαφορά.

F

BALS. Ut eſt veriſimile, ante hanc Synodum lavabantur Sacerdotes quidam & Monachi & Laici cum mulieribus, Apoſtolicum divinum præceptum non curantes, quod dicit; Sine offendiculo ſitis & Judæis & Græcis & Eccleſiæ Dei. Corrigentes hoc ergo ſancti patres, ut maximè indecorum & offenſionem ſcandalúmque afferens, & ad dæmoniacas cupiditates excitans, & eos qui hoc turpi inſtituto utuntur ad magnam condemnationem deducens; ſtatuerunt, ut qui deinceps adeò inconſideratè & indecorè cum muliere lavabitur, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſi verò Laicus, ſegregetur. Nota autem, quòd canon facit differentiam inter ſacris initiatos, Clericos, Laicos & Aſcetas. Sacris initiati ſunt, qui ſunt ex ſacro tribunali, qui etiam ordinantur; Epiſcopi ſcilicet, Sacerdotes, Diaconi & Hypodiaconi. Clerici, omnes qui extra ſacrum tribunal in templis ſerviunt, ut lectores, oſtiarii, & alii ejuſmodi. Aſcetæ autem Monachi, qui Epiſcopalem characterem non accepere, ſed ſolam tonſuram monachalem. Monachi enim, qui Epiſcopalem tonſuram accepere, dicuntur Clerici. Aſcetarum autem & monachorum nulla eſt differentia.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Dic ergo in ſummam redigens, quòd qui ſunt quidem ex ſacro tribunali in ſcriptis jurare debent: qui autem ſunt extra tribunal, ut Laici jurabunt, etiamſi ſint Monachi. Quidam autem Laici, cùm in balneis unà cum conjugibus lavantur, & propterea reprehenduntur, dicunt iſtud ab hoc canone non prohiberi. Sunt enim caro una, & nihil turpe ac indecorum inter eos fieri videatur, cùm à ſe invicem non ſint disjuncti corporibus: illos autem puniri, qui cum ſcortatione ſe turpiter & indecorè gerunt, naturæque pudendorum nullo penitus pudore afficiuntur. Hæc autem religioſioribus non placuêre, dicentibus hoc eſſe primam apud gentes condemnationem, ut dicit canon: & ideo id eſſe puniendum quomodocunque fiat: & quòd etiamſi videantur conjuges unum eſſe corpus, eis tamen non permittitur ſuis membris malè uti. Si enim ita eſſet, nec ii qui ſibi mortem conſciſcere conati ſunt, punirentur.

A σωμαγαλῶν οὕτω εἰπὲ, ὡς οἱ μὲν τῷ βήματος δι' ἐγγραφῆς ὀμνύειν ὀφείλουσιν· οἱ δὲ ἐκτὸς, τοῦ βήματος καὶ λαϊκοὶ ἐπομόσουσι, κἂν μοναχοὶ ὦσι. τινὲς μέντοι λαϊκοὶ μετὰ τῶν οἰκείων ὁμοζύγων ἐν βαλανείοις λουόμενοι, καὶ χάριν τούτου ἐλεγχόμενοι, λέγουσι μὴ κωλύεσθαι τοῦτο ὑπὸ τοῦ κανόνος. σὰρξ γὰρ μία εἰσὶ, καὶ οὐδὲν πάσεμνον δοκεῖ γίνεσθαι μέσον αὐτῶν, μὴ διεσπασμένων ἀλλήλων τοῖς σώμασιν· ἐκείνους δὲ κολάζεσθαι, τοὺς σὺν τῇ πορνείᾳ καὶ ἀσχημόνως διαγομένους, καὶ τῆς φύσεως μὴ αἰσχυνομένους πρὸς ἀφροσύνην. οὐκ ἤρεσέν δὲ ταῦτα τοῖς ὀλιγοβεσέροις, εἰπόσι καθάπαξ προῆχθαι τοῦτο καθ' ὑπερβολὴν τοῖς ἔθνεσιν, ὡς ὁ κανὼν φησι, κἀντεῦθεν καὶ κολάζεσθαι ὁπωσδήποτε γινόμενον· καὶ ὅτι κἂν δοκῶσι οἱ ὁμόζυγοι ἓν σῶμα εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἐφεῖται αὐτοῖς κακῶς τοῖς οἰκείοις χρήσασθαι μέλεσιν. ἐπεὶ τοιγε εἰ τοῦτο ἦν, οὐδὲ οἱ ὑπὲρ χρήσασθαι ἑαυτοὺς ἀνελεῖν ἵνα σχολάζοντο.

B

Si enim ita eſſet, nec ii qui ſibi mortem conſciſcere conati ſunt, punirentur.

Zonar. Oportet, inquit divinus Apoſtolus Paulus, bona providere coram Deo & hominibus; & alibi, Sine offenſione eſtote & Judæis & Græcis & Eccleſiæ Dei. Quòd ſi viri cum mulieribus ſimul laventur, magnam offenſionem apud eos, qui id conſpicati fuerint, ea res facile excitabit. Etenim ſi vel ipſe mulieris in privata domo aut in via forte occurrentis aſpectus perturbationum fluctus in animis virorum ut plurimùm commovet: una cum iis lavari, quî fieri poteſt, ut non iiſdem laticibus ipſorum quoque mentem demergat, & cupiditatis aliquid excitet? Quòd ſi etiam demus aliquos, quamvis eodem balneo cum fœminis utentes, id ſine periculo facere: quominus tamen, & qui vident offenſionem ex ea re capiant, & fidelium in eo licentiam tacita cogitatione damnent, id qua ratione quiſquam vitare poſſit? His igitur de cauſis, id canon Chriſtianis omnibus vetitum eſſe decernit: qui vero id fecerint, ſi quidem ſacrati fuerint, hoc eſt, ex eorum numero qui circa ſacrum tribunal verſantur, aut Clerici, hoc eſt, clero quacunque ratione adſcripti, depoſitione: Aſcetas vero & Laicos ſegregatione puniri jubet. Eſt porro hic canon idem cum Laodicenæ ſynodi trigeſimo, quamvis illic abſque ulla pœnarum mentione editus.

C D

Ζωναρ. Ο θεῖος ἀπόστολος Παῦλος, δεῖ, φησι, καλὰ προνοεῖσθαι ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· καὶ πάλιν, ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. Ὅ δὲ ἄνδρας συλλούεσθαι γυναιξὶ, σκάνδαλον μέγα τοῖς ὁρῶσι τοῦτο δυνάσθαι ἐμποιεῖν. εἰ γὰρ καὶ ἡ ἐν οἰκίᾳ ἢ ἐν ὁδῷ ἐντυχία τῆς γυναικὸς ζάλλει τὸν λογισμὸν τῶν ἐντυγχανόντων αὐτῇ ἀνδρῶν ὡς τὰ πολλὰ ἐμποιεῖ· τὸ ταύταις συλλούεσθαι πῶς οὐκ ἂν τὸν νοῦν τῶν συλλουομένων αὐτῇ καταβάπτισε, καὶ εἰς ὀπτυμίδα ἠρέθισεν; εἰ δὲ καὶ δοίη τις καθ' ὑπόθεσιν μὴ βλάπτεσθαι ἴσως τινὰς, κἂν συλλόων γυναιξίν· ἀλλά γε τοὺς ὁρῶντας τοῦτο σκανδαλίζεσθαι, καὶ καταγινώσκειν τῶν τοῦτο ποιούντων πίστιν, πῶς ἂν ποτὲ δυνηθεὶη φυγεῖν; Διὰ ταῦτα τοίνυν ἀπαγορεύει τοῦτο ὁ κανὼν πᾶσι Χριστιανοῖς· τοῖς δὲ τοῦτο ποιοῦσιν, ἱερατικοῖς μὲν οὖσι, τοῖς περὶ τὸ βῆμα δηλαδὴ καὶ κληρικοῖς τοῖς ἄλλως ἐν κλήρῳ τεταγμένοις, καθαίρεσιν ὁρίζει τὸ ὀπτίμιον· ἀσκηταῖς δὲ καὶ λαϊκοῖς ἐπάγει ἀφορισμόν. ἔστι δὲ ὁ κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συγκροτηθείσης συνόδου τριακοστός ἐστιν, ἀνὰ τῶν ὀπτιμίων ἐκεῖσε ἐκφωνηθείς.

Arist. *Chriſtianus cum mulieribus non lavatur: Clericus enim deponitur; Laicus autem ſegregatur.* Perſpicuus.

Αριστ. Χριστιανὸς γυναιξὶν οὐ συλοῦται. κληρικὸς μὲν γὰρ καθαιρεῖται· λαϊκὸς δὲ ἀφορίζεται. Σαφής.

Canon LXXVIII.

Quòd oportet eos, qui illuminantur, fidem diſcere, & quinta ſeptimanæ feria Epiſcopo vel Presbyteris renunciare.

ΚΑΝΩΝ οη'.

Ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος ἀπαγγέλλειν τῷ Ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις.

Balſ. Quomodo qui recèns ſunt illuminati debent fidem orthodoxam doceri, à diverſis canonibus didicimus. Præſens autem canon iis adjicit, nobis ſufficere non debere aſſertiones eorum qui illuminantur, affirmantium, ſe rectam fidem fuiſſe edoctos: ſed eos quidem oportere ſacra oracula diſcere totis primis quatuor diebus ſeptimanæ; quinto autem die ea Epiſcopo, vel iis quibus hoc ab illo permittetur, ſcilicet Catechiſtis, renunciare. Sic enim facientes perfectè demonſtrabunt, quòd tota anima ad fidem orthodoxam acceſſerunt, & in divinis ejus myſteriis initiati, ſatiſque confirmati ſunt. Hoc autem non ſemel facient, ſed per totam ferè ſuam vitam. Præſens autem canon omnino idem eſt cum canone xliii. Synodi Laodicenæ.

E F

Βαλσ. Οἱ νεοφώτιστοι ὅπως ὀφείλουσι διδάσκεσθαι πρὸς ὀρθόδοξον πίστιν, ἀπὸ διαφόρων κανόνων ἐμάθομεν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν προστίθησι, μὴ ἀρκεῖν ἡμᾶς ταῖς καταθέσεσι τῶν φωτιζομένων, βεβαιουμένων ἀναδιδαχθῆναι τὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ἀλλὰ μανθάνειν μὲν αὐτοὺς τὰ ἱερὰ λόγια δι' ὅλων τῶν πρώτων τεσσάρων ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος, καὶ δὲ πρὸς πέμπτῃ ἀπαγγέλλειν αὐτὰ τῷ Ἐπισκόπῳ, ἢ τοῖς ὑπηρετησομένοις παρὰ τούτου, ἤγουν τοῖς κατηχηταῖς. οὕτω γὰρ ποιοῦντες δώσουσιν ἐντελῆ πληροφορίαν, ὡς ὁλοψύχως τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει προσῆλθον, καὶ τὰ θεῖα ταύτης ἐμυήθησαν μυστήρια, καὶ ἱκανῶς ἐστηρίχθησαν. τοῦτο δὲ οὐκ ἅπαξ ποιήσουσιν, ἀλλὰ σχεδὸν διὰ ὅλης τῆς ζωῆς αὐτῶν. ὁ μέντοι παρὼν κανὼν μγ'. ἐστὶν ἀπαράλλακτος τῷ ὄντι Λαοδικείᾳ συνόδου.

Zonar. Eſt hic canon idem cum Laodicenæ Synodi quadrageſimo tertio, iiſdem namque verbis inter alios ejus Synodi canones recenſetur. Porro eos qui illuminantur, hoc eſt, ad illuminationem ſe comparant, & inter catechumenos numerantur, myſteria fidei ediſcere, & quinto quoque cujuſlibet hebdomadæ die, quæ tota hebdomada didicêre, audiente Epiſcopo aut Sacerdoti-

Ζωναρ. Οὗτος ὁ κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου ἐστὶ τεσσαρακοστὸς τρίτος, αὐτοῖς γὰρ ῥήμασι τοῖς ἄλλοις κανόσι τῆς συνόδου ἐκείνης ἐγκαταρίθμηται. κελεύει δὲ τοὺς φωτιζομένους, ἤγουν τοὺς πρὸς τὸ φώτισμα ἑτοιμαζομένους καὶ κατηχουμένους τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐκμανθάνειν καὶ τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἑκάστης ἑβδομάδος ἀπαγγέλλειν, ἃ διὰ τῆς ἑβδομάδος

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἑβδομάδ☉. ἔμαθον, τῷ Ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις. τοῦτο δὲ γίνεσθαι, ἵνα μὴ ἀμύητ☉. τῶν καθ' ἡμᾶς μυστηρίων ὤν τις βαπτισθῇ, καὶ αἱρετικ☉. ὢν ὑπὸ αἱρετικῶν ὑποσυρῇ καὶ ὑποκλαπῇ.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ φωτισθεὶς, τῷ πίστιν ἀπαγγελλέτω τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδ☉.

Δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θείῳ φωτίσματι, καθὼς ὁ τεσσαρακοστὸς ἕκτ☉. κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου διαλαμβάνει, τῷ πίστιν ἐκμανθάνειν, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδ☉., καθ' ἣν μέλλει φωτισθῆναι τῷ Ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις ταύτην ἀπαγγέλλειν.

ΚΑΝΩΝ οθ.

Ἀλόχευτον τὸν ἐκ τῆς Θεοτόκου θεῖον τόκον ὁμολογοῦντες, ὡς καὶ ἀσπόρως συλλάβουσαν, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ κηρύσσοντες, τὰς ἐξ ἀγνοίας παρεπιπτούσας τισὶ τῶν ἀδόντων, διορθοῦσθαι καθυποβάλλομεν. ὅθεν ἐπειδή τινες μετὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἁγίων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν γεννήσεως δείκνυνται σεμίδαλιν ἕψοντες, καὶ ταύτην ἀλλήλοις μεταδιδόντες, προφάσει τιμῆς δῆθεν λοχμῶν τῆς ἀχράντου παρθενομήτορος, ὁρίζομεν μηδὲν τοιοῦτον ὑπὸ τῶν πιστῶν πλημμελεῖσθαι. ἐπὶ γὰρ τιμῇ γε τοῦτο τῇ παρθένῳ, τῇ ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον τὸν ἀχώριστον τεκούσῃ λόγον σαρκὶ, ὃν τρόπον νοοῦντες καθ' ἡμᾶς μετὰ τὸν ἄφραστον αὐτῆς τόκον ὁρίζειν καὶ ὑπογράφειν. εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν πράττων τοιοῦτο φωραθείη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω.

ΒΑΛΣ. Μαθόντες οἱ ἅγιοι πατέρες, ὅτι τινὲς διὰ τιμὴν τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ Θεοτόκου ἑορτάζουσι, μετὰ μίαν ἡμέραν τῆς γενεσίου τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὰ ὁπλόχεια ταύτης μετὰ σεμιδάλεως ἑψητῆς, καὶ ἑτέρων πινῶν εἰδῶν, ὥρισεν μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι παρὰ τῶν Χριστιανῶν. τὸν γὰρ τόκον, φασὶ, τῆς Θεομήτορ☉. ὁμολογοῦμεν μὴ τοιοῦτον γενέσθαι, καθὼς ἀπὸ τῶν λοιπῶν γυναικῶν γίνεται, ἀλλὰ ἀλόχευτον, ὅτι καὶ ἡ σύλληψις ὑπὲρ φύσιν καὶ ἐκ πνεύματ☉. ἁγίου ἐγένετο. τῇ γὰρ μὴ γνούσῃ λοχείαν, πῶς ἡμεῖς τὰ τῶν λοχευομένων ἁρμοσόμεθα; ὅθεν οὐκ ἔστι τοῦτο τιμὴ τῆς ἁγίας παρθένου, τῆς ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον τεκούσης τὸν Θεὸν λόγον σαρκὶ ἄνευ ὠδίνων μητρικῶν. κἀντεῦθεν ἡ χάρις τοῦ ὑπὲρ φύσιν συνεξισοῦσθαι τοῖς κατὰ φύσιν, καὶ οὐ κοινοῦσθαι ταῦτα, καὶ ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς γενῶν ὑπογράφεσθαι. τοίνυν καὶ διορίζομεν τὸν τοιοῦτόν τι ποιήσαντα, κληρικὸν μὲν ὄντα, καθαιρεῖσθαι· λαϊκὸν δὲ, ἀφορίζεσθαι. ἆρά γε τοῦτο καὶ Χριστῷ χαρίζεται πέως εἰς ταύτην τὴν τῶν πόλεων βασιλεύουσαν οὐδέν τι τολμᾷ τοιοῦτον παρά τινα☉., ἀλλὰ μετὰ τὴν ἄῤῥητον γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ἑορτάζει δὲ πλήρωμα τῶν πιστῶν τὰ ὁπλόχεια τῆς ὑπαγίας Θεοτόκου διὰ θείων ψαλμῳδημάτων καὶ ὑμνῳδίας ἐκκλησιαστικῆς.

ZΩΝΑΡ. Τινὲς δοκοῦντες εἰς τιμὴν τῆς ἁγίας παρθένου καὶ Θεομήτορος ποιεῖν τι, τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ μετὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἁγίας γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ ἑψοῦσί τινα, οἷα ὁπλὰ τοῖς λοχευομέναις γίνονται γυναιξί. ταῦτα οὖν κωλύει γίνεσθαι ὁ παρὼν κανὼν, ἀλόχευτον εἶναι λέγων τὸν τόκον τῆς ἁγίας παρθένου. λοχεία δέ ἐστιν ἡ μετ' ὠδίνων τοῦ βρέφους ἔκπτωσις, καὶ ἡ τῶν αἱμάτων ἀκόλουθ☉. ῥύσις· ὧν μὴ πειρᾶσθαι τὴν Θεοτόκον πιστεύομεν. ταῦτα γὰρ τοῖς φυσικῶς συλλαβοῦσι παραμαρτεῖ τῇ ὑπὲρ φύσιν ἡ σύλληψις· ἐκ γὰρ πνεύματ☉. ἁγίου ἐγένετο, καὶ ὁ τόκ☉. τῶν φυσικῶν ἐδιωμάτων ὑπέρτερος. τῇ γὰρ μὴ γνούσῃ λοχείαν πῶς ἡμεῖς καὶ τῶν λοχευομένων ἁρμοσόμεθα; οὔκουν γὰρ καὶ ἡ τιμὴ τῆς ὑπαγίας παρθένου ἐστὶ, δ γένεταί τι δι' αὐτὴν τῷ ἀνεκφράστῳ τόκῳ αὐτῆς, οὐ δι' αὐτῶν γίνεται γυναικῶν

A bus, recitare jubet. Id vero ita fieri, ne myſteriorum noſtræ religionis ignarus aliquis baptizetur, ac proinde parum ſtabilis hæreticorum artibus ſe à recto tramite auferri abducive patiatur.

ARIST. *Illuminatus quintâ hebdomadis feriâ fidem renunciet.*

Eum qui divinam adit illuminationem, ut & quadrageſimus ſextus Synodi Laodicenſis Canon ſtatuit, fidem oportet diſcere, & quintâ hebdomadis, quâ illuminandus eſt, feriâ, eam Epiſcopo aut Presbyteris renunciare.

B

CANON LXXIX.

Abſque puerperio editum ex virgine Divinum partum eſſe confitentes, utiqui ſine ſemine conſtitutus ſit, idque toti gregi annunciantes, Eos qui ex ignorantia faciunt quod non decet, correctioni ſubjicimus. Quare quoniam aliquos poſt ſanctæ Chriſti Dei noſtri nativitatis diem ſimilam coquere compertum eſt, & eam ſibi invicem impartiri, honoris ſcilicet prætextu puerperii impollutæ virginis matris; ſtatuimus, ut deinceps nihil tale fiat à fidelibus. Neque enim hoc honor eſt virgini, quæ ſupra mentem & ſermonem, quod comprehendi non poteſt, verbum peperit carne, ex communibus, & iis quæ in nobis fiunt, inenarrabilem ejus partum definire ac deſcribere. Si quis ergo deinceps hoc facere aggreſſus fuerit, ſi ſit quidem clericus, deponatur: ſi verò laicus, ſegregetur.

C

BALS. Cùm intellexiſſent ſancti patres, quòd quidam propter honorem impollutæ dominæ noſtræ & deiparæ, poſt unum diem natalis Dei & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, ejus puerperium celebrant cum cocta ſimila & quibuſdam aliis ſpeciebus; ſtatuerunt hoc à Chriſtianis non eſſe amplius faciendum. Dei matris enim partum, inquiunt, talem non fuiſſe profitemur, quemadmodum à reliquis fit mulieribus, ſed abſque puerperio: quoniam conceptio & ſupra naturam & ex ſancto ſpiritu facta eſt. Ei ergo, quæ puerperium non novit, quomodo nos ea quæ ad puerperas pertinent peregerimus? Quare non eſt hoc honor ſanctæ virginis, quæ ſupra mentem & ſermonem Deum verbum peperit carne, abſque ullis maternis in partu doloribus. Quocirca non oportet ea, quæ ſunt ſupra naturam, iis, quæ ſunt ſecundùm naturam, exæquare, & ea veluti communia reddere, ex noſtriſque terreſtribus deſcribere & metiri. Statuunt ergo, ut qui eſt hoc facturus, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſin verò Laicus, ſegregetur. Hanc ergo ob cauſam, Chriſti Dei gratia, in hac urbium regina nemo tale quidpiam audet facere: ſed poſt ineffabilem Chriſti Dei noſtri nativitatem, fidelium cœtus ſanctiſſimæ deiparæ feſtum celebrat divinis canticis hymniſque Eccleſiaſticis.

D

E

ZONAR. Nonnulli, ſe in eo ſemper virginis ac Dei matris honori aliquid deferre exiſtimantes die, qui ſanctam Chriſti natalis feſtivitatem proxime conſequitur, quædam facere ſoliti ſunt, ex iis quæ in aliarum quoque mulierum puerperio agi conſuevere. Eas res igitur hic canon prohibet, ſanctæ virginis partum abſque ullo puerperio fuiſſe dicens. Eſt vero puerperium emiſſio fœtus, quam doloris ſenſus ac profluvium ſanguinis comitantur: quibus quidem malis nullatenus obnoxiam fuiſſe deiparam credimus. Partus etenim naturales iſta conſequuntur; ejus vero conceptio fuit ſupra naturam: nam à ſpiritu ſancto effecta eſt, ejuſdémque partus nequaquam iis, quæ partum naturalem proprie conſequuntur, obnoxius fuit. Quæ igitur puerperium non agnovit, quid nos ei quæ puerperarum ſunt exhibebimus? Eſt id quidem ſacroſanctæ virgini contume-

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

lioſum potius, quam honorificum, eorum aliquid in ejus eximio partu, quale in aliarum mulierum fœtura contingit, uſurpari. Qui ergo tale quidpiam admiſerit, depoſitione Clericos: Laicos vero ſegregatione teneri jubet.

A πκτυσῶν τὺς ἢ τοιῦτόν τι πεφάτλονίας, κληρικὺς μὲν ὄντας, καθαιρεῖ· λαϊκὺς ἢ, ἀφορίζει:

ARIST. *Qui poſt deipara feſtum ſimilam vel aliud quidlibet, propter ea quæ dicuntur Puerperia, præparat, ſegregatur.*

ΑΡΙΣΤ. Ἀφορίζεται ὁ μετὰ τὸν ἑορτὸν τῆς Θεοτόκυ, σεμίδαλιν ἢ ἄλλο τι κατασκευάζων, διὰ τὰ λεγόμενα ὠδῖνα.

Hoc virgini, quæ ſupra mentem & ſermonem incomprehenſibile peperit carne verbum, non eſt honor, ex communibus & iis quæ in nobis ſunt, inenarrabilem ejus partum definire & deſcribere. Si quis itaque poſt ſanctæ Chriſti veri Dei noſtri nativitatis diem ſimilam coquere deprehenditur, eamque aliis exhibere, puerperii ſcilicet immaculatæ virginis matris honoris prætextu; ſi quidem Clericus eſt, deponetur: ſin vero Laicus, ſegregabitur. Divinum enim è virgine partum, ut ſine ſemine conſtitutum, ſine puerperio editum confitemur.

Οὐκ ἔστι τοῦτο τιμὴ τῇ παρθένῳ, τῇ ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον τὸν ἀχώρητον τεκούσῃ λόγον σαρκὶ, ἐκ τῶν κοινῶν τε καὶ καθ' ἡμᾶς τὰ καλὰ τὸν ἄφραστον αὐτῆς τόκον ὁρίζειν καὶ ὑπογράφειν. διὰ τοῦτο εἴ τις μετὰ τὸν ἡμέραν τῆς ἁγίας ζύμης τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν γεννήσεως σεμίδαλιν εὑρίσκεται ἕψων, καὶ ταύτην παρέχων τισὶ, προφάσει τιμῆς δηθεν λοχείων τῆς ἀχράντου παρθενομήτορος· εἰ μὲν κληρικός ἐστι, καθαιρεθήσεται· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορισθήσεται. ἀλόχευτον γὰρ ὁμολογοῦμεν τὸν ἐκ τῆς παρθένου θεῖον τόκον, ὡς καὶ ἄσπορον συλλαβόντα.

CANON LXXX.

ΚΑΝΩΝ π'.

Si quis Epiſcopus vel Presbyter vel Diaconus, vel eorum qui in clero enumerantur, vel Laicus, nullam graviorem habeat neceſſitatem vel negotium difficile, ut à ſua Eccleſia abſit diutiſſimè, ſed in civitate agens, tribus diebus dominicis in tribus ſeptimanis unà non conveniat, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſin verò Laicus, communione moveatur.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ἢ τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένων, ἢ λαϊκὸς, μηδεμίαν ἀνάγκην βαρυτέραν ἔχοι ἢ πρᾶγμα δυσχερὲς, ὥστε ὅτι πλεῖστον ἀπολείπεσθαι τῆς ἰδίας ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐν πόλει διάγων, τρεῖς κυριακὰς ἐν ταῖς ἑβδομάσι μὴ συνέρχοιτο, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀποκινείσθω τῆς κοινωνίας.

BALS. Alii quidem diverſi canones alio modo puniunt Epiſcopos & Clericos, qui aliquandiu à ſuis Eccleſiis peregre abſunt. Præſens autem canon non ſolùm Epiſcopos & Clericos, ſed etiam Laicos, qui à ſuis regionibus in alieno ſolo degentes abſunt, cogit unà cum fidelibus communicare & orare; & ſtatuit, quòd ſi quis eorum, nulla neceſſitate propoſita, morbi ſcilicet, vel graviſſimæ ſervitutis, quæ ei non concedit ut in Eccleſia verſetur, tribus diebus dominicis cum fidelibus non convenerit, & unà non oraverit, ſed in hanc ſalutiferam communionem negligenter affectus fuerit, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſi verò Laicus, à communione moveatur, hoc eſt, ſegregetur. Ex eo enim duorum alterum apparet, eum vel divina præcepta divinaſque pſalmodias & orationes non curare, vel non eſſe fidelem. Cur enim xx. diebus cum Chriſtianis in Eccleſia verſari noluit, unáque cum Dei fideli populo communicare?

BAΛΣ. Ἄλλοι μὲν κανόνες διάφοροι ἀλλοτρόπως καλάζουσι τὺς Ἐπισκόπους καὶ τὺς κληρικὺς ἐφ' ἱκανὸν ἀποδημοῦντας ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν οὐ μόνον Ἐπισκόπους καὶ κληρικὺς, ἀλλὰ καὶ τὺς λαϊκὺς τὺς ἀπὸ τῶν χωρῶν αὐτῶν ἐν ἀλλοδαπῇ διαγοντας, καταναγκάζει μετὰ τῶν πιστῶν συγκοινωνεῖν καὶ σωδύζεσθαι· καὶ διορίζεται, ὡς εἴ τις ἐκ τούτων μηδεμιᾶς προκειμένης ἀνάγκης, νόσου τυχὸν ἢ δυλείας βαρυτάτης μὴ συγχωρούσης αὐτῷ ἐκκλησιάζειν, ὅτι τρεῖς κυριακὰς οὐ συνέλθῃ μετὰ τῶν πιστῶν καὶ σωδύζηται, ἀλλ' ἀμελῶς διατεθῇ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ σωτηριώδει κοινωνίᾳ, κληρικὺς μὲν ὢν, καθαιρείσθω· λαϊκὺς δὲ, ἀποκινείσθω τῆς κοινωνίας, τυπτέτω, ἀφοριζέσθω. δυοῖν γὰρ θάτερον ἐκ τούτου ἀναφαίνεται, ἢ μηδεμίαν φροντίδα τίθεσθαι τὸ τοιοῦτον τῶν θείων εὐαγγελίων καὶ τῆς εἰς Θεὸν δυχῆς καὶ ὑμνωδίας, ἢ ὅ μὴ εἶναι πιστόν· ἵνα τί γὰρ ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας μετὰ τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησιάσαι οὐκ ἠρέσκετο, καὶ συγκοινωνῆσαι τῷ πιστῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ;

ZONAR. Qui tribus hebdomadis ab Eccleſia ſua, nulla gravi neceſſitate difficilive alia cauſa impediti, abſuerint, verùm in urbe degentes cum fidelibus in Eccleſiam non convenerint, ſi quidem Epiſcopi aut Clerici ſint, eos canon deponi: laicos autem ſegregari, (hoc namque illud eſt, communione moveri) jubet.

ΖΩΝΑΡ. Τὺς ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας ἀπολειφθέντας τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν, ἄνευ βαρείας ἀνάγκης τινὸς ἢ δυσχερείας ἑτέρας, ἀλλ' ἐν πόλει διαγοντας, μὴ συνερχομένους ἢ εἰς ἐκκλησίαν τοῖς πιστοῖς, Ἐπισκόπους μὲν ὄντας κληρικὺς ὁ κανὼν καθαιρεῖσθαι προστάττει· λαϊκὺς ἢ ἀφορίζεσθαι. τοῦτο γὰρ ὅτι ἀποκινεῖσθαι τῆς κοινωνίας.

ARIST. *Si quis nullâ cogente neceſſitate Eccleſiam tribus dominicis derelinquat, communione privatur.*

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μὴ δι' ἀνάγκην ἀπολιμπάνοιτό τις τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τρισὶ κυριακαῖς, ἀκοινώνητος.

Qui ab Eccleſiâ tribus diebus dominicis abeſt, ſine neceſſitate aliqua & difficultate graviſſimâ, ſi quidem Clericus eſt, deponitur: ſin vero Laicus, ſegregatur.

Ο τῆς ἐκκλησίας ἐν τρισὶ κυριακαῖς ἀπολειφθεὶς, ἄνευ βαρυτάτης ἀνάγκης, ἢ δυσχερείας τινὸς, εἰ μὲν κληρικός ἐστι, καθαιρεῖται· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζεται.

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΩΝ πά'.

Επειδήπερ ἐν τισι χώραις μεμαθήκαμεν, ὸν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ ὸν προσθήκης μέρει ἐκφωνεῖσθαι μετὰ τὸ, ἅγιος ἀθάνατος, τὸ, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἐλέησον ἡμᾶς· τοῦτό τε ὑπὸ τῶν παλαίων πατέρων, ὡς τῆς δυσσεβείας ἀλλότριον, ἐκ τοῦ τοιούτου ἀπέλασεν ὕμνου, σὺν τῷ τὸν τοιαύτην φωνὴν καινουργήσαντι αἱρετικῷ· καὶ ἡμεῖς κυροῦντες τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διασεσῶς θεσμοθετηθέντα, ἀναθεματίζομεν ἔτι μετὰ τὸν προειρημένον ὅρον μεταδεχομένους ἢ τοιαύτην φωνὴν ἐπ' ἐκκλησίαις, ἢ ἄλλως πως τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ τὰ παρ' αὐτοῦ· καὶ εἴ μὲν ἱερατικόν ἐστιν ὁ παραβάτης τῶν ὁρισθέντων, ἀπορυμνᾶσθαι τοῦτον τῆς ἱερωσύνης προστάττομεν· εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναχὸς, ἀφορίζεσθαι.

B

Ο ματαιόφρων ἐκεῖνος καὶ βλάσφημος Πέτρος ὁ Κναφεὺς, προσθήκην ὸν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ ἐποίησε, μετὰ τὸ ἐκφωνεῖσθαι τὸ, ἅγιος ἀθάνατος, εἰπὼν ὀφείλειν λέγεσθαι τὸ, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἐλέησον ἡμᾶς. ἣν δὴ προσθήκην ἡ ἐκκλησία οὐ παρεδέξατο, ὡς παῤῥησίαν σαν πάρτον πρόσωπον, καὶ ἀνάμεσον τιθεῖσαν τὸν τοῦ Θεοῦ υἱὸν τῷ τοῦ πατρὸς συνυπόστατον δύναμιν, καὶ ἀνάμεσον, τὸν ἐσταυρωμένον

C

Χριστὸν, ὡς ἄλλον ὄντα παρὰ τὸν ἰσχυρὸν, ἢ ὡς παθητῷ τῷ τριάδα δοξάζουσαν, καὶ συσταυροῦσθαι τῷ υἱῷ τὸν πατέρα καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. καὶ ἐδογμάτισεν οὐσεβῶς τὸν τρισάγιον ὕμνον χάριν τῆς τριάδος λέγεσθαι· ὅθεν τι ἁρμόζει μὴ τῆς τρισσῆς ἁγιότητος τὰς τρεῖς τῆς ὑπερουσίου θεότητος ὑποστάσεις τὰ ἅγια σεραφὶμ ἡμῖν ὑπεμφαίνουσι· διὰ δὲ τῆς μιᾶς κυριότητος τὸν μίαν τῆς θεαρχικῆς τριάδος οὐσίαν τε καὶ βασιλείαν γνωρίζουσιν. εὕρηται δὲ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ, ὅτι λιτῶν ποτε ἐν Κωνσταντινουπόλει λαοῦ διά τινα θεήλατον ἀπειλὴν ἐπὶ Πρόκλου ἀρχιεπισκόπου γεγενημένου, ἁρπαγῆναι παῖδα ἐκ τοῦ λαοῦ, καὶ οὕτω μυηθῆναι ὑπ' ἀγγελικῆς τινος διδασκαλίας τὸν τρισάγιον

D

ὕμνον, ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ αὖθις ὑποστραφέντος τοῦ παιδὸς, καὶ τὸ μυηθὲν ἀπαγγείλαντος, ἅπαν τὸν ὕμνον ἅπαν τὸ πλῆθος, καὶ οὕτω κοπάσαι πρὸ ἀπειλήν. καὶ ὸν τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ πρώτῃ συνόδῳ τῇ ὸν Χαλκηδόνι, οὕτως ὑμνεῖσθαι ὁ τρισάγιος ὕμνος παραδέδοται. ἀλλὰ τῆς τῶν πολλῶν καὶ βλασφημάτων κακίας μηδὲ διὰ τούτων πρὸς τὸ ὀρθόδοξον δόγμα μεταρυθμισθείσης, ὡς ἔοικεν, οἱ κατὰ ταύτην συνελθόντες καὶ συνοδον ἅγιοι πατέρες, ὁπικυρώσαντες τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ὸν Χαλκηδόνι συνελθόντων περὶ τοῦ τρισαγίου ὕμνου θεσμοθετηθέντα, ἀναθέματι καθυπέβαλον

E

τοὺς μετὰ τὸν παρόντα κανόνα τῷ προσθήκῃ τῇ Κναφέως τῷ τρισαγίῳ συναπτομένους· καὶ εἰ μὲν ἱερατικός ἐστι, φασὶν, ὁ καθαίνων, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναχὸς, ἀφορίζέσθω. τῷ δὲ κανόνος ἀναθεματίζοντος τοὺς τῷ κακοδόξου ταύτῃ προσθήκῃ παραδεχομένους, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀναθεματισμοῦ μὴ μόνον ἀτίμων γινομένων τῶν ἀναθεματιζομένων, ἀλλὰ καὶ παντελῆ ἀπώλειαν ὑφισταμένων, καὶ πάσης τῆς ὸν κόσμῳ διαγωγῆς ἀπαλλοτριουμένων, θαυμάζω πῶς ὁ κανὼν, συῶ τῷ ἀναθεματισμῷ, καθαιρέσεως ἐμνήσθη καὶ ἀφορισμοῦ. ἀλλ', ὡς ἔοικε, τὰ περὶ τούτου εἰς τὸν ὑποσκοπικὸν διάκρισιν ἀνήρτησεν, ἐφ' ᾧ τὸν μὲν παραδεξάμενον

F

τῷ βλάσφημον ταύτῃ προσθήκῃ καὶ ῥᾳδίως μετατιθέμενον καθαιρεῖσθαι, ἢ ἀφορίζεσθαι· τὸν δὲ μὴ μετατιθέμενον ἀλλ' ἔτι τῆς βλασφήμου φλυαρίας ὀρεχόμενον, ἀναθεματίζεσθαι, καὶ οὕτω μὴ μόνον τῆς ἱερωσύνης ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀπορυμνᾶσθαι, ἀλλὰ καὶ παντελίζεσθαι, ἐφ' ᾧ μὴ μεταδοῦναι τῆς αἱρέσεως καὶ ἄλλοις.

Canon LXXXI.

Quoniam in nonnullis locis didicimus, in ſanctiſſimo hymno additamenti loco dici poſt illud, Sanctus immortalis, hoc, Qui crucifixus eſt pro nobis, miſerere noſtri; id autem ab antiquis ſanctis patribus, ut à pietate alienum, ex hoc hymno ejectum cum ſcelerato hæretico, qui hanc vocem innovavit: nos quoque confirmantes ea quæ à ſanctis noſtris patribus piè conſtituta ſunt, anathematizamus eos, qui poſt præſens decretum ejuſmodi vocem in Eccleſiis admittunt, vel aliquo alio modo ſanctiſſimo hymno adjungunt. Et ſi eſt quidem ſacerdotalis ordinis qui tranſgreſſus eſt, eum ſacerdotio privari jubemus: ſin autem Laicus vel Monachus, ſegregari.

Bals. Stolidus ille & blaſphemus Petrus Fullo in ſanctiſſimo hymno fecit additamentū, dicens, poſtquam dictum eſſet, Sanctus immortalis, debere dici, Qui crucifixus es pro nobis, miſerere noſtri. Quod quidem additamentum Eccleſia non admiſit, ut quod quartam perſonam inducat, & Dei filium, Servatoris ſcilicet conſiſtentem facultatem, ſeorſum ponat, & Chriſtum crucifixum tanquam alium à forti, & tanquam affectionibus ſubjectam trinitatem glorificet, & Patrem unà cum Filio crucifigat & ſpiritum ſanctum. Et decrevit quidem ſanctiſſimum hymnum piè dici de ſancta trinitate, quod per trinam ſanctitatem tres ſuperſubſtantialis deitatis perſonas ſancta nobis ſeraphim oſtendant: per unam verò dominationem unam divinæ Trinitatis ſubſtantiam regnúmque ſignificant. In Eccleſiaſtica autem hiſtoria inventum eſt, cùm populus Conſtantinopoli ſupplicaret, propter quaſdam divinitùs intentatas minas, quæ tempore Procli Archiepiſcopi fuêre, ex populo raptum fuiſſe puerum, & ſic ter ſanctum hymnum ab angelica aliqua doctrina fuiſſe inſtitutum, Sanctus Deus, ſanctus fortis, ſanctus immortalis, miſerere noſtri: & converſo rurſus puero, cùm quod inſtitutum erat renunciaſſet, univerſam multitudinem hymnum cecinìſſe, & ſic minas ceſſâſſe. Porrò autem & in ſancta & univerſali Chalcedon. Synodo ſic ſanctiſſimum hymnum canendum eſſe traditum eſt. Sed cùm ne ſic quidem multorum eorúmque blaſphemorum improbitas ad orthodoxum decretum traducta eſſet, ut eſt veriſimile, qui in hac Synodo convenerant ſancti patres, iis, quæ à ſanctis patribus, qui Chalcedone convenerant, de hoc ſanctiſſimo hymno conſtituta erant, confirmatis, anathemati eos ſubjecerunt, qui poſt præſentem canonem Fullonis additamentum Triſagio adjungant: Et ſi eſt quidem ſacerdotalis, inquit, ordinis, qui tranſgreditur, deponatur: ſin autem Laicus vel Monachus, ſegregetur. Cùm autem canon eos anathematizet, qui malum hoc additamentum ſuſcipiunt, & ex anathematizatione non ſolùm fiant, qui anathematizantur, infames, ſed omnis etiam generis exitium ſubeant, & ab omni in mundo converſatione alienentur, miror quomodo canon depoſitionis & ſegregationis unà cum anathematiſmo meminit. Sed, ut eſt veriſimile, hoc quoque Epiſcopali diſcretioni ac prudentiæ relictum eſt, ut qui blaſphemum quidem hoc additamentum admiſit & facile convertitur, deponatur vel ſegregetur: qui autem non convertitur, ſed blaſphemis nugis adhæret, anathematizetur; & ſic non ſolùm ſacerdotio vel Eccleſiaſtica communione privetur, ſed etiam exterminetur, ut non aliis quoque hæreſin communicet.

Zonar.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Zonar. Quidam affectionibus obnoxiam divinitatem existimantes, trisagio hymno verba illa, Qui pro nobis crucifixus est, addidêre. Quod quidem ante hanc Synodum alii quoque sancti Patres, ut adulterinum rectæque sententiæ minùs consentaneum, repudiavêre; & à quibusdam adhuc, ut credibile est, usurpatum, hujus Synodi auctores ex trisagio tollunt; quique id nihilominus adhibuerint, ac trisagio quomodocunque adjunxerint, anathemate damnant. Atque hujus decreti violatores, sacratos quidem depositione; Monachos verò aut Laicos segregationis pœna teneri jubent.

A ΖΩΝΑΡ. Οἱ τῇ θεότητί τινα προσαρμόζοντες προσέθεντο τῷ τρισαγίῳ τὴν προσθήκην ταύτην, Ὅς, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ὅθεν καὶ πρὸ τῆς συνόδου ταύτης ὑφ' ἑτέρων ἁγίων πατέρων, ὡς νόθον καὶ τῆς ὀρθῆς δόξης ἀλλότριον, ἀπεβλήθη, καὶ ἔστι παρά τισιν, ὡς ἔοικε, λεγόμενον, οἱ τῆς συνόδου ταύτης τῷ τρισαγίῳ αὐτὸ ἐξορίζουσιν, ἀναθέματι καταδικάζοντες τοὺς ἔτι αὐτὸ παραδεχομένους. καὶ τῷ τρισαγίῳ ὁπόταν ποτὲ συνάπτωσι. καὶ καθαιροῦσι μὲν τοὺς ἱερατικοὺς τῆς βλασφημίας ταύτης ὁρισθέντα, τοὺς δὲ μοναχοὺς ἢ λαϊκοὺς ἀφορίζουσιν.

Arist. *Qui hymno trisagio, illud, Qui Crucifixus, adjungit, heterodoxus censetur.* B

ΑΡΙΣΤ. Τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ ὁ συνάπτων τὸ, ὁ σταυρωθεὶς, ἑτερόδοξος.

Dicitur, quod sub Theodosii junioris imperio Puer in campi precibus sublatus est, & per multas horas in sublimi suspensus; & audivit vocem divinam, ne hoc, *Qui pro nobis crucifixus*, in Trisagio adderetur, ut vesanus Paulus Samosatenus delirè effutiebat. Si quis itaque talem vocem hymno Trisagio adjunxerit, ut heterodoxus anathemate percutietur. Invenies autem in Damasceno cap. liii. de Trisagio plenius tractans; & propter quam causam puer in sublimi attollebatur.

Λέγεται, ὡς ὅτι τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ ἤρθη παιδίον ἐν τῇ τῶν κάμπων λιτῇ, καὶ ὅτι πολλὰς ὥρας μετέωρον γέγονε, καὶ ἤκουσε θείας φωνῆς, μὴ προστιθέναι ἐν τῷ τρισαγίῳ τὸ, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ὡς ὁ παραφρων Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐληρώδει. εἴ τις οὖν τὴν τοιαύτην φωνὴν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ σωνάψῃ, ὡς ἑτερόδοξος ἀναθεματισθήσεται. εὑρήσεις δὲ καὶ ἐν τῷ Δαμασκηνῷ κγ'. κεφάλαιον διαλαμβάνον πλατύτερον περὶ τοῦ τρισαγίου, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν ἤρθη τὸ παιδίον.

Canon LXXXII.

Inter nonnullas venerabilium imaginum picturas, agnus, qui digito Præcursoris monstratur, depingitur, qui ad gratiæ figuram adsumptus est, verum nobis agnum per legem Christum Deum nostrum præmonstrans. Antiquas ergo figuras & umbras, ut veritatis signa & characteres, Ecclesiæ traditas amplectentes, gratiam & veritatem præponamus, eam ut legis impletionem suscipientes. Ut ergo quod perfectum est, saltem coloribus effigiatum, omnium oculis subjiciatur, agni ejus, qui tollit peccatum mundi, Christi Dei nostri instar hominis characterem, etiam in imaginibus deinceps pro veteri agno statui jubemus, ut per ipsum verbi Dei humiliationem mente comprehendentes, ad memoriam quoque ejus in carne conversationis, ejúsque passionis & salutaris mortis manu ducamur, ejúsque quæ ex eo facta est mundo redemptionis. C D E F

Κανὼν πϛ'.

Ἐν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τῷ προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν Λόγον νόμῳ προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν. τὰς οὖν παλαιὰς τύπους καὶ τὰς σκιάς, ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προοιμιάσματα, τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένας κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεχόμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ πλέον καὶ ἐν ταῖς ζωγραφίαις ἐν ταῖς ἀπέρ τῶν ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν κόσμου, ἀμνὸν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ, ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως τοῦ Θεοῦ λόγου καταλαμβάνοντες, καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου ἀγόμενοι, καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως.

Bals. Quando adversus Ægyptiorum primogenita Moses jussu Dei elocutus est, jussit ab Hebræis agnum interfici, & ejus sanguine Judæorum limina inungi: ut à primogenitorum destructore ad eos aditi non posset. Hic ergo agnus præfigurabat Dominum. Unde etiam magnus propheta angelisque æqualis præcursor, cùm Dominum & Deum nostrum Jesum Christum vidisset, dixit, Ecce agnus Dei, filius patris, qui tollit peccatum mundi. Quidam ergo in sacris imaginibus sanctum præcursorem describentes, è regione ejus agnum imprimebant, qui à præcursoris digito monstrabatur. Hoc ergo sancta Synodus prohibens, statuit, quòd quoniam agnus in typum veritatis acceptus est; umbræ autem & signa & typi præterierunt, utpote cùm veritas exhibeatur: typos quoque & umbras, ut signa veritatis, amplectimur; sed veritatem præponimus. Et ideo typum quidem cessare statuerunt; pro agno autem in sanctis imaginibus ipsum Dominum & Deum nostrum Jesum Christum humana forma describi. Si hæc autem ita se habeant, eos malè facere arbitror, qui in Ecclesia columbas emittunt pro sancti spiritus adventu: & qui pro illâ stellâ, quæ novo modo apparuerat & erat admirabilis, cereos accendunt: & qui ineffabilem & salutarem Domini & Dei & Servatoris nostri Jesu Christi generationem puero & thoro strato exprimunt, & quæ sunt supra rationem & mentis cogitationem humanis studiis describunt.

ΒΑΛΣ. Ὅτε τὸν πρωτοτόκων Αἰγυπτίων ἀπειλὴν διελάλησε πρὸς πέλευσιν τοῦ Θεοῦ ὁ Μωϋσῆς, ἐνετείλατο τοῖς Ἑβραίοις σφαγιάσαι ἀμνὸν, καὶ τῷ αἵματι τούτου χρισθῆναι τὰς Ἰουδαϊκὰς φλιὰς, ὡς ἂν ἄθικτοι ὦσι τοῦ πρωτοτόκων ὀλοθρεύτου. προετύπου οὖν ὁ τοιοῦτος ἀμνὸς τὸν Κύριον. ὅθεν καὶ ὁ μέγας ἐν προφήταις καὶ ἰσάγγελος πρόδρομος ἰδὼν τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, εἶπεν, ἰδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. τινὲς οὖν ἐν ἁγίαις εἰκόσι τὸν ἅγιον πρόδρομον ἀναστηλοῦντες, ἀμνὸν ἀντικρὺ αὐτοῦ ἀνεγχάρακτον ὑπὸ τοῦ προδρόμου δακτυλοδεικνύμενον. τοῦτο τοίνυν ἡ ἁγία συνοδος ἀποτρέπουσα, ὥρισεν, ὡς ἐπεὶ ὁ ἀμνὸς εἰς τύπον τῆς ἀληθείας παρελήφθη, αἱ σκιαὶ δὴ καὶ οἱ τύποι καὶ τὰ σύμβολα παρῆλθον, ὡς τῆς ἀληθείας παῤῥησιαζομένης· καταπαυομένους μὲν καὶ τοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολα, προτιμωμένης δὲ τῆς ἀληθείας. διὸ καὶ ὥρισται τὰ μὲν τοῦ τύπου σχολάσαι· ἀντὶ δὲ ἀμνοῦ, ἐν ταῖς ἁγίαις εἰκόσιν ἀναστηλοῦσθαι αὐτὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, καὶ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχουσι, νομίζω ὅτι κακῶς ποιοῦσιν οἱ ἐπ' ἐκκλησίας περιστερὰς ἀπολύοντες ἀντὶ πανδημαϊκοῦ ἁγίου ἐπιδημίας, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀστέρος ἐκείνου τοῦ ὑπερφυοῦς καὶ καινοφανοῦς κηρὸν ἀνάπτοντες· καὶ τὸ ἀπόῤῥητον καὶ σωτήριον ἐν σπηλαίῳ γέννησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι' παιδὸς καὶ στρωμνῆς ὑποτυποῦντες, καὶ τὰ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν ἀνθρωπίνοις ἐπιτηδεύμασι ζωγραφοῦντες.

ΖΩΝΑΡ.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ τοῖς Ἑβραίοις ὑφὰ Μωσέως ἐνταλθεὶς σφαγιασθῆναι ἀμνός, ᾧ τῷ αἵματι αἱ φλιαὶ τῶν οἴκων αὐτῶν ἀλοιφείσαι ἄβατοι τῷ τῶν πρωτοτόκων ἦσαν ὀλοθρευτῇ, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν προετύπου καὶ προεικόνιζεν. ὅθεν καὶ ὁ Βαπτιστὴς δεικνύων τοῖς λαοῖς τὸν Χριστόν, ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ἔφη, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. ἐγράφετο οὖν ἐν εἰκόσιν ἀμνός, καὶ ὁ προδρομος τῷ δακτύλῳ δεικνύων αὐτόν. τοῦτο δὲ μὴ γίνεσθαι ἡ συνοδος αὕτη διαμοθετεῖ, λέγουσα, ὅτι ζωὰς μὲν τύπους καὶ τὰς σκιὰς τιμῶμεν ὡς σύμβολα τῆς ἀληθείας καὶ προχαράγματα, προτιμῶμεν δὲ τὴν χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν· καὶ ὁρίζομεν μηκέτι ἐν εἴδει ἀμνοῦ γράφεσθαι τὸν αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα ἀναπλοῦσθαι αὐτὸν ἐν εἰκόσιν· ἵν' οὕτω καθαιρούμεν τὴν σωτηριώδη κάθοδον τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ τὴν τῆς αὐτοῦ ταπεινώσεως ἄμεσον, καὶ μνημονεύωμεν τῆς ἐν σαρκὶ ἀναστροφῆς αὐτοῦ, καὶ τοῦ πάθους καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου, καὶ ὅσων δι' ἡμᾶς εὐεργεσιῶν ἐτύχομεν δι' αὐτοῦ.

A

ZONAR. Qui ab Hebræis agnus Moſe præcipiente immolatus eſt, cujus ſanguine conſignata domorum limina primogenitorum interfectori inacceſſa fuere, is Chriſti Ieſu Domini noſtri typum ac imaginem referebat. Quapropter & Baptiſta, cum Chriſtum populo indicaret, Ecce, inquit, agnus Dei, qui tollit peccatum mundi. Proinde in imaginibus quoque agnus, cum præcurſore illum intento digito monſtrante, effingebatur. Quod quidem hæc Synodus fieri vetat, figuras dicens, & umbras, ut ſigna veritatis indicia-
que, veneramur; ſed gratiam & veritatem, longè pluris facienda eſſe judicamus: ac ne in poſterum is,
B qui peccatum mundi tollit, agni ſpecie in imaginibus pingatur, ſed humano habitu ac figura exprimatur, decernimus; ut hinc, quæ noſtra cauſa Verbi Dei abjectio demiſſioniſque immenſitas fuerit, intelligamus, ejúſque in carne converſationis, & paſſionis ac mortis quoque ſalutaris, &, quæcunque demum in nos contulit, beneficiorum, memoriam perpetuò conſervemus.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ γραφήσεις ἀμνὸν εἰς τύπον Χριστοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνον αὐτόν.

ARIST. *Non depinges agnum in typum Chriſti: ſed illum ipſum.*

Ὁ ἀμνὸς εἰς τύπον προελήφθη τοῦ ἀληθινοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. καὶ οὐ χρὴ τὸν τύπον προτιμᾶσθαι τῆς ἀληθείας, καὶ ἀμνὸν ἐν ταῖς σεπταῖς εἰκόσιν ἐγγράφειν, τῷ δακτύλῳ τὸν προδρόμου δεικνύμενον· ἀλλὰ αὐτὸν τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἐν ταῖς γραμματουργίαις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἐγχαράττειν.

C

Agnus in veri Chriſti Dei noſtri typum aſſumptus fuit. Et non oportet typum veritati præponere, & agnum in venerabilibus imaginibus præcurſoris digito monſtratum depingere: ſed ipſum Chriſtum & Deum noſtrum etiam coloribus delineatum forma humana exprimere.

ΚΑΝΩΝ πγ'.

CANON LXXXIII.

Μηδεὶς τοῖς σώμασι τῶν τελουμένων τὴν εὐχαριστίαν μεταδιδότω. γέγραπται γὰρ λάβετε, φάγετε· τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα, οὐδὲ λαβεῖν δύναται, οὐδὲ φαγεῖν.

Nemo mortuorum corporibus Euchariſtiam communicet. Scriptum eſt enim, Accipite, comedite. Mortuorum autem corpora nec accipere poſſunt, nec comedere.

D

ΒΑΛΣ. Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δειπνήσας μετὰ τῶν οἰκείων μαθητῶν, καὶ τὸν ἄρτον τούτοις μεταδιδούς, λάβετε, φάγετε, ἔφησε, τοῦτ' ἔστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καθὼς τοῦτο ἐν εὐαγγελίοις γέγραπται. εἴθισο γοῦν πρὸ τῆς συνόδου ταύτης ὑφά τισι μεταδιδόναι τῶν θείων ἁγιασμάτων (ταῦτα γὰρ εὐχαριστίαν οἱ πατέρες ὠνόμασαν) σώμασι νεκροῖς. τοῦτον οὖν κωλύοντες οἱ πατέρες, διωρίσαντο μηκέτι τοιοῦτόν τι γίνεσθαι. ὅτι, φασὶ, γέγραπται, λάβετε, φάγετε· τὰ δὲ σώματα τῶν νεκρῶν, οὔτε λαβεῖν ἔστι φαγεῖν δύανται. ἀναγνωσον καὶ τὸ ιθ'. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ E συνόδου. Ὃ μήτι χρείζεσθαι τῆς ἀρχιερεῦσι μὴ τελουμένῳ ἅγιον ἄρτον, καὶ οὕτως ἐνταφιάζεσθαι, νομίζω γίνεσθαι εἰς ἀποτροπὴν τῶν δαιμονίων, ἵνα δι' αὐτοῦ ἐφοδιάζηται πρὸς οὐρανόν, ὁ τοῦ μεγάλου καὶ ἀποστολικοῦ καλαξιωθεὶς ἐπαγγέλματος.

ZONAR. Eſt quidem olim conſuetudo, ut mortuis corporibus initiatorum corpus & ſanguis Domini impertiretur. Scriptum enim eſt, Accipite, comedite: mortuorum autem corpora neque accipere neque comedere poſſunt. Lege & xviii. can. Carth. Syn. Quòd autem ſanctus panis Antiſtitibus poſt mortem tradatur, & ſic ſepeliantur, exiſtimo hoc fieri ad avertendos dæmonas, & ut per ipſum, tanquam viaticum, deducatur ad cœlum, qui magna & Apoſtolica profeſſione dignus eſt habitus.

ΖΩΝΑΡ. Ἔθος ἦν παλαιὸν μεταδίδοσθαι τοῖς νεκροῖς σώμασι τῶν τελουμένων τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ κυρίου. τοῦτο γὰρ ὠνόμασται εὐχαριστία, ὅτι εὐχαριστεῖν ἡμᾶς χρὴ μεταλαμβάνοντας τούτων, ὡς ἀξιωθέντας τοιούτων δωρεῶν. τοῦτο τοίνυν γίνεσθαι ὁ κανὼν ἀπηγόρευσε, καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει λέγων, ὅτι ὁ κύριος εὐχαριστήσας τοῖς F μαθηταῖς, λάβετε, φάγετε, εἶπε· τὰ δὲ νεκρωθέντα σώματα οὔτε λαβεῖν, οὔτε φαγεῖν δύανται. καὶ ὁ ἑκτωκαιδέκατος κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου πρὸ τῆς συνόδου ταύτης ἀπηγόρευσε τὸ τῆς εὐχαριστίας μεταδίδοσθαι τοῖς νεκροῖς.

ZONAR. Antiquæ conſuetudinis fuit corpus & ſanguinem Domini mortuorum corporibus impertiri. Illa ſiquidem Euchariſtiæ nomine intelliguntur, quod ea dum percipimus, ſit à nobis, qui ejuſmodi muneribus digni habiti ſimus, gratiarum actio adhibenda. Id igitur hic canon fieri vetuit, ejúſque rei rationem hanc ſubdit, quod panem Dominus in diſcipulos dividens, Accipite, ait, & comedite: mortuis autem cadaveribus neque accipere neque comedere datum eſt. Carthaginenſis quoque Synodi decimooctavo canone, jam olim ante hanc ſynodum, Euchariſtiam vita functis præbere ne liceat interdictum eſt.

ΑΡΙΣΤ. Σώματι νεκρῷ οὐ μεταδοτέον τῶν ἁγιασμάτων.

ARIST. *Corpori mortuo ſacramenta non ſunt communicanda.*

Ἐπειδὴ γέγραπται, λάβετε, φάγετε· τὰ δὲ τῶν νεκρῶν

Quoniam ſcriptum eſt, Accipite, edite; at mortuorum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tuorum corporum nec accipere poſſunt, nec comedere: nemo mortuis divina Sacramenta communicabit.

σώματα ὔτε λαβεῖν ὔτε φαγεῖν δύανται· οὐδεὶς μέλλει τοῖς τελευτήσασι τ̃ θείων καὶ ἁγιασμάτων.

CANON LXXXIV.

Canonicas patrum leges ſequentes, de infantibus quoque decernimus, quoties non inveniuntur firmi teſtes, qui eos indubiè baptizatos eſſe dicant, nec ipſi propter ætatem de ſibi tradito myſterio aptè reſpondere poſſint, debere ſine ulla offenſione baptizari: ne forte ejuſmodi dubitatio eos tali ſanctitatis puritate privet.

ΚΑΝΩΝ πδ'.

Τοῖς κανονικοῖς τ̃ν πατέρων θεσμοῖς καταακολουθοῦντες, ὁρίζομεν καὶ τοὺς τ̃ν νηπίων, ὁπόκις μὴ διείσκωνται βέβαιοι μάρτυρες, οἱ ταῦτα ἀναμφιβόλως βαπτισθέντα εἶ λέγοντες, καὶ αὐτὰ ταῦτα μὴ πάνυ καιρὸν τοὺς παρὰ δυσθείσης αὐτοῖς μυσταγωγίας ἀποκρίνασθαι ὑπευθύνως ἔχειν, μηδείς τινος προσκόμματος ὀφείλειν ταῦτα βαπτίζεσθαι· μήποτε ὁ τοιοῦτος διασμὸς ἀποστερήσῃ αὐτὸν τ̃ς τοιαύτης τ̃ ἁγιασμοῦ καθαίρεως.

B

BALS. Patres, qui Carthagine convenerant, quorum præſens canon meminit, unum baptiſmum confitentes ex ſancti ſymboli comprehenſione, can. lxxii. ſtatuerunt, ut qui in infantia dicuntur eſſe baptizati ſive non, ſi non ſint firmi teſtes, qui eos eſſe baptizatos plenè & integrè probent, baptizentur. His ergo conſequenter patres in præſenti canone ea ipſa ſtatuerunt, quæ & qui Carthagine convenerunt juſſerant: ut ii ſcilicet baptizarentur, de quibus dubitabatur, an baptizati eſſent, ſi nec illi ipſi probare poſſint ſe fuiſſe baptizatos, eo quòd neſciant quid ſibi in infantia factum ſit (nam κεῖρα eſt ætas imperfecta) nec teſtes adducunt, qui probent eos fuiſſe baptizatos. Eſt enim timendum, ne propter dubitationem infantes ſacro baptiſmate & regno cœlorum, quod per id datur, priventur, prout eſt vox Domini dicentis, Niſi quis per aquam & ſpiritum renatus fuerit, non intrabit in regnum cœlorum. Hæc autem conſtituta ſunt, quon am non permittebant aliqui, ut tales propter dubitationem baptizarentur: ne eos, qui anteà baptizati fuerant, rebaptizare viderentur. De ea re autem ſæpe ſynodicè controverſia exorta eſt. Cùm enim infantes ex Chriſtianorum regione à Scythis & Agarenis bello capti eſſent, & Romanis divenditi, dubitatum eſt, an oporteat venundatos baptizari. Dicebant enim nonnulli, quoniam ex Chriſtiana regione capti ſunt, præſumptio eſt eos fuiſſe in regione baptizatos in infantia, nec rebaptizandos. Placuit verò potiùs baptizandos eſſe, eo quòd hi neſciant, an in infantia baptizati fuerint, nec ulli inveniantur qui baptiſmum affirment. De iis autem, qui ex infidelium regione capiuntur, eos eſſe baptizandos indiſtinctè ſtatutum eſt: niſi teſtes profiteantur eos poſt captivitatem fuiſſe baptizatos. Tempore autem ſanctiſſimi Patriarchæ domini Lucæ ſynodicè adfuerunt Agareni, & cùm ab eis poſtularetur ùt baptizarentur, dixerunt, quòd in ſuis regionibus antea baptizati fuerant. Et interrogati quomodo reſponderunt, eſſe conſuetudinem ut omnes Agarenorum infantes ab orthodoxis ſacerdotibus baptizarentur: non tamen admiſſi fuerunt. Audierant enim, quòd baptiſmus, quem infideles à Chriſtianis petunt, non bona affectione & orthodoxo propoſito petitur; ſed propter corporalem medicinam. Perſuaſum eſt enim Agarenis, fore ut ſui liberi à dæmone vexentur, & tanquam canes malè oleant, niſi baptiſmum Chriſtianum aſſequantur. Quamobrem, non ut omnium animæ ſordidum mundatorem, divinæque lucis & ſanctificationis præbitorem, baptiſmum poſtulant; ſed tanquam veneficium & incantationem. Quidam autem eorum dicebant ſe matres habere orthodoxas, ſéque earum cura fuiſſe ab orthodoxis baptizatos: ſed nec ii exauditi ſunt, quoniam teſtes non adducebant, qui hoc ipſum pro teſtimonio dicerent; imo potiùs condemnati ſunt, quòd non bonam de ſe exiſtimationem dabant, quòd rectè ad fidem non accederent. Propterea & hos omnes baptizari permiſſum eſt.

C

D

E

F

ΒΑΛΣ. Οἱ ὲν Καρθαγ̃νι συνελθόντες πατέρες, ὧν ὁ πρὸ ὀλίγων μέμνηται, ἓν βάπτισμα ὁμολογοῦντες, κ τ̃ν τ̃ ἁγίου συμβόλου περιλήψιν, ὥρισεν ὲν κανόνι οὗ'. τοὺς ὲν νηπιότητι λεγομένους βαπτισθ̃ναι, εἴτε κ μὴ βαπτίζεσθαι, ἐὰν μὴ ὦσι μάρτυρες βέβαιοι πληροφορ̃ντες αὐτοὺς βαπτισθ̃ναι. ἀκολούθως οὖν τούτοις ἐτέθησαν καὶ οἱ πατέρες ὲν τ̃ πρόντι κανόνι αὐτὰ ὅπερ, ὅπα κ οἱ ὲν Καρθαγ̃νι συνελθόντες προεκείμενο· δηλονότι βαπτίζεσθαι τοὺς ἀμφιβαλλομένους βαπτισθ̃ναι, εἰ μήτε αὐτοὶ ἐκεῖνοι δύανται πληροφορ̃σθαι βαπτισθ̃ναι, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τί γέγονεν εἰς τούτους ὲν νηπιότητι (κεῖρα γάρ ἐστιν ἡ ἀτελὴς ἡλικία) μηδὲ μάρτυρας φέρεσθαι πληροφορ̃ντας τὸ βαπτισθ̃ναι αὐτούς. δέος γάρ ἐστι, μήποτε διὰ τὸν διασμὸν ἀποστερηθ̃σι τοῦ νηπίου τὸ θείου βαπτίσματος, κ τ̃ς διὰ τὸν δεδομένης βασιλείας τ̃ν οὐρανῶν, κ τοῦτο τοῦ κυρίου φωνοῦντος, ἐὰν μήτις γεννηθ̃ ἐξ ὕδατος κ πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τ̃ν οὐρανῶν. ταῦτα δὲ νενομοθέτηται, ὅτι τινὲς οὐ προεχώρουν διὰ τὴν ἀμφιβολίαν βαπτίζεσθαι τοὺς τοιούτους· ἵνα μὴ δόξωσιν ἀναβαπτίζειν τοὺς προβαπτισθέντας. φέρε δὲ τέτου πολλάκις ἀμφισβ̃τησις γέγονε συνοδικῶς. νηπίων γὰρ ἀπὸ Χριστιανικ̃ς χώρας αἰχμαλωτισθέντων παρὰ Σκυθ̃ν κ Ἀγαρηνῶν, κ διαπραθέντων περὶ Ῥωμαίους, ἀμφιβολία γέγονεν, εἰ χρὴ τοὺς πωληθέντας βαπτισθ̃ναι. ἔλεγον γάρ τινες, οἷς ἐπεὶ ἀπὸ Χριστιανικ̃ς χώρας ἠχμαλωτίσθησαν, πρόληψίς ἐστι βαπτισθ̃ναι κ χώραν ὲν νηπιότητι, κ οὐ χρὴ αὖθις ἀναβαπτισθ̃ναι. ἤρεσε δὲ μᾶλλον ὀφείλειν βαπτισθ̃ναι, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τούτους εἰ ὲν νηπιότητι ἐβαπτίσθησαν, μήτε τινὰς διείσκεσθαι διαβεβαιουμένους τὸ βάπτισμα. περὶ δὲ τ̃ς ἀπὸ χώρας ἀπίστων αἰχμαλωτιζομένων ὡρίσθη, ἀβασίκτους αὐτοὺς βαπτίζεσθαι· εἰ μὴ μάρτυρες ὁμολογοῦσι βαπτισθ̃ναι τότε μ τ̃ αἰχμαλωσίαν. ὅτι δὲ τ̃ ἡμερ̃ν τὸν ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ, προέστησαν Ἀγαρηνοὶ συνοδικῶς, κ αἰτούμενοι βαπτισθ̃ναι, εἶπον, ὡς ἔφθασαν εἰς τὰς χώρας αὐτ̃ βαπτισθ̃ναι. κ ἐρωτώμενοι ὅπως, ἀπελογήσαντο, ὅτι συνήθεια ἔστι πᾶσι τοῖς νήπιοις τ̃ν Ἀγαρηνῶν βαπτίζεσθαι παρὰ ὀρθοδόξων ἱερέων· ἀλλ' οὐ προσδέχθησαν. ἠκούσαμεν γάρ, ὡς ὅ παρὰ τ̃ν ἀπίστων ζητούμενον ἀπὸ τ̃ς Χριστιανῶν βάπτισμα, οὐ κατὰ βλάβην ἀγαθὴν κ αἵρεσιν ὀρθόδοξον ζητεῖται· ἀλλὰ διὰ θεραπείαν σωματικήν. δέδεκται γὰρ παρὰ τοῖς Ἀγαρηνοῖς, ὅτι τέκνα τούτων δαιμονᾶν κ κατὰ κύνας ὄζειν, εἰ μὴ βαπτίσματος τύχωσι Χριστιανικοῦ. κἀντεῦθεν οὐκ ὡς καθαρτήριον πνεύματος ῥύπους ψυχικοῦ, κ φωτὸς θείου κ ἁγιασμοῦ πάροχον ἀνακαλοῦνται τὸ βάπτισμα, ἀλλ' ὡς φαρμακείαν ἢ ἐπῳδήν. τινὲς δὲ ἐξ αὐτ̃ εἶπον μητέρας ἔχειν ὀρθοδόξους, κ ἀπὸ σπουδ̃ς τούτων βαπτισθ̃ναι αὐτὰς παρὰ ὀρθοδόξων· ἀλλ' οὐδὲ οὗτοι εἰσηκούσθησαν, ὅτι μ προέστησαν μάρτυρες τοῦτο αὐτὸ μαρτυροῦντες. μᾶλλον μὲν οὖν κ κατεγνώσθησαν, ὡς μὴ ἀγαθὴν προλ̃ψιν διδόντες καθ' ἑαυτ̃, εἰς ὃ μὴ προσέρχεσθαι τ̃ πίστει ὀρθ̃ς. διό κ ἐχωρίσθη πάντας τούτους βαπτισθ̃ναι.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Ἓν βάπτισμα ὁμολογεῖν ἀπὸ τῆς θείου συμβόλου τῆς πίστεως δεδιδάγμεθα. ὅτι δὲ ὁ κύριος ἔφη, εἰ μή τις γεννηθῇ δι' ὕδατος καὶ πνεύματος οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, διὰ τοῦτο ἔδοξε τοῖς ἱεροῖς πατράσι παλαιοτέρων πατέρων ἐξακολουθοῦσι θεσμοῖς, εἰ ἀμφίβολόν ἐστι βεβαπτίσθαί τινας, ἐκείνων μὲν μὴ εἰδότων εἰ ἐβαπτίσθησαν διὰ νηπιότητα καὶ ὀλιγοστὸν ἀτελὲς τῆς ἡλικίας αὐτῶν (ἡλικίαν γὰρ ἡ κεῖρα ἐρμηνεύεται) καὶ σαφῆ τινες δύνωνται εἰδότες καὶ μάρτυρσιν, ὅτι ἐβαπτίσθησαν, βαπτίζεσθαι αὖθις χωρὶς πινὸς προσκόμματος, ἀντὶ τοῦ μή τινος ἐμποδίου ὄντος. διὰ τὸ ἀγνοεῖσθαι εἰ ἐβαπτίσθησαν. τοῦτο δέ, φασιν, ὁρίζομεν, ἵνα μὴ διὰ διαφορὰν καὶ ἀμφιβολίαν τοῦ, εἴτε ἐβαπτίσθησαν εἴτε μή, στερηθῶσι τῆς τοιαύτης ἁγιασμοῦ καθάρσεως, καὶ ἔξω μείνωσι τῆς τοῦ θεοῦ βασιλείας καὶ τοῦ κυρίου ἀπόφασιν.

Zonar. Unum baptiſma confiteri divino fidei ſymbolo edocti ſumus. Quoniam verò Domini illa verba ſunt, Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpiritu non intrabit in regnum cœlorum, propterea ſancti Patres, antiquiorum Patrum ſecuti decreta, ſtatuere; ut ſi de aliquibus, ſint baptizati nec ne, incertum ſit, cum nec ipſi ob infantiam ætatémque teneram (eſt idem namque χεῖρα, quod ætas) ſe baptiſmo initiatos norint, nec aliorum, qui id ſciant, teſtimonio baptizatos eſſe probari poſſit, ſine offenſione, hoc eſt, ſine ulla mora cunctationéque, cum nihil de illorum baptiſmo certi cognitum ſit, baptizentur. Hoc vero, inquiunt, ita decernimus, ne ob incertam ambiguámque de baptiſmo ſuſcepto ab his hominibus controverſiam, tali ſanctitatis puritate priventur, atque à Dei regni aditu ex dominica aſſertione prohibeantur.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ μὴ γινώσκοντες, μηδὲ μαρτυρούμενοι βαπτισθῆναι, βαπτιζέσθωσαν.

Aristy. *Qui nec cognoſcunt, nec per teſtes probare poſſunt, ſe baptizatos eſſe, baptizentur.*

Ὅσοι ἀγνοοῦσιν εἰ ἐν τῇ νηπιώδει αὐτῶν ἡλικίᾳ ἐβαπτίσθησαν, καὶ εὑρίσκονταί τινες ἀξιόπιστοι μάρτυρες ἀναμφιβόλως αὐτὸν ἀβεβαιώμενοι βαπτισθῆναι· χωρὶς πινὸς προσκόμματος βαπτιζέσθωσαν.

Quotquot ignorant, an in infantili ſuâ ætate baptizati fuerint; & non inveniuntur aliqui teſtes fide digni, qui extra controverſiam confirmatum dent, eos fuiſſe baptizatos: ſine ullo ſcandalo baptizentur.

ΚΑΝΩΝ πέ.

Ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων βεβαιοῦσθαι πᾶν ῥῆμα γραφικὰς παρελάβομεν. τοὺς οὖν ὑπὸ τοὺς οἰκείων δεσποτῶν ἐλευθερουμένους δούλους ἐπὶ τρισὶ μάρτυσι, τῆς τοιαύτης τιμῆς ἀπολαύειν δίκαιον ἐσόμενον, εἰ ὅ κύριος παρόντες τῇ ἐλευθερίᾳ προσοίσουσιν, καὶ ὃ πιστὸν ἐξ ἑαυτῶν τοῖς γινομένοις παρέξουσιν.

Canon LXXXV.

In duobus vel tribus teſtibus confirmari omne verbum ex ſcriptura accepimus. Servos ergo, qui à ſuis dominis ſub tribus teſtibus manumittuntur, eo frui honore decernimus; qui præſentes libertati vires & firmitatem afferent, &, ut iis quæ ab ipſis facta ſunt fides habeatur, efficient.

ΒΑΛΣ. Εἶπεν ἐν εὐαγγελίοις ὁ κύριος, ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων πᾶν ῥῆμα σταθήσεται. διὸ καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται τοὺς λέγοντας ἐλευθερίαν ἀξιοῦσθαι παρὰ τῶν οἰκείων δεσποτῶν, μὴ ἀναγκάζεσθαι πολλοὺς μάρτυρας ἄγειν ἀποδείξεως τούτου αὐτοῖς παρόντος· ἀλλὰ διὰ τριῶν μαρτύρων σωτηρίαν τὴν λεγομένην παρεῖναι αὐτοῖς ἐλευθερίαν. ἴσθι γὰρ τινες, ὡς ἔοικε, λέγοντες ὀφείλειν τὴν ἐλευθερίαν ἀποδείκνυσθαι διὰ πλόνων μαρτύρων, πέντε τυχὸν ἢ καὶ ἓξ. ὅπερ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ οὐκ ἤρεσεν. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. ἐνηκαταίδη δὲ πολλάκις, αἱ τοῦ νόμου λέγοντος ἐν βιβλίῳ κα'. πτλῳ α'. καὶ βιβλ. κγ'. πτ. α'. ὅτι μὴ τοῖς ἐπέκεινα τῶν μιᾶς ὑποπύρων λίτρας πράγμασιν, ὀφείλειν παρίστασθαι μάρτυρας τρεῖς· ὅτι δὲ ὑποδεεστέρας λίτρας ὑποπύρων μιᾶς καὶ κατωτέρω, ἀρκεῖν μάρτυρας δύο, ἀναγκάζεται ὁ ἐλευθερούμενος καὶ τὸν παρόντα κανόνα παράγειν μάρτυρας τρεῖς. καὶ πῶς ἐμοὶ ἔδοξε, δύο καὶ μόνους ἀρκεῖν μάρτυρας εἰς ἀπόδειξιν ἐλευθερίας, διὰ τὸ ὅτι παλαιὰ πως παρά τε τοὺς νόμους καὶ τοὺς κανόνας πλέον πλόντων τὴν ἐλευθερίαν· ἄλλως τε ἐπεὶ οὐκ ὑποβαίνῃ τίμημα δούλου οἱουδήποτε μίαν ὑποπύρων λίτραν, νενομοθέτηται δὲ ὅτι μιᾶς ὑποπύρων λίτρας ἀρκεῖν μάρτυρας δύο, πάντως καὶ εἰς ἀπόδειξιν ἐλευθερίας δύο ἀρκέσουσι μάρτυρες, ἀκολούθως τῷ παρόντι κανόνι τῷ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἐκφωνηθέντι, καὶ λέγοντι ἐξ ἀρχῆς, ὅτι δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. καὶ ὅτι ἐξ ἀτονίας τῆς ἀποδείξεως οὐχὶ ἡ ἀξιάπιστος ἐλευθερία δίδοται τῷ ἀντιδίκῳ, ἀλλὰ ἡ δουλεία, ἥτις ἀποτιμᾶται ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ἧς καὶ δοθείσης ἀπὸ νομισμάτων ἐλευθερωθήσεται ὁ ἐλευθερούμενος. ἀνάγνωθι καὶ τὸ νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, τὸ ὀξενεχθεῖσθαι χάριν τοῦ μὴ δέχεσθαι ἀντιφωνοῦντας μαρτύρων, ὅταν φέρωνται μάρτυρες παρὰ τοῦ ἐλευθερούμενος, καὶ χάριν τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐλευθέρους τοὺς ἱερολογουμένους δούλους· τὸ καὶ ταῦτα ῥητῶς διεξιῶσθαι. δύο ταῦτα ὅτι ἦλθεν ἀκοὰς τῆς βασιλείας μου ἤθελεν ἀγνοῆται δέεσθαι, οἷς πρὸς τοῖς προσηκόντων ἀγίων

Zonar. Unum baptiſma confiteri divino fidei ſymbolo edocti ſumus. Quoniam verò Domini illa verba ſunt, Niſi quis renatus fuerit ex aqua & ſpiritu non intrabit in regnum cœlorum, propterea ſancti Patres, antiquiorum Patrum ſecuti decreta, ſtatuere; ut ſi de aliquibus, ſint baptizati nec ne, incertum ſit, cum nec ipſi ob infantiam ætatémque teneram (eſt idem namque χεῖρα, quod ætas) ſe baptiſmo initiatos norint, nec aliorum, qui id ſciant, teſtimonio baptizatos eſſe probari poſſit, ſine offenſione, hoc eſt, ſine ulla mora cunctationéque, cum nihil de illorum baptiſmo certi cognitum ſit, baptizentur. Hoc vero, inquiunt, ita decernimus, ne ob incertam ambiguámque de baptiſmo ſuſcepto ab his hominibus controverſiam, tali ſanctitatis puritate priventur, atque à Dei regni aditu ex dominica aſſertione prohibeantur.

Balſ. Dominus dixit in Evangeliis; In duobus vel tribus teſtibus ſtabit omne verbum. Et ideo præſens quoque Canon ſtatuit, ut qui ſe dicunt fuiſſe manumiſſos à ſuis dominis, non neceſſe habeant ad hoc oſtendendum multos teſtes adducere: ſed per tres teſtes probare libertatem quæ illis adeſſe dicitur. Erant enim nonnulli, qui, ut eſt veriſimile, dicebant, oportere eum eſſe liberum oſtendi per plures teſtes, quinque fortaſſe vel ſex: quod quidem ſanctæ Synodo non placuit. Et hæc quidem in hoc canone continentur. Sæpe autem tractatum eſt, an cùm lex dicat in libro xxi. tit. i. & lib. xxiii. tit. i. in negotiis, quæ unam hyperpyrorum libram excedunt, debere tres teſtes adduci, in cauſis autem unius hyperpyrorum libræ & inferioribus ſufficere duos teſtes; cogatur, qui ad libertatem proclamat, ex præſenti canone tres teſtes adducere. Et mihi quidem viſum eſt, ad oſtendendam libertatem duos ſolos teſtes ſufficere, eo quòd leges & canones libertati maxime faveant; & quandoquidem cujuſlibet ſervi pretium unam hyperpyrorum libram non excedit, in una autem hyperpyrorum libra conſtitutum eſt duos teſtes ſufficere, omnino & ad oſtendendam libertatem duo teſtes ſufficient, præſenti canoni conſequenter, qui eſt pro libertate editus, & dicit ab initio, In ore duorum vel trium teſtium ſtabit omne verbum; & quòd ex infirmitate probationum inæſtimabilis libertas non datur adverſario, ſed ſervitus quæ æſtimatur, ut ſuperiùs dictum eſt, qua etiam data, pecuniis liberabitur qui ad libertatem proclamat. Lege etiam novellam Imperatoris domini Alexii Comneni, quæ edita eſt de non admittendis teſtibus qui contra opponuntur, quando teſtes adducuntur ab eo qui ad libertatem proclamat, & de eo, quòd liberi ſervi non fiant, qui ſacram benedictionem acceperint: quæ hæc his verbis perſequitur. Duo hæc ad aures Imperialis meæ poteſtatis pervenerunt, ſanctiſſime domine, quòd quidam eorum, qui ad ſanctum & magnum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gnum divini verbi ſapientiæ templum accedunt, ad libertatem proclamantes, & genus ſuum ad libertatis oſtenſionem allegantes (dicunt enim ſe ex liberis parentibus eſſe natos, Bulgaris fortè vel aliquibus aliis, quos in ſervitutem noſtra non accepit reſpublica) ea quidem quæ dicunt demonſtrare permittuntur. Et poſtquam teſtes omni exceptione majores, & in quos nulla cadit criminatio, adduxerint, ad alios eis teſtes opponendos eorum domini procedunt; & ſic cùm ii, qui provocant, non poſſint amplius in judiciis perſiſtere, ſervilis conditionis onere rurſus opprimuntur: & quando matrimoniales fiunt ſervorum conſuetudines & convinctiones in noſtra republica, eas tamen ſacra non conſequitur benedictio, caventibus dominis ne ſervi inter ſe invicem cum ſacra benedictione conjungantur, ne ex eo ad libertatem conveniant. Eorum autem utrumque convenienti correctione opus habere cenſuit; & propterea hanc conſtitutionem magna cum cautione & obſervatione edidit, per quam ſtatuitur de his qui ad libertatem proclamant ſervis, ne ii, qui contrà adducuntur, teſtes vim ullam locúmve habeant, in quocunque ſeu civili ſeu Eccleſiaſtico judicio: ſed ii ſoli, qui in jus vocant, legitimas probationes afferant; & ſi ii quidem teſtibus abundent, qui jure ſunt recipiendi, neque calumnia inducti, teſtium jurejurando judicium ſolvatur; ſed non contrariæ etiam per teſtes probationes eorum dominis permittantur, ne magna adverſariorum inæqualitas ſit inferioribus damni cauſa. Sed quemadmodum in iis, qui idem tributum ſolvunt, lex beatiſſimi domini Baſilii potentibus adverſus pauperes contrarias probationes per teſtes non permiſit: ſic & hîc dominis adverſus ſervos vis contrariæ per teſtes probationis extincta erit, & ſola apud eos valebit adverſus ipſos teſtes illata criminatio; contraria non omnino per teſtes probatione excluſa, quando ii, qui trahunt in ſervitutem, adverſus illos, qui jure ſunt liberi, ſervis in jus vocatis teſtes, produxerint. Inferioribus enim & imbecillis præſens conſtitutio gratificatur, & quod eos juvet ſubminiſtrat: non autem pro majoribus & potentioribus editur. Adjicit autem & ſacras benedictiones, non ſolùm apud liberos, ſed etiam apud ſervos valere. Et nuptias non alias legitimas & Chriſtiana inſtitutione dignas eſſe & exiſtimari, niſi etiam benedictio eos, qui conjunguntur, colliget. Abſurdum enim eſſet, cùm una in omnibus Chriſtiana fides valeat, & unus ſit in confeſſo baptiſmus, per quem ad Dominum deducti ſumus, & eadem ſalus à nobis omnibus qui credimus ſperetur, nonnullis hanc obortam eſſe ſuſpicionem, quòd ſervi ſint boni minùs participes; & liberi quidem matrimonio invicem conjungantur, priùs oratione colligati: ſervi autem à tali bono excidant, & Deum non aſſumant in congreſſus benedictione, vel metuant, quòd ſi aſſumpſerint, eorum dominus in dominio injuria afficeretur, illorum dominio privatus. Si hoc autem locum habuerit, ſanctum quoque baptiſmum timere oportet, ne ſervi dominium ſibi vendicent: ſed etiam immaculatorum myſteriorum aſſumptionem, ne per eam ab illis quoque alienentur. Quo fiet ut in ſervis intereat magnum & venerabile divinæ fidei nomen: & non ſolùm ſervi hominum, ſed etiam diaboli homicidæ, fient homines. Eorum autem domini in periculum quoque venient, ne dum hominum miniſterio privari formidant, à Dei gloria ſeipſos abalienare ſuſtineant, ſed neque hoc eſt rationi conſentaneum, & ſacram benedictionem in ſervis quoque valere æquum, & Chriſtiana inſtitutione dignum eſt. Verum enimvero fortuna novit in hominibus diverſa eſſe dominium & ſervitutem, & quæ noſtra accepit reſpublica, ea in iis quoque valere oportet. Unus autem dominus omnium, una fides, unum baptiſma:

A μεγάλῳ τε καὶ θείῳ ναῷ τῆς τοῦ θεοῦ λόγου σοφίας, εἰς ἐλευθερίαν ἀναφωνοῦντες, καὶ φερόφασιν τῆς ἐλευθερίας τὸ γένος ποιούμενοι (φασὶ γὰρ ἐξ ἐλευθέρων γεγονέναι γονέων, Βουλγάρων τυχὸν ἢ τινῶν τοιούτων ὡς εἰς δουλείαν ἢ καθ' ἡμᾶς ὑπ' οὐδέποτε πολιτείᾳ,) εἰς ἀπόδειξιν τοῦ λεγομένου ἀφίενται. καὶ ἐπειδὴ παρασίσονται μάρτυρας ἀδιαβλήτους, εἰς ἀντιπαράστασιν μαρτυρίαν οἱ κύριοι τούτων χωροῦσι, καὶ οὕτως τοῦ ἐγκαλουμένων ἕως τέλους ἐμβαλοῦσι τοῖς δικαστηρίοις ἀδυνατοῦντες, ἡ δουλικὴ τύχη πάλιν τούτοις ἐπιφορτίζεται· καὶ ὅτι γαμικαὶ δούλων ὁμιλίαι τε καὶ συναρμογαὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς γίνονται πολιτεύματι, οὐ μὴν τοιγε καὶ ἱερολογία ταύταις ἀκολουθεῖ, τοῦ κυρίων αὐτῶν δὲ λαβουμένων μεθ' ἱερολογίας ἀλλήλοις συναπτειν τοὺς δούλους, ἵνα μὴ πρὸς ἐλευθερίαν ἐντεῦθεν σπεύδωσι, καὶ τῆς προσηκούσης ἄμφω διορθώσεως ἔγνωκε δεῖν· καὶ ἀφ' οὗτο δὲ πρὸν ἀφόπαγμα συμπεπραμμένως ἐξέπεσεν, δι' οὗ διορίζεται κοινὸν τοῦ εἰς ἐλευθερίαν ἀναφωνουμένων δούλων, ἀντιβατικὴν μαρτυρίαν μὴ κρατεῖν, μηδὲ χώραν ὅλως ἔχειν αὐτῷ, τοῦ οἱουδήτινι πολιτικῷ ἢ ἐκκλησιαστικῷ δικαστηρίῳ· ἀλλὰ τοῖς ἐγκαλοῦσι μόνοις τὰς ἀποδείξεις καὶ νόμους ἐπάγεσθαι, κἂν εἴ που μαρτυρίων διαπορήσειεν οὗτοι νόμοις δεκτῶν καὶ μὴ παραιτουμένων δόλου, τοῦ τοῦ μαρτύρων ὅρκῳ τὸ δίκαιον λύεσθαι· ἀλλὰ μὴ καὶ ἀντιβατὰς τοῖς κυρίοις αὐτῶν ἐγχωρεῖσθαι· ἵνα μὴ ὃ πολὺ τοῦ ἀντιδότων ἄνισον, βλάβης αἴτιον τοῖς ἐλαττοτέροις γένηται. ἀλλ' ὥσπερ ὅπου τῶν ὁμοτελῶν ἡ τοῦ μακαρίτου κυροῦ Βασιλείου νομοθεσία τοῖς δυνατοῖς καὶ τῶν πενήτων ἀντιβατὰς ἐκ μέρους ἐχώρησεν· οὕτω καὶνίζεσθαι τοῖς κυρίοις καὶ τῶν δούλων ἀπεσβεσμένον ἔσται δὲ τῆς ἀντιβατὰς ἰσχυρὸν, καὶ μόνη κρατήσει πρὸς τούτοις ἡ καὶ τῶν μαρτύρων ἀμφιβολή· τῆς ἀντιβατὰς πάντως μὴ ἀποκλειομένης τοῖς ἐγκαλουμένοις δούλοις, ὅπου τοὺς μάρτυρας καὶ τῶν ἐν νομῇ ἐλευθερίας ὄντων οἱ περὶ δουλείαν ἕλκοντες τούτους παράγωσι. τοῖς γὰρ ἐλαττοτέροις καὶ ἀσθενέσιν ἡ παροῦσα διάταξις χαρίζεται τοῦ ῥοπῇ, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ τῶν δυνατῶν καὶ μᾶλλον ἰσχυροτέρων ἐκτίθεται. προσήκει δὲ καὶ ταῖς ἱερολογίαις μὴ μόνον πρὸς τοῖς ἐλευθέροις, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῖς δούλοις κρατεῖν. καὶ γάμον μὴ ἄλλως ἔννομόν τε καὶ τῆς Χριστιανικῆς καταστάσεως ἄξιον εἶναί τε καὶ νομίζεσθαι, εἰ μὴ καὶ ἱερολογία τοὺς συναπτομένους σωθεῖ. ἄτοπον γὰρ ἂν εἴη, μιᾶς ἐν πᾶσι τῆς Χριστιανικῆς κρατούσης πίστεως καὶ βαπτίσματος ὁμολογουμένου ἑνός, δι' οὗ προσήλθαμεν τῷ Κυρίῳ, καὶ τῆς αὐτῆς σωτηρίας ἐλπιζομένης πᾶσιν ἡμῖν τοῖς πιστεύουσιν, ὑποπτέχειν τινὰς ὑπόνοιαν, ὡς τοῖς δούλοις ἧττον μέτεστι τοῦ καλοῦ· καὶ τοὺς μὲν ἐλευθέρους καὶ γάμον ἀλλήλοις συναπτεσθαι θεία συνδουμένους δίχῃ προτέρου· τοὺς δούλους δὲ, τοιούτου ἀφαπτεσθαι καλοῦ, καὶ μὴ προσλαμβάνειν θεὸν ἐπὶ δυλογίᾳ τῆς συνελεύσεως, ἢ δεδιέναι, ὡς εἰ προσλαμβάνετο, ἀδικηθείη ἂν τοῦ τινὶ δεσποτείαν ὁ τούτων κύριος, τῆς ἐπ' αὐτοῖς περιποιούμενος δεσποτείας. οὕτω γὰρ εἰ τοῦτο κρατοίη, δεδιέναι χρὴ καὶ ὃ ἅγιον βάπτισμα, μὴ δοῦλοι ξενοδοκεῖν τοῦ δεσποτειῶν· ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τινὶ τοῦ ἀχράντων μυστηρίων μεταλήψιν, μὴ καὶ ἀφ' ταύτης ἑκείνων ἀλλοτριωθεῖεν. καὶτοιγε ὁπόταν τοῦ δούλων οἰκήσεται ὃ μέγα καὶ σεβάσμιον τῆς θείας πίστεως ὄνομα· καὶ οἱ δοῦλοι μόνον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνθρωποκτόνου γένωνται ἄνθρωποι. συγκινδυνεύσουσι δὲ καὶ οἱ κύριοι τούτων, φόβῳ τοῦ μὴ ἀφαπεσεῖν ὑπηρεσίας ἀνθρώπων, τοῦ τοῦ θεοῦ δόξης ἀποξενοῦν ἑαυτοὺς ἀνεχόμενοι. ἀλλ' οὔτε τοῦτο λόγον ἔχει δίκαιον· καὶ τοῦ ἱερολογίαν ἐξ ἀνάγκης καὶ ὅπου τῶν δούλων κρατεῖν, οὔλογον καὶ Χριστιανικῆς ἐπάξιον καταστάσεως. ἀλλὰ γὰρ ἐν ἀνθρώποις οἶδεν ἡ τύχη δεσποτείαν καὶ δουλείαν ἀφόρους, καὶ ἅπερ ἡ καθ' ἡμᾶς πολιτεία ἀφέλαβε ταῦτα καὶ ὅπου τούτων χρεῶν κρατεῖν. εἷς δὲ κύριος πάντων, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, καὶ

δὲ δουλείας καὶ δεσποτείας ὄλως οὐ γινώσκο- A
μεν, ὅτι καὶ πάντες ἐξίσης δοῦλοι ἐσμὲν τῷ ἐκ δουλείας λυτρω-
σαμένῳ ἡμᾶς τῷ ἰδίῳ θείῳ καὶ ζωοποιῷ αἵματι. καὶ ἐπεὶ ταῦτα
καλῶς τέτακται καὶ λυσιτελῶς διατέτακται, δεῖ σὸν μεγάλῃ
ἁγιωσύνῃ σε δῆλα ταῦτα πάντα ποιεῖν φῶς ἁγίων ἐκ-
κλησιῶν, ὡς ἂν οἱ ἐν αὐταῖς προεστῶτες ὕπου τι τοῦ πρὸς τὴν
ἐλευθερίαν δοκιμάζουσιν, ἀντιπαρατιθῶσι μαρτυρίαν καὶ
τὴν δούλων τοῖς δεσπόταις μὴ συγχωροῦντες, καὶ πᾶσι δῆλον
καταφανὲς ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῶν ἐπαρχίαις, ὡς οἱ μὴ μετ' εὐσεβεί-
ας ἀλλήλοις συναπτόντες τοὺς δούλους, οὐκ θεοφιλῆ γάμον
συνιστῶσιν ἐν αὐτοῖς· ἀλλ' ἐκπερδύνουσι μᾶλλον κεκατύνοισιν.
ὃς γὰρ μὴ συναπτῇ Θεὸς δι' ἱερολογίας προσλαμβανόμενος, ὕ- B
που πάντες εἰς ἁμαρτίας συνέρχονται. καὶ εἴ που προσληφθεὶς
θεὶς τοῦτο παρ' οἱουδήποτε ὕπου ἀπὸ τοῦδε γινόμενον, ἴστωσαν
οἱ δεσπόται ὡς ὑ μόνον θείῳ μηνύματι καταπέσονται ἔνοχοι,
ἀλλὰ καὶ τῶν δούλων ἀλλοτριωθήσονται, εἰς ἐλευθερίαν ἁρπα-
ζομένων. ἔξον γὰρ αὐτοῖς κατὰ νόμους Θεῷ συναπτῆναι ἀλλήλους
τοὺς δούλους, καὶ τὴν ὅπῃ αὐτοῖς δεσποτείαν ἔχειν ἀλώβητον, εἰ μὴ
τοῦτο ποιοῖεν, ἑαυτοῖς δικαίως πάντως τὴν τῆς δεσποτείας ἐπά-
γοισιν ἐκπίπτουσιν. ὃ δὲ πρὸν διάταγμα ὑ μόνον ὀφείλῃ ἐν ταῖς
ἁπάσαις ἐκκλησιῶν διαγινώσκειν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πολι-
τικοῖς δικαστηρίοις κατασπουδάζειν. γινέσθω δὲ διαβόητον καὶ
εἰς τοὺς τῶν ἐπῳκισμένων προεστῶτας ἀρχῶν, ὡς ἂν εἴδησιν ἔχωσι C
ἅπαντες τὸ καλῶς παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ὁρισθέντων. ὅπῃ
δὲ καὶ γάμοι ἐφθάσθω ἤδη γινέσθαι ὅπῃ προεστῶσι δουλικῷ
ἔχοιεν τύχῃ, καὶ οἱ γάμοι κατὰ τὸ ἔως τοῦ νῦν κεκατῶσθω παρέλ-
θοντα συνήθειαν προβεβήκασι, δεῖ καὶ ὅπῃ τούτων τὴν ἱερολογίαν
γινέσθω, ἵνα διὰ ταύτης, κἂν ὀψὲ γένηται, τὸ σεβάσμιον ἔχωσι,
τῆς ἀνωτέρω εἰρημένων παρατηρήσεων καὶ ὅπῃ τῷ χρείττῳ γάμῳ
κεκτῆσθαι ὀφλήσουσιν.

ZΩNAP. Ἀξιατίμητον πρᾶγμα τὴν ἐλευθερίαν, ἄγαν διαπεπλωῦσαι καὶ πολὺ ὀρειδῶσαι ἐπ' αὐτῇ μὴ δυνά-
μενον οἱ τῆς πολιτείας εἶ) νόμοι φασί. ὡς οὖν περὶ μεγάλου D
πράγματος ἐσομένης τῆς μαρτυρίας, ὅτε δεήσῃ μαρτυρίας
περὶ ἐλευθερίας, ἀπῃτοῦντο οἱ παὶ δεδοκιμάκεις ποιούμενοι πέν-
τε τυχὸν ἢ καὶ πλείονας προσηκούσας μάρτυρας, ὡς τοσούτων καὶ ἐφ'
ἑτέραις ὑποθέσεσι προσγομένων. τοῦτο οὖν ἀναιρῶν ὁ κανὼν
ὅπῃ διαλῦσῃ τῆς ἐλευθερίας, καὶ τοῖς ὀρίζει ἀρκεῖν, καὶ πρὸς
γραφὴν προσήκῃ εἰς σύστασιν τῆς θεσμοθεσίας, λέγωσθω, ὅπῃ
δύο ἢ τριῶν μαρτύρων στασθήσεται πᾶν ῥῆμα, ἀντὶ τοῦ βεβαιω-
θήσεται, κυρωθήσεται.

ΑΡΙΣΤ. Ἐλευθερούμενος ὑπὸ δεσπότου δοῦλος. ὅπῃ δυσὶ
μάρτυσιν, εἴη ἀδούλωτος. Σαφής. E

& quod ad fidem quidem attinet, dominii & ſervitutis differentiam non cognoſcimus; quoniam omnes ſumus ex æquo ſervi ejus, qui nos ex ſervitute divino ſuo & vivifico ſanguine redemit. Et quoniam hæc rectè his & utiliter conſtituta ſunt, oportet magnam tuam ſanctitatem hæc omnia in omnibus Eccleſiis manifeſta reddere: ut qui eis præſunt, ea quæ ad libertatem pertinent ſic examinantes contrarias teſtium probationes adverſus ſervos dominis non permittant, & omnibus in ſuis provinciis manifeſtum efficiant, quòd qui non cum ſacra benedictione ſervos invicem conjungunt, non Deo gratum inter eos matrimonium conſtituunt: ſed fornicatorium coitum confirmant. Quos enim non conjungit Deus per ſanctam benedictionem aſſumptus, hi omnes ad peccata conveniunt. Et ſicubi hoc ab aliquo, quicunque is fit, abhinc factum renunciatum fuerit, ſciant domini, quòd non ſolùm iræ divinæ erunt obnoxii, ſed à ſervis quoque abalienabuntur, eis abductis in libertatem. Cùm eis enim liceat ſervos ſuos jure in Deo invicem conjungere, & integrum in eis habere dominium, niſi hoc fecerint, jure omnino ab eorum dominio excident. Præſens autem conſtitutio non ſolùm debet in Eccleſiis quæ ubique ſunt promulgari, ſed in omnibus etiam civilibus judiciis deponi: tradi autem etiam iis, qui in provinciis Magiſtratus gerũt, ut quæ ab Imperatoriâ noſtrâ auctoritate bene decernuntur, omnibus innoteſcant. Quoniam autem in perſonis ſervilem fortunam habentibus nuptiæ priùs factæ ſunt, & nuptiæ convenienter iniquæ, quæ hucuſque invaluit, conſuetudini proceſſerunt, oportet in iis quoque ſacram benedictionẽ fieri, ut per eam, etiãſi tardè fiat, id quod eſt colendum ac venerandum habeant, ſuperioribus quoque obſervationibus etiam in hiſce nuptiis valere debentibus.

ZONAR. Rem inæſtimabilem eſſe libertatem, hoc eſt, impoſſibile eſſe, ut æſtimetur, vel pretium ejus conſtituatur, leges civiles docent. Igitur, quoties de libertate, quippe de non levis momenti re teſtimonium ferri oporteret, quorum intererat probationes afferre, quinque ſcilicet aut plures etiam (quod totidem in aliis quoque diſceptationibus dari conſuevisſent) teſtes exhibere cogebantur. Qua quidem conſuetudine hîc damnata Can. (qui nimirum libertati faveat) trium quoque teſtimonium ſatis eſſe decernit, & ſtabiliendæ conſtitutioni ex ſacris literis illa profert, in ore ſcilicet duorum aut trium teſtium ſtabit omne verbum, hoc eſt, firmum ac ratum eſſe judicabitur.

ARIST. *Servus à domino ſub duobus teſtibus manumiſſus, libertate donetur.* Perſpicuus.

ΚΑΝΩΝ πϛ'.

Τὸς ὅπῃ ψυχῶν ὀλίσθῳ πόρνας ὅπῃσυνάγοντας καὶ ἐκτρέφον-
τας, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρεῖσθαι ὁρίζομεν. εἰ δὲ λαϊ-
κοὶ, ἀφορίζεσθαι.

ΒΑΛΣ. Ὥσπερ ὁ πολιτικὸς νόμος κολάζει τὸς πορνοβο-
κους, ὕτω καὶ ὁ κανὼν ὁρίζεται τὸς ὅπῃσυνάγοντας πόρνας,
καὶ διὰ τοῦτο συνωθοῦντας εἰς ψυχικὴν ἀπώλειαν τὸς
πολλούς, καὶ ὑ μόνον ὅπῃσυνάγοντας, ἀλλὰ καὶ ἐκτρέφοντας, F
ἤγουν παρέχοντας αὐταῖς ὅπῃχορηγοῦντας (τροφὴν γὰρ ὀνόματι
σῖτος ὄψος καὶ ἐνδυμασία, καὶ τὰ λοιπὰ, τὰ πρὸς ἀκολασίαν τὸς
ἀπαλωτέρους ἕλκοντα, περιέχοντα) κληρικοὺς μὲν ὄντας,
καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ, ἀφορίζεσθαι. ὑ μόνα τοῦτο δὲ οἱ
μόνον ὅπῃσυνάγοντες καὶ μὴ ἐκτρέφοντες αὐτοὺς ὑ τιμωρη-
σόμενοι· ἀλλὰ κἀκεῖνοι ὁμοίως κολασθήσονται. εἶπε δὲ
ὁ κανὼν ὃ ἐκτρέφοντες, ὅτι ἐξ ἀνάγκης τῇ Συναγωγῇ
ἐπακολουθεῖ καὶ ἡ λοιπὴ φροντὶς τῶν ὅπῃσυναγομένων.
ὑ γὰρ ὃ Συναγαγεῖν μόνον ἄξιόν ἔστι κολάσεως· ἔστι
Συνάγει τις πολλάκις πόρνας χάριν τοῦ ἐπωνεῖσθαι

& alunt, ſi ſint quidem Clerici, deponi definimus: ſin verò Laici, ſegregari.

BALS. Quemadmodum lex civilis lenones, qui meretrices alunt, punit, ita & Canon decernit eos, qui meretrices cogunt, & multos ea ratione ad animæ exitium veluti protrudunt; & non ſolùm eos qui cogunt, ſed & qui alunt ſive eis neceſſaria ſuppeditant (alimenti enim nomine & indumenta & reliqua, quæ molliores ad intemperantiam attrahunt, comprehenduntur) ſi ſint quidem Clerici, deponendos: ſin verò Laici, ſegregandos. Non autem idcirco qui ſolùm quidem cogunt, & eas non nutriunt, non punientur: ſed in eos quoque ſimiliter animadvertetur. Dixit autem Can. illud, Et alunt, quoniam ubi coëgerint, neceſſariò quoque ſequitur, ut coactarum cura deinceps ab iis geratur. Neque enim ſolùm cogere ſupplicium meretur: Meretrices enim ſæpe cogit quiſpiam, ut eis illa,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

quæ ſunt ſalutaria, ſuggerat, vel ut earum opera ad tractandum aliquod miniſterium utatur, vel ut det eas magiſtratui caſtigandas. Quære librum lx. Baſilic. tit. xxxviii. cap. i. Si pater filiam, vel dominus ſervam nutriat ad quæſtum meretricium, perdant quam habent in eas poteſtatem. Adjicit autem conſtitutio, Per Epiſcopum & Magiſtratum eis quoque ferri debere auxilium: & quòd ſi ad hoc reſiſtat pater vel dominus, publicantur & exterminantur. Ac ſecundum quidem caput viles lenones ſimiliter punit: eos autem, qui ſunt militaris ordinis, publicandos dicit. Ejuſdem autem libri & tituli cap. iii. quod eſt Juſtiniani Novella, valde punit eos, qui arte & dolo & neceſſitate aliquas in hanc intemperantiam attrahunt, & iis mercaturam exercent. Lege ergo hoc caput diligentiùs. Dicunt enim nonnulli, quòd id illos punit qui ſeducunt, & aliquo artificio vel neceſſitate mulieres aliquas ad fornicationem attrahunt: non autem eos qui illas ſuſcipiunt, quæ ſpontanea voluntate fornicationem eligunt propter naturæ neceſſitatem vel etiam paupertatem. Ad hoc autem probandum utuntur, & nonnullis ipſius Novellæ verbis, & præſenti Canone puniente, non eos ſolùm qui meretrices cogunt, ſed etiam qui eas nutriunt, per fraudem & adulationem eas in malum impellentes. Porro autem & quod hodie actu fit in lenonum officinis videtur cum eorum dicto concurrere. Mihi autem videtur, quòd leges & Canones quemcunque lenonem indiſtinctè puniunt, & omnem meretricem ad temperantiam retrahunt. Lege & xci. Novellam Imperatoris domini Leonis Philoſophi, quæ non permittit ut veteri lege aliquis degat cum concubinis.

ZONAR. Meretrices alere civilium quoque legum ſanctiones vetant. Alere vero meretrices eſt, eis ob lucrum ex meretricio quæſtu percipiendum, cum animarum pernicie alimenta ſuppeditare. Quam rem, ſi civiles quoque leges prohibeant, multo illam certe magis Eccleſiaſticæ ac ſpirituales debent averſari. Proinde graviores etiam pœnæ Clericis in hoc genere delinquentibus irrogatæ. Illos ſiquidem (quod non ita crebro reperias) deponi ſimul & ſegregari jubet. Pro quovis enim alio ſupplicio in eos, qui clero adſcripti fuerant, plerumque depoſitio ſola ſufficere viſa fuit. Laicos verò, qui id fecerint, ſegregatione puniendos eſſe decernit.

ARIST. *Qui meretrices in animarum exitium cogit, ſegregatur.* Perſpicuus.

CANON LXXXVII.

Quæ maritum reliquit, eſt adultera, ſi venerit ad alium, ut vult ſacer & divinus Baſilius, qui ex Hieremia Propheta hoc optimè collegit: quòd ſi alii viro uxor fuerit, ad maritum ſuum non convertetur, ſed polluta, polluetur: & rurſus, Qui detinet adulteram, eſt & inſipiens & impius. Si itaque præter rationem à marito ſeceſſiſſe appareat, ille quidem venia dignus eſt: hæc verò pœna. Illi autem venia dabitur, ut Eccleſiæ communicet. Sed is qui legitimè ſibi datam uxorem relinquit, & aliam ducit, ex Domini ſententia eſt adulterii judicio obnoxius. A Patribus autem noſtris ſtatutum eſt: ut qui ſunt ejuſmodi uno anno defleant, biennio audiant, triennio ſubſternantur, & ſeptimo cum fidelibus conſiſtant, & ſic oblatione digni habeantur, ſi cum lachrymis pœnitentiam egerint.

BALS. Dominus & Deus noſter JESUS CHRISTUS interrogatus, an liceat marito uxorem quavis ex cauſa dimittere, hoc vetuit, dicens: Quòd qui uxorem ſuam reliquit præterquam fornicationis cauſa,

αὐταῖς τὰ ζωτηριώδη, ἢ χρεωγωγίας ἀξιοῦσαι σωματικῆς, ἢ ὑφαδύναι τῷ ἄρχοντι χάριν σωφρονισμοῦ. ζήτει βιβλίον ξ. τοῦ βασιλικοῦ πίτλω λη'. κεφ. α'. ἐὰν πατὴρ θυγατέρα ἢ δεσπότης δούλην πορνοβοσκῇ, ἀπολλύσθω καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ ἴσου αὐταῖς ἐξουσίαν. φορτίζονται δὲ ὅ κεφάλαιον, ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ τοῦ ἄρχοντος αὐταῖς βοηθεῖσθαι· καὶ ὅτι ἐὰν ἀνθίστανται πρὸς τοῦτο ὁ πατὴρ ἢ ὁ δεσπότης, δημεύονται καὶ ἐξορίζονται. καὶ ὅ δεύτερον κεφάλαιον τοὺς μὴ σὺν ἐλπίδι πορνοβοσκοὺς ὁμοίως τιμωρεῖ, τοὺς δὲ στρατείαν ἔχοντας δημεύεσθαί φησι. ὅ μβ'τοι γ'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ πίτλου, ὅθεν δῆλόν ἐστι νεαρὰ Ἰουστινιάνου, μεγάλως κωλύζει τοὺς σὺν πέρᾳ καὶ δόλῳ καὶ ἀνάγκῃ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀσέλγειαν ἄγοντας, καὶ ἐμπορευομένους ταῦτα. ἀνάγνωθι οὖν ὅ νεώτερον κεφάλαιον ὀξυτικώτερον. λέγουσι γάρ τινες, ὡς ἐκεῖνος τοῦτο κωλύζει τοὺς πλανῶντας, καὶ μετά τινος μέθοδου ἢ ἀνάγκης μεθέλκοντας εἰς πορνείαν γυναῖκάς τινας. ἡ μᾶλλον τοὺς προσδεχομένους τὰς ἐκείσε βουλήσει τὸ πορνείαν ἑλομένας, διὰ φύσεως ἀνάγκην ἢ καὶ πενίαν. ζεῦνται δὲ καὶ πρὸς ὑπόσυσταζιν τοῦ λόγου αὐτοῦ, καὶ ῥήμασί τισι τῆς αὐτῆς νεαρᾶς, καὶ τῷ παρόντι κανόνι μὴ μόνον τοὺς ὑποζωγράφους πόρναις κωλύζοντι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑπηρέφοντας, τυπτεῖ διὰ πλάνης καὶ κολακείας ζωωθοῦντας αὐτὰς εἰς ὃ κακόν. καὶ ὅ σήμερον δὲ γινόμενον πραγματικῶς εἰς τὰ πορνοβοσκεῖα διενέργανται συντρέχειν τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὅτι πάντα πορνοβοσκὸν οἱ νόμοι καὶ οἱ κανόνες ἀδιακρίτως κωλύζουσι, καὶ πᾶσαν πόρνην εἰς σωφροσύνην μεθέλκουσιν. ἀνάγνωθι καὶ τὴν ιά'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, μὴ ἐξεῖναι χωροῦσαι κοὶ τὸν παλαιὸν νόμον διάγειν τινὰ μετὰ παλλακῆς.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ πορνοβοσκεῖν καὶ τοῖς πολιτικοῖς ἀπαγόρευται νόμοις. πορνοβοσκεῖν δ' ἐστὶ τὸ τρέφειν πόρνας διὰ κέρδος τοῦ μισθώματος. ὅτι βλάβη ψυχῶν. εἰ δὲ τοῖς τῆς πολιτείας τοῦτο ἀπηγόρευται, πολλῷ τῷ μέσῳ εἴη ἂν ἀπηγορευμένον τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς καὶ πνευματικοῖς. διὸ καὶ βαρύτατα τοῦτο κωλύζει ὁ κανὼν ὅτι κληρικούς. καθαιρεῖσθαι γὰρ αὐτοὺς ἐν ταὐτῷ καὶ ἀφορίζεσθαι διατάττεται, ὅταν σπανιάκις δύσκεται. ἀντὶ γὰρ πίστεως ἑτέρας πωλεῖας ὡς ὅτι ὁ πολὺ τοῖς κεκληρωμένοις ἀρκεῖν νενομοθέτηται ἡ καθαίρεσις. τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀφορίζειν προστάσσει τοῦτο ποιοῦντας.

ΑΡΙΣΤ. Ο συνάγων πόρναι ἐπ' ὀλέθρῳ ψυχῶν, ἀφορίζεται. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ πζ'.

Η καταλιποῦσα καὶ ἄνδρα μοιχαλίς ἐστιν, εἰ ἐπ' ἄλλον ἔλθοι, καὶ καὶ ἱερὸν καὶ θεῖον Βασίλειον, ἐκ τῆς Ἱερεμίου προφητείας ἄριστα τοῦτο ἀναλεξάμενον· ὅτι ἐὰν γυνὴ γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, οὐκ ἐπιστρέψει πρὸς καὶ ἄνδρα αὐτῆς, ἀλλὰ μιανομένη μιανθήσεται. καὶ πάλιν, ὁ ἔχων μοιχαλίδα, ἄφρων καὶ ἀσεβής. εἰ οὖν φανῇ τοῦ ἀνδρὸς ἀλόγως ἀναχωρήσασα, ὁ μὲν συγγνώμης ἐστὶν ἄξιος· ἡ δὲ ὑπεύθυνος. ἡ δὲ συγγνώμη τούτῳ πρὸς ὃ καινωνῆσαι τῇ ἐκκλησίᾳ δεδόσται. ὁ μέντοι καταλιμπάνων τὴν νομίμως συναφθεῖσάν αὐτῷ γυναῖκα, καὶ ἑτέραν ἀγόμενος, καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἀπόφασιν, τῷ τῆς μοιχείας ὑπόκειται κρίματι. κεκανόνισται δὲ καὶ τοῖς πατέρων ἡμῶν, τὰς τοιούτους ὀνειδίζειν πορνικλαίᾳ, διετίαν ἐπακροᾶσθαι, τριετίαν ὑποπίπτειν, καὶ τῷ ἑβδόμῳ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ ὕστερον τῆς προσφορᾶς καταξιοῦσθαι, ἐὰν μὴ δακρύων μετάνοιαν ποιήσωνται.

ΒΑΛΣ. Ο Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐρωτηθείς, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ τὴν γυναῖκα ἀπολύειν καὶ πᾶσαν αἰτίαν, ἀπηγόρευσε τοῦτο, εἰπών, ὅτι ὁ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐκτὸς

ἐκτὸς λόγου πορνείας, καὶ γαμήσας ἑτέραν, μοιχᾶται. καὶ ὁ ἐν βασιλεῦσιν ἀοίδιμος Ἰουστινιανὸς, τοὺς πάλαι κρατοῦντας νόμους, καὶ ἐκχωροῦντας τοῖς ὁμοζύγοις λύειν χωρὶς εὐλόγου αἰτίας τὰ συνοικέσια, καὶ λέγοντα, ἕνα ἕκαστον πρὸς τὸν ἕτερον, πράττε τὰ σεαυτοῦ, ἀνήρησε διὰ τῆς νεαρᾶς ριζ'. τῆς κειμένης ἐν τῷ ζ'. τίτλῳ τῆς κή. βιβλίου, καὶ ἀπαριθμουμένης τὰς αἰτίας δι' ἃς καὶ μόνας ὀφείλουσι λύεσθαι τὰ συνοικέσια. ὅθεν συνανηρέθη καὶ ὁ Ἑβραϊκὸς νόμος, ὁ ἐνδιδοὺς τοῖς ἀνδράσι βιβλίον ἀποστασίου πέμπειν ταῖς γυναιξὶν, καὶ τὴν ὁμοζυγίαν λύειν. ἀκολούθως οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν φησιν, ὅτι ἡ τοῦ ἄνδρα καταλιποῦσα γυνὴ, ἐὰν μετὰ ἑτέρου συμφθαρῇ, ὑπόκειται τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι, καθὼς τοῦτο καὶ ὁ μέγας Βασίλειος φησὶν ἔντε τῷ θ'. αὐτοῦ κανόνι καὶ ἐν τῷ κά. ἀναλεξάμενος. αὐτὸ ἀπὸ τῆς Ἱερεμίου προφητείας, τῆς λεγούσης, ἐὰν γυνὴ ἀπὸ τῆς ἀνδρείας ὁμοζωΐας ἐξελθοῦσα, ἑτέρῳ μιανθῇ, οὐ δύναται ὑποστρέψαι πρὸς τοῦ ἄνδρα αὐτῆς, ὡς μοιχευθεῖσα. ἀλλὰ καὶ ὁ Σαλομὼν ἐν ταῖς παροιμίαις εἶπεν, ὁ μιγνύμενος μετὰ μοιχαλίδος, τουτέστι μετὰ ἐχούσης ἄνδρα, ἄφρων ἐστὶ καὶ ἀσεβής. τιμωρεθήσεται οὖν ἡ οὕτω μοιχεύσασα δι' ἐπιτιμίων κανονικῶν. ὁ ἀνὴρ δὲ, ὡς μὴ πταίσας, συγγνώμης ἀξιωθήσεται, τουτέστιν οὐκ ἐπιτιμηθήσεται. ὁ καταλιμπάνων μέντοι τὴν οἰκείαν σύζυγον καὶ ἑτέραν ἀγόμενος κατὰ γάμου κοινωνίαν, ὡς μοιχὸς τιμωρηθήσεται κατὰ τὴν τῆς κυρίου ἀπόφασιν. τῶν μοιχῶν δὲ ἐπιτίμια εἰσὶν ἀπὸ τοῦ οζ'. κανόνος τῆς αὐτοῦ μεγάλου πατρὸς, τὸ προσκλαίειν ἐνιαυτὸν ἔξω τοῦ προνάου, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ κανόνι περιεχόμενα. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα. ὁ δὲ πολιτικὸς νόμος τοὺς μοιχοὺς ἀλλοτρόπως κολάζει. καὶ ἀνάγνωθι βιβλίον ξ'. τίτλου λζ'. κεφ. ογ'. καταστρωθὲν εἰς τὰς ἑρμηνείας τῆς δ'. καὶ ε'. κεφ. τῆς ιγ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος· καὶ τῆς ριζ'. καὶ ρλδ'. νεαρὰν τῆς βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, τὰς κειμένας ἐν τῷ ζ'. τίτλῳ τοῦ κή. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ συνοψισθείσας εἰς τὸ διαληφθὲν δ'. καὶ ε'. κεφ. καὶ τῆς λβ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, ῥινῶν ἐκτομῇ τὴν μοιχὸν καὶ τὴν μοιχαλίδα κολάζουσαν, καὶ διορίζομένην τὴν μὲν ἄνδρα τῆς μοιχευθείσης κερδαίνειν τὴν προῖκα, αὐτὴν δὲ ἐν μοναστηρίῳ περιορίζεσθαι, καὶ ἄκουσαν μὴ ἀποκείρεσθαι. τὰ μέντοι προσόντα ἴσως αὐτῇ πράγματα ἐπέκεινα τῆς προικὸς οἰκονομεῖσθαι, καθὼς αὐτὴ ἡ νεαρὰ διορίζεται. σημείωσαι δὲ, ὅτι ἀπὸ μὲν τοῦ παρόντος κανόνος ἡ καταλιποῦσα τὸν ἄνδρα ὡς μοιχαλὶς οὐ κολάζεται, εἰ μὴ μετὰ ἑτέρου συμφθαρῇ· ἀπὸ δὲ τῆς διαληφθεισῶν νεαρῶν λύεται τὸ συνοικέσιον ἀπὸ μόνου τοῦ μεῖναι τὴν γυναῖκα ἔξω τῆς οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς παρὰ γνώμην αὐτοῦ, εἰ μή τοι γε τυχὸν παρὰ τοῖς γονεῦσιν τοῖς ἰδίοις. ἆρα δὲ ἀπολελυμένη λέγεται καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκβληθεῖσα; Λύσις, οὐδαμῶς. φησὶ γὰρ ἡ ῥηθεῖσα ριζ'. νεαρὰ ἐν μέρει ταῦτα. εἰ μέντοι συμβῇ τινα δίχα μιᾶς τῶν προειρημένων αἰτιῶν τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν τοῦ ἰδίου οἴκου ἐξωθῆσαι, ὥστε ἐκείνην μὴ ἔχουσαν γονεῖς, πρὸς οὓς δύναται μεῖναι, ἐξ ἀνάγκης ἔξω τὴν νύκτα διάγειν, κωλεύομεν, μηδεμίαν εἶναι τῷ ἀνδρὶ ἄδειαν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν διαζύγιον πέμπειν τῇ γυναικὶ, διότι παρ' αὐτὸς τούτου αἴτιος γίνεται. τὸ μέντοι γραφικὸν τὸ λέγον· οὐκ ἐπιστρέψει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἡ μοιχευθεῖσα, νόει περὶ ἀνδρὸς μὴ θέλοντος ἀναλαβέσθαι ταύτην. εἰ γὰρ συγχωρεῖ τὸ ἔγκλημα ὁ ἀνὴρ, ἀκωλύτως αὐτὴν ἀναλάβεται ἐντὸς διετίας, κατὰ τὴν αὐτὴν νεαράν. ἐπεὶ δὲ φησιν ὁ κανὼν ὡς ἐκείνη ἡ γυνὴ τιμωρεῖται ὡς μοιχαλὶς, ἡ ἀλόγως ἀναχωρήσασα τοῦ ἀνδρὸς, εἴποι τις, ὡς ἡ τοῦ ἀνδρὸς εὐλόγως ἀναχωρήσασα οὐ τιμωρηθήσεται. οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο ἀληθές. οὔτε γὰρ μετὰ εὐλόγου αἰτίας, οὔτε μετὰ παραλόγου δύναται ἡ γυνὴ ἀναχωρεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, χωρὶς δικαστικῆς ἐπιτροπῆς, καθὼς τοῦτο φησὶν ὁ θ'. κανὼν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, καὶ διάφοροι Ἰουστινιάνειοι νεαραὶ κείμεναι ἐν τῷ ζ'. τίτλῳ τοῦ κή. βιβλίου ὅθεν καὶ τὰ τοῦ κανόνος ὀφείλομεν ἐκλαβέσθαι ἐκ περιουσίας· ἢ εἰπεῖν ἄλογον ἀναχώρησιν τῆς γυναικὸς εἶναι τὴν χωρὶς δικαστικῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἀναχώρησιν. ἐρωτήσει δέ τις, ὡς τῶν κανόνων τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ἤτοι τοῦ θ'. καὶ τοῦ κδ'. λεγόντων τὴν μὲν γυναῖκα ἑτέρῳ

A & alteram uxorem ducit, mœchatur. Et inclytus Imperator Justinianus, leges quæ olim locum habebant, & conjugibus permittebant conjugia sine justa causa solvere, & unicuique alteri dicere, Res tuas gere, per cxvii. novellam sustulit, quæ sita est in vii. tit. xxviii. lib. & causas enumerat, propter quas & solas solvi debent matrimonia. Quamobrem lex quoque Hebraica una sublata est, quæ libellum repudii mittere mulieribus & conjugium solvere viris permittebat. Consequenter ergo præsens quoque Canon dicit, quòd mulier, quæ, relicto marito, cum altero polluta fuerit, est adulterii crimini
B obnoxia, quemadmodum hoc quoque magnus dixit Basilius in ix. suo Canone, & xxi. hoc colligens ex prophetia Hieremiæ dicentis, Si mulier à mariti communi vitæ societate egressa, cum altero polluta fuerit, non potest ad maritum suum reverti, ut quæ adulterata sit. Sed etiam Salomon dixit in Proverbiis, Qui coit cum adultera, id est, cum ea quæ habet maritum, stultus est & impius. Quæ ergo sic est adulterata, canonicis pœnis mulctabitur. Maritus autem, ut qui non offenderit, venia dignus censebitur, id est, non punietur. Qui autem relinquit propriam conjugem, & alteram ducit uxorem, ut adulter punietur, ex Domini sententia.
C Adulterorum autem pœna est in lxxvii. Canone ejusdem magni Patris, anno uno extra templi vestibulum deflere, & reliqua, quæ in eo Canone continentur. Et hæc quidem Canon. Lex autem civilis adulteros alio modo punit. Et lege librum lx. tit. xxxvii. cap. lxxiii. situm in interpretatione cap. iv. & v. tit. xiii. præsentis operis. Et cxvii. & cxxxiv. Novellam Imperatoris Justiniani, sitas in vii. tit. xxviii. lib. Basilic. Et compendio reductas in prædicta capita iv. & v. & xxxii. Imperatoris domini Leonis Philosophi novellam, quæ narium truncatione punit adulterum & adulteram, & statuit adulteræ quidem maritum lucrari do-
D tem; ipsam autem in Monasterio includi, invitam tamen non tonderi: res autem, quas habet ultra dotem, administrari, quemadmodum ipsa novella statuit. Nota ergo, quòd ex præsenti quidem Canone quæ virum dimisit ut adultera non punitur, nisi cum alio polluta fuerit: ex prædictis autem novellis solvitur matrimonium, eo quòd solùm manserit mulier extra domum mariti præter ejus voluntatem, nisi forté apud suos parentes. Nunquid autem ea etiam soluta dicitur, quæ à marito ejecta est? Solutio. Nullo modo: prædicta enim cxvii. Novella hæc dicit præcisé. Sin autem contigerit aliquem absque una præ-
E dictarum causarum uxorem suam ex propriis ædibus extrudere, ut illa quidem, cùm parentes non habeat apud quos possit manere, necessariò foris noctem agat, jubemus nullo modo licere marito propter hanc causam mulieri mittere libellum repudii, quoniam ipse hujus rei causa est. Id autem quod scriptum est, Non revertetur ad virum suum adulterata, intellige de viro, qui non vult eam recipere: si vir enim crimen condonat, eam absque ullo impedimento rursus accipiet intra biennium, ut vult Novella. Quoniam autem dicit Canon, eam esse puniendam mulierem tanquam adulteram, quæ à marito nullam
F ob causam secessit, dixerit quispiam, quòd quæ ob rationabilem causam à marito recessit, non punietur. Non est autem hoc verum: neque enim rationabili, neque non rationabili de causa potest mulier à marito discedere sine permissione judicis, quemadmodum hoc dicit ix. Canon sancti Basilii, & diversæ Justiniani novellæ sitæ in vii. tit. xxviii. lib. unde etiam debemus Canonem ex abundanti accipere: vel dicere injustam mulieris discessionem esse ejus sine judiciali permissione recessum. Rogaverit autē quispiam, cùm Can. S. Basilii, ix. scilicet & xxiv. dicant mulierē quidem quæ cum altero polluitur,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

polluitur, mœchari; virum autem, qui cum alia scortatur, non condemnari: (non enim habemus, inquit, Canonem, quo eum adulterii crimini subjiciamus.) Quomodo præsens Canon indistinctè dicit, eum qui aliam duxit, adulterii judicio teneri? Solutio. Differentia est inter virum, qui cum muliere libera, viva sua uxore, rem habuerit, & eum qui in matrimonii societatem secundam uxorem duxit. Ille enim non est adulter, sed punitur ut fornicator. Hic verò est adulter, & ut adulter punitur. Quare Canones inter se non repugnant. Et quomodo canonicè quidem puniuntur qui fornicantur, dictum est. Octogesimum autem tertium caput xxxvii. tit. lx. lib. decreto secundo, hæc dicit: Qui habet uxorem, & fornicatur, per duodecim ictus alternis inflictos castigetur. Qui verò uxorem quidem habet, & cum sua ancilla rem habet, re cognita, hic quidem verberatus castigetur: ejus autem loci magistratus receptam ancillam vendat extra provinciam, ejus pretio in publici ærarii partem illato. Qui autem in alienam ancillam fornicationem exercet, si sit quidem locuples, det ancillæ domino pro delicto numismata xxxvi. Si sit autem humilis & abjectæ conditionis, verberetur, & pro suis facultatibus, det ex proportione xxxvi. numismatum. Quòd autem lex æquè ac Canones eum punit ut adulterum, qui secundam uxorem duxit, dicit penultimum cap. ejusdem tit. Qui duas uxores habere conatus est, non lege, sed suæ facto voluntatis, adulterii crimini rectè subjicietur. Quæ autem ei postea nupsit, si ipsum habere legitimam uxorem ignorabat, ei venia dabitur. Quare per distinctionem à contrario sumptam, quæ sciebat adulteratur. Animadverte autem, quòd Patres ubique puram pœnitentiam in animæ delictis exigunt: & propterea concesserunt Episcopis, qui sunt in eo loco, pœnas augere vel diminuere, pro ejus qui punitur compunctione.

A συμφθειρομένῃ μοιχᾶσθαι, ⟨⟩ δὲ ἄνδρα μὴ ἑτέρας πορνεύοντα μὴ καταλείπεσθαι (ὑπ' ἐμοῦ, φησὶ, κανόνα τῇ τῆς μοιχείας αὐτὸν ὑπαίτιον ἐγκλήματι) πῶς ὁ πρὸ ἡμῶν κήρυξ ἀσφαλίζεται φησὶ, ⟨⟩ ἑτέραν ἀγόμενον τῇ τῆς μοιχείας ὑποκεῖσθαι κρίμασι; Λύσις. διαφορά ἐστι τοῦ συμφθαρέντος ἀνδρὸς μὴ ἐλευθέρας γυναικὸς, ζώσης τῆς γυναικὸς τούτου, καὶ τοῦ κατὰ γάμου κοινωνίαν ἀγαγόντος δευτέραν γαμετήν. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ μοιχᾶται, ἀλλ' ὡς πόρνος τιμωρεῖται· οὗτος δὲ μοιχᾶται, καὶ κολάζεται ὡς μοιχός· ὅθεν οἱ κανόνες οὐκ ἐνάμιλλοι ἀλλήλοις. καὶ ὅπως μὴ κολάζονται κανονικῶς οἱ πορνεύοντες, εἴρηται. Ὁ δὲ πγ'. κεφ. τοῦ λζ'. πίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου φησὶν ὁ νβ'. θέματι ταῦτα· ὁ ἔχων γυναῖκα, καὶ πορνεύων, ἕξῃ δώδεκα ἄλλαις τῶν σωφρονιζέσθω. ὁ μὲν ἔχων γυναῖκα καὶ τῇ ἰδίᾳ δούλῃ μιγνύμενος, ἀγανακτουμένης τῆς προσώπου, ὑπ' ἐμοῦ τυπτόμενος σωφρονιζέσθω· ὁ δὲ τὸν ⟨⟩ τόπον ἄρχων ἀναλαμβάνων τῇ δούλῃ, ὑπὲρ ἐπιζημίαν αὐτῇ σωφρονιζέσθω, τῆς τιμῆς αὐτῆς τῷ μέρει τοῦ δημοσίου εἰσκομιζομένης. ὁ δὲ εἰς ἀλλοτρίαν δούλην πορνεύων, τῷ μὲν οὐσίαν ὑπάρχων, πρασσέσθω ὑπὲρ τοῦ πλαίσματος τῷ δεσπότῃ τῆς δούλης νομίσματα λς'. εἰ δὲ εὐπορὴς εἴη, τυπτέσθω, καθ' ὅσον ἂν πορῇ, εἰς ἀναλογίαν τῶν λς'. νομισμάτων διδότω. ὅτι δὲ καὶ ὁ νόμος ὅπως ἴσῃ εἰς C κανόνα ὡς μοιχὸν τιμωρῇ ⟨⟩ δευτέραν γυναῖκα ἀγόμενον, φησὶ δ' ἀπατέλεστον κεφάλ. τοῦ αὐτοῦ πίτλου· ὁ δύο γυναῖκας ἔχειν πειραθεὶς, ὑ νόμῳ, ἀλλὰ φάκῃ προαιρέσεως, καλῶς ὑποκείσεται τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι. ἡ δὲ, εἰ ἠγνόει αὐτὸν ἔχειν νόμιμον γαμετὴν, συγγνωσθήσεται. ὥστε ἐξ ἀντιδιαιρέσεως ἡ γινώσκουσα μοιχᾶται. προσέχεις δὲ, ὅτι πανταχοῦ οἱ πατέρες τὴν καθαρὰν μετάνοιαν ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς σφαλμάτων ἀπαιτοῦσι. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐξεχώρησαν τοῖς κατὰ τόπον Ἐπισκόποις, αὔξειν καὶ μειοῦν τὰ ἐπιτίμια, πρὸς τὴν τοῦ ἐπιτιμωμένου κατάνυξιν.

Zonar. Et veterum legum decretis, & diuturni temporis consuetudine, matrimonia vel sine causa dissolvendi facultas erat; ac tam viro, quam uxori, alteri conjugi dicere, Res tuas gere vir, vel res tuas gere mulier, atque ita conjugii contractum fœdus rescindere permissum fuit. Quod Hebræorum quoque concessere leges. Viro siquidem, ut repudii libellum uxori mittere, séque ab illius consuetudine abjungere liceret, facultas data. Id vero nunc Christianorum instituto haud conceditur: sed connubii dissociandi certæ quædam ac definitæ causæ sunt, quarum nisi aliqua extiterit, abscedere invicem inter se matrimonii jure sociatos sit nefas. Et vero Dominus, an viro uxorem quacunque de causa dimittendi jus esset rogatus, id vetuit. Nam qui uxorem suam, inquit, excepta fornicationis causa dimiserit, & alteram duxerit, mœchatur. Et qui dimissam duxerit, mœchatur. Hanc igitur rationem divini quoque Patres secuti mulierem, quæ sine causa relicto viro alteri nupserit, adulteram vocavere: quæ quidem etiamsi ad virum suum reverti postea velit, nequaquam invito illo excipietur. Polluta est enim. Quæ igitur mulier, inquit Canon, à viro absque causa secessit, pœnis, iis nimirum quæ in adulteros constitutæ sunt, mulctabitur: viro autem ignoscì, & eam, quæ in Ecclesia est, communionem concedi placet. Ex quo contra intelligi licet, quæ non temere se à viro abjunxerit, sed aut illius nimia morositate, aut injuriis victa, aut aliis modis ab eodem irritata discesserit, illam extra culpam fore, sed à viro pœnas, quippe qui culpæ causam uxori præbuerit, exigendas. Qui verò, inquit Canon, uxore dimissa aliam duxerit, adulterii reus ex ipsius Domini verbis existimabitur: indéque qua pœna talis homo mulctandus sit, quidque cum eo agendum, Canon differit. Quinimo pugnantia cum magno Basilio affirmare hoc loco Patres videntur. Nam is mulierem quidem, quæ contracto nuptiarum fœdere cum alio viro rem habuerit,

ΖΩΝΑΡ. Πάλαι μὲν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐκ τῶν νόμων τῶν παλαιῶν καὶ ἐξ ἔθους μακρὸν ἐνεδέδοτο λύειν καὶ διαιτᾶσθαι τὰ συνοικέσια, καὶ ἐξεῖναι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ τῷ συνοίκῳ προσώπῳ λέγειν, τὰ σαυτῆς πράττε, ἢ τὰ σαυτῆς πράττε, καὶ λύειν τὸν γάμον. ὅθεν καὶ τοῖς Ἑβραίοις νενομοθέτητο. ἐνεδέδοτο γὰρ τοῖς ἀνδράσι βιβλίον ἀποστασίου πέμπειν ταῖς γυναιξὶ, καὶ τῆς μετ' αὐτῶν ἀφίστασθαι συνοικέσεως. νῦν δὲ τοῦτο παρὰ Χριστιανοῖς οὐ κρατεῖ· ἀλλ' αἰτίαι ὡρισμέναι εἰσὶν, αἳ τὸν γάμον διώσανται λύειν, καὶ ἄνευ μιᾶς τούτων χωρίζεσθαι τοὺς συνοικοῦντας ὀρθῷ γάμῳ οὐκ ἔξεστι. καὶ ὁ κύριος δὲ τοῖς ἐρωτήσασιν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ τὴν γυναῖκα ἀπολύειν κατὰ πᾶσαν αἰτίαν, ἀπεῖπε τοῦτο, εἰπὼν, ὅτι ὁ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα ἐκτὸς λόγου πορνείας, καὶ γαμήσας ἑτέραν μοιχᾶται. καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. κατὰ τοῦτον οὖν τὸν λόγον καὶ οἱ θεῖοι πατέρες τὴν ἀναγκαίως καταλιπούσαν τὸν ἄνδρα καὶ ἑτέρῳ ζευγνυμένῃ μοιχαλίδα καλοῦσαν, ἥτις καὶν ὑποστρέψαι θελήσῃ πρὸς τὸν ἴδιον ἄνδρα, ἄκυρον αὐτῇ ⟨⟩ προσδεδήσεται. μεμίανται γάρ. ἢ οὖν ἀλόγως ἀναχωρήσασα τοῦ ἀνδρὸς, φησὶν ὁ κύριος, ἐπιτιμίων ἀξία, ἤγουν τῶν τῆς μοιχείας· ὁ δὲ ἀνὴρ συγγνωμονηθήσεται καὶ ἀξιωθήσεται τῆς ἐν ἐκκλησίᾳ κοινωνίας. ὥστε ἐξ ἀντιδιαιρέσεως νοεῖσθαι δίδοται, ὅτι εἰ ἐκ ἀλόγως ἀνεχώρησε τοῦ ἀνδρὸς, ἐμπικραινομένου ἴσως αὐτῇ ⟨⟩ σφοδρότερον, ἢ κακουχουμένη, ἢ τισὶν αἰτίαις ἔχουσα ⟨⟩ τοῦ ἀνδρὸς ἐπηρμένοις, ἐκείνη ἔσται ἀναίτιος, ⟨⟩ ὁ ἀνὴρ ἐπιτιμηθήσεται ὡς αὐτὸς αἴτιος τῆς ἁμαρτίας τῇ γυναικὶ γεγονώς. ὁ μέντοι καταλιμπάνων, φησὶν ὁ κύριος, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, καὶ ἑτέραν ἀγόμενος τῷ τῆς μοιχείας ὑποκειται κρίματι κατὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀπόφασιν, καὶ ἕξῃς ἐπάγει πῶς ὁ τοιοῦτος ἐπιτιμηθήσεται καὶ οἰκονομηθήσεται. ἐοίκασι δὲ οἱ πατέρες ὅτοι καὶ ἐναντιοῦσθαι τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ· ἐκεῖνος γὰρ τὴν μὲν γυναῖκα ἑτέρῳ συμφθειρομένῃ τοῦ γάμου σωιζομένου

μοιχαλίδα

Ψηφιοποιήθηκε από τη

μοιχαλίδα καλῇ. καὶ ἀποπέμψει λέγει ταύτην τῶν οἴκων αὐτοῦ ὁ ἀνήρ. ἡ δὲ γυνὴ ἐκ πορνείας ἐπανιόντα τὸν ἄνδρα αὐτῆς προσδέξεται. ὁ γὰρ ἔγκλημά, φησι, κανόνα τοῦ τῆς μοιχείας αὐτὸν ὑπάγον ἐγκλήματι, ἐὰν εἰς ἐλευθέραν γάμου ἁμάρτῃ. ἀλλ' οὐκ ἐναντιοῦνται οἱ κανόνες ἀλλήλοις. ὁ μὲν γὰρ μέγας Βασίλειος περὶ πορνεύσαντος λέγει τῇ γαμετῇ συνοικοῦντος, καὶ συμφθαρέντος ἑτέρᾳ ἐξ ἀνδρὸς ἐλευθέρᾳ· ὁ δὲ παρὼν κανὼν περὶ τοῦ ἀναιτίως ἀποπεμψαμένου τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἑτέραν ὡς ζῶσαν νόμιμον γαμετὴν εἰσοικισαμένου, οὓς καὶ ὁ κύριος ἐν εὐαγγελίοις μοιχοὺς ἐκάλεσε.

A adulteram vocat, eámque maritus, inquit, à ſuis ædibus amandabit. Veruntamèn ex fornicatione redeuntem maritum ſuum uxor excipiet. Nullus enim, inquit, extat Canon, cujus auctoritate, qui cum ſoluta muliere peccarit, adulterii reus agi queat. Sed nullo modo inter ſe hi Canones pugnant. Nam magnus quidem Baſilius de eo homine agit, qui manentibus nuptiis fornicatus, & cum muliere nulli viro ſociata pollutus eſt: hic vero Canon eos tangit, qui uxore ſine causâ dimiſſa aliam ſibi, quaſi pro juſta ſcilicet conjuge habituri, adjunxerint, quos quidem adulteros ipſe in Evangelio Dominus appellavit.

ΑΡΙΣΤ. Ἡ ἐξ ἀνδρὸς ἐπ' ἄλλον ἐλθοῦσα, μοιχαλίς· καὶ ὁ ἀπὸ γυναικὸς ἐπ' ἄλλην, καὶ ὁ κύριον, ὁμοίως μοιχός. Σαφές.

B Aʀɪsᴛ. *Quæ à viro ſuo ad alium accedit, adultera eſt: Et qui ab uxore ad aliam, juxta Domini ſermonem, ſimiliter mœchus eſt.* Perſpicuus.

ΚΑΝΩΝ πη'.

Canon LXXXVIII.

Μηδεὶς ἔνδον ἱεροῦ ναοῦ κτήνος. Ὅ οἱονοῦν εἰσαγέτω· ἐκτὸς, εἰ μή τις ὁδοιπορῶν μεγίστης καταλαβέσης ἀνάγκης οἰκήσαι καὶ καταγωγῆς ἀπορῶν ἐν τῷ τοιούτῳ καταλύσει ναῷ. Ἀφὼ γὰρ ἕστηκε μὴ ὂν κτῆνος ἔνδον εἰσενεχθὲν, αὐτὸ μὲν ὄχλον ὅτε θλαφθαρήσεται· ὁ δὲ τῇ τοῦ ὑποζυγίου ἀποβολῇ, καὶ τῷ ἐντεῦθεν ἀπορεῖσθαι ἔχειν τῆς ὁδοῦ τὴν ὁδοιπορίαν ὁρμῶς, κινδύνῳ θανάτου παραδοθήσεται. Ὅ γὰρ σάββατον διὰ ἄνθρωπον γεγενῆσθαι διδασκόμεθα, ὥστε διὰ πάντων προτιμητέαν ἡγεῖσθαι τὴν τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίαν τε καὶ ἀπάθειαν. εἰ δέ τις φωραθείη χωρὶς ἀνάγκης, ὡς εἴρηται, κτῆνος εἰσάγων εἰς ἱερὸν, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω.

Nemo intra ædes ſacras quodvis jumentum introducat: niſi fortè viator quiſpiam, maxima urgente neceſſitate, domuncula vel diverſorii indigens, in id templum diverterit. Niſi enim jumentum introductum fuerit, ipſum quidem nonnunquam peribit: hic verò, propter jumenti amiſſionem, & facultatis ad iter peragendum ex eo profectam inopiam, mortis periculo tradetur. Sabbatum enim propter hominem factum eſſe docemur; quamobrem & per omnia præferendam eſſe exiſtimare hominis ſalutem & incolumitatem. Si quis autem deprehenſus fuerit ſine neceſſitate jumentum in templum introducere, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſin verò Laicus, ſegregetur.

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικε συνέβη ποτὲ ὑπὸ δριμυτάτου χειμῶνι καταλύσαι τινὰς εἰς ναὸν παρακείμενον ἐν δημοσίᾳ ὁδῷ· καὶ ἡ μὲν ἀπειλὴ τῆς χιόνος κατεπαίγαζε τούτους ἔνδον τοῦ ναοῦ εἰσελθεῖν μετὰ τῶν ἵππων αὐτῶν, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ ψύχους θανατηφόρον κάκωσιν ἐκφυγεῖν· Ὅ αἰδέσιμον δὲ τοῦ ναοῦ τὸ παρεχώρησεν αὐτοῖς τοῦτο ποιῆσαι· ἀλλ' αὐτοὶ μὲν εἰσελθόντες ἐν τῷ ναῷ, τὸν ἐκ τοῦ κρύους κίνδυνον ἔφυγον, τὰ δὲ ὑποζύγια αὐτῶν ἔξω τοῦ ναοῦ ἑστῶτα τοῦ ψύχους γενόμενα παραλωμα, ὡς ἐντεῦθεν καὶ τοὺς ἀνθρώπους τὰ ὅμοια τοῖς ἀλόγοις ζώοις παθεῖν, ἢ ὡς ἀπὸ τῆς θλίψεως, ἢ ὡς μὴ δυναμένους πορρω βαδίσαι, διὰ τὴν ὑπερβολικὴν τῆς ὥρας κατάψυξιν. τοῦτο οὖν διορθούμενοι οἱ ἅγιοι πατέρες, διωρίσαντο μηδένα ἔχειν ἐπ' ἀδείας τινὰς κτῆνος εἰσάγειν ἔνδον εἰς τὸν ναοῦ, εἰ μὴ κατεπείγῃ ἀνάγκη μεγίστη· πλανᾶσθαι γάρ, φασι, καὶ τὸ κτῆνος ἐν τῷ ναῷ εἰσαχθήσεται, ἵνα μὴ συναπόληται καὶ ὁ ἄνθρωπος θανάτῳ παραδοθῇ. ἐπάγουσι δὲ πρὸς κατασκευὴν τοῦ λόγου αὐτῶν καὶ τὴν τοῦ Κυρίου διδασκαλίαν, τὸ σάββατον καταλύσαντος, καὶ εἰπόντος πρὸς τοὺς αἰτιωμένους αὐτὸν, ὡς πορρωτέρω ὄντων ἢ τοῦ ἀνθρώπου σωτηρία παρὰ τὴν τοῦ σαββάτου φυλακήν. τὸ γὰρ σάββατον γέγονε διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ μὴ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. ὅπως δὲ μὴ γένηται τοῦτο τοῖς ἀδιαφόρως ζῶσιν ἀφορμὴ κακίας, ὥστε ἀνεπικαλύπτως καὶ χωρὶς ἀνάγκης τὸν ἅγιον ναὸν τοῦ Θεοῦ κενοποιῆσαί τε καὶ βεβηλῶσαι, διορίσαντο, καὶ μὴ χωρὶς ἀνάγκης μεγάλης τοιαύτης, κτῆνος οἱονδηποτοῦν εἰσάγοντα ἐν τῷ ναῷ, κληρικὸν μὲν ὄντα, καθαιρεῖσθαι· λαϊκὸν δὲ ἀφορίζεσθαι. τί δὲ, πετεινὰ πτέρυγωτὰ, περδικάς τε δηλονότι καὶ τρυγόνας, καὶ ἄλλως στρουθοὺς ἀδιαφόρως εἰσαγάγῃ τις ἐν ναῷ; Λύσις. σεσὶ ταῦτα, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἵνα μὴ τὸ ἅγιον διὰ τῶν ἐκκρίσεων βεβηλωθῇ.

Bᴀʟs. Ut eſt veriſimile, accidit quandoque ut in maxima tempeſtate diverterent quidam in templum, quod prope viam publicam ſitum erat; & vis quidem nivis eos urgebat in templum ingredi cum ſuis equis, & lethiferum frigoris incommodum effugere; templi autem reverentia non permittebat eis hoc facere: ſed ipſi quidem templum ingreſſi, frigoris periculum evitarunt; eorum autem jumenta, quæ extra templum ſteterant, à frigore conſumpta fuere; quo factum eſt, ut idem quoque hominibus quod beſtiis eveniret; vel propter afflictationem, vel quòd non poſſent ire pedites propter nimiam temporis refrigerationem. Hoc ergo corrigentes ſancti Patres decreverunt, nemini licere quodvis jumentum in templum introducere, niſi maxima urgeat neceſſitas: tunc enim, inquit, jumentum quoque in templum introducetur, ne homo unà cum ipſa morti tradatur. Ad ejus autem quod dicunt probationem, Domini quoque doctrinam inferunt, qui Sabbatum diſſolvit, & eis, qui ipſum reprehendebant, dixit, præferendam eſſe hominis ſalutem obſervationi Sabbati. Sabbatum enim factum eſt propter hominem, non autem homo propter Sabbatum. Ne hoc autem fiat iniquitatis occaſio iis qui inconſideratè & abſque ullo diſcrimine vivunt, & abſque ullo impedimento & nulla propoſita neceſſitate ſanctum Domini templum commune prophanúmque efficiant, ſtatuerunt, ut qui ſine magna ejuſmodi neceſſitate quodvis jumentum in templum introducit, ſi ſit quidem Clericus, deponatur: ſin autem Laicus, ſegregetur. Quid verò, alatas volucres, perdices ſcilicet & columbas & paſſeres, an quis citra ullam diſtinctionem in templum introducet? Solutio. Nequaquam, ut mihi videtur, ne ſanctum per excrementa prophanetur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Sacra templa in honore habere ac venerari debemus. Proinde nec in illa jumentum quodvis introduci conceditur: nisi forte in itinere aliquem maxima necessitas, aut coortæ videlicet tempestatis, aut imbrium sese intolerabili impetu effūdentium, oppresserit. Tunc enim etiamsi jumentum intra sacras ædes compulerit, non tamen ob eam rem aliquid culpæ contrahet; ne illud quidē foris relictum male pereat, ipse vero Dominus, cum iter inceptum prosequi non possit, nec alterius forte jumenti copia suppetat, conficiatur mærore, aut ipsius quoque vitæ periculum subeat. Testimonia vero ex sacris quoque literis hujus Can. auctores producunt. Sabbatum enim, inquit Scriptura, propter hominem factum est, & ut quiescat servus tuus & jumentum tuum. Quare jumenti quies, non ipsius jumēti, sed hominis gratia præcepta est, ut illo post quietem vegetiore mox uteretur. Quod idem magnus quoque Paulus asserit, Nunquid enim, ait, de bobus cura est Deo? Qui vero, necessitate nulla cogente, jumentum intra templi septa compulerit, depositione Clericum, Laicum verò, segregatione puniri decretum est.

A ΖΩΝΑΡ. Τιμῆς ἄξια τὰ ἱερὰ καὶ σεβάσματα. δεῖ οὖν τι κτηνῶδες ἐν αὐτοῖς εἰσαγεσθαι συγκεχώρηται· εἰ μή που τις ὁδοιπορῇ καὶ ἀνάγκη μεγίστη χειμῶνος τυχὸν ἢ βαρβάρων ὁμβρων ἢ ἀφορήτων καταλάβῃ αὐτόν· τότε γὰρ κἂν ἐντὸς ἱεροῦ τὸ ὑποζύγιον εἰσαγάγῃ, ἀνέγκλητος ἔσται, ἵνα μὴ τὸ μὴ ἔξω μεῖναι ἀφορήσῃ, ὁ δὲ μὴ ἔχων ὅπως τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοιπορίας αὐτὸ σώσῃ, ἀπόρως ἴσως ἔχων ἕτερον κτήσασθαι, τῇ λύπῃ καταπονῇ, ἢ καὶ εἰς τὸν ζωὴν κινδυνεύσῃ. ἀφαίρουσι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς γραφῆς μαρτυρίαν οἱ δίμοιροι καὶ κανόνα. φησὶ γὰρ ἡ γραφὴ, τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, καὶ ἵνα B ἀναπαύσηται ὁ δοῦλός σου καὶ τὸ ὑποζύγιον. ὥστε ἡ τοῦ κτήνους ἀνάπαυσις οὐ δι' αὐτὸ νενομοθέτηται, ἀλλὰ διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἵνα ἀναπαυσιν ἔχῃ τοῦτο εἰσάπαξ ἀκμαιότερον. τοῦτο δὲ καὶ ὁ μέγας Παῦλός φησι, λέγων, μὴ τοῖς βοῶν μέλει τῷ θεῷ; ὁ δὲ χωρὶς ἀνάγκης μεγίστης κτήνος εἰσάγων ἐν ἱερῷ, κληρικὸς μὲν ὢν καθαιρεθήσεται· λαϊκὸς δὲ ἀφορισθήσεται.

ARIST. *Intra sacras ædes jumentum non introducitur: nisi maximâ in viâ necessitate cogente.*

ΑΡΙΣΤ. Ἱερῶν ἔνδον οὐκ εἰσάγεται κτῆνος· εἰ μὴ καταλαβόσης ἐν ὁδῷ μεγίστης ἀνάγκης.

Si quis autem citra necessitatem, aliud habens diversorium, intra sacrum templum jumentum suum introducit, si sit quidem Clericus deponetur: sin verò Laicus, segregabitur. C

Εἰ δέ τις χωρὶς ἀνάγκης, εὐπορῶν ἑτέρου καταγωγίου, ἔνδον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τὸ ὑποζύγιον αὐτοῦ εἰσάξει, εἰ μὲν κληρικός ἐστι, καθαιρεθήσεται· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορισθήσεται.

CANON LXXXIX. — ΚΑΝΩΝ πθ'.

Dies salutiferæ passionis jejunio & oratione & cordis compunctione peragentes fideles, circa mediam magni Sabbati noctem jejunium solvere oportet; cùm divini Evangelistæ, Matthæus & Lucas, ille quidem per vesperem Sabbati: hic verò per id, valde diluculo, noctis nobis tarditatem describant.

Τὰς τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρας ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ καὶ κατανύξει καρδίας διαπελοῦντας, περὶ τὴν τρίτου πρὸς μέσας ἢ περὶ τὸ μέγα σάββατον νυκτὸς ὥρας ἀπονηστίζειν, τῶν θείων εὐαγγελιστῶν Ματθαίου καὶ Λουκᾶ, τοῦ μὲν, ἀφ' ἑσπέρας σαββάτων ῥήματος· τοῦ δὲ, ἀπὸ τοῦ ὄρθρου βαθέος, τὸ βεβαθύτητα τῆς νυκτὸς ἡμῖν ὑπογραφόντων. D

BALS. Et in Apostolicis Canonibus & in Synodalibus statutum est, ne in Sabbato, vel in Dominico, præter unum & solum Sabbatum, magnum scilicet, jejunetur. In eo enim jussi sumus jejunare. His ergo consequenter præsens quoque Canon statuens, omnibus diebus salutiferæ Christi & Dei nostri Passionis jejunare oportere & orare cum compunctione, id est, non simulatè, in quibus magnum quoque Sabbatum connumeratur: adjicit, & eo ipso quoque Sabbato post sex horas noctis jejunium solvere fideles, eo quòd resurrexerit Christus Deus noster, secundùm divinos Evangelistas, Matthæum & Lucam, circa noctis dimidium; cùm ille quidem dicat, Vespere Sabbati venerunt Mariæ ad sepulchrum Domini, & corpus ejus non invenerunt: hic verò medium noctis describat, eo quòd dicit, Erat summum mane quando venerunt mulieres ad monumentum. Et hæc quidem ita se habent. Dixerit autem quispiam, quòd quoniam statuit Canon, ut omnibus salutaris Passionis diebus jejunemus, magno autem Sabbato jejunium solvamus ad mediam noctem, alterum duorum necessariò dicendum proponitur, vel omnibus Dominicæ Passionis diebus, qui propriè post quartam Feriam præfiniuntur, nos omnino jejunare, & ab omni cibo abstinere oportere, solo autem Sabbato jejunium solvere, ut dictum est, vel hoc Sabbato magis jejunium solvere quàm aliis diebus salutaris Christi Passionis. Cur enim statutum esset, ut mediâ hujus nocte jejunium solvamus, si omnibus his diebus æqualiter jejunare deberemus? Mihi autem videtur esse eximium magni Sabbati jejunium, aliisque Christi Passionis diebus præstantius, quoniam tunc in sepulchro jacebat corpus ejus quod visum erat. Oportet ergo in aliis quoque diebus jejunare cum compunctione, propter Passionem Christi & Dei nostri: multo autem magis magno Sabbato, quando redemptio nostra è mortis vinculis E F

ΒΑΛΣ. Καὶ ἐν ἀποστολικοῖς κανόσι καὶ ἐν συνοδικοῖς νενομοθέτηται μὴ νηστεύειν ἐν σαββάτῳ ἢ ἐν κυριακῇ, μόνῃ ἑνὸς καὶ μόνου σαββάτου, τοῦτο δηλονότι τοῦ μεγάλου. καὶ τοῦτο γὰρ νηστεύειν προσετάχθημεν. ἀκολούθως οὖν τούτοις καὶ ὁ παρὼν κανὼν ὁρίζων καὶ τὰς ὅλας ἡμέρας τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν νηστεύειν καὶ προσεύχεσθαι μετὰ κατανύξεως, τυπίοι μὴ καθ' ὑπόκρισιν, ἐν αἷς καὶ τὸ μέγα συναριθμεῖται σάββατον· προστίθησι, καὶ τὸ ἀυτὸ σάββατον μετὰ ὥρας τρεῖς τῆς νυκτὸς ἀπονηστίζειν τοὺς πιστοὺς, διὰ τὸ ἀναπαῦναι τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν ἡμῶν καὶ τοὺς θείους εὐαγγελιστὰς, τόν τε Ματθαῖον καὶ τὸν Λουκᾶν, περὶ τὸ μεσοῦντα τῆς νυκτός. ὡς τοῦ μὲν λέγοντος, ὀψὲ σαββάτων ἦλθον αἱ Μαρίαι εἰς τὸ μνῆμα Κυρίου, καὶ οὐκ εὗρον τὸ σῶμα αὐτοῦ· τοῦ δὲ, ὑπογράφοντος τὸ μεσοῦντα τῆς νυκτός, διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὄρθρου λίαν βαθέος ὅτε αἱ γυναῖκες ἦλθον εἰς τὸ μνημεῖον. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως. εἴποι δέ τις, ὡς ἐπεὶ ὁ κανὼν ὁρίζεται ὅπως πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ σωτηρίου πάθους νηστεύειν ἡμᾶς, ἀπονηστίζειν δὲ τὸ μέγα σάββατον ἐν ὥρᾳ μεσονυκτίου, ἀνάγκη ἐξ ἀνάγκης δυοῖν θατέρου εἰπεῖν, ἢ δι' ὅλων τῶν ἡμερῶν τοῦ κυριακοῦ πάθους, τῶν ψηφιζομένων κυρίως μετὰ τὴν τετράδα, καθ' ὅλα νηστεύειν ἡμᾶς, καὶ παντὸς ἀπέχεσθαι βρώματος, καὶ μόνον δὲ τὸ σάββατον ἀπονηστίζειν, ὡς εἴρηται, ἢ κατὰ τὸ ζητούμενον σάββατον καταλύειν ἡμᾶς πλέον τῶν ἄλλων ἡμερῶν τὰ σωτηριώδους πάθους τοῦ Χριστοῦ. ἵνα τί γὰρ ὡρίσθημεν κατὰ τοῦτο ἀπονηστίζειν ἐν μεσονυκτίῳ, εἰ ὅπασης νηστεύειν μέλλομεν κατὰ τὰς ὅλας τοιαύτας ἡμέρας; ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὅτι ὑπεξηρημένη ἐστὶν ἡ νηστεία τοῦ μεγάλου σαββάτου, καὶ σπουδαιότερον τῶν ἄλλων ἡμερῶν τοῦ Χριστοῦ, ὅτε τότε κατέκειτο ἐν τῷ τάφῳ τὸ τεθνηκὸς σῶμα αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν ταῖς ἄλλαις μὲν ἡμέραις νηστεύειν μετὰ κατανύξεως δεῖ διὰ τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν· πολλῷ δὲ πλέον καὶ τὸ σαββατον, ὅτε

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὅτε ἡ ἐκ τῶν νεκρῶν τοῦ Σωτῆρος ἀπολύτρωσις ἡμῖν κατηρτύετο. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ οἱ εὐλαβέστεροι δι' ὅλου τοῦ σαββάτου, καὶ μέχρις ἕκτης ὥρας τῆς νυκτὸς, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παρεδρεύουσι· καὶ κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν τῶν θείων ἁγιασμάτων μεταλαμβάνοντες, ἄπτονται ἄρτου καὶ ὕδατος, ἴσως δὲ καὶ οἴνου πάντως μετέχειν. κατὰ δὲ τὴν ἑβδόμην ὥραν, ἀκούοντες τῆς ἑωθινῆς ὑμνῳδίας, ὅτε καὶ ὁ, ὁ Χριστὸς ἀνέστη, ἐκφωνήσαι, ἐπιστρέφουσι εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν τὴν μεγάλης κυριακῆς ἱεροπλεξίαν ἀναμιμνήσκοντες. ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ζ. ὥρας τῆς νυκτὸς τῆς περὶ τῆς κυριακῆς ἄρχει ἡ κυριώνυμος, δῆλον μὲν καὶ ἀπὸ τῆς γένεως τῆς ἀναβάσεως τοῦ ἡλίου, ἤγουν τῆς φαύσεως τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ζ. ὥρας τῆς περὶ αὐτῆς νυκτός. δῆλον δὲ καὶ ἀφ' ὧν ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἑρμήνευσε. μὴ γὰρ ὀπτεσόμεσθαι τοὺς λέγοντας μὴ ἀναστῆναι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τριήμερον, καὶ εἰπεῖν, ὡς εἰ καὶ δοίη τις μὴ τριήμερον ἀναστῆναι ὁ Κύριον, εὐχαριστέον μᾶλλόν ἐστιν, ὅτι καὶ περὶ τῆς ὁριαθείσης παρ' ἡμῶν προθεσμίας τῶν τριῶν ἡμερῶν ἐγήγερται ὁ Χριστὸς, καὶ οὐ μᾶλλον αἰτιατέον. ὀπτεμέμφοιτο γάρ τις καὶ ὃν ἀμφισβήτησιν καταβάλλονται ὃ χρέος περὶ τῆς ὁριαθείσης παρ' ἡμῶν προθεσμίας εἰς καταβολὴν, ὅταν ἄτοπον· παρατιθῶσιν, ὡς ἐπεὶ ὃ ἂν οἱαδήποτε ὥρᾳ τῆς ἡμέρας γινόμενον, τῆς ψηφιζομένης ἀπὸ ἑβδόμης ὥρας τῆς πρὸ αὐτῆς νυκτὸς, καὶ καταλήγουσης μέχρις ἕκτης ὥρας τῆς μετὰ ταύτην νυκτὸς, ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ γεγονέναι δοκεῖ· καλῶς λέγομεν ὡς τριήμερος γέγονεν ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ αὐτοῦ ἀψευδῆ ἐπαγγελίαν. καὶ γὰρ τὸ παρασκευὴ ἀπέθανεν, ἥτις ἐστὶ πρώτη ἡμέρα· δευτέρα, ὃ σάββατον. καὶ ἐπεὶ ἥψατο καὶ τῆς ἑβδόμης ὥρας τῆς νυκτὸς τῆς πρὸ τῆς κυριακῆς, λογίζεται καὶ ἡ κυριακὴ τρίτη ἡμέρα. ὁ μέντοι ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐπὶ τοῦ ἁγίου πάσχα διδάσκων, φησὶ ταῦτα ῥητῶς. ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν ὅτε ἐσθίετο τὸ ἄρειον ἐκεῖνο καὶ ἅγιον σῶμα· νὺξ δὲ τὸν ἑσπέραν ἐκείνου πρὸ τῆς παρασκευῆς ἐδέξατο. εἶτα ἡ τῆς παρασκευῆς ἡμέρα τῇ ἐπεισάκτῳ νυκτὶ παρεμβεῖσα, εἰς μίαν νύκτα καὶ εἰς ἡμέρας δύο καταψηφίζεται. ἐν γὰρ ταῖς τρισὶν ὥραις ἐγένετο σκότος ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη ἐστὶν ἡ τοῦ μέσον τῆς ἡμέρας καινοπαθεῖσα νύξ, τὰ δύο τμήματα τῶν ἡμερῶν διαγράφουσα, τὸ μὲν, ἀπὸ τῆς ὥρας ἕως τῆς ἕκτης ὥρας· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἐννάτης ὥρας ἕως τῆς ἑσπέρας. ὥστε ἕως μέχρι τούτου δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας. εἶτα ἡ πρὸ τοῦ σαββάτου ἡμέρα ἔχει τὰς τρεῖς νύκτας καὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας.

A adornabatur. Propterea enim & qui ſunt religioſiores toto Sabbato, & uſque ad horam ſextam noctis, in Eccleſiis aſſident: & hora ſexta divinis Sacramentis communicantes, panem & aquam guſtant, fortaſſe autem & modicum vini. Septima autem hora matutinas Pſalmodias audientes, quando etiam illud, Chriſtus reſurrexit, dicitur, domum ſuam revertuntur, magni dominici ſacrorum celebrationem expectantes. Quod autem à ſeptima hora noctis, quæ eſt ante dominicum, incipit dies dominicus, manifeſtum eſt ex eo quòd ortus Solis, ſive diei illuminatio, eſt à ſeptima hora noctis, quæ eum præceſſit: clarum eſt & ex iis quæ noſter magnus Pater Joannes Chryſoſtomus interpretatus eſt. Poſtquam enim os iis occluſit, qui dicunt Chriſtum die tertio non reſurrexiſſe, & dixit, quòd etiamſi dederit quiſpiam Dominum tertio die non reſurrexiſſe, gratiæ magis eo nomine ei agendæ ſunt, quòd etiam ante præfinitum trium dierum terminum Chriſtus reſurrexerit, quàm eſt reprehendendus: reprehenderit enim etiam eum quiſpiam, qui fœnori accepit, quòd ante præſtitutum ſolutioni terminum debitum ſolverit, quod eſt abſurdum: hoc adjicit; Quòd ſi id quod in quacunque hora diei fit, qui à ſeptima hora præcedentis noctis incipit, & ſextâ horâ ſequentis noctis deſinit, in eo ipſo die factum eſſe videtur: rectè dicimus, quòd die tertio fuit Chriſti reſurrectio, ut ipſe verè eſt pollicitus. In Paraſceve enim mortuus eſt, qui eſt dies primus: ſecundus, Sabbatum: & quoniam ſeptimam quoque horam noctis, quæ eſt ante dominicum, attigit, etiam dominicus tertius dies putatur. Jam verò ſanctus Gregorius Nyſſenus de ſancto Paſcha docens, hæc dicit expreſsè; Veſpera enim erat, quando manducatum eſt ſacrum illud & ſanctum corpus: quam quidem veſperam nox quæ Paraſcevem antecedit, excepit. Deinde dies Paraſceves introducta nocte diſciſſus in unam noctem & duos dies reducitur. Tribus enim horis fuerunt tenebræ ſuper univerſam terram. Hæc eſt enim in medio diei nox innovata, duas dierum ſectiones per ſe deſcribens, hanc quidem à mane uſque ad ſextam horam: illam verò ab hora nona uſque ad veſperam; ita ut huc uſque duæ ſint noctes & duo dies. Deinde dies præcedentis Sabbati habet tres noctes & tres dies.

B C D

ΖΩΝΑΡ. Τὰς τῦ παθους ἡμέρας τῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν νηστείᾳ καὶ κατανύξῃ ἀνύειν τοὺς πιστοὺς ὁ κανὼν ἀπαιτεῖ. ἐν κατανύξῃ δὲ καρδίας, τοῦτ' ἔστι, μὴ ὑποκεκριμένῳ δὲ πῶς κατάνυξιν ἔξω μόνον φαινομένῳ, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς καρδίας ἀπτομένῃ. περὶ δὲ τὸ μέσον τῆς νυκτὸς τοῦ σαββάτου ὑπαφωσκούσης τῆς κυριακῆς προτρέπει ἀπονηστίζεσθαι, ἀντὶ τῦ βεβρῶσθαι ἀπέσθαι, ὡς ἤδη γεγονυίας τῆς ἀναστάσεως. ὁ μὲν γὰρ εὐαγγελιστὴς, φησὶ, Ματθαῖος, ὀψὲ σαββάτων εἰπὼν, ὁ δὲ Λουκᾶς, ὄρθρου βαθέως, τῷ βραδύτητα τῆς νυκτὸς ἡμῖν ὑποτρέφουσιν, ἀντὶ τῦ, σκοτίᾳ, σκοτίζουσι. καὶ νῦν δέ φασι τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ἔτι καὶ τὴν σαρακοστὴν, ὑπὲρ καὶ τὸ σάββατον ἐσθίειν. καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας δὲ Διονύσιος περὶ τούτου ἐρωτηθεὶς τὰ αὐτὰ πλατύτερον ἀπεκρίνατο.

ZONAR. Dies illos, quibus Chriſtus Jeſus Dominus noſter dolores acerbiſſimos pertulit, jejuniis & compunctione Canon à fidelibus trãſigi oportere decernit. Cordis vero compunctione, hoc eſt, compunctione non fore ſimulatam, externa tantùm ſpecie apparentem; ſed quæ ipſius quoque cordis penetralia contingat. Circiter vero mediam Sabbati noctem, quam dies mox dominicus excipit, ad ſolvenda jejunia, hoc eſt, cibi aliquid ſumẽdum, quaſi redivivo jam à mortuis Chriſto, invitat. Nam Evãgeliſta quidem, inquit, Matthæus, Veſpere ſabbati, cum dixerit; Lucas autem, Valde diluculo, noctis illius tarditatem nobis deſcribunt, hoc eſt, ſignificant, indicant. Et vero nunc quoque aiunt, eos qui Hieroſolymis degunt, neque toto paraſceves, neque Sabbati die, cibi aliquid deguſtare. Et Dionyſius quoque Alexãdrinus, cùm ex eo de hac re quæreretur, eadem hæc fuſiùs explicata reſpõdit.

E

ΑΡΙΣΤ. Τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ μέχρι μέσας νύκτας τὴν νηστείαν διαρκετέον.

ARIST. *Magno Sabbato uſque ad mediam noctem in jejunio perſeverandum eſt.*

F

Ὁ μὲν Ματθαῖος, ὀψὲ σαββάτων ἀναστῆναι λέγει τὸν κύριον· ὁ δὲ Λουκᾶς, ὄρθρου βαθέως· δεῖ γοῦν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ ἄχρι μεσονυκτίου νηστεύειν, καὶ ἔπειτα μεταλαμβάνειν, ὃ βουλόμενος, προφῆς, ἀφ' οὗ τὸ καταλαμβάνειν ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων τῶν εὐαγγελιστῶν, περὶ μέσας ὥρας τῆς νυκτὸς ἀναστῆναι τὸν κύριον.

Matthæus quidem veſpere Sabbati reſurrexiſſe dicit Dominum: Lucas autem valde diluculo. Magno itaque Sabbato uſque ad mediam noctem oportet jejunare, & tunc, qui vult, alimentum ſumere, quoniam ex verbis illis Evangeliſtarum circiter medias noctis horas reſurrexiſſe Dominum deprehendimus.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

CANON XC.

Dominicis genu non flectere à divinis noſtris Patribus, Chriſti reſurrectionem honorantibus, Canonicè accepimus. Ne ergo hujus obſervationis evidentiam ignoremus, fidelibus manifeſtum facimus, quòd poſt veſpertinum Sacerdotum ad Altare Sabbato ingreſſum, ex conſuetudine quæ ſervatur, nemo genu flectat uſque ad ſequentem veſperam in die dominico: in qua poſt ingreſſum in veſpertino ſeu completorio, genua rurſus flectentes Domino preces ſic offerimus. Servatoris enim noſtri reſurrectionis veluti præcurſorem noctem, quæ poſt Sabbatum fuit, accipientes, hymnos ab ea ſpiritualiter incipimus, feſtum ex tenebris in lucem tranſmittentes, ut in perfecto & integro die ac nocte nos inde reſurrectionem celebremus.

BALS. Viceſimus Canon Nicenæ Synodi, xxv. Canon ſancti Petri Alexandrini, & xxvii. reſponſum Epiſtolæ magni Baſilii ad Amphilochium, (horum enim ſancti Patres meminerunt, & divinos Patres appellant) ſtatuerunt, genu non eſſe flectendum in diebus dominicis, vel in diebus Pentecoſtes. His ergo conſequenter decernit quoque præſens Canon, ſanctam Domini reſurrectionem eſſe honorandam. Quoniam autem nonnulli dubitabant, unde & ex quanam hora dominicus incipit, & ad quam uſque completur, hoc quoque fidelibus manifeſtè & perſpicuè declarârunt, & dixerunt eum incipere poſt veſpertinam Sabbati hymnodiam, & deſinere ad complementum lychnicum, id eſt, veſpertini officii Dominicæ. Et tunc quidem, ſcilicet poſt veſpertinum Sabbati uſque ad complementum veſpertini dominicæ, genua flectere non oportere, propter Chriſti reſurrectionem: poſt dominicæ verò lychnicum, genua rurſum flectere & preces Deo effundere. Ad hujus autem rei confirmationem adjicit Canon, quòd Chriſti etiam reſurrectio veſpere Sabbati, hoc eſt, ante diem dominicum extitit: ut feſtum ex tenebris in lucem deſineret, & celebratio reſurrectionis per integrum diem integrámque noctem fieret. Cùm hæc ita ſe habeant, dixerit quiſpiam, ea quæ ſunt in præſenti Canone repugnare doctrinæ præcedentis Canonis. Illic enim dictum eſt, diem dominicum numerari à ſeptima hora præcedentis noctis, & hora ſexta ſequentis noctis deſinere. Nunc autem decretum eſt, dominicum numerari poſt lychnicum Sabbati, & deſinere veſpera ejuſdem etiam dominicæ. Non ſunt autem contraria. A naturali enim cæleſtium corporum motu, & ex iis quæ magnus Damaſci Doctor inquit, dies ita incipit & deſinit, ſicut in lxxxix. Canone dictum eſt, Præſens autem Canon ſimiliter jubens per totum diei & noctis ſpatium nos Domini reſurrectionem celebrare, non habens autem neceſſe tunc docere de diurno ſpacio, ſed quomodo & quando nos oportet ad feſti celebrationem & pœnitentiam componere, dicit, quòd poſt lychnicum, Sabbati ea, quæ ad reſurrectionis feſtum celebrandum pertinent, componenda ac paranda ſunt: ita & poſt veſpertinum dominicæ ea quæ ad pœnitentiam. Si enim hoc non fecerimus, ſed uſque ad horam ſeptimam veſperæ poſt dominicum pœnitentiæ præparationem diſtulerimus, tanquam in ea completo dominico, populi poſt dominicum, populo feſtum celebrante ignotum erit tempus poſt dominicum, feſtum celebrantes manſerint, eo quòd multis atque adeò pluribus ſit incognitum quando veniat hora ſeptima, & quando terminetur ſexta. Obſerva ergo Canones, ubi & quomodo editi ſunt: nec eos dixeris inter ſe repugnare. Spiritus enim ſanctus in omnibus locutus eſt.

ΚΑΝΩΝ ϟ'.

Ταῖς κυριακαῖς μὴ γόνυ κλίνειν ὁκ ἀπὸ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων κανονικῶς παραδεδόμεθα, διὰ τὸ τὴν Χριστοῦ τιμώντων ἀνάστασιν. ὡς ἂν οὖν μὴ ἀγνοοῦμεν τὸ σαφὲς τῆς τοιαύτης παραδόσεως, δῆλον τοῖς πιστοῖς καθιστῶμεν, ὥστε μετὰ τὸ ἐν τῷ Σαββάτῳ ἑσπερινὸν τῶν ἱερωμένων πρὸς τὸ θυσιαστήριον εἴσοδον, καὶ τὸ καλούμενον ἔθος, μηδένα γόνυ κλίνειν μέχρις τῆς ἐφεξῆς καὶ ἀπὸ κυριακὸν ἑσπέρας· καθ' ἣν μετὰ τὸν ἐν τῷ λυχνικῷ εἴσοδον αὖθις τὰ γόνατα κάμπτοντες, ἕτω τὰς εὐχὰς τῷ κυρίῳ προσάγομεν. τῆς γὰρ σωτηρίου ἡμῶν ἐγέρσεως προφθάνομεν τὸ μετὰ τὸ σάββατον νύκτα παραλαμβάνοντες, τὴν ὕμνων ἐντεῦθεν πνευματικῶς ἀνάρχόμενα, εἰς φῶς ἐκ σκότους τὸ ἑορτὸν καταλήγοντες, ὡς ἐν ὁλοκλήρῳ ἐντεῦθεν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ πανηγυρίζειν ἡμᾶς τὸ ἀνάστασιν.

ΒΑΛΣ. Οκ'. κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ὁ ιε'. κανὼν τοῦ ἁγίου Πέτρου Ἀλεξανδρείας, καὶ τὸ κζ'. κεφάλαιον τῆς πρὸς τὸν Ἀμφιλόχιον ὑποθήκης τοῦ μεγάλου Βασιλείου (τούτων γὰρ οἱ ἅγιοι πατέρες μεμνῆνται καὶ θεοφόρους πατέρας καλοῦσιν) ὥρισται, μὴ κλίνειν γόνυ ἐν ταῖς κυριακαῖς ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς πεντηκοστῆς. ἀκολούθως δὲ αὐτοῖς διορίζεται ὁ παρὼν κανὼν, τιμᾶσθαι τὴν τοῦ κυρίου ἁγίαν ἀνάστασιν. ἐπεὶ δέ τινες διηπόρουν, ὅθεν καὶ ἐκ ποίας ὥρας ἡ κυριώνυμος ἄρχεται, καὶ μέχρι τίνος συμπεραίνεται, κατέσπευσε καὶ τοῦτο δῆλον καὶ σαφὲς τοῖς πιστοῖς, καὶ εἶπον ταύτην ἄρχεσθαι μὲν τὴν ἑσπερινὴν ὑμνῳδίαν τοῦ Σαββάτου, καὶ καταλήγειν μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ λυχνικοῦ, ἤτοι τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς κυριακῆς. καὶ τότε μὲν, ἤρξατο μὲν τὸ ἑσπερινὸν τοῦ σαββάτου μέχρι τελειώσεως τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς κυριακῆς, μὴ κλίνειν γόνυ, διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀνάστασιν. μετὰ δὲ τὸ λυχνικὸν τῆς κυριακῆς, αὖθις τὰ γόνατα κάμπτειν καὶ τῷ κυρίῳ προσεύχεσθαι. προστίθησι δὲ εἰς κατασκευὴν τούτου ὁ κανὼν, ὅτι καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν ἑσπέραν τοῦ σαββάτου, τουτέστι πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς κυριακῆς, γέγονεν, ἵνα ἀπὸ τοῦ σκότους τὸ τῆς ἑορτῆς καταλήξωσι πρὸς φῶς, καὶ ἡ πανήγυρις τῆς ἀναστάσεως γίνηται διὰ ὁλοκλήρου νυχθημέρου. τούτων οὕτως ἐχόντων, εἴποι τις ἐναντιοῦσθαι τὰ ἐν τῷ παρόντι κανόνι τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ θεολαβοῦς κανόνος. οὐκ μὲν γὰρ εἴρηται, τὴν κυριώνυμον ὑφίζεσθαι ἀπὸ τῆς ζ'. ὥρας τῆς πρὸ αὐτῆς νυκτὸς, καὶ καταλήγειν μέχρι τῆς ἕκτης ὥρας καὶ αὐτῆς τῆς μετὰ ταύτην νυκτὸς· ἀρτίως δὲ δέδοκται, τὴν κυριακὴν ὑφίζεσθαι μετὰ τὸ λυχνικὸν τοῦ σαββάτου, καὶ καταλήγειν μέχρι τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ αὐτῆς τῆς αὐτῆς κυριακῆς. οὐκ εἰσὶ δὲ ἐναντία. ἀπό τε γὰρ τῆς φυσικῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ ἐξ ὧν ὁ μέγας τῆς Δαμασκοῦ διδάσκαλος φησὶν, ὅτως ἡ ἡμέρα ἄρχεται καὶ πληροῦται, καθὼς ἐν τῷ πθ'. κανόνι εἴρηται. ὁ δὲ παρὼν κανὼν παρομοίως παραδιαλαμβάνεται. δι' ὅλης ἡμερονύκτου πανηγυρίζειν ἡμᾶς τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν, μὴ ἔχων δὲ ὅ τι καὶ αὖθις ἀναγκασμένον διδάξαι περὶ τῆς ἡμερησίου διαστήματος, ἀλλὰ περὶ τοῦ πῶς δεῖ καὶ πότε συντρέχεσθαι ἡμᾶς εἰς παννύχιον καὶ μετάνοιαν, φησὶν, ὅτι μετὰ τὸ λυχνικὸν τοῦ σαββάτου καὶ πρὸς πανήγυριν τῆς ἀναστάσεως συντρεπτέον· ὡσαύτως καὶ μετὰ τὸ ἑσπερινὸν τῆς κυριακῆς, καὶ πρὸς μετάνοιαν. εἰ μὴ γὰρ οὕτω ποιήσομεν, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἑβδόμης ὥρας μετὰ τὴν κυριακὴν ἑσπέρας ἀναμείνωμεν, καὶ οὐ συντρεπτέον τῆς μετάνοιας, ὡς ἐν ταύτῃ συμπληρουμένης τῆς κυριωνύμου, λάθοιεν ἂν πανηγυρίζοντες καὶ μετὰ τὴν κυριώνυμον, διὰ τὸ πολλοῖς, μᾶλλον δὲ τοῖς πλείοσιν ἀδιάγνωστον εἶναι τὴν ὑπερασπίσαν τῆς ἑβδόμης ὥρας, καὶ τὸ τέλος τῆς ἕκτης. σωτῆρι οὖν τὰ κανονικὰ, ἔνθα καὶ ὅπως ὡρίσθησαν· καὶ μὴ εἴπῃς ἐναντιοῦσθαι. ἐν πᾶσι γὰρ ὁ πνεύματος ἐλάλησεν.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Τὸ μὴ κλίνειν γόνυ ἐν κυριακαῖς ἢ ἐν ταῖς τῶν Πεντηκοστῆς ἡμέραις διάφοροι νομοθετῶσι κανόνες, καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, ὃς καὶ ζητεῖ αἰτίας φερσίλογος, διὰ ἃς ἀπαγορεύεται. ἔστι δὲ ὁ κανὼν περὶ μόνης τῆς κυριακῆς διατιθέμενος, καὶ ὅτε ποίας ὥρας μέχρι τινὸς οὐδὲ κλίνειν γόνυ σαφῶς διορίζων φησίν, μὴ πῶς καὶ τὸ σάββατον ἑσπερινὸν εἴσοδον εἰς τὸ θυσιαστήριον τῶν ἱερωμένων, μηδένα γόνυ κλίνειν μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς κυριακῆς, ὅτε δηλαδὴ αὖθις ἡ εἴσοδος γίνῃ τῶν ἱερωμένων, ἔκτοτε γὰρ κλίνοντες γόνυ καὶ ὕτως ἀνάγκιοι οὐκ ἁμαρτήσομεν. ἡ γὰρ μὴ τὸ σάββατον νὺξ τῆς κυριακῆς λογίζεται, ἵνα καὶ ἐν ὕμνοις θεὸν ἀκούσῃ, φησὶν ὁ κανών, ἐκ σκότους εἰς φῶς πῶς ἑορτῶντας διαπέμποντας, καὶ οὕτως ἐν ὁλοκλήρῳ νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ πάσχειν ἡμᾶς πῶς ἀνάστασιν.

ZONAR. Non esse dominicis aut Pentecostes diebus flectenda genua multi canones decrevêre. Eadem Basilii quoque mens fuit, qui præterea causas, propter quas ea consuetudo sit damnata, subnectit. Hic vero canon de solo die dominico statuit, tempúsque à primo ad extremum, in quo genua procumbere minime liceat, aperte describens, ait; à sabbato quidem, cum primum vespere ad altare initiatorum chorus ingreditur, nemo genu flectat, ad usque diei dominici vesperam, quando scilicet alter initiatorum fit ingressus, tunc enim genua flectentes, & sic orantes non peccabimus. Quæ nox etenim sabbatum consequitur, ea propria Dominicæ lucis existimatur, quam etiam hymnis, inquit canon, traducere, festivam celebritatem è tenebris in lucem transmittentes, & sic totâ nocte dieque resurrectionem nos celebrare oportet.

ΑΡΙΣΤ. Μετὰ πῶς ἑσπερινὸν εἴσοδον τοῦ σαββάτου μὴ γονυκλίνης, ἄχρι τῆς ἑσπερινῆς καὶ πῶς κυριακῆς εἰσόδου.

ARIST. *Post vespertinum Sabbati ingressum, usque ad vespertinum Dominicæ ingressum, genua ne flectas.*

Ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων κανονικῶς παρελάβομεν, μὴ γονυκλίνειν ἐν ταῖς κυριακαῖς, ὡς τιμῶντες πῶς τοῦ κυρίου ἀνάστασιν. ἵνα γοῦν μὴ ἀγνοῆται ἡ παράτηρησις αὕτη, ὅπως ὀφείλει γίνεσθαι, δηλῶν αὐτῶν οἱ πατέρες τοῖς πιστοῖς διὰ τοῦ κανόνος τούτου πεποιήκασιν, ὥστε μὴ τὸν ἐν τῷ σαββάτῳ ἑσπερινὸν τῶν ἱερωμένων πρὸς τὸ θυσιαστήριον εἴσοδον, μὴ γονυκλίνειν, μέχρι τῆς ἑφεξῆς κατὰ τὴν κυριακὴν ἑσπερινῆς εἰσόδου· ὡς ἂν ὁλοκλήρῳ νυχθημέρῳ πάσχειν ἡμᾶς τὴν ἀνάστασιν.

A divinis patribus canonicè accepimus, Dominicis genu non flectere, ut Domini resurrectionem honorantes. Ut itaque hæc observatio non ignoretur, quomodo fieri debet, eam patres per hunc canonem fidelibus manifestam effecerunt; ut post vespertinum Sacerdotum in Sabbato ad altare ingressum, genu non flectere debemus, usque ad sequentem in die Dominico vespertinum ingressum, ut per integrum noctis & diei spatium nos resurrectionem celebremus.

ΚΑΝΩΝ ια'.

Τὰς τὰ ἀμβλωθρίδια διδούσας φάρμακα, καὶ τὰς δεχομένας τὰ ἐμβρυοκτόνα δηλητήρια, τῇ τοῦ φονέως βάπτισμα καθυποβάλλομεν.

CANON XCI.

Eas quæ dant abortionem cientia medicamenta, & quæ fœtus necantia venena accipiunt, homicidæ pœnis subjicimus.

ΒΑΛΣ. Βάσει κολάζει ὁ κανὼν τῇ βαπτισμάτι τοῦ φονέως τὰς διδούσας φάρμακα δηλητήρια χάριν τοῦ ἀμβλωθῆναι τὰ ἔμβρυα, καὶ τὰς δεχομένας αὐτά. καὶ ὁ μὲν κανὼν διὰ τοιούτου βαπτισμοῦ κολάζει ταύτας. καὶ διορίζεται τὰ εἴδη τῶν βαπτισμάτων ἐν τῷ β'. κανόνι τοῦ ἁγίου Βασιλείου, καὶ ἐν τῷ κα'. κανόνι τῷ ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου. ὃ δὲ α'. κεφ. τοῦ λθ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου φησὶ ταῦτα ῥητῶς. τῷ περὶ ἀνθρωφόνων νόμῳ ὑπόκειται ὁ φονεύων ἄνθρωπον, καὶ ὁ κτῶ δόλον ποιῶν ἐμφαρμακόν, καὶ ὁ διὰ φόνον ἢ κλοπὴν μεθ' ὅπλων περιών, καὶ ὁ ἀρχὴν ἢ δικαστηρίου δημοσίου φερεσώς, καὶ συνδιαίτας πλάσεως καταψηφίσεως τινὰ καὶ ἀναιτίως καταδικάσεως, καὶ ὁ δόλῳ ἀναιρῶν κατασκευάσας ἢ δεδωκὼς φάρμακον, καὶ κεφ. γ'. τῷ περὶ ἀνθρωφόνων νόμῳ κατέχεται. καὶ ὁ διὰ θ' φονεύσας ἄνθρωπον φάρμακον ποιῶν ἢ πωλῶν ἢ ἔχων. εἰσὶ δὲ φάρμακα ὑγείαν ἐμποιοῦντα, καὶ τὰ λεγόμενα φίλτρα. οἱ δὲ τὰ φίλτρα ποιοῦντες δημευόμενοι ἐξορίζεσθωσαν. εἰ δὲ καί τις μὴ κακῷ λογισμῷ δῶσῃ γυναικὶ συλλημπτικὸν, καὶ ἀποθάνῃ ἡ λαβοῦσα, ἐξορίζεται. καὶ θέμα γ'. τοῦ αὐτοῦ κεφ. λέγον περὶ τὰς ἀρχὰς, κατέχεται τῷ περὶ ἀνθρωφόνων νόμῳ, καὶ ὁ πημυτάριος φερπτῶς διδοὺς φάρμακον ἢ σαλαμάνδραν ἢ ἀκόνιτον ἢ πιτυοκάμπην ἢ βούπρηστιν ἢ μανδραγόραν ἢ κανθαρίδας. καὶ θέμα δ'. ἡ ποινὴ ἡ κτῶ ἀνθρωφόνων, ὅτι μὲν ἐντίμων, περιορισμὸς ἔξω καὶ πολεία δήμευσις· ὅτι δὲ τῶν ἀτίμων, ξίφει καὶ θηρίοις ὑποβληθῆναι. καὶ ταῦτα μὲν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ νόμου καὶ τῶν κανόνων. ἀπελύθησαν δὲ νεαραὶ περὶ φονέων ἑκουσίων καὶ ἑκουσίων διάφοροι, ὧν ἡ τοῦ βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, καὶ τοῦ θεοσεβοῦς καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐτοκράτορος κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, ὧν αἱ δυνάμεις συνωφέληνται ἐν τοῖς περὶ φονέων κανόσι τοῦ μεγάλου Βασιλείου. ἐρωτήσει δέ τις, εἰ ἐκ μόνου τοῦ δοῦναί τινα πρὸς γυναῖκα ἀμβλωθρίδια ὑποπεσεῖται τῷ τῆς φονέως ἐγκλήματι· ἢ χρεία ἔχει

D

E

F

BALS. Eadem pœnâ, quâ homicidam, punit Canon eas, quæ dant venena, ut provocetur abortio, & quæ accipiunt. Et hic quidem Canon illas tali pœna afficit. Pœnarum autem genera invenies in ii. can. sancti Basilii, & in xxi. can. Synodi Ancyr. Primum autem caput xxxix. tit. lx. lib. hæc dicit expressè: Lege de homicidis tenetur is, qui hominem occidit, & qui dolo suscitat incendium, & qui, vel furandi vel cædis faciendæ gratia, cum armis obambulat, & qui, cùm magistratum gereret vel judicio præesset, procuraverit ut quis fictè accusaretur, & innocens condemnaretur, & qui ad tollendum de medio venenum præparaverit vel dederit. Et cap. iii. Lege de homicidis latâ tenetur, qui ad hominem occidendum medicamentum facit, vel emit, vel habet. Sunt autem pharmaca, quæ sanitatem afferunt, & quæ dicuntur amatoria. Qui autem faciunt amatoria, publicatis bonis exterminentur. Quòd si quis etiam non malo animo mulieri dederit medicamentum ad concipiendum, eóque accepto mortua sit, in exilium mittitur. Ejusdémque capitis thema tertium, dicens in principio: Lege de homicidis latâ tenetur, & quicunque pigmentarius temere dat medicamentum, vel salamandram, vel aconitum, vel pityocampam vel bupreslim vel mandragoram vel cantharides. Et thema iv. adversus homicidas pœna est, in claris quidem exilium & perfecta bonorum publicatio: in humilioribus autem ensi & bestiis subjici. Et hæc quidem ex veteri lege & antiquis canonibus. Emissæ sunt autem de homicidis, tam voluntariis quam involuntariis, diversæ novellæ ab Imp. domino Constantino Porphyrogenneta, & præstantissimo sanctoque Imp. nostro domino Emanuele Comneno, quarum vires in canonibus magni Basilii de homicidis in compendium redactæ sunt. Interrogaverit autem quispiam, an ex eo, quòd dederit quispiam mulieri medicamentum ad abortionem, homicidii tenebitur;

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

an opus ſit ut ſequatur etiam eventus vel cædes? Solutio. Quod ſuperiùs poſitum eſt caput iii. xxxix. tit. lx. lib. conſtituit, non eum ſolùm qui dat venenum puniri ut homicidam, ſed eum etiam qui tale quid habet: & ii. thema primi capitis ejuſdem tit. & lib. dicit; Qui eo fuit animo ut vellet interficere, etiamſi non interfecerit, ſed ſauciaverit, eſt homicida: & qui noluit interficere, etiamſi interfecerit, non eſt homicida. Affectio autem, ex inſtrumento ejus qui percuſſit, apparet & probatur. Sed magni Baſilii canones etiam eum qui non ſponte interfecit, quomodocunque fuerit, puniunt ut homicidam, contra ac comprehenditur hac lege, & aliter quam decernit vi. thema iii. cap. xxxix. tit. lx. lib. quod ſic dicit: Lex de homicidis dolum requirit, & non magnam negligentiam. Quare ſi quis, ſeipſo ex alto dejecto, vel ramo arboris deorſum miſſo, quempiam occiderit, præſenti lege non tenetur. Jam verò xxxi. Imp. domini Leonis Philoſophi novella dat viro poteſtatem matrimonium diſſolvendi cum uxore, quæ illius ſemen abortione ſciens ejicit.

τῆ ἡμέρᾳ καὶ ἀποτέλεσμα ἤγουν φόνον; Λύσις. Ὁ κανὼν ἑξηκοστὸν ἕκτον γ'. κεφ. τῆ λθ'. τίτλου τῆ ξ'. βιβλίου, δηλοῖ ὅτι, μὴ μόνον δηλητήριον φάρμακον ὡς φονέα τιμωρᾶται, ἀλλὰ καὶ τὰ τοιοῦτον. καὶ ὁ β'. θέμα τῆ α'. κεφ. τῆ αὐτῆ τίτλου καὶ βιβλίου, φησὶν, ὁ σκοπὸν ἐχέτω τῆ φονεῦσαι, κἂν μὴ φονεύσῃ, ἀλλὰ τραυματίσῃ, φονεύς ἐστι· καὶ ὁ μὴ θελήσας φονεῦσαι, ἐὰν φονεύσῃ, οὐκ ἔστι φονεύς. ἡ δὲ βάσανος ἐκ τῆ πληξάντος ὀργάνου ἐλέγχεται. οἱ μέντοι κανόνες τῆ μεγάλου Βασιλείου, καὶ τὰ ἀκουσίως φονεύοντα, ὡς ἂν ἔχει, ὡς φονέα κολάζουσι, πλὴν πλείω τῆς τοιούτου νόμου, καὶ πλὴν ὅ ς'. θέμα τῆ γ'. κεφ. τῆ λθ'. τίτλου τῆ ξ'. βιβλίου, ὃ λέγων ἕτως· ὁ περὶ ἀνθροφόνων νόμος δόλον ἐπιζητεῖ, καὶ οὐ μεγάλην ἀμέλειαν. ὅθεν ἐάν τις ἑαυτὸν ἐξ ὕψους ῥίψας, ἢ κλάδον ἀπὸ δένδρου, φονεύσει τινά, οὐκ ὑποκείται τῆ πρόντος νόμῳ. ἡ μέντοι λα'. νεαρὰ τῆ Βασιλέως κυροῦ Λέοντος τῆ φιλοσόφου δίδωσιν ἄδειαν τῆ ἀνδρὶ διαφθορᾶς καὶ μοιχείας τῆς γυναικὸς αὐτῆ γάμον, ἐπιτηδὲς ἀμβλωσούσης πλὴν ἐκείνου σπορέως.

Zonar. Mulieres, poſtquam ex furtivo concubitu concepêre, prolem eam, ne prodantur, medicamentis quibuſdam epotis in utero necant, indéque vitâ deſtitutam ejiciunt. Eas igitur quæ ejuſmodi pharmaca aliis præbent, tum eas quæ accipiunt, homicidarum pœnis canon teneri jubet, ac meritò quidem: quippe quæ non modo conceptam prolem, ſed ipſas etiam quandoque prægnantes mulieres, quod magnus quoque Baſilius canone ſecundo teſtatur, è medio tollunt. Ancyranæ verò Synodi canone vigeſimo primo mulieres ejuſmodi decennii ſegregatione puniuntur.

ΖΩΝΑΡ. Γυναῖκες λάθρα τισὶ μιγνύμεναι καὶ συλλαμβάνουσαι, ἵνα μὴ γνωσθεῖεν, φάρμακά τινα πίνουσι, δι' ὧν τὰ ἔμβρυα διαφθείρουσι, καὶ οὕτως αὐτὰ νεκρὰ ἀποβάλλονται. τὰς οὖν διδούσας τὰ τοιαῦτα φάρμακα, καὶ τὰς λαμβανούσας τῆ τῆς φονέων ἐπιτιμίῳ καταδικάζει, καὶ εἰκότως. οὐ μόνον γὰρ τὰ ἔμβρυα κτείνουσιν αἱ τοιαῦται, ἀλλὰ ὁσιότε καὶ αὐτὰς ταῖς ἐγκύοις, ὅ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν δευτέρῳ κανόνι φησίν· ὁ δὲ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου κανὼν κα'. τὰς τοιαύτας γυναῖκας δεκαετίᾳ ἀφορίζει.

Arist. Et qui dat, & quæ accipit medicamenta abortionem cientia, eſt homicida.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ διδοὺς, καὶ ἡ λαμβάνουσα ἀμβλωθρίδια ἀνθρωφόνοι.

Subjiciuntur homicidæ pœnis & illæ, quæ fœtus necantia accipiunt medicamenta, & qui ea iſtis exhibent.

Ὑποκεινται τῆ τῦ φονέως ἐπιτιμίῳ, καὶ αἱ τὰ ἐμβρυοκτόνα φάρμακα λαμβάνουσαι, καὶ οἱ παρέχοντες ταῦτα αὐταῖς.

Canon XCII.

Eos qui nomine matrimonii mulieres rapiunt, vel qui operâ opéque ſuâ raptores adjuvant, ſtatuit ſancta Synodus, ſi ſint quidem Clerici, proprio gradu excidere: ſin verò Laici, anathemate percuti.

ΚΑΝΩΝ ξβ'.

Τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπὶ ὀνόματι συνοικεσίου, ἢ συμπαραλαμβάνοντας ἢ συναιρουμένους ταῖς ἁρπάζουσιν, ὡρίσεν ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ μὲν κληρικοί εἶεν, ἐκπίπτειν τῆ οἰκείου βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι.

Bals. Præſens canon idem eſt omnino cum xxvii. canone Chalcedon. Synodi. Et quære quæ in eo ſcripta ſunt, & ix. tit. præſentis operis, cap. xxx. & quæ in eum ſcripta ſunt. Similiter & lxvii. can. Apoſt. Quid autem, ſi quis mulierem non rapuerit nomine matrimonii, ſed fornicationis gratiâ, non punietur unà cum iis, qui illum opera & ope ſua adjuvant? Solutio. Maximè. Hoc eſt enim ſine controverſia: id autem, quod dubitationem afferebat, erat prætextus matrimonii. Dicebant enim nonnulli, eum nihil mali feciſſe, qui rapuit mulierem, ut ei legitimè conjungeretur, quæ fortaſſe etiam indigna eſt ejus genere, & ex eo maximè vi abducta. Quod quidem patribus non viſum eſt, ut quod & ad improbitatem incitet, & civitatum bonum ordinem evertat. Præterea interrogaverit quiſpiam, ſi poſt raptum velit rapta cum raptore legitimè habitare, an audietur? Solutio. Nequaquam. Dicit enim cxliii. Iuſtiniani novella, ſive iii. cap. lviii. tit. lx. lib. hæc expreſſe: Rapta ei, qui illam rapuit, ne nubat. Sed & ſi ejus parentes tali matrimonio conſenſerint, in exilium mittuntur. Quartum autem, v. & vi. ejuſdem tituli & libri caput dicit, raptam mulierem raptoris bona lucrari, quæ ei matrimonio legitimè conjungi noluerit. Si hoc enim voluerit, publicantur ejus facultates, & raptoris, & eorum qui ad malum opem tulerint, ſive ſint eorum parentes, ſive alieni. Lege etiam totum iſtum lviii,

ΒΑΛΣ. Ὁ ἑβδόμων κανὼν ἀπεράλλακτός ἐστι κανὼν κζ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου. καὶ ζήτει τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ τίτλον θ'. τῆ πρόντος συντάγματος. κεφ. λ'. καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὡσαύτως καὶ ὁ ξζ'. ἀποστολικὸν κανόνα. τί δὲ, ἐὰν μὴ ὀνόματι συνοικεσίου ἁρπάσῃ τις γυναῖκα, ἀλλὰ διὰ πορνείαν, οὐ κολασθήσεται σὺν τοῖς συμπράξασι καὶ συναραμμένοις αὐτῷ; Λύσις. καὶ μάλιστα. τῦτο γὰρ ἀζήτητόν ἐστι. Τὸ δὲ ποιοῦν πλὴν ζήτησιν ὑπῆρχεν ἡ πρόφασις τῆ συνοικεσίου. ἔλεγον γάρ τινες, μηδέν τι κακὸν ποιῆσαι ὁ ἁρπάσας γυναῖκα διὰ τὸ νομίμως συναφθῆναι αὐτῇ, ὅσως καὶ ἀναξίαν οὖσαν τῆ γένει τῦτο, καὶ ἐντεῦθεν μεγάλως χειραγωγουμένῳ. ὅπερ τοῖς πατράσιν οὐκ ἔδοξεν, ὡς πρόφασιν καλὴν, καὶ πλὴν διαταξίαν καταστρέφον τὴν πόλεων. ἔτι ἐρωτήσει τις, εἰ μὴ πλὴν ἁρπαγὴν θελήσει ἡ ἁρπαγεῖσα συναφθῆναι νομίμως τῆ ἁρπαγῆ, ἀκουσθήσεται; Λύσις. ὐδαμῶς. φησὶ γὰρ ἡ ῥηγ'. Ἰουστινιάνειος νεαρὰ, ἤτοι ὁ γ'. κεφ. τῆ νη'. τίτλου τῆ ξ'. βιβλίου, ταῦτα ῥητῶς. μὴ γαμέσθω ἡ ἁρπαγεῖσα τῆ ἁρπάσαντι αὐτήν. ἀλλ' εἰ καὶ συναινέσουσι τῆ τοιούτῳ συνοικεσίῳ οἱ γονεῖς αὐτῆς, περιορίζονται. ὁ δὲ δ'. καὶ ε'. καὶ ς'. κεφ. τῆ αὐτῆ τίτλου καὶ βιβλίου λέγουσι, πλὴν ἁρπαγέντα κερδαίνειν τὰ τῆ ἁρπάσαντος προάγματα, μὴ θελήσαντες συζυγηθῆναι νομίμως αὐτῇ. ἐπεὶ τοίνυν εἰ θελήσει τῦτο, δημεύεται ἥτε προῖσα ταύτης, καὶ τῆ ἅρπαγος, καὶ τῶν συναιρομένων ὅτι ἂν ἦσιν, κἂν τε γονεῖς τῦτων ὦσι, κἂν τε ἀλλότριοι. ἀναγνῶθι

νάγνωθι καὶ τὴν αὐτὸν νή. ὅλον τίτλον, καὶ μαθήσῃ, ὅτι πᾶς ἁρπάσας γυναῖκα οἱανδήτινα, κἂν ἔστιν μνηστὴ αὐτοῦ, κἂν δούλη, ἢ ἀπελευθέρα, εἰ μὲν μεθ' ὅπλων, αὐτὸς μὲν ξίφει τιμωρεῖται· οἱ δὲ συμπράττοντες καὶ συναιρόμενοι αὐτῷ τυπτόμενοι καὶ κουρευόμενοι ῥινοκοποῦνται. εἰ δὲ χωρὶς ὅπλων, ὁ μὲν ἅρπαξ χειροκοπεῖται· οἱ δὲ βοηθοὶ αὐτοῦ τυπτόμενοι καὶ κουρευόμενοι ἐξορίζονται. ταῦτα μὲν οὕτω γένονται, κἂν καὶ αὐτὴ ἡ γυνὴ ἐπὶ τῇ ἁρπαγῇ συναινέσῃ. ἀνάγνωθι καὶ τὴν λέ. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ.

A tit. & scies, quòd quicunque mulierem ullam rapuit, sive sit ejus sponsa, sive ancilla, sive liberta, si cum armis quidem, de ipso supplicium gladio sumitur: qui eum autem ope operâque sua adjuverunt, verberati & tonsi, naribus truncantur. Sin autem sine armis, raptori quidem manus amputatur: qui autem ei opem tulerunt, verberati & tonsi, in exilium mittuntur. Hæc autem ita fiunt, etiamsi ipsa mulier raptui consenserit. Lege & xxxv. novellam Imperatoris Domini Leonis sapientis.

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος ὁ κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ἐστὶν εἰκοστὸς ἕβδομος· εἴπομεν οὖν περὶ τούτου ἐκεῖ.

B ZONAR. Est hic Canon Synodi Chalcedonensis vigesimusseptimus: de quo suo loco diximus.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ἁρπάζοντες γυναῖκας, καὶ οἱ συμπράττοντες καὶ συναιρόμενοι, κληρικοὶ μὲν, καθαιροῦνται· λαϊκοὶ δὲ ἀναθεματίζονται.

ARIST. *Qui mulieres rapiunt, & qui adjuvant opemque ferunt, Clerici quidem deponuntur: Laici vero anathemate percutiuntur.*

Τὰ αὐτὰ διαλαμβάνει τῷ πρόντι κανόνι καὶ ὁ εἰκοστὸς ἕβδομος κανὼν τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου· ἐγράφη δὲ πρὸ ἡμῶν ἐν ἐκείνῳ, ὡς μέχρις ἂν τὴν ἁρπαγεῖσαν ἀποκαταστήσωσιν οἱ ἁρπάσαντες, εἰ μὲν προμνηστευθεῖσα ἦν, τῷ οἰκείῳ μνηστῆρι· εἰ δὲ σχολάζουσα, τοῖς γονεῦσιν αὐτῆς· καὶ ἀναθεματισμὸν, λαϊκοὶ ὄντες, οὐκ ἐκφεύξονται.

Eadem quæ hic statuit & vigesimus septimus Synodi Chalcedonensis Canon. In eo autem à nobis scriptum est, quòd donec illi, qui rapuerunt, raptam restituerint, si desponsata quidem fuit, sponso ipsius: si soluta autem, ipsius parentibus: si sint Laïci, anathematismum non effugient.

ΚΑΝΩΝ ϟγ'. C CANON XCIII.

Η ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀφανοῦς ὄντος, πρὸ τοῦ πεισθῆναι περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἑτέρῳ συνοικοῦσα, μοιχᾶται· καὶ ὡσαύτως καὶ στρατιώτιδες, αἱ τῶν ἀνδρῶν ἀφανῶν ὄντων γαμηθεῖσαι, τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται λόγῳ, ὥσπερ καὶ αἱ διὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ ἀνδρὸς μὴ ἀναμείνασαι τὴν ἐπάνοδον. πλὴν ἔχει τινὰ συγγνώμην τὸ πρᾶγμα ἐντεῦθεν διὰ τὸ μᾶλλον πρὸς θάνατον εἶναι τὴν ὑπόνοιαν. ἡ δὲ τῷ καταλειφθέντι πρὸς καιρὸν παρὰ τῆς γυναικὸς κατὰ ἄγνοιαν γημαμένη, εἶτα ἀφεθεῖσα διὰ τὸ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὸν τὴν προτέραν, ἐπόρνευσεν μὲν, ἐν ἀγνοίᾳ δέ· γάμου οὖν οὐκ εἰρχθήσεται. κάλλιον δὲ, ἐὰν μείνῃ οὕτως. εἰ δέ γε ὁ στρατιώτης ἐπανέλθοι χρόνῳ ποτὲ, οὗ ἡ γυνὴ διὰ τὴν ἐπὶ πολὺ ἐκείνου ἀπόλειψιν ἑτέρῳ συνήφθη ἀνδρὶ, εἴπερ, εἰ προαιρεῖται, τὴν οἰκείαν αὖθις ἐπαναλαμβανέτω γυναῖκα, συγγνώμης αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἀγνοίᾳ δεδομένης, καὶ τῷ ταύτην εἰσοικεισαμένῳ κατὰ δεύτερον γάμον ἀνδρί.

Uxor viri qui secessit, & non apparet, antequam de ejus morte certior facta sit, alteri cohabitans, adulteratur: similiter & militum uxores, quæ non apparentibus maritis nupserunt, in eandem rationem incidunt; quemadmodum & quæ propter mariti peregrinationem reditum non expectant. Sed res hic quidem aliquam veniam habeat, quòd sit major ejus mortis suspicio. Ea autem, quæ illi, qui ad tempus erat ab uxore relictus, nupsit per ignorantiam, deinde dimissa est, quòd prior ad ipsum redierit, est quidem fornicata, sed per ignorantiam: à matrimonio ergo non arcebitur. Melius autem si sic manserit. Sin autem miles aliquanto post tempore redierit, cujus uxor propter longam illius absentiam alteri viro conjuncta est, is, si velit, propriam uxorem recipiat, ipsi venia propter ignorantiam data, eique qui illam in secundis nuptiis domum duxit.

ΒΑΛΣ. Τινὲς γυναῖκες τῶν οἰκείων ἀνδρῶν ἀναχωρησάντων ἐκ τῆς ὁμοζωΐας τούτων, ἢ διά τινα αἰτίαν στρατιωτικὴν ἀποδημούντων, καὶ ἀφανῶν γενομένων, ὡς μηδὲ ἀναδιδαξάντων ἢ ταύτας ἢ ἑτέρους τινὰς τὰ περὶ αὐτοὺς, ἀδηλίαν ἔχουσαι τοῦ θανάτου αὐτῶν, ἑτέροις συνήφθησαν. φησὶ γοῦν ὁ κανὼν, ὡς μοιχαλίδας ταύτας κολάζεσθαι, μετὰ τὸ ἐκείνους ὑποστρέψαι, διὰ τὸ μὴ ἀναμεῖναι μαθεῖν τέλειόν τι περὶ τοῦ θανάτου αὐτῶν. οὐδὲ γὰρ ἔχουσι πρόφασιν εὔλογον τὴν τῶν ἀνδρῶν εἰς πολὺ ἀποδημίαν καὶ ἀδηλίαν τοῦ θανάτου αὐτῶν. ἡ δὲ κατ' ἄγνοιαν γαμηθεῖσα τάχα νομίμως τῷ διαχισθέντι πρὸς καιρὸν ἀπὸ τῆς οἰκείας συζύγου, εἶτα ἐκ τούτου ἀναχωρήσασα, διὰ τὸ τὴν σύμβιον αὐτοῦ πάλιν θελῆσαι συνοικεῖν τῷ οἰκείῳ ἀνδρὶ, μοιχείαν μὲν οὐχ ἥμαρτεν, ἐπόρνευσε δὲ. ἔχει μέντοι εὔλογον πρόφασιν τὴν ἄγνοιαν. διὸ καὶ ἑτέρῳ νομίμως γαμηθῆναι οὐ κωλυθήσεται. ζήτει καὶ καὶ μϛ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου. συμβουλευτικῷ τρόπῳ ὑποτιθέασιν οἱ πατέρες τῇ γυναικὶ μὴ συζευχθῆναι ἑτέρῳ, ἀλλὰ καρτερῆσαι καὶ ἐξιλεώσασθαι τὸ ἁμάρτημα διὰ μετανοίας. καὶ τῷ ἐπαναζεύξαντι δὲ στρατιώτῃ ἐξεχώρησαν, εἰ θέλει, ἀνακαλέσασθαι τὴν ἑτέρῳ συζευχθεῖσαν γυναῖκα αὐτοῦ, ὠφείλουσαν συγγνώμης ἀξιωθῆναι, ὡς ἀπελπίσασαν τὴν ἐπάνοδον τοῦ οἰκείου ἀνδρός· ὥσπερ δὴ συγγνωσθήσεται καὶ ὁ εἰς δεύτερον γάμον αὐτὴν ἀγαγόμενος. τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐρωτήσει τις, διὰ τί ἄνω μὲν ὁ κανὼν φησὶ μοιχᾶσθαι τὰς γυναῖκας, τοῦ τε ἀναχωρήσαντος,

BALS. Quædam mulieres, cùm sui mariti ab earum vitæ societate se sejunxissent, vel propter militarem causam quampiam peregre profecti essent, nec usquam apparerent, ut qui neque ipsas neque ullos alios de se certiores fecissent, cùm de ipsorum morte incertæ essent, aliis matrimonio conjunctæ sunt. Dicit ergo Canon, eas ut adulteras puniri, postquam illi redierint, quòd non expectaverint ut scirent de eorum morte aliquid certius. Non justum enim habent prætextum, longam suorum maritorum peregre absentiam, & de morte eorum incertitudinem. Quæ autem per ignorantiam fortè legitimè nupsit ei, qui ad tempus à propria conjuge sejunctus est, deinde ab eo secessit, quòd ejus uxor velit rursus cum proprio marito cohabitare; adulterium quidem non commisit, sed fornicata est. Habet tamen justam excusationem, ignorantiam. Quare nec alteri nubere prohibebitur. Quære & xlvi. Can. sancti Basilii. Suadent tamen patres mulieri, ne alii conjungatur, sed se fortiter & continenter gerat, & peccatum pœnitentia expiet. Porrò & militi, qui reversus est, permiserunt, si velit, uxorem suam alteri conjunctam revocare, eámque venia dignam censeri, ut quæ viri sui reditum desperaverit: quemadmodum & illi ignoscetur, qui ipsam duxit in secundum matrimonium. Cùm hæc ita se habeant, rogaverit quispiam, Cur canon quidem dicit superiùs adulterari mulieres, tam ejus qui discessit, quam

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

quàm militis, si alteri nupserint, antequam planè de virorum suorum morte certiores factæ fuerint: in fine autem decernit militis uxori ignosci oportere, eique qui illi in secundis nuptiis copulatus est? Solutio. Magna est differentia inter uxorem militis & aliam. Illa enim, simul ac peregre profectus est miles, habet aliquam de ejus morte suspicionem; quemadmodum & præsens Canon, postquam dixit de milite, hoc expresse dicit; sed res hîç quidem aliquam habet veniam, hoc est, militis uxori ignoscitur, quòd sit major de morte suspicio: quod etiam xxxi. & xxxvi. Canones sancti Basilii statuunt. Alia autem nihil potest ejusmodi allegare. Simul enim ac è domo sua maritus excessit, incertam quoque ejus esse absentiam cognovit: & propterea ne veniam quidem meretur. Ad hæc dixerit quispiam, Quòd cùm matrimonium, cum eo qui à propria uxore relictus est & libera seu soluta muliere, non possit consistere, quænam relicta est ratio de ea alteri viro non conjungenda, maximè cum ignoraverit matrimonium viri qui relictus est? Solutio. Cùm quidam dicerent, quòd etiamsi non fuit adulterium à muliere commissum propter ignorantiam, admissa est tamen fornicatio, & cùm sit fornicata, debet ex canonibus de fornicatione puniri, & ideo nec alij quidem viro conjungi, ut quæ sit extra ambitus Ecclesiasticos: patres hoc etiam solventes, dixerunt, quòd fornicatio quidem commissa est, sed quoniam mulier, non more fornicatorio, sed legitimè ei, qui relictus erat, conjuncta fuit, scortatorum pœna non punietur; sed digna Ecclesiastica communione censebitur, nec alii conjungi prohibebitur. Ne autem viderentur patres adhortari mulieres ad id quod est minùs pium, dixerunt esse melius ut quiescant. Etsi enim per ignorantiam peccarunt: sed quod ad eas quidem attinet, primum matrimonium reputatur illud quod non potest consistere, nec debent secundò nubere, nisi velint pœnis earum, quæ secundo nubunt, subjici. Præterea interrogabit quispiam, Nunquid & qui militis uxorem per ignorantiam duxit, ei venia dabitur? Solutio. Maximè. Si enim prodest mulieri ignorantia, multo magis & virum, qui eam duxit, indemnem nulloque præjudicio affectum conservabit, ut qui ne scire quidem debeat. Quid verò, similes suam uxorem recipere voluerit, an ea fient quæ Canone comprehenduntur? Sin autem recuset, nequaquam; sed ipsa cum alio vitam transiget? Solutio. Post reditum militis, exinde secundum matrimonium dissolvitur: & si velit quidem miles eam suscipere, ei licet hoc facere. Sin minùs, nec cum secundo quidem viro cohabitabit. Multo magis autem si cum eo vivere perseveraverit, ei venia non dabitur, sed ut adultera punietur. Illis enim esse dandam veniam dicunt patres, quæ à secundo matrimonio promptè recedunt, & ignorantiæ peccatum agnoscunt: non autem quæ resistunt & adulterium eligunt. Et hæc quidem Canon. Lex autem civilis, x. scilicet cap. vii. tit. xxviii. lib. quod quidem est novella Iustin. cxvii. dicit uxores eorum, qui sunt in acie, & in militares ordines relati sunt, militum & reliquorum, debere expectare maritorum reditum, quantumcunque tempus præterierit: & etiamsi de ejus morte literis certiores factæ fuerunt, debere quoque alterum annum expectare, & ei postea veniam dandam esse, si cum alio viro matrimonium contrahat, quod non debet separari. Vicesima autem secunda Iustiniani novella, sive v. caput vii. tit. xxviii. lib. statuit quinquennio debere expectare mulierem vel maritum, quando quis ex ipsis bello captus fuerit, & an vivat incertum est: post quinquennium autem, alterum matrimonium contrahere. Lege ergo hanc Novellam, & xxxiii. Imp. domini Leonis sapientis Novellam statuentem non licere prætextu captivitatis solvi matrimonium, nec parti, quæ libera conservata est, licere

A περὶ δὲ καὶ τῦ στρατιώτου, ἑτέροις γαμηθείσας πρὸ ἐντελοῦς πληροφορίας τῦ θανάτου τῦ ἀνδρῶν αὐτῶν· ἐν τῷ τέλει δὲ δίδοται συγγινώσκεσθαι τῷ γυναῖκα τῦ στρατιώτου, καὶ ⊕ σωσαφθέντος αὐτῇ μὴ δύπτερον γάμον; Λύσις. πολλὴ διαφορά ἐστι τῆς γυναικὸς τῦ στρατιώτου καὶ τῆς ἄλλης. ἡ μὲν γὰρ ἅμα τῷ ἀποδημῆσαι ⊕ στρατιώτου, ὑποπτον ἔχει ⊕ θάνατον, καθὼς καὶ ὁ πρὸ κανών, μὴ δὲ εἰπεῖν περὶ τῦ στρατιώτου, φησὶ ταῦτα ῥητῶς· πλὴν ἔχει τινὰ συγγνώμην δι' ἃ ταῦτα ὀνόματι, ἤγουν συγγινώσκεται ἡ τῦ στρατιώτου γυνὴ, διὰ δὲ μᾶλλον πρὸς θάνατον εἰ τὴν ὑπόνοιαν· ὅταν καὶ ὁ λα'. καὶ ὁ λς'. κανὼν τῦ ἁγίου Βασιλείου θεσμοθετοῦσιν. ἡ ἄλλη δὲ ἐστίν τι τοιοῦτον προβάλλεσθαι δυνάτας. ἅμα γὰρ τῇ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆς ἀναχωρήσει τῦ ἀνδρὸς ἐγίνωσκε τὴν ἀφανῆ τούτου ἀποδημίαν· καὶ διὰ τῦτο εὐθὺ συγγνώμης ἀξιῦται. πρὸς τούτοις εἴποι τις, ὡς τῦ γάμου τῦ γνομένου μὴ ⊕ καταλειφθέντος ⊕ παρὰ τῆς οἰκείας συζύγου, καὶ τῆς ἐλευθέρας γυναικὸς, ἀνυποστάτου ὄντος, ποῖος λόγος ὑπελίπετο χάριν τῦ μὴ σωσαφθῆναι αὐτὴν ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀγνοήσασιν καὶ ταῦτα ⊕ πρῶτον γάμον τῦ καταλειφθέντος ⊕ ἀνδρός; Λύσις. τινῶν λεγόντων, ὅτι κἂν μοιχεία οὐ γέγονε παρὰ τῆς γυναικὸς διὰ τ' ἄγνοιαν, ἀλλὰ πορνεία ἐπλήσθη, καὶ ὀφείλει ἡ πορνεύσασα κατὰ τοὺς περὶ τ' πορνείας κανόνας ἐπιτιμηθῆναι, καὶ διὰ τῦτο μηδὲ συζυγῆναι ἀνδρὶ, ὡς ἔξω οὖσα τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιβόλων· οἱ πατέρες καὶ τῦτο λύοντες ἔφησαν, ὅτι πορνεία μὲν γέγονεν· ἐπεὶ δὲ ἡ γυνὴ οὐ πορνικῷ ζήλῳ, ἀλλὰ νομίμως συνεζύγη τῷ καταλειφθέντι, πορνευόντων ἐπιτιμίοις οὐκ ὑποπεσεῖται, ἀλλὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ἀξιωθήσεται, καὶ ἑτέρῳ συζυγῆναι οὐ κωλυθήσεται. ἵνα δὲ μὴ δίξωσι περιπέπειν ζῶσι γυναῖκας πρὸς τὸ ἀνδυλαβέστερον, εἶπον κάλλιον εἶναι συνοικάζειν αὐτάς. κἂν γὰρ ἐν ἀγνοίᾳ ἥμαρτον· ἀλλ' ὅμως τὸ εἰς αὐτὰς περὶ τῦ γάμος λογίζεται ἐκεῖνο τὸ ἀνυπόστατον, καὶ οὐκ ὀφείλουσι δύπτερογαμῆσαι, εἰ μὴ βούλονται τῆς τῷ δύπτερογαμούντων ἐπιτιμίοις ὑποπεσεῖν. ἔτι ἐρωτήσῃ τις, ἆρα καὶ ὁ τὴν τῦ στρατιώτου γυναῖκα ἐν ἀγνοίᾳ ἀγαγόμενος συγγνωσθήσεται; Λύσις. καὶ μάλιστα. εἰ γὰρ ὠφελεῖ τὴν γυναῖκα ἡ ἄγνοια, πολλῷ μᾶλλον ⊕ ἄνδρα ⊕ ταύτην ἀγαγόμενον ἀπροκρίματον σωτηρήσει, ὡς μηδὲ εἰδέναι ὀφείλοντα. τί δὲ, τῦ στρατιώτου αἱρετισθέντος μὲν ἀναλαβέσθαι τὸ οἰκεῖον ὁμόζυγον, ἠμήσει τὰ τῷ κανόνι περιεχόμενα; ἀπρονοήτως δὲ, οὐδαμῶς· ἀλλ' ἔσται αὐτὴ μὴ ⊕ ἑτέρου συμβιοτεύουσα; Λύσις. μὴ τὴν ὑποστροφὴν τῦ στρατιώτου, ἀπεντεῦθεν ὁ δεύτερος γάμος διασπᾶται· καὶ εἰ μὲν θέλει ὁ στρατιώτης λαβεῖν αὐτὴν, ἔχει ἐπ' ἀδείας τῦτο ποιεῖν. εἰ δὲ μὴ, οὐδὲ μὴ τῦ δευτέρου ἀνδρὸς συνοικήσει. μᾶλλον μὲν ὖν καὶ εἰ διαμείνῃ μὴ τούτου συμβιοτεύουσα, συγγνώμης οὐκ ἀξιωθήσεται, ἀλλὰ καὶ ὡς μοιχαλὶς τιμωρηθήσεται. ἐκείνας γὰρ συγγνωμονεῖσθαι φασὶν οἱ πατέρες, τὰς ἑτοίμως ἀφισαμένας τὸν δευτέρου συνοικεσίου, καὶ σωτιθεμένας τὴν ἐξ ἀγνοίας ἁμαρτήματι· οὐ μὴν τὰς ἀνδιαμένας καὶ τὴν μοιχείαν προελομένας. καὶ ταῦτα μὲν ὁ κανών. ὁ δὲ πολιτικὸς νόμος, ἤτοι ὁ ι'. κεφ. τ ζ'. πίτλου τ κη'. βιβλ. ὅσῳ ὄξι νεαρὰ Ἰυστινιάνου ρις'. φησὶ ταῖς γυναῖκας τ ὄντων ἐν τάξατιφοῖς ὄντων καὶ στρατείας καταλεγομένων στρατιωτῶν καὶ λοιπῶν, περιμένειν τ ὑποδημίαν τ ἀνδρῶν, κἂν ὅσος πρόλθῃ χρόνος· καὶ κἂν δέξωνται γράμματα πληροφορητικὰ τ θανάτυ αὐτῶν, ἀναμένειν καὶ ἕτερον ἐνιαυτόν, καὶ μὴ τῦτο συγγνωστὸν εἶναι τ μὴ ἑτέρου ἀνδρὸς γάμον ταύτης, μὴ ὀφείλοντα δίγαμα θλῦναι. ἡ μέντοι κβ'. Ἰυστινιάνειος νεαρὰ, ἤτοι τὸ ε'. κεφ. τῦ ζ'. πίτλου τῦ κη'. βιβλ. διορίζεται ὑπὲρ πενταετίαν ἀναμένειν τ γυναῖκα ἢ ⊕ ἄνδρα, ὅπου τις ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωτισθῇ καὶ ἀδηλία ὄξι τ τότε ζωῆς. μὴ δὲ τ πενταετίαν ἕτερον συναλλάττειν γάμον. ἀνάγνωθι οὖν τ τοιαύτην νεαρὰν, ὡσαύτως καὶ τὴν λγ'. νεαρὰν τῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τῦ σοφοῦ, διορίζομένην μὴ λύεσθαι προφάσει τῆς αἰχμαλωσίας γάμον, μηδὲ τῷ ἑλευθέρῳ σωτηρηθέντι μέρει ἐξεῖναι πρὸς

πρὸς ἕτερον ἐπιδεῖν συνοικέσιον· ἀλλ' εἰ καὶ συναφθῇ ἑτέρῳ, ἄδειαν ἔχειν τὸ ὑποστρέψαν μέρος ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἀνακαλεῖσθαι τὸ οἰκεῖον μέλος, καὶ τὸν δεύτερον γάμον διασπᾶν. τοῦ γοῦν κανόνος διορίζομένου ὅσα εἴπομεν ἄνωθεν, καὶ τῶν νόμων παρακελευομένων ταῦτα δὴ τὰ προσεχῶς γεγραμμένα, ἐρωτήσει τις, τίσιν ἐκ τούτων προσέχειν ὀφείλομεν; φαμὲν οὖν, ὅτι καὶ τοῖς ἐν τῷ κανόνι, καὶ ἐν τοῖς νόμοις, ἑκατέροις πάντως κατὰ καιρόν· καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ κανόνος μοιχαλίδας εἴποιμεν εἶναι τὰς, περὶ ὧν ὁ κανὼν, γυναῖκας γαμηθείσας ἑτέροις πρὸ τοῦ λαβεῖν ἐντελῆ πληροφορίαν τοῦ θανάτου τῶν ἀφανῶν ἀνδρῶν αὐτῶν. τοῦτο γὰρ καὶ αἱ νεαραὶ παρακελεύονται. τὴν δὲ γυναῖκα τοῦ στρατιώτου, μὴ κατὰ τὴν περίληψιν τῆς νεαρᾶς γαμηθεῖσαν, συγγνώμης οὐκ ἀξιώσομεν, ὥσπερ κατὰ ταύτην ποιήσασαν οὐκ αἰτιασόμεθα. ὃ μέντοι ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοὺς ἄνδρας πασῶν τῶν μοιχευθεισῶν γυναικῶν ἀναλαμβάνεσθαι αὐτὰς καὶ μετὰ τὴν ὑποστροφὴν, κοινῶς εἰπὲ, καὶ μὴ ἐπὶ μόνης τῆς γυναικὸς τοῦ στρατιώτου κατὰ τὴν περίληψιν τῆς ῥηθείσης ριζ'. νεαρᾶς, τῆς συνοψισθείσης ἐν κεφ. γ'. τοῦ ιγ'. τίτ. τοῦ παρόντος συντάγματος. ἐπεὶ δὲ ὁ κανὼν μὲν περὶ αἰχμαλώτου οὐδέν τι ἐθεσμοθέτησεν, ἡ δὲ διαληφθεῖσα Ἰουστινιάνειος νεαρὰ διορίζεται ἐπὶ πενταετῆ καιρὸν ἀναμένειν τὸ ὑπολειφθὲν μέρος ἐλεύθερον, καὶ οὕτως ἀποκριματίστως ἕτερον συνοικέσιον συνιστᾶν· ᾧ δῆτα διορισμῷ ἐναντιοῦται ἡ λγ'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, λέγουσα ἀδιαστίκτως, ἀνακαλεῖσθαι ἀεὶ τὸν ὑποστρέψαντα αἰχμάλωτον τὸ οἰκεῖον μέλος· εἰπὲ, ὅτι τὰ τῆς Ἰουστινιανείου νεαρᾶς ἠπράκτησαν, ἀναιρεθέντα ὑπὸ τῆς ῥηθείσης ρλγ'. νεαρᾶς τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ. ἐπὶ τούτοις μὴ ἐναντιωθῇ σοι τὸ παρατελευταῖον θέμα τοῦ ια'. κεφ. λζ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλ. λέγον, ἐὰν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπολειφθέντα τὸν ἄνδρα πλαστῶς ἡ γυνὴ ἀκούσῃ τελευτῆσαι, καὶ πεισθεῖσα τῇ φήμῃ ἑτέρῳ γαμηθῇ ἀδόλως, οὐ τιμωρεῖται. ἀλλ' εἰπὲ εἶναι τοῦτο διγέστων, καὶ ἀναιρεθῆναι ὑπὸ τῶν ῥηθεισῶν νεαρῶν.

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν γυνὴ ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ μακρὰν ἴσως μὴ ἐπανελθόντος, πρὸ τοῦ πληροφορηθῆναι εἰ ὡς ἀληθῶς τέθνηκεν, ἑτέρῳ συνοικήσῃ, μοιχείαν τολμᾷ. καὶ στρατιωτῶν δὲ γυναῖκες, ἀφανῶν τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν γενομένων, εἰ γαμηθεῖεν ἑτέροις, μοιχαλίδες εἰσίν. ἐπὶ τούτων δὲ μᾶλλον συγγνωμονεῖ ὁ κανὼν, διὰ τὸ τοὺς στρατιώτας μᾶλλον πιστεύεσθαι θανεῖν, ἐν πολέμοις ἀναστρεφομένους. περὶ τούτων δὲ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τριακοστῷ πρώτῳ κανόνι, καὶ λς'. τὰ αὐτὰ διατάττεται, ἢ μᾶλλον τοὺς ἐκείνου κανόνας ἡ σύνοδος αὕτη τοῖς ῥήμασιν ἐγκατέστρωσε. περὶ δὲ στρατιωτίδων γυναικῶν πολλὴν ὁ πολιτικὸς νόμος ποιεῖται ἀκρίβειαν, ὥστε μὴ ἑτέροις συνάπτεσθαι, εἰ μάθοιεν ἀνῃρῆσθαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν, εἰ μὴ τὰς παρατηρήσεις φυλάξαιεν, ἃς ἡ ἑπτακαιδεκάτη νεαρὰ περιέχει, κειμένη εἰς βιβλίον τοῦ Βασιλικῶν εἰκοστὸν ὄγδοον, τίτλον ζ'. κεφ. ζ'. εἰ δέ τις, φησὶν ὁ κανὼν ἐκεῖνος, γυνὴ συνοικήσει τῷ πρὸς καιρὸν καταλειφθέντι παρὰ τῆς ἰδίας γυναικὸς, ἀγνοοῦσα τὸ πρᾶγμα, εἶτα ἐπανελθούσης τῆς προτέρας αὐτοῦ γυναικὸς ἀποπεμφθῇ ἡ αὐτῷ κατὰ δεύτερον τάχα συνοικήσασα γάμον, ὡς πορνεύσασα, καὶ οὐχ ὡς μοιχαλὶς καταδικασθήσεται, καὶ εἰ βούλεται ἑτέρῳ ἀνδρὶ νομίμῳ γενέσθαι, οὐ κωλυθήσεται. καὶ τοῦτο δὲ τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανὼν ἐστὶ τεσσαρακοστὸς ἕκτος. εἰ δὲ στρατιώτου γυνὴ ὡς τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θανόντος ἕτερον λάβοι, εἶτα ἐπανέλθοι ὁ στρατιώτης, εἰ βούλεται, λήψεται τὴν οἰκείαν γυναῖκα συγγνωμονουμένην διὰ τὴν ἄγνοιαν, ὥστε μὴ ἐπιτιμηθῆναι, ἀλλ' οὐδὲ ὁ ταύτῃ νομίμως συναφθεὶς ἐπιτιμηθήσεται διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

ΑΡΙΣΤ. Ἀνδρὸς ἀφαντουμένου, ἡ πρὸ τοῦ πεισθῆναι λαβοῦσα, μοιχᾶται· ὁ δὲ ὑποστρέψας ἀνὴρ, εἰ προῄρηται, λήψεται αὐτήν.

Συνᾴδει τῷ παρόντι κανόνι καὶ ἡ ἑκατοστὴ ἑπτακαιδεκάτη Ἰουστινιάνειος νεαρὰ, ἡ ἐν τῷ ἑβδόμῳ τίτλῳ τοῦ εἰκοστοῦ

A ad alterum matrimonium respicere: sed & si alii conjunctus fuerit, licet parti, quæ ex captivitate reversa est, proprium membrum revocare, secundas autem nuptias distrahere. Cùm ergo Canon hæc omnia decernat, quæ superiùs dicta sunt, & leges ea jubeant quæ proximè scripta sunt, interrogaverit quispiam, Utrisnam mentem adhibere debemus? Dicimus, quòd & iis quæ sunt in Canone, & quæ sunt in lege, unicuique eorum opportunè: & eas quidem ex Canone adulteras esse dixerimus mulieres, de quibus Canon, quæ aliis nupserunt, priusquam planè certiores factæ fuerint de morte maritorum suorum, qui non comparent. Hoc enim Novellæ quoque jubent. Militis autem uxorem, quæ non ut Novella continetur nupserit, venia non esse dignam existimabimus; sicut & eam, quæ secundum illam fecerit, non reprehendemus. Quòd autem liceat omnibus adulterarum mulierum maritis eas recipere etiam post reditum, dic communiter, & non in sola militis uxore, ut dicta cxvii. Novella continetur, quæ redacta est in cap. iii. xiii. tit. præsentis operis. Quoniam autem Canon quidem de captivis nihil constituit, dicta autem Justiniani Novella statuit quinquennio expectare debere relictam partem liberam, & sic sine ullo præjudicio alterum matrimonium contrahere; cui quidem definitioni adversatur xxxiii. Novella Imp. domini Leonis sapientis, quæ dicit indistinctè, captivum, qui reversus est semper revocare proprium membrum: dic Justiniani Novellam abrogatam esse à dicta novella Imp. domini Leonis sapientis. Præterea ne tibi contrarium videatur penultimum thema xi. cap. xxxvii. tit. lx. lib. dicens; Si diu absentem virum falsò periisse mulier audiverit, & fama persuasa alii se sine dolo matrimonio junxerit, non punitur. Sed dic hoc esse jure Digestorum, & à dictis novellis esse sublatum.

D ZONAR. Quæ mulier, viro peregrinante, neque longo temporis intervallo revertente, cum illum decessisse nondum plane compertum sit, alteri viro nupserit, adulterii crimen admittit. Militum quoque uxores, si viris ipsarum non apparentibus aliis nupserint, adulterii culpa non vacant. Quibus tamen, quod in milite vitam inter tumultus bellorum agente mortis suspicio faciliùs fidem inveniat, faciliorem se canon in ignoscendo præbet. De his autem magnus quoque Basilius eodem trigesimoprimo & trigesimosexto canone statuit, vel potius ejus canones in hunc locum Synodus totidem verbis transtulit. De uxoribus porro militum quam diligentissime legum civilium sanctionibus cautum est; Ut quamvis nuntiato virorum interitu, non tamen, nisi iis omnibus quæ decimaseptimâ Novellâ in libro vigesimo octavo, titulo septimo, cap. septimo Basilic. positâ, continentur, servatis, alteri cuipiam nubant. Siquæ vero mulier, inquit hic canon, viro ad tempus ab uxore suâ relicto, factum ignorans, nupserit, tum uxore priore redeunte ab illo dimissa fuerit, cum quo secundis forte nuptiis copulata coiverat: instar fornicatricis, non ut adultera condemnabitur, nec quidquam, quominus, si velit, alteri viro nubat, obstabit. Atque hoc quoque magni item Basilii quadragesimo sexto canone constitutum est. Quòd si uxor militis, maritum interiisse rata, alteri nupserit, ac revertatur postea miles, suam is, si voluerit, uxorem recipiet; Cui quidem ob ignorantiam ignoscitur, adeo ut non punitur; Quinetiam nec is, qui eam legitimè duxit, illam ob causam punietur.

ARIST. *Viro non apparente, quæ alium prius acceperit, quàm certior facta sit, adulteratur. Vir autem reversus, si voluerit, eam recipiet.*

Concinit præsenti Canoni & centesima decima septima Iustiniani novella in septimo titulo vigesimi octavi

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ctavi libri Basilic. posita. Illa etenim jubet, quod si mulier militem habuerit virum, qui in expeditione peregre profectus sit, ea autem didicerit illum mortem obiisse, non aliter ea alias nuptias ineat, nisi pro certo habuerit à primis numeri in quo vir ejus militabat, propositis etiam sanctis Evangeliis, & per actionis monumenta confitentibus, quòd vir ejus revera vitâ defunctus sit, & hujusmodi monumenta acceperit, & post certam hujusmodi persuasionem, unius etiam anni spatium manserit. Si autem præter hanc observationem alias nuptias iniverit, & illa, & qui eam ducit, ut adulteri puniendi sunt. Si autem hâc factâ observatione isti, qui cum juramento eam fecerunt certiorem, mentiti fuisse deprehendantur; istis militiâ denudandos esse, & decem librarum auri pœnam ei, quem falsò dixerunt diem obiisse, persolvere jubet: eum autem, si velit, uxorem suam recipere non prohibet.

οἵδυν βιβλίν τῆ βασιλικῆ κειμήν· φησὶ γὰρ κἀκεῖνη, ὡς ἐὰν γυνὴ στρατιώτην ἔχῃ ἄνδρα, καὶ ἐν ἐκστρατείᾳ ἀποδημῇ, καὶ μάθῃ τοῦτον τετελευτηκέναι, μὴ ἄλλως εἰς ἑτέρους ἀυτὴν ἐρχεσθαι γάμους, εἰ μὴ πληροφορίαν σχῇ ἀφ' τῆ πρώτων τῆ ἀριθμῆ ἐν ᾧ ὁ ἀνὴρ ἀυτῆς ἐστρατεύσατο, προκειμένων τῆ ἁγίων εὐαγγελίων καὶ ὅτι προάξεως ὑπομνημάτων ὁμολογουμένων, ὡς ταῖς ἀληθείαις ὁ ἀνὴρ ἀυτῆς ἐτελεύτησε, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπομνήματα λάβῃ, καὶ μετὰ τινὰ τοιαύτην πληροφορίαν ἀναμείνῃ καὶ ἐνὸς ἐνιαυτοῦ διάστημα. εἰ δὲ μετὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς ἕτερον ἔλθῃ γάμον καὶ ἀυτὴν, καὶ ὃν ἀναλάμβανον ἀυτὴν ὡς μοιχοὺς τιμωρεῖσθαι. εἰ δὲ τῆς παρατηρήσεως ταύτης ἠμυημένοι, διρεθῶσιν οἱ μὴ ὅρκῳ πληροφορήσαντες ἀυτὴν φονεύσαντα, ἀυτοὺς μὴ τῆς στρατείας ἀπογυμνοῦσθαι, καὶ δέκα λιτρῶν χρυσίου ποινὴν φερεῖς ἐκεῖνον, ὃν ἐψεύσαντο τελευτηκέναι, καταδίκην παρακελεύεται· ἀυτὸν δὲ, εἰ βουληθῇ, τὴν ἰδίαν γαμετὴν ἀναλαμβεῖν οὐ κωλύει.

Canon XCIV.

Eos, qui Gentilium sacramenta jurant, canon pœnis subjicit: & nos iis quoque segregationem decernimus.

ΚΑΝΩΝ ϛϚ'.

Τοὺς ὀμνύοντας ὅρκους Ἑλληνικοὺς ὁ κανὼν ὑποπίπτοις καθυποβάλλει· καὶ ἡμεῖς τούτοις καὶ ἀφορισμὸν ὁρίζομεν.

Bals. Magnus Basilius in canone lxxxi. pœnis subjicit, non eos solùm, qui sua sponte dæmoniaca sacrificia attigerunt, & gentilium sacramenta jurârunt, sed eos etiam qui non sponte ad ea detrusi sunt. Ei ergo canoni consequenter, præsens quoque canon eos segregat. Sunt autem sacramenta gentilium, quæ jurantur à gentilibus. Alii enim in deos falsò appellatos credentes, in eorum nomina jurabant. Alii credebant in elementa, & alii in quædam alia. Rogaverit autem quispiam, cùm præsens canon canonis sancti Basilii meminit, qui eos punit, qui sponte vel involuntariè ad dæmonas accesserunt, & gentilium sacramenta jurârunt: Si quis ad dæmonas quidem non accesserit, neque pollutus fuerit, sed orthodoxam fidem colens, gentilium sacramenta contemptim juraverit, punietur, an non? Solutio. Punietur; sed non æquè ac ii qui ad dæmonas accesserunt: sed paulò mitiùs, ut visum fuerit loci illius Episcopo. Nam & magnus Basilius ponit differentiam inter eos, qui ad dæmonas accesserunt, & juraverunt; & mitiùs punit eum, qui propter magnam necessitatem illicita gustavit, & gentilium sacramenta juravit: segregationi tamen omnes indiscriminatim subjicientur, ut divinorum quoque præceptorum contemptor, illic ubi non opus est ludere, non ludendum esse sciat. Quid verò, si quis sacramentum non gentilium juraverit, sed insolens, utpote per suos liberos, vel aliquid aliud, quod fidem non offendit, punietúrne? Solutio. Quartum caput & quintum v. tit. xxii. libri, eos qui per improbatam religionem jurant, aversantur. Dicit enim quartum caput, Sicut defertur jusjurandum, ita etiam debet jurari: si enim cùm ego per Deum detulerim, per caput tuum juraveris, vel per tuos liberos, non est firmum ac ratum. Quare si detuli tibi per caput tuum, & sic juraveris, jusjurandum valere debuit. Et v. cap. Rectè tibi defero ut per salutem tuam jures: omne enim licitum jusjurandum ex delatione juratum servatur, & quicunque per propriam religionem juraverit. Et postremum thema ejusdem cap. Jusjurandum quod per improbatam religionem concipitur, non servatur. Improbata autem est religio, quæ est præter orthodoxam fidem. Orthodoxus ergo, non aliorum Christianorum, sed eorum, qui malè sentiunt, more jurans, non solum ex eo jurejurando nihil juvabitur, sed etiam ex canonibus punietur.

ΒΑΛΣ. Ὁ μέγας Βασίλειος ἐν κανόνι πά. ὑποπίπτοις καθυποβάλλει οὐ μόνον τὺς ἑκουσίως τῆ δαιμονιωδῶν θυμάτων ἁψαμένους, καὶ ὀμόσαντας Ἑλληνικοὺς ὅρκους, ἀλλὰ καὶ τὺς ἀκουσίως εἰς τοῦτο σπασθέντας. ἀκολούθως οὖν τῆ τοιούτῳ κανόνι καὶ ὁ παρὼν ἀφορίζει τούτους. Ἑλληνικοὶ δὲ ὅρκοι εἰσὶν, οἱ παρὰ τῆ Ἑλλήνων ὀμνύμενοι. οἱ μὲν γὰρ εἰς ψευδωνύμους θεοὺς πιστεύοντες, ὤμνυον εἰς τὰ τούτων ὀνόματα· ἄλλοι ὤμνυον εἰς τὰ στοιχεῖα, καὶ ἕτεροι εἰς ἄλλα τινά. ἐξετάσῃ δέ τις, ὡς τῷ παρόντι κανόνι μεμνημένου τοῦ κανόνος τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοὺς κολάζοντας τὺς ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως παρεισελθόντας ζωῖς δαίμοσι, καὶ ὀμόσαντας Ἑλληνικοὺς ὅρκους, ἐάν τις ζωῖς δαίμοσι μὲν μὴ παρεισέλθῃ, μηδὲ μανθῇ, ἀλλὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν σεβόμενος, ὀμνύει ὅρκους Ἑλληνικοὺς ἐκ καταφρονήσεως, κολασθήσεται ἢ οὔ; Λύσις. κολασθήσεται· οὐκ ὤφελε δὲ τοῖς παρεισελθοῦσι τοῖς δαίμοσι, ἀλλὰ μετανοῆσαν, καὶ κατ' ὀ δίκαιον τῆ κῦ χάριν ἐπισκῆψαι. ὅτι καὶ ὁ μέγας Βασίλειος διαφορὰν ποιεῖ τινα τῆ παρεισελθόντων τοῖς δαίμοσι, καὶ ὁμοσάντων· καὶ μετανοοῦσαν κολάζει μὲν διὰ ἀνάγκην μεγάλην τῆ ἀπεμέτων γενομένην καὶ Ἑλληνικοὺς ὅρκους ὀμόσασαν. τῆ μέντοι ἀφορισμῷ ἀβλαβέως πάντες ὑποβληθήσονται· ἵνα μάθῃ καὶ ὁ καταφρονητὴς τῆ θείων εὐαγγελίων, μὴ παίζειν ἐν οὐ παικτοῖς. τί δὲ, ἐὰν ὀμόσῃ τις ὅρκον μὴ Ἑλληνικὸν, ἀλλὰ ἀσωπήσῃ, τυχὸν εἰς τοὺς παῖδας ἀυτῦ, ἢ εἰς ἕτερον, μὴ φροσκρούων εἰς τὴν πίστιν, τιμωρηθήσεται; Λύσις. Ὃ δ'. κεφ. καὶ Ὃ ε'. τῆ ε'. πίτλου τῆ κβ'. βιβλ. τὺς κῦ ἀδοκίμη θρησκείας ὀμνυμένης ὅρκους ἀποκρέπονται. φησὶ γὰρ Ὃ δ'. κεφ. ὡς ὑποφέρεται ὁ ὅρκος, οὕτως ἐποφείλει ὀμνύεσθαι. εἰ γὰρ ἐμοῦ ἐπαγομένου κῦ τῆ θεοῦ ὀμόσαι, κῦ τῆ τέκνων σε ὀμόσει, οὐκ ἔρρωται. ὥστε εἰ ἐπήγαγόν σοι κῦ τὴ κεφαλὴς σε καὶ ὤμοσας ὕτως, ὤφειλεν εἶ ὁ ὅρκος ἔρρωμένος. καὶ Ὃ ε'. κεφ. καλῶς ὑποφέρω σοι κῦ τῆς σωτηρίας σε ὀμόσαι· πᾶς γὰρ θεμιτὸς ὅρκος ἐξ ἐπαγωγῆς ὁμοθεὶς, φυλάττεται· καὶ ὅσις ὀμόσει κῦ τὴν ἰδίαν θρησκείαν. καὶ Ὃ πλειστᾶον θέμα τῆ αὐτῆ κεφαλαίου, ὁ κῦ ἀδοκίμου θρησκείας ὀμνύμενος ὅρκος, οὐ φυλάττεται· ἀδόκιμος δὲ θρησκεία ἐστὶν, ἡ παρὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν. ὁ γοῦν ὀρθόδοξος μὴ κατὰ τὺς λοιπὺς χριστωνύμους ὀμνύων, ἀλλὰ κατὰ τὺς κακοδόξους, οὐ μόνον οὐκ ὠφεληθήσεται ἀπὸ τῆ ὅρκου, ἀλλὰ καὶ τιμωρηθήσεται κατὰ τὺς κανόνας.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΖΩΝΑΡ. Τὰ τῶν Ἑλληνικῶν ἔθη καὶ τὰ τῶν ἐθνικῶν ἀποστόπαια τοῖς πιστοῖς. διὸ οὐδὲ ὅρκους Ἑλληνικοὺς ὀμνύειν ἐπιτετράμμεθα. καὶ ὁ μέγας δὲ Βασίλειος ἐν ὀγδοηκοστῷ πρώτῳ κανόνι περὶ τῶν ἐθνικοὺς ὀμοσάντων ὅρκους ὅπως οἰκονομηθήσονται διατάττει. καὶ ὁ πολιτικὸς δὲ νόμος ἐν εἰκοστῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κείμενος τίτλῳ ε'. κεφ. δ'. φησί· πᾶς θεμιτὸς ὅρκος ἐξ ἐπαγωγῆς ὀμοθεὶς φυλάττεται, ὡς ἐξ ἀντιδιαστολῆς νοεῖσθαι, ὅτι ὁ ἀθέμιτον ὅρκον ὀμόσας, οὗτος, μὰ τὸν ἥλιον καὶ τοιούτους, οὐκ ἀναγκασθήσεται φυλάξαι αὐτόν.

ZONAR. Græcorum & Gentium ritus fideles penitus aversari debent. Quare neque Græcorum jurejurando nobis uti permissum est. Et verò magnus Basilius, quo modo Græcorum juramentis utentes puniendi sint, canone octogesimo primo præscribit. Lex autem civilis Basilic. libro vigesimo secundo, titulo quinto, capite quarto, sita ait, Omne licitum jusjurandum ex delatione juratum servatur: ut ex adverso intelligi liceat, eum qui vetito se jurejurando obstrinxerit, veluti qui per solem, aut quid aliud ejusmodi iurârit, ut id servet nequaquam esse cogendum.

B

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἑλληνικοῖς ὅρκοις ὀμνύμενος, ἐπιτιμητέος· ἀφορίζεται γάρ. Σαφής.

ARIST. *Qui Gentilium juramentis utitur, puniendus: nam segregatur.* Perspicuus.

ΚΑΝΩΝ ϛε'.

Τοὺς προστιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ τῇ μερίδι τῶν σωζομένων ἀπὸ αἱρετικῶν, δεχόμεθα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀκολουθίαν τε καὶ συνήθειαν· Ἀρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανοὺς καὶ Ναυατιανοὺς, τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς Καθαροὺς, καὶ Ἀριστεροὺς, καὶ τοὺς Τεσσαρεσκαιδεκατίτας, ἤγουν Τετραδίτας καὶ Ἀπολιναριστὰς, δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἵρεσιν μὴ φρονοῦσαν ὡς φρονεῖ ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, σφραγιζομένους ἤτοι χριομένους πρῶτον τῷ ἁγίῳ μύρῳ τότε μέτωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ῥῖνας καὶ τὸ στόμα καὶ τὰ ὦτα· καὶ σφραγίζοντες αὐτοὺς λέγομεν· σφραγὶς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου. περὶ δὲ τῶν Παυλιανισάντων, εἶτα προσφυγόντων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὅρος ἐκτέθειται, ἀναβαπτίζεσθαι αὐτοὺς ἐξάπαντος. Εὐνομιανοὺς μέντοι τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτιζομένους, καὶ Μοντανιστὰς τοὺς ἐνταῦθα λεγομένους Φρύγας, καὶ Σαβελλιανοὺς, καὶ τὴν ὑοπατορίαν δοξάζοντας, καὶ ἕτερά τινα χαλεπὰ ποιοῦντας, καὶ πάσας τὰς ἄλλας αἱρέσεις, ἐπεὶ πολλαί εἰσιν ἐνταῦθα, μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς Γαλατῶν χώρας ὁρμώμενοι· πάντας τοὺς ἀπ' αὐτῶν θέλοντας προστίθεσθαι τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς Ἕλληνας δεχόμεθα· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ποιοῦμεν αὐτοὺς Χριστιανούς· τὴν δὲ δευτέραν κατηχουμένους· εἶτα τὴν τρίτην ἐξορκίζομεν μετὰ τοῦ ἐμφυσᾶν τρίτον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὰ ὦτα· καὶ οὕτω κατηχοῦμεν, καὶ ποιοῦμεν χρονίζειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν γραφῶν, καὶ τότε αὐτοὺς βαπτίζομεν. καὶ τοὺς Μανιχαίους δὲ καὶ τοὺς Οὐαλεντινιανοὺς, καὶ Μαρκιονιστὰς, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων. τοὺς δὲ Νεστοριανοὺς χρὴ ποιεῖν λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζειν τὴν αἵρεσιν αὐτῶν καὶ Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐξάρχους τῶν τοιούτων αἱρέσεων, καὶ τοὺς φρονοῦντας τὰ αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς προαναφερομένας αἱρέσεις· καὶ οὕτω μεταλαμβάνειν τῆς ἁγίας κοινωνίας.

C

D

E

CANON XCV.

Eos, qui rectæ de fide sententiæ accedunt, & parti eorum qui ex hæreticis servantur, subjecto ordine & consuetudine recipimus; Arianos quidem & Macedonianos & Novatianos, qui seipsos Catharos appellant, & Aristeros & Quartadecimanos seu Tetraditas & Apollinaristas recipimus, dantes libellos, & omnem hæresin anathematizantes, quæ non sentit ut sentit sancta Dei universalis & Apostolica Ecclesia, sancto primùm chrismate & frontem & oculos & nares & os & aures consignatos sive inunctos: & eos consignantes dicimus, Signaculum doni Spiritus sancti. De iis autem, qui Pauliani sectam secuti sunt, deinde ad catholicam Ecclesiam confugerunt, statutum est ut ii omnino rebaptizentur. Eunomianos quoque, qui unâ demersione baptizant, & Montanistas qui hic dicuntur Phryges, & Sabellianos qui filium idem esse cum patre existimant, & alia quædam gravia faciunt, & omnes alias hæreses, quoniam multi hic sunt, & maximè qui ex Galatarum regione profecti sunt; omnes ex iis, qui ad rectam de fide sententiam volunt accedere, ut Græcos recipimus: & primo quidem die eos Christianos facimus, secundo autem catechumenos; deinde tertio adjuramus, simul etiam ter in faciem & aures inspirantes; & sic initiamus, & diù in Ecclesia versari & scripturas audire facimus, & tunc ipsos baptizamus. Quin etiam Manichæos, & Valentinianos, & Marcionistas, & similes Hæreticos. Nestorianos autem oportet libellos facere, & hæresin suam anathematizare, & Nestorium & Eutychem & Dioscorum & Severum, & reliquos talium hæreseon principes, & qui eadem cum illis sentiunt, & omnes prædictas hæreses: & sic esse sanctæ communionis participes.

ΒΑΛΣ. Περὶ τοῦ κανόνος τούτου ἑβδόμου ὄντος τῆς οἰκουμενικῆς β'. συνόδου, ἱκανῶς ἐκεῖσε ἐγράψαμεν, καὶ οὐ χρὴ περὶ τῶν αὐτῶν παλιλογεῖν. ἐπεὶ δὲ προσετέθη παρὰ τῆς συνόδου ταύτης, ὀφείλειν καὶ τοὺς Μανιχαίους καὶ τοὺς Οὐαλεντίνους καὶ τοὺς Μαρκιονιστὰς, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων, κατὰ τοὺς Εὐνομιανοὺς καὶ τοὺς Μοντανιστὰς βαπτίζεσθαι· τοὺς δὲ Νεστοριανοὺς μετὰ τὸ δοῦναι λιβέλλους τῆς πίστεως αὐτῶν, καὶ ἀναθεματίσαι Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα καὶ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον, καὶ τοὺς λοιποὺς ὁμοφρονοῦντας αὐτοῖς, καὶ τὰς αἱρέσεις αὐτῶν, μεταλαμβάνειν τῆς κοινωνίας· φέρε περὶ τούτων καὶ μόνων ἀρτίως εἴπωμεν. Μανιχαῖοι μὲν οὖν εἰσιν, οἱ τὰ τοῦ Μανέντος φρονοῦντες. ὅστις Μάνης Παράκλητον ἑαυτὸν ἐκάλει· καὶ Χριστὸν δὲ δοκήσει μόνῃ φανῆναι εἰσηγήσατο. καὶ δύο ἀρχὰς πονηράν τε καὶ ἀγαθὴν, ἤγουν Θεόν τε καὶ ὕλην, καὶ τὰ τῆς παλαιᾶς διαθήκης ἐβλασφήμει· σελήνῃ καὶ ἄστρασιν ὡς θεοῖς προσκυνεῖν ἐπέτρεψε. σαρκὸς ἀνάστασιν ἠρνήσατο· καὶ βοτάνας καὶ δένδρα καὶ ὕδωρ ἔμψυχα εἶναι ἀπεφήνατο.

F

BALS. De hoc canone, qui est septimus universalis secundæ synodi, satis illic scripsimus, & non oportet eadem repetere. Quoniam autem ab hac synodo adjectum est, debere etiam Manichæos & Valentinos & Marcionistas, & alios ejusmodi hæreticos, quemadmodum Eunomianos & Montanistas, baptizari; Nestorianos autem suæ fidei libellos tradere & anathematizare Nestorium & Eutychen & Dioscorum & Severum, eósque qui eadem cum illis sentiunt, & eorum hæreses, & sic esse communionis parrticipes: age de iis quoque solis in præsentia dicamus. Manichæi ergo sunt, qui id quod Manes sentiunt; qui quidem Manes seipsum paracletum appellabat: Christúmque sola opinione apparuisse dictitabat. Introduxerat autem duo principia, malum & bonum, scilicet Deum & materiam; & adversus vetus testamentum blasphemabat; lunam & stellas ut Deos adorare permittebat; carnis resurrectionem negabat; herbas & arbores & a-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

quam & arbores animata esse asserebat. Valentiniani sunt, qui Valentis Imperatoris tempore inventi sunt, Bogomili seu Massaliani & Euchitæ & Enthusiastæ. Marcionistæ autem, qui à Marciano deducuntur: qui quidem Marcion tria dixit esse principia; primum quidem Deum, qui suprà est, invisibilem; secundum, visibilem & creatorem & opificem; & tertium, diabolum. Baptizabat autem non solùm semel, sed ter quoque: mulieribus quoque baptizare permittens. Nestoriani autem dicuntur, qui, sicut & Nestorius, Deum verbum separant, & hominem qui ab eo assumptus est. De quo in procœmio tertiæ Synodi scripsimus. Similiter & de hæresi Eutychis, Dioscori & Severi, quæ par erat, tractavimus in procœmio iv. Synodi. Hæc igitur consule.

A Οὐαλεντινιάνοι εἰσιν, οἱ ἀιρεθέντες κατὰ τ χρόνον τῦ Οὐαλέντος βασιλέως, Βογόμιλοι ἤτοι Μασσαλλιανοὶ ϗ Εὐχῖται ϗ Ἐνθουσιασταί. Μαρκιονισταὶ δὲ, οἱ ἀπὸ Μαρκίωνος κατονομάζοι. ὅτις Μαρκίων, τρεῖς ἀρχὰς εἶπε· πρῶτόν τ ἄνω Θεὸν ἀόρατον· δεύτερον, τ ὁρατὸν ϗ κτίστην καὶ δημιουργόν· ϗ τρίτον, τὸν διάβολον. ἐβάπτιζε δὲ, οὐ μόνον ἅπαξ, ἀλλὰ ϗ ἐκ τρίτυ· πρὸς γυναιξὶ βαπτίζειν. Νεστοριανοὶ δὲ λέγονται, οἱ κ τὸν Νεστόριον μιμούμενοι τὸν λόγον, ϗ τὸν ἀνθρωπότητα τύτῳ ἀνθρωπον. περὶ οὗ ὃν τῇ προοιμίῳ τῆς τρίτης συνόδου ἐγράψαμεν. ὡσαύτως ϗ περὶ τῆς αἱρέσεως τῦ Εὐτυχοῦς, τῦ Διοσκόρου, ϗ τῦ Σεβήρου, τὰ εἰκότα διελάβομεν ὃν τῇ προοιμίῳ τῆς τετάρτης συνόδου. ἀνάγνωθι οὖν ταῦτα.

B

Zonar. Idem est hic Canon cum secundæ œcumenicæ Synodi septimo. Quæ igitur ibi dicta sufficiunt. Nam eadem in ejusdem rei explicatione qui repetat frustra, suscepti laboris reprehensionem haud effugiet.

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος ὁ κανὼν τῆς οἰκουμενικῆς δευτέρας ἑβδόμης συνόδου ἐστίν. ἃ οὖν ἐκεῖ εἴρηται ἀρκοῦσι. Τὸ γὰρ αὐτὸ τὰ αὐτὰ ϗ περὶ τῆς αὐτῆς λέξεως μεταποιεῖται κρίσεται.

Arist. *Eos, qui ab hæreticis conversi sunt, sic admittimus: Arrianos, Macedonianos, Novatianos qui & Cathari, Aristeros, qui & Quartadecimani sive Tetraditæ, & Apolliniaristas, omnem hæresim anathematizantes, sancto chrismate inungimus, frontem, oculos, nares, os & aures, & consignantes dicimus, Signaculum doni Spiritus sancti. Amen.*

C

ΑΡΙΣΤ. Τὺς ἀπὸ αἱρετικῆς ἐπιστρέφοντας ὕτω δεχόμεθα. Ἀρειανοὺς, Μακεδονιανοὺς, Ναυατιανοὺς, τοὺς ϗ καθαροὺς, ἀϊστερεὸν τὺς ϗ τεσσαρεσκαιδεκατίτας, ἤγουν τετραδίτας, ϗ Ἀπολλιναριαστὰς, ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἵρεσιν, χρείομεθα τῷ ἁγίῳ μύρῳ μέτωπον, ὀφθαλμὺς, ῥῖνας, στόμα ϗ ὦτα, ϗ σφραγίζοντες λέγομεν, Σφραγὶς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου Ἀμήν.

Nonnulli hæreticorum baptizantur, alii sancto chrismate solùm unguntur, alii autem omnem hæresin & suam anathematizantes in communionem admittuntur. Quinam verò baptizantur, & quinam solo chrismate unguntur; quinam autem & suam & alias execrantur hæreses, & hoc solo satisfaciunt, & ad communionem recipiuntur, præsenti canone indicantur: licet multæ hæreses prætermittuntur. Interim autem Paulianistas à Paulo Samosatano seductos & alios hæreticos orthodoxæ fidei accedentes, etiam ut Græcos recipientes & baptizantes, primo die omnes suas hæreses reposcimus execrari, eosque facimus, quantum ad hoc, Christianos; secundo autem die eos verbum veritatis docemus & deinceps reliqua facimus: & sic, cùm aliquamdiu in Ecclesiâ permanserunt, & divinas audierunt scripturas, divino baptismo eos dignamur. Paulianistas rebaptizamus. Eunomianos, Montanistas, Sabellianos, & omnes ex eis ut Græcos recipimus: & primo die eos facimus Christianos; secundo Catechumenos; tertio adjuramus, ter in faciem & aures inspirantes; & sic eos initiamus, & diu in Ecclesiâ versari & scripturas audire facimus; & tunc eos baptizamus. At Manichæos & Valentinianos & Marcionistas, & Severianos, & alios ejusmodi hæreticos, libellos dantes anathematizare oportet omnem hæresin, & sic sanctæ communionis participes esse.

D

E

Τινὲς τῆς αἱρετικῆς βαπτίζονται· ἄλλοι τῷ ἁγίῳ μύρῳ χρίονται μόνῳ· ἕτεροι δὲ πᾶσαν αἵρεσιν, ϗ τὸν αὐτῆς ἀναθεματίζοντες εἰς κοινωνίαν προσδέχονται· τίνες δὲ οἱ βαπτιζόμενοι, ϗ τίνες οἱ μόνῳ μύρῳ χριόμενοι, τίνες δὲ οἱ τὸν ἰδίαν αἵρεσιν, ϗ τὰς ἄλλας ἀναθεματίζοντες, ϗ τύτῳ μόνῳ ἀρκούμενοι, ϗ εἰς κοινωνίαν προσδεχόμενοι τῇ παρόντι κανόνι δηλοῦται· κἂν ϗ πολλαὶ τ αἱρέσεων παρελέφθησαν. τίνας δὲ τὺς Παυλιανιστὰς τὺς ἀπὸ Παύλου τῦ Σαμοσατέως καθηγεμόνας, ϗ τὺς λοιποὺς αἱρετικὺς, τὺς προσερχομένους τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ϗ ὡς Ἕλληνας προσδεχόμενοι ϗ βαπτίζοντες, τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τὺς αἱρέσεις αὐτῶν ἀπαιτῦμεν ἀναθεματίζειν, ϗ ποιῦμεν αὐτὺς, ὅσον κατὰ τῦτο, χριστιανούς· τῇ δὲ δευτέρᾳ κατηχοῦμεν αὐτοὺς ϗ λόγον τῆς ἀληθείας, ϗ ἐφεξῆς τὰ λοιπὰ ποιῦμεν· ϗ ὕτω μὲν ποιῦμεν αὐτὺς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ϗ τῶν θείων γραφῶν ἀκροάζεσθαι, τῦ θείου καταξιῦμεν βαπτίσματος. Παυλιανιστὰς ἀναβαπτίζομεν. Εὐνομιανὺς, Μοντανιστὰς, Σαβελλιανοὺς, ϗ πάντας τὺς ἀπ' αὐτῶν, ὡς Ἕλληνας, δεχόμενοι· ϗ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ποιῦμεν αὐτοὺς χριστιανούς, τῇ δευτέρᾳ κατηχυμένους, τῇ τρίτῃ ἐξορκίζομεν, ἐμφυσῶντες τρίτον εἰς τὸ πρόσωπον, ϗ τὰ ὦτα· ϗ ὕτω κατηχοῦμεν, καὶ ποιῦμεν χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ, ϗ ἀκροᾶσθαι τῶν γραφῶν· ϗ τότε αὐτὺς βαπτίζομεν. ϗ Μανιχαίους δὲ ϗ Οὐαλεντινιανὺς, ϗ Μαρκιωνιστὰς, ϗ Σεβηριανοὺς ϗ τὺς ἐκ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων, χρὴ, λιβέλλους διδόντας, ἀναθεματίζειν πᾶσαν αἵρεσιν, ϗ ὕτω μεταλαμβάνειν τῆς ἁγίας κοινωνίας.

F

ΚΑΝΩΝ

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Οἱ ⁂ Χριστὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐνδυσάμενοι, τοῦτο ἐν σαρκὶ αὐτοῦ πολιτείαν μιμεῖσθαι κατηγγελκότες. τοὺς οὖν τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ πείρας πρὸς λύμην τῶν ὁρώντων ἐπιτηδείως συνθετίζοντας καὶ διασκευάζοντας, καὶ δέλεαρ προτιθέντας ἐντεῦθεν ταῖς ἀσθενεστέραις ψυχαῖς, ὑπὲρ ὧν προσφόρως παιδευόμεθα, παιδαγωγοῦντες αὐτοὺς καὶ σωφρόνως βιοῦν ἐκδιδάσκοντες, πρός τε ἀφέλειαν τοῦ ἐκ τῆς ὕλης ἀπάτου καὶ ματαιότητα, πρός τε ἀνώλεθρον καὶ μακαρίαν ζωὴν ⁂ νοῒ μᾶλλον διωκέναι, καὶ ἐν φόβῳ ἀγγέλων ἔχειν ἀναστροφὴν, καὶ Θεῷ πλησιάζειν καὶ τῷ ἐφικτὸν διὰ τῆς ἐν βίῳ κατορθώσεως, καὶ ⁂ ἔνδον ἢ ⁂ ἔξω ἄνθρωπον μᾶλλον κοσμεῖν ἀρεταῖς καὶ χρηστοῖς καὶ ἀμώμοις τοῖς ἤθεσιν· ὡς τι μηδὲν λεῖψανον φέρειν ἐν ἡμῖν τῆς τοῦ ἐναντίου σκαιότητος. εἰ δέ τις τῶν ⁂ πρόνοια καινοτομεῖν, ἀφορισθήτω.

ΒΑΛΣ. Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας ὑποτολῆς τοῦ μεγάλου Παύλου προοιμιασάμενοι οἱ ἅγιοι πατέρες, τῆς λεγούσης ἐν μέρει, ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, διορθοῦσθαι διὰ βαπτισμοῦ διωρθώσαντο· διὰ βαπτισμοῦ, τοὺς διὰ ἀπονοίας ἐν διαπλοκῇ καὶ ἐμπλοκαῖς τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ πείρας πλουτύνοντας καὶ καλλωπίζοντας, χάριν τοῦ ὠφελεῖν διὰ αὐτῶν, ὡς διὰ τινος δελεάσματος, τὰς τῶν ἀσθενεστέρων ψυχάς. ὀφείλουσι γάρ, φασί, πάντες οἱ πιστοὶ πρὸς τὸν ἐπουράνιον καὶ μακαρίαν ζωὴν ἀποβλέπειν, καὶ μετὰ φόβου Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἐφ' ᾧ πλησιάσαι αὐτῷ καὶ ὃ ἐφικτόν, καὶ ⁂ ἔνδον μᾶλλον ἄνθρωπον, ἤγουν τὴν ψυχὴν, διὰ πάσης ἀρετῆς κοσμεῖν, καὶ μὴ ⁂ ἐκτός. εἰ δέ τις παρὰ τὸν παρόντα καινὰ διάγῃ ἐφεξῆς, ἀφορισμῷ καθυποβληθήσεται. φησὶ δὲ καὶ ὁ μέγας Παῦλος, ἀνὴρ ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι. καὶ ὁ Μωσαϊκὸς δὲ νόμος λέγει ἐν τῷ Δευτερονομίῳ, οὐ ποιήσετε κύκλωσιν ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. σημείωσαι οὖν ταῦτα, διὰ τοὺς κλωθοῦντας ἢ πλέκοντας ἢ βάπτοντας ἢ μετὰ ὕδατος βρέχοντας, ἢ ἄλλως πως πλουτύνοντας καὶ καλλωπίζοντας τὰς οἰκείας τρίχας, ἢ ζώστας ἀλλοτρίας συνάπτοντας· ὡσαύτως καὶ τοὺς κλυνοῦντας καὶ γυναῖκας τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν μέρη αὐτῶν.

ΖΩΝΑΡ. Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, ὁ μέγας Παῦλός φησιν· οἱ δὲ διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος ⁂ Χριστὸν ἐνδυσάμενοι, κατ' ἐκεῖνον ὀφείλουσι πολιτεύεσθαι, καὶ πᾶσαν ἁγνείαν καὶ σωφροσύνην μετιέναι καὶ καθαρότητα, καὶ μὴ τῇ τῆς ὕλης προσπεπλεγμένῃ ματαιότητι, καὶ ὃ σῶμα κοσμεῖν περιττῶς καὶ περιέργως. τί δ' ἂν ἦν ἀπεριεργότερόν τε καὶ περιττότερον κόσμημα τοῦ τὰς πείρας τῆς κεφαλῆς πλέκειν, καὶ δι' ἀμφιδέτου διαπλέκειν καὶ διασκευάζειν, δέλεαρ αὐτὸν ἀπάτης προτιθέντας τοῖς ἀσθενεστέροις πρὸς τὴν πίστιν ψυχαῖς, κἀντεῦθεν πρὸς ἀκολασίαν συνολισθοῦς; οἱ μὲν οὖν θεῖοι πατέρες ἐκεῖνοι τοῦ διὰ ἐμπλοκῆς δύθετίζειν καὶ διασκευάζειν τὰς κόμας ἐμνημόνευον. ἐπὶν γὰρ ἕτερον τότε περὶ τὸν κόμιον τισὶν, ὡς ἔοικε, προειρᾶτο, οἷα νῦν τοῖς τειχοβάπταις καὶ τειχοπλάσταις προεργάζεται, πᾶσαν σπουδὴν ποιουμένοις κομᾶν, καὶ γυναικώδεις φέρειν βοστρύχους μέχρι ζωστῆρος καθιεμένους, εἰ δυνατόν. τοῦτο δ' οὐκ ἐκ μόνου τοῦ μὴ κείρειν τῆς κόμης ὃ φιλτίον σφίσιν ὑπετέθυται, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ σίδηρον ἀναβαίνειν ὅπη τῆς κεφαλῆς αὐτῷ, καὶ ἅπασαν τὴν κόμην περὶ αὐτοῖς πεφυκὸς, καὶ βαθύσειν ποιεῖν προειρᾶσθαι. πλάττονταί τε σφίσιν αἱ κόμαι καλλιστοις σπουδάσμασιν, ἵν' αὐταῖς ἐλίττηται προσηλύπτηται καὶ βάπτονται δὲ, ἵν' εἶεν ξανθαὶ καὶ χρυσίζωσαι. οἱ δὲ καὶ ὕδατι τὴν ἰρίδα τῆς κεφαλῆς ποιοῦντες ἐξίδεσθαι, εἰλητηρείως ταύτῃ ἐν ἀκμῇ θέρους ἀνέχονται, ἵν' αὐτοῖς ὃ μέλαν μεταβληθεὶν τὸ τῶν τριχῶν· εἰσὶ δ' οἳ καὶ νόδους πλοκάμους προτιθέασιν ἑαυτοῖς, τῷ ἐλήθῃ τε καὶ ζυμφυῇ ξυσώμασι τρίχωσιν. καὶ ἡ μὲν κόμη νῦν ἕως τοῖς πλείοσιν

Canon XCVI.

Qui Chriſtum per baptiſmum induerunt, ejus in carne vitæ agendæ rationem imitari profeſſi ſunt. Eos ergo, qui capillos ad videntium detrimentum ſcitè excogitatis nexibus adornant & componunt, & infirmis animis eſcam ea ratione objiciunt, convenienti ſupplicio paterne curamus, ipſos inſtituentes & temperanter vivere docentes, ut relicta fraude & vanitate, quæ ex ſordibus mundanis oritur, ad interitûs expertem beatamque vitam mentem aſſidue traducant, & in timore puram & ſanctam converſationem habeant, & Deo, quoad ejus fieri poteſt, appropinquent, per vitæ puritatem, & internum magis quàm externum hominem virtutibus & bonis inculpatiſque moribus exornent, ut nullas in ſe ferant reliquias perverſitatis uſque adeò repugnantis: ſi quis autem præter hunc canonem verſatus ſit, excommunicetur.

Balsamon. Ex magni Pauli Epiſtola ad Galatas ducto principio, quæ quidem præcisè dicit, Quicunque in Chriſtum baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis, ſtatuerunt ſancti Patres eos pœna inflicta corrigere, qui ſcitè excogitatis compoſitiſque nexibus capillos pleniores & elegantiores efficiunt, ut per ipſos, veluti per eſcam quampiam, infirmorum animas attrahant. Debent enim, inquiunt, omnes fideles ad ſupernam beatámque vitam reſpicere, & cum Dei timore converſari: ut, quoad ejus fieri poteſt, ad eum appropinquent, & internum magis hominem, animum ſcilicet, omni virtute exornent, & non externum. Si quis autem præter præſentem canonem deinceps vitam inſtituit, ſegregationi ſubjicietur. Dicit autem & magnus Paulus, Vir, ſi comam alit, eſt illi ignominia. Porrò & lex Moſaica dicit in Deuteronomio, Non facietis cincinnos in capite veſtro. Nota ergo hæc, propter eos qui capillos nectunt, vel implicant, vel tingunt, vel cum aqua madefaciunt, vel aliquo alio modo capillos ſuos pleniores elegantioreſque faciunt, vel iis alienos connectunt: ſimiliter & propter eos, qui inſtar mulierum partes, quæ ſunt circa ſuum caput, ornant.

Zonar. Quicunque in Chriſtum baptizati eſtis, magnus Paulus ait, Chriſtum induiſtis. Qui vero divino baptiſmo initiati Chriſtum induerunt, ad illius vivendi normam mores conformare, omneſque puritatis, temperantiæ atque innocentiæ numeros implere, nec verò rerum terrenarum vanitati adhæreſcere, aut ſupervacuo nimiſq; affectato & operoſo corporis ornatui indulgere decet. Quæ porro magis affectata ac ſupervacanea exornandi corporis ratio, quam eorum, qui capillum variis nexibus implicant, multa arte diſponunt, in partes concinne dividunt, eoque imbecilliores in fide animos, quique propterea ad intemperantiam facilius delabuntur, velut quadam eſca deceptos, in fraudem alliciunt? Igitur divini illi Patres implexi nodis apteque ac ſtudioſe compoſiti capilli meminere. Nihil enim aliud, ut videtur, in ornatu comarum eo tempore peccabatur. Nihil eorum ſcilicet, quæ noſtris temporibus in capillo tingendo fingendóque homines elaborant; qui quidem omne ſtudium ſuum eo conferunt, ut comam alant, ac cincinnorum fimbrias, fœminarum ritu, ſi fieri poſſit, ad zonam uſque demittant. In quo non ſolùm illi nimirum de non tondendo capillo ſolliciti ſunt, ſed etiam, præterquam quod ferramenti omne genus à capite amovent, omnia præterea comæ nutriendæ aut augendæ medicamenta ſtudioſe nimis atque accuratè conquirunt. Fingunt ſibi exinde crines, calamiſtro, quo criſpi fiant, intorquentes; tingunt quoque, ut flaveſcant, & auri ſpeciem referant. Alii aqua madefactos in ſole explicant, ejuſque radiis torreri patiuntur, ut ater inde capillorum color immutetur. Sunt etiam qui mentitam cæſariem, nativo ac ingenito crine abraſo, induunt. Atque hæc quidem hoc tempore,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

in componendo ornandóque capillo, à plurimis usurpantur. Contra vero omnia, quod ad barbam attinet, fieri consuevere. Quibus etenim juvenilis ille flosculus primum innascitur, illum subitò, ne in lanuginem excrescat, sed ipsorum in facie lævitas oberret, sintque mulierum instar teneri ac molles, abradi jubent. Quibus vero longius ætate provectis densiores fere pili mento enascuntur, illi, ne demissiore barba conspiciantur, à novacula quidem abstinent, testæ vero ignito fragmento barbæ admoto, quicquid è mento altiùs eminet depascuntur, tantúmque linquunt, ut lanuginis modo pubescentis similitudo appareat; ac jam in viros adsciti, nihil ab adolescentioribus, primo ævi flore pubescentibus, differre videantur. Quæ quidem, non à tenuioribus modo, sed ab ipsis quoque longe amplioris fortunæ hominibus usurpantur. Hinc diffusum longe latéque malum universos pene occupavit, ac instar pestis cujusdam, in eos qui Christianorum nomine censentur irruens, ubique fere grassatur. Idque cum in Deuteronomio quidem divinum illud & antiquissimum extet præceptum, Non facietis, inquit, cincinnos in capite vestro, neque barbæ vestræ speciem corrumpetis. Et magnus quoque Paulus ait, Vir, si comam nutriat, ignominia illi est. Hujus itaque Synodi Patres, quicunque eorum, quæ supra ab ipsis commemorata sunt, quidpiam admiserit, paterne in illos animadverti, ac segregatione puniri volunt. Nostri vero Patres hoc tempore, qui in capillo & barba ea quæ diximus peccant, ac deformiùs adhuc lasciviunt, eoque ornatu Ecclesiam ingrediuntur, non modo impunè abire patiuntur; sed & iis benedicunt, & sacra mysteria communicare volentibus, (proh facinus) impertiunt. Neque verò qui hæc prohibeat quisquam est: non Patriarchæ, non alii Præsules, non Monachi demum, quos parentum se spiritualium loco tam insigniter inverecundi homines agnoscere profitentur.

A συνθηζεταί τι καὶ διεσκόλασται· ἅπερ δὲ τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸν πώγωνα διαφθείρεται. οἷς μὲν γὰρ ἄρτι τὸ νεοτήσιον ἄνθος φύεται, ξυρᾶται αὐτίκα, ἵνα μὴ εἰς ἴουλον καταχθῇ, ἀλλὰ λιθότης αὐτῷ ὑπεισέρπῃ ταῖς ὄψεσι, καὶ οἵ εἰπεῖν γυναικίζουσί τε καὶ μαλακίζονται. οἷς δὲ περήκων ὁ χρὼς καὶ συσήματα ἤδη ποιεῖ τὰς τρίχας τὸ πώγωνος φύεσθαι, ἵνα μὴ πλὴν ὑπολίου φέρειν καθειμένου, ὅτοι ἀπέχονται μὲν ξυροῦ, κεκμὸς δ' ἔστι θραῦσμα ἄνθρακι ἐκπυρούμενον τῇ ὑπολίῃ προσφέρουσι, καὶ τούτῳ τὸν πώγωνα ἅπαν ἐκπυροῦσι θ' αἰωρούμενον, λείπουσι δὲ τοσοῦτον, ὡς δοκεῖν ἄρτι τὸν ἴουλον φύεσθαι· καὶ τὲς εἰς ἄνδρας ἤδη πελάζοντας νεανίσκοις ἐοικέναι ποιοῦσι ὑπολιήταις. ταῦτα δὲ, οὐ τοῖς τυχοῦσι μόνοις ὑπεπόδισται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἐναφλίαν ἀοῦσι. ὅθεν κρατυνθὲν τὸ κακὸν ἐπῆλθε τὸ πάθημα, καὶ ὡς τι νόσημα ὑπόδημον ἐνσκῆψαν τοῖς χριστωνύμοις πάντας σχεδὸν ὑπέδυσκεται. καὶ ταῦτα τοῦ μὲν θείου καὶ παλαιοπάτου θεσμοῦ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ λέγοντος, Οὐ ποιήσετε σπόλιν ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, οὐδὲ φθερεῖτε τὸν ὄψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν. τοῦ δὲ μεγάλου Παύλου, ἀνὴρ ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι, λέγοντος. οἱ μὲν ἐκ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες, τὲς ἀφ' εἰρήκασιν ἄνω ποιοῦντας, ὑπομισοῦσι πατρικῶς, καὶ ἀφορισμῷ ὑποβάλλουσιν. οἱ δὲ νῦν πατέρες, τὲς τοῦ ἀπηρθμημένα ποιοῦντας περὶ τὸν κόμιον τε καὶ τὸν πώγωνα, ἔτι μᾶλλον ἀζημιοῦσι, καὶ ὕστερον εἰσιόντας ἐν ἐκκλησίᾳ, οὐ μόνον ἀνεπιπλήκτους ἐῶσιν, ἀλλὰ καὶ εὐλογοῦσι, καὶ τῶν ἁγιασμάτων αὐτοῖς μεταλαβεῖν αὐτῶν βουλομένοις, βαθεῖαν τὴν ἀτοπίαν, μεταδιδόασι. καὶ ὁ κωλύων ταῦτα σὺ εἶ· οὐ Πατριάρχης, οὐκ ἄλλοι ἀρχιερεῖς, οὐ μοναχοί, οἷς οὐ πατρᾶσι χρῶνται πνευματικοῖς οἱ ὕστερον ἀσχημονοῦντες.

B

ARIST. *Qui capillos artificiosis nexibus intorquent, in spectantium perniciem, segregantur.*

Eos qui caput adornant, & capillos suos nexibus concinnè disponunt, ad simpliciorum damnum eorumque qui socordius vivunt, segregari decrevit Synodus. Nos enim puram oportet habere conversationem & in timore, & Deo appropinquare, quantum possumus, per vitæ puritatem, ac internum hominem pariter ac externum virtutibus adornare.

C ΑΡΙΣΤ. Οἱ τὰς κόμας ἐν πλοκῇ ὑπνοίᾳ θεοῖς λύμῃ ἐργαζόμενοι τῶν ὁρώντων, ἀφορίζονται.

Τὲς κομώντας τὴν κεφαλὴν, καὶ τοῖς τείχας αὐλῶν ἐν πλοκῇ διαθετίζοντας, θεοῖς βλάβην τῶν ἁπλουστέρων καὶ ῥαθύμως βιούντων, ἀφορίζεσθαι ἡ συνοδος ὥρισε· δεῖ γὰρ ἀγνὴν τὴν ἀναστροφὴν ἡμᾶς ἔχειν, καὶ ἐν φόβῳ, καὶ θεῷ πλησιάζειν, καθὰ ὃ δυνατὸν ἡμῖν, διὰ τῆς ἐν τῷ βίῳ καθαρότητος, καὶ ἀρεταῖς κοσμεῖν τὸν ἔνδον καὶ τὸν ἔξω ἄνθρωπον.

CANON XCVII.

ΚΑΝΩΝ ϟζ.

Eos, qui vel cum uxore cohabitant, vel alioqui indiscriminatim sacra loca communia faciunt, & contemptim in ea afficiuntur, & sic in eis permanent, etiam ex catechumeniis quæ sunt in venerabilibus templis extrudi jubemus. Si quis autem hæc non servaverit, si sit quidem Clericus, deponatur: sin verò Laicus, segregetur.

D Τὲς ἢ γαμετῇ συνοικοῦντας, ἢ ἄλλως ἀβλαβεῖτως τὲς ἱεροὺς τόπους κοινοποιοῦντας, καὶ καταφρονητικῶς περὶ αὐτὲς ἔχοντας, καὶ ὄντως ἐν αὐτοῖς καταμένοντας, καὶ ὁπὸ τὸν ἐν τοῖς σεβασμίοις ναοῖς καθηχουμένων προστάσσομεν ἐξωθεῖσθαι. εἰ δέ τις μὴ τοῦτο ποιήσειε, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφορίζέσθω.

BALS. Sacra loca dicuntur, quæ sunt Deo dedicata, ædes scilicet divinæ, & divinarum ædium porticus seu vestibula, & catechumenia, & quæ circa ea sunt. Neque enim sacra loca dixeris omnia quæ sunt Ecclesiæ attributa, domos scilicet, & reliqua habitacula. Quidam ergo templa tenentes, nulla penitus distinctione habita, cum suis mulieribus habitabant in catechumeniis & habitaculis, inter sanctum & prophanum nullum penitus discrimen facientes, sed promiscuè his omnibus utentes. Quamobrem sancti quoque Patres statuerunt, eos, qui sacra loca per contemptum communia faciunt, non solùm ab Ecclesiis expelli, etsi jus in eis habeant, sed ab ipsis etiam catechumeniis. Propterea enim, nec lege quidem caverunt, ut ex templis ejicerentur, quòd id esset extra omnem controversiam. Quoniam autem, qui habent Ecclesias,

E ΒΑΛΣ. Ἱεροὶ τόποι λέγονται οἱ ἀφωρισμένοι τῷ Θεῷ; ἤγουν οἱ θεῖοι ναοὶ, οἱ προόναοι, κατηχουμενεῖα, καὶ τὰ περὶ αὐτά. μηδὲ γὰρ εἴποις ἱερὲς τόπους, πάντας τὲς περιγραφέντας ταῖς ἐκκλησίαις, ἤγουν ἐνοικικὰ καὶ λοιπὰ οἰκήματα. τίνες γοῦν κατέχοντες ναὲς κατοίκησιν ἀδιαφόρως μετὰ τῶν γυναικῶν ἐν τοῖς περὶ αὐτὲς κατηχουμενείοις καὶ οἰκήμασι, μὴ διαστέλλοντες μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου, ἀλλ' ἀδιακρίτως τούτοις κεχρημένοι· ὅθεν καὶ διωρίσθη οἱ ἅγιοι πατέρες, τὲς ὕτω καταφρονητικῶς κοινοποιοῦντας τὲς ἱερὲς τόπους, μὴ μόνον ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν ἐξωθεῖσθαι, κἂν ἔχωσι δίκαια ἐπ' αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν κατηχουμενείων. διὰ γὰρ τοῦτο, οὐδὲ εἰς νομοθεσίαν ἔφερον τὸ ἐκβάλλεσθαι τούτες ἀπὸ τῶν ναῶν, ὡς εἰδότες εἶναι αὐτὸ ἀναμφίβολον. ὅτι δὲ ἤθελον οἱ ἔχοντες τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ κατηχουμενεῖα κατέχειν, εἶπον οἱ πατέρες, ὡς οὐ μόνον ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς κατηχουμενίων ἵνα ἐξωθῶνται. καλῶς δὲ οὐκ ἐμνήσθησαν ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ ἱερῶν τόπων. Ὁ γὰρ καταμιγνὺς μετὰ γυναικὸς ἐν ἐκκλησίᾳ ἀσεβέστατόν ἐστι καὶ οὐδεὶ εἰς ἐνθύμησιν ἦλθε τοῖς πατράσι τολμηθῆναι ὅλως τοιοῦτόν τινα τοιοῦτον ἀσέβημα. καινοποιοῦνται δὲ αἱ ἱεροὶ τόποι, διὰ τῆς καταμιγνύντος μετὰ γυναικὸς διὰ ἀλαλαγῆς μελισμάτων ἀσημάνων καὶ ἀῤῥεπῶν, καὶ διὰ κατασκευῆς κοινοκελλίων ἢ μαγειρείων ἢ ἄλλων τοιούτων. τοὺς μὲν οὖν παραβάτας τῶν κανόνων, κληρικοὺς μὲν ὄντας, καθαιρεῖσθαι διορίζονται· λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι. ἀναγνωστέον καὶ ὅ ιβ'. κεφ. τῆ α'. τίτλου τῆ ε'. βιβλίου, ὅταν παιδεύῃ εἰς τὸ ἱερουργεῖσθαι τῶν πρ. κανόνων. καὶ μὴ ἐναντιούσθω σοι, διδάσκον ὅρια τῆς ἐκκλησίας εἶναι τὰ λουτρὰ καὶ τὰς κήπους καὶ τὰς στοὰς ταύτης, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δυνάσθαι τινα ἀφέλκειν ἐκ τούτων τοὺς φυγάδας· καὶ γὰρ τοῦτο καὶ μόνον δοκοῦσι καὶ ταῦτα τῆς ἐκκλησίας μέρη. ἐπειτοιγε καὶ αὐτὸ ὅ κεφ. διορίζεται ὀν τούτοις καὶ ὑπνοῦν καὶ ἐσθίειν, ἄνευ εἰς τὸν ναὸν ἐκωλύθησάν γίνεσθαι. ὅ μέντοι κγ'. κεφ. τῆ αὐτῆ βιβλίου καὶ τίτλου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπὸ τῶν ὅρων ταύτης, ἐξέλκειν διορίζεται τοὺς ἀνθρωφόνους τοὺς μοιχοὺς καὶ τοὺς ἅρπαγας. τοῖς γὰρ τοιούτοις τόπον ἀσυλίας οὐκ ἔστιν ὅτε, φησίν, οὐ τοῖς ἀδικοῦσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις οἱ νόμοι βοηθοῦσιν. ἀναγνωσθὶ καὶ τὸ ογ'. νεαρᾶν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, ὁμοίως κολάζουσαν καὶ τοὺς ὑπερέποντας τὸ εἰς τὰ κατηχουμένια κατοικίαν.

ΖΩΝΑΡ. Ἱεροὺς τόπους οὐ τοὺς θείους ναοὺς ἐνταῦθα καλεῖ, ἀλλὰ τὰς περὶ αὐτοὺς κατοικίας, οἷα εἰσὶ τὰ λεγόμενα κατηχούμενα. εἰσέρχεσθαι γὰρ ὕστερον ἂν εἴη τολμηρίας, ὡς ἐντὸς ναοῦ συνοικεῖν γαμετῇ. ἐν οἰκίαις δὲ πάνυ συνημμέναις ναοῖς καὶ ἐν τοῖς κατηχουμένοις ᾤκουν τινὲς μὴ σεμνοὶ ἴσως βιοῦντες, καὶ καταφρονητικῶς εἶχον περὶ τοὺς τόπους τοὺς ἱεροὺς, ἀδιαφόρως ἐνοικοῦντες ἐν αὐτοῖς, ἀντὶ τοῦ μὴ διαστέλλοντες μηδὲ διαχωρίζοντες μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου. τοὺς οὖν ὄντως ἔχοντας ἐξωθεῖσθαι τῶν κατηχουμένων ὁ κανὼν διατάττεται, καὶ τοὺς μὴ φυλάττοντας αὐτὸν, κληρικοὺς μὲν καθαιρεῖ· λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζει. ὅπερ δὲ καὶ συγκείμενα τοῖς θείοις ναοῖς φρονομίων ἀξιοῦσθαι, φησὶ τὸ δωδέκατον κεφάλαιον τοῦ πρώτου τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου, διορίζον ὄντως· μέχρι τῆς ὀπῆς τῆς δημοσίας ἀγορᾶς τῆς ἐκκλησίας ὅρων τὸ ἀσφαλὲς ἐχέτωσαν οἱ φεύγοντες τοῖς ἐνδοτέροις λυτροῖς, ἢ κήποις, ἢ οἰκήμασιν, ἢ στοαῖς, ἢ αὐλαῖς χρώμενοι, καὶ καλυέσθωσαν ἐντὸς τοῦ ναοῦ πρόνοιῶ ἢ ἐδαίφ.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ὑποπιπτῶν, καὶ καταφρονητικῶς μένων ἐν τῷ ναῷ, ἐξωθείσθω καὶ τῶν κατηχουμενείων· εἰ δὲ μὴ φυλάττοι, καθαιρείσθω, ἢ ἀφορίζέσθω.

Οἱ κοινοποιοῦντες τοὺς ἱεροὺς οἴκους, καὶ ἐν αὐτοῖς καταφρονητικῶς καταμένοντες, κἂν ἄζυγοί εἰσιν, ἐξωθοῦνται καὶ τῶν κατηχουμενείων· ὡσαύτως καὶ οἱ γυναιξὶ συνοικοῦντες, καὶ οἰκοῦντες ἐν αὐτοῖς· καὶ ὅστις τοῦτο οὐ φυλάξει, ἀλλὰ ἀδιαφόρως ἔχει περὶ αὐτοὺς τοὺς θείους ναούς, εἰ μὲν κληρικός ἐστι, καθαιρεῖται· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορίζεται.

A Catechumenia quoque detinent, dixerunt Patres, quòd non ſolùm ab Eccleſiis, ſed etiam à Catechumeniis expellentur. Pulchrè autem admodum Eccleſiarum mentionem non fecerunt, ſed ſacrorum locorum. Cum muliere enim in Eccleſiis habitare eſt maximè impium: & necPatribus quidem venit in mentem, fore ut ab ullo tam impium ſcelus ſuſcipiatur. Fiunt autem ſacra loca communia, per turpium & minimè decentium cantuum communicationem, ex eo quòd cum mulieribus in iis maneatur, & per cellularum vel coquinarum & aliorum ejuſmodi extructionem. Ac canonis quidem tranſgreſſores, ſi ſint quidem Clerici, deponendos decernunt: Laicos verò excommunicandos. Lege & xii. cap. primi tit. v. lib. quòd poſitum eſt in interpretatione lxxxviii. can. Nec tibi contrarium eſſe videatur, quòd doceat terminos Eccleſiæ eſſe lavacra & hortos & porticus ejus, & propterea non poſſe quempiam ex iis eos abſtrahere, qui illuc confugerunt: in eo enim ſolo videntur eſſe partes Eccleſiæ. Ipſum enim caput in iis & dormire & comeſſe quoque poſſe decernit: quæ quidem in templo fieri prohibentur. Ac viceſimum quidem primum ejuſdem libri & tit. caput & ab Eccleſia, & ab ejus finibus, extrahendos eſſe decernit homicidas, adulteros & raptores. Ejuſmodi enim hominibus nullus eſt aſyli locus: quoniam, inquit, non iis, qui injuria afficiunt, ſed iis qui injuria afficiuntur, leges auxilium ferunt. Lege & lxxiii. Imp. domini Leonis Philoſophi Novellam, quæ eos etiam ſimiliter punit, qui in Catechumeniis habitari permittunt.

ZONAR. Sacrorum locorum nomine, non hic templa, ſed adjunctas templis habitationes, qualia ſunt, quæ Catechumena appellantur, intelligit. Neque enim quiſquam audax adeo fuerit, ut intra divini templi ſepta cum uxore habitare velit. In ædibus verò templis adjunctis, & in Catechumeniis nonnulli degebant, qui forte vitam haud ſatis caſtè integréque agerent, quique ſacrorum locorum dignitatem contemnerent, ac in iis fine diſcrimine, hoc eſt, quid inter ſacrum & profanum intereſſet minimè æſtimantes, verſarentur. Eos igitur homines è Catechumeniis canon ejiciendos eſſe decernit, quique non paruerint, depoſitione Clericos: Laicos vero ſegregatione teneri jubet. Suis verò prærogativis adjuncta quoque ſacris ædibus loca ornata fuiſſe, ex iis facile apparet, quæ duodecimo cap. tituli primi libri quinti ſic habentur. Quicunque ad Eccleſiam confugerint, uſque ad fori publici terminos ſecuritate fruantur; ſive in interioribus lavacris, ſive hortis, aut domibus, aut porticibus, aut aulis commorentur. Neque cuiquam intra ipſius templi fines cubandi cibive ſumendi fiat facultas.

ARIST. *Uxori addictus, & per contemptum in templo manens, è Catechumeniis etiam expellatur. Si hoc autem non ſervaverit, deponatur, vel ſegregetur.*

Qui ſacras ædes communes faciunt, & in eis ſine reſpectu permanent, etiamſi cœlibes ſint, extruduntur etiam è Catechumeniis. Similiter & qui cum uxoribus ſuis cohabitant, & in eis commorantur. Et quicunque hoc non obſervaverit, ſed indifferenter ſe geſſerit erga ipſas divinas ædes, ſi quidem Clericus eſt, deponitur: ſin verò Laicus, ſegregatur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XCVIII.

Qui alteri desponsam mulierem, eo adhuc vivo cui desponsata est, in nuptiarum ducit societatem, adulterii crimini subjiciatur.

Bals. Legislatores sponsalia definiunt, mentionem ac promissionem futurarum nuptiarum. Dicebant ergo nonnulli, quòd si quis alteri desponsam in matrimonium duxerit, non est adulter, sed neque fornicator. Neque enim fornicationem admisit, quòd cum ea legitimo matrimonio junctus est. Neque verò adulterium perpetravit, quoniam non est adhuc sub marito. Hoc ergo non admittentes sancti Patres, decreverunt, ut tanquam adulter condemnetur, qui ad nuptiarum societatem eam accepit, quæ est alteri desponsa; utpote quòd inter sponsos osculum processit, & arrhæ datæ sunt pro contrahentium partium securitate. Nec sponsus aliam uxorem potuit aliter ducere, nisi legitimè prima sponsalia solverit. Et hæc quidem ex præsenti canone. Multo autem magis is nunc ut adulter condemnabitur, quando ex illustris Imperatoris domini Alexii Comneni veneranda novella de sponsalibus, Sponsalia ferè in omnibus perfectis nuptiis æquivalent: nec aliis modis solvuntur, quàm quibus jam perfectum distrahitur matrimonium. Ne mireris autem, Patres nihil de muliere statuisse. Si is enim punitur, qui eam ducit, qui forte uti potest prætextu ignorantiæ, multo magis punietur mulier, quæ nihil tale potest dicere, dum vivit ejus sponsus. Ille quidem punietur ut adulter, qui cùm alteri desponsam esse sciret, eam uxorem duxerit. Mulier autem, quomodocunque se res habeat, ut adultera punietur. Quid verò? Qui in matrimonii societatem alienam sponsam ducit, ut adulter punitur: qui verò cum ea fornicatus est, non ut adulter punitur? Solutio. Sive in matrimonio, sive fornicatoriè quis cum ea, quæ alterius est sponsa, sciens rem habuerit, ut adulter punitur. Ille enim solus, qui sponsalia ignoravit, ut fornicator punitur. Adjicitur autem canoni, ad matrimonii societatem aliquem alterius sponsam uxorem ducere, propter causam priùs declaratam in principio interpretationis. Et hæc quidem de muliere alteri desponsa dicta sunt. Si enim non processerunt sponsalia, sed conventa pœnæ stipulatione munita, cujusmodi sunt, quæ hodie fiunt matrimonii vincula; non punietur quis ex eo, quo pacta conventa transgressus sit, & cum alia persona matrimonium contraxerit. Scias autem, quòd à lege Mosaïca sponsalia pro nuptiis reputabantur, & sponsa uxor nominabatur, & si vir alter eam ducebat, ut adulter puniebatur. Dicit enim lex in veteri Testamento; Et humiliavit uxorem proximi, ejus scilicet sponsam devirginavit. Porrò sancta quoque Virgo & Dei mater, itidem Josephi uxor appellata est. Dicit enim Divinum & sacrum Evangelium, Ne timeas accipere Mariam uxorem tuam. Lege & xciii. Novellam Imperatoris domini Leonis Philosophi, quæ solvi sponsalia statuit, si postea mulier prægnans inventa fuerit ex præcedente alieni seminis susceptione.

Altera Interpretatio.

Nota ex præcedenti canone, quod & ante Imperatoris domini Alexii Comneni Novellam sponsalia, nisi justam ob causam, non dissolvebantur. Propterea enim in adulterii crimen incidebat, qui vel fornicatione, vel matrimonio alterius sponsæ conjunctus est. Sed & hoc præterea scias, quod sancti Patres, ut ait Canon, eum, qui alterius sponsam in matrimonium ducit, adulterii

ΚΑΝΩΝ ξη'.

Ο ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν γυναῖκα, ἔτι τῆ μνηστευθείσῃ ζώσῃ τῷ, πρὸς γάμου κοινωνίαν ἀγόμενος, τῇ τῆς μοιχείας ἐπικλήσει ὑποκείσθω ἐγκλήματι.

ΒΑΛΣ. Τὴν μνηστείαν οἱ νομοθέται ὁρίζονται μνήμην καὶ ἐπαγγελίαν τῶν μελλόντων γάμων. ἔλεγον οὖν τινες, ὡς εἴπερ ὁ ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν καὶ νόμον γάμου ἀγάγηται, οὐκ ἔστι μοιχὸς, ἀλλ' οὐδὲ πόρνος. πορνείαν μὲν γὰρ οὐκ ἥμαρτεν, ὅτι νομίμως συνέζυγη μετ' αὐτῆς. μοιχείαν δὲ οὐκ ἐπλημμέλησεν, ὅτι ὑπάνδρου οὐκ ἔτι ἔστιν. τοῦτο τοίνυν μὴ δεξαμένοι οἱ ἅγιοι πατέρες, ὥρισαν, ὡς μοιχὸν κατακρίνεσθαι καὶ πρὸς γάμου κοινωνίαν λαμβάνοντα τῷ ἑτέρῳ μεμνηστευμένῳ, ὅτι τὸ φίλημα προέβη μέσον τῶν μνηστευθέντων, καὶ ἀῤῥαβῶνες ἐδόθησαν χάριν ἀσφαλείας τῶν συναλλαξάντων μερῶν. καὶ οὐκ ἄλλως ὁ μνηστὴρ ἑτέραν γυναῖκα λαβεῖν ἠδυνάτο, εἰ μὴ κατὰ νόμους τῷ πρώτῳ μνηστείαν ἔλυσε. καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ κανόνος ταῦτα. πολλῷ δὲ πλέον σήμερον ὡς μοιχὸς ὁ τοιοῦτος κατακριθήσεται, ὅτε μὴ ἀπὸ τῆς περὶ μνηστείας προγεγενημένης νεαρᾶς τοῦ ἀοιδίμου ἁγίου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἡ μνηστεία κατὰ πάντα ἐξισοῦται τῷ πλείῳ γάμῳ· εἰ δὲ ἄλλως τις λύεται, εἰ μή κατ' ἐκεῖνα τὰ πρόσωπα καὶ ὅ πλέον ἐξαπατᾶται συνοικέσιον, μὴ θαυμάσῃς δὲ, ὅτι περὶ τῆς γυναικὸς οὐκ ἐτεθεσμοθετήθη τι παρὰ τῶν πατέρων. εἰ γὰρ κολάζεται ὁ ταύτῃ ἀγόμενος, δυνάμενος ἴσως προβάλλεσθαι καὶ ἄγνοιαν, πολλῷ πλέον ἡ γυνὴ πιμπρηθήσεται ἡ μηδὲν τοιοῦτον εἰπεῖν ἐξισχύουσα ζῶντος ἔτι τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς. ὅθεν μᾶλλον ὡς μοιχὸς πιμπρηθήσεται, ὁ ἐν εἰδήσει, τῇ μεμνηστευμένῳ ἑτέρῳ γαμήσας· ἡ δὲ γυνὴ, ὡς ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὡς μοιχαλὶς κολασθήσεται. τί δέ; ὁ μὲν εἰς γάμου κοινωνίαν ἀγόμενος τῇ ἀλλοτρίαν μνηστὴν, ὡς μοιχὸς κολάζεται, ὁ δὲ πορνεύσας μετ' αὐτῆς, οὐ πιμωρεῖται ὡς μοιχός; Λύσις. εἴτε κατὰ γάμου κοινωνίαν, εἴτε πορνικῶς συμφθαρῇ τις ἐν εἰδήσει μετὰ τῆς ἑτέρῳ μεμνηστευμένης, ὡς μοιχὸς κολάζεται. μόνος γὰρ ὁ ἀγνοήσας τῇ μνηστείαν ὡς πόρνος πιμωρεῖται. προσκεῖται δὲ τῷ κανόνι ὅ φησι γάμου κοινωνίαν ἀγαγέσθαι πινὰ τὴν τοῦ ἑτέρου μνηστὴν, διὰ τῇ δηλωθεῖσαν αἰτίαν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἑρμηνείας. καὶ ταῦτα μὲν περὶ μεμνηστευμένης ἑτέρῳ γυναικός. εἰ γὰρ οὐ προέβη μνηστεία, ἀλλὰ συμφωνία δόσεως προικὸς καταχυρωθεῖσα, οἷά εἰσι τὰ σήμερον γινόμενα δεσμοτικὰ χάρτια, οὐ πιμωρηθήσεταί τις ἐκ τούτου, ὡς θραύων τὰ συμφωνήματα, καὶ συναλλάττων μετ' ἑτέρου προικῶνα γάμον. γίνωσκε δὲ, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἡ μνηστεία ὡς γάμος ἐλογίζετο· καὶ ἡ μνηστὴ γαμετὴ καλουμένη, καὶ ὁ ταύτῃ ἀγόμενος ἕτερος ἀνὴρ, ὡς μοιχὸς ἐκολάζετο. φησὶ γὰρ ὁ νόμος ἐν τῇ παλαιᾷ. καὶ ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον, ἤγουν διεπαρθένευσε τὴν μνηστὴν τούτου. καὶ ἡ ἁγία Θεόδωρος καὶ Θεοπίστη, ὅτε ἦν γυνὴ τοῦ Ἰωσὴφ ἐξηγούμενοι. φησὶ γὰρ ὅ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου. ἀναγνωσθὶ καὶ τὴν ιγ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, δι' ἧς διαλύεσθαι λύειν τὰ μνηστείαν, ἐὰν μὴ ταύτῃ ἡ γυνὴ φωραθείη ἐγκυμονοῦσα ἐκ προϋποδοχῆς ἀλλοτρίων σπερμάτων.

Ετέρα ἑρμηνεία.

Σημείωσαι ἀπὸ τοῦ πρόσθεν κεφ. ὅτι καὶ πρὸ τῆς νεαρᾶς τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, οὐκ ἐλύετο ἡ μνηστεία, εἰ μὴ ἀπὸ οὐλῶν αἰτιῶν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τῷ τῆς μοιχείας ἐπέπεσεν ἐγκλήματι ὁ συναπτόμενος πορνικῶς ἢ γαμικῶς τῇ ἑτέρῳ μεμνηστευμένῃ· γίνωσκε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι οἱ μὲν ἅγιοι πατέρες, ὡς ὁ κανὼν φησι, τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι καθυποβάλλουσι καὶ τὸν τοῦ ἑτέρου μνηστὴν εἰς γάμον

γάμον ἀγόμενον. τινὲς δὲ τῶν λογίων ἔνθεν τῆς ζημιώσεως ἐνοχῆς συμβιβάζουσιν ἄτοπον ἀπαλλαττόντως· λέγουσι γὰρ, ὡς ἐὰν πρὸ τοῦ γάμου συνέλθωσιν ὅ, τε μνηστὴρ καὶ ἡ μνηστὴ, καὶ τέκνοις παῖδα, φυσικὸν μὲν τοῦτον καὶ πορνομυῆ· ἑνὸς τῶν μνηστήρων τελευτήσαντος πρὸ τοῦ γάμου. ἡμεῖς δὲ φαμὲν, ὅτι καὶ πρὸ τῆς νεαρᾶς τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, τῆς ἐξισωσάσης τὸν μνηστείαν καὶ πᾶσι τὰ τοῦ γάμου, τοῖς μνηστῆρσι γαμικὰ κατ' ἀλλήλων ἐδόθησαν δίκαια. ἤ, τε γὰρ μνηστὴ, περὶ τῶν γάμων λυομένης τῆς μνηστείας, τὸν ἐκ προικὸς ἀγωγὴν ἐκίνει χάριν τῆ διαθείσῃ τῷ μνηστῆρι προικὸς, καὶ τὸ δεύτερον θέμα τοῦ ιζ'. κεφ. τοῦ ζ'. πίτλου τοῦ δ'. βιβλίου, λέγον· ἡ μνηστὴ διδοῦσα προῖκα, εἰ μὴ γαμηθῇ, ἔχει δ' τὸν προικὸς προνόμιον καὶ καὶ ὁ ὀδ'. κεφ. τοῦ α'. πίτλου, τοῦ κβ'. βιβλίου, λέγον, ἡ μνηστὴ προεχομένη προῖκα καὶ μὴ γαμηθεῖσα, καὶ ἡ ἥττων τῶν ιβ'. ἐτῶν, προνόμιον ἔχει ἀπαιτήσεως κατὰ μίμησιν τῆς προικός· ὃ δὲ προνόμιον ἐν ταῖς προσωπικαῖς ἀγωγαῖς χώραν ἔχει· καὶ μνηστὴρ, καθά τε ἄνω πρόκειται κανόνα καὶ καὶ ὁ ἡ. κεφ. τοῦ νή. πίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου, καὶ καλὰ δ' γ'. θέμα τοῦ ιβ'. κεφ. τοῦ ξ'. πίτλου τοῦ ζ'. βιβλίου, δικαίῳ ἀνδρὸς ἑκάτερος τὸ μοιχικὸν καθά τε τῆς μνηστῆς ἑτέρῳ συμφθαρείσης πρὸ τοῦ γάμου, καὶ καλὰ τοῦ ταύτην μοιχεύσαντος. εἰ γοῦν πρὸ τῆς νεαρᾶς τοιαῦτα δίκαια ἦν κατ' ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες, πολλῷ πλέον διὰ τὸν νεαρᾶν, τὴν διαιρεζομένην ἰσοδυναμεῖν καλὰ πάντα τὸν μνηστείαν τῷ γάμῳ, διὰ τὸν τῶν ἁγίων καὶ θείων ὀυχῶν τελεῖσθαι· διὸ καὶ ὁμόζυγος ὁ μνηστὴρ κληθήσεται τῆς ἰδίας μνηστῆς· καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν γνησθεὶς, γνήσιος αὐτῶν ἔσται παῖς καὶ κληρονόμος, καὶ ὑπεξούσιος τῷ πατρί· ἐκ τοῦ μὴ γενέσθαι τὸν γάμον, καλά μηδένα λόγον ἐμποδιζόμενος.

ΖΩΝΑΡ. Νῦν μὲν ἡ μνηστεία γάμῳ ἰσοδυναμεῖ, ἐκ νεαρᾶς τοῦ βασιλέως Κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ. καὶ πάλαι δὲ, ἐπεὶ φίλημα τῶν μνηστευομένων ὅπερ τῇ μνηστείᾳ ἐγίνετο, καὶ ἀῤῥαβὼν τῇ γυναικὶ παρείχετο παρὰ τοῦ ἀνδρὸς, εἰκότως καὶ τότε ὁ ζῶντος τοῦ μνήστορος πρὸ μνηστὴν εἰς γάμον ἀγόμενος, τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι καθίστατο ἔνοχος. κἂν ἐξῆν τότε λύειν πρὸ μνηστείαν τὴν ποινὴν τοῦ φονεύσαντος παρεχομένην. ἀλλ' εἰ μήπω τῆς μνηστείας λυθείσης, μνηστὴ μὲν ἡ γυνὴ ἑτέρου, καὶ ὁ ταύτην λαβὼν μοιχὸς εἰκότως ἐκρίνετο. ὅπου δὲ ὅτε φίλημα ὅτε δόσις ἀῤῥαβῶνος παρεκολούθησεν, ὡς νῦν γίνεται ὅπερ τῶν λεγομένων δεσμῶν, κἂν ἕτερος λάβῃ πρὸ γυναῖκα, οὐχ ὑποπεσεῖται τῷ τῆς μοιχείας ἐγκλήματι.

ΑΡΙΣΤ. Μοιχός ἐστιν ὁ πρὸ ἑτέρου μνηστευθεῖσαν ἀγόμενος. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ ϟθ'.

Καὶ τοῦτο δὲ ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ γίνεσθαι μεμαθήκαμεν, ὡς τινες ἔνδον ἐν τοῖς ἱεροῖς θυσιαστηρίοις μέλη κρεῶν ἕψοντες, προσάγουσιν ἀφαιρέματα τοῖς ἱερεῦσιν, Ἰουδαϊκῶς διανέμοντες· ὅθεν δὴ τῆς ἐκκλησίας φυλάττοντες ἀκηλίδωτον, ὁρίζομεν, μὴ ἐξεῖναί τινι τῶν ἱερέων ἀφωρισμένα κρεῶν μέλη παρὰ τῶν προσαγόντων λαμβάνειν, ἀλλ' οἷς ἀρέσῃ ὁ προσάγων, τούτοις ἀρκεῖσθαι, ἔξω τῆς ἐκκλησίας τὴν τοιαύτης γινομένης προσαγωγῆς· εἰ δέ τις μὴ τοῦτο ποιῇ, ἀφοριζέσθω.

ΒΑΛΣ. Οἶδας, ὅτι τῷ Μωϋσέως κελεύσματι τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ τὸ κριὸν τῆς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐξελεύσεως αὐτῶν, σφαγιάσαι ἀμνὸν, καὶ ῥαίσαι δὲ τοῦ αἵματος τὰς φλιὰς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν, ὅπως φύγωσι τὸν ὀλοθρευτοῦ τῶν πρωτοτόκων κίνδυνον, δέδοκται καὶ Ἰουδαίοις διὰ θυσίας ἀμνοῦ καὶ ἄλλων τινῶν ζώων ἐξιλεοῦσθαι τὸν θεὸν ἐν ἡμέραις τισίν. ἡ δὲ θυσία αὕτη ἐν ἄλλῳ μὲν τόπῳ ἐγίνετο, ἐν ἑτέροις δὲ τὰ κρέα ἑψῆν καὶ ἐμερίζετο. τινὰ γοῦν μέρη τοῦ θυομένου ζώου τοῖς ἱερεῦσι προσήγοντο διά τινας λόγους τινὰς, περὶ ὧν νῦν οὐκ ἔστι καιρὸς λέγειν. ἐπεὶ

A crimini subjiciunt. Nonnulli autem è doctis nimirum, istiusmodi obligatione eum artificiosè liberant. Dicunt enim, quòd si ante nuptias sponsus & sponsa conveniant, & filium procreaverint, naturale id esse peccatum, & fornicationis speciem: si unus è desponsis ante nuptias moriatur. Nos autem dicimus, quòd etiam ante Imperatoris domini Alexii Comneni novellam, quæ matrimonio in omnibus sponsalia æquiparavit, sponsis matrimonialia in se invicem jura à legibus concessa sunt. Sponsa enim, si sponsalia ante nuptias dissolvantur, de dote actionem movet ob datam sponso dotem, juxta secundùm thema cap. xvii. tit. vii. lib. ix. dicens: Mulier dotem dans, si nupta non fue- B rit, dotis privilegium habet. Et juxta cap. lxxiv. tit. i. lib. xxix. dicens: Sponsa, quæ dotem dedit, & non nupsit, & quæ minor est xii. annis, privilegium repetendi habet secundùm dotis similitudinem. Privilegium autem in actionibus personalibus locum habet. Et sponsus, juxta præsentem Canonem, & cap. viii. tit. lviii. lib. lx. & thema iii. cap. xii. tit. vii. lib. lx. jure viri, tam contra sponsam ab alio ante nuptias corruptam, quam contra eum qui cum ea adulterium commisit, adulterii actionem movebat. Si sponsi itaque ante novellam hujusmodi in se invicem jura habuerant, multò magis per C novellam, quæ sponsalia nuptiis ob sacrarum, divinarumque precum celebrationem in omnibus æquivalere statuit. Quapropter etiam conjux suæ sponsæ appellabitur sponsus; & qui ex iis procreatur, legitimus eorum erit filius & hæres, & patri erit sub potestate, nullo modo impeditus, quod nuptiæ non celebratæ sunt.

ZONAR. Sponsalia, hoc quidem tempore, ex Imperatoris Alexii Comneni Novella, ejusdem sunt cum nuptiis potestatis. Et olim quidem quoniam osculum à viro in sponsalibus cum arrabone mulieri præbitum esset, jure fiebat, ut qui viro superstite sponsam du- D xisset, adulterii reus ageretur; ac tum sponsalia rescindere, & mulctam ex condicto præfinitam exigere licebat. At si, sponsalibus nondum dissolutis, mulier alterius erat sponsa, & qui eam ducebat, adulter jure judicabatur. Quòd si nec osculum nec aliquid arrabonis nomine intercessisset, ut in iis, quæ dicuntur vincula, hoc tempore fieri consuevit; tunc, etsi mulierem sibi alter adjunxerit, ab adulterii nihilominus criminis immunis existimabitur.

ARIST. *Adulter est qui alteri desponsam ducit.* Perspicuus.

E

CANON XCIX.

Porrò hoc quoque in Armeniorum regione fieri didicimus, quòd quidam intus in sacris altaribus carnium membra coquentes frusta offerunt Sacerdotibus Judaicè distribuentes. Quocirca Ecclesiam immaculatam servantes, statuimus, nulli licere Sacerdoti separata carnium membra ab offerentibus accipere; sed iis sint contenti, quæ offerenti visa fuerint, ejusmodi oblatione extra Ecclesiam factâ: si quis autem hoc non fecerit, segregetur.

BALS. Scis, quòd cùm Moses jussisset Israëlitis, F suæ ex Ægypto egressionis tempore, agnum interficere, & ejus sanguine domorum postes inungere, ut, quod ex primogenitorum exterminatore impendebat, periculum effugerent: Judæis hinc visum est, per agni & aliorum quorundam animalium sacrificium, Deum quibusdam diebus placare. Ipsum autem sacrificium in alio quidem loco fiebat: in alio autem coquebantur carnes & dividebantur. Aliquas ergo partes animalis quod sacrificabatur, Sacerdotibus propter aliquas rationes afferebant, de quibus non est dicendi tempus. Quoniam

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

autem didicêre ſancti Patres, quòd in Armeniorum regione per animalia quidem non fiunt ſacrificia, ſed carnium partes intra altare coquuntur, & ex iis fruſta quædam, ſcilicet membra ſeparata, pedes fortè & caput, vel aliquid ejuſmodi, Sacerdotibus more Judæorum offerunt, ſtatuerunt, nec in altari carnium membra coquere, nec extra ipſum tales ſeparatas partes Sacerdotibus offerre ex antiqua conſuetudine oportere: ſed ejuſmodi ceſſare, & Sacerdotes à Laicis oblationem ſuſcipere debere, in quibuſcunque rebus & generibus ipſi voluerint. Ut eſt autem veriſimile, propter conſuetudinem quæ in Armeniis obtinuit, conceſſerunt ſancti Patres, ut Laici Sacerdotibus offerrent quæ ipſi vellent. Apud nos enim nemo cogitur aliquid hujuſmodi facere. Dixerit autem quiſpiam, quomodo, cùm Canon tractet de duobus quæ in Armeniorum regione fiebant, de coquendis ſcilicet carnium membris in altari, & de fruſtis Sacerdotibus in Eccleſiâ offerendis, ſolam carnium in Eccleſia oblationem Patres prohibuerunt? Solutio. In altaribus carnium membra coquere apud Chriſtianos eſt omnino prohibitum, ex quo per animalia ceſſavit ſacrificium; & propterea de eo patribus dicere non placuit: unde & de ſolis fruſtis, quæ Sacerdotibus offeruntur, lex conſtituit; nempe cùm de eo ſolùm capite quæſtio inſtituta eſſet.

ZONAR. Hebræorum inſtituto, quicunque ſacrificaverát, ex mactato animali pectuſculum aliáſque ejuſdem animalis particulas, non ſine ſua quidque ratione latentiſque myſterii ſignificatione, Sacerdotibus offerebant. Apud Armenios vero, nulla quidem animalia immolabantur, ſiquidem illa ſacrificandi conſuetudo Chriſtianorum legibus ſublata fuit: ſed intra altare decoctis carnibus, ex iis certa ac definita quædam Sacerdotibus largiebantur. Quam quidem conſuetudinem, quippe Judæorum mores adhuc redolentem, Synodus damnat; ac carnes quidem in Eccleſia coquere, aut in eadem definita illa Sacerdotibus offerri vetat: promiſcuè vero quæcunque demum offerêtes maluerint extra Eccleſiam offerendi, idque prorſus inveterati apud eos moris habita ratione, poteſtatem facit. Per Ἀφαίρεμα porro id quod offerentes largiuntur intelligi debet, ex eo ſcilicet, quòd à toto mactati animalis corpore abſtractum ſit, appellatione deducta.

ARIST. *Nonnulli more Judaico carnes in templis coquunt. Qui igitur hoc permiſerit, vel quippiam ex illis acceperit, non eſt habendus Sacerdos: ſi quis autem ſuâ ſponte offeret, ipſe, quod offerenti placuerit, accipiat, oblatione extra Eccleſiam factâ.*

Quidam in Armeniorum regione carnium membra coquentes in ſacris ædibus offerebant, nonnulla eorum ſeparata Judæorũ more Sacerdotibus diſtribuentes. Hoc itaque factum fuiſſe intelligentes Patres, ampliùs fieri prohibent, jubentque non licere Sacerdotibus ſeparata carnium membra repoſcere, ſed illis acquieſcere quæ offerenti placent; eorum autem oblationem extra Eccleſiam fieri: Sin minus, ſegregari iſtum, qui aliter facit.

A Δὲ μεμαθήκασιν οἱ ἅγιοι πατέρες, ὡς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀρμενίων θυσίαι μὲν ἀπὸ ζώων οὐ γίνονται, μέρη δὲ κρεῶν ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου ἕψονται, καὶ ἐκ τούτων ἀφαιρέματά τινα, ἤγουν ἀφωρισμένα μέλη, πόδας τυχὸν καὶ κεφαλὴν, ἢ ἕτερόν τι βιωδέστερον, τοῖς ἱερεῦσιν Ἰουδαϊκῶς προσάγουσιν, ὥρισται, μήτε ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου μέλη κρεῶν ἕψεσθαι, μήτε ἐκτὸς αὐτοῦ προσάγεσθαι τοιαῦτα ἀφωρισμένα μέλη τοῖς ἱερεῦσι καὶ ὃ πάλαι κρατοῦν ἔθος· ἀλλὰ τὴν τοιαύτην προσαγωγὴν χολάσαι, καὶ δεξιοῦσθαι τοὺς ἱερεῖς ἀπὸ τῶν λαϊκῶν, ἐν οἷς ὅτοι θέλουσιν εἴδεσί τι καὶ πράγμασι. ὡς ἔοικε δὲ, διὰ τὴν κρατήσασαν ἐν Ἀρμενίοις συνήθειαν, ἐπέδωκαν οἱ πατέρες, προσάγειν τοὺς λαϊκοὺς τοῖς ἱερεῦσι τὰ αὐτοῖς αἱρετά. ὅθεν ἡμῖν μὲν οὐδεὶς ἀναγκάζεται τοιοῦτόν τι ποιεῖν. εἴποι δέ τις, πῶς τῷ κανόνι διαλαμβάνονται. περὶ δύο τινῶν γινομένων εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀρμενίων, ἤγουν περὶ τοῦ ἕψεσθαι μέλη κρεῶν ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις, καὶ περὶ τῆς ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας προσάγεσθαι τοῖς ἱερεῦσιν ἀφαιρέματα κρέπω, μόνῳ τῷ ἐπ' ἐκκλησίας προσαγωγὴν τῶν κρεῶν οἱ πατέρες ἐκώλυσαν; Λύσις. Ὃ ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις μέλη κρεῶν ἕψεσθαι, πάντη διὰ Χριστιανοῖς ἀπηγόρευται, ἤγουν διὰ τῶν ζώων ἐπαύθη θυσία, καὶ διὰ τοῦτο εἰπεῖν περὶ αὐτῶν τοῖς παλαιοῖς οὐκ ἔδοξεν. ὅθεν καὶ περὶ μόνων τῶν ἀφαιρεμάτων τῶν τοῖς ἱερεῦσι προσαγομένων ἡ διαμοιβεσία γέγονεν, ὡς τούτῳ πάλαι τῇ κεφαλαίᾳ εἰς ἔτι πίστιν. διαφέρεται.

B

C

ΖΩΝΑΡ. Οἱ θύοντες διὰ Ἰουδαίοις προσῆγον τοῖς ἱερεῦσιν ἐκ τῆς πλευμόνης ζώου τὸ σπλαγχνον, καὶ ἕπεσθαι τῷ ζώῳ μέρη, ἃ καὶ λόγους εἶχον, δι' οὓς προσήγοντο, καὶ ἀναγωγάς. διὰ δὲ τοῖς Ἀρμενίοις, ζώων μὲν θυσίαν οὐκ ἐπιτέλουσι, ἐπὶ δὲ ζῶα προσάγειν εἰς θυσίαν ἀπηγόρευται τοῖς Χριστιανοῖς. ἕψουσι δὲ κρέα τῷ θυσιαστηρίῳ ἐντὸς, ἐξ ἐκείνων προσῆγον τοῖς ἱερεῦσιν ὡρισμένα τινά. ὅθεν ὡς Ἰουδαϊκὴν κωλύει ἡ συνοδος, καὶ ὃ μὲν ἕψειν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ὡρισμένα προσάγειν ἐν αὐτῇ τοῖς ἱερεῦσιν ἀπαγορεύει· ὃ δὲ προσάγειν αὐτοῖς οἷα καὶ ὅσα οἱ προσάγοντες βέλονται, ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐφίησι, καὶ τοῦτο δὲ πρότερον διὰ τὴν κρατήσασαν διὰ ἐκείνοις συνήθειαν ἐφῆκεν ἡ συνοδος. ἀφαίρεμα δὲ ὃ προσαγόμενον λέγεται, ὡς ἐκ τοῦ ὅλου σώματος. ἀφαιρούμενον.

D

E

ΑΡΙΣΤ. Ἰουδαϊκῶς τινες ἐν ἱεροῖς ἕψουσι κρέα. ὃς τοῦτο οὖν συγχωρήσει, ἢ λάβῃ τι ἐξ αὐτῶν, μὴ ἱερεύς· εἰ δέ τις οἰκοθεν ἄγοι, ὅδε καὶ ὃ ἀρέσκον τῷ προσάγοντι λαβέτω, ἔξω τῆς ἐκκλησίας γινομένης τῆς προσαγωγῆς.

Τινὲς ἐν τῇ τῶν Ἀρμενίων χώρᾳ μέλη κρεῶν ἕψοντες ἐν τοῖς ἱεροῖς οἴκοις προσῆγον, ἀφωρισμένα τινὰ τούτων τοῖς ἱερεῦσιν Ἰουδαϊκῶς ποιοῦντες. τοῦτο γοῦν οἱ πατέρες μαθόντες γινόμενον, κωλύουσι γίνεσθαι, καὶ προστάττουσι, μὴ ἐξεῖναι τοῖς ἱερεῦσιν ὡρισμένα μέλη κρεῶν ἀπαιτεῖν, ἀλλ' ἐκείνοις ἀρκεῖσθαι, οἷς ἀρέσκεται ὁ προσάγων, ἔξω δὲ προσαγωγῆς τούτων ἔξω τῆς ἐκκλησίας γίνεσθαι· εἰ δὲ μή, ἀφορίζεσθαι καὶ ἄλλως ποιοῦντα.

F

Ψηφιοποιήθηκε από τη

A

ΚΑΝΩΝ ρ'.

Οἱ ὀφθαλμοί σε ὀρθὰ βλεπέτωσαν, καὶ πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἡ σοφία διαγκελεύεται· ῥᾳδίως γὰρ τὰ ἑαυτῆς δῶσι πρὸς ψυχὴν αἱ τοῦ σώματος αἰσθήσεις εἰσκρίνουσι. πρὸς θεῶν τὴν ὅρασιν καταγοητεύουσας γραφάς, εἴτε ἐν πίναξιν, εἴτε ἄλλως πῶς ἀναπιθεμένας, καὶ τὴν νῦν φθορόπας καὶ κινέρας πρὸς τὰ τῆς αἰσχρᾶς ἡδονῆς ὑπεκκαύματα, ὑδαμῶς ἀπὸ τοῦ νῦν οἱῳδήποτε τρόπῳ περιπάσσομεν ἐξαφανίζεσθαι· εἰ δέ τις τοῦτο πρᾶξαι ἐπιχειρήσει, ἀφοριζέσθω. B

Canon C.

Oculi tui recta aſpiciant, & omni cuſtodiâ ſerva cor tuum, jubet Sapientia: corporis enim ſenſus ſua facilè in animam infundunt. Picturas ergo, quæ oculos præſtringunt, ſive in tabulis, ſive alio quovis modo fiant, & mentem corrumpunt, & ad turpium voluptatum motus incendia, nullo modo deinceps exprimi jubemus: ſi quis autem hoc facere aggreſſus fuerit, deponatur.

ΒΑΛΣ. Πρώτη τῶν αἰσθήσεων ἡ ὅρασίς ἐστι, καὶ ὀφείλομεν διὰ ταύτης ἐπὶ πᾶν ἀγαθὸν ὁδηγεῖσθαι· οὐ μὴν διὰ αὐτῆς καὶ τὰ πρωτόπλαστα πρωτοπλάσματα τοῦ θεοῦ. εἶδε γάρ, φησι κἀκεῖνος, ὅτι φυτὸν ὡραῖόν, καὶ ἠπατήθη, καὶ ἔφαγε, καὶ τῷ θανάτῳ ὑπέδικος ἐγένετο. ἐπεὶ τοίνυν τινὲς ἐρωτομανοῦντες, καὶ πρὸς πᾶν βιοτικὸν ἀπερίσκεπτον, ἐν πίναξιν, ἢ ἐν τοίχοις, ἢ ἐν ἄλλοις τισὶν εἴδεσιν εἰκάζειν ἐπιχειροῦσι, καὶ πινά μυστικά, ὅπως τὰς ἐγκειμένας αὐτῶν ἐπιθυμίας διὰ τῆς πρὸς ταῦτα ὁράσεως ἐκπαιδεύωσιν, ὡρισμένοι οἱ ἅγιοι πατέρες, χρησάμενοι καὶ μαρτυρίαις γραφικαῖς, ἐδογμάτισαν ταῦτα πάντα πάντως, ὡς καταγοητεύοντα ἤδη ἀπάντων διὰ τῆς ὁράσεως, καὶ εἰσκρίνοντα, ἤτοι εἰσβάλλοντα εἰς τὴν ψυχὴν πᾶν εἴτε καλόν, καὶ πρᾶγμα ὄντα αἰσχρῶν καὶ ἀσέμνων τολμημάτων, καὶ διαφθειρόντων τὸ κατ' εἰκόνα θεοῦ. τὸν δὲ τοιοῦτόν τι τολμήσαντα καθ' οἱονδήτινα τρόπον, ὑποβλητέον ἐστὶν ἀφορισμῷ. σημείωσαι τοῦτο· διὰ γὰρ οἴκοις πλουσίων τινῶν, οὐ μόνον γραφαὶ τοιαῦται καὶ ταῦτα χρυσόπαστοι μὴ πάσης αἰσχρουργίας ἐξεικονίζονται, ἀλλὰ καὶ διὰ γυψίνων κατασκευασμάτων σκληγραφοῦνται ἀνθρωπόμορφα εἰκονίσματα. C

Picturæ quæ ad turpia aſpectum movent, non ſunt pingendæ: qui enim tranſgreditur, ſegregatur.

Primus ſenſuum eſt viſus, & per eum debemus ad omne quod bonum eſt deduci: non autem per ipſum, quemadmodum & noſter primus pater, Dei præcepta prodere. Vidit enim, inquit & ille, arborem, quòd pulchra eſſet, & deceptus eſt, & comedit, & ſub mortis poteſtatem redactus eſt. Quoniam ergo nonnulli inſano amore capti, & vitam negligentem agentes, in tabulis, vel etiam in parietibus, vel in aliquibus aliis rebus, cupidines quoſdam, vel etiam alia quidem execranda depingebant, ut carnales ſuas cupiditates per eorum aſpectum perageret; ſtatuerunt ſancti Patres, ſcripturæ quoque teſtimoniis utentes, ea omnino ceſſare oportere, utpote quæ ſenſum præſtringunt ſeu fallunt, & in animam infundunt ſeu immittunt omne malum, turpibuſque & inhoneſtis inceptis, quæque Dei imaginem corrumpunt, cauſam præbent: eos autem, qui tale quid quovis modo auſuri ſunt, eſſe ſegregationi obnoxios. Nota hoc: in ædibus enim quorundam divitum, non ſolùm ejuſmodi picturæ, eæque auro diſtinctæ, cum omni turpitudine effinguntur; ſed etiam per gypſeas ſtructuras, hominum repræſentatrices imagines, deſcribuntur.

ΖΩΝΑΡ. Γραφάς τινες, ἤτοι ζωγραφίας ἀσέμνους ἐν τοίχοις καὶ πίναξιν ἐνεχάραττον, αἳ τοὺς ὁρῶντας ὀξυκαλοῦν πρὸς ἡδονὰς καὶ πρᾶξεις αἰσχρὰς, καὶ πρὸς ἐπιθυμίας ἠρέθιζον βορκικάς. ταύτας οὖν ὁ κρίνων ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ γίνεσθαι συγχωρῇ, τὰς τοιαύτας γραφικὰς μαρτυρίας παρέχων, καὶ λέγων, ὡς ῥᾳδίως αἱ αἰσθήσεις τὰ δι' αὐτῶν ὁρώμενα ἢ ἀκουόμενα τυχὸν εἰσκρίνουσιν ἐπὶ τὴν ψυχήν, ἀντὶ τοῦ εἰσρεῦσαι, εἰσάγουσι. διὸ καὶ τοὺς τοιαῦτα ποιοῦντας κολάζεσθαι ἀφορισμῷ. D

Picturæ, hoc eſt Picturas habitu inverecundo in parietibus ac tabulis aliqui efformabant, quarum aſpectus ad voluptates, facta obſcœna, flagitioſaſq; libidines excitaret. Eas ergo quocunque loco Canon adhiberi vetat, ac repetito etiã ex ſacris literis teſtimonio, quæ externis ſenſibus, oculis nimirum forte aut auribus, uſurpamus, in animum facile tranſfundi, hoc eſt inſinuari atque immitti, docet. Quamobrem & eos, qui ejuſmodi quidpiam admiſerint, ſegregatione puniendos eſſe decernit.

ΑΡΙΣΤ. Αἱ πρὸς τὰ αἰσχρὰ κινοῦσαι τὴν ὅρασιν γραφαὶ, ἀζωγράφητοι. ὁ δὲ παραβαίνων, ἀφορίζεται.

Aʀɪsᴛ. Picturæ quæ ad turpia aſpectum movent, non ſunt pingendæ: qui enim tranſgreditur, ſegregatur.

Οἱ ὀφθαλμοί σε ὀρθὰ βλεπέτωσαν, καὶ πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν· ἡ σοφία διαγκελεύεται. διὰ τοῦτο χρὴν θέσιν ἔχειναν οἱ πατέρες ὃ ἐν πίναξιν, ἢ ἐν τοίχοις γίνεσθαι ζωγραφίαν πρὸς αἰσχρὰ κινέσαι τὴν ὅρασιν, καὶ διαφθεῖραι τὸν νοῦν, καλύειν· ἢ ὁ παραβαίνοντα τοῦτο προστάξαν ἀφορίζεσθαι. E

Oculi tui recta aſpiciant, & omni cuſtodiâ ſerves cor tuum, Sapientia jubet. Quapropter Patres neceſſarium judicârunt, picturas in tabulis aut parietibus ad turpia moventes aſpectum, & mentem corrumpentes fieri prohibere. Qui hoc autem tranſgreſſus fuerit, eum ſegregari jubent.

ΚΑΝΩΝ ρα'.

Σῶμα Χριστοῦ καὶ ναὸν τὸν κατ' εἰκόνα θεοῦ κτισθέντα ἄνθρωπον ὁ θεῖος ἀπόστολος μεγαλοφώνως ἀπεκάλυψε. πάσης οὖν αἰσθητῆς κτίσεως ὑπερκείμενος ὁ διὰ σωτηρίου πάθους τὴν ἐπουρανίου τυχὼν ἀξιώματος, καὶ ἐσθίων καὶ πίνων Χριστὸν, πρὸς ζωὴν αἰώνιον μεταρρυθμίζεται τὸ ἄφθαρτον, ψυχῇ καὶ σώματι μεθέξει τῆς θείας ἁγιαζόμενος χάριτος· ὅστε, εἴτις τὴν ἀχράντου σώματος μεταλαβὼν ἐν τῷ τῆς σωτηρίου βουληθείη χωρῷ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῆς τῆς μετουσίας ἡδέως, τὰς χεῖρας σχηματίζων εἰς τύπον σταυροῦ, ἔστω προσιτω καὶ δεχέσθω τὴν κοινωνίαν τῆς χάριτος. τοὺς γὰρ ἐκ χρυσοῦ ἢ ἄλλης ὕλης εἰς τὸ χωρός τινα δοχεῖα κατασκευάζοντας πρὸς τὴν τοῦ θείου δώρου ὑποδοχήν, καὶ δι' αὐτῶν τῆς ἀχράντου κοινωνίας ἀξιοῦντας, ὑδαμῶς προσιέμεθα, ὡς προπυλαίας τῆς τοῦ θεοῦ εἰκόνος τὴν ἄψυχον ὕλην καὶ ὑποχείριον. εἰ δέ τις ἀλῷ τῆς F

Canon CI.

Corpus Chriſti & templum eſſe hominem ad imaginem Dei creatum altâ voce proclamat divinus Apoſtolus. Omnem ergo ſenſilem creaturam ſuperans is, qui ſalutari paſſione cœleſtem dignitatem eſt aſſecutus, & Chriſtum bibens & comedens, æternæ vitæ prorſus adaptatur, animam & corpus divinæ gratiæ participatione ſanctificans: Quare, ſi quis immaculati corporis in ſynaxis tempore eſſe particeps voluerit, etiã antequã ejus fiat communio, manus in crucis formã figurãs, ſic accedat & gratiæ cõmunionẽ accipiat. Eos enim, qui ex auro vel ex alia materia quadã loco manus receptacula efficiũt, ad divini muneris ſuſceptionẽ, & per ipſa immaculatã cõmunionẽ recipiũt, minimè admittimus, ut qui inanimatã ſubjectamque materiã Dei imagini præferant: ſi quis autẽ deprehenſus fuerit

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

immaculatam communionem iis impertiens, qui ejuſmodi receptacula afferunt, & ipſe ſegregetur, & is qui affert.

A

ἀχράντῳ κοινωνίας μεταδιδὺς τοῖς ζωαυτὰ δοχεῖα προσφέρουσι, καὶ αὐτὸς ἀφοριζέσθω, καὶ ὁ ταῦτα ὑποφερόμενος.

Bals. Iis temporibus divites quidam pauperes, ut eſt veriſimile, irridentes, ex auro vel argento vel aliqua alia ſpecie vaſa ſeu receptacula conſtruentes, prætextu religionis & metus Dei, iis veluti manibus utebantur, & ſacroſanctum Domini & Dei & Servatoris noſtri Jesu Christi corpus ſanctæ Communionis tempore in eis recipiebant. Et ab initio quidem hoc fortaſſe à quibuſdam propter pietatem excogitatum eſt, fortaſſe exiſtimantibus manum non eſſe dignam Dominicum corpus ſuſcipere, quæ turpia quædam & indigna tangit. Procedente autem tempore, ad animæ perniciem converſa eſt pietas, utpote iis, qui illa faciunt, pauperioribus præferri quærentibus, & ſe alioqui arroganter & inſolenter jactantibus. Quoniam ergo hoc ſanctis Patribus multorum ſcandalorum & offendiculorum cauſam præbere, ut & in noſtrum quoque corpus, ad imaginem Dei factum, contumelioſum eſſe viſum eſt, dixerunt, quòd cùm magnus Apoſtolus Paulus corpus Chriſti & Dei imaginem, & quavis creatura pretioſiorem, hominem vocet, ut qui divinorum Sacramentorum participatione dignus habeatur, & ex eo & anima & corpore ſanctificetur; non debent ulli, inanimatas & ſubjectas ſpecies, ex auro & quibuſdam aliis materialibus factas, ei præferre: vel alioqui ii quidem, qui præter hæc faciunt, ſegregantur, & ii ſcilicet, qui ejuſmodi materialibus ad corporis Chriſti ſuſceptionem utuntur, & qui eis hoc præbẽt. Ne mireris autem, nec cauſam rogaveris, propter quam in quibuſdam Eccleſiis datur Laicis ſanctum Chriſti corpus, nec eis in manu traditur, ut hoc Canone continetur: recta enim fides, & Dei timor, & ab omni ſuſpicione aliena pietas, hoc tradidit, non Laicorum indignitas. Exiſtimo autem hoc Canone eos coargui, qui auctoritates ſeu dignitates generiſque nobilitatem allegant, ſanctæ communionis tempore, & præponi quærunt.

B

C

Βαλσ. Κατὰ τὰς τότε καιρὰς πλούσιοί τινες, τῶν πενεστέρων, ὡς ἔοικε, καταμωκώμενοι, ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ ἄλλης τινὸς εἴδους κατασκευάζοντες δοχεῖα ἐν προφάσει εὐλαβείας καὶ φόβου θεοῦ, ἐχρῶντο τούτοις ὡσεὶ χερσὶ, καὶ τὸ ἄχραντον σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῇ ὥρᾳ καιρὸν τῆς ἁγίας μεταλήψεως ἐν αὐτοῖς ὑπεδέχοντο. καὶ ἀρχῆθεν μὲν ἴσως ἐπενοήθη τοῦτο διά τινων διὰ εὐλάβειαν, νομιζόντων τάχα μὴ εἶναι ἀξίαν εἰς ὑποδοχὴν χειρὸς ἀκηράτου σώματος τὴν χεῖρα τὴν ἀπομένην καὶ αἰχμῶν τινων καὶ ἀναξίων· καιρῷ δὲ προϊόντος, εἰς ψυχικὴν ἀπώλειαν μετέπεσεν ἡ εὐλάβεια, ὡς τῶν ποιούντων ταῦτα ζητουμένων προτιμᾶσθαι τῶν πενεστέρων, καὶ ἄλλως ἀλαζονευομένων. ἐπεὶ γοῦν ἔδοξε τοῦτο τοῖς πατράσι πρόφασιν σκανδάλων πολλῶν, ἀλλὰ μὴν καὶ ὑβριστικὸν τοῦ ἡμετέρου σώματος, καὶ κατ' εἰκόνα θεοῦ πλασθέντος, εἶπον, ὡς τοῦ μεγάλου ἀποστόλου Παύλου ἀποκαλοῦντος ἄνθρωπον σῶμα Χριστοῦ, καὶ εἰκόνα θεοῦ, καὶ πάντος κτίσματος τιμιώτερον, ὡς δὲ ἀξιώματον τῆς τῶν θείων ἁγιασμάτων μεταλήψεως, κἀντεῦθεν καλά τε ψυχῇ καὶ σῶμα ἁγιαζόμενον, σὺν ὀφείλοισι τινες προπμᾶσθαι αὐτοῦ τὰ ἐκ χρυσοῦ καί τινων ἑτέρων ὑλικῶν ἄψυχα καὶ ὑποχείρια εἴδη· ἢ μὴν τοὺς οὐχὶ ταῦτα ποιοῦντας ἀφορίζεσθαι, δηλονότι αὐτούς τε τοὺς χρωμένους τοιούτοις πρὸς ὑλικοῖς εἰς ὑποδοχὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς μεταδιδόντας τούτοις αὐτοῖς. μὴ θαυμάσῃς δὲ, μηδὲ ἐρωτήσῃς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἔν τισιν ἐκκλησίαις μεταδίδοται τοῖς λαϊκοῖς τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐγχειρίζεται τούτοις χεὶρ τοῦ τοῦ κανόνος παραλιμπάνει· πίστις γὰρ ὀρθὴ καὶ φόβος θεοῦ καὶ εὐλάβεια ἀνυπόπτως τοῦτο παραδέδωκεν, οὐχὶ τὸ τῶν λαϊκῶν ἀνάξιον. νομίζω δὲ καὶ τοῦτον τὸν κανόνα ἐλέγχειν τοὺς προβαλλομένους ἀξιώματα καὶ ἡλικίαν τῆς ἁγίας μεταλήψεως καιρὸν, ζητοῦντας προτιμᾶσθαι.

Zonar. Nonnulli religione forte adducti, & ſacrorum donorũ veneratione, quibuſdam receptaculis ex auro aliave multi pretii materia comparatis, immaculatum Domini corpus excipere, eâque ratione communicare ſoliti ſunt. Quod quidem, licet à religione profectum, tamen Synodus improbavit. Rei nãque cuilibet ſenſili, hominis dignitatem, qui nimirum, & divina imagine nobilitatus, & cum Chriſto unius corporis nexu copulatus, & divini Apoſtoli Pauli teſtimonio templum Dei eſt, longe anteponit. Quoniam igitur is cui ſacra myſteria communicantur, quacunque ſenſili natura præſtantior eſt, ac dũ Chriſtum manducat, & bibit, ea communione animo pariter & corpore ſanctus efficitur, ſi quis interea dum ſacra ſynaxis peragitur, immaculatum corpus ſuſcipere amet, exporrectis, atque in crucis modum cõformatis manibus procedat, ac ita demum gratiæ communionem, quã Dominus nobis ad animum ſanctitate imbuendum donavit, accipiat. Ea ſiquidem communione, nemo revera dignus eſt, ſed ea digni, per gratiam, omnes efficimur, quemadmodum & gratia, ut D. Paulus teſtatur, ſalvati ſumus. Qui vero ejuſmodi receptacula ſecum afferunt, iiſque ad communionem percipiendam uti volunt, quippe qui expertem animi materiam Dei imagini anteponant, ac eos quoque qui illis ſic poſcentibus impertiverint, ſegregatione Canon puniri jubet.

D

E

Ζωναρ. Τινὲς δι' εὐλάβειαν τάχα καὶ πιλοῦ τῶν θείων δώρων δοχεῖά τινα χρύσια ἢ ἐξ ἄλλης ὕλης τῶν πολυτίμων ποιοῦντες, ἐν ἐκείνοις ἐδέχοντο τὸ ἄχραντον σῶμα τοῦ κυρίου, καὶ ὕτως αὐτῷ μετελάμβανον. ὅπερ ἡ συνοδὸς, κἂν δι' εὐλάβειαν ἐγίνετο, οὐκ ἐδέξατο. πηλὸς γὰρ αἰσθητὸν φράγματος, τιμιώτερον ἦναι δοκεῖ ἄνθρωπον, ὡς θεοῦ εἰκόνι τετιμημένον, καὶ σῶμα Χριστοῦ ἡνωμένον, καὶ ναὸν θεοῦ τὸν θεῖον ἀπόστολον Παῦλον. ἐπεὶ οὖν φησιν ὑπάρχειναι πάσης κτίσεως αἰσθητῆς, καὶ ἀδίων καὶ πίνων Χριστὸν διὰ τῆς κοινωνίας ἁγιάζεσθαι ψυχῇ τε καὶ σώματι ὁ τῶν ἁγιασμάτων ἀξιούμενος, εἴτις ἐν καιρῷ σωτῆρος βέλεται τῷ ἀχράντῳ σώματος μεταλαβεῖν, προσίτω τὰς χεῖρας ἐκτείνας, καὶ σχηματίσας εἰς τύπον σταυροῦ, καὶ ὕτω δεχέσθω τὴν κοινωνίαν τῆς χάριτος, ἣν ἡμῖν ὁ κύριος εἰς ἁγιασμὸν ἐχαρίσατο. οὐδεὶς γὰρ ἄξιος ἀληθῶς ὄζει τῆς αὐτοῦ μεταλήψεως, ἀλλὰ πάντες χάριτι αὐτῆς ἀξιούμεθα, καὶ δὴ καὶ χάριτι ἐσμὲν σεσωσμένοι διὰ τὸν μέγαν Παῦλον. τοὺς δὲ τοιαῦτα δοχεῖα κομίζοντας, καὶ δι' αὐτῶν δέχεσθαι βουλομένους πρὸς κοινωνίαν ὡς προτιμωμένους τῆς τοῦ θεοῦ εἰκόνας πρὸ ἄψυχον ὕλης, ἀφορίζειν ὁ κανὼν λέγει καὶ τοὺς τούτου μεταδιδόντας αὐτοῖς.

Arist. Manus in crucis figurã componit, qui Euchariſtiã ſumpturus eſt, ac ore ſumit; qui vero receptaculũ aureum, vel alius materiæ manus vice præparat, ſegregandus eſt.

F

Αριστ. Τὰς παλάμας εἰς σταυρὸν τυποῖ ὁ μεταλημψόμενος, καὶ λαμβάνων τῷ στόματι· ὁ δὲ δοχεῖον χρυσοῦν, ἢ ἐξ ἄλλης ὕλης ἀντὶ χειρὸς σκιάζων, ἀφοριστέος.

Homo ad Dei ſimilitudinem creatus, eſt ſupra omnem creaturam ſenſibilem, & Chriſti corpus, & templum eſt juxta divinum Apoſtolum. Si quis itaque ſe divinæ communionis participem eſſe cupit, eamque non ore accipit, ut manus ſuas in crucis formam figurans, ſed receptaculum quoddam aureum aut ex aliâ materiâ

Πάσης τῆς αἰσθητῆς κτίσεως ἐπέκεινα ὁ χς εἰκόνα θεοῦ κτιστὴς ἄνθρωπος καὶ σῶμα Χριστοῦ, καὶ ναός ἐστι, χῦ φησὶν ὁ ἀπόστολος. εἴ τις γοῦν τῆς θείας κοινωνίας μεταχεῖν βούληθείη, καὶ ὑ λάβῃ αὐτὸν τῷ στόματι, ὡς ἐν τύπῳ σταυροῦ σχηματίσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀλλὰ δοχεῖόν τι χρυσοῦν, ἢ ἐξ ἄλλης ὕλης κατασκευάσῃ ἀντὶ χειρὸς, ὥστε δι' αὐτοῦ τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

θ θεῖον δέξασθαι δῶρον, καὶ τῆς μεταλήψεως ταύτης ἀξιωθῆναι· ἀφορισθήσεται αὐτὸς, καὶ ὁ μεταδιδοὺς, ὡς φερτὰ μύοντες τῆς τοῦ θεοῦ εἰκόνος τῷ ἄψυχον ὕλην καὶ ὑποχείριον.

A manus loco conficit, ut per illud divinum donum acciperet, illiusque participatione haberetur dignus, & ipse & qui mysteria ei tradit segregabitur, ut qui inanimatam subjectamque materiam Dei imagini præferunt.

ΚΑΝΩΝ ρβ'.

Δεῖ δὲ τοὺς ἐξουσίαν λύειν καὶ δεσμεῖν παρὰ θεοῦ λαβόντας σκοπεῖν τὸ τῆς ἁμαρτίας ποιότητα, καὶ τὸν τοῦ ἡμαρτηκότος πρὸς ὑπαντροφὴν ἑτοιμότητα, καὶ οὕτω καταλληλον τῷ θεραπείαν προσάγειν τῷ ἀῤῥωστήματι, ἵνα μὴ τῇ ἀμετρίᾳ καθ' ἑκάτερον χρώμενος, ἀσφαλεῖν πρὸς τὸν σωτηρίαν τοῦ κάμνοντος. οὐ γὰρ ἁπλῆ τῆς ἁμαρτίας ἡ νόσος, ἀλλὰ ποικίλη καὶ πολυειδὴς, καὶ πολλὰς τῆς βλάβης ἐκ τοιαύτης βλαστάνουσα, ἐξ ὧν ὃ κακὸν ὑπὸ πολὺ προχωρεῖται καὶ πρόσω βαίνῃ, μέχρις ἂν σταθῇ τῇ δυνάμει τοῦ θεραπεύοντος. ὥστε ὃν τὸ ἰατρικῷ ἐν πνεύματι ὑπισχνούμενον πρότερον χρὴ τὸ τοῦ ἡμαρτηκότος πάθος κατανοεῖν, καὶ εἰ τι πρὸς τὸ ὑγιεινὸν νοεῖ, ἢ τοὐναντίον διὰ τὴν οἰκείων ἕξιν προκαλεῖται καθ' ἑαυτοῦ τὸ ἀῤῥώστημα, ἐφορᾶν, ὅπως τὴν ἐν τῷ μεταξὺ προνοεῖται ἀναστροφῆς· καὶ εἰ μὴ τῷ τεχνίτῃ ἀντιπαλαίει, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἕλκος διὰ τὴν ὑπιτυθεμένων φαρμάκων αὐξάνει προσαγωγῆς, καὶ οὕτω τὸ ἔλεον κατ' ἀξίαν ὑπομενῇν. πῶς γὰρ λόγος θεῷ καὶ τῷ τὸ ποιμαντικὸν ἐγχειρισθέντι ἡγεμονίαν, τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπιμαχαλεῖν, καὶ πρωθεῖν ὑπὸ τοῦ ὄφεως δηχθὲν, καὶ μήτε κατὰ κρημνῶν ὠθῆσαι τῆς ἀπογνώσεως, μήτε τὸ χαλινὸν ὑπιδοῦναι πρὸς τὸ τοῦ βίου ἔκλυσίν τε καὶ καταφρόνησιν· ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ τρόπῳ πάντως, εἴτε διὰ τῶν σφοδρῶν τε καὶ συφόντων, εἴτε διὰ τῶν ἀπαλωτέρων τε καὶ θρασυτέρων φαρμάκων, κατὰ τοῦ πάθους ζῶσαι, καὶ πρὸς συμπαλωσιν τοῦ ἕλκους ἀνταγωνίσασθαι, τοὺς τῆς μετανοίας καρποὺς δοκιμάζοντι καὶ οἰκονομοῦντι σοφῶς πρὸς τὴν ἄνω λαμπρὰν φορὰν καλούμενον ἀνθρωπον. ἀμφότερα τοίνυν εἰδέναι ἡμᾶς χρὴ, καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας καὶ τὰ τῆς συνηθείας, ἔπειδὰν δὲ ὑπὸ τὸ μὴ καταδεξαμένων τὴν ἀκρότητα, ᾧ ἐξομοιοῦνται τύπῳ, καθὼς ὁ ἱερὸς ἡμᾶς διδάσκει Βασίλειος.

Oportet autem eos, qui solvendi & ligandi potestatem à Deo accepêre, peccati qualitatem considerare, & ejus qui peccavit ad conversionem promptum studium, & sic morbo convenientem afferre medicinam: ne si in utroque immoderatione utatur, ab ejus qui laborat salute excidat. Non enim simplex est morbus peccati, sed varius & multiformis, & multas incommodi propagines germinans: ex quibus malum multum diffunditur, & ulteriùs progreditur, donec viribus medentis reprimatur. Quare, qui medicinæ scientiam in spiritu profitetur, oportet eum primùm ejus qui peccavit affectionem considerare, &, sive vergat ad sanitatem, sive contrà propriis moribus provocet in se morbum, adspicere, & quomodo ejus quæ intercedit vitæ rationisque curam gerat: & si artifici non reluctatur, & ulcus animæ auget per impositorum medicamentorum adjectionem, sic quoque misericordiam, prout dignus est, impertiri. Omnem enim rationem init Deus, isque cui pastoralis traditus est principatus, ut errantem ovem reducat, & ei, quæ est à serpente vulnerata, medeatur, & neque per desperationis præcipitia impellat, nec ad vitæ dissolutionem & contemptum fræna relaxet: sed aliâ quidem omnino ratione, sive per acriora & astringentia, sive per molliora & leniora medicamenta, affectioni resistat, & ad ulceris obductionem adnitatur, fructus pœnitentiæ examinans, & sapienter dispensans & gubernans hominem, qui ad superiorem illuminationem vocatur. Nos enim utraque scire oportet, & quæ sunt summi juris, & quæ sunt consuetudinis, in iis autem, qui extrema non admittunt, sequi formam traditam, quemadmodum sanctus nos docet Basilius.

CANON CII.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἐν ἄλλαις συνόδοις ὡρίσθη, καὶ κατὰ χώραν Ἐπίσκοπον, καὶ ὑπὸ τοῦ χάριτος τοῦ πνεύματος τὴν ἐξουσίαν λαβόντα δεσμεῖν καὶ λύειν, μὴ πάντοτε φυλάττειν τοῖς θεσμοθετηθεῖσι παρὰ τῶν κανόνων χάριν τῶν ὑπιτιμίων· ἀλλ' οἰκονομεῖν ταῦτα, πρὸς τὰ φερόμενα τὰ ὑπιτιμώμενα, ἤγουν πρὸς τὰς ἡλικίας αὐτῶν, καὶ πρὸς τὰς διαθέσεις, καὶ πρὸς τὰ ὑπιτηδεύματα, ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸς τὴν ποιότητα τῶν ἁμαρτήματος, καὶ οὕτω προσάγειν ἑκάστῳ ἀῤῥωστήματι θεραπείαν καταλληλον. καὶ ὁ μὲν πρῶτος τοῦ κανόνος οὗτός ἐστι, σαφέστατός τε καὶ ὕλης πλούσιος. διὰ γὰρ τοῦτο οὐδὲν πλέον τι ἠκριβώσαμεν ὑπὲρ ἡμῶν χάριν ἐρμηνείας. ἐν τῷ τέλει δὲ ὁρίζεται, ὀφείλειν ἡμᾶς εἰδέναι καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας καὶ τὰ τῆς συνηθείας. γράφεται δὲ καὶ τὰ τῆς συμπαθείας, ἀκολούθως τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ τῷ λέγοντι, εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τοῦ λόγου ἡμῶν, διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦτον σημειοῦσθαι, καὶ μὴ συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· μηδὲ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. ταῦτα γὰρ ἐλέους καὶ συμπαθείας εἰσὶν, ἤτοι συνηθείας, ἤγουν τοῦ ἤθους τῷ χρόνῳ δοκιμασθέντος καὶ βεβαιωθέντος. συναγαγὼν τοίνυν, εἰπὲ, ὡς χρὴ ἡμᾶς εἰδέναι, καὶ τὰ τῆς συμπαθεστέρας συνηθείας· καὶ πῶ μὲν, κανονικῶς θεραπεύειν τὰ ἀῤῥωστήματα, ὅπερ ἑτοίμως καταδέχονται οἱ κάμνοντες τὰ ὑπίμια· πῶ δέ, διὰ τῶν συνήθων καὶ συμπαθεστέρων ἰαμάτων, ὅπερ σκληρότεροι ὄντες εἰς τὸ ὑποδοχὴν τῶν ὑπι-

Βαλς. In aliis quoque Conciliis statutum est, ut qui est loci Episcopus, qui à sancti Spiritus gratia accepit potestatem ligandi & solvendi, non ea omnino observet, quæ de pœnis à canonibus statuta sunt: sed eas modificetur, habita ratione personarum quibus infliguntur, earum scilicet ætatum & affectionum, & vitæ studiorum, & etiam qualitatis peccati; & sic unicuique morbo afferat convenientem medicinam. Præsens autem Canon hoc ipsum quoque statuit, universam per pœnas ægroti curandi rationem medici prudentiæ ac judicio relinquens, Episcopi scilicet illius loci, & ejus cui hoc ab eo committetur. Et hic est quidem scopus Canonis, manifestissimus & comprehensu facillimus. Propterea enim nec plura à nobis in ejus interpretationem scripta sunt. In fine autem statuit, nos ea quæ sunt summi juris scire oportere, & quæ sunt consuetudinis (Græcè est, καὶ τὰ τῆς συνηθείας.) Invenitur autem etiam scriptum τὰ τῆς συμπαθείας quæ sunt commiserationis, consequenter dicto Apostolico, quod ita se habet; Si quis autem id, quod à nobis dicitur, non audit, hoc per Epistolam significari, & ne cum illo consuetudinem haberi ut confundatur: neque ut inimicum existimate, sed admonete ut fratrem. Ea autem sunt misericordiæ & commiserationis, sive consuetudinis & moris scilicet tempore comprobati & confirmati. His ergo simul collectis, dic, quòd oportet nos scire, & quæ sint pœnæ canonicæ summo jure, & quæ sunt paulo mitioris consuetudinis: & aliquando quidem morbos canonicè curare, quando, qui laborat, pœnas satis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

promptè & non gravatè acceperint; aliquando verò per consuetas & mitiores medicinas, quando ii, quibus medicina adhibetur, ad pœnas susciendas paulo duriores fuerint. Ad hæc consueta enim nemo restiterit. His consimiliter jubet magnus quoque Basilius in tertio suo canone.

πημίων ἰατρευόμενοι. εἰς ταῦτα γὰρ τὰ συνήθη οὐκ ἄν τις ἀντιστάη. προμηθίως δὲ ζούτως προκελεύεται καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ γ'. κανόνι αὐτοῦ.

Zonar. Cum de multis ac variis mulctarum generibus Synodus disseruerit, suásque singulis criminibus pœnas vicissim debitas constituerit, hoc demum canone Episcoporum judicio universa permisit. Nec vero solum de peccatorum qualitate gravioráne an leviora sint, cogitandum, sed ejus quoque qui peccavit, affectionem, & quomodo ad pœnitentiam disponitur, an scilicet ad ea remedia quæ acrimoniam, acerbitatémque habeant, excipienda sit paratus, an vero curationem mollis ac segnis animus reformidet, inspiciendum, proque affectionum varietate, diversam curandæ ægritudinis rationem ineundam esse demonstrat, ne duobus forte eodem crimine obstrictis, quorum alter ad luendas errati pœnas paratus sit, segniorem se alter ac tardiorem præbeat, qui utrumque curandum suscepit, si solius peccati spectata ratione, eadem utrique remedia curationis adhibeat, aberret longius, ac ægrotanti salutem afferre non ita facile possit. Nam ille quidem alter, ad expianda crimina strenue paratus, etiam si acerbior homini pœna luenda sit, non recusabit, séque totum illius à quo regitur voluntati, arbitrióque permittet; Alter vero qui nullo se pœnitentiæ amore incensum ostendat, acriorem quamcunque medicinam fastidiosè respuet, neque modo morbos non depellet, sed desperatione fortasse victus in facinora etiam graviora præcipitabit. Multiplex enim est, inquiunt Patres, ac varius peccati morbus, multásque propagines erroris emittit, ex quibus malum longè latéque diffunditur, hoc est, latius evagatur ac serpit, donec eousque processerit, ut etiam medicinam adhibere cupientis longe superet facultatem. Proinde, sit illa prima, inquit, spiritualis medici cura, ut eum qui peccavit, quemadmodum animo affectus sit, diligenter inspiciat, an ardentiorem agat pœnitentiam, & sanitatem appetat, an contra, morum improbitate morbum suum ipsemet augeat; tum quænam hominis post admissum facinus vitæ ratio ac modus; an cum medici artificio ipsemet, insaniâ correptorum more, colluctetur; illi enim medicis adversantur, salutariáque ipsis medicamenta adhibentes repellunt. Illud quoque sedulò animadvertat; ne forte animæ ulcus ipsa curatione medicamentorúmque appositione crudescat; itáque oleum, ut ægritudinis ratio postulabit, medicamentis admisceat. Est verò id quod dicit hujusmodi; esse nimirum à spirituali medico attentè considerandum ægrotantis affectum; ut nec eum, qui angusto pusillóque animo sit, vehementioribus remediis urgeat, ne vulneris molestiam, desperata ab eo curatione, adhuc magis intendat; neque, quem asperioribus medicamentis sufficere posse intellexerit, in eo curando facilioribus utatur, ex quo illum pœnæ levitas in eandem vel etiam graviorem noxam rursus impellat: sed esse miserationem unicuique pro meritis impertiendam, hoc est pro ea, quæ in singulis fuerit animi affectione, ita uniuscujusque miserendum; & animi quidem abjectioris hominem, leviore pœna, magni vero spiritus & erectum, graviore puniendum; idque totum misericordiæ tribuendum, ut ab altero quidem squallorem & sordes abstergat, alterius vero vulnus ne scalpendo adhuc magis exasperet. Omnis siquidem tum ipsius Dei tum pastoris animarum cura & studium in eo positum est, ut errabundas oves in suam stationem revocet, ac serpentis veneno infectis salutarem tradat medicinam, nec vel acerbitate nimia in prærupta desperationis impellat, vel indulgentia ac remediorum facilitate habenas quodammodo, quasi equo,

Ζωναρ. Περὶ πολλῶν ὀφτιμίων καὶ διαφόρων διαλεχθεῖσα ἡ συνοδος, καὶ τῇ ἀπαριθμηθέντων πλημμάτων ἑκάστῳ ὃ καταλληλον ἀποτάξασα πλοῦτον διὰ τοῦ παρόντος κανόνος ὃ πᾶν τῇ κρίσει τῇ Ἐπισκόπων ἀνέθετο. καὶ σκεψασθαί, φησι, μὴ μόνον τὴν ποιότητα τῆς ἁμαρτίας σκοπεῖν, εἰ μεγάλη τυχὸν εἴη ἢ μικρία· ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν, καὶ ὅπως πρὸς τὴν μετάνοιαν διατίθεται· εἰ ἑτοίμως ἔχει δηλαδὴ δέξασθαι φάρμακα σύφοντα καὶ πικραίνοντα, ἢ μαλακώτερον διάκειται, καὶ νωθρότερον πρὸς τὴν θεραπείαν, καὶ οὕτω καταλληλον προσάγειν ὃ ἴαμα· ἵνα μὴ δύο τυχὸν τῷ ὃ αὐτὸ ἁμαρτησάντων ὄντων, καὶ τῷ μὴ ἑτοίμου τυγχάνοντος πρὸς μετάνοιαν· τῷ δὲ νωθρότερον διακειμένῳ, ὁ θεραπεύων αὐτοὺς πρὸς ὃ ἁμάρτημα μόνον ἀποβλέπων, καὶ ἑκατέρῳ αὐτῶν ὁμοίως χρώμενος, ἀποσφαλείη πρὸς τὴν σωτηρίαν τῶν κάμνοντος. ὁ μὲν γὰρ ἑτοίμως ἔχων πρὸς τὴν μετάνοιαν, κἂν ἀυστηρότερον εἴη ὃ ὀφτίμον, δέξεται τοῦτο, καὶ ἑαυτὸν ὑποδήσει τῇ τοῦ αὐτὸν οἰκονομοῦντος θελήματι· ὁ δὲ μὴ θερμότητα δείκνυς πρὸς μετάνοιαν ἀποδυσπετήσει πρὸς τὰ πάνυ σύφοντα φάρμακα, καὶ ὑ μόνον οὐκ ἰαθήσεται, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀπόγνωσιν ἴσως ἐμπεσὼν χείροσιν ὑποπεσεῖται πλημμελείαις. πολυειδὴς γάρ, φασιν οἱ πατέρες, καὶ ποικίλη τῆς ἁμαρτίας ἡ νόσος, καὶ πολλὰς διαφυάδας τῆς βλάβης βλαστάνουσα, ἐξ ὧν διαφυάδων ὃ κακὸν διαχεῖται, πλατυύεται δηλαδὴ καὶ προέεισιν, ἕως ἂν τοιοῦτον γένηται, ὥστε ὑπερβαλλὸν καὶ τὴν τοῦ θεραπεύοντος δύναμιν. διὰ τοῦτό, φησι, τὸν πνευματικὸν ἰατρὸν δεῖ πρῶτον τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν κατασκοπεῖν, εἴτε θερμῶς μετάνοιαν, καὶ ὑγείας ὀρέγεται, εἴτε μᾶλλον τὸ νόσον αὔξει καθ' ἑαυτὸν διὰ πρόπων κακίαν, καὶ πῶς μὴ τὴν ἁμαρτίαν ἀναζρέφεται καὶ βιοῖ, καὶ εἰ μὴ τῇ τεχνίτῃ ἀντιπαλαίσει, ὅταν γίνεται ὅτι τὴν μανίαν νοσοῦντων. ἐκεῖνοι γὰρ τοῖς ἰατροῖσιν αὐτοὺς ἀνθίστανται, καὶ σὺν ἐῶσι προσαγαγὼν αὐτοῖς τὰ σωτήρια φάρμακα. σκοπεῖν δ καὶ τοῦτο, μήποτε ἰατροῦ καὶ φάρμακα προσάγων διὰ τῆς ὀφτιδίσεως αὐτῇ αὐξάνῃ ὃ ἕλκος ὃ ψυχικὸν, καὶ οὕτω ἐλεον κατ' ἀξίαν ὀφτιμερῆ. ὃ δὲ λέγει τοῦτό ἐστιν· ὅτι προσόχειν δεῖ πνευματικὸν ἰατρὸν τῇ διαθέσει τοῦ κάμνοντος, καὶ μήτε τῇ μικροψύχῳ ὀφτιδέναι σύφοντα φάρμακα, ἵνα μὴ μᾶλλον αὐξήσῃ ὃ ἕλκος, ἀπαρρδύσαντος πρὸς τὴν θεραπείαν ἐκείνου, μήτε τῷ δυναμίῳ τὰ αὐστηρότερα δέχεσθαι μαλακώτερον προσφέρεσθαι, ὥστε διὰ τὴν μαλακότητα τῆς ὀφτιμίων ἐμπεσεῖν ἐκεῖνον εἰς ὃ αὐτὸ πάθος καὶ εἰς μεῖζον ἴσως· ἀλλὰ ὀφτιμερῆ πρὸς ἕλεον κατ' ἀξίαν, ἤγουν ἕλεγε ἕκαστον ἀξίους τῆς αὐτοῦ διαθέσεως, καὶ ἐλαφρύνειν μὲν τῇ μικροψύχῳ τὴν ὀφτιμίαν, βαρύνειν δὲ τῇ μεγαλοψύχῳ αὐτὴν, καὶ ἀμφότερα δι' ἔλεον ποιεῖν, ἵνα πρὸς μὲν ὀκκαθαίρῃ τοῦ ῥύπου, τῇ δὲ μὴ ὀφτιξέσῃ τὸ τραῦμα, καὶ χεῖρον τὸ ἕλκος ἐργάσηται. ἡ γὰρ παῖδα φρονοῦς καὶ σπουδὴ τῇ τε θεῷ καὶ τῇ ψυχῶν ποιμένι τοῦτό ἐστι, τὸ, τὸ πλανώμενον προβάτιον ἐπιμαγαθεῖν, καὶ τὸ φαρμαχθὲν ὑπὸ τοῦ ὄφεως ἐξιάσασθαι, καὶ μήτε διὰ τὸν ἀυστηρίαν ὠδῖνας καὶ κρυμνοὺς τῆς ὀφτιγνώσεως, μήτε διὰ χαυνότητος καὶ τῇ ἀπαλωτέρων φαρμάκων ἐνδοῦναι αὐτῇ τὸ χαλινὸν, ὡς ἵππῳ, ὥστε σκιρτᾶν καὶ βίον ἔκλυτον ζῆν, ἀλλὰ σπουδὴν ἀντισῆναι τῷ πάθει, εἴτε δι' ἀυστηρίαν, εἴτε διὰ ῥᾳθυμίαν, ὡς ἂν διαθέσεως ἔχῃ πρὸς αὐτὰ ὁ θεραπεύμενος. τὸν δ'.

ἕξαν

ἔσαι, εἰ δοκιμάζῃ καὶ καταστοχάζεται τοὺς τῆς μεζονοίας αὐτῷ καρποὺς, καὶ οἰκονομεῖν ⊕ περὶ τὸ ἄνω λαμπροφορείαν, ἤγουν τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν καλούμενον δόξεσπον. ἀμφότερα οὖν ἐνδέχεται ἡμᾶς γινώσκειν, φασὶν οἱ τῆς συνόδου πατέρες, καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας, καὶ τὰ τῆς συμπαθείας ἢ συμπαθείας. χράφονται γὰρ καὶ ἀμφότερα, ἤγουν καὶ ὅσα ἡ ἀκρίβεια βούλεται, καὶ ὅσα ὁ συμπαθὴς ἀπαιτεῖ δικαίως· καὶ σὺν ἀκριβεῖ γνόμενον· ἢ τὸ τῆς συμπαθείας, ἤγουν τὸ τῷ ἔθους τῷ χρόνῳ δοκιμασθέν ⊕. καὶ βεβαιωθέν ⊕., ὃ καὶ ὡς νόμον κρατεῖν καὶ οἱ θεῖοι κανόνες, καὶ οἱ τῆς πολιτείας νόμοι κελεύουσι. καὶ ὁ μέγας δὲ Βασίλειος ὅτι τῷ μὴ καταδεχομένῳ τὴν ἀκρότητα τῶν ἀρχαιοτέρων τύπων ἔπεσθαι τῇ συμπαθείᾳ ἐδίδαξε. τὴν ἄνω δὲ λαμπροφορείαν εἶπεν, ὅτι τοῖς θείοις παραδόσι καὶ διδασκάλοις βασιλεία τῶν οὐρανῶν πρὸ τῶν ἄλλων ἡ ἑλλαμψις κέκριται, ἡ ἐκ τῆς θείας φύσεως, καὶ ὃ νοῆσαι πλεώτερον.

A ad lasciviam solutumque vitæ genus remittat: sed vitiis obsistere, adhibita vel austeritate vel lenitate, pro ejus, quem curandum susceperit, affectione contendat. Quod quidem ita fiet, si ipsorum pœnitentiæ fructus examinaverit & diligenter consideraverit; proindéque hominem ad illustrationis supernæ claritatem, ad regnum nimirum cœleste vocatum, regendum sibi moderandumque suscipiat. Duo igitur illa, inquiunt Synodi Patres, licet nobis cognoscere, tum ea quæ summi juris sunt, tum ea quæ consuetudini sive misericordiæ tribuuntur. Utraque enim scriptis commendata extant; & ea nimirum, quæ summi juris severitas exigit, & quæ, temporis oppor-
B tunitate servata judicióque adhibito, commiseratio postulat: vel quæ consuetudo, mos videlicet hominum temporis diuturnitate probatus confirmatúsque deposcit. Nam ea quoque instar legis, tum sacrorum canonum decretis tum civilium etiam legum constitutionibus obtinet. Magnus quoque Basilius in iis, qui pœnarum severitatem antiquis formulis expressam non admittunt, sequendam esse consuetudinem docuit. Illustrationem porro supernam dixit, eo quòd regnum cœlorum in illustratione quadam, in primis ex natura divina emanante, ac perfectiore Dei cognitione, sancti Patres ac Doctores positum esse judicaverunt.

C

ΑΡΙΣΤ. Ἡ τῆς ἁμαρτίας ὅτι πᾶσι σκοπεῖται ποιότης, καὶ ἡ ὑπιστροφὴ καθορᾶται· καὶ οὕτω μετρεῖται ὁ ἔλεος.

ARIST. *Peccati qualitas in omnibus consideratur, & conversio perspicitur. Et sic misericordia mensurâ disponitur.*

Τὰ μὲν ὑπὲρ ἁμαρτήματα ἐφ' ἑκάστῳ ἁμαρτήματι ὥρισθαι οἱ πατέρες. τὴν δὲ κρίσιν πᾶσιν ἀνέθεντο πρὸς ⊕ τὴν ἐξουσίαν ἔχοντα θεοῦ λαβόντα τοῦ δεσμεῖν τε καὶ λύειν· ὅπως αὐτὸς καὶ τὴν ποιότητα σκοπῇ τοῦ ἁμαρτήματος, καὶ τὴν ὑπιστροφὴν τοῦ ἡμαρτηκότος, καὶ οὕτως ὑπομετρήσῃ ὁ ἔλεος, τὴν θεραπείαν τοῖς τραύμασι καταλλήλων τοῖς ἀῤῥωστήμασι. ὁ γὰρ πᾶς λόγος τῷ θεῷ, καὶ τῷ τὴν ποιμαντικὴν ἐγχειρισμένῳ ἡγεμονίαν ἐν τούτῳ ἔχει, ἐν τῷ, τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπαναγαγεῖν, καὶ μὴ κρημνῶν αὐτὸ τῆς ἀπογνώσεως, καὶ ⊕ προσθέντα ἰατὸ τοῦ ὄφεως ἐξιάσασθαι, εἴ τι δεῖ τῶν αὐστηροτέρων τε καὶ τυφόντων, εἴτε δεῖ τῶν ἀπαλωτέρων, καὶ ὡραιοτέρων φαρμάκων.

D Pœnas quidem cuique peccato adhibendas decreverunt Patres. Sed totum judicium ei relinquunt qui ligandi & solvendi potestatem à Deo accepit, ut ille & peccati consideret qualitatem, & ejus qui peccavit conversionem, & sic misericordiam mensurâ disponat, medelam morbo convenientem adhibens. Omnis enim ratio Deo & ei cui Pastoralis traditur principatus, in eo est, ut errantem ovem reducat, & non in desperationis præcipitia impellat, & à serpente vulneratum medicetur, sive per acriora & astringentia, sive per molliora & leniora medicamenta.

CANONES

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANONES SANCTÆ ET UNIVERSALIS VII. SYNODI.

BALS. SAncta & œcumenica septima Synodus fuit anno 6296. indictione xi. sub Imp. Constantino & Irene matre ejus, (Erat autem hic Constant. filius Leonis filii Copronymi) ccclxvii. sanctis patribus Nicææ Bithyniæ secundò congregatis, adversus eos qui imaginum hostes seu Christianorum erant accusatores: Quæ quidem imagines relativè adorari & salutari decrevit.

ZONAR. SAncta & œcumenica septima Synodus, Constantino & Irene ejus matre imperantibus, celebrata fuit. (Constantinus hic porro Leonis ex Copronymo geniti filius) trecentis septem & sexaginta Sanctis Patribus Nicææ, quæ in Bithynia est, adversus imaginum hostes seu Christianorum accusatores, congregatis. Quæ quidem imagines relativè adorandas & amplectandas, quemadmodum & verendæ crucis figuram, decrevit, & fidelium Ecclesiæ tradidit, sic à Domino assumptæ humanitatis, & ejus, quæ ipsum sine semine modóque prorsus inexplicabili edidit, Deiparæ omniúmque sanctorum simulacra, esse colenda. Sed &, ad Ecclesiæ constitutionem fideliúmque utilitatem, subjectos præterea canones promulgavit.

CANON I.

Iis, qui sacerdotalem dignitatem sortiti sunt, testimonia & ad rectè se gerendum instituta sunt canonicarum constitutionum descriptiones: quas cum Deiloquo Davide lubenter recipientes, ad Dominum Deum cantamus, dicentes; In via mandatorum tuorum lætatus sum, tanquam in omnibus divitiis; & mandâsti justitiam, testimonia tua in sæculum; intellectum da mihi & vivam. Et in seculum nos jubet vox prophetica testimonia Dei servare, & in eis vivere, ut quæ scilicet nequaquam concutienda nullâque ratione labefactanda permaneant. Nam & qui Deum vidit Moses sic ait; Eis non licet addere, nec eis licet detrahere. Et divinus Apostolus Petrus, in iis glorians, exclamat; Ad quæ Angeli prospicere desiderant. Atque etiam dicit Paulus; Etiamsi nos vel Angelus de cœlo evangelizaverit vobis præter id, quod nos evangelizavimus vobis, sit anathema. Cùm hæc ergo ita se habeant, & sint nobis testata, iis exultantes, ut si quis multa spolia invenerit, divinos canones lubenter amplectimur, eorúmque constitutionem integram & illabefactam confirmamus, qui editi fuerunt à sanctis spiritus tubis, summa laude celebrandis Apostolis, & sex sanctis universalibus Synodis, iisque quæ ad ejusmodi decretorum traditionem localiter coactæ fuerunt, & nostris sanctis patribus. Ex uno enim eodémque spiritu omnes illuminati, quæ erant utilia, decreverunt: & quos anathemati quidem transmittunt, nos quoque anathematizamus; quos verò depositioni, nos quoque deponimus; quos autem segregationi, nos itidem segregamus; & quos pœnæ tradunt, nos quoque similiter subjicimus. Sine avaritia namque sint mores, præsentibus contenti, is qui tertium cœlum conscendit, & arcana verba audivit, divinus Apostolus Paulus apertè vociferatur.

BALS. Testimonia dicuntur divinarum scripturarum præcepta, ut quæ testificentur & describant quomodo fideles vitam instituere oporteat. Hujus ergo sanctæ Synodi Patres dicunt, à Sanctis Apostolis,

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης συνόδου.

ΒΑΛΣ. Η ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ ἑβδόμη σύνοδος γέγονεν ἐν ἔτει ϛσϛϛ'. ἰνδικτιῶνος α'. ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ· ἦν δὲ ἐπὶ ὁ Κωνσταντῖνος υἱὸς Λέοντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Κοπρονύμου, τριακοσίων ἑξήκοντα ἑπτὰ ἁγίων πατέρων συναθροισθέντων ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας ἐπὶ δεύτερον, κατὰ τῶν εἰκονομάχων, ἤγουν Χριστιανοκατηγόρων· ἥτις τὰς εἰκονικὰς ἐκτυπώσεις προσκυνεῖσθαι καὶ κατασπάζεσθαι σχετικῶς ἐψηφίσατο.

ΖΩΝΑΡ. Η ἑβδόμη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ. ἦν δὲ ἐπὶ ὁ Κωνσταντῖνος υἱὸς Λέοντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Κοπρονύμου, τριακοσίων ἑξήκοντα ἑπτὰ ἁγίων πατέρων ἀθροισθέντων ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας κατὰ τῶν εἰκονομάχων, ἤγουν χριστιανοκατηγόρων. ἥτις τὰς εἰκονικὰς ἐκτυπώσεις προσκυνεῖσθαι καὶ κατασπάζεσθαι σχετικῶς ἐψηφίσατο, ὁμοίως τῷ τοῦ τιμίου σταυροῦ τύπῳ, καὶ τῇ τῶν πιστῶν ἐκκλησίᾳ παρέδωκεν, οὕτω σέβεσθαι τοὺς τύπους τοῦ προσλήμματος τοῦ κυρίου καὶ τῆς αὐτὸν ἀσπόρως καὶ ἀῤῥήτως τεκούσης θεοτόκου, καὶ τοὺς τῶν ἁγίων ἁπάντων. Ἀλλὰ καὶ κανόνας ἐξέθετο εἰς κατάστασιν ἐκκλησιαστικὴν, καὶ εἰς ὠφέλειαν τῶν πιστῶν, οἵπερ εἰσὶν οὗτοι.

ΚΑΝΩΝ α'.

Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν μαρτύριά τε καὶ κατορθώματα αἱ τῶν κανονικῶν διατάξεών εἰσιν ὑποτυπώσεις· ἃς δεχόμενοι ἀσμένως, μετὰ τοῦ θεοφάντορος Δαβὶδ ᾄδομεν πρὸς τὸν δεσπότην θεὸν λέγοντες· ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ, καὶ ἐνετείλω δικαιοσύνην, τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα· συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι. καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ προφητικὴ φωνὴ ἐντέλλεται ἡμῖν φυλάττειν τὰ μαρτύρια τοῦ Θεοῦ, καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δηλονότι ἀκράδαντα καὶ ἀσάλευτα διαμένουσι. ὅτι καὶ ὁ θεόπτης Μωϋσῆς οὕτω φησίν· ἐν αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος Πέτρος ἐν αὐτοῖς ἐγκαυχώμενος βοᾷ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακῦψαι. καὶ ὁ Παῦλός φησι, κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν ἀνάθεμα ἔστω. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων καὶ διαμαρτυρομένων ἡμῖν, ἀγαλλιώμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ὡς εἴ τις εὕροι σκῦλα πολλὰ, ἀσπασίως τοὺς θείους κανόνας ἐνστερνιζόμενα, καὶ ὁλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατύνομεν, τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων σαλπίγγων τοῦ πνεύματος τῶν πανευφήμων ἀποστόλων, τῶν τε ἓξ ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων διαταγμάτων, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν. ἐξ ἑνὸς γὰρ ἅπαντες καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος αὐγασθέντες, ὥρισαν τὰ συμφέροντα, καὶ οὓς μὲν τῷ ἀναθέματι παραπέμπουσι, καὶ ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν· οὓς δὲ τῇ καθαιρέσει, καὶ ἡμεῖς καθαιροῦμεν· οὓς δὲ τῷ ἀφορισμῷ, καὶ ἡμεῖς ἀφορίζομεν· οὓς δὲ ἐπιτιμίῳ παραδιδόασι, καὶ ἡμεῖς ὡσαύτως ὑποβάλλομεν. ἀφιλάργυρος γὰρ ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν, ὁ βεβηκὼς εἰς τρίτον οὐρανὸν, καὶ ἀκούσας ἄῤῥητα ῥήματα, Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος διαῤῥήδην βοᾷ.

ΒΑΛΣ. Μαρτύρια λέγονται τὰ τῶν θείων γραφῶν παραγγέλματα, ὡς διαμαρτυρόμενα καὶ ὑποτυποῦντα πῶς χρὴ πολιτεύεσθαι τοὺς πιστούς. φασὶν οὖν οἱ τῆς συνόδου ταύτης ἅγιοι πατέρες, ὅτι κατασπαζόμενοι τοὺς προεκτεθέντας κανόνας παρὰ τῶν

Ψηφιοποιήθηκε απο

τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἐξ οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τοπικῶν, ἀναθεματίζομεν τοὺς ἐπὶ τούτων ἀναθεματισθέντας, καθαιρεθέντας τε καθαιρεθέντας, ἀφορίζομεν τοὺς ἀφορισθέντας καὶ ὑποτιμῶμεν τοὺς ὑποτιμηθέντας· ἀφιλάργυρος γὰρ ὁ ζῆλος, τουτέστιν οὐδὲν πλέον ἢ φιλοδοξίαν τούτοις προσθέμενοι, ἀπλεονέκτημονες οὐ φιλάργυροι, ἀλλ' ἀρκούμενοι τοῖς παρ' ἐκείνων διορισθεῖσι. καὶ ὁ μὲν σκοπὸς τοῦ κανόνος οὗτος ἔστι. τὰ δ' ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχόμενα γραφικὰ ὄντα, ἑρμηνείας οὐ δέονται. γίνωσκε δὲ, ὅτι οὗτος μὲν ὁ κανὼν τῶν ἀποστολικῶν καὶ συνοδικῶν κανόνων μόνων ἐμνήσθη· ὁ δὲ κανὼν τῶν ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδῳ διορίζεται καὶ ἑτέρων ἁγίων θεσπίσματα οὐς τοὺς ἱερεῖς κρατεῖν. μὴ θαυμάσῃς οὖν, πῶς καὶ περὶ τούτων οὐ γεγράφθαί τι εὑρήσεις. προκέκριται γὰρ οἱ πατέρες τοῖς ὁρισθεῖσι τότε λίαν καλῶς. μὴ ἐναντιωθῇ δέ σοι ἡ ῥηλά. Ἰουστινιανοῦ νεαρά, ἡ κελεύσθαι εἰς σχόλιον τῷ δευτέρῳ κεφ. τῷ α'. τίτλῳ τῷ περὶ συνόδων, συμπάσχειν, καὶ μεμνῆσθαι μόνων τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν τοπικῶν. δι' ὃν γὰρ ἐπεκύρωσε ὁ β'. κανόνας τοὺς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, συνεπέρεκε καὶ τοὺς τῶν ἑτέρων ἁγίων θεσπίσματα, τοῖς τούτῳ περιεχόμενα.

à ſex univerſalibus, & à localibus Synodis prius editos Canones amplectentes, eos anathematizamus qui ab eis anathematizati fuêre, deponimus qui fuêre depoſiti, ſegregamus qui fuerunt ſegregati, eoſque pœnis mulctamus, quibus fuerunt pœnæ ſtatutæ. Ab avaritia enim alieni mores, id eſt, nihil iis propter gloriæ cupiditatem adjicimus, ut avari, inexplebiles; ſed iis, quæ ab illis conſtituta ſunt, contenti ſumus. Atque hic eſt quidem ſcopus hujus Canonis. Quæ autem in eo continentur ad contextum pertinentia, ea, cùm ſint dilucida, non egent interpretatione. Scito autem, quòd hic quidem Canon Apoſtolicorum tantum & Synodalium Canonum meminit: ſecundus autem Canon Synodi in Trullo, aliorum quoque ſanctorum decreta tanquam ſacros Canones obſervari jubet. Ne mireris ergo cur nihil hic de iis, quoque ſcriptum ſit. Contenti enim fuêre patres iis, quæ tunc admodum pulchrè de illis ſtatuta ſunt. Ne tibi autem adverſari putetur cxxxi. Juſtiniani Novella, quæ in commentario ii. cap. primi tit. præſentis operis ſita eſt, & univerſalium tantum Synodorum & localium meminit. Per quæ enim ſecundum Can. Synodi in Trullo confirmavit, per eadem aliorum quoque ſanctorum patrum decreta, quæ eo comprehenduntur, ſtabilivit.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν τῇ δευτερίᾳ γραφῇ πολλαχοῦ εὑρήσεις τὸ μαρτύριον ὄνομα, ὃν οἷον καὶ οἱ ἱεροὶ πατέρες ἔφασαν ἐν τῇ πρώτῃ ἡμῶν ἐμνήσθησαν. δεῖ τοίνυν εἰπεῖν πρότερον, τίνα ἐστὶ τὰ μαρτύρια. μαρτύρια οὖν λέγονται αἱ τοῦ κυρίου διατάξεις, αἱ διαμαρτυρόμεναι, καὶ ὑπισχνούμεναι, πῶς δεῖ βιοῦν ἡμᾶς, καὶ ὅπως οἱ παραβάντες τῶν τοῦ θεοῦ διατεταγμένων, τιμωρηθήσονται. φασὶν οὖν οἱ τῆς συνόδου πατέρες, ὅτι τοῖς τῆς ἱερατικῆς ἀξίας ἀξιωθεῖσιν οἱ θεῖοι κανόνες, καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνων τυπούμενα καὶ ὁριζόμενα, μαρτύρια εἰσι. διαμαρτύρονται γὰρ τῆς ἀρίστης βιοῦν αὐτοὺς καὶ πῶς πολιτεύεσθαι, καὶ τίνων ἐκ παραβάσεως αὐτῶν ἀπειλοῦσι καὶ προδηλοῦσι κόλασιν. εἰσὶ δὲ τοῖς αὐτοῖς οἱ κανόνες καὶ καταρτίσασι, σωτηρίως διηλαδὴ καὶ ῥυθμιζόντες τὸν βίον αὐτοῖς. ὅπερ γὰρ κατορθοῦσι τῷ ἀρίστῳ καὶ εὐαρεστοῦσι θεῷ, τοῦτο μεῖζον οὐκ ἂν εὕροι κατόρθωμα. ταύτας τοίνυν τὰς κανονικὰς διατάξεις ἀσμένως, φασὶ, δεχόμενοι, ἀντὶ τοῦ ἀγαπητῶς, προσδύμως, μετὰ τοῦ Δαβὶδ ἀδήμως· ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην, ὡς ἐπὶ πάντι πλούτῳ, τοῦτο λέγοντες, ὅτι ἀσμένοντες, ἤγουν τῷ ὁδὸν τοῦ βίου ἀνύοντες, καὶ τὰ μαρτύριά σου περπατοῦμεν καὶ εὐφραινόμεθα, ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ, ὡς ἐπὶ πάσῃ πάντως καὶ πολυχθεῖ πλούτῳ, ἢ ὥσπερ εἰ πάντα τὸν πλοῦτον ὁμοῦ συναχθέντα εἰς ἕν, εἰ δυνατὸν, εὐχόμεθα. καὶ πάλιν, ὑπετείλω δικαιοσύνην τὰ μαρτύρια σου εἰς τὸν αἰῶνα, συνέτισόν με, καὶ ζήσομαι. καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ προφητικὴ φωνὴ ἐντέλλεται ἡμῖν φυλάττειν τὰ μαρτύρια τοῦ θεοῦ, καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δηλονότι ἀκραδάντοις καὶ ἀπειλήτοις μένουσι. ζῶμεν γὰρ ἐν τοῖς τοῦ θεοῦ μαρτυρίοις, ὅταν ἀσάλευτα ταῦτα μένωσι, μὴ παραβαινόμενα παρ' ἡμῶν μηδὲ ἀθετούμενα. ἀκράδαντα δὲ τὰ ἐστηριγμένα καὶ μὴ ῥᾳδίως κινούμενα λέγουσι. κράδη γὰρ ὁ κλάδος λέγεται τῆς συκῆς, ὃς ἀδυνάτως ἔχει καὶ εὐκόλως σαλευόμενος. ὁ γοῦν ἐστηριγμένος καὶ μὴ εὐκόλως κινούμενος ἀκραδάντως λέγεται. εἶτα καὶ τὸν Μωυσῆν παρεισῆγε λέγοντα, ὅτι ἐν αὐτοῖς, τοῖς θείοις δηλαδὴ προστάγμασιν, οὐκ ἔστι προσθῆναι, καὶ ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. καὶ τὸν ἀποστόλου τὸν μὲν πίστιν ἑστηριγμένον Πέτρον ἐν αὐτοῖς καυχώμενον, καὶ εἰ ποντα· εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι, ἅ τινά εἰσιν, οἷς ἐκεῖνός φησιν, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ἡμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ἡμῖν ἐν πνεύματι ἁγίῳ. εἰ καί τινες ἑτέρως ἐξηγοῦνται τὸ ἀποστολικὸν τοῦτο ῥητόν. τὸν δὲ τὸν ζῆλον πολλοῦ Παῦλον βλέποντα· καὶ ἄγγελον εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐπάγουσιν οἱ τὸν κανόνα τοῦτον ἐκθέμενοι, ὅτι τούτων ὄντως

ZONAR. Pluribus locis teſtimonii nomen in ſacris literis uſurpatum reperias: quorum etiam locorum aliquos ſancti Patres hoc Can. protulere. Eſt igitur primo, quid teſtimonii nomine intelligamus, explicandum. Sunt ergo teſtimonii Domini conſtitutiones, quæ nobis, & quo pacto vita inſtituenda, & quibus ſuppliciis puniendi ſint, quicunque divina imperia contempsêre, teſtantur, atq; ob oculos ponunt. Qui ergo ſacri ordinis dignitate honeſtati ſunt, iis divinos Canones, quæq; illorum auctoritate deſcripta & conſtituta ſunt, teſtimonii loco eſſe debere, hujus Synodi Patres affirmant. Quis enim vitæ modus, quæ ratio unicuique ſervanda, teſtantur, quæque illorum violatoribus pœnæ luendæ ſint, minantur atq; præmonſtrant. Sunt verò iiſdem Canones etiam rectè agendi præcepta: Vitæ ſiquidem illorum honeſtatem tuentur apteq; componunt. Virtutem enim eo pacto in nobis efficiunt, Deóq; conciliant, quo nullum præſtantius rectè agendi præceptum reperiri queat. Has igitur, inquiunt, canonicas conſtitutiones lubenter, hoc eſt, cupide ac alacriter, amplexi, cum Davide illud occinimus; in via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum, ſicut in omnibus divitiis: Quaſi ſic dicerent; Nos deambulantes, ſeu vitæ curſum peragentes ex teſtimoniis tuis, oblectamur exultamuſque, ut in omnibus divitiis, non minus videlicet, ac ſi divitiarum omni copia varietateque affluerimus, vel ſi divitiis omnibus in unum locum, ſi fieri poſſet, collectis perfrui datum eſſet. Et rurſum; mandâſti juſtitiam teſtimonia tua in ſeculum, intellectum da mihi, & vivam. Et in ſeculum teſtimonia Dei ſervare prophetica voce jubemur, ac in ipſis vivere, ita ſcilicet ut firma illa, inconcuſſaq; permaneant. Tunc enim in Dei teſtimoniis vivimus, cum ea immota ſtabili veſtigio, nullo noſtro facto violata aut contempta, nituntur. ἀκράδαντα namque dicuntur, quæ firmo nixu hærent, nec ita facile commoveri poſſunt. Eſt enim κράδη ficûs ramus tener & fragilis. Qui igitur ita ſtabilitus eſt, ut haud facili negotio moveri queat, ἀκράδαντος nominatur. Moſem deinde producit, qui ad ea, divina decreta videlicet, nihil addi, nec ab iis quidquam auferri licere affirmat. Tùm ex Apoſtolorum quoq; numero, primum quidem immenſo fidei amore flagrantem Petrum illum, magnifice ſe in ipſis efferentem; in quæ deſiderant, inquit, Angeli proſpicere, quæ ſunt ut ille ait, ea quæ nuntiata ſunt nobis, per eos qui evangelizaverunt nobis in Spiritu ſancto; quamvis alii hunc Apoſtoli locum aliter explicent. Deinde Paulum multo zelo incenſum, qui ſic obteſtatur: vel ſi Angelus annunciet vobis, præter id quod accepiſtis, anathema ſit. Proinde cum hæc, inquiunt Canonis auctores

ctores, ita conſtituta ſint, nobiſque teſtata, in iis exultantes, ſicut qui invenit ſpolia multa, (Et hoc Davidicum eſt.) Spolia vero dicuntur ea, quibus qui in bello cecidêre induti ſunt, tum veſtes, tum arma, tum quicquid ad ornatum aliquo modo pertinet; Hic ergo lætitiæ magnitudinem Propheta demonſtravit. Nam qui interfectis in bello ſpolia detrahunt, victoriam reportaſſe ac ſuperiores adverſariis fuiſſe intelliguntur, geminâque, partim ob victoriam quâ potiti ſunt, partim ob ſpolia quibus ſunt ditati, voluptate perfruuntur. Eodem modo nos quoque, aiunt Patres, exultabundi, divinos canones pectoribus admovemus, hoc eſt, perlubenti animo accipimus, & amplectimur; quos enim diligimus, pectora brachiis amplexi ſalutamus; vel intimo cordis affectu diligimus, (eſt namque in pectore cordis locus) eorumque conſtitutionis univerſas, neque ulla ex parte labefactatas conſervamus, inquiunt, ac retinemus; ratis ſcilicet ac confirmatis iis canonibus, tum quos Sancti Apoſtoli, tum quos œcumenicæ, quoſque item locales Synodi, quos etiam extra Synodicos conventus ſancti Patres noſtri edidêre. Omnes namque, ejuſdem ſancti Spiritûs lumine illuſtrati, utilia decrevêre, ac omnia, inquiunt, ex illorum inſtitutis nos quoque ſancimus. Quos enim illi anathemate, aut depoſitione, aut ſegregatione, aut aliis pœnis afficiunt, illos eodem prorſus mulctæ genere nos quoque damnamus. Sint etenim mores ſine avaritia, contenti præſentibus, inquit Apoſtolus. Quæ quidem verba Synodi auctores uſurpavêre, illud, ut arbitror, indicantes, ſe nihil ſcilicet ad ea quæ jam ab antiquis Patribus conſtituta ſunt ambitioni ſtudentes adjungere, avarorum more, qui ad ea quæ poſſident aliquid addere aſſiduè contendunt; ſed præſentibus, iis nimirum quæ à Sanctis Patribus definita ſunt, eſſe contentos.

ARIST. *Canones divinos, Sanctorum nempe Apoſtolorum, Synodorum ſex Oecumenicarum, nec non topicarum, utique & Sanctorum Patrum noſtrorum, ab uno ſc. & eodem Spiritu Sancto inſpiratorum, lubenter amplectimur. Eos igitur quos ii anathematizârunt, & nos anathematizamus; quos depoſuerunt, deponimus; quos ſegregârunt, ſegregamus; & quos pœnis ſubjiciebant, eoſdem & nos pœnis ſubjicimus.*

Septima hæc Synodus ſecundo in Nicæa habebatur, ſub Conſtantino execrandi impiiq; Copronymi nepote, & Irene matre ejus ex Athenis oriundâ, congregatis conſilio & adhortatione Taraſii Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, trecentis ſexaginta ſeptem patribus divinis. Conventus autem eorum erat adverſus imaginum hoſtes ſive Chriſtianorum accuſatores, & eos anathematizârunt: Eccleſiæ autem antiquum ejus ornatum reſtituerunt, eamque imaginum habere expreſſiones, & relative eas ſalutare recte definierunt: pari vero ratione etiam crucis honorabilis adorari figuram: amplectentes & confirmantes tum ſummâ laude prædicandorum & ſanctorum Apoſtolorum, tum ſex ſanctorum conciliorum generalium, & etiam provincialium Canones; & eos qui ab illis anathematizati fuiſſent, anathematizârunt & ipſi, & depoſitione ob aliquod crimen damnatos, ſimiliter & ipſi condemnarunt, ſegregatos autem ſegregârunt, & pœnis ſubjectos æqualibus pœnis ſubjecerunt; nihil omnino iis, quæ ſanctis Apoſtolis & divinis patribus expoſita & decreta fuerunt, vel addentes vel ſubtrahentes.

ὄντων, καὶ ἀφαιρουμένων ἡμῶν, ἀγαλλιώμεθα ἐπ' αὐτοῖς, ὡς εἴ τις εὕροι σκῦλα πολλά, ὃ τοῦτο τὸ Δαυιδικόν. σκῦλα δὲ τοὺς τοῖς νεκροῖς τοῖς ἐν πολέμῳ πεσοῦσι περικείμενα λέγομεν, εἴτε ἐσθῆτές εἰσιν, εἴτε ὅπλα, εἴτε τι κόσμου. Ὑπέρβαλλον οὖν ἀφ' τούτου ὁ προφήτης ἐδήλωσε τὴν ἀγαλλίασιν· οἱ γὰρ τοὺς ἐν πολέμῳ πεσόντας σκυλεύοντες νενικηκέναι ἂν νοοῖντο, καὶ τῶν ἐναντίων ὑποχειρίους, καὶ διπλοῦν τὸν ἀγαλλιασιν ἔχουσι, τὸν μὲν ἀφ' τῷ νικᾶν, τὸν δὲ ἀφ' ᾧ πλοῦτον, ὃν ἐκ τῶν σκύλων συνήγαγον. ὅπως οὖν καὶ ἡμεῖς, οἱ πατέρες ὅτοι φασίν, ἀγαλλόμενοι τοῖς θείοις κηρύγμασι ἐντρυφῶμεν, ἀντὶ δὲ ἀγαπητικῶς δεχόμεθα καὶ κατασπαζόμεθα. ὃν γὰρ ἀγαπῶμεν, φέρε καὶ στέρνα ταῖς φρενικαῖς πλοκαῖς πλέκοντες καταπασπαζόμεθα, ἢ ἀντὶ τοῦ, ἐγκαρδίως φιλοῦμεν· φέρε καὶ στέρνα γὰρ ἡ καρδία ἡμῶν. καὶ ὁλόκληρον καὶ ἀσάλευτον τὸν αὐτῶν ἀγαλλασμὸν πρῶμεν φασί. κρατυνομένων ἤγουν ὑποκειμένων καὶ βεβαιουμένων τῶν ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν ἐξ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν κατὰ τόπους συναθροισθεισῶν, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, δηλαδὴ τῶν ἐκτὸς συνόδων κηρύξαντων· πάντες γὰρ ὁμοτρόπως ἁγίου φωτισθέντες τοῦ νοὸς ὥρισαν τὰ συμφέροντα, καὶ πάντα, φασὶ, κατ' ἐκείνους καὶ ἡμεῖς πεπείσμεθα. ὃν γὰρ ἐκεῖνοι ἀναθεματίζουσι, καὶ ἡμεῖς. ὧν δὲ ἀφορίζουσι, καὶ ἡμεῖς· οἷς δὲ ἐπιτιμῶσι, καὶ ἡμεῖς. ἀφιλάργυρον γὰρ ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσι, καὶ μὴ ῥητὸν ἀποστολικόν. ἐχρήσαντο δὲ τούτῳ οἱ τῆς συνόδου, δηλοῦντες οἶμαι, ὅτι οὐδὲν πλέον τοῖς περὶ ἐκείνων ἀγαλλασιν θέλομεν ἡμεῖς προσθεῖναι ἢ φιλοδοξίαν ἁπλῶς δυόμενοι, ὡς οἱ φιλάργυροι ἀεὶ ζητοῦντες, οἷς ἔχουσι, προσθήναι, ἀλλ' ἀρκούμεθα τοῖς παροῦσι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων δηλονότι ὁρισθεῖσιν.

ΑΡΙΣΤ. Τοὺς θείους κηρύγματα ἀσπασίως ἐντρυφῶμεν, τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων, τῶν ἐξ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῶν τοπικῶν, προ δὲ καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, ὡς ὑπ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου πνεύματος ἐμπνευσθέντων. τοὺς οὖν ἀνεθεμάτισαν, ἀναθεματίζομεν· καὶ οὓς καθεῖλον, καθαιροῦμεν· οὓς ἀφώρισαν ἀφορίζομεν· καὶ οὓς ἐπετίμησαν, ἐπιτιμῶμεν.

Ἐπὶ Κωνσταντίνου δὲ ἐγήρω τὴν αἱρετικὴν ταραχὴν καὶ θεομισῆ Κοπρωνύμου, καὶ Εἰρήνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν, ἡ θεία ἐδόθη γήρυνε Συνόδου ἐν Νικαίᾳ δεύτερον, συναγελθέντων συμβουλῇ καὶ θεσπίσματι Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, τριακοσίων ἑξήκοντα ἑπτὰ θεοφόρων πατέρων. ἃ δὴ συνέλθοντες τότων γήρυνε τῆς οἰκουμενικῆς, ἤτοι χριστιανοκατηγόρων· καὶ τούτους ἀνεθεμάτισαν. τῇ δὲ ἐκκλησίᾳ τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς κόσμον ἀπεδείκνυσι, καὶ τὰς εἰκονικὰς ἀνατυπώσεις ἔχειν αὐτῷ, καὶ χρῆναι τὰς αὐτὰς, καλῶς διωρίσαντο· αἰσθητῶς δὲ καὶ τύπον τῆς τιμίας προσκυνεῖσθαι σταυροῦ· ἀσπασάμενοι καὶ κρατήσαντες τάς τε τῶν παναγίων καὶ ἁγίων ἀποστόλων εἰκόνας, τῆς τε ἁγίων οἰκουμενικῆς ἐξ συνόδων, καὶ τῶν τοπικὰς συναθροισθεισῶν· καὶ τὰς μὴ ἀναθεματισάντας. ὑπ' αὐτῶν ἀναθεματίζουσι καὶ αὐτοί· τὰς δὲ καθαιρέσει ἢ πλαῖσμα κεκλικριδίνται, ὡσαύτως καὶ ἔτοι καθαιροῦσι· τὰς δὲ ἀφωρισμένας ἀφορίζουσι· καὶ τὰς ἐπιτιμίοις καθυποβαλλομένας, ἐπιτιμῶσιν ὅπως, μηδέν τι προστιθέντες ἢ ὑφαιροῦντες τῶν παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφόρων πατέρων ἐκτεθέντων καὶ ὁρισθέντων.

ΚΑΝΩΝ β'.

Επειδὴ ψάλλοντες σωτηριώμεθα τῷ Θεῷ, ὃν τοῖς δικαιώμασι σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλησόμεθα τῶν λόγων σου πάντας μὲν Χριστιανοὺς τοῦτο φυλάττειν σωτήριον, κατ' ἐξαίρετον δὲ τοὺς τὴν ἱερατικὴν ἀμπεχομένους ἀξίαν. ὅθεν ὁρίσαμεν, πάντα τὸν προάγεσθαι μέλλοντα, εἰς τὸν τῆς ἐπισκοπῆς βαθμὸν, πάντως τὸ ψαλτήριον γινώσκειν, ἵνα, ὡς ἐκ τούτου, καὶ πάντα τὸν κατ' αὐτὸν κλῆρον ὕπου νουθετῆ μυεῖσθαι· ἀνακρίνεσθαι δὲ ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου, εἰ προσηκόντως ἔχει ἀναγινώσκειν ἑρμηνευτικῶς καὶ οὐ κατοδυτικῶς τοὺς τε ἱεροὺς κανόνας, καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, τὰ τε τοῦ Θείου ἀποστόλου βίβλον, καὶ πᾶσαν τὴν Θείαν γραφήν· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ ἐντάλματα ἀναγρέφεσθαι, καὶ διδάσκειν τὸν κατ' αὐτὸν λαόν. ὑσία γὰρ τὰ καθ' ἡμᾶς ἱερατικὰ τὰ θεοπαράδοτα λόγια, ἤγουν αἱ τῶν Θείων γραφῶν ἀληθινὰ ὑπογράμματα· καθὼς ὁ μέγας ἀπεφήνατο Διονύσιος. εἰ δέ τις ἀμφιβάλλοι, καὶ μὴ ἀσμενίζει ὕπου ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, μὴ χειροτονείσθω. ἔφη γὰρ προφητικῶς ὁ Θεός· σὺ ἐπέγνωσιν ἀπώσω, κἀγὼ ἀπωσομαί σε τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι.

ΒΑΛΣ. Εἰδότες οἱ ἅγιοι πατέρες, ὅτι διὰ τὸν τῶν εἰκονομάχων αἵρεσιν οἱ πλείους τῶν ἐξηρημωμένων, ὡς φυγόντες, καὶ μὴ δυνάμενοι κἂν εἰς ὄψιν ἀνθρώπων ἔρχεσθαι, εἶπον· ὡς καὶ πάντες μὲν Χριστιανοὶ ἀναγκάζονται τῇ Θείᾳ γραφῇ ἀναγινώσκειν μετ' ἐρεύνης· πολλῷ δὲ πλέον οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ πρὸς τὸ διδάσκειν τὸν ὑπ' αὐτὸν λαὸν τεταγμένοι. διὸ καὶ ὡρίσαντο μὴ ἄλλως τινὰ χειροτονεῖσθαι, εἰ μὴ τὸν ψαλτήριον γινώσκει, καὶ ἀνακρινόμενον ὑπὸ τοῦ μέλλοντος χειροτονεῖν αὐτὸν, ὁποῖόν ἔφεσιν ἔχει πρὸς τὸ μάθημα τῆς Θείας γραφῆς, καζήτηται τὴν μελέτησιν τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱερῶν καὶ Θείων κανόνων, καὶ τῶν λοιπῶν, μετ' ἐρεύνης δηλονότι, καὶ ἐν κατ' πάροδον· ἀναστρέφεσθαι δὲ καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ ἐντάλματα, καὶ διδάσκειν τὸν Κυρίου λαόν, καὶ ἁπλῶς εἶναι ἕτοιμον εἰς τὸ διδάσκειν, καὶ ἀποκρίνεσθαι τὰ εἰκότα πρὸς τῶν θεοπαραδότων λογίων τῶν ὄντων ὑσίαν τοῦτο σύστασιν τῆς ἱερωσύνης. εἴποι δέ τις, πῶς οἱ ἅγιοι πατέρες οὐκ εἶπον ὀφείλειν χειροτονεῖσθαι τοὺς εἰδότας τοὺς ἱεροὺς κανόνας, τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ τὰ λοιπὰ, ἀλλὰ τοὺς εἰδότας μόνον τὸν ψαλτήριον, καὶ ἐπαγγελλομένους σπουδὴν καὶ τῶν τοῦ λοιπῶν μαθήσεως; Λύσις. τὸ μὲν εἰδέναι τὸν ψαλτήριον, ὡς ἀπαιτούμενον ἐξ ἀνάγκης, ἀπαιτήθη καὶ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, ἀσυμπαθῶς τοὺς χειροτονεῖσθαι ὀφείλοντας· τῶν δὲ λοιπῶν Θείων διδαγμάτων ἡ καζήλησις οὐκ ἐζητήθη, διὰ τὸ μὴ ὀφειλόμενον εἶναι καὶ τοὺς μήπω ἀξιωθέντας διδασκαλικοῦ ἀξιώματος τοιαύτης ἀναγνώσεσι ἑαυτοὺς ἀπασχολεῖν, καὶ μᾶλλον τότε, ὅτε οἱ Χριστιανοὶ φυγαδείας κατεκρίνοντο. ἵνα τί γὰρ, εἶπον, ὁ ἀπὸ τῶν ἄλλων βιωτικῶν ἴσως ἐργασιῶν εἰς χειροτονίαν μεταπαλεύμενος, καὶ διὰ τοῦτό τε καὶ διὰ τὸν τῶν ὀρθοδόξων στενοχωρίαν συλλογιζόμενος, ἵνα χειροτονηθείη, ὡς μὴ ἔχων καζήλησιν ἀκριβῆ τῆς Θείας γραφῆς; διὰ, φασὶν, εἰ πρὸς ταύτην ἕτοιμός ἐστι, καὶ ἐπαγγέλλεται μετὰ διαθέσεως σπουδὴν τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς, χειροτονηθήσεται, ὅτι μετὰ τὸ ἀπαλλαγῆναι τῶν τῶν ἄλλων ὀχλήσεως, καὶ ἀναδέξασθαι τὸ διδασκαλικὸν ἀξίωμα, ἐξ ἀνάγκης ἡ καταισχύνη ἐπάγγελμα, ἀλλὰ γνήσιος ἔσται τούτου καὶ μάθοι, καὶ ῥᾳδίως ἔξει τῆς ὑπομνήσεως τῆς Θείας γραφῆς.

ΖΩΝΑΡ. Πάντας μὲν δεῖ τοὺς πιστοὺς ἐν τοῖς τοῦ Θεοῦ μελέταν δικαιώμασι, καὶ μὴ ἐπιλανθάνεσθαι τῶν λόγων αὐτοῦ· ἐξαιρέτως δὲ τοὺς τὸ ἱερατικὸν ἀμπεχομένους, ἐνδεδυμένους, περικειμένους ἀξίωμα. διὸ καὶ ὁ κανὼν ὅπερ τὸν εἰς ἐπισκοπὴν προάγεσθαι μέλοντα κελεύει τὸ ψαλτήριον γινώσκειν, ἵνα καὶ τὸν οἰκεῖον ὅπως ἐκπαιδεύῃ μυεῖσθαι λαὸν, ἀντὶ τοῦ μυεῖσθαι. ἀνακρίνεσθαι δὲ βέλει αὐτὸν παρὰ τοῦ μέλλοντος χειροτονεῖσθαι αὐτὸν μητροπολίτου,

Canon II.

Quoniam psallentes Deo repromittimus, In justificationibus tuis meditabor, non oblivisçar eloquiorum tuorum: omnes quidem Christianos hoc servare saluberrimum est; eos autem præcipuè qui sacerdotalem dignitatem obtinent. Quamobrem decernimus, quemlibet quidem, qui ad Episcopalem gradum est provehendus, Psalterium omnino nôsse, ut ex eo omnem quoque suum clericum ita institui moneat: à Metropolitano autem bene examinari, an ad sacros Canones diligenter ac cum perscrutatione, non autem obiter cursimque legendos prompto paratóque sit animo, & sacrum etiam evangelium & librum divini Apostoli omnemque divinam scripturam; & in divinis præceptis versari, & populum sibi commissum docere. Nostræ enim hierarchiæ substantiæ sunt eloquia divinitùs tradita, divinarum scilicet scripturarum vera scientia; sicut & magnus ait Dionysius. Si autem dubius animi fuerit, & non lubenter hæc facere & docere voluerit, non ordinetur. Prophetiçè enim dixit Deus; Tu repulisti scientiam, & ego te repellam ne sis mihi sacerdos.

BALS. Cùm scirent sancti patres, quod propter imaginum adversariorum hæresin complures fideles fieri agrestesque evaserunt, ut qui fugerent, & ne in hominum quidem conspectum venire auderent, dixerunt, quod omnes quidem Christiani coguntur cum perscrutatione divinam scripturam legere; multo autem magis Antistites, qui ad sibi subjectum populum docendum ordinati sunt. Unde etiam definierunt, non alias ordinari quempiam, quam si nôrit Psalterium, & ab eo, qui est ipsum ordinaturus, examinatus, quodnam sit ejus in sanctam scripturam desiderium, asserat se sacrorum & divinorum Canonum ac reliquorum lectioni operam dare cum diligenti scilicet investigatione, & non obiter: versari autem etiam in divinis præceptis, & Domini populum docere; & esse, ut semel dicam, promptum ad docendum & respondendum, quæ sunt consentanea, de eloquiis à Deo traditis, quæ quidem sunt substantia seu constitutio sacerdotii. Dixerit autem quispiam, Cur sancti patres non dixerunt eos debere ordinari, qui sacrum Canonem nôrunt, sanctum Evangelium, & reliqua: sed eos qui Psalterium tantum nôrunt, & profitentur se reliquorum quoque discendorum curam gerere? Solutio. Scire quidem Psalterium, ut necessario requisitum, eos, qui citra ullam commiserationem ordinari debent, à sanctis quoq; patribus postulatum est: reliquarum autem doctrinarum comprehensio non requirebatur, eo quòd jure exigi non potest, ut qui docendi auctoritatem & munus nondum sunt assecuti in ejusmodi lectionibus versentur, & maximè eo tempore, quando Christiani exilii pœna damnabantur. Quidni ergo, dixerunt, qui ab aliis, quibus victus paratur, artificiis ad ordinationem accersitur, cuique propterea, & propter orthodoxorum angustias, venia datur, ordinetur, ut qui non habeat exactam divinæ scripturæ comprehensionem? Ideo, inquiunt, si ad eam paratus sit, & se ad eam diligenter legendam operam positurum profiteatur, ordinabitur: quia postquam ab aliarum rerum molestia est liberatus, & docendi auctoritatem susçepit, professionem suam dedecore non afficiat; sed in eo solo versetur necesse est, & divinæ scripturæ scientiam facile assequetur.

ZONAR. Omnes quidem fideles in justificationibus Dei meditari, nec illius sermonum oblivisci decet: sed eos maximè, qui sacerdotalem dignitatem obtinent sive eâ prædicti atque ornati sunt. Quicunque igitur ad Episcopatum fuerit evehendus, hunc præsens Can. in Psalterii cognitione versatum esse jubet, ut hoc pacto ab illo populus quoque initiari, hoc est eadem cognitione imbui discat. Examinati porro illum vult ab eo, à quo renuntiandus est, Metropolitano,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

an ſacros Canones, Evan. Apoſtoli librum, omnia deniq; A divinæ ſcripturæ monumenta perlegere velit. Ac ita quidem perlegere, ut reconditas abditaſque illorum ſententias ſcrutetur, proindeque, & uniuſcujuſque rei rationem intelligat, & populo ſibi commiſſo erudiendo ſit idoneus, ipſumque interrogantibus reſpondere paratus; juxta divinum Apoſtolum, qui jubet fideles, paratos eſſe ſemper reſpondere omni petenti ab ipſis rationem de ea, quæ in nobis eſt, ſpe: Non autem perfunctoriè, hoc eſt, alias res agens, & verbis ſolum recitandis occupatus, ſubjectas vero ſententias cognitione nequaquam attingens. Nec ſolum ab eo ſacrarum literarum ſtudium, quod diximus, poſtulari; ſed ut vitam præterea ac mores ad legis divinæ præſcriptum normamq; componat, exigi placet neq; id B tantum, ſed ut in erudiendo præterea credito ſibi populo elaboret. Sunt etenim ejus, quæ apud nos eſt, hierarchiæ ſubſtantia, ut magnus Dionyſius indicavit, eloquia divinitùs tradita, hoc eſt, divinarum ſcripturarum vera cognitio. Subſtantia vero hierarchiæ divina ſcriptura vocata eſt, quòd ex illa nimirum tota ejus conſtitutio pendeat. De ſubſtantia porro, iis qui extra ſunt, hoc tempore plura dicere alienum mihi viſum eſt. Vel enim qui ſe ad cognoſcendos Can. contulere liberali doctrina expoliti ſunt, ejuſque definitionem, & quæcunque de illa in prædicamentis traduntur, novere; vel, ſi politioris literaturæ ignari ſunt, C fruſtra illis, quæcunq; hac de re dici poſſunt, inculcaveris. Hæc igitur ſiquidem Epiſcopus ſe facturum recipiat, ipſeque hanc vitæ normam amplecti, tum in aliorum quoque moribus componendis laborem ſuſcipere non recuſet, eum ordinari patres jubent: ſin dubius ſit animi, & non libenter accipiat, hoc eſt, amet, & prompto ſit animo ita facere & docere, non ordinari. His præterea prophetæ verba ſubjiciunt.

ARIST. *Qui futurus eſt Epiſcopus, pſalterium noſcat: pernoſcat, quod legit, non ſimpliciter, ſed cum perſcrutatione, ſacros Canones, ſanctum Evangelium, Apoſtoli librum, & divinam ſcripturam univerſam: ſin minus, ne ordinetur.* D

Eum, qui ad Epiſcopatus gradum promovendus eſt, oportet pſalterium omnino noſcere illudq; interpretari, ut & Clerum ſuum ſic diſcere edoceat. Quam diligenter etiam à Metropolitano examinari an ſacros Canones accuratè poteſt legere, & ſanctum evangelium, & divini Apoſtoli Pauli librum, & totam ſcripturam divinam, & mentem illorum inveſtigare, & quæ ſcripta ſunt intelligere. Quandoquidem vera divinarum ſcripturarum ſcientia eſt conſtitutio & ipſa Hierarchiæ eſſentia, ſecundum magnum Dionyſium: & ſcientiâ ſic inſtructum, eum ordinari: ſin minus, non ordinari. Dixit enim Deus per prophetam, Tu ſcientiam repulisti, & ego te repellam, ne ſis mihi ſacerdos. E

CANON III.

Omnem electionem Epiſcopi vel Presbyteri vel Diaconi, quæ ſit à magiſtratibus, irritam manere, ex Canone dicente: Si quis Epiſcopus, ſecularibus magiſtratibus uſus, per eos Eccleſiam obtinuerit, deponatur & ſegregetur, & omnes qui cum eo communicant. Oportet enim eum, qui ad Epiſcopatum promovendus eſt, ab Epiſcopis eligi; quemadmodum à ſanctis patribus Nicæa decretum eſt in Canone, qui dicit, Epiſcopum oportet F *maxime quidem ab omnibus, qui ſunt in provincia, conſtitui: ſi autem hoc difficile fuerit, vel propter urgentem neceſſitatem, vel propter viæ longitudinem, tres omnino eodem convenientes, (iis quoque, qui abſunt, ſimul ſuffragium ferentibus & aſſentientibus per literas) tunc facere electionem. Eorum autem, quæ per unamquamque provinciam fiunt, confirmationem tribui Metropolitano.*

BALS. Tempore præſentis Synodi eligebantur quidam, ut eſt veriſimile, quorundam procerum poteſtate

εἰ θέλῃ ἀναγινώσκῃν τὰς ἱερὰς κανόνας, Ϛ εὐαγγέλιον, τὸ τοῦ ἀποστόλου βιβλον, καὶ πᾶσαν τὴν θείαν γραφήν. ἀναγινώσκειν δὲ ἐρμηνευτικῶς, ὥστε εἰδέναι αὐτὸν ἐκφέρειν, καὶ ἱκανὸν εἶναι πρὸς διδασκαλίαν τοῦ ἴδιου αὐτοῦ λαοῦ, καὶ ἕτοιμον πρὸς ἀπόκρισιν τοῖς ἐρωτῶσιν αὐτὸν, καθὰ καὶ θέσμον ἀποστολον, προσηγόρευσε τοῖς πιστοῖς, ἵνα ἕτοιμοι ὦσιν ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι αὐτοὺς λόγον περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος. ἀλλὰ μὴ παρερμηνευτικῶς, ἤγουν ἀνορθογράφως, καὶ μόνα τὰ ῥήματα λέγοντα, τῆς δὲ ἐννοίας μὴ προσαπτόμενον. καὶ ὁ μόνον οὕτως ἀναγινώσκειν τὴν θείαν γραφὴν ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ καθὰ θέσμια ἐπιτηδεύματα ἀναστρέφεσθαι καὶ βιοῦν καὶ οὐδὲ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ διδάσκειν τὸν ἐπ' αὐτὸν λαόν. οὐσία γὰρ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας τὰ θεοπαράδοτά εἰσι λόγια, ἤγουν ἡ τῶν θείων γραφῶν ἀληθινὴ ἐπιστήμη, ὡς ὁ μέγας ἀπεφήνατο Διονύσιος. οὐσία δὲ τῆς ἱεραρχίας ἐκλήθη ἡ θεία γραφὴ, ὡς σύστασις ταύτης. ἄχρηον γάρ μοι κέκριται τὸ πλέον εἰπεῖν τι περὶ οὐσίας καθὸ τοὺς ἔξω. ἡ γὰρ τῶν μελλόντων παιδείας οἱ τὰς κανόνας μετιόντες εἰσὶ, καὶ οἴδασι τὸν ὅρον ταύτης, ἃ ὅσα ὑπὸ τῆς καθηγεμονίας περὶ αὐτῆς εἴρηται, ἢ ἄγνωσοι παιδείας εἰσὶ, καὶ μάτην ὅσα ἄν τις εἴποι πρὸς ἐκείνους αἰρήσονται. εἰ μὴ δὲ ταῦτα ὑπαρχήσειαν ποιεῖν, καὶ ὅταν βιοῦν, καὶ τοὺς ἄλλους ῥυθμίζειν, χειροτονεῖσθαι αὐτὸν κελεύουσιν οἱ πατέρες· εἰ δὲ ἀμφιβάλλοι, καὶ μὴ ἀσμενίζοι, ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾷ, προθυμεῖται οὕτως ποιεῖν καὶ διδάσκειν, μὴ χειροτονεῖσθαι, καὶ ὅτι τούτοις ἐπάγουσι τὰ προφητικὰ ῥήματα.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ μνησόμενος Ἐπισκοπος, γινωσκέτω τὸ ψαλτήριον· διαγινωσκέτω, ὅτι ἀναγινώσκει, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ἐρευνητικῶς, τοὺς ἱεροὺς κανόνας, τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, καὶ τοῦ ἀποστόλου βίβλον, καὶ πᾶσαν τὴν θείαν γραφήν· εἰ δὲ μὴ, μὴ χειροτονείσθω.

Τὸν μέλλοντα εἰς τὴν ἐπισκοπὴν προάγεσθαι βαθμὸν, δεῖ πάντως τὸ ψαλτήριον γινώσκειν, καὶ ἑρμηνεύειν αὐτὸν, ἵνα καὶ τὸν ὑπ' αὐτοῦ κλῆρον οὕτω μεμαθηκέναι διδάσκει. ἐξετάζεσθαι δὲ ἀσφαλῶς καὶ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου, εἰ δύναται τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἀναγινώσκειν, τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, καὶ τοῦ θείου ἀποστόλου Παύλου βίβλον, καὶ πᾶσαν τὴν θείαν γραφὴν, καὶ τὴν νῦν αὐτῷ ἑρμηνεῦαι, καὶ συνιέναι τὰ γεγραμμένα· ὅτι σύστασις καὶ οὐσία τῆς ἀρχιερωσύνης ἡ τῶν θείων γραφῶν ἐστιν ἀληθινὴ ἐπιστήμη, καὶ τὸ μέγα Διονύσιον· καὶ ὅταν ἐκρίθαι γνώσεως χειροτονεῖσθαι αὐτόν· εἰ δὲ μὴ, μὴ χειροτονεῖσθαι. εἶπε γὰρ ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου, Σὺ ἐπέγνωσιν ἀπώσω, κἀγὼ ἀπώσομαί σε, τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Πᾶσαν ψῆφον γινομένην παρὰ τῶν ἀρχόντων, Ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου, ἄκυρον μένειν τὸν κανόνα λέγοντα· εἴ τις Ἐπίσκοπος κοσμικαῖς ἀρχούσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐκκλησίαν ἐκράτησε, καθαιρείσθω καὶ ἀφορίζεσθω, καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες. δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα προβιβάζεσθαι εἰς ἐπισκοπὴν, ὑπὸ Ἐπισκόπων ψηφίζεσθαι· κανὼν γὰρ τῶν ἁγίων πατέρων τὸν ἐν Νικαίᾳ ὥρισεν ἐν τῷ κανόνι τῷ λέγοντι· Ἐπίσκοπον πρέπει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τοῦτο, ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξαπαντὸς τρεῖς ὄντι ὡς αὐτὸ συναγομένους (συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων) τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ.

ΒΑΛΣ. Ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς νῦν συνόδου ἐψηφίζοντό τινες, ὡς ἔοικεν, ἀπὸ ἐξουσίας τινῶν διὰ δυναστευόντων ὑπεναντίως

Ψηφιοποιήθηκε από τη

ανπίως τῷ θεῖ τέτῳ ἀποστολικῷ κανόνι. μὴ ἀνεχόμενοι οὖν τῶν οἱ ἅγιοι πατέρες, ὥρισαν πρὸ τοιούτου ψῆφον ἄκυρον εἶναι ἀκολούθως τῷ ῥηθέντι ἀποστολικῷ κανόνι, τὸν διορίζομένην τὰς ὕστερον ψηφοφορίας καθαιρέσεις καὶ ἀφορίζειν τὰς τῆς κοινωνίας αὐτοῖς ἀφορίζειν· δεῖ μέντοι ψῆφον ὀφειλῆ γίνεσθαι κατὰ τὸν δ'. κανόνα τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ. καὶ ἀναγνῶναι οὖν τὸν τοιοῦτον κανόνα, καὶ τὸν λ'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τὰς ἑρμηνείας αὐτῶν. τί δὴ τῶν κανόνων μὴ διορίζομένων διὰ ψήφου γίνεσθαι τὰς χειροτονίας τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων, ἀλλὰ μόνον τῶν Ἐπισκόπων, πῶς ὁ κανὼν φησιν ἀκυροῦσθαι τὰς ὑπὸ ἀρχόντων γινομένας ψήφους Ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων; Λύσις. τινὲς εἶπον καὶ τὰς τρεῖς χειροτονίας ὅτι ἑνὸς προσώπου ὀφείλειν ἐκλαμβάνεσθαι, καὶ τὸν οὕτω γινόμενον ψῆφον χάριν δέ τινος, ἐφ' ᾧ γίνεσθαι διάκονον, πρεσβύτερον, καὶ οὕτως Ἐπίσκοπον, ἄκυρον εἶναι· ἕτεροι εἶπον, ὅτι τὸ παλαιὸν αἱ ψῆφοι παρὰ τοῦ δήμου ἐγίνοντο, καὶ ἐψηφίζοντο μόνον Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ κανὼν τὰς κατὰ δυναστείαν ἀρχοντικὴν γινομένας ψήφους Ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἀκυροῦσθαι· ἄλλοι δέ εἶπον, ὡς ὅτι μὲν Ἐπισκόπου ἡ ψῆφος κατὰ χειροτονίαν ἐρρέθη· ὅτι δὲ πρεσβυτέρου καὶ διακόνου καταχρηστικῶς· ἀντὶ γὰρ χειροτονίας ἐξελήφθη· ὅθεν καὶ ἐμοὶ ἀρέσκει, διορίσοντι καὶ ἑτέρους κανόνας τὴν ψῆφον ἀντὶ χειροτονίας ὀνομαζομένους. τῶν δὲ ἀρχόντων μὴ δυναμένων ὅλως ψηφίζεσθαι Ἐπισκόπους, πῶς ὁ κανὼν διορίζεται ἀκυροῦσθαι τὰς παρὰ τούτων γινομένας ψήφους; Λύσις. ὅτι δεῖ ψήφων παρὰ ἀρχόντων γινομένων ὁ κανὼν διατάττει, ἀλλὰ δεῖ ψήφων Ἐπισκόπων, προβαινουσῶν κατ' ἐξουσίαν ἀρχοντικήν, καὶ δεῖ ψήφων ἤτοι χειροτονιῶν πρεσβυτέρων ἢ διακόνων, προβαινουσῶν κατὰ κέλευσιν ὁμοίαν. φησὶ γοῦν, αἷς κἂν τῷ δόκειν παρὰ τῶν ἐχόντων ἐξουσίαν ἀρχιερέων γίνωνται, ἀλλ' ἐπεὶ κατ' ἀναισχυντίαν καὶ βίαν προβαίνουσιν, ὀφείλουσιν ἀκυροῦσθαι καὶ ἀναλύεσθαι.

contrà quam Canone Apostolico traditum est. Hoc ergo sancti patres non sustinentes, statuerunt, dictam electionem esse irritam consequenter dicto Apostolico Canoni, qui decernit eos qui sic electi fuerint, deponendos & segregandos, eosque excommunicandos qui cum illis communicaverint: oportet autem electionem fieri prout vult IV. Canon sanctorum patrum concilii Niceni. Et illum itaque Canonem & XXX. sanctorum Apostolorum eorumque interpretationes lege. Atqui cum non decernant Canones Presbyterorum & Diaconorum ordinationes electione fieri, sed solum Episcoporum; quomodo dicit Can. irritas esse electiones Episcoporum, Presbyterorum & Diaconorum, quæ fiunt à magistratibus? Solutio. Dicebant quidam, tres ordinationes in una persona intelligi debere, & eam quæ sic fit electionem alicujus, ea de causa ut fiat Diaconus, Presbyter, & sic Episcopus, nullius esse momenti. Alii dicebant, quod antiquitùs electiones fiebant à populo, & eligebantur, non solum Episcopi, sed etiam Presbyteri & Diaconi: & propterea dixit Canon; Quæ magistratus auctoritate fiunt, electiones Episcoporum vel Presbyterorum vel Diaconorum, non valere. Alii autem dixerunt, quod in Episcopo quidem electio propriè dicta est; in Presbytero autem & Diacono abusive: pro ordinatione enim accepta est; quod mihi quoque placet, cum inveniam alios etiam Canones, qui electiones pro ordinatione accipiunt. Cùm autem non possint omnino Magistratus Episcoporum eligere, quomodo decernit Can. ut quæ ab iis fiunt electiones sint irritæ? Solutio. De electionibus, quæ magistratibus vel principibus fiunt, non decernit hic Canon: sed de electionibus Episcoporum, quæ principum seu Magistratuum potestate procedunt: & de electionibus seu ordinationibus Presbyterorum vel Diaconorum, quæ simili jussu procedunt. Dicit ergo, quod etiamsi opinione ac specie ab antistitibus, penes quos est eligendi potestas, fiant, quoniam tamen potentia ac vi procedunt, infirmari debent & resolvi.

ΖΩΝΑΡ. Παλαιὰ ἡ κακία. ἐγίνοντο γὰρ καὶ πάλαι ἄθεσμά τινα, καὶ ἄρχοντες τῇ δυναστείᾳ διαῤῥοῦντες ἐψηφίζοντο Ἐπισκόπους, καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους προσέταττον γίνεσθαι. ταῦτα οὖν ἡ ζωσιμὰς κωλύει, καὶ ἀποστολικὸν κανόνα παράγουσα, ὃς καὶ δι' ἀρχόντων ἐγκρατῆ γιγόμενον ἐκκλησίας Ἐπίσκοπον καθαιρῇ ἅμα καὶ ἀφορίζῃ, μεγάλης τιμωρίας ἀξιῶν καὶ τοῦτο ποιοῦντα, καὶ οὐκ ὀκνηρὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ. ὀφείλῃ δὲ ὑπὸ Ἐπισκόπων ψηφίζεσθαι καὶ εἰς ὑπηρεσίαν προχειρίζεσθαι μέλλοντα, καὶ μέμνηται τοῦ πεντάρτου κανόνος τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων, ὃς ἐξηγεῖται ὀκνῶ.

ZONAR. Vetus malum improbitas est. Et vero antiquis etiam temporibus aliqua contra legum sanctiones admittebantur, ac Principes viri, potentia imperii freti, Episcopos eligebant, & Presbyteros ac Diaconos fieri pro potestate jubebant. Nihil igitur ejusmodi Synodus in posterum licere decernit, profertq; Apostolicum Canonem, quo, si quis Episcopus Magistratuum opera Ecclesiam obtinuerit, illum depositione simul ac segregatione (magno videlicet supplicio, qui id fecerit, dignum existimans,) nec illum tantùm, sed quicunq; ab ejusdem communione non abstinuerit, puniri jubet. Ab Episcopis autem eum, qui ad Episcopatum evehendus est, renunciari placet, ac quarti Canonis à sanctis Patribus in Nicæna Synodo editi mentionem adjungit, qui ibidem explicatur.

ΑΡΙΣΤ. Πᾶσα ψῆφος ὑπὸ κοσμικῶν ἀρχόντων γινομένη ἄκυρος ἔστω.

ARIST. *Omnis electio à secularibus magistratibus facta irrita sit.*

Ἐν πολλοῖς τῶν κανόνων εἴρηται, ὅτι ὑπὸ πάντων τῶν Ἐπισκόπων ἐπαρχίας ὀφείλειν ψηφίζεσθαι, (εἴγε τοῦτο δυνατόν,) καὶ μέλοντα εἰς ὑπηρεσίαν προβιβάζεσθαι. εἰ δὲ μή, κἂν ὑπὸ τριῶν Ἐπισκόπων, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν λοιπῶν διὰ γραμμάτων· ὅ γε κοσμικῆς ἀρχῆς χρήσασθαί τινα, καὶ δι' αὐτῶν ἐκκλησίας τινὸς ἐγκρατῆ γενέσθαι, οὐ μόνον ἐστὶν ἀνίσχυρον, ἀλλὰ καὶ καθαίρεσιν, καὶ ἀφορισμὸν ἐπάγει τῷ τοιοῦτον προχειρισαμένῳ τῆς ἱερωσύνης τυχόντι.

In multis Canonibus dicitur, quod ab omnibus cujusque provinciæ Episcopis (si quidem fieri id potest) eligi debet, qui ad Episcopatum est promovendus: sin minus, à tribus saltem Episcopis, absentibus etiam per literas suffragia sua ferentibus. Secularibus autem principibus uti quemlibet, & per eos Ecclesiæ alicujus possessorem fieri, non modo infirmum est, sed & depositionem & segregationem ei affert, qui tali modo sacerdotium obtinuit.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon IIII.

Præco veritatis magnus Paulus divinus Apoſtolus, quendam veluti Canonem Epheſiorum Presbyteris imponens, vel univerſæ potiùs ſacerdotali multitudini, ſic libere dixit: Argentum vel aurum vel veſtem nullius concupivi, omnia vobis oſtendi, quod oportet ſic laborantes infirmos ſuſcipere, dare beatius quam recipere exiſtimantes. Quocirca nos ab eo edocti ſtatuimus, ne turpis lucri gratia Epiſcopus excuſationes in peccatis excogitans, aurum vel argentum vel ullam aliam ſpeciem ab iis, qui ſibi ſubſunt, Epiſcopis vel Clericis vel Monachis exigat. Dicit enim Apoſtolus; Injuſti regnum Dei non poſſidebunt: nec debent liberi parentibus theſaurum parare, ſed parentes liberis: Si quis ergo per exactionem auri, vel alicujus alterius ſpeciei, vel propter aliquam propriam affectionem à miniſterio arcere inventus fuerit, vel ſegregare ſuorum Clericorum aliquem, vel venerandum templum claudere, ne in eo divina fiant miniſteria, & ad id, quod non eſt ſenſu præditum, ſuam inſaniam immittens; eſt revera ſine ſenſu, & talionis erit legi obnoxius: & labor ipſius in caput ejus redibit, ut qui ſit mandati Dei & Apoſtolicarum Conſtitutionum tranſgreſſor. Præcipit enim & Petrus Apoſtolorum ſummus; Paſcite gregem Dei, qui penes vos eſt, Epiſcopatum gerentes, non per vim, ſed ſponte ac voluntariè ſecundum Deum; neque turpis lucri gratia, ſed promptè & alacriter; nec ut dominatum in Clerum obtinentes, ſed gregis exemplaria exiſtentes; & cùm ſummus paſtor apparuerit, quæ nec corrumpi nec marceſcere poteſt, gloriæ coronam referetis.

Bals. Ut turpis quæſtûs affectio à Chriſtianis radicitus evellatur, ſtatuerunt patres, non licere Antiſtitibus, à ſuis Epiſcopis, Clericis vel Monachis, aurum vel aliam quamcunque rem exigere. Antiſtitem autem, qui aliquem ex ſuis propter ullam ejuſmodi cauſam ſegregat, vel non ſinit propterea in divino templo divinum celebrare miniſterium, & ſic in id quod non eſt ſenſu præditum ſive in templum inauditam ſuam inſaniam effundit, vanas aliquas & à Canonibus alienas excuſationes afferens, eſſe legi talionis obnoxium, ut qui ſit revera ſenſu vacuus. Eſt autem talio, id jure pati quempiam, quod præter rationem fecerit. Hæc autem decernentes patres, diverſis quoque locis ex epiſtola ſancti Pauli ad Epheſios uſi ſunt, qui turpem quæſtum & avaritiam puniunt, miſericordiam autem & eleemoſynam maximi faciunt. Quid autem, ſi ſit aliqua cauſa Canonica, non venia dabitur Antiſtiti, qui ab eo, cui præeſt, aurum vel argentum exigit? Solutio. Minimè: ſi enim hoc fecerit, ut Dei mandatorum tranſgreſſor, & ut qui ejus, qui præeſt, animæ ſalutem vendiderit, punietur. Debet enim, qui fortè deliquerit, Epiſcopum vel Clericum vel Monachum ex Canonum præſcriptis primus punire, & non propter turpe aliquod lucrum Canonicam correctionem tranſgredi. Jubet autem Canon Antiſtitibus, ne in Clericos ſuos dominatum exerceant, id eſt, ne ut ſervis & miniſtris eis utantur ſed ſine perturbatione & vi aliqua eos paſcant & corrigant. Nota autem ex hoc præſenti Canone, quòd non ſolum Antiſtes, qui turpis lucri cauſa Clericum ſuum ſegregavit, ſegregatur ex lege talionis; ſed & qui propter aliquam animi perturbationem vel aliquam non juſtam cauſam tale quid iniquè fecit. De ea re autem quæſtio agitanda eſt apud eum, qui habet majorem poteſtatem, & poteſt de iis rebus ut judex cognoſcere. Quære & Can. xvii. i. tit. iii. lib. Baſil. quæ quidem eſt Novella Juſt. ſic dicens; Omnibus autem Epiſcopis vel Presbyteris interdicimus, ne quempiam à ſancta communione ſegregent, priuſquam cauſa oſtenſa fuerit, propter quam Eccleſiaſtici Canones hoc jubent fieri:

ΚΑΝΩΝ δ'.

Ο κήρυξ τῆς ἀληθείας ὁ μέγας Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος, οἱονεί κανόνα θεὶς τοῖς Ἐφεσίων πρεσβυτέροις, μᾶλλον δὲ καὶ πάντι ἱερατικῷ πληρώματι, ὕστως ἐπαρρησιάσθη εἰπών· ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα, πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μακάριον ἡγούμενος δόσιν ἢ λαμβάνειν. δεῖ καὶ ἡμᾶς μανθάνοντας παρ' αὐτοῦ ὁρίζομεν, μηδ' ὅλως αἰσχροκερδοῦς ὑπονοεῖσθαι Ἐπίσκοπον, φερομένου φερομένης ἐν ἁμαρτίαις, ἀπαιτεῖν χρυσὸν ἢ ἄργυρον ἢ ἕτερον εἶδος τοὺς ὑπ' αὐτὸν πληρώτας Ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς ἢ μοναχούς. φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος· ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι· καὶ οὐκ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. εἴ τις οὖν διὰ ἀπαίτησιν χρυσοῦ, ἢ ἑτέρου τινὸς εἴδους, εἴτε διά τινα ἰδιοπάθειαν ἀπείργων τῆς λειτουργίας, καὶ ἀφορίζων τινὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν κληρικῶν, ἢ σεπτὸν ναὸν κλείων, ὡς μὴ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ τὰς τοῦ Θεοῦ λειτουργίας, καὶ εἰς ἀναίσθητον τιὼ ἑαυτοῦ μορίῳ ὑποπέμπων, ἀναίσθητός ὄντως ὑπάρχει, καὶ τῇ ταυτοπαθείᾳ ὑποκείσεται, καὶ ὑποστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ ὅπερ τιὼ κεφαλαίῳ αὐτοῦ, ὡς παραβάτης ἐντολῆς Θεοῦ καὶ τῆς ἀποστολικῆς διατάξεως. παραγγέλλει γὰρ καὶ Πέτρος ὁ κορυφαῖος τῆς ἀποστόλων ποιμαίνειν ὃ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ ὑποσκοποῦντες μὴ ἀναγκαστικῶς ἀλλ' ἑκουσίως καὶ κατὰ Θεόν· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μὴ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. καὶ φέρεσθαι τὸν μὲν ἀρχιποιμένα Χριστὸν στέφανον τὸν ἀμάραντινον τῆς δόξης φέροντα.

ΒΑΛΣ. Ἵνα ὃ τὴν αἰσχροκερδείας πάθος ὑπὸ τῶν χριστωνύμων ἐκριζωθῇ, ὥρισαν οἱ πατέρες, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοὺς ἀρχιερεῖς ἀπὸ τῶν ὑπ' αὐτοὺς Ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν ἢ μοναχῶν χρυσὸν ἀπαιτεῖν, ἢ ἕτερόν οἱονδηποτοῦν πρᾶγμα. Ὁ δ' ἀφορίζοντα ἀρχιερέα, μὴ τὴν τοιαύτην αἰτίαν, τινὰ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὸν, ἢ ὑπηρέτοντα μὴ τοῦ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν θείαν καὶ ὕστως εἰς ἀναίσθητον ἦγον εἰς τὸν ναὸν τὴν ἀλλότριον αὐτοῦ μορίαν ἐκχέοντα, πρόφασιν ματαίας τινὰς καὶ ἀκανονίστους προφάσεις, ὑποκεῖσθαι τῇ ταυτοπαθείᾳ, ὡς τῇ ἀληθείᾳ ὄντα ἀναίσθητον. ζημιοπάθεια δέ ἐστι τὸ παθεῖν οὐλόγως ὁ παραλόγως ἐποίησε. ταῦτα δὴ θεσπίζοντες οἱ πατέρες, ἐχρήσαντο καὶ διαφόροις ῥητοῖς ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ὑποστολῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου, τὸν αἰσχροκέρδειαν καὶ τὸν φιλαργυρίαν κολάζουσι, καὶ τὸν ἐλεημοσύνην ἀποσεμνύνουσι. τί δέ, εἰ κανονικὴ ἐστὶν ἡ πρόφασις, συγγνωσθήσεται ὁ ἀρχιερεὺς ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀπαιτῶν χρυσὸν ἢ ἄργυρον; Λύσις. ὑδαμῶς. εἰ γὰρ τοῦτο ποιήσει, ὡς παραβάτης τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς πωλήσας τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν, κολασθήσεται. ὀφείλει γὰρ καὶ ἴσως ἐπιτιμητὸν Ἐπίσκοπον αὐτοῦ ἢ κληρικὸν ἢ μοναχὸν ὁ πρῶτος καὶ κανόνα κολάζειν, εἰ μὴ διά τι αἰσχροκερδὲς τὸ κανονικὸν διόρθωσιν παρεμποδίσειν. ἐντέλλεται γὰρ ὁ κανὼν τοῖς ἀρχιερεῦσι μὴ κακωτικοὺς εἶναι τῶν κληρικῶν αὐτῶν, τουτέστιν, ὡς δούλοις καὶ ὑπηρέταις τούτοις κεχρῆσθαι, ἀλλὰ χωρεῖς ἐμπαθείας καὶ ἀνάσχησι τινὸς ποιμαίνειν καὶ διορθοῦσθαι αὐτούς. σημειωτέον δὲ ἀπὸ τοῦ πρώτου κανόνος, ὅτι ὁ μὲν ὁ ἀφορίσας ἀρχιερεὺς καὶ κληρικὸν αὐτοῦ διὰ προφάσιν αἰσχροκερδείας ἀφορίζει, καὶ τὸν λόγον τῆς ταυτοπαθείας, ἀλλὰ καὶ ὁ κατ' ἐμπάθειαν ἢ ἄλλην ἀνάλογον αἰτίαν τοιοῦτόν τι ἀδίκως ποιήσας. καὶ τοῦ περὶ τούτου ζητεῖται πρὸς τὸν μείζονα ἔχοντι ἐξουσίαν καὶ διαμβλῶ διαυτὰν τοῖς τοιούτοις. ζήτει καὶ κεφ. ιζ'. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, ὅπου ἐστὶ νεαρὰ Ἰουστινιάνου, λέγων ὕστως. πᾶσι δὲ τοῖς Ἐπισκόποις καὶ πρεσβυτέροις ἀπαγορεύομεν μὴ ἀφορίζειν τινὰ τῆς ἁγίας κοινωνίας, πρὶν αἰτία δείξῃ δι' ἣν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες τοῦτο γίνεσθαι κελεύουσιν· εἰ

εἰ δέ τι καὶ παρὰ ταῦτα τῆς ἁγίας κοινωνίας χωρίστῃ τινά, ὁ μὲν ἀφορισθεὶς, ὡς ἀδίκως τῆς ἁγίας κοινωνίας ἐχωρίσθη, λυομένου τοῦ χωρισμοῦ ὑπὸ τοῦ μείζονος ἱερέως, τῆς ἁγίας ἀξιούσθω κοινωνίας. ὁ δὲ ἀδίκως τινὰ τῆς ἁγίας κοινωνίας χωρίσαι τολμήσας, πᾶσι τρόποις ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὑφ' ὃν πέπακται, χωρισθήτω τῆς κοινωνίας, ἐφ' ὅσον χρόνον ἔκρινεν ἱκανὸν εἶναι· ἵνα ὅπερ ἀδίκως ἐποίησε, δικαίως ὑπομείνῃ. σημείωσαι δὲ τὸν παρόντα κανόνα, ὃς τιμωρίαν κελεύοντα τοὺς Ἐπισκόπους, τοὺς διὰ φορτικὰς αἰσχροκερδείας ἢ ἰδιοπαθείας ἀφορίζοντας ἐκ τῆς τῶν αὐτῶν τινας, ἢ κλείσαι ναόν· ὥστε ὁ ὅπως ἀφορίσας, ἀφορισθήσεται· ὁ δὲ κλείσας ναὸν καὶ πλέον τοῦ ἀφορισμοῦ κολασθήσεται. μὴ εἴπῃς δὲ ἐκ ἀντιδιαστολῆς, μὴ κολάζεσθαι Ἐπίσκοπον, ἐὰν μὴ διὰ αἰσχροκέρδειαν ἢ διὰ ἰδιοπάθημα, ἀλλ' ἐὰν λόγῳ ἀφορίζοντά τινα, ἢ κλείσαντα ναόν· ἀλλὰ δὲ ἐκ ἀντιδιαστολῆς ἐκλαβεῖν εἰς μόνους τοὺς ἀφορισμούς· ὁ γὰρ κλείσας ναὸν Ἐπίσκοπος ἐκ οἱασδήποτε λόγου ἢ αἰτίας τρόπου, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κολασθήσεται, ὡς ἄνωθεν εἴρηται.

A si quis autem præter hæc à ſancta communione quempiam ſeparaverit, ille quidem, qui à ſancta communione injuſtè ſeparatus eſt, ſoluta ſeparatione à majori Antiſtite, ſancta communione dignus exiſtimetur. Qui autem injuſtè aliquem ſancta communione privare auſus eſt, omnibus modis à Sacerdote, cui eſt ſubjectus, tanto tempore, quantum is ſatis eſſe viderit, communione movebitur; ut quod injuſtè fecit, juſtè patiatur. Nota præſentem Canonem, qui pœna talionis punit Epiſcopos, qui turpis quæſtûs gratia, vel propter privatas affectiones, ex ſuis aliquos ſegregant, vel templa claudunt. Quare qui ſic ſegregavit, ſegregabitur. Qui autem templum claſit, B plus quam ſegregatione punietur. Ne dixeris autem per argumentum à contrario ſumptum non puniri Epiſcopum, qui non propter turpe lucrum vel privatam affectionem, ſed jure ſegregat aliquos vel templa claudit: ſed argumentum a contrario accipe ad ſolas ſegregationes. Epiſcopus enim, qui ex quacunq; ſive iuſta ſive injuſta cauſa, templum claudit, punietur, ut mihi quidem videtur, ſicut ſuperius dictum eſt.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Ὁ μὲν παρὼν δ'. κανὼν ἀπαλλάττει τοὺς κληρικοὺς πάσης αἰσχροκερδοῦς εἰσπραξέως, ἐπινοουμένης παρὰ τῶν κατὰ τόπους C ἀρχιερέων. Ὅ δὲ β'. γ'. δ'. καὶ ε'. κεφ. τοῦ γ'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν διορίζει, μήτε μετάτων δόσεσι, μήτε προσωπικῇ λῃτουργίᾳ, μήτε ἁπλῶς οἱαισδήποτε ἐμπορείαις δημοσιακαῖς τοὺς κληρικοὺς ὑποκεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐγνωσμένα δημόσια πελέσματα καὶ μόνα πελεῖν· ἀλλ' ὁ εἰρημένος ὁ βασιλεὺς κύριος Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς παρὰ χρυσοβούλλου ἀπολυθέντος κατὰ τὸν φεβρουάριον μῆνα τῆς ζ'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ϛχ'. ἔτους ἐφιλοτιμήσατο πᾶσι τοῖς ὑπευθύνοις τῆς χώρας τῆς Ρωμαΐας προσκαθημένοις ἱερεῦσι καὶ δημοσιακοῖς πλεκταῖς οὖσι, μὴ μόνον ἀζημίαν πάσης δημοσιακῆς ἐπηρείας, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶσαι τὸ ζυγολογίου. μετὰ δέ τινα καιρὸν ἀπεχαρίσατο τούτοις μετὰ δωρεᾶς ἁπλῶσαι κεφ. δ'. κἂν μὴ ἀπὸ ζυγολογίου ὦσι τὰ διδόμενα παρὰ τούτων πελεσμάτων. πρὸ δὲ ῥηθέντος φιλοτιμίαν τῆς ἀζημίας τῆς δημοσιακῆς ἐπηρείας ἀπεχαρίσαντο καὶ τοῖς ὑπὸ πᾶσι προσωπικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς καὶ μοναστηριακοῖς προσκαθημένοις ἱερεῦσι· πλὴν τοῦ μὲ δημοσιακὸν ἱερέων τὸ ποσότητα διὰ ἀπογραφῆς ἐτενοχώρησε, διὰ τὸ δοχλοῦν τὸ συμπαθηθέντων πελεσμάτων αὐτῷ, ὥστε εἰς ὃ ἔξῃ μὴ αὐξάνεσθαι· τοὺς δὲ προσωπικοὺς καὶ λοιποὺς ἱερεῖς, ἐπεὶ οὐδὲν κωλύει ἀπογραφῆναι πάντως, διὰ τὸ μηδὲν ὀφείλειν γίνεσθαι δοχλοῦν ὑπὲρ τούτων. καὶ μετά τινας χρόνους, ἱερέων τινῶν δημοσιακῷ ὑποφαινόντων πολὺ πολύτιμα τῷ, ὡς εἴρηται, γεγενημένῃ ἀπογραφῇ, καὶ ἑλκομένων εἰς ἀπόδοσιν πλοϊμίων καὶ λοιπῶν δημοσιακῶν ἐπηρειῶν, ὑπεμνήσθη ὁ κραταιὸς καὶ ἅγιος ἡμῶν βασιλεὺς διὰ τοῦ τότε ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ, καὶ συνεζητήθη περὶ τάξιν βασιλικὴν εἰ βοηθοῦσι) οἱ τοιοῦτοι δημοσιακοὶ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς ῥηθέντος χρυσοβούλλου, εἰς ὃ ἐξκουσδίευσαν τέως ἀπὸ τῶν δημοσιακῶν ἐπηρειῶν· διεγνώσθη συνοδικῶς ἔχειν τοὺς τοιούτους ἱερεῖς τέως τὴν ἐξκουσείαν ἀπὸ τῶν ἐπηρειῶν. εἶπε γὰρ ἡ ἁγία σύνοδος, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς προοιμίου, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπὸ τῆς ἐξκουσδίευσαν πάντας τοὺς προσωπικοὺς ἱερεῖς μηδὲ ἀπογραφομένους, φησὶ) δῆλον, τὴν βασιλικὴν ἐνέργειαν περὶ πάντας ὑφαπλωθῆναι τοὺς ἱερεῖς· ἄδικον δ' ἔφασαν, καὶ τῆς βασιλικῆς ἐνεργείας ἀλλότριον, τούτους μὲ τῷ δημοσίῳ μηδὲν συνεισφέροντας, ἐξκουσδίευσθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ ἱερωσύνης· ἐκείνους δὲ τελεσθὲν ὄντας τῷ δημοσίῳ ἐπηρεάζεσθαι, καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἱερωσύνης μὴ ἔχειν παρέπιπτον, ἀλλὰ καὶ τοῖς λαϊκοῖς ὑποδείκνυσθαι· καὶ ἀναγνωθὲν δὲ καὶ τὸν Ἰούλιον μηνὸς τοῦ α'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ϛχ'. ἔτους γεγονὸς χρέος τότε συνοδικὸν σημείωμα.

Præſens quidem quartus Canon ab omni exactione, turpis lucri gratia, Clericos liberat, quæ ab Antiſtitibus, qui locis præſunt, excogitatur. Secundum autem, tertium, quartum, & quintum caput iii. tit. iii. lib. Baſilic. neque metatorum dationibus, neque perſonali munere, nec ullis omnino publicis oneribus Clericos aſtrictos eſſe decernunt, ſed nota publica tributa eaque ſola pendere. Jam vero inter Imperatores perpetuo celebrandus dominus Manuel Comnenus, per bullam auream menſe Feb. indictione vii. an. 6600. emiſſam, conceſſit omnibus Sacerdotibus, qui ubivis Romaniæ locorum aſſident, & publica ſacra peragunt, non ſolum ab omni onere publico excuſationem habere, ſed etiam im- D munitatem jugationum. Poſt aliquod autem tempus eis quoque largitus eſt immunitatem capitis quarti, etiamſi non ſint ex jugatione quæ ab eis dantur tributa. Dictam autem à publicis muneribus excuſationem dedit omnibus, qui in perſonalibus Eccleſiaſticis & monaſterialibus aſſident, ſacerdotibus; ſed publicorum quidem ſacerdotum quantitatem deſcriptione facta in anguſtum redegit propter ſuſceptionem eis conceſſorum vectigalium, ut deinceps non augeatur: Perſonales autem & reliquos ſacerdotes non eſſe deſcribendos ei viſum eſt omnino, quoniam nulla pro iis eſſe deberet penitus ſuſceptio. Cum autem aliquanto poſt tempore, ſacerdotes E quidam publici, qui quantitatem factarum, ut dictum eſt, deſcriptionum excedebant, ad nautica ſolvenda & reliqua onera publica traherentur, commonitus eſt potens & ſanctus noſter Imperator à ſanctiſſimo tunc temporis Patriarcha domino Luca, & quæſitum eſt juſſu Imp. an hi publici Sacerdotes à dicta aurea bulla juventur, & publicis oneribus interim excuſentur: Synodice definitum eſt, tales ſacerdotes excuſationem ab oneribus habere. Dixit enim ſancta Synodus, quod & ex procemio, & ex eo etiam, quod omnes accuſantur perſonales Sacerdotes etiamſi non deſcribantur, evidenter oſtenditur, Imp. beneficium ad omnes extendi Sacerdotes. Injuſtum autem eſſe dicebant, & ab Imp. beneficentia alienum, ut qui publico quidem nihil conferunt, propter Sacerdotii honorem excuſentur: illi autem, qui publico deſerviunt, opprimantur, & ex ſacerdotio non habeant ſolatium, ſed perinde ac ſi eſſent Laici, in judicio vexentur. Et Lege eam, quæ in Julio menſe pruna indictione anno 6600. facta eſt, de hac re declarationem.

Altera Interpretatio.

Præſens quidem quartus Canon ab omni exactione, turpis lucri gratia, Clericos liberat, quæ ab Antiſtitibus, qui locis præſunt, excogitatur. Secundum autem, tertium, quartum, & quintum caput iii. tit. iii. lib. Baſilic. neque metatorum dationibus, neque perſonali munere, nec ullis omnino publicis oneribus Clericos aſtrictos eſſe decernunt, ſed nota publica tributa eaque ſola pendere. Jam vero inter Imperatores perpetuo celebrandus dominus Manuel Comnenus, per bullam auream menſe Feb. indictione vii. an. 6600. emiſſam, conceſſit omnibus Sacerdotibus, qui ubivis Romaniæ locorum aſſident, & publica ſacra peragunt, non ſolum ab omni onere publico excuſationem habere, ſed etiam immunitatem jugationum. Poſt aliquod autem tempus eis quoque largitus eſt immunitatem capitis quarti, etiamſi non ſint ex jugatione quæ ab eis dantur tributa. Dictam autem à publicis muneribus excuſationem dedit omnibus, qui in perſonalibus Eccleſiaſticis & monaſterialibus aſſident, ſacerdotibus; ſed publicorum quidem ſacerdotum quantitatem deſcriptione facta in anguſtum redegit propter ſuſceptionem eis conceſſorum vectigalium, ut deinceps non augeatur: Perſonales autem & reliquos ſacerdotes non eſſe deſcribendos ei viſum eſt omnino, quoniam nulla pro iis eſſe deberet penitus ſuſceptio. Cum autem aliquanto poſt tempore, ſacerdotes quidam publici, qui quantitatem factarum, ut dictum eſt, deſcriptionum excedebant, ad nautica ſolvenda & reliqua onera publica traherentur, commonitus eſt potens & ſanctus noſter Imperator à ſanctiſſimo tunc temporis Patriarcha domino Luca, & quæſitum eſt juſſu Imp. an hi publici Sacerdotes à dicta aurea bulla juventur, & publicis oneribus interim excuſentur: Synodice definitum eſt, tales ſacerdotes excuſationem ab oneribus habere. Dixit enim ſancta Synodus, quod & ex procemio, & ex eo etiam, quod omnes accuſantur perſonales Sacerdotes etiamſi non deſcribantur, evidenter oſtenditur, Imp. beneficium ad omnes extendi Sacerdotes. Injuſtum autem eſſe dicebant, & ab Imp. beneficentia alienum, ut qui publico quidem nihil conferunt, propter Sacerdotii honorem excuſentur: illi autem, qui publico deſerviunt, opprimantur, & ex ſacerdotio non habeant ſolatium, ſed perinde ac ſi eſſent Laici, in judicio vexentur. Et Lege eam, quæ in Julio menſe pruna indictione anno 6600. facta eſt, de hac re declarationem.

Zonar.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Aliquid Episcopum sui emolumenti causa à A sibi subjectis exigere hic Can. omnino vetat, magnumq; Paulum ita de se loquentem inducit; Aurum, aut argentum, aut vestem nullius concupivi; ut suo ipsemet exemplo, omnibus ad imitandum proposito, eundem vitæ cursum à fidelibus retinendum, ac assidue laborantibus infirmorum curam suscipiendam esse commonefaceret: infirmorum appellatione, hoc loco, non qui morbo aliquo tenentur, sed omnes qui misericordia quomodocunq; indigent, intelligens. Quod si hæc universis ita præcipitur, ea multo accommodatius Episcopis arbitrabimur convenire. Statuit igitur, ne quid Episcopus, turpis lucri gratiâ commentitiarum causarum obtentu, à subjectis sibi Episcopis, B Clericis aut Monachis, sive aurum, sive argentum, sive aliud quidpiam, exigat. Injusta enim ejusmodi, inquit, exactio est: injusti porro regnum Dei non possidebunt. Neque vero debent filii parentibus thesauros recondere, sed parentes filiis, idem ait Apostolus. Si quis igitur Episcopus subditos suos, quod ei rem qualemcunque demum postulanti non obtemperaverint, vel alia quapiam animi perturbatione incitatus, segreget, vel templum, sacrorum celebrationi impediendæ, clauserit, in rem sensu carentem, templum scilicet, iram, quam, eo quod vehemens & absq; ratione suscepta sit furorem appellavit, effundens, sensu ipse carere, inquit, existimandus est, pœnaq; talionis, hoc C est, segregatione damnabitur, quodq; ipse fecit, Episcopus quidem à suo Metropolitano, Metropolitanus autem à Patriarcha, quibus subjiciuntur patietur, & reverterur labor ipsius in caput ejus, quippe qui Dei mandatis & constitutionibus Apostolicis nequaquam obtemperaverit. Post hæc vero, Apostolorum coryphæi Petri verba, ex ipsius prima Epistola Catholica, subjicit.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ ἁπαγτῆ ⸓ ἀρχιερέα τὴς ὑπ' αὐτὸν διδύναγ τι ἀυτῇ, πάντη κωλύῃ ὁ κανὼν, καὶ ⸓ μέγδμ Παῦλον εἰσάγῃ λέγοντα· χρυσίου, ἢ ἀργυρίου, ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα, τύπον ἑαυτὸν καὶ ὑπόδειγμα πᾶσι διδόναι, ὅπ ὅπω χρὴ τοὺς πιστοὺς ἀναφέρεσθαι, καὶ κοπιῶντας ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς ἀσθενοῦς· ἀσθενῆ δὲ νῦν οὐ τοὺς νοσοῦντας δηλοῖ, ἀλλὰ πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε διαμαρτάνοντας ἐλέους. εἰ δ' πᾶσι ταῦτα ὑποτέτακτ⁀, πολλῷ μᾶλλον ἂν τοῖς Ἐπισκόποις ἁρμόσειεν. ὀφείλει δῦν, μὴ φορτικὸς πλατύνομενον δὶ αἰσχροκέρδειαν ⸓ Ἐπίσκοπον ἀπαιτῆν, ἀπὸ τῆς ὑπ' αὐτὸν ὄντων Ἐπισκόπων, κληρικῆς, ἢ μοναχῶν, χρυσὸν, ἢ ἄργυρον, ἢ ἕτερον εἶδ⁀. ἄδικος γάρ, φησιν, ἡ τοιαύτη ἀπαίτησις· ἄδικοι δ' βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. καὶ οὐκ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. καὶ ταῦτα δ' ἀποστολικὸ τὸ ῥητόν. εἰ γοῦν ἁπαιτῆ τις Ἐπίσκοπ⁀. τὸς ὑπ' αὐτὸν οἱονδήποτε πρᾶγμα, καὶ μὴ εὐπειθῆς δύρίσκων αὐτὸς, ἀφορίσῃ αὐτὸς, ἢ δι' ἐμπαθείαν ἑτέραν, ἢ κλείσῃ ναὸν, ὥστε μὴ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ τὰς ἱερουργίας, εἰς ἀναίσθητον ⸓ ναὸν δηλονὸτι τὸν ὀργίλον αὐτὸν, ὡς μανίαν λέγα δ' πάνυ σφοδρὸν καὶ ἀθέλητον ὠνόμασεν, ὑπερβαίνων, ἀναίσθητός ἐστι, φησὶ, καὶ τῇ ζωώδει παθείᾳ ὑποκείσεται, ἤγουν ἀφορισθήσεται, καὶ ὃ ἐποίησε πάθῃ ὁ μὲν Ἐπίσκοπ⁀. ἀπὸ μητροπολίτου αὐτοῦ, ὁ δ' μητροπολίτης ἀπὸ τοῦ πατριάρχου, οἷς ὑποκειται, καὶ ὑπηρέτῃ ὁ πόν⁀. αὐτῷ εἰς κεφάλαιον αὐτῷ, ὡς ἀθετήσαντος ἐντολὴν θεοῦ καὶ τῆς ἀποστολικῆς διατάξεως. ⸓ ἐξῆς πάθοι τὸ τοῦ κορυφαίου τῆς ἀποστόλων Πέτρου ῥητὸν, ὃ ἐν τῇ πρώτῃ τῆς καθολικῆς αὐτοῦ ὑπῆκολούθησε γράψαν.

ARIST. *Statuimus, ut Episcopus aurum, aut argentum, vel aliud quippiam ab Episcopis, Clericis aut Monachis sibi subjectis exigere nequaquam excogitet. Si quis igitur per auri, aut alius cujusvis rei actionem, vel* D *per propriam suam affectionem, quempiam ex iis, qui sibi subjiciuntur, Clericis à sacrorum celebratione arcere, vel venerandum templum, ne sacræ in eo Dei celebrationes fiant, claudere inventus fuerit, legi talionis subjicitur. Petrus enim Apostolus dicit; Pascite Dei gregem, non ex necessitate, sed voluntarie, & secundum Deum, non turpis lucri gratia, sed prompto animo: non ut in Clerum dominium exercentes; sed ut exemplar gregis facti.*

ΑΡΙΣΤ. Οὐείζομδ μησὶ' ὅλως ὑπιλογῆδθαγ Ἐπίσκοπον ἀπαιτῆ χρυσὸν, ἢ ἄργυρον, ἢ ἕτερον εἶδ⁀. τὸς ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόπους, ἢ κληρικὸς, ἢ μοναχές. εἴ τις οὖν δι' ἀπαίτησιν χρυσοῦ, ἢ ἑτέρᾳ εἴδει, ἢ δι' τινα ἰδιοπάθειαν, διέρειδειν ἀπείργων τῆς λειτουργίας, ἢ ἀφορίζων τινὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν κληρικῆς, ἢ σεπτὸν ναὸν κλείων, μὴ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ τὰς ἱερὰς τῷ θεῷ λῆτουργίας τῇ ταυτοπαθείᾳ ὑποκείσεται· φησὶ γὰ Πέτρ⁀. ὁ ἀποστόλ⁀. ποιμάνετε τὸ ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως, κὴ κτ' θεόν· μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μὴ ὡς κατακυριεύοντες τῆς κλήρου, ἀλλ' ὡς τύπ⁀. γινόμενοι τοῦ ποιμνίου.

Punire & segregare ob hoc à sacris Canonibus conceditur Episcopis, ut Clericorum suorum & aliorum delicta spiritualiter simul & paternè corrigerentur. Si E qui autem potestate eâ abutentes, ob propriam suam passionem, aut auri vel alterius alicujus rei exactionem, segregent aliquos aut pœnis subjiciant, juste iisdem pœnis subjicientur: ut discant, non sine ratione pœnas sumere.

Τὸ ὑπιλιμᾶν, κὴ ἀφορίζειν, διὰ τοῦτο ἐδόθη ⸓ διὰ τῆς ἱερῶν κανόνων τοῖς Ἐπισκόποις, ἵνα τὰ ἐπταισμένα ⸓ τῆς ὑπ' αὐτοὺς κληρικῆς κὴ λοιπῶν πνευματικῶς, ὁμοῦ κὴ πατρικῶς διορθῶνται· εἰ δὲ τινες, τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ καταχρώμενοι, ἀφορίσωσί τινας, ἢ ὑπτιμήσουσι δι' ἰδίαν ἐμπάθειαν, ἢ ἀπαίτησιν χρυσοῦ, ἢ ἑτέρου τινὸς εἴδους, δικαίως τῇ ταυτοπαθείᾳ ὑποπεσοῦνται· ἵνα μάθωσι, μὴ ἀλόγως ὑπτιμᾶν.

CANON V.

Est peccatum ad mortem, quando peccantes aliqui perstant non corrigendi. Hoc autem est deterius, quando & erecta cervice adversus pietatem & religionem insurgunt, mammonam Dei obedientiæ præferentes, & ejus Canonicas constitutiones non ferentes. F *In iis non est Dominus Deus, nisi forte humiliati à suo delicto resipuerint. Oportet enim eos magis Deo supplicare, & cum corde contrito hujus peccati remissionem & condonationem petere, & non de illicita donatione se jactare. Deus enim prope est iis, qui sunt contriti corde. Eos ergo, qui per auri donationem se fuisse in Ecclesia constitutos gloriantur, & in ea improba consuetudine spem habent, quæ à Deo & ab omni sacerdotio alienat,*

ΚΑΝΩΝ ε'.

Ἁμαρτία πρὸς θάνατόν ἐστιν, ὅταν τινὲς ἁμαρτάνοντες ἀδιόρθωτοι μένωσι. Ὃ δ' τότε χρεὼν, ἐὰν τραχηλιάσαντες καταξανίσθωσι τῆς οὐσιβείας κὴ τῆς ἀληθείας, προτιμώμενοι ⸓ μαμωνᾶν τῆς θεοῦ ὑπακοῆς, κὴ τῶν κανονικῶν αὐτοῦ διατάξεων μὴ ἀνεχόμενοι· ἐν τούτοις οὐκ ἔστι κύρι⁀. ὁ Θεὸς, εἰ μήπω ταπεινωθέντες τῆς ἰδίης σφάλματ⁀. ἀνανήψωσι· χρὴ γὰ μᾶλλον αὐτοὺς προσέρχεσθαι τῷ Θεῷ, κὴ μὴ συντετριμμένης καρδίας τὴν ἄφεσιν τούτου τ' ἁμάρτημάτ⁀. κὴ τὴν συγχώρησιν αἰτεῖσθαι ὑπὲ ἐναβρυνέσθαι τῇ ἀδίσμῳ δόσει. ἐγγὺς γὰρ Κύρι⁀. τοῖς Συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ· τοὺς δὲ ἐγκαυχωμένους διὰ δόσεως χρυσίου τετάχθαι ἐν ἐκκλησίᾳ, κὴ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ Συνθείᾳ ἐπαλπίζοντας τῇ ἀλλοφρύσῃ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ πάσης ἱερωσύνης, κὴ

καὶ ἐκ τούτου ἀναιδῆ προσώπῳ καὶ ἀναφαλύπτῳ στόμα- A
τι, ὀνειδιστικοῖς λόγοις τοὺς διὰ ἀρετὴν βίου ὑπὸ τοῦ ἁγίου
πνεύματος ἐκλεγμένους καὶ καταξιωθέντας ἐκ τοῦ δόσεως χρυ-
σίου, ἀπιμάζοντας· πρῶτον μὲν τοῦτο ποιοῦντας ἢ ἔσχατον
λαμβάνειν βαθμὸν τοῦ οἰκείου τάγματος· εἰ μὴ δὴ μένοιεν,
δεῖ τιμίου ἐκπίπτειν. εἰ δέ τις δῆτα χειροτονίᾳ φανῇ πρᾶ-
γμα τοῦτο πεποιηκώς, γινέσθω κατὰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα, τὸν
λέγοντα· εἴ τις Ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τὴν ἀξίαν ταύ-
της ἐκτήσατο γένηται, ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, καθαι-
ρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονήσας, καὶ ἀκκοπτέσθω πάν-
τως ἐκ τῆς κοινωνίας, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ' ἐμοῦ
Πέτρου· ὡσαύτως καὶ τὸν δεύτερον κανόνα τῶν ἁγίων πατέρων B
τῶν ἐν Χαλ-
κηδόνι ὁσίων πατέρων ἡμῶν, τὸν λέγοντα· εἴ τις Ἐπί-
σκοπος δῶρά τινα χρήματα τοποίησεν, καὶ εἰς προάγειν
καταχάρι τὸν ἄνοσιον χάριν, καὶ χειροτονήσει δῶρά τινα χρή-
ματα Ἐπίσκοπον ἢ χωρεπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διά-
κονον, ἢ τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμουμένων, ἢ
προβάλλοιτο δῶρα χρήματα οἰκονόμον ἢ ἔκδικον ἢ τὸν μο-
ναστήριον, ἢ ὅλως τινὰ τῶν οἰκείων, δι' αἰσχροκέρδειαν οἰ-
κείαν, ὁ τοῦτο δῶρα χρήσας ἐλεγχθείς, κινδυνευέτω εἰς
τὸν οἰκεῖον βαθμόν· καὶ ὁ χειροτονούμενος, μηδὲν ἐκ τῆς κατ'
ἐμπορείαν ὠφελείσθω χειροτονίας ἢ προβολῆς, ἀλλ' ἔστω
ἀλλότριος τῆς ἀξίας ἢ τοῦ φροντίσματος, ὑπὲρ οὗ δῶρα χρήμα- C
σιν ἔτυχεν. εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανείη καὶ τοῖς ὕπνοις αἰ-
σχροῖς καὶ ἀτεμίτοις λήμμασι, καὶ αὐτὸς εἰ μὲν κληρικὸς εἴη,
τοῦ οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναχός, ἀφο-
ριζέσθω.

& ideo impudente vultu & ore aperto, probrosis & contumeliosis verbis eos, qui propter actam ex virtute vitam à sancto Spiritu selecti constitutique sunt absque auri largitione, vilipendunt: primum quidem eos qui hoc faciunt ultimum proprii ordinis gradum sumere; sin autem perseveraverint, inflicta quoque pœna corrigere decernimus. Si quis autem in ordinatione hoc quandoque fecisse visus fuerit, fiat ut vult canon Apostolicus, qui dicit; si quis Episcopus per pecunias hanc dignitatem sit assecutus, vel Presbyter, vel Diaconus, deponatur & ipse, & is qui ordinavit, & excindatur omnino à communione, ut Simon magus à me Petro: & ii. canon sanctorum patrum qui Chalcedone convenerunt, qui dicit; Si quis Episcopus pecuniis ordinationem fecerit, & gratiam non venalem in emptionem deduxerit, & pecuniis ordinaverit Episcopum, vel Chorepiscopum, vel Presbyterum, vel Diaconum, vel aliquem eorum qui in clero enumerantur; vel pecuniis promoverit Oeconomum, vel Defensorem, vel monasterii Administrum, vel omnino aliquem ex canone, turpis lucri gratia, qui hoc aggressus esse convictus fuerit, de proprio gradu veniat in periculum: & qui ordinatur, ex ea ordinatione vel promotione, quæ pretio dato instar mercaturæ facta est, nihil juvetur; sed sit alienus à dignitate vel munere seu curatione quam pecuniis assecutus est. Si quis autem & lucris adeo turpibus & illicitis intercessor seu sequester apparuerit, hic quoque, si sit quidem Clericus, à proprio gradu excidat: sin autem Laicus vel Monachus, segregetur.

ΒΑΛΣ. Μέλλοντες οἱ ἅγιοι πατέρες κολάσαι τοὺς κλη-
ρικοὺς τοὺς πρώτως μὲν ἑκουσίᾳ καὶ κατὰ φιλόθεον γνώμην
προσάγοντας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις χρήματα ἢ ἕτερά τινα· ὕ-
στερον δὲ ἐγκαυχωμένους ὅτι τῇ δόσει, καὶ ζητοῦντας προκαθεδρί-
ας καὶ προπομπάς, καὶ ὀνειδίζοντας τοὺς διὰ ἀρετὴν ἢ ἐνέργειαν
κληρωθέντας καὶ Θεόν συναδελφοὺς αὐτῶν· ἐχρήσαντο ἐν προ-
οιμίοις ῥήματί τινι δηλοῦντι τὴν πρώτης καθολικῆς ἐπιστολῆς ἀπο-
στόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, λέγοντι, ἔστιν ἁμαρτία πρὸς D
θάνατον, ἤγουν ὄζουσα ἁμαρτία θανάσιμος ἢ ἀδιόρθωτος
καὶ ἀμετανόητος, καὶ ἔστι ταύτης χεῖρον ἢ σὺν τῇ ἁμαρτίᾳ
ἀναίδεια. ποῖον γὰρ οὐκ ὑπερβαίνῃ κακὸν ὃ προτιμᾷ τινὰ
τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ μαμμωνᾶ, ἤγουν διὰ χρήματα,
καὶ λέγῃ ὀφείλειν τοῦτον διὰ ἃ προσήνεγκε πρότερον εἶ-
ναι τῶν ἄλλων πάντων, τῶν καὶ ἐνέργειαν ἴσως ἐχόντων ἢ καὶ
ἀρετήν; τοὺς γοῦν ἕτερα φερτοιοῦντας, καὶ ὅλως δόσεως χρημά-
των μεμνημένους, καὶ ἐλπίζοντας διὰ τοῦτο προπομπὰς πρὸ
τῶν πολλῶν, ἀφ' ὧν μᾶλλον καταγνῶσι ἐπάγονται, καὶ ὡς ἀ-
ναφαλύπτους ὀνειδίζοντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν διὰ τὸν ὑψη-
λὸν πενίαν· ὑποβιβάζεσθαι εἰς τὸν ἔσχατον τόπον τοῦ βα-
θμοῦ αὐτῶν, ἵνα παιδευθῶσιν· εἰ δὲ μένοιεν τῷ κακῷ, δεῖ τιμᾶσθαι καὶ τὸ δόξαν πᾶσι τῷ Ἐπισκόπῳ.
καὶ ζητῶ μὲν, ὁπόθεν τις αὐθαιρέτως προσαγάγῃ ἐν ἐκκλη-
σίᾳ οἱαδήποτε προσφορὰ, ἅπερ καὶ οἱ λαμβάνοντες ἀπο-
κρυπτίως λαμβάνουσι, καὶ οἱ διδόντες, ἀνεπαισχύντως διδόασιν.
εἰ δέ τις, φησὶν, ἐξ ἀρχῆς μὴ τοιαύτης αὐθαιρέτου γνώμης
ἐποίησε τὴν προσαγωγὴν, ἀλλὰ διὰ τὸ χειροτονηθῆναι, ἢ κλη-
ρωθῆναι ἢ ἄλλως πως, ἐν ἐκκλησίᾳ καταλεγῆναι· ὁ τοιοῦτος
κολαζέσθω κατὰ τὸν κδ'. ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ τὸν β'. κανόνα τῶν ἐν F
Χαλκηδόνι συνόδου. Ὃ μέντοι ῥῆμα ὃ λέγον, ἐν τούτοις οὐκ ἔστι
Κύριος ὁ Θεός, ἐξεληφθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκ τῆς τρίτης
τῶν βασιλειῶν, διὰ τοὺς ἀλαζόνας καὶ προπομπευομένους τὰ τῶν μαμ-
μωνᾶ. ἀκούων γὰρ τοῦ κρίνοντος ὁ τοιοῦτος ἀναμάζονίος τὸν ὄντως ἐκουσίως γινο-
μένην δόσιν τῶν χρυσίου ἄθεσμον, μὴ εἴπῃς εἶναι ταύτην κεκαλυ-
μμένην, κἀνταῦθεν καὶ ἄθεσμον, ὡς προβαίνειν χάριν ἐξ ὠνήσεω-
ως κρότωνίας ἢ κληρώσεως. ἐκ ταύτης γὰρ ἐφεξῆς διδάσκει.
ἀλλ' ἄθεσμον ταύτην οἱ πατέρες ὠνόμασαν διὰ τὸν προσαγα-
γόντα, καὶ διὰ ταύτην προσαγωγὴν ἀναριθμούμενον. σημείω-
σαι ταῦτα διὰ τοὺς ἀποκειρομένους εἰς μοναστήρια μὴ δόσεως

Balsamon. Sancti patres Clericos punituri, qui primum quidem sponte & pia mente pecunias vel aliqua alia in Ecclesias adferunt; postea autem propter donationem se jactant, & primas sedes priorescque honores quærunt, in eos probra ingerentes, qui propter virtutem vel actionem in clerum divinitus recepti sunt confratres sui: dicto quodam in proœmiis usi sunt ex prima catholica epistola sancti Apostoli & Evangelistæ Joannis, dicente; Est peccatum ad mortem, scil. peccatum mortale quod est incorrigibile & cujus nulla agitur pœnitentia; & eo adhuc deterior quæ est cum peccato impudentia. Quodnam enim malum non superat, si quis mammonam, id est, pecunias Dei mandato præferat: & dicat, debere se ob ea quæ attulit, cæteris aliis honore præferri, qui fortasse actiones habent aut etiam virtutem? Eos ergo, qui ita sentiunt & pecuniarum dationis omnino meminerunt, & sperant propter id se apud multos præponendos, ex quo major condemnatio sequitur, & aperto quasi ore suis fratribus paupertatem, quæ ad alta eos provexit, exprobrant, ad ultimum sui gradûs locum dimitti, ut humilientur: sin autem sic quoque in malo perseverent, puniri ut Episcopo omnino visum fuerit. Et hæc quidem, quando quispiam sua sponte in Ecclesiam res aliquas tulerit: quas & qui accipiunt, citra ullum præjudicium accipiunt, & qui dant in pœnam non incidunt. Si quis autem, inquit, ab initio non ita liberali & sponte suscepta voluntate, sed ut ordinetur, vel in clerum cooptetur, vel aliquo alio modo in Ecclesia eligatur, oblationem fecerit: talis puniatur, ut vult xxix. Can. Apost. & ii. Can. Chalced. Syn. Id autem quod dicitur; In his non est Dominus Deus, à patribus acceptum est ex tertio lib. Regum, propter arrogantes, & eos qui mammonam præferunt. Cùm autem audis Canonem nominantem eam, quæ sic sponte fit, auri dationem illicitam, ne dixeris eam esse prohibitam, & ideo etiam illicitam, ut ea est quæ processit ordinationis vel clericatûs gratia. De ea enim deinceps docet. Sed eam patres ideo illicitam nominaverunt, quod is, qui eam offerat, propter hanc oblationem se jactitet & glorietur. Nota ergo hæc propter eos qui tondentur in monasteriis cum pecuniarum largitione, & propter eos,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

qui Deo ſua ſponte oblationes faciunt. Eos autem, qui pecuniis in externis monaſteriis jus fraternitatis acquirunt, Canonibus teneri non exiſtimo, quòd ſit vituperanda alimentorum acquiſitio. Quid autem, qui ſponte quidem res obtulit ſic punitur; qui vero, ut eſſet Clericus vel ut tonderetur, res ullas dedit, poſtquam punitus fuerit, eáne, quæ dederit, petet efficaciter? Solutio. Nequaquam. Ait enim xi. cap. ii. tit. xxiv. lib. Baſil. hoc modo: Quod turpi utriuſque cauſa datur, ejuſque qui dat & ejus qui accipit, non redit. Et exteriorem affert lex antiqua rationem, quoniam in pari causâ potior eſt qui poſſidet, ex xxii. lib. hæc eligens.

A χρημάτων, καὶ ἀφ' ὧν τὰς αὐτῶν προαιρέσεις ποιοῦνται προσκομιδὰς τῷ Θεῷ. τὰς μὲν τοι ὑπὲκ τῶν μὴ ἰδίων ἐξωμοιρίτας ἀδελφάτα ἐν μοναστηρίοις ἀφ' ἁρπαγμάτων, καὶ νομίζω ὑπὸ τῶν κτημόνων ἀλίσκεσθαι, ἀφ' οὗ μὴ ἔστι ὑπάρχοντα τῶν οἰκετικῶν ὑπάρχειν. τί δὲ, ὁ μὲν αὐθαιρέτως προσαγωγὰς χρήματα, ἵνα τῶν κολάζηται, ὁ δὲ ἀφ' οὗ κληρωθῆναι ἢ ἀποκαρῆναι δῶρα οἱαδήποτε προσάγματα ἐνδιδώμασι; ζητήσει μὴν τὸ κολασθῆναι ἃ δέδωκε; Λύσις. ἐναντία. φησὶ γὰρ τὸ ια'. κεφ. τοῦ β'. πτλυ τοῦ κδ'. βιβλίου τῶν Βασιλικῶν ἵνα, τὰ ὑπὸ αἰσχρᾶς αἰτίας ἑκατέρων διδόμενον, τοῦ τε λαβόντος καὶ τοῦ ἐπιδόντος, οὐκ ἀνταναφέρεται. καὶ προσίθησιν ἔξωθεν ὁ παλαιὸς λογισμὸν, ὅτι ἐν ἴσῃ αἰτίᾳ κρείττων ἐξὶν ὁ νεμόμενος, ὁ ἐκ τοῦ κβ'. βιβλίου τοῦτο ἀναλεξάμενος.

B

Zonar. Nonnulli, cùm in clerum legendi eſſent, pecunias Eccleſiæ offerre, Deóque dicare ſoliti ſunt: quibus deinde præſidentes, ſeque in auro illo glorioſè jactantes, quicunque nulla data pecunia ob virtutem forte, vel etiam ob dicendi facultatem, clero adſcripti fuerant, protervè conviciis infectabantur. Hujuſmodi igitur homines, primo quidem de gradu dejici, ac in extremum ordinis ſui locum amandari: tum ſi adhuc à malitia non diſcedant, pœnis quoque, ut per eas corrigantur, affici Can. jubet. Exordium vero ab Apoſt. & Evang. Joanne Can. auctores mutuati ſunt. Illius namque verba illa ſunt, in i. catholica Epiſtola, Eſt peccatum ad mortem: quæ quidem Patres de iis, qui peccârunt, & non reſipuerunt, interpretantur. Et verò, nequiores adhuc illos eſſe aſſerunt, & revera ſunt, qui patrato nefario facinore tollere cornua, hoc eſt, ſeſe impudenter efferre minimè verentur. Ac facinus quidem illud appellant, in oblata nimirum pecunia ſeſe glorioſiùs jactare, divinique præcepti auctoritati canoniciſque conſtitutionibus mammonam, pecuniam videlicet, anteferre. Impudentiæ vero nomine convicia & contumelias, quæ illi in clerum abſque pecuniæ præbitione cooptatis ingerunt, intellexêre. Non eſt in his, inquiunt, Dominus Deus; hoc quoque ex ſcriptura, Regum tertio. Eos igitur magna demiſſione Deo ſupplicare, ac peccati veniam expoſcere, non contrà iniqua largitione efferri oportet. Iniquam verò appellat largitionem, non quod ipſa ſit ejuſmodi: ſi enim iniqua fuerat, cur admiſſa? aut cur è clero, qui dedit, non prorſus ejicitur, & in eum, qui data pecunia in clerum electus eſt, animadvertitur? Non igitur quod ſeipsâ ſit talis, idcirco hæc iniqua dicta donatio eſt; ſed quòd ejus vitio, qui ſe ob illam jactat & æqualibus anteponit, ut proinde non illum demereri numen, ſed auram inanem populareſque rumuſculos captare ea donatione voluiſſe ſuſpicari liceat, ſpeciem, hominum exiſtimatione, induit pravitatis. Quod etiam ſatis ex ſequentibus declaratur. Nam ſi quem, inquit Canon, ob ordinationem id aliquando feciſſe, pecuniam videlicet obtuliſſe, compertum fuerit, Canonum in eo conſtitutiones ſervari placet: Canonum ſcilicet, Apoſtolici undetrigeſimi, Synodique Chalcedonenſis ſecundi. Quemadmodum igitur hoc loco, iniqua donatione intercedente, & qui ordines contulit, & qui ſuſcepit, uterque pœnis afficitur: idem de illa quoque donatione, ſi ea revera legibus adverſaretur, conſtitutum fuiſſet. Horum porro Canonum explicationem, qui voluerit, ſuis locis reperiet.

C D E

Ζωναρ. Τινὲς εἰς κλῆρον καταλαγχάνειν μέλοντες προσῆγον τῇ ἐκκλησίᾳ χρήματα, ὡς ἀφιερωσάμενοι ταῦτα τῷ Θεῷ· εἶτα τούτοις θαῤῥοῦντες, καὶ τῇ δόσει τοῦ χρυσίου καυχώμενοι, ὠνείδιζον ἀδεῶς τοὺς δοσέως χρυσίου χωρὶς, διὰ ἀρετὴν ἴσως ἢ καὶ λόγον, καταλαγχάνοντας τῷ κλήρῳ. τοὺς γοῦν τοιούτους πρῶτον μὲν ὑποβιβάζεσθαι βούλεται ὁ κανὼν ἐκ τοῦ οἰκείου βαθμοῦ, καὶ εἰς ὃν ἔρχεσθαι τόπον τοῦ πάγκλητος, ἐν ᾧ εἰσι, τάττεσθαι· εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἀνῳφελῆ ποιοῦσιν, ὑπομιμνῄσκεσθαι αὐτοὺς, ἵνα δι' ὑμνῳδιῶσι. προοιμιάζονται δὲ οἱ ἁγιώνυμοι κανόνες, ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. ἐκείνῳ γὰρ εἴρηται ἐν τῇ πρώτῃ καθολικῇ ἐπιστολῇ, τὸ, ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον. καὶ ἐκλαμβάνουσι δέ τινες τὸ ῥητὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημόντων, καὶ μὴ μετανοούντων. εἶτα καὶ χεῖρον λέγουσιν, ὥστε δὴ καὶ ἔστι, τὸ μὴ τῶν ἁμαρτίαν πραγμάτων, ἤγουν ἀναιρουμένην· ἁμαρτίαν μὲν καλοῦντες, τὸ ἐγκαυχᾶσθαι ὅτι τῇ προσαγωγῇ τῶν χρημάτων, καὶ προπομπῶν τῆς τοῦ θεοῦ ὑπακοῆς καὶ τῶν κληρονικῶν διατάξεων μαμωνᾶ, τὰ χρήματα δηλονότι. ἀναιρουμένην δὲ καὶ ὀνειδισμὸν καὶ τιμωρίαν, ἵνα ἐπάγωσι τοῖς κληρωθεῖσι χωρὶς παροχῆς χρημάτων. ὃ τούτοις ἐστὶ, φασὶ, κωλυτικὸς ὁ θεὸς, καὶ τοῦτο δὲ γραφικὸν, ἐκ τῆς τρίτης τῶν βασιλειῶν. χρὴ οὖν αὐτοὺς ταπεινωθέντας προσπεσεῖν τῷ θεῷ, καὶ αὐτῆς τοῦ ἁμαρτήματος ἄφεσιν, καὶ μὴ μᾶλλον ἐπαίρεσθαι ὅτι τῇ δόσει τῇ ἀνθέσμῳ. ἀνθεσμον δὲ τὸν δόσιν καλεῖ, ὡς κατ' αὐτὸν. εἰ γὰρ ἄθεσμος ἦν, πῶς προσεδέχθη; καὶ πῶς μὴ καὶ αὐτὸς τέλεον ἐξωσθῆναι τοῦ κλήρου, καὶ ὁ ὅτι δόσει τοῦτον κληρώσας κολάζεται; ὡς κατ' αὐτὸν τοίνυν ἄθεσμος ἡ δόσις ἐκλήθη, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος ταύτην ποιεῖ νομίζεσθαι ἄθεσμον, ὡς δι' αὐτὴν ἀλλαζονευόμενος καὶ καπηλεύομενος τῆς ὁμοταγῶν, καὶ τοῦτον ὑπολαμβάνουσι διδύς, ὅτι ὡς κτῆσιν θεὸν ἐποιήσατο τὴν προσαγωγὴν, ἀλλ' ἵν' ἔχοι ταύτην εἰς καύχημα καὶ ἀλαζονείαν ὑποβλέσιν. τοῦτο δὲ δηλοῖ καὶ ἡ τῆς ἐρεξῆς, φησὶ γὰρ ὁ κανών· εἰ δέ τις ὅτι χειροτονίᾳ φανῇ ποτὲ τοῦτο πεποιηκώς, τὸ δῶρα δηλαδὴ χρήματα, γινέσθω κτῆσι τοὺς κλήρους, ἤγουν ἀποστολικὸν, ὃς εἴκοσὶ ἕνατός ἐστι, καὶ κτῆσι τὸ δεύτερον τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου. ὥσπερ οὖν ἀνθέσμου ὄντος τῆς δόσεως, καὶ ὁ χειροτονήσας ποινιλατήσῃ, καὶ ὁ χειροτονηθεὶς, ἵνα καὶς ἐγίνετο ἂν, εἰ προὶς ἀλήθειαν ἄθεσμος ἦν. πῶς δὴ τῶν κανόνων τούτων ἐξήγησιν ὁ ζητῶν διρήσει ἐν τοῖς τύποις αὐτῶν.

F

Arist. *Iſti, qui ſe per auri largitionem in Eccleſiâ conſtitutos gloriantur, illos autem, qui propter virtutem eliguntur, & ſine largitione conſtituuntur, vilipendunt, viſum eſt, ut ultimum ordinis ſui gradum accipiant: Si perſeverent, puniantur. Qui vero ordinationis gratiâ hoc fecerint, à communione, non ſecus ac Simon Magus à Petro, excindantur.*

Αριστ. Τοὺς ἐγκαυχωμένους ἀφ' δόσεως χρυσίου πατάσσειν ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀτιμάζοντας τοὺς δι' ἀρετὴν ἐκλεγομένους, καὶ χωρὶς δόσεως καταλαγχάνοντας· ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ βαθμοῦ τοῦ ἰδίου λαμβάνειν τάγμα τέλεον· εἰ δὲ ὑπομένοιεν, ὑπομιμνῄσκειν· τοὺς δ' ὅτι χειροτονίᾳ τοῦτο πεποιηκότας, ἐκκόπτεσθαι τῆς κοινωνίας, ὡς καὶ Πέτρος τὸν Σίμωνα μάγον.

Dicendi facultatem & virtutem præferre oportet, & qui ſic ſe habere inveniuntur ſine auri donatione in Eccleſiæ clero conſtitui debent, & non probris onerari ab iis, qui per largitionem quamcunq; in Eccleſiâ collocantur: ſed potius

Τὸν λόγον δεῖ καὶ τὴν ἀρετὴν προτιμᾶσθαι· καὶ χωρὶς δόσεως χρυσίου, τοὺς ἔτους ἔχειν διεστομωμένους τάττεσθαι χρὴ ἐν τῷ κλήρῳ τῆς ἐκκλησίας· καὶ μὴ ὀνειδίζεσθαι αὐτοὺς ὑπὸ τῶν καταταγέντων τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ οἰασδήτινος δόσεως· ἀλλὰ μᾶλλον

Ψηφιοποιήθηκε από

μᾶλλον καὶ ἐπαινῆται, ὡς δι' ἀρετὴν εἶναι ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκλελεγμένοι. εἰ δέ τινες, ὡς ἐξηγορευμένοι ὅτι τῇ τοιαύτῃ ἀθέσμῳ δόσει, καὶ τῇ πονηρᾷ ταύτῃ συνηθείᾳ τῇ ἀλλοτριούσῃ ἀπὸ θεοῦ καὶ πάσης ἱερωσύνης, καταγελάσωσιν ἀναιδεῖ προσώπῳ, καὶ ἀπεριφρονήτῳ στόματι τοὺς ἀπὸ χρυσίου καταζηλώτας κληρικοὺς· ἓν ἔσχατον βαθμὸν ἐν τῷ οἰκείῳ πάγματι λήψονται. εἰ δὲ καὶ οὕτως ὑπομένοιεν ἀτιμίας ὀνειδίζοντες, δι' ὑπομονῆς διορθωθήσονται· καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν εἰς κλῆρον καταλεγομένων. ὅσοι δὲ διὰ χρημάτων χειροτονίας τύχωσί τινος, καθαιρεθήσονται καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ χειροτονήσαντες αὐτούς.

A laudibus ornari, ut qui propter vitæ pietatem à ſancto ſpiritu electi ſunt. Si qui autem, ut in illegitima iſtiuſmodi datione, & impiâ iſtâ conſuetudine, quæ à Deo & omni ſacerdotio alienat, gloriantes vultu impudente, & ore aperto Clericos, qui ſine auro conſtituti fuerint, probris affecerint; ultimum gradum in ordine ſuo accipient: Si autem ſic probra in eos jacere perſeverent, per pœnam corrigentur. Et hæc quidem de iis, qui in clerum conſcripti ſunt. Quicunque autem per pecuniam ordinationem aliquam conſequuntur, deponentur, & ipſi, & qui eos ordinârunt.

B

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Ἐπειδήπερ κανών ἐστιν ὁ λέγων, δὶς ἔτους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν χρῆναι γίνεσθαι διὰ συναθροίσεως Ἐπισκόπων τὰς κανονικὰς ζητήσεις, διά τε τὸν ζωνικὸν καὶ ὅτι ἐνδεὲς ἔχειν πρὸς ὁδοιπορίαν τοὺς συναθροιζομένους, ὥρισεν ἡμῖν οἱ τῆς ἕκτης ζωνόδου ὅσοι πατέρες, ὅπῃ ποτὲ τρόπου καὶ φορᾷ ἀσεως, ἅπαξ ἔτους ἑνὶ αὐτῶν γίνεσθαι, καὶ τὰ ἐσφαλμένα διορθοῦσθαι. Ἤτοι οὖν τὸ κανόνα καὶ ἡμεῖς ἀκανεοῦμεν, καὶ εἴ τις εὑρεθῇ ἄρχων τοῦτο κωλύων, ἀφορίζεσθω· εἰ δέ τις ἐκ τῶν μητροπολιτῶν ἀμελήσει τοῦτο γίνεσθαι, ἐκτὸς ἀνάγκης καὶ βίας καί τινος C εὐλόγου φορᾶσεως, τοῖς κανονικοῖς ὑποπιπτέτω ἐπιτιμίοις. Ἐπεὶ δὲ ἡ ζωνόδος ἡμῶν περὶ κανονικῶν καὶ εὐαγγελικῶν φραγμάτων, διὰ τοῖς συναθροιζομένοις Ἐπισκόποις ἐν μελέτῃ καὶ φροντίδι πάσῃ περὶ φυλάττεσθαι τὰς θείας καὶ ζωοποιοὺς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῷ φυλάσσεσθαι αὐτὰς ἀνταπόδοσις πολλή, ὅτι καὶ λύχνος ἐστὶν, νόμος δὲ φῶς καὶ ὁδὸς ζωῆς, ἔλεγχος καὶ παιδεία· καὶ ἡ ἐντολὴ Κυρίου πηλαυγὴς φωτίζουσα ὀφθαλμούς. μὴ ἐχέτω δὲ ἄδειαν ὁ μητροπολίτης, ἐξ ὧν ὑπάρχει ὁ Ἐπίσκοπος μετ' αὐτοῦ, ἢ κτῆσιν ἢ ἕτερον εἶδος ἀπαιτεῖν· εἰ γὰρ τοῦτο ἐλεγχθῇ πεποιηκὼς ἀποτίσει τετραπλάσιον. D

Canon VI.

Quoniam Canon eſt, qui dicit, bis in anno in unaquaque provincia per congregationes Epiſcoporum fieri oportere quæſtiones canonicas, propter vexationem, & quod itineri peragendo minùs ſufficerent qui congregabantur, ſtatuerunt ſancti ſexta Synodi patres, quovis modo & quacunque ex cauſa, ſemel in anno fieri, & delicta corrigi. Hunc ergo Canonem nos quoque renovamus; & ſi quis magiſtratus hoc prohibere inventus fuerit, ſegregetur: ſi quis autem Metropolitanus hoc fieri non curaverit, præterquam vi vel neceſſitate & juſta aliqua de cauſa, Canonicis pœnis ſubjiciatur. Cum autem de Canonicis & evangelicis rebus fiat Synodus, opus eſt ut congregati Epiſcopi magnam curam & diligentiam gerant, ut divina & vivifica Dei mandata ſerventur. In eis enim ſervandis eſt retributio multa, quoniam lucerna eſt mandatum, lex vero lux & via vitæ, probatio & diſciplina; & mandatum domini lucidum illuminans oculos. Ne liceat autem Metropolitano, ex iis quæ ſecum affert Epiſcopus, vel jumentum vel aliquam rem aliam petere. Si enim hoc feciſſe convictus fuerit, reddet quadruplum.

ΒΑΛΣ. Κανόνων διαφόρων διοριζομένων πότε ὀφείλουσι γίνεσθαι αἱ συνόδοι, καὶ τῶν μὲν λεγόντων ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ συνέρχεσθαι τοὺς ἐπαρχιώτας Ἐπισκόπους, τῶν δὲ δὶς τοῦ ἔτους· ὁ ἕκτων κανὼν διὰ τὴν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ζημιοῦσθαι τοὺς Ἐπισκόπους κεκώλυκε ἡμῶν τὸ ϛ'. συνόδου, τῷ διορίζομένῳ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦτους συναθροίζεσθαι, καὶ διωρίσατο ἕνα γίνεσθαι, εἰ μή τις ἀνάγκη καὶ βία ἢ ἄλλη φορᾶσις εὔλογος τοῦτο τοῖς ἐκτὸς συνέλθοντιν ἐμποδίσει· τοὺς δὲ μὴ οὕτω ποιοῦντας ἀρχιερεῖς τοῖς κανονικοῖς ὑποπιπτέτω ἐπιτιμίοις, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιτικοὺς ἄρχοντας, τοὺς κωλύοντας τῶν γινέσθαι, ἀφορίζεσθαι. ὅτι μέντοι, φησὶν, ἡ συνοδος ἅπαξ, ὀφείλουσιν οἱ Ἐπίσκοποι φροντίζειν τῆς φυλάττεσθαι τὰς εὐαγγελικὰς καὶ κανονικὰς παραδόσεις, καὶ τὰς ἄλλας ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. καὶ κανονικαὶ μὲν παραδόσεις εἰσὶν αἱ δόγμασι καὶ παραγγέλμασι ἀποστολικοῖς, αἱ κατάγωγαὶ τῶν κληρικῶν, αἱ παραδόσεις τῶν ἐπισκοπικῶν διαταγμάτων, καὶ τὰ τοιαῦτα· εὐαγγελικαὶ δὲ παραδόσεις καὶ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ τὸ βαπτίζεσθαι εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τὸ μὴ μοιχεύσῃς, μὴ πορνεύσῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, καὶ τὰ ὅμοια. ἐπεὶ δὲ ἔμαθον οἱ πατέρες, ὅτι ἐν ταῖς συνελεύσεσι τῶν Ἐπισκόπων μητροπολίτης τινὲς καταξιάζουσιν αὐτῶν, καὶ ἀπαιτοῦσιν ἵππους ἢ ἕτερά τινα εἴδη, ὥρισε καὶ τοῦτο κωλύσαι, καὶ τὸν τοιοῦτον ποιήσαντα μητροπολίτην, ἀντιστρέφειν τὸ διδόμενον εἰς τὸ τετραπλοῦν. καλῶς δὲ εἶπεν ὁ κανών, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν μητροπολίτην ἀπαιτῆσαι τι ὧν ὁ Ἐπίσκοπος βαστάζει. εἰ γὰρ ἑκὼν τὸν Ἐπίσκοπον θελήσει δωρήσασθαι τὸν μητροπολίτην αὐτοῦ δι' τινα τρόπον αἰτήσαντα, οὐ κωλυθήσεται τοῦτο ποιεῖν. ζήτει τὸ ιε'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ παρόντος Συντάγματος, καὶ τὸ α'. κεφάλαιον τὸν ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου.

BAL. Cùm diverſi Canones ſtatuant, quando fieri debeant ſynodi; & alii quidem ſemel in anno convenire oportere dicant: hic Canon, ob itineris moleſtiam Epiſcopis, octavum Canonem vi. Synodi ſecutus eſt, qui decernit eos ſemel in anno congregari oportere, & ſic faciendum eſſe, niſi quædam vis, vel neceſſitas, vel cauſa probabilis impedimento fuerit, quominus conveniant; Antiſtites autem, qui non ita faciunt, pœnis Canonicis ſubjici; ſed & civiles magiſtratus, qui hoc fieri prohibent, ſegregari. Quando autem fuerit, inquit, facta Synodus, debent Epiſcopi curam gerere, ut evangelicæ & Canonicæ traditiones ſerventur & alia Dei mandata. Et ſunt Canonicæ quidem traditiones, juſtæ & injuſtæ excommunicationes, clericorum ordinationes, Epiſcopalium rerum adminiſtrationes, & ſimilia: Evangelicæ autem traditiones & mandata Dei, baptizari in nomine Patris & filii & Spiritûs ſancti; non mœchaberis, non ſcortaberis, non falſum teſtimonium dices, & ſimilia. Quoniam autem intellexerunt patres, quòd in Epiſcoporum concionibus quidam Metropolitani nimis ſua poteſtate & imperio in eos utuntur, & equos ab eis, vel aliqua alia exigunt, id quoque ceſſare ſtatuerunt, & Metropolitanum, qui tale quid fecerit, quadruplum ejus quod datum eſt reſtituere. Pulchrè autem dixit Canon, non licere Metropolitano quidquam eorum exigere, quæ affert Epiſcopus. Si enim ſua ſponte voluerit Epiſcopus Metropolitanum aliquo ejuſmodi dono proſequi, non prohibebitur hoc facere. Quære viii. cap. viii. tit. præſentis operis, & viii. Can. Syn. in Trullo.

ZONAR.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. De Synodis in unaquaq; provincia quotannis celebrandis multi Canones extant. Idem hic quoque ſtatuit, canoniſque in ſexta Synodo editi meminit, à qua quidem, ut Epiſcopis itinerum moleſtiæ vexationeſque minuerentur, ſemel in anno Synodum in ſingulis provinciis haberi decretum eſt, ac antiquiorem de ſynodicis conventibus celebrandis conſtitutionem reſtituit. Quod ſi magiſtratus aliquis Synodo cogendæ obſtet, ſegregari, & Metropolitanos, qui eam nulla neceſſaria cauſa interveniente nullaq; vi coacti prætermiſerint, canonicis pœnis teneri jubet. In Synodo porro de canonicis Evangeliciſque negotiis habitâ, an divina præcepta ſerventur, ſtudioſè ab Epiſcopis inquirendum. Ac negotia quidem canonica ſunt exempli cauſa; an ſegregationes jure irrogentur; an per Oeconomos ex uniuſcujuſque ipſorum clero delectos Eccleſiarum bona ab Epiſcopis adminiſtrentur, aliaq; hujuſmodi canonicis conſtitutionibus definita ſerventur, inveſtigare. Evangelica vero ea ſunt, quæ nobis in Evangelio præcipiuntur; quale eſt illud, ut in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti baptiſmus adminiſtretur; & ne quis uxorem ſuam ejiciat exceptâ cauſâ fornicationis; ac ejus generis alia. Hæc enim omnia, an in ſubjectis cuique regionibus ita fierent, Epiſcopi convenientes inquirebant; & an juxta divina mandata homines vitam inſtituerint. Hinc teſtimonia quoq; Canon ex Pſalmorum & ex Proverbiorum libris adducit. Ad hæc, ne Metropolitano liceat, Epiſcopis ex Canonis præſcripto in eum locum quem ipſe delegerit congregatis, aliquid ex ipſorum rebus, nec jumentum, equum forte aut mulum, nec aliud quidpiam ſibi vindicare, decernit. Quod ſi rem aliquam ab eo vindicatam atque ablatam eſſe probatum fuerit, quadruplum reddet.

ZΩNAP. Περὶ δ γίνεσθαι συνόδους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καθ' ἕκαστον ἔτος. Διάφοροι κανόνες διαλαμβάνουσι, καὶ ὁ πρῶτον δ τῆς ἕκτης συνόδου, ὅπερ ἅπαξ δ ἐνιαυτῷ διετυπώθη γίνεσθαι τὰς συνόδους ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἵνα μὴ πολλὴν ὄχλησιν καὶ χρηματομανίαν ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις οἱ Ἐπίσκοποι ἔχωσι, καὶ ἀνανεοῖ τὸν περὶ τῆς Συνόδων παλαιοτέραν διάταξιν. καὶ εἰ ἄρχων κωλύσῃ, φησὶ, δ γίνεσθαι σύνοδον, ἀφοριζέσθω, καὶ τὸν ἀμελοῦντα τῶν θεοφιλεστάτων μητροπολίτας, εἰ μὴ ἀνάγκη τις μεσολαβήσῃ καὶ βία, κανονικοῖς ἐπιτιμίοις. ὅτι δ ζητῆται Συνόδων περὶ κανονικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, δῆλον τοῖς Ἐπισκόποις φροντίζειν, εἰ φυλάττονται αἱ περὶ ἐκείνων. κανονικὰ μὲν οὖν πράγματα εἶεν ἂν οἱ ἀφορισμοί, εἰ διὰ καιρὸς γίνονται σωφρόνως, εἰ δὲ οἰκονόμων ὄντων ἐκ τῶν κλήρων αὐτῶν τὰ τῆς ἐκκλησιῶν διοικοῦσιν οἱ Ἐπίσκοποι, καὶ τοιαῦτά τινα, ἃ οἱ κανόνες γίνεσθαι διατάττονται. εὐαγγελικὰ, ἃ διὰ δ εὐαγγελίου ἡμῖν δογματίζονται· οἷόν ἐστι δ βαπτίζειν εἰς ὄνομα πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, καὶ δ μὴ ἐκβάλλειν τινὰ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐκτὸς λόγου πορνείας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. ταῦτα γὰρ πάντα προδήλων, εἰ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν ἐμένουσι, οἱ ἀρχιερεῖς διορίζόμενοι, καὶ εἰ τὰς θείας ἐντολὰς βιῶσιν οἱ ἄνθρωποι. καὶ μαρτυρίας χρατικὰς ὁ κανὼν προφέρει ἐκ τε δ ψαλτῆρος καὶ ἐκ τῶν παροιμιῶν. καὶ ὅτι τούτοις προσέθηκαν, ὅτι Συναγομένων τῶν Ἐπισκόπων ἔνθα ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ὁρίσῃ καὶ δ κανόνα, μὴ ἐξεῖναι ὁ μητροπολίτης ἐξουσίαν ἀπαιτεῖν τι ἐξ αὐτῶν, ἔτι κτῆνος, ἵππον τυχὸν ἢ ἡμίονον, ἔτι τι ἕτερον εἶδος. εἰ δὲ καὶ ἀπαιτήσας καὶ λαβών τι ἐλεγχθείη, ἀποδώσει δ πεπραπλωμένον.

ARIST. *Quandoquidem non eſt poſſibile, ut Synodus, juxta decretum olim editum, bis quotannis celebretur, ſemel, uti ſextæ Synodo viſum eſt, habeatur. Et Magiſtratus, qui hoc prohibuerit, ſegregetur: & Epiſcopus, qui id fieri non curaverit, pœnis ſubjiciatur. Habitâ autem Synodo, ſi Metropolitanus quippiam à quovis Epiſcopo abſtulerit, quadruplum reddet.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐπεὶ μὴ δυνατὸν, καὶ τὸ πάλαι δόξαν, δὶς τοῦ ἔτους γίνεσθαι Σύνοδον· γινέσθω ἅπαξ καὶ τὸ δόξαν τῇ ἕκτῃ. καὶ ὁ κωλύσας ἄρχων, ἀφοριζέσθω· καὶ ὁ ἀμελήσας Ἐπίσκοπος, ἐπιτιμάσθω. τῆς Συνόδου δ γινομένης, κἂν ὁ μητροπολίτης ἀφέληταί τι τῶν τοῦ Ἐπισκόπου, ἀποτίσῃ πραπλάσιον.

Et hæc Synodus illud confirmat, nempe ſemel quotannis in unaquâque provinciâ haberi Synodum: eum autem qui regioni præeſt, ſi Epiſcoporum conventum propter Canonica & Evangelica factum negotia prohiberi deprehendatur, ſegregat; Metropolitanum autem, qui curam non gerit ut hoc fiat, ſine neceſſitate aliquâ & violentiâ Canonicis pœnis ſubjicit. Et jubet autem, non licere Metropolitano aliquid ex iis, quæ Epiſcopi ſecum attulerint, ut jumentum vel aliquid aliud, auferre. Si autem deprehenſus fuerit aliquid ex eis abſtuliſſe, illud ad quadruplum exigetur.

Βεβαιοῖ καὶ αὕτη ἡ Σύνοδος, τὸ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι σύνοδον ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ· καὶ ᾧ μὲν χώραν ἄρχοντα, εἰ διαρεθῇ κωλύων τὸν τῶν Ἐπισκόπων Συνέλευσιν, τὸν δὲ κανονικὰ καὶ εὐαγγελικὰ πράγματα γινομένην, ἀφορίζει· ᾧ δ μητροπολίτῃ ᾧ ἀμελοῦντα τοῦτο γενέσθαι, ἄνευ τινὸς ἀνάγκης καὶ βίας, κανονικοῖς ἐπιτιμίοις καθυποβάλλει. προστάττει δ καὶ τὸ, μὴ ἔχειν ἄδειαν ᾧ μητροπολίτῃ ἀφαιρεῖσθαί τι ὧν οἱ Ἐπίσκοποι ἐπιφέρονται μεθ' ἑαυτῶν, ἢ κτῆνος ἢ ἕτερον εἶδος. εἰ δ ἐλεγχθῇ ἀφελόμενός τι ἐξ αὐτῶν, ἀποτίσθω τοῦτο εἰς τὸ πραπλάσιον.

CANON VII.

Dixit Paulus divinus Apoſtolus, Quorundam hominum peccata ante manifeſta ſunt: quorundam vero etiam ſubſequuntur. Præcedentibus enim peccatis, alia quoque ea ſequuntur. Impiam ergo eorum ſectam, qui Chriſtianos accuſant, alia quoque impia conſecuta ſunt. Quemadmodum venerabilium imaginum aſpectum ex Eccleſia ſuſtulerunt, alias quoque conſuetudines reliquerunt, quas quidem oportet renovari, & tam ex jure ſcripto quam non ſcripto ſic obſervari. Quæcunq; ergo templa conſecrata ſunt abſque ſanctis reliquiis martyrum, in iis fieri ſtatuimus reliquiarum depoſitionem cum conſuetis precibus. Qui autem templum conſecrat ſine ſanctis reliquiis, deponatur, ut qui Eccleſiaſticas traditiones tranſgreſſus ſit.

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Ἐφη Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος, τινῶν ἁμαρτίαι ἀνθρώπων πρόδηλοί εἰσι, τισὶ δ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ἁμαρτιῶν γὰρ προκαταλαμβανουσῶν, καὶ ἕπεται ἁμαρτία ἕπεσθαι δ ταύταις. τῇ οὖν αἱρέσει τῶν χριστιανοκατηγόρων καὶ ἄλλα ἀσεβήματα συνεκολούθησε. ὥσπερ γὰρ τὸν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀφείλοντο ὄψιν ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἕτερά τινα ἔθη προελιπάσιν, ἃ χρὴ ἀνανεωθῆναι, καὶ κατὰ τὸν ἔγγραφον καὶ ἄγραφον θεσμοθεσίαν ὕπαρχεῖν. ὅσοι οὖν σεπτοὶ ναοὶ καθιερώθησαν ἐκτὸς ἁγίων λειψάνων μαρτύρων, ὁρίζομεν ἐν αὐτοῖς κατάθεσιν γίνεσθαι λειψάνων μετὰ τῆς συνήθους εὐχῆς. ὁ δ ἄνευ ἁγίων λειψάνων καθιερῶν ναόν, καθαιρείσθω, ὡς παραβεβηκὼς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς παραδόσεις.

BALS. Mos erat Eccleſiaſticus divina templa per ſanctas martyrum reliquias conſecrare. Chriſtianorum autem accuſatores, ſeu imaginum hoſtes exuſtoreſque, qui venerabilium & ſanctarum imaginum cultores

ΒΑΛΣ. Ἔθος ἦν ἐκκλησιαστικὸν τοὺς θείους ναοὺς καθιερεῖσθαι διὰ ἁγίων λειψάνων μαρτυρικῶν. οἱ δ χριστιανοκατήγοροι ἤγουν εἰκονοκάυσται, οἱ λέγοντες τοὺς προσκυνητοὺς τῶν σεπτῶν καὶ ἁγίων

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἁγίων εἰκόνων εἰδωλολάτρας, ἐπέκεινα δ αἱρέσεως αὐτῶν καὶ τῆς τῶν ὀρθοδόξων μανίας, καὶ σεπτοὺς ναοὺς καθιέρωσαν ἁγίων λειψάνων. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ὅτι ταῖς ἀνθρωπίναις ἁμαρτίαις ἐπακολουθοῦσι καὶ ἕτεραι ἁμαρτίαι, καθὼς μέγας Ἀπόστολος Παῦλος. καὶ ἐπεὶ τῇ αἱρέσει τῶν εἰκονομάχων καὶ ἄλλα κακὰ ἐπακολούθησαν, (παρελείφθησαν γὰρ ἔθιμα ἐκκλησιαστικὰ ἀναγκαῖα,) ὁρίζομεν τοὺς καθιερωθέντας ναοὺς ἄνευ ἁγίων λειψάνων πάλιν καθιερωθῆναι διὰ λειψάνων, καὶ ἐφεξῆς ἔτι γενέσθαι τοὺς καθιεροῦντας ναοὺς χωρὶς ἁγίων λειψάνων καθαιρεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν κανὼν ταῦτα. εἴποι δέ τις, πῶς ἄνευ καταθέσεως λειψάνων σήμερον τὰ ἐγκαίνια τελοῦνται· καὶ διὰ τί ἱερουργοῦνται ἐν αὐτοῖς καὶ παρὰ ἐπισκόπων, ἀλλὰ παρὰ ἱερέων μόνων; καὶ ἔστιν εἰπεῖν, ὡς τὰ γινόμενα παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἀντίμινσια, καθ' ὃν καιρὸν καθιέρωσις ναοῦ γίνεται, διδόμενα εἰς ἐκκλησίας οἴκους, ἀρκοῦσιν ἀντὶ καθιερώσεως ἔτι ἐνθρονισμοῦ, καὶ ἐγκαινίων καὶ ἀνοιξίων. διὰ γὰρ τούτων καὶ ἀντίμινσια ἐκλήθησαν, ἤτοι ἀντιφέροντα καὶ ἀντίτυπα τῶν πολλῶν τιμίων μέσων τὰ καταρτιζόντων τὴν ἁγίαν θεοσυστικὴν τράπεζαν. οἱ μέντοι ἀρχιερεῖς τὰ ποιοῦσιν ἱερουργίας εἰς ἐκκλησίας ἀνενθρονίστους ναοὺς, διότι καὶ τοῦ ἱερωσύνης ἀξίωμα καταβιβάζεται, θρόνου μὴ ὄντος αὐτῷ κατὰ εἰς ὃν ἀποστολικῶς ὁ ἐπίσκοπος καθιδρύεται, μηδὲ τῶν ἄλλων τῶν συμφώνων τὴν τοῦ ναοῦ καθιέρωσιν καὶ ἐνωρίτερον. ἐρωτήσαιτο δέ τινες, πότε ἡ καθιέρωσις γίνεται τῆς ἐκκλησίας; ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ἡ μὲν πῆξις καὶ θεμελίων ἅμα τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ καὶ χώραν ἐπισκόπου τῆς· ἡ δὲ καθιέρωσις μετὰ τὸν ἀφιερωμὸν τοῦ ναοῦ, ὅτι πλήρης τὰ ἀνοίξια καὶ ὁ ἐνθρονισμὸς, καὶ ὁ ἅπας τούτου ἁγιασμὸς ὑπὸ ἁγίου μύρου χριομένου, καὶ λείψανα μαρτυρικὰ ὑποδεχομένου. διενισταμένου δέ τινος, ὀφείλειν καθαιρεθῆναι ἀρχιερέα τινὰ ποτὲ εἰς ἀνενθρόνιστον ἐκκλησίαν ἱερουργήσαντα, χρὴ καθαιρεῖσθαι καὶ ὁ καθιεροῦν ναὸν ἄνευ ἁγίων λειψάνων· ὁ ἀγιοταλὴς ἐκεῖνος πατριάρχης κύριος Λουκᾶς ἀπεφήνατο, ἄλλως πως τὸν τοιοῦτον ἀρχιερέα κολασθῆναι, καὶ δοκεῖν δηλαδὴ τῇ συνόδῳ, ἐν μὲν καθαιρέσεως, ὅτι καὶ πολὺ ἀκατάλληλα εἶπε τὰ ἐπταισμένα.

idololatras esse dicunt, ultra eorum hæresin & adversus orthodoxos insaniam, veneranda quoque templa sine sanctis reliquiis consecrârunt. Dicunt ergo patres, quòd humana peccata alia quoq; peccata consequuntur, ut dicit magnus Apostolus Paulus. Et quoniam Iconomachorum hæresin alia quoque mala subsecuta sunt: (prætermissæ sunt enim necessariæ consuetudines Ecclesiasticæ) decernimus, ut templa, quæ absque reliquiis consecrata fuêre, rursus per reliquias consecrentur, & sic deinceps fiat: ii autem, qui templa sine sanctis reliquiis consecrant, deponantur. Et hæc quidem Can. Dixit autem nonnemo, Et quomodo oratoria hodie sine reliquiarum depositione consecrantur? Et cur sacra in eis non celebrantur etiam ab Episcopis, sed à solis sacerdotibus? Eique responsum fuit, Quod quæ fiunt ab Antistitibus superaltaria, eo tempore quo fit templi consecratio, oratoriis tradita sufficiunt pro consecratione, sive dedicatione ac inthronizatione, encæniis & apertionibus. Propterea enim & ἀντίμινσια appellata sunt, quòd multas ejusmodi mensas exprimant & referant, quæ sanctam dominicam mensam perficiunt. Cæterum Antistites sacra non faciunt in oratoriis, quæ non sunt dedicata, quoniam præsulatûs dignitas deprimitur, si non sit thronus in quo Episcopus apostolicè collocatur, nec alia quæ templi consecrationem decoremq; constituunt. Cùm autem interrogâssent aliqui, quando fit Ecclesiarum consecratio? Responso acceperunt, quòd fundamenti quidem locatio fit per solam orationem Episcopi illius regionis, & crucis fixionem: consecratio autem post templi perfectionem, quando fiunt encænia & apertiones & inthronizatio, & universa ejus perfectio, sacro chrismate inuncti, & martyrum reliquias suscipientis. Cùm instaret autem quispiam; debere deponi Antistitem, qui in non dedicata Ecclesia sacrificaverat; quemadmodum deponitur & qui templum consecrat sine sanctis reliquiis: sanctissimus ille Patriarcha Dominus Lucas pronunciavit, alio quodam talem esse puniendum Antistitem, prout scilicet Synodo visum fuerit; sed non per depositionem. Delicta enim ea sunt longe lateque dissidentia.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο δὲ ἀποστολικὸν ῥητὸν ὁ μὲν μέγας Βασίλειος ἄλλως ἐξελάβετο. ὅτε δὴ οἱ πατέρες ἀνέβαλον ἁπλοϊκώτερον ἐδέξαντο δέ, ἑπακολουθοῦσι, δηλονότι ταῖς φερομένοις ἁμαρτίαις καὶ ἕτεραις· καὶ τοῦτο ἐκβιάσαι φασὶν ὅτι τοὺς εἰκονομάχους. ἐκείνους γὰρ ὀνομάζουσι χριστιανομισητὰς, ὡς κατηγορουμένους τοὺς χριστιανῶν εἰδωλολατρείαν. ἐν μόνον γὰρ τοὺς ἐκκλησίας τοῦ κόσμου τοὺς σεπτῶν εἰκόνων ἐστέρησαν, ἀλλὰ καὶ ἔθη παλαιὰ παρελελοίπασιν, ἃ καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν ὅτε· ἵνα καὶ ἡ ἔγγραφος διαθήκη καὶ ἡ ἄγραφος συνήθεια κρατῇ. Ὃ δὲ παραλέλοιπεν ἔθος, τοῦτό ἐστιν, ὃ ἐπὶ ταῖς καθιερώσεσι τοὺς θείους ναοὺς μὴ γίνεσθαι κατάθεσις λειψάνων ἁγίων. ὅτι οὖν, φασὶ, χωρὶς καταθέσεως ἁγίων λειψάνων καθιερώθησαν ναοί, δεδιδάχθημεν ἐκ τοῦ καὶ ἄγια λείψανα κατατεθῆναι ἐν αὐτοῖς. ὁ δὲ καθιερῶν ναὸν χωρὶς ἱερῶν λειψάνων, καθαιρείσθω, ὡς παραβάτης τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς παραδόσεως.

Zonar. Magnus quidem Basilius aliter hoc Apostoli dictum interpretatus est. Hi vero Patres verbum illud, consequuntur, paulo simpliciùs accepêre, ut ad priora scilicet facinora alia quoque solere sequi intelligendum sit. Quod quidem Iconomachis aiunt contigisse. Illos namque Christianorum accusatores nominant, quippe qui Christianos idololatriæ accusarent. Nec enim ii solùm Ecclesias sacrarum imaginum ornamentis spoliavêre, sed antiquas etiam consuetudines reliquêre, quæ quidem, ut simul & scriptis consignata lex, & non scripta quoque consuetudo servetur, hujus Canonis decreto renovantur. Consuetudo porro prætermissa ea fuit, quòd cum divina templa consecrarentur, nullæ simul in eis sanctorum reliquiæ conderentur. Quæcunque ergo templa, inquiunt, absque conditis sanctorum reliquiis consecrata sunt, in eis sacræ quoque reliquiæ hoc demum tempore collocentur. Qui vero templum, non adhibitis sanctorum reliquiis consecraverit, eum, quippe traditionum quas à majoribus accepimus transgressorem, deponi jubent.

ΑΡΙΣΤ. Καταπηγάδω μαρτύρων ἅγια λείψανα ὃν τοῖς ἄνευ αὐτῶν καθιερωθεῖσι ναοῖς, μετὰ τῶν συνήθων εὐχῶν. ὁ δὲ ἄνευ τούτων καθιερώσας, καθαιρείσθω, ὡς παραβὰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς παραδόσεις.

Arist. *Sancta martyrum reliquiæ in templis, quæ absque iis consecrata sunt, idque cum consuetis precibus, reponantur. Qui autem absque iis consecrat, ut Ecclesiasticas traditiones transgressus, deponatur.*

Ὅσοι μὲν ναοὶ πρὸ τῆς συνόδου ταύτης, ἄνευ τῶν συνήθων εὐχῶν τῶν Ἐπισκόπων, καὶ λειψάνων ἁγίων μαρτύρων ἱδρυμένοι, εὑρέθησαν γνώσει καταθέσεων ἐν αὐτοῖς λειψάνων ἁγίων καὶ τῶν συνήθων εὐχῶν πεπληρωμένοι. ὅσοι δὲ μετὰ τὴν συνόδου ταύτην δίχα λειψάνων καθιερῶντες ναόν, καθαιρέσει καταδικάσθησαν, ὡς παραβάται τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων.

Quæcunque templa ante hanc synodum, sine consuetis Episcoporum precibus & Sanctorum Martyrum reliquiis, fundata fuerunt, in eis sanctas reliquias deponi, & consuetas preces celebrari definitum est. Quicunque autem post hanc synodum sine reliquiis templum consecrâsse deprehendantur, depositione damnantur, ut traditionum Ecclesiasticarum transgressores.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON VIII.

Quoniam Hebræorum religionis quidam errantes, Chriſtum Deum noſtrum ſubſannare viſi ſunt, ſeſe quidem Chriſtianos eſſe fingentes, ipſum autem occulte negant, & clanculum ſabbata obſervant, & multa alia Iudaica faciunt: ſtatuimus, ut iſti neque ad communionem, neque ad orationem, neque ad Eccleſiam admittantur; ſed aperte ſint ſecundùm ſuam religionem Hebræi, & neque filios ſuos baptizent, neque ſervum emant vel poſſideant. Si autem ex pura & ſyncera fide quis eorum converſus, & ex toto corde confeſſus fuerit, eorum B *moribus & rebus inſultans ac veluti triumphum agens, ut & alii refellantur & corrigantur; eum recipiant, & baptizent ejus liberos; & caveant ipſi ſe ab Hebræorum ſtudiis & inſtitutis deſcituros: ſin autem non ita ſe gerant, eos nullo modo admittant.*

ΚΑΝΩΝ η'.

Επειδὴ πλανώμενοί τινες ἐκ τῆς τῶν Ἑβραίων θρησκείας μωκᾶσθαι ἔοικασι Χριστὸν ⊗ Θεὸν ἡμῶν, προσποιούμενοι μὲν χριστιανίζειν, αὐτῶν δὲ τὰ ἀρρήτως κρύβδην, καὶ λαθραίως σαββατίζοντες, καὶ ἕτερα Ιουδαΐζειν ποιοῦντες, ὁρίζομεν τούτους μήτε εἰς κοινωνίαν, μήτε εἰς εὐχὴν, μήτε εἰς ἐκκλησίαν δέχεσθαι· ἀλλὰ φανερῶς εἶναι κατὰ τὸν ἑαυτῶν θρησκείαν Ἑβραίους· μήτε τοὺς παῖδας αὐτῶν βαπτίζειν, μήτε δοῦλον ὠνεῖσθαι ἢ κατέχειν. εἰ δέ τις ἐξ εἰλικρινοῦς πίστεως ἐπιστρέφοι τις ἐξ αὐτῶν καὶ ὁμολογήσοι ἐξ ὅλης καρδίας, ἀριαμβεύων τὰ κατ' αὐτῶν ἔθη καὶ προάγματα, προὶς δὲ καὶ ἄλλοις ἐλέγχειν καὶ διορθοῦσθαι, τοῦτον προσδέχεσθαι, καὶ βαπτίζειν τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἀσφαλίζεσθαι αὐτοὺς ἀπέχειν τῶν Ἑβραϊκῶν βδελυγμάτων· εἰ δὲ μὴ ὕπως ἔχοιεν, μηδαμῶς αὐτοὺς προσδέχεσθαι.

B Balſ. Judæi quidam, cum quorundam criminum rei agerentur, vellent autem damnationem effugere, ad fidem Chriſtianam accedebant, & ſe Chriſtiana quidem ſentire præ ſe ferebant; ſed Judaica revera ſentiebant, ſabbata clanculum obſervantes, & noſtra lacerantes; ſuos C autem liberos baptizabant, & alia quædam pia faciebant ut orthodoxi fortaſſe viderentur. Dicunt ergo patres, eos non in aliquam communionem admittendos, nec permittendum ut filii eorum baptizentur, nec ut Chriſtianum ſervum ullo modo poſſideant, ſed juxta Hebræorum religionem ſe aperte gerant. Si quis autem à Judaica impietate, cum bona affectione, & ſine neceſſitate vel ſimulatione, ad orthodoxam fidem converſus fuerit, & Judaicis moribus valedixerit, & toto animo de iis triumphum egerit, & confeſſus fuerit ea quæ ab aliquibus prætextu facta ſunt, & ad Chriſtianorum fidei ludificationem reſpiciunt, ut & illi convincantur & corrigantur: D ipſe & ejus liberi ad communionem admittantur, & baptizentur, ſi priùs caverint fore ut à Judaicis traditionibus & ſtudiis abſtineant. Nota igitur iſta propter ſacerdotes qui Sarracenorum filios baptizant; & baptiſmum, qui ab illis propter corporis ſanitatem expetitur, non eſſe admittendum. Quadrageſimum verò quartum caput primi tit. primi lib. Baſil. inquit, Judæus qui ſe Chriſtianum eſſe velle præ ſe fereus, ut qui adverſus ſe accuſationem vel mutui actionem expectet, ad Eccleſiam confugit, debito non ſoluto, vel à crimine non abſolutus, ne admittatur. Quære & xlvii. caput ejuſdem libri & tit. Judæus mancipium Chriſtianum ne habeat, nec catechumenum cir- E cumcidat, nec alius hæreticus Chriſtianum ſervum habeat. Et liv. cap. Samaritanus autem nullus ſervum Chriſtianum habebit: ſed cùm primùm eum poſſederit, ſtatim in libertatem vendicetur. Si ſervus autem ejuſdem cum ipſo perverſæ opinionis fuerit, licebit ei Chriſtianam amplectenti opinionem, ſtatim etiam Romanam libertatem aſſequi.

ΒΑΛΣ. Ιουδαῖοί τινες ἔνοχοι καταστάντες δίκαι τινῶν ἐπιθέσεων, καὶ θέλοντες ταύτας ἐκφυγεῖν, προσήρχοντο τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, καὶ προσεποιοῦντο μὲν τὰ τῶν Χριστιανῶν φρονεῖν, τῇ ἀληθείᾳ δὲ τὰ τῶν Ιουδαίων ἐφρόνουν, λάθρα σαββατίζοντες, καὶ τὰ ἡμέτερα διασύροντες, ἐβάπτιζον δὲ καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, καὶ ἄλλα τινὰ ἐποίουν εὐσεβῆ, ὡς ἂν φαίνοιντο τάχα ὀρθόδοξοι· φασὶν οὖν οἱ πατέρες, μὴ δέχεσθαι τούτους εἰς κοινωνίαν οἱανδήποτε, μηδὲ συγχωρεῖν τοὺς παῖδας αὐτῶν βαπτίζεσθαι, μηδὲ δοῦλον χριστιανὸν ὁπωσδήποτε κατέχειν, ἀλλὰ φανερῶς κατὰ τὸν Ἑβραίων θρησκείαν αὐτοὺς πολιτεύεσθαι. εἰ δέ τις ἐξ αὐτῶν ἀπὸ τῆς Ιουδαϊκῆς θρησκείας πρὸς τὸ ὀρθόδοξον πίστιν ἐπιστρέφει μετὰ καθαρᾶς διαθέσεως, καὶ ἄνευ ἀνάγκης, ἢ προσποιήσεως, καὶ ἀποτάξεται τοῖς Ιουδαϊκοῖς ἔθεσιν, καὶ ὁλοψύχως ἀριαμβεύσει αὐτά, καὶ ὁμολογήσει τὰ ἁμαρτήματα κατὰ τῶν σκοπὸν γενόμενα, καὶ εἰς ἐμπαιγμὸν ἀφορῶντα τῆς πίστεως τῶν χριστιανῶν, ἐφ' ᾧ καθαίρεσιν ἐλεγχθῆναι καὶ διορθωθῆναι, προσδέχεσθαι τοῦτον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ εἰς κοινωνίαν, καὶ βαπτίζειν, ἀσφαλιζομένους ἀπέχειν ἀπὸ τῶν Ιουδαϊκῶν παραδόσεων καὶ βδελυγμάτων. σημείωσαι οὖν ταῦτα διὰ τοὺς ἱερεῖς τοὺς βαπτίζοντας τοὺς παῖδας τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ ὅτι διὰ θεραπείαν σωματικὴν ζητήμενον ὑπὸ τούτων βάπτισμα ἀποδέκτον ἐστί. ὁ μβ'τοι μδ'. κεφ. τοῦ α'. πίνακος τοῦ α'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, φησιν, Ιουδαῖος, ὁ θέλειν εἰς χριστιανὸς προσποιούμενος, ὡς ἂν πρὸς κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν ἢ πρὸς ἀπαίτησιν ἀγωγὴν ἀποφεύγων, τῇ ἐκκλησίᾳ φεύγῃ, μὴ πληρώσας τὰ χρέη, ἢ ἐλευθερωθεὶς τοῦ ἐγκλήματος, μὴ δεχέσθω. ζήτει δὲ ὁ μζ'. κεφ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ πίνακος Ιουδαῖος. Χριστιανὸν ἀνδράποδον μὴ ἐχέτω, μήτε κατηχούμενον παιδεμέτω, μήτε ἄλλος αἱρετικὸς χριστιανὸν ἀνδράποδον ἐχέτω. καὶ τὸ νδ'. κεφ. Σαμαρείτης δὲ εὐθὺς χριστιανὸν οἰκέτην ἔξει, ἀλλ' ἅμα τῇ κτήσασθαι τοῦτον, εὐθέως εἰς ἐλευθερίαν ἁρπάζεσθαι. εἰ δὲ τῆς ὁμοίας αὐτῷ ὁ οἰκέτης κακοδοξίας εἴη, ἐξέσται αὐτῷ τῷ τῶν Χριστιανῶν ἀσπαζομένῳ δόξαν, εὐθὺς καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς ἀπολαύειν ἐλευθερίας.

Zonar. Quidam ex Judæis ſe fidei ſtudio teneri, Chriſtianamque religionem amplecti velle, ſimulabant: Chriſtum vero illi ſubſannabant, hoc eſt, Chriſto, privatim ab eo deficientes, illudebant, atque ſabbata ſecretò F colebant, & alios Judæorum ritus; quippe ut infantes ſuos præciderent, tum qui cadaver attigiſſet, qui lepra infectus eſſet, cui ſemen efflueret, quiq; ejuſmodi quidquam aliud antiqua lege vetitum feciſſent, tanquam impuros averſarentur, retinebant. Ejuſmodi igitur homines, nec ad communionem admitti, nec in conventum ſacræ precationis recipi, tum ab Eccleſiæ ingreſſu omnino arceri, Hebræorumque rurſum publicè profiteri ſectam, nec liberos ſuos baptizare, nec ipſis mancipium emendi facultatem eſſe, Synodus jubet. Chriſtianum

ΖΩΝΑΡ. Τινὲς Ιουδαῖοι προσήρχοντο τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, καὶ προσεποιοῦντο γίνεσθαι Χριστιανοί. ἐκφυλάττοντο δὲ ἐμυκτήριζον ⊗ Χριστόν· ἀντὶτοῦ ἐνέπαιζον κρυφίως αὐτὸν ἀρρήτως, καὶ λελησμένως τὰ σάββατα φυλάσσοντες, καὶ ἄλλα Ιουδαϊκὰ ποιοῦντες, οἷς προετίμωντες τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἀκαθάρτους νεκρῷ προσψαύσαντας, καὶ τοὺς λεπρούς, καὶ τοὺς γονορρύτας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὅσα τῷ παλαιῷ ἀπηγόρευται νόμῳ. τοὺς μὲν τοιούτους, ὥρισεν ἡ Συνὸς ⊗, μήτε εἰς κοινωνίαν δέχεσθαι, μήτε συνεύχεσθαι αὐτοῖς, μήτε ὅλως εἰς ἐκκλησίαν εἰσιέναι προσχωρεῖν, εἰ δὲ Ἑβραίους καὶ αὖθις κατὰ τὸ φανερὸν, καὶ μηδὲ τοὺς παῖδας αὐτῶν βαπτίζειν, μήτε προσχωρεῖν αὐτοῖς δοῦλον ὠνεῖσθαι. τὸ δὲ Χριστιανὸν ἀνδρά-

Ψηφιοποιήθηκε από

ἀνδράποδον κτᾶσθαι Ιουδαῖον καὶ ὁ πολιτικὸς κωλύει νόμος. οἱ δὲ πάγκα τῇ πίστει προσελθόντες, ὡς Χριστιανοὶ οὐκ ἐκωλύοντο δούλους ὠνεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὑποκεκριμένως τοῦτο ἐποίουν, φησὶν ἡ συνοδος μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς δούλους ὠνεῖσθαι, ἢ ἄλλως κτᾶσθαι, ἐκ δωρεᾶς τυχόν, ἢ ἀνταλλαγῆς, ἢ ἑτέρῳ τρόπῳ. εἰ δὲ ἐξ εἰλικρινοῦς καὶ καθαρᾶς πίστεως, ἀντὶ τοῦ καθαρῶς καὶ ἀνυποκρίτως πεποίηται, βαπτισθείη τις αὐτῶν καὶ ὁμολογήσει ἐξ ὅλης καρδίας, ἀντὶ τοῦ τὰ αὐτὰ ἡμῖν λέγῃ, καὶ τὰ ἔθη τὰ οἰκεῖα καὶ ὅσα προαιροῦνται ἀπαμβόειν, πᾶσιν εἰς τὸ φανερὸν προτίθησι, καὶ θριαμβεύειν μὲν ποιεῖ, ὥστε καὶ ἄλλους ἐλευθερίας ὁμοπίστους αὐτοῖς, καὶ ὁμοδουλείας, τοιούτων προσδέχεσθαι καὶ βαπτίζειν, καὶ παῖδας αὐτῶν, καὶ ἀκριβῶς προσέχειν αὐτοῖς, ὥστε ἀποστῆναι τοὺς Ἑβραϊκοὺς ἐθισμάτων, ἄλλως δὲ αὐτοὺς μὴ προσδέχεσθαι. καὶ ὁ μέγας δὲ Βασίλειος ἐν πέμπτῳ κανόνι, τοὺς μεταμοσαμένους φησί, δέχεσθαι, οὐκ ἀκρίτως δὲ, ἀλλὰ δοκιμάζειν, εἰ ἀληθῶς καὶ γνησίως μεταμέλει. καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος πολλοῦ ποιεῖσθαι διαπίπτει τοὺς τῶν προσερχομένων Ιουδαίων πρὸς ἀκριβολογίαν.

ΑΡΙΣΤ. Ἑβραίους μὴ δεῖναι προσδέχεσθαι, εἰ μὴ φαίνοντο ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐπιστρέφοντες. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ θ'.

Πάντα τὰ μειρακιώδη ἀθύρματα καὶ μανιώδη βακχεύματα, τὰ φθοδιουργράμματα, τὰ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων γενόμενα, δεῖν δοθῆναι τῷ ἐπισκοπείῳ Κωνσταντινουπόλεως· ἵνα ἀποτεθῶσιν μετὰ τῶν λοιπῶν αἱρετικῶν βιβλίων· εἰ δέ τις εὑρεθείη ταῦτα κρύπτων, εἰ μὲν Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναχὸς, ἀφορίζεσθω.

ΒΑΛΣ. Τῆς τῶν Χριστιανοκατηγόρων ἤτοι τῶν εἰκονοκαυστῶν αἱρέσεως κραταιούσης ὅτι πολύ, οἱ ταύτῃ προσκείμενοι, διὰ γραφῶν τὰς κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων βλασφημίας αὐτῶν ἐχαλίτουν. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ὀφείλειν ταύτας δοθῆναι, ἐφ' ᾧ ἀποτεθῆναι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἔνθα ἀπόκεινται καὶ τὰ λοιπὰ βιβλία τῶν αἱρετικῶν. τοὺς δὲ κρύπτοντας ταῦτα, ἐὰν μὲν ὦσι κατὰ τὰ ἱερωμένους μὲν ὄντας καθαιρεθῆναι, λαϊκοὺς δὲ καὶ μοναχοὺς, ἀφορίζεσθαι. καλῶς δὲ ὠνόμασαν οἱ πατέρες τὰ τοιαῦτα συγγράμματα, μειρακιώδη ἀθύρματα, ἤγουν νηπιώδη παίγνια καὶ μανιώδη βακχεύματα, ἤτοι μαινομένων βακχῶν φλυαρήματα, ὅτι σὺν γέλωτι καὶ συκοφάσεσί εἰσιν ὡς τὰ τῶν μειρακίων παίγνια, καὶ ἀξιοκλαυτα ὡς τὰ τῶν μαινομένων ἔργα καὶ μεθυόντων. αἱ βάκχαι γὰρ χορεῖαι τῶν μαινομένων ἑπόμενοι τῷ ἐφόρῳ τῶν μεθῃ ψευδωνύμῳ θεῷ τῷ Διονύσῳ. οἱ μὲν τοίνυν νόμοι τὰ τῶν αἱρετικῶν βιβλία δύνειζον) καίειν. ζήτει κεφ. γ'. τοῦ ιβ'. τίτλου τοῦ πρώτου συναγγαλου, καὶ εὑρήσεις ἐν αὐτῷ κατεγραμμένα κεφ. διάφορα τοῦτο αὐτῷ προκελεύοντα. εἴποι δέ τις, διὰ τίνα αἰτίαν ὁ μὲν νόμος τὰ τῶν Χριστιανοκατηγόρων βιβλία ἀποτίθεσθαι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ δύνειζον); λύσις. τὸ αὐτὸν ἔξεστι καυθῆναι τὰ βέβηλα συγγράμματα τῶν αἱρετικῶν, καὶ ἀποτεθῆναι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. ὅτε γὰρ καιόμενα εἰς ἀνάγνωσιν ἔλθοιεν, ὅτε ἐν τοιούτῳ τόπῳ ἀσύλῳ ἀποτιθέμενα, διαβολὴ γένοιτό τινι. ὁ γοῦν καίσας ταῦτα καὶ μὴ ἀποτιθέμενα ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ, τῷ κανόνι οὐκ ὑποκείσεται), ὡς μηδὲ ὑπεναντίως αὐτῷ πεπραξάμενος. ἐπισκοπεῖον δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ πατριαρχεῖόν ἐστιν. ἐπεὶ δὲ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου διάφορα μὲν σέκρετα ἔχει ὑφ' ἑαυτῷ, ἰδικῶς δὲ ἀφορίσθη τῷ σεκρέτῳ τοῦ χαρτοφυλακείου τὰ ἐπισκοπικὰ δίκαια, καὶ ὁ κατὰ καιροὺς χαρτοφύλαξ ἐνεργεῖ δικαίῳ τοῦ κατὰ καιροὺς ἀγωτάτου πατριάρχου πάντα τὰ τούτῳ ὑπήκοα, ὡς Ἐπισκόπῳ·

namque ſervum Judæus poſſidere civili quoque lege prohibetur. Qui tamen ex eorum numero fortè fidem amplexi forent, ſervos emere Chriſtianorum more permittebantur. Quoniam verò id ſimulatè agebant, idcirco Synodus ſervum iis emere, aut aliter poſſidere, donatione nimirum, aut permutatione, aut alia quacunq; ratione quæſitum, minime licere decernit. Quòd ſi eorum quiſpiam ex pura & ſyncera fide, hoc eſt, puro animo atque omni ſimulatione ſublata, fidei myſteriis aſſenſus convertatur, atque ex toto corde confiteatur, hoc eſt, nobiſcum in omnibus plane conſentiat, & de ſuorum moribus ac inſtitutis quibuſque triumphum agat, hoc eſt, ſe nihil ſimile facturum aperte profiteatur ac ſpondeat, ut ex eo alii quoq; erroris ſocii refutentur ac reſipiſcant: admitti hominem, ipſumque & filios baptizari, ſtudioſeque ipſos, ut ab Hebraicis ſe inſtitutis abjungant, obſervari; ſecus omnino repelli placet. Magnus verò etiam Baſilius, quinto Canone; Quos, inquit, errari pœnitet, admittendi ſunt: non tamen iis temere habenda fides, ſed an vere eos & ex animo pœniteat ſedulò cognoſcendum. De Judæis itidem, ut non niſi diligenter examinati probatique recipiantur, civilia quoque jura decernunt.

ARIST. *Hebræos admittere non oportet, niſi eos ſyncero corde converſos eſſe conſtiterit.* Perſpicuus.

CANON IX.

Puerilia, omnia ludibria furioſaque dicta ac ſcripta, quæ adverſus venerabiles imagines edita ſunt Epiſcopio Conſtantinopolitano tradi oportet; ut cum reliquis hæreticis libris deponantur. Si quis autem hæc celare inventus fuerit, ſi quidem Epiſcopus vel Presbyter vel Diaconus ſit, deponatur: ſin verò Laicus vel Monachus, ſegregetur.

BALS. Cùm Chriſtianorum hoſtium ſeu imaginum exuſtorum diu invaluiſſet hæreſis, qui ei adhærebant, ſuas adverſus ſacras imagines blaſphemias literis mandabant. Dicunt ergo patres, eas debere tradi, ut in Epiſcopio Conſtantinopolitano reponantur, ubi reponuntur reliqui quoq; libri hæreticorum: eos autem, qui hæc celaverint, ſi quidem ſacris ordinibus initiati ſint, deponi; ſin verò Laici vel Monachi, ſegregari. Rectè autem patres ejuſmodi ſcripta nominârunt puerilia ludibria, hoc eſt, ludicra puerorũ oblectamenta & inſana ac bacchica reſponſa, inſanientium ſc. baccharum nugas; quia ſunt ſoluru facilia & nullo negotio labefactabilia, ut puerorum ludibria, & ridicula ut furioſorum & ebriorum opera. Bacchæ enim erant chori inſanientium, ebrietatis præſidem ſequentes Bacchum, qui falsò Deus cognominatur. Jam verò leges hæreticorum libros exuri quoque decernunt. Quære autem tertium caput xii. tit. præſentis operis, & invenies diverſa capita in eo poſita, quæ hoc ipſum jubent. Dixerit autem quiſpiam quamnam ob cauſam Canon quidem Chriſtianorum hoſtium ſeu imaginum combuſtorum libros in Epiſcopio reponi jubet, leges autem eos comburi permittunt? Solutio. Idem eſt cumburi profana & impia hæreticorum ſcripta, & in Conſtantinopolitano Epiſcopio reponi. Neque enim, ſi combuſta fuerint, legentur, nec ſi in ejuſmodi tuto & inacceſſo loco reponantur, ab ullo unquam aſpicientur. Qui ergo ea combuſſerit, & in Epiſcopio non repoſuerit, non tenebitur Canone, ut qui non contrà fecerit. Conſtantinopoleos autem Epiſcopium Patriarchæ palatium eſt. Porro quoniam patriarchalis throni magnificentia diverſa quidem ſub ſe habet ſecreta; chartophylacii vero ſeu tabularii ſecretò ſeorſum deputata ſunt jura Epiſcopalia, & qui pro tempore eſt chartophylax, ſanctiſſimi tempore Patriarchæ jure, omnia, quæ ad eum pertinent ut Epiſcopum exercet; etenim

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

etenim excommunicat, animæ delicta corrigit, Diaconos & Sacerdotes ordinari permittit, ſacrorum miniſteriorum pittacia exponit, & quædam hujuſmodi alia: chartophylacium Epiſcopium rectè dicetur.

ZONAR. Qui rabioſe ſacras imagines inſectati, eas idoli quoque nomine vocitârunt, libros etiàm, quibus opinio ipſorum comprehenditur, conſcripſerùnt; quos quidem ſancta hæc Synodus Puerilia ludibria, hoc eſt, ludicra puerorum oblectamenta inſanáſq; Bacchationes, nominat. Bacchæ namque mulieres erant, quæ ſociato cœtu furentes Bacchum comitabantur. Bacchus vero Deus à Græcis habebatur, ebrietati præfectus, ebrius ſane ille quoq; ſemper, & plenus amentiæ. Quemadmodum ergo Bacchæ illæ, dum furor gliſceret, nullam modeſtiæ aut gravitatis rationem habuêre, ſed ſola eas ſtimulante inſania ferebantur: ita qui ſcripta ejuſmodi edidêre, eos Synodi Patres furore & amentia, non aliqua gravi & ſedata ratione, ad eam ſcriptionem impulſos eſſe confirmant. Ejuſmodi porro ſcripta à nemine occultari, ſed ab iis qui habent, cum aliis hæreticorum libris, ſeponenda proferri jubent. Qui autem hæc occultaverint, ſi quidem Epiſcopi aut aliàs ſacris ordinibus initiati fuerint, depoſitione; ſin verò Laici & Monachi, ſegregatione puniendos eſſe decernunt.

ARIST. *Si quis librum contra venerabiles imagines compoſitum celâſſe deprehenditur; ſi quidem è ſacro ſit catalogo, deponatur: ſin Laicus aut Monachus, ſegregetur.* Perſpicuus.

CANON X.

Quoniam nonnulli Clerici canonicam conſtitutionem circumſcribentes, ſua relicta parochia, in alias parochias excurrunt, ut plurimum autem in hac à Deo cuſtodita & Imperiali urbe, & ſeſe apud Principes locant, & in eorum oratoriis ſacra faciunt; eos ſine proprio Epiſcopo & Conſtantinopolitano non licet in quavis æde vel Eccleſia recipi: ſi quis autem hoc fecerit, ſi perſeveret, deponatur. Quicunque vero cum prædictorum Sacerdotum conſenſu id faciunt, non licet eis curas ſeculares & ad victum pertinentes ſuſcipere, ut qui à divinis Canonibus hoc facere ſint prohibiti. Si quis autem, eorum qui dicuntur majores, curationem obtinere deprehenſus fuerit, vel ceſſet, vel deponatur: potiùs vero ad docendos pueros & ſervos accedat, legens eis divinas ſcripturas. Ad hoc enim etiam ſacerdotium ſortitus eſt.

BALS. Diverſi Canones prohibent Clericos parochias, in quibus in Clerum relati ſunt, relinquere, & ad alias tranſire. His ergo conſequenter præſens quoque Canon decernit, ne ullus Clericus abſque proprio Epiſcopo, vel ſine ejus commendatoria & dimiſſoria epiſtola vel Conſtantinopolitani Patriarchæ decreto, uſquam ſuſcipiatur, vel miniſtret in quavis Eccleſia vel in magiſtratuum ſeu officiorum oratorio: is autem qui præter hæc fecerit, & in proprium clerum non redierit poſt denunciationem, deponatur. Hoc enim ſignificat illud, vel ceſſet, vel deponatur. Si qui autem, quibus, ab iis qui in clerum illos retulerunt, per eas quas diximus literas, vel à Patriarcha Conſtantinopolitano, in alia Eccleſia ſacra celebrare permiſſum eſt, ſeculares curationes ſuſceperint, contra ac Canonibus continetur, vel Majores facti fuerint; poſtquam prohibiti ſunt, ceſſare debent vel deponi. Atque alia quidem, quæ in Canone comprehenduntur, in diverſis Canonibus expoſita ſunt, ſcilicet in xvii. & xviii. Can. Syn. in Trullo. xiii. & xxiii. Chalced. Syn. & in aliis. Ex hoc autem præſentis Canonis contextu nota, quòd ſoli Patriarchæ Conſtantinopolitano permiſſum eſt clericos

ἀφορίζει γὰρ, διορθούσας ψυχικὰ σφάλματα, μοναχοὺς καὶ ἱερεῖς ὑπηρέτας χειροτονεῖσθαι, καὶ τῶν ἱεροτελεστῶν πιττάκια ἐκτίθεσθαι, καὶ ἄλλα τοιαῦτά τινα· καλῶς ὑπισχνεῖσθαι κληδόσεται τὸ χαρτοφυλακεῖον.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων λυτλήσαντες, καὶ εἴδωλα ταύτας καλοῦντες, καὶ συγγράμματα ζωιγραφήσαντες συγκροτοῦντα πρὸ ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ἃ τινα ἡ ἁγία συνόδος ὠνόμασε μειρακιώδη ἀθύρματα, ἤγουν παιδικὰ παίγνια, καὶ μανιώδη βακχεύματα. αἱ βάκχαι γὰρ ἦσαν γυναικῶν μαινομένων, ἀκολουθοῦσαι τῷ Διονύσῳ· ὁ δὲ Διόνυσος θεὸς τοῖς Ἕλλησιν ἐνομίζετο, ἔφορος τῆς μέθης, μεθύων κάκιστος, καὶ ἀδιάφορος ὤν. ὥσπερ οὖν αἱ Βάκχαι ὑπὸ μανίας κρατούμεναι οὐδὲν σωφρόνως ἐποίουν, ἀλλ' ἐμμανῶς ἐκινοῦντο· οὕτω καὶ τοὺς τὰ συγγράμματα ἐκφανῆ ποιήσαντας οἱ τῆς ζωιοδότου λέγουσι κινηθῆναι πρὸς συγγραφὴν μανιωδῶς καὶ ἀδιακρίτως, ἀλλ' οὐ σωφρόνως. ἐκφανῆ οὖν τὰ συγγράμματα ὀφείλει ἀδιακρίτως μηδενὸς κρύπτεσθαι, ἀλλὰ διανθῆναι ἀδιακρίτως τὸν ἐχόντων αὐτά, ἵνα ποτὲ θῶσιν μετὰ τῶν ἄλλων αἱρετικῶν βιβλίων. τοὺς δὲ κρύπτοντας ταῦτα Ἐπισκόπους ἢ ἄλλους ἱερωμένους καθαιρεῖ· λαϊκοὺς δὲ καὶ μοναχοὺς ἀφορίζει.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις εὑρεθείη κρύπτων βιβλίον κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ζωιτιθὲν· τοῦ μὲν ἱεροῦ ὢν καταλόγου, καθαιρείσθω· λαϊκὸς δὲ ἢ μοναχὸς, ἀφορίζέσθω. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ ί.

Ἐπειδή τινες τῆς κλητικῆς ἀδιαλογιζόμενοι τὴν κανονικὴν διάταξιν, ἀπολιπόντες τὴν ἑαυτῶν παροικίαν εἰς ἑτέρας παροικίας ἐκχωροῦσι, καὶ πλεῖστον δὲ ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ εἰς ἀρχοντίας παρεμβάλλουσιν, ἐν τοῖς ἀυτῶν οἰκητηρίοις τὰς λειτουργίας ποιοῦντες· τούτους χωρεῖς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐκ ἔξεσι δεχθῆναι ἐν οἱῳδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ· εἰ δέ τις τοῦτο ποιήσει ὑπομένων, καθαιρείσθω. ὅσοι δὲ μετ' εὐδοκήσεως τῆς προλεχθέντων ἱερέων τοῦτο ποιοῦσιν, ἐκ ἔξεσιν αὐτοῖς κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναλαμβάνεσθαι, ὡς κεκωλυμένους τοῦτο ποιεῖν παρὰ τῶν θείων κανόνων. εἰ δέ τις φωραθείη τῆς λεγομένων μειζόνων τὴν φροντίδα ἐπέχων, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω· μᾶλλον μὲν οὖν ἤτω πρὸς διδασκαλίαν τῆς τε παιδὸν καὶ τῶν οἰκετῶν, ἐπιμαρτυρόμενον τὰς θείας γραφάς· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ τῶν ἱερωσυνίων ἐκληρώθη.

ΒΑΛΣ. Διάφοροι κανόνες κωλύουσι τοὺς κληρικοὺς καταλιμπάνειν τὰς παροικίας ἐν αἷς ἐκληρώθησαν, καὶ μεταβαίνειν εἰς ἑτέρας. ἀκολούθως οὖν τούτοις καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται, μηδένα κληρικὸν χωρεῖν τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἤτοι δίχα συστατικῶν καὶ ἀπολυτικῶν γραφῶν αὐτοῦ ἢ ὁρισμοῦ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁπουδήποτε δέχεσθαι, ἤτοι λήτουργον εἰς οἱανδήτινα ἐκκλησίαν ἢ εἰς ἀρχοντικὸν οἰκητήριον· ὃ δὲ παρὰ ταῦτα ποιήσειεν, καὶ μὴ ἐπιστρέφοιτο εἰς ἴδιον οἶκον κλῆρον μὴ ὑπομένων, καθαιρεῖται. τοῦτο γὰρ δύναται ὁ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω. εἰ δέ τινες ἐκχωρηθέντες παρὰ τῶν κληρωσαμένων αὐτοὺς, δι' ὧν εἴπομεν γραφῶν ἢ παρὰ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς ἑτέρας ἐκκλησίας ἱερουργεῖν κοσμικὰς φροντίδας ἀναδέξωνται, παρὰ τοὺς τῶν κανόνων παῤῥήσαντας, ἢ ἡμῶν τῶν μειζόνων, ὀφείλουσι, μὴ δὲ κωλυθῆναι, παύεσθαι ἢ καθαιρεῖσθαι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τὰ τῷ κανόνι περιεχόμενα ἐν διαφόροις κανόσιν ἐξηγήθη, ἤγουν ἐν τῷ ιζ'. καὶ ιη'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, τῷ ιγ'. καὶ κγ'. τῆ ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ ἑτέροις. ἀπὸ δὲ τοῦ παρόντος κανόνος σημείωσαι ἐν ῥητῷ, ὅτι μόνῳ τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως ἔφθασε κληρικοὺς ἀλλοτρίους δέχεσθαι, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καὶ δίχα ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ χειροτονήσαντος αὐτούς, ἐὰν τοιαῦται ὦσιν αἱ γραφαὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἃς ἐπιφέρονται, συνιστῶσαι ὅτι ἐχειροτονήθησαν ἢ ἐκληρώθησαν. ὅθεν καὶ ὑπολαμβάνω, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκχωρήσαι ὁ κατὰ καιροὺς ἁγιωτάτου θρόνου παντιάρχης, καὶ ὁ χαρτοφύλαξ αὐτοῦ, ἀλλότριον κληρικὸν λειτουργεῖν ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, καὶ δίχα ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ χειροτονήσαντος αὐτόν. μειζόνεσι μέντοι λέγομεν, οἱ κατὰ τοὺς ἀγροικικοὺς προαστείους, καθὼς τοῦτο ὥρισται ἐν τῷ ια'. κανόνι τῆς α'. καὶ β'. συνόδου τῆς ἐν Καρθαγένῃ τῆς Ἀφρικανῶν· τοῦτο οὖν τοῖς ἱερωμένοις οἱ πατέρες ἀπαγορεύσαντες, ἐπιτρέπουσιν ἀναγνώσεις διδάσκειν γράμματα καὶ τὰ πρὸς ζωὴν ἐκεῖθεν προλέγεσθαι· ὅτι καὶ εἰς τοῦτο ἀφωρισμένοι. τὸ δὲ προπηδᾶν τοὺς ἀλλοτρίους κληρικοὺς εἰς ἄρχοντας, καὶ εἰς συνέλευσιν τούτων λειτουργεῖν, τοῦ φαύλου ἐστί. κἂν γὰρ εἰς ταπεινότερα λειτουργῶσιν συνέλευσιν πρὸς γνώμην τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ὁμοίως κολασθήσονται.

A alienos ſuſcipere, etiam ſine dimiſſoriis literis ejus qui ipſos ordinavit, ſi modò literas commendatitias attulerint, quibus ſe ordinatos & Clericos eſſe probent. Quamobrem ritè, ut mihi videtur, concedet ſanctiſſimus pro tempore Patriarcha, & ejus chartophylax, alieno clerico in hac urbium regina ſacra celebrare, etiam ſine dimiſſoriis literis ejus qui illum ordinavit. Majores verò dicuntur, qui agreſtium ſuburbanorum curatores fiunt; ſicut hoc ab xi. Can. primæ & ſecundæ Syn. quæ coacta fuit in æde ſanctorum Apoſtolorum, oſtenditur. Hoc ergo ab iis, qui ſacris ordinibus initiati ſunt, patres removentes, eis literas docere conſulunt, & ex eo ſibi victum parare; B quoniam ad hoc quoque ſelecti & deputati ſunt. Alienos autem Clericos inter magiſtratus ſeu officia aſſidere, & in eorum oratoriis miniſtrare, eſt facti: nam etſi in inferioribus oratoriis, præter ſuorum Epiſcoporum vel Conſtantinopolitani mentem, celebraverint, ſimiliter punientur.

ΖΩΝΑΡ. Πολλοὶ περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου κανόνες εἰσὶ καὶ ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοί· ἀλλ' εἰς ἐκκοπὴν οὐκ ἤρκεσθη τοῦ κακοῦ. διὸ καὶ ἡ συνόδ. αὕτη τὸν κανόνα τοῦτον ἐξέθετο, δύο ἐν ταὐτῷ κωλύοντα ἄτοπα, τόπε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, μηδ' εἰς ταύτην τὴν βασιλίδα C τῶν πόλεων, προσέρχεσθαι κληρικοὺς ἀλλοτρίους, καὶ ἄρχουσι προσπέσαι, καὶ ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῶν οἴκων αὐτῶν λειτουργεῖν, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ὃν ἀπέλιπον, καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἐξ ἧς ὁρίᾳ προσῆλθον· εἰ δὲ μή, καθαιρεῖσθαι αὐτούς. καὶ ὅ κἂν καὶ παραχωρηθῶσι παρὰ τῶν εἰρημένων Ἐπισκόπων λειτουργεῖν ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ, μὴ κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναδέχεσθαι, προνοητὰς γινομένους, ἢ λογαριαστὰς, ἢ ἄλλας τοιαύτας μεταχειριζομένους φροντίδας. εἰ δέ τι τοιοῦτον, φασὶν οἱ τῆς Συνόδου πατέρες, εὑρεθέν τινες ποιοῦντες ἢ παυσάσθωσαν, ἢ καθαιρείσθωσαν. ἡ τῶν λεγομένων D μείζονες φροντὶς, ὧν ὁ κανὼν οὗτος λέγει, ἐστὶν, ὡς ἐκ τοῦ ια'. κανόνος τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου τῆς συγκλήτου ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων γνῶναι ἔστιν, ἢ ἐν ἀγροῖς ἀρχοντικοῖς λεγομένη κουρατωρεία, ὅπερ καὶ μειζόνεσι ὠνόμαζον.

Zonar. Multi hac de re Apoſtolici ſynodicique Canones editi ſunt; ſed malo huic excindendo haud ſufficiebant. Proinde hunc Canonem hæc quoque Synodus promulgavit, duas res ſimul, quarum utraque legum conſtitutionibus repugnaret, una eadémque opera prohibentem. Alteram ne ex una urbe in aliam, ne in hanc quidem urbium reginam, Clerici alieni diſcurrant, neque ſe magiſtratibus adjungant, ac in eorum oratoriis niſi impetrata, tum Epiſcopi, à quo diſceſſerunt, tum Conſtantinopolitani, cujus in ditionem venerunt, facultate, ſacra faciant; alioqui depoſitione mulctandi: Alteram, ne, quamvis in oratorio ſacra celebrandi ab iis quos diximus Epiſcopis facultatem obtinuerint, profanis ſeſe ac ſecularibus negotiis implicent, procuratoris aut rationum præfecti, aut aliud quodcunque munus ejuſmodi ſuſcipiant. Quòd ſi nonnullos ejus generis negotiis vacare animadverſum ſit, eos Synodi Patres aut ab incepto deſiſtere, aut deponi jubent. Eorum porro, qui majores dicebantur, de quibus hoc Canone mentio, munus illud erat, ut ex undecimo Canone primæ & ſecundæ Synodi in templo ſanctorum Apoſtolorum congregatæ conjicere facile eſt, ut in agris Magiſtratuum, in quibus & Majorum nomine appellabantur, curationem, quæ dicitur, exercerent.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς, πρὸ ἑαυτοῦ παροικίαν ἀπολιπὼν καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀφικόμενος, χωρὶς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, μὴ δεχέσθω, μήτε ἐν οἴκῳ μήτε ἐν ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ τοῦτο ποιῶν καὶ ὑπομένων, καθαιρείσθω. εἰ δὲ μετ' εἰδήσεως ὧν ἔφημεν τοῦτο ποιοῦντες, κοσμικὰς φροντίδας E μὴ ἀναδεχέσθωσαν, ἢ δυνάμενοι παυσάσθωσαν, εἰ δὲ μή, καθαιρείσθωσαν.

Aris t. *Clericus, qui ſuâ relictâ parochiâ in aliam ſe confert, ſine proprio Epiſcopo & Conſtantinopolitano, ne admittatur, neque in domo, nec in Eccleſiâ. Qui autem hoc facit & perſeverat, deponatur. Si autem iis quos diximus ſcientibus hoc fecerint; ſeculares in ſe curas in ne ſuſcipiant, vel ſi ſuſceperint, ceſſent, alioquin deponantur.*

Ἀλλότριον κληρικὸν ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων εἰσελθόντα ἐᾶσθαι, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκόπου, ἐν οἱασδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ παραδέχεσθαι· εἰ δέ τις καὶ παρὰ τινος προσδέχοιτο, χωρὶς εἰδήσεως αὐτοῦ, καὶ δύναιτο, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν μὴ ὑποστρέφων, καθαιρεῖσθαι. ὁ δὲ μετ' εἰδήσεως αὐτοῦ ἔν τινι οἴκῳ τῶν κατὰ τὴν θεοφύλακτον ταύτην πόλιν εἰσιών, σὺν ὠφελείᾳ προνοητὴς, ἢ μείζονες, ἢ κουράτωρ γινέσθω· ἀλλὰ πρὸς διδασκαλίαν τῶν παίδων, ἢ τῶν οἰκετῶν ἴτω. εἰ δὲ τοιαύταις φροντίσι ἀναδέξοιτο, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

Peregrinum Clericum hanc urbium reginam ingredientem non oportet ſine ſui Epiſcopi & Epiſcopi Conſtantinopolitani voluntate in quavis æde vel Eccleſiâ recipi. Si autem à quopiam ſine eorum ſcientiâ recipiatur, & maneat, ad ſuam paroeciam non rediens, deponetur. Qui autem cum eorum ſcientiâ in æde aliquâ, earum quæ in urbe hâc à Deo cuſtoditâ ſunt, admiſſus eſt, non debet proviſor, aut major, aut curator fieri: ſed pueros & ſervos docere. Si autem ejuſmodi curas ſuſceperit, vel ceſſet, vel deponatur. F

ΚΑΝΩΝ ια'.

Ὑπόχρεοι ὄντες πάσας τὰς θείας κελεύσεις φυλάττειν, καὶ τὴν ἱερατικὴν οἰκονομίαν ἔχειν ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ πάντῃ πρόπαν ἀπαραβάτητον διαπηρεῖν ὀφείλομεν. καὶ εἰ μὲν ἕκαστος μητροπολίτης ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ καθίστα οἰκονόμον, καλῶς ἂν ἦν· εἰ δὲ μήγε, ὑπὸ αὐθεντείαν ἰδίαν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως

Canon XI.

Cùm omnes divinos Canones ſervare teneamur, eum quoque, qui jubet œconomos eſſe in Eccleſiis, illæſum omnino ſervare debemus. Et ſi quidem unuſquiſque Metropolitanus in ſua Eccleſia Oeconomum conſtituit, bene habet: ſin minus, Conſtantinopolitano Epiſcopo propria

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

etenim excommunicat, animæ delicta corrigit, Diaconos & Sacerdotes ordinari permittit, ſacrorum miniſteriorum pittacia exponit, & quædam hujuſmodi alia: chartophylacium Epiſcopium rectè dicetur.

A

ἀφορίζει γάρ, διορθοῦται ψυχικὰ σφάλματα, διακόνους καὶ ἱερεῖς χειροτονεῖσθαι, τὰ τῶν ἱεροπλεσιῶν πιττάκια ἐκτίθεται, καὶ ἄλλα τοιαῦτά τινα· καλῶς χαρτοφυλάκιον κληθήσεται τὸ χαρτοφυλακεῖον.

Zonar. Qui rabioſe ſacras imagines inſectati, eas idoli quoque nomine vocitârunt, libros etiam, quibus opinio ipſorum comprehenditur, conſcripſerunt; quos quidem ſancta hæc Synodus Puerilia ludibria, hoc eſt, ludicra puerorum oblectamenta inſanáſq; Bacchationes, nominat. Bacchæ namque mulieres erant, quæ ſociato cœtu furentes Bacchum comitabantur. Bacchus vero Deus à Græcis habebatur, ebrietati præfectus, ebrius ſane ille quoq; ſemper, & plenus amentiæ. Quemadmodum ergo Bacchæ illæ, dum furor gliſceret, nullam modeſtiæ aut gravitatis rationem habuêre, ſed ſola eas ſtimulante inſania ferebantur: ita qui ſcripta ejuſmodi edidêre, eos Synodi Patres furore & amentia, non aliqua gravi & ſedata ratione, ad eam ſcriptionem impulſos eſſe confirmant. Ejuſmodi porro ſcripta à nemine occultari, ſed ab iis qui habent, cum aliis hæreticorum libris, ſeponenda proferri jubent. Qui autem hæc occultaverint, ſi quidem Epiſcopi aut aliàs ſacris ordinibus initiati fuerint, depoſitione; ſin verò Laici & Monachi, ſegregatione puniendos eſſe decernunt.

B

Ζωναρ. Οἱ κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων λυτρῆσται, καὶ εἴδωλα ταύτας καλοῦντες, καὶ συγγράμματα συγγράφοντο συγκροτοῦντα πλὴν δόξαν αὐτῶν, ἃ πινα ἡ ἁγία συνόδος ὠνόμασε μειρακιώδη ἀθύρματα, ἤγουν παιδικὰ παίγνια, καὶ μανιώδη βακχεύματα. αἱ βάκχαι γὰρ ἦσαν γυναικῶν μαινομένων, ἀκολουθοῦσαι τῷ Διονύσῳ· ὁ δὲ Διόνυσος θεὸς τοῖς Ἕλλησιν ἐνομίζετο, ἔφορος τῆς μέθης, μεθύων καὶ κῶμος, καὶ συμφορητὴς ὤν. ὥσπερ οὖν αἱ Βάκχαι ὑπὸ μανίας κρατούμεναι οὐδὲν σωφρόνως ἐποίουν, ἀλλ' ἐμμανῶς ἐκινοῦντο· οὕτω καὶ τοὺς τὰ συγγράμματα ἐκεῖνα ποιησαμένους οἱ τῆς Συνόδου λέγουσι κινηθῆναι πρὸς συγγραφὴν μανιωδῶς καὶ συμπεπλεγμένως, ἀλλ' οὐ σωφρόνως. ἐκεῖνα οὖν τὰ συγγράμματα ὀφείλει μὴ δεῖσθαι κρύπτεσθαι, ἀλλὰ διαθήκην μὴ ἔχειν ἐκείνων αὐτά, ἵνα ποτὲ θῆται μετὰ τῶν ἄλλων αἱρετικῶν βιβλίων. τοὺς δὲ κρύπτοντας ταῦτα Ἐπισκόπους ἢ ἄλλως ἱερωμένους καθαιρῆσαι· λαϊκοὺς δὲ καὶ μοναχοὺς ἀφορίζεσθαι.

C

Arist. *Si quis librum contra venerabiles imagines compoſitum celâſſe deprehenditur; ſi quidem è ſacro ſit catalogo, deponatur: ſin Laicus aut Monachus, ſegregetur.* Perſpicuus.

Αριστ. Εἴ τις διερευνᾶται κρύπτων βιβλίον κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων συντιθέν· τοῦ μὲν ἱεροῦ ὢν καταλόγου, καθαιρείσθω· λαϊκὸς δὲ ἢ μοναχός, ἀφορίζέσθω. Σαφής.

Canon X.

Quoniam nonnulli Clerici canonicam conſtitutionem circumſcribentes, ſua relicta parochia, in alias parochias excurrunt, ut plurimum autem in hac à Deo cuſtodita & Imperiali urbe, & ſeſe apud Principes locant, & in eorum oratoriis ſacra faciunt; eos ſine proprio Epiſcopo & Conſtantinopolitano non licet in quavis æde vel Eccleſia recipi: ſi quis autem hoc fecerit, ſi perſeveret, deponatur. Quicunque vero cum prædictorum Sacerdotum conſenſu id faciunt, non licet eis curas ſeculares & ad victum pertinentes ſuſcipere, ut qui à divinis Canonibus hoc facere ſint prohibiti. Si quis autem, eorum qui dicuntur majores, curationem obtinere deprehenſus fuerit, vel ceſſet, vel deponatur: potiùs vero ad docendos pueros & ſervos accedat, legens eis divinas ſcripturas. Ad hoc enim etiam ſacerdotium ſortitus eſt.

D

E

Κανων ι'.

Ἐπειδή τινες τῆς κληρικῆς ἀπολογιζόμενοι τὴν κανονικὴν διάταξιν, ἀπολιπόντες τὴν ἑαυτῶν παροικίαν εἰς ἑτέρας παροικίας ἐκχωροῦσι, καὶ πλεῖστον ὅν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ εἰς ἀρχοντίας παρεισδύουσιν, ἐν τοῖς αὐτῶν εὐκτηρίοις τὰς λειτουργίας ποιοῦντες· τούτους χωρεῖς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐᾶσι δέχεσθαι ἐν οἱῳδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ· εἰ δέ τις τοῦτο ποιήσει ὑπεύθυνος, καθαιρείσθω. ὅσοι δὲ μετ' εἴδησιν τῶν παρειλεγμένων ἱερέων τοῦτο ποιοῦσιν, οὐκ ἔξεστιν αὐτοῖς κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναλαμβάνεσθαι, ὡς κεκωλυμένους τοῦτο ποιεῖν παρὰ τῶν θείων κανόνων. εἰ δέ τις φωραθείη τῶν λεγομένων μειζόνων τὴν φροντίδα ἐπέχων, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω· μᾶλλον μὴν οὖν ἤτω πρὸς διδασκαλίαν τῶν τε παίδων καὶ τῶν οἰκετῶν, ἐπιμαρτυρούσκων τὰς θείας γραφάς· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ τῆς ἱερωσύνης ἐκληρώσατο.

Bals. Diverſi Canones prohibent Clericos parochias, in quibus in Clerum relati ſunt, relinquere, & ad alias tranſire. His ergo conſequenter præſens quoque Canon decernit, ne ullus Clericus abſque proprio Epiſcopo, vel ſine ejus commendatoria & dimiſſoria epiſtola vel Conſtantinopolitani Patriarchæ decreto, uſquam ſuſcipiatur, vel miniſtret in quavis Eccleſia vel in magiſtratuum ſeu officiorum oratorio: is autem qui præter hæc fecerit, & in proprium clerum non redierit poſt denunciationem, deponatur. Hoc enim ſignificat illud, vel ceſſet, vel deponatur. Si qui autem, quibus, ab iis qui in clerum illos retulerunt, per eas quas diximus literas, vel à Patriarcha Conſtantinopolitano, in alia Eccleſia ſacra celebrare permiſſum eſt, ſeculares curationes ſuſceperint, contra ac Canonibus continetur, vel Majores facti fuerint; poſtquam prohibiti ſunt, ceſſare debent vel deponi. Atque alia quidem, quæ in Canone comprehenduntur, in diverſis Canonibus expoſita ſunt, ſcilicet in xvii. & xviii. Can. Syn. in Trullo. xiii. & xxiii. Chalced. Syn. & in aliis. Ex hoc autem præſentis Canonis contextu nota, quòd ſoli Patriarchæ Conſtantinopolitano permiſſum eſt clericos

F

Βαλσ. Διάφοροι κανόνες καλύουσι τοὺς κληρικοὺς καταλιμπάνειν τὰς παροικίας ἐν αἷς ἐκληρώθησαν, καὶ μεταβαίνειν εἰς ἑτέρας. ἀκολούθως οὖν τούτοις καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζει, μηδένα κληρικὸν χωρεῖς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἤτοι δίχα συστατικῆς καὶ ἀπολυτικῆς γραφῆς αὐτοῦ ἢ ὁρισμοῦ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁπουδήποτε δέχεσθαι, ἤτοι λειτουργεῖν εἰς οἱανδήτινα ἐκκλησίαν ἢ εἰς ἀρχοντικὸν εὐκτήριον· ὃν δὲ παρὰ ταῦτα ποιήσωσι, καὶ μὴ ἐπιστρέψωσιν εἰς ἴδιον οἶκον κλῆρον μετ' ἐπιφωνήσεως, καθαιροῦνται. τοῦτο γὰρ δύναται τὸ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω. εἰ δέ τινες ἐκχωρηθέντες παρὰ τῶν κληρωσαμένων αὐτοὺς, δι' ὧν εἴπομεν γραφῶν ἢ παρὰ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς ἑτέρας ἐκκλησίας ἱερουργεῖν κοσμικὰς φροντίδας ἀναδέξωνται, παρὰ τοὺς τῶν κανόνων παῤῥήσιν, ἢ ἡμῶντας μειζότεροι, ὀφείλουσι, μετὰ κωλυθῆναι, παύεσθαι ἢ καθαιρεῖσθαι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τὰ τῷ κανόνι περιεχόμενα ἐν διαφόροις κανόσιν ἐξηγήθησαν, ἤγουν ἐν τῷ ιζ'. καὶ ιη'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου, τῷ ιγ'. καὶ κγ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ ἑτέροις. ἀπὸ δὲ τοῦ παρόντος κανόνος σημείωσαι ἐν ῥητῷ, ὅτι μόνῳ τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως ἔφεστι κληρικοὺς ἀλλοτρίους δέχεσθαι, καὶ

καὶ δίχα ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ χειροτονήσαντος. ἀλλὰ ἐὰν τοὺς ὅτοι γραφὰς ὑπενέγκωσι, συνιστώσας ὅτι ἐχειροτονήθησαν ἢ ὁκλησιάσθησαν. ὅθεν καὶ ἐνδιαιτάμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκχωρήσει ὁ κῦρ κατὰ καιροὺς ἀγιοταύτης. πατριάρχης, καὶ ὁ χαρτοφύλαξ αὐτοῦ, ἀλλόφυλον κληρικὸν λειτουργεῖν ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῆς πόλεως, καὶ δίχα ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ χειροτονήσαντος αὐτόν. μείζοσι μέντοι λέγονται, οἱ κατὰ τοὺς ἀγροικικοὺς φοβαζείους, καθὼς τοῦτο ὥρισται ὑπὸ τῆς ια'. κανόνος. τῆς α'. καὶ β'. συνόδου ἐν συγκάτοις ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· τοῦτο οὖν τοῖς ἱερωμένοις οἱ πατέρες ἀπαρεπίμπτους, ἐπιτηδεύσιν ἀνδράσι διδάσκειν γράμματα καὶ τὰ πρὸς ζωὴν ἐκλέγειν προείρηται· ὅτι καὶ εἰς τοῦτο ἀφωρίσθησαν. τὸ δὲ προπηδᾶν τὰς ἀλλοτρίους κληρικοὺς εἰς ἀρχοντίας, καὶ εἰς συνελεύσεις τούτων λειτουργεῖν, τοῦ φαύλου ἐστί. κἂν δὲ εἰς ταπεινοτέρας λειτουργῶσιν συνελεύσεις πρὸς γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου αὐτῶν, ἢ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ὁμοίως κολασθήσονται.

A alienos ſuſcipere, etiam ſine dimiſſoriis literis ejus qui ipſos ordinavit, ſi modò literas commendatitias attulerint, quibus ſe ordinatos & Clericos eſſe probent. Quamobrem ritè, ut mihi videtur, concedet ſanctiſſimus pro tempore Patriarcha, & ejus chartophylax, alieno clerico in hac urbium regina ſacra celebrare, etiam ſine dimiſſoriis literis ejus qui illum ordinavit. Majores verò dicuntur, qui agreſtium ſuburbanorum curatores fiunt; ſicut hoc ab xi. Can. primæ & ſecundæ Syn. quæ coacta fuit in æde ſanctorum Apoſtolorum, oſtenditur. Hoc ergo ab iis, qui ſacris ordinibus initiati ſunt, patres removentes, eis literas docere conſulunt, & ex eo ſibi victum parare; B quoniam ad hoc quoque ſelecti & deputati ſunt. Alienos autem Clericos inter magiſtratus ſeu officia aſſidere, & in eorum oratoriis miniſtrare, eſt facti: nam etſi in inferioribus oratoriis, præter ſuorum Epiſcoporum vel Conſtantinopolitani mentem, celebraverint, ſimiliter punientur.

ΖΩΝΑΡ. Πολλοὶ μὲν περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου κανόνες εἰσὶ καὶ ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοί· ἀλλ' εἰς ἐκκοπὴν οὐκ ἤρκεσεν τοῦ κακοῦ. διὸ καὶ ἡ συνοδικὴ αὕτη τὸν κανόνα τοῦτον ὑπέθηκε, δύο ἐν ταὐτῷ καλύουσα ἄτοπα, τόπε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, μηδ' εἰς ταὐτὸν πάλιν βασιλίδα C τῆς πόλεων, φοιτᾶν κληρικοὺς ἀλλοτρίους, καὶ ἄρχουσι παρεπέναι, καὶ ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῆς οἴκων αὐτῆς λειτουργεῖν, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ὃν ἀπέλιπον, καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ὃ τῇ ἐπορίᾳ προσῆλθον· εἰ δὲ μή, καθαιρεῖσθαι αὐτούς. καὶ ὃ κἂν καὶ παραχωρηθῶσι παρὰ τῆς εἰρημένων Ἐπισκόπων λειτουργεῖν ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ, μὴ κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναδέχεσθαι, φροντιστὰς γινομένους, ἢ λογαριαστὰς, ἢ ἄλλας τοιαύτας μεταχειριζομένους φροντίδας. εἰ δέ τι τοιοῦτόν, φασὶν οἱ τῆς Συνόδου πατέρες, εὑρεθέν τινες ποιοῦντες ἢ παυσάσθωσαν, ἢ καθαιρείσθωσαν. ἡ τῆς λεγομένων δὲ μεζοτέρων φροντὶς, ἣν ὁ κανὼν ὧδε λέγει, ἔστιν, ὡς ἐκ τοῦ ια'. κανόνος τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου τῆς συγκάτοις ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων γνῶναι ἔστιν, ἢ ἐν ἀγροῖς ἀρχοντικῆς λεγομένη κουρατορεία, ὅπου καὶ μεζότεροι ὀνομάζονται.

ZONAR. Multi hac de re Apoſtolici ſynodicique Canones editi ſunt; ſed malo huic excindendo haud ſufficiebant. Proinde hunc Canonem hæc quoque Synodus promulgavit, duas res ſimul, quarum utraque legum conſtitutionibus repugnaret, una eadémque opera prohibentem. Alteram ne ex una urbe in aliam, ne in hanc quidem urbium reginam, Clerici alieni diſcurrant, neque ſe magiſtratibus adjungant, ac in eorum oratoriis niſi impetrata, tum Epiſcopi, à quo diſceſſerunt, tum Conſtantinopolitani, cujus in ditionem venerunt, facultate, ſacra faciant; alioqui depoſitione mulctandi: Alteram, ne, quamvis in oratorio ſacra celebrandi ab iis quos diximus Epiſcopis facultatem obtinuerint, profanis ſeſe ac ſecularibus negotiis implicent, procuratoris aut rationum præfecti, aut aliud quodcunque munus ejuſmodi ſuſcipiant. Quòd ſi nonnullos ejus generis negotiis vacare animadverſum ſit, eos Synodi Patres aut ab incepto deſiſtere, aut deponi jubent. Eorum porro, qui majores dicebantur, de quibus hoc Canone mentio, munus illud erat, ut ex undecimo Canone primæ & ſecundæ Synodi in templo ſanctorum Apoſtolorum congregatæ conjicere facile eſt, ut in agris Magiſtratuum, in quibus & Majorum nomine appellabantur, curationem, quæ dicitur, exercerent.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς, πρὸ ἑαυτοῦ παροικίαν ἀπολιπὼν καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀφικόμενος χωρὶς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, μὴ δεχέσθω, μήτε ἐν οἴκῳ μήτε ἐν ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ τοῦτο ποιῶν καὶ ὑπομένων, καθαιρείσθω. εἰ δὲ μετ' εἰδήσεως ὧν ἔφημεν τοῦτο ποιοῦντες, κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀναδεχέσθωσαν, ἢ δεξάμενοι παυσάσθωσαν, εἰ δὲ μή, καθαιρείσθωσαν.

ARIST. *Clericus, qui ſuâ relictâ parochiâ in aliam ſe confert, ſine proprio Epiſcopo & Conſtantinopolitano, ne admittatur, neque in domo, nec in Eccleſiâ. Qui autem hoc facit & perſeverat, deponatur. Si autem iis quos diximus ſcientibus hoc fecerint; ſeculares in ſe curas in ne ſuſcipiant, vel ſi ſuſceperint, ceſſent, alioquin deponantur.*

Αλλόφυλον κληρικὸν ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ τῆς πόλεων εἰσελθόντα ἐξουσίᾳ, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπισκόπου, ἐν οἱαδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ παραδέχεσθαι· εἰ δὲ ἄρα τις καὶ προσδέχοιτο, χωρὶς εἰδήσεως αὐτοῦ, καὶ ὑπομένοι, ὡς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν μὴ ὑποστρέφων, καθαιρεῖσθαι. ὁ δὲ μετ' εἰδήσεως αὐτοῦ ἔν τινι οἴκῳ τῶν κατὰ τὴν θεοφύλακτον ταύτην πόλιν εἰσιὼν, οὐκ ὀφείλει φροντιστὴς, ἢ μεζότερος, ἢ κουράτωρ γίνεσθαι· ἀλλὰ πρὸς διδασκαλίαν τῶν παίδων, καὶ τῶν οἰκείων μόνον. εἰ δὲ τοιαύταις φροντίσιν ἀναδέξεται, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω.

Peregrinum Clericum hanc urbium reginam ingredientem non oportet ſine ſui Epiſcopi & Epiſcopi Conſtantinopolitani voluntate in quavis æde vel Eccleſiâ recipi. Si autem à quopiam ſine eorum ſcientiâ recipiatur, & maneat, ad ſuam paroeciam non rediens, deponetur. Qui autem cum eorum ſcientiâ in æde aliquâ, earum quæ in urbe hâc à Deo cuſtoditâ ſunt, admiſſus eſt, non debet proviſor, aut major, aut curator fieri: ſed pueros & ſervos docere. Si autem ejuſmodi curas ſuſceperit, vel ceſſet, vel deponatur.

ΚΑΝΩΝ ια'.

Ὑπόχρεοι ὄντες πάντας τοὺς θείους κανόνας φυλάττειν, καὶ τὰ λεγόμενα οἰκονόμους ἔχειν ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ πάντη πρόπαν ἀφοβήτωτον βιβλιοφυλάκιον ὀφείλομεν. καὶ εἰ μὲν ἕκαστος μητροπολίτης ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ καθιεροῖ οἰκονόμον, καλῶς ἂν ἔχοι· εἰ δὲ μήγε, ὑπὸ αὐθεντείας ἰδίας τοῦ Κωνσταντινουπόλεως

CANON XI.

Cùm omnes divinos Canones ſervare teneamur, eum quoque, qui jubet œconomos eſſe in Eccleſiis, illæſum omnino ſervare debemus. Et ſi quidem unuſquiſque Metropolitanus in ſua Eccleſia Oeconomum conſtituit, bene habet: ſin minus, Conſtantinopolitano Epiſcopo propria auctо-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

etenim excommunicat, animæ delicta corrigit, Diaconos & Sacerdotes ordinari permittit, ſacrorum miniſteriorum pittacia exponit, & quædam hujuſmodi alia: chartophylacium Epiſcopium rectè dicetur.

A

ἀφορίζει γάρ, διορθοῦται ψυχικὰ σφάλματα, διακόνους καὶ ἱερεῖς ὑποχείρια χειροτονεῖσθαι, παὶ τῶν ἱεροπλειῶν πιττάκια ἐκτίθεται, & ἄλλα τοιαῦτά τινα· καλῶς ὑποσυρῆον κληθήσεται τὸ χαρτοφυλακεῖον.

Zonar. Qui rabioſe ſacras imagines infectati, eas idoli quoque nomine vocitârunt, libros etiam, quibus opinio ipſorum comprehenditur, conſcripſerunt; quos quidem ſancta hæc Synodus Puerilia ludibria, hoc eſt, ludicra puerorum oblectamenta inſanáſq; Bacchationes, nominat. Bacchæ namque mulieres erant, quæ ſociato cœtu furentes Bacchum comitabantur. Bacchus vero Deus à Græcis habebatur, ebrietati præfectus, ebrius ſane ille quoq; ſemper, & plenus amentiæ. Quemadmodum ergo Bacchæ illæ, dum furor gliſceret, nullam modeſtiæ aut gravitatis rationem habuêre, ſed ſola eas ſtimulante inſania ferebantur: ita qui ſcripta ejuſmodi edidêre, eos Synodi Patres furore & amentia, non aliqua gravi & ſedata ratione, ad eam ſcriptionem impulſos eſſe confirmant. Ejuſmodi porro ſcripta à nemine occultari, ſed ab iis qui habent, cum aliis hæreticorum libris, ſeponenda proferri jubent. Qui autem hæc occultaverint, ſi quidem Epiſcopi aut aliàs ſacris ordinibus initiati fuerint, depoſitione; ſin verò Laici & Monachi, ſegregatione puniendos eſſe decernunt.

B

Zωναρ. Οἱ κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων λυττήσαντες, καὶ εἴδωλα ταύτας καλοῦντες, καὶ συγγράμματα συγγράψαντες συγκροτοῦντα τὴν δόξαν αὐτῶν, ἃ πινα ἡ ἁγία σύνοδος ὠνόμασε μειρακιώδη ἀθύρματα, ἤγουν παιδικὰ παίγνια, & μανιώδη βακχεύματα. αἱ βάκχαι γὰρ θεὸν ἦσαν γυναικῶν μαινομένων, ἀκολουθοῦσαι τῷ Διονύσῳ· ὁ δὲ Διόνυσος θεὸς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐνομίζετο, ἔφορος τῆς μέθης, μεθύων κάκιστος, καὶ ἀσύμφορος ὤν. ὥσπερ οὖν αἱ Βάκχαι ὑπὸ μανίας κρατούμεναι οὐδὲν σωφρόνως ἐποίουν, ἀλλ' ἐμμανῶς ἐκινοῦντο· ὅτω καὶ τοὺς τὰ συγγράμματα ἐκεῖνα ποιησαμένους οἱ τῆς Συνόδου λέγουσι κινδυνεύειν περὶ συγγραφὴν μανιωδῆ καὶ ἀσυγκεκραμένως, ἀλλ' ὑ σωφρόνως. ἐκεῖνα οὖν τὰ συγγράμματα ὁρίζει ἀσὰ μηδενὸς κρύπτεσθαι, ἀλλὰ δεδημοσίᾳ ἀσὰ τῶν ἐχόντων αὐτά, ἵνα ποτὲ θῆται μὴ τῶν ἄλλων αἱρετικῶν βιβλίων. τοὺς δὲ κρύπτοντας ταῦτα Ἐπισκόπους ἢ ἄλλως ἱερωμένους καθαιρεῖσθαι· λαϊκοὺς δὲ καὶ μοναχοὺς ἀφορίζεσθαι.

Arist. *Si quis librum contra venerabiles imagines compoſitum celâſſe deprehenditur; ſi quidem è ſacro ſit catalogo, deponatur: ſin Laicus aut Monachus, ſegregetur.* Perſpicuus.

C

Αριστ. Εἴ τις εὑρεθείη κρύπτων βιβλίον κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων συντιθέν· τοῦ μὲν ἱερέως ὢν καταλύσαι, καθαιρείσθω· λαϊκὸς δὲ ἢ μοναχός, ἀφορίζέσθω. Σαφής.

Canon X.

Quoniam nonnulli Clerici canonicam conſtitutionem circumſcribentes, ſua relicta parochia, in alias parochias excurrunt, ut plurimum autem in hac à Deo cuſtodita & Imperiali urbe, & ſeſe apud Principes locant, & in eorum oratoriis ſacra faciunt; eos ſine proprio Epiſcopo & Conſtantinopolitano non licet in quavis æde vel Eccleſia recipi: ſi quis autem hoc fecerit, ſi perſeveret, deponatur. Quicunque vero cum prædictorum Sacerdotum conſenſu id faciunt, non licet eis curas ſeculares & ad victum pertinentes ſuſcipere, ut qui à divinis Canonibus hoc facere ſint prohibiti. Si quis autem, eorum qui dicuntur majores, curationem obtinere deprehenſus fuerit, vel ceſſet, vel deponatur: potiùs vero ad docendos pueros & ſervos accedat, legens eis divinas ſcripturas. Ad hoc enim etiam ſacerdotium ſortitus eſt.

D

E

Κανων ι'.

Ἐπειδή τινες τῆς κλειρικῆς ἀσαλογιζόμενοι τὴν κανονικὴν διάταξιν, ἀπολιπόντες τὴν ἑαυτῶν ἀσοικίαν εἰς ἑτέρας ἀσοικίας ἐκτρέχουσι, καὶ πλεῖστον ὅσον ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ εἰς ἀρχοντίας ἀποστρέφουσιν, ἐν τοῖς αὐτῶν εὐκτηρίοις τὰς λειτουργίας ποιοῦντες· τούτους χωρὶς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἔξεστι δεχθῆναι ἐν οἱῳδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ· εἰ δέ τις τοῦτο ποιήσει ὑπομένων, καθαιρείσθω. ὅστις δὲ μετ' εἴδησιν τῶν προλεχθέντων ἱερέων τοῦτο ποιοῦσιν, οὐκ ἔξεστιν αὐτοῖς κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναλαμβάνεσθαι, ὡς κεκωλυμένοις τοῦτο ποιεῖν ἀσὰ τῶν θείων κανόνων. εἰ δέ τις φωραθείη τῶν λεγομένων μειζόνων τινὶ φροντίδα ἐπέχων, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω· μᾶλλον μὲν οὖν ἤτω πρὸς διδασκαλίαν τῶν παίδων καὶ τῆς οἰκείας, ἐπιμαρτυρούσης τὰς θείας γραφάς· εἰς τοῦτο γὰρ καὶ τῆς ἱερωσύνης ἐκληρώσατο.

Balſ. Diverſi Canones prohibent Clericos parochias, in quibus in Clerum relati ſunt, relinquere, & ad alias tranſire. His ergo conſequenter præſens quoque Canon decernit, ne ullus Clericus abſque proprio Epiſcopo, vel ſine ejus commendatoria & dimiſſoria epiſtola vel Conſtantinopolitani Patriarchæ decreto, uſquam ſuſcipiatur, vel miniſtret in quavis Eccleſia vel in magiſtratuum ſeu officiorum oratorio: is autem qui præter hæc fecerit, & in proprium clerum non redierit poſt denunciationem, deponatur. Hoc enim ſignificat illud, vel ceſſet, vel deponatur. Si qui autem, quibus, ab iis qui in clerum illos retulerunt, per eas quas diximus literas, vel à Patriarcha Conſtantinopolitano, in alia Eccleſia ſacra celebrare permiſſum eſt, ſeculares curationes ſuſceperint, contra ac Canonibus continetur, vel Majores facti fuerint; poſtquam prohibiti ſunt, ceſſare debent vel deponi. Atque alia quidem, quæ in Canone comprehenduntur, in diverſis Canonibus expoſita ſunt, ſcilicet in xvii. & xviii. Can. Syn. in Trullo. xiii. & xxiii. Chalced. Syn. & in aliis. Ex hoc autem præſentis Canonis contextu nota, quòd ſoli Patriarchæ Conſtantinopolitano permiſſum eſt clericos

F

Βαλσ. Διάφοροι κανόνες κωλύουσι τοὺς κληρικοὺς καταλιμπάνειν τὰς ἀσοικίας ἐν αἷς ἐκληρώθησαν, καὶ μεταβαίνειν εἰς ἑτέρας. ἀκολούθως οὖν τούτοις καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζει, μηδένα κληρικὸν χωρὶς τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἤτοι δίχα συστατικῆς καὶ ἀπολυτικῆς γραφῆς αὐτοῦ ἢ ὁρισμοῦ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁπουδήποτε δέχεσθαι, ἤτοι λειτουργεῖν εἰς οἱανδήτινα ἐκκλησίαν ἢ εἰς ἀρχοντικὸν εὐκτήριον· ἢ ἀσὰ ταῦτα ποιήσαντα, καὶ μὴ ἐπιστρέφοντα εἰς ἴδιον οἶκον κλῆρον μετὰ ὑποφώνησιν, καθαιρεῖται. τοῦτο γὰρ δηλοῖ ὅ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω. εἰ δέ τινες ἐκχωρηθέντες ἀσὰ τῆς κληρωσάμενων αὐλῆς, δι' ὧν ἔπεμψε γραφῶν ἢ ἀσὰ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως εἰς ἑτέρας ἐκκλησίας ἱερουργεῖν κοσμικὰς φροντίδας ἀναδέξωνται, ἀσὰ τινὸς τῶν κανόνων ὠφέληνται, ἢ γηρώντας μειζότερον, ὀφείλουσι, μετὰ κωλυθῆναι, παύεσθαι ἢ καθαιρεῖσθαι. καὶ τὰ μὲν ἄλλα τὰ τῷ κανόνι περιεχόμενα ἐν διαφόροις κανόσιν ἐξηγήθησαν, ἤγουν ἐν τῷ ιζ'. καὶ ιη'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου, τῷ ιγ'. καὶ κδ'. τῆ ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ ἑτέροις. ἀπὸ δὲ τοῦ παρόντος κανόνος σημειώσαι ἐν ῥητῷ, ὅτι μόνῳ τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως ἔφθασε κληρικοὺς ἀλλοτρίους δέχεσθαι, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καὶ δίχα ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ χειροτονήσαντος αὐτοὺς, ἐὰν τέως οὗτοι γραφὰς ἐπιφέρωνται, συνιστώσας ὅτι ἐχειροτονήθησαν ἢ ἐκληρώθησαν. ὅθεν καὶ ἐνδυνάμως, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκχωρήσει ὁ κατὰ καιροὺς ἁγιώτατος πατριάρχης, καὶ ὁ χαρτοφύλαξ αὐτοῦ, ἀλλότριον κληρικὸν λειτουργεῖν ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων, καὶ δίχα ἀπολυτικῆς γραφῆς τοῦ χειροτονήσαντος αὐτόν. μειζότεροι μέντοι λέγονται, οἱ κουράτορες τῶν ἀγροικικῶν προαστείων, καθὼς τοῦτο παρίσταται ἀπὸ τῶν ια'. κανόνος τῆς α'. καὶ β'. συνόδου τῆς συστάσης ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· τοῦτο οὖν τῶν ἱερωμένων οἱ πατέρες ἀποτρεπόμενοι, ὑποτιθέασιν αὐτοῖς διδάσκειν γράμματα καὶ τὰ πρὸς ζωὴν ἐκεῖθεν πορίζεσθαι· ὅτι καὶ εἰς τοῦτο ἀφωρίσθησαν. τὸ δὲ προσεδρεύειν τοὺς ἀλλοτρίους κληρικοὺς εἰς ἄρχοντας, καὶ εἰς εὐκτήρια τούτων λειτουργεῖν, τοῦ φάκτου ἐστί. κἂν γὰρ εἰς ταπεινότερα λειτουργῶσιν εὐκτήρια παρὰ γνώμην τῶν Επισκόπων αὐτῶν, ἢ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ὁμοίως κολασθήσονται.

A alienos suscipere, etiam sine dimissoriis literis ejus qui ipsos ordinavit, si modò literas commendatitias attulerint, quibus se ordinatos & Clericos esse probent. Quamobrem ritè, ut mihi videtur, concedet sanctissimus pro tempore Patriarcha, & ejus chartophylax, alieno clerico in hac urbium regina sacra celebrare, etiam sine dimissoriis literis ejus qui illum ordinavit. Majores verò dicuntur, qui agrestium suburbanorum curatores fiunt; sicut hoc ab xi. Can. primæ & secundæ Syn. quæ coacta fuit in æde sanctorum Apostolorum, ostenditur. Hoc ergo ab iis, qui sacris ordinibus initiati sunt, patres removentes, eis literas docere consulunt, & ex eo sibi victum parare; B quoniam ad hoc quoque selecti & deputati sunt. Alienos autem Clericos inter magistratus seu officia assidere, & in eorum oratoriis ministrare, est facti: nam etsi in inferioribus oratoriis, præter suorum Episcoporum vel Constantinopolitani mentem, celebraverint, similiter punientur.

ΖΩΝΑΡ. Πολλοὶ περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου κανόνες εἰσὶ καὶ ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοί· ἀλλ' εἰς ἐκκοπὴν οὐκ ἤρκεσαν τοῦ κακοῦ. διὸ καὶ ἡ σύνοδος αὕτη τοῦτον κανόνα τοῦτον ἐξέθετο, δύο ἐν τ' αὐτῷ κωλύοντα ἄθεσμα, τότε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, μηδ' εἰς ταύτην τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων, προστρέχειν κληρικοὺς ἀλλοτρίους, καὶ ἄρχουσι προσιέναι, καὶ ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῶν οἴκων αὐτῶν λειτουργεῖν, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Επισκόπου, ὃν ἀπέλιπον, καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, οὗ τῇ ἐνορίᾳ προσῆλθον· εἰ δὲ μὴ, καθαιρεῖσθαι αὐτούς. καὶ ὃ κἂν καὶ παραχωρηθῶσι παρὰ τῶν εἰρημένων Επισκόπων λειτουργεῖν ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ, μὴ κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναδέχεσθαι, προνοητοὺς γινομένους, ἢ λογαριαστὰς, ἢ ἄλλας τοιαύτας μεταχειριζομένους φροντίδας. εἰ δέ τι τοιοῦτόν, φασιν οἱ τῆς Συνόδου πατέρες, εὑρεθεῖέν τινες ποιοῦντες ἢ παυσάσθωσαν, ἢ καθαιρείσθωσαν. ἡ τῶν λεγομένων δὲ μειζοτέρων φροντὶς, ἣν ὁ κανὼν σεσῶς λέγει, ἐστὶν, ὡς ἐκ τοῦ ια'. κανόνος τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου τῆς συστάσης ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων γνῶναι ἐστὶν, ἡ ἐν ἀγροῖς ἀρχοντικοῖς λεγομένη κουρατωρεία, ὅπου καὶ μειζότεροι ὠνομάζοντο.

ZONAR. Multi hac de re Apostolici synodicique Canones editi sunt; sed malo huic excindendo haud sufficiebant. Proinde hunc Canonem hæc quoque Synodus promulgavit, duas res simul, quarum utraque legum constitutionibus repugnaret, una eadémque opera prohibentem. C Alteram ne ex una urbe in aliam, ne in hanc quidem urbium reginam, Clerici alieni discurrant, neque se magistratibus adjungant, ac in eorum oratoriis nisi impetrata, tum Episcopi, à quo discesserunt, tum Constantinopolitani, cujus in ditionem venerunt, facultate, sacra faciant; alioqui depositione mulctandi: Alteram, ne, quamvis in oratorio sacra celebrandi ab iis quos diximus Episcopis facultatem obtinuerint, profanis sese ac secularibus negotiis implicent, procuratoris aut rationum præfecti, aut aliud quodcunque munus ejusmodi suscipiant. Quòd si nonnullos ejus generis negotiis vacare animadversum sit, eos Synodi Patres aut ab incepto desistere, aut D deponi jubent. Eorum porro, qui majores dicebantur, de quibus hoc Canone mentio, munus illud erat, ut ex undecimo Canone primæ & secundæ Synodi in templo sanctorum Apostolorum congregatæ conjicere facile est, ut in agris Magistratuum, in quibus & Majorum nomine appellabantur, curationem, quæ dicitur, exercerent.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς, τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν ἀπολιπὼν καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀφικόμενος χωρὶς τοῦ ἰδίου Επισκόπου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, μὴ δεχέσθω, μήτε ἐν οἴκῳ μήτε ἐν ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ τοῦτο ποιῶν καὶ ἐπιμένων, καθαιρείσθω. εἰ δὲ μετ' εἰδήσεως ὧν ἔφημεν τοῦτο ποιοῦντες, κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀναδεχέσθωσαν, ἢ δεξάμενοι παυσάσθωσαν, εἰ δὲ μὴ, καθαιρείσθωσαν. E

ARIST. *Clericus, qui suâ relictâ parochiâ in aliam se confert, sine proprio Episcopo & Constantinopolitano, ne admittatur, neque in domo, nec in Ecclesiâ. Qui autem hoc facit & perseverat, deponatur. Si autem iis quos diximus scientibus hoc fecerint; seculares in se curas in ne suscipiant, vel si susceperint, cessent, alioquin deponantur.*

Αλλότριον κληρικὸν ἐν τῇ βασιλίδι ταύτῃ τῶν πόλεων εἰσελθόντα οὐ χρὴ, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου Επισκόπου, καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Επισκόπου, ἐν οἱῳδήτινι οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ παραδεχθῆναι· εἰ δὲ παρά τινος προσδεχθῇ, χωρὶς εἰδήσεως αὐτῶν, καὶ ἐπιμένει, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν μὴ ἐπιστρέφων, καθαιρεθήσεται. ὁ δὲ μετ' εἰδήσεως αὐτῶν ἔν τινι οἴκῳ τῶν κατὰ τὴν θεοφύλακτον ταύτην πόλιν εἰσιὼν, οὐκ ὀφείλει προνοητὴς, ἢ μειζότερος, ἢ κουράτωρ γενέσθαι· ἀλλὰ πρὸς διδασκαλίαν τῶν παίδων, καὶ τῶν οἰκετῶν εἶναι. εἰ δὲ τοιαύτας φροντίδας ἀναδέξεται, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω. F

Peregrinum Clericum hanc urbium reginam ingredientem non oportet sine sui Episcopi & Episcopi Constantinopolitani voluntate in quavis æde vel Ecclesiâ recipi. Si autem à quopiam sine eorum scientiâ recipiatur, & maneat, ad suam parœciam non rediens, deponetur. Qui autem cum eorum scientiâ in æde aliquâ, earum quæ in urbe hâc à Deo custoditâ sunt, admissus est, non debet provisor, aut major, aut curator fieri: sed pueros & servos docere. Si autem ejusmodi curas susceperit, vel cesset, vel deponatur.

ΚΑΝΩΝ ια'.

Υπόχρεοι ὄντες πάντας τοὺς θείους κανόνας φυλάττειν, καὶ τὴν λέγοντα οἰκονόμους εἶναι ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ παντὶ τρόπῳ ἀπαράτρωτον διατηρεῖν ὀφείλομεν. καὶ εἰ μὲν ἕκαστος μητροπολίτης ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ καθιστᾷ οἰκονόμον, καλῶς ἂν ἔχοι· εἰ δὲ μήγε, ἐξ αὐθεντείας ἰδίας τοῦ Κωνσταντινουπόλεως

CANON XI.

Cùm omnes divinos Canones servare teneamur, eum quoque, qui jubet œconomos esse in Ecclesiis, illæsum omnino servare debemus. Et si quidem unusquisque Metropolitanus in sua Ecclesia Oeconomum constituit, bene habet: sin minus, Constantinopolitano Episcopo propria

 aucto-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

auctoritate licebit Oeconomum in ejus Ecclesia præficere. Similiter & Metropolitanis, si qui eis subsunt Episcopi nolint in suis Ecclesiis Oeconomos constituere. Hoc ipsum autem servari etiam in monasteriis oportet.

Bals. Chalcedon. Syn. Can. xxvi. decrevit ut omnis Ecclesia per Clericos ex Episcopi voluntate & sententia administretur: eos autem, qui hæc transgrediuntur, quomodo punire oporteat, non statuit. Præsentis ergo Synodi sancti patres, cùm in exordio dixissent esse inexcusabiliter observandos Canones, & magis ab Antistitibus, qui ante ordinationem inter cætera se servaturos Canones profitentur, & propterea sunt veluti obligati, statuerunt, ut præsens Canon illæsus conservetur; & adjecerunt, quòd nisi Metropolitani in suis Ecclesiis hoc fecerint, Patriarcha Constantinopolitanus sua auctoritate in metropoli quidem omnino ex ipsius Clericis Oeconomum constituet. Similiter etiam Metropolitanus œconomum episcopatu constituat, si Episcopus hoc neglexerit. Idipsum autem etiam in monasteriis fieri decernit. Cùm autem Episcopus quidam accusatus esset, quòd res episcopatûs per Laicum administraret, dixerunt aliqui quod quoniam præsens Canon punit Antistites qui œconomos non præficiunt, nec dicit esse Clericos qui debent fieri œconomi, Laici quoque res Ecclesiarum rite administrabunt: sed mihi non ita videtur; quoniam Chalced. Synodi patres res Ecclesiarum per Clericos administrari debere definierunt; & quia hic Canon, id ipsum quoque in monasteriis servari oportere dicendo, idem quod constituit Chalced. Syn. declaravit. Bona enim monasteriorum esse à laicis administranda non dixerit quispiam, etiamsi desipiat. Nota præsentem Can. definientem, quid fieri debeat sacerdotibus & præfectis qui bona Ecclesiarum & monasteriorum per Clericos vel monachos non administrant.

Zonar. Antistites quandocunque creandi sunt, prius & fidem suam & alia quædam, ac in iis etiam sacros à se Canones servandos data fide, profiteri solent. Hinc igitur est, quòd hoc loco Patres omnium se divinorum Canonum obsequio obligatos esse pronuntiant. Cum ergo vigesimosexto Synodi Chalcedonensis Canone constitutum sit, ut in quacunque Ecclesia sit Episcopus, ea Oeconomum quoque ex ejusdem Ecclesiæ clero delectum habeat, à quo ex Episcopi sui sententia Ecclesiasticæ facultates administrentur; hunc quoque Canone de Oeconomo in unaquaque Ecclesia constituendo Synodi hujus Patres servandum esse declarant. Ac si quidem, inquiunt, Oeconomum Ecclesiæ suæ quisque Episcopus designaverit, bene est: verùm si id non fecerit, Constantinopolitano Præsuli auctoritate propria, hoc est, pro arbitrio & potestate, Oeconomum in subjectis sibi videlicet Ecclesiis constituendi jus esse decernunt. Tum eandem Metropolitanis quoque in Episcoporum, qui ab ipsis creantur, paroeciis tribuunt facultatem. Idem etiam in Monasteriis servari jubent. Verùm hæc in libris extare sit satis, quod ad nonnullos quidem homines attinet. Neque etiam omnes accusandi, neque id certe fieri salva æquitate potest.

Arist. *Si Metropolitanus metropolis Oeconomum non designaverit, designet Patriarcha; Si Episcopus hoc non fecerit, faciat Metropolitanus: ut visum est patribus Chalcedone congregatis. Idem & in Monasteriis servetur.*

In unaquâque Ecclesiâ œconomum è proprio clero esse oportet, qui juxta Episcopi sententiam Ecclesiastica negotia administrare debet. Quemadmodum vigesimus sextus Synodi Chalcedonensis Canon statuit. Si qui autem Episcoporum per se ipsos ea administrare velint: in metropolibus quidem Patriarcha œconomum præferet; in Episcopalibus autem suis Metropolitanus. At hoc idem erit, & in monasteriis quæ non habent œconomos, observatum.

Επισκόπῳ ἄδικά ἐστι προχειρίζεσθαι οἰκονόμον ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ. οὐσαύτως δὲ τοῖς μητροπολίταις, εἰ τινὲς αὐτῶν Ἐπίσκοποι ἀνθίστανται οἰκονόμους ἐγκαθιστᾶν ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐκκλησίαις· ὅπερ αὐτὸ ἦν φυλάττεσθαι καὶ ἐπὶ τῶν μοναστηρίων.

Βαλσ. Ὁ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος διορίσατο ἐν κανόνι κϛ'. πᾶσι ἐκκλησίαν οἰκονομεῖσθαι ὑπὸ κληρικῶν καὶ γνώμῃ τοῦ Ἐπισκόπου, τοὺς δὲ παραβαίνοντας ταῦτα οὐκ εἶπεν ὅπως προσήκει κολάζεσθαι. οἱ γοῦν τῆς παλαιᾶς Ρώμης σύνοδου ἅγιοι πατέρες προοιμιασάμενοι, ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστι φυλάττεσθαι τοὺς κανόνας, καὶ μᾶλλον ὅσοι τῶν ἀρχιερέων τῶν ἀσφαλιζομένων πρὸ τῆς χειροτονίας καὶ τῶν ἄλλων καὶ ὃ φυλάττειν τοὺς κανόνας καὶ διὰ τούτο καταδάντων ὑποσχέσεων, διορίσασθαι ἀπαραίτητον εἶναι φυλάττεσθαι καὶ τοῦτο κελεύσαντα, καὶ προσέθηκαν, ὡς εἰ μὴ οὕτω ποιοῦσιν οἱ μητροπολῖται ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν, προβαλλεται ὁ παλαιᾶρχης Κωνσταντινουπόλεως αὐθεντικὸς οἰκονόμον ἐν τῇ μητροπόλει πάντως ἀπὸ τῶν κληρικῶν αὐτῆς. ὡσαύτως καὶ ὁ μητροπολίτης ἵνα καθίστᾳ οἰκονόμον εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον, ἐὰν ὁ Ἐπίσκοπος ἀμελήσῃ τούτου. τὸ αὐτὸ δὲ γίνεσθαι καὶ εἰς τὰ μοναστήρια. Ἐπισκόπου δέ τινος αἰτιαθέντος, ὅτι τὰ τοῦ ἐπισκοπικοῦ οἰκονόμει ὡς λαϊκῶν, εἶπόν τινες, ὡς ἐπεὶ ὁ τῶν νέων κανὼν ὁ κολάζων τοὺς ἀρχιερεῖς τοὺς μὴ προχειριζομένους οἰκονόμους, ἵνα λέγῃ κληρικοὺς εἶναι τοὺς ὀφείλοντας γίνεσθαι οἰκονόμους, ἐνδιαιμωμοῦσι καὶ λαϊκοὶ τὰ τῶν ἐκκλησιῶν οἰκονομεῖν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τοῦτο, ὅτι καὶ οἱ ἐν Χαλκηδόνι πατέρες ὡς κληρικοῖς οἰκονομεῖσθαι τὰ τῶν ἐκκλησιῶν διορίσαντο· καὶ ὅτι ὁ τῶν νέων κανών, διὸ ὧν εἶπε, τὸ αὐτὸ φυλάττεσθαι καὶ εἰς τὰ μοναστήρια, προσθήλωσεν ὅπερ καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἐνέτυπωσε σύνοδος. οἰκονομεῖν γὰρ τὰ τῶν μοναστηρίων οὐκ εἴπη τις λαϊκοὺς καὶ ἀδιαφορεῖν. σημείωσαι δὲ τοὺς νέους κανόνας ὁριζομένους, τί ὀφείλει γίνεσθαι εἴτε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς μὴ ὡς κληρικοὺς ἢ μοναχοὺς οἰκονομοῦντας τὰ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ τῶν μοναστηρίων.

Ζωναρ. Οἱ ἀρχιερεῖς πρὸ τῆς χειροτονηθῆναι ἀσφαλίζονται καὶ περὶ τῆς πίστεως, καὶ περὶ ἄλλων· μὴ τῶν ἄλλων ὄν, καὶ ὅτι φυλάξουσι τοὺς ἱεροὺς κανόνας. διὰ τοῦτο οὖν λέγουσιν οἱ πατέρες ὅτι, ὅπου ὑποχρεὼ ἐσμὲν πάντας τοὺς θείους κανόνας φυλάττειν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ὁ κϛ'. τῆς ἐν Καλχηδόνι κανὼν ὥρισε, πᾶσιν ἐκκλησίαν Ἐπίσκοπον ἔχεσθαι καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου οἰκονομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, φασὶν οἱ τῆς συνόδου ταύτης, ὅτι φυλάττειν ὀφείλομεν καὶ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα οἰκονόμον εἶναι ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ. καὶ εἰ μὴ ἔχει Ἐπίσκοπος προβάλλεται οἰκονόμον τῆς ἰδίας ἐκκλησίας, ἔστω· εἰ δὲ μὴ ποιεῖ τοῦτο, τῷ Κωνσταντινουπόλεως δίδωσι χειροτονεῖν οἰκονόμον προχειρίζεσθαι οἰκονόμον ἐξ αὐθεντίας ἰδίας, ἤγουν μετ' ἐξουσίας, ἐν ταῖς ὑποκειμέναις αὐτῷ δηλαδὴ ἐκκλησίαις. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς μητροπολίταις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῶν ὑπ' αὐτῶν χειροτονουμένων ἀρχιερέων. αὐτὸ κελεύσει φυλάττεσθαι καὶ ὅπου τῶν μοναστηρίων. ἄλλα ταῦτα ἐν γράμμασιν ὅσον πῶς ἔχει πρὸς πίστιν. οὐδὲ γὰρ πάντων κατηγορητέον, οὐδὲ γὰρ δίκαιον.

Αριστ. Τοῦ μητροπολίτου μὴ ποιοῦντος οἰκονόμον τῆς μητροπόλεως, ποιείτω ὁ Παλαιᾶρχης· καὶ τοῦ Ἐπισκόπου, ὁ μητροπολίτης· καὶ ὃ δέξαν τοῖς ἐν Χαλκηδόνι· τὸ αὐτὸ καὶ ὅπου τῶν μοναστηρίων.

Ἐν ἐκκλησίᾳ ἑκάστῃ δεῖ οἰκονόμον εἶναι ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου, καὶ γνώμῃ τοῦ Ἐπισκόπου τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα διοικεῖν ὀφείλοντα· καθὼς ὁ εἰκοστὸς ἕκτος κανὼν τῶν ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου παραλαμβάνει. εἰ δέ τινες τῶν Ἐπισκόπων δι' ἑαυτῶν οἰκονομεῖν ταῦτα βούλονται, ὅπου μὲν τῶν μητροπόλεων ὁ παλαιᾶρχης προβαλλεται οἰκονόμον, ὅπου δὲ τῶν Ἐπισκόπων αὐτὸς, ὁ μητροπολίτης. τὸ δὲ αὐτὸ ἔστω καὶ ὅπου τῶν μοναστηρίων τῶν μὴ ἐχόντων οἰκονόμους.

ΚΑΝΩΝ

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος εὑρεθείη ἢ ἡγούμενος ἐκ τῆς ἀϊλουργιῶν ἢ ὑποδηματείου ἢ τῆς μοναστηρίου ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὴν χρῆσιν, ἢ ἑτέρῳ προσώπῳ ἐκδιδοὺς, ἄκυρον εἶναι τὴν ἔκδοσιν, καὶ τὰ κανόνια τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τὰ λέγοντα, πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ Ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα, καὶ διοικείτω αὐτὰ ὡς θεοῦ ἐφορῶντος· μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαί τι ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενέσιν ἰδίοις τὰ τοῦ θεοῦ χαρίζεσθαι· εἰ δὲ πένητες εἶεν, δαπανάτω ὡς πένησιν, ἀλλὰ μὴ προφάσει τούτων τὰ τοῦ θεοῦ ἀπεμπολείτω. εἰ δὲ προφασίζοιντο ζημίαν ἐμποιεῖν, καὶ μηδὲν πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν τὸν ἀγρόν, μηδὲ ἔτω τοῖς κατὰ τόπον ἄρχουσιν ἐκδίδοσθαι τὸν τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς ἢ γεωργοῖς. εἰ δὲ πλουτεῖν ἐπιθυμοῖεν, καὶ ἐκ τῆς κληρικῆς ἢ τοῦ γεωργοῦ ὠνήσει ἄρχειν τὸν ἀγρὸν, ἔτως ἄκυρος ἔστω ἡ πρᾶσις, καὶ ἀποκαθιστάσθω τῷ ὑποδηματείῳ ἢ τῷ μοναστηρίῳ. καὶ ὁ Ἐπίσκοπος, ἢ ἡγούμενος τοῦτο ποιῶν, ἐκδιωχθήτω· ὁ μὲν Ἐπίσκοπος τοῦ ὑποδηματείου· ὁ δὲ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου· ὡς ἁλωποδύτας κακῶς, ἃ ὐ συμφέροντας.

ΒΑΛΣ. Εφησε γὰρ Μωυσέως ὁ Θεὸς, τὰ τῷ Θεῷ προσφερόμενα μὴ ἀντιλλάττεσθαι, ἀλλ' ἀνεκποίητα μένειν, κἂν χείρονα ὦσι τῶν ἀντιδιδομένων. ἐὰν δὲ ἀλλάξηται, φησὶν, ἀλλάξεται αὐτὸ, ἔσται καὶ αὐτὸ ὃ ἀντάλλαγμα ἁγίου. φησὶ γοῦν καὶ ὁ κύριος μὴ ἐκποιεῖσθαι ἢ ἀποδιδόσθαι τῷ Ἐπισκόπου ἢ ἡγουμένου πρὸς οἱονδηποτοῦν πρόσωπον ἀυτέργιον τῆς ὑποδηματείου ἢ τοῦ μοναστηρίου, ἢ μᾶλλον ἀκυροῦσθαι τὴν ἐκποίησιν ἢ τὴν ἔκδοσιν καὶ τὴν. Δημοσιακὸν κτῆμα, προσλήψει δ', ὡς ἐάν προφασίζηται ὁ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος ἀπρόσοδον εἶναι τὸν ἀγρὸν, καὶ παῖς ἐκκλησίας βαπτιζόμενον, ἢ μᾶλλον ἔκδοσις τότε γινέσθω, πλὴν μὴ πρὸς ἀρχοντικὰ πρόσωπα, ἀλλὰ προσωρεπικὰ ἢ πρὸς κληρικούς. ἐπεὶ δὲ τῶν εἰκότων ἦν προσγραφῆναι τὰ κτήματα πίνων, ὥστε οἱ πλέονες, ὡς ἔπος εἰπεῖν μὴ πάντες γεωργίας προσέλθῃ εἰς δεσπότην πρόσωπον προσφορὰν ἐκκλησιαστικὴν ἐξ μέσου ταπεινοῦ ἢ κληρικοῦ προσώπου προσποιουμένου ἐκλαμβάνεσθαι τὸ ἀκίνητον· ἐὰν μὴ ἔτω τὸ ἀνυπόστατον ἄκυρον, καὶ ἀποκαθίσασθαι τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ἀκίνητον· ἐκβάλλεσθαι δὲ καὶ τὸν τοῦτο ποιήσαντα Ἐπίσκοπον ἢ ἡγούμενον ἀπὸ τε ὑποδηματείου ἢ ἐκ τοῦ ἡγουμενείου. καὶ ὁ μὲν κτήνων ταῦτα. ἐπεὶ δὲ αὐτάρκειά εἰσι τὰ ἐξ αὐτῆς τῶν προσγημάτων καὶ οἷς οἰκόθεν διδόντα τὰς καρπὰς, ὡς αἱ ἁλυκαὶ, οἱ ἐλεῶνες, οἱ ἀμπελῶνες, οἱ λιβαδιαῖοι τόποι, οἱ ὑδρόμυλοι, τὰ κεραμαρεῖα, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα· ἐρωτήσῃ τις, εἰ τοιούτων αὐλουργιῶν διαφέρει ὁ κτήνων ἢ εἰ πανταχοῦ συνωφελοῦσιν ἀκινήτου, καὶ μᾶλλον, ὅτι εἰ ὁ πλεῖστος ὑπάρχει ἀγρῶν μείνῃ); Λύσις. εἰ ἀμφοτέρων διαιρεῖ, καί φησι, τὰ μὲν συνωφελοῦντα ὡς αὐτάρκεια μὴ ἐκποιεῖσθαι μηδὲ ἐκδίδοσθαι τὸν ἢ τῇ ἀληθείᾳ καὶ μὴ κατὰ σκῆψιν ὄντα ἀνωφελῆ ἀγρὸν ἐκδίδοσθαι. ὥστε ἐὰν μὲν ὁ αὐλούργιον γένηται πάντη ἀνωφελῆ (τυχὸν γὰρ ὁ λιβαδιαῖος πᾶς κατακλύσθη ὑπὸ ποταμίου ῥεύματος,) ἢ καὶ ὁ ὑδρόμυλος ἀπρόσιτον, ἐὰν ἀνωφελῆ καταστῇ, ὡς ἀπὸ πλοίκων οἰκισθὲν ἐκ νέου, τοῦτο μὲν ὁ ὑδρόμυλος ἀπὸ δὲ ὑποδηματείου ἐκποιηθήσεται· ἐκεῖνο δὲ, κἂν αὐλούργιον ἐλέγετο, ἀπὸ δὲ ἀνωφελὲς καὶ ὁ ἀνωφελὴς, ἐκδοθήσεται. οὐ γὰρ ἀπὸ τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἀνωφελῆ ὀφείλουσιν ἐκποιεῖσθαι, ἢ τε καὶ μή. γίνωσκε δὲ, ὅτι ἀπὸ τῶν νόμων κυρίως ἐκποίησις μὲν λέγεται ἡ μεταδόσεις τῆς δεσποτείας, οἷον ἡ δωρεὰ, ἡ πρᾶσις, ἡ ἐμφύτευσις, ἡ ἀνταλλαγὴ, καὶ τὰ ὅμοια· ἔκδοσις δὲ, ἡ ὅτι προσώποις ἢ χρόνοις ὡρισμένοις ἀφιερωμένη. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἡ ἔκδοσις ἐκποίησις λέγεται, καὶ ἡ ἐκποίησις ἔκδοσις. ὅτι δὲ τὰ προσόδου ἕνεκα ἐκποιοῦνται, τὰ δὲ ἀπρόσοδα διὰ κατεπείγουσάν τινα ἀνάγκην ταῖς ἐκκλησίαις ἐκποιοῦνται, πρόδηλον ἀπὸ τοῦ κβ'. κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου

Canon XII.

Si quis Episcopus, vel monasterii præfectus ex Episcopii vel monasterii agris in principis alicujus manus alienare, vel alteri personæ tradere deprehensus fuerit, irrita sit traditio, ut sanctorum Apost. vult Canon, qui dicit, Omnium rerum Ecclesiasticarum Episcopus curam gerat, & ea administret tanquam Deo intuente. Ne liceat autem quidquam ex eis sibi vendicare, vel propriis cognatis, quæ Dei sunt, elargiri: si sint autem pauperes, ut pauperibus suppeditet; sed non eorum prætextu res Dei venundet. Si vero detrimentum afferre causentur, nec quidquam ex agro emolumenti percipi: ne sic quidem Magistratibus aut principibus, qui sunt in eo loco, det prædium, sed Clericis vel agricolis. Sin autem aliqua improba calliditate utantur, & ab agricola vel Clerico agrum præses vel magistratus emerit, sic quoque irrita sit venditio, & Episcopio vel monasterio restituetur. Porro Episcopus vel monasterii præfectus, qui hoc fecerit, exturbetur; Episcopus quidem ab Episcopatu, monasterii verò præfectus à monasterio: ut qui dissipent quæ non congregavêre.

Bals. Dixit Deus per Mosen, ea non esse commutanda quæ Deo oblata sunt; sed non alienabilia manere oportere, etiamsi sint iis quæ dantur in permutatione longè deteriora: sed si permutans, inquit, ipsum permutaveris, erit & ea ipsa ejus permutatio sancta. Dicit ergo Canon, non esse alienandum vel tradendum ab Episcopo, vel eo qui præest monasterio, agrum Episcopatûs vel monasterii, vel esse irritam alienationem, vel traditionem, ut vult xxxviii. Canon Apostolorum. Adjicit autem; Quòd si causetur quidem Episcopus, vel monasterii præfectus, agrum nullius esse reditûs, & damnum Ecclesiis afferre; fiat quidem ejus alienatio, sed non alicui personæ principali, verùm vicanis aut clericis: sed quoniam verisimile erat, Canonem ab aliquibus circunscribi eique fraudem fieri, statuerunt Patres, ut si quando cum improba calliditate res Ecclesiastica ad potentem personam pervenerit, intercedente vili persona vel Clerico, qui fingebat se rem immobilem accipere: & sic quoque priùs facta irrita forent & res immobilis Ecclesiæ restitueretur; & qui hoc fecerit, Episcopus vel monasterii præfectus, ab episcopatu vel præfecturâ expelleretur. Et hæc quidem Canon. Quoniam autem ἀυτέργια, (quod agros Latine diximus,) sunt quæ ex rebus ipsis & tanquam suâ sponte fructus præbent, ut sunt salinæ, oliveta, vineta, prata, molendina in aquis sita, figulinæ, ut & ejusmodi alia: interrogaverit quispiam; an de ejusmodi prædiis Canon decernit; an potiùs de quovis immobili, cujus est bonus reditus; & eo magis, quòd meminit in fine de damnosis agris? Solutio. De utrisque decernit, & dicit, ea quidem prædia, quæ sunt boni reditûs, non alienari nec elocari: agrum vero, qui est revera, & non sola specie nullius reditûs, alienari. Quare si sit quidem prædium omnino inutile (fortè enim pratum fluvii inundatione obrutum est) vel si etiam à regione remotum boni reditûs sit effectum, ut quòd sit à colonis recens habitatum & extructum: hoc quidem sejunctum prædium, qui est boni reditûs, non alienabitur; illud autem, etiamsi ἀυτέργιον, (quasi per se agens ac producens dicatur,) eo quòd est inutile & nullius reditûs, alienabitur. Non enim propter nomina, sed propter reditûs alienari vel non alienari debent. Scias autem, quòd à legibus propriè ἐκποίησις quidem (id est, alienatio) dicitur dominii translatio, scilicet donatio, venditio, emphyteusis, permutatio, & similia. ἔκδοσις autem, (id est, elocatio,) est ad personas & tempora præfinita transmissio. Abusivè autem & ἐκποίησις ἔκδοσις, & ἔκδοσις ἐκποίησις dicitur. Quod autem quæ reditum afferunt non alienantur, quæ autem reditum non afferunt, propter urgentem Ecclesiis necessitatem, alienantur; ex xxix. Canone Carth. Syn. apparet,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

qui hoc cum distinctione permittit; quem lege. Sed magnus etiam Cyrillus, in secundo capite suæ ad Domnum epistolæ, inalienabilia esse dicit vasa pretiosa, sacra scilicet, & immobiles ecclesiarum possessiones. Cæterum hoc quoque interpretare ex sententia canonis Carthag. Syn. Cum quidam autem Episcopus prædium Ecclesiasticum principali cuidam personæ alienâsset, & alienatio per hunc Canonem infirmata esset, dicebant quidam debere Episcopum ab Episcopatu expelli, ut hoc Canone continetur. Mihi autem non ita videtur. Neque enim jubet Canon Episcopum ex episcopatu dejici, quando fecerit prædii alienationem, quæ rata ac firma non fuerit; sed quando immobilis rei Ecclesiasticæ alienationem cum dolo fecerit: & id quidem revera ad potentem personam pervenire velit, fraude autem ac malitiosa calliditate Clerico vel agricolæ tradiderit, id non esse magni reditus causans, ut abillo ad potentem perveniat. Non enim propter alienationem, sed propter fraudulentum consilium, ut ex episcopatu deturbaretur constitutum est. Atque hoc quidem ex xxxviii. Canone Apostolico in præsenti Canone sito declaratum est, qui non punit Episcopum, qui sine dolo & malitia rebus Ecclesiasticis utitur; similiter & ex cxx. Just.nov.seu xxiii. c.ii. tit.v.lib. Basil. quod decernit ejusmodi contractus non valere; de Episcopi autem vel monasterii rectoris pœna nihil penitus tractat; sed tantum tabellionem mulctat exilio. Sed quoniam dicta novella (sive totus potius secundus quinti libri titulus) statuit nonnunquam non solum infructuosa & nihil reditus afferentia immobilia Ecclesiarum & monasteriorum, & ipsius etiam magnæ Ecclesiæ & aliarum sacrarum ædium; verum ea etiam ex quibus fructus & redditus percipitur, vendi & alienari, per distinctiones quæ in ea declarantur: præterea autem & quædam suadente tempore alienari permitit: lege eam, quæ & magna est & multiplex, plurimasque distinctiones recipit: & procura ut fiant vel non fiant, ab Ecclesiis & monasteriis alienationes & venditiones sacrorum & ipsorum immobilium, ut ea continetur, & ab omni reprehensione alienus servaberis. Neque enim tibi esse contrarius videatur hic præsens Canon; quoniam novella quoque rerum immobilium Ecclesiarum vel monasteriorum alienationem aut venditionem, quæ sine justa & urgente causa fit, similiter ac præsens Canon prohibet. Quid vero, cum alienatio, ut dictum est infirmetur, & res Ecclesiastica ad Eccles. vel monasterium reverratur, cogetur ne ipsi vicissim quos ea de causa acceperunt nummos vel res dare? Solutio. Nequaquam. Dicit enim dicta Novella hæc expresse; si vero præter ea quę à nobis hâc lege sancita sunt, fuit aliquis contractus in diversis rebus mobilibus vel immobilibus, uhi sanctarum domorum, reddatur quidem ipsi sanctissimæ Eccles. vel sacrosanctæ domui res, super qua tale quid consecutum est, cum intermedii temporis fructibus; maneat autem apud ipsam pretium vel antidorum, aut quod pro permutatione vel quacunque alia causa datum est. Sin autem emphyteusis, præter ea quæ à nobis sunt, facta fuerit, sanctæ Ecclesiæ vel sacrosanctis domibus eandem rem reddi jubemus: emphyteutam autem id quod conventum est pendere, ut emphyteuticorum contractuum robur exigit. Si vero donetur res Ecclesiastica vel alicujus sacrosanctæ domus; ea quoque sanctissimæ Ecclesiæ vel aliis sacrosanctis domibus, cum fructibus intermedii teinporis, reddatur, & tantum præterea quanti res ipsa valet: sin autem, præter hæc, pignori data fuerit, debitum perdat fœnerator & eandem rem sacrosancto loco reddat, tabellionibus, qui præter hanc nostram legem in ejusmodi contractibus operam suam præbere audent, perpetuo exilio damnatis. Hoc autem etiam interrogaverit quispiam; cum Canon dicat, Episcopum ex Episcopatu, & monasterii præfectum ex monasterio, ut pernitiosos & fraudulentos expelli, detrusionem consequetúrne depositio, annon? Et nonnulli quidem

A

B

C

D

E

F

βλητικὸν τοῦτο μὴ δόλου· ὃν καὶ ἀναγνωσῃ. Ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Κύριλλος ἐν τῷ ϛ'. κεφ. τοῦ πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ἀνεκποίητα εἶ δύναιτο εἶναι σκεύη, ἤγουν τὰ ἱερά, καὶ τὰς ἀκινήτους οὐσίας τῆς ἐκκλησίας. πάλιν καὶ τοῦτο κεφάλαια τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου ἐρμηνεύσιον. Ἐπίσκοπον δέ τινος ἀντήρχειν ἐκκλησιαστικὴν ἐκδεδωκότος πρὸς ἀργυρίκιον πρόσωπον, καὶ τῆς ἐκδόσεως δόλῳ καιρὸν τοῦτον ἀκυρωθείσης, εἶπόν τινες ὀφείλειν ἐκβληθῆναι Ἐπίσκοπον ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς, καθὼς τὸν τοῦ κειμένου σαφῆ λῆψιν· ἐμοὶ δὲ οὐκ. ὁ γὰρ κανὼν οὐ προκελεύεται ἐπιβάλλεσθαι Ἐπίσκοπον ἐκ τῆς ἐπισκοπείας, ὅτε ἄκυρον ἐποίησαν ἀλλοτρίᾳ δόλῳ πραγμάτειαν, ἀλλ' ὅτε μὴ δόλου ἔκδοσιν ἀκινήτου ἐκκλησιαστικῆς ποιήσῃ, καὶ τῇ μὲν ἀληθείᾳ δοκεῖ συμβαλλεῖν τοῦτο εἰς δικαίαν πρόσωπον, καθ' ὃ ῥᾳδιουργίας ἀφεστῶσῃ αὐτὸ πρὸς κλῆρικὸν ἢ γεωργόν, προφασισαμένου. εἰ δὲ ἀπρόσοδον, οἷς ἂν δέῃ ἐκείνα ἀφιέλθῃ εἰς τὸ δικαῖον· οὐ γὰρ δόλῳ τὴν ἐκποίησιν, ἀλλὰ δόλῳ τὴν πλουσίαν ἐπεψηφίσθη τούτῳ ἡ ἐκ τῆς ἐπισκοπείας ἐκβολή. καὶ δηλοῖ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἀποστολικοῦ λη'. κανόνος, τοῦ καθαιρουμένου εἰς πόρνας καινὰς, καὶ μὴ κολάζοντος πόρνην ἐπίσκοπον δίχα δόλου ῥᾳδιουργούσας καιρῶν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν. ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τῆς ρκ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ἤτοι τοῦ κγ'. κεφ. τοῦ β'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, τὰ διδόμενα γὰρ τοιαῦτα σωματίδια ἀκυροῦσθαι· πόθεν δὲ τὸ τιμᾶσθαι πόθεν ἐπίσκοπον ἢ πόθεν ἡγούμενον, μηδὲν τι λαμβάνοντος, ἀλλὰ συμβολαιογράφου μόνον εἰς ἀσφάλειαν καταδικάζοντος. ἐπεὶ δὲ ἡ ῥηθεῖσα νεαρὰ, ἤτοι ὁ ἑλληνικὸς τίτλος ϛ' ε'. βιβλίου, διασπᾷ, ἔστιν ὅτε μὴ μόνον ἀποβάσθαι, ἀλλὰ καὶ συναποβάσθαι ἀκίνητα ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων, καὶ αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων συναγωγῶν οἴκων, ἐκποιεῖσθαι καὶ ἐκδίδοσθαι μὴ δίχα ἀφορισμῶν δηλουμένων ἐν αὐτῇ· προσέτι μὴν καὶ ἱερά τινα ὑπηρέτῃ καιρῷ καλοῦντος ἐκποιεῖσθαι· ἀναγνωσθὲν ταύτῃ μεγάλῃ ἕσθμῃ καὶ πολυμερῆ καὶ πολυδιάστατον καὶ οἰκονόμῃ γένεσθαι, ἢ μὴ γένεσθαι, παρά τε τὴν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μοναστηρίων τὰς ἐκποιήσεις καὶ ἐκδόσεις τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν ἀκινήτων αὐτῶν, καὶ τῆς ταύτης ἀφειλημένων, καὶ φυλαχθήσῃ ἀκαταπαύστως. ἐδόκει γὰρ ἐναντιοῦσθαί σοι ὁ νόμος κελεύων, ὅτι καὶ ἡ νεαρὰ τὴν χρείας συλλόγων καὶ ἀναγκαστικῆς αἰτίας ἐκποίησιν ἢ ἔκδοσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἢ μοναστικῶν ἀκινήτων ὁμοίως τῷ πόρνῃ κελεύει κωλύειν. τὸ δὲ, τὴν ἐκποιήσεως ἀκυρωθείσης, ὡς εἴρηται, καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ προσώπου ἀντιστρεφομένου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἢ τὸ μοναστήριον, ἀναγκαδίσεται τὸ μέρος αὐτῷ, ἃ χάριν τούτου ἔλαβε, νομίσματα ἢ προσφάγια δοῦναι; Λύσις. ἐδάμως. φησὶ γὰρ ἡ ῥηθεῖσα νεαρὰ ῥητῶς ταῦτα, εἰ δὲ περὶ τὰ διηγορευμένα ἡμῖν τῷ πόρνῃ νόμῳ σωμάτιόν τι γένηται ὅτε τοῖς ἀφορίσμασι, κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, ἐν τῷ συναγωγῶν οἴκων, ἀναδίδοσθαι μὴν τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ἤτοι ᾧ συναγῇ οἴκῳ τὸ πρᾶγμα, ἐφ' ᾧ τοιοῦτόν τι πρᾶγμα ἐκποιήσατο, μὴ τὸ ἐν μέσῳ χρόνῳ καρπῶν, μενέτω δὲ πρὸς αὐτῇ καὶ τὸ τίμημα ἢ τὸ ἀντίδωρον, ἢ τὸ ὑπὲρ ἀμοιβῆς ἢ ἄλλης οἱασοῦν αἰτίας αὐτῇ δεδομένον. εἰ δὲ ἐμφύτευσις προσγένοιτο πρᾶγμα τὰ διηγορευμένα ἡμῖν, ἀναδίδοσθαι τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τοῖς συναγῶσι τόποις τὸ αὐτὸ πρᾶγμα κελεύομεν, καὶ ἐμφυτευτικὸν τὸ πάκτον πλὴν τῷ δυνάμει τοῦ ἐμφυτευτικοῦ συμβολαίου. εἰ δὲ δωρηθείη πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν ἢ ἑτέρου συναγοῦς οἴκου, καὶ αὐτὸ ἀναδίδοσθαι τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἢ τοῖς ἄλλοις συναγῶσιν οἴκοις μὴν τοῦ μέσου χρόνου καρπῶν, καὶ τοσοῦτον ἕτερον ὅσον ἄξιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα. εἰ δὲ ὑποθήκη παρὰ ταῦτα δοθείη, ὁ δεδωκὼς τὸ ἐπιφερόμενον ἀπολύτω, καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα τῷ συναγῷ τόπῳ ἀποδιδότω, τοῦ συμβολαιογράφων, τοῦ διαφόρων παρὰ ἡμῖν νόμων τοιούτοις ὑποκεῖσθαι συμβολαίοις, διηνεκῆ ἐξουσίᾳ καταδικαζομένοις. ἠρώτησε δέ τις καὶ τοῦτο, τὸν κληρικὸν λέγοντος ἐκβάλλεσθαι τὸν Ἐπίσκοπον ἀπὸ ἐπισκοπείου, καὶ τὸν ἡγούμενον ἐκ τοῦ μοναστηρίου, ὡς λυμεῶνας καὶ διλέρεις, ἐπαγωγὴν τῷ ἐξωθήσῃ καὶ καθαίρεσις ἢ ὑβρὶς; καὶ

καί τινες μὲν εἶπον, ὡς τῶν ἁγίων πατέρων μηδὲν τι τοιοῦτον A
διορισαμένων, προβήσεται μόνον ἔξωθησις. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ,
ὡς τῆς ἐξωθήσεως γινομένης διὰ δόλον, ἐξ ἀνάγκης ἕπε-
ται καὶ κατάθεσις. οὐδεὶς γὰρ ἐξ ἀτιμητοῦ αἰτίας κα-
ταδικαζόμενος, ἔντιμός ἐστιν. εὐχαριστέον οὖν τῷ κρα-
τιῷ καὶ ἁγίῳ ἡμῶν βασιλεῖ, τῷ Σωτηρίσαντι ἀκωλύ-
τως τῷ ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ τῷ ὅρῳ διορισμῷ, τὰ τῶν
ὁσιακλησιῶν καὶ τὴν κτῶ πόλιν πάσης μοναστηρίων ἀκίνητα ἀνέπα-
φα ὑπὸ τὴν χεῖρα τοῦ δημοσίου, διὰ τοιῶν χρυσοβούλλων τῆς ἁ-
γίας βασιλείας αὐτοῦ, ἀφ' ὧν ὁ μὲν κτῶ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τῆ ἀ.
ἰνδικτιῶνος τοῦ ςχνδ'. ἔτους γεγονὼς, καὶ διοριζόμενον, μὴ
βλάπτεσθαι τὰ μοναστήρια ὑπὸ τοῦ ἔσω χωλύειν καΐά τι τὰ B
προσόντα τούτοις δικαιώματα· καὶ τὸ κτῶ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς
τῆς ζ'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ςχξε'. ἔτους ἀπολυθὲν, καὶ συγκε-
λεύσαν ἔχειν τὰ μοναστήρια κτῶ τὸ ἀναπόσπαστον τὰ ἀκί-
νητα τούτων κἂν διαγνώσῃ ἐδίδου αὐτοῖς μὴ τῶν ἀνα-
γραφέων δικαίωσιν τοῦ δημοσίου, ἅτινα ὑπὸ καταγράφῃ ὑπὲρ τῶν
διὰ τὸ αἰώνιζον ὠφέλειαν ὑπὲρ τούτων μὴ ὑπαρχόντων
τοῖς μοναῖς, ἀλλὰ χαριζικοῦ, τὸ δὲ κτῶ τοῦ Μαρτίου μηνὸς
τῆς ς'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ςχξς'. ἔτους ἐξενεχθὲν καὶ κα-
ταγραφὲν ὑπὸ τῶν σκρήτων, συγκελεύσαν κτῶ τὸ παρ-
οίμιον ταῦτα ῥηθῆναι. ἔφησε μοὶ οὖν περὶ χρόνων τινῶν χρυ-
σόβουλλον λόγον ὑπὲρ βεβαιώσεως τοῖς τε κατ' αὐτὴν τὴν βασι- C
λίδα τῆς πόλεως διαφερομένοις ἀναγκαίοις μοναστηρίοις, καὶ
τοῖς κτῶ τοῦ δυτικοῦ μέρους τοῦ στενοῦ, ὅσον τε κατ' αἰγιαλὸν, καὶ
ὅσον παράρωσιν· ὡσαύτως καὶ τοῖς περὶ τὸν κόλπον τῆς Νικομη-
δίας, καὶ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Νικομηδίας, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὴν νήσοις,
τῇ ὀξείᾳ, τῇ προύτῃ, τῇ χάλκῃ, τῇ πλατῃ, τῇ ἁγίᾳ γλυκε-
ρίᾳ, τῇ προικήπῳ τῇ τοῦ Αντιγόνου, τῇ θεοτοκουσίῳ, τῇ τερε-
βίνθῳ, τῷ ἁγίῳ Ανδρέᾳ, τῷ ἁγίῳ Τρύφωνι, τῷ ἁγίῳ Ελευ-
θέρῳ τῷ Κωδόνης, καὶ τελαγῇ, τῇ Θεοτόκῳ, τῷ Μεσόνης, τῇ
ἁγιρῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Δημητρίῳ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὴν κτήσεσι τῶν πορτῶν
καὶ ἄλλοις τῆς τροφοκομίας τῆς Αὐγούστης· καὶ ἁπλῶς τοῖς περὶξ τῆς βασι-
λίδος τῶν πόλεων ἁγιωτάτοις μοναχοῖς, ἀνδράσι τε καὶ γυναιξὶ, D
πολλὰ τούτοις φιλοτιμησαμένη δίκαια, καὶ ὃ ἀβλάβεστον αὐτοῖς
διορισαμένη ὅτι τῇ καθοσιωμένῃ καὶ δεσποτείᾳ τῶν ἀκινήτων τῶν ἀπὸ
τινων δικαιωμάτων διαφερόντων τούτοις, καθὼς ὁ τοιοῦτος χρυ-
σόβουλλος λόγος πλατύτερον τοῦτο διέξεισιν. ἐπεὶ δὲ τὸν θη-
ρολέκτας οὐκ ἐῶ ἡρεμεῖν, ἀλλὰ τῷ δημοσίῳ προσκρούειν βε-
βραν τούτοις ἐπῆγον ὅτι τὴν κέκωσιν, ἡ βασιλεία μου ἅμα ᾗ ὃ
δοῦναι ἐξεδικήσασα καὶ ἐξιλεώσασα, ἐφ' οἷς ὡς ἄνθρωπος τοῦτον
προσκέκρουκεν, ἅμα δὲ βουληθεῖσα καὶ τὸν σεβάσιον ὃ μεγάλου
βασιλέως, Χριστοῦ δηλονότι, τοὺς δι' αὐτὸν τὸν μονήρη βίον προ-
ελομένους, καὶ τὴν πανοπλίαν ἐνδυσαμένους τοῦ πνευματικοῦ, συμ-
μάχους ἔχειν καὶ συναγωνιστὰς ἰσχυρὰς κτῶ τὸ ὁσιωτάτον καὶ ἀοράτων E
ἐχθρῶν, τῷ ἀγαθῷ σκεύει θεμελίῳ, καὶ ὄροφον ὑπερθῆναι
ἀνάλογον ἐπιτάξαι, καὶ τὸ χρυσόβουλλον ἀπελθυκεν
εὐλόγως, δι' οὗ θεσπίζει καὶ διορίζει πάντα τὰ σήμερον νεμό-
μενα ἀκίνητα ὑπὸ τῶν ἄνωθεν ἀριθμηθέντων μοναστηρίων, ἢ
καὶ ἡσυχαστηρίων, ἢ καὶ ἀναχωρητικῶν κελλίων καὶ λαύρων, καὶ ἁ-
πλῶς καθοσιωτηρίων μοναχικῶν, κἂν ᾧ ἄν καλοῦνται ὀνόματι,
τούς τε οἰκοῦντας, τὰ αὐλήγια, τὰς πρωτοκύρας, τοὺς φόρους, τοὺς
πόρους, τοὺς λιμένας, τοὺς τελαμῶνας, τὰ παλαιόστινα δίκαια, καὶ
καθολικῷ λόγῳ οἱονδηποτοῦν δίκαιον ὂν ἀκίνητος κτήσεως
θεωρούμενον, καὶ οἱῳδήποτε τύπῳ ὑπάρχειμενον ὑπ' αὐτῶν κατεχό-
μενον νυνὶ, ἐφ' ᾧ δηλονότι μέχρι δὲ νυνὶ ἐδίδου τούτοις διάγνωσις
ὑπὸ τὴν κτῶ χώραν ἀναγραφέων, ὃ δὲ δημοσίου μέρος ὅτι τούτῳ F
προδικαιοῦται, ἔχειν τοὺς ῥηθείσας μονὰς κτῶ διὰπαντὸς δεσποτείαν
ὡς δῶρον καὶ φιλοτίμημα τῆς βασιλείας μου, καὶ δεσπόζειν αὐτῶν εἰς
τοὺς ἑξῆς ἅπαντας καὶ διὰπαντὸς χρόνους, κἂν σύλλογοι κἂν προ-
λήψεως τούτων τινὰ ἢ τὰ ὅλα ἴσως ἕως τοῦ νυνὶ κατέχουσιν, κἂν δίκα-
τινὸς δικαιώματος, ἢ ἀπὸ δικαιωμάτων μὴ, κακῶς ἢ ἐχόντων,
ἢ ψευδῶς αὐτοῖς ἐστιν. πάντα γὰρ τὰ ὑπ' αὐτῶν κατεχόμενα
ἐν οἱῳδήποτε θέματι κατά τε δύσιν καὶ ἀνατολὴν, κἂν ἐξ αὐτῶν
τῶν εἰς ἐνδιαίτημα τῆς κτῶ τῆς ἡμέρας βασιλέως, κἂν ἀπὸ κλα-
σμάτων ὧσι, κἂν ἀπὸ συμπαθείας, ἢ ἀποκεκινημένων, ἢ ὁλο-

dixerunt, quòd cùm patres nihil tale decernant, ſola pro-
cedet extruſio. Mihi autem videtur, quòd cùm propter
dolum fiat ejectio, neceſſariò etiam ſequitur depoſitio.
Nemo enim, ex cauſa lædente famam condemnatus,
bonæ eſt exiſtimationis. Potenti ergo & ſancto noſtro
Imperatori gratiæ agendæ ſunt, qui ut vult Apoſtolicus
Canon, & hæc conſtitutio, Eccleſiarum civitatiſque
monaſteriorum immobilia à manu fiſci ſeu publici, per
tres ſacræ ſuæ majeſtatis Aureas-Bullas, intacta & in-
tegra conſervavit: quarum altera quidem Julio menſe,
i. indictione, 6654. anno facta eſt, & conſtituit, non
lædi monaſteria, eo quod jura, quæ illis adſunt, in ali-
quo forte mutila ſint & imperfecta: & ſecunda menſe
Octobri, vii. indictione, 6665. anno emiſſa eſt, & jubet B
monaſteria indivulsè & inſeparabiliter ſua habere im-
mobilia; etiamſi notitiæ, quæ pro jure fiſci faciunt,
à cenſûs deſcriptoribus eis datæ ſint, quæ hic ſitæ non
ſunt, quod non perpetua cautio & utilitas monaſteriis
ex iis ſuppeditetur, ſed temporalis: alia verò menſe
martio, vi. indictione 6666. anno edita eſt, & in omni-
bus ſecretis poſita, quæ poſt procœmium hoc expreſsè
edicit; Aliquot abhinc annis definitionem Aurea-Bullâ
munitam emittere diſpenſareque prævenit mea Ma-
jeſtas, iiſque, quæ in hac urbium regina ſita ſunt, ſan-
ctiſſimis monaſteriis, & iis quæ ſunt in Occidentali C
parte freti, quantum eſt in littore & longius; ſimiliter
& iis quæ ſunt in ſinu Nicomediæ, & uſque ad ipſam
Nicomediam, & iis quæ ſunt in inſulis, Oxea, Prima,
Chalce, Plate, ſancta Glyceria, Principo Antigoni,
Brachyneſio, Terebinthо, ſancto Andrea, ſancto Try-
phone, ſancto Eleuthero Codonæ, Pelago, Dei-
paræ, Meſonæ, Medica & ſancto Demetrio, &
iis quæ ſunt in poſſeſſionibus portuum, & uſque ad
complexum Athyræ; &, ut ſemel dicam, iis qui cir-
cumcirca reginam civitatem exercentur monachis, vi-
ris & mulieribus, his multa jura largita eſt, & in im-
mobilium detentione ac dominatione, quæ quibuſdam D
juribus ad eos pertinent, firmam & illabefactabilem
poſſeſſionem conceſſit: quemadmodum dicta definitio
Aurea-Bullâ munita hæc tuſiùs perſequitur. Sed quo-
niam venatores quieſcere non potuerunt, ſed fiſci ſeu
publici prætextu eis gravem afflictionem intulerunt;
Majeſtas mea Deum placare & propitium efficere vo-
lens, ob ea per quæ ipſum ut homo offendit, ſimul-
que magni Imp. Chriſti ſcilicet, milites, qui vitam
monaſticam propter ipſum elegerunt, & ſpiritûs arma-
turam induerunt, ſocios habere & ſtrenuos defenſores
adverſus hoſtes, tam qui videntur quam qui non viden-
tur, bono illi fundamento tectum quoque proportione E
conveniens imponere voluit, & præſentem Auream-
Bullam optima cum ratione edidit; per quam ſtatuit
& definit, omnia immobilia, quæ hodie ab enumeratis
monaſteriis poſſidentur, vel etiam Anchoretarum ædi-
culis, cellulis, lauris, &, ut ſummatim dicam, quo-
cunque nomine cenſeantur, Monachorum habitacu-
lis; colonos, prædia, conventus, tributa, vectigalia,
portus, flumina, jura maritima, &, ut ſemel dicam,
quodcunque jus in poſſeſſione immobili conſideratur,
& in quocunque loco ſitum ſit, ab iiſque nunc occu-
patum; ſcilicet eo quod illi, qui ſingulis provinciis
cenſum agebant, Notitiam, partes in his fiſco debitas
vendicantem, illis nondum dederunt, habere dictas man-
ſiones perpetuo dominio, ut donum & Majeſtatis meæ
magnificentiam, & eis deinceps ſemper in poſterum do-
minari, etiamſi probabili vel non probabili de cauſa ali-
qua eorum vel etiam fortaſſe omnia hucuſque de-
tinuerunt, vel etiam ſine ullo titulo, vel ex titulo qui-
dem qui malè ſe habet, vel fortaſſe falsò confictus
eſt. Omnia enim, quæ ab ipſis in quacunque provin-
cia poſſidentur in Occidente & in Oriente, ſive ex iis
hoſpitio Imperatoris quotidie præberi ſolitis, ſive ſint

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ex fragmentis, sive ex commiserationibus, sive loco motis, vel caducis, vel ex vilibus quæ penduntur diariis, vel ex vilibus calamitate vexatis, vel iis quæ à potentibus vendita sunt, vel contrà, vel correctione malefactarum venditionum, etsi in aliis locis jussa dari, in aliis tradita sunt; vel donata, non tradita sunt; vel tradita, non donata sunt; vel quovis alio modo malè ab ipsis detinentur, inconcussè, & nullo negotio eis exhibito, à dictis omnibus monasteriis vult mea Majestas in æternum possideri, ut majestatis meæ donum à liberalitate & munificentia mea profectum. Cùm enim sola, quæ apud ipsos nunc invenitur, immobilium detentio pro omni titulo debet eis sufficere, est supervacaneum de ullis aliis curiosè inquirere. In omnibus enim quæ hodie possident, præterquam in iis in quibus à publici censûs in ea regione descriptoribus Notitiæ datæ, quæ jus fisci seu publici, ut dictum est, probant, debet præsens Majestatis meæ scriptum Aurea-Bullâ munitum sufficere: & pro donatione & emptione & quovis alio titulo satis esse, etiamsi quodcunque aliud secretum in eis probetur. Nec cogentur monasteria, ob ea quæ nunc possident immobilia, antiqua alia quæ eis adsunt jura proferre: sed hac præsenti Majestatis meæ Aurea-Bullâ pro omni jure utentia, ea contenta esse debent, ut quæ eis, ut priùs scriptum est, sufficere debeat, & pro donatione & pro traditione, & quovis alio jure. Sin autem invitante fortasse tempore voluerit ullum monasterium iis etiam quæ habet juribus & titulis uti, ea pro se afferens, à nullo penitus prohibebitur. Hoc enim non faciet necessario: sin autem propria voluntate illud eligerit, nemo impediturus admittetur. Non solum autem ad terreni, quod habent, jus probandum monasteriis sufficiet præsens Aurea-Bulla; sed etiam in parochiis, quæ nunc ab eis detinentur, & prædiis, vectigalibus, conventibus, trajectionis solutionibus, portibus, fluviis, juribus maritimis & quocunque alio jure, quod ab eis possidetur, præterquam in iis, in quibus documenta pro publico, ut sæpe superius dictum est, assumpta sunt. Sin autem recenseri jussa sunt, vel amputari quædam tributa, vel pacta, vel militiæ, vel publica, vel libellica, vel aliquid aliud, quod ad fiscum pertinet, & non factum est quod recensendum erat, vel aliquod aliud habet jus, quod reprehendi possit; monasteria ex eo nihil lædentur. Quid autem opus est multa dicere & enumerare & exempli gratia afferre? misso à Majestate mea multiloquio, ne quis in ejusmodi rebus callidus & vafer, nonnullis quidem dictis, ex iis causis quæ immobilia concutiunt, aliis vero silentio præteritis, verba arripiat, & more Judaico literæ insistat, & conetur in iis, quæ dicta non sunt monasteria agitare & vexare, sententia generali & munifera vult mea Majestas & decernit, ut omne in iis, quæ hodie à monasteriis possidentur, vel in ipsis sunt monasteriorum cathedris, esse publicum cogitatum fuerit, idipsum ab aliquo, vel nunc vel quandocunque, monasterio datum esse reputetur. Et simulac hoc cogitârit quispiam ac dixerit, id quoque statim apprehendit monasterium, ut hodie à mea regia sublimitate donatum. Quod enim ad ea attinet, quæ nunc possident, immobilia, de quibus pro publico documenta non acceperunt monasteria; mea majestas vult unumquodque eorum publicum existimari, & perpetuam firmitatem obtinere, & à nullo de ea re disceptari. Et quemadmodum publico nulla à se molestia negotiúmve exhibetur; sic nec ædes sacræ, sive Anachoretarum cellulæ, nec monasteria, nec aliqua, ab ullo publici curatore litibus agitabuntur, sive quis probabilem sive non probabilem causam afferat, sive cujusmodicunque sit quod loquetur. Quisquis enim hoc facere aggressus fuerit, invalida & revera infirma dicere videbitur, & citra ullam misericordiam ejus facultates fisco consecrabuntur, isque omnino infamis semper erit: utpote qui Imp. ad-

A πλώτων, ἢ ἀπὸ ταπεινῶν πλυμμύων ζᾳ. εἰών, ἢ ἀπὸ ταπεινῶν κλαμπαδόντων, ἢ κ᾽ διωαζῶις ζᾳ. ρεαθέντων, ἢ τυνδμπον, ἢ ὀξ ὀρθῶτ᾽ κακῶς γεγονμῶν ζᾳ. ρεάσεων, κᾶν ἐν ἄλλοις τόποις ὀρεθόντων διορηθῆναι, ἐν ἄλλοις πρεδόθῃ, ἢ διορηθέντα ὑ πρεδόθῃ, ἢ ζᾳδοθέντα ὐκ ἐδιορίθῃ, ἢ κᾳθ᾽ ἕτερόν τινα λόγον κακῶς πρ᾽ αὐτῷ κατέχων), ἀζᾳσείστως κ᾽ ἀπολυτραγμονήτως κατέχεσθαι πρὸ τ῀ ῥηθεισῶν πασῶν μονῶν ἡ βασιλεία μν βύλε) εἰς ⳙ αἰώνια τ῀ ἀπερίλα, ὡς δῶρον τ῀ βασιλείας μν, κ᾽ κᾳθαρὸν φιλοτίμημα. μόνης γὰρ τ῀ πρ᾽ αὐτοῖς διεισομβύσης νυῒ κατοχῆς τ῀ ἀκινήτων ὀφλήσει ἀρκεῖν αὐτοῖς ἀντὶ πάντος δικαιώμα⳨. πολυτραγμονεῖν δὲ τὸν ὅ πολυτραγμονῶν πρὸς ἑτέρους. ὅτι πᾶσι γὰρ οἷς κατέχουσι σήμερον, ἀνὰ μόνοις τ῀ ἐφ᾽ οἷς ἐδίδοντο αὐτοῖς ζᾳ. γνώσεως πρὸς τ῀ κ᾽ χάρτας ἀναγραφέων τ῀ δημόσιον δικαῦσαι, ὡς εἴρη), ὀφειλῆ ἀρκεῖν ἡ πρὸ ὧσε ζβυλ⳨. γραφὴ τ῀ βασιλείας μν, κ᾽ ἀντὶ δωρεᾶς, κ᾽ ἀντὶ τραστάσεως, κ᾽ ἀντὶ ἑτέρου παντὸς δικαιώμα⳨. κᾶν οἱονδηποῦν σκρέτον ἐπ᾽ αὐτῷ δικαιοῖντο. πρὸς ἀναγκασθήσον) αἱ μοναὶ ἐφ᾽ οἷς κατέχουσι ἀκινήτοις προκρμίζειν ἕτερα παλαιχθῆ τραστάσεως ὀρίας αὐτ῀ δικαιώματα· ἀλλὰ τῇ πρέσῃ ζβυσοβύλλῳ γραφῇ τ῀ βασιλείαν μν ἀντὶ παντὸς δικαιώμα⳨. χρώμεναι ἀρκεσθήσον) ταύτῃ κ᾽ μόνῃ ὀφλήσῃ ἀρκεῖν αὐτοῖς, ὡς πρόγραφη, κ᾽ ἀντὶ δωρεᾶς, κ᾽ ἀντὶ ζᾳδόσεως, κ᾽ ἀντὶ παντὸς ἑτέρου δικαιώμα⳨. εἰ δ᾽ ἴσως χαίρῳ καλῦν⳨. θελήσει οἱονδηποτῶν μοναστήριον χρήσεως κ᾽ τοῖς πρόσθεν αὐτ῀ δικαιώμασιν ὑφ᾽ ἑαυτῷ ταῦτα προκρμίζον, πρ᾽ οἰκείᾳ τ῀ κα⳨. πρὸς τοῦτο ὑ κωλυθήσ⳨). ἀναγκαστικῶς γὰρ τοῦτο ὑ ποιήσῃ, εἰ ᵑ οἰκείᾳ θελήματι αὐτὸ αἱρεθήσ⳨), οὐδὲις ὁ ἐμποδίζων ἐσῆται. ὑ μόνον ᵑ ὅτι τῇ διαιώσῃ τ῀ χῆς συμβαλῆται τοῖς μοναστηρίοις ἡ πρῶτα ζβυσόβυλλ⳨. γραφὴ, ἀλλὰ κ᾽ ὅτι τοῖς πρόσθεν τοῖς νυῒ πρ᾽ αὐτῷ κατεχομένοις, κ᾽ τῆς αὐλικαῖς, φόροις, πόμπηγύροις, ζᾳβατοῖς, λίμναις, ποταμοῖς, σκλασίνοις δικαίοις, κ᾽ ἑτέρῳ οἱῳδήποτε δικαίῳ πρ᾽ αὐτῷ κατεχομένῳ, ἀνὰ μόνοι τ῀ ἐφ᾽ οἷς ἔλαβον ζᾳγνώσεως πρὸς τ῀ δημόσιον, ὡς πολλάκις ἀνώτερον διείληπται. εἰ ᵑ προστύχοιτ᾽ λογιάσθηναί τινα πλέσμαλα, ἢ πύκλα, ἢ στρατείαν, ἢ δημόσια, ἢ λιβελλικὰ, ἢ ἕτερόν τι τῷ δημοσίῳ ἀνῆκον, κ᾽ ὑ γέγονε δ᾽ λογισμένον, ἢ ἕτερόν τι ἔχῃ ὑπόλειμμον δ᾽ δικαίωμα, ἐξόν τι ἐκ τούτου βλαβήσε) τὰ μοναστήρια. τί ᵑ χρὴ τὰ πολλὰ κᾳλαλεῖν, κ᾽ ἀκριβολογεῖν κ᾽ χάριν πρὸς ἀναγκαίαν ἀναγραφέως; τ῀ πολυλογίαν ἡ βασιλεία μν πρὸς ἐκτρέχουσα, ἵνα μή τις τ῀ πρὸ ταῦτα θέλων τινῶν μὲν ἐκφωνηθέντων ἐκ τ῀ τὰ ἀκίνητα κᾳλασχόντων αἰτίων, τινῶν ᵑ πρὸς σιωπηθέντων, ὑποθράττοιτο τ῀ ῥημάτων, κ᾽ κ᾽ Ἰουδαίως τῷ γράμματι ὑπακούσ⳨), κ᾽ ὅπερ χρῆ ὅτι τοῖς μὴ ἐκφωνηθῆσι ζᾳσαίαν κ᾽ πρενοχλεῖν ταῖς μοναῖς, καθολικῷ λόγῳ κ᾽ προεκτικῷ τόν᾽ ἡ βασιλεία μν βύλε), κ᾽ ὁρίζε), κ᾽ ὡς ἂν πᾶν ὅπερ ὅτι τοῖς σήμερον πρὸς τ῀ μοναστηρίων κατεχομένοις ἢ ἐπ᾽ αὐταῖς ταῖς καθέδραις τ῀ μοναστηρίων νοηθῇ πρ᾽ τ῀ δημοσίῳ, παρά τι⳨. ἢ νυῒ ἢ ὁπόταπόλε αὐτῷ τοῦτο ὁεδωρημένον λογίζεσθαι τῇ μονῇ. κ᾽ ἅμα τις τοῦτο ζᾳνοήσε) κ᾽ φθάξείας, κ᾽ οὐδὲς ἀνταπλήψεται αὐτοῦ ἡ μονὴ, ὡς σήμερον δεδωρημένη ταύτῃ πρὸς τ῀ βασιλείας μν. ὅσων γὰρ ἐφ᾽ οἷς κατέχουσι νυῒ ἀκινήτοις, πρὸ ὧν πρ᾽ τ῀ δημοσίῳ ὐκ ἔλαβον τὰ προσχαφέντα, μοναστήρια, δημόσιον βύλε) ἡ βασιλεία μν λογίζεσθαι ἓν ἕκαστον τούτων κ᾽ μόνον ὃ ἔχῃ ὃ ἀζήσῃσον, κ᾽ μὴ πρὸς οὐδενὸς ἀνακρίνεσθ᾽ κ᾽ ὃν τρόπον ὁ δημόσι⳨. ὑ πολυτραγμονήσῃ ὑφ᾽ ἑαυτῷ, ὅτως οὐδὲ τὰ ἱερὰ σεμνῖα ἢ ἡσυχαστήρια, μοναστήριά τε κ᾽ λοιπὰ πρός τινος τ῀ ὃ δημοσίῳ φερόντων ἀνακριθήσετ᾽ κᾶν τι ὄλογον δικαιολογῆται τις, κᾶν πρόλογον, κᾶν ὁποῖον ἂν εἴη ὃ λαληθησόμενον. πᾶς γὰρ ὁ τοιοῦτόν τι ὑπερχήσων ποιῆσαι, ἀνίσχυρα δόξῃ λέγων κ᾽ τῷ ὄντι ἀβέβαια, κ᾽ ἀσυμπαθῶς ἡ τούτου πρόνοια τῷ δημοσίῳ καθυστερηθήσεται, κ᾽ αὐτὸς ἄτιμ⳨. ἔσῆται πάντα πασιν, ὡς ἀνεπιπλῆξ βασιλῆ εὐσεβῶς τε κ᾽ φιλοθέως ὃ ἀνενόχλητον ταῖς μοναῖς διαπρεπίζομένῳ ὅτι τοῖς δεδωρημένοις αὐταῖς ζᾳ. ὃ πρόσ⳨. ζβυσοβύλλ⳨ λόγῳ, κ᾽ δι᾽ αὐτ῀ βεβαίου τι δῶρον πρεσ-

ἀγγέλλ⳨

ὡς ἀντιπίπτων βασιλῆ εὐσεβῆ τε καὶ φιλοθέου θ' ἀνενόχλητον τῆς μονῆς ἀποχαριζομένῳ δηὶ τοῖς δεδωρημένοις αὐτῇ ἐξ τοῦ θρόνου ζρυσοβούλλου λόγου, καὶ δι' αὐτῆ βραχύ τι δῶρον προσάγοντι τῷ Θεῷ, ἀνθ' ὧν μυρίων εὐεργεσιῶν ἔτυχε τῆς πλουσιοδότου δεξιᾶς αὐτοῦ ἀπολαύσειν. οὐκ ἐξέσται οὖν οὔτε ἀναγραφῆ, οὔτε προκαθημένῳ οἱασδήποτε σεκρέτου, ἢ ἐξισώτῃ, ἢ ἐνεργοῦντι ἑτέρῳ τινὶ προσώπῳ τοῦ δημοσίου, τὰ τῶν μοναστηρίων ἀκίνητα ἀναγράφεσθαι, ἢ καπνολογῆσαι, ἢ ἀναζητῆσαι μέτρον γῆς ἢ οἰκοίκων ποσότητα, ἢ γῆς τὸ ὑπέρπλεον, ἢ τὸ ἀδίκως κατεχόμενον ἐξετάζειν· ἀλλ' ἐπεὶ ὁκ προσταξέως τῆς βασιλείας μου μέλλουσι γίνεσθαι πρακτικὰ τῆ σήμερον κατεχομένων ἀπὸ τῶν μονῶν ἀκινήτων καὶ οἰκοίκων, τότε μόνον ὀχληθήσεται ἡ μονὴ, καὶ τὸ ἀδίκως κατεχόμενον ἀφαιρεθήσεται, ὅτε ὁ ἀναγραφεὺς δῆκυὶ, ὡς ἐπέκεινα τοῦ ὡρισμένου κατέχῃ ἡ μονὴ τόπα ἢ παροίκους ἢ ἕτερον δίκαιον. οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἀδείας ἔξουσιν αἱ μοναὶ τὰ σήμερον παρ' αὐτῆ κατεχόμενα, εἴτε παροικοι εἶεν, εἴτε τόποι, εἴτε αὐτέργατα, ἐπαυξῆσαι, ἢ εἰς πληθυσμὸν ἄγειν πλείονα, πλὴν τῇ τοιαύτῃ προφάσει ὐκ ἐξέσται προάκτορι ἢ ἀναγραφῆ οἱῳδήποτε ἢ καπνικὸν, ἢ μετρητίκιον, ἢ ἕτερόν τι ἀναγραφικὸν ἢ προαπτορικὸν φορολόγημα ἀπὸ τῶν κατεχομένων ταῖς δηλωθείσαις μοναῖς ἀκινήτων ἀναλαμβάνεσθαι. εἰδέναι γὰρ ὀφείλει ὁ τοῦτο τολμήσων, ὡς ὑ μόνον δηὶ τὸ πολλαπλοῦν ἀντισπάσει ὅσῳ ἂν ἀναλήψεται, ἀλλὰ καὶ τελείᾳ δημεύσει ὑποβληθήσεται, καὶ ἄτιμος ἔσται καὶ ἀπολιτόυπος. οὕτω γὰρ θέλει ἡ βασιλεία μου τὰ τῶν δηλωθέντων μονῶν ἀκίνητα πάντα λογίζεσθαι ὑφ' ἑκάστου τῶν προκτόρων, ὡς μὴ ὄντα ὑπὸ πλὴν ἑαυτῷ ἀρχὴν καὶ ἐξουσίαν. καὶ ὃν τρόπον οἱ προάκτορες δηὶ τοῖς μὴ ὑποκειμένοις αὐτοῖς δήμασιν οὐδέν τι δίκαιον ἔχουσιν ἐνεργεῖν, ἢ ὅλως ποιεῖν τι ἐπ' αὐτοῖς, οὕτως οὐδὲ δηὶ τοῖς τῶν μοναστηρίων ἀκινήτοις οἱ προάκτορες τῶν δημάτων, ὑφ' ὃς πλοῦτοι τοιοῦτοι ἀκίνητα, προάκτορες λογισθήσονται. τὰ μὴν τοι γλυπτόμενα προακτικὰ καὶ οἱ ὡρισμοὶ παρ' ὧν ἂν ὁρίσῃ ἡ βασιλεία μου εἰς παράστασιν τῆ σήμερον θείᾳ τῶν μοναστηρίων νεμομένων τοῖς προσφόροις σεκρέτοις δι' εἴδησιν ἐγκαταγραφήσονται. ὀφείλουσι δὲ εἰδέναι πάντα τὰ μοναστήρια, ὡς οὗ ἂν ἐξ αὐτῶν εὑρεθῇ ῥαδιουργίαν τινὰ ποιησάμενον, δηὶ τοῖς σήμερον παρ' αὐτῶν καθεχομένοις, ἢ συμπαιγνίαν, ἢ δόλον πλημμελῆσθαί τινα, ἢ μόνον τῆς ἀπὸ τοῦ θρόνου ζρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου ὠφελείας ὐκ ὑμοιρήσῃ τὸ σύνολον, ἀλλὰ καὶ τοῦ προτιμηθέντος αὐτοῦ ἐκπεσεῖται δικαίως διὰ τὸ προηγηγονότος πᾶσι ταῖς δηλωθείσαις μοναῖς ἑτέρου ζρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου. ἐφεξῆς δὲ ἀνῆλε τὸ τοιοῦτον ζρυσόβουλλον καὶ πᾶσάν προῆξιν ἀναπτυσσόμενον τούτῳ, γεγονύιαν δηλονότι ἢ ὑπὸ γλυκομένου καὶ διωρισμένου ζρῆσθαι τοὺς μοναὶς καὶ τοῖς παλαιγλύφοις αὐτῶν δικαιώμασιν. ἐπεὶ δ' ὁκ προσαγγελίας χαρεκτήκων τινῶν ἀπολύσῃ κῦ ⓜ Ἰούνιον μιᾶς τῆς θ'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ςχπδ'. ἔτους προστάγμα βασιλικὸν ἀναγκαῖον γεγόν ὃ τοιοῦτον εὐσεβέστατον καὶ ἐνεργητικώτατον ζρυσόβουλλον, καὶ δι' τοῦτο πάντα τὰ μοναστηριακὰ ἀκίνητα ὑπὸ τῶν ἀναγραφέων ἡρπάζοντο, ἀπελύσῃ κῦ ⓜ Ἰούλιον μιᾶς τῆς δ'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ςχπθ'. λύσις προσκυνητὸν τῶν ἁγιοτάτων καὶ ἁγίων ἡμῶν βασιλέων δηὶ ἀποτομὴν τῶν μοναστηρίων, ἐκκόπτουσα πᾶν προαιρετικὸν χρέος καὶ πᾶν καλεπδικὸν, καὶ δηλαζόμενον ἔχειν ὃ ἐνεργὸν τὰ προηγηγονότα ζρυσοβούλλου χάριν τοῦ μὴ ἀναγράφεσθαι τὰ τῶν μοναστηρίων ἀκίνητα κτῆμα ἕτων λαμβάνουσα. ἡ βασιλεία μου τῆς ἐκ τῶν ὑμετέρων εὐχῶν συναρσεως χρήζουσα, καὶ ὃν πᾶσι κατ' ἴχνος βαίνειν τοῦ ὃν μακαρίᾳ τῇ λήξει βασιλέως αὐθέντου καὶ πατρὸς αὐτῆς θέλουσα, καὶ ὃ περὶ τὰς ἀναθεθειμένας ὑμᾶς τῷ θεῷ ἐνεργητικὸν ἐκείνου μιμεῖσθαι προῄρηται. ταύτην καὶ δι' ἡμᾶς ταύτης τῆς ἐφ' ὑμῖν ἀγαθοποίας, καὶ τῷ βασιλεύσαντι ταύτῃ

A verſetur, qui piè ac religiosè omnem moleſtiam & vexationem à monaſteriis, in iis quæ ipſis data ſunt, per præſentem Auream-Bullam amoveat, & per ipſam exiguum aliquod donum Deo offerat, pro innumerabilibus beneficiis quæ à munifica ejus dextra accepit. Non licebit ergo, nec publici cenſûs deſcriptori, nec ei qui cuivis ſecreto præeſt, vel exæquatori, vel alicui alii perſonæ, quæ publicum exercet, monaſteriorum immobilia deſcribere, vel focos cenſere, vel inquirere quantus ſit eorum fundus, vel colonorum numerus, vel quod terræ amplius poſſidetur, vel non juſto pretio emptum eſt aut injuſtè detinetur, ex aminare. Sed quia juſſu meo Imperiali acta facienda B ſunt, eorum nomine, quæ hodie à monaſteriis detinentur, immobilium & colonorum, tunc demum juſtè monaſterium moleſtia afficietur, & quod injuſtè detinet ab eo auferetur, quando publici cenſûs deſcriptor oſtendit, quod ultra definitionem & monaſterium locum occupat, vel colonos, vel ulla alia. Nec enim licentiam habebunt monaſteria augendi & amplificandi ea, quæ ab ipſis hodie poſſidentur, ſive coloni ſint, ſive loci, ſive prædia ruſtica. Veruntamen per ejuſmodi occaſionem non licebit exactori, aut deſcriptori ulli fumarium vel menſorium, aut aliud quodpiam vectigal, quod ad ipſius officium pertineat, recipere ab immobilibus, quæ C ſuprà ſcriptis ſubjacent monaſteriis. Qui enim contra auſus fuerit, ſciat ſe non tantum id quod exegit multiplicatum reſtituturum, ſed & omnium bonorum publicationi cum infamia & civilium munerum incapacitate ſubjectum iri. Sic enim vult mea Majeſtas, jam manifeſtatorum monaſteriorum immobilia omnia haberi ab unoquoque exactore, quaſi non ſubſint ipſius officio vel poteſtati. Et quemadmodum exactores in non ſubjectis ſibi provinciis nihil juris habent, ut in iis agant adminiſtrentve quidquam: ſic nec in immobilibus monaſteriorum exactores provinciarum, quibus eæ ſubſunt, cenſebuntur exactores. Quæ igitur fient acta & finium D deſcriptiones ab eis, quos Majeſtas deſtinaverit ad probationem eorum, quæ à monaſteriis hodie poſſidentur, competentibus ſecretis propter notitiam inſinuabuntur. Scire namque debent omnia monaſteria, ſi quod ex iis deprehenſum fuerit fraudem aliquam vel colluſionem vel dolum in immobilibus quæ hodie ab ipſis poſſidentur feciſſe: non ſolum nihil utilitatis ex hac meæ majeſtatis Aurea Bulla conſequuturum; ſed etiam caſurum jure prædictis omnibus monaſteriis, per aliam prius factam Majeſtatis meæ Auream-Bullam, conceſſo. Deinde autem ſuſtulit hæc Bulla Aurea omnem quoque juſſionem quæ ei adverſatur, quæ ſcilicet E facta eſt vel fiet: & ſtatuit ut monaſteria ſuis quoque antiquis titulis utantur. Quoniam autem per quorundam alienis malis lætantium inſtigationem, menſe Junio, nona indictione anno 6684. Imp. juſſum editum eſt, quod hanc in primis piam & maximè beneficam Auream Bullam propemodum ſubvertit, & propterea monaſteriorum immobilia à publici cenſûs deſcriptoribus rapiebantur: Julio menſe Indictione 4. anno 6689. edita eſt venerabilis reſolutio divine-colendorum potentiſſimorum & ſanctorum noſtrorum Imp. ſuper monaſteriorum commonitione, quæ omnem uſum Prætorianum & Catepanicum excindit, & ſtatuit, ut prædictæ bullæ aureæ vim ſuam ſortiantur de non deſcribendis monaſteriorum immobilibus; quæ ad verbum F ſic ſe habet: Majeſtas mea veſtrarum precum adjumento indigens, & beatæ memoriæ Imperatoris domini ac ejus patris veſtigiis in omnibus inſiſtere volens; ejus quoque in vos, qui Deo dedicati eſtis beneficentiam immitari conſtituit. Id & per hanc unam in vos beneficentiam, & Deo, qui ipſum Imperatorem fecit, gratificantur, & domini & patris Majeſtatis meæ animæ beatæ, & noſtræ potentiæ profectûs in bonum baſin

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

basin ac fundamentum ponit; & vestræ petitioni se inclinans, ut vim suam habeant, sintque stabiles, firmæ ac immobiles, quæ de vestris monasteriorum beneficiis Aureæ tres Bullæ emissæ sunt à sancta illius majestate, decernit, & ut in eodem robore immobiliter permaneant, in quo à principio expositæ sunt, & quæ iis consequenter processerunt traditionis acta securitatem referant, etiamsi post biennium facta fuerint; licet fortasse quædam eorum in convenientibus secretis prius posita non fuêre: iis, quæ ad interpretationem vel subversionem bullarum aurearum potentiæ paticularem vel generalem editæ sunt, omnimodis jussionibus, quæ in nostris monumentis declarantur, quomodocunque emissæ fuerint, per præsentem resolutionem inutilibus invalidisque redditis, & perinde, ac sine essent quidem omnino, reputatis. Cessabit autem, & quæ hucusque vestris monasteriorum immobilibus in Thracia & Macedonia sitis insultavit Practoricæ & Catepanicæ circulationis & functionis exactio, stuppæque & axungiæ emptio vel exactio, tanquam per hanc præsentem exemptionem excisæ & radicitùs extirpatæ, & eo redactæ, ut nec amplius sint nec nominentur; prætoribus & exactoribus subordinatis & supremis, & iis qui stuppæ & axungiæ emptionem vel exactionem statis temporibus exercent, iisque qui illis ministrant, sic ejusmodi immobilia prætercurrere debentibus, ut ea, unde fiscus nihil exigit, in omnibus quæ hoc modo decreta sunt ipsi, ab initio hodierni diei repetito diurno & deinceps in omne ac perpetuum tempus, & sine contradictione suscipiuntur, & pro non descriptis in publicis actis habentur. Licet autem non descripta sint in actis, alio tamen quodam modo agnita sunt; & sic recepta, si quis præterea quæ constituta sunt his Aureis Bullis & præsenti Majestatis meæ exemptione, fuerit ausus aliquid exequi in quibusvis possessionibus immobilibus vestrorum monasteriorum, præterquam quod læsæ majestatis tenebitur reus (sicut his Aureis Bullis definitum est) ab eminentissimo quoque pro tempore Mystico illatum cuipiam vestrarum possessionum damnum sarcire compelletur. Monasteriis quoque omnibus, quantum in ipsis est, curæ erit, tam iis quæ sunt intra urbem, quàm quæ extra, sub terminis iis Aureis Bullis comprehensis Imperatoris inclyti & piæ memoriæ, domini ac patris Majestatis meæ ea peragere, quæ in nostris commentariis declarata sunt; nisi velint tali excusatione privari, eo quod semel tantum ea neglexerint. Sed & sanctissimæ Deo magnæ Ecclesiæ Aurea Bulla data est potentis nostri Imperatoris, quæ hæc ad verbum continet; Et illi quidem antiquo & celebri Solomonis sapientiæ templo pro viribus offerebant omnes: Et huic quoque sacro & maximo templo, quod est sub nomine Dei sapientiæ, qui ex Solomone & Davide secundum humanitatem derivatur, magnificè & regaliter extructo, cujus illud Solomonis erat præfiguratio, novæ, inquam, Sion, arcæ sanctificationis, Servatoris nostri Ecclesiæ, quam super Apostolicorum mandatorum petram revera stabilem & immobilem Spiritus sanctus ædificavit, multi diversa munera obtulerunt, quæ in immobilibus possessionibus spectantur ad Orientem & Occidentem sitis, & in aliquibus insulis. Quædam & per emptionem ab eo sunt requisita. Horum multa (ne dicam plurima) diversis ex causis ad fiscum pertinere censebantur ab iis, qui ubiq; sunt, publici census descriptoribus aliisque in ejusmodi rebus exercitatis.

A Θεῷ χαρίζεται, καὶ τῇ τοῦ ἀνθέντου καὶ παγὶς τῆς βασιλείας μου ἁγίᾳ ψυχῇ, καὶ τῷ ἡμετέρῳ κράτει τῆς εἰς ὃ ἀγαθὸν προκοπῆς ὑποδέδρα καὶ θεμέλιον πέπεται, καὶ ὑπικλινὴς τῇ ὑμῶν ἡγουμένῃ αἰτήσει, ὃ ἐνεργὲς ἔχειν καὶ ἀνεξαπάλυτον καὶ ἀμετακίνητον τὲς ἐπ' ἐνεργείᾳ τῷ καθ' ὑμᾶς μονῶν ἀπολυθέντας πρὸς θεοσεβέστατος λόγοις ἀπὸ τῆς ἁγίας ἐκείνου βασιλείας διορίζεται, καὶ ὅτι τῆς αὐτῆς ἀμετακινήτου μένειν δυνάμεως, ἐφ' ἧς καὶ τὰ ἀρχαῖα ὑπεστέλλοντο, καὶ τὰ ἀκολούθως ἢ τούτοις προβάντα τῆς ἀπαδόσεως σχετικὰ ὃ ἀσφαλὲς ἀποφέρεσθαι, κἂν μὴ διεπόμενα γεγόνασι, κἂν ἴσως τινὰ τούτων τοῖς προσφόροις σεχρέτοις καταχρωσθῆναι ὑκ ἔφασαν, τῷ εἰς ἑρμηνείαν ἢ ἀναζητῶν τῆς τῷ θεοσεβέστατος δυνάμεως μερικὴν ἢ καθόλου ἀπολυθέντων πάντοιων προσταγμάτων, τῷ καὶ ὃν ὑπομνήσει ἡμῶν δηλουμένων, κἂν ὅπως ἄρα καὶ ἀπελύθησαν, τὸ ἀσχαλὲς καὶ ἀνίσχυρον ἀποφερομένων διὰ τῆς παρούσης λύσεως, καὶ ὡσανεὶ μηδὲ ὅλως γεγόνασι λογιζομένων. ἀρμόσει δὲ καὶ ἡ μέχρι τοῦ νῦν ἐπισκοπήσασι τοῖς ὑπὸ τὰς καθ' ὑμᾶς μονὰς ἀκινήτοις, τοῖς καὶ τὸ δίκημα Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας διαφυγοῦσι, ἀπαίτησις τῆς τε σχεδιοτικῆς καὶ καπηλικῆς γύρας καὶ χρείας, ἢ καὶ τοῦ συνηθείου καὶ ἀξουσίου ἐξώνησις ἢ ἀπαίτησις, ὡς διὰ τῆς παρούσης λύσεως ἐκκρεμόμενα καὶ ῥιζοτομούμενα, καὶ εἰς ἀνύπαρκτον καὶ ἀνονόμαστον ἀποκαθιστάμενα, τῷ φαυλόρων καὶ σχεδίων καὶ καπήλων, καὶ τῷ πρὸ ἐξώνησιν ἢ ἀπαίτησιν τοῦ συνηθείου καὶ τοῦ ἀξουσίου κτῆσιν χρείαν ποιουμένων, καὶ τῷ ἐξυπηρετούντων αὐτοῖς, ὥστε σχεδιάζειν ἄτε καὶ αὐτῷ ἀκαλαζήτητον μελλόντων διατηρεῖσθαι ἀπὸ τοῦ δημοσίου, ὅτι πᾶσι τοῖς τοιαυτοτρόπως ὑπηνωθεῖσιν αὐτῷ ἀπ' ἀρχῆς τῆς σήμερον ἀπαιτουμένης ἐξουσίας, καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκῆ χρόνους, διεχομένοις ἀναπορρήτως, καὶ ὡς μηδὲ ὃν δημοσιακοῖς σχεδιογράφοις καταχρᾶσθαι λογιζομένοις· κἂν μὴ καταχράσωνται ὃ ὃν σχεδιογράφοις, ἄλλως δὲ πως ὑπηνώθησαν δεχομένοις καὶ οὕτω, τοῦ καταλαμβάνοντος ὕστερόν τι σχεδὸν διωρισμένα τοῖς τοιούτοις χρυσοβούλλοις, καὶ τῇ θείᾳ λύσει τῆς βασιλείας μου, ὅτι πᾶς ὑπὸ τὰς καθ' ὑμᾶς μονὰς παντοίαις ἀκινήτοις κτήσεσι διαφορίζεσθαι, σὺν τῷ καὶ καθοσιώσει ὑποπίπτειν, (καθὼς δὴ τῷ τοιούτων χρυσοβούλλων διωρίσθη,) καὶ, παρὰ τοῦ κυρίου τιμίου ἡμέραν μεγαλεπφανεστάτου Μυσικοῦ, καταναγκαζομένου εἰς τιμὴν ὑπερεχθείσθαί τινι τῷ ὑφ' ὑμᾶς κτήσεων βλάβην ὑποθεραπείαν αὐτῇ. μελήσει μέντοι καὶ τῷ μέρει τῷ μόνων πασῶν, τῷ τε ὄντος τῆς μεγαλοπόλεως καὶ ὄντος ὑπὸ τὸν ἐμπεφιλημένον μέντοι ὄρος τοῖς τοιούτοις χρυσοβούλλοις διαφερόντων, τοῦ ὄν τοῖς μνημοσύνοις τῶν ὄν βασιλεύσιν ἀοιδίμων αὐθέντων καὶ παγὶς τῆς βασιλείας μου ὄντων ὅσα ὃν τῇ ὑπομνήσει ὑμῖν δεδήλωται, εἰ μὴ βέλοντ) τῆς τοιαύτης ὑπεξαιρέσεως διαφέρειν ὃν τοῦ ἅπαξ τούτων καθαμελῆσαι. ἀλλὰ καὶ τῇ ἁγιωτάτῃ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐπαρέξει χρυσόβουλλον τοῦ κρατοῦντος ἡμῶν βασιλέως, ταῦτα κῦρος διαγραμβάνον· καὶ τῷ παλαιῷ μὲν ἐκείνῳ καὶ σφιπύρῳ τῆς τοῦ Σολομῶντος σοφίας ναῷ τὸ κῦρος δωρεὰν φερενέφερον ξύμπαντες· καὶ τῷ ἱερῷ ὁμοῦ τούτῳ καὶ παμμεγίστῳ τεμένει τῷ ἐπ' ὀνόματι τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, τοῦ καὶ ὃν Σολομῶντος κατηγμένου καὶ ὃν Δαβὶδ κῦρος ὃ ἀνθρώπινον, φιλοτίμως ὄντας ἐνιδρυμένῳ καὶ τῷ ὄντι βασιλικῶς, οὗ κρίκειν τοῦ λόγου ὁ Σολομῶντος προεκτύπωμα, τῇ νέᾳ λέγω Σιὼν, τῇ τοῦ ἀγιάσματος κιβωτῷ, τῇ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ὃν-κλησίᾳ, λίθῳ τῇ πέτρᾳ ἐπωκοδόμησε τῷ ἀποστολικῷ διατάξεων ὃ πνεῦμα ὃ ἅγιον ὄντως ἀῤῥαγῆ καὶ ἀκλόνητον, διάφορα πολλοὶ προσήγαγον ἀναθέματα, ὃν ἀκινήτοις θεοσύλλητα κλήσεσι καθ' ὅτε τιμῶ ἕω διατεινάμενα καὶ προὶς δυσμὰς, ἀλλὰ δὴ καὶ κῦρος τῶν νήσων πνάς. εἰσὶ δ' ἃ ὠφέλητον τούτῳ καὶ κατ' ὀξώνησιν. τούτων πολλὰ (ἵνα μὴ λέγω τὰ πλείω) ἐκ διαφόρων αἰτιαμάτων τῷ δημοσίῳ προσπορίζειν διεγινώσκοντο ὠφελεῖ τε τῷ ἑκάστοτε ἀναγραφέων καὶ τῷ ἄλλων ὠφελεῖ ταῦτα δεινῶν-

ἐποὶ

ἐπεὶ δ ταῖς ἀκραῖς ὀπωχήθη τῆς βασιλείας μου ἐξ ἀναφορᾶς τῶν κτ Θ μέγιστον τοῦτον καὶ θεῖον οἰκονομούντων ναόν, αὐτίκα μηδὲν μελλήσασα ὅ ἡμέτερον κράτος Θ τῷ πρόντα χρυσόβουλλον λόγον τῷ πανσέπτῳ τούτῳ σηκῷ ἐπεβεβαίωσε, δι' ἧς καθαρῶς αὐτῷ δωρῆται καὶ ἀπαχαρίζεται ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια ἅπαντα τὰ τῷ δημοσίῳ ὁπωσδήποτε προσφέροντα, ἀπό τε τῶν ἐν τῇ ἀναθολῇ καὶ τῇ δύσει καὶ ταῖς ὅλαις νήσοις κεκτημένων ἐξ' αὐτοῖς παντοίων ἀκινήτων ὑποκτήσεων, ὡς δέσποτον ταύτης καὶ ἑτέρου τινὸς ἀναθήματος, κἂν παροίκοι ὦσι, κἂν γῆ, ἀέσιμος τυχὸν ἢ λιβαδιαία ἢ ὑπαμπελος ἢ κηπάσιμος, κἂν αὐτούργια οἱαδήποτε, κἂν ἔνοικοι σκαμματόται ἢ ἐργασηριακοί, κἂν κάστρα ἔνεισι τούτων οἰκοδομήσασθαι, κἂν ἕτερόν τι ὁποιονδηποτοῦν τῷ δημοσίῳ προσφέρον ἐν τούτοις ἐφεύρηται. ἐπαναρδοῖ δ ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ προνοητος εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου λόγου καὶ ὅσα πω χολοῦνται διείσαν ὅτι τοῖς θεοσεβεστάτῃ διαληφθείσῃ τῇ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ δικαιώμασιν, ἐν πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἀκινήτοις, ὁποῖα ἂν καὶ ὦσι, καὶ πάντα τὰ θεσσόντα αὐτῇ κατά τε δύσιν καὶ ἀναθολὴν καὶ τὰς ὅλας νήσους, ὡς νῦν τῆς βασιλείας μου δωρήματα καὶ προνοήματα ταύτῃ λογίζεσθαι, διὰ τῆς προνοητος εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου γραφῆς ἡ γαληνότης ἡμῶν διατάζῃ καὶ διορίζεται. διὰ γὰ τοῦτο καὶ προορισμοὺς προβολῶν λεπτομερεῖς παντοίων ἀκινήτων δηλοτικούς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς προσκαθημένων παροίκων τε καὶ ἐνοίκων, ἔτι δ καὶ τῶν ἐν τούτοις διεισημένων πλυνείων αὐτουργίων, ἔτι δὲ τῶν κτ τόπων ἀναγραφέων, καὶ τῶν τοιούτων ὑπογραφῶν, καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς, καὶ ᾧ μέρει τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας δεδόσθαι εἰς ἀσφάλειαν αἰωνίζειν δ κράτος ἡμῶν ἐκελεύσαμεν, ὡς ἂν ὦσι δῆλα καὶ ἀναμφίλεκτα ξύμπαντα, καὶ μηδεποτε τῷ χρόνῳ ὑπ' ἀνάκρισιν ἄγοιντο τῶν ὑστινοιοῦν τῷ κτ χρόνῳ ἀναγραφέων ἢ ἐποπτῶν ἢ ὑξιστῶν καὶ τῶν ἄλλως ἀνερευνόντων τὰ δημοσιακά, τῶν δηλονότι μὴ θεσπισθεισῶν ἐγκαταριθμεῖσθαι ὀφειλόντων τοῖς προσφόροις σεκρέτοις δι' εἰσήσεως. οὐδὲ γὰ ὑξέσαί τινι τούτων ἐν οἱῳδήποτε χρόνῳ καθ' οἱονδήτινα τρόπον ἐν τοῖς τοιούτοις πᾶσιν ἀκινήτοις εἰσέρχεσθαι ὁπωσδήποτε, ἢ ταῦθ' ὑπὸ ζήτησιν ἄγειν καὶ ὑξέτασιν οἱαδήτινα. ἀλλὰ οὐδὲ δικαιώματα δεῖ τούτοις ὑπεζητῆσθαι, ἢ κατοικὴν ἀναλαμβάνεσθαι, ἢ μετρητικὸν, ὑγὲ ἕτερόν τι οἱονδηποτοῦν φορολόγημα εἰς κέρδος τοῖς ἀναγραφεῦσιν ὑπονόμιον, ἀπηρεπομένοις τῇ ἐμφανείᾳ καὶ μόνῃ ᾗ πρόνοητος χρυσοβούλλου λόγου τ βασιλείας μου, καὶ τ προβεσπισμένων προορισμῶν, ὡς διείληπται. πᾶσα δ προσαξις γεγονυῖα, εἴτε περὶ προσφορισμένων, εἴτε περὶ κλασμάτων, εἴτε περὶ συμπαθείων, εἴτε περὶ τ ἀπὸ ταπεινῶν ἴσχων, εἴτε περὶ τ ὑποκειμένων ταῖς χρεωγαῖς, εἴτε περὶ στρατειῶν συμπεπαθημένων, κἂν μὴ ἀντισήκωσις τούτων ἐγένετο, εἴτε περὶ τοῦ τὰς ἀπόσους μὴ εἰρχθῆναι δωρεάς, εἴτε περὶ οἱουδήτινος ἑτέρου κεφαλαίου ὑξεφωνήθη, καὶ κατὰ π ἐναντίωσιν τοῦ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ τῆς βασιλείας μου, ὅσον ἐπ' αὐτῷ ἀπόσεται) ὃ ἀνίσχυρον, κἂν δ μὴ ἀναῤῥέπεσθαι ἔχῃ ἐγκείμενον ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ ῥητῶς ἐκφωνηθῇ. ἐν οὐδενὶ γὰ πασῶν τῶν γεγονυιῶν προσταξέων ἡ ἡμετέρα Θεοσέβεια, ὃ κτ μέρος ταύτας ἀπαριθμήσασθαι παρέλκον ἡγήσατο, καὶ ὡς ἀδιαπτώτως ἀριθμηθείσας καὶ ἀναῤῥαπείσας, ὅσον δέπι τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ, λογίζεσθαι ταύτας διατάζει ἡ βασιλεία μου. ἀλλ' οὐδὲ γεγονυῖα οἱαδήτις ἑτέρα προσταξις τῆς παρεούσης εὐσεβοῦς καθιερώσεως γραφῆς· ἀλλὰ καὶκείνη ἐφ' οἷς ἀναιρεῖται τῷ παρόντι τῆς βασιλείας μου ὁρισμῷ, ὅσον ἐπ' αὐτῷ ἀνίσχυρον ἀπόσεται καὶ ἄκυρον, κἂν ὃ μὴ ἀναῤῥέπεσθαι ἔχῃ ἐγκείμενον ἐν αὐτῇ, (εἰ μὴ ῥητῶς ἐκφωνηθῇ) κἂν ἑτέραν ὑξαίρεσιν οἱανδήτινα. ἵνα οὖν εἴη δῆλα τὰ προσόντα τῇ ἁγιωτάτῃ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ κίνητα ἅπαντα, ἐν τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ ῥητῶς ἐγγράφῃ, ἃ ἔχουσιν ὧδε πρὸς ὄνομα·

A Quoniam autem hoc ad Majeſtatis meæ aures frequenter delatum eſt à relatione eorum qui hujus magni & ſacri templi ſunt œconomi, ſtatim nihil cunctata Majeſtas mea hanc præſentem definitionem Aurea-Bullâ munitam ſanctiſſimo huic templo elargita eſt; per quam ei purè donat & concedit noſtra pietas omnia, quæ ad fiſcum ſeu publicum quomodocunque pertinent, ex iis, quæ in Oriente & Occidente & in omnibus inſulis ab illis poſſidentur, omnifariorum immobilium poſſeſſionibus, tanquam donum ejus & ſacram aliquam oblationem, ſive coloni ſint, ſive terra, arabilis ſcilicet vel pratenſis, vel conſita vitibus, vel hortenſis, vel cujuſmodicunque prædia, ſive inquilini negotiatores vel artifices, & ſi caſtra in aliquibus eorum extructa ſint, vel aliquid aliud, quod ad publicum utique pertinet, in iis inventum fuerit. Per præſentem autem hanc & piam definitionem Aurea-Bulla munitam Majeſtas mea corrigit quæcunque claudicare inveniuntur in iis, quæ dictæ magnæ Dei Eccleſiæ adſunt, juribus ac titulis, in omnibus ejuſmodi immobilibus, quæcunque ea fuerint, & omnia quæ illis adſunt, in Oriente & Occidente, & in omnibus inſulis, ut nunc à Majeſtate mea data & ei conceſſa putentur, per hoc ſcriptum præſens pi-
C umque Aurea-Bulla munitum ſerenitas noſtra jubet ſtatuique. Ob eam enim cauſam & exactas procedere deſcriptiones, quæ declarent cujuſque generis immobilia, & qui eis præſunt colonos & inquilinos, nec non omnis generis prædia ruſtica in eis inventa, à locorum deſcriptoribus, eorumque ſubſcriptionibus confirmari, & in perpetuam ſecuritatem ſanctiſſimæ magnæ Eccleſiæ tradi jubet noſtra Majeſtas, ut omnia manifeſta & extra controverſiam poſita ſint, nec ullo tempore in diſquitionem revocentur à deſcriptorum quoquam, vel inſpectorum, vel peræquatorum, &
D eorum qui aliter fiſcalia perſcrutantur, declaratis deſcriptionibus in futuram rei memoriam competentibus ſecretis inſinuandis. Neque enim cuiquam eorum ullo modo ingredi hujuſmodi immobilia, aut ea in controverſiam deducere & diſquiſitionem quamcunque unquam licebit. Sed nec de juribus (Eccleſiæ) in his (dictis poſſeſſionibus) debent inquirere, nec tributum fumarium nec menſuraticum recipere, nec vectigal aliud quodcunque, in lucrum deſcriptorum excogitatum, qui ad ſolum aſpectum præſentis definitionis meæ Majeſtatis Aurea-Bulla munitæ, & deſcriptionum præcedentium, ut conſtitutum eſt, prohibentur. Omnis autem quæ facta eſt juſſio, ſive de prius alio deputatis,
E ſive de fragmentis, ſive de commiſerationibus, ſive de iis quæ ab humilibus ordinibus, ſive de iis quæ inciſionibus ſubjecta, ſive de militiis affectatis, licèt compenſatio facta non ſit, ſive de non acquieſcendo factis ſine quantitate donationibus, ſive de quacunque alia re edita eſt juſſio, & ulla in re repugnet præſenti Majeſtatis meæ definitioni Aurea-Bulla munitæ, irrita erit & invalida: etſi, ne reſcindatur, in ea expreſſum ſit (niſi nominatim pronunciatum fuerit.) Omnium enim juſſionum, quæ factæ ſunt, notitiam habens mea pietas, eas ſigillatim enumerare ſupervacuum exiſtimavit, & ut expreſſim enumeratas & everſas, quod ad hanc Aureæ-Bullæ definitionem attinet, cenſeri conſtituit Majeſtas mea. Sed
F nec ulla alia, quæ in poſterum fiet juſſio, huic piæ ſcripturæ prævalebit: quinimo & illa, quatenus præſenti meæ majeſtatis definitioni adverſatur, irrita fiet, nullarumque virium; licet, ne ſubvertatur, appoſita ſit clauſula (niſi nominatim pronunciatum ſit) aut quævis alia diſtinctio. Ut igitur manifeſta ſint, quæ adſunt ſanctiſſimæ Dei magni Eccleſiæ, immobilia omnia, in præſenti definitione Aurea-Bulla munita apertè inſcripta ſunt, quæ ad verbum ſic ſe habent:

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

In Thraciæ & Macedoniæ provincia illa & illa, & deinceps enumerat omnia immobilia. Post horum enumerationem dicit; Judæi Strobiliotæ ubicunque inventi, & excusatio navium capacitatis xxx. millium. In his omnibus sancit Imperialis mea potestas sanctissimam magnam Ecclesiam & omnem ejus partem habere jus suum inviolatum omnino & inconcussum; quum exactiores fieri debebunt terminorum definitiones à locorum descriptoribus ut sæpe dictum est: verùm eo prætextu non licebit prædictis descriptoribus tributum fumarium vel mensuraticum exigere, aut necessariorum dationem, ullamve exactionem facere à quibuscunq; immobilibus ejus: sed absque ulla collatione & petitione prædictas finium descriptiones conficient. Quod si quis ausus fuerit violare quidquam eorum, quæ præsenti Aureæ-Bullæ oratione Majestatis meæ definiuntur, præter Imperialem indignationem in periculum veniet subeundi pœnam aureorum triginta librarum, quæ sine commiseratione rerum privatarum secreto ex conventione sanctissimæ magnæ Ecclesiæ ab illo exigentur: quippe cum firma sit ac munita præsens Aureæ-Bullæ oratio facta mense Aug. prima indictione an. 6661. cui nostrum pietate præcellens ac à Deo designatum subscripsit imperium. Præterea autem & alia Bulla Aurea ejusdem potentis sanctique nostri Imperatoris, mense Febr. Indict. 11. an. 6656. emissa est, quæ dicitur medicator, utpote quæ titulis & juribus omnium ubique Ecclesiarum, quæ forte claudicabant Episcopatuum scilicet & metropolium & ipsius magnæ Ecclesiæ, medeatur, quæ etiam ad verbum sic tractat; Qui post Mosen fuit electi illius populi Imperator Jesus, Hierichuntis festinans munimenta diruere, Sacerdotibus jussit in circuitu tuba canere, & sic murorum propugnacula mirabiliter dejecit: Majestati autem meæ, quæ novo à Deo electo populo præest, post illum regem, Mosem alium populi servatorem ac ducem, inclytum dico Majestatis meæ dominum ac genitorem, veluti quædam Hierichuntina mœnia communis Christianorum inimici propugnacula (Occidentalis dico draconis, qui in Sicilia tyrannidem exercet, & illinc adversus Romanum Imperium latenter prorepit) diruere properanti, quibusdam quasi spiritualibus tubis, Antistitum, Deum nobis quotidie placantium, precibus, & ad illum diruendum conferentibus, opus est. Sed & ipse divinus Moses, quando cum Amalech prælium commisit Sacerdotibus utrinque inixus, sic eum fugavit & vicit. Sicut ille igitur etiam & Majestas mea sacro Antistitum sustentaculo indigens ad aciem adversus novum hunc Amalech propositam & veluti quandam lucis columnam novum hunc Israël præcedentem, & ejus gressus dirigentem, preces eorum habere volens, hanc præsentem Bullam auream, & omnium Ecclesiarum matri, novæ Sion, Dei sapientiæ habitaculo, & iis, qui sunt in omnibus insulis & in Oriente & Occidente, antistitibus donavit, eorum pro Majestate mea preces magis confirmans. Rectè enim novit mea Majestas, quod rex non servatur per multam potentiam, & quod Gigas non servabitur in multitudine virtutis suæ: mendax autem equus ad salutem, ut cum divino propheta & Psalmographo & Dei patre loquar. Volens enim, ut firmitas & stabilitas Ecclesiæ, quæ omnibus præest, omnino servetur, & omnibus dictis Antistitibus sanctarum quæ ubicunque sunt Ecclesiarum, & securitatem titulorum ac jurum, quæ illis adsunt, in ipsorum immobilium detentione, firmius constituens; & præterea corrigens si quid in eorum juribus claudicet, & à summo exactóque jure distet; & non solum hoc, sed & si quod jus consequi

A ἐν τῷ θέματι Θρακίας καὶ Μακεδονίας τὸ δεῖνα καὶ δεῖνα, καὶ ἐφεξῆς καταλέγει τὰ ἀκίνητα πάντα. καὶ μετὰ τὴν τούτων ἀπαρίθμησιν φησιν, οἱ πάνταχοῦ εὑρισκόμενοι Στροβιλιῶται Ἰουδαῖοι, καὶ ἐξκουσεία πλοίων χωρήσεως χιλιάδων τριάκοντα. ἐπὶ τούτοις πᾶσι τὸ ἀπερικλόνητον ἔχειν καὶ ἀδιάσειστον τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ τὸ μέρος ἅπαν αὐτῆς θεσπίζει τὸ κράτος ἡμῶν, περιορισμῶν ὀφειλόντων προβῆναι λεπτομερῶν παρὰ τῶν κατὰ τόπους ἀναγραφέων, ὡς πολλάκις διείληπται· πλὴν τῇ τοιαύτῃ προφάσει οὐκ ἐξέσται τοῖς δηλωθεῖσιν ἀναγραφεῦσιν ἢ καπνικὸν ἀπαιτῆσαι ἢ μετρητικὸν, ἢ χρείων δόσιν, ἢ ἑτέραν
B ὁποιανδήτινα εἴσπραξιν ἀπὸ τῶν ὁπουδήποτε ἀκινήτων αὐτῆς· ἀλλ' ἄνευ τῆς οἱασοῦν συνεισφορᾶς τε καὶ ἀπαιτήσεως τοὺς δηλωθέντας περιορισμοὺς συντελέσουσι· τοῦ κατατολμήσοντος ἀθετῆσαί τι τῶν διωρισμένων τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ τῆς βασιλείας μου, πρὸς τῷ τὴν βασιλικὴν ὑποστήσεσθαι ἀγανάκτησιν, ὑποστῆναι ὑφορωμένου καὶ δόσιν προστίμου λιτρῶν ὑπερπύρων τριάκοντα, ἀπαιτηθησομένων ἀσυμπαθῶς ἐξ αὐτοῦ παρὰ τοῦ σεκρέτου τῶν οἰκείων ἐκ προσελεύσεως τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, ὡς βεβαίου καὶ ἀσφαλοῦς τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τυγχάνοντος γεγενημένου κατὰ ϖ Αὐγούστου μῆνα
C τῆς α'. ἰνδικτιῶνος ϛ ϛχξα'. ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος. προσέτι τούτοις ἀπελύθη καὶ ἕτερος χρυσόβουλλος λόγος τοῦ αὐτοῦ κραταιοῦ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κατὰ μῆνα Φεβρουάριον ἰνδικτιῶνος ια'. τοῦ ϛχνϛ'. ἔτους, ὁ καὶ ἰατὴρ λεγόμενος, ὡς ἰώμενος τὰ χωλεύοντα ἴσως δικαιώματα τῶν ἁπανταχοῦ ἐκκλησιῶν, ἐπισκοπῶν δηλονότι καὶ μητροπόλεων, καὶ αὐτῆς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ὃς καὶ κατὰ ῥῆμα οὑτωσὶ διαλαμβάνει. ὁ μὲν μετὰ Μωϋσέα τοῦ ἐκλεκτοῦ λαοῦ ἐκεῖνος στρατηγὸς Ἰησοῦς τὰ Ἱεριχούντεια καθελεῖν ἐπειγόμενος ὀχυρώματα, τοῖς ἱερεῦσι κύκλῳ σαλπίζειν ἐκέλευε, καὶ οὕτως παραδόξως τὰς τῶν τειχῶν ἐπάλξεις κατ-
D ἔρριπτε· τῇ δὲ τοῦ νέου τῷ Θεῷ ἐκλεκτοῦ καθηγουμένῃ τούτου λαοῦ βασιλείᾳ μου, μετὰ ϖ ἐν βασιλεῦσιν ἐκεῖνον ἄλλον Μωϋσέα τοῦ λαοῦ σωτῆρα καὶ ὁδηγὸν, ϖ ἀοίδιμον λέγω αὔθεντον τῆς βασιλείας μου καὶ γεννήτορα, ὥσπερ τινα τείχη καθελεῖν ἐπειγομένῃ Ἱεριχούντεια, τὰς τοῦ κοινοῦ τῶν Χριστιανῶν ἐχθροῦ ὀχυρώσεις (τοῦ δυτικοῦ λέγω δράκοντος, τοῦ τῆς Σικελικῆς κατατυραννοῦντος γῆς, κἀκεῖθεν κατὰ τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας λαθρῶς ἑρπύσαντος) ἀναλόγως οἷα πνευματικάς τινας σάλπιγγας, τὰς τῶν ϖ Θεὸν ἐξιλευομένων καθ' ἑκάστην ὑπὲρ ἡμῶν ἀρχιερέων εὐχὰς, πρὸς ἐκείνου καθαίρεσιν συνεργούσας, ἐδέησεν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς
E ὁ Θεόπτης Μωϋσῆς ὁπηνίκα τῷ Αμαλὴκ συνεκρότει μάχην, ἑκατέρωθεν στηριζόμενος, οὕτω τοῦτον κατεστροποῦτο καὶ ὑπερίχυε, κατ' ἐκεῖνον οὖν καὶ ἡ βασιλεία μου τοῦ ἀρχιερατικοῦ δεομένη ὑποστηρίγματος εἰς τὴν κατὰ τοῦ νέου τούτου Αμαλὴκ προκειμένην ἀντιπαράταξιν, καὶ ὥσπερ τινα στύλον φωτὸς τοῦ νέου Ἰσραὴλ προηγούμενον, καὶ τὰ τούτου κατευθύνοντα διαβήματα, τὰς τούτων ἔχειν εὐχὰς ἐθέλουσα, ϖ παρόντα χρυσόβουλλον λόγον τῇ μητρὶ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν, τῇ νέᾳ Σιὼν, τῷ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ἐνδιαιτήματι, καὶ τοῖς κατὰ τὰς νήσους πάσας καὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν δύσιν ἐβράβευσε, τὰς ὑπὲρ τῆς βασιλείας μου τούτων εὐχὰς ἐπὶ πλέον ἀναρ-
F ρωννύουσα. ἀκριβῶς γὰρ οἶδεν ἡ βασιλεία μου, ὡς οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, καὶ ὡς γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ· ψευδὴς δὲ ἵππος εἰς σωτηρίαν, κατὰ ϖ θεῖον φάναι προφήτην καὶ ψαλμογράφον καὶ θεοπάτορα. τοιγάρτοι καὶ τὸ ἀπερικλόνητον πάντη περιφυλάττεσθαι, τῇ τε πασῶν προκαθημένῃ ἐκκλησιῶν, καὶ τοῖς μνημονευθεῖσι πᾶσιν ἀχιερεῦσι, τῶν ὁπουδήποτε ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τὸ ἀσφαλὲς τῶν προσόντων ταύταις δικαιωμάτων ἐπὶ τῇ κατοχῇ τῶν ἀκινήτων αὐτῶν βεβαιότερον καθιστῶσα· προσεπανορθοῦσα δὲ καὶ, εἴ τι που χωλεῦόν ἐστιν ἐν τοῖς αὐτῶν δικαιώμασιν, καὶ τῆς ἀκριβείας λειπόμενον, καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἴ τι ὀφεῖλον ἐπακολουθῆσαι

Ψηφιοποιήθηκε

λαθῆναι δικαίωμα περὶ τὴν ἀσφαλῆ τῶν τοιούτων ἀκινήτων δε- A
σποτείαν, καὶ ὁλοχλὴρ τὸ κυριότητα ἡμφίασε ἴσως οὐκ ἔφθασεν· αὐτὴν δὴ τὴν σφρόντα μου χρυσόβουλλον λόγον ἰατρεῖα ἡ βασιλεία μου τούτῳ δὴ τῷ ἐλλείποντι· αὐτοῖς ἐπιδέδωκεν, ὃς ἄρτιον καὶ ὁλομελὲς διέκυψε τὸ δίκαιον τοῖς τοιούτοις δίκαιον, καὶ εἰς τὸ πάμπαλαι ἀσφαλέστερον πᾶσι, παῦν περιὸν πᾶς κατ' αὐτοὺς ἁγιωτάταις τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις, καὶ αὐτῇ τῇ τούτων προκαθημένῃ, δίκαιόν ἐστι τοῖς αὐτοῖς ἀκινήτοις, ὅπου ἂν καὶ ὦσιν, κἂν ὁπουδήποτε ταῦτα ὑφέκειντο. καὶ τὸ καλὸν κάλλιον πᾶσι τῇ ἐπικρίσει καὶ ψήφῳ τῆς βασιλείας μου πᾶν ὃ ἐν αὐτοῖς, ἐν οἱοισδήποτε εἴποτε τις θεωρήσειεν, εἴτε ἐν χρυσοβούλλῳ λόγῳ διαφόρων βασιλέων, εἴτε ἐν σιγιλλίοις, εἴτε ἐν B
ἁπλαῖς προστάξεσιν, εἴτε ἐν λύσεσιν, τουτέστι πραγμάτων, ἐπανορθοῦν, καὶ καθ' ὃ τῆς ἀκριβοῦς καὶ τῆς ὀφειλομένης ἀκολουθίας ἐλλιπόμενον, ἀπὸ τε βασιλικῶν προσταγμάτων καὶ νόμων, ἐπιμορφοῖ, καὶ διορίζειν μὴ κατὰ τι προκρίμα ἐκ τούτων εἶναι δηλωθείσαις πάσαις ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις εἰς ἃ αἰῶνα ἀπαράβατα, ἀλλὰ δὴ ὑπόπαθον ἐκείνων καὶ ἀδυνὲς, ἀβεβαιότατον εἶναι καὶ ἀνάλωτον πάσῃ δικαιολογίᾳ τοῦ βουλομένου λέγειν τι ὑπὲρ τοῦ δημοσίου, πρὸ σφρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου ῥωννύμενον καὶ σφόδρα ἐνδυναμούμενον. καὶ ἵνα ἀπὸ πολλῶν, ὧν ἄν τις ἐννοήσειεν, ὀλίγων τινῶν ἡ βασιλεία μου ὑπομνησθείη, ἐάν τυχὸν δωρεὰ αὐτοῖς σφοίκων ἀπο- C
στῷ· εἴη, ἢ μέτρων γῆς, ἢ αὐτάρκειά τινα ἐκαινίσθησάν ἐν τοῖς τοιούτοις κτήμασι, τυχὸν μὴ δεδωρημέναι αὐτοῖς, ἢ καὶ δεδωρήθησαν μὲν, ἐκ ἀνεγράπησάν ἢ αἱ περὶ τούτων προστάξεις, ἢ ὅτι προγεγραφωρισμένοις δεδωρημένοις αὐτοῖς, αἱ περὶ προγεγραφωρισμέναι προστάξεις οὐκ ἀνεγράπησάν, ἢ τινα τῶν προειρημένων αὐτοῖς βασιλικῶν προσταγμάτων οὐδ' ὅλως κατεγράφησαν, ἢ κατεγράφησαν μὲν εἰς τινα τῶν ἐκτέτων, ἢ κατεγραφέντα ἀπώλοντο, ἴσα ἢ τούτων πεπισευμένα διείσωνται, ἢ προκτικὴ ὀφείλουσα προβῆναι ἡ προέβησαν, ἢ προβάντα ἡ κατεγράφησαν, ἢ ὠφειλόντα γενέσθαι λογίσιμα, οὐκ ἐγένοντο, ἢ κατά τινα ἴσως ἄλλην ὁποίαν D
ἄν τις εἴποι αἰτίαν, εἴτε κατὰ μέρος· εἴτε καθολόκληρον, τὰ προσόντα παῖς πολλάκις ἀγαληφθείσαις ἁγίαις τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ τῇ μητρὶ πασῶν χωλεύουσι δικαιώματα, κἀντεῦθεν οὐκ ἔχουσι δ' ἀσφαλόντον, κἂν μὴ ῥητῶς ἐνταῦθα πᾶσα ὁποιαδήποτε αἰτία ὑποσκάζειν ποιῆσαι τὰ δικαιώματα ἐκπεφώνηται, ἢ ὀφέλον τυχὸν καὶ ἕτερα δικαιώματα προσεπορεχθῆναι αὐταῖς ὅτι τοῖς ποιήτοις ἀκινήτοις, ὡς τινῶν πάλαι προβάλλων ἐπ αὐταῖς ἀκινήτων κέκτηνται, οὐδέν τι ἀπὸ τοῦ σφρόντος χρυσοβούλλου λόγου ὠφεληθήσονται, καὶ μηδέν τι ταῦτα πάντα, καὶ ὅσα ἄν τις ἄλλα εἰς τὸν λάβῃ ποτὲ ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ἀγωνιζόμενον, καθαβλάψαι ποτὲ τὰς E
τοῦ Θεοῦ ἁγιωτάτας ἐκκλησίας, τουτέστι τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας οἶκον, καὶ τὰς λοιπὰς μητροπόλεις, ἀρχιεπισκοπὰς, ἐπισκοπὰς, διωρισμένοις ὅτι τοῖς, ὡς εἴρηται, διαφέρουσιν αὐταῖς ἀκινήτοις ἀφ' οἱωνδήποτε δικαιωμάτων. εἰ γὰρ μηδέν τι μηδαμῶς δικαίωμα ἐκπεσὸν ὅτι πᾶσιν ἴσως τῶν προσόντων αὐτῶν ἀκινήτων, σαλεμένου τοῦ σφρόντος χρυσοβούλλου λόγου ὠφελήσουσιν, ὥστε οὐδὲ ἐφ' οἷς ἔχει τὸ καθολοκλὴρ ὁ δημόσιος ἀφ' οἱασδήποτε· οὐ λόγου αἰτίας μέχρι τῆς σήμερον, ὅτι τούτοις ἡδέως πᾶσι τὸ ἀκριβὲς ἀσφαλισθήσεται. εἴ τις οὖν θελήσει ἀφ' φιλοχρήματόν ἢ δι' ἑτέραν αἰτίαν τινὰ καταφρονῆσαι τῶν ἐν τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ τῆς βασιλείας μου διωρισμένων, F
ἀφῶ μὴν οὖν τὸ τῆς ἁγίας τριάδος φόβου, ὅτι πρεπάμβα τῷ φοβερῷ βήματι, μὴ θεάσαιτο, ἐκπέσοι δὲ τῆς τῶν Χριστιανῶν μερίδος, ὡς Ἰούδας τῆς δυοδεκάδος, προσέτι πούνους καὶ πλὴν ἀρὰν ἐπισπάσαιτο τῶν ἀπ' αἰῶνος προκεκοιμημένων ἁγιωτάτων ἁγίων, δικαίων καὶ θεοφόρων πατέρων.

debet, ad ejuſmodi immobilium dominationem, detentionem & proprietatem, id fortaſſe priùs factum non eſt: hanc Majeſtas mea Bullam Auream, ejus quod deeſt medicatricem, illis tradidit, quæ veluti perfectum & integrum & omnino illabefactabile & immobile jus ejus oſtendit: per quam confirmat quidem, & tutius facit, quodcunque jus adeſt ſanctiſſimis Dei Eccleſiis, eique quæ illis præſidet, in ſuis immobilibus, cujuſmodicunque fuerint, & ubicunque ea ſita ſint, & quod pulchrum pulchrius conſtituit Majeſtatis meæ ſententia & calculo. Quicquid autem eſt in eis, in quibuſcunque quis ſpectatum id dixerit, ſive in reſcripto diverſorum Imperatorum Aurea-Bulla munito, ſive in ſigillis, ſive in ſimplicibus juſſionibus, ſive in ſolutionibus, hoc eſt in actis, claudicans, & aliqua in re ab eo quod eſt exactum & à debita conſequentia deficiens, è regalibus juſſionibus & legibus corrigit, & decernit dictis ſanctiſſimis Eccleſiis nullum ex ea re præjudicium in æternum afferri: ſed quod in eis eſt infirmum & imbecillum, eſſe firmiſſimum & nulla juris alligatione oppugnandum ab eo, qui velit aliquid pro fiſco ſeu publico dicere, ut quod præſenti Majeſtatis meæ definitione Aurea-Bulla munita confirmetur & valde corroboretur. Et ut ex multis eorum, quæ cuipiam in mentem venire poſſint, pauca quædam Majeſtas mea memoria repetat; ſi fortè donatio colonorum ipſis, aut menſurarũ terræ ſine certa quantitate ſit, vel prædia quædam ruſtica innovarint in hujuſmodi poſſeſſionibus, fortè quæ ipſis donata non fuerunt; aut donata quidem fuerunt; juſſiones autem de his factæ non ſunt revocatæ; vel in priùs deſignatis, quæ ipſis donata ſunt, juſſiones de priùs definitis non ſunt revocatæ; aut juſſionum Imperalium, quæ ipſis tributæ ſunt, aliquæ nullo modo inſinuatæ fuerunt; aut fuerunt quidem inſinuatæ in aliquo non tamen competente ſecreto; aut inſinuatæ perierunt, exempla autem earum fide digna reperiuntur; aut acta, quæ procedere debebant, non proceſſerunt; vel quæ proceſſerunt non ſunt inſinuata; aut, quæ fieri debuerunt, rationum computationes, factæ non ſunt; aut fortè quamlibet aliam ob cauſam, ſive ex parte, ſive in totum, quæ adſunt ſæpe dictis ſanctis Dei Eccleſiis & matri omnium jura claudicant, & inde firmitatem ſuam non habent; etſi omnis quæ inſtrumenta claudicare faciat, cauſa non ſit hîc nominatim expreſſa; aut alia fortè ipſis concedi debuerunt inſtrumenta de hujuſmodi immobilibus, quum aliqua ſaltem impetraverint: (nam ſi documentum de quopiam ex poſſeſſis à ſe immobilibus, nequaquam acquiſierint, nihil à præſenti Aureæ-Bullæ oratione iuvabuntur) nulla in re hæc omnia, & quæcunque alia cuipiam pro fiſco certanti in mentem quandoque venerint, lædere unquam ſanctiſſimas Dei Eccleſias, & Sapientiæ Dei templum, reliquaſque metropoles, archiepiſcopatus, epiſcopatus, poterunt in iis immobilibus, quæ, ut dictum eſt, ad eas pertinent, ex qualibuſcunque juribus. Si enim nullum penitus jus in aliquibus, quæ forte habent, immobilibus poſſident, à præſenti Aurea-Bulla munita definitione nihil omnino juvabuntur: ſicut nec in quibus fiſcus ex juſta aliqua cauſa ad hodiernum uſque diem poſſeſſionem habuit. In his enim omnibus juris obſervabitur exacta diſciplina. Si quis ergo velit, ob avaritiam vel ob aliam aliquam cauſam, ea, quæ in præſenti Majeſtatis meæ Aurea-Bullâ munita definitione conſtituta ſunt, negligere: primum quidem ſanctæ Trinitatis lucem, quando coram formidabili tribunali ſteterimus, non viderit, à Chriſtianorum autem parte, ut Judas à duodenario numero, exciderit; præterea autem & maledictionem attraxerit eorum qui à ſeculo dormierunt ſanctorum primogenitorum, juſtorum & divinorum Patrum.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Ecclesiarum ἀϋλίρια inalienabilia servari hic Canon jubet (Αϋλίρια autem, hoc loco, quæcunque fructum ex se ferre queant, intelligimus) proferúntque Patres Apostolicum Canonem, quo rerum Ecclesiasticarum procuratio Episcopo demandatur, ut eas ille, veluti inspectante Deo, administret, nec ex iis aliquid intervertat, hoc est, sibi tanquam proprium vendicet, neque cognatis suis largiatur. Quòd si forte, inquiunt hi patres, sterilem agrum ac proinde Ecclesiæ inutilem esse Episcopus obtendat; ne sic quidem eum magistratibus, sed aut Clericis aut agricolis, addicat: Clericis quidem, quia inferiores & subjecti sunt; agricolis verò, utpote qui ruri degentes in humiliore atque subjectiore fortuna versantur. Quòd si versutè ac dolosè Clerico quidem aut agricolæ dedatur ager, sed ab eo postea cuipiam è magistratibus mancipetur, totum illud negotium, sive venditione sive alia quacunque ratione transactum, irritum esse, possessionémque Ecclesiæ restitui, jubent: Qui vero rem ejusmodi admiserit, ut per fraudem videlicet, vel etiam manifestò & palam, dynastis Ecclesiasticas possessiones proderet, sive Episcopus sive Monasterii Præfectus sit, è dignitatis gradu, quippe qui ea, quæ ipse haud collegit, male dissperdat, dejici ac deturbari. Nam si quicunque sua ipsius bona male distraxerit judicio est obnoxius, quanto illum magis obnoxium esse arbitremur, qui Deo ab aliis consecratas possessiones dissipat? Atque hic quidem Canon de agris statuit. Carthaginensis autem Synodi undetrigesimo, res quoque aliæ, quamvis fructui ferendo non sint, distrahi, nisi cautione adhibita, prohibentur; quique Canoni non paruerint, dignitatis, quam obtinent, privatione mulctantur. Magnus autem Cyrillus in sua ad Domnum epistola, Ecclesiarum vasa pretiosa, earúmq; immobiles possessiones, nullo modo alienari licere decernit. Sed ista nonnulli monasteriorum Præfecti meras nugas putant.

ZΩNAP. Τὰ ἀϋλίρια τῶν ἐκκλησιῶν ἀνεκποίητα ὁ κανὼν ὥσπερ κελεύει φυλάττεσθαι (αὐτέρμον δὲ τοῦτο πᾶν εὐφορούσαν τοπίον) καὶ ⟨illegible⟩ ἀποστολικὸν κανόνα ἐξάγουσιν, ὅστις τῷ Ἐπισκόπῳ ἀνατίθησι τὴν φροντίδα τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἵν' αὐτὸς δίκην οἰκ τοῦ Θεοῦ ἐφορεύῃ, καὶ μηδὲν ἐξ αὐτῶν σφετερίζηται, ἤτοι οἰκειώται, ἢ συγγενέσι χαρίζηται ἑαυτοῦ. εἰ δέ τις φερφασίζοιτο Ἐπίσκοπος, φασὶν οἱ πατέρες ὅτι, ὅπ ἀποξύστος ἐστὶ τυχὸν ὁ ἀγρὸς, καὶ ἀθυμίαν ὀφέλειεν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐμποιῆ, μηδὲ ὅτινι ἄρχουσιν αὐτὸν ἐκδιδότω, ἀλλὰ κληρικοῖς, ἢ γεωργοῖς· τοῖς μὲ κληρικοῖς ὡς ὑποκειμένοις αὐτῷ καὶ ὑπείκουσι· τοῖς δὲ γεωργοῖς ὡς ἀγρόταις ἀνθρώποις, καὶ εὐτελοῦς καὶ ταπεινοτέρας καλασκόπους. εἰ δὲ πονήρως καὶ μὴ δόλου ἐκδοθείη μὴ ὁ ἀγρὸς κληρικῷ ἢ γεωργῷ, ἐξ ἐκείνου δὲ μεταπθείη εἰς ἀρχοντικὸν φρόσωπον, ἄκυρον εἶ δ' φερεσθὲν, εἴτε φρόσις λέγοιτο, εἴτε συναλλαγμα ἕτερον, καὶ ἀποκαθίσασθαι τὸ φερόμενον τῇ ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ τοῦτο ποιῶν, τὸ μὴ δόλου δηλονότι ἢ καὶ φθονερῶς φροδιδόναι δωρεάσεως τὰ ἐκκλησιαστικὰ, εἴτε Ἐπίσκοπος εἴη, εἴτε ἡγούμενος, ἐκδιωκέσθω ὡς ἁρπαγωπίζων κακῶς ἃ ἐ σωτήριον. εἰ γὰρ ἃ ἔκτος τοῦ ἐκποιεῖσθαι ἁρπαγωπίζων κακῶς κρίματί ἐστιν ἔνοχος, πόσῳ μᾶλλον ὁ ἁρπαγωπίζων ἃ ἔπεροι τῷ Θεῷ ἀφιέρωσ; ἐστὶ μὲν οὖν ὁ κανὼν περὶ ἀϋλιρχίων λέγει. ὁ δὲ τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου εἰκοστὸς ἔνατος κανὼν, ἐᾶσθαι ἀποξύστου ἐᾷ ἐκποιεῖσθαι, εἰ μὴ μετ' ἀδεκπρήσεως, καὶ τοὺς μὴ φυλάττοντας τὸν κανόνα ἐκπίπτειν κελεύει τῆς οἰκείας τιμῆς. ὁ δὲ μέγας Κύριλλος Δόμνῳ ἐπιστέλλων, κειμήλια καὶ κτήσεις ἀκινήτους ἐκκλησιῶν ἀνεκποίητα εἶ διορίζεται· ἀλλὰ ταῦτά πισι τῶν ἡγουμένων λῆρος δοκεῖ.

ARIST. *Juxta quod sanctis Apostolis visum est, quodcunque ab Episcopo vel monasterii præfecto ex Episcopatu vel monasterio alienatur, irritum sit. Et Episcopus vel præfectus, qui hoc fecerit, expellatur.*

ΑΡΙΣΤ. Κατὰ τὸ δόξαν τοῖς ἁγίοις Ἀποστόλοις, τὸ ἐκποιηθὲν ἀπὸ Ἐπισκόπου ἢ ἡγουμένου φρᾶγμα τῆς ὑπισκοπῆς ἢ τοῦ μοναστηρίου, ἄκυρον ἔστω. καὶ ὁ τοῦτο ποιῶν Ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος ἐκδιωκέσθω.

Ecclesiarum bona, & præsertim prædia, alienari non debent. Quæcunque autem immobilia inutilia sunt, & damnum Ecclesiæ afferunt, non loci magistratibus, sed Clericis aut agricolis locabuntur. Qui autem decreta transgreditur, si quidem Episcopus est, exturbetur Episcopio: sin autem monasterii præfectus, monasterio, ut qui male dissipant quæ non congregavêre.

Τὰ τῶν ἐκκλησιῶν φράγματα ἀνεκποίητα εἶ ὀφείλουσι, καὶ μάλιστα τὰ ἀϋλίρια. ὅσα δὲ τῶν ἀκινήτων εἰσὶν ἀκερδῆ, καὶ ζημίαν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπάγοντα, μὴ τοῖς κτ' τόπον ἄρχουσιν ἐκδοθήσονται, ἀλλὰ κληρικοῖς ἢ γεωργοῖς· ὁ δὲ παραβαίνων τὰ ὡρισθέντα, εἰ μὲν Ἐπίσκοπός ἐστιν, ἐκδιωχθήσεται τοῦ ἐπισκοπείου· εἰ δὲ ἡγούμενος, τοῦ μοναστηρίου, ὡς ἁρπαγωπίζοντες κακῶς ἃ ἐ σωτήριον.

CANON XIII.

Quoniam propter eam quæ facta est ob peccata nostra in Ecclesiis calamitatem, sacrosanctæ quædam ædes à quibusdam viris correptæ sunt, & Episcopia & monasteria, & communia facta diversoria; si, qui ea quidem tenent, volunt reddere, ut in pristinum statum restituantur, bene & pulchrè habet: sin minùs; si sint quidem Sacerdotalis catalogi, eos deponi jubemus; sin vero Monachi vel Laici, segregari, ut qui à Patre & Filio & Spiritu sancto condemnati sint, & deputentur ubi vermis non moritur, nec ignis extinguitur; quia voci Domini adversantur, quæ dicit; Ne facite domum patris mei domum negotiationis.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Ἐπειδὴ διὰ τὴν ἡμετέραν καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν συμφορὰν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καθηρπάγησάν τινες σεμναὶ οἴκοι ὑπό τινων ἀνδρῶν, ἐπισκοπά τε καὶ μοναστήρια, καὶ ἐγένοντο κοιναὶ καταγώγια· εἰ μὲν οἱ δυνατοὶ ταῦτα προαιροῦνται ἀποδιδόναι, ἵνα καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀποκατασταθῶσιν, εὖ καὶ καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μή γε, εἰ μὲν τῶν κατὰ λόγον τῆς ἱερατικῆς εἰσι, τούτους καθαιρεῖσθαι προστάττομεν· εἰ δὲ μοναχοὶ ἢ λαϊκοὶ, ἀφορίζεσθαι, ὡς ὄντας κατακρίτους ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τελέως δηλονότι, ὅπου ὁ σκώληξ οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται, ὅπερ τῇ τοῦ Κυρίου φωνῇ ἐναντίον ἐστὶ, τῇ λεγούσῃ, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.

BALS. Propter inimicorum imaginum insaniam, multi orthodoxi ex suis episcopatibus & monasteriis fugientes montes occupaverunt. Correptæ sunt ergo sacrosanctæ istæ ædes à quibusdam, & alia sacra divinorum meditandorum loca, & secularia facta habitacula. Quamobrem patres constituerunt, ut ea in antiquum

ΒΑΛΣ. Διὰ τὴν τῶν εἰκονομάχων μανίαν, πολλοὶ ὀρθόδοξοι ἐκ τῶν ἐπισκοπῶν καὶ τῶν μοναστηρίων αὐτῶν φυγόντες εἰς τὰ ὄρη κατέλαβον. καταληφθέντος οὖν οἱ σεμναὶ οἶκοι οὗτοι οἶκοι καὶ ἕτερα ἱερὰ φροντιστήρια ὑπό τινων, καὶ ἐγένοντο κοσμικὰ καταγώγια. διὸ καὶ ὥρισαν οἱ πατέρες ἀποκατασταθῆναι αὐτὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν

ἀρχαίαν καταύασιν· τὲς ȝ μὴ ὑπακȣȣσὰς πρὸς τȣῦτο, ἀλλὰ ἀντιχομένȣς τȣῦ κακȣῦ, ἱερωμένȣς μὲν ὄντας καθαιρεῖσθαι· λαϊκὲς ȝ ἢ μοναχὲς ἀφορίζεσθαι. καὶ ταȣῦτα μὲν ἐξεφωνήθησαν πρὸς τὸ τότε καιρὸν γενόμενα. ἔλκυσον ȝ καὶ κανόνα καὶ εἰς τὲς καθ' ἡμᾶς ἱερὰ φερομένας οἰκίας κοινωθείσας ἐξ ὀθνείων ἐθνῶν. οὐδὲ γὰρ ἔχȣσιν εἰπεῖν, μὴ οὐχὶ αὐτὰς πολλὴν κακὸν, κἀντεῦθεν μηδὲ ὀφείλειν ποιῆσαι τὸ ἀποκαθίσασιν. ὡσαύτως οὖν χρόνων πολλῶν παρελθόντων ἀφορίσθω, εἰς τὸ κινωθῆναι τὸ ἀνυπόστατον, καὶ κοινωθῆναι τὸ ἅγιον. ταȣῦτα γὰρ ὅτι τῶν ἄλλων ἔχει χώραν, τῶν ἀνθρωπίνων θελημάτων· ὁ μὲν ὅτι τῶν ἁγίων & ἱερῶν. σημείωσαι ταȣῦτα διὰ τὲς ἀναλȣτικὲς μητροπολίτας, τὲς ἀνακαλυμμένȣς τὰς οἰκείας ὑπαιθρους καὶ τὰ μοναστήρια ἀπὸ τῶν κατεχόντων αὐτὰ λαϊκῶν, καὶ ἀκȣόντας τοιαῦτα. ἆρα ȝ τῶν ἁγίων τόπων φερνίσημείων μὴ κοινωθέντων, ἀλλὰ σωτηρυμένων, καθὼς πρότερον, ἀναλαμβάνȣσιν οἱ κατέχοντες ταȣῦτα ποιῆσαι τὴν ἀποκατάστασιν τȣύτων; Λύσις. αἱ μὲν ὑπαιθροι ἐξ ἀνάγκης εἰς τὲς Ἐπισκόπȣς ἵνα προσελθȣσιν, καὶ διὰ χρόνȣ τινὸς ἐκ δευτέρȣ κληθῆσιν· εἰς τὴν τȣύτων ἀποκατάστασιν οἱ ψηφισθέντες, καθὼς γέγονε καὶ εἰς τὴν ὑπαιθρον τῶν Μεγάρων, τὴν πρὸ χρόνων ἀμνημονύτων ἀμφισβητȣμένην, καὶ διὰ προστάξεως βασιλικῆς καὶ συνοδικῆς προτάξεως πρὸ μικροῦ ἐπανασωθεῖσαν τῇ μητροπόλει Ἀθηνῶν. τὰ μοναστήρια ȝ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐὰν κατελείφθησαν πρὸ τεσσαρακονταετίας παρά τινων, ὑκ εὐχερῶς ἵνα προσελθωσιν εἰς τὲς προκατόχȣς αὐτῶν· ἐὰν ἔχωσιν ἔθησιν δηλονότι παρά τινων κατέχονται, καὶ κτῆσιν μὴ ἀνακαλεσαμένȣς αὐτὰ ὅτι ποσῶν χρȣσῶν. ἐπεὶ ȝ ὁ μὲ πρὼν χρόνος ἐξέλιπε ἀκολύθως τῷ κδ'. κεφαλαίῳ τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνόδȣ· ὁ ȝ μθ'. κεφάλαιον τῶν ἐν τῷ Τρύλλῳ συνόδȣ τὰ αὐτὰ διορίζόμενον, προστίθησι, μὴ ἐκδίδεσθαι κοσμικοῖς ἀνδράσι τὰ μοναστήρια, ἐλαλήθη ποτὲ, ὡς ὀφείλȣσιν ἀκολύθως τῷ τοιύτῳ κανόνι καὶ τῷ νῦν ἀναφαινομένῳ αἱ προχειρίσεις παρεμφερεῖς δωρεαὶ μοναστηρίων πρὸς κοσμικὲς, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ δωρεᾶς μοναστηρίων πρὸς κοσμικὲς, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐκδόσεις τῶν προκεκυρωθέντων ἑτέραις μοναῖς μοναστηρίων, καὶ ἐπανασωθῆναι τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ. ἀνεγνώσθη δὲ καὶ τόμȣ τȣῦ παλαιάρχȣ ἐκείνȣ κυροῦ Σισινίȣ τὰ αὐτὰ διορίζόμενος, καὶ πάντα ἔμελλε τȣῦτο καὶ εἰς ἔργον ἐλθεῖν. ὅτι δὲ προσεκομίσθη ἕτερον τόμȣ τȣῦ ἁγιωτάτȣ πατριάρχȣ ἐκείνȣ κυροῦ Σεργίȣ γενόμενον· τῇ μηνὶ Μαΐῳ, ἰνδικτιῶνος ιδ'. ἔτȣς ςφκδ'. ὑπογραφῇ βασιλικῇ κατασφραγισμένος, ἑρμηνεύων τὸ μθ'. κεφάλαιον τῶν ἐν τῷ Τρύλλῳ συνόδȣ, καὶ γνωματεύων τὴν ἔκδοσιν μὴ ἐκλαμβάνεσθαι εἰς τὰς δωρεὰς τὰς σωτηρίας τῶν τῶν μοναστηρίων καταίσασιν· ἀλλὰ εἰς τὰς λαμβάνȣσας μοναστήρια, ἐφ' ᾧ ἔχειν οἰκία κοσμικὰ καταγώγια, δεῖ δὲ ὅ πλὴν & τȣῦτο ῥητῶς διεξιών. ἀναιρούμεν οὖν συνοδικῶς ἐξ τὸ δοθείσης ἡμῖν ἁγίȣ πνεύματος ἐξȣσίας τὰς δωρεὰς καὶ τὰς ἐκδόσεις ἀναιρῆσαι ἐκείνην πρᾶξιν, ὡς ἐξ εὐθημίας ὑποσημειȣμένην, ἐξ αὐτονόμȣ δὲ γνώμης γεγυμνασμένην, καὶ μηδὲ βασιλεῖ φίλον φιλοτιμήσασθαι δι' ἑαυτȣῦ, καθὼς φαίνεται καὶ αὐτὸς δωρούμενος μοναστήρια ἁγίας τȣύτης ἰσχύν, καὶ προστάττει φυλάσσειν ἀπ' αὐτῆς τῆς προσταγμάτων, οὐ πρὸς ὠφέλειαν τῆς μοναστηρίων, ἀλλὰ πρὸς πλεῖον ὄλεθρον καὶ ἀφανισμόν. ὑποβεβαιοῦντες δὲ καὶ ὑποκυροῦντες ὅ παλαιὸν καὶ καινὸν λυσιτελὲς ἔθος τῆς μακαρίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, ὁρίζομεν γίνεσθαι δωρεὰς καὶ ἐκδόσεις ἀκωλύτως ὅπῃ σωστῇ καὶ βελτιώσει τῆς ὑποδιδομένων καὶ δωρουμένων φροντιστηρίων. ἔδοξε δὴ τὰ τῆς ῥηθέντων κελεύσεων ὀφείλειν ἑρμηνεύεσθαι καὶ ἐν τῷ παρόντι τόμῳ, καὶ τὰς πρὸς κοσμικὲς γενομένας δωρεὰς τῆς μοναστηρίων, πολλῷ ȝ πλέον τὰς ἐκδόσεις ἔχειν ὅ ἀνεξελεγκτόν. δεῖ καὶ μέχρι τȣῦ νῦν ἀκωλύτως τοιαῦτα γίνεσθαι. τὰ δὲ τῇ ἐξȣσίᾳ τȣῦ παρόντος κανόνȣ γεγραμμένα παρ' ἡμῶν ἀρκέσουσι τῷ βουλομένῳ, εἰς ὅ μὴ προσέχειν τοῖς παρὰ τȣῦ παπριάρχȣ ἐκείνȣ Ἀντιοχείας κυροῦ Ἰωάννου γεγραφῆσι, χαίειν τοῦ μὴ δίδοσθαι προσώποις μοναστήρια, καὶ ὀνομάζȣσι ὅ ἔργον τȣῦτο ἀσέβειαν.

A station restituantur: ii autem qui non obediunt, sed in malo persistunt, si sint quidem sacris initiati, deponantur: sin verò Laici vel Monachi, segregentur. Et hæc quidem dicta sunt ad eam, quæ tunc fuit, rerum constitutionem. Extende autem Canonem etiam ad eos, qui hodie sacras ædes tenent, ex gentium incursione profanatas & communes effectas. Neque enim possunt dicere, se hoc malum non esse ausos, & ideo non debere hanc restitutionem facere. Similiter nec multorum annorum lapsum proferent, ut id confirmetur quod non potest consistere, & sanctum commune efficiatur. Ea enim in aliis quidem locum habent, humanis scilicet negotiis: non autem in sanctis & sacris. Nota hæc propter Metropolitanos Orientales, qui proprios Episcopatus & monasteria à laicis, qui ea detinent, revocant, & hæc audiunt. Nunquid autem sanctis locis non communibus effectis, sed conservatis, sicut priùs, cogentur qui ea detinent restituere? Solutio. Episcopatus quidem ut ab Episcopis occupentur necesse est, nec ullo tempore ad illos revertere prohibebuntur electi: quemadmodum & in Megarensi Episcopatu factum est, qui tot annis, quot hominum memoriam excedunt, deletus extinctúsque fuerat, & per jussionem Imperialem synodalémque actum metropoli Athenarum paulo antè rursus servatus est. Monasteria autem, ut mihi videtur, si xl. annorum spacio ab aliquibus possessa fuerint, non facilè ad priores possessores revertuntur: si videlicet sciverint à quibusnam possideantur, & propter socordiam ea tanto tempore non revocáverint. Quia autem præsens quidem Canon consequenter xxiv. Chalced. Syn. editus est; xlix. autem Canon Syn. in Trullo eadem decernens, adjicit, non tradenda secularibus hominibus monasteria; dictum est aliquando, quòd ei Canoni & præsenti consequenter, debent subverti antiquiores Patriarchales monasteriorum secularibus donationes, quinetiam & traditiones monasteriorum aliis monasteriis attributorum, & magnæ Ecclesiæ reservari. Lectus est & Patriarchæ illius domini Sisinnii locus eadem decernens, & id fortasse etiam ad effectum perveniſſet. Quia autem sanctissimi illius Patriarchæ domini Sergii alia allata est decisio, quæ mense Maio facta est, indict. xiv. anno 6524. Imp. subscriptione munita, quæ xlix. Syn. in Trullo Canonem interpretatur, & statuit, non intelligi traditionem in donationibus, quæ statum monasteriorum conservant: sed in iis qui monasteria accipiunt, ut ea habeant secularia diversoria; circa finem hæc quoque expressè prosequens. Synodicè ergo subvertimus, per datam nobis à sancto spiritu potestatem, actionem illam, quæ donationes & traditiones tollit, ut quæ ex nullo Episcopali consensu, sed ex libera sua sententia facta sit, & nec ab Imp. Christi amantissimo susceptа sit, quum & ipse videtur donare monasteria præter ejus vigorem: & quæ ex rebus ipsis appareat non esse ad monasteriorum utilitatem, sed summam perniciem & exitium. Confirmantes autem & corroborantes antiquam & novam utilem consuetudinem beatorum & divinorum patrum nostrorum, statuimus fieri donationes & traditiones citra ullam prohibitionem, ad constitutionem & melioriationem, quæ dantur ac donantur, monasteriorum. Visum est itaque dictos Canones debere exponi secundùm præsentem decisionem, & quæ fiunt secularibus monasteriorum donationes, multo autem magis traditiones, non posse labefactari. Quamobrem ea hucusque sine impedimento servantur. Quæ à nobis in præsentis Canonis expositione scripta sunt, ei qui velit sufficient, ut sciat mentem non adhibendam iis, quæ ab illo Patriarcha Antiocheno domino Joanne scripta sunt, de non elocandis monasteriis hominibus, quæque hoc opus impietatem nominant.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Omnino enim his præferenda ea, quæ à ſanctiſſimo univerſali patriarcha domino Sergio facta eſt deciſio, quæ quidem interpretatur, quomodo Canones cum ſynodali conſenſu intelligi debent.

A πάντως γὰρ κατακρατήσῃ τούτων, ὁ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου οἰκουμενικοῦ κυροῦ Σεργίου γεγονὼς τόμος, ἑρμηνευόντων πῶς ὀφείλουσι νοεῖσθαι τοῖς κανόνων μετὰ συνοδικῆς συμφωνήσεως.

Zonar. Quo tempore Iconomachorum hæreſis graſſabatur, multa contra orthodoxos nefariè patrata ſunt. Sed omnium maxime ſacris initiati ac monachi vexabantur, ut etiam Eccleſiis ſuis ac monaſteriis relictis plerique aufugerint. Deſertas igitur Eccleſiarum ac Monaſteriorum ſtationes, nonnulli occupabant, earúmque ſibi poſſeſſionem quaſi propriam arrogantes, addicta profanis uſibus ibidem domicilia collocabant. De hujuſmodi igitur hominibus Canon, ſi quidem, inquit, qui hæc tenent, ea, ut ad priores, ſive Epiſcopalium ædium ſive monaſteriorum, uſus denuò accommodentur, haud gravatè reddant, bene habebit, hoc eſt bene facient: ſin ea ſibi vendicare nihilominus contendant ſacris initiati quidem, deponantur; Monachi vero aut Laici, ſanctæ quippe Trinitatis præjudicio ob id facinus jam condemnati, ſegregentur.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἱρέσεως τῶν Εἰκονομάχων πολλὰ ἐνελμήθησαν καὶ τῶν ὀρθοδόξων. πλέον δὲ τῶν ἄλλων οἱ ἱερωμένοι καὶ αἱ μοναχοὶ ἐδιώχθησαν, ὡς καὶ τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν καὶ τὰ μοναστήρια τοὺς πλείονας καταλιπεῖν καὶ φυγεῖν. ἐρήμων τοίνυν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μονῶν καταλιμπανομένων κατῄρχόν τινες καὶ ᾠκειοῦντο αὐτάς, καὶ εἰς κοσμικὰ μετεποίουν καταγώγια. φησὶν οὖν ὁ κανὼν περὶ τοιούτων, ὅτι εἰ μὲν οἱ ἔχοντες ταῦτα βούλονται ἀποδιδῶναι αὐτά, ἵνα ἀποκαταστῶσιν, οἷα πρότερον ἦσαν ἔγγυον Ἐπισκοπαὶ καὶ μοναστήρια, καλῶς ἂν ἔχοι, ἀντὶ τοῦ καλῶς ποιήσουσιν. εἰ δὲ ἀντέχονται τούτων, εἰ μὲν ἱερατικοί εἰσι, καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ μοναχοὶ ἢ λαϊκοί, ἀφοριζέσθωσαν, ὡς ἀπὸ τῆς ἁγίας τριάδος. διὰ τοῦτο κατακεκριμένοι.

B

Arist. *Qui Epiſcopia aut Monaſteria communia faciunt, niſi quod ad Epiſcopatum pertinet, aut monaſterium Epiſcopo aut Monaſterii præfecto reſtituerint, irritum ſit; & ſi ſacris quidem initiati fuerint, deponantur; ſin autem Laici vel Monachi, ſegregentur.*

C

ΑΡΙΣΤ. Οἱ κοινώσαντες ἐπισκοπεῖα ἢ μοναστήρια, εἰ μὴ ἀποκαθιστᾶεν τῷ Ἐπισκόπῳ ἢ ἡγουμένῳ τοῦτο τῆς ἐπισκοπῆς ἢ τοῦ μοναστηρίου, ἄκυρον ἔστω· καὶ οἱ ἱερατικοὶ μὲν ὄντες, καθαιρείσθωσαν· λαϊκοὶ δὲ ἢ μοναχοί, ἀφοριζέσθωσαν.

Si Eccleſiarum bona alienari non debent; multo magis ipſas Eccleſias & monaſteria prophanari non oportet & communia fieri diverſoria. Illi itaque qui ea poſſident, & ad priſtinum ſtatum reſtituere nolunt ſi è catalogo quidem ſacerdotali ſint, deponentur: ſin vero Laici vel Monachi, ſegregabuntur; ut domum Dei domum negotiationis facientes.

Εἰ τὰ τῶν ἐκκλησιῶν προάγματα ἀνεκποίητα εἰσὶ ὀφείλουσι· πολλῷ μᾶλλον οὐ δεῖ κοινοῦσθαι τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, καὶ τὰ μοναστήρια, καὶ κοινὰ γίνεσθαι καταγώγια. οἱ οὖν ἀφαιροῦντες ταῦτα, εἰ οὐ βούλονται εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαθιστᾶσαι χῆμα, τῶν μὲν ἱερατικῶν καθαιρούντων ὄντες, καθαιρεθήσονται· εἰ δὲ λαϊκοὶ ἢ μοναχοὶ τυγχάνουσιν, ἀφορισθήσονται, ὡς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ οἶκον ἐμπορίου ποιοῦντες.

Canon XIV.

Quod ordo in omni ſacerdotio cuſtodiri debet, eſt omnibus manifeſtum: & ſacerdotii promotiones exactè ſervare Deo gratum eſt. Quoniam ergo videmus nonnullos à pueris cleri tonſuram accipientes, nondum accepta Epiſcoporum manuum impoſitione, & in congregatione in ſuggeſtu legentes, & id non Canonicè facientes; per præſentem Canonem, ne hoc fiat, jubemus: idque ipſum etiam in monachis ſervari. Lectoris autem manuum impoſitionem licet in proprio Monaſterio etiam ſoli unicuique præfecto facere; ſi ad ejus præfecturam ab Epiſcopo manuum impoſitio fiat ipſi præfecto, qui ſcilicet & ipſe eſt presbyter. Similiter & ex antiqua conſuetudine Chorepiſcopos Epiſcopi permiſſu oportet per manuum impoſitionem Lectores creare.

D

E

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Ὅτι τάξις ἐμπολιτεύεται ἐν ἱερωσύνῃ πάσῃ, ἀρίδηλόν ἐστι, καὶ ὅτι σὺν ἀκριβείᾳ δεῖ παρεῖναι τοὺς τῆς ἱερωσύνης ἐγχειρίσεις, θεῷ εὐάρεστον. ἐπεὶ οὖν ὁρῶμεν ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας νηπίους τῇ κουρᾷ τοῦ κλήρου λαμβάνοντάς τινας, μήπω τῶν Ἐπισκόπων χειροθεσίαν λαβόντας, καὶ ἀναγινώσκοντας ἐν τῇ συνάξει ἐπ' ἄμβωνος, ἀκανονίστως τοῦτο ποιοῦντας, ὅπερ ἐπωμόσαμεν ἀπὸ τοῦ παρόντος τοῦτο μὴ γίνεσθαι· ὅθεν καὶ φυλάττεσθαι καὶ ὅπως τῶν μοναχῶν. ἀναγνώσεως δὲ χειροθεσία ἀδιάφορόν ἐστιν ἐν ἰδίῳ μοναστηρίῳ καὶ μόνῳ ἑκάστῳ ἡγουμένῳ ποιεῖν, εἰ αὐτῷ τῷ ἡγουμένῳ ἐπιτέλοι χειροθεσία παρὰ Ἐπισκόπου περὶ προεδρίαν ἡγουμένου, δηλονότι ὄντος αὐτοῦ πρεσβυτέρου. ὡσαύτως καὶ ὅ ἀρχαῖον ἔθος τοὺς χωρεπισκόπους κατ' ὑπηρεσίαν τοῦ Ἐπισκόπου δεῖν προχειρίζεσθαι ἀναγνώστας.

Ordo omnia continet cœleſtia & terreſtria: multo magis autem, ſi bonus ordo in ſacerdotibus verſetur, id Deum mitigat. Quoniam ergo, inquiunt ſancti patres, videmus nonnullos à pueris nigris veſtibus indutos, tanquam Deo conſecratos, tonſuráque non per Epiſcopi ſui manuum impoſitionem ſuſcepta, audentes autem, poſtquam ad ætatem pervenerint, divinas ſcripturas in ſuggeſtu non canonicè legere: ſtatuimus ne hoc fiat, ut quod ſit inordinationis cauſa, nec quis divinas ſcripturas aliter in ſuggeſtu legat, quàm ſi tonſuræ characterem acceperit per Epiſcopalem manuum impoſitionem. Hoc ipſum autem etiam in Monachis ſervandum. Quoniam autem, ut conſentaneum eſt, hoc Monachis difficile videbatur, qui eremos ut plurimum habitant, & non poſſunt urbes obire, nec Epiſcop. facile adire; conceſſum eſt eorum præfectis, qui ab Epiſcopis characterem accepêre, Presbyteris quidem neceſſariò exiſtentibus, Monachos Lectores in proprio monaſterio facere, ut ipſi citra ullum impedimentum

F

Βαλσ. Τάξις συνέχει πάντα τὰ οὐράνια καὶ τὰ ὑπήγεια πολλῷ δὲ πλέον ἡ τῆς συντάξεως καλὸν εἰς τοὺς ἱερουργοῦντας πολιτευόμενον θεραπεύει τὸν Θεόν. ἐπεὶ οὖν, φασὶν οἱ ἅγιοι πατέρες, ὁρῶμέν τινας νηπιόθεν μελανιμονήσαντας, ὡς τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντας, καὶ κουρὰν δεξαμένους μὲν διὰ χειροθεσίας τοῦ ἐξαρχείου Ἐπισκόπου, τολμῶντας δὲ μήπω ὁ ἐπιλικιωθῆναι ἐπ' ἄμβωνος ἀναγινώσκειν τὰς θείας γραφὰς ἀκανονίστως· θεσπίζομεν μὴ γίνεσθαι τοῦτο, ὡς πρόφασιν ἀταξίας, μηδὲ ἄλλους ἀναγινώσκειν ἐπ' ἄμβωνος τὰς θείας γραφάς τινα, εἰ μὴ λάβῃ σφραγῖδα ὑπηρεσίας διὰ χειροθεσίας ὑποσυνικῆς. ὁ αὐτὸ δὲ φυλάττεσθαι καὶ ὅπως μοναχῶν. ὅτι δὲ, ὡς ἔοικεν, ἐνομίσθη δυσχερὲς εἶναι τοῦτο τοῖς μοναχοῖς τὰς ἐρήμους κατοικοῦσι καὶ πολύ, καὶ μὴ δυναμένοις τὰς πόλεις ταχέως ἐπέρχεσθαι, καὶ τοῖς Ἐπισκόποις ἐντυγχάνειν εὐχερῶς, ἐνεδόθη τοῖς ἡγουμένοις τοῖς σφραγισθεῖσι διὰ τῆς Ἐπισκόπων, πρεσβυτέροις ὄντων ἐξ ἀνάγκης, ἀναγνώστας ποιεῖν μοναχοὺς

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ναχὲς ἐν τῷ ἰδίῳ μοναστηρίῳ, ἐφ' ᾧ ἀκωλύτως ἀναγινώσκειν A
τέτκις δεῖ ἄμβωνα τὰς θείας γραφάς. ὡσαύτως ἐνεδόθη
καὶ τοῖς χωρεπισκόποις ἀναγνώστας χειροτονεῖσθαι κατ'
ἐπισκοπικὸν ἐπισκοπικόν. καὶ ὁ μὲν ἡμῶν ταῦτα. λέ-
λυται δ' ἀπὸ τούτου μεγάλη ἔνστασις τῶν λεγόντων μὴ
εἶναι κληρικοὺς τοὺς μόνας ἐπικειρίδας ἔχοντας ἀλλὰ χει-
ροθεσίας ἀρχιερατικῆς, καὶ μήπω καταξιωθέντας ἐν κλήρῳ,
ὥστε ἔχειν δεῖ ἀδείας αὐτοὺς μεταχηματίζεσθαι εἰς λαϊ-
κούς. ὥρισται γὰρ ἀριδήλως, ὡς ἤνίκα τις δέξεται χειρο-
θεσίαν ἐπικυρεῖσθαι ὑπὸ ἀρχιερέως, αὐτίκα κληρικός
ἔστιν, ὡς ἐκχωρεῖσθαι ἀναγινώσκειν δεῖ ἄμβωνα. ἐμοὶ δ' B
δοκῶ, ὅτι καὶ ὁ ἁπλῶς μελανειμονήσας Ἐπισκόπῳ τῷ κληρω-
θῆναι, μεταχηματίσθηναι οὐ δύναται, ὡς προσῆκεν ὑπὸ ἀφι-
ερωθῆναι τῷ Θεῷ· καὶ ἐντεῦθεν μὴ ἰσχύων τῷ πρὸς Θεὸν
ὑποσχέσιν ἀθετῆσαι, καὶ ἐμπαίξαι ὃ ἅγιον ἦμα κτῆ-
σιλωικὸς, ὅσῳ καὶ πρὸ τοῦ μοναχῶν πολλάκις εἶπον· τοὺς
δὲ μὴ τελεσαγίου μελανειμονήσαντας ἀδιαστίκτως λέγω
μὴ δύνασθαι μεταχηματίζεσθαι. τῷ δ' ἡμῶν λέγοντος
ἐπ' ἀδείας ἔχειν πάντα καθηγούμενον σφραγισθέντα
ὑπὸ ἀρχιερέως, δηλονότι ὄντα ἱερέα, ἀναγινώσας ποιεῖν
μοναχὸς ὄντος τῆς οἰκείας μονῆς καὶ μάνης, ἐζήτησάν τινες, εἰ
ἐφεῖται αὐτῷ ἄμα τῷ σφραγισθῆναι τοῦτον ποιεῖν, καὶ δίχα ῥητῆς
ἐπιτροπῆς τοῦ ἀρχιερέως; καί τινες μὲ εἶπον, ἐπακολουθεῖν σιωπη- C
ρῶς καὶ τοῦτο τῇ χειροθεσίᾳ τῆς ἡγουμενείας, ὡς ᾧ κανόνος πλέον
τι μὴ προστεθέμενον ζητούμενοι καὶ τῷ κδ'. κανόνι τῆς ἐν λαο-
δικείᾳ συνόδου εἰς συγκρότησιν τοῦ λόγου αὐτῶν. ἀντέλεγε δ'
καὶ ἕτεροι, ὡς ἐπεὶ καὶ ὁ ἀναγνώστης κληρικός ἐστιν, ὀφείλει ἐξ ἀ-
νάγκης μετὰ χειροθεσίας Ἐπισκόπου ἢ ἐπιτροπῆς αὐτοῦ σφραγίζε-
σθαι· ὅθεν καὶ ὁ καθηγούμενος τότε ἀναγνώστου χειροθεσίαν ποι-
ήσει ἐν τῷ ἰδίῳ μοναστηρίῳ, ὅτῳ ἐξ τοῦτο παρὰ τοῦ ἰδίου ἀρ-
χιερέως ἐπιτραπῇ. εἰ μὴ γὰρ τοῦτο εἴπαμεν, δικαιώσομεν
ἐξ ἀνάγκης αὐτὸν δέχεσθαι χωρὶς ἐπιτροπῆς ἀρχιερα-
τικῆς καὶ τὰς λογισμὰς τῶν μοναχῶν αὐτοῦ καὶ ἑτέρων, ὅπερ
ἀδύνατον. μόνοις γὰρ τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς ἐκχωρηθεῖ- D
σι παρὰ τούτων ἱερεῦσιν ἐφιλοτιμήθη ἄνωθεν ὃ δεσμεῖν
καὶ λύειν. τῶν δ' ἀντιδόντων εἰπόντων, ὡς εἰ χρεία ἐστὶ τῷ
καθηγουμένῳ πρὸς τοῦτο καὶ ἰδικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐγχω-
ρίου Ἐπισκόπου, εἰς ὃ μηδὲν καταμυτᾷ ὃ παρὰ τοῦ κανό-
νος ἐπιφιλοτιμηθὲν τῷ καθηγουμένῳ, ἀντεῖπον ἐκεῖνοι,
ὅτι καὶ ὕστερα μέγα δίκαιον δέδοται τῷ καθηγουμένῳ. μη-
δενὸς γὰρ ἱερέως διαμένοντος ἀναγνώστου χειροθεσίαν ποι-
εῖν, κἂν ἐπιτραπῇ τοῦτο παρὰ ἀρχιερέως, οἱ μηδέπω
καθηγούμενοι κατ' ὁρισμὸν ἀρχιερατικὸν τοῦτο ἐνεργή-
σουσι, ὅπερ ἐστὶ φιλοτίμημα ἰδικόν· ἐμοὶ δ' καταμοῦ-
σαι ἀδιαστίκτως ἐνδοθῆναι τοῦτο τοῖς ἡγουμένοις παρὰ E
τοῦ κανόνος. ἐπ ἀμφιβολίας γενομένης περὶ τοῦ εἰ γέ-
νονται ἡγούμενοι ἀνίερoι, εἶπόν τινες, ὡς ἐπεὶ καὶ δο-
κιμάζει τοῦ ἐπισκόπου σφραγίζονται, πάντως ἐπιλήψε-
ται ὁ Ἐπίσκοπος εἰ εὐδοκιμοῦντα πρὸς ἱερωσύνην ψυχῶν,
κἂν ἀνίερος ἐστίν· ἢ μᾶλλον τὸν χειροτονηθέντα καὶ μὴ εὐδοκι-
μοῦντα. ὥσπερ οὖν ὁ νοσῶν σωματικῶς ἵνα ἐπιλέξηται πρὸς
θεραπείαν ἀνεπισήμονα παρὰ τοῦ ἰατροῦ, ἀλλ' ὃν
ἀρχιάτρου αὐτὸν χειροτονηθῆναι, καὶ παθήματι καὶ δεξιὸν
καὶ ἐπιστήμονα, ὡς ἀχειροτόνητον· ὅτι μηδὲ ἡ χειροτονία,
ἀλλ' ἡ ἀκριβὴς ἐπιστήμη τοῦ θεραπεύειν δίδωσιν. ἕτεροι δ'
ἀντέλεγον, ὡς τοῦ κανόνος διορίζομένου ἐκείνους ἔχειν τοῦτο ὃ F
δίκαιον, τοὺς σφραγισθέντας ἡγουμένους παρὰ Ἐπισκόπων,
δηλονότι ὄντας ἱερεῖς, ἀναφαίνεσθαι μὴ σφραγίζεσθαι ἡ-
γούμενον, εἰ μὴ καὶ ἱερεύς ἐστιν· ὅπερ ἐμοὶ τέως οὐ δοκεῖ.
οὐδὲ γὰρ διὰ τὴν ἡγουμενείαν προσετέθη παρὰ τῶν ἁ-
γίων πατέρων, ὃ εἰ πάντως ἱερεῖς τοὺς ἡγουμένους,
ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ ἀναγνώστου σφραγῖδα, ὡς δυνατοῦ
μὴ ὄντος παρὰ ἀνιέρου καθηγουμένου ἀναγνώστην σφρα-
γισθῆναι. λέγω οὖν, ὅτι τῷ πρώτῳ κανόνι καὶ ἀπὸ τοῦ ιθ'.
καλῶς προχειρίζεσθαι καὶ ἀνιέρους καθηγουμένους, ὅτι καὶ
γυναῖκες ἡγουμενεύουσι. καὶ ὥσπερ ἐκεῖναι ὅτι λογισμοὺς

divinas in ſuggeſtu ſcripturas legant. Similiter etiam Chorepiſcopis conceſſum eſt, ut Epiſcopali permiſſu lectores per manuum impoſitionem conſtituant. Atque hæc quidem Canon. Ex eo autem ſoluta eſt magna inſtantia eorum qui dicunt, non eſſe Clericos eos, qui ſolas habent tonſuras per Antiſtitis manuum impoſitionem, & nondum ſunt in Cleri ordinem relati: & ideo poſſe illos Laicorum habitum amictumque accipere. Apertè enim oſtenditur, quòd quando quis tonſuræ manuum impoſitionem ſuſceperit ab antiſtite, is eſt protinus Clericus; ut cui etiam in ſuggeſtu legere ſit permiſſum. Mihi autem videtur, quòd qui etiam nigris ſimpliciter veſtibus fuerit indutus ab Epiſcopo, ut Clericus fieret, amictum ampliùs mutare non poteſt, ut qui Deo conſecrare propoſuerit; & ideo nec ſuam Deo pollicitationem reſcindere, nec ſanctum habitum ſcenicorum inſtar ludificari poſſit; quod ſæpe etiam de Monachis dixi: eos autem, qui cum triſagio nigris veſtibus induti fuerint, indiſtinctè dico habitum mutare non poſſe. Cùm autem Canon dicat, licere cuivis monaſterii præfecto, qui ab Antiſtite characterem acceperit, ſacerdos ſcilicet Monachos Lectores facere intra monaſterium & ſolum; quæſiverunt nonnulli, an ſit ei permiſſum hoc facere, cùm primùm characterem ſuſceperit, etiam ſine expreſsâ Antiſtitis permiſſione? Et dixerunt quidem nonnulli, præfecturæ manuum impoſitionem hoc quoque tacitè conſequi, utpote cùm Canon nihil ultra adjiciat: utentes & xxiv. Canone Syn. Laodicenæ ad id quod dicunt confirmandum. Alii autem contra opponebant, quòd quoniam lector quoque eſt Clericus, debet neceſſariò cum Epiſcopi manuum impoſitione vel ejus permiſſione characterem ſuſcipere; unde & monaſterii præfectus tunc lectoris ordinationem in ſuo monaſterio faciet, quando hoc à proprio Epiſcopo ei permiſſum fuerit. Niſi enim hoc dixerimus, eum quoque ſine Epiſcopali permiſſione Monachorum ſuorum & aliorum confeſſiones audire æquum cenſebimus, quod fieri non poteſt. Solis enim Antiſtitibus, &, quibus ab ipſis permiſſum fuerit, Sacerdotibus, ſupernè conceſſum eſt ligare & ſolvere. Cùm autem dixerint adverſarii, quòd ſi monaſterii præfecto opus eſt ſpeciali quoque illius regionis Epiſcopi permiſſione, ad nihil redit quod præfecto à Canone conceſſum eſt: illi contra dixerunt, quòd ſic quoque magnum jus datur præfecto. Cùm enim nullus ſacerdos poſſit Lectorem ordinare, etiamſi ei ab Antiſtite hoc permiſſum fuerit, ſupradicti præfecti Antiſtitis decreto hoc facient, quod eſt quidem donum ſpeciale. Ego verò intelligo hoc monaſteriorum præfectis indiſtinctè à Canone conceſſum eſſe. Præterea cùm dubitaretur, an Monachorum præfecti fiunt, qui ſacris non ſunt initiati; dicebant quidam, quòd quoniam ex Epiſcopi examinatione characterem ſuſcipiunt, illum omnino Epiſcopus eliget, qui ad animarum ſalutem eſt probatior, etiamſi non eſt ſacris initiatus; non autem eum, qui ordinatus eſt, ſed non eſt ſatis ſpectatus. Quemadmodum nec is, qui ægrotat corporaliter, medicinæ artis imperitum ad medendum eligerit, eo quòd archiater ſeu medicorum princeps ſit ordinatus; ſcientem verò & peritum prætermiſerit, ut qui non ſit ordinatus: quoniam non ordinatio, ſed perfecta ſcientia dat medelam. Alii autem contrà opponebant, quòd cùm Canon decernat illos hoc jus habere Monaſteriorum præfectos, qui ab Epiſcopis characterem acceperint, Sacerdotes ſcilicet, apparet characterem præfecturæ non ſuſcipere præfectum, niſi ſit Sacerdos: quod non mihi videtur. Non enim propter præfecturam à ſanctis patribus additum eſt, ut ſint omnino Sacerdotes, qui Monaſteriis præſunt; ſed propter lectoris ordinationem, nempe cùm lector ordinari non poſſit à monaſterii præfecto, qui non ſit Sacerdos. Dico ergo ex præſenti Canone & ex xix. rectè ad præfecturam provehi etiam eos, qui non ſunt ſacris initiati, quoniam fœminæ quoque monaſteriis præficiuntur. Et ſicut illæ nec peccatorum confeſſiones audi-

audiunt, nec Lectores faciunt: ſic nec Monachi & præfecti, qui non ſunt ſacerdotes, hoc facient; eo quòd nec apti quidem ſunt, ut ejuſmodi rei permiſſionem ab Epiſcopo accipiant. Quid autem? Cùm Juſtiniani novella dicat, ut ſæpe diximus, non fieri Lectorem quempiam, niſi ſit Octodecim annos natus, ſi quis infans vel puer lectoris ordinationem ab Antiſtite ſuſceperit, eâne contentus erit; an poſt octavum decimum annum alio ab Antiſtite charactere opus habebit? Solutio. Si datum fuerit eum rurſus quoque characterem accipere, utpote quòd primus character non poſſit conſiſtere, ei licebit ante ſecundum, in Laicum transformari, quod eſt abſurdum. Et ideo ei, qui à pueritia characterem accepit, ſufficiet, ut mihi videtur, primus character ab Antiſtite ſuſceptus, & reputatus perinde, ac ſi poſt octavum decimum annum ab eo factus eſſet: & eo magis, quòd non invenitur Canon, qui dicat eum aliquo præjudicio affici, qui ante id tempus Lectoris ordinem ſuſceperit. De Chorepiſcopi autem privilegiis lege x. Canonem Antioch. Synodi.

A ἀναδέχηται, ὅτι ἀναγνώστας ποιοῦσι, ὅτων οὐδὲ οἱ ἀνίεροι μάγειροι καὶ καθηγεμόνες τοιοῦτόν τι ἐνεργήσουσι, δηλ. δ' μηδὲ πεφυκέναι τοιούτου τινὸς ὑποψηφίου λαβεῖν αὐτὸς ἐκ τοῦ Ἐπισκόπου. τί δὲ τῆς Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ὡς πολλάκις εἴπομεν, λεγούσης, μὴ γίνεσθαί τινα ἀναγνώστην, εἰ μὴ ὀκτωκαιδεκαετής ἐστιν, ἐάν τις νήπιος ὢν δέξηται χειροθεσίαν ἀναγνώστου ἀπὸ ἀρχιερέως, ἀρκεσθήσεται ταύτῃ, ἢ μετὰ ὀκτωκαιδέκατον χρόνον ἑτέρας σφραγῖδος ἀρχιερατικῆς δεηθείη; Λύσις. εἰ δοθῇ σφραγίζεσθαι καὶ αὖθις τοῦτον, ὡς τῆς πρώτης σφραγῖδος. ὕστερ ἀνυποστάτου, ἔξεστιν ἐπ' ἀδείας καὶ τῆς δευτέρας μεταχηματίζεσθαι, ὅπερ ἄτοπον. δεῖ καὶ ἀρκεῖσθαι τῇ ὑποτεθείσῃ σφραγῖδι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, B ἡ πρώτη σφραγὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως δεχομένη, καὶ λογιζομένη ὥσπερ εἰ μετὰ ὀκτωκαιδέκατον χρόνον γέγονε παρ' αὐτοῦ· καὶ μᾶλλον, ἐπεὶ οὐδὲ καινὸν δύναιτο λέγων, προκριματίζεσθαι τὸ πρὸ τοιούτου χρόνου λαβόντα χειροθεσίαν ἀναγνώστου. καίτοι γε τῶν πρωτομίων τοῦ χωρεπισκόπου, ἀναγνώστῃ τῷ ι'. κανόνα τῷ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου.

Zonar. Quidam nulla manuum impoſitione creati Lectores, hoc eſt nulla certa deſignatione ad id munus electi, in conventibus è ſuggeſtu ſacros libros legebant. Id ergo hic can. fieri vetat, quoniam in omni, inquit, ſacerdotio ordinis rationem habendam eſſe, plane clarum, hoc eſt, C valde manifeſtum & apertum eſt. Qui vero nec manuum impoſitione deſignatus, nec in Lectorum album relatus ſit; qualis illorum eſt ratio, qui à teneris Deo ſepoſiti, nihil aliud quàm coronam in capite geſtant; ab eo divinam ſcripturam de ſuggeſtu populo pronunciari, quædam ordinis perturbatio eſt. Id igitur ne fiat in poſterum decernit; eademque conſtitutione Monachos quoque teneri jubet. Et vero Lectorem, inquit, manuum impoſitione creare, in ſuo duntaxat monaſterio, ſi modo ab Epiſcopo Præfecturæ characterem accepit, & ſacerdotio initiatus fuerit, ipſe monaſterii Præfectus poteſt. Chorepiſcopi quoque ejus, cui ſubjiciuntur, Epiſcopi permiſſione Lectores, quin D etiam ex decreto Canonis decimi Synodi Antiochenæ, Hypodiaconos quoque & Exorciſtas creandi jus habent.

Ζωναρ. Τινὲς μὲν τυγχάνοντες χειροθεσίας ἤτοι προχειρίσεως ἀναγνώστου ἐν ταῖς συναξεσιν ἀνίστων ἐν ἄμβωνι, ὑπαναγίνωσκον τὰς βίβλους τὰς ἱερὰς. τοῦτον οὖν κωλύει γίνεσθαι ὁ παρὼν κανὼν, λέγων, ὅτι ἀρίδηλόν ἐστιν, ἀντὶ δὲ πάνυ φανερὸν καὶ σαφὲς, ὅτι τάξις ἐν ἱερωσύνῃ πάσῃ πολιτεύεται. ὃ δὴ καὶ μὴ τυγχάνοντα χειροθεσίας, μηδὲ τοῖς ἀναγνώσταις συντεταγμένον, οἷοί εἰσιν ὅσοι νηπόθεν τῷ θεῷ τάχα ἀφοσιωθέντες, κεφὰν μόνον ἔχουσι τῆς κορυφῆς καὶ πλέον οὐδέν, ἐπ' ἄμβωνος ἀναγινώσκειν τῷ λαῷ τὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἀταξίας ἐστί. κωλύει οὖν μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι. ὃ αὐτὸ δὴ καὶ ὅτι μοναχῶν. ἀναγνώστου δὴ χειροθεσίαν, φησὶ, δύναται καὶ ἡγούμενος ποιεῖν ἐν μόνῳ τῷ οἰκείῳ μοναστηρίῳ, εἰ σφραγῖδα ἔχει ἀρχιερέως καὶ ἱερεύς ἐστι. καὶ οἱ χωρεπίσκοποι δὴ μετ' ὀπτροπῆς τοῦ Ἐπισκόπου, ὑφ' ὃν πλουσι, δύανται ἀναγνώστας χειροθετεῖν. καὶ δὴ καὶ δέκατον κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, οἱ χωρεπίσκοποι καὶ ὑποδιακόνοις χειροθετεῖσι καὶ ἐξορκισταῖς.

Arist. *Sine manuum Epiſcopi impoſitione nemo de ſuggeſtu leget. Hoc & in Monachis obſervabitur. Monaſterii vero præfectus, cui Epiſcopus manus impoſuit, in ſuo ſolo monaſterio Lectorem ordinabit. Chorepiſcopus etiam Lectorem creabit.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐκτὸς χειροθεσίας Ἐπισκόπου οὐκ ἀναγνώσεταί τις ἐπ' ἄμβωνος· κωλύσει τοῦτο καὶ ὅτι μοναχῶν. ἡγούμενος δὲ, χειροθεσίαν ἔχων Ἐπισκόπου, ἐν μόνῳ τῷ ἰδίῳ μοναστηρίῳ χειροθετήσει ἀναγνώστην. ἐξαρχείσεται ἀναγνώστην καὶ χωρεπίσκοπος.

Licet tonſuram habeat quiſpiam ſacerdotalem, ſi non & ab Epiſcopo manuum impoſitionem recepit, in conventu ſacros Dei libros è ſuggeſtu non leget. Similiter autem nec Monachus hoc faciet. At monaſteriorum præfectis, ſi Presbyteri ſint, & ab Epiſcopo per manuum ejus impoſitionem manſionis curam acceperunt, manus in Lectorem imponendi in ſuo ſolo monaſterio poteſtas datur. Sed & Chorepiſcopi lectores ordinabunt: ut autem decimus ſynodi Antiochenæ Canon ſtatuit, Hypodiaconos etiam & Exorciſtas illi conſtituunt. Etiamſi Baſilius magnus hoc eis non concedit, ſine ejus voluntate, ad Eccleſiaſticum miniſterium quempiam admittere; quia illi contemptim & oſcitanter in talium electione ſe gerunt.

Καὰν κεφὰν τις ἱερατικὴν ἔχῃ, εἰ μὴ καὶ παρ' Ἐπισκόπου χειροθεσίαν δέξηται, οὐκ ἀναγνώσεται ἐν τῇ συναξει ἐπ' ἄμβωνος τοὺς ἱεροὺς τοῦ θεοῦ βιβλους. οὐδὲ οὕτως ἐστὶ μοναχὸς τοῦτο ποιήσῃ. τοῖς δὲ ἡγουμένοις, πρεσβυτέροις οὖσι, καὶ παρὰ Ἐπισκόπου δι' χειροθεσίαν αὐτοῦ πλὴν προστασίαν τῆς μονῆς ἀναδεξαμένοις, ἄδεια δίδοται χειροθετεῖν ἀναγνώστην ἐν μόνῳ τῷ ἰδίῳ μοναστηρίῳ. ἀλλὰ καὶ οἱ χωρεπίσκοποι ἀναγνώστας χειροτονήσουσιν· ὡς δὲ ὁ δέκατος κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου διατάσσεται, καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ἐξορκιστὰς ἔστι καταστῆσαι. εἰ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν συγχωρεῖ αὐτοῖς, ἄνευ γνώμης αὐτοῦ εἰς ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν τινὰ προσδέχεσθαι, διὰ δὲ καταφρονητικῶς αὐτοὺς καὶ ῥαθύμως περὶ τὴν ὑποτεταγμένην τῆς τοιούτων διακρίθεσθαι.

Canon XV.

Clericus ab hoc deinceps tempore in duabus Eccleſiis non collocetur: negotiationis enim & turpis lucri proprium eſt, & ab Eccleſiaſtica conſuetudine alienum. Ab ipſa enim Domini voce audivimus, non poſſe quempiam duobus dominis ſervire: vel enim unum odio habebit, & alterum diliget; vel unum amplectetur, & alterum negliget. Unuſquiſque ergo, ſecundum dictum Apoſtolicum, in eo, in quo vocatus eſt, debet manere, & in

Κανων ιε'.

Κληρικὸς ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ καταλαμβανέσθω ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις· ἐμπορείας γὰρ καὶ αἰσχροκερδείας ἴδιον τοῦτο, καὶ ἀλλότριον ἐκκλησιαστικῆς συνηθείας. ἠκούσαμεν γὰρ ἐξ αὐτῆς κυριακῆς φωνῆς, ὅτι οὐ δύναταί τις δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ θ̄ ἕνα μισήσει, καὶ θ̄ ἕτερον ἀγαπήσῃ, ἢ τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. ἕκας θ̄. οὖν, καὶ τῷ ἀποστολικῷ φωνῷ, ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ ὀφείλῃ μένειν, καὶ προσεδρεύειν ἐν

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τὰ γὰρ δι' αἰσχροκέρδειαν γινόμενα ὅτι τῶν ἐκκλησιαστικῶν A πραγμάτων, ἀλλότρια τοῦ Θεοῦ καθυπάρχει. ποῖος δὲ τοῦ βίου τούτου χρείαν ὑποπτεύομεν εἶναι διάφορος· ὧν αὐτῶν ἄν εἴ τις βέλτιον, τὰ χρειώδη τοῦ σώματος προιζέσθω. ἔφη γὰρ ὁ ἀπόστολος, ταῖς χρείαις μου, καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ, ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. καὶ ταῦτα μὲν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει· ἐν δὲ τοῖς ἔξω χωρίοις, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀνθρώπων ὑποχωρείσθω.

ΒΑΛΣ. Σαφὴς ὅτιν ὁ κανών. διορίζεται γὰρ, μὴ καταστίζεσθαί τινα κληρικὸν εἰς δύο ἐκκλησίας, διὰ ὃ εἴη τοῦτο αἰσχροκέρδειαν καὶ ἐμπορίαν. ὡς δὲ τυγχάνοντα, καὶ πόθεν τὰ πρὸς ἐπάρκειαν ἔχουσιν οἱ κληρικοὶ ἀνενδεῶς; ἔφασαν οἱ πατέρες, πολλὰ εἶναι καὶ διάφορα ὑποπτεύματα, ἐλεύθερα καὶ ἀκαθόριστα, καὶ προιζέσθωσαν δι' αὐτῶν τὰ χρειώδη. φθήσαιτο δὲ καὶ χρήσεις λαβεῖν τούτου ἀπὸ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων καὶ εὐαγγελικῶν. εἰς μέντοι τὰ ἔξω τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων χώρας, ἔνθα λεῖψις ἀνθρώπων ἐκδότων γραμματῶν ὅτι, συγχωρήσαν καὶ εἰς δύο ἐκκλησίαις καταστίζεσθαί τινα κληρικόν. μᾶλλον δὲ σήμερον ὃ ἀνάπαλιν. ὃν γὰρ ταῖς ἔξω χώραις, διὰ τὴν βασιλικὴν ὀξυωσίαν τῶν ἱερέων, πλείους εἶσιν οἱ κληρικοὶ τῶν ἐκκλησιῶν· καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς καταστίζεται εἰς δύο ἐκκλησίας. ἐν δὲ τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων οὐ μόνον εἰς δύο ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τρεῖς οἱ πλείους καταστίζονται. ὡς ἔοικε δὲ καταφρονήθη τὰ τοῦ κανόνος, διὰ δὲ μὴ κολάζεσθαι τοὺς τούτου καταφρονητάς, ἢ διὰ δὲ πλῆθος τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὴν στενοχωρίαν τῶν ἀξιολογωτέρων καὶ τῶν σεραγμάτων. οἱ δὲ λέγοντες τὸν κανόνα διαλαμβάνειν περὶ τῶν βιλομένων εἰς δύο πόλεις καταστίζεσθαι κλήρους, κακῶς λέγουσι. τοῦτο γὰρ ἕτεροι διάφοροι κανόνες μετὰ σφοδρότητος κολάζουσι.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ ἐν δύο ἐκκλησίαις στίζεσθαι κληρικὸν τὸν αὐτὸν ἀπαγορεύει ὁ κανών, αἰσχροκέρδειαν τοῦτο καλῶν καὶ ἐμπορίαν. οὐδεὶς γὰρ δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, ὡς ἕκαστός, φησι, τοῦ Ἀποστόλου, ἐν ᾗ ἐκλήθη τάξει, ἐν ταύτῃ μενέτω, καὶ προσεδρεύειν καλείω τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ ἐξ ἀρχῆς ἐκληρώθη. ὅσα γὰρ διὰ αἰσχροκέρδειαν γίνονται ὅτι τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλότρια τοῦ Θεοῦ. ὃ δὲ ἐν δύο ἐκκλησίαις στίζεσθαι, πάντως διὰ τὸ ἀμφοτέρωθεν λαμβάνειν σιτηρέσια γίνεται, ὅταν κέρδους αἰσχροῦ ὄντος. ὡσαύτως δὲ τοῦ ἀντιλαβόντος, ὅτι καὶ πῶς ζήσονται οἱ κεκληρωμένοι, μὴ ἀρκούμενοι τοῖς διδομένοις αὐτοῖς ἐκ τῆς μιᾶς ἐκκλησίας; ἀντιδιάσιν οἱ ποιηταὶ τοῦ κανόνος, ὅτι διάφορά εἰσιν ὑποθυμίαται πρὸς τὸν τοῦ βίου χρείαν. καὶ ἐκ τούτων, τινὰ μεταχειρίζωνται, ἵνα, ὧν χρήζουσι, διὰ τούτων ταῦτα προίζωνται, καὶ ἐκ τοῦ ἀποστόλου χρῆσιν φέρουσιν, αἱ χεῖρές μου, εἰπόντος, ὑπηρέτησαν ταῖς χρείαις μου, καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ, ὡς ὃν παῖς πρέσβεσι γέγραπται. ταῦτα δέ, φασι, λέγομεν γίνεσθαι ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ πόλει, διὰ τὸν πολυανθρωπίαν τῶν ἐν αὐτῇ. ἐν δὲ ταῖς ἔξω χώραις, ἔνθα ἔλλειψις ἀνθρώπων ἐστί, συγχωρεῖται δὲ ἕνα ἐν δύο ἐκκλησίαις καταστίζεσθαι.

una Ecclesia assidere. Quæ enim propter turpe lucrum fiunt in Ecclesiasticis negotiis, ea à Deo sunt aliena. Ad hujus autem vitæ usum sunt diversa studia: ex iis ergo, si quis velit, ea quæ sunt corpori ad usum necessario comparet. Dixit enim Apostolus; usibus meis, & iis qui mecum sunt, manus istæ subministrârunt. Et hæc quidem in hac à Deo conservanda civitate: in iis autem quæ extra sunt locis, propter hominum inopiam indulgeatur.

BALS. Perspicuus est Canon. Statuit enim, ne quis Clericus in duabus ecclesiis constituatur, quòd id sit turpe lucrum & negotiatio. Perinde autem ac si dixisset quispiam; Et unde Clerici ea, quæ ad victum sufficiunt, citra ullam indigentiam habebunt? dixerunt patres, multa esse & diversa studia, libera & non damnanda: & per ea quæ sibi sunt ad victum necessaria acquirant. Adduxerunt autem hujus rei gratia etiam sententias ex Actibus Apostolorum & ex Evangeliis. In regionibus autem, quæ sunt extra reginam urbium, ubi est inopia hominum qui sciunt literas, permissum est ut aliquis Clericus in duabus Ecclesiis constituatur. Fit autem hodie contrà. In externis enim regionibus, propter imperialem sacerdotum excusationem, Clerici sunt plures Ecclesiis, & ideò nullus in duabus Ecclesiis constituitur. In regina autem urbium, non solùm in duabus, sed etiam in tribus Ecclesiis plerique constituuntur. Ut est autem verisimile, præsens Canon neglectui est habitus, eo quòd non puniantur ejus contemptores; vel propter Ecclesiarum multitudinem, vel propterea quòd qui digni sunt, unà cum rebus ipsis, in angustum contracti sunt. Qui autem dicunt Canonem tractare de iis, qui in duarum urbium cleros referri volunt, malè dicunt. Alii enim Canones hoc vehementissimè puniunt.

ZONAR. Eundem duabus Ecclesiis Clericum Canon adscribi vetat, turpis lucri aviditatem ac negotiationem id appellans. Nemo enim potest duobus Dominis servire, & unusquisque, ait, ut monet Apostolus, in quo ordine vocatus est, in illo permaneat: in cujus igitur Ecclesiæ clerum primo quisque sublectus est, in ea stationem habere perpetuò jubet. Abducunt siquidem prorsus à Deo, quæcunque in Ecclesiasticis rebus sordidæ utilitatis cupiditate geruntur. Quod vero duabus Ecclesiis quispiam adscribatur, prorsus ex eo fit, ut ex utraque videlicet demensum accipiat, quo in lucello turpitudo inest. Hinc veluti objicienti cuipiam; Qua ratione igitur vitam Clerici tolerabunt, si minus, quam ipsis sufficiat, ab una Ecclesia suppeditetur? Auctores Canonis diversa studiorum genera esse respondent, quibus ea quæ ad victum pertinent comparentur. Unum igitur ex iis aliquod, cujus ope sibi necessaria conquirant, amplecti debere, remque Apostolico oraculo confirmant, dicente, Manus meæ ministrârunt usibus meis, & iis qui mecum sunt, ut in Actis habetur. Atque hæc quidem, inquiunt, in hac magna ac regina urbium civitate, propter hominum quæ in ea est multitudinem, ita servari jubemus. Verùm extra illam, quibus in locis hominum penuria est, unum duarum Ecclesiarum ministerio Clericum addici licere decernimus.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις δὲ λοιπὸν μὴ καταστίζεσθω ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἔξω δὲ ταύτης συγχωρείσθω, διὰ τὴν ἀνθρώπων τὴν ἔλλειψιν.

ARIST. *Clericus in duabus Ecclesiis in posterum Constantinopoli ne constituatur: at extra eam propter hominum penuriam permittatur.*

Οὐ δύναταί τις δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τῷ κυριακῷ φωνῷ, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσῃ· ἢ τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τὸν ἕτερον καταφρονήσει. διὰ τοῦτο καὶ τὰ δι' αἰσχροκέρδειαν ὅτι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων γινόμενα, ὡς ἀλλότρια Θεοῦ, ἡ σύνοδος αὕτη ἀποβάλλει· καὶ οὐ συγχωρεῖ ἐν Κωνσταντινουπόλει,

Non potest quispiam duobus servire dominis: vel enim unum odio habebit, secundùm dictum dominicum, & alterum diliget; vel unum amplectetur, & alterum contemnet. Quocirca ea, quæ propter turpe lucrum in Ecclesiasticis negotiis fiunt, ut Deo aliena, hæc Synodus rejicit: & non permittit Constantinopoli,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ubi eſt multitudo ſacerdotum, unum Clericum in duabus Eccleſiis conſtitui; ſed in unâ aſſiduum eſſe Eccleſiâ. Si autem ad vitæ neceſſitatem non ſufficiant, quæ ei dantur, talem aliud ſtudium quærere, & ex eo quæ ſunt corpori neceſſaria comparare, decernit. Ita enim fecit Apoſtolus, ut ipſe dicit; ea quibus mihi opus erat & iis qui mecum ſunt, hæ manus ſubminiſtrârunt.

A ἔνθα πλῆθος ἱερωμένων ἔϛιν, ὃν δυσὶν ἐκκλησίαις ἕνα κληρικὸν καθαπάϛεως, ἀλλὰ ὃν μιᾷ προσεδρεύειν ἐκκλησίᾳ· εἰ δὲ οὐκ ἀρκέϛαι πρὸς τὸ βίου χρείαν τοῖς διδομένοις αὐτῷ, ἕτερόν τι ἔργον μετέρχεϛαι καὶ τοιοῦτον διορίζει, καὶ ὅθεν αὐτῷ περίζεϛαι τὰ χρειώδη τῷ σώματι. καὶ γὰρ ἑαυτῶν ἐποίει καὶ ὁ ἀπόϛολος, ὡς αὐτὸς λέγει· ταῖς χρείαις μου, καὶ τοῖς οὖϛι μετ' ἐμοῦ, ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.

Canon XVI.

Omnis luxus & ornatus corporeus eſt à ſacerdotali ordine & ſtatu alienus. Epiſcopos ergo vel Clericos, qui ſe ſplendidis & inſignibus veſtibus exornant, ſe corrigere oportet; ſin autem permaneant, pœnis coërceri: ſimiliter & eos, qui ſunt unguentis delibuti. Quoniam autem radix acerbitatis ſurſum pullulans, Catholicæ Eccleſiæ fuit inquinamentum, Chriſtianos ſcilicet accuſantium hareſis; & qui eam ſuſceperunt, non ſolum imaginum picturas averſati ſunt, ſed omnem etiam pietatem ac religionem extruſerunt, eos, qui piè & honeſte vivunt, odio habentes; & in iis impletum fuit quod ſcriptum eſt; Abominatio peccatori religio & verus Dei cultus. Si inventi itaque fuerint nonnulli eos irridentes, qui vilem & modeſtum amictum induti ſunt, pœna corrigantur. A ſupertoribus enim uſque temporibus omnis vir ſacratus cum moderato & honeſto indumento verſabatur. Quicquid enim, non propter uſum, oſtentatorium ornatum aſſumitur, in luxus reprehenſionem incurrit, ut ait magnus Baſilius. Sed nec ex ſericis texturis variatum quis veſtimentum habebat: neque in veſtimentorum fimbriis adjecta erant alieni coloris additamenta. Ex divina enim lingua audierunt; quòd, Qui mollibus veſtiuntur, in ædibus regum ſunt.

B C

Κανων ιϛ'.

Πᾶσα βλακεία καὶ κόσμησις σωματικὴ ἀλλότρια εἰσὶ τῆς ἱερατικῆς τάξεως καὶ καθαπάϛεως. τοὺς οὖν ἑαυτοὺς κοσμοῦντας Ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς δι' ἐσθήτων λαμπρῶν καὶ ποδήρων, τούτους διορθοῦσθαι χρή· εἰ δὲ διορθοῖντο, ἐπιτιμίῳ ὑποβάλλεσθαι· ὡσαύτως καὶ τοὺς τὰ μύρα χριομένους. ἐπεὶ γὰρ ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα, μίασμα γέγονε τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἡ τῶν Χριϛιανοκαπήλων αἵρεσις, καὶ οἱ ταύτῃ δεξάμενοι, οὐ μόνον τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ἐβδελύξαντο, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν εὐλάβειαν ἀπώσαντο, τοὺς σεμνῶς καὶ εὐσεβῶς βιοῶντας προσοχθίσαντες· καὶ πεπλήρωται ἐπ' αὐτοῖς τὸ γεγραμμένον· βδέλυγμα ἀμβρωτολῶν θεοσέβεια· εἰ δέ τινες τοίνυν τινὲς ἐξηλωκότες τοῖς πάλαι εὐτελῆ καὶ σεμνὴν ἀμφίασιν ὑφειμένοις, διὰ ἐπιλήμου διορθώσεσθω. ἐκ γὰρ τῶν ἄνωθεν χρόνων πᾶς ἱερατικὸς ἀνὴρ, μετὰ μετρίας καὶ σεμνῆς ἀμφιάσεως ἐπολιτεύετο. πᾶν γὰρ ὃ μὴ διὰ χρείαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν ὑπολαμβάνεται, ὑφῆφειαν ἔχει κἀπηγορίαν, ὡς ὁ μέγας ἔφη Βασίλειος. ἀλλ' οὐδὲ ἐκ σηρικῶν ὑφασμάτων πεποικιλμένην ἐσθῆτα ἐνεδέδυτό τις, οὐδὲ προσετίθεντο ἑτερόχροα ἐπιβλήματα ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ἱματίων. ἤκουσε γὰρ ἐκ τῆς θεοφθόγγου γλώσσης, ὅτι οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

Bals. Cùm Iconomachi omnem Eccleſiaſticam conſtitutionem & pietatem in confuſionem & impietatem mutâſſent, utpote Clericis & Epiſcopis, qui ad eos accedebant, impiè & temere vitam inſtituere permiſſis, ut eorum voluntati obſequerentur; & ideo ſacerdotale quoque indumentum ad id quod plus habet luxûs & ornatûs mutatum eſſet: ſtatuerunt divini patres, eos puniri qui ſe ſplendida veſte exornant, & poſt denunciationem non corriguntur, & ſimiliter puniri eos qui unguentis delibuti ſunt. Quoniam autem hi præterea hæretici irridebant eos, qui piè & honeſtè vivebant, & vilioribus utebantur veſtibus propter humilitatem: ſtatuerunt ſancti patres eos, qui tale quid faciunt, per pœnas corrigi; Sacerdotes enim, inquiunt, ſemper olim modeſtè & honeſtè vitam inſtituebant, (& ſplendidiorem veſtem, quæ non propter uſum corporis ſumitur, oſtentationem ſive luxum magnus vocavit Baſilius) ſed neque ſerica veſte, Metaxatâ ſcilicet (feres enim vermes ſunt) induebantur viri ſacerdotales, neque alia diverſi coloris additamenta veſtium ipſarum fimbriis adjiciebant, ſcilicet lembos; & deinde dictum evangelicum adjiciunt. Lege & xxvii. Can. vi. Syn. Cùm autem accuſarentur quidam Clerici ſplendidè induti, qui veſtes Samittos dictas geſtabant, quæ non ſolùm diverſi coloris antepannas ſeu fimbrias habebant, ſed etiam auro intexta, præterea autem, & ſumptuoſas aureas literas; dicebant quidam, editum eſſe Canonem propter eam, quæ tunc erat in Eccleſiis, rerum confuſionem, & multam Clericorum à pietate alienationem; hodie autem non habere locum Canonem, quandoquidem Dei gratia abſoluta eſt Eccleſiaſtica conſtitutio & pietas, & ad Dei honorem Clerici cum veſtibus ſplendidioribus verſantur: audiverunt autem ſe non rectè dicere. Eſt enim Canon univerſalis; & quæ in eo ſcripta ſunt debent in ſecula ſeculorum obſervari & vim ſuam obtinere: qui verò præter eum vitam inſtituunt, rectè punientur, niſi corrigantur.

D E F

Βαλσ. Τῶν εἰκονομάχων μεταβαλόντων πᾶσι ἐκκλησιαστικὸν καθίδρυσιν καὶ εὐλάβειαν πρὸς ἀκαταστασίαν καὶ ἀνοσιότητα, ὡς τῶν αὐτοῖς προσερχομένων κληρικῶν καὶ Ἐπισκόπων ἀνεπιλαβῶς καὶ ἀδιαφόρως ἐκχωρηθέντων πολιτεύεσθαι, ἵνα τοῖς θελήμασιν αὐτῶν ὑπείκωσι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῆς ἱερατικῆς ἐνδυμασίας πρὸς τὸ βλακικώτερον μεταβληθείσης καὶ κοσμιώτερον· διωρίσθησαν οἱ πατέρες ἐπιτιμᾶσθαι τοὺς καλλωπίζοντας ἑαυτοὺς διὰ ἐνδυμασίας λαμπρᾶς, καὶ μὴ διορθουμένους μὴ διαγελᾶσθαι, ὡσαύτως καθαίρεσθαι καὶ τοὺς τὰ μύρα χριομένους. ἐπεὶ δὲ οἱ αὐτοὶ αἱρετικοὶ πρὸς τούτοις κατεγέλων τῶν βιούντων μετὰ σεμνότητος καὶ εὐλαβείας, καὶ ἐνδύμασι χρωμένων εὐτελεστέροις διὰ ταπείνωσιν· ὥρισαν οἱ θεῖοι πατέρες τοὺς τοιοῦτόν τι ποιοῦντας διὰ ἐπιτιμίων διορθοῦσθαι· ὅτι, φασὶν, οἱ ἱερεῖς ἀεὶποτε μετὰ μετρίας καὶ σεμνῆς διαγωγῆς ἐπολιτεύοντο (καὶ τὸ μὴ διὰ χρείαν τοῦ σώματος λαμπροτέρου ἱματισμὸν ὑφῆφειαν ἤγουν βλακείαν ὠνόμαζεν ὁ μέγας Βασίλειος,) ἀλλ' οὐδὲ ἐσθῆτα σηρικὴν ἤγουν μεταξωτὴν (σῆρες γὰρ αἱ σκώληκες) ἐνεδέδυντο ἱερατικοὶ ἄνδρες, οὔτε τινὰ ἑτερόχροα ἐπιβλήματα προσετίθεντο ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ἱματίων αὐτῶν, ἤγουν μαργέλια, καὶ ἐφεξῆς ὑποφέρουσι δὲ διαγελικὸν ῥητόν. ἀναγνωσθὴ καὶ ϟ. κανόνα τοῦ ϛ'. συνόδου. αἰτιωμένων δέ τῶν λαμπροφορουμένων κληρικῶν διὰ ἱματίων λεγομένων ἐξαμίτων ἐχόντων, ἢ μόνον ἑτερόχροα ἀνθέμια, ἀλλὰ καὶ χρυσοπάσια, ἐφ' οἷς καὶ γράμματα πολυτελῆ χρυσᾶ, εἶπόν τινες τὸν κανόνα ἐκφωνηθῆναι διὰ τὸ τότε εἰς ἀπαξίαν εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ τὸ πολλοῦ ἀνθελκύειαν τῶν κληρικῶν, σήμερον τὲ μὴ ἔχον χώραν τὰ τοῦ κανόνος, ὅτε Θεοῦ χαίρει πᾶσα ἔϛιν ἐκκλησιαϛικὴ καθίϛασις καὶ εὐλάβεια, καὶ πρὸς τιμὴν Θεοῦ οἱ κληρικοὶ μετὰ ἱματίων λαμπροτέρων πολιτεύονται. ἤκουϛε γὰρ μὴ καλῶς λέγων. καθολικὸς γάρ ἔϛιν ὁ κανὼν, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων τὰ ἐν αὐτῷ κρατεῖν καὶ ἐνεργεῖν ὀφείλουσι· οἱ δὲ παρὰ τούτων πολιτευόμενοι, καλῶς ἐπιτιμηθήσονται, εἰ μὴ διορθωθῶσιν.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ εἰκοστὸς ἕβδομος κανὼν τῆς ἐκτης Συνόδου περὶ ἀμφιάσεως ἱερατικῆς διαπλέπει· ἀλλὰ τῷ εἰκονομάχων συγχεάντων τὰ ἔθη τὰ ἐκκλησιαστικὰ, ἦλθε καὶ ἡ ἁγία σύνοδος εἰς τοῦτο περὶ τούτου διεσκοπεῖσαι. καὶ κωλύει τὰς ἑαυτὰς καλλωπίζονται διὰ λαμπρῶν ἱματίων ἐπισκόπους ἢ κληρικὰς διαδύεσθαι, ἢ ὑπομιμνήσκειν ὑπιμᾶσθαι, ὁμοίως καὶ τὰς τὰ μέρη διορθουμένους. ἐπεὶ δέ, φησιν, ἡ τῶν χριστιανοκατηγόρων αἵρεσις, καὶ οἱ ταύτῃ δεδεμένοι, καὶ τὰς σεμνὰς εἰκόνας ἐβδελύξαντο, ἀπαύστως ὃ καὶ πᾶς οὐλαβέσθαι, μισοῦντες καὶ ἀποστρεφόμενοι τὰς σεμνὰς βιοῦντας, εἰ δύναιντο ἐγγελῶντες τοῖς σύτηλῆ καὶ σεμνὰ ἐνδεδυμένοις, ὑπιμιμάσθωσαν, ἵνα διορθῶσιν. ἐκ γὰρ τῶν ἀρχαίων χρόνων, φησὶν ἡ σύνοδος, οἱ ἱερατικοὶ ἄνδρες μετρίως καὶ σεμνῶς ἐπολιτεύοντο. εἶτα καὶ ὁ μέγας Βασίλειος εἰς μαρτυρίαν παράγεται, ἑρμηνεύοντα τί ἐστι περιφρεία· ὅς φησιν, ὅτι πᾶν, ὃ μὴ διὰ χρείαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνεται, περιφρείας ἔχει κατηγορίαν. ἔστι γὰρ ὅτε μεταξῆς ἐσθῆτας πεποικιλμένας (ὑῆται γὰρ αἱ σηρικαὶ, ὡς διὰ σηρῶν γινόμεναι· σῆρες γὰρ οἱ σκώληκες λέγονται,) οἱ ἱερατικοὶ πάλαι ἐνεδέδυντο, λέγει ὁ σύνοδος. ὅτε τινὰ ἑτερόχροα ἐπιβλήματα περισεπίτες ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ἱματίων ἔθεντο. καὶ ἐξῆς ὑπιφέρει τὸ εὐαγγελικὸν ῥητόν.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοποι, ἢ κληρικοὶ, λαμπραῖς ἑαυτὸς χρησιοῦντες ἐσθῆσιν, ἢ μύρα χριόμενοι, διορθούσθωσαν· ὑπιμένοντες δὲ, ὑπιμιμάσθωσαν. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Τινὲς τῶν μοναχῶν καταλιπόντες τὰ ἑαυτῶν μοναστήρια, ἐφιέμενοι τῆς ἀρχῆς, καὶ τὸ ὑπακούειν ἀπρομινόμενοι, ἐγχειροῦσι κτίζειν ἐκκλησίας οἴκους, τὰ πρὸς ἀνάστασιν μὴ ἔχοντες. εἴπερ οὖν τοῦτο ὑπιχειρήσει ποιεῖν, κωλυέσθω ὑπὸ τοῦ κ(υρίο)υ τόπου Ἐπισκόπου· εἰ δὲ τὰ πρὸς ἀνάστασιν ἔχει τὰ βεβουλευμένα αὐτῷ εἰς πέρας ἀγέσθωσαν. τὸ αὐτὸ δὲ φυλατέσθω καὶ ὑπὶ λαϊκῶν καὶ κληρικῶν.

ΒΑΛΣ. Καὶ πάλιν οἱ ἅγιοι πατέρες, μὴ ἀνεχόμενοι ἔλως παῤῥησιάζεως ὃ τῆ φιλοδοξίας πάθος εἰς τὰς πολιτευομένους κ(υρίο)υ Θεὸν, διωρίσαντο, τὰς καταλιμπάνοντας μοναχὰς τὰ οἰκεῖα μοναστήρια διὰ φιλοδοξίαν ἢ ἀνυποταξίαν, καὶ ἐγχειροῦντας μὲ κτίζειν ἐκκλησίας οἴκους, μὴ ἔχοντας δὲ αὐτάρκεια πρὸς ἀνάστασιν, κωλύεσθαι τῆ κ(υρίο)υ χώρας Ἐπισκόπου, ὥστε συγκροτεῖσθαι τὰς ἔγνοιας ἀνενδεεῖς. ὅ αὐτὸ ἦ γίνεσθαι καὶ ὑπὶ λαϊκῶν καὶ κληρικῶν. σὺ ἦ εἰ θέλεις μαθεῖν πλατύτερον πῶς καὶ καθ' τινῶν κτίζονται τὰ μοναστήρια, ζήτει κεφ. α'. τῆ α'. πτλου τῆ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, ὅταν ἔστι μέρος τ' ρκγ'· Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, καὶ ὅλον α'. κεφ. τῆ ια'. πτλου τῆ πρώτου σωζόμενο, καὶ τὸ ὃν αὐτῶν· ὡσαύτως καὶ ιβ' α'. κανόνα τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης α'. ἐ β'. Συνόδου τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσης, καὶ μάθῃς πάντα τὰ περὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν μοναστηρίων. Ὅ μέντοι προκειμενὸν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, μὴ ἐξακουόμενον καὶ ὑπὶ λαϊκῶν καὶ κληρικῶν, ἐκλαβοῦ εἰς μόνους τοὺς μοναχούς. Ὅ ἦ καλύεται τοὺς κτίζοντας μοναστήρια, ἐ μὴ ἔχοντας ἀρκοῦντα δαπάνιον, ἕλκυσον εἰς πάντας, ἤγουν εἰς λαϊκοὺς, κληρικοὺς, Ἐπισκόπους, μοναχοὺς καὶ λοιπούς. ἐρωτήσῃ δέ τις, καὶ πῶς ἢ δαπάνιον ἀπαρτισθήσεται ὁ θέλων κτίσαι μοναστήριον; ἆρα χρυσίου πολλά τινα τάλαντα ἢ μετρίους ταπεινούς; Λύσις. οὐδὲν ἐξ ἀμφοῖν. ἔστι γὰρ ἀναγκάζεταί τις προσαγαγεῖν τῷ Θεῷ μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀξίαν προσαγωγὴν, ἔστι μικροπρεπὲς χρυσίου κερμάτιον, μὴ ἀρκοῦν εἰς ὃ προέθετο προφέρων εἰσακουσθήσεται. ἀλλ' ἐπεὶ ὃ ἐλάχιστον ὑπὸ τριῶν μοναχῶν συνίσταται μοναστήριον, ἀναγκασθήσεται ὁ κτίσαι μέλλων προσαγαγεῖν,

ZONAR. De hominum qui ſacro ordini adſcripti ſunt indumentis, Synodi quoque ſextæ Can. xxvii. decernitur: ſed cum ritus Eccleſiaſticos Iconomachi perturbâſſent, idcirco de eadem re hæc quoque ſynodus decreto cavendum exiſtimavit. Si quis ergo Epiſcopus aut Clericus pretioſam veſtem ad ornatum cultúmq; corporis adhibuerit, aut unguento delibutus fuerit, primũ admoneri hominem, tum, ſi perſtiterit, pœnis quoq; in eum animadverti jubet. Quoniam vero, inquit, Chriſtiano accuſatorum hæreſis, quiq; illâ tenebantur, non modo ſacris imaginibus bellum indixêre; ſed totius quoq; religioſæ modeſtiæ prorſus obliti, eos, quorum moribus ac vitæ gravitas ineſſet, oderant & averſabantur: ſi demiſſo ac modeſto ornatu indutos homines irridere deprehenſi fuerint, correctionis ergo puniendos eſſe decernit. Nam vel à prima antiquitate Deo ſacrati homines in omni victu cultúq; moderati & graves, inquit Synodus, extitêre. Deinde magni quoque Baſilii, quid περιπρεία ſit explicantis, teſtimonium adducit. Quotieſcunque enim quidpiam, non ad uſum, ſed ad ornatum tantummodo ac elegantiam adhibeas, in vitium, inquit, quod περιπρεία dicitur, incurras. Neque vero veſtibus ex metaxa variegatis (ſunt autem illæ ſericæ, à Seribus quippe metaxa conficitur; Seres porro vermes quidam dicuntur,) qui in ſacrum ordinem cooptati fuerant, inquit ſynodus, antiquis temporibus utebantur; neque illis colorati panni additamenta indumentorum fimbriis aſſuere mos erat. Quæ mox Evangelica ſententia clauduntur.

ARIST. *Epiſcopi vel Clerici ſplendidis ſe induentes veſtibus, vel unguentis delibuti, corrigantur. Perſiſtentes autem puniantur.* Perſpicuus.

CANON XVII.

Quidam monachi, ſuis monaſteriis relictis, ut qui imperare deſiderent, & parere recuſent, oratoria ædificare aggrediuntur, cùm ea non habeant quæ ad perfectionem pertinent. Si quis igitur hoc facere aggreſſus fuerit, prohibeatur ab ejus loci Epiſcopo: ſi habeat autem quæ ad perfectionem ſufficiunt, ab ipſo deliberata ad finem deducantur. Idem autem ſervetur in Laicis & Clericis.

BALS. Rurſus quoque ſancti patres, cùm omnino non ferrent gloriæ cupiditatem inter eos verſari, qui ſecundùm Deum vivere conſtituunt, ſtatuerunt, ut Monachi, qui propter gloriæ cupiditatem ſua monaſteria relinquunt, vel etiam propter inobedientiam, & oratoria quidem ædificare aggrediuntur, non habent autem quæ ad ejus perfectionem ſufficiunt, prohibeantur ab illius regionis Epiſcopo, ut qui ea conſtituere minùs ſufficiunt. Hoc ipſum autem etiam fieri in Laicis & Clericis decrevêre. Si latius autem ſcire velis, quomodo & à quibus ædificantur monaſteria, quære i. cap. i. tit. iv. lib. Baſilic. quæ quidem eſt pars cxxiii. Juſtiniani novellæ, & totum i. cap. xi. tit. præſentis operis, & quæ ſunt in eo; ſimiliter & i. Can. ſanctæ & magnæ i. & ii. Syn. quæ in templo ſanctorum Apoſtolorum congregata eſt: & diſces omnia quæ ad monaſteriorum ædificationem pertinent. Quod autem à ſanctis patribus in proœmio dictum eſt, in Laicis etiam & Clericis non exauditum, de ſolis Monachis accipe. Prohiberi autem eos, qui Monaſteria ædificant, & ſumptum ſufficientem non habent, ad omnes ſcilicet Laicos, Clericos, Epiſcopos, Monachos, & reliquos extende. Rogaverit autem quiſpiam, & quantus ſumptus ab eo exigetur, qui velit monaſterium extruere? Multáne auri talenta, an ſtateres aliquot? Solutio. Neutrum. Non enim cogetur quiſpiam magnificam & magni pretii Deo offerre oblationem, nec minutula aliquot auri numiſmata, ad ea quæ propoſuit non ſufficientiam afferens exaudietur. Sed quia monaſterium à tribus ad minimum Monachis conſtituitur, cogetur, qui vult ædificare, afferre,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

si non plura, ea quidem certè quæ sufficiunt ad templi perfectionem, suámque & trium Monachorum habitationem & provisionem. Dicit enim xiv. Imp. domini Leonis philosophi novella post procœmium hæc; Dicimus itaque quòd quoniam divino ore dictum est, ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, illic sum in medio eorum, oportet tribus ad minimum sufficere opus, quod monasterii subit appellationem, & aliorum scilicet pretiosorum instrumentorum, quæ ad ceremonias Deique cultum & nominis celebrationem pertinent, non deesse facultatem. Eum ergo, qui monasterium consecrare velit adgredi citra prohibitionem, eò usque ad minimum oportebit ad ejus consecrationem impendere. Quoniam autem plurimi, qui se tali rei adgrediundæ dedidêre, nonnunquam postea consilio frustrantur, morte præveniente, & eorum inter homines conversationem tollente, illud à nobis decernitur; quòd si testamentum præcesserit, quæ in eo dispositа sunt, erunt Ecclesiæ: sin autem cujusmodi multa rerum affert incertitudo, ante factum de rebus suis testamentum è medio sublatus fuerit, si sint quidem tres liberi, quartam bonorum partem sibi vendicabit monasterium: sin autem ultra tertium numerum prolis processerit multitudo, monasterium unà cum liberis numerabitur, & unusquisque eorum æqualem partem accipiet universarum facultatum, quas defuncti debita non attingunt. Si autem liberos non habeat qui vita excessit, sed relictis parentibus decesserit, iis quæ habet bifariam divisis, altera quidem pars parentibus, altera verò monasterio tradetur. Si autem hæredibus ascendentibus destitutus fuerit, eos autem, qui per transversalem lineam eum attingunt, clerus admiserit: ipsi quidem, quicunque fuerint, tertiam partem possidebunt, duæ autem partes Ecclesiæ accedent. Et hæc quidem de iis qui monasteria ædificant. Interrogatio. Si quis autem domum oratoriam, non monasterium, ædificare voluerit, tantám ne ut afferat impensam, ab eo postulabitur? Solutio. Nequaquam. Hæc enim de solis monasteriis lata sunt. Qui est ergo ædificaturus offerre cogetur quod satis est, ex Episcopi examinatione. His ergo ita se habentibus, in urbium quidem regina ab eo, qui statis temporibus est Cartophylax, crucis fixio extra urbem alicui, templum excitare volenti non datur, nisi juxta primum Canonem i. & ii. Syn. in scriptis deposuerit, se omnia attulisse quæ ad ejus perfectionem pertinent, ut superiùs dictum est, & ea minutatim confirmaverit in Ecclesiastico codice. In externis autem regionibus, ut mihi quidem videtur, nihil ejusmodi subtilitate disquiritur; sed licet omni volenti absque ulla molestia oratoria ædificare. Quin & hîc etiam multi, absque scientia Episcopi, multa audent ejusmodi. Quia autem solius templi sumptûs meminit Canon; sumptûs autem nomine, omnia quæ sunt monasterio utilia & iis, qui in ipso exercentur, comprehenduntur; debes tu sumptum quoque sic accipere.

εἰ μὴ πλείονα, πέως ἔχῃ τὰ ἀρκοῦντα εἰς ἀπάρτισμὸν ναοῦ καὶ οἰκονομίαν αὐτοῦ καὶ τριῶν μοναχῶν. φησὶ γὰρ ἡ ιδ'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου μετ' ὀλίγα τοιαῦτα· φαμὲν οὖν, ὡς ἐπεὶ ὅ ἔφην· ὅπου εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν, χρεῶν ὅ ἐλάχιστον τρισὶν ἐπάρκειν ὅ μοναστηρίου κλῆσιν ὑποδυόμενον ἔργον, δηλονότι καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν κειμηλίων, ὅσα τε πρὸς ἀκριβείαν καὶ δοξολογίαν ὁρῶσιν, ὑπαρχύσης τῆς εὐπορίας. τῷ μὲν οὖν πρὸς ἀνιέρωσιν μοναστηρίου ἀκώλυτον ἔχοντι τὴν ἐπιχείρησιν, εἰς τοσοῦτον δεήσει ὅ ἐλάχιστον ὅ ἀφιέρωμα συντελεῖν. ὅτι οἱ πλούσιοι πρὸς τὴν τοιαύτην ἐπιχείρησιν ἑαυτοὺς ἐπιδιδόντες, ἐνίοτε ὀπίσω βυλῆς ἀπολείπουσι, προλαβόντος τοῦ θανάτου, καὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις αὐτοὺς συναναστροφῆς ἐξαφανίζοντος, οὐκοῦν ἡμῖν δεσπόζεται, ὡς δι' ἀτυπώσεως προελθούσης, τὰ ἐν αὐτῇ διηρεθισμένα ἔσαι τῆ ἐκκλησίας. εἰ δὲ ὁπόσα πολλὰ φέρῃ τὸ ἄδηλον, πρὸ τῆς τῷ οἰκείων ἀναπαλαίστου διατυπώσεως, παίδων μὲν ὄντων ἄχρι τριῶν τεταρτὸν μέρος τῆς ὑπάρξεως οἰκειώσεται ἡ μονή· ἐπέκεινα δὲ τοῦ τρίτου ἀριθμοῦ προϊόντος τοῦ τῆς γραμμῆς πλήθους, συγκαταλέξεται τὸ μοναστήριον τοῖς παισὶ, καὶ τὰ ἴσα τούτων ἑκάστῳ λήψεται ἐκ πάσης προυσίας, ἧς οὐχ ἁπτεται χρέα τοῦ πεθνηκότος. ἄπαιδος δὲ ὑπάρχοντος τοῦ τὸν βίον ἀπολιπόντος, ὅπου γονεῖσι δὲ λιπόντος, διχῇ τῶν προσόντων διαιρουμένων, ἡ μὲν γονεῦσι, ἡ δὲ ἑτέρα μοῖρα τῷ μοναστηρίῳ προσχωρήσεται. εἰ δὲ ἔρημος εἴη κληρονόμων ἀνιόντων, τοὺς ἐκ πλαγίου δὲ εἰσιόντας ὁ κλῆρος προσίεται· αὐτοὶ μὲν, ὅσοι ἂν καὶ ὦσι, τὸ τρίτον μέρος διανεμήσουσι, τὸ δίμοιρον δὲ προχωρήσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοὺς κτίζοντας μοναστήρια. ἐρώτησις. εἰ δέ τις οἰκτήριον οἶκον, οὐχὶ μοναστήριον, θελήσῃ κτίσαι, τοσαύτῃ δαπάνῃ προσαγαγὼν ἀπαιτηθήσεται; Λύσις. οὐδαμῶς. οὐδὲ γὰρ μοναστηρίων ταῦτα νενομοθέτηται. ἀναλισκομένη οὖν ὁ κτίσαι μέλλων προσαγαγὼν, καὶ δοκιμασίαν τοῦ Ἐπισκόπου, τὸ ἀρκοῦν. τούτων ὕπως ἐχόντων, ἐν μὲν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων ἄλλως σταυροπήγιον οὐδὲ τοῦ κυρίου χαρτοφύλακος ἔξεστί τινι ἔξω τῆς πόλεως ταύτης ἀνεγεῖραι θέλοντι ναόν, εἰ μὴ κυρίου τοῦ α'. κανόνα τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου καταπλήσαι διὰ ἐγγραφῆς, προσενεγκόντα πάντα τὰ πρὸς ἀπάρτισμὸν τούτου, ὡς εἴρηται, καὶ βεβαιώσαι αὐτὰ κυρίου λεπτῶν ἐν τῷ ἐκκλησιαστικῷ κώδικι. ἐν δὲ ταῖς ἔξω χώραις, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδέν τι τοιοῦτον ἀκριβολογεῖται, ἀλλὰ πᾶσι μὲν βουλομένῳ ἐξεῖναι ἀπλουστάτην μονὴν κτίζειν εὐκτήρια. καὶ συνήθως οἱ πλείονες χωρὶς εἰδήσεως ἐπισκοπικῆς πολλὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ δὲ μόνης διατάξεως τοῦ ναὸν ἐμνήσθη ὁ κανών, τῷ ὀνόματι δὲ τῆς διατάξεως πάντα τὰ χρήσιμα τῷ μοναστηρίῳ καὶ τοῖς ἀσκουμένοις ἐν αὐτῷ συμπεριλαμβάνονται, ὀφείλεις καὶ σὺ οὕτως ἐκλαμβάνειν τὸν διατάξαντα.

ZONAR. A Monachis monasteria exædificari ne liceat, hic Canon decernit: ab imperandi siquidem studio parendique impatientia homines in id consilium impelli dicit. Cum enim illos, inquit, obedientiæ tædium cepit, ædificationem moliuntur. Mox cum ad perficiendum facultates non suppetant, opera inchoata relinquunt. Id ne fiat, Episcopi studio curari, jubet. Quòd si cui tantum suppetat in sumptum, quantum operi absolvendo satis esse possit, ab eo cogitata perfici nihil vetat. Eandem porro constitutionem ad Clericos & ad Laicos pariter extendi placet.

ZΩNAP. Κωλύει ὁ κανὼν ὅ μὴ μοναχῶν κτίζεσθαι μοναστήρια, φιλαρχίαν λέγων εἶναι τοῦτο καὶ ἀνυποταξίαν. ἀπλησιάζοντες γάρ, φησι, τοῖς πέρασιν ἀρνοῦνται τῷ ὑπακούειν, ὅπως δυσχεροῦσι κτίζειν. καὶ μὴ εὐποροῦντες ἀπάρτισαι αὐτὰ καταλιμπάνουσιν ἀπλῆ. τοῦτο κωλύεσθαι μὴ τῷ Ἐπισκόπων ὁρίζει. εἰ δὲ ἔχῃ ἀρκοῦσαν δαπάνην εἰς ὅ ποιῆσαι τέλειον ἔργον, ὃ ἐβουλεύσατο γενέσθαι. τὸ αὐτὸ δὲ διορίζεται κρατεῖν καὶ ὅπου κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

ARIST. *Qui monasterium extruere vult, si habeat quidem quibus perficiat, opus adgrediatur, & ad finem istud perducat. Sin minus, à loci Episcopo prohibeatur. Idem & de Laicis & Monachis valet.*

ΑΡΙΣΤ. Ὁ βουλόμενος κτίσαι μοναστήριον, εἰ μὲν ἔχει τὰ πρὸς ἀπάρτισμόν, ἀρχέσθω τοῦ ἔργου, καὶ εἰς τέρας ἀγέσθω τοῦτο· εἰ δὲ μή, κωλυέσθω παρὰ τοῦ κατὰ χώραν Ἐπισκόπου. τούτου κρατούντος καὶ ὅπου λαϊκῶν καὶ μοναχῶν.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Α θεόσωποι γίνεσθαι καὶ τοῖς ἔξωθεν, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος· δεῖ δὲ γυναῖκας ἐνδιατρίβειν ἐν ἐπισκοπείοις ἢ μοναστηρίοις, πολὺ μᾶλλον θεοπρεπῶς. ἄτοπον. εἴ τις οὖν δύλλω ἢ ἐλευθέραν ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ κτήσηται φοιτᾶν, ἢ ἐν μοναστηρίῳ, πρὸς ἐγχείρησιν διακονίας τινός, ἐπιτιμάσθω· ἐπιμένων δὲ, καθαιρείσθω. εἰ δὲ καὶ τύχοι ἐν θεραπείοις γυναῖκας ἔχειν, καὶ θελήσοι ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος πορείαν ἐν τοῖς ἐκεῖσε ποιήσασθαι, πρόσωπον ἐπισκόπου ἢ ἡγουμένου, μηδ' ὅλως ἐγχείρησιν διακονίας ποιεῖσθαι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν γυνὴ, ἀλλ' ἰδιαζέτω ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, ἕως ἂν πάλιν ἐπιδημαχώρησιν ποιήσεται ὁ ἐπίσκοπος, διὰ τὸ ἀνεπίληπτον.

B

ΒΑΛΣ. Μαθόντες, ὡς ἔοικεν, οἱ ἅγιοι πατέρες, ὅτι εἰς ἐπισκοπεῖα καὶ εἰς μοναστήρια διάγουσι γυναῖκες, εἶπον, ὡς ἐπεὶ ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος πρὸς Κορινθίους ἐπιστέλλων διορίσατο ἀπρεπῶς εἶναι ἡμᾶς, μὴ μόνοις τοῖς ἐντὸς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξωθεν, ἤγουν μὴ μόνοις τοῖς πιστοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀπίστοις· δεῖ δὴ σωφρόνως μὴ γυναικὶ ἐπισκόπους ἢ ἡγουμένους, ἐν μοναστηρίῳ ἢ ἐν ἐπισκοπείῳ, πολλοὺς ἔχειν C θεοσκόμους. ἄτοπον, καὶ λιθοβολίᾳ οὐ τυχοῦσα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως· ὀφείλουσιν ἐπιτιμᾶσθαι οἱ τοιοῦτόν τι ποιήσαντες, ἐπιμένοντες δὲ καθαιρεῖσθαι. ὡς δέ τινος εἰπόντος ἀδιάκριτον εἶναι τοῦτο κωλύεσθαι τούτους, ὁπωσδήποτε μὴ γυναικὶ συνδιαιτωμένους (συμβαίνει γάρ τινα ἐξ αὐτῶν μὴ παρόδον καταλῦσαι εἰς πανδοχεῖόν τι γυναῖκας ἔχον, καὶ οὐ δυνάται ὁ ἐπίσκοπος τὸν μὴ τούτων διακονίαν ἀποπέμψασθαι) ὥρισεν, εἰ συμβῇ τοῦτο, μηδ' ὅλως ὁρῶντος τοῦ ἐπισκόπου ἢ τοῦ ἡγουμένου διακονεῖν τὰς γυναῖκας, ἀλλ' ἐν τόπῳ ἑτέρῳ ταύτας ἀναχωρεῖν καὶ ἡσυχάζειν D ἕστ' ἂν οὗτοι ἀποχωρήσωσι· τὸν δὲ τούτων διακονίαν γίνεσθαι πρὸς ἀνδρῶν. οὕτω γὰρ ἀνεπίληπτον ἦτοι ἀσκανδάλιστον ἐπ' αὐτοῖς σωτηρηθείη. ἆρα δὲ ἐὰν ἐξ ἀντιδιαστολῆς ἐν ἐπισκοπείῳ ἢ μοναστηρίῳ μὴ συνδιάγωσι μὴ γυναικὶ, ἀλλ' ἐν ἑτέρᾳ κατοικίᾳ, συγγνωμονηθήσονται; Λύσις· οἱ μὲν κανόνες, καθὼς πολλάκις εἴπομεν, καὶ ὁ νζ. κεφ. τοῦ α. τίτλου β' γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ἀπαγορεύουσιν ἱερωμένου τινὰ μὴ ὑποπίπτειν γυναικὶ συνδιάγειν, ἄνευ μητρὸς, θυγατρὸς, ἀδελφῆς, καὶ τῶν λοιπῶν ἀνυπόπτων προσώπων. ὁ δὲ νζ. κεφ. ἄρτι, μέρος ὂν τῆς ρλζ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, λέγει ταῦτα ῥητῶς· ἐπίσκοπον δὲ μηδεμίαν παντελῶς γυναῖκα ἔχειν ἢ μεθ' αὑτῆς οἰκεῖν συγχωροῦμεν· εἰ δὲ ἀποδειχθείη τοῦτο, τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβαλλέσθω. εἰ γοῦν ὁ ἁπλῶς συνοικῶν ἐπίσκοπος μετὰ γυναικὸς οἱασδήποτε καθαιρεῖται, πολλῷ πλέον ὁ ἐν ἐπισκοπείῳ τοιοῦτόν τι ποιήσας ἀπεντεῦθεν καθαιρεθήσεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, διὰ τὸ τῆς νεαρᾶς ἀκριβέστερον. ὁ μέντοι ιε'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου κωλύει, οὐ μόνον ὁ καταμεῖναι γυναῖκα ἐν μοναστηρίῳ ἀνδρῶν, ἢ ὁ ἀναπαλιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλως εἰσελθεῖν ἐν αὐτῷ χάριν οἱασδήποτε. ὑποθέσεως. σημείωσαι οὖν τὸν κανόνα λέγοντα, ὅτι μήτε δύλη οὔτε ἐλευθέρα ὀφείλει συνδιάγειν μετ' ἐπισκόπου ἢ ἡγουμένου καθ' οἱονδήποτε λόγον. τὰ μέντοι περὶ τῶν ἐν πανδοχείοις ὑπὸ γυναικὸς εἰρημένα ἀπολυτεραγμονήτως ἐκληφθήσονται εἰς πανδόκια δεσποτικῶς τῷ ἐπισκοπείῳ καὶ τῇ μονῇ διαφέροντα· εἰ γὰρ καταλύσουσιν οὗτοι εἰς ξενοδοχεῖα ἢ εἰ ἄλλοθεν πανδόκια, δυσερές ἐστιν, ὡς νομίζω, τὰ τοῦ κανόνος ἐνεργηθῆναι.

F

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ τρίτος κανὼν τῆς πρώτης συνόδου, καὶ ὁ πέμπτος τῆς ἕκτης, περὶ συνοικούντων γυναικὶ διαλέγονται. καὶ ἐπεὶ ὁ κανὼν κωλύει τὸν ἐν ἐπισκοπείῳ ἢ ἐν ἀνδρῶνι μονῇ διάγειν γυναῖκα, καὶ ἐν ἐπισκοπείῳ χάριν ὑποθέσεως τινος. ἢ ἐν μοναστηρίῳ ἔχοντα γυναῖκας

Canon XVIII.

Sine offenſione eſte etiam iis qui extra ſunt, inquit divinus Apoſtolus: mulieres autem in Epiſcopiis vel monaſteriis verſari, eſt omnis offenſionis cauſa. Si quis ergo ancillam vel liberam in Epiſcopio poſſidere deprehenſus fuerit, vel in monaſterio, ad miniſterium aliquod obeundum, reprehendatur: ſin autem perſeveret, deponatur. Si vero etiam in ſuburbiis mulieres eſſe contigerit, voluerit Epiſcopus vel monaſterii præfectus illuc iter facere præſenti Epiſcopo vel monaſterii præfecto, mulier eo tempore nullo modo miniſterium obeat; ſed alio in loco ſeorſum degat, donec receſſerit Epiſcopus: ut omnis reprehenſionis occaſio vitetur.

Bals. Cum intellexiſſent, ut videtur, ſancti patres, quod in Epiſcopiis & monaſteriis mulieres verſantur, dixerunt, quod quoniam magnus Apoſtolus Paulus ad Corinthios ſcribens ſtatuit, nos ſine offenſione eſſe debere, non ſolum iis qui intus, ſed iis etiam qui extra ſunt; ſcilicet non ſolum fidelibus, ſed & infidelibus; Epiſcopos autem vel monaſterii præfectos cum fœminis verſari, in monaſterio vel in Epiſcopio, eſt omnis offenſionis cauſa & non vulgare probrum Eccleſiaſticæ conſtitutionis; debent, qui tale quid facturi ſunt, puniri: ſin autem perſeverent, deponi. Perinde autem ac ſi dixiſſet aliquis, à recto diſcernendi judicio eſſe alienum, ut puniantur ii, qui quomodocunque cum mulieribus verſantur (contingit enim ut aliquis eorum in tranſitu divertat in ſuburbano, in quo ſunt mulieres, & non poteſt converſationem cum illis repudiare) ſtatuerunt, ſi hoc contigerit, nullo modo vidente Epiſcopo vel monaſterii præfecto miniſtrare mulieres, ſed eas in alium locum ſecedere, & in ſilentio degere, donec illi receſſerint: viros autem iis omnino miniſtrare. Sic enim omnis reprehenſionis ſive ſcandali vitabitur occaſio. Nunquid autem argumento à contrario ſumpto, ſi in Epiſcopio vel in monaſterio cum mulieribus non converſentur, ſed in aliis ædibus, eis venia dabitur? Solutio. Canones quidem, ut ſæpe diximus, & lvii. cap. i. tit. iii. lib. Baſilic. prohibet, ne quis eorum qui ſunt ex ſacerdotali ordine cum ſuſpecta muliere verſetur, præterquam cum matre, ſorore, filia, & reliquis perſonis de quibus nulla oriatur ſuſpicio. lvii. autem ejus caput, quod eſt pars cxxxvii. Juſtiniani novellæ, hæc dicit expreſſe; Epiſcopum autem nullam penitus habere fœminam vel cum ea habitare permittimus: ſi hoc autem demonſtratum fuerit, Epiſcopatu ejiciatur. Si ergo, qui ſolummodo cum quacunque muliere cohabitat Epiſcopus deponitur: multo magis qui tale quid in Epiſcopio fecerit, ideo deponetur, ut mihi videtur, quia novella indiſtinctè loquitur. Jam vero xv. cap. i. tit. iv. lib. prohibet, non ſolum mulierem manere in virorum monaſterio, vel contra: ſed etiam omnino in ipſum ingredi quacunque de cauſa. Nota ergo canonem qui dicit, quod neque ancilla neque libera debet cum Epiſcopo vel monaſterii præfecto quavis ex cauſa unà degere. Quæ autem de mulieribus quæ ſunt in ſuburbanis dicta ſunt, citra ullam curioſiorem inveſtigationem aſſumentur de ſuburbanis quæ ad Epiſcopium vel monaſterium jure dominii pertinent: ſi enim in publicis hoſpitiis vel etiam in alienis ſuburbanis diverterint, difficile eſt, ut exiſtimo, ea quæ in canone continentur obſervari.

Zonar. Tertio quoque primæ, & quinto ſextæ Synodi canone, de iis, quæ domi habebantur, mulieribus definitum. Hic vero etiam Canon in Epiſcopio aut in virorum monaſterio fœminam commorari vetat, quiq; illas cujuſcunq; cauſæ obtentu in his locis habuerint,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

rint, pœnis in eos animadverti, ac niſi ejecerint, ſacris initiatos deponi jubent. Sed neque in ſuburbanum, in quo miniſteria per fœminas exercentur, Epiſcopum aut monaſterii præfectum abire permittit; niſi illæ in alium locum, quoaduſque Epiſcopus præfectuſve diſceſſerit, tranſeant. Lege Ancyranæ quoque Synodi Canonem undevigeſimum.

ARIST. *Non oportet fœminas in Epiſcopiis aut monaſteriis commorari. Siqua igitur hoc anſa fuerit, reprehendatur: ſin perſtiterit, deponatur. Quinetiam ubicunque Epiſcopus vel monaſterii præfectus adfuerit, nulla mulier miniſtret, vel apparet; ſed ſeorſum agat, donec receſſerit.*

Sine offenſione oportet nos eſſe etiam iis qui extra ſunt, ſecundum divinum Apoſtolum; & idcirco mulieres in Epiſcopiis aut virorum monaſteriis habitare non oportet; ſed eum qui auſus fuerit ancillam vel liberam ob aliquod miniſterium in Epiſcopio aut monaſterio retinere, reprehendi jubent patres. Eum autem, qui & poſt reprehenſionem eas non abigit, ſed in Epiſcopio aut manſione adhuc etiam manere permittit, deponi ſtatuunt. Si vero in Epiſcopii vel monaſterii ſuburbanis Epiſcopus aut monaſterii præfectus abierit, & contigerit mulieres ibidem eſſe, hæ miniſterium non obeant quamdiu illi ibi ſunt; ſed alio in loco ſeorſum ſtent, donec receſſerint illi, ut reprehenſionis occaſio evitetur.

A

B

C

βπτιμᾶδθ κελδίει, ϗ εἰ μὴ ἐκβάλοι αὐζῆς, ϗ καθαιρεῖδ τὲς ἱερομήνιους. Ἀλλ' οὐδὲ ἐν φροαςείῳ, ἔνθα γυναῖκές εἰσιν ὑπηρετᾶσαι, ἀπέναι βέλε) Ἐπίσκοπον ἢ ἡγέμονον, εἰ μὴ ἐκβαλοι ἐν ἑτέρῳ τόπῳ μέλασᾶσιν, ἕως ἂν ἐκβῆτον ὁ Ἐπίσκοπ@. ἢ ὁ ἡγέμον@. ὑποχωρήσωσιν. ἀναγνωτέον ϗ ιθ'. κανόνα τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ δεῖ γυναῖκας ἐνδιαιτᾶδαι Ἐπισκοπείοις ἢ μοναςηρίοις· εἴτις οὖν τοῦτο τολμήσει, βπτιμάδω· εἰ δὲ βπτμηθείη, καθαιρείδω. Ἀλλὰ καὶ ἔνθα ἂν βλέπει Ἐπίσκοπ@. ἢ ἡγούμεν@., μηδεμία γυνὴ βλακωνέτω, ἢ φαινέδω· ἀλλὰ ἰδίᾳ ζέτω, μέχρις ἀναχωρήσεως.

Ἀφορισᾶς δεῖ ἡμᾶς γίνεδαι ϗ τῆς ἔξωδεν, κ᾽ ἅ ἅγιον ἀπόςολον· ϗ διὰ τᾶτο ὐ δεῖ γυναῖκας οἰκεῖν ἐν βπισκοπείοις, ἢ ἀνδρώοις μοναςηρίοις· ἀλλὰ ἅ τολμήσᾶντα ἔχειν δίκλιν ἢ ἐλδυδέραν ἐν τῷ βπισκοπείῳ ἢ ἐν τῷ μοναςηρίῳ διά τινα ὑπηρεσίαν, βπτιμᾶδαι φροςάτδυσιν οἱ πατέρες. ἅ ᾗ μὴ τῶ βπτίμησιν μὴ διώκειν ταύτας, ἀλλ' ἐν τῇ βπισκοπῇ, ἢ τῇ μονῇ ϗ εἰς ἔτι μᾶλλον συγχωρᾶντα, καθαιρεῖδαι βλεπίζονται. εἰ ᾗ ἐν φροαςείῳ τῆς βπισκοπῆς ἢ τᾶ μοναςηρίε Ἐπίσκοπ@. ἢ ἡγέμον@. ἀπέλθοι, ϗ τύχοιεν ἔναι ἐκεῖσε γυναῖκας· μὴ βλακωνείτωσ αὖται, μέχρις ἂν ἐνδημῶσιν ἅτοι ἐκεῖσε, ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ τόπῳ ἰδιάζοντως ἔχωσ, μέχρι τῆς αὐτῶν ἀναχωρήσεως, διὰ ϐ ἀνεπιλήπτον.

CANON XIX.

*Tanta execrabilis avaritiæ labes Eccleſiarum rectores invaſit, ut nonnulli eorum virorum ac mulierum, qui pii ac religioſi dicuntur, Domini mandati obliti, fallantur, & eos qui ad ſacerdotalem ordinem & vitam monaſticam accedunt, pecuniis admittant. Et quorum reprobum eſt principium, univerſum quoque rejiciendum eſt, ut ait magnus Baſilius: nec *Deo licet & mammonæ ſervire. Si quis ergo inventus fuerit hoc facere, Epiſcopus quidem vel monaſterii præfectus vel ex ſacerdotali ordine, aut ceſſet aut deponatur, ut vult ii. Canon Chalcedonenſis ſanctæ Synodi: monaſterii autem præfecta à monaſterio extrudatur, & alii monaſterio tradatur ad ſubjectionem. Similiter & monaſterii præfectus, qui Presbyteri ordinationem non habet. De iis autem, quæ dantur liberis à parentibus inſtar dotis, vel rebus ſuis propriis oblatis, profitentibus iis, qui ea offerunt, eſſe Deo conſecrata, ſtatuimus, ut ſive maneant, ſive exeant, ea in monaſterio maneant, ut fuit ipſorum profeſſio: niſi is, qui præeſt, in culpa fuerit.*

D

E

BALS. In v. Canone præſentis Synodi diverſa quædam à ſanctis patribus conſtituta ſunt de pecuniarum datione ab iis, qui in aliquo clero conſtituuntur vel ordinantur. Ei ergo conſequenter præſens quoque Canon, reprehendens Epiſcopos & monaſteriorum præfectos, qui propter avaritiam aliquos ſuſcipiunt cum pecuniarum oblatione (ii enim ſunt populi duces & veluti in via ductores) decernit, ne quis in monaſterii fraternitate vel in clero templi per largitionem pecuniæ connumeretur: qui vero illos ſuſcipiunt, ſi ſint quidem Epiſcopi & monaſteriorum præfecti ſacerdotes, vel poſt denunciationem ceſſent vel deponantur; ſi ſint autem Monachæ, vel Monaſteriorum præfecti ſacris non initiati, monaſterio extrudantur, & alii monaſterio tradantur, ut ſint ſubjecti. Quæ autem à nonnullis Deo ſua ſponte offeruntur, vel à parentibus, ut quæ ad ipſos pertinent, vel aliundecunque, ea à monaſterio non poſſe auferri, ſive in monaſterio manſerit qui ea conſecravit, ſive egreſſus fuerit: niſi fortè is, qui monaſterio præeſt, egreſſionis cauſa fuerit.

F

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Τοσοῦτον κατενεμήθη τῆς φιλαργυρίας ὁ μύσ@. εἰς τὲς ἡγᾶτορας τῶν ἐκκλησιῶν, ὥστε καί τινας τῶν λεγομένων εὐλαβῶν ἀνδρῶν τι ϗ γυναικῶν βπολαμβανομένους τῆς ἐνδόξης τῶ Θεῶ ἀξιαπιςίας, ϗ διὰ ζρυσὸν τὰς εἰς δοχὰς τῶν φροσερχομένων τῷ ἱερατικῷ τάγματι ϗ τῷ μοναχικῷ βίῳ ποιᾶδαι. ϗ διὸ ὧν ἡ ἀρχὴ ἀδύκιμ@. ϗ ὃ πᾶν ἀπέβλεπεν, ὡς φησιν ὁ μέγας Βασίλει@· ἐπὶ γὰρ Θεῷ ϗ μαμωνᾶ δυλεύειν ἔξεσιν. εἴ τις οὖν εὑρεθῇ τᾶτο ποιῶν, εἰ μὲν Ἐπίσκοπός ἐςιν ἢ ἡγέμον@. ἢ τις τῶν ἱερατικῶν, ἢ παυσάδω ἢ καθαιρείδω, κ᾽ ὃ δεύτερον κανόνα τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου· εἰ ᾗ ἡγουμένη, ἐκβιωζήτω τῶ μοναςηρίου, ϗ φροδιδάδω ἐν ἑτέρᾳ μονῇ ὑφ' ᾧ ὑποζελίκεις ἦ). τὰ μέντοι φροσφερόμενα τῷ Θεῷ αὐζοφοαιρέτως, ϗ ἀπὸ γονέων αὐζοῖς διαφέροντα, ἢ καὶ ἀλλαχόθεν πόθεν, ἀναφαίρετα ἦ) τῇ μονῇ, κἂν μείνῃ ἐν τῷ μοναςηρίῳ ὁ ἀφιερώσας ταῦτα, κἂν τι ἐξέλθῃ· εἰ μήπω αἰτί@. ἡ ἐξελδύσεως ὁ καθηγούμεν@. γένηται.

ἕπορ

Ψηφιοποιήθηκε από

εἶπον οὖν τινες, ὡς ταῦτα πάντα κῦ ὃ ἀναμφίβολον ἔχει
χώραν εἰς τὰ κοινοβιακὰ μοναστήρια, εἰς δὲ τὰ καλλιωπικὰ
οὐκ ἐνεργήσει, ἀφ' ὃ σιτήσεται ἐξωνεῖσθαι τὰς ἀδελφα-
ταρείας, μὴ μήτοι γε καὶ δίκαιον ἀποκήρυκτος ἢ κληρώσεως.
ἤκουσται δὲ, ὅτι πᾶσι κῆ εἰς πάντας τοὺς μοναχοὺς ὁ κανὼν
ἐξακούεσθαι, ἀφ' ὃ μὴ ἀφορᾶν εἶ μοναχῶν καὶ μοναστη-
ρίων ἀπὸ τῆς κανόνων. ἠρώτησε δέ τις, ὡς τῷ ε'. κανόνι
ἀφορίζομένῳ ἀπεντεῦθεν καθαιρεῖσθαι ὁ οὕτως χειροτονή-
σαντα, πῶς ὁ πρὸ τοῦ κανόνος ἀφορίζεται, ἢ παύεσθαι, ἢ κα-
θαιρεῖσθαι ὁ ἀφ' δόσεως χρημάτων δεχόμενον οἱονδήποτε
κληρικὸν ἢ μοναχόν; Λύσις. ὅτι μὲν χειροτονία οἱα-
δήποτε γίνεται μὴ δόσεως χρημάτων, κῆ ὁ ε'. κανόνα, ἀπε-
ντεῦθεν καθαιρεθήσεται ὁ χειροτονήσας· ὅτε δὲ μόνη δοχὴ
προσώπου γίνεται, εἴτε ἐν κλήρῳ εἴτε ἐν μοναστηρίῳ, ἀφ'
χρημάτων, ἄλλως τε καθαιρεθήσεται ὁ ὃ κακὸν ποιή-
σας, εἰ μὴ μὴ ὑπεφώνησεν ἐμμόνῃ ὅτι τῷ κακῷ· ὅτι καὶ οἱ
κανόνες διάφοροί εἰσιν. ὁ μὲν γὰρ περὶ χειροτονίας ἀθέσμου
διδάσκει· ὁ δὲ περὶ δοχῆς παρὰ λόγου. καὶ ταῦτα μὲν περὶ
τῶν χειροτονησόντων ἢ δεξαμένων τινὰς παρὰ τὸν τῶν
κανόνων περίληψιν ἀφ' δόσεως χρημάτων. οἱ δὲ χειροτονη-
θέντες ἢ δεχθέντες πῶς κολασθήσονται; Λύσις. ὁ μὲν χει-
ροτονηθεὶς, κῆ ὃν ῥηθέντα κανόνα, καθαιρεθήσεται, ἀπο-
λέσει ἅ κὴ τὰ πρὸ αὐτοῦ δοθέντα. ὁ δὲ δεχθεὶς κακῶς ἀποβά-
σει τὰ πρὸ αὐτοῦ δοθέντα, καὶ μόνον, κῆ ὃν νόμον ὃν λέ-
γοντα, ὁ ὅτι αἰσχρᾶς αἰτίας δοθεὶς οὐκ ἀναλαμβάνει. ἐπεὶ δὲ,
ὡς ἀπό τ πρώτου κανόνος ἀναφαίνε), ὅτι εἰς δύο διαιροῦν-
ται οἱ καθηγούμενοι, εἰς ἱερωμένους κὴ ἀνιέρους, οἱ μ γὰρ καθαι-
ροῦν), οἱ ἅ διώκονται ἀπὸ τ μοναστηρίου· φαμὲν καλῶς προ-
χειρίζεσθαί τινας εἰς ἡγουμενείας κὴ ὄντας ἀνιέρους. ὅτι τού-
τοις ἐπέτρεψεν, ὡς τ κανόνος ἀφορίζομένου ἀναφαίρετα εἶ)
ἀφ' τῇ μονῇ τὰ ἀφιερωμένα τῷ Θεῷ αὐτοφορωτρέτως πα-
ρά τινος, κἂν τε ὁ προσαγαγὼν αὐτὰ ὄῃ παρὰ τῇ μονῇ,
κἂν τε κὴ μὴ, πῶς ἂν τῷ πλὴ γένοιτο ἀντιστρέφειν αὐτῷ,
ἐὰν ἀφ' αἰτίας τ προεστῶτος ὁ προσαγαγὼν ταῦτα ἀναχω-
ρήσῃ ἀπὸ τῆς μονῆς, ὀφείλοντος μᾶλλον τῷ καθηγουμένῳ τῷ
ὑπαρτίῳ ὄντος ἀυθυνέας; Λύσις. ἐνταῦθα τὰ προσενεχθέντα
τῷ Θεῷ, ἔτι ἀφ' ὁρᾶτο προσενήνεκται, ὥστε ἐκ πάσης αἰτίας
ἀναφαίρετα εἶ) τῇ μονῇ, ἔτε χάριν τ ἀποκαρίσαί τινα,
ὥστε κὴ ὕστερος εἶ) τῇ μονῇ κῆ πᾶσαν προφάσιν, κῆ τ
νόμον ὃν λέγοντα, τὰ ὅτι ἴσῃ αἰτίᾳ τ δεδόντος κὴ τῷ λαμ-
βάνοντος διάφορα ἐ βεπέλειται· ἀλλὰ τῇ προσαγωγῇ τῇ
κῆ Θεὸν ἐπετέλη βάρος, οὗ ἡ τ προσαγαγόντος εἰς ὃ μο-
ναστήριον ἄσκησις. εἰ μὲν οὖν οἰκοθελῶς ὑποχωρήσῃ ἐκ τ
μονῆς ὁ ταῦτα δοὺς, ἔστιν τι τούτῳ ἀντισταφήσε) ἀφ' τὰ
προῤῥηθέντα· εἰ ἅ ἀφ' αἰτίας τ καθηγουμένου ἀναχωρήσῃ,
πάντως ἀντισταφήσε) αὐτῷ τὸ χάριν τ ἀφ' ἑνὸς τοῦτον εἰς τ
μονὴν δοθέντα. ἐπεὶ δὲ χάριν τῆς τ προσευχέων κὴ ἑτέρων
ἐκκλησιαστικῶν δικαίων ἀπελύθη φόρτος τ ἀοιδίμου βα-
σιλέως κυροῦ Αλεξίου τ Κομνηνοῦ, ὅτι ὑπομνήσῃ τινῶν ἐκ-
κλησιαστικῶν ἀφορώντων, ἀναδεξαμένων τῷ τότε τ φροντίδα
τ πατριαρχικῶν μοναστηρίων ἀπὸ τ πατριαρχικῆς μεγαλό-
τητος, μισολόγημα φέρουσα ὃν Δεκέμβριον μῆνα τ ε'.
ἰνδικτιῶνος, ὀφείλῃ εἰδέναι κὴ ταύτην τάδε κῦ ῥῆμα ἀφ-
λαμβάνειν, τ ὑπηρέτησιν κὴ διόρθωσιν τ ψυχικῶν σφαλμά-
των ἀναμφίβολον ἔχειν τ κῦ τ ἡμέραν ἀγιώτατον πατρι-
άρχην ὅτι τοῖς ἐλευθέροις μοναστηρίοις κὴ ὅτι τοῖς δεδομένοις,
κὴ ὅτι τοῖς δωρηθεῖσι κὴ κατ' ἐφορείαν ἢ οἰκονομίαν δοθεῖσι. δί-
καιον γὰρ κέκτηται εἰσέρχεσθαι κὴ ἀναψηλαφᾶν τὰ ψυχικὰ σφάλ-
ματα κὴ εἰς τὰ κοσμικὰ κὴ εἰς τὰ τ δημοσίων μοναστήρια, κὴ,
ἁπλῶς εἰπεῖν, εἰς τὰ ὑπὸ τ ἐνορίαν αὐτοῦ πάντα, κἂν τε πα-
τριαρχικὰ ὦσι, κἂν τε βασιλικὰ κὴ αὐτοδέσποτα, κὴ εἰς
μ τὰ οἰκεῖα, ἃ οὐκ ἐξέδοντο οἱ προοίκιοι πατριάρχαι εἰς
δωρεάς, ἀκωλύτως, ὅταν βούληται, εἰσελεύσεται,
εἴτε αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ, εἴτε ἀφ' προτροπῆς αὐτοῦ, ὃν ἂν ἕτερ
ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπολέξηται κὴ ἀφαιρεῖν ἔξ) ἄξιον
τοῦ ἐρεύνης ταῦτα. εἰς δὲ τὰ ἐλεύθερα κὴ αὐτεξούσια μο-

A Dixerunt ergo quidam, hæc ſine dubio locum habere in monaſteriis ubi communiter vivitur (quæ cœnobia dicuntur) ſed non in cellulis, eò quòd in fraternitatem recepti victum emant; non tamen jus tonſuræ vel clericatûs. Audierunt autem, id in omnibus & de omnibus monachis intelligi: eo quod Monachorum & monaſteriorum non ſit differentia ex Canone. Rogaverit autem quiſpiam, cum v. Canon ſtatuat, eum, qui ſic ordinavit, eo ipſo deponi; quomodo præſens Canon decernat, vel ceſſare vel deponi eum, qui per pecuniariam dationem ullum Clericum vel Monachum ſuſcepit? Solutio. Quotieſcunque quidem ulla fit cum pecuniarum datione ordinatio, B ut vult v. canon, eo quoque ipſo deponetur qui ordinavit: quando autem ſola perſonæ ſuſceptio, ſive in clero ſive in monaſterio, per pecunias facta fuerit, qui illud malum fecit non aliter deponetur, quam ſi poſt denunciationem in malo perſtiterit; quoniam Canones quoque ſunt diverſi. Ille enim de illicita ordinatione docet: hic vero de ſuſceptione, quæ fit præter rationem. Et hæc quidem de iis, qui ordinaverunt vel ſuſceperunt aliquos, ſecus ac canonibus continetur, per pecuniæ dationem. Ordinati autem vel ſuſcepti quomodo punientur? Solutio. Is quidem, qui eſt ordinatus, ut vult dictus Canon, C deponetur; perdet autem & quæ ab ipſo data fuerint: qui autem male ſuſceptus eſt, tantummodo ea perdet, quæ ab ipſo data fuerint, ut vult lex, quæ dicit; qui dat ob turpem cauſam non recuperat. Quoniam autem, ut ex præſenti canone apparet, monaſteriorum præfecti in duo dividuntur, Sacerdotes & eos qui non ſunt ſacris initiati; & illi quidem deponuntur, hi vero monaſterio extruduntur; dicimus rectè aliquos ad monaſteriorum præfecturas provehi, etiamſi ſacros ordines non ſuſceperint. Præterea rogaverit quiſpiam, cum Canon decernat à monaſterio non poſſe auferri ea, quæ ſponte ab aliquo Deo conſecrata ſunt; ſive is, qui obtulit in monaſterio manſerit ſive non: quomodo in fine ſcriptum eſt, ea reD ſtitui, ſi culpa monaſterii præfecti is, qui ea obtulit, à monaſterio receſſerit; cum debeat potius præfectus, qui eſt in culpa, puniri? Solutio. Hic quæ Deo oblata ſunt, nec directò oblata ſunt, ut ea ex nulla cauſa à monaſterio auferri poſſent, nec ut tonderetur aliquis, ut ſic etiam ex omni cauſa monaſterii eſſe permanſerint; ſecundum legem quæ dicit; Quæ in æquali cauſa, ejus qui dat & qui accipit, data ſunt, non repetuntur: ſed oblationi, quæ Deo fit, onus eſt impoſitum, nempe ejus qui monaſterio ea obtulit exercitatio. Si ergo qui ea dedit à monaſterio ſua ſponte abſceſſerit, nihil ei reſtituetur propter ea quæ ſupra dicta ſunt: ſi autem monaſterii E præfecti culpâ receſſerit, omnino ad eum revertentur quæ data ſunt, ut ipſe degat in monaſterio. Quia autem de oblationibus & aliis Eccleſiaſticis juribus emiſſa eſt conſtitutio illius inclyti Imperatoris domini Alexii Comneni, ad ſuggeſtionem quorundam Diaconorum, qui curam patriarchalium monaſteriorum à patriarchali magnificentia tunc ſuſceperant, quæ datum ut vulgo dicunt, habebat, Decembrem menſem quintæ indictionis, debet ſcire eam hæc ad verbum continere oportet: Obſervationem & correctionem animæ lapſuum non dubium habere ſanctiſſimum hujus temporis patriarcham; tam in liberis monaſteriis quam in traditis, & in donatis, & iis quæ ad miniſtrationem F vel diſpenſationem data ſunt. Jus enim habet ſubeundi, & contrectandi delicta animæ, & ſecularia, & publica monaſteria, &, ut ſemel dicam, omnia quæ ſunt in ejus Provincia, ſive ſint Patriarchalia, ſive Imperatoria & quæ per ſe dominum obtinent, & propria, quæ ſuperiores patriarchæ ad incrementum non elocabant, abſque impedimento, quando volet ingredietur: ſive ipſe per ſe, ſive ejus ſuaſione, quem ipſe ex Eccleſiaſticis elegerit, & ea perſcrutari dignum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gnum esse statuerit. Libera autem & sui juris monaste-
ria, quando ad sanctissimum dominum meum &
patriarcham delictum in monasterio factum pervenerit,
sive alioqui ex fama aliquorum, vel etiam unius audi-
verit, tunc, ut dictum est, ingredietur, & perscruta-
bitur delicta animæ, etiamsi is qui dixit, nolit subire
probandi periculum. Homo enim Christianus, quando
aliquid non rectè factum audiverit, debet hoc dicere
communi spirituali patri & Antistiti. Fortasse autem
non vult hoc subire periculum; & propter ejusmodi
causam, delicta animæ inobservata & incorrecta relin-
quere est valde absurdum, nullo quocunque scripto Im-
peratorio vel Patriarchali hoc prohibente. Sed mona-
steria quidem debent non innovata conservari in per-
scrutationibus eorum qui mittuntur, nullis exinde datis
sumptibus. Tunc enim animæ delictorum correctio fa-
cilè, si Deus volet, fiet. In monasteriis autem quæ ad
incrementum, & regimen sive administrationem, aut
omnino libertatem data sunt, non solum alia animæ de-
licta inquiret, sed etiam an dissoluta sunt, vel dissol-
vantur in parte vel in universum ab iis, qui ea accepêre:
& si inveniet in iis aliquas fieri imminutiones, coget
detinentes ea restituere, quemadmodum accepêre, & se-
cundum monasterii facultatem; sed in illis quidem, qui
propter inopiam non sufficiunt ad statum in quo ea ac-
cepêre; quæ sunt autem effecta meliora & aucta, cum
rectè se habeant, non minuentur, sed manebunt ut se
habent. Qui autem ea detinent, quæ sunt illis tradita,
ut regimen & administrationem ad tempus suscipiant,
& eis damnum afferunt, si nolint in eum, quo acce-
perunt, statum ea restituere, auferantur, nec ab iis
quæ habent scriptis juventur, eis dato convenienti die
præfinito. Interea autem, dum pendet terminus, obser-
vari debent, an ipsi operi de restitutione scilicet in inte-
grum vacent, ut ostensum est. Tum enim etiam termi-
nus servabitur. Renunciationes autem, quoniam præter
Canones dantur & accipiuntur, dehinc omnino cessa-
bunt, & qui accipere vel dare inventus fuerit, si sit
quidem monasterii præfectus, ex præfectura expellatur:
sin autem Præbendarius, è monasterio expelletur.
Quæ autem ab iis, qui ad tonsuram veniunt, sunt offe-
rentium spontanea voluntate oblationes, suscipientur &
describentur in Breviario Monasterii, de iis quæ offeruntur
etiam sanctissimo Patriarchæ cognitione data; etiamsi
monasteria tenentes documenta habeant de accipiendis
renunciationibus & oblationibus, & iis lucrifaciendis:
hoc enim cessare nunc debet, & fieri quemadmodum
superius dictum est; sed etiam servatæ oblationes non
debent alienari prætextu documentorum. Porrò autem
non solum cura animarum monachorum, sed ipsorum
etiam secularium, incumbit sanctissimo Patriarchæ:
& quando viderit aliquem secularium sitientem propriam
salutem, quomodo continget prohiberi quominus in
monasterio eum collocet, ad salutem animæ ejus qui
accedit? Citra ullum enim impedimentum sanctissimo
Patriarchæ licebit collocare, magis quam præbendariis
etiamsi documenta habeant. Præterquam si jubet
sanctissimus meus dominus fraternitatis usum accipere
secularem aliquem, vel monachum ex alio monasterio
ab eo differente, ne det seculari vel externo monacho
monachatum, ut non gravetur monasterium adelphato.
Si enim gravetur, omnino deerit monachis qui sunt
intus, & pro mercede fit judicium. Si autem accedit
Laicorum quispiam, qui est omnino inops & pauper,
ad sanctissimum meum dominum, vel ex Antistitibus,
qui suos thronos perdiderunt, & sunt inopes, & voluerit
statuere ut is victum capiat è ditiori aliquo monasterio,
hoc rectè faciet; modo numerus eorum qui ordinantur
mansionis facultates non excedat. Monachi enim qui
sunt intus, debent præferri cæteris omnibus, ad ea quæ
sunt sibi necessaria capienda.

A νασήρια, ὅπου τις προσέλθῃ καὶ εἴπῃ τῷ ἁγιωτάτῳ μου
δεσπότῃ καὶ πατριάρχῃ γενόμενον σφάλμα εἰς μοναστήριον,
ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ φήμης τινῶν ἢ καὶ ἑνὸς ἀκούσῃ, τότε εἰσελεύσε-
ται, ὡς εἴρηται, καὶ ἐρευνήσει τὰ ψυχικὰ σφάλματα, κἂν
μὴ ὁ εἰπὼν βούληται ὑποστῆναι ἀγῶνα διορθώσεως.
ὁ γὰρ Χριστιανὸς ἄνθρωπος χρέος ἔχει, ὅταν τι ἀ-
κούσῃ γενόμενον ἀνάρμοστον, λέγειν τοῦτο τῷ κοινῷ πνευμα-
τικῷ πατρὶ καὶ ἀρχιερεῖ. ἴσως δὲ οὐ μὴ βούληται ὑποστῆ-
ναι τὸν ἀγῶνα τοῦτον· καὶ δὲ καταλιμπάνεται δίκη
τοιαύτῃ αἰτίᾳ τὰ ψυχικὰ σφάλματα ἀνεπιτί-
μητα καὶ ἀδιόρθωτα, ἔστι τοῦτο πάντη ἄτοπον, μηδε-
νὸς ἐγγράφου οἱουδήτινος βασιλικοῦ ἢ πατριαρχι-
κοῦ κωλύοντος εἰς τοῦτο. πλὴν τὰ μοναστήρια ὀφεί-
λουσι διαπρύσιον ἀκριβοτόμησιν ἐν ταῖς ἐρεύναις τῶν ἀπο-
στελλομένων, μηδεμιᾶς ἐντεῦθεν διδομένης δαπάνης. τότε
γὰρ καὶ ἡ διόρθωσις τῶν ψυχικῶν σφαλμάτων εὐκόλως σὺν
Θεῷ γενήσεται. ὅτι δέ γε τοῖς κατ' ὀπάδοσιν δοθεῖσι μοναστη-
ρίοις καὶ κατ' ἐφορείαν ἢ οἰκονομίαν, ἢ πομπηλῶς ἐλευθε-
ρίαν, οὐ μόνον τὰ ἄλλα ψυχικὰ σφάλματα ὀφείλουσι ζητεῖσθαι,
ἀλλὰ καὶ εἰ καταλύονται, ἢ καταλύονται μερικῶς ἢ καθό-
λου ἀφ' οὗ λαβόντων ταῦτα· καὶ εἰ εὑρεθῇ τινὰς μειώσεις
ἐν αὐτοῖς γενομένας, κατενακτάσθω τοὺς ταῦτα κατέχον-
τας ἀποκαθιστᾶν ταῦτα, καθὼς παρέλαβον, καὶ μὲ πλείονα σπου-
δὴν τῷ μοναστηρίῳ· πλὴν ἐπ' ἐκείνοις τοῖς ἐνδεῶς ἔχουσι
πρὸς τὴν κατάστασιν καθ' ἣν ταῦτα παρέλαβον· τὰ δὲ γε
βελτιωθέντα καὶ ἐπαυξηθέντα, καλῶς ἔχοντα, οὐκ ἐλαττω-
θήσονται, ἀλλὰ μένουσιν ὡς ἔχουσιν. οἱ δὲ κατ' ἐφορείαν κα-
θεκτὴν καὶ ἑτέραν οἰκονομίαν ἐκδοθέντα κατέχοντες, καὶ κα-
ταλυμπανάμενοι ταῦτα, εἰ μὴ βούλονται ἀποκαθιστᾶν ταῦ-
τα εἰς ὃ παρέλαβον χρῆμα, ἵνα ἀφαιρεθῶσι, μὴ ὠφελήμενοι
ἀφ' ὧν ἔχουσιν ἐγγράφων, προνοητικῆς διδομένης αὐτοῖς
ἀρμοζούσης. μεταξὺ δὲ τῆς προνοητικῆς ὀφείλουσιν ὑπηρετεῖν,
εἰ φορτίζουσιν ἔργοις αὐτοῖς, πρὸς τῆς εἰς ὃ ἀρχαῖον αὐ-
τῶν καταστάσεως, ὡς δεδήλωται. τότε γὰρ ἡ προνοητικὴ φυ-
λαχθήσεται. αἱ δὲ ἀπολαγαί, ἐπεὶ παρὰ πολλοὺς δίδονται
καὶ λαμβάνονται, χρὴ σῴζεσθαι πομπηλῶς ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ
ὁ διερμηνεύων λαμβάνων ἢ δίδους, εἰ μὴ ὄφειλε ἡγού-
μενος, ἵνα ἐκδιώκηται ἀπὸ τῆς ἡγουμενείας· εἰ δὲ χειρο-
τονεῖται, ἐκδιωχθήσεται ἀπὸ τῆς μονῆς. αἱ δὲ ἀπὸ τῶν προσερ-
χομένων εἰς ἀποκαρσιν γενόμεναι ἐκνεύσεις καὶ τὰ γενόμενα τῶν
προσφερόντων προσενέξεις, προσδεχθήσονται, καὶ ἀπογραφήσον-
ται ἐν τῷ βρεβίῳ τῆς μονῆς, εἰδήσεως δεόντως διδομένης τῷ προ-
φερομένων καὶ τῷ ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ, κἂν οἱ τῶν μοναστη-
ρίων ἔχοντες ὑπομνήματα κέκτηνται τὸ λαμβάνειν
ἀπολαγὰς καὶ προσενέξεις, καὶ ἀποκερδαίνειν ταύτας· τοῦτο γὰρ ἀπὸ
τοῦ νῦν ὀφείλει χρηματίσαι, καὶ γένεσθαι καθὼς ἄνωθεν εἴρηται. ἀλλὰ
καὶ αἱ σωζόμεναι προσενέξεις οὐκ ὀφείλουσιν ἐκποιεῖσθαι τῇ ἀφ-
ορμῇ τῶν ὑπομνημάτων· ἡ μέντοι φορτὶς οὐ μόνον τῶν ψυχῶν
τῆς μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς κοσμικῆς, τῷ ἁγιωτάτῳ πα-
τριάρχῃ ὑπείκει· καὶ ὅταν θεάσηταί τινα τῶν κοσμικῶν διψῶντα
τῶν οἰκείων σωτηρίαν, πῶς ἐνδέχεται ἵνα κωλύῃ ἢ πάσιν ἐν
τῇ μονῇ, ὅτι ψυχικῆς σωτηρίας ὁ προσερχόμενος; ἐξὸν γὰρ
ἀκώλυτον ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης ὁ πάσιν, ἢ τῷ οἰ χρε-
ειστικάριοι, κἂν ὑπομνήματα ἔχωσι. πλὴν εἰ καλοῖτό ὁ ἁ-
γιώτατος μου δεσπότης λαμβάνειν χρείας ἀδελφάτου τινὰ
κοσμικὸν ὄντα, ἢ μοναχὸν ἀπὸ ἑτέρου μοναστηρίου διαφέροντος
αὐτῷ, ἵνα μὴ δίδωσι κοσμικῷ ἢ μοναχῷ ἐξωμονιζόμενον, ὡς
ἂν μὴ ὑπεραρκοίη ἡ μονὴ ἀπὸ τοῦ ἀδελφάτου. εἰ γὰρ ὑπερβαρύ-
νει, λείψει πάντως καὶ τὸ ἐξωμονιζόμενον, καὶ γίνεται ἀντὶ μισθοῦ κρί-
μα. εἰ δ' ἴσως προσέρχεταί τις τῷ λαϊκῷ, ἀδιαλείπτως πάντα καὶ
πένης, ᾧ ἁγιωτάτῳ μου δεσπότῃ, ἢ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων τῶν ἀπο-
λεσθέντων τοὺς θρόνους αὐτῶν, καὶ δεομένων, καὶ θελήσῃ τυπῶν
αὐτὸν λαμβάνειν χρείας ἀπό τινος τῶν εὐπορωτέρων μοναστη-
ρίων, ποιησάτω καλῶς, μὴ ὑπὲρ τὸ διαμένειν τῆς μονῆς τὸ ἀριθ-
μοῦ τῶν ταυτομήτων ὄντος. φορτικώτεροι γὰρ ὀφείλουσι εἶναι οἱ ἐσω-
μονιζόμενοι τῶν ἄλλων ἀπάντων, εἰς ὃ λαμβάνειν τὰς χρείας αὐτῶν.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Καὶ εἰς κλῆρον καθαπάξ τινα, καὶ εἰς μοναστήριά τινας δέχεσθαι δι' εἰσφορᾶς χρημάτων τοὺς ἡγουμένους τῆς ἐκκλησίας, τουτέστι τοὺς Ἐπισκόπους καὶ ἡγουμένους (ὅτι γὰρ προηγεῖσθαι ἐπιβάλλει τῆς πίστεως εἰς πίστιν ὀρθὴν καὶ βίον σεμνὸν καὶ κατόρθωσιν ἀρετῆς) ἀπηγόρευσε. ὁ δὲ λόγος λέγει, ὅτι ἐφυλάττετο τοῦτο τότε, καὶ τινες τῆς ἐυλαβοῦς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῆς τοὺς εἰσιόντας, εἴς τε τὰ ἱερατικὰ πάγματα καὶ εἰς τὰ μοναστήρια, δι' ἐνδείας ἐπιτιμίων τοῦτο ἐποίουν χρημάτων, οἷς συμβαίνειν πληροῦσθαι τὸ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἀπόφασιν, λέγοντος, ὃ ἡ ἀρχὴ ἀδόκιμος, καὶ τὸ πᾶν ἄπόβλητον. τοὺς οὖν τοῦτο ποιοῦντας ὁ λόγος ὅτε ἡ παύσασθαι κελεύει, εἰ Ἐπίσκοποι εἶεν ἢ ἡγούμενοι ἱερεῖς ἢ τοῦ ἱερατικοῦ τινες, ἢ καθαιρεῖσθαι· καὶ μέμνηται τοῦ δευτέρου κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ὃς οὐδὲ οἰκονόμον ἢ ἔκδικον ἢ παραμοναρίου ἢ ὅλως τινὰ τοῦ κανόνος προβάλλεσθαι ἀνέχεται ὑπὲρ χρήματος. εἰ δὲ ἡγούμενος εἴη ὁ τοῦτο ποιήσας μὴ ὢν ἱερεύς, ἐκδιώκεσθαι τοῦ μοναστηρίου αὐτὸν διατάττεται, καὶ ἐν ἑτέρῳ μοναστηρίῳ παραδίδοσθαι εἰς ὑποταγήν. ἐκδιώκεσθαι δὲ βέλεται τοὺς μὴ ἐχοντας ἡγουμένους χειροτονίαν πρεσβυτέρου. εἶτα φησίν, ὅτι ἃ οἱ γονεῖς εἰς κλῆρον ἢ προῖκα τοῖς παισὶν ἀφορίζουσι, ταῦτα εἰ προσήνεγκε καὶ ἀφιερώσαντο τῷ Θεῷ, ὡρίσαμεν ἀναφαίρετα εἶναι αὐτοῖς, κἂν τε ὁ ἀφιερώσας αὐτοῖς μείνῃ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, κἂν τε ἐξέλθῃ· εἰ μὴ ἡ αἰτία τῆς ἐκ τῆς μονῆς αὐτοῦ ὑποχωρήσεως ἦν ἐκ τοῦ ἡγουμένου.

A

B

C

ZONAR. Et clero quemquam adscribi, & in monasterium intercedente pecunia recipi, ab iis quorum ductu Ecclesiæ reguntur, Episcopis videlicet & monasteriorum Præfectis (sunt illi namque rectæ fidei capessendæ vitæq; honestę & cum virtute degendæ fidelibus ad imitandum propositi duces) interdictum est. Quod vero Can. eo tempore usitatum fuisse, atq; adeo à quibusdam moderationis fama commendatis, viris pariter ac mulieribus, non nisi soluta pecunia quemquam, aut sacris ordinibus annumeratum, aut in monasteria admissum fuisse, affirmat: ex quo illud plane eveniret, quod ait magnus Basilius; Cujus reprobum est initium universum etiam rejiciendum est. Eos igitur qui id faciunt, si quidem Episcopi illi, monasteriive Præpositi sacerdotes, aut sacris initiati fuerint, aut desistere, aut depositione puniri hic Canon jubet: secundique Canonis in Synodo Chalcedonensi editi meminit, quo Oeconomum, aut Defensorem, aut Monasterii administrum aut omnino quemquam è clero pecunia oblata promoveri vetitum est. Quod si à monasterii Præfecto commissum id fuerit, qui sacerdotii ordine haud sit insignitus, ex eo monasterio ejiciendum, ac in aliud, ubi mancipatus obedientiæ vitam agat, relegandum esse decernit. Quæ vero, inquit deinde, parentes liberis nomine hæreditatis aut dotis seponunt, si Deo oblata consecratăq; fuerint, ea, sive in Monasterio posteà is à quo sunt consecrata permanserit, sive eo relicto abscesserit, nisi penes Præfectum ejus discessionis culpa resideat, repeti nulla ratione licere decrevimus.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ διὰ χρυσίου προσιέμενος τοὺς προσιόντας ἱερατικῷ προάγματι ἢ μονήρει βίῳ, Ἐπίσκοπος μὲν ἢ ἡγούμενος, ἢ ὅλως ἱερατικὸς ὤν, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω. ἡγούμενον δέ, ἐκδιωκέσθω, καὶ διδόσθω εἰς ὑποταγήν. ὡσαύτως καὶ ἡγούμενος, ὁ μὴ ἱερεύς. τὰ δὲ ἀφιερωμένα προῖκα τῆς προσιόντων, μενέτω, κἂν ἔπιμένοιεν, κἂν μή· εἰ αἰτία εἴη τοῦ προϊσταμένου.

D

ARIST. *Qui pecuniâ ad sacerdotalem ordinem aut monasticam accedentes vitam admittit, si Episcopus sit, aut monasterii præfectus, aut sacris quispiam initiatus, vel cesset, vel deponatur. Monasterii vero præfecta, expellatur, & in subjectionem tradatur. Similiter & præfectus, si non sit sacerdos. Quæ autem ab accedentibus consecrantur, maneant; sive ipsi permanserint sive non; nisi præfectus sit in culpâ.*

Οἱ ἀπαρτίζοντες χρυσίον τοὺς προσερχομένους τῷ ἱερατικῷ πάγματι ἢ τῷ μονήρει βίῳ, εἴτε ἐπίσκοποί εἰσιν, εἴτε ἡγούμενοι, εἴτε ὅλως τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου, ἢ παυσάσθωσαν τοῦτο ποιοῦντες, ἢ καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ ἡγουμένου ἐστὶν ἢ τοῦτο ποιοῦντα, καὶ ἀπολογεῖται ἀπαρτῶντα τοὺς ὑπὲρ τῶν μονάσεων προσερχομένους, ἐκδιωχθήσεται τῆς μονῆς, καὶ ἐν ἑτέρῳ μοναστηρίῳ παραδοθήσεται εἰς ὑποταγήν· ἐκδιωχθήσεται δὲ ὡσαύτως καὶ ὁ μὴ ὢν ἱερεὺς ἡγούμενος, καὶ τῷ ἐν ἑτέρῳ μοναστηρίῳ ὑποτεταγμένῳ. τῷ γὰρ ὄντι ἱερῷ ἀρκοῦσα καταδίκη ἐστὶν ἡ καθαίρεσις. ὅσα δέ τινες ἐκουσίως, ἢ ὑπὲρ ἑαυτῶν ἢ ὑπὲρ τῶν ἰδίων τέκνων, προσηνέγκαντο πράγματα τῇ μονῇ, καὶ τῷ Θεῷ ταῦτα ἀφιερώσαντο, ὀφείλουσι ταῦτα μένειν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ τῇ ὑποταγῇ αὐτῷ, κἂν τε αὐτοὶ οἱ προσήνεγκε αὐτὰ ἐκβιασθῶσι προσκαρτέρησαι, κἂν τε ἐξελθοῦσιν ἐκ τῆς μονῆς· εἰ μήτε δι' αἰτίαν τοῦ προεστῶτος ἐξῆλθον.

E

Qui ad ordinem sacerdotalem aut vitam monasticam accedentes pecuniam reposcunt, sive Episcopi sint sive monasteriorum præfecti, aut ullo modo è clericorum numero, aut cessent hoc facere aut deponantur; si monasterii autem præfecta sit ista, quæ hoc facit, & ab iis, qui monasticam agere vitam accedunt, renunciationes exigit, suâ mansione expelletur, & alii monasterio in subjectionem tradetur. Eodem autem modo expelletur & monasterii præfectus, qui non est sacerdos, & subjectionem in alio monasterio sustinebit; ei enim qui est sacerdos, sufficit depositionis mulcta. Quæcunque autem bona sua sponte, vel pro seipsis vel pro liberis suis aliqui manenti offerunt, & Deo consecrant, illa debent in monasterio permanere, juxta eorum promissionem, sive illi qui ea offerunt ibi permaneant, sive mansione exeant: nisi ob præfecti culpam exeant.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Ἀπὸ τοῦ νῦν ὁρίζομεν, μὴ γίνεσθαι διπλοῦν μοναστήριον, ὅτι σκάνδαλον καὶ πρόσκομμα τοῖς πολλοῖς γίνεται τοῦτο. εἰ δέ τινες μετὰ συζύγων προαιροῦνται ἀποτάξασθαι, καὶ τῷ μονήρει βίῳ καταλυσθῆναι, τοὺς μὲν ἄνδρας δεῖ ἀπιέναι εἰς ἀνδρῶν μοναστήριον, τὰς δὲ γυναῖκας εἰσιέναι ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ· ὅτι τούτῳ γὰρ εὐαρεστεῖται ὁ Θεός. τὰ δὲ ὄντα ἕως τοῦ νῦν διπλᾶ κρατείτωσαν καὶ κατὰ τὸν ἅγιον πατέρα ἡμῶν Βασίλειον, καὶ κατὰ τὸν ἁγιαγλὼ αὐτοῦ ὕτω ἁγιατυπούσθωσαν, μὴ διαιλάσθωσαν ἐν ἑνὶ μοναστηρίῳ μοναχοὶ καὶ μονάστριαι μοιχεῖα γὰρ μεσολαβεῖ ἡ συνδιαίτησιν. μὴ ἐξέτω μοναχὸς παῤῥησίαν πρὸς μονάστριαν, ἢ μονάστρια πρὸς μοναχὸν ἰδίᾳ προσο-

F

CANON XX.

A præsenti statuimus non fieri duplex monasterium, quoniam hoc sit multis scandalum & offensio. Si qui autem volunt cum cognatis mundo renunciare, & vitam sequi monasticam, viros quidem oportet in virorum monasteria discedere, fœminas autem ingredi in mulierum monasteria: hoc enim est Deo acceptum. Quæ autem hucusque duplicia fuerunt, serventur secundum regulam sancti patris nostri Basilii, & secundum ejus constitutionem, sic instituantur; In uno monasterio ne versentur Monachi & Monachæ. Adulterium enim conversationis interventu admittitur. Monachus cum Monacha libere non loquatur, vel Monacha cum monacho seorsum confa-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

buletur. Nec cubet Monachus in fœminarum monaſterio, nec Monacha ſeorſum comedat. Et quando quæ ſunt vitæ neceſſaria à parte virorum ad regulares fœminas deferuntur, extra portam hæc accipiat monaſterii muliebris præfecta, cum aliqua anu Monacha. Si autem eveniat ut aliquam velit cognatam Monachus aſpicere, præſente præfecta cum ea colloquatur exiguo & brevi ſermone, & mox ab ea recedat.

μλλήν. μὴ δὲ κοιτᾶζέσθω μοναχὸς ἐν γυναικείῳ μοναςηρίῳ· μὴ δὲ συνεσθιέτω μοναχία κ͂ γύνη· κ͂ ὅτι τὰ ἀναγκαῖα τ͂ βίου παρὰ τ͂ ἀνδρείων μέρους πρὸς τὰ γυναικεῖα ἀποκομίζοντ͂, ἔξωθεν τ͂ς πύλης ταῦτα λαμβανέτω ἡ ἡγουμένη τ͂ γυναικείου μοναςηρίου, μ͂τ τινὸς μοναχ͂ας· εἰ δ͂ συμβῇ, κ͂ συγγενῆ τινα ἴδιαν θεάσασθ͂ ὁ μοναχὸς, δ͂ναι ἐξουσία τ͂ ἡγουμένης ταύτῃ προσομιλεῖτω ὀλίγα μικρὰ κ͂ βραχέων λόγων, κ͂ συντόμως ἐξ αὐτ͂ς ἀπέρχεσθω.

B Aʟs. In primo quidem cap. xii. tit. præſentis operis diverſæ leges de monaſteriis traditæ ſunt: præſens autem Canon conſtituit, non eſſe facienda duplicia monaſteria, ne multi ex eo offendantur. Tanquam autem dixerit quiſpiam, hoc eſſe honeſtum & jure admittendum, quandoquidem quædam ſuſpicio inciderit propter perſonas non ſatis firmas & ſtabiles (ſi enim à ſuſpicione alieni, cognati fortaſſe vel fratres vel alii ejuſmodi, velint eſſe Monachi, cur non eis licebit in duplici monaſterio habitare?) dicunt patres, quod ne tunc quidem cognatos ſimul habitare oporteat, ne aliqui ex eo offendantur: ſed vir quidem in virorum proprium monaſterium abeat; mulier autem in mulierum. Sic enim viventes ſeparati, Deo accepti ſerviunt. Quæ prius autem fuerant duplicia monaſteria ex decreto & conſtitutione magni patris Baſilii adminiſtrari juſſerunt, ſcil. ut non converſentur, hoc eſt, non cohabitent viri & mulieres in uno monaſterio; quoniam adulterii ſuſpicio oritur ex cohabitatione. Sed neque Monachus poteſtatem habeat cum Monacha ſeorſum confabulandi, vel comedendi, vel in muliebri monaſterio pernoctandi; quemadmodum nec contrà. Quæ autem ſunt Monialibus ad victum neceſſaria, ea viris recipiantur, non intra monaſterium, ſed extra portam ejus, per manum monaſterii præfectæ & anus Monachæ. Si quis autem Monachus velit Monacham cognatam ſuam aſpicere, ne liceat ei ſeorſum cum ea ſermones conferre: ſed in præſentia præfectæ monaſterii, & protinus recedere. Nomen autem δίαιτα, non, ut apud Grammaticos, pro convivio, ſed pro habitatione accipitur: δίαιτα enim apud juriſconſultos eſt habitaculum. Duplicia autem monaſteria dici nonnulli affirmabant, non quæ ſimul habent viros & fœminas; ſed quæ propè & conjunctè ædificata ſunt, & tanquam unum reputantur propter multam unionem. Sed ex hoc Canone apparet, non dici propterea duplicia monaſteria; ſed quod in uno eodemq; monaſterio habitarent aliquando, ut eſt veriſimile, viri & mulieres. Conſtituit enim, ut cognati abeant, illi quidem in virorum, hæ vero in mulierum monaſteria; tanquam eſſet prohibita in uno & eodem loco eorum habitatio. Similiter jubet ne converſentur, hoc eſt, ne in uno monaſterio cohabitent viri & mulieres. Lege & totum primum tit. iv. lib. qui ejuſmodi multa docet & ſtatuit, ut neque Monachus nec Laicus muliebre monaſterium ingrediatur quamcunque ob cauſam: & definit de iis, qui debent miniſtrare in muliebribus monaſteriis, & de ipſorum Apocriſiariis & reliquis miniſtris.

ΒΑΛΣ. Ἐν μὲν τῷ ᾶ. κεφαλ. τ͂ β͂. τίτλου τ͂ παρόντ͂ συντάγματ͂ κατηρώτησται διάφορα νόμιμα χάριν τ͂ μοναςηρίων· ὁ δ͂ ἕτερον καινὸν διορίζε͂, μὴ γίνεσθαι διπλᾶ μοναςήρια, διὰ τ͂ μὴ σκανδαλίζεσθαι ἐκ τούτου τοὺς πολλούς· ὡς δέ τινες ἐνόησαν, καλὸν ἦν καὶ συνῳδὸν δέκτον τ͂τ͂, ὅταν ὑπόνοια τις ὑποτρέχῃ διὰ τὰ ἀσήμαντα πρόσωπα (εἰ γὰρ ἀνύποπτοι, συγγενεῖς τυχὸν, ἀδελφοὶ ἢ ἕτεροι τοιοῦτοι, θελήσουσι μοναστ͂, ἵνα τί οὐ δ͂ χωρηθήσονται εἰς διπλοῦν καθολικὸν μοναςήριον;) φασὶν οἱ πατέρες, ὡς οὐδὲ πανταχ͂ τοὺς συγγενεῖς δέον ἔστι συνοικεῖν, ἵνα μὴ ἐκ τούτου προσκόπτωσί τινες· ἀλλ' ὁμῶς ἀνὴρ ἀνιέτω εἰς ἀνδρῶν μοναςήριον ἰδιαίτατον· ἡ δὲ γυνὴ εἰς γυναικεῖον. οὕτω γὰρ ζῶντες κεχωρισμένοι, εὐαρέστως δουλεύσουσι τῷ Θεῷ. τὰ μέντοι προϋπάρχοντα διπλᾶ μοναςήρια παρεκελεύσθη πολιτεύεσθαι, κ͂τ͂ ἅγιον καὶ τῷ μεγάλῳ πατρὶ Βασιλείῳ, ἤγουν μὴ συνδιαιτᾶσθαι, τυπτέτω, μὴ συνοικεῖν ἄνδρας κ͂ γυναῖκας ἐν ἑνὶ μοναςηρίῳ, ὅπου ὑποψίας ἔξεστι μοιχείας ἀπὸ τ͂ς συνοικήσεως· ἀλλὰ μηδὲ μοναχὸς ἐχέτω ἄδειαν μ͂τ μοναχ͂ς κατ' ἰδίαν συνομιλεῖν ἢ συνεσθίειν, ἢ ἐν γυναικείῳ μοναςηρίῳ διακονεῖσθαι· ὡσαύτ͂ς δὲ καὶ ἀνάπαλιν. τὰ δ͂ ἀναγκαῖα τ͂ς μοναζούσης ἀποκομίζεσθαι διὰ ἀνδρῶν, ἐκτὸς τ͂ μοναςηρίου, ἀλλὰ ἐκτὸς τ͂ς πύλης αὐτ͂, διὰ χειρὸς τ͂ς ἡγουμένης κ͂ μοναςρίας γραός. εἰ δήποτέ τις μοναχὸς θελήσῃ θεάσασθαι μοναζουσαν συγγενῆ αὐτ͂, μὴ προχωρείτω κατ' ἰδίαν μετ' αὐτ͂ς συνεῖναι λόγοις· ἀλλὰ κ͂τ͂ παρουσίαν τ͂ς ἡγουμένης καὶ ἐν συντόμῳ ἀναχωρ͂ν. ὄνομα δ͂ τ͂ς διαίτης, οὐκ ὀκλημβάνεται εἰς οἰκίαν, κ͂τ͂ τοὺς γραμματικούς, ἀλλ' εἰς κατοίκησιν· διαιτα γὰρ παρὰ τοῖς νομικοῖς ἡ κατοικία ἐστί. διπλᾶ δὲ μοναςήρια εἶπόν τινες λέγεσθαι, ἐν ᾧ ἔχοντα ἐν τούτῳ καὶ ἄνδρας κ͂ γυναῖκας, ἀλλὰ τὰ πλησίον κ͂ ἠνωμένως κλιθέντα, κ͂ λογιζόμενα ἓν οἰκιακὸν διὰ τὸν πολλὴν ἑνότητα. ἀπὸ δ͂ τ͂ κηρύγ. ἀναφαίνεται μὴ λέγεσθαι διὰ τοῦτο διπλᾶ μοναςήρια, ἀλλ' ὅτι ἐν ἑνὶ κ͂ τ͂ αὐτ͂ μοναςηρίῳ κατῴκηνται ποτὲ, ὡς ἔοικεν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. δ͂ρείζεται γὰρ τὰς συγγενεῖς ἀφίεσθαι εἰς ἀνδρῶα καὶ γυναικεῖα μοναςήρια, ὡς ὕστερ κεκωλυμένης τ͂ς εἰς αὐτὸ καὶ ἐν κατοικίαν τέτων. ὡσαύτως κελεύεται, μὴ διαιτᾶσθαι, τυπτέτω μὴ συνοικεῖν ἐν ἑνὶ μοναςηρίῳ ἄνδρας κ͂ γυναῖκας. ἀνάγνωθι κ͂ ὅλον περὶ τούτου τίτλον τ͂ δ͂. βιβλίου, διδάσκοντα περὶ τούτων πολλῶν, κ͂ διορίζόμενον μήτε μοναχὸν μήτε λαϊκὸν εἰσιέναι εἰς γυναικεῖον μοναςήριον χάριν οἱασδήποτ͂ αἰτίας· διατυποῦνται δ͂ καὶ τὰ περὶ τ͂ν ὀφειλόντων ἱερουργεῖν ἐν ταῖς γυναικείαις μοναῖς· κ͂ τὰ περὶ τ͂ν ἀποκρισιαρίων αὐτ͂ν κ͂ λοιπ͂ν διακονητ͂ν.

C Zonar. Duplicia hic Can. monaſteria fieri vetat. In iis autem non cum viris ſimul in eodem loco fœminæ degebant; ſed ita propinquo, ut voces audire redderéq; invicem utriq; poſſent. Id ergo, quia nimirum ex eo, ad cogitationes molles ac teneras, aut ad ipſas quoq; libidinoſas affectiones, titillatio exiſtere facile poſſet, offenſionemq; multis afferret illa vicinitas, quæ ſpeciem in eodem quaſi domicilio commorantium virorum ac mulierum exhiberet, nullo modo Synodus licere decernit. Quod ſi qui, inquit, una cum cognatis mundo renunciare cupiant, viri quidem ad virorum, mulieres autem ad fœminarum monaſteria ſe conferant. Sic enim Deo acce-

ΖΩΝΑΡ. Κωλύει ὁ κ͂ών διπλᾶ γίνεσθαι μοναςήρια. οὐχ ὁμοῦ δὲ δίπτυον τ͂ς μοναςᾶ͂ς αἱ μονάζουσαι ἐν τοῖς τοιούτοις μοναςηρίοις, ἀλλ' ἐγγὺς κατῴκουν ἀλλήλων, ὥστε κ͂ ἄμφω ἀλλήλων ἀκούειν. τοῦτο οὖν, ὑποκνίζον τε εἰς λογισμοὺς ἐμπαθεῖς, ἢ κ͂ εἰς τὰ πάθη αὐτὰ, κ͂ εἰς σκάνδαλον ἂν τοῖς πολλοῖς γενόμενον, ὁρῶσι χρεὼν συνοικεῖσαι ἀνδράσι γυναῖκας, διὰ τὸν πάνυ τ͂ν κατοικιῶν ἑκατέρων ἐγγύτητα, ἀποτρέπει ἡ σύνοδ͂. γένοιτο. εἰ δέ τινες, φησι, μ͂τ συγγενῶν προαιρεῖσθαι ἀποτάξασθαι, οἱ μὲν ἄνδρες εἰς ἀνδρῶν ἀφιχέσθωσαν μοναςήριον, αἱ δὲ γυναῖκες εἰς γυναικεῖον. οὕτω γὰρ εὐαρεστ͂σθαι ὁ Θεὸς, ἀντὶ ζ͂ν, ὕτως εὐαρέστως

Ψηφιοποιήθηκε από τ

εὐαρέστως δουλεύσωσι τῷ Θεῷ, ἰδίᾳ ζῶντες, καὶ ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένοι, ὥστε ἀλλήλοις μήτε εἰς παροξυσμὸν εἰς βιοτικὴν ἐμπαθῆ, μήτε ἄλλοις εἰς σκάνδαλον. ὅσα δὲ ἤδη γεγόνασι διπλᾶ μοναστήρια, ἔστωσαν, φησι, καὶ οἰκονομείσθωσαν κατὰ τὴν διαταγὴν καὶ τὸν τύπον τοῦ μεγάλου Βασιλείου, καὶ μὴ διαιτάσθωσαν ἐν ἑνὶ μοναστηρίῳ μοναχοὶ καὶ μοναστρίαι. δίαιται δὲ ἐνταῦθα, οὐ τὸ συνεσθίειν ὁμοῦ καλεῖται, ἀλλ' ἡ μετ' ἀλλήλων συνδιαγωγὴ καὶ ἀναστροφή. μηδ' ἐγέτωσαν πρὸς ἀλλήλους παρρησίαν μοναχὸς τε καὶ μοναχή, ὥστε συνέναι ὅτι βούλονται, καὶ ἀλλήλοις προσομιλεῖν, μηδὲ κοιταζέσθω μοναχὸς ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ μηδὲ συνεσθιέτω καταμόνας μοναζούσης. ἀλλὰ κἂν χορηγεῖν αὐταῖς τὰ ἀναγκαῖα μέλλοιεν ὑπὸ ἀνδρῶν μονῆς, μὴ εἰσίτωσαν μοναχοὶ ἐντὸς τοῦ γυναικείου μοναστηρίου· ἀλλὰ μέχρι τῆς πύλης ἐλθόντες προσιμιζέτωσαν ἔξω, καὶ ὑποδεχέσθωσαν μετὰ γηραιῶν μοναζουσῶν ἐλθοῦσαι πρὸς τὴν πύλιν λαμβανέτωσαν τὰ κομιζόμενα. εἰ δέ τις καὶ συγγενὴς οἰκείαν ἰδεῖν ζητεῖ μοναχὸς, παρέστω τῆς ἡγουμένης θεασάσθω αὐτὴν, καὶ προσομιλείτω δι' ὀλίγων λόγων, ὥστε ταχέως ἀναχωρεῖν.

ARIST. Μὴ ἦτω διπλᾶ μοναστήρια, μηδὲ διαιτάσθωσαν ἐν αὐτῷ μοναχοὶ καὶ μοναστριαι, μηδὲ καταμόναι ὁμιλείτωσαν· ἀλλὰ κἂν εἴπῃ θεμιτὴ γυνὴ συγγενὴς οἰκείαν ἰδεῖν ζητοῦσα μοναχὸς, παρέστω τῆς ἡγουμένης θεασάσθω.

Πᾶσαν ἀσφάλειαν ἔθεντο οἱ πατέρες, ἵνα μὴ τῇ μοναδικῇ πολιτείᾳ μῶμός τις ὑπεισέλθῃ, καὶ προσέταξε, μὴ ἐν ταὐτῷ συνεσθίειν μοναχὸς καὶ μοναστρίας, μηδὲ προσ ἀλλήλους ὁμιλεῖν κατ' ἰδίαν. ἀλλὰ κἂν συγγενῆ τινα ἰδίαν θεάσασθαι μοναχὸς, παρέστω τῆς ἡγουμένης ταύτῃ προσομιλεῖν. καὶ εἴπερ τῶν ἀναγκαίων τοῦ βίου ἀπὸ τῶν ἀνδρείων μοναστηρίων προσκομισθῇ προς τὸν μοναζουσαν ὁ μοναχὸς, ἔξω τῆς μονῆς ἑστὼς δότω τῇ ἡγουμένῃ.

ΚΑΝΩΝ κα'.

Οὐ δεῖ μοναχὸν ἢ μοναστριαν καταλιμπάνειν τὴν οἰκείαν μονὴν, καὶ εἰς ἑτέραν ἀπέρχεσθαι· εἰ δέ συμβῇ τοῦτο, ξενοδοχεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκαῖον, προσλαμβάνεσθαι δὲ ἄνευ γνώμης τοῦ ἡγουμένου οὐ προσήκει.

BALS. Μετὰ τὸ δοῦναί τινα συνθήκας καὶ ὁμολογίας εἰς θεὸν, χαίειν τὸν προσιμιάν ὃν ἡ ἀποκάρη μονὴ, πῶς ἀναχωρησάτω τὴν οἰκείαν ἀποτάσσων ὁμολογίαν, καὶ εἰς ἑτέραν ἀπελθεῖν μονὴν; διορίζεται οὖν ὁ κανὼν, μήτε μοναχὸν μήτε μοναστριαν ἀσυντάκτως ἀναχωρεῖν ἀπὸ τῆς οἰκείας μονῆς, καὶ εἰς ἕτερον ἀπέρχεσθαι μοναστήριον, χαίειν τὸ καταλαγχάνειν ἐν αὐτῷ. εἰ δέ πολλάκις διὰ μικροψυχίαν γένηται τοῦτο, μὴ προσλαμβάνεσθαι αὐτὸν ἄνευ δὲ προσέστω. ἄνευ εἰδήσεως δὲ καὶ προνοίας τοῦ αὐτὸν ἡγουμένου, δηλονότι χωρεῖς ἀπολυτικῆς χάριτος αὐτῷ· ἀλλὰ μόνον ξενοδοχεῖσθαι· ἵνα μὴ βιασθῇ εἰς κοσμικὰ ἀπέναι, καὶ διάγειν μετὰ λαϊκῆς. ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τοῖς ἀσκητικοῖς αὐτοῦ κεφαλαίοις διορίζεται μοναχὸν, βλαπτόμενον ψυχικῶς, ἀναχωρεῖν ἀφ' ἧς ἀπεκάρη μονῆς· καὶ τοῦτο δὲ ποιεῖν, μετὰ τὸ εἰπεῖν καὶ ἅπαξ καὶ δὶς τὰ περὶ τούτου πρὸς τὸν καθηγούμενον καὶ τοὺς μοναχοὺς, καὶ μὴ διορθωθῆναι τὸ κακόν. τῷ ὀνόματι δὲ τῆς ξενοδοχείας μὴ εἴπῃς ὅτι πολλὰ καιρὸν τὸν ξενοκομείτην μοναχὸν διάγειν εἰς ἀλλοτρίαν μονὴν, τοῦτο γὰρ καὶ παρεισφρῆσαι τῷ κανόνι ἔοικεν· ἀλλ' ἐφ' ἡμέραις μετρίαις. μὴ θαυμάσῃς δὲ πῶς οὐ κολάζεται παρὰ τοῦ κανόνος ὁ παραβάτης τούτου. ἀναγνωσον καὶ τὸν ιζ'. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, καὶ μάθῃς ὅπως οἱ ξενοκομείται κολάζονται, καὶ οἱ τούτους δεχόμενοι.

A ptum est, Deo sic accepti servient, si sejuncti invicem ac divisi vitam agant, nec alter alteri incitamentum ad libidinem, neque aliis offensionem præbeat. Quæ autem duplicia monasteria jam instituta sunt, maneant, inquit, ac juxta mag. Basil. constitutionem normamq; administrentur; neque in uno monasterio, Monachi simul & Monachæ degant. Δίαιτα namque hoc loco, non ejusdem mensæ communionem, sed vitæ mutuam consuetudinem familiaritatemque significat. Neque vero ea concedatur ulli Monacho vel Monachæ licentia, ut simul colloqui uterque congredique pro arbitrio queant, neque in muliebri monasterio Monachus pernoctet, neque seorsum cum moniali aliqua cibum capiat. Verum etiamsi quandoque ad victum necessaria ex virorum monasterio monialibus suppeditari contingat, nequaquam intra septa monasterii muliebris Monachi ingrediantur: sed ubi ad portam pervenerint, extra fores consistant; Præfecta vero earum, & quæ ætate provectiores sunt, monialium comitatu septa, portæ appropinquans quæ afferuntur accipiat. Si quis vero etiam cognatam visere Monachus cupiat, præsente monasterii Præfectâ id faciat, brevique colloquio usus quam primum recedat.

ARIST. *Duplicia ne fiant monasteria, neque Monachi & Monachæ in eodem cohabitent, neque seorsim confabulentur: quinetiam siquid vir fœmina regulari attulerit, extra fores expectans, tradat, & cognatam in præfectæ præsentia visat.*

Omnem curam adhibuerunt patres, ne probrum aliquod vitæ monasticæ inferretur, & mandârunt in eodem monasterio Monachos & Monachas non convesci, nec inter se seorsim confabulari: sed & si cognatam aliquam aspicere cupit Monachus, præsentiâ præfectæ cum ea colloqui. Et si quid eorum, quæ vitæ sunt necessaria, à virorum monasterio ad Monachas transportabit Monachus, extra mansionem stans illud Præfectæ tradat.

CANON XXI.

Non oportet Monachum vel Monacham proprium relinquere monasterium, & ad aliud se conferre: si hoc autem contigerit, ipsum hospitio excipi est necessarium; sed sine notitia monasterii præfecti eum recipi non convenit.

BALS. Postquam pollicitus sit aliquis & Deo professus se in monasterio, in quo tonsus est, mansurum, quomodo ei permittetur suam professionem infirmare, & in aliud monasterium abire? Statuit ergo Canon, ne Monachus vel Monacha ex suo monasterio inordinatè recedat, & in aliud monasterium se conferat, ut in eo collocetur. Si hoc autem propter pusillum & abjectum animum sæpe fiat, is ne ab eo qui præest recipiatur, sine scientia ac notitia ejus, qui illius curam gerit, monasterii præfecti, scilicet sine dimissoria ejus epistola: sed solum hospitio excipiatur; ne ad secularia abire cogatur, & cum laicis vitam agere. Porro magnus Basilius in suis Asceticis capitibus statuit, ut Monachus, qui animo offenditur, recedat ab eo, in quo tonsus est, monasterio: & hoc faciat, postquam monasterii præfecto id semel & iterum dixerit, & etiam Monachis, nec malum corrigitur. Hospitii autem nomine ne dicas Monachum, qui alibi tonsus est, diu debere versari in alieno monasterio; hac enim ratione fit fraus Canoni: sed paucis diebus. Ne mireris autem, quomodo à canone non punitur is, qui eum transgreditur. Lege & lxxx. can. Syn. Carth. & scies quomodo puniuntur, qui alibi tonsi sunt, & qui eos suscipiunt.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Monachos, quo loco primum rebus humanis à se abjudicatis monasticæ vitæ institutum amplexi sunt, in eo manere, nec aliam sibi stationem quærere oportet. Quod si quis in alterum monasterium, relicto priore, demigret; hospitio scilicet hominem excipi necesse est, ne profana diversoria ingredi, & cum iis, qui nulla ad honeste vivendum disciplina instructi sunt vitam agere cogatur: adscribi vero ordini, & in fratrum numerum referri, nisi ejus unde discessit monasterii Præfecto annuente, non licet. Atque hic quidem Canon omnem, sine ullo discrimine, secessionem interdictam esse decernit: magnus vero Basilius, in asceticis suis capitibus, diverso modo de Monachorum discessione loquitur, quam ita demum concedi probat, si manentes spirituali detrimento afficiantur; ac tum quidem ejus detrimenti causam Præfecto aperire, ac si quidem ea tollatur, in sua quemque statione persistere; illa vero adhuc manente, rem totam in fratrum conventu enuntiare jubet.

ARIST. *Monacho vel Monache suam relinquere mansionem, & aliam ingredi non liceat: sin ingrediatur, ut hospes accipiatur; at præter præfecti sententiam ne admittatur aut hospitio excipiatur.*

Recipi quidem & hospitio excipi Monachum vel Monacham, ad aliam mansionem proficiscentem, præsens can. non permittit, ne ad seculares necessario divertens, ibi permaneat: at eam admittere, & præterea accipere, & inter sorores sine Præfectæ voluntate collocare non permittit.

CANON XXII.

Deo quidem universum dedicare, & non propriis voluntatibus servire, res magna est: Sive enim comeditis, sive bibitis, inquit divinus Apostolus, omnia in Dei gloriam facite. Christus autem Deus noster in suis Evangeliis jussit peccatorum principia resecare. Non enim adulterium solum apud ipsum punitur; sed etiam cogitationis motus ad aggrediendum adulterium condemnatur, ipso dicente, Qui aspexit mulierem ad concupiscendam ipsam, eam jam in corde suo adulteravit: unde nos quoque edocti, debemus cogitationes purgare. Etsi enim omnia licent, non tamen omnia expedient, ut à voce Apostolica docemur. Cuivis ergo homini necesse est comedere ut vivat. Et quibus est vita quidem matrimonii & liberorum & laica constitutionis, mixtim comedere viros & mulieres, est ab omni reprehensione alienum; si modo ei, qui dat nutrimentum, gratias agant, non cum scenicis quibusdam studiis sive satanicis canticis, & citharedicis ac meretriciis vocibus, quos prophetica execratio flexionibus seu gesticulationibus persequitur, sic dicens, Væ iis qui cum cithara & psalterio vinum bibunt, Domini autem opera non respiciunt, & opera manuum ejus non considerant. Et sicubi tales fuerint inter Christianos, corrigantur: sin minus, adversus eos robur suum obtineant, quæ ab antecessoribus canonice tradita sunt. Quibus autem quieta est vita & solitaria, ut qui domino Deo jugum monasticum tollere statuerint, in solitudine & silentio sedere convenit: sed nec iis etiam, qui vitam sacerdotalem elegerint, licet omnino seorsum cum mulieribus comedere; nisi utique cum divinis & religiosis viris ac mulieribus, ut ipsum etiam convivium ad spiritalem correctionem adducat. Porro id ipsum etiam in cognatis fiat. Si autem rursus contingat, ut quæ sunt ad usum necessaria non afferat Monachus vel Sacerdos, & propter necessitatem velit, sive ad publicum diversorium, sive ad alicujus domum divertere; ei liceat hoc facere, utpote urgente necessitate.

BALS. Præsens Canon prohibet Laicis, ne cum scenicis ludicris & saltationibus comedant, & suadet Chri-

ΖΩΝΑΡ. Τὸς μοναχὸς, ἔνθα ἀποτάξαντο τῷ κόσμῳ, συνεζύξαντο δὲ τῇ μοναχικῇ πολιτείᾳ, σφᾶς μόνους σφᾶς σπουδάζειν, καὶ μὴ ὀκεῖθεν ἀναχωρεῖν. εἰ δέ τις ἀναχωρήσῃ, καὶ εἰς ἑτέραν ἀπέλθῃ μονὴν, ξενοδοχεῖσθαι μὲν τοῦτον ἀναγκαῖον, ἵνα μὴ βιασθῇ εἰς κοσμικὰς ἀπιέναι, καὶ συνδιάγειν τοῖς ζῶσιν ἀδιαφόρως· σφᾶς δὲ παραλαμβάνεσθαι ἢ αὐτὸν καὶ καθίζειν τῇ ἀδελφότητι οὐ δεῖ, εἰ μὴ ὁ ἡγούμενος ὑποχωρήσῃ τῆς μονῆς, ἀφ' ἧς ἐξῆλθεν. ὁ μὲν θεῖος κανὼν σαφὲς ἀδιαίρετον ἔχει τὸν κώλυσιν τῆς ἀναχωρήσεως· ὁ δὲ μέγας Βασίλειος, ἐν τοῖς ἀσκητικοῖς αὐτοῦ κεφαλαίοις, διαφόρως περὶ τῆς τῶν μοναχῶν ἀναχωρήσεως, καὶ πῶς ἄλλως αὐτοῖς ἀναχωρεῖν δίδωσιν, εἰ μὴ ψυχικῶς βλάπτοιντο, καὶ τότε ἢ τὸν αἴτιον τῆς βλάβης ἐπαγγέλλειν τῷ ἡγουμένῳ, καὶ εἰ μὲν διορθοῦτο τὸ αἴτιον αὖθις, ἐν ἐκείνῃ βέλτιον ἡσυχάζειν ἐν τῇ οἰκείᾳ μονῇ· εἰ δὲ ἀδιορθώτου ἢ ὂν κακὸν, λέγειν τοῦτο δεῖ τῇ ἀδελφότητι.

ΑΡΙΣΤ. Μοναχὸν ἢ μονάζουσαν μὴ ἐξέρχεσθαι κωλύειν τοῦ οἰκείου μοναστηρίου, καὶ ἑτέραν ὑποδέχεσθαι· εἰ δ' ἀφίοιτο, ξενοδοχεῖσθαι· μὴ μὴν καὶ παραδέχεσθαι, καὶ ξενοδοχεῖσθαι πρὶν γνώμῃ τοῦ ἡγουμένου.

Τὸ μὴν ὑποδέχεσθαι, καὶ ξενοδοχεῖσθαι μοναχὸν ἢ μοναχὴν ἐν ἑτέρᾳ μονῇ ἀπιόντα, ὁ παρὼν κανὼν οὐκ ἀπαγορεύει, ἵνα μὴ ἐξαναγκάζηται εἰς κοσμικὰς ἀπελθὼν ἢ μείνῃ· τὸ δὲ παραλαβεῖν, καὶ παραδέξασθαι αὐτὸν, καὶ συνταξαι τῇ ἀδελφότητι πρὶν γνώμῃ τοῦ ἡγουμένου, οὐκ ἀπαγορεύει.

KANΩN κϛ'.

Θεῷ μὲν ὃ πᾶν ἀναπέμπεσθαι, καὶ τὰ τοῖς ἰδίοις θελήμασι δουλοῦσθαι, μέγα πρᾶγμα τυγχάνει· εἴτε γὰρ ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, ὁ θεῖος ἀπόστολός φησι, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. Χριστὸς δὲ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς τῶν ἁμαρτημάτων ἐκκόπτειν προστάττει. οὐ γὰρ ἡ μοιχεία μόνον παρ' αὐτῷ κολάζεται, ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις τοῦ λογισμοῦ περὶ τὴν τῆς μοιχείας ἐγχείρησιν κατακρίνει, λέγοντος αὐτοῦ, ὁ ἐμβλέψας γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· ἐνθεν δὴ μανθάνοντες, λογισμὸν ὀφείλομεν καθαίρειν. εἰ γὰρ καὶ πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει, ὡς ἐκ ἀποστολικῆς φωνῆς διδασκόμεθα. ἐπάναγκες δή ἐστι πᾶσι ἀνθρώποις ἁπλῶς τὸ ζῆν ἐδίειν. καὶ οἷς μὲν βίος ἐστὶ γάμου καὶ τέκνων καὶ λαϊκῆς διαθέσεως, ἀναμίξ ἐδίειν ἄνδρας καὶ γυναῖκας, πρὸς ἀλλήλων δέ ἐστι, μόνον τοῦ διδόντι ζωὴν τὴν εὐχαριστίαν προσάγοντας, μὴ μέλη τινῶν δυμελικοῖς ἐπιῤῥοθήμασιν, εἴτουν σατανικοῖς ᾀσμάτων, κιθαρῴδων τε καὶ πορνικοῖς λυγισμάτων, οἷς ἐπέρχεται προφητικὴ ἀρά, ὅτου ἡ λέγουσα, οὐαὶ οἱ μετὰ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου τὸν οἶνον πίνοντες, τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέπουσι, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι. καὶ εἰ που ποτε εἴεν τοιοῦτοι ἐν τοῖς Χριστιανοῖς, διορθούσθωσαν· εἰ δὲ μή γε, κρατούσθωσαν ἐπ' αὐτοῖς τὰ ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν κανονικῶς ἐκτεθέντα. οἷς δὲ ὁ βίος ἐστὶν ἡσύχιος καὶ μονήρης, ὁ Χριστῷ ζυγὸν μονήρη αἴρει, καθίστασθαι χρὴ μόναις καὶ σιωπώσῃ· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἱερατικὸν ἐκλεξαμένοις βίον οὐδ' ὅλως ἔξεστι κατ' ἰδίαν γυναιξὶ συνδιεῖναι, εἰ μή που μετὰ τινων θεοφόρων καὶ εὐλαβῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἵνα καὶ αὐτὴ ἡ συνεστίασις πρὸς κατόρθωσιν πνευματικὴν ἀπάγῃ. καὶ ὅπου συζυγῶν ἢ ὁ αὐτὸς ποιείτω. εἰ δὲ καὶ αὖθις ἐν ὁδοιπορίᾳ συμβῇ τὰ τῆς ἀναγκαίας χρείας μὴ ὑπομένεσθαι μοναχὸν ἢ ἱερατικὸν ἄνδρα, καὶ ἕξω ὁ ἀναγκαῖον καταλῦσαι βέλεται, εἴτε ἐν πανδοχείῳ, εἴτε ἐν οἴκῳ τινός, ἄδειαν ἐχέτω αὐτὸν τοῦτο ποιεῖν, ὡς τῆς χρείας καταπιεζούσης.

ΒΑΛΣ. Ὁ θεῖος κανὼν κωλύει τοὺς λαϊκοὺς μὴ δυμελικοῖς παιγνίοις καὶ ὀρχήσεσιν ἐδίειν, καὶ παραινεῖται τοῖς πιστοῖς

πωιοῦτόν τι ποιοῦσι Χριστιανοῖς διορθοῦσθαι· εἰ δὲ μή, κρατεῖν ἐπ' αὐτοῖς τὰ ὑπὲρ τῶν κανόνων προορισθέντα. τοὺς μέντοι μοναχοὺς καὶ τοὺς ἱερωμένους ὑπάγκελεύεται μὴ συνεδρεύειν μετὰ γυναικῶν κατ' ἰδίαν, κἂν τῇ ἀληθείᾳ ὦσι προσήκουσαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐν φωτὶ καὶ μετὰ συλλαβῶν τινων, δι' ὧν μήτε αὐτοὺς ὑπὸ λογισμῶν ἑναντίων κατασείεσθαι, μήτε ἄλλους σκανδαλίζειν. ἐν ὁδοιπορίᾳ δὲ ἢ ἐν ἑτέρᾳ ἀναγκαίᾳ διακονίᾳ ἀποδημοῦντά τινα ἐκ τούτων, καὶ τὰ πρὸς ζωὴν ὑπηρετεῖσθαι μὴ ἐγκρίνει, διορίσασθαι ἀποκριματίσαι καταλύειν ἐν ξενοδοχείῳ, ἢ ἐν ἀλλοτρίῳ οἴκῳ, διὰ δὲ καπηλεῖον τῆς σωματικῆς τροφῆς καὶ ἀναπαύσεως. καὶ ὁ μὲν σκοπὸς τοῦ κανόνος οὗτος. Τὸ προοίμιον δὲ αὐτοῦ ἔστιν ἀπὸ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου ἀποστόλου Παύλου, οὕτω λεγούσης· ἐν μέρει· εἴτε ἐσθίετε εἴτε πίνετε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε· Τὸ δὲ, ὀφείλομεν καθαίρειν λογισμούς, ἀπὸ τῆς πρὸς Κορινθίους δευτέρας ἐπιστολῆς· Τὸ, πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει, ἀπὸ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς· καὶ Τὸ, οὐαὶ οἱ μὴ καθαίρετε καὶ ψαλτηρίῳ τὸν οἶνον πίνοντες, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐκ τῆς τοῦ Ἡσαΐου προφητείας. κανονικαὶ δὲ παραδόσεις, οἱ πατέρες φασὶ, τὰ μβ'. καὶ μγ'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων· τὰ ξ'. τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνόδου καὶ τὰ ξβ'. τῶν ἐν τῷ Τρούλλῳ.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μὲν κανὼν κωλύει μοναχοὺς καὶ ἱερωμένους κατ' ἰδίαν συνεδρίαν γυναιξί. προοιμιάζεται δέ, καί φησιν, ὅτι πάντα χρὴ τὸν Θεὸν ἀναπέμπειν, καὶ χρῆσιν ἐκ τοῦ ἀποστόλου φέρει, λέγοντος, εἴτε ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. εἶτα μεταχειρίζεται καὶ λόγον, φάσκων, ὅτι ὁ Χριστὸς τὰς ἀρχὰς τῶν ἁμαρτημάτων ἀφεῖναι τοῖς πιστοῖς κελεύει. ἐν γὰρ τῷ λέγειν, ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ, πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, οὐ τὸν μοιχείαν μόνον κωλύει μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ πάθους ἀρχήν. ὅταν γάρ τις ἀφιέρωσιν ἴδῃ, δεξάμενος τὴν τοῦ πάθους ἀρχὴν, τὴν ἐπιθυμίαν δηλαδὴ, τότε αὐτὸν ὁ λογισμὸς κατῄτηται πρὸς τὸ ἁμάρτημα. ἔνθεν, φησὶ, λογισμοὺς ὀφείλομεν καθαίρειν, καὶ τοῦτο ὡς ἀποστολικόν, τελέσει, ἀλλὰ τοῦτο ῥᾳδίως ἡμῖν καθαίρειν τοὺς λογισμοὺς, καὶ μὴ ἐᾶν αὐτοὺς ἐπαρθῆναι καὶ καπηλεῦσαι ἡμῖν· ἢ καθαίρειν, γράφεται γὰρ καὶ οὕτως, ἀντὶ τοῦ μὴ ἐᾶν μολυνθῆναι τοὺς λογισμοὺς τοὺς ἐνθυμήσεων πονηρῶν, ἀλλ' ἀποπεμπειν ταύτας, ἢ καὶ ἀφ' ἑαυτῆς τῆς ἐκ τῶν ἁμαρτημάτων μολυσμὸν καθαίρειν αὐτὸν, ἐκπλύνειν τοῦ μολυσμοῦ ἀφὸ μετανοίας, καὶ μὴ ἐᾶν περαιτέρω χωρῆσαι. εἰ γὰρ καὶ πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. ταῦτα δὲ τοῦ μεγάλου Παύλου τὰ ῥήματα. ἔξεστιν οὖν, φησὶ, τὸ ἐσθίειν ἀφ' ὅ ζῆν. καὶ οἱ μὲν ἐν κόσμον βιοῦντες, καὶ γυναιξὶ συζῶντες καὶ τέκνοις, οὐ κωλύονται γυναιξὶ συνεδρίειν, ἐπεὶ ἀφορίζοιτο αὐτοῖς αἴτιον τοῦτο, εἰ μετ' εὐχαριστίας τὸ πρὸς Θεὸν γίνοιτο, ἐν ᾧ μεταλαβεῖν ἐν τῇ τραπέζαις αὐτῶν συμβολικὰ ἐπιθυμήματα, ἤγουν σαίνικα ᾄσματα. τί δὲ ταῦτά εἰσι; κιθαρίσεις καὶ λυγίσματα πορνικά. ἀφ' ὧν τὸν λυγισμάτων, ἢ τοὺς ἀσέμνως ὀρχήσεις νοήσαι, ἢ τὰ ἐν ταῖς ᾠδαῖς λυγίσματα τῶν φωνῶν. οἷς ἐπέρχεται φησι, προφητικὸν ἀεχὲ, ὃ, οὐαὶ οἱ μὴ καθαίρετε καὶ ψαλτηρίῳ τὸν οἶνον πίνοντες, καὶ τὰ ἑξῆς. εἰ δὲν εἰσι τοιοῦτοί τινες ἐν Χριστιανοῖς, διορθούσθωσ· εἰ δὲ μή, οἱ παλαιοὶ κανόνες κρατείτωσ ἐπ' αὐτοῖς. καὶ ταῦτα μὲ τοῦ λαϊκοῦ ὁ κανὼν διετάξατο. οἷς δέ, φησιν, ὁ βίος ἡσύχιος καὶ μονότροπος, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἱερατικοῖς ἐσὶ ἔξεστι καπηλίαν γυναιξὶ συνεδρίαν. εἰδέπερ τοῦτο γίνεσθαι δεήσῃ, συμπαρόντων αὐτοῖς πρώτων ἀνδρῶν περὶ γυναικῶν σωφρονισθησομένην γυναῖκα, ἵνα καὶ ἡ συνεδρίασις τοῖς κατόρθωσιν πνευματικὴν ἀπάγῃ· καθορᾶται γὰρ ὁ ὕστερος ἀνυπόπτως συνεδρίων γυναιξὶ, ὃ δοξάζεσθαι τὸν Θεόν. οἱ γὰρ ὁρῶντες αὐτῷ ἔξω πόθεν ἀφελεσθῶσιν ἑαυτῶν ἀπορίαν, δοξάζουσι τὸν Θεὸν, καὶ τὸν εὐαγγελικὸν λόγον τὸν λέγοντα· λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως

ftianis qui tale quid faciunt, ut se corrigant: sin minùs, adversus eos valere, quæ Canonibus anteà constituta fuêre, decernit. Porrò & Monachis & Sacerdotibus præcipit, ne seorsum cum mulieribus comedant, etiamsi revera eorum cognatæ fuerint; sed palam, & cum aliquibus bonis ac religiosis, ut neque ipsi à contrariis cogitationibus moveantur, neque aliis offensionem scandalúmque præbeant. Si quis autem horum in itinere vel in alio non negligendo ministerio peregrè versetur, & non habeat ea quæ sunt ad vitam necessaria, statuerint, eum absque ullo præjudicio in hospitio publico vel in alienis ædibus diversari, propter urgentem necessitatem corporei nutrimenti & quietis. Atq; hic quidem est hujus Canonis scopus. Ejus autem proœmium est ex prima ad Corinthios epistola magni Apostoli Pauli, quæ sic expressè dicit; Sive comeditis, sive bibitis, omnia in Dei honorem facite. Illud autem; Debemus cogitationes purgare; ex ii. ad Corinthios epistola. Illud; Omnia licent, sed non omnia expediunt, ex primâ ad Corinthios Epistolâ. Et illud, væ illis, qui cum cithara & psalterio vinum bibunt, & quæ deinceps sequuntur; ex Esaia propheta. Canonicas autem traditiones dicunt patres xlii. & xliii. Can. sanctorum Apostolorum, & lx. Carthag. Syn. & lxii. Syn. in Trullo.

ZONAR. Monachos & sacris initiatos homines privatim in eadem mensa cum fœminis accumbere hic Canon vetat. Exordio verò utitur, atque ad Deum omnia referenda esse demonstrat, dictúmque Apostoli profert dicentis; Sive manducatis, sive bibitis, omnia in gloriam Dei facite. Deinde sermonem aggreditur, atque ex Christi præcepto peccatorum initia à fidelibus resecanda esse ostendit. Illis namque verbis, Qui viderit mulierem, ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo, non adulterium solummodo, sed ipsa quoque pravi motûs initia castigat. Cùm enim in mulieris forma contemplanda quispiam curiosus est, admisso pravæ affectionis initio, nempe cupiditate, ex eo ipsius quoque cogitatio & ratio ad crimen suscipiendum impellitur. Proinde cogitationes, inquit, interimere debemus, (est & hoc quoque Apostolicum) id est, propter hoc nascentes debemus extinguere, priusquam sese altius efferre ac nobiscum colluctari possint: Vel καθαίρειν i. e. purgare, (utraque enim lectio admitti potest) ne videlicet mentem impuris cogitationibus contaminari finamus, sed eas quam longissime amandemus; vel etiam mentem, ob admissas impuras cogitationes inquinatam, expurgemus, ac pœnitentia contractas sordes eluamus, neque ulterius progredi patiamur. Nam etsi mihi omnia licent, non tamen omnia expediunt: hæc quoque magni Pauli verba sunt. Licet ergo, inquit, edere ut vivas. Et qui communi quidem more cum uxoribus suis ac liberis habitantes degunt, cum mulieribus cibum capere minime prohibentur, nec eos quisquam ob id reprehendat; si meritas interea divinæ liberalitati gratias agant, neque inter epulas comica studia, hoc est, satanicas cantiones adhibeant. Quænam hæc vero? Citharæ meretriciæque flexiones. Flexionum autem nomine, aut inconditas saltationes, aut vocum in cantilenis modulationes significavit. In eos siquidem, ait, illa prophetæ execratio cadit, Væ, qui cum cathara & psalterio vinum bibunt; & quæ sequuntur. Si qui igitur hujusmodi inter Christianos sint, corrigi: sin minus, antiquorum Canonum constitutiones in ipsis servari placet. Et hæc quidem de laicis Canon statuit. Quibus verò, inquit, vitæ genus quietum & solitarium, quin & iis, qui in sacrum ordinem cooptati sunt, privatim mulieribus convesci non licet. Id verò si quandoq; necessario fiat, nequaquam cum fœminis discumbere, nisi præsentibus honestis viris ac mulieribus, permissum sit, ut spirituale aliquem fructum ipsa illa convivandi societas pariat. Quisquis enim hoc pacto citra suspicionem cum mulieribus vescitur, cæteros ad præconium divinæ laudis impellit. Nam qui ab eo ne tenuissimæ quidem suspicioni locum relinqui animadverterint, Deum laudibus efferunt, ut in Evangelio scriptum est, illis verbis; Sic luceat lux vestra coram hominibus,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui est in cœlis. Neque solum quandocunque cum alienis, sed etiam si cum propinquitate junctis mulieribus Monachi aut sacris initiati cibum capiant, modestia spectatos homines adhiberi hoc Canone est. In itinere tamen, ubi alius commorandi locus non suppetat, sacrato homini aut Monacho impune ad cauponam divertere, aut in alterius cujuspiam domo instanti necessitati satisfacere concessum sit: sed in iis quoque locis religionis nihilominus ac temperantiæ rationem ab illis Canon haberi jubet.

A ἵδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ οὐ μόνον ἀλλοτρίαις γυναιξὶ συνεδρίαν ὁ μοναχὸς ἢ ὁ ἱερομένος δεῖ παρουσίαν τινὸν ἀνλαβῶν ἀπαιτεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ὅτε συγγενέσι γυναιξὶ συνεδρίαν. ἐν ᾧ ὁδοιπορίαν ἱερομένος ἢ μοναχὸς, εἰ μὴ ἔχοι ὅπου διαπαύσεται, ἄθλα ἔστω αὐτῷ καὶ ἐν πανδοχείῳ καὶ ἐν οἴκῳ τινὸς καταλῦσαι χρείας καταπεπονημένος. πλὴν καιρῷ μετ' ἀνλαβείας βέλεται ὁ κανὼν καὶ σωφρόνως αὐτοὺς τῷ ζυγωθῆναι ποιῆσαι.

ARIST. *Laicos quidem viros cum mulieribus convesciveſt ab omni reprehenſione alienum: ſolitariis autem viris cum mulieribus privatim convivari non licet; niſi forſitan unà cum Dei timentibus & religioſis viris & mulieribus. In itinere autem Monachus vel & ſacris initiatus vir, ſecum neceſſaria non afferens, in publicum diverſorium divertat.*

B ΑΡΙΣΤ. Λαϊκοὺς μὲν ἄνδρας συνεδρίαν γυναιξὶν, ἀνεγκλήτους· μονοζώνοις δὲ οὐκ ἔξεστι κατ' ἰδίαν γυναιξὶ συνεδρίαν, εἰ μήτου μετὰ θεοφόβων καὶ ἀνλαβῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. ἐν ὁδῷ δὲ μοναχὸς, ἢ ἱερατικὸς ἀνὴρ, μὴ ὀπτερούμενα τὰ ἀναγκαῖα, ἐν πανδοχείῳ καταλύσει.

Cum gratiarum quidem actione & Dei timore, non ſcenicis aliquibus & ſatannicis canticis, Laicos viros cum mulieribus conveſci, reprehendi nequit. Eis autem, qui vitam quietam & ſolitariam elegerunt, ut qui Deo ſponderunt ſolitariè ſedere & ſilere, non omnino licet cum mulieribus privatim comedere: niſi fortè cum religioſis quibuſdam viris aut mulieribus convivari velint; ut & ipſum etiam convivium ad ſpiritualem correctionem tendat. In itinere autem, ſi neceſſaria non afferuntur, licet Monacho aut homini ſacerdotali in publicum diverſorium, vel in alicujus domum divertere propter urgentem ipſius neceſſitatem.

Τὸ μὲν μετ' εὐχαριστίας καὶ φόβου θεοῦ, μὴ ἀπό τινων μελικῶν καὶ σατανικῶν ᾀσμάτων, λαϊκοὺς ἄνδρας γυναιξὶ συνεδρίαν, οὐκ ἀνεγκλήτων ἐστί. τοῖς δὲ βίον ἡσύχιον ἔχουσι, καὶ μονοζώνοις, οἳ συνλαξαμένοις θεῷ καὶ καταμόνας κατεῖναι, καὶ σιωπᾶν, κατ' ἰδίαν ὅλως οὐκ ἔξεστι γυναιξὶ συνεδρίαν, εἰ μήτε μετά τινων θεοφόβων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν συνεστιαθῆναι θελήσουσιν· ἵνα καὶ αὐτὴ ἡ συνεστίασις πρὸς κατόρθωσιν πνευματικὴν ᾖ πεπτωκυῖα. ἐν ὁδῷ δὲ, εἰ τὰ ἀναγκαῖα μὴ ὑπάρχοιεν, ἄθλα δίδοται καὶ μοναχῷ, καὶ ἱερατικῷ ἀνδρὶ ἐν πανδοχείῳ, εἴτε καὶ ἐν οἴκῳ καταλύειν διὰ τὴν καταπόνησιν χρείαν.

D

E

KANO-

F

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΤΕΘΕΝΤΕΣ ΠΑΡΑ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἐν Κωνσταντινουπόλει πρώτης καὶ δευτέρας Συνόδου, τῆς συγκάσης ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων.

CANONES EDITI A SANCTA ET Magna Constantinopolitana prima & secunda Synodo, quæ congregata est in venerabili templo sanctorum & benedictorum Apostolorum.

ΒΑΛΣ. ΤΙΝΕΣ τῷ ἐπιγραφῇ ἀναγινώσκοντες ἀπορροῦσι πῶς μία οὖσα αὕτη ἡ συνόδος, πρώτη καὶ δευτέρα λέγεται· Λύσις. ὅτε τῷ ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Φωτίου, τοῦ Β νομοκάνονον Συνθεμένου, Συνεκροτήθη κατὰ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἰγνατίου οἰκουμενικὴ σύνοδος. λαληθέντων δὲ καὶ δογματικῶν ὑποθέσεων καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν, γέγονε διάστασις καὶ μερισμὸς τῆς Συνόδου, ὡς τῶν ἑτεροδόξων μὴ ἀνεχομένων διὰ τὴν ἥτταν ὁμογνωμονῆσαι τοῖς ὀρθοδόξοις. διόπερ καὶ ἐδόκησε τοῖς θείοις πατράσι ἡνίκα καὶ δευτέραν Συνέλθωσιν, καὶ γραφῶσι τὰ προλαληθέντα καὶ κυρωθέντα. ὀνομάσθη οὖν ἐντεῦθεν ἡ τοιαύτη συνόδος πρώτη καὶ δευτέρα, καὶ οἱ ὑποτεταγμένοι κανόνες ἐξετέθησαν.

Quidam hanc inscriptionem legentes dubitant, quomodo hæc synodus, quæ una est, prima & secunda dicitur. Solutio. Tempore sanctissimi illius Patriarchæ domini Photii, qui nomocanonon composuit, coacta est adversus Ignatium beatissimum Patriarcham universalis Synodus. Cùm autem dictæ essent dogmaticæ causæ diversæque Ecclesiasticæ, fuit divisio & seditio synodi; utpote iis, qui non rectè sentiebant, cùm victi essent, orthodoxis assentiri nolentibus. Propterea & divinis patribus opus fuit, ut fieret secundus conventus, & scriberentur quæ priùs dicta erant & confirmata. Ex eo ergo nominata est hæc Synodus prima & secunda, & subjecti Canones editi fuere.

ΖΩΝΑΡ. Η Συνόδου αὕτη ἐπιγέγραπται ὅτως, ἡ ἁγία καὶ μεγάλη πρώτη καὶ δευτέρα Συνόδου ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκᾶσα ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων. ἀπορῶν τινων περὶ τῶν τὸν ἐπιγραφὴν ἀναγινώσκοντας αὐτὴν, πῶς μία οὖσα, πρώτη καὶ δευτέρα καλεῖται. λέγεται τοίνυν Συνόδον ἐν τῷ ῥηθέντι ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων συγκροτηθῆναι, καὶ διαλεχθῆναι τοὺς ὀρθοδόξους τοῖς ἑτεροδόξοις, καὶ δόξαι τοὺς ὀρθοδόξους ὑπερκρατεῖσθαι, μέλλειν τε γραφῇ παραδοθῆναι τὰ λαληθέντα· τοὺς δὲ αἱρετικοὺς μὴ ἀναγέσθαι γραφῆναι τὰ δόξαντα, ἵνα μὴ φανῶσιν ἡττηθέντες, καὶ ἐκκηρυχθῶσι τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως, καὶ στασιάσαι διὰ τοῦτο, καὶ ἐς τοσοῦτον πρὸ φασιν αὐτοῖς προελθεῖν, ὡς καὶ μέχρι ξιφουλκίας καὶ φόνων χωρῆσαι, καὶ ὥστε διαλυθῆναι πρὸ τοῦ πρώτου ἐκείνου συνέλθοντας, μὴ χρόνου δηλόν τι ἀποτέλεσμα. εἶτ' αὖθις παραγενόμενοι χρόνου δευτέραν ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ ἡθροίσθησαν, καὶ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν ἡθροίσθαι λόγον, καὶ τότε συγγραφῆναι τὰ λαληθέντα περὶ δογμάτων. καὶ διὰ τοῦτο, φασὶν αὐτὴν μίαν καὶ κυρίως, πρώτην καὶ δευτέραν ὀνομασθῆναι, ὡς δὶς γεγενῆσθαι τῆς συνελεύσεως τῶν πατέρων. ἐν ᾗ τῇ δευτέρᾳ, συγγραφέντων τῶν λαληθέντων καὶ συνδοξάντων, ὅτι καὶ οἱ ὑποτεταγμένοι κανόνες ἐξεφωνήθησαν.

Zonar. Synodi hujus inscriptio hæc est; sancta & magna prima & secunda Synodus Constantinopolitana in templo sanctorum & glorioso sissimorum Apostolorum congregata. Apud eos ergo, qui hanc inscriptionem legunt, dubitatio exoritur; qua ratione, una cum sit, prima & secunda hæc Synodus nuncupetur. Igitur in templo sanctorum Apostolorum, quod diximus, Synodum celebratam, ibique inter orthodoxos & adversæ factionis homines habitam disputationem fuisse, ac in ea superiores orthodoxos extitisse memorant. Cum vero de iis, quæ ultro citróque disputata fuerant, scripto exarandis constitutum esset; hæreticos, quippe qui se victos atque à conventu fidelium eliminandos existimari nollent, quæ decreta fuerant scriptis consignari, seditione etiam ob eam causam excitata, minime passos; quam quidem seditionem eousque processisse, ut eductis quoque gladiis complures interfecti ceciderint; atque hoc pacto conventum illum primum nullo videlicet rei exitu, diremptum. Hinc rursum temporis intervallo alterum in eodem templo conventum habitum, iterúmq; de iisdem rebus disputatum, dogmaticáque decreta literarum monumentis commendata tum demum fuisse. Atque ex hoc factum aiunt, ut hæc, licet una Synodus, tamen ob Patres bis convocatos, prima & secunda meritò nominata fuerit. In secunda itaque congressione iis, quæ disputata atq; omnium consensu decreta fuerant, scripto commissis, subjecti quoque Canones promulgati fuere.

ΚΑΝΩΝ α'.

Πρᾶγμα σεμνὸν ὅτω καὶ τίμιον, καὶ τοῖς μακαρίοις καὶ ὁσίοις πατράσιν ἡμῶν πάλαι καλῶς διανοηθέν, ἡ τῶν μοναστηρίων οἰκοδομή, κακῶς ὁρᾶται θεατζόμενον σήμερον. τινὲς γὰρ ὄνομα μοναστηρίου ταῖς οἰκείαις οὐσίαις καὶ ὑπάρξεσι θεοποιοῦμενοι, καὶ θεῷ καθαγιάζειν ταύτας ἐπαγγελλόμενοι, κυρίους τε τῶν ἀφιερωθέντων ἑαυτοὺς ἀναγράφουσι, καὶ μόνῃ τῇ προσηγορίᾳ ὃ ἦσαν ἀφοσιοῦν ἐκμηχανᾶσθαι διηγνώκασι. καὶ αὐτῷ γὰρ ὀξύσαν καὶ μὴ καὶ ἀφιέρωσιν οὐκ ἐρυθριῶσι σφετερίζεσθαι, ὡσανεὶ ἔχειν μὲν ὑπολύοντος προτέρου· καὶ τοσαύτη καταπλεία προστιθῆται τῷ προάγματι, ὥστε πολλὰ τῶν ἀφιερωθέντων ὑπ' αὐτῶν γε τῶν ἀφιερωσάντων ὁρᾶσθαι πιπρασκόμενα, στόμβος καὶ μῖσος τοῖς ὁρῶσι προσχόμενα. καὶ ὃ μήπω μὲν ἔστιν αὐτοῖς μεταμέλεια, ἐφ' οἷς τὰ ἅπαξ ἀναθέμενοι θεῷ τῷ ὀξύσαντι ἑαυτοῖς ὑπερέπεσον, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις ταύτῃ ἀδεῶς προσπέμπουσιν.

Canon I.

Res adeò veneranda & honorabilis, & à beatis & sanctis patribus nostris jam olim pulchrè excogitata, monasteriorum ædificatio, hodie malè geritur. Nonnulli enim suis copiis & facultatibus nomen monasterii imponentes, & eas Deo sanctificare profitentes, se eorum quæ sunt consecrata dominos inscribunt, & Deo dedicare sola appellatione machinari decreverunt. Eandem enim potestatem etiam post consecrationem sibi usurpare non erubescunt, quam priùs habere non vetabantur: & tanta rei c auponatio adhibita est, ut multa eorum quæ sunt consecrata, ab iis ipsis qui consecrârunt, vendita cernantur, admirationem & odium in ipsis videntibus excitantia; & tantum abest ut ullam agant pœnitentiam ob id, quòd eorum quæ Deo dedicata sunt sibi potestatem attribuant, ut etiam eam ad alios sine metu transmittant. Propterea

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Propterea ergo sancta definivit Synodus, ut nemini liceat monasterium ædificare absq; Episcopi sententia & consilio. Illo autem sciente & permittente, & debitam orationem peragente, ut ab antiquis piè ac religiosè cautum est, monasterium quidem ædificetur: omnia autem, quæ ad ipsum pertinent, cum illo ipso in Brevi inscribantur, & in Episcopalibus archivis reponantur; nullo modo potestatem habente eo qui consecrat, seipsum præter Episcopi sententiam præfectum, vel pro se alium, constituere. Si enim eorum, quæ homini quis largitur, dominus ampliùs esse non potest: quomodo eorum quæ Deo sanctificat & dedicat quispiam, sibi dominium arripere sinetur?

ὥρισεν οὖν διὰ ταῦτα ἡ ἁγία σύνοδος, μηδενὶ ἐξεῖναι μοναστήριον οἰκοδομεῖν ἄνευ τῆς τοῦ Ἐπισκόπου γνώμης καὶ βουλῆς. ἐκείνου δὲ συνειδότος καὶ ἐπιτρέποντος, καὶ τὴν ὀφειλομένην ἐπιτελοῦντος εὐχὴν, ὡς τοῖς πάλαι θεοφιλῶς νενομοθέτηται, οἰκοδομεῖσθαι μὲν δὲ μοναστήριον· πάντα δὲ τὰ ἐν αὐτῷ προσήκοντα σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ βρεβίῳ ἐγκαταγράφεσθαι, καὶ τοῖς ἐπισκοπικοῖς ἀρχείοις ἐναποτίθεσθαι, μηδαμῶς ἄδειαν ἔχοντος τοῦ ἀφιεροῦντος, παρὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου ἑαυτὸν ἡγούμενον, ἢ ἀνθ' ἑαυτοῦ ἕτερον, καθιστᾶν. εἰ γὰρ ἅπερ τις ἀνθρώπῳ χαρίζεται, τούτων οὐκέτι κύριος εἶναι δύναται, πῶς ἅπερ τις θεῷ καθαγιάζει καὶ ἀνατίθησι τούτων ὑφαρπάζειν τὴν κυριότητα παραχωρηθήσεται;

Bals. In septimo Canone vii. Syn. permulta scripsimus, quomodo fieri debeant monasteria: & lege ea. Præsens autem Canon dicit; quòd quoniam nonnulli solo nomine monasterii Deum complectuntur, re autem & veritate volunt in ea, quæ illi dedicata sunt, potestatem iterum obtinere, ea ut volunt alienantes; monasterium sine illius regionis Episcopi consensu ædificari non debet. Is enim postquam, debitam orationem in fundamento ad Deum fuderit, seu post crucis fixionem, permittet quidem ædificationem, & in Brevi etiam describet, quæ ad monasterii dispensationem & monachorum sufficientiam ab extructore danda sunt, & ipsum etiam monasterium: ut Breve in Episcopatu reponatur, & qui offert ab eorum, quæ Deo consecrata sunt, dominio, alienetur. Adjicit autem, quòd tantum abesse debet is, qui obtulit, à dominio eorum quæ ad Deum pertinent, ut ne præfecturam quidem gerat in monasterio præter sententiam Episcopi; sed nec etiam alium præfectum constituat. Si enim, inquit, quæ hominibus dantur, qui dedit auferre nequit: quomodo ea quæ sunt Deo dedicata eripiat, & in suam rursus potestatem rediget? Rogaverit ergo quispiam quomodo, contra ac Canone continetur, monasteriorum extructores & statuta edunt, & non solùm præfectos, sed & Ephoros in ipsis constituunt, & nonnunquam etiam, inter alia quæ contra Canones faciunt, ut illius regiones Episcopus ad ipsum aditum non habeat? Et dixerunt quidem nonnulli, omnia statuta, quomodocunque se habeant & quicquid contineant, esse invalida, & quod Deo semel est dedicatum, absque ulla curiosiori investigatione esse juris Episcopalis, ut præsenti Canone continetur. Alii autem dicebant, ea debere servari, quando legibus & Canonibus consentaneè scripta sint. Alii autem volebant ea tum demum vim suam obtinere, quando præter id quòd legitimè & Canonicè edita fuerint, à manu quoque Imp. confirmata sint. Mihi autem videtur, quòd quoniam vii. cap. i. tit. v. lib. Basilic. dicit; Qui donativum constituerit, & oratorium, vel xenodochium, vel nosocomium extruatur, & ipse & hæredes ejus ab Episcopis & œconomis, quæ promissa sunt, exigantur; si pro ejus quidem arbitratu administrentur, est in conditorum eorum potestate statuta edere: sed ex eo quod dicit lex, domos sanctas & religiosas administrari pro possessoris arbitratu, non est ei permissum aliqua contra leges & Canones facere. Dicit enim xxxix. caput, primi tit. iii. lib. Basilic. eos, qui à possessoribus in locum Clericorum electi sunt, si indigni inveniantur, ejici, & alios ab Episcopis ordinari debere. Et vii. cap. iii. titu. quinti li. in fine hæc expressè decernit; regionis Episcopi observent, an rectè administratio procedat; & si invenerint non esse frugi administratores, potestatem habeant citra ullum detrimentum alios pro iis aptos & idoneos constituendi. Quare quomodocunque confirmata & corroborata fuerint, quæ statutis adversus Canones & leges continentur, non valebunt. Præterea interrogaverit quispiam, an ex eo, quod decernat Canon Episcopum ea habere jura in monasterio

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ ζ'. κανόνι τῆς η'. συνόδου ἐγράψαμεν διάφορά τινα περὶ τῆς πῶς ὀφείλουσι γίνεσθαι τὰ μοναστήρια, καὶ ἀνάγνωθι ταῦτα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν φησιν, ὡς ἐπεί τινες ὀνόματι μόνῳ μοναστηρίου τὸν θεὸν δεξιοῦνται, τοῖς πράγμασι δὲ καὶ τῇ ἀληθείᾳ θέλουσι πάλιν κατεξουσιάζειν τῶν ἀφιερωθέντων αὐτῷ, ἐκποιούμενοι ταῦτα καθὼς ἂν θελήσουσιν, οὐκ ὀφείλει ἀνεγείρεσθαι μοναστήριον ἄνευ εἰδήσεως τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου. οὗτος γὰρ μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν ὀφειλομένην εὐχὴν τῷ θεμελίῳ, ἤγουν τὸ σταυροπήγιον, ἐπιτρέψει μὲν τὴν οἰκοδομὴν, ἐγκαταγράψεται δὲ καὶ ἐν βρεβίῳ τὰ πρὸς οἰκονομίαν τῆς μονῆς καὶ αὐτάρκειαν τῶν μοναχῶν μέλλοντα δοθῆναι παρὰ τῶν δομήτορος καὶ αὐτὸ τὸ μοναστήριον, ἐφ' ᾧ ἀποκεῖσθαι τὸ βρεβίον ἐν τῇ ἐπισκοπῇ, καὶ ἀπαλλοτριωθῆναι τὸν προσάγοντα ἐκ τῆς τῶν ἀφιερωθέντων τῷ θεῷ κυριότητος. προστίθησι δὲ, ὡς τοσοῦτον ὀφείλει ἀπέχειν ὁ προσαγαγὼν ἐκ τῆς δεσποτείας τῶν προσαχθέντων τῷ θεῷ, ὡς μηδὲ ἡγουμενεύειν παρὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἀλλ' οὐδὲ ἕτερον καθιστᾶν ἡγούμενον. εἰ γάρ, φησι, τὰ τοῖς ἀνθρώποις δωρούμενα, οὐκέτι ἀφελέσθαι ὁ δωρησάμενος δύναται, πῶς τὰ τῷ θεῷ ἀνατεθειμένα ὑφαρπάσει, καὶ αὖθις ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσεται; ἠρώτησεν οὖν τις, πῶς παρὰ τὴν τούτου περίληψιν οἱ τῶν μοναστηρίων δομήτορες τυπικά τε ἐκτιθέασι, καὶ οὐ μόνον ἡγουμένοις, ἀλλὰ καὶ ἐφόρους ἐν αὐτοῖς καθιστῶσι, καὶ ἔστιν ὅτε ὑποτυποῦσι σὺν ἑτέροις ἀκανονίστως τισὶ καὶ τὸ μὴ ἔχειν πάροδον ἐν αὐτῇ τὸν κατὰ χώραν Ἐπίσκοπον; καὶ τινὲς μὲν εἶπον, πάντα τὰ τυπικὰ, κἂν ὅπως ἔχωσι περιλήψεως, εἶναι ἀνίσχυρα· καὶ τὸ ἅπαξ ἀνατεθὲν τῷ θεῷ, τελεῖν ἀπολυπραγμονήτως ὑπὸ τὰ ἐπισκοπικὰ δίκαια, κατὰ τὴν τοῦ παρόντος κανόνος περίληψιν. ἕτεροι δὲ εἶπον, ὀφείλειν κρατεῖν αὐτὰ, ὅτε τοῖς νόμοις καὶ τοῖς κανόσι ἀκολούθως γεγράφαται. ἄλλοι δὲ ἤθελον τότε ταῦτα ἔχειν τὸ ἐνεργὸν, ὅτε σὺν τῷ κανονικῶς τε καὶ νομίμως ἐκτεθῆναι, καὶ παρὰ χειρὸς βασιλικῆς ἐπικυρωθῶσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἐπεὶ τὸ ζ'. κεφάλαιον τοῦ α'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν φησιν, ὁ συστησάμενος δωρεατικὸν ἐπὶ τῷ εὐκτήριον οἶκον κτισθῆναι, ἢ ξενῶνα ἢ νοσοκομεῖον, ἀπαιτείσθω καὶ αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ παρὰ τῶν Ἐπισκόπων καὶ οἰκονόμων τὰ ὑποσχεθέντα· διοικούμενα μέντοι κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ, ἐπ' ἀδείας ἔχουσιν οἱ δομήτορες τούτων τυπικὰ ἐκτίθεσθαι· πλὴν ἀπὸ τοῦ λέγειν τὸν νόμον διοικεῖσθαι τοὺς εὐαγεῖς οἴκους κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ κτήτορι, οὐκ ἐφεῖται αὐτῷ ἀκανονιστά τινα καὶ παράνομα διατάττεσθαι. φησὶ γὰρ τὸ λθ'. κεφάλ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, τοὺς παρὰ τῶν κτητόρων ἐπιλεγέντας εἰς τόπον κληρικῶν, ἀναξίους εὑρισκομένους, ἐκβάλλεσθαι καὶ ἑτέρους παρὰ τῶν Ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι. καὶ τὸ ζ'. κεφ. τοῦ γ'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου διορίζεται περὶ τὸ τέλος ταῦτα ῥητῶς, τῶν κατὰ τόπον Ἐπισκόπων ἐποπτευόντων, εἰ καλῶς ἡ διοίκησις προβαίνει· καὶ εἰ εὕρωσι μὴ χρησίμους ὄντας τοὺς διοικητὰς, ἄδειαν ἐχόντων ἄνευ ζημίας ἄλλους ἀντὶ τούτων ἐπιτηδείους ποιεῖν. ὥστε κἂν ὅπως ἐπιστηριχθῶσι τὰ παρανόμως ἢ ἀκανονίστως τοῖς τυπικοῖς περιεχόμενα, οὐ κρατήσουσιν. ἔτι ἐρωτήσει τις, εἰ ἄρα ἀπὸ τοῦ διορίζεσθαι τὸν κανόνα ἔχειν τὸν Ἐπίσκοπον τοιαῦτα δίκαια ἐν τῷ κτισθέντι παρά τινος μοναστηρίῳ εἰς τὴν ἐνορίαν αὐτοῦ, καὶ ἀποκεῖσθαι

Ψηφιοποιήθηκε ατρ

κῆδος ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἐπισκοπῆς τὸ βρέβιον τοῦτο, ἐκχωρῆται αὐτῷ τοῦτο πέμπειν τοῦτο ἵνα βούληται, καὶ ἁπλῶς κυριαρχικὸν δίκαιον ἔχῃ ἐπ' αὐτῷ. νομίζω οὖν, ὡς ἐκ τοῦ κανόνος τούτου οὐκ ἐνεδόθη τῷ Ἐπισκόπῳ καταξιοῦσθαι τοῦ μοναστηρίου, ὡς δεσποτικῶς διαφέροντος τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ· ἀλλ' ἔχῃ μόνα δίκαια ἐπισκοπικὰ ἐπ' αὐτῷ. εἰσὶ δὲ ταῦτα, ἀνάκρισις τῶν ψυχικῶν σφαλμάτων, ἐπιτήρησις τῶν διακονούντων αὐτῷ, ἀναφορὰ τοῦ ὀνόματος τούτου, καὶ φορᾶς τοῦ ἡγουμένου. σωτηρηθήσεται οὖν ἡ μονὴ ἐλευθέρα καὶ καθ' ἑαυτὴν διεξαγομένη, ἀνεκποίητος καὶ ἀδιάρητος. ὁ δὲ κύριος χώρων ἀρχιερεῖς ἔξει ἐπ' αὐτῇ μόνα τὰ ῥηθέντα ἐπισκοπικὰ δίκαια· καὶ ἀπὸ μὲν τοῦ παρόντος κανόνος, καὶ ἐξ ἑτέρων διαφόρων νόμων καὶ κανόνων ἐξεχωρήθη, τῷ δὲ βουλομένῳ ἀνεγείρεσθαι μοναστήριον ἐκ καινῆς, κατὰ τὸν παρόντα θεσμοθετούμενον. ἡ δὲ νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ διαλείζει, μὴ καταστρατεύεσθαι νεωστὶ μοναστήρια, ἢ ξενῶνας, ἢ γηροκομεῖα, ἢ ἄλλους σεμνοὺς οἴκους, ἀλλὰ τῶν παρόντων ἐπιμελεῖσθαι· καὶ προστίθησι τῷ δ' κανόνι ταῦτα ῥητῶς, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τῆς ἑβδόμης ἰνδικτιῶνος, μηδενὶ ἐξέστω, μὴ τόπους, μὴ ἀγροὺς μοναστηρίοις ἢ ξενῶσιν ὁπωσοῦν προσκτήσασθαι· ἀλλὰ θείαις μητροπόλεσιν ἢ ἐπισκοπαῖς· ἐσθὴν γὰρ θεοῖς ἐν ἐκείναις λυσιτελές. εἰ δέ τινα τῶν φιλοσεμνοτέρων οἰκων, εἴτε μονῶν ἐπισκοπῶν ἢ μοναστηρίων, τοιαύτης φαύλης ἔτυχον χειρὸς καὶ προνοίας, ὡς ἔρημα τόπων καταλελεῖφθαι, τούτοις γνώμῃ βασιλικῇ καὶ δοκιμασίᾳ ἡ τῶν ἀρχαιοτάτων κτῆσις ἐπανορθώσεται. κελεύει γὰρ καὶ τὰς καλυμμένας λαύρας ἐν ἐρήμοις οἰκοδομεῖν, μὴ πρὸς κτῆσιν καὶ ἀγροὺς ἑτέρους ἐκτεινομένους, ἀλλὰ πρὸς ἱκανὴν μόνην τὴν ἰδίαν ὁριζομένους, τοσοῦτον τοὺς βουλομένους ἐᾷ κτίζειν, ὅσον καὶ δεῖ ἐπαίνου μᾶλλον ἢ φόβου τίθεται. ἰῷ δὲ νεαρᾶν ὁ Πορφυρογέννητος κύριος Βασίλειος ὁ νέος ἀνήρησε διὰ νεαρᾶς αὐτοῦ ἀπολυθείσης τῷ μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἰνδικτιῶνος α'. ἔτους ϛυιϛ'. καὶ διαλαμβάνουσα ταῦτα ῥητῶς· ἡ ἐκ θεοῦ βασιλεία ἡμῶν, καὶ παρὰ μοναχῶν ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ ἀρετῇ μαρτυρουμένων, καὶ παρὰ πολλῶν ἀναμφιβόλως τῶν περὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων οἴκων ἢ τῶν ἐκκλησιῶν μᾶλλον καὶ τῶν τοσούτων οἴκων παρὰ τοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβάντος κυροῦ Νικηφόρου τεθείσθαι νομοθεσίαν, αἰτίαν καὶ ῥίζαν τῶν παρόντων γεγενῆσθαι κακῶν, καὶ τῆς οἰκουμενικῆς ταύτης ἀναστροφῆς καὶ συγχύσεως, ἅτε μὴ περὶ ἀδικίαν καὶ ὕβριν τῶν ἐκκλησιῶν μόνον καὶ τῶν ἁγίων οἴκων, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ γεγονυίαν, ἄλλως τε καὶ ἔργῳ τοῦτο βεβαιωθεῖσαν (οὐδὲ γὰρ πώ τοιαύτης ἐκείνης νομοθεσίας ὑδροποσῶν ὑδατῶν χρηστὸν ἄχρι τῆς σήμερον τῷ καθ' ἡμᾶς ἀπηνύσατο βίῳ· ἀλλὰ τὐνάντιον, συμφορᾶς μᾶλλον ἐπέλιπεν εἴδος ὅλως ἐσθεῖν,) θεσπίζει διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, τῷ παρόντι νομοθεσίαν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς σήμερον ταύτης ἡμέρας, ἄκυρόν τε καὶ ἄπρακτον τοῦ λοιποῦ διαμένειν· ἐνεργεῖν δὲ τοὺς πρὸ ταύτης κειμένους, ἐφ' οἷς τε περὶ ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἁγίων οἴκων, νόμους. πρὸς τούτοις γέγραπται, ὅτι ὁ πρισμαχάριστος βασιλεὺς κυρὸς Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς διωρίσατο, διὰ πρακτέως ἀπολυθείσης τῷ Σεπτέμβριον μηνὶ ἰνδικτιῶνος ζ'. μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τινὰς, λαβόντας ἢ καὶ λαμβάνοντας δωρεὰς ἀκινήτων παρὰ βασιλέων, παρὰ πέμπειν αὐτὰς ἀλλαχοῦ πῃ καθ' οἱονδήποτε τρόπον, εἰ μὴ εἰς πρόσωπα ἀπὸ τῆς συγκλήτου ἢ τῶν στρατιωτικῶν καταλόγων τυγχάνοντα· εἰ δὲ μὴ ὕπαγηνται, ἵνα παρίεται καὶ ἀκίνητα εἰς τὸ δημόσιον. ὡσαύτως καὶ τῷ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τῆς γ'. ἰνδικτιῶνος, νεαρὰ νομοθεσία γέγονε τοῦ αὐτοῦ τῆς αὐλῆς σχεδὸν παρελήφεως, ἅ τινα δὴ παρεσάγματα ἀνηρέθησαν διὰ μεταγενεστέρου χρυσοβούλλου τοῦ ὑοῦ αὐτοῦ κυροῦ Ἀλεξίου ἀπολυθέντος τῷ μηνὶ Δεκεμβρίου τῆς α'. ἰνδικτιῶνος τοῦ ϛχιϛ'. ἔτους.

ab aliquo in ſua diœceſi ædificato, & in archivis Epiſcopatûs Breve hujus eſſe reponendum, ipſi permittatur ad quemcunque velit illud tranſmittere, &, ut ſemel dicam, jus dominii in eo obtinere. Exiſtimo ergo, quòd ex hoc Canone non eſt Epiſcopo conceſſum, poteſtatem in id monaſterium obtinere, tanquam ad ejus Eccleſiam jure dominii pertineat: ſed habet in eo tantùm jura Epiſcopalia. Ea autem ſunt, delictorum animæ examinatio, obſervatio eorum qui illa adminiſtrant, ejus nominis relatio, & Præfecti ordinatio. Conſervabitur ergo monaſterium liberum & per ſe adminiſtratum, non alienabile nec donabile. Illius autem regionis, in qua ſitum eſt, Antiſtes dicta ſolum jura Epiſcopalia in eo habebit: & à præſenti quidem Canone, & ab aliis diverſis legibus & Canonibus conceſſum eſt, ut, qui vellet, monaſteria nova extrueret, obſervatis ritu & forma hîc præſcriptis. Imp. autem domini Nicephori Phocæ novella decernit, non eſſe de novo conſtruenda monaſteria, vel xenodochia, vel gerocomia vel alias ſanctas & religioſas domos; ſed eorum quæ ſunt, curam geri oportere: & hæc expreſsè in fine adjicit; Quare ab hoc deinceps tempore, quod eſt vii. indictionis initium, nemini liceat, loca aut agros ad monaſteria vel gerocomia quomodocunque tranſmittere; ſed neque ad metropoles vel Epiſcopatus: neque enim illis eſt hoc conducibile. Si quibus autem prædictarum ſanctarum & religioſarum domorum, ſive quidem Epiſcopatuum & monaſteriorum, adeò mala adminiſtratio & proviſio contigit, ut locis privatæ deſtitutæque ſint; iis ſententia & examinatione Imper. eorum quæ ſufficiunt acquiſitio non prohibebitur. Cellas autem, &, ut vocant, lauras in deſertis ædificare, quæ non ad poſſeſſiones & agros alienos extenduntur, ſed ſolo proprio ambitu definiuntur; tantùm abeſt ut volentibus prohibeamus, ut etiam in magna laude ponamus: quam quidem novellam Porphyrogennetus dominus Baſilius novus ſua novella menſe Aprili indictione i. anno 6495. emiſſa ſuſtulit; quæ & hæc expreſsè continet: Imperium noſtrum quod à Deo profectum eſt cùm & à Monachis, quorum pietas & virtus eſt teſtata, & à multis aliis, legem de Dei Eccleſiis & ſanctis domibus, vel potiùs contra Eccleſias & tantas domos à domino Nicephoro, qui imperio exceſſit, conditam, præſentium malorum cauſam fuiſſe & radicem, & univerſalis hujus ſubverſionis & confuſionis; ut quæ ad injuriam & contumeliam, non ſolùm Eccleſiarum & ſanctarum domorum, ſed etiam Dei ipſius, facta ſit, intellexiſſet, & maximè cum id re ipſa expertum eſſet: (Ex quo enim hæc lex eſt obſervata, nihil boni penitus in hodiernum uſque diem vitæ noſtræ occurrit: ſed contrà, nullum penitus calamitatis genus defuit) per præſentem Auream-Bullam huic ſcripto annexam ſtatuit, ut lex prædicta ab hoc præſenti die ceſſet, & deinceps infirma & irrita permaneat: locum vero habeant & in uſu ſint, quæ, de Dei Eccleſiis & ſanctis & religioſis domibus ante hanc conditæ ſunt leges. Præterea ſcias, quod beatiſſimus Imperator dominus Emanuel Comnenus per juſſionem, menſe Septembri indictione vii. editam, definiit; ne ullis, qui immobilium donationes ab Imperatore accepiſſent vel acciperent, ad illos ea quàm ſenatorii ordinis vel numeri militaris perſonas quocunque modo tranſmittere, liceret: ſin autem aliter factum fuerit, immobilia ad publicum redeant. Similiter & menſe Februario iii. indictionis, nova quoque conſtitutio ab eodem edita eſt, quæ eadem fermè complectitur. Quæ quidem ſtatuta, per poſteriorem filii ejus domini Alexii Aureæ-Bullæ definitionem, menſe Decembri primæ indictionis, anni 6691. editam, ſublata ſunt.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Qui monaſteria extruere, ac per ea ſuas facultates Deo dicare volunt, illis ædificationem inchoari, niſi Epiſcopus loci re cognitâ poteſtatem fecerit, ac ſolennes precationes adhibuerit, nullo modo hic Canon licere decernit. Ita demum monaſterium quidem abſolvi, deinde vero breve fieri; & in eo tum monaſterium ipſum, tum monaſterio attributas poſſeſſiones deſcribi, illudq; breve, ne quid in poſterum à monaſterii conditore auferri licear, ex iis quæ in eo ipſemet conſecravit, in ædibus Epiſcopalibus aſſervari jubet. Quæ etenim bona Deo quiſpiam per monaſterium addixit, eorum ſibi ipſe poſſeſſionem omnem abjudicavit, ac illorum dominus eſſe jam deſiit. Qua ratione igitur de illis quidquam ex eo tempore, ac ſi dominus adhuc eſſet, conſtituere poterit? Quinimo eouſque Canon ab ejus monaſterii adminiſtratione hominem remotum eſſe jubet, ut neque illum Monaſterii Præfectum, niſi de Epiſcopi ſententia, creari, nec alium ejus loco Præfectum ab eo conſtitui patiatur. Etenim, ſi quæ homini quiſpiam largitus eſt, poſtquam jus poſſeſſionis in alium ipſemet tranſtulit, amplius auferre ſine cauſa, qui donavit, haud poteſt; quo jure, quæ Deo dicata ſunt, rapere, atque in eorum poſſeſſionem ſeſe rurſus inſinuare cuiquam licebit? De monaſteriis porro extruendis, libro quoque Baſilic. quarto, tit. i. cap. primo, hoc eſt, Novella quinta, & libro quinto tit. ſecundo cap. decimoquarto conſtitutum eſt.

ZΩΝΑΡ. Ο κανὼν οὗτος τοὺς βουλομένους μοναστήρια οἰκοδομῆσαι καὶ ἀφιερῶν διὰ αὐτῶν τὰς οἰκείας οὐσίας τῷ Θεῷ κελεύει, μὴ ἄλλως δύνασθαι ἄρχεσθαι τῆς τοῦ μοναστηρίου οἰκοδομῆς, εἰ μὴ ὁ γνώμης ἡγούμενος ὁ Ἐπίσκοπος ὁ κατὰ τόπον ἐπιτρέψῃ τῇ οἰκοδομῇ, ποιήσας καὶ τὴν εὐχήν. καὶ ὅπως ὁ μὲν ἀνθρωπίζεσθαι, βρέβιον γίνεσθαι, καὶ ἐν ἐκείνῳ αὐτὸ τὸ μοναστήριον καταγράφεσθαι, καὶ τὰ αὐτῷ ἀνήκοντα πάντα, καὶ βρέβιον τῇ ἐπισκοπῇ ἐναποτίθεσθαι, ὥστε μή τι δύνασθαι ἔκτοτε τοῦ μοναστηρίου δοθέντος ἀφαιρεῖσθαί τι τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀφιερωθέντων ἐν αὐτῷ. ἃ γὰρ τις τῷ Θεῷ διὰ τῆς μονῆς ἀνατέθεικεν, ἀπεξένωσε τῆς ἐξουσίας ἑαυτοῦ, καὶ ἐκέτι κύριος αὐτῶν ἐστι. πῶς οὖν ἐπ' αὐτοῖς τι ὡς δεσπότης ἔκτοτε δύναιτο διατάξασθαι; τοσοῦτον δὲ αὐτὸν ἀπαλλοτριοῖ τῆς μονῆς ὁ κανών, ὥστε οὐδὲ ἡγούμενον αὐτὸν ἐᾷ γίνεσθαι τῆς μονῆς ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου, οὐδὲ ἕτερον ἀντ' ἑαυτοῦ ἡγούμενον προχειρίζεσθαι. εἰ γὰρ τὰ ἀνθρώποις δωρήματα οὐκέτι ἀναιτίως ἀφελέσθαι ὁ δωρησάμενος δύναται, πολὺ δεσποτείαν τόπου ἐφ' ἕτερον ἀφ' ἑαυτοῦ μεταθεὶς, πῶς τὰ τῷ Θεῷ ἀνατεθέντα ὑφαρπάσῃ, καὶ αὖθις πρὸς ἑαυτὸν δεσπόσαι πολὺ αὐτῶν κυριότητα; καὶ βιβλίον γ τῶν Βασιλικῶν δ'. τίτ. α'. κεφάλαιον α'. ἤτοι νεαρὰ, ε'. περὶ οἰκοδομῆς μοναστηρίων διατάξει, καὶ βιβλίον ε'. τίτλ. β'. κεφάλαιον ιδ'.

ARIST. *Præter Epiſcopi ſententiam monaſterium extruere nemini liceat. Illo autem ſciente, & præces peragente, extructum, unà cum iis quæ ab ipſum pertinent, in Brevi deſcribatur, & in Epiſcopatu reponatur. Et ipſi etiam extructori, vel Præfecto eſſe, vel Præfectum conſtituere, præter Epiſcopi ſententiam, ne liceat.*

ΑΡΙΣΤ. Παρὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου, μηδενὶ ἐξέστω μοναστήριον οἰκοδομεῖν· εἰδότος δὲ, καὶ εὐχὴν ποιοῦντος, ὃ κτισθὲν μετὰ τῶν αὐτῷ προσφερόντων βρεβίῳ ἐγγραφέσθω, καὶ τῇ ἐπισκοπῇ ἐναποτιθέσθω· καὶ μετὰ γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου μὴ ἐξέστω τῷ κτίσαντι, ἢ ἡγεμονεύειν, ἢ ἡγούμενον ποιεῖν.

CANON II.

Quoniam nonnulli ſe vitam monaſticam ſubire præ ſe ferunt, non ut Deo purè ſerviant, ſed ut propter habitûs honeſtatem pietatis opinionem conſequantur, & ea ratione propriis voluptatibus liberè fruantur (ſolorum enim pilorum jacturâ factâ, propriis domibus aſſident, nullam monaſticæ vitæ adminiſtrationem vel conſtitutionem implentes) ſtatuit ſancta Synodus, ne ullus omnino monaſtico habitu dignus cenſeatur, ſine præſentia ejus qui illum debet ad obedientiam ſuſcipere, & ſe principatum in illum obtenturum & ejus animæ ſalutis curam geſturum profiteri, qui ſcilicet eſt vir pius, & præeſt Monaſterio, & eſt idoneus ad ſervandam animam quæ modo Deo offertur. Si quis autem deprehenſus fuerit aliquem tondere, ſine præſentia Præfecti, qui ipſum debet ad obedientiam ſuſcipere, ille quidem depoſitioni ſubjiciatur, ut qui Canonibus non pareat, & monaſticum ordinem bene compoſitum diſſolvat: qui vero inordinatè & præter rationem tonſus eſt, in ſubjectionem etiam in monaſterio, in quo illius loci Epiſcopus melius eſſe duxerit, tradatur. Citra judicium enim factæ & temerariæ tonſuræ monaſticum quoque habitum ignominia affecerunt, & ut Chriſti nomen blaſphemiis appeteretur, effecerunt.

ΚΑΝΩΝ β'.

Ἐπειδή τινες τὸν μοναχὸν βίον ὑποδύεσθαι σχηματίζονται, οὐχ ἵνα Θεῷ καθαρῶς δουλεύσωσιν, ἀλλ' ἵνα τῇ σεμνότητι τοῦ σχήματος δόξαν εὐλαβείας περιλάβωσι, καὶ τῶν οἰκείων ἐντεῦθεν ἡδονῶν ἄφοβον δύνησιν τοῖς ἀπολαύσιν· (τῶν τριχῶν γὰρ μόνην τὴν ἀποβολὴν ποιούμενοι, ἐν τοῖς οἰκείοις οἴκοις διατρίβουσι, μηδεμίαν τῶν μοναχῶν ἀποπληροῦντες ἀκολουθίαν ἢ κατάστασιν) ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος, μηδένα τῶν ἁπάντων τὸ μοναχικὸν σχῆμα λαμβάνειν, ἄνευ παρουσίας τοῦ ὀφείλοντος αὐτὸν εἰς ὑποταγὴν ἀναδέχεσθαι, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ ἡγεμονίαν καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας τὴν φροντίδα ἐπαγγέλλεσθαι, ἀνδρὸς ὄντος δηλονότι θεοφιλοῦς, καὶ μονῆς προεστηκότος, καὶ ἱκανοῦ σῶζειν ψυχὰς ἀρτίως τῷ Θεῷ προσαγομένας. εἰ δέ τις φωραθείη ἀποκειρόμενον τινὰ χωρὶς παρουσίας τοῦ εἰς ὑποταγὴν αὐτὸν ὀφείλοντος ἀναλαμβάνειν ἡγουμένου, τὸν μὲν καθαιρέσει καθυποβάλλεσθαι, ὡς εἰσαγόμενα τοῖς κανόσι, καὶ τὴν μοναδικὴν συνταξίδιον ἀφαλύοντος. ὃν δὲ ἀφαλύσας καὶ ἀπαίτησιν ἀποκουρδισθέντα, ἐν ὑποταγῇ καὶ μοναστηρίῳ ἐφ' ᾧ ἂν ὁ κατὰ τόπον Ἐπίσκοπος δοκιμάσῃ, ἀφαδίδοσθαι. αἱ γὰρ ἀκρίβειαι καὶ ὑπεροφαλεῖς ἀποκουρὰι καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἠτίμωσε, καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα βλασφημεῖσθαι πεποιήκασιν.

BALS. Ficta pietas & evangelicis diviniſque præceptis & ſcripturæ traditionibes valde condemnatur. Dicunt ergo patres, quòd quoniam nonnulli pietatem ſingentes vitam monaſticam ſubeunt, non propter Dei mandatum, ſed ut ſuis voluptatibus fruantur, & ut ſe ſolo ſancto habitu venditent (ſedent enim, etiam poſtquam tonſi fuerint, in ſecularibus ſuis habitationibus) neminem oportet ab ullo ton-

ΒΑΛΣ. Η ἐν ὑποκρίσει εὐλάβεια μεγάλως κατακρίνεται, καὶ διὰ εὐαγγελικῶν θείων φωνῶν, καὶ διὰ γραφικῶν παραδόσεων. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ὡς ἐπεί τινες εὐλάβειαν ὑποκρινόμενοι ὑπεισέρχονται τὸν μονήρη βίον, οὐ διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ἐντολὴν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν οἰκείων ἡδονῶν, καὶ ἵνα ἀπὸ μόνου τοῦ ἁγίου σχήματος σεμνοὶ (καθῶς) γὰρ καὶ μὴ τὴν ἀποκαρσιν εἰς τὰς κοσμικὰς κατοικίας αὐτῶν) χρεών ἐστι μηδένα τὸν

ἀλλά τινος ἀποκείρεσθαι, εἰ μὴ κατὰ πρόσωπον τοῦ ὀφείλοντος αὐτὸν ἀναδέξασθαι ἡγουμένου, καὶ μέλλοντος καταπύξαι τῇ ἀδελφότητι τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ. ὁ δὲ παρὰ τὸν κανόνα τοιοῦτον ποιήσας ἀποκαρσιν, καθαιρείσθω· καὶ ὁ ἀποκαρεὶς εἰς ὑποταγὴν τοῦ μοναστηρίου παραδιδόσθω κατὰ δοκιμασίαν τοῦ Ἐπισκόπου, ἵνα μὴ ἐκ τοῦ βλέπειν τοὺς ἀπίστους τὰ τοιαῦτα τολμήματα, βλασφημῆται μὲν τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, ἀτιμάζηται δὲ καὶ τὸ ἅγιον σχῆμα. καὶ ταῦτα μὲν, ὅταν τις καθ' ὑπόκρισιν ἀποκαρῇ· εἰ δέ τις νόσον ἢ διὰ λύπην τοῦτο ποιήσῃ, παραχωρηθήσεται διάγειν εἰς τὰ κοσμικὰ ἢ μεταχειρίζεσθαι; Λύσις. οὐδαμῶς. ὁ μὲν γὰρ κανὼν καθολικῶς ἐκφωνήθη, καὶ πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε ἀποκειρομένους. εἴδομεν δὲ καὶ πολλοὺς εἰς τὰς τελευταίας αὐτῶν σχεδὸν ἀναπνοὰς ἀποκαρέντας, καὶ μηδὲ εἰδότας διὰ τὴν νόσον ὃ γινόμενον ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὕστερον ἀπορραθυμήσαντας πολλὰ μεταχειρίζεσθαι, διὰ τὴν ἄγνοιαν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς νόσου κακοπάθειαν, καὶ δεηθέντας εἰς τὰ κοσμικὰ διαγαγεῖν, καὶ μὴ παραχωρηθέντας, ἀλλὰ καὶ ὑπομεμενέντας· ἄλλους δὲ ἀσυμβούλως μεταχειρισαμένους, καὶ αὖθις εἰς τὴν πρώτην μοναδικὴν κατάστασιν καὶ ἄκοντας ὑποστρέψαντας. τί δή, ὁ παραλόγως ἀποκαρείς, ἅτε διὰ πρόσωπον τοῦ μέλλοντος τὴν ἀναδέξασθαι ἡγούμενος, καὶ μέλλων κατὰ δοκιμασίαν τοῦ ὑποσχέσεως νῦν πρώτως καταταγῆναι ἐν μοναστηρίῳ, ἀναγκασθήσεται συνθήκας ἑτέρας δοῦναι, καὶ ὁμολογῆσαι πεποιημένῳ ἐν αὐτῷ, ἐφ' ᾧ καὶ ἔσω κυρίτιν λογίζεσθαι, ἢ τὰς πρώτας ἀρκεσθήσεται; Λύσις. ὁ τοιοῦτος δοκεῖ τὰς συνθήκας δοῦναι εἰς ὃν πρώτως κατετάγη μοναστήριον, μὴ τὴν διὰ τὸν ἀποκαρσιν δὲ ἑτέρας συνθήκας δοῦναι οὐκ ἀναγκασθήσεται. διὰ γὰρ τοῦτο, ὡς ἔοικε, καὶ εἰς πᾶσαν ἀποκαρσιν πᾶσαι αἱ ἐρωτήσεις καὶ αἱ συνθῆκαι ἐκφωνοῦνται.

A deri, nisi in præsentia præpositi, qui debet eum susscipere, & in monasterii sui fraternitatem ipsum recepturus est. Qui autem præter hanc constitutionem tonsuram fecerit, deponatur: & qui tonsus est in monasterii subjectionem tradatur, ut Episcopus melius esse judicabit; ne ex eo, quòd infideles temeraria ejusmodi facta videant, Christi quidem nomen blasphemiis appetatur, sanctus quoque habitus ignominia afficiatur. Et hæc quidem quando quis per hypocrisin tonsus fuerit: si autem propter morbum vel propter mœrorem hoc fecerit, permittetúrne ut in secularibus habitet, vel etiam pristinum habitum recipiat? Solutio. Nequaquam. B Canon enim universè loquitur, & propter omnes qui quomodocunque tondentur. Vidimus autem multos, qui ad ultimum ferè spiritum tonsi sunt, & propter morbum nesciebant quidem quid in ipsis fieret, qui cùm postea priorem vellent habitum recipere, propter ignorantiam & quòd morbo malè affecti essent, & in secularibus vitam agere, id non fuit eis permissum, sed pœna etiam affecti fuêre: alios autem, qui cum temere pristinum habitum resumpserunt rursus ad prius monasticum institutum vel inviti reversi sunt. Quid verò, qui præter rationem tonsus est, vel sine præsentia Præpositi, quî illum susceperus est, & Episcopi arbitratu C & examinatione est nunc primùm in monasterio collocandus, cogetúrne alia pacta conventa seu vota facere, & profiteri in ipso manere, ut etiam intus esse tonsus existimetur, an ei priora sufficiant? Solutio. Is videtur in eo, in quo primùm collocatus est, monasterio pacta conventa fecisse; post tonsuram autem etiam alia pacta conventa facere non cogitur. Propterea enim, ut est verisimile, omnes interrogationes & conventa in omni tonsura proferuntur.

ΖΩΝΑΡ. Τινὲς διὰ νόσον ἴσως ἢ διὰ λύπην ἀποκειρόμενοι ἢ διὰ τὴν παρὰ τοῦ κανόνος εἰσαχθεῖσαν αἰτίαν πάλιν ὂν τοῖς οἰκείοις οἴκοις διάγειν, μή τι μοναχοῖς πληροῦντες ἁρμόδιον. διὰ τοῦτο τοίνυν ὁ κανὼν τῇ συνόδῳ ἐκφωνήθη, κωλύων μὴ ἄλλως τινὰ ἀποκείρεσθαι μοναχὸν, εἰ μὴ παρῇ ὁ ὀφείλων αὐτὸν εἰς ὑποταγὴν ἀναδέξασθαι, καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας φροντίζειν ἐπαγγελλόμενος, ἀνὴρ δηλαδὴ μονῆς προεστὼς, ἀρετῆς ἐργάτης, ψυχὴν ἄρτι προσηργμένην θεῷ οἰκονομεῖν πρὸς σωτηρίαν δυνάμενος. εἰ δέ τις, φησὶ, φωραθῇ ἀποκείρων τινὰ, μὴ παρόντος ἡγουμένου τοῦ τοῦτον ἀναδέξασθαι μέλλοντος εἰς ὑποταγὴν, αὐτὸς μὲν καθαιρείσθω· ὁ δὲ ἀποκαρεὶς, ἐν ὑποταγῇ καὶ μοναστηρίῳ παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου διδόσθω. ἔστω γὰρ τὰς ἀκρίτους καὶ ἐσφαλμένας ἀποκαρσεις τὸ μὲν μοναχικὸν σχῆμα ἀτιμοῦται, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ βλασφημεῖται παρὰ τῶν ἀπίστων συμβαίνει, ὁρώντων μοναχῶν ζωὴν ἀδιαφόρως καὶ ἀμελῶς· ὥσπερ δοξάζεται παρὰ πάντων ὁ κύριος, ὅπου ἐναρέτους ὁρῶσι ζωὴν τοὺς ἀναπεφυκότας αὐτῷ, καὶ τὸ, λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Zonar. Nonnulli, ob morbum forte aut mœrorem, aut ob eam quoque causam, quæ in Can. memoratur, detonsi, suis rursus in ædibus vitam agentes, nullam penitus D instituti monastici partem exequebantur. Propterea igitur hic Can. à Syn. promulgatus est, ejusque decreto interdictum, ne quem Monachum tonderi liceat, nisi eo præsente qui subjectum sibi habere hominem non recusat, salutémq; illius spiritualem sibi curæ futuram esse promittat, monasterii nimirum Præfecto, virtutum exercitationibus addicto, animúmq; nunc Dei investigandi studio incitatum ad salutem dirigendi perito. Quòd si quis, inquit, alicui tonsuram conferre, Præfecto, cujus ille obedientiæ mancipari debeat, non adhibito, deprehendatur, ipsum quidem quippe qui & Can. violet, & bene constituram monastici statûs disciplinam evertat, depositione mulctari, qui vero temere, non servatis in ea re Canonum sanctionibus, detonsus est, in monasterium, in quo mancipatus obedientiæ degat, ab Episcopo eligendum, compelli placet. Ita namq; propter eos, qui nullo adhibito judicio quamvis indigni tondentur, Monasticus quidem habitus suo honore privatus est, Christi vero nomen ab infidelibus, Monachorum liberam ac solutam vivendi rationem intuentibus, blasphematur: quemadmodum ab omnibus glorificatur Dominus, sicubi eos, qui sese ei mancipârunt, vitam cum virtute agere animadverterint; Juxta illud; Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra F bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in cœlis est.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις φωραθείη ἀποκείρων τινὰ, χωρὶς παρουσίας τοῦ ὀφείλοντος αὐτὸν ἀναλαβεῖν εἰς ὑποταγὴν ἡγουμένου, αὐτὸς μὲν καθαιρείσθω· ὁ δὲ ἀποκαρεὶς, ἐν ὑποταγῇ καὶ μοναστηρίῳ παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου διδόσθω.

Arist. *Si quis detondere quempiam deprehensus fuerit, non præsente, qui eum in subjectionem receptúrus est, Præfecto, ille quidem deponatur: detonsus autem in subjectione etiam in monasterio ab Episcopo collocetur.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon III.

Id quoque quod malè fit, & multo pejus deſpicatui & negligentiæ mandatur, correctionem oportere aſſequi judicatum eſt. Si quis ergo Monaſterii præfectus eos, qui ſibi ſubjecti ſunt, Monachos aufugientes cum multa diligentia non requirat, vel inveniens non recipiat, & conveniente lapſuique congruente medicina id, quod morbo affectum eſt, non recuperet & confirmare contendat; ſtatuit ſancta Synodus eum congregationi ſubjici. Si enim, cui animalium ratione carentium præfectura credita eſt, & gregem B *negligit, id non fert impune is cujus fidei paſtorale Chriſti pecoris imperium commiſſum eſt, & ſocordia ac negligentia eorum ſalutem venundat, quidni audacis ejus incepti pœna ab eo exigentur?*

Bals. Canon xxi. vii. Syn. non permittit, ut Monachi vel Monachæ monaſteria, in quibus tonſi ſunt, relinquant, & ad aliud monaſterium ſine dimiſſoriis ſuorum præfectorum literis accedant: ſed nulla eos pœna afficit. Præſens autem Canon præfectos ſegregationi ſubjicit, qui ſuos Monachos non diligenter requirunt, C nec ubicunque inventi fuerint recipiunt, nec eorum animas ab ægritudine recuperare contendunt: uſque adeo autem exigit Monachos in ſuis monaſteriis manere, ut eorum inde receſſum fugam nominaverit; quod quidem de ſervis & iis, qui cuſtodia ac vinculis tenentur, dici conſuevit. Atque lxxx. quidem Canon Carth. Syn. punit Epiſcopum, qui Monachum aliquem ex altero monaſterio alteri regioni ſubjecto in alio Clericum vel Præfectum conſtituit. Punit autem etiam ipſum Monachum: & lege ipſum. Quid autem, ſi Præfectus quærat ſuum Monachum, & ipſe aufugiat, quid fiet? Solutio. Epiſcopalibus mulctis cogetur ad monaſterium reverti, D in quo tonſus eſt, niſi fortè rationem aliquam probabilem afferat. Nota hæc propter alibi tonſos Monachos. Lege etiam ſequentem Canonem.

Zonar. Pluribus Canonum ſanctionibus, nequaquam Monachis licere monaſteriis, in quibus detonſi fuerunt, relictis ad alia ſeſe conferre, aut huc illuc errabundos vagari, decretum eſt. Sed hoc, inquit hic Canon, malè ſervatum, deteriúſque neglectum corrigimus. Ac niſi eorum, unde ſe monachi ſubducunt, monaſteriorum Præſides, multam in eis quærendis inveniendis ac recipiendis diligentiam adhibeant, morboque affectis, prout E prolapſionis ratio poſtulaverit, medicinam facere, & labentes ſuſtentare ac fulcire contenderint, ſegregatione ipſos puniri jubet. Porro à Monachis, ut in ſuorum monaſteriorum ſtatione degant, tam vehementer contendit, ut illorum ab iis ſeceſſionem fugæ nomine appellârit: quod de ſervis, & iis qui in carceribus ac vinculis detinentur, uſurpari ſolet. Etenim ſi ratione carentium animalium paſtor aut bubulcus, qui crediti ſibi pecoris curam neglexerit, haud impune feret: quanto graviora ſupplicia ab iis, qui ratione utentium Chriſti ovium paſtores electi, ſeſe negligentes in earum ſalute curanda præbuerint, repetenda exiſtimabimus?

F

Arist. *Si quis monaſterii præfecti Monachos aufugientes non requirit & recipit & ſanat, ſegregetur.*

Κανων γ'.

Καὶ τοῦτο κακῶς φερόμενον, καὶ πολὺ ἧττον χρεὼν φέρεσθαι ἀμελείᾳ παραπεμπόμενον τυγχάνει διορθώσεως. εἴ τις οὖν μονῆς προϊσταμένου τοὺς ὑπ' αὐτὸν πλανωμένους μοναχοὺς ἀποδιδράσκοντας καὶ μὴ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας ἀναζητοίη, ἢ ἐφευρίσκων οὐκ ἀναλαμβάνοιτο, καὶ τῇ προσοχῇ καὶ καταλλήλῳ τοῦ πλαίσματος ἰατρείᾳ τὸ νενοσηκὸς ἀνακτᾶσθαι καὶ ὑπερῴωννύειν ἀγωνίζοιτο, τοῦτον ὤφειλεν ἡ ἁγία σύνοδος ἀφορισμῷ ὑποκεῖσθαι. εἰ γὰρ ὁ ζώων ἀλόγων τῷ προστάτῃ ἐγχειριζόμενος, καὶ τῆς ποιμνίου καταμελῶν, οὐκ ἀπημάρτητος· καταλιμπάνεται· πῶς Χριστοῦ πρεσβεύῃ τῷ ποιμαντικῷ ἀρχαίῳ καταπιστευθείς, καὶ ῥᾳστώνῃ καὶ ῥᾳθυμίᾳ τῷ αὐτῆς σωτηρίαν ἀπεμπολῶν, πῶς ἂν δίκας τοῦ τολμήματος εἰσπραχθήσεται;

Βαλσ. Ὁ μὲν κανὼν ἑβδόμου οἰκουμενικοῦ συνόδου ἐκώλυσε καταλιμπάνειν μοναχοὺς ἢ μοναστρίας τοὺς ἐν αἷς ἀπεκάρησαν μονάς, καὶ εἰς ἕτερον ἀπέρχεσθαι μοναστήριον, ἄνευ ἀπολυτικῶν γραφῶν τῶν ἡγουμένων αὐτῶν· τῷ δὲ παρόντι τούτους. ὁ δὲ τῶν κανόνων ἀφορισμῷ καθυποβάλλει τοὺς ἡγουμένους τοὺς μὴ μετὰ διημελείας ζητοῦντας τοὺς ὑπ' αὐτοὺς μοναχοὺς, μηδὲ ἀναλαμβάνοντας ὁπωσδήποτε διερευνωμένους, μήτε μᾶλλον ἀνακτωμένους τὰ ψυχικὰ τούτων ἀῤῥωστήματα· τοσοῦτον δὲ τοὺς μοναχοὺς ἀπαιτεῖ φυλάττεσθαι τὰς ἰδίας μονάς, ὡς τῷ ὄντι ἔκφυγον αὐτῶν ἀναχώρησιν ἀπόδρασιν ὀνομάσας, ὅπερ δηλοῖ δούλων καὶ τῶν ἐν εἱρκταῖς ἢ δεσμοῖς κατεχομένων εἰώθασι λέγεσθαι. ὁ μέντοι πρ'. κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κελεύει πρόεδρον τὸν Ἐπίσκοπον, τὸν ἐξαλασθέντα μοναχόν τινα ἀπὸ ἑτέρας μονῆς ἑτέρᾳ ὑποκειμένης εἰς ἑτέραν, κληρικὸν ἢ ἡγούμενον. κωλύει δὲ καὶ αὐτὸν καὶ μοναχὸν καὶ ἀναγνῶστην τοῦτον. τί δὲ τῷ καθηγουμένῳ ἀναζητεῖν; καὶ οἰκεῖον μοναχὸν, ἐὰν αὐτὸς ἀποδυσπετῇ, τί χρήσεται; Λύσις. δι' ὑπομνηστικῶν ἐπιτιμίων ἀναλήψεται ὑποστρέψαι εἰς ἰδίαν ἀπεκάρη μονὴν, εἰ μήπω λέγῃ τι δίλογον. σημείωσαι ταῦτα περὶ τῶν ξενιτευόντων μοναχῶν. ἀναγνωσον καὶ ὃ ὑπόκειται κανόνα.

Ζωναρ. Κανόνες διάφοροι ὥρισε, μὴ δύνασθαι τοὺς μοναχοὺς τὰ ἐν οἷς ἀπεκάρησαν, μοναστήρια καταλιμπάνοντας ἐν ἄλλαις ἀπέραις μοναῖς, ἢ τῇδε κἀκεῖσε πλανᾶσθαι. Ἀλλὰ τοῦτο, φησὶν ὁ κανὼν οὗτος, κακῶς φερόμενον, χρεών ἐστι διορθώσεως. καὶ εἰ μὴ οἱ τῶν μονῶν προϊστάμενοι, ἀφ' ὧν ἀναχωροῦσιν οἱ μοναχοὶ, πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιοῦνται εἰς τὸ ἀναζητεῖν καὶ διερευνᾶν αὐτοὺς καὶ ἀναλαμβάνειν καταλλήλως τῷ πλαίσματι θεραπεύειν τὰ νοσοῦντα, καὶ ἀποδύσῃ ἀνακτᾶσθαι αὐτὸν καὶ ὑπερῴωννύειν, ἀφορίζεσθαι κελεύει αὐτούς. τοσοῦτον δὲ τοὺς μοναχοὺς ἁπαιτεῖ προσέχειν τῇ μονῇ, ὡς τῷ ὄντι ἔκφυγον αὐτῶν ἀναχώρησιν ἀπόδρασιν ὀνομάσαι, ὅπερ δηλοῖ δούλων καὶ τῶν ἐν εἱρκταῖς ἢ καὶ δεσμοῖς κατεχομένων εἴωθε λέγεσθαι. εἰ γὰρ ὁ ζώων ἀλόγων ποιμαίνων ἢ βουκόλος, τῷ ὑπ' αὐτὸν ἡγουμένων καταμελῶν, οὐκ ἀπημάρτητο· ἔφη, πόσῳ μᾶλλον δίκας δώσουσιν οἱ τῷ λογικῷ τοῦ Χριστοῦ ποιμνίῳ τῷ ποιμαντικῷ ἐγχειριζόντες, καὶ ῥᾳθύμως περὶ τὴν τούτων σωτηρίαν διακείμενοι;

Αριστ. Εἴ τις ἡγούμενος τοὺς ἀποδιδράσκοντας μοναχοὺς μὴ ἀναζητοίη καὶ ἀναλαμβάνοι καὶ ἰατρεύοι, ἀφοριζέσθω.

Ψηφιοποιήθηκε από την

ΚΑΝΩΝ δ'.

Πολυτρόπως ὁ πονηρὸς τὸ μοναχικοῦ ἀξιώματος τὸ σεβάσμιον ἐπονείδιστον θεῖναι κατηγωνίσατο, καὶ πολλῷ δοῦρον εἰς τοῦτο ζωοφορωλίᾳ, τῆς φρυκαλαφρύσης αἱρέσεως καὶ κακούργου τὰς γὰρ ἰδίας μονὰς τῇ ἀνάγκῃ τῆς αἱρέσεως οἱ μοναζοντες καταλιμπάνοντες, οἱ μὲν εἰς ἑτέρας, οἱ δὲ εἰς κοσμικὴν ἀνδρῶν μετέπιπτον καταγώγια. ἀλλὰ γὰρ, ὅπερ αὐτοὺς δι' εὐλάβειαν τότε περιτίθεμενον μακαρίους ἀπέφαινεν, εἰς ἦθος ἄλογον μεταπεσὸν, καταγελάστους ἀπέφησι. παντελῶς γὰρ νῦν τῆς εὐσεβείας ἐκπεπλωμένης, καὶ σκανδάλων τῆς ἐκκλησίας ἀπηλλαγμένης, ἔνθ τινὲς τῶν οἰκείων μοναστηρίων ἀποφοιτῶντες, καὶ καθάπερ τι ῥεῦμα δυσκάθεκτον ὧδε κἀκεῖσε μεταλλιζόμενοί τε καὶ μεταῤῥέοντες, πολλῆς μὲν πλουσι τῆς ἀκοσμίας τὰ μοναστήρια, πολλῷ δὲ τῷ ἀταξίαν ἑαυτοῖς συνεπισκευάζουσι, καὶ τῆς ὑποταγῆς τὸ σεμνὸν ἀφαιροῦσί τε καὶ καταλυμαίνονται. ἀλλὰ τούτων τὸ ἄστατον τῆς ὁρμῆς καὶ ἀνυπότακτον ἡ ἁγία Συνόδος ἀνακόπτουσα, ὥρισεν, ἵνα εἴτις μοναχὸς τῆς ἰδίας ἀποδράσας μονῆς εἰς ἕτερον μεταπέσῃ μοναστήριον, ἢ εἰς κοσμικὸν εἰσκωμάσῃ καταγώγιον· αὐτός τε, καὶ ὁ τοῦτον ὑποδεξάμενος, ἀφωρισμένος εἴη, ἕως ἂν ὁ ἀποφυγὼν ἐπανέλθῃ, ἐξ ἧς κακῶς ἐξέπεσε μονῆς, εἰ μήτοι γε ὁ ἐπίσκοπός τινας τῶν μοναχῶν, διὰ εὐλάβειαν καὶ βίου σεμνότητα μαρτυρουμένους, εἰς ἕτερον μοναστήριον διὰ κατάστασιν τῆς μονῆς θελήσῃ μεταθεμένους, ἢ εἰς κοσμικὸν οἰκίαν διὰ σωτηρίαν τῶν ἐνοικούντων δοκιμάσῃ καταστῆσαι, ἢ ἀλλαχόσε εὐδοκήσῃ διατυπῶσαι· τοῦτο, ἔτε τοὺς ὑποδεχομένους, ἔτε τοὺς μοναχοὺς ὑποδίκους ποιοῦν.

ΒΑΛΣ. Τὰ διὰ τὴν κακίαν καὶ τὴν ὕβριν τῶν εἰκονομάχων συμπεσόντα δεινὰ τοῖς μοναχοῖς, ἐπονείδιστον ἀπειργάσατο τὸ μοναχικὸν σεβάσμιον σχῆμα, φησὶν ὁ κανών. κατέλιπον γὰρ τὰς ἰδίας μονὰς οἱ μονάζοντες, διὰ τὴν τῶν αἱρετικῶν ἀπειλήν· καὶ οἱ μὲν, εἰς ἕτερον μεταπεσὸν μοναστήριον· οἱ δὲ, εἰς κοσμικὰ κατέλυσαν καταγώγια. καὶ τότε μὲν ἀνδιάφορον ὑπῆρχε τὸ γλυφόμενον, κατέστησε δὲ τοῦτο εἰς γέλωτα τοῖς πολλοῖς. παυθείσης γὰρ τῆς ἀπὸ τῶν διωγμῶν τῶν Χριστιανῶν ἀπειλῆς, διὰ τὸ ὑφαπλωθῆναι τὴν ὀρθοδοξίαν, τινὲς τῶν μοναχῶν ἀνερυθριάστως τολμῶσι ποιεῖν ἅπερ διὰ τὴν ἀνάγκην ἀκινδύνως ἐγίνοντο πρό τινων. τῷ τοι καὶ ὑποχωρεῖν ἐκ τῶν οἰκείων ἀποκάρσεων, καὶ πρὸς ταῖς πόλεσι μὴ λαϊκῶν διατρίβειν ἐκκαίνονται, προφασιζόμενοι καὶ πρὸς τῶν περὶ αὐτῶν μοναχῶν τοιαῦτα πολλὰ γίνεσθαι. καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἀνυποταξίαν κατηγορεῖ τῶν μοναχῶν, καὶ τὴν καθίδρασιν τῶν μοναστηρίων λυμαίνεται, ὥρισεν ἀφωρισμένους εἶναι, τόν τε ἀπὸ τῆς ἐν ᾗ ἀπετάξατο μονῆς ἀποδράσαντα μοναχὸν, καὶ εἰς ἕτερον δεξάμενον μοναστήριον, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ τὸν τοῦτον δεξάμενον ἡγούμενον, ἕως ἂν ὁ ἀποφυγὼν μοναχὸς ὑποστρέψῃ εἰς τὸ οἰκεῖον μονύδριον. καὶ ταῦτα μὲν, ὅπερ τοιοῦτόν τι γίνηται χωρὶς ἐπισκοπικῆς εἰδήσεως. εἰ δὲ ὁ κατὰ χώραν Ἐπίσκοπος καταγνοίη, τὸ δὲ (τυχὸν) τῶν μονύδριον μὴ ἔχειν μοναχοὺς εὐλαβεῖς, ἱκανοὺς ἐκ τῶν οἰκείων πράξεων καὶ ἄλλως πρὸς σωτηρίαν μεταγαγεῖν, καὶ δοκιμάσῃ συμφέρον εἶναι μετενεχθῆναι τὸν ἢ τὸν μοναχὸν ἀφ' ἧς ἀπεκάρη μονῆς εἰς ἑτέραν, ἢ εἰ καταστῆσαι εἰς κοσμικὰς οἰκίας οἰκονόμους, διὰ σωτηρίαν τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ, ἢ καὶ ἄλλως πού διατάξαι ἡμῖσεται τοῦτο ἀπαρεμποδίστως· μήτε τῶν μοναχῶν μήτε τῶν ὑποδεχομένων αὐτοὺς ὀφελόντων ὅλως προκριματοῦσθαι. τούτων οὕτως ἐχόντων, εἰπόν τινες συναπούδασαν ταῦτα τοῖς θεσπισθεῖσιν ὑπὸ τοῦ π'. κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, καὶ διορίζομένοις τοιοῦτόν τι ποιοῦντα διάτασσον, καὶ ὑποδεχόμενον, ἀπὸ ἀλλοτρίου μοναστηρίου

Canon IIII.

Multis modis Malignus ille monasticum venerabilem habitum probrosum efficere contendit, & magnum ad eam rem auxilium invenit ejus quæ præcessit hæresis tempus. Propria enim monasteria, hæresis vi coacti, relinquentes Monachi, hi quidem ad alia, illi vero etiam ad secularium virorum habitacula se transferebant. Verum enimvero, quod tunc ab illis propter pietatem factum eos laudandos beandosque efficiebat, in mores à ratione alienos conversum, eos jure deridendos efficit. Cum enim pietas ac religio nunc sit simplex, & ab Ecclesiæ scandalis & offensionibus aliena, quidam adhuc è suis monasteriis excedentes, & tanquam fluentum aliquod, quod cohiberi non potest, nunc huc nunc illuc se conferentes & confluentes, monasteria quidem multo dedecore & deformitate replent, multam secum confusionem petulantiamq; afferunt, obedientiaque honestatem convellunt ac perdunt. Sed eorum instabilem & non ferendam appetitionem resecans sancta Synodus, constituit, ut si quis Monachus à proprio aufugiens monasterio, vel se in aliud monasterium conferat, vel in secularem habitationem ingrediatur; ipse, & qui eum suscepit, segregatus sit, donec qui aufugit, in illud monasterium, à quo improbe recesserat, revertatur. Sed si Episcopus quidem, de nonnullorum Monachorum pietate & vitæ probitate testimonium ferens, in aliud monasterium ad ejus constitutionem eos tranferre voluerit, vel in domum secularem, ad eorum qui inhabitant salutem, traducere censuerit, vel in quovis alio loco præponendos putârit hoc, neque eos qui suscipiunt, nec ipsos Monachos obnoxios reddet.

Bals. Quæ propter Iconomachorum improbitatem & insultum mala Monachis accederant, monasticum venerandum habitum probrosum effecerunt, ut inquit canon. Monachi enim propria monasteria reliquerunt, propter minas Hæreticorum: & alii quidem se in alia monasteria contulerunt: alii vero in mundanis habitaculis vitam egerunt. Et tunc quidem, quod ab eis fiebat, erat ab omni culpa & reprehensione alienum: evasit autem hoc postea multis ridiculum. Cum enim cessaverint minæ quæ in Christianos intentabantur propter persecutionem, eo quod orthodoxa sententia sit simplex & aperta; quidam tamen Monachi audent absque ullo pudore ea facere, quæ propter necessitatem ab aliquibus securè fiebant. Quo fit, ut & â propriis tonsuræ locis recedant, & in civitatibus cum laicis versari non erubescant; hoc prætextu utentes, quod à Monachis, qui eos præcesserunt, multa ejusmodi facta sint. Et quoniam hoc Monachorum inobedientiam arguit, & monasteriorum constitutionem evertit, statuit Synodus, tam eum qui à monasterio in quo constitutus est aufugit, & in altero monasterio susceptus est, quam ipsum etiam Præfectum, qui eum susceptit segregatos esse, donec Monachus qui aufugit ad proprium monasterium revertatur. Et hæc quidem quando absque Episcopali scientia aliquid hujusmodi factum sit. Si autem ejus regionis Episcopus intellexerit, hoc (verbi gratia) monasterium pios & religiosos Monachos non habere, nec propriis actionibus aptos ut ad salutem alios traducant, & utile esse judicaverit, ut hic videlicet Monachus à monasterio, in quo tonsus est, in aliud transferatur, vel etiam ad secularis domus administrationem propter eorum qui in ipsa habitant salutem, collocetur, vel aliquo alio in loco præficiatur, hoc fiet sine ullo impedimento: utpote cum nec Monachis, nec iis qui illos suscipiunt, debeat ullum præjudicium afferri. Hæc cum ita se habeant, dixerunt quidam hæc adversari iis quæ lxxx. can. Carth. Syn. statuta sunt, quibus cavetur, ut qui tale quid facit Epi-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſcopus,& Monachum ex alieno monaſterio ſuſcipit, & ipſum vel Clericum vel Præfectum facit, à cæterorum fratrum communione ſeparetur,&ſit proprii populi communione contentus: Monachus autem nec ſit Clericus nec Præfectus. Sed non ſunt, ut mihi videtur, contraria. Ille enim canon punit Epiſcopum, qui quemcunque Monachum ex aliena regione ſuſcipit, & eum vel Clericum facit, vel monaſterio quod ad ſe pertinet præficit, ſine prioris ipſius Epiſcopi ſcientia. Similiter Monachum quoque punit. Hic autem præſens canon permittit Epiſcopo, ut ex duobus tantum ad ſe pertinentibus monaſteriis faciat Monachorum tranſlationes, prout ei viſum fuerit. Scias autem, quod tempore Patriarchæ domini Lucæ ſynodale decretum factum eſt, ut ſine præjudicio conſtituantur Præfecti in monaſteriis Patriarchæ regioni ſubjectis, quæ non habent Monachos idoneos ut præſint, ex altero monaſterio quod eſt ejuſdem regionis: etiamſi ſtatuta eorum caveant, ne qui in externo monaſterio tonſus eſt, fiat eorum Præfectus. Quod autem à canone definitum eſt, ut in ſeculari domo, vel in aliquo alio loco, Monachus virtute præditus, qui quidem ei ſubjectus eſt, ad eorum qui ibi ſunt ſalutem, ab Epiſcopo collocetur, ne novum tibi videatur. Sacris enim & divinis Canonibus ſolius animæ hominum ſalutis cura eſt, & nullius alius. Qui ergo vitam ex Dei præceptis inſtituit, à loco non lædetur: ſed & eis qui unà ſunt admodum proderit. Quidni ergo fiet ex canone? Propter hanc enim cauſam ipſe quoque ſanctiſſimus Patriarcha dominus Lucas permiſit Monacho & Sacerdoti illi domino Macario Hieroſolymitano perpetuo verſari cum beatæ memoriæ impſimis nobiliſſimo Logotheta curſus domino Michaële Agiotheodorito, & una cum eo in præſidio verſari, & ſcribarum officio fungi. Nota ergo, quod ſuaſione & probatione Epiſcopali, multo autem magis regia, & Monachi & Clerici ſine præjudicio facient, quæ iis præmiſſa fuerit, cujuſmodicunque ea ſint.

A μοναχὸν, καὶ τοιοῦτα αὐτὸν κληρικὸν ἢ καθηγούμενον, ἀπὸ τῆς τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν κοινωνίας χωρίζεσθαι· καὶ τῇ τοῦ ἰδίου λαοῦ κοινωνίᾳ ἀρκεῖσθαι· ⁂ ὁ μοναχὸν μηδὲ κληρικὸν εἶναι μηδὲ καθηγούμενον. Ἀλλ' οὐκ εἰσὶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐναντία. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ὁ κανὼν κολάζει ⁂ Ἐπίσκοπον ⁂ ἀπὸ ἀλλοτρίας ἐπαρχίας δεχόμενον οἱονδήποτε μοναχὸν, καὶ καθιστῶντα τοῦτον πρὸς κλήρωσιν ἢ ἡγουμενεύειν μονῆς ἀμεταφερούσης αὐτὸν, χωρὶς εἰδήσεως τοῦ προτέρου Ἐπισκόπου αὐτοῦ. ὡσαύτως πυθόμενος καὶ ⁂ μοναχὸν. ὁ δὲ κανὼν ἐγκωμιάζει τὸν Ἐπίσκοπον, ἀπὸ τῶν δύο ἀμαφερουσῶν αὐτῷ μεταθέσεις ποιῆσαι μοναχῶν κτλ. ὃ δόξαν τότε. γίνωσκε δὲ, ὅτι γέγονε καὶ σημειωμα συνοδικὸν ὅτι τῆς ἐφημερίας ⁋ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ, χάριν τοῦ ἀποκριματίσεως καθηγουμένου εἰς μοναστήρια ὑποκείμενα τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ πατριάρχου, μὴ ἔχοντα ἱκανοὺς εἰς προστασίαν μοναχοὺς, ἀπὸ ἑτέρας μονῆς ὄντος ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, κἂν τὰ τυπικὰ τούτων διαφέρωσι ξενοκοιμήτου μὴ γινέσθαι καθηγούμενον. ὃ μήποτε ⁂ τοῦ κανόνος διαφωνεῖ ⁂ ὁ κελεύσας εἰς κοσμικὸν καταγώγιον ἢ ἄλλως ⁂ Ἐπίσκοπον μοναχόν τινα ἐπάρετον, ὑποκείμενον αὐτῷ, διὰ ψυχικὴν σωτηρίαν τὴν ἐν αὐτῇ, μὴ δόξῃ σοι καινόν. τοῖς γὰρ ἱεροῖς καὶ θείοις κανόσι μόνης τῆς ψυχικῆς τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίας ἐμέλησε, καὶ ἑτέρου παντελῶς ἀλλοτρίου. ὁ γοῦν κτὸς θεὸν ἀναστρεφόμενος, ἀπὸ τοῦ τόπου οὐ βλαβήσεται· ἀλλὰ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ὠφελήσει τὰ μέγιστα. ἵνα τί γοῦν οὐ γένηται κτὸς ⁂ κανόνα; διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὁ αὐτὸς ἁγιώτατος ⁂ πατριάρχης κυρὸς Λουκᾶς ἐπέτρεψε τῷ μοναχῷ καὶ ἱερεῖ ἐκείνῳ κυρῷ Μακαρίῳ τῷ Ἱεροσολυμίτῃ διάγειν διηνεκῶς μετὰ τοῦ μακαρίτου θεοφιλεστάτου ἐπὶ τῶν λογοθετῶν τοῦ δρόμου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ἁγιοθεοδωρείτου, καὶ συνταξιδεύειν μετ' αὐτοῦ, καὶ τὰ τῆς γραμματικῆς ἐνεργεῖν. σημείωσαι οὖν, ὅτι κτὸς θεοφιλοῦς καὶ δοκιμασίαν ὑποφαινούσης, πολλῷ γε πλέον κτὸς βασιλικοῦ, καὶ μοναχοὶ καὶ κληρικοὶ ἀποκεκριματίσεως ἐνεργήσουσι τὰ τοιαῦτα ὑπηρετούμενα, οἷα ἂν καὶ ὦσιν.

B

C

D

Zonar. Quo tempore hæreſis Iconomachorum regnabat, cum omnes alii, qui ſacras imagines colerent, tum in primis Monachi, conquiſiti, ac in eos præcipuè pœnis ſævitum eſt. Proinde ſuis monaſteriis relictis, vel in alia ſeſe monaſteria deliteſcendi cauſa contulerunt, vel ad privatorum quoq; ædes ac domicilia deflexerunt. Sed hoc factum, tunc quidem, inquiunt Synodi Patres, & rei honeſtate & temporis opportunitate beatos homines efficiebat: nunc vero abſque ratione conſilioque uſitatum, omnium irriſione haud immerito excipitur. Jam enim hæreſis tempeſtate ſedata ſuaq; pietati reddita libertate, adhuc tamen è monaſteriis ſe ſubducentes, inſtar fluenti quod conſiſtere ac contineri non poſſit, ſeſe huc illuc elutriant & effundunt, ac monaſteria multo dedecore ac deformitate complent. Ad monaſteriorum quippe honeſtatem ac decus pertinet, ut in ſua ſtatione eorum alumni quiete degant, neq; perpetuo huc illuc vagi & incerti ferantur. Multum verò ſecum petulantiæ, inquit, adducunt, hoc eſt, petulanter agentes monaſteriis inferunt. Verum jucundam illis eam eſſe petulantiam, verbo κωμάζειν uſurpato voluit indicare. Eſt namque κωμάζειν, vinum, adhibito tibiarum ac citharæ ſono & cantibus, bibere. Quemadmodum igitur illi, inquiunt, hoc pacto bibentes lætantur: ita iſtis quoque ignominia eſt voluptati. Obedientiæ præterea honeſtatem omnem diſtrahunt, atque diſperdunt. Cum enim ex univerſa fratrum multitudine unum quaſi corpus efficiatur, ac illius ex obedientia honeſtas omnis ac ſplendor exiſtat, quicunque ab illa deſciſcunt, ſplendorem illum omnem honeſtatemque diripiunt, univerſumque corpus ſocietatis lædunt. Propterea quicunque, inquiunt, è ſuis monaſteriis aufugerint, ſive in alia monaſteria incidant, ſive ſecularibus ſeſe habitaculis immiſerint, tam ipſos, quam eos à quibus recepti fuerint, donec ad ſua monaſteria qui fugerant revertantur, ſancta Synodus ſegregatos eſſe decernit. Quod ſi ejus loci Epiſcopus nonnullos è Monachorum

E

F

ΖΩΝΑΡ. Τῆς τῶν εἰκονομάχων ὑπεκρατούσης αἱρέσεως καὶ πάντες μὲν οἱ τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκυνηταὶ καὶ ἐζητοῦντο ἐκολάζοντο, πολλῷ γε πλέον οἱ μοναχοί. διὸ καταλιμπάνοντες τὰ ἑαυτῶν μοναστήρια, ἢ εἰς ἕτερα ἀπεστρέφοντο μονὰς, ἐκεῖσε κρυπτόμενοι, ἢ καὶ εἰς κοσμικῶν οἰκίας μετέπιπτον. Ἀλλὰ τοῦτό, φασιν οἱ τῆς συνόδου πατέρες, μακαρίαν μὲν τότε ἐποίᾳ, καλῶς γινόμενον καὶ κτὸς καιρόν· νυνὶ γε εἰς ἐναντίον ἥκομεν ἄλογον, καταγελᾶσθαι τοὺς ποιοῦντας αὐτὸ τίθησι. τὸ γὰρ ἀλόγως αἱρέσεως ἀπελθούσης, καὶ τὸ εὐσεβείας παῤῥησίαν λαβούσης, καὶ πάλιν τὸ οἰκείων ὑποχωρούσης μονῶν, ὧδε κἀκεῖσε μεταπλάζονται, καθάπερ τι ῥεῦμα μὴ δυναμένου κατασχεθῆναι, καὶ μεταῤῥέουσι, καὶ πολλῆς ἀκοσμίας πληροῦσι τὰ μοναστήρια. κοσμεῖ γὰρ δὴ τὰς μονὰς τὰ τῶν ζώντων αὐτῶν ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν, καὶ φοιτωμένων αὐτῶν, μηδὲ συνεχῶς φοιτᾶν. πολλῷ γε τὴν ἀταξίαν ἑαυτοῖς συνεπισπωμένους, τυπτόντων ἀλόγιστως εἰσφέρουσιν. ἵνα γὰρ δείξῃ ὅ, τῶν ἀτάκτως αὐτοὺς φοιτᾶν τὴν ἀταξίαν διακρίνῃ, τῇ λέξει τὴν κωμάζειν ἐχρήσατο. κωμάζειν γάρ ἐστι τὸ μετ' αὐλῶν καὶ κιθάρας καὶ ᾠδῶν ⁂ οἶνον πίνειν. ὡς γοῦν οἱ οὕτω πίνοντες ἥδονται, ⁂ ὅμοιον τοῦτον, φασὶ, καὶ οὗτοι φοιτᾶν τὴν ἀτιμίαν ἡδέως διακρίνονται, καὶ τῆς ὑποταγῆς τὸ σεμνὸν διασπῶσι καὶ καταλυμαίνονται. ἓν γὰρ σῶμα τῆς ἀδελφότητός ἐστι, ἧς ἡ ὑποταγὴ σεμνότης καὶ καύχημα, οἱ ἐκ ταύτης ἀποῤῥηγνύμενοι διασπῶσι τὸ σεμνεῖον αὐτῶν καὶ εἰς λύμην ⁋ ὅλου σώματος γίνονται. διό, φασιν, ὠφελεῖσθαι ἡ ἁγία Σύνοδος, τοὺς τῶν ἰδίων μονῶν ἐκδιδράσκοντας, κἂν εἰς ἕτερα μεταπέσωσι μοναστήρια, κἂν εἰς κοσμικὰ εἰσκωμάσωσι καταγώγια, κἀκείνους καὶ τοὺς ὑποδεξαμένους αὐτοὺς ἀφωρισμένους εἶναι, ἕως ἂν ἐπανέλθωσιν οἱ ἀποφυγόντες εἰς τὴν οἰκείαν μονήν. εἰ δὲ ὁ κτὸς χώραν Ἐπίσκοπος τινὰς τῶν μοναχῶν

ἐπ'

ἐπ' ἀρετῇ μαρτυρουμένοις σωιδῆ εἰς ἕτερον μοναὶ ὅπῃ καλασάῃ οὗτος καὶ ὠφελεία τῇ ἐν αὐτῇ μεταγαγεῖν, ἢ καὶ εἰς κοσμικὴν οἰκίαν δοκιμάσῃ καλαστῆσαι, ἢ ἀλλοχόσε εὐδοκήσῃ ὑπαστῆσαι, οὔτε οἱ μοναχοὶ, οἱ ὕστερον μεταπεμφθέντες, οὔτε οἱ τούτους δεξάμενοι, τῇ ἀφορισμῷ ὑποδικοι ἔσονται.

A numero ſpectatæ virtutis, ut in aliud monaſterium ad res monaſterii conſtituendas, quique in eo degunt juvandos, tranſcribere, aut in hominis privati cujuſpiam domicilio conſtituere, aut ubivis demum collocare opportunum exiſtimaverit, nec Monachos, quibus ea mutandæ ſedis cauſa fuerit, nec qui eoſdem receperint, pœna illa ſegregationis afficiet.

ARIST. Εἴ τις μοναχὸς τὴν ἰδίαν ἀπολιπὼν μονὴν, ἢ εἰς ἕτερον μεταπέσοι μοναστήριον, ἢ εἰς κοσμικὴν εἰσκωμάσῃ καλαγώγιον, αὐτός τε, καὶ ὁ ὑποδεξάμενος, ἀφοριζέσθω, ἕως ἐπανέλθοι· ὁ δὲ παρὰ ἐπισκόπου ὁποδήποτε καλασὰς, ἀναιτίαλος.

ARIST. *Si quis Monachus, proprio relicto monaſterio, ſive ad aliud monaſterium tranſmigraverit, ſive in ſeculare habitaculum petulanter ſe contulerit, ſegregetur tam ipſe, quam qui ipſum ſuſcepit, uſque dum reverſus fuerit. Qui vero ab Epiſcopo quocunque loco conſtitutus eſt, culpa vacat.*

B

ΚΑΝΩΝ. ε'.

Τὰς ἀκρίτους καὶ ἀδοκιμάστους ἀποταγὰς ὅπῃ πολὺ πλὴν μοναχικῷ ὑποταξίῃ λυμαινομένας διείκομεν. σφοπετῶς γάρ τινες εἰς τὸν μοναστὴν βίον ἑαυτοὺς ὑπερρίπτοντες, καὶ πρὸς τὸ τραχὺ καὶ ὑπόπονον καλολιγωρουῦντες τῆς ἀσκήσεως, ὅπῃ τὸ φιλόπαγον καὶ ἡδυνικὸν βίον ἀθλίως πάλιν ἐπαναστρέφουσιν. ὥρισεν οὖν ἡ ἁγία συνοδος, μηδένα τὸ μοναχικοῦ καταξιοῦσθαι σχήματος, πρὶν ἂν ὁ τῆς πειρατείας χρόνος εἰς πεῖραν αὐτοῖς ἀφεθεὶς, δοκίμους αὐτοὺς καὶ ἀξίους τῆς τηλικαύτης βιοτῆς ἀποδείξῃ. καὶ τοῦτο κρατεῖν πάντῃ τρόπῳ παρεκελεύσατο, πλὴν εἰ μή πῃ τις βαρεῖα περιπεσοῦσα νόσος, ἢ χρόνον ἀναγκάσῃ συναλλοιῶσαι τῆς δοκιμασίας, ἢ εἰ μή πῃ τις εἴη ἀνὴρ εὐλαβὴς, καὶ τὸν μοναχικὸν βίον ἐν τῷ κοσμικῷ σχήματι ἀγωνιῶν σχῆμα. ὅπῃ γὰρ τῷ τοιούτῳ ἀνδρὶ εἰς ἀπόπειραν πλεῖον καὶ ὁ ἑξαμηνιαῖος ἀρκέσῃ χρόνος. εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα σχηματίζεται, τὸ μὲν ἡγούμενον τῆς ἡγουμενείας ἐκπίπτοντα, παιδείᾳ τῆς ἀταξίας τῷ ἐν ὑποταγῇ σχηματισμῷ ἐφυβρίσκειν· τὸ δὲ μοναστήριον ἐν ἑτέρᾳ μονῇ τῷ μοναχικῷ ἀκριβέστερον φυλατθῆναι παραδίδοσθαι.

C

D

Quæ temerè & ſine judicio ac probatione fiunt renunciationes, bono monaſtico ordini magnum afferre incommodum invenimus. In monaſticam enim vitam ſe facile injicientes nonnulli, & ad aſperam & laborioſam exercitationem ſe ſegniter gerentes, ad carnalem & voluptariam vitam rurſus miſerè revertuntur Propterea ergo ſtatuit ſancta Synodus, ut monaſtico habitu digni nulli putentur, priuſquam triennii tempus ad experientiam eis relictum probatos eos eſſe & tali vita dignos oſtenderit. Et hæc omni modo obſervari præcipit, præterquam ſi gravis aliquis morbus incidens probationis tempora contrahi coegerit: vel niſi quis alicunde vir religioſus ſit, & vitam monaſticam in habitu ſeculari peragat. Tali enim viro ad abſolutam experientiam tempus ſemeſtre ſufficiet. Si quis autem præter hæc fecerit, Præfectus quidem præfectura excidens perperam obſervati ordinis correctionem, in obedientia & ſubjectione converſationem, inveniat: qui eſt autem in alio monaſterio Monachus, alii monaſterio tradatur, quod monaſticam diſciplinam accurate perfecteque obſervet.

BALS. Πολλάκις πνὲς, φασὶν οἱ πατέρες, διὰ θλῖψιν, ἢ ἑτέραν ὀλιγωρίαν πινὰ, καὶ μονήρη βίον σφοπετῶς ὑποδυόμενοι, καὶ μὴ δυνάμενοι καρτερῆσαι τὸ ὑπόπονον τῆς ἀσκήσεως, μεταμέλονται· καὶ πρὸς τὴν πρώτερον κοσμικὴν διαγωγὴν κακῶς ὑποστρέφουσιν. ὥρισαν οὖν, μηδένα καλαξιοῦσθαι τοῦ μοναχικοῦ σχήματος πρὸ δοκιμασίας καὶ κατηξετάσεως τῆς διαγωγῆς τοῦ ζητουμένου· αὐτὸ· ἀλλ' ὅπῃ τριετίαν δοκιμάζεσθαι, καὶ ὅτω λαμβάνῃ τὸ μοναχικὸν σχῆμα. τούτου γὰρ ὅτω γινομένου, αὐτός τε διὰ τὴν ὀλιγωρίαν οὐ μεταμεληθήσεται, ἀλλ' ὁλοψύχως τὸ μοναχικὸν ἀναδέξεται σχῆμα· καὶ εἰ ἀπειρόσε, ἀποκριματίως ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τῆς μονῆς, καὶ πρὸς τὸν κοσμικὸν ὑποστρέψῃ βίον. καὶ ὁ καθηγούμενος, ἀπόπειραν λαβὼν ἀκριβῆ διὰ τοσούτου χρόνου τοῦτον ἀναστροφῆς, ἓν ἐκ δύο θεμένη, δηλονότι ἢ ἀποκείρῃ αὐτὸν ὡς ἄξιον, ἢ ὑποστρέψῃ ὑποχωρῆσαι ὡς ἀδόκιμον· τοῦτο γὰρ παρεκελεύσθημεν κρατεῖν εἰς τοὺς ὑγιαίνοντας. εἰ γάρ τις διὰ νόσον βαρεῖαν θελήσῃ ἀποκαρῆναι, ἢ κωλυθήσεται διὰ τὸν χρόνον τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλ' ἀπεντεῦθεν μεταχειρισθήσεται. εἰ μήτι βέλτιόν τις εὐλαβὴς μηνύσας, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ διαγωγῆς αὐτῷ κρίνεται πρὸς τοῦτο ἄξιον, τοῦτον οὐκ ὅπῃ τριετῆ χρόνον, ἀλλ' ὅπῃ ἑξαμηνιαῖον δοκιμάζεσθαι χρή. ὃ δὴ καὶ ταῦτα διαπεραξάμενον καθηγούμενον ὥστε ἐκπίπτειν ἀπὸ τῆς ἡγουμενείας, καὶ γίνεσθαι ὑποτακτικόν· ἀλλὰ καὶ τὸν ἀποκαρέντα παραδίδοσθαι εἰς ἑτέραν ἀκριβεστέραν μονήν. ταῦτα μὲν κανόνος διειλεγμένα, λόγος ἐγένετο καθ' ἡμέρας, περὶ τοῦ πῶς ὀφείλουσι δοκιμάζεσθαι, οἱ τὸν μονήρη βίον ὑπολεξάμενοι. τινῶν γὰρ εἰσελθόντων εἰς μοναστήρια, καὶ ῥασοφορησάντων, ἴσως καὶ μὴ τριετίου ἐν ναῷ, καὶ μεταμελομένων, καὶ ἁπλῶς καὶ μοναχῶν ἀναστρεφομένων ἐντός τε καὶ ἐκτὸς τῆς μονῆς· πρὸ τοῦ τὸ πλαγιασθῆναι διὰ τῆς μοναδικῆς ἀποκάρσεως, μεταχειρισθέντων, καὶ εἰς κοσμικὸν ὑποστρεψάντων διαγωγὸν, ἔστι δ' ὅτε καὶ νομίμως γυναιξὶ συζευχθέντων,

E

F

dixerunt

dixerunt quidam, eos nihil absurdum fecisse; sed in eorum esse potestate intra Canonicum triennium, ante tonsuram scilicet, monasterio egredi sine ullo præjudicio, & vestes quidem monachales exuere, seculares vero induere: quoniam Canon de iis decernit, qui ante triennium tondentur; non autem de iis qui probantur, & adhuc rasa gestant. Alii autem dicebant, quod Canon quidem monachalem habitum tonsuram vocat: non decernit autem debere fieri probationem cum monachalibus, eaque abjicere, & secularia induere, & secedere. Unde etiam apparet, debere eum, qui examinatur, cum vestibus laicis examinari. Qui enim semel amictum monasticum induit, ei non permittetur, ut heri quidem instar Monachorum in foro versetur, hodie verò instar Laicorum se theatricè venditet, & instar scenicorum sanctum habitum quodammodo ludificetur. Potius ergo cogetur vel invitus tonderi. Qui autem hæc dicebant, dictum suum confirmabant ex iii. capit. xi. tituli præsentis operis, sic circa initium dicentis; xiii. constitutio primi tituli novellarum dicit; quod qui vitæ incumbunt monasticæ, sive sint liberi sive servi, triennio prius perseverent Laicorum tonsu & vestitu utentes, & scripturas discentes, & suam fortunam confitentes, & causam cur Monachi esse velint; ne fortè mala sit, & admoneantur: & si triennio perseveraverint & monasterio digni visi fuerint, tunc tondeantur. Et ex hac novella, quæ est Justiniani, volebant, cum Laicis vestibus fieri probationem. Adjiciebant autem, quod quoniam xiii. cap. primi tituli iiii. lib. Basilic. quod quidem est lxiiii. cap. cxxiii. Justiniani novellæ, decernit, ut qui ausi fuerint Monachi vel Ascetriæ habitum imitari, & id instar scenicorum quovis modo illum illudere, corpore puniantur & exterminentur: multo autem magis punietur, qui vitam monasticam professus in monasterium ingressus est, & veste monachali indutus; si postea omni exuto pudore laicalem vestitum receperit. Alii autem dixerunt; quod qui rasa induti fuerint cum Trisagio, ad laicalem habitum redire non sinentur: qui vero absque eo habitum ceperunt, indistinctè intra triennium, monasticarum quidem vestium otium damnabunt; laicis autem induentur. Nam & mulieres, quæ defunctos viros lugent, atris vestibus ad tempus induuntur, & rursus sine periculo seculares induunt. Et hi quidem hæc dicunt. Pluribus autem & religiosioribus non videtur in ejus esse potestate, qui monasterium ingressus, &, quomodocunque se res habeat, nigris vestibus indutus est, & monastico more degit, habitum laicum resumere. Ipsi enim, inquiunt, licebat cum vestibus laicis spatio triennii probari: at quia vestes monasticas induit, cogetur suum vitæ propositum perficere; sin vero hoc ægre ferat, punietur, ut lex dicit in primo titulo iiii. lib. Quoniam autem audivi nonnullos queri de Præfectis, qui ad ipsos accedentes post probationes non tondent, & eâ in re præsentem Canonem veluti transgrediuntur; existimo, quod iii. cap. primi tituli iiii. lib. quod est iv. cap. cxxiii. Justiniani novellæ, hoc dubium solvit. Dicit enim; Si quis ad monasticam velit vitam accedere, jubemus, ut, si sit quidem notum eum nulli esse fortunæ subjectum, monasterii præfectus, quando hoc cognoverit, habitum illi præbeat: sin autem nescitur, an ulli sit fortunæ subjectus, intra tres annos monasticum habitum ne accipiat; sed intra dictum tempus, ejus vitæ conversationis, is qui monasterio præest, periculum faciat; & cætera. Quamobrem Præfectus rectè tondet accedentem ad eum, quando illum noverit; & probatio fit solum eorum de quibus dubitatur, servorum scilicet & reliquorum qui eodem capite continentur.

A εἶπόν τινες, μηδὲν αὐτοὺς ἀπεικὸς ποιῆσαι, ἀλλ' ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἐντὸς τῆς κανονικῆς τριετίας, πρὸ τῆς ἀποκάρσεως δηλαδὴ, ἐξέρχεσθαι τῆς μονῆς ἀπροκριματίστως, καὶ ἀποτίθεσθαι μὲν τὰ μοναχικὰ ἄμφια, λαϊκὰ δὲ ἐνδύεσθαι· ὅτι καὶ ὁ κανὼν περὶ τῶν ἀποκειρομένων πρὸ τῆς τριετίας θεσπίζει, οὐ μὴν περὶ τῶν δοκιμαζομένων καὶ ἔτι ὄντων ῥασοφόρων. ἕτεροι δὲ εἶπον, ὡς ὁ κανὼν μὲν μοναχικὸν σχῆμα καλεῖ τὴν ἀπόκαρσιν· οὐ διορίζεσθαι δὲ τὴν δοκιμὴν γίνεσθαι μετὰ μοναχικῶν καὶ ῥίπτειν ταῦτα καὶ κοσμικὰ ἐνδύεσθαι καὶ ἀναχωρεῖν. τῷ τοι καὶ ἀναφαίνεται ὀφείλειν καὶ δοκιμαζόμενον μετὰ λαϊκῶν ἀμφίων δοκιμάζεσθαι. B ὁ γὰρ ἅπαξ τὰ μοναχικὰ ἐνδυσάμενος, οὐ παραχωρηθήσεται, χθὲς μὲν κατὰ μοναχοὺς ἐπὶ ἀγορᾶς ἀναστρέφεσθαι, σήμερον δὲ κατὰ λαϊκοὺς θεατρίζεσθαι, καὶ οἷον ἐμπαίζειν κατὰ σκηνικοὺς τὸ ἅγιον σχῆμα. μᾶλλον μὲν οὖν ἀναγκασθήσεται καὶ ἄκων ἀποκαρῆναι. λέγοντες δὲ ταῦτα κατεσκεύαζον καὶ λόγον αὐτῶν ἀπὸ τοῦ γ'. κεφ. τοῦ ια'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, λέγοντος περὶ τὰς ἀρχὰς οὕτως· ἡ δὲ ιγ'. διάταξις τοῦ α'. τίτλου τῶν νεαρῶν φησιν, ὅτι οἱ παραμένοντες εἰς μονήρη βίον, εἴτε ἐλεύθεροι εἴτε δοῦλοι, πρότερον τριετίαν προσκαρτερείτωσαν, κουρᾷ τε καὶ ἐσθῆτι χρώμενοι τῶν λαϊκῶν, καὶ τὰς γραφὰς μανθάνοντες, καὶ τὴν C τύχην αὐτῶν ὁμολογοῦντες, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ θέλειν μονάσαι, μήποτε πονηρά ἐστι, καὶ νουθετείσθωσαν· καὶ εἰ προσκαρτερήσουσι τὴν τριετίαν καὶ ἄξιοι φανῶσι τοῦ μονάσαι, τότε κειρέσθωσαν. καὶ ἤθελον ἐκ ταύτης νεαρᾶς, οὔσης Ιουστινιανείου, τὴν δοκιμὴν γίνεσθαι μετὰ λαϊκῶν ἀμφίων. προσετίθουν δὲ ὡς ἐπεὶ τὸ ιγ'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν ὅπερ ἐστὶ κεφάλ. ξδ'. τῆς ρκγ'. Ιουστινιανείου νεαρᾶς, διορίζεται τοὺς τολμήσαντας μιμήσασθαι σχῆμα μοναχοῦ ἢ ἀσκητρίας, καὶ κατὰ σκηνικοὺς ἐμπαῖξαι τοῦτο οἱῳδήτινι τρόπῳ, σωματικῶς τιμωρεῖσθαι καὶ ἐξορίζεσθαι· πολλῷ δὲ πλέον κολασθήσεται ὁ ἐπαγγελάμενος μοναδικὴν διαγωγὴν, καὶ εἰς μοναστήριον ἀπελθὼν, καὶ μοναχικὴν ἐσθῆτα περι- D βαλλόμενος, ἐὰν ὕστερον ἀνερυθριάστως εἰς λαϊκοὺς μεταχηματισθῇ. ἄλλοι δὲ εἶπον, ὡς οἱ ῥασοφορήσαντες μετὰ τρισαγίου οὐ παραχωρηθήσονται μεταχηματισθῆναι εἰς λαϊκούς· οἱ δὲ χωρὶς τούτου μεταχηματισθέντες, ἀδιαστίκτως ἐντὸς τῆς τριετίας, τῶν μὲν μοναχικῶν ἀμφίων σχολὴν καταψηφίσονται, ἐνδυθήσονται δὲ λαϊκά. ὅτι καὶ γυναῖκες πενθοῦσαι τοὺς ἀποβεβιωκότας ἄνδρας αὐτῶν μελανειμονοῦσιν ἐπὶ καιρὸν, καὶ ἀκινδύνως αὖθις τὰ κοσμικὰ περιτιθέαντο. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα. τοῖς πλείοσι δὲ καὶ εὐλαβεστέροις οὐ δοκεῖ τὸ ἔχειν ἐπ' ἀδείας καὶ εἰσελθόντα εἰς μοναστήριον, καὶ, ὡς ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, μελανειμονήσαντα καὶ κατὰ μοναχοὺς E διατρίβοντα, μεταχηματισθῆναι εἰς λαϊκούς. ἐξὴν γάρ, φασιν, αὐτῷ μετὰ λαϊκῶν ἐσθήτων δοκιμασθῆναι κατὰ καὶ τῆς τριετίας καιρόν· ἐπεὶ δὲ μοναχικὰ ἐνεδύσατο, ἀναγκασθήσεται παρατῶσαι τὴν οἰκείαν πρόθεσιν· εἰ δὲ πρὸς τοῦτο ἀποδυσπετήσει, τιμωρηθήσεται, καθὼς ὁ νόμος φησὶν ἐν τῷ α'. τίτλῳ τοῦ δ'. βιβλίου. ἐπεὶ δὲ ἤκουσα τινῶν μεμφομένων τοὺς καθηγουμένους, τοὺς μὴ μετὰ δοκιμασίαν ἀποκείροντας τοὺς προσερχομένους αὐτοῖς, καὶ κατὰ τοῦτο παραβαίνοντας ὡσανεὶ καὶ παρόντα κανόνα, νομίζω, ὅτι τὸ γ'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου, ὅπερ ἐστὶ δ'. κεφάλ. τῆς ρκγ'. Ιουστινιανείου νεαρᾶς, λύει καὶ τὸ τοιοῦτον ἀμφίβολον. φησὶ γὰρ, εἴτις δὲ εἰς μο- F ναχικὸν βίον ἐλθεῖν βουληθείη, κελεύομεν, ἵνα, εἰ μὲν γνώρισμός ἐστιν ὅτι εὐδημιᾷ τύχῃ ὑπόκειται, ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου, ὅτε συνίδῃ, τὸ σχῆμα αὐτῷ παράσχῃ· εἰ δὲ μὴ γνωρίζεται, εἰ οἱᾳδήποτε ὑπόκειται τύχῃ, ἐντὸς τριῶν ἐνιαυτῶν μὴ λαμβάνειν αὐτὸν τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ εἰρημένου χρόνου ἀποκειράσθω τῆς τούτου ἀναστροφῆς ὁ τοῦ μοναστηρίου ἡγούμενος· καὶ τὰ ἑξῆς. ὥστε καλῶς ὁ καθηγούμενος ἀποκείρῃ, ὅτε συνίδῃ, τὸν προσελθόντα αὐτῷ, καὶ ἡ δοκιμασία γίνεται εἰς μόνους τοὺς ἀμφιβόλους, δούλους τυχὸν, καὶ λοιποὺς τοῦ αὐτῷ κεφαλαίῳ περιεχομένους.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από τ

ΖΩΝΑΡ. Ο πρὸν κλῆρον ἑαυτὸν βούλεται ἀποκείρεσθαι, πρὶν ἢ δοκίμιον ἑαυτὸν δῶσι. τινὲς γάρ, φησι, προπετῶς εἰς τὸν μοναχικὸν βίον ἑαυτοὺς ἐκρίπτοντες, ἀντὶ τοῦ μὴ μετὰ κρίσεως, ἀλλὰ ἀπροσέκτως εἰσωθοῦνται. ὥσπερ γὰρ τὸ ῥιπτόμενον οὐκ εὐκόσμως, ἀλλ', ὡς ἔτυχε, κεῖται· οὕτω κἀκεῖνοι ὡς ἐῤῥιμμένοι εἰσὶ, καὶ τὸν κλῆρον καὶ τάξιν διαῤῥυθμίζουσιν. ἀπαγορεύοντες γὰρ ταῖς ὀδυναῖς καὶ ἐπίπονον τῆς ἀσκήσεως πάλιν ἐπὶ τὸν φιλόζωον καὶ φιληδονον βίον ἐπιστρέφουσι. διὸ ἵνα μὴ ταῦτα γίνωνται, ὥρισεν ἡ συνοδος· ἐπὶ τριετίαν δοκιμάζεσθαι τοὺς προστιθεμένους ἐπὶ τὴν μονάσιν. καὶ ὅπερ μετὰ τοσοῦτον χρόνον δῶσι πεῖραν ἑαυτῶν, καὶ δόκιμοι φανῶσι καὶ ἄξιοι τοῦ μοναχικοῦ βίου, τότε τὸ σχῆμα· αὐτοὺς ἀξιοῦσθαι, εἰ μήπου τις ἐν τῷ μέσῳ συμβαίη βαρεῖα νόσος, καὶ δύνασθαι ἀπειλῆσαι· τότε γὰρ ὁ τῆς δοκιμασίας καιρὸς συναλήσεται. εἰ δέ τις ἀνὴρ προσέλθοι σύλαβὴς, καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἐπὶ μοναχοῖς ζῶν, καὶ δῆλος κάκεῖνος ἦ, καὶ ὁ θεοφιλὴς τῆς αὐτοῦ βιοτῆς πίστιν εἰς ἀποκειρεσθαι αὐτοῦ καὶ δοκιμασίαν ἡ συνοδος ἀρκοῦντα ἐδοκίμασε τὸν ἑξαμηνιαῖον χρόνον. ἀλλ' ἔνιοι τῶν ἡγουμένων νυνὶ πρὸ οἰκεῖα θελήματα περὶ τῶν κληρικῶν πλάσαι, καὶ τοὺς μὲν ἅρτι βαπτισθέντας αὐτίκα κείρουσι, τοὺς δὲ μετὰ βεβαίας ἡμέρας, καὶ ταῦτα ἀνθρώπους ὑπὲρ ὅτι δεῖ ὁ μοναχικὸν εἰδότας ἐπάγγελμα· καὶ ἐστὶν ὁ δεύτερος τοῦ κανόνος ἀναστέλλει αὐτοὺς τῆς ἀλόγου ὁρμῆς αὐτῶν, ὅπερ δεῖ τῆς ἡγουμενείας ἐκπίπτειν, καὶ εἰς ὑποταγὴν αὖθις ἀναστρέφειν διὰ παιδείαν τῆς ἀταξίας. ὁ δὲ ἀκρίτως μοναστήρια καὶ ἁβὰς ὁ πταισμένον κείρων, ὁ κλῆρον εἰς ἑτέραν κελεύει μονὴν μεταδιδόναι μοναχικὴν πρῶτον ἀκρίβειαν.

A

B

C

ΑΡΙΣΤ. Μηδεὶς ἀξιούσθω τοῦ μοναχικοῦ σχήματος, εἰ μὴ δὶς τριετίαν δοκιμασθεὶς, ἄξιος ἀναφανείη, πλὴν εἰ μὴ βαρεῖα νόσος ἐπιγένοιτο καὶ χρόνον συνείλῃφε· καὶ εἰς ἄνδρα ὁ σύλαβὴ, καὶ κατὰ μοναχοὺς ζωὴ, ἀρκεῖ ὁ ἑξαμηνιαῖος χρόνος. εἰ δὲ μετὰ τοῦτο γένηται, ἐκπεσεῖται μὲν τῆς ἡγουμενείας ὁ ἡγούμενος, καὶ εἰς ὑποταγὴν ἥξει· ὁ δὲ μονάσας, εἰς ἀκριβὲς μοναστήριον ἀπενεχθήσεται.

D

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Οἱ μοναχοὶ οὐδὲν ἴδιον ὀφείλουσιν ἔχειν, πάντα δὲ τὰ αὐτῶν προσκληροῦσθαι τῷ μοναστηρίῳ. φησὶ γὰρ ὁ μακάριος Λουκᾶς περὶ τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, καὶ τίνα τῶν μοναχῶν πολιτείαν μιμουμένων, ὡς οὐδεὶς τι τῶν ὑπαρχόντων ἴδιον ἔλεγεν εἶναι, ἀλλὰ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. διὸ τοῖς βουλομένοις μονάζειν ἄνωθεν δίδοται περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς διαθέσθαι προτέρον, καὶ οἷς ἂν βούλοιντο προσώποις, μὴ κεκωλυμένοις δηλονότι παρὰ τοῦ νόμου, τὰ αὐτῶν παραπέμπεσθαι. μετὰ γάρ τοι τὸ μοναστὴν, τῶν προσόντων αὐτοῖς ἁπάντων τὸ μοναστήριον ἔχει τὸν κυριεύοντα, καὶ οὐκ ἔξεστι τοῖς οἰκείων φροντίζειν ἢ διατάττεσθαι τούτοις παρακεχώρηται. εἰ δέ τις φωραθείη κτῆσίν τινα, ἥτις οὐκ ἀπεκληρώθη τῷ μοναστηρίῳ, ἰδιοποιούμενος, καὶ φιλοκτησίας πάθει δουλεύων, ταύτην μὲν παρὰ τοῦ ἡγουμένου ἢ τοῦ Ἐπισκόπου ἀναλαμβάνεσθαι, καὶ πολλῶν παρουσίᾳ πιπρασκομένην πτωχοῖς καὶ ἀπόροις διανέμεσθαι. τὸν δὲ γε τὴν τοιαύτην κτῆσιν, κατὰ τὸν παλαιὸν Ἀνανίαν, ὑποσυλᾶν μελετήσαντα τῷ προσήκοντι ὀφειλομένῳ ἡ ἁγία σύνοδος ὥρισε σωφρονίζεσθαι. δῆλον δὲ, ὡς ἄτινα περὶ μοναζόντων ἀνδρῶν ἡ ἁγία σύνοδος διετύπωσε, ταὐτὰ καὶ περὶ μοναζουσῶν γυναικῶν κρατεῖν ἐδικαίωσεν.

E

ΒΑΛΣ. Καὶ ἕτεροι κανόνες διορίζονται κτήσεις εἶναι τοῖς μοναχοῖς. φησὶ γοῦν ὁ ἀπόστολος, ὡς ὁ μακάριος ἀπόστολος Λουκᾶς,

F

A ZONAR. Neminem hic Can. nisi prius experimento probatum, tonderi sinit. Quidam enim, inquit, sese temerario impetu in monasticā vitam projicientes, hoc est, non judicio adhibito, sed inconsulte prorsus in id vitæ genus immittentes. Ut enim res projecta non compositè jacet, sed ut accidit: sic & illi tanquam projecti quidam homines sunt, vitamq; nulla honestatis aut ordinis habita ratione traducunt. Deficientes namq; animo, & monasticæ disciplinæ asperitati ac laboribus succumbentes, ad vitam mollem rursus voluptariámq; revertuntur. Quamobrem hæc in posterum ne fiant, triennii spatio Synodus eos, qui ad monasticam vitam accesserint, probandos esse decernit. Ac si quidem tam longi temporis experimento probati appareant, seque dignos, qui ad illud vitæ genus admittantur, ostendant, tum demum habitum illis monasticum (nisi gravis ægritudo, ex qua vitæ quoq; periculum impendeat, medio illo tempore supervenerit, tunc enim contrahi probationis spatium licebit) concedi placet. Quòd si tamen vir aliquis religione ornatus, quique inter seculi turbas Monachorum more vitam agat, qui & ipse cognitus, & pietate sit egregi perspecta, Monachorum institutum amplecti velit, ad ejus experimentum ac probationem satis longum sex mensium intervallum Synodus esse declaravit. Sed nunc quidem Præfectorum aliqui voluntatum suarum studia auctoritati Canonum anteponunt; ac alios quidem illico advenientes, alios paucis interjectis diebus, & vero totius monasticæ professionis ignaros detondent: nec eos saltem pœnæ à Canone inflictæ metus ab impetu temerario deterret; quæ quidem est hæc, ut præfectus præfecturâ excidat, rursusque ad castigandam petulantiam obedientiæ addicatur. Qui vero Monachorum ordini, nullo delectu habito, nec expectato temporum intervallo, adscriptus est, in aliud monasterium, in quo disciplinæ diligens observatio vigeat, Canon transmittendum esse decernit.

B

C

ARIST. *Nemo monastico habitu dignus habeatur, nisi qui triennio probatus, dignus appareat; nisi gravis forsitan morbus tempus contraxerit: ad hominem verò pium, & Monachorum more se gerentem, semestre spatium sufficiet. Si quid autem præter hæc factum fuerit, Præfectus quidem præfecturâ excidet, & in subjectionem detrudetur; Monachus autem in accuratum monasterium transmittetur.*

D

CANON VI.

Monachi nihil debent habere proprium: sed omnia eorum monasterio adscribuntur. Dicit enim beatus Lucas de iis qui credunt in Christum, & Monachorum institutionem describunt, quòd nemo quidquam eorum, quæ aderant, proprium esse dicebat; sed erant illis omnia communia. Et ideo iis, qui Monachi esse volunt, priùs datur facultas de suis rebus testandi, ac disponendi, & quibuscunque velint personis, lege scilicet non prohibitis, sua transmittendi. Postquam enim Monachi facti fuerint, omnium bonorum dominium monasterium habebit, & nullam de rebus propriis curam gerere vel disponere eis permissum est. Si quis autem deprehensus fuerit possessionem aliquam, quæ monasterio non adscripta fuerit, sibi privatim attribuere, & acquirendarum possessionum cupiditati servire; ea quidem ab Episcopo seu Præfecto recipiatur, & in multorum præsentia vendita pauperibus & mendicis distribuatur. Qui talem autem possessionem, ut olim Ananias, surripere meditatus est, convenienti eum pœna castigandum esse sancta Synodus statuit. Clarum est autem, quòd quæ de viris Monachis sancta Synodus canonicè constituit, ea in Monialibus quoque valere & observari æquum censuit.

E

BALS. Alii quoque Canones definiunt, Monachos nullas debere possessiones habere. Dicit ergo præ-

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſens quoque Canon, quòd beatus Apoſtolus Lucas, A Monachorum vitæ inſtitutionem delineans, in Actibus Apoſtolorum ſcripſit, eos, qui in Chriſtum crediderant, nihil proprium habuiſſe; ſed erant eis omnia communia. Quamobrem Monachi quoque ſic facere debent & quæ ipſi habent monaſterio offerre, ut ſint communia. Ne hoc autem ſit impedimento iis qui volunt eſſe Monachi (eſt enim veriſimile eſſe aliquos locupletes & multa poſſidentes, & qui hoc ſint animo, ut ſua velint ad ſuos pervenire) ſtatuerunt patres, eſſe in ejus poteſtate, qui Monachus eſſe vult ante tonſuram legitimè teſtari & de ſuis diſponere; eo quòd ad mortificantem vitæ rationem ſe conferat: & ſua ad quas velit partes tranſmittere, B cognatas ſcilicet vel alienas; quæ tamen poſſint ex teſtamento legata vel hæreditatem capere. Sunt enim aliqui, qui non poſſunt ex teſtamento capere, hæretici ſcilicet & quidam alii. Si autem ante tonſuram hoc non fecerit; ſed tonſus fuerit: diſponendi quidem facultas illi ablata eſt; res autem ejus ad monaſterium pertinent. Si quis autem, contrà ac Canone continetur, poſtquam Monachus factus fuerit, aliquid ex iis rebus ſibi privatim tribuere conatus fuerit: hoc quidem Præfectus vel Epiſcopus recipiat, & vendat in multorum hominum præſentia, ut ſit ab omni calumnia & reprehenſione remotus & pretium pauperibus dividat. Monachus au- C tem, qui ad Deum pertinentia ſurripuerit, more illius Ananiæ, pœna caſtigabitur. Hæc cùm decernat Canon, dixerunt quidam his repugnare vii. cap. i. tit. iv. lib. Baſilic. quod eſt lviii. cap. cxxiii. Juſtiniani novellæ, & ſic dicit; Si autem vir vel mulier vitam monaſticam elegerit, & monaſterium non exiſtentibus liberis ingreſſus ſit, ad monaſterium, quod ingreſſus eſt, res ejus pertinere jubemus: Sin autem ea perſona liberos habeat, & priuſquam monaſterium ingreſſa ſit de rebus ſuis non diſpoſuerit, nec ſuis liberis partem legitimam ſeparaverit; ſic quoque ei liceat, etiam poſtquam monaſterium ingreſſa fuerit, ſuas facultates in liberos ſuos D dividere; ita tamen, ut nulli ſuorum liberorum pa:tem legitimam diminuat. Pars autem, quæ ſuis liberis non data fuerit, ad monaſterium pertineat. Si autem omnes facultates inter liberos dividere voluerit, propria ejus perſona liberis connumerata, unam ſibi partem omnibus modis retineat, quæ debet ad jus monaſterii pertinere. Sin autem in monaſterio degens moriatur priuſquam inter ſuos liberos res proprias diviſerit, filii partem legitimam accipiant: reliqua autem bona ad monaſterium pertineant. Mihi autem non videntur hæc iis eſſe contraria, quæ in Canone definita fuerunt. Canon enim eorum tantùm meminit, qui non ſunt neceſſariò ſcripti hæredes, E ſcilicet cognatorum qui ſunt à latere & externorum. Novella autem, ea dicens quæ à Canone accepit, quòd ſcilicet ſit in poteſtate ejus, qui vult fieri Monachus, ante tonſuram teſtari, & ſua ad quos velit tranſmittere; poſt tonſuram autem, non licere ei tale quid facere, eo quòd ſit mortuo ſimilis; mortuum autem nec res habere, nec de iis poſſe aliquid dicere; ſed fieri res ejus dominii monaſterii: adjecit hæc ſervari debere, quando, qui factus eſt Monachus, liberos non habeat. Sin autem habeat, & teſtamentum faciet, ut novella diſtinguit: & rurſus, ſi non fecerit, erunt hæredes ejus liberi, & reliqua fient, quæ hæc novella complectitur. Sic ergo ſo- F luta repugnantia, interrogaverit quiſpiam, quid debet fieri de rebus ejus qui tonſus eſt, ſi non habeat liberos, ſed parentes? Solutio. Idem jus liberi habebunt ac parentes inter ſeſe, quoad hæreditatis rationem. Si quid igitur poſt detonſionem in liberos fieri ſcriptum eſt, idem & in parentes fiet. Si autem & liberos habeat & parentes, quid fieri debet? Solutio. Cxviii. Juſtiniani novella, quæ ſita eſt in fine iii. tituli xlv. lib. ſtatuit liberos primùm neceſſario ſcribi debere hæredes: ſi autem non ſunt liberi, parentes. Nullum autem alium

ἀποστυπῶν τὴν τῶν μοναχῶν πολιτείαν, ἔγραψεν ἐν ταῖς πράξεσι, μὴ ἔχειν τινὰ τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ἴδιόν τι· ἀλλ' ἦσαν αὐτοῖς πάντα κοινά· δεῖ οὖν καὶ οἱ μοναχοὶ ὀφείλουσιν οὕτω ποιεῖν, καὶ προσφέρειν τῇ μονῇ τὰ προσόντα αὐτοῖς, ἐφ' ᾧ ἦ καὶ κοινά. ἵνα μὴ γένηται τοῦτο εἰς ἐμπόδισμὸν τοῖς θέλουσι μονάσαι (εἰκὸς γάρ ἐστιν εἶναί τινας πολυκτήμονας ὄντας τῷ βίῳ, καὶ ἐρχομένους θέλημα πρός τινας ἐξελθεῖν τὰ οἰκεῖα) ὥρισαν οἱ πατέρες ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸ μοναστήριον ὀφείλοντα διαθέσθαι νομίμως περὶ τῆς ἀποκάρσεως, ἃ δὲ πρὸς τὸ νεκροποιὸν διαγγελῶ ὀδόντι· καὶ ἐξεπέμπειν τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ πρὸς τὰ αὐτοῦ βουλητέα μέρη, συγγενικὰ δηλονότι καὶ ἀλλοῖα, δυνάμενα λαμβάνειν ἀπὸ διαθήκης κληρονομίας. εἰσὶ γάρ τινες μὴ δυνάμενοι ἀπὸ διαθήκης λαμβάνειν τι, αἱρετικοὶ δηλαδὴ καὶ ἕτεροί τινες. εἰ δὲ πρὸ τῆς ἀποκάρσεως ἢ ποιήσῃ τοῦτο, ἀλλ' ἀποκαρῇ· ἡ μὲν τοῦ διαθέσθαι ἐξουσία ἀφῄρηται ἐξ αὐτοῦ, τὰ δὲ πράγματα τούτου τῷ μοναστηρίῳ διαφέρουσιν. εἰ δέ τις, πρὸ τοῦ τὸν κανόνα παρέλθῃ, ὑπερβήσῃ μὲν ὁ μοναστὴς ἐκ τῶν προσταγμάτων τούτων τινὰ ἰδιώσασθαι, ταῦτα μὲν ὁ Ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος ἵνα ἀναλάβῃ καὶ πωλήσῃ καὶ δώσῃ πολλῶν ἀνθρώπων διὰ δὲ ἀμελήσῃ πωλῆσαι δὲ τίμημα. ὁ δὲ μοναχὸς, ὁ ἀποσυλήσας τὰ τοῦ Θεοῦ ἀνήκοντα, καὶ Ἀνανίᾳ ἐκεῖνον, δι' ὃν τιμὴν συμφορηθήσεται. ταῦτα τοῦ κανόνος διερευνωμένου, εἰσίν τινες ἐναντιοῦσθαι τούτοις δὲ ζ. κεφάλ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, κεφάλαιον ὂν νη'. τοῦ ρκγ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, καὶ ἔστω λέγον· εἰ δὲ γυνὴ ἢ ἀνὴρ καὶ μοναχικὸν ἐπιλέξεται βίον, καὶ εἰσέλθῃ εἰς δὲ μοναστήριον, παίδων οὐχ ὑπαρχόντων, τῷ μοναστηρίῳ ὃν ᾧ εἰσῆλθε τὰ προσόντα αὐτοῦ διαφέρειν κελεύομεν· εἰ δὲ δὲ τοιοῦτον προέσωπον παῖδας ἔχει, καὶ πρὶν εἰσέλθῃ εἰς δὲ μοναστήριον περὶ τῶν οἰκείων πραγμάτων μὴ ποιήσῃ διατύπωσιν, καὶ τὸ νόμιμον μέρος τοῖς παισὶν ἀφορίσῃ, καὶ ἔστω ἐξέστω αὐτῷ, καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν εἰς τὸ μοναστήριον, τὴν ἰδίαν οὐσίαν εἰς τοὺς οἰκείους διελεῖν παῖδας· ἔστω μήτοι γε, ὥστε μηδὲν ὅπερ ἐνὶ τῶν ἑαυτοῦ παίδων ἐλαττοῦσθαι δὲ νόμιμον μέρος. δὲ δὲ μὴ δεδομένον τοῖς παισὶ μέρος τῷ μοναστηρίῳ διαφερέτω. εἰ δὲ πρός τινι οὐσίαν μεταξὺ τῶν παίδων διελεῖν βουληθείη, τοῦ οἰκείου αὐτοῦ προσώπου τοῖς παισὶ συναριθμηθέν, ὃν ἑαυτῷ μέρος πᾶσι τρόποις κρατείτω, ὀφεῖλον τῷ δικαίῳ τοῦ μοναστηρίου διαφέρειν. εἰ δὲ ὂν τῷ μοναστηρίῳ διάγων πλουτήσῃ πρὶν μεταξὺ τῶν οἰκείων παίδων τὰ ἴδια διανείμῃ πράγματα, τὸ νόμιμον μέρος οἱ παῖδες λήψονται· τὸ δὲ λοιπὸν τῆς οὐσίας τῷ μοναστηρίῳ διαφερέτω. ἐμοὶ δὲ οὐδὲν ὀφείλειν ἐναντιοῦσθαι ταῦτα τοῖς ἐν τῷ κανόνι διορισθεῖσιν. ὁ μὲν γὰρ κανὼν μόνων ἐμνήσθη τῶν μὴ ἐξ ἀνάγκης γραφομένων κληρονόμων, δηλονότι τῶν ἐκπλαγίων συγγενῶν καὶ ἀλλοτρίων. ἡ δὲ νεαρὰ εἰποῦσα καὶ τοὺς ἐν τῷ κανόνι, δηλονότι τὸ ἔχειν ἐπ' ἀδείας καὶ μέλλοντα μονάσαι, πρὸ τῆς ἀποκάρσεως διαθέσθαι, καὶ διαπέμπειν τὰ οἰκεῖα ἔνθα βούλεται· μὴ δὲ τοῦ ἀποκαρῆναι μὴ ἐξεῖναι αὐτῷ τοιοῦτόν τι ποιεῖν, διὰ τὸ ἐοικέναι νεκρῷ· καὶ δὲ νεκρὸν μήτε πρᾶγμα ἔχειν, μήτε διαιρεῖν τι περὶ τούτου· ἀλλὰ γίνεσθαι τὰ πράγματα τούτου τῆς δεσποτείας τοῦ μοναστηρίου· προσέθεσθαι ταῦτα φυλάττεσθαι, ὅτῳ ἂν ἔχει ὁ μοναστὴς παῖδας. εἰ μὲν ἔχει, διαθήκην τε ποιήσει, ὡς ἡ νεαρὰ διατίζει· καὶ μὴ ποιήσας, πάλιν ὑπὸ τῶν οἰκείων παίδων κληρονομηθήσεται, καὶ τὰ λοιπὰ γνώσεται τὰ τῇ καταγρωθείσῃ νεαρᾷ περιεχόμενα. ὅταν οὖν τῆς ἐναντιοφανείας λυομένης, ἐρωτήσει τις τί ὀφείλει γίνεσθαι ὅπι τοῖς πράγμασι τοῦ ἀποκαρέντος, ἐὰν παῖδας μὲν ἔχῃ, ἀλλὰ γονεῖς; Λύσις. τὸ αὐτὸ δίκαιον ἔχουσιν οἱ παῖδες καὶ οἱ γονεῖς ἐπ' ἀλλήλοις, ὅσον εἰς τὸν λόγον τῆς κληρονομίας. εἰπὲ γοῦν γέγραπται γενέσθαι μὴν τὴν ἀποκαρσιν εἰς τοὺς παῖδας, γνώσεται καὶ εἰς τοὺς γονεῖς. εἰ δὲ καὶ παῖδας ἔχει καὶ γονεῖς, τί ὀφείλει γνώσεσθαι; Λύσις. ἡ ρηθ. Ἰουστινιάνειος νεαρὰ ἡ κειμένη ὂν τῷ τέλει τοῦ γ'. τίτλου τοῦ μέ. βιβλίου πρῶτον τοὺς παῖδας διορίζεται γράφεσθαι ἐξ ἀνάγκης κληρονόμους· παίδων δὲ μὴ ὑπαρχόντων, τοὺς γονεῖς. ἔπειτα δὲ ἐκείνους ἀναγκαζομένους καὶ ἄκοντας

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἄγοντες γράφειν κληρονόμον. εἰ δὲ ἀδιάθετος πλουτῇ τις, ἔχων γονεῖς καὶ ἀδελφούς, ὁπόσοις ἂν ἐξ ἐκείνων κληρονομηθήσεται. καὶ ἀναγνωσθήτω τῷ ῥηθέντι νεαρᾷ, ἀναλαμβάνουσα ἔσται. καὶ ταῦτα μὲν γεγόνασιν ὅσα τοῖς πρὸ τῆς ἀποκαρέσεως προσοῦσι τοῦ μέλλοντι μοναστὴν προάγεσθαι. εἰς δὲ τὰ μετὰ τὴν ἀποκάρεσιν εἰσελθόντα εἰς αὐτὸν ἀπὸ διαθήκης ἢ ἐξ ἀδιαθέτου πλουτησάντων προσηκόντων αὐτῷ, ἢ ἑτέρωθέν ποθεν, τί γέγονεν; Λύσις. ἀναγνωσθήτω τῷ ε'. νεαρᾷ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, διαλαμβάνουσα ὧν ὀπτόμενα καὶ τὰ ῥηθέντα μὴ ἄνωθεν, ὧν τοῦ πλησίον δὲ, καὶ ὡσεὶ μὴ καθόλου ἀπείργεσθαι τοὺς μοναχοὺς ὀκ τοῦ δικαίου τῆς διαθήκης, ἀνυποπτήτους ἴσως μὲν ὄντας μοναστηρίου προαγμάτων. ἀλλ' εἰ μέν τι ὤφλησέν τι προσκαταβαλόντες τῷ μοναστηρίῳ, καὶ ἐν καιρῷ ὅτε τοῦτο προσήρχοντο, εἶναι αὐτοὺς ὡσὶ τῶν ὕστερον ὀφληθέντων κυρίους, ὥστε διοικεῖν αὐτὰ καθὼς αἱροῦνται. εἰ δ' οὖν προσκατεβάλοντο πρὸς τὸ μοναστήριον, αὐτοὺς μὲν ὡσεὶ δυσὶ μέρεσιν ἔχειν ἄδειαν ὀφείλειν καὶ διατίθεσθαι κατὰ νόμους. τὸ μοναστήριον δὲ τὸ ἄλλο μέρος. ὅπερ τὸ τρίτον ἀναλαμβάνεσθαι. τί δὲ, εἰ μὴ θελήσῃ ὁ μοναχὸς ὡσὶ τῶν ὀφληθέντων μετὰ τὴν ἀποκαρσιν ὀφείλειν τι, ἀνθέξεται πάντων τῶν προαγμάτων ἡ μονὴ, ἢ μᾶλλον οἱ καλούμενοι διαθήκην τὰ τοιαῦτα προάγματα ἀναλαβόντες), ἢ μᾶλλον εἴπερ ὁ πλουτήσας προσήνεγκέ τι τῷ μοναστηρίῳ; Λύσις. ἡ μὲν νεαρὰ τοῦ φιλοσόφου οὐδέν τι ὡσεὶ τούτου ἐθέσπισεν· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἐκεῖνα τυγχάνουσα γράφεσθαι), ὅσα ἡ ἄνωθεν καταστρωθεῖσα νεαρὰ διορίζεται γράφεσθαι, εἰς τὰ πρὸ τῆς ἀποκάρσεως προσόντα προάγματα τῷ μοναχῷ, ὁπλοῦσθαι ἔστω πλουτήσῃ ἀδιαθέτου. λόγου δὲ γέγονε ποτὲ εἰς τὸ δικαστήριον ὡσὶ τῶν ἀσωμάτων δικαίων τοῦ μοναχοῦ, τῶν μὴ φωτοσημάτων πρὸ τῆς ἀποκάρσεως οἰκονομηθῆναι ὑπὲρ τούτου. μοναχοῦ γάρ τινος ἑλκύσαντος εἰς δικαστήριον ὡσὶ δύσεις τινὰ, σωζητήσαι εἰ δυνατὸν) μοναχὸν ἀνάγειν, καὶ ἔδοξεν ἀπροσδέκτως εἰς τοῦτο. ἐλθόντος δὲ τοῦ μοναχοῦ εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ προβαλλομένου τὰ δίκαια τοῦ μοναχοῦ ὡς ὀκ τῶν κοινῶν ὡσελημένα εἰς αὐτὸν, ἃ δὲ μὴ δεδικαίωται πρὸ τῆς ἀποκάρσεως, εἶπον οἱ ὡσὶ τοὺς ἀναγομένους, ὅτι ἔτι ἡ μονὴ ἔτι ὁ μοναχὸς ἀνάγειν δυνατόν. ὁ μὲν γὰρ, ὡς ἤδη πλουτήσας καὶ προάγματα μὴ ἔχων, ἀπροσδέκτός ἐστιν εἰς τὸ δικάζεσθαι. ἡ δὲ, ὡς μὴ ὀκχωρηθεῖσα τὸ ἀσώματον δίκαιον τῆς ἀγωγῆς, ἀμετόχως ἀνάγειν. ἐμέμνηντο γὰρ καὶ νόμου λέγοντος, τὸ ἀσώματον δίκαιον, εἰ μὴ ὀκχωρηθῇ, εἰς μεταβαίνει πρὸς ἕτερον καὶ ἤθελον μὴ ἕλκεσθαι ἐπὶ ἀναγόμενον ἀπὸ τοιαυτησὶ αἰτίας πάντα τῷ ἀγωγεῖ. ἀλλ' οὐκ ἤρεσε ταῦτα λέγοντες. διεγνώσθη γὰρ, ὡς ἐπεὶ ὁ κτ' προαίρεσιν τοῦ ἔχοντος τὸ ἀσώματον δίκαιον μοναχοῦ μεταβαίνει τὰ προάγματα τούτου εἰς ἕτερον μοναχὸν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς αὐθεντίας τοῦ νόμου, ὀνειρώσσοντος καὶ χωρὶς ὀκχωρήσεως οἰκειούσης) αὐτὰ τῷ ἀγωγεῖ. ἔτι εἶπόν τινες, ὡς ταῦτα πάντα ἔχουσι τὸ ἐνεργὸν εἰς τοὺς κοινοβιώτας μοναχοὺς, ὁ μὲν καὶ εἰς τοὺς κελλιώτας· ἤκουσε δὲ μὴ καλῶς λέγειν, ὅτι οὐδεμία ἐστὶ διαφορὰ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν ἀπὸ νόμων ἢ κανόνων.

A hæredem ſcribere etiam inviti cogimur. Si quis autem inteſtatus moriatur habens parentes & fratres, ii hæredes ex æquis partibus erunt. Et lege hanc novellam, quæ eſt neceſſaria. Et hæc quidem fient in rebus, quas is habet ante tonſuram qui futurus eſt Monachus. De iis autem, quæ poſt tonſuram, vel ex teſtamento vel ab inteſtato, mortuis ejus cognatis, vel aliqua alia ratione, ad eum pervenerint, quid fiet? Solutio. Lege quintam novellam celeberrimi Imperatoris domini Leonis Sapientis, quæ compendio tractat ea quæ ſuperiùs dicta ſunt, & in fine cavet, ne à jure teſtamenti omnino arceantur Monachi; qui fortè, poſt-
B quam Monachi facti ſunt, divites evaſerunt. Sed ſi aliquid quidem monaſterio priùs dediſſe viſi ſunt, eo tempore, quo ad ipſum acceſſerunt; eſſe eos eorum, quæ poſtea acquiſita fuerint, dominos, ut ea adminiſtrent ut volunt. Sin autem monaſterio nihil dederunt; ipſos quidem de duabus poſſe partibus diſponere & teſtari ſecundùm leges: Monaſterium autem aliam partem, ſcilicet tertiam, recipere. Quid autem, ſi noluerit Monachus de iis, quæ poſt tonſuram acquiſita ſunt diſponere, vendicabitne & apprehendet omnia monaſterium, an ii potiùs, qui ab inteſtato vocantur, res eas recipient, & maximè ſi
C defunctus aliquid ad monaſterium attulit? Solutio. Philoſophi quidem novella nihil de iis conſtituit: mihi autem videtur, quòd tunc illa fient, quæ ſuperiùs ſita novella fieri conſtituit, in rebus quas habet Monachus ante tonſuram, quando is inteſtatus deceſſerit. Exorta eſt autem aliquando controverſia in judicio circa Monachi jura incorporalia, quæ ab eo ante tonſuram non fuêre diſpenſata. Cùm enim Monachus quidam pro mutuo aliquem in jus traxiſſet, quæſitum eſt an poſſit Monachus actionem intendere, & viſus eſt non eſſe ad hoc admittendus. Cùm autem monaſterium ad judicium veniſſet, &
D proponeret jura Monachi tanquam ex Canone ad ſe pertinere, quòd ante tonſuram de iis non diſpoſuerit: dixerunt reorum defenſores, quòd neque monaſterium neque Monachi poſſunt actionem intendere. Monachus enim qui jam ut mortuus ne res quidem habet, ad litem movendam admitti non debet. Monaſterium verò, ut cui jus actionis incorporale conceſſum non eſt, actionem intendit, cujus non eſt particeps. Meminerunt autem & legis, quæ dicit; jus incorporale ſi ab illo non ceditur, non tranſit ad alterum: & volebant reum in jus non eſſe trahendum, quòd eo modo ſtatim extincta ſit actio. Hæc tamen dicentes non
E placuerunt. Statutum enim eſt, quòd quoniam non ex propoſito Monachi, qui habet jus incorporale, bona ejus ad monaſterium tranſeunt, ſed à legis auctoritate, ritè etiam ſine ceſſione ipſum ſibi actionem attribuet. Præterea dicebant nonnulli, quòd hæc quidem omnia vim obtinent in Cænobitis; non autem in cellulanis Monachis: audiverunt autem ſe non rectè dicere, quoniam nulla eſt differentia monaſteriorum & Monachorum ex legibus aut Canonibus.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ τῇ μοναχικῇ ζωῇ συνταττόμενοι, ὡς νεκροὶ τῷ βίῳ λογίζονται. ὥσπερ οὖν οἱ θανόντες οὐδὲν ἔχουσιν, οὕτω καὶ τοὺς μοναζόντας ὁ κανὼν ἅπαντος μηδὲν κεκτῆσθαι, καὶ ἐκ τῆς προάξεων μάρτυρείαν φέρει, ἐν αἷς ὁ Ἅγιος Λουκᾶς ἱστορεῖ, ὅτι τῶν πιστευόντων οὐδεὶς ἔλεγεν ἴδιόν τι ἔχειν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. διὸ τοὺς ἀποδύουσιν εἰς μοναχικὸν διαγωγὸν ἐνδύσασιν ὁ κανὼν, πρὸ τῆς μονάσαι διαθέσθαι περὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, καὶ οἰκονομῆσαι τὰ οἰκεῖα οἷς βούλονται, ἵνα μήποτε μὴ κεκωλυμένοις προσώποις αὐτὰ καταλείψωσιν, οἷς αἱρετικοῖς ἢ νόθοις παρὰ πλέον

ZONAR. Qui monaſticum inſtitutum amplexi ſunt, mortuorum inſtar in vitæ muneribus obtinent. Ut igitur
F eorum qui vita functi ſunt, nulla res cujuſquam propria eſt; ita ne Monachis quoque aliquid ut ſuum poſſidere liceat, hic Canon decernit; teſtimoniúmq; ex Actis Apoſtolorum adducit, in quibus Divus Lucas, neminem fidelium ex iis, quæ habebat, aliquid tanquam proprium poſſediſſe, ſed omnia omnibus communia fuiſſe, commemorat. Quamobrem, qui de monaſtica vita ſuſcipienda deliberant, eis Canon, antequam monaſteria ingrediantur, teſtamenti factionem, deque rebus ſuis quod collibitum fuerit conſtituendi facultatem, permittit; modo tamen

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ea vetitis perſonis, ut, exempli cauſa, hæreticis aut ſpuriis, plus duodecima parte, cum liberi ex legitima uxore ſuperſtites fuerint, non relinquant. Quòd ſi Monachorum ordini ante conditum teſtamentum adſcripti fuerint, ad monaſterium facultatem omnium, quæ cujuſque antea fuerant, poſſeſſio pertinebit, nec ipſis amplius de rebus ſuis quidpiam ſtatuendi poteſtas erit. Quæ quidem ita fiunt, ſi nulli ejus, qui Monachus factus eſt neceſſarii hæredes extant, filii nimirum aut parentes, quibus ex legum præſcripto certa quædam hæreditatis portio neceſſariò relinquenda eſt. Novella enim cxxiii. lib. iv. tit. i. Baſilic. ſita inter alia ſtatuit, ut ei qui, priuſquam aliquid de ſuis rebus ſtatueret, monaſterium ingreſſus eſt, ſi filios habeat, etiam quando detonſus fuerit, liberis ſuis poſſeſſiones dividere, ac ſingulis portionem legibus præfinitam ſine ulteriori diviſione aſſignare liceat; quæ vero facta in liberos partitione ſupererunt, monaſterio addici jubet. Si vero filiis omnes poſſeſſiones ſuas relinquere Monachus velit, ipſum quoq; Novella cum filiis annumerandum eſſe decernit; ut ſi tres ſint, exempli cauſa, filii, illis ejus quoque, qui Monachus eſt, perſona adjungi debeat, ac ſi centum numiſmatum hæreditas fuerit, non tertiam ex centum illis, ſed quartam ſolummodo partem filii ſinguli capient, ut tantundem, quod monaſterio poſtea cedat, patri quoque relinquatur. At ſi facultatibus nondum in liberos diviſis, qui detonſus fuerat, in monaſterio deceſſerit; tunc filii quidem conſtitutam legibus partem accipient, reliqua vero monaſterio adjungentur. Quod ſi quempiam, ait Can. ubi detonſus fuerit, alicujus rei poſſeſſionem ſibi privatim retinuiſſe compertum ſit, eam monaſterii Præfectus, aut loci Epiſcopus, multis inſpectantibus vendet; ex quo, quanti vendita ea res ſit, omnes intelligant, nec ullam incommodæ ſuſpicionis anſam cuiquam Præfectus aut Epiſcopus præbeat; pretiúmque in egenos partiatur: illum vero poſſeſſionis retentæ, ac furto quodammodo uſurpatæ, reum, apta caſtigatione ad ſanitatem reduci placet. Eadem porro inquit, à monialibus quoque, quæcunq; de Monachis hoc Can. ſunt decreta, ſerventur.

τῆ δωδεκάτου μέρους τῆς οὐσίας αὐτῶν, ὅπερ καὶ γνησίους ἔχωσι παῖδας. εἰ δὲ μοναάσωσι μετὰ τὸ δεδέσθαι, ἡ μονὴ τῆς ἐκείνου πάντων κυρία ἔσται, καὶ ἀπὸ τότε αὐτῶν ἀκωλύτως οἰκονομεῖν οὐδὲν τῶν οἰκείων. τοῦτο δὲ ὅταν γίνονται, ὅπερ μὴ ἀναγκαίους ὁ μοναστὴν μετόπων ἔχῃ κληρονόμους, ἤτοι παῖδας, ἢ γονεῖς, οἷς ἐξ ἀνάγκης ἔχει ὁ νόμιμον καταλιμπάνειν μέρος. ἡ γὰρ ἑκατοστὴ εἰκοστὴ πέμπτη νεαρὰ κεφαλαίῳ εἰς βιβλίον τῆς βασιλικῆς τέταρτον, τίτλον πρῶτον, φησὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι εἰ παῖδας ἔχει ὁ μετὰ τὸ οἰκονομῆσαι τὰ κατ' αὐτὸν εἰσελθὼν εἰς ὁ μοναστήριον, δέκατον αὐτῆς μοῖραν ὁ καρλιῶνας τῷ οἰκείαν οὐσίαν εἰς τοὺς παῖδας αὐτὸ διελεῖν, καὶ ἑκάστῳ προσνεμηθῆναι ὁ νόμιμον μέρος ἀκαινοτόμητον, ὁ δὴ πρεπέτερον μὴ τῷ εἰς τοὺς παῖδας διελεῖν προσνεμηθῆναι τῷ μοναστηρίῳ. εἰ δὲ βέλτιστο ὁ μοναάσας πᾶσι τῷ ἰδίαν οὐσίαν καταλιπεῖν τοῖς παισί, κελεύει ἡ νεαρὰ συναριθμεῖσθαι καὶκεῖνον τοῖς ἑαυτοῦ παισίν· ὥστε εἰ τρεῖς τυχὸν εἶεν οἱ παῖδες, συναριθμεῖσθαι αὐτοῖς καὶ ὁ μονάζων πρόσωπον, καὶ εἰ ἑκατὸν νομισμάτων ἦν ἡ οὐσία, μὴ ἀνὰ τέσσαρα τῶν ἑκατὸν τοὺς παῖδας λαβεῖν, ἀλλὰ τεσσάρων ἕκαστον μερίδα, ὥστε καὶ τῷ πατρὶ αὐτῶν ἴσον ἀπονεμηθῆναι μοῖραν, καὶ ταύτην λαβεῖν τῷ μονῷ. εἰ δὲ ὁ ἀποχαρεὶς πλουτήσῃ ἐν τῷ μοναστηρίῳ μετὰ τὸ ἀφανισμὸν τοῖς παισὶ τὴν οὐσίαν, τότε οἱ μὲν παῖδες ὁ νόμιμον λήψονται μέρος, τὸ δὲ λοιπὸν ἔσεται τῆς μονῆς. εἰ δέ τις ἀμφιβάλλοι, φησὶν ὁ νόμος, κτῆσιν ἔχων τινὰ μὴ ὁ καρλιῶνας, τῷ μὲν κτῆσιν ὁ ἡγούμενος τῆς μονῆς ἢ ὁ τῆς χώρας Ἐπίσκοπος λαβὼν, καὶ πωλήσας ἀφουσίᾳ πολλῶν, ὥστε δῆλον εἶ πᾶσιν ἐκφάνη· ἵνα μὴ ὑποψίαν καθ' ἑαυτῶν δῷ ὁ ἡγούμενος, ἢ ὁ Ἐπίσκοπος, ἀφανισμάτων πλωχεῖς· ᾧ δὴ τῷ κτῆσιν ἀφαιρεθήσονται, καὶ οὐ ὑποτιμήσονται, ὅπερ μέλλῃ τῷ προσήκοντι σωφρονισθῆναι. τὰ αὐτὰ δέ, φησι, καὶ περὶ μοναζουσῶν κρατεῖτω, ὅσα περὶ μοναζόντων κεκανόνισται.

ARIST. *Monaſticam vitam amplexuris teſtamentum priùs condere licet: Si autem teſtamentum non feceris, bona eorum poſſidebit Monaſterium. Sin quicquam ſibi quis reſervaverit, & monaſterium illud non ſortitum fuerit, à Præfecto vel Epiſcopo palam venditum, pauperibus diſtribuetur: & qui ſurripuit, caſtigabitur. Eadem & in Monialibus valebunt.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐξὸν δὲ τοῖς μονάσαι βουλομένοις διαθέσθαι πρότερον· εἰ μὲν διάθοιντο, τῷ αὐτοῖς προσόντων κυριεύσῃ τὸ μοναστήριον. εἰ δέ τι ἰδιοποιήσαιντο, καὶ μὴ ἀποκληρώσῃ ὁ μοναστήριον, ἀφ' τοῦ ἡγουμένου, ἢ τοῦ Ἐπισκόπου φανερῶς πραθησόμενον, πτωχοῖς διανεμηθήσεται· καὶ ὁ κοσφισάμενος, διπτιμηθήσεται· κρατήσει ταῦτα καὶ εἰς μοναζούσας.

CANON VII.

Multos Epiſcopatus ruere, & perpetuo exitio tradi videmus, quòd qui eis præſunt, omnem de eis curam & ſollicitudinem in recentes monaſteriorum extructiones conferunt, & eos divellentes ac diſtrahentes, & ut ad ſe pertineant reditus, molientes, ut ipſa augeantur, laborant. Hoc ergo ſtatuit ſancta Synodus, nulli licere Epiſcopo privatum monaſterium ad proprii Epiſcopatus perniciem de novo extruere. Si quis autem hoc audere deprehenſus fuerit, ipſum quidem convenienti pœnæ ſubjici: quod ab ipſo autem recèns extructum eſt, ut quod nec eſt ab initio jus monaſterii ſortitum, ut privatum Epiſcopatui adſcribi. Nihil enim eorum, quæ præter leges & ordinatè conſiſtunt, iis quæ Canonicè conſtituta ſunt, præjudicium afferre poteſt.

ΚΑΝΩΝ ζ.

Πολλὰς τῆς Ἐπισκοπῶν ὁρῶμεν καταπιπτούσας, καὶ ἀφανισμῷ πλείῳ κινδυνεύουσας ὑποβάλλεσθαι, ὅτι ταῖς οἱ τέτων προεστηκότες τῷ περὶ αὐτῆς φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν, εἰς νεουργίας μοναστηρίων καταβαλίσκουσι, καὶ ταύταις διαπαντὸς, καὶ τὸ σφετερισμὸν τῆς οἰσοδον ἐκμηχανώμενοι, τὴν ἐκείνων ἐπαύξησιν προαγματεύονται. ὥρισεν οὖν ἁγία σύνοδος, μηδενὶ τῆς Ἐπισκόπων ἐξεῖναι μοναστήριον ἴδιον ἐπὶ καταλύσει τῆς οἰκείας ἐπισκοπῆς νεουργεῖν. εἰ δέ τις φωραθείη τοῦτο πολυπρᾶγμον, αὐτὸν μὲν τῷ προσήκοντι ἐπιτιμίῳ καθυποβαλλέσθω, τὸ δὲ νεουργηθὲν ὑπ' αὐτῆς, ὡς μηδὲν τῷ ἀρχαίῳ μοναστηρίῳ δίκαιον ἀπειληφός, ὡς ἰδιωτικὸν τῷ ἐπισκοπείῳ προσκυρωθῆς. οὐδὲν γὰρ τῶν παρανόμως καὶ ἀπάκτως ἁρπαζομένων τὸ πρόσκαιρον τῆς κατανικῆς ζωώσεται.

BALS. Cùm Epiſcopi quidam, ut eſt verisimile, monaſteria de novo extruerent, & Epiſcopatuum reditus conſumerent, quos debeant, poſt neceſſarias impenſas ad ea comparanda quæ ad Epiſcopatum pertinent recondere-

ΒΑΛΣ. Ἐπισκόπων τινῶν, ὡς ἔοικε, νεουργούντων μοναστήρια καὶ καταβαλισκόντων τὰς εἰσόδους τῆς ἐπισκοπῶν, ἃς ὤφειλον, μὴ τὴν ἀναλωσίαν τούτων διαπορίζειν εἰς προσποίησιν τῆς τῆς ἐπισκοπῆς, ταμιεύειν καὶ τὴν ἀποστολικὴν κανόνα, καὶ-

καὶ πανταχόθεν τῆ ἐκκλησίαν αὐτῆς καταπιπτούσων, καὶ εἰς τὸ μηδὲν ἀχθῶν ἀποκαμνόντων· ὥρισαν οἱ πατέρες, μὴ ἐνεργεῖν Ἐπίσκοπον μοναστήριον ἴδιον, πρὸς τὸ ἐπὶ καταλύσει τῆς ἐπισκοπῆς τοῦτο καινίζειν. εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα τις Ἐπίσκοπος ποιήσει, αὐτὸς μὲν ἐπιτιμίῳ καθυποβληθήσεται· τὸ δὲ καινισθὲν μοναστήριον ὑπὸ τὸ κυριότητα ἔσεται τῆς ἐπισκοπῆς. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. καλῶς δὲ εἶπε, μὴ ἔχειν ἐξουσίαν Ἐπίσκοπον ἐκ νέου καινίζειν μοναστήριον ἐπὶ καταλύσει τῆς ἰδίας ἐπισκοπῆς. εἰ γάρ τὸ παλαιὸν μοναστήριον ἀνακαινίζει τις, φθάσαν καταπεπτωκυῖαν, καὶ μηδὲν τῶν τῆς ἐπισκοπῆς αὐτῷ λυμαίνεται, ἀ κωλυθήσεται ποιῆσαι τὰ βέλτιστα αὐτῷ, ὥσπερ ἀ κωλυθήσεται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ μοναστήριον ἐκ καινῆς ἀνεγεῖραι, εἴπερ τὸ τῆς ἐπισκοπῆς ἀ λυμαίνεται· ἀλλ' οἴκοθεν τῷ δαπάνῳ ποιεῖ. Ὃ γὰρ ἀδιακρίτως ἔστω, καὶ ὅτε μὴ βλάπτεται ἡ ἐπισκοπή, κωλύεσθαι τὸν Ἐπίσκοπον καινουργεῖν μοναστήριον εἰς δοξολογίαν Θεοῦ καὶ σωτηρίαν ψυχῶν, οὐκ ἔστιν οὐ παραδέκτον, οὐδὲ τῆς τῶν πατέρων διακρίσεως ἐπάξιον. καὶ αὐτὸς γὰρ ὁ τῆς παρούσης συνόδου πρῶτος, ὁ μακαριώτατος Φώτιος, τὸ τοῦ Μανουὴλ μοναστήριον ἐκ κρηπίδων αὐτῶν θεὸν, εἰς ὃ νῦν ὁρᾶται κάλλος καὶ μέγεθος κατέστησε. καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐκεῖνος πατριάρχης κύριος Ἀλέξιος μετὰ ταῦτα τὸν μοναστὴν τὸν λεγόμενον τοῦ κυροῦ Ἀλεξίου ἀνέκτισεν. καὶ ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης κύριος Θεοφύλακτος τὸν παλαιὸν μοναστὴν τῶν Ῥουφινιάνων, καὶ ἄλλοι δὲ πατριάρχαι, μητροπολῖται τε καὶ Ἐπίσκοποι διάφορα μοναστήρια καινούργησαν ἔνδοθι τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων καὶ ἔξωθεν, καὶ ἔστιν ἐκ τούτων καὶ τὸν τοῦ κράτους ὠφέλημα εἰς τὰ δίκαια τῶν ἐπισκοπῶν ὠφέλησε πάντως, πρὸς τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν τούτων ἀνέγερσιν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐπὶ καταλύσει τῶν οἰκείων ἐπισκοπῶν. ὥσπερ δέ τις εἰπόντος, ἵνα τί ἡ παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου ἀνεγερθῆσα μονὴ ὑπὸ τὰ δίκαια τούτου, ἢ καὶ ἐλευθέρα, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἐπισκοπικὸν μεταβαίνει κυριαρχίαν; εἶπον οἱ πατέρες, ὡς ἐπεὶ ἀρχῆθεν καὶ ἐκ κρηπίδων αὐτῶν ὑπεναντίως τοῖς κανόσι ζωσέτω τὸ τοιοῦτον συναγὲς φρονητήριον, ὀφείλει λογίζεσθαι ὥσπερ εἰ μηδὲ ἐκτίσθη παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου· καὶ ἐπεὶ τὰ παρά τινων προσαγόμενα τῷ Θεῷ οὐκ εἰσὶ τῆς τοῦ κτίζοντος κυριότητος, ἀλλὰ τῆς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν εἰσόδων ὁ τὸ ἐπισκοπεῖον ἐκτίσθη, ὀφείλει καὶ τὸ τοιοῦτον ὡς ἰδιόκτητον τῇ ἐπισκοπῇ προσκυρῶσθαι. ἐρωτήσει δέ τις, εἰς ποῖον Ἐπίσκοπον ὀφείλει τὸ μοναστήριον παρελθεῖν, εἰς τὸν καθεξάμενον τὸν κτίσαντα τοῦτο ἀρχιερέα, ἢ εἰς τὸν ἐγχώριον Ἐπίσκοπον; Λύσις. τὰ δαπανηθέντα εἰς ἀνέγερσιν τοῦ μοναστηρίου, ὡς ἀπὸ τοῦ κανόνος ἀναφαίνεται, ἀπὸ τῶν εἰσόδων ἦν τὸ ἐπισκοπεῖον· διὸ καὶ ὀφείλει τοῦτο εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν ταύτην παρελθεῖν, ὡς δικαιουμένῳ ἐπ' αὐτῷ, πρὸς τὸ κατακτᾶσθαι ἀπὸ τῶν εἰσόδων ταύτης. καὶ εἰ μὲν ἐκτίσθη εἰς τὴν ἐνορίαν αὐτῆς, λόγος οὐδείς· εἰ δὲ καὶ εἰς ἑτέραν ἐνορίαν, καὶ ὕστερον μοναστήριον παρελθόντος εἰς τὸν ἐπισκοπικόν, ὁ δὲ κατὰ χώραν Ἐπίσκοπος ἔξει ἐπ' αὐτῷ μόνα τὰ ἀρχιερατικὰ δίκαια. καὶ ἡ μὲν ἑρμηνεία τοῦ κανόνος ἐν τούτοις. ἔχει δὲ ὅτι μνήμης, ὅτι ὁ ἅγιος Χρυσοστόμος ἐν τῇ κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου ἑρμηνείᾳ αὐτοῦ λέγει, ὡς ἐάν τις ἐρωτήσῃ σε ποῖόν ἐστι χρήσιμον, προσενεγκεῖν ἐκκλησίᾳ δῶρον, ἢ χορίσασθαι πτωχοῖς, εἰπὲ προτιμήσαντες τοὺς πτωχούς. ὅτι, φησί, τὰ μὲν τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ χρόνος φθείρει, καὶ τύραννοι ἁρπάζουσι· τὰ δὲ δοθέντα πτωχοῖς, οὐδὲ ὁ διάβολος δύναται ἀφελέσθαι. ἐὰν δὲ προβάλητάι τις διορίσασθαι ἐκκλησίᾳ, οὐκ ὀφείλει παρεκβάσεως χάριν τῆς προτιμηθῆναι τοὺς πτωχούς. καὶ ὅτι ἡ ἀνακαίνησις τῶν ἐκκλησιῶν προτιμοτέρα ἐστὶ τῶν πτωχῶν· ἡ μὲν γὰρ πρώτη νεουργία.

ZONAR. Τὸ μὴ Ἐπισκόπων κτίζεσθαι μοναστήρια κωλύει ὁ κανών· ἵνα μὴ τὰ τῶν Ἐπισκοπῶν αὐτῶν ὀφειλόμενα ζωντάι, καὶ εἰς τὰς οἰκοδομὰς τῶν μονῶν δαπανῶσιν αὐτά, καὶ τὰς

A re, ut vult Canon Apostolicus; & cùm Ecclesiæ ea de causa ruerent, & ad nihilum ferè redigerentur: statuerunt patres, ne Episcopus privatum monasterium de novo extrueret, quòd hoc ad Episcopatus perniciem innovaretur. Si quis autem Episcopus præter hæc fecerit, ipse quidem pœnæ subjicietur: de novo autem factum monasterium erit sub dominio Episcopatus. Et in his quidem consistit Canon. Rectè autem dixit, non licere Episcopo monasterium de novo extruere, ad sui Episcopatus exitium. Si quis enim quod antè erat monasterium & priùs corruerat, renovet, nec suo Episcopatui detrimentum afferat, non prohibebitur facere quæ velit: B quemadmodum nec prohibebitur, ut mihi quidem videtur, monasterium de novo excitare, si non afferat incommodum Episcopatui, sed eum ex se sumptum faciat. Sic enim indistinctè, & quando non læditur Episcopatus, prohiberi Episcopum, quominus ad Dei honorem & animarum salutem de novo monasterium extruat, non est admittendum, nec patrum judicio ac prudentia dignum. Nam & ipse præsentis Synodi primus, beatissimus Photius, Emanuelis monasterium ab ipsis ferè fundamentis ad eam, quæ nunc videtur, pulchritudinem & magnitudinem deduxit. Et sanctissimus ille Patriarcha dominus Alexius monasterium, quod domini Alexii C dictum est, postea excitavit. Et sanctissimus Patriarcha dominus Theophylactus Rufinianorum celebre monasterium, & alii etiam Patriarchæ & metropolitani ac Episcopi diversa monasteria de novo condidêre, tam intra quàm extra hanc reginam urbium: & nullum eorum, quemadmodum Canone continetur, ad jura Episcopalia rediit; idque omnino, eo quòd non facta est ab Antistitibus monasteriorum excitatio ad Episcopatuum suorum perniciem. Perinde autem ac si dixisset quispiam, cur monasterium ab Episcopo excitatum sub ejus jure non servatur, vel etiam liberum relinquitur, sed sub Episcopale dominium redigitur? Dixerunt patres, quòd quo- D niam ab initio & ab ipsis fundamentis sanctum hoc monasterium contra Canones constitutum est, existimandum est perinde ac si nec ab Episcopo ædificatum fuisset: & quoniam, quæ Deo ab aliquo offeruntur, non sunt ejus qui constituit dominii, sed Dei, & ex Episcopatûs reditibus extructum est; debet & hoc ut proprium Episcopatui tribui. Rogaverit autem quispiam, ad quemnam Episcopum debet redire monasterium, an ad Antistitem qui extructori successit, an ad ejus regionis Episcopum? Solutio. Quæ ad monasterii excitationem insumpta sunt, ut ex Canone apparet, erant ex reditibus Episcopatus; & ideo hoc debet ad hunc Episcopatum reverti, idque E meritò, quoniam ex ejus reditibus extructum est. Atque si in ipsius quidem diœcesi extructum est, nulla est dubitatio: sin autem & in alia diœcesi, sic quoque monasterium ad Episcopatum redibit. Qui autem est regionis Episcopus, habebit in eo jura sola Episcopalia. Et Canonis quidem in his consistit interpretatio. Tene autem memoria, quòd sanctus Chrysostomus in sua secundùm Matthæum Evangelii interpretatione dicit; Quòd si quis interrogaverit, utrum sit melius offerre donum Ecclesiæ, an mendicis largiri, dic præferendos esse mendicos. Quoniam, inquit, quæ sunt Ecclesiarum, & tempus corrumpit, & tyranni auferunt: quæ autem data sunt mendicis, ne Diabolus quidem auferre potest. Si quis autem Ecclesiæ dare proposuerit, non debet ab eo dimoveri, eo quòd prælati sint mendici. Et quod Ecclesiarum renovatio mendicis præferenda est: non itidem autem prima ædificatio.

ZONAR. Monasteria ab Episcopis Canon ædificari vetat; ne, quæ ad Episcopatus ipsorum pertinent, ipsi sibi tanquam propria vindicent, ac in monasteriorum ædificationes insumant, proindéque Episcopatus, de

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

sola monasteriorum amplificatione solliciti, distrahant: quo quidem distrahendi verbo, collapsionem reiq; totius interitum indicat. Quod namque in partes distrahitur, sive animatum sit, sive inanimatum, corrumpi omnino necesse est. Monasterium itaq; aliquod proprium excitandi, quod ea nempe monasterii constitutio Episcopatui eversionem allatura sit, nulli prorsus Episcopo facultatem esse decernit. Quod si quis tamen, inquit, id Episcopus audeat ipsum quidem ab eo, à quo Episcopus creatus est, puniri: novum autem ab ipso conditum monasterium episcopalia adjudicari, atq; inter ejus possessiones ac si ne monasterium quidem fuisset, censeri, placet. Neque enim, quæ ex canonum sanctionibus constituta sunt, per ea quæ legibus adversantur, labefactari atque everti fas est.

A διαστῶντες πρὸ τῆς μονῶν ἐπαύξησιν φροντιστήριον· διὰ δὲ, διαστῶντες, πρὸ τῆς διατομῶν παρεμπλώσεως πλῆσιν καὶ ἀφανισμόν. Ὃ γὰρ διαστόμενον, κἂν ζῶον εἴη, κἂν ἄψυχόν τι, εἰς φθορὰν συνελαύνεται καὶ ἀπαραιτήτως καταλύεται, μή τινι τῆς Ἐπισκόπων ὀξύναι μοναστήριον ἴδιον νενομίσθαι, ὡς διὰ καταλύσεως τῆς διατομῆς τῆς συστάσεως τῆς μονῆς ἐσομένης· εἰ δὲ τοῦτο τολμήσει, φησὶν, αὐτὸς μὲν διπτιμηθήσεται διὰ δὲ χειροτονοῦντα αὐτόν. Ὃ δὲ νενομισθὲν διὰ αὐτῆς τῆς διατομῆς προσκυρωθήσεται, καὶ ἔσται αὐτῇ ἰδιόκτητον, ὥσπερ εἰ μηδὲ μοναστήριον ἐγένετο. τὰ γὰρ παρανόμως γενόμενα οὐκ ἔσονται εἰς βλάβην καὶ ἀναιρεσιν τῶν προτετομένων κανονικῶς.

B

ARIST. *Nulli Episcopo liceat Monasterium proprium, in sui Episcopatus exitium, de novo extruere. Qui autem hoc audet, castigetur: & quod de novo extruitur, ut privatum Episcopatui adscribatur.*

ΑΡΙΣΤ. Μηδενὶ τῶν Ἐπισκόπων ἐξέστω μοναστήριον ἴδιον, διὰ καταλύσεως τῆς ἰδίας διατομῆς, νεωτερίσαι. ὁ δὲ τοῦτο τολμῶν, διπτιμάσθω· καὶ τὸ νεωτερισθὲν, ὡς ἰδιωτικὸν, τῇ διατομῇ προσκυρούσθω.

CANON VIII.

ΚΑΝΩΝ η'.

Divinus & sacer sanctorum Apostolorum canon eos, qui seipsos castrant, esse sui homicidas judicat; Et si sint quidem Sacerdotes, deponit; si non sint autem, ne ad sacerdotium promoveantur, prohibet: ex eo aperte statuens; quod si is, qui seipsum execat, sui est homicida, qui alium execat, est omnino homicida. Merito autem statuerit quispiam talem ipsum quoq; in opificium contumeliosum videri. Quamobrem decrevit sancta Synodus, ut si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, castrare aliquem convictus fuerit, vel manu propria, vel suo jussu, is depositioni subjiciatur: Si sit autem Laicus, segregetur; præterquam si morbus aliquis inciáens ad execandum ægrotantem cogerit. Quemadmodum enim primus Nicænæ Synodi canon eos qui morbo execti sunt, non punit, propter morbum: sic & nos, nec sacerdotes, qui ægrotos castrari mandant, condemnamus, nec Laicos, qui propriis manibus ad castrationem utuntur, reprehendimus. Hoc enim corporis esse medelam, non autem creaturæ insidias fieri, vel opificium injuria affici existimamus.

C

D

Ὁ θεῖος καὶ ἱερὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν τοὺς ἑκτέμνοντας ἑαυτοὺς αὐτοφονευτὰς κρίνει· καὶ ἱερεῖς μὲν ὄντας, καθαιρεῖ· μὴ ὄντας δὲ τῆς ἐπὶ τῷ ἱερωσύνῃ φέρηται, ἀπείργει· δῆλον ἐντεῦθεν καθιστῶν, ὡς εἴπερ ὁ ἑαυτὸν ἑκτέμνων αὐτοφονευτής ἐστιν, ὁ ἕτερον ἑκτέμνων πάντως φονευτὴς ἔσται. Εἰκὸς δ' ἂν τις καὶ τοιοῦτον δικαίως καὶ τῆς δημιουργίας αὐτῆς ὑβριστὴν εἶναι. διόπερ ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος, εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος συνηχίζων τινὰ ἐλεγχθείη, ἢ αὐτοχειρίᾳ ἢ ἐξ ἐπιταγῆς, τοῦτον καθαιρεῖσθαι καὶ ὑποβάλλεσθαι. εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, ἀφορίζεσθαι, πλὴν εἰ μήπω νόσημά τι ἐξαναγκάσειε πρὸς ἐκτομὴν ὁ πεπονθὼς βιάζοιτο. ὡσαύτως γὰρ οἱ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου πρῶτος κανὼν τοὺς ἐν νόσῳ χειρουργηθέντας ἢ κελεύσαντας οὐ κολάζει διὰ τὸ νόσημα· οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἔτε τοὺς ἱερεῖς ἐπιτάσσοντας εὐνουχίζεσθαι τοὺς νοσοῦντας καταδικάζομεν, οὔτε μὴν τοὺς λαϊκοὺς αὐτοχειρίας πρὸς τὴν ἐκτομὴν ἀγομένους αἰτιώμεθα. τοῦτο γὰρ ἰατρείαν σώματος, ἀλλ' οὐκ ἐπιβουλὴν τοῦ πλάσματος, ἢ τῆς πλάσεως ὕβριν λογιζόμεθα.

Balsamon. Per Canonem Apostolic. intelligunt Patres, Canonem vigesimum primum, secundum, tertium & quartum; illi enim definiunt, quomodo puniri debeant, qui sibi testiculos amputant. Præsens autem canon decernit, quomodo puniri debeant, qui alios suis manibus castrant, & qui hoc fieri mandant. Dicunt ergo, quod quoniam qui seipsum execat, sui est homicida, omnino is qui alterum castrat, vel castrari mandat, est homicida. Vocat autem ipsos etiam in Deum contumeliosos. Quos enim Deus per liberorum procurationem immortales quodammodo effecit, & in marem ac fœminam condidit, dicens eis, Crescite & multiplicamini & replete terram, ipsi, adversus Dei præceptum, eos aliquid aliud esse fecerunt, per testiculorum ablationem: utpote cum castrati, nec sint viri, quod non generent; nec mulieres, quod non pariant. Statuerunt ergo patres eos qui aliquem castrare ausi fuerint, vel manu sua vel jussu, si sint quidem sacerdotes, deponi; sin vero Laici, segregari: nisi fortè in eos, qui ægrotant tale quid fecerint; eos enim nulli esse culpæ affines jusserunt, quia Dei opificii medela est, non autem contumelia, id quod sic fit propter morbum. Lege quæ in dictis Apostolicis canonibus scripta sunt, & primum canonem primæ synodi, & quæ in eo sunt, & cxlii. novellam Justiniani sitam extra xiiii. cap. primi tituli præsentis operis. Nota & novum quidpiam, quod ex eo apparet quod in canone comprehenditur.

E

F

ΒΑΛΣ. Ἀποστολικὸν κανόνα, φασὶν οἱ πατέρες, τὸν κα'. κβ'. κγ'. καὶ κδ'. οὗτοι γὰρ διορίζονται πῶς ὀφείλουσι κολάζεσθαι οἱ τοὺς διδύμους ἑαυτῶν ἐκτέμνοντες. ὁ δὲ παρὼν κανὼν θεσπίζει, πῶς τιμωρεῖσθαι μέλλουσιν οἱ ἑτέρους εὐνουχίζοντες αὐτοχείρως, καὶ οἱ τοῦτο ἐπιτρέποντες. φησὶ γοῦν, ὡς ἐπεὶ ὁ ἐκτεμὼν ἑαυτὸν, αὐτοφονευτής ἐστι, πάντως ὁ ἕτερον ἐκτεμὼν, ἢ ἐπιτρέψας ἐκτμηθῆναι, φονεὺς ἔσται· ἀποκαλεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ὑβριστὰς τοῦ Θεοῦ. ὃς γὰρ ὁ Θεὸς διὰ τῆς παιδοποιίας ἀθανάτους σχεδὸν ἀπεργάσατο, καὶ εἰς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐδημιούργησεν, εἰπὼν πρὸς τούτους, αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν οἰκουμένην, αὐτοὶ, ὑπεναντίως τῷ προστάγματι τοῦ Θεοῦ, ἕτερόν τι τούτους ἐποιήκασι διὰ τῆς τῶν διδύμων ἀφαιρέσεως· ὡς τῶν ἐκτετμημένων μήτε ἀνδρῶν ὄντων διὰ τὸ μὴ παιδογονεῖν, μήτε γυναικῶν, διὰ τὸ μὴ τίκτειν. ὥρισεν οὖν οἱ πατέρες, τοὺς τολμῶντας εὐνουχίαν οἱονδήποτε, ἢ αὐτοχειρίᾳ ἢ διὰ προστάξεως, ἱερωμένους μὲν ὄντας, καθαιρεῖσθαι, λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι, εἰ μήπω εἰς νοσοῦντάς τινας τοιοῦτόν τι διαπράξωνται· τούτους γὰρ ἀνεπιλήπτους εἶναι προσκελεύσθαι. ὅτι ἰατρεία τοῦ πλάσματος τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐχὶ ὕβρις ἐστὶ, τὸ διὰ νόσον οὕτω γινόμενον. ἀναγνωσθήτω τὰ ὧν τοῖς ῥηθεῖσιν ἀποστολικοῖς κανόσι συμφέροντα· καὶ τὸ α'. κανόνα τῆς πρώτης Συνόδου, καὶ τὰ ὧν αὐτῷ, καὶ τὸ ρμβ'. Ἰουστινιάνου νεαρᾶς, καταστρωθήσεται ἐξόπισθεν τῆς ιδ'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ πρώτου Συντάγματος. σημείωσαι δὲ τὸ καινὸν ἀπὸ τοῦ τοῦ κανόνος προσθήκης ἀναφαινόμενον.

ἄνωθεν

ἄνωθεν μὲν γὰρ τοὺς ἱερωμένους εὐνουχίζοντας, ἢ αὐτοχείρως ἢ ἐξ ὑπηζητῆς, καθαιρεῖσθαι διορίζονται οἱ πατέρες· κατὰ δὲ τοὺς περὶ τῶν διὰ νόσον ἀκρωτηριαζομένων ὁ λόγον ποιήμενοι, τοὺς μὲν λαϊκοὺς αὐτοχείρως εὐνουχίζοντας ἢ τὸν ἀκρωτηριασμὸν ὑπηρέτοντας, μὴ αἰτιᾶσθαι· τοὺς δὲ ἱερωμένους, ὑποτάττοντας μόνον, μὴ καθαιρεῖν· μὴ μέντοι γε καὶ αὐτοχείρως τὸν ἀκρωτηριασμὸν ἠμυομένους. σημείωσαι οὖν τοῦτο, ὀφεῖλον συμβαλέσθαί σοι πολλά, εἰς τὸ μὴ ἐξ ἀτιμωρήτους τοὺς ἱερωμένους διὰ νόσον παραδιδόντας εἰς ἀκτομίαν ἑαυτοὺς δίχα ὑπηρετῶν ἐκκλησιαστικῶν. εἰ γὰρ τιμωρεῖται ὁ ἱερωμένος ὁ ἕτερον αὐτοχείρως διὰ νόσον ἐκτέμνων, πολλῷ πλέον τιμωρηθήσεται ὁ ἑαυτὸν ἀκρωτηριάζων ἱερωμένος διὰ νόσον.

A Superius enim Sacerdotes, qui vel ſuis manibus vel juſſu caſtrant, deponendos eſſe patres ſtatuunt: inferius autem de iis, qui propter morbum mutilantur, loquentes, Laicos quidem, qui ſuis manibus caſtrant, vel mutilationem ſeu caſtrationem mandant, non inculpant; Sacerdotes verò, qui mandant tantum, non condemnant, ſed non itidem & eos, qui ſuis manibus caſtrationem fecerint. Nota autem hoc, quod tibi multum debet conferre, ne impune abeant Sacerdotes, qui ſe abſque Eccleſiæ permiſſu propter morbum caſtrandos tradunt. Si enim punitur Sacerdos, ſi qui ſua manu alterum propter morbum execat, multo magis punietur Sacerdos, qui ſe propter morbum mutilat.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ εὐνουχίζειν καὶ τοῖς πολιτικοῖς νόμοις ἀπηγόρευται. ὁ μὲν οὖν ἑαυτὸν ἐκτέμνων, καθὼς ἐν τῷ πρώτῳ κανόνι τῆς οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου εἴπομεν, ἱερωμένος ὢν καθαιρεῖται, μέλλων δὲ ἱερωμένος κωλύεται ὡς αὐτοφονευτής. εἰ γὰρ ἐκεῖνος αὐτοφονευτὴς κρίνοιτο, ὁ ἄλλον εὐνουχίζων πολὺ μᾶλλον ἂν κριθείη φονευτής. εἴη δ' ἂν καὶ τῆς τοῦ θεοῦ δημιουργίας ὕβριστής. ὃν γὰρ ἐκεῖνος εἰς ἀνδρώαν φύσιν προήγαγε, τοῦτον οὗτος εἰς φύσιν ἄλλως μεταμείβει ἀλλόκοτον. οὔτε γὰρ ἀνδρώας ἔτι φύσεως ὁ ἐκτεμνόμενος, ἐπεὶ σωφρονίζων οὐ δυνατὸν τέκνον ἐγεῖραι, οὔτ' αὖθις γυναικείας ἔτι ἐστὶν ἐπεὶ μὴ τίκτει. ἀλλὰ τοῦτο, φησὶν ὁ κανών, εἴ τις ἱερωμένος εὐνουχίζων τινὰ ἐλεγχθείη, εἴτε δι' ἑαυτοῦ, εἴτε δι' ἑτέρου, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω. εἰ δέ τις περιπέσοι νοσήμασι, δι' οὓς βιάζοιτο ἐκτέμνεσθαι, ὅτε ἐφίσιν αὐτὸν εὐνουχίζεσθαι, καὶ οὔτε τοὺς χειρουργοῦντας οὔτε τοὺς ὑποτάττοντας κολάζει. οὐ γὰρ ὕβρεως τοῦ πλάσαντος τοῦτό ἐστιν, ὅτι μικρὰ ὑποβολή τις τοῦ πλάσματος, ἀλλὰ νόσου θεραπεία.

ZONAR. Caſtrare quempiam civilium quoq; legum decreto interdictum eſt. Qui ſibi igitur genitalia præſcindit, quemadmodum primo can. Oecum. primæ Synodi explicuimus, ſi quidem Sacerdos ſit, deponitur: ſi minus, ut homicida ſui à ſuſceptione ordinum amovetur. Quod ſi ut ſuiipſius interfector ille damnetur, qui alterum executerit, homicida proculdubio exiſtimabitur. Eſt vero præterea in ipſum quoq; Dei artificio elaboratum opus injurius. Quem enim Deus in ſortem naturæ virilis eduxit, hunc ad diverſam mutandam omnino ſimilem naturam ipſe traducit. Nec enim virilis naturæ conſors exectus ille putari debet ſiquidem liberos ex muliebri commercio procreare nullatenus poteſt: neque viciſſim muliebris, quoniam non pariat. Ideirco ſi quis alterum execuiſſe, ſive ipſe per ſe, ſive alterius opera, convictus fuerit, Sacerdotem deponi, Laicum vero can. ſegregari jubet. Si quis tamen in morbum, ex quo virilia abſcindi neceſſe ſit, incidat; ea vero tunc temporis amputari canon haud vetat, neque ullam, aut in eos, qui manum aperi admoverint, aut qui fieri juſſerint, pœnam decernit. Sola enim hic morbi curatio quæritur, non aut opifici contumelia, aut ullum opificio damnum, infertur.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ Διάκονος εὐνουχίσῃ τινα, ἢ αὐτοχειρίᾳ, ἢ ὑποτάγματι, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς εἴη, ἀφοριζέσθω. πλὴν εἰ μὴ νοσήματι, πρὸς τὸν ἐκτομὸν ἐκβιάζοιτο· ἰατρεία γὰρ τοῦτο, οὐ βουλή.

D ARIST. *Si quis Epiſcopus vel Presbyter vel Diaconus quemlibet caſtraverit, ſive propria manu, ſive juſſu, deponatur: ſin vero Laicus ſit, ſegregetur: niſi morbo forſitan ad exectionem cogatur. Hoc enim medela eſt, non inſidiæ.*

ΚΑΝΩΝ Θ'.

Τὸ ἀποστολικὸν καὶ θεῖον κήρυγμα τοὺς ἱερεῖς, τύπτειν ὑποχειρουμένους τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἢ ἀπίστους ἀδικοῦντας καταπλήττειν καὶ ὑποβάλλοντας, οἱ δὲ οἰκεῖον ἀποθεραπεύειν μηχανώμενοι θυμὸν, καὶ τοὺς ἀποστολικοὺς διατάξεις παρακρούοντες, τοὺς αὐλοχεῖρας τύπτοντας ἐξέλιπον, μήτε τὸ κήρυγμα μηδὲν τοιοῦτον ὑποσημαίνοντα, μήτε δὲ ὁρισμοῦ λόγου τοῦτο νοεῖν βουληθέντα. μᾶλλον γὰρ οἷς ἀληθῶς καὶ λίαν ὑποφαλὴς ἡ αὐλοχεῖρα ἐν ᾧ τύπτειν ποιεῖ ἢ τετρακὶς πλήξαντα, καθυφεῖσθαι ἀδείας ἢ διδομένης, τύπτειν ἐξ ὑποταγμάτων ἢ ἁπλῶς καὶ μέχρι θανάτου ἢ τιμωρίαν ἐπαιόξοντα παρορᾶσθαι ἀπρεπέστατον. διόπερ τῷ κήρυγματι τὸ τύπτειν ἁπλῶς κολάζοντας, καὶ ἡμεῖς ὕστερον συμψηφιζόμενα. χρὴ γὰρ τὸν τοῦ θεοῦ ἱερέα διδασκαλίαις καὶ νουθεσίαις, ἔνθ' ὅτε ἢ καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπημίοις, ἢ ἀπαιδεύτοις παιδαγωγεῖν, ἀλλὰ μὴ μάστιξι καὶ πληγαῖς εἰς τὸ τὸν ἄνθρωπον σώματα ὑβρίζειν. εἰ δέ τινες εἶεν πάμπαν ἀνυπόλακτοι, καὶ τῷ σωφρονισμῷ τῶν ὑπημίων μὴ ὑπακούοντες, τούτους, φησὶ τοὺς τοῦ τῆς ἀρχῆς ἐκκλήσεως, ἐνδεῖς κωλύει σωφρονίζεσθαι· καὶ γὰρ ὁ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου πέμπτος κανὼν, τοὺς θορυβοῦντας καὶ στάσεις τῇ ἐκκλησίᾳ ἐμποιοῦντας, δεῖν τῆς ἔξωθεν χειρὸς ὑπανύεσθαι ὑπεστρέψατο.

CANON IX.

Cum Apoſtolicus ac divinus canon ſacerdotes, qui verberare aggrediuntur, vel fideles qui peccarunt, vel infideles qui injuriam fecerunt, depoſitioni ſubjiciat: ii qui ſuæ iræ mederi moliuntur, & Apoſtolicas conſtitutiones detorquent, eos intellexerunt, qui ſua manu verberant, nec canone tale quid ſignificante, nec recta ratione hoc intelligere permittente. Eſt enim revera ineptum & valde lubricum, ut qui ſua quidem manu ter vel quater in verberando percuſſerit, deponatur: data autem facultate is, qui juſſu verberandi immaniter & uſq; ad mortem ſupplicium inflicturus eſt, impune id ferre permittatur. Quamobrem canone pro verberatione abſolute puniente, nos quoque ſimul cum eo ita decernimus. Oportet enim Dei ſacerdotem doctrinis & admonitionibus, nonnunquam autem & pœnis canonicis, eum, qui ſe immodeſtè & inſolenter gerit, inſtituere; ſed non flagellis & verberibus in hominum corpora inſultare. Si qui autem ſunt morem omnino non gerentes, & pœnarum correctioni non cedentes ut ii apud loci illius Magiſtratus accuſentur & caſtigentur, nemo prohibet. Antiochena enim Synodi canon quintus eos, qui tumultus excitant, & ſeditiones in Eccleſia introducunt, per manum externam converti oportere ſtatuit.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν κζ'. ἀποστολικὸς κήρυξ καθαιρεῖσθαι διορίζεται τοὺς ἱερωμένους τύπτοντας οἱονδήποτε πιστὸν ἢ ἄπιστον

BALS. Vigeſimus ſeptimus can. Apoſtolicus jubet Sacerdotes deponi, qui quemcunq; fidelem vel infidelem qui

qui peccârit vel injuriam fecerit, verberant. Præſens autem canon dicit, quòd quidam Sacerdotes, quæ ex canone inducitur, depoſitionem hinc verentes, ſua quidem manu non percutiunt: ſed iræ ſuæ medentes, per alios verberant; quod ſcilicet canon Apoſtolicus hoc expreſsè forſitan non prohibuerit. Et ideo præceptum Apoſtolicum circumſcribunt. Eſt itaque lubricum, vel potius abſurdum, dicere de Apoſtolis, quod eum quidem puniunt, qui ſemel vel bis fortaſſe propriâ manu percuſſit: eum autem, cujus juſſu complures plagæ mortales cuilibet inferuntur, non puniri. Et ideo ſtatuerunt patres, conſequenter iis quæ à ſanctis Apoſtolis ſtatuta ſunt, ut Sacerdotes neque ſuis manibus neque alienis quemquam verberent; ſed per admonitiones, vel etiam pœnas canonicas, eos qui peccant, corrigant: ii autem, qui per hæc non corriguntur, per citationem ad magiſtratus puniantur. Perinde autem ac ſi dixiſſet quiſpiam, hoc quoque Sacerdotibus non convenire dicit canon, quod Antiochena Synodus, in quinto canone, Clericos, qui Eccleſiam conturbant, per externam manum ſeu civilem caſtigari oportere ſtatuit. Dixerit autem quiſpiam; Et quomodo, hæc decernente canone, liberalium ſtudiorum magiſtri, Grammatici ſcilicet & ejuſmodi alii, licet ſint ſacris initiati, ſine præjudicio ſuos diſcipulos verberant? Solutio. Propter vindictam & iram verberare, eſt pœna dignum; non autem ea, quæ doctrinæ & eruditionis gratia & verbis & manu fit, moderata magiſtrorum correctio. Propterea enim canon quoque dicit puniri, ſi Sacerdotes in hominum corpora inſultent: per hoc verbum, inſultare, ſignificans amentium inſtar ratione carentem appetitionem eorum, qui cum ira percutiunt. Si enim prohiberetur magiſtrorum ejuſmodi percuſſio, nec Eccleſiaſtici Clerici ferula caſtigarent, primi defenſoris ſuaſu, eos, qui peccant, liberos & ſervos, ad primum defenſorem accedentes. Sed hoc tamen fit abſque ullo præjudicio. Quamobrem ſi quis Sacerdos primi Defenſoris ferula aliquem percuſſerit cum ira & furore, ut et etiam aliquando contigit in Patriarchæ domini Lucæ pontificatu, non effugiet ſupplicium: & rurſus, ſi cum ira diſcipulum præceptor percuſſerit, uſus baculo quo poſſet cædes fieri, id non feret impune.

ZONAR. Xxvii. Apoſt. can. non licere Epiſcopo, Presbytero aut Diacono quemquam ob crimen admiſſum verberare; quique id fecerit, depoſitione eum mulctandum eſſe decernitur. Hunc ergo canonem ita nonnulli explicabant, ut ipſis quidem ſacri ordinis hominibus quempiam percuſſiſſe hoc canone vetitum; ſed mandare alteri negotium verberaque per illum inferre, id vero nullo modo interdictum eſſe affirmarent. Sed hanc opinionem hic can. corrigit, ac neq; abſurditate, inquit, neq; periculo caret, ſi hoc ſacros Apoſtolos præcepiſſe exiſtemus, ut quicunq; alterum ter quaterve ſuis ipſe manibus percuſſiſſet, illum deponi vellent: qui vero per alterum crudeliter vehementiſſimèq; adeo (hoc namque illud ſignificat uſq; ad necem) cædi juſſiſſet, impune hominem abire paterentur; idque maxime, cum indiſcriminatim Apoſtol. can. loquatur, ac verberanti pœnam univerſe decernat. Idem igitur, inquiunt Synodi Patres, quod Apoſtoli, nos quoq; decernimus; ne videlicet ſacratis hominibus eum, qui deliquerit, aut per ſe, aut per alium cui ipſi mandaverint, omnino liceat verberare. Sacerdotes namq; Dei docendo & movendo peccantes corrigere atque emendare par eſt: quin & Eccleſiaſticis quandoq; pœnis; quando ſcilicet admonitione aut cohortatione à flagitio revocari nullatenus queant. Neque enim à pœnis alterius inſtituendi corrigendique primordia, ſed à præceptis antea atque admonitionibus, ducenda ſunt; indeque ad vehementiora aſperioraque remedia deveniendum. Ver-

ἀδικήσαντα ἢ ἁμαρτήσαντα. ὁ δὲ πρῶτον κλῆρον φησὶν, ὡς πρὸς ἱερωμένους τὸ λοιπὸν τοῦ πρώτου κλήρου ἐπαγομένου ἐκ τούτου καθαίρεσιν ποιουμένους, ἀλλοχείρως μὲν οὐ πλήττουσι· διὰ δὲ οἰκεῖον θυμὸν θεραπεύοντες, δι' ἑτέρων τύπτουσιν· ὡς δ' ὁ ἀποστολικὸς κλῆρος μὴ ῥητῶς πάντα κωλύσαντος· καὶ τοῦτο, κἀντεῦθεν ἐπιγράφουσι τῷ ἀποστολικῷ παραγγελίαν. ἔστι δὲ καὶ ὑποφαλὲς, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἄτοπον, τὸ λέγειν περὶ τῶν ἀποστόλων, ὡς τιμωροῦσι μὲν διὰ παντὸς ἢ δὶς τυχὸν οἰκειοχείρως πλήξαντα· διὰ δὲ ὑπερορᾶσι θανασίμους καὶ πολλὰς πληγὰς τινι ἐπάραντα μὴ κολάζεσθαι. διὸ καὶ ὤφειλον οἱ πατέρες, ἀκωλύτως τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων διορισθεῖσι, μήτε αὐτοχείρως τοὺς ἱερωμένους κολάζειν οἰονδήποτε, μήτε δι' ἑτέρας χειρὸς, ἀλλὰ διὰ νουθεσιῶν ἢ καὶ ὑπομιόνων παραδόσεων τοὺς ἁμαρτάνοντας· τοὺς δὲ μὴ ὑπομένοντας διὰ τούτων, διὰ προσελεύσεως ἀρχοντικῆς τιμωρεῖσθαι. ὥσπερ δέ τινος εἰπόντος, καὶ τοῦτο ἀπρεπὲς ἦν καὶ ἀνοίκειον τοῖς ἱερωμένοις φησὶν ὁ κανών, ὡς ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδος ἐν ε'. κανόνι τοὺς θορυβοῦντας τὴν ἐκκλησίαν κληρικὰς σωφρονίζεσθαι διὰ τῆς ἔξωθεν χειρὸς ἤγουν τῆς πολιτικῆς, διωρίσατο. εἴποι δέ τις, καὶ πῶς, τοῦ κανόνος ταῦτα διορίζομένου, οἱ τὴν ἐλευθερίων παιδευμάτων διδάσκαλοι, γραμματικοί καὶ ὁπηλικονοῦν ἄλλοι, ἱερωμένοι ὄντες, ἀπροκρίτως τύπτουσι τοὺς μαθητάς; Λύσις· ὁ δι' ὀργὴν καὶ θυμὸν τύπτων, κολάζεται, ἢ μᾶλλον διὰ παίδευσιν καὶ μάθησιν μετὰ λόγου καὶ χειρὸς μετρία παίδευσις τῶν διδασκάλων. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ κανὼν εἶπε κολάζεσθαι δὲ ὑπερβαίνοντας τοὺς ἱερωμένους εἰς τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα· πρίσεως διὰ τὸ ὑπερβαίνοντα ῥήματος τῷ κτ' μαινομένους ἄλογον ὄρεξιν τῶν μὴ θυμὸν τυπτόντων. ἐπείπερ εἰ κωλύοι ἢ ζημιοῖτο τῶν διδασκάλων πληγὴ, οὐδὲ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ κληρικοὶ, διὰ σκυτάλης ἵνα ἐσωφρόνιζον τὸ φορητικῷ, τοὺς ἁμαρτάνοντας δούλους καὶ ἐλευθέρους τῷ φορητικῷ φορτιαγομένους. ἀλλ' ὅμως τοῦτο ἀφορισμὸς ἦν. ὡς τι εἴπις ἱερωμένος τύχῃ τινὰ διὰ τῆς φορητικῆς σκυτάλης μετὰ θυμοῦ καὶ μανίας, οἷς καὶ ἄλλοτε ποτὲ συνέβη ὑπὸ τῆς ἱερατείας τοῦ ἀγωνίστου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ, ἐκ ἐκφοβῆσαι τὸν κόλασιν· καὶ αὖθις εἰ καὶ μετὰ θυμοῦ τύχῃ ὁ μαθητὴν ὁ διδάσκαλος, φονευτηρίῳ ῥοπάλῳ χρησάμενος, ἐκ ἀπυρόμητος ἔσται.

ΖΩΝΑΡ. Ο τῶν ἁγίων ἀποστόλων εἰκοστὸς ἕβδομος κανών, ὅτι Ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον ἐπὶ τύπτῃ τοὺς ἁμαρτάνοντας· καθαιρεῖσθαι γὰρ τοῦτο πιστοῦται κελεύων. τινὲς οὖν παρερμηνεύοντες τὸν κανόνα ἔλεγον, ὅτι διὰ τῶν οἰκείων χειρῶν τύπτειν τοὺς ἱερωμένους ἐκώλυσεν ὁ κανών· ἑτέρῳ δ' ἐπιτρέπειν καὶ δι' ἑκείνου τύπτειν ἀκώλυτον. τοῦτο οὖν ὁ παρὼν κανὼν διορθοῦται, λέγει ἄτοπον εἶ καὶ ὑποφαλὲς τὸ οἴεσθαι τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους ἐπιτρέψαι, τὸ μὲν διὰ τῶν οἰκείων χειρῶν τοὺς ἢ πηρώσεις πλήξαντα καθαιρεῖσθαι· τὸ δ' ὑπαγορεύειν δι' ἑτέρου τύπτοντα ἀπηνεῖ καὶ λίαν σφοδροπαθῆ (τοῦτο γὰρ τὸ μέχρι θανάτου δηλοῖ) ἀπιμώρητον ἐᾶσαι, καὶ ταῦτα τοῦ ἀποστολικοῦ κανόνος μὴ διορίζοντος, ἀλλ' ἁπλῶς τὸ τύπτειν κολάζοντος. διὸ φασὶν οἱ τῆς Συνόδου πατέρες, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως τοῖς ἀποστόλοις ψηφιζόμεθα· ἵνα μήτε διὰ τῶν οἰκείων χειρῶν οἱ ἱερωμένοι, μήτε διὰ ὑπαγωγῆς δι' ἑτέρου, τύπτωσί τινα ἁμαρτήσαντα. τοὺς γὰρ διὰ τῆς ἱερᾶς διδασκαλίας καὶ νουθεσίας χρὴ παιδεύειν καὶ σωφρονίζειν τοὺς σφαλλομένους· ἐὰν ὅτε μὴ καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπομιόνοις, τυπτῆσιν, ὅτε μὴ διδασκόμενοι καὶ νουθετούμενοι οἱ ἁμαρτάνοντες σωφρονίζονται. εἰ γὰρ διὰ ὑπομιόνων ἄρχεσθαι τῆς παιδείας καὶ τῆς διορθώσεως δεῖ, ἀλλὰ διδάσκειν αὐτοὺς φορητὸν καὶ νουθετεῖν, καὶ ὅτε τοῦ θρασυκαρδίου καὶ ὑπερηφανωτέρου ἰατρείαν ἐπάγειν.

Ψηφιοποιήθηκε από

Ὅ δὴ μαστίζειν δὲ πληγὰς ἐπιτιθέναι τοῖς ἐπὶ ἀνθρώπων σώμασι, καὶ τοῦτον αὐτοῖς ἐπιπλήττειν ὡς τρόπον, πλέον ἀπαγορεύει. Ἀπὸ τοῦ ἐπιπλήττειν δὲ τὸν μεμικλῶ αὐτῷ καὶ ὀργίλον φορὰν ἐδήλωσε τὸ καὶ ὑπέφηνεν. εἰ δέ τινες, φησι, μήτε διδασκαλίαις, μήτε νουθεσίαις, μήτε μὴν ἐπιπλήξεσι κανονικοῖς διορθοῦνται, τοὺς τοιούτους ἀπὸ τῶν κατὰ τόπους ἀρχόντων σωφρονίζεσθαι δεῖ, ὑπομιμνησκομένων καὶ τῶν ἱερέων, οἷς νουθετοῦσι καὶ ἠπίως θεραπεύουσιν οὐκ ἐπείθησαν. Ὅ δὴ καὶ τῶν ἀρχόντων τοὺς ἀτάκτους σωφρονίζεσθαι καὶ ἐπιστρέφεσθαι, καὶ πάλαι διακεκύρωται ὁρισθὲν ἀπὸ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου ἐν πέμπτῳ αὐτῆς κανόνι.

A bera vero ac plagas hominum corporibus inferre, eiſque hac ratione inſultare, omnino vetat Canon. Quo quidem inſultandi verbo furioſum ipſorum iracundúmq; impetum innuere ac indicare voluit. Si qui vero, inquit, neque præceptis, neque admonitionibus, neque canonicarum quoq; pœnarum metu corrigantur, eos loci magiſtratuum opera caſtigari oportebit: quos quidem tota de re illi ſacerdotes commonefacient, quibus ipſi præcipientibus lenique curatione utentibus non obtemperarunt. De immorigeris porro hominibus magiſtratuum opera corrigendis & ad ſanam mentem reducendis, id jam olim ab Antiochena Synodo quinto Canone definitum eſſe demonſtrat.

B

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ἱερεῖς ἢ πιστοὶ ἁμαρτήσαντας, ἢ ἀπίστους ἀδικήσαντας τύπτοντες, ἢ αὐθαιρίᾳ, ἢ ἐπιτάγματι καθαιρείσθωσαν· χρὴ γὰρ διδασκαλίαις, νουθεσίαις, καὶ ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις τοὺς ἀτάκτους παιδαγωγεῖν, οὐ μάστιξιν, ἢ πληγαῖς· εἰ δὲ μὴ ὑπακούοιεν, ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἐκκλήσεως αὐτοὺς σωφρονίζειν.

ARIST. *Sacerdotes qui vel fideles qui peccarunt, vel infideles qui injuriâ affecerunt, ſive propriâ manu, ſive mandato verberant, deponantur. Oportet enim doctrinis, admonitionibus & pœnis Eccleſiaſticis immorigeros inſtituere, non vero flagellis & verberibus: ſi nondum autem morem geſſerint, eos per provocationem ad magiſtratus caſtigare.*

ΚΑΝΩΝ. ι'. — CANON X.

Οἱ τοῖς πάθεσιν ἑαυτοὺς ὀκδότους ἀπαρασήσαντες, ὑ μόνον τὸν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς κανόνων τιμωρίαν ὑ φεύγουσιν, C ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἐκείνων καταρχεῖσθαι τολμήκασι. στρεβλοῦσι γὰρ αὐτοὺς, καὶ πρὸς ὃ ἐμπαθὲς αὐτῆς ἀποκλίνηλόυσι τὸ θελήμα τοῦ, ἵνα τῇ φιλοτιμίᾳ τῆς ἐμπαθείας, κατὰ τὸν θεόλογον Γρηγόριον, μὴ μόνον ἀνόδυνον αὐτοῖς ᾖ τὸ κακὸν, ἀλλὰ καὶ θεῖον νομίζοιτο. τὸ γὰρ ἀποστολικὸν κανόνα τὸ λέγοντα, σκεῦος χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἁγιασθὲν ἢ ὀθόνιον, μηδεὶς ἔτι εἰς οἰκείαν χρείαν σφετερίζέσθω, ἀθέτουμεν γάρ· εἰ δέ τις φωραθείη, ἐπιτιμάσθω ἀφορισμῷ· τοῦτον εἰς σωτηρείαν τ' οἰκείων ἀθετουμένων ἐκλαμβάνοντες, ὑ φασὶ δεῖν καθαιρέσεως ἀξίους κρίνεσθαι τοὺς τ' σεβασμίαν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐνδυτὸν εἰς οἰκεῖον χιτῶνα, ἢ εἰς ἕτερόν τι τῶν ἀμφίων μεταλλαττίζοντας· ὑ μὴν, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ὃ ἅγιον ποτήριον· ὡ τῆς ἀσεβείας· ἢ τὸ σεπτὸν δίσκον, ἢ τὰ τούτοις ἀθέτουμενα εἰς ἰδίαν ἐκδαπάνησιν χρείαν, ἢ καταχρᾶσθαι. ὁ γὰρ κανὼν, φασι, τοὺς εἰς τοῦτο ἀδιαπτώτους, ἀφορισμῷ μὴ καθυποβάλλεσθαι, ἀλλ' ὑ καθαιρέσει ἐδικαίωσεν. ἀλλὰ τίς ἂν ἀνάσχοιτο τῆς τοσαύτης ἀθετοποίσεως καὶ δυσσεβείας μεγέθους; τοῦ γὰρ κανόνος τοῖς ὃ μόνον ἁγιασθὲν εἰς χρῆσιν, ἀλλ' οὐκ εἰς πλείαν ἁρπαγὴν, σφετερίζομένοις ὡς ἀφορισμὸν ἐπιτίμου· αὐτοὶ καὶ τοὺς καθαρπάζοντας καὶ ἱεροσυλοῦντας τὰ τῆς ἁγίων ἅγια ἐλεύθερουσι τῆς καθαιρέσεως, καὶ τοὺς εἰς βρωμίαν ὑπηρεσίαν, ὅσον γε τῇ ὑφ' ἑαυτῆς κρίσει, τοὺς σεβασμίους δίσκους, ἢ τὰ ἱερὰ ποτήρια καταμολύνοντας ἀκαθαιρήτους εἰσάγουσι· καίτοι φέρεσθ καθεσηκότος τοῦ μιάσματος, καὶ δῆλον ὄν, ὡς οἱ τὰ τοιαῦτα θρασύνοντες ὑ μόνον καθαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐσχάτης δυσσεβείας τῷ ἐγκλήματι ὑποπίπτουσι. διόπερ ὥρισεν ἡ ἁγία συνόδος· τοὺς ἐν τῷ τῷ ὄντι τῷ θυσιαστηρίῳ ἱερῶν καὶ ἁγίων σκευῶν ἢ ἀμφιασμάτων εἰς ἴδιον κέρδος ὑφαρπάζοντας, ἢ εἰς χρῆσιν ἀποχρωμένους ἀνιέρων, πάντελῶς καθαιρέσει καθυποβάλλεσθαι. Ὃ μὴ γάρ ἐστι βεβηλοῦσθαι· τὸ δὲ συλᾶσθαι τὰ ἅγια. τοὺς μέντοι τὰ ἔξωθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἀφωρισμένα σκεύη τινὰ ἢ ἄμφια εἰς χρῆσιν ἀνιέρων ἑαυτοῖς ἢ ἑτέροις προσφέροντας, τούτους καὶ ὁ κανὼν ἀφορίζει, καὶ ἡμεῖς συναφορίζομεν· τοὺς δὲ πάντελῶς ἁρπάζοντας, τῇ τῶν ἱεροσύλων καταδίκῃ καθυποβάλλομεν.

D

E

F

Qui ſeipſos tradunt animi perturbationibus, non ſolùm, quod à ſacris Canonibus intentatur ſupplicium, non horrent; ſed eis etiam inſultare auſi ſunt. Ipſos enim torquent, & ad ſuam animi perturbationem eorum quoque voluntatem adulterant: ut propter animi ſui motus contentionem, ut inquit Gregorius Theologus, non ſolum ſit eorum malum correctioni non obnoxium, ſed divinum quoque exiſtimetur. Apoſtolicum enim Canonem, qui dicit; *Vas* aureum vel argenteum ſanctificatum, vel vclum lineum, nemo poſthac in ſuum uſum accipiat; eſt enim præter leges: Si quis autem deprehenſus fuerit, ſegregatione mulctetur; Eum ad ſuorum delictorum patrocinium adſumentes, dicunt eos non oportere judicari depoſitione dignos, qui venerandum ſanctæ menſæ indumentum in propriam tunicam, vel in aliquod aliud veſtimentum transformant: ſed neque eos qui ſanctum calicem, ô impietatem! vel venerabilem diſcum, vel ea quæ ſunt iis ſimilia, in proprium uſum inſumunt, vel polluunt. Canon enim, inquiunt, eos qui in hoc incidunt, eſſe ſegregationi, non depoſitioni, ſubjiciendos æquum cenſuit. Sed quis tantæ perverſitatis & impietatis magnitudinem ferat? Cùm enim Canon eos, qui, quod ſanctificatum eſt, ad uſum ſolum, & non ad perfectam rapinam ſibi vendicant, ſegregationi ſubjiciat: ipſi eos, qui ſancta ſanctorum rapiunt, & ſacrilegis manibus auferunt, depoſitione liberant; & eos, qui ad ciborum miniſterium, ſuo quidem certè judicio venerabiles diſcos, aut ſacros calices inquinant, non deponendos inducunt; quamvis ſit apertum piaculum; & clarum eſt, quòd qui hæc faciunt, non ſolùm in depoſitionem, ſed in extremæ etiam impietatis crimen incidunt. Et ideo ſtatuit ſancta ſynodus, eos, qui unum aliquod ſacrorum & ſanctorum in altari vaſorum vel veſtimentorum ad proprium uſum rapiunt, vel ad profanum uſum convertunt, abſolutæ depoſitioni ſubjici. Hoc enim eſt profanare: illud verò ſurripere ſacra. Eos quidem certè, qui vaſa quædam extra altare ſegregata, vel veſtes, ſibi vel aliis præbent & Canon ſegregat, & nos ſegregamus: eos autem, qui planè ſurripiunt, unà quoque ſacrilegorum condemnationi ſubjicimus.

ΒΑΛΣ. Τινὲς καθαρπάζοντες τὰ ἅγια καὶ κοινοποιοῦντες αὐτὰ, ὡς τυχὸν τ' ἐνδυτῷ τ' ἁγίας τραπέζης εἰς ἐνδυμασίαν μεταποιούμενοι· κἀντεῦθεν καθαιρέσει καθυποβαλλόμενοι, τῷ ογ'. ἀποστολικῷ κανόνι ἐχρῶντο, λέγοντι, σκεῦος χρυσοῦν ἢ

BALS. Quidam ſancta corripientes, & ea communia facientes, ut, verbi gratia, ſanctæ menſæ indumentum ad ſuum amictum transferentes, & ideo depoſitioni ſubjecti, lxxiii. Apoſtolico Canone utebantur, qui

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dicit; Vas aureum vel argenteum sanctificatum, vel velum lineum, nemo posthac in usum suum convertat; sin minus segregetur: & vellent solâ segregatione puniri. Dicit ergo præsens Canon eos deponendos, qui ad proprium lucrum rapiunt & commune efficiunt, vel ad communem & prophanum usum sancto aliquo vase, ex iis quæ ad sanctum altare pertinent, utuntur. Atque eos quidem, qui per usum profanum communia faciunt, vel dant aliis similis usus gratia, sacra vasa & aulæa, quæ extra altare sunt, segregatos esse decernit: qui verò ea rapiunt, ut sacrilegos condemnari. His ita se habentibus, interrogaverit quispiam, an hic Canon aliquid constituat præter Canonem Apostolicum? Solutio. Apostolicus quidem Canon de iis solùm, qui communia faciunt, non etiam de iis, qui ut propria sibi vendicant, decernit. Præsens autem Can de iis, qui ea sibi vendicant, vel polluunt, vel ad proprium usum convertunt. Et propterea, ille quidem per segregationem tantùm punit eum qui peccavit: hic verò per depositionem, gravius illo supplicium afferens. Quoniam ergo sunt peccata differentia, habent quoque diversam pœnam. Ille enim, inquit Canon, solum sanctum prophanavit, non autem & transformavit: hic verò ipsum suffuratus pariter ac usus est, & ideo depositioni subjicietur. Præterea interrogaverit quispiam, quam ob causam circa finem verba faciens Canon de sacris extra altare, eos, qui illa quidem communia faciunt, segregat: eos verò, qui rapiunt, ut sacrilegos condemnat; cùm deberet dicere eos quoque deponi? Solutio. Idem est deponi eum qui rapit, & condemnari ut sacrilegum. Sacrilegus enim infamis efficitur: infamiam autem consequitur etiam depositio. Lege & ii. cap. ii. tituli præsentis operis, quod, quæ ad sacra vasa & ea quæ sunt dedicata pertinent, fusiùs docet: eáque, quæ in ipsum à nobis scripta sunt. Lege autem præcipuè xxi. cap. ii. tit. v. lib. Basil. cujus quidem vis & effectus situs est à Photio in secundo cap. ii. tit. Præsentis operis.

ZONAR. Sanctorum Apostolorum lxxiii. Can. sic habet. Vas, inquit, aureum vel argenteum, aut velum sanctificatum, nemo amplius in suos usus convertat; est enim præter leges: Si quis autem deprehensus fuerit, segregatione mulctetur. Hoc ergo Can. quidam abutentes, qui sancta, quæcunque demum illa essent, ad privatum suum usum accommodassent, segregatione tantum, non depositione puniendum, Can. sententiam prave detorquentes invertentésque, affirmabant. Eorum igitur, qui sic Can. interpretabantur, opinione hic Can. rejecta, statuit inter eos, qui rebus sacris abuterentur, intérque ipsa invicem sanctificata, discrimen. Quædam namque, ait in altari adhibentur, ut discus sacer, & calix, & sacræ mensæ indumenta, atque hujus generis omnia: Alia quædam in templi ornatu exteriore collocantur, ut lychnuchi, quæq; circa templum suspenduntur aulæa, aliaq; hujusmodi. Ergo quæ ad templi ornamenta pertinent, si quis ad suos usus adhibuerit, alterive commodaverit, eáq; ratione profana reddat, segregandum esse decernit. De his namq; rebus Apostolici quoq; Can. definitionem accipiendam asserit; quæ nimirum eo ipso quod templo dedicantur, quomodocunq; sanctificata sunt. Qui vero quidpiam ex sacro altari acceperit surripueritque vel in usum communem ac profanum converterit, eum deponi jubet. Ea namq; sibi tanquam propria vendicare, est rei sacræ depeculatorem esse, sacrilegiique, qui id fecerit, condemnatur: eisdem vero uti communiaq; habere, est sancta profanare; quorum quidem criminum utriq; depositionis pœna constituta est. Quod si ex iis etiam, quæ in externo templi ornatu posita sunt, vas aliquod, aut vestem, hoc est, indumentum, ut inde sibi lucrum acquirant, aliqui surripuerunt; hi quoq; ut sacrilegi hoc Can. condemnantur.

ARIST. *Qui sacrum calicem, vel discum, vel vestem, vel forcipem, vel aërem, ut dicitur, (i.e. Sudarium) vel ut summatim dicam, unum aliquod sacrorum vasorum,*

A ἀργυροῦν ἁγιασθὲν ἢ ὀθόνην μηδεὶς ἔτι εἰς οἰκείαν χρείαν σφετεριζέσθω· εἰ δὲ μὴ, ἀφοριζέσθω. καὶ ἤθελον διὰ μόνου ἀφορισμοῦ κολασθῆναι. φησὶ γοῦν ὁ παρὼν κανὼν καθαιρεῖσθαι τοὺς εἰς ἴδιον κέρδος ὑφαρπάζοντας καὶ κοινοποιοῦντας ἢ ἀποχρωμένους εἰς κοινὴν καὶ ἀνίερον χρῆσιν ἅγιόν τι σκεῦος ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου. τοὺς μέντοι κοινοποιοῦντας διὰ χρήσεως ἀνιέρου, ἢ ἑτέροις διδόντας χάριν ὁμοίας χρήσεως, τὰ ἐκτὸς τοῦ βήματος ἱερὰ σκεύη καὶ ἔπιπλα, διορίζεται εἶναι ἀφωρισμένους· τοὺς δὲ ἀφαρπάζοντας αὐτὰ, ὡς ἱεροσύλους κατακρίνεσθαι. τούτων οὕτως ἐχόντων, ἠρώτησέ τις ἄρα πλέον τι παρὰ τοῦ ἀποστολικὸν κανόνα διορίζεται ὁ κανὼν ἐκεῖνος.

B Λύσις. ὁ μὲν ἀποστολικὸς κανὼν περὶ τῶν κοινοποιούντων μόνον, μὴ μέντοι καὶ ἰδιουμένων τὰ ἱερὰ, θεσπίζει. ὁ δὲ παρὼν, περὶ τῶν σφετεριζομένων ἢ καταχραινόντων ἢ μεταμειβόντων αὐτὰ εἰς ἰδιωτικὴν χρῆσιν. καὶ διὰ τοῦτο, ἐκεῖνος μὲν δι' ἀφορισμοῦ μόνου κολάζει τοῦ ἡμαρτηκότα· ἐκεῖνος δὲ διὰ καθαιρέσεως, πλέον ἐκείνου λιπαίνων τὴν κόλασιν. ὅτι τοίνυν εἰσὶ τὰ ἁμαρτήματα διάφορα ἔχουσι καὶ τὴν κόλασιν διάφορον. ἐκεῖνος γάρ, φησιν ὁ κανὼν, ἐβεβήλωσε μόνον τὸ ἅγιον, οὐ μὴν καὶ μετεποίησεν· ἐκεῖνος δὲ ἔκλεψεν καὶ ἐχρείωσεν αὐτὸ, διὸ καὶ καθαιρέσει καθυποβληθήσεται. ἔτι ἠρώτησέ τις, διὰ τι περὶ τὸ τέλος τοῦ λόγον ποιούμενος ὁ κανὼν χάριν τῶν

C ἔξωθεν τοῦ βήματος ἱερῶν, τοὺς μὲν κοινοποιοῦντας αὐτὰ ἀφορίζει, τοὺς δὲ ἀφαρπάζοντας ὡς ἱεροσύλους κατακρίνει, ὤφειλεν εἰπεῖν καὶ τούτους καθαιρεῖσθαι; Λύσις. τ' αὐτόν ἐστι τὸ καθαιρεῖσθαι τοῦ ἁρπάζοντα, καὶ τὸ καταδικάζεσθαι ὡς ἱερόσυλον. ὅτι καὶ ὁ ἱερόσυλος ἀτιμοῦται, τῇ δὲ ἀτιμίᾳ ἕπεται καὶ καθαίρεσις. ἀνάγνωθι τὸ β'. κεφάλαιον τοῦ δευτέρου τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, ἃ περὶ ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀναθεμάτων διδάσκον πλατύτερον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παρ' ἡμῶν γραφέντα. ἐξαιρέτως δὲ ἀνάγνωθι τὸ κα'. κεφάλαιον τοῦ β'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, οὗ ἡ δύναμις κατεστρώθη παρὰ Φωτίου ἐν τῷ β'. κεφ. τοῦ β'. τίτλου τῶν παρόντος συντάγματος.

D ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἑβδομηκοστὸς τρίτος τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν φησι, σκεῦος χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν ἁγιασθὲν ἢ ὀθόνην μηδεὶς ἔτι εἰς οἰκείαν χρῆσιν σφετεριζέσθω, παράνομον γάρ· εἰ δέ τις φωραθείη, ἐπιτιμάσθω ἀφορισμῷ. τούτῳ οὖν τῷ κανόνι κεχρημένοι τινὲς ἔλεγον, ὅτι τὰ ἅγια, ὁποῖα ἂν εἶεν, εἰς οἰκείαν μεταχηματίζοντα χρείαν, ἀφορίζεσθαι, ἀλλ' οὐ καθαιρεῖσθαι χρεὼν, στρεβλοῦντες καὶ διαστρέφοντες τὴν τούτου διάνοιαν. τοὺς γοῦν οὕτως ἐκλαμβάνοντας τοῦ κανόνα κακίζων ὁ παρὼν κανὼν, διαστίζει τοὺς κοινοῦντας τὰ ἅγια, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἱερὰ διαστίζει ἀπ' ἀλλήλων. τὰ μὲν γάρ, φησιν, ἐνεργοῦσι περὶ τὸ θυσιαστήριον, οἷον δίσκος ἱερὸς, καὶ ποτήριον, καὶ τὰ τῆς παναγοῦς τραπέζης ἐνδύματα, καὶ ὅσα τοιαῦτα· τὰ δὲ ἔξω που τοῦ ναὸν κοσμοῦσιν, ὡς αἱ λυχνίαι, καὶ τὰ περὶ τοῦ ναὸν αἰωρούμενα ἔπιπλα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. τοὺς μὲν οὖν τὰ περὶ τὸν ναὸν εἰς οἰκείαν χρείαν λαμβάνοντας, ἢ ἑτέροις παρέχοντας, καὶ οὕτως κοινοῦντας αὐτὰ, ἀφορίζεσθαι διορίζεται. περὶ τούτου γάρ, φησι, καὶ τὸν ἀποστολικὸν διατάττεσθαι κανόνα, ὡς ἁπλῶς ἁγιασθέντων τῇ πρὸς τὸν ναὸν ἀναθέσει. τοὺς δὲ ἐκ τῶν τοῦ θυσιαστηρίου λαμβάνοντάς τι καὶ νοσφιζομένους αὐτὸ, ἢ εἰς χρῆσιν μετάγοντας κοινὴν καὶ ἀνίερον, καθαιρεῖσθαι κελεύει. τὸ μὲν γὰρ ἰδιώσασθαι ταῦτα, συλῆσαι

F ἐστὶ τὰ ἅγια, καὶ ἱερόσυλος ὁ τοιοῦτος κρίνεται· τὸ δὲ χρήσασθαι αὐτοῖς καὶ κοινῶσαι, βεβηλῶσαι ἐστὶ τὰ ἅγια, καὶ ἑκατέρωθεν τοῖς τοιούτοις δικαίως ἐπάγεται ἡ καθαίρεσις. εἰ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἔξω καὶ περὶ τὸν ναὸν ὄντων σκευῶν ἢ ἀμφίων ἤγουν ἐνδυμάτων, ὑφαρπάσουσί τινές τι, ἵνα κέρδος αὐτὸ ποιήσωνται, καὶ ἐκείνους ἱεροσύλους ὁ κανὼν ἐκεῖνος καταδικάζει.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ τὸ ἅγιον ποτήριον, ἢ τὸν δίσκον, ἢ ἐνδυτὴν, ἢ λαβίδα, ἢ τὸ λεγόμενον ἀέρα, ἢ ἁπλῶς ἕν τι τῶν ἱερῶν σκευῶν, ἢ ἀμφιασμάτων, εἰς ἴδιον κέρδος ὑφαρπά-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὑφαρπάζοντες ἢ εἰς χρῆσιν ἀνίερον ἀποχρώμενοι, καθαιρείσθωσαν. ὃ μὲν γὰρ, ἐστὶ βεβηλῶσαι, ὃ δὲ, ἱεροσυλῆσαι. οἱ δὲ τὰ ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου σκεύη, ἢ ἀμφία, εἰς χρῆσιν ἀνίερον ἑαυτοῖς, ἢ ἄλλοις, παρέχοντες, ἀφοριζέσθωσαν· οἱ δὲ παντελῶς ἀφαρπάζοντες, ὡς ἱερόσυλοι καταδικαζέσθωσαν.

A

vel indumentorum, in proprium lucrum surripiunt vel ad usum prophanum abutuntur, deponantur. Hoc enim est prophanare, istud sacra surripere. Qui autem vasa vel vestimenta, quæ sunt extra altare, in usum prophanum sibimet, vel aliis, præbent, segregentur. Qui vero omnino surripiunt, ut sacrilegi condemnantur.

ΚΑΝΩΝ ια'.

Τοὺς πρεσβυτέρους ἢ διακόνους κοσμικὰς ἀρχὰς ἢ φροντίδας ἀναδεχομένους, ἢ τὰς ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἀρχόντων λεγομένας κουρατωρείας οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες καθαιρέσει καθυποβάλλουσι. τοῦτο οὖν καὶ ἡμεῖς ὀπικυροῦντες, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν κλήρῳ κατειλεγμένων διοριζόμεθα, ὡς εἴ τις αὐτῶν κοσμικὰς ἀρχὰς μεταχειρίζοιτο, ἢ τὰς ἐν τοῖς τῶν ἀρχόντων οἴκοις ἢ προαστείοις λεγομένας κουρατωρείας ἀναδέχοιτο, τοῦτον τοῦ οἰκείου κλήρου ἐκδιώκεσθαι. οὐδεὶς γὰρ δύναται, κατὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀληθινοῦ αὐτόλεκτον καὶ ἀψευδεστάτην φωνὴν, δυσὶ κυρίοις δουλεύειν.

B

Canon XI.

Presbyteros vel Diaconos seculares magistratus vel curas suscipientes, vel quæ in magistratuum ædibus curationes appellantur, divini & sacri Canones depositioni subjiciunt. Hoc ergo nos quoque confirmantes, de reliquis quoque, qui sunt in Clericorum catalogo, decernimus; quòd si quis eorum secularia officia assumat, vel quæ in magistratuum ædibus vel suburbiis curationes appellantur, suscipiat, is ex suo Clero expellatur. Nemo enim potest, ut est Christi veri Dei nostri vox ab ipso prolata, eáque longè verissima, duobus dominis servire.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν ὀπικρατύνων τοὺς προεκφωνηθέντας κανόνας χάριν τοῦ μὴ ἐνεργεῖν τοὺς ἱερωμένους κοσμικαῖς δουλείαις, προστίθησι, μὴ μόνον τοὺς ἐντὸς τοῦ ἁγίου βήματος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκτὸς αὐτοῦ κληρικοὺς, τοιοῦτόν τι ποιοῦντας, ἐκ τοῦ κλήρου διώκεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ ϛ'. ἀποστολικῷ κανόνι καὶ ἐν τῷ πα'. καὶ ἐν ἑτέροις κανόσιν, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ ιγ'. κεφ. τοῦ η'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, ἱκανῶς περὶ τούτου ἐγράψαμεν, ἀνάγνωθι ταῦτα, καὶ ἀρκέσουσιν εἰς ἑρμηνείαν.

C

Bals. Præsens Canon prædictos Canones, qui cavent ne sacerdotes magistratuum munera subeant, confirmans, adjicit, ut non solùm qui sunt sancti tribunalis, sed etiam Clerici qui extra sunt, si tale quid faciant, è clero expellantur. Quoniam autem in vi. can. Apostolico, & in lxxxi. & in aliis Canonibus, quineriam in xiii. cap. viii. tit. præsentis operis satis de eo scripsimus, lege ea, & sufficient ad interpretationem.

ΖΩΝΑΡ. Πολλὴν ἔθεντο σπουδὴν καὶ οἱ σεπτοὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ τῶν συνόδων πατέρες, τοὺς ἱερωμένους κοσμικὰς ἀρχὰς ἢ διοικήσεις πραγμάτων μὴ ἀναδέχεσθαι. καὶ διάφοροι κανόνες περὶ τούτου ἐξεφωνήθησαν, οὓς οἱ πατέρες οὗτοι διὰ τοῦ παρόντος κανόνος ὀπικρατύνουσι, προστιθέντες καὶ τὶ πλέον παρὰ τὰ ἐκείνοις διωρισμένα. οἱ μὲν γὰρ περὶ ἱερέων καὶ διακόνων τοὺς κανόνας ἐξέθεντο, κωλύοντας αὐτοὺς ἀρχὰς καὶ φροντίδας ἀναδέχεσθαι κοσμικάς· οὗτοι δὲ πάντα κληρικὸν διορίζονται μὴ μεταχειρίζεσθαι κοσμικὰς ἀρχὰς, ἢ τὰς ἐν οἴκοις ἀρχοντικοῖς καὶ ἀγροῖς καλουμένας κουρατωρείας. τοὺς δὲ τοῦ κανόνα παραβαίνοντας ἐκδιώκεσθαι τοῦ κλήρου κελεύουσι. οὐδεὶς γὰρ δύναται, φασὶ, δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, κατὰ τὴν παρ' αὐτοῦ λεχθεῖσαν τοῦ κυρίου φωνήν.

D

Zonar. Magnæ venerabilibus Apostolis ac synodicis Patribus curæ fuit, ut sacris initiati à profanis magistratibus, atque ab omni negotiorum tractatione, penitus abstinerent, multiq; hac de re Can. editi sunt; quos quidem hoc loco Patres hujus Can. decreto confirmant, ac aliquid insuper ad ea, quæ ab illis antea definita fuerant, adjungunt. Siquidem illi Can. de Sacerdotibus & Diaconis promulgavere, quorum decreto magistratus & profana negotia suscipere veterentur: hi vero nulli omnino Clerico profanos magistratus, aut quæ in magistratuum domibus aut agris curationes appellabantur, suscipiendi facultatem esse decernunt. Qui verò Can. non obtemperaverint, eos clero moveri jubent. Nemo etenim potest, inquiunt, duobus dominis servire, quemadmodum ipsius Domini voce testatum est.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις τῶν ἐν κλήρῳ κατειλεγμένων κοσμικὰς ἀρχὰς μεταχειρίζοιτο, ἢ τὰς ἐν τοῖς οἴκοις, ἢ προαστείοις κουρατωρείας, ἐκδιωκέσθω τοῦ κλήρου· οὐ γὰρ δύναται θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

E

Arist. *Si quis eorum, qui in Clerum cooptantur, seculares magistratus susceperit vel quæ in ædibus aut suburbiis fiunt curationes, Clero expellatur. Nemo enim Deo & mammonæ servire potest.*

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

Τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου τοὺς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις, ἔνδον οἰκίας οὖσι, λειτουργοῦντας ἢ βαπτίζοντας κληρικοὺς παρὰ γνώμην τοῦ Επισκόπου καθαιρέσει καθυποβαλλούσης, καὶ ἡμεῖς τούτῳ συμψηφιζόμεθα. τῆς γὰρ ἁγίας ἐκκλησίας ὀρθοτομούσης, καὶ τὸν ἀληθῆ πρεσβευούσης λόγον, καὶ ὃ σέμνον τῆς πολιτείας συντηρούσης τε καὶ ἐνδιδασκούσης, ἀπηχὲς καὶ ἀνόσιον παραχωρεῖν τοὺς ἀπαιδευσίᾳ καὶ ἀναρχίᾳ συζῶντας, εἰς τὰς οἰκίας ὑποδυομένους, τὴν ταύτης εὐταξίαν διασπᾶν, καὶ πολλῆς ταραχῆς καὶ σκανδάλων ἀποπληροῦν. διόπερ ἡ νῦν ἱερὰ καὶ θεοσυνέργητος σύνοδος τῇ οἰκουμενικῇ ἕκτῃ συνόδῳ συμφωνοῦσα, ἀποκεκληρωμένους εἶναι τοὺς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις ἔνδον οἰκίας οὖσι λειτουργοῦντας, διωρίσατο, τῆς ἀποκληρώσεως δηλονότι παρὰ τοῦ κατὰ τὸν τόπον Επισκόπου αὐτοῖς ἐπινεμηθείσης. εἰ δέ τινες παρὰ τούτους, τοῦ Επισκόπου

F

Canon XII.

Cùm sancta & universalis sexta Synodus, Clericos, qui in oratoriis, quæ sunt intra domum, præter Episcopi voluntatem celebrant vel baptizant, depositioni subjiciat; nos quoque idem decernimus. Cùm enim sancta Ecclesia rectè dispertiat, verámque rationem defendat, & venerabilem ac honestam bonæ institutionis formam doceat & conservet, inconcinnum est & ineptum, ut qui in petulantia & insolentia ac in inobedientia vitam agunt, domos subeuntes, bonum ejus ordinem convellant, & multa perturbatione & offensionibus impleant. Et ideo sacra nunc & divinitùs coacta Synodus, universali sextæ synodo consentiens, eos, qui in oratoriis, quæ sunt intra domos, celebrant, clero amotos esse statuit; à clero videlicet amotione eis ab ejus loci Episcopo edicta. Si qui autem præter eos, non consentiente Episcopo,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

in domos irruentes celebrationis ministerium attingere audeant; ii quidem deponantur: qui verò eorum communionis sunt participes segregationi subjiciantur.

A μὴ εὐδοκοῦντος, εἰς τὰς οἰκίας εἰσπίπτοντες ἅπτεσθαι τῆς λειτουργίας ἀποτολμῶσι, τούτους μὲν καθαιρεῖσθαι· τοὺς δὲ τῆς αὐτῶν κοινωνίας μεταχόντας τῷ ἀφορισμῷ καθυποβάλλεσθαι.

BALS. Presens quoque Canon, qui jubet deponi eos qui celebrant vel baptizant in oratoriis præter Episcopi voluntatem, expositus est in xxxi. Can. Syn. in Trullo, & in xxxi. Canone Apostolico: & lege quæ in illis scripta sunt.

ΒΑΛΣ. Καὶ ὁ παρὼν κανὼν, παρακελευόμενος καθαιρεῖσθαι τοὺς λειτουργοῦντας ἢ βαπτίζοντας εἰς εὐκτήρια παρὰ γνώμην τοῦ Επισκόπου, ἡρμηνεύθη ἐν τῷ λα΄. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου, καὶ ἐν τῷ ἀποστολικῷ λα΄. κανόνι· καὶ ἀνάγνωθι τὰ ἐν ἐκείνοις γραφέντα.

ZONAR. Trigesimum primum sextæ Syn. Can. cujus hic Can. meminit, ibidem explicavimus. In eandem sententiam hunc quoque Can. Patres edidere, quo quidem ut qui in privatorum ædibus sacra facturi sunt, à clero segregati, hoc est, delecti & admissi descriptique sint segregatione, hoc est, designatione à loci Episcopo facta, decernunt. Quod si alii quicunque, præter eos qui designati fuerint in privatorum sacellis, non obtenta ab Episcopo facultate, sacra facere ausi fuerint; ipsos quidem deponi: qui vero eis communicaverint, segregari jubent.

B ΖΩΝΑΡ. Ο τῆς ἕκτης συνόδου τριακοστὸς πρῶτος κανὼν, οὗ μέμνηται ὁ κανὼν οὗτος, ἡρμηνεύθη ἐκεῖ, ᾧ σύμψηφοι γεγόνασι καὶ οἱ τοῦτον ἐκθέμενοι καὶ κανόνα, ὁρίσαντες ἀποκεκληρωμένους εἶναι, ἤγουν ὡρισμένους καὶ ἐπιτραμμένους, ἐκκεχωρημένους, τοὺς ἐν εὐκτηρίοις ἐντὸς οἴκων οὖσι λειτουργεῖν μέλλοντας τῆς ἀποκληρώσεως, τουτέστι τῆς ἐκχωρήσεως, παρὰ τῆς κατὰ χώραν Επισκόπου γινομένης. εἰ δ' ἕτεροί τινες παρὰ τοὺς ἐκχωρηθέντας τολμήσουσι λειτουργῆσαι ἐν εὐκτηρίοις, οὖσιν ἐντὸς οἰκιῶν, ἄνευ γνώμης τοῦ Επισκόπου, ἐκείνους μὲν καθαιρεῖσθαι, τοὺς δὲ συγκοινωνήσαντας αὐτοῖς ἀφορίζεσθαι.

ARIST. *Nullus Clericus in templo, quod in ædibus est sacra celebret, vel baptizet, citra Episcopi sententiam; nam deponitur. Qui igitur in oratoriis, quæ sunt intra ædes sacra celebrant, ab Episcopo Clero expellantur. Qui vero præter hæc facere ausi fuerint, deponantur. Et qui iis communicant, segregentur.*

C ΑΡΙΣΤ. Μηδεὶς ἐν ναῷ, ἔνδον οἰκείας τυγχάνοντα λειτουργείτω ἢ βαπτιζέτω κληρικὸς, παρὰ γνώμην τοῦ Επισκόπου· καθαιρεῖται γάρ. ἀποκεκληρωμένοι οὖν παρὰ τοῦ Επισκόπου ἔστωσαν οἱ ἐν εὐκτηρίοις ἔνδον οἴκων οὖσι λειτουργοῦντες. οἱ δὲ παρὰ τοῦτο τολμῶντες, καθαιρείσθωσαν· καὶ οἱ κοινωνοῦντες, ἀφοριζέσθωσαν.

KANΩN ιγ΄.

Hæreticarum zizaniarum semina in Christi Ecclesia malignus dejiciens, & eas videns gladio spiritus excindi radicitùs, ad aliam venit insidiarum viam, schismaticorum insania Christi corpus dividere aggrediens: sed & has ejus insidias sancta Synodus reprimens, omnino definiit deinceps, ut si quis Presbyter vel Diaconus, ut qui utique ob aliqua crimina proprium Episcopum condemnarit, ante synodalem cognitionem & examinationem, & perfectam ejus condemnationem, ab illius communione discedere ausus fuerit & ejus nomen in sacris celebrationum precibus, ut Ecclesiæ traditum est non referat, is depositioni subjiciatur, & omni sacerdotali honore privetur. Qui enim est in sacerdotali ordine collocatus, & metropolitanorum judicium præripit, & ante judicium ipse, quantum in se est, proprium patrem & Episcopum condemnat; is nec Presbyteri honore, nec nomine dignus est. Qui autem eos consequuntur, si sint quidem ex iis qui sunt sacris initiati, ipsi quoque à proprio honore excidant: sin autem sint Monachi, vel Laici ex Ecclesia omnino segregentur; donec cum schismaticis conjunctionem respuentes ad proprium Episcopum reversi fuerint.

D

E

CANON XIII.

Τὰς τῶν αἱρετικῶν ζιζανίων ἐπισπορὰς ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ὁ παμπόνηρος καταβαλὼν, καὶ ταύτας ὁρῶν τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος τεμνομένας προῤῥίζους, ἐφ' ἑτέραν ἦλθε μεθοδείας ὁδὸν, τῇ τῶν σχισματικῶν μανίᾳ τὸ τοῦ Χριστοῦ σῶμα μερίζειν ἐπιχειρῶν· ἀλλὰ καὶ ταύτην αὐτοῦ τὴν ἐπιβολὴν ἡ ἁγία σύνοδος ἀναστέλλουσα, πάντελως ὥρισε τοῦ λοιποῦ, ἵνα εἴτις πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ὡς δῆθεν ἐπ' ἐγκλήμασί τισι τοῦ οἰκείου κατεγνωκὼς Επισκόπου, πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως, καὶ ἐξετάσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ τελείας κατακρίσεως ἀποστῆναι τολμήσοι τῆς αὐτοῦ κοινωνίας, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν ταῖς ἱεραῖς τῶν λειτουργιῶν εὐχαῖς κατὰ τὸ παραδεδομένον τῇ ἐκκλησίᾳ μὴ ἀναφέροι, τοῦτον ὑποκεῖσθαι καθαιρέσει, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀποστερεῖσθαι τιμῆς. ὁ γὰρ ἐν πρεσβυτέρου τάξει τεταγμένος, καὶ τῶν μητροπολιτῶν ἁρπάζων τὴν κρίσιν, καὶ πρὸ κρίσεως αὐτὸς κατακρίνων, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτῷ, καὶ οἰκεῖον πατέρα καὶ Επίσκοπον, οὗτος οὐδὲ τῆς τοῦ πρεσβυτέρου ἐστὶν ἄξιος τιμῆς ἢ ὀνομασίας. οἱ δὲ τούτοις συνεπόμενοι, εἰ μὲν τῶν ἱερωμένων εἶέν τινες, καὶ αὐτοὶ τῆς οἰκείας τιμῆς ἐκπιπτέτωσαν· εἰ δὲ μοναχοὶ ἢ λαϊκοὶ, ἀφοριζέσθωσαν πάντελως τῆς ἐκκλησίας, μέχρις ἂν τὴν πρὸς τοὺς σχισματικοὺς Συνάφειαν διαπτύσαντες, πρὸς καὶ οἰκεῖον Επίσκοπον ἐπιστραφεῖεν.

BALS. Cùm Dei gratia cessasset hæreseωn divisio, videbant patres nonnullos sacris initiatos, Satanicis quibusdam insidiis, ad schismaticorum insaniam clanculum irrepere, ut qui à suorum Episcoporum communione recederent, qui nec erant impii, nec injusti; ut habet xxxi. Canon Apostolicus; sed quòd tantùm de eis crimen aliquod dictum esset. Hoc ergo, ut corpus Christi, Ecclesiam scilicet, dividens, corrigentes, statuerunt Sacerdotes vel Diaconos esse deponendos, qui ausi fuerint tam temere & absque ratione à sui Episcopi communione recedere, ante perfectam synodalem ejus condemnationem, & non in divinis sacrorum celebrationibus nomen ejus ex Ecclesiastica traditione referre. Quoniam, inquiunt, non est dignus Presbyteri nomen

F

ΒΑΛΣ. Παυθείσης τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῆς ἀπὸ τῶν αἱρέσεων διαστάσεως, ἑώρων οἱ πατέρες τινὰς ἱερωμένους ὑποκλεπτομένους κατὰ μεθοδείαν σατανικὴν εἰς τὴν τῶν σχισματικῶν μανίαν, ὡς ἀφισταμένους ἀπὸ τῆς τῶν Επισκόπων αὐτῶν κοινωνίας, μὴ ὄντων ἀσεβῶν ἢ ἀδίκων, κατὰ καὶ λα΄. ἀποστολικὸν κανόνα· διὰ μόνον δὲ τὸ λαληθῆναι τινὰ ἴσως ἐγκληματικὰ κατ' αὐτῶν. τοῦτο γοῦν, ὡς καταμερίζον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἤτοι τὴν ἐκκλησίαν, διορθούμενοι, ὥρισαν καθαιρεῖσθαι τοὺς τολμήσαντας ἱερεῖς ἢ διακόνους ἀνευλόγως οὕτως ἀποστῆναι τῆς τοῦ Επισκόπου αὐτῶν κοινωνίας πρὸ ἐντελοῦς Συνοδικῆς καταδίκης τούτου, καὶ μὴ ἀναφέρειν ἐν ταῖς θείαις ἱεροτελεστίαις τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν. ὅτι, φασὶν, οὐκ ἔστιν ἄξιος πρεσβυτέρου ὄνομα

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἐπιμελῶ ἔχῃ ὁ ἁρπάζων ἀναιδῶς πρὸ τῆ μητροπολίτου κρίσιν, ἵνα ἔμελλε κῆ τῆ ἐπισκόπου ἴσως ἐξαγαγεῖν, καὶ κατακρίνων, ὅσον κῆ τὸ οἰκεῖον συνῳδὸς, ⟨Ⓜ οἰκεῖον πατέρα ⟨Ⓜ ἐπίσκοπον, ᾧπερ δὲ μὴ συγκοινωνῆσαι αὐτῷ, ὡς δῆθεν ἀληθῶς ὄντι καθακεκριμένῳ· καὶ ὃ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τοὺς ⟨ωα κωλυθησομένους αὐτοῖς, ἱερωμένους μὴ ὄντας, ἀφορίζον⟩ καθαιρεῖς, λαϊκοὺς δὲ, ἀφορίζεσθαι, κῆ εἰ) ἐπιλιμενομένους μέχρις ἂν ἐν ἐπιγνώσῃ δ' κακοῦ ἠμῶν⟩, κῆ τῷ οἰκείῳ ἐπισκόπῳ προσέλθωσιν. ἀνάγνωθι καὶ δ' α'. κεφάλ. δ' ιϚ'. τίτλου τοῦ πρόν⟨Θ. ⟨ωζόμεναΘ· καὶ Ⓜ α'. κανόνα τῶ ἁγίου Βασιλείου. ἐρωτήσῃ δὲ τις ὡς, τοῦ κανόν⟨Θ. μόνους κολάζον⟩Θ. τοὺς σχισματικοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, ἐὰν ἕτερός τις κληρικὸς ἐκτὸς τούτου ἀποσχῇ ἐκ τῆς τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶ κοινωνίας, κολασθήσεται ἢ οὔ; Λύσις. τοῦ κανόν⟨Θ. ἐφεξῆς καθαιρουμέν⟨Θ. μὴ μόνους τοὺς πρωταιτίους ἱερωμένους, ἀλλὰ κῆ τοὺς ⟨ωεπομένους αὐτοῖς, ἐξ ἀνάγκης πρῶτοι οἱ πρωταίτιοι τοῦ σχισμα⟨Θ. κληρικοὶ, οἵοις ἂν καὶ ὦσιν, ὁπ τῆ οἰκείων βαθμῶν διωχθήσονται. καλῶς δὲ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων μόνων ἐμνήσθη ὁ κανών, ὅτι κυρίως ὃ σχίσμα παρὰ τούτων γίνεται, ὡς ἐνεργουμένων τὰ τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, καὶ δυναμένων ἀναφέρειν ἢ μὴ ἀναφέρειν τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκόπου. καὶ μοι μὴ εἴπῃς, καὶ πῶς ὑποκριτὴν ὁ κανὼν πρεσβυτέρου μόνου ἐμνήσθη οὐ μὴν καὶ διακόνου; ἀκέσῃ γὰ, ὅτι τοῖς ἱερεῦσι πάλιν πλέον τῆ διακόνων τὰ περὶ τῆς ἀναφορᾶς τῆ ἐπισκόπων ἀνήκουσ· κῆ διὰ τοῦτο περὶ αὐτῆ ἐποίησε Ⓜ πλείονα λόγον.

ZΩNAP. Ποικίλως, φησὶν ὁ κανὼν, ἐπιβουλεύῃ τῆ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ὁ πονηρός. ἐπεὶ γὰ τὸ ζιζάνια τῆ αἱρέσεων εἶδεν ἐκπεπιμμένα τῆ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματ⟨Θ., ἑτέραν ἐμηχανήσατο μέθοδον· ἵνα τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας μερίσῃ, καὶ διασπάσῃ τὴν ἕνωσιν. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ τῆ σχισματικῆ μανία, ὡ ἀναστέλλοντες, φασὶν οἱ τῆς ⟨ωσθου, ὀρίζομεν μηδένα πρεσβύτερον ἢ διάκονον τολμᾶν ἀφίστασθαι τοῦ ἐπισκόπου, ὑφ' ὃν τέλῃ, καὶ μὴ συγκοινωνῆν αὐτῷ, μηδὲ ἀναφέρειν τὸ ὄνομα αὐτῶ κῆ τὸ ἔθ⟨Θ., ὡς τάχα καταγνωκότα τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ, πρὶν ἢ ⟨ωοδικῶς ζητηθῇ ἡ κῆ τοῦ ἐπισκόπου φερομένη αἰτία καὶ πλείω προενεχθῇ ὑφ⟨Θ. καθαιρέσεως αὐτόν, Ⓜ ἢ τῶν ποιήσασθαι καθαίρεσιν. ὁ γὰρ ὢν πρεσβυτέρου ἀξίᾳ ὤν, καὶ τῆ μητροπολίτῃ ἁρπάζων τὴν κρίσιν, τὸν γὰ ἐπισκόπους οἱ μητροπολίτας κρίνουσι, καὶ πρὸ κρίσεως Ⓜ οἰκεῖον ἐπίσκοπον, ὃς πατήρ ἐστιν αὐτῶ κῆ πνεύμα, κρίνων, ὃν ἔστιν ἄξι⟨Θ. ὡς πρεσβύτερ⟨Θ. τιμᾶσθαι ἢ ὀνομάζεσθαι. καὶ οἱ ⟨ωεπόμενοι ἢ τῆ σχισματικῷ, καὶ ἀποῤῥίζοντες καὶ αὐτοὶ, ἱερωμένοι μὴ ὄντες καθαιρεῖσθωσαν· λαϊκοὶ δὲ τυγχάνοντες ἢ μοναχοὶ ἀφορίζέσθωσαν πάντελῶς τῆς ἐκκλησίας, ἀντὶ τοῦ ἐξωθείσθωσαν, ὥστε μηδὲ εἰσιέναι εἰς ἐκκλησίαν. ἔστι γὰ ἀφορισμὸς, καὶ τὸ μόνης εἴργεσθαι τῆς μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων, ἔστι ἢ, καὶ τὸ, ἔξω τῆς ἐκκλησίας εἶ), ὃν παντελῆ ὠνόμασαν, ὡς βαρύτερον, χαλεπὸν ἢ τῆ ἀφορισμῷ τούτῳ ὁρίζουσι πρὸ ἐκείνων ἐπιτροφιῶ. ἔσονται γάρ, φησιν, ἀφωρισμένοι, μέχρις ἂν Ⓜ οἰκείῳ ἐπισκόπῳ προσέλθωσι, μετανοίας πρὸ τοῦ τὴν ἱερατικὴν οἰκείωσιν.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις πρεσβύτερ⟨Θ. ἢ διάκον⟨Θ., ὡς δῆθεν ἐπ' ἐγκλήματι τῶ οἰκείω καταγνωκὼς ἐπισκόπου, πρὸ ⟨ωοδικῆς διαγνώσεως, ἀποσχῇ τῆς αὐτῶ κοινωνίας, ἢ μὴ ἀναφέρει αὐτῶ Ⓜ ὄνομα, καθαιρείσθω, ἢ πάσης ἱερατικῆς τιμῆς, οἱ ἢ ⟨ωεπόμενοι, ἱερατικοὶ μὴ ὄντες, τῆς οἰκείας τιμῆς ἐκπιπτέτωσαν· μοναχοὶ δὲ, ἢ λαϊκοὶ, ἀφορίζέσθωσαν, μέχρις ἐπιτραφῶσιν.

A vel honorem habere, qui Metropolitani judicium ſibi impudenter arrogat, quod ſcilicet adverſus Epiſcopum fortaſſe erat laturus: & quod ad propriam conſcientiam attinet, ſuum patrem Epiſcopum condemnat, eo quod cum eo non communicet, tanquam ſit jam revera condemnatus. Et non ſolum eos, ſed & qui ipſos conſequuntur, ſi ſint quidem ſacrati, deponi: ſin vero Laici, ſegregari, & tamdiu mulctari, donec ad ſui mali cognitionem venerint, & ad proprium Epiſcopum reverſi fuerint. Lege etiam i. cap. xii. tit. præſentis operis & i. canonem ſancti Baſilii. Quæſiverit autem quiſpiam, cum canon ſolos ſchiſmaticos Sacerdotes & B Diaconos puniat, ſi alius Clericus præter hos à ſui Epiſcopi communione recedat, punietur an non? Solutio. Cum canon deinceps deponat, non ſolum primos auctores Sacerdotes, ſed eos etiam qui conſequuntur, neceſſario omnes ſchiſmatis primi auctores Clerici, quicunque fuerint, propriis gradibus exturbabuntur. Recte autem Presbyterorum & Diaconorum tantum meminit canon, quia ſchiſma propriè ab illis fit; ut qui, quæ ſacri ſunt altaris, peragant, & nomen Epiſcopi vel referre vel non referre poſſunt. Nec dixeris, quomodo canon ſubſequens meminit Presbyteri, non itidem & Diaconi? Audies enim, quod ad Sacerdo- C tes olim magis quam ad Diaconos relatio Epiſcoporum pertinebat: & propterea de iis amplius locutus eſt.

ZONAR. Multis modis, inquit can. Chriſti Eccleſiæ adverſarius inſidiatur. Cum enim ſpiritus machæra hereſeon zizania interciſa fuiſſe haud ignoret; aliam rationem excogitavit, qua Eccleſiæ corpus diſtrahere, animorumq; inter ſe conjunctionem diſſipare, ac divellere. Eſt vero ea ſchiſmaticorum inſania, quam nos ut reprimamus, decernimus, inquiunt Synodi Patres, ne quis Presbyter, aut Diaconus, ſeſe ab Epiſcopi auctoritate, cui ſubjectus eſt D ſubtrahere, ac illius, quaſi videlicet ab ipſo condemnati, vel communionem repudiare, vel ab ejuſdem nomine de more referendo deſiſtere, audeat; priuſquam Epiſcopi cauſa in ſynodico conventu examinata & cognita fuerit, omninoq; latis ſuffragiis, de illius damnatione ſit pronuntiatum; quiq; id fecerit, depoſitione mulctari jubemus. Quiſquis enim ſacerdotali dignitate præditus, quæ Metropolitanorum judicii ſunt ſibi arrogat, (quippe de Epiſcopis judicare Metropolitanorum proprium eſt munus) ac Epiſcopum ſuum, qui ſpiritualis ipſius pater eſt, priuſquam de eo quidquam judicatum fuerit, ipſe condemnet; hic ſacerdotis honore aut appellatione haudquaquam eſt E dignus. Et vero quicunq; ſchiſmaticis conſentientes ipſi quoque ſeſe cum illis abjungunt, ſi quidem ſacris initiati ſint, deponantur: ſin vero Laici aut Monachi, penitus ſegregentur, hoc eſt, ita, ut ne Eccleſiam quidem ipſis ingredi fas ſit, ejiciantur. Eſt namque ſegregatio, etiam cum à ſolo divinorum myſteriorum perceptione quiſpiam ſummovetur: eſt etiam, cum Eccleſiæ quoq; aditu ſegregati prohibentur; quod penitus ſegregari dixerunt, quia gravior ea ſegregatio ſit. Spatium porro, quouſq; ad ſanitatem homines revertantur, ſegregationi præfiniunt. Erunt ſiquidem, inquit, ſegregati, donec Epiſcopo ſuo, repudiata cum ſchiſmaticis familiaritate, ſe adjunxerint.

F ARIST. *Si quis Presbyter vel Diaconus, nimirum acſi Epiſcopum ſuum & crimine aliquo condemnaret, ante ſynodalem cognitionem, ab illius communione ſe ſubduxerit, & nomen ejus non retulerit, deponatur, & omni ſacerdotali dignitate privetur. Qui autem eam conſequuntur, ſi quidem ſacris ſint initiati, dignitate ſuâ excidant: Sin Monachi vel Laici, ſegregentur, uſq; dum reverſi fuerint.*

Canon XIV.

Si quis Episcopus Metropolitani crimen prætexens, ante synodalem cognitionem, seipsum ab ejus communione subduxerit, & nomen ejus, in divini mysterii celebratione ut consuetum est, non referat; sancta Synodus eum depositum esse statuit, si tantum convictus fuerit à proprio metropolitano recessisse & schisma fecisse. Oportet enim unumquemque proprias cognoscere & nec Presbyterum proprium Episcopum contemnere nec Episcopum proprium Metropolitanum.

Bals. Præsens quoque canon præcedenti est in omnibus similis, etiamsi in personis differant.

Zonar. Eadem cum superiori canone de Episcopis, qui se à Metropolitanorum suorum conjunctione divellunt, nec eis communicant, nec eorum omnia referunt, hic quoque canon decernit.

Arist. *Et si quis Episcopus id ipsum ausus fuerit contra suum Metropolitanum, deponatur. Oportet enim unumquemque proprias suas mensuras cognoscere.*

Canon XV.

Quæ de Presbyteris & Episcopis & Metropolitanis constituta sunt, multo magis etiam in Patriarchas conveniunt. Quamobrem si quis Presbyter, vel Episcopus, vel Metropolitanus à sui Patriarchæ communione recedere ausus fuerit, & nomen ejus in divini mysterii celebratione, prout constitutum est & ordinatum non referat, sed ante synodale decretum, & perfectam ejus condemnationem schisma fecerit; statuit sancta Synodus eum esse ab omni sacerdotio alienum, si in hoc solum deliquisse convictus fuerit. Et hæc quidem constituta & obsignata sunt de iis, qui aliquorum criminum prætextu à propriis Præsulibus recedunt, & schisma faciunt, & Ecclesiæ unionem convellunt. Qui enim propter hæresin aliquam, à sanctis Patribus vel Synodis condemnatam, se à Præsulis communione separant, illo hæresin scilicet publice prædicante, & nudo capite in Ecclesia docente; ii non solum canonicæ pœnæ non subjicientur, ante synodalem cognitionem seipsos à commune ejus, qui Episcopus dicitur, sejungentes: sed & honore, qui orthodoxis convenit, digni habebuntur. Non enim Episcopos, sed pseudepiscopos doctores condemnarunt: & non schismate Ecclesiæ unionem consciderunt; sed à schismatibus & divisionibus Ecclesiam liberare studuerunt.

Bals. Hic quoque præsens canon eadem cum xiii. & xiiii. Canone aliqua ex parte præcipit. Dicit enim ea, qui priùs definita sunt, etiam in Patriarcham multo magis convenire, quando ab ejus communione se quis temere subtraxerit. Perinde autem ac si dixisset quispiam, si ex causa probabili, videlicet propter hæresin fortasse, quis à proprii Antistitis communione recesserit, cur punietur? inferunt patres, quod hæc tunc fiunt, quando alicujus criminalis causæ prætextu per se quis proprium pastorem condemnaverit, & ideo seipsum ab eo absciderit; & hoc modo Ecclesiæ unionem perruperit. Si enim non propter criminalem accusationem, sed propter hæresin, seipsum à proprio Episcopo sejunxerit, vel Metropolitano, vel Patriarcha, tanquam in Ecclesia sine pudore docente doctrinas quasdam à recto dogmate alienas; is & ante perfectam cognitionem, & multo magis etiam post cognitionem, si seipsum à sui Præsulis communione sejunxerit vel separaverit, non solum non punietur, sed etiam ut orthodoxus honorabitur. Non Enim se ab Episcopo abscindit, sed à Pseu-

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐγκλήματος φερόμενος ποιήσῃ τὴν πρὸς τὸν οἰκεῖον μητροπολίτην τῆς συνοδικῆς διαγνώσεως, ἀποστὰς ἑαυτὸν τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ ὡρισμένου ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος καθηρημένον εἶναι, εἰ μόνον ἐλεγχθείη. ἀποστὰς δὲ οἰκείου μητροπολίτου τὸ σχίσμα ποιήσας· δεῖ γὰρ ἕκαστον τὸν οἰκεῖα μέτρα γινώσκειν, τόν τε πρεσβύτερον καὶ ἀφορίζειν τὸν οἰκεῖον ἐπίσκοπον, μήτε τὸν ἐπίσκοπον τὸν οἰκεῖον μητροπολίτην.

Bals. Καὶ ὁ παρὼν κανὼν ὁμοίως τῷ πρὸ αὐτοῦ, κἂν διαλλάττῃ περὶ τὰ πρόσωπα.

Zonar. Τὰ αὐτὰ τοῦ ἀνωτέρου κανόνος καὶ ὁ κανὼν οὗτος, περὶ ἐπισκόπων ἀποχωζόντων ἀπὸ τῶν ἰδίων μητροπολιτῶν, καὶ μὴ κοινωνούντων αὐτοῖς, μηδὲ ἀναφερόντων αὐτούς, διορίζεται.

Arist. Καὶ εἴ τις ἐπίσκοπος αὐτὸ τοῦτο τολμήσῃ τὸν οἰκεῖον μητροπολίτην, καθαιρείσθω. δεῖ γὰρ ἕκαστον τὰ οἰκεῖα μέτρα γινώσκειν.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Τὰ ὁρισθέντα ἐπὶ πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν, πολλῷ μᾶλλον καὶ ἐπὶ Πατριαρχῶν ἁρμόζει. ὥστε εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ μητροπολίτης τολμήσειεν ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέρειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ ὡρισμένον καὶ διατεταγμένον ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, ἀλλὰ πρὸ ἐμφανείας Συνοδικῆς, καὶ πλείας αὐτοῦ καταλαλήσεως, σχίσμα ποιήσῃ τῶν ὡρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος πάσης ἱερατείας πεφυκέναι ἀλλότριον εἶναι, εἰ μόνον ἐλεγχθείη τοῦτο φρονῶν. καὶ ταῦτα μὲν ὡρισται καὶ ἐσφράγισται περὶ τῶν πρὸς φάσιν τινῶν ἐγκλημάτων τῶν οἰκείων ἀφισταμένων προέδρων, καὶ σχίσματα ποιούντων, καὶ τὴν ἕνωσιν τῆς ἐκκλησίας διασπώντων. οἱ γὰρ διαίρεσίν τινα ποιοῦντες τῶν ἁγίων συνόδων ἢ πατέρων καταγνωσθέντων τῶν πρὸς τὸ πρόεδρον κοινωνίας ἑαυτοὺς ἀφιστάντες, ἐκείνου τὴν αἵρεσιν δηλονότι δημοσίᾳ κηρύττοντος, καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐπ' ἐκκλησίας διδάσκοντος, οἱ τοιοῦτοι, οὐ μόνον τῇ κανονικῇ ἐπιτιμήσει ἐχ ὑποκείσονται, πρὸ συνοδικῆς διαγνώσεως ἑαυτοὺς τῶν πρὸς τὸν καλούμενον ἐπίσκοπον κοινωνίας ἀποτρέχοντες, ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης τιμῆς ὀρθοδόξοις ἀξιωθήσονται· οὐ γὰρ ἐπισκόπων, ἀλλὰ ψευδεπισκόπων διδασκάλων κατηγνώσθη, καὶ οὐ σχίσματι τὴν ἕνωσιν τῆς ἐκκλησίας κατέτεμον, ἀλλὰ σχισμάτων καὶ μερισμῶν τὴν ἐκκλησίαν ἐσπούδασαν ῥύσασθαι.

Bals. Καὶ ἔστι ὁ κανὼν τοῦ αὐτοῦ ρκγ'. καὶ ιδ'. κανόνι συμπαθέλθειν μέχρι τινός. φησὶ γὰρ πλέον ἁρμόζειν τὰ προδιορισθέντα καὶ ἐπὶ πατριάρχου, ὅπερ ἐκ τοῦ τούτου κοινωνίας, ἀποστήσῃ τις ἑαυτὸν τολμηρῶς. ὡς δὲ τινος εἰκότος, ἐάν τις ἐξ εὐλόγου αἰτίας, τυχὸν προφάσει αἱρέσεως, ἀποστῇ τις ἀπὸ τοῦ οἰκείου ἀρχιερέως κοινωνίας, διά τι κολασθήσεται; ἐπάγουσιν οἱ πατέρες, ὡς ταῦτα πάντα τότε γίνονται, ὅταν προφάσει ἐγκληματικῆς τινος ὑποθέσεως καθ' ἑαυτόν τις τὸν οἰκεῖον ποιμένα καταγνώσει, καὶ ἀποχίσῃ ἑαυτὸν ἐκ τούτου· καὶ τοιουτοτρόπως διαῤῥήξῃ τὴν ἕνωσιν τῆς ἐκκλησίας. εἰ γὰρ μὴ διὰ ἐγκληματικὴν αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ αἵρεσιν, χωρίσῃ τις ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ ἢ τοῦ μητροπολίτου ἢ τοῦ πατριάρχου, ὡς ὑπὲρ ἐκκλησίας διδάσκοντος ἀνερυθριάστως διδάγματα τινὰ ἀπόλλυσθαι ποιοῦντα τοῦ ὀρθοῦ δόγματος, ὁ τοιοῦτος καὶ πρὸ ἐτέλους διαγνώσεως, πολλῷ ἂν πλέον καὶ μὴ διαγνωσθείς, ἐὰν ἑαυτὸν ἀποτρέχῃ, ἤγουν χωρίσῃ ἐκ τῆς κοινωνίας τοῦ προέδρου αὐτοῦ, οὐ μόνον οὐ τιμωρηθήσεται, ἀλλὰ καὶ τιμηθήσεται ὡς ὀρθόδοξος. οὐ γὰρ ἀπέστησαν ἑαυτὸν ἀπὸ Ἐπισκόπου, ἀλλὰ ἀπὸ ψευδεπισκόπου καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από τη

καὶ ψευδοδιδασκάλου· καὶ ὃ ἀφ' ἑαυτοῦ τούτου γεγονὸς ἑπάρου A depiscopo & falso doctore: & quod ab eo factum est
ἄξιόν ἐστιν, ὡς μὴ καθαπτόμενον τοῦ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ μᾶλ- laude dignum; ut quod Ecclesiam non conscindat, sed
λον συνάπτον αὐτοῦ καὶ τῆς μερισμοῦ ἀπαλλάττον. εἴρηται eam magis conjungat, & à divisione liberet. Dictum est
καὶ ὡς κανόνι ὄντι, πάσης ἱερατείας πεπτωκὸς ἀλλότριον εἶναι autem à canone, schismaticum ab omni sacerdotio debe-
καὶ σχισματικόν, δεῖ τοὺς λέγοντας ὀφείλειν τοὺς τοιούτους re esse alienum, propter eos qui dicunt hujusmodi homi-
ἐπὶ καιρόν τινα τῆς ἱερατείας παύεσθαι, καὶ μὴ καθαιρεῖ- nes debere aliquo temporis spatio à sacerdotio cessare,
σθαι. ἐγκληματικὰ δέ εἰσι παραπτώματα, πορνεία, ἱεροσυλία, & non deponi. Criminales autem causæ sunt, fornica-
καὶ τῶν κανόνων παράβασις. καλῶς δὲ εἶπεν ὁ κανὼν ἐπαι- tio, sacrilegium, & canonum transgressio ac contem-
νετέους εἶναι τοὺς ἀποκόπτοντας ἑαυτοὺς, καὶ πρὸ καταδίκης, ἀπὸ ptus. Rectè autem dixit canon eos esse laudandos, qui
τῶν δημοσίᾳ διδασκόντων αἱρετικὰ διδάγματα, καὶ ὄντων seipsos, etiam ante condemnationem, ab iis, qui hæ-
προφανῶς αἱρετικῶν. εἰ γὰρ ἀποκρύφα καὶ μετ' ἀπορίας φθεγ- B reticas, doctrinas publice docent, & sunt aperte hæ-
γόμενος τὰ τῆς αἱρέσεως πρόεδρος ὁ τοιοῦτος οὐκ ἀναμφιβάλλοντι retici abscindunt. Si enim clanculum & cum quadam
τῷ, ἐκ ὀφείλει τις ἐξ πρὸ αὐτοῦ καταδίκης ἀποκεκρίνασθαι· hæsitatione, præsul ut ambigens, hæretica loquatur, non
εἰκὸς γάρ ἐστι μεταρυθμισθῆναι τοῦτον πρὸς τὸ ὀρθότερον debet quis ab eo propterea ante condemnationem absci-
δόξαν, πρὸ τῆς ὁντελοῦς ἀποφάσεως, καὶ ἀποστῆναι τῆς αἱ- di. Est enim verisimile, fore ut ad orthodoxam sententi-
ρέσεως. σημείωσαι ταῦτα ἴσως ὠφελήσοντα κατὰ τῶν λε- am ante perfectam prolatamque in eum sententiam redu-
γόντων, μὴ καλῶς ἡμᾶς ἀποκεκόφθαι ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς παλαιᾶς catur, & ab hæresi desistat. Nota hæc, quæ fortasse pro-
Ρώμης, πρὸ τοῦ καταδικασθῆναι τοὺς περὶ ταύτην ὡς κακόφρονας. derunt adversus eos qui dicunt nos non rectè à throno
καὶ ὁ μὲν πρῶτος κανὼν τοὺς ἀφ' ἑαυτῶν δογματικὴν αἰτίαν antiquæ Romæ sejunctos esse, antequam qui eum obtine-
ἀποτεμνομένους οὐ κολάζει. ὁ δὲ λα'. ἀποστολικὸς κανών, bant ut prave sentientes, condemnati essent. Ac præsens
καὶ τοὺς καταγνωσθέντας τῶν οἰκείων ἐπισκόπων ὡς πανδήλους ἀδικουμένους καὶ ἀποστάντας ἐξ αὐτῶν, ἀνυπευθύνους C quidem canon eos, qui propter dogmatis causam rece-
σωτηρεῖ. dunt & abscinduntur, non punit: trigesimus autem
primus canon Apostolicus eos etiam, qui proprios Epi-
scopos condemnarunt, ut qui apertè injustè agant, & ideo
se ab iis sejunxerant, ab omni pœna liberos conservat.

ΖΩΝΑΡ. Ἃ περὶ ὥρισαν οἱ τῆς συνόδου πατέρες περὶ Zonar. Quæ de Metropolitanis Episcopisque de-
μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, ταῦτα λέγουσι πλέον ἁρμόζειν finita sunt, ea de Patriarchis quoque multo magis in-
καὶ περὶ Πατριαρχῶν. εἰ γάρ τις, φασὶ, μητροπολίτης ἢ Ἐπί- telligi debere Synodi Patres affirmant. Si quis enim, in-
σκοπος. ἢ πρεσβύτερος τολμήσῃ ἀποστῆναι τῆς συγκοινωνίας τοῦ quiunt, Metropolitanus, Episcopus aut Presbyter, se à
Πατριάρχου αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, πρὶν ἢ ἐμφανίσῃ Patriarchæ sui communione removere, atque ab illius
τῇ συνόδῳ καὶ τῷ Πατριάρχῃ· καὶ πρὸ τῆς ὑξεταθῆναι ταῦ- nomine referendo cessare audeat, priusquam ea, de qui-
τα, καὶ καταχριθῆναι ἴσως αὐτὸν, ὁ φιλότιμος ὡς χρῆμα ποιήσας bus Patriarcham accusat, Synodo indicaverit, ac ille for-
πάσης ἱερωσύνης ἀλλότριον ἔσεσθαι παντελῶς. εἰρηκὼς δὲ τὸ, πάσης, te, causa diligenter examinata, damnatus fuerit; ejus-
ἀντὶ τοῦ οἱ μὲν ἀρχιερεῖς τὴν ἀρχιερατικῆς, οἱ δὲ ἱερεῖς τῆς ἱερατι- modi hominem, tanquam schismaticum, omni prorsus
κῆς· τὸ δὲ παντελῶς, ὅτι οὐκ ὀλίγον τινὰ χρόνον εἰρῆσθαι δεῖ τοῦ D sacerdotali honore privatum esse decernunt. Omni qui-
ἱερουργεῖν, εἶτα δοκιμάζεσθαι αὖθις εἰς τὴν οἰκείαν τιμήν· dem aiunt, summos Sacerdotes summo sacerdotio, Sa-
ἀλλὰ πλείους ἐκπεσεῖν τῆς ἀξίας αὐτοῦ, καὶ εἰς τιμὴν ἧττον cerdotes vero, sacerdotali dignitate privandos demon-
μόνον ἀρχιερέων καὶ ἱερέων ἀνήκουσαν. εἶτα ἐπάγουσιν, ὅτι strent. Prorsus vero particulam addidêre, ut eos non ad
ταῦτα μὲν ὥρισται καὶ ἐσφράγισται, τυπῶσι, βεβαίως πεπτωκότα· certum temporis intervallum à sacro ministerio arcen-
ἡ δὲ σφραγὶς εἰς βεβαίωσίν ἐστι τῶν σφραγιζομένων καὶ φυ- dos, ut deinde rursus pristino honore restituantur; sed
λακήν. περὶ τοῦ σφραγῖδος πολλῶν ἐκκλησιαστῶν τοῦ οἰκείων omni penitus dignitate spoliandos, neque ullum ipsis ho-
ἀφιερωμένων προέδρων, καὶ τὴν ἕνωσιν ἀφεστώτων τῆς ἐκκλη- norem, qui Præsulibus aut aliis Sacerdotibus proprie
σίας, ὅτε δηλαδὴ πορνείαν ἴσως αἰτιωμένῳ σφραγίσωσιν, ἱε- debetur, relinquendum esse ostendant. Deinde vero hæc
ροσυλίαν, ἢ ὅτι χρήμασι χρονοτησίαν, ἢ ἄλλα τοιαῦτά τινα. quidem ita decreta obsignataque, hoc est, ita plane con-
εἶτ' ὁ Πατριάρχης τυχὸν ἢ μητροπολίτης, ἢ ὁ Ἐπίσκοπος stituta fuisse, subjiciunt (Signum namque ad ea, quæ ob-
αἱρετικὸς εἴη, καὶ τοιοῦτος ὡς δημοσίᾳ κηρύττειν τὴν αἵρεσιν, E signantur, confirmanda ac custodienda pertinet) ne qua
καὶ γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, ἀντὶ τοῦ, ἀνυποστόλως καὶ μετὰ παῤῥησίας, fraudis occasio iis hominibus relinqueretur, qui quorun-
διδάσκῃ τὰ αἱρετικὰ δόγματα, οἱ ἀποτέμνοντες αὐτοῦ, ὁποῖοί ἂν εἶεν, οὐ μόνον κολάσεως ἄξιοι οὐκ ἔσονται· ἀλλὰ καὶ τιμῆς, ὡς ὀρθόδοξοι, ἀξιωθήσονται, χωρίζοντες ἑαυ- dam criminum obtentu, quod ei videlicet quem accu-
τοὺς τῆς τοῦ αἱρετικοῦ κοινωνίας. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ἀποτεμνόμενοι. sant, aut constupratam mulierem, aut rei sacræ furtum,
τὸ δὲ πεῖχος τὸ ἐντὸς αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐκτός χωρισμός ἐστιν. οὐ γὰρ Ἐπισκόπου ἀπέστησαν, ἀλλὰ ψευδεπι- aut ordinum collationem pretio divenditam, aut alia
σκόπου καὶ ψευδοδιδασκάλου· οὐδὲ σχίσμα τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐποίησαν, ἀλλὰ μᾶλλον σχισμάτων τοῦ ἐκκλησίαν ἀπήλ- hujus generis facinora, affingant, ab Antistitum suorum
λαξαν, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς. auctoritate desciscunt, & Ecclesiæ conjunctionem pro-
F pterea distrahunt ac divellunt. Quod si forte Patriar-
cham, aut Metropolitanum, aut Episcopum hæreticum
esse contingat, ac ejusmodi quidem hæreticum, ut hære-
sim suam publicè profiteatur, & aperto capite, hoc est,
fidentur prorsus atque audacter, hæreticas opiniones do-
cendo in vulgus disseminet; quicunq; demum ab illo se
abduxerint, non modo nullo animadversionis aut mulctæ
genere propterea puniendi; sed honore potius, quippe qui certam fidem constanter teneant, seque ab hæreticorum consociatione sejungant, digni existimabuntur. Hoc enim significat verbum ἀποτεμνόμενοι. Nam τεῖχος, id est, paries, ab iis quæ intus sunt, exteriora discriminat. Nec enim ii ab Episcopo; sed ab homine sibi Episcopi ac doctoris nomen immerito usurpante discessere: neque schismatis contra Ecclesiam auctores fuerunt; sed à schismate potius, quod in ipsis fuit, Ecclesiam vindicarunt.

ΑΡΙΣΤ. Ὡσαύτως καὶ εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ μητροπολίτης, Arist. *Similiter & si Episcopus aut Metropolitanus con-*
κατὰ τοῦ πατριάρχου τοιαῦτα τολμήσει, πάσης ἱερατείας *tra Patriarcham quippiam ejusmodi ausus fuerit, ab omni*
ἀλλοτριούσθω. εἰ δέ τινες ἀποστᾶεν τινος, οὐ δι' ὑπροφάσεις *sacerdotio alienetur. Si qui autem à quopiam recesserint,*
ἐγκλήματος, ἀλλὰ δι' αἵρεσιν, ἀπὸ συνόδου, ἢ ἁγίων *non criminis pretextu, sed propter hæresim, à Synodo vel*
πατέρων καταγνωσθέντων, τιμῆς καὶ ἀποδοχῆς ἄξιοι, *sanctis patribus condemnatam, honore ac laude digni*
ὡς ὀρθόδοξοι. *sunt utpote orthodoxi.*

CANON

A

CANON XVI.

Propter contentiones & tumultus, qui in Dei Ecclesia contingunt, hoc quoque est definire necessarium; ut Episcopus nullo modo constituatur in Ecclesia, cujus Præsul adhuc vivit, & est adhuc in proprio honore constitutus; nisi Episcopatui suo sponte renunciaverit. Oportet enim causam ejus, qui est Episcopatu expellendus, canonicè examinatam ad finem prius deduci: deinde, post ejus depositionem, alterum in ejus Episcopatum provehi. Si quis autem Episcopus in proprio honore constitutus, nec vult renunciare, nec proprium populum pascere; sed à suo Episcopatu recedens, plusquam sex mensibus in alio loco degat, nec regio jussu detentus, nec sui Patriarchæ ministerio deserviens, neque à gravi morbo, & qui, ut commovere se non possit, efficiat, omnino retentus: is ergo nulla ex supra dictis causis prohibitus, & à suo Episcopatu absens, & ultra semestre tempus in alio loco degens, ab Episcopi dignitate & honore omnino alienabitur. Eum enim qui suæ fidei commissum gregem negligit, & in alio loco supra semestre tempus degit; statuit sancta Synodus, ut à sacerdotio, per quod pascere ordinatus est, alienus omnino constituatur, & in ejus Episcopatum alius loco illius promoveatur.

B

C

BALS. Sæpe quidam Episcopi, propter exactorum vexationes, vel propter vicinorum invasiones, vel propter populi inobedientiam, pusillo & abjecto animo suos Episcopatus renunciant. Metropolitani ergo renunciationes ejusmodi admittentes, alios Episcopos ordinabant; & nonnunquam etiam, antequam examinarentur causæ criminales quæ adversus illos introducebantur, alios elegebant. Dicunt ergo patres, Quoniam id seditionum & Ecclesiasticarum perturbationum causa est, statuimus, ne eligatur Episcopus vivo Ecclesiæ Præsule, nisi utique vel ex examinatione constiterit esse admittendam viventis renunciationem, vel synodali sententia condemnatus fuerit. Tunc enim eo etiam vivente ordinabitur alius. Quasi vero dixisset quispiam, quid vero fiet in populo Episcopatus, si is, qui illi præest, non facit canonicam renunciationem, sed extra suum Episcopatum moratur; intulerunt, quod si quis Episcopus ultra sex menses à sua Ecclesia abfuerit, sine Imperiali vel Patriarchali jussione, vel sine gravi morbo, qui non permittit ut possit locum loco mutare, is erit à sacerdotio alienus, & alius pro eo ordinabitur. Quoniam autem ex his quidem apparet, esse admittendas, quæ quomodocunque fiunt ab Episcopis renunciationes; alii vero canones, & sancti Cyrilli ad Domnum epistola, sive i. & iii. ejus responsum, statuunt, non esse inconsiderate admittendas Episcoporum renunciationes; debes præsentem quoque canonem ad illa reducere. Lege xi. quoque cap. ix. tit. præsentis operis, & quæ in eo sunt. Quia autem ii. cap. viii. tit præsentis operis, vel quæ in eo continentur xviii. & xix. cap. i. tit. iii. lib. Basilic. quod est pars cxxiii. Justiniani novellæ, videtur præsenti canoni repugnare, quæsitum est à quibusdam, quidnam sequi debeamus. Videntur autem in his adversari. Canon Episcopo sex mensium spatium, ad hoc ut possit peregrinari & ab Episcopatu abesse, largitus est: Novella vero id ad unius anni intervallum extendit. Præterea canon eos, qui ultra sex menses à suis Ecclesiis absunt, Antistites citra inquisitionem ab iis ipsis alienari statuit: Novella sumptus prius ab œconomicis Antistibus non suppeditari jubet,

ΚΑΝΩΝ ιϛ'.

Διὰ τὰς φιλονεικίας τε καὶ ταραχὰς, τὰς τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ συμβαινούσας, καὶ τοῦτο ὁρίσαι ἀναγκαῖόν ἐστι· τὸ, μηδενὶ τρόπῳ Ἐπίσκοπον καταστῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἧς ἔτι ὁ προεστὼς ζῇ, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ συνίσταται τιμῇ, εἰ μὴ αὐτὸς ἑκὼν τὴν ἐπισκοπὴν παραιτήσεται. χρὴ γὰρ πρότερον τὴν αἰτίαν τοῦ μέλλοντος τῆς ἐπισκοπῆς ἐκδιώκεσθαι κανονικῶς ἐξεταζομένην εἰς πέρας ἄγεσθαι, εἶθ' οὕτω, μετὰ τὴν αὐτοῦ καθαίρεσιν ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν προβιβάζεσθαι. εἰ δέ τις τῶν Ἐπισκόπων ἐν τῇ ἰδίᾳ συνιστάμενος τιμῇ, μήτε παραιτεῖσθαι βούλοιτο, μήτε τὸν οἰκεῖον ἐθέλοι ποιμαίνειν λαὸν, ἀλλὰ τῆς οἰκείας ἀποστὰς ἐπισκοπῆς ὑπὲρ τὸ ἑξάμηνον ἐν ἑτέρῳ διατρίβοι τόπῳ, μήτε βασιλικῷ προστάγματι κατεχόμενος, μήτε τῶν τοῦ οἰκείου Πατριάρχου λειτουργίαις ὑπηρετούμενος, μήτε μὴν ὑπὸ νόσου χαλεπῆς τε καὶ ἀκινησίαν ἐμποιούσης παντελῆ συνεχόμενος, ὁ τοιοῦτος οὖν ὁ κατὰ μηδεμίαν τῶν εἰρημένων προφάσεων κωλυόμενος, τῆς οἰκείας ἀφιστάμενος ἐπισκοπῆς, καὶ ὑπὲρ τὸν ἑξαμηνιαῖον χρόνον ἐν ἑτέρῳ διατρίβων τόπῳ, τῆς τῶν Ἐπισκόπου τιμῆς τε καὶ ἀξίας ἀλλοτριωθήσεται παντελῶς. τὸν γὰρ τῆς ἐμπιστευθείσης αὐτῷ καταμελοῦντα ποίμνης, καὶ ἐν ἑτέρῳ ὑπὲρ τὸν ἑξάμηνον χρονοτριβοῦντα τόπῳ, ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος τῆς ἀρχιερωσύνης, δι' ἧς ποιμαίνειν ἐτάχθη, παντελῶς ἀλλότριον καθιστάναι, καὶ εἰς ὃν αὐτοῦ τῆς ἐπισκοπῆς τόπον ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ προχειρίζεσθαι.

ΒΑΛΣ. Πολλάκις τινὲς Ἐπίσκοποι διὰ ἐπηρείας πακτορικὰς, ἢ διὰ ἐπιθέσεις γειτονούντων ἢ δι' ἀνυποταξίαν λαοῦ, παραιτοῦνται ἀπὸ μικροψυχίας τὰς οἰκείας ἐπισκοπάς. οἱ γοῦν μητροπολῖται τὰς τοιαύτας παραιτήσεις δεχόμενοι, ἑτέρους Ἐπισκόπους ἐχειροτόνουν· ἔστι δ' ὅτε καὶ πρὸ τοῦ κατεξετασθῆναι τὰ παρά τινων κατ' αὐτῶν εἰσαγόμενα ἐγκληματικὰ αἰτιάματα, ἑτέρους ἐψηφίζοντο. φασὶ γοῦν οἱ πατέρες, ὡς ἐπεὶ τοῦτο στάσεων καὶ θορύβων ἐκκλησιαστικῶν ἐστι παραίτιον, ὁρίζομεν, μὴ ψηφίζεσθαι Ἐπίσκοπον, ζῶντος τοῦ προέδρου τῆς ἐκκλησίας, εἰ μήπω ἀπὸ κατεξετάσεως ἀναφανῇ δεκτὴ ἡ τοῦ ζῶντος παραίτησις, ἢ καταδικασθῇ ἀπὸ Συνοδικῆς ἀποφάσεως. τηνικαῦτα γὰρ καὶ ζῶντος τούτου χειροτονηθήσεται ἕτερος. ὡς δέ τινος εἰπόντος, τί δὲ γενήσεται εἰς ὃν λαὸν τῆς ἐπισκοπῆς, ἐὰν ὁ προιστάμενος ταύτης οὐ ποιεῖ παραίτησιν κανονικὴν, ἀλλὰ χρονοτριβεῖ ἔξω τῆς οἰκείας ἐπισκοπῆς. ἐπήγαγον, ὡς εἴτις Ἐπίσκοπος ὑπὲρ τὸ ἑξάμηνον ἀποδημήσει ἐκ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ χωρὶς βασιλικῆς ἢ πατριαρχικῆς προστάξεως, ἢ δίκα βαρείας νόσου, μὴ παραχωρούσης αὐτῷ ἐκ τόπου εἰς τόπον μεταβαίνειν, ἀλλότριος τῆς ἀρχιερωσύνης γενήσεται, καὶ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθήσεται ἕτερος. ἐπεὶ δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναφαίνεται παραδεκτέας εἶναι τὰς παρὰ τῶν Ἐπισκόπων ὁπωσδήποτε γινομένας παραιτήσεις· ἕτεροι δὲ κανόνες, καὶ αὐτὴ ἡ πρὸς Δόμνον ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἤτοι τὸ α'. καὶ γ'. κεφ. αὐτῆς, διορίζονται, μὴ ἀπεριμερίμνως τὰς τῶν Ἐπισκόπων παραιτήσεις δέχεσθαι· ὀφείλεις καὶ ὃν παρόντα κανόνα πρὸς ἐκεῖνα συμβιβάσαι. ἀνάγνωσον καὶ τὸ ια'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τῶν παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ. ὅτι δὲ τὸ μὲν β'. κεφ. τοῦ η'. τίτλου τῶν παρόντος συντάγματος· ἤτοι τὸ ἐν τούτῳ περιεχόμενον ιη'. καὶ ιθ'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς ρκγ'. Ιουστινιανείου νεαρᾶς, δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι τῷ παρόντι κανόνι, συνεζητήθη παρά τινων, τίνι προσέχειν ὀφείλομεν. δοκοῦσι δὲ ἐναντιοῦσθαι ἐν τούτοις. ὁ κανὼν ἐφιλοτιμούσατο εἰς ἀποδημίαν τῶν Ἐπισκόπῳ ἑξαμηνιαῖον καιρόν· ἡ νεαρὰ, εἰς χρονιαῖον διάστημα τοῦτον ἐφήπλωσεν. ἔτι ὁ κανὼν τοὺς ὑπὲρ τὸ ἑξάμηνον ἀποδημοῦντας ἐκ τῶν οἰκείων ἐκκλησιῶν ἀρχιερεῖς ἀσυζητήτως ἐξ αὐτῶν ἀλλοτριοῦσθαι διωρίσατο· ἡ νεαρὰ πρότερον δαπάνας ἀρχιερεῦσι

μὴ

Ψηφιοποιήθηκε απο

μὴ χρηγίζεσθαι τῆς οἰκονόμων, μήτε πλὴ χρόνε τοῦτο- A μὸν ἐκκαλοῦσθαι, καὶ ὕτω μετακαλῆται αὐτὸς ἐπὶ τὴν οἰκείαν κλῆρον· καὶ εἰ μηδὲ ὕτω πεισθῶσιν, ἑτέρους χειροτονεῖσθαι. ὁ καινὸς ἐκκλησῆ τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ πλέον ἢ ἐνιαυτῷ ἀποδημεῖν, τοῖς βασιλέων ἢ πατριαρχῶν κατεχομένοις, ἢ διὰ νόσον βαρεῖαν καλυομένοις· ἡ νέαρα οὐδὲν τι τοιοῦτον διαλαμβάνει. μᾶλλον μὲν οὖν ὃ ὂν μέρει τῆ ς'. Ιουστινιανείε νεαρᾶς τοῦ μόνε τῆ βασιλέως τοῦτο κεχρημένον, καὶ καταγρωσθὲν παρὰ τῷ Φωτίου ἐν τῆ ῥηθέντι β. κεφ. τῷ ε'. τίτλε τῷ πρώτῳ συντάγματος, ἢ ἀνακάθαρσις οὐκ ἐδέξατο, ἀλλ' ἐδίωξεν· ἔδοξε γοῦν καὶ τῷ κανόνι μᾶλλον ὀφείλειν κρατεῖν. ἐγὼ δὲ καὶ ἐπ' ἀμφιβάλλω. κρεῖττόν μοι γάρ ἐστι τὸ ζήτημα ἐκκλησιαστικὸν, τοῖς λέγουσιν ὀφείλειν μᾶλλον τὸ τῷ κανόνος κρατεῖν· καὶ τὸ βασιλικὸν ἀνεκαθάρτους μὴ τοῦ νομοκάνονε ποιῆσαι, καὶ τῷ κανόνος τοῦτο ἀπόλυσιν, προσθετέον τῇ ἑτέρᾳ γνώμῃ. B

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Ἐν τοῖς μὲν ἐγράψαμεν, ὀφείλειν τὰ τῷ πρόντι κανόνι περιεχόμενα, χωρεῖν τῆς πρωτευμένων Ἐπισκόπων, ἐξαιρέτως περὶ τὰ κεκινισμένα παρὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, ἐν τῇ περὶ Δόμνον ἐπιστολῇ· ὡς συγκροτήμενα καὶ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς τρίτης συνόδου, διὰ τῆς γενομένης πέμπτης ἐπιστολῆς περὶ τῆς ἐν Παμφυλίᾳ συνόδου. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι ταῦτα τὰ παρὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου διορισθέντα, οὐκ οἶδ' ὅπως παραβλέπονται. πολλοὶ μὲν γὰρ καὶ τὰς ὁπωσδήποτε γενομένας παρὰ τῶν Ἐπισκόπων παραιτήσεις, δεκτέας εἶναι φασι, καὶ τὰ πρόντα καινά. οἱ ἀκριβέστεροι δὲ, ἐκείνας τὰς παραιτήσεις λέγουσιν εἶναι δεκτὰς, τὰς διαλαμβανούσας γίνεσθαι ταύτας διὰ τὸ ἀναξιόπιστα τῶν παραιτουμένων. ἐγὼ δὲ τοῖς παρὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου διορισθεῖσιν ἕπομαι. εἰ γὰρ δοθῇ παραιτήσεις Ἐπισκόπων δέχεσθαι, πλείους τῶν Ἐπισκόπων οἱ ἀποστήσονται διὰ τὸ τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίαν, ὅπερ πρὸς μεγάλην ὕβριν ἀφορᾷ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας· ἐμοὶ γὰρ λέγειν καὶ τῷ Θεῷ. εἰ δὲ παραιτεῖσθαι θέλει Ἐπισκόπους δι' ἀποκάρσεως, καὶ διὰ τὸ ἐπιλέξασθαι διαγωγὴν μοναδικὴν, καθὼς καὶ ὁ μέγας Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐποίησε, καὶ περὶ τοιούτων παραιτήσεων λέγει τὸν κανόνα ταῦτα διαλαμβάνειν, συντίθεμαι καὶ αὐτός. ἡ μήνυσις παραίτησις τοῦ Μακρῆς ἐκείνου θεοφιλοῦς, δεχθεῖσα συνοδικῶς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ, μετ' ἡμέρας ἀποκλήσεως ἐκ παραιτήσεως τοῦ Ἐπισκόπου, διὰ ψήφου συνοδικῆς, πατριαρχεύοντος τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Ἀγχιάλου. ἰδὼν γὰρ τοιοῦτος πατριάρχης, τὴν παραίτησιν τοῦ Ἐπισκόπου μὴ διαλαμβάνουσαν, παραιτεῖσθαι τὸν Ἐπίσκοπον ὡς ἀνάξιον, ἀλλ' ὡς μὴ ἄξιον, εἶπεν, ὅτι ἀποδεκτὸς ἡ τοιαύτη ἀπάτησίς ἐστιν. οὐδὲ γὰρ ὁ μὴ ἄξιος εἰς ὃ ἱερουργεῖ, ἤδη καὶ ἀνάξιός ἐστι. καθὼς τοῦτο καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, ἐν μιᾷ τῶν ἁγίων εὐχῶν τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, φησὶν, ὅτι τῶν πῶς διαλαμβανόντων· οὐδεὶς ἄξιος, τῶν σωζομένων τῆς σαρκικῆς ὀρθυμίας καὶ ἡδονῆς, προσέρχεσθαι καὶ προσεγγίζειν, ἢ λειτουργεῖν σοι, βασιλεῦ τῆς δόξης· καὶ διαγνοὺς, ὅτι μὲν εἰπόντος ἑαυτὸν ἀνάξιον αὐτοκατάκριτον εἶναι, ἢ ὅτι μὴ ἄξιον, οὐχρειωδέστερον ὡς πατρὸς φέροντα, ἐδικαίωσε τὸν Ἐπίσκοπον ἱερατεύειν, ὡς μὴ κατὰ κανόνας ἀποκεκηρυγμένον. οἱ δὲ λέγοντες ὀφείλειν ὡς κανόνα τὴν περὶ τῶν ἀποστάσεων μακρὰν συνήθειαν κρατεῖν, κακῶς λέγουσι. μακρὰ γὰρ συνήθεια ἄγραφος καὶ κρατεῖ, ἔνθα ἐγγράφῳ νόμῳ ἢ κανόνι ἐναντίον ᾖ. καὶ ζήτει τὰ γραφέντα περὶ ἡμῶν χάριν τούτου εἰς κεφάλ. γ'. τοῦ α'. τίτλου τοῦ πρώτου συντάγματος. C D E F

ZΩNAP. Τινὲς, ὡς ἔοικε, πάλαι, ἢ αἰτιαμένοις ἁπλῶς λαληθέντων κατ' Ἐπισκόπων, ἢ ἀποστάσεων παρ' αὐτῶν δοθέντων, περὶ τοῦ τὰ αἰτήματα ἐξεταθῆναι ἢ τὰς αἰτίας συνταθῆναι τῶν ἀποστάσεων, ἑτέρους εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν

post tempus elapsum, & sic à suis Clericis accersiri; & si non sic persuasi fuerint, alios ordinari. Canon permittit Antistitibus etiam ultra annum abesse, si ab Imperatoribus vel à Patriarchis detineantur, vel propter gravem morbum prohibeantur: Novella nihil tractat ejusmodi. Magis ergo quod in parte vi. Justiniani novellæ de solo Imperat. continetur, & à Photio in dicto ii. cap. viii. tit. præsentis operis situm est, repetita prælectio non recepit, sed expulit; visum est ergo Canonem potiùs servari oportere. Ego verò adhuc etiam dubito. Quatenus enim est quæstio Ecclesiastica, sto ab illis qui dicunt Canonem magis servari oportere: Quatenus autem Basilica repurgata sunt post nomocanoni compositionem, & hujus Canonis editionem, alteri sententiæ assentior.

Altera Interpretatio.

In his quidem scripsimus servari oportere, quæ hoc Canone comprehenduntur, de Episcopis qui renunciant, præter ea quæ à sancto Cyrillo in epistola ad Domnum constituta sunt: ut quæ à sancta & universali iii. Synodo discussa & examinata fuere, per Epistolam quæ tunc missa erat ad synodum in Pamphilia. Tu autem scias quod hæc omnia, quæ à sancto Cyrillo constituta sunt, nescio quomodo contemnuntur. Multi enim, etiam eas, quæ quomodocunque fiunt ab Episcopis, renunciationes, admittendas esse volunt, ut vult hic præsens Canon. Qui sunt autem subtiliores, illas esse dicunt admittendas renunciationes, quæ continent eas fieri propter indignitatem eorum qui renunciant. Ego verò ea sequor, quæ sunt à sancto Cyrillo definita. Si enim concessum fuerit, ut Episcoporum renunciationes citra curiosiorem examinationem admittantur, multi Episcopi Episcopos esse desinent, propter rerum inæqualitatem; quod quidem ad magnam status Ecclesiastici spectat injuriam: ut de Dei contumelia nihil dicam. Si vis autem per tonsuram renunciare Episcopos, & eo quòd vitam Monasticam elegerint, quemadmodum magnus quoque fecit Gregorius Theologus, & dicis hunc Canonem de iis renunciationibus dicere; assentior & ipse. Renunciatio verò Macres illius servi Dei, synodaliter accepta ab illo Patriarcho domino Luca, aliquanto post tempore exolevit, Episcopi suasione, per synodalem sententiam, cum patriarchatum gereret sanctissimus ille Patriarcha dominus Michaël Anchialus. Cùm videret enim ille Patriarcha, Episcopi renunciationem non continere, Episcopum renunciare ut indignum, sed ut non dignum; dixit non esse admittendam ejusmodi renunciationem. Non enim qui utique non dignus est sacrum facere, jam etiam indignus est; sicut & magnus inquit Basilius in una ratione sacrosancti mysterii, quæ sic se habet; Nemo eorum, qui carnalibus desideriis & voluptatibus alligati sunt, dignus est accedere & appropinquare, vel tibi ministrare, Rex gloriæ: & statuens eum quidem, qui se dixit indignum, esse per se condemnatum, qui autem non dignum, laudandum ut humilem; æquum censuit, ut Episcopus sacerdotis officio fungeretur, ut qui non Canonicè renunciasset. Qui autem dicunt longam renunciationum consuetudinem, perinde ac Canonem, valere debere, malè dicunt. Longa enim non scripta consuetudo non valet, quando legi scriptæ vel Canoni adversatur. Et quære quæ à nobis de ea re scripta sunt, in iii. cap. primi tit. præsentis operis.

Zonar. Quidam olim, ut credibile est, vel ex eo tantum, quod aliqua contra Episcopos crimina quispiam detulisset, vel quod ipsimet libellos renunciationis dedissent, antequam vel de objectis criminibus quæsitum vel causæ renunciationis examinatæ fuissent, alios in eorum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Eccleſiis, qui accuſati fuerant, quive renunciationis libellos obtulerunt, Epiſcopos ſubrogabant: qua ex re ſeditiones in Eccleſiis ac tumultus excitabantur. Proinde igitur, qua in Eccleſia Epiſcopus eſt ſuperſtes, neq; proprio honore, hoc eſt, Epiſcopali dignitate, motus eſt, nullum in ea Epiſcopum alium conſtitui licere Synodus definivit. Oportet enim prius, inquit, ex præſcripto Canonum crimen, quod Epiſcopo intenditur, examinari ad exitúmque perduci, hoc eſt, ſententiam de illo ferri; eoque demum ex decretis Canonum depoſito, alterum in ejus Epiſcopatu denique ſubrogari. Idem Sardicenſis quoque Synodi iv. Can. conſtitutum eſt. Quod ſi quiſpiam Epiſcopus, jure Epiſcopatus retento, neque in curam paſcendi gregis incumbit, neque renunciat, ſi juſta illi forte aliqua cauſa ſit renunciationis; ſed ultra ſemeſtre temporis ſpatium alio in loco degit, is Epiſcopatu ſimul ipſaq; Epiſcopali dignitate excidet; niſi vel Imperatoris juſſu, ejus opera utentis, alicubi detineatur, vel neceſſariis Patriarchæ ſui miniſteriis occupetur, vel eouſq; difficili graviq; morbo oppreſſus decumbat, ut commovere ſeſe nullatenus queat. Tunc enim, quamvis procul ab Eccleſia ſua degenti, nihilominus ignoſcetur. Si vero, nulla ejuſmodi cauſa intercedente, ultra ſemeſtre ſpatium alibi abſens exegerit: altero in ejus Epiſcopatu ſuffecto, ſummi ſacerdotii dignitate ipſe privabitur.

ΑΡΙΣΤ. Καζ' μηδένα ζῆτον ὑπεραιρέτω τις ἐπισκοπῆς, ἧς ὁ πρεσβὺς ἔτι ζῇ. δεῖ γὰρ τὴν αἰτίαν πρότερον ζητεῖσθαι τοῦ μέλοντος ἐκδιώκεσθαι, καὶ μετὰ καθαίρεσιν ἕτερον προβιβάζεσθαι. εἰ δέ τις ἀμελοίη τῆς ἰδίας ποίμνης, καὶ μήτε νόσῳ, ἢ βασιλικῷ, ἢ πατριαρχικῷ κελεύσματι κατεχόμενος, ὑφ' ἑξαμηνιαῖον ἀποδημήσῃ χρόνον, τῆς τοῦ Ἐπισκόπου ἀξίας καὶ τιμῆς ἦτω ἀλλότριος.

ARIST. *Nemo Epiſcopatum ullo modo invadat, cujus Præſul adhuc vivit. Cauſam enim illius, qui expellendus eſt, examinari prius oportet, & poſt depoſitionem alium promoveri. Si quis autem gregem ſuum neglexerit, & neque morbo, nec Imperiali nec Patriarchali juſſu detentus, ultra ſemeſtre ſpatium abfuerit, ab Epiſcopi dignitate ſimul ac honore alienus ſit.*

Canon XVII.

ΚΑΝΩΝ. ιζ'.

In omnibus boni eccleſiaſtici ordinis curam gerentes, hoc quoque definire neceſſarium duximus; ut nullus deinceps Laicus vel Monachus repentè ad Epiſcopalem altitudinem evehatur, ſed in Eccleſiaſticis gradibus primùm examinatus, ita Epiſcopalis dignitatis ordinationem ſuſcipiat. Etſi enim huc uſque quidam ex Monachis vel Laicis, exigente neceſſitate, Epiſcopali honore ſtatim digni facti ſunt, qui & virtute excellenti fuêre, & ſuam Eccleſiam in altum extulêre: id tamen, quod rarò evenit, Eccleſiæ legem nequaquam ſtatuentes, decernimus ut in poſterum hoc minimè fiat; niſi is, qui ritè ordinatur, per gradus Sacerdotales proceſſerit in unoquoque ordine tempus præſtitutum adimplens.

Ἐν πᾶσι τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας φροντίζοντες, καὶ τοῦτο ὁρίσαι ἀναγκαῖον ἐθέμεθα, ὥστε τὸ λοιπὸν μηδένα τῶν λαϊκῶν ἢ μοναχῶν ἀθρόον εἰς ὃ τῆς ἐπισκοπῆς ὕψος ἀνάγεσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς βαθμοῖς ἐξεταζόμενον πρότερον, ὕτω τῆς ἐπισκοπῆς τιμῆς ἀποδέχεσθαι. εἰ γὰρ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπό τῶν μοναχῶν ἢ λαϊκῶν τινες, ἀπαιτήσεως χρείας, ἐνάρετοι πρὸς ἀξίαν γεγόνασιν ἐπισκοπικῆς, ἀρετῇ τε διαφέροντες, καὶ τὸν κατ' αὐτοὺς ἐκκλησίαν ὑψώσαντες; ἀλλ' οὐ γε σανίσιν ἐδαμῶς νόμον τῆς ἐκκλησίας πιθέμενοι, ὁρίζομεν τοῦ λοιποῦ μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι· εἰ μὴ κατὰ λόγον ὁ χειροτονούμενος διὰ τῶν ἱερατικῶν προήλθοι βαθμῶν, ἐν ἑκάστῳ τάγματι ὡρισμένον χρόνον ἀποπληρών.

BALS. Confuſionem Eccleſiaſticam vocant patres, inconſideratè & abſque examinatione fieri aliquem Monachum vel Laicum Antiſtitem. Et ideo dicunt, non debere eorum quempiam ad Epiſcopatûs altitudinem provehi, niſi omnes priùs gradus Eccleſiaſticos, præſtituto & ſufficienti unicuique ordini tempore, pervaſerit. Adjiciunt autem, quòd etiamſi tale quid priùs factum ſit propter urgentem neceſſitatem, & qui electi & eodem die ordinati ſunt virtute clari extitere, & Eccleſias, quibus præfuerunt, exornavere; id tamen quod rarò fit non eſt lex Eccleſiæ, ut nos deinceps illud ſequi oporteat. Quia autem ſæpe fuit dubitatum, quantum eſt tempus præſtitutum, quod Canone declaratur: nonnulli quidem dicebant, quòd quoniam præſtantiſſimus Theologus magnus Gregorius, in orationibus de ſacerdotio dicit Sacerdotem vii. diebus perfici; debemus nos quoque ſi non plus certè neceſſariò id ipſum tempus in unoquoque gradu obſervare. Alii dicebant, x. Canonem Sardicenſis Synodi definire, nullum divitem vel ſcholaſticum è foro Epiſcopum conſtitui; niſi Lectoris & Presbyteri & Diaconi

ΒΑΛΣ. Ἀταξίαν ἐκκλησιαστικὴν οἱ πατέρες καλοῦσι, ἀνεξετάστως καὶ δίχα δοκιμασίας γίνεσθαί τινα μοναχὸν ἢ λαϊκὸν ἀρχιερέα. διὸ φασι, μὴ προαναβιβάζεσθαί τινα ἐξ αὐτῶν εἰς ὃ τῆς ἐπισκοπῆς ὕψος, εἰ μὴ πάντας πρότερον τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς βαθμοὺς διέλθῃ, ἐν ἑκάστῳ νενομισμένῳ καὶ ἀρκοῦντι χρόνῳ ἑκάστῳ τάγματι. προσθέασι δὲ, ὡς εἰ καὶ πρότερόν τι γέγονε τοιοῦτον ἐν καταπείγουσῃ χρείᾳ, καὶ οἱ ἐκλεγέντες καὶ αὐθημερὸν χειροτονηθέντες διέλαμψαν ἐν ἀρετῇ, καὶ τοὺς ἐκκλησίας κοσμήσαντες ὧν προέστησαν, ἀλλὰ ὅ σανίσιν νομιζόμενον νόμος τῆς ἐκκλησίας οὐκ ἔστιν, ὥστε τούτῳ ἀκολουθεῖν ἡμᾶς καὶ ἐφεξῆς. ἐπεὶ δὴ γέγονε πολλάκις ἀμφιβολία ἐν τῷ πόσος ἔστιν ὁ ἐν νόμῳ δηλούμενος νενομισμένος χρόνος, τινὲς μὲν ἔφασαν, ὡς ἐπεὶ ὁ ἐν Θεολογίᾳ λαμπρὸς μέγας Γρηγόριος ἐν τοῖς περὶ ἱερωσύνης λόγοις λέγει τελεῖσθαι δι' ἑπτὰ ἡμερῶν τὴν ἱερέα, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς, εἰ μὴ πλείονα, ἀλλὰ γοῦν ἀνάγκης πάσης τὸν αὐτὸν χρόνον ἐφ' ἑκάστῳ βαθμῷ. ἕτεροι ἔφασαν, ὡς ὁ ι'. κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου διορίζεται, μηδένα πλούσιον ἢ σχολαστικὸν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς καθίσασθαι Ἐπίσκοπον, εἰ μὴ ἀναγνώστου καὶ πρεσβυτέρου καὶ διά-

λημένην ὑπηρεσίαν ἐκτελέσῃ, ὃν ἐκάστην πάγματι θεσμῷ οὐκ ἐλαχίστην χρόνην διαβιβαζόμενον. ἐρρήσθω δὲ καὶ τῷ ἑβδόμῳ κεφαλαίῳ τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν Βασιλικῶν, ὅπερ ἔστι κεφάλαιον πρῶτον τῆς ρλζ'. Ἰουστινιάνεια νεαραῖς, λέγοντι ὃν μέρει, μὴ ψηφίζεσθαι ταξεώτην ἢ πολιτευόμενον ἄλλως, εἰ μὴ ὃν μοναστηρίῳ ἡσύχ ἧττον δεκαπέντε ἐτῶν μοναχικὸν βίον ἀδιαβλήτως διήνυσε. καὶ ἐνέστης ἦν νενομισμένον χρόνον ἐπλεκαιδεκαετῆ. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἡ μὲν νεαρὰ περὶ ταξεωτῶν καὶ πολιτευομένων ἐπὶ λόγον ποιεῖται· ὁ δὲ κανὼν ὁ ἐν Σαρδικῇ συνόδῳ περὶ τῶν ἀπὸ ἀγορᾶς πλουσίων, καὶ περὶ τοὺς λόγους σχολαστικῶν, διαλαμβάνει· ἐμέσοιγε καὶ περὶ πάντων τῶν μοναχῶν ἢ τῶν λαϊκῶν. καὶ εἰσὶ καὶ ἄμφω ἀμέτοχα. ἀνάγνωθι οὖν τὸ ρκβ'. Ἰουστινιάνειον νεαρὰν περὶ τοὺς ἀρχὰς λέγουσ' ὅτων· δίδομεν δὲ ἄδειαν τοῖς τὰ ψηφίσματα ποιουμένοις, εἴ τινα κρατικὸν, δίχα κρατικοῦ καὶ ταξεώτου, ἄξιον τῆς προειρημένης ἐπιλογῆς εἶναι νομίζοιεν, καὶ τοιοῦτον ἅμα ἄλλοις δυσὶ κληρικοῖς ἢ μοναχοῖς ἐπιλέξασθαι· ὅτων μέντοι, ἵνα κρατικὸς, ὁ τότῳ τῷ βήματι εἰς ἐπισκοπὴν ἐπιλεγεὶς, μὴ εὐθέως Ἐπίσκοπος χειροτονηθῇ, ἀλλὰ πρῶτον τοῖς κληρικοῖς ὀκτὼ ἔλαττον ἡμερῶν μέσων συναριθμηθῇ, καὶ ὅτων τὰς ἁγίας κάμινους καὶ τὴν ἱερὰν τῆς ἐκκλησίας λατρείαν διδαχθείς, Ἐπίσκοπος χειροτονηθῇ. καὶ μετά τινα, πάλιν ταὐτὰ φησι· εἰ δέ τις παρὰ τὴν μνημονευθεῖσαν παραφυλακὴν Ἐπίσκοπος χειροτονηθῇ, κελεύομεν τοῦτον πᾶσι τούτοις τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβάλλεσθαι, ἀλλὰ κἀκεῖνον, ὅστις παρὰ ταῦτα ἐτόλμησε χειροτονῆσαι, χωρίζεσθαι ὅπ' ἔνα ὀνταυτὸν τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας, καὶ πάσης αὐτῷ τιμῆς ἀποστερεῖσθαι, ἥτις καθ' οἱονδήτινα τρόπον ἢ τύπον εἰς τιμὴν αὐτῷ δεσποτείαν παρεισῆλθε, μᾶλλον δὲ πᾶσαν ὃ ἐποίησε, τῇ δεσποτείᾳ τῆς ἐκκλησίας, ἧς Ἐπίσκοπός ἐστιν, ἐκδικεῖσθαι. ὥστε εἰ μὴ ἐμποδίζοι τὸ μὴ καταγραφῆναι τινὰ τοιαύτην νεαρὰν εἰς τὰ βασιλικὰ, ἐκ ταύτης τέως τὸ περὶ τῶν λαϊκῶν ἀμφίβολον λύεται. νομίζω γὰρ ἐκ τούτου, μηδὲν εἶναι τὸ ἐμποδὼν τῇ διηλύσει τῆς ἀμφιβολίας· διὸ καὶ καταφεύγω εἰς τὸ ἀκίνητον παρὰ ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἀποδυσωπῆσαι χάριν τῆς πλειώσεως τῶν ἱερέων, καὶ λέγω ὀφείλειν δι' ἑπτὰ ἡμερῶν τινὰ ἑκάστου βαθμοῦ τελεῖσθαι χειροτονίαν καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ ἡ ἄγραφος ἐκκλησιαστικὴ συνήθεια τοῦτο παραδέδεκται τὰς τῶν βαθμῶν χειροτονίας ἐνεργεῖν. ἀνάγνωθι καὶ τὸ κγ'. κεφάλαιον τοῦ α'. τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου. συντάγματος. καὶ σημείωσαι ἀπὸ τοῦ πρώτου κανόνος, ὅτι ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς τάγμασιν, οἱ μοναχοὶ οἱ μὲν δεξάμενοι σχηματίδα Ἐπισκόπου λαϊκοῦ τύπον ἐπέχουσιν.

A ministerium peregerit, in uniuscujusque ordinis gradu non minimo tempore transmisso. Usi sunt autem & septimo capite primi tituli tertii libri Basilic. quod quidem est primum caput centesimæ trigesimæ septimæ Justiniani Novellæ, quæ dicit præcisè; non ordinandum apparitorem, vel publicis muneribus aliter addictum, nisi in monasterio non minùs quàm xv. annis vitam monasticam absque reprehensione peregerit: & instabant præstitutum tempus esse xv. annos. Mihi autem videtur novella quidem loqui de tribunis militum actcive instructoribus, & iis qui rempublicam administrant: Sardicensis autem Synodi Canon de divitibus ex foro, & scholasticis in dicendo, tractat: B sed non de omnibus Monachis vel Laicis. Et utraque etiam inter se dissident. Lege ergo cxxii. Justiniani novellam in principio sic dicentem; Damus autem potestatem iis, qui electionem faciunt, ut absque curiali & præsidis apparitore, si quem secularem prædicta electione dignum existimaverint, eum simul cum aliis duobus Clericis vel Monachis eligant, ut secularis hoc modo ad Episcopatum electus, non protinus Episcopus ordinetur; sed primùm Clericis non minùs quàm tribus mensibus connumeretur, & sic sanctos Canones & sacrum Ecclesiarum ministerium edoctus, Episcopus ordinetur. Et post aliquantum rursus hæc dicit; Si quis C autem præter memoratam observationem Episcopus ordinatus fuerit, jubemus eum omnino Episcopatu expelli: sed & illum, quicunque præter hæc ordinare ausus fuerit, à sacerdotali ministerio anno uno separari, & omnes facultates, quæ quocunque tempore vel modo in suum dominium venerunt, propter errorem quem commisit, Ecclesiæ dominio, cujus est Episcopus, addici. Quare si non impedit, quòd hæc Novella in Basilica non relata sit, ex ea de Laicis dubitatio nunc solvitur. Existimo autem hoc nihil afferre impedimenti solutioni dubii: & ideo confugio ad id D quod à sancto patre nostro Gregorio Theologo de sacerdotum profectione scriptum est, & dico necessariò per septem dies uniuscujusque gradus fieri ordinationem, & eo magis quòd etiam non scripta Ecclesiastica consuetudo, hoc suscepto, sic graduum ordinationes facit. Lege & xxiii. cap. primi tituli præsentis operis. Et nota ex hoc Canone, in Ecclesiasticis ordinibus Monachos qui quidem Episcopi Characterem acceperunt, locum Laici obtinere.

ΖΩΝΑΡ. Κωλύει ὁ κανὼν ὃ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονεῖσθαί τινα λαϊκὸν ἢ μοναχὸν, μὴ πρότερον ὄντα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς βαθμοῖς ὑποταττόμενον, ἤγουν τεταγμένον, δοκιμαζόμενον. βούλεται γὰρ καὶ εἰς ἐπισκοπὴν φερόμενος μέλοντα κατ' τάξιν εἰς ἕκαστον τῶν ἱερατικῶν βαθμῶν προχειρίζεσθαι, καὶ πληρῶν ὃν ἑκάστῳ πάγματι καὶ νενομισμένον χρόνον, καὶ ὕστερος εἰς ὃ τῆς ἐπισκοπῆς ἀναγεσθαι ὕψος. εἰ γὰρ καὶ ἔφθασέν, φησι, τινὲς ἀπὸ λαϊκοῦ ἢ μοναχῶν αὐτίκα εἰς ἐπισκοπικὸν ἀναχθῆναι ἀξίωμα, καὶ ἀρετῇ τι διελάμψαι καὶ τὰς ἐκκλησίας εὐσεμνῦναι, ὧν ἐφείσατο· ἀλλὰ ὅ σπανίως συμβαῖνον οὐ νόμον τῆς ἐκκλησίας τιθέμεθα, ὥστε τούτῳ ἀκολουθεῖν. καὶ ὁ δεκατος ὃ κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου ὁμοίως διατάττει.

ZONAR. Laicum hominem aut Monachum, nisi qui E prius in Ecclesiasticis ordinibus recensitus sit, hoc est, constitutus & probatus, Episcopum ordinari hic Can. vetat. Sed eum, qui ad episcopatum sit evehendus, singulis Ecclesiasticis gradibus ordine adscribi, & constitutum in unoquoque tempus implere; itaque demum ad episcopale fastigium extolli placet. Nam etsi quidam, inquit, ex Laicorum Monachorumve numero ad episcopalem dignitatem, non expectato temporum intervallo, confestim evecti sunt, iique & virtute præluxerunt, & Ecclesiis, quibus præfecti dati sunt, ornamento fuere; tamen quod haud ita sæpe contingit, id nos pro lege, quam sequi oporteat, accipi nequaquam jubemus. Idem Sardicensis quo- F que Synodi decimo Canone constitutum reperias.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ χειροτονησόμενος Ἐπίσκοπος μὴ ἀθρόον ἐκ λαϊκῶν, ἢ μοναχῶν ὑψούσθω· ἀλλ' ἐν ἑκάστῳ τάγματι τῶν ἱερατικῶν βαθμῶν τὸν νενομισμένον ἀποπληρούτω χρόνον. εἰ γὰρ καί τινες ἀθρόον ὑψωθέντες διέφερσαν, ἀλλ' οὐ νόμος ἐκκλησίας τὸ σπάνιον.

ARIST. *Qui Episcopus ordinandus est, è Laicis aut Monachis confestim ne evehatur: verum in unoquoque graduum Ecclesiasticorum ordine tempus legibus constitutum adimpleat. Etiamsi enim nonnulli confestim evecti præclarè se gesserunt, quod tamen raro accidit non est Ecclesiæ lex.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANONES EDITI A SANCTA SYNODO, QUÆ in celebri templo, cui nomen à verâ Dei sapientiâ inditum, habita est, & Oecumenicam vii. synodum confirmavit, omnémque schismaticum & hæreticum errorem expulit.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΤΕΘΕΝΤΕΣ ΠΑΡΑ τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ τὴν θεοῦ λόγου σοφίας συστάσης, καὶ τὴν ζ'. καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον βεβαιωσάσης, πᾶσαν δὲ σχισματικὴν καὶ αἱρετικὴν πλάνην ἀπελασάσης.

CANON I.

B

STatuit sancta & universalis Synodus, ut si qui ex Italiæ Clericis, vel Laicis, vel Episcopis, in Asia, vel Europa, vel Libya versantes sub ligatione, vel depositione, vel anathematizatione apud sanctissimum papam Joannem fuerunt; ut ii quoque sint apud Photium sanctissimum Patriarcham Constantinopolitanum in eadem pœnæ definitione, id est, vel depositi, vel anathematizati, vel segregati: & quos Photius quidem sanctissimus noster Patriarcha, Clericos, vel Laicos, vel Episcopalis vel Sacerdotalis ordinis, in quacunque paræcia, segregationi, vel depositioni, vel anathematizationi subjecerit; sanctissimus quoque papa Joannes, & sancta Dei Romanorum Ecclesia, eosdem in eodem pœnæ judicio habeat; privilegiis, quæ sanctissimæ Romanorum Ecclesiæ sedi, & ejus Antistiti adsunt; nihil penitus innovatis, nec nunc nec in posterum.

ΚΑΝΩΝ α'.

ΩΡΙΣΕΝ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὥστε εἴ τινες τῶν ἐξ Ἰταλίας κληρικῶν, ἢ λαϊκῶν, ἢ Ἐπισκόπων, ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἢ Εὐρώπῃ, ἢ Λιβύῃ διατρίβοντες, ὑπὸ δεσμὸν, ἢ καθαίρεσιν, ἢ ἀναθεματισμὸν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Ἰωάννου, ἐγένοντο ἵνα ὦσιν οἱ τοιοῦτοι καὶ παρὰ Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντιτινουπόλεως ἐν τῷ αὐτῷ τῆς ἐπιτιμίας ὅρῳ, τουτέστιν ἢ καθῃρημένοι, ἢ ἀναθεματισμένοι, ἢ ἀφωρισμένοι. καὶ οὓς μέντοι Φώτιος ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν Πατριάρχης κληρικοὺς, ἢ λαϊκοὺς, ἢ τοῦ ἀρχιερατικοῦ καὶ ἱερατικοῦ τάγματος, ἐν οἱᾳδήποτε παροικίᾳ ὑπὸ ἀφορισμὸν, ἢ καθαίρεσιν, ἢ ἀναθεματισμὸν ποιήσει ἵνα ἔχῃ αὐτοὺς καὶ ὁ ἁγιώτατος Πάπας Ἰωάννης, καὶ ἡ κατ' αὐτὸν ἁγία τοῦ θεοῦ Ῥωμαίων ἐκκλησία, ἐν τῷ αὐτῷ τῆς ἐπιτιμίας κρίματι, μηδὲν τῶν προσόντων πρεσβείων τῷ ἁγιωτάτῳ θρόνῳ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, καὶ τῷ ταύτης προέδρῳ, τὸ σύνολον καινοτομουμένων, μήτε νῦν, μήτε εἰς τὸ μετέπειτα.

C

BALS. Quidam excommunicati, vel alii pœnæ Ecclesiasticæ condemnationi subjecti, à veteris Romæ sede ad Constantinop. sedem accedebant; & contra. Et quoniam ex eo scandala inter duas Ecclesias oriebantur, ea hujus universalis Synodi tempore ad eam relata sunt. Ad omne ergo tollendum scandalum statuerunt patres, ut qui quomodocunque à Papa sunt condemnati, ii sint apud Patriarcham quoque Constantinopolitanum condemnati; & vice versâ. Tanquam autem dixisset Italus quispiam; hæc ad circumvenienda veteris Romanæ sedis privilegia decerni, propterea quòd inducatur æqualitas; adjecerunt, nihil penitus innovata in posterum servari ejus privilegia, & ejus Antistitis honorem. Quoniam autem rogaverunt nonnulli, cùm Canon duorum tantum magnorum Antistitum meminerit, quid fiet de aliis Patriarchis? dicimus communiter & propter omnes editum esse Canonem. Nam alii quoque Canones similiter decernunt esse excommunicatum Episcopum, qui ab alio Episcopo segregatos suscipit, vel aliqua alia pœna affectos; eo quòd omnes Dei Ecclesiæ unum corpus reputentur. Quæ autem sunt in præsenti Canone specialiter scripta sunt, propter scandala quæ tunc contigerunt, eo quòd Patriarcha Photius sæpe ex throno Patriarchali dejectus est, & sæpe restitutus: & ideo multa schismata inciderunt.

D

E

ΒΑΛΣ. Τινὲς κατακρινόμενοι ἀκοινωνησίᾳ, ἢ ἑτέρᾳ καταδίκῃ ἐπιτιμίου ἐκκλησιαστικοῦ καθυποβαλλόμενοι, παρὰ τῶν θρόνου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, προσήρχοντο τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· καὶ τὸ ἀνάπαλιν. καὶ ἐπεὶ ἐκ τούτου σκάνδαλα μέσον τῶν δύο ἐκκλησιῶν ἀνεφύοντο, ἐλαλήθη τὰ περὶ τούτου κατὰ τὸν καιρὸν τῆς οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου. εἰς περιαίρεσιν οὖν σκανδάλου παντὸς ὥρισε οἱ πατέρες, τοὺς ὁπωσδήποτε κατακριθέντας παρὰ τοῦ Πάππα εἶναι καὶ παρὰ τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως καταδεδικασμένους· καὶ τὸ ἀνάπαλιν. ὡς δέ τινος τῶν ἐξ Ἰταλίας εἰπόντος, ἐπὶ περιγραφῇ τῶν προνομίων τῶν θρόνου τῆς παλαιᾶς Ῥώμης ταῦτα θεσπίζεσθαι, διὰ τὴν ἐξίσωσιν, προσέθεντο ἀκαινοτόμητα συντηρεῖσθαι εἰς τὸ ἑξῆς τὰ πρεσβεῖα, καὶ τὴν τιμὴν τοῦ προέδρου αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ἠρώτησάν τινες, ὡς τοῦ κανόνος μόνων τῶν δύο μεγάλων ἀρχιερέων μεμνημένου, τί γενήσεται εἰς τοὺς ἄλλους πατριάρχας; φαμὲν, κοινῶς καὶ διὰ πάντας ἐκφωνηθῆναι τὸν κανόνα. ὅτι καὶ ἕτεροι κανόνες παρομοίως διορίζονται ἀκοινώνητον εἶναι τὸν προσδεχόμενον Ἐπίσκοπον τοὺς παρὰ ἑτέρου Ἐπισκόπου ἀφορισθέντας, ἢ καὶ ἄλλως ἐπιτιμηθέντας, διὰ τὸ ἓν σῶμα λογίζεσθαι πάσας τὰς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. ἐγράφη δὲ τὰ ἐν τῷ παρόντι κανόνι ἰδικῶς, διὰ τὰ τότε συμπεσόντα σκάνδαλα ἐκ τοῦ πολλάκις καταβιβασθῆναι τὸν Πατριάρχην Φώτιον ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ πολλάκις ἀποκαταστῆναι κἀντεῦθεν πολλὰ σχίσματα συμπεσεῖν.

ZONAR. Cum inter Romæ antiquæ Papam, & novæ hujus Constantinopolios Patriarcham controversiæ nihil existere, atque inter ipsos quam optime convenire, Synodi Patres optarent, (erant enim adhuc quidem, & sententiarum opinione, & rei Ecclesiasticæ concordi administratione, conjuncti) quicunque ex Italia Clerici, aut Laici, aut Episcopi à Papa ligati, hoc est, quicunque segregatione, quique depositione, aut anathemate mulctati fuissent, sive in Asia, hoc est, in Oriente, sive in Europa, hoc est, in Occidente, sive in Libya degerent: (nam ea quoque tunc temporis hujus reginæ urbium imperio subjecta erat) apud ipsum quoque Photium, qui Patriar-

F

ΖΩΝΑΡ. Μὴ διαφέρεσθαι θέλοντες οἱ τῆς συνόδου πρὸς ἀλλήλοις τόν τε τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Πάπαν καὶ τὴν τῆς νέας ταύτης τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην, ἀλλ' ὁμονοεῖν ἀλλήλοις· ἔτι γὰρ ἦσαν ὁμόδοξοι καὶ ὁμόθρονοι· ὥρισαν καὶ τοὺς ὑπὸ τῶν Πάπα δεδεσμημένους, ἤγουν ἀφωρισμένους, καὶ τοὺς καθῃρημένους, καὶ τοὺς ἀναθέματι ὑποβεβλημένους ἐκ τῶν ἐξ Ἰταλίας κληρικῶν ἢ λαϊκῶν, ἢ Ἐπισκόπων, κἂν ἐν τῇ Ἀσίᾳ διάγοιεν, ἤγουν τῇ ἀνατολῇ, κἂν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἤγουν τῇ δύσει, κἂν ἐν τῇ Λιβύῃ (κἀκείνη γὰρ τότε ὑπὸ τὰ δίκαια τῆς βασιλείας ταύτης ἐτέλει) εἶναι ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἐπιτίμιον τοῦ ἀφορισμοῦ ἢ τῆς καθαιρέσεως, ἢ τοῦ ἀναθέματος, καὶ παρὰ Φωτίῳ τῷ τότε πατρι-

Ψηφιοποιήθηκε απο

πατριαρχῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἰταλία δ' ἐστὶν A ἡ πᾶσα χώρα ἡ ὑπὸ τὸν Ρώμης, καὶ ἡ κατ' αὐτὸν διοίκησις. Ρώμη δὲ καλεῖται ἡ πόλις, ἀπὸ τοῦ ταύτην διαπραμψάντος Ρωμύλου κληθεῖσαν ὄνομα. καὶ αὖθις ὑπὸ τῶν ὑπὸ τὸν Πατριάρχου Φωτίου ἀπόστολος, φασι, κληρικῶν, ἢ λαϊκῶν, ἢ τοὺς ἐξ ἱεραρχικοῦ τάγματος ὑποκειμένους ὑπὸ ἀφορισμὸν, ἢ καθαίρεσιν, ἢ ἀνάθεμα, ἔχειν αὐτὸν καὶ τὸν ἁγιώτατον Πάπαν καὶ τὴν Ρωμαίων ἐκκλησίαν ἐν τῷ αὐτῷ ὑποπτίῳ. τὰ δὲ πρεσβεῖα, ἧπερ τῇ πρεσβυτέρᾳ τιμῇ, καὶ τὰ πρόνομια, ὧν ἠξιώθη, ἔχειν τὴν Ρωμαίων ἐκκλησίαν ἀκλινοτόμητα. Ἀλλὰ ταῦτα τότε, ὅτε B ὕπου πρὸ τῆς πίστιν ἡ Ρωμαίων ἐκκλησία ἐσφάλλετο καὶ πρὸς ἡμᾶς διεφέρετο· νῦν δὲ ἡμῖν τὰ πρὸς ἐκείνην ἀσύμβατα.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ὑπὸ δεσμὸν, ἢ καθαίρεσιν, ἢ ἀνάθεμα, πρά τε Ρώμης γενόμενος, καὶ πρὰ Κωνσταντινουπόλεως, ὕπου μένετω.

chatum eo tempore Constantinopoli gerebat, segregationis, vel depositionis, vel anathematis iisdem pœnis constrictos teneri decreverunt. Italiæ vero nomine, universam circa Romam regionem, eique adjunctam diœcesim intelligimus. Roma porro ipsa urbs dicitur, à Romulo, qui eam condidit, appellationem sortita. Quique vicissim, aiunt, à Photio Patriarcha, ubicunque locorum, Clerici, vel Laici, vel ex Antistitum ordine segregationi, depositioni, aut anathemati subjicientur; à sanctissimo quoq; Papa & Romanorum Ecclesia eidem pœnæ obnoxios existimari. Prærogativas autem, hoc est, primum honoris locum, aliáque privilegia, quibus Romanorum Ecclesiæ honestata fuit, inviolata servari placet. Sed hæc jam olim, cum in iis, quæ fidei sunt, Romanorum Ecclesia nihil errabat, neque à nobis interea dissidebat. Nunc vero nobis cum illa non convenit.

ARIST. *Qui sub vinculo, vel depositione, vel anathemate, & apud Romam & Constantinopolin fuit, ita maneat.*

ΚΑΝΩΝ β'.

Εἰ καὶ μέχρι νῦν ἔνιοι τῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ τῶν μοναχῶν καθίσαντες σχῆμα ὃν ὑπὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐδιάζοντο ὄγκῳ ὑψηλῷ, καὶ τοῦτο πρᾶττοντες παρεωρῶντο· ἀλλ' οὖν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ αὕτη Σύνοδος τῶν ῥυθμίζουσα τὸ πρόσταγμα, καὶ πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς διατυπώσεις τὸν ἀτακτον ταύτην ἐπιμάχουσα πρᾶξιν, ὥρισεν, ἵνα εἴτις Ἐπίσκοπος, ἢ εἴτις ἄλλος ὁ ἀρχιερατικῆς ἀξιώματος, πρός τι μοναδικὸν διελθὼν καταλυθῇ βίον, καὶ τὸ τῆς μετανοίας τύπον ἀναπληρώσαι, μηκέτι λοιπὸν τῆς ἀρχιερατικῆς ἀντιποιεῖσθαι ἀξίας. αἱ γὰρ τῶν μοναχῶν συνθῆκαι ὑποταγῆς ἐπέχουσι λόγον καὶ μαθητείας, ἀλλ' οὐχὶ διδασκαλίας ἢ προεδρίας, οὐδὲ ποιμαίνειν ἄλλους, ἀλλὰ ποιμαίνεσθαι ἐπαγγέλλονται. διὸ, καθὰ προῄρηται, θεσπίζομεν, μηκέτι τινὰ τῶν ἐν ἀρχιερατικῷ καταλόγῳ καὶ ποιμένων ἐξεταζομένων εἰς τὸν τῶν ποιμαινομένων καὶ μετανοούντων χώραν ἑαυτὸν καταβιβάζειν· εἰ δέ τις τοῦτο τολμήσειε πρᾶξαι, μὴ τὸν ἀκροῶνται καὶ διήγνωσιν τῆς νῦν ἐκπεφωνημένης ὑφ' ἡμῶν, αὐτὸς ἑαυτὸν τῆς ἀρχιερατικοῦ ἀποστερήσας βαθμοῦ οὐκέτι πρὸς ὃ πρότερον, ὅσῳ τῷ ἔργῳ ἠδέησεν, ἀξίωμα ἐπανατρέψει.

Etiamsi hucusque nonnulli Antistites, qui ad Monachorum habitum descenderant, ut in Episcopali fastigio manerent, vim adhibuerunt; & cum hoc facerent, neglecti sunt: sancta tamen & universalis hæc Synodus, hanc negligentiam quoque corrigens, & ad ritus Ecclesiasticos hanc inordinatam actionem redigens, statuit, ut si quis Episcopus, vel aliquis alius ex pontificali dignitate, voluerit ad vitam monasticam descendere, & pœnitentiæ locum implere, ne amplius Antistitis dignitatem usurpet. Monachorum enim professiones subjectionis & discendi cupiditatis rationem habent, non autem doctrinæ vel primatus: nec alios pascere, sed ipsos pasci profitentur. Et ideo, quemadmodum prædictum est, decernimus; ut nemo eorum, qui in Episcopalem pastorumque catalogum relatus est, ad eorum, qui pascuntur & agunt pœnitentiam, locum se demittat: Si quis autem hoc facere ausus fuerit, post denunciationem & declarationem hujus editæ sententiæ, ipse, qui seipsum Episcopali gradu privavit, non amplius ad priorem, quam factis despicatui habuit, dignitatem revertetur.

ΒΑΛΣ. Περὶ Ἐπισκόπων θελόντων καὶ μετὰ τὴν ἀποκαρσιν ἐνεργεῖν ἀρχιερατικὰ δίκαια οὐκ ἐγράφη κανών. καὶ διὰ τοῦτο ἐπεχείρουν τινὲς Ἐπίσκοποι μετὰ τὸ ἀποκαρῆναι ἔχειν τὰ τῶν Ἐπισκόπων πρόνομια, πρὸ τοῦ κρατῆσαι τὸ ἄγραφον ἐκκλησιαστικὸν συνήθειαν. τοῦτο οὖν διορθούμενοι οἱ ἅγιοι πατέρες, εἶπον, ὡς ἐπεὶ ὁ μὲν ὕψος τῆς ἀρχιερωσύνης διδασκαλικόν ἐστιν ἀξίωμα· τὸ δὲ μοναχικὸν ὑποταγῆς ἔργον, καὶ ἀδύνατόν ἐστι τὸν ὑποτακτικὸν ὄντα θρόνου καθίσαι καὶ διδάσκειν· χρεών ἐστι τὸν ἀποστάντα ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἀρχιερωσύνης, καὶ καταγνόντα αὐτῆς ἑαυτοῦ, καὶ τοῖς μετανοοῦσι ἀποδιδόντα, καὶ δι' αὐτοῦ μοναχικοῦ σχήματος. ὑποταγὴν ἐπαγγελλόμενον, μὴ ἐνεργεῖν διδασκαλικόν τι, καὶ αὐτὶ τοῦ ποιμαίνεσθαι, ἐπιχειρεῖν ἄλλοις ποιμαίνειν. ἐὰν δέ τι τοῦτο ποιῆσαι ἐπιχειρήσωσι, μὴ προχωρεῖσθαι ἀρχιερατικόν τι ἐνεργεῖν, ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ τῆς ἀποκάρσεως ἐκ τούτου ἀπεξένωσεν. εἶπον δὲ οἱ πατέρες περὶ τῶν ἀρχιερέων ταῦτα, μὴ καταβιβάζειν ἑαυτοὺς εἰς χεῖρονα μετανοοῦντων, καὶ τό, εἰ δέ τις τολμήσειε τοῦτο πρᾶξαι, ἐκ ἀπαγορεύοντες τὴν μετάνοιαν, ὡς ψυχικόν τι πρᾶγμα καὶ ἀποῤῥητον (τοῦτο γὰρ καὶ πολλοῦ ἐπαίνου ἐστὶν ἄξιον) ἀλλὰ προλέγοντες τοιούτους εἶναι τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅτω βιοῦν, ὡς μὴ δεῖσθαι μετάνοιας χάριν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις διὰ τῆς οἰκείας ἀντιδόξεως τὸ ἧττον ἐξιλεοῦν. ἐζητήθη δὲ, εἰ μοναχὸς μετὰ τὴν ἀρχιερωσύνην ἀξιωθεὶς τοῦ μεγάλου σχήματος, δύναταί τι ἐνεργεῖν ἐπιτρεπτόν.

BALS. De Episcopis, qui volunt etiam post tonsuram Episcopalia jura exercere, non erat scriptus Canon. Et ideo quidam conabantur Episcopi, postquam tonsi fuissent, habere Episcopalia privilegia, præter Ecclesiasticam non scriptam consuetudinem, quæ invaluerat. Hoc ergo corrigentes sancti patres, dixerunt; quòd quoniam Episcopalis altitudo est dignitas, quæ ad docendum se comparat; monastica autem professio disciplinæ & subjectionis est opus; & fieri non potest, ut qui se subjectum exhibet, in throno sedeat & doceat: opus est, ut qui ab Episcopali altitudine recessit, & seipsum veluti condemnavit, & pœnitentiæ tradidit, & per monasticum habitum subjectionem & obedientiam profitetur, nihil exerceat quod ad docentis officium pertineat, nec pro eo quòd pasci debet, alios pascat; qui autem hoc facere aggressus fuerit, ne quid Episcopale exercere permittatur; quia ipse per tonsuram se ab eo alienavit. Dixerunt autem patres de Antistitibus, ne se in eorum, qui pœnitentiam agunt, locum deprimant; & illud, Si quis autem unquam fuerit ausus hoc facere: non prohibentes pœnitentiam, ut rem odiosam & avertendam: (ea enim magna quoque laude digna est) sed significantes tales esse Antistites, & ita vivere, ut propemodum pœnitentia non indigeant, sed & suis intercessionibus Deum aliis placent. Quæsitum est autem, si Monachus post Episcopatum fuerit magno habitu dignatus, an possit episcopale quidpiam exercere.

Dixerunt enim nonnulli, quod quoniam antequam electus est ille, tonsus fuit, secunda quoque tonsura nequaquam opus habuit: & inde fit ut canon in eo locum non habeat. Non placuit autem quod dicebant, sed audierunt, quod propriè tonsura est magni & angelici habitus amictus. Parvus enim habitus, illius perfecti habitus atra dicitur. Si igitur parvus habitus facit cessare sacerdotium ipsum; multo magis cessare illud faciet perfecta tonsura. Si quis autem etiam de Sacerdotibus, qui tondentur, rogaverit, quomodo post tonsuram sacrificant & non cessant; audiet non esse Sacerdotes doctores, & propterea nec canonem quidem in eis locum habere.

A εἶπον γάρ τινες, ὡς ἐπεὶ ὁ τοιοῦτος πρὸ τῆς ψηφισθείσης ἀποκαρῆ, οὐκ ἐδεῖτο καὶ δευτέρας ἀποκάρσεως, καὶ τοῦθ' οὕτω ἔχουσιν ἐπ' αὐτῆς χώραν τὰ τοῦ κανόνος. οὐκ ὀρθῶς δὲ ταῦτα λέγοντες, ἀλλ' ἠκούσθη, ὡς κυρίως ἀποκάρσις ἡ τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος περιβολή ἐστι. τὸ γὰρ μικρὸν σχῆμα, ἀρράβων ἐκείνου τοῦ πλείου λέγεται. εἰ γοῦν τὸ μικρὸν σχῆμα τὴν ἀρχιερωσύνην παύει, πολλῷ πλέον κωλύσῃ ταύτην ἡ τελεία ἀποκάρσις. εἰ δέ τις καὶ περὶ τῶν ἀποκηρυττομένων ἱερέων ἐρωτήσῃ, πῶς μὴ τὴν ἀποκάρσιν ἱερουργοῦσι, καὶ οὐ παύονται, ἀκούσῃ μὲν οὐ διδασκάλους τοὺς ἱερεῖς, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ τὰ τοῦ κανόνος χώραν
B ἔχειν ἐπ' αὐτοῖς.

ZONAR. Ne Antistes quicunque, postquam detonsus fuerit, adhuc sibi jus aliquod summi Sacerdotis usurpet, hoc can. constitutum. Et ad hoc usque tempus, Antistites quidam, ubi se ad monasticum habitum demisissent, adhuc à summi Sacerdotii functionibus avocari se nullo modo patiebantur: (accommodate vero demittendi quoque verbum apposuit; si quidem è summi Sacerdotii fastigio ad infimam abjectionis humilitatem, & ex Patriarchæ atque Doctoris dignatione in ordinem filiorum ac discipulorum sese, qui tondetur, demittit) sed nunc decrevit synodus, ut qui summi Sacerdotii dignitate præditi ad monasticæ postea vitæ institutum deflectere voluerunt, ne quam ipsis ejus dignitatis partem amplius usurpare liceat. Cujus quidem rei hanc rationem subjicit; quoniam, inquit, illius qui tondetur propria abjectionis professio est, seque is discipulum, & ab aliis pascendum, non ipsum pastorem, futurum esse despondet. Quo pacto igitur, & pro summi Sacerdotii munere aliis præfectus, & ob monastici habitus demissionem fuerit idemmet abjectus? qua ratione doctoris & discipuli simul muneribus satisfaciet? Propterea, ne se, inquit amplius in locum pœnitentium summi sacerdotes demittant (Monachorum siquidem vita pœnitentiæ quædam professio est) constituimus. Quod si quis fecerit, summi Sacerdotii dignitatem sibi ipsemet abrogaverit, nec illius iterum vindicandæ facultas amplius relinquetur. Verba porro illa, ne se in locum pœnitentium demittant; & alia, quod si quis id facere audeat; non ita accipienda sunt, quasi Præsulibus omni pœnitentiæ genere sit interdictum: sed ut ejusmodi Antistites esse, itaque vitam instituere debere ostendant, qui ne ulla quidem pœnitentia ferme indigeant; verum aliis qnoque offensum numen, sua ipsi deprecatione concilient.

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος ὁ κανὼν ὁ μηδαμοῦ ἀρχιερεῖ οἱῳδήποτε μὴ τὸ ἀποκαρῆναι αὐθις ἐνεργεῖν τι ἀρχιερατικὸν δίκαιον. καὶ ἕως ἄρτι τινὲς τῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ μοναχικὸν καταπίπτοντες σχῆμα πάλιν τῆς ἀρχιερωσύνης τινῆν ἐβιάζοντο. (περιφόρως δὲ τὸ καταπίπτειν, ἐπειδὴ οὐκ ἀπὸ τῆς ἀρχιερατικῆς περιωπῆς καταίρεται ὁ ἀποκηρυττόμενος εἰς τὴν τῆς ταπεινώσεως βαθυμαλότητα, καὶ οὐκ ἀπὸ πατρικοῦ καὶ διδασκαλικοῦ ἀξιώματος εἰς υἱοῦ τάξιν καὶ μαθητοῦ) ἀλλ' ὥρισεν νῦν ἡ συνοδος τοὺς ἀρχιερατικῷ ἀξιώματι τυγχάνοντας, εἶτα εἰς
C μοναχὴν βίον θελήσαντας ἀποκλῖναι, μηκέτι τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας ἀντιποιεῖσθαι· καὶ τὴν αἰτίαν ἐπάγει λέγων, ὅτι ὁ καταδεέστερον ἐπαγγειλάμενος, καὶ μαθητὴς ἂν σωτήσεται, καὶ ποιμαίνεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ ποιμαίνειν. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς, καὶ προεδρεύων ἔσται ἅμα τῷ ἀρχιερωσύνῃ, καὶ ἅμα τὸ σχῆμα τὸ μοναχικὸν ταπεινότερον; πῶς δὲ διδάσκων ἔσται καὶ διδασκόμενος, φησί, θεσπίζομεν τοὺς ἀρχιερεῖς μηκέτι καταβιβάζειν ἑαυτοὺς εἰς τύπον μετανοούντων. (μετανοίας γὰρ ὁ μοναχικὸς βίος ἐπάγγελμα) εἰ δέ τοῦτό τις προάξει, ἑαυτὸν ἑαυτοῦ ἀποστερήσει τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας, καὶ οὐκέτι πρὸς τὸ πρότερον τῆς ἀρχιερωσύνης ἐπαναστρέψει ἀξίωμα. ταῦτα δὲ οὐ νοοῦμεν, μὴ καταβιβάζειν ἑαυτοὺς εἰς χώραν μετανοούντων,
D καὶ δὲ, εἰ δέ τις τολμήσειε τοῦτο προάξαι, οὐκ ἀπαγορεύοντα τῷ μετανοεῖν τοῖς ἀρχιερεῦσιν εἴρηται, ἀλλ' ἐκείνους τοιούτους εἶναι τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ οὕτω βιῶν, ὡς μηδὲ δεῖσθαι μετανοίας τινὸς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις πρὸ τῶν οἰκείων ἐγκλημάτων δὲ θεῖον ἐξιλεοῦσθαι.

ARIST. *Si quis ab Antistitis sublimate ad monasticam, & è contrario, vitam descenderit; Antistitis dignitatem amplius ne usurpet.*

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις ἀπὸ ἱεραρχικοῦ ὕψους εἰς τὸ μοναδικὸν, καὶ ἔμπαλιν, καταλλοιοῖ βίον, μηκέτι τῆς ἱεραρχικῆς
E ἀντιποιείσθω ἀξίας.

CANON III.

Si quis Laicus authoritate usus, divinis quidem & regiis jussis contemptis, reverendisque Ecclesiæ ritibus & legibus irrisis, aliquem Episcopum verberare ausus fuerit vel in custodiam tradere, vel sine causa, vel aliqua conficta causa, is sit anathema.

ΚΑΝΩΝ. γ'.

Εἴ τις τῶν λαϊκῶν αὐθεντήσας καὶ καταφρονήσας τῶν θείων καὶ βασιλικῶν προσταγμάτων, καταγελάσας ἢ καὶ τῶν φερομένων τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν τι καὶ νόμων, τολμήσῃ τινὰ τῶν ὑποκειμένων τύπῳ ἢ φυλακίσαι, ἢ χωρὶς αἰτίας, ἢ καὶ συμπλασμένου αἰτίαν, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω.

BALS. Episcopalis dignitas omnem ferè honorem superat. Apostolicæ enim dignitati æquiparatur, propter doctrinæ professionem. Quoniam ergo quidam arrogantes, & divinorum præceptorum contemptores, Ecclesiasticorum scilicet & Imperial. absurda quædam & contumeliosa in quosdam Antistites fecerant; definierunt sancti patres, quod si quis Laicus auctoritate usus, scilicet authenticam vel magistratus potestatem nactus, Judex forte vel exactor constitutus, confidenter aliquem Episcopum verberaverit, vel in custodia incluserit, vel sine causa vel cum conficta & falsa causa, id est, sine ratione; is sit anathema, hoc est, à Deo sit separa-
F

ΒΑΛΣ. Τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα σχεδὸν ὑπέρκειται πάσης τιμῆς. τῆς γὰρ ἀποστολικῆς ἀξίας ἰσοτάσιόν ἐστι, διὰ δὲ τῆς διδασκαλίας ἐπάγγελμα. ἐπεὶ οὖν τινες αὐθάδεις καὶ καταφρονηταὶ τῶν θείων θεσπισμάτων, ἐκκλησιαστικῶν δηλονότι καὶ βασιλικῶν, ἄτοπά τινα καὶ ἐφύβριστα εἰς τινὰς εἰργάσαντο ἀρχιερεῖς, ὥρισαν οἱ ἅγιοι πατέρες, ὡς εἴ τις λαϊκὸς αὐθεντήσας, ἤγουν ἀρχοντικῆς αὐθεντίας καὶ ἐξουσίας δραξάμενος, δικαστὴς τυχὸν ἢ πραίτωρ καθεσθείς, τολμηρῶς οἱονδήτινα ὑποκειμένου τύπῳ, ἢ ἐν φυλακῇ ἀποκλείσει, ἢ χωρὶς αἰτίας, ἢ μὴ τῆς ὑπαρχούσης καὶ ψευδοῦς αἰτίας, τυπῶσιν ἀνθυλήσῃ, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω, ἤγουν
κεχω-

Ψηφιοποιήθηκε από

κεχωρισμένῳ. ἀπὸ τ θεῦ ἔστω, καὶ παραδιδόσθω τῷ δαίμονι, ὡς ἀνάθημα, ἀκέων ἢ τῶ κρίνοντι λέγοντι, ὡς ἐκεῖνος ὁ λαϊκὸς ἀνάθεμα πέφευγε, ὁ χωρὶς αἰτίας, ἢ μὴ αἰτίας πεπλασμένης, τουτέστιν ἀνθυλλογως, καὶ μόνῳ αὐθεντίαν ἀρχοντικὴν τύψας ἢ φυλακίσας ἐπίσκοπον, μὴ εἴπῃς ἐξ ἀντιθέσεως ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοὺς λαϊκοὺς ἄρχοντας ἐξ εὐλόγου αἰτίας τύπτειν καὶ φυλακίζειν τοὺς ἐπισκόπους. ἀπὸ γὰρ διαφόρων κρίνων καὶ νεαρῶν διατάξεων ἔμαθες, ὡς καὶ ἐπισκόπων οἱ λαϊκοὶ ἄρχοντες εὐθηνίαν δικαιοδοσίαν ἔχουσιν. ὅθεν ὁ τύπτων λαϊκὸς ἢ φυλακίζων καὶ τυχόντας ἀρχιερέα, κἂν ἐξ αἰτίας πάντη εὐλογωτάτης, κἂν πλείονα ἀρχὴν ἔχῃ, κολασθήσεται· καὶ ὁ δίλογον B τῆς αἰτίας ἐκ ὠφελήσει αὐτόν. ἀκούσει γὰρ, ὡς πᾶσι συνόδοις καὶ μόναις ἐνεδόθη τοὺς ἀρχιερεῖς κολάζειν· καὶ ὤφελε πρὸ τοῦ ἀρχιερέως ἀνάκρισιν πρὸς πρὸ πρόσφορον Συνόδου ἀποστῆναι, καὶ ἑαυτὸν ἀπατρῶσαι ἀμέτοχον τῆς ἀρχιερατικῆς ἀνακρίσεως. προσιέσθω δὲ τῷ κρίνοντι ὅ, χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, καὶ τὰ λοιπὰ, ἕως καὶ ἀναθεματισμόν. οὐδὲ γὰρ ἴσῳ δίκαιον ἀναθεματοπαθῶσαι καὶ ἄρχοντα, καὶ προφάσει δικαίας αἰτίας τοιοῦτόν τι ἐφύβρισον πεποιηκότα πρὸς ἐπίσκοπον· ἀλλὰ ἀλλοίῳπως κολασθῆναι. ὁ ἀνάθεμα δὲ, χωρισμός ἐστι τοῦ θεοῦ. ὡς γὰρ τὰ προσαγόμενα ἀναθήματα τῷ θεῷ χωρίζονται ἀπὸ τῶν C κοινῶν τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων· οὕτω καὶ ὁ ἀνάθεμα γενόμενος ἐκκόπτεται καὶ διαιρεῖται ἀπὸ τ τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως τῶν ἀναπεφημένων καὶ ἀφωρισμένων τῷ θεῷ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ προσκυρεῖται τῷ σατανᾷ, κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον γράψαντα Κορινθίοις περὶ τοῦ πεπορνευκότος. εἰς τὸν ἑαυτοῦ μισθαρνίαν, ὅπερ, παραδόθαι αὐτὸν τῷ σατανᾷ· καὶ ὑπὲρ εὐλαβείας Τιμοθέῳ περὶ Ὑμεναίου καὶ Ἀλεξάνδρου, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα μὴ βλασφημεῖν παιδευθῶσιν. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, πολλῷ γε μᾶλλον ὁ ὑπὸ ἀνάθεμα γενόμενος, ἀποδιίσται τοῦ θεοῦ, προσενεῦται δὲ καὶ προσκυρεῖται τῷ σατανᾷ, καὶ ἀνάθημα ἐκείνου αὐτὸς ἑαυτὸν ποιεῖ. καλῶς δὲ D ἐμνήσθη ὁ κρίνων αὐθεντίας ἀρχοντικῆς. ὁ γὰρ μὴ προφάσει τοιαύτῃ, ἀλλὰ ἰδιορύθμου κακίας τοιοῦτόν τι τολμήσας, κἂν ἐξ εὐλόγου αἰτίας τοῦτο ποιήσῃ, μειζόνως κολασθήσεται διὰ τὸ ἄκραν ἀναίδειαν.

A tus,& tradatur Dæmoni,ut munus quod ei appensum dedicatur. Cum autem audis canonem dicentem, quod ille Laicus anathematizatur, qui sine causa, vel cum ficta causa, hoc est, præter rationem, sola authoritate usus, Episcopum vel verberaverit,vel custodiæ tradiderit; ne dicas, argumento à contrario sumpto, licere Laicis magistratibus Episcopos ex justa & probabili causa verberare & custodiæ tradere. A diversis enim canonibus & novellis constitutionibus didicisti, quod Laici magistratus nullam habent in Episcopos jurisdictionem. Unde etiam Laicus, qui quemvis Antistitem vel verberat, vel conjicit in carcerem, etiamsi ex causa longe justissima, & majorem magistratum gerat, punietur: & causæ bonitas ac probabilitas ei non proderit. Audiet enim, quod Synodis iisque solis Antistites punire permissum est: & debebat de Antistite cognitionem ad convenientem Synodum remittere, & se ab episcopalis causæ disceptatione integrum intactumque conservare. Adjectum est autem canoni illud sine justa causa, & reliqua, propter anathematizationem. Neque enim æquum erat, ut magistratus, qui justæ causæ prætextu tale quid fecerat contumeliosius in Episcopum, anathematizaretur: sed aliquo alio modo puniretur: Est autem anathema à Deo separatio. Quemadmodum enim donaria, quæ C Deo offeruntur, à communibus & humanis rebus separantur: sic & qui anathema factus est excinditur & separatur à cœtu fidelium, qui sunt Deo consecrati & dedicati, & etiam ab ipso Deo, & Satanæ traditur, secundum magnum Paulum, qui ita scripsit Corinthiis, de eo, qui in suam novercam fornicationem commiserat, Tradite eum Satanæ: & qui etiam scripsit ad Timotheum, de Hymenæo & Alexandro, Quos tradidi Satanæ, ut discant non blasphemare. Si autem hæc ita se habeant; multo magis qui est sub anathemate, à Deo quidem separatur, & Satanæ unitur eique attribuitur, ipseque seipsum ejus munus dedicatum constituit. Recte D autem meminit canon auctoritatis magistratus. Qui enim non eo prætextu, sed sua improbitate, tale quid ausus fuerit, etiamsi hoc probabili de causa fecerit, magis punietur propter summam impudentiam.

ΖΩΝΑΡ. Οὐδέποτε τῷ βίῳ ἐλλιπὲς τὸ κακόν. ἀληθὴς δ' ἄρα καὶ ἀσφαλὴς ἡ τοῦ σοφοῦ γνώμη, ἡ τῶν πλείονας ἀποφαινομένη κακούς. ἰδοὺ γὰρ καὶ πάλαι παρὰ λαϊκοῖς ἐτύπτοντο ἀρχιερεῖς, καὶ εἱρκταῖς συνεκλείοντο. ὅθεν ὁ συνόδου αὖτη ἀφαιρεῖται, ὡς εἴ τις τῷ λαϊκῷ αὐθεντήσας, τουτέστιν ἀρχικῆς ἐξουσίας καὶ αὐθεντίας δραξάμενος, ἢ ἑαυτῷ ψυχικῷ θανάτῳ χρώμενος αἴτιος. (λέγει γὰρ αὐθέντης, καὶ ὁ αὐτοφονευτὴς) καὶ καταφρονήσας τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων, καταγελάσας τ καὶ τῶν φερομένων τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν καὶ νόμων, (θεσμοὺς δὲ τοὺς ἀγράφους τύπους λέγει, καὶ τὰς ἀρχαίας συνηθείσεις ἐνταῦθα, νόμους τ τοὺς ἐγγράφους) τολμήσειεν Ἐπίσκοπόν τινα τύψαι (τόλμης γὰρ ὄντως καὶ ἀμέτρου θρασύτητος ὅ, τύψαι ἐπίσκοπόν τινα) διὰ τ τοῦ εἰπεῖν τινα, ἐνέφηνεν, ὅτι οὐ μόνον ἐπίσημον ἐπίσκοπον οὐ δεῖ τύπτεσθαι ἢ καθειργνύσθαι, ἀλλ' ἐνδεᾶ καὶ τυχόντα καὶ ἄσημον καὶ τοῖς πλείοσιν ἄγνωστον πάντως εὐπελῆ καὶ πενέστατον, ἢ ἄνευ αἰτίας, ἢ καὶ συμπλασάμενον αἰτίαν, ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα ἔστω, πάντως κεχωρισμένος ἔστω τοῦ θεοῦ. ὡς γὰρ τὰ ἀναθήματα προσαγόμενα τῷ θεῷ χωρίζονται ἀπὸ τῶν κοινῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων· οὕτω καὶ ὁ ἀνάθεμα γενόμενος ἐκκόπτεται καὶ ἀποδιαιρεῖται ἀπὸ τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως τ ἀναπεφημένων καὶ ἀφωσιωμένων τῷ θεῷ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ προσκληροῦται τῷ διαβόλῳ, ἢ ἀναπίδησιν αὐτὸς ἑαυτόν. εἰ γὰρ ὁ μόνον ἀφορισθεὶς παραδίδοται τῷ σατανᾷ, καθὰ καὶ μέγαν Παῦλον γράψαντα Κορινθίοις περὶ τοῦ πεπορνευκότος. εἰς τὸν

ZONAR. Nullo unquam tempore mala in hominum vita defecerunt. Vera quippe illa ac certa sapientis sententia plures improbos pronunciantis. Ecce jam olim à Laicis summi Sacerdotes vapulabant, carcerique mancipabantur. Si quis igitur Laicus, imperium ac potestatem magistratûs usurpans, vel spiritualem sibimet necem afferens, (nam is quoq; αὐθέντης dicitur, qui se ipse interficit,) & contemptis Imperatorum edictis, formidandisque ecclesiæ institutis legibusque neglectis (Instituta porro, Græce θεσμοὺς, hoc loco consuetudines non scriptas, ecclesiasticasq; antiquas traditiones; νόμους vero leges scriptas vocat) Episcopum quempiam verberare ausus fuerit (audaciæ enim profecto ea res, atque intolerabilis confidentiæ Episcopum quempiam verberare) ex eo vero quod verbum, quempiam, addidit, non modo insignem præ cæteris Episcopum, sed quemcunque etiam obscurum, pluribusque ignotum, abjectum videlicet, & maxime inopem, nullo modo verberari, aut carceri includi licere demonstrat sive nulla causa, sive cujuscunque causæ obtentu id fecerit, ejusmodi hominem anathema, hoc est, à Deo separatum esse, hæc Synodus decernit. Ut enim anathemata, quæ Deo oblata sunt, à rebus aliis communibus atque humanis segregantur: ita is, qui anathema factus est, a reliquo fidelium cœtu, qui Deo additi ac dicati sunt, avellitur atq; distrahitur, & ab ipso Deo, vel ipse à seipso potius Diabolo mancipatur. Etenim, si qui vel tantummodo segregatus est, Diabolo traditur, ut ex magno Paulo colligimus, qui ad Corinthios scribens hominem, qui cum noverca rem habuerat,

Satanæ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Satanæ tradi jubet; tum ex iis, quæ epistola ad Timotheum habentur, de Hymenæo & Alexandro, quos Satanæ tradidit, ut discerent non blasphemare: multo magis is, qui sub anathemate factus est, à Deo quidem divellitur, Satanæ vero adjungitur atque addicitur, seque illi instar anathematis obnoxium ipsemet constituit.

A ἑαυτὸν μηχανᾶν, ὅτι, παραδέδοται αὐτὸν τῷ Σατανᾷ ἡ ὀφείλαντα Τιμοθέῳ περὶ Ὑμεναίου καὶ Ἀλεξάνδρου, ὃς παρέδωκε τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν, πολλῷ δὲ τῷ μέσῳ μᾶλλον ὁ ὑπὸ ἀνάθεμα γενόμενος, ἀποδιαιρεῖται μὲν τοῦ θεοῦ, προσκεῖται δὲ καὶ προσκληροῦται τῷ σατανᾷ, καὶ ἀνάθεμα ἑκείνου ἀυτὸς ἑαυτὸν ποιεῖ.

ARIST. *Si quis Laicus Episcopum in custodiam tradiderit, vel verberaverit, sine causa, vel causa ficta, sit anathema.*

ARIST. Εἴ τις τῶν λαϊκῶν ἐπίσκοπον φυλακίσειεν ἢ τυπτήσειεν, χωρὶς αἰτίας, ἢ καὶ συμπλασάμενος, ἔστω ἀνάθεμα.

B

C

D

H EN

E

A

ΗΕΝ ΚΑΡΧΗΔΟΝΗ ΓΕΝΟΜΕΝΗ συνοδ⊙., ἧς ἐξῆρχεν ὁ μέγας Κυπριανὸς, καὶ ἱερομάρτυς, Ἐπίσκοπ⊙. ὢν Καρχηδόν⊙.

CARTHAGINENSIS SYNODUS, CUI PRÆFUIT MAGNUS CYPRIANUS & ſanctus martyr, qui erat Carthaginenſis Epiſcopus.

ΒΑΛΣ. Αὕτη ἡ συνοδ⊙. πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρα ἐστί. γέγονε γὰρ ὅτε Δεκίου βασιλέως, καὶ μετ' αὐτὸν ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆ Συρίας κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως ὅτε Αὐρηλιανοῦ βασιλέως, συνηθροίσθησαν δὲ εἰς Καρχηδόνα ὀγδοήκοντα πρὸς τοῖς τέσσαρσιν ἅγιοι πατέρες, καὶ ἐζητήθη, εἰ χρὴ βαπτίζεσθαι τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας εἰδωλοθύτας, καὶ πρὸ τούτου ἐρώτησιν τοῦ Ἐπισκόπου Ἰοβιανοῦ. ὅτι ἦν τότε καὶ ὁ Ναυάτ⊙. πρεσβύτερ⊙. ὢν τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας καθηρέθη, ὡς μὴ δεχόμεν⊙. εἰς μετάνοιαν τοὺς θύσαντας τοῖς εἰδώλοις, καὶντεῦθεν ἐποίει σχίσμα μετά τινων ἀσωμένων, ἐπολυπραγμονήθη, εἰ χρὴ καὶ τοὺς σχισματικοὺς βαπτίζεσθαι, ὡς καὶ τοῦτο ἐρωτήσαντ⊙. τοῦ Ἰοβιανοῦ.

BALS. HÆc eſt omnium Synodorum antiquiſſima: fuit enim ſub Decio; & poſt eam illa quæ fuit in Antiochia Syriæ adverſus Paulum Samoſatenum ſub Aureliano Imperatore. Congregati ſunt autem Carthagine lxxxiiii. ſancti patres: & quæſitum eſt, an baptizare oporteat eos, qui revertuntur ex hæreſi eorum qui idolis immolaverant, convenienter interrogationi factæ de ea re ab Epiſcopo Joviano. Quia autem, tunc Novatus Romanorum Eccleſiæ presbyter depoſitus eſt, ut qui ad pœnitentiam non admitteret eos qui idolis ſacrificaverant, & ideo cum quibuſdam inſipientibus faciebat ſchiſma: agitatum eſt, an etiam ſchiſmaticos baptizare oporteat, tanquam hoc quoque Jovianus quæſiviſſet.

ΖΩΝΑΡ. Αὕτη ἡ σύνοδ⊙. πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρα ἐστί. προτερεύει μὲν γὰρ τῶν ἄλλων ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας γενομένη σύνοδ⊙. κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, ἥτις ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ βασιλέως ἠθροίσθη, αὕτη δὲ καὶκείνης ἀρχαιοτέρα ἐστίν. ὁ γὰρ μέγας Κυπριανὸς ἐπὶ Δεκίου βασιλέως τὸν τῆς μαρτυρίας ἔνυσε δρόμον· πολλοστὸς δ' ἔστιν ὁ Αὐρηλιανὸς πρὸς τὸν Δέκιον. πολλοὶ γὰρ μετὰ τὸν Δέκιον ἐκράτησαν αὐτοκράτορες, μεθ' οὓς ὁ Αὐρηλιανὸς τῆς βασιλείας ἠξίωτο. ὥστε μακρῷ οὗτος προγενεστέρα πασῶν ἐστιν. ἠθροίσθησαν δ' ἐν αὐτῇ Ἐπίσκοποι πρὸς τέσσαρσιν ὀγδοήκοντα, ζητήσεως γενομένης, εἰ τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας καὶ τοὺς σχισματικοὺς βαπτίζεσθαι δεῖ προσερχομένους τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. Ἰοβιανὸς γάρ τις Ἐπίσκοπ⊙. ἐπέστειλε περὶ τούτου τῷ θείῳ Κυπριάνῳ, ἐρωτῶν, εἰ δεῖ τοὺς τοιούτους βαπτίζεσθαι. τότε γὰρ καὶ ὁ Ναυάτ⊙. τῶν τῶν λεγομένων Καθαρῶν αἱρέσεως ἦρξε, πρεσβύτερ⊙. γενόμενος τῆς ἐκλησίας Ῥωμαίων, σχισματικὸς ὢν κυρίως, ἀλλ' οὐχ αἱρετικός. οὐ γὰρ περὶ δόγματι τοῖς ὀρθόφροσι διεφέρετο· ἀλλὰ τοῖς ἐν διωγμοῖς ὑποκύψασί τε καὶ θύσασιν ἀπηγόρευε τὴν μετάνοιαν. ἐπειδὴ ὁ τότε τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας πρεσβυτικὸς Κορνήλι⊙. μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἐπισκόπων ζητήσαντες περὶ τοῦ εἰσαγομένου, ἐψηφίσαντο δέχεσθαι εἰς μετάνοιαν καὶ τοὺς θύσαντας, ὁ δὲ Ναυάτ⊙. τῆς οἰκείας ἐν φάσεως οὐ μετέστη, ἐξέκοψαν τῆς ἐκκλησίας ἐκεῖνον καὶ ἀπεκήρυξαν ὡς μισάδελφον. ὁ δὲ καὶ ἄλλους ὁμόφρονας ἐσχηκὼς, καθ' ἑαυτὸν ἐποιεῖτο συναγωγάς, καὶ σχίσμα πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὑπ' ἐκείνου καὶ τῶν αὐτῷ συγκοινωνούντων ἐγένετο. περὶ σχισματικῶν τούτων καὶ αἱρετικῶν ἐρωτήσαντ⊙. Ἰοβιανοῦ, ἀντέστειλεν αὐτῷ τε καὶ τοῖς συνεπισκόποις αὐτοῦ ὁ μέγας Κυπριανὸς καὶ ἡ σὺν αὐτῷ συνοδ⊙. τῷ ὑπομνήματι τούτῳ.

ZONAR. ESt hæc Synodus omnium antiquiſſima. Nam aliis quidem antiquior eſt ea, quæ Antiochiæ in Syria ante Paulum Samoſathenum Aureliano Romanorum Imperatore celebrata fuit, hæc vero vetuſtate illam quoq; antecedit. Magnus ſiquidem Cyprianus Decio Imperatore martyrii curſum confecit: at vero longo intervallo poſt Decium Aurelianus fuit. Multi ſiquidem Decio extincto regnavêre Imperatores, quibus demum Aurelianus in imperio ſuffectus eſt. Itaq; longe hæc Synodus omnium antiquiſſima eſt. In ea porro quatuor ſupra octoginta Epiſcopi congregati ſunt, ac de iis, qui abdicata hæreſi reſipiſcunt, ac Schiſmaticis, qui ad Eccleſiam revertuntur, an baptizandi forent, quæſitum. Jovianus ſiquidem Epiſcopus quidam, ea de re, an ſcilicet ejuſmodi homines baptizari oporteret, Cyprianum per Epiſtolam conſuluerat. Tunc enim Navatus quoq; eorum ſectæ, qui Cathari (hoc eſt puri) dicebantur, ſe principem profitebatur, Romanæ Eccleſiæ presbyter, ſchiſmaticus propriè, non hæreticus. Nec enim in iis, quæ ad dogmata pertinent, ullo pacto à Catholicis diſſentiebat: ſed qui adverſis Chriſtianæ Reip. temporibus malo victi ſuccubuiſſent, diiſq; immolâſſent, ad pœnitentiam non admittebat. Cum vero Eccleſiæ Romanorum præfectus eo tempore Cornelius, cum ſibi ſubjectis Epiſcopis, agitata quæſtione, eos quoq; qui immolaverant ad pœnitentiam admittendos eſſe decreviſſent; neque tamen Navatus aliquid de pertinacia remitteret, illum ab Eccleſiæ corpore exciſum, quippe fratrum ſolorem, decreto promulgavêre. Alios vero ille ſectatores nactus, ſeorſim conventus peragere, ſchiſmatéq; hinc inde cum ſuis gregalibus Eccleſiam lacerare adortus eſt. Cùm ergo de ſchiſmaticis & hæreticis eſſet à Joviano quæſitum, ad eum ejúſq; coëpiſcopos magnus Cyprianus cum ſua Synodo reſcribens ſubjectam epiſtolam exaravit.

ΚΑΝΩΝ ά.

Ἐν κοινοβουλίῳ ὄντες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, ἀνέγνωμεν γράμματα ἀφ' ὑμῶν σταλέντα περὶ τῶν πρὸς τοὺς αἱρετικοὺς ἢ σχισματικοῖς δοκούντων βεβαπτίδας, ἐρχομένων πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, ἥτις ἐστὶ μία, ἐν ᾗ βαπτιζόμεθα καὶ ἀναγεννώμεθα· περὶ ὧν καὶ πεποιθαμεν καὶ ὑμᾶς αὐτὰς ἐκεῖνα πεφάτιστα τὴν ῥῆσιν τὴν καθολικῆς ἐκκλησίας κρατεῖν. ὅμως ἐπεὶ συγκοινωνοὶ ἡμῖν ἐστε, καὶ ζητῆσαι περὶ τούτου μετὰ τὴν κοινὴν ἀγάπην ἠθελήσατε, οὐ πρόσφατον γνώμην, οὐδὲ νῦν ἠθροσμένην προσφέρομεν, ἀλλὰ τὴν πάλαι ὑπὸ τῶν προγενεστέρων ἡμῶν μετὰ πάσης

CANON I.

Cùm in communi conſilio eſſemus, dilecti fratres, legimus literas à vobis miſſas de iis, qui ab hæreticis vel ſchiſmaticis baptizati viſi ad catholicam Eccleſiam, quæ una eſt, in qua baptizamur & regeneramur veniunt: de quibus confidimus vos quoque, qui illa agitis, catholicæ Eccleſiæ canones firmitatem tenere. Tamen quoniam nobiſcum eſtis communionis participes, & propter communem dilectionem de eo quærere voluiſtis; non novam ſententiam neque nunc fundatam efferimus: ſed quæ olim ab antiquioribus accuratiſſimè & diligentiſſimè fuit

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

examinata, eam à nobis observatam vobis communicamus, & conjungimus, id quoque nunc statuentes, quod semper fortiter stabilitérque tenuimus; ut nemo possit baptizari extra catholicam Ecclesiam; cùm unus sit baptismus, & in catholicâ Ecclesiâ solâ celebretur. Scriptum est enim, Me reliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas perforatas, quæ aquam continere nequeunt. Et rursus sacra scriptura hoc præsignificans dicit; Ab aqua aliena abstinete, & ex fonte alieno ne bibite. Oportet autem aquam primùm purgari & sanctificari à sacerdote, ut possit proprio baptismate hominis, qui baptizatur, peccata abluere. Et per Iezechielem prophetam dicit Dominus; Et aspergam vos aqua pura, & mundabo vos, & dabo vobis cor novum, & spiritum novum dabo vobis. Quomodo autem aquam purgare & sanctificare potest, qui ipse est immundus, & Spiritu sancto destitutus? & cùm dicat Dominus in Numeris; Et omnia quæ tanget immundus, immunda erunt; quomodo potest baptizans dare alii remissionem peccatorum, qui non potest propria peccata extra Ecclesiam dimittere? Sed & ipsa interrogatio, quæ fit in baptismate, est testis veritatis. Dicentes enim ei qui examinatur; Credis vitam æternam & remissionem peccatorum accipere? nihil aliud dicimus, quàm quòd in catholica Ecclesia hæc dari possunt. Apud hæreticos autem, ubi Ecclesia non est, haberi non potest peccatorum remissio. Et ideo qui hæreticorum patrocinium suscipiunt, vel debent interrogationem mutare, vel veritatem tueri. Necesse est etiam eum, qui baptizatus est, inungi, ut accepta unctione, fiat Christi gratiæ particeps. Sanctificare autem oleum non potest hæreticus, qui nec altare habet, nec Ecclesiam. Non potest autem omnino Chrisma esse apud hæreticos. Nobis enim clarum est, nullo modo apud illos sanctificari posse oleum ad gratiarum actionem. Scire enim & non ignorare debemus quod scriptum est; Oleum peccatoris non impinguet caput meum. Quod quidem etiam olim significavit sanctus Spiritus in psalmis, ne forte abductus sit aliquis, & à recta via aberrans apud hæreticos Christi adversarios inungatur. Quomodo autem pro eo qui baptizatus est prædicabitur, non Sacerdos, sed sacrilegus, & peccator; dicente scriptura, quòd Deus peccatores non audit: sed si quis est pius ac religiosus, & ejus voluntatem facit, eum audit? Per sanctam Ecclesiam peccatorum remissionem intelligimus. Quis autem dare potest id quod ipse non habet? vel quomodo potest operari spiritualia, qui Spiritum sanctum abjecit? Et ideo etiam renovari debet, qui ad Ecclesiam accedit, ut intus per sanctos sanctificetur. Scriptum est enim; Sancti eritis, sicut & ego sanctus sum, dicit Dominus: ut qui in errore pastus est, in vero & Ecclesiastico baptismate ipse quoque hoc exuat, qui homo ad Deum accedens, & sacerdotem quærens, in errore inventus in sacrilegium incidit. Est enim hæreticorum & schismaticorum hæresin approbare, eis, qui ab illis baptizati sunt, consentire. Non enim potest in parte valere. Si potuit baptizare, potuit & sanctum Spiritum dare: Si hoc non potuit, quia, cùm extrà sit, Spiritum sanctum non habet, nec potest venientem baptizare; cum sit unus baptismus, & unus sanctus Spiritus, & una Ecclesia à Christo Domino nostro, id ab initio dicente, supra Petrum Apostolum fundata unitate. Et ideo quæ ab eis facta sunt, cùm sint falsa & vana, omnia sunt reprobata. Neq; enim Deo gratum & acceptum, esse potest quicquam eorum,

A ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας δεδοκιμασμένην, καὶ ὑφ' ἡμῶν παρατηρηθεῖσαν, κοινούμεθα ὑμῖν καὶ συζεύγνυμεν, τοῦτο καὶ νῦν χειροτονοῦντες, ὅπερ διὰ παντὸς ἰσχυρῶς καὶ ἀσφαλῶς κρατοῦντες, μηδένα βαπτίζεσθαι δύνασθαι ἔξω τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· ἑνὸς ὄντος βαπτίσματος, καὶ ἐν μόνῃ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὑπάρχοντος. γέγραπται γὰρ, ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, τοὺς μὴ δυναμένους ὕδωρ συσχεῖν. καὶ πάλιν ἡ ἁγία γραφὴ προμηνύουσα λέγει· ἀπὸ ὕδατος ἀλλοτρίου ἀπέχεσθε, καὶ ἀπὸ πηγῆς ἀλλοτρίας μὴ πίητε. δεῖ δὲ καθαρίζεσθαι καὶ ἁγιάζεσθαι τὸ ὕδωρ πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ἵνα B δυνηθῇ τῷ ἰδίῳ βαπτίσματι τὰς ἁμαρτίας τοῦ βαπτιζομένου ἀνθρώπου ἀποσμῆξαι. διά τε Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου λέγει κύριος, καὶ ῥαντίσω ὑμᾶς καθαρῷ ὕδατι, καὶ καθαριῶ ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ὑμῖν. πῶς δὲ δύναται καθαρίσαι καὶ ἁγιάσαι ὕδωρ, ὁ ἀκάθαρτος ὢν αὐτὸς, καὶ παρ' ᾧ πνεῦμα ἅγιον οὐκ ἔστι; λέγοντος τοῦ κυρίου ἐν τοῖς ἀριθμοῖς· καὶ πάντων ὧν ἅψεται ὁ ἀκάθαρτος ἀκάθαρτα ἔσται· πῶς βαπτίζων δύναται ἄλλῳ δοῦναι ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, ὁ μὴ δυνηθεὶς τὰ ἴδια ἁμαρτήματα ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἀποθέσθαι; ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἐρώτησις, ἡ ἐν τῷ βαπτίσματι γινομένη, μάρτυς ἐστὶ τῆς ἀληθείας. λέγοντες γὰρ τῷ ἐξεταζομένῳ, C πιστεύεις ἀώνιον ζωὴν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαμβάνειν; οὐκ ἄλλο τι λέγομεν, εἰ μὴ ὅτι ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ δοθῆναι δύναται. παρὰ δὲ τοῖς αἱρετικοῖς ὅπου ἐκκλησία οὐκ ἔστιν, ἀδύνατον ἁμαρτημάτων ἄφεσιν λαβεῖν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ τῶν αἱρετικῶν συνήγοροι, ἢ τὴν ἐπερώτησιν ἐναλλάξαι ὀφείλουσιν, ἢ τὴν ἀλήθειαν ἐκδικῆσαι. ἀνάγκη δέ ἐστι· χρίεσθαι τὸν βεβαπτισμένον, ἵνα λαβὼν χρίσμα μέτοχος γένηται Χριστοῦ. ἁγιάσαι δὲ ἔλαιον οὐ δύναται ὁ αἱρετικὸς, ὁ μήτε θυσιαστήριον ἔχων, μήτε ἐκκλησίαν· οὐ δύναται δὲ χρίσμα τὸ παράπαν παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς εἶναι. πρόδηλον γὰρ ἐστὶν ἡμῖν μηδαμῶς δύνασθαι παρ' ἐκείνοις ἁγιάζεσθαι D ἔλαιον εἰς εὐχαριστίαν. εἰδέναι γὰρ καὶ μὴ ἀγνοεῖν ὀφείλομεν, ὅτι γέγραπται, ἔλαιον ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλήν μου. ὃ δὴ καὶ πάλαι ἐμήνυσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ψαλμοῖς, μήπως ἐξιχνιασθῇ τις, καὶ ὑπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ πλανηθεὶς παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς τοῖς τοῦ Χριστοῦ ἀντιπάλοις χρισθῇ. πῶς δὲ εὔξεται ὑπὲρ τοῦ βαπτισθέντος, οὐχὶ ἱερεὺς, ἀλλ' ἱερόσυλος καὶ ἁμαρτωλὸς, λεγούσης τῆς γραφῆς, ὅτι ὁ θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει; διὰ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας νοοῦμεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· τίς δὲ δύναται δοῦναι ὅπερ αὐτὸς οὐκ ἔχει; ἢ πῶς δύναται πνευματικὰ ἐργάζεσθαι ὁ ἀποβαλὼν πνεῦμα ἅγιον; διὰ τοῦτο καὶ ἀνανεοῦσθαι ὀφείλει ὁ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐρχόμενος, ἵνα ἔσω διὰ τῶν ἁγίων ἁγιασθῇ. γέγραπται γὰρ ὅτι ἅγιοι ἔσεσθε, καθὼς ἐγὼ ἅγιός εἰμι, λέγει κύριος. ἵνα καὶ ὁ πλάνῃ βουκοληθεὶς, ἐν τῷ ἀληθεῖ καὶ ἐκκλησιαστικῷ βαπτίσματι καὶ αὐτὸς τοῦτο ἀποδύσηται, ὅς τις πρὸς θεὸν ἐρχόμενος ἄνθρωπος, καὶ ἱερέα ἐπιζητῶν, ἐν πλάνῃ εὑρεθεὶς ἱεροσύλῳ προσέπεσε. δοκιμάζειν γάρ ἐστι τὸ τῶν αἱρετικῶν βάπτισμα, τὸ συνευδοκεῖν τοῖς ὑπ' ἐκείνων βεβαπτισμένοις. οὐ γὰρ δύναται ἐν μέρει ὑπερισχύειν. εἰ ἠδυνήθη βαπτίσαι, ἴσχυσε καὶ ἅγιον πνεῦμα δοῦναι· εἰ οὐκ ἠδυνήθη, ὅτι ἔξω ὢν πνεῦμα ἅγιον οὐκ ἔχει, οὐ δύναται τὸν ἐρχόμενον βαπτίσαι, ἑνὸς ὄντος τοῦ βαπτίσματος, καὶ ἑνὸς ὄντος τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ μιᾶς ἐκκλησίας ὑπὸ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, ἐπάνω Πέτρου τοῦ ἀποστόλου ἀρχῆθεν λέγοντος ἑνότητος τεθεμελιωμένης. καὶ διὰ τοῦτο τὰ ὑπ' αὐτῶν γινόμενα ψευδῆ καὶ κενὰ ὑπάρχοντα πάντα ἐστὶν ἀδόκιμα. οὐδὲ γὰρ δύναται δεκτὸν καὶ αἱρετὸν εἶναι παρὰ θεῷ τῶν ὑπ' ἐκείνων γινομένων, οὓς ὁ κύριος πολεμίους καὶ ἀντιπάλους αὐτοῦ λέγει ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. καὶ ὁ μακάριος ἀπόστολος Ἰωάννης, ἐντολὰς κυρίου τηρῶν, ἐν τῇ ἐπι-

στολῇ

ϛολῇ ϖροέγραψεν· ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριϛος ἔρχεται, καὶ νῦν δὲ ἀντίχριϛοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώϖομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐϛίν. οὐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦϛ μεθ' ἡμῶν, ὅθεν καὶ ἡμεῖς ϖιϛεύειν ὀφείλομεν καὶ νοῆϛαι, εἰ οἱ ἐχθροὶ κυρίου, καὶ οἱ ἀντίχριϛοι ὠνομασμένοι, δυνατοὶ οὐκ εἰϛὶν χάριν δοῦναι τῇ κυρίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἡμεῖς οἱ σὺν κυρίῳ ὄντες, καὶ ἑνότητα κυρίου κρατοῦντες, καὶ κατὰ τιμὴν ἀξίαν αὐτοῦ χρησιμεύοντες, τιμὴν ἐϖιτείθεμεν αὐτῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λειτουργοῦντες, ὅϛα οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, τουτέϛι ϖολέμιοι καὶ ἀντίχριϛοι ϖοιοῦϛιν, ἀποδοκιμάσαι καὶ ἀποϖοιῆσαι καὶ ἀϖορρίψαι, καὶ ὡς βέβηλα ἔχειν, ὀφείλομεν. καὶ τοῖς ἀϖὸ ϖλάνης καὶ ϛρεβλότητος ἐρχομένοις ὅϖι γνώϛῃ τῆς ἀληθινῆς καὶ ἐκκλησιαϛικῆς ϖίϛεως δοῦναι καθόλου θείας δυνάμεως μυϛήριον, ἑνότητός τε καὶ ϖίϛεως καὶ ἀληθείας.

A *quæ ab illis fiunt, quos Dominus hoſtes & adverſarios dicit in Evangeliis: Qui non eſt mecum, contra me eſt; & qui non colligit mecum, diſpergit. Quinetiam beatus Apoſtolus Joannes, præcepta Domini ſervans, in epiſtola præſcripſit; Audiviſtis quòd Antichriſtus venit, & nunc etiam multi antichriſti facti ſunt; unde cognoſcimus quòd extrema hora adeſt. Ex nobis exierunt, ſed non erant cum nobis, unde & nos intelligere & cogitare debemus, ſi Domini inimici, & qui Antichriſti ſũt nominati, Domini gratiam dare non poſſunt; ideo nos, qui cum Domino ſimus, & Domini unitatem tenemus, ut pro ejus dignitate ſubminiſtrantes, ſacerdotium ejus in Eccleſia gerimus, quæcunque adverſarii ejus, hoc eſt, hoſtes & antichriſti faciunt, reprobare, removere, & abjicere, & pro profanis habere debemus: iiſque, qui ab errore & perverſitate ad veræ & eccleſiaſticæ fidei cognitionem veniunt, divinæ potentiæ myſterium, unitatis & fidei & veritatis, omnino dare.*

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ ϖροοιμίῳ γέγραϖται τίνος χάριν ἡ ϖαροῦϛα ἔξετέθη ἐϖιϛολή. καὶ αὕτη μὲν ὁρίζει τοὺς ϖροσερχομένους τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀϖὸ αἱρετικῆς ἢ ϛασιαϛικῆς βαϖτίζεϖθαι, κἂν ὑϖ' ἐκείνων ϖροεβαϖτίϛωϑϛ. ὁ ἢ ζ. καινὼν τ οἰκουμενικῆς β. ϖωϑόδου, ϖοιουμένου διαίρεϛιν τῶν ὀφειλόντων βαϖτίζεϖθαι, καὶ μή, ἑτέρα τίνα ϖαρακελεύεται. ἀνάγνωϑι οὖν τοῦτον, καὶ ϖρόϛχες τοῖς ἐν αὐτῇ μεταγενεϛέροις ἔϛιν. ἀνάγνωϑι καὶ τ β. κανόνα τ ἐν τῷ Τρούλλῳ ϖωϑόδου, καὶ μάθῃς ὅτι ϖὰ τ ϖαρούϛης ἐϖιϛολῆς οὐκ ἐδέχθη ϖαρὰ ϖάντων τῶν ϖατέρων. φηϛὶ γὰρ οὕτω ῥήμαϛιν αὐτοῖς· ἔτοι μὲν καὶ τὸν ἀϖὸ Κυπριανοῦ, γενομένου Ἐϖιϛόϖου τ Ἀφρων χώρας καὶ μάρτυρος, καὶ τ κατ' αὐτὸν ϖωϑόδου ἐκτεθέντα κανόνα, ὃς καὶ ἐν τοῖς τῶν ϖροειρημένων ϖρόεδρων τόϖοις καὶ μόνοις κεῖϖ τὸ ϖαρ' ἑϖθὲν αὐτοῖς ἔθος ἐκράτηϛε. δείκνυται οὖν ἐντεῦθεν, ὅτι ἀρχῆϑεν οὐ ϖαρὰ ϖᾶϛιν ἦν ἐνεργὸν ὁ κανών. ϖημείωϛαι δέ, ὅτι Ἀφροι λέγονται οἱ Καρχηδόνιοι. ἐϖεὶ δέ ἔν τιϛιν ἀϖϛιγράφοις ῥητῶς διόριϛον καταγεγραμμέναι αἱ τ ὀγδοήκοντα ϖερὶ τοῖς τέϖαρϛιν Ἐϖιϛόϖοις γνῶμαι, τ ϖαρομογνωμονηϑέντων μὲν τ ἁγίου Κυπριανοῦ, ἐμέλλομεν καὶ ταύταις γράφειν καὶ ἐρωτᾶν ὅτι δέ, ὡς εἴρηϖ, ὁ ζ. καινὼν τ β. ϖωϑόδων ἕτερά τινα ἐϖέϑηϖϛε ϖαρὰ τὰ ϖροειρημένα τῇ ϖρώτῃ ἐϖιϛολῇ χάριν τ ϖροϛεϑεμένων τῇ ϖίϛει αἱρετικῶν καὶ ϛασιαϛικῶν, ϖαρέλιϖε ἡ τούτων ἐξήγηϛις.

B *Baſ.* Scriptum eſt in proœmio quam ob cauſam præſens epiſtola fuit edita: & ipſa quidem ſtatuit, ut qui ad catholicam Eccleſiam ab hæreticis vel ſchiſmaticis accedunt, baptizentur, etiamſi ab illis priùs baptizati fuerint. vii. autem can. ii. Syn. univerſ. eorum, qui baptizari & C qui non baptizari debent, differentiam conſtituens, alia quædam præcipit. Lege ergo eum, & mentem adhibe iis quæ in ipſo ſunt poſteriora. Lege ergo etiam ii. can. Syn. quæ eſt in Trullo, & ſcies, quòd quæ hac epiſtola continentur, ab omnibus patribus admiſſa non ſunt. Sic enim dicit his verbis: Præterea autem & à Cypriano, qui Afrorum regionis Epiſcopus fuit & martyr, & à Synodo, quæ ab illo habita eſt, editum canonem, qui in prædictorum præſulum locis, iiſque ſolis, juxta illis traditam conſuetudinem, obtinuit. Hinc ergo notatur, quòd à principio non erat in uſu apud omnes hic canon. Nota autem, quòd Afri dicuntur Carthaginenſes. Quia autem in non- D nullis exemplaribus apertè deſcriptæ inveniuntur lxxxiiii. Epiſcoporum ſententiæ, qui in eadem fuerunt opinione cum ſancto Cypriano; eramus eas quoque ſcripturi & interpretaturi: ſed quia, ut dictum eſt, vii. ſecundæ Synodi can. alia quædam conſtituit ab iis, quæ hac præſenti epiſtola continentur, de hæreticis & ſchiſmaticis qui ad fidem accedunt; prætermiſſa eſt eorum expoſitio.

ΖΩΝΑΡ. Αὕτη ἡ ἐϖιϛολὴ, καθεϊϖαξ τοὺς ἀϖὸ αἱρετικῶν ἢ ϛχισματικῶν βαϖτιϛέντας, ϖροσερχομένους τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ βαϖτίζεϖθαι ϗϖοτίθεϖ, καὶ ἐκ διαφόρων ϛυνημμένη ϵ ἐϖιχρημένη καὶ ῥητ γραφικῶν τ οἰκεῖον λόγον κατασκευάζῃ. ἡ δὲ δευτέρα οἰκουμενικὴ ϖωϑόδος, ἐν κανόνι αὐτῆς ἑβδόμῳ, ϖάντας ἐξ αἱρέϛεων ἐϖιϛρέφοντας ἀνωθεν κελεύει βαϖτίζεϖθαι, ἀλλ' ἀϖριβεῖ τινας μὴ δεῖ δέχεϖθαι διδύντας λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζοντας τὴν τε οἰκείαν αἵρεϛιν ἕκαϛον, καὶ ϖᾶϛ μὴ φρονοῦϛ, ὡς ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀϖοϛολικὴ ἐκκλησία φρονῇ, ϛφραγιζομένους ἤτοι χριομένους τῷ ἁγίῳ μύρῳ· τοὺς δὲ λοιϖοὺς ϖάντας, ὧν τινας καὶ ὀναμαϛὶ καταλέγει, βαϖτίζεϖθαι ϗϖοτίθεϖ, δεχομένους ὡς Ἕλληνας, ὃϛ δὴϖα καινὸν καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ τόϖῳ ἐξήγηϖ. ὅθεν φαίνεϖ, ὅτι οὐκ ἐδέχθη ϖαρὰ τ μετέϖειτα ἁγίων ϖατέρων ἡ διαταγὴ αὕτη. ἐναντία τοίνυν ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ τ δύο ϖωϑόδων εἰϛαχθεισῶν, χὰ τ δευτέρας κρατεῖ ϖωϑόδου, ὅτι ϖ μεταγενεϛέρα ἐϛὶ, καὶ ὅτι οἰκουμενικὴ, ἐν ᾗ ϖάντως ἐκ ϖάντων τῶν ϖατριαρχικῶν ϑρόνων ϖωϖόϖϛ. ἢ οἱ ϖαϖριάρχαι αὐτοὶ, ἢ ϖρεϖοτήρηϖί. ὅτι ϗ οὐκ ἐδέχθη ὁ ϖρῶϖ κανὼν ϖαρὰ ϖάντων τῶν ἁγίων ϖατέρων, δηλοῦϖ καὶ ἐκ τ δευτέρου κανόνος. τ ἐν τῷ Τρούλλῳ γενομένης ϖωϑόδου λεγομένης ἕκτης. ἀϖαριθμησιν γὰρ ἐν αὐτῇ οἱ ϖωϑόδου ἐκεῖνοι ϖατέρες ἐκείνης ϖιουμένους τῶν ὀφειλόντων κρατεῖν κανόνων, ταῦτα ϖερὶ τοῦ κανὼ-

E *quæ eſt in Trullo, & ſcies, quòd quæ hac epiſtola continentur, ab omnibus patribus admiſſa non ſunt. Sic enim dicit his verbis: Præterea autem & à Cypriano, qui Afrorum regionis Epiſcopus fuit & martyr, & à Synodo, quæ ab illo habita eſt, editum canonem, qui in prædictorum præſulum locis, iiſque ſolis, juxta illis traditam conſuetudinem, obtinuit. Hinc ergo notatur, quòd à principio non erat in uſu apud omnes hic canon. Nota autem, quòd Afri dicuntur Carthaginenſes. Quia autem in non- D nullis exemplaribus apertè deſcriptæ inveniuntur lxxxiiii. Epiſcoporum ſententiæ, qui in eadem fuerunt opinione cum ſancto Cypriano; eramus eas quoque ſcripturi & interpretaturi: ſed quia, ut dictum eſt, vii. ſecundæ Synodi can. alia quædam conſtituit ab iis, quæ hac præſenti epiſtola continentur, de hæreticis & ſchiſmaticis qui ad fidem accedunt; prætermiſſa eſt eorum expoſitio.*

Zonar. Epiſtola hæc quoſcunque ab hæreticis aut ſchiſmaticis baptizatos, ſi ad Eccleſiam catholicam ſe recipiant, iterum baptizari jubet, eámque ſententiam variis epichiremaribus enthymematis ſcripturæque teſtimoniis confirmat. At vero ſecunda œcumenica Synodus canone ſeptimo, non omnes, qui ex hæreſi demigrant, baptiſmo iterum expiandos; ſed alios quidem ſi datis libellis ſuam præterea quiſque hæreſin, omnémq; à catholica & apoſtolica Dei Eccleſia alienum errorem execrentur, charactere notatos, hoc eſt ſancto chriſmate inunctos admitti oportere decernit; alios vero omnes, ex quibus nonnullos nominatim deſignat, baptizari, atque ut Græcos admitti, jubet. Qui quidem etiam canon ſuo loco explicatus eſt. Unde ejus canonis conſtitutionem à ſanctis poſtea Patribus receptam haud fuiſſe facile F apparet. Cum igitur de eadem re duæ Synodi contraria inter ſe decreta protulerint, potior habenda eſt ſecundæ Synodi conſtitutio, quippe quæ, & poſterior fuit, & Oecumenica, in qua omnes ſcilicet quicunque Patriarchicam ſedem obtinent, aut ipſimet Patriarchæ, aut ipſorum legati affuerunt. Porro hunc canonem nequaquam à ſanctis Patribus univerſis receptum fuiſſe, vel ex ſecundo can. Syn. in Trullo habitæ, quæ ſexta dicitur, intelligi licet, Ibi namq; ſancti Patres iis canonibus, quorum rata auctoritas eſſe debet, ſigillatim enumeratis; de hoc can.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

totidem omnino verbis ita pronuntiant. Præterea vero, inquiunt, & à Cypriano, qui Aphrorum regionis fuit Archiepiſcopus & martyr, & à Synodo, quæ ſub eo fuit, editum canonem, qui in illorum Præſulum locis tantummodo juxta traditam ab eis conſuetudinem ſervatus eſt. Ex hoc loco igitur, primis quoque temporibus canonem hunc nequaquam apud omnes valuiſſe, facile apparet. Hic igitur eſt textus epiſtolæ: quæ vero in communi diſceptatione dicta ſunt à ſingulis, qui in Synodo convenerant, ita ſe habent.

Cyprianus dixit.

Audiſtis, dilectiſſimi Coepiſcopi, quid mihi Jovianus coëpiſcopus noſter, de illicito & prophano hæreticorum baptiſmo mediocritatem noſtram conſulens, ſcripſerit, & quid ego ei reſcripſerim, cenſens ſcilicet, quod ſemel atque iterum & ſæpe cenſuimus, hæreticos ad Eccleſiam venientes baptiſmo (Eccleſiæ) baptizari & ſanctificari oportere. Item lectæ ſunt vobis & aliæ literæ Joviani, quibus pro ſua ſyncera & religioſa devotione ad epiſtolam noſtram reſcribens, non tantum nobis conſenſit, ſed etiam veritate inſtructum ſe eſſe gratias egit. Supereſt de hac ipſa re, quid ſinguli ſentiamus, proferre, neminem judicantes, aut à jure communionis, ſi diverſum ſenſerit, amoventes. Neque enim quiſquam Epiſcopum ſe conſtituit, aut tyrannico terrore ad obſequendi neceſſitatem Coepiſcopos ſuos adigit, quandoquidem omnis Epiſcopus poteſtatem habet libere faciendi quæ ſentit. Ut ipſe enim alium judicare non poteſt, ſic nec ab alio judicari. Nam omnes expectamus judicium Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui ſolus poteſtatem habet in Eccleſia ſua Epiſcopum conſtituendi, & acta uniuſcujuſque examinandi & judicandi.

Cæcilius Liberarius dixit.

Ego unum baptiſma in Eccleſia ſola ſcio, & extra Eccleſiam nullibi. Ibi enim eſt unum baptiſma, ubi ſpes vera & fides certa. Sic enim ſcriptum eſt: una fides, unum baptiſma. Non enim apud hæreticos, ubi ſpes nulla eſt, & fides falſa; ubi omnia per mendacium aguntur; ubi exorcizat dæmoniacus, ſacramentum interrogat, cujus os peſtilentia & venenoſa eructat: fidem autem dat infidelis, veniam delictorum tribuit ſceleratus, & in nomine Chriſti baptizat Antichriſtus, vitam pollicetur mortuus, pacem dat impacificus, Deum invocat blaſphemus, ſacerdotium adminiſtrat prophanus. Dicant, qui illis aſtipulantur, hæc omnia falſa eſſe de hæreticis; Ecce quibus Eccleſia conſentire cogitur, ut ſine baptiſmo ac venia delictorum cum talibus communicet. Quam rem, fratres, fugere ac vitare debemus, & à tanto ſcelere nos ſeparare, & unum baptiſma tenere, quod ſolum Eccleſiæ Dei conceſſum eſt.

Primus à Maſtripa dixit.

Cenſeo omnem hominem ab hæreſi venientem baptizandum. Fruſtra enim illic putat eſſe baptizatum, cum non ſit niſi unum baptiſma in Eccleſia ſola: quia & Deus unus & baptiſma unum, & Eccleſia una, in qua baptiſma & ſanctificatio, & quæcunque alia ad ſalutem & vitam æternam ſpectant, perficiuntur. Nam quæ extra Eccleſiam exercentur, nullum habent ſalutis effectum.

Polycarpus ab Adrumeto dixit.

Qui hæreticorum baptiſma probant, noſtrum reprobum efficiunt.

Novatus à Thannubaſilio dixit.

Licet ſciamus omnem Scripturam teſtimonium reddere de ſalutari baptiſmo: debemus tamen fidem no-

A τοῦτου ῥήμασιν αὐτοῖς διεξιᾶσιν. ἔτι μὴν καὶ τὸν τοῦ Κυπριανοῦ τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀφρων χώρας καὶ μάρτυρος, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, ἐκπεμφθέντα κανόνα, ὃς ἐν τοῖς τῶν προέδρων τόποις καὶ μόνοις κατὰ τὸ ἔθος ἐκράτησεν. ἐντεῦθεν οὖν δείκνυται, ὅτι καὶ ἀρχῆθεν οὐ πᾶσι λίαν ἐνεργῶν ὁ κανών. ταῦτα μὲν οὖν ἐκ τῆς διαπολλῆς· αἱ δὲ ἐν τῇ κοινῇ διασκέψει δοθεῖσαι γνῶμαι παρ' ἑκάστου, τῶν ἐν τῇ συνόδῳ συνελεγμένων, ἔχουσιν ἔτως κατ' ἐπιτομήν.

Κυπριανὸς εἶπεν.

Ἠκούσατε, ἀγαπητοὶ συνεπίσκοποι, τί μοι ἔγραψεν
B Ἰοβιανὸς ὁ συνεπίσκοπος ἡμῶν συμβουλλιῶ τῆς μητριότητός μου βουλόμενος λαβεῖν περὶ τοῦ ἀνοσίου καὶ ἀνόμου βαπτίσματος τῶν αἱρετικῶν, καὶ τί ἐγὼ αὐτῷ ἀντέγραψα, δογματίζων, ὅ ἅπαξ καὶ δεύτερον καὶ πολλάκις ἐκείναμεν, τοὺς αἱρετικοὺς τοὺς προσερχομένους τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίσματι βαπτίζεσθαι δεῖν καὶ ἁγιάζεσθαι. ἔπειτα καὶ ἀνεγνώσθη ὑμῖν καὶ ἄλλα γράμματα Ἰοβιάνου, δι' ὧν καὶ αὐτὸς εὐσεβὲς ὑποτύγραμμα οὐ μόνον ἡμῖν συνεδόκησεν, ἀλλὰ καὶ τῇ ὁμογνώσει τῆς ἀληθείας χάριν ὡμολόγησεν. τὸ λοιπὸν οὖν περὶ αὐτοῦ τί ἕκαστος ἡμῶν φρονεῖ εἰπεῖν, μηδενὸς ἀφ' ἡμῶν ἐν τούτῳ κρινομένου, μηδὲ,
C εἰ ἐναντία φρονοίη, καὶ ἀκοινωνήτου γινομένου. οὔτε γάρ τις Ἐπίσκοπον ἑαυτὸν καθίστησιν, οὐδὲ τυραννικῇ αὐθαδείᾳ εἰς ἀνάγκην τοῦ ἕπεσθαι αὐτῷ τοὺς συνεπισκόπους βιάζεται, ὁπότε εἷς ἕκαστος Ἐπίσκοπος ἐξουσίαν ἔχει προαίρεσιν ἐλευθερίαν ἃ φρονεῖ. οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἄλλον κρίναι οὐ δύναται, ἕτως οὐδὲ ὑπ' ἄλλου κριθῆναι. ἀπεκδεχόμεθα γὰρ πάντες τὸν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κρίσιν, ὃς μόνον ἐξουσίαν ἔχει Ἐπίσκοπον καθιστᾶν ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἑνὸς ἑκάστου τὴν πρᾶξιν ἐξετάζειν καὶ δοκιμάζειν.

Καικιλλιος Λιβεράριος εἶπεν.

D Ἓν βάπτισμα ὁμολογῶ ἐν μόνῃ τῇ ἐκκλησίᾳ οἶδα, καὶ ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας οὐδαμοῦ. ἔνθα γάρ ἐστι τὸ ἓν βάπτισμα, ὄντως καὶ ἐλπὶς ἀληθείας ἐστὶ, καὶ πίστις. οὕτω γὰρ γέγραπται, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. οὐ γὰρ παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς, ἔνθα οὐδεμία πίστις καὶ ἐλπὶς, ὅπου πάντα ψεύδη, ὅπου ἐξορκίζει δαιμονιζόμενος, μυστήριον ἐρωτᾷ ἢ τὸ στόμα λοιμῶδη καὶ ἰώδη φθέγγεται· πίστιν ἢ δίδωσιν ἄπιστος, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν παρέχει ἁμαρτωλὸς, καὶ εἰς ὄνομα Χριστοῦ βαπτίζει ἀντίχριστος, ὑπισχνεῖται ζωὴν νεκρὸς, εἰρήνην διδόσιν εἰρήνης ἀλλότριος, θεὸν ὀπικαλεῖται βλάσφημος, ἱερατεία κέχρηται ἀσεβής. οἱ αὐτοῖς συνηγοροῦντες εἰπάτωσαν τοῦτα πάντα ψεύδη εἶναι περὶ τῆς αἱρετικῆς, ἰδοὺ τίσιν ἀναγκάζεται ἡ ἐκκλησία συνοδοκεῖν, ἵνα χωρὶς βαπτίσματος καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν τοιούτοις συγκοινωνήσῃ. ὅθεν, ἀδελφοὶ, φεύγειν καὶ ἐκκλίνειν ὀφείλομεν, καὶ χωρίζειν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοιούτων πλημμελημάτων, καὶ ἓν βάπτισμα κατέχειν ὃ μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ θεῷ δεδωρημένον.

Πρῖμος ἀπὸ μασκίπης εἶπε.

Δογματίζω πάντα ἄνθρωπον ἀπὸ αἱρέσεως ἐρχόμενον δεῖν βαπτίζεσθαι. μάτην γὰρ αὐτὸν οἴεται βεβαπτίσθαι, μὴ ὄντος, εἰ μὴ ἑνὸς βαπτίσματος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μόνῃ· ἐστὶ καὶ ὁ θεὸς εἷς, καὶ βάπτισμα ἕν, καὶ ἐκκλησία μία, ἐν ᾗ τὸ βάπτισμα καὶ ὁ ἁγιασμὸς καὶ ὅσα ἄλλα εἰς σωτηρίαν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον ἐπιτελεῖται. τὰ γὰρ ἔξω τῆς ἐκκλησίας γινόμενα, εἰς οὐδὲν
F τούτων ἀφικνεῖται.

Γολύκαρπος Ἀδραμύτου εἶπεν.

Οἱ τὸ τῶν αἱρετικῶν βάπτισμα δοκιμάζοντες τὸ ἡμέτερον ἀδόκιμον ποιοῦσι.

Νοβάτος ἀπὸ Θαννηβασιλέως εἶπεν.

Πᾶσαι αἱ γραφαὶ μαρτυροῦσι περὶ ἑνὸς καὶ μόνου τοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίσματος σωτηρίου, ὀφείλομεν τοίνυν ἡμετέραν πίστιν

Ψηφιοποιήθηκε από

πίστιν ὁμολογῆσαι, ἵνα τοὺς αἱρετικοὺς καὶ σχισματικοὺς προσερχομένους τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τὸ ψευδὲς ἐκείνων βάπτισμα τῷ ἀληθεῖ βαπτίσωμεν. καὶ διὰ τοῦτο ἐγὼ τοὺς ἐκεῖθεν ἐλθόντας πάντας ἐβάπτισα, καὶ τοὺς ἀπὸ κλήρου αὐτῶν λαϊκοὺς ἔστησα.

Νεμεσιανὸς ἀπὸ Θουβούνων εἶπε.

Βάπτισμα ὃ δίδωσιν αἱρετικὸς καὶ σχισματικὸς μὴ εἶναι ἀληθὲς πᾶσαι αἱ γραφαὶ μαρτυροῦσιν· ἐπεὶ αὐτοὶ οἱ προεστῶτες αὐτῶν ψευδόχριστοί εἰσι καὶ ψευδοπροφῆται.

Ἰαννουάριος ἀπὸ Λαβῆς εἶπε.

Κατὰ τὰ προστάγματα τῶν ἁγίων γραφῶν κρίνω δεῖν πάντας τοὺς αἱρετικοὺς βαπτίζεσθαι, καὶ οὕτως εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν προδέχεσθαι.

Λούκιος ἀπὸ Γαστρογαλβῆς εἶπεν.

Ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ φησίν, ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς, ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; ὁπότε οὖν σαφές ἐστι, τοὺς αἱρετικοὺς, τουτέστιν ἐχθροὺς τοῦ θεοῦ, μὴ δεῖν δύνασθαι ζωοποιῆσαί τινα πνευματικῇ ὁμολογίᾳ, μωρανθέντας αὐτοὺς καὶ ἔξω ὄντας τῆς ἐκκλησίας, ἁγίῳ βαπτίσματι βαπτίζειν αὐτοὺς ἐρχομένους ὀφείλομεν.

Κρίσκης ἀπὸ Κρήτης εἶπε.

Καὶ αὐτὸς τοὺς αἱρετικοὺς καὶ σχισματικοὺς, ὁπόταν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν καθολικὴν ἔλθωσι, μὴ πρότερον δεχθῆναι, πρὶν ἐξορκισθῶσι καὶ βαπτισθῶσι, χωρὶς ἐκείνων τῶν τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτισθέντων καὶ ἀποστάντων· οὗτοι γὰρ ὀφείλουσι μετανοήσαντες χειροθεσίας μόνης τυχεῖν.

Νικομήδης ἀπὸ Σεργομέων εἶπεν.

Ἡ ἐμὴ ἀπόφασις αὕτη ἐστίν· ἵνα οἱ αἱρετικοὶ τῇ ἐκκλησίᾳ προσερχόμενοι βαπτισθῶσιν· ἐπεὶ μηδεμίαν ἔξω ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰλήφασιν ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν βαπτισθέντες.

Σεκουνδιανὸς ἀπὸ Καρινδίας εἶπεν.

Ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς λέγει, ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ Ἰωάννης ὁ ἀπόστολος τοὺς ἐξερχομένους τῆς ἐκκλησίας ἀντιχρίστους ὀνομάζει. ἀδύνατον γάρ ἐστιν αὐτοὺς ὑπηρετῆσαι χάριτι θεοῦ καὶ σωτηρίῳ βαπτίσματι· καὶ διὰ τοῦτο κρίνω τοὺς τῇ ἐκκλησίᾳ προσελθόντας βαπτισθῆναι παρ' ἡμῶν.

Φήλιξ ἀπὸ Γαμετῶν εἶπεν.

Ὡς τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγῶν ἅμα εἰς βόθρον ἐμπίπτουσιν· οὕτω αἱρετικὸς αἱρετικὸν βαπτίζων τῷ βαπτιζομένῳ συναποθνήσκει. καὶ διὰ τοῦτο παρ' ἡμῖν ὦν αἱρετικὸν βαπτισθῆναι δεῖ, ἵνα μὴ ἡμεῖς οἱ ζῶντες νεκροῖς κοινωνήσωμεν.

Σουκέντιος ἀπὸ Ἀβιργεμανικιανῆς εἶπεν.

Αἱρετικοῖς ἢ οὐδὲν ἔξεστιν, ἢ πάντα. εἰ δύνανται βαπτίσαι, δύνανται καὶ πνεῦμα ἅγιον δοῦναι. ἐπεὶ δὲ μὴ ἔχουσιν, οὐδὲ πνευματικῶς βαπτίζουσι, καὶ διὰ τοῦτο κρίνω δεῖν τοὺς αἱρετικοὺς βαπτίζεσθαι.

Φουρτουνάτος ἀπὸ Θουκγαβῶρ εἶπεν.

Οἱ ἔξω τῆς ἐκκλησίας ὄντες, ἐναντίοι τῷ Χριστῷ, ὡς τὰ πρόβατα καὶ τὴν ἀγέλην αὐτοῦ σκορπίζοντες, βαπτίζειν ἔξω οὐ δύνανται.

Θήδατος ἀπὸ Θουρβῶν εἶπε.

Πάσῃ δυνάμει ἀγωνιστέον, ἵνα μὴ ὁ τὴν τῶν αἱρετικῶν πλάνην ἀφεὶς τὸ μόνον τῆς ἐκκλησίας βάπτισμα διστάσῃ λαβεῖν, ᾧ τις μὴ βαπτισθεὶς ἀλλοτριοῦται τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας.

Προβατιανὸς ἀπὸ Σοφετίης εἶπεν.

Εἰ ἀπὸ θεοῦ ἡ αἵρεσίς ἐστιν, ἕξει αἱρετικὸς καὶ δωρεὰν θεοῦ· εἰ δὲ μή ἐστιν ἀπὸ θεοῦ, πῶς δύναται αὐτὸς ἔχειν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ καὶ ἄλλῳ διδόναι.

Μονούαλος ἀπὸ Γέρβης εἶπε.

Τοῦ κυρίου λέγοντος, βαπτίσατε πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οἴδαμεν σαφῶς, τοὺς αἱρετικοὺς μὴ πατέρα ἔχειν μήτε υἱὸν

A stram exprimere, ut hæreticos & schismaticos ad Ecclesiam venientes, post falsum eorum baptisma vero baptizemus. Ideoq; omnes, qui inde ad Ecclesiam conversi sunt, ipse baptizavi, & quicunque ex clero ordinati videbantur inter laicos recepi.

Nemesianus à Thubunis dixit.

Baptisma, quod dat hæreticus & schismaticus, non esse verum, uibque in scripturis sanctis declaratum est: quoniam ipsi præpositi eorum falsi Christi sunt & falsi prophetæ.

Januarius à Laba dixit.

B Secundum scripturarum sanctarum auctoritatem decerno hæreticos omnes baptizandos, & sic in Ecclesiam sanctam admittendos.

Lucius à Castragalba dixit.

Dominus in Evangelio dixit; Vos estis sal terræ: si autem sal infatuatum fuerit, in quo salietur? Cùm igitur manifestum sit hæreticos, id est, hostes Dei, non posse quemquam spirituali confessione vivificare, quòd infatuati sint & extra Ecclesiam; accedentes eos sancto baptismate baptizare debemus.

Crescens à Cretâ dixit.

C Censeo & ipse hæreticos & schismaticos, qui ad Catholicam Ecclesiam voluerint venire, non ante recipiendos, quam exorcizati & baptizati fuerint; exceptis iis, qui in Ecclesia fuerint ante baptizati, & ab ea defecerint. Hi enim pœnitentiam agentes per manuum impositionem solam Ecclesiæ reconciliari debent.

Nicomedes à Sergomeis dixit.

Mea sententia hæc est; Ut hæretici ad Ecclesiam venientes baptizentur eo quod nullam foris peccatorum remissionem consequuti sint ab hæreticis baptizati.

Secundianus à Carindia dixit.

D Cùm Dominus noster Jesus Christus dicat; Qui non est mecum, contra me est; & Joannes Apostolus eos, qui ab Ecclesia exeunt, Antichristos dicat; Impossibile enim est, ut ipsi gratiæ Dei & salutari baptismo inserviant: et ideo censeo eos, qui ad Ecclesiam confugiunt, à nobis esse baptizandos.

Felix à Gametis dixit.

Sicut cæcus cæcum ducens simul in foveam cadunt; ita hæreticus hæreticum baptizans simul cum eo in mortem cadit. Et ideo baptizandus est apud nos hæreticus; ne nos vivi mortuis communicemus.

Succentius ab Abirgemaniciana dixit.

E Hæreticis aut nihil licet, aut omnia. Si possunt baptizare, possunt & dare Spiritum sanctum. Quoniam autem non habent, nec baptizare spiritualiter possunt: propterea censeo hæreticos baptizandos esse.

Fortunatus à Thuchabori dixit.

Qui extra Ecclesiam sunt, contra Christum stantes, ut qui oves ejus & gregem spargunt, baptizare foris non possunt.

Thedatus à Thurbis dixit.

Omnibus viribus nitendum est, ne quis hæreticorum errorem derelinquens singulare & verum Ecclesiæ baptisma detrectet accipere, quo quisquis non fuerit baptizatus à regno cœlorum fit alienus.

F

Probatianus à Sophetia dixit.

Si hæresis à Deo est, habebit hæreticus & indulgentiam divinam. Si vero à Deo non est, quomodo gratiam Dei ipse habere & conferre alicui potest?

Monualus à Gerba dixit.

Domino dicente, Baptizate omnes gentes in nomine Patris & Filii & Spiritûs sancti; manifestè scimus hæreticos nec Patrem habere, nec Filium, nec Spiritum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ritum ſanctum. Debent igitur venientes ad Eccleſiam baptizari, ut renaſcantur.

Politianus à Mileo dixit.

Juſtum eſt in Eccleſia baptizari eum, qui ab hæreſi venit.

Theognis ab Hippone Regio dixit.

Secundum ſacramentum Dei & gratiæ cœleſtis, quam accepimus, baptiſma, quod eſt in Eccleſia ſancta, novimus.

Diatus Seada dixit.

Nos, quantum in nobis eſt, hæreticis non communicamus; niſi baptizati in Eccleſia fuerint, & remiſſionem peccatorum acceperint. B

Probatus à Sophiſto dixit.

Qui hæreticorum baptiſmum probat, quid aliud quam hæreticis communicat?

Hortenſianus à Laburnâ dixit.

Nos unum baptiſma, quod non niſi in Eccleſia novimus, Eccleſia vindicamus.

Caſſius à Comazis dixit.

Cum baptiſmata duo eſſe non poſſint, qui hæreticis baptiſma concedit, baptiſma ſibi tollit. Cenſeo itaque baptizandos eſſe hæreticos, cùm ad Eccleſiam venerint; exceptis illis, qui ab eccleſia fidelium ſeparati ad hæreſis C tenebras tranſierunt, quos redeuntes oportet per ſolam manûs impoſitionem reſtitui.

Jannuarius ab Ubico dixit.

Si non obtemperat error veritati; multo magis veritas non conſentit errori. Et ideo nos Eccleſiæ aſſiſtimus, in qua præſidemus, ut qui in ea non baptizati ſunt, baptizemus.

Secundinus à Carpis dixit.

Si Chriſtiani ſunt hæret. cur in Eccleſia Dei non ſunt? ſin autem Chriſtiani non ſunt, fiant. Unde conſtat, ſuper filios alienos & ſobolem Antichriſti Spiritum ſanct. per manûs impoſitionem tantummodo non poſſe deſcendere. D

Victorinus à Thabacis dixit.

Si licet hæreticis baptizare, & Spiritum ſanctum ac remiſſionem peccatorum dare, quid adverſus illos mentimur, ut hæreticos illos appellemus.

Alius Felix à Thuinâ dixit.

Confirmare debemus, ut omnes hæretici, qui ad Eccleſiam accurrunt, baptizentur, ut omnis externa perverſitas purgata & ſanctificata in melius reformetur.

Quintus ab Uruc dixit.

Si illi, qui apud hæreticos baptizantur, remiſſionem peccatorum & vitam æternam conſequuntur, cur ad Ec- E cleſiam veniunt? ſin autem ad pœnitentiam veniunt, in qua & baptiſmate vivificantur, quod eſt in Eccleſia Catholica, baptizari & ſanctificari debent.

Caſtus à Dica dixit.

Qui contempta veritate præſumit conſuetudinem ſequi, aut fratribus invidus eſt, quibus veritas eſt revelata, aut erga Deum ingratus, qui eam revelavit.

Eucratius à Thenis dixit.

Venientes ad Eccleſiam hæreticos vero & Catholico baptiſmate baptizari oportet, ut à peccatis purificati ſanctificentur.

Liboſus ab Urgaſa dixit. F

Dominus dixit; Ego ſum veritas. Itaque veritate manifeſta cedat conſuetudo: ut licet olim in Eccleſia quis hæreticos non baptizaverit, nunc baptizare incipiat.

Lucinus à Thibiſto dixit.

Hæreticos ut blaſphemos & iniquos, qui verbis fallacibus ſcripturas ſacras adulterant, anathamate percuti oportet: atq; idcirco tales exorcizare ac baptizare debemus.

μήτε πνεῦμα ἅγιον. δεῖ οὖν ἐρχομένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν βαπτίζειν, ἵνα ἀναγεννηθῶσι.

Γολιτιανὸς ἀπὸ Μίλεως εἶπεν.

Ὀρθόν ἐστι τὸν ἀπὸ αἱρέσεως ἐρχόμενον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίζεσθαι.

Θέογνις ἀπὸ ἱππῶνος ῥηγίου εἶπεν.

Ακολούθως τῷ μυστηρίῳ τοῦ θεοῦ καὶ τῆ ἐπουρανίου χάριτος, ἣν εἰλήφαμεν, βάπτισμα, ὅ ἐστιν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, οἴδαμεν.

Διατίνης ὁ Σεάδης εἶπεν.

Ημεῖς, ὁ ἐφ' ἡμῖν ἐστιν, αἱρετικοῖς οὐ κοινωνοῦμεν, ἐὰν μὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτισθῇ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λάβῃ.

Γροβάτος ἀπὸ Σοφιστοῦ εἶπεν.

Ο δοκιμάζων παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς βάπτισμα ἔστι, τί ἄλλο ἢ τοῖς αἱρετικοῖς κοινωνεῖ;

Ορτησιανὸς ἀπὸ Λαβίρνης εἶπε.

Καὶ ἡμεῖς ἓν βάπτισμα, ὅταν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οἴδαμεν, τοῦτο τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκδικοῦμεν.

Κάσιος ἀπὸ Κομαζῶν εἶπεν.

Επεὶ δύο βαπτίσματα εἶναι οὐ δύναται, ὁ συγχωρῶν τοῖς αἱρετικοῖς βάπτισμα, ἑαυτὸν τοῦ βαπτίσματος ἀποστερεῖ. διὸ δέκυμι αἱρετικοὺς βαπτίζειν δεῖν, ὅταν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἔρχωνται, χωρὶς τῶν τῆς ἐκκλησίας τῶν πιστῶν χωριζόντων, καὶ ἑαυτοὺς τῷ σκότει τῆς αἱρέσεως προδόντων, οὓς δεῖ ἐπανελθόντας μόνῃ τῇ χειροθεσίᾳ προσλαβεῖν.

Ιαννουάριος ἀπὸ Ουβίκης εἶπεν.

Εἰ μὴ συγκατίθεται ἡ πλάνη τῇ ἀληθείᾳ, πολὺ μᾶλλον ἡ ἀλήθεια οὐ συγκατατίθεται τῇ πλάνῃ. διὸ καὶ ἡμεῖς συνισάμεθα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ καὶ προκαθηδράζομεν, ἵνα τοὺς ἐν αὐτῇ μὴ βαπτισθέντας βαπτίσωμεν.

Σεκουνδίνος ὁ ἀπὸ Καλπῶν εἶπεν.

Εἰ Χριστιανοί εἰσιν οἱ αἱρετικοί, διατί ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ εἰσίν; εἰ δὲ μὴ Χριστιανοί εἰσι, γινέσθωσαν. δῆλον οὖν, ἐπάνω υἱῶν ἀλλοτρίων καὶ σπορᾶς ἀντιχείστου διὰ μόνης χειροθεσίας μὴ δικαίως ἅγιον πνεῦμα καταβαίνειν.

Ουίκτορίνος ἀπὸ Θαβάκων εἶπεν.

Εἰ ἔξεστι τοῖς αἱρετικοῖς βαπτίσαι, καὶ ἅγιον πνεῦμα δοῦναι καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, τί αὐτοῖς καταψευδόμεθα, ἵνα αὐτοὺς αἱρετικοὺς ὀνομάσωμεν;

Αλλος Φίληξ ἀπὸ Θυίνης εἶπεν.

Οφείλομεν διορθοῦσθαι, ἵνα πάντες οἱ αἱρετικοὶ οἳ προσερχόμενοι τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτισθῶσιν, ὅπως ἡ ἔξω γενομένη διαστροφὴ ἐπανορθωθῇ καὶ ἁγιασθῇ.

Κουίντος ἀπὸ Ουρρὼκ εἶπεν.

Εἰ οἱ παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς βαπτιζόμενοι ἀφέσεως ἁμαρτιῶν καὶ αἰωνίου ζωῆς τυγχάνουσι, τί πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἔρχονται, εἰ μὴ εἰς μετάνοιαν ἔρχονται, ἐν ᾗ ζωοποιοῦνται βαπτίσματι, ὅπου ἐν καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐστὶ, βαπτισθῆναι καὶ ἁγιασθῆναι ὀφείλουσιν.

Κάστος ἀπὸ Δίκης εἶπεν.

Ο διαπεμπόμενος τὴν ἀλήθειαν, καὶ τῇ συνηθείᾳ ἑπόμενος, ἢ διὰ τοὺς ἀδελφοὺς φθονερός, οἷς ἡ ἀλήθεια ἀπεκαλύφθη, ἢ διὰ θεὸν τὸ ἀποκαλύψαντα ἀχάριστος.

Εὐκράτις ἀπὸ Θενῶν εἶπε.

Τοὺς αἱρετικοὺς ἐρχομένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὀρθῷ καὶ καθολικῷ βαπτίσματι βαπτίζεσθαι δεῖ, ἵν' ἀπονιψάμενοι τὰς ἁμαρτίας ἁγιασθῶσιν.

Λίβυσος ἀπὸ Ουργάσης εἶπεν.

Ο κύριός φησιν· ἐγώ εἰμι ἡ ἀλήθεια. ὥστε ἀποκαλυφθείσης τῆς ἀληθείας διαχωρείτω ἡ συνήθεια, ἵνα εἴ τις πρότερόν τις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς αἱρετικοὺς μὴ ἐβάπτισε, νῦν βαπτίσῃ.

Λευκῖνος ἀπὸ Θιυίσης εἶπε.

Τοὺς γὰρ αἱρετικοὺς, ὡς βλασφήμους καὶ ἀνοσίους πλάνοις λόγοις τὰς θείας γραφὰς διαχαράσσοντας, ἀναθεματίζειν δεῖ. καὶ διὰ τοῦτο τοὺς πιστοὺς ἐξορκίζειν καὶ βαπτίζειν ὀφείλομεν.

Ευγένιος

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Βυηλρίῳ. Αμμεδάρων εἶπε.

Κἀγὼ τῶν κρίνω, δεῖν τὺς αἱρετικὺς βαπτιζεσθ.

Αλλῳ. Φιλιξ ἀπὸ Μεκκόρας εἶπε.

Καὶ αὐτὸς ἑπόμενῳ. τῷ κανόνι τῶν θείων γραφῶν τὺς αἱρετικὺς κ) σχισματικὺς βαπτιζεσθ ἀποφαίνομαι.

Ιανναρίῳ. ἀπὸ Μυκένης εἶπεν.

Εἰ αἱρετικοὶ ἔχουσι βάπτισμα, ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. εἰ ἡμεῖς ἔχομεν, αἱρετικοὶ ἔχειν οὐ δύνανται· ἀμφισβητήσιμον δ οὐκ ἔστι πῶ ἐκκλησίαν τὴν καθολικὴν τῷ τοῦ Χριστοῦ βαπτίσματι κεχρῆσθ, τὴν μόνην κεκτημένην χάριν κ) ἀγάπην κ) ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ.

Αδέλφιδ. ἀπὸ Θασουέλθης εἶπε.

Μάτην τινὲς τῇ ἀληθείᾳ πολεμοῦσι, λέγοντες ἡμᾶς ἀναβαπτίζειν. ἡ γὰρ ἐκκλησία τὺς αἱρετικὺς οὐκ ἀναβαπτίζει, ἀλλὰ βαπτίζει.

Δημήτριῳ. ἀπὸ Πολεμῶνος εἶπεν.

Οἱ λέγοντες, ὅτι οἱ αἱρετικοὶ ἀληθῶς κ) νομίμως βαπτίζουσιν, ὅτοι οὐ μόνον δύο, ἀλλὰ κ) πολλὰ βαπτίσματα εἰσάγουσιν. ὁπότε γὰρ διάφοροι κ) πολλαὶ αἱρέσεις εἰσί, κ) τὰ βαπτίσματα ἀριθμεῖσθ.

Οὐικέντιῳ. ἀπὸ Θιβάρης εἶπε.

Τὺς αἱρετικὺς οἴδαμεν χείρονας τοῦ σχισματικοῦ. ἐὰν δὲ μετανοήσαντες θελήσωσιν ἐλθεῖν εἰς καινότητα τῆς ἀληθείας, πρότερον ἐξορκίζειν, ἔπειτα βαπτίζειν αὐτὺς δεῖ. τότε γὰρ δύνανται τ Χριστοῦ ἐπαγγελίας τυχεῖν.

Μάρκῳ. ἀπὸ Μαδαύρων εἶπε.

Κρίνω, ὡς μηδὲν ἔχοντας, τοὺς αἱρετικὺς βαπτίζεσθ.

Σάτι. ἀπὸ Σακιλιβύης εἶπεν.

Εἰ τοῖς αἱρετικοῖς ἐν τῷ βαπτίσματι αὐτῶν ἄφεσις ἁμαρτιῶν γίνεται, μάτην τῇ ἐκκλησίᾳ προσέρχονται. οὐδὲν γὰρ ἔχει ὃ δυνάμενον φοβῆσαι αὐτοὺς ἐν τῇ κρίσει τοῦ Χριστοῦ, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰληφότας.

Αυρηλίῳ. ἀπὸ Ατλικῆς εἶπε.

Λέγοντος τοῦ ἀποστόλου ἀλλοτρίαις ἁμαρτίαις μὴ κοινωνεῖν, κρίνω βαπτίζεσθ τοὺς αἱρετικούς, ἵνα λάβωσι πρότερον ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, κ) οὕτως αὐτοῖς κοινωνήσωμεν.

Ιαμβὺς ἀπὸ Γερμανικείας εἶπεν.

Οἱ τῶν αἱρετικῶν δοκιμάζοντες βάπτισμα, τὸ ἡμέτερον ἀποδοκιμάζουσιν.

Λουκιανὺς ἀπὸ Ρυκούμης εἶπεν.

Εἰ δυνατὸν φῶς κ) σκότος κοινωνῆσαι, δυνατ) κ) ἡμῖν τε τοῖς αἱρετικοῖς εἶναί τι κοινόν, κρίνω οὖν τὺς αἱρετικὺς βαπτίζεσθ.

Πελαγίῳ. ἀπὸ Λουπερκιανῆς εἶπεν.

Εἰ αἵρεσις οὐκ ἔστιν ἐν ἐκκλησίᾳ, πῶς δύνατ) παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς εἶναι τὸ τῆς ἐκκλησίας βάπτισμα;

Ιάδερ ἀπὸ Μηδείας εἶπε.

Μία πίστις, ἓν βάπτισμα. Ἀλλὰ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἔξεστι βαπτίζειν.

Αλλῳ. Φιλιξ ἀπὸ Μαρδιανῆς εἶπε.

Τὰ αὐτά.

Παύλῳ. ἀπὸ Σαβᾶς εἶπεν.

Εἰ ὁ θεὸς ἀληθὴς ἔστι, πῶς ἔστιν παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς ἀληθὲς βάπτισμα, παρ' οἷς οὐκ ἔστι θεός.

Πομπώνιῳ. ἀπὸ Διονυσιανῆς εἶπεν.

Οἱ αἱρετικοὶ οὐ δύνανται βαπτίζειν, οὐδὲ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν δοῦναι, οἱ μὴ ἔχοντες ἐξουσίαν λῦσαί τι ὅτι ἐπὶ γῆς ἢ δῆσαι.

Οὐινάτῳ. ἀπὸ Θυνισης εἶπεν.

Ο βάπτισμα τῆς ἐκκλησίας τοῖς αἱρετικοῖς κοινῶν, τῷ νύμφῳ τοῦ Χριστοῦ μοιχοῖς παραδίδωσιν.

Λυμμὺς ἀπὸ ἀσυάγης εἶπεν.

Ημεῖς ἓν βάπτισμα εἰλήφαμεν, κ) τοῦτο ἐξακολουθοῦμεν. ὁ δὲ λέγων, κ) τοῖς αἱρετικοῖς ἔξεστι βαπτίζειν, δύο βαπτίσματα εἰσάγει.

Σατορνίλῳ. ἀπὸ Ιουκζοριανῆς εἶπεν.

Εἰ ἔξεστι τοῖς αἱρετικοῖς βαπτίζειν, ἀνέγκλητοί εἰσιν ἄνο-

A *Eugenius ab Amedaris dixit.*

Et ego hoc idem censeo: hæreticos baptizandos esse.

Alius Felix à Meccora dixit.

Et ipse secutus divinarum scripturarum auctoritatem hæreticos & schismaticos baptizandos esse pronuncio.

Fannarius à Mucnza dixit.

Si hæretici habent baptisma, nos non habemus: si nos habemus, hæretici habere non possunt. Dubium autem non est, Ecclesiam Catholicam baptismo Christi uti; quæ sola Christi gratiam & charitatem & veritatem possideat.

B *Adelphidus à Thasuelta dixit.*

Sine causa quidem impugnant veritatem, ut rebaptizare nos dicant. Siquidem Ecclesia hæreticos non rebaptizat, sed baptizat.

Demetrius à Polemone dixit.

Qui dicunt hæreticos verè & legitimè baptizare, ipsi non solum duo, sed & multa baptismata introducunt. Nam cum hæreses variæ ac multæ sint, pro earum numero & baptismata computabuntur.

Vincentius à Thibara dixit.

Hæreticos scimus esse pejores quam schismaticos. Si vero pœnitentiam agentes ad regulam veritatis venire voluerint; prius exorcizari, deinde baptizari eos oportet. Tunc enim Christi promissionem sortiri possunt.

C *Marcus à Matharis dixit.*

Judico hæreticos, ut qui nihil habeant, esse baptizandos.

Satius à Sacilibya dixit.

Si hæreticis in baptismo ipsorum peccata donantur, sine causa ad Ecclesiam veniunt. Nihil enim est, quod timere possint in judicio Christi, si sunt remissionem peccatorum consecuti.

Aurelius ab Atticâ dixit.

D Cum dicat Apostolus, non communicandum peccatis alienis, censeo baptizandos esse hæreticos, ut prius accipiant remissionem peccatorum, & sic illis communicemus.

Iambus à Germanicia dixit.

Qui hæreticorum baptisma probant, nostrum improbant.

Lucianus à Rucuma dixit.

Si fieri potest ut luci cum tenebris conveniat, potest & nobis & hæreticis aliquid esse commune. Propterea censeo hæreticos baptizandos esse.

Pelagius à Luperciana dixit.

E Si hæresis in Ecclesia non est, quomodo Ecclesiæ baptisma apud hæreticos esse potest?

Iader à Medeia dixit.

Una fides, unum baptisma: sed Ecclesiæ Catholicæ licet baptizare.

Alius Felix à Mardiana dixit.

Eadem.

Paulus à Saba dixit.

Si Deus verax est, quomodo apud hæreticos verum baptisma esse potest, apud quos Deus non est?

Pomponius à Dionysiana dixit.

Heretici baptizare non possunt, neq; remissionem peccatorum dare; potestatem aut solvendi aut ligandi aliquid in terris non habentes.

F *Vinatus à Thunisa dixit.*

Qui baptisma Ecclesiæ hæreticis administrat, sponsam Christi adulteris prodit.

Lymnus ab Asuaga dixit.

Nos unum baptisma accepimus, & ipsum tenemus & exercemus. Qui autem dicit, quòd & hæreticis licet baptizare, ipse duo baptismata facit.

Saturninus à Victoriana dixit.

Si licet hæret, baptizare, excusati sunt & defensi illicita faciẽtes; nec

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

nec invenies, quare eos Christus adversarios suos aut Apostolus Antichristos appellaverit.

Alius Saturninus à Sycâ dixit.

Gentiles, etsi idola colant, tamen Deum patrem & creatorem cognoscunt & confitentur dominum. In hunc Marcion blasphemat, & quomodo non erubescunt, qui Marcionis baptismum probant?

Marcellus à Zama dixit.

Cùm peccatorum remissio non nisi in Ecclesia concedatur, qui hæreticum non baptizat, peccatori communicat.

Irenæus ab Ulis dixit.

Si ideo Ecclesia hereticum non baptizat, quòd dicatur jam baptizatus esse; antefertur hæresis & major fit.

Donatus à Cibalina dixit.

Si quis dicat apud hæreticos esse baptismi gratiam, illic Ecclesiam esse prius ostendat.

Zosimus à Tharasa dixit.

Revelatione factâ veritatis illi cedat error.

Julianus à Philippo dixit.

Scriptum est, Nemo potest aliquid accipere, nisi datum fuerit illi de cœlo. Si hæresis de cœlo est, potest & cœleste baptisma dare.

Faustus à Themida dixit.

Qui pro hæreticis Ecclesiastico baptismati intercedunt, illos Christianos, & nos hæreticos faciunt.

Geminus à Forma dixit.

Quod semel decrevimus, hoc & tenemus; ut ab hæreticis venientes baptizemus.

Rogatianus ab Usa dixit.

Ecclesiam Christus instituit, hæresim Diabolus: quomodo ergo baptismum Christi synagoga Diaboli habere potest?

Therapius à Bulismio dixit.

Qui hæreticis Ecclesiæ baptisma concedit; quid aliud quam sponsæ Christi proditor existit?

Lucius à Memeresa dixit.

Scriptum est; Deus peccatores non audit. Hæreticus autem, cùm sit peccator, quomodo in baptismo audiri potest.

Alius Felix à Vaglacena dixit.

In hæreticis sine Ecclesiæ baptismo recipiendis nemo consuetudinem rationi & veritati præponat.

Alius Saturninus à Plutimnâ dixit.

Si potest Antichristus dare gratiam Christi, possunt & hæretici baptizare, qui appellati sunt Antichristi.

Quintus ab Ugba dixit.

Deus unus est, & Ecclesia una, & baptisma unum; quomodo ergo illic baptizari aliquis potest, ubi Deus & Christus & Ecclesia non est.

Julianus à Marcelliana dixit.

Si potest homo duobus dominis servire, Deo & mammonæ: potest & baptisma duobus inservire.

Tenax ab Orii-Celliis dixit.

Baptisma unum est, sed Ecclesiæ, cujus est verum baptisma.

Alius Victor ab Asura dixit.

Similiter.

Donatulus à Caspe dixit.

Et ego semper hoc sensi; ut hæretici, qui nihil foris consequi possunt, quando ad Ecclesiam veniunt, baptizentur.

A μα ποιοῦντες, οὐδὲ εὑρήσεις διὰ τί αὐτοὺς ὁ Χριστὸς ἐναντίους ἢ ὁ ἀπόστολος ἀντιχρίστους ὀνομάζει.

Σατορνῖλος ἄλλος ἀπὸ Συκῆς εἶπεν.

Οἱ ἐθνικοὶ, εἰ καὶ εἴδολα σέβονται, ὅμως τὸν θεὸν πατέρα καὶ κτίστην ἐπιγινώσκουσι καὶ ὁμολογοῦσι δεσπότην. εἰς τοῦτον Μαρκίων βλασφημεῖ, καὶ πῶς οὐκ αἰσχύνονται οἱ Μαρκίωνος βάπτισμα δοκιμάζοντες;

Μάρκελλος ἀπὸ Ζάμης εἶπεν.

Ο πότε ἄφεσις ἁμαρτιῶν οὐδαμοῦ εἰ μὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δίδοται, ὁ αἱρετικὸν μὴ βαπτίζων ἁμαρτωλῷ κοινωνεῖ.

B Εἰρηναῖος ἀπὸ Οὐλῶν εἶπεν.

Εἰ διὰ τοῦτο ἡ ἐκκλησία τὸν αἱρετικὸν οὐ βαπτίζει, ὅτι ἤδη λέγεται βεβαπτίσθαι, προκρίνει ἡ αἵρεσις καὶ μείζων γίνεται.

Δονάτος ἀπὸ Κιβαλινῆς εἶπεν.

Ο λέγων παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς χάριν βαπτίσματος εἶναι, πρότερον ἀποδειξάτω ἐκεῖ ἐκκλησίαν.

Ζώσιμος ἀπὸ Θαραζοῦ εἶπεν.

Αποκαλυφθείσης τῆς ἀληθείας, παραχωρείτω ἡ πλάνη τῇ ἀληθείᾳ.

Ιουλιανὸς ἀπὸ Φιλίππου εἶπε.

C Γέγραπται, οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. εἰ ἡ αἵρεσις ἐξ οὐρανοῦ ἐστι, δύναται καὶ οὐράνιον βάπτισμα δοῦναι.

Φαῦστος ἀπὸ Θημίδης εἶπεν.

Οἱ δὲ τῶν αἱρετικῶν πρὸς δὲ τῆς ἐκκλησίας βάπτισμα ἐνιστάμενοι, ἐκείνους μὲν Χριστιανοὺς, ἡμᾶς δὲ αἱρετικοὺς ποιοῦσιν.

Γεμῖνος ἀπὸ Φόρμης εἶπεν.

Ο ἅπαξ ἐκρίναμεν, τοῦτο καὶ κατέχομεν· ἵνα τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων ἐρχομένους βαπτίζωμεν.

Ρογατιανὸς ἀπὸ Οὔσης εἶπεν.

D Τὴν ἐκκλησίαν ὁ χριστὸς ᾠκοδόμησε, τὴν αἵρεσιν ὁ διάβολος· πῶς οὖν δύναται ἔχειν βάπτισμα Χριστοῦ ἡ συναγωγὴ τοῦ διαβόλου.

Θεράπιος ἀπὸ Βουλισμίου εἶπεν.

Ο τοῖς αἱρετικοῖς δὲ βάπτισμα τῆς ἐκκλησίας προδιδοὺς, τί ἄλλο ἢ τῆς νύμφης τοῦ Χριστοῦ προδότης γίνεται.

Λούκιος ἀπὸ Μεμερέσης εἶπε.

Γέγραπται, ὅτι ὁ θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει. ὁ δὲ αἱρετικὸς, ὢν ἁμαρτωλὸς, πῶς ἀκούεται ἐν τῷ βαπτίζειν;

Αλλος Φίληξ ἀπὸ Ουαγλακηνῆς εἶπεν.

E Εν τῷ προσδέχεσθαι τοὺς αἱρετικοὺς ἄνευ τοῦ τῆς ἐκκλησίας βαπτίσματος μηδεὶς τὴν συνήθειαν λόγου καὶ τῆς ἀληθείας προκρινέτω.

Αλλος Σατορνῖλος ἀπὸ Γλουτίμνης εἶπεν.

Εἰ δύναται Αντίχριστος δοῦναι τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ, δύνανται καὶ οἱ αἱρετικοὶ βαπτίζειν, οἱ ὀνομασθέντες ἀντίχριστοι.

Κοίντος ἀπὸ Οὐγβᾶς εἶπεν.

Ο θεὸς εἷς ἐστι, καὶ ἐκκλησία μία καὶ ἓν βάπτισμα, καὶ πῶς δύναταί τις βαπτισθῆναι ἐκεῖ, ὅπου οὔτε θεὸς, οὔτε Χριστὸς, οὔτε ἐκκλησία ἐστί.

Ιουλιανὸς ἀπὸ Μαρκελλιανῆς εἶπεν.

F Εἰ δύναται ἄνθρωπος δυσὶ κυρίοις δουλεύειν θεῷ καὶ μαμωνᾷ δύναται καὶ δὲ βάπτισμα δυσὶν ὑπηρετεῖν.

Τέναξ ἀπὸ Ορίων Κελλίων εἶπε.

Βάπτισμα ἓν ἐστιν, ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας, ἧς δὲ βάπτισμα ἀληθές.

Αλλος Οὐίκτωρ ἀπὸ Ασούρας εἶπεν.

Ομοίως.

Δουνατοῦλος ἀπὸ Κάμψης εἶπεν.

Αεὶ τοῦτο ἐγὼ ἐφρόνησα, ἵνα οἱ αἱρετικοὶ μηδὲν ἔξω λαβεῖν δυνάμενοι, ὅταν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἔλθωσι, βαπτισθῶσιν.

Οὐήρουλος

Ψηφιοποιήθηκε απο

Οὐήρουλ⊙ ἀπὸ Ρουσινκάδας εἶπεν.

Ανθρωπ⊙ αἱρετικὸς δ'ωίκαται δοῦναι ὃ μὴ ἔχῃ, πολὺ μᾶλλον χισματικὸς, ὅσῳ εἶχεν ἀπολέσαι.

Πουδεντιανὸς ἀπὸ Κουινκόλης εἶπεν.

Εάν τις ἀπὸ αἱρέσεως ἔλθῃ, βαπτιδθῆναι αὐτὸν ὀρθῶς καὶ δικαίως κέκριται.

Πέτρ⊙ ἀπὸ Ιππῶν⊙ Διαρρύτου εἶπεν.

Επεὶ ἓν βάπτισμά ἐστιν ἐν μόνῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, διὰ τοῦτο τοὺς ἀπὸ τῆς αἱρετικῆς καὶ χισματικῆς ἐλθόντας, ὡς μηδὲν ἐκεῖθεν εἰληφότας, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίζεσθαι κρίνω.

Αλλ⊙ Λύκι⊙ ἀπὸ Αὐσάφης εἶπεν.

Ενὸς ὄντ⊙ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματ⊙, καὶ μιᾶς ἐλπίδ⊙, καὶ μιᾶς ἐκκλησίας, τὰ παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς πραττόμενα λύεσθαι δεῖν φημι, καὶ τοὺς ἀπ' αὐτῶν ἐρχομένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίζειν.

Αλλ⊙ Φίλιξ ἀπὸ Τουρείτ εἶπεν.

Εγὼ κρίνω, ἵνα ἀκολούθως ταῖς θείαις γραφαῖς ἄνομοι παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς βαπτισθέντες, ἐὰν περὶ τὴν ἐκκλησίαν καταφύγωσι, τῷ τῆς ἐκκλησίας βαπτίσματι, ἔνθα πᾶσα ἐξουσία παρὰ τοῦ θεοῦ δέδοται, βαπτισθῶσιν.

Γλουτιανὸς ἀπὸ Λαβάρης εἶπεν.

Εγὼ πιστεύω βαπτίσματι σωτηρίαν μὴ εἶναι, εἰ μὴ ἐν μόνῃ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ὅταν ἔξω τῆς ἐκκλησίας γένηται, πανηκισμὸν εἶναι.

Σαλουιανὸς ἀπὸ Ζυφάλης εἶπε.

Τοὺς αἱρετικοὺς μηδὲν ἔχειν συμβέβηκε, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς ἡμᾶς ἔρχονται, ἵνα λάβωσιν, ὃ μὴ ἔχουσιν.

Ονωράτ⊙ ἀπὸ Λούγκης εἶπεν.

Οπότε ὁ Χριστὸς ἀληθὴς ἐστι, μᾶλλον τῇ ἀληθείᾳ ἢ τῇ συνηθείᾳ ἕπεσθαι ὀφείλομεν, ἵνα τοὺς αἱρετικοὺς, διὰ τοῦτο πρὸς ἡμᾶς ἐρχομένους, ὅτι ἔξω μηδὲν λαβεῖν ἠδυνήθησαν, τῷ ἐκκλησίας βαπτίσματι ἁγιάσωμεν.

Οὐίκτωρ ἀπὸ Οκτύβυ εἶπε.

Τοῦτο καὶ αὐτὸς φρονῶ ἵνα οἱ ἀπὸ αἱρέσεως ἐρχόμενοι ἀδιστάκτως βαπτισθῶσι.

Κλαύδι⊙ ἀπὸ Μασκούλης εἶπε.

Προδήλος ἐστὶ ἡ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ ἀπόφασις ἀποστέλλοντ⊙ τοὺς ἑαυτοῦ ἀποστόλους, καὶ αὐτοῖς μόνοις τὴν ἐξουσίαν ἐπιτρέποντ⊙, οἷς ἡμεῖς ἐξακολουθοῦμεν, τῇ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ κυβερνῶντες, καὶ τοὺς πιστεύοντας βαπτίζοντες. καὶ διὰ τοῦτο οἱ αἱρετικοὶ, οἱ μήτε τὴν ἐξουσίαν ἔχοντες, μήτε τὴν ἐκκλησίαν, οὐδὲ βαπτίζειν τῷ τῆς ἐκκλησίας βαπτίσματι δύνανται.

Σεκοιωνδιανὸς ἀπὸ Θαμβης εἶπεν.

Οὐδαμῶς ὀφείλομεν τοὺς αἱρετικοὺς τῇ ἡμετέρᾳ φιλονεικίᾳ ἐνεδρεύειν, ἵνα οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ μὴ βαπτισθέντες ὁπόταν ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως ἔλθῃ, ἡμᾶς αἰτιάσωνται, ὅτι δι' ἡμᾶς οὐκ ἐβαπτίσθησαν, οὐδὲ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἔλαβον. διόπερ μιᾶς οὔσης τῆς ἐκκλησίας καὶ ἑνὸς βαπτίσματ⊙, ὅταν πρὸς ἡμᾶς ἔλθωσι, καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ βαπτίσματ⊙ τυχεῖν ὀφείλουσιν.

Αυρήλι⊙ ἀπὸ Χολλαβῆς εἶπεν.

Ιωάννης ὁ ἀπόστολ⊙ ἐν ὁπόστολῇ αὐτοῦ ἔφη· εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὴν διδαχὴν τοῦ θεοῦ οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν, αὐτῷ μὴ λέγετε. ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ, χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς λόγοις αὐτοῦ καὶ τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς. πῶς οὖν ὅτοι εἰσδεχθῆναι εἰς οἰκίαν τοῦ θεοῦ δύνανται, ἢ πῶς αὐτοῖς χωρὶς τοῦ τῆς ἐκκλησίας βαπτίσματ⊙ κοινωνῆσαι δυνάμεθα, εἰ μὴ τοῖς πονηροῖς αὐτῶν ἔργοις κοινωνοῦμεν;

Βίκτωρ ἀπὸ Γεμέλλων εἶπε.

Τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. ἐπεὶ οὖν σαφές ἐστι, μὴ δύνασθαι αἱρετικόν τινα φωτίσαι, ἅτε δὴ τυφλῶν αὐτῶν ὄντων, τῶν πιστῶν δὲ βάπτισμα οὐδέν ἐστι.

Verulus à Ruſiccade dixit.

Homo hæreticus dare poteſt, quod non habet; multo magis ſchiſmaticus, qui quod habet amiſit.

Pudentianus à Quincola dixit.

Si quis ex hæreſi venerit, baptizari eum recte ac juſte ſtatutum eſt.

Petrus ab Hippone Diarrhyto dixit.

Cùm baptiſma unum ſit in ſola Eccleſia; idcirco eos, qui ab hæreticis & ſchiſmaticis veniunt, ut qui nihil inde acceperint, in Eccleſia cenſeo baptizari oportere.

Alius Lucius ab Auſafa dixit.

Cum ſit unus Deus, & Pater & Filius & Spiritus ſanctus, & una ſpes, & una Eccleſia; quæ apud hæreticos facta ſunt reſcindi debere dico, & eos, qui inde veniunt, in Eccleſia baptizandos eſſe.

Alius Felix à Turitis dixit.

Ego cenſeo, ut ſecundum ſanctarum ſcripturarum præcepta iniqui apud hæreticos baptizati, ſi ad Eccleſiam confugerint, Eccleſiæ baptiſmate, ubi poteſtas omnis à Deo data eſt, baptizentur.

Plutianus à Labana dixit.

Ego credo baptiſmâ ſalutare non eſſe, niſi ſolùm in Eccleſia Catholica; & quando extra Eccleſiam fit, ſimulationem eſſe.

Salvianus à Zufala dixit.

Hæreticos nihil habere conſtat, & ideo ad nos veniunt, ut poſſint accipere, quod non habent.

Honoratus à Lunca dixit.

Cum Chriſtus verus ſit, magis veritatem quàm conſuetudinem ſequi debemus, ut hæreticos, qui ideo ad nos veniunt, quia foris nihil accipere potuerunt, Eccleſiæ baptiſmo ſanctificemus.

Victor ab Octyvo dixit.

Sic & ipſe ſentio, ut qui ab hæreſi veniunt ſine dubio baptizentur.

Clarius à Maſcula dixit.

Manifeſta eſt ſententia Domini noſtri Jeſu Chriſti Apoſtolos ſuos mittentis, & ipſis ſolis poteſtatem permittentis, quibus nos ſucceſſimus, eadem poteſtate Eccleſiam Dei gubernantes, & eos qui credunt baptizantes. Et ideo hæretici, qui nec poteſtatem, nec Eccleſiam habent, neque baptizare Eccleſiæ baptiſmo poſſunt.

Secundianus à Tamba dixit.

Non debemus hæreteticos noſtra contentione decipere, ut in Eccleſia Domini noſtri Jeſu Chriſti non baptizati, cum judicii dies venerit, nobis imputent, quòd per nos non ſint baptizati, nec remiſſionem peccatorum conſequuti ſint. Quamobrem cùm una ſit Eccleſia & unum baptiſma, quando ad nos veniunt, ſimul cum Eccleſia baptiſmum etiam conſequi debent.

Aurelius à Chollaba dixit.

Joannes Apoſtolus in Epiſtola ſua dixit, Si quis ad vos venit, & doctrinam Chriſti non habet, nolite eum admittere in domum, & Ave illi ne dixeritis. Qui enim dixerit illi, Ave, communicat verbis & factis ejus malis. Quomodo igitur admitti in domum Dei poſſunt, aut quomodo cum eis ſine Eccleſiæ baptiſmo communicare poſſumus, quin ſimul & malis eorum factis communicemus?

Victor à Gemellis dixit.

Si cæcus cæcum ducat, ambo in foveam cadunt. Cùm ergo hæreticos conſtet non poſſe illuminare quenquam, cùm ipſi cæci ſint, talium baptiſma non valet.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Matolius ab Oea dixit.

Tam ego præsens, quam Pompeius Sabratensis, & Dioga Leptimagnensis, qui mihi mandaverunt, corpore quidem absentes, sed spiritu præsentes, censemus, quod & multi coëpiscopi nostri; quòd hæretici communicationem habere nobiscum non possunt, nisi à nobis fuerint baptizati.

Junius à Neapoli dixit.

Ab eo, quod semel censuimus, non recedo: ut hæreticos venientes ad Ecclesiam baptizemus.

Cyprianus à Carthagine dixit.

Meam sententiam plenissimè exprimit epistola, quæ ad Jovianum coëpiscopum nostrum scripta est: hæreticos Evangelico & Apostolico testimonio adversarios Christi & Antichristos appellatos, quando ad Ecclesiam venerint, unico Ecclesiæ baptismo baptizandos esse; ut possint fieri de adversariis amici, & de Antichristis Christiani.

ZONAR. Hæ sunt igitur Patrum sententiæ, qui cum magno Cypriano in concilio isto convenerant: sed nec apud omnes hæreticos nec apud schismaticos valuerunt. Nam secunda Synodus Oecumenica, ut jam dictum est, hæreticos nonnullos excepit, ac sine baptismo recipiendos illos sanxit, sancto chrismate tantum unctos, & singulos propriam hæresim ac omnino omnes anathematizantes. Atque hac de causa neque expositæ sunt hæ sententiæ, utpote minus necessariæ, & quæ non valent; sed & compendiosè perscriptæ sunt.

A Ματόλιος ἀπὸ Οἴας εἶπε.

Κἀγὼ πρῶν, καὶ Γομπήϊος ἀπὸ Σαβράτων, καὶ Διογὰς ἀπὸ Λεπτιμάγνης, οἵπερ ἐνετείλαντό μοι, σώματι μὲν ἀπόντες, τῷ δὲ πνεύματι παρόντες, κρίνομεν, ὅπερ καὶ πολλοὶ συνεπίσκοποι ἡμῶν, τοὺς αἱρετικοὺς κοινωνεῖν ἡμῖν μὴ δύνασθαι, ἐὰν μὴ πρὸ ἡμῶν βαπτισθῶσιν.

Ἰούνιος ἀπὸ Νεαπόλεως εἶπεν.

Ἀπ' ἐκείνου, οὗ ἅπαξ ἐκρίναμεν, οὐ χωρίζομαι· ἵνα τοὺς αἱρετικοὺς τοὺς ἐρχομένους εἰς τὴν ἐκκλησίαν βαπτίζωμεν.

B Κυπριανὸς ἀπὸ Καρχηδόνος εἶπε.

Τὴν ἐμὴν ἀπόφασιν ὁλόκληρος δείκνυσιν ἐπιστολὴ πρὸς Ἰοβιανὸν συνεπίσκοπον ἡμῶν γραφεῖσα· τοὺς αἱρετικοὺς κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν μαρτυρίαν ἐναντίους τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀντιχρίστους ὀνομασθέντας, ὁπόταν τῇ ἐκκλησίᾳ προσέλθωσι, τῷ ἑνὶ τῆς ἐκκλησίας βαπτίσματι βαπτίζεσθαι δεῖν· ἵνα δυνηθῶσι γενέσθαι ἀντὶ ἐχθρῶν φίλοι, καὶ ἐξ ἀντιχρίστων Χριστιανοί.

ΖΩΝΑΡ. Αὗται μὲν οὖν αἱ γνῶμαι τῶν ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ συνελθόντων πατέρων τῷ μεγάλῳ Κυπριανῷ· ἀλλ' οὔτε ἐπὶ τοῖς αἱρετικοῖς ἐκράτησαν πᾶσιν, οὔτε ἐπὶ τοῖς C σχισματικοῖς. ἡ γὰρ δευτέρα οἰκουμενικὴ σύνοδος, ὡς ἤδη εἴρηται, ὑπεξεῖλέ τινας τῶν αἱρετικῶν, καὶ ἄνευ βαπτίσματος δέχεσθαι τούτους θεσπίσασα, χριομένους μόνον τῷ θείῳ μύρῳ, καὶ ἀναθεματίζοντας τὴν οἰκείαν αἵρεσιν ἕκαστον, καὶ πάσας ἁπλῶς. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐξηγήθησαν αἱ γνῶμαι αὗται, ὡς μὴ ἀναγκαῖαι, οἷα μηδὲ ἐνεργοῦσαι, ἀλλὰ καὶ κατὰ σύνοψιν ἐγράφησε.

ΚΑΝΩΝΕΣ

Ψηφιοποιήθηκε ...

A

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΚΥΡΑ σωόδου.

ΒΑΛΣ. Εἰπομεν μικρῷ ἔμπροσθεν, ὡς ἡ ἐν Καρχηδόνι σύνοδος πρώτη ἐστὶ πασῶν τῶν συνόδων, ἡ δευτέρα ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ μετὰ ταύτας ἡ ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ Μητροπόλει τῆς Γαλατίας συναθροισθεῖσα πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης οἰκουμενικῆς συνόδου. ἐξῆρχον δὲ ταύτης, Οὐιτάλιος Ἀντιοχείας τῆς Συρίας, Ἀγρικόλαος Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ ὁ μάρτυς Βασίλειος Ἐπίσκοπος Ἀμασείας· καὶ B ζητεῖται, εἰ χρὴ δέχεσθαι τοὺς θύσαντας τοῖς εἰδώλοις, καὶ προσερχομένους τῇ ἐκκλησίᾳ.

ΖΩΝΑΡ. Πρώτη πασῶν τῶν συνόδων ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ γεγονυῖα σύνοδος κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, βασιλεύοντος ἐν Ῥώμῃ Αὐρηλιανοῦ, ἔστιν. καὶ αὕτη δέ, ἡ ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ μητροπόλει τῆς Γαλατίας συναθροισθεῖσα σύνοδος, προγενεστέρα ἔστι τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης οἰκουμενικῆς συνόδου. ἠνθρώθησαν δὲ ἐν αὐτῇ πατέρες ἱεροί, ὧν ἐξῆρχεν Οὐιτάλιος Ἀντιοχείας τῆς Συρίας, Ἀγρικόλαος καὶ Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ ὁ μάρτυς Βασίλειος Ἐπίσκοπος Ἀμασείας. ἐν γὰρ τοῖς διωγμοῖς τῶν Χριστιανῶν πολλῶν μὴ διωφθέντων μέχρι τέλους ἐγκαρτερῆσαι ταῖς βασάνοις, ἀλλ' ὑποκυψάντων. εἶτα τινῶν μετανοούντων καὶ προσερχομένων τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς μετάνοιαν, ζήτησις ἐγένετο, πῶς χρὴ τοὺς ἀρνησαμένους τὸ Χριστὸν προσδέχεσθαι, καὶ περὶ τούτων ἡ συνόδος καὶ αὕτη κανόνας ἔθετο, οἵτινές εἰσιν οὗτοι.

ΚΑΝΩΝ α'.

Πρεσβυτέρους τοὺς θυσάντας, εἶτα ἀναπαλαίσαντας, μήτε ἐκ μελέτου τινός, ἀλλ' ἐξ ἀληθείας, μήτε προκατασκευάσαντας καὶ βουλευσάντας, καὶ πείσαντας, ἵνα δόξωσι μὴ βασάνοις ὑποβάλλεσθαι, ταύτας δὲ τῷ δοκεῖν καὶ τῷ σχήματι προσαχθῆναι. τούτους ἔδοξε τὴν μὲν τιμὴν τοῦ κλήρου καθέδραν μετέχειν· προσφέρειν δὲ αὐτοὺς καὶ ὁμιλεῖν, ἢ ὅλως λειτουργεῖν τι τῶν ἱερατικῶν λειτουργιῶν, μὴ ἐξεῖναι.

ΒΑΛΣ. Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ διωγμοῦ τῶν Χριστιανῶν ἱερεῖς τινες ἠναγκάσθησαν θῦσαι τοῖς εἰδώλοις· καὶ οἱ μὲν, μέχρι θανάτου κολασθέντες, τὸν τοῦ μαρτυρίου ἀνεδήσαντο στέφανον· οἱ δὲ, καὶ ἕως τέλους τῆς βασάνους μὴ καρτερήσαντες, ἡττήθησαν καὶ πρὸ πίστιν ἠρνήσαντο, καὶ τοῖς εἰδώλοις ἔθυσαν. ἄλλοι καὶ πρὸ τοῦ βασανισθῆναι, ὅλως ἐπέδωκαν. ἵνα δὲ μὴ δόξωσιν αὐθαιρέτως θύειν, ἐσπούδασαν ἀφορμὰς χρημάτων ἢ προσκλήσεων ἢ ἄλλως πως, ἀπειλὰς βασάνων μεγάλων εἰς αὐτοὺς γενέσθαι. διορίζονται οὖν οἱ πατέρες, μόνους ἐκείνους τοὺς μὴ ἀληθείας μὲν βασανισθέντας, διὰ δὲ πρόφασιν τὴν κολάσεων, μὴ ὑπομείναντας καὶ τὸν τῆς τελειώσεως στέφανον ἀναδήσασθαι, ἀλλὰ θύσαντας, εἶτα πάλιν ἀναπαλαίσαντας, τουτέστι νικήσαντας τὸν Σατανᾶν, ἐν τῇ πάλῃ ῥίψαντα αὐτοὺς, καὶ μετὰ καθαρᾶς ἐξομολογήσεως μεταγνόσαντας, δέχεσθαι εἰς μόνην τιμὴν καὶ καθέδραν, μήτε δὲ προσφέρειν, μήτε ὁμιλεῖν, τουτέστι, διδάσκειν, μήτε τι ἄλλο ἐνεργεῖν ἱερατικόν· ὥστε ἐξ ἀντιθέσεως δηλοῦσθαι· οἱ ἕτεροι, οἱ πρὸ τούτους, μὴ πραγματικῶς, ἀλλὰ μετὰ σκῆψιν τὰς βασάνους προφασισάμενοι, καὶ τὸν Θεὸν ἀρνησάμενοι, οὐδὲ τιμῆς ἢ καθέδρας ἀξιωθήσονται. πῶς δὲ, ὡς Χριστιανοὶ ἁπλῶς μετὰ δακρύων μετανοοῦντες καὶ ἐξομολογούμενοι τὸ ἁμάρτημα δεχθήσονται; ἐμοὶ τέως δοκεῖ. οὐ γὰρ ἔστιν ἁμάρτημα νικῶσα τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν.

CANONES SYNODI Ancyranæ.

BALS. DIximus paulo antè, quòd Synodus Carth. est omnium, prim& Antioachena secunda; post illas autem ea, quæ in Ancyra Galatiæ metropoli ante primam Nicææ habitam œcumenicam Synodum coacta est. Huic vero præfuerunt, Vitalis Episcopus Antioch. Syriæ, Agricolaus Cæsareæ Cappadociæ, & Martyr Basilius Episcopus Amaseæ;& quæsiverunt, an eos oporteat admittere, qui idolis sacrificaverunt, & ad Ecclesiam accedunt.

ZONAR. SYnodorum omnium prima fuit Antiochena, contra Paulum Samosatenum, imperante Romæ Aureliano, celebrata. Hæc vero, in Ancyrana urbe Galatiæ Metropoli habita, Nicæna prima Oecumenica Synodo antiquior est. In ea porro sancti Patres affuere, quorum in conventu Vitalis Antiochiæ quæ est in Syria, Agricolaus Cæsareæ quæ in Cappadocia, & Martyr Basilius Amaseæ Episcopus, præerant. C Nam cum turbulentis Christianæ Reipub. temporibus multi cruciatuum acerbitati perferendæ nequaquam pares fuissent, sed tyrannorum imperiis obsecuti, diis immolavissent, atque ex iis aliquos postea pœnitentia facti pœnituisset, seque crimen expiaturi Ecclesiæ sisterent: de iis hominibus qui Christum negaverant, qua ratione admittendi forent quæsitum est; deque illis subjectos canones hæc Synodus edidit.

CANON. I.

Presbyteros, qui sacrificârunt, deinde contrà reluctati sunt, non simulatione quadam, sed verè; nec hoc priùs machinati sunt, nec consulò ac de industria id fecerunt, & persuaserunt, ut tormentis subjici viderentur, cùm ea specie & opinione tantùm inferrentur: visum est eos cathedræ quidem honoris esse participes; non licere autem ipsis offerre & concionari, vel omnino sacerdotale aliquod munus obire. D

BALS. Tempore persecutionis Christianorum quidam sacerdotes idolis sacrificare coacti sunt: & hi quidem, ad mortem usque puniti, martyrii coronam acceperunt; illi verò, cùm ad finem usque tormenta perferre E non potuissent, victi sunt & fidem abnegârunt, & idolis sacrificârunt; alii autem, etiam antequam torquerentur, omnino cessârunt. Ne autem sua sponte sacrificare viderentur, pecuniis vel suasione vel aliqua alia ratione operam dederunt, ut magnorum tormentorum minæ illis intentarentur. Statuunt ergo patres, ut illi, qui vere torti fuerunt, propter supplicii autem acerbitatem ad perfectionis quoque coronam accipiendam non sustinuerunt, sed sacrificaverunt, jdeinde reluctati sunt, id est, Satanam vicerunt, qui eos in lucta prostraverat, & cum pura confessione pœnitentiam egerunt, ad solum honorem & cathedram recipiantur, neque offerant, neque concionentur, id F est, ne doceant, neque aliquid aliud sacerdotale exequantur. Quamobrem argumento à contrario sumpto, alii præter hos, qui non revera, sed simulate tormenta prætexuerunt, & Deum negaverunt, nec honore quidem vel cathedra digni habebuntur. Quid vero, num ut Christiani simpliciter cum lacrymis pœnitentiam agentes, & peccatum confitentes, suscipientur? Mihi certe videtur. Non est enim peccatum, quod vincat Dei misericordiam.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Qui ingruente perſecutionis procellâ Tyrannorum imperiis obſecuti immolavêre; partim tormentis exagitati, cum eorum vim & aſperitatem perferre non poſſent, victi ſunt & fidem denegârunt: partim, priuſquam etiam tormenta ipſis admoverentur, emolliti dedêre manus; & ne ſua voluntate ſacrificare viderentur, ſatellites, ut vehementiore forte impetu ipſos invaderent, acritérq; torquentium ſpeciem præberent, pretio aut precibus adduxêre; ut qui ſic immolâſſent, non ignavo languore animi, ſed cruciatuum diritate, victi, Chriſtum negâſſe exiſtimarentur. Quibus igitur verè cruciatus adhibiti, quique in acerbitate tormentorum aliquandiu conſtantes, ita demum illorum intollerabili aſperitate victi aris immolaverunt, deinde vero iterum reluctati ſunt, hoc eſt, hoſtẽ, à quo prius in certamine dejecti fuerant, pœnitentia duce ſuperatum viciſſim proſtravêre, fidémq; ſuam apud tyrannos iterum profeſſi fuere: eos, ſiquidem ſacerdotio initiari fuerant, cathedræ quidem honorem obtinere; nullam tamen iis aut offerendi aut concionandi, hoc eſt docendi, aut omnino miniſterium aliquod, hoc eſt ſacerdotale munus quodcunque, obeundi facultatem Synodus eſſe decernit.

ΖΩΝΑΡ. Τῶν ἀποκυψάντων ἐν τοῖς διωγμοῖς τοῖς τυράννοις καὶ θυσάντων, οἱ μὲν βασάνοις ὑποβληθέντες, καὶ τῇ βίᾳ τούτῳ καὶ τῇ δριμύτητι μέχρι τέλους ἀντέχειν μὴ δυνάμενοι, ἡττηθέντες καὶ τῷ πίστιν ἀρνήσασθαι· οἱ δὲ καὶ πρὸ τῆς πείρας τῶν βασάνων μαλακισθέντες ἐνέδωκαν, καὶ, ἵνα μὴ δοκοῖεν αὐθαιρέτως θύειν, ἐπειδὴ τοὺς κολαστὰς, ἢ ἀρήμασιν ἢ φθάκλήσεσι, πρότερον προσενεχθῆναι πάλαι αὐτοῖς, καὶ κολάσεις αὐτοῖς πρὸ δοκεῖν ἐπαγαγεῖν, ἵν' οὕτω θύσαντες δόξωσι τῇ βίᾳ νικηθέντες ἀρνήσασθαι Χριστὸν, καὶ μὴ μαλακισθέντες. τοὺς γοῦν μὴ ἀληθείας κολασθέντας, καὶ τῇ τῶν βασάνων ποικιλίᾳ ἐγκαρτερήσαντας μέχρι πνὸς, καὶ οὕτως ἡττηθέντας τῶν ἀφορήτων κολάσεων καὶ ὑπαθύσαντας τῷ βωμῷ, εἶτα ἀναπαλαίσαντας, ἀντὶ τοῦ ἐχθρὸν ἐν τῇ πλάνῃ ῥίψαντα αὐτοὺς, πρὸς τῆς μετανοίας ἡττήσαντας, καὶ καταβαλόντας, καὶ ὅτι τῶν τυράννων αὖθις πίστιν ὁμολογήσαντας. εἰ πρεσβύτεροι ἦσαν, ἔδοξε τῇ συνόδῳ τῆς τιμῆς μὲν τῆς ἐν ταῖς καθέδραις μετέχειν αὐτοὺς, μήτε δὲ προσφέρειν μήτε ὁμιλεῖν, ἀντὶ τοῦ διδάσκειν, μήτε ὅλως λειτουργεῖν, ἀντὶ τοῦ ἐνεργεῖν τι τῶν ἱερατικῶν δικαίων.

CANON II.

ΚΑΝΩΝ β'.

Diaconos ſimiliter qui ſacrificârunt, poſtea autem reluctati ſunt, alium quidem honorem habere, ipſos autem ab omni ſacerdotali miniſterio ceſſare, & panem vel calicem offerendi, vel prædicandi: ſed ſi ex Epiſcopis aliqui in iis vel afflictionem aliquam vel humilitatem ac manſuetudinem viderint, & aliquid ampliùs dare vel auferre voluerint, in eorum poteſtate id eſſe.

Διακόνους ὁμοίως θύσαντας, μὴ δὲ ταῦτα ἀναπαλαίσαντας, τιμὴν μὲν ἄλλαν τιμὴν ἔχειν, πεπαῦσθαι δὲ αὐτοὺς πάσης τῆς ἱερατικῆς λειτουργίας, τῆς τε τοῦ ἄρτον ἢ ποτήριον ἀναφέρειν ἢ κηρύσσειν. εἰ μήτοι τινὲς τῶν Ἐπισκόπων τούτοις συνίδοιεν κράματός τινα ἢ ταπείνωσιν ῥᾳδιότητος, καὶ ἐθέλοιεν πλέον τι δοῦναι ἢ ἀφαιρεῖν, ἐπ' αὐτοῖς εἶναι τὴν ἐξουσίαν.

BALS. Præſens quoque canon eadem de Diaconis decernens, adjicit; quòd ſi regionis Epiſcopi animadverterint eos, qui verè torti ſunt, eſſe miſericordia dignos, propter lachrymas & eorum humilitatem; vel contra majore ſupplicio, propter impudentiam; facient prout eis videbitur, id eſt, vel pœnam augebunt, vel potiùs conſolationem afferent. Ea enim in eorum poteſtate & judicio ſita ſunt. Si quis autem dicat, præſentes canones Dei gratia locum hodie non habere, quia tyrannus non præeſt; audiet, quòd apud Agarenos & alios infideles multa ejuſmodi fiunt; & canones nunc quoque effectum rectè ſortientur. Nota etiam ex hoc præſenti canone, quòd omnis animæ medela dependet ab Epiſcopi judicio ac prudentia.

ΒΑΛΣ. Καὶ ὁ παρὼν κανὼν τὰ αὐτὰ περὶ διακόνων διορίζόμενος προστίθησιν, ὡς εἴπερ οἱ ἐγχώριοι Ἐπίσκοποι κατανοήσουσι τοὺς μὴ ἀληθείας βασανισθέντας, ἀξίους ἐλέους διὰ τὰ δάκρυα καὶ τὴν ταπείνωσιν αὐτῶν· ἢ τοὐναντίον, κολάσεως πλείονος διὰ τὴν ἀναίδειαν, ποιήσουσι καθ' ὃ δόξῃ αὐτοῖς, τουτέστιν, ἢ ἐπαυξήσουσι τὴν τιμωρίαν, ἢ προσθήσουσι μᾶλλον τὴν παρηγορίαν. ἔστι γὰρ τῇ ἐξουσίᾳ καὶ τῇ διακρίσει αὐτῶν τὰ περὶ τούτου ἀνέθεντο. εἰ δέ τις ἐρεῖ, μὴ χώραν ἔχειν τὰ τῶν παρόντων κανόνων, θεοῦ χάριτι, σήμερον, ὅτι τύραννος προκάθηται, ἀκουσάτω, ὅτι καὶ παρὰ τοῖς Ἀγαρηνοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπίστοις πολλὰ τοιαῦτα γίνονται· καὶ καλῶς ἔχει τῶν κανόνων καὶ νῦν ἐνεργήσασι. σημειωσαι καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτε πᾶσα ψυχικὴ θεραπεία εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν ἀνηρτήθη διάκρισιν.

CANON II.

ZONAR. Quæ ſuperiori de Sacerdotibus, eadem de Diaconis quoque hoc canone decernuntur. Nam eos quoque, ſi in tormentis per ignaviam devicti ſacrificaverint, deinde vero repetito certamine ſtrenuè depugnaverint, ab omni ſacro miniſterio ceſſare jubet. Quòd ſi homines poſtea, ſubjicit canon, in ſuſcepta propter abnegationem pœnitentia graviùs laborare, aut ob admiſſi facinoris culpam diſcruciari, demiſſionémque, ac in iis, qui prolapſionem exprobrarint, aut alia ratione inſultarint, pacatè atque humiliter perferendis modeſtiam reretinere, non contra audacter obſiſtere aut ægrius ſuccenſere, Epiſcopi animadverterint, ac proinde aliquid ampliùs, quàm quod à Synodo conceſſum eſt, iis ob vehementius pœnitendi ſtudium elargiri, aut viciſſim fictè dolentibus nec de ſuperbia remittentibus demere quidpiam velint, id canon totum ipſorum poteſtati, judicióque permittit. Vide primæ quoque œcumenicæ Synodi canonem undecimum.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ αὐτὰ καὶ περὶ διακόνων ὁ κανὼν ἐπιτάττει, ὅσα περὶ πρεσβυτέρων ὁ ἀνώτερος. πεπαῦσθαι γὰρ καὶ αὐτοὺς, ἀνεπιτηδεύτως ἡττηθέντας τῆς βασάνων καὶ ὑπαθύσαντας, εἶτα ἀναπαλαίσαντας, πάσης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας διισχίζει. προστίθησι δ' ἐνταῦθα, ὅτι ἐὰν τοῖς μετανοοῦσι τούτοις συνίδοιεν οἱ Ἐπίσκοποι κράματός τινα, τουτέστι, κόπον ἐν τῇ μετανοίᾳ διὰ τὴν ἄρνησιν, ἢ ὅτι σωτριβέντες διὰ τὸ ἁμάρτημα, ἐταπεινώθησαν, καὶ ῥᾳδιότητα ἐκτήσαντο, τοῖς ἴσως αὐτοῖς ὀνειδίζουσι τὸ ὄλισθον πραέως καὶ μὴ ταπεινώσεως προσφερόμενοι, ἀλλ' ὑβρισμοῖς καὶ τούτοις ἐμπικραίνομενοι, καὶ ἐθέλοιεν Ἐπίσκοποι ὑφ' ὧν τελοῦσι πλέον τι τῆς παρὰ τῇ συνόδῳ ὡρισθέντων αὐτοῖς χαρίζεσθαι, διὰ τὴν μετανοίας θερμότητα, ἢ ἀφελεῖν τι τῶν ὁρισθέντων, ὡς μὴ γνησίως αὐτῶν μεταμελομένων, μηδὲ ταπεινουμένων. ταῦτα τῇ ἐξουσίᾳ τῶν Ἐπισκόπων ἀνατίθησιν ὁ κανὼν, καὶ τῇ διακρίσει αὐτῶν. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιά. κανόνα τῆς πρώτης οἰκουμενικῆς συνόδου.

ARIST. *In Can. prim. & ſec. Presbyteri & Daconi, quicùm priùs ſacrificârunt poſtea verè reluctati ſunt,*

ΑΡΙΣΤ. Καν. ά. καὶ β'. Πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι θύειν ὑπαθύσαντες εἶτα ὄξ ἀληθείας ἀναπαλαίσαντες

τὸν

τες, μόνης τῆς καθέδρας καὶ τῆ τιμῆς μετεχέτωσαν, μηδὲν τῶν ἁγίων ὑπερτελοῦντες.

tes, modò cathedræ solius & honoris sint participes, nihil sanctorum peragentes.

Ὅσοι τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἐν καιρῷ διωγμοῦ βιαθέντες ἔθυσαν, εἶτα ἐν ἀληθείᾳ προσῆλθον ἀναπαλαίοντες ὅσα ἔπραξαν, μόνης τῆς καθέδρας καὶ τῆς τιμῆς μετέχειν ὀφείλουσιν· ἱερατικὸν δέ τι ἐνεργεῖν οὐκ ἐξέσται αὐτοῖς, οἷον ἄρτον ἢ ποτήριον ἀναφέραν ἢ λόγους διδασκαλίας τῷ λαῷ ποιεῖσθαι, ἢ ὅλως τι τῶν ἁγίων λειτουργιῶν ὑπερτελεῖν.

Quicunque Presbyteri vel Diaconi tempore persecutionis compulsi sacrificârunt, postea verò accedunt retrectantes quicquid fecerunt, cathedræ solius & honoris participes esse debent: at sacerdotale aliquod munus obire, putà panem aut poculum offerre, aut doctrinæ sermones populo facere, aut omnino sacrum aliquod ministerium peragere, iis non licet.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Τοὺς φεύγοντας καὶ συλληφθέντας, ἢ ὑπὸ οἰκείων παραδοθέντας, ἢ ἄλλως τὰ ὑπάρχοντα ἀφαιρεθέντας, ἢ ὑπομείναντας βασάνους, ἢ εἰς δεσμωτήριον ἐμβληθέντας, βοῶντας μέν, ὅτι εἰσὶ Χριστιανοὶ καὶ διασπασθέντας, ἤτοι εἰς τὰς χεῖράς τι πρὸς βίαν ἐμβαλόντων τῶν βιαζομένων, ἢ βρῶμά τι πρὸς ἀνάγκην δεξαμένους, ὁμολογοῦντας δὲ ὅλου, ὅτι εἰσὶ Χριστιανοί, καὶ ὃ πέπονθε τῷ συμβάντι ἀεὶ ὑποδεικνυμένους, τῇ πάσῃ καταστολῇ καὶ τῷ σχήματι καὶ τῇ ὃ βίᾳ ταπεινότητι, τούτους ὡς ἔξω ἁμαρτήματος ὄντας τῆς κοινωνίας μὴ κωλύεσθαι. εἰ δέ τινος καὶ ἐκωλύθησαν ὑπό τινος, πρειοτέρας ἀκριβείας ἕνεκεν ἢ καί τινων ἀγνοίᾳ, οὕτως προσδεχθήτωσαν. τοῦτο δὲ ὁμοίως ὅτι τε τῶν ἐκ κλήρου καὶ τῶν ἄλλων λαϊκῶν. προσεξητάσθη δὲ καὶ κἀκεῖνο, εἰ δύνανται καὶ λαϊκοὶ τῇ αὐτῇ ἀνάγκῃ ὑποπεσόντες, προάγεσθαι εἰς τάξιν. ἔδοξεν οὖν καὶ τούτους, ὡς μηδὲν ἡμαρτηκότας, εἰ καὶ ἡ περιλαβοῦσα διόρθωσιν εὑρεθείη ὀρθὴ τοῦ βίου πολιτεία, προχειρίζεσθαι.

Canon III.

Eos, qui fugientes comprehensi sunt, vel à domesticis traditi, vel suis alioqui facultatibus privati, vel tormenta perpessi, vel in carcerem conjecti sunt, clamantes se esse Christianos, & divulsi ac distracti sunt, vel iis qui vim afferebant in manus aliquid immittentibus, vel cibo aliquo per necessitatem susceptò, se tamen esse Christianos perpetuò fatentes, & ejus quod accidit dolorem omni cohibitione & habitu & vitæ humilitate præ se ferentes, ut inculpatos à communione non arceri. Sin autem etiam ab aliquo sunt prohibiti, majoris cautionis gratia, vel etiam propter aliquorum ignorantiam, statim admittantur. Hoc autem similiter in Clericis & aliis Laicis. Illud quoque est examinatum, an possint etiam Laici, qui in eandem necessitatem inciderunt, ad ordinem promoveri. Visum est ergo & eos, ut qui nihil peccâssent, si etiam præcedens eorum vitæ instituendæ ratio recta inveniatur, promoveri.

Βαλσ. Τινὲς κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ φεύγοντες τὰς τῶν τυράννων χεῖρας, καὶ συλληφθέντες, ἢ ὑπό τινων προδοθέντες, καὶ γυμνωθέντες τῶν προσόντων αὐτοῖς, ἔτι δ' ὅτε καὶ βασανισθέντες, καὶ φυλακισθέντες, ἐδόων ἑαυτοὺς Χριστιανούς. ὅτι δὲ κατ' βίαν ἐνεβλήθη ὑπὸ τῶν δημίων ταῖς χερσὶ τούτων λιβανωτὸν τυχὸν, ὅπερ τοῖς εἰδώλοις θύεται, ἢ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν βρῶμα εἰδωλόθυτον, ἐκωλύοντο τῆς μετὰ τῶν πιστῶν κοινωνίας, ἀφ' ὃ δῆθεν ἡδέως αὐτοὺς εἰδωλοθύτας· φασὶ γοῦν οἱ πατέρες, τὸ κατ' βίαν ἡδόμενον μὴ ὑπεύθυνον ποιεῖν αὐτοὺς ὁμολογοῦντας ἀφ' ὧν ἔδοξαν Χριστιανοὺς, ἀποκλαιομένους μετὰ κατανύξεως τὸ ὑπὸ τῶν τυράννων κατ' βίαν γενόμενον εἰς αὐτούς. οὐδὲν γὰρ ἥμαρτον, ὥστε καὶ ὑφ' ἡμῶν κολάζεσθαι. εἰ δέ τινων διὰ περιττοτέραν ἀκρίβειαν ἢ δι' ἄγνοιαν τοῦ προσήκοντος ἐκωλύθησαν τῆς κοινωνίας, οὕτως δεχθῆναι τούτους ἐγνωμοδότησαν. ὡς δέ τινος εἰπόντος ὅτι μόνοις τοῖς λαϊκοῖς ἔχειν χώραν τὸ τοῦ κανόνος (οἱ γὰρ κληρικοὶ κατὰ τοὺς προρρηθέντας κανόνας δεχθήσονται) ἐπήγαγον μὴ μόνους τοιούτους λαϊκοὺς συγκοινωνεῖν ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ κληρικούς. εἴρηται δὲ τοῦτο, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι διαφορὰν τῶν ἀρνησαμένων ἑκουσίως τὸν θεὸν, ἐκ τοῦ μὴ δικαίως τὰς κολάσεις ὑπενεγκεῖν, καὶ τοῦ τοιοῦτόν τι μὴ πεποιηκότων διὰ φάκτου οἰκείου, ἀλλὰ ἀκουσίως κατὰ βίαν ὑποδεξαμένων εἰδωλόθυτα ἢ λιβανωτὸν, καὶ καταπτυσάντων αὐτό· οἱ μὲν γὰρ ἥμαρτον, ὡς ἐνδόντες· ὤφειλον γὰρ ἀποθανεῖν διὰ τὸν Χριστόν. οἱ δὲ κατ' βίαν ὑποδέξαντο μόνον τὸ λιβανωτὸν, ἔργον δέ τι οὐκ ἐνήργησαν ἀσεβές. ὅτι γοῦν οὐδὲν ἥμαρτον, καὶ κληρωθήσονται οἱ λαϊκοὶ, ἐὰν ἄξιοι διορισκωνται, πάντως δὲ καὶ οἱ κληρικοὶ εἰς μείζονας βαθμοὺς διὰ τὸν αὐτὸν λόγον προαναβιβασθήσονται. ἐπεὶ δέ τινες ἠτιῶντό τινες τούτους, ὡς τὸ μαρτύριον φυγόντας, καὶ καταισχυνθέντας, εἶπον οἱ πατέρες, μηδὲν ἐκ τούτου αὐτοὺς βλάπτεσθαι. καὶ πάνυ ὡραίως καὶ τοῦτο ἐνομοθέτησαν. φησὶ γὰρ ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος, μὴ ἐθέλοντας εἰς τὸν ἀγῶνα χωρεῖν, φεύγουσι τοὺς διωκόντων καὶ τῶν ἀθετεστέρων. καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἐλίοις ὁ Κύριος εἶπεν, ὅταν διώκωσιν ὑμᾶς ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν. καὶ τὰ μὲν τοῦ κανόνος. ἐν τούτοις τοῦ ἁγιωτάτου Ἐπισκόπου Αἰμυκλείων κυροῦ Νικολάου

Balsamon. Quidam Clerici & Laici manus tyrannorum fugientes, & comprehensi, vel ab aliquibus proditi, & iis quæ habebant privati, & nonnunquam etiam torti & in carcerem conjecti, se esse Christianos fatebantur. Quia autem à lictoribus in manus eorum thus fortè injectum est, quod idolis sacrificatur, vel in ora eorum cibus aliquis idolis immolatus, à fidelium communione arcebantur, quòd scilicet idolis sacrificâssent: Dicunt ergo patres, id quod illis vi factum est, non esse illis impedimento, fatentibus perpetuò se esse Christianos, & cum compunctione id defientibus quod in ipsos à tyrannis vi factum est. Nihil enim peccârunt, vi etiam à nobis puniantur. Sin autem ab aliquibus, propter majorem cautionem, vel propter ejus quod fieri oportet ignorationem, à communione sunt prohibiti, ut statim recipiantur sententiam tulere. Perinde autem ac si dixisset aliquis, canonem in solis Laicis locum habere (Clerici enim ex prædictorum canonum sententia recipientur) intulerunt, non solùm ejusmodi Laicos, sed etiam Clericos nobiscum communicare. Hoc autem dictum est, eo quòd sit magna differentia eorum qui Deum sponte negârunt, quoniam supplicia perferre non poterant, & eorum qui tale quid non fecerunt facto proprio, sed inviti & per vim idolothyta susceperunt, vel thus, & ea despuerunt. Illi enim peccârunt, ut qui cesserint: debebant enim mori propter Christum. Qui verò vi thus solum susceperunt, nullum impium opus fecerunt. Quoniam ergo nihil peccârunt, Laici quoque Clerici fient, si digni inveniantur; omnino autem etiam Clerici ad majores gradus propter eandem rationem provehentur. Quoniam autem nonnulli eos accusabant, ut qui martyrium fugissent & cunctati essent, dixerunt patres, eos non ideo lædi. Et omnino id optimè sanxerunt. Dicit enim magnus theologus Gregorius, non esse sua sponte ad certamen procedendum, ut & persequentibus & imbecillioribus parcatur. Et dominus dixit in evangeliis; Quando vos ex hac civitate persequentur, fugite in aliam. Et in his quidem expositus est canon. Cùm autem dominus Nicolaus Muzalon, Amyclæus Episcopus dictus, vi à magistratu tonsus esset,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

& ſupplex contenderet, ut quod vi in eum factum erat tolleretur, & epiſcopale rurſus munus obiret; ſanctiſſimus ille Patriarcha dominus Lucas, videns illum ſynodicè cum veſtibus epiſcopalibus præſentem, eum non admiſit, dicens; quòd ſi ſynodalem quidem ſententiam & correctionem expectâſſet Epiſcopus, canonicum auxilium inveniſſet: ſed quia veſtes monaſticas, quibus vi indutus fuerat, inordinatè exuit, & ſibi ipſi jus dixit, auxilium non aſſequetur. Sed cùm ſanctiſſimus ille Patriarcha ad Dominum migrâſſet, qui ei ſucceſſit ſanctiſſimus Patriarcha dominus Michael, vi quidem factam tonſuram tanquam non factam reputans, Epiſcopum ſynodicè juſtificavit, & eo præcipuè, quòd cum monaſticis omnino apparere haudquaquam coactus ſit. Si enim, inquit, vidiſſet eum cum monaſticis præſentem, illum non reſtituiſſet; ut qui, quod factum eſt, admiſit. Cumque nonnulli dicebant, admittendas eſſe tonſuras in periculo factas, ille judicabat tonſuram vi factam non eam eſſe, quæ periculo facta dicitur, ſed quæ fit propter morbum. Et ſic quidem reſtitutionem poſt decreta perfecit. Epiſcopum autem, ut qui negligens fuiſſet, & ſibi jus dixiſſet, ad tempus celebrandi officio privavit. Quin & alii multi vi ab Agarenis circumciſi, & qui alia multa impia vel fecerant vel paſſi erant, poſt puram & convenientem pœnitentiam, ab Eccleſia recepti ſunt, & pœnis impoſitis medelam acceperunt. Porrò & Comnenam dominam Theodoram, quæ dicta eſt Lapardæ illius domini Andronici conjux, vi illius tyranni Andronici tonſam, Conſtantinopolitana ſynodus non ſivit mutare habitum, nec cum Crate Hungariæ, qui hoc vehementiſſimè petebat, conjungi; eo quòd poſt ejus viri mortem proceſſiſſet tonſura, etiamſi vi facta eſſet, & in cœnobiaco monaſterio vitam egiſſet. Cùm tamen alias nobiles fœminas ſic tonſas æquum cenſuit hæc ſynodus ad priſtinum habitum reverti, vel quod eorum mariti ſupereſſent, vel quod tonſuram omnino non admiſiſſent poſt mortem tyranni.

A τῦ Μυζάλωνος κῦ βίαν πρακτορικλὶ ἀπκαρέντος, καὶ πολλὰ ἐκλητεύσαντος, τὸ κῦ βίαν εἰς αὐτὸν γεγονὸς ἐξαιρεθῆναι, καὶ πάλιν ἐνεργεῖν τὰ Επισκοπικά, ὁ ἁγιώτατος ἐκεῖνος πατριάρχης κυρὸς Λουκᾶς βλέπων τῦτον προυσιάζοντα μὲ Επισκοπικῆ ἀμφίων συνοδικῶς, οὐ προσεδέξατο αὐτόν, εἰπὼν, ὡς εἰ μὲν τὴν συνοδικὴν ἐνδίκησιν καὶ διόρθωσιν ἀνέμενεν ὁ Επίσκοπος, εὗρεν ἂν κανονικὴν βοήθειαν· ἐπεὶ δὲ τὰ κῦ βίαν προβληθέντα αὐτῷ μοναχικὰ ἄμφια ἀσυλάκτως ἀνέθετο, καὶ αὐτεξδίκητος γέγονεν, οὐ τύχει τῆς βοηθείας. Ἀλλὰ τῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῦτου μεταστάντος πρὸς κύριον, ὁ μετ' ἐκῆνον ἁγιώτατος πατριάρχης κυρὸς Μιχαὴλ, τὴν μὲν κῦ βίαν γενομένην ἀπόκαρσιν ὡς μηδὲ γενομένην λογιζόμενος, ἐδικαίωσε συνοδικῶς τὸν Επίσκοπον, καὶ μᾶλλον ὡς μηδὲ ἀναγκαζόμενον ὅλως μὲ τῆς μοναχικῶν ἐμφανισθῆναι. εἰ γὰρ φησὶν ἔβλεπε τῦτον μὲ τῆς μοναχικῶν παριστάμενον, οὐκ ἂν αὐτὸν ἀπεκατέστησε, ὡς καταδεξάμενον ὃ γεγονός. ὅτε καί τινων εἰπόντων, δεκτὰς εἶ τὰς περιστατικὰς ἀποκάρσεις, αὐτὸς διέγνω τὴν κῦ βίαν ἀπόκαρσιν μὴ εἶ περιστατικὴν, ἀλλὰ τὴν διὰ νόσον. καὶ τὴν μὲν ἀποκατάστασιν ὕστως ἐποιήσατο μὲ σημειώματα. τὸν δὲ Επίσκοπον, ὡς ὀλιγωρήσαντα, καὶ ἑαυτὸν δικαιώσαντα, κυριακῆς ἀλειτουργησίας ἐπετίμιῳ ὑπέβαλε. καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ κῦ βίᾳ περιτμηθέντες παρὰ Αγαρηνῶν, καὶ ἄλλα τινὰ πεποιηκότες ἢ καὶ παθόντες ἀσεβῆ, μὴ ὁμολογήσιν καθαρὰν ἐξ ὀρθοτέρου μετάνοιαν, πρὸς τὴ ἐκκλησίᾳ ἐδέχθησ, καὶ δι' ἐπιτιμίων ἐθεραπεύθησ. τὴν μήτηρ Κομνηλῆ κυρὰν Θεοδώραν τὴν γρηματίσασ σύμβιον τῦ Λαπάρδα ἐκείνου κυροῦ Ανδρονίκου, ἀποκαρεῖσ κῦ βίαν τῦ τυράννου, ἣν ἐν Κωνσταντινουπόλ συνοδ. ὑ παρεχώρησε μεταχηματισθῆναι, καὶ συζυγῆναι τῷ Κράτῃ Ουγγρίας, ἐνδόμυχος τῦν ζητήσαντι, διὰ ὃ μετὰ θάνατον τῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἑνωθῆναι τῇ ἀποκάρσει, καὶ κῦ βίαν ἐγένετο, καὶ ἐν κοινοβιακῇ διάγειν μοναῖ. ἑτέρας ὃ γυναῖκας ἐξ ὑγιοῦς ὕστως ἀποκαρείσας ἐδίκαιωσεν ἡ αὐτὴ συνοδ. μετὰ θάνατον τῦ τυράννου μεταχηματισθῆναι, ἢ ὡς ἔτι ζώντων τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν, ἢ διὰ ὃ μὴ καταδεξαμένας ὅλως τὴν ἀπόκαρσιν μετὰ θάνατον τῦ τυράννου.

B

C

D

Zonar. Lex martyrii eſt, magni Theologi Gregorii teſtimonio, ut neque nos ſponte certamini offeramus, & iis qui nobis infeſti ſunt, & imbecillioribus parcentes, &c. Proinde nonnulli, ſuæ ſibi infirmitatis conſcii, dum tyrannorum furor in Chriſtianos baccharetur, fuga ſibi & latebris proſpiciebant, Evangelicum in ea re præceptum ſecuti; dicente Domino; Cum vos ex hac urbe perſequentur, fugite in aliam. Quicunque igitur in fuga comprehenſi, vel à familiaribus proditi (nam id quoque Chriſtus indicavit; Tradet, ait, pater filium & frater fratrem,) quique facultatibus ſpoliati, vel tormenta perpeſſi, vel in carcerem conjecti, perpetuo tamen, veſtibus quoque dilaceratis corporique detractis, ſeſe Chriſtianos eſſe profeſſi ſunt; etiamſi vel aliquid per vim repugnantium manibus ſit injectum, thus videlicet aut aliud quidpiam eorum, quæ in idolorum ſacrificiis adhiberi ſolita ſunt, vel cibi aliquid ex immolatis per vim à coactoribus immiſſum ore excepêre, qui aliquid ejuſmodi perpeſſi fuerint, Chriſtianos ſe eſſe nihilominus interea clamitantes, atque ob id quod factum fuit dolentes, ac dolorem demiſſione, habitúque præ ſe ferentes (Eſt autem remiſſio Græcè καταστολὴ, æquabilis ac moderata morum compoſitio; quamvis eodem verbo amictus quoque ornatúſque corporis ſignificari queat: habitus vero, Græcè σχῆμα, triſtitia extrinſecus apparens, conditúmque animo mœrorem indicans, quam etiam vitæ humilitatem canon appellavit) ab iis ergo nihil peccatum eſſe Patres aſſerunt. Neq; enim, quòd vel idolothytum ore vel quòd thus aut aliquid ſimile manibus, nolentes exceperint, id criminis loco poni debet; ſi tamen illi interea quoque, dum hæc fierent, Chriſtum appella-

E

F

Ζωναρ. Νόμος μαρτυρίου, φησὶν ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος, μήτε ἑθέλοντας εἰς τὸν ἀγῶνα χωρεῖν, φειδοῖ τῶν διωκόντων καὶ τῶν ἀθυμοτέρων, καὶ τὰ ἑξῆς. διὰ γοῦν τῦτον τὸν λόγον τινὲς ἑαυτοῖς συνειδότες ἀδυναμίαν, ἐν τοῖς διωγμοῖς ἔφυγον καὶ ἐκρύπτοντο, καὶ ταῦθα εὐαγγελικὴν πληροῦντες ἐντολήν. τῦ κυρίου εἰπόντος, ὅταν διώκωσιν ὑμᾶς ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν. τὸς οὖν φεύγοντας καὶ συλληφθέντας, ἢ ἀπὸ οἰκείων προδοθέντας, (καὶ τῦτο δὲ τῦ κυρίου ἀπόφασις φήσαντος, παραδώσουσι δὲ γονεῖς τέκνα, καὶ ἀδελφὸν ἀδελφός,) καὶ τοὺς ἁφαιρεθέντας τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς, ἢ ὑπομείναντας βασάνους, ἢ ἐγκληθέντας δεσμωτηρίοις, διόλου δ' ὁμολογοῦντας, ὅτι Χριστιανοί εἰσι, καὶ σφιγχθέντας τοὺς χιτῶνας, καὶ γυμνωθέντας, καὶ ἢ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν πρὸς βίαν φερόντων ἐκείνων, ἐμβαλόντων τε τῶν βιαζομένων, σῦλ λιβανωτὸν ἢ ἕτερόν τι εἰς θυσίαν τοῖς εἰδωλολάτραις προσαγομένων, ἢ βρῶμά τι τῶν εἰδωλοθύτων δεξαμένους εἰς τὸ στόμα, πρὸς ἀνάγκης αὐτὸ τῶν βιαζόντων ἐμβαλόντων, τοὺς τοιοῦτόν τι πεπονθότας, βοῶντας δ' διόλου, ὅτι εἰσὶ Χριστιανοὶ, καὶ διὰ τῦτο πεινθοῦντας, καὶ τῇ τε καταστολῇ καὶ τῷ σχήματι τὸ πένθος ἐνδεικνυμένους· καταστολὴ δ' τὸ μέτριον καὶ κατεσταλμένον τῦ ἤθους ἕξιν, ἢ τὰ σφιγκτήρια καὶ ἡ στολή. σχῆμα δ', ἢ ἔξωθεν φαινομένη κατήφεια, τῷ λύπῳ δηλοῦσα, ὃ καὶ βίου ταπεινότητα ὠνόμασεν ὁ κανών· τούτους οὖν μηδὲν ἁμαρτεῖν οἱ πατέρες φασίν· οὔτε γὰρ τὸ εἰδωλόθυτόν τι ἄκοντας δεξαθαι εἰς τὸ στόμα, ἤτε, τὸ ὃν ταῖς χερσὶν αὐτῶν ἐγκληθῆναι λιβανωτὸν, ἁμάρτημά ἐστιν, εἰ ἐκεῖνοι καὶ τούτων γινομένων ἐπεκαλοῦντο

τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καὶ θεὸν ὡμολόγουν αὐτόν· καὶ ὡς μηδὲν ἁμαρτάνοντας, μὴ κωλύεσθαι τῆς κοινωνίας παρεκελεύσαντο. κἂν τινες ἴσως ἀγνοήσαντες τὸ προσῆκον, ἢ πλέον τοῦ δέοντος τῆς ἀκριβείας ἐχόμενοι, ἐκώλυσέν τινας τῆς κοινωνίας, εὐθὺς δεχθῆναι τούτους ἐγνωμοδότησε, κἄν τε τῶν τοῦ κλήρου ἦσε, κἄν τε τῶν τοῦ λαοῦ. τοσοῦτον δέ, φασιν, οὐ λογισθήσεται τὰ ἄνω εἰρημένα εἰς ἁμάρτημα, ὥστε κἂν λαϊκός τις ἢ ὁ ταῦτα ὑπομείνας, οὐ κωλυθήσεται διὰ ταῦτα εἰς ἱερωσύνην προβιβασθῆναι, εἰ ὁ βίος αὐτοῦ ὁ πρὸ τούτου ἀνεπίληπτος ἦν καὶ ὀρθῶς πεπολίτευτο.

A bant, Deúmque ipsum esse profitebantur: ac tanquam nulli culpæ affines, nullo modo à communione arcendos esse definivêre. Quòd si nonnullos etiam, æquitatis forte ignoratione, aut plus justo diligentiores aliqui communione prohibuerint, sive è clero illi sive è populo fuerint, admittendos esse illicò decrevêre. Tantum porro abest, ut quæ supra commemoravimus, crimini sint ducenda, ut etiamsi Laico homini cuipiam perferenda fuerint, nihil tamen, modo vitam alioqui suspicione vacuam ac probatam traduxerit, quominus ad sacros ordines evehi liceat, obstare velint.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ βασανισθέντες καὶ βιασθέντες ἀληθῶς, καὶ μετὰ τυραννίδος βρώματα λαβόντες εἰδώλου, τῆς κοινωνίας μὴ κωλυέσθωσε. καὶ λαϊκοὶ δὲ τοῦτο παθόντες, ὡς οὐδὲν ἡμαρτηκότες, εἰ βούλοιντο χειροτονίας τυχεῖν, τυγχανέτωσε, ἄλλως ἀνεπίληπτοι ὄντες.

B ARIST. *Qui tormentis subjecti, & vim verè passi sunt, & post tyrannidem cibum idolis oblatum sumunt, à communione nè prohibeantur. Et Laici hoc passi, ut nihil transgressi, si ordinationem velint consequi, consequantur, modò aliter inculpati sint.*

Οἱ μετὰ βασάνων εἰδωλόθυτον βρῶμα δέξασθαι βιασθέντες τῶν βιαζόντων τῷ στόματι αὐτῶν τοῦτο ἐμβαλόντων μετὰ ἀνάγκης, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ τοιουτοτρόπως λιβανωτὸν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δεξάμενοι, καὶ πρὸς βίαν εἰς τὸν τρίποδα ἐπιῤῥίψαι τοῦτο καταναγκασθέντες· ὁμολογοῦντες δὲ διόλου, ὅτι εἰσὶ χριστιανοὶ, καὶ τούτου συμβάντος πένθος ἀεὶ ἐπιδεικνύμενοι τῇ πάσῃ καταστολῇ καὶ τῷ σχήματι, καὶ τῇ τοῦ βίου ταπεινότητι, οὗτοι ὡς ἔξω ἁμαρτήματος ὄντες, τῆς κοινωνίας μὴ κωλυέσθωσε, ἀλλ' ἐν τῇ οἰκείᾳ τιμῇ μενέτωσαν. εἰ δὲ λαϊκοί εἰσιν οἱ τοιοῦτοι, καὶ βούλοιντο χειροτονίας τυχεῖν, τυγχανέτωσαν, ἐὰν ὁ προλαβὼν βίος αὐτῶν ἐστιν ἀνεπίληπτος· ἐκ τούτου μόνου οὐ κωλυθήσονται τῆς τοιαύτης ἐπιτυχεῖν τιμῆς.

C Qui cum tormentis cibum idolis immolatum recipere coacti sunt, istis, qui eos cogunt, in os eorum illud violenter injicientibus; similiter & si thus eodem modo in manus suas recipiant, & illud per vim in tripodem injicere compulsi sint; sed confitentur omnino se esse christianos, & cum hoc contigerit, luctum omni modestiâ & habitu & vitæ humilitate ostendunt, hi ut qui sunt extra peccatum à communione ne arceantur, sed in proprio honore maneant. Si autem tales sint Laici & ordinationis compotes esse cupiunt, consequantur, si præcedens eorum vita inculpata fuerit: ex eo ejusmodi honoris participes esse nè prohibeantur.

ΚΑΝΩΝ δ'.

Περὶ τῶν πρὸς βίαν θυσάντων, ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ τῆς δείπνησάντων εἰς τὰ εἴδωλα, ὅσοι μὲν ἀπαγόμενοι, καὶ σχήματι φαιδροτέρῳ ἀνῆλθον, καὶ ἐσθῆτι ἐχρήσαντο πολυτελεστέρᾳ, καὶ μετέσχον τοῦ παρασκευασθέντος δείπνου ἀλλαφόρως, ἔδοξεν, ἐνιαυτὸν ἀκροᾶσθαι, ὑποπεσεῖν δὲ τρία ἔτη, εὐχῆς δὲ κοινωνῆσαι ἔτη δύο, καὶ τότε ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ τέλειον.

D

CANON IV.

De iis, qui vi sacrificârunt, & præterea ad idola pransi sunt, quicunque abducti quidem, & latiore habitu accesserunt, & veste sumptuosiore usi sunt, & parati prandii, non ægrè id ferentes, participes fuerunt, usum est, anno audire, tribus autem annis substerni, orationi verò duobus annis communicare, & tunc ad id quod est perfectum accedere.

ΒΑΛΣ. Τοῦ διαληφθέντος τρίτου κανόνος συγγνωμονήσαντος ἀδιαστίκτως τοῖς κατὰ βίαν ὑποδεξομένοις εἰδωλόθυτα· ἐπεί τινες ἤθελον καὶ τοὺς κατὰ βίαν φαγόντας αὐτὰ, ἢ καὶ θύσαντας, συγγινώσκεσθαι, ὥρισεν οἱ πατέρες διὰ τούτου τοῦ κανόνος καὶ τοῦ πέμπτου, ὡς ὅσοι μὲν ἀπαγόμενοι πρὸς τὸν εἰδωλικὸν δεῖπνον σχῆμα χαιρόντων ἐνεδείξαντο, καὶ μετὰ λαμπροτέρων ἐσθήτων ἀνέπεσον, καὶ μετέσχον τῶν εἰδωλοθύτων, ἐπιτιμηθήσονται, ὡς ὅλως ἐνδόντες πρὸς τὴν ἀσέβειαν. διὸ ἐπὶ ἕνα μὲν ἐνιαυτὸν ἀκροάσονται τῶν θείων γραφῶν ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ τριετίαν ὑποπήσωσι, τουτέστιν, ἐκκλησιάσουσιν ὀπίσω τοῦ ἄμβωνος ἱστάμενοι, μέχρι τῆς τῶν κατηχουμένων ἐξελεύσεως· τηνικαῦτα γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐξέλθωσι. συμπληρωθέντων δὲ καὶ τούτων τῶν τριῶν ἐνιαυτῶν, ἐπὶ ἔτη δύο συγκοινωνήσουσι τοῖς πιστοῖς, καὶ ἔκτοτε εἰς τὸ τέλειον ἔλθωσι, τουτέστι, καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων μεταλάβωσιν. ὅσοι δὲ ἀπαγόμενοι τὸν βίαν ἀπεκλαίοντο, καὶ μετὰ πενθικῆς ἐσθῆτος ἀνέπεσον καὶ ἔφαγον, μετὰ τὴν τριετίαν τῆς ὑποπτώσεως εἰς κοινωνίαν ἐκκλησιαστικὴν δεχθήσονται, οὐ μέντοι γε δὲ καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων ἀξιωθήσονται. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ δεχθῆναι τούτους χωρὶς προσφορᾶς. εἰ δὲ ἀνέπεσον μὲν, οὐκ ἔφαγον δὲ, ἐπὶ διετίαν ὑποπέσωσι καὶ εἰς τὸν τρίτον χρόνον συνεκκλησιάσουσι τοῖς πιστοῖς χωρὶς προσφορᾶς· μετὰ γὰρ τὸν παραδρομὴν καὶ τούτου τῆς θείας μεταλήψεως ἀξιωθήσονται. ταῦτα δὲ πάντα εἰς τὸν ἐπισκοπικὴν διάκρισιν ἀνέθεντο οἱ πατέρες, ὡς ἂν πρὸς τὸν

E

BALS. Cùm expositus tertius canon indistinctè ignovisset iis, qui vi idolothyta suscepissent: quoniam dicebant nonnulli eis etiam ignosci, qui ea vi comedissent, vel etiam sacrificâssent; per hunc & quintum canonem statuerunt Patres, quòd quicunq; quidem, abducti ad idolicum prandium, lætum vultum ostenderunt, & cum splendidioribus vestibus discubuerunt, & eorum, quæ idolis immolata sunt, participes fuere, punientur, ut qui omnino impietati cesserint. Quamobrem anno uno divinas scripturas audient in Narthece, & postea triennio substernentur, id est, in Ecclesia erunt post ambonem stantes, usque ad catechumenorum exitum; tunc enim ipsi quoque egrediantur. Completis autem his quoque tribus annis, unà cum fidelibus biennio communicabunt, & ab eo tempore ad id quod perfectum est, devenient, hoc est, etiam divinorum sacramentorum erunt participes. Quicunque autem vi abducti mœsti fuerunt, & cum lugubri veste accubuerunt & comederunt, post substrationis triennium in Ecclesiasticam communionem suscipientur; sed non etiam divinis digni sacramentis habebuntur. Id enim est eos sine oblatione suscipi. Si autem accubuerunt quidem, non autem comederunt; biennio substernentur, & tertio anno, unà cum fidelibus in Ecclesia erunt sine oblatione: post ejus enim lapsum erunt divinæ communionis participes. Hæc autem omnia episcopali judicio patres reliquêre, ut juxta ejus qui peccavit

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

cavit conversationem & socordiam, vel augeantur pœnæ, vel diminuantur. Examinatur autem etiam prior eorum conversatio, ut vel humanitatem vel severitatem consequantur. Rogaverit autem quispiam, & cur Clerici quidem vel Laici tertio canone indicati, qui vel thus vel idolothytum vi susceperunt, non puniuntur, ut qui non erraverint, sed etiã ad gradus Ecclesiasticos promoventur; qui autem in quinti canonis fine continentur, & vi accubuerunt, puniuntur, ut qui peccarint, idque cùm lachrymas funderent, & nec idolothyta quidem gustaverint? Solutio. Differentia est eorum, qui vi susceperunt dona profana, & ex facto proprio nihil deliquerunt, & eorum, qui aliquid impium vi fecerunt; cujusmodi videlicet est ad prandium accumbere. Unde illi quidem, ut qui mali nihil fecerint (ab aliis enim in os vel in manus ipsorum injectum est idolothytum) non puniuntur; Hi autem, ut qui proprio facto peccatum admiserunt, nimirum lapsi sunt, puniuntur. Hæc autem consequenter iis, quæ à legibus statuta sunt definierunt. Dicitur enim in lib. x. Basil. tit. i. quòd id, quod ab aliquo quidem vi ablatum est, rursus manet ejus dominii, nec ullius unquam dominio tenetur, ut vult lex quæ dicit; Furtiva & vi possessa nunquam usu capiuntur sive dominio tenentur: Quod autem alicui ab aliquo metu datum est, à bonæ fidei possessore usu capitur, etiamsi metui quoque vis insit: veri enim domini proprio facto translata est. Jure ergo, qui nihil impium fecit, non punitur; quemadmodum & ei ignoscitur, cui vi suum ablatum est, si id ad triginta annos usque revocat. Qui autem aliquid impium fecit, ut qui in profano prandio vi accubuit, punitur; quemadmodum ei non ignoscitur, qui propria manu, quod suum est, alicui metu tradidit. Post decennium enim perdidit ejus dominium.

A ὅπως ἐφ' ᾧ τῦ ἡμαρτηκότος καὶ τὴν ῥαθυμίαν, ἢ προστεθήσονται τὰ ὅπλα τιμία, ἢ ἀκκοπήσονται· ἐξετάζεται δὲ καὶ ἡ πρότερα τούτων ἀναστροφὴ ἵνα ἢ φιλανθρωπίας ἢ αὐστηρείας τύχωσιν. ἐρωτήσει δέ τις, καὶ διά τί οἱ μὲν τρεῖς. κανόνι δὲ λιθούμενοι κληρικοὶ ἢ λαϊκοὶ κὴ βίαν ὑποδεξάμενοι λίβανον ἢ εἰδωλόθυτον, οὐκ ὅπλα τιμῶσι, ὡς μὴ ἐπλημμελήκοτες, ἀλλὰ καὶ εἰς βαθμοὺς ἐκκλησιαστικοὺς προκόπτουσιν· οἱ δὲ ἐν τῷ τέλει τῦ ε. κανόνος προειρημένοι, καὶ κὴ βίαν ἀναπεσόντες, ὅπλα τιμῶσι, ὡς ἡμαρτηκότες, καὶ ταῦτα δακρυβροοῦντες, καὶ μηδὲ γευσάμενοι τῶν εἰδωλοθύτων; Λύσις. Διαφορά ἐστι τῶν κὴ βίαν ὑποδεξαμένων τὰ βέβηλα δῶρα, καὶ μηδὲν ἐξ οἰκείου φάκτου ἐπλημμελήκοτων, καὶ τῶν ἀπὸ βίας ἐργασαμένων ἀσεβές τι, ὅσῳ ἔστι τὸ ἀναπεσεῖν εἰς τὸν δεῖπνον. κἀντεῦθεν ἐκφυγεῖν μέν, ὡς μὴ διαφορασάμενοι τί κακὸν (οὐδὲ ἄλλων γὰρ εἰς τὸ σῶμα ἢ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν εἰσελήλυθε τὸ εἰδωλόθυτον) οὐκ ὅπλα τιμῶσι· ὅταν δέ, ὡς ἀσέβειαν πλημμελήσαντες μὴ οἰκείου φάκτου, δηλονότι ἀναπεσόντες ὅπλα τιμῶσι· ταῦτα δὲ ἐνδέσμῳ ἀκολουθοῦσι τοῖς ὑπὸ νόμον διορισθεῖσι. φησὶ γὰρ ἐν βιβλίῳ δεκάτῳ τῶν βασιλικῶν πίναξ ἀ. ὡς τὸ μὲν κὴ βίαν ἀφαιρεθὲν ἀπό τινος, μένει πάλιν τῆς δεσποτείας τούτου, καὶ οὐδέποτε οὐδ' οἱουδήτινος. δεσπόζει κὴ τὸν νόμον τὰ λέγοντα, τὰ φούρτιβα καὶ τὰ βιπόσεσα ἀδέποτε ἀσουκαπιτδίωνται, ἤτοι ἀ δεσπόζων· τὸ δὲ κὴ φόβον δοθὲν πρός τινα οὐδὲ τινός, ἀσουκαπιτδίεται οὐδὲ τῆ καλῆ πίστει νομέως, κἂν ὕπεστι τῷ φόβῳ καὶ βία· μετετέθη δὲ τῦτο διὰ οἰκείου φάκτου τῆ ἀληθῦς δεσπότου. εὐλόγως τοίνυν ὁ μηδὲν ἐνεργήσας ἀσεβὲς οὐκ ὅπλα τιμᾷ, ὥσπερ συγγινώσκει καὶ ὁ κὴ βίαν ἀφαιρεθεὶς τὸ οἰκεῖον, καὶ ἀνακαλεῖται αὐτὸ μέχρι τριακονταετίας· ὁ δὲ ἐργασάμενός τι ἀσεβὲς, ὡς ὁ ἀναπεσὼν κὴ βίαν ὅπλα τὸν βέβηλον δεῖπνον, ὅπλα τιμᾷ, καθὼς καὶ συγγινώσκει καὶ ὁ κὴ φόβον οἰκειοχείρως πεδηθεὶς πρός τινα τὸ οἰκεῖον. μὴ γὰρ δεκαετίαν ἀπόλυσι πρὸ δεσποτείαν αὐτῦ.

Zonar. Quicunque coacti immolavêre, vel etiam in idolis accumbentes idolothyta gustarunt, eorum, inquit canon, animi affectionem intueri, proque illius ratione supplicia iisdem luenda moderari oportet. Etenim, si dum ad sacrificandum epulandúmve abducerentur, & habitu hilari, splendioréque vestium ornatu induti incessêre; & immolatorum absque discrimine participes fuêre, hoc est perinde quasi nihil ab aliis ciborum generibus differrent, ita ut nihil, quòd pollutis vescerentur, dolerent; verum iis sese, quasi non pollutis, affatim ingurgitarent: eos unius anni spatio audire in narthece stantes, sacrarúmque scripturarum recitationi attentos; triennio verò substerni, hoc est, post ambonem consistere, & cum catechumenis egredi; biennio verò precationi tantummodo communicare, hoc est, ad finem usque cum fidelibus interesse, & cum iis una precationi vacare jubet; atque ita demum postea ad id quod perfectum est, sanctorum videlicet mysteriorum perceptionem, accedendi potestatem facit.

D Ζωναρ. Οσοι, φησὶν ὁ κανὼν, βιαδέντες ἔδυσι, ἢ καὶ ὂν τοῖς εἰδώλοις ἐδείπνησι μεταχόντες τῶν εἰδωλοθύτων, τούτων τὴν διάθεσιν χρὴ σκοπεῖν, καὶ πρὸς ἐκείνην τυποῦν αὐτοῖς καὶ τὰ ὅπλα τιμία. εἰ μὲν γὰρ ἀπαγόμενοι πρὸς τὸ θῦσαι ἢ δειπνῆσαι, καὶ σχῆμα φαιδρὸν ἐπεδείκνυντο, καὶ ἐσθῆτι λαμπρᾷ ἐκόσμησι ἑαυτοὺς, καὶ τῶν εἰδωλοθύτων μετέσχον ἀδιαφόρως, τουτέστι μὴ διαφερόμενοι καὶ δακνόμενοι ὡς μεμιασμένων γευόμενοι ἀλλ' ἐμφορέμενοι τούτων, ὡς εἰ μὴ ἀμίαντα· τούτους ἐνιαυτὸν μὲν ἀκροᾶσθαι κελεύει, ἐν τῷ νάρθηκι ἑστῶτας, καὶ ἀκούοντας τῶν γραφῶν, τρία δὲ ἔτη ὑποπίπτειν ἤτοι ὀπίσω τῦ ἄμβωνος ἑστάναι, καὶ μὴ τῶν κατηχουμένων ἐξιέναι, εὐχῆς δὲ μόνης κοινωνῆσαι ἔτη δύο, ὅπερ ἐστὶ τὸ μέχρι τέλους σωιζεσθαι καὶ συνοδίχεσθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ μὴ ταῦτα ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ τέλειον, ὅπερ ἐστὶν, ἡ τῶν ἁγιασμάτων μεταλήψις.

E

Aristot. *Quotquot abducti cum lætitiâ ascenderunt & comederunt, sex annos se submittant.*

Αριστ. Οσοι ἀπαγόμενοι μὴ θυμηδίας ἀνῆλθον καὶ ἔφαγον, ὅπλ ἐξαετίαν ὑποπιπτέτωσαν.

Quicunq; sacrificare vel in Idoli templo prandere coacti sũt, si postea cedentes habitu splendidiori incedebant, aut amictu utebantur sumptuosiori, & prandii partem accipiebant, & sacrificium offerebant, hi uno anno inter audientes constituentur, tres autem annos substernentur, & duos alios annos una cum fidelibus collocati erunt, & precum solarum erunt participes; post sex autem istos annos perfectionis compotes fient, & divinorum sacramentorum participes.

F Οσοι θῦσαι ἐβιάσθησαν, ἢ καὶ δειπνῆσαι ἐν τῷ εἰδωλείῳ, ἐὰν μὴ τῦτο ὑπεξάντες μετὰ σχήματος φαιδροτέρου ἀνῆλθον, καὶ ἐσθῆτι ἐχρήσαντο πολυτελεστέρᾳ, καὶ τῦ δείπνου μετέσχον, ἢ καὶ τὴν θυσίαν προσέφερον· ἤτοι ὅπλ ἐνιαυτὸν μὲν τῶν ἀκροωμένων ταχθήσονται, ὅπλ δὲ τρία ἔτη ὑποπεσοῦνται, καὶ ἑφ' ἕτερα δύο ἔτη μὲν τῶν πιστῶν τὴν σύστασιν δέξονται, καὶ μόνων τῶν εὐχῶν κοινωνήσουσι· μὴ δὲ τὴν ἐξαετίαν ταύτην, τὴν τελειότητος τύχωσι, καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων μεταλάβωσι.

KANΩN

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΚΑΝΩΝ ε'.

Οσοι ȝ ἀνῆλθον μȣ̃ ἐσθῆτ⊙ πενθικῆς, καὶ ἀναπεσόντες ἔφαγον, μεταξὺ δὲ ὅλης τ̃ ἀνακλίσεως δακρύοντες, εἰ ἐπληρώσ τ̃ τ̃ ὑποστ̃ώσεως τριετ̃ῆ χρόνον, χωρὶς προσφορᾶς δεχθήτωσ· εἰ ȝ μὴ ἔφαγον, δύο ὑποπεσόντες ἔτη, τῷ τρίτῳ κοινωνείτωσ ἔτει χωρὶς προσφορᾶς, ἵνα τὸ τέλειον τῇ τετραετίᾳ λάβωσιν. τὸν ȝ Επισκόπους ἐξουσίαν ἔχειν τ̃ τρόπον τ̃ ἐπιστροφῆς δοκιμάσαντας φιλανθρωπότερον ἢ πλείονα προστιθέναι χρόνον. πρὸ πάντων ȝ καὶ ὁ προάγων βί⊙, καὶ ὁ μȣ̃ ταῦτα, ἐξεταζέσθω, καὶ οὕτως ἡ φιλανθρωπία ἐπιμετρείσθω. B

ΒΑΛΣ. Περὶ τοῦ παρόντ⊙ κανόν⊙ διελάβομεν ἐν τ̃ ἑρμηνείᾳ τοῦ δ'. κανόν⊙, καὶ πλέον τι μὴ ζήτει.

ΖΩΝΑΡ. Εἴρηται πρὸ ὀλίγου σκοπεῖν τ̃ θυσάντων ἐκ βίας, καὶ πρὸς ἐκείνων οἰκονομεῖν αὐτούς. εἰ πὼν οὖν ὁ κανὼν τὰ περὶ τ̃ θυσάντων, καὶ μὴ πενθούντων, ἀλλὰ φαιδρότερον διακειμένων, νῦν καὶ περὶ τ̃ φαγόντων μὲν εἰδωλόθυτα, δακνομένων δ' ὅμ̃ τούτῳ καὶ δακρυόντων, φησίν. ὃς μετὰ τριετίαν τ̃ ὑποστ̃ώσεως δέχεσθαι κελεύει εἰς σύστασιν χωρὶς προσφορᾶς, ἤγουν σωίστασθαι μὲν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῖς πιστοῖς, μὴ μεταλαμβάνειν δέ. εἰ ȝ οὐκ ἔφαγον, φησι, διετίαν ὑποπεσόντες, τουτέστι μετὰ τ̃ κατηχουμένων ἱστάμενοι, καὶ σὺν ἐκείνοις ἐξερχόμενοι, τοῦ τρίτου ἅψάμενοι ἑαυτῷ κοινωνησάτωσ χωρὶς προσφορᾶς, ἤγουν τῆς μετὰ τ̃ πιστῶν στάσεως. κοινωνίαν γὰρ ἐνταῦθα οὐ τὴν μετάληψιν τ̃ ἁγιασμάτων λέγει, ἀλλὰ τὴν μετὰ τ̃ πιστῶν σύστασιν. διὸ ἐπῆνεγκε, χωρὶς προσφορᾶς, ἵνα τὸ τέλειον τῇ τριετίᾳ λάβωσιν, ἵνα πληρουμένης τ̃ τριετίας καὶ τοῦ ἀγαθοῦ μετάσχωσι. ταῦτα μὲν ὥρισαν οἱ τῆς συνόδου. ἐπειδὴ ἤδεισαν, ὅτι οὐ πάντες ὁμοίως μετανοοῦσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ὀπιμελέστερον ἔχονται τῆς μετανοίας, οἱ ȝ ῥᾳθυμότερον, τὸ πᾶν τῆς ἐπ' αὐτοῖς οἰκονομίας τοῖς ὀπισκόποις ἀνέθεντο, ὥστε δοκιμάζειν ἐκείνους τὸν τρόπον τῆς ἑκάστου ἐπιστροφῆς, καὶ φιλανθρωπεύεσθαι, καὶ συνέλλειν τ̃ χρόνον τ̃ ἐπιτιμίων τοῖς θερμότερον μετανοοῦσι, καὶ πλείονα προστίθέναι χρόνον τοῖς νωθρότερον, σκοπεῖν δὲ καὶ τὸν προλαβόντα βίον αὐτ̃, καὶ τὸν μεταταῦτα, εἰ σωφρόνως ἔζων καὶ σωτετηρημένως, καὶ ζῶσιν, ἢ ἀνειμένως καὶ ἀδιαφόρως, καὶ ὅτως ἐπιμετρεῖν αὐτοῖς τὴν φιλανθρωπίαν. C D E

ΑΡΙΣΤ. Οἱ μȣ̃ πενθικῆς στολῆς ἀνελήλυθότες, καὶ φαγόντες μετὰ δακρύων, τριετίαν ὑποπιπτέτωσ· εἰ ȝ μὴ ἔφαγον, διετίαν. ὁ προάγων ȝ βί⊙, καὶ ὁ ἑπόμεν⊙ σωσυδαῖ⊙. οὖν, ἢ ὁ σωσυδαῖ⊙, τ̃ Επίσκοπον φιλανθρωπότερον, ἢ ἀφιλανθρωπότερον δείκνυσιν.

Οἱ εἰς τὸ εἰδωλεῖον ἀνελθεῖν βιαζόντες, καὶ φαγεῖν ὂν αὐτῷ· ἐὰν μετὰ πενθικῆς ἀνῆλθον στολῆς, καὶ ἐν τῷ ἐδίειν ἐδάκρυον· ὅτι ὡς τῇ κολάσει ὑπείξαντες, καὶ τὸ πᾶν μὴ λογιζόμενοι ἀκουσίως ποιῆσαι, δίχα τὸ τοῖς οἰκείοις μέλεσι χρήσασθαι εἰς τὸ τῆς ἀπαιτουμένων ἀθέσμων ἐκπλήρωσιν, τριετίαν μόνον ὑποπιπτέτωσ· εἶτα, χωρὶς τ̃ μετοχῆς τῶν θείων ἁγιασμάτων, δεχθήτωσ μετὰ τῶν πιστῶν. εἰ ȝ μὴ ἔφαγον, ἀνῆλθον ȝ μόνον, ὅτι διετίαν ἔσον ȝ ὑποπιπτέτωσαν, ὅτι ἑαυτὸν τοῖς πιστοῖς σωιστάμενοι. καὶ μετὰ ταύτην τὴν τριετίαν, τὴν πλήρωσιν λάβωσι, ὡσαὶ τῇ ὀξυσίᾳ ȝ κείσε⊙ τῷ Επισκόπῳ, ὡς ὁρᾷ αὐτὸς, εἴτε σπεύδοντας, εἴτε καὶ ἀμελοῦντας, ὅτω καὶ διατεθῆναι, καὶ ἢ φιλανθρωπεύσασθαι καὶ σωστεμεῖν τ̃ χρόνον τ̃ μετανοίας, ἢ μᾶλλον προσθῆναι. κατεξετάσει ȝ καὶ τ̃ προλαβόντα βίον F

CANON V.

Quicunque autem cum veſte lugubri acceſſerunt, & accumbentes comederunt, interea toto accubitûs tempore lacrymas fundentes, ſi triennale ſubſtrationis tempus compleverint, ſine oblatione recipiantur: ſin autem non comederint, biennio ſubſtrati, tertio anno communicent ſine oblatione, ut perfectionem triennio conſequantur. Epiſcopi autem poteſtatem habeant, converſationis modum examinantes, vel utendi clementia, vel plus temporis adjiciendi. Ante omnia autem & præcedens vita, & qua conſecuta eſt, examinetur, & ſic eis clementia impertiatur.

BALS. De præſenti canone tractavimus in interpretatione iiii. canonis, & ne quid ampliùs quære.

ZONAR. Eorum, qui vi adacti idolis immolarunt, affectionem uniuſcujuſque cognoſcendam, proque ejus ratione cum ſingulis agendum eſſe conſtitutum eſt. Cum ergo de iis, qui nihil dolentes, ſed lætitiæ potius aliquid præ ſe ferentes, immolavere, can. antea diſſeruerit, nunc de iis, qui idolothyta ſcilicet, verum non ſine acerbo animi ſenſu ac lacrymis, guſtavere, decernit. Quos quidem, exacto ſubſtrationis triennio, in conventum abſq; oblatione admitti, hoc eſt, in Eccleſia quidem cum fidelibus conſiſtere, non tamen communicare jubet. Quòd ſi nihil, inquit, ex immolatis guſtavere, biennio ſubſtrati, hoc eſt, in catechumenorum ſtatione agentes, & cum iis ſimul exeuntes, ubi tertium annum attigerint, abſque oblatione communicare, fidelium nempe ſocietati, liceat. Communionem námq; hoc loco, non ſacramentorum perceptionem, ſed ſolam cum fidelibus conſociationem intelligit; Quare illud addidit, ſine oblatione, ut tertio anno quod perfectum eſt accipiant, ut inquam, exacto triennio, communionis quoq; boni participes fiant. Atq; hæc quidem ita à ſanctis Patribus conſtituta ſunt. Sed cum æqualem non eſſe in omnibus pœnitentiæ rationem, ac alios quidem perfectiore conatu, remiſſiore alios in expiandis criminibus laborare intelligerent; de unoquoq; ſtatuendi poteſtatem omnem Epiſcopis permiſere, ut, quam quiſq; emendationis rationem oſtendat, in ſingulis explorent, ac in quibus pœnitentiæ ſtudium ardentiùs perſpexerint, eos benignius accipiant, tempúſq; animadverſionis contrahant; vel etiam ad præfinitum illud criminis luendi ſpatium iis, qui remiſſiorem pœnitentiam agunt, adjungant; anteactam quoque eorum, & quæ poſtea conſecuta eſt, vivendi rationem inſpiciant; num moderate ac religioſe, an remiſſe diſſolutéq; egerint, agántq; in præſentia, & ſic benignitatis quoq; ergo illos modum adhibeant.

ARIST. *Qui cum lugubri veſte aſcenderunt, & cum lacrymis comederunt, triennio ſubſternantur; ſi vero non comederunt, biennio. Præcedens verò ſubſequénſque vita, ut bona vel mala, Epiſcopum humaniorem aut ſeveriorem oſtendit.*

Qui ad idolorum templum accedere coacti, & in eodem edere, ſi lugubri amictu accedebant, & dum comederent lachrymas effundebant, hi ut tormentis cedentes, & omnia involuntariè feciſſe non reputati qui ad illicitorum quæ ab eis exacta fuerunt expletionem propriis ſuis membris uſi ſunt, tres ſolos annos diſcumbent; poſtea ſine divinorum ſacramentorum participatione inter fideles recipiantur. Si autem non edebant, ſed accedebant tantum, duos annos ſubſternentur, unum annum cum fidelibus conſtituti. Et poſt tres iſtos annos perfectionem accipiant. In Epiſcopi autem poteſtate ponitur ut videt vel diligentes vel negligentes, ſic eos tractare, & vel humaniorem ſe gerere & pœnitentiæ tempus decurtare, vel etiam plus addere. Examinabit autem & præcedentem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

eorum vitam qualis erat, & ex utriusq; vitæ nimirum & præsentis & præcedentis constitutionibus vel minuet pœnas vel augebit.

A αὐτῶν ὁποῖός τις· καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τὴν κατάστασιν, τήν τε νῦν ὑπάρχουσαν, καὶ τὴν προτέραν, ἢ μειώσει, ἢ ἐπαυξήσει τὰ δίκαια.

Canon VI.

De iis, qui solis supplicii minis & bonorum ablationis vel exterminationis cesserunt & sacrificârunt, & ad præsens usque tempus pœnitentiam non egerunt, nec conversi sunt; nunc autem circa tempus Synodi accesserunt, & conversionis cogitationem induerunt: visum est ad magnum usq; diem eos ad auditionem admitti, & post magnum diem tribus annis substerni, & post alios duos annos communicare sine oblatione; & sic ad id quod est perfectum venire; ut totum sexennium impleant. Si qui autem ante hanc Synodum ad pœnitentiam admissi sunt, ab illo tempore eis sexennium computari. Sed si periculum mortisque expectatio ex morbo vel aliqua alia occasione evenerit, ii sub definitione recipiantur.

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Περὶ τῶν ἀπειλῇ μόνον εἰξάντων κολάσεως καὶ ἀφαιρέσεως ὑπαρχόντων, ἢ μετοικίας, καὶ θυσάντων, καὶ μέχρι τοῦ νῦν καιροῦ μὴ μετανοησάντων, μηδὲ δίκης ῥεψάντων, νῦν δὲ παρὰ τὸν καιρὸν τῆς συνόδου προσελθόντων, καὶ εἰς διάνοιαν τῆς δίκης ἐροφῆς ἐληλυθότων, ἔδοξε μέχρι τῆς μεγάλης ἡμέρας εἰς ἀκρόασιν δέχεσθαι, καὶ μετὰ τὴν μεγάλην ἡμέραν ὑποπεσεῖν τρία ἔτη, καὶ μετὰ ταῦτα ἄλλα δύο ἔτη κοινωνῆσαι χωρὶς προσφορᾶς, καὶ οὕτως ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ τέλειον. εἰ δέ τινες περὶ τῆς συνόδου ταύτης ἐδέχθησαν εἰς μετάνοιαν, ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου λελογίσθαι αὐτοῖς τὴν ἐξαετίαν· εἰ μέντοι κίνδυνος καὶ θανάτου προσδοκία ἐκ νόσου ἢ ἄλλης τινὸς προσφάσεως συμβαίη, τούτους δεῖ ὅρῳ δέχεσθαι.

B Balsamon. Postquam dixerunt sancti patres, quid debeat fieri in eos qui sacrificarunt, eo quòd tormenta sustinere non possent; nunc de iis tractant, qui propter solas minas suppliciorum, vel eorum quæ habent ablationem, vel exilium, sacrificarunt, & usque ad tempus Synodi pœnitentiam non egerunt. Decernunt ergò quòd, quoniam nuper ad Ecclesiam veniunt, debent puniri: & primùm quidem audire scripturas in Narthece usque ad magnum diem, scilicet Paschæ, & postea tribus annis substerni, tum fidelium concioni duobus annis interesse; & & sic esse sacramentorum participes, tanquam jam impleto sexennio. Quoniam autem, inquiunt, quidam ex iis ad pœnitentiam suscepti sunt, debet eis reputari sexennium ab eo tempore quo ad pœnitentiam conversi sunt. Quicunque autem ex iis veniunt in periculum, ne ex morbo vel aliqua alia causa moriantur, divinorum sacramentorum participatione digni habebuntur. Quòd si ipsos non mori contigerit, ne amplius communicent, tanquam pœna soluti, nisi præfinitum sexennium præterierit. Hoc enim est illud, sub definitione, scilicet sub distinctione, recipi ad divinorum sacramentorum participationem. Nota ergo, quòd ii magis puniuntur, qui non sunt tormentis affecti & sacrificarunt, quàm qui tormenta passi sacrificarunt.

Βαλσ. Εἰπόντες οἱ ἅγιοι πατέρες τί ὀφείλει γίνεσθαι εἰς τοὺς θύσαντας διὰ τὸ ἀνυπόστατον τῶν βασάνων, ἀρτίως διαλαμβάνουσι περὶ τῶν θυσάντων διὰ μόνην ἀπειλὴν κολάσεως ἢ ἀφαίρεσιν τῶν προσόντων τοῦτοις ἢ ὑξορίαν, καὶ μὴ μετανοησάντων μέχρι τοῦ καιροῦ τῆς συνόδου. διορίζονται οὖν, ὡς ἐπεὶ ἀρτίως προσέρχονται τῇ ἐκκλησίᾳ ὀφείλουσιν ἐπιτιμᾶσθαι, καὶ πρῶτον μὲν ἀκροᾶσθαι τῶν θείων γραφῶν ἐν τῷ νάρθηκι μέχρι τῆς μεγάλης ἡμέρας, ἤτοι τοῦ πάσχα, καὶ μετὰ τοῦτο ὑποπίπτειν ἐπὶ ἔτη τρία, καὶ ἔκτοτε ἐκκλησιάζειν μετὰ τῶν πιστῶν ἐπὶ ἔτη δύο· καὶ οὕτω μεταλαμβάνειν τῶν ἁγιασμάτων, ὡς ἤδη ἐξαετίας πληρωθείσης. ἐπεὶ δέ, φασί, τινες ἀπὸ τούτων προσεδέχθησαν εἰς μετάνοιαν, ὀφείλει λογισθῆναι αὐτοῖς ἡ ἐξαετία ἀφ' οὗ καιροῦ ἐπέστρεψαν εἰς μετάνοιαν. ὅσοι μέντοι ἐξ αὐτοῦ κινδυνεύουσι τελευτῆσαι ἀπὸ νόσου ἢ ἑτέρας τινὸς αἰτίας, τὸ θεῖον ἁγιασμάτων ἀξιωθήσονται. πλὴν εἰ συμβαίη αὐτοὺς μὴ ἀποθανεῖν, μηκέτι αὖθις κοινωνείτωσαν, ὡς ἀνεπιτίμητοι, εἰ μὴ προέλθῃ ἡ ὡρισμένη ἐξαετία. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ δεῖν ὅρῳ ἤγουν διορίσει δέχεσθαι τούτους εἰς πάλιν τὸ θείων ἁγιασμάτων μεταλῆψιν. ὥστε σημείωσαι, ὅτι πλείονος ἐπιλαμβάνονται οἱ μὴ βασανισθέντας καὶ θύσαντες, παρὰ τοὺς βασανισθέντας καὶ θύσαντας.

C

D

Zonar. Quicunque nulla tormentorum experientia minis cessere, jacturámque pecuniarum, aut exilium (id enim μετοικία significat) metuentes immolavere, neque postea conversi sunt, nunc vero, inquiunt Patres, Synodi tempore accedunt, & pœnitentiam agere velint, ad magnum usque diem inter audientes admitti placuit. Magnum autem diem sanctum Pascha, Domini videlicet resurrectionem, nominavere. Tum à Paschate triennium in substratione degere, hoc est, in catechumenorum statione commorari, cúmque illis exire; deinde biennio absque oblatione communicare, hoc est, inter fideles, absque ulla tamen sacrorum perceptione versari, atque hoc pacto ad perfectum, sanctificatorum scilicet sumptionem accedere; proindéque in omnibus pœnarum locis sexennium absolvi. Si qui vero, inquiunt, sese, priusquam Synodus haberetur, obtulere, ac ad pœnitentiam admissi sunt, ab eo tempore sexennium numerari, hoc est, ipsis præfiniri placet. Quòd si eos, quibus pœnæ nomine communione interdictum est, ob morbum aliámve quamcunque causam in discrimen vitæ vocari contingat, ad sacrorum munerum communionem admitti; sed ea tamen lege, sive distinctione, ut si valetudinem evitata morte recuperarint, communione rursus, ad præfinitum usque sexennii tempus, omnino careant.

E

F

Ζωναρ. Τοὺς μὲν μέχρι πείρας βασάνων ἐλευθέρους, ἀλλὰ ἀπειλαῖς εἴξαντας, καὶ ἀφαίρεσιν φοβηθέντας χρημάτων, ἢ μετοικίαν, τουτέστιν ὑξορίαν, καὶ θύσαντας μὲν ὑπορρέψαντας, νῦν δὲ φασὶν οἱ πατέρες, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς συνόδου προσελθόντας, καὶ μετανοῆσαι θελήσαντας, ἔδοξε μέχρι τῆς μεγάλης ἡμέρας εἰς ἀκρόασιν δέχεσθαι. μεγάλην δὲ ἡμέραν τὸ ἅγιον πάσχα ὠνόμασε, τὴν τοῦ κυρίου ἀνάστασιν. καὶ μετὰ τὸ πάσχα τρία ἔτη ἐν ὑποπίπτωσι, μετὰ τῶν κατηχουμένων δηλαδὴ σωιζομένους, καὶ σὺν αὐτοῖς ὑξορίας, καὶ ἄλλα δύο ἔτη κοινωνήσαι χωρὶς προσφορᾶς, ἀντὶ τοῦ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς μὴ μεταλαμβάνοντας, καὶ οὕτως ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ τέλειον, ἤγουν τὴν τῶν ἁγιασμάτων μετάληψιν, ὥστε διὰ πάντων τῶν τόπων τῶν ὑπερτιμίων πληρῶσαι τὴν ἐξαετίαν· εἰ δέ τινες, φασὶ, πρὸ τῆς συνόδου προσῆλθον, καὶ ἐδέχθησαν εἰς μετάνοιαν, ἔκτοτε λογίζεσθαι, ἤγουν συμψηφίζεσθαι αὐτοῖς τὸν χρόνον τῆς ἐξαετίας. εἰ δὲ τῶν ὑπερτιμίων ἀκοινωνησίας ὄσοι νοσήσασιν, ἢ ἄλλως πως κίνδυνος θανάτου γένηται προσδοκήσωσι, τούτους δέχεσθαι μὲν εἰς κοινωνίαν τῶν ἁγίων δώρων, ἐπὶ ὅρῳ δὲ ἤγουν ἐπὶ διορίσει, ὥστε εἰ συμβαίη αὐτοὺς μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ἀναῤῥωσθῆναι, μηκέτι αὖθις κοινωνῆσαι, εἰ μὴ ὁ ὡρισμένος προέλθῃ χρόνος τῆς ἐξαετίας.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Ἀνὴρ ἀπειλῇ μόνον ἔξας, καὶ θύσας, εἶτα μετανοήσας, πενταετίαν ὑποπιπτέτω.

Οἱ μὲν ὑπενεχθέντες βάσανα, ἀλλ' οὐδὲ μόνης ἀπειλῆς πτοηθέντες, καὶ θύσαντες, καὶ ἐπὶ καιρὸν τῇ πλάνῃ ταύτῃ προσκαρτερήσαντες, εἶτα μετανοήσαντες καὶ διαῤῥέψαντες· ἐνιαυτὸν μὲν ἐπ' ἀκροωμένοις ἔσονται, ἐπὶ τριετίαν μετὰ τῶν ὑποπιπτόντων, ἐπὶ διετίαν συστήσονται μετὰ τῶν πιστῶν, καὶ τῶν εὐχῶν κοινωνήσουσι μόνον. καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὴν πᾶσαν ἑξαετίαν, ἐλθόντος ἐπὶ τὸ τέλος, καὶ τῆς θείας μεταλήψεως μεταλήψονται.

A

ARIST. *Vir qui minis tantum cesserit, & sacrificaverit, deinde resipuerit, quinquennio substernatur.*

Qui tormentis non subjecti erant, sed minus solis terrefacti & sacrificabant, & aliquandiu in errore isto permanebant; postea autem resipiscebant & conversi fuere, per annum quidem inter audientes erunt, triennio cum substratis, biennio cum fidelibus constituentur, & precibus solis communicabunt, & post omnes sex annos elapsos ad perfectionem venient, & divinæ communionis participes erunt.

ΚΑΝΩΝ Ζ.

Περὶ τῶν συνεσταθέντων ἐν ἐθνικῇ ἑορτῇ ἐν τόπῳ ἀφωρισμένῳ τοῖς ἐθνικοῖς, ἵνα βρώματα ἐπικομισαμένων ἢ καὶ φαγόντων· ἔδοξε διετίαν ὑποπεσόντας δεχθῆναι· εἰ χρὴ μετὰ τῆς προσφορᾶς, ἕκαστον τῶν Ἐπισκόπων ἐξετάσαι ἐστὶ καὶ δοκιμάσαι, καὶ τὸν ἄλλον βίον ἑκάστου ἐξετάσαι.

CANON VII.

De iis qui in festo ethnico, in loco gentilibus deputato convivati sunt, & proprios cibos attulerunt vel comederunt, placuit cùm biennio substrati fuerint, esse recipiendos: an cum oblatione recipere oporteat, est Episcoporum examinare, & aliam vitam in unoquoque inquirere.

B

ΒΑΛΣ. Τινὲς πιστοὶ εὑρεθέντες ἐν χώραις ἀλλοεθνῶν κατά τινα καιρὸν ἑορτῆς ἐθνικῆς συνέφαγον τούτοις ἐν τόπῳ τινὶ ἀφωρισμένῳ εἰς τὸ αὐτό. ὅτι μὲν οὐκ ἦσαν τὰ βρώματα ἀπὸ ἐθνικῶν, ἀλλ' οἰκεῖα, ἤθελον σωτηρηθῆναι ἀκαταιτίατοι. φασὶ γοῦν οἱ πατέρες, ὡς εἰ καὶ μὴ ἐμολύνθησαν τὰ βρώματα μυσαρῶν, ἀλλ' ἐπεὶ συνανέπεσον μετὰ ἀπίστων, καὶ τὰ κοινῆς τραπέζης συνεκοινώνησαν ὥσπερ αὐτοῖς ἑορτάζουσιν, δοκιμασθήσονται εἰς ὑποστασιν δύο διετίαν· καὶ μετὰ τοῦτο δεχθήσονται κατὰ δοκιμασίαν τοῦ Ἐπισκόπου, εἴτε εἰς μόνην κοινωνίαν, εἴτε καὶ εἰς ἁγίαν μετάληψιν. τί δέ, ἐὰν μὴ κατὰ τὴν ἑορτάσιμον καιρὸν, ἀλλ' ἐν ἑτέρᾳ ἡμέρᾳ καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ συνέφαγον μετὰ τῶν ἀπίστων, ἀνεπιτίμητοι ἔσονται; Λύσις. οὐδαμῶς. καὶ οὕτω γὰρ δοκιμασθήσονται. εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης συνέφαγον μετὰ τῶν ἀπίστων, ὡς πρεσβεύσαι τυχὸν ὄντες ἢ αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ μετρίου φαρμάκου θεραπευθήσονται· εἰ δὲ ἀπὸ καταφρονήσεως καὶ ἀδιαφορίας, πλειόνως δοκιμασθήσονται, πλὴν οὐ κατ' ἐκείνους τοὺς δόξαντας συνεορτάζειν μετὰ τῶν ἀπίστων. ὥσπερ πάλιν ἐκείνους καὶ τούτους τιμωρηθήσονται, οἱ μὴ φαγόντες οἰκεῖα βρώματα, ἀλλὰ τὰ τῶν ἐθνικῶν ἑορτῆς. ταῦτα δὲ πάντα εἰς πλοῦν τοῦ Ἐπισκόπου ἀδιάκριτον ἀνηρτήθησαν. σημείωσαι ταῦτα, πολλὰ χρησιμεύσαι σοι ὀφείλοντα εἰς τοὺς μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν συμφαγόντας, ἢ ἄλλων ἐθνικῶν. οἱ Ἴβηρες δὲ ἀδιάφορον λέγουσιν εἶναι τὸ μετὰ τῶν ὀρθοδόξων καὶ αἱρετικῶν ἐσθίειν· καὶ πῶς τοῦτο γίνεται ἀγνοῶ.

BALS. *Quidam fideles in alienarum gentium regionibus inventi, quodam tempore festi ethnici, cum eis in loco aliquo ad hoc ipsum deputato comederunt. Quia autem non erant gentilium cibi, sed sui, se ab omni reprehensione alienos conservari volebant. Dicunt ergo patres, quòd etsi execrabilibus cibis non sunt inquinati; quia tamen cum infidelibus accubuerunt, & per communem mensam cum illis festum agentibus communicarunt, per biennium substratione punientur: & postea secundùm Episcopi examinationem, vel ad solam commmunionem, vel ad sanctam etiam participationem recipientur. Quid autem, si non in tempore festi, sed in alio die, & in alio loco, cum infidelibus comederunt, nunquid pœnæ non erunt obnoxii? Solutio. Nequaquam. Nam sic quoque punientur. Si enim ex necessitate cum infidelibus comederunt, ut qui sint fortasse legati vel captivi, mediocri medicamento curabuntur: sin autem ex contemptu vel indifferentiâ, magis punientur; sed non ut illi, qui cum eis festum celebrare visi sunt. Quemadmodum & magis quam illi punientur quoque ii, qui non suos sed festi Ethnici cibos comederunt. Hæc autem omnia Episcopi judicio sunt relinquenda. Nota hæc, quæ tibi valde utilia futura sunt adversus eos, qui unà cum Saracenis comedunt, vel cum aliis gentilibus. Iberes autem nihil referre dicunt, an cum orthodoxis, an cum hæreticis comedatur: & quomodo hoc fiat nescio.*

C

D

ΖΩΝΑΡ. Εἰ δέ τινες ἐν ἑορτῇ ἐθνικῇ συνεστάθησαν ἐθνικοῖς, ἐν ἀπίστοις ἐν τόπῳ ἀφωρισμένῳ τοῖς ἐθνικοῖς, ἐν εἰδωλείῳ τυχὸν ἢ ἄλλῳ τόπῳ εἰς τελεσθὰς αὐτοῖς τελουμένας ἀνειμένῳ, κἂν ἴδια βρώματα οἴκοθεν καὶ ἔφαγον οἱ πιστοὶ, διὰ αὐτὸ μέντοι τὸ συνεστιαθῆναι τοῖς ἐθνικοῖς, καὶ οὕτω δόξαι συνεορτάσαι αὐτοῖς; ἔδοξε τῇ συνόδῳ διετίαν ὑποπεσεῖν αὐτοὺς, τουτέστι μετὰ τῶν κατηχουμένων ἵστασθαι καὶ σὺν αὐτοῖς ἐξιέναι, καὶ μετὰ τὴν διετίαν δεχθῆναι. ὅπως δὲ χρὴ ἕκαστον αὐτῶν δεχθῆναι εἴτε καὶ εἰς μετάληψιν τῶν ἁγιασμάτων, εἴτε εἰς μόνην τὴν μετὰ τῶν πιστῶν σύστασιν, τῶν Ἐπισκόπων ἐστὶ, φασὶ, δοκιμάσαι, καὶ τὸν ἄλλον βίον ἑκάστου ἐξετάσαι.

ZONAR. *Si qui verò aliquo ex iis diebus, qui ethnicorum consuetudine solennes habentur, definito apud ipsos loco, utpote in idolio forte aut alio in hos celebritatum usus addicto, convivia cum ethnicis obierint; quamvis proprios cibos, quibus ipsi vescerentur domi, fideles attulerint, ob hoc ipsum, quod cum ethnicis epulati sint, speciémq; proinde cum eis festum diem celebrantium præbuerint, biennio substerni, hoc est, stare cum catechumenis & cum iisdem egredi, biennióq; exacto rursum admitti, synodica constitutione decretum est. De singulis porro quid statuendum, an ad sanctificatorum perceptionẽ, an verò ad solam cum fidelibus communionem admitti oporteat, Episcoporum judicio, à quibus reliqua etiam uniuscujusq; vita examinetur, definiri placet.*

E

ΑΡΙΣΤ. Ἐάν τις, ἴδια βρώματα ἔχων, συνεστιάθη τοῖς ἔθνεσιν ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῶν, διετίαν ὑποπιπτέτω.

Εἴ τις ἐν ταῖς ἑορταῖς τῶν ἐθνῶν ταῖς ἐν ἀφωρισμένῳ τινὶ τόπῳ γινομέναις συνῆλθε, καὶ ἴδια βρώματα ἔχων, συνέφαγε μετ' αὐτῶν, διετίαν μόνον ὑποπιπτέτω· εἰ δὲ χρὴ αὐτὸν ἔκτοτε εἴτε τῶν εὐχῶν μόνων μετὰ τῶν πιστῶν κοινωνεῖν, ἢ καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων μεταλαμβάνειν, πρὸς τῇ κρίσει ἔστω τοῦ Ἐπισκόπου ὁ ἄλλον αὐτοῦ δὴ τοῦ μετανοοῦντος βίον κατεξετάζοντος.

ARIST. *Si quis proprios habens cibos, cum Ethnicis comederit in eorum festis, biennio substernatur.*

Si quis ad Ethnicorum festa selecto aliquo præparata loco convenerit, & proprios cibos habens cum eis comederit, substernetur biennium tantum. An autem eum ex eo tempore precum solarum cum fidelibus communionem habere, aut divinorum sacramentorum participem esse, oportet, judicio Episcopi novam illius resipiscentis vitam inquirentis relinquitur.

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon VIII.

Qui autem bis & ter coacti ſacrificarunt, quadriennio ſubſternantur, duobus autem annis ſine oblatione communicent, & ſeptimo perfectè recipiantur.

Bals. Cùm dixiſſent ſancti patres de iis qui ſemel ſacrificaſſent, nunc etiam de iis dicunt qui bis vel ter ſacrificarunt. Quoniam enim dicebant quidam, idem eſſe & ſemel & ſæpe ſacrificare, definierunt patres eos magis puniri, qui bis vel ter coacti ſacrificarunt: adeo ut propter mali multitudinem etiam augeatur ſupplicium. Et hoc quoque omnino deinceps progredietur.

Zonar. De iis qui ſemel immolaverunt, ea, quæ ſuperiorum canonum decretis continentur, à Patribus definita ſunt: hæc vero conſtitutio, de iis quoque qui bis ac ter coacti ſacrificaverunt, edita. Quos quidem quadriennio in ſubſtratione degere, duobus annis deinceps cum fidelibus communicare, hoc eſt, cum eis conſiſtere, ſimúlque preces, ſine oblatione tamen, id eſt, ſine Boni perceptione, fundere, ſeptimo demum anno perfectè recipi, hoc eſt, ad immaculati corporis & ſanguinis Domini perceptionem admitti jubent.

Arist. *Qui ſecundò & tertiò ſacrificaverit, ſed vi coactus, ſeptennio pœnitentiæ ſubjiciatur.*

Quicunque non ſemel ſed bis aut ter coacti ſacrificarunt, hi quadriennium ſubſternantur, biennium ſine oblatione in precibus ſolis cum fidelibus communicent, & ſeptimo anno perfectionem recipiant.

Canon IX.

Quicunque autem non ſolùm deſciverunt, ſed etiam inſurrexerunt & fratres ſuos coegerunt, & cauſæ fuerunt ut cogerentur, ii annis quidè tribus auditionis locum ſuſcipiant, per aliud autem ſexennium ſubſternantur, alio autem anno ſine oblatione communicent: ut decennio expleto, ejus quod eſt perfectum ſint participes. Eorum autem reliquam in eo quoq; tempore vitam examinare oportet.

Bals. Fideles quidam adeò propter tormenta timidi ignavique evaſerunt, & ab orthodoxis defecerunt, ut etiam adverſùs illos procederent; aliquando quidem cogentes eos idem ſentire cum tyrannis, aliquando verò etiam latebris occultatos prodentes: hos ergo ſancti patres decennio puniri definierunt. Ne dicas autem dictos fideles adeò à fide Chriſtiana fuiſſe abalienatos, ut etiam infideles & Chriſtianorum perſecutores fuerint; Tales enim Eccleſia alio quodam modo ſuſcipit, ſicut & eos qui ſunt à nativitate infideles; vel potiùs cum majore examinatione: ſed dic eos quidem adhuc orthodoxè ſentire, ſed propter tormenta ſtatim ceſſiſſe, & cum male ſentientibus conſentire videri; adeò ut qui eos videbant hæretici non offenderentur, ſed & ipſos quoque iis ſimiliter credere exiſtimarent. Propterea enim & pœnis ſubjiciuntur, & non ſuſcipiuntur ut idololatræ & infideles.

Zonar. Si qui vero Chriſti fidem non deſeruerunt modo, ſed etiã inſurrexerunt, id eſt eam oppugnavêrunt, fratréſque aut ad ſacrificia ipſi compulêre, aut ut ab aliis compellerentur, dum eos fugientes aut latebris occultatos produnt, aut Chriſtianos eſſe cum ignorarentur, hoſtibus Chriſtiani nominis indicant, cauſam præbuere; eos triennium in veſtibulo extra templum inter audientes explere, ſexennium vero deinceps in ſubſtratione degere, uno anno demum cum fidelibus unà precari; ac decennio mox expleto perfecti compotes fieri pa-

KANΩN ή.

Οἱ δ δεύτερον καὶ τρίτον θύσαντες μετὰ βίας, τεσσαρεσκαιδεκαετίαν ὑποπεσούνται, δύο δ ἔτη χωρὶς προσφορᾶς κοινωνησάτωσαν, καὶ τῷ ἑβδόμῳ τελείως δεχθήτωσαν.

ΒΑΛΣ. Εἰπόντες οἱ ἅγιοι πατέρες περὶ τῶν ἅπαξ θυσάντων, νῦν καὶ περὶ τῶν δὶς ἢ τρὶς θυσάντων φασίν. ἐπεὶ γάρ ἔλεγόν τινες, ταὐτὸν εἶναι τὸ ἅπαξ καὶ τὸ πολλάκις θύσαι, ὥρισαν οἱ πατέρες πλείονας ἐπιτιμᾶσθαι τοὺς δὶς ἢ τρὶς θύσαντας μετὰ βίαν, ὥστε διὰ τὸ μεγεθυνέσθαι τὴν κακοῦ μεγεθύνεται καὶ ἡ κόλασις. καὶ πάντως τοῦτο προχωρήσει καὶ ἐφεξῆς.

ΖΩΝΑΡ. Ἀμφὶ μὲν τοῖς ἀνωτέρω κανόσιν εἴρηται περὶ τῶν ἅπαξ θυσάντων οἱ δὲ συνόδου ταύτης πατέρες διαλαβόντες, νῦν δὲ καὶ περὶ τῶν δὶς ἢ τρὶς ἐκ βίας τετυκότων φασίν, ὡς καὶ τετραετίαν διάγειν ἐν ὑποπτώσει κελεύουσιν, ὅπως δεκαετίαν ἐπιτιμῶσι οἱ ἅγιοι πατέρες διορίσωνται. μὴ εἴπῃς δὲ τοὺς ῥηθέντας πιστοὺς ὄντως ἀπαλλοτριωθῆναι τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν, ὡς καὶ ψιλοὺς ἀπίστους, καὶ διωκεῖν τοὺς ὀρθοδόξους. τοὺς τοιούτους γὰρ ἀλλοτρόπως ἡ ἐκκλησία δέχεται, ὥσπερ καὶ τοὺς ἐκ γενετῆς ἀπίστους, μᾶλλον δὲ καὶ μετὰ πλείονος ἐξετάσεως. ἀλλ' εἰπὲ αὐτοὺς φρονεῖν μὲν καὶ εἰσέτι τὰ τῶν ὀρθοδόξων ἀλλὰ δι' ὑπὸ τοὺς βασάνους ταχέως ὀνεῖναι καὶ κλῖναι ὑποχείριος τὰ τῶν κακοδόξων· ὥστε τοὺς βλέποντας αἱρετικοὺς μὴ σκανδαλίζεσθαι, ἀλλὰ σωτηθεὶς ὁμοίως τούτοις καὶ αὐτοὺς πιστεύειν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐπιτιμίοις καθυποβάλλονται, καὶ οὐ δέχονται ὡς οἱ εἰδωλολάτραι καὶ οἱ ἄπιστοι.

KANΩN θ'.

Οσοι δὲ μὴ μόνον ἀπέστησαν, ἀλλὰ καὶ ἐπανέστησαν, καὶ ἀναγκαστὰς ἀδελφοὺς, καὶ αἴτιοι ἐγένοντο τοῦ ἀναγκασθῆναι, ὅτι ἐστὶ μὲν τεῖα τὰ τῆς ἀκροάσεως διεσταλμένος τύπον, ὅν δὲ ἄλλῃ ἐξαιρεσίᾳ τὰ τῆς ὑποπτώσεως, ἄλλον ἑαυτὸν κοινωνησάτωσαν χωρὶς προσφορᾶς· ἵνα τῷ δεκατίαν πληρώσαντες τοῦ τελείου μεταλάβωσιν. ἐν μέντοι τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ τὸν ἄλλον αὐτῶν διατηρήσας βίον.

ΒΑΛΣ. Τοσοῦτον τινὲς ἐδειλάνδρησαν πιστοὶ διὰ τὰς βασάνους, καὶ ἀπέστησαν ἐκ τῶν ὀρθοδόξων, ὡς καὶ χωρῆσαι κατὰ τούτων, ποτὲ μὲν ἀναγκάζοντες αὐτοὺς φρονῆσαι τὰ τῶν τυράννων, ποτὲ δὲ καὶ καταμαιμώσσοντες κρυπτομένους· τούτους γοῦν ὅπως δεκαετίαν ἐπιτιμῶσι οἱ ἅγιοι πατέρες διορίσωνται. μὴ εἴπῃς δὲ τοὺς ῥηθέντας πιστοὺς ὄντως ἀπαλλοτριωθῆναι τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν, ὡς καὶ ψιλοὺς ἀπίστους, καὶ διώκειν τοὺς ὀρθοδόξους. τοὺς τοιούτους γὰρ ἀλλοτρόπως ἡ ἐκκλησία δέχεται, ὥσπερ καὶ τοὺς ἐκ γενετῆς ἀπίστους, μᾶλλον δὲ καὶ μετὰ πλείονος ἐξετάσεως. ἀλλ' εἰπὲ αὐτοὺς φρονεῖν μὲν καὶ εἰσέτι τὰ τῶν ὀρθοδόξων ἀλλὰ δι' ὑπὸ τοὺς βασάνους ταχέως ὀνεῖναι καὶ κλῖναι ὑποχείριος τὰ τῶν κακοδόξων· ὥστε τοὺς βλέποντας αἱρετικοὺς μὴ σκανδαλίζεσθαι, ἀλλὰ σωτηθεὶς ὁμοίως τούτοις καὶ αὐτοὺς πιστεύειν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐπιτιμίοις καθυποβάλλονται, καὶ οὐ δέχονται ὡς οἱ εἰδωλολάτραι καὶ οἱ ἄπιστοι.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ δέ τινες οὐ μόνον ἀπέστησαν τῆς εἰς τὸ κύριον πίστεως, ἀλλὰ καὶ ἐπανέστησαν, ἀντὶ τοῦ κατ' αὐτῆς ἐγένοντο, καὶ ἀναγκαστὰς ἀδελφοὺς ἔθυσαν, ἢ καὶ αἴτιοι ἐγένοντο ἀναγκασθῆναι αὐτοὺς, οἳ φυγόντας καὶ κρυπτομένους καταμαιμώσσοντες αὐτοὺς, ἢ ἀγνοουμένους ὅτι Χριστιανοί εἰσι δήλους αὐτοὺς ποιοῦσι τοῖς διώκταις, τοὺς τοιούτους φιλανθρώπως οἱ πατέρες τεῖα μὲν ἔτη ἐν ἀκροάσει πληρῶσαι, ἐκτὸς τῆς ναοῦ ἱσταμένους ἐν τῷ προναῷ, ἔξω δὲ ἄλλα ἐν ὑποπτώσει διαγαγεῖν, καὶ ἑαυτὸν ἕτερον κοινωνῆσαι τῶν εὐχῶν

Ψηφιοποιήθηκε από

οὐχῶν τοῖς πιστοῖς, καὶ μὴ πλὴν δικαιεῖαν ταύτην μεταχειρίζειν τῆς πλείω. ὃν γὰρ πρόνοιαν τούτῳ τὸ μεταγοίας αὐτοῦ δηλονότι, φασὶ, χρὴ καὶ τὸ ἄλλον αὐτοῦ βίον βιωτηρίας βίον. εἰ γὰρ ἀμελῶς ἢ καὶ πλημμελῶς διαγινωσθῆσι ζῶντες, ὅπι τοσοῦτον χρόνον τοῦ βιωτιμίων αὐτοῦ.

A tres jubent. Interea vero (hoc videlicet pœnitentiæ tempore) reliquam quoque, inquiunt, ipsorum vitæ rationem observare oportet. Si námque otiosam vel etiam vitiosam vitam agere significatum sit, pœnarum quoque præfinitum ipsis tempus diutiùs prorogabitur.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ μὴ μόνον ἑκουσίως τεθυκὼς, ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἀναγκάσας, δεκαετίαν ὑποπιπτέτω.

ARIST. *Qui non solùm voluntariè sacrificaverit, sed & alium coegerit, decennio substernatur.*

Οὗτος, ὡς καὶ ἑαυτὸν ἀπολέσας, καὶ ἑτέρους ξωωθήσας καὶ βιάσας εἰς πλὴν ἀπόλειαν, εἰ ἐπιστρέψει, ὅπι περιέτιαν μὴν ἕσω μὴ τῶν ἀκροωμένων, ὃν δὲ ἄλλη ἐξαετία, μὴ τῶν ὑποπιπτόντων, ὅπι δὲ ἕτερος ἕνα ἑνιαυτὸν, μὴ τῶν σωιζομένων, καὶ κοινωνείτω, μέχρι τέλους τῆς θείας μυσταγωγίας, τῶν εὐχῶν μὴ τῶν πιστῶν· καὶ ὕτω τῷ δεκαετοῦς χρόνου παρρύεντος, μεταχέτω τῆς τελειώσεως, καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων ἀξιωθήτω· ἐὰν μέν τοι καὶ ὁ ἄλλος αὐτοῦ βίος βιωτηρίμενος ὑκ ἀπείργει τοῦτον τῆς θείας μεταλήψεως.

Hic, ut & se perdens & alios compellens cogénsque ad perditionem, si convertatur, triennium quidem cum audientibus transigat, alios autem annos sex cum substratis, alium tandem unum cum consistentibus, & precum cum fidelibus usque ad divinæ mystagogiæ finem particeps sit, & sic decennio præterlapso, perfectionis sit compos, & divinis sacramentis dignus habeatur. Nisi fortè reliqua ejus vita examinata eum à divinâ participatione arceat.

ΚΑΝΩΝ ι'.

Διάκονοι ὅσοι καθιστάμενοι, πρὸ αὐτῆς τῆς καθέσεως εἰ διεμαρτύραντο καὶ ἔφασ χρῆναι γαμῆσαι, μὴ δυναμένοι ὕτω μένειν· ὕτοι μὴ ταῦτα γαμήσαντες ἕστωσαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, μέχρι ὅπιτρέψωσιν αὐτοὺς ὁ τοῦ Ἐπισκόπου. τῶν δὲ εἴ τινες σιωπήσαντες, καὶ καταδεξάμενοι ἐν τῇ χειροτονίᾳ μένειν ὕτως, μετὰ ταῦτα ἦλθον ὅπι γάμον, πεπαύσθω αὐτοὺς τὸ διακονίας.

Canon X.

Quicunque Diaconi constituti, in ipsa ordinatione protestati sunt, & dixerunt, oportere se uxores ducere, cùm non possint sic manere: ii, si uxorem postea duxerint, sint in ministerio; eò quòd hoc sit illis ab Episcopo concessum. Si qui autem hoc silentio præterito, & in ordinatione ut ita manerent susceptí sunt, postea autem ad matrimonium venerunt, ii à diaconatu cessent.

ΒΑΛΣ. Τῷ κανόνι τούτῳ μὴ παρακῆς διοριζομένῳ τοὺς διακόνους μετὰ τὸ χειροτονηθῆναι συναπτεσθαι γυναιξὶν, ὅτι ἐν τῷ χειροτονεῖσθαι διεμαρτύραντο, τουτέστιν, εἶπον πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους αὐτῶν ἀναγκαῖον εἶ αὐτοῖς εἰς γάμον ἐλθεῖν, καὶ οἱονεὶ ἔλαβον τὸ ἐνδόσιμον. εἴτε γὰρ προαπεφώνησε τὰ περὶ τούτου εἴτε ἐσιώπησε χειροτονούμενοι, οὐ παραχωρηθήσονται μετὰ τὴν χειροτονίαν γυναιξὶ συζευχθῆναι. ὅτι ὁ ς'. κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου διορίζεται καθαιρεῖσθαι τοὺς μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμους συναλλάξαντας πρεσβυτέρους, διακόνους καὶ ὑποδιακόνους. ὃ δὲ ἀκανόνιστον, οὔτε ἀπὸ ἐπιτροπῆς ἐπισκοπικῆς οὔτε ἀπὸ μόνου τοῦ σιωπῆσαι ἐκχωρηθήσεται, ὡς ἀνυπόστατον. ἀνάγνωθι καὶ τὴν ς'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, λέγουσαν, ὡς εἰ καὶ ἀπὸ συνηθείας ἀγράφου εἶχον ἄδειαν οἱ ἱερωμένοι ἐντὸς διετίας ψηφιζομένης μετὰ τὴν χειροτονίαν λαμβάνειν νομίμους γυναῖκας, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς παρὰ τῶν κανόνων κεκαλυμένον, ὑκ ὀφείλει κρατεῖν.

BALS. Hunc canonem ne sequaris, qui definit Diaconos posse cum mulieribus matrimonio conjungi, postquam ordinati fuerint: quando dum ordinarentur testificati sunt, id est, dixerunt suis Episcopis, necesse esse ut ad matrimonium veniant, & veluti permissionem acceperunt. Sive enim hoc prædixerint, sive silentio præterierint qui ordinantur, non permittetur eis, ut post ordinationem cum mulieribus conjungantur, sextus enim canon Synodi in Trullo deponendos decernit Presbyteros & Diaconos & Subdiaconos, qui post ordinationem matrimonium contraxerint. Quod fit autem contra canones, nec ex permissione Episcopali, nec ex eo tantùm quòd tacuerint, concedetur, ut quod consistere nequit. Lege etiam sextam novellam Imp. domini Leonis sapientis, quæ dicit, quòd etiamsi ex consuetudine non scriptâ potestatem habeant ii, qui sunt sacrati, intra biennium post ordinationem præfinitum, ducendi uxores legitimas: hoc tamen, ut à canonibus prohibitum, observari non debet.

ΖΩΝΑΡ. Φησὶν ὁ κανὼν οὗτος, ὅτι ὅσοι ἐν τῷ καθίστασθαι εἰς διακονίαν, ἤγουν ἐν τῷ μέλλειν χειροτονεῖσθαι διεμαρτύραντο, ἀντὶ τοῦ φανερῶς εἶπον ὡς ὅπι μάρτυσιν, ὡς ἀναγκαῖόν ὅστιν αὐτοῖς εἰς γάμον ἐλθεῖν, μὴ δυναμένοις ἀθετεῖν, οὗτοι μετὰ τὴν χειροτονίαν εἰς γάμον ἐλθόντες μενέτωσαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, ἤτοι τῇ διακονίᾳ. δύκουσι γὰρ ὅπιτραπῆναι ὃ μετὰ τὴν χειροτονίαν ἐλθεῖν εἰς γάμον ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου. εἰ δέ τινες σιωπήσαντες ἐν τῷ μέλλειν χειροτονεῖσθαι, καὶ καταδεξάμενοι διὰ τῆς σιωπῆς ἄγαμοι μένειν, κἀνταῦθα γὰρ ἡ σιωπὴ συγκατάθεσιν δηλοῖ, μετὰ τὴν χειροτονίαν ἔγημαν, πεπαύθαι αὐτοὺς τῆς διακονίας ὁρίζει. Ταῦτα μὲν τοῦ παρόντος κανόνος. ὁ δὲ εἰκοστὸς ἕκτος τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν μόνοις ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις ἐνδίδωσι, μετὰ δὲ εἰς κλῆρον καταταγῆναι, γαμεῖν. καὶ ὁ ἕκτος τῆς ἕκτης συνόδου κανὼν τῷ ἀποστολικῷ κανόνι ἑπόμενος, ἀπαγορεύει παντὶ πρεσβυτέρῳ καὶ διακόνῳ καὶ ὑποδιακόνῳ μετὰ τὴν χειροτονίαν εἰς γάμον ἔρχεσθαι, καὶ τοὺς μὴ τὸν κανόνα φυλάττοντας καθαιρεῖσθαι κελεύει. πρὸ δὲ τῆς χειροτονίας

ZONAR. Quicunque, dum Diaconi constituerentur, hoc est, quo tempore diaconatu initiandi fuerant, uxorem sibi necessariò ducendam esse, nec virginitatem à se coli posse, testati, hoc est, apertè, quasi adhibitis etiam testibus, professi sunt, si quam sibi mulierem post susceptum ordinem matrimonii jure copulaverint, ministerio, hoc est, à Diaconatu nequaquam arcendos esse canon decernit. Videtur iis siquidem obeundi post ordinè susceptum matrimonii ab Episcopo facultas permissa. Si qui vero, dum initiandi forent, siluêre, eóque proinde silentio castimoniam condixêre: (nam hic quoq; assensum taciturnitas indicat) eos, si uxorem postea duxerint, à ministerio cessare jubet. Atq; hæc quidem hujus canonis decreto sancita. Sanctorum vero Apostolorum vigesimo sexto canone, lectoribus solis & cantoribus, postquam in clerum lecti fuerint, matrimonia inire permissum. Et hunc Apostolicum can. secuta sexta Synodus, canone sexto, nulli Presbytero, Diacono aut Hypodiacono post susceptum ordinem uxorem ducendi facultatem esse decernit; ac quicunque canoni non obtemperaverint depositionè mulctari jubet. Nuptias porro, si

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

si velint, antequam initientur, celebrandi potestatem facit. Cum igitur sibi invicem hi canones manifestò adversentur, sextæ Syn. can. qui & posterior fuit & magis cum Apostolico canone consentit, servari debet. Nec enim unquam Sacerdoti aut Diacono, qui uxorem post susceptos ordines duxerit, aut dignitatem suam retinendi aut sacra ministeria obeundi facultas erit.

A τοὺς εἰρημένους θεσπίζει συναλλάττειν γάμον, εἰ βούλοιντο. ἐναντίων οὖν προδήλως τῶν κανόνων τούτων ὄντων, ὁ τῆς ἕκτης συνόδου κρατεῖν ἐφείλει, ὡς μεταγενέστερος καὶ τῷ ἀποστολικῷ συμφωνῶν κανόνι. οὐ γάρ ποτε πρεσβύτερος ἢ διάκονος, μετὰ τὴν χειροτονίαν γυναῖκα λαβὼν, ἐν τῇ οἰκείᾳ ἔσται ἐπιτιμίᾳ, ἢ ἱερουργεῖν παραχωρηθήσεται.

ARIST. *Qui Diaconus est ordinandus, si protestatus fuerit Episcopo se non posse cœlibem perseverare, uxore ductâ sit Diaconus, si verò cùm tacuerit, uxorem postea duxerit, ejiciatur.*

Hic Canon statuit eum qui ante ordinationem Episcopo protestatus fuit, se non posse cœlibem agere, sed velle matrimonii communionem inire, non prohiberi etiam post ordinationem matrimonium inire, & in eodem etiam ministerio & honore adhuc permanere. Eum autem qui siluit & in ordinatione ut cœlebs maneret, susceptus est, à diaconatu cessare, si postea matrimonii lege mulieri conjunctus fuerit. Sed huic canoni opponitur sextus sextæ Synodi canon, non omnino ei qui cœlebs ad Hypodiaconi aut Diaconi aut Presbyteri gradum venit, concedens matrimonio sibi fœminam conjungere, sed eum qui hoc ausus fuerit, deponi jubens. Et vim retinet ille canon, sed hic in desuetudinem abiit.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ μέλλων διάκονος χειροτονεῖσθαι, εἰ προεμαρτύρατο τῷ Ἐπισκόπῳ μὴ δύνασθαι καρτερεῖν ἄγαμον, γαμήσας ἔστω διάκονος· εἰ δὲ σιωπήσας ἔγημεν ὕστερον, ἀποβαλλέσθω.

B

Οὗτος ὁ κανὼν διαγορεύει τὸν πρὸ τῆς χειροτονίας προμαρτυράμενον τῷ Ἐπισκόπῳ, μὴ δύνασθαι παρθενεύειν, ἀλλ' εἰς γάμου βούλεσθαι κοινωνίαν ἐλθεῖν, μὴ κωλύεσθαι, καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν εἰς γάμον ἔρχεσθαι, καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς αὖθις ὑπηρεσίας τε καὶ τιμῆς. τὸν δὲ σιωπήσαντα, καὶ καταδεξάμενον ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἄγαμον μένειν τῆς διακονίας πεπαῦσθαι, εἴπερ μετὰ τοῦτο γάμου νόμῳ γυναικὶ συναφθῇ. πλὴν τῷ παρόντι κανόνι ἀντίκειται ὁ ἕκτος κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου, μὴ παραχωρῶν ὅλως τῷ προελθόντι ἀγάμῳ, εἰς ὑποδιακόνου, ἢ διακόνου, ἢ πρεσβυτέρου βαθμὸν, μετὰ τὴν χειροτονίαν γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον· ἀλλὰ τὸν τοῦτο τολμήσαντα ποιῆσαι, διατάττομενος καθαιρεῖσθαι. καὶ κρατεῖ ὁ κανὼν ἐκεῖνος καὶ οὗτος, ἤργησε.

C

CANON XI.

Desponsas aliis puellas, & ab aliis postea raptas, placuit, iis, quibus desponsæ erant, reddi, etiam si vim passæ sint.

BALS. De iis, qui quaslibet puellas rapiunt, ea quæ sunt consentanea tractata sunt in xxx. cap. ix. tit. præsentis operis, & lege ipsum. Similiter lege & xcii. can. Synodi in Trullo, & lviii. tit. totum lx. lib. Cum autem audis can. dicentem, raptas reddendas iis quibus desponsæ fuerant; ne dicas eos cogi illas accipere; sed ipsos quoque velle eas quærere. Hoc enim etiam in mulieribus adulteris dictum est, in lib. xxviii. tit. vii. cap. i. quod quidem est Justiniani novella cxvii. Sin autem velis dicere, eas sponsos vel invitos accipere; canonem interpretare convenienter epistolæ sancti Gregorii Thaumaturgi; quam etiam lege in principio: itémque ea, quæ ad expositionem istius epistolæ scripta sunt, sed & vicesimum secundum Canonem S. Basilii sic exponetur.

ΚΑΝΩΝ ιά.

Τὰς μνηστευθείσας κόρας, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ ἄλλων ἁρπαγείσας, ἔδοξεν ἀποδίδοσθαι τοῖς προμνηστευσαμένοις, εἰ καὶ βίαν ὑπ' αὐτῶν πάθοιεν.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἁρπαζόντων κόρας οἱασδήτινας τὰ εἰκότα διελήφθη ἐν τῷ λ'. κεφ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ ἀνάγνωθι τοῦτο· ὡσαύτως ἀνάγνωθι καὶ τὸν ϛβ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τὸν νή. ὅλον τίτλον τοῦ ξ'. βιβλίου. ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, ἀποδίδοσθαι τὰς ἁρπαγείσας τοῖς μνηστευσαμένοις, μὴ εἴπῃς ἀναγκάζεσθαι τούτους ταύτας λαβεῖν, ἀλλὰ θέλειν καὶ ζητεῖν αὐτοὺς αὐτάς. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ μοιχαλίδων γυναικῶν εἴρηται ἐν βιβλίου κή. τίτλου ζ'. κεφαλ. α'. ὅπερ ἐστὶ νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ριζ'. εἰ δὲ θέλεις εἰπεῖν, καὶ ἄκοντας λαμβάνειν αὐτὰς τοὺς μνηστῆρας, ἑρμήνευσον τὸν κανόνα κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ· ἣν καὶ ἀνάγνωθι περὶ τὰς ἀρχάς· πρὸς δὲ καὶ τὰ εἰς ἑρμηνείαν τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς γραφέντα, ἀλλὰ καὶ τὸν κβ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου οὕτως ἑρμήνευσον.

D

E

ZONAR. Magnus quoque Basilius can. vigesimo secundo, qui mulierem raptam habet, non prius ad pœnitentiam admitti sinit, quam mulier ab eo abducta priori sponso, si tamen eam ducere adhuc ille in animo habeat, restituta sit. Eodem modo hic etiam canon intelligendus; raptas videlicet mulieres iis, quibus ante desponsæ fuerant, si nimirum illi ducere velint, esse reddendas. Inviti enim non cogentur.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν εἰκοστῷ δευτέρῳ κανόνι αὐτοῦ τὸν ἐξ ἁρπαγῆς ἔχοντα γυναῖκα μὴ πρότερον παραδέχεσθαι εἰς μετάνοιαν βούλεται, εἰ μὴ ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτοῦ ἡ ἁρπαγεῖσα, καὶ τῷ μνηστευσαμένῳ αὐτὴν δοθῇ, εἰ τέως βούλοιτο λαβεῖν αὐτήν. οὕτως καὶ τὸν κανόνα τοῦτον νοητέον λέγειν τὸ ἀποδίδοσθαι τὰς ἁρπαγείσας τοῖς μνηστευσαμένοις αὐτάς. εἰ αἱροῖντο δηλονότι λαβεῖν αὐτάς. ἄκοντες γὰρ οὐκ ἀναγκασθήσονται.

ARIST. *Si desponsata sit puella, ab alio verò rapta fuerit, priori restituitur.*

Hic quidem canon desponsam cuipiam puellam & postea ab alio raptam, priori sponso restitui jubet, etiamsi ab eo qui ipsam rapuit, virgo corrupta sit. At quinquagesimus octavus tit. lx. lib. Basilic. magnis pœnis eum subjicit, qui mulierem rapuit, eúmque qui opem isti in raptu tulit, eósque qui diligentiam quamcunque ei contulerunt. Et non permittit quamvis ipsa mulier rapta & quamvis ipsius parentes voluerint, isti, qui eam rapuit, matrimonio conjungi. Sed & si parentes istiusmodi assentiantur conjugio, exterminantur.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ ἐμνηστεύθη κόρη, ἡρπάγη δὲ παρ' ἄλλου τῷ προτέρῳ ἀποκαθίσταται.

F

Ὁ μὲν κανὼν οὗτος τὴν μνηστευθεῖσάν τινι κόρην, καὶ μετὰ ταῦτα ὑφ' ἑτέρου ἁρπαγεῖσαν, προστάττει ἀποκαθίστασθαι τῷ προτέρῳ μνηστῆρι, κἂν ὑπὸ τοῦ ἁρπάσαντος αὐτὴν, ἡ παρθένος ἐφθάρη. ὁ δὲ πεντηκοστὸς ὄγδοος τίτλος τοῦ ξ'. βιβλίου βασιλικῶν μεγάλαις ποιναῖς ὑποβάλλει τὸν ἁρπαγὴν ποιησάμενον γυναικὸς, καὶ τὸν βοηθήσαντα αὐτῷ ἐν τῇ ἁρπαγῇ, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς οἱανδήποτε σπουδὴν τούτῳ εἰσενεγκόντας. καὶ οὐδὲ συγχωρεῖ, κἂν ἡ ἁρπαγεῖσα θέλῃ γυνὴ, κἂν οἱ γονεῖς αὐτῆς, τῷ ἁρπάσαντι συναφθῆναι πρὸς γάμον. ἀλλὰ καὶ εἰ συναινέσουσιν οἱ γονεῖς τῷ τοιούτῳ συνοικεσίῳ, περιορίζονται.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

Τοὺς πρὸ τοῦ βαπτίσματος τεθυκότας, καὶ μετὰ ταῦτα βαπτισθέντας, ἔδοξεν εἰς τάξιν προάγεσθαι, ὡς ἀπολουσαμένους.

ΒΑΛΣ. Τινὲς ἄπιστοι τὸ μὲν κήρυγμα ἐδέχοντο, καὶ ἐπίστευον τῷ Χριστῷ· βαπτίζεσθαι δὲ ὑπερετίθεντο. ἐπεὶ οὖν οὗτοι κατὰ τοὺς λοιποὺς ἀπίστους θύσαντες ἠξίουν, μετὰ τὸ βαπτισθῆναι, ἱερωθῆναι, καὶ οὐ παρεχωροῦντο, ὡς τινῶν λεγόντων, μὴ ὀφείλειν τούτους εἰς βαθμοὺς ἐκκλησιαστικοὺς προαναβιβάζεσθαι κατὰ τοὺς προρηθέντας κανόνας, τοὺς ἐπιτιμῶντας τοὺς θύσαντας τοῖς εἰδώλοις· διωρίσαντο οἱ πατέρες τούτους εἰς ἱερωσύνην προάγεσθαι ὡς διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀπολουσαμένους καὶ καθαιρισθέντας ἀπὸ παντὸς ῥύπου ἁμαρτίας. ἐρωτήσει δέ τις, καὶ τίνος χάριν τούτους μὲν ἑκοντὶ καὶ μὴ κατὰ βίαν θύσαντας δεχόμεθα καὶ βαπτίζομεν, καὶ τῷ κλήρῳ συντάττομεν, τοὺς δὲ Χριστιανοὺς κατὰ βίαν θύσαντας, οὐ μόνον ἱερωσύνης οὐκ ἀξιοῦμεν, ἀλλὰ ἐπιτιμίοις καθυποβάλλομεν ὡς προείρηται; Λύσις. ἐκεῖνοι μὲν Χριστιανοὶ ὄντες καὶ τὰς βασάνους μὴ ἀναμείναντες, ἀλλὰ θύσαντες, ἀρνησίθεοι γεγόνασι, καὶ ὡς τὰ ἔσχατα ἐπταικότες εἰς ἱερωσύνην οὐ παραδέχονται, ἀλλὰ καὶ ἐπιτιμῶνται· οὗτοι δὲ ἐκ γενετῆς ὄντες ἄπιστοι καὶ πρὸ τοῦ θείου βαπτίσματος θύσαντες, οὐκ ἠρνήσαντο τὸν θεόν. πῶς γὰρ, ὃν ἔτι οὐ παρεδέξαντο, διὰ τὸ μηδὲ βαπτισθῆναι, καὶ κατὰ τοῦτο οὐδὲ ἥμαρτον ποιήσαντες καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν θρησκείαν; κἀντεῦθεν καὶ προσερχόμενοι τῇ ἐκκλησίᾳ δέχονται ὡς ἄπιστοι· καὶ ἐπεὶ οἱ τοιοῦτοι βαπτιζόμενοι καὶ ἱερωσύνης ἀξιοῦνται, μετὰ δοκιμασίας ἐπισκοπικῆς, οὐδὲ αὐτοὶ κωλυθήσονται ἱερωθῆναι, ἀλλὰ γενήσεται καὶ ἐπὶ τούτοις πάντα τὰ τοῖς θείοις πατράσι διωρισμένα χάριν τῶν ἐξ ἀπίστων βαπτισθέντων καὶ θελόντων ἱερωθῆναι.

Ετέρα ἑρμηνεία.

Τῷ παρόντι κανόνι χρησάμενος ὁ ἁγιώτατος ἐκεῖνος πατριάρχης κῦρις Πολύευκτος πρῶτον μὲν ἐξώθησεν ἐκ τῶν ἱερῶν περιβόλων τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τὸν βασιλέα κύριον Ιωάννην τὸν Τζιμισκὴν ὡς φονεύσαντα τὸν βασιλέα κύριον Νικήφορον τὸν Φωκᾶν· ὕστερον δὲ ἐδέξατο. εἶπε γὰρ μετὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἐν τῇ γενομένῃ τηνικαῦτα συνοδικῇ πράξει, τῇ ἐν τῷ χαρτοφυλακείῳ ἀποκειμένῃ, ὡς ἐπεὶ τὸ χρίσμα τῶν ἁγίου βαπτίσματος τὰ πρὸ τούτου ἁμαρτήματα ἀπαλείφει, οἷα καὶ ὅσα ἂν ὦσι, πάντως καὶ τὸ χρίσμα τῆς βασιλείας τὸν πρὸ ταύτης γεγονότα φόνον παρὰ τοῦ Τζιμισκοῦ ἐξήλειψεν. ἀκολούθως οὖν τῇ τοιαύτῃ πράξει λέγουσιν ὅσοι μᾶλλον εἰσὶ συμπαθέστεροι καὶ τὸν τοῦ θεοῦ ἔλεον τῆς κρίσεως προαρπάζουσι, διὰ τοῦ χρίσματος τῆς ἀρχιερωσύνης τὰ πρὸ ταύτης ἀπαλείφεσθαι ἁμαρτήματα, καὶ διενίστανται τῶν πρὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ψυχικῶν μολυσμάτων τοὺς ἀρχιερεῖς μὴ εὐθύνεσθαι· ὡς γὰρ οἱ βασιλεῖς χριστοὶ κύριοι λέγονται καὶ εἰσὶν, οὕτω καὶ ἀρχιερεῖς εἰσί τε καὶ ὀνομάζονται. κατασκευάζονται δὲ τὸν οἰκεῖον λόγον καὶ ἀπὸ τοῦ εἶναι τὰς ἀναγινωσκομένας εὐχὰς ὅτε στέφονται οἱ βασιλεῖς τῆς αὐτῆς δυνάμεως καὶ ὅτε χειροτονοῦνται οἱ ἀρχιερεῖς. ἀντὶ δὲ τοῦ χριομένου ἐλαίου τοῖς βασιλεῦσι καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσι, κατὰ τὸν παλαιὸν νόμον, εἶπον ἀρκεῖν τοῖς ἀρχιερεῦσι τὸν ἐπικείμενον ζυγὸν τοῦ εὐαγγελίου τῷ τραχήλῳ αὐτῶν, καὶ δι' ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος σφραγῖδα τοῦ χειροτονοῦντος. εἰς σύστασιν δὲ τούτων πάντων ἀναντίῤῥητον χρῶνται καὶ τῷ τοῦ μεγάλου γρηγορίου τοῦ θεολόγου λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχὴ, Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα καὶ πνεῦμα. ἀφ' οὗ μάθῃς, ὅτι οὐδὲν ἧττον ἀξιοῦται τῆς τοῦ παναγίου πνεύματος χάριτος ὁ ἀναξίως χειροτονηθεὶς, καὶ ἐν καθαρότητι τὸν μετὰ τὸν χειροτονίαν βίον ἀνύσας, τοῦ ἀξίως χειροτονηθέντος, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς καθαρότητος τὸν ἐν ἡμῖν βίον ἀπολιπόντος. ταῦτα περὶ ἀρχιερέων· περὶ γὰρ ἱερέων καὶ ἑτέρων κληρικῶν ζήτει συνόδου Νικαίας κανόνα ιθ'. συνόδου Νεοκαισαρείας κανόνα θ'. ια'. Βασι-

Canon XII.

Eos, qui ante baptismum sacrificarunt, & postea baptizati sunt, visum est ad ordinem promoveri, ut qui abluti sunt.

Bals. Infideles aliqui prædicationem quidem susceperunt, & Christó credebant; baptizari autem differebant. Quoniam ergo ii, ut reliqui infideles, sacrificantes, ubi baptizati fuerant, volebant sacris initiari, & non sinebantur, eo quòd nonnulli dicerent, eos non esse ad gradus Ecclesiasticos provehendos, ex prædictis canonibus eos punientibus, qui idolis sacrificarunt: statuerunt patres, ut ii ad sacerdotium proveherentur, ut qui per sacrum baptismum abluti & omni peccati sorde mundati essent. Interrogaverit autem quispiam, quamnam ob causam hos quidem, qui sua sponte & non vi sacrificarunt, suscipimus & baptizamus, & clero ordinamus; Christianos autem, qui vi sacrificarunt, non solùm sacerdotio dignos non existimamus, sed pœnis etiam sujibcimus, ut priùs dictum est? Solutio. Illi quidem, cum sint Christiani, vim tormentorum non perferentes, sed immolantes, Deum abnegarunt, &, ut qui gravissimè deliquissent, ad sacerdotium non admittuntur, sed puniuntur: hi autem, infideles cum essent à nativitate, & ante divinum baptismum sacrificarunt, Deum non negaverunt. Quomodo enim negassent quem nondum susceperant, quòd baptizati non essent; & ideo non peccarunt, suæ superstitionis ritui convenienter facientes? proinde ad Ecclesiam accedentes suscipiuntur, ut infideles; & quoniam ii baptizati etiam sacerdotio digni habentur, cum episcopali examinatione, nec ipsi ad sacra admitti prohibebuntur; sed in iis fient omnia, quæ à sanctis patribus constituta sunt de infidelibus baptizatis, & volentibus ad sacros ordines promoveri.

Alia Interpretatio.

Presenti canone usus ille sanctissimus Patriarcha dominus Polyeuctus, primum quidem ex sanctissimæ Dei magnæ Ecclesiæ sacris ambitibus Imperatorem dominum Johannem Tzimischem expulit, ut qui Imperatorē Nicephoram Phocam interfecit; Postea autem suscepit. Dixit enim cum sanctâ Synodo, in synodalibus actis quæ tunc habita fuerunt, quæ in Chartophylacio reponuntur, quòd quoniam sancti baptismatis unctio omnia, quæ ante baptismum fuerunt, qualia & quantacunque sunt, peccata delet; omnino Imperatoris quoque unctio cædem, quæ ante eam à Tzimische facta est, delevit. Ei ergo actioni consequenter, quicunque sunt paulo misericordiores, & Dei misericordiam ante judicium corripiunt, per Episcopalem unctionem quæ ante eam commissa sunt peccata deleri dicunt, & pulchrè instant de animæ peccatis ante sacerdotium commissis Sacerdotes non postulari. Ut enim Imperatores uncti domini appellati sunt, sic etiam Antistites & sunt, & nominantur. Dictum autem suum ex hoc quoq; confirmant, quod ejusdem virtutis sunt preces, quæ leguntur quando Imperatores coronantur, & quando ordinantur Antistites. Pro oleo autem, quo antiquâ lege inungebantur Reges & Antistites, dicunt Antistitibus sufficere evangelii jugum collis eorum impositum & ejus qui ordinat characterem, cum sancti Spiritus invocatione. Ad irrefutabilem autem horum omnium comprobationem, magni quoque Gregorii Theologi sermone utuntur, cujus initium; Rursus super me unctio & spiritus. Unde discas, quòd nihilo minus sancti Spiritûs gratiâ dignus censetur is, qui indignè electus in puritate post ordinationem vitam transigit, quam is qui dignè electus, & post istam puritatem vitam nostram reliquit. Hæc de Antistitibus. De Sacerdotibus enim & aliis Clericis quære Synodi Nicænæ Canonem decimum nonum, Synodi Neocæsariensis can. ix. xi. Basilii.

can.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

can. xxvii. & Theophili ex commentario can. iv. v. & viii. Et nota ex iis, quòd antiſtitum quidem ordinatio & Regum unctio, quæ ante ordinationem & unctionem fuerunt, delent. Propterea enim habent poteſtatem Epiſcopi remittendi peccata; ut qui cùm primi ordinati ſunt audiverint; Quæcunque ligaveritis ſuper terram erunt ligata in cœlis, & quæcunque ſolveritis ſuper terram erunt ſoluta in cœlis. Sacerdotum autem, & aliorum qui ſunt in ſacris, ordinatio, parva quidem peccata delet, cònſenſum dico & mendacium, & ſimilia quæ depoſitionem non inducunt; non autem fornicationem. Unde nec Sacerdotes poſſunt peccata remittere. Et lege Neoceſarienſis Syn. Can. ix. qui eadem dicit de Sacerdotibus. In his autem nè tibi contrarius videatur Can. xvii. Sanctorum Apoſtolorum, dicens, qui duobus matrimoniis poſt baptiſmum fuit colligatus, vel habuit concubinam, non poteſt eſſe Epiſcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, vel omnino in catologo Sacerdotali, neque xviii. eadem ferè ſtatuens. Sed accipe illud, eſſe, pro, fieri; & dic, qnòd nemo, qui ſic lapſus eſt, Epiſcopali vel Sacerdotali honori dignus habebitur. Qui autem præter decreta dignus habetur, ſiquidem eſt Epiſcopus non poſtulabitur propter dictas cauſas, & quod Antiſtites cum primùm ſunt ordinati, non ſolum Apoſtolicâ gratiâ digni ſunt, ſed etiam Propheticâ. Sic enim & Saul inter Prophetas, & Caiphas invitus prophetizavit. Erat enim, inquit, Pontifex anni illius. Sin Sacerdos ſit, aut alius ſacris initiatus, deponetur. Lege & xxix. cap. ix. tit. præſentis operis, & invenies in eo leges diverſas, quæ multa de Sacerdotibus & aliis qui ſunt in ſacris tractent; Epiſcoporum autem omnino mentionem non faciunt.

λείν κανόνα κζ'. καὶ Θεοφίλου ἐκ τῆ ὑπομνηστικῆ κανόνος δ'. ε'. ς'. καὶ σημειῶσαι ἐκ τούτων, ὅτι ἡ χειροτονία τῶν ἀρχιερέων καὶ τὸ χρίσμα τῶν βασιλείων ἀπαλείφουσι τὰ περὶ τῆς χειροτονίας καὶ τῆ χρίσματος ἁμαρτήματα, οἷα ἂν ὦσι· λέγω δὲ τῶν ἔχουσιν οἱ Ἐπίσκοποι ἐξουσίαν ἀφιέναι ἁμαρτήματα, ὡς ἀκούσαντες ἅμα τῷ χειροτονηθῆναι, ὅσα δήσετε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα λύσετε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. ἡ δὲ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λοιπῶν χειροτονία μικρὰ ἁμαρτήματα ἀπαλείφει, οἷον συγκαθέσιν, ψεῦδος καὶ τοιαῦτα, μὴ ἐπάγοντα καθαιρεσιν, πορνείαν ἢ φόνον. ὅθεν οὐδὲ ἀφιέναι ἁμαρτίας οἱ ἱερεῖς δύνανται. καὶ ἀνάγνωσον τὸν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου κανόνα θ'. τὰ αὐτὰ περὶ ἱερέων λέγοντα. μὴ ἐναντιωθῇ δέ σοι ὁ ιζ'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, λέγων, ὁ δυσὶ γάμοις συμπλακεὶς μετὰ τὸ βάπτισμα, ἢ παλλακὴν κτησάμενος, οὐ δύναται εἶναι Ἐπίσκοπος πρεσβύτερος ἢ διάκονος· ἢ ὅλως τῶ ἱερατικῶ καταλόγω, μηδὲ ὁ ιη'. τὰ αὐτὰ γοῦν διορίζόμενος. ἀλλὰ ἐκλαβοῦ τὸ εἶναι εἰς τὸ γένεσθαι καὶ εἶπε, οὐδεὶς ἔστωσαν ὀλιγώσας ἀξιωθήσεται ἐπισκοπικῆ ἢ ἱερατικῆ ἀξιώματος. ἀξιωθεὶς δὲ παρὰ τὰ δεδογμένα, εἰ μὲν ἐστὶν Ἐπίσκοπος, ἐκ ἀνακληθήσεται διὰ τὰς ῥηθείσας αἰτίας καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἅμα τῷ χειροτονηθῆναι οὐ μόνον ἀποστολικῆ χαρίσματος ἀξιοῦνται, ἀλλὰ καὶ προφητικῆ. ἔστω γὰρ καὶ Σαοὺλ ἐν προφήταις, καὶ Καϊφᾶς ἄκων προσφήτευσεν. ἦν γάρ, φήσιν, ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· εἰ δὲ ἱερεύς ἐστιν ἢ ἕτερος ἱερωμένος καθαιρεθήσεται· ἀνάγνωσον καὶ τὸ κθ'. κεφ. τῆ θ'. τίτλου τῶ παρόντος συντάγματος, καὶ εὑρήσεις ἐν αὐτῷ νόμους διαφόρους πολλὰ περὶ ἱερέων καὶ ἑτέρων ἱερωμένων διαλαμβάνοντας· ἐπισκόπων δὲ ὅλως μνείαν μὴ ποιουμένους.

Zonar. Myſteria quidem olim noſtræ religionis audita plures admittebant, ac fidei, quæ de Chriſto eſt, planè aſſentiebantur; ſed baptiſmi diem longiùs nihilominus extrahebant. Ex quo & Gregorii Theologi & magni Baſilii orationes, quibus ad baptiſmum hortabantur, extitere. Erant itaque per ea tempora, quibus rem Chriſtianam tyranni divexabant, ejuſmodi homines haud pauci, qui cum Chriſtiana profeſſione cenſerentur, baptiſmo tamen nequaquã adhuc expiati fuiſſent. De his igitur honibus, ſi nomine Chriſtianæ religionis comprehenſi immolavere, ac poſtea baptiſmo, quem antea non ſuſceperant, initiati ſunt; nihil ex eo quod ſacrificaverint impediri, quominus eos ad ordinem, hoc eſt, ſacerdotii gradum evehi liceat, canon decernit. Omnes enim antea contractæ ſordes baptiſmo elui delerique creduntur.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ παλαιὸν ὃ μὲν κήρυγμα ἐδέχοντο οἱ πλείους, καὶ ὀπίσω τῷ Χριστῷ, βαπτίζεσθαι δὲ ὑπερετίθεντο. διὸ καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος, καὶ ὁ μέγας Βασίλειος τοὺς εἰς ἅγιον βάπτισμα προτρεπτικοὺς συνεγράψαντο λόγους. ἦσαν οὖν ἐν τοῖς καιροῖς τῶν διωγμῶν τινες πολλοὶ, Χριστιανοὶ, μὲν ὄντες, μέπω δὲ βαπτισθέντες. φησὶν οὖν περὶ τούτων ὁ κανὼν, ὅτι εἰδώλου τινες ἔθνους καταγόντες ὡς Χριστιανοὶ, ἀφώτιστοι δὲ ὄντες μὲν ταῦτα ἐβαπτίσθησαν, οὐδὲν αὐτοὺς κωλύει ὃ δοῦναι εἰς ὃ προαχθῆναι εἰς τάξιν, τουτέστιν εἰς ἱερωσύνης βαθμόν· ὃ γὰρ ἅγιον βάπτισμα ἅπαντα τὰ προϋπάρχοντα μολύσματα ἀπολούσαν καὶ ἀκαθάρτου πνεύματος ὁποῖα ἂν εἴεν.

Cum ſanctum baptiſma omnem animalem ſordem abluat, merito quidem ille qui ante baptiſmum ſacrificavit, poſt baptiſmum crimine vacabit, & ad gradum ſacerdotalem promovebitur, ſi ſubſequens ejus vita inculpata inveniatur.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ πρὸ τοῦ βαπτίσματος θύσας, ἀνάλυτος μὲν ὃ βάπτισμα.

Ἐπὶ τῷ ἅγιον βάπτισμα πάντα ῥύπον ψυχικὸν ἀπολούει, εἰκότως ὁ πρὸ τοῦ βαπτίσματος θύσας, μὲν τὸ βάπτισμα ἔσται ἀνάλυτος, καὶ εἰς ἱερατικὸν βαθμὸν προσαχθήσεται, εἴπερ ὁ μὲν πάντα βίον ἀπρόσκλητον εὑρεθῇ ἀνεπίληπτος.

CANON. XIII.

Chorepiſcopis non licere Presbyteros vel Diaconos ordinare; ſed neque urbis Presbyterus, niſi cum literis ab Epiſcopo permiſſum fuerit, in aliena parochia.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Χωρεπισκόπους μὴ ἐξεῖναι πρεσβυτέρους ἢ διακόνους χειροτονεῖν, ἀλλὰ μὴν μηδὲ πρεσβυτέρους πόλεως, χωρὶς τοῦ ὁπηνικαῦν ἐπὶ τοῦ Ἐπισκόπου μετὰ γράμματος, ἐν ἑτέρᾳ παροικίᾳ.

Balſ. Si ſcire velis quinam ſint Chorepiſcopi, & quænam eorum privilegia, lege Neocæſarianæ Synodi can. xiii. Antioch. can. x. & ſancti Baſilii ad Chorepiſcopos epiſtolam. Statuunt autem & præſentis Synodi patres Chorepiſcopum non ordinare Presbyteros vel Diaconos ſine ſcripta epiſtola proprii Epiſcopi, ſed neque urbis Presbyterum. Ac de præſenti

ΒΑΛΣ. Εἰ θέλεις μαθεῖν τίνες εἰσὶν οἱ χωρεπίσκοποι καὶ τίνα τὰ τούτων προνόμια, ἀνάγνωθι τὸν ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου κανόνα ιγ'. τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ κανόνα ι'. καὶ πῶς περὶ τῶν χωρεπισκόπων διορίζων ὁ ἁγίου Βασιλείου. διορίζονται δὲ καὶ οἱ τὸν θρόνον συνόδου πατέρες, μὴ χειροτονεῖν χωρεπίσκοπον πρεσβυτέρου ἢ διακόνου χωρὶς ἐγγράφου διοικήσεως τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου, ἀλλὰ μηδὲ πρεσβύτερον πόλεως. περὶ μὲν τῶν

τοῦ

Ζοι Ϟ πρόντος κανόνος ἠθέλομεν γράψαι τινά· ἐπεὶ δὲ ὁ τῶν A χωρεπισκόπων βαθμὸς παντελῶς ἠφάνισται, οὐδὲ ἡμεῖς ματαιοπονῆσαι ἠθελήσαμεν.

quidem canone quædam ſcribere volebamus; ſed quoniam Chorepiſcoporum gradus omnino exolevit, neque nos inanem fruſtra laborem ſuſcipere voluimus.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου δέκατος κανὼν τὸν αὐτὸν περὶ τῶν χωρεπισκόπων ὁρίζει, ἀπαγορεύων αὐτοῖς χειροτονίαν πρεσβυτέρου ἢ διακόνου, μόνους δὲ ὑπηρέτων χειροτονεῖν ὑποδιακόνους καὶ ἀναγνώστας καὶ ἐξορκιστάς· ἄνευ δὲ ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐπισκόπων οἷς ὑποκεινται μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς πρεσβύτερον ἢ διάκονον χειροτονεῖν, ἀλλὰ μηδὲ πρεσβυτέρους ἐν πόλεσι καθιστᾶν. εἰ γὰρ ἐν ταῖς χώραις, ἐν αἷς ἐπισκοποῦσιν, οὐ δύνανται χειροτονεῖν τοὺς εἰρημένους, μᾶλλον ἐν πόλεσι τοῦτο ποιεῖν κωλύσουσι. τοιγὰρ ἡ ἐπιτροπὴν βούλεται ὁ κανὼν διὰ γραμμάτων γίνεσθαι, ἤτοι ἔγγραφον, ἵνα μή τις εἴη περὶ τούτου ἀμφιβολία, τοῦ μὲν χωρεπισκόπου λέγοντος ἐπιτραπῆναι, τοῦ δὲ Ἐπισκόπου ἀρνουμένου ἴσως, ἢ διὰ λήθην ἢ ἄλλως. B

Zonar. Eadem Antiochenæ quoque Synodi can. decimus de Chorepiſcopis ſtatuit, quibus Presbyteri ac Diaconi creatione interdicens, hypodiaconos tantum, Lectores, ac Exorciſtas creandi poteſtatem relinquit: Sacerdotes verò, ac Diaconos, abſque eorum, quibus ſubjecti ſunt, Epiſcoporum facultate, creare, ſed & Sacerdotes in urbe aliqua conſtituere, omnino vetat. Si namque in iis regionibus, quarum Epiſcopi ſunt, dictos creandi poteſtatem non habent: multo magis id ſibi ſumere in urbibus vetabuntur. Facultatem porro ejuſmodi per literas, hoc eſt ſcriptis exaratam, nequa de ea re controverſia oboriatur, Chorepiſcopo quidem factam ei poteſtatem aſſeverante, Epiſcopo autem, vel non ſatis explicata ratione memoriæ, vel alia quacunque de cauſa, pernegante, canon concedi jubet.

ΑΡΙΣΤ. Χωρεπίσκοπος οὐ χειροτονεῖ ἄνευ ἐπιτροπῆς Ἐπισκόπου.

Arist. *Chorepiſcopus non ordinat ſine Epiſcopi permiſſione.*

Ὁ μὲν κανὼν ὅτι ἀδιαστίκτως τοὺς χωρεπισκόπους κωλύει χειροτονεῖν ἄνευ ἐπιτροπῆς Ἐπισκόπου. ὁ δὲ δέκατος κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου συγχωρεῖ αὐτοῖς μόνον ἀναγνώστας, καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ἐξορκιστὰς καθιστᾶν, μὴ μέντοιγε πρεσβύτερον, ἢ διάκονον χειροτονεῖν τολμᾶν, διὰ γνώμης τοῦ ἐν τῇ πόλει Ἐπισκόπου ᾗ ὑποκειται αὐτός τε, καὶ ἡ χώρα. ὁ δὲ μέγας Βασίλειος, ἀνδρῶν ἀνεξετάστως γινομένους τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἐκκλησίας παρὰ τῶν χωρεπισκόπων, πολλάκις δὲ καὶ παρὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων εἰσαγομένους, κατ' ἐπιτροπὴν αὐτῶν Ἐπισκόπων· οὐ συγχωρεῖ τοῖς χωρεπισκόποις, ἄνευ γνώμης αὐτοῦ, τινὰς εἰς ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν παραδέχεσθαι· ἀλλὰ κατεξετάζεσθαι μὲν τοὺς ἀξίους παρὰ τῶν χωρεπισκόπων, καὶ παραδέχεσθαι· μὴ συναριθμεῖν δὲ αὐτοὺς τῷ κλήρῳ, πρὸ τοῦ ἀνενεγκεῖν αὐτῷ τὰ περὶ αὐτῶν. χωρεπίσκοποι δέ εἰσιν, οἱ σήμερον ἔν τισι κώμαις καὶ χώραις, Γρωτοπαπάδες λεγόμενοι. C D

Hic quidem canon ſine diſtinctione Chorepiſcopos ſine Epiſcopi permiſſione ordinare prohibet. At decimus Synodi Antiochenæ canon concedit eis Lectores tantum, vel Hypodiaconos vel Exorciſtas conſtituere, non autem Presbyterum vel Diaconum ordinare audere, ſine Epiſcopi civitatis illius cui & ille & regio ſubeſt voluntate. Magnus verò Baſilius inveniens miniſtros Eccleſiæ à Chorepiſcopis ſine examinatione factos, ſæpenumero autem & à Presbyteris & Diaconis introductos, contra Epiſcoporum ſuorum permiſſionem, non concedit Chorepiſcopis ſine illius ſententiâ ad Eccleſiaſticum miniſterium quempiam admittere; ſed dignos quidem à Chorepiſcopis inquiri, & admitti, non autem Clero eos connumerare, priuſquam quæ ad eos ſpectant, ipſi Epiſcopo retulerunt. Chorepiſcopi autem ſunt qui nunc in quibuſdam vicis & regionibus protopapades nominantur.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Τοὺς ἐν κλήρῳ, πρεσβυτέρους ἢ διακόνους ὄντας, ἀπεχομένους κρεῶν, ἔδοξεν ἐφάπτεσθαι, καὶ οὕτως, εἰ βούλοιντο κρατεῖν ἑαυτῶν· εἰ δὲ μὴ βούλοιντο, ὡς μηδὲ τὰ μετὰ κρεῶν βαλλόμενα λάχανα ἐσθίειν, καὶ μηδὲ ὑπείκειν τῷ κανόνι, πεπαῦσθαι αὐτοὺς τῆς τάξεως.

Canon XIIII.

Eos qui in clero ſunt, presbyteros vel diaconos, à carnibus abſtinentes, placuit illas attingere, & ſic, ſi velint, ab eis abſtinere: ſin autem nolint, ut nec olera, quæ cum carnibus apponuntur, comedere, & canoni non cedant, ab ordine ceſſare.

ΒΑΛΣ. Τὰ μὲν περιεχόμενα τῷ ἀποστολικῷ νέ. κανόνι, χάριν τῶν ἀπεχομένων γάμου, οἴνου καὶ κρεῶν, προηρμήνευται ἐκεῖσε. ἐπεὶ δὲ διελήφθη ἐν τῷ τοιούτῳ κανόνι, μὴ κολάζεσθαι τοὺς διὰ ἄσκησιν νηστεύοντας, ἀλλὰ τιμωρεῖσθαι τοὺς βλασφημοῦντας κατὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ θεοῦ· εἰκὸς δὲ εἰπεῖν τινάς, καὶ πόθεν ἀναφανήσονται οἱ διὰ ἀγαθὸν τρόπον καὶ οἱ διὰ φαῦλον νηστεύοντες; οἱ τοῦ παρούσης συνόδου πατέρες ὑμῶς καὶ τοῦτο διηυλήτησαν. ἔφασαν γάρ, εἰς εἰ βούλονται οἱ νηστεύοντες ἅπαν σκάνδαλον περιαιρῆσαι, ἐφαπτέσθωσαν μόνον τῶν κρεῶν, καὶ πάλιν νηστευέτωσαν εἰ αἱροῦνται. εἰ δὲ τοῦτο οὐ ποιήσουσιν, ἀλλ' ἐδὲ τὰ λάχανα τὰ μετὰ τῶν κρεῶν βαλλόμενα ἐσθίουσιν, ἀναγκαζόμενοι πάντως παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου ἐκ περισκαλήλαις πηγῶν, καταλαμβάνονται διὰ τρόπον ἐκ ἀγαθὸν ἀπέχεσθαι τῶν κρεῶν, καὶ καθαιρεῖσθαι, ὡς μὴ τῷ κανόνι ὑποταττόμενοι. καλῶς δὲ ἐκεῖσε μὲν ὁ κανὼν εἶπεν, ἢ παύεσθαι ἢ καθαιρεῖσθαι τούτους. ἐνταῦθα δὲ παύεσθαι τῆς τάξεως οἱ πατέρες διωρίσαντο. ἔτι γὰρ τοῦ ἀμφιβόλου μὴ λυθέντος, ὤφειλε πάντως ὁ αἰτιώμενος παρεγγυᾶσθαι περιαιρῆσαι διὰ τοῦ κρεοφαγῆσαι τὸ σκάνδαλον, καὶ οὕτω κατακριθῆναι. ἐνταῦθα δὲ τῆς ὑποψίας περιαιρουμένης διὰ τῆς ὑποτυ- E F

Bals. Quæ Apoſtolico lj. canone continentur, de iis qui à nuptiis & vino & carnibus abſtinent, illic ſunt poſita. Quoniam autem in eo canone tractatum eſt, eos non puniendos qui propter exercitationem jejunent; ſed eos eſſe coercendos, qui adverſus Dei œconomiam maledicè blaſphemèque loquuntur; Eſt autem veriſimile dixiſſe nonnullos, & undènam à nobis cognoſcentur qui bono more & qui malo jejunant? præſentis Synodi patres hoc quoque facile diſſolverunt. Dicunt enim quòd ſi volunt, qui jejunant, omnem offenſionem tolli, carnes tantum attingant, & jejunent ſi velint: Si autem hoc non facient, ſed neque olera quæ ſunt cum carnibus injecta comedunt, omnino ab Epiſcopo coacti ex aliquorum denunciatione, deprehenduntur non bono more à carnibus abſtinere, & deponantur, ut qui canoni non obediant. Rectè autem dixit illic canon, eos vel ceſſare, vel deponi. Hîc autem eos ab ordine ceſſare patres definiere. Cùm enim dubium adhuc non eſſet ſolutum, debebat omnino, qui accuſabatur, jubere veſcendo carnem tollere ſcandalum; & ſic condemnari. Hîc autem ablata ſuſpicione per œconomiam à patribus deſcriptam, neceſſariò, qui non facit ei convenienter, eo ipſo deponitur. Quoniam autem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Presbyterorum & Diaconorum ſolorum meminit præſens canon; dictus autem canon Apoſtolicus omnium hominum meminit: debes tu quoque, quæ illic dicta ſunt, ad omnes extendere. Ut eſt ergo veriſimile, ii quoque, qui Bogomilicæ hæreſis accuſantur, præſenti canoni conſentaneè coguntur carnibus vel caſeo veſci, & Bogomilici jejunii ſuſpicionem tollere: quin & paulo religioſiores complures Monachi, nolentes piſcibus jejunium ſolvere, propter ſanctæ Quadrageſimæ honorem, huic utique canoni convenienter ab eis quidem abſtinent; eorum autem jura comedunt, & olera quæ cum eis coquuntur. Et quod ſic quidem fit in eos, qui Bogomilicæ hæreſeos accuſantur, rectè fieri dixerit quiſpiam: quemadmodum & ſi quis carnem guſtet vel caſeum in hebdomadibus, in quibus Armenii vel alii hæretici jejunant; & maxime quando in ſuſpectâ regione verſatur. Hoc enim facit, ne unà cum hæreticis jejunare reputetur. Quod autem fit ab iis, qui in ſancta Quadrageſima jejunant, & jejunium ſolvunt, ut dictum eſt, non videtur mihi eſſe ignoſcendum. Oportebat enim eos jejunantes in iis jejunium non ſolvere, & Quadrageſimam deſpicatui habere. Canon autem dixit olera ejuſmodi comedere, non ut ſuadens à carnibus quidem abſtinere, quæ ſunt autem in eis olera comedere; ſed ut eos odio habens, qui propter carnium odium & abominationem, oleribus quoq; veſci recuſant, quę coquuntur cum carnibus. Ut ubique ejus, qui jejunium ſolvit, vel non ſolvit, affectio conſideretur. Latini verò Monachi, qui à carnibus quidem abſtinent, earum autem adipem cum oleribus indiſcriminatim comedunt, non mihi videntur huic canoni conſentaneè facere. Non enim, ne accuſentur quòd à carnibus abſtinent, adipe jejunium ſolvunt: ſed ut ventrem impleant, & gulæ blandiantur.

ZONAR. Si quis Epiſcopus Presbyter, aut Diaconus, à vino & carnibus, non exercendæ temperantiæ ſtudio ſed quaſi à damnatis rebus abſtineat, eos ſancti Apoſtoli canone quinquageſimo tertio deponi juſſêre. Quoniam vero credibile erat aliquos carnem & vinum, tanquam impuros cibos, averſari, qui ſe ab illis ſtudio exercendæ virtutis abſtinere profiterentur: hæc Synodus definivit, ut qui à carnibus abſtinere ſoliti, quibus diebus fidelium conventus peragebantur, eas attingerent, hoc eſt, iis veſcerentur; atque ita rurſum, ſi voluiſſent, ab iis poſtea temperarent. Quòd ſi eouſque à carnium eſu abſtineant, ut olera quoque cum iis decocta rejiciant, ab ordine ceſſare, hoc eſt ab eo, in quo ſunt conſtituti, honoris gradu repelli jubet.

ARIST. *Sacerdos à carnibus abſtinens, ubi tantum guſtaverit, ſic abſtineat: ſi verò nec olera quæ cum carnibus ſunt, deguſtet, à fungendo munere deſiſtat.*

Presbyter vel Diaconus à carnibus abſtinens, deguſtet. Si autem non perſuadeatur vel olera cum carne guſtare, deponatur, ut Dei opificium improbans, illudque calumniâ afficiens. Et quære ſanctorum Apoſtolorum canonem li.

CANON XV.

Ex iis, quæ pertinent ad Dominicum, quæcunque dum non eſſet Epiſcopus Presbyteri vendiderunt, revocare Dominicum: Epiſcopi autem judicio relinqui, an oporteat pretium recipere annon, propterea quòd rerum venditarum redditus majus pretium his ipſis ſæpe reddiderit.

BALS. In xii. can. Syn. Nicænæ ſecundæ ſatis tractavimus de alienatione immobilium Eccleſiaſticorum. Cùm autem præſentis Synodi patres intellexiſſent immobilia Epiſcopalia, quæ etiam Dominica appellantur, ut quæ Domino ſint dedicata, vacante Epiſcopatu

A πωθείσης οἰκονομίας παρὰ τῶν πατέρων, ὑπ ἀνάγκης ὁ μὴ κ τοῦτο ποιῶν καθαιρεῖ) ἀπεντεῦθεν. ἐπεὶ γ πρεσβυτέρων κ διακόνων μόνων ἐμνήσθη ὁ παρὼν κανών, ὁ γ ῥηθεὶς ἀποστολικὸς κανὼν πάντων τῶν ἀνθρώπων μέμνηται, ὀφείλ κ σὺ τὸν ἐνταῦθα διορισθέντα εἰς πάντας ἐκτεῖναι. ὡς ἔοικεν οὖν, κ οἱ αἰτιώμενοι διὰ βωγομιλικὴν αἵρεσιν ἀκολούθως τῷ παρόντι κανόνι ἀναγκάζον) κρεωφαγῆσαι ἢ τυροφαγῆσαι, κ διαιρῆσαι τὴν ὑποψίαν τ βωγομιλικῆς νηστείας· ἀλλὰ κ οἱ πλείους τ σκληροτέρων μοναχῶν, μὴ θέλοντες καταλῦσαι εἰς ἰχθῦας διὰ τ ἁγίας τεσσαρακοστῆς αἰδέσιμον, κ τοῦτον θῆθεν τ κανόνα, τούτων μὲν ἀπέχον), ἐσθίουσι γ

B τὰ ἀποθέσματα αὐτῶν κ τὰ σὺν αὐτοῖς ἑψόμενα λάχανα. κ ὃ μὴ οὕτω γινόμενον εἰς τοὺς κατηγορουμένους διὰ βωγομιλικὴν αἵρεσιν, καλῶς εἴποι τις γίνεσθαι· ὥσπερ κ ὃ ἀπογεύσασθαί τινα κρέατος ἢ τυροῦ εἰς τὰς ἑβδομάδας καθ' ἃς Ἀρμένιοι ἢ ἄλλοι αἱρετικοὶ νηστεύουσι· κ μᾶλλον ὅταν εἰς ὑποπτον χώραν διάγῃ. ποιᾷ γὰρ τοῦτο, ἵνα μὴ λογισθῇ σωννηστεύειν τοῖς αἱρετικοῖς. ὃ γ γινόμενον παρὰ τ νηστευόντων ἐν ταῖς ἁγίαις τεσσαρακοσταῖς, κ καταλυόντων, ὡς εἴρη), οὐ δοκεῖ μοι ἀκατάγνωστον. ἔστι γὰρ τοὺς νηστεύοντας μὴ καταλύειν ἐν τοιούτοις κ ἀτιμάζειν τὴν νηστείαν. ὁ γ κανὼν εἶπε μὲν ἐσθίειν τοιαῦτα λάχανα, οὐχ ὡς προτρέπων ἀπέχεσθαι μὲν

C τῶν κρεῶν, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς λάχανα ἐσθίειν, ἀλλ' ὡς μισῶν τοὺς διὰ ἐλευθερίαν κ ἀποφροφὴν τῶν κρεῶν ἀποτεθαρρηκότας κ αὐτοῖς τοῖς λαχάνοις τοῖς μ τ κρεῶν ἑψομένοις. ὥστε παντα χῇ ἡ διάθεσις σκοπεῖ) ἢ καταλύοντος κ μὴ καταλύοντος. οἱ γ Λατῖνοι μοναχοὶ τ κρεῶν μὲν ἀπεχόμενοι, τὸ δὲ στέαρ τούτων μ λαχάνων ἀδιαφόρως ἐσθίοντες, οὐ δοκοῦσί μοι ποιεῖν κ τ παρόντα κανόνα. οὐ γὰρ, ἵνα μὴ αἰτιαθῶσιν ὡς ἀπεχόμενοι τῶν κρεῶν, καταλύουσιν εἰς ὃ στέαρ, ἀλλ' ἵνα τ γαστέρα ἐμπλήσωσι κ τ φάρυγα θεραπεύσωσιν.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν πεντηκοστῷ τρίτῳ κανόνι οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι διετάξαντο, τοὺς μὴ μεταλαμβάνοντας κρεῶν κ

D οἴνου Ἐπισκόπους ἢ πρεσβυτέρους ἢ διακόνους, ὡς βδελυσσομένους αὐτά, κ οὐ δι' ἄσκησιν, καθαιρεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ εἰκὸς ἦν τινὰς βδελυττομένους τὸ κρέας κ τὸν οἶνον, ἀπέχεσθαι αὐτῶν, λέγειν δὲ ὅτι δι' ἄσκησιν αὐτῶν ἀπεχόμεθα, ὥρισεν ἡ συνόδος αὕτη, ἁπλῶς τῶν κρεῶν τοὺς ἀπεχομένους αὐτῶν, ἀντὶ τῆς ἀπωθείας αὐτῶν, κατά τινας καιροὺς σωφρόνων, κ ὕστερον αὖθις εἰ βέλοιντο ἐγκρατεύεσθαι. εἰ δὲ ὕστερον βάλοι) ἀπέχεσθαι αὐτῶν, ὡς μηδὲ λάχανα μ κρεῶν ἑψόμενα ἐσθίειν, παραύξοι αὐτοὺς τῆς τάξεως, τυπτόμενον ἔξωθεν τῆς βαθμοῦ κ τῆς τιμῆς ἐν ᾗ τυγχάνουσιν.

E ΑΡΙΣΤ. Ἱερατικὸς κρεῶν ἀπεχόμενος γευσάμενος μόνον, ὕστερον ἀπεχέσθω εἰ δὲ μηδὲ τ μ κρέατος γεύοιτο λαχάνων, πεπαύσθω.

Ὁ ἀπεχόμενος κρεῶν πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἀπογευσάσθω. εἰ δὲ ὑπείθει), ὡς μηδὲ τῶν λαχάνων τῶν μ κρέατος γεύσασθαι, καθαιρείσθω, ὡς τῷ τοῦ θεοῦ ἀποδοκιμάζων δημιουργίαν, κ διαβάλλων αὐτῷ. κ ζήτει κ τοὺς ἁγίων ἀποστόλων κανόνα νά.

ΚΑΝΩΝ ιέ.

F Περὶ τῶν διαφερόντων τῷ κυριακῷ, ὅσα ἐπισκόπου μὴ ὄντος πρεσβύτεροι ἐπώλησαν, ἀνακαλεῖσθαι τὸ κυριακόν. ἐν δὲ τῇ κρίσει τοῦ ἐπισκόπου ἐστί, εἴτε συμφέρει ἀπολαβεῖν τὴν τιμὴν, εἴτε κ μή, διὰ τὸ πολλάκις τὴν πρόσοδον τῶν πεπραμένων ἀποδεδωκέναι αὐτοῖς τούτοις πλείονα τὴν τιμήν.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ ιβ'. κανόνι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ὃ δεύτερον ἱκανῶς διελάβομεν περὶ ἐκποιήσεως ἀκινήτων ἐκκλησιαστικῶν. οἱ δὲ τ προύσης συνόδου πατέρες μαθόντες παρὰ ἱερέων διαπραθῆναι, χηρευούσης τ ἐπισκοπῆς, ἀκίνητα

Ψηφιοποιήθηκε από την

ἐπισκοπικὰ, καὶ τὰ κυριακὰ λεγόμενα, ὡς τῷ κυρίῳ ἀνατεθειμένα, μὴ ἀνεκτὸν τὸ γεγονὸς ἡγησάμενοι, διωρίσαντο ἀνακαλεῖσθαι ταῦτα τὸ κυριακὸν, ἤγουν καὶ τοῦ κυρίου λαὸν, ὡς τῆς πράσεως οὔσης ἀνυποστάτου, καὶ δι' ἄλλα μὲν πολλὰ, οὐχ ἧττον δὲ καὶ διὰ τὸ χηρεύειν τὴν ἐκκλησίαν ἐπισκόπου κατὰ καὶ τῆς διαπράσεως καιρόν. ὥσπερ δέ τινος εἰπόντος, τί ἄρα καὶ γενήσεται εἰς τὸ δοθὲν τίμημα παρὰ τῶν ἀγοραστοῦ; ἀπεφήναντο οἱ πατέρες παρὰ τῇ διακρίσει τῶν ἐπισκόπου τὰ περὶ τούτου εἶναι ἀνατεθειμένα, καὶ αὐτὸς δοκιμάζει, εἰ προσήκει καὶ ἀγοραστὴν λαβεῖν τὸ παρὰ τούτου δοθὲν τίμημα, εἴτε καὶ μή. εἰ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς εἰσόδου τῶν διαπραθέντος ἱκανώθη αὐτὸ, ἀναργύρως πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν ἀντιστραφήσεται τὸ ἀκίνητον· εἰ δ' οὐ, ἐξ ἀντιδιαστολῆς λάβῃ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἐπισκόπου. καὶ τὰ μὲν τῶν κανόνος ἐν τούτοις. ἐρωτήσει δέ τις, τίνος χάριν ὁ κανὼν πρεσβυτέρων μόνων ἐμνήσθη, καὶ οὐχὶ καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν; Λύσις. διὰ τῶν ὀνόματος τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἅπαντα κληρικὸν ἠνίξατο. μνησθεὶς γὰρ αὐτῶν, ὡς ὑπερεχόντων ἐν τῷ βαθμῷ, ἔδοξε καὶ περὶ ἄλλων διαλαβεῖν. ἂν γὰρ ἀνατρέπεται ἡ γεγονυῖα πρᾶσις παρὰ τῶν πρεσβυτέρων, πολλῷ πλείων ἀνατραπήσεται ἡ παρὰ ἑτέρων γινομένη κληρικῶν. ὥστε μὴ κατὰ ἀντιδιαστολὴν νοήσῃς τὴν παρὰ ἄλλων κληρικῶν οὕτω γινομένην πρᾶσιν ἐῤῥωμένην εἶναι. τῆς δὲ πράσεως ὡς ἀνυποστάτου ἀνατρεπομένης, πῶς οἱ πατέρες λέγουσι τῆς ἐπισκοπικοῦς εἶναι διακρίσεως τὸ ἀντιστραφῆναι τὸ τίμημα εἴτε καὶ μή; πάντως ὤφειλεν ὁ ἀγοραστὴς μὴ ζητεῖν τὸ τίμημα, κατὰ καὶ καθόλου νομικὸν κανόνα καὶ λέγοντα, ὁ ἐπὶ παρανόμῳ συνδιαγάγματι διδοὺς, ἀγωγὴν οὐκ ἔχει εἰς τὸ ἀναλαβεῖν τὸ δοθέν. Λύσις. οὐ διωρίσαντο οἱ πατέρες, ἐξ ἀνάγκης ἀντιστρέφεσθαι τὸ τίμημα, ὑπεναντίως τῷ ῥηθέντι κανόνι, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ ἐπιστατικώτερον ἀναγινώσκων καὶ κανόνα εὑρήσει τούτους ἀρνησαμένους τὴν ἀντιστροφὴν τῶν τιμήματος. ἐπεὶ γὰρ παρὰ τῇ ἐπισκοπικῇ διακρίσει τὰ περὶ τούτου ἀνέθεντο, κατὰ λόγον συμπαθέστερον καὶ εἶπον, ὡς ἀληθὴς ἀρχιερεὺς καὶ πρὸς τὸ τῆς ἐκκλησίας ἀποβλέψει ἀζήμιον, καὶ πρὸς τὸ τοῦ ἀγοράσαντος, καὶ ποιήσει τὸ δόξαν αὐτῷ ἀγαθοθελὲς καὶ ἀκατάγνωστον. κἂν μὴ ἀκριβές ἐστιν, ἔδοξαν ἀποφαίνεσθαι μὴ ἔχειν ἐνδύναμον ἀγωγὴν καὶ ἠγορακότα, καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλειν αὐτὸν παρακαλεῖν καὶ μὴ ἐνάγειν. ἀνάγνωσον καὶ κεφάλαιον δ'. τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου, τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα κϛ'. καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον κανόνα ιβ'. ὡσαύτως καὶ τὰς ἑρμηνείας τούτων.

A fuisse à sacerdotibus alienata; rati non esse ferendum quod factum est, ea jusserunt revocare Dominicum, seu Domini populum, utpote cùm venditio non potuerit consistere, cùm propter multa alia, tum etiam quòd tempore venditionis vacâsset Ecclesia. Perinde autem ac si dixisset quispiam, & quid fiet de pretio quod datum est ab emptore? pronunciârunt patres id esse situm in judicio Episcopi, & ipse examinabit, an oporteat emptorem accipere pretium quod ab eo datum est, an non. Si enim ex redditu ejus, quod venditum est, ei satisfactum fuerit, ipsum immobile non reddita pecunia ad Episcopatum redibit: Sin minùs, B argumento à contrario sumpto, pretium ab Episcopo recipiet. Et in his quidem canon consistit. Interrogaverit autem quispiam, quamobrem canon Presbyterorum tantùm meminit, & non etiam reliquorum Clericorum? Solutio. Nomine Presbyterorum omnem quoque Clericum innuit. Cùm enim eorum meminerit, ut qui in gradu antecellant, de aliis quoque tractare visum est. Si enim subvertatur venditio facta à Presbyteris; multo magis subvertetur quæ fit ab aliis Clericis. Quamobrem nej existimaveris, per argumentum à contrario sumptum, venditionem, quæ hoc modo fit ab aliis Clericis, esse validam. Cùm C autem subvertatur venditio, ut quæ consistere non possit, quomodo dicunt patres, in judicio Episcopi esse situm, an pretium reddatur an non? Debebat omnino emptor pretium non repetere, cùm sit universalis in jure regula, quæ dicit; Qui dat ob contractum illegitimum, non habet actionem ad repetendum quod datum est. Solutio. Non statuerunt patres necessariò reddendum pretium, adversus dictam legem; imo, si attentiùs legas canonem, invenies eos negavisse pretii redditum. Cùm enim id Episcopi judicio reliquerint, benigniori etiam ratione dixerunt, quòd verus Antistes & ad Ecclesiæ indemnitatem D respiciet, & ad emptoris, & quod ei æquum bonum videbitur, quodque non sit condemnandum, faciet. Quòd si id non fit accuratè & exactè, visi sunt pronunciare, non habere emptorem efficacem actionem, & propter ea debere ipsum admonere, non autem agere. Lege etiam caput iv. epistolæ sancti Cyrilli ad Domnum; Carthaginens. Syn. can. xxvi. Nicænæ Syn. ii. can. xii. similiter & eorum interpretationes.

ΖΩΝΑΡ. Εὰν μὴ ὄντος ἐπισκόπου ἐκποιήσωνταί τινα τῶν διαφερόντων ἀκινήτων τῇ ἐκκλησίᾳ οἱ τῶν κλήρου, διά τινα ἴσως κατεπείγουσαν χρείαν· διὰ γὰρ τῶν πρεσβυτέρων καὶ κλῆρον ἠνίξατο ὁ κανὼν, μνησθεὶς αὐτῶν τὸ ὑπερέχον τῶν βαθμοῦ· ἀνακαλεῖσθαι ταῦτα δύναται ἡ ἐκκλησία, ἤτοι ὁ ἐπίσκοπος. οὗ τῇ κρίσει ἀνατίθησιν ὁ κανὼν δοκιμάσαι, εἰ χρὴ ἀντιστραφῆναι τὸ τίμημα, ἢ μή. ἴσως γὰρ εὐπρόσοδον ὂν τὸ ἀκίνητον περιεποιήσατο τῷ ἀγοραστῇ πλείονα τὴν τιμήν. ὁ δὲ τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου εἰκοστὸς ἕκτος κανὼν ἀπρόσοδα ἀκίνητα δίδωσιν ἐκποιεῖσθαι, ἀνάγκης ἐπικειμένης, ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα μετὰ διαστίξεως.

ΑΡΙΣΤ. Εὰν τι τῆς ἐκκλησίας πρεσβύτεροι διαπράσοιεν, ἔστω ἀβέβαιον, καὶ μενέτω τῇ κρίσει τοῦ ἐπισκόπου.

Τελευτήσαντος ἐπισκόπου τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα ἀμείωτα ὀφείλουσι φυλάττεσθαι, παρὰ τῶν κληρικῶν· ἢ κληρικῶν μὴ ὑπόντων, παρὰ τῶν μητροπολίτου· ὥστε πάντα ἀποδοθῆναι τῷ χειροτονηθησομένῳ ἐπισκόπῳ, καὶ μήτε παρὰ τῶν μητροπολίτου, ἢ τῶν κληρικῶν σφετερίζεσθαί τι, ἢ ἀφαιρεῖσθαι τούτων· μήτε μὴν τὴν χηρεύουσαν ἐκκλησίαν ἐπὶ πολὺ ἀνεπίσκοπον μένειν· ἀλλ' ἐντὸς μηνῶν τριῶν τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι· εἰ μή που

ZONAR. Si quo tempore Ecclesia suo Episcopo E destituta est, necessariam forte ob causam, ex immobilibus ejus bonis Clerus quidpiam alienaverit, (Clerum siquidem Presbyterorum nomine canon intelligit, eorúmque potissimum, quod in superiori ordine collocati sint, meminit) id Ecclesia suo jure repetere, vel etiam Episcopus poterit. Cujus quidem judicio, reddendum sit necne pretium, permitti placet. Fieri enim potest, ut ager forte admodum fertilis magno pretio emptori sit addictus. Carthaginensis vero Syn. canon xxvi. infructuosas possessiones, si necessitas urgeat, sed cum aliquo id quoque discrimine alienari sinit.

ARIST. *Si Presbyteri quippiam ad Ecclesiam pertinens vendiderint, irritum sit, & penes Episcopi judicium maneat.*

Vitâ functo Episcopo Ecclesiæ bona imminuta à Clericis custodiri debent. Vel si nulli sint Clerici à Metropolitano ut omnia Episcopo qui postea ordinatus erit, reddantur, & neque à Metropolitano neque à Clericis in suum commodum eorum aliquid converti aut auferri, nec Ecclesiam diù vacantem manere oportet, sed intra tres menses Episcopum ordinari; nisi forsitan inexorabilis aliqua necessitas tempus ex-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tendi fecerit. Si quid itaque ex Ecclesiæ bonis tempore intermedio Clerici vendant, quo Ecclesia Episcopo vacat, infirmum erit, & penes Episcopi potestatem erit, aut venditionem evertere, ipsumque bonum recipere, aut eâ contentum esse, & pretium illius accipere; quære Synodi Chalcedonensis canonem trigesimum quintum.

τις ἀνάγκην ἀνάγκη ⊛ κτηνῶν ἐπεκτασθῆναι ἀφαιρεῖσθαι. εἴ τι οὖν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ κτηνους οἱ κληρικοὶ ἀφαιρέσωσι, κἂν ὁ ἐπίσκοπος ἡ ἐκκλησία χαίρειν ἔσαι ἀβέβαιον, καὶ πρὸς τῇ ἀξίᾳ τοῦ ἐπισκόπου κείσεται, ἢ τὸ πρᾶγμα ἀναιρήσῃ, καὶ ἐπανα-λαβεῖν τὸ πρᾶγμα, ἢ τέρξαι ταύτῃ, καὶ ἀπολαβεῖν τὴν τιμήν. ζήτει τὸ ἐν χαλκηδόνι συνόδου κεφάλαιον λέ.

Canon XVI.

De iis, qui rationis expertia animalia inierunt, vel ineunt, quicunque, priùs quam viginti quidem annos nati essent, peccarunt, postquam xv. annis substrati fuerint, communionem orationis assequantur. Deinde & cùm in communione quinque annis perseveraverint, tunc etiam oblationem attingant. Examinetur autem & eorum in substratione vita; & ita humanitatem consequantur. Quod si qui perseverantiùs his peccatis adhæserint, longam substrationem habeant. Quicunque autem hanc ætatem transgressi, & habentes uxores in hoc peccatum inciderunt, xxv. annis substrati, communionem orationis assequantur: deinde cùm in precum communione quinque annos peregerint, oblationem assequantur. Si qui autem & uxores habentes, & quinquagesimum annum transgressi, peccaverunt, in vitæ exitu communionem assequantur.

ΚΑΝΩΝ ις'.

Περὶ τῆς ἀλογευσαμένων, ἢ καὶ ἀλογευομένων, ὅσοι πρὸν εἰκοσαετεῖς γενέσθαι ἥμαρτον, πέντε καὶ δέκα ἔτεσιν ὑποπεσόντες κοινωνίας τυγχανέτωσαν τῆς εἰς τὰς προσευχάς. εἶτα καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀφαπλέσαντες ἔτη πέντε, τότε καὶ τῆς προσφορᾶς ἐφαπλέσθωσαν. ἐξεταζέσθω δὲ αὐτῶν καὶ ὁ ἐν τῇ ὑποπτώσει βίος· καὶ οὕτως τυγχανέτωσαν τῆς φιλανθρωπίας. εἰ δέ τινες καταλόγου ἐν τοῖς ἁμαρτήμασι γενόμενοι, πλὴ μακρὸν ἐχέτωσαν ὑπόπτωσιν. ὅσοι δὲ ὑπάρξαντες πλὴ ἡλικίαν τούτῳ, καὶ γυναῖκας ἔχοντες προσεπτώκασι τῷ ἁμαρτήματι, πέντε καὶ εἴκοσι ἔτη ὑποπεσέτωσαν, καὶ κοινωνίας τυγχανέτωσαν τῆς εἰς τὰς προσευχάς· εἶτα, ἐκπλέσαντες πέντε ἔτη ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς ὀλῆν, τυγχανέτωσαν τῆς προσφορᾶς. εἰ δέ τινες καὶ γυναῖκας ἔχοντες, καὶ ὑπάρξαντες ⊛ πεντηκοστὸν χρόνον, ἥμαρτον, ὅπι τῇ ἐξόδῳ τοῦ βίου τυγχανέτωσαν τῆς κοινωνίας.

BALS. Admirabilem & magna laude dignam divisionem hîc patres faciunt. Decernunt enim, ut qui cum ratione carentibus animalibus coierint, vel etiam coeunt, dicendum est autem, & etiam coituri sunt, si non sint quidem viginti annos nati, xv. annis substernantur, & postea digni qui cùm fidelibus orent quinquennio habeantur: eo autem expleto, divinorum quoque sint sacramentorum participes; debente Episcopo se in eos humaniùs gerere, si fortè pia eorum in substratione conversatio & pœnitentia id suadeat. Hæc autem dicunt in eos debere fieri, qui naturali quandoque necessitate peccant. Qui enim ad satietatem, id est, plusquam usus exigit, & indiscriminatim, ferino hoc & à ratione abhorrenti peccato usi sunt, longo tempore substernantur. Qui autem vigesimum annum excesserint, & uxores habentes in hoc peccatum inciderint, viginti quinque annis substerni oportere decernitur: & sic communione cum fidelibus quinquennio dignos haberi. His autem etiam impletis, divina quoque sacramenta assequi. Qui autem quinquagesimum annum transgressi, si & uxores habentes in tale quid inciderint, divina nunquam digni communione habebuntur, nisi in ipso vitæ exitu. Quoniam autem sancti patres eos qui peccant in tria divisêre; & jusserunt, aliter puniri eos, qui ad vigesimum annum nondum pervenerunt; aliter eos, qui quinquagesimum attigêre annum; aliterque qui illum excesserunt: (Iis enim, qui sunt ætate minores, peccantibus ignoscunt, propter naturæ necessitatem, & propter rationis & consilii infirmitatem: qui autem majoris sunt ætatis, & ideo firmioris & stabilioris rationis, eos magis puniunt; quemadmodum & ætate provectis, qui tale quid fecerunt, graviorem pœnam infligunt, ut sapientioribus, & qui non possint naturæ necessitatem prætexere.) Interrogaverit quispiam, cur eos quidem, qui vigesimum annum & quinquagesimum excesserunt, uxores habentes, peccantesque, patres puniunt: qui xx. autem annum nondum impleverunt, etiamsi uxores non habeant, puniunt? Solutio. In eos, qui ob florentem ætatem sunt in malum procliviores, iidémque insipientiores, patres humaniùs affecti sunt;

ΒΑΛΣ. Θαυμασίαν διαίρεσιν καὶ πολλοῦ ἀξίαν ἐπαίνου ποιοῦσιν οἱ πατέρες ἐνταῦθα. διαλέγονται γάρ, ὡς οἱ μὴ ἀλόγων ζώων συμφθαρέντες ἢ καὶ συμφθειρόμενοι, ῥᾴτιον δὲ καὶ συμφθαρησόμενοι, εἰκοσαετεῖς μὲν μὴ ὄντες, πεντεκαίδεκα ἔτη ὑποπεπέτωσαν, καὶ μετὰ τοῦτο τῆς μετὰ τῶν πιστῶν δυνῆς ἀξιούσθωσαν ὅπι πενταετίαν· καὶ ταύτης δὲ πληρωθείσης, μεταλαμβανέτωσαν τῶν θείων ἁγιασμάτων, τοῦ ἐπισκόπου ὀφείλοντος φιλανθρωπότερόν τι ἐπ' αὐτοῖς ποιῆν, εἴπερ ἴσως τοῦτο παρακαλεῖ ἡ κατὰ πλὴ ὑπόπτωσιν διαίρεσις αὐτῶν ἀναστροφὴ καὶ μετάνοια. ταῦτα δέ φασιν οὕτω γίνεσθαι εἰς τοὺς ἀπὸ φυσικῆς ἀνάγκης ἐνίοτε ἁμαρτάνοντας. οἱ γὰρ καταλήγοντες, τουτέστιν, ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν καὶ ἀδιαφόρως ἡλικιώμενοι τῇ ἀλογίστῳ ταύτῃ ἁμαρτίᾳ, ὅπι μακρὸν χρόνον ὑποπεπέτωσαν. τοὺς μήπω ὑπερβάντας ⊛ εἰκοσαετῆ χρόνον, καὶ γυναῖκας ἔχοντας προσπεσόντας τῷ ἁμαρτήματι τούτῳ ὅπι πέντε καὶ εἴκοσι χρόνους ὑποπίπτειν διορίζονται, καὶ οὕτω τῆς μετὰ τῶν πιστῶν κοινωνίας ἀξιοῦσθαι ὅπι χρόνοις πέντε. πληρωθέντων δὲ καὶ τούτων τυγχάνειν καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων. οἱ δὲ ⊛ πεντηκονταετῆ χρόνον ὑπερβάντες, ἐὰν καὶ γυναῖκας ἔχοντες εἰς τοιοῦτόν τι προσπέσωσιν, οὐδέποτε τῶν θείων ἀξιωθήσονται μεταλήψεως, εἰ μὴ ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ βίου. ἐπεὶ δὲ εἰς τοῦτο διεῖλον οἱ ἅγιοι πατέρες τοὺς ἁμαρτάνοντας, καὶ διαλύσωμεν ἄλλως κολάζεσθαι τοὺς μὴ φθάσαντας εἰς εἰκοσαετῆ χρόνον, καὶ ἄλλως τοὺς εἰς πεντηκονταετίαν κατήντησαντας, καὶ ἄλλως τοὺς ὑπερβάντας ⊛ πεντηκονταετῆ χρόνον· (τοῖς μὲν γὰρ ἐλαττόνως ἡλικίας οὖσι συγγνωμονοῦσιν ἁμαρτάνουσι διὰ πλὴ ἀνάγκλιτον τῆς φύσεως, καὶ διὰ τὸ ἀνοσιωτέρου τῆς γνώμης· τοῖς δὲ μείζονος ὄντας ἡλικίας καὶ κατὰ τοῦτο στερεωτέρους τῆς τὸ νοεῖν, πλειόνως κολάζουσι, ὡς καὶ τοὺς εἰς γῆρας ἐλπιζομένους ζωοῦτόν τι ἐπιλαμπόντας ὅπι πλέον σωφρονοῦσιν, ὡς σωφρονεστέρους καὶ μὴ δυναμένους φυσικῇ ἀνάγκῃ ἐκβαλέσθαι) ἐρωτήσῃ τις, διὰ τί τοὺς μὲν ὑπερβάντας ⊛ κ'. χρόνον καὶ ⊛ ν'. γυναῖκας ἔχοντας καὶ πλαίσαντας, οἱ πατέρες κολάζουσι, τοὺς δὲ μὴ πληρώσαντας πλὴ εἰκοσαετίαν, κἂν γυναῖκας οὐκ ἔχουσι, πυνθάνουσι; Λύσις. εἰς τοὺς ἔτι διὰ πλὴ ἡλικίαν τρεπτοὺς καὶ κακὸν ἀκμάζοντας, καὶ ὄντας ἀφρονεστέρους, φιλανθρωπότερον οἱ πατέρες διετάξαντο, καὶ οὐ προσέθεντο πλὴ τρεπτὸ

περὶ τῆς γυναικὸς διαστίξιν, ἀδιάφορον ἡγησάμενοι ὅ ἔ- A
χειν γύνας γυναῖκας εἴτε καὶ μή· τοὺς δὲ λοιποὺς πλέον
βαρύνοντες, ὡς μὴ συγγινωσκομένους ἢ διὰ παθημάτων
ἀκμῆς ἢ διὰ ἡλικίας ἀσπείκτου, ἐπήγαγον ὅτι πλέον τέ-
τευς τιμωρεῖσθαι, εἴγε ἔχοιεν καὶ γυναῖκας. πλὴν γίνωσκε,
ὡς κἂν μὴ ἔχοντες γυναῖκας σὺν οὐκ ἐκφεύξονται τὰ ὀφειλόμενα,
ἀλλὰ προμηθέως κολασθήσονται. μακρὰν μέντοι ὑποπλώ-
σιν τινὲς εἶπον τὴν ἐγκράτειαν, καταστηλιάζοντες τοῦτο διὰ
τοῦ νόμου, τοῦ λέγοντος διὰ μακροῦ χρόνου, τουτέστιν,
ἐνιαυσίους, δεσπόζεσθαι καὶ τῆς καλῆς πίστεως νομέως ὃ τοῦ
ἀπόντος ἀκίνητον. σὺν ἤρεσεν δὲ τοῦτο λέγοντες, διὰ ὃ
λέγεσθαι μακρὸν χρόνον καὶ Ⓜ δεκαετῆ, δι' οὗ ὁ καλῆ B
πίστεως νομεὺς δεσποτείαν κτᾶται ἀκινήτου διαφέροντος πρά-
γματος τινί, ἀλλ' ἤκουσεν μακρὸν χρόνον εἶναι Ⓜ, Ⓜ ὑ-
ποτετυπωμένον παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου. ἀκούων δὲ τοῦ νομίμου
λέγοντος, διὰ ἑνὸς ὀφειλομένου, τ' ἀποχῆς· δηλονότι τῶν θείων
ἁγιασμάτων, τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐν γήρᾳ οὕτως ἐπιλαθομένους,
μὴ εἴπῃς ἵνα ἄλλα ὀφειλόμενα μὴ ἐπιτελεσθῇ ὡς παραπομπὴν
ἐνέγκῃ. τῷ γὰρ φρικτῷ τούτῳ ὀφειλομένῳ ἐξ ἀνάγκης ἕπον-
ται καὶ τὰ λοιπά, κἂν εἰ μὴ πλείονα, ἀλλὰ τέως τεσσα-
κοντα ἔτη καὶ αὐτοὶ δουλεύσαι τοῖς ὀφειλομένοις ἀναγκασθή-
σονται. οὐ παρεπέμπετο δὲ οἱ τοσοῦτοι χρόνοι παρὰ τῶν
πατέρων, διὰ ὃ μετρητοὺς σφῶν ἀνθρώπους ζῆν ὀλί- C
γοις τεσσαράκοντα ψηφιζομένοις μετὰ τὴν πεντηκονταετίαν.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ζώοις ἀλόγοις συμφθαρέντας, οὐχ
ὁμοίως πάντας οἰκονομεῖσθαι ὁ κανὼν διατάττεται, ἀλλὰ
διαφορὰς ποιησάμενος καὶ ταῖς ἡλικίαις αὐτῶν. τοὺς μὲν γὰρ μέ-
χρι Ⓜ εἰκοσὼν φθάσαντας χρόνον πεντεκαίδεκα ἔτη βού-
λεται ὑποπίπτειν, εἶτα ἐν ἄλλοις πέντε ἔτεσι κοινωνεῖν
τοῖς πιστοῖς τῆς εὐχῆς, ἀντὶ τοῦ συνίστασθαι αὐτοῖς καὶ συν-
εύχεσθαι, καὶ μὴ τὰ πέντε ἔτη τῆς συστάσεως μεταλαμβά-
νειν καὶ τῶν θείων δωρεῶν. χρὴ δέ, φησι, καὶ τοῦ διαγω-
γοῦ αὐτῶν ἐξετάζεσθαι, τοὺς ἐν τοῖς χρόνοις τῶν ὀφει- D
μένων, ὡς εἴγε ἀδιαφόρως καὶ ἐν τοῖς καιροῖς τούτοις ζῶ-
σι, καὶ σὺν ἐνδείκνυνται θερμότητα ἐν τῇ μετανοίᾳ, σὺν
ἂν τύχωσι φιλανθρωπίας. εἰ δέ τινές, φησιν, ὅτι μακρὸν
χρόνον ἥμαρτον, καὶ εἰς κέρδη ἀνεφορήθησαν τοῦ κακοῦ, οἱ
τοιοῦτοι τοῦ μακρὰν ἐκπεσεῖν ὑποπλώσιν, ἤτοι Ⓜ εἰκο-
σαετῆ χρόνον. καὶ Ⓜ τοῖς πολιτικοῖς γὰρ νόμοις, μακρὸς
χρόνος ὁ εἰκοσαετὴς λέγεται. καὶ ταῦτα μὲν περὶ νέων φη-
σὶν ὁ κανὼν, καὶ μηδὲ γυναῖκας ἐχόντων. ὅσοι δὲ τοῦ τῆς
νεότητος ἡλικίαν ὑπερβάντες, καὶ εἰς ἄνδρας καταστάντες,
καὶ γυναιξὶ συζῶντες προσέπεσον τῷ ἁμαρτήματι τούτῳ,
τοὺς τοιούτους ὑποπίπτειν μὲν λέγει ὁ κανὼν εἴκοσι καὶ E
πέντε ἔτη, καὶ οὕτως ἕπεσθαι πέντε κοινωνεῖν τοῖς πιστοῖς
τῆς εὐχῆς, καὶ μὴ τὰ τριάκοντα ἔτη τυγχάνειν τῆς ἁ-
γίας μεταλήψεως· τοὺς δὲ καὶ γυναῖκας ἔχοντας, καὶ εἰς
γήρας ἤδη κλίναντας, καὶ ἔτι τῷ κακῷ τούτῳ συνεχο-
μένους, σὺν ποτὲ βούλεται ἀξιοῦσθαι τῆς θείας μεταλή-
ψεως, εἰ μὴ ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ βίου.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἀλογευόμενος πρὸ τῆς εἴκοσι χρόνων,
πεντεκαίδεκα ἔτεσιν ὑποπιπτέτω· εἰ δὲ καὶ τὴν ἡλικίαν
ταύτην ὑπερβάς, καὶ γυναῖκα ἔχων, συμπέπλωκε, πέν-
τε καὶ εἴκοσιν ἔτεσιν ὑποπιπτέτω. ὁ δὲ καὶ γυναῖκα ἔχων, F
καὶ ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα τελῶν ἔτη, ἄχρι τ' ἐξόδου
ὑποπιπτέτω.

Τὸ μὲν ὀγδοηκοστὸν πρῶτον κεφάλαιον τοῦ ἑξηκοστοῦ
ἑβδόμου τίτλου τοῦ ἑξηκοστοῦ βιβλίου τῆς βασιλικῆς, ἀλο-
γευομένους λέγει τοὺς κτηνοβάτας· οὓς καὶ προστάττει καυ-
λοκοπεῖσθαι· καὶ τοὺς μετ' ἀρρένων τοῦ ἀσημοσυνίου ἐργαζο-
μένους. οὓς καὶ διορίζεται ὁ κανὼν εἰ μὲν ἥττονες τῆς εἴκοσι
χρόνων εἰσὶν, ὅτι πεντεκαίδεκα ἔτεσιν ὑποπίπτειν, καὶ
ἐφ' ἕτερα πέντε σωίστασθαι μετὰ τῶν πιστῶν, καὶ μόνων τῆς
εὐχῆς κοινωνεῖν· εἶτα τῆς θείων ἁγιασμάτων ἐφάπτεσθαι.

nec de uxoribus distinctionem admiserunt, nihil referre arbitrati an uxores habeant, an non: reliquos autem severiùs excipientes, ut quibus neque propter perturbationum vehementiam, nec ætatis instabilitatem venia detur; intulerunt eos etiam magis puniri, si quidem uxores habent. Scias tamen, quòd etiam qui uxores non habent, pœnas non effugient: sed similiter punientur. Longam autem substrationem dixerunt nonnulli, tempus viginti annorum, hoc ex lege probantes, quæ dicit, longo tempore, id est, viginti annis, à bonæ fidei possessore usucapi & dominio acquiri absentis rem immobilem. Hoc autem dicentes non placuerunt, eò quòd etiam longum tempus dicatur decennium, quo bonæ fidei possessor dominium acquirit rei immobilis, quæ ad præsentem pertinet: sed audierunt, longum esse tempus quod ab Episcopo definitur. Cùm autem audis canonem dicentem, per unam pœnam, scilicet, à sacramentis abstinentiam, eos puniri, qui sic in senectute deliquerunt; ne dicas alias pœnas non induci, ut quæ fuerint silentio præteritæ. Hanc enim horrendam pœnam reliquæ quoque necessariò consequuntur, si non plures: quin & ad annos usque triginta ipsi pœnis servire cogentur. Non sunt autem à patribus adjecti tot anni; quòd pauci admodum homines vivant triginta annis post quin- C quaginta computatis.

ZONAR. Qui cum bestiis ratione carentibus rem habuêre, non omnes eodem modo, sed variè pro ætatum varietate, puniendos esse canon decernit. Qui enim xx. annum nondũ excessêre, quindecim annos substerni, tum aliis quinque cum fidelibus in precatione communicare, hoc est, cum eis simul consistere precibúsque fundendis vacare, ac eo quinquennio exacto divinis quoque muneribus potiri jubet. Vitam quoque, inquit, ipsorum, interea dum criminibus expiandis obnoxii sunt, observare D oportet: ita ut si illo quoque pœnitentiæ tempore dissolutè vitam agant, nec ullum in eluendis criminibus animi ardorem demonstrent, nulla sit eis vicissim benignitas impertienda. Quòd si qui, inquit, longo tempore in sceleribus volutati sunt, seque improbitate affatim expleverunt; longo quoque tempore, viginti scilicet annis, in substratione degant. Nam civilium quoque legum æstimatione, viginti annorum spatio tempus longum definiri censetur. Atque hæc quidem de junioribus; nec matrimonio sociatis, canon statuit. Quicunque vero ætatis hujus, adolescentiæ nimirum, limites transgressi, atque in viros relati, uxoribúsque conjuncti eo se flagitio E contaminavêre; illos canon quinque & viginti annos in substratione agere, tum deinde quinquennio fidelium precibus communicare, atque exactis demum xxx. hisce annis sacra communione potiri jubet: Qui vero uxoribus copulati, ætateque jam affecta, hujusmodi se nihilominus crimine implicuêre; non aliàs, quam in extremo spiritu, sacræ communionis participes fieri licere decernit.

ARIST. *Qui rationis expertia animalia iniverit ante annos viginti, quindecim annis substernatur. Si istam vero ætatem excesserit, & uxorem habuerit, in istud vero facinus inciderit, quinque & viginti annis substernatur. Qui verò & uxorem habuerit, & quinquaginta annos transegerit usque ad vitæ exitum substernatur.* F

Octogesimum quidem primum caput trigesimi septimi tituli sexagesimi libri Basilicorum à ratione aberrantes vocat eos, qui jumenta ineant, eosque virile dissectos esse mandat, & eos qui cum masculis turpitudinem committunt: quos & statuit canon, si viginti annis minores essent, quindecim annos substerni, & alios quinque consistere cum fidelibus, & precum solarum participes esse, postea divina Sacramenta attingere. Eos

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

autem qui viginti annos transilierunt, & uxores habent, & in hujusmodi passionem incidunt, cum viginti quinque annos in subsstratione transegerint, & alios quinque in precum communione, postea divinorum Sacramentorum participes esse. Eos autem qui quinquagesimum annum transegerunt, uxores habentes, totam vitam substerni, & in discessu boni viatici compotes fieri.

A τοὺς δὲ τοὺς εἴκοσιν ὑποβάσεως χρόνους, καὶ γυναῖκας ἔχοντας καὶ τῷ τοιούτῳ ἁμαρτήματι πάλιν εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη πελάσωσιν ἐν τῇ ὑποπτώσει, καὶ ἕτερα πέντε ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν εὐχῶν, μετὰ ταῦτα τυγχάνειν τῆς μετοχῆς τῶν θείων ἀναμαγμάτων· τοὺς δὲ καὶ πεντηκονταετῆ χρόνον ὑποβεβλήκοτας, γυναῖκας ἔχοντας· ὑποπίπτειν δεῖ βίου πότοις, καὶ ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ ἀγαθοῦ ἐφοδίου ἀποτυγχάνειν.

Canon XVII.

Eos, qui rationis expertia animantia inierunt, sive qui leprosi sunt vel fuerunt, jussit sancta Synodus inter hybernantes orare.

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Τοὺς ἀλογοβιαμίοις καὶ λεπροὺς ὄντας, ἤτοι λεπρώσαντας, τούτους προσέταξεν ἡ ἁγία σύνοδος εἰς τοὺς χειμαζομένους εὔχεσθαι.

B

Bals. De iis, qui ratione carentia animalia ineunt, in præterito canone satis diximus. Præsens autem canon eos leprosos nominans, sive immundos & pollutos, juxta legem Mosaïcam, decernit ut inter hybernantes orent. Dixerunt autem nonnulli, eos hybernantes appellari, qui sunt à Dæmone correpti: Non est autem hoc verum, ut mihi videtur. Qui enim à Dæmone corripiuntur, vel perpetuò insaniunt, & nunquam precantur; vel ex intervallo, & communicare eis permittitur: quod iis, qui cum bestiis coierint, ex hoc loco non conceditur. Hybernantes ergo proprie appellabuntur, qui stant in narthece, & divinas scripturas audiunt; qui locum eorum tenent, qui hyeme seu tempestate agitantur, & in Ecclesiasticum salutis portum ingredi non sinuntur. Quòd autem ita sit, ex iis manifestum est, quæ in canonem superiorem dicta sunt. Quoniam enim in illo de aliis quidem locis, subsstrationis scil. & communionis, quæ consentanea fuerunt, patres jussêre; auditione autem nihil penitus tractarunt: hîc de hoc quoque loco definierunt; ut illic subauditur. Neque enim fieri poterat, ut qui sic puniretur, ante subsstrationem in loco audientium non staret.

Βαλσ. Περὶ τῶν ἀλογοβιαμίων ἱκανῶς διελάβομεν ἐν τῷ προλαβόντι κανόνι. ὁ δὲ παρὼν κανὼν, λεπροὺς τούτους καλούμενος, ἤτοι ἀκαθάρτους, καὶ μεμιασμένους, κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, διορίζεται δεῖσθαι αὐτοὺς εἰς τοὺς χειμαζομένους εἶπον δέ τινες χειμαζομένους εἶναι τοὺς δαιμονιώτας· οὐκ ἔστι δὲ τοῦτο ἀληθὲς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. οἱ γὰρ δαιμονιῶντες, ἢ διὰ παντὸς μαίνονται καὶ οὐδέποτε δύνανται, ἢ ἐκ διαλείμματος, καὶ μεταλαμβάνειν εὐχῶν συγχωροῦνται· ὅθεν εἰς τοὺς ἀλογουμένους ἀπαντᾶν οὐ συγχωροῦνται. χειμαζόμενοι τοίνυν κληθήσονται κυρίως, οἱ ἐν τῷ νάρθηκι ἱστάμενοι, καὶ ἀκροώμενοι τῶν θείων γραφῶν, ὅπου ἐπέχοντες χειμαζομένων, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν λιμένα τῆς σωτηρίας εἰσελθεῖν μὴ συγχωρούμενοι. ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, δῆλον καὶ ἀπὸ τῶν ῥηθέντων εἰς τὴν διελθοῦσαν κανόνα. ἐπεὶ γὰρ ἐκείνῳ μὲν περὶ τῶν ἄλλων τόπων, ἤγουν τῆς ὑποπτώσεως καὶ τῆς κοινωνίας, τὰ εἰκότα οἱ πατέρες παρεκελεύσαντο, περὶ δὲ τῆς ἀκροάσεως οὐδέν τι διέλαβον, ὁρισμὸν ἐνταῦθα καὶ τὰ περὶ τοῦ τοιούτου τόπου, ὡς ἂν κἀκεῖσε ἐξακούηται. ἀδύνατον γὰρ ἦν, τὸν οὕτως κολαζόμενον μὴ στῆναι εἰς τὸν τόπον τῶν ἀκροωμένων πρὸ τῆς ὑποπτώσεως.

C

D

Zonar. Qui cum bestiis rem habuêre, & lepra infecti, hoc est, impuri pollutique sunt, (hoc autem ex Mosaicæ Legis præscripto, quem lepra invasisset pollutum existimante) vel qui lepra infecti fuere, hoc est, à quibus ipsæ quoque bestiæ pollutæ sunt, inter hybernantes, hoc est, cum hybernantibus orare syn. decreto jubentur. Hybernantes porro nonnulli Dæmone correptos dicunt; sed ego eos hoc loco à Syn. Patribus intelligi haud existimo. Nam Dæmone correpti vel omnino furiosi sunt, ac perpetuo insanientes nullo unquam tempore precationi vacant; vel ex intervallo laborant, eisque interea, dum sui compotes sunt, ex Timothei Alexandrini canone tertio, etiam communicare permissum. Quòd si cùm iis, qui ex intervallo à Dæmone agitantur, sine discrimine bestiariis hujusmodi desultoribus precari concessum sit; quæcunque superiori canone de variis peccantium ordinibus constituta fuerant, hic canon evertit. Quid sit igitur inter hybernantes orare haud facile dixerim.

Ζωναρ. Τοὺς ζώοις ἀλόγοις συμφθαρέντας καὶ λεπροὺς ὄντας, ἀντὶ τοῦ ἀκαθάρτους, μεμιασμένους (τοῦτο δὲ κατὰ τὸν Μωσαϊκὸν νόμον, ὃς τοὺς λεπροὺς ἀκαθάρτους ἐνόμιζεν) ἤτοι λεπρώσαντας ἤγουν καὶ αὐτὰ τὰ ζῶα μιάναντας τούτους, ἡ συνόδος διετάξατο, εἰς τοὺς χειμαζομένους εὔχεσθαι, ἤτοι μετὰ τῶν χειμαζομένων. χειμαζομένους δὲ τινες καλοῦσι τοὺς δαιμονιῶντας, οὐκ οἶμαι δὲ τούτους λέγειν ἐνταῦθα τοὺς ἐκ τοῦ συνόδου πατέρας. οἱ γὰρ δαιμονιῶντες, ἢ διὰ παντὸς μαίνονται, καὶ οὐδέποτε δύνανται ἀδιάλειπτον ἔχοντες τὴν μανίαν, ἢ ἐκ διαλειμμάτων πάσχουσι, καὶ ἐν τοῖς διαλείμμασιν, ὅτε σωφρονοῦσι, καὶ μεταλαμβάνειν εὐχῶν συγχωροῦνται, κατὰ τὸν γ'. κανόνα τοῦ Ἀλεξανδρείας Τιμοθέου. εἰ οὖν τοῖς ἐκ διαλειμμάτων δαιμονιῶσι συνδύξον ἀδιακρίτως οἱ ἀλογευσάμενοι, παρακεκινδύνευκε διὰ τούτου τοῦ κανόνος αἵρεσίς καὶ διαίρεσις τῷ προλαβόντι κανόνι. τί οὖν ἐστὶ τὸ εἰς τοὺς χειμαζομένους εὔχεσθαι, ἐκ ἔχω εἰπεῖν.

E

Arist. *Leprosus qui bestias iniit, vel etiam leprâ infecit, cum hybernantibus comprecetur.*

Αριστ. Ὁ λεπρὸς ἀλογοβιαμίῳ, ἢ καὶ λεπρώσας, τοῖς χειμαζομένοις συνδύχριτο.

Quandoquidem immundus erat in lege Mosaïcâ leprosus, idcirco canon eum qui jumenta iniit, ut immundum vocat leprosum. Vult itaque eos qui cum mulieribus præter naturam, aut cum masculis, aut cum bestiis turpitudinem commiserunt, seque leprosos reddiderunt, & aliis de suâ impertiuntur immunditiâ ut immodicè utentes passione, cum hybernantibus comprecari. Hybernantes autem sunt secundùm magnum Dionysium qui à spiritu pravo vexantur, qui cum fidelibus orare non permittebantur, sed loca habebant præscripta & in iis preces effundebant. Quære Basilii magni can. lxii. & lxiii. & ob eandem lasciviam pœnas majores invenies.

F

Επειδὴ ἀκάθαρτος ἦν ὁ λεπρὸς ὃν τῷ νόμῳ τῷ τοῦ Μωσέως· κατὰ τοῦτο καὶ ὁ καινὸν τὸν ἀλογοβιαμίωνα, ὡς ἀκάθαρτον καλονομάζει λεπρόν. βούλεται οὖν τοὺς τοιούτους τοὺς ἐν γυναιξὶ παρὰ φύσιν, ἢ ἐν ἄρρεσιν, ἢ ἐν ἀλόγοις τὴν αἰσχρὰν ἐργαζομένους, καὶ λεπρώσαντας ἑαυτοὺς, ἢ καὶ ἑτέρους τῆς οἰκείας μεταδόντας ἀκαθαρσίας, ὡς κατακρίσεως χρησαμένους τῷ πάθει, μὴ τῆς χειμαζομένων συνδύχεσθαι. χειμαζόμενοι δέ εἰσι, κατὰ τὸν μέγαν Διονύσιον, οἱ ὑπὸ πνεύματος πονηροῦ κατεχόμενοι, οἱ μὴ τῆς πιστῶν ἡ συνευχωροῦντο δύχεσθαι, ἀλλὰ τόπους εἶχον ἀφωρισμένους, καὶ ἐκύροντο ἐν αὐτοῖς. ζήτει δὲ μεγάλου Βασιλείου κανόνα ξβ'. καὶ ξγ'. καὶ εὑρήσεις ὅπου τῆς τοιούτων ἀσελγείας ἔπεσε τὸ ἐπίτιμα.

Ψηφιοποιήθηκε

ΚΑΝΩΝ ιή.

Εἴτινες Επίσκοποι καταςαθέντες, ϗ μὴ δεχθέντες ὑπὸ τῆς παροικίας ἐκείνης, εἰς ἣν ὠνομάσθησαν, ἑτέραις βέλοιντο παροικίαις ἐπέναι, ϗ βιάζεσθαι τὰς καθεςῶτας, ϗ ςάσεις κινεῖν κατ' αὐτῶν, τέτους ἀφορίζεσθαι. ἐὰν μέντοι βέλοιντο εἰς τὸ πρεσβυτέριον καθέζεσθαι, ἔνθα πρότερον πρεσβύτεροι, μὴ ἀποβαλλέσθω αὐτοὺς τῆς τιμῆς· ἐὰν δὲ διαςασιάζωσι πρὸς τοὺς καθεςῶτας ἐπὶ ἐπισκόπους, ἀφαιρεῖσθαι αὐτοῖς ϗ τὴν τιμὴν τῦ πρεσβυτερίου ϗ γίνεσθαι αὐτοὺς ἐκκηρύκτους.

CANON XVIII.

Si qui constituti Episcopi, & ab illa paræcia, in quam nominati fuerunt, non susceptí, alias velint paræcias invadere, & iis, qui constituti sunt, vim afferre, & seditiones adversus illos excitare, eos segregari. Sin autem velint in Presbyterio residere, in quo priùs erant Presbyteri, ipsos honore non moveri: Quòd si etiam adversus eos, qui illic constituti sunt, Episcopos, seditiones excitaverint, honorem quoque presbyterii ab eis auferri, & illos abdicatos effici.

ΒΑΛΣ. Οιδ'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποςόλων ϗ ὁ ιέ. ϗ ὁ λς'. ἀλλὰ μὴν ϗ ὁ ιζ'. ϗ ὁ ιή. κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, πολλά τινα διαλαμβάνουσι περὶ τῶν χειροτονυμένων ἐπισκόπων, ϗ μὴ δεχομένων ὑπὸ τῶν παροικιῶν αὐτῶν, ϗ ἀνάγνωθι τέτους. ὁ μέντοι παρὼν κανὼν διορίζει, τὺς μὲν δεχθέντας ἐπισκόπους, εἰς ἃς ὠνομάσθησαν παροικίας, μὴ ἀπέρχεσθαι εἰς ἑτέρας, ϗ βιάζειν τὺς προέδρους αὐτῶν, ϗ μήτε μὰ διεγείρειν ϗ τέτων τὺς ὑπ' αὐτὺς κληρικὺς τε ϗ λαϊκύς. τὺς δὲ τοιῦτόν τι ποιοῦντας ἀφορίζεσθαι. ὡς δὲ τινα εἰπόντα, ϗ ποῖα ἔςαι τόπα κατοικίας τοῖς τοιέτοις; ἐπήγαγον οἱ πατέρες, ὡς εἰ βέλοιντο οἱ χειροτονηθέντες διάγειν εἰς ἑτέρας παροικίας, ἤγουν εἰς τὰς πρότερας κατοικίας αὐτῶν, ϗ ἀνέχονται εἰς πρεσβυτέρου τόπου καθῆσθαι, ὑ κωλυθήσονται· τοίνυν ϗ οὕτω μὲν ποιοῦντες ἀνενόχλητοι διατηρηθήσονται, ἔχοντες τὴν ποιαύτην τιμήν. ἐὰν δὲ ςάσεις ϗ διαφορὰς ἔχωσι μετὰ τῆς ἐγχωρίου Επισκόπου, ἀφαιρεθήσονται ϗ τὴν πρεσβυτέρου τιμὴν, ϗ ἔσονται ἀκήρυκτοι. ταῦτα τῶν κανόνων διορίζομένου, μὴ εἴπῃς τὺς μὲν δεχθέντας ἐπισκόπους καθῆσθαι εἰς τὺς τόπους τῶν πρεσβυτέρων ἀλλ' ὑποβάλλοντι τῆς τιμῆς τῦ ἐπισκοπικῦ ἀξιώματος, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἕτερον τόπον τῦ πρεσβυτερίου μείζονα. τυχὸν γάρ τινος ἐξ αὐτῶν ὄντος ἀπὸ Ηρακλείας, ϗ ὑποςρέψαντος εἰς ταύτην, οἱ μὲν πρεσβύτεροι, ὧν εἷς ποτε καὶ ὁ ψηφισθείς, τοὺς τῶν ἱερέων ἕξουσι τόπους. ὅστις δὲ εἰς ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα μεταναβιβασθεὶς μετὰ λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς Ηρακλείας καθίσει· ϗ ὑπὲρ ἐσκαμμένα πηδῶν, τουτέστιν ἰδιούμενος τὸν τῦ μητροπολίτου τόπον, ὐκ εἰσακουσθήσεται. τὸ γὰρ καθῆσθαι τοῦτον μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, ὅτε ϗ ἑτέρων ἐπισκόπων καθέδρα ἔςιν, ὕβρις ἔςὶν τῆς ἀρχιερωσύνης. ὀφείλεις οὖν οὕτως διανοεῖσθαι, ὅτι ὁ ἐγχώριος Επίσκοπος ὐκ εἶχε συνόντας αὐτῷ ϗ ἑτέρους Επισκόπους, ἀλλὰ μόνους πρεσβυτέρους, οἳ ϗ συνεκάθηντο. τὸ ἀφαιρεῖσθαι δὲ τὸν βαθμὸν ταῦτα ποιοῦντα τῆς τιμῆς τῦ πρεσβυτερίου, ϗ γίνεσθαι ἐκκήρυκτον, μὴ νοήσῃς ἐκλαμβάνεσθαι εἰς καθαίρεσιν, ἀλλ' εἰς μόνην ὑποβολὴν τῆς τιμῆς τέτου, ἤγουν ὑδὲ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καθῆσθαι ἀξιωθήσεται.

ΒΑLS. Quartus decimus canon sanctorum Apostolorum, & xv. & xxxvi. quin etiam xvii. & xviii. canon Antiochenæ Synodi, multa tractant de Episcopis, qui ordinantur, & à suis paroeciis non suscipiuntur; & lege eos. Præsens verò canon decernit, ut Episcopi, qui non sunt suscepti in paroecias in quas nominati sunt; in alias non abeant, nec earum præsulibus vim afferant; neque adversus eos Clericos suos & Laicos excitent: ii verò, qui tale quid faciunt, segregentur. Tanquam verò dixerit aliquis, & quisnam erit eis locus habitationis? subjunxerunt patres, quòd si velint quidem, qui ordinati sunt, in aliis paroeciis degere, scilicet in suis prioribus habitationibus, & in Presbyteri loco residere sustineant, non prohibebuntur; & si sic agant, omnis molestiæ expertes conservabuntur, eum honorem habentes: Sed si cum illius loci Episcopo seditiones dissentionésque excitaverint, Presbyteri quoque eis honor detrahetur, & abdicati erunt. Hæc cùm canon decernat, ne dixeris Episcopos, qui suscepti non sunt, in locis Presbyterorum sedere, ut deprimatur honos Episcopalis dignitatis: sed quòd non sit alius locus major Presbyteratu. Si quis enim fortè eorum sit Heracleanus, & eò redierit, Presbyteri quidem, quorum aliquando unus erat & ipse electus, sacerdotum locos obtinebunt: Hic verò ad Episcopalem dignitatem promotus, cum reliquis Heracleæ Episcopis sedebit; septa autem transiliens, hoc est Metropolitani locum sibi usurpans, non exaudietur. Eum enim tunc cum Presbyteris sedere, quando est aliorum Episcoporum sedes, est ignominia Episcopatus. Debes ergo facti speciem sic hoc in loco ponere, quòd ejus loci Episcopus non habebat alios Episcopos qui unà cum eo agerent; sed solos Presbyteros, qui etiam simul sedebant. Presbyteratûs autem honorem ab eo, qui sic agit, auferri, & abdicatum fieri, ne intellexeris de depositione accipi; sed de ejus sola honoris ablatione: scilicet ne, ut cum Sacerdotibus quidem sedeat, dignus habebitur.

ΖΩΝΑΡ. Εάν τινες Επίσκοποι καταςαθέντες, ἀντὶ τῶν χειροτονηθέντες, μὴ δεχθῶσι παρὰ τῆς παροικίας εἰς ἣν ὠνομάσθησαν, ἢ ἐπικληθῶσιν ὑπλουότι Επίσκοποι· ἐπέλθωσι δὲ ἑτέρᾳ παροικίᾳ ἤγουν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ϗ ἀθροισμῷ πισῶν, ϗ βιάζωνται τὺς καθεςῶτας ἐκεῖ, τὺς κεχειροτονημένους ὂν τῇ παροικίᾳ ἐκείνῃ, κυςάσεις κινῶσι κατ' αὐτῶν, τέτους ὁ κανὼν ἀφορίζεσθαι κελεύει, ὥςε μὴ σωτιμᾶσθαι τοῖς Επισκόποις. εἰ δὲ βούλοιντο συνκαθῆσθαι τοῖς πρεσβυτέροις, τοῦτο τυγχάνειν, ἤτοι, πρεσβυτέρου ἔχειν τιμήν. ἐὰν δὲ ςάσεις κινῶσι πρὸς τοὺς ὄντας ἐκεῖ Επισκόπους, τότε ϗ τῦ πρεσβυτέρου πᾶσα ςερεῖσθαι αὐτὺς, ϗ γίνεσθαι ἐκκηρύκτους, τυτέςι ϗ τῆς ἐκκλησίας ἐκπίπτοντας.

ΖΟΝΑR. Si qui forte postquam Episcopi constituti, hoc est creati sunt, in ea paroecia ad quam nominati, cujusque videlicet Episcopi dicti sunt, haud recipiantur; alteram vero ipsi paroeciam, hoc est, alteram Ecclesiam conventúmq; fidelium invadant, ac iis, qui in illa constituti, qui illius scilicet paroeciæ Episcopi creati sunt, vim afferant, seditionibúsq; perturbent: segregari eos, ita ut nequaquam eodem cum Episcopis honore afficiantur, hic can. decernit. Si vero cum Sacerdotibus assidere velint, id obtinere, ut scilicet sacerdotalem habeant dignitatem, haud vetat. Quòd si eos quoque, qui illic degunt Episcopos seditionibus vexent, Sacerdotis quoq; dignitate privari, & abdicatos effici, hoc est ab Ecclesia expelli jubet.

ΑΡΙΣΤ. Ο Επίσκοπος καταςάς, εἰ ὑ δέχεται παρὰ τῆς παροικίας εἰς ἣν ἐκλήθη, ἀλλ' ἑτέροις ἐπισκόποις ἐνοχλεῖ· ἀφοριζέσθω. εἰ δὲ τοῖς πρεσβυτέροις ἐθέλει συναριθμεῖσθαι, συναριθμείσθω· εἰ δὲ ϗ τῆς ἐκεῖ Επισκόποις διαςασιάζοι, ἀπωθείσθω ϗ τῆς πρεσβυτέρου τιμῆς.

ARIST. *Episcopus constitutus, si ab Ecclesiâ in quam electus est non recipiatur, sed aliis Episcopis molestiam exhibeat, excommunicetur. Si verò presbyteris annumerari velit, annumeretur. At si ab Episcopis ibi constitutis dissideat, etiam presbyteri honore privetur.*

Qui

Qui Fpiſcopus ſit,& non acceptus eſt à populo cujus curam ſibi habet commiſſam, ſi aggreſſus fuerit in alterius parœciâ munus aliquid Epiſcopale obire, & ibi conſtitutis Epiſcopis tumultum aliquem inducere, ſegregabitur. Si autem inter Presbyteros recenſeri velit, & cum eis cedere, & æquali gaudere honore, iis connumerabitur. Si autem contra Epiſcopos ibi conſtitutos ſeditiones excitet, & jus aliquid epiſcopale uſurpet, etiam iſto Presbyterorum honore privabitur, & ſegregabitur.

A Ο γενόμενος Ἐπίσκοπος, καὶ μὴ προσδεχθεὶς παρὰ τοῦ λαοῦ, ὧν τὴν φροντίδα ἐνεχείρισθη· εἰ δὲ ἐπιχειρήσει ἐν ἀλλοτρίᾳ παροικίᾳ ἐπισκοπικόν τι δίκαιον ἐνεργῆσαι, καὶ τοῖς ἐκεῖσε Ἐπισκόποις ὄχλησίν τινα ἐπαγαγεῖν· ἀφοριζέσθω. εἰ δὲ μὴν τῶν πρεσβυτέρων ἐθέλει σωαριθμεῖσθαι, καὶ συγκαθῆσθαι αὐτοῖς, καὶ τῆς ἴσης ἀπολαύειν τιμῆς, συγκαταλεγέσθω τούτοις. εἰ δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐκεῖσε καθεστῶτας Ἐπισκόπους ἀμφισβητεῖ, καὶ ἐπισκοπικά τινα δίκαια ὑφαρπάζει, καὶ τῷ τιμίῳ ταύτῃ τῶν πρεσβυτέρων ἀφαιρεθήσεται, καὶ ἀφοριζέσθω.

Canon XIX.

B

Quicunque virginitatem profitentes, profeſſionem ſuam irritam reddunt, ii bigamorum definitionem impleant. Virgines autem, quæ cum quibuſdam tanquam cum fratribus congrediuntur prohibuimus.

Bals. Eos, qui ſuam Deo profeſſionem votúmque de virginitate ſervanda irritum reddunt, patres digamorum definitioni, hoc eſt pœnæ, ſubjiciunt. Quia autem nonnullæ, virgines ſe futuras profeſſæ, multos offendebant, eo quòd cum quibuſdam viris qui dicebantur eſſe fratres earum, habitarent; hoc quoque patres prohibuerunt. Voti autem virginitatis infirmationem ne hîc C eſſe fornicationem dixeris, ſed legitimum matrimonium. Propterea enim & eos ſola digamorum pœna afficiunt. Si qui etenim ex ipſis fornicati fuerint, punientur pœnis quæ fornicatoribus infliguntur. Debes autem hîc virgines dicere, viros ſcilicet & fœminas, non qui mundo renunciavere, & vitam monaſticam elegere; ſed alios quoſdam cum laico habitu ad Deum accedentes, & virginitatem profitentes. Qui enim vitam monaſticam elegerunt, ſuam Deo profeſſionem irritam facientes, & ſe matrimonio conjungentes, digamorum pœnis non ſubjicientur, ſed divulſo & ſeparato matrimonio, ut quod non poſſit conſiſtere, valde punientur, & mo- D naſterio, in quo tonſi ſunt, tradentur; ſicut in aliis diverſis canonibus diximus. Quia autem magnus Baſilius in ſuo xviii. canone definit, eam ut adulteram condemnari, quæ virginitatem, ſuam Deo promiſſionem, fecit irritam; lege eum, & vi. Synodi can. xvi.

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Οσοι παρθενίαν ἐπαγγελλόμενοι, ἀθετοῦσι τὴν ἐπαγγελίαν, καὶ τοῦ διγάμων ὅρου ὑπεύθυνοι. Τοὺς μέντοι συνερχομένους παρθένους τισὶν, ὡς ἀδελφοῖς, ἐκωλύσαμεν.

ΒΑΛΣ. Τοὺς ἀθετήσαντας τὴν πρὸς θεὸν γενομένην παρ' αὐτῶν ἐπαγγελίαν χαρίζεσθαι τῷ παρθενεύειν, οἱ πατέρες καθυποβάλλουσι ὅρῳ διγάμων, τουτέστιν ἐπιτιμίῳ. ἐπεί δέ τινες, ὡς ἔοικε, παρθενεύειν ὁμολογήσασαι ἐσκανδάλιζον πολλοὺς διὰ τὸ συνοικεῖν μετά τινων ἀνδρῶν, λεγομένων εἶναι ἀδελφῶν αὐτῶν, ἐκώλυσαν οἱ πατέρες καὶ τοῦτο. ἀθέτησιν δὲ ἐν- C γοῦν τὸ διὰ τὴν παρθενίαν ἐπαγγελίας μὴ εἶπῃς πορνείαν, ἀλλὰ τὸν νόμιμον γάμον. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὑπὸ μόνου ἐπιτιμίου διγάμων κολάζουσι τοὺς. εἰ γὰρ ἐπόρνευσάν τινες ἐξ αὐτῶν, τιμωρηθήσονται διὰ ἐπιτιμίων τοὺς πόρνους κολαζόντων. παρθένους μέντοι ὀφείλεις εἰπεῖν ἐνταῦθα, ἄνδρας δηλονότι καὶ γυναῖκας, μὴ τοὺς ἀποταξαμένους τῷ κόσμῳ, καὶ ἐπιλεξαμένους τὸν μονήρη βίον, ἀλλ' ἑτέρους τινὰς μετὰ λαϊκοῦ σχήματος προσερχομένους τῷ θεῷ, καὶ παρθενεύειν ἐπαγγελλομένους. οἱ γὰρ καὶ μονήρη βίον ἐπιλεξάμενοι, ἀθετοῦντες τὴν πρὸς θεὸν ὁμολογίαν αὐτῶν, καὶ γάμοις προσομιλοῦντες, οὐκ ἐπιτιμίῳ διγάμων καθυποβληθήσονται, ἀλλὰ διασωθέντα τοῦ D γάμου ὡς ἀνυπόστατου, μεγάλως κολασθήσονται, καὶ τῷ μοναστηρίῳ, ἐν ᾧ ἀπεκάρησαν, παραδοθήσονται, καθὼς καὶ ἐν ἑτέροις κανόσιν εἴπομεν διαφόροις. ἐπεὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν ιή. κανόνι αὐτοῦ, ὡς μοιχαλίδα κατακρίνεται τὴν ἀθετήσασαν παρθενίαν, τὴν πρὸς θεὸν ὁμολογίαν αὐτῆς, ἀνάγνωθι τοῦτον, καὶ τὸν ς'. συνόδου κανόνα ις'.

Zonar. Qui virginitatem, ſive viri ſive mulieres, ſunt profeſſi, ſi fidem promiſſi fregerint, digamorum pœnis ſubjiciantur. Definitionis enim nomine canonem & conſtitutionem intelligit; ut quæcunque nimirum de digamis conſtituta ac decreta ſunt, ab iis quoque ſervenE tur, ac non niſi lapſo demum anno admittantur. Quòd autem aliquæ mulieres virginitatem profeſſæ ſe cum viris ſociarent, hoc eſt vitam ſimul ac ſub eodem tecto degerent, ſorores eorum quibuſcum converſantur ſe nominantes, ne qua in eos incommodior ſuſpicio oriretur, id quoque hic canon vetat. Magnus vero Baſilius decimo-octavo canone, quæ conditam virginitatem violaverit, adulterii judicio ac pœnis obnoxiam eſſe demonſtrat.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ παρθενεύειν ἐπαγγελλόμενοι, κἂν ἄνδρες εἶεν κἂν γυναῖκες, ἀθετοῦντες τὰς ἐπαγγελίας αὐτῶν, τῷ ἐπιτιμίῳ τοῦ διγάμων ὑποβαλλέσθωσαν. ὅρον γὰρ καὶ τύπον καὶ κανόνα λέγει, ἤγουν ὅσα περὶ τῶν διγάμων κεκανόνισται καὶ διατετύπωται, ταῦτα κρατήσαι καὶ ἐπ' αὐτῶν, ὥστε μετ' ἐνιαυτὸν δέχεσθαι. κωλύει δὲ ὁ κανὼν τὰς παρθενίαν ἐπαγγελλομένας συνέρχεσθαι ἀνδράσιν, ἀντὶ τοῦ συζῆν, συνοικεῖν, ἀδελφὰς ἑαυτὰς ὀνομαζούσας τοῖς οἷς συνδιάγουσιν, ἵνα μηδεμία τις ὑποψία τις ᾖ κατ' αὐτῶν ἀφορμή. ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν ὀκτωκαιδεκάτῳ κανόνι αὐτοῦ, τῷ κρίματι τὴν μοιχείας ὑποκειμένας τῷ ὁμολογήσαι παρθενεύειν, καὶ μὴ τῷ ὁμολογίαν φυλάξαι, ἀπεφήνατο.

Arist. *Qui virginitatem profeſſus eſt, & votum irritum facit, quadriennio ſegregetur. Et virgines ad aliquos tanquam fratres ne accedant.*

ΑΡΙΣΤ. Ο ἐπαγγειλάμενος παρθενίαν, καὶ ἀθετῶν, τετραετίαν ἀφοριζέσθω· καὶ αἱ παρθένοι, ὡς ἀδελφοῖς τισι μὴ προσίτωσαν.

F

Hic quidem canon in latitudine ſuâ eum qui virginitatem profeſſus eſt, eamque rejicit, digamorum definitionem explere jubet. Digami autem pœna ut dicit quartus Baſilii magni canon hoc eſt, nempe anno ſegregari: quamvis alii patrum eum biennio ſegregant. Sed idem Baſilius magnus in undevigeſimo ſuo canone docet quod virorum de virginitate profeſſiones non novimus, preterquam ſi qui ſeipſos Monachorum ordini connumerant: ſed & de viris iſtis qui cœlibatum profeſſi ſunt conſentaneum videtur, ut ipſi interrogentur, & evidens

Ο μὲν κανὼν οὗτος, ὃν πρὸ πολλοῦ ἐπαγγειλάμενον παρθενίαν, καὶ ἀθετοῦντα αὐτὸν, τὸν τῶν διγάμων ὅρον ἐκπληροῦν ἀπαιτεῖ. τὸ δὲ ὑποπίπτειν τοῦ διγάμου, ὡς ὁ τέταρτος κανὼν τοῦ μεγάλου Βασιλείου λέγει, τοῦτό ἐστι· τὸ ὑποπεσεῖν αὐτὸν ἀφορίζεσθαι· κἂν ἄλλοι τῶν πατέρων ὑποπίπτειν διετίαν τοῦτον ἀφωρίκασι. ὁ δὲ αὐτὸς μέγας Βασίλειος, ἐν τῷ ἐνενηκοστῷ ἑβδόμῳ κανόνι αὐτοῦ παρίησιν ὡς ὁμολογίας ἀνδρῶν περὶ παρθενίας οὐκ ἴσμεν· εἰ μή τινες ἑαυτοὺς τῷ τῶν μοναζόντων σχήματι κατηρίθμησαν. πλὴν καὶ ἐπ' αὐτῶν

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τῶν ἀνδρῶν παρθενίαν ἐπαγγελλομένων, ἐκεῖνο προσῆκον ἡγεῖται εἶναι, ὃ ἐρωτᾶσθαι αὐτοὺς, καὶ τὴν ὁμολογίαν αὐτῶν ἐναργῆ λαμβάνειν· ὥστε ἐπειδὰν τὴν ὁμολογίαν αὐτῶν ἀθετήσωσι, καὶ πρὸς τὸν φιλόσαρκον καὶ ἡδονικὸν βίον μετατεθῶσι, τῷ τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίῳ αὐτοὺς καθυπάγεσθαι. ὁ γοῦν συνοψίσας τὸν πρόντα κανόνα τὸν μὲν ἐν τῷ πλάτει κείμενον ἀφορισμὸν τῶν διγάμων τῷ ἀθετοῦντι τὴν παρθενίαν παρέδραμε. ὃ δὲ παρὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐπαγόμενον τῷ τοιούτῳ προσέθετο· ἤγουν ὃ τῶν πορνευόντων ἐπιτίμιον· ἐπεὶ δὲ ἡ ἐπιτίμησις τῶν τοιούτων ἐν ἑπτὰ ἔστιν ἔτεσι· δύο μὲν προσκλαιόντων, δύο δὲ ἀκροωμένων, ἐφ' ἑτέροις δὲ δυσὶν ὑποπιπτόντων, καὶ ἐν ἑνὶ τοῖς πιστοῖς συνισταμένων, τῷ δὲ ὀγδόῳ παραδεχομένων εἰς τὴν μετοχὴν τῶν ἁγιασμάτων· καθὼς ὁ πεντηκοστὸς ἔννατος τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Βασιλείου κανὼν διορίζεται. εὑρίσκονται δέ ποτε καί τινες τῷ τῆς πορνείας ἐπιτιμίῳ ὑπεύθυνοι ὄντες, καὶ ἐν τέσσαρσιν ἔτεσι τὴν ἐπιτίμησιν ἔχοντες· ἐν ἑνὶ δὲ προσκλαίοντες, ἔξω τῶν περιβόλων τῆς ἐκκλησίας ἱστάμενοι, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ εἰς ἀκρόασιν παραδεχόμενοι, ἐν τῷ τρίτῳ εἰς μετάνοιαν μετὰ τῶν ὑποπιπτόντων ταττόμενοι· ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ εἰς σύστασιν μετὰ τοῦ λαοῦ, τῆς προσφορᾶς ἀπεχόμενοι· καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς τοῦ ἀγαθοῦ κοινωνίας ἐπιτυγχάνοντες· ὡς οἱ γυναῖκα ἔχοντες ἐκ διαφορᾶς λαθραίας, ἢ καὶ βιαιοτέρας· καθὼς ὁ εἰκοστὸς δεύτερος κανὼν τοῦ αὐτοῦ ἁγίου διαλαμβάνει. κατ' αὐτὸν τὸν κανόνα, ὡς ἔοικεν, ὁ τὸν πρόντα συνοψίσας κανόνα, ὃ ἧττον ἐπιτίμιον τῶν πορνευόντων, ἤγουν τὴν τετραετίαν, προσέθετο. κωλύει δὲ ὁ κανὼν οὗτος καὶ τὰς παρθένους μετὰ ἀνδρῶν ὅλως συναναστρέφεσθαι καθ' οἱανδήτινα πρόφασιν.

A eorum accipiatur professio, ut postquam professionem suam irritam fecerint, & ad carnalem & voluptuariam vitam retrocesserint, eorum qui fornicantur pœnæ subjiciantur. Qui hujus itaque canonis synopsim fecit digamorum segregationem in latitudine positam in eum qui cœlibatûs professionem irritam facit transtulit. Quod autem à Basilio magno infertur, tali apponitur, viz. fornicatorum pœna. Tandem autem talium pœna septem est annorum, istis duos annos deflentibus, duos audientibus, alios autem duos substratis, & in unum cum fidelibus consistentibus, octavo vero ad Sacramentorum participationem admissis, ut quinquagesimus ejusdem Basilii magni canon statuit. Inveniuntur autem quandoque nonnulli qui fornicationis pœnæ obnoxii sunt, & quatuor annis castigantur. Uno quidem deflentes extra Ecclesiæ ambitum stantes, secundo autem ad auditionem admissi, tertio ad pœnitentiam cum substratis collocati, quarto autem cum populo conveniunt, ab oblatione abstinentes; & in quinto boni communionem consequentes. Ut qui mulieres vel clam vel vi à se vitiatas habent. Quemadmodum vigesimus secundus ejusdem sancti canon statuit. Secundum illum canonem, ut videtur, qui hujus canonis synopsim fecit, minorem fornicatorum pœnam, sive quadriennium apposuit. Prohibet autem & hic canon virgines cum viris sub quocunque prætextu conversari.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Ἐάν τινος γυνὴ μοιχευθῇ, ἢ μοιχεύσῃ τίς, ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν δεῖ αὐτὸν τοῦ τελείου τυχεῖν, κατὰ τοὺς βαθμοὺς τοὺς προάγοντας.

Canon XX.

Si alicujus uxor adulterata fuerit, vel quis eam adulteraverit, oportet eum in septem annis quod perfectum est assequi, per gradus qui eò deducunt.

D

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ πζ'. καὶ ϛη'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου ἀρκούντως διελάβομεν περὶ μοιχαλίδος καὶ μοιχοῦ. ὁ δὲ παρὼν κανὼν διορίζεται ἀξιοῦσθαι τούτους τῆς ἁγίας μεταλήψεως μετὰ ἑπτὰ ἔτη καταμεριζόμενα εἰς τοὺς βαθμοὺς τῶν ἐπιτιμίων. ἀνάγνωθι καὶ τὸν κα'. κανόνα καὶ κβ'. τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

Bals. In lxxxvii. & in xcviii. canone Synodi in Trullo, de adultero & adultera sufficienter tractavimus. Præsens autem canon eos sancta communione dignos esse habendos decrevit, post septem annos in gradus pœnarum dispertitos. Lege & xxi. & xxii. canonem sancti Basilii.

ΖΩΝΑΡ. Τὴν μοιχαλίδα καὶ τὸν μοιχὸν, δι' ἑπτὰ ἐτῶν ὥρισεν ἡ σύνοδος αὕτη εἰς ὃ τέλειον ἔρχεσθαι, ἤγουν εἰς τὴν ἁγίαν μετάληψιν· τοὺς δὲ ἑπτὰ ἐνιαυτοὺς καταμερίζεσθαι εἰς τοὺς τῶν ἐπιτιμίων βαθμούς.

Zonar. Adulteram & adulterum, septem annorum spatio ad id quod perfectum est, sacram videlicet communionem Synodus pervenire decernit. Septem porro annos pro variis pœnitentium gradibus dividi jubet.

E

ΑΡΙΣΤ. Η μοιχαλὶς καὶ ὁ μοιχὸς ἑπταετίαν ἀφοριζέσθωσαν.

Arist. *Adultera & adulter septennio segregentur.*

Καὶ ὁ ὀγδοηκοστὸς ἕβδομος κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου, ἐν ἑπτὰ ἔτεσι τῷ μοιχῷ ἐπάγει τὴν ἐπιτίμησιν, καθὼς δὴ καὶ ὁ παρὼν διαλαμβάνει κανών· ὥστε ἐνιαυτὸν μὲν ἕνα προσκλαίειν, διετίαν ἐπικροᾶσθαι, τριετίαν ὑποπίπτειν, καὶ τῷ ἑβδόμῳ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ οὕτω καταξιοῦσθαι τῆς προσφορᾶς, ἐὰν μετὰ δακρύων ποιήσεται τὴν μετάνοιαν. ὁ δὲ πεντηκοστὸς ὄγδοος κανὼν τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἐν πεντεκαίδεκα ἔτεσιν ἐπιτιμᾷ τὸν μοιχόν· ὥστε ἐν τέσσαρσι μὲν προσκλαίειν, ἐν πέντε δὲ ἀκροᾶσθαι, ἐν τέσσαρσιν ὑποπίπτειν, ἐν δυσὶ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἀξιοῦσθαι τῆς κοινωνίας.

Et octuagesimus septimus sextæ in Trullo Synodi canon septem annorum pœnam adultero infert, quemadmodum & præsens canon constituit. Ut unum quidem annum defleat, biennium audiat, triennium substernatur, & septimo cum fidelibus conveniat, & sic oblatione dignus habeatur, si cum lachrymis pœnitentiam egerit. At quinquagesimus octavus Basilii magni canon adulterum quindecim annorum pœnæ subjicit. Ut quatuor quidem defleat, quinque verò audiat, quatuor substernatur, duos cum fidelibus congregetur, & postea communione dignus censeatur.

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XXI.

De mulieribus, quæ ſunt fornicatæ, & fœtus in utero perimunt, & fœtuum necatoriis medicamentis faciendis dant operam; prior quidem definitio uſque ad vitæ exitum prohibebat, & ei quidam aſſentiuntur; ſed humanitate tamen utentes, decrevimus ut decennium per gradus præfinitos impleant.

Bals. Antiquiore Eccleſiaſtica definitione, in ſola ultima reſpiratione divinorum ſacramentorum participatione dignæ habebantur eæ, quæ cum clàm concepiſſent, ne id cognoſceretur, ſuos fœtus in utero necabant quovis modo. Hujus autem ſynodi Patres, uſi humanitate, poſt decem annos in pœnarum quatuor gradus diſpertitos, ſcilicet ejus qui deflet, ejus qui audit, ejus qui ſupplex ſubſternitur, & ejus qui ad preces fidelium congregatur, eas poſſe ſacramentis communicare ſtatuerunt. φθόρια autem dicuntur omnia medicamenta, quæ, quod in utero conceptum eſt, perimunt. Lege ii. canonem ſancti Baſilii, & xci. Syn. in Trullo, & eorum interpretationem.

Zonar. Mulieres ex concubitu furtivo prægnantes, ne flagitium uterus prodat, fœtum, aut gravi pondere ad alvum premendam ſuperinjecto, aut epotis ad conceptum abigendum medicamentis, data opera interficiunt. Eas igitur mulieres toto vitæ tempore à communione arcendas, tantúmque in extremo vitæ articulo ad ſacrorum myſteriorum perceptionem admittendas, priori conſtitutione definitum eſſe hic canon affirmat. Nos, vero, inquiunt Synodi Patres, mitiore excogitato remedio, decennium conſtituimus; eoque per definitos gradus viciſſim exacto, hoc eſt certo tempore in ſingulis pœnitentium locis, lugentium ſcilicet, audientium, in ſubſtratione degentium, & cum cæteris aſtantium, expleto, ſacram illis communionem impertiri haud vetamus. Magnus quoque Baſilius ſecundo ipſius canone, quæ mulieres ſponte uterum vitiavere, decennii mulcta puniri jubet. Quamvis curationem non temporis longitudine, ſed pœnitendi modo definiri oportere demonſtret.

Arist. *Meretrices medicamenta noxia accipientes, decennio ſubjiciantur.*

Mulieres quæ pharmaca noxia accipiunt ad fœtus ſuos in utero necandos, decem annos caſtigentur. Duos quidem annos extra Eccleſiæ ambitum ſtantes, & deflentes, tres autem ad Baſilicas fores immorantes, & divinas audientes ſcripturas. Aliud autem triennium in poſticâ ambonis parte ſubſtratæ & cum Catechumenis egredientes, unum autem annum cum fidelibus convenientes & precationum partem habentes. Et ſic poſt hoſce gradus perfectione dignæ habentur.

Canon XXII.

De involuntariis cædibus, prior quidem conſtitutio jubet in ſeptennio per præfinitos gradus eſſe perfecti participes: ſecunda verò quinquennii tempus implere.

Bals. Magnus Baſilius in ſuo canone viii. & in lvii. fuſiùs de voluntariis & involuntariis cædibus diſſerit. Tu igitur illos perlege, tum accuratiùs diſces, quænam involuntariæ ſint & voluntariæ cædes; & quales illarum pœnæ. Lege & quæ à nobis ſcripta ſunt, cùm xci. canonem Synodi in Trullo exponeremus.

ΚΑΝΩΝ κά.

Περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἐκπορνευουσῶν, καὶ ἀναιρουσῶν τὰ γινόμενα, καὶ σπουδαζουσῶν φθόρια ποιεῖν· ὁ μὲν πρότερος ὅρος μέχρις ἐξόδου ἐκώλυσεν, καὶ τούτῳ συνῃνέσαμεν· φιλανθρωπότερον δέ τι διορίσαι, ὠφείλομεν δεκαέτη χρόνον καὶ τοὺς βαθμοὺς τοὺς ὡρισμένους πληρῶσαι.

ΒΑΛΣ. Ἀπὸ ὅρου ἀρχαιοτέρου ἐκκλησιαστικοῦ, καὶ μόνας τὰς τελευταίας ἀναπνοὰς, τῶν θείων ἀγιασμάτων μεταλήψεως ἠξιοῦτο αἱ συλλαβοῦσαι λαθραίως, καὶ ἵνα μὴ ὑπογνωσθῶσιν ἀναιροῦσαι τὰ ἔμβρυα αὐτῶν καθ' οἱονδήποτε λόγον. οἱ δὲ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες φιλανθρωποῦμενοι, ὥρισαν μὲν δέκα ἐνιαυτοὺς μεριζομένους εἰς τοὺς πρώτους βαθμοὺς τῶν ὑπομενόντων, ἤγουν εἰς τοὺς προσκλαίοντας, καὶ τοὺς ἀκροωμένους, καὶ τοὺς ὑποπίπτοντας, καὶ τοὺς συνεστῶτας, μεταλαμβάνειν αὐτῆς. φθόριον δὲ λέγει ἁπλῶς φάρμακον φθεῖρον ὃ ἐξωμνύουσιν. ἀνάγνωθι καὶ β'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου, καὶ ια'. τὸν ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τὴν ἑρμήνειαν αὐτῶν.

ΖΩΝΑΡ. Γυναῖκες λάθρα πιοὶ μιγνύμεναι καὶ συλλαμβάνουσαι, ἵνα μὴ γνωσθῶσιν, ἀναιροῦσι τὰ ἔμβρυα ἐξεπίτηδες ἢ βάρη ταῖς κοιλίαις ἑαυτῶν ἐπιτιθεῖσαι καὶ συμπίζουσαι ταύτας, ἢ φάρμακά τινα πίνουσαι, καὶ φθείρουσι τὰ κυοφορούμενα. τούτους οὖν, φησιν ὁ κανὼν οὗτος, ὁ πρότερος ὅρος ἐπέτιμησεν ἀκοινωνησίᾳ μέχρι θανάτου, καὶ ὥστε ἐν τῷ ληστηρίῳ μόνον ἀξιοῦσθαι τῆς θείας μεταλήψεως. ἡμεῖς δὲ, φασὶν, οἱ τῆς συνόδου πατέρες, φιλανθρωπότερόν τι διορίσαντες, δεκαετίαν ὠρίσαμεν, ὥστε ἀφ' ἑκάστου δέκα ἐτῶν καταμεριζομένων εἰς τοὺς ὡρισμένους βαθμοὺς, ἤγουν τοὺς τόπους τῶν ὑπομενόντων, καὶ τῶν προσκλαιόντων, καὶ τῶν ἀκροωμένων, καὶ τῶν ὑποπιπτόντων, καὶ τῶν συνεστώτων, ἀξιοῦσθαι τῆς θείας μεταλήψεως. καὶ ὁ μέγας δὲ Βασίλειος ἐν δευτέρῳ αὐτῷ κανόνι, τοὺς κατ' ὀλιγοχρόνιον φθείρουσι τὰ ἔμβρυα, δεκαετίαν ὑπομιμνᾷ. λέγει δὲ δεῖν μὴ χρόνῳ, ἀλλὰ τρόπῳ τῆς μετανοίας ὁρίζειν τὴν διαφοράν.

ΑΡΙΣΤ. Αἱ πορναὶ λαμβάνουσι φθόρια, δεκαετίαν ὑποπιπτέτωσαν.

Αἱ δεχόμεναι δηλητήρια ὅτι τῷ τὰ ἔμβρυα αὐτῶν ἀνελεῖν, ὅτι δέκα ὑπομιμόσθωσαν ἔτη· δύο μὲν ἔτη ἔξω τοῦ προβόλου τῆς ἐκκλησίας ἱστάμεναι καὶ προσκλαίουσαι· τρία δὲ παρὰ τοῖς βασιλικοῖς ἔσωθι πυλῶσι, καὶ τῶν θείων γραφῶν ἀκροώμεναι· ἄλλα ἓξ παραπτίαν ἐντὸς τοῦ προβόλου τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ ὑποδίῳ μέρει τοῦ ἄμβωνος ὑποπίπτουσαι, καὶ μετὰ τῶν κατηχουμένων συνεξιοῦσαι· ὅτι δὲ ὀνειδῶν συνιστάμεναι τοῖς πιστοῖς, καὶ τῶν δικῶν κοινωνοῦσαι· καὶ οὕτω, μετὰ τοὺς βαθμοὺς τούτους, τῆς τελειώσεως ἀξιούμεναι.

ΚΑΝΩΝ κβ'.

Περὶ ἀκουσίων φόνων, ὁ μὲν πρότερος ὅρος ἐν ἐπιεικείᾳ κελεύει τοῦ τελείου μεταλαγχάνειν καὶ τοὺς ὡρισμένους βαθμούς· ὁ δὲ δεύτερος, δεκαπέντε χρόνων πληρῶσαι.

ΒΑΛΣ. Ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ η'. κανόνι αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ νζ'. πλατύτερον περὶ φόνων ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων διαλαμβάνει. καὶ ἀναγνωθι τοῦτους, καὶ μάθοις ἀκριβέστερον ποῖοί τε εἰσὶν οἱ ἀκούσιοι φόνοι, καὶ τίνα τὰ κατ' αὐτῶν ὑπόμνα. ἀνάγνωθι καὶ τὰ παρ' ἡμῶν γραφέντα εἰς τὴν ἑρμήνειαν τοῦ ια'. κανόνος τοῦ ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε απ

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος μὲν ὁ κανὼν, ἀκοινωνησίας ὀπτιμίῳ κολάζει καὶ ἑκούσιον φόνον μὴ συγχωρῶν μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων καὶ ἑκουσίως φονεύσαντα, εἰ μὴ ὀν τῷ τέλει τοῦ βίου· ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ὀν πεντηκοστῷ ἕκτῳ κανόνι εἰκοσαετίαν ὁρίζει ὅτι τούτῳ οὕτως αὐτίκα ἑξαετίαν φροσκλαίειν μὲν πεντετίαν, ἀκροᾶσθαι δὲ πέντε ἔτη, ὑποπίπτειν δὲ ἕτερα, καὶ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς ὅτι πεντετίαν, καὶ τούτων ἐκπεσοῦσιν μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων.

A ZONAR. Hic quidem canon voluntariam cædem communionis privatione mulctat, ejuſque auctorem perpetuo à ſanctorum perceptione, extremo vitæ articulo duntaxat excepto arceri jubet. Magnus verò Baſilius ſexto & quinquageſimo canone viginti annorum ſpatium ei ſceleri luendo conſtituit, idque ita deſcribit; ut auctorem facinoris quadriennio lugere, quinquennio audire, ſeptem annis ſubſterni, & quatuor annis ſubſiſtere in fidelium conventu velit; quibus poſtmodum exactis, ad ſacramentorum communionem admitti ſinit.

ΑΡΙΣΤ. Ο αὐθαίρετος ἀνδροφόνος, ὀν τῷ τέλει τοῦ πλείου τυγχάνει.

ARIST. *Voluntarius homicida, in fine vitæ perfectionem conſequatur.*

B

Ο ἑκουσίως φονεύων, ὀν τῷ τέλει τοῦ βίου καταξιοῦται τῆς τελειώσεως, καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων μεταλαμβάνει, κατὰ τὸν παρόντα κανόνα. ὁ δὲ πεντηκοστὸς ἕκτος κανὼν τοῦ μεγάλου Βασιλείου ὅτι ἄκρους ἔτεσιν τὸν ἑκούσιον φονέα ἀπείργει τῆς κοινωνίας· πόσαρα μὲν ἔτη θρηνεῖσθαι φροσκλαίειν αὐτὸν, πέντε δὲ ἔτη ἀκροᾶσθαι, ὀν ἑπτὰ ἔτεσιν ὑποπίπτειν, καὶ ὀν πόσαρσι συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα μεταλαμβάνειν τῶν ἁγιασμάτων.

Qui voluntariè aliquem occidit in vitæ exitu perfectione dignus cenſetur, & de Sacramentis divinis participat, ſecundum præſentem canonem. At quinquageſimus ſextus Baſilii magni canon voluntarium homicidam viginti annos à communione arcet, quatuor quidem annos eum deflere jubens, quinque autem annos audire, ſeptem ſubſterni, & quatuor cum fidelibus conſiſtere, & poſteà Sacramentorum participem eſſe.

ΚΑΝΩΝ κγ'.

Περὶ ἑκουσίων φόνων, ὑποπιπτέτωσαν μὲν, τοῦ δὲ πλείου ὀν τῷ τέλει τοῦ βίου καταξιούσθωσαν.

C

CANON XXIII.

De voluntariis cædibus, ſupplices quidem ſubſternantur: eo autem quod perfectum eſt in fine vitæ digni habeantur.

ΒΑΛΣ. Τὰ τῶν ἑκουσίων φόνων ὀπτίμια ὁ νς'. κανὼν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ὑποτυποῖ· καὶ σκόπει μᾶλλον τοῖς ὀν αὐτῷ.

BALS. Voluntariarum cædium pœnas lvi. canon ſancti Baſilii deſcribit: & magis mentem adhibe iis, quæ in eo ſcripta ſunt.

ΖΩΝΑΡ. Τίνες εἰσὶν ἀκούσιοι φόνοι καὶ τίνες ἑκούσιοι ὁ μέγας Βασίλειος. ὀν ὀλδόῳ αὐτοῦ κανόνι ὁρίζεται, ὀν δὲ τῷ νζ'. κανόνι ὅτι δεκαετίαν ἀκοινώνητον εἶ καὶ ἀκουσίως φονεύσαντα διορίζεται. οὕτως δὲ τὸν δεκαετίαν καταμερίζει εἰς τοὺς τόπους τῶν ὀπτιμίων. δύο μὲν, φησιν, ἔτη φροσκλαύσῃ ἔξω τοῦ ναοῦ ἑστώς· τρία δὲ ἔτη ὀν ἀκροάσει ἔσῃ, τέσσαρα δὲ ἔτη ὑποπεσεῖται, καὶ ὀνιαυτὸν χαμαὶ πεσεῖται, καὶ τῷ ἑξῆς εἰς τὰ ἁγιαθεσθήσεται.

D

ZONAR. *Quænam invitæ cædes, quæ vero voluntate ſuſceptæ dici debeant, aperte octavo canone Magnus Baſilius conſtituit. Qui vero cædem invitus patravit, ei toto decennio communione interdictum eſſe quinquageſimo ſeptimo canone jubet. Decennium porro pro variis pœnitentium locis ea ratione diſtribuit, ut duobus primum annis inter lugentes extra templi fores, tribus inter Audientes degere, ternos in ſubſtratione explere, extremo inter fideles conſiſtere, ac ita deinceps illum ad ſacramentorum communionem admitti licere decernat.*

ΑΡΙΣΤ. Ο ἀκουσίως φονεύτης, πενταετίαν ὑποπιπτέτω.

ARIST. *Involuntarius homicida quinquennio ſubjiciatur.*

Περὶ τῷ ἀκουσίου φονεύτου οὗτος μὲν ὁ κανὼν πενταετίαν ὁρίζει εἰς ὀπτίμησιν. ὁ δὲ νζ'. τῷ Βασιλείου κανὼν δύο ἔτη φροσκλαίειν καὶ τοσοῦτον ἐξαπελεύσεται, τρία ἔτη ὀν ἀκροωμένοις ἐξαπλᾶν, τέσσαρα ὑποπίπτειν, καὶ ὀν ἐνιαυτῷ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς· ὥστε ἐξὸ δεκαετίας τυγχάνειν τῆς τελειώσεως, καὶ ἀξιοῦσθαι τῆς κοινωνίας.

E

De involuntario homicidâ hic quidem canon quinquennium in pœnam ſtatuit. At lvii. Baſilii canon duos annos talem deflere jubet, tres annos inter audientes agere, quatuor ſubſterni, & uno anno cum fidelibus conſiſtere adeo ut poſt decennium perfectionem aſſequatur, & communione dignus habeatur.

ΚΑΝΩΝ κδ'.

Οἱ καταμαντευόμενοι, καὶ ταῖς συνηθείαις τῶν ἐθνῶν κατακολουθοῦντες, ἢ εἰσάγοντές τινας εἰς τὰς ἑαυτῶν οἴκους ὅτι ἀνεύρεσις φαρμακειῶν, ἢ καθάρσεως, ὑπὸ κανόνα πίπτέτωσαν τῆς πενταετίας καὶ τοὺς βαθμοὺς ὡρισμένους τρία ἔτη ὑποπλώσεως, καὶ δύο ἔτη δεήσεως, χωρὶς προσφορᾶς.

F

CANON XXIV.

Qui vaticinantur, & gentium conſuetudines ſequuntur, vel in ſuas ædes aliquos introducunt, ad medicamenta arte invenienda, vel luſtrationem, in quinquennii canonem incidant, ſecundùm gradus definitos; tres annos ſubſtrationis, & duos annos orationis ſine oblatione.

Οὐ μόνους τοὺς γόητας καὶ τοὺς μάντεις κολάζουσιν οἱ κανόνες, ἀλλὰ καὶ τοὺς χρωμένους αὐτοῖς. ἐπεὶ οὖν τινες νοσηλεύόμενοι, καὶ νομίζοντες ἀπὸ φαρμακειῶν πάσχειν, ἢ καὶ ἀπολέσαντες τινὰ τῶν προσόντων αὐτοῖς, μετεκαλοῦντο γόητας εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, ἐφορᾶν ἐπαγγελλομένους ἐν αὐτοῖς τὰς μαγείας, ἐξ ὧν δῆθεν καθαίρουσι οἱ νοσηλεύόμενοι, καὶ καθαρεῖ τὸ ἀπὸ τούτων μῦσος, ἢ καὶ τὸ ἀπολεσθὲν καταμωύσαι· ἄλλοι δὲ συνηθείαις ἐθνικαῖς προσέχοντες περὶ δυτυχημάτων καὶ δυσυχημάτων ἐφοτήσεις ἐποιοῦντο ἀπὸ ἀστρολόγων

Qui vaticinantur, & gentium conſuetudines ſequuntur, vel in ſuas ædes aliquos introducunt, ad medicamenta arte invenienda, vel luſtrationem, in quinquennii canonem incidant, ſecundùm gradus definitos; tres annos ſubſtrationis, & duos annos orationis ſine oblatione.

BALS. Non ſolos præſtigiatores & vates puniunt canones; ſed & eos etiam qui illis utuntur. Quoniam ergo nonnulli ægrotantes, & artibus magicis ſe ita affici exiſtimantes, vel etiam cùm quaſdam res ad ſe pertinentes perdidiſſent, incantatores in ædes ſuas accerſebant, qui pollicebantur ſe artes magicas inventuros, ex quibus ſcilicet ægrotantes decumbebant, & eorum abominationem expiaturos; vel id etiam, quod amiſſum erat, indicaturos; alii verò gentilibus conſuetudinibus mentem adhibentes, de felicibus & infelicibus eventis interrogabant Aſtrolo-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gos & alios, qui dæmoniaca opera tractant : Statuerunt Patres, ut ii quinquennio pœnas darent, ut tribus scilicet annis essent subsirati; duobus autem annis precarentur cum fidelibus; & postea divina sacramenta percipere digni existimarentur. Lege etiam lxi. can. Syn. in Trullo, & quæ in eum scripta sunt; & lxxxiii. can. sancti Basilii, eos sexennio punientem. Memento autem, eos etiam iisdem pœnis subjiciendos, qui incantatricibus & critriis, & iis, quæ cum hordeo divinant, fidem adhibent.

A κ) ἐπέων δαιμονιώδη μεταχειζομένων ἔργα· ὥρισαν οἱ πατέρες ὅπ πενταετίαν τέτους ὑποπιπ̃ᾶσθαι ἦρων ὅπ μὲν πρώτον ἔτος ἐν ὑποπίπλοις, ἐν δὲ δυσὶν δυσὶν ἔτεσιν εὔχεσθαι μ̃ᾶ τ̃ῶν πιστ̃ῶν, κ) μ̃ᾶ ζ̃ῶντα ἀξιοῦσθαι τ̃ῆς θείων ἁγιασμάτων ἀναλήψεως κ) ϛ ξα'. κανόνα τ̃ῆς ἐν τ̃ῷ Τρούλλῳ συνόδου, κ) τὸ ἐν αὐτ̃ῷ γραφέντα, κ) ϛ πγ'. κανόνα τ̃ῦ ἁγίου Βασιλείου ὅπ ἐξαετίαν ὑποπιμπλ̃ᾶσθαι τέτους. ἴσμεν δὲ ὅπ μνήμης, ὅτε τ̃ῖς αὐλ̃ῖς ὑποπιμίοις ὑποβάλλονται κ) οἱ περιεργόμενοι γυτδιτείας κ) κριτείας κ) πᾶσι μ̃ᾶ κριθ̃ῶν μαντολογίας.

Zonar. Vaticiniis uti Christianum hominem, Ethnicorum & Græcorum consuetudines sectari, atque ad mali pharmaci cujuspiam, hoc est veneficii inventionem præstigiatores admittere (quibusdam forte in ea re tunc nimium curiosis) vel eos ad remedia veneficiis quærenda adhibere hic canon vetat : quique iis usi fuerint, quinquennii pœnam persolvere, ac tribus quidem annis substerni, duobus in conventu fidelium consistere, precationique simul vacare, quinquennio vero expleto ad boni præterea communionem admitti jubet. Magnus vero Basilius octuagesimo tertio canone, ejusmodi homines sexennii pœna puniendos esse decernit.

B ΖΩΝΑΡ. Τὸ κατ̃ᾶδαι μαντόμασι κ) ταῖς ἐθνικαῖς ἢ κ) Ἑλλ̃ηνικαῖς ἀκολουθεῖν συνηθείαις τὺς Χριστιανούς, κ) γόητας παρεδέχεσθαι ὅπ ἀνδρές φαρμακειῶν ἦτοι μαγγάνων ὡς πάντα ἀπό τινων ὑποεργαδεντ̃ᾶς, ἢ ὅπ καθάπερ τὰ ζητήματα προσκαλ̃ᾶσθαι αὐλ̃ούς, ἀπαγορόυται, κ) τὺς νῦν τετολμ̃ηκόσι ὁ κανὼν ὑποπίμων ποιεῖται πενταετίαν, ὡς πρὸ ἔτ̃ους ὑποπίπλων, κ) δύο ἔτ̃η συνεύχεσθαι τ̃ῖς πιστ̃ῖς· μ̃ᾶ δὲ τὸ πενταετίαν, ἀξιοῦσθαι κ) τ̃ῆ τ̃ῦ ἁγίου μεταλήψεως. ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν ὀγδοηκοστ̃ῷ πρώτῳ κανόνι, ἐξαετίας ὑποπιμ̃ῷ τὺς τοιύτυς κολάζει.

C Arist. *Qui vaticiniis utitur, & qui quempiam in domum veneficii exquirendi, aut lustrationis causâ introducit, quinquennio subjaceat.*

ΑΡΙΣΤ. Ὁ καταμαντόμενος, κ) ὁ εἰσάγων τινὰ ἐν τ̃ῷ οἴκῳ ὅπ ἀνδρείῃ φαρμακειῶν, ἢ καθάρσεα, πενταετίαν ὑποπίπλιται.

Qui vatibus aut incantatoribus, aut amuletorum præbitoribus, vel aliis istiusmodi seipsum tradit, ut revelentur quæ in desiderio habet, vel per medicamenta malum male sanat, triennium substernetur, & biennium cum fidelibus consistet, & precum solarum particeps erit, & sic post quinquennium de oblatione participabit. At sexagesimus primus sextæ Synodi in Trullo canon talem à communione sex annos arcendum statuit.

D Ὁ μάντεσιν, ἢ γυτδύταις, ἢ φυλακτηρίοις, ἢ ἑτέρις τισὶ τιούτις ἑαυτὸν ἐκδέδωκας, ὅπ τ̃ῦ ἐκκαλυφθ̃ῆναι ἃ δὶ ὑπόθυμίαν ἔχει, ἢ ὅπ φαρμακείας κακ̃ῷ ὃ κακὸν ἰάσ̃ηται· ὅπ ἱερεῖαν ὑποπεσεῖται, κ) ὅπ διετίαν συνέσεται τ̃ῖς πιστ̃ῖς, κ) μόνων τ̃ῶν δέηζων κοινωνήσ̃ῃ· κ) οὕτω μ̃ᾶ πλ̃ῶ πενταετίᾳ μεθέξ̃ῃ τ̃ῆ προσφορᾶς. ὁ δὲ ξα'. κανὼν τ̃ῆς ἐν τ̃ῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου ὅπ ἐξαετίαν ὁρίζει τ̃ῦ τιούτυ τ̃ῆς κοινωνίας ἀπείργεσθαι.

Canon XXV.

Quidam, cui erat desponsa puella, sororem ejus vitiavit, ita ut ea etiam conciperet. Sponsam autem postea uxorem duxit : Ea autem cui stuprum erat illatum se suffocavit. Qui conscii fuerant, jussi sunt decennio inter eos, qui consistunt, recipi, per gradus definitos.

ΚΑΝΩΝ κε'.

Μνηςδυσίμνιός τις κύριον, προεφθάρη τ̃ῇ ἀδελφ̃ῇ αὐτ̃ῦ, εἰς κ) ὑποφορ̃ᾶσαι αὐτ̃ῷ, ἐγημ̃ᾶ δὲ τ̃ῇ μνηςδυσ̃ῇ μ̃ᾶ ταύτᾳ· ἡ δὲ φθαρ̃εῖσα ἀπήγξατο· οἱ συνειδότες ἐκελεύσθησαν ἐν δεκαετίᾳ δεχθ̃ῆναι εἰς τὺς συνεσ̃ῶτας κ) τὺς ὡρισμένους βαθμούς.

Bals. Ex facto quodam moti sunt Patres, ut præsentem canonem ederent. Eis enim nunciatum est quendam hominem, cui puella erat desponsa, sororem ejus constupr̃âsse, ut illa etiam ex eo in utero conciperet (illud enim significat vox ἐποφορ̃ᾶσαι) & postea matrimonii societate sponsæ suæ conjunctus est. Ejus autem soror, cum incestus crimine, sibi ipsi mortem conscivit. Definierunt ergo, ut qui horum malorum fuerant conscii, post decennium quod debebat per gradus consuetos procedere, ad orationem unà cum fidelibus admitterentur. Ne tibi autem his contrarius videatur lxxviii. can. sancti Basilii, decernens, post vii. annos divinorum Sacramentorum perceptione dignum haberi eum, qui legitimo matrimonio duabus sororibus conjunctus est. Hîc enim multa nefaria commissa sunt; fornicatio, illicitum matrimonium & cædes : Illic autem, tantum nefarium matrimonium. Et propterea gravior hîc pœna decreta est. Interrogaverit autem quispiam; Cur ii, qui conscii sunt, æquè puniuntur, ac ipsi actores? Solutio. In illicitis ac nefariis nuptiis magis puniri debent ii, qui sunt conscii, quàm qui agunt. Hos enim amoris impotentia, sæpe etiam nolentes, ad id quod est illicitum nefariúmque deducit: Illis autem non est danda venia, qui absque ulla ne-

E ΒΑΛΣ. Ἀπό φάκτυ τινὸς οἱ πατέρες ὥρεκινήθησ̃ᾶν κ) ϖρόντα κανόνα ἐκθέσθαι. προεπ̃ηγέλθη γὰρ αὐτ̃οῖς, ὅτι ἄνθρωπός τις μνηστευσάμνιος κόρ̃ην, συνεφθάρη μ̃ᾶ τ̃ῆ ἀδελφ̃ῇ αὐτ̃ῆς, ὡς κ) κ̃ᾶ γαστέρα ταύτ̃ην ἐκ τέτυ συλλαβ̃εῖν (τ̃ῦτο γὰρ ὄζι ὃ ὑποφορ̃ᾶσαι) καὶ μ̃ᾶ τ̃ῦτο κ̃ᾶ γάμου κοινωνίᾳ συνπρυβ̃ῆναι τ̃ῇ οἰκείᾳ μνηςδ̃ῇ. ἡ δὲ ἀδελφὴ ταύτης συ τ̃ῷ ἁμαρτήμᾳτι τ̃ῆς ἀμιξίας ἑφόνευεν ἑαυτήν. ὥρισεν οὖν τὺς συνειδότας ταῦτα τὰ κακὰ, μ̃ᾶ δεκαετίᾳ ὀφείλουσθαι μ̃ᾶ τ̃ῆν συνήθ̃ῆ βαθμ̃ῆν ϖροελθεῖν, δεχθ̃ῆναι εἰς τὴν μ̃ᾶ τ̃ῆν πιστ̃ῶν εὐχ̃ήν. μὴ ἐναντιωθ̃ῇ δέ σι πρὸς ταῦτα ὁ ον'. κανὼν τ̃ῦ ἁγίου Βασιλείου, ὁρισθέντα μ̃ᾶ ἐπὶ ϖρόνοις ἀξιοῦσθαι τ̃ῆν θείων ἁγιασμάτων κ) συναρμοσθέντα κ̃ᾶ νόμον γάμου δυσὶν ἀδελφαῖς· ἐν τ̃ῷδε γὰρ πολλὰ ἐτολμ̃ήθησαν ἄτοπα, πορνεία, ἀνδρομιξία κ) φόνοι· ἐκεῖσε δὲ μόνη ἀνδρομιξία. καὶ διὰ τ̃ῦτο βαρύτερον ὥρισθη ὧδε ὃ ὑποπίμιον. ἐρωτήσει δέ τις, διὰ τί ὁμοίως ὑποπιμ̃ῶνται τ̃οῖς αὐλουργ̃οῖς, καὶ οἱ συνειδότες; Λύσις. ὅτι τ̃ῆν ἀνδρομίων γάμων πλέον ὤφελον ὑποπιμ̃ᾶσθαι οἱ συνειδότες ϖρὸ τ̃ῶν αὐτουργ̃ῶν. τέτους γὰρ πολλάκις ἀκολασία ἐρωτικὴ, καὶ μὴ βουλομένους, καταζ̃ῇ ϖρὸς ὃ ἀνδρόμιον· ἐκεῖνοι δὲ συγγνωστοὶ ὄντες εἰσὶν, ὡς ὑπὸ τ̃ῦ κακ̃ῦ συμϖερ̃αζάντος

Ψηφιοποιήθηκε απ

προέξαντες χωρὶς ἀναίκης πινὸς, καὶ δυηρεμεῖπωσθμ, ὅπ ὁμοίως τοῖς αὐλοφυρτοῖς κηλίζονται. συνειδότες δὲ εἰσὶν οἱ συμπροέξαντες, οὐ μὴν οἱ ἔχοντες ἁπλῶς ἄδηλον, καὶ κωλύσαι μὴ δυνάμενοι.

A cessitate malo auxilium tulêre; & benè secum actum esse existiment, quòd non magis quàm ii qui fecerunt puniantur. Sunt autem conscii ii, qui opera juverunt; non autem ii, qui solam habent conscientiam, & prohibere nequeunt.

ΖΩΝΑΡ. Μνηστείαν τις συνεχώρησεν ἔπί τινι κόρῃ, μήπω δὲ τῶν γαμηλίων ἐπ' αὐλοῖς πλεσθέντων, ὁ μνηστὴρ συνεφθάρη τῇ ἀδελφῇ τῆ μνηστῆ, ὡς ἔδοκουν ἐκείνῳ γημέσθαι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐπιφορῆσαι αὐτῷ. εἶτα ὁ ἀνὴρ ἔγημε τὴν μνηστὴν, ἡ φθαρεῖσα δὲ ἀπήγξατο. κατὰ τῶν συνειδότων οὖν τῷ ἄτοπον τούτῳ προάξαι δεκαετία ὠρίσθη, ὥστε αὐτοὺς τούτοις προελθούσης δεχθῆναι εἰς τὸ συνεδρίον. ὁ δὲ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἑβδομηκοστὸς ὄγδοος κανὼν, ὃς δύο ἀδελφὰς εἰς σύμπνοιαν ἀγαγόμενον καὶ ἄλλην καὶ ἄλλον χρόνον, ἑνὶ αὐτὸν προσκαλέσαι ὀρίζει, δύο δ' ἐπικρατῆσαι, τρεῖς ὑποπεσεῖν, τῷ ἑβδόμῳ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ οὕτω τὴν προσφορὰν κατεξιοῦσθαι, ἐὰν μὴ δάκρυσι μετανοήσῃ. ἔστι δὲ οὖν ἄν τις, πῶς ὀνταῦθα βαρύτερον τοὺς συνειδότας οἱ τῆς συνόδου ἐκόλασαν. οἶμαι τοίνυν, ὅτι ἔνθα δύο ἀδελφὰς ὁ αὐτὸς εἰς γάμον ἄγεται, ἀθεμιτογαμία μόνη πλημμελεῖται· ἔστι δὲ ἡ προύσης ὑποθέσεως πολλὰ τὰ τολμηθέντα ἅπαν, φθορὰ τοῦ πρώτου, ἀθεμιτογαμία, ὡς δύο ἀδελφαῖς τῷ αὐτῷ μιχθέντες, καὶ φόνος ὁπὸ τῆ αἰτίας ταύτης γνώμενος, καὶ διὰ τοῦτο βαρύτερον ὠρίσθη ὃ ἔπιμον.

ZONAR. Desponsa fuerat cuidam puella, cujus sororem nuptiis nondum peractis sponsus vitiavit, quæ etiam ex illo concubitu gravida facta est. (Id enim significat verbum ἐπιφορῆσαι.) Sponsam deinde vir ejus traduxit; quæ vero fuerat vitiata se suffocavit. Contra igitur indigni facinoris conscios decennii pœna constituta; quo demum elapso in fidelium conventum reciperentur. Magni vero Basilii septuagesimus octavus canon, qui duas sorores diverso tempore duxerit, uno anno in luctu esse; duobus inter audientes; tribus in subsistratione degere; septimo in consortium fidelium admitti; & sic, si cum lacrymis pœnitentiam egerit, oblatione dignum haberi, jubet. Quæret igitur quispiam; Cur in eos, qui conscii fuerant, gravius hoc loco Synodi Patres animadverterint? Ego vero propterea id factum existimo, quod qui matrimonio duas sibi sorores jungit, in eo tantum, quod vetitis se nuptiis alligaverit, peccat: In præsenti autem facto multa scelera inerant; virgo stuprata, nuptiæ nefariæ, cum duabus scilicet sororibus coitus, tum exinde quoque secuta cædes; idcirco gravioribus pœnis jure damnati sunt.

ΑΡΙΣΤ. Κόρῃ τις τινὶ μνηστευσάμενος προσεφθάρη τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, εἶτα τὴν μνηστὴν ἔλαβεν· ἡ πρώτη ἀπήγξατο· καὶ οἱ συνειδότες δεκαετίαν ὑποπιπτέτωσθμ.

ARIST. *Quidam cum puellam desponsâsset, sororem ejus violavit, deinde sponsam accepit. Prima suffocata est: & qui facti sunt conscii decennio subjiciantur.*

Καὶ οἱ συνειδότες γὰρ ὃ γνώμενον, καὶ τὴν αἰσχρὰν δυνάμενοι κωλύσαι, καὶ μὴ κωλύσαντες, ὡς αἴτιοι φόνου κρίνονται, καὶ δεκαετίαν ὑπομένουσι· καὶ οὕτως συνίστανται καὶ συνεύχονται τοῖς πιστοῖς.

Et qui conscii fuerunt hoc fieri, & suffocationem impedire potuerunt, & non impediebant, ut auctores cædis judicantur, & decennio punientur, & sic consistunt & cum fidelibus comprecantur.

E

F

CANONES

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gos & alios, qui dæmoniaca opera tractant: Statuerunt Patres, ut ii quinquennio pœnas darent; ut tribus ſcilicet annis eſſent ſubſtrati; duobus autem annis precarentur cum fidelibus; & poſtea divina ſacramenta percipere digni exiſtimarentur. Lege etiam lxi. can. Syn. in Trullo, & quæ in eum ſcripta ſunt; & lxxxiii. can. ſancti Baſilii, eos ſexennio punientem. Memento autem, eos etiam iiſdem pœnis ſubjiciendos, qui incantatricibus & critriis, & iis, quæ cum hordeo divinant, fidem adhibent.

A ἢ ἐπέων δαιμονιώδη μεταχειριζομένων ἔργα· ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος· οἱ πατέρες δεῖ πενταετίαν τούτους ὑποπεσεῖν ἡγοῦντο δεῖν μὲν τρισὶν ἔτεσιν ὑποπίπτειν, ἐν δὲ δυσὶν δύχεσθαι μετὰ πιστῶν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀξιοῦσθαι τῆς θείων ἁγιασμάτων. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ξα'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γραφέντα, καὶ τὸν πγ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου δεῖ ἐξαετίαν ὑποπίπτοντα τούτους. ἴσθι δὲ δεῖ μνήμης, ὅτι τοῖς αὐλοῖς ὑποπίπτουσι ὑποβάλλονται καὶ οἱ φαρμακόμενοι ψυχοτρόποις καὶ κριτικαῖς καὶ ταῖς μὴ κριθῶν μίξιν δεχομέναις.

Zonar. Vaticiniis uti Chriſtianum hominem, Ethnicorum & Græcorum conſuetudines ſectari, atque ad mali pharmaci cujuſpiam, hoc eſt veneficii inventionem præſtigiatores admittere (quibuſdam forte in ea re tunc nimium curioſis) vel eos ad remedia veneficiis quærenda adhibere hic canon vetat: quique iis uſi fuerint, quinquennii pœnam perſolvere, ac tribus quidem annis ſubſterni, duobus in conventu fidelium conſiſtere, precationique ſimul vacare, quinquennio vero expleto ad boni præterea communionem admitti jubet. Magnus vero Baſilius octuageſimo tertio canone, ejuſmodi homines ſexennii pœna puniendos eſſe decernit.

B ΖΩΝΑΡ. Τὸ μαντεύμασι καὶ ταῖς ἐθνικαῖς ἢ καὶ Ἑλληνικαῖς ἀκριβοῦν συνηθείαις τοὺς Χριστιανούς, καὶ γόητας ὑποδέχεσθαι δεῖ ἀνδρείᾳ φαρμακειῶν ἤτοι μαγγάνων εἰς πάντα ταῦτά τινων ὑπεργαθέντας, ἢ δεῖ καθαίρειν τὸ ἰατρικὸν ὑποκαλύπτειν αὐλοὺς, ἀπαγορεύειν, καὶ τοὺς τούτοις χρωμένους ὁ κανὼν ὑπὸ ἐπιτίμων ποιεῖται πενταετίας, ὡς τοῦτο ἐπιτρέπειν, καὶ δύο ἐπὶ συνοδεύεσθαι τοῖς πιστοῖς· μετὰ δὲ τοῦτο πενταετίαν, ἀξιοῦσθαι καὶ τῆς ἁγιασμοῦ μεταλήψεως. ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν ἐνδεκάτῳ τρίτῳ κανόνι, ἑξαετίας ἐπιτιμᾷ τοὺς τοιούτους κολάζει.

Arist. *Qui vaticiniis utitur, & qui quempiam in domum veneficii exquirendi, aut luſtrationis causâ introducit, quinquennio ſubjaceat.*

C ΑΡΙΣΤ. Ὁ καταμαντευόμενος, καὶ ὁ εἰσάγων τινὰ ἐν τῷ οἴκῳ δεῖ ἀνδρείᾳ φαρμακειῶν, ἢ καθαίρσεα, πενταετίαν ὑποπιπτέτω.

Qui vatibus aut incantatoribus, aut annuletorum præbitoribus, vel aliis iſtiuſmodi ſeipſum tradit, ut revelentur quæ in deſiderio habet, vel per medicamenta malum male ſanat, triennium ſubſternetur, & biennium cum fidelibus conſiſtet, & precum ſolarum particeps erit, & ſic poſt quinquennium de oblatione participabit. At ſexageſimus primus ſextæ Synodi in Trullo canon talem à communione ſex annos arcendum ſtatuit.

D Ὁ μάντιν, ἢ γυτόλαν, ἢ φυλακτηρίοις, ἢ ἑτέροις τισὶ ποιοῦντις ἑαυτὸν ἐκδεδωκώς, δεῖ τῇ ἀκαλυφθείᾳ ἃ δεῖ ἐπιθυμίαν ἔχει, ἢ δεῖ φαρμακείας κακῷ ὃ κακὸν ἰάσθαι· δεῖ πριετίαν ὑποπεσεῖται, καὶ δεῖ διετίαν συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ μόνων τῆς εὐχῶν κοινωνήσῃ· καὶ οὕτω μετὰ πέντε πενταετίαν μεθέξῃ τῆς προσφορᾶς. ὁ δὲ ξα'. κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου δεῖ ἐξαετίαν ὁρίζει τὸν τοιοῦτον τῆς κοινωνίας ἀπείργεσθαι.

Canon XXV.

Quidam, cui erat deſponſa puella, ſororem ejus vitiavit, ita ut ea etiam conciperet. Sponſam autem poſtea uxorem duxit: Ea autem cui ſtuprum erat illatum ſe ſuffocavit. Qui conſcii fuerant, juſſi ſunt decennio inter eos, qui conſiſtunt, recipi, per gradus definitos.

ΚΑΝΩΝ κε'.

Μνηστευόμενός τις κόρην, φθορεφθάρη τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, ὡς καὶ ὑποφορῆσαι αὐτῷ, ἐγημεν δὲ ἐκείνην μετὰ ταῦτα· ἡ δὲ φθαρεῖσα ἀπήγξατο· οἱ συνειδότες ἐκελεύσθησαν ἐν δεκαετίᾳ δεχθῆναι εἰς τοὺς συνεστῶτας καὶ τοὺς ὡρισμένους βαθμούς.

Bals. Ex facto quodam moti ſunt Patres, ut præſentem canonem ederent. Eis enim nunciatum eſt quendam hominem, cui puella erat deſponſa, ſororem ejus conſtuprâſſe, ut illa etiam ex eo in utero conciperet (illud enim ſignificat vox ὑποφορῆσαι) & poſtea matrimonii ſocietate ſponſæ ſuæ conjunctus eſt. Ejus autem ſoror, cum inceſtus crimine, ſibi ipſi mortem conſcivit. Definierunt ergo, ut qui horum malorum fuerant conſcii, poſt decennium quod debebat per gradus conſuetos procedere, ad orationem unà cum fidelibus admitterentur. Ne tibi autem his contrarius videatur lxxviii. can. ſancti Baſilii, decernens, poſt vii. annos divinorum Sacramentorum perceptione dignum haberi eum, qui legitimo matrimonio duabus ſororibus conjunctus eſt. Hîc enim multa nefaria commiſſa ſunt; fornicatio, illicitum matrimonium & cædes: Illic autem, tantum nefarium matrimonium. Et propterea gravior hîc pœna decreta eſt. Interrogaverit autem quiſpiam; Cur ii, qui conſcii ſunt, æquè puniuntur, ac ipſi actores? Solutio. In illicitis ac nefariis nuptiis magis puniri debent ii, qui ſunt conſcii, quàm qui agunt. Hos enim amoris impotentia, ſæpe etiam nolentes, ad id quod eſt illicitum nefariúmque deducit: Illis autem non eſt danda venia, qui abſque ulla ne-

E ΒΑΛΣ. Ἀπὸ φάκτου τινὸς οἱ πατέρες ὥρισαν τὸν παρόντα κανόνα ἐκδόσθαι. προσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ἄνθρωπός τις μνηστευσάμενος κόρην, συνεφθάρη τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, ὡς καὶ κύησαι ταύτην ἐκ τούτου συλλαβεῖν (τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ὑποφορῆσαι) καὶ μετὰ τοῦτο καὶ γάμου κοινωνίᾳ συνηρμόσθαι τῇ οἰκείᾳ μνηστῇ. ἡ δὲ ἀνεψιαδελφὴ ταύτης συνὼν τῷ ἁμαρτήματι τῆς αἰσχύνης ἐφόνευεν ἑαυτήν. ὥρισαν οὖν τοὺς συνειδότας ταῦτα τὰ κακὰ, μετὰ δεκαετίαν ὀφείλουσαν ἀφ' ἧς συνήκαν βαθμοῖς προελθεῖν, δέεσθαι εἰς τὸ μετὰ τῶν πιστῶν εὐχῆς. μὴ ἐναντιωθῇ δέ σοι πρὸς ταῦτα ὁ οὑ. κανὼν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, δρίζοντος μετὰ ἑπτὰ χρόνους ἀξιοῦσθαι τῶν θείων ἁγιασμάτων καὶ συναγωνοθετῆσαι καὶ τόμον γάμου δυσὶν ἀδελφαῖς. ἐνταῦθα γὰρ πολλὰ ἐτολμήθησαν ἄτοπα, πορνεία, ἀνδρομιγαμία καὶ φόνοι· ἐκεῖσε δὲ μόνη ἀνδρομιγαμία. καὶ ἀφ' τοῦτο βαρύτερον ὤφειλε τὸ ὑποπίπτειν. ἐρωτήσει δέ τις, ἀφ' τί ὁμοίως ὑποπίπτουσι τοῖς αὐλοφορηταῖς, καὶ οἱ συνειδότες; Λύσις. ὅτι τῆς ἀνδρομίτου γάμου πλέον ὤφειλον ὑποπίπτειν οἱ συνειδότες ἢ αὐτοὺς αὐτουργούς. τούτους γὰρ πολλάκις ἀκολασία ἐρωτικὴ, καὶ μὴ βουλομένους, κατάγει πρὸς τὸ ἀνδρομιτον· ἐκείνους δὲ συλλογισμοὶ οὐκ εἰσὶν, ὡς ὅτι τῷ κακῷ συμπερίξαντες

προάξαντες χωρὶς ἀνάγκης τινός, καὶ δικαιότατα τοῦτο, ὅτι A
ὁμοίως τοῖς αὐλουργοῖς κολάζονται. συνειδότες δὲ εἰσὶν οἱ
συμπροάξαντες, οὐ μὴν οἱ ἔχοντες ἁπλῶς εἴδησιν, καὶ κω-
λύσαι μὴ δυνάμενοι.

ceſſitate malo auxilium tulêre; & benè ſecum actum eſſe exiſtiment, quòd non magis quàm ii qui fecerunt puniantur. Sunt autem conſcii ii, qui opera juverunt; non autem ii, qui ſolam habent conſcientiam, & prohibere nequeunt.

ΖΩΝΑΡ. Μνηστείαν τις συνέστησε ὅπῃ τινι κόρῃ, μήπω δὲ τῶν γαμηλίων ἐπ' αὐλοῖς τελεσθέντων, ὁ μνη-
στὴρ συνεφθάρη τῇ ἀδελφῇ τῆς μνηστῆς, ὡς ἔξωθεν ἐκείνῳ
γεγενῆσθαι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὑπεφορῆσαι αὐτῷ. εἶτα ὁ αὐτὴν
ἔγημε τῷ μνηστῷ, ἡ φθαρεῖσα δὲ ἀπήγξατο. κατὰ τοῦτο
συνειδότων οὖν τῷ ἄτοπον τοιοῦτο προάξαι δεκαετίαν ὑπο-
βέβληται, ὥστε αὐτοὺς τοιούτους προελθούσης δεκαετίας εἰς τὸν συνε- B
στῶτας. ὁ δὲ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἑβδομηκοστὸς ὄγδοος κα-
νών, ὃς δύο ἀδελφὰς εἰς συνοικέσιον ἀγαγόμενον κατ' ἄλ-
λον καὶ ἄλλον χρόνον, ἐνιαυτὸν πενθικλαίειν ὁρίζει, δύο
δὲ διακρούεσθαι, τρεῖς ὑποπίπτειν, τῇ ἑβδόμῳ συνίστασθαι
τοῖς πιστοῖς, καὶ οὕτω τῆς προσφορᾶς κατηξιοῦσθαι, ἐὰν μὴ
δακρύων μετανοήσῃ. εἴποι οὖν ἄν τις, πῶς ἐνταῦθα βα-
ρύτερον τοὺς συνειδότας οἱ τῆς συνόδου ἐκόλασαν. οἶμαι
τοίνυν, ὅτι ἔνθα δύο ἀδελφὰς ὁ αὐτὸς εἰς γάμον ἄγεται,
ἀθεμιτογαμίᾳ μόνῃ πλημμελεῖται· ὅπου δὲ ἡ νόσους ὑπο-
δέσεως πολλὰ τὰ τολμηθέντα ἦσαν, φθορὰ τῆς νεότητος,
ἀθεμιτογαμία, ὡς δύο ἀδελφαῖς τοῦ αὐτοῦ μιχθέντος, καὶ C
φόνος ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης γεγόμενος, καὶ διὰ τοῦτο βαρύτε-
ρον ὠφείλετο ὃ ἔπιμον.

ZONAR. Deſponſa fuerat cuidam puella, cujus ſororem nuptiis nondum peractis ſponſus vitiavit, quæ etiam ex illo concubitu gravida facta eſt. (Id enim ſignificat verbum ὑπεφορῆσαι.) Sponſam deinde vir ejus traduxit; quæ vero fuerat vitiata ſe ſuffocavit. Contra igitur indigni facinoris conſcios decennii pœna conſtituta; quo demum elapſo in fidelium conventum reciperentur. Magni vero Baſilii ſeptuageſimus octavus canon, qui duas ſorores diverſo tempore duxerit, uno anno in luctu eſſe; duobus inter audientes; tribus in ſubſtratione degere; ſeptimo in conſortium fidelium admitti; & ſic, ſi cum lacrymis pœnitentiam egerit, oblatione dignum haberi, jubet. Quæret igitur quiſpiam; Cur in eos, qui conſcii fuerant, graviùs hoc loco Synodi Patres animadverterint? Ego vero propterea id factum exiſtimo, quod qui matrimonio duas ſibi ſorores jungit, in eo tantum, quod vetitis ſe nuptiis alligaverit, peccat: In præſenti autem facto multa ſcelera inerant; virgo ſtuprata, nuptiæ nefariæ, cum duabus ſcilicet ſororibus coitus, tum exinde quoque ſecuta cædes; idcirco gravioribus pœnis jure damnati ſunt.

ΑΡΙΣΤ. Κόρῃ τις τινὶ μνηστευσαμένῳ προσεφθάρη τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, εἶτα τῷ μνηστῷ ἔλαβεν· ἡ πρώτη ἀπήγξατο· καὶ οἱ συνειδότες δεκαετίαν ὑποπιπτέτωσαν.

ARIST. *Quidam cum puellam deſponsâſſet, ſororem ejus violavit, deinde ſponſam accepit. Prima ſuffocata eſt: & qui facti ſunt conſcii decennio ſubjiciantur.*

Καὶ οἱ συνειδότες γὰρ ὃ γεγόμενον, καὶ τῷ αἰσχύνῃ δυνάμενοι κωλύσαι, καὶ μὴ κωλύσαντες, ὡς αἴτιοι φόνου κρίνονται, καὶ δεκαετίαν ὑπομένουσι· καὶ οὕτως σωίζονται καὶ συνεύχονται τοῖς πιστοῖς. D

Et qui conſcii fuerunt hoc fieri, & ſuffocationem impedire potuerunt, & non impediebant, ut auctores cædis judicantur, & decennio punientur, & ſic conſiſtunt & cum fidelibus comprecantur.

E

F

CANONES

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

CANONES SYNODI NEOCÆSARIANÆ.

BALS. & ZONAR. SYnodus Neocæsareæ, quæ urbs est Ponti, congregata, secunda quidem est ab Ancyrana; reliquis autem antiquior, atque adeò ipsa etiam prima œcumenica Nicæna. In ea ergo congregati sancti Patres, cum quibus etiam sanctus Martyr Basilius Amaseæ Episcopus interfuit, Canones ad rem Ecclesiasticam constituendam edidere, qui sequuntur.

CANON I.

Presbyter, si uxorem duxerit, ordine suo moveatur: Si autem fornicatus fuerit, vel adulterium commiserit, penitus extrudatur, & ad pœnitentiam deducatur.

BALS. Apostolicus xxvi. canon eos, qui sunt Ecclesiastici ordinis, si legitimo matrimonio post ordinationem conjungantur, deponi jubet. Præsens quoque canon ei similiter decernit. Subjungit autem; quòd si quis ex eis fornicatus fuerit, vel adulterium commiserit, non solùm deponetur, sed etiam à fidelium communione ejicietur; & quatuor pœnitentiæ loca pervadere cogetur, & sic esse divinorum sacramentorum particeps. Quæ autem hoc canone continentur, sublata sunt à xxvii. can. Carth. Syn. & à xxxii. canone magni Basilii, dicentis; Clerici, qui peccatum quod est ad mortem peccant, è gradu dejiciuntur: sed à laicorum communione non arcentur. Non enim vindicabis bis in idipsum.

ZONAR. Si mulierem forte legitimis nuptiis sibi Presbyter copularit, moveri ordine, hoc est, sacerdotii dignitate privari: (depositioni is namque obnoxius est.) sin autem stupro se aut adulterio polluerit, ab Ecclesia prorsus expelli, ac in pœnitentium stationem relegari, ibique lugere, audire, aliaque pœnarum persolvere, hic canon jubet. Magnus autem Basilius trigesimo secundo canone totidem verbis ea, quæ sequuntur, pronuntiat. Qui peccatum, inquit, ad mortem Clerici peccant, de gradu suo dejiciuntur; à Laicorum vero communione nequaquam arcentur. Non enim vindicabis bis in idipsum. Eadem vero, quæ magnus Basilius Carthaginensis quoque Synodus xxvii. canone statuit; quæ ibi diximus quærenda. Magni porro Basilii & Carthaginensis Synodi canones magis puto servandos, quippe qui posteriores fuerunt, magisque cum Apostolico canone consentiunt; qui sacratos homines fornicationis reos, depositione tantum, non etiam segregatione mulctandos esse decernit.

ARIST. *Presbyter qui uxorem duxerit, ordine deponatur, si vero mœchatus aut scortatus fuerit, expellatur, & ad pœnitentiam redigatur.*

Presbyter uxorem ducens sacerdotio movetur, sed honorem & cathedram retinet. Qui fornicatus autem fuit, aut adulterium commisit, perfecte expellitur, & ad pœnitentiam redigitur.

CANON II.

Fœmina, si duobus fratribus nupserit, extrudatur usque ad mortem si matrimonium solvere non persuadeatur: at in morte, propter humanitatem, si dixerit, quòd si convaluerit solvet matrimonium, habebit pœnitentiam. Sed si mortua fuerit mulier in tali conjugio existens, vel ejus maritus, difficilis est superstiti pœnitentia.

BALS. Præsentis Synodi sancti Patres ab Ecclesia ad mortem usque expelluut, scilicet donec ei vita supereſt, eam quæ legitimo matrimonio duos fratres acceperit, & à nefario matrimonio non destiterit. Tanquam autem dixisset quispiam; Sin autem ad mortem pervenerit, ne tunc quidem divina sacramenta percipiet?

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΝ ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑ συνόδου.

ΒΑΛΣ. ΖΩΝΑΡ. Ἡ ἐν Νεοκαισαρείᾳ τῇ κατὰ Πόντον συναθροισθεῖσα σύνοδος, δευτέρα μέν ἐστι τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ· πάσῃ δὲ λοιπῇ πρεσβυτέρα, καὶ αὐτῆς τῆς πρώτης οἰκουμενικῆς τῆς ἐν Νικαίᾳ. οἱ γοῦν ἐν ταύτῃ συναθροισθέντες ἅγιοι πατέρες, οἷς συνῆν καὶ ὁ ἅγιος μάρτυς Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀμάσεως, κανόνας ὅπως καταστήσῃ ἐκκλησιαστικῇ ἐξεφώνησεν, οἵ τινες εἰσὶν οὗτοι.

ΚΑΝΩΝ α'.

Πρεσβύτερος, ἐὰν γήμῃ, τῆς τάξεως αὐτὸν μεταπιτάττω· ἐὰν δὲ πορνεύσῃ ἢ μοιχεύσῃ, ἐξωθεῖσθαι πλέον, καὶ ἀγέσθαι εἰς μετάνοιαν.

ΒΑΛΣ. Ὁ Ἀποστολικὸς κς'. κανὼν νῦν τοῦ βήματος, συναπομόρους μὲν τῇ ἱερωσύνῃ γυναικὶ καὶ νόμῳ γάμου, καθαιρεῖσθαι διατάττεται. καὶ ὁ πρῶτος κανὼν παρομοίως αὐτὸν διορίζεται. ἐπάγει δὲ, ὅτι ἐάν τις ἐξ αὐτῶν πορνεύσῃ ἢ μοιχεύσῃ, οὐ μόνον καθαιρεθήσεται, ἀλλὰ καὶ τῆς μετὰ πιστῶν κοινωνίας ἐκβληθήσεται, καὶ ἀναγκασθήσεται τὰς πεσσαρεσκαιδεκάτους τόπους τῆς μετανοίας διελθεῖν, καὶ οὕτω μεταλαβεῖν τῶν θείων ἁγιασμάτων. τὰ περὶ τούτων δὲ ἀνηρέθισται ἀπὸ τοῦ κζ'. κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, καὶ ἀπὸ τοῦ λβ'. κανόνος τοῦ μεγάλου Βασιλείου, λέγοντος, οἱ μὲν πρὸς θάνατον ἁμαρτίαν ἁμαρτάνοντες κληρικοὶ, τοῦ βαθμοῦ καταίρονται, τῆς κοινωνίας δὲ τῶν λαϊκῶν οὐκ ἐξείργονται. οὐ γὰρ ἐκδικήσεις δὶς ὅπερ ὅ αὐτό.

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν γάμον νομμὸν τάχα ἑαυτῷ πρεσβύτερος συναλλάξῃ, μεταπίπτεται τῆς τάξεως αὐτοῦ, ἀντὶ τοῦ, ἐκβάλλεται τῆς ἱερωσύνης, καθαιρεῖται γάρ. ἐὰν δὲ πορνεύσῃ ἢ μοιχεύσῃ, τελείως ἐξωθεῖται τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰς μετανοούντων ἄγεται τόπον, ὥστε προσπλαίειν, καὶ ἀκροᾶσθαι, καὶ τὰ λοιπὰ ἀναπληροῦν. ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν λβ'. κανόνι ταῦτα λέγει ῥητῶς. οἱ μὲν πρὸς θάνατον ἁμαρτίαν ἁμαρτάνοντες κληρικοὶ τοῦ βαθμοῦ καθίστανται· τῆς κοινωνίας δὲ τῶν λαϊκῶν οὐκ ἐξείργονται. οὐ γὰρ ἐκδικήσεις δὶς ὅπερ ὅ αὐτό. τὰ αὐτὰ δὲ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ καὶ ἡ ἐν Καρθαγένῃ συνόδου διατάττεται ἐν κζ'. κανόνι αὐτῆς. ζητητέον οὖν τὰ ἐκφερόμενα. οἴομαι δὲ τὴν τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ τὴν ἐν Καρθαγένῃ συνόδου ἐπικρατεστέρους εἶναι, ὡς μεταγνωστέρους, καὶ ὡς τῷ ἀποστολικῷ συμφωνοῦντας κανόνι, ὃς τὴν ὅπερ πορνείαν ἀλίσκεσθαι ἱερωμένους καθαιρεῖσθαι, καὶ μὴ ἀφορίζεσθαι λέγει.

ΑΡΙΣΤ. Γήμας πρεσβύτερος, μεταπιπτέσθω τῆς τάξεως· ἐξωθείσθω δὲ, μοιχεύσας, ἢ πορνεύσας, καὶ ἀγέσθω εἰς μετάνοιαν.

Ο γυναῖκα λαβὼν πρεσβύτερος, τῆς μὲν ἱερωσύνης μετανιέσθω· τῆς δὲ τιμῆς καὶ τῆς καθέδρας μετέχει. ὁ δὲ πορνεύσας, ἢ μοιχεύσας, τελείως ἐξωθείσθω, καὶ εἰς μετάνοιαν ἄγεσθω.

ΚΑΝΩΝ β'.

Γυνὴ, ἐὰν γήμηται δύο ἀδελφοῖς, ἐξωθείσθω μέχρι θανάτου μὴ πεισθομένη λύσαι τὸν γάμον· πλὴν ἐν τῷ θανάτῳ, διὰ τὴν φιλανθρωπίαν, εἰπούσα, ὡς ὑγιάνασα λύσει τὸν γάμον, ἕξει τὴν μετάνοιαν. ἐὰν δὲ τελευτήσῃ ἡ γυνὴ ἐν τοιούτῳ γάμῳ οὖσα, ἅτοι ὁ ἀνὴρ, δυσχερὴς τῷ μένοντι ἡ μετάνοια.

ΒΑΛΣ. Οἱ τῆς πρώτης συνόδου ἅγιοι πατέρες διώρισαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας μέχρι θανάτου, ἤγουν μέχρις ἂν τῷ βίῳ ᾖ, τὴν λαβοῦσαν κατὰ νόμον γάμου δύο ἀδελφοὺς, καὶ μὴ ἀποστᾶσαν τῆς ἀθεμιτογαμίας. ὡς δέ τινος εἰπόντος, εἰ δὲ καταλήψεται εἰς θάνατον, οὐδὲ τότε τῶν θείων ἁγιασμάτων ἀξιωθήσεται, ἐπάγουσιν, ὡς εἴπερ

εἶναι ἐν τῷ πλοῦτῳ ἡ τοιαύτη γυνὴ καθάπτεται ἀφορίζεσθαι μὴ ὑγιᾶ, τότε μὲν μεταλαβεῖν ἀφιερωθήσεται. μὴ δὲ ὅ ἀπαλλαγεῖσα τοῦ νόσου, καὶ ἀποστᾶσα τῆς ἀθεμιτογαμίας, φορισθεῖσα εἰς μετάνοιαν. καὶ τοῦτο μὲν γένηται ὅτε μὲν φορᾷ ἐν ζωῇ αὐτῇ ἀφορίσιον. ἐὰν δὲ ὅ ἐν τῷ φορεῖσθαι ἐν τῷ ἀθεμίτῳ γάμῳ πλοῦτήσῃ, δυσχερὴς ἡ μετάνοια τῷ ὀφειλεφθέντι. ὁ γὰρ μετανοῶν, ἀφεστάμενος τῆς ἁμαρτίας, πιστεύεται μετάνοεῖν. ὁ δὲ μέχρι θανάτου μὴ ἀποστὰς αὐτῆς, δείκνυσιν ὅτι εἰ καὶ ἔτι ὀφείλων ὅ πλοῦτήσει μέρος, ὅτι ἂν ἀπέστη τῆς ἁμαρτίας. ὅτι οὖν ὁ ζῶν ἀναφαίνεται, ὅσον ὅ ἐπ' ἐκείνῳ, τῷ κακῷ δεδημένων, δυσχέρειαν ἕξει πρὸς μετάνοιαν. τούτων οὕτως ἐχόντων μὴ εἴπῃς ἐναντιοῦσθαι τῷ παρόντι κανόνι τῷ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ον'. κανόνα λέγονται δύο ἀδελφαὶ εἰς συνοικέσιον ἀγαγόμενον μὴ ἐπιτρεπόμενον ἀξιοῦσθαι τῶν θείων ἁγιασμάτων. ὁ μὲν γὰρ παρὼν κανὼν, νομοθετεῖ περὶ γυναικὸς ἀθέμιτον γάμον ποιησάσης, καὶ μὴ διαζευχθείσης ἐξ αὐτοῦ δι' ὅλης τῆς ζωῆς αὐτῆς, καὶ διὰ τοῦτο οὐσης ἀπροσδέκτου εἰς μετάνοιαν. ὁ δὲ ρηθεὶς ὀνοματίζει τὰ ἀθεμιτογαμήσαντα ἀποστῆναι τῆς ἁμαρτίας, καὶ διὰ τοῦ προσδέχεται αὐτὸν εἰς μετάνοιαν. ἀνάγνωθι καὶ κανόνα λβ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου, ὀνομάζοντα μοιχαλίδα τὴν ἐπὶ τῷ μοιχῷ συζῶσαν· ὥστε σημείωσαι ὅτι τὰ ἁμαρτήματα κατὰ τὸν καιρὸν καὶ ἀφισταμένῳ τοῦ κακοῦ, δόγματα δίδονται, οὐ μὴν τοῖς διαμένουσι· οὗτος γὰρ πάντη ἀποβλητός ἐστιν. ἐρωτήσῃ δέ τις, εἰ δὲ οὐ τελέως ἡ ῥηθεῖσα γυνὴ καταλείπει τὸν μὴ τὴν ὑγιᾶ ἀπόστασιν τοῦ τοιούτου ἀθεμίτου γάμου, οὐ μεταλήψεται τὸν ἁγίας μεταλήψεως; Λύσις. ὁ μὲν παρὼν κανὼν, οὐδὲν περὶ τούτου φησίν. οἶμαι δὲ ἀσυμπαθῆ ἂν ὅ μὴ ἀξιωθῆναι ζωῆς τοῦ καλοῦ ἐφοδίου ἐν ταῖς πλουσίαις ἀναπνοαῖς, ὀρθόδοξον οὖσαν. δεῖ κἂν μὲν ποιήσῃ τοιαύτην κατάθεσιν, διὰ τὸν θείας μεταλήψεως ἐφοδιασθήσεται. καὶ εἰ μὲν ὑγιάνασα λύσῃ ἀθέμιτον γάμον, προσδεχθήσεται εἰς μετάνοιαν· εἰ δὲ μὴ, τὸν ἐκκλησίας πάντα πάντως ἐξοπακισθήσεται, ὡς τῷ κακῷ ἐπιμένουσα.

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν γυνὴ καὶ γάμον δύο ἀδελφοῖς συνοικήσῃ, ἐξωθείσθω τῆς ἐκκλησίας μέχρι θανάτου μὴ πειθομένη λῦσαι τὸν γάμον· εἰ δὲ ἀπόκοπος ἐπαγγέλλεται, ὅτι ὑγιάνασα λύσει τὸν γάμον, τελέσεται τῆς ἁγίας μεταλήψεως τότε, καὶ ἀναῤῥωσθεῖσα, ἕξει μετάνοιαν, ἀντὶ τοῦ δεχθήσεται εἰς μετάνοιαν. ἐὰν δὲ ὅ ἐν τῷ φορεῖσθαι τούτων ἐν τῷ ἀθεμίτῳ γάμῳ πλοῦτήσῃ, δυσχερὴς ἡ μετάνοια τῷ ὀφειλεφθέντι. ὁ γὰρ μετανοῶν ἀφεστάμενος τῆς ἁμαρτίας πιστεύεται μετάνοεῖν. εἰ δ' ἔτι ὅ κακὸν φρονεῖ, πῶς λογισθήσεται μεταμέλεσθαι, ἢ πῶς δεχθήσεται εἰς μετάνοιαν; ὁ δὲ μέχρι θανάτου τῆς γυναικὸς μὴ ἀποστὰς τῆς ἀθεμιτογαμίας, δείκνυσιν, ὅτι εἰ καὶ ἔτι ὀφείλει, τότε ἂν ἀπέστη τῆς ἁμαρτίας, ὡς γοῦν ὅσον ὅ ἐπ' ἐκείνῳ τῷ κακῷ δεδημένων, δυσχέρειαν ἕξει πρὸς τὴν μετάνοιαν· καὶ ὥσπερ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν λθ'. κανόνι φησίν· ἡ τῷ μοιχῷ συζῶσα, μοιχαλὶς ἔστι πάντα χρόνον· οὕτω καὶ ὁ ἀθεμιτογαμῶν ἕως ἂν μὴ λύσῃ τὸν ἀθέμιτον γάμον, ἁμαρτάνει καὶ εἰς μετάνοιαν ἄδεκτος ἔστω.

ΑΡΙΣΤ. Ἡ ἀδελφοῖς γημαμένη διασοῖς, ἐξω βίου ἐξωθείσθω· εἰ δὲ καὶ ἡ θάνατον ὑπαντιάζοιτο λύσειν τὸν γάμον, ἂν ὀφείλῃ, ἕξει μετάνοιαν· εἰ δὲ πλουτήσῃ τῷ συνοίκων ὁ εἷς, δυσχερὴς τῷ μένοντι ἡ μετάνοια.

Ἡ δυσὶν ἀδελφοῖς γαμηθεῖσα, καὶ τὸν ἀθέσμῳ γάμῳ ὀφλήσουσα, ἐκ βίου πάντως αὐτῆς ἐξωθείσθω τῆς ἐκκλησίας. ζήτει καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανόνα κγ'. εἰ δὲ πρὸς θάνατον ἐλθοῦσα ὑπαντιάζῃ λύσειν τὸν γάμον, ἐὰν ὀφείλῃ· δέχεται εἰς μετάνοιαν. ὅπως δὲ ζήτει κανόνα ξβ'. καὶ ξγ'. μεγάλου Βασιλείου.

A subjunxerunt, quòd si quidem inter moriendum, ejusmodi mulier, se, postquam convaluerit, separandam esse affirmet, tunc quidem communionis esse particeps sinetur. Sed postquam à morbo liberata fuerit, & à nefario conjugio separata, ad pœnitentiam admittetur. Et hoc quidem procedet, quando in vita eorum fuerit divortium. Si autem una ex personis in nefario matrimonio decesserit, ei qui relictus est, est admodum difficilis pœnitentia. Qui enim agit pœnitentiam à peccato desistens, is creditur pœnitentia duci. Qui autem ad mortem usque ab eo non desistit, ostendit quòd etiam si illa pars adhuc superesset quæ est mortua, à peccato non destitisset. Quia ergo qui vivit, videtur adhuc in eo malo quantum in se est, perseverare, difficilem habebit pœnitentiam. Quæ cùm ita se habeant, ne dixeris præsenti canoni adversari magni Basilii can. lxxviii. dicentem, eum qui duas uxores duxit in matrimonio, post septennium dignum haberi qui divina sacramenta percipiat. Præsens enim canon decernit de muliere quæ nefarium matrimonium contraxit, & abeo tota vita non est sejuncta, & propterea non est ad pœnitentiam admittenda. Dictus autem canon, ponit eum, qui nefarium matrimonium contraxit, à peccato destitisse, & eum propterea ad pœnitentiam admittit. Lege etiam xxxix. can. sancti Basilii, qui eam vocat adulteram, quæ cum adultero adhuc cohabitat. Nota ergo, quòd ei qui peccat, & à pœnitentia desistit, dantur pœnæ, non autem ei qui perseverat: ipse enim est omnino ejiciendus. Interrogavit autem quispiam, si autem nolit dicta mulier affirmare, se, postquam convaluerit, à nefario isto conjugio separandam, an non erit sanctæ communionis particeps? Solutio. Præsens quidem canon de eo nihil dicit. Existimo autem hoc esse nimiùm à misericordia remotum, si ea, cùm sit orthodoxa, ne in extremo quidem spiritu, bono viatico digna censebitur. Quare si nec hoc quidem affirmaverit, nihilo secius sanctæ erit communionis particeps: & si, postquam convaluerit, solvat nefarium conjugium, ad pœnitentiam admittetur: sin minùs, ab Ecclesia omnino exterminabitur, ut quæ in malo perseveret.

ZONAR. Si qua mulier nuptias cum duobus fratribus contraxerit, nec ut eas dissolvat adduci possit, extra Ecclesiam inquit quoad vixerit extrudatur. Quod si inter moriendum de dissolvendo conjugio si convaluerit polliceatur, sanctæ communionis tunc quidem particeps fiet: verum depulso morbo pœnitentiam habebit, hoc est, ad pœnitentiam admittetur. Quod si una ex his personis interdicto conjugio illigata decesserit, difficilis pœnitentiæ ratio superstiti relinquetur. Qui enim pœnitentiam agit, is si à peccato desistat pœnitentia duci existimatur. At si in malo persistit, quis eum pœnitentia admissi facinoris tangi credat, aut quo pacto ille ad pœnitentiam admitti queat. Qui vero usque ad mulieris obitum nunquã se ab illegitimis nuptiis abjunxit, is se muliere superstite nunquam à crimine recessurum fuisse plane demonstrat. Igitur velut qui quantum in ipso est, in nefario crimine perseveret, ad pœnitentiam multis difficultatibus obseptum iter inveniet; & quemadmodum Magnus Basilius in canone ait, semper adulterii ream esse eam, quæ cum adultero habitat: ita & qui nefarias nuptias contraxit, donec interdictum conjugium rescinderit, in noxa est, nec ad pœnitentiam ullatenus admitti potest.

ARIST. *Mulier quæ duobus fratribus nupta est, per totam vitam expellatur. Si vero morti proxima se nuptias solvturam promiserit, si supervixerit, ad pœnitentiam admittitur. Si autem unus è conjugibus obierit, difficilis est superstiti pœnitentia.*

Quæ duobus fratribus nupta est, & in illegitimo isto conjugio manet, per totam suam vitam Ecclesiâ expellatur. Quære & Magni Basilii can. xxiii. Si autem morti appropinquans conjugium solvere promittit, si supervixerit, ad pœnitentiam admittitur. Quomodo verò, quære Basilii Magni canonem lxii. & lxii.

Si

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Tanquam autem dixiſſet quiſpiam; ſin autem ad mortem pervenerit, ne tunc quidem divina ſacramenta percipiet: Si autem in illegitimo iſto conjugio unus eorum mortem obierit, difficilis eſt ſuperſtiti pœnitentia, quia non diſcinditur & corrigitur ſcelus cum voluntate ipſius & propoſito.

A ὡς δέ τινος εἰπόντος, εἰ δὲ καταντήσῃ εἰς θάνατον, οὐδὲ τότε τῆς θείων ἁγιασμάτων ἀξιωθήσεται; ἐπήγαγον, ὡς ἐὰν δὲ ἐν τῷ ἀθεσμοτάτῳ τούτῳ γάμῳ εἷς ἐξ αὐτῶν τελευτήσῃ, δυσχερὴς τῷ ζῶντι ἡ μετάνοια, διὰ τὸ μὴ διακοπὴν ἔχειν τὸ ἄθεσμον διὰ τὸν αὐτὸν γινόμενον τὴν αἵρεσιν.

Canon III.

De iis qui in plurima matrimonia incidunt, tempus quidem præſtitutum manifeſtum eſt. Sed converſio & pœnitentia eorum tempus contrahit.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Περὶ τῶν πλείοσι γάμοις ἐμπιπτόντων ὁ μὲν χρόνος σαφὴς ὁ ὡρισμένος, ἡ δὲ ἀναστροφὴ καὶ ἡ πίστις αὐτῶν σωτήριον τὸν χρόνον.

Balſ. Eos qui multas uxores duxerunt, dicit canon præfinito ſeu præſtituto tempore eſſe puniendos ex conſuetudine: ſed eſt in Epiſcopalis judicii poteſtate hoc tempus contrahere, propter bonam ejus qui peccavit converſionem. Sed quia ex hoc non oſtenditur, quinam ſint polygami: neque quodnam ſit tempus præſtitutum: & hoc aliter & aliter hinc & inde tractatum eſt: nec nos hîc aliquid ſcribere potuimus. Sed in quarto magni Baſilii canone Deo dante dicemus quæ ſunt conſentanea de trigamis & polygamis, & de tempore pœnarum quæ dantur unicuique ipſorum.

B Βαλς. Τοὺς πολυγάμους φησὶν ὁ κανὼν δέκα τιμᾶσθαι ἀπὸ χρόνου ὡρισμένου ἤτοι προεγνωσμένου ἀπὸ συνηθείας. πλὴν ἔστι τῇ ἐπισκοπικῇ ἀκριβείᾳ δοῦναι καὶ τὸν τοιοῦτον χρόνον συντεμεῖν διὰ τὴν ἀγαθὴν τοῦ ἁμαρτάνοντος ἐπιστροφήν. ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τούτου οὐ φαίνεται τίνες εἰσὶ οἱ πολυγαμοῦντες, οὐδὲ τίς ἐστιν ὁ ὡρισμένος χρόνος, καθ' ἕτερα ἄλλως καὶ ἄλλως τὰ περὶ τούτου ἐξελήφθησαν, οὐδὲ ἡμεῖς ἐνθυμήθημεν χρέαν τι ἐντεῦθεν. ἐν μέρει τῆς δ'. κανόνι τοῦ μεγάλου Βασιλείου, τοῦ θεοῦ διδόντος, εἰπόμεν τὰ εἰκότα περὶ τῆς τριγαμίας καὶ πολυγαμίας καὶ περὶ τοῦ χρόνου τῆς διατιμήσεως ἑκάστου αὐτῆς.

C Zonar. Magnus Baſilius quarto canone trigamos ad quinquennium ſegregari jubet: atque id ſpatium non à canone, ſed tradita à majoribus conſuetudine definitum eſſe aſſerit, ac trigamiam ad polygamiam quoque extendit. Quod vero tempus præfinitum hic canon intelligat, ignoratur, ſi quidem multo antiquior hæc Synodus Magno Baſilio fuit: ac omnino ſi in ea aliquod tempus trigamorum pœnitentiæ præfinitum fuiſſet, nequaquam illud ſapientiſſimum Baſilium latuiſſet. Niſi forte hæc quoque Synodus præfinitum tempus, conſuetudinem dicit. Tempus quidem igitur, inquit canon, præfinitum eſt, ſed eorum qui ob trigamiam pœnitentiæ addicti ſunt converſio, D ac fiducia erga Deum, tempus contrahit. Si namque qui illorum pœnitentiæ præfectus eſt, eos in luendis pœnis ſtudium, ardorémque præ ſe ferre animadvertat, nec conſternari mente, ſed præfidentes divinæ bonitati veniam ſibi contractæ noxæ polliceri, præſtituti temporis intervallum contrahet ac præcidet.

Ζωναρ. Ἐν τετάρτῳ κανόνι ὁ μέγας Βασίλειος τοὺς τριγάμους δεῖν πενταετίαν ἀφορίζεσθαι λέγει, καὶ τὸν χρόνον οὐκ ἀπὸ κανόνος φησὶν, ἀλλ' ἐκ συνηθείας καὶ τῶν παρειλημμένων ἀκριβείας, καὶ τοὺς τρεῖς γάμους δέ, εἰς πολυγαμίαν ἀνάγει. τίνα δὲ λέγει χρόνον ὡρισμένον ὁ παρὼν κανὼν, ἀγνόηται, προγενέστερα γάρ ἐστι πολλῷ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ἡ συνοδος αὕτη, καὶ παντελῶς εἰ ὡρισται περὶ τούτου χρόνος δεῖν τοὺς τρεῖς γάμους, οὐκ ἂν ἠγνοήθη τῷ τὰ πάντα σοφῷ Βασιλείῳ. εἰ μή που λέγει καὶ αὕτη ἡ συνοδος ὡρισμένον χρόνον, τὸν συνήθειαν. ὁ μὲν οὖν χρόνος, φησὶν, ὡρισμένος ἐστὶν· ἡ δὲ τῶν δεῖν τὴν τριγαμίαν μετανοούντων ἀναστροφὴ, καὶ ἡ πίστις ἡ πρὸς τὸν θεὸν, σωτήριον τὸν χρόνον. εἰ γάρ ὁ τούτοις οἰκονομῶν, ὁρᾷ αὐτοὺς σπουδὴν ἐνδεικνυμένους, καὶ θερμότητα περὶ τὴν μετάνοιαν, καὶ οὐκ ἀπογινώσκοντας, ἀλλὰ πιστεύοντας, ὅτι διὰ τὸν πολλὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ ἀφεθήσεται αὐτοῖς τὸ ἁμάρτημα, σωτήριον τὸν χρόνον καὶ ἐλαττώσει αὐτόν.

Canon IV.

Si quis mulierem concupiſcens, propoſuerit cum eâ concumbere, ejus autem deſiderium ad opus non venerit, manifeſtum eſt quod à gratiâ ſervatur.

ΚΑΝΩΝ δ'.

Ἐὰν προθήται τις ἐπιθυμήσας γυναικὸς, συγκαθεύδῃ αὐτῇ, μὴ ἔλθῃ δὲ εἰς ἔργον αὐτὸ ἡ ἐπιθυμησις, φαίνεται, ὅτι ὑπὸ τῆς χάριτος ἐρρύσθη.

Balſ. In peccatis eſſe quatuor gradus dicunt ſancti patres, impreſſionem ſeu primum motum, luctationem, aſſenſionem, & actum: quorum duo quidem prima non eſſe pœnæ obnoxia; in duo au-

Βαλς. Ἐπὶ τῶν ἁμαρτημάτων τέσσαρας εἶναι βαθμοὺς οἱ ἅγιοι πατέρες φασὶ, προσβολὴν, πάλην, συγκατάθεσιν, καὶ πρᾶξιν. ὧν τὰς δύο τὰς πρώτας ἀνεπιτιμήτους εἶναι· τὰς δὲ μετ' αὐτὰς δύο ὑπὸ ἐπιτίμιον. οὔτε γὰρ ἡ προσβολὴ κείνης, οὔτε

ὅτι ἡ πάλη, ἐὰν πλὴ προσβολλὴ ψυχδλήσθη. ὁ λογισμὸς καὶ παλαίσας ἀπεπέμψατο. ὃ ἐνδύμιον. ἡ δὲ συγκατάθεσις κρίνεται καὶ αἰτιᾶται, καὶ ἡ πρᾶξις κολάζεται. ἐὰν οὖν ἐπιθυμία προσέβαλε τινὶ γυναικὸς, καὶ νικηθεὶς συγκατέθετο μιγῆναι αὐτῇ, οὐκ ἦλθε δὲ εἰς ἔργον, ὅτι δὲ πλὴ πρᾶξιν ἐπλήρωσε, φαίνεται, ὅτι ἡ χάρις τοῦ θεοῦ αὐτὸν ἐρρύσατο. πλὴ οὐκ ἀνεπιτίμητος ἔσται. καὶ ἡ συγκατάθεσις γὰρ ὑπὸ ἐπιτίμιον γίνεται. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τοῦ ὁ. κανόνος τοῦ ἁγίου Βασιλείου, λέγοντος, διάκονος ἐν χείλεσι μιανθεὶς, ἤγουν μέχρι φιλήματος φθάσας γυναικὸς, καὶ μέχρι τούτου ἡμαρτηκέναι ὁμολογήσας, τῆς λειτουργίας ἐπιτραπήσεται, τουτέστι μέχρι καιροῦ κωλυθήσεται· τοῖς δὲ μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων μετὰ τῶν διακόνων ἀξιωθήσεται. ὃ αὐτὸ δὲ καὶ πρεσβύτερος. εἰ δέ τι πλέον φωραθῇ τις ἡμαρτηκὼς, ἐν οἱῳδήποτε οὖν εἴη βαθμῷ, καθαιρεθήσεται. ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἄλλο δηλοῖ ὁ ἐπιτραπήσεται, ὡς εἴρηται, δηλαδὴ ὅ, προσκαίρως τῆς λειτουργίας εἴρχθήσεται. εἰ καί τισιν οὐχ οὕτως νοεῖται, οἷς καὶ ὁ χείλεσι μιανθῆναι ἑτέρως ἐκλαμβάνει, οὐκ ἀντέχω· μήτοι, ὡς οἶμαι.

A tem, quæ sequuntur, pœnam cadere. Neq; enim impressio neq; luctatio judicatur; si ratio Impressionem suscipiens, & cum ea colluctata, cogitatum repudiaverit: Assensio autem judicatur & accusatur, & actio punitur. Si ergo mulieris desiderium alicui injectum est, & is victus, ut cum ea rem haberet, assensus est, ad opus autem non venit, id est, actum non implevit, manifestum est, quod Dei gratia eum servavit; sed non impune abibit. Pœna enim in assensionem etiam cadit. Hoc quoque manifestum est ex lxx. Can. sancti Basilii, qui dicit; Diaconus labris pollutus, sive qui usque ad osculum mulieris pervenit, & se hucusque peccasse confessus est, ministerio ei interdicetur, id est, ad tempus prohibebitur: Sed sacramentis unà cum Diaconis communicare non indignus habebitur. Itidem & Presbyter. Si quis autem ultra peccasse deprehensus fuerit, in quocunque sit gradu, deponetur. Labris autem esse pollutum nonnulli aliter interpretantur; & de eo dicetur in lxx. Can. sancti Basilii.

ΖΩΝΑΡ. Ἐπὶ τῶν ἁμαρτημάτων πάσας φασὶ βαθμοὺς οἱ ἅγιοι πατέρες φασὶ, προσβολὴν, πάλην, συγκατάθεσιν καὶ πρᾶξιν· ὧν τοὺς δύο καὶ φρώτους ἀνεπιτιμήτους φασὶ, τοὺς δὲ μετ' αὐτοὺς δύο ὑπὸ ἐπιτίμιον. ἔτι γὰρ ἡ προσβολὴ κρίνεται, ὅτι ἡ πάλη, ἐάν τῷ προσβολλὴ ψυχδλήσθη. ὁ λογισμὸς καὶ παλαίσας ἀπεπέμψατο. ὃ ἐνδύμημα· ἡ συγκατάθεσις κρίνεται καὶ αἰτιᾶται), καὶ ἡ πρᾶξις κολάζεται). ἐὰν οὖν ἐπιθυμία προσέβαλέ τινι γυναικὸς, καὶ νικηθεὶς συγκατέθετο μιγῆναι αὐτῇ, οὐκ ἦλθε δὲ εἰς ἔργον, ὅτι δὲ πλὴ πρᾶξιν ἐπλήρωσε, φαίνεται), ὅτι ἡ χάρις τοῦ θεοῦ αὐτὸν ἐρρύσατο. πλὴ οὐκ ἀνεπιτίμητος ἔσται. καὶ ἡ συγκατάθεσις γὰρ ὑπὸ ἐπιτίμιον γίνεται. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τοῦ ἑβδομηκοστοῦ κανόνος τοῦ ἁγίου Βασιλείου, λέγοντος· διάκονος ἐν χείλεσι μιανθεὶς, ἤγουν μέχρι φιλήματος φθάσας γυναικὸς, καὶ μέχρι τούτου ἡμαρτηκέναι ὁμολογήσας, τῆς λειτουργίας ἐπιτραπήσεται), τουτέστι μέχρι καιροῦ κωλυθήσεται). Τῷ δὲ μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων μετὰ τῶν διακόνων ἀξιωθήσεται). Ὃ αὐτὸ δὲ καὶ πρεσβύτερος. εἰ δέ τι πλέον φωραθῇ τις ἡμαρτηκὼς, ἐν οἱῳδήποτε οὖν εἴη βαθμῷ, καθαιρεθήσεται). ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἄλλο δηλοῖ ὁ ἐπιτραπήσεται), ὡς εἴρηται, δηλαδὴ ὅ, προσκαίρως τῆς λειτουργίας εἴρχθήσεται). εἰ καί τισιν οὐχ οὕτως νοεῖται), οἷς καὶ ὁ χείλεσι μιανθῆναι ἑτέρως ἐκλαμβάνει), οὐκ ἀντέχω· μήτοι, ὡς οἶμαι.

Zonar. In peccatis esse quatuor gradus dicunt sancti patres, impressionem, luctationem, assensionem & actum: quorum duo quidem prima non esse pœnæ obnoxia; in duo autem, quæ sequuntur, pœnam cadere: Neque enim impressio, neque luctatio judicatur; si ratio impressionem suscipiens, & cum ea colluctata, cogitatum repudiaverit: Assentio autem judicatur & accusatur, & actio punitur. Si ergo mulieris desiderium alicui injectum est, & is victus, ut cum ea rem haberet, assensus est, ad opus autem non venit, id est, actum non implevit, manifestum est, quod Dei gratia eum servavit; sed non impune abibit. Pœna enim in assensionem etiam cadit. Hoc quoque manifestum est ex lxx. Can. sancti Basilii, qui dicit; Diaconus labris pollutus, sive qui usque ad osculum mulieres pervenit, & se hucusque peccasse confessus est, ministerio ei interdicetur, id est, ad tempus prohibebitur: Sed sacramentis unà cum Diaconis communicare non indignus habebitur. Itidem & Presbyter. Si quis autem ultra peccasse deprehensus fuerit, in quocunque sit gradu, deponetur. Unde constat, quod aliud significatur per illud, interdicetur, nimirum, ad tempus à ministerio arcebitur. Etsi à nonnullis ita non intelligitur; qui illud, Labris esse pollutum, aliter interpretantur, minus tamen rectè, ut opinor.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἐπιθυμήσας μόνον, μὴ πράξας δὲ, θεῷ ἐρρύσθη.

Arist. *Qui concupivit, sed non perfecit, per Deum servatus est.*

Ὅστις μέχρι ψιλῆς προσβάσεως συγκαθεύδειν γυναικὶ ἐπεθύμησεν, ἐχόμενον δέ τι ἀσυδὴς μὴ ἔπραξεν, ὅτε ἔργον ἡ ἐνθύμησις αὐτῷ ἦλθε· φαίνεται ὡς διὰ τῆς ἄνωθεν ἐρρύσθη χάριτος. εἰ γὰρ καὶ ἐπεθύμησε, καὶ ἐσπούδασε, καὶ μέσοις τισὶν εἰς ἀπάρτισιν τοῦ μέσους ἐχρήσατο· ἀποτέλεσμα δὲ ἡ ἀσυδὴ αὐτῷ οὐκ ἔσχε, διά τινα παρεμπεσόντα ἐμπόδια ἔξωθεν· ὑπολιμίοις γοῦν κεῖται· ὡς ὁ ἑβδομηκοστὸς κανὼν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀπαγορεύει περὶ τοῦ ἐν χείλεσι μιανθέντος διακόνου.

Quicunque etiam nudo proposito cum muliere dormire concupiverit, sed quod conatus est, non fecit, neque ad factum venit concupiscentia ejus, manifestum est, quod per gratiam cœlestem servatur. Si enim & concupivit, & diligentiam adhibuit, & mediis quibusdam ad illius consummationem usus est, conatus autem ejus perfectionem non habuit propter impedimenta aliqua externa quæ inciderunt, pœnis subjicitur, ut septuagesimus sancti Basilii Canon mandat de Diacono qui in labris pollutus est.

ΚΑΝΩΝ ε'.

Κατηχούμενος ἐὰν εἰσερχόμενος εἰς κυριακὸν ἐν τῇ τῶν κατηχουμένων τάξει στῇ, ἑστὼς δὲ ἁμαρτάνων· ἐὰν μὴ γόνυ κλίνων, ἀκροάσθω μηκέτι ἁμαρτάνων. ἐὰν δὲ καὶ ἀκροώμενος ἔτι ἁμαρτάνῃ, ἐξωθείσθω.

Canon V.

Catechumenus, si in dominicum ingrediens in Catechumenorum ordine steterit, is autem peccat; si genu quidem flectens sit, audiat, non amplius peccans: Sin autem etiam audiens adhuc peccet, extrudatur.

ΒΑΛΣ. Δύο τάξεις τῶν κατηχουμένων εἰσίν. οἱ μὲν γὰρ ἄρτι προσέρχονται), καὶ, ὡς ἀπλέστεροι, μετὰ πλὴ ἀκρόασιν τῶν γραφῶν καὶ τῶν θείων εὐαγγελίων οὐδεὶς ἐξίασιν· οἱ δὲ ἤδη προσῆλθον, καὶ γόνασι πλεώτεροι, ὅθεν καὶ τὴν ὅπὴ τοῖς κατηχουμένοις εὐχὴν ἀναμένοντες, τὸ γόνυ κλίνουσιν ἐν ταύτῃ. ὅταν δὲ ἐκφωνηθῇ τὸ, οἱ κατηχούμενοι προέλθετε, τότε ἐξέρχονται καὶ ὅτοι. φησὶν οὖν ὁ κανὼν, ὅτι ἐὰν κατηχούμενοι

Balsam. Duo sunt ordines Catechumenorum. Hi enim nuper accesserunt, &, ut imperfectiores, post scripturarum & divinorum evangeliorum auditionem statim exeunt: illi verò jampridem accesserunt, & perfectiores facti sunt; Unde & orationem, quæ fit supra Catechumenos, expectantes, in ea genu flectunt. Quando autem pronunciatum fuerit; Catechumeni procedite, tunc & ipsi exeunt. Dicit ergo Canon, quòd si Catechumenus

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

peccat, si est quidem ex perfectioribus, à peccando abstinens, veniat ad locum imperfectiorum, id est, stet in templo usque ad evangelium: Sin autem ex imperfectioribus, qui sola etiam auditione digni habentur, & à peccato non abstineat, extrudatur, id est, stet extra Ecclesiam cum deflentibus. Quid verò si imperfectior à peccato abstinuerit, non punietur, quemadmodum perfectiores, sed in primo loco stabit? Solutio. Duo sunt loci Catechumenorum, ut dictum est; hic quidem, qui est usque ad lectionem divinorum evangeliorum: ille verò usque ad exitum Catechumenorum. Qui sunt itaque perfectiores, si peccent & abstineant, parum dimittentur in locum imperfectiorum: sin autem non abstineant, in deflentium loco statuentur. Si ii autem, qui sunt imperfectiores, peccent, nec desistant, in locum deflentium abducentur: sin vero desistant, non habebunt locum, in quem deducentur. Si dixerimus enim eos cum flentibus stare oportere, desperationis gravitate eos obruemus: nec ulla erit differentia eorum qui abstinent & non abstinent. Et ideo, tanquam qui à malo destiterint, rursus cum audientibus stabunt.

ἁμαρτήσῃ, εἰ μὲν τῶν τελειοτέρων ἔστιν, ἐὰν ἀπόσχῃ δὲ ἁμαρτήσῃ, ἐλθέτω εἰς τὸν τόπον τῶν ἀτελεστέρων, τυπτέσι, φάσκων μέχρι τῆς ἀναγνώσεως ἐν τῷ ναῷ· εἰ δὲ τῶν ἀτελεστέρων, τῶν καὶ ἀκροάσεως μόνης ἀξιουμένων, καὶ μὴ ἀφίσταται τῆς ἁμαρτίας, ἐξωθείσθω, ἀντὶ τοῦ ἔξω τῆς ἐκκλησίας στάσω μετὰ τῶν προσκλαιόντων. τὸ δὲ, ἐὰν λήξῃ ὁ ἀτελέστερος τῆς ἁμαρτίας, οὐκ ὀφθήσεται κρείττων ὁ τελειότερος, ἀλλ' εἰς ἕτερον τόπον στήσεται; Λύσις. δύο τόποι εἰσὶ τῶν κατηχουμένων, ὡς εἴρηται, ὁ μέχρι τῆς ἀναγνώσεως τῶν θείων εὐαγγελίων, καὶ ὁ μέχρι τῆς ἐξελεύσεως τῶν κατηχουμένων. οἱ μὲν οὖν τελειότεροι, ἁμαρτάνοντες καὶ ἀφισάμενοι, μικρὸν ὑποβιβασθήσονται εἰς τὸν τόπον τῶν ἀτελεστέρων· μὴ ἀφισάμενοι δὲ, εἰς τὸν τόπον τῶν προσκλαιόντων στήσονται. οἱ δὲ ἀτελέστεροι ἁμαρτάνοντες, μὴ ἀφισάμενοι μὲν, εἰς τὸν τόπον τῶν προσκλαιόντων ἀπαχθήσονται· ἀφισάμενοι δὲ, οὐκ ἔχουσι τόπον ἔνθα καταταχθήσονται. εἰ γὰρ εἴπωμεν τούτους μετὰ τῶν προσκλαιόντων στῆναι, ἀπογνώσεως βλίψει καταβαπτίσομεν, καὶ οὐδεμία ἔσται διαφορὰ ἀφισαμένων καὶ μὴ ἀφισαμένων. διὰ τοῦτο, ὡς ἀποστάντες τοῦ κακοῦ, στήσονται καὶ πάλιν μετὰ τῶν ἀκροωμένων.

Zonar. Duo Catechumenorum olim erant ordines. Alii quidem amplexi fidem, sed qui baptismum differrent, cum Catechumenis astabant, dumque precatio in Catechumenos recitaretur genibus provolvebantur, ac postquam illud, Catechumeni procedite, de more pronunciatum esset, tunc egrediebantur. Alii autem jam primum accedentes, minúsque perfecti, sacræ scripturæ auscultabant, Evangelióque recitato dimittebantur. Quandocunque igitur è Catechumenis quispiam peccaverit, si quidem ex perfectiorum numero fuerit, eorum scilicet, qui in precatione genu flectunt, audiat, hoc est, cum iis qui auscultari tantummodo permittuntur, si modo finem peccandi fecerit, consistat: Sin vero inter Audientes agens adhuc tamen offenderit, expelli, hoc est, extra Ecclesiam cum lugentibus stare, hic Canon jubet.

ΖΩΝΑΡ. Δύο τάξεις ἦσαν τῶν κατηχουμένων τὸ παλαιόν. οἱ μὲν γὰρ πιστοὶ ὄντες, ὑστερημένοι δὲ τοῦ βαπτίσματος, μετὰ τῶν κατηχουμένων ἵσταντο, καὶ τῆς δὴ κατηχουμένοις εὐχῆς λεγομένης ἔκλινον τὸ γόνυ, ὅτε δ' ἐξεφωνήθη τὸ, οἱ κατηχούμενοι προέλθετε, τότε ἐξήρχοντο· οἱ δὲ ἄρτι προσελθόντες καὶ ἀτελέστεροι ὄντες, τῶν ἁγίων γραφῶν ἤκουον, καὶ μετὰ τέλος ἀναγνώσεων τοῦ εὐαγγελίου ἀπίεσαν. ὅτε οὖν ὁ κατηχούμενος ἁμαρτάνῃ, εἰ μὲν τῶν τελεωτέρων τῶν γόνυ κλινόντων δηλονότι ἐν τῇ εὐχῇ ὄντων, ἀκροάσθω, τουτέστι μετὰ τῶν μέχρις ἀκροάσεως ἱσταμένων στάτω, εἰ ἀπόσηται τῆς ἁμαρτάνειν· εἰ δὲ τῶν ἀκροωμένων ὄντων, ἔτι καὶ ἁμαρτάνει, ἐξωθείσθω, ἀντὶ τοῦ ἔξω τῆς ἐκκλησίας στάτω μετὰ τῶν προσκλαιόντων.

Duæ sunt species Catechumenorum: nonnulli enim modo accedunt; quocirca & ut imperfectiores post scripturarum & evangeliorum auditionem statim emittuntur. Alii autem ante tempus aliquod advenerunt, & perfectiores evaserunt. Quare & post evangelium preces pro Catechumenis factas expectant; & cum illud dicitur, (Catechumeni capita vestra Domino flectite) genu flectunt. Perfectiores itaque ut qui bona Dei verba perguſtârunt, si lapsi fuerint, statione suâ moventur, & cum audientibus collocantur; si autem, & cum audientes sint, peccant, ab Ecclesiâ perfectè expelluntur.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἐν τῇ κατηχήσει ἁμαρτάνων, ἐὰν γόνυ κλίνων μηκέτι ἁμαρτάνοι, ἀκροάσθω· εἰ δὲ καὶ ἀκροώμενος ἁμαρτάνοι, πλέον ἀποτειέσθω.

Δύο εἴδη τῶν κατηχουμένων εἰσίν· οἱ μὲν γὰρ ἄρτι προσέρχονται καὶ ὡς ἀτελέστεροι, μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν γραφῶν, καὶ τῶν θείων εὐαγγελίων, εὐθὺς ἐξίασιν. οἱ δὲ πρὸ καιροῦ προσῆλθον, καὶ γεγόνασι τελειότεροι· διὸ καὶ μετὰ τὸ εὐαγγέλιον, τὰ δὴ τοῖς κατηχουμένοις εὐχὴν ἀναμένουσι· καὶ ἐν ᾧ προσφωνεῖται τὸ (οἱ κατηχούμενοι τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ κυρίῳ κλίνατε) τὰ γόνυ κλινῶσιν. οἱ μὲν οὖν τελειότεροι, ὡς γνώμονες καλῶν θεῖων ῥημάτων, καὶ ἀφυπεστῶτες, μετανοίας τῆς στάσεως, καὶ τοῖς ἀκροωμένοις συνιστάμενοι· εἰ δὲ καὶ ἀκροώμενοι ἁμαρτάνουσι, τῆς ἐκκλησίας πλέον ἀποτειοῦνται.

Canon VI.

De ea quæ uterum gerit, quòd oporteat eam baptizari, quando velit. Nihil enim ea, quæ parit, cum fœtu, qui paritur, hac in re commune habet; quod proprium uniuscujusque institutum ac propositum in confessione ostendatur.

ΚΑΝΩΝ ς'.

Περὶ κυοφορούσης, ὅτι δεῖ φωτίζεσθαι, ὁπότε βούλεται. οὐδὲν γὰρ ὁ τέτοκε κοινωνεῖ ἡ τίκτουσα τῷ τικτομένῳ· ἀλλὰ τὸ, ἑκάστου ἰδίαν πρὸ προαίρεσιν πρὸ δεῖ τῆς ὁμολογίας δείκνυσθαι.

Balsamon. Quidam dicebant, non debere baptizari gravidas, quæ ex infidelibus ad Ecclesiam accedunt, sed expectare fœtus in lucem exitum; ne dum ea baptizatur, videatur quoque unà baptizari fœtus, quem in utero gerit, ut qui sit ei omnino unitus: quò fit, ut postquam natus fuerit, vel non baptizatus relinquetur, vel si baptizetur, rursus baptizari reputetur. Patres itaque, hac contradictione non admissa, statuerunt, ut sine ullo præjudicio baptizentur prægnantes mulieres, quando voluerint; eo quod nihil habeat commune puerpera cum fœtu qui paritur, quod ad baptismum attinet. Maximè, inquiunt, cùm sit unicuique sua in baptismate necessaria promissio: Fœtus autem, qui est in utero, cùm sit affectione destitutus, non potest, quæ in baptismate requiruntur, professiones & vota facere.

Βαλσ. Τινὲς ἔλεγον, μὴ ὀφείλειν βαπτίζεσθαι τὰς ἐξ ἀπίστων τῇ ἐκκλησίᾳ προσερχομένας κυοφορέσας, ἀλλ' ἀναμένειν τὸ εἰς τὸ φῶς τῶν τοκέων ἐξέλθοντα, ἵνα μὴ ταύτης βαπτιζομένης, δόξῃ συμβαπτίζεσθαι καὶ τὸ ἐγκυμονούμενον, ὡς ἡνωμένον ἐκείνῃ αὐτῇ· καὶ γένηται μὴ τὸ γλυκανθὲν, ἢ ἀφώτιστον καταλειφθῇ, ἢ βαπτιζόμενον λογισθῇ καὶ αὖθις βαπτίζεσθαι. οἱ γοῦν πατέρες τὴν ἀντίθεσιν ταύτην μὴ προσδεξάμενοι, ὥρισαν ἀπροκρίτως βαπτίζεσθαι τὰς κυοφορούσας, ὅτε βούλοιντο, διὰ τὸ μηδεμίαν κοινωνίαν ὑπάρχειν τῇ τικτούσῃ μετὰ τοῦ τικτομένου, ὅσον εἰς τὸ λόγον τοῦ φωτίσματος. ἄλλως τέ, φασὶν, ἀναγκαία ἐστὶν ἑκάστου ὁμολογία ἐν τῷ βαπτίζεσθαι· τὸ δὲ ἔμβρυον ἐστερημένον διαθέσεως οὐ δύναται παρὰ δὴ τῷ βαπτίσματι ὁμολογίας ποιῆσαι. προσετέθη δὲ τῷ κανόνι τὸ, ὅτι βούλοιντο, διὰ τοὺς λέγοντας περὶ μὴ τοῦ ἀδιποιηθῆναι τὸ ἔμβρυον

Ψηφιοποιήθηκε από

ἔρυον εἰς ἄνθρωπον ἀκινδύνως βαπτίζεσθαι τὸ μητέρα ἐξ- A
κυμφνῶσθαι, μὴ ἢ τοῦτο μὴ καλῶς αὐτῷ βαπτίζεσθαι· ἀλλὰ δ τοιαύτης ἀξιώσεως δ ἐξκυμφνούμενον, οἵας εἰσὶ καὶ ἀρτιγέννητα νήπια, τὸ μὴ διακρίνειν ὁμολογῶν. διό τοι καὶ εἶπον οἱ πατέρες, ἐπ' ἀδείας ἔχειν τὸ ἐξκυμφνοῦσ, ὅτι θέλοι βαπτίζεσθαι. τὰ μὲν γὰρ ἔμβρυα, ὅπως ἔχουσι ἀξιώσεως, οὐδεὶς ἐξεργάσασθαι δύναιτ' ἢ ἀναδέξασθαι. τὰ δὲ νήπια ἀπὸ τῆς ἀναδεχομένων αὐτὰ καταπίστεως, καὶ σφραγιστικῶς φωτιζόμενα θείας καταξιοῦνται ἐλλάμψεως. ἀναγνωσθήτω δὲ καὶ ὁ τῆς ί. κεφαλ. τοῦ δ'. πίνακος τοῦ πρώτου. αὐτοκράτορος. πρὸ ἡμῶν γεγραφότος.

ΖΩΝΑΡ. Τὰς ὁ τῇ γαστρὶ φερούσας δεῖ Βα- B
πτίζειν, φησὶν ὁ κανών, ὅτε βούλονται. τινῶν δὲ λεγόντων, ὅτι λοιπὸν τὸ κυοφορούμενον συμβαπτίζεσθαι τῇ μητρὶ, καὶ οὐ χρὴ αὐτὸ μὴ τὸ γεννηθὲν βαπτίζεσθαι, ἵνα μὴ δὶς δοκῇ βαπτίζεσθαι, ἐπήγαγε τὸ, εἰδὲν γὰρ ὂν τούτῳ κοινωνῇ ἡ τίκτουσα τῷ τικτομένῳ, αὐτὴ τῷ, αὐτὴ γὰρ μόνη τῷ ἁγίου ἀξιοῦται βαπτίσματος, καὶ οὐκέτι κἀκεῖνο διὰ μέσου αὐτῆς· ὅτι, φησὶν, ὅτι τῇ ὁμολογίᾳ Χριστιανίζεσθαι τῷ Χριστῷ ἡ ἑκάστου προαίρεσις ἀπαιτεῖται, καὶ ἐξ αὐτῆς δείκνυται, εἰ προθύμως φέροιτο τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι. ἐπεὶ δὲ τὸ ἔμβρυον ἐτέρᾳ προαιρέσεως, οὐδὲ βα- C
πτίζεσθαι δοκεῖ, ὥστε αὐτὸ πρώτῃ αὖθις βαπτίσματος, ὅτε προαιρεῖσθαι δυνήσεται.

ΑΡΙΣΤ. Ἡ κυοφορῶσα, ὅτε θέλει, βαπτίζεται· ἑκάστου γὰρ ἡ προαίρεσις κρίνεται.

Οὐ γὰρ ἐμποδισθήσεται ἡ κυοφορήσασα διὰ τὸ πικτόμενον βαπτισθῆναι· οὐδὲ γὰρ λογίζεται τὸ ἔμβρυον συμβαπτίζεσθαι τῇ τικτούσῃ, ὥστε ἐὰν μὴ τὸ γεννηθὲν βαπτισθῇ, τοιμαθῆναι βαπτίζεσθαι δεύτερον. ἐκεῖνο γὰρ μήπω εἰς φῶς ἐλθὸν, ἔτε καθ' ἑαυτὸ ὕπεστιν, ἔτε προαίρεσιν ἔχει. D

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Πρεσβύτερον εἰς γάμον διγαμούντων μὴ ἑστιᾶσθαι. ἐπεὶ μετάνοιαν αἰτουμένων τοῦ διγάμου, τίς ἔσται ὁ πρεσβύτερος, ὁ διὰ τῆς ἑστιάσεως συγκαταπιόμενος τοῖς γαμοῦσι.

ΒΑΛΣ. Ὁ διγαμήσας λαϊκὸς ἢ ἀκληρικὸς μεταλαβεῖν τῶν θείων ἁγιασμάτων ἀπεντεῦθεν, ἀλλὰ μὴ ἐνιαυτόν. φησὶ γοῦν ὁ κανών, ὡς ἐπεὶ δ' ἐπίμονον τοῦτο τὸ διὰ δ' ἱερέως ἐπιγόμενον τῷ διγαμήσαντι, οὐκ ὀφείλει ἔστ' ἐν συνεστιᾶσθαι αὐτῷ εἰς τὸν γάμον. δοκεῖ γὰρ ὥσπερ διὰ τῆς παρουσίας συναινεῖν, καὶ ἢ διωρίσατο ἐπιμῆναι τὸν διγαμήσαντα. καλῶς δ' διορίσθησαν συνεστιᾶσθαι τούτῳ τὸν ἱερέα μετὰ τὸν καιρὸν τοῦ γάμου. μετὰ γὰρ τὸν γάμον οὐ κωλυθήσεται συνανακεῖσθαι αὐτῷ, ὡς μηδὲν ἀκοινώνητον ὄντα. εἰπὼν δέ τις ποτὲ ὀφείλειν τὸν διγαμήσαντα μετὰ τὴν ἀπόστασιν τῆς διγαμίας δέχεσθαι εἰς μετάνοιαν, καὶ ἐπιμᾶσθαι, (ἐπὶ γὰρ τοῦ γάμου συνισταμένου, ταῦτα χώραν οὐκ ἔχουσι, μετὰ τὸν κανόνα) ἤκουσε μὲν εἰ γάμον ἀθέμιτον, ὥστε διαπεσεῖσθαι. καὶ διὰ τοῦτο ἔρρωται μὲν· ἐπιμᾶται δὲ μετρίως, ὡς εἴρηται.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Ὁ πρῶτος κανὼν κωλύει τοὺς πρεσβυτέρους ἑστιᾶσθαι μετὰ διγάμων, καὶ ἀφορίζει διὰ τοῦτο ἐπιτετιμημένον εἶναι τὸν δεύτερον γάμον. τὸ αὐτὸ δὲ φαίνεται καὶ ὁ ἀπὸ δ'. κεφ. τῶν νεοκαισαρείας συνόδου καὶ ὁ ἀπὸ δ'. κεφ. τοῦ ἁγίου Βασιλείου. ἐπεὶ δὲ βλέπομεν τινὰς σκανδαλιζομένους ἐκ τοῦ μηδέ τινα δευτερογαμήσαντα ἐπιμηνθῆναι ποτε, μή τε τοιαύτῃ ἱερολογίαν ἐμποδίζεσθαι, μᾶλλον μὲν ἐστὶν ὅτε ἐπιτρέπει διὰ πιττακίου χαρτοφυλακεῖου· εἴδομεν δὲ καὶ πατριάρχας καὶ ἀρχιερεῖς, πολὺ συνεδρεύοντας μετὰ βασιλέων διγαμούντων, καὶ ἄλλων μεγιστάνων φαίνου, ὅτι

Adjectum est autem Canoni illud, Quando velint, propter eos qui dicunt, antequam fœtus formetur in hominem posse mulierem prægnantem sine periculo baptizari; non rectè autem baptizari postea: quoniam id, quod habetur in utero, in ea est constitutione, in qua infantes modo nati qui polliceri non possunt; & ideo dixerunt Patres, esse in mulieris gravidæ potestate baptizari quando velit. Quomodo enim se habeant fœtus, nemo potest perquirere, vel eos suscipere. Infantes autem per susceptores suos affirmant, & actu baptizati divina illuminatione digni censentur. Lege & quæ in x. cap. iv. titul. præsentis operis à nobis scripta sunt.

ZONAR. Mulieres, quæ uterum ferunt, quandocunq; voluerint, Can. baptizari oportere decernit. Quod autem nonnulli, fœtum cum matre simul baptizari, ac proinde infantem, postquam in lucem datus esset, ne baptismus in eodem geminaretur, nullo modo baptizandum esse, asseverabant; propterea verba illa, nihil enim ea quæ parit, cum fœtu qui paritur ea in re commune habet, adjunxit, hoc est, sola etenim mater, non per eam filius quoque simul, sancti baptismatis consors efficitur. Ut enim, inquit, se quis Christi sectatorem profiteatur, propria unuscujusque electio requiritur, ac per eam, quam libenti animo baptismum quisque amplectatur, facile apparet. Quoniam vero in fœtu maternis adhuc viscеribus incluso electio nulla est, nec baptismum quidem suscepisse putandus est, proindéque iterum baptizari, cum eligendi facultas penes illum fuerit, oportebit.

ARIST. *Prægnans quandocunque vult baptizatur. Nam uniuscujusque voluntas judicatur.*

Gravida enim propter generatum baptizari non impedietur, nec enim fœtus unà cùm gravidâ baptizatus reputatur, adeo ut si cum editus fuerit, baptizetur, secundo baptizatus existimaretur. Ille enim cùm ad lucem nondum venerit nec per seipsum subsistit, nec voluntatem habet.

CANON VII.

Presbyter in digamiam incuntis nuptiis ne convivetur. Cum enim requirat pœnitentiam digamus, quis, erit Presbyter, qui, eo quod sit convivio acceptus, nuptiis assentiatur?

BALS. Laicus, qui digamus est affectus, hinc non permittitur nisi anno præterito, esse divinorum sacramentorum particeps. Dicit ergo Canon, quod quoniam hæc pœna à sacerdote digamo inducitur, non debet cum eo in nuptiis convivium inire. Videtur enim veluti per suam præsentiam consentire, nec poterit eum, qui duas uxores duxit, punire. Rectè autem definierunt, ne Sacerdos cum eo convivetur tempore nuptiarum. Post nuptias enim non prohibebitur cum eo accumbere, ut qui non sit omnino excommunicatus. Cùm autem dixisset aliquando quispiam, debere eum qui secundam uxorem duxit, postquam à secundo matrimonio diverterit, ad pœnitentiam recipi & puniri: (adhuc enim constante matrimonio, hæc locum non habent, secundùm universalem regulam) audivit non esse illicitum matrimonium, ut separari debeat. Et propterea est quidem confirmatum: modicè autem punitur, ut dictum est.

ALTERA INTERPRETATIO.

Præsens Canon prohibet Presbyteros cum digamis convivari, & per hoc secundum matrimonium puniri ostendit. Idem autem apparet & ex tertio Canone syn. Neocæsarianæ, & ex iv. Canone sancti Basilii. Quoniam autem videmus nonnullos offendi, eo quod nullus eorum, qui secundum matrimonium contraxit, unquam puniatur, nec iis sacramentorum participatio impediatur, sed potius etiam per Chartophylacis pittacium permittatur; vidimus autem & Patriarchas & multos alios Antistites cum imperatoribus, qui secundas nuptias celebrant, &

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tum aliis magnatibus, comedentes vicimus, quod etiamsi temporalis excommunicationis pœnæ ex prædicto Can. digami subjecti sint; unionis tamen decisio, quæ à nobis sita est in iv. Can. S. Basilii, primo matrimonio secundum omnino æquavit; & dixit, quando ii omnino putientur, pœnam dissolvit. Hæc etiam in particulari dicit de tertio matrimonio: At nec secundum nec primum sine securitate relinquimus: Sed & illa sic constituenda decernimus, ut nullam improbam causam habeant, vel ex raptu, vel ex clandestino præcedente coitu; sed sint legitima & ab ejusmodi inquinamentis sordibusque malis aliena; & deinceps quæ sunt hujusmodi solum punimus; reliqua vero pœnis non obnoxia conservat.

ZONAR. Suam digamiæ mulctam can. statuere. Uno siquidem anno digamos à perceptione sacrorum munerum arceri jubent. Eam vero pœnam digamis, sibi à pœnitentia remedium quærentibus, Sacerdotes injungunt. Quis ergo sacerdos, inquit, Canon, secundis nuptiis, ut eas vel hoc ipso, quòd adest, probare videatur, interfit? Hoc est, quî fieri potest ut pœnam à digamo exigere non pudor sit ei, qui digami factum à se non improbari, cum nuptiis secundis ipse interfuerit, satis ostendit? Verum hæc in libris scripta reperiuntur. Nos autem & Patriarcham & Metropolitanos complures in convivio Imperatoris secundas nuptias celebrantis adspeximus.

ARIST. *Presbyter digamorum nuptiis non debet interesse. Cùm Digamus enim veniam imploraverit, quis eum veniâ dignabitur?*

Sacerdos qui digamo benedixit, à mensâ debet recedere & non cum eo convivari. Si enim pœnæ subjectus fuerit digamus, quænam Presbytero concedatur venia qui eo quod convivatus est, istiusmodi nuptiis assensum præbuit?

CANON VIII.

Si alicujus uxor, cum esset Laicus, adulterata fuisse plane convicta fuerit, is non potest ad ministerium accedere. Sin autem etiam post ordinationem adulterata fuerit, debet eam dimittere. Quòd si cohabitet, non potest sibi commissum ministerium exequi?

BALS. Didicisti ex diversis legibus, licere sine periculo uxorem adulteratam recipere, & peccati veniam dare. Et lege librum Basil. xxviii. tit. vii. cap. i. qui dicit, maritum posse intra biennium, sine ullo periculo, suam uxorem ex monasterio recipere, quæ ut adultera condemnata est & inclusa: ab eo enim tempore tondetur. Dicit ergo etiam Canon, quòd etsi vir hoc facere potest nimirum veniam adulteratæ uxoris peccato dare: sed tamen quoniam Can. Apostolicus xviii. non permittit, ut in sacerdotalem catalogum adscribatur, qui uxorem fornicatricem vel demissam vel scenicam duxerit; ne hic quidem ad sacrum ordinem provehetur. Atq; id quidem ita se habet, si Laici uxor adulterata fuerit: Sin autem ejus qui est sacratus, ipse quidem, ut qui nihil deliquerit, si exinde ab ea separetur, erit in proprio gradu. Sin vero hoc facere noluerit: sed unà cum adultera cohabitat, deponetur, ut qui sit inquinamenti particeps; eo quòd cum adultera rem habuerit. Interrogaverit autem quispiam, cur cùm Patres de mulieris adulterio dixissent, non satis habuerunt, nisi etiam adderent adulterium fuisse apertè convictum? Solutio. Diversæ leges jubent mulierem non aliter condemnari ut adulteram, quam per apertas probationes, id est, per quinque testes jurantes se vidisse in ipso actu fieri adulterium. Hac ratione nec omnes possunt crimen adulterii intendere: sed quinq; solùm personæ, Maritus, Pater, Frater, Patruus, Avunculus. Sed nec ipsa mulier, se adulterium commisisse confessa, condemnatur, quod etiam est novum. Adjecerunt ergo Patres, eam damnari ut adulteram, quæ est apertis probationibus convicta, ut dictum est; non autem eam, quæ fuit suspecta propter collocutionem, vel consuetudinem ac familiaritatem, vel aliquam aliam ob causam. Quid autem, an Laicus, si post-

κἂν ὁπτιμίῳ χαιρικῆς ἀκριναντησάσης ἐκ τῆ ῥηθέντ⟨ος⟩ κρμάτος οἱ δυτερογαμοῦντες ὑπέκειντο, ἀλλ' ὁ τῆς ἑνώσεως τόμ⟨ος⟩, καταρωθεὶς ὑπ' ἡμῶν εἰς ⟨ϖ⟩ δ'. καινότα τῆ ἁγίω βασιλείω, ἐξισώσει τῷ πρώτῳ γάμῳ δίγλου ⟨ϖ⟩ δυτερογ. ϗ εἰπὼν πότε ϗ ὅτοι ὁπτιμᾶσθαι ὀφείλουσιν, ἔλυσε ὅ ὁπτίμου. φησὶ γὰρ ἐν μέρ⟨ει⟩ ταῦτα μὴ δεῖ δ' πείτω γάμου· ὑ μὲν ὀφὶ ⟨ϖ⟩ δυτερογ ὀφὶ ⟨ϖ⟩ α'. ἐκβῆς ἀσφαλείας ἐάσομ⟨εν⟩· ἀλλὰ καὶ κείνους ὁρίζομ⟨εν⟩ ὅτω σωίστασθ, εἴς τε μηδεμίαν ἔχειν πονηρὰν αἰτίαν ἢ ἐξ ἁρπαγῆς ἢ κρυπτομιγίης λαθραίας φθορᾶς, ἀλλὰ νομίμους ϗ καθαρεύοντας τ πιέστων μολυσμάτων, ϗ πονηρᾶς ἀκαθαρσίας· ϗ ἐφεξῆς ὁπτιμῶμεν τούτους μόνους· τὸς δ λοιπὸς ἀνεπτιμήτους σωτηρ⟨ε⟩.

ΖΩΝΑΡ. Η διγαμία ὑπὸ ὁπτίμων ἔστιν. ἑαυτὸν γὰρ τῆς ἁγίας μεταλήψεως ἔρηται. ὅ δ ὁπτίμους οἱ ἱερῖς ἐπάγουσιν, εἰς μετάνοιαν ἐρχομένου τῆ διγαμήσαντ⟨ος⟩. ὁ γοῦν ἀφ' τῆς παρουσίας αὐτῆ συναναῖν δικῆ τῷ δυτέρῳ γάμῳ ἱερεῖς τὶς ἔσται, φησὶν ὁ κρμών, τουτέστι, πῶς ἐκ αἰδεσθείσεται ὁπτιμᾶσθαι τῷ δυτερογαμοῦντι ὁ ἀφ' τῆς οὐσίας αὐτῆ συναναδοκῆ τῇ δυτερογαμίᾳ; ἀλλὰ ταῦτα ὀν γράμμασιν. ἡμῖν δὲ καὶ παντὶ ἀρχῆς ὤφθω, ϗ μητροπολίτην ἀφ' ὑπερόπτας Συνεστιώμενον δυτερογαμήσαντι βασιλῖ.

ΑΡΙΣΤ. Οὐχ' ἱερᾶ πρεσβύτερ⟨ον⟩ ὅτι διγάμου. ἐκείνου γὰρ συγνώμης δεομένου, τὶς ἐκεῖνον ἀξιώσει συγγνώμης;

Ο ἱερεὺς εὐλογήσας τ δίγαμον, τ παπέζης ὀφείλ⟨ει⟩ ὑπαναχωρῆν, ϗ μὴ συνεστιᾶσθαι αὐτῆ. εἰ γὰρ ὑπὸ ὁπτίμου ἔστιν ὁ δίγαμ⟨ος⟩, πῶς ἔσται τῷ πρεσβυτέρῳ συγγνώμη, τῷ δίγαμ⟨ον⟩ ἱστάσθαι τοῖς νηστοις συγκαταπεπτωκότι γάμοις.

ΚΑΝΩΝ η'.

Εἰ γυνή τιν⟨ος⟩ μοιχευθεῖσα λαϊκοῦ ὄντ⟨ος⟩, ἐλεγχθῆ φανερῶς, ὁ τοιοῦτ⟨ος⟩ εἰς ὑπηρεσίαν ἐλθεῖν οὐ δύναται. ἐὰν δ ϗ μετ' τὸν χρόνον μοιχευθῆ, ὀφείλ⟨ει⟩ ἀπολῦσαι αὐτόν. ἐὰν δ συζῆ, οὐ δύναται ἔχεσθαι τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτῷ λειτουργίας.

ΒΑΛΣ. Εμαθες ἀπὸ διαφόρων νομίμων, ὡς ἔξεστι τῷ ἀνδρὶ ἀκινδύνως λαμβάνειν τὸν μοιχευθεῖσαν γυναῖκα αὐτοῦ, ϗ συμπαθεῖν ὅ ἁμάρτημα. ζήτει ϗ βιβλίον τῆς βασιλικῆς κη'. τίτ. ζ'. κεφ. α'. λέγον, ἐν ταῖς διετίαις δύναται τ ἄνδρα λαμβάνειν ἀκινδύνως ἐκ τοῦ μοναστηρίου τὸν οἰκεῖαν γυναῖκα, καταδικασθεῖσαν ὡς μοιχαλίδα, ϗ ἐγκλεισθεῖσαν· ἔκτοτε γὰρ κουρεύεται. φησὶ τοίνυν ὁ κρμών, ὡς εἰ ϗ δύναται ὁ ἀνὴρ τοῦτο ποιῆν, ἧττον ὅ συμπαθῆν ὅ ἁμάρτημα τῆς μοιχευθείσης γυναικός, ἀλλ' ἐπεὶ ὁ ιη'. ἀποστολικὸς κανὼν ὑ ⟨ϖ⟩χωρῆ ἱερατικῷ καταλόγῳ συναριθμεῖσθαι ⟨ϖ⟩ λαβόντα γυναῖκα πόρνην ἢ ἐκβεβλημένην ἢ σκηνικὴν, οὐδὲ ἕως εἰς βαθμὸν ἱερατικὸν ἀναχθήσεται. ϗ τοῦτ' μὴ ἐάν λαϊκοῦ τιν⟨ος⟩ γυνὴ μοιχευθῆ· ἐὰν δ ἱερωμένου, αὐτὸς μὴ ὡς μηδέν τι πλαίσας, ἐὰν δύναται συζυγῆ αὐτῆς ἀπερισπάστ⟨ως⟩, ἔσται εἰς τ οἰκεῖον βαθμόν. εἰ δὲ ὑ θελήσῃ τοῦτ' ποιῆσαι, ἀλλὰ συνδιάγῃ μετ' τ μοιχαλίδος, καταρεθήσε⟨ται⟩, ὡς μετανοοῦντ⟨ος⟩ διὰ ὅ συμμίγνυσθαι τῇ μοιχευθείσῃ. ἐρωτήσῃ δέ τις, διὰ τί εἰπόντες περὶ μοιχείας γυναικὸς οἱ πατέρες οὐκ ἠρκέσθησαν, ἀλλὰ προσέθεντο τ μοιχείαν φανερῶς ἐλεγχθεῖσαν; λύσις. διάφοροι νόμοι προκελεύον⟨ται⟩ μὴ ἄλλως τ γυναῖκα ὡς μοιχευθεῖσαν καταδικάζεσθαι, εἰ μὴ διὰ φανερῶν ἀποδείξεων, τοῦτ' ἔστι διὰ πέντε μαρτύρων ὁμωνύμων ἰδεῖν ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν μοιχείαν τελουμένου. ϗ τοῦτ' γὰρ οὐδὲ πάντες δύανται κινῆν ὅ μοιχικὸν ἔγκλημα, ἀλλὰ προσωπα πέντε, ἀνὴρ, πατὴρ, ἀδελφὸς, θυγ⟨ὴρ⟩ παῖς, ϗ θυγ⟨ὴρ⟩ μητρός. οὐδὲ αὐτὴ ἡ γυνὴ ὁμολογοῦσα μοιχᾶσθαι καταδικάζε⟨ται⟩, ὅπερ ἔξι ϗ καινόν. προσέθεντο οὖν οἱ πατέρες, ὡς μοιχαλίδα ἐκείνην καταδικάζεσθαι, τ ἐλεγχθεῖσ' διὰ φανερῶν ἀποδείξεων, ὡς εἴρη⟨ται⟩, ὑ μόνον τ ὑποπτευθεῖσ' διὰ ὁμιλίας ἢ συνοικήσεως, ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας. τί δὲ, ἐὰν ὁ λαϊκὸς, μὴ ὅ μοιχεύσῃ τὴν γυναῖκα τύτ⟨ου⟩, ἀπολύσῃ αὐτὴν, προ-

Ψηφιοποιήθηκε από

προαναβιβασθήσεται εἰς βαθμὸν, ὥσπερ ὁ καθαιρεθεὶς ὁ ἱερωμένος, ὁ ἀπολύσας τὴν μοιχευθεῖσαν γυναῖκα αὐτοῦ; Λύσις. ἀπὸ τοῦ ιη'. ἀποστολικοῦ κανόνος κωλύει προαναβιβασθῆναι εἰς βαθμὸν ὁ γυναῖκα πόρνην ἀγόμενος· πολλῷ γοῦν πλέον ὁ προαναβιβασθήσεται ὁ μὴ μοιχαλίδος συμφθαρείς, κἂν ὃν ἀγνοίᾳ. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ οἱ πατέρες ὅτι μὲν τῆς λαϊκῆς διαίρεσιν οὐ πεποιήκασι, χρῆναι τῆς ἀπολυθείσης τὴν μοιχαλίδα, καὶ μὴ ἀπολυθείσης, ἀλλὰ· ἀδιακρίτως διωρίσαντο, μὴ δύνασθαι τὸν ἄνδρα αὐτῆς εἰς ὑπηρεσίαν ἐλθεῖν. ὅτι δὲ τῆς ἱερέως εἰσήγαγον τὴν διαίρεσιν. ἔστι γὰρ καὶ διαφορὰ τοῦ μήπω ἱερωθέντος καὶ τοῦ ἱερωθέντος, καὶ διὰ τι παίσημα καθαιρεθῆναι μέλλοντος. ὁ μὲν γὰρ μὴ ὑπερτυχών πλείονος τινός, ἢ τοσοῦτον βαρυθυμήσῃ, ἀλλ' εὐκολώτερον μᾶλλον, ὡς τῷ κρίνοντι μὴ ἐναντιώσας. ὁ δὲ διὰ τι παίσημα ἑτέρου ἀφαιρούμενος ὃ ἐρασὸν αὐτῷ ἀξίωμα, μεγάλως ἀγανακτήσῃ. ὃ γὰρ εἰς πεῖραν ἦκον ἀνιαρὸν εἰς ἀφαίρεσιν.

ZONAR. Ἀνδρὸς λαϊκοῦ γυνὴ μοιχευθῆσα, καὶ φανερῶς ἐλεγχθεῖσα, κωλύει καὶ ἄνδρα αὐτῆς εἰς ὑπηρεσίαν ἐλθεῖν, τουτέστιν εἰς βαθμὸν ἱερατικόν τινα· πολλῷ ἡ φανερῶς ἐλεγχθεῖσα, ἢ οὐκ ἐν ὑποψίᾳ γενομένη ἢ καὶ κατηγορηθεῖσα παρά τινος· οὔτε γὰρ κατηγορεῖν ὑ δυναμένων αὐτῆς ἐρασπίων. ὑ γὰρ πᾶ βουλομένῳ ἐφεῖται τοῖς μοιχείαν κατηγορεῖν, ἀλλὰ ῥητοῖς ἐρασπίοις. ἐὰν δὲ καὶ ἱερωμένου γυνὴ μοιχευθῇ, ἀπολῦσαι αὐτὴν ὀφείλει, τουτέστι, διαζυγῆναι αὐτῆς· εἰ δὲ συζῆν αὐτῇ βούλεται, κωλύεται τῆς ἐγχειρισθείσης αὐτῷ διακονίας, ἤτοι τοῦ βαθμοῦ εἰς ὃν καταστάχθη. ἡ γὰρ μοιχευθεῖσα μεμίανται, ὁ δὲ ταύτῃ μιγνύμενος ἓν σῶμα γίνεται, καὶ λοιπὸν μετ' αὐτῆς κἀκεῖνος τοῦ μιάσματος. ὁ δὲ μεμιασμένος πῶς δεχθήσεται εἰς τὸ ἅγιον λειτούργημα;

ARIST. Ὁ λαϊκὸς, οὗ ἡ γυνὴ μεμοίχευται, ὑ κληροῦται· καὶ ὁ ὢν κληρικὸς, εἰ κατέχει μοιχευθεῖσαν, αὐτὴν ἐκβαλλέσθω.

Εἰ ὁ μὴ κεκληρωμένος, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μοιχευθεῖσαν μὴ ἀπολύων, τῆς ἀξίας μετακινεῖται· πῶς ὁ λαϊκὸς, οὗ ἡ γυνὴ μεμοίχευται, εἰς κλῆρον προσδεχθήσεται;

KANΩN. θ'.

Πρεσβύτερος, ἐὰν προημάρτηκώς σώματι, προαχθῇ, καὶ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἥμαρτε πρὸ χειροτονίας, μὴ προσφερέτω μένων ἐν τοῖς λοιποῖς, διὰ τὴν ἄλλην σπουδήν. τὰ γὰρ λοιπὰ ἁμαρτήματα ἔφασαν οἱ πολλοὶ καὶ τὴν χειροθεσίαν ἀφιέναι. ἐὰν δὲ αὐτὸς μὴ ὁμολογῇ, ἐλεγχθῆναι δὲ φανερὸς μὴ δυνηθῇ, ἐπ' αὐτῷ ἐκείνῳ ποιοῦσι τὴν ἐξουσίαν.

BALS. Ἱερεὺς προηθύσας πρὸ τῆς χειροτονίας, ὡμολόγησεν ἑκὼν μὲν τὴν χειροτονίαν τὴν ἁμαρτίαν. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ἵνα τοιοῦτον ὡς αὐτοθελῶς ἐξομολογησάμενον τῆς μὲν ἱερουργίας παυθῆναι, ἔχειν δὲ πάντα τὰ προνόμια τῶν ἱερέων, δηλονότι τὸ μὲν τῶν ἱερέων καθέδραν, τὸ δὲ τῶν θυσιαστηρίων τῶν ἁγιασμάτων μεταλήψαν, καὶ ἕτερά τινα, καὶ μάλιστα ἐὰν πρὸς ἀρετὴν σπουδῇ. δέον. ὡς τινὲς δὲ εἰπόντος, ἐπακολουθῆσαι τῷ παθεῖ τῆς πορνείας καὶ ἄλλα τινὰ ἁμαρτήματα, συνηθύσεσιν, ἀφὴν χεῖρος, φιλήματα, καὶ τοιαῦτα, καὶ ἀπὸ τούτων ἐμποδίζεσθαι τὸν ἐξομολογούμενον, ὥστε ἔχειν τιμὴν ἱερέως, ἐπήγαγον οἱ πατέρες, ὡς ἐπεὶ ἀπὸ τοιούτων ἁμαρτημάτων οὐκ ἐμποδίζεταί τις εἰς ἱερωσύνην προαναβιβασθῆναι, διὰ δὲ λύεσθαι ταῦτα ὑπὸ τῆς χειροτονίας, ὑ κωλυθήσεται ἐξ αὐτῆς, ἔχειν τὰ ἄλλα προνόμια. καὶ ταῦτα μὲν, ὅταν ὁ ἱερεὺς ἐξομολογήσεται ὃ ἁμάρτημα. ἐὰν δὲ μήτε ὁμολογήσῃ μήτε ἐλεγχθῇ φανερὸς, οὐδεπωποτὲ καθαιρεθήσεται, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς κείσεται ἐξουσίας τῆς ἱερουργεῖν ἢ παύεσθαι, πρὸς ὃ οἰκεῖον συνειδὸς· ὥσπερ ἐὰν ἐλεγχθῇ, ἀπαντεῦθεν καθαιρεθήσεται, καὶ οὐδὲ τιμῆς ἢ ἄλλου προνομίου ἀξιωθήσεται.

quam ejus uxor fuit adulterata dimiserit eam ad gradum promovebitur; sicut non deponitur is qui est sacratus, dimissa uxore sua; quæ commisit adulterium? Solutio. A xviii. Canone Apostolico prohibetur ad gradum promoveri, qui duxit uxorem fornicatricem: multo ergo magis non promovebitur, qui cum adultera vel insciens rem habuit. Propterea enim Patres nullam in Laico divisionem fecere, de dimittenda adultera, vel non dimittenda: sed indistinctè definierunt, non posse ejus maritum venire ad ministerium. In sacerdote autem divisionem introduxêre. Est autem differentia ejus qui nondum est sacratus, & ejus qui est sacratus; sed propter delictum aliquod est deponendus. Qui enim non est majus aliquod assecutus, non tam ægre feret: sed æquo potiùs animo patietur & lætabitur, quòd Canonem non offenderit. Is autem, cui propter alterius delictum aufertur ea quam habet dignitas, admodum ægrè feret. Id enim quod jam expertus est, molestum est si auferatur.

ZONAR. Si Laici uxor adulterii manifestò convicta sit, ejus virum à ministerio, à sacrorum scilicet ordinum susceptione, arceri [Canon] jubet; modo tamen manifestis indiciis convicta mulier, non autem vel suspicione tantum notata, vel ab iis, quibus nomen illius deferendi potestas non est, accusata fuerit. Nec enim cuicunque volenti, sed certis tantum quibusdam hominibus, mulierem adulterii ream agere concessum est. Quod si adulterium sacro ordine initiati hominis conjux patraverit, eam vir dimittat, hoc est, ab illius se consuetudine commercióq; sejungat: si verò cum illa vitæ societatem habere voluerit, ipsum à commisso ministerio, hoc est, à sui ordinis gradu, dimoveri decretum est. Patrato namque adulterio mulier polluta est; qui vero pollutæ commiscetur, unum corpus efficitur, eademq; proinde contagione ipsum maculari necesse est. Hominem vero pollutum in sacro aliquo ministerio quis ferat?

ARIST. *Laicus cujus uxor adulterata est non fit clericus, & Clericus qui eam retinet postquam adulterium commisit, expellitur.*

Si ille qui in clerum cooptatus est, uxorem suam adulteratam non dimittens, dignitate movetur: Quomodo Laicus cujus uxor adulterata est in Clerum admittatur?

CANON IX.

Si Presbyter, qui corpore prius peccaverat, promotus fuerit, & si ante ordinationem peccasse confessus fuerit, ne offerat: manens in aliis, propter aliud ejus bonæ vitæ studium. Reliqua enim peccata dicunt multi manuum impositione tolli. Quòd si ipse non confiteatur, apertè autem convinci non potuerit, illius quoque ei fiat potestas.

BALS. Sacerdos, qui ante ordinationem fornicatus erat, peccatum sua sponte post ordinationem fassus est. Dicunt ergo patres, eum, ut qui sua sponte fassus sit, à sacrificii quidem celebratione cessare, habere autem alia sacerdotum privilegia, scilicet cum Sacerdotibus cathedram, sacramentorum in altari participationem, & alia quædam: & maximè si sit virtutis studiosus. Perinde autem ac si dixisset quispiam, alia quoque peccata sequi fornicationis vitium, consensum, manus contrectationem, oscula, & hujusmodi alia; & ab iis impediri eum qui fassus est, ne habeat Sacerdotis honorem: subjunxerunt patres, quòd quoniam ab hujusmodi delictis non impeditur quispiam, quominus ad sacerdotium provehatur, quia hæc ab ordinatione solvuntur; non impedietur ab iis, quominus alia habeat privilegia. Et hæc quidem, quando Sacerdos suum peccatum confessus fuerit. Sin autem nec confessus nec apertè convictus fuerit, nullo modo labefactabitur; sed in ejus potestate erit sacra celebrare vel cessare, prout ei sua dictarit conscientia: quemadmodum si convictus fuerit, exinde deponetur, & nec honore nec alio privilegio dignus habebitur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Adjecerunt autem patres apertam probationem, eo quod nemo deponatur, nisi per apertas probationes, scilicet per affirmationem quinque testium jurantium. Dicit autem etiam Lex civilis; Melius est peccata relinqui impunita, quàm aliquos sine causa puniri. Lege & xxvii. Canonem sancti Basilii, & lxxix. Novellam domini Leonis philosophi, & ex interrogationibus factis in Synodo Constantinopol. interpretationem responsi, dicentis, Laicorum loco censeri eos, qui depositi fuerint: & dic paucis, quod est differentia ejus qui peccavit ante ordinationem & confessus est & ejus qui propter crimen condemnatus est post ordinationem. Similiter & ejus qui fuit digamus post ordinationem, & ejus cui sacerdotium ablatum est. Qui enim, quod ante ordinationem commisit, peccatum confessus est, ab offerendo tantum removebitur, sed sacerdotali cathedra dignus habebitur, & reliquis ejusmodi; ut vult lxxxix. canon sancti Basilii. Qui autem secundam uxorem duxit, & se eo modo sacerdotio movit, ministeriis, quæ sunt extra sacrum tribunal, dignus habebitur. Sed qui est condemnatus ne hæc quidem exercebit; sed in Laicorum locum rejicietur. Lege Syn. in Trullo Canonem xxi. & xxvi. & quæ sunt in ipsis. lxxix. autem Imp. domini Leonis Sapientis Novella, sic se habet ad verbum; Quæ Deo semel sunt consecrata, ea non esse auferenda constitui oportet; idque non solum in rebus pretiosis consecratis, sed multo etiam magis in hominibus, quibus per clericatum Deo dedicatio accessit; etiamsi, cujusmodi multa sunt humana delicta, ab eo ordine, in quo, ut se honestè præclareque gererent, electi sunt, tyrannidem exercens eos peccatum detruserit. Veteris itaque Legislatoris institutum non admittimus, qui vult Presbyterum vel Diaconum vel Subdiaconum, qui postquam ei manus est imposita cum muliere conjungitur, ab eo habitu omnino excidere, & ad vitam laicam redire: & decretum infirmamus. Decernimus autem solum ut ordinis cessione, in quo ante matrimonium cognoscebatur, supplicii satis sit: Clerici autem habitus, & alius in Ecclesiis ministerii, quod nefas non est attingere, alienatione non omnino condemnetur.

ZONAR. Si, priusquam sacris ordinibus initiaretur, corpore quispiam peccaverit, hoc est, ad libidinosam usq; corporum commixtionem progressus fuerit, deinde verò admissam crimen promotus, hoc est, ubi Sacerdos creatus fuerit, confiteatur, offere, hoc est, sacra celebrare homini nequaquam licebit: cæterum alia, scil. Sacerdotum honorem, cathedræ prærogativam, jusque præterea in altari communicandi, retinebit, aliisq; ob alias virtutes, si nimirum vitæ integer ac virtutis exercendæ studiosus sit, privilegiis cohonestabitur. Nam reliqua minora crimina, quæ videlicet conjunctionem corporum comitantur, quale est facinori assentiri, contrectare manu fœminam, osculum quoq; eidem impertiri, hæc, inquit, manuum impositione tolluntur. Verum ne id quidem tanquam omnino certum, sed cum ea moderatione dixere multi, hoc est, ut à quibusdam dicitur, asseveravit. Atque hæc quidem, eo scelus non inficiente, tenenda sunt. Quod si nec ille crimen fateri velit, neque manifesto convinci potest; tunc sacra ministeria obeundi, vel ab eis cessandi potestas illius arbitrio permitti debet; ut si quidem conscientia flagitii premitur, sua sponte à sacrorum munerum functione desistat. Maleficia namque, alicubi lex ita, potius impunita dimitti, quam innocentibus quibuscunque pœnam irrogari, decet.

ARIST. *Si Presbyter confessus fuerit se peccasse, ab oblatione abstineat, & ab ea tantum. Quædam enim peccata ordines remittunt. Si verò nec confiteatur nec convincatur, ipse sui potestatem habeat.*

Omnia quidem alia peccata manuum impositio tollit, solo autem corporali peccato inferior est. Si quis itaque

ΠΕΡΙΔΕΙΤΟ ὃ οἱ πατέρες τὸ φανερὸν ἔλεγχον, ἵνα μηδένα καθαιρεθῇ, εἰ μὴ ἐκ φανερῶν ἀποδείξεων, ἤτοι ἐκ καταθέσεως μαρτύρων πέντε ὀμνυόντων. φησὶ δὲ καὶ ὁ νόμος, κρεῖττόν ἐστι τὰ ἁμαρτήματα ἀνεκδίκητα καταλιμπάνεσθαι, ἢ τινας ἀναιτίους κολάζεσθαι. ἀναγνωστὴ καὶ τῇ κζ'. κεφάλαια τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ τῇ οβ'. νεαρὰν τοῦ βασιλέως κυρίου Λέοντος τοῦ φιλοσόφου, καὶ ἀπὸ τῶν γεγονότων ἐρωτήσεων εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Συνόδου τὴν ἑρμηνείαν τῆς ἀποκρίσεως, τῆς λεγούσης, εἰς τὸν τόπον παθίστασθαι τῶν λαϊκῶν τοὺς καθαιρεθέντας· καὶ Συναγωγὴν εἰπεῖν, ὅτι διαφορά ἐστι τοῦ περὶ τῆς χειροτονίας ἡμαρτηκότος καὶ ἐξομολογησαμένου, καὶ τοῦ καταδικασθέντος. διὰ ἔγκλημα μὲν τὴν χειροτονίαν. ὡσαύτως καὶ τὸν διγαμήσαντα μὲν τὴν χειροτονίαν, καὶ ἀφαιρεθέντα τὴν ἱερωσύνην. ὁ μὲν γὰρ ἐξομολογησάμενος. ἢ περὶ τῆς χειροτονίας ἁμαρτάνει, μόνου δὲ προσφέρειν στερηθήσεται· καθέδραι δὲ ἱερατικῆς ἀξιωθήσεται καὶ λοιπῶν τιμίων, κεφ. πθ'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου. ὁ δὲ διγαμήσας, καὶ ἑαυτὸν τιμωρησάμενος ἐκ τῆς ἱερωσύνης μετανιπάζας, τῆς ἔξω τοῦ βήματος. διακονιῶν ἀξιωθήσεται. ὁ δὲ καταδικασθεὶς οὐδὲ ταῦτα ἐνεργήσει, ἀλλ' εἰς τὸν τόπον τῶν λαϊκῶν ῥιφήσεται. ἀναγνωστὴ καὶ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου κανόνα κα'. καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς. ἡ δὲ οδ'. νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος. ἔφη, ἐχέτω κῦρος ῥῆμα ὅπως· τὰ ἅπαξ ἀνατεθειμένα τῷ θεῷ, ἀναφαίρετα δεῖν εἶναι καθίστασθαι, καὶ τοῦτο οὐ μόνον ὅσα κειμηλίων ἀνιερωμένων, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐπ' ἀνθρώπων, οἷς διὰ τοῦ κλήρου προσῆλθεν ἡ περὶ θεῖον ἀνάθεσις, κἂν, οἷα πολλὰ τὰ ἀνθρώπινα πλημμελήματα, τῆς τάξεως ἐν ᾗ διαφέρειν κατακληρώθησαν, ἢ τύραννος. αὐτὸς ἐξωθήσειεν ἁμαρτία. οὐκ ἀποδεχόμενοι ἐκεῖνο τῆς προαιρέσεως τὸ παλαιὸν νομοθέτημα, ὃς βέλτιον πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἢ ὑποδιάκονον, μὴ τὸν ἐπ' αὐτῇ γεγενημένον Συναπτόμενον γαμετῇ, πεπαλωκότα δὲ τοιαύτῃ ὑπεξίστασθαι χρεών, ἐκ περὶ τὸν λαϊκὸν βίον ἐπιμελησόμενος· ἀκυρώμεν δὲ δόγμα. διαπίζομεν δὲ μόνον τὴν ὑποχώρησιν τῆς τάξεως ἐφ' ᾗ περὶ τὸν γάμου ἐγνωρίζοντο, ἀρκεῖσθαι δίκαιον αὐτοῖς· τὸν δὲ κληρικοῦ χρεών ἐστι καὶ τῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπηρεσίας, ἧς ἐφάπτεσθαι οὐκ ἀθέμιτον, μὴ πεπτάπασι τῶν ἀλλοτρίων καταδικάζεσθαι.

ΖΩΝΑΡ. Ἐάν τις περὶ τῆς εἰς ἱερωσύνην χειροτονίας ἁμάρτῃ σωματικῶς, ἤγουν μέχρι μίξεως σαρκικῆς ἔλθῃ, εἶτα προαχθῇ, ἀντὶ τοῦ, πρεσβύτερος. χειροτονηθῇ, καὶ μὴ τὴν χειροτονίαν ὁμολογήσῃ τὴν ἁμαρτίαν, προσφέρειν μὲν οὐ συγχωρεῖται, τουτέστιν ἱερουργεῖν· μένει δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις, τουτέστιν ἐν τῇ τιμῇ τῶν ἱερέων, ἐν τῇ καθέδρᾳ, καὶ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τῶν ἁγιασμάτων μεταλήψεται, καὶ ἄλλα ἴδια προνόμια, πλὴν τῆς ἄλλης συνουσίας. ἁμαρτήματα γὰρ τὰ ἐλαττῶ, τὰ περὶ τῆς μίξεως δηλαδή, οἷς τὴν συγκατάθεσιν, ἢ ἅψασθαι χειρὶ γυναικὸς, ἢ μέχρι φιλήματος προελθεῖν, ἡ χειροθεσία λύει, φησί. καὶ σὺ τοῦτο ὡς ὁμολογούμενον εἶπε, ἀλλὰ κεκολασμένως, ἔφασαν, εἶπεν, οἱ πολλοὶ, ἀντὶ τοῦ, ὡς πρός τινων λέγεται. εἰ μὲν οὖν αὐτὸς ὁμολογεῖ τὸ ἁμάρτημα, τὰ εἰρημένα γενήσεται. εἰ δὲ μὴ ὁμολογεῖ, ἔστι προφανὴς ἐλέγχεται, τότε χρὴ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἱερουργεῖν ἢ παύεσθαι ἐκόντα ἔχειν, ἵνα εἰ συνοίδεν ἑαυτῷ τὸ ἁμάρτημα, παύσηται τῆς λειτουργίας, κρεῖττον γάρ, φησί που ὁ νόμος, τὰ ἁμαρτήματα καταλιμπάνεσθαι ἀνεκδίκητα, ἢ τινας ἀναιτίους κολάζεσθαι.

ΑΡΙΣΤ. Ἐὰν ὁμολογήσῃ πρεσβύτερος, ὅτι προήμαρτε, μὴ προσφερέτω, μόνον. πινὰ γὰρ τῶν ἁμαρτημάτων ἡ χειροτονία ἀφιᾶσιν. εἰ δὲ μήτ' ὁμολογήσει, μήτ' ἐλέγχοιτο, αὐτὸς ἐχέτω τὴν ἐξουσίαν.

Τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἁμαρτήματα ἡ χειροθεσία λύει· μονῆς δὲ τὰ σωματικῆς ἁμαρτίας ἥττονα. ἐὰν οὖν τις, πορνείαν προημαρ-

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

προημαρτηκώς, εἰς ἱερωσύνην προχείρισιν, ἢ μὴ πρὸ χειροτονίας ὁμολόγησε τὰ ἁμαρτήματα· τῆς μὲν καθέδρας καὶ τιμῆς τῆς πρεσβυτέρων μεθέξει. ἱερατικὸν δέ τι οὐκ ἐνεργήσει. εἰ δὲ μήτε αὐτὸς ὁμολογήσει, μήτε ὑφ' ἄλλου ἐλέγχοιτο φανερῶς, οὐχ' τῇ αὐτοῦ ὀξυδερκείᾳ κείσεται τῆς ἱερωσύνης παραμένειν, εἴτε καὶ μή.

A qui fornicationem antea commisit, in Sacerdotium recipitur, & post ordinationem peccata sua confessus est, cathedræ quidem & honoris Presbyterorum particeps erit; at Sacerdotale aliquod munus non obeat. Si autem nec ipse confessus fuerit, nec ab alio manifestè convincatur, in suâ relinquitur potestate an à sacerdotio cessabit necne.

KANΩN ι'.

Ὁμοίως καὶ διάκονος, ἐὰν ἐν τῷ αὐτῷ ἁμαρτήματι ὀφλισήσῃ, τὴν τοῦ ὑπηρέτου τάξιν ἐχέτω.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ θ'. κεφαλαίῳ τοῦ περὶ πρεσβυτέρων ἡμαρτηκότων διελέχθησαμεν· ὧν δὲ τῷ παρόντι περὶ διακόνων. καὶ γὰρ καὶ οὗτοι ὁμολογήσαντες, τοῦ μὲν διακονικοῦ ἀξιώματος ἐκπεσοῦνται, εἰς ὑπηρέτου δὲ τάξιν καταβιβασθήσονται), ἤτοι ἀναγνώστου ὑποδιακόνου ἢ ἀναγωγέως.

ΖΩΝΑΡ. Ἐκπεσεῖται γὰρ τῆς διακονίας, καὶ εἰς ὑπηρέτου τόπον καταβιβασθήσεται. οἱ γὰρ ὑπηρέται οὐ προσφέρουσιν.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ διάκονος, τῷ αὐτῷ ἁμαρτήματι συσχεθείς, ὑπηρέτης μενέτω.

Καὶ διάκονος, περὶ οὗ προεῖπεν ἁμαρτήματι· παιδήσεται τὸν ἄρτον, ἢ ποτήριον ἀναφέρων, ἢ τῷ λαῷ διδάσκων, ἢ ὅλως τι τῶν ἱερατικῶν λειτουργῶν. ὑπηρέτης γὰρ μόνον ἔσται τῆς ἐκκλησίας.

B Similiter & Diaconus, si in idem peccatum inciderit, Ministri ordinem habeat.

BALS. In ix. canone de Presbyteris qui peccârunt, tractatum est: in præsenti autem de Diaconis: Nam & ii confessi à Diaconi dignitate excident: in Ministri autem ordinem deprimentur, Hypodiaconi scilicet, qui non est ordinatus, vel Lectoris.

ZONAR. Excidet enim à Diaconatu, & in Ministri locum dejicietur. Ministri namque non offerunt.

ARIST. *Diaconus etiam eodem crimine obstrictus, minister maneat.*

Et Diaconus si in idem inciderit peccatum panem & poculum afferre, aut populum docere, aut omnino aliquid Sacerdotale peragere cessabit. Sed tantum ecclesiæ minister erit.

KANΩN ια'.

Πρεσβύτερος περὶ ἧς ἡλικίας ἐστὶν μὴ χειροτονείσθω, ἐὰν καὶ πάνυ ἡ ὁ ἄνθρωπος ἄξιος, ἀλλὰ ἀποτηρείσθω. ὁ γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει ἐβαπτίσθη, καὶ ἤρξατο διδάσκειν.

ΒΑΛΣ. Ὁ πᾶσιν ἡμῖν ἀπροβλήτως κεῖται ἐν τῷ ιδ'. κεφαλαίῳ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου, καὶ ἐξηγήσει ἐκεῖσε.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτον ὁ κανόνα ἡ ἕκτη συνόδος ἔτους πέμπτου, καὶ ἐξηγήσει ἐκεῖ παρεκδεκάτου ὤν.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μὴ τριακονταέτης, μὴ γενέσθω πρεσβύτερος, κἂν ᾖ ἀξιόλογος, ἔχων πρᾶγμα τοῦ σωτῆρος φώτισμα.

Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μηδένα τῆς ἡλικίας ἔτη πρεσβύτερον, κἂν πάνυ ἄξιος ᾖ ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὁ πᾶσιν ἀπροβλήτως κανὼν ὁ παρεκδεκατος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἁγίας Συνόδου.

CANON XI.

Presbyter ante xxx. annos non ordinetur, etiamsi fuerit homo valde dignus; sed reservetur. Dominus enim Jesus Christus in xxx. anno baptizatus est, & cæpit docere.

BALS. Præsens canon sine ulla mutatione in xiv. canone Synodi in Trullo situs est, & illic est expositus.

ZONAR. Est hic canon sextæ Synodi decimusquartus, ibique ejus explicatio allata.

ARIST. *Nisi xxx. annos natus ne fiat presbyter, etiamsi dignus habeatur, exemplum habens servatoris baptisma.*

De eo quod nemo, qui non est triginta annos natus, fiat Presbyter, etiamsi omni modo dignus sit homo, & præsens Canon dicit, & decimus quartus sextæ in Trullo Synodi.

KANΩN ιβ'.

Ἐὰν νοσῶν τις φωτισθῇ, εἰς πρεσβύτερον ἄγεσθαι οὐ δύναται. οὐκ ἐκ προαιρέσεως γὰρ ἡ πίστις αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης. εἰ μὴ ταχα διά τινα μὲν ταῦτα τοῦ σπουδαίου καὶ πίστιν, καὶ διὰ σπάνιν ἀνθρώπων.

ΒΑΛΣ. Ἀπιστός τις ὑγιαίνων μὲν, οὐκ ἐπέσπευδε τὸ βάπτισμα, νοσήσας δὲ ἐφωτίσθη. φασὶν οὖν οἱ ἅγιοι πατέρες, ὡς ἐπεὶ οὐκ ἀγαθῆς προαιρέσεως ἕνεκεν ἐβαπτίσθη, ἀλλ' ὡς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῆς νόσου νυττόμενος, ὡς μὲν πιστὸς μὲν τὸν ὑγείαν δεχθήσεται· εἰς ἱερωσύνης δὲ βαθμὸν οὐ προαναβιβασθήσεται· εἰ μήπω σπουδαῖος ὢν τοῖς περὶ τὸν ἀρετὸν καὶ τὸν φυλακὸν τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ, καὶ σπάνις ᾖ ἀνθρώπων προς ἱερωσύνην ὑποτηδείων· τότε γὰρ ἱερωθήσεται. σημείωσαι οὖν ὅτι καὶ ἀμφότερα ὀφείλουσι συνδραμεῖν, ἡ περὶ τὸν ἀρετὸν σπουδὴ, καὶ ἡ σπάνις τῶν ἀνθρώπων. ἑνὸς γὰρ λείποντος ἐξ αὐτῶν, οὐ φυλαχθήσεται ὁ κανών. ἔτι σημείωσαι ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι ὥσπερ ὅπου τὸ βαπτίσματος, οὕτω καὶ ὅπου τῆς ἀποκάρσεως, ὁ ὁν ταῖς πλευραῖς ἀναπνοαῖς ἀποκαρεὶς, εἰς τὸ μὲν ὡς μοναχὸς λογισθήσεται· εἰς τὸ δὲ οὐ παραδεχθήσεται καὶ μοναστήριον, ὅτι καὶ ἡ ἀποκαρσις δεύτερον λογίζεται βάπτισμα. εἰ μὲν γὰρ ὑπερζήσει ὁ οὕτως ἀποκαρεὶς, καὶ ἀξίαν ἐπιδείξεται μετάνοιαν

E *Si quis ægratans fuerit baptizatus, non potest in Presbyterum evehi. Fides enim ejus non est ex instituto, sed ex necessitate. Nisi forte propter consequens ejus studium & fidem hominumque raritatem.*

BALS. Infidelis quidam, cum esset sanus, baptismum non postulabat: cum autem ægrotaret, baptizatus est. Dicunt ergo sancti Patres, quod quoniam iste non ex bono instituto baptizatus est, sed quasi à morbi necessitate stimulatus, ut fidelis quidem, postquam convaluerit, recipietur: sed ad sacerdotii gradum non promovebitur; nisi fortè & virtutis studiosus & Dei mandatorum egregius observator fuerit, & hominum aptorum sacerdotio magna fuerit penuria; tunc enim Sacerdos efficietur. Nota ergo, quod utrumque debet concurrere, virtutis scilicet studium, & raritas hominum. Si enim unum eorum desit, canon observabitur. Præterea nota ex hoc præsenti canone, quod sicut in baptismate, ita etiam in tonsura, qui in extremo spiritu tonsus est, in aliquo quidem ut Monachus reputabitur: in aliquo autem tanquam Monachus non admittetur; eo quod tonsura secundus baptismus existimatur. Si enim supervixerit is, qui in hunc morem tonsus est, & tonsura dignam pœnitentiam

servitu-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſervitutemque oſtenderit, pro non ſponte tonſo minimè reputabitur. Si autem cum primum tonſus fuerit, commune mortis poculum hauſerit, apud Deum quidem certè, ut ego exiſtimo, ut qui in ſanitate Monachus factus eſt, recipietur. Sancti enim etiam, quæ caſu vel ex aliqua circumſtantia dantur, tonſuras amplectuntur: & veluti voce divina incitati, dicunt; Ubi te invenero, illic te judicabo. Apud homines autem non videbitur eſſe tonſus. Quare ſi ei aliquid relictum eſſet, ſub hac conditione, ſi tonſus eſſet, & cum in vita eſſet, tonſus non eſt, ſed in extremo ſpiritu vitam monaſticam elegit, & ſic mortuus eſt; non accipiet ejus hæres quæ ei relicta ſunt, tanquam impleta fuerit conditio: Sed condemnabitur, utpote quod defunctus non tonſus fuiſſe viſus ſit, & ideo conditio nullas vires habuerit. Lege & i. tit. iiii. lib. cap. v. in medio primi cap. xi. tit. præſentis operis in compendium redactum; & quæ ſunt circa finem primi capitis ſecundi tituli præſentis operis & ſecundum præſentem interpretationem illud caput expone; & dic, quod ſi is, qui ſub liberorum conditione rem aliquam gravatam acceperit, in ſanitate tonſus fuerit bona gratia, recte eam ad pias cauſas relinquat, & reſtitutio ceſſabit: Sin autem in extremi ſpiritus tempore, eam ad pias cauſas non tranſmittet, quod invalida fuerit conditio, & locum habebit reſtitutio.

ZONAR. Quicunque incolumis baptiſmi diem longius extraxit, deinde verò morbo graſſante ſalutique metuens ſalutari lavacro ablutus eſt, ad ſacerdotii gradum non promovebitur. Ut enim voluptati ac libidinibus indulgeret, vitamque diſſolute ageret, atque à jugo Evangelii, immunis eſſet, idcirco baptiſmo moram interpoſuiſſe cenſendus eſt; proindeq; ab illo fides, neceſſitate quadam, non libera anima voluntate, ſuſcepta videri poteſt. Quod ſi poſtea baptiſmo initiatus in exhauriendis ſtrenue Dei mandatis operam ſuam fideique conſtantiam probaverit, & vero ſic eorum, qui ad ſacerdotale munus idonei ſunt, paucitas ſuadeat, tunc admittatur.

ARIST. *Propter morbum baptizatus ne fiat Presbyter, niſi ob certamen quod poſtea ſubierit, aut hominum raritatem.*

Qui quidem nullâ urgente neceſſitate baptiſma quæſivit, quandoquidem iſtud ad omnem ſpiritualem diluendam ſordem ſufficiens ſit, & in Presbyterum & in Epiſcopum promovebitur, ut octogeſimus Sanctorum Apoſtolorum canon, ſecundus Synodi Nicænæ, tertius Laodicenſis, & decimus Carthaginenſis pronunciant. Qui autem propter morbum baptizatus eſt, ut non ex propoſito ſed neceſſitate ad illuminationem veniens, non aliter ad ſacerdotium admittetur, niſi ambo hæc concurrant, & paucos eſſe dignos homines, & ipſum poſt baptiſma multum certâſſe.

CANON XIII.

Vicani autem Presbyteri in urbis dominico offerre non poſſunt, præſente Epiſcopo, vel urbis Preſbyteris: neque panem dare in oratione, neque calicem. Sin autem abſint, & ſolus ad precationem vocatus fuerit, dat.

BALS. Eccleſiaſticæ pacis conſtitutio patribus ubique curæ fuit. Et ideo inquiunt, quoniam alii Presbyteri ad Eccleſias, quæ ſunt extra civitatem, ordinantur, & alii in dominico civitatis, ſive in Epiſcopatu; non debent regionis Epiſcopi civitatis Presbyterorum & Episcopi auctoritatem ſibi vendicare, nec præſente Epiſcopo, vel Sacerdotibus in civitatis dominico conſecratis, ſacra celebrare. Hoc enim ſpectat ad confuſionem, & ad Epiſcopi & Presbyterorum contemptum & injuriam, ut qui exinde condemnentur. Sed ſi peregre abſint Presbyteri & Epiſcopus, & regionis Sacerdos à populo vocatus fuerit, citra ullam prohibitionem ſacra celebrabit. Et ſic quidem expoſitus eſt canon.

καὶ δουλείαν τῆς ἀποκήρυσεως, οὐ λογισθήσεται ὡς ἀκουσίως ἀποκηρυές. εἰ δ' ἅμα τῇ ἀποκήρυξῃ ὃ κενὸν ἢ ἀνανάπτου πίῃ ποτήριον, αὐτὸ μὲν τῷ Θεῷ, ὡς ἐγὼ πῶς νομίζω ὡς ὁ ἐν ὑγιείᾳ μοναζάσας δεξθήσεται. ἀσπάζονται γὰρ οἱ ἅγιοι καὶ τὰς ἀβιαστικὰς ἀποκήρυξις. καὶ ὡς ὅτ ἀπὸ θείας φωνῆς φασιν, ὅτ᾽ ἂν σε εὕρω, κρινῶ σε. αὐτὸ δὲ ἀνθρώποις οὐδὲ δόξει ἀποκεκηρῦχθαι. ὥστε ἐὰν ὕστερον αἵρεσιν ἀποκήρυσεως καταλείψῃ αὐτῷ ὃ δέ τι, καὶ ἐν ζωῇ ὢν οὐκ ἀποκήρυξε, ἀλλ᾽ ἐν τῇς τελευταίας ἀναπνοαῖς τὸν μοναχὸν βίον εἵλετο, καὶ οὐδὲν ἀπέθανεν, οὐ λήψεται ὁ κληρονόμος αὐτοῦ τὰ καταλειφθέντα, ἀφ᾽ ὧν πληρωθῶσι τάχα τῷ αἵρεσιν· ἀλλὰ καταδικασθήσεται ὡς μηδὲν δέξασθαι ἀποκηρύξαι τῷ τελευτήσαντι, κἀντεῦθεν ἀπορησάσης καὶ τῆς αἱρέσεως. ἀναγνωθι καὶ τοῦ α'. τίτλου τοῦ δ'. βιβλίου κεφ. ε'. ὅπερ ξυναρμόζει τοῖς μέσοις τοῦ α'. κεφ. τοῦ ια'. τίτλου τοῦ προχείρου ξυντάγματος, καὶ τῷ δὲ τοῦ πλ. τοῦ α'. κεφαλ. τοῦ β'. τίτλου τοῦ προχείρου ξυντάγματος, καὶ τῷ τοῦ παρόντος ἑρμηνείαν ἑρμηνεύσιμον καὶ σκοπὸν τοῦ κεφάλαιον, καὶ εἰπέ, ὅτι εἰ μὲν ὁ δεῖ αἱρέσει παιδοποιΐας λαϊκῶν σπέρμα βεβαπτισμένον ἐν ὑγιείᾳ ἀποκηρυχθῇ ἀγαθῇ χάριτι, καλῶς ἵνα καταλείψῃ αὐτῷ εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας, καὶ ἡ ἀποκήρυξις ἀφελήσει· εἰ δ᾽ ὃν τῷ καιρῷ τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς αὐτοῦ, οὐ πέμψει τῶν εἰς εὐσεβεῖς αἰτίας, ἀφ᾽ τὸ ἀποπεσεῖν τῷ αἵρεσιν, καὶ ἔξωσι χώραν τῆς ἀποκήρυξεως.

ΖΩΝΑΡ. Ὁς ὑγιαίνων μὲν ἀφιερώθη τὸ βαπτισθῆναι, νοσήσας δὲ καὶ κίνδυνον φέρει τῷ ζωῇ ὑφορώμενος βαπτίσθαι, εἰς ἱερωσύνην οὐ προαχθήσεται. δοκεῖ γὰρ ἀναβάλλεσθαι τὸ φώτισμα διὰ τὸ φιλήδονον καὶ φιλάργυρον, καὶ τὸ θέλειν ἀνέτως ζῆν, καὶ ἀπαρρησίαστον τῇ ζυγῷ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ ὄχ ἁπλῶς ἡ πίστις αὐτοῦ, ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ προαιρέσεως ἡνιόθαι φαίνεται. εἰ δὲ σπουδαῖος μὲν τὸ βάπτισμα φανῇ τοῖς τῶν θείων ἐντολῶν φυλακτικῷ, καὶ τοῖς πίστιν βέβαιον, καὶ σπάνις εἴη ἀνθρώπων πρὸς ἱερωσύνην δοκιμείων, τότε ἡνίσεται.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ διὰ νόσον βαπτισθεὶς, μὴ γινέσθω πρεσβύτερον, εἰ μὴ διὰ τὸν ἀγῶνα τὸν ὃν ἔξῃς, καὶ σπάνιν ἀνθρώπων.

Ὁ μὲν μὴ πρὸς ἀνάγκης καταπεπονήσας δεηζηθέντος τὸ βάπτισμα, ἐπειδὴ πάντα ῥύπον ψυχικὸν ἱκανόν ἐστιν ἀποπλυῦναι αὐτό, καὶ εἰς πρεσβύτερον, καὶ εἰς ἐπίσκοπον προαχθήσεται, κανὼν ὀγδοηκοστὸς κφμῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὁ δεύτερος τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ὁ τρίτος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὁ δέκατος τῆς ἐν Καρθαγένῃ διαγορεύει. ὁ δὲ διὰ νόσον βαπτισθεὶς, ὡς μὴ ἐκ προαιρέσεως, ἀλλ᾽ ἐξ ἀνάγκης προσελθὼν τῷ φωτίσματι· οὐκ ἄλλως εἰς ἱερωσύνην προχειρισθήσεται, εἰ μὴ συμβαίνοι καὶ ἀμφότερα, τό, σπάνιν τε ἀξιολόγων ἀνθρώπων εἶναι, καὶ τὸ, ἀγωνίσασθαι αὐτὸν μετὰ τὸ βάπτισμα.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Ἐπαρχιῶται δὲ πρεσβύτεροι ἐν τῇ κυριακῇ τῆς πόλεως προσφέρειν οὐ δυνάμενοι, παρόντος ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρων πόλεως, ἔτι μὴν ἄρτον διδόναι ἐν εὐχῇ, οὐδὲ ποτήριον. ἐὰν δὲ ἀπῶσι, καὶ εἰς εὐχὴν κληθῇ μόνος, δίδωσιν.

ΒΑΛΣ. Παντελοῦς τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρηναίας καταστάσεως τοῖς πατράσιν ἐμέλησε. διὸ φασιν, ὡς ἐπεὶ ἕτεροι πρεσβύτεροι χειροτονοῦνται εἰς τοὺς ἔξω τῆς πόλεως ἐκκλησίας, καὶ ἕτεροι ἐν τῇ κυριακῇ τῆς πόλεως ἦσιν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ, οὐκ ὀφείλουσιν οἱ ἐπαρχιῶται πρεσβύτεροι καθέζεσθαι τῆς τῆς πόλεως ἱερέων καὶ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἱερουργεῖν ἐν τῇ κυριακῇ, παρόντος καὶ ταῦτα τοῦ ἐπισκόπου ἢ τῶν πρεσβυτέρων τῶν καθιερωθέντων ἐν τῇ κυριακῇ. τοῦτο γὰρ εἰς ἀταξίαν ἀφορᾷ καὶ εἰς καταφρόνησιν καὶ ὕβριν τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ὡς δῆθεν καταγνωσθέντων. εἰ μήτι ἀποδημοῦσιν οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὁ ἐπίσκοπος, καὶ κληθῇ ἱερεὺς ἀπὸ χώρας παρὰ τοῦ λαοῦ, ἀκωλύτως ἱερουργήσει. καὶ τὸ μὲν τοῦ κανόνος ἐν τούτοις.

ἐγκάφησθ

ἐχράφησαν ⸗ ὕτω, διὰ τὺς λέγοντας, ἐπεὶ κεκανόνισται ἕνα A ἕκαστον χειροτονεῖσθαι εἰς τινὰ δὲ τινὰ ἐκκλησίαν, καὶ μὴ ἀπολελυμένως, οἱ δὲ περίοδοι ⸗ ἱερεῖς εἰς τὰς ἔξω τῆς πόλεως ἐκκλησίας ἐκκριθέντες, οὐκ ὀφείλουσι χωρὶς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐπισκόπου ἐν ἐκκλησίᾳ πολιτικῇ ἱερουργεῖν, κἂν μετακληθῶσιν· ὥσπερ οὐδὲ οἱ ἀπὸ ἐνορίας ἀρχιερεῖς. τοιαύτην οὖν ἀμφιβολίαν λύοντες οἱ πατέρες, φασὶν, ὅτι πρόντων μὲν τῶν Ἐπισκόπων ἢ τῶν πρεσβυτέρων ὑ δυνατὸν εἰς πόλιν ἱερουργεῖν ἐπιχώριος ἱερεύς· ἀπόντων ⸗ δυνατὸν καὶ χωρὶς ἐπιτροπῆς ἐπισκοπικῆς. ταῦτα δὲ περὶ ἱερέων νοεῖ μόνων· ὅτι καὶ ὕποι εἰσὶ τῆς παροικίας ἐκείνης εἰσὶ, καὶ ὑπὸ τὸν ἐγχώριον Ἐπίσκοπον πολοῦσιν. ἕτερος ⸗ παροικίας Ἐπίσκοπος εἰς τινὰ μὴ ὑπο- B κειμένην αὐτῷ πόλιν ὑ λειτουργεῖ, μὴ ἐπιτρέποντος τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου, κἂν μεταπεμπτὸν ὑπὸ τοῦ ταύτης λαοῦ. νομίζω δὲ, ὅτι οὐδὲ ἱερεὺς ἵνα λειτουργήσῃ παρ' ἐνορίαν παρὰ γνώμην τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ τῆς ἐν Καλχηδόνι Συνόδου ἕκτος κανὼν, μηδένα ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι διακελεύεται. οἱ γοῦν ἐν χωρίων ἢ κωμῶν ἐκκλησίαις χειροτονηθέντες, πῶς ἐν ἐκκλησίᾳ πόλεως δυνήσονται προσφέρειν, καὶ ταῦτα παρόντος τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πόλεως ἢ πρεσβυτέρων ἐν αὐτῇ καθιερωθέντων; ἔτι C οὖν προσφέρειν δύνανται οἱ τοιοῦτοι, ἤγουν προσομίζειν ὅπερ λειτουργίᾳ, ἔτε ἄρτον ἢ ποτήριον διδόναι ἐν εὐχῇ, τουτέστιν, ὐδὲ τῶν ἁγίων δώρων ἔξεστιν αὐτοῖς μεταδιδόναι τῷ λαῷ ἐν εὐχῇ, ἤτοι ἐν ἱερουργίας καιρῷ. οἱ γὰρ προσφέρειν οὐ δυνάμενοι, οὐδὲ τὰ ἄλλα τὰ τοῖς προσφέρουσιν ἀνήκοντα πράξουσιν. ἐὰν ⸗ ἀπῶσιν ὁ τῆς πόλεως Ἐπίσκοπος καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἱερεῖς, καὶ κληθῇ χωρίου ἢ κώμης ἱερεὺς εἰς εὐχὴν, τότε καὶ τῶν ἁγιασμῶν μεταδίδωσιν.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Οἱ ⸗ χωρεπίσκοποι εἰσὶ μὲν εἰς τύπον τῶν ἑβδομήκοντα. D ὡς ⸗ συλλειτουργοὶ, διὰ τὴν σπουδὴν τὴν εἰς τοὺς πτωχοὺς, προσφέρουσι τιμώμενοι.

ΒΑΛΣ. Εἰς τύπον τῶν μαθητῶν τοῦ κυρίου, τῶν δώδεκα δηλαδὴ ἀποστόλων, τῶν καὶ λαβόντων τὴν χάριν τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὥστε δεσμεῖν καὶ λύειν, προεβλήθησαν οἱ ἑκάστης χώρας Ἐπίσκοποι. ἐπεὶ ⸗ οὐκ ἦν τὸ χαρισθὲν τοῦ σωτηριώδους κηρύγματος μὴ ἐξαρκούντων τῶν δώδεκα ἀποστόλων εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ εὐαγγελίου, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς διακονίας τῶν προσερχομένων τῷ θεῷ, προβλήθησαν καὶ οἱ ἑβδομήκοντα ἄνδρες οἵτινες διακονηταὶ μὲν ἐλέγοντο καὶ μαθηταὶ τοῦ κυρίου, ἐξουσίαν E ⸗ οὐκ εἶχον ἀφιέναι ἁμαρτίας, ὡς μηδὲ λαβόντες τὴν χάριν τοῦ πνεύματος· ἔδοξε τοῖς πατράσι εἰς τύπον τῶν τοιούτων ἑβδομήκοντα μαθητῶν χωρεπισκόπους αὐτῶν τῶν Ἐπισκόπων προβάλλεσθαι, ἐφ' ᾧ διὰ τούτων γίνεσθαι τὴν εἰς τοὺς πτωχοὺς διανομὴν καὶ δαπάνην τῶν κυριακῶν χρημάτων καὶ πτωχικῶν λεγομένων. τῷ τοι οὐδὲ δυνατὸν πρεσβυτέρους ἢ διακόνους χειροτονεῖν· ἀλλ' οὐδὲ ἀφιέναι ἁμαρτίας, ὥσπερ οὐδὲ οἱ ἑβδομήκοντα μαθηταί. ὅτι ⸗ χρεὼν ἦν τούτους πιμᾶσθαι διὰ τοὺς κόπους αὐτῶν, ὥσπερ οἱ πατέρες μηδὲν ἕτερον τούτους ποιεῖν, ἀλλ' ἢ ὡς συλλειτουργοὺς μόνον ἱερουργεῖν. ὃν ⸗ τῷ δεκάτῳ κανόνι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κεκανόνισται, τοὺς F χωρεπισκόπους ποιεῖν διακόνους καὶ ὑποδιακόνους καὶ ἐξορκιστὰς. σημείωσαι οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι καὶ οἱ ἱερεῖς ὑ δύνανται δέχεσθαι λογισμοὺς καὶ ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ἐκχωρηθῶσι ταῦτα παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου· ἐπεὶ ὐδὲ οἱ χωρεπίσκοποι τοῦτο δύνανται, πλείονα καὶ ταῦτα προνόμια παρὰ τοὺς ἱερεῖς ἔχοντες. ὅτι ⸗ οἱ ἑβδομήκοντα μαθηταὶ τοῦ κυρίου οὐκ εἶχον ἐξουσίαν ἀφιέναι ἁμαρτίας, δῆλόν ἐστιν ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἀποστολικῶν πράξεων· ἐν ᾗ ἱστορεῖται ὁ Φίλιππος, ὁ τῶν ἑπτὰ διακόνων εἰς καταβὰς εἰς Σαμάρειαν, καὶ βαπτίσας πολλοὺς· ἐφ' οὓς ἀπεστάλησαν

A Sic autem ſcriptum eſt, propter eos qui dicunt; Quoniam ſtatutum eſt unumquemque debere ordinari in in aliqua Eccleſia, & non abſolutè; vicani autem ſacerdotes in Eccleſiis, quæ ſunt extra civitatem, ordinati ſunt; non debent ſine permiſſione Epiſcopi in urbana Eccleſia ſacra celebrare, etiamſi accerſiti fuerint: ſicut nec alterius diœceſis Antiſtites. Hanc ergo dubitationem ſolventes patres, dicunt, quòd præſentibus quidem Epiſcopis vel Presbyteris, non poteſt regionis Sacerdos in urbe ſacra celebrare: Abſentibus autem poteſt, etiam ſine Epiſcopali permiſſione. Hæc autem de ſolis Sacerdotibus intellige: quia & hi ſunt ex illa parœcia & ſunt ſub illius regionis Epiſcopo. Alius autem parœciæ Epiſcopus in urbe, quæ non B eſt diœceſis, non celebrat, niſi permittente ejus regionis Epiſcopo; etiamſi ab ejus populo accerſatur. Exiſtimo autem, quod neque Sacerdos in aliena diœceſi celebraverit, præter regionis Epiſcopi ſententiam.

ZONAR. Vi. Chal. S. can. neminem abſolutè ordinibus inſigniri jubet. Quicunq; igitur in alicujus vici aut oppidi Eccleſia deſcripti ſunt, qua ratione iis in urbana Eccleſia offerendi; præſertim ejus urbis Epiſcopo, aut Sacerdotibus, qui in ea conſecrati ſunt, aſtantibus, facultas erit? C Neq; ergo ejuſmodi hominibus offerre, eo fine videlicet, ut ſacris operentur, quidpiam afferre, neq; panem aut calicem in precatione tradere, hoc eſt, populo ſancta munera in precatione, interea ſcilicet dum ſacra peraguntur, impertiri conceſſum eſt. Quibus namq; aliquo in loco offerendi facultas non eſt, cætera quoq; offerentium propria munera illis eodem in loco obire nequaquam licebit. Abſentibus vero tum urbano Epiſcopo tum ejuſdem urbis Sacerdotibus, ſi ex vico aut oppido ad precationem Presbyter advocetur; ei tunc temporis ſacra quoque munera impertiri licere decretum eſt.

CANON XIV.

Chorepiſcopi autem ſunt quidem imitatione ſeptuaginta. Ut autem comminiſtri, propter ſtudium in pauperes, offerunt honorati. D

BALS. In locum diſcipulorum Domini, duodecim ſcilicet Apoſtolorum, qui etiam ſpiritus ſancti gratiam acceperunt, ut ligarent & ſolverent, promoti ſunt uniuſcujuſque regionis Epiſcopi. Quia autem ſalutaris prædicationis tempore non ſufficiebant xii. Apoſtoli ad doctrinam Evangelii, & reliqua miniſteria eorum, qui ad Deum accedebant; aſſumpti ſunt etiam ſuptuaginta viri, qui dicebantur quidem Miniſtri & Diſcipuli Domini; non habebant autem facultatem dimittendi peccata, E ut qui neque ſpiritus gratiam accepiſſent: viſum eſt Patribus, ad exemplum eorum ſeptuaginta diſcipulorum, Chorepiſcopos ab Epiſcopis promoveri; ut per eos fieret pauperibus diſtributio & expenſa Dominicarum pecuniarum, & eorum quæ πτωχικὰ, ſeu pauperum bona, dicuntur. Quamobrem nec poſſunt quidem Presbyteros vel Diaconos ordinare; ſed nec peccata dimittere, quemadmodum nec ſeptuaginta diſcipuli. Quia autem æquum erat, ut ii propter ſuos labores honorarentur, ſtatuerunt Patres ut ii nihil aliud facerent, quam ut tanquam Comminiſtri ſacra ſolum celebrarent. In x. autem Can. Syn. Antiochenę cautum eſt, ut Chorepiſcopi faciant Lectores & Subdiaconos & exorciſtas. Nota ergo & ex hoc præſenti Can. quòd etiam Sacerdotes non poſſunt peccatorum confeſſiones excipere, & peccata remittere; niſi ea F ab Epiſcopo illis conceſſa fuerint: quandoquidem nec hoc poſſunt Chorepiſcopi; qui tamen plura habent privilegia quam Sacerdotes. Quod autem ſeptuaginta Diſcipuli Domini non habebant facultatem remittendi peccata, clarum eſt eſt libro Actorum Apoſtolorum: in quo ſcribitur Philippum ſeptem Diaconis unum, deſcendiſſe in Samaritam, & baptizaſſe multos; ad quos miſerunt

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

miſerunt Apoſtoli Petrum & Joannem; qui quidem eo profecti, impoſuerunt manus iis qui baptizati fuerant, & acceperunt Spiritum ſanctum. In nullum enim eorum adhuc deſcenderat.

ZONAR. Epiſcopi quidem in duodecim Apoſtolorum locum ſuffecti ſunt, quibus cum ſufflâſſet Dominus, Accipite, inquit, Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata remittantur eis, & cætera: quibus præterea ſpiritus Sancti gratiam aliis quoq; communicare conceſſum eſt. Chorepiſcopi vero lxx. Apoſtolorum imitatione conſtituti; quibus Spiritus Sancti gratiam aliis impertire nequaquam permiſſum. Quod quidem ex Actorum libro facilè apparet, in quo commemoratur Philippus unus ex ſeptem Diaconis deſcendiſſe in Samariam, & baptizaſſe multos, ad quos mittunt Apoſtoli Petrum & Joannem, qui venientes baptizatis manus imponebant, accipiebantq; ſpiritum Sanctum. Nondum enim in quenquam illorum deſcenderat. Cum ergo in lxx. locum Chorepiſcopi ſucceſſerint, proinde illis neq; Presbyteros neq; Diaconos creandi, quippe qui ſancti ſpiritus gratiam largiri non poſſent, facultas data: Offerre autem, ob eam curam, quam in pauperes juvandos conferebant, in honore habiti haud prohibentur. Quippe redditus Eccleſiarum, quibus præerant, pauperibus elargiri, eórúmq; commodis proſpicere, Chorepiſcopi debebant; ac in honore, qui id facerent, habebantur. Quòd ſi pecuniam Dominicam in pauperes conferri à Chorepiſcopis oportuit; quanto id magis, tanquam debitum & juſtum, ab Epiſcopis exigi arbitrabimur?

ARIST. *Presbyter rarè degens in civitatis templo ne offerat, niſi Epiſcopus & totus Presbyterorum cœtus abfuerit. Si vero abfuerint, & ipſe vocetur, offert. Chorepiſcopi autem ut comminiſtri offerunt, ſeptuaginta locum obtinentes.*

Qui in parœciis ab Epiſcopis ordinantur Presbyteri in civitatis templo ſacra facere non permittuntur, ſi Epiſcopus aut Presbyteri civitatis adſint. Sin omnes abſint, & aliquis vicanorum Presbyterorum ad precationem vocetur, & offerre & ſacra facere non prohibetur. Chorepiſcopi autem tanquam comminiſtri Epiſcoporum, & honorati, quia etiam ſeptuaginta typum ferunt, quamvis civitatis Epiſcopus & Presbyteri adſint, vel non adſint, in civitatis templo ſine prohibitione miniſtrabunt.

CANON XV.

Diaconi ſeptem eſſe debent ex Canone, etiam ſi ſit magna civitas. Ejus autem rei fidem faciet liber Actorum.

BALS. Præſens Canon eſt expoſitus in xvi. can. vi. Syn. & non oportet de eodem amplius incaſſum laborare.

ZONAR. De hoc Can. ſextus decimus ſextæ Synodi Can. differit. Eo enim loci Diaconorum nomen, quod in actis habetur, ab hujus Synodi Patribus haud ita accommodatè explicatum eſſe diximus. Iterum eadem hic dicere aut ſcribere neceſſe non eſt.

ARIST. *Septem Diaconi ſecundum Acta Apoſtolorum etiam in magnâ civitate conſtituantur.*

Ut decimus ſextus ſextæ in Trullo Synodi contendit, hic præſens Canon non loquitur de viris qui myſteriis inſerviunt, ſed de iis quibus concredita eſt adminiſtratio humanitatis & diligentiæ in egenos. Quandoquidem & liber Actuum de talibus differit qui in menſarum neceſſitatibus miniſtrant. Plures itaque ſeptem ejuſmodi miniſtris licèt magna ſit civitas eſſe non debent. Diaconi autem qui in myſteriis miniſtrant, & reliquus clericorum catalogus juxta Eccleſiæ reditum conſtituentur.

οἱ ἀπόστολοι Πέτρον καὶ Ἰωάννην, οἵτινες ἀπελθόντες ἐπιτίθουν τὰς χεῖρας τοῖς βαπτισθεῖσι, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' ἐκείνοις αὐτῶν ἐπιπεπτωκός.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ μὲν Ἐπίσκοποι εἰς τύπον τῶν ιβ'. ἀποστόλων εἰσίν, οἷς ἐμφυσήσας ὁ κύριος ἔφησε, λάβετε πνεῦμα ἅγιον, ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑξῆς· οἷς ἐδόθη καὶ ἡ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνέργεια ἄλλως δὲ ἀμοιρεῖ. οἱ δὲ χωρεπίσκοποι εἰς τύπον τῶν ο'. ἀποστόλων εἰσίν· οἷς πλὴν οὐκ ἐδόθη ἡ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐνέργεια. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς βίβλου τῶν πράξεων, ἐν ᾗ ἱστόρηται ὁ Φιλίππου, ὁ τῶν ἑπτὰ διακόνων εἷς, καταβὰς εἰς Σαμάρειαν, καὶ βαπτίσας πολλούς, ἐφ' οὓς ἀπεστάλκασιν οἱ ἀπόστολοι Πέτρον καὶ Ἰωάννην, οἵτινες ἀπελθόντες ἐπέθηκαν ταῖς χερσὶ τοῖς βαπτισθεῖσι, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' ἐκείνοις αὐτῶν ἐπιπεπτωκός. εἰς τύπον οὖν τῶν ο'. ὄντες οἱ χωρεπίσκοποι, διὰ τοῦτο οὐδὲ πρεσβυτέρους ἢ διακόνους χειροτονοῦσιν, οἷα μηδὲ πλέον χάριν τοῦ πνεύματος ἔχειν δυνάμενοι· φορητὸν δὲ καὶ τοῦτο καὶ πολλοῦ καὶ παρὰ πολλοῖς τιμώμενοι. τὰς γὰρ τῶν ἐκκλησιῶν, ὧν προΐσαντο, προσόδους εἰς πένητας διαλίσκειν ὤφειλον, καὶ προνοεῖν αὐτῶν, καὶ τοῦτο ποιοῦντες ἐτιμῶντο. εἰ δὲ τοῖς χωρεπισκόποις ὀφείλημα ἦν τὰ κυριακὰ χρήματα εἰς πενήτων διατροφάς, πόσῳ μᾶλλον τοῦτο τοῖς Ἐπισκόποις ὀφείλεται;

ΑΡΙΣΤ. Ἐπιχώριος πρεσβύτερος εἰς ναὸν πόλεως οὐ προσφέρει, εἰ μὴ ἄπεστιν ὁ Ἐπίσκοπος, καὶ ὁ πρεσβυτέριον ὅλον. ἐὰν δὲ ἀπῶσι, καὶ καλοῖτο, προσάγει· οἱ μὲν γε χωρεπίσκοποι, ὡς συλλειτουργοὶ προσφέρουσι, τὴν ἑβδομήκοντα τόπον ἐπέχοντες.

Οἱ χειροτονούμενοι πρεσβύτεροι ἐν παροικίαις μὴ τὸ Ἐπισκόπου, λειτουργεῖν οὐ συγχωροῦσιν εἰς ναὸν πόλεως, παρόντος Ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως. ἐὰν δὲ πάντες ἀπῶσι καὶ καλοῖτό τις τῶν ὑπαρχείων πρεσβυτέρων εἰς εὐχήν, προσφέρειν τοῦτο, καὶ λειτουργεῖν οὐ κεκώλυται. οἱ μέντοι χωρεπίσκοποι, ὡς συλλειτουργοὶ τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τιμώμενοι διὰ τὸ ἐπέχειν καὶ τὸν τόπον τῆς ἑβδομήκοντα, κἂν ἐνδημῇ ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πόλεως, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, κἂν μή, λειτουργήσουσιν ἀκωλύτως ἐν τῷ ναῷ τῆς πόλεως.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Διάκονοι ἑπτὰ ὀφείλουσιν εἶναι κατὰ τὸν κανόνα, κἂν πάνυ μεγάλη ᾖ πόλις. πεπαίδευται δὲ ἐκ τῆς βίβλου τῶν πράξεων.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν ἠρμήνευται ἐν τῷ ις'. κεφαλαίῳ τῆς ἕκτης συνόδου, καὶ οὐ δεῖ περὶ τοῦ αὐτοῦ ματαιοπονεῖν.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἑξκαιδέκατος κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου περὶ τούτου δὲ κανόνος ἀναλαμβάνει. εἴρηται οὖν ἐκεῖ, ὅπως οὐκ εὐσύνοπτοι οἱ τῆς συνόδου ταύτης δὲ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν διακόνων ὄνομα ἐξειλήφασι. τὰ αὐτὰ οὖν καὶ πάλιν λέγειν ἢ γράφειν οὐκ ἀναγκαῖον.

ΑΡΙΣΤ. Ἑπτὰ διάκονοι, κατὰ τὰς πράξεις, καὶ εἰς μεγάλην πόλιν ἔστωσαν.

Ὡς ὁ ἑξκαιδέκατος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου φησίν, οὐ περὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις ἀναγκαιουμένων ἀνδρῶν ὁ παρὼν πραγματεύεται κανών, ἀλλὰ περὶ τῆς οἰκονομίας πεπιστευμένων τὴν πρὸς τοὺς δεομένους φιλανθρωπίαν τε καὶ ἀπαθῆ. ὅπερ καὶ ἡ βίβλος τῶν πράξεων περὶ τῶν τοιούτων λαμβάνει, τῶν ἐν ταῖς χρείαις τῆς τραπέζης ὑπηρετούντων. πλείονες γοῦν τῶν ἑπτὰ τοιούτων ὑπηρετῶν, κἂν μεγάλη ἡ πόλις ᾖ, οὐκ ὀφείλουσιν εἶναι· διάκονοι δὲ, οἱ ἐν τοῖς μυστηρίοις ὑπηρετοῦντες, καὶ ὁ λοιπὸς τῶν κληρικῶν κατάλογος, πρὸς τὴν αὔξησιν τῆς ἐκκλησίας τασσόσθω).

KANO-

A

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΝ ΓΑΓΓΡΑ ΣΥΝΟΔΟΥ.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Ἡ Ἐν Γάγγρᾳ τῇ μητροπόλει τῶν Παφλαγόνων γεγονυῖα σύνοδος, συνέστη μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ πρώτην σύνοδον, κατὰ Εὐστάθιου τινὸς καὶ τῶν ὁμοδόξων ἐκείνῳ· οἵ τινες τοὺς ἔννομον γάμον διαβάλλοντες, ἔλεγον, μηδενὶ τῶν ἐν γάμῳ τυγχανόντων σωτηρίας ἐλπίδα εἶναι παρὰ θεῷ. οἷς πειθόμενοι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, οἱ μὲν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ἐξώθουν, αἱ δὲ τοὺς ἰδίους ἄνδρας καταλιμπάνουσαι, σωφρόνως ζῆν ἤθελον. εἶτα τοὺς ἄζυγον βίον μὴ φέροντες, εἰς μοιχείαν ἐξώλισθον. ἐδίδασκον δὲ οἱ περὶ τοὺς Εὐστάθιον, καὶ ἄλλα παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν καὶ συνήθειαν, καὶ τὰς τῶν ἐκκλησιῶν καρποφορίας ᾠκειοῦντο· καὶ γυναῖκες παρ' αὐτοὺς ἀνδρώας στολὰς ἠμφιέννυντο, καὶ τὴν κόμην ἀπέκειρον· παρεδίδουν δὲ καὶ ἐν τῇ κυριακαῖς νηστεύειν, καὶ τὰς τῇ ἐκκλησίᾳ τεταγμένας νηστείας ἠθέτουν, καὶ τὰ κρέα ἐβδελύσσοντο, καὶ ἐν οἴκοις γεγαμηκότος οὔτε εὔχεσθαι ἠνείχοντο, οὔτε μεταλαμβάνειν, καὶ ἱερεῖς γεγαμηκότας ἀπεστρέφοντο, καὶ τῶν τόπων ἐν οἷς μαρτύρων ἀπέκειντο λείψανα, ὡς κοινῶν, κατεφρόνουν, καὶ τῶν χρήματα ἐχόντων, καὶ μὴ ἀναχωρούντων αὐτῶν, κατεγίνωσκον, ὡς ἀνελπίστου σφίσιν οὔσης τῆς σωτηρίας, καὶ ἄλλα πολλὰ ἐδογμάτιζον καὶ ἐδίδασκον. κατὰ τούτων οὖν ἱεροὶ ἀθροισθέντες πατέρες ἐξέθεντο τοὺς ὑποτεταγμένους κανόνας· διὸ καὶ ἐφ' ἑκάστῳ κανόνι τὸ ἀνάθεμα προσετίθουν εἰς ἀνατροπὴν τῆς αἱρέσεως, ἐκδιδάσκοντες, ὡς οὕτω δεῖ τοὺς περὶ τοὺς Εὐστάθιον προσερχομένους τῇ ἐκκλησίᾳ ἑκάστην τῶν οἰκείων δόξων ἀναθεματίζειν.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἡ μὲν παροῦσα σύνοδος, προφάσει τῶν γεγνομένων παρὰ τοῦ Εὐστάθιου κακῶν ὑπεναντίως τοῖς δογματισθεῖσιν ὀρθῶς παρὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀναθεματίζεσθαι τοὺς ὁμόφρονας ἐκείνῳ διορίζεται. ἡ δὲ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος ἐν β'. καὶ ζ'. κανόνι ἀναθεματίζεσθαι διορίζεται τοὺς μεσιτεύοντας λαϊκοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονεῖσθαί τινας· ὡσαύτως καὶ τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς κληρικοὺς στρατευομένους, καὶ μὴ μεταμελομένους. ὁ δὲ χρυσοῦς τῶν γλωττῶν καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος παρακελευόμενος μὴ ἀναθεματίζεσθαι ἄνθρωπον πιστὸν, φησὶ ταῦτα ῥητῶς· τί οὖν ἐστὶ τοῦτο ὃ λέγεις τὸ ἀνάθεμα, ἀλλ' ὅτι ἀνατιθέσθω εἰς τὸν Διάβολον, καὶ μηκέτι σωτηρίας χώραν ἐχέτω, γινέσθω ἀλλότριος τοῦ Χριστοῦ; καὶ τίς εἶ σύ; ταῦτα τῆς ἐξουσίας καὶ τῆς μεγάλης δυνάμεως. τότε γὰρ καθίσει ὁ βασιλεὺς, καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ ἐρίφια εὐωνύμων. τί οὖν τῆς τοσαύτης ἐπελάβου ἀξίας; καὶ μετ' ὀλίγα. τοιγαροῦν ὁ ἀπόστολος ἐν δυσὶ μόνοις τόποις ἐξ ἀνάγκης τὴν φωνὴν ταύτην φαίνεται εἰπών· οὐχ ὁριστικῷ δὲ τρόπῳ ταύτην προσήγαγεν. ἐν μὲν τῇ πρὸς Κορινθίους εἰπὼν, εἴ τις οὐ φιλεῖ τοὺς κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἤτω ἀνάθεμα. καὶ εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. τί οὖν, ἃ μηδεὶς τῶν εἰληφότων ἐξουσίαν πεποίηκεν, εἰ μὴ μόνος ὃς ἔλαβε, οὐ τολμᾷς ταῦτα ποιεῖν ἐναντίως τῷ δεσποτικῷ παραγγέλματι, καὶ προλαμβάνεις τὴν κρίσιν τοῦ βασιλέως. ἐν γὰρ ἀνάθεμα πάντελως τοῦ χριστοῦ ἀποκόπτει· δίδαξον ἐν πραότητι καὶ τὰ ἑξῆς. διὰ γὰρ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, ἀπρακτεῖ καὶ ὁ γεγονὼς συνοδικὸς τόμος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Πορφυρογεννήτου κυρίου Κωνσταντ. καὶ τῆς ἐφημερίας τοῦ πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου, χάριν τοῦ ἀναθεματίζεσθαι τοὺς ἀποστάτας καὶ μουλταρίους, καὶ κατὰ τῶν βασιλέων ὅπλα ἐγείροντας, καὶ τυραννίδα μελε-

CANONES SYNODI GANGRENÆ.

BALS. & ZONAR. Synodus, quæ in Gangra Paphlagonum metropoli est habita, post Nicænam primam synodum, adversus quendam Eustathium, & eos qui erant ejusdem cum illo sententiæ, coacta est: qui legitimas nuptias criminantes, dicebant, nulli eorum, qui matrimonio juncti sunt, à Deo ullam esse spem salutis. Quibus fidem habentes viri & mulieres, illi quidem suas uxores ejiciebant, hæ vero proprios maritos relinquentes, continentèr vivere volebant. Deinde vitam conjugis expertem non ferentes, in adulterium prolabebantur. Docebant autem Eustathiani, tum alia præter Ecclesiasticam traditionem & consuetudinem, tum etiam Ecclesiarum fructus sibi vendicabant; & mulieres virilibus apud eos vestibus induebantur, & comam tondebant: quin & diebus Dominicis jejunandum esse tradebant, & jejunia Ecclesiæ decreta aspernabantur, & carnes abhorrebant; & in ædibus ejus qui uxorem duxit neque orare, neque communicare permittebant, & Sacerdotes, qui uxores duxerant, aversabantur; & loca, in quibus Martyrum positæ erant reliquiæ, ut communia, contemnebant; & eos, qui pecunias habentes eas non contempsêre, condemnabant, perinde ac si nulla eis relicta esset spes salutis; & multa alia decernebant & docebant. Adversus eos ergo sancti Patres congregati hic subjectos Canones exposuerunt: & ideo unicuique Canoni anathema adjecerunt ad subversionem hæresis, docentes, sic oportere Eustathianos ad Ecclesiam accedentes, unamquanque suam opinionem anathematizare.

BALS. Ac præsens quidem Synodus occasione malorum, quæ fiebant ab Eustathio, adversus ea quæ rectè decreta sunt ab universali Ecclesia, statuit, ut ii anathematizentur, qui sunt ejusdem cum illo sententiæ. Sancta autem Chalcedon. Synodus, in ii. & vii. Canone, statuit Laicos anathematizandos, qui, ut aliqui pecuniis ordinentur, intercedunt: Similiter Monachos & Clericos qui militant, & non agunt pœnitentiam. Lingua autem aureus, & orbis terrarum Doctor, præcipiens, ne homo fidelis anathematizetur, hæc dicit expressè; Quid autem aliud est hoc, quod dicis anathema, quàm, Diabolo hic dedicetur, & nullum salutis locum habeat? Sit à Christo alienus? Et quis es tu? Hæc sunt auctoritatis & magnæ potentiæ. Tunc enim sedebit Rex & statuet, oves quidem à dextris, hœdos vero à sinistris. Cur hanc ergo dignitatem arripuisti? Et paulo post; Apostolus quidem certè in duobus tantum locis necessariò hanc vocem dixisse videtur: sed non eam definitivo modo protulit. In epistola quidem ad Corinthios dicit; Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit anathema: & si quis vobis evangelizet aliud, quam accepistis, sit anathema. Quid ergo, quæ nullus eorum, qui potestatem acceperunt, fecit, nisi solus qui accepit, tu ea facere audes adversus Domini præceptum, & Imperatoris judicium anticipas? Anathema enim à Christo penitus exscindit. Doce in lenitate; & quæ sequuntur. Propterea ergo, ut est verisimile, exolevit etiam synodalis decisio facta sub Imp. domini Constant. Porphyrogennetæ, & tempore Patriarchæ domini Alexii, de anathematizandis defectoribus & multariis, & qui adversus Imp. arma excitant, & tyrannidem

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

rannidem moliuntur. Si autem, quæ à magno Patre & doctore noſtro Chryſoſtomo ſcripta ſunt, debent eſſe ſuperiora iis, quæ à Chalced Syn. & Gangrenſi definita ſunt; quid omnino dicent ii, qui horum ordinandorum & componendorum poteſtatem habent? Hæc autem deciſio, vel potiùs effectus ejus ſitus eſt in expoſitione iii. Can. præſentis Synodi.

τῶν ἔθε. εἰ ἢ τὰ ἀφ' τῆ μεγάλυ παῤῥ καὶ διδασκάλου ἡμῶν τῦ Χρυσοστόμου γραφέντα ὑπερπρῆν, ὀφείλουσι κῦ τὰ διορισθέντα ἀφ' τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδυ, καὶ τ ἐν Γάγγρα, τί ἐροῦσι πάντως οἱ τὰ τοιαῦτα διαθέτειν ἐξουσίαν ἔχοντες; ὁ τοιοῦτ@ ἢ τόμ@, μᾶλλον ἢ ἡ δύναμις τότυ, καταρώδη εἰς τὸ ἑρμηνεῖαν τῦ πείτυ κεφάλ@ τῆς ἀρίσεως συνόδυ.

Zonar. Dominis honorabilibus conſacerdotibus in Armenia, Euſebius, Ælianus, Eugenius, Olympius Bithynicus, Gregorius, Philetus, Pappus, Eulalius, Hypatius, Proæreſius, Baſilius, Baſſus, qui convenerunt in ſanctum Gangrenſe Concilium, in Domino ſalutem.

ΖΩΝΑΡ. Κυρίοις τιμιωτάτοις ἐν Αρμενίᾳ συλλειτουργοῖς, Εὐσεβί@, Αἰλιανός, Εὐγένι@, Ολύμπι@ Βιθυνικός, Γρηγόρι@, Φιλητᾶς, Πάππ@, Εὐλάλι@, Ὑπάτι@, Προαιρέσι@, Βασιλέ@, Βάσσ@, οἱ συνελθόντες εἰς τὸ κῦ Γάγγραν ἁγίαν σύνοδον, ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Quoniam ſancta Synodus Epiſcoporum in Eccleſiam Gangrenſem conveniens propter quaſdam Eccleſiaſticas & neceſſarias cauſas & quæ ex Euſtathii mente geſta ſunt inquirenda, ab ipſis Euſtathianis multa nefariè fieri invenit; neceſſariò decrevit, & palam omnibus facere ſtuduit, ut amputentur univerſa, quæ ab eodem malè commiſſa ſunt. Ex eo enim, quod nuptias accuſent, & doceant, neminem in ſtatu conjugali poſitum ſpem habere apud deum; multæ mulieres ſeductæ proprios viros reliquerunt, virique ſuas uxores: interim ſe continere non valentes adulterium commiſerunt, & ob eam etiam cauſam probro affecti ſunt. Reperti ſunt itidem diſſentiones ac ſeparationes à domibus Dei & Eccleſiâ facere, Eccleſiam & quæ in ea ſunt contemptui habentes privatis conventiculis inſtitutis & concionibus ac doctrinis diverſis, aliiſque, tam contra Eccleſiam, quam contra ea quæ in Eccleſia fiunt, ad hæc veſtibus communibus ſpretis novos & inſolitos habitus ſumere, primitias quoque fructuum & eorum oblationes, quas veterum inſtitutio Eccleſiis tribuit, ſibimet & ſuis tanquam ſanctis, diſpenſandas vendicare. Servi præterea à dominis recedentes, per hunc inuſitatum habitum, eos contemnunt; Mulieres quoque hinc ſe juſtificari credentes, pro muliebribus veſtimentis, præter conſuetudinem, virilem habitum ſuſcipiunt, pluresque earum pietatis prætextu tonſæ, genuini decoris comas penitus amputant. Jejunia porro die Dominico peragunt, & ſanctitatem liberæ diei contemptui habent, & jejunia, quæ in Eccleſiis conſtituta ſunt, deſpiciunt, ac comedunt; & eorum nonnulli cibos carnium tanquam illicitos reputant. In domibus deinde conjugatorum orationes celebrare nolunt, & celebratas contemnunt, ac ſæpe oblationibus in ædibus nuptorum factis non communicant, & Preſbyteros, qui matrimonia contraxêre, ſpernunt, nec ſacramenta, quæ ab iis conficiuntur, attingunt. Martyrum tandem congregationes, & omnes qui illuc conveniunt & ſacra faciunt; ut & divites, qui non omnibus, quæ poſſident, renunciant, tanquam ſpem apud Deum non habentes, reprehendunt. Et alia præterea multa, quæ enumerare nulli poſſibile eſt. Unuſquiſque enim eorum, poſtquam ab Eccleſiaſtico Canone receſſit, ſibi proprias ac privatas quaſi leges conditas habuit. Nec enim communis his omnibus & una ſententia fuit: ſed quilibet, quicquid ſibi in mentem venit, adjecit, in calumniam Eccleſiæ & ſui ipſius damnum. Propterea ergo coactum eſt ſanctum Concilium Gangris habitum illos condemnare, & Canones edere, quibus extra Eccleſiam eſſe decernuntur. Quod ſi reſipuerint, & omnia hæc, quæ malè ſenſerunt, tanquam à ſe non benè prolata, anathematizarent, admittendos eos eſſe placet; atque ideo ſingula expoſuit Synodus, quæ anathematizare debent, antequam ſunt admittendi. Si quis vero dictis non obtemperaverit, tanquam hæreticus condemnetur, & ſit excommunicatus & ab Ec-

Επειδὴ συνελθοῦσα ἡ ἁγιωτάτη σύνοδ@ τῶν Ἐπισκόπων ἐν τῇ κῦ Γάγγραν ἐκκλησίᾳ διά τινας ἐκκλησιαστικὰς χρείας, ζητουμένων καὶ τῶν κατ' Εὐστάθιον, εὗρισκεν πολλὰ ἀθέσμως γινόμενα ὑπὸ τούτων αὐτῶν τῶν περὶ Εὐστάθιον, ἀναλημφως ὥρισεν, καὶ πᾶσι φανερὸν ποιῆσαι ἐσπούδασεν, εἰς ἀναίρεσιν τῶν ὑπ' αὐτῦ κακῶς γινομένων. καὶ γὰ ὅτι τῆ καταμέμφεσθαι αὐτοὺς τὸν γάμον, καὶ ὑποτίθεσθαι, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐν γάμῳ ὄντων ἐλπίδα ἀφ' ἑαυτῷ ἔχει· πολλαὶ γυναῖκες ὑπεμφρονοι ἀπατηθεῖσαι, τῶν ἑαυτῶν ἀνδρῶν ἀνεχώρησαν, καὶ ἄνδρες τῶν ἰδίων γυναικῶν· εἶτα ἐν τῷ μεταξὺ μὴ δυνηθεῖσαι ἐγκρατῆν, ἐμοιχεύθησαν, καὶ ἐξὰ τῶν τοιούτων ὑποθέσιν ὑφεύρηνται. ἐγίνοντο ἢ καὶ ἀναχωρήσεις ἀπὸ τῶν οἴκων τ θεοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας ποιούμενοι, καταφρονητικῶς ἀφισάμενοι κῦ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἰδίας συνάξεις ποιούμενοι, καὶ ἐκκλησιάσεις, καὶ διδασκαλίας ἑτέρας, καὶ τὰ ἄλλα καὶ κῦ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ξένα ἀμφιέσματα ὅλη καταπαῖσαι τ κοινότητος τ ἀμφιεσμῦ συνάγοντες· καρποφορίας τε ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς, ταῖς ἀνήκουσιν διδομένας τῇ ἐκκλησίᾳ, ἑαυτοῖς κ τοῖς συν' αὐτοῖς ὡς ἁγίοις, ταῖς ἀφιδόσεις ποιούμενοι, κ δοῦλοι δεσποτῶν ἀναχωροῦντες, κ ἀφ' τῦ ξένυ ἀμφιέσματ@ καταφρόνησιν κῦ τ δεσποτῶν ποιούμενοι, κ γυναῖκες ἀφ' ὧ σώνδεσ ἀντὶ ἀμφιεσμάτων γυναικείων ἀνδρικὰ ἀμφιέσματα ἀναλαμβάνουσαι, καὶ ἐκ τούτων οἰόμεναι δικαιοῦσθαι, πολλαὶ δὲ καὶ ἀποκείρονται φρυάσει θεοσεβείας τῷ φύσιν τῆς κόμης τῆς γυναικείας· νηστείας τε ἐν κυριακῇ ποιούμενοι, κ τ ἁγιότητ@ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας καταφρονοῦντες καὶ τῶν νηστειῶν τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τιθεμένων ὑπερφρονοῦντες καὶ ἐσθίοντες, καί τινες αὐτῶν μεταλήψεις κρεῶν βδελυττόμενοι, καὶ ἐν οἴκοις γαμικῶν συναὶς ποιεῖσθαι μὴ βουλόμενοι, καὶ γινομένων συνῶν καταφρονοῦντες, κ πολλάκις φροσφορῶν, ἐν αὐταῖς ταῖς οἰκίαις τῶν γαμικῶν γινομένων, μὴ μεταλαμβάνοντες, καὶ φρεσβυτέρων γαμικῶν καταφρονοῦντες, κ τῶν λειτουργιῶν, τῶν ὑπ' αὐτῶν γινομένων, μὴ ἁπτόμενοι. κ τὰς συνάξεις τ μαρτύρων κ τ ἐκ' συνερχομένων κ λειτουργούντων καταγινώσκοντες, καὶ πλουσίων δὲ, τῶν μὴ πάντων τ ὑπαρχόντων ἀναχωρούντων, ὡς ἐλπίδα ἀφ' θεῷ μὴ ἐχόντων. κ πολλὰ ἄλλα, ὧ ἀριθμῆσαι οὐδεὶς ἂν δυνηθείη. ἕκαστος γὰ αὐτῶν, ἐπειδὴ τ κανόν@ τῦ ἐκκλησιαστικῦ ἐξέπεσεν, ὥσπερ νόμους ἰδιάζοντας ἔθετο. οὔτε γὰ κοινὴ γνώμη αὐτῶν ἁπάντων ἐγένετο· ἀλλ' ἕκαστος, ὅτῳ ἂν ἐπεθυμήθη, τοῦτο προσέθηκεν, ὅθεν ἀφορμὴν τ ἐκκλησίας κ ἑαυτῷ βλάβην. διὸ οὖν ταῦτα λυσιτελοῦν ἡ ἁγία σύνοδ@ καταψηφίσασθαι αὐτῶν, καὶ ὅρους ἐκθέσθαι, ἐκτὸς αὐτοὺς εἶ τῆς ἐκκλησίας· εἰ ἢ μεταγνοῖεν, καὶ ἀναθεματίζοιεν ἕκαστον τούτων τῶν κακῶς λεχθέντων, δεκτοὺς αὐτοὺς γίνεσθαι· κ ἐξὰ τοῦτο ἐξέθετο ἡ ἁγία σύνοδος ἕκαστον, ὃ ὀφείλουσιν ἀναθεματίζοντες δεχθῆναι. εἰ δέ τις μὴ πείθοιτο τοῖς λεχθεῖσιν, ὡς αἱρετικὸν αὐτὸν ἀναθεματισθῆναι, καὶ εἶ ἀκοινώνητον καὶ

καὶ κεχωρισμένον τῆς ἐκκλησίας. καὶ δεῖσαι τοὺς Ἐπισκόπους δεῖ πάντων τῶν διεσκομένων παρ' αὐτοῖς πεύτων ἀφυλάξασθαι.

A *clesia segregatus: & in omnibus, quæ penes eos delecta & deprehensa sunt, talem observare oportebit Episcopos.*

ΚΑΝΩΝ α'.

Canon I.

Εἴ τις γάμον μέμφοιτο, καὶ τὴν καθεύδουσαν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, πιστὴν καὶ εὐσεβῆ, βδελύσσοιτο ἢ μέμφοιτο, ὡς ἂν μὴ δυναμένην εἰς βασιλείαν εἰσελθεῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

Si quis matrimonium vituperet, & eam, quæ cum marito suo dormit, fidelis cum sit & religiosa, abhorreat aut insimulet, tanquam quæ non possit regnum ingredi, sit anathema.

ΒΑΛΣ. Φησὶν ὁ μέγας Ἀπόστολος, Τίμιος ὁ γάμος καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν, ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν· καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ αὖθις, Πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς, τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ συνείδησις. τούτοις ἑπομένη καὶ παρὼν ἡ Σύνοδος, τοὺς ἀκαθάρτους γάμους καὶ τὴν ἔννομον μίξιν βδελυσσομένους, ἀναθεματίζει. ἀπάγνωθι καὶ τὸν κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἀπὸ δὲ ἀντιβλασφημεῖται μὴ πολάζεσθαι τοὺς μοιχαλίδας καὶ ἀπίστους γυναῖκας αὐτῶν.

B

C

Bals. Dicit magnus Apostolus; Honorabiles nuptiæ & cubile immaculatum. Et alibi rursus; In postremis temporibus deficient quidam à fide in simulatione mendacium, qui cauteriatam habent conscientiam, prohibent matrimonia contrahere, & jubent à cibis abstinere, quæ Deus creavit ad participationem, &c. Et rursus; Omnia munda mundis: inquinatis autem & infidelibus nihil purum; sed polluta est eorum anima & conscientia. Hæc sequens præsens quoque Synodus eos, qui nuptias immundas existimant, & legitimum coitum abhorrent; anathematizat. Lege & li. Can. sanctorum Apostolorum, & dic argumento sumpto à contrario, non puniri eos qui abhorrent & persequuntur adulteras & infideles eorum uxores.

ΖΩΝΑΡ. Φησὶν ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος, τίμιος ὁ γάμος, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν, ἐν ὑστέροις ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ αὖθις, πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς, τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν· ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ἡ συνείδησις. τούτοις ἑπομένη καὶ παρὼν ἡ Σύνοδος, τοὺς ἀκαθάρτους γάμους καὶ τὴν ἔννομον μίξιν βδελυσσομένους, ἀνεθεμάτισεν.

D

Zonar. Honorabile connubium, & thorus immaculatus; verba sunt magni Apostoli Pauli; cujus & illa alibi; In postremis temporibus deficient quidam à fide, in simulatione mentientium, cauteriatam habentium conscientiam, prohibentium nubere, & jubentium à cibis abstinere, quos Deus creavit ad participationem; & cætera. Et rursus; Omnia munda mundis, inquinatis autem & infidelibus nihil purum; sed polluta est eorum anima & conscientia. Ad hæc respiciens Patrum Synodus eos, qui nuptias impuras existimarent, legitimámque conjunctionem aversarentur, anathemati obnoxios esse decernit.

ΑΡΙΣΤ. Τῷ ἀθετοῦντι γάμον ἀνάθεμα.

Arist. *Legitimum improbanti matrimonium Anathema.*

ΚΑΝΩΝ β'.

Canon II.

Εἴ τις ἐσθίοντα κρέα, χωρὶς αἵματος καὶ εἰδωλοθύτου καὶ πνικτοῦ, μὴ ὑπολαβεῖαι καὶ πίστεως, κατακρίνοι, ὡς ἂν δι' ὃ μεταλαμβάνειν ἐλπίδα μὴ ἔχοντα, ἀνάθεμα ἔστω.

E

Si quis eum, qui carnem sine sanguine & idolothyto & suffocato cum pietate & fide comedit, tanquam, propter hujusmodi perceptionem, spem non habentem condemnat, sit anathema.

ΒΑΛΣ. Γέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν πράξεων, ὅτι ἀμφιβολίας γενομένης, εἰ δεῖ τοὺς πεπιστευκότας περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, ὁ μὲν τῶν ἀποστόλων κορυφαιότατος Πέτρος ἐδημηγόρησεν, ὅσα ὁ θεῖος Λουκᾶς ἱστόρησεν· ὁ δὲ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος ἔφη, μὴ δεῖν παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν, ἀλλ' ἀπέχεσθαι αὐτοὺς τῶν εἰδωλοθύτων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. ἀκολούθως οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν ἀναθεματίζει τοὺς κατακρίνοντας τὰ ἐσθίοντα κρέα χωρὶς ὀπτηδύτου αἵματος ἢ εἰδωλοθύτου ἢ πνικτοῦ. ἀπάγνωθι καὶ τὸν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ξγ'. καὶ τῆς ς'. Συνόδου κανόνα ξζ'.

F

Balsamon. Scriptum est in libro Actuum, quod cùm orta esset controversia de circumcisione & observatione legis, an fidelibus essent necessariæ; Petrus quidem Apostolorum summus ea dixit, quæ illic divinus scripsit Lucas: Dei autem frater Jacobus dixit non esse molestia afficiendos eos, qui erant ex gentibus, sed oportere eos abstinere ab idolothytis & fornicatione & suffocato & sanguine. Consequenter ergo, qui condemnant eos, qui carnes sine condito sanguine idolothyto vel suffocato comedunt, præsens quoque can. anathematizat. Lege & lxiii. Can. sanctorum Apostolorum & vi. Syn. Can. lxvii.

ΖΩΝΑΡ. Γέγραπται ἐν τῇ βίβλῳ τῶν πράξεων, ὅτι ἀμφιβολίας γενομένης, εἰ δεῖ τοὺς πεπιστευκότας περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, ὁ μὲν τῶν ἀποστόλων κορυφαιότατος Πέτρος ἐδημηγόρησεν, ὅσα ὁ θεῖος Λουκᾶς ἱστόρησεν· ὁ δὲ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος ἔφη, μὴ

Zonar. Scriptum extat in actis Apostolorum, cum de circumcisione, ambigeretur, an à fidelibus admittenda, atque ab iisdem servanda lex esset; Petrum quidem Apostolorum principem eam concionem habuisse, quam divinus Lucas ibidem enarrat: Dei vero fratrem Jacobum censuisse, non esse molestiâ afficiendos eos, qui erant ex

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gentibus, ſed tantum, ut ab idolothytis, fornicatione, A ſuffocato & ſanguine abſtinerent, præcipiendum. Hanc Apoſtolicam conſtitutionem ſervantes hujus quoque Synodi Patres, ſi quis tantum carnes comederit, non autem ſanguinem de induſtria decoctum & coagulatum, neque idolothytum, neque ſuffocatum, eum nec odio habendum, neque damnandum eſſe decrevre; ac ſi quis hominem eum dêmnârit, anathematis pœna teneri juſſêre.

δῆν πρενοχλῆν τοῖς ἀπὸ πῆς ἐθνῶν, ἀλλὰ ἀπέχεδαι αὐτὲς πῆς εἰδωλοδύτων, καὶ τῆς πορνείας, καὶ ϑ πνικτῦ, καὶ ϑ αἵματος. ταύτῃ τῇ ἀποστολικῇ βλασφημῇ τηρεῖν τες καὶ οἱ τῆς πρέσης Συνόδου, ϑ ἐσθίοντα κρέα, καὶ οὐχ αἷμα ἐξ ὑποπηδήσεως ἐψόμψον· καὶ πνικτόν, οὔτε μὴν εἰδωλόδυτον, οὔτε πνικτὸν, μὴ βδελύτ'εδαι, μηδὲ κατακρίνεδαι ὥρισε, ϑ τ κατακρίνοντα αὐτὸν ὑπὸ ἀνάθεμα ἐποιήσατο.

Arist. *Et condemnanti carnes manducantem, excepto ſuffocato, & Idolis immolato, Anathema.*

ΑΡΙΣΤ. Καὶ τῷ κατακρίνοντι ϑ κρεοφαγοῦντα, δίχα πνικτῦ, καὶ εἰδωλοδύτε, ἀνάθεμα.

B

Canon III.

ΚΑΝΩΝ γ'.

Si quis doceat ſervum pietatis prætextu dominum contemnere, & à miniſterio recedere, & non cum benevolentia & omni honore domino ſuo inſervire, ſit anathema.

Εἴ τις δοῦλον ὑποφαίνοι θεοσεβείας διδάσκοι καταφρονῆν δεσπότου, καὶ ἀναχωρῆν τῆς ὑπηρεσίας καὶ μὴ μετ' εὐνοίας καὶ πάσης τιμῆς τῷ ἑαυτῦ δεσπότῃ ὑπηρετῆδαι, ἀνάθεμα ἔστω.

Bals. Magnus Paulus ſcribens ad Timotheum, inquit; Quicunque ſunt ſub jugo ſervi, dominos ſuos omni honore dignos putent. Qui autem fideles habent dominos, ne contemnant, quòd fratres ſint; ſed magis ſerviant, quoniam ſunt fideles, qui bono eorum opere fruuntur. Et ad Titum rurſus, præcipiens quid docere oporteat, præter alia hoc quoque dicit; Servos ſuis dominis ſubjici, & in omnibus bene placentes, non contradicentes, non arrogantes; ſed fidem omnem bonam oſtendentes. Eos ergo, qui ſervis contraria ſuggerunt, ob exercitationem forte ſpiritualem, Canon anathematizat. Jam verò lxvi. Imp. domini Leonis philoſophi Novella jubet ut plagiarius non ſubeat pœnam capitis, ut volebat Lex antiqua: ſed cum ſervi reſtitutione det loco pœnæ in duplum pretium eorum quæ à ſervo fortè furto ſurrepta ſunt, & omnis ejus rei, quæ domini intereſt; quinetiam & ejus pretium. Et Canon quidem eos ſic punit, qui ſervis ſuggerunt, non eſſe parendum dominis: etiamſi hoc fiat prætextu religionis. Quæ autem menſe Julio, ix. indict anno 6534. ab Imper. domino Conſtantino Porphyrogenneta facta eſt Novella, ſanctiſſimo quoque Patriarcha domino Alexio, & Synodo aſſentiente, quæ deciſionis locum obtinet, ut quæ ab Imperatore & Synodo ſubſcripta eſt, & quæ decernit eos anathematizari, qui defectionem ab Imp. moliuntur, vel tyrannidem invadere, & ea ratione ſubjectos adverſus eorum Magiſtratus incitant & ad inſurgendum provocant; inter alia hoc quoque circa finem expreſsè definit; Iis, qui ab hoc deinceps tempore inſidias ſunt machinaturi vel tumultum excitaturi, anathema. Iis, qui opem illis ferunt, & in defectione ſunt ſocii, anathema. Iis, qui conſulunt vel ad hujuſmodi incitant, anathema. Iis, qui expeditiones cum his ſuſcipiunt, anathema. Iis, qui ipſos ad pœnitentiam ſuſcipiunt, cum à defectione non reſipiſcant nec eam relinquant, anathema.

ΒΑΛΣ. Ὁ μέγας Παῦλος ὑπιστέλλων Τιμοθέῳ, φησὶν, ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγεῖσθωσαν. οἱ δὲ πιστὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. καὶ τῷ Τίτῳ δὲ αὖθις ἐντέλλεται, τίνα διδάσκειν χρεών· καὶ φησι δοῦλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεδαι, καὶ ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαδήν. τὺς γοῦν τοιούτοις ὑποπιπτόντας τῶν δούλων, τάχα διὰ πᾶσιν, ἀναθεματίζει ὁ κανών. ἢ μήπως ξς'. νεαρᾷ τῦ βασιλέως κυρίε Λέοντος τῦ φιλοσόφε ἐντυγχανούσῃ, ϑ ἀνδραποδιστὴν μὴ κεφαλικὴν τιμωρίαν ὑφίστασδαι κ ϑ πάλαιον νόμον, ἀλλὰ σὺν τῇ ἀναστροφῇ τῦ δούλου δίδυαι, χάριν ποιῆς, εἰς δὲ διπλάσιον τ ἁρπάσαντα τ κλαπέντων ἐντὸς τῦ δούλου ὄντος, καὶ πάντως ἀζημίωσιν τ δεσπότην· ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ὑποστήσαντα αὐτῦ. καὶ ὁ μὲν κανὼν οὕτω κολάζει τὺς ὑποτιθεμένους δούλους, μὴ ὑπείκειν τοῖς δεσπόταις, κἂν κατ' εὐλαβείας προφάσιν τῦτο γίνηται. ἡ δὲ κ ϑ Ἰούλιον μῆνα τ ϑ'. ἰνδικτιῶνος τῦ ςφλδ'. ἔτους γραμμένη νεαρὰ ἐντὸς τῦ βασιλέως κυρῦ Κωνσταντίνου τῦ Πορφυρογεννήτου, συμπεράλαβε καὶ τῦ τότε ἁγιωτάτου πατριάρχου κυρίου Ἀλεξίου, καὶ τ συνόδου, ἡ καὶ πεῖραν τόμου ἐπέχουσα, ὡς ὑπογραφεῖσα ἐντὸς τῦ βασιλέως καὶ τῆς συνόδου, καὶ ὁρισαμένη ἀναθεματίζειν τὺς ἐπιχειροῦντας ἀποστασίαν κ ϑ βασιλέως ποιῆσαι ἢ τυραννίδα, κἀντεῦθεν τὺς ὑπηκόους κ ϑ τ αὐθεντῶν αὐτῶν ἀναστατῶντας, διορίζει μ ϑ τῶν ἄλλων ϑεῖ δ πάλιν καὶ ταῦτα ῥητῶς. τοῖς μέλλουσιν ἢ ἐπιβουλὴν ἀπ' αὐτῦ τῦ νῦν ἐπιχειρεῖν, ἢ μέλλτω, ἀνάθεμα· τοῖς συμπορεύεσιν αὐτοῖς καὶ συνκοινωνοῦσιν ἐν τῇ ἀποστασίᾳ, ἀνάθεμα. τοῖς συμβουλεύουσιν ἢ ὁρμῶσιν εἰς τὰ τοιαῦτα, ἀνάθεμα. τοῖς συνεκστρατεύουσι τούτοις, ἀνάθεμα. τοῖς δεχομένοις αὐτὺς ἐν μετανοίᾳ, μὴ μεταμελομένοις ἀπὸ τῆς ἀποστασίας, καὶ καταλιμπάνουσιν αὐτὴν, ἀνάθεμα.

F

Zonar. Quicunq; inquit magnus Paulus ad Timotheum ſcribens, ſunt ſub jugo ſervi, dominos ſuos omni honore dignos putent. Qui autem fideles dominos habent ne contemnant, quod fratres ſint; ſed magis ſerviant, quoniam ſunt fideles qui bono eorum opere fruuntur. Et ad Titum rurſus, dum ea quæ docere oportcat exequitur, præter alia, hæc quoque habet, Servos ſuis dominis ſubjici, in omnibus bene placentes; Et quæ ſequuntur. At Euſtathius ejuſque aſſeclæ contraria prorſus diſſemina-bant, ac ſervis, ut ſe dominorum imperio ſubtraherent,

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μέγας Παῦλος ὑπιστέλλων Τιμοθέῳ, φησὶν· ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγεῖσθωσαν. οἱ δὲ πιστὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. καὶ τῷ Τίτῳ δὲ αὖθις ἐντέλλεται, τίνα διδάσκειν χρεών· καὶ φησι δοῦλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσδαι, καὶ ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἀλλ' ὁ Εὐστάθιος καὶ οἱ περὶ ἐκεῖνον τοιοῦτον ἄπαν ἐδίδασκον, καὶ τοῖς δούλοις

Ψηφιοποιήθηκε από την

δούλοις πρόφασιν καταλιμπάνειν τοὺς δεσπότας, καὶ τῆς τούτων ὑπηρεσίας καταφρονεῖν, τάχα δι' ἄσκησιν. οὓς ἡ σύνοδος διὰ τὴν διδαχὴν, στοιχοῦσα τῇ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ, ἀνεθεμάτισεν.

A muniáq; ab illis imposita negligerent, forte spiritualis exercitationis obeundi causa, suadebant. Quos quidem hæc Synodus ob ejusmodi doctrinam, Apostolicæ disciplinæ vestigiis insistens, anathemate irretitos esse decernit.

ΑΡΙΣΤ. Τῷ πείθοντι δοῦλον ἀναχωρεῖν τοῦ δεσπότου, εὐσεβείας προφάσει, ἀνάθεμα.

ARIST. *Ei qui servo persuadet à domino religionis prætextu recedere, Anathema.*

ΚΑΝΩΝ δ'.

Εἴ τις διακρίνοιτο περὶ πρεσβυτέρου γεγαμηκότος, ὡς μὴ χρῆναι, λειτουργήσαντος αὐτοῦ, προσφορᾶς μεταλαβεῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

B

CANON IV.

Si quis de Presbytero conjugato contendat, non oportere eo sacra celebrante oblationi communicare, sit anathema.

ΒΑΛΣ. Ο παρὼν κανὼν ἀναθεματίζει τοὺς μὴ ἀδιστάκτως μεταλαμβάνοντας ἀπὸ ἱερέων ἐχόντων γυναῖκας.

BALS. Præsens Canon eos anathematizat, qui non sine hæsitatione communicant sacris Sacerdotum qui habent uxores.

ΖΩΝΑΡ. Τὸν διακρινόμενον, ἤτοι ὑποστελλόμενον, καὶ μὴ θέλοντα μεταλαβεῖν, πρεσβυτέρου γεγαμηκότος λειτουργήσαντος, καὶ τὴν ἀναίμακτον θυσίαν τελέσαντος, ὁ κανὼν ἀναθέματι ὑπάγει.

ZONAR. Si quis, Sacerdote conjugato sacra faciente, incruentúmque sacrificium celebrante, communicare ambigat, hoc est, subducat se ac recuset, eum Can. Anathemati subjici jubet.

C

ΑΡΙΣΤ. Τῷ διακρινομένῳ μεταλαβεῖν ἀπὸ πρεσβυτέρων ὑπογυναίων, ἀνάθεμα.

ARIST. *Ei qui communionem à Presbyteris matrimonio junctis accipere dubitat, Anathema.*

ΚΑΝΩΝ ε'.

Εἴ τις διδάσκει ὡς οἶκον τοῦ θεοῦ εὐκαταφρόνητον εἶναι, καὶ τὰς ἐν αὐτῷ συνάξεις, ἀνάθεμα ἔστω.

CANON V.

Si quis docet domum Dei esse contemnendam, & quæ fiunt in ea congregationes, sit anathema.

ΒΑΛΣ. Ο αἱρετικὸς ἐκεῖνος Εὐστάθιος ἐδίδασκεν ἀναχωρεῖν τῆς ἐκκλησίας, καὶ κατ' ἰδίαν εὔχεσθαι. ἀναθεματίζει οὖν ὁ κανὼν τοὺς, διὰ καταφρόνησιν τῶν θείων συνάξεων, τὰς κατ' ἰδίαν ἀναχωρήσεις ἐπιτρέποντας.

D

BALS. Hæreticus ille Eustathius docuit ab Ecclesia recedere, & seorsum orare. Can. ergo eos anathematizat, qui propter divinarum congregationum contemptum privatos secessus permittunt.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῦτο τῆς διδασκαλίας τῶν Εὐσταθίου, ὃ τῆς ἐκκλησίας ἀναχωρεῖν, καὶ καταφρονητικῶς διακεῖσθαι πρὸς τὰς ἐν αὐτῇ συνάξεις, ὡς ἐν πάντι τόπῳ δυνατοῦ ὄντος εὔχεσθαι. ἐν πάντι μὲν γὰρ τόπῳ εὔχεσθαι ὁ μέγας Παῦλος διατάττεται, ἀλλ' οὐχ ὥστε καταφρονεῖν τῶν συνάξεων, μηδὲ προσιέναι τοῖς ἱεροῖς. διὸ καὶ τοῖς τοῦτο διδάσκουσιν οἱ πατέρες ἐπιτίμιον ὃ ἀνάθεμα ἐποιήσαντο καὶ ἔθεντο.

ZONAR. Hoc quoq; ex Eustathii disciplina est, procul ab Ecclesiis abesse, & conventus, qui in iis celebrantur, quasi precationi intentum esse ubique liceat, negligere. Nam omnibus quidem in locis magnus Paulus precari jubet; sed non ita tamen ut congregationes contemnamus, nec sacris interesse dignemur. Proindeque Patres, qui hæc docuerint, anathematis pœna teneri volunt.

ΑΡΙΣΤ. Ο ὡς θεῖον οἶκον εὐκαταφρόνητον ὀνομάζων, εἴη ἀνάθεμα.

E

ARIST. *Qui Dei domum contemptibilem nuncupat, sit Anathema.*

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Εἴ τις παρὰ τὴν ἐκκλησίαν κατ' ἰδίαν ἐκκλησιάζει, καὶ καταφρονῶν τῆς ἐκκλησίας, τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐθέλει πράττειν, μὴ συνόντος τοῦ πρεσβυτέρου, κατὰ γνώμην τοῦ Επισκόπου, ἀνάθεμα ἔστω.

CANON VI.

Si quis extra Ecclesiam privatim conciones habet, & contemnens Ecclesiam, vult ea quæ sunt Ecclesiæ agere non conveniente Presbytero, de Episcopi sententia, sit anathema.

ΒΑΛΣ. Ο λα'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ὁ δεύτερος κανὼν τῆς ἐν Αντιοχείᾳ, καὶ ἕτεροι, μεγάλως κολάζουσι τὰς παρασυνάξεις· ὁ δὲ παρὼν ἀναθεματίζει τοὺς τοιούτους καὶ τοὺς ἐπιχειροῦντας ἱερουργεῖν ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ χωρὶς εἰδήσεως Επισκόπου.

F

BALS. Tricesimus primus Can. sanctorum Apostolorum & secundus Can. Synodi Antiochenæ, & alii, valde puniunt separatas congregationes: præsens autem can. eos anathematizat, & qui in domo oratoriâ sacra celebrare adgrediuntur, sine Episcopi sententia.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ περὶ ὡς Εὐστάθιον τῆς ἐκκλησίας καταφρονοῦντες, ἤτοι τοῦ ἀθροισμοῦ τῶν πιστῶν. ἔστι γάρ ἐστι κυρίως ἡ ἐκκλησία· ὁ γὰρ ναὸς, κατὰ ὡς ἅγιον Ισίδωρον ὡς Πηλουσιώτην, ἐκκλησιαστήριον λέγεται, ὡς θυμίαμα καὶ θυμιατήριον, καὶ θυσία καὶ θυσιαστήριον· ἰδίᾳ ἐκκλησιάζειν, ἀντὶ τοῦ συνάξεις ποιεῖν ἢ μᾶλλον παρασυνάξεις ἤθελον,

ZONAR. Eustathiani, contemnentes Ecclesiam, hoc est, fidelium cœtum (id namque proprie est Ecclesia. Nam templum ipsum, ut asserit S. Isidorus Pelusiota, ἐκκλησιαστήριον dicitur; cujus simile exemplum videre est in verbis θυμίαμα & θυμιατήριον, θυσία & θυσιαστήριον) privatim coibant, i.e. conventus aut Conventicula potius pera-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

peragebant, ibique quæ in Ecclesia fieri debuerant, sacra videlicet mysteria, nullo ex Episcopi sententia delecto sacerdote celebrabant. In oratorio enim quod est intra domum Presbyter sacra celebrare non permittitur, nisi veniâ prius ab Episcopo civitatis inpetratâ. Proinde, & in eos damnatio anathematis constituta.

ARIST. *Qui privatim conventicula celebrat, sit Anathéma.*

A πρᾶξιν τε τὰ τῆς ἐκκλησίας, ἱερουργίας δηλαδή, μὴ ζωύντος τοῦ πρεσβυτέρου ἢ γνώμλω τοῦ Ἐπισκόπου. ὃν οὐκτερίῳ γὰρ ἐντὸς οἰκίας ὅντι οὐκ ἐκχωρεῖται πρεσβύτερος ἱερουργεῖν, εἰ μὴ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς πόλεως δῶρέποντος. δῷ ἢ ἀναθέματι κατεδικάσθησαν.

ΑΡΙΣΤ. Ο ἐκκλησιάζων ἰδίᾳ, ἔστω ἀνάθεμα.

CANON VII.

Si quis vult fructus Ecclesiæ oblatos accipere, vel dare extra Ecclesiam, præter Episcopi sententiam, vel ejus B *cui cura eorum commissa est, & non cum ejus sententia ea vult agere, sit anathema.*

BALS. Fructus, qui Ecclesiis offeruntur, per Episcopos dividuntur. Quoniam ergo in eorum contemptum quidam illos sibi divisêrunt, Canon eos anathematizari statuit, qui sine scientia Episcopi tale quid faciunt.

ZONAR. Præter alia crimina Eustathiani fructus quoque, qui Ecclesiæ offerri consueverant, invadentes inter se invicem partiebantur. Id igitur Canon prohibet, ac ne cuiquam absque Episcopi auctoritate, vel ejus cui C Ecclesiæ administratio mandata est, fructus qui offeruntur dare aut accipere liceat, decernit. Qui secus fecerit, anathemate plecti jubet.

ARIST. *Qui præter Episcopi vel Presbyteri sententiam Ecclesiastica peragit, sit Anathema.*

CANON VIII.

Si quis det vel accipiat fructus oblatos, præter Episcopum, vel eum qui est constitutus ad beneficentiæ dispensationem: & qui dat, & qui accipit, sit anathema.

BALS. & ZONAR. Hic Canon præcedenti æquiD valet.

ARIST. *Quisquis dat, vel accipit fructus oblatos, præter Episcopum & eum qui ad bona opera dispensare constituitur. & qui dat, & qui accipit, sit Anathema.*

CANON IX.

Si quis virgitatem custodiat vel continentiæ studeat, à matrimonio tanquam abominand recedens, & non propter ipsam virginitatis pulchritudinem & sanctitatem, sit Anathema.

BALS. De iis qui legitimas nuptias aversantur E non propter pietatem & virtutem, scripsimus in primo Canone; & lege ea.

ZONAR. Pulcherima quidem res est virginitas, honesta vero & continentia; si tamen eas ob honestatem ipsam, quæque illas comitatur, sanctitatem sequamur. Quòd si quis idcirco virginitatem amplectitur, quia nuptias ut impuras detestetur, & castum se ideo servat, atq; à congressu fœminarum & nuptiis abstinet, quod in iis aliquid inesse sceleris arbitretur; anathematis pœnam ex hujus Canonis decreto subit.

ARIST. *Item qui virginitatem colit non virtutis causa,* F *sed quod matrimonium abominatur, sit Anathema.*

CANON X.

Si quis eorum, qui virginitatem servant propter Dominum, in conjugatos insultet, sit anathema.

BALS. Et nonus & præsens Canon continentiam, quæ est propter virtutem & virginitatem, suscipiunt: veruntamen legitimum matrimonium non aversantur. Unde & eos, qui propter insolentiam in conjugatos invehuntur, anathemati subjiciunt.

ΚΑΝΩΝ ζ.

Εἴ τις καρποφορίας ἐκκλησιαστικὰς ἐθέλει λαμβάνειν, ἢ διδόναι ἔξω τῆς ἐκκλησίας, ἄνευ γνώμλω τοῦ Ἐπισκόπου, ἢ τῇ ἐγκεχειρισμένῃ τὰ τοιαῦτα, καὶ μὴ μετὰ γνώμης αὐτοῦ ἐθέλει πράττειν, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Αἱ προσηγόμεναι καρποφορίαι τοῖς ἐκκλησίαις διὰ τῶν Ἐπισκόπων μερίζονται. ἐπεὶ οὖν εἰς καταφρόνησιν τούτων τινὲς ἐμέριζον ταύτας ἑαυτοῖς, διορίζει ὁ κανὼν ἀναθεματίζεσθαι τοὺς χωρὶς ὑποψηφίου τοιούτου τι ποιοῦντας.

ΖΩΝΑΡ. Μετὰ τὰ ἄλλα, ὧν ἐτόλμων οἱ περὶ τὸν Εὐστάθιον, καὶ καρποφορίας τὰς συνήθως ταῖς ἐκκλησίαις προσαγομένας λαμβάνοντες διένεμον ἀλλήλοις. τοῦτο οὖν ὁ κανὼν κωλύων, χωρεῖς τοῦ Ἐπισκόπου ἢ τοῦ ἐμπεπιστευμένου τὰ τῆς ἐκκλησίας οἰκονομίαν ὁρίζει μὴ ἐξεῖναί τινι λαμβάνειν ἢ διδόναι καρποφορίαν. τοὺς δὲ τὸν κανόνα παραβαίνοντας, ἀνάθεμα καταψηφίζεται.

ΑΡΙΣΤ. Ο παρὰ γνώμλω Ἐπισκόπου, ἢ πρεσβυτέρου τὰ τῆς ἐκκλησίας πλεῖν, ἔστω ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ η.

Εἴ τις δίδοι ἢ λαμβάνοι καρποφορίαν παρεκτὸς τοῦ Ἐπισκόπου, ἢ τοῦ διατεταγμένου εἰς οἰκονομίαν ὑποπίας· καὶ ὁ διδούς, καὶ ὁ λαμβάνων, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Ἰσοδυναμεῖ καὶ οὗτος ὁ κανὼν τῷ πρὸ αὐτοῦ.

ΑΡΙΣΤ. Διδούς τις, ἢ λαμβάνων καρποφορίαν, ἐκτὸς τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τοῦ οἰκονόμου τεταγμένου εἰς ὑποπίαν· καὶ ὁ διδούς, καὶ ὁ λαμβάνων ἔστω ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ θ'.

Εἴ τις παρθενεύοι ἢ ἐγκρατεύοιτο, ὡς ἂν βδελυττόμενος τοὺς γάμων ἀναχωρῶν, καὶ μὴ διὰ αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ ἅγιον τῆς παρθενίας, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἀποτρεφομένων τὸν νόμιμον γάμον, μὴ διὰ ἀρετὴν καὶ εὐλάβειαν, ἐγράψαμεν ἐν τῷ πρώτῳ κανόνι· καὶ ἀνάγνωθι ταῦτα.

ΖΩΝΑΡ. Κάλλιστον μὲν ἡ παρθενία, καλὸν δὲ καὶ ἡ σωφροσύνη· ἀλλ' εἰ διὰ αὐτὸ τὸ καλὸν γίνοιντο, καὶ διὰ τὸν ἐξ αὐτῶν ἁγιασμόν. εἰ δέ τις παρθενεύει, τὸν γάμον ὡς ἀκαθάρτου βδελυττόμενος, καὶ σωφρονεῖ καὶ ἐγκρατεύεται μίξεως ἀπεχόμενος τοῦ γάμου, ὡς πολλὰ μιαίνοντος, οὗτος ἀναθέματος τοῦ κανόνος κρίνεται ἄξιος.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ μὴ διὰ τὸ καλὸν παρθενεύων, ἀλλὰ διὰ τὸν γάμον βδελύττεσθαι, ἔστω ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ ι'.

Εἴ τις τῶν παρθενευόντων διὰ τὸν κύριον καταπαίζοι τῶν γαμησάντων, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Καὶ ὁ ἕνατος κανὼν καὶ ὁ παρὼν πάλιν διὰ ἀρετὴν σωφροσύνην καὶ πάλιν παρθενίαν ἀποδέχονται· πλὴν οὐδὲ τὸν νόμιμον γάμον μυσάττονται. ὅθεν καὶ τοὺς καταπαιζομένους τῶν ἐχόντων ὁμοζύγους διὰ ὑπερηφανίαν, ἀναθέματι καθυποβάλλουσιν.

ΖΩΝΑΡ.

ΑΡΙΣΤ. Ο καταφρονῶν τῶν γαμούντων, ἔστω ἀνάθεμα.

ARIST. *Qui in matrimonio junctos insultat, sit Anathema.*

ΚΑΝΩΝ ια.

Εἴ τις καταφρονοίη τῶν ἐκ πίστεως ἀγάπας ποιούντων, καὶ διὰ τιμὴν τοῦ κυρίου συγκαλέντων τοὺς ἀδελφούς, καὶ μὴ ἐθέλοι κοινωνεῖν ταῖς κλήσεσι, διὰ ὃ ἐξουθενίζειν ὃ γινόμενον, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Τῶν ἑτέρων κανόνων κεκώλυται γίνεσθαι ἀγάπας, τουτέστιν ἀδελφοποιΐας καὶ συμπόσια. ἐπεὶ δέ τινες, ὡς ἔοικεν, ἐμέμφοντο καὶ τοὺς μετ' ἀγαθῆς προαιρέσεως καὶ διὰ τιμὴν τοῦ θεοῦ ποιοῦντας ἀγάπας, καὶ ἐλεοῦντας πενομένους ἀδελφοὺς, καὶ οὐκ ἤθελον συγκοινωνεῖν τοῖς οὕτως ἀγαθοεργοῦσιν, ἐξουθενίζοντες ὃ γινόμενον εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ, ὥρισαν οἱ πατέρες τούτους ἀναθεματίζεσθαι. ὥστε ἀπὸ τῆς διαθέσεως καταδικάζεταί τις τὰς ἀγάπας ποιῶν, εἴτε καὶ μή. κἀντεῦθεν καὶ οἱ τὰς ἀδελφοποιΐας ἐν τῇ ἐκκλησίαις ποιοῦντες, καὶ ἄρτου μετείου καὶ ὀπωρῶν διὰ ψυχαγωγίαν ἀπογευόμενοι, οὐκ ὀφείλουσι κατακρίνεσθαι.

ZONAR. Εἴδος ἦν ἔθους ἀρχαίου τοῖς πιστοῖς, μετὰ τὸ τῶν ἁγιασμάτων μεταλαμβάνειν συνέρχεσθαι καὶ συνεδρίειν, τῶν πλουσίων χορηγούντων τὰ βρώματα, συγκαλούντων ἤ καὶ τοὺς πένητας, ἵνα καὶ ὁ μέγας Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους μέμνηται, αἰτιώμενος ἐκείνους, ὡς ἴδιον δεῖπνον προκαταλαμβάνοντας, καὶ οὐχὶ κοινὸν δεῖπνον ποιοῦντας, ἀλλ' ἑκάστου ἴδιον ἔδοντος δεῖπνον ἐσθίοντος, λέγων, καὶ ὃς μὲν, πεινᾷ, ὃς δὲ, μεθύει. καὶ τοῦτο ἔθος ἐποίουν οἱ πατέρες καὶ τότε συνάξεις καὶ συμπόσια, ἃ καὶ ἀγάπας ἐκάλουν, ὡς διὰ ἀγάπην ἐκ πίστεως γινόμενα. ὅτι ἦ τὰ συμπόσια καλεῖ ὁ κανὼν ἀγάπας, δηλοῖ ὁ μέ. τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου κανὼν προέχων οὕτως, περὶ δὲ μηδαμοῦ συμπόσια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιτελεῖσθαι, καὶ ὥστε τοὺς Ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μὴ συμποσιάζειν. συμποσίων οὖν ἐκ πίστεως καὶ διὰ τιμὴν δὲ κυρίου γινομένων, καὶ ἐν αὐτοῖς συγκαλουμένων τοὺς ἀδελφούς, εἰ μή βέλοιντό τινες μετέχειν αὐτοῖς καλούμενοι, ὡς ὑπερφρονοῦντες, καὶ ἐξουθενίζοντες ὃ γινόμενον, ἀναθεματίζει αὐτοὺς ὁ κανών.

ΑΡΙΣΤ. Ο τοὺς καλοῦντας εἰς ἀγάπην ἀθετῶν, καὶ τούτοις οὐ κοινωνῶν κακλημένῳ, ἀνάθεμα.

CANON XI.

Si quis contemnat eos, qui agapas ex fide faciunt, & propter Dei honorem fratres convocant, & nolit vocationibus communicare, id quod fit vilipendens, sit anathema.

BALS. Aliis Canonibus vetitum est fieri agapas id est, fraternitates & convivia. Quia autem nonnulli, ut est verisimile, eos etiam reprehendebant, qui bono instituto, & propter Dei honorem, faciebant agapas, & egentium fratrum miserebantur, & nolebant eis communicare bona opera agentibus, vilipendentes id quod fit in Dei honorem: statuerunt Patres eos anathematizari. Quare ex hac dispositione condemnatur quispiam qui facit agapas, vel non. Et hinc fit, ut qui in Ecclesiis faciunt fraternitates, & modicum panis & fructuum recreandi animi gratia gustant, non sint puniendi.

ZONAR. Antiqui moris olim fuit apud fideles, ut sacrorum mysteriorum participatione refecti, simul ad epulandum postea convenirent; ita scilicet, ut cibis è ditiorum penu ministratis, ad convivium ipsi quoque pauperes ab iisdem advocarentur. Cujus quidem rei magnus etiam Paulus epistola ad Corinthios meminit; eosque, quod abolita pristina consuetudine, jam non una omnes epularentur, sed unusquisque suam cœnam privatim absumeret, objurgans, alium quidem esurire, alium ebrium esse, conqueritur. Hanc consuetudinem tunc quoque retinentes, mutua inter se convivia fideles curabant, quas quidem, eo quod ob charitatem ex fide celebrarent, agapas vocitabant. Porro convivia, agapes nomine, hunc Can. significare voluisse, xlii. Syn. Carthaginensis Can. indicatur; quo in Ecclesiis convivia quomodocunq; celebrari vetantur, neve Episcopis aut Clericis convivia in Ecclesiâ instituere liceat interdicitur. Ad hæc ergo convivia, si quando ex fide atq; in Domini honorem instituantur fratresq; advocentur, quicunq; ab elatione animi rem ipsam contemnentes, vocati accedere recusarint, anathematis pœna in eos Canon animadvertit.

ARIST. *Qui spernit eos qui ad agapas vocant, & vocatus cum iis non communicat, Anathema.*

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

Εἴ τις ἀνδρῶν διὰ νομιζομένην ἄσκησιν περιβολαίῳ χρῆσθαι, καὶ ὡς διὰ τοῦτο τῷ δικαιοσύνῃ ἔχων, καταψηφίσοιτο τῶν μετ' εὐλαβείας τὸν βῆρον φορούντων, καὶ τῇ ἄλλῃ κοινῇ καὶ ἐν Συνηθείᾳ ἔσῃ ἐσθῆτι κεχρημένων, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Οἱ περὶ Εὐσάθιον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ῥακοδυτεῖν ἐδίδασκον· ὡς ἐκ τούτου ἁγιάζειν μέλλοντας τοὺς μαθητευομένους αὐτοῖς. περιβόλαιον γὰρ ὃ ἐπάνω τῶν ἄλλων ἐπίβλημα ἐκάλουν. τοὺς γοῦν διὰ ὑπόκρισιν καὶ ὑποκρισιν ῥακοδυτοῦντας, καὶ καταγινώσκοντας τῶν φορούντων τὸν βῆρα ἤτοι τὰ σηρικὰ ὑφάσματα διὰ τὸ τίμιον τῆς ἐπαγγελίας, καὶ μὴ διὰ βλακείαν ἢ διὰ ἀλαζονείαν, ἀναθέματι ὁ κανὼν καθυποβάλλει.

ZONAR. Οἱ περὶ Εὐσάθιον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ῥακοδυτεῖν ἐδίδασκον, ὡς ἐκ τούτου ἁγιάζειν μέλλοντας τοὺς μαθητευομένους αὐτοῖς. περιβόλαιον γὰρ ὃ ἐπάνω τῶν ἄλλων ἐπίβλημα ἐκάλουν, ἵνα φαίνοιτο, καὶ ἐκ τούτου δοξῶσι δόξαν ἀσκήσεως, καὶ καταγροῖεν τῶν φορούντων τὸν βῆρα τὰ σηρικὰ δηλονότι ὑφάσματα, καὶ ἢ ἀλλέως ἐσθῆτα ἢ σισύραν. ὁ βῆρος δὲ εἶδός ἐστιν ἐργασίας ὑφάσματος. ὅθεν καὶ νῦν εἰσι τὰ λεγόμενα ὁλόβηρα. οἱ οὖν μετ' εὐλαβείας ταῦτα φοροῦντες

CANON XII.

Si quis vir, propter eam quæ existimatur pietatis exercitationem, amiculo utatur, & tanquam ex eo justitiam habens condemnet eos qui cum pietate Beros ferunt, & alia communi & consueta veste utuntur; sit anathema.

BALS. Eustathiani præter alia pannos quoque induere docebant: tanquam eorum discipuli sint ex eo sanctificandi: Pallium enim sive amiculum quæ aliis superponitur, vestem vocabant. Eos ergo, qui propter arrogantiam & hypocrisin pannos induunt, & illos contemnunt, qui Beros, seu ex serico contextas vestes, ob professionis honorem, non propter mollitiem vel arrogantiam, ferunt, Canon anathemati subjicit.

ZONAR. Eustathiani, præter cætera pannosâ quoque ac lacerâ veste sectatores suos uti volebant; quasi ex eo videlicet sanctitate ornandi forent: (Pallium enim sive amiculum, quæ aliis superinduitur, vestem vocabant) ut appareret, ac ex eo gloriam exercitationis pietatis aucuparentur, ac eos, qui Beris, sericis nimirum indumentis, aliave usitatiore veste uterentur, contemnerent. Est vero Berus textile quoddam indumentum, unde & nunc quoque in usu sunt vestimenta, quæ Holobera appellantur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Ejuſmodi veſtes igitur, ſi qui ita geſtant, ut interea modeſtiæ non obliviſcantur, neq; vel tenuioribus inſultent, vel ſplendido veſtium ornatu ad laſciviam molliorem laſcivoſque amores abutantur, à culpa immunes ſunt. Proinde qui eos ut culpæ obnoxios damnant, qui ſericis veſtibus, modeſtiæ ratione ſervata, utuntur, anathematis pœna Canon teneri jubet.

ARIST. *Qui contemptui habet eos qui beros geſtant, ſit Anathema.*

CANON XIII.

Si qua mulier, propter eam quæ exiſtimatur pietatis exercitationem, veſtem mutet, & pro conſueto muliebri indumento virile accipiat, ſit anathema.

BALS. Mulieres, quæ viriles veſtes fortè propter exercitationem pietatis induunt, & muliebri ſexui veſtem convenientem abjiciunt, Canon anathematizat. Pulchrè autem ſubjunxerunt Patres illud, propter eam quæ exiſtimatur pietatis exercitationem. Ea enim, quæ non propter hypocriſin & fraudem, ſed verè, & propter puræ ac ſynceræ exercitationis modum tale quid fecerit, non ſolùm non anathematizabitur; ſed etiam laude digna cenſebitur. Multæ enim mulieres per virilem habitum exercitatorium curriculum peregerunt, & ad ſalutis faſtigium pervenerunt; ut ſancta Melane, ſancta Eugenia, & aliæ.

ZONAR. Unuſquiſque in quo vocatus eſt ordine permaneat, ait Apoſtolus. Mulieres igitus mutato habitu incedere, virilemque ornatum, abjecta veſte ſexûs propria atque naturæ ipſarum congruente, ſtudio forte exercendæ virtutis aſſumere hic Canon vetat. Quæ vero id fecerunt, anathematis pœna teneri conſtituit.

ARIST. *Quæcunque mulieres virorum abutuntur veſtimentis, Anathema.*

CANON XIV.

Si qua mulier relinquat maritum, & recedere velit, matrimonium abhorrens, ſit anathema.

BALS. Magnus Paulus dicit conjugibus; Ne privetis vos invicem, niſi utique ex conſenſu. Et rurſus; Mulier non habet poteſtatem proprii corporis, ſed vir; & vir non habet poteſtatem proprii corporis, ſed mulier. Quamobrem, quæ virum reliquit, ut legitimum matrimonium abhorrens, anathematizatur; ut quæ Dei præcepto adverſatur, quod tori conſortes in carnem unam uniit; & cæteris divinis ſcripturis. Idem etiam de viris. Et hæc quidem, quando quis à ſua conjuge defecerit, propter ejuſmodi cauſam: Si enim propter monaſticæ vitæ deſiderium hoc fecerit, ei vitio non dabitur.

ZONAR. Bonum non eſt bonum, ſi non bene fiat. Proculdubio enim temperantiam ſectari, ſeque à nuptiali congreſſu caſtum ſervare, laudabile eſt; ſed ita tamen, ut ne quid contra illud magni Pauli admittatur; Nolite, inquit fraudare invicem, niſi forte ex conſenſu, & rurſum; Mulier non habet poteſtatem ſui corporis, ſed vir; & vir poteſtatem non habet ſui corporis, ſed mulier. Quod ſi mulier virum ſuum abjungi nolentem dimittit, aut vir mulierem à divortio abhorrentem, atq; alter conjugum nuptias diſſolvi velit quippe legitimam conjunctionem, ut deteſtabilem, fugiens; anathemati obnoxium eſſe decernunt.

ARIST. *Item quæ à viris recedunt matrimonium abominantes, Anathema.*

καὶ ὑχ ὥστε ἢ τὴν πενεςέρων καταφρονεῖσθαι, ἢ κενοδοξεῖσθαι τῇ λαμπρότητι τῶν ἐνδυμάτων εἰς ἁλαζονείαν, καὶ ἐρωτικὴν ἔξιν ταῦτα καταθέσεων ἀφορμὰς ἀναίτιοι. τὰς γοῦν καταφρονοῦντας ἤτοι καταδικάζοντας, ὡς ἀμβλύτονοντας, τὰς σπερχὰς ἐσθῆτι χρωμένους ἁλαβῶς, ἀνάθεμα καταδικάζει ὁ κανών.

ΑΡΙΣΤ. Ο φαυλίζων τὰς φορούντας ἕτερους, ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Εἴ τις γυνὴ ἀφ' ὁμολογουμένῃ ἄσκησιν μεταβάλλοιτο ἀμφίεσμα, καὶ ἀντὶ τοῦ ἰδιοπρεποῦς γυναικείου ἀμφιάσματος ἀνδρῶον ἀναλάβοι, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Τὰς γολὰς ἀνδρώας ἀμφιεννυμένας γυναῖκας ἀφ' ἄσκησιν πάλαι, καὶ ἀπορριπτούσας τὴν καταλληλον τῇ γυναικείᾳ φύσει στολὴν, ἀναθεματίζει ὁ κανών. καλῶς ἦ ἐπήνεσαν οἱ πατέρες ὅ, ἀφ' ὁμολογουμένῃ ἄσκησιν· ἡ γὰρ μὴ ἀφ' ὑπόκρισιν καὶ ἀπάτην, ἀλλ' ὃν ἀληθείᾳ καὶ ἀφ' ὁρόπον ἀληθοῦς ἀσκήσεως καὶ καθαρᾶς τοιοῦτόν τι ποιήσασα, οὐ μόνον οὐκ ἀναθεματισθήσεται, ἀλλὰ καὶ συγκριθήσεται· πολλαὶ γὰρ γυναῖκες ἀφ' ἀνδρώου σχήματος ἀσκητικὸν ἤνυσαν δρόμον, καὶ εἰς ὃ τῆς σωτηρίας ὑπέρταζον ἔφθασαν, ὡς ἡ ἁγία Μελάνη, ἡ ἁγία Εὐγηνία, καὶ ἕτεραι.

ΖΩΝΑΡ. Ἐκεῖνο μὲν οὖν ἡ ἐκλήθη ταύτῃ μόνῳ, φησὶν ὁ ἀπόστολος. τὰς οὖν γυναῖκας οὐ βέλεται ὁ κανὼν μεταλλάττειν ὃ σχῆμα, καὶ ἀνδρώοις στολαῖς ἀμφιέννυσθαι δι' ἄσκησιν πάλαι, τὴν οἰκείαν καὶ καταλληλον τῇ φύσει αὐτῶν ὑποῤῥιψάσας. ταῦτα γὰρ τοῦτο ποιοῦσαι ὑποφέρει ὃ ἀνάθεμα.

ΑΡΙΣΤ. Οσαι γυναῖκες ἀνδρῶν ὑποκρίνονται ἱμάτια, ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Εἴ τις γυνὴ καταλιμπάνοι καὶ ἄνδρα, καὶ ἀναχωρεῖν ἐθέλοι, βδελυττομένη καὶ γάμον, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Ο μέγας Παῦλος φησὶ πρὸς τοὺς ὁμοζύγους· μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἐκ συμφώνου. καὶ πάλιν· γυνὴ οὐκ ἐξουσιάζει τοῦ ἰδίου σώματος, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ, καὶ ὁ ἀνὴρ οὐκ ἐξουσιάζει τοῦ ἰδίου σώματος, ἀλλ' ἡ γυνή. ὥστε ἡ καταλιποῦσα καὶ ἄνδρα, ὡς βδελυττομένη καὶ ἔννομον γάμον, ἀναθεματίζεται· ὡς ἐναντιουμένη τῷ τοῦ θεοῦ προστάγματι τῷ ἑνώσαντι τοὺς ζωδίνους εἰς σάρκα μίαν, καὶ ταῖς λοιπαῖς θείαις γραφαῖς, ὃ αὐτὸ καὶ ὅτι ἀνδρῶν. καὶ ταῦτα μὲν, ὅταν τις ἀποστῇ τοῦ συζύγου αὐτὸ ἀφ' τοιαύτῃ αἰτίαν· εἰ γὰρ δι' ἕφεσιν τοῦ μονήρους βίου τοῦτο ποιήσῃ, οὐκ αἰτιαθήσεται.

ΖΩΝΑΡ. Οὐ καλὸν ὃ καλὸν, ὅταν μὴ καλῶς γένοιτο. καλὸν μὲν γὰρ ἡ σωφροσύνη, καὶ ὃ ἐγκρατεύεσθαι τὸν γάμου μίξεως· ἀλλ' ὅταν μὴ μετὰ μέτρου Παῦλον γένοιτο, λέγοντα· μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἐκ συμφώνου. καὶ πάλιν, ἡ γυνὴ οὐκ ἐξουσιάζει τοῦ ἰδίου σώματος, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ, καὶ ὁ ἀνὴρ οὐκ ἐξουσιάζει τοῦ ἰδίου σώματος, ἀλλ' ἡ γυνή. εἰ γὰρ ἀφίησιν ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα μὴ βουλόμενον τὸν ἐξ αὐτῆς χωρισμόν, ἢ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα, μὴ βουλομένου ἀφ' ζύγιον, καὶ λύειν τὸν γάμον ἐθέλει ἐν τοῖς συνοικέντων προσώποις, φεύγον τὸ ἔννομον συνοικεῖν ὡς βδελυκτὸν, ἀνάθεμα γένεται.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὅσαι τοῖς ἀνδρῶν ἀφ' ζύγιωται, βδελυσσόμεναι τὸν γάμον, ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Εἴ τις καταλιμπάνει τὰ ἑαυτοῦ τέκνα, καὶ μὴ τεκνοτροφεῖ καὶ ὅ ὅσον ἐπ' αὐτῷ πρὸς θεοσέβειαν τὴν προσήκουσαν ἀνάγῃ, ἀλλὰ προφάσει τῆς ἀσκήσεως ἀμελοίη, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Ὁ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος ὁ μέγας Παῦλος περὶ χηρῶν διατάττομενος φησίν, εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔγγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν. τοῦτο γάρ ἐστιν ἀποδεκτὸν τῷ θεῷ. καὶ μετ' ὀλίγα· εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. εἶτα, οἵας χρὴ τὰς χήρας B τῇ ἐκκλησίᾳ καταλέγεσθαι διδάσκων, πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰ ἐτεκνοτρόφησαν φησί. καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν περὶ πρεσβυτίδων διατάττομενος, καλοδιδασκάλους αὐτὰς εἶναι θέλει, ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι καὶ φιλοτέκνους. καὶ ἐν ἄλλῳ, οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ ἐν νουθεσίᾳ Κυρίου. ἐπεὶ δὲ οἱ περὶ τὸν Εὐστάθιον ἐνομοθέτουν τοὺς ἔχοντας παῖδας καταλιμπάνειν αὐτοὺς, καὶ ἀπιέναι πρὸς ἄσκησιν, ἀνεθεμάτισεν ὁ κανὼν τοὺς τοῦτο ποιοῦντας. καὶ τοῦτο μὲν ὡρίσθη διὰ τὸν τρόπον θεοσεβῆ, καὶ διὰ τοὺς διδάσκοντας, ὡς εἴρηται, τὴν κατ' ὑπόκρισιν εὐλάβειαν, καὶ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστρεφομένους. εἰ δέ τις ἀποκαρεὶς καὶ ἀναγκαζόμενος ἐν C μονῇ διάγειν, λέγει τέκνα ἔχειν, καὶ μὴ δύνασθαι ἀποστῆναι τοῦ διάγειν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τεκνοτροφεῖν αὐτὰ, καὶ τοῦ παρόντα κανόνα προστίθησιν εἰς βοήθειαν, οὐκ εἰσακουσθήσεται, ἀλλ' ἀκούσει μὴ καλῶς ταῦτα λέγειν. μελήσει γὰρ τῷ θεῷ τῷ πατρὶ τῶν ὀρφάνων καὶ τῆς τῶν τέκνων τούτου ἀναγωγῆς.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ οἱ θῆρες τοὺς σκύμνους τοὺς ἑαυτῶν τρέφουσί τε καὶ περιέπουσι, καὶ προκινδυνεύουσιν αὐτῶν. εἰδ' οὕτως διάκεινται τὰ θηρία περὶ τὰ ἔκγονα, πόσῳ μᾶλλον χρὴ τοὺς λόγῳ τιμηθέντας τῶν τέκνων ἐπιμελεῖσθαι καὶ φροντίζειν αὐτῶν; διὸ καὶ ὁ μέγας Παῦλος περὶ χηρῶν διατάττομενος φησίν. εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν. τοῦτο γάρ ἐστιν ἀποδεκτὸν θεῷ. καὶ μετ' ὀλίγα· εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖται, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. εἶτα οἵας χρὴ τὰς χήρας τῇ ἐκκλησίᾳ καταλέγεσθαι διδάσκων, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εἰ ἐτεκνοτρόφησαν φησί. καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν περὶ πρεσβυτίδων διατάττομενος, καλοδιδασκάλους αὐτὰς εἶναι θέλει, ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους. καὶ ἐν ἄλλῳ· οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. ἀλλὰ τούτων οὐδενὸς οἱ περὶ Εὐστάθιον ἐπιστρεφόμενοι, ἐνομοθέτουν τοὺς ἔχοντας παῖδας, E καταλιμπάνειν αὐτοὺς, καὶ ἀπιέναι πρὸς ἄσκησιν. διὸ καὶ ἡ συνόδος τοῦ κανόνα τοῦτον ἐξεφώνησεν, ἀναθέματι καταδικάσασα τοὺς καταλιμπάνοντας τὰ οἰκεῖα τέκνα, καὶ μὴ τεκνοτροφοῦντας, καὶ διδάσκοντας αὐτὰ θεοσέβειαν.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ οἱ τὰ τέκνα καταλιμπάνοντες, καὶ οὐχὶ πρὸς θεοσέβειαν ὑπαλείφοντες, ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ ιϛ'.

Εἴ τινα τέκνα γονέων, μάλιστα πιστῶν, ἀναχωροίη, προφάσει θεοσεβείας, καὶ μὴ τὴν καθήκουσαν τιμὴν τοῖς γονεῦσιν G ἀπονέμοι, προτιμωμένης δηλονότι παρ' αὐτοῖς τῆς θεοσεβείας, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Ὥσπερ τοὺς γονεῖς ἀναγκάζει ὁ κανὼν ἀνάγειν καὶ τρέφειν τοὺς παῖδας, οὕτω καὶ τοὺς παῖδας θέλει γηροβοσκεῖν καὶ τιμᾶν τοὺς γονεῖς. διὸ καὶ τοὺς παῖδας, τοὺς μὴ τοῦτο ποιοῦντας, ἀλλὰ προφάσει θεοσεβείας ἀναχωροῦντας ἐκ τοῦ κόσμου, καὶ καταλιμπάνοντας ἀπρονοήτους τοὺς πενομένους γονεῖς αὐτῶν, ἀναθέματι καθυποβάλλει. προστίθησι δὲ προτιμᾶσθαι τὴν θεοσέβειαν, ἤγουν τὴν ὀρθοδοξίαν.

Canon XV.

Si quis suos liberos relinquit, nec eos alit, & quantum in se est ad convenientem pietatem religionemque adducit, sed exercitationis prætextu negligit, sit anathema.

Bals. Ecclesiæ doctor magnus Paulus, de viduis præcipiens, hæc dicit; Si qua autem vidua habet filios, discant primùm in domum suam esse pii. Hoc est enim Deo acceptum. Et paulo post; Si quis autem suorum, & maximè domesticorum curam non gerit, fidem negavit, & est infideli deterior. Deinde quasnam oportet viduas in Ecclesiæ catalogum referri docens, præter alia dicit; Si liberos nutrierint. Et rursus alibi de vetulis loquens, vult eas recta docere, ut juvenes instituant ad diligendos maritos & liberos. Et alibi, patres nutrite filios in disciplina & admonitione Domini. Quia autem Eustathiani legem ferebant, ut qui liberos habebant, eos relinquerent, & ad exercitationem abirent; eos, qui hoc agunt, Canon anathemate percussit. Et hoc quidem definitum est propter pios mores, & propter eos, qui fictè ac per hypocrisin, ut dictum est, pietatem docent, & qui in mundo utique versantur. si quis autem tonsus, & in Monasterio habitare coactus, dicit se habere liberos, & non posse abstinere quominus in mundo versetur, & ipsos nutriat, & præsentem Canonem in auxilium producit, non exaudietur; sed audiet se hæc non rectè dicere: Deo enim curæ erit, qui est pater orphanorum, filiorum ejus educatio.

Zonar. Feræ quoq; partus suos nutriunt curantq; proq; iis tuendis pericula suscipiunt. Ergo si hoc pacto feræ erga fœtus suos sunt affectæ; quanto magis qui rationis munere ornati sunt, filiis educandis curam ac studium præstare debent? Quamobrem magnus quoq; Paulus, D dum præcepta vivendi viduis præscribit, Si quæ vero, inquit vidua filios aut nepotes habet, discant primum in domum suam esse pii. Hoc enim Deo est acceptum. Et paulo post; Si quis autem suorum, & maxime domesticorum, curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior. Deinde quales viduas ab Ecclesia eligi oporteat docens, præter alia etiam, si liberos enutriverint, inquiri jubet. Et alibi rursus, de senioribus præcipiens, eas recta docere jubet, ut prudentiam doceant adolescentulas, ut viros suos ament, ac filios deligant. Et alibi; Patres enutrite filios in disciplina ac eruditione Domini. Verum Eustathiani nihil horum audientes, quibus liberi essent, ab iis, ut se ad studium exercendæ virtutis conferrent, deseri volebant. Quapropter Synodus Canonem hunc edidit, eumque qui filios deseruerit, nec eis educandis atque in pietate erudiendis operam impenderit, anathematis pœna teneri decernit.

Arist. *Item qui liberos relinquunt, eosque ad pietatem non instruunt, Anathema.*

Canon XVI.

Si qui filii à parentibus, maxime fidelibus, prætextu pietatis recesserint, & parentibus quem par est honorem non tribuerint, apud eos scilicet præposita in Deum pietate, sint anathema.

Bals. Quemadmodnm parentes cogit Canon liberos educare & nutrire: sic etiam vult filios parentes in senectute alere & honorare. Et ideo filios, qui hoc non faciunt, sed prætextu religionis è seculo recedunt, & egentes suos parentes nulla de eis cura habita relinquunt, anathemati subjicit. Adjicit autem præferri pietatem, seu orthodoxam sententiam. Si enim paren-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tes malè ſentiant, eos fugere oportet, & illorum honori divinum cultum præferre.

A ἐὰν γὰρ κακόδοξοι ὦσιν οἱ γονῆς, φεύγειν δεῖ τούτους καὶ προτιμᾶν τῆς πρὸς ἐκείνων τιμῆς τὴν θεοσέβειαν.

ZONAR. Non ſolum à parentibus, ut in educandis liberis ſedulò elaborent; ſed à filiis quoq; viciſſim, ut parentibus honorem exhibeant, poſtulatur. Honoris autem genus eſt ipſos in ſenectute alere, ſi egeant, vel ſi ob affectam ætatem inopia premantur. Neq; ſolum hæc officia parentibus, ſi fideles ſint, ſed etiam à fide alienis præſtari debent. Ex illis enim verbis, [maxime ſi fideles ſint,] de infidelibus quoq; Can. loqui facile apparet. Qui ergo pietatis ſimulatione parentes deſerunt, nec debitum honorem, ad quem ſpectat egentes alere, illis impertiunt; pœnam anathematis ejuſmodi hominibus Can. infligit: addit tamen ut præcipua religionis ratio ſit habenda. Si namq; infideles aut hæretici parentes ad infidelitatem aut hæreſim liberos impellant, tum vero fugiendos, eorúmq; honori religionem præferri oportere decernit.

ΖΩΝΑΡ. Οὐ μόνον οἱ γονῆς ἀπαιτοῦνται φροντίζειν τῶν τέκνων καὶ ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ παῖδες αὖθις χρεωστοῦσι τιμᾶν τοὺς γονῆς, τιμῆς ἥ ἐστιν, εἴ γε γηροβοσκεῖν αὐτοὺς ἀπαιτοῦνται ἢ διὰ γῆρας εἰδεῖς ὄντας, εἴ τε μόνον πενίᾳ τοῦτο χρεωστοῦσι γονεῦσιν, ἀλλὰ εἰ καὶ ταῖς ἀπίστοις. ὁπότε γὰρ τοῦ εἴπεῖν, μᾶλιστα πιστῶν, δείκνυται, ὅτι εἰ καὶ περὶ ἀπίστων ὁ νόμων λέγει. τοὺς γοῦν προφάσει θεοσεβείας τοὺς οἰκείους γονῆς ἀπορροῆτους ἐῶντας, εἰ μὴ τῷ ἐνδεχομένῳ τιμὴν αὐτοῖς ἀπονέμοντας, ἥτις μέρος εἰ καὶ πρέφειν αὐτοὺς ἀπορωῶτας, ἀναθεματίζει ἐκεῖ κανών· ἐπάγει δὲ, προτιμωμένης τῆς θεοσεβείας. εἰ γὰρ οἱ γονῆς ἄπιστοι ὄντες ἢ κακόδοξοι τοὺς παῖδας εἰς ἀπιστίαν ἢ εἰς αἱρέσεις ζωωθῆναι, φύγειν δεῖ αὐτοὺς, εἰ καὶ προτιμᾶν τὴν ἐκείνων τιμῆς τῷ θεοσέβειαν.

ARIST. *Item liberi, quicunque à fidelibus recedunt parentibus, Anathema.*

ΑΡΙΣΤ. Καὶ τέκνα, ὅσα πιστῶν ἀποκίνεσθαι γονέων, ἀνάθεμα.

CANON XVII.

Si qua mulier, propter eam quæ exiſtimatur pietatem, tondeat comam, quam Deus ei dedit ad recordationem ſubjectionis, ut quæ ſubjectionis præceptum diſſolvat, ſit anathema.

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

C Εἴ τις γυναικῶν διὰ τὸ νομιζομένην θεοσέβειαν ἀποκείροιτο τοὺς κόμας, ἃς ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς ὑπόμνησιν τῆς ὑποταγῆς, ὡς ἂν καταλύουσα τὸ πρόσταγμα τῆς ὑποταγῆς, ἀνάθεμα ἔστω.

BALS. Magnus Paulus ad Corinthios ſcribens dicit, Maritus eſt mulieris caput. Hoc autem dixit, quoniam is ipſius auctor & cauſa eſt, ut quæ ex eo facta ſit. Ex Adam enim Eva. Et poſt nonnulla, Si enim non veletur mulier, tondeatur. Si autem turpe eſt mulieri tonderi vel radi, veletur. Et paulo poſt: Mulier ſi comam nutriat, gloria eſt ipſi, quia coma pro amiculo illi data eſt. Et hæc quidem magnus Paulus. Euſtathius autem mulieres tonderi docuit, perinde ac ſi ipſa tonſura ad pietatem conferat; & ne adverſus quidem naturam legem ferre eum puduit. Natura enim comam mulieribus adeò eſſe convenientem novit, ut nec eis unquam calvitium naturaliter inſit. Si ergo tondeatur mulier, ut quæ ſe aliquid facere exiſtimet, quod Deo acceptum ſit, & ſubjectionis recordationem tollat: (Et hoc etiam ex epiſtola ad Corinthios ſumptum eſt à Synodi patribus. Dicit enim illic Apoſtolus; Debet mulier habere poteſtatem in capite, ſcilicet ſymbolum ſubjectionis, id eſt tectum habere caput) Anathema ſit illi, ut quæ ſolvat & tranſgrediatur ſubjectionis præceptum. His ita ſe habentibus, ne dixeris ex præſenti Canone prohiberi mulierem, ſi tonſuram monaſticam elegerit. Ea enim, vel invito marito, ſi vitam tori expertem elegerit, exaudietur, & tondebitur.

ΒΑΛΣ. Ὁ μέγας Παῦλος Κορινθίοις ἐπιστέλλων, κεφαλὴ, φησὶ, γυναικὸς ὁ ἀνήρ. τοῦτο δὲ εἶπεν, ὅτι αἴτιος αὐτῆς ἐστιν, ὡς ἐξ αὐτοῦ νομίζεται. ἐκ μὲν Ἀδὰμ γὰρ ἡ Εὔα. καὶ μετά τινα· εἰ γὰρ μὴ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρεσθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. καὶ μεθ' ἕτερα· γυνὴ ἐὰν κόμην ἔχῃ, δόξα αὐτῇ ἐστιν, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ. καὶ ταῦτα μὲν ὁ μέγας Παῦλος. ὁ δὲ Εὐσταθίος κείρεσθαι τὰς γυναῖκας ἐδίδαξεν, ὡς πάνυ πρὸς θεοσέβειαν συμβαινομένου τοῦ κείρεσθαι, καὶ οὐδὲ τῇ φύσει ἀντινομοθετεῖν ἠδέσθη. τοσοῦτον γὰρ οἰκεῖον οἶδεν ἡ φύσις ταῖς γυναιξὶ τὸν κόμον, ὡς οὐδὲ φαλάκρωμα ταύταις ἐγγίνεσθαι φυσικῶς. εἰ γοῦν κείροιτο γυνὴ, ὡς πάνυ τι δοκοῦσα ποιεῖν πρὸς θεοῦ εὐαρέστησιν, καὶ περιαιρεῖ τὴν ὑπόμνησιν τῆς ὑποταγῆς (καὶ τοῦτο ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐλλιπείας τῆς τῶν σωιόδων παρέσει. λέγει γὰρ ἐκεῖ ὁ ἀπόστολος, ὅτι ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν διὰ τῆς κεφαλῆς, ἤτοι τὸ σύμβολον τῆς ὑποταγῆς, τουτέστι τὸ καλακεκαλυμμένῳ ἔχειν τῷ κεφαλείῳ.) E ἀνάθεμα ἔστω αὐτῇ, ὡς λύουσῃ καὶ παραβαινούσῃ τὸ πρόσταγμα τῆς ὑποταγῆς. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, μὴ εἶπῃς ἐκ τοῦ παρόντος κανόνος κωλύεσθαι τὴν γυναῖκα, ἐὰν βούληται μοναδικὸν ἀποκαρσιν. αὕτη γὰρ καὶ ἀκουσίῳ τοῦ ἀνδρὸς τὸν ἄζυγα βίον αἱρετισαμένη, εἰσακουσθήσεται, καὶ ἀποκαρήσεται.

ZONAR. Magnus Paulus ad Corinthios ſcribens dicit; Maritus eſt mulieris caput. Hoc autem dixit, quoniam is ipſius auctor & cauſa eſt, ut quæ ex eo facta ſit. Ex Adam enim Eva. Et poſt nonnulla; Si enim non veletur mulier tondeatur. Si autem turpe eſt mulieri tonderi vel radi, veletur. Et Paulo poſt; Mulier ſi comam nutriat, gloria eſt ipſi. Et hæc quidem magnus Paulus. Euſtathius autem mulieres tonderi docuit, perinde ac ſi ipſa tonſura ad pietatem conferat; & ne adverſus quidem naturam legem ferre eum puduit. Natura enim comam mulieribus adeò eſſe convenientem novit, ut nec eis unquam calvitium naturaliter inſit. Si ergo tondeatur mulier, ut quæ ſe aliquid facere exiſtimet, quod Deo acceptum ſit, & ſubjectionis recordationem tollat (& hoc etiam ex epiſtola ad Corinthios ſumptum eſt à Synodi patribus. Dicit enim illic Apoſtolus; Debet mulier habere poteſtatem in capite, ſcilicet ſymbolum ſubjectionis, id eſt, tectum habere caput, mariti poteſta-

F ΖΩΝΑΡ. Ὁ μέγας Παῦλος Κορινθίοις ἐπιστέλλων, κεφαλὴ, φησὶ, γυναικὸς ὁ ἀνήρ. τοῦτο δὲ εἶπεν, ὅτι αἴτιος αὐτῆς ἐστιν, ὡς ἐξ αὐτοῦ νομίζεται. καὶ γὰρ ἡ Εὔα ἐκ τοῦ Ἀδὰμ. καὶ μετά τινα· εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, καὶ κειράσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρεσθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω καὶ μεθ' ἕτερα· γυνὴ ἐὰν κόμην ἔχῃ, δόξα αὐτῇ. ταῦτα μὲν ὁ μέγας Παῦλος. ὁ δὲ Εὐσταθίος κείρεσθαι τὰς γυναῖκας ἐδίδαξεν, ὡς δή τι πρὸς θεοσέβειαν συμβαινομένου τοῦ κείρεσθαι, καὶ οὐδὲ τῇ φύσει ἀντινομοθετεῖν ἠδέσθη. τοσοῦτον γὰρ οἰκεῖον οἶδεν ἡ φύσις ταῖς γυναιξὶ τὸν κόμον, ὅτι οὐδὲ φαλάκρωμα ταύταις ἐγγίνεσθαι φυσικῶς. εἰ γοῦν κείροιτο γυνὴ, ὡς πάνυ τι δοκοῦσα ποιεῖν πρὸς Θεοῦ εὐαρέστησιν, καὶ περιαιρεῖ τὴν ὑπόμνησιν τῆς ὑποταγῆς (καὶ τοῦτο ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐλλιπείας τῆς τῶν συνόδων παρέσει. λέγει γὰρ ὁ ἀπόστολος, ὅτι ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν διὰ τῆς κεφαλῆς, ἤτοι τὸ σύμβολον τῆς ὑποταγῆς τὸ καλακεκαλυμμένῳ ἔχειν τῇ κεφαλείῳ ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρὸς

ἀνθρὸς κελῶν) ἀνάθεμα ἔςω αὐτῇ, ὡς λυόσῃ καὶ παραβαινόσῃ τὸ ὑποτακτικὸν πρόσταγμα τῆς ὑποταγῆς.

A tem appellans) anathema sit illi, ut quæ solvat & transgrediatur subjectionis præceptum.

ΑΡΙΣΤ. Ὅσαι γυναῖκες τὰς κόμας τίλλουσι, θεοσέβειαν ὑποκρινόμεναι, ἀνάθεμα.

Arist. *Quæcunque mulieres, pietatem simulantes, comas tondent, Anathema.*

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Εἴ τις διὰ νομιζομένην ἄσκησιν ἐν τῇ κυριακῇ νηστεύσῃ, ἀνάθεμα ἔςω.

Canon XVIII.

Si quis propter eam, quæ existimatur, exercitationem in dominico jejunet, sit anathema.

ΒΑΛΣ. Πολλαχοῦ κεκανόνισται, μὴ νηστεύειν καὶ σκυθρωπάζειν ἡμᾶς ἐν τῇ χαρμόσυνον ἡμέραν τῆς κυριακῆς διὰ τὴν ἔγερσιν τοῦ κυρίου, ἀλλὰ πανηγυρίζειν καὶ εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ, ὡς ἀναστάντας ἐκ τοῦ πτώματος τῆς ἁμαρτίας. τοὺς γοῦν Εὐσταθίου διδάσκοντας νηστεύειν ἐν ταῖς κυριακαῖς διὰ ἄσκησιν δῆθεν, ἀναθεματίζει ὁ κανὼν ὁ ξδ'. ἀποστολικὸς κανὼν ἀφορίζει τοὺς ἕτω νηστεύοντας λαϊκούς, ὥσπερ καὶ τοὺς κληρικοὺς καθαιρεῖ. ζήτει καὶ τὸ νέ. καινὸν τὸν τῷ Τρούλλῳ Συνόδου.

BALS. Multis Canonibus cautum est, ne jejunemus, & tristitiam præ nobis feramus, in festo ac læto die dominico, propter Domini resurrectionem; sed celebremus, & Deo gratias agamus, ut qui ex peccati lapsu surrexerimus. Eustathianos ergo, docentes esse indiebus dominicis jejunandum, propter exercitationem scilicet, Canon anathemate percutit. Lxiv. autem Canon Apostolicus segregat Laicos, qui sic jejunant, quemadmodum & Clericos deponit. Quære & lv. Can. Syn. in Trullo.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ἐν ταῖς κυριακαῖς νηστείαν ἐκήρυττεν ὁ Εὐσάθιος, ὅτι διὰ τὴν ἔγερσιν τοῦ κυρίου, καὶ τὴν τῆς βροτείας φύσεως ἐκ τοῦ πτώματος τῆς ἁμαρτίας ἀνάστασιν, εὐχαριστεῖν ἡμᾶς δεῖ τῷ θεῷ καὶ χαίρειν. ἡ δὲ νηστεία σωτηρίου καὶ λύπης ἐστὶ σύμβολον. διὸ καὶ τοῖς νηστεύουσιν ἐν κυριακαῖς ἐπάχθη ἀνάθεμα.

Zonar. Jejunium Dominica quoque die Eustathius indixit; quam tamen, quòd per eam Christus ab inferis redivivus extiterit, naturámq; humanam à peccati lapsu excitarit, exultabundi Deo gratias agentes transigere debemus. At jejunium doloris tristitiæque habet argumentum. Quamobrem & in eos, qui dominica die jejunarent, pœna anathematis constituta fuit.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ τὴν κυριακὴν ἢ τὸ σάββατον ἀνηστεύτους, ἀνάθεμα.

Arist. *Qui diem Dominicam, vel sabbatum jejunus peragit, Anathema.*

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Εἴ τις τῶν ἀσκουμένων χωρὶς σωματικῆς ἀνάγκης ὑπερφανεύοιτο, καὶ τὰς παραδεδομένας νηστείας εἰς τὸ κοινὸν, καὶ φυλασσομένας ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, παραλύοι, ἀποκρούεται ἐν αὐτῷ τελείῳ λογισμῷ, ἀνάθεμα ἔςω.

Canon XIX.

Si quis eorum, qui exercentur, absque corporali necessitate se insolenter gerat, & tradita jejunia, quæ communiter servantur ab Ecclesia, dissolvat, perfecta in eo residente ratione, sit anathema.

ΒΑΛΣ. Αἵρεσις Βογομιλικὸν ἐστὶν ὅτι τινας χρόνους κατὰ πᾶσαν ἡμέραν νηστεύειν καὶ μηδέποτε παραλύειν, ὡς μετὰ τοσοῦτον χρόνον λέγειν ἐν πλείοσι γράφειν τοὺς νηστεύοντας; καὶ παραλύειν καὶ ἁμαρτάνειν ἀδιαφόρως, καὶ πᾶσαν κακίαν διὰ τελειότητος ὡς ὑπὸ πυρὸς καθαιρεῖσθαι. τοιαῦτα γοῦν ἐδίδασκον, ὡς ἔοικε, καὶ οἱ περὶ τὸν Εὐσάθιον· διὸ καὶ ἀνεθεματίσθησαν. ὀφείλομεν γὰρ οἱ πιστοὶ νηστεύειν κατὰ τὰς παραδεδομένας νηστείας, ἤτοι τετράδα, καὶ τὴν παρασκευὴν, τὴν μεγάλην τεσσαρακοστὴν καὶ τὰς λοιπὰς νηστείας, καὶ οὐδὲ πέμπτην κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας, εἰ μή που διὰ νόσον καταλῦσαι ἀναγκαζώμεθα. ὅπερ φησὶ καὶ ὁ ξθ'. ἀποστολικὸς κανὼν, κατὰ πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευὴν καὶ τὴν τεσσαρακοστὴν μὴ καταλύειν ἡμᾶς, εἰ μὴ διὰ ἀσθένειαν σωματικὴν.

BALS. Bogomelica est hæresis, ad aliquod tempus omni die jejunare, nec unquam jejunium solvere, ut eos, qui post tantum tempus jejunant, dicant esse in perfectione, & jejunium solvere & peccare indiscriminatim posse, & omne vitium tanquam à perfectione ab igne exuri. Hujusmodi ergo, ut videtur, docebant & Eustathiani; & ideo fuerunt anathemate percussi. Debemus enim fideles in traditis jejunis, nimirum quartâ feriâ, & parasceve, & magnâ quadragesimâ, & reliquis jejuniis jejunare, & rursus festos dies celebrare, nisi fortè propter morbum jejunium solvere coacti simus. Dicit enim lxix. Can Apostolicus; In omni quarta feria & parasceve & in paschæ quadragesima nos jejunium non solvere nisi propter corporalem imbecillitatem.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἀποστολικὸς ἑξηκοστὸς τέταρτος κανὼν τοῦτο ῥητῶς φησίν. εἴ τις κληρικὸς εὑρεθείη τῇ κυριακῇ ἡμέραν νηστεύων, ἢ τὸ σάββατον, πλὴν ἑνὸς μόνου, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω. καὶ ὁ ξθ'. τὴν τεσσαρακοστὴν τοῦ πάσχα νηστεύειν ὁρίζουσα, καὶ τετράδα καὶ παρασκευὴν· εἰ μή τις δι' ἀσθένειαν ἐμποδίζοιτο. τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἅγιος Εὐσάτιος τοὺς παραδεδομένας νηστείας λυόντων, ὡς τάχα φθασάντων τοὺς πλείστους, καὶ ἐκεῖσε δεομένων νηστείας, ὁ κανὼν τοῦτον ἡ συνὼς ὡρίσατο, ἀνάθεμα καταψηφιζόμενον τῶν λυόντων τὰς παραδεδομένας νηστείας, καὶ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας φυλαττομένας, ἤγουν τοῦ ἀθροίσματος τῶν πιστῶν, εἰ μὴ δι' ἀσθένειαν τις σωματικὴν νηστεύειν ἢ θεραπεύειν κελεύοι ὁ ἀποστολικὸς κανών.

Zonar. Sexagesimus quartus Can. Apostolicus hæc totidem verbis habet; Si quis, inquit, Clericus inventus fuerit die Dominico jejunare, vel Sabbato, præterquam uno solo, deponatur: sin autem laicus, segregetur. Sexagesimus vero nonus Quadragesimam Paschæ, & quartum diem, & parasceven, nisi corporis aliqua infirmitas obstiterit, jejunio transigendam esse decernit. Cum vero Eustathiani, quasi summum perfectæ virtutis apicem attigissent, nec ipsos jejunio castigari amplius oporteret, tradita jejunia violarent, hunc Can. Synodus promulgavit, eosque, qui jejunia à majoribus tradita, atque ab Ecclesia, hoc est, fidelium multitudine servari consueta violarint, nisi, ut Apostolico Canone explicatum est, valetudine impediantur, anathemati obnoxios esse decernit.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς νηστείας ἐκτρέπων, ἀνάθεμα.

Arist. *Et qui Ecclesiastica jejunia evertit, Anathema.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XX.

Si quis arrogantia utens, martyrum congregationes abhorreat, è sacra quæ in eis celebrantur, & eorum memorias accuset, sit anathema.

Bals. In sanctorum martyrum memoriis fiebant conventus quidam & congregationes in quibusdam templis, sicut & fit hodie. Eustathiani ergo pietatis prætextu damnabant eos, qui hæc in Dei honorem faciebant; superbiâ elati ob impiam ipsorum vivendi rationem: & ideo etiam anathemati subjecti sunt. Nota ergo, quòd quæ in solennibus martyrum festis fiunt, scilicet cantica, choreæ, & populi confluxus, quoniam in Dei fiunt honorem, non reprobantur; cùm de iis hæc Synodi Patres scripserint.

Zonar. Hoc quoque est Eustathii ejusque gregalium disciplina. Loca nimirum contemnebant, in quibus reliquiæ martyrum servabantur; quique in iis sacra facerent, memoriamque eorum venerarentur, damnabant; & conventus fidelium in iis locis celebrari solitos aversabantur. Quamobrem hunc Canonem Synodus contra eos, qui superbia elati conventus ejusmodi aspernarentur, constituta in eos pœna anathematis, promulgavit.

Arist. *Et qui sanctorum Martyrum conventus despectui habet, sit Anathema.*

Canon XXI.

Hæc autem scribimus, non eos abscindentes qui in Dei Ecclesia volunt secundum scripturas in continentia & pietate exerceri; sed eos qui prætextum exercitationis ad arrogantiam assumunt, adversus eos, qui simplicius vivunt, se efferentes, & præter scripturas Ecclesiasticosque Canones novitates inducunt. Virginitatem itaque unà cum humilitate nos admiramur, & continentiam, quæ cum pietate & gravitate exercetur, admittimus; & à secularibus negotiis secessum cum humilitate suscipimus; & sanctam matrimonii conjunctionem honoramus; & divitias cum justitia & beneficentia non vilipendimus; & vestium utilitatem, propter corporis tantum curam minimè curiosam ac operosam, laudamus: dissolutas autem & molles in vestibus incessus aversamur; & domos Dei honoramus, & qui fiunt in iis conventus ut sanctos & utiles amplectimur, non pietatem in domibus includentes, sed omnem locum in Dei nomine ædificatum honorantes; & quæ fit in ipso Ecclesia congressionem ad publici utilitatem recipimus; & insignes fratrum beneficentias, quæ tanquam secundum traditiones fiunt per Ecclesiam in pauperes, laudamus; & ut semel dicamus quæ à divinis scripturis & Apostolicis traditionibus commendata sunt, in Ecclesia fieri optamus.

Bals. & Zonar. Cùm quædam opera, quæ bona & ex virtute existimantur, hujus Synodi Patres à fidelibus fieri prohibuerint; ut virginitatem servare, utpote cùm matrimonium ad salutem animæ impedimentum afferat; non jejunare diebus, quibus prohibitum est jejunium; solvere matrimonium propter eam quæ videtur exercitationem; non alere liberos vel parentes, propter virtutis exercitium; & quæcunque sunt ejusmodi: nunc pro iis respondent dicentes; Quòd hæc decrevimus, non eos, qui volunt exercere, amputantes; sed eos, qui propterea superbi & insolentes fiunt, & nova quædam præter divinas scripturas introducunt, corrigentes. Nos enim & hoc & illud recipimus, & hoc admiramur,

ΚΑΝΩΝ κ'.

Εἴ τις αἰτιᾶται, ὑπερηφάνῳ διαθέσει κεχρημένος καὶ βδελυσσόμενος τὰς συνάξεις τῶν μαρτύρων, ἢ τὰς ἐν αὐταῖς γινομένας λειτουργίας, καὶ τὰς μνήμας αὐτῶν, ἀνάθεμα ἔστω.

ΒΑΛΣ. Ἐν μνήμαις ἁγίων μαρτύρων ἐγίνοντο συνάξεις καὶ πανηγύρεις ἔν τισι ναοῖς, καθὼς καὶ σήμερον γίνεται. οἱ γοῦν περὶ τὸν Εὐστάθιον, προφάσει δῆθεν εὐλαβείας, κατεγίνωσκον τῶν ταύτας εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ ποιούντων· ἀλαζονευόμενοι διὰ τὸν θεοστυγῆ αὐτῶν διαγωγήν. διὸ καὶ ἀναθέματι κάθυπεβλήθησαν. ὥστε σημείωσαι, ὅτι τὰ εἰς τὰς ἐπισήμους ἑορτὰς τῶν ἁγίων μαρτύρων γινόμενα, ἤγουν τὰ ψαλμῳδήματα, αἱ χορεστασίαι καὶ ἡ σύρροια τῶν πολλοῦ λαοῦ, ἐπεὶ εἰς τιμὴν γίνονται τῶν θεοῦ, οὐκ ἀποδοκιμάζονται. ἐπὶ τούτοις ἔγραψεν ταῦτα οἱ τῆς συνόδου.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῦτο τοῦ Εὐστάθιου καὶ τῶν αὐτοῦ φοιτητῶν διὰ διάταγμα. κατεφρόνουν γὰρ τῶν τόπων, ἐν οἷς μαρτύρων ἀπέκειντο λείψανα, καὶ τῶν ἐκεῖ λειτουργούντων, καὶ τὰς μνήμας αὐτῶν τιμώντων, κατεγίνωσκον, καὶ τὰς γινομένας ἐκεῖ συνάξεις ἀπεστρέφοντο. διὸ τὸν κανόνα τοῦτον ἡ σύνοδος ἐξεφώνησε κατὰ τῶν ὑπερηφανευομένων, καὶ βδελυκτὰς ἡγουμένων τὰς συνάξεις τὰς ἐπὶ τῶν μάρτυσιν, ἀναθέματι τούτους καταδικάσασα.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ τὰς τῶν ἁγίων μαρτύρων συνάξεις περιφρονῶν, ἀνάθεμα.

ΚΑΝΩΝ κα'.

Ταῦτα δὲ γράφομεν, οὐκ ἐκκόπτοντες τοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν θεοῦ κατὰ τὰς γραφὰς ἀσκεῖσθαι βουλομένους· ἀλλὰ τοὺς λαμβάνοντας τὸν ὑπόθεσιν τῆς ἀσκήσεως εἰς ὑπερηφανίαν, κατὰ τῶν ἀφελέστερον βιούντων ἐπαιρομένους τε καὶ παρὰ τὰς γραφὰς καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καινισμοὺς εἰσάγοντας. ἡμεῖς τοιγαροῦν καὶ παρθενίαν μετὰ ταπεινοφροσύνης θαυμάζομεν, καὶ ἐγκράτειαν μετὰ θεοσεβείας καὶ σεμνότητος γινομένην ἀποδεχόμεθα, καὶ ἀναχώρησιν τῶν ἐγκοσμίων πραγμάτων κατὰ ταπεινοφροσύνης ἀποδεχόμεθα, καὶ γάμου συνοίκησιν σεμνὴν τιμῶμεν, καὶ πλοῦτον μετὰ δικαιοσύνης καὶ εὐποιΐας οὐκ ἐξουθενοῦμεν, καὶ λιτότητα καὶ εὐτέλειαν ἀμφιασμῶν δι' ἐπιμέλειαν μόνον τῶν σώματος ἀπρίεργον ἐπαινοῦμεν· τὰς δὲ ἐκλύτους καὶ τεθρυμμένας ἐν τῇ ἐσθῆτι προόδους ἀποστρεφόμεθα, καὶ τοὺς οἴκους τοῦ θεοῦ τιμῶμεν, καὶ τὰς συνόδους, τὰς ἐπ' αὐτοῖς, ὡς ἁγίας καὶ ἐπωφελεῖς ἀσπαζόμεθα, οὐ συγκλείοντες τὴν εὐσέβειαν ἐν τοῖς οἴκοις, ἀλλὰ πάντα τόπον τὸν ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ οἰκοδομηθέντα τιμῶντες, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ συνέλευσιν εἰς ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ προσιέμεθα, καὶ τὰς καθ' ὑπερβολὴν εὐποιΐας τῶν ἀδελφῶν, ὡς τὰς κατὰ τὰς παραδόσεις διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς πτωχοὺς γινομένας, μακαρίζομεν, καὶ πάντα συνελόντως εἰπεῖν, τὰ παραδοθέντα ὑπὸ τῶν θείων γραφῶν καὶ τῶν ἀποστολικῶν παραδόσεων, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γίνεσθαι εὐχόμεθα.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Τινὰ τῶν νομιζομένων ἐναρέτων ἔργων οἱ τῆς συνόδου ταύτης κωλύσαντες γίνεσθαι παρὰ τῶν πιστῶν, αὐτὸ δὲ παρθενεύειν, ὡς τάχα τοῦ γάμου πρὸς σωτηρίαν ψυχῆς ἐμποδίζοντος, δὲ μὴ νηστεύειν ἐν ἡμέραις αἷς ἀπαγορεύεται ἡ νηστεία, δὲ λύειν τὸν γάμον διὰ δοκοῦσαν ἄσκησιν, δὲ μὴ τεκνοτροφεῖν, ἢ γηροβοσκεῖν τοὺς γονεῖς, διὰ τὴν τῆς ἀρετῆς τάχα ἐργασίαν, καὶ ὅσα τοιαῦτα· νῦν ὑπὲρ τούτων ἀπολογοῦνται λέγοντες ὅτι ταῦτα ὡρίσαμεν, οὐχὶ τοὺς ἀσκεῖν αἱρουμένους ἀνακόπτοντες, ἀλλὰ τοὺς διὰ τοῦτο ὑπερηφανευομένους καὶ ἐπαιρομένους καὶ, καινά τινα παρὰ τὰς θείας γραφὰς εἰσάγοντας, διορθούμενοι. ἡμεῖς γὰρ καὶ τόδε καὶ τόδε ἀποδεχόμεθα, καὶ τόδε θαυμάζομεν,

καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την

καὶ ἐφεξῆς ὅπερ ἀυτοῖς ἀριθμοῦμεν, καὶ ἀναγόμεθα πάντα γίνεσθαι κατὰ τὰς θείας γραφὰς καὶ τὰς παραδόσεις τὰς ἀποστολικάς· διὰ μὲν τῶν θείων γραφῶν πάντα τὰ εἰρημένα ἀναπεμφούσαντες· διὰ δὲ τῶν παραδόσεων τὰ τῶν ἀγράφων ἐθῶν αἰνιξάμενοι. καὶ τὰ ἄγραφα γὰρ ἔθη τὰ χρόνῳ δοκιμασθέντα καὶ κυρωθέντα, καὶ οἱ τὰ πολιτείας νόμοι κρατεῖν τε καὶ ἐνεργεῖν διατίθενται, καὶ οἱ θεῖοι κανόνες. καὶ ὁ μέγας τὰ πάντα Βασίλειος περὶ τῶν τούτων φυλακῆς μακρὸν ἀποτείνεται καὶ λόγον ἐν διαφόροις λόγοις ἀποδίδωσι.

A & eodem quo illi ordine habemus, & omnia fieri optamus secundum divinas scripturas & traditiones Apostolicas: per divinas quidem scripturas omnia, quæ fidelibus in scriptis mandata sunt, significantes; Per traditiones autem non scriptos mores innuentes. Non scriptos enim mores tempore approbatos & confirmatos, leges quoque civiles observari & valere decernunt, & divini Canones. Et magnus etiam in rebus omnibus Basilius de eorum observatione in multis suis orationibus fusè loquitur.

ΑΡΙΣΤ. Η παροῦσα συνόδος, καὶ δι' ἄλλας μὲν ἐκκλησιαστικὰς χρείας συνελθοῦσα, ζητήσασα δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸν Εὐστάθιον· καὶ εὑροῦσα πολλὰ ἀθέσμως ὑπὸ τοῦ περὶ αὐτὸν Εὐστάθιον γενόμενα, τοὺς κανόνας τούτους ἐξέθετο, ἵνα μὴ εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτῶν, ἤτοι τῶν Μασσαλιανῶν τε καὶ Εὐχιτῶν, ἐμπίπτωμεν. Οὗτοι γὰρ καὶ νόμιμον γάμον ἀθετοῦσι, καὶ κρέα βδελύττονται, τὴν ἐκκλησιῶν καὶ τὴν θυσιαστηρίων καταφρονοῦσι, καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῖς γινομένων συνάξεων· καὶ ἰδίᾳ ἐκκλησιάζειν, καὶ ἐν τοῖς εὐκτηρίοις αὐτῶν διδάσκουσιν οὐχοῖς, καὶ διδασκαλίας ἰδίας, καὶ συνάξεις ποιούμενοι, παρὰ γνώμην Ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου τὰ τῆς ἐκκλησίας πλεῖστα μυστήρια· καὶ ἁπλῶς πάντα καινοτομοῦντες ὑπερβαίνοντες, νόμους ἔχουσιν ἰδιάζοντας, μᾶλλον δὲ ἕκαστος αὐτῶν, ὅσα ἂν συμπεσὼν ὁπωσοῦν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἑαυτῷ βλαβερὰ, τοῦτο προσίδηται. διὰ ταῦτα οὖν ἡ ἁγία αὕτη σύνοδος τῆς αἱρέσεως αὐτῶν καταψηφισαμένη, καὶ τοὺς δὲ τοὺς κανόνας ἐκθεμένη, ἐκτὸς αὐτοὺς εἶναι τῆς ἐκκλησίας προσέταξεν. εἴ τις γοῦν ἢ τὸν νόμιμον γάμον ἀθετεῖ, ἢ τὰ κρεωφαγούμενα κατακρίνει, δίκην πυκτεύων ἢ εἰδωλοθύτου· ἢ δοῦλον διδάσκει τῶν δεσποτῶν ὑπεραίρεσθαι, προφάσει θεοσεβείας, καὶ τῆς ὑποκρίσεως αὐτῶν καταφρονεῖν· ἢ διακρίνοιτο τῶν θείων ἁγιασμάτων μεταλαβεῖν ἀπὸ πρεσβυτέρων ὑπαγομένων· ἢ τῶν οἴκων τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀναχωρεῖν, ὡς συκοφαντοῦντας αὐτοὺς αἱρέσεως, καὶ ἰδίᾳ ἐκκλησιάζων, διδασκαλίας ἑτέρας ποιοῖτο· ἢ παρὰ γνώμην Ἐπισκόπου, ἢ πρεσβυτέρου, ὡς κακοφρονοῦντας αὐτῶν, τοῖς τῆς ἐκκλησίας πλεῖστα μυστήρια, ἀλλὰ δὲ τῷ προσοφείλει αὐτοῦ μεγάλα ἰσχύειν οἴεσθαι, ἢ διδάσκει τὰς ἀπέχεσθαι τῶν χρεῶν διδομένας καρποφορίας τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ εἰς ὑποποίμνιον κεκλεισμένας, παρά τε τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ τῶν εἰς τὴν οἰκονομίαν τούτων παρ' αὐτοῦ προβεβλημένων, μὴ προσφέρειν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' αὐτοῖς τε, καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς, ὡς ἁγίοις, ταύτας διδόναι· ἢ τὴν παρθενίαν, μὴ διὰ αὐτὸ τὸ καλὸν, καὶ γάμου προτιμᾶται, ἀλλ' ὡς τὸν γάμον βδελυσσόμενος· καὶ τὰ γενναμμένων καταπαιζόμενος· ἢ ὁ συνέρχοιτο τοῖς συνκαλοῦσι δι' ἀγάπην, καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας ἀπόλυσιν, εἰς μεζάλην ἄρτου καὶ οἴνου, ἀλλὰ ἀθετεῖ τούτους, καὶ συνκοινωνεῖν μετ' αὐτῶν καλέμενος, οὐκ ἀνέχοιτο δι' ὑπερηφάνειαν· ἢ τὸν πλουτοῦντα μὴ δικαιοσύνης, καὶ εὐποιΐας ἕνεκεν· ἢ καὶ τὸν σηρικὰ ἐσθῆτα φοροῦντα φαυλίζει, ξενά τινα αὐτὸς βρύνων ἀμφιάσματα, οἷς ἐκ τούτων δικαιοῦσθαι οἴεται· ἢ καὶ γυναῖκές τινες εἰ εὑρίσκοιντο ἀνδρικὰ ἱμάτια φορούμεναι, ὅτι καταπαίουσι τῆς κοινῆς τῶν γυναικῶν ἀμφιάσεως, καὶ ὡς ἐκ τούτων οἴονται σεμναὶ δικῆν τι δικαίαν· ἢ τοὺς ἰδίους ἀνδρῶν, ὡς τὸν γάμον βδελυσσόμενοι, ἀφιζύγνυσι, ἢ τὰ οἰκεῖα τέκνα καταλιμπάνουσι, καὶ μὴ τεκνοτροφοῦσι ταῦτα, καὶ ὅ, ὅσον ἐπ' αὐταῖς, πρὸς θεοσέβειαν τὸ πρόσκαιρον ὑπαλείφουσι, ἀλλὰ προφάσει ἀσκήσεως ἀμελοῦσι τούτων· καὶ τὸ κόμιον τὸ γυναικείαν ἀποκειρόμενοι, ὡς ὑποκρινόμενοι θεοσέβειαν· ἢ πάλιν, οἱ τέκνα πιστῶν γονέων ἀποκείρουσι, τὸ πρέπον τιμῶ γονεῦσι μὴ ἀπονέμοντα, ὡς προτιμώμενα δῆθεν τὸ θεοσεβεῖν· ἢ εἰ παραβαίνει τὶς τὰς παραδεδομένας ἡμῖν νηστείας, καὶ κοινῶν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας φυλάττεσθαι γενομένας τιμῶν, τὸ κυριακὸν, ἢ τὸ σάββατον αἱρεῖται νηστεύειν· ἢ τὰς τῶν μαρτύρων συνάξεις, καὶ τὰς ἐν αὐταῖς

B Arist. *In omnes Canones.* Hæc præsens Synodus & propter alias Ecclesiasticas coacta necessitates, inquirens etiam in ea quæ ad Eustathium pertinebant, & inveniens multa ab Eustathii assectis injustè facta; hosce Canones exposuit, ne in istorum vel etiam Massalianorum, & Euchitarum hæresim incideremus. Hi enim legitimas nuptias criminantur, & carnem detestantur, Ecclesias autem & altaria contemptui habent, ut & conventus in iis factos: & privatim concionari, & in suis oratoriis precari docent, & privatas instructiones & conventicula facientes præter Episcopi aut Presbyteri voluntatem Ecclesiastica celebrant mysteria: & C omnem omnino Ecclesiasticum transilientes Canonem privatas habent leges, vel potius unusquisque eorum quicquid ad Ecclesiæ calumniam, & ipsius detrimentum animo concipit, illud profert. Idcirco sancta hæc Synodus cum hæresim eorum suo suffragio condemnasset, & hosce exposuisset Canones, eos extra Ecclesiam esse statuit. Si quis itaque vel nuptias legitimas improbat, vel eum qui carnem comedit præter suffocatam & idolis immolatam, condemnat, vel servos à dominis recedere, pietatis prætextu, & ministerium suum contemnere docet, aut dubitat divina accipere sacramenta à Presbyteris qui uxores habent, vel ab ædibus D Dei & Ecclesiâ recedens ut eas justè contemnendas ducens, & privatim concionem habens, alias instructiones profert, vel præter Episcopi aut Presbyteri sententiam, ut eos contemnens, Ecclesiastica peragit mysteria, quia suas preces magnopere prævalere opinatur, aut docet fructuum oblationes Ecclesiæ olim datas, & ad bona opera erogatas, & ab Episcopo & eis qui ad eorum administrationem ab ipso designantur, Ecclesiæ non offerre, sed sibi aut illis qui secum sunt eas dare, vel virginitatem non propter ipsam bonitatem, matrimonio præfert, sed ut matrimonium execrans, & adversus conjugatos elatus, vel non E convenit iis qui ad agapen congregant post Ecclesiæ dismissionem ad panis & vini participationem, sed eos rejicit, & cum eis communicare vocatus per contemptum & superbiam non sustinet, vel cum justitiâ & beneficentiâ ditescentem aspernatur, vel & eum qui sericam vestem induit, flocci facit, ipse peregrina quædam excogitans indumenta, ut ex iis se justificari putans, vel etiam mulieres quædam si vestimenta virilia induere inveniuntur, ad communis fœminarum vestitus ruinam, & tanquam putantes se ex iis Sanctas & justas videri, aut à suis viris ut nuptias detestantes separantur, vel proprios liberos relinquunt, & non F ut liberos eos alunt, nec quantum in se est ad religionem convenientem eos excitant, sed exercitationis prætextu eos negligunt, & quæ comam muliebrem detondent, ut pietatem simulantes, vel vice versâ si liberi à parentibus fidelibus resiliunt, honorem parentibus debitum non tribuentes, tanquam pietatem nimirum præferentes, vel si quis tradita nobis jejunia transgrediatur, & profanans dies ab Ecclesiâ servari sanctas, dominicâ vel sabbato eligat jejunare, vel martyrum congregationes & sacra quæ in iis fiunt mysteria, ut arrogans calumniatur, & abhorret. Si quis

itaque

itaque ex iis quæ supra enumerantur, quicquam facere deprehenditur, ut se contra eos qui simpliciùs vivunt, efferens, & Ecclesiasticas transiliens leges & innovationes è propriâ superbiâ introducens, sit anathema. Ecclesia enim virginitatem cum animo demisso admiratur, & secessionem à negotiis secularibus eodem modo factam admittit, & continentiam cum gravitate & religione, & venerabilem matrimonii usum honore prosequitur, & divitem cum justitiâ & beneficentiâ non parvi pendet, & simplicitatem & frugalitatem vestimentorum non propter superbiam sed propter solam corporis curam sine curiositate factam, approbare novit; quemadmodum non admittit etiam eos qui dissolutas, & delicatas induunt vestes; & simpliciter omnia quæcunque Dei nomine ad communicats utilitatem fiunt, recipit. Quæ autem per arrogantiam & contemptum, & odium eorum quæ à divinis patribus tradita fuerunt, contrariâ feruntur lege, magnopere rejicit pariter & execratur. Et imprimis si qui hæc faciunt, pietatem etiam simulant.

A γινομένας λειτουργίας, ὡς ὑπερήφανος ἀναβάλοιτο καὶ βδελύττοιτο. εἴ τις γοῦν ἐκ τῶν ἄνωθεν ἀπηριθμημένων δυρίσκοιτό τι ποιῶν, ὡς κατεπαιρόμενος τῶν ἀφελεστέρως βιούντων, καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς παραβαίνων θεσμοὺς, καὶ καινισμοὺς εἰσάγων ἐξ ἰδίας ὑπεροψίας· ἀνάθεμα ἔστω. ἡ γὰρ ἐκκλησία καὶ παρθενίαν μετὰ ταπεινοφροσύνης θαυμάζει, καὶ ἀναχώρησιν τῶν ἐγκοσμίων πραγμάτων ὡσαύτως γινομένων ἀποδέχεται, καὶ ἐγκράτειαν μετὰ σεμνότητος καὶ θεοσεβείας, καὶ σεμνὴν διοίκησιν γάμου τιμᾷ, καὶ πλοῦτον μετὰ δικαιοσύνης καὶ εὐποιΐας οὐκ ἐξουθενεῖ, καὶ λιτότητα καὶ εὐτέλειαν ἀμφιασμάτων, οὐ διὰ τύφον, ἀλλὰ δι' ἐπιμέλειαν μόνον τοῦ
B σώματος, ἀπερίεργον γινομένην, ἐπαινεῖν οἶδεν· ὥσπερ οὐκ ἀποδέχεται καὶ τοὺς ἐκλύτας καὶ τεθρυμμένας ἐνδεδυμμένους ἐσθῆτας· καὶ ἁπλῶς πάντα, ὅσα ἂν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ θεοῦ εἰς ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ γένωνται, ἀποδέχεται. τὰ δὲ δι' ὑπεροψίαν καὶ καταφρόνησιν καὶ μῖσος τῶν παραδεδομένων ὑπὸ τῶν θείων πατέρων ἀντινομοθετούμενα, σφόδρα καὶ ἀποπέμπεται καὶ βδελύττεται· καὶ μᾶλλον εἰ προφασίζονται οἱ ταῦτα ποιοῦντες καὶ θεοσέβειαν.

C

D

KANO-

E

F

Ψηφιοποιήθηκε από την

A

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ Τῆς Συρίας Συνόδου.

CANONES SYNODI ANTIOCHENÆ in Syriâ celebratæ.

ΒΑΛΣ. καὶ ΔΥΟ γεγόνασιν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ Συρίας συνόδοι, ἡ μὲν ἐπὶ Αὐρηλιανοῦ βασιλέως Ρωμαίων κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, ὃς αἱρεσιάρχης ἐλήλυθε, λέγων τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ψιλὸν ἄνθρωπον· τὸν δὲ υἱὸν τοῦ θεοῦ, λόγον προφορικόν. παρῆν δὲ ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ πολλοὶ καὶ ἄλλοι, καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θαυματουργός. ἠθροίσθησαν δ' ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἧς Ἐπίσκοπος B ἦν ὁ Σαμοσατεύς, ὃν δὴ Παῦλον ταῖς νουθεσίαις καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν ἀποδείξεσι μὴ πείσαντες ἀποστῆναι ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦ κυρίου βλασφημίας, κοινῇ ψήφῳ καθεῖλόν τε καὶ ἀνεθεμάτισαν. ὁ δὲ τοῦ θρόνου τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας οὐκ ἀφίστατο. διὸ οἱ τῆς Συνόδου πρὸς τὸν βασιλέα Αὐρηλιανὸν τὰ περὶ τούτου ἀνέφερον. καὶ ὃς τῷ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς κατ' αὐτὸν ἀρχιερεῦσιν ἐκέλευσε τὰ κατὰ τοῦ Παύλου ἐπανακρίνεσθαι, καὶ εἰ δικαίως καθῄρηται, ἐκδιῶξαι αὐτὸν τῆς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίας, ὃ καὶ γέγονεν, ὡς ὁ τοῦ Παμφίλου Εὐσέβιος ἱστορεῖ. ἑπέρα δὲ αὖθις Συνέδριον συνόδου ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ C Κωνσταντίου τοῦ υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, μετὰ πέντε ἔτη τῆς πλάνης τοῦ παρόντος αὐτοῦ. καὶ κανόνας ἐξέθετο, οἵ τινές εἰσιν ὅτοι.

BALS. & ZONAR. ANtiochiæ, quæ est civitas Syriæ, duæ fuere Synodi. Una quidem sub Aureliano Imperatore Romanorum, adversus Paulum Samosatenum hæresiarcham, qui dicebat Dominum nostrum & Deum Jesum Christum esse solum hominem: filium Dei autem esse verbum prolatitium. Cæterum huic Synodo interfuerunt & multi alii, & sanctus Gregorius Thaumaturgus. Convenerunt autem Antiochiæ, cujus erat Episcopus Paulus Samosatenus: quem quidem Paulum, cum admonitionibus & ex scripturis demonstrationibus à blasphemiis desistere non persuasissent, communi sententia depositum & anathematizarunt. Is verò ab Antiochenæ Ecclesiæ throno non recessit. Patres itaque Synodi de eo ad Aurelianum Imperatorem retulerunt. Ille verò Romanorum Episcopo & ejus Antistitibus jussit de Paulo inquirere; & si justè depositus fuit, eum ex Christianorum Ecclesia expellere; quod etiam factum est, ut scribit Eusebius Pamphili. Alia verò Synodus rursus coacta est Antiochiæ sub Constantio filio magni Constantini, quinque annis post mortem patris: & Canones edidit, qui sunt hi.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικωτάτη σύνοδος, ἡ ἀπὸ τοῦ θεοῦ συγκροτηθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐξ ἐπαρχίας Συρίας καὶ Φοινίκης, Παλαιστίνης, Ἀραβίας, Μεσοποταμίας, Κιλικίας, Ἰσαυρίας· τοῖς κατ' ἐπαρχίαν ὁμοψύχοις καὶ ἁγίοις συλλειτουργοῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Sancta & summe pacifica Synodus, in unum sub Deo Antiochiæ congregata ex Cœlesyria, Phœnicia, Palæstina, Arabia, Mesopotamia, Cilicia, Isauria, his, qui per singulas provincias sunt, unanimis sanctis & consacerdotibus in Domino salutem.

Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ἐπισκεψαμένη τὴν Ἀντιοχέων ἁγίαν ἐκκλησίαν, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ συναγαγοῦσα μετ' ὁμονοίας καὶ συμφωνίας καὶ πνεύματος εἰρηνικοῦ, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα κατώρθωσεν, ἐν πᾶσι δὲ καὶ τοῦτο κατώρθωσεν ἐκ ὑποβολῆς τοῦ ἁγίου καὶ εἰρηνικοῦ πνεύματος. ἃ γὰρ καλῶς ἔχειν ἔδοξεν, μετὰ πλείονος σκέψεως καὶ ἐπικρίσεως ὁμοῦ πάντων ἡμῶν τῶν Ἐπισκόπων καὶ ὅσοι συγκροτηθέντων ἐπὶ τὴν Ἀντιοχείας ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν, ἐπὶ τὴν ὑμετέραν γνῶσιν ἀνηνείκαμεν, πεπεισμένοι τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ὅτι καὶ αὐτοὶ συμπνεύσετε, ὡς δὴ δυνάμει σωζόντες ἡμᾶς, καὶ ταῖς εὐχαῖς συνεργοῦντες, μᾶλλον δὲ ἱκετεύοντες, ἡμᾶς καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι συμφρονοῦντες, τὰ αὐτὰ τοῖς ἡμῖν συμφωνήσαντες καὶ ὡρισάμενοι, καὶ τὰ ὀρθῶς δόξαντα ὑπερασπιζόμενοι καὶ βεβαιοῦντες τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος συμφωνίᾳ. εἰσὶ δὲ οἱ ὁρισθέντες ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες οἱ ὑποτεταγμένοι.

Gratia & veritas Jesu Christi Domini & Salvatoris nostri, sanctam Antiochenam Ecclesiam visitans, & in unum connectens per concordiam & consensum & spiritum pacificum multa quidem alia perfecit: in omnibus autem & hoc perficit ex suggestu sancti & pacifici spiritus. Quæ enim visa sunt rectè constitui tum plurima consideratione & judicio, unà cum omnibus nobis Antiochiam ex diversis provinciis in unum collectis Episcopis, in vestram notitiam retulimus: gratiæ Domini & Spiritui sancto pacis credentes, quod & ipsi conspirabitis nobis, tanquam una nobiscum virtute sitis orationibus simul adnitentes; magis autem uniti, nobis & Spiritui sancto præsentes, iisdem nobiscum consentientes & definientes, & ea quæ visa sunt recta roborantes cum consensu Sancti spiritûs consignabitis. Sunt autem præfiniti Canones Ecclesiastici hi qui infra sunt scripti.

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon I.

Omnes, qui audent dissolvere decretum sanctæ & magnæ Synodi, quæ Nicææ coacta est in præsentia pietatis religiosissimi Imperatoris Constantini, de sancto festo salutiferi Paschatis, esse excommunicatos & Ecclesia ejectos statuimus, si adversus ea, quæ rectè decreta sunt, contentiosius insistere perrexerint. Et hæc quidem de Laicis dicta sint. Si quis autem eorum qui præsunt Ecclesiæ, Episcopus, vel Presbyter vel Diaconus, audebit post hoc decretum, ad populorum subversionem & Ecclesiarum perturbationem, seorsum agere & Pascha cum Judæis peragere; sancta Synodus eum abhinc alienum esse ab Ecclesia judicavit, ut qui non sibi solum peccati, sed & multis exitii & subversionis causa fuerit: & non solum eos à ministerio deponit, sed & illos, qui audent iis post depositionem communicare. Depositos autem etiam externo honore privari, cujus sanctus Canon & Dei sacerdotium fuit particeps.

Bals. De festo sanctæ Paschæ, quando debet fieri satis tractatum est in septimo Canone Apostolico; & lege eum, & quæ in ipsum scripta sunt. Præsentis autem synodi sancti Patres dicunt de hoc festo à prima Synodo fuisse definitum. Atque hoc in Canonibus Patrum Nicænæ Synodi non inventum est: sed in actis primæ Synodi invenitur. Eos ergo qui audent, quæ de Pascha sic definita sunt, solvere, & cum Judæis festum agere, si sint quidem Laici, & ad Ecclesiasticam traditionem non facilè redigantur, sed contentiosè resistant, decernunt absolutè excommunicationis pœnis subjici; eos vero, qui sunt sacrati, deponi: & non solum ipsos, sed & eos qui illis post depositionem communicant. Quin etiam iis ipsis, unà cum sacrorum celebrandorum privatione, honorem quoque Canonicum, qui ad illos, utpote sacratos, extra sacrum tribunal pertinet, adimunt. Neque enim cathedræ, neque vocationis honore digni habebuntur: sed nec alio sacerdotali privilegio. Nota ergo ex hoc, quod si non est magnum crimen, propter quod quispiam est depositus, sed leve (fortè duxit uxorem post depositionem) ea quæ sunt extra tribunal peraget: & externum etiam honorem habebit. Lege & ix. Canonem Neocæsarienſis Synodi, & vi. Synodi Can. xxi. & xxvi.

Zonar. Decretum à Sanctis Patribus in prima Synodo congregatis, quod tamen inter Canones ejus Syn. non extat, de Paschæ solenni die editum fuisse, hujus Synodi auctores asserunt; idque ab omnibus servari, quique ei non obtemperaverint, si quidem Laici sint, communione privari & ab Ecclesia exterminari jubent. Quod si sacro ordini constitutionis illius violatores adscripti fuerint, iique cum Judæis diem Paschatis celebrandum esse doceant, depositione ipsos, & qui iisdem post depositionem communicare ausi fuerint, mulctari volunt; ac ne externum quidem sacerdotii honorem, ut cùm à sacrorum celebratione arceantur, tamen cathedræ prærogativam Episcopique aut Sacerdotis appellationem retineant, hominibus concedi patiuntur. Ac ii quidem, qui cum Judæis Paschæ diem agunt, septimo quoq; sanctorum Apostolorum Canone deponi jubentur. Porro inter Can. primæ Synodi nihil quidquam de Paschate decretum invenitur: An vero extra Canones aliquid ejusmodi constitutum sit, cum illis Concilii apud me Acta non extent, haud facile dixerim.

Arist. *Qui legibus sancitam paschæ traditionem immutare molitur, si quidem Laicus sit, qui hoc agit, excommunicetur: sin Clericus, ab Ecclesiâ arceatur.*

Dicitur & in septimo Apostolico can. quod Presbyter qui cum Judæis pascha celebrat, deponitur. Idem itaq; & hæc præsens can. statuit; quod si quis Laicus legitimam

Κανων α'.

Πάντας τοὺς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὅρον τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τὸν ἐν Νικαίᾳ συνκροτηθέντα ὑπὲρ πίστεως τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, περὶ τῆς ἁγίας ἑορτῆς τοῦ σωτηριώδους πάσχα, ἀκοινωνήτους καὶ ἀποβλήτους εἶναι τῆς ἐκκλησίας, εἰ ὑπομένοιεν φιλονεικότεροι ἐνιστάμενοι τοῖς καλῶς διατυπωθεῖσι. καὶ ταῦτα εἰρήσθω περὶ τῶν λαϊκῶν. εἰ δέ τις τῶν προεστώτων τῆς ἐκκλησίας, Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, μετὰ τὸν ὅρον τοῦτον τολμήσειεν ὑπὲρ διαστροφῆς τοῦ λαοῦ καὶ ταραχῆς τῶν ἐκκλησιῶν ἰδιάζειν, καὶ μετὰ τῶν Ἰουδαίων ὑπιστῆναι τὸ πάσχα, τοῦτον ἡ ἁγία συνοδος ἀντιβολεῖται ἤδη ἀλλότριον ἔκρινεν τῆς ἐκκλησίας, ὡς οὐ μόνον ἑαυτῷ ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς διαφθορᾶς καὶ διαστροφῆς αἴτιον γενήσεσθαι· καὶ οὐ μόνον τοὺς τοιούτους καθαιρεῖ τῆς λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τολμῶντας τούτοις κοινωνεῖν μετὰ τὴν καθαίρεσιν. τοὺς δὲ καθαιρεθέντας ἀποστερεῖσθαι καὶ τῆς ἔξωθεν τιμῆς, ἧς ὁ ἁγιώτατος καὶ ὁ τοῦ θεοῦ ἱερατεῖον μετείληφεν.

Balas. Περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου πάσχα, πότε ὀφείλῃ γίνεσθαι, ἱκανῶς διειλήφθη ἐν τῷ ζ'. ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ ἀναγνωσθήτω τοῦτον πρὸ καὶ ἐν αὐτῷ γραφέντα. οἱ δὲ τῆς ἁγίας συνόδου ἅγιοι πατέρες λέγουσι τὰ περὶ τῆς τοιαύτης ἑορτῆς ὁρισθῆναι περὶ τῆς πρώτης συνόδου. ἐν μὲν τοῖς κανόσι τῆς ἐν Νικαίᾳ πατέρων τοῦτο οὐχ εὑρηται· εἰς ὃ τὰ πρακτικὰ τῆς πρώτης συνόδου ἐφείσκεται. τοὺς τινας τολμῶντας τὰ οὕτω διορισθέντα περὶ τοῦ πάσχα καταλύειν, καὶ μετὰ Ἰουδαίων ἑορτάζειν, λαϊκοὺς μὲν ὄντας καὶ μὴ ἑτοίμους εὐσυνθετουμένους πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἀλλὰ φιλονεικοῦντας, διορίζονται ἀκοινωνησίας παντελοῦς ὑπομένειν καθυποβάλλεσθαι· ἱερωμένους δὲ καθαιρεῖσθαι. καὶ οὐ μόνους τούτους, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτοῖς μετὰ τὴν καθαίρεσιν. καὶ τούτους δὲ κἀκείνους, ἐκ τῆς ἀλιτουργησίας καὶ τῆς ἔξωθεν τοῦ βήματος ἀνηκέστου ἀτιμίας κανονικῆς τιμῆς, ὡς ἱερωμένους ἀπαλλοτριοῦσιν. οὔτε γὰρ καθέδρας, οὔτε κλήσεως ἀξιωθήσονται, οὔτε μετὰ ἑτέρου προσωπείου ἱερατικοῦ. σημειοῦται δεῖν ἀπὸ τούτου, ὅτι εἰ μὴ ἔστι τοιοῦτον μέγα ὃ ἔγκλημα, δι' ὃ τις καθῃρέθη, ἀλλὰ ἐλαφρὸν (τυχὸν ἐγάμησε μετὰ τὴν χειροτονίαν) ἐνεργούσῃ τὰ ἔξω τοῦ βήματος ἔξεσι καὶ τὴν ἔξω τιμήν. ἀναγνωσθήτω καὶ κανόνα β'. τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου, καὶ τῆς ς'. συνόδου κανόνας κα'. καὶ κς'.

Zonar. Φασὶν οἱ τῆς συνόδου ταύτης, τοὺς τῆς πρώτης συνόδου ἁγίους πατέρας ὅρον ἐκτεθεῖναι περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, οὐ ἐν τοῖς ὑπ' ἐκείνων συντεθειμένοις κανόσιν εὑρηται, καὶ τοῦτο παρὰ πάντων φυλάττεσθαι ἀπαιτῶσιν, ἢ ἀκοινωνήτους εἶναι καὶ ἀποβλήτους τῆς ἐκκλησίας τοὺς μὴ ὅρον ἐκεῖνον περιῴτας λαϊκούς. εἰ δὲ ἱερωμένοι εἶεν οἱ τῷ ὅρῳ ἐκείνῳ ἐνδιατιθέμενοι, καὶ μετὰ Ἰουδαίων πλὴν ὃ πάσχα διδάσκειν, καθαιρεῖσθαι αὐτούς, καὶ τοὺς κοινωνοῦντας τοιούτοις μετὰ τὴν καθαίρεσιν, ἀφοριστοῦσθαι, καὶ μηδὲ τιμῆς ἱερατικῆς τῆς ἔξωθεν μετέχειν αὐτούς. ὥστε κἂν τῆς ἱερουργίας κωλύωνται, καθέδρας γοῦν καὶ κλήσεως Ἐπισκόπων ἢ ἱερέων ἀπολαύειν. καὶ ὁ ἑβδομηκοντάκις ζ' κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τοὺς μετὰ Ἰουδαίων τὸ πάσχα ἑορτάζοντας, καθαιρεῖσθαι κελεύει. ἐν μὲν οὖν τοῖς κανόσι τῆς πρώτης συνόδου οὐδέν τι περὶ τοῦ πάσχα εὕρηται ὁριοθέν· εἰδὴ ἐκτὸς τῶν κανόνων τι φυλάττομεν ἀγνοοῦμεν, ἀποκλινὲς τῆς συνόδου ἐκείνης μὴ ἔχον.

Arist. Ὁ τὸ ἐνδιάμεσον τοῦ Πάσχα ἑβδόσιν ἀγαμεῖν πειρώμενος, λαϊκὸς μὲν τελῶν, ἀποβλητέος· κληρικὸς δὲ, ἀνεκκλησίαστος.

Εἴρηται καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ ἀποστολικῷ κανόνι, ὡς ὁ μετὰ Ἰουδαίων τελῶν τὸ Πάσχα πρεσβύτερος, καθαιρεῖται. τοῦτο γοῦν καὶ ὁ παρὼν κανὼν ἀγαλαμβάνει, ὡς εἴ τις τῶν λαϊκῶν ἑβδομάδι

τὴν

τὸν ἔννομον τῦ Πάσχα ἀποδόσιν, μετ' Ιουδαίων τῦτο ἢ καθ' ἑαυτὸν ἰδιάζοντας ἐν ἑτέρῳ καιρῷ πλησ ἀκοινώνητος ἔσται, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπόβλητος. εἰ δὲ κληρικός ἐστιν ὁ τῦτο ποιῶν, καθαιρεθήσεται· ἀποτεθήσεται δὲ καὶ τῆς ἐν τῇ καθέδρᾳ τιμῆς, καὶ ὅσοι τούτῳ τῆς κληρικῶν μετὰ τὴν καθαίρεσιν συνκοινωνήσουσι.

A paschatis traditionem transgrediens, illud cum Judæis vel per seipsum privatim alio tempore celebrat, excommunicatus erit & Ecclesiâ ejectus. Si Clericus autem sit qui hoc facit, deponetur; privabitur autem & cathedræ honore: ut & quotquot è Clericis tali post depositionem simul communicaverint.

ΚΑΝΩΝ β'.

Πάντας τοὺς εἰσιόντας εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἱερὰς γραφὰς ἀκούοντας, μὴ κοινωνοῦντας δὲ τῆς εὐχῆς ἅμα τῷ λαῷ, ἢ ἀποτρεπομένους τὴν ἁγίαν μετάληψιν τῆς εὐχαριστίας κατά τινα ἀταξίαν, τούτους ἀποβλήτους γίνεσθαι τῆς ἐκκλησίας, B ἕως ἂν ἐξομολογησάμενοι καὶ δείξαντες καρποὺς μετανοίας, καὶ δεηθέντες, τύχωσι συγγνώμης· μὴ ἐξεῖναι δὲ τοῖς ἀκοινωνήτοις, μηδὲ καθ' οἰκίας συναθροίζεσθαι τοῖς μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ συναγομένοις, μηδὲ ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ καταδέχεσθαι τοὺς ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ μὴ συναγομένους. εἰ δὲ φανείη τις τῶν Ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων, ἢ τις τῶν κληρικῶν τοῖς ἀκοινωνήτοις κοινωνῶν, καὶ τῦτον ἀκοινώνητον εἶναι, ὡς ἂν συνέχοντα τὸν κανόνα τῆς ἐκκλησίας.

Omnes qui in Ecclesiam ingrediuntur, & sacras scripturas audiunt, orationi autem cum populo non communicant, vel sanctam Eucharistiæ participationem, propter aliquam insolentiam aversantur; eos ab Ecclesia expelli; donec postquam confessi fuerint, fructusque pœnitentiæ ostenderint, & imploraverint, veniam assequi possint: non licere autem communicare cum excommunicatis, neque in domibus convenientes cum iis orare qui precibus Ecclesiæ non communicant, neque in alia Ecclesia recipi, qui in alia Ecclesia non conveniunt. Si quem autem ex Episcopis vel Presbyteris vel Diaconis, vel quem ex can. excommunicatis communicare apparuerit, eum quoque esse excommunicatum, ut qui can. Ecclesiæ confundat.

Canon II.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ η'. καὶ θ'. ἀποστολικῷ κανόνι ἡρμηνεύθη, τίνες εἰσὶν οἱ μὲν εὐχομένους τῇ προσευχῇ καὶ τῇ ἁγίᾳ μεταλήψει, καὶ πῶς κολάζονται, ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ ι'. κανόνι περὶ τῶν κοινωνούντων τοῖς ἀκοινωνήτοις. ἀκολύθως οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν ὑφορίζεται ἀφορίζεσθαι τοὺς εἰσερχομένους εἰς ἐκκλησίαν, C καὶ μὴ ὑπομένοντας τῇ εὐχῇ μηδὲ ὑπομένοντας τῆς ἁγίας μεταλήψεως κατά τινα ἀταξίαν, καὶ εἶναι τούτους ἀποβλήτους μέχρις ἂν ἀξίαν μετανοίαν μετὰ ἐξομολογήσεως ὑποδείξωνται. ἐπεὶ δὲ εἰκὸς ἦν, τοῖς οὕτως ἀφορισθεῖσι συνκοινωνεῖν τινὰς, ἤγουν συναθροίζεσθαι, οὐχὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀφ' ἧς ἐξεβλήθησαν, ἀλλ' ἐν ἰδικῷ οἴκῳ, ἢ ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ, καὶ λέγειν ἀνεπίμεμπτον εἶναι τῦτο, ὡς τῦ ἀφορισθέντος ἀπὸ μιᾶς ἐκκλησίας δηθεν διωρθέντος, τῆς ὑπὸ τὰ δίκαια ὄσης τῦ ἀφορίσαντος, φησὶν ὁ κανὼν μίαν ἐκκλησίαν εἶναι τὰς ὁπωδήποτε οὔσας συνκλείστους οἴκους καὶ ναούς. καὶ ὑκ ὀφείλουσί τινες κληρικοὶ μετὰ τῦ ἀφορισθέντος συναθροίζεσθαι, κἂν ἀπὸ ἑτέρας ὦσιν ἐπαρχίας· τοὺς δὲ καὶ ταῦτα ποιοῦντας τῷ αὐτῷ ὑποπίπτειν τῆς ἀκοινωνησίας καθυποβάλλεσθαι. καὶ τὰ μὲν τῦ κανόνος ἐν τούτοις. σὺ δὲ ἀναγνοὺς τὰ ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν ἀποστολικοῖς κανόσι γεγραμμένα, καὶ κατ' ἐκεῖνα νόει καὶ τὸν παρόντα κανόνα. καὶ εἰπέ, ὅτι οἱ λογιάσαντο ἀποτρεπόμενοι τὴν ἁγίαν μετάληψιν οἱ μυστατόμενοι αὐτῶν, ἤ, ὡς τινες εἶπον, οἱ δι' εὐλάβειαν καὶ ταπεινοφροσύνην ἀποφεύγοντες ταύτην· (οἱ μὲν γὰρ οὐ μόνον ἀφορισθήσονται, ἀλλὰ καὶ ἀποκηρυχθήσονται ὡς αἱρετικοί· οἱ δὲ συγγνώμης ἀξιωθήσονται διὰ τὴν εὐλάβειαν καὶ τῶν εἰς τὰ ἅγια ἀξίαν φειδῶ) ἀλλ' ἐκεῖνοι, οἵ τινες ἀπὸ καταφρονήσεως καὶ ἀλαζονείας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐξέρχονται πρὸ τῆς ἁγίας μεταλήψεως ἀσυντάκτως, καὶ οὐ καρτεροῦσιν ἰδεῖν τὸν τῶν ἁγίων μυστηρίων θείαν μετάληψιν. ἀκούων δὲ τῦ κανόνος λέγοντος ἀκοινωνήτους εἶναι τοὺς Ἐπισκόπους καὶ λοιποὺς ἱερωμένους τοὺς συνευχομένους τοῖς ἀκοινωνήτοις, μὴ εἴπῃς ὡς ἀντιδιαστολῆς ἀνάξιόν ἐστι τοὺς λαϊκοὺς μηδὲ τὸν κανόνα ποιοῦντας. καὶ οὗτοι γὰρ ἀφορισθήσονται κατὰ τὸν ι'. ἀποστολικὸν κανόνα, τὸν μὴ διαστέλλοντα κληρικοὺς καὶ λαϊκούς. ζήτει καὶ τὸν θ'. κανόνα τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου. δεῖ δὲ ἀπειλεῖν, ὡς ἔοικε, τὸν η'. κανόνα καὶ τὸν θ'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἵνα καὶ ὁ πρόεδρος ἐπιτρέπῃ, ὡς ἔοικεν, ἢ τῦ ἀντιδιδόναι διάδοσις. ὥστε καρτερεῖν δὲ ἀνάγκης καὶ αὐτοὺς τοὺς μὴ δυναμένους μεταλαβεῖν τῶν ἀκροτέλων μυστηρίων μέχρι τῆς εὐχῆς καὶ τῆς ἀπολύσεως, ἵνα λάβωσιν ἐκ τῶν χειρῶν τῦ ἱερατεύοντος τὸν εὐλογημένον τῦ ἡγιασμένου κλάσματος. διὰ τὴν λειτουργίαν δὲ καὶ μόνης νοεῖσθαι ταῦτα τοὺς ῥηθέντας κανόνας· ἢ μᾶλλον διὰ τὸν ἐπέκεινα ἐκκλησιαστικὸν ἀγῶνα. ἐπεὶ δέ τινες καὶ ἐξ ἀπὸ οἰ-

Bals. In viii. & ix. Canone Apostolico expositum est, quinam sunt qui orationem non expectant & participationem, & quomodo puniuntur: similiter & in decimo Canone, de iis qui excommunicatis communicant. Consequenter ergo præsens quoque Canon decernit, ut ii segregentur, qui in Ecclesiam ingrediuntur, & orationem non expectant, vel se ad sanctam participationem non convertunt, propter insolentiam; & sint ejecti, donec dignam cum confessione pœnitentiam ostenderint. Quia autem verisimile erat, iis, qui sic sunt segregati, communicare quosdam, seu unà cum eis orare; non in Ecclesia, ex qua ejecti sunt; sed in privato domus oratorio, vel in alia Ecclesia, & dicere ob hoc pœnam in se non cadere, eo quòd segregatus sit ab una Ecclesia ejectus, in qua jus habet is qui eum segregavit: dicit Canon unam esse Ecclesiam, oratoria & templa, ubicunque sunt, nec debent ulli Clerici cum eo, qui est segregatus, orare, etiamsi sint ex alia regione; ii autem, qui præter hæc faciunt eidem excommunicationis pœnæ subjiciuntur. Et hæc quidem dicit Canon. Tu autem lege quæ in dictis Apostolicis Canonibus scripta sunt, & secundùm illa præsentem quoque Canonem intellige, & dic, quòd ii non existimabuntur sacram participationem aversari, qui eam odio habent & abominantur; vel qui, ut nonnulli dicebant, propter pietatem & humilitatem eam fugiunt: (Illi enim non solùm segregabuntur, sed etiam ut hæretici exterminabuntur: hi vero, propter pietatem condignam sacramentorum reverentiam venia digni habebuntur) sed illi, qui præ contemptu & arrogantia ex Ecclesia ante sanctam participationem inordinatè exeunt, nec sacram divinorum mysteriorum participationem intueri sustinent. Cùm autem audis Can. dicentem, esse excommunicatos Episcopos & reliquos sacris initiatos, qui unà cum excommunicatis precantur; ne dixeris, argumento à contrario sumpto, Laicos nulli esse pœnæ affines, qui præter can. faciunt. Nam & ii segregabuntur secundum decimum can. Apostolicum, qui non distinguit Clericos & Laicos. Quære & ix. can. Carth. Syn. Propter minas, ut verisimile est can. viii. & ix. S. Apostolorum & presentis etiam, excogitata est, ut videtur, Antidori distributio; ut necesse haberent, etiam qui non possunt incruentorum sacrificiorum participes esse, usque ad preces & absolutionem perseverare; ut è manibus sacra peragentis sanctificati fragmenti benedictionē acciperent. De liturgiâ autem, eâq; solâ dictos Can. hæc decrevisse intellige; non item de aliis Ecclesiasticis officiis. Quoniam autem dicunt quidam, & quamobrem Patriarcha

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

universalis sanctâ dominicâ à loco ejus prodiens non perseverat usq; ad liturgiæ absolutionem; sed post evangelium recedit? Hisce dicimus, quod divina liturgia post sanct. Evangelii lectionem proprie celebratur. Quandoquidem enim in sanctis Ecclesiis omnia canimus in Dei gloriam, sive è veteri sint testamento, sive è novo; post principium enim protinus ordine recitantur psalmi, usque ad Apostoli lectionem qui quidem sunt ex veteri testamento; Post evangelium autem incipit cæremonia celebrandi incruenti sacrificii: Patriarcha ante hanc, & post sanctum Evangelium rectè discedit, & can. non transgreditur. Ut nec quis transgreditur, si post evangelium vel ante evangelium discedit; verum ob necessariam piamque causam, non ob vituperabilem.

ZONAR. Quæ hujus quoq; Syn. Patres decrevere, nono Apostolico can. respondent. Illo namq; quicunq; fideles Ecclesiam ingrediuntur,& scripturas audiunt,tum precatione sanctáq; communione nondum peractis discedunt, ut confusionis in Ecclesiâ autores segregari oportere decernitur. Hîc igitur eodem modo Patres, quicunque Ecclesiam adeuntes precationi haud assistunt, neq; communicant,ex quadam perversitate ac licentia,hoc est, nulla justa causa interdicente, sed petulanter ac temere; eos extra Ecclesiam expelli, hoc est, segregari atque extra fidelium cœtum eliminari jussere. Aversionem porro hoc loco Patres, non odium erga divinam communionem nuncupavere, quo impulsi quidam ab illa abstinent, sed quandam ab ea fugam, à reverentia fortasse veluti ab animi demissione profectam. Qui namq; ex odio & animi offensione sacram communionem averserentur; eos non segregatione, sed omnino absoluta excommunicatione atq; anathemate damnari oportuisset. Ex eo vero,quòd segregationis mentio injecta est, illud quoque addidere; ut ne cuiquam cum iis,qui communione moti vel extra Ecclesiam ejecti sunt, communicare, neq; in privata domo cum iis precationi vacare, neq; vero in alteram eos Ecclesiam admitti liceat: qui vero ejusmodi homines ad precationis societatem aut in Ecclesiam receperint, quippe can. Ecclesiastici turbatores, ipsos quoq; communione privatos esse. Eadem x. & xi.sanctorum Apostolorum can. constituta fuerant; xxxiii. quoque Laodicenæ Syn. canon hæreticos aut schismaticos ad precationis societatem admitti vetat.

ARIST. *Qui Ecclesiam ingreditur, & sacras scripturas attentè audit, deinde desistit, & egreditur, & aversatur communionem, ejiciatur, usque dum pœnitentiæ fructum ostendens, veniam assequatur. Et qui cum excommunicato communicat, excommunicatus erit, & qui iis comprecatur, qui Ecclesiæ non comprecantur, reus est, & qui eum suscipit qui Ecclesiæ conventibus non interest, non est extra culpam.*

Ille etiam Ecclesiâ est ejectus qui in oratione cum populo non communicat, sed ante absolutionem exit, ut divinam participationem contemnens & aversans, usque dum resipiscens, pœnitentiæ fructum ostenderit: sed ardenti animo pœnitentiam agens, admittitur. Qui eum autem qui Ecclesiæ se non conjungit, nec cum fidelibus comprecatur, recipit, & privatim cum eo comprecatur, vel etiam in aliâ Ecclesiâ, pœnis Canonicis obnoxius erit. Quemadmodum & qui cum excommunicato communicat, erit excommunicatus.

CANON III.

Si quis Presbyter, vel Diaconus, vel quis omnino ex sacerdotali ordine, relicta sua paræcia, in aliam abierit; deinde omnino commigrans, in alia paræcia longo tempore versari conatur, ne amplius celebret; maxime si proprio vocanti Episcopo, ut in suam paræciam redeat, exhortantique, non pareat. Si autem in insolentia perseverat, ie

κυμβικὴς πατριάρχης ἢ ἁγίαν κυριακὴν φερούτων ἀπὸ τοῦ σασδίν ἀπὸ ἡ καρτερῆς μέχρι ἧ ἀπολύσεως ἧ λειτουργίας, ἀλλὰ μὴ ὃ εὐαγγέλιον ὑποχωρῆς; λέγομεν πρὸς αὐτὸς, ὅτι κυρίως ἡ θεία λῆτυργία μὴ ἢ ὃ ἁγίν εὐαγγελίν ἀνάγνωσιν γίνε). ἐπεὶ γὰ ἄπαντα τὰ ὸν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ψάλλομεν εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἀπὸ ἢ ἧ παλαιᾶς διαθήκης εἰσὶν ἢ ἀπὸ ἧ νέας· μὴ ἢ ἔναρξιν γὰ αὐτοῖς ψαλμοὶ συνολογοῦν), μέχρι τῆς τοῦ ἀποστόλν ἀναγνώσεως, οἵτινες ἧ παλαιᾶς εἰσὶ διαθήκης· μὴ ὃ εὐαγγέλιον ἄρχε) ἢ πλεκὸ ἧ λειτουργίας ἧ ὑποτεταγμένν θυσίας· καλῶς ὁ πατριάρχης φερὸ ταύτης γὰ μὴ ὃ ἅγιον εὐαγγέλιον ὑποχωρῆς, γὰ ὁ φερισκρέ τοῖς κανόσιν. ὥστε οὐδὲ τὶς φερισκρέι, ἐ μὴ ὃ εὐαγγέλιον ἢ φερὸ τοῦ εὐαγγελίν ἀποχωρῆς. πλὴ δι' ἀναγκαίαν γὰ εὐσεβῆ αἰτίαν, γὰ μὴ ὕπόλογον.

ΖΩΝΑΡ. Ἀχαλέδως τῷ ἀποστολικῷ ὀγδόῳ κανόνι οἱ τῆς παρόσης συνόδν πατέρες διετάξαντο. λέγει γὰ ὅκεῖνος, πάντας τοὺς εἰσιόντας πιστοὺς, γὰ τῶν γραφῶν ἀκούοντας, μὴ συναπτομένους τῇ φερσευχῇ καὶ τῇ ἁγίᾳ μεταλήψει, ὡς ἀταξίαν ἐμποιοῦντας τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀφορίζεσθαι χρή. ἐ ὅτι τοίνυν τοὺς εἰσιόντας εἰς ἐκκλησίαν, γὰ μὴ φερσευχομένους τῇ εὐχῇ, μηδὲ μεταλαμβάνοντας κατά τινα ἀταξίαν, ἤγουν οὐ δι' αἰτίαν δόλιον, ἀλλ' ἀτάκτως γὰ ἀναιτίως, ἀποβλήτους γίνεσθαι τῆς ἐκκλησίας διωρίσαντο, ἤγουν ἀφωρισμένους καὶ ἔξω τῆς συνάξεως τῶν πιστῶν. ἀποστρέφει δ' ἐνταῦθα οἱ πατέρες, ὑ ὃ μισῶν πρὸ θείαν μετάληψιν ὠνόμασαν, γὰ διὰ τοῦτο ἀνέχεσθαι τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ ὃ ἀποφεύγειν αὐτὸ, δι' εὐλάβειαν τάχα, γὰ οὐ διὰ παπεινοφροσύνν. εἰ γὰ ὡς μισοῦντες γὰ μυσαττόμενοι τὸ ἁγίαν μετάληψιν ἀπεστρέφοντο ταύτην, οὐκ ἂν ἀφορισμῷ, ἀλλ' ἀποκηρύξῃ πλείᾳ καὶ ἀναθέματι κατεδικάσθησαν ἄν. ἐπεὶ ὃ ἀφορισμοῦ ἐμνήσθησαν, φερσέθεντο καὶ ὃ μὴ δόξαν τινὶ κοινωνῆν τοῖς ἀκοινωνήτοις καὶ τοῖς ἀποβληθῆσι τῆς ἐκκλησίας, μήτε ἐν οἴκῳ τινὰς συνέχεσθαι, μήτε μὴν ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ αὐτοὺς ὑποδέχεσθαι· τὸς ὃ τοῖς τοιούτοις συνεχομένους ἢ ὑποδεχομένους αὐτὸς εἰς ἐκκλησίαν, ἀκοινωνήτους κἀκείνους ἦν, ὡς συνέχοντας τὸν κανόνα τῆς ἐκκλησίας. τὸ αὐτὸ ὃ καὶ ὁ ι'. καὶ ια'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ἔφη, καὶ λγ'. κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδν φησὶν, ὅτι οὐ δῆ αἱρετικῷ ἢ σχισματικῷ συνέχεσθαι.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ εἰς ἐκκλησίαν εἰσιὼς, καὶ φερσέχων τῇ ἱερᾷ γραφῇ· ἅπτα φερισταμένν, καὶ ὀξιὼν, καὶ ἀποστρεφόμενος. πλὴ μετάληψιν· ἀπόβλητος, ἕως ἂν ὑποδεξάμενος καρπὸν μετανοίας, συγγνωσθῇ. καὶ ἀκοινωνήτῳ κοινωνῶν ἔσται ἀκοινώνητος. καὶ ὁ συνέχων τοῖς μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ συνέχομένοις, ὑποδέχων· γὰ ὃ μὴ εἰς ἐκκλησίαν συναγόμενον ὁ ὑποδεχόμενος· οὐκ ἀναίτιος.

Ἀπόβλητος γὰ ἔξω τῆς ἐκκλησίας, ὁ μὴ συγκοινωνῶν τῷ λαῷ τῆς εὐχῆς, ἀλλ' ἐξερχόμενος φρὸ τῆς ἀπολύσεως· ὡς φερφερόμενος γὰ ἀποστρεφόμενος πλὴ θείαν μετάληψιν. ἕως ἂν μεταμεληθείς, καρπὸν μετανοίας ἐνδείξηται μέλανοήσας θερμῶς, φροσδεχθήσε). ὁ ὃ ὃ εἰς ἐκκλησίαν μὴ συναγόμενον, καὶ συνεχόμενον τοῖς πιστοῖς φροσδεχόμενος, γὰ κατ' οἶκους αὐτῷ συνεχόμενος, ἢ γὰ ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ, τοῖς κανόσιν ὑπόδικος ἔσται· καθάπερ δὴ γὰ ὁ ἀκοινωνήτῳ κοινωνῶν, ἔσται ἀκοινώνητος.

CANON III.

Εἴ τις φρεσβύτερος ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τῶν τῆς ἱερατείας τις καταλειπὼν τὴν ἑαυτοῦ φροικίαν, εἰς ἑτέραν ἀπέλθῃ, ἔπειτα πολυτρόπως μεταστὰς, διατρίβειν ἐν ἄλλῃ φροικίᾳ πρέπε) ὅλως πολλῷ χρόνῳ, μηκέτι λῆτουργεῖν, ἀ μάλιστα καλοῦντι τῷ Ἐπισκόπῳ τῷ ἰδίῳ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν φροικίαν τῆς ἑαυτοῦ γὰ φροστατοῦντι μὴ ὑπακούειν. εἰ δὲ καὶ ὀκνηροὶ τῇ ἀταξίᾳ,

ἀταξία, παντελῶς αὐτὸν καθαιρῆσθαι τῆς λῃτουργίας, ὡς μηκέτι χώραν ἔχειν ἀποκαταστάσεως. εἰ δὲ καθαιρεθέντα ἀφ' ταύτῃ τ αἰτίαν ἕτερος ἐπίσκοπος, κἀκεῖνον ὑπομίας τυγχάνειν ὑπὸ κοινῆς συνόδου, ὡς παραλύοντα τὰς θεσμὰς τὰς ἐκκλησιαστικάς.

A *omnino à ſacro miniſterio deponatur, ut nec amplius redeundi locum inveniat. Si autem eum, qui propter hanc cauſam depoſitus eſt, alius Epiſcopus receperit, ille quoque à communi Synodo puniatur, ut qui ritus Eccleſiaſticos diſſolvat.*

ΒΑΛΣ. Περὶ τ καταλιμπανόντων τὰς οἰκείας παροικίας καὶ εἰς ἑτέρας ἀπαρχομένων, ζήτει τ ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ιε'. τῆς α'. συνόδου ἡμῶνα ις'. καὶ τῆς δ'. κανόνα ε'. καὶ μάθῃς ὁπόσῃ ὧν τότε γραφέντων καὶ τὸ ᾧ πρόκειται κανόνι διωρισμένα.

B Bals. De iis, qui ſuas parœcias relinquunt, & in alias recedunt, quære Canonem ſanctorum Apoſtolorum xv. primæ Synodi. Can xvi. & iv. can. v. & & diſces ex iis, quæ illic ſcripta ſunt, etiam ea quæ hoc Canone conſtituta fuere.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Ἐπειδή τινῶν πρεσβυτέρων διακόνων καὶ ὑποδιακόνων οἰκοθελῶν, οὐκ ἐξ ὑπαίτιου, ὅτι πολὺν χρόνον μὴ ἱερουργησάντων, πάλιν ᾧ βουλομένων ἱερουργεῖν, καὶ κωλυομένων, συνεζητήθη πόσους ναυδίσει ὁ χρόνος ὁ τ ἱερουργίαν ἀφαιρούμενος ἀπὸ τοῦ μὴ ἐνεργήσαντος ταυτῷ δι' ὅλου αὐτὸς λέγω, ὅτι πολὺς χρόνος ἀπὸ τοῦ νόμου ἡ τριετία ἔστιν. εἰ γοῦν ἱερωμένος τις δι' ὅλης τριετίας οὐκ ἐνεργήσει, μητὲ ἀπὸ νόσου, μητὲ ὑπὸ αἰχμαλωσίας, ἢ ἄλλης τινὸς τοιαύτης κωλυόμενος αἰτίας, οὐκέτι λειτουργῆσαι ἀφαιρεθήσεται· εἰ γὰρ καὶ ἁπλῶς κανόνα καθαιρεῖ ὁ εἰς ἑτέραν παροικίαν ἀμεταβάτως ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦγεν τριετίαν, ἴσως ᾧ ὁ ἐνεργῶν οὐκέτι· πολλῷ πλέον ὁ ἀφαιρεθήσεται ἱερουργῆσαι ὁ τ οἰκείαν ἀμεταβάτως ἐπὶ τριετίαν ἀποστραφεὶς ἢ καὶ ἀναξιόπιστον ἑαυτὸν καταψηφιζόμενος. σωιζῶ ᾧ τοῦτον καὶ ἀπὸ τοῦ γενομένου σημειώματος καὶ μᾶλλον μῆνα τῆς γ'. ἰνδικτ. ἐπὶ τῆς παναρχίας τοῦ κυροῦ Νικολάου, λέγοντος ἐν μέρει ῥητῶς ταῦτα, πλὴν κοινῶς ὡρίσαμεν ἀφὶ πάντων τῶν ἐν πάσαις ταῖς ἑβδομάσιν ὑπηρετουμένων ἱερέων τε καὶ διακόνων, ἀφὶ μὲν τῶν ἐν βαθμῷ ὁ καὶ πάλαι διώρισται. ἀφὶ ᾧ τ ἀφεστάναι, τ μέλλοντα τ πόλεως ἐκδημεῖν κατά τινα χρείαν σωπαξάμενον τῷ ἀρχιδιακόνῳ καὶ τοῖς περιοῦσιν ἐν τῇ ἑβδομάδι τ ἀποδημίαν στελεῖν, ἐφ' ἕξ μὲν μῆνας· ἐπὶ δὲ πλέον ἀντ' αὐτοῦ ἐπιτρέπεται, μᾶ ᾧ τούτοις ἕως πέρατος τριετίας ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ τῇ ὑλείᾳ ὑποβάλλοντα, ἵνα ἡ ἀφὶ τ ἐκκλησίαν διακονία αὐτῷ ἀναπληροῦται διὰ τοῦ ἀντιστοίχου. εἶτα εἰ μὴ δι' ὅλης τριετίας ἐπανέλθῃ, πόρρω τοῦ καθίσαι, καὶ ἐκπλῶσαι παντάπασι τῆς ἑβδομάδος, μηδ' ὁπῶν αὐτῷ συμβαλλομένης τῆς τοῦ ἀντίστοιχου δόσεως ἢ ἐλπίδα, ἀποκαταστάσεως διωαμένης φέρειν· εἰ ᾧ τῇ βασιλούσῃ ἐπιδημοῦντες πρὸς ταῖς διακονίαις τ ἑβδομάδος μὴ πάνυ τ οἰκείας ὑλείας ἀφίστασθαι. καὶ εἰ μὲν ἕως μηνῶν ὅλων ἐξ μὴ ἀποστατοῖεν πρὸς ὑπηρεσίαν, ὀφείλειν δοκεῖν· μηδένα ἄλλον, ἀλλ' ἑαυτοὺς αἰτιᾶσθαι ἔχοντας· ὅτι πρόντες μῆνας ὅλους ἐξ ὕπνωσαν, καὶ ἐκαθύμησαν μὴ πρὸ χρόντες τῇ ἐκκλησίᾳ.

C D *Altera Interpretatio.*

Quoniam nonnulli Presbyteri, Diaconi & Hypodiaconi, qui ſua ſponte, & non ob pœnam iis impoſitam, ſacra aliquandiu non celebrant; rurſus ſacra peragere volentes prohibiti ſunt; quæſitum eſt quantum ſit tempus, quod ſacrorum celebrationem ei adimit, qui eam non omnino exercuit? Dico quod multum tempus ex lege eſt triennium. Si ergo ſacerdos quiſpiam toto triennio non celebrat, non morbo, nec captivitate, nec aliâ ejuſmodi causâ impeditus; non amplius celebrare ſinetur. Si enim, ut vult hic præſens can. deponitur, qui longo tempore, triennio ſcilicet in alienâ paroeciâ verſatur, licet etiam fortaſſis illic celebret, multo magis qui ſuum miniſterium per triennium averterit, vel ſe etiam indignitatis condemnaverit, celebrare non ſinetur. Hoc autem probo & ex edicto facto menſe Martio Indict. iii. tempore S. Patriar. D. Nicolai quod ſic præcisè dicit; ſed communiter definitum eſt de omnibus qui in omnibus ſeptimanis deſerviunt, ſacerdotibus & Diaconis, de iis quidem qui ſunt in gradu, quod & olim definitum fuit. De ſuperfluis autem, eum, qui à magnâ urbe peregrè profecturus eſt, aliquam cauſam neceſſariam ſignificantem Archidiacono, & iis qui in hebdomade primas gerunt, peregre proficiſci ad ſex menſes; nec alium ſuperum quidem loco ſuo ſubſiſtentem, poſtea autem ad finem uſque triennii, alterum pro ſe ſervitio ſubjicientem, ut Eccleſiæ miniſterium ei ſuppleatur per ſubſtitutum. Deinde ſi poſt integrum triennium non redierit, procul conſtituatur, & ab hebdomade omnino excidat, nihil eum juvante ſubſtituti datione vel reſtitutionis ſpem præbere valente. Si autem ſunt etiam quidam in urbe Imperiali, in hebdomadis miniſteriis vacare non ſinuntur, nec à proprio officio recedere; & ſi non ad ſex uſque menſes ad miniſterium redierint, extruduntur, nullum alium quem accuſent præter ſeipſos habentes; quod præſentes ſex menſes dormierint & ſacordiæ ſe dederint nullam Eccleſiæ curam gerentes.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τ ὑποδιάσεως ταύτης πολλοὶ κανόνες ἐξεφωνήθησαν. ὅ τε ᾧ ιέ. κανὼν τ ἁγίων ἀποστόλων τὰ αὐτὰ περιεφήσατο, ὁ τ ἐν Νικαίᾳ τε πρώτης συνόδου ις'. κανὼν τὰ ὅμοια ἀπεφήνατο, καὶ ὁ ε'. κανὼν τῆς δ'. συνόδου τὰς ἤδη πολλὰς κανόνας ἐπεβεβαίωσε. τὰ γοῦν ἐν ἐκείνοις γραφέντα ἀρκοῦσιν εἰς ἐξήγησιν καὶ τοῦ παρόντος κανόνος.

E Zonar. In hanc ſententiam multi Canones editi ſunt. Nam & ſanctorum Apoſtolorum decimoquinto, eadem, & Nicænæ primæ Synodi decimoſexto, valde his affinia, conſtituta ſunt; & Canones ante id tempus editi quinto quartæ Synodi Canone confirmati fuere. Quapropter ex iis, quæ in illos Canones ſcripſimus, hujus quoque explicationi ſatisfactum putamus.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις κληρικὸς καταλιπὼν τ ἰδίαν παροικίαν, εἰς ἑτέραν ἀπέλθοι, εἶτ' ἐκεῖθεν μεταστὰς, ἐν ἄλλῃ ὅπου μακρὸν χρόνον διατρίβοι, μηκέτι λῃτουργείτω· μᾶλλον εἰ καλοῖτο παρὰ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, μὴ ἐπανέλθοι. εἰ ᾧ ἐπιμένοι τῇ ἀταξίᾳ, καθαιρείσθω, μηκέτι ἔχων ἀποκατάστασιν. καὶ εἴ τις Ἐπίσκοπος δέχοιτο ᾧ ἤτοι καθῃρημένον, ὅπου μάθῃ παρὰ κοινῆς Συνόδου, ὡς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραλύων θεσμούς.

F Arist. *Si quis Clericus, ſua parochiâ relictâ ad aliam abierit, deinde illinc commigrans, in aliâ longo tempore verſetur, ne amplius ſacra peragat; præſertim ſi à proprio vocatus Epiſcopo non regrediatur. Si vero in inſolentiâ perſeveret, deponatur, nec ullam poſtea redeundi poteſtatem habeat. Et ſi quis Epiſcopus ſic depoſitum ſuſceperit, à communi Synodo puniatur, ut leges diſſolvens Eccleſiaſticas.*

Τὰ αὐτὰ ᾧ πεντεκαιδεκάτῳ ἀποστολικῷ κανόνι καὶ ὁ ὅδε κανὼν ἀφορίζει. Ὅ μή τινα τῶν πρεσβυτέρων, ἢ τῶν διακόνων, ἢ ὅλως τῶν τῷ ἱερατικῷ καταλόγῳ, καταλιπόντα τ ἑαυτοῦ παροικίαν, καὶ εἰς ἑτέραν ἀπελθόντα, καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν αὐτῇ διατρίβοντα, λειτουργεῖν· καὶ μάλιστα εἰ ἀφὶ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου καλοῖτο, καὶ μὴ ὑπακούοιτο ὑποτρέχαι. ᾧ ὑπομένοντα τῇ τοιαύτῃ ἀταξίᾳ, καὶ καθαιρεῖσθαι, μηδὲ

Eadem quæ decimus quintus canon Apoſtolicus & hic Canon jubet, neminem viz. Presbyterorum aut Diaconorum aut aliorum omnino qui in ſacerdotali ſunt catalogo ſuam relinquentem paroeciam & ad alteram proficiſcentem, & multum in eo abſumentem temporis ſacra peragere: & præſertim ſi à proprio Epiſcopo vocatus fuit & morem non geſſit nec redire voluit. Eum autem qui in iſtiuſmodi confuſione permanet, deponi, nec ſpem reſtitu-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

stitutionis habere. Sed & Episcopum qui ita depositum ut Clericum admittit, ut legum Ecclesiasticarum transgressorem castigari mandat à communi Synodo, quando omnium provinciæ Episcoporum fit conventus ob Ecclesiasticas incidentes controversias & quæstiones Canonicas.

Canon IV.

Si quis Episcopus à Synodo, vel Presbyter aut Diaconus à proprio Episcopo depositus, aliquid de ministerio agere ausus fuerit; sive Episcopus secundum præcedentem consuetudinem, sive Presbyter, sive Diaconus, nullam amplius spem restitutionis in alia Synodo, neque defensionis locum ei habere liceat. Sed & omnes, qui ei communicant, ex Ecclesia ejiciantur, & maximè si cum sententiam adversus prædictos prolatam didicerint, eis communicare ausi fuerint.

Bals. Vicesimus quidem octavus Canon Apostolicus abdicat eos, qui justè depositi fuerint, & rursus prius ministerium attingunt. Præsens autem Canon dicit eos non habere spem restitutionis vel per judicium alterius Synodi, & eos, qui illis scientes communicant, ex Ecclesia ejici. Videntur ergo Canones non exæquari. Puto autem eos in omnibus convenire. Definiunt enim, ut duobus modis puniantur ii, qui post perfectam condemnationem aliquid sacerdotale exercent. Apostilicus itaque can. dicit eos, qui justè depositi fuerint, scilicet qui non habent appellationis auxilium, & aliquid sacerdotale exercent, abdicari. Præsens autem can. illi consimiliter, primum quidem decernit ab alia Synodo non admitti eos, qui à perfectâ Synodo, Constantinopolitana, verbi gratia, depositi fuerint, adversus quam non est appellatio; nec eos etiam, qui bis appellaverunt, & victi sunt, & postquam appellationis auxilium eis denegatum fuerit, aliquid sacerdotale exercent. Deinde per id quod dicit, eos ex Ecclesia ejici, qui ipsis communicant; debere ipsos etiam abdicatos fieri dicere videtur. Sic interpretare Canones; nec dixeris eum, qui est à Synodo depositus, & habet auxilium appellationis, si post depositionem aliquid sacerdotale exerceat esse abdicatum, & appellationis auxilium perdere, ut nonnulli dixerunt. Dices enim repugnantia & Canonibus & diversis legibus, quæ statuunt, eos, qui sunt condemnati integrum & intactum statum habere, donec de appellatione cognitum fuerit: præcipuè autem quarto Can. Sardic. Syn. quem etiam lege. Quære etiam xiii. & xv. can. præsentis Syn. & Sardic. Syn. can. iv. qui hos tollit; & lib. iii. Basilic. tit. i. cap. xlv. cujus principium est; Si autem aliqui sanctissimi Episcopi: & scies, quomodo & à quibus de causis criminalibus judicantur Episcopi & Clerici; & quando & à quibus appellant condemnati.

Zonar. Episcopi quidem, si accusentur, ipsorum causam à Synodo examinari ac definiri oportet: de Presbyteris vero, Diaconis, aliisque inferioribus Clericis proprio Episcopo judicare ac sententiam ferre permissum est. Quod si injuste se damnatos querantur, à Metropolitano Synodóque provinciæ, ex hujus Synodi sexto Can. & ex Sardicensis Synodi can. tertio & quinto, lata ab Episcopo sententia examinari debet. Extat quoque de ea re decretum, lib. iii. titulo i. cap. xxii. Basilic. cujus initium; si qua vero inter reverendiss. ejusdem Synodi Episcopos controversia exorta sit. Hinc igitur sunt illa hujus Canonis verba; Si quis Episcopus à Synodo depositus, &c. aliquam liturgiæ partem attingere ausus fuerit (liturgiæ nomine hoc loco, non sacrorum celebratio incruentique sacrificii oblatio solùm; sed omnes præterea summi sacerdotii functiones intelliguntur. Proinde etiamsi à sacro faciendo abstineat; baptismum tamen ministret, aliave, quæ ex precedente, hoc est, inveterata an-

A ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως ἔχοντα. Ἀλλὰ καὶ τὸν Ἐπίσκοπον τὸν παραδεξάμενον, ὡς κληρικὸν, τὸν οὕτω καθῃρημένον ἐπιτιμᾶσθαι προστάττει παρὰ τῆς κοινῆς συνόδου, ὅτε συνέλευσις πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὰς ἐμπιπτούσας ἐκκλησιαστικὰς ἀμφιβολίας, καὶ τὰ κανονικὰ ζητήματα, γίνεται, ὡς παραβάτην τῶν τῆς ἐκκλησίας θεσμῶν.

ΚΑΝΩΝ δ'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου καθαιρεθεὶς, ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὑπὸ τῶν ἰδίου Ἐπισκόπου, τολμήσειέν τι πρᾶξαι τῆς λειτουργίας, εἴτε ὁ Ἐπίσκοπος κατὰ τὴν προάγουσαν συνήθειαν, εἴτε ὁ πρεσβύτερος, εἴτε ὁ διάκονος, μηκέτι B ἐξὸν εἶναι αὐτῷ, μηδ' ἐν ἑτέρᾳ συνόδῳ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως, μήτε ἀπολογίας χώραν ἔχειν. Ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ πάντας ἀποβάλλεσθαι τῆς ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα, εἰ μαθόντες τὴν ἀπόφασιν τὴν κατὰ τῶν προειρημένων ἐξενεχθεῖσαν τολμήσειαν αὐτοῖς κοινωνεῖν.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν κ'. ἀποστολικὸς κανὼν ἀποκηρύσσει τοὺς καθαιρεθέντας δικαίως, καὶ αὖθις τῆς προτέρας ἐνεργείας ἁπτομένους. ὁ δὲ παρὼν κανών φησι, μὴ ἔχειν αὐτοὺς ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως ἢ δι' ἐπικρίσεως ἑτέρας συνόδου· καὶ τοὺς κοινωνοῦντας τούτοις ἐν εἰδήσει ἀποβλήτους εἶναι ἐκ τῆς ἐκκλησίας. δοκοῦσιν οὖν οἱ C κανόνες μὴ ἐξισοῦσθαι. οἶμαι δὲ συμφωνεῖν ἐν πᾶσιν αὐτούς. διορίζονται γὰρ κατὰ δύο τόπους κολάζεσθαι τοὺς μετὰ ἐντελῆ καταδίκην ἱερατικόν τι ἐνεργοῦντας. ὁ μὲν οὖν ἀποστολικὸς κανών φησι, τοὺς δικαίως καθαιρεθέντας, ἤγουν μὴ ἔχοντας βοήθειαν ἐκκλήτου, καὶ ἐνεργήσαντας, ἱερατικόν τι, ἀποκηρύσσεσθαι· ὁ δὲ παρὼν κανὼν παρομοίως ἐκείνῳ, πρῶτον μὲν διορίζεται μὴ προσδέχεσθαι παρ' ἑτέρας συνόδου τοὺς ὑπὸ συνόδου τελείας καθαιρεθέντας, τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τυχὸν, καθ' ἧς οὐδὲ ἔκκλητος ἐστί· καὶ τοὺς δὶς ἐκκαλεσαμένους καὶ ἡττηθέντας καὶ μετὰ τὸ ἀπαγορευθῆναι αὐτοῖς τὴν βοήθειαν τῆς ἐκκλήτου, ἐνεργήσαντας ἱερατικόν τι. εἶτα δι' ὧν φησιν ἐκβάλλεσθαι ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτοῖς, δοκεῖ λέγειν καὶ ἀποκηρύκτους ὀφείλειν γενέσθαι αὐτούς. οὕτως D ἑρμηνεύσον τοὺς κανόνας, καὶ μὴ εἴπῃς τοὺς καθαιρεθέντας ὑπὸ συνόδου καὶ ἔχοντα βοήθειαν ἐκκλήτου, ἐνεργοῦντα ἱερατικόν τι μετὰ τὴν καθαίρεσιν, ἀποκήρυκτόν τε εἶναι καὶ τὴν βοήθειαν ἐκκλήτου ἀπόλλειν, καθώς τινες εἶπον. ἐναντιωθήσῃ γὰρ κανόσι καὶ νόμοις διαφόροις, διορίζομένοις ἀκεραίαν ἔχειν τοὺς κατακριθέντας τὴν οἰκείαν κατάστασιν, μέχρις ἂν καὶ τὰ τῆς ἐκκλήτου γυμνασθῶσιν· ἐξαιρέτως δὲ τῷ δ'. κανόνι τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου, ὃν καὶ ἀνάγνωθι. ζήτει τοὺς ιγ'. καὶ ιε'. κανόνα τῆς παρούσης συνόδου, καὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ κανόνα δ'. ἀναιροῦντα τούτους· καὶ βιβλίου τῶν βασιλικῶν γ'. τίτλου α'. κεφάλαιον με'. οὗ ἡ ἀρχὴ, εἴ τινες δὲ E ὁσιώτατοι Ἐπίσκοποι· καὶ μάθῃς πῶς καὶ παρὰ τίσι δικάζονται περὶ ἐγκληματικῶν ὑποθέσεων Ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ, καὶ πότε καὶ παρὰ τίσιν ἐκκαλοῦνται καταδικαζόμενοι.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ μὲν Ἐπίσκοποι ἐπὶ ἐγκλήμασι κατηγορούμενοι, συνόδου δέονται δικαζούσης καὶ ἀποφαινομένης· οἱ δὲ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ διάκονοι, καὶ οἱ καθεξῆς κληρικοὶ, ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου δικάζονται, καὶ αὐτῷ ψηφίζεσθαι δέδοται. εἰ δὲ φασιν ἀδικεῖσθαι οἱ καταψηφισθέντες, ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου καὶ τῆς συνόδου τῆς ἐπαρχίας ἡ ψῆφος σκοπεῖται, κατὰ τοὺς ἕκτον κανόνα τῆς συνόδου ταύτης, F καὶ κατὰ τοὺς τρίτον καὶ πέμπτον κανόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. περὶ τούτου δὲ νομοθετεῖ καὶ βιβλίον τῶν βασιλικῶν τρίτον, τίτ. α'. κεφάλαιον κβ'. οὗ ἡ ἀρχὴ, εἴ τινες δὲ ὁσιώτατοι Ἐπίσκοποι τῆς αὐτῆς συνόδου ἀμφισβήτησίν τινα πρὸς ἀλλήλους ἔχοιεν. διὰ ταῦτα τοίνυν ὁ παρὼν κανὼν εἶπεν, εἴ τις Ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου καθαιρεθεὶς, καὶ τὰ ἐφεξῆς, τολμήσει πρᾶξαί τι τῆς λειτουργίας (λειτουργίαν ἐνταῦθα οὐ τὴν ἱερουργίαν καὶ τὴν τελετὴν τῆς ἀναιμάκτου θυσίας φησὶ μόνην, ἀλλ' ἅπαν ἀρχιερατικὸν δίκαιον. κἂν γὰρ οὐφ ἱερουργήσῃ, βαπτίσῃ δὲ, ἢ ἕτερον ποιήσῃ ἀρ-

χιερεῖ

Ψηφιοποιήθηκε από την

χειροτονῆσαι, ἢ τὸν προσφάτως σωμαθέντα, ἤγουν τὸν ἐπὶ πρεσβυτέρου Θ. ἢ διακόνου Θ., μὴ ἐξέστω αὐτῷ, κἂν λέγῃ μὴ καταδικασθῆναι, ἑτέρᾳ συνόδῳ προσέρχεσθαι, καὶ ζητεῖν δευτεροδικεῖσθαι πρὸ τοῦ κατ' αὐτοῦ ψῆφον, μηδὲ χώραν αὐτῷ ἀπολογίας δίδεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῷ, μανθάνουσι τὸν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν, ἀφορίζεσθαι καὶ ἐξωθεῖσθαι τῆς ἐκκλησίας. καὶ ὁ κθ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου κανὼν λέγει κατ' ἐκεῖνο τοιοῦτον τὸν δίκαιον προσαγορεύει. φαίνεται οὖν ἐκ τούτου τοῦ κανόνος καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων, ὅτι ἔξεστι τῷ δικαζομένῳ Ἐπισκόπῳ, ἀδικεῖσθαι ὑπολαμβάνοντι, ζητεῖν ὑφ' ἑτέρων δευτεροδικεῖσθαι πρὸ τοῦ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν. καὶ ὁ ιε'. Ὃ ταύτης τῆς Συνόδου κανὼν ἐναντιοῦσθαι δοκεῖ τῷ παρόντι κανόνι, λέγων, εἴ τι, Ἐπίσκοπος Θ. δεῖ πᾶσιν ἐκκλήτοις καὶ ληπτορικοῖς κρίσεσι τῶν πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, πάντας τὸ σύμφωνον μίαν κατ' αὐτοῦ ἐξενέγκειεν ψῆφον, τοῦτον μηκέτι ὑπ' ἑτέροις δικάζεσθαι· ἀλλὰ μένειν βεβαίαν τὸν σύμφωνον τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων ἀπόφασιν. δοκοῦσι μοι οὖν, ὡς εἴρηται, ἐναντίοι ἀλλήλοις οἱ κανόνες εἶναι, οὐκ εἰσὶ δέ. ἀλλ' ὁ μὲν πέμπτος κανὼν περὶ καθαιρεθέντος Ἐπισκόπου φησὶν, ὅτι τινὲς Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας συνελθόντων καὶ ἀποφηναμένων, δεῖν καὶ δίδοσι τῷ νομιζομένῳ ἀδικεῖσθαι, ζητεῖν καὶ δευτέραν ἐξέτασιν· ὁ δὲ ιε'. περὶ ψήφου φησὶ τοῦτο πάντων ὁμοῦ τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων συμφώνως ἐξενεχθείσης. ὥστε ὅτε μέν τινες τῶν ἐπαρχιωτῶν Ἐπισκόπων κατά τινος ἀποφήνωνται, δυνήσεται ὁ καταδικασθεὶς καὶ εἰς δευτέραν ζήτησιν τοῦ δίκαιου καταγαγεῖν· ὅτε δὲ οἱ τῆς ἐπαρχίας πάντες Ἐπίσκοποι κατά τινος ὁμογνωμονήσαντες ἀπόφασιν ποιήσωσι σύμφωνον, οὐκέτι τῷ καταδικασθέντι δεδόσθαι ἔοικε τὸν ψῆφον ἐκείνων ἀναπαλαίειν· ὡς ἐξ ἀντιδιαστολῆς νοεῖσθαι, ὅτι κἂν πάντες συνέλθωσιν, καὶ ὁμοφωνήσωσι δὲ ἀλλήλοις περὶ τοῦ ψῆφον, ἐξέστω καὶ τότε τῷ καταδικαζομένῳ ζητεῖν τοῦ κατ' αὐτοῦ τυραννίδων ἀπόφασιν· καὶ περὶ τούτου ἀναγνωθι καὶ ιδ'. κανόνα ταύτης τῆς Συνόδου.

A tiqua consuetudine, summi sacerdotis propria munia sunt) vel Presbyter aut Diaconus quamvis injuste se damnatum fuisse contendat audiri hominem in altera Syn. & de illius damnatione iterum ipso postulante cognosci, aut alium ei defensionis locum concedi, ne liceat, Quinetiam quicunque illorum damnatione cognita ipsis communicaverint, segregentur & ab Ecclesia expellantur. Et vero ejusmodi hominem suo seipsum calculo condemnare Synodi Carthaginensis can. undetrigesimus asserit. Igitur, tum ex hoc canone, tum ex iis, quos supra commemoravimus, facile apparet, licere Episcopo, qui injustè se condemnatum existimet, alios causæ suæ ac damnationis cognitores postulare: quamvis huic constitutioni decimus quintus ejusdem Synodi can. repugnare videatur; Si quis, inquiens Episcopus, aliquorum criminum coram omnibus provinciæ Episcopis accusatus, consentientibusque illorum suffragiis damnatus fuerit, is ne amplius ab aliis judicetur; sed ea sententia, quam consentientes provinciæ Episcopi tulêre, rata permaneat. Videntur ergo, ut diximus, hi can. inter se contrarii, sed non sunt tamen. Verum iv. can. de iis agit, qui à Syn. hoc est, sententia ab aliquibus provinciæ Episcopis inter se convenientibus pronuntiata, damnati fuerint; quamobrem & ei, qui se injustè læsum putat, de altera quæstione instituenda integrum esse decernit: At vero decimusquintus can. de damnatione, quam omnes simul provinciæ Episcopi unanimi consensu approbavêre, est intelligendus. Igitur quandocunque aliqui ex Episcopis provincialibus quenquam condemnaverint, ei, qui damnatus est, secundam de causa quæstionem instituendi facultas erit: at si contra aliquem omnes Episcopi provinciales consentientibus animis judicarint, judicium illud ei contra quem pronuntiatum est, in dubium revocare amplius non licebit; Ut facile à contrario intelligi queat, si minus inter se de damnatione consentiant, quamvis omnes simul convenerint, tunc quoque de sententia damnationis examinanda ab eo, qui damnatus est, quæri licere. De hac re vide etiam Synodi hujus Canonem decimum quartum.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ὑπὸ Συνόδου καθῃρημένος Ἐπίσκοπος Θ. εἰ ἀναδεδιαζόμενος Θ. λειτουργήσῃ, μὴ ἐχέτω κατάστασιν.

ARIST. *Episcopus à Synodo depositus, si sacra celebrare ausus fuerit, redeundi potestatem non habeat.*

Ὁ μὲν κανὼν οὗτος ἐμφαίνει, ὡς αὐτὸς καὶ ὁ δωδέκατος κανών, δύνασθαι τὸν ὑπὸ συνόδου καθαιρεθέντα Ἐπίσκοπον ἐκκαλεῖσθαι, καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον, εἰ κακῶς ἠνέχθη, ὑφ' ἑτέρας μείζονος διορθοῦσθαι συνόδου· εἰ μή που ὁ καθαιρεθεὶς Ἐπίσκοπος κατ' οἰκείαν αὐθάδειαν, πρὸ διορθώσεως τὴν κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως, τολμήσειε λειτουργεῖν. τηνικαῦτα γάρ, οὐδὲ εἰ καλῶς λέγει καθαιρεθῆναι, ἀποκατάστασιν ἕξει, ἢ χώραν ἀπολογίας δευτέρας. ὁ δὲ πεντεκαιδέκατος κανὼν τῆς Συνόδου ταύτης φάσκει Θ. ὑπὸ πάντων μὲν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων καθαιρεθέντα, μηκέτι δύνασθαι ἐκκαλεῖσθαι· ἀλλὰ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν μένειν βεβαίαν. ὁ δὲ τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου πέμπτος Θ. καὶ πέμπτος Θ. κανὼν ἄδειαν δίδωσι τῷ ὑπὸ πάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν Ἐπισκόπων καθαιρεθέντι Ἐπισκόπῳ ἐκκαλεῖσθαι, καὶ ὑπὸ Θ. μακαριώτατον τὸν Ῥωμαίων ἐκκλησίας Ἐπίσκοπον καταφεύγειν καὶ μηδὲ εἰς τὸν Ἐπισκοπὸν αὐτῆς ψηφίζεσθαι ἕτερον, μέχρις ἂν ὁ τῶν Ῥωμαίων Ἐπίσκοπος Θ. τὸ τῆς ἀποφάσεως ἐξετάσῃ, καὶ τελείαν ποιήσηται τὴν διάγνωσιν. καὶ ἔστιν ἡ γνώμη αὕτη δικαιοπρεπὴς καὶ φιλανθρωποτέρα, καὶ κρατοῦσα καὶ νῦν.

Hic quidem canon, ut & can. duodecimus, ostendit Episcopum à Synodo depositum posse provocare, & sententiam contra se latam, si injustè facta fuit, ab alterâ majori emendare Synodo, nisi forsitan Episcopus qui deponitur per arrogantiam suam ante sententiæ contra se latæ correctionem sacra facere ausus fuerit. Tunc enim neque licèt injuste se deponi dicit, restitutionem habebit, nec secundæ apologiæ locum. At decimus quintus hujus Synodi canon ait, eum qui ab omnibus in provinciâ Episcopis deponitur postea provocare non posse, sed sententiam contra eum latam firmam manere. At Synodi Sardicensis quartus & quintus canon licentiam dederunt Episcopo qui ab omnibus provincialibus deponitur Episcopis provocare, & ad beatissimum Ecclesiæ Romanæ Episcopum confugere, nec in Episcopatum ejus alium elegi priusquam Romanorum Episcopus sententiam examinavit, & decretum confirmavit; & hæc quidem sententia justior & humanior est, & nunc etiam obtinet.

CANON

Canon V.

Si quis Presbyter, vel Diaconus, proprio contempto Episcopo, ab Ecclesia seipsum segregaverit, & privatim congregationem effecerit, & altare fixerit, & Episcopo accersente non obedierit, nec velit ei parère, nec morem gesserit primo & secundo vocanti; is omnino deponatur, & non amplius curationem assequi, nec suum possit honorem capere. Sin autem perseveret turbas & seditionem in Ecclesia concitare, is per externam potentiam ut seditiosus castigetur.

Bals. Eadem cum xxxi. Canone Apostolico hic præsens Canon decernit; & sufficiunt quæ illic scripta sunt. Adjicit autem, ut & qui turbas excitant, & sententiæ adversus eos latæ, quæ quidem perfecta est, non stant, per civilium Magistratuum potestatem corrigantur. Quare nota ex præsenti Canone sicut etiam ex ix. Can. Synodi quæ habita est in æde Apostolorum; quòd mulctare debent Episcopi delinquentes, non autem eos torquere. Si enim non pareant, tradent civilibus Magistratibus. Lege & Carthaginensis Syn. Can. x. Syn. vi. Can. xxxi. & Syn. primæ & secundæ Can. xii. xiii. xiv. & xv. Considera ergo, nunquid etiam ex præsenti Canone ii, qui propter falsi vel læsæ Majestatis vel sacrilegii crimen, vel causam ad religionis decreta pertinentem, vel aliquam aliam ejusmodi causam, deponuntur, nec purè eloqui ac proferre & de consciis fateri persuadentur, à civilibus Magistratibus pœnis subjiciuntur. Scimus enim hoc variè fieri.

Zonar. Eadem cum xxxi. sanctorum Apost. Can. hic quoq; Can. decernit, quæq; eo loci diximus, ad hujus simul explicationem sufficiunt. Quiddam vero præterea ad illa, quæ can. Apostolico continentur, hic can. adjungit, dicens, si vero tumultus ciere Ecclesiamq; labefactare pergat, ipsum ab externâ potestate veluti seditiosum coerceri placet. Quicunq; ait, ob conventus seorsim habitos depositione mulctatus fuit, si non quiescat, sed in Ecclesia tumultus ac perturbationes excitet, eam labefactans, hoc est, seditiones in ea commovens externæ potestatis, civilis nimirum, auctoritate, ut se ad pœnitentiam recipiat, veluti seditiosum volumus emendari. Constantinopolitanæ præterea Synodi, in templo sanctorum Apostolorum congregatæ, nonus can. eos, qui Episcopis non obtemperant, neq; mulcta indicta resipiscunt, Magistratuum illius regionis opera coërcendos esse decernit. Ex quo illud ex hoc quoq, v. can. notandum est, quod Episcopis potestate cuiquam supplicia irrogandi omnino interdictum est: sed ab iis mulctæ impositione, qui peccaverint, corrigendos; ac si minus paruerint, secularibus Magistratibus esse tradendos.

Arist. *Omnis Presbyter, vel Diaconus qui Episcopum contemnit, & ab eo recedit, atque aliud altare extruit, si ter ab Episcopo vocatus in arrogantiâ persistit, depositus sit, & curationis spe destitutus.*

Talis Episcopum impietatis aut injustitiæ non condemnans, ut trigesimus primus sanctorum Apostolorum Canon statuit, sed superbiâ & fastu elatus juxta decimum Synodi Carthaginensis Canonem, si seipsum ab Ecclesiâ separaverit, & aliud altare struxerit, & populum sibi attraxerit privata peragens conventicula, postea ter ab Episcopo vocatus, non morem gesserit, sed in confusione manserit, dignus est qui omnino deponatur, & non amplius speret se curationem unquam assecuturum & honorem suum resumpturum.

ΚΑΝΩΝ ε'.

Εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος, καταφρονήσας τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ ἰδίου, ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἰδίᾳ συνάγοι, καὶ θυσιαστήριον ἔπηξε, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου προσκαλεσαμένου ἀπειθοίη, καὶ μὴ βέλοιτο ὑπὸ πείθεσθαι, μηδὲ ὑπακούοι καὶ πρώτην καὶ δευτέραν καλοῦντι, τοῦτον καθαιρεῖσθαι παντελῶς, καὶ μηκέτι ἀπολογίας τυγχάνειν, μήτε δευαίως λαμβάνειν τιμὴν ἑαυτοῦ τιμῶν. εἰ δὲ ἐμμένοιεν ταραχαῖς καὶ ἀναστατοῦν τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας ὡς τάχιστα αὐτὸν ὑπερείφεσθαι.

Bals. Τὰ αὐτὰ τοῖς ἀποστολικοῖς λαί. κελεύει καὶ ὁ τῶν ἁγίων κανὼν διορίζεσθαι· καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐκεῖσε γραφεῖσι. προστίθησι δὲ τοὺς ταραχοποιοὺς καὶ μὴ ἐμμένοντας τῇ κατ' αὐτοὺς ἀποφάσει, ἀτελεῖς πάντως εἶναι, διὰ τῆς ἀρχοντικῆς ἐξουσίας παιδεύεσθαι. ὥστε σημειωτέον ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δ'. κανόνος, ὥσπερ καὶ ἀπὸ τοῦ ε'. κανόνος τοῦ ἐν τοῖς ναοῖς τοῖς ἁγίων ἀποστόλων συνόδου Σαρδικῆς, ὅτι δύνανται, οἱ μὲν βασιλίζειν οἱ Ἐπίσκοποι τοὺς πλαίοντας, ὀφείλουσι. μὴ πειθομένους γὰρ διδάσκουσι τοῖς ἄρχουσι. ζήτει δὲ ἐν Καρθαγένῃ Σαρδικῆς κανόνα ι'. συνόδου ε'. κανόνα λα'. καὶ συνόδου α'. καὶ β'. κανόνα ιβ'. ιγ'. ιδ'. καὶ ιε'. σκόπησον οὖν, μήπως ἀπὸ τοῦ πρώτου κελεύοντος καὶ οἱ διὰ πλαστογραφίαν ἢ καθαιρέσιν ἢ ἱεροσυλίαν ἢ δογματικὴν ἔκθεσιν ἢ ἄλλην τοιαύτην αἰτίαν τινὰ καθαιρεθέντες, καὶ μὴ πειθόμενοι ἐξαγορίαν καθαρὰν ποιῆσαι, καὶ διὰ τῶν σωτηρίων ὁμολογῆσαι, βασανίζονται ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρχόντων. ἐναντίως γὰρ διαφόρως τοῦτο γεγόνασιν.

Zonar. Τὰ αὐτὰ τοῖς λαί. κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ ὁ κανὼν οὗτος ψηφίζεται, καὶ τὰ εἰρημένα ἐκεῖ καὶ περὶ τούτων ἀρκέσουσι. πλέον δέ τι τοῦ ἀποστολικοῦ κανόνος ἐστὶ διέξεισι, λέγων, εἰ δὲ ταραχὴ καὶ ἀναστατοῦν τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας ὡς τάχιστα αὐτὸν ὑπερέφεσθαι· ὁ δὲ διὰ ὃ παιδαγωγεῖν, φησὶ, καθαιρεθεὶς, ἐὰν μὴ ἡσυχάζει, ἀλλ' ὑποταράττῃ καὶ ταράττει τὴν ἐκκλησίαν, ἀναστατῶν αὐτὴν, τουτέστι, διεγείρων εἰς στάσεις, διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας, τῆς πολιτικῆς δηλαδὴ, ὡς τάχιστα παιδεύεσθαι, ὡς ἂν ὑποστρέψῃ πρὸς μετάνοιαν. καὶ ὁ ἑνενηκοστὸς δὲ κανὼν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου Σαρδικῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, περὶ τῶν μὴ πειθομένων τοῖς Ἐπισκόποις, μηδὲ δι' ὑπομνήσεων σωφρονιζομένων, φησὶ, διὰ τῶν κατ' χώραν ἀρχόντων αὐτοὺς σωφρονίζεσθαι. ὥστε σημειωτέον καὶ ἐκ τοῦ ε'. τούτου κανόνος, ὅτι ἀπαγορεύεται τοῖς Ἐπισκόποις κολάζειν ὅλως τινάς· ὑπομνήσεσι δὲ μόνοις σωφρονίζειν αὐτοὺς, καὶ εἰ μὴ πείθοιντο, παραδιδόναι αὐτοὺς τῇ ἐξουσίᾳ.

Arist. Πᾶς ὁ Ἐπισκόπου καταφρονῶν, καὶ ἀφισάμενος πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, καὶ οἰκοδομῶν ἄλλο θυσιαστήριον· εἰ προσκαλούμενος πρὸς τοῦ Ἐπισκόπου, ἐπιμένοι τῇ ἀπονοίᾳ, καθαιρούμενος ἔστω, καὶ ἀπερίσπαστος.

Ὁ αὐτὸς, μηδὲν καταγνοὺς τοῦ Ἐπισκόπου εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, ὡς ὁ τριακοστὸς πρῶτος κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων βαλαμβάνει, ἀλλ' ὑπερηφανίᾳ καὶ τύφῳ ἁρπασθεὶς καὶ τῆς δεκαίου κανόνος τοῦ ἐν Καρθαγένῃ συνόδου· εἰ ἀφώρισε τὸν ἑαυτοῦ ἐκκλησίας ἑαυτὸν, καὶ θυσιαστήριον ἕτερον ἔπηξε, καὶ λαὸν ὑφ' ἑαυτὸν εἵλκυσεν, ἰδίας συνάξεις ποιούμενος· εἶτα τρισσάκις ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου καλούμενος, ἀπειθοίη, καὶ ἐμμένοι τῇ ἀταξίᾳ· ἄξιός ἐστι παντελῶς καθαιρεθῆναι, καὶ μηκέτι ἐλπίζειν ἀπολογίας τυγχάνειν, καὶ τῆς ἑαυτοῦ τιμῆς ἐπαναλαβεῖν.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΚΑΝΩΝ ς'.

Εἴ τις ὑπὸ ἰδίου Ἐπισκόπου ἀκοινώνητος γένοιτο, μὴ πρότερον αὐτὸν ὑφ' ἑτέρων δεχθῆναι (εἰ μὴ ὑπ' αὐτοῦ δεχθείη τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου) ἢ συνοδικῶς γνωσθῆναι ἀπαντήσας ἀπολογήσεσθαι· πείσας τε τὴν σύνοδον, καταδέξοιτο ἑτέραν ἀπόφασιν. ὁ αὐτὸς ὅρος ὅτι λαϊκῶν καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένων κρατείτω.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἐν τῷ κανόνι τούτῳ περιεχομένων ἱκανῶς ἐγράψαμεν, ἔν τε ἄλλοις κανόσι διαφόροις, καὶ ἐν τῷ ιβ'. καὶ ιγ'. Ἀποστολικῷ κανόνι.

B

ΖΩΝΑΡ. Καὶ περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως πολλοὶ διετάξαντο κανόνες, καὶ ἃ εἴρηται ἐν ἐκείνοις καὶ εἰς τὸ παρόν τι ἀρκοῦσι σαφήνειαν.

ΑΡΙΣΤ. Τὸν ἀφορισθέντα ὑπ' Ἐπισκόπου κληρικὸν, ἐὰν μείζων σύνοδος προσδέξοιτο, ἢ κατακρίνοις, στήκετω τὴν ἀπόφασιν.

Ὁ δήπας, καὶ λύειν δύναται). Διὰ τοῦτο γοῦν τὸν ὑπὸ Ἐπισκόπου κληρικὸν, καὶ ἀφορισθέντα, ἐὰν μὴ ὑπ' ἑτέρου δεχθῆναι ὡς ἀνεπίμεμπτον, εἰ μὴ ὑπ' αὐτοῦ λυθῇ τοῦ δεσμήσαντος. εἰ γὰρ συνοδικῶς τὸν ἀφορισθέντα ἐξετάσει, καὶ ψιλὸν λόγον εὗρεν ἐν ἀφορισμοῦ ἐπενεχθέντα, δύναται τὸ κακῶς γενόμενον διορθῶσαι, καὶ λύειν αὐτὸν, καὶ ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις μένει βεβαία. C

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Μηδένα ἄνευ εἰρηνικῶν δέχεσθαι τῶν ξένων.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ λγ'. ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ τῷ ις'. τῶν Χαλκηδόνι συνόδου, διειλήφθησαν τὰ περὶ τῶν εἰρηνικῶν καὶ τῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, καὶ ὅτι ξένοι εἰσὶν, οἱ ἀπὸ ἑτέρων παροικιῶν ὁρμώμενοι. ἀνάγνωθι οὖν τὰ ἐν ἐκείναις γεγραμμένα.

ΖΩΝΑΡ. Εἴρηται ἐν κανόνι ια'. τῆς πεντάρτης συνόδου, τίνες εἰσὶν εἰρηνικαὶ ἐπιστολαί, καὶ τίνες συστατικαί. ξένους οὖν ἐνταῦθα, οὐχὶ τοὺς πυνθανομένους λέγει, τοὺς ἐξ ἄλλης χώρας ἴσως εἰς ἄλλην ἐπιδημοῦντας, ἀλλὰ τοὺς κληρικοὺς τοὺς ἀπὸ ἄλλης ἐκκλησίας εἰς ἄλλην ἀπίοντας, οὓς καὶ μὴ δέχεσθαι φησὶ τῶν περιοδευόντων τὰς ἐκκλησίας, ἐν αἷς ἀπᾶσιν, ὁ κανὼν ἐκκλείεται, εἰ μὴ εἰρηνικαὶ ἐπιστολαὶ ἐπιφέρονται τῶν περιοδευόντων τὰς ἐκκλησίας, ἐξ ὧν ἐπεχώρησεν. ὁ δὲ λγ'. τῶν ἀποστόλων κρεῖττον ὅ τῶν ξένων φησὶ, λέγων, μηδένα τῶν ξένων πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἢ ὅλως Ἐπισκόπων ἄνευ συστατικῶν ἐπιστολῶν προσδέχεσθαι. ξενίζεσθαι μὲν γὰρ αὐτοὺς ὁ κανὼν, καὶ χορηγεῖσθαι αὐτοὺς τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐάσαι τῶν τόπων, πρὸς οὓς ἀπῆλθον, ἐπιτρέπει· διδόναι δὲ καὶ εἰς κοινωνίαν ἀπαγορεύει. D E

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ξένος, εἰρηνικὰς ἐπιστολὰς ὑ προσάγων, ἀπροσδεκτος.

Ἐν πολλοῖς εἴρηται κανόσι καὶ τοῦτο, ὅ, μὴ τοὺς ξενοχαρεῖς προσδέχεσθαι, ἄνευ γραμμάτων τοῦ Ἐπισκόπου ὑφ' οὗ ἡ χειροτονία ἀνεδείχθη.

ΚΑΝΩΝ η'.

Μηδὲ πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ταῖς χώραις κανονικὰς ἐπιστολὰς διδόναι, ἢ πρὸς μόνους τοὺς γείτονας Ἐπισκόπους ἐπιστολὰς ἐκπέμπειν· τοὺς δὲ ἀνεπιλήπτους χωρεπισκόπους διδόναι εἰρηνικάς. F

ΒΑΛΣ. Ἐμάθες τίνες εἰσὶν εἰρηνικαὶ ἤτοι ἀπολυτικαὶ ἐπιστολαί, καὶ τίνες συστατικαί, αἱ λεγόμεναι καὶ κανονικαί. ἐπεὶ δὲ τινες διετείνοντο δίκαιόν τοὺς ὑπὸ ταῖς χώραις πρεσβυτέρους, ἤτοι τοὺς πρωτοπαπάδας, διδόναι εἰρηνικὰς ἐπιστολὰς, κἂν πρὸς τοὺς γείτονας Ἐπισκόπους, ἀφ' ὧν μὴ μετέχειν αὐτοὺς δίκαιόν τινος χειροτονίας, ἀλλ' εὐσεβείας καὶ Χριστιανικῆς κοινωνίας· ὥρισαν οἱ πατέρες καὶ ταῦτας μόνῃ τῇ Ἐπισκο-

Canon VI.

Si quis à proprio Episcopo fuit excommunicatus, ne prius ab aliis suscipiatur (nisi à proprio susceptus fuerit Episcopo) quam facta Syn. accedens se defenderit, & persuasa Synodo, aliam sententiam retulerit. Idem autem decretum adversus Laicos & Presbyteros & Diaconos, & omnes qui sunt in cleri catalogo, observetur.

Bals. De iis, quæ hoc Canone comprehenduntur, satis scripsimus in aliis diversis Canonibus, & in xii. xiii. Can. Apostolico.

Zonar. Multi de hac quoque re Canones editi sunt; ac per ea, quæ in illos diximus, hujus etiam explicationi satisfactum arbitramur.

Arist. *Excommunicatum ab Episcopo Clericum si major Synodus susceperit, vel condemnaverit, sententiæ acquiescat.*

Qui ligat & solvere potest. Idcirco Clericum ab Episcopo pœnis subjectum, & segregatum, non oportet ab alio ut inculpatum admitti, nisi ab eo qui ligavit, sit absolutus. Si Synodus autem depositum examinaverit, & segregationem invenerit præter rationem illatam, quod male factum est emendare potest, & eum solvere, & sententia de eo firma manet.

Canon VII.

Nullus externus sine pacificis suscipiatur.

Bals. In xxxiii. can. Apostolico, & xvi. Chalced. Syn. de pacificis tractatum est & commendatoriis Epistolis, & quod ii sunt externi, qui ab aliis diœcesibus veniunt. Lege ergo quæ in illis scripta sunt.

Zonar. Quænam sint epistolæ pacificæ, quæve commendatitiæ, xi. can. iv. Syn. satis explicavimus. Externos porro hoc loco, non omnes, qui ex alia regione in aliam forte se conferunt, sed Clericos, qui ex alia in aliam Ecclesiam proficiscuntur, intelligit; quos quidem à Præsulibus Ecclesiarum, ad quas se conferunt, nisi à Præfectis Ecclesiarum, à quibus discessere, pacificas epistolas afferant, hic can. admitti vetat. Externi vero qui sint, trigesimotertio Apostolorum Canone apertius indicatur, Ne quem, inquit, externum Episcopum, aut Presbyterum, aut Diaconum sine commendatitiis litteris recipi liceat. Nam quominus hospitio excipiantur, necessariáque ad vitæ usus ab iis, ad quos se contulere, suppeditentur, haud prohibet: ad communionem vero ipsos admitti Canon omnino vetat.

Arist. *Peregrinus pacificas non afferens Epistolas, non est suscipiendus.*

Etiam in plurimis canonibus hoc dicitur, nempe eos qui alibi ordinantur, non admittendos esse sine Episcopi à quo ordinationem acceperunt literis.

Canon VIII.

Nec Presbyteri, qui sunt in regionibus dent Canonicas epistolas, vel ad solos vicinos Episcopos epistolas emittant: Chorepiscopi autem, nulli reprehensioni affines dent pacificas.

Bals. Didicisti quænam sunt pacificæ vel dimissoriæ epistolæ, & quænam sunt commendatitiæ, quæ dicuntur & canonicæ. Quia autem nonnulli asserebant, presbyteros, qui sunt in regionibus seu Protopapas, dare posse epistolas pacificas, etiam ad vicinos Episcopos; eo quod ipsi non haberent jus aliquod ordinationis, sed pietatis & Christianæ communionis: statuerunt Patres eas quoque dare in solius Episcopi potestate esse situm.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Chorepiſcopis autem ab omni reprehenſione alienis, quorum ſcilicet exiſtimatio nulla accuſatione, quæ labem afferat, tentata eſt, conceſſum eſt & dare literas pacificas; quia eis alia quoque privilegia data ſunt.

ZONAR. Canonicæ epiſtolæ nomine commendatitiæ pacificæque hoc loco intelliguntur. Quæ vero ſint pacificæ epiſtolæ, quæve commendatitiæ, jam diximus. Hæ vero à Præfectis Eccleſiarum, non autem à Presbyteris, nec ab iis, qui ſunt in regionibus, à quibus ut plurimum abeſſe ſolent Epiſcopi, dari conſuevêre. Chorepiſcopis autem ab omni ſuſpicione alienis, quorum ſcilicet exiſtimatio nulla criminis labe maculata eſt, pacificas tribuendi (nam alia quoque Chorepiſcopis privilegia conceduntur) ad ſolos tamen vicinos Epiſcopos & qui ſunt in pagis Presbyteros, non ad eos qui longioribus intervallis diſjuncti ſunt, Canon facultatem eſſe decernit.

ARIST. *Presbyter ruri degens Canonicas ne det Epiſtolas, vel ſaltem ad vicinum tantum Epiſcopum.*

Solis Epiſcopis & Chorepiſcopis inculpatis permittitur Clericis paroeciæ ſuæ peregrè proficiſci volentibus Canonicas dare epiſtolas: at Presbyteris, primas in regione forſitan partes tenentibus, hoc non decet. Ad vicinum autem Epiſcopum de talibus Clericis ſcribere, & ordinationem, ac fidem, ac opinionem eorum notam facere etiam illis conceditur.

τικὴ ὑξυσία ἀναγκάζει. τοῖς δὲ ἀνεπιλήπτοις χωρεπισκόποις, ἤτοι τοῖς μὲν ὑπὸ αἰτίασιν σπιλωτικὴν ὑποληψεως αὐτῶν ἡμαμμένοις, ἐνεδόθη εἰρηνικὰς διδόναι ἐπιστολάς, ὅτι καὶ ἄλλα φερόμενα τούτοις ἐφιλοτιμήθη.

ΖΩΝΑΡ. Κανονικὰς ἐπιστολὰς τὰς συστατικὰς καὶ εἰρηνικὰς ὀνομάζει. τίνες δέ εἰσιν εἰρηνικαὶ, καὶ τίνες συστατικαὶ, καὶ πόθεν ἔρρηθη. ταύτας ἦν οἱ φορεσώπεις τῆς ἐκκλησιῶν διδόασιν, οἱ μὴ τοῖς πρεσβύτεροι, οὐδὲ οἱ ἐν ταῖς χώραις, ἔνθα μὴ συχνάζει ὁ Ἐπίσκοπος. οἱ δὲ χωρεπίσκοποι, εἰ ἀνεπίληπτοί εἰσι, τυπτέσιν ἀναίτιοι, μή τινος αἰτίας κατ' αὐτῶν ὕστερον σπιλούσης ἴσως τινὶ τούτων ὑπολήψεν, δυνάμενοι διδόναι εἰρηνικάς. ἐπεὶ τοῖς χωρεπισκόποις καὶ ἄλλα φερόμενα δέδοται· φερε νόμιμος ἦν τοὺς γείτονας Ἐπισκόπους πέμπειν εἰρηνικὰς ἐπιστολὰς δέδοται, καὶ τοῖς ἐν ταῖς χώραις πρεσβυτέροις, ἢ μὴν φερε τοὺς ἁπλουστέρους.

ARIST. Ὁ ἐπὶ χώρας πρεσβύτερος, μὴ διδότω κανονικὰς ἐπιστολὰς, ἢ φερε μόνον Ἐπίσκοπον γείτονα.

Μόνοις τοῖς Ἐπισκόποις, καὶ τοῖς ἀνεπιλήπτοις χωρεπισκόποις ἐφῆται, κανονικὰς διδόναι ἐπιστολὰς τοῖς μακρὰν ἀποδημοῦσι θέλουσι τῆς ἑαυτῶν παροικίας κληρικοῖς· πρεσβυτέροις δὲ, οἷς ἐπὶ χώρας ἔστι προεδρεύουσι, τοῦ νόμιμον τοῦτο οὐκ ἀνήκει. φερε ἦν Ἐπίσκοπον γείτονα χάριν τοῦ τοιούτων κληρικῶν καὶ σωτηρίαν τῆς χηροτονίας, καὶ τῆς πίστεως, καὶ τῆς ὑπολήψεως αὐτῶν, καὶ συνεχωρήθη καὶ αὐτοῖς.

CANON IX.

ΚΑΝΩΝ θ'.

Epiſcopos, qui ſunt in unaquaque provincia, ſcire oportet Epiſcopum qui præeſt Metropoli, & curam ſuſcipere totius provinciæ: eo quod in Metropolim undequaque concurrunt omnes, qui habent negotia. Unde viſum eſt, eum quoque honore præcedere; reliquos autem Epiſcopos nihil magni momenti aggredi ſine ipſo, ut vult antiquior, qui obtinuit è patribus noſtris, Canon: vel ea ſola, quæ ad uniuſcujuſque paræciam conferunt, & regiones quæ ei ſubſunt. Unumquemque enim Epiſcopum habere ſuæ paræciæ poteſtatem, & adminiſtrare pro unicuique conveniente religione, & totius regionis quæ ſuæ urbi ſubeſt, curam gerere. Ut etiam ordinet Presbyteros & Diaconos, & unaquaque cum judicio tractet; & nihil ultra facere aggrediatur, ſine Metropolitano Epiſcopo, neque ipſe ſine reliquorum ſententia.

Τὸν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ καὶ ὅν τῇ μητροπόλει φερεσώπεα Ἐπίσκοπον, καὶ πᾶσι φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας· ἐπὶ ὅ ὁν τῇ μητροπόλει πάντοθεν συντρέχειν πάντας τοὺς τὰ φερόμενα ἔχοντας. ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ φερηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδὲν τι φερόντειν ἄνευ τοῦ λοιποὺς Ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, καθὼς τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα ἐκ τῶν πατέρων ἡμῖν κανόνα· ἢ ταῦτα μόνα ὅσα τῇ ἑκάστου παροικίᾳ, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν χώραις. ἕκαστον γὰρ Ἐπίσκοπον ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἑαυτοῦ παροικίας, διοικεῖν τε καὶ τὰ ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ ἐπιβάλλοντα εὐλαβεῖσθαι, καὶ φροντίσαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. ὡς καὶ χειροτονεῖν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ μετὰ κρίσεως ἕκαστα διαλαμβάνειν· σφαιρεῖν δὲ μηδὲν φερόντειν ἄνευ τοῦ τῆς μητροπόλεως Ἐπισκόπου, μηδὲ αὐτὸν ἄνευ τῆς τῶν λοιπῶν γνώμης.

BALS. Quæ in præſenti Canone continentur, expoſita ſunt in xxxiv. Canone Apoſtolico, & lege eum.

ΒΑΛΣ. Τὰ τῷ παρόντι κανόνι ἠρμοδιωμένα ἐν τῷ λδ'. ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ ἀνάγνωθι τοῦτον.

ZONAR. Quamvis non iiſdem omnino verbis hic Canon conſtet, ſi tamen ſententiam ſpectes, cum Apoſtolico canone trigeſimoquarto in omnibus congruit. Ex iis ergo quæ ibi dicta ſunt, hujus quoque intelligentiam facile, qui voluerit, aſſequetur.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ καὶ μὴ τοῖς ῥήμασι δήλου ὁ κανὼν οὗτος ἀκριβέστατα ἔχει φερε τῷ λδ'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ τῇ ἐννοίᾳ ἐκείνῳ ὢν ἅπασι συμφωνεῖ. ὥστε ἃ ὁν ἐκείνῳ εἴρηται καὶ διὰ τούτου νοῦν παρεῖσθαι τῷ βουληθέντι.

ARIST. *A Metropolitæ ſententiâ pendere oportet Epiſcopos, & nihil citra illius conſilium inſtituere, niſi ea ſola quæ ad ſuam cujuſque paræciam ſpectant, & viris reprehenſioni non obnoxiis manus imponere.*

ΑΡΙΣΤ. Τῇ μητροπολίτου γνώμης ἀναρτᾶσθαι τοὺς Ἐπισκόπους, καὶ μήτι τῆς αὐτῶν φροντίδος οἰκονομεῖν δίχα, ἢ μόνον τὰ τῇ ἰδίᾳ ἐνορίᾳ φροσπίπτοντα καὶ χειροτονίας ἀνεπιλήπτοις ἀνδράσιν ἐπιτιθεῖν.

Eadem ac trigeſimus quartus ſanctorum Apoſtolorum Canon etiam hic docet, Epiſcopos nimirum uniuſcujuſque provinciæ primum ſuum cognoſcere, & ſine ejus ſententiâ nec Epiſcopos eligere, nec aliquid aliud, ex iis quæ ibi dicuntur, magni momenti facere, ſed ea ſola quæ ad cujuſque provinciam ſpectant, & Presbyterum ac Diaconum ordinare, & quæcunque hiſce ſunt ſimilia.

Τὰ αὐτὰ τῷ τριακοστῷ τετάρτῳ κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ ὁ κανὼν οὗτος διδάσκει, ὅ ἐπιγινώσκειν τοὺς Ἐπισκόπους ἑκάστης ἐπαρχίας τὸν ἑαυτῶν φερῶτον, καὶ ἄνευ γνώμης αὐτοῦ μήτε Ἐπισκόπους ψηφίζεσθαι, μήτε τι ἕτερον ἐπιτίθειν φερόντειν τῶν ἐκείσε παρ' ἡμῖν εἰρημένων, εἰ μόνα τὰ ἐπιβάλλοντα τῇ ἑκάστου παροικίᾳ· καὶ χειροτονεῖν πρεσβύτερον, καὶ διάκονον, καὶ ὅσα τούτοις ἀκόλουθα.

Ψηφιοποιήθηκε από την

ΚΑΝΩΝ ι'.

Τοὺς ἐν ταῖς κώμαις ἢ ταῖς χώραις, ἢ τοὺς καλουμένους χωρεπισκόπους, εἰ καὶ χειροθεσίαν εἶεν Επισκόπου εἰληφότες, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ εἰδέναι τὰ ἑαυτῶν μέτρα, καὶ διοικεῖν τὰς ὑποκειμένας αὐτοῖς ἐκκλησίας, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι φροντίδι καὶ κηδεμονίᾳ, καθιστᾶν δὲ ἀναγνώστας καὶ ὑποδιακόνους καὶ ἐφορκιστάς, καὶ τῇ τούτων ἀρκεῖσθαι προαγωγῇ, μήτε δὲ πρεσβύτερον μήτε διάκονον χειροτονεῖν τολμᾶν, δίχα τοῦ ἐν τῇ πόλει Επισκόπου, ᾗ ὑπόκεινται αὐτός τε καὶ ἡ χώρα. εἰ δὲ τολμήσειέ τις παραβῆναι τὰ ὁρισθέντα, καθαιρεῖσθαι αὐτὸν καὶ ἧς μετέχει τιμῆς· χωρεπίσκοπον δὲ γίνεσθαι ὑπὸ τῆς πόλεως, ᾗ ὑπόκειται, Επισκόπου.

ΒΑΛΣ. Κεκωλυμένον ὑπὸ τῶν κανόνων ἐστὶν Επισκόπους γίνεσθαι εἰς βραχείας πόλεις καὶ κώμας. καὶ διὰ τοῦτο ἐχειροτόνουν εἰς ταύτας πρεσβυτέρους ἤγουν πρωτοπαπάδας καὶ χωρεπισκόπους. ἐπεὶ δέ τινες τῶν χωρεπισκόπων ἐπεχείρουν ἱερεῖς χειροτονεῖν, καὶ ἕτερά τινα ἐπισκοπικὰ δίκαια ἐνεργεῖν, καὶ αἰτιώμενοι, ἔλεγον καλῶς τοῦτο ποιεῖν, διὰ τὸ δέξασθαι χειροθεσίαν Επισκόπου· ὥριστο οἱ πατέρες, ἀπὸ τούτου μὴ ὠφελεῖσθαι αὐτοὺς εἰς τὸ παρεξιέναι τὰ ἀπὸ τῶν κανόνων ἐπιφιλοτιμηθέντα τούτοις προνόμια, μηδὲ χειροτονεῖν διάκονον ἢ πρεσβύτερον δίχα τοῦ Επισκόπου, ἀλλὰ μόνους ἀναγνώστας, ὑποδιακόνους καὶ ἐφορκιστάς, ἤτοι κατηχητὰς διοικεῖν τε καὶ τὰ ἀνατεθέντα τούτοις ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, ἢ μὴν ἐκ παραβασίας τῶν διορισθέντων ὑποκεῖσθαι καθαιρέσει καὶ ἧς μετέχον τιμῆς. ἐπεὶ δέ τινες ἐσπούδαζον ἐξ ἀλαζονείας χειροθεσίαν χωρεπισκόπου λαβεῖν ἀπὸ μητροπολίτου ἢ πατριάρχου, μὴ ἐπιστρεφόμενοι τῶν ἐγχωρίων Επισκόπων, ἐκωλύθη καὶ τοῦτο· καὶ ὡρίσθη παρ' αὐτοῦ Επισκόπου τῆς πόλεως γίνεσθαι τὸν χωρεπίσκοπον, ἵνα ὑπόκειται αὐτῷ, καὶ μὴ καταφρονῇ τούτου, ὡς μὴ δεδωκότος αὐτῷ τὴν χειροθεσίαν τοῦ ἀξιώματος. καλῶς δὲ περὶ χωρεπισκόπων μόνον πεποιήκασι τὸν ἅπαντα λόγον οἱ πατέρες, οὐ μὴν καὶ περὶ πρεσβυτέρων. οὐδὲ γὰρ ἦν ἀμφιβολία περὶ αὐτῶν, οἷα μηδὲ λαβόντων ὅλως πάροδον εἰς τὸ ποιεῖν χειροτονίαν οἱανδήτινα. ἐρωτήσει δέ τις, διὰ τί προσετέθη τῷ ῥήματι τῆς καθαιρέσεως καὶ ἡ ἐκπίωσις τῆς τιμῆς; Λύσις. τινὲς διενίσταντο ὀφείλειν μὲν καθαιρεῖσθαι τὸν παραβάντα χωρεπίσκοπον, ἔχειν δὲ χωρεπισκοπικὴν τιμὴν, ἤγουν τὴν καθέδραν, καὶ τὰ λοιπά, κατὰ τὸν θ'. κανόνα τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου. καὶ ϗ κα'. καὶ ϗ κϛ'. τῆς ϛ'. συνόδου. διὰ τοῦτο οὖν φησιν ὁ κανὼν, ἀπόλλειν τοῦτον καὶ ἀμφότερα, κατὰ τὸ τέλος τοῦ α'. κανόνος τῆς πρώτης συνόδου. τὸ δὲ, δίχα τῶν ἐν τῇ πόλει Επισκόπου, οὐκ ἐκλαμβάνεται εἰς τὸ ἄνευ ἐντολῆς τούτου, ἀλλὰ εἰς τὸ δίχα τελεσιουργίας ἐκείνου. κἂν γὰρ ἐνταλθῇ χωρεπίσκοπος χειροτονῆσαι πρεσβύτερον, καὶ ποιήσῃ τοῦτο, ἄκυρος ἔσται ἡ χειροθεσία, διὰ τὸ μὴ δοθῆναι αὐτῷ ἐξουσίαν ἀπὸ τῶν κανόνων πρεσβυτέρους χειροτονεῖν. ἀνάγνωθι καὶ ϗ ιδ'. κανόνα τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου. καὶ σημείωσαι, ὅτι αἱ παρὰ μητροπολιτῶν γινόμεναι χειροθεσίαι εἰς ἡγουμένους, ἢ εἰς ἄλλους τινὰς ὑποκειμένους ἑτέραις ἐνορίαις, ἀκυροῦνται· ἀλλὰ καὶ τὰ παρά τινων γινόμενα τυπικὰ χάριν τοῦ μὴ σφραγίζεσθαι παρὰ τοῦ πατριάρχου τοὺς καθηγουμένους τῶν μοναστηρίων αὐτῶν, ἀλλὰ παρὰ ἑτέρων Επισκόπων, ἢ μηδὲ ὅλως σφραγίζεσθαι, ἄκυρά εἰσι.

ΖΩΝΑΡ. Κεκώλυται κατὰ ϗ ἕκτον κανόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου τὸ καθιστᾶν ἐπίσκοπον ἐν κώμῃ τινὶ ἢ βραχείᾳ πόλει. διὸ πρεσβυτέρους ἢ χωρεπισκόπους ἐν ταύταις καθίστων. τούτους οὖν τοὺς χωρεπισκόπους ἀπαιτεῖ ὁ κανὼν, μὴ παρεξιέναι τὴν οἰκείαν τάξιν, οἰκονομεῖν δὲ τὰς ὑποκειμένας αὐτοῖς ἐκκλησίας, καὶ ποιεῖν ἀναγνώστας, καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ἐφορκιστάς· μήτε δὲ διάκονον χειροτονεῖν, μήτε πρεσβύτερον, ἄνευ τοῦ τῆς πόλεως Επισκόπου, κἂν Επισκόπου

CANON X.

Ii, qui sunt in vicis vel regionibus, vel qui dicuntur Chorepiscopi, etiam si Episcopi manuum impositionem acceperint, visum est sanctæ Synodo, ut suum modum sciant, & sibi subjectas Ecclesias administrent, earumque cura & sollicitudine gerenda contenti sint: constituant autem Lectores, Hypodiaconos & Exorcistas, & eorum promotioni sufficere existiment; Presbyterum vero aut Diaconum ordinare non audeant, absque urbis Episcopo, cui subjicitur ipse & regio. Si quis autem ea, quæ definita sunt, transgredi audeat, ipse quoque honore, quem habet, privetur: fiat autem Chorepiscopus ab Episcopo civitatis, cui subjicitur.

BALS. Prohibitum est à Canonibus, ne in parvis urbibus & vicis fiant Episcopi; & propterea Presbyteros in eis ordinabant, seu Protopapas & Chorepiscopos. Quia autem nonnulli Chorepiscopi conabantur ordinare Sacerdotes, & alia quædam jura episcopalia exercere; & accusati dicebant se hoc rectè facere, quòd Episcopi manuum impositionem accepissent: statuerunt Patres eos non ex eo adiuvari, ut privilegia, quæ illis à Canonibus concessa sunt, transgrediantur, nec ordinent Diaconum vel Presbyterum sine Episcopo, sed solos Lectores, Subdiaconos & Exorcistas, sive Catechistas, & administrent res ecclesiasticas, quæ sunt illis attributæ; alioqui propter eorum, quæ definita sunt, transgressionem depositioni subjiciantur, & à suo honore excidant. Quia autem nonnulli contendebant, propter arrogantiam, à Metropolitano vel etiam Patriarcha Chorepiscopi ordinationem accipere, Episcoporum regionis nullam curam gerentes; hoc quoque prohibitum est: & ordinatum ab urbis Episcopo fieri Chorepiscopum; ut ei subjiciatur; nec eum contemnat, ut qui ei dignitatis ordinem non dederit. Rectè autem de solis Chorepiscopis verba semper fecerunt Patres, non etiam de Presbyteris. Neque enim erat de iis dubium, ut qui nullum aditum accepissent ad ordinationem ullam faciendam. Interrogaverit autem quispiam, Cur verbo depositionis additum est, ab honore quoque deponi? Solutio. Nonnulli instabant, Chorepiscopum quidem, qui transgressus est debere deponi; sed tamen Chorepiscopalem honorem habere sive cathedram, & reliqua, ut vult ix. Can. Neocæsar. Syn. & xxi. & xxvi. vi. Syn. Propterea ergo dicit Canon, eum quoque utrumque amittere; ut est in fine i. can. præsentis Synodi. Illud autem, sine civitatis Episcopo, non accipitur pro eo quod est, sine ejus mandato; sed, sine illius sacrorum celebratione. Etsi enim fuerit Chorepiscopo mandatum, ut Presbyterum ordinet, & hoc fecerit, irrita erit ordinatio; quod non sit ei à Canonibus data Presbyterum ordinandi potestas. Lege & xiv. Canonem Neocæsar. Syn. Et nota, quod manuum impositiones, quæ fiunt à Metropolitanis in præfectos, vel in aliquos alios aliis regionibus subjectos, infirmantur: sed & constitutiones, quæ factæ sunt ab aliquibus, de non consecrandis seu charactere donandis ipsorum Monasteriorum præfectis ab ipso Patriarcha, sed ab illis Episcopis, vel omnino non ordinandis, sunt penitus irritæ.

ZONAR. Ne quem in vico aut parva urbe Episcopum constitui liceat, sexto Sardicensis Synodi can. decretum est. Pro iis igitur, in ejusmodi locis, Presbyteri vel Chorepiscopi creabantur. Hos ergo Chorepiscopos can. ultra potestatis suæ limites progredi vetat, sed Ecclesiarum, inquit, sibi subjectarum administratione contenti, Lectores, Hypodiaconos, Exorcistásque constituant: à Diaconis vero sacerdotibúsque creandis, absque urbani Episcopi facultate, etiamsi Episcopali ordine aliquando insigniti

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

insigniti fuissent, prorsus Chorepiscopi abstineant. Qui vero Canonem violârit, in eum depositione animadverti placet. Chorepiscopos autem urbani Episcopi in sua diœcesi constituunt; quos quidem in lxx. Apostolorum locum suffectos fuisse Neocæs. Synodi canone edocemur.

A

ARIST. *Exorcistas, & Lectores, & Hypodiaconos, & Cantores Chorepiscopus constituit, non itidem Presbyterum & Diaconum sine Episcopo qui civitati præest: Qui hoc vero transgredi audet, deponatur. Civitatis vero Episcopus facit Chorepiscopum.*

Quisque debet suam cognoscere mensuram & in propriis terminis manere. Propterea itaque & Chorepiscopus si ausus fuerit Presbyterum aut Diaconum ordinare, exceptis iis qui ipsi committuntur, nempe Lectoribus, cantoribus, Exorcistis, & Hypodiaconis, deponetur. Quamvis aliter de istis etiam gradibus visum est magno Basilio, ut in decimo tertio Syn. Ancyranæ can. scriptum est.

B

CANON XI.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel omnino Ecclesiastica regulæ subjectus, citra sententiam & literas Episcoporum provinciæ, & maximè Metropolitanorum, ad Imp. proficisci aggressus fuerit: is abdicetur & ejiciatur, non solum à communione, sed etiam à dignitate, cujus est particeps; ut qui religiosissimi Imp. nostri auribus molestiam afferre audeat præter ritum Ecclesiæ. Si autem necessarius usus exigat, ut ad Imp. se conferat, id agat cum deliberatione & sententia Metropolitani provinciæ, & Episcoporum qui sunt in ea; eorumque literis munitus proficiscatur.

C

BALS. Præsens Can. decernit, non solum segregari, sed etiam deponi Episcopos vel Clericos, qui ad Imp. proficiscuntur, sine literis Episcopi regionis, & maximè Metropolitani; ut qui Imp. auribus molestiam exhibeant, præter ea, quæ sunt ab Ecclesia decreta: si autem necessaria sit causa proposita, concedit ut ad Imp. proficiscantur cum literis mandata permissione Synodali. Lege Sardic. Synodi Canones vii. viii. ix. xxi. & Carthaginen. Can. cvi. Quoniam autem nonnulli verbis præsentis Can. adhærentes (à sententiâ enim longe absunt) Antistites volunt, qui in reginâ urbium versantur, cum scientia & permissione Patriarchæ, & non aliter, ad Imperatorem salutandum proficisci: dicimus, quod quæ hoc Can. continentur, & reliqua quorum hîc fit mentio, locum habent, quando Antistes à suâ regione sponte suâ ad Imperatorem profectus est. Cum enim in urbium reginâ versetur, vel Imperatoris jussu, vel Patriarchali permissione, citra ullum impedimentum Imperatorem conveniet, & eum, illorum quæ voluerit, admonebit. Imperatoris autem jussu proficisci Antistites, quo jussi fuerint, etiam sine Synodali consensu, in diversis Canonum interpretationibus declaratum est; nec sunt ea à nobis repetenda.

D

E

ZONAR. Episcopos Imperatorem adire, ejusque aures privatæ rei causa importunis precibus obtundere, nisi cum id prorsus necessario faciendum sit, can. haud sinunt. Verum & si quando aliquid ad Imperatorem deferre quispiam necesse habuerit, nisi ejus provinciæ, ex qua ipse est, Episcopis, ac Metropolitano præsertim ejusdem provinciæ consentiente, proficisci vetant. Qui vero absq; Metropolitani consensu ac literis ad Imperatorem adire in animum induxerit, depositione mulctari jubent. Sardicensis vero Syn. can. vii. & viii. Episcopo, ut viduarum pupillorumque & pauperum causam agat, ac laicis patrocinetur, qui se per injuriam à potentioribus opprimi, suáq; sibi injuste eripi queruntur, propterea q; ab Ecclesia sibi

F

ΑΡΙΣΤ. Ἐξορκιστὰς, καὶ ἀναγνώστας, καὶ ὑποδιακόνους, καὶ ψάλτας καθίστησι χωρεπίσκοπος· ὁ μέντοι πρεσβύτερος, καὶ διάκονος ἄνευ τοῦ τὴν πόλιν ἐπισκόπου. ὁ δὲ τοῦτο τολμᾷ ὑπερβαίνειν, ἢ καθῃρημένος. ὁ τῆς πόλεως δὲ ἐπίσκοπος ποιεῖ χωρεπίσκοπον.

Ἕκαστος ὀφείλει τὸ ἑαυτοῦ μέτρον εἰδέναι, καὶ τοῖς ἰδίοις ὅροις ἐμμένειν. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ὁ χωρεπίσκοπος, εἰ τολμήσει πρεσβύτερον, ἢ διάκονον χειροτονῆσαι, ἄνευ τῶν ἐπιτετραμμένων αὐτῷ, ἤγουν ἀναγνωστῶν, ψαλτῶν, ἐξορκιστῶν τε καὶ ὑποδιακόνων, καθαιρεθήσεται· κἂν ἄλλως καὶ περὶ αὐτὸν τὸν βαθμὸν τοῦ μεγάλου Βασιλείου δυνῇ, καθὼς ἐγράφη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ κανόνι τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Συνόδου.

ΚΑΝΩΝ ια'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ ὅλως τὸ κλήρου, ἄνευ γνώμης καὶ γραμμάτων τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, καὶ μάλιστα τοῦ τῆς μητροπόλεως, ὁρμήσῃ πρὸς βασιλέα ἀπελθεῖν, τὸν ἀποκρυτέως, καὶ ἀπίβλητον γινέσθω, οὐ μόνον τῆς κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀξίας, ἧς μετέχων τυγχάνει, ὡς πρεσβυτολμοῦντα τοὺς τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως ἡμῶν ἀκοὰς βλάπτειν τοῦ θεσμοῦ τῆς ἐκκλησίας. εἰ δὲ ἀναγκαία καλοίη χρεία πρὸς βασιλέα ὁρμᾶν, τοῦτο πραττέτω μετὰ σκέψεως καὶ γνώμης τοῦ τῆς μητροπόλεως τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπου, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ, τοῖς τὰ τούτων γράμμασιν ἐφοδιαζέσθω.

ΒΑΛΣ. Ὁ πρὸν κανὼν διορίζει, μὴ μόνον ἀφορίζεσθαι, ἀλλὰ καθαιρεῖσθαι, τοὺς εἰς βασιλέα ἀπερχομένους Ἐπισκόπους ἢ κληρικούς, ἄνευ γραμμάτων τοῦ τῆς χώρας Ἐπισκόπου, καὶ μάλιστα τοῦ μητροπολίτου, ὡς πρεσβυτολυμαίνειν τὰς βασιλικὰς ἀκοὰς περὶ τῶν διδομένων τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀναγκαίας δὲ προφερομένης αἰτίας, μετὰ χωρεῖ πρὸς βασιλέα ὁρμᾶν μετ' ἐγγράφου ἐκχωρήσεως συνοδικῆς. ἀναγνωσθὲν δὲ ἐν Σαρδικῇ συνόδου κανόνας ζ. η'. θ'. καὶ. καὶ τὸν ἐν Καρθαγένῃ κανόνα ρς'. ἐπεὶ δέ τινες τῶν ῥημάτων τοῦ προκειμένου κανόνος ἐσφαλμένοι (τῆς δὲ ἐννοίας ἀποδιΐστανται) διέλυσε τὰς ἐνδημούσας ἀρχιερεῖς εἰς τὰ τῶν πόλεων βασιλεύειν μετ' εἰδήσεως καὶ προτροπῆς πατριαρχικῆς, καὶ μὴ ἄλλως, εἰς βασιλέως προσκύνησιν ἀπέρχεσθαι, φαμὲν, ὅτι τὰ τοῦ προκειμένου κανόνος, καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐνταῦθα μνημονευομένων, χώραν ἔχουσιν, εἰ ὁ ἀρχιερεὺς ἀπὸ τῆς λαχούσης αὐτῷ διοικήσεως εἰς βασιλέα ἀπέλθοι· ὅτε γὰρ ἐνδημεῖ ἐν τῇ βασιλευούσῃ, καὶ κατὰ βασιλικὸν ὁρισμὸν ἢ κατὰ πατριαρχικὴν ὑπηρεσίαν ἀκωλύτως προσκυνήσῃ τὸν βασιλέα καὶ ὑποφωνήσῃ περὶ ὧν βέλεται. ὅ δὲ μὴ βασιλικὸν ὁρισμὸν ἀπέρχεσθαι τοὺς ἀρχιερεῖς, ἔνθα ἂν προσαχθέν καὶ δίκας συνοδικῆς εἰδήσεως, ἐν διαφόραις κανόνων ἑρμηνείας ἐδηλώθη καὶ οὐ χρὴ ἡμᾶς ταυτολογεῖν.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ μὴ ὅτι πᾶσα ἀνάγκη, οὐ βέλονται οἱ κανόνες τοὺς Ἐπισκόπους προσέρχεσθαι βασιλεῖ, καὶ ἐνοχλεῖν αὐτῷ ὑπὲρ οἰκείων δεήσεων. ἀλλὰ καὶ ὅτε μέλλοι τις ἀναγκαῖόν τι ἀνενεγκεῖν βασιλεῖ, μὴ ἀπέρχεσθαι ἄνευ γνώμης τοῦ τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπου, ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἀπελθεῖν μέλλων ὑπάρχει, μάλιστα ὅ τοῦ μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης. ᾧ ὅ ὁρισθέντα χωρεῖς γνώμης καὶ γράμμασι τοῦ μητροπολίτου ἀπελθεῖν πρὸς βασιλέα καθαιρεῖσθαι. ὁ δὲ τῆς ἐν Σαρδικῇ Συνόδου ζ. κανὼν, καὶ η'. εἰ διὰ βοηθεῖν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν καὶ πενήτων, καὶ λαϊκῶν προσφεύγοντων τῇ ἐκκλησίᾳ ἀδικουμένων ἢ καταδιωκομένων ἢ ἀπεστερουμένων

Ψηφιοποιήθηκε από την

μμύων ϑ ἀνηκόντων αὐλοῖς, ἢ κ) ϖδιοριαθλῶαι ὀϕὰ πλημμα-
τα καταδικαδέντων, ϖροσελθεῖν ἐθέλοι τῷ βασιλεῖ, ἐκχω-
ρῆσι ϕ τοιέτῳ ἀπέναι· μᾶλλον ϑ ὀϕάκνον εἶναι οἰκεῖον
ϖρὸς ϕ βασιλέα μ) γραμμάτων εἰς δδικυρίαν τῶν
ϖροσφευγόντων τῇ ἐκκλησίᾳ.

A auxilium expoſcunt, aut etiam quibus ob aliquas delicti offenſiones exilii pœna irrogata eſt, Imperatorem adeundi facultatem eſſe decernunt: Diaconum tamen potius cum literis ſuum ad imperatorem mitti, eoque pacto Eccleſiæ ſupplicibus opitulari placet.

ΑΡΙΣΤ. Ο ϖροσιὼν αὐλομάτως τῷ βασιλεῖ Ἐπίσκοπος, ἢ ϖρεσβύτερος, κ) ὑχὶ κελδωθεὶς ϖρὸς τῆ τ χώρας μητροπολίτυ, μ) τ κοινωνίας ἐκπιπέτω κ) τῆς ἀξίας.

ARIST. Epiſcopus vel Presbyter, qui ſuâ ſponte, & non provinciæ Metropolitani juſſu Imperatorem adit, communione pariter ac dignitate excidat.

Τὸ ἀνυπότακτον ἐν πᾶσιν οἱ πατέρες ϖεριῃρῆνλες, κ) ὃ δ ὔπακτον σωζηρῦνλες, κωλδύσι κ) τὸς Ἐπισκόπυς, κ) τὸς ϖρεσβυτέρυς, κ) τὸς ἄλλυς τῆ ἱερατικῆ καταλόγυ, ἄνδυ γραμμάτων τῆ ϖαρόντυ αὐτῶν ϖρὸς βασιλέα ἀπέρχεδ, κ) τὰς ἀκοὰς αὐτῆ ϖαρενοχλῆν, κ) ἀναφέρειν ϖρέ τινων. κ) διὰ τῦτο ϕ ἄνδυ γνώμης τῆ κ) τ μητροπολιν τ ἐπαρχίας Ἐπισκόπυ τῷ βασιλεῖ ϖροσιόντα, κ) τῆς ἀξίας καθαιρεδῆναι ϖροστάτλυσι, κ) τῆς κοινωνίας ἀπείργεδ.

Inobedientiam in omnibus tollentes patres, & conſtitutum ordinem conſervantes, prohibent & Epiſcopos, & Presbyteros & alios catalogi ſacerdotalis ſine Primatis ſui literis regem adire & aures ejus obturbare, & quicquam de aliquibus referre. Et idcirco eum qui ſine illius, qui provinciæ metropolis eſt Epiſcopus, ſententiâ regem adit, & dignitate deponi jubent, & à communione arceri.

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

Εἴ τις ὑϖὸ τῆ ἰδίυ Ἐπισκόπυ καθαιρεθεὶς ϖρεσβύτερ- Θ. ἢ διάκον Θ., ἢ κ) Ἐπισκοπ Θ. ὑϖὸ συνόδυ, ὀχλῆσαι ϖλημμέλε τὰς βασιλικὰς ἀκοὰς, δέον ὅτι μείζονα Ἐπισκόπων συνόδυν ϖρέπεδ, κ) ἃ νομίζ διαφορ ἔχειν ϖροσφέρειν πλείοσιν Ἐπισκόποις, κ) τ ϖρ' αὐτῶν ἐξέτασίν τε κ) κρίσιν ὑπδέχεδαι. εἰ ϑ τέτων ὀλιγωρήσας ὀνοχλήσειεν τῷ βασιλεῖ, κ) τέτον μηδὲ μιᾶς συγνώμης ἀξιῦδαι, μηδὲ χώραν ἀπολογίας ἔχειν, μηδὲ ἐλπίδα μελλύσης ἀποκαταστάσεως ϖροσδοκᾶν.

Si quis Presbyter vel Diaconus à proprio Epiſcopo, vel Epiſcopus à Synodo depoſitus, auſus fuerit Imp. auribus moleſtiam exhibere, cum oporteat ad majorem Synodum converti, & jus, quod ſe habere, putat, ad plures Epiſcopos referre, eorumque examinationem & judicium ſuſcipere: Si itaque his contemptis Imp. moleſtus fuerit, is nulla venia dignus, neque ſui defendendi locum habeat, nec reſtitutionis futuræ ſpem expectet.

ΒΑΛΣ. Παντὶ καταδικαζομένῳ κ) ἀδικεῖδαι οἰομένῳ, ἢ τῆς ἐκκλήτυ ἐδόθη βοήθεια. φησὶ γοῦν ὁ κανών, ὡς εἰ κ) ἐνεδόθη τῦτο τοῖς Ἐπισκόποις, ὡσαύτως κ) τοῖς κληρικοῖς, ἀλλ' ὐκ ἐξεχωρήθη κ) τὰς βασιλικὰς ἀκοὰς χάριν τέτυ ὀχλῆν. εἴ τις οὖν, καταλιπὼν ὃ ϖροσελθεῖν μείζονι συνόδῳ κ) γυμνάσαι τὰς δικαίας δικαιολογίας κ) λόγον ἐκκλήτυ, ὀχλήσ βασιλέα ϖερὶ τέτυ, ὃ μόνον ὐκ ὠφεληθήσε), ἀλλ' ὡς μηδεμιᾶς συγνώμης ἀξιύμεν Θ., ϖᾶσ' δύραν οἰκείας δικαιολογίας ἑαυτῷ ϕπζυγώσει, κ) σεδὲ ἐλπίδα ἕξ ἀποκαταστάσεως. εἴποι δέ τις, ὡς τῷ κανόν Θ. λέγον Θ. μὴ ϖροσέρχεδ ϕ καθαιρεθέντα βασιλεῖ, ἀλλὰ μείζονι συνόδῳ, ὁμῶς καθαιρεθεὶς ὑϖὸ ϑ Ἐφέσυ τυχὸν ἢ τῆ Θεσσαλονίκης τῷ οἰκυμενικῷ ϖατριάρχῃ ἀναγκαδήσεται· ὁ ϑ ὑϖὸ ϖατριάρχου καταδικαδεὶς, μὴ ἔχων ὅπου ϖροσφύγῃ, τῷ βασιλεῖ ϖροσερχόμεν Θ. κολαδήσε) ἢ οὔ; Λύσις. τινὲς μὲν εἶπον, κ) εἰς πὰς ἀποφάσεις τέτων χώραν ἔχειν τὰ τῆ κανόν Θ. ἄνδυ τῦ οἰκυμενικῦ, ϕ ϑ τῶν τῆ Ἱεροσολύμων ἀπόφασιν ἀνακρίνεδαι ϖρὸς τῆ Ἀντιοχείας, κ) τῶν τῆ Ἀντιοχείας ϖρὸς τῆ Ἀλεξανδρείας, κ) ἐφεξῆς κ) τῶν μείζονα τάξιν ἑκάστυ αὐτῶν. ἐμοὶ ϑ δοκ ϕ κρύονα ἐκφωνηθῆναι ϕ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων, κ) τῶν μητροπολιτῶν, οὐ μὴν κ) τῶν ϖατριαρχῶν. αἱ γοῦν ὑϖὸ τέτων ἐκκλήτῳ ὐκ ὑϖόκεινται. διὸ κ) ὁ ϖροσελθὼν βασιλεῖ χάριν τῆ ἀνακριθῆναι κατ' ἔκκλητον ἀπόφασιν τέτων, ϖυνθήσε) κ) ϕ παρόντα κρύονα. φησὶ γοῦν ἡ ρλζ'. Ἰυστινιάνυ Θ. νεαρὰ, ἣ κεῖται ἐν βιβλίῳ τρίτῳ τ βασιλικῶν πτ. α'. κεφ. μέ'. εἴ τινες ϑ ὁσιώτατοι Ἐπίσκοποι τῆς αὐτῆς συνόδυ ἀμφισβήτησίν τινα ϖρὸς ἀλλήλυς ἔχοιεν, εἴτε ὑϕ' ἐκκλησιαστικῦ δικαίυ, εἴτε ὑϕ' ἄλλων τινῶν ϖραγμάτων, ϖρότερον ὁ μητροπολίτης αὐτῶν μὲν' ἑτέρων δύο ἐκ τῆς αὐτῆς συνόδυ Ἐπισκόπων ϑ ϖρᾶγμα κρινέτω, κ) εἰ μὴ ἐμμένῃ ἑκάτερον μέρος τοῖς κεκριμένοις, τότε καλῦται ὁ μακαριώτα Θ. ϖατριάρχης ἐκείνης τ δίκης μεταξὺ αὐτῶν ἀκροασάμεν κ) κρῖναι ὁρίζέτω ἅ τινα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι κ) τοῖς νόμοις συνᾴδυσιν, σθένος μέρης κ) τ ψήφυ αὐτῶν ἀνατλέγειν δυναμένυ. ὅτι ϑ πολλάκις ἐγρακταίδη, εἰ χρὴ ἐκκλήτῳ ὑποκεῖδαι τόϖον ποῦ τῆ Κωνσταντινυπόλεως,

Canon XII.

Si quis Presbyter vel Diaconus à proprio Epiſcopo, vel Epiſcopus à Synodo depoſitus, auſus fuerit Imp. auribus moleſtiam exhibere, cum oporteat ad majorem Synodum converti, & jus, quod ſe habere, putat, ad plures Epiſcopos referre, eorumque examinationem & judicium ſuſcipere: Si itaque his contemptis Imp. moleſtus fuerit, is nulla venia dignus, neque ſui defendendi locum habeat, nec reſtitutionis futuræ ſpem expectet.

Bals. Cuivis condemnato, qui ſe injuria affectum putet, appellationis auxilium datum eſt. Dicit ergo Canon, quod etſi hoc Epiſcopis datum eſt, ſimiliter & Clericis; non tamen eis permiſſum eſt, aures regias de ea re obtundere. Si quis ergo, relicto ad majorem Synodum aditu, prætermiſſiſque juris ſui coram ea allegationibus per appellationem, de ea re Imperatori moleſtus fuerit, non ſolùm non juvabitur; ſed perinde ac nulla venia dignus, omnem ſui juris proponendi januam ſibi occludet, & nec ſpem quidem reſtitutionis habebit. Dixerit autem quiſpiam; cùm Canon dicat depoſitos non debere ad Imp. accedere, ſed ad majorem Synodum; ut is, qui fortè ab Epheſino vel Theſſalonicenſi depoſitus eſt, ad Patriarcham univerſalem rectè accedere cogetur: qui vero à Patriarcha condemnatus eſt, cum non habeat quo confugiat, ad Imp. accedens punietur, an non? Solutio. Nonnulli dicebant, in eorum quoque ſententias locum habere ea, quæ à Canone dicuntur, excepto univerſali, quoniam Hieroſolymitani ſententia ab Antiocheno dijudicetur, & Antiocheni ab Alexandrino, & ſic deinceps ſecundum majorem uniuſcujuſque ordinem. Mihi autem videtur Canon eſſe editus propter ſententias aliorum Epiſcoporum & Metropolitanorum, non etiam Patriarcharum. Eorum enim ſententiæ appellationi non ſubjiciuntur. Et ideo, qui Imp. adierit, ut de eorum ſententia per appellationem quæratur, ut vult hic præſens Canon, punietur. Dicit enim cxxxvii. Juſtiniani novella, quæ in iii. lib. Baſilic tit. i. cap. xlv. ſita eſt ſic expreſsè; Si qui autem ſanctiſſimi hujus Synodi Epiſcopi aliquam inter ſeſe controverſiam habeant, ſive de jure eccleſiaſtico, ſive pro aliquibus aliis rebus; priùs eorum Metropolitanus cum aliis duobus ejuſdem Synodi Epiſcopis rem judicet, & niſi utraque pars ſtet iis quæ judicata fuerint, tunc beatiſſimus Patriarcha illius diœceſis inter eos audiat, & illa definiat, quæ eccleſiaſticis Canonibus & legibus conveniunt, nulla parte ejus ſententiæ contradicere valente. Quia autem ſæpe tractatum eſt, an oportet Conſtantinopol.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

sententiam esse appellationi subjectam; visum est oportere, quod mihi videtur, de eo dicere, & ea quoque quæ de ea re ab aliis dicuntur. Dicunt nonnulli, quòd quoniam sententiam Præfecti Prætorio, & sententiam ejus, qui bis fuit præfectus urbis, leges apertè statuunt apellationi non subjici; Patriarchalem autem sententiam eo privilegio dignam non judicavêre: quemadmodum à multis & quibuslibet Judicibus, ita etiam ab eo provocabitur. Ad sui autem dicti confirmationem utuntur & iii. Justiniani novella, in iii. libro Basil. tit. ii. sita, quæ decernit Patriarcham Imperatori rationem reddere, si Clericum ultra numerum ordinârit. Alii Patriarchalis magnitudinis eminentiam veluti venerantes, dicunt nec omnino à Patriarchali sententia penitus excludendam esse appellationem, nec omnino concedendam. Sed si partes quidem, quæ in judicio contendunt, sunt vel Clericorum vel Monachorum ordinis, prolata adversus aliquem eorum sententia, non rursus examinabitur: si vero altera pars vel utraque sint Laici ordinis, citra ullam controversiam appellabitur. Alii vero dicunt causam esse appellationis genetricem. Causa enim Ecclesiastica non parit, inquiunt, fœtum appellatorium: pecuniaria autem parit appellationem, tanquam viperinam quandam abortionem parentis viscera lacerantem. Alii iis, qui hæc dicunt, os occludentes, censent Patriarchalem sententiam tunc solum appellationi subjici, quando mandato Imp. præsidet Patriarcha cum aliis conjudicibus, vel cum sua Synodo. Mihi autem videtur, quòd quoniam leges, antequam Ecclesiasticus status constitueretur, conscriptæ sunt, & complures eorum à Græcis, rectè nullam Patriarcharum mentionem fecêre. Si quis autem dicat etiam ab orthodoxis Impp. factam fuisse novellam postquam sedes Patriarchales honore affectæ sint; primum quidem audiet, quòd orthodoxo Imp. nunquam in mentem venit, futurum ut quis hoc auderet, & diceret, quod à tanta auctoritate prædito támque honorato judicatum sit esse rursus in judicium revocandum. Deinde & Justiniani novellam, in præsentis Canonis interpretatione positam, qua cavetur ne quis Patriarchali sententiæ contradicat, sufficere ad os eis penitus occludendum: ab eo autem de iis, quæ ab illo factæ sunt supernumerariis ordinationibus, rationem exigi, non introducit ejus judiciorum de integro examinationem. Illud enim est factum proprium: hoc verò, sedis privilegium. Quoniam igitur statutum est, nullum per alium injuria afficiendum, ipse quidem ab Imp. qui Ecclesiæ habet potestatis scientiam, judicabitur, fortè ut sacrilegus vel malè de fide sentiens, vel alicujus alius criminis reus. Hoc enim nos judicialiter actum esse vidimus diversis temporibus, ejus autem judicium in disceptationem non revocari, nec de eo ratio postulari debet propter sedis excellentiam. Quia vero adversus hanc novellam quidam perversam linguam immitemq; exacuunt, & dicunt, tunc non posse Patriarchæ judicio contradici, quando Patriarcha audit per appellationem Antistitis sententiam, eo quod nolit novella causam in duobus judiciis agitatam ad tertium deduci; non autem quando primo loco judicat, & maximè Laicos: dico, me posse quidem multa ad hæc dicere, & ostendere ipsos non rectè dicere. Quia autem iv. can. Sardicens. Syn. decernit licere ei, qui est condemnatus, bis appellare, & ultimum judicium fieri à Papa Romano: non sinit hoc eis procedere. Alia quidem prætermitto; hoc autem dico, quod quoniam sancti Constantini decretum ad Papam Silvestrum factum, à nobis in i. cap. viii. tit. præsentis operis interpretatione situm statuit, Papam habere omnia jura Imper. secunda autem universalis Synodus & iv. dederunt Patriarchæ Constantinopolitano privilegia Papæ, & statuerunt, ut, quemadmodum & ille, in omnibus honoretur: necessariò in ejus sententiam appellatio non cadit; quemadmo-

A ἔδοξέ μοι ἀναγκαῖον, εἰπεῖν ὅ δικῶν μοι χάριν τούτου, καὶ τὰ ὑπό τινων δικαιολογήματα. λέγουσί τινες, ὡς ἐπεὶ τὴν μὲν ἀπόφασιν τὴν ἐπάρχου, τὴν θεσπιτωρείων καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δὶς γενομένου ἐπάρχου τῆς πόλεως, οἱ νόμοι ῥητῶς διορίζονται μὴ ὑποκεῖσθαι ἐκκλήτῳ, πατριαρχικὴν δὲ ἀπόφασιν τοιαύτην θεσπίζομεν ῥητῶς οὐκ ἀξιοῦσθαι· καὶ πολλὰς καὶ τυχόντων δικαστῶν ψήφους, καὶ αὐτὴν ἐκκλητοδυνάστευτον. θεὸς ὑπονοήσειεν τῷ λόγῳ αὐτοῦ δεῦρο καὶ τῇ τελευταίᾳ Ἰουστινιανείῳ νεαρᾷ, τῇ κεφαλαίῳ ἐν βίβλῳ τρίτῳ τῆς βασιλικῆς πόλεως β'. καὶ διορίζομένῃ οὐδαμοῦ θεσπίσεως τοῦ βασιλέως τὸν πατριάρχην ὑπεύθυνον κλήρικον. ἄλλοι δὲ παλαιαρχικῆς μεγαλειότητος τὸν ὑποκριτὴν ὡσανεὶ σεβαζόμενοι, φασὶ, μήτε πάντως ἀποκλειστέον καὶ τὴν πατριαρχικὴν ἀποφάσεως τὸ ἔκκλητον, μήτε πάντῃ ἐνδοτέον. Ἀλλ' εἰ μὲν τὰ μέρη τὰ δικαζόμενα τῆς τῶν ἱερωμένων ἢ καὶ μοναχῶν εἰσι τύχης, ἡ κατά τινων τούτων ὀφείλουσα ἀπόφασις οὐκ ἀνακριθήσεται· εἰ δὲ θατέρου τῶν μερῶν ἢ καὶ ἀμφοῖν ὄν μέρα τοιούτου λαϊκοῦ, ἀμφίλογος ἐκκλητοδυνάστευτος. ἕτεροι δὲ ὑποθέσεως τὴν ποιότητα λέγουσι γλυκήτερον εἶναι τὸ ἐκκλησίας. ἡ μὲν γὰρ ἐκκλησιαστικὴ ζήτησις οὐκ ὠδίνει, φασὶ, παιδίον ἐκκλητόδυνον· ἡ δὲ χρηματικὴ κυίσκει τὸ ἔκκλητον, ὡς ἐχθρὸναῖον ἄμβλωμα τὴν τελεύσης προεστῶσαν τὰ ἔγκατα. ἄλλοι τοὺς ταῦτα λέγοντας βουλόμενοι, ἀξιοῦσι τότε καὶ μόνον ὑποκεῖσθαι ἐκκλήτῳ τῷ πατριαρχικῷ ἀπόφασιν, ὅτε κατὰ βασιλικὸν ὁρισμὸν προκάθηται δικάζων ὁ πατριάρχης μετὰ συνδικαστῶν, ἢ καὶ μετὰ τὴν οἰκείας συνόδου. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἐπεὶ οἱ νόμοι περὶ τῆς καταστάσεως τῷ ἐκκλησιαστικῷ πάσῃ συνεγράφησαν, καὶ οἱ πλείους τούτων ἦσαν Ἑλλήνων, καλῶς οὐκ ἐμνήσθησαν πατριαρχῶν. εἰ δέ τις ἐρεῖ καὶ ἦσάν βασιλέων ὀρθοδόξων γνήσιαι νεαραὶ μετὰ τὴν μυθώδη τὰς πατριαρχικὰς θεσμούς, ἀκούσεται φαῦλον μὲν, ὡς οὐδὲ εἰς ἐνθύμησιν ἦλθεν ὀρθοδόξῳ βασιλεῖ τοιοῦτόν τι πολυμυθίας ποτὲ ἦσαι πρός, καὶ εἰπεῖν τῷ κρίσιν τῆς τοσαύτης πεπαιδευμένης μεγαλειότητι ἀνακρίνεσθαι. εἶτα ἵνα καὶ τῷ καταστρωθείσῃ νεαρᾷ τοῦ Ἰουστινιανοῦ εἰς τὸν ἅγιον κανόνα ἑρμηνείαν, καὶ διορίζομένῳ μηδένα ἀνυπεύθυνον κρίσεως πατριαρχικῆς ψήφου, ἀρχεῖν εἰς παιδείαν τούτων θεσπισμόν· ὃ ἵνα λογοφορεῖσθαι τοῦτον χάριν τοῦ ἀπὸ ἀπείρων γενομένων ὑπαριθμίων χειροτονιῶν, οὐκ εἰσάγει καὶ τὴν κρίσεων τούτου ἀνάκρισιν. ὃ μὲν γὰρ φάκτον οἰκεῖόν ἐστι· ὃ δὲ, τοῦ θεσμοῦ θεσμόν. ὅπου οὖν νενόμισται; μηδένα δὶς ἐπὶρ ἀδικεῖσθαι, ἀλλὰ μὲν ἀπὸ τῆς διαπαιδαγωγίας τῆς ἐκκλησίας τοῦ βασιλεῖ κριθήσεται, ὡς ἱεροσυλῶν τυχὸν ἢ ἑτεροδόξους, ἢ ὡς ἕτερόν τι ἡμαρτηκώς. εἴδομεν γὰρ τοῦτο καὶ πραγματικῶς γενόμενος μετὰ διαφόρους καιρούς. ὃ δὲ δικαστήριον αὐτοῦ ἀλογοφόρητον ἔσται ἀπὸ τοῦ τοῦ θρόνου ὑποκεῖσθαι. ἐπεὶ δέ τινες καὶ κατὰ τῆς τοιαύτης νεαρᾶς ὁπλίζουσι γλῶτταν σκολίαν καὶ ἀπίθανον, καὶ λέγουσι τότε μὴ δύνασθαι τὸν ἀπὸ πατριάρχου δικασάμενον ἀνυπεύθυνον, ὅτι κατ' ἔκκλητον ὁ πατριάρχης ἀκροᾶται τῆς ἱεραπικῆς ἀποφάσεως, ἀφ' ὃ μὴ ἐθέλειν τοῦ νεαρὰν τοῦ εἰς δύο δικαστήρια ζητηθεῖσθαι ὑποθέσεων, καὶ εἰς τρίτον εἰσάγεσθαι, οὐ μοῦ ὅπου πρωτοτύπως δικάζῃ καὶ μάλιστα λαϊκούς· λέγω, ὅτι εἶχον μοῦ πρὸς τοῦτο πολλὰ εἰπεῖν, καὶ ἀφεῖσαι αὐτοὺς μὴ καλῶς λέγειν. ὅτι ὁ δ'. κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου διορίζεται ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν καταδικασθέντα δὶς ἐκκαλεῖσθαι, καὶ τοῦ πλείστους κρίσιν γίνεσθαι ἀφ' ἑνὸς Πάπα τῆς Ῥώμης, οὐ συγχωρεῖ τούτοις τοιαῦτα προβιβάζειν. τὰ μοῦ ἄλλα παρίημι, λέγω δὲ, ὅτι ἐπεὶ ὁ μοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου θεσπισμα ὃ πρὸς τὸν ἅγιον Σίλβεστρον γενόμενος, καταστρωθὲν ἀφ' ἡμῶν εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ προτου κεφ. τοῦ ιη'. τίτλου τοῦ πρόχειρος συνταγματικοῦ, διορίζεται ἔχειν τὸ Πάπαν πάντα τὰ βασιλικὰ δίκαια· ἡ δὲ δευτέρα οἰκουμενικὴ συνόδος καὶ ἡ τετάρτη δεδώκασι τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως τὰ πρεσβεῖα τοῦ Πάπα, καὶ ὥριζε κατ' ἐκείνον ὅτι πᾶσιν τιμᾶσθαι· ὅτε ἀναίτιος ἐκκλήτῳ ὑποπέσῃ ἡ τούτου ἀπόφασις, ὥσπερ οὐδὲ ἡ βασιλικῇ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

σιλικὴ ἀπόφασις ἀνακρίνεται. διὰ γὰρ τοῦτο, ὡς ἔοικε, καὶ τὰ συνοδικὰ σημειώματα κατὰ τὰ προνόμια τῶν βασιλικῶν σημειωμάτων ἀπολύονται. τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, πάντως ἀπρακτοῦσι καὶ τὰ λοιπὰ δικαιολογήματα. κἂν γὰρ ἱερατικούς τινας δικάσῃ ὁ πατριάρχης, κἂν λαϊκοὺς, κἂν λαϊκὸν μετὰ ἱερομένου, κἂν διὰ βασιλικῆς προστάξεως, κἂν οἰκείῳ δικαίῳ, κἂν μετὰ συνδικαστοῦ, κἂν μόνος, πάσης ἀνακρίσεως ἔσται ἐπέκεινα· καὶ ὁ τολμήσας ἐκκαλέσασθαι εἰς βασιλέα χάριν τοῦ ἀνακριθῆναι τὴν ἀπόφασιν τὴν πατριαρχικὴν, ὑπόδικος ἔσται τῷ πρόντι κανόνι. εἰ γὰρ οὐκ ἐφεῖται βασιλεῖ ὀχλεῖν χάριν τοῦ ἀνακριθῆναι τὴν τοῦ δεῖνος μητροπολίτου ἀπόφασιν. πολλῷ πλέον οὐκ ἐκχωρηθήσεται πατριαρχικὴν διάγνωσιν παρὰ βασιλεῖ γενέσθαι εἰσαγώγεμον.

ΖΩΝΑΡ. Εἴρηται ἀνωτέρω, πῶς ἢ Επίσκοπος ὑπὸ συνόδου καθαιρεθεὶς, ἢ κληρικὸς ὑπὸ τοῦ ἰδίου Επισκόπου, δύναται ζητεῖν δοκιμασθῆναι τὴν ψῆφον τὴν κατ' αὐτοὺς, εἰ δοκεῖ ἀδικεῖσθαι· ἐνταῦθα δὲ ἀπαγορεύει τοῖς καθαιρουμένοις ὁ κανὼν προσιέναι βασιλεῖ, καὶ ἐνοχλεῖν αὐτῷ, καὶ ζητεῖν τὴν κατ' αὐτοῦ ἐξετασθῆναι ἀπόφασιν, καὶ ὅπερ τοῦτο ποιήσαντι, μήτε χώραν ἀπολογίας δίδοσθαι κελεύει, μήτε ἐλπίζειν, ὡς ἀποκαταστήσεται.

ΑΡΙΣΤ. Ο καθηρημένος, εἰ ἐνοχλοίη τῷ βασιλεῖ, αἰτείτω σύνοδον μείζονα, καὶ ἐκεῖθεν δόξαν στεργέτω· εἰ δὲ καὶ αὖθις ἀποδυσωπτοίη, μὴ ἐχέτω ἀποκατάστασιν.

Τὸν καθαιρεθέντα ὑπὸ συνόδου, καὶ οἰόμενον ἀδικεῖσθαι, ὁ κανὼν οὐ κωλύει μείζονα σύνοδον ἐπικαλεῖσθαι, καὶ παρ' αὐτῇ γυμνάζειν ἃ νομίζει δίκαια ἔχειν, εἰς ἀνατροπὴν τῆς κατ' αὐτοῦ ἐξενεγθείσης ψήφου. ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ἐπιτρέπει αὐτοῦ ποιεῖν αὐτόν. ὃς δὲ μὴ θέλοντα προσελθεῖν συνόδῳ, καὶ παρ' αὐτῇ τὰ οἰκεῖα προθεῖναι δίκαια, ἀλλὰ τὰς βασιλικὰς ἀκοὰς παρενοχλεῖν πειρώμενον εἰς ἐκδίκησιν, συγγνώμης τινὸς οὐκ ἀξιοῖ, οὐδὲ χώραν ἀπολογίας αὐτῷ δίδωσι, καὶ ἐλπίδα προσδοκᾶν μελλούσης ἀποκαταστάσεως.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Μηδένα Επίσκοπον τολμᾶν ἀφ' ἑτέρας ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν μεταβαίνειν, καὶ χειροτονεῖν ἐν ἐκκλησίαις τινὰς εἰς προαγωγὴν λειτουργίας, μηδὲ εἰ συνεπάγοιτο ἑαυτῷ ἑτέρους, εἰ μὴ παρακληθεὶς ἀφίκοιτο διὰ γραμμάτων τοῦτε μητροπολίτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Επισκόπων, ὧν εἰς τὴν χώραν παρέρχεται. εἰ δὲ μηδενὸς καλοῦντος ἀπέλθοι ἀτάκτως ἐπὶ χειροθεσίᾳ τινῶν, καὶ καταστάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων μὴ προσηκόντων αὐτῷ, ἄκυρα μὲν τὰ ὑπ' αὐτοῦ πεπραγμένα τυγχάνειν· καὶ αὐτὸν δὲ ὑπέχειν τῆς ἀταξίας αὐτοῦ καὶ τῆς παρὰ λόγου ἐπιχειρήσεως τὴν προσήκουσαν δίκην, καθηρημένον ἐντεῦθεν ἤδη ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι κανόνι διειλημένων ἱκανῶς διελάβομεν ἐν τῷ λε'. ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ ἐν ἑτέροις. καὶ ἀνάγνωθι τὰ ἐν ἐκείνοις γραφέντα. ζήτει καὶ τῆς παρούσης συνόδου καν. κβ'.

ΖΩΝΑΡ. Σκανδάλων καὶ ταραχῶν αἴτιον, ὃ ἀπιέναι Επίσκοπον εἰς ἐπαρχίαν ἑτέραν, καὶ χειροτονίας ποιεῖν ἄνευ γνώμης τοῦ Επισκόπου τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης. διὸ καὶ κωλύει τοῦτο ὁ κανὼν, καὶ τὸν τοῦτο ποιήσαντα καθαιρέσει καταδικάζει. ταῦτα δὲ κεκανόνισται καὶ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ἐν λε'. κανόνι, τὰ αὐτὰ δὲ ὁρίζει καὶ ὁ κβ'. κανὼν τῆς συνόδου ταύτης.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μηδενὸς ἀξιοῦντος Επίσκοπος εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν ἀπίοι, καὶ χειροτονοίη, καὶ διοικοίη πράγματα, αὐτά τε ἄκυρα μενέτω, κἀκεῖνος καθαιρείσθω.

Πολλοὺς κανόνας εὑρήσεις τοῦτο κωλύοντας, ὃ μεταβαίνειν Επίσκοπον ἀπὸ τῆς ἰδίας ἐπαρχίας εἰς ἀλλοτρίαν, καὶ χειροτονεῖν ἐν αὐτῇ, ἢ ἕτερόν τι ἐπισκοπικὸν ἐνεργεῖν· εἰ μήπου προσκληθῇ τις, καὶ ἀξιωθῇ παρὰ τοῦ κατὰ χώραν Επισκόπου τοιοῦτόν τι ποιῆσαι. τὸν δ' οἴκοθεν εἰς ἐπαρχίαν ἑτέραν παραγενόμενον, καὶ ἢ

A dum nec de Imp. sententia quæritur. Propterea enim, ut est consentaneum, & synodalia edicta instar privilegiorum regalium edictorum emittuntur. Cùm hoc autem ita se habeat, reliquæ quoque eorum cessant allegationes. Nam sive Clericos sive Laicos judicaverit Patriarcha, sive Laicum cum Clerico, sive jussu Imperatorio, sive jure proprio, sive cum conjudice, sive solus, erit quacunque examinatione & judicatione superior: & qui ausus fuerit ad Imp. appellare, ut de Patriarchæ sententia rursus judicetur, erit præsenti Canoni obnoxius. Si enim non permittitur Imp. molestia afficere, pro rursus revocanda in judicium alicujus Metropolitani sententia: multo magis non permittetur Patriarchalem sententiam ad Imperatorem introduci.

ZONAR. Episcopo, quem Synodus, vel Clerico, quem Episcopus deposuerit, quo pacto de sententia suæ damnationis, si injustam esse asserat, examinanda agere liceat, jam antea explicavimus: hoc vero loco eos, qui depositione mulctati sunt, Imperatorem adire, eique molestos esse, ac ad eum damnationis suæ cognitionem deferre, Canon vetat; quique id fecerit, nec audiri amplius in judicio, & omni in posterum restitutionis spe carere jubet.

C ARIST. *Depositus, si Imperatori molestiam exhibuerit majorem petat Synodum, ejusque decreto acquiescat. Si vero & rursum ægrè tulerit, restitutionem ne assequatur.*

Eum qui à Synodo deponitur, sibique videtur injuriâ affectus, Canon hic majorem provocare Synodum non prohibet, & apud eam proferre quæ justa esse arbitratur, ad sententiæ contra se latæ eversionem. Imo potius ei hoc permittit facere. Eum autem qui non vult Synodum adire, & apud eam jura sua proponere, sed Imperatorias obturbare aures in ultionem molitur, nullâ dignatur veniâ, nec apologiæ locum ei concedit, nec futuræ restitutionis spem expectare.

CANON XIII.

Nullus Episcopus audeat ab una provincia in aliam transire, & ad ministerii promotionem aliquos Ecclesiis ordinare, nec si alios unà secum inducat, nisi venerit literis accersitus Metropolitani, & Episcoporum qui sunt cum ipso, in quorum regionem accedit. Si autem nullo vocante, ad aliquorum ordinationem & Ecclesiasticarum rerum ad se non pertinentium constitutionem, inordinate insolenterque processerit, sint quidem irrita quæ ab ipso geruntur: ipse autem suæ insolentiæ & præter rationem factæ aggressionis debitas det pœnas, à sancta scilicet Synodo exinde depositus.

BALS. De iis, quæ in præsenti Canone tractata sunt, in xxxv. Canone Apostolico satis tractavimus, & alibi. Et lege ea, quæ illic scripta sunt. Quære & præsentis Synodi Can. xxii.

ZONAR. Si quis Episcopus alterius provinciam ingrediatur, ibique eo inconsulto ordines conferat, offensiones ac tumultus ex ea re existere facile est. Quare tum id fieri can. vetat, tum qui fecerit, depositione damnatum esse decernit. Eadem vero, & Apostolorum xxxv. & hujus quoque Syn. vigesimosecundo Canone, constituta sunt.

ARIST. *Si, nemine rogante, Episcopus in aliam se contulerit provinciam, & ordinaverit, resque administraverit, & irritæ maneant, & iste deponatur.*

Multos Canones invenies hoc prohibentes, nimirum Episcopum è suâ provinciâ ad alienam transilire, & in eâ ordinare, aut aliud aliquod munus Episcopale obire. Nisi forsitan vocetur aliquis & à regionis Episcopo dignus habeatur, qui tale aliquid faciat. At qui suâ sponte in alteram

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

teram provinciam proficiscitur, & vel manuum impositiones facit, vel negotiorum Ecclesiasticorum constitutiones ad ipsum non pertinentium, & irrita manere quæ ab isto facta sunt, & ipsum deponi jubent.

A χειροθεσίας ποιούμενον, ἢ καταστάσεις ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, μὴ προσηκόντων αὐτῷ, σὺν τῷ, ἄκυρα μένειν τὰ ὑπ' αὐτοῦ πραττόμενα, καὶ καθαιρεῖσθαι προστάττουσι.

Canon XIV.

Si quis Episcopus ob aliqua crimina judicetur, deinde contingat Episcopos Provinciæ de eo dissentire; illis quidem eum, de quo fertur sententia, innocentem pronunciantibus; his vero, reum: pro tota componenda controversia, visum est sanctæ Synodo, ut metropolitanus Episcopus ex propinqua provincia alios evocet judices, qui controversiam dirimant, cum provincialibus, quod probatum fuerit, confirmando.

B

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Εἴ τις Επίσκοπος ἐπί τισιν ἐγκλήμασι κρίνοιτο, ἔπειτα συμβαίη παρὰ αὐτοῦ διαφωνεῖν τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Επισκόπους, τῶν μὲν ἀθῶον καὶ κρινόμενον ἀποφαινόντων, τῶν δὲ ἔνοχον· ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς πάσης ἀμφισβητήσεως, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ τῆς μητροπόλεως Επίσκοπον ἀπὸ τῆς πλησιοχώρου ἐπαρχίας μετακαλεῖσθαι ἑτέρους τινὰς τοὺς ἐπικρινοῦντας, καὶ τὴν ἀμφισβήτησιν διαλύσαντας, τοῦ βεβαιῶσαι σὺν τοῖς τῆς ἐπαρχίας ὃ παρισταμένον.

Bals. Episcopum, qui ab Episcopis provincialibus judicatur, & ab aliquibus quidem absolvitur, ab aliis verò condemnatur, non aliàs condemnari vel absolvi statuit Synodus, nisi Synodi Metropolitanus propinquos Episcopos accersiverit, qui id quod quæritur judicare, & sententiam confirmare debent. Ne dicas ergo xii. Canonem huic canoni adversari, dicentem; dubiam sententiam à majori Synodo rursus judicari, & non ab eo, qui primò judicavit, cum finitimis Episcopis examinari. Illic enim fuerat prolata sententia, nec potest amplius judicare qui illam semel protulit; & propterea illius sententia, ut dubia appellationi subjicitur: hic autem non est prolata sententia. Et Canon Metropolitanum admonet finitimos Episcopos accersere ut tollatur dissentio, & sic omnis condemnati suspicio & tergiversatio resecetur, sed si hoc quoque facto, condemnatus sibi factam injuriam esse putet, rectè appellaverit, ut xii. Canone continetur, & iv. Sardic. Syn. Lege & ejusdem Syn. Can. iii. & v. Si autem apud Patriarcham litigaverit, præsens Canon & sequens locum habebit.

C

ΒΑΛΣ. Τὸν ὑπὸ ἐπαρχεωτῶν Επισκόπων κρινόμενον Επίσκοπον, καὶ παρά τινων μὲν ἀθωούμενον, παρά τινων δὲ καταδικαζόμενον, μὴ ἄλλως κατακρίνεσθαι ἢ δικαιοῦσθαι ὥρισεν ἡ σύνοδος, εἰ μὴ μετακαλέσηται ὁ τῆς συνόδου μητροπολίτης πλησιοχώρους Επισκόπους, ἐπικρῖναι ὀφείλοντας ὃ ζητούμενον, καὶ βεβαιῶσαι τὴν ψῆφον. μὴ εἴπῃς γοῦν ἐναντιοῦσθαι τῷ κανόνι τούτῳ τὴν ιβ'. κανόνα, τὴν λέγοντα, τὴν ἀμφίβολον ψῆφον ἀνακρίνεσθαι παρὰ μείζονος συνόδου, καὶ μὴ δοκιμάζεσθαι παρὰ τῶν πρώτως κρίνοντος μετὰ πλησιοχώρων Επισκόπων. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἔφθασε γενέσθαι ἡ ἀπόφασις, καὶ οὐκέτι δύναται δικάζειν ὁ ἅπαξ ἀποφηνάμενος, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψῆφος ἐκείνου, ὡς ἀμφίβολος, ἐκκλήτῳ ὑποκείται· ἐνταῦθα δὲ οὐ γέγονεν ἀπόφασις. καὶ ὑποτίθησιν ὁ κανὼν τῷ μητροπολίτῃ μετακαλεῖσθαι καὶ πλησιοχώρους Επισκόπους, ἐφ' ᾧ τὴν διαφωνίαν λυθῆναι, καὶ οὕτω πᾶσθαι περιαιρεθῆναι τὴν τοῦ καταδικαζομένου ὑποψίαν καὶ πρόφασιν· πλὴν καὶ τούτου γινομένου, ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς νομίζῃ ἀδικεῖσθαι, καλῶς ἐκκαλέσηται, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ιβ'. κανόνος καὶ τοῦ δ'. κανόνος τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου. ἀνάγνωθι καὶ τῆς αὐτῆς γ'. καὶ ε'. κανόνα· εἰ δὲ παρὰ τῷ πατριάρχῃ ἐδικάσατο, τὰ τοῦ παρόντος κανόνος καὶ τοῦ ἐφεξῆς ἕξουσι χώραν.

D

Zonar. Quandocunque aliquis ab omnibus provinciæ Episcopis unanimi consensu damnatus fuerit, damnationem in dubium revocare, ut hujus Synodi can. iv. constitutum est, nequaquam licebit. At si non omnes Episcopi idem sentiant, sed alii quidem damnari reum, alii contra fieri oportere contendant; tunc à Metropolitano ejus provinciæ à vicina provincia alii Episcopi evocari, eorumque suffragiis ad alteram partium adjunctis dissentientium inter se Episcoporum controversiæ componi, debent. Lege Sardicensis quoque Synodi Canonem tertium & quintum.

E

ΖΩΝΑΡ. Ὅτε μὲν ὑπὸ πάντων τῶν τῆς ἐπαρχίας Επισκόπων συμφώνως καταδικάζοιτο ὁ κρινόμενος, οὐκ ἔξεστιν αὐτῶν τὴν ψῆφον αἰτιᾶσθαι, κατὰ τοῦ δ'. κανόνα τῆς παρούσης συνόδου. ὅτε δὲ διαφωνοῦσιν οἱ Επίσκοποι, καὶ οἱ μὲν καταδικάζουσιν αὐτὸν, οἱ δὲ ἀντιλέγουσι, τότε χρὴ τοῦ μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἀπὸ τῆς πλησιαζούσης ἐπαρχίας μετακαλεῖσθαι Επισκόπους ἑτέρους, ὥστε παρ' ἐκείνων λυθῆναι τὴν διαφωνίαν τῶν Επισκόπων, προστεθέντων ἑνὶ μέρει τῶν ἐναντιουμένων ἀλλήλοις. ἀναγνωστέον δὲ καὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου τοῦ γ'. καὶ ε'. κανόνα.

Arist. *Si Episcopo accusato, provinciæ Episcopi inter se discrepent, ad controversiam certò dirimendam, alii è vicinis sunt advocandi.*

Unusquisque Episcopus criminibus accusatus à propriâ Synodo judicari debet, si autem provinciæ Episcopi dissentiant, illi quidem insontem judicatum, alii reum dicentes, à vicinâ provinciâ potest Metropolitanus alios evocare Episcopos ut controversiam ab Episcopis agitatam solvant.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ Επισκόπου κρινομένου, οἱ τῆς ἐπαρχίας Επίσκοποι διαφέροιντο· μετακλητέον ἀπὸ τῶν πέλας ἑτέρους, εἰς ἀναμφίβολον λύσιν τοῦ ἀμφισβητήματος.

Εκαστος τῶν Επισκόπων κατηγορούμενος ἐπ' ἐγκλήμασι, παρὰ τῇ ἰδίᾳ συνόδῳ ὀφείλει κρίνεσθαι. εἰ δὲ οἱ τῆς ἐπαρχίας Επίσκοποι διαφωνοῦσιν· οἱ μὲν ἀθῶον τὸν κρινόμενον λέγοντες, οἱ δὲ ὑπεύθυνον· ἀπὸ τῆς πλησιοχώρου ἐπαρχίας δύναται ὁ μητροπολίτης ἑτέρους Επισκόπους μετακαλεῖσθαι· ἵνα τὴν ὑποῦσαν μέσον τῶν Επισκόπων ἀμφιβολίαν λύσωσι.

Canon XV.

Si quis Episcopus aliquorum criminum accusatus, fuerit ab omnibus provinciæ Episcopis condemnatus, & omnes unam consentientem adversus eum sententiam tulerint: is ne amplius ab aliis judicetur; sed provinciæ Episcoporum firma maneat sententia.

F

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Εἴ τις Επίσκοπος ἐπί τισιν ἐγκλήμασιν κατηγορηθεὶς, κριθείη ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Επισκόπων, πάντες τε σύμφωνον μίαν κατ' αὐτοῦ ἐξενέγκοιεν ψῆφον· τοῦτον μηκέτι παρ' ἑτέροις δικάζεσθαι, ἀλλὰ μένειν βεβαίαν τὴν σύμφωνον τῶν τῆς ἐπαρχίας Επισκόπων ἀπόφασιν.

Bals. Præsens can. sublatus est à iv. can. Syn. Sardic. Sin autem hoc nolis dicere, interpretare can. ut superius dictum est: & dic fieri condemnationem à Synodo, in quam non cadit appellatio, ut à Papa, vel à Patriarcha Constantinopolitano.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν ἀνῃρέθη ἀπὸ τοῦ δ'. κανόνος τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου· εἰ δὲ μὴ θέλεις τοῦτο εἰπεῖν, ἑρμήνευσον τὸν κανόνα καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται· καὶ εἰπὲ τὴν καταδίκην γενέσθαι ἐνταῦθα παρὰ συνόδου μὴ παραπιπτούσης ἐκκλήτῳ, ὡς τοῦ Πάππα ἢ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Τὰ ὲν τῷ δ'. κφύκι εἰρημένα, καὶ εἰς τὸ Α τοῦ παρόντος ἐξήκοντα, ἱκανά εἰσιν.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπισκόπου δικαζομένου, εἰ πᾶς ἐπαρχιώτης Ἐπισκόπων συμφωνοίη, παλινδικία οὐ γίνεται.

Ὁ κανὼν ἔστιν ὁ συγχωρῶν τῷ ὑπὸ πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας καθαιρεθέντι, ὑπ' ἄλλων ἐκκλητον κρίνεσθαι. ἀλλὰ μᾶλλον βεβαίαν τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν πάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν Ἐπισκόπων συμφώνως ἐξενεχθεῖσαν βούλεται. πλὴν, ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῷ πεμπτῳ κανόνι τῆς παρούσης Συνόδου, μᾶλλον ἡ γνώμη κρατεῖ τῶν ὁρισθέντων ἐκκαλεῖσθαι τὸ οἰόμενον ἀδικεῖσθαι, καὶ τῆς βοηθείας τῆς ἐκκλήτου ἐπιτυγχάνειν, ὡς δικαιότερα καὶ φιλανθρωπότερα.

ΚΑΝΩΝ ις'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος σχολάζων, ὅτι σχολάζουσαν ἐκκλησίαν ἑαυτὸν ἐπέβαλε, ὑφαρπάζοι καὶ θρόνον δίχα συνόδου τελείας, τοῦτον ἀπόβλητον ἔστω, καὶ εἰ πᾶς ὁ λαὸς, ὃν ὑφάρπασεν, ἕλοιτο αὐτόν. τελείαν δὲ ἐκείνην ἔστω Σύνοδον, ἧ συμπάρεστι καὶ ὁ μητροπολίτης.

ΒΑΛΣ. Ἐπίσκοπός τις σχολάζων, ἤγουν μὴ ἔχων ἐκκλησίαν, ὡς ὑπὸ ἐθνῶν κρατουμένου, καπήχθη αὐθεντικῶς σχολάζουσαν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσι δηλονότι Ἐπίσκοπον, καὶ ἐπέβη τῷ θρόνῳ αὐτῆς, καὶ ἐνήργει ἀρχιερατικὰ δίκαια. αἰτιολογῶν δὲ ὅπως τοῦτο ἐτόλμησεν, ἐδικαιολογεῖτο, μὴ διὰ ἄλλο τι κωλυθεῖσαν τὴν ἐν ἐκείνῃ ἐνεργείαν, ἀλλ' ἢ διὰ τὸ μὴ ὑβρίζεσθαι ἢ καταφρονεῖσθαι ἐπὶ τῆς ἐνορίας ταύτης ἑαυτόν· ἀρχιερέως γὰρ μὴ ὄντος ἐν τῇ σχολαζούσῃ ἐκκλησίᾳ· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς τὴν λαχοῦσαν τοῦτον οὐκ ἔχει, ὑπὸ τῶν ἐθνῶν καπηχουμένου, ὅπου τὰ τῆς ῥιζοτομίας ὕβρεως χώραν ἔχει, οὐδὲ αὐτὸς προκριματισθήσεται ἐπέκεινα ὧν ἔχει ἰδιώματος τὰ ἀλλότρια. φησὶ τοίνυν ὁ κανὼν, ἵνα ῥιζοκινδύνως ἁρπάζοντα θρόνον ὑπὸ τὸ χαρίεις τοῦ παναγίου πνεύματος, κἂν σχολάζων ἔστι, καὶ ἡ τοιαύτη ἐκκλησία σχολάζουσα, ἀπόβλητον γίνεσθαι. ὡς δέ τινος εἰπόντος ταῦτα χώραν ἔχειν ἔνθα λῃστρικῶς ὁ σχολάζων ἐπεβάτευσε τῇ σχολαζούσῃ, ἤ μᾶλλον ὅτε ὁ ταύτης λαὸς καὶ ἄκοντα τὸν σχολάζοντα μετήγαγε εἰς αὐτόν· προσέθηκεν ὁ κανών, μηδὲ ἀπὸ τούτου συγγνώσκεσθαι τὸν εἰς σχολάζουσαν ἐνορίαν ἀρχιερατικὸν παρεξάγοντα δίκα Συνοδικῆς ὑπηρεσίας. ἐπεὶ δὲ, ὡς ἔοικεν, ἀπὸ οἰκονομίας ἐπαρχιωτῶν Ἐπισκόπων παρεχωρήθη τισὶ σχολάζων ἱερουργεῖν εἰς σχολάζουσαν, καὶ τὸν γενόμενον κατακρινομένου, ὑπό τε συμψηφισάντων καὶ τὸν μητροπολίτην, ἔλεγόν τινες, συνόδου εἶναι καὶ οἰομένων τὴν συνέλευσιν ἐπαρχιωτῶν, καὶ πεῖθεν εἶναι βέβαιον τὸ ἐφ' τούτων γινόμενον δίκα τοῦ μητροπολίτου, ὅτι ἐν αἷς ψήφοις τῶν Ἐπισκόπων ἀναντίρρητοί εἰσι, γενομένῃ καὶ ταύτῃ δίκα τοῦ μητροπολίτου· ἔφασαν οἱ πατέρες, ὅτι ταύτῃ τῇ ὑποθέσει ἐκείνην εἶναι πλείαν σύνοδον, τὴν ἐχούσην παρόντα καὶ τὸν μητροπολίτην· τὸ δὲ τῆς ψήφου ἰδικόν ἐστι, ἐν τοῖς ἰδικοῖς οὐκ ἐλκόμενον εἰς ὑποδείγματα. ὥστε σημειώσαι ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι ἐφέπεται μὲν συνοδικῆς βλαγυαύσεως ἐπιχωρεῖν τῷ σχολάζοντι Ἐπισκόπῳ ἱερουργεῖν εἰς σχολάζουσαν ἐκκλησίαν, καθήσθαι δὲ καὶ εἰς αὐτὸν καὶ θρόνον αὐτῆς. ἤκουσα δὲ πολλάκις, ὅτι χρεία ἐστὶ πρὸς τοῦτο καὶ βασιλικῆς προστάξεως. ἐρωτήσῃ δέ τις, πῶς ὀφείλει νοεῖσθαι τὸ δὲ ἐπιβλητὸν καὶ ὅταν ἁρπάσματα ἐκκλησίαν; καί τινες μοὶ εἶπον ἐκλαμβάνεσθαι τοῦτο εἰς ἀφορισμόν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ εἰς καθαίρεσιν, καὶ τοὺς κανόνας τοὺς λέγοντας καθαιρεῖσθαι τοὺς ὑπὲρ ὁνοείαν χειροτονουμένους. εἰ γὰρ, ὁ ἐφ' ὕβρει τοῦ ἐνοχείου ἑνὸς ἀρχιερέως ἐνεργήσας ἀρχιερατικόν τι, καθαιρεῖται· πολλῷ πλέον κολασθήσεται ὁ ὅτι ὕβρει πλείαι Συνόδου τοιοῦτόν τι ποιήσας.

ZONAR. Ex iis quæ in iv. can. diximus, hujus quoq; can. intelligentiam quilibet assequetur.

ARIST. *Episcopo judicato, si omnium provinciæ Episcoporum sententiæ sint concordes, actionis redintegratio non datur.*

Hic Canon eum qui ab omnibus provinciæ Episcopis deponitur, ab aliis appellationis more judicari non permittit, sed omnium provincialium Episcoporum sententiam unanimiter contra eum illatam, firmam vult manere. Sed ut in quarto Synodi hujus Can. diximus, sententia eorum qui decreverunt eum qui se injuriâ affectum putat, provocare & appellationis auxilium assequi, potius valet ut justior & humanior.

CANON XVI.

Si quis vacans Episcopus, in vacantem Ecclesiam irrumpens, sedem arripuerit absque perfecta Synodo; is sit ejectus, etiamsi omnis populus, quem invasit, eum elegerit. Perfecta vero Synodus illa est, cui unà quoque adest Metropolitanus.

BALS. Episcopus quidam vacans, seu Ecclesiam non habens, utpote quæ à gentibus tenebatur, sua auctoritate vacantem occupabat Ecclesiam, quæ scilicet Episcopum non habebat, ejus sedem invadens, & jura Archiepiscopalia exercebat. Cum autem reprehenderetur, & interrogaretur, quomodo hoc esset ausus, hoc se modo defendebat; non propter aliquid aliud fuisse prohibitam in alia regione seu diœcesi operationem seu exercitium, quam ne injuria afficeretur & contemneretur hujus regionis diœcesisve Præsul: cum autem non sit Antistes in vacante Ecclesia, & cum ipse eam, quæ illi obtigerat, non habet, ut quæ à gentibus detinebatur; nec quæ de injuria dicta sunt locum habebunt, nec ullum ei præjudicium afferetur, tanquam qui, ultra ea quæ habet, aliena sibi usurpet. Dicit ergo Canon, eum, qui tam temere à spiritus sancti gratia non sibi datum thronum arripit, etiamsi & ipse & Ecclesia vacet, esse ejiciendum. Perinde autem ac si dixisset quispiam, ea locum habere, quando is, qui vacat, prædonis more vacantem ecclesiam invasisset; non autem quando ejus populus eum, qui vacat, vel invitum ad eam transtulerit: adjicit Can. ne propterea quidem esse illi ignoscendum, qui in vacantem Diœcesin aliquid Episcopale exercuit absq; syn. permissione. Cum autem, ut est verisimile, à provincialium Episcoporum dispensatione vacanti cuipiam permissum esset in vacante Ecclesia celebrare, & hoc damnaretur, eo quod non esset etiam assensus Metropolitanus; dicebant quidam, esse & vocari Synodum provincialium Episcoporum conventum, & ideo firmum esse quod ab eis fit sine Metropolitano, quoniam Episcoporum sententiis, etiam sine Metropolitano, contradici non potest: dixerunt Patres, in hac causa eam esse perfectam Synodum, quæ habet etiam Metropolitanum præsentem; est autem sententia singularis; & singularia non trahuntur ad exemplum. Nota ergo ex præsenti Canone, quod cum synodali decreto permittitur vacanti Episcopo in vacante Ecclesia celebrare; quin & in ipso ejus throno sedere. Sæpe enim audivi, quod Imperatorio quoque mandato ad id opus est. Interrogaverit autem quispiam, Quomodo intelligi debet illud, esse ejiciendum eum qui illam sic invasit Ecclesiam? & dicebant quidem nonnulli hoc de segregatione accipi. Mihi autem videtur esse accipiendum de depositione, secundum Canones qui dicunt eos esse deponendos qui ordinant ultra suas diœceses. Si enim, qui ad injuriam unius Antistitis, qui est in regione, episcopale quidpiam exercuit, deponitur: multo magis punietur, qui ad perfectæ Synodi injuriam tale quid fecit?

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Sæpe quæsitum est, quis est is qui vacat, & quænam dicatur vacare Ecclesia. Ac de vacante quidem Ecclesia nulla fuit dubitatio: omnes enim dixerunt eam esse vacantem Ecclesiam, quæ Antistite orbata est: sed de vacante Antistite multa fuit controversia, & placuit omnibus eum dici vacare, qui non potest proficisci ad eam Ecclesiam in quam suffectus est, eò quod vel à gentibus vel etiam ab hæreticis occupetur, & fortasse etiam proferetur communisque reddatur, nec sinatur Antistes pedem in eam interre, cujusmodi est hodie Hierosolymitana Ecclesia, Antiochena, Tarsensis, & aliæ. Hierosolyma enim ab impiis Agarenis polluta sunt, Thronus Antiochenus à patriarchâ Latino detinetur, & Tarsus ab Armeniis. Nonnullæ autem Hierosolymorum, Antiochiæ, & Constantinopolis Ecclesiæ non reputantur vacare; quia Latini & Agareni permittunt Antistitibus suas Ecclesias Episcopaliter administrare, & Christianorum, qui illic sunt, curam gerere. Unde & ejusmodi Ecclesiarum evocati Antistites debent proficisci. Quòd autem dantur quibusdam Antistitibus non vacantibus, sed paupertate laborantibus, orbatæ seu vacantes Ecclesiæ, est dispensationis ratio: & Can. qui dicit vacantem dandam esse vacanti, locum non habet. Et ideo, qui Synodaliter permittunt cuipiam, ut possit etiam in sede illius Ecclesiæ, quam dispensationis ratione sibi datam habet, sedere, faciunt contra Can. rem, cui venia danda non est: iis enim, qui vacant, debet dari thronus; non autem iis, qui habent sedem Episcopalem. Propterea enim & Antistes, qui vacantem accipit Ecclesiam, non amplius vocatur Episcopus illius Ecclesiæ, in quam primum renunciatus est, sed ejus, quæ illi ut vacans data est, quemadmodum magnus Theologus Gregorius non amplius dictus est Nazianzenus, sed Constantinopolitanus Episc. nec qui proxime ordinatus est ad Amascam, & in Cerasuntem translatus, quia qui prius fuerat depositus, est restitutus, non Amaseæ Episcopus vocatus est, sed Cerasuntis. Claudiopolitanus autem proprium Episcopatum, Heracleam Ponticam, ut vacantem adeptus, & in ei quoque conjuncta sede sedere permissus, quomodo Claudiopolitanus appellatur nescio.

A Πολλάκις σωνεζητήθη, τίς ἐστιν ὁ σχολάζων, καὶ ποία ἔζίν ἡ σχολάζουσα. καὶ σὲι μὲν τ σχολάζεσης ἀσέμια γέγονεν ἀμφιβολία· πάντες γὰρ διέγνων σχολάζεσθαι ἔκ τὴν χηρεύουσαν ἀρχιερέως· σὲι δ τ τῶ σχολάζοντ@ ἤρεσε πᾶσι, σχολάζοντα δὲ μὴ δυνάμενον ἀπελθεῖν εἰς ἣν ἐπεκηρύχθη ἐκκλησίαν, δεῖ ὑπὸ ἐθνῶν ἢ αἱρετικῶν ταύτην κατέχεσθαι, ἴσως δὲ κοινωνεῖσθαι καὶ μὴ σφζεχωρεῖσθαι ΘΣ ἀρχιερέα πόδας βαλεῖν ἐν αὐτῇ. οἷά ἔζι σήμερον ἡ τῶν Ἱεροσολύμων, ἡ τῆς Ἀντιοχείας, ἡ Ταρσὸς καὶ ἕτεραι· τὰ μὲν γὰρ Ἱεροσόλυμα ἐμιάνθησαν σφ ὑπὸ ἀθέων Ἀγαρηνῶν, ἡ Ἀντιόχεια κατέχεται σφ παρὰ ἀρχιερέως λατίνου, ἡ Ταρσὸς σφ ὑπ Ἀρμενίων. B πινὲς δ τῶν ἱεροσολυμιτικῶν ἐκκλησιῶν, τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐ λογίζονται χολάζουσαι διὰ τὸ τοὺς Ἀγαρηνοὺς καὶ τοὺς λατίνους σφζεχωρεῖν τοῖς ἀρχιερεῦσι ἀρχιερατικῶς οἰκονομεῖν τοὺς οἰκείας ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἐκεῖσε ὄντων χριστιανῶν προνοεῖσθαι. ὅθεν καὶ μετακαλούμενοι οἱ τῶν τοιούτων ἐκκλησιῶν ἀρχιερεῖς ὀφείλουσιν ἀπέρχεσθαι. ὃ δ δίδοσθαι πᾶσιν ἀρχιερεῦσι, μὴ χολάζουσιν, ἀλλὰ πενομένοις, ἐκκλησίας χηρευούσας, οἰκονομίας λόγ@ ἔζί· καὶ ὁ κανὼν ὁ λέγων τῷ χολάζοντι δίδοσθαι, χώραν οὐκ ἔχει. δεῖ καὶ οἱ Συνοδικῶς ἀποκεκριμένοι καθῆσθαι εἰς τὸ σύνθρονον τῆς κ τ λόγον οἰκονομίας διδομένης τινὶ ἐκκλησίας, ἀκανόνιστον τὸ πεπραγματεῦσθαι καὶ ἀσύγνωστον. τοῖς γὰρ χολάζουσιν ὀφείλει δίδοσθαι θρόν@, οὐ μὴν τοῖς ἔχουσι θρόνον ἀρχιερατικόν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὁ μὴ λαμβάνων χολάζοντ ἐκκλησίαν ἀρχιερεύς, οὐκέτι καλεῖ Ἐπίσκοπος, εἰς ἣν ἐπεκηρύχθη, ἐκκλησίας πεφῶτον, ἀλλὰ τ δοθείσης αὐτῷ χολαζούσης· ὡς ὁ μέγας Θεολόγ@ Γρηγόριος οὐκέτι ἐκκλησῖν Ναζιανζοῦ, ἀλλὰ Κωνσταντινουπόλεως· σὲι ὁ χειροτονηθεὶς πρεσβύτερος εἰς Ἀμάσειαν, καὶ μεταπεσὼν εἰς Κεραοῦντα, διὰ δ ἀποκαλεσῆναι τ πρεσκαθαιρεθέντα Ἀμασείας, οὐκέτι ἐκκλησῖν Ἀμασείας, ἀλλὰ Κεραοῦντος. ὁ δ Κλαυδιουπόλεως λαβὼν τ ἰδίαν ἐπισκοπὴν, τὴν Ποντικὴν Ἡράκλειαν, ὡς χολάζοντ, καὶ ἐκχωρηθεὶς καθῆσθαι εἰς @ συνέδριον αὐτῆς, ὅπως καλεῖται Κλαυδιουπόλεως ἀπορῶ.

ZONAR. Vacans Episcopus ille est, qui vel nullius, vel occupatæ à Gentibus Ecclesiæ, præfectus est, vel à populo ejus urbis, cui datus Episcopus fuit, nullo ipsius vitio, sed sola populi pervicacia exclusus, vacans porro Ecclesia est, quæ præfectum sibi Episcopum non habet. Si ergo vacans Episcopus vacantem Ecclesiam invadens, thronum illius occuparit; quamvis illum populi ejus urbis Episcopum habere velit, nisi tamen eidem perfecta Synodus vacantem illam Ecclesiam decreto suo adjudicarit, ab illius Ecclesiæ administratione omnino repelli placet. Perfecta vero Synodus ea existimatur, cui provinciæ Metropolitanus interfuerit; ut proinde, si id Synodus perfecta decreverit, nihil obstet quominus vacans Ecclesia Episcopo vacanti assignari queat.

ΖΩΝΑΡ. Σχολάζων ἔζιν Ἐπίσκοπ@, ὁ μὴ ἔχων ἐκκλησίαν, ἢ ὑπὸ ἐθνῶν κρατυμένην, ἢ ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως ὧν ἦ ἐχβροτονήθη, μὴ δεχθεὶς, οὐκ αὐτῷ δόλ@ αἰτίαν, ἀλλ' αὐθεντίσμ@ τ λαοῦ. χολάζουσα δ' ἔζὶν ἐκκλησία, ἡ μὴ ἔχουσα Ἐπίσκοπον. εἰ γοῦν χολάζων Ἐπίσκοπ@ ἐπελθὼν ἐκκλησίᾳ χολαζούσῃ ἁρπάσῃ @ ξένον αὐτῆς, κἂν ὁ τῆς πόλεως ἐκείνης λαὸς θελήσῃ αὐτὸν, ἀπέβλητ@ ἔσται, εἰ μὴ Συνόδ@ πλείω τὸν χολάζουσαν αὐτῇ ἐκκλησίαν ψηφίσηται. ἐκείνη δ πλείω λογίζεται Συνόδ@, ἧ καὶ ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας συμπάρεζιν, ὥστε πλείους Συνόδου ψηφισαμένης δίδοσθαι τῷ χολάζοντι τὸν χολάζουσαν, δίκαιον.

E

ARIST. *Qui sine Synodo perfectâ, & ipso Metropolitano in vacantem Ecclesiam transilit, etiamsi ipse sit vacans, ejiciendus est.*

ΑΡΙΣΤ. Ὁ δίχα συνόδου πλείους, καὶ αὐτοῦ τ μητροπολίτου δὴ χολάζουσαν ἐκκλησίαν ὑπερπηδῶν, κἂν ἦ χολάζων, ἀπόβλητος.

Vacantem quidem Episcopum in vacanti Ecclesiâ à perfectâ Synodo præsente & Metropolis Episcopo, constitui, præsens Canon permittit. Non autem à seipso etiamsi à toto populo thronum usurpare cogeretur, nisi excommunicari velit. Eum autem qui non vacat, nec omnino, & vigesimus primus præsentis Syn. Canon, & alii varii ut in decimo quarto Canone Apostolico scribitur, in aliam migrare Ecclesiam permittunt, sed in eâ manere Ecclesiâ in quam ab initio à Deo ordinatus fuit.

F

Τὸν μὲν χολάζοντα Ἐπίσκοπον εἰς χολάζουσαν ἐκκλησίαν καθίσαι σφὶ συνόδου πλείους, παρόντ@ καὶ τοῦ τ μητροπόλεως Ἐπισκόπου, ὁ παρὼν κανὼν σφδέχε). μὴ μέντοι γε ἀφ' ἑαυτοῦ, κἂν ὑπὸ πάντων τοῦ λαοῦ βιάζηται τὸν θρόνον ὑφαρπάζειν, εἰ μὴ βούλε) ἡνιόχ@ ἀπόβλητ@. ὁ δὲ, μὴ χολάζοντα, ὑδὲ ὅλως, ὁ εἰκοστὸς πρῶτ@ κανὼν τῆς παρούσης συνόδου, καὶ ἕτεροι δίκαιοι, κεῖνται ἐν τῷ ιδ'. ἀποστολικῷ κανόνι ἐγράφη, μεταπεσεῖν εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν ἀτόπον). ἀλλὰ μᾶλλον εἰς ἣν ἐτάχθη ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ θεοῦ ἐκκλησίαν.

Ψηφιοποιήθηκε από τον

A

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Εἴ τις Ἐπίσκοπος χειροθεσίαν Ἐπισκόπου λαβὼν, καὶ ὁρισθεὶς προεστάναι λαοῦ, μὴ καταδέξοιτο τὸν λειτουργεῖν, μηδὲ πεισθείη ἀπελθεῖν εἰς τὸν ἐγχειρισθέντα αὐτῷ ὑπὸ ἐκκλησίαν, τοῦτον μὲν ἀκοινώνητον, ἕστ' ἂν ἀναγκασθεὶς καταδέξοιτο ἢ ὁρίσαι τὴ περὶ αὐτοῦ ἡ πλείων σύνοδος τῶν κατὰ τὸν ἐπαρχίαν Ἐπισκόπων.

BALS. Ἀνάγνωθι τὸν λς'. ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ μάθῃς τὰ διατεταγμένα περὶ τῶν ἀρχιερέων τοῦ μὴ ἀφορισμένων εἰς ἃς ἐχειροτονήθησαν ἐκκλησίας. ἀκολούθως οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται τὰ αὐτά, προστιθεὶς μὲν ἀφορισμένον τὸν μὴ ἀφορισμένον εἰς τὸν λαχοῦσαν αὐτὸν, μέχρις ἂν ὁρίσῃ τὰ περὶ αὐτοῦ ἡ ψηφισθεῖσα τῶν συνόδων. τυχὸν γὰρ παραδέξεται αὐτὸν προβαλόμενον εὔλογον αἰτίαν. ἐπεὶ καὶ ὅσον εἴπομεν, μὴ ἐκλαμβάνειν, καθάπερ τινὲς λέγουσι, τὴν χειροθεσίαν εἰς ψῆφον, δέον μεμνῆσθαι τοῦτο τὸν κανόνα καταδεχθῆναι, ὀφείλει καὶ τὸν πρόσθεν κανόνα οὕτω νοεῖν.

ZONAR. Ὁ εἰς προεστασίαν λαοῦ κληθεὶς, καὶ μὴ πεισθεὶς καταδέξασθαι τὸν λειτουργεῖν, τουτέστι, τὸν διακονεῖν, ἀκοινώνητον ἔσται ἄχρι οὗ ἀφορισθεὶς, ἕως ἂν καταδέξηται. εἰ δὲ διόλου ἀπειθοῖ, διόλου ἔσται ἀκοινώνητος, εἰ μή τι ὁρίσῃ περὶ αὐτοῦ πλείων σύνοδος. ἴσως γὰρ εἴποι ἄν τινας εὐλόγους αἰτίας, δι' ἃς παραιτεῖσθαι τὸν προεστάναι, καὶ δικαίως παρὰ τῆς συνόδου, καὶ τοῦ ἐπιτιμίου λυθείσης.

ARIST. Ἀκοινώνητος, ὁ διακόνου χειροτονεῖν, καὶ ταύτης ἀποκρίνων, ἕως μετανοήσῃ καταδέξηται.

Ὁ μὴ πεισθεὶς ἀπελθεῖν εἰς τὸν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ ἐκκλησίαν, καὶ τοῦ λαοῦ προεστάναι, ἀφορισμένος ἔσται, ἕως ἂν μετανοήσῃ, τὸν προεστασίαν τῶν ἐμπιστευθεισῶν τούτῳ ψυχῶν καταδέξηται.

B

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Εἴ τις χειροτονηθεὶς εἰς παροικίαν μὴ ἀπέλθῃ εἰς ἣν ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος, διὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ αἰτίαν, ἀλλ' ἤτοι διὰ τὴν τοῦ λαοῦ ἀποκρίσιν, ἢ δι' ἑτέραν αἰτίαν οὐκ ἐξ αὐτοῦ γιγνομένην· τοῦτον μετέχειν τῆς τιμῆς καὶ τῆς λειτουργίας, μόνον μηδὲν παρενοχλοῦντα τοῖς πράγμασι τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα ἂν συμβαίνῃ. ἐκδέχεσθαι δὲ τοῦτον, ὃ ἂν ἡ τῆς ἐπαρχίας πλείων σύνοδος κρίνασα περιέμενον ὁρίσῃ.

BALS. Ἐν μὲν τῷ ιζ'. κανόνι κολάζουσιν οἱ πατέρες τὸν C χειροτονηθέντα καὶ μὴ πεισθέντα ἀπελθεῖν εἰς τὸν λαχοῦσαν αὐτόν. ἐν δὲ τῷ παρόντι συγγνώμης ἀξιοῦσι τὸν χειροτονηθέντα καὶ θέλοντα μὲν ἀπελθεῖν εἰς ἣν ἐχειροτονήθη παροικίαν μὴ προσχωρήσαντα δὲ, ἢ διὰ τὸν τῶν ἐκεῖσε λαῶν ἀναίδειαν, ἢ διὰ ἐθνικὴν ἔφοδον. διὸ καὶ ἐπιτρέπουσι, πρὸς ἣν ἂν δύσκοιτο ἐπαρχίαν, τιμῆς ἀξιοῦσθαι, τὴν καθέδραν καὶ κλῆσιν καὶ ἐνεργείας ἀρχιερατικῆς, μετ' εἰδήσεως καὶ ἐπιτροπῆς τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου. πλὴν μέντοι, μὴ ἔχειν ὅλως μετουσίαν ἐν τοῖς πράγμασι τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης ἔνθα καθίζοι, τὴν μὴ διδάσκειν, μὴ χειροτονεῖν, μή τι ἕτερόν τι ἐνεργεῖν ἀρχιερατικὸν χωρὶς ἐπιτροπῆς τοῦ ἐγχωρίου Ἐπισκόπου, ἀλλ' D ὑπομένειν μέχρις ἂν τὸ πρέπον μάθῃ ἀπὸ οἰκονομίας καὶ κρίσεως πλείονος Συνόδου.

ZONAR. Ὁ χειροτονηθεὶς εἰς ἐκκλησίαν πόλεως, καὶ μὴ δεηθεὶς εἰς αὐτὴν ἀπελθεῖν, ἴσως ὑπὸ ἐθνῶν κυριευομένην, ἢ χώρας δι' ἣν ὁδεύσας αὐτὸν ἀναίδην ὑπὸ βαρβάρων καταχομένης, ἢ τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως δι' ἀπαιδευσίαν οἰκείαν μὴ δεχομένην αὐτὸν, τὴν μὲν τιμὴν τὴν προσήκουσαν Ἐπισκόπῳ ἕξει καὶ τὴν λειτουργίαν· ὁ γὰρ αὐτὸς ἐστὶ τοῦ μὴ ἀπελθεῖν εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτὸν ἐκκλησίαν.

CANON XVII.

Si quis Episcopus, accepta manuum impositione ab Episcopo, & populo præesse jussus, munus non susceperit, nec, ut ad sibi concreditam Ecclesiam proficiscatur, persuaderi possit: is sit excommunicatus, donec coactus suscipiat, vel perfecta Synodus Episcoporum provinciæ de ipso aliquid decernat.

BALS. Lege xxxvi. Can. Apostolicum, & disces quæ decreta sunt de Præsulibus, qui ad eas ad quas ordinati sunt Ecclesias non proficiscuntur. Consequenter ergo præsens quoq; can. eadem decernit, adjiciens eum esse segregatum, qui non proficiscitur ad Ecclesiam quæ ipsum sortita est; donec aliquid de ipso statuerit Syn. quæ eum eligit. Fortè enim eum admittet aliquam causam probabilem afferentem. Quia autem illic diximus, non accipi, ut dicunt aliqui, manuum impositionem pro electione, eo quod can. utique de susceptione, meminit; debes præsentem quoque Canonem sic intelligere.

ZONAR. Si quis ad Præfecturam populi vocatus, munus illud, hoc est, servitium sive ministerium, obire recusaverit, communione motus, hoc est, segregatus erit, donec id suscipiat. Quod si recusare omnino pergat, à segregatione hominem absolvi prorsus haud licebit; nisi forte aliquid jam de ipso perfecta Syn. constituerit. Causas enim fortasse ob quas à Præfecturæ munere excusari velit probabiles afferet, quibus per Syn. approbatis mulcta quoque imposita homini condonabitur.

ARIST. *Qui ordinem suscepit, & ab eo resilit, excommunicatur, usque dum pœnitentiâ ductus munus in se susceperit.*

Qui non persuadetur ad eam quam sibi commissam habet Ecclesiam ire, & populo præesse, excommunicatus erit, donec sententiam mutans, animarum curam ipsi concreditam susceperit.

CANON XVIII.

Si quis ordinatus non ierit ad paræciam ad quam est ordinatus Episcopus, non sua quidem culpa, sed propter populi recusationem, vel aliquam aliam causam, quæ à se non oritur: is sit & honoris & muneris particeps, dummodo nullam rebus Ecclesiæ, in qua convenit, molestiam afferat. Is autem id suscipiat, quod perfecta provinciæ Synodus, quod ad se allatum est judicando, statuerit.

BALS. In xvii. quidem can. Patres eum puniunt, qui ordinatus fuerit, & non persuadetur ad Ecclesiam proficisci, quæ illum sortita est. In præsenti autem Can. ei dant veniam, qui ordinatus est, ut vult quidem ad eam, ad quam ordinatus est, paræciam proficisci; non finitur autem, vel propter populi impudentiam, vel propter gentium incursionem: & ideo permittunt, ut in qua invenitur provincia, honore dignus habeatur; cathedra scilicet & vocatione & Episcopalis officii exercitio, cum scientia & permissione Episcopi illius regionis; nec tamen se omnino ingerat negotiis illius Ecclesiæ, in qua habitat, scilicet ne doceat, ne ordinet, neque aliquid aliud Episcopale exerceat, sine illius regionis Episcopi permissione; sed quiescat, donec quid sit agendum didicerit à perfectæ Synodi sententia.

ZONAR. Quicunq; ordinatus est, ut Ecclesiæ urbis alicujus præsit, & ad eam vel quia forte Ethnicorum ditioni subjecta sit, vel quòd itinera à barbaris obsideantur, vel quòd à populo ejus urbis insolentiùs pervicaci non admittatur, minime proficisci potuerit, dignitatem ille quidem Episcopi, Liturgiæque exercendæ facultatem, obtinebit: (Nec enim per ipsum factum est, ut ab Ecclesiæ, cui destinatus est statione diutiùs abesset)

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

verum ne se illius Ecclesiæ, in qua degit, negotiis immiſceat, interdictum. Est enim illi forte in urbe aliqua domicilium, suosque in illius urbis Ecclesia conventus agit. Ejus igitur Ecclesiæ negotiorum partem aliquam attingere homini haud licebit. Neque enim in ea docendi, neq; ordinis conferendi, neque sacra faciendi, nisi ejus rei concessa facultate, neque vero aliquid ex illius Ecclesiæ reditibus in suos usus transferendi potestas erit. Universa porro ab illo perfectæ Synodi judicio consilioque permitti decet, ut quod ipsius rationibus maximè opportunum fore videbitur, statuat.

A

ΑΡΙΣΤ. Μετεχέτω τῆς τιμῆς Ἐπίσκοπος ὁ χειροτονηθείς, καὶ μενέτω δεχόμενος τὴν τῆς πόλεως· καὶ λειτουργείτω μόνον, ἀναμένων ὅ, τι ἂν ἡ τῶν ἐπαρχιῶν ἀποφαίνοιτο σύνοδος.

B

ARIST. *Episcopus ordinatus & à civitate non acceptus honore fruatur, & munus tantum obeat, expectans quid provinciæ Synodus pronunciaverit.*

Qui non suam ob causam à civitate admittitur in quam ordinatus fuit, sed propter populi improbitatem: & honoris particeps est, & sacra facere non prohibetur. Debet autem patienter manere, & non militari aliquo uti auxilio aut aliâ potestate, donec perfecta provinciæ Synodus, quod ipsi de eo visum est, decreverit.

Ὁ μὴ δι' αἰτίαν ἰδίαν τὴν τῆς πόλεως προσδεχθεὶς ἐν τῇ ἐκλογῇ, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ λαοῦ μοχθηρίαν· καὶ τῆς τιμῆς μετέχῃ, καὶ λειτουργῇ καὶ κεκώλυται. ὀφειλέτω δὲ προσκαρτερεῖν, καὶ μή τινι στρατιωτικῇ βοηθείᾳ χρήσασθαι, ἢ δυναστείᾳ ἑτέρᾳ, μέχρις ἂν ἡ τῶν ἐπαρχιῶν πλείων σύνοδος ὅ δοκοῦν αὐτῇ περὶ τούτου ὁρίσῃ.

Canon XIX.

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Episcopus ne ordinetur, absque Synodo & præsentia Metropolitani provinciæ: eo autem præsente, omnino melius est omnes unà cum eo adesse comministros, qui sunt in provincia & oportet per epistolam Metropolitanum eos convocare, & si omnes quidem accesserint, melius est: sin autem hoc fuerit difficile, plures omnino adesse oportet, vel per literas unà cum illis suffragium ferre, & sic cum plurium præsentia vel electione fieri constitutionem. Sin autem aliter præter hæc, quæ decreta sunt, fiat, non valeat ordinatio. Si vero ex præfinito can. facta fuerit constitutio, aliqui autem propter suum contentionis studium contradicant, vincat plurium suffragium.

C

Ἐπίσκοπον μὴ χειροτονεῖσθαι δίχα συνόδου καὶ παρουσίας τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει τῆς ἐπαρχίας· τοῦτο γὰρ πρόδηλον, ἐξ ἁπάντων βέλτιον μὲν σωτηρίαν ἅπασι παντὸς τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ συλλειτουργεῖν, καὶ προσκαλεῖσθαι δι' ἐπιστολῆς τὸν ἐν τῇ μητροπόλει συγκαλεῖν, καὶ εἰ μὲν πάντες ἀπαντῶεν οἱ πάντες, βέλτιον· εἰ δὲ δυσχερὲς τοῦτο εἴη, τοὺς γε πλείονας ἐξ ἁπάντων παρεῖναι δεῖ, ἢ διὰ γραμμάτων ὁμοψήφους γενέσθαι, καὶ οὕτως μᾶλλον τὴν τῶν πλείονων παρουσίαν ἢ ψῆφον γίνεσθαι τοῖς κατὰ πόλιν. εἰ δ' ἄλλως τὰ ὡρισμένα γίνοιτο, μηδὲν ἰσχύειν τὴν χειροτονίαν. εἰ δὲ τις τῶν ὡρισμένων κανόνα γίνοιτο ἡ κατάστασις, ἀντιπλέγοιεν δέ τινες δι' οἰκείαν φιλονεικίαν, κρατεῖν τὴν τῶν πλειόνων ψῆφον.

D

ΒΑΛΣ. Πῶς δεῖ ψηφίζεσθαι τοὺς ἀρχιερεῖς, ἐμάθομεν ἀπὸ τοῦ δ'. κανόνος τῆς παρούσης συνόδου. καὶ ὁ παρὼν δ κεφαλαίων τὰ αὐτὰ ἀπεκαλύπτει. προστίθησι δὲ, τὴν γνωμοψηφίαν ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν διωρισμένων, ἀνίσχυρον εἶναι· καὶ ὅτι τῶν ψηφιζομένων μεριζομένων εἰς διαφόρους γνώμας, ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος νικᾷ. ἀκόλουθον δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, μὴ γίνεσθαι ψῆφον χωρὶς παρουσίας τοῦ μητροπολίτου, μὴ εἶπερ ὀφείλειν καὶ αὐτὸν παρεσπεῦσθαι εἰς τὴν ψῆφον· τοῦτο γὰρ κεκώλυται, καθὼς ἐν ἑτέροις κανόσι διελήφθη. ἀλλὰ παρουσίαν αἰτεῖσθαι τὴν τούτου προηγουμένως, ἧς χωρὶς ψῆφον γενέσθαι ἀδύνατον.

E

ZONAR. Primum quidem notandum est, ordinationis nomine hoc loco suffragii culculum, non autem perfectam cum manuum impositione Episcopi institutionem intelligi. Primus namque sanctorum Apostolorum can. à duobus tribusve Episcopis Episcopum creari, ab uno Sacerdotem & Diaconum: hic vero omnes provinciæ Episcopos aut plures certe adesse, vel reliquorum sententiæ per literas assentiri jubet. Ut ex hoc suffragium quoque ordinationis voce indicari certissime comprobetur. Diximus porro in Apostolici primi, & primæ Synodi quarti explicatione de hac re fusius. Quandocunque igitur Episcopus aliquis ordinari seu eligi debet, ejus provinciæ Metropolitanum imprimis, deinde Episcopos plerosque ejusdem literis in Metropolitanam urbem evocatos adesse; qui vero justa causa impediti convenire haud potuerint, aliorum sententiæ per literas subscribere, atq; eo pacto hunc hominem hujus urbis Episcopum constitui aut eligi oportere, Canon decernit, ac si aliter fiat, irritam esse ordinationem jubet. Quod si electione ex hujus constitutionis præscripto canonice habita, adhuc tamen eam Episcopi forte aliqui contentionis cupidi haud probent, ratam nihilominus esse eámque sententiam, quæ numero potior est superiorem haberi placet. Quod eodem modo vi. quoq; Nicænæ Syn. Can. definitum est.

F

ΖΩΝΑΡ. Πρῶτον μὲν σημειωτέον, ὅτι χειροτονίαν ὁ κανὼν ὀνομάζει τὴν ψῆφον λέγων, καὶ τὴν πλεσπυρίαν τῆς Ἐπισκόπου καὶ τὴν χειροθεσίαν. ὁ γὰρ πρῶτος τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ὑπὸ δύο ἢ τριῶν Ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι κελεύει Ἐπίσκοπον, ἱερέα δὲ καὶ Διάκονον, ὑφ' ἑνός· σαφὲς δὲ πάντως θέλει παρεῖναι τοὺς τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπους, ἢ πάντας, ἢ τοὺς πλείονας, ἢ διὰ γραμμάτων ὁμοψήφους γενέσθαι. ὡς ἐντεῦθεν σαφέστατα δείκνυσθαι, ὅτι καὶ τὴν ψῆφον χειροτονίαν αὐτόμασεν. εἴρηται δὲ περὶ τούτου πλατύτερον ἐν τῇ ἐξηγήσει τοῦ α'. ἀποστολικοῦ κανόνος, καὶ τοῦ πεπάρτου τῆς α'. συνόδου. ὅτι οὖν χειροτονία ἔστιν ψήφισμα μέλλει γενέσθαι Ἐπισκόπου, παρεῖναι δεῖν, φησὶν ὁ κανών, ἁπάντους τὸν μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας, ἔτι καὶ τοὺς πλείονας τῶν Ἐπισκόπων διὰ σπουδῆς τοῦ μητροπολίτου συγκαλουμένους ἐν τῇ μητροπόλει. τοὺς δὲ μὴ συνιόντας διά τινα αἰτίαν ἀναγκαίαν διὰ γραμμάτων ὁμοψήφους γενέσθαι, καὶ οὕτως γίνεσθαι τὴν κατάστασιν ἤτοι τὴν ψῆφον τὴν καθιστῶσαν τὸν δὲ εἰς τὴν πόλιν Ἐπίσκοπον· εἰ δὲ μὴ οὕτως γένηται, ἀνίσχυρον εἶναι τὴν χειροτονίαν. τῆς δὲ ψήφου καὶ τὴν παράληψιν ταύτην νομοθέτης κανονικός, εἴ τινες ἴσως Ἐπίσκοποι ἀντιπλέγοιεν φιλονείκως, μὴ ἐμποδίζειν τῇ ψήφῳ, ἀλλὰ κρατεῖν τὴν τῶν πλειόνων γνώμην. τοῦτο δὲ ὁ ἑξῆς κανὼν ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ οὕτω διωρίσατο.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μὴ σωόδος εἴη, καὶ ὁ μητροπολίτης, μὴ γινέσθω Ἐπίσκοπος. εἰ δέ τι διαφέρει μὴ σωμαχθέντος ἅπαντας, πέρας οἱ πλείους, ἢ γράμμασιν ἔστωσι σύμψηφοι. εἰ δὲ οὕτω τοῦ πράγματος ἐχοντος πλειόνων φιλονεικεῖν τινες, ἢ τῶν πλειόνων ψῆφος κρατείτω.

Εἴρηται πολλάκις, μήτε τὸν μητροπολίτην, μήτε τοὺς Ἐπισκόπους, ἄνευ τῆς τῶν ἀλλήλων γνώμης, ψηφίζεσθαι Ἐπίσκοπον. εἰ δὲ πάντες οἱ τῆς ἐπαρχίας Ἐπίσκοποι συνελθεῖν τῇ ψήφῳ οὐ δύνανται, διά τινα δυσχέρειαν· πέρας οἱ πλείους συνερχέσθωσαν, ἢ διὰ γραμμάτων γινέσθωσαν τοῖς παροῦσιν ὁμόψηφοι. Οὕτω τῆς ψήφου πληθύνης, ἐάν τινες, ὡς ἔριστικοὶ, ἀντιλέγωσιν, ἡ τῶν πλειόνων κρατείτω ψῆφος.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς χρείας, καὶ τοὺς τῶν ἀμφισβητουμένων διαλύσεις, καλῶς ἔχειν ἔδοξε συνόδους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῶν Ἐπισκόπων γίνεσθαι δὶς τοῦ ἔτους· ἅπαξ μὲν μετὰ τὴν τρίτην ἑβδομάδα τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, ὥστε τῇ τετάρτῃ ἑβδομάδι τῆς πεντηκοστῆς ὑπερτελεῖσθαι τὴν σύνοδον, συμμυνήσκοντος τοὺς ἐπαρχιώτας τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει· τὴν δὲ δευτέραν συνόδον γίνεσθαι εἰδοῖς ὀκτωβρίαις, ἥτις ἔστι δεκάτη ὑφ' ἑσπέραν, ὥστε ἐν αὐταῖς ταύταις τὴν συνόδοις παρεῖναι πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, καὶ πάντας τοὺς ἀδίκως νομίζοντας, καὶ αὐτὰς τῆς συνόδου κρίσεως τυγχάνειν· μὴ ἐξεῖναι δὲ τινας καθ' ἑαυτοὺς συνόδους ποιεῖσθαι, ἄνευ τῶν πεπερασμένων τοῖς μητροπόλεως.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ὀφειλουσῶν ἐπισίους γίνεσθαι συνόδων ἱκανῶς διελήφθη ἐν τῷ λζ'. ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ ἐν τῷ ε'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου. καὶ ἀναγνωσθήτω τὰ ἐν αὐτοῖς γραφέντα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν φορτίζησι, μὴ γίνεσθαι τὰς συνόδους χωρὶς παρουσίας τοῦ μητροπολίτου.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις δὶς τοῦ ἔτους συνόδους ἐφ' ἑκάστῃ τῶν ἐπαρχιῶν γίνεσθαι ἔδοξε, καὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ πρώτῃ συνόδῳ ἐν πέμπτῳ κανόνι τὰ αὐτὰ κεκανόνισται, καὶ τῇ παρούσῃ ὁμοίως ὥρισται περὶ τῶν συνόδων. ὁ ὄγδοος δὲ κανὼν τῆς ς'. συνόδου διετύξατο μίαν ἐπίσιον γίνεσθαι σύνοδον. λέγει δὲ ὁ παρὼν κανὼν τὰς συνόδους ὀφείλειν γίνεσθαι διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς χρείας, ἤγουν διὰ τοὺς περί τινων κατασταθέντων ἐκκλησιαστικῶν ζητήσεις, καὶ τὰς τῶν ἀμφισβητουμένων διαλύσεις, ἤτοι τὰς αἰτιάσεις τὰς κατά τινων ἴσως τῶν Ἐπισκόπων φερομένας, ὡς ἀδίκως αὐτοὺς ἀφορισθέντων ἢ καθελόντων, καὶ ἄλλας τινὰς τοιαύτας ἀμφιβολίας. τέτακται δὲ καὶ ὁ καιρὸς ἑκάστης συνόδου, τὴν μὲν πρώτην ἡ τετάρτη ἑβδομὰς τῆς πεντηκοστῆς· τὴν δὲ δευτέραν αὖ τοῦ Ὀκτωβρίου εἰδοί. τὰς γὰρ ἑκάστου μηνὸς ἡμέρας οἱ παλαιοὶ εἰς τρεῖς κατεμέριζον τάξεις, καὶ τὰς μὲν πρώτας ἐκάλουν καλάνδας· τὰς δὲ μετ' ἐκείνας εἰδοῖς ὧν ἡ κλῆσις· τὰς δὲ πλησταίας νόνας. ὑφ' ἑσπέραν δὲ ὁ κανὼν μόνους τοὺς Ἐπισκόπους συνιστᾷν συνόδου, μὴ παρόντος τοῦ μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας.

ΑΡΙΣΤ. Διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς χρείας δὶς τοῦ ἔτους ἡμέδων συνόδους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν· τῇ τετάρτῃ ἑβδομάδι τῆς πεντηκοστῆς, καὶ τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ ὑφ' ἑσπέραν.

Ἐγράφη καὶ ἐν τῷ λζ'. ἀποστολικῷ κανόνι, ὡς συνεκέλη δὶς τοῦ ἔτους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν συνόδου γίνεσθαι· καὶ ὡρίσθη καὶ τοῦ ὀγδόου κανόνος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἁγίας συνόδου, καὶ τοῦ ἑβδόμου κανόνος τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου δεύτερον, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῶν Ἐπισκόπων ἑκάστης ἐπαρχίας γίνεσθαι τὴν συνάθροισιν, μεταξὺ τοῦ Πάσχα καὶ τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς, καὶ τὰς κανονικὰς ζητήσεις λύεσθαι παρ' αὐτῶν.

A ARIST. *Si non sit Synodus & Metropolitanus, ne fiat Episcopus. Si vero propter aliquam difficultatem omnes non conveniant, saltem plures, vel literis assentiantur. Si autem re ita peractâ, contendant aliqui, plurium suffragium valeat.*

Sæpius dicitur nec Metropolitanum nec Episcopos sine fratrum sententiâ Episcopum eligere. Si autem omnes provinciæ Episcopi ad sententiam ferendam convenire non possunt, ob aliquam difficultatem, saltem plures conveniant, aut per literas præsentibus consensum suum attestentur. Et sic sententiâ perfectâ, si nonnulli ut
B contentiosi contradixerint, plurium sententia valeat.

CANON XX.

Propter usus Ecclesiasticos, & pro dirimendis controversiis, recte habere visum est, ut Synodi Episcoporum in unaquaque provincia bis in anno fiant: semel quidem post tertiam hebdomadem festi Paschæ, ut quarto hebdomade Pentecostes perficiatur Synodus, Metropolitano provinciales Episcopos admonente; secundam vero Synodum idibus Octobris futuram, quæ est decimus hyperberetæi, ut in his ipsis Synodis accedant Presbyteri & Diaconi, & omnes qui se injuria affectos putant, & à Synodo judicium assequantur: nullis autem liceat Synodos per se facere, sine iis quibus sunt creditæ Metropoles.

BALS. De Synodis quæ debent fieri annuatim satis dictum est in xxxvii. Apostolico Canone, & in viii. Canone Syn. in Trullo. Et lege quæ in ipsis scripta sunt. Præsens autem Canon adjicit non fieri Synodos sine præsentia Metropolitani.

ZONAR. De bina annua Syn. unaquaq; provincia celebranda, & sanctorum Apostolorum decreto, & quinto
D Nicænæ i. Syn. Can constitutum est; & eadem, quod ad conventuum Synodicorum rationem attinet, hæc quoq; Synodus definivit. Unam porro in singulos annos Syn. habendam esse viii. vi. Syn. Can. sancitum est. Has vero Syn. ad res Ecclesiæ componendas, hoc est, ut in iis de rebus ad constitutionem Ecclesiasticam spectantibus deliberetur, controversiæq; dirimantur, eorum videlicet qui Episcopos forte accusant, quòd se ab illis injustè segregatos aut depositos esse autument, contentionesq; aliæ hujus generis tollantur, haberi oportere hic can. affirmat. Tempus vero etiam utriusque Syn. præfinitum; Ac priori quidem quarta hebdomada Pentecostes: posteriori
E vero celebrandæ idus octobris constitutæ. Prisci namq; dies cujusq; mensis in tres ordines dividebant; ac primo quidem Calendas statuebant; qui eas consequerentur, Idus; postremos demum Nonas appellabant. A solis autem Episcopis, non adhibito cujusque provinciæ Metropolitano, Synodum haberi Canon vetat.

ARIST. *Propter Ecclesiasticas necessitates bis quotannis in unaquaque provinciâ celebretur Synodus; quarta Pentecostes hebdomade, & decimâ die Hyperberetæi.*

Scribitur & in xxxvii. Can. Apostolico, quod contrahitur illud, bis quotannis in unâquaque provinciâ haberi Synodum. Et decretum fuit ab octavo sextæ in Trullo Synodi Canone, & à sexto Synodi Nicænæ secundæ Canone semel quotannis Episcoporum cujusque provinciæ fieri conventum, inter pascha & mensem octobrem, & Canonicas ab eis solvi quæstiones.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon XXI.

Episcopus ab alia paræcia in aliam ne transeat, nec sua se sponte ingerens, nec à populis vi adactus, nec ab Episcopis coactus: maneat autem in ea, in quam ab initio vocatus est, Ecclesia, & ab ea non recedat, secundum decretum prius de ea re editum.

Bals. Quære Canonem Apostolicum xiv. & Syn. i. Can. xv.

Zonar. Multi de hac quoque re Canones promulgati fuere. Idem namque & Apostolico decimoquarto & Nicænæ primæ Synodi quintodecimo Canone constitutum. Hic vero Canon aliquid etiam amplius adjungit; & quantumvis populo urbis adigente, hoc est, vehementissime urgente, (præpositiones namque significationem augent) quamvis etiam Episcopo aliquo acrius impellente, relicta urbe quam fortitus est in aliam demigrandi facultate omnino Episcopo cuilibet interdictum esse decernit.

Arist. *Episcopus etiam à populis coactus, & ab Episcopis compulsus, in aliam paræciam ne transeat.*

Episcoporum translatio omnino prohibetur, quamvis à populo, quamvis ab Episcopis transilire ad aliam provinciam impellantur.

Canon XXII.

Episcopus in aliam civitatem quæ ei subjecta non est, non ascendat, nec in regionem, quæ ad eum non pertinet, ad alicujus ordinationem, nec Presbyterum vel Diaconum constituat in locis alii Episcopo subjectis; nisi cum voluntate proprii illius regionis Episcopi. Si quis autem tale quid ausus fuerit, infirma sit ordinatio, & ipse à Synodo puniatur.

Bals. Lege etiam xiv. can. Apostolicum, & xv. Nicænæ primæ Synodi, & discres ex illis, & ex duobus præsentibus Canonibus, quinetiam ex multis aliis, quomodo puniantur qui ultra suæ regionis fines ordinant & ordinantur, sine permissione regionis Episcopi. Lege & xxxv. Can. Apostolicum & Can. ii. Syn. secundæ.

Zonar. Hoc quoq; plurium Can. sanctionibus vetitum est, ac Episcopo in urbem, aut regionem alterius Episcopi ditioni subjectam, proficisci, ibiq; ordines conferre, nisi facultate ab ejus loci Episcopo impetrata, ne liceat, constitutum: quod si tamen abierit, ordinesq; contulerit, collationem quidem irritam esse; ipsum vero, qui contulit, mulctæ irrogatione puniri jubent. Vide secundæ quoq; Oecumenicæ Syn. Can. secundum.

Arist. *Episcopus à civitate in civitatem ad aliquos ordinandos ne abeat, præterquam ex civitatis Episcopi sententiâ: alioquin invalida sit ordinatio, & ipse judicio obnoxius.*

Eadem ac tertius decimus canon & hic Canon dicit, unumquemque Episcoporum quæ ad suam pertinent paræciam facere, & aliam non adire, ordines conferre, vel aliquod aliud munus Episcopale obire, sine regionis Episcopi sententiâ, nisi vellet & se depositioni fieri obnoxium, & quæ ab eo facta sunt, infirma manere.

Canon XXIII.

Ne liceat Episcopo alium pro se successorem constituere, etiamsi sit in fine vitæ: si quid autem fiat ejusmodi, irrita sit constitutio. Servetur autem ritus Ecclesiasticus, qui dicit, non aliter debere fieri Episcopum quàm cum Synodo & judicio Episcoporum, qui post defuncti dormitionem potestatem habent dignum provehendi.

Bals. Septuagesimus sextus sanctorum Apostolorum canon dicit, non licere Episcopo quem velit loco suo eligere. Eadem ergo præsens quoq; can. decernit, adjiciens, non aliter fieri Episcopum, quàm si, mortuo Episcopo dignum provinciæ Synodus elegerit.

ΚΑΝΩΝ κα'.

Ἐπίσκοπον ἀπὸ παροικίας ἐπ' ἄλλην μὴ μεθίστασθαι, μήτε αὐτομάτως ὑπεξιέμενον ἑαυτὸν, μήτε ὑπὸ λαῶν ἐκβιαζόμενον, μήτε ὑπὸ Ἐπισκόπων ἀναγκαζόμενον, μηδὲν ἧττον εἰς ἣν ἐκλήθη ἐξαρχῆς ἐκκλησίαν, καὶ μὴ μεθίστασθαι αὐτὴν, καὶ ταῦτα ἤδη πρότερον περὶ τούτου ὁρισθέντα ὅρον.

Bals. Ζήτει ἀποστολικὸν κανόνα ιδ'. καὶ α'. συνόδου ιε'.

Zonar. Καὶ περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου διάφοροι κανόνες ἐξεφωνήθησαν. ὅτε μὲν γὰρ ἀποστολικὸς ιδ'. ἡμῶν περὶ τούτου διατυποῖ, καὶ ὁ ιε'. κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου. ἔστι δ' ὁ ἡμῶν καὶ πλέόν τι προσίθησι· τοῦτο δ' ἔστι, δ κἂν ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκβιάζηται, ἀντὶ τοῦ σφοδρότατα βιάζηται· αἱ γὰρ προθέσεις δήπουθεν δηλοῦσι· κἂν ὑπὸ Ἐπισκόπου ἀναγκάζηται, μὴ πειθέσθαι καταλιπεῖν τὴν, ὧν ἦ ἐκληρώθη, πόλιν, καὶ ἀπελθεῖν εἰς ἑτέραν.

Arist. Ἐπίσκοπος καὶ ὑπὸ λαῶν βιαζόμενος, καὶ ὑπὸ Ἐπισκόπων ἀναγκαζόμενος, μὴ μεταβαινέτω εἰς παροικίαν ἑτέραν. Ἀπηγόρευται καθόλου τοῖς Ἐπισκόποις ἡ μετάθεσις, κἂν ὑπὸ τοῦ λαοῦ, κἂν ὑπὸ Ἐπισκόπων μεταπεσῇ, εἰς ἑτέραν παροικίαν βιάζωνται.

ΚΑΝΩΝ κβ'.

Ἐπίσκοπον μὴ ἐπιβαίνειν ἀλλοτρίᾳ πόλει τῇ μὴ ὑποκειμένῃ αὐτῷ, μηδὲ χώρᾳ τῇ αὐτῷ μὴ διαφερούσῃ ἐπὶ χειροτονίᾳ τινός, μηδὲ καθιερᾶν πρεσβύτερον ἢ διάκονον εἰς τόπους ἑτέρῳ Ἐπισκόπῳ ὑποκειμένους, εἰ μὴ ἄρα μὲν γνώμης τοῦ οἰκείου τῆς χώρας Ἐπισκόπου. εἰ δέ τις τολμήσειέν τι τοιοῦτο, ἄκυρον εἶναι τὴν χειροθεσίαν καὶ αὐτὸν ἐπιτιμίοις ὑποπεσεῖν τῆς Συνόδου τυχόν.

Bals. Ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιδ'. ἀποστολικὸν κανόνα, καὶ τὸν ιε'. τὸν ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου, καὶ μάθῃς ἐξ ἐκείνων τε καὶ ἀπὸ τῶν ἑξῆς τῶν δύο κανόνων, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ ἑτέρων πολλῶν, ὅπως κολάζονται οἱ παρ' ἐξουσίαν χειροτονοῦντές τε καὶ χειροτονούμενοι χωρὶς προσηκούσης τῷ κυρίᾳ χώρᾳ Ἐπισκόπου. ἀνάγνωθι καὶ τὸν λε'. ἀποστολικὸν κανόνα καὶ τὸν τῆς δευτέρας συνόδου τὸν β'.

Zonar. Καὶ τοῦτο διαφόροις κανόσι κεκώλυται, ὅ μήτε εἰς πόλιν, μήτε εἰς χώραν ἄλλῳ ὑποκειμένην ἐπισκόπῳ, ἕτερον ἀπιέναι ἐπίσκοπον καὶ χειροτονῆσαι, εἰ μὴ προκεχωρηκείη παρὰ τοῦ ἐπισκόπου τῆς χώρας ἐκείνης· εἰ δ' ἄλλως ἀπελθὼν καὶ χειροτονήσειε, τὸ μὲν χειροθεσίαν ἄκυρον εἶναι, τὸ δὲ χειροτονήσαντα ἐπιτιμᾶσθαι. ἀναγνωστέον καὶ τὸ δεύτερον κανόνα τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς συνόδου.

Arist. Ἐπὶ δὲ χειροτονίᾳ τινὰς, ἐπίσκοπος ἐκ πόλεως εἰς πόλιν μὴ ἀπίτω, ἀλλ' ἡ γνώμη τοῦ ἐπισκόπου τῆς πόλεως· εἰδ' ἐβέβαιος ἡ χειροτονία, κἀκεῖνος ὑπόδικος.

Τὰ αὐτὰ τῷ πεντεκαιδεκάτῳ κανόνι καὶ ὁ κανὼν οὗτος λέγει, ὅ, ἕκαστον τῶν ἐπισκόπων τὰ τῆς ἰδίας ἐνεργεῖν παροικίας, καὶ εἰς ἑτέραν μὴ ἀπέναι, καὶ χειροτονίας ποιεῖσθαι, ἢ ἕτερόν τι ἐπισκοπικὸν προάγειν, ἄνευ γνώμης τοῦ ἐγχωρίου ἐπισκόπου· εἰ μὴ βέλεται καὶ καθαιρέσει γενέσθαι ὑποδίκους, καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ προαχθέντα μένειν ἀβέβαια.

ΚΑΝΩΝ κγ'.

Ἐπισκόπῳ μὲ ἐξεῖναι αὐτὶ αὐτοῦ καθιεραν ἕτερον ἑαυτῷ διάδοχον, κἂν ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ βίου τύχοιμι· εἰ δέ τι τοιοῦτον γένοιτο, ἄκυρον εἶναι τὸ καλέσασιν, φυλάττεσθαι δὲ τὸ δεσμὸν τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐφ' ὅσον μὴ ἄλλως γένεσθαι ἐπίσκοπον, ἢ μὲν συνόδου καὶ ἐπικρίσεως ἐπισκόπων, πρὸς μὲν τῷ κρίμασιν τοῦ ἀναπαυσαμένου τὴν ἐξουσίαν ἐχόντων τοῦ προάγεσθαι καὶ ἄξιον.

Bals. Ὁος'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων λέγει, μὴ ἐξεῖναι τῷ Ἐπισκόπῳ χειροτονῆσαι ὃν βούλεται αὐτὶ αὐτοῦ. τὰ αὐτὰ οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν διατίθεται, προσηνέμοις, μὴ ἄλλως γένεσθαι Ἐπίσκοπον, εἰ μὴ δοκοῦντος τοῦ Ἐπισκόπου, ἢ τῆς ἐπαρχίας συνόδου καὶ ἄξιον ψηφίσῃ. Ζω-

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ ος'. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων μὴ ἐξεῖναι λέγει τῷ ἐπισκόπῳ χειροτονεῖν, ὃν βούλεται· εἰ δὲ χειροτονήσῃ, ἄκυρόν τε τὴν χειροτονίαν εἶναι, καὶ τοὺς χειροτονήσαντα ἀφορίζεσθαι. ταῦτα οὖν καὶ ὁ παρὼν θεσπίζει κανὼν, καὶ μὴ δεῖν ἄλλως γίνεσθαι ἐπίσκοπον, εἰ μὴ θανόντος τοῦ ἐπισκόπου, ἡ τῆς ἐπαρχίας συνόδος τοὺς ἄξιον ψηφίσεται, καὶ καταστήσει.

ΑΡΙΣΤ. Μὴ καθιστάτω ἕτερον ἐπὶ τῇ ἐξόδῳ ἐπίσκοπον ὁ ἐπίσκοπος· ἐκείνου δὲ κοιμηθέντος, μετὰ συνόδου τῶν ἐχόντων ἐξουσίαν, ἄξιος προβεβλήσθω.

Οὐκ ἔξεστι τῷ τελευτῶντι ἐπισκόπῳ, ἐν τῷ τελευτᾷν ἐπίσκοπον ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καθιστᾷν· ἀλλ' ἡ Συνόδος τῆς ἐπαρχίας, μετὰ θάνατον αὐτοῦ, κατὰ γνώμην καὶ τοῦ ταύτης μητροπολίτου, τοὺς ἄξιον προχειρίζεται.

ΚΑΝΩΝ κδ'.

Τὰ τῆς ἐκκλησίας τῇ ἐκκλησίᾳ καλῶς ἔχει φυλάττεσθαι δεῖν, μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ ἀγαθῆς συνειδήσεως, καὶ πίστεως τῆς εἰς τοὺς πάντων ἔφορον καὶ κριτὴν θεὸν, ἃ καὶ διοικεῖσθαι προσήκει μετὰ κρίσεως καὶ ἐξουσίας τοῦ Ἐπισκόπου, τῶν πεπιστευμένου πάντα τὸν λαὸν καὶ τὰς ψυχὰς τῶν συναγομένων. φανερὰ δὲ εἶναι τὰ διαφέροντα τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ γνώσεως τῶν περὶ αὐτῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ὥστε τούτους εἰδέναι, καὶ μὴ ἀγνοεῖν, τίνα ποτὲ τὰ ἴδια ἐστὶ τῆς ἐκκλησίας, ὥστε μηδὲν αὐτοὺς λανθάνειν· ἵν' εἰ συμβαίῃ τὸν Ἐπίσκοπον μετοικιάττεσθαι τὸν βίον, φανερῶν ὄντων τῶν διαφερόντων τῇ ἐκκλησίᾳ πραγμάτων, μήτε αὐτὰ διαπίπτειν καὶ ἀπόλλυσθαι, μήτε τὰ ἴδια τοῦ Ἐπισκόπου ἐνοχλεῖσθαι προφάσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. δίκαιον γὰρ καὶ ἀρεστὸν παρά τε τῷ θεῷ καὶ ἀνθρώποις, τὰ ἴδια τοῦ Ἐπισκόπου, οἷς ἂν αὐτὸς βούληται, καταλιμπάνεσθαι· τὰ μέντοι τῆς ἐκκλησίας αὐτῇ φυλάττεσθαι· καὶ μήτε τὴν ἐκκλησίαν ἐπιμένειν ζημίαν, μήτε τὸν Ἐπίσκοπον προφάσει τῆς ἐκκλησίας δημεύεσθαι, ἢ καὶ εἰς πράγματα ἐμπίπτειν τοὺς αὐτοῦ διαφέροντας· μετὰ τοῦ καὶ αὐτὸν μετὰ θάνατον δυσφημίᾳ περιβάλλεσθαι.

ΚΑΝΩΝ κε'.

Ἐπίσκοπον ἔχειν τῶν τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων ἐξουσίαν, ὥστε αὐτὰ διοικεῖν εἰς πάντας τοὺς δεομένους, μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ φόβου θεοῦ· μεταλαμβάνειν δὲ καὶ αὐτὸν τῶν δεόντων, εἴγε δέοιτο, εἰς τὰς ἀναγκαίας αὐτοῦ χρείας, καὶ τῶν παρ' αὐτῷ ἐπιξενουμένων ἀδελφῶν, ὡς κατὰ μηδένα τρόπον αὐτοὺς στερεῖσθαι, κατὰ τοὺς θεῖον ἀπόστολον λέγοντα· ἔχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. εἰ δὲ μὴ τούτοις ἀρκοῖτο, μεταβάλλοι δὲ τὰ πράγματα εἰς οἰκειακὰς αὐτοῦ χρείας, καὶ τοὺς πόρους τῆς ἐκκλησίας ἢ τοὺς τῶν ἀγρῶν καρποὺς, μὴ μετὰ γνώμης τῶν πρεσβυτέρων ἢ τῶν διακόνων χειρίζοι, ἀλλ' οἰκείοις αὐτοῦ καὶ συγγενέσιν ἢ ἀδελφοῖς ἢ υἱοῖς παράχοι τὴν ἐξουσίαν, εἰς ὃ, διὰ τῶν τοιούτων λεληθότως βλάπτεσθαι τοὺς λόγους τῆς ἐκκλησίας, τοῦτον εὐθύνας παρέχειν τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας. εἰ δὲ καὶ ἄλλως διαβάλλοιτο ὁ Ἐπίσκοπος ἢ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι, ὡς τὰ τῇ ἐκκλησίᾳ διαφέροντα, ἤτοι ἐξ ἀγρῶν ἢ καὶ ἐξ ἑτέρας προφάσεως ἐκκλησιαστικοῦς, εἰς ἑαυτοὺς ἀποφερόμενοι, ὡς θλίβεσθαι μὲν τοὺς πένητας, διαβολὴν δὲ καὶ δυσφημίαν προστρέβεσθαι τῷ τε λόγῳ καὶ τοῖς οὕτω διοικοῦσι, καὶ τούτους διορθώσεως τυγχάνειν, ὃ πρέπον δοκιμαζούσης τῆς ἁγίας Συνόδου.

ΒΑΛΣ. Οἱ παρόντες δύο κανόνες τὰ αὐτὰ θεσπίζουσι τῷ μ'. καὶ μα'. ἀποστολικοῖς κανόσι· καὶ ζήτει τὰ ἐν αὐτοῖς γραφέντα. σημείωσαι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κε'. κανόνος, ὅτι διὰ ἐκκλησιαστικῶν ὀφείλουσι πάντα τὰ τῶν ἐκκλησιῶν διοικεῖσθαι, καὶ ὅτι οἱ παρὰ τοὺς κανόνας τούτους διαπραττόμενοι, κατὰ ὃ δόξαν τῇ συνόδῳ κολάζονται.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ κανὼν ἐπὶ τῆς συμφωνεῖ τῷ μα'. κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων. κἀκεῖνος γὰρ τῷ Ἐπισκόπῳ τὴν ἐξουσίαν

A

ZONAR. Et lxxvi. sanctorum Apostolorum can. ne Episcopo liceat quemcunq; collibitum fuerit ordinibus insignire; idque si fecerit, cùm ordinum collationem irritam habendam, tùm eum, qui contulit, segregatione puniendum esse, decernit. Eadem hujus quoq; can. decreto sancita, ac præter eum, quem, Episcopo vita functo, dignum eo munere provinciæ Synodus electum crearit, alium Episcopum habere ne liceat, constitutum.

ARIST. *Episcopus in vitæ exitu alium ne constituat Episcopum: Illo autem vitâ functo, à Synodo eorum qui potestatem habent, dignus provehatur.*

B

Non licet Episcopo moribundo, cum moritur, alium Episcopum sui loco constituere. Sed provinciæ Synodus post ejus mortem juxta sententiam illius etiam provinciæ Metropolitani, dignum ordinabit.

CANON XXIV.

Rectè habet, ut ea, quæ sunt Ecclesiæ, Ecclesiæ serventur cum omni cura & bona conscientia, & fide in omnium præsidem & judicem Deum: quæ etiam administrari convenit cum judicio & potestate Episcopi, cui est omnis populus concreditus, & eorum animæ qui in Ecclesia congregantur. Sint autem manifesta, quæ ad Ecclesiam pertinent, cum cognitione Presbyterorum & Diaconorum qui circa ipsum sunt, ut ipsi sciant, & non ignorent, quæ sint propria Ecclesiæ; nec eos quicquam lateat: ut si contingat Episcopum è vita migrare, iis manifestis existentibus, quæ ad Ecclesiam pertinent, ne ea intercidant & pereant, nec quæ sunt propria Episcopi, prætextu rerum Ecclesiasticarum, vexentur. Est enim justum, & apud Deum & homines acceptum, ut Episcopus propria, quibus velit, relinquat; quæ sunt autem Ecclesiæ, ipsi serventur: ut nec Ecclesia damnum aliquod sustineat, nec Episcopus Ecclesiæ prætextu proscribatur, vel qui ad eum attinent in causas incidant quo & ipse post mortem maledictione oneretur.

C

D

CANON XXV.

Episcopus habeat rerum Ecclesiæ potestatem, ut eas in omnes egentes dispenset, cum multa cautione & Dei timore: ipsi autem eorum, quibus ei opus est, si indigeat, sit particeps ad usus suos necessarios, & fratrum, qui apud eum hospitio excipiuntur, ut ipsi nullo modo priventur secundum divinum Apostolum, qui dicit; Habentes autem alimenta & quibus tegamur, iis contenti erimus. Sin autem iis non sit contentus, sed res in proprios usus convertat, & Ecclesiæ redditus vel agrorum fructus, non ex Presbyterorum vel Diaconorum sententia administret, sed domesticis suis aut cognatis, vel fratribus, vel filiis, licentiam det, ut rationes Ecclesiæ per ipsos clam detrimentum capiant; is Synodo provinciæ administrationis rationem reddat. Sin autem etiam aliàs insimuletur Episcopus, vel qui cum eo sunt Presbyteri, ea quæ ad Ecclesiam pertinent vel ex agris vel quacunque alia causa Ecclesiastica, ad seipsos referendi, ut pauperes quidem opprimantur, & rationi (Ecclesiæ) ac iis qui sic administrant criminatio ac infamia inuratur, ii quoque correctionem assequantur, sancta Synodo id quod decet examinante.

E

F

BALS. Præsentes duo can. eadem decernunt cum xl. & xli. can. Apostolicis: & quære quæ in ipsis scripta sunt. Nota autem etiam ex præsenti can. xxv. quòd ab Ecclesiasticis debent omnia, quæ sunt Ecclesiarum, administrari: & quòd qui præter hos can. faciunt, ut Synodo visum fuerit, puniuntur.

ZONAR. in Can. xxiv. Can. xli. sanctorum Apostolorum Can. hic consentit. Nam is quoq; Ecclesiæ negotia

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tia administrandi potestatem penes Episcopum esse decernit. Quadrageſimus vero eorundem, privatas Episcopi possessiones, si quas habeat, notas esse vult; notas item eas, quæ Ecclesiæ adjudicatæ sunt. Quæ igitur duo Can. allati statuere, ea Syn. quoq; auctores hoc uno Can. complexi sunt. Ergo huic quoque explicando, quæ in utriusque Apostolici Canonis explicatione sunt dicta, sufficiunt.

ARIST. *in Can. xxiv. Totum Clerum res Ecclesiæ cognoscere oportet; ut cum Episcopus obdormierit, quæ sua sunt Ecclesiæ conserventur: quæ autem sunt Episcopi, juxta illius dispositionem administrentur.*

Oportet Episcopum bonorum suorum inventorium facere, eaq; manifesta reddere, & similiter bonorum Ecclesiæ, & ea Presbyteris & Diaconis nota facere, ut cum moritur, inter suos quod sibi placuerit, disponat. Si autem sic non fecerit, omnia Ecclesiæ adjudicari.

ZONAR. Et quæcunq; hoc can. continentur, ab iis quos attulimus Apostolicis can. repetita sunt. Esse namq; penes Episcopum res Ecclesiasticas administrandi auctoritatem; sed ita esse, ut nequaquam ipsius arbitratu abutendi, verum in usus pauperum conferendi, facultas sit, ac sibi etiam retinendi ea, quibus opus habet, necessaria videlicet, sed ea quoq; si egeat, hoc est, si inopia laboret: (Nec enim quidquam in res supervacuas insumere, sed Apostoli consilium sequi vult; Habentes alimenta, inquit ille, & quibus tegamur, his contenti erimus) hæc ex Apostolicis constitutionibus universa ducuntur. Quòd si non contentus sumptibus necessariis, ad proprias quoque utilitates bona Ecclesiastica convertit, nec ex eorum sententia, qui honestiores è Clero prohibentur, Ecclesiæ reditus administrat, hoc est, acceptos & expensos refert, sed et m propinquis licentiam permittit, ut ipsis res ad se occulte trahentibus, rationes Ecclesiæ lædantur; (λόγους vero i. e. rationes appellat, quas aliter Græci λογοθεσίας. Nisi enim subductis accepti & expensi calculis; quo pacto Ecclesiastici homines administratarum Ecclesiæ facultatum rationem à Procuratoribus repetant?) Si ergo talem se in Ecclesiæ bonorum administratione Episcopus præbeat, hominem à provinciæ Syn. corrigi can. jubet. Quod si præterea res Ecclesiasticas quomodocunq; intervertere, sibiq; usurpare, sive quæ ex agris, sive quæ aliunde obveniant, Episcopum ejusque socios criminentur, ex quo pauperes quidem necessariis destituti subsidiis deficiant, ipsi vero infamia male gestæ administrationis laborent, nec; vero rationes, quas ipsi videlicet exhibent, satis probatæ appareant; eos quoq; per Syn. rebus diligenter exploratis ac examinatis, vel etiam ab ea firmatis, corrigendos esse decernit.

ARIST. *in Can xxv. Episcopus rerum Ecclesiasticarum potestatem habeat; si autem non sit contentus iis quæ illi sufficiunt, verùm res ac redditus Ecclesiæ absque Cleri consilio in alienos usus transfert, pœnæ ab eo coram Synodo exigantur. Si vero quæ pauperibus debita sunt in proprios usus converterit: sic etiam Syn. rationes reddat.*

Qui pretiosas hominum animas sibi habet concreditas, multo magis rerum Ecclesiasticarum potestatem habeat, ut eas egentibus per Presbyteros & Diaconos distribuat, & sibi etiam concedat, si indigens est, quibus opus habet, & quibus necessario uti debet & ille & fratres ab eo hospitio excepti, ne ipsi inopiam patiantur. Si autem necessariis non est contentus, sed & Ecclesiæ redditus in proprium lucrum convertere deprehenditur, eosque sibi vendicare, & ideo Ecclesiasticorum bonorum administrationem propinquis suis & cognatis præbet, ut clam exinde evacuarentur redditus, à Synodo in disquisitionem vocabitur, ut ipsi visum fuerit.

τῆς τ ἐκκλησίας διάθεσι προαγμάτων, καὶ τ τούτων δίκησιν αὐτῆς ἀναπόδοσι. καὶ ὁ μέ. ἔξ ἡμῶν τ αὐτῷ φανερὰ εἶ βέλεται τὰ τ Ἐπισκόπου προαγμάτα, εἰ ἔχει ἴδιά, καὶ φανερὰ αὖθις τὰ τ ἐκκλησίας. ἃ πάντων ἄμφω οἱ ἡμῶνες ὥρισε οἱ λεχθέντες, ταῦτα οἱ τ συνόδου ταύτης ἐν τῷ παρόντι κανόνι συνεβάλλοντο. τὰ γοῦν εἰρημένα εἰς ἐξήγησιν τ ἀποστολικῶν ἡμόνων ἀμφοῖν, καὶ τούτων ἀφωρίζεσι οἱ ἡμόνες.

ARIST. Παντὶ τῷ κλήρῳ τὰ τῆς ἐκκλησίας δίκαια διαγινώσκεσθαι· ἵνα ὁ Ἐπισκόπου τελευτήσαντος, τὰ οἰκεῖα τῆς ἐκκλησίας διαφυλάττηται· τὰ δὲ τοῦ Ἐπισκόπου κατὰ τ ἐκείνου διάταξιν διοικῆται.

Δεῖ τ Ἐπίσκοπον ἀπογράφειν περὶ ἑαυτοῦ προαιρέσεων, καὶ φανερὰ αὐτὰ καθιστάναι. ὡσαύτως καὶ τ τ ἐκκλησίας, καὶ γινώσκεσθαι ταῦτα τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις· ἵν' ὅπερ πλεῖστα, ἐν τοῖς οἰκείοις κατ' ὃ βέλτιον αὐτῷ διαλάξηται. εἰ δὲ μὴ ποιήσῃ, πάντα προσκυρῶσθαι τῇ ἐκκλησίᾳ.

ZONAR. Ὅσα ἐν τῷ κανόνι τούτῳ οἱ τῆς Συνόδου ταύτης εἶπον, τοῖς εἰρημένοις ἀποστολικοῖς κανόσιν ἐπόμενοι εἶπον. καὶ ὅ ἔχειν μὲ Ἐπίσκοπον ἐξουσίαν τῆς τῆς ἐκκλησίας προαγμάτων, ἐξουσίαν δὲ οὐχ ὥστε χρᾶσθαι τούτοις ὡς βέλεται, ἀλλ' εἰς διοίκησιν τῶν δεομένων, καὶ ὃ μεταλαμβάνειν αὐτὸν τῶν δεόντων, τουτέστι τῶν ἀναγκαίων, καὶ τούτων εἰ δέοιτο, αὐτὰ τοῦ, ὁπόσα ἔχει (ἐξεστὶ γὰρ αὐτῷ συγχωρεῖ δαπανᾶν, τῷ ἀποστόλῳ δὲ πείθεσθαι, λέγοντι, ἔχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα) τῶν ἀποστολικῶν εἶσι διαταξέων· εἰ δὲ μὴ τοῖς ἀναγκαίοις ἀρκεῖτο, δαπανᾷ δὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ εἰς ἑαυτοῦ χρείας, ὃ μὴ μὲν γνώμης τῶν τοῦ κλήρου ἀξιολογωτέρων τὰς προσόδους τῆς ἐκκλησίας ἐξοδιάζει τι καὶ ἐξοδιάζει, ἀλλὰ συγχύσει ἔχῃ τῶν ἐξουσίαν, ὥστε λεληθότως ἐκείνων μετιόντων τὰ προαγματα, ἐλαττοῦσθαι τὰς λόγους τῆς ἐκκλησίας, λόγους δὲ τὰς λογοθεσίας καλῶ. εἰ γὰρ μὴ εἰδήσιν ἔχοιεν οἱ τῆς ἐκκλησίας τῶν ἀληθῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων, πῶς τὰς διοικητὰς τῶν τοιούτων λόγους ποιῶν ἀπαιτήσουσιν; ὅταν οὖν ὅτως Ἐπίσκοπος διοικῇ τὰ τῆς ἐκκλησίας, συνίστασθαι αὐτὸν ἐκ τῆς Συνόδου τῆς ἐπαρχίας διορίζεται ὁ κανών. εἰ δὲ καὶ ἄλλων τινὰ τρόπον σφετερίζεσθαι καὶ οἰκειοῦσθαι τὰ ἐκκλησιαστικὰ, κἂν ἐξ ἀγρῶν εἶεν, κἂν ἄλλοθεν, ὁ Ἐπίσκοπος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐκβαλλοίντο, ὥστε πλείστους μὲν τοὺς πένητας, μὴ χορηγουμένων σφίσι τῶν χρημάτων, δυστυχεῖσθαι δὲ καὶ κακῶς ἀκούειν τοὺς ὅτως διοικοῦντας, καὶ ὃ λόγον, τουτέστιν, ὡς τοιούσδε λογοθεσίας, ὡς μὴ καλῶς πεπραγμένας, καὶ τούτους διορθοῦσθαι ἐκ τῆς συνόδου, ὃ ἐπιδεχόμενον δικαιοῦσθαι, ἐξεταζούσης ἡ κυρούσης.

ARIST. Κύριος ὁ Ἐπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας ἵνα προαγμάτων· εἰ δὲ μὴ ἱκανοῖτο τοῖς ἱκανοῦσιν αὐτῷ, ἀλλὰ τὰ προάγματα καὶ τὰς πόρους μεταβάλλοι τῆς ἐκκλησίας μὴ μετὰ γνώμης τοῦ κλήρου, εἰσπραττέσθω δίκας παρὰ τ συνόδου. εἰ δὲ καὶ τὰ πένησιν ὀφειλόμενα εἰς ἑαυτὸν σφετερίζοιτο· καὶ ὅτω τῇ συνόδῳ λόγους διδότω.

Ὁ τὰς τιμίας τ ἀνθρώπων ψυχὰς ἐμπιστευόμενος, πολλῷ μᾶλλον ἂν ἔχοιη τ τ ἐκκλησίας προαγμάτων τ ἐξουσίαν, ὥστε διανεμεῖν ταῦτα τοῖς δεομένοις διὰ τ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων· ὑπιχνεῖσθαι δὲ καὶ ἑαυτῷ, εἴγε προσδεής ἐστι, τὰ δέοντα· ὥστε τὰς ἀναγκαίας αὐτῷ χρείας, καὶ τ τῶν αὐτοῦ ὑπεξουσμένων ἀδελφῶν, ὥστε μὴ ὑστερεῖσθαι αὐτούς. εἰ δὲ μὴ ἀρκεῖτο τοῖς ἀναγκαίοις, ἀλλὰ τὰς εἰσόδους τ ἐκκλησίας κερδαίνειν αἱρεῖτο, καὶ οἰκειοῦσθαι αὐτάς, καὶ διὰ τοῦτο πρὸ οἰκονομίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν προαγμάτων οἰκείοις αὐτοῦ καὶ συγγενέσι προῖκα χοιτο, ὥστε λανθάνειν ἐνδα καλακενοῦνται αἱ εἴσοδοι, προῖκα τῆς Συνόδου ὑπομηνήσονται, κρῖσις ἂν αὖτη Συνόδου.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΝ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑ κατα πόλιν Φρυγίας συνελθούσης συνόδου ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσιανῆς.

CANONES SYNODI LAODICENÆ, quæ est Urbs Phrygiæ Capatianæ, ex diversis Asiæ provinciis congregatæ.

ΚΑΝΩΝ α'.

ΠΕρὶ τοῦ, δεῖν κ᾽ ⊛ ἐκκλησιαστικὸν κανόνα τοὺς ἐλευθέρως καὶ νομίμως συναφθέντας δευτέροις γάμοις, μὴ λαθραγαμήσαντας, ὀλίγου χρόνου παρελθόντος, καὶ προλάβοντας ἐν εὐχαῖς καὶ νηστείαις, κ᾽ συγγνώμην ἀποδίδοσθαι αὐτοῖς τῆς κοινωνίας.

Canon I.

Quod oportet, secundùm Ecclesiasticum Canonem, eos, qui liberè & legitimè secundis nuptiis juncti sunt, & non clam uxores duxerunt, cùm exiguum tempus præterierit, & orationibus & jejuniis vacaverint, ex venia dare communionem.

ΒΑΛΣ. Οἱ δευτερογαμοῦντες, ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος μετανοοῦντες, καὶ προσευχόμενοι, μικρὸν ὀλίγον χρόνον ἀξιοῦνται τῶν θείων ἁγιασμάτων. ἀπὸ δὲ τοῦ δ'. κανόνος τοῦ ἁγίου Βασιλείου, μετ᾽ ἐνιαυτόν. ἐκεῖνοι μὲν οὕτως ὑπομένουσι, οἱ μετὰ νομίμου συνοικεσίου δευτερογαμήσαντες. οἱ γὰρ πρότερον λαθραγαμήσαντες, ἤτοι πορνεύσαντες, μετὰ τὴν ὕστερον συζυγίαν αὐτοῖς νομίμως, κ᾽ πόρνοις προσλαθήσονται, κ᾽ μηδὲν ὠφελούμενοι ἐκ τοῦ νομίμου συναφείας. καὶ ζῶντα μὲν οὕτω. οἱ δὲ νόμοι τοὺς ἐκ πορνείας γεγεννημένους ὡς ἐκ νομίμου συναφείας πεφύκοντας, λογίζονται, ἐὰν ὕστερον τὴν μητέρα αὐτῶν νομίμως ἀγάγηται ὁ πατήρ. καὶ ζήτει βιβλίου τῶν βασιλικῶν λβ'. τίτλον β'. ὅλον, καὶ ⊛ ιδ'. τίτλον τοῦ κη'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, ἤτοι πνὼ κβ'. Ἰουστινιάνου νεαρὰν ἥτις ἄλλως πως περὶ τῶν δευτερογαμούντων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν διατάττεται.

Bals. Qui secundò uxores ducunt, ex præsenti quidem Canone, pœnitentiam agentes & orantes, post aliquantulum temporis divinorum sacramentorum communione digni habentur: à iiii. autem Canone sancti Basilii, post annum. Illi quidem sic puniuntur, qui in legitimo matrimonio uxores duxerunt. Qui enim priùs uxores clam duxerunt, sive fornicati sunt, cùm iis quæ illis postea legitimè conjunctæ sunt, ut fornicatores punientur, ex legitima conjuctione nihil auxilii sentientes. Et hæc quidem sic habent. Leges autem eos, qui ex fornicatione nati sunt, tanquam ex legitima conjunctione natos, reputant; si pater eorum matrem postea legitimè duxerit. Quære libri xxxii. Basilic. tit. ii. totum; & xiv. tit. xxviii. libri Basilic. seu xxii. Justiniani Novellam, quæ aliter de iis, qui secundis nuptiis conjunguntur, tam viris quam mulieribus, decernit.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ καὶ οὐ κεκώλυται ἡ δευτερογαμία, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἀνεπιτίμητος πάντη ἐστίν. εἰ γὰρ καὶ ὁ μέγας Παῦλος ⊛ δεύτερον ὑπομένειν γάμον, ἀλλὰ νεωτέραις χήραις γαμεῖν διατάττεται· καὶ εἰσί τινες λέγοντες μόναις γυναιξὶ τοῦτο συγχωρηθῆναι διὰ τὸ τῆς φύσεως αὐτῶν ἀσθενὲς καὶ ὀλιγόλιθον. οἱ δὲ πατέρες καὶ τοὺς ἄνδρας διγαμοῦντας ἐδέξαντο, καὶ εἰ νομίμως, φασὶ, ⊛ δεύτερον ἐποιήσατο γάμον, μὴ πρότερον λαθραγαμίαν ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἡμαρτηκότες, ὀλίγου παρελθόντος χρόνου χολάσαντες νηστείᾳ καὶ προσευχῇ δεξάσθων εἰς κοινωνίαν καὶ συγγνώμῃ, τυπτέσι, συνγνωμονούμενοι διά τινα ἀνάγκην τινὰ φυσικήν. ὁ μὲν οὖν ἡμῶν ἑαυτὸν ἀόριστον ἀφῆκε ⊛ χρόνον· ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ τεσσαρτῷ αὐτοῦ κανόνι ἐνιαυτὸν λέγει ⊛ τοῦ ὑπομεῖναι κελεύσαντος· ἄλλως δέ φησι διετίαν ὁρίζειν ὑπὲρ τῶν διγάμων. ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐνιαυτὸς ἔοικε, ὅτε ἐπορεύσατο ὑπὲρ τῶν δευτέροις ὁμιλησάντων γάμοις λαθραγαμία. εἰ δὲ λαθραία μίξις συνέλθοι τοῖς πρότερον, εἶτα εἰς νόμιμον γάμον ἀπεῖδον, καὶ ὡς πεπορνευκότες ὑπομενοῦσι. καὶ ἡ κδ'. Ἰουστινιάνειος νεαρὰ κειμένη εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν κη'. τίτλος ιδ'. πολλὰ περὶ δευτερογαμούντων καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν διατάττεται.

Zonar. Nec vetitæ sanè secundæ nuptiæ, nec omnino tamen impunitæ sunt. Nam etsi secundas nuptias magnus quoque Paulus non improbet, tamen eas adolescentioribus tantummodo viduis concedi oportere decernit; nec desunt qui eas solis fœminis, quod natura infirmiores, atque ad deteriora proclives sint, permissas fuisse contendant. Patres autem, viris quoque ejus rei facultatem esse haud vetant; Ac si quidem servatis legum constitutionibus ad secundas nuptias transivere, neque aliquid prius furtivo inter se inito matrimonio deliquere, postquam per aliquod tempus jejunio ac precationibus vacaverint; ex indulgentia, hoc est, data iis, ob necessitatem à natura impositam, venia, ad communionem admitti placet. Atque hic quidem Canon nihil certi, quod ad tempus attinet, definivit: Magnus vero Basilius Can. iiii. bigamis unius anni tempus constitutum, ab aliis etiam biennii mulctam impositam fuisse, affirmat. Sed tum quidem unius anni spatio mulcta finietur, cùm eorum, qui ad secundas nuptias convenêre, nulla prius conjunctio inter ipsos furtiva intercesserit. Quòd si, cum occultè antea coivissent, ad legitimas deinde nuptias animum adjecêre; scortatorum præterea pœnis puniri debent. Multa de secundis virorum ac fœminarum nuptiis Justiniani quoque Novellâ xxii. lib. xxviii. tit. xiv. Basil. sita præcipiuntur.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ μὴ λαθραιογαμήσας δίγαμος, ὀλίγον τοῖς ὑπομείοις σχολάσας, λοιπὸν ἀνάθεμα.

Arist. *Bigamus qui non occultè matrimonium inivit, ubi paululùm pœnas dederit, insons postea habeatur.*

Ἐπὶ ἐνιαυτὸν ὁ δίγαμος ἀφορίζεται, τῇ προσευχῇ, καὶ τῇ νηστείᾳ σχολάζων· καὶ ὕστερον τῆς κοινωνίας καταξιοῦται. εἰ δὲ μὴ ἐλευθερίως καὶ νομίμως τῷ δευτέρῳ συνῆφθη γάμῳ, ἀλλὰ πρότερον λαθραιογαμήσας, μὴ ζῶντα καὶ εἰς κοινωνίαν ἦλθε γάμου· ὡς τῆς πορνείας ὑπομείῳ ὑπάγει.

Bigamus in annum segregatur, orationi & jejunio vacans, & sic communionis dignus habetur. Si autem non liberè & legitimè secundis nuptiis conjunctus fuerit, sed cum primo clam uxorem duxisset, postea & ad matrimonii communionem venit, fornicationis pœnæ subjicitur,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon II.

Quòd eis, qui diverſis delictis peccant, & in oratione confeſſionis & pœnitentiæ perſeverant, & ſe à malis perfectè convertunt, pro qualitate delicti tempore pœnitentiæ eis dato propter miſerationes & Dei benitatem, communio concedenda eſt.

Bals. Didicimus nullum peccatum vincere Dei miſericordiam. Porrò præſens quoque Canon ſtatuit, ut qui à malo perfectè deſiſtunt, cum pura confeſſione & digna peccatorum pœnitentia, ii digni ſancta participatione habeantur; non propter eorum virtutis ſtudium, ſed propter Dei miſerationes & inenarrabilem bonitatem. Hæc autem omnino diſcernet Epiſcopalis examinatio.

Zonar. Si quis, multis licet facinoribus irretitus, tamen ea pœnitentiâ ductus confiteri velit, admiſsáque flagitia penitus averſetur; pro criminum ratione, quibus obſtrictus eſt, pœnitentiæ tempus homini præſcribendum; itaque ſibi ægre eſſe quæ patravit indicantem, admitti eum & communionem recipi Canon decernit: Neque vero ut divinorum myſteriorum perceptione dignus haberetur, ipſius diligentiæ; ſed Dei miſerationi ac longe maximæ bonitati adſcribi oportere demonſtrat.

Arist. *Qui variis delictis obſtricti ſunt, ſi iis cognitis confiteantur, & pro eorum ratione pœnitentiam agant, facile recipiantur.*

Omnes qui peccarunt, qualiacunque dicat aliquis eorum peccata, ſi pœnitentiam egerint, & ea confeſſi fuerint, & à malis perfectè ſe converterint, & tempus ad pœnitentiam agendum ſecundũ delicti proportionem iis conceſſum precibus & lacrymis abſolverint, propter Dei miſerationes & bonitatatem in communionem recipientur.

Canon III.

Quòd non oportet eum, qui recens baptizatus eſt, in ordinem ſacerdotalem promoveri.

Bals. Lege ſanctorum Apoſtolor. Canonem lxxx. Synodi Nicænæ Can. ii. qui eadem cum præſenti Canone decernunt, de iis qui ſunt recenter baptizati, & petunt ad ſacros ordines admitti. Magnum tamen illud lumen Nectarius, à Catechumenorum grege nuper ſeparatus, cùm divino lavacro vitæ ſordes abluiſſet, purus jam puriſſimam Epiſcopatús dignitatem induit, & ſimul fit reginæ urbis Epiſcopus, & ſanctæ ſecundæ uuiverſalis Synodi præſes.

Zonar. Hoc, eodem modo, primæ quoque Nicænæ Synodi ſecundo Canone conſtitutum eſt; quæque in illius explicatione diximus, hîc quoque ſufficient.

Arist. *Recens illuminatus, ſacris ordinibus non eſt idoneus.*

Qui recens illuminatur, non ſtatim in ordinem ſacerdotalem promovetur.

Canon IIII.

Quòd non oportet Sacerdotes fœnerari, & uſuras quæ dicuntur hemioliæ (id eſt, totius ſortis dimidia pars) accipere.

Bals. Apoſtolicus xliiii. Canon, & xvii. primæ Syn. diffuſiùs tractant de ſacris initiatis, qui uſuras accipiunt: & lege eos.

Zonar. Eadem primæ quoque Oecumenicæ Syn. xvii. Can. conſtituta ſunt. Nec ad ea, quæ ibi attulimus, quicquam hoc loco addendum exiſtimamus.

Κανων β'.

Περὶ τ̃ν, τὺς ἁμαρτάνοντας ἐν διαφόροις πταίσμασι, καὶ σφοδρῶς κατηφοῦντας τῇ σφοδυχῇ τ̃ ἐξομολογήσεως καὶ μετανοίας, καὶ τῷ ἀποστροφῷ τ̃ κακῶν πλείαν ποιεμένους, καὶ τ̃ ἀναλογίαν τ̃ πταίσματος, χωρεῖν μετανοίας δοθέντος. αὐτοῖς, τὺς ζητοῦντας, διὰ τὺς οἰκτιρμὺς καὶ τῷ ἀγαθότητα τ̃ θεοῦ σφοσάγεσθαι τῇ κοινωνίᾳ.

Βαλσ. Εμάθομεν μηδεμίαν ἁμαρτίαν νικᾶν τῷ φιλανθρωπίαν τ̃ θεοῦ. καὶ ὁ παρὼν δὲ κανὼν διορίζεται τὺς ἀφισαμένους πλείως τ̃ κακοῦ, μὴ ἐξομολογήσεως καθαρᾶς καὶ μετανοίας ἀξίας τ̃ πταίσματι, ἀξιοῦσθαι τ̃ς θείας μεταλήψεως· ὑ διὰ τῷ σπουδῷ τούτων, ἀλλὰ διὰ τὺς οἰκτιρμὺς τ̃ θεοῦ καὶ τ̃ ἄφατον ἀγαθότητα. ζῶτα δ πάντως διάκρινή, σὴ ἡ ἐπισκοπικὴ δοκιμασία.

Ζωναρ. Κἂν ὲν διαφόροις πταίσμασίν ἥμαρτ τις, ἐξομολογῆ δὲ ταῦτα, καὶ ἀποστρέφηται πλείως ἃ ἔφθη ποιῆσαι κακά, δίδοσθαι αὐτῷ καιρὸν μετανοίας, διορίζε ὁ κρίνων, ἀναλόγως τοῖς πταίσμασιν, οἷς ἐποίησε, καὶ ἕτως αὐτῷ ἐνδείκνυσθαι μετάνοιαν, δέχεσθαι αὐτὸν καὶ σφοσάγεσθαι τῇ κοινωνίᾳ, ὐχ ὡς αὐτῷ διὰ τῆς οἰκείας σπουδῆς ἀξίωμά τῆς τ̃ θείων μυστηρίων μεταλήψεως, ἀλλὰ διὰ τὺς οἰκτιρμὺς τ̃ θεοῦ καὶ τῷ ἄφατον ἀγαθότητα.

Αριστ. Οἱ διαφόροις ἀγνοήμασιν ἁλωκότες, εἰ ἐπιγνόντες ἐξομολογοῖντο, καὶ ἀναλόγως μετανοοῖεν, εὐσφοδέκτοι.

Πλήσιος οἱ ἁμαρτήσαντες, ὁποῖά ἄν τις εἴποι τὰ ἁμαρτήματα εἰ μέλλοησάν καὶ ἐξομολογήσονται ζῶτα, καὶ τ̃ ἀποστροφὴ τ̃ κακῶν πλείαν ποιήσονται, καὶ κατ̃ τῷ ἀναλογίαν τ̃ πταίσματος ἐν δοθέντα αὐτοῖς καιρὸν εἰς μετάνοιαν ἐν σφοσευχαῖς καὶ δάκρυσιν ἐκπλύσουσιν· εὐδεδέχηνται εἰς κοινωνίαν διὰ τὺς οἰκτιρμὺς καὶ τῷ ἀγαθότητα τ̃ θεοῦ.

Κανων γ'.

Περὶ τ̃ν, μὴ δεῖν ἐν σφοφάτως φωτισθέντα σφοσάγεσθαι ἐν πάγμασιν ἱερατικοῖς.

Βαλσ. Ανάγνωθι τ̃ν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα π'. συνόδου Νικαίας κανόνα β'. τὸ αὐτὸ τῇ παρόντι καν. διατάζονται χάριν τῶν σφοσφάτως βαπτισθέντων, καὶ ζητούντων ἱερωσύνην. ὁ μὲν τι μέγας ὀκτ̃ν φωτὴρ Νεκτάριος ἄρτι τ̃ν κατηχουμένων ἀγέλης ἀφορισθείς, καὶ τῷ θείῳ λουτρῷ καὶ τ̃ βίου ῥύπον ἀποπλυνάμενος, καθαρὸς ἤδη ὢν καθαρωτάτην τ̃ς ἀρχιεροσύνης ἀξίωμα σφοβάλλεται, καὶ ἅμα τ̃ς βασιλούσης πόλεως ἐπίσκοπος γίνε, καὶ τ̃ς ἁγίας καὶ οἰκουμενικ̃ς δευτέρας συνόδου ἔξαρχος.

Ζωναρ. Τοῦτο καὶ ὁ δεύτερος κανὼν τ̃ς ἐν Νικαίᾳ σφοῤῥητος συνόδου διετάξατο, καὶ ἃ ἐν ἐκείνῳ εἴρη, κἂν τούτῳ ἀρκέσουσιν.

Αριστ. Ο νεοφώτιστος οὐκ εὐθὺς ἐν ἱερατικῷ σφοσάγεται τάγματι.

Ο νεοφώτιστος οὐκ εὐθὺς ἐν ἱερατικῷ σφοσάγεται τάγματι.

Κανων δ'.

Περὶ τ̃ν, μὴ δεῖν ἱερατικὺς δανείζειν, καὶ τόκους, καὶ τὰς λεγομένας ἡμιολίας λαμβάνειν.

Βαλσ. Ο ἀποστολικὸς μδ'. κανών, καὶ ὁ ιζ'. τ̃ σφοῤῥητ συνόδου, πλατύτερον διαλαμβάνουσι σφὶ τῶν ἱερωμένων λαμβανόντων τόκους. καὶ ἀνάγνωθι τούτους.

Ζωναρ. Ταῦτο καὶ ἐπαναλαμβάνεται κανὼν τ̃ς σφοῤῥητ οἰκουμενικ̃ς συνόδου ὅπως ὥρισε, καὶ πλείω τ̃ν εἰρημένων οὐκ ἐν χρεία ἐρεῖν.

Αριστ.

Ψηφιοποιήθηκε από τον

ΑΡΙΣΤ. Τόκους ἡ ἡμιολίας ἱερατικὸς οὐ λαμβάνει.

Οὐ δεῖ τοὺς ἐν κλήρῳ αἰσχρὰ κέρδη ἐπινοεῖν, καὶ ἐπὶ βαρυτάτοις τόκοις, ἢ καὶ ἐλαφροῖς ἐκδανίζειν· εἰ μὴ βούλοιντο τοῦτο ποιοῦντες, καὶ μὴ παυόμενοι, καθαιρεῖσθαι.

ΚΑΝΩΝ ε'.

Περὶ τοῦ, μὴ δεῖν τὰς χειροτονίας ἐπὶ παρουσίᾳ ἀκροωμένων γίνεσθαι.

ΒΑΛΣ. χειροτονίας ἐνταῦθα τὰς ψήφους ὀνομάζει ὁ κανών, καί φησιν, ὡς ἐπεὶ ἐν τοῖς ψήφοις λέγονταί τινα πολλάκις καὶ ἀνάξια χάριν τῶν ψηφιζομένων, οὐ χρὴ ἐπὶ κοινῇ ἀκροάσει τοῦ B βουλομένου τὰς ψήφους γίνεσθαι. Διὰ τοῦτο οὖν καὶ σήμερον κατ' ἰδίαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ μόνοι συνερχόμενοι ψηφίζονται. ἐν μέντοι τῷ πρώτῳ ἀποστολικῷ κανόνι ἡ χειροτονία εἰς χειροθεσίαν ἐκλαμβάνεται.

ΖΩΝΑΡ. Χειροτονίας ἐνταῦθα τὰς ψήφους ὠνόμασεν ὁ κανών. ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ τὰ ψηφίσματα γίνεσθαι παρὰ τῶν ἀρχιερέων, λέγονται κατά τινων αἰτιάματα, δι' ἃ κωλύονται ἴσως ἱερωσύνης, οὐκ ἔδοξε τοῖς πατράσι προσῆκον παρεῖναί τινας ἀκροωμένους τῶν λεγομένων, ὡς αἰσχύνην τοῖς καθ' ὧν λέγονται ἀπαγόντων, καὶ τοῖς ἀκροωμένοις εἰς προτροπὴν γινομένων κακίας, καὶ τοῖς ἀστηρίκτοις πρὸς πίστιν εἰς βλασφημίαν κατὰ θεοῦ. ὥσπερ γὰρ διὰ τῶν ἐναρέτων C δοξάζεται ὁ θεὸς, τῶν ὁρώντων τὰ καλὰ ἔργα δοξαζόντων αὐτὸν, οὕτω διὰ τῶν ἐναντίων βλασφημεῖται τὸ θεῖον παρὰ ἀπίστων καὶ ἀστηρίκτων ἀνθρώπων. Διατί δὲ καὶ ἡ ψῆφος χειροτονία λέγεται, εἴρηται ἐν τῷ πρώτῳ κανόνι τῶν ἱερῶν ἀποστόλων.]

ΑΡΙΣΤ. Αἱ χειροτονίαι ἐπ' ἀκροωμένοις οὐ γίνονται.

Αἱ εὐχαὶ τῶν χειροτονουμένων οὐκ ἐκφωνοῦνται μεγάλως, ὥστε καὶ λαὸν ἐπακροᾶσθαι αὐτῶν.

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Περὶ τοῦ, μὴ συγχωρεῖν τοῖς αἱρετικοῖς εἰσιέναι εἰς καὶ οἶκον τοῦ θεοῦ, ἐπιμένοντας τῇ αἱρέσει.

ΒΑΛΣ. Σαφὴς ὁ κανὼν οὐ γὰρ συγχωρεῖ τοῖς αἱρετικοῖς ἐπιμένουσι τῇ αἱρέσει, συνεκκλησιάζειν μετὰ ὀρθοδόξων. ἀνάγνωθι καὶ τὸν θ'. κανὼν τῶν ἀρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας Τιμοθέου.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ αἱρέσεσι περιπεσόντες, καὶ μένοντες ἐν αὐταῖς, τῆς ἐκκλησίας ἐξωστρακίζονται, ὡς ταύτης ἀλλότριοι. πῶς οὖν εἰς καὶ οἶκον τῶν θεοῦ συγχωρηθήσονται εἰσιέναι; ὁ δὲ ἀρχιεπίσκοπος Αλεξανδρείας Τιμόθεος περὶ τούτου ἐρωτηθεὶς, ἀπεκρίνατο, ἐν κανόνι θ'. ὅτι οὐκ ὀφείλουσιν ἐν εὐχῇ παρεῖναι αἱρετικοὶ, εἰ μὴ ἐπαγγέλλονται μετανοεῖν, καὶ ἐκφεύγειν τὴν αἵρεσιν. E

ΑΡΙΣΤ. Αἱρετικοῖς τὸ ἱερὸν ἀνεπίβατον.

Οὐ συγχωροῦνται αἱρετικοὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ εἰσιέναι· κἂν ὁ μέγας Βασίλειος, οὔπω τοῦ κανόνος τούτου ἐκτεθέντος, τῷ πληρώματι τῶν πιστῶν Οὐάλεντα παρεδέξατο.

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Περὶ τῶν, τοὺς ἐκ τῶν αἱρέσεων, τοῦτ' ἔστιν, Νουατιανῶν, ἤτοι Φωτεινιανῶν, ἢ Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, ἐπιστρεφομένους εἴτουν F κατηχουμένους εἴτε πιστοὺς τοὺς παρ' ἐκείνοις, μὴ προσδέχεσθαι, πρὶν ἀναθεματίσωσι πᾶσαν αἵρεσιν, ἐξαιρέτως δὲ ἐν ᾗ κατείχοντο· καὶ τότε λοιπὸν τοὺς λεγομένους παρ' αὐτοῖς πιστοὺς, ἐκμανθάνοντας τὰ τῆς πίστεως σύμβολα, χρισθέντας τε τῷ ἁγίῳ χρίσματι, οὕτω κοινωνεῖν τῶν μυστηρίων τῶν ἁγίων.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι καὶ ζ'. κανόνα τῆς δευτέρας συνόδου, καὶ ιθ'. κανόνα τῆς α'. καὶ ϛε'. τῆς ἕκτης· καὶ μάθῃς περὶ ὧν καὶ ὁ παρὼν κανὼν διέξεισι.

A ARIST. *Sacerdos usuras vel sesquialteras non accipit.*

Non oportet eos qui sunt in Clero turpia lucra excogitare, & gravissimis aut levioribus usuris fœnerari: nisi se hoc facientes & non cessantes deponi vellent.

CANON V.

Quòd non oportet Electiones fieri in præsentia audientium.

BALS. Χειροτονίας Canon hîc electiones nominat, & dicit, quòd quoniam in electionibus dicuntur nonnulla, sæpe etiam indigna, de iis qui eliguntur; non licet in communi cujuslibet volentis auditione ea fieri. Propterea ergo hodie quoque seorsum Antistites & soli convenientes eligunt. In primo autem Can. Apostolico χειροτονία pro manuum impositione sumitur.

ZONAR. Χειροτονίας nomine electionem hoc loco Can. indicavit. Cum namque in electionibus, aliquorum crimina, propter quæ illi forte à sacro ordine arcendi sint, à Præsulibus enuntientur, adesse homines, qui ea quæ dicerentur exciperent, rationi minime consentaneum Patres existimavêre: quòd ea scilicet, quæ audiebant, & iis cōtra quos dicebantur pudori, & à quibus audiebantur ad nequitiam incitamento essent, & aliis, quorum non ita constans in fide ratio, blasphemandi numinis causam præberent. Ut enim virtutum actionibus gloria numinis augetur: (concelebrant siquidem, qui præclaras actiones intuētur, Dei majestatem) ita vicissim ob ea, quæ virtuti adversantur, qui parum firmis fidei radicibus nituntur, Divino Numini petulanter obtrectant. Cur autem Ordinationis nomine electio significetur, jam primo sacrorum Apostolorum Canone satis explicavimus.

ARIST. *Ordinationes coram audientibus non celebrantur.*

Ordinatorum preces magnâ voce non exprimentur, adeo ut populus eas audiant.

CANON VI.

Non esse permittendum hæreticis, ut in domum Dei ingrediantur, si in hæresi permaneant.

BALS. Canon est apertus. Non enim permittit hæreticis, in hæresi permanentibus, unà cum orthodoxis in Ecclesiis agere. Lege etiam ix. Can. Timothei Alexandriæ Archiepiscopi.

ZONAR. Qui in hæreses lapsi sunt, neque à pertinacia discedunt, extra Ecclesiam, tanquam ab eo alieni, ejiciuntur. Quî tandem igitur illis in domum Dei ingrediendi facultas erit? Alexandrinus vero Archiepiscopus Timotheus, cum de hac re consultus fuisset, nono Canone, hæreticos, nisi se pœnitentiam acturos hæresimque aversaturos polliceantur, nullo modo ad fidelium precationes admittendos esse respondit.

ARIST. *Hæreticis sacra ædes est inaccessa.*

Hæretici Dei domum ingredi non permittuntur, licet Basilius magnus, hoc Canone nondum exposito, ad fidelium completionem Valentem admisit.

CANON VII.

Quòd ii, qui ex hæresibus, hoc est, Novatianis, sive Photinianis, aut Quartadecimanis convertuntur, sive catechumenos, sive qui apud illos fideles dicuntur, non sunt admittendi priusquam omnem hæresin anathematizaverint; & præcipuè eam in qua detinebantur: & tunc deinceps eos, qui apud illos fideles dicebantur, fidei symbola discentes, & sancto Chrismate inunctos, sic sancto mysterio communicare.

BALS. Lege vii. Can. secundæ Syn. xix. Can. i. xcv. vi. & scies ea de quibus hic quoque præsens Can. tractat.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Hæreses, quæ hoc loco afferuntur, aliæque complures, secundæ Oecumenicæ Syn. vii. Canone continentur. Quænam igitur illæ sint, & quæ ratio eos, qui ejusmodi erroribus impliciti sunt, cum ad Ecclesiam se conferunt, excipiendi, nos in illius Canonis explicatione persecuti sumus: Ea qui legerit, aliam hujus Canonis explicationem haud desiderabit.

ARIST. *Novatiani, & Photiniani, & Quartodecimani nisi cæteras hæreses suamque abjurent, non sunt suscipiendi: post autem abjurationem, uncti communicent.*

Hi & alias hæreses & suam anathematizantes, ab Ecclesiâ accipiuntur, & solo Chrismate sancto unguntur, sed Novatiani & Quartodecimani, & Photiniani, etiam sancto & salutari baptismo opus habent, quandoquidem dux eorum Photinus multas hæreses renovavit, & hæresim Pauli Samosateni, & Sabellii Afri, & Montani, docens verbum Dei non esse sine principio, nec omnium seculorum factorem, nec ante omnem creaturam existere. Sed de novo esse & recenter, & principium à generatione ejus secundum carnem è virgine sumere. At Quartadecimanorum hæresis est, decimâ quartâ Lunæ die etiamsi in secundâ aut tertiâ aut quartâ feriâ inciderit, sospitatoris nostri JESU CHRISTI resurrectionem celebrare. Non admittunt autem secundum Navatianos etiam conversorum pœnitentiam. Utuntur autem & spuriis libris, & alia nonnulla ejusmodi tenent.

CANON VIII.

Quòd qui ab eorum hæresi, qui Phryges dicuntur, conversi sunt, sive sint in Clero, qui apud illos esse creditur, sive Maximi dicantur; cum omni studio catechizandi sunt, seu initiandi, & ab Ecclesiæ Episcopis & Presbyteris baptizandi.

BALS. Quæ in vii. Can. secundæ Syn. scripta sunt, ad præsentis Canonis interpretationem sufficiunt. Quia autem ex Phrygibus hæretici vocabant quosdam ipsorum Doctores Clericos Maximos, quòd alios Clericos hæreticos superabant; & non deerant, qui asserebant, non oportere eos baptizari, ut qui essent in Clerum recepti: adjicit Canon, eos quoque & catechizari, seu initiari ac baptizari oportere.

ZONAR. Secundæ Syn. Can. is cujus proximo superiore Can. mentio facta est, de Phrygibus quoque disserit; quos quidem Montanistas alio nomine appellat. Eos ergo, cum ad Ecclesiam accedunt, catechismi institutione diligenter eruditos, tum ille, tum hic quoque Can. baptizandos esse decernit. Idque etiã si in eum, quem illi cum revera non esset, Clerum tamen existimabant, relati, vel si Maximi quoque dignitati ornati forent. Fuere siquidem apud illos quidam, primæ inter cæteros existimationis, ac veluti Doctorum locũ obtinentes, qui ab illis etiam Maximorum appellatione designabantur. Ex eorum igitur numero qui mutata voluntate ad Ecclesiam reverti statuerint, quicunque demum illi sint, eos Canon, & catachesi instrui, & salutari baptismi lavacro perfundi jubet.

ARIST. *Phryges resipiscentes denuò baptizantur, etiamsi ab illis in Clerum cooptati sunt.*

Et hi pœnitentiam agentes & ab hæresi suâ conversi, & ad inculpatam fidem accedentes, & omnes hæreses, etiam suam, anathematizantes, admittuntur, & omni diligentiâ instruuntur, & baptizantur, quamvis in Clero ut apud illos Phryges existimatur, fuerint. Hi autem Phryges à Montano & Priscillâ hæresim habuerunt. Montanus iste se paracletum vocavit. Duas mulieres ut meretrices habuit Priscillã & Maximillã quas & prophetissas vocavit. Pezusam oppidulum quoddam Phrygiæ

A ΖΩΝΑΡ. Περὶ τῶν αἱρέσεων τούτων καὶ ἄλλων πλειόνων ὁ τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς συνόδου ζ'. περιέχει κανών. ἐν γοῦν τῇ ἐξηγήσει τοῦ τοιούτου κανόνος εἴρηται, τίνες τέ εἰσιν αἱ αἱρέσεις αὗται, καὶ πῶς δέχονται οἱ ταύταις κατεχόμενοι, προσερχόμενοι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἅπερ ἀναγινωσκόμενα ἑρμηνεύουσι καὶ τοῦ παρόντα κανόνα.

ΑΡΙΣΤ. Ναυατιανοὶ, καὶ Φωτεινιανοὶ, καὶ τεσσαρεσκαιδεκατῖται, εἰ μὴ τάς τε ἄλλας αἱρέσεις ἀναθεματίζοιεν, καὶ τὴν οἰκείαν, ἀπρόσδεκτοι. μετὰ μέντοι τὸ ἀνάθεμα, χριόμενοι κοινωνείτωσαν.

B Οὗτοι τάς τε ἄλλας αἱρέσεις, καὶ τὴν οἰκείαν ἀναθεματίζοντες, προσδέχονται παρὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ μόνῳ τῷ ἁγίῳ μύρῳ χρίονται· ἀλλ' οἱ μὲν Ναυατιανοὶ καὶ οἱ τεσσαρεσκαιδεκατῖται, καὶ οἱ φωτεινιανοὶ, τῶν ἁγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος χρήζουσιν· ὅτι περ ὁ ἀρχηγὸς ὁ αὐτῶν Φωτεινὸς, πολλὰς αἱρέσεις ἀνενεώσατο. τήν τε τοῦ Σαμοσατέως Παύλου, καὶ Σαβελλίου τῶν Λίβυος, καὶ τῶν Μοντανοῦ, οὐκ ἄναρχον δογματίσας τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, οὐδὲ ποιητὴν τῶν αἰώνων πάντων, οὐδὲ πάσης τῆς κτίσεως προϋπάρχοντα. ἀλλὰ νέον καὶ πρόσφατον, καὶ ἀρχὴν λαβόντα ἀπὸ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἐκ τῆς παρθένου. τῶν δὲ τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν ἡ αἱρεσίς ἐστι, τὸ, ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῆς σελήνης ἡμέρᾳ, κἂν ἐν δευτέρᾳ, ἢ τρίτῃ, ἢ τετράδι ἐμπέσῃ, τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ ἑορτάζειν ἀνάστασιν. οὐ παραδέχονται δὲ κατὰ τοὺς Ναυατιανοὺς, καὶ τὴν τῶν ἐπιστρεφόντων μετάνοιαν. κέχρηνται δὲ νόθοις καὶ βιβλίοις, καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα φρονοῦσι.

ΚΑΝΩΝ η'.

Περὶ τοῦ, τοὺς ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν λεγομένων Φρυγῶν ἐπιστρέφοντας, εἰ καὶ ἐν κλήρῳ νομιζομένῳ παρ' αὐτοῖς τυγχάνοιεν, εἰ καὶ μέγιστοι λέγοιντο, τοὺς τοιούτους μετὰ πάσης ἐπιμελείας κατηχεῖσθαί τε καὶ βαπτίζεσθαι ὑπὸ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων.

D ΒΑΛΣ. Τὰ ἐν τῷ ζ'. κανόνι τῆς δευτέρας συνόδου γραφέντα, ἀρκοῦσιν εἰς ἑρμηνείαν τοῦ παρόντος κανόνος. ἐπεὶ δὲ ἔλεγον οἱ ἐκ Φρυγῶν αἱρετικοί τινας διδασκάλους αὐτῶν κληρικοὺς μεγίστους, διὰ τὸ ὑπερέχειν τῶν ἄλλων αἱρετικῶν κληρικῶν· καὶ ἦσαν τινὲς διατεινόμενοι μὴ ὀφείλειν τούτους βαπτίζεσθαι, ὡς δῆθεν κεκληρωμένους· προστίθησιν ὁ κανὼν, καὶ τούτους κατηχεῖσθαι καὶ βαπτίζεσθαι.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ τῆς δευτέρας συνόδου κανὼν, οὗ ἐν τῷ ἀνωτέρω προσέχει κανόνι ἐμνήσθημεν, διαλαμβάνει καὶ περὶ τῶν Φρυγῶν, οὓς Μοντανιστὰς λέγει. τούτους οὖν προσιόντας τῇ ἐκκλησίᾳ κἀκεῖνος ὁ κανὼν καὶ οὗτος βαπτίζεσθαι κελεύει κατηχουμένους ἐπιμελῶς, κἂν κληρικοὶ ἐν κλήρῳ παρ' αὐτοῖς δοκοῦντι, μὴ ὄντι δὲ πρὸς ἀλήθειαν, ὠνομάζοντο, κἂν μέγιστοι ἐλέγοντο. ἦσαν γὰρ παρ' ἐκείνοις τινὲς τῶν ἄλλων προέχοντες, ὡσανεὶ διδασκάλων κληροῦντες τάξιν, οἳ καὶ μεγίστοι ἐκαλοῦντο. τοὺς γοῦν τοιούτους ἐπιστρέφοντας, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ προσερχομένους, ἐξ αὐτῶν οἵ τινες ἂν εἶεν, ὁ κανὼν κατηχεῖσθαι καὶ βαπτίζεσθαι βούλεται.

ΑΡΙΣΤ. Φρύγες μεταμελόμενοι, ἀναβαπτιζέσθωσαν· εἰ καὶ παρ' ἐκείνοις κεκλήρωνται.

F Καὶ οὗτοι μεταμεληθέντες, καὶ ἀπὸ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν ἐπιστρέφοντες, καὶ τῇ ἀμωμήτῳ πίστει προσερχόμενοι, καὶ τὰς αἱρέσεις πάσας, καὶ τὴν αὐτῶν ἀναθεματίζοντες προσδέχονται, καὶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας κατηχοῦνταί τε καὶ βαπτίζονται, κἂν ἐν κλήρῳ νομιζομένῳ παρ' αὐτοῖς τοῖς Φρυξὶν ἐτύγχανον. οὗτοι δὲ οἱ Φρύγοις ἀπὸ Μοντανοῦ καὶ Πρισκίλλης ἔσχον τὴν αἵρεσιν. ὁ δὲ Μοντανὸς οὗτος παράκλητον ἑαυτὸν προσηγόρευσε· δύο γυναῖκας πορνικῶς ἔχε, Πρισκίλλαν καὶ Μαξίμιλλαν· ἃς καὶ προφητίδας ἐκάλεσε· πολίχνιόν τι τῆς Φρυγίας, τὴν Πέζουσαν, Ἱερου-

Ψηφιοποιήθηκε, από την

Ἱερουσαλὴμ ὠνόμασε· γάμους ἐπέτρεψε λύεσθαι, καὶ βρωμάτων ἀπέχεσθαι· τὸ πάσχα διέστρεψε· καὶ τὰς τρεῖς ὑποστάσεις τῆς ὁμουσίου θεότητος εἰς ἓν ζωήρεφες πρόσωπον συνελθούσας. αἷμα ἀναμιγνύειν ἀλεύρῳ, καὶ εἰς μετάληψιν τοῦτο διδόναι ἐδίδαξε· πλὴν δὲ μίθεξιν τότε τοῖς μεταλαμβάνουσι διὰ αἰσχύνην ἀρνεῖσθαι.

A Hierosolymam nominavit. Nuptias permisit solvi, & a cibis abstinere. Pascha evertit, & tres consubstantialis deitatis subsistentias in unam confusam personam contraxit. Sanguinem farinâ commiscere, eumque ad participationem dare docuit; istius autem participationem communicantes propter infamiam denegare.

ΚΑΝΩΝ θ'.

Περὶ τοῦ, μὴ συγχωρεῖν εἰς τὰ κοιμητήρια ἢ εἰς τὰ λεγόμενα μαρτύρια πάντων τῶν αἱρετικῶν ἀπέναι τοὺς τῆς B ἐκκλησίας, εὐχῆς ἢ θεραπείας ἕνεκα· ἀλλὰ τοὺς τοιούτους, ἐὰν ὦσι πιστοὶ, ἀκοινωνήτους γενέσθαι μέχρι τινός. μετανοοῦντας δὲ καὶ ἐξομολογουμένους ἐσφάλθαι, προσδέχεσθαι.

Canon IX.

Non concedendum esse, ut in cœmeteria vel in ea quæ dicuntur martyria quorumvis hæreticorum, abeant ii qui sunt Ecclesiæ, orationis vel curationis gratia. Sed tales, si sint fideles, esse aliquantisper excommunicatos: sin autem pœnitentia ducantur, & se deliquisse confitentur, suscipi.

ΒΑΛΣ. Ὥσπερ ὃν τῷ ς'. κανόνι ἐκωλύθησαν οἱ αἱρετικοὶ εἰσιέναι εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ· οὕτω καὶ οὗτοι κωλύονται οἱ πιστοὶ ἀπέναι εἰς τὰ τῶν αἱρετικῶν κοιμητήρια, ἢ εἰς τὰ λεγόμενα παρὰ τούτων μαρτύρια. ὡς δέ τινες εἰπόντες, εἰ δὲ ἀπέλθοι πιστὸς εἰς συνάξιν αἱρετικῶν χάριν τοῦ καταπτύσαι αὐτῆς, ἵνα τί κολασθήσεται; φασὶν οἱ πατέρες, ἐκείνους ἀκοινωνήτους εἶναι πρὸς καιρὸν, ἕνα ἀφορισμένους, τὴν χάριν δι' ἣν ἢ θεραπείας ἀπιόντας εἰς τὰ τῶν αἱρετικῶν μαρτύρια ὡς καὶ μετανοοῦντας καὶ ἐπιγνώσοντας ὃ πρὸ αὐτῶν ἐσφάλησαν, προσδέχεσθαι δίκαιόν ἐστιν. ἀναγνωθήτω τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ξδ'. καὶ ο'. τῆς πρώτης συνόδου κανὼν κθ'. λϐ'. λδ'. λζ'. λή. καὶ λθ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν ξ'. καὶ τῆς ς'. κανὼν ια'. μαρτύρια δὲ πρὸ αἱρετικῶν, λέγονται τὰ κοιμητήρια. ἐν γὰρ τῷ καιρῷ τῶν διωγμῶν τινες αἱρετικοὶ Χριστιανοὺς ἑαυτοὺς ὀνομάζοντες, μέχρι θανάτου ἐπιμαρτύρθησαν· διὸ καὶ μάρτυρας τούτους ἐκάλουν οἱ ὁμοδόξοντες αὐτοῖς.

C

Βals. Quemadmodum in vi. Canone prohibiti sunt hæretici in domum Dei ingredi; ita hîc quoque prohibentur fideles hæreticorum cœmeteria, vel quæ apud eos dicuntur martyria, ingredi. Tanquam autem dixisset quispiam; sed si profectus sit fidelis quispiam ad hæreticorum congregationem, pro eis execrandis ac despuendis, cur punietur? dicunt Patres, illos esse ad tempus segregatos, qui pro oratione vel curatione ad hæreticorum martyria proficiscuntur: quos & pœnitentiam agentes, & suum delictum agnoscentes, suscipiendos decernunt. Lege sanctorum Apostolorum Can. lxiv. & lxx. præsentis Syn. Can. xxix. xxxii. xxxiv. xxxvii. xxxviii. & xxxix. Carthag. Syn. Can. lx. & vi. Syn. Can. xi. Martyria autem dicuntur ab hæreticis cœmeteria. In tempore enim persecutionis, quidam hæretici Christianos seipsos nominantes, ad mortem usque supplicio affecti sunt: & ideo qui erant ejusdem opinionis eosdem martyras appellabant.

ΖΩΝΑΡ. Οὐ μόνον αἱρετικοὺς εἰσιέναι εἰς ἐκκλησίαν πιστῶν κωλύουσιν οἱ κανόνες, ἀλλὰ καὶ πιστοὺς ἀπέναι πρὸς αἱρετικῶν κοιμητήρια, ἔνθα τυχὸν οἱ πρὸ αὐτοῖς ὀνομαστοὶ θανόντες κατέκειντο, ἢ εἰς τὰ λεγόμενα μαρτύρια. εἰκὸς γὰρ καὶ τινὰς τῶν ὑποκειμένων αἱρέσεων ἐν τοῖς διωγμοῖς ἐνστῆναι μέχρι θανάτου, ὡς καὶ μάρτυρας οἱ ὁμοδοξοῦντες αὐτοῖς ἐκάλουν, καὶ τοὺς οἴκους, ἐν οἷς τὰ ἐκείνων ἐτάφησαν σώματα, μαρτύρια ἔλεγον. ἐν ζήτοις ἀπέναι πιστοὺς δίκης χάριν, ἢ θεραπείας ἕνεκα ἀπηγόρευται. θεραπείαν δὲ ἢ πῶς τιμῶν ὀνομάζει, ἢ πῶς ἐκ νόσων ἴασιν. τοῦτο δ' ἔστιν ὃ βούλεται ὁ κανών, ὃ μὴ ἀπέναι τινὰς εἰς τὰ εἰρημένα, μήτε ὡς δεξομένους, μήτε ὡς τιμήσοντας τοὺς παρὰ τῶν αἱρετικῶν τιμωμένους, μήτε ὡς θεραπείαν νόσων ἢ πλεασμῶν ἄλλοίων ἐξ ἐκείνων αἰτήσοντας, ἀλλὰ τοὺς τῆς ἐκκλησίας ἀπερχομένους ἐκεῖ ἀφορίζεσθαι, ἕνεκα καιροῦ τῆς κοινωνίας εἴργεσθαι. τῆς ἐκκλησίας δὲ, οὐ τοὺς ἱερωμένους λέγει, ἢ κεκληρωμένους, ἀλλὰ τοὺς πιστούς, κἂν λαϊκοὶ ὦσι. μεζηνοοῦνται δὲ καὶ ἐπιγνώσονται ὃ σφάλμα αὐτῶν ἔσεσθαι.

D

E

Zonar. Non solùm Ecclesiâ fidelium ingredi hæretici Can. decreto prohibẽtur; sed fidelibus quoq; hæreticorũ cœmeteria, in quibus forte magni apud ipsos nomini hominum cadavera servarentur, vel martyria quæ vocabant adire ne liceat, interdictum est. Credibile est enim, sæviente hostium Christianæ religionis furore, etiam ex hæreticis quosdam usque ad necem infractos stetisse, quos & martyrum appellatione gregrales honestabant, & domos, in quibus ipsorum corpora tumulata fuerant, martyria nominabant. In ea igitur loca fideles, sive ad fundendas preces, seu venerationis aut remedii gratia ingredi vetitum est. Nomine enim τῆς θεραπείας, aut venerationem, aut morborum remedium Can. intelligit. Vult igitur fideles, nullo modo, neque ut precationi vacent, neque ut honorem iis, quos hæretici venerantur, exhibeant, neque ut morbis aut tentationum variis generibus remedium petant, in ea quæ diximus loca proficiscì: sed qui Ecclesiæ sunt, si eo se conferant, segregari, hoc est, ad aliquod tempus à cõmunione arceri; (eorum porro nomine, qui Eccl. sunt, non initiati sacris ordinibus, aut Clero adscripti; sed fideles, etiam Laici, intelliguntur) eosdem vero, si postea comminisi pœniteat, culpámque agnoscant, admitti jubet.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ κοιμητηρίοις καὶ μαρτυρίοις αἱρετικῶν ἐπιδιδόμενος, ἀκοινώνητος.

Arist. *Qui in cœmeteriis & martyriis hæreticorum orat, excommunicatus est.*

F

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Περὶ τοῦ, μὴ δεῖν τοὺς τῆς ἐκκλησίας ἀδελφοὺς προὶ γάμου κοινωνίαν συνάπτειν τοῖς ἑαυτῶν παισὶν αἱρετικοῖς.

Canon X.

Quòd non oportet eos, qui sunt Ecclesiæ, indiscriminatim suos filios hæreticis matrimonio conjungere.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι τὸν ιδ'. κανόνα τῆς δ'. συνόδου, καὶ τὰ ἐν ἐκείνῳ γραφέντα ἀρκέσουσι πρὸς ἑρμηνείαν τοῦ παρόντος κανόνος.

Βals. Lege xiv. Can. iv. Synodi; & quæ in illo scripta sunt ad præsentis Can. interpretationem sufficient.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τῆς ἐπιθέσεως ταύτης διάφοροι κανόνες εἰσὶν· ὧν ἐν τῇ ἐξηγήσει τοῦ ιδ'. κανόνος τῆς οἰκουμενικῆς τετάρτης συνόδου ἐμνήσθημεν, καὶ ἱκανὰ τὰ ῥηθέντα ἐκεῖ καὶ πρὸς ἑρμηνείαν τοῦ παρόντος κανόνος.

Zonar. Multi in hanc sententiam Can. editi sunt: quorum in explicatione xiv. Canonis quartæ Oecumenicæ Synodi meminimus; quæque ibi dicta sunt, ad hujus quoque Canonis explicationem sufficiunt.

ΑΡΙΣΤ. Αἱρετικοῖς γαμικῶς μὴ συναλλάσσου.

Arist. *Cum hæreticis matrimonium ne contrahas.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon XI.

Quod non oportet eas, quæ dicuntur seniores vidua vel præsidentes, in Ecclesia constitui.

Bals. Antiquitùs mulieres quædam vetulæ in Catholicis Ecclesiis sedentes, reliquas forte mulieres ad bonum honestúmque ordinem servandum deducebant. Quia autem ex earum consuetudine, eo quod honestum est non rectè utentium, vel propter arrogantiam, vel propter turpem quæstum, quædam offendebantur; prohibuerunt Patres, ne deinceps essent omnino in Ecclesiis Presbyteræ sive præsidentes. Ne dixeris autem, Et quomodo hoc fit in fœminarum Monasteriis, & una mulier, quæ scilicet præest, omnibus præsidet? Audies enim, quòd quæ ex Deo fit renunciatio, & tonsura, facit ut multæ unum corpus existimentur: & omnia quæ sunt ipsarum, ad solius animæ salutem respiciunt. Docere autem mulierem in Ecclesia Catholica, ubi virorum multitudo congregatur, & diversarum sententiarum fœminæ, est maximè indecorum & pernicioſum.

Zonar. Quædam antiquis temporibus in Ecclesia consuetudines fuêre; quas temporis diuturnitas partim immutavit, partim omnino sustulit, aliquæ etiam ex iis Can. decretis abrogatæ sunt. Talis illa quoque fuit, ut Presbyteræ, vetulæ mulieres, in Ecclesiis constituerentur, quas etiam Præsidentes vocabant; quæ quidem, ingredientibus in Ecclesiam fœminis, veluti magisterio quodam fungentes, præessent, ac suo quamque ordine rite consistere juberent, & quo quamque loco, quove modo unicuique standum esset, docerent. Ne quæ igitur hujusmodi mulieres eligantur, neve iis nominibus nuncupentur, Canon decernit.

Arist. *Viduæ Præsidentes dictæ in Ecclesiis ne constituantur.*

Si enim politica officia obire prohibentur, quomodo unquam in Ecclesiâ Clero præsint; & eas tanquam capita quædam habeant.

Canon XII.

Quòd Episcopi Metropolitanorum & finitimorum Episcoporum judicio, in Ecclesiastico Magistratu constituendi sunt, diu probati & in ratione fidei & in recti verbi dispensatione.

Bals. Præsens quoque Canon prohibet Episcopos à multitudine eligi; & eos à Metropolitanis & Episcopis constitui oportere decernit. Probari autem eos jubet & in sententia & in vita.

Zonar. Populi suffragiis olim Episcopi eligebantur; sed cum multæ inde seditiones existerent, hinc factum est, ut Episcoporum uniuscujusque provinciæ auctoritate eligi Episcopum quemque oportere decreverint. Deinde vero quales eos, qui Episcopi creandi sunt, esse deceat, Canon subjungit, longo usu videlicet in ratione fidei probatos, hoc est, in fide sana rectáque constantes, vel aliter, in iis quæ ad fidei rationem spectant exercitatos & probatos. Magnus namque Paulus ad Timotheum scribens, qui Episcopatum desiderat, aptum cæteris erudiendis esse oportere pronuntiat. Et ad Titum scribens, amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in sana doctrina, & eos qui contradicunt arguere. Ac talem quidem esse eum, qui Episcopus creandus est, in ratione fidei, Canon jubet: In politia vero, hoc est, ratione & instituto vitæ, rectissimis sensibus euntem, non pravum, neque improbum; sed hîc quoque notæ ac spectatæ probitatis, & moribus omnino inculpatis esse debere decernit.

Arist. *Qui fide & vitâ probatissimus est, ac eruditissimus, idoneus est qui in Episcopatum eligatur.*

Oportet enim Episcopum probatum esse fide & bonâ vitâ.

Κανων ια'.

Περὶ τῦ, μὴ δεῖν τὰς λεγομένας πρεσβύτιδας ἤτοι καθημένας, ἐν ἐκκλησίᾳ καθίζεσθαι.

Βαλσ. Τὸ παλαιὸν γυναῖκές τινες πρεσβύτιδες καθήμενοι εἰς τὰς καθολικὰς ἐκκλησίας, καθίστων τὰς λοιπὰς γυναῖκας ἔξω εἰς διάταξιν. ἐπεὶ οὖν ἐκ τῆς ὁμιλίας τῆς ἀπὸ τέτων ἐβλάπτοντό τινες, μὴ χρωμένων καλῶς τῷ καλῷ διὰ ἀφροσύνην, ἢ αἱρετικήν, ἐκώλυσαν οἱ πατέρες ὅλως ἔν τοιαύτας γυναῖκας εἰς ἐκκλησίας, καλυμένας πρεσβύτιδας, ἤτοι καθημένας. μὴ εἴπῃς δὲ, πῶς ἴσως γίνεται εἰς τὰ γυναικεῖα μοναστήρια, ἡ μία γυνὴ, ἡ ἡγυμένη δηλαδὴ, πασῶν προίσταται; ἀκούεις γάρ, ὅτι ἡ πρὸς θεὸν ἀποταγὴ, καὶ ἀπόκαρσις, τὰς πολλὰς ἓν σῶμα ποιεῖ λογίζεσθαι, καὶ πάντα τὰ αὐτῶν πρὸς μόνην ψυχικὴν σωτηρίαν ἀφορᾶσι. Τὸ δὲ διδάσκειν γυναῖκα εἰς ἐκκλησίαν καθολικὴν, ἵνα τὸ πλῆθος ἀνδρῶν συναθροίζεται, καὶ ἀμφιβόλων γνωμῶν γυῖαι, ἀπρεπέστατόν ἐστι καὶ ὀλέθριον.

Ζωναρ. Ἴσθι τινὰ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἦθη, ἃ τὰς ἐκκλησίας νενόμηκε, ὧν τὰ μὲν ὁ χρόνος ἠλλοίωσε, τὰ δὲ καὶ τέλεον ἔπαυσε, τὰ δὲ καὶ κανόνες ἀπεγόρευσαν, ὧν ἐν ἰῶ καὶ ὅ πρεσβύτιδάς τινας γηραιὰς γυναῖκας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάτεσθαι, καὶ πρεσβυτίδας λέγεσθαι, ἐξαρχούσας τῆς εἰσερχομένων εἰς τὴν ἐκκλησίαν γυναικῶν, ὥσπερ διδασκάλους, καὶ καθιστώσας αὐτὰς πρὸς διάταξιν, καὶ ὅπως, καὶ ὅπου χρὴ ταύτας ἑστάναι παραδύσας αὐτάς. ταύτας οὖν μὴ δεῖν γίνεσθαι ὁ κανὼν διορίζεται, ἢ οὕτως καλεῖσθαι.

Arist. Αἱ λεγόμεναι πρεσβυτίδες, ἐν ἐκκλησίαις μὴ καθιζέσθωσαν.

Εἰ γὰρ πολιτικὰ ὀφφίκια κωλύονται ἐνεργεῖν, πῶς ποτε ἐν ἐκκλησίᾳ τῷ κλήρῳ πρωτεύουσι, καὶ ὡς κεφαλαί πινας ταῦτα ἔχουσι.

Κανων ιβ'.

Περὶ τῦ, τὸν ὑπὸ πάντων κρίνεσθαι τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν πέριξ ὑπὸ πάντων καθίστασθαι εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀρχὴν, ὄντας ἐκ πολλοῦ δεδοκιμασμένους τε τῷ λόγῳ τῆς πίστεως, καὶ τῇ τῦ ὑγιοῦς λόγου πολιτείᾳ.

Βαλσ. Καὶ ὁ πρὸ πολλῶν κεφῶν κωλύει ὑπὸ τοῦ ὄχλου τὸν ὑποψήφους ψηφίζεσθαι· καὶ κρίνεται παρὰ μητροπολιτῶν καὶ ὑποπόλεων τοὺς καθίστασθαι. παραμελεῖται δὲ δοκίμους εἶναι αὐτὸν κατά τε τὸ δόγμα καὶ τὸν βίον.

Ζωναρ. Τὸ παλαιὸν οἱ δῆμοι τῶν πόλεων ἐψηφίζοντο τοὺς ὑποπόλους· ὅτι δὲ ταῖς ἐκτοῦθεν ἠκολούθει γίνεσθαι, καὶ τοῦτο τοῖς ὑποπόλοις ἐκ ἐξ ἐνθρχίας τὸ εἶναι τῆς τῶν ὑποψήφων καταστάσεως ἀμέτεσι ψηφίσματα. ἐπεὶ δὲ ὁ κανὼν καὶ οἵους δεῖ εἶναι τοὺς εἰς ὑποψηφίαν προσχωρεῖν ἐθέλοντας, πάντως πρὸ πολλοῦ δεδοκιμασμένους ἔν τε τῷ λόγῳ τῆς πίστεως, τουτέστιν ὀρθῶς καὶ ὑγιαῖς ἔχοντας περὶ τὸ πίστιν, ἢ καὶ ἄλλως, ἤτοι περὶ τὸν λόγον τῆς πίστεως γεγυμνασμένους καὶ δοκίμους. τῷ μὲν γὰρ Τιμοθέῳ γράφων ὁ μέγας Παῦλος, διδακτικὸν εἶναι δεῖν, λέγει τὸν ὑποψηφίων ὁρισάμενον. τῷ Τίτῳ δ' ἐπιστέλλων, ἀντεχόμενον τῦ κατὰ διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν· ἵνα μὲ οὖν ἔχῃ τὸν ἐπισκοπῆς προσποιούμενον ἐν τῷ λόγῳ τῆς πίστεως ὁ κανὼν διαπατᾶσθαι· ἐν δὲ τῇ πολιτείᾳ, ἤγουν τῇ τῦ βίου διαγωγῇ, ἀνεπίληπτον εἶναι, μὴ σκληρὸν, μὴ πονηρίας μεστὸν, ἀλλὰ καιροῖ δεδοκιμασμένον, καὶ γνώριμον, ὅτι ἀνεπίληπτός ἐστι βίου αὐτῷ, καὶ ὁ ἔξωθεν, καὶ ἡ πολιτεία ἀνεπίληπτος.

Arist. Ὁ πίστει καὶ πολιτείᾳ δοκιμώτατος, ἐπίσκοπος εἰς ἐπισκοπὴν.

Δεῖ γὰρ τὸν ὑποψήφιον δόκιμον εἶναι τῇ πίστει, καὶ τῷ ὀρθῷ βίῳ.

Κανων

A

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Περὶ τοῦ, μὴ ταῖς ὄχλοις ἐπιτρέπειν τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῶν μελλόντων καθίστασθαι εἰς ἱεράτευμα.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κεφαλαίου δῆλόν ἐστιν, ὅτι οὐ μόνον ἐπίσκοποι οἱ παλαιὸν ἐψηφίζοντο ὑπὸ τοῦ ὄχλου, ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς, ὅπερ ἐκωλύθη.

ΖΩΝΑΡ. Οὐ μόνον ἐπισκόπων ἐκλογὴν οἱ ὄχλοι ποιεῖν ἐκωλύθησαν, ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς ἐκλέγεσθαι ἀπεχωρήθη Can.

ΑΡΙΣΤ. Ἀνεπίλεκτός ἐστιν ὁ κοσμικῶν ἐκλεγόμενος.

Ψήφῳ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐπισκόπων καθίστασθαι οἱ ἐπίσκοποι· εἴ τις δὲ μὴ ὅλως τοιαύτῃ προβιβασθῇ εἰς ἐπισκοπὴν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ὄχλου ἐκλεγῇ, ἄδεκτός ἐστι, καὶ ἀνεπίλεκτος.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Περὶ τοῦ, μὴ τὰ ἅγια, εἰς λόγον εὐλογιῶν, καὶ τῶν ἑορτῶν τοῦ πάσχα εἰς ἑτέρας παροικίας μεταπέμπεσθαι. C

ΒΑΛΣ. Οὗτος καὶ σήμερον παρὰ τῶν Λατίνων καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα· διανεμείζουσι γὰρ τὰ ἄζυμα τοῖς κοινολαΐταις μετὰ τὸ ἁγιασθῆναι ὡς κοινά· τοῦτο καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων, ὡς ἔοικεν, ἐγίνετο τὸ παλαιὸν, εἰς τὰ ἅγια μυστήρια. κωλύει γοῦν τοῦτο ὁ κανὼν, καὶ διορίζεται μὴ τὰ οὕτω κράτιστα μεταποιεῖσθαι, ὡς κοινὰ καὶ τυχόντα, καὶ ἀνάρμοστα.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ἦν τοῦτο τοῦ παλαιοῦ ἔθους ἴδιον. καὶ γὰρ τὰ πάσχα ἐπέμποντο ἐκ παροικίας εἰς παροικίαν τὰ ἅγια, ἤγουν μερίδες τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, χάριν εὐλογίας, οἷς ἐστέλλοντο, ὅπερ ὁ κανὼν οὐκέτι ἐκώλυσε γίνεσθαι. D Τὰ γὰρ θεῖα ἐκ μακρῶν ὁδοιπορίας τὰ ἅγια μυστήρια, καὶ ὡς ἔτυχε καὶ πάντημα φέρεσθαι, ἀπρεπὲς καὶ σὺν δίκῃ μὴν ἐλογίσθη δικαίως καὶ εὐσεβῶς.

ΑΡΙΣΤ. Διαπέμπεσθαι τὰ ἅγια εἰς παροικίαν, ἀνάξιον.

Ὁ μέλλων μεταλαβεῖν τῶν θείων ἁγιασμάτων, τῇ ἐκκλησίᾳ προσερχέσθω, καὶ διὰ ἱερέως, ἢ λειτουργοῦ λαμβανέτω τὴν κοινωνίαν, καὶ ἡ μέγαν Βασίλειον. Τὸ δὲ, σπέρδειν τὰ ἅγια εἰς παροικίας ἑτέρας, λόγῳ εὐλογιῶν, ἀνάξιον.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Περὶ τοῦ, μὴ δεῖν πλέον τῆς κανονικῆς ψαλτῶν, τῶν ἐπὶ τὸ ἄμβωνα ἀναβαινόντων, καὶ ἀπὸ διφθέρας ψαλλόντων, ἑτέροις τισὶν ψάλλειν ἐν ἐκκλησίᾳ. E

ΒΑΛΣ. Φαίνεται ὅτι τὸ παλαιὸν κοινολαΐτας τινὲς ἐδέοντο τῶν κληρικῶν προνόμια, καὶ ἐπ' ἐκκλησίας τῶν θείων ψαλτῳδημάτων κατήρχοντο, εἰς καταφρόνησιν τῶν κληρικῶν· ἐψαλλον δὲ καί τινα παρηλλαγμένα καὶ ἀσυνήθη, οἷά εἰσι τὰ σήμερον ψαλλόμενα παρὰ τῶν γυναικῶν τῶν ἐπομβρίων τοῖς Σίγνοις. Διὰ τοῦτο οὖν ἀπηγόρευσαν οἱ πατέρες, φασὶ μηδένα ἕτερον, πλὴν τῶν κληρικῶν τῶν ἐπ' ἄμβωνος F ἀναγινωσκόντων ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ ἄρχεσθαι τῶν θείων ψαλτῳδημάτων. Τὸ γὰρ συμψάλλειν καὶ λαϊκὸν ἐπ' ἐκκλησίας οὐ κεκώλυται· ἀλλὰ μηδὲ ἑτέρᾳ ψάλλειν παρὰ τὰ γεγραμμένα ἐν ταῖς ἀπὸ διφθερῶν ἤτοι μεμβρανῶν συντιθεμέναις ἐκκλησιαστικαῖς βίβλοις. ὅτι δὲ διφθέρα πᾶν δέρμα λέγεται, τῶν ὁμολογουμένων ἐστί. σημειοῦται ταῦτα διὰ τοὺς μοναχοὺς, τοὺς μὴ δεξαμένους ἐπισκοπικὴν ἐπικουρείαν, καὶ ἀτάκτως ἐπ' ἄμβωνα ἀναγινώσκοντας· καὶ διὰ τοὺς λαϊκοὺς, τοὺς χορεύτας τῶν κανδηλίων, τοὺς ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ ἐν τῇ αὐλῇ διατριβὰς ἐνεργοῦντας. ὡσαύτως σημειοῦται, ὅτι καὶ διὰ τὰ ψαλτῶν μυρεύματα, καὶ τὰ θυμελικὰ μελῳδήματα, πάντα κεκώλυται.

Canon XIII.

Quòd turbis non sit permittendum, eorum qui sunt in Sacerdotio constituendi, electionem facere.

Bals. A præsenti quoque Can. ostenditur, quòd antiquitùs non solùm Episcopi eligebantur à populi multitudine, sed etiam Sacerdotes: quod vetitum est.

Zonar. Multitudini, non Episcopos tantum, sed Sacerdotes quoque, eligendi potestate interdictum fuit. B

Arist. *Qui à secularibus eligitur, non est eligendus.*

Episcopi Metropolitanorum & Episcoporum sententiâ constituuntur. Si quis autem non illo modo ad Episcoparum promotus fuerit, sed à multitudine eligitur, nec admittendus est nec eligendus.

Canon XIIII.

Quòd sancta, instar Eulogiarum, in festo Paschæ in alias Paræcias transmitti non debeant.

Bals. Quod fit hodie à Latinis in festo Paschæ, distribuunt enim Laicis azyma, postquam sanctificata fuerint, perinde ac communia: hoc etiam olim fiebat à nostris, ut est verisimile, in sanctis ministeriis. Canon ergo hoc prohibet, & statuit non esse huc & illuc transferenda sancta, perinde ac communia & vulgaria.

Zonar. Fuit hoc quoque antiqui moris, ut Sancta, particulæ videlicet sancti corporis ac sanguinis Christi, Paschæ tempore, ab una paræcia in aliam, benedictionis iis ad quos destinatæ fuerant impertiendæ causa, transmitterentur: quod quidem in posterum ne liceat, hujus Canonis decreto sancitum est. Divina enim mysteria longis itineribus circumferri, quæque omni veneratione digna sunt sine honore traduci, à ratione honestatéque alienum esse merito ac piè existimatum est.

Arist. *Sancta ad aliam paræciam dimitti, indignum est.*

Qui divina Sacramenta est participaturus, Ecclesiam adeat, & à Sacerdote aut sacro Ministro communionem accipiat, secundum Magnum Basilium. At sacra ad alias mitti paræcias, benedictionum instar, indignum est.

Canon XV.

Quod non oportet, præter Canonicos Cantores qui ambonem ascendunt, & ex codice canunt, aliquos alios canere in Ecclesia.

Bals. Videtur quòd olim quidam ex plebe Laici sibi Clericorum privilegia vendicabant, & in Ecclesiis divina Cantica incipiebant, ad Clericorum contemptum: canebant autem & quædam dissona & inusitata; cujusmodi sunt quæ hodie canuntur à mulieribus, quæ vexilla sequuntur. Hæc ergo prohibentes Patres, dicunt nullum alium, præter Clericos qui in ambone legunt in Ecclesia, sancta Cantica debere incipere. Neque enim vetitum est, quominus etiam Laici in Ecclesiis concinant: non aliena autem canant ab iis, quæ in libris Ecclesiasticis, ex diphtheris, id est, membranis, compositis scripta sunt. Quòd autem diphthera dicatur omnis pellis, in confesso est. Nota hæc propter Monachos, qui Episcopalem tonsuram non susceperè, & in ambone inordinatè legunt: & propter Laicos, qui ex voluminibus chororum auctores sunt in Ecclesia, & in foris domesticè agunt. Nota similiter, quòd Cantorum molles fractæque & scenicæ modulationes sunt omnino prohibitæ.

Zonar.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. In Eccleſiis bonum ordinem Synodi Patres retineri volunt. Proinde in iis non quoſcunque, ſed cantores tantum Canonicos, in Clerum videlicet aſcriptos, qui in unaquaque Eccleſia ordinati & è diphtera pſallere docti ſunt, pſallendi munus obire oportere decernunt. Diphteras porro eas, quæ ab inclyto Paulo ad Timotheum ſcribente membranæ appellatæ ſunt, nominavêre: Affer, inquiens, libros, præſertim vero membranas. Sunt enim diphteræ pelles, ex quibus membranæ conficiuntur. Ex quo diphteræ appellatione libros Eccleſiaſticos ſancti Patres intellexiſſe exiſtimantur.

ARIST. *Niſi cum pelle, nemo ſuggeſtum aſcendit.*

Non oportet quoſlibet ſuggeſtum aſcendere & divinos ſermones populo ſucclamare qui tonſuram ſacerdotalem non habent, nec benedictionem à proprio paſtore canonicè acceperunt. Sed & eos non aliter è ſuggeſto pſallere, niſi cum pelle ſive penulâ.

CANON XVI.

Quòd Evangelia cum aliis ſcripturis Sabbato legenda ſunt.

BALS. Antequam completa eſſet Eccleſiaſticorum Canticorum conſtitutio, non legebatur Evangelium, vel aliqua alia ſcriptura in Eccleſia, die Sabbati: ſed propter Canones, qui dicunt die Sabbati non eſſe jejunandum, vel genu flectendum, homines ut plurimùm tunc feſtum agebant, & nec Eccleſiaſtici quidem conventus fiebant. Hoc ergo prohibentes Patres, ſtatuerunt die quoque Sabbati peragendum eſſe omne Eccleſiaſticum officium.

ZONAR. Quæ ad Eccleſiarum conſtitutionem poſtea ſancita ſunt, ea quo tempore hæc Syn. habebatur, minus diligenter explicata fuiſſe apparet; verùm ubi fideles convenirent, precationibus tantummodo intenti erant, indéque ſacrificium incruentum per Sacerdotes offerebatur: proindéque à Synodo ſingulis Sabbatis ad conſummationem fidelium, cum aliis, quæ ex ſcriptura legebantur, Evangelium quoque recitari decretum eſt.

ARIST. *Evangelium, & Apoſtolus, & cæteræ ſcripturæ Sabbatis legantur.*

CANON XVII.

Quòd non oportet Pſalmos in Conventibus connectere; ſed unumquemque Pſalmum, interjecto ſpatio, eſſe legendum.

BALS. Cùm Pſalmi uno contextu ex antiqua traditione legerentur, & populus, qui congregabatur, ex eo moleſtia afficeretur, & labore propterea confectus nullam ejus curam gereret, & ab Eccleſia exiret; ſtatuerunt Patres, non eſſe Pſalmos in Eccleſiaſticis Congregationibus continuò legendos, ſed aliquo intercedente lectionem eſſe faciendam; ut aliquantulum quieſcat populus; & rurſus canat. Propterea enim & in diverſas ſeſſiones ſacrum diſtributum eſt Pſalterium. Sunt ergo ſanctis Patribus gratiæ agendæ pro hac eorum cura.

ZONAR. Fuit hoc quoque antiquæ conſuetudinis, quæ quidem, alio nunc rerum Eccleſiaſticarum ordine inſtituto, ſublata eſt.

ARIST. *In Conventibus lectiones Pſalmos interſerent.*

Populo in Eccleſiâ rectè congregato, oportet inter Pſalmos lectiones fieri, & non eos conjungere, & continuò pſallere, ne qui congregantur, defeſſi ad negligentiam inclinent.

ΖΩΝΑΡ. Εὐταξίαν βέλονται οἱ τῆς συνόδου ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φυλάττεσθαι. δεῖ γὰρ μὴ δεῖν εἶπον ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὸν βελόμενον, ἀλλὰ τοὺς ψάλτας τοὺς ἡμονικούς, τοὺς ἐν κλήρῳ δηλαδὴ τεταγμένους, τοὺς ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ καθεσταμένους, τοὺς ἀπὸ διφθέρας ψάλλοντας. διφθέρας δὲ ὀνόμασεν, ἃς ὁ κλεινὸς Παῦλος μεμβράνας ἐκάλεσεν ἐπιστέλλων τῷ Τιμοθέῳ, φέρε, γράψας, τὰ βιβλία, μάλιστα δὲ τὰς μεμβράνας. διφθέραι γὰρ τὰ δέρματα λέγονται, ἐξ ὧν αἱ μεμβράναι ἐργάζονται. τὰ βιβλία δέ φησι τὰ ἐκκλησιαστικὰ λέγονται καλέσαι οἱ τῆς συνόδου πατέρες διφθέρας.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μὴ μετὰ διφθέρας, οὐδεὶς ἀμβωνίζεται.

Οὐ δεῖ ἐπ' ἄμβωνος ἀνέρχεσθαί τινας, μὴ ἱερατικὴν κεφαλὴν ἔχοντας, καὶ τὴν εὐλογίαν ἀπὸ τοῦ οἰκείου ποιμένος κανονικῶς δεξαμένους, καὶ τοῦτο τῷ λαῷ λόγους ὑποφωνῆσαι. πλὴν καὶ τούτους, μὴ ἄλλους ψάλλειν ἐπ' ἄμβωνος, εἰ μὴ μετὰ διφθέρας, ἤτοι φελωνίου.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Περὶ τοῦ, ἐν σαββάτῳ εὐαγγέλια μετὰ ἑτέρων γραφῶν ἀναγινώσκεσθαι.

ΒΑΛΣ. Πρὸ τοῦ συντελεσθῆναι τὴν κατάστασιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ψαλτῳδημάτων, οὐκ ἀνεγινώσκετο εὐαγγέλιον, ἢ ἄλλη τις γραφὴ ἐπ' ἐκκλησίας καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἡμῶνας, τοὺς λέγοντας μὴ νηστεύειν ἢ γόνυ κάμπτειν καὶ τὸ σάββατον, ἐπιμηκύνεσθαι τὴν καθεστῶτα οἱ ἄνθρωποι τὰ πολλὰ, μηδὲ ἐκκλησιαστικῆς συνάξεως γινομένης. τοῦτο οὖν οἱ πατέρες ἀποτρέποντες, ὥρισαν καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν πληροῦν.

ΖΩΝΑΡ. Ἔοικε, μήπω τότε τὴν κατάστασιν τῆς ἐκκλησιῶν εἶναι, οἵα μετὰ ταῦτα ἐγένετο, ἀλλ' ὅτε ἠθροίζοντο οἱ πιστοὶ, οὐχὶ μόνον ἐμίνοντο, καὶ προσέφερον τὴν ἀναίμακτον θυσίαν οἱ ἱερεῖς· καὶ διὰ τοῦτο ὥρισεν ἡ σύνοδος εἰς κατάρτισμὸν τῆς πίστεως ἀναγινώσκεσθαι ἐν σαββάτῳ εὐαγγέλιον μετὰ ἑτέρων γραφῶν.

ΑΡΙΣΤ. Εὐαγγέλιον, καὶ ἀπόστολον, καὶ ἑτέρας γραφὰς ἀναγινωσκέσθωσαν τοῖς σάββασι.

ΚΑΝΩΝ ιϛ'.

Περὶ τοῦ, μὴ δεῖν ὑποψάλλειν ἐν ταῖς συνάξεσι τοὺς ψαλμούς, ἀλλὰ διὰ μέσου καθ' ἕκαστον ψαλμὸν γίνεσθαι ἀνάγνωσιν.

ΒΑΛΣ. Τῶν ψαλμῶν ἀναγινωσκομένων διὰ μιᾶς ὑφῆς καὶ παλαιὰν τάξιν, καὶ τοῦ συναγομένου λαοῦ ἀποκναίοντος, καὶ ἐντεῦθεν ἀκηδιῶντος διὰ τὸν κόπον, καὶ ἐξερχομένου ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ὥρισαν οἱ πατέρες μὴ συνάπτως ἐν ταῖς συνάξεσιν ἐκφωνεῖσθαι τοὺς ψαλμοὺς, ἀλλὰ διὰ μέσου γίνεσθαι καὶ ἀναγνώσεις, ὅπως ἀναπαύεσθαι τὸν λαὸν πρὸς μικρὸν, καὶ πάλιν ψάλλειν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ εἰς κατηχήσεις διάφορα τὸ ἱερὸν κατεμερίσθη ψαλτήριον. χάρις οὖν τοῖς ἁγίοις πατράσι καὶ ὑπὲρ ταύτης τῆς κηδεμονίας.

ΖΩΝΑΡ. Ἔοικε δὲ καὶ τοῦτο παλαιοῦ, ὅτε ἐσχόλασεν εἰς ἄλλην κατάστασιν καὶ τάξιν ἐλθούσης τῆς ἐκκλησίας.

ΑΡΙΣΤ. Ἐν ταῖς συνάξεσιν ἀναγνώσεις τοὺς ψαλμοὺς ποιεῖσθαι.

Τὸν λαὸν πρὸς ὄρθρον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροιζομένους, δεῖ μεταξὺ τῶν ψαλμῶν ἀναγνώσεις γίνεσθαι· καὶ μὴ ὑποψάλλειν αὐτοὺς, καὶ ψάλλειν καὶ συνέχεσθαι· ἵνα μὴ κατάκοποι γινόμενοι οἱ συναθροιζόμενοι, πρὸς ῥᾳθυμίαν ἐκκλίνωσι.

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΩΝ ιή.

Περὶ τοῦ, τὴν αὐτὴν λειτουργίαν τῶν εὐχῶν πάντοτε καὶ ἐν ταῖς ἐννάταις καὶ ἐν τῇ ἑσπέραις ὀφείλειν γίνεσθαι.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν διορθωτικός ἐστι παλαιοῦ τινος ἔθους ἀτάκτου. φαίνεται γὰρ, ὡς τινες ἐξ ὑπερόψιας εὐχὰς συντιθέμενοι εἰς τὰς ἑσπερινὰς ὑμνωδίας καὶ, ἀνεγίνωσκον αὐτάς· καὶ αἰτιώμενοι, ἔλεγον μηδέν τι ἀπεικὸς ποιεῖν, μηδὲ παραλύον τὰς παρὰ τῶν πατέρων δεδομένας εὐχάς. ἐκεῖναι μὲν γὰρ εἰς τὰς ἐννάτας ἐτυπώθησαν γίνεσθαι, αἱ δὲ παρ' αὐτῶν γεγονυῖαι εἰς τὰς ἑσπερινὰς ὑμνώδους ἐκφωνοῦνται. φασὶν οὖν B πατέρες, ἀρκεῖν τὰς παραδεδομένας εὐχὰς καὶ ἐν ταῖς ἐννάταις καὶ ἐν ταῖς ἑσπέραις καὶ ἐν πάσαις ἁπλῶς τῇ συνάξεσι· καὶ μὴ ἔχειν ἄδειαν ὃς βουλόμενον εὐχὰς συντιθέναι.

ΖΩΝ. Ο εἰκοστὸς τρίτος τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανὼν διατάττεται, ἐν ταῖς ἱκεσίαις τὰς κεκυρωμένας παρὰ τῆς συνόδου εὐχὰς παρὰ πάντων λέγεσθαι, καὶ μὴ νέας ἄλλας. τοῦτο οὖν ἔοικε καὶ ὁ παρὼν κανὼν διατάττεσθαι, ὃ μὴ ὃς βουλόμενον δηλαδὴ εὐχὰς ἰδίας συντιθέναι, καὶ ταύτας λέγειν ἐν ταῖς συνάξεσιν, ἀλλὰ τὰς αὐτὰς εὐχὰς, ἤγουν τὰς ἤδη παραδεδομένας, γίνεσθαι ἐν πάσῃ συνάξει.

ΑΡΙΣΤ. Εννάταις καὶ ἑσπέραις αἱ αὐταὶ εὐχαὶ ἐπιτελείσθωσαν.

Παρὰ τὰς κεκυρωμένας εὐχὰς, καὶ τὰ κεκανονισμένα βιβλία, οὐ δεῖ εὐχὰς ἄλλας ἢ ψαλμοὺς ἰδιωτικοὺς ἢ λέγεσθαι, ἢ ψάλλεσθαι· ἀλλὰ τὰς αὐτὰς εὐχὰς ἀεὶ ἐπιτελεῖσθαι, καὶ ἐν ἐννάταις, καὶ ἐν ἑσπέραις.

Canon XVIII.

Quod idem precum ministerium omnino debeat fieri & in nonis & in vesperis.

Bals. Hic quoque Canon veterem quendam inordinatum morem corrigit. Quidam enim propter arrogantiam, ut videtur, in vespertinos hymnos preces componentes, eas legebant: & cum reprehendebantur, se nihil absurdum alienúmve facere, nec à Patribus datas orationes dissolvere dicebant. Illæ enim in nonis fieri jussæ sunt: quæ autem ab ipsis factæ sunt, in vespertinis hymnis proferuntur. Dicunt ergo Patres, sufficere preces, quæ sunt traditæ, & in nonis & in vesperis, & in omnibus, ut semel dicam, congregationibus: nec licere ei, qui velit, preces componere.

Zonar. Ut in supplicationibus, probatæ tantummodo per Syn. precationes, rejectis aliis novis, ab omnibus adhibeantur, Carthag. Syn. xxiii. Can. constitutum est. Idem hoc quoque Canone decretum videtur, ac ne cui scilicet pro arbitrio formulas precum contexere, eásque in publicis Conventibus recitare liceat; sed easdem, hoc est, diuturna consuetudine usurpatas, in quocunque C Conventu omnes retineant, definitum.

Arist. *Nonis ac vesperis eadem preces peragantur.*

Præter preces auctoritate comprobatas, & libros Canonicè sancitos, non oportet alias preces vel Psalmos privatos, vel legere vel psallere. Sed easdem preces semper peragere, & in nonis & in vesperis.

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Περὶ τοῦ, δεῖν ἰδίᾳ πρῶτον, μετὰ τὰς ὁμιλίας τῶν ἐπισκόπων, καὶ τῶν κατηχουμένων εὐχὴν ἐπιτελεῖσθαι, καὶ μετὰ τὸ D ἐξελθεῖν τοὺς κατηχουμένους, τῶν ἐν μετανοίᾳ τὴν εὐχὴν γίνεσθαι, καὶ τούτων προσελθόντων ὑπὸ χεῖρα καὶ ὑποχωρησάντων, οὕτως τῶν πιστῶν τὰς εὐχὰς γίνεσθαι τρεῖς, μίαν μὲν τὴν πρώτην, διὰ σιωπῆς, τὴν δὲ δευτέραν καὶ τρίτην διὰ προσφωνήσεως πληρούσθαι· εἶθ' οὕτως τὴν εἰρήνην δίδοσθαι. καὶ μετὰ τὸ πρεσβυτέρους δοῦναι τῷ ἐπισκόπῳ τὴν εἰρήνην, τότε τοὺς λαϊκοὺς τὴν εἰρήνην διδόναι, καὶ οὕτω τὴν ἁγίαν προσφορὰν ἐπιτελεῖσθαι. καὶ μόνοις ἐξὸν εἶναι τοῖς ἱερατικοῖς εἰσιέναι εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ κοινωνεῖν.

ΒΑΛΣ. Κατηχούμενοι μὲν λέγονται, οἱ πρὸς τὸ βάπτισμα ἑτοιμαζόμενοι. ἐν μετανοίᾳ δέ εἰσιν, οἱ διά τινα ἁμαρτήματα ἐπιτιμηθέντες πιστοὶ, οἱ ἀξιούμενοι καὶ τῆς ἁγίας μεταλήψεως. καταλαμβάνεται οὖν, ὡς ἄλλη τις ἀκολουθία ἐκράτει κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἐν τῇ θείᾳ ἱεροτελεστίᾳ· καὶ διὰ τοῦτο οἱ πατέρες ὥρισαν τὰ ἐνταυθοῖ κανονισθέντα. ἐπεὶ δὲ σήμερον εἰς ἄλλην ἀκουλουθίαν μετέπεσον ταῦτα, οὐ χρὴ περὶ ἐκείνων ἑρμηνεύειν. εἰρήνη δὲ μέσον τῶν ἐπισκόπων γίνεται διὰ τῶν ἀσπασμοῦ. ἀγάπης γὰρ σύμβολόν ἐστιν ὁ ἀσπασμός. τῇ δὲ ἀγάπῃ τὸ εἰρηνεύειν ἑπόμενον. σημείωσαι δὲ, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος μόνοις τοῖς ἱερωμένοις ἐφεῖται ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου κοινωνεῖν. περὶ δὲ τοῦ μὴ εἰσιέναι λαϊκοὺς εἰς τὸ F θυσιαστήριον, ἀνάγνωθι τῆς ϛ'. συνόδου κανόνας ξθ'. καὶ ο'. καὶ τῆς παρούσης συνόδου κανόνα μδ'.

ΖΩΝΑΡ. Τοῖς κατηχουμένοις ὡμίλουν πρότερον οἱ ἐπίσκοποι κατηχοῦντες καὶ διδάσκοντες αὐτούς· εἶτα ἐλέγετο ἡ ἐπὶ τοῖς κατηχουμένοις εὐχὴ, καὶ ἐξελθόντων ἐκείνων τοῖς ἐν μετανοίᾳ οὖσιν ἑτέρα ἐτελεῖτο εὐχὴ, καὶ τὰ λοιπὰ, ἃ ὁ κανὼν λέγει. ἀλλὰ νῦν τὰ τῶν ἐν μετανοίᾳ οὐ γίνεται, οὐκ οἶδ' ὅπως σχολάσαντα. εἶτα τὴν εἰρήνην τοῖς ἐπισκόποις ἐδίδουν οἱ ἱερεῖς, ὃς ἀσπασμὸν δηλαδή. ἀγάπης γὰρ σύμβολόν

Canon XIX.

Quòd oportet seorsum primùm, post Episcoporum sermones, Catechumenorum orationem peragi; & postquam exierint Catechumeni, eorum, qui pœnitentiam agunt, fieri orationem; & cum ii sub manum accesserint & secesserint, tres fidelium preces sic fieri: Unam quidem, scilicet primam, silentio; secundam autem & tertiam pronunciatione impleri; deinde sic pacem dari. Et posteaquam Presbyteri Episcopo pacem dederint, tunc Laicos etiam pacem dare, & sic sanctam oblationem perfici. Et solis licere sacratis ad altare accedere & communicare.

Bals. Catechumeni dicuntur, qui ad baptismum præparantur. In pœnitentia sunt seu pœnitentiam agunt fideles, quibus ob peccata aliqua pœna injuncta est, qui etiam sancta communione digni habentur. Colligitur ergo, quòd alia quædam erat consequentia in sacro divino mysterio eo tempore, propterea statuerunt quoque Patres quæ hîc constituta sunt. Quoniam autem hæc ad aliam consequentiam nunc dierum devenerunt, ea interpretanda non sunt. Pax autem fit inter Episcopos per salutationem seu amplexum. Dilectionis enim signum est salutatio & complexus. Dilectioni autem pacificum esse est consequens. Nota autem, quòd ex præsenti Can. solis sacratis permittitur ad altare communicare. Quòd autem non debeant Laici ad altare ingredi, lege vi. Syn. Can. lxix. & lxx. & præsentis Synodi Can. xliiii.

Zonar. Concio ad Catechumenos, iis docendis, ac erudiēdis, primo loco ab Episcopis habebatur; tum precatione in Catechumenos recitata illi egrediebantur, moxq; in eos, qui pœnitentiam agebant, altera precatio adhibebatur; aliáq; ut in Can. peragebantur. Verū hoc tempore, quæ ad pœnitentes spectant, nescio quomodo intermissa obsoleverūt. Ad hæc pacem Episc. offerre, ac in eorum videlicet amplexū progredi Sacerdotes consueverāt. Signū

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

namque est dilectionis amplexus; dilectionem vero pax consequitur. Sacerdotibus quoque vicissim pacem Laici offerebant, quod nunc, ut alia multa ex antiquo risu, usurpari desitum est. Hæc omnia sacræ oblationis celebritas, hoc est, incruenti sacrificii oblatio consecratióque ac eâ perfectâ, sacrorum deinde munerum communicatio consequebatur. Cujus quidem percipiendæ causa altaris septa ingredi, sacro tantum ordine initiatis hominibus concessum esse, Canon affirmat.

A ἐστιν ὁ ἀσπασμὸς, τῇ δὲ ἀγάπῃ τὸ εἰρηνεύειν ἑπόμενον. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν αὖθις οἱ λαϊκοὶ ἐδίδουν τὴν εἰρήνην, ὃ νῦν οὐ γίνεται ἀπρακτῆσαν, ὡς καὶ ἄλλα τῶν πάλαι τελουμένων πολλά. καὶ ἐπὶ τούτοις ἡ τῆς προσφορᾶς ἐγίνετο τελετὴ, ἤτοι προσεφέρετο ἡ ἀναίμακτος θυσία, καὶ ἡγιάζετο, τελεσθείσης δὲ τῆς θυσίας ταύτης ἡ μετάδοσις αὐτῆς ἐνηργεῖτο. κοινωνεῖν δὲ ταύτης ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου μόνοις τοῖς ἱερατικοῖς ἔξεστι, λέγει ὁ κανών.

ARIST. *Post Catechumenorum, pœnitentium preces offerri oportet, & postea fidelium. Et post pacem, sive amplexum, oblationem fieri: solis Sacerdotibus altaris septa ingredientibus, & communicantibus.*

B ΑΡΙΣΤ. Μετὰ τὴν τῶν κατηχουμένων εὐχὴν τὴν τῶν ἐν μετανοίᾳ προσάγεσθαι δεῖ, καὶ μετὰ τοῦτο, τὴν τῶν πιστῶν· καὶ μετὰ τὴν εἰρήνην, ἤτοι τὸ ἀσπασμὸν, τὴν ἀναφορὰν γίνεσθαι, μόνον εἰσιόντων εἰς τὸ βῆμα, καὶ μεταλαμβανόντων τῶν ἱερέων.

Præsens Canon ordinem precum docet, & quomodo fieri debent. Et dicit primo quidem Catechumenorum precationem peragendam esse, postea eorum qui pœnitentiam agunt, & postea fidelium. Tunc pacem & amplexum fieri, & sic divinam oblationem peragi, & solos homines Sacerdotales intra altaris septa participare.

Παρὼν κανὼν τὴν τάξιν διδάσκει τῶν εὐχῶν, ὅπως ὀφείλει γίνεσθαι· καὶ φάσκει, πρῶτα μὲν τὴν τῶν κατηχουμένων ἐπιτελεῖσθαι εὐχὴν, εἶτα τὴν τῶν ἐν μετανοίᾳ προσάγεσθαι, καὶ μετὰ τοῦτο τὴν τῶν πιστῶν. εἶτα τὴν εἰρήνην, καὶ τὸ ἀσπασμὸν γίνεσθαι, καὶ οὕτω τὴν ἁγίαν προσφορὰν ἐπιτελεῖσθαι, καὶ μεταλαμβάνειν ἐντὸς τῶν βήματος μόνους τοὺς ἱερατικούς.

CANON XX.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Quòd non oportet Diaconum ante Presbyterum sedere, sed sedere cum jussu Presbyteri. Similiter autem Diaconis haberi honorem à Ministris & omnibus Clericis oportet.

C Οτι οὐ δεῖ διάκονον ἔμπροσθεν πρεσβυτέρου καθέζεσθαι, ἀλλὰ μετὰ κελεύσεως τοῦ πρεσβυτέρου καθέζεσθαι. ὁμοίως δὲ ἔχειν τιμὴν καὶ τοὺς διακόνους ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν καὶ πάντων τῶν κληρικῶν.

BALS. Quæ in vii. Can. vi. Syn. & xviii. Nicænæ scripta sunt, de ordine Presbyterorum & Diaconorum, sufficiunt ad præsentis Canonis interpretationem.

ΒΑΛΣ. Τὰ γραφέντα εἰς τὴν ζ'. κανόνα τῆς ϛ'. συνόδου, καὶ τὸ ιη'. τῆς ἐν Νικαίᾳ περὶ τάξεως πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ἀρκοῦσι καὶ εἰς ἑρμηνείαν τοῦ παρόντος κανόνος.

ZONAR. De Sacerdotibus, Diaconis, aliisque sacris ordinibus, quem quisq; proprium honoris locum habere debeat, vii. Can. vi. Syn. constitutum est: Et quæcunque eo loco attulimus, ad hujus quoque Canonis explicationem transferri commodè possunt.

D ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἕβδομος κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου περὶ τάξεως ὁρίζει πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν τάγμάτων· καὶ ὅσα ἐν ἐκείνῳ εἴρηται ἁρμόσουσι καὶ τῷ παρόντι κανόνι.

ARIST. *Diaconus nisi jussus ne sedeat.*

ΑΡΙΣΤ. Ἀκέλευστος μὴ καθεζέσθω διάκονος.

Diaconus ne sedeat coram Presbytero, nisi ab eo mandatum habet, sed nec reliqui Ecclesiæ ministri & Clerici ante Diaconum, nisi & ipse ab eo in mandatis acceperunt.

Ἔμπροσθεν πρεσβυτέρου μὴ καθεζέσθω διάκονος, εἰ μὴ κελευθῇ ὑπ' αὐτοῦ· ἀλλὰ μηδὲ οἱ λοιποὶ ὑπηρέται τῆς ἐκκλησίας, καὶ κληρικοὶ ἔμπροσθεν διακόνου· εἰ μὴ καὶ αὐτοὶ ὑπ' αὐτοῦ κελευθῶσι.

CANON XXI.

ΚΑΝΩΝ κα'.

Quòd non oportet ministros locum habere in Diaconico, & sacra vasa tangere.

E Οτι οὐ δεῖ ὑπηρέτας ἔχειν χώραν ἐν τῷ διακονικῷ, καὶ ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν σκευῶν.

BALS. Ministri dicuntur Subdiaconi. Canon ergo eos prohibet ea, quæ ad Diaconos pertinent, aggredi, seu sacra vasa tangere, scilicet corporis & sanguinis Christi. Neque enim dixeris, Non debere eos sacra vasa tangere, seu sacrum calicem & sacram patinam, cum sunt inanes. Eorum enim ministerium sive translatio eis magis convenit.

ΒΑΛΣ. Ὑπηρέται λέγονται οἱ ὑποδιάκονοι. τούτους οὖν κωλύει ὁ κανὼν τὰ τῶν διακόνων μεταχειρίζεσθαι, ἤγουν ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν σκευῶν, τουτέστι τοῦ σώματος καὶ αἵματος τῶν Χριστοῦ. μηδὲ γὰρ εἴπῃς, μὴ ὀφείλειν τούτους ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν σκευῶν, ἤτοι τοῦ ἁγίου ποτηρίου καὶ τῶν ἁγίου δίσκου, κενῶν ὄντων. αὐτοῖς γὰρ μᾶλλον οἰκεία ἐστὶν ἡ τούτων ὑπηρεσία ἢ καὶ μετάθεσις.

ZONAR. Ministros hîc Hypodiaconos nominat, quos quidem Canon in Diaconico locum habere negat oportere. Quod ita intelligendum est, ut Diaconorum munera obire, ac res sacras, panem scilicet ac vinum, quæ in sacrificio offeruntur, aut vasa quibus hæc excipiuntur, patellam nempe sacram & calicem contingere, cum nec usquam hæc deferri per eos liceat, nequaquam ipsis concessum esse demonstret.

F ΖΩΝΑΡ. Ὑπηρέτας τοὺς ὑποδιακόνους λέγει, οὓς οὐ χρή, φησιν ὁ κανὼν, χώραν ἔχειν ἐν τῷ διακονικῷ, ἀντὶ τῶν οὐκ ἐκκεχώρηται αὐτοῖς ἐνεργεῖν τὰ τῶν διακόνων, καὶ ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν, ἢ τῶν ἄρτου καὶ τῶν οἴνου, τῶν εἰς θυσίαν προσφερομένων, ἢ τῶν δεχομένων αὐτὰ σκευῶν, τοῦ ἱεροῦ δίσκου καὶ τοῦ ποτηρίου, οὐ γὰρ ἐφεῖται αὐτοῖς προσκομίζειν.

ARIST. *Vasa minister ne tangat.*

ΑΡΙΣΤ. Σκευῶν ὑπηρέτης μὴ ἅπτοιτο.

Ecclesiæ ministri vasa Dominica manibus non tangunt, sed à sacerdotibus aut Diaconis ad mensam ea adducuntur.

Οὐ χειραπτοῦσιν οἱ ὑπηρέται τῆς ἐκκλησίας τῶν σκευῶν τῶν δεσποτικῶν· ἀλλὰ παρὰ ἱερέων, ἢ διακόνων, τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ ταῦτα προσάγονται.

KANΩN

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΚΑΝΩΝ κϚ'.

Οτι ὐ δεῖ ὑπηρέτην ὠράριον φορεῖν, οὐδὲ τὰς θύρας ἐγκαταλιμπάνειν.

ΒΑΛΣ. Τὸ ὠράριον φορεῖν μόνων ἐστὶ τῶν Διακόνων. Οὗτοι γὰρ τοῖς ἱερουργοῦσι παρισταμένοις, καὶ ὑπηρετοῦσι τὰς τῶν ἁγίων εὐχῶν πλοκὰς καὶ τὰ τῶν πρεσβυτέρων ἐκφωνήσεις, διδάσκουσιν εἰδέναι ἐξ τῷ ὠραρίῳ τοὺς ἐν τῷ ἄμβωνι Διακόνους, τὸ ὀφειλόντως γίνεσθαι ἐκφωνήσεως, ἤγουν τὸν καιρὸν τῆς ἐκφωνήσεως τῶν αἰτήσεων τῶν κατηχουμένων, καὶ τῶν λοιπῶν. καὶ ἐκλήθη ὠράριον, ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν, ὅ φυλάττειν καὶ ἐπιτηρεῖν. ὥσπερ οὖν τοῖς Διακόνοις τοῦτο ἀπενεμήθη, δέδοκται καὶ τοὺς ὑποδιακόνους τοῖς θύραις τοῦ ἐκκλησίου κατέχειν, καὶ εἰσάγειν καὶ ἐξάγειν τοὺς κατηχουμένους καὶ τοὺς ἐν μετανοίᾳ. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ σήμερον παρὰ τῶν ὑποδιακόνων λέγεται ὅ, ὅσοι πιστοί, δηλονότι οἱ μὴ πιστοί, ἀλλὰ κατηχούμενοι ὄντες, ἐξέλθετε· οἱ δὲ πιστοί, ἴστασθε, ὀφείλοντες τῶν ἁγίων μυστηρίων θυσίαν. καὶ οὐ μόνων ταῦτα τοῖς προνόμια τέτοις ἐδόθησαν· ἀλλὰ καὶ τοῖς λοιποῖς τάγμασι. τοῖς γὰρ ἀναγνώσταις διακονία ἐδόθη, οὐχὶ ὅ ψάλλειν, ἀλλὰ ὅ ἀναγινώσκειν τὰς θείας γραφὰς ὅτε κοινῇ ἀκροάσει, καὶ τοῖς ψάλταις ὅ ψάλλειν. ὅθεν οὖν ἐπιχειρῶσί τινες ὑποδιάκονοι ὠράρια φορεῖν, παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, κωλῦσαι τοῦτο οἱ πατέρες, καὶ διωρίσαντο μὴ ἐγκαταλιμπάνειν αὐτοὺς τὴν φυλακὴν τῶν ἀποκειμένων αὐτοῖς θυρῶν τοῦ ἐκκλησίου, ἵνα μὴ ἀταξία γένηται τῶν ἱερῶν ταγμάτων.

ΖΩΝΑΡ. Ἑκάστῳ ἱερῷ τάγματι ἀπονενέμηται καὶ ἰδιόλη οἰκεία ἀυτῷ, καὶ ὑπηρεσία. Τοῖς γοῦν ὑπηρέταις, ἤτοι τοῖς ὑποδιακόνοις, οὐκ ἐφεῖται φορεῖν ὠράριον. Τοῦτο γὰρ τῶ διακόνων ἐστί. Τὸ δὲ μὴ ἐγκαταλιμπάνειν τὰς θύρας τοιοῦτόν ἐστι, ὅ παλαιὸν περὶ τὰς θύρας ὑπηρέτειν τῶ ἐκκλησιῶν, ἐκβάλλοντες τοὺς κατηχουμένους, καὶ τοὺς ἐν μετανοίᾳ, ὅτε ἔδει. δεῖ καὶ νῦν αὐτοὶ ἐκφωνεῖσι, Ὅσοι, οἱ κατηχούμενοι ἐξέλθετε. εἰ δὲ νῦν οὐ περὶ τὰς θύρας ἀσχολοῦνται, οὐ θαυμαστόν. πολλοὶ γὰρ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίαις πάλαι γενομένων νῦν ἄλλως ἐκπέπτωκε γίνεσθαι. καὶ τοῖς ἀναγνώσταις γὰρ ὅ ἀναγινώσκειν τὰς θείας γραφὰς εἰς ἐπήκοον τῶ λαῶ ἔργον ἐστὶν, ὡς καὶ ἐκ τῆς ὀνομασίας αὐτῶν δείκνυται καὶ ἐκ τῆς ἐξῆς κανόνος, καὶ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, ἀλλὰ νῦν ἔργον αὐτοῖς ὅ ψάλλειν, ὅ δὲ ἀναγινώσκειν αὐτοὺς, ὡς ἐπ' ἐλάχιστον γίνεται.

ΑΡΙΣΤ. Ὑπηρέτην ὠράριον ὐ δεῖ φορεῖν, οὐδὲ τὰς θύρας καταλιμπάνειν.

Ἕκαστος ὀφείλει πρὸς ἑαυτῷ συντηρεῖν τάξιν, καὶ ἐπιμελῶς τὴν ἰδίαν ὑπηρεσίαν ἐκπληροῦν. διὸ καὶ τοῦτο γοῦν οὐδὲ οἱ ὑπηρέται τὰς ἐκκλησίας τὰς θύρας ἐγκαταλιμπάνειν ὀφείλουσιν, ἀλλὰ μέχρι τέλους τῆς θείας μυσταγωγίας ἐκεῖσε ἑστάναι, καὶ τὸ ἀνῆκον αὐτοῖς λειτούργημα ἐκπληροῦν. ὠράριον δέ, μήτε αὐτοὺς, μήτε ἀναγνώστας, ἢ ψάλτας φορεῖν· τοῦτο γὰρ τῶν διακόνων ἐστί.

ΚΑΝΩΝ κγ'.

Οτι ὐ δεῖ ἀναγνώστας ἢ ψάλτας ὠράριον φορεῖν, καὶ ἕτως ἀναγινώσκειν ἢ ψάλλειν.

ΒΑΛΣ. Τὰ εἰς τὸν κϚ'. κανόνα γραφέντα, ἀρκοῦσι καὶ εἰς ἑρμηνείαν τοῦ παρόντος κανόνος.

ΖΩΝΑΡ. Διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας οὐδὲ τούτοις ἔξεστιν ὠράριον φορεῖν. τὸ μὲν ἀναγινώσκειν ἀποδοτέον τοῖς ἀναγνώσταις, τὸ δὲ ψάλλειν τοῖς ψάλταις.

ΑΡΙΣΤ. Ψάλτας καὶ ἀναγνώστας ὐ φορεῖν ὠράριον.

Canon XXII.

Quòd non oportet ministrum ferre orarium, neque ostia relinquere.

Bals. Orarium ferre est solorum Diaconorum. Hi enim eis, qui celebrant, adsistentes, & sanctarum orationum mysteria, & Presbyterorum prolationes observantes, eis qui sunt in suggesto Diaconis per orarium significant quando debeat fieri pronunciatio seu prolatio petitionum Catechumenorum, & reliquorum. Et appellatum est Orarium ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν, quod est observo. Quemadmodum autem hoc Diaconis est attributum, visum est Hypodiaconos quoque Ecclesiarum fores tenere, & Catechumenos introducere & educere, ac eos qui sunt in pœnitentia. Propterea enim hodie quoque etiam ab Hypodiaconis dicitur illud, Quotquot fideles, qui scilicet non estis fideles, sed Catechumeni, egredimini: Fideles autem state, visuri sanctorum mysteriorum sacrificium. Et non solùm eis hæc privilegia data sunt; sed reliquis etiam ordinibus. Lectoribus enim ministerium datum est, non psallendi, sed legendi divinas scripturas in communi auditione: & Cantoribus, psallendi. Quia ergo conabantur quidam Subdiaconi ferre oraria, contra traditionem Ecclesiasticam, Patres hoc prohibuerunt, & statuerunt, ut ii non relinquerent sibi attributam custodiam portarum Ecclesiæ; ne sit sanctorum ordinum confusio.

Zonar. Unicuique sacro ordini, & suus habitus, & propria ministeria attributa fuere. Ministris igitur, quos Hypodiaconos esse diximus, orarium deferre vetitum est. Diaconorum namque id est peculiare. Illud vero ne à foribus abscedant, ita intelligi debet; Siquidem antiquis temporibus ad fores Ecclesiæ consistere, ibique Catechumenis, & iis qui in pœnitentium ordine censebantur, cum opus foret, emittendis operam dare Hypodiaconi soliti sunt. Propterea nunc quoque illud; Quicunque estis Catechumeni egredimini; ipsi pronuntiant. Quod si hoc tempore nequaquam ad fores Eccl. assident, non est cur miremur. Multi etenim alii antiqui Ecclesiæ mores nunc quidem omnino immutati sunt. Sic divinas quoque scripturas in conventu populi recitare, quod vel ex ipso Lectoris nomine, tum ex sequenti Canone tum ex Carthag. Syn. Can. xc. demóstratur, propriũ Lectorum officium ac munus fuit: quibus tamen plurima hoc tempore canendi cura, cum eos lectioni raro admodũ operã navare contingat.

Arist. *Ministrum gestare Orarium non oportet, neque fores relinquere.*

Quisque debet suum conservare ordinem, & diligenter proprium explere ministerium. Idcirco itaque nec Ecclesiæ ministri fores relinquere debent, sed ad divinæ mystagogiæ finem ibi stare, & quod eis decet ministerium peragere. Orarium autem nec eis nec Lectoribus aut Cantoribus ferre licet. Hoc enim ad Diaconos pertinet.

Canon XXIII.

Quòd non oportet Lectores vel Cantores ferre orarium, & sic legere vel canere.

Bals. Quæ in xxii. Canone scripta sunt, sufficiunt ad præsentis Canonis interpretationem.

Zonar. Easdem ob causas ne his quidem orarium deferre permissum est. Ac legendi quidem verbum ad Lectores, psallendi vero ad Cantores referri oportet.

Arist. *Cantores & Lectores non ferunt Orarium.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON XXIIII.

Quòd non oportet ſacratum à Presbytero uſque ad Diaconũ, & deinceps quemlibet Eccleſiaſtici ordinis, uſque ad Miniſtros, vel Lectores, vel Cantores, vel Exorciſtas, vel Oſtiarios, vel ordinis Monachorum, in cauponam ingredi.

BALS. Lege liv. Can. Apoſtolicum, Carthag. Syn. Can. xl. & ſextæ Syn. Can. ix. & ſufficiunt quæ in illis ſcripta ſunt ad præſentem quoque Canonem.

ZONAR. Ad cauponam divertere, niſi itineris ratio ibi B hoſpitium capere neceſſariò compellat, liv. Apoſt. Can. Clerici prohibentur. Idem hic Can. præcipit, eodem decreto exercitationi quoq; addictos homines teneri jubens.

ARIST. *Omnis Clericus cauponam ingredi non debet.*

A Presbyteris uſque ad ultimum ſacratorum ordinem cauponam ingredi omnes prohibentur.

CANON XXV.

Quòd non oportet miniſtrum panem dare, vel Calici benedicere. C

BALS. Ad hunc quoque Canonem ſufficiunt & quæ in xxi. ſcripta ſunt.

ZONAR. Cum Hypodiaconis ſacra vaſa contingere, aut in Diaconico verſari, munuſve aliquod ibidem exercere vetitum ſit; multo minus aut panem dare, hoc eſt, Domini corpus fidelibus impertiri, aut Dominici ſanguinis calici benedicere, eiſdem licebit.

ARIST. *Panem & calicem miniſter non dat.* D

Presbyterorum aut Diaconorum opus miniſtri Eccleſiæ perficere non permittuntur. Quocirca nec panem vel calicem populo tradunt.

CANON XXVI.

Quòd eos exorciſare non oportet, qui ab Epiſcopis promoti non ſunt, neque in Eccleſiis, neque in ædibus.

BALS. Quidam aggrediebantur exorciſare, hoc eſt, catechizare infideles, qui hoc per Epiſcopalem manuum impoſitionem non acceperant: & cùm accuſarentur, contendebant ſe hoc in Eccleſias non feciſſe, ſed in quadam E domo; & ideo ſe nulli pœnæ obnoxios conſervari æquum cenſebant. Dicunt ergo Patres, quòd etiam adjurare eſt Eccleſiaſticum miniſterium, nec oportet quempiam hoc aggredi, niſi ab Epiſc. promotus fuerit. Excipe mihi Exorciſtam, qui à Chorepiſcopo promotus fuerit. Nam is quoque pulchrè catechizabit, etiamſi non fuerit ab Epiſcopo promotus. A x. enim Can. Antioch. Syn. didiciſti, poſſe etiam Chorepiſcopum facere Exorciſtam.

ZONAR. Equidem cum aliis Exorciſtas quoque creare Antioch. Syn. Can. x. Chorepiſcopis permiſſum eſt. Quid ita igitur, qui ab Epiſcopis creati non ſunt, ab Exorcizandi munere abſtinere hic Canon jubet? Reſpondent ergo, in Epiſcoporum numero Chorepiſcopos quoque cenſeri; ex quo Neocæſarianæ Syn. Can. xiv. ſeptuaginta Apoſt. typum eos ait referre; & pacificas quoque epiſtolas dare, quod Epiſcoporum proprium eſt, viii. Antiochenæ Synodi Canone permittuntur. F

ARIST. *Non exorcizat, niſi ab Epiſcopo promotus.*

Et Exorciſtæ quemadmodum ac alii ex ordine Sacerdotali ab Epiſcopo deliguntur. Qui itaque ad talem gradum per Epiſcopum non promovetur, & Exorciſtam agere non poteſt, nec privatim, nec in Eccleſiâ.

ΚΑΝΩΝ κδ'.

Οτι ὐ δεῖ ἱερατικὸν ἀπὸ πρεσβυτέρου ἕως διακόνου, καὶ ἑξῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἕως ὑπηρετοῦ ἢ ἀναγνωστοῦ ἢ ψαλτοῦ ἢ ἐφορκιστοῦ ἢ θυρωροῦ, ἢ τῶ πάγματος τοῦ ἀσηκητοῦ, εἰς καπηλεῖον εἰσιέναι.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι τὸ νδ'. ἀποστολικὸν κεφάλαιον τῶν ἐν Καρθαγένη, κανόνα μ'. καὶ τῶ ς'. κεφάλαιον β'. καὶ ἀρκέσεται τὰ ἐν ἐκείνοις γραφέντα, καὶ εἰς παρόντα κανόνα.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ νδ'. ἀποστολικὸς κανὼν ἀπαγορεύει τοῖς κληρικοῖς εἰσιέναι εἰς καπηλεῖον, εἰ μή που ὀφείλοιεν, καὶ ἐν πανδοχείῳ διὰ ἀνάγκην καταλύσωσι. τοῦτο οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν διατάττεται, προσθήκην καὶ τοὺς ἀσηκήτας, ἐπιφέρων.

ΑΡΙΣΤ. Πᾶς κληρικὸς ἀκαπήλευτος.

Ἀπὸ πρεσβυτέρων, μέχρι καὶ τοῦ ἑβδόμου τάγματος τῶν ἱερατικῶν πάντες κωλύονται εἰς καπηλεῖον εἰσέρχεσθαι.

ΚΑΝΩΝ κε'.

Οτι οὐ δεῖ ὑπηρέτην ἄρτον διδόναι, ὐδὲ ποτήριον διδόναι.

ΒΑΛΣ. Ἀρκοῦσι εἰς τοῦτον τὸν κανόνα τὰ εἰς ϟ. καὶ κ'. κανόνα γραφέντα.

ΖΩΝΑΡ. Ἐπεὶ ἅπασαν τῶν ἱερῶν σκευῶν ἁψῖδα ἐκ ἔφεται, ὐδὲ ἐν τῇ διακονικῇ ἐμφιλοχωρεῖν, καὶ τὸ ἐνεργεῖν ἐκεῖ, πολλῷ πλέον αὐτοῖς ὐ θεμιτὸν ἡγήσατο τὸν ἄρτον διδόναι, τουτέστι, μεταδιδόναι τοῖς πιστοῖς τοῦ σώματος τοῦ κυρίου, καὶ εὐλογεῖν τὸ ποτήριον τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου.

ΑΡΙΣΤ. Ἄρτον καὶ ποτήριον ὑπηρέτης ὐ διδώσι.

Τὸ τῶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἔργον αἱ ὑπηρέται τῆς ἐκκλησίας ὐ συγκεχώρηνται ἐκτελεῖν· διὰ τοῦτο ὐδὲ ἄρτον ἢ ποτήριον διδόασι τῷ λαῷ.

ΚΑΝΩΝ κς'.

Οτι ὐ δεῖ ἐφορκίζειν τὸς μὴ προαχθέντας ὑπὸ ἐπισκόπων, μήτε ἐν τῇ ἐκκλησίαις μήτε ἐν τοῖς οἰκίαις.

ΒΑΛΣ. Τινὲς ἐπεχείρουν ἐφορκίζειν, τουτέστι, κατηχεῖν ἀπίστους, μὴ λαβόντες τοῦτο δι' ἐπισκοπικῆς χειροθεσίας· καὶ αἰτιώμενοι, διετείνοντο μὴ ποινὴν τοῦτο εἰς ἐκκλησίαν, ἀλλὰ εἰς οἰκίαν τινά· καὶτοιγε οὐθὲν ἦθελον διατηρεῖσθαι ἀνδύνυοι. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ὅτι καὶ τὸ ἐφορκίζειν, ἐκκλησιαστικὴ διακονία ἐστὶ, καὶ ὐ χρὴ τινὰ τούτων μεταχειρίζεσθαι ὁπωσδήποτε, εἰ μὴ παρὰ ἐπισκόπου προβληθῇ. ὑπέξελέ μοι τὸν παρὰ χωρεπισκόπου προχειρισθέντα ἐφορκιστήν. καὶ γὰρ καλῶς κατηχήσῃ, κἂν μὴ προχειρισθῇ παρὰ ἐπισκόπου. ἔμαθες γὰρ ἀπὸ τοῦ ι'. κεφαλαίου τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου δύνασθαι τὸν χωρεπίσκοπον ποιεῖν καὶ ἐφορκιστήν.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ μὴν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐφορκιστὰς ποιεῖν δέδοται τοῖς χωρεπισκόποις, καὶ τὸν ι'. κεφάλαιον τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου. πῶς οὖν ὀνηλὼν λέγει, μὴ ἐφορκίζειν τὸς μὴ ὑπὸ ἐπισκόπων προαχθέντας; φασὶν οὖν, ὅτι καὶ οἱ χωρεπίσκοποι τάξιν ἐπισκόπων ἔχουσι, διὸ καὶ ιδ'. κεφαλαίων τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου τῶν ἀποστόλων τύπον λέγει πληροῦν, καὶ ὁ ιδ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κεφαλαίων καὶ εἰρηνικὰς ἐπιστολὰς διδόναι ἐφίησιν αὐτοῖς, ὅπερ τῶν ἐπισκόπων ἐστίν.

ΑΡΙΣΤ. Οὐκ ἐφορκίζει ὁ μὴ ὑπ' ἐπισκόπου προαγόμενος.

Καὶ οἱ ἐφορκισταὶ, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ πάγματος, παρὰ τοῦ ἐπισκόπου δέχονται τὴν προχείρισιν. ὁ γοῦν μὴ προαχθεὶς εἰς τοιοῦτον βαθμὸν παρὰ ἐπισκόπου, ἐφορκίζειν ὐ δύναται, ὅπ κατ' οἶκον, ὅπ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

ΚΑΝΩΝ

ΚΑΝΩΝ κζ'.

Οπ ὐ δεῖ ἱερατικὺς ἢ κληρικὺς ἢ λαϊκὺς, καλυμβήνς εἰς ἀγάπὰς, μέρη ἄρειν, δηλ. ὅ, ἐστὶ ὕβριν τῇ τάξει ὀφειτεί-ζεσθαι τῇ ἱερατικῇ.

ΒΑΛΣ. Ἀγάπαι καλοῦνται ἀπὸ φιλοτιμίας γινόμεναι συμπόσια, ἤγουν ἀγιομνήσια. ἐπεὶ οὖν τινες τῶν ἀναπειμένων, αὐτοῖς συμποσίοις μερίδας ἐλάμβανον ἐκ τῶν ἀποτιθεμένων βρωμάτων, καὶ κατ' οἶκον ἀπήγαγον, κἀντεῦθεν κατάγνωσις τῶν συνελθόντων ἐγίνετο, πολλάκις δὲ καὶ φιλονεικία ἐκ τούτου μέσον αὐτῶν ἐμηχανᾶτο, ὥρισαν οἱ πατέρες, μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι ἐφ' ὕβρει τοῦ ἱερατικοῦ τάξεως.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν ταῖς γινομέναις ἀγάπαις, τοῖς Συμποσίοις δηλονότι, ἐκαλοῦντο μὲν οἱ πένητες, ἐκαλοῦντο δὲ καὶ ἱερομένοι καὶ λαϊκοί. τοὺς οὖν ἱερομένους καὶ κληρικοὺς, ἀλλὰ μέντοι καὶ λαϊκοὺς, λέγει ὁ κανὼν μὴ δεῖν μέρη ἄρειν, ἤγουν μερίδας τῶν ἀποτιθεμένων βρωμάτων καὶ οἴκαδε ἀπάγειν, εἰς ὕβριν ὃν ἔοικε τῆς ἐκκλησιαστικῆς καθεστάσεως, λιχνείαν κατηγορεῖν καὶ μαθηρείαν τῶν τοιούτων ἀνθρώπων δὲ τοιούτους ἔδει οὐ χρὴ πολλῷ πλέον τοὺς ἱερατικούς.

ΑΡΙΣΤ. Ο κληθεὶς εἰς ἀγάπὰν κληρικὸς, μερίδας οὐκ ἄγεται· ὑβρίζει γὰρ τὴν τάξιν.

Οὔτε κληρικοὶ, οὔτε λαϊκοὶ κληθέντες εἰς ἀγάπὰν, μερίδας αἴρειν ὀφείλουσι· τοῦτο γὰρ τῷ ἐκκλησιαστικὴν τάξιν ὑβρίζει· ἀλλὰ μόνον ἐσθίειν, καὶ ἀναχωρεῖν.

ΚΑΝΩΝ κή.

Οτι ὐ δεῖ ἐν τοῖς κυριακοῖς ἢ ἐν τῇ ἐκκλησίαις ἅς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἐσθίειν καὶ ἀνακύπτειν στρωννύειν.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι τὸ οδ'. κεφ. τοῦ ς'. συνόδου, αὐτοῖς τοῖς ῥήμασιν ἔχοντα, ὡς καὶ ὁ πρὸ κανὼν καὶ ἀρκέσει σοι ἐν ἐκείνῳ γεγραμμένα. ζήτει καὶ τὸ οζ'. κεφάλαιον τῆς αὐτῆς συνόδου, καὶ τῆς ἐν Καρθαγένῃ μβ'.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτον τὸν κανόνα αὐτοῖς ῥήμασιν ἡ ἕκτη Συνόδος ἐν τοῖς πρὸ αὐτῆς ὀκτωεῖσι κανόσιν ἔθετο οδ'. ἔνθα καὶ ἐξηγήθη. ἐστὶ γοῦν ὀκεῖ εἰρημένα ἀναγνωστέον.

ΑΡΙΣΤ. Επ' ἐκκλησίαι ἀκοίμητα ὐ στρώννυνται, καὶ ἀγάπαι ὐ γίνονται.

Οὐ δεῖ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ οἶκον ἡγεῖσθαι κοινὸν, καὶ ἐν αὐτῷ στρωννύειν ἀκοίτας, ἢ τὰς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν, καὶ ἔνδον τοῦ ἱεροῦ οἴκου ἐσθίειν.

ΚΑΝΩΝ κθ'.

Οπ ὐ δεῖ Χριστιανοὺς Ιουδαΐζειν καὶ ἐν τῷ σαββάτῳ σχολάζειν, ἀλλὰ ἐργάζεσθαι αὐτοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τὴν δὲ κυριακὴν προτιμήσαντας, εἴγε δύναιντο, σχολάζειν ὡς οἱ Χριστιανοί. εἰ δὲ εὑρεθεῖεν Ιουδαΐζοντες, ἔστωσαν ἀνάθεμα παρὰ Χριστῷ.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι τὸ ό'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, μὴ ἐξαγορεύοντα τοῖς πιστοῖς νηστεύειν ἢ ἑορτάζειν μετὰ Ιουδαίων. ἐπεὶ δὲ, καθὼς εἴπομεν ἐν τῷ ις'. κανόνι τῶν Ἁγίων Συνόδων, τινὲς ἐν τῷ σαββάτῳ πάντελῆ ἀνεσεξίαν ἐγεγόνεσαν πάντως εἶχον, καὶ αὐτῶν τῶν θείων ψαλτῳδημάτων, ὅπερ τῆς Ιουδαϊκῆς θρησκείας ἔργον ἔστιν, ἐν ᾗ τῷ κανόνι ἐκείνῳ ἐκεῖ μόνον τὸ ἀναγινώσκειν τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ τὰς θείας γραφὰς οἱ πατέρες διωρίσαντο, ἅπερ ἐξακολουθοῦν μὴ σχολάζειν τοὺς πιστοὺς ὡς Ιουδαίους ἀπὸ τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἐν μὲ τῷ σαββάτῳ ἐργάζεσθαι, τιμᾶν δὲ τὴν κυριακὴν ἀφὸ τῆς

Canon XXVII.

Quod non oportet ſacratos, vel Clericos, vel Laicos, ad Agapas vocatos, partes tollere; eo quod ignominia inuratur ordini Sacerdotali.

Bals. Agapæ dicuntur quæ fiunt à Chriſtianis convivia, ſeu ſanctæ commemorationes. Quoniam ergo ex iis, quæ erant in convivio appoſita, quidam accumbentes partes accipiebant, & per luxuriam domum auferebant; & ex eo eorum, qui convenerant, condemnatio profecta eſt; ſæpe autem etiam inter eos contentio excitata eſt: Patres definierunt; ne hoc ampliùs fiat ad Sacerdotalis ordinis contumeliam.

Zonar. Ad convivia, quæ ſub Agaparum nomine inſtituebantur, pauperes tum ex ſacro ordine, tum ex Laicis quoque, advocari ſoliti ſunt. Ne igitur ſacro ordine initiatis, Cleróque adſcriptis, imò vero nec Laicis partes tollere, hoc eſt, ex appoſitis epulis particulis auferre, domúmque, non ſine aliqua Eccleſiaſtici ordinis ignominia, aſportare liceat, Canon decernit. Eſt id namque hominis abdomini dediti atque improbi argumentum. Ejuſmodi porro eſſe fideles, ſacratos præſertim, haud decet.

Arist. *Clericus ad Agapas vocatus, partes non aufert. Ordinem enim contumeliâ afficit.*

Nec Clerici nec Laici ad Agapas vocati, partes tollere debent, illud enim ordinem Eccleſiaſticum injuriâ afficit, ſed tantum edere & recedere.

Canon XXVIII.

Quod non oportet dominicis, vel in Eccleſiis Agapas, ut vocant facere, & in domo Dei comedere, & accubitus ſternere.

Bals. Lege lxxiiii. Can. vi. Syn. quæ eadem verba continet, quæ præſens Canon: & tibi ſufficient, quæ in illo ſcripta ſunt. Quære & lxxvi. Canonem ejuſdem Synodi, & Carthaginenſis xlii.

Zonar. Hunc Canonem totidem verbis ſexta Synodus protulit, eſtque in ea ſeptuageſimuſquartus; ejuſdem ibi nos explicationem attulimus. Legenda ſunt itaque quæ ibi ſcripta.

Arist. *Accubitus in Eccleſiis non ſternuntur, nec Agapæ celebrantur.*

Non oportet domum Dei domum communem exiſtimare & in ea accubitus ſternere, aut Agapas dictas facere & intra ſacram domum comedere.

Canon XXIX.

Quod non oportet Chriſtianos judaizare, & in Sabbato otiari; ſed eo die operari: diē autem dominicum præferentes otiari, ſi modo poſſint, ut Chriſtianos. Quod ſi inventi fuerint judaizare, ſint anathema à Chriſto.

Bals. Lege lxx. Can. ſanctorum Apoſtolorum, qui non permittit fidelibus jejunare vel feſtum celebrare cum Judæis. Quia autem, ſicut diximus in xvi. Can. præſentis Synodi, quidam Sabbato ab omni penitus opere, atque adeò etiam ab ipſis divinis canticis, omnino ceſſabant, quod eſt Judaicæ ſuperſtitionis opus; in illo autem Canone, ſolùm ut legatur Evangelium & divinæ ſcripturæ, Patres conſtituerunt: nunc jubent, ne otientur fideles more Judæorum à ſuis operibus, ſed in Sabbato quidem operentur, dominicum autem honorent, propter

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Domini resurrectionem; & à manuum quidem operibus abstineant, Ecclesiis autem assideant. Sed & hoc, scilicet die dominico non operari, non necessariò mandarunt; sed adjecerunt, si possint fideles. Si enim propter inopiam, vel aliquam aliam necessitatem, etiam die dominico fuerit aliquis operatus, præjudicium ei non afferetur. Et hæc quidem prædictus Canon. Quinquagesimæ quartæ autem Imperat. domini Leonis sapientis Novella decernit, ipsos quoque agricolas die dominico debere otiari. Lege & vi. Syn. Can. lxvi.

A τῆ κυρίᾳ ἀνάστασιν· καὶ τῶν ἐργαστηρίων μὲν ἀπέχεσθαι, συνεδρεύειν δὲ τῇ ἐκκλησίαις. πλὴν καὶ τοῦτο, δηλαδὴ τὸ μὴ ἐργάζεσθαι τὴν κυριώνυμον, οὐκ ἀναγκαστικῶς ἐπέτρεψαν, ἀλλὰ συνεχώρησαν, εἴγε δύναιντο οἱ πιστοί. εἰ γὰρ ὑπ' ἀπορίας, ἢ ἄλλης τινὸς ἀνάγκης, καὶ τὴν κυριώνυμον ἐργάσεταί τις, οὐ συγκριματισθήσεται. καὶ ὁ μὲν παρὼν κανὼν τοῦτο. ἡ δὲ νεαρὰ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ καὶ αὐτὸς τοὺς γεωργοὺς σχολάζειν τὴν κυριώνυμον. ἀναγνωθὴ καὶ τῆς ς'. συνόδου κανὼν ξς'.

ZONAR. Sabbati diem Judæi colunt, nec quicquam operis, ita antiquæ legis institituto edocti, ea luce attingunt: qui vero legem Evangelicam perfectiorem sunt amplexi, iis, ne imperfectioris decreta servent, interdictum est. Proinde Sabbato otiari, tanquam repetito à Judæis more, fidelibus haud permissum, quique Judaicis ritibus adhærescant, iis Canon anathema in Christo indicit, hoc est, à Christo segregatos ac divisos esse decernit. Vacationem porro Dominica luce, id ejus diei venerationi, qua Christus à mortuis redivivus extitit deferentes, agitare permissum. Et Can. quidē addit, si possunt: Lex vero civilis, à muneribus die dominico vacationem esse, si agricolarum opera excipias, omnino jubet. Illis namque, quia forte operibus primo quoque tempore obeundis alium diem pariter accommodatum nancisci non ita facile fuerit, dominico quoq; die operam navandi facultas concessa est. Et vero lxx. quoque SS. Apost. Can. neque jejunia cum Judæis exercere, nec festos dies agere, fideles sinit: verum qui id fecerint, sacris quidem ordinibus initiatos depositione, Laicos vero segregatione, teneri jubet.

ΖΩΝΑΡ. Τοῖς Ἰουδαίοις σύμβατον τὸ Σάββατον, ἀεργασίαν ἄρησιν ὁπωσοῦν τῶν ἔργων αὐτῷ, τῷ παλαιῷ νόμῳ τοῦτο αὐλοῦντες ὑποτασσόντων. τοῖς δὲ τὸν εὐαγγελικὸν νόμον δεξαμένοις καὶ πλεώτερον τηρεῖν τὸ ἀπελῶς ἀποτηρᾶσθαι. διὸ καὶ ὁ τὸν Σάββατον ἀργεῖν, τοῖς πιστοῖς ὡς Ἰουδαϊκὸν ἀπαγορεύσας, καὶ τοῖς Ἰουδαΐζουσιν ἀνάθεμα ὁ κανὼν ὑποψηφίζεται τὸν Χριστῷ, τουτέστι κεχωρισμένους εἶ καὶ ἀποδιηρημένους τοῦ Χριστοῦ, ἀργεῖν δ' ὑπερέπειν καὶ τὴν κυριακήν, ἅτε τοῦ κυρίου ἀνάστασιν, τὴν ἡμέραν τιμῶντας. ἀλλ' ὁ μὲν κανὼν, εἰ δύναιντο, συνέστω· ὁ δὲ τῆς πολιτείας νόμος ἀπαραίτητον τὴν ἀργίαν ἐν τῇ κυριακῇ ἀπαιτεῖ, δῆλον τῆς γεωργῶν. ἐκείνοις γὰρ καὶ ἐν κυριακῇ ἐργάζεσθαι ἐφίησιν, ὅτι ἴσως τῆς ἔργων καταπειγόντων, οὐκ ἔσται ἄλλως ἡμέραν ὕστερον αὐτοῖς εἰς τὰ ἔργα αὐτῆς συγκαλλομένοις. καὶ ὁ ὁ. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὅτι παρέδωκε μὴ Ἰουδαίων, ὅτι ἑορτάζειν, συγχωρεῖ τοῖς πιστοῖς, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἱερωμένους καθαιρεῖσθαι κελεύει, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἀφορίζεσθαι.

ARIST. *Christianus non Sabbato, sed die dominicâ feriatur.*

Christianus enim qui in Sabbato vacat, judaizat. Quapropter istâ die operari oportet & dominicâ vacare.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ σάββατον ἀργήσῃ Χριστιανός, ἀλλὰ κυριακήν.

Ἰουδαΐζει γὰρ, ὃν τῷ Σαββάτῳ σχολάζων, Χριστιανός. Διὸ τοῦτο δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν αὐτῇ ἡμέρᾳ, σχολάζειν δ' ἐν τῇ κυριακῇ.

CANON XXX.

Quòd non oportet sacratum, vel Clericum, vel Monachum, in balneo cum mulieribus lavari, neque omnem penitus Christianum, vel Laicum. Hæc est enim prima gentibus condemnatio.

ΚΑΝΩΝ λ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικὸν ἢ κληρικὸν ἢ ἀσκητὴν ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι, μηδὲ πάντα Χριστιανόν, ἢ λαϊκόν· αὕτη γὰρ πρώτη κατάγνωσις τοῖς ἔθνεσιν.

BALS. In lxxvii. Can. vi. Syn. quæ eadem omnino cum præsenti Can. statuit, scripsimus quæ visa fuerunt.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ οζ'. κανόνι τῆς ς'. συνόδου, τὰ αὐτὰ τῷ παρόντι κανόνι διορισαμένου ἀπαραλλάκτως, ἐγράψαμεν τὰ δόξαντα.

ZONAR. Viros cū fœminis lavari, tum est animo perniciosum, tum à decore & honestate omni prorsus alienum. Etenim si se invicem nudos viri mulieresque conspiciant, flammam inde cupiditatis existere, ardorémque libidinis excitari necesse est. Ipsa vero per se satis ad luxuriem ebulliente natura, quid adhuc oleum camino superinfundas? Quin id usque adeo cum omni honestate pugnare semper existimatum est; ut à quibus committeretur eos intemperantiæ crimine ethnici quoque graviter condemnarint. Omnibus igitur, qui Christiana professione censentur, vetitum id omnino esse Canon decernit.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ συλλούεσθαι γυναιξὶν ἄνδρας καὶ βλαβερόν ἐστιν εἰς ψυχὴν, καὶ ἄλλως ἀκαταστασίας ἀπάσης ἐπέκεινα. Ὃ γὰρ γυμνοὺς ὁρᾶσθαι γυναῖκας ἄνδρῶν, καὶ ἄνδρας ὁμοίως αὖθις γυναικῶν, ἀναφλέγει τὰς ἔρωτας, καὶ τῆς σαρκὸς ἀναπτεῖ πρὸς πύρωσιν. ἀρκοῦν ἦ τῇ Σαρκὶ ἡ ἐκ τῆς φύσεως κίνησις, τί δὲ δεῖ πλείονων ὑλῶν τῇ φλογί; καὶ πᾶσιν δ' ὑφαίνει ἀκαταστασίαν, ὡς καὶ παρὰ τῶν ἐθνῶν τοὺς ὕστερον ποιουμένους ὡς ἀκαλάστους καταγνώσεσθαι. πᾶσιν οὖν τοῖς Χριστιανοῖς ἀπαγορεύει τοῦτο ὁ κανών.

CANON XXXI.

Quòd non oportet cum omni hæretico matrimonium contrahere, vel dare filios aut filias; sed magis accipere, si se Christianos futuros profiteantur.

ΚΑΝΩΝ λα'.

Ὅτι οὐ δεῖ πρὸς πάντα αἱρετικὸν ἐπιγαμίας ποιεῖν, ἢ διδόναι υἱοὺς ἢ θυγατέρας, ἀλλὰ μᾶλλον λαμβάνειν, εἴγε ἐπαγγέλλοιντο Χριστιανοὶ γενέσθαι.

CANON XXXII.

Quòd non oportet hæreticorum benedictiones accipere, quæ sunt potiùs maledictiones quàm benedictiones.

ΚΑΝΩΝ λβ'.

Ὅτι οὐ δεῖ αἱρετικῇ εὐλογίας λαμβάνειν, αἵτινές εἰσιν ἀλογίαι μᾶλλον, ἢ εὐλογίαι.

ΚΑ-

Ψηφιοποιήθηκε από την

ΚΑΝΩΝ λγ'.

Οτι ὐ δεῖ αἱρετικῷ ἢ σχισματικῷ συνεύχεσθαι.

ΒΑΛΣ. Οἱ πρόσθεν τρεῖς κανόνες ἰσοδυναμοῦσι, σαφηνίζονται γὰρ τοῖς πιστοῖς μήτε συνεσθίειν μετ' αἱρετικῶν, μήτε συνεύχεσθαι, μήτε εὐλογίας ἐξ αὐτῶν λαμβάνειν, μήτε γάμον συνάπτειν οἰκείῳ ὀνόματι, ἀλλὰ μηδὲ διδόναι τέκνα αἱρετικοῖς παῖδας οἰκείους· διδάξουσι γὰρ αὐτοὺς τὴν οἰκείαν θρησκείαν, καὶ μεταστρέψουσιν ἐκ τῆς ὀρθῆς πίστεως. εἰ δὲ αἱρετικοὶ βάλοιντο παῖδας αὐτῶν εἰς ὑπανδρίαν δοῦναι πιστοῖς, ἐπαγγελλομένους γνήσιους πιστοὺς, ἐφίησιν ὁ κανὼν τοῦτο. Ὅ δὲ ὐ δεῖ πρὸς πάντα αἱρετικὸν, μὴ εἴπῃς ὅλως B ὁμιλεῖν, ὡς πρὸς πάντας μὲν ὐ δεῖ, πρός τινας δὲ δεῖ, ἀλλὰ καθόλου εἰπεῖν ἅπαν τοῦτο ἀπαγορεύειν. Τοιοῦτον γάρ ἐστι καὶ τὸ γεγραμμένον, μὴ φοβοῦ ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται πάντα, ἐπεὶ καὶ τοῦτό φησιν ὁ λέγων Δαβὶδ, πάντα ὐ λήψεται, ἐξ ἀντιθέσεως ὐ λαβὴ τινὰ ὧν πλούτου αὐτοῦ. διάγνωθι τοὺς ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ι'. μέ. καὶ μς'. τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα β'. τὸν ἐν Χαλκηδόνι κανόνα ιγ'. τὸν ἐν Καρθαγένῃ κανόνα κα'. τῆς ς'. συνόδου κανόνα οβ'. καὶ τὸν πρῶτον συντάγματος τίτλου ιβ'. κεφ. ιγ'. καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ συνεδίαν ἢ συνεύχεσθαι αἱρετικοῖς, ἢ εὐλογίας ἐξ αὐτῶν λαμβάνειν τοὺς πιστοὺς ὐ δεῖ, πολλῷ μᾶλλον γάμων συναλλάσσειν, καὶ διδόναι αὐτοῖς υἱοὺς ἢ γυναῖκας εἰς ὑπανδρίαν. διδάξουσι γὰρ αὐτοὺς τὴν οἰκείαν κακοδοξίαν, καὶ μεταστρέψουσιν ἐκ τῆς ὀρθῆς πίστεως εἰς τὰς διεστραμμένας δόξας αὐτῶν. εἰ δὲ αἱρετικοὶ βάλονται παῖδας αὐτῶν εἰς ὑπανδρίαν δοῦναι πιστοῖς, ἐπαγγελλομένους ἐξ ἀπίστων Χριστιανοὺς γνησίους, ἢ ἐκ διεστραμμένων δογμάτων εἰς ὀρθοδοξίαν μεταπεσοῦσαν, τοῦτο ἐφίησιν ὁ κανών. Ὅ δή, ὐ δεῖ πρὸς πάντα αἱρετικὸν ὑπανδρίαν ποιεῖν, οὐχ οὕτω νοητέον, ὅτι πρὸς πάντας μὲν ὐ δεῖ, πρός τινας δὲ δεῖ· ἀλλ' ἁπλῶς ἀπαγορεύοιτο τοῦτο, μηδενὶ τῷ κανόνι λέγοντι, ὅτι πρὸς ἕνα αἱρετικὸν δεῖ ὑπανδρίαν ποιεῖν, τοῦτο δὲ ἰδίωμα γραφικόν ἐστι. λέγει γὰρ ὁ Δαβὶδ· μὴ φοβοῦ ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται τὰ πάντα. τί οὖν, πνὰ πῶς λήψεται; ἀλλ' οὐδὲν πάντως. καὶ ἀλλαχοῦ, μὴ γὰρ ματαίως ἔκτισας πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων; τινὰς δὲ ματαίως ἔκτισεν; οὐδεὶς τοῦτο ἐρεῖ. ἔστωσαν οὖν ὀκλησπλήσιον κἀνταῦθα ὅ πρὸς πάντας. τοιοῦτόν ἐστι καὶ ὅ, οὐκ εἰσπλεύσῃ πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκός σου. αἱρετικοὶ δὲ λέγονται, οἱ περὶ τὴν πίστιν σφαλλόμενοι· σχισματικοὶ δὲ, οἱ περὶ μὲν τὴν πίστιν καὶ τὰ δόγματα ὑγιῶς ἔχοντες, διά τινας δ' αἰτίας ἀποσχίζοντες καὶ ἀντισυνάγοντες.

Canon XXXIII.

Quòd non oportet unà cum hæretico vel ſchiſmatico orare.

Bals. Præſentium trium Canonum vis eſt æqualis & poteſtas eadem. Jubent enim fideles, nec cum hæreticis comedere, nec unà orare, nec benedictionem ab eis accipere, nec proprio nomine cum eis matrimonium contrahere; ſed neque hæreticis filios proprios dare: eos enim ſuam ſuperſtitionem docebunt, & à recta fide avertent. Si autem velint hæretici liberos ſuos fidelibus dare in matrimonium, qui ſe fideles futuros profiteantur; Canon hoc permittit. Illud autem, cum omni hæretico non oportet, ne dixeris accipi; quòd cum omnibus quidem non oportet, cum aliquibus autem oportet: ſed dic hoc eſſe à Canonibus omnino prohibitum. Eſt enim ejuſmodi & quod ſcriptum eſt; Ne verêre quando dives fuerit homo: quia non dum morietur ipſe accipiet omnia: quoniam & hîc, ex eo quòd dicat David, Omnia non accipiet, ex contrario non acceperit aliqua ex ſuis divitiis. Lege ſanctorum Apoſt. Can. x. xlv. & xlvi. Antiochenæ Syn. Can. ii. Chalcedonenſis Canonem xiv. Carthaginenſis Can. xi. vi. Syn. Can. lxxii. & præſentis operis tit. xii. cap. xiii. & quæ in eo ſunt.

Zonar. Si neque cum hæreticis veſci, nec eos precationem ſocios adhibere, nec ab eis benedictiones accipere, fidelibus conceſſum eſt; multo minus connubio cum ipſis jungi, aut cum iis liberos matrimonio ſociare, fidelium cuiquam licebit. Suis namque erroribus illos imbuent, atque à recta fide ad perverſas opiniones, quibus ipſi irretiti ſunt, avocabunt. Quòd ſi liberos ſuos fidelibus matrimonio copulare hæretici velint, modo ſe illi infidelitate depoſita Chriſtianos fore, atque opinionum pravitate abjecta rectam fidem amplexuros eſſe, polliceantur; tum vero ejus rei Canon facultatem eſſe decernit. Verba autem illa, Non oportet cum omni hæretico matrimonium contrahere, non ita intelligas, quaſi non cum omnibus quidem hæreticis, ſed cum aliquibus tamen ex eo grege matrimonia inire conceſſum ſit: nam iis verbis inita cum hæreticis quibuſcunque connubii fœdera univerſe damnantur; perinde ac ſi cum nemine prorſus hæretico matrimonia jungi licere Canon affirmet. Eſt vero hæc loquendi formula in ſacris literis uſitatior: ut cum David ait; Ne timueris cum dives factus fuerit homo; quoniam non dum morietur recipiet omnia. Quænam etenim demũ recipiet? nihil omnino. Et illud; Nunquid vane conſtituiſti omnes filios hominum? Quinam ergo vane conſtituti? nemo hoc dixerit. Eodem modo igitur verba, Non cum omnibus, hoc loco ſunt accipienda. Simile eſt & illud; Non ingredieris ad omnem domeſticum carnis tuæ. Dicuntur porro hæretici, qui in iis quæ fidei ſunt hallucinãtur: Schiſmatici vero, qui à recta quidẽ fidei doctrina nequaquã aberrant; verum aliquas ob cauſas ipſi ſeorſim conventus agentes, ab Eccl. ſe communione divellunt.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ δοτέον τοῖς αἱρετικοῖς εἰς συναφειαν τέκνα, ἀλλὰ λαμβάνειν δεῖ, χειροθετοῦντα ἐπαγγελλόμενα.

Τὸ μὲν λαμβάνειν τὰ αἱρετικῶν τέκνα, χειροθετοῦντα ἐπαγγελλόμενα, καὶ ὑπισχνούμενον ὡς εἰς γάμου κοινωνίαν τοῖς παισὶ τὰ χειροθετῶν, ὑπὲρ τοῦ καὶ τὰ χειροθετῶν τέκνα εἰς συναφειαν τοῖς αἱρετικοῖς, ἐν πολλοῖς τῶν κανόνων ἀπαγορεύεται.

ΑΡΙΣΤ. Αλογίαι αἱ τῶν αἱρετικῶν εὐλογίαι.

Οὐ δεῖ παραδέχεσθαι τὰ ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν προφερόμενα. ἀλογίαι γὰρ μᾶλλον ἢ τοῦτό εἰσιν εὐλογίαι.

ΑΡΙΣΤ. Αἱρετικοῖς, ἢ σχισματικοῖς μὴ συνεύχου.

Ἀκοινώνητος ὁ τούτοις συνευχόμενος. σχισματικοὶ δέ εἰσιν, οἱ Αὐδιανοί, οἵτινες τὰ μὲν πίστιν, ὡς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἔχουσιν· ὲν μοναστηρίοις δὲ οἱ πλείους αὐτῶν οἰκοῦσι, καὶ οὐ πᾶσι συνεύχονται. ψέγουσι δὲ καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν ἐπισκόπους πλουσίους, καὶ ἄλλους εἰς ἄλλα. καὶ μετὰ Ἰουδαίων δὲ πάσχα ἑορτάζοντας ποιοῦσιν. ἔχουσι δέ τι καὶ ἰδίωμα φιλονεικόν, ξηρά τινα τῶν τῆς θείας γραφῆς ἑρμηνεύοντες.

Arist. *Hæreticis liberos in matrimonium dare non oportet, ſed accipere, Chriſtianos ſe futuros profitẽtes.*

Hæreticorum liberos Chriſtianiſmum amplecti profitentes, ſumere, eoſque in matrimonii communionẽ Chriſtianorum filiis conjungere, permittitur. At Chriſtianorũ liberos hæreticis conjungere, in multis Can. prohibetur.

Arist. *Hæreticorum benedictiones ſunt maledictiones.*

Non oportet ea accipere quæ ab hæreticis afferuntur. Ea enim maledictiones potius ſunt quam benedictiones.

Arist. *Cum hæreticis vel ſchiſmaticis ne compreceris.*

Excommunicatur qui cum illis comprecatur. Schiſmatici autem ſunt Audiani, qui fidem quidem, ut Catholica Eccleſia, retinent, ſed eorum plurimi in Monaſteriis habitant, & cum omni non orant. Vituperant autem divites noſtros Epiſc. & alios ob alia. Et cum Judæis Paſcha ſeorſim celebrant. At contentioſam habent proprietatẽ, avidiſſimè quædam divinæ ſcripturæ loca interpretantes.

Canon

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon XXXIV.

Quòd non oportet quemcunque Chriſtianum Chriſti martyras relinquere, & ad falſos martyras, hoc eſt hæreticos, abire, vel eos qui priùs hæretici fuêre. Hi enim ſunt à Deo alieni. Sint ergo anathema qui ad eos abeunt.

Bals. Nonus Canon præſentis Synodi dicit aliquantiſper eos excommunicatos fieri, qui ad hæreticorum cœmeteria, & quæ ab eis martyria appellantur, profecti fuerint: præſens autem Canon eos anathematizat. Et eſt Canonum differentia. Illic enim qui proficiſcuntur, ex errore & per aliquorum fraudem profecti ſunt, fortaſſe ut curarentur, & propterea mitiùs puniuntur: Hîc autem, toto animo ſe malo dederunt, & à Deo defecerunt; & propterea anathematizantur. Cur autem hæretici pſeudomartyres dicantur, dictum eſt in ix. Canone.

Zonar. Quoſdam ex hæreticis, dum Chriſtiana religio infenſis Principum odiis agitaretur, cruciatus pertuliſſe, atque in tormentis uſq; ad necem obduraſſe, jam antea diximus; quos proinde inſtar martyrum gregales venerabantur: verum pſeudomartyres, atque à Deo alienos hic Can. appellat. Cùm igitur ipſorũ ſepulchra nonnulli ex fidelibus frequentarent; quicunque ad ea inviſenda profecti fuerint, anathematis pœna teneri jubet.

Arist. *Qui martyrem, falsò ſic dictum, hæreticum honorat, ſit anathema.*

Qui à Deo alienos ut martyres honorat, & ipſe à Deo erit alienus.

Canon XXXV.

Quòd non oportet Chriſtianos, relicta Dei Eccleſia, abire, & Angelos nominare, vel congregationes facere, quæ ſunt prohibita. Si quis ergo inventus fuerit huic occultæ idololatriæ vacare, ſit anathema: quia reliquit Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, filium Dei, & acceſſit ad idololatriam.

Bals. Malus ut plurimùm nos à dextris ſenſim adoritur. Propterea enim & nonnullis ſuggeſſit, ne Chriſtum ad auxilium invocarent, ſed Angelos, inſtar ſcilicet religionis & honoris in Deum: & ideo orationes ſuas non ad Deum dirigebant ex quadam hæreſi, ſed ad Angelos. Quod Patres tanquam maximum malum punientes, anathemati ſubjiciunt eos, qui Eccleſiaſticam traditionem relinquunt, & illicitos conventus faciunt, & dicunt ab Angelorum interceſſione noſtram ſalutem pendere. Hoc autem idololatria nominatum eſt: non quòd honor in Angelos ſit averſandus; ſed quòd Malus nos ad idololatriam devolvat, eo quòd non invocetur Chriſtus & Deus noſter. Erant & alii hæretici, qui dicebantur Angelici, ut ſanctus Epiphanius ſcribens de hæreſibus dicit, vel quòd fortè angelicè viverent, vel quòd ſe ab Angelis myſteriis initiatos putarent.

Zonar. Antiqua illa quorundam hæreſis fuit ut non Chriſtum nobis patronum aut interpretem apud Deum adhibendum eſſe, ſed Angelos affirmarent; quòd ea nimirum Chriſti interpellatio majus quiddam eſſet, quàm ut id audire nos homunculi deberemus. In quo forte demiſſionem animi quandam ſecuti eſſe videri poſſunt, cum perverſi hoſtis illud ſolenne ſit, ut in nos plerumque latenter à dextris impetum faciat. Enimvero hæreſeos hujus magnus quoque Paulus ad Coloſſenſes meminit, iis verbis; Nemo vos, inquit, ſeducat volens in humilitate & in cultu Angelorum, in ea quæ non vidit pedem inferens. Quorum quidem Apoſtoli verborum hæc eſt ſententia; Nemo vos, inquit, fidei vitæque integræ bravio

ΚΑΝΩΝ λδ'.

Οτι ὐ δεῖ πάντα Χριςιανὸν ἐγκαταλείπειν μάρτυρας Χριςοῦ, καὶ ἀπέναι πρὸς τοὺς ψευδομάρτυρας, τοῦτ' ἔςιν αἱρετικούς, ἢ αὐτοὺς τοὺς προφρυμμένους αἱρετικοὺς νομιζομένους. ὅτοι γὰρ ἀλλότριοι τοῦ θεοῦ τυγχάνουσιν· ἔςωσαν οὖν ἀνάθεμα οἱ ἀποχώμενοι πρὸς αὐτούς.

ΒΑΛΣ. Ο μὲν θ'. κανὼν τῆ πρόσθεν συνόδου ἀκοινωνήτους γίνεσθαι φησὶ μέχρι τινὸς τοὺς ἀποχωμένους εἰς τὰ κοιμητήρια τῆς αἱρετικῆς, καὶ τὰ μαρτύρια τὰ παρ' αὐτῶν λεγόμενα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν ἀναθεματίζει αὐτούς. καὶ ἔςι διαφορὰ τῶν κανόνων. ἐκεῖ μὲν γὰρ οἱ ἀποχώμενοι, κατὰ πλάνην καὶ ἀπάτην τινῶν ἀπῆλθον, χάριν τῆς ἰατρεθείσης πάλαι, καὶ διὰ τοῦτο μετρίως κολάζονται· ἐνταῦθα δὲ ὁλοψύχῳ διαθέσει ἐπάλμησάν ὅ κακὸν, καὶ ἀπέςησαν τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἀναθεματίζονται. διὰ τί δὲ λέγονται ψευδομάρτυρες οἱ αἱρετικοὶ, εἴρηται ἐν τῷ θ'. κανόνι.

ΖΩΝΑΡ. Εἴρηται καὶ ἄνω που, ὅτι τινὲς τῶν αἱρετικῶν ἐν τοῖς καιροῖς τῶν διωγμῶν ἔπαθον, καὶ μέχρι θανάτου ταῖς βασάνοις ἐνεκαρτέρησαν, ὡς οἱ συναιρεσιῶται ἐτίμων ὡς μάρτυρας, ὃς ὁ κανὼν ψευδομάρτυρας ὀνομάζει, καὶ ἀλλοτρίους καλεῖ τοῦ θεοῦ. τινὲς οὖν τῶν πιςῶν ἀπήρχοντο πρὸς τοὺς τάφους αὐτῶν. τοὺς οὖν ἀποχωμένους ἀναθέματι κατακρίνει.

ΑΡΙΣΤ. Ο ψευδομάρτυρα αἱρετικὸν τιμῶν, ἤτω ἀνάθεμα.

Ο τοὺς ἀλλοτρίους θεοῦ τιμῶν, ὡς μάρτυρας, ἀλλότριος ἔςαι θεοῦ καὶ αὐτός.

ΚΑΝΩΝ λέ.

Οτι ὐ δεῖ Χριςιανοὺς ἐγκαταλείπειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπέναι, καὶ ἀγγέλους ὀνομάζειν, ἢ συνάξεις ποιεῖν, ἅπερ ἀπηγόρευται. εἴ τις οὖν εὑρεθῇ ταύτῃ τῇ κεκρυμμένῃ εἰδωλολατρείᾳ σχολάζων, ἔςω ἀνάθεμα, ὅτι ἐγκατέλιπε τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριςὸν, καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰδωλολατρείᾳ προσῆλθεν.

ΒΑΛΣ. Ως ὅτι μὲν πολὺ ὁ πονηρὸς ἐκ τῶν δεξιῶν ἡμᾶς ὑποκλέπτει. διὰ τοι τοῦτο καὶ ὑποβάλλει ποτε τινὰς μὴ ἐπικαλεῖσθαι τὸν Χριςὸν εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ τοὺς ἀγγέλους, ἐκ πρόσχημα δῆθεν εὐλαβείας καὶ τοῦ πρὸς τὸν θεὸν τιμᾶν. διὸ καὶ τὰς ἐντεύξεις ἐν πρὸς τὸν θεὸν ἐποίουν κατά τινα αἵρεσιν· ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀγγέλους. ὅθεν πατέρες ὡς μέγιςον κακὸν κολάζοντες, διορίζονται ἀναθέματι καθυποβάλλεσθαι τοὺς ἐγκαταλιμπάνοντας τὴν ἐκκλησιαςικὴν παράδοσιν, καὶ ποιοῦντας παρασυνάξεις, καὶ λέγοντας τῆς μεσιτείας τοῦ ἀγγέλου ἡμᾶς τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. εἰδωλολατρείαν δὲ τοῦτο νόμισαν, οὐχ ὡς τῆς πρὸς τοὺς ἀγγέλους τιμῆς ἀποπροπαίας οὔσης, ἀλλ' ὡς τοῦ πονηροῦ ὑποκλίσαντος ἡμᾶς πρὸς εἰδωλολατρείαν, διὰ τὸ μὴ ἐπικαλεῖσθαι τὸν Χριςὸν καὶ θεὸν ἡμῶν. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ἄλλοι αἱρετικοὶ ἀγγελικοὶ λεγόμενοι, ὡς ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος περὶ αἱρέσεων γράφων, φησὶν, ἢ ὡς ἀγγελικῶς πάλαι βιοῦντες, ἢ ὡς παρ' ἀγγέλων τὰ θεῖα μυεῖσθαι νομίζοντες.

ΖΩΝΑΡ. Αἵρεσις ἦν παλαιὰ λεγόντων τινῶν, ὅτι οὐ δεῖ τὸν Χριςὸν ἐπικαλεῖσθαι εἰς βοήθειαν ἢ εἰς προσαγωγὴν πρὸς θεὸν, ἀλλὰ τοὺς ἀγγέλους, ὡς τάχα τοῦ τὸν Χριςὸν ἐπικαλεῖσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα μείζονος ὄντος τῆς ἡμετέρας ἀξίας. τοῦτο δὲ τάχα ταπεινούμενοι ἔλεγον, ὡς ὅπερ ὁ πολὺ τοῦ πονηροῦ εἰωθότος κλέπτειν ἡμᾶς ἐκ τῶν δεξιῶν. ταύτης τῆς αἱρέσεως καὶ ὁ μέγας Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιςολῇ μέμνηται, λέγων· μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων. τοῦτο δ' ἐςὶ τὸ τῷ ἀποςόλῳ λεγόμενον, ὅτι μηδεὶς ὑμᾶς τοῦ βεβαίου τῆς πίςεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ βίου ἀποτρέπῃ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἀποπρεί πω (κᾶλλον ἁρπαζεσθαι γάρ ἐστι, τὸ μὴ τὸ νικᾶν πρέπειν ἀξιοῦν τὸν ἥττω βλάπτειν, ἀλλ' ἑτέρῳ δίδωσι αὐτὸ, ἀδικουμένῳ τοῦ νικῶντος) θέλων μεθάρμοσαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὀρθῆς πίστεως εἰς θρησκείαν τῶν ἀγγέλων, ἤγουν εἰς τὸ λαθραίως τοῖς ἀγγέλοις ὁμιλεῖν, ἀπὸ ταπεινοφροσύνης, λέγω ταπεινοφροσύνῃ τινὰ, ὡς ἀνάξιον ὑμᾶς ὄντας τοῦ ὀνομάζειν καὶ κύριον αὐτὸν τὸν Χριστὸν καὶ αἰτεῖν προσαγωγὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ πατέρα. παλαιὰ οὖν, ὡς εἴρηται, ἡ αἵρεσις αὕτη, καὶ ἀνόμαζόν τινες ἀγγέλους, ἤγουν ἐπεκαλοῦντο, καὶ συναξεις ἐποίουν, ὅθεν ὁ κανὼν ἡμᾶς, εἴ τις εὑρεθῇ, φησὶ, ταύτῃ τῇ κεκρυμμένῃ εἰδωλολατρείᾳ σχολάζων, ἔστω ἀνάθεμα. τοῦτο ὁ ἀπόστολος ἔφη θρησκείαν τῶν ἀγγέλων, ὁ κανὼν εἰδωλολατρείαν ὀνόμασεν, οὐχ ὡς τὸ περὶ ἀγγέλους τιμᾶν εἰδωλολατρείαν ὄντα, ἀλλ' ὡς τοῦ πονηροῦ ἀπάγοντος ἡμᾶς τοῦ ὀνόματος Χριστοῦ, ἵνα κἂν μικρὸν καὶ λεληθότως εἰς εἰδωλολατρείαν ἐκκυλίσῃ ἡμᾶς. ὅστις καὶ ἄλλοι αἱρετικοὶ ἄγγελοι λεγόμενοι, ὡς ὁ ἅγιος Ἐπιφάνιος φησὶ περὶ αἱρέσεων γράφων φησὶν, ἀγγελικοὺς ἑαυτοὺς ἐκάλουν ἑαυτοὺς, ἢ ὡς ἀγγελικῶς ζῶντα διοῦντες, ἢ ὡς πρὸς ἀγγέλων φωτισθέντες πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν θείαν ἐπίγνωσιν.

A fraudet, (Est namque κλέπτεσθαι, non victorem bravio honestare; sed illi per injuriam ereptum, alteri cuipiam elargiri) cupiens vos à recta fide ad venerationem Angelorum abducere, ut videlicet Angelorum venerationi addicti sitis, In humilitate, humilitatis nimirum studio, quasi scilicet Dominum implorare, eoque apud Patrem suum conciliatore uti, nostræ sortis esse nequaquam arbitrarentur. Antiqua igitur, ut diximus, hæc hæresis fuit, ut Angelos aliqui nominarent, hoc est, invocarent, conventuique privatos seorsim ab Ecclesia celebrarent: quæ quidem Canon aboleri cupiens, Si quis, inquit, occultæ huic idololatriæ operam dare deprehensus fuerit, anathema sit. Ac eam quidem, quam Apostolus Angelorum venerationem, idololatriam hic Canon nuncupavit; non quod insit in Angelorũ veneratione idololatriæ crimen; sed quia, ut inde nos in idololatriæ culpam paulatim impellat, idcirco à Christo invocando sceleratus hostis nos deterreat. Extitêre porro & alii hæretici quidam Angelorũ appellatione, ut scribit S. Epiphanius lib. de hæresibus; Angelicos vero, sese nominabant, aut quasi se instituto vivendi Angelos imitari, aut ab Angelis ad fidei divinæque agnitionis lucẽ vocatos esse significarẽt.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ συναπάγων καὶ ὀνομάζων ἀγγέλους, εἰδωλολατρείας πλησίον, καὶ ἔστω ἀνάθεμα.

ARIST. *Qui alienos ab Ecclesiâ conventus agit & Angelos nominat, idololatriæ proximus est, & sit anathema.*

Ἔστι τις αἵρεσις τῶν ἀγγελικῶν λεγομένη, ἣ δὴ δι' ἑαυτὴς σεμνύεσθαι, ὡς τάξιν ἀγγέλων καὶ πολιτείαν ἔχοντας· ἢ δηθεν ὅτι λατρεῖν ὑπ' ἀγγέλων ἐκπέφυκε καὶ κόσμον. ἔστιν δὲ καί τινες διδάσκοντες, καθὼς ἐν τῇ πρὸς Κολασσαεῖς ἔπιστολῇ ὁ μέγας Παῦλος ἐδήλωσεν, μὴ δεῖν λέγειν ἡμᾶς διὰ Χριστοῦ προσάγεσθαι τῷ θεῷ καὶ πατρί. μείζων γὰρ ἢ καθ' ἡμᾶς, φησὶν, ὁ Χριστὸς· ἀλλὰ δι' ἀγγέλων. τοῦτο δὲ ἄρνησις ἦν τῆς θείας οἰκονομίας, ἐν προφάσει τῆς ταπεινοφροσύνης. ὁ γοῦν συναγόμενος, καὶ ὑπ' ἀγγέλων ἐκπέφυκε τὸν κόσμον λέγων, ἢ δι' ἀγγέλων ἡμᾶς προσάγεσθαι τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, ἔστω ἀνάθεμα ὡς ἐγκαταλιπὼν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ, καὶ εἰς νοῦν φέρων τὴν εἰδωλολατρείαν.

Est hæresis quædam Angelicorum dicta vel quia seipsos jactitant, ut Angelorum ordinem & politiam habentes, vel quod delirantes dicunt ab Angelis creari mundum. Erant autem & nonnulli qui docuerunt, ut in epistolâ ad Colossenses magnus indicavit Paulus, non oportere dicere nos per Christum Deo & Patri adduci. Major enim quam secundum nos, inquiunt, est Christus: sed per Angelos; hoc autem sub humilitatis specie divinæ dispensationis erat abnegatio. Qui iis itaque se conjungit, & ab Angelis creari mundum dicit, aut per Angelos nos Deo & Patri adduci, sit anathema, ut Dominum nostrum Jesum Christum Dei filium relinquens, & idololatrarum sententiæ appropinquans.

ΚΑΝΩΝ λϛ'.

CANON XXXVI.

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς, μάγους ἢ ἐπαοιδοὺς εἶναι, ἢ μαθηματικούς, ἢ ἀστρολόγους, ἢ ποιεῖν τὰ λεγόμενα φυλακτήρια, ἅ τινά ἐστι δεσμωτήρια τῶν ψυχῶν αὐτῶν. τοὺς δὲ φοροῦντας ῥίπτεσθαι ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκελεύσαμεν.

Quod non oportet sacratos vel Clericos, esse magos, vel incantatores, vel mathematicos, vel astrologos, vel facere quæ dicuntur Phylacteria, quæ quidem sunt ipsarum animarum vincula: eos autem qui ferunt, ejici ex Ecclesia jussimus.

ΒΑΛΣ. Ὁ θρὼν κανὼν διατρέπει τοὺς ἱερωμένους μάγους εἶναι, ἢ ἐπαοιδοὺς, ἢ μαθηματικοὺς, ἢ ἀστρολόγους, καὶ ἀκριναγωγίας καλλαεῖναι τοὺς φοροῦντας τὰ φυλακτήρια. μάγοι μὲν οὖν εἰσὶν οἱ προσερχόμενοι τῷ σατανᾷ διά τινα αἰτίαν. ἐπαοιδοὶ, οἱ γοητευταὶ, οἱ τοὺς ἐπῳδὰς λέγοντες, καὶ διὰ τούτων ἐφελκόμενοι τοὺς δαίμονας εἰς ἑαυτῶν θελήματα. μαθηματικοὶ, οἱ τὰ οὐράνια σώματα δόξαντες ἔχειν τινὰ τοῦ παντὸς κυριότητα, καὶ κατὰ τὴν κίνησιν τούτων διοικεῖσθαι τὰ καθ' ἡμᾶς. ἀστρολόγοι οἱ διὰ τῶν ἄστρων μαντευόμενοι καὶ δαιμονικὴν συνεργίαν, καὶ πίστεις πιστεύοντες. ἐπεὶ δὲ τέσσαρά εἰσι τὰ μαθήματα, ἀριθμητικὴ, μουσικὴ, γεωμετρία καὶ ἀστρονομία, μὴ εἴπῃς διὰ τοῦ κανόνος καλύεσθαι καὶ τὰ τέσσαρα, ἀλλὰ μόνην τὴν ἀστρονομίαν. καὶ ἀνάγνωθι ὅ κδ'. κεφάλ. τοῦ λθ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου, λέγον, ἡ μὲν γεωμετρικὴ δημοσίᾳ διδάσκεται· ἡ δὲ μαθηματικὴ κατακρίνεται, ὡς ἀπηγορευμένη καὶ ἔξωθεν παλαιόν. μαθηματικὴν εἶπε τὴν ἀστρονομίαν. περὶ δὲ τοῦ πῶς κολάζονται ὑπὸ τῶν νόμων οἱ μάγοι καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ καὶ ὅμοιοι, ἀνάγνωθι τοῦ αὐτοῦ λθ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου ὅ κγ'. κεφάλ. καὶ ἑξῆς μέχρι τέλους. ζήτει καὶ ὅ γ'. κεφάλ. τοῦ ιϛ'. τίτλου τοῦ πρώτου συντάγματος.

BALS. Præsens Canon iis, qui sunt sacrati, prohibet, ne sint magi, vel incantatores, vel mathematici, vel astrologi: & eos, qui ferunt phylacteria, excommunicatione condemnat. Sunt itaque magi, qui ad Satanam propter aliquam causam accedunt. Incantatores autem, præstigiatores, qui carmina seu incantationes dicunt, & per ea dæmones ad suam voluntatem attrahunt. Mathematici, qui opinantur corpora cœlestia habere universi dominationem, omniaque nostra ab eorum motu administrari. Astrologi, qui per astra divinant, auxilium eis ferente dæmone, & eis credunt. Quia autem sunt quatuor mathemata, Arithmetica, Musica, Geometria & Astronomia, ne dixeris etiam quatuor à Canone prohiberi; sed solam Astronomiam. Et lege xxii. cap. xxxix. tit. lx. lib. Basilic. quod dicit, Geometria quidem publicè docetur, Mathematica autem condemnatur, ut prohibita externa lege veteri. Dic Mathematicam, Astronomiam. Quomodo autem à legibus puniuntur magi, incantatores, & ejusmodi, lege ejusdem xxxix. tit. lx. libri cap. xxiii. & deinceps usque ad finem. Quære & iii. cap. xii. tit. præsentis operis.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Veneficiis atque incantationibus operam navare Clerici hoc Can. prohibentur. Sunt vero ἐπαοιδαὶ, id est, incantationes idem quod præstigiæ. Ἀοιδὴ enim, id est, cantio seu carmen, tragœdia est. Præstigiatores ergo carminibus quibusdã sive incantationibus dæmones ad se alliciunt, ac feras quoque & reptilia devinciunt. Sunt etiã, qui jumento suo extra urbem relicto, carminibus ita lupos obstupefaciunt, ut nihil ab eis noxæ, quamvis unà degẽtibus animanti inferri queat; ex quo proinde forte illud ex sacris literis usurpare liceat, Pascetur lupus cum agnis. Alii serpentes incantatos, ita manibus tractant, ut morsu tamen ab illis nequaquam appetantur. Sed Mathematicorum quoque aut Astrologorum disciplinas ab iis, qui sacro ordine initiati sunt, exerceri non sinit. Quatuor porro libri sunt Mathematici nuncupati, quibus disciplinæ quatuor Arithmetica, Musica, Geometria, Astronomiáque continentur. Non igitur, ut puto, eos libros omnino legi; sed nimium in eis studium Can. adhiberi vetat. Si quis etenim unitatem non esse numerum, quamvis totius numeri effectricem, noverit, (numerus namque multitudo unitatum esse definitur; quapropter neque binarius numerus esse censetur, quod unitatum multitudine careat) si item ex binario, sive composito, sive repetito, nihil supra quaternariũ effici sciat, (sive enim bis duo, sive duo & duo dixeris, non alius inde à quaternario numerus existet) Numerorum quoque, qui impares sint quive pares; quinam inæqualiter impares, qui vero æqualiter pares; quinam æqualiter impares, quique inæqualiter pares; qui deinde ex eis perfecti quique imperfecti; quinam plani, qui solidi, qui quadrati, cubive nominentur; tum vero quid sit analogia, decémque illius formas, arithmeticam, geometricam, harmonicam, tum huic contrariam, aliásque præterea, ac quæcunque demum hac disciplina continentur; deinde ex Musicis, quid sit sonus, quæ sonorum intervalla complexionésque, quid harmonia, quæ sonorum appellationes, quid nete, hypate, parhypatéque significent: nullam idcirco ex ea re fidei aut probitatis jacturam sentiet. Verùm si hac cognitione imbutus, instrumenta quoque musicæ artis adhibeat, cantiunculisque lasciviens oblectetur: id demum à personæ Deo sacratæ gravitate alienum fuerit. In Geometria quoque, si quis eodem modo, quid punctum sit, quid linea, quid superficies, quidve item figura; tum linearum, quæ recta, quæ curva, quæ sinuosa, quæ obliqua, quæ rotunda; angulorum præterea quinam rectilinei, qui secus; initium quoque figuræ planæ cujusque esse trilaterum, quasque in species id tribuatur tributúmque iterum dividatur, ac circulum figuram esse planam, quæque cum absolvat lineam esse circumferentiam, quid porro centrum, quid diameter, quid sector circuli, quid gnomonis nomine intelligendum; postremo circulum esse figurarum omnium initium, & causam, alia denique, ne in singulis percensendis diutiùs immoremur, sit edoctus; Tum in Astronomia, si quid sphæra, quid centrum ejus, ac esse centrum veluti terram cœlo comparatam; si quid diameter, & quando Axis dicatur; si qua ratione in sphæra Zodiacus jaceat, illi concentricus; si unde Planetarum motus, ut videtur inæqualis & reciprocus, cæteráque his consequentia haud ignoret: nihilo præterea minus constanter erga fidei mysteria hominem affectum esse putandum est. Si quis vero hæc ita didicit, ut in eo disciplinæ genere nimis curiose sit versatus, ac simul cum cœli motibus nostra quoque circumferri existimans, tum centra collocat, tum signiferi orbis ascensus, ac delapsiones notat, domiciliique præsides, & figurarum loca, & stellarum terminos constituit, quæque ex his boni, quæve mali ominis sint, nosse, seque per ea quæ didicit eventus aliquos, tanquam ex illo astrorum motu necessario futuros, præsentire ac divinare posse arbitretur: id vero execrandum scelus est, ac à Synodo, ne quis ejusmodi studiis vacet, jure optimo constitutum.

A ΖΩΝΑΡ. Μαγείαις μεπέρχεδαι ἢ ἐπαοιδίαις τὸς κεκλημένους ὁ κανὼν κωλύει, ἐπαοιδαὶ δὲ αἱ γοητεῖαί εἰσιν. ἀοιδὴ γὰρ ἡ τραγωδία ἔστιν. οἱ γοῦν γόητες ἀοιδάς τινας ἢ γοητικὰς λέγοντες, ἐφέλκονται δαίμονας, ἢ καὶ θηρία καταδεσμοῦσι, καὶ ἕρπετά. εἰσὶ γάρ τινες οἱ κτήνους ἔξω τῆς ἐπαύλεως αὐτῶν καταλειφθέντας, δι' ἐπαοιδίας δεσμοῦσι τοὺς λύκους, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς βλάψαι ζῶόν μετ' αὐτὸ ἀναστρεφομένους, ὡς ταῖς πλανοῦσι τῆς γραφῆς, ὅ, συμβοσκηθήσονται λύκοι μετ' ἀρνός· καὶ ἄλλοι ὄφεις καταγοητεύουσι, καὶ τέτοις μεταχειρίζονται, καὶ ἄδηκτοι ὑπ' αὐτῶν μένουσιν. Ἀλλὰ καὶ μαθηματικοὺς ἢ B ἀστρολόγους εἴ τὸς ἱερωμένους βούλεται. τέσσαρα δέ εἰσι τὰ βιβλία ἃ λεγόμενα μαθηματικά, ἀριθμητική, μουσική, γεωμετρία, καὶ ἀστρονομία· ἃ πάντα ἁθρόως ἀναγινώσκειν ὁ κανὼν οἶμαι ἀπείργει, ἀλλὰ τὸ περιέργως αὐτοῖς κεῖσθαι. εἰ γάρ τις εἰδείη, ὅτι ἡ μονὰς ἀριθμὸς οὐκ ἔστι, καίτοι γε πηγὴ οὖσα παντὸς ἀριθμοῦ (ἀριθμὸς γὰρ, τὸ ὑπὸ μονάδων πλήθος ὁρίζεται, διὸ ὃν λόγον ἃ δὲ ἡ δυὰς λέγεται ἀριθμὸς, ὅτι οὐκ ἔχει πλήθος μονάδων) καὶ ὅτι ἡ δυὰς καὶ συντεθεμένη καὶ πολλαπλασιαζομένη τέσσαρα συνίστησιν ἀριθμὸν, καὶ ἃ πλέον π(δὶς γὰρ εἰπὼν τὰ δύο τέσσαρα συνάξεις, καὶ δύο καὶ δύο ἐπείπων, οὐκ ἄλλον ἐπιπλέοντα ἀριθμὸν, C Ἀλλ' ἢ τὸν αὐτόν) καὶ τίνες τῶν ἀριθμῶν τέλειοί, καὶ τίνες ἄρτιοι, καὶ τίνες τελειοπάκις τελειοῦσι, καὶ τίνες ἀρτιάκις ἄρτιοι, τίνες δὲ ἀρτιάκις τέλειοι· καὶ ποῖοι τελειοπάκις ἄρτιοι, καὶ τίνες τῶν ἀριθμῶν τέλειοι, τίνες δὲ ἀτελεῖς, ποῖοι δ' ὑπερτέλειοι, τίνες δὲ ἐπιπέδοι, τίνες δὲ εἰσὶ τετράγωνοι, καὶ τίνες καλοῦνται κύβοι, καὶ τί ἔστιν ἀναλογία, καὶ ὡς δέκα αὐτοὶ τῶν ἀριθμῶν, καὶ ἡ μὲν ἀριθμητικὴ, ἡ δὲ γεωμετρικὴ, ἡ δὲ τις ἁρμονικὴ, ἡ δ' ὀνομία ταύτη καὶ αἱ λοιπαί, καὶ πάντα ὅσα τῷ μαθήματι τούτῳ ἐπωφελεῖληπται· εἰ δ' ὅτι τῆς μουσικῆς ἄγνοιά τις, τίς μέν ἐστι φθόγγος, τί δὲ φθόγγων διάστημα, τί δὲ σύστημα, καὶ τί ἁρμονία, καὶ ταὶς τῶν D φθόγγων τροπολογίαις, καὶ τί μέν νήτη, τί δ' ὑπάτη, καὶ παρυπάτη, οὐδὲν πρὸς πίστιν, οὐδὲ πρὸς βίον αὐτῶν λυμαινόμενα. εἰ δὲ ταῦτα εἰδὼς, καὶ ὀργάνῳ κέχρηται μουσικῷ, καὶ τοῦτο μεταχειριζόμενος ᾄσματα ᾄδῃ, καὶ χαίρῃ τούτοις ἡδόμενος, ἆρά τι ἱερωμένων ἀνάξιον. καὶ ὅτι τῆς γεωμετρίας εἴ τις αὖδις ἀγνώσειε, τί μέν σημεῖόν ἐστι, τί δὲ γραμμὴ, καὶ τί ἐπιφάνεια, καὶ σχῆμα δὲ τί, καὶ τίς τῶν γραμμῶν εὐθεῖα, ποία δὲ καμπύλη, καὶ τίς ἑλικοειδὴς, τίς δὲ σκολιὰ, καὶ ποία τροχοειδὴς, καὶ τίνες τῶν γωνιῶν εὐθύγραμμοι, τίνες δὲ ὑπ' αὐτὰς, ὅτι ἀρχὴ τοῦ ἐπιπέδου σχημάτος τὸ τρίπλευρον, καὶ εἰς πόσα τοῦτο διήρηται, καὶ ὑποδιήρηται, καὶ ὅτι ὁ κύκλου E σχῆμα ἐπίπεδον, καὶ ἡ ἐστὸν ἀποτελοῦσα γραμμὴ περιφέρεια, καὶ τί μὲν κέντρον, τί δὲ διάμετρος, καὶ τίς ὁ τοῦ κύκλου τομεύς· ὁ γνώμων δὲ τίς, καὶ ὅπως ὁ κύκλου σχημάτων ἔστιν ἁπάντων ἀρχὴ, καὶ πάντων, καὶ πάντα, ἵνα μὴ ἕκαστον καθαλέγωμεν. καὶ ὅτι τῆς ἀστρονομίας εἴπερ εἰδείη, τί μέν ἐστι σφαῖρα, τί δὲ κέντρον αὐτῆς, καὶ ὅπου κέντρον, ὥσπερ ἡ γῆ πρὸς τὸν οὐρανὸν, καὶ τίς ἡ διάμετρος, καὶ πότε ἄξων λέγεται αὖπι, καὶ ὅπως πρὸς τὴν σφαῖραν ὁ ζωδιακὸς κεῖται κύκλος, ὁμόκεντρος ταύτης ὤν, καὶ ὅθεν ἡ δεκοῦσα τῶν πλανήτων ἀνώμαλος γίνεται. καὶ παλινόρμητος κίνησις, καὶ τἆλλα, ὅσα τοῖς πρέπουσι, οὐδὲν ἂν εἰς τὸ τῆς πίστεως λυμφήσαι μυσήριον. εἰ δέ τις ταῦτα εἰδὼς περιεργότερον κέχρηται τῷ μαθήματι, καὶ ταῖς τῶν οὐρανίων κατὰ συμπερίφορον πίστεων ζωὴ ἡμέτερα, ἴσης τε καὶ κέντρα, καὶ τὰς ἀναφορὰς τε καὶ διακλίσεις τῶν ζωοφόρου κύκλου καταμυθάνοι, οἰκοδεσπότας τε καὶ τόπους σχημάτων, καὶ ὅρια ὅσα τούτων ἀμείνω, καὶ ὅσα χείρονα, καί τινα τῶν ἐσομένων οἴεται προγινώσκειν ἐκ τούτων καὶ προμαντεύεσθαι, ὡς ἐξ ἀνάγκης συμβησομένων διὰ τὴν τοιάνδε κίνησιν τῶν ἄστρων, τοῦτό ἐστιν ἀπόβρητον, καὶ τοῦτο τῇ συνόδῳ καλῶς ἀπηγόρευται.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Οὐκ ἔσται μάγος, ἢ ἐπαοιδὸς, ἢ μαθηματικὸς, ἢ ἀστρολόγος, ἢ φυλακτὴς, ὁ ἱερατείαν ἐπαγγελλόμενος.

Εἰ γὰρ εὑρεθῇ τις τῶν ἱερωμένων τοιαύτην τινὰ κακοτεχνίαν μεταχειρίζων, τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλεται.

AARIST. *Qui Sacerdotium profitetur, non erit Magus, vel Incantator, vel Mathematicus, vel Astrologus, vel ex iis qui Amuleta collis appendunt.*

Si enim deprehendatur quispiam malam hujusmodi artem consectari, Ecclesiâ ejicitur.

ΚΑΝΩΝ λζ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ τῶν Ἰουδαίων ἢ αἱρετικῶν τὰ πεμπόμενα ἑορταστικὰ λαμβάνειν, μηδὲ συνεορτάζειν αὐτοῖς.

CANON XXXVII.

Quòd non oportet, quæ à Judæis vel hæreticis mittuntur festiva accipere, neque unà cum eis festum agere.

ΚΑΝΩΝ λη'.

Ὅτι οὐ δεῖ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἄζυμα λαμβάνειν, ἢ κοινωνεῖν τῇ ἀσεβείᾳ αὐτῶν.

CANON XXXVIII.

Quòd non oportet à Judæis azyma accipere, vel eorum impietatibus communicare.

ΚΑΝΩΝ λθ'.

Ὅτι οὐ δεῖ τοῖς ἔθνεσι συνεορτάζειν, μηδὲ κοινωνεῖν τῇ ἀθεότητι αὐτῶν.

CANON XXXIX.

Quòd non oportet cum gentibus festum agere, & eorum impietati communicare.

ΒΑΛΣ. Ἀναγνωστὸν τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ο'. καὶ οα'. καὶ τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα ξ'.

BALS. Lege sanctorum Apostolorum Canonem lxx. & lxxi. & Carthag. Syn. Can. lx.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἑβδομηκοστὸς κανὼν καὶ ὁ οα', τῶν ἁγίων ἀποστόλων κωλύει πάντας συνεορτάζειν τοῖς Ἰουδαίοις, ἢ ξένια ἑορτῆς, ἄζυμα τυχὸν ἢ τοιοῦτόν τι δέχεσθαι παρ' αὐτῶν, ἢ ἔλαιον ἀπάγειν εἰς ἐβραϊκὸν ἱερὸν, ἢ εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων, καὶ λύχνον ἅπτειν· τοὺς δ' τοιοῦτόν τι ποιοῦντας, κληρικοὺς, καθαιρεῖσθαι κελεύει, λαϊκοὺς δ' ἀφορίζεσθαι. ἐκ τούτων οὖν τῶν κανόνων καὶ οἱ τῆς συνόδου ταύτης ὁρισμοὶ, τοὺς παρόντας κανόνας ἐξεφώνησαν. ζήτει καὶ τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου κανόνα ξ'.

ZONAR. Ne festos dies cum Judæis celebrare, neve xenia eorum celebritatis, azyma forte, aut ejus generis quidpiam ab eis accipere, aut oleum in templa Gentilium, Judæorúmve synagogam inferre, lychnumve accendere liceat, lxx. & lxxi. sanctorum Apost. Can. constitutum est, quique aliquid ejusmodi commiserint, depositione Clericos, Laicos vero segregatione mulctari jubent. Illa igitur Apost. decreta respicientes, quæ horum Can. constitutionibus continentur Syn. auctores promulgavere. Vide etiam Carthag. Syn. lx. Canonem.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ συνεορτάσῃς ἑβραίοις, ἢ αἱρετικοῖς. ἐπὶ δὲ ξένῃ τὰ καλούμενα παρ' αὐτῶν ἑορταστικά.

Οὐδεμία κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος. διὰ τοῦτο γοῦν οὐδὲ τοῖς αἱρετικοῖς, ἢ τοῖς Ἰουδαίοις ὁμοπίστοις συνεορτάσῃ, οὐδὲ τὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῶν τελούμενα, οἷον ἄζυμα, ἢ τι τοιοῦτον ὑποδέξηται.

ARIST. *Festa cum Hebræis, & Hæreticis non celebrabis. Nec festiva ab iis dicta accipies.*

Nulla est communio lucis cum tenebris. Idcirco nec cum hæreticis, nec cum Judæis festum celebrabit Christianus, nec quæ in festis eorum peraguntur, ut azyma, aut aliquid tale accipiet.

ΚΑΝΩΝ μ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐπισκόπους καλουμένους εἰς σύνοδον καταφρονεῖν, ἀλλ' ἀπέναι καὶ διδάσκειν ἢ διδάσκεσθαι, εἰς κατόρθωσιν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν. εἰ δὲ καταφρονήσειέ τις ὁ τοιοῦτος, ἑαυτὸν αἰτιάσεται· πρόσκειται, εἰ μὴ δι' ἀνωμαλίαν ἀπολιμπάνοιτο.

CANON XL.

Quòd non oportet Episcopos ad Synodum vocatos, negligere; sed abire, & docere vel doceri, ad correctionem Ecclesiæ & reliquorum. Si quis autem neglexerit, is seipsum accusabit; præterquam si propter intemperiem & ægritudinem non veniat.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἐτησίων συνόδων, ὅπως ὀφείλουσι γίνεσθαι, ἀνάγνωθι τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα λζ'. συνόδου Νικαίας κανόνα ε'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ κ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι ιθ'. τῆς ἐν Καρθαγένῃ ιζ'. ογ'. οϛ'. ϟε'. τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ιη'. τῆς ἐν Νικαίᾳ τῇ δευτέρᾳ, ς'. καὶ ὁ παρὼν δ κανών, καθ' καλουμένους εἰς τὴν συνοδον τοὺς ἐπισκόπους, διορίζεται μὴ καταφρονεῖν, ἀλλ' ἀπέναι πάντως, ἵνα ὧ τοὺς μὲν σοφωτέρους διδάσκειν, τοὺς δὲ ἁπλουστέρους μανθάνειν τὰ συμφέροντα ἐκκλησίαν, ἤγουν τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ, καὶ μετάγοντα πρὸς ὀρθοδοξίαν τοὺς λοιπούς, ἤγουν τοὺς ἀπίστους. τοὺς μέντοι καταφρονητικῶς πρὸς τοῦτο διακειμένους, φησὶ μὴ χρηζειν ἐὰν κρίνῃ τὴν ὠφέλειαν τῶν ἑτέρων κρείττονα ἐπιτιμηθῆναι· ἀλλ' ἀπαιτεῖσθαι ἑαυτούς, ὅτι κατεφρόνησαν. ἀνωμαλίαν δὲ νοητέον, οὐ μόνον τὴν σωματικὴν νόσον, ἀλλὰ καὶ τὴν πραγματικὴν ἀσχολίαν. εἰ γὰρ διά τι ἀναγκαῖον καὶ δίκαιον ὁ ἐπίσκοπος ἐμποδισθῇ, συγγνωσθήσεται. τῶν δὲ κρίνομεν μὴ καταφρονεῖν τοὺς μετακαλουμένους ἐπισκόπους εἰς σύνοδον, εἰπεῖν καὶ οὐ ὀφείλει, ἐξ ἀνάγκης μετακαλεῖσθαι τούτους. χωρὶς γὰρ μετακλήσεως

BALS. De annuis Synodis, quomodo debeant fieri, lege sanctorum Apostolorum Can. xxxvii. Syn. Nicænæ Can. v. Antioch. xx. Chalced. xix. Carthag. xvii. lxxiii. lxxvi. xcv. Syn. in Trullo, viii. Nicænæ secundæ vi. Præsens quoque Canon, Episcopos, qui ad Synodum accersuntur, decernit non oportere negligere, sed omnino accedere, ut sapientes quidem doceant, simpliciores verò discant ea, quæ confirmant Ecclesiam, sive populum Dei, & reliquos scilicet infideles ad rectam de fide sententiam traducant. Eos autem qui ad hoc se negligenter gesserint, dicit murmurare non oportere, si ut aliis Canonibus comprehenditur, puniantur: sed seipsos accusent, quod neglexerunt. Per intemperiem verò intelligere oportet, non solùm morbum corporalem, sed & negotiorum turbam. Si enim propter aliquid necessarium & justum Episcopus fuerit impeditus, ei venia dabitur. Cùm autem decernit Canon, Episcopos ad Concilium accersitos negligere non oportere; dic eos etiam omnino accersi debere. Absq; enim evocatione

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Metropolitani non debent convenire, ut vult xx. Canon Syn. Antioch. & hic præſens Canon. Docere autem vel doceri adjicitur, propter eos qui dicebant ſeipſos ſibi ſufficere ad omnis Eccleſiaſticæ quæſtionis diſſolutionem; & non debere adeſſe ad Syn. Etſi enim Epiſcopus nullas in ſua Eccleſia dubitationes habeat, & nec doctrina egeat; ſed tamen ut aliorum quæſtiones diſſolvat, & decretum magis confirmet, debet neceſſariò præſens eſſe.

A Ψ μητροπολίτην οὐκ ὀφείλειν συνέρχεσθαι κ) ΘΜ κ'. κεφ. τ῀ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, κ) ΘΜ πρόνοια. Ὃ ϗ διδάσκειν ἢ διδάσκεσθαι προσκεῖται, διὰ τοὺς λέγοντας ἀρκεῖν αὐτοὺς ἑαυτοῖς εἰς πάντας ἐκκλησιαστικοὺς ζητήματος διάλυσιν· κ) μὴ ὀφείλειν παρεπιδημεῖν εἰς πλείω σύνοδον. κἂν γὰρ ἀμφιβολίαν τινὰ ὁ ἐπίσκοπος οὐκ ἔχῃ εἰς πλείω κατ' αὐτὸν ἐκκλησίαν, κ) ἐὰν διδασκαλίας δέηται, ἀλλ' ὅμως διὰ τὸ ἑτέρων ζητήματα λύσαι, κ) ὅτι πλέον σπεύσαι τὸ δόγμα, ὀφειλῇ τῆς ἀνάγκης προσπαίζειν.

ZONAR. Quamvis hoc tempore decretum de annua Synodo ita negligatur, ut omnibus locis Synodi haberi omnino deſierint, tamen ut ea ſingulis annis in unaquaque provincia ne intermitteretur, id vero Sanctis Patribus, quorum auctoritate Can. editi ſunt, haud mediocri curæ fuit. Epiſcopos igitur, quicunque ad conventus Synodicos vocarentur, non parvi facere imperium, ſed in iis, inquiunt, ut doceantur, aut doceant, adeſſe jubent. Synodos enim, ob eas controverſias, quæ vel de veritate dogmatum, vel de mulctarum æquitate emergerent, aut ad alias canonicas quæſtiones excutiendas haberi decretum eſt. Ex iis igitur qui convenerant, qui quidem cæteros prudentia antecellebant, & quid credendum, & quæ cuique peccato pœna irroganda, quoque modo ex præſcripto Can. reliqua adminiſtranda eſſent docebant. Alii vero rudiores, minúſque in dicendo exercitati, docebantur. Quæ vero tum docebant, tum docebantur, ad rectam Eccleſiæ adminiſtrationem, aliorumque emendationem pertinebant. Recta porro adminiſtratio, atque emendatio, ad fidei puritatem, morumque integritatem referri debet. Eccleſiæ vero nomine fidelium conventum, alios vero, hæreticos ſcilicet aut infideles intelligas. Nam his quoque veritatis lumen præferri, atque ad Evangelici inſtituti iter ingrediendum ſemitam præmonſtrari decet. Hinc minas iis qui in Syn. non adfuerint, Canon intentat. Qui quidem ſi conſtitutas pœnas, aliáſque forte graviores dependere cogentur, niſi cum aliqua perturbatione impediti non venerint, ſeipſi, inquit, accuſent. Perturbationis autem nomine, non corporis ſolum intemperies, ægritudo videlicet, ſed negotiorum quoque moleſta occupatio intelligi debet, proindéque Epiſcopum, quamvis nulla infirmitas valetudinis, ſed ſola Eccleſiaſtici negotii cura neceſſaria hominem detinuerit, excuſari placet.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ κ) νῦν τὸ τῶν ἐπετείων συνόδων πάντη καταπεφρόνηται, ὡς μηδέποτε γίνεσθαι, ἀλλά γε τοῖς τοὺς κανόνας ἐκθεμένοις ἁγίοις τὸ γίνεσθαι συνόδους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐπισίως, πολλῆς φροντίδος ἠξίωτο. διό κ) τοὺς ἐπισκόπους καλουμένους εἰς τὰς συνόδους ἀπέναι διακελεύονται, ἵνα διδάσκωσιν ἢ διδάσκωνται. αἱ γὰρ συνόδοι δι' ἀμφιβολίας ἀμφυομένας περὶ δογμάτων ἢ ἐπιμίων ἁμαρτήμασι φερομένων, ἢ κρίσεως ἑτέρων ζητήσεων αἰρέσιμοι γίνεσθαι. τῶν γὰρ συνερχομένων οἱ μὲν λόγιοι ἐδίδασκον περὶ τούτων, οἱ δ' ἀπλούστεροι, κ) ἀφελέστεροι πρὸς ΘΜ λόγον ἐδιδάσκοντο· ἃ δ' ἐδίδασκόν τι κ) ἐδιδάσκοντο, εἰς κατόρθωσιν ἦσαν τῆς ἐκκλησίας κ) τῶν λοιπῶν. κατόρθωσιν δέ, πρὸς ὀρθὴν πίστιν κ) διδαχὴν ὀνομάζει, ἐκκλησίαν δὲ τὸ τῶν πιστῶν φησὶν ἄθροισμα, λοιπούς δὲ, τοὺς αἱρετικούς, ὥστε κἀκείνους εἰς πίστιν ὀρθὴν ὁδηγηθῆναι διὰ τῆς διδαχῆς, κ) εἰς διαλεκτικὴν πολιτείαν. εἶτα φησὶν ὁ κρίνων, ὅτι ἑαυτοὺς αἰτιάσονται, εἰ ὀπτιμηδοῦσιν οἱ μὴ ἀπορρόμενοι εἰς τὰς συνόδους, εἰ μὴ δι' ἀμωμαλίαν ἀπολειφθῶσιν. ἀμωμαλίαν δὲ νοητέον οὐ μόνον σωματικήν, οὐ νόσον, ἀλλὰ κ) πραγματικήν. εἰ γὰρ κ) μὴ νοσοῖεν ὁ ἐπίσκοπος ἔχοι δὲ πρᾶγμα περὶ ἐκκλησιαστικὰ πραγματα ἀσχολοῦν αὐτὸν διακρίζον, συγγνωσθήσεται.

ARIST. *Qui ad Synodum vocatur, & ſpernit, præterquam ob intemperantiam, culpa non vacat.*

ΑΡΙΣΤ. Ὁ καλούμενος ὑπὸ συνόδου, κ) ἀθετῶν, εἰ μὴ δι' ἀνωμαλίαν, οὐκ ἀναίτιος.

Propter incidentes controverſias Eccleſiaſticas & quæſtiones canonicas, decretum eſt omnium cujuſque provinciæ Epiſcoporum Syn. quotannis haberi, ubi Metropolis Epiſcopus ſtatuerit. Si itaq; cum ſic conveniunt, Epiſcopus aliquis vocatus convenire non vult, ſe in criminationem ducit, & à Syn. pœnis ſubjiciatur; niſi forſitan non per contemptum ſed propter morbum aut aliam circumſtantiam ad vitam pertinentē advenire non poteſt.

Διὰ τὰς παρεμπιπτούσας ἐκκλησιαστικὰς ἀμφιβολίας, κ) τὰ κανονικὰ ζητήματα, ὡρίσθη συνόδους πάντων τῶν ἐπισκόπων ἑκάστης ἐπαρχίας κατ' ἐνιαυτὸν γίνεσθαι, ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως ὁρίσῃ ἐπίσκοπος. εἰ οὖν ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ καλούμενός τις τῶν ἐπισκόπων συνελθεῖν οὐ θελήσῃ, ἑαυτὸν ταῖς αἰτίαις τίθησι, κ) ὑπευθυνίσεται παρὰ τῇ συνόδῳ· εἰ μή που διὰ καταφρόνησιν, ἀλλὰ διὰ νόσον ἢ ἄλλην τινὰ βιωτικὴν περίστασιν οὐκ ἴσχυσε.

CANON XLI.

Quod non oportet ſacratum, vel Clericum, ſine juſſu Epiſcopi iter ingredi.

BALS. De Clericis & Monachis, qui præter ſuorum Epiſcoporum mentem peregrinantur, lege cap. ii. primi tituli iii. lib. Baſil. quod ita dicit; Qui falſum crimen adverſus Epiſcopum intendit, xxx. libras auri fiſco pendat: confirmentur autem omnia Eccleſiaſtica Privilegia; nec omnino Clericus vel Monachus exiſtimetur, qui ſine proprio Epiſcopo comitatum accepit. Lege ſimiliter & ultimum reſponſum quinti capitis xxii. tituli vi. lib. Baſil. quod quidem eſt pars ſextæ Juſtiniani Novellæ, & ſic dicit; Nec Monachum, nec Clericum, nec Epiſcopum huc venire jubemus, ſine literis ſanctiſſimi eorum Patriarchæ: vel ſciant, quòd ſeipſos habitu indignos reddent.

ΚΑΝΩΝ μα'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικὴν ἢ κληρικὴν ἄνευ κελεύσεως ἐπισκόπου ὁδεύειν.

ΒΑΛΣ. Περὶ κληρικῶν κ) μοναχῶν ἀποδημούντων παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων ἐπισκόπων, ἀνάγνωθι κεφ. β'. τ῀ α'. τίτλου ϛ' γ'. βιβλ. τ῀ βασιλικῶν, ὅπου λέγει· ὁ συκοφαντήσας ἐγκληματικῶς ἐπίσκοπον, τριάκοντα ζυγοὺς λίτρας χρυσίου ζημιούσθω τῷ δημοσίῳ· βεβαιούσθω ϗ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἅπαντα προνόμια, κ) μὴ νομιζέσθω ὅλως κληρικὸς ἢ μοναχὸς ὁ συλλαβὼν ἄνευ τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου, τὸ κομιζόμενον καταληφθείς. ὡσαύτως ἀναγνῶθι κ) νέμα πλουσίων τ῀ ε. κεφ. τ῀ κϛ'. τίτλου τ῀ ς'. βιβλ. τ῀ βασιλικῶν, ὅπερ ἔστι μέρος τῆς ς'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, κ) ἔτω φησίν· ὅπ δὲ μοναχὸν ὅπ κληρικὸν ὅπ ἐπίσκοπον κελεύομεν ἔρχεσθαι ὁτιοῦν ἄνευ γραμμάτων τ῀ ὁσιωτάτου αὐτῶν πατριάρχου, ἢ εἰδέτωσαν, ὡς ἀναξίους ἑαυτοὺς τοῦ ἡμετέρου ποιήσαντες.

Ψηφιοποιήθηκε από την

ΚΑΝΩΝ μϚ'.

Οτι ὐ δεῖ ἱερατικὺς ἢ κληρικὺς ἄνευ κανονικῶν γραμμάτων ὁδοῦν.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἕτεροι κανόνες διορίζονται μὴ ἀποδημεῖν κληρικὺς ἄνευ κανονικῶν γραμμάτων, τυπίοι συστατικῶν καὶ ἀπολυτικῶν ἐπιστολῶν· καὶ οἱ παρόντες δὲ κανόνες τὰ αὐτὰ διορίζονται· ἱερατικοί μέντοι εἰσὶν, οἱ περὶ τὸ βῆμα, κληρικοὶ δὲ, οἱ λοιποί. ἀναγνωθι τὸν ι'. κανόνα τῆς δ'. συνόδου, τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ιϚ'. καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ κανὼν ζ'. η'. καὶ ια'.

ΖΩΝΑΡ. Ἱερατικοὺς μέν, τοὺς, περὶ τὸ βῆμά φησι, κληρικοὺς δὲ τοὺς λοιπούς. τούτους οὖν ἀπόναγ ποι μέλλοντας, καὶ ἀποδημεῖσθαι τῆς ἐν ᾗ καταγράφησθαι ἐκκλησίας, ὐ συγχωρεῖ ὁ κανὼν ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου ὁδοῦσαι. εἴρηται δὲ ἤδη περὶ γραμμάτων εἰρηνικῶν καὶ συστατικῶν ἐν τῷ ια'. κανόνι τῆς δ'. συνόδου. ταύτας οὖν τὰς ἐπιστολὰς τὰς εἰρηνικὰς τὸ φημι καὶ συστατικὰς κθρονικὰ γράμματα ἐνταῦθα ὠνόμασεν.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς, χωρὶς κανονικῶν ἐπιστολῶν, ἢ ἀνεπιτάκτου, ὐ περάσει.

Οὐ συγχωροῦνται παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων οἱ ξενοχειροτόνητοι παραδέχεσθαι, συστατικὰ μὴ ἐπιφερόμενοι γράμματα· καὶ διὰ τοῦτο ἀναγκαῖόν ἐστιν ὁδοῦσαν αὐτοὺς μετὰ γραμμάτων κανονικῶν, ὥσπερ δὴ καὶ τοὺς κεκληρωμένους ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ, μετὰ γνώμης καὶ κελεύσεως τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, εἰς ἑτέραν πόλιν καὶ ἐπαρχίαν ὁδοῦσαι.

ΚΑΝΩΝ μγ'.

Οτι ὐ δεῖ ὑπηρέτας, κἂν μετὰ βραχὺ, τὰς θύρας ἐγκαταλείπειν, καὶ τῇ εὐχῇ σχολάζειν.

ΒΑΛΣ. Εἰρήκαμεν ἐν τῷ κϚ'. κανόνι, ὑπηρέτας τοὺς ὑποδιακόνους, καὶ ἔχειν αὐτοὺς πάσῃ ἀνάγκῃ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν θύραις ἐφίστασθαι κατὰ τὸν τῆς λειτουργίας καιρὸν, χάριν τοῦ εἰσάγειν τε καὶ ἐξάγειν τοὺς κατηχουμένους, τοὺς ἐν μετανοίᾳ, καὶ τοὺς λοιπούς. ἐπεὶ οὖν τινες ἐκ τούτων πρὸ ἀναπεμφθέντων αὐτοῖς διακονίαν καταλιπόντες ἥπτοντο τῶν θείων ἁγιασμάτων, ὥρισαν οἱ πατέρες, τοῖς θύραις τῶν ἐκκλησιῶν τούτους προσεδρεύειν, καὶ μὴ μεταχειρίζεσθαι τὰ θεῖα μυστήρια, καὶ δεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ ἱερέως. ἀνάγνωθι καὶ τὸν κα'. καὶ ϖϐ κϚ'. κανόνα, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς.

ΖΩΝΑΡ. Ὑπηρέτας τοὺς ὑποδιακόνους εἶπε φασί. τοὺς δὲ ὑποδιακόνους ταῖς θύραις τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐφίστασθαι ὥρισε. τούτους οὖν ἐν τῷ τῆς λειτουργίας καιρῷ, ἤγουν, φησὶν ὁ κανὼν, τὰς θύρας ἀφιέναι καὶ εὐχῇ σχολάζειν. τὸ γὰρ εὐχῆς τόπε, καὶ ἀγιάζειν τὰ θεῖα δῶρα τῶν ἱερέων ἐστὶν. ὥσπερ οὖν ἐκωλύθησαν ὠρεάρια φορεῖν οἱ ὑπηρέται, ἢ ἄπειρος διακονικῶν σκευῶν, κατὰ ϖϐ κα'. καὶ κϚ'. κάνονα. οὕτως ἐκωλύθησαν καὶ εὐχῇ σχολάζειν. καὶ ἀναγνωστέον τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ κϚ'. κανόνι.

ΑΡΙΣΤ. Ὑπηρέτην ὐ δεῖ τὰς θύρας, κἂν βραχὺ, ἀφέντα προσεύχεσθαι.

Ἐν ταῖς ἱεραῖς λειτουργίαις ὐ δεῖ ϖϐ ὑπηρέτην καταλιπεῖν τὰς θύρας τοῦ θυσιαστηρίου, κἂν βραχὺ, καὶ τῇ εὐχῇ σχολάζειν. ἵνα μὴ εὑρίσκηται τῆς ὑπηρεσίας αὐτῷ ὑπηρεσίας καταφρονῶν, καὶ προτιμῶν τὴν ἰδίαν εὐχὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως.

Canon XLII.

Quòd non oportet ſacratos vel Clericos, ſine literis canonicis iter ingredi.

Bals. Alii quoque Canones decernunt, non debere Clericos peregre proficiſci ſine canonicis literis, hoc eſt, commendatitiis & dimiſſoriis Epiſtolis: Et præſentes etiam Canones eadem decernunt. Sunt autem ſacrati ii, qui ſunt circa ſacrum tribunal: Clerici verò reliqui. Legè x. Can. iiii. Syn. ſanctorum Apoſtolorum Can. xii. & Antioch. Syn. Can. vii. viii. & xi.

Zonar. Sacratos quidem, eos qui circa ſacrarium verſantur, Clericos vero alios omnes appellat. Eos igitur, ſi aliquo profecturi ſint, & ab Eccleſia cui adſcripti ſunt migraturi, abſque Epiſcopi facultate ingredi Canon haud ſinit. Diximus vero jam de pacificis, & commendatitiis literis, quartæ Synodi xi. Canone. Has ergo Epiſtolas, pacificas, inquam, & commendatitias, Canonicas literas hoc loco, quod ex decreto Canonis traderentur, nominavit.

Arist. *Clericus ſine literis Canonicis, vel injuſſus, iter non ſuſcipit.*

Non permittuntur à ſacris Canonibus qui in alienâ provinciâ ordinati ſunt, admitti, commendatitias non afferentes literas. Et idcirco neceſſe eſt eos cum literis canonicis iter facere, ut & omnes Clericos in unaquâque Eccleſiâ cum ſui Epiſcopi voluntate & mandato ad aliam civitatem & provinciam proficiſci.

Canon XLIII.

Quòd non oportet miniſtros, vel brevi tempore, fores relinquere, & orationi vacare.

Bals. Diximus in xxii. Can. miniſtros eſſe Subdiaconos, & eos neceſſariò oportere ſanctarum Eccleſiarum foribus adſiſtere tempore ſacra myſteria peragendi, ut introducant & educant Catechumenos, & eos qui ſunt in pœnitentia, & reliquos. Quia ergo nonnulli ex iis relicto ſibi attributo miniſterio, ſacramenta attingebant; ſtatuerunt Patres, ut ii Eccleſiæ foribus aſſideant, & divina myſteria non contrectent, nec pro populo precentur inſtar Sacerdotum. Lege xxi. & xxii. Canonem, & quæ ſunt in ipſis.

Zonar. Miniſtri quos Hypodiaconos eſſe aſſerunt, ſanctarum Eccleſiarum foribus aſſiſtere decreto jubebantur. Eos igitur, inquit Canon, quo tempore ſacra myſteria peraguntur, à ſua ſtatione diſcedere precationique vacare nequaquam oportet. Preces namque tunc temporis fundere, ac ſanctitatem divinis muneribus impertiri ſacerdotio initiati debent. Ut ergo xxi. & xxii. Canone miniſtris Orarium deferre, vaſaque Dominica contrectare, ita & precationis muneris obire ne liceat, interdictum eſt. Vide quæ xxii. Canone allato ſcripſimus.

Arist. *Miniſtrum foribus vel brevi tempore relictis, orare non oportet.*

In ſacris miniſteriis non oportet miniſtrum altaris fores relinquere vel brevi tempore, & precibus vacare. Ne quis inveniretur miniſterium ſibi commiſſum contemptui habere, & Eccleſiaſticæ conſtitutioni propriam anteponere orationem.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon XLIIII.

Quòd non oportet mulierem ad altare ingredi.

Bals. Præſens quidem Canon prohibet mulieres ad altare ingredi: ſexageſimus autem nonus Canon Syn. in Trullo prohibet Laicis, ne ad altare ingrediantur. In Latinorum autem regionibus mulieres ſine pudore ad altaria, quando volunt, ingrediuntur.

Zonar. Si Laici viri quoque altaris ſepta ingredi ſextæ Syn. ix. & lx. Can. vetantur, fœminas multo magis, quæ menſtrui ſanguinis fluxu vel invitæ pollui ſolent, ſacri loci aditu prohiberi putandum eſt.

Arist. *Mulieribus altare inacceſſum.*

Non licet mulieribus, ſed nec Laicis hominibus, altare ingredi, ut ſexageſimus nonus Synodi in Trullo Canon jubet.

Canon XLV.

Quòd non oportet poſt duas hebdomadas Quadrageſimæ ad baptiſmum admitti.

Bals. Sanctum baptiſma eſt typus ſepulturæ & reſurrectionis Domini. Et ideo ſtatutum eſt, ut in magno Sabbato peragantur baptiſmata; ut quod ſit medium inter ſepulturam Domini & reſurrectionem. Eos ergo, qui in magno Sabbato ſunt baptizandi, oportet tota Quadrageſima per jejunium & divinam meditationem perpurgari. Si quis autem poſt ſecundam hebdomadem acceſſerit ut catechizetur & baptizetur in Paſchate, non admittetur, ut qui non tota Quadrageſima jejunarit. Et tunc quidem ob ejuſmodi cauſam non admittetur: Poſtea autem ut volunt Canones præparatus, baptizabitur. Illud enim, Non oportet admitti, non eſt indiſtinctè intelligendum, ſed in magno Sabbato.

Zonar. Magno Sabbato baptiſma celebrari, antiqua Eccleſiæ conſuetudine eſt receptũ: eſt namque baptiſma ſepulturæ & reſurrectionis Dominicæ typus. Medium autem inter ſepulturã & reſurrectionem Domini Sabbatum illud intercedit. Quicunque igitur ſe parant, ut magno Sabbato baptizentur, totum Quadrag. tempus jejuniis trãſigere, exercitationibúſque divinis purgatos, ad baptizandum accedere oportet. Si quis autem ii. hebdomada elapſa baptizandus accedat; nequaquam is Paſchali tempore, niſi xl. dierum jejunio expiatus, ad baptiſmũ admitti debet; quo demum exacto, baptizari deinde hominem tunc quidem licebit. Nam illa verba; Non oportet admitti, non indiſtinctè accipienda, ſed propriè de magno Sabbato intelligenda ſunt.

Arist. *Poſt duas quadrageſimæ hebdomadas ad illuminationem quoſvis admitti non oportet, ab ipſo enim principio jejunare debent.*

Hic Canon dupliciter poteſt intelligi, vel quod qui poſt duas Quadrageſimæ hebdomadas præterlapſas ad fidem accedunt, & jejunare incipiunt, in magno Sabbato baptiſmo digni non habebuntur, ut illi qui ab initio iſtius Quadrag. exercitationem oſtenderunt, & ſufficienter jejunarunt, vel quod ſi ante Quadrageſimam ad fidem quilibet acceſſerunt, & jejunare cœperunt, deinde priuſquam baptiſmo cenſeantur digni advenit Quadrageſima, non expectabunt magnum Sabbatum ut illuminentur; Quemadmodum & qui ab initio iſtius Quadrageſimæ jejunare inceperunt, ſed uſque ad duas ſeptimanas ſi ſatis jejunarunt, baptiſmo digni cenſeantur. Si autem poſt elapſas duas Quadrageſimæ ſeptimanas ſufficienter jejunaſſe non videntur, non illuminentur, ſed expectabunt

ΚΑΝΩΝ μδ'.

Οτι ὐ δεῖ γυναῖκα ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ εἰσέρχεσθαι.

Βαλσ. Ο μὲν πρὸ τούτου κανὼν κωλύει γυναῖκας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ εἰσέρχεσθαι· ὁ δὲ ξθ'. κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου ἀπαγορεύει τοῖς λαϊκοῖς τὸ ἔνδον τοῦ θυσιαστηρίου εἰσέρχεσθαι. εἰς μέντοι τὰ μέρη τῶν Λατίνων ἀμερυθρεμάστως αἱ γυναῖκες ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις ὅπου βούλονται εἰσέρχονται.

Ζωναρ. Εἰ λαϊκοῖς ἀνδράσιν ἀπαγόρευται ἔνδον εἰσιέναι θυσιαστηρίου κ' ϖ ξθ'. κανόνα τῆς ἕκτης συνόδου, πολλῷ μᾶλλον ἂν εἴη γυναιξὶν ἀπηγορευμένον, αἷς καὶ ἡ τῶν ἐμμήνων αἱμάτων ῥύσις ἀποφυκρέτως συμβαίνει.

Αριστ. Γυναιξὶ δὲ ἱλαστήριον ἄβατον.

Οὐκ ἔξεστι γυναιξὶν, ἀλλ' οὐδὲ λαϊκοῖς ἀνδράσιν, εἰς τὸ θυσιαστήριον εἰσέρχεσθαι. οἷς ὁ ἐξηκοστὸς ἔνατος κανὼν ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου ϖροστάττει.

ΚΑΝΩΝ με'.

Οτι ὐ δεῖ μὴ δύο ἑβδομάδας τ̃ πεντηκοστ̃ς δέχεσθαι εἰς τὸ φώτισμα.

Βαλσ. Τὸ ἅγιον βάπτισμα τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου τύπος ἐστί. διὸ καὶ νενομοθέτηται ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ τὰ βαπτίσματα πληροῦν, ὡς μεσιτεύοντι τ̃ κυριακῇ ταφὴν καὶ ἀνάστασιν. τοὺς οὖν μέλλοντας φωτισθῆναι κ' τὸ μέγα σάββατον, δεῖ πάντα πεντηκοστεῦσαι ϖροκαθαίρεσθαι διὰ νηστείας καὶ ἀσκήσεως. εἰ δέ τις μὴ πρὸ δύο ἑβδομάδα ϖροσέλθῃ κατηχηθησόμενος, καὶ βαπτισθησόμενος κ' τὸ πάσχα, οὐ ϖροσδεχθήσεται, ὡς μὴ ὅλην τὴν πεντηκοστεῦσας νηστείαν. καὶ ὅτι μὲν διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν ὐ ϖροσδεχθήσεται· μὴ ἴσμεν δὲ κ' κανόνας ἑτοιμαθεὶς, βαπτισθήσεται. ὅ γε, οὐ δεῖ δέχεσθαι, σὺν ἀδιακρίτως νοητέον, ἀλλὰ κ' τὸ μέγα Σάββατον.

Ζωναρ. Ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ ὅθεν ἔθους ἡ ἐκκλησία ποιεῖν βαπτίσματα ϖρέπεσθεν, ὅτι τὸ βάπτισμα, τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου τύπος ἐστί. τὸ γὰρ σάββατον ἐκεῖνο μέσον ἐστὶ τῆς ταφῆς καὶ τ̃ ἀναστάσεως. τοὺς οὖν ἑτοιμαζομένους φωτισθῆναι ἐν τῷ μεγάλῳ Σαββάτῳ δεῖ τ̃ πᾶσι πεντηκοστὴν νηστεύειν τι καὶ ϖροκαθαίρεσθαι διὰ ἀσκήσεως, καὶ ὕστως ϖροσιέναι τῷ φωτίσματι. εἰ δέ τις μὴ πρὸ δύο ἑβδομάδα ϖροσέλθῃ βαπτισθησόμενος, οὐ δεῖ αὐτὸν ϖροσδέχεσθαι εἰς τὸ βάπτισμα κ' τὸ πάσχα, ὡς μὴ ὅλην τ̃ πεντηκοστὴν, μὴ ὅλην γε βαπτισθήσεται. ὅ γε, οὐ δεῖ δέχεσθαι, σὺν ἀδιακρίτως, ἀλλὰ κ' τὸ μέγα σάββατον νοητέον.

Αριστ. Οὐ δεῖ μὴ δύο τῆς πεντηκοστῆς ἑβδομάδας, εἰς τὸ φώτισμα δέχεσθαι. ὀφείλουσι καὶ γὰρ ἀϖ' ἀρχῆς αὐτὴν νηστεύειν.

Ο κανὼν ἕτερος διττῶς δύναται νοηθῆναι· ἢ ὅτι οἱ μὴ ϖαρεληλυθότες δύο ἑβδομάδων τ̃ πεντηκοστῆς ϖροσερχόμενοι τῇ πίστει, καὶ ἀρξάμενοι νηστεύειν, οὐκ ἀξιωθήσονται τοῦ βαπτίσματος ἐν τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, ὡς καὶ ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τ̃ πεντηκοστῆς τ̃ ἄσκησιν ἐνδεξάμενοι, καὶ ἀρκουμένοις νηστεύσαντες· ἢ ὅτι, ἐάν ϖερὶ τῆς τεσσαρακοστῆς ϖροσῆλθόν τινες τῇ πίστει, καὶ ἤρξαντο νηστεύειν, εἶτα ϖερὶ τοῦ ἀξιωθῆναι τοῦ βαπτίσματος, ἐπέσχη ἡ τεσσαρακοστὴ, οὐκ ἀναμενοῦσι τὸ μέγα σάββατον ὅπως τῷ φωτισθῆναι. καθὼς καὶ οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτῆς τῆς τεσσαρακοστῆς νηστεύειν ἀρξάμενοι. ἀλλ' ἄχρι μὲν δύο ἑβδομάδων, εἰ ἱκανῶς ἐνήστευσαν, ἀξιωθήσονται τοῦ βαπτίσματος. εἰ δ' οὐκ ἐδοξαν ἀυτάρκως νηστεῦσαι μὴ ϖαρεληλυθότων δύο ἑβδομάδων τῆς τεσσαρακοστῆς, οὐ φωτισθήσονται, ἀλλὰ ἀναμενοῦσι καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την

καὶ αὐτοὶ, μὴ τῶν μελλόντων τῷ μεγάλῳ βαπτισθῆναι σαββάτῳ· ὡς ἐκείνων μόνων ὄντων δεκτῶν τῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τὴν τεσσαρακοστὴν νηστευόντων· οἷα τῆς αὐτῶν ἀσκήσεως τελείας οὔσης καὶ οὐκ ἀπεσχεδιασμένης.

A & ipsi cum iis qui magno Sabbato baptizati erunt: adeò ut illi soli sint recipiendi, qui ab initio istius quadragesimæ jejunarunt, quippe quod eorum exercitatio perfecta est & non ex tempore facta.

KANΩN μς'.

Ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους πρὸ πίστεως ἐκμανθάνειν, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος ἀπαγγέλλειν τῷ ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις.

ΒΑΛΣ. Οὗτος ὁ κανὼν, ἀπαράλλακτός ἐστι κανόνι ογ'. συνόδου. καὶ ἠρμηνεύθη ἐκεῖ.

Canon XLVI.

Quòd oportet eos qui baptizandi sunt, fidem edisce-re, & quinta hebdomadis feria Episcopo vel Presbyteris renunciare.

Bals. Hic Canon idem est omnino cum lxxviii. Can. vi. Syn. & illic est expositus.

KANΩN μζ'.

Ὅτι δεῖ τοὺς ἐν νόσῳ παραλαμβάνοντας τὸ βάπτισμα εἶτα ἀναστάντας, ἐκμανθάνειν τὴν πίστιν, καὶ γινώσκειν ὅτι θείας δωρεᾶς κατηξιώθησαν.

Canon XLVII.

Quòd oportet eos, qui in morbo baptismum accipiunt, & postea convaluerunt, fidem edisce re, & nosse quòd divino beneficio digni sunt habiti.

ΒΑΛΣ. Τινὲς ἄπιστοι πρὸ τῆς κατηχηθῆναι ἐβαπτίσθησαν διὰ παρατηρητικὴν νόσον. ἔλεγον οὖν τινες, ὡς ἐπεὶ οὐκ ἔφθασαν βαπτισθῆναι μὴ τὸ κατηχηθῆναι καὶ ἀκοῦσαι, ὀφείλουσι κατηχηθῆναι, καὶ αὖθις φωτισθῆναι. ἐχρῶντο δὲ τῷ ιϛ'. κανόνι τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου, τῷ μὴ παρεγχωροῦντι τὸ διὰ νόσον φωτισθέντα, ἀλογοφορήτως ἱερέα γίνεσθαι. φασὶν οὖν οἱ πατέρες, ὡς ὁ μὲν δεύτερον μὲν ὑ βαπτισθήσεται, ἀναγκασθήσεται δὲ μὴ πρὸ ὑγείαν μαθεῖν πρὸ πίστιν, καὶ τὸ μυστήριον τοῦ φωτίσματος, καὶ εἰδέναι ὅτι θείας δωρεᾶς κατηξιώθη ζωῆς, ἤγουν τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ ἀληθοῦς θεοῦ καὶ κυρίως θεοῦ, καὶ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν, ἣν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἔτυχον.

Bals. Infideles nonnulli baptizati sunt antequam essent catechizati, propter morbum urgentem. Dicebant ergo nonnulli, quòd quoniam non fuerunt baptizati, postquam essent catechizati, ut vult Canon, debent catechizari, & rursus baptizari. Utebantur autem & xii. Can. Neocæsar. Syn. qui non permittit ei, qui propter morbum est baptizatus, temere Sacerdotem fieri. Dicunt ergo Patres, quòd secundò quidem non baptizabitur: cogetur autem post sanitatem fidem discere, & mysterium baptismatis, & scire quòd divino beneficio dignus est habitus, scilicet agnitione ejus qui verè & propriè Deus est, & remissione peccatorum, quam per sanctum baptismum assecutus est.

ΖΩΝΑΡ. Βούλεται ὁ κανὼν τοὺς βαπτισθῆναι μέλλοντας, ἐν εἰδήσει τῶν καθ' ἡμᾶς μυστηρίων ὄντας, βαπτίζεσθαι, καὶ τοὺς κατηχουμένους ἀπαγγέλλειν κελεύει, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος, ἣ δηλονότι τῆς ἑβδομάδος ἔμαθον, τῷ ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις. εἰ δέ τις νοσῶν καὶ ἐξ ἕξεως κινδυνεύων βαπτισθῇ πρὸ τοῦ μαθεῖν πρὸ πίστιν καὶ ἀπαγγεῖλαι, ὡς εἴρηται, εἶτα τῆς νόσου ἀπαλλαγῇ, καὶ ὕστερον ἐκμανθάνειν αὐτὸν δεῖ τὸ μυστήριον, καὶ εἰδέναι, ὅτι θείας δωρεᾶς κατηξιώθη, ἤγουν τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ κυρίως θεοῦ, καὶ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν δηλαδὴ τὴν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἔτυχον. οὐ γὰρ δηλονότι οἰκείαις τῶν πταισμάτων λυτρούμεθα, ἀλλὰ δωρεᾷ καὶ χάριτι θεοῦ.

Zonar. in Can. xlvi. & xlvii. Qui baptismo initiãdi sunt, non nisi perceptis antea fidei nostræ mysteriis, Can. admitti; ac proinde certo hebdomadæ die catechumenos, quæ per hebdomadam didicêre, apud Episc. vel Presbyt. profiteri jubet. Si quis vero gravi ac periculoso morbo oppressus, atque ob eam causam quæ fidei sunt nondũ rite edoctus, nec eo modo quo diximus professus, salutari baptismi lavacro perfusus fuerit; hic, si à morbo postea convalescat, divina mysteria nihilominus edoceri, séque divinis muneribus ornatum esse, agnitionem scilicet veri & summi Dei & peccatorũ per sanctũ baptisma remissionẽ obtinuisse intelligere debet. Quod enim baptismo initiati culparum laqueis eximamur, id non nostræ diligẽtiæ, sed Dei magnificentiæ ac liberalitati acceptum referri debet.

ΑΡΙΣΤ. Εἴποι πρὸ πίστιν ὁ βαπτιζόμενος, ἢ πρεσβύτερος, τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος, ὁ βαπτιζόμενος. εἴποι καὶ ὁ ἐν νόσῳ μὴ βεβαιῶν.

Aris t. in Can. xlvi. & xlvii. *Baptizatus Episcopo vel Presbytero quintâ hebdomadis feriâ fidem dicat. Dicat & ægrotus paulo post.*

Ὁ προσερχόμενος τῇ ἐκκλησίᾳ ἵνα τοῦ βαπτισθῆναι, τὴν πίστιν ἐκμανθανέτω καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος ἀπαγγελλέτω ζώντι ὁ ἐπισκόπῳ, ἢ πρεσβυτέρῳ. οὐ γὰρ δεῖ προσέρχεσθαι αὐτοὺς βαπτίζειν, καὶ πρὸ τοῦ μανθάνειν πρὸ πίστιν. ὁ νοσῶν, καὶ ζητῶν βαπτισθῆναι, βαπτιζέσθω. εἶτα τῆς νόσου ἀναστὰς, ἐκμανθανέτω τὴν πίστιν, καὶ γινωσκέτω, ὅτι θείας κατηξιώθη χάριτος.

Qui ad Ecclesiam accedit ut baptizetur, fidem discat, & quintâ hebdomadis feriâ eam Episcopo profiteatur vel Presbytero. Non enim oportet eos temerè baptizare, & priusquam in fide initiati fuerunt. Qui morbo laborat, & baptizari quærit, baptizetur. Deinde morbo liberatus, fidem edisca t, & agnoscat, quod divina gratiâ dignus habebatur.

KANΩN μη'.

Ὅτι δεῖ τοὺς φωτιζομένους μὴ τὸ βάπτισμα λαμβάνειν χρίσματι ἐπουρανίῳ, καὶ μετέχους εἶναι τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.

Canon XLVIII.

Quòd oportet, eos qui baptizantur, post baptisma inungi supercæleſti Chrismate, & esse regni Dei participes.

ΒΑΛΣ. Χρίσμα ἐκάλεσεν ὁ κανὼν τὸ ἅγιον μύρον καὶ οὐχ ἁπλῶς χρίσμα, ἀλλὰ ἐπουράνιον, ὡς διὰ τῆς ἁγίας εὐχῆς καὶ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ἁγιαζόμενον, καὶ ἁγιάζον τοὺς χριομένους, καὶ μετόχους αὐτοὺς ποιοῦν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. φησὶν οὖν τοὺς φωτιζομένους διὰ τούτου χρίεσθαι καὶ ἁγιάζεσθαι. ὅπως μάθοι τις παραδοθὲν τὸ ἅγιον μύρον, καὶ δι' ἣν αἰτίαν, δηλονότι ἀπὸ τῶν κατηχητικῶν βίβλων. τινὲς δὲ λέγουσι γίνεσθαι ζέσιν καὶ ἀχλυδίαν ἐκείνου τοῦ μύρου, διὰ τὴν πόρνης χεθέντος εἰς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου

Bals. Canon vocavit sanctum unguentum Chrisma, & non simpliciter Chrisma, sed supercœleste; ut quod per sanctas preces & invocationem S. Spiritus sanctificetur, & eos qui inunguntur, sanctificet, & regni cœlorum faciat participes. Dicit itaque eos, qui baptizantur, per hoc inungi & sanctificari. Quomodo autem & propter quam causam traditum sit sanctum unguentum, ex libris, qui de catechismo tractant, declaratur. Nonnulli autem dicunt hoc fieri ex illius unguenti consequentia, quod per meretricem ad Domini

&

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

& Dei & servatoris nostri Jesu Christi pedes fusum est, qui dixit nihil mali fecisse meretricem, quæ ad ejus pedes nardi pretiosum unguentum ad ejus sepulturam effudit. Quia enim baptismus, ut sæpe dictum est, typus est sepulturæ & resurrectionis Christi & Dei nostri; rectè baptismi tempore chrismate inunguntur ii, qui baptizantur, ut unà sepeliantur & cum Christo resurgant.

ZONAR. Qui baptizati sunt, eos sacro oleo inungi oportere Canon decernit; quod & supercœleste chrisma alio nomine appellavit; quippe quod & sacris precationibus & sancti Spiritus invocatione sanctificatum sit, & qui eo inunguntur sanctos, ac regni cum Christo participes, nisi ad ejus regni possessionem nostris ipsi celeribus aditum præcluserimus, efficiat.

ARIST. *Illuminatos post baptismum inungi oportet.* Perspicuus.

CANON XLIX.

Quòd non oportet in Quadragesima panem offerre; nisi Sabbato & dominica tantum.

BALS. Præsens Canon, & quinquagesimus primus, quinetiam & lii. vi. Synodi eadem decernunt. Et lege quæ in illis scripta sunt.

ZONAR. Eadem prorsus sextæ Syn. lii. Can. statuuntur. Vide quæ ibi diximus, nec plura, tum ad hujus, tum ad li. & lii. Can. explicationem desiderabis.

ARIST. *In quadragesimâ præterquam Sabbato solùm, & die Dominicâ offerre non oportet.*

Hic Canon non omnino neglectui habetur, sed observatur. Exceptis enim Sabbato & Dominico & sancto Annunciationis die, in Quadragesimâ panis non offertur, sed præsanctificata peraguntur. At vero in Annunciationis festo præsanctificatorum ministerium non celebrari, sed panem offerre, lii. sextæ in Trullo Synodi tradit, eo quod reliqui Quadragesimæ dies humiliationis sunt tempus, debetque quisque propria delicta agnoscere, & non curâ de illis neglecta ad festivitates animum inclinatum habere, & sic simul tristitiâ affici & spirituali lætitiâ intempestivè repleri.

CANON L.

Quòd non oportet in Quadragesimæ postrema septimana quintæ feriæ jejunium solvere, & totam Quadragesimam dehonestare: sed oportet totam Quadragesimam jejunare aridis vescentes.

BALS. Nota ex præsenti Canone, quòd aridis vesci debemus omni quartâ & sexta feria. Qui ergo sine morbo cum oleo & testaceis jejunant, faciunt contra legem: multò autem magis qui in quartis sextisque feriis pisces comedunt. Quia autem necesse est ut aquam bibant etiam qui morbo non laborant; dicimus quòd Canones quidem nihil tale definiunt. Quoniam autem magnus Epiphanius Cypri in panariis dicit; debere fideles, in sex diebus ante Pascha, pane, & sale, & aquâ nutriri; cum aridorum esu aquam quoque bibere bonum est. Lege & viii. interrogationem Canonicarum responsionum Timothei Alexandriæ, quæ dicit; Mulier, si peperit, Pascha debet jejunare. Sic etiam x. Ex his colligitur, debere fideles cum aridorum esu aquam quoque bibere.

ALIA INTERPRETATIO.

De iis, quæ in præsenti Canone tractantur, dictum est & in xxix. Canone vi. Synodi. Cùm enim quidam, postquam tota Quadragesima jejunassent, magna quinta feria jejunium solverent, quòd tunc fortè compleretur Quadragesima sancta, & fieret cœna Domini; statuerunt Patres, ut totam Quadragesimam usque ad diem Dominicum Paschalem jejunarent: ne jejunio uno die soluto tota Quadragesima dehonestaretur.

A καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· τοῦ εἰπόντος μηδὲν τι κακὸν ποιῆσαι τὴν πόρνην ἐπιχέασαν εἰς τοὺς πόδας τούτου τὸ ἀπὸ νάρδου πολύτιμον μύρον πρὸ τῶν ἐνταφιασμοῦ αὐτοῦ. ἐπεὶ γὰρ τὸ βάπτισμα, ὡς πολλάκις εἴρηται, τύπος ἐστὶ τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν, καλῶς κατὰ καὶ καιρὸν τοῦ βαπτίσματος τῷ μύρῳ οἱ φωτιζόμενοι χρίονται, ἵνα συνταφῶσι καὶ συναναστῶσι τῷ Χριστῷ.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς βαπτισθέντας φησὶν ὁ κανὼν δεῖν χρίεσθαι τῷ ἁγίῳ μύρῳ, ὃ καὶ χρίσμα ἐκάλεσεν ἐπουράνιον, ὡς διὰ τῶν εὐχῶν καὶ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ἁγιαζόμενον, B καὶ ἁγιάζον τοὺς χριομένους, καὶ μετόχους αὐτοὺς ποιοῦν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, εἰ μὴ δι' ἔργων φαυλότητα ἡμεῖς ἑαυτοὺς ταύτης ἀποξενώσωμεν.

ΑΡΙΣΤ. Δεῖ τοὺς φωτιζομένους, μετὰ τὸ βάπτισμα, χρίεσθαι. Σαφής.

ΚΑΝΩΝ μθ'.

Ὅτι οὐ δεῖ τῇ τεσσαρακοστῇ ἄρτον προσφέρειν, εἰ μὴ ἐν σαββάτῳ καὶ κυριακῇ μόνον.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν καὶ ὁ να'. ἀλλὰ καὶ ὁ νβ'. τῆς ς'. συνόδου τὰ αὐτὰ διατάττονται. καὶ ἀνάγνωσθι τὰ ἐν ἐκείνοις C γραφέντα.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ αὐτὰ διατάττεται καὶ ὁ νβ'. κανὼν τῆς ς'. συνόδου. καὶ ζητητέον τὰ ἐκεῖ εἰρημένα, ἀρκέσοντα καὶ πρὸς τοῦτον καὶ κανόνα, καὶ πρὸς καὶ να'. καὶ καὶ νβ'.

ΑΡΙΣΤ. Τῇ τεσσαρακοστῇ μὴ προσφέρειν, εἰ μὴ σαββάτῳ, καὶ κυριακῇ μόνον.

Ὁ κανὼν οὗτος οὐ παρεβάθη ὅλως, ἀλλὰ φυλάττεται. ἄνευ γὰρ σαββάτου, καὶ κυριακῆς, καὶ τῆς ἁγίας τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ ἄρτος οὐ προσφέρεται, ἀλλὰ προηγιασμένα τελοῦνται. τὸ δὲ ἐν τῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἑορτῇ μὴ προηγιασμένων D γίνεσθαι λειτουργίαν, ἀλλὰ προσφέρειν ἄρτον, ὁ πεντηκοστὸς δεύτερος κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου παραδίδωσι, διὰ τὸ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς τεσσαρακοστῆς ταπεινώσεως εἶναι καιρὸν, καὶ ὀφείλειν ἕκαστον τῶν πεπλημμελημένων τὴν ἐπίγνωσιν φέρειν· καὶ μὴ ἀφέντα τὴν περὶ ταῦτα σπουδὴν, πρὸς ἑορτὰς ἀποκλίνειν· καὶ κατὰ ταυτὸ συγνάζειν, καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως ἐμπιπλᾶσθαι παρὰ καιρόν.

ΚΑΝΩΝ ν'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τεσσαρακοστῇ τῇ ὑστέρᾳ ἑβδομάδι τὴν πέμπτην λύειν, καὶ ὅλην τὴν τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζειν· ἀλλὰ δεῖ πᾶσαν τὴν τεσσαρακοστὴν νηστεύειν, ξηροφαγοῦντας.

ΒΑΛΣ. Σημείωσαι ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι ξηροφαγεῖν ὀφείλομεν κατὰ πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευήν· οἱ γοῦν E ἄνευ νοσήματος μετὰ ἐλαίου καὶ ὀστρακοδέρμων νηστεύοντες παρανομοῦσι· πολλῷ δὲ πλέον οἱ ἐν τῇ τετρᾶσι καὶ παρασκευαῖς ἰχθύας ἐσθίοντες· ἐπεὶ δὲ ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ ὑδροποτεῖν τέως τοὺς μὴ ἀσθενοῦντας, φαμὲν ὅτι οἱ μὲν κανόνες οὐδὲν τοιοῦτον ὁρίζονται. ἐπεὶ δὲ φησὶν ὁ μέγας Ἐπιφάνιος Κύπρου ἐν τοῖς παναρίοις, ὀφείλειν τοὺς πιστοὺς ἐν τῇ πρὸ τοῦ πάσχα ἓξ ἡμέραις διὰ ἄρτου, ἁλὸς, καὶ ὕδατος ἀποτρέφεσθαι, καλὸν ἐστι σὺν τῇ ξηροφαγίᾳ καὶ ὑδροποτεῖν. ἀνάγνωσθι καὶ τὴν η'. ἐρώτησιν τῶν κανονικῶν ἀποκρίσεων Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας, λέγουσαν, γύνη ἐὰν γεννήσῃ, F τὸ πάσχα ὀφείλει νηστεῦσαι· ὁσαύτως καὶ τὴν ι'. συνάγεται γὰρ καὶ ἀπὸ τούτων ὀφείλειν τοὺς πιστοὺς σὺν τῇ ξηροφαγίᾳ καὶ ὑδροποτεῖν.

Ἑτέρα Ἑρμηνεία.

Περὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι κανόνι εἴρηται καὶ ἐν τῷ κθ'. κανόνι τῆς ς'. συνόδου. τινῶν γὰρ, μετὰ τὸ νηστεῦσαι τὴν ὅλην τεσσαρακοστὴν, καταλυόντων τὴν μεγάλην πέμπτην, διὰ τὸ τότε συμπληροῦσθαι τάχα τὴν ἁγίαν τεσσαρακοστὴν, καὶ τὴν κυριακὸν δεῖπνον γενέσθαι, ὥρισαν οἱ πατέρες κατὰ πᾶσαν τὴν τεσσαρακοστὴν μέχρι τῆς κυριωνύμου πασχαλίου ἡμέρας νηστεύειν, ἵνα μὴ λυομένης τῆς νηστείας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ἡ ὅλη τεσσαρακοστὴ ἀτιμάζηται.

ὑπέξελέ

Ψηφιοποιήθηκε.απο

ἐπέξελέ μοι τὰ σάββατα καὶ τὰς κυριακὰς τ̃ πασεφαγ-
σ̃ας. ἐν ταύταις γὰρ ξηροφαγεῖν σὲ ἀναγκαζόμεθα, ὡς ἐν
ταῖς λοιπαῖς ἡμέραις τ̃ νησείας.

ΖΩΝΑΡ. Πᾶσαν τὴν πασεφαγ-ὴν ἐν νησείᾳ διέ-
γειν ὁ κανὼν διορίζεται, ἄνευ δηλαδὴ σαββάτου καὶ κυρια-
κ̃ν. νησείαν δὲ τὴν ξηροφαγίαν ὁρίζεται. τινὲς δὲ κ̃ τὴν ε'.
τ̃ πλουσίας ἑβδομάδος, ἐν ᾗ Ὅ κυριακὸν δεῖπνον συν-
έφαγε τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς, ἔλυον τὴν νησείαν, καὶ ἅπλοῦν
τινα πολυτελέστερα καὶ ἡυφηλότερα βεβρώματα, ὡς ταῦτα τῷ
κυρίου τότε Ὅ νομικὸν τι φαινόντ Θ. δεῖπνον, καὶ Ὅ οἰκεῖον
τοῖς μαθηταῖς ἐβδελύντ Θ. τοῦτο οὖν μὴ γένεσθαι ὁ σὴρ τὸν κα-
νὼν διαπτῆται, ἵνα μὴ ἐν τῇ μιᾷ ταύτῃ ἡμέρᾳ λυομένης
τ̃ νησείας, ἡ ὅλη πασεφαγὴ ἀτιμάζηται.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ δεῖ ἐν τῇ πασεφαγ-ῇ τῇ ὑστεραίᾳ ἑβδο-
μάδι τὸ πέμπτον λύειν, καὶ ὅλον τὸ πασεφαγ-ὸν
ἀτιμάζειν· ἀλλὰ πᾶσαν τὸ πασεφαγ-ὸν νησ-δίειν
ξηροφαγοῦντα.

Excipe mihi ſabbata & dominicos Quadrageſimæ. In iis enim aridis veſci non cogimur, ut in reliquis jejunii diebus.

ZONAR. Totum Quadrageſimæ tempus, Sabbatis tamen ac Dominicis diebus exceptis, canon jejunio tranſigi jubet. Jejunium autem aridorum eſum conſtituit. At vero quidam quinta poſtremæ hebdomadæ feria, qua Chriſtus cum Apoſtolis cœnavit, violato jejunio, lautioribus epulis veſcebantur; quod eodem die forte Chriſtus Dominus cœna ex præſcripto legis refectus, eundem quoque morem diſcipulis prodidiſſet. Id ergo fieri, ac totam Quadrageſimam unius diei illius neglecto jejunio dehoneſtari, præſens canon vetat.

ARIST. *Non oportet in ultimâ quadrageſimæ ſeptimanâ quintæ feriæ jejunium ſolvere, & totam quadrageſimam injuriâ afficere: ſed totam quadrageſimam jejunare aridis veſcentem.*

Omnes ſalutaris paſſionis dies cum jejunio & oratione, & cordis compunctione peragere oportet, & non jejunium ſolvere quinta ultimæ hebdomadis quadrageſimæ feriâ, ſed & in eâ jejunare & cibis ſiccioribus uti.

ΚΑΝΩΝ να'.

Οτι οὐ δεῖ ἐν τεσσαρακ-ῇ μ̃ρτύρων γενέθλια ἐπιτελεῖν, ἀλλὰ τ̃ν ἁγίων μ̃ρτύρων μνήμας ποιεῖν ἐν ταῖς σαββάτοις καὶ κυριακαῖς.

CANON LI.

Quòd non oportet in Quadrageſima martyrum natalitia celebrare: ſed ſanctorum martyrum facere commemorationes in ſabbatis & dominicis.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι ΦΝΒ'. κανόνα τ̃ ς'. συνόδου καὶ
ΦΜΘ'. τ̃ παρούσης συνόδου διδάσκοντος κ̃ μόνα τὰ σάββα-
τα καὶ τὰς κυριακὰς τελείαν θυσίαν γίνεσθαι ἐν ταῖς ἡμέραις
τ̃ ὅλης τεσσαρακοστ̃ς· κ̃ δὲ τὰς λοιπὰς πρὸ προηγιασμέ-
νων τελεῖσθαι τὴν θείαν ἱερουργίαν. ὡς δέ τινος εἰπόντος,
μὴ ὀφείλειν κωλύεσθαι δι' ὅλης τ̃ τεσσαρακοστ̃ς πρὸ θυσίας γί-
νεσθαι τὰς τ̃ν ἁγίων μ̃ρτύρων μνήμας, ὡς μηδὲ χαροποιοὺς
οὔσας, ἀλλὰ μόνα κωλύεσθαι τὰ γενέθλια τούτων ὡς χαρο-
ποιὰ καὶ πανηγύρεων πρόξενα· ὥρισαν οἱ πατέρες, μήτε ἐν
ταῖς μνήμαις, μήτε ἐν τοῖς γενεθλίοις τ̃ν μ̃ρτύρων καθ'
ὅλου τὴν τεσσαρακοστὴν πρὸ θυσίας πανηγυρίζειν, ἀλλὰ
κ̃ μόνα τὰ σάββατα καὶ τὰς κυριακὰς, τὰς ἑορτὰς τούτων
ποιεῖν. σημείωσαι τοίνυν, ὅτι ἀπὸ τ̃ πρόσθε κανόνος αὐτὴ
μνήμη κατοικομένη δι' ὅλης τ̃ τεσσαρακοστ̃ς, ἄνευ σαββά-
του καὶ μόνου. πρὸ δ τ̃ πένθος ἐπὶ ἁμ̃ρτιῶν ἡμ̃ν τὴν ἁ-
γίαν τεσσαρακοστὴν, οὐχ ἁγίων μνήμας γίνονται ἄνευ σαβ-
βάτου· ἐὰν οὖν ἁγίων μνήμας οὐ γίνονται, πόλῳ πλέον κω-
λυθήσονται ὁ γάμος.

BALS. Lege lii. canonem ſextæ Synodi, & xlix. præſentis Synodi, qui docent ſolis ſabbatis & diebus dominicis fieri perfectum ſacrificium tempore totius Quadrageſimæ: in reliquis autem per priùs ſanctificata peragi divinum myſterium. Perinde autem ac ſi dixiſſet quiſpiam; Non debere prohiberi per totam Quadrageſimam ne fiant per ſacrificia ſanctorum martyrum memoriæ, ut quæ lætitiam non afferant; ſed prohiberi tantùm ne eorum natalitia celebrentur, ut quæ lætitiam afferant, & ut frequentes hominum conventus fiant, incitent: definierunt Patres, ut neque in commemorationibus martyrum, neque in eorum natalitiis, in tota Quadrageſima per ſacrificia feſtum celebrent, ſed in ſolis ſabbatis & dominicis eorum feſta peragant. Nota ergo, ex præſenti canone quòd nec defunctorum quidem fiunt memoriæ tota Quadrageſima, præterquam ſolo ſabbato. Propterea quòd ſancta Quadrageſima luctus eſt ob peccata noſtra, ſanctorum commemorationes non celebrantur, præterquam Sabbato: ſi ſanctorum ergo commemorationes non fiunt; multo magis nuptiæ prohibebuntur.

ΑΡΙΣΤ. Μηδὲ μνείας μ̃ρτύρων τελεῖν· εἰ μὴ κυριακ̃ς
τε, κ̃ σαββάσιν.

ARIST. *Neque Martyrum commemorationes celebrare, præterquam Dominicis & Sabbatis.*

Ἐν τῇ τεσσαρακοστ̃, ἄνευ σαββάτου, καὶ κυριακ̃ς, οὐδὲ μαρτύρων μνεῖαι τελοῦνται.

In quadrageſima, exceptis Sabbato & Dominico, nec martyrum commemorationes celebrantur.

ΚΑΝΩΝ νβ'.

Οτι οὐ δεῖ ἐν τεσσαρακοστ̃ γάμους ἢ γενέθλια ἐπιτελεῖν.

CANON LII.

Quòd non oportet in Quadrageſima nuptias vel natalitia celebrare.

ΒΑΛΣ. Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους οὓς ἄνωθεν εἴπο-
μεν.

BALS. Propter eaſdem rationes quas ſuperiùs diximus.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ τελοῦνται τ̃ τεσσαρακοστ̃ γάμοι, οὐδὲ γενέθλιον. Σαφές.

ARIST. *Quadrageſimâ non celebrantur nuptiæ, neque natalitia.* Perſpicuus.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon LIII.

Quòd non oportet Christianos ad nuptias venientes tripudiare vel saltare : sed modestè cœnare & prandere, ut decet Christianos.

Bals. Canon clarus est : cum vero & penitus exolevit, nec interpretatione eget. βαλλίζειν autem est cum cymbalis vel aliis ejusmodi saltare.

Zonar. Sive comeditis, inquit divinus Apostolus Paulus, sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite: fideles vero qui vitam petulanter agunt, nihil minus quam Dei gloriam propositam habent. Ne igitur fideles ad nuptias vocati minus honestè se gerant, saltentque ac tripudient, sed modestè appositis cibis vescantur, nec quidquam Christiano homine indignum admittant, hic canon decernit. Est porro βαλλίζειν concrepantibus cymbalis saltationem ad illorum sonitum accommodare.

Arist. *Tripudiare in nuptiis vel saltare indignum.*

Canon LIV.

Quòd non oportet sacratos, aut Clericos in nuptiis vel conviviis aliqua spectacula videre : sed priusquam ingrediantur Thymelici, surgere & secedere.

Bals. In xxiv. & li. canone sextæ Synodi de iis quoque tractavimus, quæ in præsenti canone tractata sunt. Et lege ea : hujus enim meminerunt.

Zonar. Eadem sextæ quoque Synodi vigesimoquarto canone præcipiuntur. Quippe sacris initiatos homines ac Monachos in hippodromum convenire is canon vetat. Hic vero magis universè eos nullis omnino spectaculis, nec in nuptiis nec in cœnis, interesse litere decernit. Nec enim in nuptiis tantummodo, sed in festis quoque celebritatibus & natalitiis & aliis hujusmodi, quæ cœnæ vocabulo significavere convivia instituuntur. Ad hujusmodi igitur convivia, inquit, quandocunque sacri ordinis homines & Clerici advocati fuerint, ubi primum thymelicos ingressuros animadverterint, ipsi consurgant, séque illico, priusquam ludicra illa & scurrilia inchoëntur, inde subducant.

Arist. *Sacratum quidem & Clericum oportet etiam ante scenam exire.*

Christiani ad nuptias venientes modestè in illis cœnare monentur, & non saltare aut ballare, hoc est, manus plaudere & per eos strepitum facere. Hoc enim Christianâ constitutione est indignum. At sacratos neque spectacula ulla in nuptiis videre, sed priusquam ingrediuntur thymelici, illinc recedere oportet.

Canon LV.

Quòd non oportet sacratos & Clericos ex collatione convivia peragere, sed neque Laicos.

Bals. Convivari ebrietatis causa est. Eam autem consequuntur petulantia & insolentia : eas verò, lites & Dei contemptus. Statuunt ergo Patres, ut neque sacrati, neque Clerici neque Laici; ex collatione convivia faciant, συμβολὴ enim est collatio, à verbo συμβάλλω, quod significat confero.

Zonar. Et eos qui in sacrum ordinem cooptati sunt, & Christianos omnes, honestè gravitérque vitam instituere par est. Igitur ex symbolæ collatione, hoc est, à pluribus, ut mensæ exquisitis epulis instruan-

KANΩN ργ'.

Οτι οὐ δεῖ Χριστιανοὺς εἰς γάμους ἀσχημόνους βαλλίζειν ἢ ὀρχεῖσθαι, ἀλλὰ σεμνῶς δεῖπνον καὶ ἀριστᾶν, ὡς πρέπει Χριστιανοῖς.

ΒΑΛΣ. Ὁ κανὼν σαφής ἐστιν· ὅτι δὲ παρέκτισε πάμπολλα, εἰδὴ ἐρμηνείας δεῖται. βαλλίζειν δέ ἐστι τὸ μὴ κυμβάλων ἢ ἄλλων τοιούτων ὀρχεῖσθαι.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ θεσπέσιος ἀπόστολος Παῦλός φησιν· εἴτε ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε, ὃ δὲ ἀσέμνως βιοῦν τοὺς πιστοὺς εἰς τοὐναντίον ὃ προῄρηται φέρει τῶν. διὸ καὶ ὁ παρὼν κανὼν τοὺς ἀσχημόνους πιστοὺς εἰς γάμον καλοῦσι διαγίνεσθαι, καὶ ὀρχεῖσθαι ἢ βαλλίζειν, ἐάν δ' ὑπηρέτησι σεμνῶς, μηδὲν ἀνάξιον ποιοῦντας Χριστιανοῖς. βαλλίζειν δ' ἐστὶ, τὸ κυμβάλων κτυπεῖν, καὶ πρὸς τὸν ἐκείνων ἦχον ὀρχεῖσθαι.

ΑΡΙΣΤ. Βαλλίζειν ἐν γάμοις, ἢ ὀρχεῖσθαι, ἀνάξιον.

KANΩN ρδ'.

Οτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικούς τινας θεωρίαις θεωρεῖν ἐν γάμοις, ἢ δείπνοις, ἀλλὰ πρὸ τῆς εἰσέρχεσθαι τοὺς θυμελικοὺς, ἐξαίρεσθαι αὐτοὺς καὶ ἀναχωρεῖν.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ κδ'. καὶ νε'. κανόνι τῆς ς'. συνόδου, διελάβομεν καὶ περὶ τούτου ἐν τῷ παρόντι κανόνι διηλημμένων. καὶ ἀνάγνωθι ταῦτα· μέμνηνται γὰρ καὶ τούτου.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ κδ'. κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου τὰ αὐτὰ διατάττεται. κωλύει γὰρ κἀκεῖνος τοὺς ἱερωμένους καὶ τοὺς μοναχοὺς ἐν ἱπποδρομίαις ἀπέναι. ἔστι δὲ γλυκύτερον ἐκεῖ τινας θεωρίας διακελεύεται θεωρεῖν, οὔτι ἐν γάμοις, οὔτι ἐν δείπνοις. εἰ γὰρ ἐν γάμοις μόνον γένοιντο συμπόσια, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑορταῖς, καὶ ἐν γλευκίοις, καὶ ἄλλοις ὁμοίοις, ἃ δείπνους ὠνόμασεν. ὅπερ οἶμαι, φησι, κελεύων εἰς τοιαῦτα συμπόσια ἱερατικοὶ καὶ κληρικοὶ, καὶ ἴδωσιν ὅτι θυμελικοὶ μέλλουσιν εἰσελθεῖν, ἐξαίρεσθωσαν, καὶ ἀναχωρείτωσαν πρὸ τῶν ἐκείνους τῶν παιγνίων καὶ γελωτοποιιῶν ἀπάρξασθαι.

ΑΡΙΣΤ. Τὸν μήτοι ἱερατικὸν, ἢ κληρικὸν, δεῖ καὶ πρὸ τῶν θυμέλης ἀπέρχεσθαι.

Απαιτοῦνται οἱ χριστιανοὶ εἰς γάμον ἀπερχόμενοι, σεμνῶς δεῖπνεῖν ἐν αὐτοῖς, καὶ μὴ ὀρχεῖσθαι, ἢ βαλλίζειν, τοῦτ' ἔστι, ταῖς χεῖρας κροτεῖν, καὶ δι' αὐτῶν κτύπον ἀπολεῖν· τοῦτο γὰρ ἀνάξιον χριστιανικῆς καταστάσεως· τοὺς μήτοι ἱερατικοὺς μηδὲ θεωρίας τινὰς ἐν γάμοις θεωρεῖν, ἀλλὰ, πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν τοὺς θυμελικοὺς, ἐκεῖθεν ἀναχωρεῖν.

KANΩN ρε'.

Οτι οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς ἐκ συμβολῆς συμπόσια ὑπολεῖν, ἀλλ' οὐδὲ λαϊκούς.

ΒΑΛΣ. Τὸ συμποσιάζειν πρᾶγμόν ἐστι μέθης. τῇ δὲ μέθῃ πρέπουσαι ἀταξίαι καὶ ἀσχημοσύναι, καὶ ταύταις ὕβρεις καὶ θεοῦ καταφρονήσεις. διορίζονται οὖν οἱ πατέρες, μήτε ἱερωμένους, μήτε κληρικοὺς, μήτε λαϊκοὺς ἀπὸ συνόδους ποιεῖν συμπόσια. τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ συμβολὴ, ἀπὸ τοῦ συμβάλλω, ἤτοι συμπορῶ.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ἱερωμένους, καὶ πάντας δὲ Χριστιανοὺς σεμνῶς χρὴ βιοῦν. ὃ δὲ ἐκ συμβολῆς ποιεῖν συμπόσια, ἔγωγε πολλῶν διδύντων νομίσματα, ὥστε δι' αὐτῆς γλυκέως

Ψηφιοποιήθηκε από την

ηλυέσιν ἠραπέζαις ἄβρεσι, κωλύει ὁ κανών, ὡς μέθης καὶ ἀδηφαγίας καὶ ἄλλων ἀγημοσυνῶν αἴτιον.

ΑΡΙΣΤ. Ἑορτὰς οὔτε λαϊκὸς οὔτε κληρικὸς ἐκπλέσει.

Χάριν συμποσίου οὔτε κληρικὸς οὔτε λαϊκὸς ποιήσουσιν ἔρανον.

ΚΑΝΩΝ νϛ'.

Ὅτι οὐ δεῖ πρεσβυτέρους πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἐπισκόπου εἰσιέναι καὶ καθίζεσθαι ἐν τῷ βήματι, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἐπισκόπου εἰσιέναι· πλὴν εἰ μὴ ἀνωμαλίαν ἢ ἀποδημεῖ ὁ ἐπίσκοπος.

ΒΑΛΣ. Καὶ πάντῃ μὲν τῆς διατάξεως καλὸν πολιτεύεσθαι ἄξιον· πολλῷ δὲ πλέον ἐν ἱερωμένοις. διὸ καὶ κωλύουσιν οἱ πατέρες τοὺς πρεσβυτέρους καταφρονεῖν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ πρὸ τῆς εἰσόδου εἰσέρχεσθαι ἐν τῷ βήματι, καὶ καθίζεσθαι· ἀλλὰ εἰσοδεύειν μετὰ τοῦ ἐπισκόπου. ὡς δὲ τινος αἰτίας προβαλλομένου ἢ ἀποδημίαν τοῦ ἐπισκόπου, εἶπον τὰ τοιαῦτα αἴτια δίκαια εἶναι, καὶ τὴν πρόοδον τὴν εἰς τὸ βῆμα τοῦ ἱερέως οὐκ ἐμποδίζουσιν.

ΖΩΝΑΡ. Πᾶσαν διάταξιν ἐν τοῖς ἱερωμένοις δεῖ πολιτεύεσθαι. ὅτε δὲ, τοῦ ἐπισκόπου μέλλοντος εἰσοδεύειν εἰς τὸ θυσιαστήριον, τοὺς πρεσβυτέρους προεισέρχεσθαι καὶ καθίζειν ἐκεῖ, καθάπαξ μόνον ἐξὸν, ἢ μετ' ὀλίγον τοῦ ἐπισκόπου εἰσιέναι, ἀταξίαν δεῖν, καὶ εἰς καταφρόνησιν τοῦ ἀρχιερέως. διὰ κωλύει τοῦτο ὁ κανών· συμφωνεῖναι δὲ τῷ ἐπισκόπῳ τοὺς ἱερεῖς διδοίζεται, εἰ μή τις ἀμωμάλως ἔχοι, ἢ χρόνῳ νοσηλεύεται, καὶ οὐ δύναται ὅπη πολὺ ἵστασθαι. καὶ ὅτε δὲ ἀποδημεῖ ὁ ἀρχιερεύς, οὐκ εἰς καταφρόνησιν ἀπῆ γίνεται, ὅ, πᾶς τῷ ἀρχιερέως ἴσως προεισελθεῖν τὸν ἄλλων εἰς τὸ θυσιαστήριον.

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβύτερος εἰς βῆμα πρὸ τοῦ ἐπισκόπου οὐκ εἰσέισιν, οὐδὲ καθήται.

Παρόντος τοῦ ἐπισκόπου, καὶ λειτουργοῦντος, πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ οὐκ εἰσέλθῃ πρεσβύτερος ἐν τῷ βήματι, καὶ καθίσει. τοῦτο γὰρ ἀταξία ἔξει καὶ σύγχυσις.

ΚΑΝΩΝ νζ'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν ταῖς κώμαις καὶ ἐν ταῖς χώραις καθίσταθαι ἐπισκόπους, ἀλλὰ περιοδευτάς· τοὺς μέλλοντας ἤδη προκατασταθέντας, μηδὲν πράττειν ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἐν τῇ πόλει. οὕτω δὲ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους μηδὲν πράττειν ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ ἐπισκόπου.

ΒΑΛΣ. Ἄλλοι μὲν κανόνες ἐν ταῖς κώμαις καὶ ἐν τοῖς χωρίοις χωρεπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καθίσταθαι διωρίσαντο. ὁ δὲ παρὼν κανὼν περιοδευτὰς προχειρίζεσθαι γίνεσθαι, καὶ μὴ ἐπισκόπους, ἵνα μὴ ῥύπτηται διὰ καταφρόνησιν ἡ ἀρχιερωσύνη, ὡς μὴ ἐχούσης τῆς χώρας ἐν ᾗ ἐχειροτονήθη ὁ ἐπίσκοπος, πλῆθος ἀνθρώπων εἰς τιμὴν τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης. εἰ δέ τινές, φησι, πρὸ τοῦ κανόνος κατεστάθησαν ἐν τοῖς νεοδύτοις τόποις ἐπίσκοποι, μὴ ἐκβληθήτωσαν, ἀλλ' ἔστωσαν ἐνεργοῦντες τὰ πάντα μὲν εἰδήσεως τοῦ χειροτονήσαντος αὐτοὺς μητροπολίτου. ἀλλὰ καὶ οἱ πρεσβύτεροι, φησι, μηδὲν ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου πραττέτωσαν. τοῦτο τοῦ κανόνος διορίζομένου, εἴποτις τὴν ἔννοιαν τούτου καταγελάζοιμος, ὡς ἐπεὶ ἀτιμία τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης ἔξει ὁ περίσκαπτος ὢν ἐπίσκοπον λαοῦ ὀλίγου, καὶτοιγε εἰς διάκαταφρόνητον· πολλῷ πλέον οὐκ ἔσαι πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ τὸ ζῆν βαδίζειν ἀρχιερέα λιμὸ πενίαν καὶ στερεῖσθαι τῶν ἀναγκαίων. ὅθεν ὁ ὁρίζεσθαι ἐπισκόπους εἰς ἐκκλησίας ἀναπολήτους, εἰς ἃς μέτριοι πάνυ διέκεινται Χριστιανοὶ, οὐκ ἀσφαλές. περιοδευταὶ δὲ εἰσιν οἱ σήμερον προβαλλόμενοι παρὰ

A tur, pecunia collata convivia apparari; quòd ea res ebrietatis voracitatísque ac aliorum criminum cauſam præbeat; nullo modo hic canon licere decernit.

ARIST. *Convivia ex collatis ſymbolis neque Laicus neque Clericus celebrabit.*

Compotationis gratiâ nec Clericus nec Laicus collationem faciet.

CANON LVI.

Quòd non oportet Presbyteros ante Epiſcopi introitum ingredi & ſedere in ſacrario; ſed cum Epiſcopo ingredi; niſi forte infirmitate detineatur, vel peregre profectus ſit Epiſcopus.

BALS. Bonum quidem ordinem ubique eſſe pulchrum eſt: ſed multo magis in iis qui ſunt ſacrati. Et ideo Patres prohibent Presbyteros, ne Epiſcopum contemnant, & ante ejus introitum ſacrarium ingrediantur & ſedeant: ſed unà cum Epiſcopo introeant. Quòd ſi quis infirmitatem obtendat vel Epiſcopi peregrinationem: dixerunt ejuſmodi cauſas eſſe juſtas, & Sacerdotis in chorum priorem adventum non impediunt.

ZONAR. Summam ab ſacri ordinis hominibus modeſtiæ rationem haberi maxime decet. Presbyteros porro, quo tempore Epiſcopus ad altare acceſſurus eſt, ante illum ingredi ibique ſedere, & illum ſolum relinquere, aut paulo poſt introitum facere, petulantiæ quiddam ſummíque Sacerdotii contemptum oſtendit. Id ergo canon fieri vetat: cum Epiſcopo verò ſimul ingredi Sacerdotes, niſi quis forte intemperie, hoc eſt, ægritudine aliqua teneatur, neque longiorem ſtandi moram ferre queat, decernit. Quod ſi etiam peregre profectus fuerit Antiſtes, quamvis alii alios, dum ad altare ingrediuntur, antevertant, nulla ex eo ſummo Sacerdoti irrogata injuria exiſtimabitur.

ARIST. *Presbyter tribunal ante Epiſcopum ne ingrediatur, neque ſedeat.*

Epiſcopo præſente & miniſtrante ante ejus introitum Presbyter tribunal non ingredietur, & ſedebit. Hoc enim eſt ordinis conturbatio & confuſio.

CANON LVII.

Quòd non oportet in vicis & regionibus Epiſcopos conſtitui, ſed Circuitores: eos autem, qui priùs conſtituti fuerunt, nihil agere ſine conſenſu Epiſcopi civitatis. Similiter autem & Presbyteros nihil agere ſine conſenſu Epiſcopi.

BALS. Alii quidem canones in vicis & regionibus Chorepiſcopos & Presbyteros conſtituendos definierunt: præſens autem canon jubet Circuitores fieri, & non Epiſcopos; ne dignitas Epiſcopalis vilis & contempta evadat, utpote cùm non habeat regio, in qua ordinatus eſt Epiſcopus, hominum multitudinem ad Dei & Epiſcopatûs honorem. Si qui autem, inquit, ante canonem ſunt in his locis conſtituti Epiſcopi, ne ejiciantur; ſed omnia exerceant cum ſcientia Metropolitani, qui eos ordinavit. Sed & Presbyteri, inquit, nihil agant ſine conſenſu Epiſcopi. Hæc decernente canone, dixerit quiſpiam ex ejus intelligentia conjecturam faciens; quòd quoniam ad Dei & Epiſcopatus vergit dedecus, ſi Epiſcopus exiguo populo præſit, & ideo contemnatur: multo magis non eſt ad Dei honorem, ſi Antiſtes propter paupertatem eat pedes, & privetur neceſſariis. Quocirca in Eccleſiis Orientalibus, in quibus non admodum multi inveniuntur Chriſtiani, Epiſcopos eligi tutum non eſt. Sunt autem Circuitores, qui hodie ab Epiſcopis promo-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ventur Exarchi. Hi enim circumcurſant, & delicta animæ obſervant, & fideles perficiunt. Lege etiam vican. Sardic. Synodi.

τῶν ἐπισκόπων ἔξαρχοι. οὗτοι γὰρ περιοδεύουσι καὶ ἐπιτηροῦσι τὰ ψυχικὰ σφάλματα, καὶ καταρτίζουσι τοὺς πιστούς· ἀνάγνωθι καὶ τὸν ς'. κανόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου.

Zonar. Eximia eſt ſummi Sacerdotis dignitas: At ſi in vico, aut in regione, in quo neque urbes neque ulla hominum frequentia eſt, Epiſcopi conſtituantur, ex eo ſummi Sacerdotii dignitatem vileſcere neceſſe fuerit. Proinde id ne fiat, tum hujus canonis decreto, tum ſexto quoque Sardicenſis Synodi canone conſtitutum eſt: Circuitores vero in pagis & regionibus deſignari placet. Circuitores autem ex eo dicti, quod nullibi propriam ſedem cathedrámque habentes, huc & illuc fidelibus in officio continendis vagentur. Quod ſi ante hunc canonem, inquit, in ejuſmodi locis Epiſcopi aliqui conſtituti ſunt; nihil eis exequi, abſque ejus, à quo creati ſunt, urbani Epiſcopi facultate conceſſum ſit. Quod idem, ut ne quid ſcilicet inconſulto Epiſcopo faciant, à Sacerdotibus quoque ſervari placet.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα ἔντιμόν ἐστι. Ὅ δὲ ἐν κώμῃ, ἢ ἐν χώρᾳ, ἔνθα μὴ πόλις ἐστὶ μηδὲ πλῆθος ἀνθρώπων, γίνεσθαι ἐπισκόπους, καταφρόνην τῷ ἀρχιερωσύνῃ ποιῇ. διὸ καὶ ὁ κανὼν οὐκ κωλύει τοῦτο, ὃ καὶ ὁ ἕκτος κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου διετάξατο· γίνεσθαι δὲ περιοδευτὰς ἐν κώμαις καὶ χώραις, διακελεύεται. περιοδευτὰς δὲ λέγουσι, διὸ τὸ περιέρχεσθαι καὶ καταρτίζειν τοὺς πιστούς, μὴ ἔχοντες καθέδραν οἰκείαν. εἰ δέ τινές, φησι, πρὸ τοῦ κανόνος καταστάντες ἐν τοῖς τοιούτοις τόποις ἐπίσκοποι, μηδὲν προστιθέτωσαν ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τῆς πόλεως, ὑπ' οὗ ἐχειροτονήθησαν. καὶ οἱ περιοδεύτερον δέ, φασι, μηδὲν ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου προστιθέτωσαν.

Arist. *In vico vel pago Epiſcopus non conſtituitur, ſed Circuitor. Si quis autem conſtituitur, ſine Epiſcopo civitatis nihil adminiſtret.*

ΑΡΙΣΤ. Εἰς κώμην, ἢ εἰς χωρίον ἐπίσκοπος οὐ καθίσταται, ἀλλὰ περιοδευτής· εἰ δέ τις καθίστη, μή τι ἐξωκείτω, τοῦ ἐπισκόπου τῆς πόλεως.

In vico & urbe exiguâ in quâ & unus Presbyter ſufficiat, non neceſſe eſt Epiſcopum fieri, ne Epiſcopi nomen elevaretur, ſed periodeutas ſive Circuitores, quos & Exarchos hodie nominant, ad ſpiritualium peccatorum correctionem in eas mitti. Si qui autem antea facti fuerant, honore quidem amoveantur, nec aliquid epiſcopale adminiſtrant ſine Epiſcopi, qui civitati tui iſtæ ſubjacent, præeſt, voluntate.

Ἐν κώμῃ τινὶ, ἢ ἐν βραχείᾳ πόλει, ἐν ᾗ καὶ εἷς πρεσβύτερος ἐνδέχεται, οὐκ ἀναγκαῖον ἐπίσκοπον γίνεσθαι, ἵνα μὴ καὶ τὸ τῆς ἐπισκόπου καταδυναστεύηται ὄνομα· ἀλλὰ περιοδευτάς, οὓς καὶ ἐξάρχους σήμερον ὀνομάζουσιν, εἰς διόρθωσιν τῶν ψυχικῶν σφαλμάτων πέμπεσθαι ἐν αὐταῖς· εἰ δέ τινες προεχώρουν, τῆς τιμῆς μὲν μετακινείσθωσαν, μηδὲν δέ τι ἐπισκοπικὸν διοικείτωσαν, ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τῆς πόλεως τῆς ὑποκειμένης αὐταῖς.

Canon LVIII.

ΚΑΝΩΝ νη'.

Quòd non oportet in domibus fieri oblationem ab Epiſcopis vel Presbyteris.

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τοῖς οἴκοις προσφορὰν γίνεσθαι παρὰ ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων.

Bals. Hoc permiſſum eſt à Novella Imp. Domini Leonis ſapientis. Lege & Syn. can. xxxi. & lix.

ΒΑΛΣ. Τοῦτο ἐξενεχθήσεται ἀπὸ νεαρᾶς τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ. ἀνάγνωθι καὶ συνόδου ς'. κανόνα λα'. καὶ νθ'.

Zonar. Deo ſupplicare, precationibúſque intentos eſſe, ubicunque tum in domibus, tum in agro, tum in omni loco dominationis ejus, fidelibus conceſſum eſt: Offerre autem ſive oblationem, præterquam in templo & altari, peragere nequaquam oportet. Proinde ea facultate pariter Epiſcopis & Presbyteris interdictum eſſe canon decernit.

ΖΩΝΑΡ. Εὔχεσθαι μὲν πανταχοῦ τοὺς πιστοὺς οὐ κεκώλυται, καὶ ἐν οἴκοις, καὶ ἐν ἀγροῖς, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ· προσφέρειν δὲ, πλὴν προσκομιδὴν ποιεῖν, εἰ μὴ ἐν ναῷ καὶ θυσιαστηρίῳ οὐ δεῖ. οὔτε οὖν ἐπισκόποις οὔτε πρεσβυτέροις ἐξεστὶ τοῦτο ποιεῖν.

Arist. *Epiſcopus vel Presbyter in privatis ædibus ne offerat.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος εἰς οἶκον μὴ προσφερέτω.

In domo incruentum non peragitur ſacrificium, nec ab Epiſcopo nec Presbytero, ſed in Catholicâ Eccleſiâ offerre oportet. Sed trigeſimus primus ſextæ in Trullo Synodi canon permittit, Epiſcopo volente, & in ædibus oratoriis quæ ſunt intra domos, ſacra miniſteria peragere. Baptiſmum autem non omnino. Sed eos qui baptizandi ſunt, in Catholicis & ſolis Eccleſiis impolluta illuminatione dignos haberi, & quinquageſimus nonus ejuſdem Synodi ſtatuit.

Εἰς οἶκον ἢ ἀναίμακτος οὐ πλέκεται θυσία, οὔτε παρ' ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου· ἀλλ' ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσφέρειν δεῖ. πλὴν ὁ πεντηκοστὸς πρῶτος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου συγχωρεῖ, καὶ γνώμῃ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἐν τοῖς δυκτηρίοις οἴκοις τοῖς ἔνδον οἰκίας τυγχάνουσι λειτουργίας πλέκειν· βάπτισμα δὲ μὴ ὅλως· ἀλλ' ἐν ταῖς καθολικαῖς καὶ μόναις ἐκκλησίαις τῶν ἀξιούντων φωτίσματος τοὺς μέλλοντας βαπτιζεσθαι· ὡς ὁ πεντηκοστὸς ἔνατος κανὼν τῆς αὐτῆς συνόδου διαγράφει.

Canon LIX.

ΚΑΝΩΝ νθ'.

Quòd non oportet privatos Pſalmos in Eccleſia legi, nec libros non canonicos: ſed ſolos canonicos veteris & novi teſtamenti.

Ὅτι οὐ δεῖ ἰδιωτικοὺς ψαλμοὺς λέγεσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὐδὲ ἀκανόνιστα βιβλία, ἀλλὰ μόνα τὰ κανονικὰ τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης.

Bals. Inveniuntur quidam Pſalmi præter centum quinquageſ. Pſalmos David, qui dicuntur eſſe Solomonis, & quorundam aliorum. Patres ergo eos privatos nominantes, ſtatuerunt, ut neque ii, neque aliquid aliud in Eccleſia legatur, quod non ſit ex iis quæ ſunt enumerata in lxxxv. canone Apoſtolico.

ΒΑΛΣ. Εὑρίσκονταί τινες ψαλμοὶ παρὰ τοὺς ρν'. ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ, λεγόμενοι τοῦ Σολομῶντος εἴ τε καὶ ἄλλων τινῶν. τούτους οὖν ὀνομάσαντες οἱ πατέρες ἰδιωτικοὺς, διετάξαντο, μήτε τούτους, μήτε ἄλλό τι ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινώσκεσθαι, μὴ ὂν ἀπὸ τῶν ἀπαριθμηθέντων ἐν τῷ ωε'. ἀποστολικῷ κανόνι.

Zonar.

ΖΩΝΑΡ. Ἐκτὸς τῶν ρ΄. ψαλμῶν τοῦ Δαβὶδ, εὑρίσκονται καί τινες ἕτεροι λεγόμενοι τοῦ Σολομῶντος εἶναι, καὶ ἄλλων τινῶν, οὓς καὶ ἰδιωτικοὺς ὠνόμασαν οἱ πατέρες, καὶ μὴ λέγεσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διετάξαντο, μήτε μὴν βιβλία ἀναγινώσκεσθαι ἀκήρυκτα, μόνα δὲ τὰ κανονικά. κανονικὰ δ' ἐκάλεσαν, τὰ τῶν πέ. κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀπαριθμούμενα· ὥσπερ ἀκήρυκτα, ὧν ὁ κανὼν οὐκ ἐμνήσθη. εἶτα καὶ αὐτὰ τὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς καὶ νέας γραφῆς ἀπαριθμησάμενοι εἶπον.

A

ZONAR. Præter centum & quinquaginta Davidis pſalmos, nonnulli præterea extant, qui Salomonis & aliorum quorundam eſſe perhibentur; qui etiam privati à Patribus dicti ſunt, neque aut illos, aut ex non canonicis quidquam, ſed canonicos tantum libros, in Eccleſia recitari licere decernunt. Canonicos porro libros, eos qui Sanctorum Apoſtolorum octogeſimoquinto canone recenſentur: non canonicos, quorum nulla in eo canone mentio eſt, nominarunt. Deinde vero ipſa quoque veteris & novi Teſtamenti volumina, ſuo quæque nomine referuntur.

ΚΑΝΩΝ ξ΄.

CANON LX.

B

Οὐκ δεῖ βιβλία ἀναγινώσκεσθαι ἐν παλαιᾶς διαθήκης, Γένεσις κόσμου, Ἔξοδος Αἰγύπτου, Λευιτικὸν, Ἀριθμοὶ, Δευτερονόμιον, Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, Κριταί, Ρούθ, Ἐσθὴρ, Βασιλειῶν πρῶτον καὶ δεύτερον, τρίτον καὶ τέταρτον, Παραλειπόμενα πρῶτον καὶ δεύτερον, Ἔσδρα πρῶτον καὶ δεύτερον, βίβλος Ψαλμῶν ρ΄. Παροιμίαι Σολομῶντος, ἐκκλησιαστὴς, ᾆσμα ᾀσμάτων, Ἰὼβ, δωδεκαπρόφητον, Ἰσαΐας, Ἱερεμίας καὶ Βαρούχ, Θρῆνοι καὶ ἐπιστολαί, Ἰεζεκιὴλ, Δανιήλ. τὰ δὲ τῆς καινῆς διαθήκης ταῦτα, Εὐαγγέλια τέσσαρα, κατὰ Ματθαῖον, κατὰ Μάρκον, κατὰ Λουκᾶν, κατὰ Ἰωάννην, πράξεις ἀποστόλων, ἐπιστολαὶ καθολικαὶ ζ΄. Ἰακώβου μία, Πέτρου δύο, Ἰωάννου τρεῖς, Ἰούδα μία, ἐπιστολαὶ Παύλου δεκατέσσαρες, πρὸς Ρωμαίους μία, πρὸς Κορινθίους δύο, πρὸς Γαλάτας μία, πρὸς Ἐφεσίους μία, πρὸς Φιλιππησίους μία, πρὸς Κολοσσαεῖς μία, πρὸς Θεσσαλονικεῖς δύο, πρὸς Ἑβραίους μία, πρὸς Τιμόθεον δύο, πρὸς Τίτον μία καὶ πρὸς Φιλήμονα μία.

C

Hi ſunt libri quos legi oportet ex veteri Teſtamento; Geneſis, Exodus, id eſt, exitus ex Ægypto. Leviticum. Numeri. Deuteronomium. Feſu Nave. Judices. Ruth. Eſther. Regum primus, ſecundus, tertius & quartus. Paralipomenon primus & ſecundus. Eſdræ primus & ſecundus. Liber Pſalmorum cl. Proverbia Solomonis. Eccleſiaſtes. Cantica canticorum. Job. Duodecim Prophetæ. Eſaias. Hieremias & Baruch. Lamentationes & Epiſtolæ. Ezechiel. Daniel. Novi autem teſtamenti hi; Evangelia quatuor, ſecundùm Matthæum, ſecundùm Marcum, ſecundùm Lucam, ſecundùm Joannem. Actus Apoſtolorum. Epiſtolæ Catholicæ ſeptem, Jacobi una, Petri duæ, Joannis tres, Judæ una. Epiſtolæ Pauli xiv. Ad Romanos una, ad Corinthios duæ, ad Galatas una, ad Epheſios una, ad Philippenſes una, ad Coloſſenſes una, ad Theſſalonicenſes duæ, ad Hebræos una, ad Timotheum duæ, ad Titum una & ad Philemonem una.

ΖΩΝΑΡ. Ταῦτα μὲν ἀναγνωστέα βιβλία ὁ κανὼν ἀνεγράψατο. ὁ δὲ τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέ. κανὼν πύστις καὶ ζῆλος διὰ τοῦ Κλήμεντος συγγραφείσας διατάξεις τοῖς ἀναγνωστέοις βιβλίοις συναπεῤῥίμμησεν, ἃς ἡ ἕκτη συνόδος ἐν δευτέρῳ κανόνι μὴ ἀναγινώσκεσθαι διεῤῥήξαν, ὡς ὑπὸ αἱρετικῶν νοθευθείσας, ὡς φρονήσομεν αὐτοῖς συγγράμματά τινα καὶ ἀλλόφρονα.

D

ZONAR. Hos quidem libros hic canon legendos proponit. Sanctorum vero Apoſtolorum octogeſimus quintus canon, conſcriptas quoque à Clemente conſtitutiones iis adjungit: quas tamen ſexta Synodus in ſecundo canone, quippe ab hæreticis, qui multa eis ſubdolè & perverſè interſeruerunt, depravatas, legi prohibuit.

ΑΡΙΣΤ. Ἰδιωτικοὶ ψαλμοὶ, ἢ ἀκανόνιστα βιβλία, ἐν ναοῖς οὐ ψάλλονται, ἢ ἀναγινώσκονται· ἀλλὰ τὰ κεκανονισμένα τῆς παλαιᾶς τε καὶ νέας.

ARIST. in can. lix. *Privati Pſalmi vel libri non canonici in templis non recitantur. Sed qui in canone veteris ac novi Teſtamenti recenſentur.*

Ἅπινά ἐστι ταῦτα· Γένεσις, Ἔξοδος, Λευιτικὸν, Ἀριθμοὶ, Δευτερονόμιον, Ἰησοῦς, κριταί, Ρούθ, Ἐσθὴρ, Βασιλειῶν πρῶτον, δεύτερον συγκεκλεισμένων δύο, Ἔσδρα δύο, ψαλμοὶ, Παροιμίαι Σολομῶντος, ἐκκλησιαστὴς, ᾆσμα ᾀσμάτων, Ἰὼβ, δωδεκαπρόφητον, Ἡσαΐας, Ἱερεμίας, Ἰεζεκιὴλ, καὶ Δανιήλ. ἅμα εἰκοσιδύο τὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς.

E

Qui quidem ſunt hi. Geneſis, Exodus, Leviticum, Numeri, Deuteronomium, Jeſus, Judices, Ruth, Eſther, Regum quatuor, Paralipomenon duo, Eſdræ duo, Pſalmi, Proverbia Solomonis, Eccleſiaſtes, Canticum Canticorum, Job, duodecim Prophetæ, Eſaias, Jeremias, Jezechiel, & Daniel. Simul ſunt viginti duo libri veteris teſtamenti.

ΑΡΙΣΤ. Τῆς δὲ καινῆς, εὐαγγέλια τέσσαρα, Ματθαίου, Μάρκου, Λουκᾶ, Ἰωάννου, πράξεις, ἐπιστολαὶ καθολικαὶ ἑπτὰ, ἤγουν Ἰακώβου μία, Πέτρου δύο, Ἰωάννου τρεῖς, Ἰούδα μία, Παύλου ιδ΄. ἤγουν πρὸς Ρωμαίους μία, πρὸς Κορινθίους δύο, πρὸς Γαλάτας μία, πρὸς Ἐφεσίους μία, πρὸς Φιλιππησίους μία, πρὸς Κολασσαεῖς μία, πρὸς Θεσσαλονικεῖς δύο, πρὸς Ἑβραίους μία, πρὸς Τιμόθεον δύο, πρὸς Τίτον μία, καὶ πρὸς Φιλήμονα μία.

F

ARIST. in can. lx. *Novi autem, Evangelia quatuor, Matthæi, Marci, Lucæ, Johannis. Actus, Epiſtolæ Catholicæ ſeptem, hoc eſt, Jacobi una, Petri duæ, Johannis tres, Judæ una, Pauli quatuordecim, hoc eſt, ad Romanos una, ad Corinthios duæ, ad Galatas una, ad Epheſios una, ad Philippenſes una, ad Coloſſenſes una, ad Theſſalonicenſes duæ, ad Hebræos una, ad Timotheum duæ, ad Titum una, ad Philemonem una.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANONES SYNODI SARDICENSIS XXI.

BALS. & ZONAR. COnstantio magni Constantini filio regnante habita fuit Sardicensis Synodus. Ille enim cùm ad Arianorum hæresin se contulisset, magnopere contendebat ea, quæ in prima Synodo decreta & definita fuerant, evertere. Quod cùm frater ejus Constans, qui veteri Romæ imperabat, ex Papa, qui tunc erat, didicisset, fratri bellum per literas minatus est; nisi Ecclesiam perturbare, & fidem orthodoxam labefactare desineret. Ille verò id quod est fidei perfectum quærens, ad fratrem suum rescripsit; ut id quoque confirmetur, sibi curæ magnopere esse. Utrisque ergo Imperatoribus visum est, ut fieret Antistitum Synodus, & quæ ab illis examinata ac probata esset fides, valeret. Dictorum ergo fratrum & Imperatorum jussu congregati sunt Episcopi numero trecenti quadraginta & unus Sardicæ, quæ nunc Triaditze dicitur; qui cùm de iis, quæ Nicææ decreta erant, disceptassent, ea confirmarunt, edito decreto, quod sanctum symbolum Patrum, qui Nicææ convenerunt, corroborat & confirmat, & hoc observari & immutabile manere statuit; eos autem, qui præter hæc sentiunt, abdicat & anathemati subjicit. Hujus itaque Sardicensis Synodi Patres canones quoque ediderunt, ad statum Ecclesiasticum respicientes; Qui sunt hi:

CANON I.

Osius urbis Cordubæ Episcopus dixit; Non tantùm mala consuetudo, quantum perniciosissima rerum corruptela, est ex ipsis fundamentis penitus extirpanda; ne cui Episcopo liceat à parva civitate in aliam civitatem migrare: ejus enim causæ prætextus est manifestus, propter quem talia aggreditur. Nullus enim Episcopus adhuc invenire potuit, qui à majori civitate in minorem transire studuerit: Unde constitit eos ardenti plura habendi cupiditate succendi; & magis arrogantiæ servire, ut videantur majorem habere potestatem. Placétne hoc omnibus, ut ejusmodi improbitas acerbiùs vindicetur? existimo enim eos ne Laicorum quidem debere habere communionem. Omnes Episcopi dixerunt; Placet omnibus.

BALS. De Episcopis, qui à civitate in civitatem seu diœcesim transeunt, dictum est in Syn. Nicenæ can. xv. & in xiv. canone sanctorum Apostolorum, & in xxi. & in xxii. Antiochenæ, & in aliis. Cùm autem neglectui haberentur ea, quæ ipsis continentur, Episcopus Cordubensis, qui Osius appellatus est, propter virtutem quæ illi inerat, exorsus, debere omnem malam consuetudinem radicitùs extirpari, multo autem magis eam quæ spectat ad rerum Ecclesiasticarum corruptelam; intulit, non licere cuiquam Episcopo ex civitate in civitatem transire. Perinde autem ac si dixisset quispiam, ei esse ignoscendum, qui honesta fortasse de causa hoc facturus est, & ut majorem populum doceat & confirmet; adjecit, hoc audere Episcopos, non propter honestam aliquam causam, sed propter avaritiam, vel superbiam, & ut habeant potestatem majorem, & plura lucrifaciant. Nullus enim, inquit, inventus est Episcopus, qui à majori civitate in minorem transierit; ut ex eo avaritiæ & cupiditatis gloriæ suspicio tollatur. Interrogaverit itaque Synodum; An ei placeret acerbiùs talem audaciam vindicari; scilicet non solùm deponi eum qui tale quid fecerit, sed etiam à fidelium communione excidere; & nec ut Laicum quidem cum ipsis communicare?

ΚΑΝΟΝΕΣ τῆς ἐν Σαρδικῇ κα'.

ΒΑΛΣ. καὶ Ἡ ἐν Σαρδικῇ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος ΖΩΝΑΡ. Κωνσταντίου τοῦ υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. ἐκεῖνος γὰρ προσεθέμενος τῇ τῶν Ἀρειανῶν αἱρέσει, σπουδὴν ἐποιεῖτο τὰ ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ δογματισθέντα καὶ ὁρισθέντα ἀνατρέψαι. ὅπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κώνστας, τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης κρατῶν, μαθὼν ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ τότε Πάππα, ἠπείλησε πόλεμον διὰ γραμμάτων τῷ ἀδελφῷ, εἰ μὴ παύσοιτο κυμαίνων τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν παρασαλεύων. ὁ δὲ τὸ ἀκριβὲς τῆς πίστεως ζητῶν, τῷ ἀδελφῷ ἀνταπέστειλε, κἀκεῖνο βεβαιωθῆναι διὰ σπουδῆς τυγχάνειν αὐτῷ. συνέδοξεν οὖν τοῖς αὐτοκράτορσι ἀμφοτέροις σύνοδον γενέσθαι ἀρχιερέων, καὶ τὴν παρ' ἐκείνων δοκιμασθεῖσαν πίστιν κρατεῖν. διὸ κελεύσει τῶν εἰρημένων αὐταδέλφων καὶ βασιλέων συνηθροίσθησαν ἐπίσκοποι ὡς ἀριθμὸν τριακόσιοι τεσσαράκοντα καὶ εἷς ἐν Σαρδικῇ, τῇ νῦν λεγομένῃ Τριαδίτζῃ, οἱ διαγνωμονήσαντες περὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ δογματισθέντων, ἐβεβαίωσαν ταῦτα, ὅρον ἐκθέμενοι κυροῦντα τὸ ἅγιον σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων, καὶ κρατεῖν αὐτὸ καὶ ἀπαραποίητον μένειν διοριζόμενον· τοὺς δὲ παρὰ τοῦτο φρονοῦντας ἀποκηρύττοντα καὶ ποιοῦντα ὑπὸ ἀνάθεμα. οἱ γοῦν ἐν τῇ Σαρδικῇ ταύτῃ συνόδῳ πατέρες καὶ κανόνας ἐξέθεντο εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἀφορῶντας κατάστασιν, οἵπερ εἰσὶν οὗτοι·

ΚΑΝΩΝ α'.

Οσιος ἐπίσκοπος πόλεως Κορδούβης εἶπεν· οὐ τοσοῦτον ἡ φαύλη συνήθεια, ὅσον ἡ βλαβερωτάτη τῶν πραγμάτων διαφθορά, ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελίων ἐστὶν ἐκριζωτέα, ἵνα μηδενὶ τῶν ἐπισκόπων ἐξῇ ἀπὸ πόλεως μικρᾶς εἰς ἑτέραν πόλιν μεθίστασθαι. ἡ γὰρ τῆς αἰτίας ταύτης πρόφασις φανερὰ, δι' ἣν τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρεῖτε. οὐδεὶς γὰρ πώποτε εὑρεθῆναι ἐπίσκοπος δεδύνηται, ὃς ἀπὸ μείζονος πόλεως εἰς ἐλαχιστοτέραν πόλιν ἐσπούδασεν μεταστῆναι· ὅθεν συνέστηκεν διαπύρῳ πλεονεξίας τρόπῳ ὑπεκκαίεσθαι τοὺς τοιούτους, καὶ μᾶλλον τῇ ἀλαζονείᾳ δουλεύειν, ὅπως ἐξουσίαν δοκοῖεν μείζονα κεκτῆσθαι. εἰ πᾶσι τοίνυν τοῦτο ἀρέσκει, ὥστε τὴν τοιαύτην σκαιότητα αὐστηρότερον ἐκδικηθῆναι; ἡγοῦμαι γὰρ μηδὲ λαϊκῶν ἔχειν τοὺς τοιούτους χρῆναι κοινωνίαν. πάντες ἐπίσκοποι εἶπον· ἀρέσκει πᾶσιν.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν μεταβαινόντων ἀρχιερέων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἀλλοτρίαν, ἤγουν διοίκησιν, εἴρηται ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, καὶ ἐν τῷ ιδ'. κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἐν τῷ κα'. καὶ ἐν τῷ κβ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ἐν ἑτέροις. καταφρονουμένων δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων, ὁ ἐπίσκοπος πόλεως Κουρδούβης, ὁ καὶ Οσιος, κεκλημένος, διὰ τὴν προσοῦσαν αὐτῷ ἀρετὴν, προοιμιασάμενος ὀφείλειν πᾶσαν φαύλην συνήθειαν ἐκριζοῦσθαι, πολλῷ δὲ πλέον τὴν ἀφορῶσαν καὶ εἰς πραγμάτων ἐκκλησιαστικῶν διαφθορὰν, ἐπήγαγε μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἐπίσκοπον οἱονδήτινα ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεθίστασθαι. ὡς δέ τινος εἰπόντος, συγγνωστέον εἶναι ὡς ἴσως τοῦτο ποιήσαντας διὰ τρόπον ἀγαθὸν, καὶ διὰ τὸ διδάξαι καὶ στηρίξαι λαὸν πλείονα· προσέθετο παρὰ τῶν ἐπισκόπων τοῦτον τολμᾶσθαι, μὴ διὰ τρόπον ἀγαθὸν, ἀλλὰ διὰ πλεονεξίαν, ἢ δι' ἀλαζονείαν, καὶ ὥστε ἔχειν ἐξουσίαν μείζονα καὶ κερδαίνειν πλείονα. οὐδεὶς γάρ, φησιν, ἐπίσκοπος εὑρέθη ἀπὸ πόλεως μείζονος μεταβὰς εἰς ἐλαχιστοτέραν· ὥστε ἐκ τούτου περιαιρεθῆναι τὴν ὑποψίαν τῆς πλεονεξίας καὶ τῆς φιλοδοξίας. τοίνυν καὶ ἠρώτησε τὴν σύνοδον, εἰ πᾶσιν ἀρέσκει αὐστηρότερον ἐκδικηθῆναι τὴν τοιαύτην τόλμαν, δηλονότι μὴ μόνον καθαιρεῖσθαι ὡς τοιοῦτόν τι ποιήσαντα, ἀλλ' ἐκπίπτειν καὶ τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως· καὶ μηδ' ὡς λαϊκὸν κοινωνεῖν μετ' αὐτῶν;

πρὸς

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

πρὸς ὃ οἱ τῆ συνόδου ἀπεκρίναντο, ὅτι πᾶσιν ἀρέσκει. τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐρωτήσῃ τις, ὡς τῷ ιέ. κανόνος τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου διορίζομένου ⊕ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαίνειν ἐπίσκοπον μὴ καθαιρεῖσθαι, ἀλλ' ἀποκαθίζεσθαι εἰς τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν, καὶ τῷ τοῦτον κανόνος πάντα ἀκριβοῦντος ἀναίρεσιν τούτου καταψηφιζομένου, τίνι πρακτέον ἐστὶν ὀφείλομεν; Λύσις. καὶ ἀμφοτέροις. οὐδὲν γὰρ ἐπικοινωνοῦσιν ἀλλήλοις. ἀναγνωσθέντα ⊕ ῥηθέντα ιέ. κανόνα. εἰ δέ τις ἀντιποιεῖται ⊕ κ'. κανόνα τῆς ς'. συνόδου λέγοντα οὕτω ῥητῶς· μὴ ἐξέστω ἐπισκόπῳ εἰς ἑτέραν τὴν μὴ αὐτῷ προσήκουσαν πόλιν δημοσίᾳ διδάσκειν· εἰ δέ τις φωραθείη τοῦτο ποιῶν, τῆς ἐπισκοπῆς παυέσθω· τὰ δὲ τῆς πρεσβυτέρου ἐνεργείτω. καὶ λίαν ὀφείλων ὁ λοιπὸν τὰ τοῦ νεωτέρου μᾶλλον κανόνος κρατεῖν, ὡς μεζονεστέρου καὶ πολὺ καθαίρεσιν μόνον ἐπαγομένου· ἀκουσάτω μεγάλως εἶ τὴν διαφορὰν τῶν κανόνων. ἐνταῦθα μὲν γὰρ ἀλλοτρίου θρόνου ἐπέβη ὁ ἐπίσκοπος, καὶ κατεῖχεν αὐτὸν ἀνθέντων. ὅθεν καὶ τῇ καθαιρέσει καὶ ἀποκηρύττεται ὡς ἀναιδέστερος. ὁ δὲ ἐν τῷ ῥηθέντι κανόνι τῆς ς'. συνόδου δηλούμενος ἐπίσκοπος οὐδὲν τι ἕτερον ἐνήργησεν εἰς ἑτέραν διοίκησιν, ἀλλὰ μόνον ἐδίδαξε δημοσίᾳ· τῷ δι' αὐτὸ τοῦτο καθαιρεθῆναι μόνον. ὅπερ καὶ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδος γενέσθαι διωρίσατο εἰς τὸν περὶ ἐνοικίας χειροτονηθέντα, ἐν τῷ ιγ'. κανόνι αὐτῆς. ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, ἵνα μηδενὶ τῶν ἐπισκόπων ἐξῇ ἀπὸ πόλεως μικρᾶς εἰς ἑτέραν πόλιν μεθίστασθαι, μὴ ἔπηται ἐξ ἀνταλλαγῆς δικαίαν ἐπιβαλλούσης ἀναγκαίαν ἐπισκόπου μεταβαίνειν ἀπὸ πόλεως μεγάλης εἰς μικράν, ὡς πάλαι προειρημένων καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν ἐν τῷ κανόνι δηλωθησῶν. καὶ τοῦτο γὰρ ὑπὸ τῶν κανόνων ὁμοίως πολιτεύεται, ἀδιαφόρως διορισθέντων καθαιρεῖσθαι μὲν μόνους τοὺς ἀπὸ πόλεως οἱασδήποτε εἰς ἑτέραν μεταπίπτοντας, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς περὶ ἐνοικίαν ἱερατικόν τι ἐνεργοῦντας, καὶ εἰς τοὺς λαμβάνοντας αὐτοὺς ἀποστροφάς. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. σὺ δὲ εἰ θέλεις ἀκριβῶς εἰδέναι τὰ περὶ τῆς μεταθέσεως, μεταβάσεως καὶ ἐπιβασίας, ἀνάγνωθι ὅ ῥηθὲν τῷ ιέ. κανόνι τῆς α'. συνόδου.

ΖΩΝΑΡ. Ἕκαστος τῶν ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ προεξενόντων, ἐν λόγῳ καὶ γνώσει, γνώμας εἰσῆγε περί τινων ἀποθέσεων, καὶ εἰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἤρεσκον ἐπισκόποις ἀκυροῦσθαι, καὶ εἰς κανόνας ἐξεφωνοῦντο. ὁ γοῦν ἐπίσκοπος Κορδούβης Ὅσιος κεκλημένος πρῶτος εἰσήγαγε γνώμην περὶ τοῦ ἐκ πόλεως εἰς ἑτέραν πόλιν μεταβαίνοντων ἀρχιερέων. εἰ γὰρ καὶ ἀποστολικοὶ κανόνες καὶ συνόδων τοῦτο ἐκώλυον, ἀλλ' ἔτι ἐγίνετο. ὅ γοῦν τοῦ κανόνος τούτου προοίμιον τοιαύτης ἔχει ἔννοιας, ὅτι πᾶσάν δεῖ φαύλην συνήθειαν ἀναιρεῖσθαι, εἰ δὲ καὶ εἰς πραγμάτων εἴη ἐξαφθονεῖν, ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελίων ῥιζηδὸν αὐτὴν ἐκριζοῦν, ἐξ ἧς τῆς ἐκριζώσεως καὶ τῶν θεμελίων τὴν πάντηλῆ καθαίρεσιν καὶ ἀναζήτησιν ἐνδέχεσθαι μηδένα ἐπίσκοπον καταλιμπάνειν τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐχειροτονήθη, καὶ μεταβαίνειν εἰς ἑτέραν. φανερὸν γὰρ εἶναι τὴν αἰτίαν τῆς μεταθέσεως, τὴν πλεονεξίαν ὀνομάζει καὶ ἀλαζονείαν. καὶ πλεονεξίαν μὲν, ὡς πλέον ἔχειν τι τοῦ μεταβαίνοντος ἐκ πόλεως εἰς πόλιν ἐφιεμένου· ἀλαζονείαν δὲ, ὡς δι' ἔπαρσιν καὶ δόξης ἕνεκα μείζονος τὴν μετάβασιν ποιουμένου. οὐ γάρ τις, φησὶν, εὑρέθη ποτὲ ἐκ μείζονος πόλεως εἰς μικροτέραν μεταχωρήσας, ἀλλ' ἐκ μικρᾶς καὶ ἀφανεστέρας εἰς μείζω καὶ ἐπιφανεστέραν· ὅθεν κατηγορεῖ τῶν τοῦτο ποιούντων ἀλαζονείας καὶ πλεονεξίας, θελόντων μείζονος δράξασθαι ἐξουσίας. ταύτην τὴν γνώμην ὁ Ὅσιος ἐπὶ τῆς συνεδρίου τῶν ἐπισκόπων εἰσαγαγὼν, ἠρώτησεν, εἰ πᾶσιν ἀρέσκει ἀνεπιτρεπτότερον ἐκδικηθῆναι τὸν τοιοῦτον κακίας εἶτα καὶ ζημίαν ἐπήγαγε, εἰπὼν ὅτι ἐκπίπτειν χρὴ τοῦτον τῆς τῶν πιστῶν ὁμηγύρεως, ὥστε μηδὲ ὡς λαϊκὸν ἔχειν τοῦτον μετὰ τῶν πιστῶν κοινωνίαν. πρὸς ὃ οἱ τῆ συνόδου ἀπεκρίνατο, ὅτι πᾶσιν ἀρέσκει.

A Ad quod Synodi Patres responderunt; Id omnibus placere. His ita se habentibus, interrogaverit quispiam, Cùm xv. canon Synodi Nicænæ statuit, ut Episcopus, qui à civitate in civitatem transiit, non deponatur, sed in priorem suam Ecclesiam restituatur; præsens autem canon eum absoluta excommunicatione condemnet; utrum sit sequendum? Solutio. Utrumque. Neque enim habent quidquam inter se commune. Et lege dictum xv. canonem. Si quis autem contra afferat xx. canonem vi. Synodi, qui sic dicit expresse; Ne liceat Episcopo in alia, quæ ad se non attinet, civitate publicè docere; si quis autem hoc facere deprehensus fuerit, B cesset ab Episcopatu, quæ sunt autem Presbyteri exerceat; & dicat hunc canonem in posterum magis observari debere, ut qui sit multò recentior, & depositionem solùm inducat: audiat esse magnam canonum differentiam. Hîc enim Episcopus alienum thronum invasit, & eum sua auctoritate obtinuit. Et ideo unà cum depositione etiam abdicatur, ut qui sit impudentissimus. Qui autem in prædicto sextæ Synodi canone declaratur Episcopus, in alia provincia nihil aliud exercuit, nisi quòd solùm publicè docuit: & ideo solùm deponitur. Quod etiam Antiochena Synodus fieri decrevit in eum qui ultra suam provinciam ordinavit, in xiii. ejus canone. Cùm C autem audis canonem dicentem; Nulli licere Episcopo à parva civitate in aliam migrare; ne dixeris à contrario, posse Episcopum à magna civitate in parvam transire; ut pote cùm sint utique sublatæ cáusæ, quæ sunt in canone declaratæ. Nam hoc quoque à canonibus similiter punitur; qui indistinctè statuunt, non eos solos deponendos, qui à quavis civitate in aliam transeunt, sed eos etiam, qui ultra provinciam aliquid sacerdotale exercent, & ad Ecclesias, quæ illos sortitæ sunt revertuntur. Et hæc quidem sic. Tu autem, si velis quæ ad translationem, transitionem & invasionem attinent perfectè scire, lege commentarium xv. can. i. Syn.

D ZONAR. Ut quisque in hac Synodo eloquentia ac prudentia cæteris præstitit, ita certis quibusdam de rebus sententias suas explicavit; quæ si aliis quoque Episcopis probarentur, communi omnium consensu firmatæ in Canones promulgabantur. Primus igitur Episcopus Cordubensis, Osius dictus, quid de Episcopis ex alia in aliam urbem migrantibus censeret, exposuit. Quamvis enim & Apostolicis & Synodorum sanctionibus id vetitum esset; non deerant tamen aliqui in hoc genere contumaces. Sunt ergo, quæ in exordio canonis continentur, hujus fere sententiæ; Tollendam esse scilicet pravam quamlibet consuetudinem; sed eam, ex qua rebus quoque pernicies E afferri queat, ex ipsis fundamentis evelli radicitùs oportere. Quæ quidem verba, Radicitùs & à fundamentis evellendi, penitus consuetudinem illam extinguendam atque abolendam esse demonstrant. Canonis vero decreto, ne ea urbe relicta, cujus Episcopus creatus est, in aliam transire Episcopo liceat, definitum. Neque enim migrationis illius obscuras esse causas, avaritiam videlicet atque arrogantiam. Avaritiam quidem, quod ex hac urbe in aliam plura habendi cupiditate demigret: Arrogantiam vero, qui scilicet sedem mutare, atque in ampliori urbe collocare, elatione animi gloriæque majoris studio adductus cupierit. Nec enim, inquit, qui ex ampliore urbe in humiliorem transmearit, aliquando repertus est; sed obscura & tenuis cum majore celebrioréque mutatur: quod quidem eorum, qui id faciunt, avaritiam ac incensam potestatis amplioris desiderio arrogantiam coarguit. Hanc sententiam cum in conventu Episcoporum Osius explicasset, rogavit, An omnibus in ejusmodi hominum pravitatem severiùs animadverti placeret? Deinde mulctam quoque adjunxit, qua eos à fidelium consortio excludendos, ac ne Laïcorum quidem more ipsis communionem cum fidelibus permittendam esse, censuerit. Quibus auditis Synodi Patres, Idem placere omnibus, responderunt. ARIS.T.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Non est invenire Episcopum ex majore in minorem civitatem transeuntem. Qui igitur ex humili sede in sublimiorem transibit, tanquam arrogans, & avarus, per totam vitam excommunicabitur.*

Præsens Canon Episcoporum translationes fieri non omnino permittit, aut si fiant, pœnas à translatis severè petit. Deprehendentes enim patres ex eo quod nullus Episcoporum à civitate majori ad minorem transferri civitatem studet, sed à civitate parvâ ad sublimiorem migrare cupit civitatem, per arrogantiam, & plura habendi cupiditatem licet fieri, decreverunt talem nec Laïci habere communionem, sed cum depositione etiam excommunicatum esse.

CANON II.

Si quis autem adeo insanus vel audax inveniatur, ut de iis videatur aliquam afferre excusationem, asserens sibi à populo allatas esse literas; clarum est, potuisse paucos aliquos mercede & pretio corruptos in Ecclesia seditionem movere, ut eundem utique velint habere Episcopum: omnino ergo has fraudes & artes puniendas esse existimo, ut nemo possit, qui est ejusmodi, ne in fine quidem laica communione dignus haberi. An ergo hæc placet sententia, respondete. Responderunt; Placent quæ dicta sunt.

BALS. Hic quoque canon à primo dependet. Cùm enim quidam Episcopi accusarentur propter suam à civitate in civitatem transmigrationem, & conarentur se excusare, seu ex se criminationem amoliri, eò quòd dicerent per populi civitatis literas se recessisse ab ea civitate quæ illos sortita est; decreverunt Patres, ne hoc quidem ad defensionem sufficere: quia verisimile est hæc callidè facta fuisse per paucos civitatis habitatores pecuniis corruptos, & veluti mercede conductos. Unde & Episcopos, qui hæc machinantur, per perfectam abdicationem punierunt, ut ne morientes quidem, ut Laici communione digni habeantur. His autem ita se habentibus, ne dixeris eis esse ignoscendum, qui à civibus verè evocati sunt; vel si non ignoscatur, esse puniendos, ut eos qui evocationem fraude machinantur: sed dic eos deponendos esse, ut qui non debeant audire homines ad ipsos non pertinentes.

ZONAR. Quod si quis, inquit, adeo insanus tantáque confidentia præditus reperiatur, qui etiam post hunc canonem editum civitatem mutare ausus fuerit, eoque se excusare, hoc est, tueri factum criménque refellere velle videatur, quod literas, quibus ad Episcopalem curam evocaretur, à populo urbano se tulisse, id est, accepisse asserat ac defendat; facile apparet, paucis hominibus, ut in Ecclesia seditionem excitarent, ipsúmque sibi Episcopum deposcerent, ab eo persuaderi potuisse. Sed eorum suffragia sibi ille videlicet emercatus est, pecuniam, quam mercedem ac pretium canon appellat, hominibus dilargitus. Omnino igitur, inquit, Episcopum, ad callidas has artes sive fallacias fraudésque confugientem, impune abire haud decet. Erit ergo hæc animadversio, ut qui aliquid tale admiserit, ei ne Laicorum quidem more liceat, etiam in mortis articulo, communicare. Cùm porro canon ne morienti quidem isti communicare permittit, eum viventem ne in fidelium quidem numero à se haberi demonstrat.

ARIST. *Si quis è civitate in civitatem transiens, seditiones movet, multitudini placens, & ab eadem in tumultu excitando adjutus, nec in vitæ exitu sit communionis particeps.*

Istum qui eo audaciæ, & dementiæ pervenit, ut plane dicere & petere à civitate ad civitatem transferri

ΑΡΙΣΤ. Ἀνάρετόν ἐστιν ἐπίσκοπον ἐκ μείζονος εἰς μείζονα πόλιν μεταβῆναι. ὁ τοίνυν ἐκ ταπεινῆς ἐφ' ὑψηλοτέραν μεταπηδῶν, ὡς ὁ ἀλαζὼν καὶ πλεονέκτης καταβλητέος πάμπαν, διὰ βίου πάντως ἀκοινώνητος.

Ὁ παρὼν κανὼν τὰς μεταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ὅλως οὐ συγχωρεῖ γίνεσθαι· ἀλλά καὶ εἰ γένωνται, ἀνυπεύθυνους τοὺς μεταπηδήσαντας κωλύει. καταλαμβάνεται γὰρ οἱ πατέρες ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ὡς εἰκὸς τῶν ἐπισκόπων ἀπὸ πόλεως μείζονος εἰς ἐλαττοτέραν πόλιν μεταπηδᾶν σπουδάζειν, ἀλλὰ ἀπὸ μικρᾶς πόλεως ἐπὶ ὑψηλοτέραν πόλιν ἐπείγεσθαι μεταπηδῶντας, διὰ ἀλαζονείαν καὶ πλεονεξίαν. ὥρισται τοίνυν καὶ τοιοῦτον μηδὲ λαϊκῆς κοινωνίαν ἔχειν· ἀλλὰ σὺν τῇ καταδίκῃ, καὶ ἀφωρισμένον εἶναι.

ΚΑΝΩΝ β'.

Εἰ δέ τις τοιοῦτος εὑρίσκοιτο μανιώδης ἢ τολμηρός, ὡς περὶ τῶν τοιούτων δόξαν τινὰ φέρειν πραγματικὴν, διαβεβαιούμενος ἀπὸ τοῦ πλήθους πρὸς ἑαυτὸν κεκρίσθαι γράμματα· δῆλόν ἐστιν, ὀλίγους τινὰς δεδυνῆσθαι μισθῷ καὶ τιμήματι διαφθαρέντας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ στασιάζειν, ὡς δῆθεν αἰτήσασθαι καὶ αὐτὸν ἔχειν ἐπίσκοπον· καθ' ὅπερ οὖν τοὺς τοιούτους καὶ τέχνας κολάσεως ἐπιβάλλω νομίζω, ὥστε μηδένα τοιοῦτον μηδὲ ἐν τῷ τέλει λαϊκῆς τυχεῖν ἀξιοῦσθαι κοινωνίας. εἰ τοίνυν ἀρέσκῃ καὶ ὑμῖν ἐμοὶ τὰ εἰρημένα, ἀποκρίνασθε. ἀπεκρίναντο· τὰ λεχθέντα ἤρεσεν.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν τοῦ α'. ἐξήρτηται. πολλοὶ γὰρ ἐπισκόπων αἰτιωμένων διὰ τὸν ἐκ πόλεως εἰς πόλιν τούτων μεταστασιν, καὶ ἐπιχειρούντων ἀπαλλαγῆναι, ἤγουν ἀποσκεδάζειν ἐξ αὐτῆς τὴν αἰτίασιν, ἐκ τοῦ λέγειν διὰ γραμμάτων τοῦ πλήθους τῆς πόλεως μεταπεσεῖν ἐκ τῆς λαχούσης αὐτούς, ὥρισαν οἱ πατέρες, μηδὲ τοῦτο εἰς ἀπολογίαν ἀρκεῖν· ὅτι τῶν εἰκότων ἐστὶ δραδιουργηθῆναι πολλοὺς διά τινων ὀλίγων ἐποίκων τῆς πόλεως διαφθαρέντων νομίσμασι καὶ οἷς μισθωθέντων· ὅθεν καὶ ἐκώλυσαν τοὺς τοιαῦτα τεχναζομένους ἐπισκόπους διὰ πάντων ἀπορρήξεως, ὥστε μηδὲ ἀνήκοντας αὐτοὺς, ὡς λαϊκοὺς ἀξιοῦσθαι κοινωνίας. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, μὴ εἴπῃς τοὺς μὴ ἀληθείας μεταβληθέντας, διὰ πολιτῶν συγγινώσκεσθαι, ἢ μὴ συγγνωσθησομένους, τιμωρεῖσθαι καὶ τοὺς δραδιουργήσαντας τὴν μετάβασιν, ἀλλ' εἰπὲ αὐτοὺς καταγράφεσθαι, ὡς μὴ ὀφείλοντας ὑπακούειν ἀμετόχων ἀνθρώπων.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ δὲ τοσοῦτόν ἐστι, φησι, μανιώδης τις ἢ τολμηρὸς, ὥστε καὶ μὴ θέλοντα τολμῆσαι μεταπεσεῖν ἐκ πόλεως εἰς πόλιν, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖν φέρειν διαίτησιν, ἤγουν ἀπολογεῖσθαι, καὶ διαιτᾶσθαι τὴν μέμψιν, ἀντὶ τοῦ ἀποσκεδάζεσθαι, διαβεβαιούμενος ἤτοι ἐνισχύμενος κεκρίσθαι αὐτὸν γράμματα ἀπὸ τοῦ πλήθους τῆς πόλεως μεταπαλούμενα αὐτὸν εἰς τὴν ἐπισκοπήν, δῆλον, ὅτι ὀλίγους τινὰς ἠδυνήθη πεῖσαι στασιάζειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀξιοῦντας ἔχειν αὐτὸν ἐπίσκοπον. καὶ ἐκείνους δὲ ἐμισθώσατο καὶ ἠγόρασε δ' ζητῶν αὐτὸν, δοὺς αὐτοῖς χρήματα, ἃ πινα καὶ μισθὸν καὶ τίμημα ὠνόμασεν ὁ κανών. καθόλου, φησὶ, τοὺς τοιαύτας ῥαδιουργίας ἤτοι δολιότητας καὶ τέχνας ἐπὶ ἐπισκόπων γίνεσθαι, κολάσεώς ἐστιν ἄξιον. ἡ δὲ κόλασις, δ μηδένα τοιαῦτα ποιοῦντα, μηδὲ ὑπόκοντα, ὡς λαϊκὸν ἀξιοῦσθαι κοινωνίας. τοῦτο δὲ δείκνυσιν, ὅτι ἐπὶ τοῖς πιστοῖς αὐτὸν συναριθμεῖ ὁ κανὼν, ἐπεὶ ἐπὶ τῷ θανάτῳ ἐπιχωρεῖ μεταλαβεῖν αὐτόν.

ΑΡΙΣΤ. Εἴ τις ἐκ πόλεως εἰς πόλιν μεταβὰς καταστασιάζει, τῷ πλήθει ἀρέσκων, καὶ συμμαχούμενος· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τέλει ἀκοινώνητος.

Τὸν εἰς τοσοῦτον τόλμης καὶ μανίας ἐλθόντα, ὥστε παρρησιαδίᾳ καὶ αἰτεῖν ἐκ πόλεως εἰς πόλιν μεταπηδᾶν, ὡς ἀρέσαντα

ἀρέσκοντα τῷ πλήθει, καὶ ἐκεῖθεν δεξάμενον γράμματα ἀξιοῦντα ἔχειν αὐτὸν ἐπίσκοπον, ὅπερ δῆλόν ἐστιν ἐκ μηχανῆς καὶ τέχνης αὐτοῦ γενέσθαι, ὀλίγους τινὰς ἰσχύσαντος μισθῷ καὶ τιμήματι διαφθεῖραι, καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καταστήσαντος στασιάζειν, ὡς δῆθεν αἰτεῖν ἔχειν αὐτὸν ἐπίσκοπον· καὶ τοιοῦτον ὡς ἄγαν τολμητίαν καὶ ἀπονενωμένον μεγάλως, αὕτη ἡ σύνοδος κατεδίκασεν. ἀπεφήνατο γὰρ μηδὲ ἐν τῇ ἐξόδῳ τοῦ βίου κοινωνίας ἀξιοῦσθαι. καὶ σημείωσαι· ξένον γὰρ τοῦτο, καὶ φρικτόν ἐστι, ὃ μηδὲ ἐν τῷ ἐξόδῳ ἀξιοῦσθαι τῆς κοινωνίας· ὅπερ οὐχ εὑρήσεις ἁπαντάχῃ τῶν κανόνων ἐν ἄλλῳ τινὶ κείμενον ἁμαρτήματι, καὶ ἐπιτιμώμενον.

A ut multitudini placentem, & illinc recipientem literas, postulantes eum habere Episcopum, unde manifestum est ex ipsius artificio & fraude fieri, & paucos quosdam mercede & pretio corrumpere potentis, & in Ecclesiâ seditionem moveri efficientis, ut scilicet eum peterent habere Episcopum, talem ut valde audacem & admodum amentem, hæc Synodus condemnavit. Apparet enim istum nec in vitæ exitu communione haberi dignum. Et nota; hoc enim inauditum & horrendum est, ut neque in discessu communione dignus censeatur: quod alibi in canonum ullo non invenies cuilibet impositum & inflictum peccato.

B

ΚΑΝΩΝ γ'.

Καὶ τοῦτο προστεθῆναι ἀναγκαῖον, ἵνα μηδεὶς ἐπισκόπων ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν, ἐν ᾗ τυγχάνουσιν ὄντες ἐπίσκοποι, διαβαίνοι, εἰ μή τι παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν αὐτῇ κληθείη· διὰ τὸ μὴ δοκεῖν ἡμᾶς τὰς τῆς ἀγάπης ἀποκλείειν πύλας. καὶ τοῦτο δὲ ὡσαύτως προνοητέον, ὥστε ἐὰν ἔν τινι ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων τὶς ἀντικρὺς ἀδελφοῦ ἑαυτοῦ καὶ συνεπισκόπων πρᾶγμα σχοίη, μηδέτερον ἐκ τούτων ἀπὸ ἑτέρας ἐπαρχίας ἐπισκόποις ἐπιγνώμονας ἐπικαλεῖσθαι· εἰ δὲ ἄρα τις ἐπισκόπων ἔν τινι πράγματι δόξῃ κατακρίνεσθαι, καὶ ὑπολαμβάνει ἑαυτὸν μὴ σαθρὸν ἀλλὰ καλὸν ἔχειν τὸ πρᾶγμα, ἵνα καὶ αὖθις ἡ κρίσις ἀνανεωθῇ. εἰ δοκεῖ ὑμῶν τῇ ἀγάπῃ, Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τὴν μνήμην τιμήσωμεν, καὶ γραφῆναι περὶ τούτων τῶν κρινάντων Ἰουλίῳ τῷ ἐπισκόπῳ Ῥώμης, ὥστε διὰ τῶν γειτνιώντων τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων, εἰ δέοι, ἀνανεωθῆναι τὸ δικαστήριον, καὶ ἐπιγνώμονας αὐτὸς παράσχοι. εἰ δὲ μὴ συστῆναι δύναται τοιοῦτον αὐτῷ εἶναι τὸ πρᾶγμα, ὡς παλινδικίας χρήζειν, τὰ ἅπαξ κεκριμένα μὴ ἀναλύεσθαι, τὰ δὲ ὄντα, βέβαια τυγχάνειν.

C

Canon III.

Hoc quoque necessariò est adjiciendum, ut nullus Episcoporum ex sua provincia in aliam, in qua sunt Episcopi transeat: nisi utique à fratribus qui in eâ sunt vocetur; ne videamur dilectionis fores claudere. Hoc autem etiam similiter providendum est, ut si in aliqua provincia Episcoporum quispiam adversus fratrem suum & Coepiscopum negotium habeat, neuter eorum ex alia provincia cognitores evocet. Si quis autem Episcoporum in aliquo negotio condemnari visus fuerit, & existimet se non malam, sed bonam causam habere, ut etiam rursus judicium renovetur: si vestræ dilectioni videtur, Petri Apostoli memoriam honoremus, & de iis, qui judicaverunt, scribatur Julio Romanorum Episcopo, ut per propinquos provinciæ Episcopos, si opus sit, judicium renovetur, & cognitores ipse præbeat. Si autem probare non potest causam ejus esse talem, ut eam rursus judicari opus sit: quæ semel sunt judicata, non infirmentur; quæ autem sunt, firma habeantur.

D

ΒΑΛΣ. Ὁροθετήσαντες οἱ ἅγιοι πατέρες τί ὀφείλει γίνεσθαι εἰς τοὺς ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεθισταμένους ἐπισκόπους, ἄρτι διορίζονται τὸ αὐτὸ γίνεσθαι καὶ εἰς τοὺς ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν μεταβαίνοντας· εἰ μήπω, φασὶ, μετάκλητοι γένωνται παρὰ τῶν ἐγχωρίων ἐπισκόπων καὶ συναδελφῶν αὐτῶν, τότε γὰρ δεχθήσονται διὰ τῆς φιλαδελφίας καλὸν, καὶ ἀποκριματίστως περὶ ἐνορίαν ἀρχιερατικά τινα ἐνεργήσουσιν. εἴρηται δὲ τὸ περὶ τῆς ἐπαρχίας, διὰ τοὺς λέγοντας, τὸ μὲν μεταβαίνειν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν οὖσαν, πλεονεξίαν ἢ ἀλαζονείαν τοῦ ἐπισκόπου κατηγορεῖ, κἀντεῦθεν καὶ τιμωρητέον ἐστί. τὸ δὲ μεθίστασθαι ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν περιελείφθη ἀκόλαστον, ὡς ἐντεῦθεν μὴ ἀναφαινομένου φαύλου τινὸς, διὰ τὸ τὰς ἐπαρχίας ἐξ ἀλλήλων πόῤῥω ἀποδιΐστασθαι, καὶ μὴ διδόναι πάροδον τοῖς ἐν αὐταῖς ἐπισκόποις γινώσκειν τὰς τῶν ἑκατέρων ἐκκλησιῶν εἰσόδους, καὶ τὰ πλήθη τῶν ἐν ταύταις λαοῦ. ταῦτα γοῦν μὴ παραδεξαμένη ἡ σύνοδος, παρομοίως καὶ τούτους κολάζεσθαι διωρίσατο. ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος διορίζομένου τιμωρεῖσθαι τοὺς μεταβαίνοντας ἀκλητὶ ἐπισκόπους ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν ἔχουσαν ἐπίσκοπον, μὴ εἴπῃς ἀνεύθυνους εἶναι τοὺς ἱερουγοῦντας εἰς ἑτέρας ἐπαρχίας μὴ ἐχούσας ἐπισκόπους. καὶ οὗτοι γὰρ ὁμοίως ὑπὸ τοῦ κανόνων εὐθύνονται. προσετέθη δὲ τὸ, ἐν ᾗ τυγχάνουσιν ἐπίσκοποι, διὰ τοὺς ἐπισκόπους τοὺς ἔχοντας ἐνορίας εἰς δύο ἢ καὶ τρεῖς πολλάκις ἐπαρχίας. ἔτι ἐπήγαγεν ὁ κανὼν καὶ ἕτερον κεφάλαιον, καὶ εἶπεν· εἰ δὲ πρᾶγμα ἤγουν ὑπόθεσιν ἔχει ἐπίσκοπος μετὰ συνεπισκόπου αὐτοῦ, τίς ὀφείλει τὴν ὑπόθεσιν δικάζειν; ὥρισεν οὖν ὑπὸ τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐπισκόπων τούτους δικάζεσθαι, καὶ μή τινα τῶν δικαζομένων ἐξ ἄλλης ἐπαρχίας μετακαλεῖσθαι συνδιαγνώμονα ἐπίσκοπον· καταγινώσκει γὰρ ἀμαθίας ἢ ἀδικίας τῶν ἐπαρχιωτῶν. ὡς δέ τινος εἰπόντος, εἰ δέ τις ἐκ τούτων κατακρινόμενος νομίσει βαρύνεσθαι, καὶ ἐκκαλέσεται, εἰς οὐδὲν αὐτῷ τὰ τῆς ἐκκλη-

E

F

Bals. Postquam definiissent sancti Patres, quid debeat fieri in Episcopos, qui transeunt à civitate in civitatem: nunc statuunt, idem quoque esse faciendum in eos, qui à provincia in provinciam transeunt; nisi utique, inquiunt, accersantur ab ejusdem regionis Episcopis & confratribus suis. Tunc enim suscipientur, propter bonum fraternæ charitatis: & sine ullo præjudicio extra diœcesim Episcopalia quædam exercebunt. Dictum est autem illud, de provincia, propter eos qui dicunt, transire quidem à civitate in civitatem, quæ est sub eadem provincia, avaritiam vel etiam arrogantiam Episcopi arguit; & ideo puniendum est: à provincia autem in provinciam transire impunitum relictum est; utpote quòd nihil mali ex eo oriatur, eò quòd provinciæ sint longè à se invicem disjunctæ, nec Episcopis, qui sunt in eis, aditum præbeant, ut possint utrarumque Ecclesiarum redditus cognoscere, & multitudinem populi, qui in eis est. Hæc non admittens Synodus, eos quoque similiter puniendos esse decrevit. Cùm autem audis canonem definientem puniri Episcopos, qui non vocati ab una provincia in aliam transeunt habentem Episcopum; ne dicas eos impune laturos, qui in provinciis non habentibus Episcopos sacra peragunt. Nam & ii similiter à canonibus corriguntur. Additum est autem illud, In qua sunt Episcopi, propter Episcopos, qui regiones habent in duabus vel tribus sæpe provinciis. Præterea subjunxit canon aliud quoque caput, & dixit; Si autem Episcopus habet aliquod negotium, seu causam aliquam, cum suo Coëpiscopo, quis debet causam judicare? Statuit ergo eos à provincialibus Episcopis judicandos, nec ullum eorum, qui judicio contendunt, ex alia provincia accersere cognitorem Episcopum: Provinciales enim ignorantiæ vel injustitiæ eo ipso condemnat. Tanquam autem dixisset quispiam, si quis eorum condemnatus se gravari existimet, & appellet, ejus appellatio ad nihil

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

redibit cùm non poſſint alii provinciales Epiſcopi cognitionem evocare, ut vult jam dicta diſtinctio: adjecit non eſſe repellendum, qui à provincialium judicio provocat; ſed debere Provinciales, propter honorem ſedis Apoſtolicæ, quæ geſta ſunt Papæ Romano deſcribere. (Erat autem eo tempore quidam Julius ejus Epiſcopus) & in ejus poteſtate poſitam eſſe appellationem. Ut ſi rem quidem eſſe dignam cognoſcat, quæ ſecundò examinetur, ſtatuat à propinquis Epiſcopis renovari judicium, & de præcedente ſententia cognoſci: Sin autem invenerit cauſam rectè fuiſſe judicatam, & ſecunda inquiſitione opus non habere, decernat, ea quæ priùs judicata ſunt, firma & immutabilia permanere. Et in his quidem conſiſtit canon. Interrogaverit autem quiſpiam; cùm xv. canon Antiochenæ Synodi ſtatuat, ea, quæ ab omnibus provincialibus Epiſcopis conſentientibus judicata ſunt, ab aliquibus aliis iterum non judicari, præſens autem canon jubeat talem ſententiam appellationi ſubjici, quidnam ſequi debemus? Solutio. Aliqui dicebant quidem, non fuiſſe hîc concordes provinciales Epiſcopos, ſed in varias ſententias diviſos; & ideo locum habere appellationem: Alii autem dicebant, quòd quia præſens canon eſt recentior, debent, quæ in eo continentur, magis ſervari. Hoc ergo mihi quoque placet, ut quod ſit vel in primis legitimum. Lege enim cautum eſt, ut non ſemel, ſed bis provocet is, qui ſibi injuriam fieri putat. Eſſe autem in poteſtate Papæ, ut ſervetur vel non ſervetur appellatio, eſt proprium in Eccleſiaſticis. Leges enim, præter certas paucas cauſas, ſtatuunt omnem appellationem, non ſolùm ſemel, ſed etiam bis eſſe recipiendam. Quæ autem de Papa definita ſunt, eadem de Patriarcha quoque Conſtantinopolitano ſunt intelligenda; quòd is à diverſis canonibus ſimiliter ac Papa ſit in omnibus honoratus. Statutum eſt autem, dari vicinos Epiſcopos à Papa pro examinanda appellatione, & ne is cauſæ cognitionem ſibi reſervet, ut qui judicio vicit non cogatur Romam traduci à Theſſalonicâ fortaſſe; idque cum judicio ſuperior evaſerit. Si autem hoc non ita eſt, ſed prope eum, qui judicio fuit ſuperior, ſit Epiſcopatus, non examinabitur appellatio per vicinos Epiſcopos, ut mihi videtur, ſed per Patriarcham ſecundùm leges, qui dicunt, appellationem ad majores Judices recurrere, non ad æquales vel minores; & alias leges quæ ſtatuunt, Judicem appellatum non tranſmittere ad alium appellationis diſquiſitionem. Si autem hoc quoque ut privilegium Papæ datum eſſe dixeris, nihil novum.

A του σωτηρίου, ὡς μὴ δυναμένων ἑτέρων ὑπὸ πάντων ἐκδικεῖσθαι ἀκαλήθως ἀφάγνωσιν καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ἀφάκρισιν, φορτίθετον μὴ εἶ) ἀποδεκτὸν ⊛ ἐκκαλούμενον τὴ κρίσεως τῶν ἐπαρχιωτῶν, ἀλλ' ὀφείλειν τὸς ἐπαρχιώτας ἀφὰ πάντων τ ἀποστολικοῦ θρόνου γράφειν τὰ συμβάντα τῷ Πάπᾳ Ρώμης. (ὢν δὲ τότε Ἰούλιός τις ὁ ἐπίσκοπος ταύτης) καὶ σώζειν τῇ ἐξουσίᾳ ἐκείνου ἀνήκειν τὰ τ ἐκκλήτου· ἐφ' ᾧ εἰ μὴ ἀφάγνοιη ἄξιον εἶ) ὃ φορτίον δὶς ὑπέρας κατέστασεως, ὁρίσαι παρὰ τῶν γειτνιαζόντων ἐπισκόπων ἀνανεωθῆναι τὸ δικαστήριον, καὶ συγκαθῆναι τῷ φορτιομένῳ ἀπόφασιν· εἰ δὲ καταλάβῃ καλῶς τὴν ἐκείνου κρίσιν, B καὶ μὴ δεῖσθαι ταύτην δὶς ὑπέρας συζητήσεως, ὁρίσαι μένειν τὰ ἅπαξ φορτικριμένα ἀναλλοίωτά τε καὶ βέβαια. καὶ τὰ μὲν τ κανόνος ἐν τούτοις. ἐρωτήσει δέ τις, ὡς τῶν ιε'. κανόνι. τ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου ὁριζομένου τὰ κατὰ πάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐπισκόπων ὁμογνωμονησάντων μὴ ἀνακρίνεσθαι πρὸς ἑτέρων τινῶν, καὶ τ παρόντος κανόνος ἐκκλήτῳ ἐπικεῖσθαι τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν ὁριζομένου, τίνι φορτέχθην ὀφείλομεν; Λύσις· τινὲς μὲν εἶπον, μὴ ὁμοφωνῆσαι ἐν τοῖς τὸς ἐπαρχιώτας ἐπισκόπους, ἀλλὰ διαιρεθῆναι εἰς διαφόρους γνώμας, καὶ διὰ τοῦτο ἔχειν χώραν τὰ τῆς ἐκκλήτου· ἄλλοι δὲ ἔφασαν, ὡς ἐπεὶ C μεταγενέστερός ἐστιν ὁ παρὼν κανών, ὀφείλουσι τὰ τούτῳ φορτιζόμενα, μᾶλλον κρατεῖν. ἀρέσκει δῶν τῶν καιρῶν, ὡς καὶ νομίμου ἀκριβείας ἐχόμενον. νενομοθέτηται γὰρ, μὴ ἅπαξ, ἀλλὰ δὶς ἐκκαλεῖσθαι, ⊛ νομίζονται ἀδικεῖσθαι. τὸ μέντοι κατὰ τὴν ἐξουσίαν εἶ) τοῦ Πάπα τηρηθῆναι ἢ μὴ τηρηθῆναι τὸν ἔκκλητον, ἰδικόν ἐστιν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά. οἱ γὰρ νόμοι, ἄνευ ῥητοῦ τινῶν ἁμαρτημάτων, ὁριζόνται πάσῃ ἔκκλητον δέχεσθαι, οὐ μόνον ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δὶς. τὰ μέντοι ὀφειλόμενα φορτὶ τοῦ Πάπα, ἐκκλητέον καὶ εἰς ⊛ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἀφὰ τὸ ὅτι πᾶσιν ὁμοίως τῷ Πάπᾳ καὶ τοῦτον τιμᾶσθαι κατὰ D ἀφαφόρων κανόνων. δίδοται δὲ ὠφελεῖν γειτνιαζόντας ἐπισκόπους παρὰ τ Πάπα χάριν κατέστασεως τ ἐκκλήτου, καὶ μὴ τοῦτον πρὸ τ κατάστασιν, ἵνα μὴ ὁ καταδικάσας ἀναγκασθῇ ἀφὰ ξιμος εἰς Ρώμην ἐλθεῖν, ἀπὸ Θεσσαλονίκης τυχόν· καὶ ταῦτα, νικήσας τὸ δικαστήριον. εἰ γὰρ τοῦτο οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ πλησίον τ καταδικάσαντος ἡ διαφορὰ κεῖται, οὐ τηρηθείσης ἡ ἔκκλητος ἀφὰ γειτνιαζόντων ἐπισκόπων, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀλλὰ παρὰ τ πατριάρχου, καὶ τοὺς νόμους τοὺς λέγοντας ὅτι μείζονας δικαστὰς ἀναγκαῖόν τ ἔκκλητον, ἤ μᾶλλον ὅτι ἴσους ἢ ἥττονας· καὶ τοὺς ἑτέρους νόμους τοὺς ὁριζομένους ⊛ ἐκκλητάριον μὴ δεῖν πέμπειν φορτὶ ἕτερον τ τ ἐκκλήτου τήρησιν. εἰ δὲ καὶ τοῦτο ὡς φορτικὸν ἔστι δοθῆναι τῷ Πάπᾳ, κανὸν ἔστιν. E

Z o n a r. Non modo permutare urbes, ſeque à tenuiori in ampliorem transferre; ſed ab alia quoque provincia in aliam, in qua Epiſcopi ſint, muneris cujuſpiam Eccleſiaſtici obeundi cauſa, niſi ab illius provinciæ Epiſcopis advocati, tranſmeare Epiſcopi prohibentur. Atque id ipſum, inquit canon, ut vocatis abire liceat, ne benevolentiæ fores obſtruere videamur, fraterno amori videlicet condonamus. Quòd ſi etiam negotium aliquod, hoc eſt, litem ac controverſiam, cum fratre ſuo & Coëpiſcopo Epiſcopus habeat; ne ullo modo ab alterutro diſceptantium inter F ſe Epiſcoporum alterius provinciæ Epiſcopi cauſæ cognitores arbitríque conſtituantur; ſed cauſæ cognitionem ad ſuæ provinciæ Antiſtites utérque deferat. Quòd ſi quis illorum ſententia condemnatus, cauſam tamen adhuc non malam, neque improbabilem, ſed bonam, & quam obtineri facile poſſe exiſtimet, ſe habere confidat, ac proinde judicium renovari, hoc eſt, cauſæ æquitatem iterum examinari velit; ſi veſtræ dilectioni videatur, Petri, inquit, Apoſtoli memoriæ honorem habeamus, hoc eſt, hanc Roma-

Ζ ω ν α ρ. Οὐ μόνον μεταμείβειν τὰς πόλεις κωλύονται οἱ ἐπίσκοποι, καὶ ἀπὸ ἐλάττονος εἰς μείζονα μεταπήδαν, ἀλλ' οὐδὲ ἀπέραν ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν, ἐν ᾗ εἰσὶν ἐπίσκοποι, συγχωρῶνται, ὡς τ πελάσαντες ἐκκλησιαστικὴν δίκην, εἰ μὴ οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπίσκοποι αὐτοὺς προσκαλέσωνται. καὶ τοῦτο δὲ ἐπιτρέπομεν, φησὶν ὁ κανών, τὸ ἀπέραν κεκλυμένους ἀφὰ τὸ φιλάδελφον, ἵνα μὴ δόξωμεν κλείειν θύρας τῆς ἀγάπης πύλας. εἰ δὲ καὶ πρᾶγμα ἤγειρεν ὑπόθεσιν δίκην ἐρίζον ἐπισκόπου μετ' ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ συνεπισκόπου, μηδένα ἐκ τούτων τῶν τὴν δίκην ἐχόντων ἔξ ἑτέρας ἐπαρχίας ἐπισκόπους μεταπαλεῖσθαι ἀφαγνώμονας, ἀλλὰ ἀφ' ἑαυτῆς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἐπισκόπων δικάζεσθαι. εἰ δὲ παρ' ἐκείνοις δικασθείς τις, καταδικάζεται, καὶ ὑπολαμβάνει μὴ σαθρὸν ἔχειν τὸ πρᾶγμα, μὴ ἀδυνῆ δηλονότι ὑπόθεσιν, ἀλλὰ καλῶ, ἤγουν δυναμένων αὐτὸν δικαιῶσαι, ἵνα καὶ αὖθις ἡ κρίσις ἀνανεωθῇ, ἤγουν ἐκ νέου ζητηθῇ, τηρηθῇ, εἰ δοκεῖ ὑμῖν τῇ ἀγάπῃ Πέτρου τ ἀποστόλου τὸ μνήμιον τιμήσωμεν, τουτ-

ἐστι, τῷ Ἀρείῳ τ῾ Ρωμαίων ἐκκλησίας ἀναθάμεθα τ῾ ὀξυσίαν, ἵνα οἱ κρίναντες πλὼ ἐποθησιν γράψωσι τῷ Πάπᾳ Ἰουλίῳ, ὅς ἰῶ τοπ τ῾ Ρώμης ἐπίσκοπος, ἀναδιδάσκοντες πλὼ ἐποθησιν, καὶ ὅτι ὁ καταδικαζόμενος ὑπ᾽ αὐτῶ ἀρέσκεται, ὥστε Ⓑ Πάπᾳ ἐκ τῶ πλησιαζόντων τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ ἐπισκόπων φῆφον ἐνεγκεῖν ἀξιοῦν, εἰ ἀξιοῖν ἐκεῖνος, ὅτι δεῖ ἀνανεωθῆναι τὸ δικαστήριον, καὶ πάλιν ζητηθῆναι τ῾ ἐποθησιν· εἰ δὲ μὴ ἀξιοῖν ὁ Πάπας, ὅτι παλινδικίας χρήζει ἡ ἐποθησις, τουτέστι, δευτέρου δικαστηρίου, τὰ ἅπαξ κεκριμένα μὴ ἀναλύεσθαι, ἤγουν τὰ ἤδη κεκριμένα καὶ τ῾ πρώτην ἀπόφασιν μὴ ἀνατρέπεσθαι, τὰ δὲ ὄντα βέβαια τυγχάνειν, τὰ ἐψηφισμένα δηλαδὴ καὶ νενόμισμα βέβαια τυγχάνειν.

ΑΡΙΣΤ. Μηδεὶς ἐπισκόπων, ἄκλητος, εἰς πόλιν ἀλλοτρίαν μεταβαινέτω. καὶ ὁ ἐπαρχιώτης, εἰ δή τι δικάζοιτο, ἀλλοτρίους ἐπισκόπους οὐκ ἐπικαλέσεται. εἰ δὲ ἐπικρίνοι ὁ Ρώμης, πρέσονται καὶ ἀλλότριοι.

Ἐν ἀλλοφύλοις χθόσιν εἴρηται, τὸ μηδένα τολμᾶν ἀπὸ τ῾ ἑαυτῶ παροικίας, εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν ἐπιβαίνειν, εἰ μὴ πρὸς τ῾ μητροπολίτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων κληθῇ. τοῦτο γὰρ καὶ ἡ συνοδος αὕτη προστάττει. ἀλλὰ καὶ εἴ τις τῶν ἐπισκόπων μετὰ συνεπισκόπου τοῦ τινος πρεσβυτέρους ἀμφιβολίῳ τινὰ χρίν, καὶ μετ᾽ αὐτῶ εἰς τ῾ συνοδον τ῾ ἐπαρχίας αὐτῷ δικάζοιν, οὐκ ὀφείλει καὶ ἀπὸ ἑτέρας ἐπαρχίας δικαιωμόνας τινὰς τῶν ἐπισκόπων ἐπικαλεῖσθαι, ἀλλὰ παρὰ μόνοις τοῖς ἐπαρχιώταις κριθῆναι. καὶ εἰ ἀνέσκει αὐτῷ ἡ κρίσις, καὶ οἴεται ἀδικηθῆναι, ἐκκαλεῖσθαι, καὶ τῷ Ρώμης, ᾧ ἡ παύτη ὑπόκειται ἐπαρχία, προσέρχεσθαι· καὶ αὐτὸς, ἢ δι᾽ ἑαυτῶ κρίσει πλὼ ἀπόφασιν, ἢ τοῖς γειτνιῶσιν ἐπισκόποις τῇ ἐπαρχίᾳ τὸ τ῾ ἐκκλήτου δικαστήριον ἀναθήσει.

ΚΑΝΩΝ δ'.

Ἐάν τις ἐπισκοπῶ καθαιρεθῇ τῇ κρίσει τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν γειτνίᾳ τυγχανόντων, καὶ φάσκῃ πάλιν ἑαυτῷ ἀπολογίας πρᾶγμα ἐπιβάλλειν, μὴ πρότερον εἰς τὸν καθέδραν αὐτῶ ἕτερον ἐποκαταστῆναι, ἐὰν μὴ ὁ τ῾ Ρώμης ἐπισκοπῶ ἐπιγνοὺς περὶ τούτου ὅρον ἐξενέγκῃ.

ΒΑΛΣ. Εἰπόντες οἱ πατέρες τ῾ τῶν ἐπαρχιωτῶν ἀπόφασιν ἐκκλήτῳ ὑποκεῖσθαι, καὶ περὶ τῶν γειτνιαζόντων ἐπισκόπων κατ᾽ ἐπιτροπὴν τ῾ Πάπτα τρῖσθαι, ἄρτι φασὶ, τί ὀφάλει γενέσθαι, ἐὰν καὶ μετὰ τούτων ὁ ἐκκλητοδίσας καταδικασθῇ, καὶ πάλιν λέγῃ βαρυνέσθαι. διορίζονται οὖν μηδὲν ἐν ἀκεραίῳ τὸ πρᾶγμα ᾖ, καὶ μὴ ἕτερον ψηφίζεσθαι ἐπισκοπον εἰς τ῾ τ῾ καταικρινόντος ἐκκλησίαν, εἰ μὴ καὶ ἡ δευτέρα ἔκκλησις περὶ τ῾ Πάπτα τρηθῇ. ὥστε σημείωσαι περὶ τῶν καταδικαζομένων ἐπισκόπων καὶ μὴ τ῾ καθαίρεσιν ζητούντων ἑτέραν κρίσιν, ὅτι οὐ χειροτονεῖται ἕτερος, εἰ μὴ τρηθῇ ἡ ἔκκλητος τ῾ καταδικασθέντος, οὐ μόνον ἡ πρώτη, ἀλλὰ καὶ δευτέρα· δὶς γὰρ ἐκκαλεῖσθαι ἐκεχώρηται· ὅπ ὁ ἐν. κημῶν τ῾ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου ἐχόλασε, καὶ ὅτι σὺν εἷς καταδικαζόμενος, καὶ λέγων βαρύνεσθαι, ἐκβιασμὸν ὑφίσται, μέχρις ἂν καὶ τὰ τ῾ ἐκκλήτου τρηθῶσι· καὶ ὅτι δὶς ἐκκαλεῖσθαι δύναται ὁ καταικρινόμενος. ἀνάγνωθι ΚΒ οδ'. ἀποστολικὸν κανόνα, τ῾ ἐν Χαλκηδόνι β'. καὶ τ῾ ἐν Καρθαγένῃ ιε'. κη'. ρκ'. καὶ ρκα'. καὶ συμβίβασαι πάντας περὶ τοῦ ἐνταῦθα γεγραμμένα. ὅτι καὶ τοῖς νόμοις δοκεῖ πᾶσιν ἐποθησιν, χωρεῖς τῶν μὴ ἐποδεχομένων ἐπέρθεσιν, ἐκκλήτῳ ὑποκεῖσθαι, οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ καὶ δίς. πλὼ μὴ παραβράμωσι τὰ τ῾ γ'. κανόνος καὶ τὸ τ῾ ε'. τ῾ παρούσης συνόδου χάριν τ῾ δέχεσθαι ἢ μὴ δέχεσθαι παρὰ τ῾ Πάπτα τ῾ ἔκκλητον. ἰδικὸν γάρ ἐστι τοῦτο εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐποθέσεις, καὶ κρατεῖν ὀφείλει ἔνθα ἐξεφωνήθη.

norum Ecclesiæ throno auctoritatem deferamus, ut qui in ea causa Judices extitêre, ad Julium Papam literas mittant, (erat is tunc temporis Romanorum Episcopus) quibus eum de toto illius controversiæ genere doceant, ac ei, qui damnatus est, quod ipsi judicarunt, haud quaquam placere significent; ut Papa, si judicium instaurandum causámque denuo agitandam esse statuerit, ex vicinis illi provinciæ Episcopis cognitores det: sin autem nulla amplius disquisitione in ea causa opus esse, hoc est, non esse aliud judicium instituendum existimarit; res judicatæ ne rescindantur, hoc est, ea, quæ ante judicata ac decreta fuerunt, nullo modo rescindi atque everti; sed quæ jam sunt firma haberi, ea videlicet, quæ constituta & acta sunt, rata firmáque haberi placet.

ARIST. *Nullus Episcoporum, nisi vocatus, in aliam urbem transeat. Quinetiam provincialis Episcopus, si litem aliquam habeat, ad alienos Episcopos non provocabit. Si autem Romano sic visus fuerit, etiam alieni aderunt.*

In variis canonibus dicitur, neminem audere è suâ parœciâ in aliam migrare provinciam; nisi à Metropolitano & Episcopis qui cum eo sunt, vocetur. Hoc enim & hæc Synodus præcipit. Sed & si quis Episcopus cum Coëpiscopo in aliqua re habuerit controversiam, & cum eo in Synodo ejus provinciali litem movet, non debet ex aliâ provinciâ dijudicatores aliquos Episcopos advocare; sed tantummodo provincialium judicium subire. Et si judicium ipsi non arriserit, seque injuriâ affectum putaverit, appellare, & Romanum cui talis subjicitur provincia adire, & ille vel per seipsum sententiam examinabit, vel Episcopis vicinis provinciæ appellantis judicium committet.

CANON IV.

Si quis Episcopus judicio Episcoporum, qui sunt in vicinia, depositus fuerit, & dicat rursus sibi responsionis negotium competere: non priùs in cathedram ejus alius substituatur, quàm Romanus Episcopus causa cognita sententiam tulerit.

BALS. Cùm dixissent Patres, provincialium sententiam appellationi subjici, & à propinquis Episcopis jussu Papæ examinari; nunc dicunt, quid fieri debeat, si ab iis etiam is, qui appellavit, condemnatus fuerit, & se rursus gravari dicat. Statuunt ergo, ut res in integro maneant, & in ejus, qui condemnatus est, Ecclesiam alius non eligatur, nisi secunda appellatio à Papa examinata fuerit. Quare nota de Episcopis condemnatis & post depositionem aliud quærentibus judicium; quòd alius non ordinatur, nisi condemnati appellatio examinetur, non prima tantùm, sed & secunda; bis enim appellare conceditur; quòd xv. canon Antiochenæ Synodi exolevit; & quòd nullus qui condemnatur, & dicit se gravari ejectionem sustinet, donec de appellatione cognitum fuerit; & quòd condemnatus bis appellare potest. Vide lxxiv. canon. Apostolicum, Chalced. Syn. ix. & Carthag. xv. xxviii. cxx. & cxxi. & confer eos omnes cum iis, quæ hîc scripta sunt. Nam legibus quoque videtur, omnem causam, exceptis iis quæ dilationem non recipiunt, appellationi subjici, non semel, sed etiam bis. Sed ne tertius canon te fugiat & quintus præsentis Synodi, de admittenda vel non admittenda à Papa appellatione. Hoc est enim speciale in causis Ecclesiasticis, & servari debet ubi editum fuit.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Si aliquorum criminum accusatus fuerit Episcopus, ac eorum, qui in vicinia sunt, vicinorum videlicet, & qui prope degunt, Episcoporum judicio depositus, séque is nihilominus causam suam æquis rationibus tueri posse affirmet; non ante, inquit, in Episcopalem ejus sedem alium substitui liceat, quam de illius depositione Papa certior factus, rem ipse definiverit, hoc est, quid teneri velit ostenderit, eámque damnationem auctoritate sua confirmandam aut rescindendam existimarit. Vide primæ & secundæ Constantinopolitanæ Synodi canonem decimumsextum.

ARIST. *Episcopo deposito, & affirmante apologiam se allaturum, nisi Romanus definierit, alius non constituitur. Despiciet enim depositionem vel per nuncios, vel per literas.*

Postquam Episcopus à provincialibus Episcopis deponitur, si appellabit, ut se injuriam passum existimans, in Episcopatum ejus alius non eligetur priusquam Romanus cui subjacet Synodus, quæ eum condemnavit, depositionem examinaverit. Licet autem Romano quantum ex isthoc canone colligi potest, vel ad Episopos provinciæ vicinos scribere, & eos Episcopi depositionem de quâ fit provocatio considerare, aut cum Episcopis suos mittere Presbyteros, & istiusmodi sententiam examinare.

CANON V.

Si quis Episcopus delatus fuerit, & congregati ejusdem regionis Episcopi eum gradu moverint, & veluti appellans confugerit ad beatissimum Romanum Episcopum, & velit ipsum audire, & justum esse existimaverit ejus rei examinationem renovari; illis Episcopis scribere dignabitur, qui sunt propinqui provinciæ, ut ipsi diligenter & accuratè singula perscrutentur, & ex veritatis persuasione de re sententiam ferant. Si quis autem postulet suum negotium rursus audiri, & ad suam supplicationem Romanorum Episcopo judicare visum fuerit, à proprio latere Presbyteros mittat; ut sit in potestate ipsius Episcopi (quod rectè habere probaverit & statuerit oportere) eos mitti, qui cum Episcopis sint judicaturi, habentes auctoritatem ejus à quo missi sunt: & hoc ponendum est. Si autem ad rei cognitionem Episcopi etiam sententiam sufficere putaverit: faciet quod prudentissimo ejus consilio rectè habere videbitur. Responderunt Episcopi; Quæ dicta sunt, placuerunt.

BALS. Ex quarto quoque canone ostenditur, esse in potestate Episcopi, qui est condemnatus, & gravatus, bis appellare. Præsens quoque canon dicit, quòd si quis à provincialibus Episcopis condemnatus fuerit, & ad Papam appellaverit; is vero vicinis mandaverit Episcopis, ut de appellatione cognoscant, si hoc justum esse putaverit, & ab eis quoque condemnatus fuerit, & secundò ad Papam accesserit, & illi visum est ea, quæ priùs judicata sunt, rursus examinari; ne cogatur is, qui judicio vicerit, Romam venire; sed in provinciam jussu Papæ veniant Presbyteri ex ejus latere, sive ab ejus Ecclesia, & familiaritate illi conjuncti, qui auctoritatem sive potestatem ejus habere debent, ut cum regionis illius Episcopis de quæstione judicent, illamque decidant. Si autem Romanus Episcopus non esse justum perspexerit, ut rursus examinentur ea quæ priùs judicata fuerint; (ejus enim judicio canon omnia relinquit) faciet quod sibi justum esse videbitur. Cùm hæc canon definiat, ne tibi contrarium esse videatur caput primi tit. ix. lib. Basilic. dicens, non posse Judi-

A ΖΩΝΑΡ. Εὰν αἰτιάματά τινα προτεθῇ κατὰ ἐπισκόπου, καὶ κριθεὶς ὁ αἰτιώμενος ἐπίσκοπος παρὰ τῶν ἐν γειτνίᾳ ἐπισκόπων, τουτέστι τῶν γειτνιώντων, τῶν πλησιαζόντων, καταδικασθῇ καὶ καθαιρεθῇ, λέγῃ δὲ δύνασθαι ἔτι δικαιολογήσασθαι, μὴ πρότερον εἰς τὸν θρόνον τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ ἕτερος καθιστάσθω, εἰ μὴ ὁ Πάπας, μαθὼν τὰ περὶ τῆς καθαιρέσεως τῶν ἐπισκόπου, ὅρον ἐξενέγκῃ ἤγουν ἀποφήνηται, καὶ ἢ κυρώσῃ τὴν καταδίκην αὐτοῦ, ἢ ἀνατρέψῃ. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιϛ'. κανόνα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συστάσης πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου.

B ΑΡΙΣΤ. Επισκόπου καθαιρεθέντος, καὶ διαβεβαιουμένου φέρειν ἀπολογίαν, εἰ μὴ ὁ Ρώμης ὁρίσοι, οὐ καθιδρύεται ἕτερος. διασκοπήσοι γὰρ τὴν καθαίρεσιν ἢ ἀποστόλοις, ἢ γράμμασιν.

Μετὰ δὲ καθαιρεθῆναι ἐπίσκοπον παρὰ τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐπισκόπων, ἐὰν ἐκκαλέσεται, ὡς οἰόμενος ἀδικεῖσθαι, εἰς τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ οὐ ψηφισθήσεται ἕτερος, μέχρις ἂν ὁ Ρώμης, ᾧ ὑπόκειται ἡ καταδικάσασα αὐτὸν σύνοδος, τὴν καθαίρεσιν ἐξετάσῃ. ἔξεστι δὲ αὐτῷ τῷ Ρώμης, ὅσον ἀπὸ τῶν παρόντος κανόνος, ἢ πρὸς τοὺς γειτνιῶντας τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπους γράφειν, καὶ τηρεῖν αὐτοὺς κατ' ἔγκλητον τὴν τῶν ἐπισκόπου καθαίρεσιν, ἢ πρεσβυτέρους ἰδίους στέλλειν μετὰ τῶν ἐπισκόπων, καὶ τὴν τοιαύτην δοκιμάζειν ἀπόφασιν.

ΚΑΝΩΝ ε'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος καταγνωσθείη, καὶ συναθροισθέντες οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἐνορίας τῆς αὐτοῦ τῶν βαθμοῦ αὐτὸν ἀποκίνησωσιν, καὶ ὥσπερ ἐκκαλεσάμενος καταφύγῃ ἐπὶ τὸν μακαριώτατον τῆς Ρώμης ἐπίσκοπον, καὶ βουληθείη αὐτοῦ διακοῦσαι, δίκαιόν τε εἶναι νομίσῃ ἀνανεώσασθαι αὐτοῦ τὴν ἐξέτασιν τῶν πράγματος, γράφειν τούτοις τοῖς ἐπισκόποις καταξιώσῃ τοῖς ἀγχιστεύουσι τῇ ἐπαρχίᾳ, ἵνα αὐτοὶ ἐπιμελῶς καὶ μετὰ ἀκριβείας ἕκαστα διερευνήσωσι, καὶ κατὰ τὴν τῆς ἀληθείας πίστιν ψῆφον περὶ τῶν πράγματος ἐξενέγκωσιν. εἰ δέ τις ἀξιῶν καὶ πάλιν αὐτοῦ ὃ πρᾶγμα ἀκουσθῆναι, καὶ τῇ δεήσει τῇ αὐτοῦ τὸν Ρωμαίων ἐπίσκοπον κρίνειν δόξειε, ἀπὸ τῶν ἰδίου πλευροῦ πρεσβυτέρους ἀποστείλοι, ἵνα ᾖ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ τῶν ἐπισκόπου, ὅπερ ἂν καλῶς ἔχειν δοκιμάσῃ, καὶ ὁρίσῃ δεῖν, ἀποσταλῆναι τοὺς μετὰ τῶν ἐπισκόπων κρινοῦντας, ἔχοντάς τε τὴν αὐθετείαν τούτου, παρ' οὗ ἀπεστάλησαν καὶ τοῦτο θετέον. εἰ δὲ ἐξαρκεῖν νομίσοι πρὸς τὴν τῶν πράγματος ἐπίγνωσιν καὶ ἀπόφασιν τῶν ἐπισκόπου, ποιήσει ὅπερ ἂν τῇ ἐμφρονεστάτῃ αὐτοῦ βουλῇ καλῶς ἔχειν δόξῃ, ἀπεκρίναντο οἱ ἐπίσκοποι, τὰ λεγόμενα ἤρεσεν.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἐκ τῶν δ'. κανόνος παρίσταται, ἔχειν ἐπ' ἀδείας τὸν κατακριθέντα ἐπίσκοπον, καὶ βαρυνόμενον, δὶς ἐκκαλεῖσθαι. καὶ ὁ παρὼν δὲ κανὼν φησιν, ὅτι ἐὰν καταδικασθῇ τις παρὰ ἐπαρχεωτῶν ἐπισκόπων, καὶ ἐκκαλέσηται πρὸς τὸν Πάππαν, κἀκεῖνος ἐπιτρέψῃ τοῖς γειτνιάζουσιν ἐπισκόποις τηρῆσαι τὴν ἔκκλητον, εἰ τοῦτο νομίσει δίκαιον εἶναι, καὶ καταδικασθῇ πάλιν καὶ παρὰ τούτων ὁ αὐτὸς, καὶ προσέλθῃ ἐκ δευτέρου τῷ Πάππᾳ, καὶ τοῦτος εὐδοκίσῃ δοκιμασθῆναι τὰ προκεκριμένα, μὴ ἀναγκαζέσθω ὁ καταδικάσας εἰς Ρώμην ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἀπελθέτωσαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν κατὰ κέλευσιν τῶν Πάππα πρεσβύτεροι ἐκ τῶν πλευροῦ αὐτοῦ, ἤτοι ἐκ τῆς ἐκκλησίας τούτου, καὶ ᾠκειώμενοι αὐτῷ, ὀφείλοντες ἔχειν τὴν αὐθεντείαν αὐτοῦ, ἤτοι τὴν ἐξουσίαν, ἐφ' ᾧ κρίναι τὴν ὑπόθεσιν μετὰ τῶν ἐγχωρίων ἐπισκόπων, καὶ διευλυτῶσαι αὐτήν. εἰ δὲ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ρώμης οὐ συνίδῃ δίκαιον εἶναι τηρηθῆναι τὰ προκριθέντα (τῇ γὰρ δοκιμασίᾳ αὐτοῦ ὁ κανὼν ὃ πᾶν ἀνατίθησιν) ποιήσῃ ὅπερ ἂν δόξῃ αὐτῷ δίκαιον εἶναι. ταῦτα τῶν κανόνος διορίζομένου, μὴ ἐναντιωθῇ σοι ὃ κεφ. τοῦ α'. τίτλου τῶν θ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, λέγον, μὴ δύνασθαι

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τὸ ἐκκλητάριον ὑπερπέμπειν πρὸς ἕτερον τὸν τόπον τῆς ἐκκλήτου, ἀλλὰ δι' ἑαυτῆς ταύτης ἀκροᾶσθαι· ἀλλ' εἰπὲ ἰδικὸν εἶναι τὸν πρόντα κανόνα, καὶ οὕτως ἐκφωνηθῆναι διὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ, καὶ ἵνα μὴ κυλλωνται οἱ ἐπίσκοποι ἐπὶ μακρὰν, οὕτω καὶ ἀλλοδαπὴν χώραν γινόμενοι ἐξέτασται. Τὸ δὲ μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τὴν Πάπα δικάζειν τῆς δευτέρας ἐκκλητον τοὺς ἐπηρχιώτας ἐπισκόπους τοὺς καταδικάσαντας τὸν ἐπίσκοπον, μὴ εἴπῃς ἐναντιοῦσθαι τῷ νόμῳ, τῷ λέγοντι, ὁ δικαστὴς ἅπαξ ἀποφηναίμενος πέπαυται, καὶ οὐ δύναται πρῶτον αὖθις τὴν οἰκείαν ἀπόφασιν· ἐξεφωνήθη γὰρ καὶ τοῦτο ἰδικώτερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ εἰς δοκιμασίαν τοῦ Πάπα ἐνετέθη τὸ εἶδος τῆς κρίσεως. ὅσον γὰρ ἀπὸ τῶν νόμων, οἱ ἅπαξ ἀποφηναμένοι οὐκ ἠδύναντο συνδικάζειν μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ Πάπα· εἰ δὲ εἴπῃς ἑτέρους ἐπισκόπους εἶναι τούτους τοὺς προαποφηναμένους, οὐδὲν τῆς ἀντίξου. ἐπεὶ δὲ ἐν τοῖς προλαβοῦσι κανόσιν εἴπομεν, μὴ εἶναι τὰ περὶ τοῦ Πάπα ὁρισθέντα ἰδικὰ τούτου καὶ μόνου προνόμια, ὥστε ἔχειν ἐξ ἀνάγκης πρόσωπον ἐπίσκοπον καταδικαζόμενον τοῦ πρόντος τῆς Ρώμης προσέρχεσθαι, ἀλλὰ δέχεσθαι καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλεως, τὰ αὐτὰ καὶ πάλιν φαμέν.

A cem appellatum ad alium transmittere cognitionem appellationis, sed eam per se audire debere: sed dic præsentem canonem esse specialem, & ita editum esse propter viæ longitudinem, & ne vexentur Episcopi in adeo longinquam & alienam regionem trahendi. Cum Presbyteris autem Papæ secundam appellationem judicare provinciales Episcopos, qui condemnarunt Episcopum, ne dicas esse contrarium legi, quæ dicit, Judex, qui semel pronunciavit, officio functus est, & non potest rursus propriam sententiam examinare: nam & hoc etiam specialiùs editum est, ut mihi videtur. Propterea enim & Papæ judicio relictum est genus judicii. Quod B enim ad leges attinet, non poterant unà cum Papæ Presbyteris judicare ii, qui sententiam priùs tulerant. Sin autem dixeris alios esse Episcopos, qui sententiam tulerint; nihil invenies repugnans. Quia autem in prioribus canonibus diximus, non esse quæ de Papa constituta sunt specialia ejus & solius privilegia, ut necesse habeat quivis condemnatus Episcopus ad sedem Romanam accedere, sed etiam apud sedem Constantinopolitanam exaudiri; eadem quoque rursus dicimus.

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν ἐπίσκοπός, φησι, καταγελθείη ἤτοι κατηγορηθῇ ἐπί τισιν ἐγκλήμασι, καὶ συνελθόντες οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἀποκινήσωσιν, ἀντὶ τοῦ ἐκβάλωσιν αὐτὸν τοῦ βαθμοῦ, ἤγουν τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας, ἐκεῖνος δὲ ἔκκλητον ζητήσας καὶ τοῦ καταδικάζουσιν αὐτὸν ἀποφάσεως προσέλθῃ τῷ Πάπᾳ, καὶ ὁ Πάπας θελήσῃ ἀκοῦσαι αὐτοῦ, δίκαιον νομίσας ἀναπεῶσαι τὴν ἐξέτασιν τοῦ προτέρου, τουτέστι, καὶ πάλιν κρίσιν καὶ ἀνάθεσιν, γράφέτω τοῖς ἐπισκόποις τοῖς ἀπηγγελκόσι, τοῖς ἀγχοῦ που, καὶ πλησίον οὖσι τῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ ὁ καταδικασθεὶς ἐπίσκοπός ἐστιν, ἵνα αὐτοὶ ἐξετάσωσιν ἐπιμελῶς τὴν ἀνάθεσιν, καὶ ψῆφον ἤγουν ἀπόφασιν ἐξενέγκωσιν. ἐν τούτῳ φαίνεται ὁ κανὼν, ἐπὰν δευτέραν ἔκκλητον δίδοὺς τοῦ καταδικασθέντος ἐπισκόπου, λέγει γὰρ εἰ δέ τις ἀξιοῖ καὶ πάλιν αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα ἀκουσθῆναι, εἰ γὰρ καὶ τοῦτο τοῦ ἀγχοῦ τῆς ἐπαρχίας ὄντων ἐπισκόπων κρίνασθαι, φησὶ, καὶ ἀξιοῖ πάλιν ἀκουσθῆναι, καὶ τοῦτο δίδῃ καὶ τοῦ Ρωμαίων ἐπισκόπῳ (τὴν γὰρ δευτέραν αὐτοῦ ὅ περὶ ἀναπέμψεως) ἵνα τέλλοι πρεσβυτέρους ἀπὸ τοῦ ἰδίου πλευροῦ, τουτέστιν, ὁμοφύλους, πλησίον αὐτοῦ καὶ τῷ τιμῷ καὶ φοιτωμένους αὐτῷ, ἐγγύτας τῆς ἀνθρώπου αὐτοῦ, τουτέστι τῷ ἐξουσίαν, κρινοῦντας μετὰ τῶν ἐπισκόπων. εἰ δὲ τὰ ἤδη ῥηθέντα καὶ κριθέντα ἀρκεῖν νομίζοι ὁ Πάπας πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐπισκόπου ἀπόφασιν, ποιείτω ὅπερ ἂν δόξῃ αὐτῷ καλῶς ἔχειν, ἤτοι δίκαιον εἶναι). ἐκ τούτου τοῦ κανόνος οἱ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης ἀρχιερεῖς αὐχοῦσιν ἐνδεδόσθαι αὐτοῖς τὰς ἐκκλήτους πάσας τῶν ἐπισκόπων πρὸς αὐτοὺς ἀναφέρεσθαι, τοῦτο οἰκουμενικῆς συνόδου τοῦ ἐν Νικαίᾳ τεθέντος εἶναι κανόνα ψευδῶς λέγοντες, ὅπερ ἐν τῇ ἁγίᾳ Καρθαγένῃ ἀθροισθείσῃ συνόδῳ προτιθὲν, ἠλέγχθη μὴ ἀληθεύειν, ὡς ἡ πρὸς τῶν ἐκείνων συνόδου γραφὴ σαφῶς. οὔτε οὖν τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐστὶν ὁ κανὼν, οὔτε πάσης τῆς ἐκκλήτους τῶν ἐπισκόπων ἀνατάθησιν αὐτῷ, ἀλλὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ. ὑπέκειντο δὲ τότε τῇ Ρωμαίων ἐκκλησίᾳ αἱ δυτικαὶ πᾶσαι γεδὸν ἐκκλησίαι, αἱ Μακεδονικαὶ δηλαδὴ, αἱ Θετταλικαὶ, αἱ τοῦ Ἰλλυρικοῦ, αἱ τῆς Ἑλλάδος, αἱ τῆς Πέλοπος, καὶ αἱ τῆς λεγομένης Ἠπείρου, αἵ τινες ὕστερον τῷ Κωνσταντινουπόλεως ὑπετάγησαν, ὡς ἐκείσε λοιπὸν καὶ τὰς ἐκκλήτους αὐτῷ ἀνήκειν.

C ZONAR. Si quis, inquit, Episcopus ob aliqua crimina delatus, hoc est, accusatus fuerit, eumque congregati ejus regionis Episcopi gradu moverint, hoc est, Episcopali dignitate spoliarint, móxque ab iis Judicibus, à quibus damnatus fuit, ad Papam provocarit, qui illo audito iterum examinari causam, novúmque de ea judicium institui, æquum existimaverit; literas ad Episcopos ei provinciæ in qua damnatus Episcopus degit, proximos mittat, ut ipsi, diligenter explorata controversia, tota de re postea judicent. Videtur porro hic canon hoc loco secundam quoque provocationem damnato Episcopo dare. Si quis enim, ait, quamvis à D vicinæ provinciæ Episcopis condemnatus, iterum audiri velit, nec id Romanus Episcopus abnuat, (id namque totum ad illius arbitrium referri placet) Presbyteros à suo latere ipsemet mittat, electos nimirum ex iis, quos habet sibi honore proximos familiaritatéque conjunctos, auctoritatis potestatísque suæ vicarios, qui Episcopis adhibitis causam illam controversiámque definiant. Si vero iis, quæ in Episcopali controversia definienda jam acta ac judicata sunt, standum esse Papa existimaverit; ea de re ipse, quod recte habere, id est quod æquum esse censuerit, statuet. Hujus canonis decreto summi Sacerdotes antiquæ Romæ in quacunque causa ab Episcopis provocationem ad ipsos dari jactant; ac eundem in prima Nicæna Oecumenica Synodo conditum fuisse falso affirmant: quod quidem cum in Synodo Carthaginensi propositum fuisset, minime cum veritate consentire probatum est, ut satis, quæ ante canonum expositionem ab ipsa Synodo sunt scripta, testantur. Neque igitur hic canon à Nicæna Synodo editus fuit, neque ad ipsum (Romanum Pontificem) provocationes ab omnibus Episcopis, sed ab iis tantummodo qui eidem subjecti erant, dari oportere decernit. Romanæ autem Ecclesiæ ditioni eo tempore omnes fere Occidentis Ecclesiæ subjiciebantur, Macedoniæ nimirum, Thessaliæ, Illyrici, Græciæ, Peloponesi, & ejus quæ Epirus dicitur, quæ postea in Constantinopolitani jura transiêre; ut proinde ad illum provocationes ex his locis referri sit consentaneum.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon VI.

Si contigerit in una provincia, in qua sunt plurimi Episcopi, unum Episcopum remanere, & ille per quandam negligentiam nolit convenire, & Episcoporum constitutioni assentiri; congregata autem populi multitudo suadeat & instet ut fiat constitutio Episcopi qui ab eis quæritur: oportet illum priùs, qui remansit, Episcopum admoneri per literas Exarchi provinciæ, (dico quidem Episcopi Metropolitani) quòd vult populus sibi pastorem dari; & existimo rectè habere hunc quoque admitti, ut adsit. Si autem literis rogatus non adfuerit, sed neque rescripserit, populi voluntati satisfiat. Oportet autem ex vicina quoque provincia accersi Episcopos ad Metropolitani Episcopi constitutionem: at non licere omnino Episcopum in aliquo pago vel parva urbe constituere, cui vel unus Presbyter sufficit. Non necesse est enim illic Episcopos constitui, ne Episcopi nomen & auctoritas vilipendatur. Sed provinciæ, ut priùs dixi, Episcopi debent in iis urbibus Episcopos constituere, ubi etiam priùs Episcopi fuerunt. Sin autem inveniatur urbs aliqua populis tam frequens, ut ipsa Episcopatu digna judicetur, accipiat. An hoc omnibus placet? Responderunt omnes; Placet.

B

C

Bals. Cùm xii. canon Laodicenæ Synodi & alii decernant fieri Episcoporum electiones, non à multitude civitatum, sed ab Antistitibus; præsens canon statuit, quòd si contigerit ex Episcopis provinciæ aliquem unum abesse, & nolle cum populi multitudine convenire, ut fiat electio vacantis Ecclesiæ; civitatis autem populus quærat Antistitem: debet Exarchus provinciæ, sive Metropolitanus, etiam absentem Episcopum literis accersere, ut fiat Episcopi constitutio ab omnibus provincialibus, ut vult iv. canon primæ Syn. Si is autem nolit adesse, nec per rescriptum assentiatur, fiat electio, ut populo visum fuerit, provincialium Episcoporum: neque enim, qui abest, ignorantiam allegabit vel sui contemptum, quòd scilicet à Synodo vocatus non adfuerit. Cùm hæc canon statuisset de electione vacantis Ecclesiæ, quia ante vicesimumoctavum canonem Chalcedonensis Synodi Metropolitani fiebant ab Episcopis, & non à Constantinopolitano pro tempore Patriarcha, ut nunc fit; dicit canon, quòd si sit processura electio Metropolitani, non fiat à solis provincialibus Episcopis; sed etiam omnino accersi oportet Episcopos vicinarum regionum, propter Metropolitani magnitudinem, quem etiam Exarchum provinciæ nominat. Sic enim ab omni mala suspicione libera erit electio, ut quæ à pluribus Antistitibus facta sit. Quia autem vilibus electis Episcopis in parvis vilibúsque parœciis, in quibus sæpe ne erant quidem Episcopi, qui & pedibus incedebant, & erant alioqui contempti, Episcopalis dignitas contumelia afficiebatur; statuerunt Patres, ne constituantur Episcopus in vico, sive in pago, vel in exiguo oppidulo, in quo vel unus Sacerdos sufficit; ne Episcopalis dignitas vilipendatur: sed in illis urbibus constituantur Episcopi, quæ hominibus abundant, & quæ jam olim habent Episcopos. Tanquam autem dixisset quispiam, iniquum esse urbem populo frequentem non habere Antistitem, eò quòd jam olim Episcopus in ea non constituatur; adjecerunt Patres, in hujusmodi civitate etiam de novo constitui posse Episcopum.

ΚΑΝΩΝ ϛ'.

Ἐὰν συμβῇ ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ, ἐν ᾗ πλεῖστοι ἐπίσκοποι τυγχάνουσι, ἕνα ἐπίσκοπον ἀπομεῖναι, κἀκεῖνος κατά τινα ἀμέλειαν μὴ βουληθῇ συνελθεῖν καὶ συναινέσαι τῇ καταστάσει τῶν ἐπισκόπων, τὰ δὲ πλήθη συναθροισθέντα παρακαλοῖεν γίγνεσθαι τὴν κατάστασιν τοῦ παρ' αὐτῶν ζητουμένου ἐπισκόπου· χρὴ πρότερον ἐκεῖνον ὡς ἐναπομείναντα ἐπίσκοπον ὑπομιμνήσκεσθαι διὰ γραμμάτων τοῦ ἐξάρχου τῆς ἐπαρχίας (λέγω δὴ τοῦ ἐπισκόπου τῆς μητροπόλεως) ὅτι ἀξιοῖ τὰ πλήθη ποιμένα αὐτοῖς δοθῆναι, ἡγοῦμαι καλῶς ἔχειν καὶ τοῦτον ἐκδέχεσθαι, ἵνα παραγένηται. εἰ δὲ μὴ διὰ γραμμάτων ἀξιωθεὶς παραγένηται, μήτε μὴν ἀντιγράφοι, ὃ ἱκανὸν τῇ βουλήσει τοῦ πλήθους χρὴ γενέσθαι. χρὴ δὲ καὶ μετακαλεῖσθαι καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς πλησιοχώρου ἐπαρχίας ἐπισκόπους πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου· μὴ ἐξεῖναι δὲ ἁπλῶς καθιστᾶν ἐπίσκοπον ἔν τινι κώμῃ ἢ βραχείᾳ πόλει, ᾗ τινι καὶ εἷς μόνος πρεσβύτερος ἐπαρκεῖ. οὐκ ἀναγκαῖον γὰρ ἐπισκόπους ἐκεῖσε καθίστασθαι, ἵνα μὴ κατευτελίζηται ὃ τοῦ ἐπισκόπου ὄνομα καὶ ἡ αὐθεντεία. ἀλλ' οἱ τῆς ἐπαρχίας, ὡς προεῖπον, ἐπίσκοποι ἐν ταύταις ταῖς πόλεσιν καθιστᾶν ἐπισκόπους ὀφείλουσιν, ἔνθα καὶ πρότερον ἐτύγχανον γεγονότες ἐπίσκοποι. εἰ δὲ εὑρίσκοιτο οὕτως πληθύνουσά τις ἐν πολλῷ ἀριθμῷ λαοῦ πόλις, ὡς ἀξίαν αὐτὴν τῆς ἐπισκοπῆς νομίζεσθαι, λαμβανέτω. εἰ πᾶσιν ἀρέσκει τοῦτο, ἀπεκρίναντο πάντες, ἀρέσκει.

ΒΑΛΣ. Τοῦ ιβ'. κανόνος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου καὶ ἑτέρων διορισαμένων τὰς ψήφους τῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι, μὴ παρὰ τοῦ πλήθους τῶν πόλεων, ἀλλὰ παρὰ ἀρχιερέων, ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται, ὅτι ἐὰν συμβῇ ἀπὸ τῶν ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας ἕνα τινὰ ἀποδημεῖν, καὶ μὴ θέλειν μετὰ τοῦ πλήθους τῶν πολλῶν συνελθεῖν, ἐφ' ᾧ τὴν ψῆφον γενέσθαι τῆς χηρευούσης ἐκκλησίας, τὰ δὲ πλήθη τῆς πόλεως ζητῶσιν ἀρχιερέα. ὀφείλει ὁ ἔξαρχος τῆς ἐπαρχίας, ἤγουν ὁ μητροπολίτης, μετακαλεῖσθαι καὶ ὡς ἀπόντα ἐπίσκοπον διὰ γραμμάτων, ὡς ἂν γίνηται ἡ κατάστασις τοῦ ἐπισκόπου παρὰ πάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν, κατὰ ὡς δ'. κανόνα τῆς α'. συνόδου. εἰ δὲ οὗτος οὐ θελήσει παρουσιάσαι, οὐδὲ συναινεῖ δὲ ἀντιγραφῆς, γίνεσθαι τὴν ψῆφον κατὰ ὃ δόξαν τῷ πλήθει τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐπισκόπων. οὐδὲ γὰρ προβαλεῖται ὁ ἀποδημῶν ἄγνοιαν ἢ καταφρόνησιν, ὡς μετακληθεὶς παρὰ τῆς συνόδου καὶ μὴ παρουσιάσας. ταῦτα τοῦ κανόνος διοριζομένου περὶ ψήφου χηρευούσης ἐπισκοπῆς, ἐπεὶ πρὸ τοῦ κη'. κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου οἱ μητροπολῖται παρὰ ἐπισκόπων ἐγίνοντο, καὶ οὐχὶ παρὰ τοῦ κατὰ καιροὺς πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς γίνεται σήμερον, φησὶν ὁ κανὼν, ὅτι ἐὰν μέλλῃ προβῆναι ψῆφος μητροπολίτου, οὐ γενήσεται παρὰ μόνων τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐπισκόπων, ἀλλὰ χρὴ μετακαλεῖσθαι καὶ ἑτέρους ἐπισκόπους πλησιοχώρους, πάντως διὰ ὃ μεγαλεῖον τοῦ μητροπολίτου, ὃν καὶ ἔξαρχον ἐπαρχίας ὀνομάζει. οὕτω γὰρ πάντη ἀνύποπτος ἔσται ἡ τούτου ψῆφος, ὡς παρὰ πλειόνων ἀρχιερέων γενομένη. ὅτι δὲ ψηφιζομένων ἐπισκόπων ταπεινῶν εἰς τινας παροικίας εὐτελεῖς, ἐν αἷς πολλάκις οὐδὲ ἦσαν ἐπίσκοποι, καὶ πεζῇ βαδιζόντων, καὶ ἄλλως ὄντων καταπεφρονημένων, τὸ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα περιυβρίζετο, ὥρισαν οἱ πατέρες μὴ καθίστασθαι ἐπίσκοπον ἐν κώμῃ, ἢ ἐν χωρίῳ ἢ ἐν πόλει βραχείᾳ, ἐν ᾗ καὶ εἷς ἱερεὺς ἐπαρκεῖ· ἵνα μὴ ἐξευτελίζηται ἡ αὐθεντεία τῆς ἀρχιερωσύνης· ἀλλ' εἰς ἐκείνας τὰς πόλεις ἐπισκόπους καθίστασθαι τὰς πολυανθρώπους, τὰς ἀπὸ παλαιοῦ ἐχούσας ἀρχιερεῖς. ὡς δέ τινος εἰπόντος, ἄδικον εἶναι τὸ μὴ ἔχειν τὴν πολυάνθρωπον πόλιν ἀρχιερέα, διὰ τὸ μὴ ἐκ παλαιοῦ καθίστασθαι ἐπίσκοπον ἐν αὐτῇ, εἶπον οἱ πατέρες, ἐν τοιαύτῃ πόλει καὶ ἐκ νέου καθίστασθαι ἐπίσκοπον.

D

E

F

καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. σὺ δὲ σημείωσαι καὶ ἀπὸ παρόντος τοῦ κανόνος, ὅτι ἀκυρός ἐστιν ἡ χειροτονία τοῦ ἐπισκόπου ἡ γενομένη χωρὶς παρουσίας ἢ συναινέσεως πάντων τῶν ἐπαρχιωτῶν. καὶ ἕνα γὰρ ὃν τούτων ἀπόδημον ὄντα μεταπαλεῖσθαι ὁ κανὼν διορίσατο. καὶ οὐ δύναταί τις λέγειν, ὡς ἐπεὶ ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος ἀρκεῖ, ἡ τοῦ ἑνὸς ἀπουσία οὐ προκριματίσῃ, κἂν καὶ ἐναντία ἡ γνώμη τούτου ᾖ. Διὰ γὰρ τοῦτο, ὡς ἔοικε, μεταπαλαιοῦσθαι πάντας οἱ ἀποδημοῦντες κτλ. ταύτῃ τῇ τῶν πόλεων βασιλευούσῃ ἀρχιερεῖ, ὅπου ψῆφος ὀφείλει γενέσθαι ἐκκλησίας οἱασδήποτε, καὶ ἐμποδίζει ταύτῃ ἡ ἀποδημία τοῦ ἑνός. τοῦ δὲ κανόνος λέγοντος, καθίστασθαι ἐπισκόπους ἔνθα καὶ πρότερον ἐτύγχανον ἐπίσκοποι, ἔνιοί τινες, μὴ ὀφείλειν τοῦτο γίνεσθαι εἰς εὐπλεῖς πάντα κώμας ἢ πόλεις, Διὸ ὅ προψηφίζεσθαι εἰς τοιαύτας ἀρχιερεῖς, ὅπου ἦσαν λαοῦ πληθυσμοί, ἀλλὰ τὴν αἰτίαν τῆς προβλήσεως τοῦ ἀρχιερέως εἶ ὁ πολυανθρωπότερος τῆς χώρας, οὐχὶ ὁ παλαιὸν προνόμιον καὶ προεδρίαν, μὴ χρῆναι ἐπίσκοπον ψηφίζεσθαι εἰς πόλιν καταφθαρεῖσαν ἀπὸ πολυανθρώπου εἰς ὃ μηδὲν γεγόν, ἐκ τῆς τῶν ἐνόντων ὑπεροχῆς, ἢ ἄλλης τινὸς τῶν πραγμάτων φορᾶς, ἀλλ' εἰς τὰς πολυανθρώπους, κἂν οὐκ εἶχον πρώην ἀρχιερεῖς. ὁ μὲν νεοστεφὴς καταπρὸς καὶ ἅγιος ἡμῶν βασιλεὺς πολλάκις ἐπυνθάνετο, εἰ χρὴ πάντας ἐν τῇ ἀνατολῇ οὔσας ἐκκλησίας καὶ νῦν ἀπὸ Ἀγαρηνῶν καταχρωμένας ψηφισθῆναι, ψηφίζεσθαι μὲν τούτους ἐκώλυσεν, καὶ σολέμνια τοῖς ψηφίζεσθαι ὀφείλουσι διὰ τὴν ζωαρκῆ ἐπιφιλοτιμήσασθαι διὰ κοινῆς προστάξεως, ὅτε πέως ἀποδημοῦσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, ἵνα δ' ὅτι τούτοις πρέπον δίκαιον τὰς ἐκκλησίας καὶ τὴν βασιλέα αἰωνίζοντας εὐφημεῖσθαι, ὡς μηδὲ ἀπηγορεύων τινὶ εἰς ταύτας ἀποκατάστασιν τῶν Χριστιανῶν. ἐπισκόποις δὲ ὁπωσδήποτε εἰς κώμας δύσελφος ψηφίσθαι οὐ κατένευσεν, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ ὠργίσθη κατὰ τῶν οὕτω ψηφιζομένων, ὡς ἐντεῦθεν τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξιώματος ὑβριζομένου. τὸν δὲ ἁγιωτάτου ἐκείνου μητροπολίτου Θηβῶν τὸν Καλλικτῖνα ψηφισμένου ἐκ νέου ἐπισκόποις, λόγος ἐγένετο παρὰ τῇ συνόδῳ ἐπὶ τῆς ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ γενναιοτάτου ὑπάτου τῶν φιλοσόφων, εἰ ὤφειλε τὸ καινισθὲν τοῦτο ἔργον ποιῆσαι ὁ μητροπολίτης μετὰ συνοδικῆς ἐπικρίσεως, καὶ πάντες εἶπον, ὡς ὤφειλε τὸ παρὰ τοῦ Θηβῶν καινισθὲν παρὰ τῆς μεγάλης συνόδου ἐπιτραπῆναι μετὰ διαγνώσεως, καὶ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα τὸν διορίζόμενον, μηδὲν τῶν φαύλων γίνεσθαι παρὰ τοῦ ἐπισκόπου ἄνευ γνώμης συνοδικῆς.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ἐπισκόπους παρὰ τῶν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων καθίστασθαι διὰ ψήφου κανόνες ὁρίζουσιν. ἐὰν οὖν διαφόρων ἐπισκόπων ὄντων ἐν ἐπαρχίᾳ, συμβῇ ἕνα τῶν ἐπισκόπων τῶν ἄλλων θανόντων, ἢ πάντων ἴσως καθαιρεθέντων, ἢ καὶ ἑτέρων ἀναγκαίως ἀποδημούντων, καὶ ζητῶσιν οἱ τῆς πόλεως ἐκείνων χειροτονῆσαι αὐτοῖς ἐπίσκοπον, χρὴ, φησὶν ὁ κανών, καὶ ἀναμεῖναι τὸν ἐπίσκοπον μεταπαλαίσθαι διὰ γραμμάτων τοῦ μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας, ὃν καὶ ἔξαρχον ὀνομάζει, καὶ ὑπομνησθῆναι, ὅτι τὰ πλήθη ζητεῖ κατασῆναι αὐτοῖς ποιμένα, καὶ ἐκδέχεσθαι τὴν παρουσίαν αὐτοῦ. εἰ δὲ ὑπομνησθεὶς, καθὼς εἴρηται, οὔτε παρακύψῃ, οὔτε ἀντιγράψῃ, χρὴ δὲ ἱκανὸν τῇ βουλήσει τοῦ πλήθους γίνεσθαι, τυπῶσι, δίδοσθαι αὐτοῖς ἐπίσκοπον παρὰ τοῦ μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας. εἰ δὲ ὁ μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας μέλλει καταπαλαίειν, χρή φησι καὶ τοὺς τῆς πλησιοχώρου ἐπαρχίας ἐπισκόπους μεταπαλαίειν. τοῦτο δὲ ἐγίνετο, ὅτε καθ' ἑαυτὰς αἱ πόλεις τοὺς ἐπισκόπους τῶν μητροπόλεων ἐψηφίζοντο. νῦν δὲ τοῦτο οὐ γίνεται, ἀλλ' οἷς ἡ χειροτονία τῶν ἐπισκόπων ἀπονενέμηται, ἐκεῖνοι διὰ τῶν ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας ψηφίζονται τοὺς ἀρχιερεῖς. ἐξῆς δὲ ὁ κανὼν διατάττεται, μὴ γίνεσθαι ἐπίσκοπον ἐν κώμῃ τινὶ, ἢ πόλει μικρᾷ, ᾗ ἐν εἷς πρεσβύτερος

A Et hæc quidem sic. Tu autem nota etiam ex hoc præsenti canone, quòd irrita est electio Episcopi, quæ fit sine præsentia vel consensu omnium provincialium. Nam vel unum ex iis, qui aberat, accersi jubet canon. Et non potest quispiam dicere, quòd quoniam plurium valent suffragia, unius absentia non affert præjudicium, etiamsi contraria est ejus sententia. Propterea enim, ut est consentaneum, accersuntur omnes qui in regione adsunt in hanc urbium reginam Antistites, quando debet alicujus Ecclesiæ fieri electio, & eam unius absentia impedit. Cùm autem canon dicat, constitui oportere Episcopos ubi priùs fuerunt

B Episcopi; dicebant quidam, non debere hoc omnino fieri in vilibus pagis aut urbibus, eo quòd in iis Antistites antea eligerentur, quando populo frequentes erant; sed causam promotionis Antistitis esse regionis populi frequentiam, non autem antiquum privilegium: & adjecerunt, non oportere Episcopum eligi in urbe, quæ à magna populi frequentia ad nihil redacta est ex gentium incursione, vel aliqua alia rerum perturbatione; sed in iis quæ populo abundant; etiamsi Antistites antea non habuerunt. A Deo autem coronatus sanctusque Imperator noster sæpe rogatus,

C an oporteat Orientales Ecclesias & à Sarracenis detentas Episcopos electione sortiri; eis quidem eligi Episcopos annuit, & solennia iis qui eligere debent ad victus sufficientiam concessit per communem jussionem quousque Ecclesiis suis absunt; ut jus, quod in eis est Ecclesiis, imperio quoque perpetuò servetur, utpote cùm non desperet fore ut Christiani ad eas restituantur. Episcopos autem in pagis vilibus quomodocunque eligi non permisit: sed potiùs iis succensuit, qui ita eligunt; nempe quòd Episcopalis dignitas ex ea re contumelia afficiatur. Cùm autem ille

D sanctissimus Thebarum Metropolitanus Calocteue Episcopos de novo elegisset, agitatum est in Synodo tempore sanctissimi illius Patriarchæ domini Michaëlis summi Philosophi, utrum Metropolitanus debebat hoc novum opus facere cum synodali dijudicatione, & omnes dixerunt, quòd debebat id, quod à Thebarum Episcopo innovatum est, à magna Synodo mandari; ut vult canon Apostolicus, qui statuit, nihil magni momenti debere ab Episcopo fieri, sine sententia synodali.

E ZONAR. Multorum canonum decreto ad Episcopos cujusque provinciæ Episcoporum renuntiatio spectat. Ergo si in qua provincia multi Episcopi esse soleant, in ea nonnullis morte consumptis, aut quibusdam forte depositione mulctatis, vel aliis præterea extra provinciæ fines necessaria de causa profectis, unum relictum esse contingat, sibique Episcopum urbes illæ dari postulent; Episcopum eum, qui mansit à Metropolitano provinciæ, quem Exarchum quoque nominat, per literas evocari, déque multitudinis pastorem sibi efflagitantis voluntate certiorem fieri, ac eundem in consilium adhiberi, oportere canon affirmat. Qui si de tota re, ut dictum est, admonitus, neque adfuerit, neque rescripserit; populi voluntati morem gerendum, ac illis Episcopum à Metropolitano provinciæ

F concedi placet. Verùm si de Metropolitano provinciæ constituendo agatur, vicinioris quoque provinciæ Episcopos advocandos esse decernit. Quod quidem eatenus valuisse putandum est, quamdiu Metropolitanos ipsæ sibi civitates eligebant: Nam hoc quidem tempore alia ratio est, & ab iis, quibus Episcopos creandi jus est, summi quoque Sacerdotes per Episcopos provinciæ deliguntur. In iis porro quæ sequuntur, constitui Episcopum in oppido quopiam, exilive urbe, cui vel unus Presbyter suffecturus sit, canon vetat.

Quod

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Quod quidem Laodicenæ quoque Synodi ſeptimo & quinquageſimo canone definitum fuit. Addit vero hic canon præterea, non eſſe neceſſe in iis locis Epiſcopum conſtitui, ne ſcilicet Epiſcopi nomen ac auctoritas facile vileſcat: Verum à primis provinciæ Epiſcopis, videlicet à Metropolitanis, in iis tantum locis, ubi etiam prius, hoc eſt, ab antiquo tempore fuerant, Epiſcopi collocari debent. Si tamen urbem, inquit, non ita celebrem, mox incolarum numero frequentari contingat, ut jam amplificata frequentia Epiſcopo digna ſedes judicetur; in ea quoque Epiſcopum, quamvis antea nullum habuerit, conſtitui licere decernit.

A ἀρκεῖ, ὃ καὶ ὁ ογ΄. κανὼν τῶν ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου διωρίσατο. προσέτησι δὲ ὁ κανὼν οὗτος, ὅτι οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐπίσκοπον ἐκεῖ καθίστασθαι, ὡς ἂν μὴ καταβληθῇ τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἀυθεντία τοῦ ἐπισκόπου, ἀλλὰ οἱ τῆς ἐπαρχίας πρῶτοι ἐπίσκοποι, οἱ μητροπολίται δηλαδή, ἐκεῖνοι ὀφείλουσι ποιεῖν ἐπισκόπους, ὅπου καὶ πρότερον, ἤγουν ἐκ παλαιοῦ, ἦσαν ἐπίσκοποι. εἰ δέ τις, φησι, πόλις πρότερον μὴ ἔχουσα πλῆθος πολὺ πολιτῶν, διὰ ταῦτα γένοιτο πολυανθρωπὸς, ὡς ἀξίαν αὐτὴν νομισθῆναι ἐπισκοπῆς, διὰ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, λαμβάνειν ἐπίσκοπον, κἂν μὴ ἐκ παλαιοῦ εἶχεν.

ARIST. *Si populo Epiſcopum appetente Epiſcopi præſentes fuerint, unus verò abfuerit, is etiam vocetur. Si vocatus autem neque ſcribere, neque accedere velit, is qui petitur ordinetur.*

B ΑΡΙΣΤ. Εἰ τῷ λαῷ ἐπιζητοῦντι ἐπίσκοπον, οἱ ἐπίσκοποι παρουσιάζωσιν, εἷς δέ τις λείπῃ, προσκαλείσθω καὶκεῖνος. εἰ δὲ προσκαλούμενος, οὔτε γράφειν, οὔτε ἐνδημεῖν βούλοιτο, ὁ ζητούμενος χειροτονείσθω.

Iſtud hodie non eſt in uſu, ut à Clericis & civitatis primoribus Epiſcoporum electiones fierent, ſed iſtæ nunc à Metropolitanis & Epiſcopis procedunt. Ut duodecimus Synodi Laodicenſis canon ſtatuit, & undevigeſimus Antiochenæ, & alii multi. Ad ſententiam itaque ferendam vel omnes Epiſcopos præſentes eſſe, vel & abſentes per literas præſentibus conſentire oportet.

Τοῦτο νῦν οὐκ ἐνεργεῖται, ὅ φασι τῷ κλήρῳ καὶ τοῖς πρώτοις τῆς πόλεως τοὺς ψήφους τῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι, ἀλλὰ παρὰ μητροπολίταις καὶ ἐπισκόποις αὐτὰ προβαίνουσιν· ὡς ὁ δωδέκατος κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου σαφηνίζει, καὶ ὁ ἑνενηκοστὸς τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ἄλλοι πολλοί. δεῖ γοῦν ἢ πάντας παρεῖναι τοὺς ἐπισκόπους διὰ τῆς ψήφου, ἢ καὶ τοὺς C ἀπόντας διὰ γραμμάτων συμψήφους γίνεσθαι τοῖς παροῦσι.

ARIST. *Cum Metropolitanus conſtituitur, etiam vicini Epiſcopi ſunt accerſendi.*

ΑΡΙΣΤ. Μητροπολίτου καθισταμένου, καὶ οἱ πλησιόχωροι μετάπεμπτοι ἔστωσαν.

Cum Metropolitanus eſt eligendus, non omnes ubicunque ſint, diœceſis Metropolitæ ad electionem ejus vocabuntur, ſed vicini. Illud enim & impoſſibile eſt fieri, ſi ſecundum vigeſimum quintum Synodi Chalcedonenſis canonem vacantium epiſcopatuum ordinationes intra tres menſes fieri debent.

Μητροπολίτου μέλλοντος ψηφίζεσθαι, οὐ πάντες τῆς ἀπερμαχῆ διοικήσεως οἱ μητροπολίται εἰς τὴν ψῆφον αὐτῶν κληθήσονται, ἀλλ' οἱ πλησιόχωροι· ἐκεῖνο γὰρ καὶ ἀδύνατον γενέσθαι, εἴαφ', ᾧ καὶ ἐν τῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ κανόνι τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ἐντὸς τριῶν μηνῶν αἱ χειροτονίαι ὀφείλουσι γίνεσθαι τῶν χηρευουσῶν ἐπισκοπῶν.

Ariet. In parvâ urbe & vico, cui etiam unus ſufficiat Presbyter, Epiſcopus non conſtituitur. Sin populo frequentiſſima ſit urbs, non indignum.

D ΑΡΙΣΤ. Εἰς ὀλίγην πόλιν καὶ κώμην, ἢ καὶ εἰς αὐτάρκης πρεσβύτερος, ἐπίσκοπος οὐ καθίσταται· εἰ δὲ πολυανθρωπεύοιτο ἤδη πόλις, οὐκ ἀνάξιον.

Non neceſſe eſt ſi exigua ſit civitas aut pagus, ubi & unus Presbyter ſufficiat, Epiſcopum fieri, ne Epiſcopi nomen parvi fieret. Si exigua autem civitas quamplurimis repleta ſit hominibus, non incongruum eſt & in eâ ordinari Epiſcopum.

Οὐκ ἀναγκαῖον, βραχείας οὔσης τῆς πόλεως, ἢ τῆς κώμης, ἐν ᾗ καὶ εἷς πρεσβύτερος ἐνδημεῖ, ἐπίσκοπον γίνεσθαι· ἵνα μὴ καταβάλλῃται τὸ τοῦ ἐπισκόπου ὄνομα. εἰ δὲ καὶ βραχεῖα πόλις πολυανθρωπέοι ἤδη, οὐκ ἀπεικὸς καὶ ἐν αὐτῇ χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον.

Canon VII.

ΚΑΝΩΝ ζ΄.

Oſius Epiſcopus dixit; Importunitas noſtra, & multa aſſiduitas, & injuſtæ poſtulationes effecerunt, ut nos non habeamus tantam gratiam & libertatem dicendi, quantam habere debemus. Multi enim Epiſcopi non intermittunt ad caſtra accedere, & maximè Aphri; qui, quemadmodum cognovimus à dilecto fratre noſtro & Coepiſcopo Grato, ſalutaria conſilia non admittunt, ſed ita contemnunt, ut unius homo ad caſtra plurimas & diverſas, & quæ non poſſunt juvare Eccleſias, ſupplicationes afferat, & non, ut debet fieri & convenit, pauperibus & laicis vel viduis opem & auxilium afferat, ſed ſeculares dignitates & functiones aliquibus F *acquirat. Hæc ergo perverſitas detrimentum non ſine offendiculo & condemnatione nobis conciliat. Convenientius autem eſſe exiſtimavi, ut Epiſcopus illi ſuum auxilium præbeat, cui ab aliquo vis affertur, vel ſi quæ vidua injuria afficiatur, vel ſi quis rurſus Orphanus privetur iis, quæ ad ipſum pertinent: Si quidem hæc nomina juſtam habent cauſam & ſupplicationem. Si itaque, dilecti fratres, hoc omnibus videtur, ſtatuite, nullum oportere Epiſcopum ad caſtra accedere, præter eos, quos pius Imperator noſter ſuis li-*

Οσιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἡ ἀκμὴ ἡμῶν, καὶ ἡ πολλὴ συνέχεια, καὶ αἱ ἄδικοι αἰτήσεις πεποιήκασιν ἡμᾶς τοσούτῳ μὴ ἔχειν χάριν καὶ παῤῥησίαν, ὅσην ὀφείλομεν κεκτῆσθαι. πολλοὶ γὰρ τῶν ἐπισκόπων οὐ διαλείπουσιν εἰς τὸ στρατόπεδον παραγινόμενοι, καὶ μάλιστα οἱ Αφροι· οἵτινες, καθὼς ἐγνώσμεν παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Γράτου, τὰς σωτηρίους συμβουλὰς οὐ παραδέχονται, ἀλλὰ καταφρονοῦσιν οὕτως, ὡς ἕνα ἄνθρωπον εἰς τὸ στρατόπεδον πλείους καὶ διαφόρους, καὶ μὴ δυναμένας ὠφελῆσαι τὰς ἐκκλησίας, δεήσεις διακομίζειν, καὶ μὴ, ὡς ὀφείλει γίνεσθαι καὶ ὡς πρέπον ἐστὶ, τοῖς πένησι καὶ τοῖς λαϊκοῖς ἢ ταῖς χήραις συναίρεσθαι καὶ βοηθεῖν, ἀλλὰ κοσμικὰ ἀξιώματα καὶ πραγμάτων ἄνεσιν ποιεῖν. οὗτοι τοίνυν ἡ σκαιότης καὶ ἀπαίδευτος ἀνθρώπους οὐκ ἀνδρὸς σκανδάλου τινὸς ἡμῖν καὶ καταγνώσεως παρέξει. πρεπωδέστερον δὲ εἶναι ὑπέλαβον, ἐπίσκοπον τῷ ἑαυτῷ βοήθειαν παρέχειν ἐκείνῳ, ὅστις ἂν ὑπό τινος βιάζηται, ἢ εἴ τις τῶν χηρῶν ἀδικοῖτο, ἢ αὖ πάλιν ὀρφανός τις ἀπεστεροῖτο τῶν αὐτῷ προσηκόντων, εἴαφ' ἅπερ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα δικαίαν ἴσχει τὴν αἰτίωσιν. εἰ τοίνυν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, πᾶσι τοῦτο δοκεῖ, ἐπιτρέπατε μηδένα ἐπίσκοπον χρείαν εἰς τὸ στρατόπεδον παραγίνεσθαι παρεκτὸς τούτων, οὓς ἂν ὁ θεοφιλέστατος

Ψηφιοποιήθηκε από

διλαβέσατος βασιλέως ἡμῶν τῆς ἑαυτοῦ γράμμασιν μεταA καλεῖν. Ἀλλ' ὅπερ πολλάκις συμβαίνει τινὰς οἴκτου δεομένους καταφυγεῖν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν διὰ τὰ ἑαυτῶν ἁμαρτήματα εἰς φυγαδισμὸν ἢ νήσου καταδικασθῆναι, ἢ δι' ἃ πάλιν οἱαδηποτοῦν ἀποφάσει ἐκβεβλῆσθαι, τοῖς τοιούτοις μὴ ἀρνητέον ἔλεος τὴν βοήθειαν, ἀλλὰ χωρὶς μέμψεως καὶ ἀνίας ἢ δίκαιαν τούτοις αἰτεῖσθαι συγχώρησιν. εἰ τοίνυν καὶ τοῦτο ἀρέσκει, σύμψηφοι γένεσθε ἅπαντες. ἀπεκρίναντο ἅπαντες, ὁρίζεσθω καὶ τοῦτο.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ ια'. κανόνι τῷ ὧν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, ἐκωλύθησαν οἱ ἐπίσκοποι καὶ πᾶσιν οἱ κανονικοὶ ἄνευ ἐκχωρήσεως συνοδικῆς πρὸς βασιλέα ἀπέρχεσθαι. ἀκωλύθησαν οὖν καὶ ὁ νῦν κανὼν ὁρίζεται, μηδένα ἐπίσκοπον εἰς ὃ στρατόπεδον ἤγουν ἔνθα ὁ βασιλεὺς ᾖ, ἄνευ γένεσθαι χωρὶς μετακλήσεως βασιλικῆς, εἰ μὴ πολλάκις τοῦτο θελήσει τις πιεῖσαι διὰ χλευασμοῦ πλουτῶν τινων ἢ κατηφιστῶν προερχόντων τῇ ἐκκλησίᾳ. ὅταν καὶ ἀνηρέθη ὑπὸ τοῦ ῥηθησομένου προσεχῶς ια'. κανόνος, ὁριζομένου καὶ τοὺς τοιούτους ὑπὸ θέσεις, μὴ ἄνευ ἐπισκόπων ὑπομιμνήσκεσθαι, ἀλλὰ ἄνευ διακόνων ἤγουν ἀκολούθων τοῦ ἰδίου ἀνδρός. καὶ ἡ μὲν ἔννοια τοῦ κανόνος αὕτη. αἱ αἰτίαι δὲ δι' ἃς ἐτέθησαν ταῦτα εἰσι· καὶ οὐ δέονται ἑρμηνείας. τούτων οὕτως ἐχόντων, ἠρώτησέ τις, εἰ ἐφέξει ἐπίσκοπος μὴ συνοδικῆς ἐπιστολῆς περὶ βασιλέα ἀπέρχεσθαι καὶ τὸν ια'. κανόνα τῷ ὧν Ἀντιοχείᾳ συνόδου; Λύσις. ὁ ἄνω κανὼν τὸν ῥηθέντα κεῖνον οὐκ ἀναιρεῖ, ἀλλ' ἐκείνῳ μᾶλλον συμφωνεῖ. δίδ καὶ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μὴ συνοδικῆς σκέψεως ἀποκριματίσεως ἐπίσκοπος εἰς βασιλέα ἀπελεύσεται, πολλῷ δὲ πλέον κληρικός. σημειοῦται δὲ ἀπὸ τοῦδε τοῦ κανόνος, ὅτι καὶ κεκωλυμένον ἐστὶ πρὸς βασιλέα προσλαλεῖν ἐπισκόπους καὶ ἑτέρους ἐφεωμένους, ἀλλὰ καὶ βασιλικὸν ὁρισμὸν ἀκινδύνως τοῦτο ποιήσουσι, καὶ ὃ φερεπαθοῦμεν αὐτοῖς ἐνεργήσουσιν, ὧν μήτε τοῦ βασιλέως ἀνακρινομένου τινὸς αὐτοὺς μεταπέμψαντος, μήτε τούτων δυνηθησομένων ὡς ὑπαιτίων τοῦ βασιλέως. ἀνάγνωσις τοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κεφάλαια ια'. ιβ'. καὶ τοῦ αὐτοῦ συνόδου κεφάλαια η'. θ'. καὶ κα'.

ΖΩΝΑΡ. Τινὲς τῶν ἐπισκόπων καὶ μάλιστα οἱ Ἀφροι, οἱ ὑπ' Ἀφρικὴν διηλυθότι, συνεχῶς προσέκειντο τοῖς βασιλεῦσιν, αἰτήσεις οἰκείας καὶ ἀξιώσεις ἔχοντες, οὐδὲ δικαίας ἴσως. τοῦτο οὖν διορθουμένη ἡ σύνοδος αὕτη, φησίν, ὅτι ἡ ἀκαιρία ἡμῶν, ἤτοι τὸ μὴ δικαίως προσπέραν τοῖς βασιλεῦσι, συνεχῶς δὲ, καὶ αἱ ἄδικοι ἀξιώσεις, πεποιήκασιν ἡμᾶς μὴ τοσαύτην ἔχειν χάριν, ἤγουν μὴ οὕτως εὐκλεισμένους καὶ αἰδοῦς ἀξίους νομίζεσθαι, μηδὲ παῤῥησιάζεσθαι δύνασθαι, ὅσον ὀφείλομεν. πολλοὶ γὰρ τῶν ἐπισκόπων ἢ ἀκαιρίαις εἰς ὃ στρατόπεδον προσιόντες, καὶ μάλιστα οἱ Ἀφροι. στρατόπεδον δὲ ἐμνήσθη, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ βασιλεῖς στρατείᾳ ἐσχόλαζον. οἵτινες ἐπίσκοποι τὰς σωτηριώδεις συμβουλὰς ἢ προσδέχονται, ἀλλὰ καταφρονοῦσι τῆς συνοδικῆς προσταγῆς οὕτως, ὥστε ἄνδρα (ἤτοι ἐπίσκοπον) ἕνα πολλάς καὶ διαφόρους αἰτήσεις κομίζειν εἰς ὃ στρατόπεδον, καὶ μὴ δυναμένας ὠφελῆσαι τὰς ἐκκλησίας, καὶ μὴ γένεσθαι κρίσεως τοὺς ἐπισκόπους, καὶ κακῶς ἐνδέχεται. τί δὲ τοῦτό ἐστι; Ὅ μὴ συναίρεσθαι καὶ ἀνταλλαμβάνεσθαι καὶ βοηθεῖν τοῖς πένησι καὶ ταῖς χήραις ἢ τοῖς λαϊκοῖς, ἀλλὰ κοσμικὰς ἀξιώμασι καὶ ἐνεργείας καὶ τοιαύτας ἐπινοῆσαι, ἀντὶ τοῦ, δεῖ νοεῖν ἔρχεσθαι αὐτοῖς, καὶ τοιαῦτα αἰτεῖν. αὕτη τοίνυν, φησίν, ἡ σκαιότης, ἡ κακία, ἡ πονηρία, προξενεῖ ἡμῖν τὸ ἀηδισμόν, τουτέστι, ἀηδιάν ἡμᾶς· ὥστε μήτε παῤῥησίαν δύνασθαι ἔχειν, σκανδαλιζομένων ἐφ' ἡμῖν τῶν ἀνθρώπων καὶ καταμεμφομένων ἡμᾶς. φρόνιμον δὲ μᾶλλον, φησὶ, λογίζομαι, τὸ ἐπίσκοπον βοηθεῖν ἐκείνῳ τῷ βίᾳ ὑπό τινος πάσχοντι, καὶ ταῖς ἀδικουμέναις χήραις, καὶ τοῖς ὀρφανοῖς, οὓς ἀποστεροῦσί τινες τοῦ αὐτοῖς διαφερόντων· καὶ τούτοις δὲ τοῖς ὀρφανοῖς, καὶ ταῖς χήραις, καὶ τοῖς καταδιωκτευομένοις τότε βοηθεῖν, ὅτε δίκαια αἰτοῦσιν. εἰ γὰρ ἄδικόν τι αἰτοῦσιν,

διλαβέσατος βασιλεὺς ἡμῶν τῆς ἑαυτοῦ γράμμασιν μεταA καλεῖν. Ἀλλ' ὅπερ πολλάκις συμβαίνει τινὰς οἴκτου δεομένους καταφυγεῖν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν διὰ τὰ ἑαυτῶν ἁμαρτήματα εἰς φυγαδισμὸν ἢ νήσου καταδικασθῆναι, ἢ δι' ἃ πάλιν οἱαδηποτοῦν ἀποφάσει ἐκβεβλῆσθαι, τοῖς τοιούτοις μὴ ἀρνητέον ἔλεος τὴν βοήθειαν, ἀλλὰ χωρὶς μέμψεως καὶ ἀνίας ἢ δίκαιαν τούτοις αἰτεῖσθαι συγχώρησιν. εἰ τοίνυν καὶ τοῦτο ἀρέσκει, σύμψηφοι γένεσθε ἅπαντες. ἀπεκρίναντο ἅπαντες, ὁρίζεσθω καὶ τοῦτο.

teris accersit. Sed quia sæpe contingit aliquos, qui egent misericordia, ad Ecclesiam confugere, qui propter sua peccata exilio vel in insulam deportatione damnati sunt, vel quamlibet aliam sententiam accepère; iis non esse negandum auxilium, sed sine cunctatione & dubitatione, veniam iis esse petendam. Si utique hoc quoque placet, omnes unà quoque vestrum suffragium ferte. Responderunt omnes; Decernatur & hoc.

ΒΑΛΣ. In xi. can. Antioch. Syn. prohibiti sunt Episcopi & omnes Canonici sine permissione synodaB li ad Imp. proficisci. Ei ergo consequenter præsens quoque canon decernit, nullum Episcopum in castra, seu ubi imperator agit, accedere sine evocatione Imperatoris, nisi quis hoc sæpe facere voluerit ad deducendos pauperes vel condemnatos qui ad Ecclesiam confugere: quod etiam à proximè dicendo canone octavo sublatum est, qui statuit ejusmodi quoque causas; non ab Episcopis agendas, sed à Diaconis seu ministris. aut sororis. Et hæc est quidem canonis sententia. Causæ autem, propter quas constitutus est, claræ sunt; nec interpretatione indigent. His ita se habentibus, interrogaverit quispiam, An permittitur EpiC scopo cum mandato synodali ad Imperat. proficisci, secundùm xi. can. Antioch. Syn. Solutio. Præsens canon dictum canonem non tollit, sed potiùs illi consentit. Et ideo, ut mihi quoque videtur, cum synodali deliberatione Episcopus sine ullo præjudicio ad regem proficiscetur: multò autem magis Clericus. Nota autem ex præsenti canone, quòd etiamsi sit Episcopo prohibitum aliisque Sacratis apud Imperatorem diutiùs moram agere; decreto tamen Imp. hoc sine periculo facient, & quod eis imperatur exercebunt: ut neque Imper. quidquam possit imputari, si eos accersat; nec ii rei futuri sint, ut qui jubenti Imp. obseD quantur. Vide Carthag. Syn. can. xi. xii. & præsentis Syn. viii. ix. & xxi.

ΖΟΝΑΡ. Episcopi quidam, ac Afri præsertim, hoc est, qui in Africa degerent, privatis de rebus postulata & preces, quæ parum etiam forte æquitatis haberent, ad Imperatorem assidue deferebant. Cui quidem malo Synodus hæc mederi cupiens, Nostra, inquit, importunitas, hoc est, nostra consuetudo ad Imperatorem assiduè tempore minime opportuno adeundi, injustæque flagitationes, ne tantum gratiæ habeamus, hoc est, ut minus grati simus, nec ita veneratione digni existimemur, effecerunt, neque parum de ea, quam obtinere debuimus, loE quendi libertate detraxerunt. Multi enim Episcopi, ac Afri maxime, ad castra commeandi finem nullum faciunt. Castrorum vero meminit, quod militiæ ut plurimum Imperatores vacarent. Qui quidem Episcopi salutaria consilia nequaquam audiunt, verum synodicas admonitiones eousque contemnunt, ut unus homo (Episcopus nempe) multas & diversas postulationes in castra deferat, quæ neque Ecclesiæ utilitatis aliquid ferre possint, neque tales sint, quales Episcopalis officii ratio, ipsáque rerum natura præscribit. Quid vero id est? Ut neque scilicet pauperibus & viduis aut laicis patrocinentur, operamve iis sublevandis aut juvandis impendant; sed profanas dignitates ac munerum ejusmodi functiones cogitent, hoc F est, animo versent, déque iis tantummodo obtinendis laborent. Hæc igitur nobis, inquit, perversitas, improbitas, nequitia detrimentum conciliat, hoc est, ita nostras vires frangit; ut etiam libere loquendi facultatem, ob ea quæ agimus offensis hominum animis, nósque sua existimatione condemnantibus, nobis eripiat. Magis vero decere, inquit, existimo, ut eis, qui potentia cujuspiam opprimuntur, ac viduis, quæ per injuriam vexantur, tum pupillis, quos nonnulli fortunis evertunt, Episcopus opem ferat: atque his quoque pupillis & viduis, ac iis, qui po-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tentiorum dominatu premuntur, ita demum præsto sit, si nihil ab illis iniquum postulari cognoverit. Nam si aliquid alienum ab æquitate illi quoque flagitent, ne iis quidem Episcopos in ea re patrocinari fas est. Si ergo omnibus idem videtur, inquit Osius, hoc approbate, id est, hanc sententiam vestro decreto confirmate, ne quis ad exercitum, hoc est, ad Imperatorem, præter eos qui ejusdem Imperatoris literis evocati fuerint, Episcopus transeat. Quoniam vero multi misericordiam implorantes ad Ecclesiam confugiunt, ob crimina exilio vel in insulam deportationi, vel alteri cuipiam supplicio addicti; eos, inquit, ab Episcopis repelli, opemve flagitantibus denegari non oportet; verum absque procrastinatione, hoc est, cunctatione omni dubitationéque sublata, pro ipsorum periculis deprecari.

ἐπὶ ἐκείνων ὲν ἀδίκοις ἀντιποιᾶσθαι χρὴ τοὺς ἐπισκόπους. εἰ γάρτω τοῦτο δοκεῖ πᾶσι, φησὶν ὁ Ὅσιος, ἐπικρίνατε, ἀντὶ τοῦ, κυρώσατε τῷ γνώμῳ τούτῳ, ὥστε μηδένα ἐπίσκοπον εἰς ὃ στρατόπεδον, ἤτοι εἰς βασιλέα, προσγίνεσθαι, ἄνευ τῶν γραμμάτων βασιλικῶν μεταπεμπομένων. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ καταφεύγοντι τῇ ἐκκλησίᾳ ἐλέους δεόμενοι, καὶ ἢ ἁμαρτήματα ἐγκλήματα ἢ εἰς νῆσον ἐμφυλείαν καταδικασθέντες, ἢ ἐκδοτοι γενόμενοι ἀσφαλεῖ ἑτέρας κολάσεως, τοῖς τοιούτοις, φησὶν, οὐ χρὴ μὴ βοηθεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον δεῖ καὶ βεβαιοῦσθαι. χρεὶς καὶ ἁμαρτημοῦ αἰτεῖσθαι αὐτοῖς συγχώρησιν.

ARIST. *Orphano, viduâ, & ab aliis deserto, vi oppressis, suppetias iis ferat, & Imperatorem adibit Episcopus; veruntamen ejusmodi prætextu, in castris non versetur, sed potius Diaconum mittat.*

ΑΡΙΣΤ. Ὀρφανῷ, καὶ χήρᾳ, καὶ ἀπροστάτου, βιαζομένων, εἰς βοήθειαν καταπέμπει καὶ προσελεύσεται τῷ βασιλεῖ ὁ ἐπίσκοπος. ἀλλ' οὐχὶ τῇ τοιαύτῃ προφάσει ἁπλῶς εἰς ὃ στρατόπεδον, ἀλλὰ μᾶλλον διάκονον πέμποι.

ARIST. *Illis qui ad Ecclesiam confugiunt succurrendum est.*

ΑΡΙΣΤ. Τοῖς ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν προσφεύγουσι βοηθητέον.

Episcopum quidem opem ferre orphanis & viduis & oppressis qui ab aliis sunt deserti, ut & iis qui ad Ecclesiam confugiunt ob peccata eorum, & misericordiâ indigent, & Regem pro istis adire, & petere injuriâ quidem affectis ultionem, sed ob crimen aliquod condemnatis, indulgentiam, præsens canon jubet. At Episcopos ob istiusmodi causas suas relinquere Ecclesias, & ad castra ire, vel alibi ubi Imperator est, & de talibus tumultum facere, utpote quod à multis reprehensionem & convitium affert Episcopis, non permittit fieri. Sed per Diaconos suos desideria ad Regem mitti statuit.

Τὸ μὲν ἀντιλαμβάνεσθαι τὸν ἐπίσκοπον ὀρφανῶν, καὶ χηρῶν, καὶ ἀπροστάτων βιαζομένων, ὡς αὐτὸς δὲ καὶ τῷ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καταφεύγοντων ἁμαρτήματα, καὶ δεομένων συμπαθείας· καὶ προσέρχεσθαι περὶ αὐτῶν τῷ βασιλεῖ, καὶ αἰτεῖν τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἐκδίκησιν, τοῖς δὲ κατακριθεῖσιν ἁμαρτήματα, συγχώρησιν, ὁ παρὼν προστάττει κανών. Ὃ δὲ ἁμαρτὰς τοιαύτας αἰτίας τοὺς ἐπισκόπους τὰς ἑαυτῶν καταλιμπάνειν ἐκκλησίας, καὶ ἀπέρχεσθαι εἰς ὃ στρατόπεδον, ἢ ἀλλαχοῦ. ἔνθα ὁ βασιλεύς ἐστι, καὶ ὀχλεῖν περὶ τοιούτων, ὡς ἐπάγον περὶ τῶν πολλῶν τοῖς ἐπισκόποις μέμψιν καὶ λοιδορίαν, οὐ συγχωρεῖ γίνεσθαι. ἀλλὰ διὰ τῶν ἰδίων διακόνων τὰς δεήσεις στέλλεσθαι τῷ βασιλεῖ ἐπιτρέπει.

Canon VIII.

ΚΑΝΩΝ η'.

Quandoquidem visum est, ne aliquis Episcopus in condemnationem incidat ad castra veniens, si qui eorum tales habeant postulationes, qualium superiùs meminimus, per proprium ministrum peragant. Ministri enim persona non est invidiosa, & quæ mandata fuerint citiùs ferre poterit. Responderunt omnes; Et hoc quoque constituatur.

Ἐπειδὴ ἔδοξε διὰ τὸ μὴ πίπτειν τινὰ τῶν ἐπισκόπων ἀφικνούμενον εἰς τὸ στρατόπεδον, εἴ τινες αὐτῶν τοιαύτας ἔχοιεν δεήσεις, οἵων ἐπάνω ἐπεμνήσθημεν, διὰ ἰδίου διακόνου ἐπιτελοῖεν. τοῦτο γὰρ ὑπηρέτου τοῦ προσώπου οὐκ ἐπίφθονον τυγχάνει, καὶ τὰ προσταττόμενα ταχέως διακομισθῆναι δυνήσεται. ἀπεκρίναντο πάντες, καὶ τοῦτο ὁρισθέντω.

BALS. Præsens quoque canon eadem cum præcedente statuit, adjiciens, non per Episcopos, sed cum Diaconis eorum apud Imp. petitiones peragi debere. Diaconos autem hîc ne dicas esse eos, qui ordinati sunt, sed simpliciter servos & quoslibet ministros.

ΒΑΛΣ. Καὶ ὁ παρὼν κανὼν τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτοῦ θεσπίζει, προστιθέμενος, μὴ διὰ τῶν ἐπισκόπων, ἀλλὰ μετὰ διακόνων τὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἐντεύξεις αὐτῶν γίνεσθαι. διακόνους δὲ ἐνταῦθα, μὴ τοὺς κεχειροτονημένους λέγε, ἀλλὰ τοὺς ἁπλῶς δούλους καὶ οἰουσδήποτε ὑπηρέτας.

ZONAR. Si quis vero, inquit, ex Episcopis causas deprecandi habeant ejusmodi, quales ante commemoravimus; ut iis scilicet, qui per injuriam læduntur, quive potentiorum opibus opprimuntur, vel qui ob aliquem peccati lapsum damnati sunt, opitulentur; neque vero reprehensionis vitandæ causa ipsi in castra proficisci velint; suos Ministros mittant. Ministri namque persona invidiosa non est. Nec enim quisquam, inquit, Ministro vel Diacono in castris moranti, quemadmodum Episcopo illuc abeunti, succensebit: tum Imperatoris literæ noxam condonantes, aut aliquid ejusmodi continentes, deferri per Diaconum quàm celerrimè poterunt.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ δέ τινες, φησὶ, τῶν ἐπισκόπων τοιαύτας ἔχοιεν δεήσεις, οἵων ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, ἤγουν ὅτι βοηθείᾳ ἀδικουμένων, καὶ καταδυναστευομένων, ἢ διὰ πταίσματα κατακριθέντων, καὶ ἵνα μὴ καταγινώσκωνται οὐ βούλονται ἀπέρχεσθαι εἰς ὃ στρατόπεδον, διακόνους οἰκείους πεμπέτωσαν. Ὁ γὰρ ὑπηρέτης τοῦ προσώπου οὐκ ἐπίφθονον τυγχάνει. οὐδὲ γὰρ μέμψεταί, φησί, τις τῷ ὑπηρέτῃ, ἤτοι τῷ διακόνῳ διαπελεύσαντι ἐν στρατοπέδῳ, ὡς μέμψεται τῷ ἐπισκόπῳ ἐκεῖ ἀπελθόντι, καὶ τὰ παρὰ τοῦ βασιλέως δοθησόμενα γράμματα εἰς συγχώρησιν ἴσως τῶν πλημμελημάτων, ἢ ἕτερα οἰαδήποτε, σωτήρια κομιδῆς ἀπὸ τοῦ διακόνου δυνήσεται.

Canon IX.

ΚΑΝΩΝ θ'.

Si cujuscunque provinciæ Episcopi ad fratrem & Coëpiscopum suum, qui est in majori civitate, hoc est, in Metropoli, mittant supplicationes, is & ministrum suum & supplicationes mittat, dans ei commendatitias quoque literas, scribens scilicet per consequentiam etiam ad fratres & Coëpiscopos nostros, qui illo tempore in locis vel urbibus agant, in quibus Imp. in primis pium rempublicam gubernat. Si quis

Ἐὰν οἱασδηποτοῦν ἐπαρχίας ἐπίσκοποι πρὸς ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἑαυτῶν ἀποστέλλοιεν δεήσεις, ὁ ἐν τῇ μείζονι τυγχάνων πόλει, τοῦτ' ἔστι τῇ μητροπόλει, αὐτὸς καὶ τὸν διάκονον αὐτοῦ καὶ τὰς δεήσεις ἀποστέλλοι, φέρων αὐτῷ καὶ συστατικὰς ἐπιστολάς, γράφων δηλονότι καὶ ἀκολουθίᾳ καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν, οἵ τινες ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐν τοῖς τόποις ἢ ἐν ταῖς πόλεσι διάγοιεν, ἐν αἷς ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς τὰ δημόσια πράγματα διακυβερνᾷ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

νῷ. εἰ δὲ ἔχοι τις τῶν ἐπισκόπων φίλους ἐν τῇ αὐλῇ τῶν παλατίου, καὶ βούλοιτο περί τινος, ὅπερ προπωδέστερον εἴη, αἰτῆσαι, μὴ κωλύοιτο διὰ τῶν ἑαυτοῦ διακόνου καὶ αἰτῆσαι καὶ ἐντείλασθαι τούτοις, ὥστε τὴν αὐτῶν ἀγαθὴν βοήθειαν αἰτιοῦντι αὐτῷ παρέχειν. οἱ δὲ εἰς Ῥώμην παραγινόμενοι, καθὼς προείρηκα, τῷ ἀγαπητῷ ἡμῶν ἀδελφῷ καὶ συνεπισκόπῳ Ἰουλίῳ τὰς δεήσεις, ἃς ἔχοιεν διδόναι, ὀφείλουσι παρέχειν, ἵνα πρότερον αὐτὸς δοκιμάζοι· εἰ μή τινες ἐξ αὐτῶν ἀναισχυντοῖεν· καὶ οὕτως τὴν ἑαυτοῦ προστασίαν καὶ φροντίδα παρέχων εἰς τὸ στρατόπεδον αὐτοὺς ἀποστέλλοι. ἅπαντες οἱ ἐπίσκοποι ἀπεκρίναντο, ἀρέσκειν αὐτοῖς, καὶ προπωδεστάτην εἶναι τὴν συμβουλὴν ταύτην.

ΒΑΛΣ. Ὅτι οὐκ ἀνῃρέθη ὁ ια'. κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, δῆλον καὶ ἀπὸ τῶν παρόντος κανόνος. φησὶ γὰρ ὅτι ἐὰν ἐπίσκοπος θελήσῃ ἀποστεῖλαι δεήσεις εἰς τὸν βασιλέα διὰ συναδέλφου καὶ συνεπισκόπου αὐτοῦ ἀρχιερατεύοντος εἰς ἐπαρχίαν, εἰς ἣν διάγει ὁ βασιλεὺς, ὀφείλει προσέρχεσθαι τῷ προσφόρῳ μητροπολίτῃ, καὶ ἀναδιδάσκειν αὐτὸν τὸ ἐκεῖον βούλημα· καὶ ὁ μητροπολίτης μετὰ διακόνου αὐτοῦ, ὀφείλοντος ἐπιφέρεσθαι κανονικὰς ἐπιστολὰς, ἤγουν εἰρηνικὰς καὶ συστατικὰς, ἀναδιδάξαι τὸν ἐνδημοῦντα ἐπίσκοπον, ὡς εἴρηται, εἰς τὸν βασιλέα τὴν τῶν ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου παράκλησιν. τοῦτο δὲ γίνεσθαι οὕτως ὡρίσθη, ἵνα ὁ μητροπολίτης ἐπιγνῷ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ διαγνῷ εἰ ἐνδέχεται ἀνενεχθῆναι ταύτην τῷ βασιλεῖ, εἴτε καὶ μή. ὡς δέ τινος εἰπόντος, ἐκ τούτου ἀναιρεῖσθαι τὴν τῆς παρούσης συνόδου η'. κανόνα, τὴν διοριζόμενον μετὰ διακόνων οἰκείων τοὺς ἐπισκόπους ὑπομιμνήσκειν τὸν βασιλέα τὰ περὶ τῶν ψυχωφελῶν αἰτιῶν, προσέθεντο οἱ πατέρες, πρὸς μὲν βασιλέα μὴ ἀποστέλλεσθαι διάκονον παρὰ ἐπισκόπου χωρὶς συνοδικῆς ἐπιτροπῆς· πρὸς δέ τινας οἰκείους τῷ βασιλεῖ ποιεῖν μετὰ διακόνου αἰτιώσεις. πλὴν καὶ τοῦτο, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μετὰ εἰδήσεως τῶν μητροπολίτου γενήσεται. τοὺς μέντοι παραγινομένους εἰς τὴν Ῥώμην ἐπισκόπους μὴ ἄλλως τῷ βασιλεῖ προσέρχεσθαι, εἰ μὴ ὁ Πάππας λάβῃ τὴν περὶ τούτου εἴδησιν· καὶ αὐτὸς δοκιμάσας τὰ περὶ τῶν δεήσεων, ἢ ἐπιτρέψει τὴν ἀναφορὰν, καὶ ἀποστείλῃ αὐτοὺς εἰς τὸν βασιλέα, ἢ ἀπείπῃ· ὡς καὶ ὀφείλων ἀντέχεσθαι τῶν ἐπισκόπων, καὶ βοηθεῖν ἐπὶ πᾶσιν αὐτοῖς. ὥστε σημείωσαι ἀπὸ τῶν ἐν τῷ κανόνι τούτῳ περιεχομένων, ὅτι οὔτε μητροπολίτης, οὔτε ἐπίσκοπος χωρὶς συνοδικῆς διαγνώσεως δύναται δεήσεις ἀνενεγκεῖν τῷ βασιλεῖ, ἢ δι' ἑαυτοῦ, ἢ διὰ διακόνου αὐτοῦ. ἀκούων δὲ ταῦτα γίνεσθαι μετὰ εἰδήσεως τῶν μητροπολίτου καὶ τοῦ Πάππα, προστίθει καὶ συνοδικὴν ἐπακολουθεῖν διάγνωσιν κατὰ τὸν ια'. κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου. τὰ δὲ περὶ τοῦ Πάππα ἐν τῷ γεγραμμένα ἕλκυσον καὶ εἰς τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, δι' οὓς λόγους πολλάκις εἴπομεν. ἀνάγνωσον καὶ κεφάλ. β'. τῶν η'. τίτλου τῶν παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα. τούτων δὲ οὕτω διορισθέντων, εἰπόν τινες, μὴ ὀφείλειν οἱονδήτινα μητροπολίτην χωρὶς πατριαρχικῆς ἐπιτροπῆς ὁτεδήποτε εἰς βασιλέα ἀπέρχεσθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ὅτε πρώτως μέλλει ὁ μητροπολίτης τὸν βασιλέα προσκυνῆσαι ἐκ τῆς λαχούσης αὐτὸν ἀνελθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἀνάγκην ἔχει τοῦτο ποιῆσαι μετὰ πατριαρχικῆς ἐπιτροπῆς· μετὰ ταῦτα δὲ ἀκωλύτως, ὅτε καὶ βούλεται, ἀπελεύσεται εἰς τὸν βασιλέα χάριν τῶν προσκυνῆσαι αὐτὸν, καὶ παρακλητεῦσαι περὶ ὧν προανηνέγκε δεήσεων μετὰ πατριαρχικῆς εἰδήσεως.

ΖΩΝΑΡ. Ἔτι τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἔχονται οἱ κανόνες. ἐπισκόπων γὰρ κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν ὄντων, ἀνάγκη πάντως, καὶ ἔνθα ὁ βασιλεὺς διέτριβεν, ἐπισκόπους εἶναι. φησὶν οὖν ὁ παρὼν κανὼν, ὅτι ἐὰν ἐπίσκοπος πρὸς ἐπίσκοπον τῆς χώρας, ἐν ᾗ διάγει ὁ βασιλεὺς, γράψῃ περί τινος ὑποθέσεως, χρὴ τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὰς δεήσεις τῷ μητροπολίτῃ τῆς χώρας ἐκείνης ἐγχειρίζεσθαι, ἵνα αὐτὸς στέλλῃ ταύτην πρὸς ὃν ἐστάλη, δι' οἰκείου διακόνου, δοὺς αὐτῷ καὶ συστατικὰς ἐπιστολὰς, συνιστώσας δηλαδὴ τὸν πεμφθέντα, καὶ γνωριζούσας αὐτὸν τῷ ἐπισκόπῳ, πρὸς ὃν ἐπέμφθη, καὶ γράφων κατὰ ἀκολουθίαν,

autem Episcopus habet amicos in aula palatii, & velit aliquid quod sit honestum & justum impetrare; ne prohibeatur per suum ministrum & rogare & iis mandare, ut bonum suum auxilium ei petenti velint præbere. Qui autem Romam accedunt, quemadmodum superiùs dictum est, dilecto fratri nostro & Coëpiscopo Julio preces, quas habent dandas, præbere debent, ut ipse priùs examinet; nisi aliquæ earum sint impudentes: & sic suam auctoritatem & curam præbens, eos ad castra mittat. Omnes Episcopi dixerunt; Eis placere & esse convenientissimum hoc consilium.

BALS. Quòd non sublatus sit canon undecimus Antiochenæ Synodi, ex præsenti quoque canone clarum est. Dicit enim, quòd si Episcopus voluerit mittere preces ad Imp. per confratrem & Coëpiscopum suum, qui est in ea provincia Antistes, in qua Imperator agit, debet ad competentem Metropolitanum accedere, & suam voluntatem eum docere: Metropolitanus vero cum famulo suo, qui debet epistolas canonicas afferre, scilicet pacificas & commendatitias, docebit Episcopum, qui apud Imp. ut dictum est, versatur, fratris & Coëpiscopi postulationem. Hoc autem sic fieri statutum est, ut Metropolitanus causam cognoscat & discernat, an eam oporteat ad Imp. referre, an non. Tanquam autem dixisset quispiam, per hoc tolli præsentis Synodi can. viii. qui statuit, ut Episcopi cum propriis ministris Imp. admoneant de causis animæ conducibilibus; adjecerunt patres, ad Imperatorem quidem non mittendum ministrum ab Episcopo sine synodali mandato: sed aliquibus Imp. familiaribus preces cum ministro esse exhibendas. Sed hoc quoque, ut mihi videtur, fiet cum scientia Metropolitani. Episcopos verò, qui Romam accedunt, non aliter ad Imperatorem accedere, nisi Papa ejus rei scientiam habuerit: & ipse precibus examinatis, vel relationem permiserit, & ipsos ad Imp. miserit, vel denegaverit; ut qui etiam debeat Episcopos complecti, & iis in omnibus opem ferre. Quare nota ex iis quæ in hoc canone continentur, quòd neque Metropolitanus neque Episcopus sine synodali cognitione potest ad Imp. vel per se vel per suum ministrum supplicationes referre. Audiens autem hæc fieri cum scientia Metropolitani & Papæ, adjice etiam synodalem consequi cognitionem, secundùm xi. canonem Antiochenæ Synodi. Quæ autem de Papa hîc scripta sunt, ad Patriarcham etiam Constantinopolitanum applicanda, propter rationes quas sæpe diximus. Lege & caput ii. viii. tit. præsentis operis, & omnia quæ in eo sunt. His autem sic definitis, dixerunt aliqui, non debere ullum Metropolitanum sine Patriarchali mandato vel permissu ad Imp. unquam proficisci. Mihi autem videtur, quòd quando primùm Metropolitanus est Imp. salutaturus, ex ea, quæ illum sortitus est, ad urbium reginam accedens, necesse habet hoc facere cum Patriarchali permissione: postea autem sine impedimento, quando vult, ad Imp. accedet, ejus salutandi gratia, & eum commonefaciendi precum, quas cum Patriarchali consensu priùs ad eum retulit.

ZONAR. In eodem argumento canones adhuc versantur. Cum enim in omnibus provinciis Episcopi crearentur, ubicunque demum Imperator ageret, ibi Episcopos quoque adesse necesse fuit. Si quis igitur Episcopus, inquit canon, ad Episcopum regionis, in qua Imperator degit, de re aliqua scribat, ejus loci Metropolitano primum eas literas supplicationésque tradi oportet, quas is postea, per Ministrum suum ad eum, cui scriptæ sunt, Episcopum perferendas curabit, ipsique commendatitias quoque literas dabit quæ videlicet eum, qui mittitur, illi ad quem legatus est Episcopo commendent atque concilient.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

concilient. Tum alias quoque literas, cum illius cujus res agitur Episcopi literis ac supplicationibus congruentes, adjungat. Hujus vero decreti ea ratio fuit, ut causam, de qua literæ ab Episcopo ad Coëpiscopum datæ sunt, Metropolitanus cognoscat; ac siquidem postulatio importuna sit, nec ea de re Imperatoris auribus censeat obstrependum, supplicationes eas rejiciat, curétque ad eundém illum qui miserat referendas. Quod si quos etiam Episcopus in palatio amicos habeat, cum eis per ministrum suum precibus agere, auxiliúmque sibi in causa justa, quæque dignam Antistite sacrorum postulationem contineat, deposcere licebit. Si vero ad Imperatorem Romæ degentem supplicationes aliquas Episcopi mittant, ab iis quii deferunt Papæ illas tradi, ac ab eo justæ necne sint examinari oportet. Quòd si nihil inverecundè ab Imperatore petant, eas ipsemet mittat, auctoritatémque iis suam & curam commodet, hoc est, illorum patrocinium procurationémque ipse suscipiat.

A ἤγουν ἀκολούθως, οἷς ἔγραψεν ὁ τὴν ὑποθεσιν ἔχων ἐπίσκοπος καὶ ταῖς δεήσεσι σείλας. τοῦτο δὲ γίνεσθαι ὠφέλιμον, ἵνα ὁ μητροπολίτης ἐπιγνῷ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς ἔγραψε τῷ συνεπισκόπῳ ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εἰ φορτική τις εἴη, καὶ οὐκ ἐνδέχηται ἐνοχλεῖσθαι τοὺς βασιλικοὺς ἀκροατὰς περὶ αὐτῆς, ἀποπέμψηται τοὺς δεήσεις καὶ ἀντιγράψῃ τῷ πέμψαντι αὐτούς. εἰ δὲ καί τινας τῶν ἐν τῷ παλατίῳ ἔχοι φίλους ἐπίσκοπος, οὗτος τύχοις ἀξιώσας κωλύεται διὰ τοῦ οἰκείου διακόνου βοηθῆσαι αὐτῷ ὅπῃ ὑποθήσει δίλογῳ, καὶ παρέπουσαν ἀρχιερεῖ αἴτησιν ἐχούσῃ. εἰ δὲ εἰς Ῥώμην ἐνδημούντων τῶν βασιλέως, καλῶς ἂν ἐπισκόπων ἐν αὐτῇ τινες δεήσεις χομίζοντες, τῷ Πάπᾳ ταύτας ὀφείλουσι παραδιδόναι, ἵνα αὐτοὺς ἐξετάζοι, εἰ δίλογοί αἱ δεήσεις εἰσί· καὶ εἰ μή τινα ῥήματα ἀναίσχυντα ἔχουσι πρὸς τὸν βασιλέα, ἀποστέλλοι ταύτας αὐτούς, προφασίσει καὶ φορτίδα παρέχων αὐτοῖς, ἤγουν προϊσάμενος καὶ συνεργῶν αὐτοῖς.

ARIST. *Si frater ad fratrem mittat, Metropolitanus nuntium literis muniat; & ad Episcopos, qui auctoritatem habent, scribat, ut nuntium protegant.*

ΑΡΙΣΤ. Ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφὸν ἀποστέλλοντες, ὁ μητροπολίτης καὶ ἀποστολὴν ἐνισχυέτω, καὶ γραφέτω πρὸς τοὺς ἐν οἷς ἡ ἀξίωσις ἐπισκόπους, τὸ ἀποστόλου ἀντιλαμβάνεσθαι.

Episcopus qui preces quasdam ad Imperatorem mittit, & de iis ad fratrem suum in castris cum rege degentem, ut ab ipso rege ut cum eo degeret evocatum, scribit, suam Metropolitam adire debet, & preces ostendere, & Diaconum quem mittere vellet, ut ab ipso Metropolitano preces primo examinentur, ne forte justam petitionem non contineant. Et sic postquam illas examinaverit, literis suis & epistolis commendatitiis missum corroborabit & Episcopos qui cum rege degunt Diacono opem ferre postulabit.

C Στέλλων ὁ ἐπίσκοπος πρὸς βασιλέα δεήσεις τινάς, καὶ περὶ αὐτῶν πρὸς συναδελφὸν αὐτοῦ γράφων, ἐν τῷ στρατοπέδῳ μετὰ τοῦ βασιλέως διάγοντα, ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέως μετακληθέντα ὅπῃ τῷ μετ' αὐτοῦ συνδιάγειν, ὀφείλει τῇ ἰδίᾳ μητροπολίτῃ προσέρχεσθαι, καὶ τὰς δεήσεις ὑποδεικνύειν, καὶ τὸν διάκονον ὃν ἀποστεῖλαι βούλεται, ἵνα πρὸ αὐτοῦ τὸν μητροπολίτου πρότερον αἱ δεήσεις ἐξεταζῶσι, μήποτε ἀδικαίαν τινὰ αἴτησιν ἔχωσι· καὶ ἵνα, μετὰ τὸ δοκιμάσαι ταύτας, γράμματα αὐτοῦ, καὶ συναπιτὰς ἐπιστολὰς τὸν ἀποστελλόμενον ἐνισχύσει· καὶ ἀξιώσει τοὺς μετὰ τοῦ βασιλέως διάγοντας ἐπισκόπους ἀντιλάβεσθαι τοῦ διακόνου.

CANON X.

Ut cum omni cura & diligentia semper examinetur, ut si quis dives vel ex foro scholasticus Episcopus fieri dignus habeatur, non prius constituatur, quàm Lectoris & Hypodiaconi & Diaconi & Presbyteri ministerium peregerit: ut in unoquoque gradu, si dignus existimatus fuerit ad Episcopatûs fastigium per progressionem possit ascendere. Habebit autem uniuscujusque ordinis gradus non minimi scilicet temporis longitudinem, per quod & fides & morum probitas, & constantia, & moderatio possit cognosci; & ipse, divino sacerdotio dignus existimatus, maximum honorem assequetur. Neque enim convenit, neque scientia & bona conversatio hoc recipit, ut temere & leviter ad id accedatur, ut Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus promptè ac facilè constituatur. Sic enim meritò Neophytus existimetur, quandoquidem beatissimus Apostolus, qui fuit etiam doctor gentium, maximè prohibuisse videtur, ne celeres fierent constitutiones. Longissimi enim temporis probatio, & conversationem, & uniuscujusque mores non improbabiliter exprimere poterit. Omnes dixerunt; Ipsis placere, & omnino non oportere ea subvertere.

ΚΑΝΩΝ ι'.

D Ἀεὶ μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ ἐπιμελείας ἐξετάζεσθαι, ὥστε ἐάν τις πλούσιος ἢ σχολαστικὸς ἀπὸ τοῦ ἀγορᾶς ἀξιοῖτο ἐπίσκοπος γίνεσθαι, μὴ πρότερον καθίσαι, ἐὰν μὴ καὶ ἀναγνώστου καὶ ὑποδιάκονου, καὶ διάκονου, καὶ πρεσβυτέρου ὑπηρεσίαν ἐκπλέσῃ· ἵνα καθ' ἕκαστον βαθμὸν ἐάν τοῦ ἄξιος νομισθείη, εἰς τὴν ἀγίδα τοῦ ἐπισκοπῆς καὶ προκοπὴν διάβασιν διωνθείη. ἔξῃ δὲ ἑκάστου τάγματος ὁ βαθμὸς οὐκ ἐλαχίστου δηλονότι χρόνου μῆκος, δι' οὗ ἡ πίστις αὐτοῦ καὶ ἡ τῶν τρόπων καλοκἀγαθία, καὶ ἡ σεμνότης, καὶ ἡ ἐπιείκεια γνώριμος γενέσθαι δυνήσεται· καὶ αὐτὸς, ἄξιος τῆς θείας ἱερωσύνης νομισθείς, τῆς μείζονος ἀπολαύσει τιμῆς. οὔτε γὰρ προσηκόν ἐστιν, οὔτε ἡ ἐπιστήμη, οὔτε ἡ ἀγαθὴ ἀναστροφὴ ἐπιδέχεται τολμηρῶς καὶ κούφως ἐπὶ πάντα ἰέναι, ὥστε ἢ ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον προχείρως καθίσασθαι. οὕτω γὰρ ἂν εἰκότως νεόφυτος νομισθείη, ὅπερ μάλιστα καὶ ὁ μακαριώτατος ἀπόστολος, ὃς καὶ τῶν ἐθνῶν ἐγένετο διδάσκαλος, φαίνεται κωλύσαι ταχείας γίνεσθαι τὰς καταστάσεις. τὸ γὰρ μηκίστου χρόνου ἡ δοκιμασία καὶ τὴν ἀναστροφὴν καὶ ἑκάστου τρόπου οὐκ ἀπεικότως ἐκτυποῦν δυνήσεται. ἅπαντες εἶπον ἀρέσκειν αὐτοῖς, καὶ καθ' ἅπαξ μὴ δεῖν ἀναιρεῖσθαι ταῦτα.

Episcopus qui preces quasdam ad Imperatorem mittit, & de iis ad fratrem suum in castris cum rege degentem, ut ab ipso rege ut cum eo degeret evocatum, scribit, suam Metropolitam adire debet, & preces ostendere, & Diaconum quem mittere vellet, ut ab ipso Metropolitano preces primo examinentur, ne forte justam petitionem non contineant. Et sic postquam illas examinaverit, literis suis & epistolis commendatitiis missum corroborabit & Episcopos qui cum rege degunt Diacono opem ferre postulabit.

BALS. In xvii. canone primæ & secundæ Syn. satis scripsimus de Laïcis, qui sunt ad Episcopatum promovendi. Cæterùm illic quidem generaliter de iis dictum est: hîc autem de solis divitibus & scholasticis, id est, de iis qui rhetoricæ & arti dicendi vacant. Quod ergo illic quæsivimus de præfinito tempore canone declarato, hoc in præsenti quoque canone quærendum est. Neophytus autem, apud Apostolum quidem, est is, qui recens illuminatus est: Apud canonem autem, qui ex divite vel scholastico ad Episcopalem dignitatem provehitur. Quære & ii. can. Nicænæ primæ Synodi.

F ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ ιζ'. κανόνι τῆ πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου, ἱκανῶς ἐγράψαμεν περὶ λαϊκῶν μελλόντων ἀρχιεπισκοπῆς ἀξιοῦσθαι. πλὴν, ὁπῆ μὲν γενικῶς τὰ περὶ τούτων ἐξεφωνήσαμεν· ἐνταῦθα δὲ περὶ μόνων πλουσίων καὶ σχολαστικῶν, τουτέστι, περὶ λόγιων σχολαζόντων. ὃ γοῦν ὀπίσω ἐζητήσαμεν χάριν τοῦ δηλουμένου τῷ κανόνι νενομισμένου καιροῦ, τοῦτο καὶ εἰς τὸν παρόντα κανόνα ζητητέον. νεόφυτος δὲ, μὲν τῷ ἀποστόλῳ ὁ νεοφώτιστος λέγεται· παρὰ δὲ τῷ κανόνι, ὁ ἀπὸ πλουσίου ἢ σχολάζοντος εἰς ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα προβιβαζόμενος. ζήτει καὶ τὸν β'. κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Οὐδένα φησὶν ἐξ ἀγορᾶς ὄντων ἤτοι τῆ δημώδους συλλύσεως, κἂν πλούσιος, κἂν σχολαστικὸς, τυτέστι, τὸν λόγους σχολάζων, βούλεται ὁ κανὼν, εἰ ἄξιος κρίνοιτο ἐπισκοπῆς, ἀθρόον χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον, ἀλλὰ διὰ βαθμῶν ἱερατικῶν περιβαίνεσθαι, καὶ ἐφ' ἑκάστῳ δεῖν χρόνον ὑπηρετεῖν αὐτὸν ἐλάχιστον, ἵνα δι' ἧς χρόνου ἐκείνου γνωσθείη, εἴτε πίστις αὐτῷ, εἰ ὀρθὴ ἔστι, καὶ ἡ ἀγαθότης τῆς ζωῆς, καὶ ἡ σεμνότης τῆς φρονήματος, καὶ ἡ ἐπιείκεια, καὶ οὕτως εἰς τὸ ἀνώτατον τῆς ἐπισκοπῆς, ἤγουν τὸ ἀκρότατον τῆς ὕψους τῆς ἀρχιερωσύνης διαβῆ καὶ περιπτύξῃ. ἐσθὴς γὰρ πρέπει, φησὶν, οὔτε ἡ ἐπιστήμη, τυτέστιν, ἡ τῶν θείων λόγων γνῶσις, οὔτε ἡ ἀγαθὴ ἀναστροφὴ ἤγουν ἡ σωφροσύνη ἡ δοκιμασθεῖσα τῷ χρόνῳ ἐπιδέχεται τολμηρῶς καὶ κούφως, ἤγουν εὐκόλως πρεσβύτερον ἢ διάκονον προχειρίσασθαι. ὁ οὕτως γὰρ, φησιν, εἰς ἐπισκοπῆς ἀξίαν προβαίνων νεόφυτος ὀνομάσθη τῇ ἀποστόλῳ, κωλύσασθαι ζητεῖ γενέσθαι τὴν κατάστασιν. οἱ μὲν οὖν τῆς συνόδου ταύτης πατέρες οὕτως ἐξελάβοντο τοῦ νεόφυτον· ὁ δὲ κλεινὸς ἀπόστολος Παῦλος νεόφυτον, τουτέστιν ἐξ ἀγριελαίου, τὴν ἀπιστίαν φημὶ, πρὸς καλλιέλαιον μεταγκεντρισθέντα, τῷ πίστιν δηλαδὴ τῷ ὀρθοδόξον, λέγει, καὶ ἡ ὃν Νικαία πρώτη συνόδος οὕτως ἐνόησε τοῦ νεόφυτον, ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ δευτέρῳ κανόνι αὐτῆς· καὶ ὁ ιζ'. δὲ κανὼν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου διορίζεται.

ΑΡΙΣΤ. Ἀγοραῖος σχολαστικὸς, ἢ πλούσιος, εἰ μὴ τοὺς ἱεροὺς διέλθοι βαθμοὺς, ἐπίσκοπος οὐ καθίσταται. Ὃ δὲ τῶν βαθμῶν διάστημα οὐ λίαν ὀλιγοχρόνιον, ἵν' οὗ ὃ δοκίμιον τῆς πίστεως καὶ καλοκαγαθίας αὐτοῦ δοκιμάζοιτο. ὁ γὰρ ἑτέρως, νεόφυτος.

Οὗτος ὁ κανὼν τοὺς μὲν λαϊκοὺς τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ διατρίβοντας, καὶ σχολάζοντας ἐν αὐτῇ, ἢ καί τινας πλουσίους καὶ ἀγοραίους πραγματεύτας, εἰς ἐπισκοπῆς ἀξίωμα βουληθέντας ἀνενεχθῆναι, οὐκ ἄλλως προσάτευε καθίστασθαι, εἰ μὴ ἀναγνώστου, καὶ πρεσβυτέρου, καὶ διακόνου ὑπηρεσίαν ἐκπληρώσειεν· ὃ δὲ διάστημα ἑκάστου βαθμοῦ χρονιαῖον εἶναι· ἵν' ὁ βίος αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἐν τοσούτῳ δοκιμασθῇ. ὁ δὲ ἑπτακαιδέκατος κανὼν τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου, τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συνάσης, ἐστὶν τῶν λαϊκῶν, κἂν μὴ ἐκ φαύλης ᾖ διαγωγῆς, ἀλλ' οὐδὲ τῶν μοναχῶν, εἰς ὃ τῆς ἐπισκοπῆς ὕψος ἀθρόως ἀναβῆναι συγχωρεῖ· ἀλλὰ τοὺς ἱερατικοὺς πρότερον βαθμοὺς προελθεῖν, ἐν ἑκάστῳ χρόνοις τισὶ νενομισμένον πληρωθῆναι χρόνον, καὶ τότε τῆς ἐπισκοπῆς τὴν χειροτονίαν δέχεσθαι.

A ZONAR. Neminem è foro, hoc est, è populi turba, quamvis divitiis affluat, quamvis scholasticus sit, hoc est, dicendi studio operam impendat, Episcopum, si eo munere dignus judicetur, subito creari; sed eos homines per sacrorum ordinum gradus sigillatim promoveri, ac in singulis haud minimo temporis spatio ministrare, hic canon jubet: ut eo scilicet temporis intervallo, & ipsius fidem, rectane sit, & morum bonitatem animique constantiam, ac moderationem liceat explorari; itáque demum ad Episcopatûs fastigium, hoc est, summi Sacerdotii culmen per progressiones transeat. Neque enim, inquit, rationi consentaneum est, neque id B aut scientia, hoc est, divinarum literarum cognitio, aut recta vivendi norma, hoc est, temporis diuturnitate firmata ac probata consuetudo patitur, ut temere ac leviter, hoc est, nullo delecta Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, ubi primum se quisque ostenderit, constituatur. Quisquis enim ad Episcopatus dignitatem hac ratione progreditur, Neophytus, inquit, ab Apostolo, præcipites ejusmodi creationes improbante, existimatus est. Ac Neophyti quidem vocem ita hujus Synodi Patres interpretati sunt: Apostolus vero inclytus Paulus eum, qui nuper ex oleastro, infidelitatis videlicet, recisus, atque in speciosam oleam, fidem scilicet C orthodoxam, implantatus sit, Neophyti appellatione significavit. Et eodem modo Nicæna prima Synodus, ut in illius secundo canone videre est, Neophytum intellexit; & Constantinopolitanæ primæ & secundæ Syn. decimoseptimo canone eadem constituta reperias.

ARIST. *Forensis, Scholasticus aut dives, nisi per sacros transierit gradus Episcopus non creatur. Graduum autem interstitium ne admodum breve sit, quo major fidei, bonaque conversationis probatio habeatur. Qui aliter enim constituitur, Neophytus est.*

Hic canon Laicos quidem in foro degentes, & in D eo operam dantes, vel & aliquos divites & forenses mercatores, ad episcopatus dignitatem provehi volentes, non aliter constitui jubet, nisi Lectoris & Presbyteri & Diaconi ministerium peregerunt. Spatium autem cujusque gradus esse diuturnum. Ut vita eorum & fides in eo examinetur. At decimus septimus primæ & secundæ Synodi in sanctorum Apostolorum templo coactæ canon, neminem Laicorum licet malæ conversationis non erat, ut nec Monachorum quempiam ad episcopatus sublimitatem confestim promoveri permittit. Sed gradus priùs pervadere sacerdotales, in quoque ordine legibus sancitum tempus explentem, & E tunc episcopatus ordinationem accipere.

ΚΑΝΩΝ ια'.

Ἐπίσκοπος, ὅταν ἐξ ἑτέρας πόλεως μεταβαίνῃ εἰς ἑτέραν πόλιν, ἢ ἀπὸ ἑτέρας ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν, χάριν χάριν ἐγκωμίοις οἰκείοις ὑπηρετούμενος, ἢ θρησκείας καθοσιώσεως, καὶ πλείονα χρόνον βούληται διάγειν, καὶ μὴ ὁ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐπίσκοπος ἔμπειρος ἢ διδασκαλίας, μὴ καταφρονῇ ἐκείνου, καὶ συνεχέστερον ὁμιλῇ, καταιχύνῃ καὶ συκοφαντίζῃ ὃ πρόσωπον ἢ αὐτοῦ ἐπισκοπῆς σπουδάζων. αὕτη γὰρ ἡ προφάσις εἴωθε παρέχουσι πυῖν, καὶ ἐκ τοιαύτης πάντων ἀφορμῆς τῷ ἀλλοτρίαν καθέδραν ἑαυτῷ προμνᾶσθαι καὶ προσπάσασθαι σπουδάζει, μὴ διασῴζων τῷ αὐτῷ προσηκόντως ἐκκλησίαν καταλιμπάνῃ, καὶ εἰς ἑτέραν μεθίστασθαι. ὁρισέον οὖν ὑπὲ τούτῳ χρόνον, ὅσῳ καὶ ὃ μὴ ἐπιδέχεσθαι ἐπίσκοπον ἢ ἀπρονόητον καὶ σκαιὸν εἶ νενόμισται. μέμνησθε δὲ ἐν τῷ προφάντι χρόνῳ τοὺς πατέρας ἡμῶν κεκρικέναι, ἵνα εἴ τις λαϊκὸς ἐν πόλει διάγων τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ ἐν τρισὶν ἑβδομάσι μὴ συνέρχοιτο, ἀποκινεῖτο τῆς κοινωνίας.

CANON XI.

Quando Episcopus ex alia civitate in aliam civitatem, vel ex alia provincia in aliam provinciam accesserit, jactationis gratia propriis laudibus serviens, vel religionis sanctificationi; & velit longiori tempore illic agere; illius autem civitatis Episcopus doctrinæ non fuerit peritus: ne illum despiciat, & frequentiùs concionetur, studens dedecore afficere & vilipendere personam Episcopi, qui ibi est. Hic enim prætextus solet turbas excitare, & ejusmodi calliditate alienam sedem sibi conciliare & attrahere studet, cùm non dubitet sibi traditam Ecclesiam relinquere, & in aliam transire. Ad hoc ergo tempus definiendum est: nam Episcopum non recipi, inhumanum & incivile existimatum est. Recordemini autem Patres nostros in tempore præterito statuisse, ut si quis Laicus in urbe agens tribus diebus dominicis in tribus hebdomadibus non conveniat, is communione moveatur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Si hoc ergo de Laicis ſtatutum eſt, non oportet, A nec convenit, ſed neque eſt utile, Epiſcopum, ſi nullam habet graviorem neceſſitatem vel negotium difficilius, longiùs à ſua abeſſe Eccleſia, & ſibi commiſſum populum dolore afficere. Omnes Epiſcopi dixerunt; Hanc quoque ſententiam eſſe convenientiſſimam.

εἰ τοίνυν ὧδε τῷ λαϊκῷ τοῦτο πεπόιηται, οὐ χρὴ, φασὶ, φέρεσι, ἀλλ' οὐδὲ συμφέρει, ἐπίσκοπον, εἰ μηδεμίαν βαρυτέραν ἀνάγκην ἔχοι, ἢ πρᾶγμα δυσχερὲς ἐπιτελέσαι τῆς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας, καὶ θλίβειν τὸ ἐμπεπιστευμένον αὐτῷ λαόν. ἅπαντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπαν· καὶ ταύτην τὴν γνώμην σφόδρα ἐπαινετέαν.

BALS. Omnem ſcandali occaſionem auferentes ſancti Patres, ſtatuerunt, ne Epiſcopus à civitate in civitatem, vel à provincia in provinciam, per arrogantiam vel avaritiam tranſeat. Si autem non fiat hoc propter eam cauſam, ſed propter aliquot dierum quietem, vel aliquam aliam juſtam cauſam; ne ipſe, cùm ſit doctus, inſultet regionis Epiſcopo qui fortè eſt indoctus; nec ipſe laudem deſideret per dogmaticas doctrinas (id enim eſt religio, id eſt, cultus & fides) regionis autem Epiſcopum contemnat, ut qui dogmaticæ doctrinæ experientiam non habeat: ſed quieſcat, & regionis Epiſcopo convenientem honorem habeat. Quod enim, inquiunt, præter hoc fit, multæ eſt perturbationis cauſa, & ſuſpicio, quòd is ſtudeat relinquere Eccleſiam quæ illum ſortita eſt, & eam, quæ ad alterum pertinet, ſibi vendicare. Et propterea non tolerandum eſſe rati, ut Epiſcopus longo tempore verſetur in aliena diœceſi, ſubjunxerunt; quòd quia eſſet inhumanum & à fraterna dilectione alienum, ſi regionis Epiſcopi aliarum diœceſeon Antiſtites non admitterent; canone autem cautum eſt, ut ne Laicus quidem tribus dominicis ab Eccleſia abſit, vel ſit excommunicatus: omnino in Antiſtites quoque locum habebit hic canon. Unde etiam ſtatuerunt, ut nullus Epiſcopus ab Eccleſia, quæ illum ſortita eſt, diutius abſit, & ſibi commiſſum populum opprimat, niſi gravem aliquam neceſſitatem habeat, vel negotium arduum. Lege ſanctorum Apoſtolorum can. xiv. & xv. præſentis Syn. can. xii. xvi. xvii. Carthag. Syn. can. xxiii. & lxxi. Syn. vi. can. xvii. xviii. & xx. & ſcies quomodo puniuntur, qui ultra ſuæ diœceſis fines docent. Lege & xvi. can. primæ & ſecundæ Syn. & quæ in illo à nobis ſcripta ſunt: & ſcies quanto tempore debent Epiſcopi extra ſuos Epiſcopatus verſari. Ideo enim nec fuſiùs hîc de eo tractatum eſt. Interrogaverit autem quiſpiam, cùm lxxx. canon vi. Synodi, videlicet quæ in Trullo dicitur, Laicos ſegregari decreverit, qui tribus dominicis in Eccleſiam non convenerint, qui quidem hac Synodo fuit multo recentior, quomodo præſens canon, qui eſt multo antiquior, ejus meminit? Solutio. Alius quidem canon ante præſentem Synodum nihil ejuſmodi decrevit. Quæ autem hoc canone continentur, ſine ſcriptis, ut eſt veriſimile, exercebantur ab initio, ut etiam multa alia: poſtea autem Syn. in Trullo ea ſcriptis quoque mandavit.

ΒΑΛΣ. Πᾶσαν σκανδάλου προφασιν περιαιρούμενοι οἱ πατέρες, διωρίσαντο, μὴ μεταβαίνειν ἐπίσκοπον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἢ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν κατ' ὄγκον ἀλαζονείας ἢ πλεονεξίας. εἰ δὲ τοῦτο μὴ γίνοιτο διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ προκείμενον ἀνάπαυσιν, ἢ ἑτέραν δι' ἄλλην ἀφορμὴν, μὴ καταπαίρεσθαι αὐτὸν, λόγιον τυγχάνοντα, τῷ ἐν χωρίῳ ἐπίσκοπῳ, ἀμαθοῦς ἴσως τυγχάνοντος· μηδὲ αὐτὸν μὴν ἐφίεσθαι ἐγκωμίων διὰ δογματικὴν διδασκαλίαν (τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ θρησκεία, τουτέστιν, ἡ λατρεία καὶ ἡ πίστις) τῷ δὲ ἐν χωρίῳ ἐπίσκοπῳ καταφρονεῖν, ὡς ἐμπειρίαν δογματικῆς διδασκαλίας μὴ ἔχοντος, ἀλλὰ ἡσυχάζειν καὶ ἔχειν τὸ ἀνάλογον τιμοῦ πρὸς τὸν ἐν χωρίῳ ἐπίσκοπον. Ὃ γὰρ ὧδε ἔχειν τοῦτο γινόμενον, φασὶν ἐπάγειν ἔστι ταραχὴν πολλὴν καὶ ὑποψίαν τοῦ σφετερίζεσθαι τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ σφετερίσασθαι τὸν ἑτέρου ἀνήκουστον ἐκκλησίαν διὰ τοῦτο μὴ ἀνεκτὸν ἡγησάμενοι ἐπὶ πολὺ χρόνον διᾶγειν ἐπίσκοπον εἰς ἀλλοτρίαν ἐνορίαν, ἐπήγαγον, ὡς ἐπεὶ ὃ μὴ ὑποδέχεσθαι τοὺς ἐν χωρίοις ἐπισκόπους ἀρχιερεῖς ἑτέρων ἐνοριῶν ἀφιλάδελφόν ἐστι καὶ ἀπρόσδεκτον, κεκρίμεσθαι δὲ μηδὲ λαϊκὸν ἀπολιμπάνεσθαι ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας δεῖν τρεῖς κυριακὰς, ἢ μᾶλλον ἀκοινώνητον εἶναι, πάντως κρατεῖ καὶ παρὰ ἀρχιερέων ὁ αὐτὸς νόμος. ὅθεν καὶ διωρίσαντο, μηδένα ἐπίσκοπον ἐπὶ πλέον ἀπολιμπάνεσθαι τοῦ χρόνου τούτου, καὶ θλίβειν τὸν ἐμπεπιστευμένον αὐτῷ λαόν, εἰ μή τινα βαρεῖαν ἀνάγκην ἔχοι ἢ πρᾶγμά τι δυσχερές. ἀνάγνωθι τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ιδ'. ιε'. τῆς πρώτης συνόδου· κανόνα ιβ'. ις'. ιζ'. Καρθαγένης κανόνα κγ'. καὶ οα'. συνόδου ς'. κανόνας ιζ'. ιη'. καὶ κ'. καὶ μάθοις πῶς κολάζονται οἱ περὶ ἐνοείας διδάσκοντες. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ις'. κανόνα τῆς δευτέρας συνόδου, καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνῳ περὶ ἡμῶν γραφέντα, καὶ μάθοις πόσον χρόνον ὀφείλουσιν οἱ ἐπίσκοποι διατρίβειν ἔξωθεν τῶν ἰδίων ἐπισκοπῶν αὐτῶν. διὰ γὰρ τοῦτο οὐδὲ πλατύτερόν τι περὶ τούτου ἐνταῦθα διελήφθη. ἐρωτήσει δέ τις, ὡς περὶ τοῦ κανόνος τῆς ἕκτης συνόδου δηλονότι τοῦ ἐν τῷ Τρούλλῳ, διῳρισμένου ἀφορίζεσθαι τοὺς λαϊκοὺς τοὺς ἐπὶ τρισὶ κυριακαῖς μὴ συνερχομένους καὶ ἐκκλησιάζοντας, περὶ καὶ πολὺ ὄντος μεταγενεστέρου ταύτης τῆς συνόδου, πῶς ὁ πρὸ κανών, παλαιότερος ὤν, ἀπὸ μέμνηται; Λύσις. ἕτερος μὲν κανὼν περὶ τῆς πρώτης συνόδου οὐδέν τι τοιοῦτον διωρίσατο. ἀγράφως δὲ, ὡς ἔοικεν, ἐνηργοῦντο τὰ περὶ τοιούτου κανόνος ἀρχῆθεν, ὡς καὶ ἄλλα πολλά· ὕστερον δὲ ἡ ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδος καὶ ἐγγράφως τὰ περὶ τούτου ἐξέθετο.

BALS. Omnem ſcandali occaſionem auferentes ſancti Patres, ſtatuerunt, ne Epiſcopus à civitate in civitatem, vel à provincia in provinciam, per arrogantiam vel avaritiam tranſeat. Si autem non fiat hoc propter eam cauſam, ſed propter aliquot dierum quietem, vel aliquam aliam juſtam cauſam; ne ipſe, cùm ſit doctus, inſultet regionis Epiſcopo qui fortè eſt indoctus; nec ipſe laudem deſideret per dogmaticas doctrinas (id enim eſt religio, id eſt, cultus & fides) regionis autem Epiſcopum contemnat, ut qui dogmaticæ doctrinæ experientiam non habeat: ſed quieſcat, & regionis Epiſcopo convenientem honorem habeat. Quod enim, inquiunt, præter hoc fit, multæ eſt perturbationis cauſa, & ſuſpicio, quòd is ſtudeat relinquere Eccleſiam quæ illum ſortita eſt, & eam, quæ ad alterum pertinet, ſibi vendicare. Et propterea non tolerandum eſſe rati, ut Epiſcopus longo tempore verſetur in aliena diœceſi, ſubjunxerunt; quòd quia eſſet inhumanum & à fraterna dilectione alienum, ſi regionis Epiſcopi aliarum diœceſeon Antiſtites non admitterent; canone autem cautum eſt, ut ne Laicus quidem tribus dominicis ab Eccleſia abſit, vel ſit excommunicatus: omnino in Antiſtites quoque locum habebit hic canon. Unde etiam ſtatuerunt, ut nullus Epiſcopus ab Eccleſia, quæ illum ſortita eſt, diutius abſit, & ſibi commiſſum populum opprimat, niſi gravem aliquam neceſſitatem habeat, vel negotium arduum. Lege ſanctorum Apoſtolorum can. xiv. & xv. præſentis Syn. can. xii. xvi. xvii. Carthag. Syn. can. xxiii. & lxxi. Syn. vi. can. xvii. xviii. & xx. & ſcies quomodo puniuntur, qui ultra ſuæ diœceſis fines docent. Lege & xvi. can. primæ & ſecundæ Syn. & quæ in illo à nobis ſcripta ſunt: & ſcies quanto tempore debent Epiſcopi extra ſuos Epiſcopatus verſari. Ideo enim nec fuſiùs hîc de eo tractatum eſt. Interrogaverit autem quiſpiam, cùm lxxx. canon vi. Synodi, videlicet quæ in Trullo dicitur, Laicos ſegregari decreverit, qui tribus dominicis in Eccleſiam non convenerint, qui quidem hac Synodo fuit multo recentior, quomodo præſens canon, qui eſt multo antiquior, ejus meminit? Solutio. Alius quidem canon ante præſentem Synodum nihil ejuſmodi decrevit. Quæ autem hoc canone continentur, ſine ſcriptis, ut eſt veriſimile, exercebantur ab initio, ut etiam multa alia: poſtea autem Syn. in Trullo ea ſcriptis quoque mandavit.

ZONAR. Si quis Epiſcopus in aliam civitatem provinciámve abeat, jactabundus, hoc eſt, ut ibi ſe jactet atque oſtentet, laudémque eloquentiæ aucupetur, vel ut religioni conſecrandæ inſerviat, aut de fide & cultu, qui Deo exhibendus eſt, quærat: nam religio hic eſt ſervitus ſive Dei cultus, ac diutius ibidem commorari velit, neque ſit ejus regionis Epiſcopus admodum dicendi ac docendi peritus; ne crebriores ipſe conciones habeat, ex quo regionis illius Epiſcopum contemnere ac velut ineruditum notare videatur. Perturbationes namque ea res excitat, aut callide ac verſute factum interpretari licet, ut ſeſe nimirum populo ejus regionis admiratione eloquentiæ commendet, ac ſibi cathedram ejuſdem urbis deſpondeat; Ex quo præterea non dubitet creditam ſibi Eccleſiam relinquere, & in aliam tranſire. Tempus igitur, quo Epiſcopo in alia urbe aut regione ſuum Epiſcopum habente morari liceat, præfinire oportet. Nam ab Epiſcopo Epiſcopum non ad-

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν ἐπίσκοπος εἰς πόλιν ἀπέλθῃ ἑτέραν ἢ εἰς ἐπαρχίαν ἄλλην, κόμπου χάριν, ὥστε δηλονότι ἐπιδείξασθαι καὶ ἐγκωμιασθῆναι ὡς λόγιος, ἢ θρησκείαν καθυποστῆσαι ἢ ὅλως ζήτησιν πίστεως καὶ ὅπως χρὴ λατρεύειν· θρησκεία γὰρ ἡ λατρεία ἐστὶ· καὶ βούλοιτο πλείονα χρόνον διατρίβειν ἐκεῖ, ὁ δὲ τῆς χώρας ἐκείνης ἐπίσκοπος μὴ ἦ λόγιος, ὥστε διὰ τοῦτο διδάσκειν, μὴ ὁμιλεῖτο συνεχῶς, καταφρονῶν τὸν τῆς χώρας ἐπισκόπου, καὶ κατηχούμενον αὐτὸν ὡς ἀμαθῆ. αἴτιον γὰρ τοῦτο ταραχῆς, ἢ καὶ πανούργως γινόμενον, ἵνα ὡς λόγιος παρὰ τοῦ τῆς χώρας ἐκείνης λαοῦ θαυμασθῇ, καὶ φερμηνεύσηται τὸν τῆς πόλεως ἐκείνης καθέδραν, καὶ ἐντεῦθεν οὐ δίκαιον καταλιπεῖν τὸν αὐτοῦ ἐκκλησίαν, καὶ εἰς ἑτέραν μεθίστασθαι. δεῖ τοίνυν ὁρίσαι χρόνον, ὅσον ὀφείλει πρεσβεῦσαι ἐπίσκοπος εἰς χώραν ἢ πόλιν ἀπελθών, ὃν ἢ ἔστιν ἐπίσκοπος· καὶ γὰρ καὶ ὃ μὴ ὑποδέχεσθαι παρὰ ἐπισκόπου ἀσυνεπίσκοπον ἀπάνθρωπόν ἐστι, φαῦλον, πονηρόν. ἔστι δὲ, φησὶν,

Ψηφιοποιήθηκε από τον

ὅπερ οὖν, φησιν, οἱ πατέρες ἡμῶν, οἱ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ τῆς λεγομένης ἕκτης συνόδου δηλαδὴ, ἐκείνων γάρ ἐστιν ὁ κανὼν π'. ἔκριναν, ἵνα εἴ τις λαϊκὸς ἐν πόλει διάγων ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας μὴ συνέρχοιτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀποκινοῖτο τῆς κοινωνίας, τουτέστιν ἀφορίζοιτο. εἰ δὲ περὶ λαϊκῶν ταῦτα εἴρηται, οὔτε πρέπον ἐστὶν, οὔτε συμφέρον ἐπίσκοπον ἐπὶ πολὺ ἀπολιμπάνεσθαι τῆς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας, εἰ μή τινα βαρεῖαν ἀνάγκην ἔχει, ἢ πρᾶγμά τι δυσχερές.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ προσκαλούμενος ἐπίσκοπος ἐξ ἐπισκόπου, τῶν προσκαλεσαμένου ἰδιώτου τυγχάνοντος, μὴ συνεχέστερον δημηγοροίη· μῶμος γὰρ τοῦτο τοῦ ἰδιώτου, καὶ μνηστεία τῆς ἐπισκοπῆς ἐκείνου· καὶ ἀμφότερα οὐκ ἀμώμητα.

ΑΡΙΣΤ. Ἀνάγκης δίχα βραχείας, δυσχερὲς ὄν, ἐπὶ πλεῖστον τὸν ἐπίσκοπον τῆς οἰκείας ἐκκλησίας ἀπολιμπάνεσθαι.

Εἴ τις τῶν ἐπισκόπων εἰς ἑτέραν παραγένηται πόλιν, παρὰ τοῦ κατὰ χώραν προσκληθεὶς ἐπισκόπου, καὶ ὁ προσκαλεσάμενος αὐτὸν οὐκ ἔστι διδασκαλίας ἔμπειρος· μὴ διδασκέτω συνεχέστερον τὸν λαὸν, καὶ δημηγορίας ποιείτω. τοῦτο γὰρ ταραχὰς εἴωθε προξενεῖν, καὶ καταφρόνησιν ἐμποιεῖν τῷ προσκαλήσαντι αὐτὸν ἐπισκόπῳ. δοκεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπιδείξεως ταύτης, τὴν ἀλλοτρίαν προμνηστεύεσθαι ἐκκλησίαν, καὶ τὸν λαὸν εἰς ἑαυτὸν ἕλκειν, καὶ σπουδάζειν τὴν αὐτῷ παραδοθεῖσαν ἐκκλησίαν καταλιπεῖν, καὶ εἰς ταύτην μετατεθῆναι. ὥρισε γοῦν διὰ ταῦτα ἡ ἁγία σύνοδος, μὴ πλέον τριῶν ἑβδομάδων τὸν προσδεχθέντα ἐπίσκοπον τῆς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας ἀπολιμπάνεσθαι· ἀλλ' εἰς τὸν ἐμπεπιστευμένον αὐτῷ λαὸν ὑποστρέφειν· εἰ μήπου τις αὐτὸν βαρυτάτη ἀνάγκη, ἢ πρᾶγμά τι δυσχερὲς καὶ ἐπὶ πλέον ἀπολιμπάνεσθαι ἐκβιάσοι.

ΚΑΝΩΝ ιβ'.

Τινὲς τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐν αἷς ἐπίσκοποι καθίστανται, δοκοῦσι κεκτῆσθαι σφόδρα ὀλίγα ὑπάρχοντα ἴδια, ἐν ἑτέροις δὲ τόποις κτήσεις μεγάλας, ἐξ ὧν καὶ ἐπικουρεῖν δυνατοί εἰσι τοῖς πένησι· οὕτως αὐτοῖς συγχωρητέον εἶναι κρίνω, ἵνα εἰ μέλλοιεν εἰς τὰς ἑαυτῶν παραγίνεσθαι κτήσεις, καὶ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν ποιεῖσθαι, τρεῖς κυριακὰς ἡμέρας, τοῦτ' ἔστι, τρεῖς ἑβδομάδας ἐν τοῖς ἑαυτῶν κτήμασιν αὐτοὺς διάγειν, καὶ ἐν τῇ ἀγχιστευούσῃ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ πρεσβύτερος συνάγει, ὑπὲρ τοῦ μὴ χωρὶς συνελεύσεως αὐτὸν δοκεῖν εἶναι, συνέρχεσθαι καὶ λειτουργεῖν καὶ μὴ συνεχέστερον εἰς τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἐστιν ἐπίσκοπος, παραγίγνοιτο. τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον καὶ τὰ οἰκεῖα αὐτοῦ πρόγματα, παρὰ τὴν αὐτοῦ ἀπουσίαν, οὐδεμίαν ὑπομένει ζημίαν, καὶ ὃ τῆς ἀλαζονείας καὶ τοῦ τύφου ἐκκλίνειν δόξει ἔγκλημα. ἅπαντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον, ἀρέσκει καὶ αὕτη ἡ διατύπωσις.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν ια'. κανὼν διδάσκει περὶ τῶν ἀποδημησάντων ἐπισκόπων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ἢ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν· ὁ δὲ παρὼν κανὼν διορίζεται τοὺς ἐπισκόποις, τοὺς ἔχοντας ἀκινήτοις μεγάλας κτήσεις εἰς ἀλλοτρίας ἐνορίας, ἀπαρεμποδίστως εἰς ταύτας ἀπέρχεσθαι διὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν, καὶ οὕτω χειραγωγεῖν τοὺς πένητας. πλήν, φησι, ἐπὶ μὲν τρεῖς κυριακαῖς ὀφείλει ὁ ἐπίσκοπος διάγειν εἰς τὰ οἰκεῖα κτήματα, καὶ μετὰ τῶν ἐγχωρίων πιστῶν ἐκκλησιάζειν καὶ συλλειτουργεῖν, ἤτοι συνεύχεσθαι μετὰ τοῦ ἐκεῖσε ὄντος πρεσβυτέρου, ἵνα μὴ δοκῇ χωρὶς συνελεύσεως ἐκκλησιαστικῆς εἶναι, καὶ προσκρούειν πρὸς τὸν ἀνωτέρω εἰρημένον κανόνα τὸν ἀφορίζοντα τοὺς ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας μὴ συνιόντας εἰς ἐκκλησίαν. μετὰ δὲ τὰς τρεῖς κυριακὰς μὴ παραβάλλειν συχνότερον ἐν τῇ πόλει ἐν ᾗ ὁ κατὰ τόπον ἐστὶν ἐπίσκοπος· τούτου γάρ, φασιν, οὕτω γινομένου, οὔτε αὐτὸς ὑποπέσῃ χρηματικῇ ζημίᾳ, διὰ τὸ κατὰ παρουσίαν αὐτοῦ γενέσθαι τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν, οὔτε ὁ ἐγχώριος ἐπίσκοπος ἀλα-

A Cum ergo Patres, inquit, nostri (Synodi nimirum in Trullo, quæ sexta dicitur, ibi enim octogesimo canone statutum id fuit) si quis Laicus in urbe agens trium hebdomadarum spatio in Ecclesiam non convenerit, eum communione movendum, hoc est, segregandum esse, decreverint: si hæc de Laicis constituta sint, Episcopum ab Ecclesia sua diutius abesse, nisi si quando gravis necessitas negotiive difficultas coëgerit, nec deceat, nec expediat.

ARIST. *Episcopus ab Episcopo accersitus, si qui accersit sit imperitus, ne nimis assiduè concionetur, hoc enim imperito dedecori erat, & alter Episcopatum ejus ambire videbitur. Et utrumque reprehendendum.*

ARIST. *Sine gravi necessitate, Episcopum à suâ diutiùs abesse Ecclesiâ arduum est.*

Si quis Episcopus ad aliam accedat civitatem, ab ipso regionis Episcopo vocatus, & qui eum vocavit non est doctrinâ instructus, ne frequenter populum doceat, & conciones faciat. Hoc enim tumultus excitare solet, & Episcopo qui eum vocavit, contemptum afferre. Videtur autem & per ostentationem istam alienam ambire Ecclesiam & populum ad se attrahere, C & studere sibi traditam Ecclesiam relinquere, & in eam transferri. Propterea itaque decrevit sancta Synodus Episcopum admissum non plusquam tres septimanas suam relinquere Ecclesiam. Sed ad populum sibi concreditum redire, nisi fortasse gravissima aliqua necessitas, aut negotium aliquod difficile eum longiùs abesse cogat.

CANON XII.

Quidam fratres & Coëpiscopi in civitatibus, in quibus Episcopi constituuntur, videntur valde pauca, quæ sibi sint propria, possidere; in aliis autem locis magnas possessiones, ex quibus etiam possunt opem ferre pauperibus: iis ita esse concedendum judico, ut si in suas possessiones venturi sint, & fructus suos collecturi, tribus diebus dominicis, id est, tribus septimanis, in suis possessionibus degant; & in Ecclesia quæ prope est, in qua Presbyter populum congregat, ne à communione alienus videatur (Episcopus) conveniat, & sacrificium celebret, & ne frequentiùs in civitate, in qua est Episcopus, adsit. Eo enim modo, & res ejus propter ipsius absentiam nihil detrimenti patientur, & arrogantiæ ac superbiæ crimen effugere videbitur. Omnes Episcopi dixerunt; Placet hæc quoque constitutio.

BALS. Undecimus canon docet de Episcopis, qui à civitate in civitatem peregrè proficiscuntur, vel à provincia in provinciam: præsens autem canon statuit, ut Episcopi, qui magnas habent immobiles possessiones in alienis regionibus, in eas sine ullo impedimento proficiscantur ad fructus colligendos, & sic pauperes sustentent. Cæterùm tribus, inquit, dominicis debet Episcopus in suis possessionibus agere, & cum illius regionis fidelibus in Ecclesiam convenire, & unà celebrare, seu unà orare cum Presbytero qui illic est; ne videatur esse ab Ecclesiastica communione alienus, & in canonem supra positum offendere, qui quidem eos segregat, qui tribus dominicis in Ecclesiam non conveniunt. Cæterùm post tres dominicos non frequentiùs in civitate versari, in qua est Episcopus. Si enim, inquiunt, hoc ita fiat, nec ipse in damnum pecuniarium incidet, eo quòd in ejus præsentia fructus colligantur; nec regioni-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gionis Episcopus eum arrogantiæ insimulabit. Hæc cùm ita se habeant, ne dixeris esse necessarium Episcopo, qui versatur in possessionibus quæ sunt extra suam Ecclesiam, illic tribus dominicis sedere, & non accedere in urbem in qua est ejus regionis Episcopus; sed consilium tantùm dari, ut vitetur scandalum. Si enim velit postea in civitatem proficisci, & cum illius regionis Episcopo familiariter colloqui, & in suas Ecclesiasticas possessiones redire, non vetabitur. Est enim scopus canonis, ne illius regionis Episcopus turbetur ab Episcopo, qui ultra suæ diœcesis fines accedit, & ab ipso fortasse injuria afficiatur. Lege & quæ in xvi. can. primæ & secundæ Syn. à nobis scripta sunt. Et nota quòd in immobilibus alienarum Ecclesiarum possessionibus illius regionis Episcopus episcopalia jura exercet. Ex longa autem consuetudine sæpe synodaliter confirmata, thronus Constantinopolitanus in omnium Ecclesiarum regionibus dat jus figendi crucem, & non solùm in iis relationem habet, sed & in possessionibus quas habet ubicunque. Quidam autem dicunt, hanc sanctam sedem hoc jus habere, non solùm in possessionibus, quas dominii jure obtinet, sed etiam in immobilibus Monasteriorum, quæ ei subjecta sunt, ubicunque ea sita sint. Rectè autem accepimus liturgiam sive sacrorum celebrationem pro oratione. Sacra enim celebrare, seu sacrificare, sine Episcopi regionis permissione, non potest.

A ζονείαν τούτῳ ὑπογράψαι. τούτων οὕτως ἐχόντων, μὴ εἶπῃς ἀναγκαῖον εἶναι τῷ διοικήσαντι ὑπόκωπον εἰς ζ΄ ἢ δ΄ ἐνορείαν κτήματα τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ, ὅπου τοῖς κυριακοῖς ἐκθέσθαι καθέδραν, καὶ μὴ παραβάλλειν ἐν τῇ πόλει ἐν ᾗ ὁ ἐγχωρίου ἐστὶν ἀρχιερεύς, ἀλλὰ συμβουλεύσιμον, ἵνα ὃ ἀσκανδάλιστον. εἰ γὰρ θελήσει ἀπαντῆσαι εἰς τὴν πόλιν ἀπελθεῖν καὶ συνομιλῆσαι εἰρηνικῶς τῷ ἐγχωρίῳ ἀρχιερεῖ, καὶ ὑποχωρῆσαι εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ κτήματα, οὐ κωλυθήσεται. ὁ γὰρ σκοπὸς τοῦ κανόνος οὐδέν τι ἕτερόν ἐστιν, ἀλλ' ἢ ὅ μὴ ὀχληθῆναι ὑπὸ τοῦ ἐγχωρίου ὑπόκωπον ὑπὸ τοῦ ἐν ἐνορείᾳ ὀκτὼ ἀφικνουμένου ὑπόκωπου, καὶ ἐν αὐτοῦ ἴσως ψευδεύεσθαι. ἀνάγνωσον καὶ τὸν ιε΄. κανόνα τῆς α΄. καὶ β΄. συνόδου γραφέντα ἐν ἡμῖν. καὶ σημείωσαι, ὅτι εἰς τοὺς ἀκινήτους κτήσεις τῶν ἀλλοτρίων ἐκκλησιῶν ὁ ἐγχώριος ὑπόκωπος ἐνεργεῖ τὰ ἀρχιερατικὰ δίκαια. ἀπὸ μακρᾶς δὲ συνηθείας βεβαιωθείσης πολλάκις συνοδικῶς, ὁ θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως σταυρογνώμονά τε δίδωσιν εἰς πάσας τὰς τῶν ἐκκλησιῶν ἐνορείας, καὶ ἀναφορὰν ἔχει οὐ μόνον ὧν τυγχάνει, ἀλλὰ καὶ ἐφ' αἷς ἔχει ἀκινήτοις κτήσεσιν ὁπουδήποτε. τινὲς δὲ λέγουσι, ὅτι αὐτὸ δίκαιον ἔχειν καὶ αὐτὸν ἄρχοντα θρόνον, οὐ μόνον εἰς τὰς διαφερούσας τούτῳ κυριακικῷ δικαίῳ κτήσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἀκίνητα τῶν ὑποκειμένων τούτῳ μοναστηρίων ὁπουδήποτε διακείμενα. καλῶς δὲ ὀξελαβόμεθα τὸν λειτουργεῖν ἀντὶ

B

C

λειτουργεῖν γὰρ ἤτοι ἱερουργεῖν χωρεῖς ὑπόκωπος καὶ χωρεῖν ὑπόκωπου ἀδιάκριτόν ἐστιν.

Zonar. Episcopi quidam, inquit canon, in ejus urbis, cui præsunt, regionibus proprias (Ecclesiarum videlicet, non autem quas in privatis ipsorum facultatibus numerent) admodum exiguas; iidem in aliis regionibus amplas sane possessiones habent, ex quarum fructibus pauperum inopiam sublevare, necessaria ipsorum usibus suppeditantes, queant. Quos proinde fructus, ut colligant, in eas regiones aliquando ipsis necessario sit commeandum. Episcopo igitur, inquit, in suos agros profecto degere in aliena ditione ita liceat, ut ne ad urbanum Episcopum trium hebdomadarum intervallo se conferat; sed in suis sese possessionibus contineat, ac in propinquam eis Ecclesiam conveniat, in quam populus à Presbytero convocari solet, ibique liturgiæ vacet. Liturgiæ porro nomine hoc loco, non sacrorum celebrationem, incruentique sacrificii oblationem; sed statas preces, ac hymnos, qui solenni more Deo concinuntur, intelligi oportet. Nam sacra facere, aut aliud quidpiam summi sacerdotii munus in aliena regione obire, absque ejus, qui præest, Episcopi facultate, quî possit? Depositione etenim, qui id fecerit, trigesimi sexti Apostolici canonis decreto mulctari debet. Ut verò in Ecclesiam conveniat, ibique cum fidelibus precationi vacet, idcirco, inquiunt, permittimus, ne à communione alienus esse videatur, neve in canonem supra propositum offendat, per quem ei, qui tribus hebdomadis in Ecclesiam non convenerit, segregatio indicta est: non tamen in urbem ejus regionis frequentius commeet; ut hoc pacto neque ob facultates neglectas detrimenti aliquid subeat, neque arrogantiæ reprehensionem incurrat, quasi gloriolæ aucupandæ studio in alienam urbem aut regionem, docendi causa, ac ejus, qui in ea degit, Episcopi fugillandi sit profectus.

D

E

ΖΩΝΑΡ. Τῶν ὑποκώπων τινὲς, φησὶν ὁ κανὼν, ἐν ταῖς χώραις τῶν πόλεων, ὧν αἷς ὑποκοπούσιν, ὀλίγα κέκτηνται ἴδια τῆς ἐκκλησίων αὐτῶν, ἀλλ' οὐχὶ ἴδια τῆς οἰκείας εὐθηνίας, ἐν δὲ ἑτέραις χώραις ἔχουσι κτήσεις μεγάλας, ἐξ ὧν δύνανται βοηθεῖν τοῖς πένησι, διδόντες αὐτοῖς εἰς ὠφέλειαν, ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι αὐτοῖς ἀπέρχεσθαι ἐκεῖ διὰ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν. οὕτως οὖν, φησὶ, συγχωρεῖται εἰς ἑτέραν ἐνορείαν διὰ ὑποκώπου, ἵνα ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας μὴ συνέρχοιτο τῷ ὑποκώπῳ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτοῦ διοικήσει, καὶ ἐν τῇ πλησιαζούσῃ ἐκεῖ ἐκκλησίᾳ. ἐν ᾗ δὲ τρισὶν ἑβδομάσι τὴν συνάξιν τοῦ λαοῦ ποιήσῃ, συνέρχηται, καὶ λειτουργῇ. Ὃ δὲ λειτουργεῖν ἐνταῦθα, οὐχὶ τὸ ἱερουργεῖν καὶ προσφέρειν τὴν ἀναίμακτον θυσίαν νοητέον, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι, καὶ τὰς συνήθεις ὕμνοις τῷ θεῷ ἀναπέμπειν. πῶς γὰρ ἱερουργῆσαι ἠδύνατο, ἢ ἄλλο τι ποιῆσαι ἀρχιερατικὸν δίκαιον εἰς ἀλλοτρίαν ἐνορείαν, μὴ ὄντος τοῦ ὑποκώπου τῆς χώρας τοῦτο ὑποκριθείς; καὶ γὰρ ὁ λς΄. κανόνα τῶν ἁγίων καθηρῆσθαι ὁ τοῦτο ποιήσας. καὶ τὸ συνέρχεσθαι δὲ εἰς ἐκκλησίαν, καὶ συνδύζεσθαι τοῖς ἐκεῖσε πιστοῖς, διὰ τοῦτο, φασὶν, ὑποκρίνομαι, ἵνα μὴ δόκῃ χωρεῖς συνελεύσεως εἶναι, καὶ προσκρούῃ πρὸς τὸν ἀνωτέρω εἰρημένον κανόνα, τὸν ἀφορίζοντα τοὺς ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας μὴ συνιόντας εἰς ἐκκλησίαν· μὴ μέντοι, φασὶ, συνελθόντος εἰς τὴν πόλιν τῆς χώρας ἐκείνης ἐθελήσοιτο, ἵνα οὕτως μήτε ζημίαν τινὰ ὑποστῇ ἐκ τοῦ μὴ ὑπηρετεῖν τὰ οἰκεῖα, καὶ ὃ τῆς ἀλαζονείας ἐκκλῖναι αἰτίαμα, μὴ δόξαν νομιζόμενος ἀπέναι εἰς ἑτέραν πόλιν ἢ χώραν, ὥστε διδάσκειν, καὶ καταγνώσεως ὑπ' ἐκείνης ἐπισκοπον.

F

Arist. *Episcopus qui possessiones habet extra diœcesis suæ limites. Si eas sit invisurus, ne plusquam trium Dominicarum spatio ibi maneat. Sic enim ipsius grex eo fruetur, ipseque fastûs suspicione carebit.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος κτήσεις κεκτημένος ὑπερορίους, εἰ μέλλει ἐν ταύταις εἶναι· μὴ πλέον ἐκεῖσε μένέτω κυριακῶν τριῶν διαστήματος. οὕτω γὰρ ἡ οἰκεία τοῦτον ποιμὴν καταπλουτήσει, καὶ αὐτὸς ἄτυφος διαμένοι.

Si qui Episcoporum possessiones in alienis episcopatibus positas habeant. Illuc adire, ut eas observent & fructus colligant, non prohibentur. Sed & hi plusquam tres hebdomades in alienis episcopatibus immorari non permittuntur. Ut nec suæ Ecclesiæ negotio per absen-

Κτήματά τινες τῶν ὑποκώπων εἰ ἔχοιεν ἐν ἀλλοτρίαις ἐπισκοπαῖς κείμενα· οὐ κωλύονται ἀπέρχεσθαι εἰς ἐπιτήρησιν αὐτῶν, καὶ τὴν συλλογὴν τῶν καρπῶν ποιεῖσθαι. πλεῖ καὶ οὗτοι πλέον τριῶν ἑβδομάδων ἐν ἀλλοτρίαις ἐξαρνίζειν ἢ συνεχέτωσαν· ἵνα μήτε τὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν πράγματα

ἀφ'

διὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν ἀπόλωνται, μήτε ἔγκλημα τύφου καὶ ἀλαζονείας αὐτοῖς προσάψωσιν, ἐπὶ μακρότερον ἐν ἀλλοτρίᾳ πόλει ἐνδιατρίβουσι.

A tiam eorum damnum patiantur, nec superbiæ & ostentationis accusationem sibi affigant, eo quod plus temporis in alienâ civitate consument.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Ὅσιος ἐπίσκοπος εἶπε· ἐάν τις διάκονος, ἤτοι πρεσβύτερος, ἢ καί τις τῶν κληρικῶν ἀκοινώνητος γένηται, καὶ πρὸς ἕτερον ἐπίσκοπον ὃν εἰδότα αὐτὸν καταφύγῃ, γινώσκοντα ἀποκεκινῆσθαι αὐτὸν τῆς κοινωνίας παρὰ τῷ ἰδίου ἐπισκόπου, μὴ χρῆναι τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀδελφῷ αὐτοῦ ὕβριν ποιοῦντα παρέχειν αὐτῷ κοινωνίαν. εἰ δὲ τολμήσοι τοῦτο ποιῆσαι, γινωσκέτω συνελθόντων ἐπισκόπων ἀπολογίᾳ ἑαυτὸν ὑπεύθυνον καθεστᾶναι. B

Canon XIII.

Osius Episcopus dixit; Si quis Diaconus, vel Presbyter, vel Clericus sit excommunicatus, & ad alium Episcopum, cui notus sit, confugerit, qui scit eum à proprio Episcopo esse communione motum; non oportere Episcopo & fratri suo injuriam facere, & ei commnionem præbere. Sin autem hoc facere ausus fuerit, sciat, cùm convenerint Episcopi, seipsum causam esse dicturum.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι ὃν ιβ'. ιδ'. λβ'. καὶ λγ'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα ϛ'. τὰ αὐτὰ λέγοντας.

Bals. Lege xii. xiv. xxxii. & xxxiii. canonem sanctorum Apostolorum, & Antioch. Syn. can. vi. qui dicunt eadem.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο καὶ ἀποστολικοὶ κανόνες καὶ συνοδικοὶ πολλοὶ διετάξαντο. ὅτε γὰρ λβ'. καὶ ὁ λγ'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν, καὶ ὁ ιγ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου τὰ αὐτὰ τεθεσπίκασιν.

Zonar. Plures hoc idem tum Apostolici tum synodici canones decrevêre. Eadem namque & xxxii. & xxxiii. sanctorum Apostolorum canone, & Antiochenæ Synodi decimotertio statuta reperias.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ὃν παρὰ τῷ ἰδίου ἐπισκόπου ἀφορισθέντα κοινωνίας μετὰ γνῶσιν ἀξιῶν, οὐκ ἀνεύθυνος. C

Arist. *Qui à proprio Episcopo excommunicatum communione sciens dignatur, non est innoxius.*

Ὁ ἐν εἰδήσει δεξάμενος ὃν παρὰ τῷ ἰδίου ἐπισκόπου ἀφορισθέντα πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ καί τινα τῶν κληρικῶν, καὶ συγκοινωνήσας, ἤτοι συλλειτουργήσας αὐτῷ, οὐκ ἀνεύθυνος, ἀλλ' ἀφορισθήσεται καὶ αὐτὸς, κατὰ ὃν δωδέκατον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Qui Presbyterum, vel Diaconum vel & aliquem Clericorum à proprio Episcopo excommunicatum sciens acceperit, & communicaverit, aut cum eo sacra peregerit, crimine non vacat, sed & ipse segregabitur, secundùm xii. sanctorum Apostolorum canonem.

ΚΑΝΩΝ ιδ'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ὀξύχολος εὑρίσκοιτο, ὅπερ οὐκ ὀφείλει ἐν τοιούτῳ ἀνδρὶ πολιτεύεσθαι, καὶ ταχέως ἀντικρὺ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου κινηθεὶς, ἐκβαλεῖν ἐκκλησίας τινὰ ἐθελήσοι, προνοητέον ἐστὶ μὴ ἀθρόον ὃν τοιοῦτον κατακρίνεσθαι, καὶ τῆς κοινωνίας ἀποστερεῖσθαι. πάντες ἐπίσκοποι εἰρήκασιν· ὁ ἐκβαλλόμενος ἐχέτω ἐξουσίαν ἐπὶ ὃν ἐπίσκοπον τῆς μητροπόλεως τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας καταφυγεῖν· εἰ δὲ ὁ τῆς μητροπόλεως ἄπεστιν, ἐπὶ ὃν πλησιόχωρον κατατρέχειν καὶ ἀξιοῦν, ἵνα μετὰ ἀκριβείας αὐτοῦ ἐξετάζηται τὸ πρᾶγμα. οὐ χρὴ γὰρ μὴ ἔχειν τὰς ἀκοὰς τοῖς ἀξιοῦσιν. κἀκεῖνος δὲ ὁ ἐπίσκοπος, ὁ δικαίως ἢ ἀδίκως ἐκβαλὼν ὃν τοιοῦτον, γενναίως φέρειν ὀφείλει, ἵνα ἡ ἐξέτασις τῶν πράγματος γένηται, καὶ ἢ κυρωθῇ αὐτοῦ ἡ ἀπόφασις, ἢ διορθώσεως τύχῃ. πρὶν δὲ ἐπιμελῶς καὶ μετὰ πίστεως ἕκαστα ἐξετασθῇ, ὁ μὴ ἔχων τὴν κοινωνίαν, πρὸ τῆς διαγνώσεως τῶν πράγματος, ἑαυτῷ οὐκ ὀφείλει ἐκδικεῖν τὴν κοινωνίαν· ἐὰν δὲ συνεληλυθότες τῶν κληρικῶν τινες κατίδωσι τὴν ὑπερόψιαν καὶ τὴν ἀλαζονείαν αὐτοῦ, ἐπεὶ οὐ προσῆκόν ἐστιν ὕβριν ἢ μέμψιν ἄδικον ὑπομένειν, πικροτέροις καὶ βαρυτέροις ῥήμασιν ἐπιστρέφειν τοῦτον ὀφείλουσιν, ἵνα τῷ τὰ πρέποντα κελεύοντι ὑπηρετῶνται καὶ ὑπακούωσιν. ὥσπερ γὰρ ὁ ἐπίσκοπος τοῖς ὑπηρέταις εἰλικρινῆ ὀφείλει τὴν ἀγάπην καὶ τὴν διάθεσιν παρέχειν, ὃν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ ὑπηρετούμενοι ἄδολα τοῖς ἐπισκόποις τὰ τῆς ὑπηρεσίας ἐκτελεῖν ὀφείλουσιν. D E F

Canon XIV.

Si inveniatur quis Episcopus ad iram propensus, quod quidem ab ejusmodi homine abesse debet, & adversus Presbyterum vel Diaconum citò commotus, eum ex Ecclesia ejicere voluerit; providendum est, ne is repentè condemnetur, & communione privetur. Omnes Episcopi dixerunt; Qui ejicitur potestatem habeat confugiendi ad Episcopum Metropolis ejusdem provinciæ: si autem Metropolitanus abest, ad finitimum concurrendi, & rogandi ut suum negotium accurratè examinet. Neque enim non sunt aures præbendæ iis qui rogant. Ille quoque Episcopus, qui jure vel injuria eum expulit, æquo animo ferre debet, ut rei fiat examinatio; & vel ejus confirmetur sententia, vel corrigatur. Priusquam autem diligenter & ex fide singula examinata fuerint, qui communionem non habet, non debet ante rei cognitionem sibi suo jure communionem tribuere: Si vero Clerici aliqui convenerint, & ejus superbiam & arrogantiam viderint; quia non convenit contumeliam vel injustam expostulationem pati, acerbioribus & gravioribus verbis eum debent corrigere; ut jubenti quæ decet, inserviant & obediant. Sicut enim debet Episcopus ministris sinceram dilectionem & affectionem præbere; eodem modo & subjecti debent Episcopis non fraudulentum ministerium & obsequium exhibere.

ΒΑΛΣ. Εμαθες ἀπὸ ἑτέρων κανόνων, ὅτι οὐκ ἔξεστι τοῖς ἐπισκόποις ἀκρίτως ἀφορίζειν τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν. ὁ δὲ παρὼν κανών φησιν, ὅτι ἐὰν ἐπίσκοπος ὀξύχολος καὶ θυμώδης ὑπάρχων, κἂν οὐκ ἐνδέχηται τοιοῦτον εἶναι τὸν ἐπίσκοπον, ἀλλὰ πρᾷον καὶ μετριόφρονα, ἀφορίσῃ ἀπὸ θυμοῦ πρεσβύτερον αὐτοῦ ἢ διάκονον, προνοητέον, ἤτοι φροντιστέον, μὴ ἀπεντεῦθεν τοῦτον κατακρινόμενον λογίζεσθαι, ὥστε μὴ συγκοινωνεῖν ἤγουν μὴ ἐνεργεῖν τὰ τῆς ἱερατείας μετὰ τῶν ἱερουργούντων· ὁ γὰρ κύριος, λάβετε, εἶπε, πνεῦμα ἅγιον, ὧν ἂν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ὧν δ' ἂν κρατῆτε,

Bals. Didicisti ab aliis canonibus, quòd non licet Episcopis indicta causa suos Clericos segregare. Præsens autem canon dicit, quòd si Episcopus ad iram propensus ac biliosus existens (etiamsi non debet esse talis Epicopus, sed mitis & moderatus) Presbyterum suum vel Diaconum ira percitus segregaverit, providendum est, seu cura est adhibenda, ne is ex eo condemnatus existimetur, ut non unà communicet, seu quæ sunt Sacerdotalia exerceat cum iis qui sacra operantur. Dominus enim dixit; Accipite Spiritum sanctum; &, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; quorum autem retinetis,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

retenta ſunt: non autem eos etiam, qui non peccant, punite. Sed poteſtatem habeat is, qui ſegregatus eſt, accedendi ad Metropolitanum provinciæ, cui ſcilicet ſubjectus eſt Epiſcopus qui ſegregavit: ut ſegregationis cauſa coram eo examinetur. Si autem non adeſt Metropolitanus, vadat is qui eſt ſegregatus ad Metropolitanum proximum, ut negotium ab eo examinetur. Hoc autem facto, qui ſegregavit Epiſcopus non ſuccenſeat, ſed æquo animo ferat examinationem, & ſegregationis confirmationem, vel ejus correctionem forti animo ſuſtineat. Tanquam autem dixiſſet aliquis, magnum ex eo illi, qui ſegregatus eſt, auxilium afferri, quòd ſacerdotalis functio non impediatur à ſegregatione, propter canones qui dicunt, ante perfectam condemnationem neminem puniri debere: dicit canon, quòd etiamſi ſit communicandi poteſtate præditus qui eſt excommunicatus, & ejus ſegregatio ad examinationem recidit; non tamen ſibi debet eam ſuo jure tribuere, & ſacrificare, antequam jus ſuum probaverit. Qui enim vos ſpernit, inquit, me ſpernit. Debent ergo Clerici, qui eum vident ſacrificantem poſtquam ſegregatus fuerit, ex ſuperbia vel arrogantia, eum ad humilitatem convertere verbis acerbioribus ſeu exprobratoriis, non tamen etiam contumelioſis: ſic enim videbuntur eſſe ſubjecti & miniſtri Epiſcopalium juſſionum. Sicut enim, inquit, debet Epiſcopus ſuos Clericos amare; ſic & ipſi debent citra fraudem Epiſcopis miniſterium exhibere. Ne dixeris autem hunc canonem eſſe multis canonibus contrarium, ſtatuentem eum, qui eſt excommunicatus, debere ad vicinæ regionis Metropolitanum recurrere, ſi abſit Metropolitanus provinciæ, ut ab eo examinetur ſegregatio. Finge enim vel finitimæ regionis Antiſtiti ab abſente Metropolitano fuiſſe mandatum, ut cauſas iſtiuſmodi Eccleſiaſticas ad ſuam ptovinciam pertinentes audiat, vel eum fuiſſe electum Judicem ab Epiſcopo & Clerico. Neque enim aliter poteſt vicinæ regionis Metropolitanus judicare Epiſcopum vel Clericum alius provinciæ, quemadmodum in præcedentibus canonibus diximus. Ei autem qui te fortè interrogavit; Quomodo non punit canon eum, qui in ſegregatione non acquievit, ſed eam neglexit, & ſacra celebravit? dic, quòd xx. canon præſentis Synodi generali ſermone eos deponendos decernit, qui, quæ hîc decreta ſunt, tranſgrediuntur. Et xxix. canon Carth. Synodi ex hac ſola cauſa eum condemnat, perinde ac ſi juſtè fuiſſet depoſitus. Nota ergo ex præſenti canone, quòd nulla ſit Epiſcopo injuria, ſi is, qui eſt ſegregatus, quærat ſegregationis cauſam examinari: & quòd quomodocunque fuerit ſegregatus Clericus, debet ſegregationem admittere, & expectare examinationem. Miror autem, quomodo non definiunt Patres, quid ſit faciendum, ſi Papa, verbi gratia, Clericum ſuum injuſtè ſegregaverit, & ſegregationem quidem incuſet Clericus; non poteſt autem ad majorem Synodum proficiſci, & accuſationem proponere. Quæ autem de Presbyteris & Diaconis hîc ſunt definita, de reliquis etiam Clericis, quin & laicis, accipienda ſunt.

ZONAR. Si quis Epiſcopus, inquiunt Patres, ſit ad iracundiam proclivior, (quamvis tales Epiſcopos eſſe haud quaquam deceat) iſque Diaconum quempiam, aut Presbyterum, in eos vehementius commotus, extra Eccleſiam ejiciat, hoc ex, ſegregatione puniat: ne ille repente, hoc eſt, ſubitò & abque cauſa communione privetur, providendum ſcilicet & curandum eſt. Confugiat vero is, qui ejectus eſt, ad Metropolitanum provinciæ, eum videlicet, cui Epiſcopus quoque ille auctor ſegregationis ſubjectus eſt; illumque roget ut negotium, id ſcilicet quod contra ipſum ab Epiſcopo actum eſt, diligenter examinet. Neque vero aut ſupplices negligere fas eſt, aut Epiſcopus, à quo irrogata ſegregatio eſt, ea inquiſitione offendi; quin id potius magno animo ferre debet; ut vel pronuntiata ſententia, ſi juſta fuerit, confirmetur; vel, ſi ab æquitate diſcrepaverit, corrigatur. Qui

κεκράτηκεν· οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς μὴ ἁμαρτάνοντας κολάζειν. ἀλλὰ ἐξέτω ἐξουσίαν ἀφορισθεὶς παρεπιδημεῖν τῇ μητροπόλει τῆς ἐκκλησίας, ᾧ δηλονότι ὑπόκειται ὁ ἀφορίσας ἐπίσκοπος, ἐφ' ᾧ συναδῆναι τὴν αἰτίαν τοῦ ἀφορισμοῦ. εἰ δὲ οὐ πάρεστιν ὁ μητροπολίτης, ἀπελθέτω ὁ ἀφορισθεὶς εἰς τὴν πλησιόχωρον μητρόπολιν, ἐφ' ᾧ τυγχάνειν ἐκείνου τὸ πρᾶγμα. τούτου δὲ γενομένου, μηδὲ ὁ ἀφορίσας ἐπίσκοπος ἀγανακτείτω, ἀλλὰ φερέτω γενναίως τὴν ἐξέτασιν, καὶ καρτερείτω τὴν διόρθωσιν τοῦ ἀφορισμοῦ, ἢ τὴν διόρθωσιν. ὡς δέ τινος εἰπόντος, μεγάλως ὠφελεῖσθαι τὸν ἀφορισθέντα, εἰς ὃ μὴ ἐμποδίζεσθαι τὴν ἱερατικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ἀφορισμοῦ, ἀλλὰ τοὺς κανόνας τοὺς λέγοντας, πρὸ καταδίκης ἐντελοῦς μηδένα τιμωρεῖσθαι, φησὶν ὁ κανών, ὅτι κἂν κοινωνικὸς ᾖ ὁ ἀφορισθείς, καὶ τὰ τοῦ ἀφορισμοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν ἔπεσον, ἀλλ' ὅμως ὀφείλει ἀντικδίκητος γίνεσθαι καὶ ἱερουργεῖν πρὸ τῆς δικαιωθῆναι. ὁ γὰρ ἀντιδίκῳ, φησὶν, ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ. τοίνυν ὀφείλουσιν οἱ λοιποὶ κληρικοὶ, οἱ ἰδόντες τοῦτον ἱερουργοῦντα μὴ ὂν ἀφορισθῆναι, ἢ ὑπερηφανίας ἤτοι ἀλαζονείας, ὑπαγαγεῖν αὐτὸν εἰς ταπείνωσιν πικροτέροις ῥήμασιν, ἤτοι ὀνειδιστικοῖς, οὐ μὴν καὶ ὑβριστικοῖς· οὕτω γὰρ δόξουσιν ὑπήκοοι καὶ ὑπηρέται τῇ ἐπισκοπικῇ κελεύσει. ὥσπερ γάρ, φησι, χρέος ἔχει ὁ ἐπίσκοπος ἀγαπᾶν τοὺς κληρικοὺς αὐτοῦ, οὕτω καὶ αὐτοὺς ὀφείλουσιν ἄλλην τὴν ὑπηρεσίαν ἀπονέμειν τοῖς ἐπισκόποις. μὴ εἴποις δὲ πολλοῖς κανόσιν ἐναντιοῦσθαι τὸν κανόνα, διορίζόμενον ἀναγκέχειν τὸν ἀφορισθέντα παρὰ τὴν πλησιόχωρον μητροπολίτην, εἴτουν ὁ ἐπιδημῶν μητροπολίτης ἀποδημεῖ, ἐφ' ᾧ καὶ τούτῳ καταξιωθῆναι τὴν ἀφορισμοῦ. διεμάρτυρον γὰρ ἡ συναλλαγὴν τὴν πλησιόχωρον ἀρχιερέα καὶ τὴν ἀποδημήσαντα μητροπολίτην τοιούτων ἀκροάσεων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων ἀνηκόων τῇ ἐκείνου ἐνορίᾳ, ἢ αἱρεῖσθαι καταξῆναι τοῦτον δικαστὴν καὶ τὴν ἐπίσκοπον καὶ τοῦ κλήρικοῦ. ἄλλως γὰρ οὐ δυνατὸν ὁ πλησιόχωρος μητροπολίτης δικάζειν ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν ἐπέρας ἐπαρχίας, καθὼς καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσι κανόσιν εἰρήκαμεν. πρὸς δὲ τοῦτοις ἐρωτήσομέν σε, πῶς οὐ τιμωρεῖ ὁ κανὼν τὸν μὴ ἐμμείναντα τῇ ἀφορισμῷ, ἀλλὰ καταφρονήσαντα τούτου καὶ ἱερουργήσαντα; εἰπὲ, ὅτι ὁ κ'. κανὼν τῶν ἁγίων συνόδου ἡμικῷ τῷ λόγῳ καθαιρεῖσθαι διορίζεται τοὺς ἀβαθαίνοντας τὰ ἐν ταύτῃ διορισθέντα. καὶ ὁ κθ'. κανὼν τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνόδου ἐκ μέρους ταύτης τῆς αἰτίας τὸν τοιοῦτον καταδικάζει, οὐδὲν ἂν εἰ ὁλόγως ἀφωρίσθη. σημείωσαι οὖν ἀπὸ τοῦ ἁγίου κανόνος, ὅτι οὐκ ἔστιν ὑβριστικὸν τῷ ἐπισκόπῳ ὄν, τὸν ἀφορισθέντα ζητεῖν καταξιωθῆναι τὴν αἰτίαν τοῦ ἀφορισμοῦ· καὶ ὅτι κἂν ὅπως ἂν ἀφορισθῇ ὁ κληρικὸς, ὀφείλει δέχεσθαι τὸν ἀφορισμὸν καὶ ἀναμένειν τὴν ἐξέτασιν. θαυμάζω δὲ, πῶς οὐ διωρίσθησαν οἱ πατέρες, τί ὀφείλει γίνεσθαι, ἐὰν ὁ Πάπας λόγου χάριν ἀφορίσῃ κληρικὸν αὐτοῦ ἀνδλόγως, καὶ αἰτιᾶται μὴν τὸν ἀφορισμὸν ὁ κληρικός· οὐ δυνατὸν δὲ πρὸς μείζονα συνόδου ἀπελθεῖν καὶ προσθῆναι τὴν αἰτίασιν. τὰ μὴν τοιοῦτον ἐνεστῶτ διορισθέντα χάριν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ὁκληπτέον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς κληρικούς, ἀλλὰ μὴν καὶ λαϊκούς.

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν ἐπίσκοπος, φασὶν οἱ πατέρες, ὀξύχολος ᾖ, ἤτοι ὀργίλος, εἰ καὶ σὺν ὀνδέχεται τοιούτους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους, καὶ κινηθεὶς εἰς θυμὸν καὶ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου ἐκβάλῃ τῆς ἐκκλησίας τινὰ, ἤγουν ἀφορίσῃ, πρόσκαιρον ἤτοι φρονιτέον, μὴ ἀΐδιον, ἤγουν ἀφνιδίως καὶ χωρὶς σκοπὸν καὶ τοιοῦτον τῆς κοινωνίας ἀποστερεῖσθαι. καλαφυλάττω δὲ ὁ ἐκκληθεὶς πρὸς τὸν μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας, ᾧ δηλονότι ὑπόκειται ὁ ἀφορίσας ἐπίσκοπος, καὶ αἰτιάσθω, ἵνα παρ' αὐτῷ ἀκριβῶς ἐξετασθῇ τὸ πρᾶγμα, ἤτοι ἡ ἐπ' αὐτῷ πρᾶξις τοῦ ἐπισκόπου. οὐ χρὴ γὰρ παρορᾶσθαι τοὺς αἰτουμένους, καὶ μηδὲ ὁ ἀφορίσας ἐπίσκοπος ἀγανακτείτω, ἀλλὰ φερέτω γενναίως τὴν ἐξέτασιν, ἵνα ἢ κυρωθῇ ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ δικαία οὖσα, ἢ διορθωθῇ.

ὁ δὲ

ὁ δὲ ἀφωρισμένος οὐκ ὀφείλει περὶ τῆς ἀφορισμοῦ ἀνα- A
κλήσεως προσπέσαι τῇ κοινωνίᾳ. ἐὰν δὲ ἴδωσιν αὐτὸν τινες
τῶν κληρικῶν τοῦ ἀφορίσαντος αὐτὸν ὑπερηφάνως
μᾶλλόν τι καὶ ἀλαζονευόμενον τοῦ ἀφορίσαντος αὐτὸν,
ὀφείλουσιν ὑποτρέφειν αὐτὸν, τουτέστιν, εἰς ταπείνωσιν ἄγειν
καὶ ὑποτάσσειν, πικροτέροις καὶ βαρυτέροις ῥήμασιν, ὀργι-
στικοῖς δηλαδὴ καὶ ἐπεξελαυνικοῖς· τοῦτο δὲ ποιεῖν ὀφεί-
λουσιν, ὡς ὑπηρετοῦντες καὶ ὑπακούοντες τῷ ὑποκρίτου
αὐτῶν. ὥσπερ γάρ, φησι, χρεὼν ἦν ὁ ὑπόκριτος ἐνδεί-
κνυσθαι καθαρὰν διάθεσιν πρὸς τοὺς ὑπηρέτας, ἤγουν τοὺς
κληρικοὺς αὐτοῦ, οὕτως ἀρέσκηλόν ἐστι, καὶ ἐκείνους ὀφείλειν
τὴν ὑπηρεσίαν τοῖς ὑποκρίταις ἄδολον ἐκπλεῖν. Ὃ δὲ λέ- B
γειν τὸν κανόνα, μὴ ἐνδημοῦντος τοῦ μητροπολίτου τῆς
ἐπαρχίας καταφεύγειν τὸν ἀφορισθέντα ὅτι τὸν πλησιόχωρον,
οἶμαι μηδέποτε ἐνεργῆσαι, τίνος δὲ χάριν οὐ γένεται. πᾶς
γὰρ περὶ ἑτέρου μητροπολίτου, ᾧ οὐκ ὑπόκειται ὁ ἀφο-
ρίσας ὑπόκριτος, πειράσεται δοκιμασθῆναι, εἰ δικαίως
ἀφώρισεν ἢ μή; ζήτει καὶ τὸν ἐν Καρθαγένῃ κανόνα
κθ'.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ περὶ ὀξυχόλου κατάκριτος, ἐπικουρίας δεό-
μενος, οὐκ ἀνήκοος. ἄχρι δὲ τῆς ἐπικουρίας δηλαδὴ
ἀκοινώνητος.

Ὁ περὶ ὑποκρίτου εἰς λιμὸν ὡς ἔτυχε αἰτουμένου ἀφο- C
ρισθεὶς κληρικός, εἰ προσέλθοι τῷ μητροπολίτῃ ᾧ ὁ ὑπό-
κριτος ὑπόκειται, ὅπως ὁ ἐξετασθῇ τὴν αἰτίαν τοῦ ἀφορισμοῦ,
εἴτε δικαίως ἐστὶν, εἴτε καὶ μή, προσδεχθήσεται· πρὸ δὲ τοῦ ἐξε-
τασθῆναι καὶ διαγνωσθῆναι. εἴτε καλῶς ἀφορίσθη, εἴτε καὶ μή,
οὐ προσδεχθήσεται εἰς κοινωνίαν, ἀλλ' ἐν τῇ ἐπιτιμίῳ ἔσται.

ΚΑΝΩΝ ιε'.

Εἴ τις ὑποκρίτου ἐξ ἑτέρας παροικίας βουληθῇ ἀλλότριον ὑ- D
περέτην, χωρὶς τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου,
εἴς τινα βαθμὸν καταστῆσαι, ἄκυρος καὶ ἀβέβαιος ἡ τοιαύτη
ἡ κατάστασις νομιζοίτο. εἰ τινες δ' ἂν τοῦτο ἑαυτοῖς ἐπι-
τρέψειαν, παρὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων καὶ ὑπομι-
μνήσκεσθαι καὶ διορθοῦσθαι ὀφείλουσιν. ἅπαντες εἰρήκασι,
καὶ ἔστω ὁ ὅρος τοῦτο ἀσάλευτος.

ΒΑΛΣ. Ὁ ιζ' κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου μεταλαμβάνεσθαι E
μὲν, καθαιρεῖσθαι διορίζεται καὶ τοὺς δεξαμένους καὶ τοὺς δεξαμέ-
νους. ἀναγνωθὴ καὶ ὁ ἐν Νικαίᾳ συνόδου κανὼν ιε', τῆς ἐν
Καρθαγένῃ νδ'. καὶ ς'.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τούτου καὶ ὁ ις'. κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ
πρώτης συνόδου, καὶ ὁ ιζ'. τῆς ς'. συνόδου, καὶ ὁ τῆς ἐν Καρ-
θαγένῃ νδ'. καὶ ς'. διαλέγονται, ἵνα μή τις ἐπίσκοπος ἑτέρου
ἐπισκόπου κληρικὸν δέχηται, ἢ χειροτονῇ αὐτὸν εἰς μείζονα
προαγων βαθμόν. εἰ δὲ χειροτονήσῃ, ἄκυρος ἡ χειροτονία
ἔσῃ, εἰ μὴ ὁ πρότερος ἐπίσκοπος τοῦ κληρικοῦ ἐκείνου ἐπιτρέ-
ψῃ τὴν χειροτονίαν. οἱ δὲ τοῦτο ἑαυτοῖς ἐπιτρέψαντες, τουτ-
έστι δοκιμασθῆναι ἢ καὶ χειροτονῆσαι ἀλλότριον κληρικὸν, ὀ-
φείλουσιν ὑπομιμνήσκεσθαι παρὰ τούτου καὶ διορθοῦσθαι παρὰ
τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων. ὁ δὲ ιζ'. κανὼν τῆς ς'. συνό-
δου, μεταλαμβάνεσθαι οὕτως παρὰ ταύτην τὴν συνόδου, τοὺς
ἕκτοτε χωρὶς γνώμης τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου εἰς ἑτέραν μετα- F
χωροῦντας ἐκκλησίαν, καθαιρεῖσθαι κελεύει, καὶ τοὺς ὑπο-
δεξαμένους αὐτούς.

ΑΡΙΣΤ. Τὸν ἀλλότριον ὑπηρέτην ἀλλότριος, δίχα τῆς
ἐκείνου γνώμης, ἐμβαθμὸν καθιστᾷ, καθίστησιν, ἀλλ'
ἀβέβαιον.

Οὐ δεῖ ἐπίσκοπον ἀλλότριον κληρικὸν προσδέχεσθαι, καὶ εἰς
βαθμόν τινα τάττειν αὐτὸν, ἄνευ γνώμης τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου.
εἰ δέ τις τοῦτο ποιήσει, καὶ τὸν ἀλλότριον ἐν τῷ ἰδίῳ κλήρῳ
ἐγκαταστήσει· ἄκυρος καὶ ἀβέβαιος ἡ τοιαύτη ἔσται κατάστασις.

A vero segregatione damnatus est, ante causæ cognitionem ne se in communionem fidelium impudenter insinuet. Quòd si qui ex Clericis illius Episcopi, à quo segregatus est, adversus ipsum insolentius efferri illum animadverterint; verbis eum acerbioribus, gravioribus, vehementiorem scilicet objurgationem continentibus, detorquere ac flectere, hoc est, ad animi remissionem modestámque subjectionem revocare conentur: Quod quidem eos, tanquam Episcopo suo subservientes ac morigeros, præstare decet. Sicut enim, inquit, Episcopi erga ministros suos, Clericos videlicet, sinceram animi affectionem præ se ferre: sic illi vicissim Episcopis ministerium nulla contagione doli contaminatum præstare debent. Quod autem ait canon licere, absente Metropolitano, ei qui segregatus est, ad viciniorem Episcopum provocare; nunquam usurpatum fuisse existimo, Nostri certe temporis consuetudo non admittit. Quomodo enim ab altero Metropolitano, cui subjectus non est Episcopus segregationis auctor, de ea segregatione, jurene an injuria decreta fuerit, quæstionem haberi permittat? Vide Synodi Carthaginensis canonem undetrigesimum.

ARIST. *Ab iracundo condemnatus, si auxilio indigeat, audiendus: Donec vero auxilium impetraverit, excommunicatus maneat.*

Qui ab Episcopo ad iram forsitan commoto segregatur Clericus, si ad Metropolitam, cui subjicitur Episcopus, accedit, ut segregationis causam examinaret, sive ea justa sit, sive non sit, admittetur. Antequam autem examinetur, & notum sit an justè segregatus fuerit, necne, ad communionem non admittetur, sed in pœnâ manebit.

CANON XV.

Si quis Episcopus ex alia parœcia velit alienum ministrum, sine consensu proprii Episcopi, in aliquo gradu constituere; irrita & infirma ejusmodi constitutio existimetur. Si qui autem hoc sibi ipsis permiserint, à fratribus & Coëpiscopis & admoneri & corrigi debent. Omnes dixerunt; Hoc quoque decretum stet firmum & immobile.

BALS. Septimus decimus canon vi. Syn. qui est recentior, jubet eos deponi, & qui susceperunt, & qui susceptí sunt. Lege & Nicænæ Syn. can. xvi. Carthag. can. liv. & xc.

ZONAR. Hic de re Nicænæ quoque primæ Synodi canon decimussextus, & sextæ Syn. decimusseptimus, & Carthaginensis quinquagesimusquartus & nonagesimus differunt. Qui quidem à quocunque Episcopo alterius Episcopi Clericum admitti, atque ab eo ad altiorem ordinis gradum promoveri vetant. Ac si quis, nisi primi Episcopi, cujus è ditione Clericus est, facultate intercedente, promotus fuerit, collationem ejus ordinis irritam esse decernunt. Qui vero sibi hoc permiserint, ut vel alienum Clericum sibi vendicent, vel eidem Ecclesiasticos ordines conferant; ea de re à fratribus & Coëpiscopis admoneri & corrigi debent. Sextæ vero Synodi, quæ hac posterior fuit, decimusseptimus canon, qui ex eo tempore absque Episcopi sui facultate in aliam Ecclesiam transierint, quique præterea eosdem receperint, segregatione mulctandos esse decernit.

ARIST. *Alienum ministrum, si alienus citra illius Episcopi consensum in aliquo gradu constituat, constituit quidem, sed ordinatio est invalida.*

Non oportet Episcopum alienum Clericum recipere, & in aliquo gradu eum collocare, sine proprii Episcopi voluntate. Si quis autem hoc fecerit, & alienum in suâ Ecclesiâ constituerit, irrita & infirma erit ejusmodi constitutio.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XVI.

Aëtius Episcopus dixit; Non ignoratis cujusmodi & quanta sit Thessalonicensium Metropolis. Sæpe itaque ad eam ex aliis provinciis Presbyteri & Diaconi accedunt; & brevis temporis mora non contenti, permanent, & omne tempus illic agentes transigunt; vel vix tandem post plurimum tempus in suas Ecclesias reverti coguntur. De iis ergo definiendum est. Osius Episcopus dixit; Ea decreta, quæ de Episcopis constituta sunt, serventur etiam in hujusmodi personis.

B

Bals. Hic quoque canon de Clericis, qui à civitate in aliam civitatem transeunt, loquitur. Vide quæ de eo scripta sunt in diversis canonibus.

Zonar. Hic quoque canon de Clericis ex alia in aliam urbem migrantibus loquitur; quæque jam ante de iis constituta sunt, servari jubet.

Arist. *Quæ de longiori Episcoporum morâ definita sunt, de Presbyteris etiam ac Diaconis vim habent.*

C

Decretum est Episcopum suum gregem non deserere, & in alienâ civitate plusquam tres septimanas agere. Idem itaque & de Presbyteris & Diaconis præsens canon decernit; & eos nimirum plusquam tres septimanas Ecclesias suas non derelinquere.

Canon XVII.

Hoc quoque placuit, ut si quis Episcopus vim passus injustè ejectus sit, vel propter scientiam, vel propter catholicæ Ecclesiæ confessionem, vel propter veritatis defensionem, & fugiens periculum, innocens & execrationi subjectus in aliam urbem venerit, ne prohibeatur illic tandiu agere, donec revertatur, vel à facta sibi injuria possit liberationem invenire. Durum enim est, atque adeò gravissimum, eum, qui injustam ejectionem passus est, à nobis non suscipi. Is enim debet à nobis plurima benignitate & humanitate excipi.

D

Bals. Cùm plurimi canones statuant, non debere Episcopum in aliena regione ultra tempus præfinitum versari; nunc dicunt Patres, hoc non habere locum in Episcopis ex Ecclesiis suis ejectis, vel propter scientiam, id est, divinorum dogmatum bonam doctrinam, vel quòd orthodoxam fidem confiteantur, vel quòd eos defendant, qui injuria affecti sunt; & ideo propter magnam causam, & tanquam periculum fugientes, ut qui ab eis, à quibus expulsi sunt, pro execratis habeantur, sint autem revera insontes: sed sint in aliis quoque civitatibus sine impedimento, donec minæ periculi cessarint, & potuerit Episcopus in Ecclesiam quæ illum sortita est, reverti, vel ei facta in ejectione injuria vindicata fuerit. Durum est enim & inhumanum, eum non cum omni benignitate à fratribus suis excipi. Quare nota, quòd ab urbium regina expelli non debent Orientales Episcopi, qui sedes non habent, nempe cùm Ecclesiæ à gentibus detineantur: & qui ab iniquis Exactoribus expelluntur, eo quòd pro eis dicant, qui injuria afficiuntur.

Zonar. Cum Episcopis in aliam urbem profectis, in qua alter Episcopus sit, ultra tres hebdomadas in ea commorari vetitum esse hujus Synodi Patres in superioribus definiverint; hoc loco nonnullis diuturniorem in aliena civitate moram trahendi facultatem esse decer-

ΚΑΝΩΝ ιϛ'.

Αέτιος ἐπίσκοπος εἶπεν· οὐκ ἀγνοεῖτε ὁποία καὶ πηλίκη τυγχάνει ἡ τῶν Θεσσαλονικέων μητρόπολις. πολλάκις τοιγαροῦν εἰς αὐτὴν ἀπὸ ἑτέρων ἐπαρχιῶν πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι παραγίνονται, καὶ οὐκ ἀρκούμενοι βραχέος διαγωγῇ χρόνου, ἐναπομένουσι, καὶ ἅπαντα τὸν χρόνον αὐτόθι ποιοῦντες διατελοῦσιν, ἢ μόλις μετὰ πλεῖστον χρόνον εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐπαινέναι ἐκκλησίας ἀναγκάζονται. περὶ τούτων οὖν ὁριστέον. Οσιος ἐπίσκοπος εἶπεν· οὗτοι οἱ ὅροι, οἱ καὶ ἐπὶ τῶν ἐπισκόπων ὡρισμένοι, φυλαττέσθωσαν καὶ ἐπὶ τούτων τῶν προσώπων.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν περὶ τῶν μετατιθεμένων κληρικῶν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἑτέραν διαγορεύει. καὶ ἀνάγνωθι τὰ περὶ τούτου γραφέντα ἐν διαφόροις κανόσι.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν περὶ τῶν μετατιθεμένων κληρικῶν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἑτέραν διαγορεύει, καὶ τὰ ἤδη περὶ αὐτῶν ὡρισμένα τηρεῖσθαι διακελεύεται.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ἐπὶ τῆς τῶν ἐπισκόπων βραδύτητος ὅροι, καὶ ἐπὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, ἔχουσι δύναμιν.

Ωρισταὶ τὸν ἐπίσκοπον μὴ τὴν οἰκείαν ποίμνην καταλιμπάνειν, καὶ ἐν ἑτέρᾳ πόλει πλέον τριῶν ἑβδομάδων ἐνδιατρίβειν. τοῦτο γοῦν καὶ ἐπὶ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, ὁ παρὼν ὁρίζει κανὼν, ὃ μὴ πλέον τριῶν ἑβδομάδων καὶ αὐτοὺς τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας ἀπολιμπάνεσθαι.

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Καὶ τοῦτο ἤρεσεν, ἵνα εἴ τις ἐπίσκοπος βίαν ὑπομείνας ἀδίκως ἐκβληθῇ, ἢ διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἢ διὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς καθολικοῦς ἐκκλησίας, ἢ διὰ τὴν τῆς ἀληθείας ἐκδικίαν, καὶ φεύγων τὸν κίνδυνον, ἀθῶος καὶ καθωσιωμένος ὢν εἰς ἑτέραν ἔλθῃ πόλιν, μὴ κωλύηται ἐκεῖσε ἐπὶ τοσοῦτον διάγειν, ἕως ἂν ἐπανέλθῃ, ἢ τῆς ὕβρεως τῆς γενομένης αὐτῷ ἀπαλλαγὴν εὑρέσθαι δυνηθῇ. σκληρὸν γὰρ καὶ βαρύτατον, ἐλασίαν ἄδικον ὑπομεμενηκότα μὴ ὑποδέχεσθαι ὑφ' ἡμῶν. πλείστῃ γὰρ καλοκἀγαθίᾳ καὶ φιλοφροσύνῃ ὀφείλει παραδέχεσθαι ὁ τοιοῦτος.

ΒΑΛΣ. Διαφόρων κανόνων διοριζομένων μὴ διάγειν ἐπίσκοπον εἰς ἑτέραν ἐνορίαν ἐπέκεινα τοῦ νενομισμένου καιροῦ, ἄρτι φασὶν οἱ πατέρες, τοῦτο μὴ κρατεῖν εἰς τοὺς ἐπισκόποις τοὺς ἐκβαλλομένους ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, ἢ διὰ τὴν ἐπιστήμην, τουτέστι τὴν περὶ τὰ θεῖα δόγματα σπουδαίαν διδασκαλίαν, ἢ διὰ τὸ ὁμολογεῖν τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἢ διὰ τὸ ἐκδικεῖν τοὺς ἠδικημένους, κἀντεῦθεν διὰ μεγάλην αἰτίαν καὶ ὡς φεύγοντας τὸν κίνδυνον, λογιζομένους μὲν καθωσιωμένους παρὰ τῶν ἐκβαλλόντων αὐτούς· ὄντας δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἀθώους. ἀλλ' ἔστωσαν καὶ εἰς ἑτέρας πόλεις ἀκωλύτως, ἔστ' ἂν ἡ ἀπειλὴ τοῦ κινδύνου παυθῇ, καὶ δυνηθῇ ὁ ἐπίσκοπος εἰς τῆς λαχοῦσαν αὐτὸν ἀπελθεῖν, ἢ ἐκδικηθῇ ἡ ἐκ τῆς ἀπελάσεως ἐπιγενομένη τούτῳ ὕβρις. σκληρὸν γὰρ καὶ ἀφιλάνθρωπόν ἐστι, μὴ φιλοφρονεῖσθαι μετὰ πάσης ἀγαθότητος τὸν τοιοῦτον παρὰ τῶν συναδελφῶν αὐτοῦ. ὥστε σημείωσαι, ὅτι οὐκ ὀφείλουσιν ἀπὸ τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων ἐκβάλλεσθαι οἱ ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι, οἱ μὴ ἔχοντες καθίσματα, ὡς τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν κατεχομένων παρὰ τῶν ἐθνῶν· καὶ οἱ παρὰ τῶν ἀδίκων πρακτόρων διωκόμενοι, διὰ τὸ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων.

ΖΩΝΑΡ. Ἀνωτέρω διαταξάμενοι οἱ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες τοὺς ἀπιόντας ἐπισκόπους εἰς ἑτέραν πόλιν ἔχουσαν ἐπίσκοπον μὴ πλέον τῶν τριῶν ἑβδομάδων ἐκεῖ διατρίβειν, ἐνταῦθά τισι καὶ ἐπὶ πολὺ προσμένειν συγχωροῦσιν. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ ἀδίκως ἐκβαλλόμενοι τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν

Ψηφιοποιήθηκε από τήν

πῆς, ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπίσκοπος, ἤγουν ὡς ἐπίσκοποι τῆς ὀρθῆς δογμάτων τῆς πίστεως ἀκριβείαν, καὶ ἔμπειροι διδάσκοντες, καὶ ὡσεὶ αἱρετικῆς ἐλαυνόμενοι, οἷα γεγόνασι ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν ὅσοι τοῦ Κωνσταντίου καὶ τοῦ Οὐάλεντος, ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ ὁμολογίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἣν ὁμολογοῦσιν, ὅσα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἤγουν τὴν ἐνσάρκον οἰκονομίαν, καὶ ὅτι θεὸς ἀληθινός ἐστιν ὁ Χριστὸς, καὶ διωκόμενοι, πάλαι μὲν ὑπὸ τῆς παλαιοτέρων βασιλέων, ὕστερον δὲ καὶ παρὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ, ἢ οἵτινες τῆς ἀληθείας λέγοντες, καὶ ἀδικουμένων καὶ καταδυναστευομένων ὑπερμαχοῦντες, οἷα τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ γεγόνασι καὶ τῷ Χρυσοστόμῳ, καὶ ἄλλοις πολλοῖς. ⓐ γοῦν οὕτω διωκόμενον ὁπὸ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ ἀδίκως, ἀναγκη εἰς ἑτέραν πόλιν ἀπέναι φεύγοντα ⓐ κίνδυνον, ἀθῷον μὲν ὄντα κρῖ ὃ δίκης τι καὶ δίκαιον, καθυποπτευόμενον δὲ ἀφ' ἑτέρου τῆς διωκόντων αὐτόν· καθυποπτευόμενος δ' ἐστὶν, ὁ ἀφωρισμένος εἰς κόλασιν. ⓐ τοιοῦτον, φησὶν ὁ κύριος, μὴ κωλύεσθαι διατρίβειν ὃν ἑτέρᾳ πόλει, ἕως εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανέλθῃ πόλιν, ⓐ φόβον τοῦ κινδύνου ἐκφυγών, ἢ τὴν ὕβρεως τὴν γινομένην αὐτῷ ἀπαλλαγείς. ὕβριν δὲ οἶμαι τὴν ἀπέλασιν τὴν ὀνόματος αὐτοῦ ὀνομάζει. σκληρὸν γάρ, φησι, καὶ βαρύτατον, ⓐ ἀδίκως τῆς πόλεως αὐτοῦ ἀπελαθέντα μὴ ὑποδέχεσθαι παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης καὶ ἀγαθότητος, ἤγουν φιλοξένως καὶ ἱλαρῶς.

ΑΡΙΣΤ. Ἀδίκως ἐπίσκοπος ἐλαυνόμενος, εἰ δεῖ τὴν ἀλλοτρίας διατρίβοι, δεκτέος, ἕως τοῦ ὕβριν ἐπανασπάσηται.

Τὸν τύφον καὶ τὴν ἀλαζονείαν οἱ πατέρες κωλύοντες ἐφρόντισαν, μὴ ἐφ' ἱκανὸν καιρὸν ἐπίσκοπον ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐπισκοπῇ διατρίβειν· εἰ δέ τις, ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ ὁμολογίαν τῆς ἡμετέρας πίστεως, ἢ διὰ τὴν ἀληθείας ἐνδικησιν, τῆς ἰδίας πόλεως ἐκβληθείη, καὶ εἰς ἑτέραν ἀπέλθῃ πόλιν, οὐ κωλυθήσεται ἐκεῖ διατρίβειν, μέχρις ἂν ἀπαλλαγῇ δίκης διωκτῆς τῆς ἐφ' αὐτὸν γενομένης ὕβρεως.

ΚΑΝΩΝ ιη'.

Γαυδέντιος ἐπίσκοπος εἶπεν· οἶδας, ἀδελφὲ Αἴτιε, ὡς ἐπὶ τοιαύτῃ ποτὲ καταστάσει οὐ διέκρινε ἡ εἰρήνη λοιπὸν ἐβεβαίωσεν, ἵνα μή τινα λείψανα διχονοίας ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν ἀναπομείνῃ, ἔδοξε καὶ τοὺς παρὰ Μουσαίου καταστάθεντας καὶ τοὺς παρὰ Εὐτυχιανοῦ, ἐπεὶ αὐτοῖς οὐδεμία διείσκετο αἰτία, πρότερον ὑποδέχεσθαι.

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Οσιος ἐπίσκοπος εἶπε· τῆς ἐμῆς μετριότητός ἐστιν αὕτη, ἐπεὶ ἥσυχοι καὶ ὑπομονητικοὶ ὀφείλομεν εἶναι, καὶ ἀγάπην ⓐ πρὸς πάντας ἔχειν οἵαν, ἅπαξ τοὺς εἰς κλῆρον ἐκκλησιαστικὸν προαχθέντας ὑπό τινων ἀδελφῶν ἡμῶν, εἰ μὴ βούλοιντο ἐπανέρχεσθαι εἰς ἃς κατωνομάσθησαν ἐκκλησίας, τὸ λοιπὸν μὴ ὑποδέχεσθαι· Εὐτυχιανὸν δὲ μήτε ἐπίσκοπον ἑαυτῷ διεκδικεῖν ὄνομα. ἀλλ' οὐδὲ Μουσαῖον ὡς ἐπίσκοπον νομίζεσθαι, εἰ δὲ λαϊκὴν κοινωνίαν ἀπαντοῖεν, μὴ χρῆναι αὐτοῖς ἀρνεῖσθαι. πάντες εἶπον, ἀρέσκει.

ΒΑΛΣ. Ο Μουσαῖος καὶ ὁ Εὐτυχιανὸς ἀχειροτόνητοι ὄντες, ὡς ἐπίσκοποι κληρικούς τινας ἐχειροτόνησαν. Ἐπὶ γοῦν Γαυδεντίου ζητήσεως ἐγένετο τοῦ χάριν διὰ τὴν εἰρήνην δεῖσθαι τοὺς παρὰ τούτων χειροτονηθέντας, ὡς μηδὲν ἄδηλον ἔχοντας τοῦ κακοῦ, ἕτερος ἐπίσκοπος. Οσιος ἐπονομαζόμενος ἀπελογήσατο, ὡς εἰ καὶ ὀφείλομεν εἶναι φιλάνθρωποι καὶ μετριόφρονες, ἀλλὰ ἐκείνους εἰς κλῆρον δεξόμεθα τοὺς ἱερωθέντας παρά τινων τῇ ἀληθείᾳ μὴ ὄντων ἐπισκόπων, διά τινα δὲ ἴσως παίσματα ἐκβληθέντων ἀπὸ τῆς λαχούσης αὐτούς· ἐὰν πώς καὶ αὐτοὶ οἱ κληρικοὶ καλοθελῶς ἀπέρχονται πρὸς ἃς ἐκληρώθησαν ἐκκλησίας. τοῖς δὲ παρὰ τοῦ Εὐτυχιανοῦ καὶ τοῦ Μουσαίου κληρωθεῖσι δῆθεν ὡς λαϊκῆς συγκοινωνήσομεν.

A nunt. Sunt vero ii, qui per injuriam ab Eccleſiis ſuis depulſi ſunt; ſive caſum hunc illis ſcientia conciliarit, quia nimirum, tanquam fidei dogmata egregie callerent, operámque iiſdem tradendis impenderent, hæreticorum conſpiratione ejecti fuerint; cujus generis multa Imperatoribus Conſtantio & Valente ab Arrianis patrata ſunt; ſive ob Eccleſiæ Catholicæ confeſſionem, quia ſcilicet quæcunque Catholica Eccleſia tradit, de incarnationis videlicet myſterio, déque vera Chriſti divinitate, teneri à ſe univerſa profiterentur; qua ex cauſa primum quædam ab antiquis Imperatoribus, poſtea à Juliano adverſæ tempeſtates extitêre; ſive ob veritatis patrocinium, próque iis qui potentiorum dominatu injuſtè opprimerentur ſuſceptam dimicationem, quod in magno Baſilio, Chryſoſtomo, aliiſque multis contigit, fuerint exturbati. Quicunque igitur hac ratione ab Eccleſia ſua per injuriam depellitur, in aliam urbem vitandi periculi cauſa ſecedat neceſſe eſt; innoxius is quidem, ſi res æqua lance libretur; ſed ob eorum potentiam, qui hominem infectantur, execrationi ſubjectus. Execrationi autem ſubjectus eſt quiſquam ſupplicio deſtinatus. Huic igitur homini, dum in ſuam urbem, evitato periculi metu, aut ignominiæ nota liberato, reverti liceat, (notam porro ignominiæ, quod à ſua ſede depulſus eſſet, hoc loco opinor intelligi) in aliena urbe degendi facultatem eſſe canon decernit. Durum enim, inquit, & grave admodum fuerit, ſi hominem à ſua civitate per injuriam excluſum, multa cum humanitate ac bonitate, hoc eſt, prompto alacríque animo, Coëpiſcopi non excipiant.

ARIST. *Epiſcopus injuſtè expulſus, ſi in alienâ provinciâ degat, ſuſcipiendus, donec ab injuriâ liberetur.*

Faſtum & oſtentationem prohibentes Patres, in mandatis dederunt Epiſcopum in alieno epiſcopatu multum temporis non abſumere. Si quis autem vel propter fidei noſtræ confeſſionem, vel propter veritatis vindicationem, ſuâ civitate ejiciatur, & aliam adeat civitatem, ibi degere non prohibebitur, uſque dum ab injuriâ ſibi factâ liberari poteſt.

CANON XVIII.

Gaudentius Epiſcopus dixit; Scis, frater Ætie, quòd tunc, cùm Epiſcopus conſtitutus es, pax deinceps viguit; ne aliquæ diſcordiarum reliquiæ de Eccleſiis remancant, viſum eſt, ut qui à Muſæo & Eutychiano conſtituti ſunt, quia nulla eorum culpa inveniebatur, omnes ſuſciperentur.

CANON XIX.

Oſius Epiſcopus dixit; Meæ mediocritatis hæc eſt ſententia; Quia quieti & patientes eſſe debemus, & ſufficientem erga omnes habere miſericordiam eos, qui ſemel in Clerum Eccleſiaſticum ab aliquibus fratribus noſtris promoti ſunt, ſi nolint ad Eccleſias, in quas nominati ſunt redire, deinceps non admitti: Eutychianum autem ne Epiſcopi quidem ſibi nomen uſurpare; ſed neque Muſæum ut Epiſcopum exiſtimari. Si autem laicam communionem petiverint, non oportere eis denegari. Omnes dixerunt; Placet.

BALS. Muſæus & Eutychianus, cùm non eſſent ordinati, tanquam Epiſcopi Clericos aliquos ordinarunt. Cùm itaque Gaudentius petiviſſet, ut propter pacem, omnibus modis divinorum præceptorum virtute à nobis ſectandam, ii ſuſciperentur, qui ab illis ordinati ſunt, ut qui nullam mali conſcientiam haberent: alius Epiſcopus, qui Oſius appellabatur, reſpondit; Quòd etiamſi debemus eſſe humani & moderati; illos tamen recipimus, in Clerum, qui à veris quidem Epiſcopis conſecrati ſunt, ſed propter quædam fortaſſe delicta ejecti ex iis quæ ipſos ſortitæ ſunt Eccleſiis; ſi modò ipſi quoque Clerici ſua ſponte proficiſcantur ad Eccleſias, quæ eis obtigerunt. Cum iis autem, qui ab Eutychiano & Muſæo in

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Clerum ſuſcepti ſunt, tanquam cum Laicis communicabimus: quia nec Epiſcopi quidem poſſunt nomen tueri, qui eos ordinarunt. Nota ergo, quòd ex præſenti canone nihil eis præjudicii allatum eſt, qui ab aliquibus depoſitis vel etiam anathematizatis in Clerum ſuſcepti ſunt. Quæ autem de Muſæo & Eutychiano dicta ſunt, intellige etiam de aliis, qui non ordinati fuerunt, ſed ſe fuiſſe ordinatos ſimularunt. De iis autem, qui à prophanis ſeu ſacris non initiatis hominibus baptizati ſunt, non poſſum tibi aliquid certi & non dubii dicere. In vita enim ſancti Athanaſii legitur, quòd cùm quidam puelli in littore maris, in arena, ludo baptizati eſſent, à Sancto, cum ipſe puer tunc temporis eſſet, eos regionis Epiſcopus ſuſcepit, & tanquam jam baptizatos chriſmate unctos dimiſit. Dicitur etiam in vita ſancti Porphyrii, quòd ab orthodoxo non fuit baptizatus, ſed cum vitam ſcenicam ſeu hiſtrionicam ageret, ab hiſtrione hæretico aqua aſperſus eſt, tanquam utique baptizatus: & adſtantes quidam hæretici hinc ſibi riſus occaſionem cepêre; ipſe verò Martyrii. Vidit enim Angelos ante ſe cum lampadibus ambulantes, &, Quicunque in Chriſtum baptizati eſtis, clamantes: & ita ex hiſtrione martyr factus eſt.

ZONAR. Muſæus & Eutychianus, quorum hi canones meminere, & alii quidam, nonnullos Clericos, tanquam ipſi Epiſcopi eſſent, in Eccleſiis conſtituerant. De iis igitur ita Oſius. Qui quidem, inquit, à fratribus quibuſdam noſtris in clerum Eccleſiaſticum cooptati ſunt, earum Eccleſiarum, in quas initio deſcripti ſunt, Clerici eſſe poſſunt. Quamvis enim iis, à quibus creati ſunt, ob aliquas cauſas Epiſcopatus eſſet abrogandus; adhuc tamen cum eos conſtituerent, quippe qui aliquando Epiſcopi creati fuerant, Epiſcoporum jura retinebant: Quam ob cauſam, & eos quos ipſi in clerum adſciviſſent, Synodus quoque cenſuit retinendos. Quòd ſi ad eas Eccleſias, in quibus nominati ſunt Clerici, redire nolint; ne illi in aliis videlicet Eccleſiis amplius recipiantur. Eutychianus autem & Muſæus Epiſcopi jura vel nomen haud quærant: Sin autem ut Laici communicare velint, excludi non placet.

ARIST. *Clericus qui non degit in Eccleſiâ quâ in clerum cooptatus eſt, non recipiendus. Eutychianus autem, & Muſæus Epiſcopi appellationem ſibi non vendicabunt. Communionem vero cum Laicis, ſi voluerint, conſequentur.*

Ab omnibus fere Synodis & in plurimis canonibus decernitur, clericos alienos ab aliis epiſcopis non ſuſcipiendos eſſe, & ab iis ad gradum Eccleſiaſticum promovendos. Hoc igitur præſens canon docet. Et ſtatuit, Eutychianum & Muſæum Schiſmaticos factos & depoſitos, ſi pœnitentiam agant, & dignitatem Epiſcopalem vel nomen uſurpent, non audiendos eſſe, verum ut laicos, ſi velint, ad communionem admittendos.

CANON XX.

Gaudentius Epiſcopus dixit; Hæc ſalutariter & conſequenter definita & noſtri ſacerdotum dignitati convenienter, & quæ Deo & hominibus placuerunt, potentiam & vires ſuas obtinere non poterunt; niſi etiam metus editas ſententias conſecutus fuerit. Ipſi enim ſcimus, ſæpe propter paucorum impudentiam, divinum & in primis venerandum ſacerdotii nomen in damnationem incurriſſe. Si quis ergo præter ea, quæ omnibus viſa ſunt, auſus fuerit, (faſtui & arrogantiæ magis quàm Deo placere cupiens) aliquid aliud agere: ſciat jam ſe ipſum criminis defenſioni obnoxium conſtituere, & Epiſcopatus honorem & auctoritatem amittere. Omnes reſponderunt; Decet, & placet nobis hæc ſententia.

BALS. Cùm de diverſis Eccleſiaſticis quæſtionibus Patres in hac Synodo conſtituiſſent, & deſpicatui fortè habenda quæ conſtituta erant, reputaſſent, eò quòd Eccleſiaſticis pœnis propter tranſgreſſionem non

ὅτι εἰδὲ ὄνομα ἐπισκόπου δικαίαν ἐκδικεῖν οἱ αὐτὸς ζήλα χειροτονήσαντες. ὥστε σημειωσαι, ὅτι ἀπὸ τ῀ παρόντος κανόνος οὐδένα προκριματισμὸν ὑπέστησαν οἱ παρά τινων καθαιρεθέντων ἢ καὶ ἀναθεματισθέντων κληρικοὶ. τὰ δὲ περὶ τ῀ Μουσαίου καὶ τ῀ Εὐτυχιανοῦ ἔλκωσον καὶ εἰς ἄλλους μὴ χειροτονητέους καὶ πλαγιάζοντας χειροτονίαν. περὶ δὲ τῶν βαπτισθέντων παρὰ αἱρετικῶν, σὺν ἔχω τί σοι εἰπεῖν ἀναμφίβολον. διήκουσα γὰρ εἰς τὸν βίον τ῀ ἁγίου Αθανασίου, ὅτι παιδία τινὰ παρὰ τῷ χείλει τ῀ θαλάσσης ὄν τῇ ἄμμῳ παρὰ τ῀ ἁγίου βαπτισθέντα κυρίου λόγον παιδιᾶς, ὅτι καὶ αὐτὸς παιδίον τῷ τότε ὄντι, ἐδέξατο ὁ κύριος ἡμῶν ἐπίσκοπος, καὶ ὡς ἤδη βαπτισθέντα παρὰ μέρους χρίσας, ἀπέλυσε. φέρεται δὲ καὶ εἰς τὸν βίον τ῀ ἁγίου Πορφυρίου, ὅτι οὐκ ἐβαπτίσθη παρὰ ὀρθοδόξου, ἀλλὰ σκηνικὸν βίον ὑποκρινόμενος παρὰ αἱρετικοῦ σκηνικοῦ δι' ὕδατος καθόδου ἐχρίσθη γέγονεν, ὡς πάντα βαπτισθείς· καὶ οἱ μὲν παρεστῶτες αἱρετικοὶ, ὃ γέγονὸς ἦσαν γέλωτος ἀφορμὴν, αὐτὸς δὲ Μαρτυρίου. εἶδε γὰρ ἀγγέλους μὲν λαμπάδων φορητορευομένους ἔμπροσθεν αὐτ῀· καὶ ὅ, ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, βοῶντας· κἀντεῦθεν ἀπὸ σκηνικοῦ μάρτυς γέγονεν.

ΖΩΝΑΡ. Ο Μουσαῖος καὶ ὁ Εὐτυχιανὸς, ὧν οἱ κανόνες οὗτοι μέμνηνται, καὶ ἕτεροι, ὡς βαπτισταὶ, κληρικούς τινας ἐν ἐκκλησίαις κατέστησαν. περὶ τούτων οὖν ὁ Οσιος ἔφη, ὅτι οἱ ὑπό τινων ἀδελφῶν ἡμῶν εἰς κλῆρον ἐκκλησιαστικὸν καταφάντων ἐνοσῳ κληρικοὶ, ἐν αἷς κατέστησαν ἐκκλησίαις. εἰ γὰρ καὶ οἱ καταστήσαντες αὐτοὺς οὐκ ἔμελλον ἔτι βαπτισταὶ δι' αἰτίας τινὰς, ὅμως ὅτε κατέταξαν αὐτοὺς βαπτιστικῷ δίκαια εἶχον, ὡς κεχειροτονημένοι, καὶ διατοῦτο ἐδέξατο καὶ τὰς παρ' αὐτῶν χειροτονηθέντας ἡ συνοδος. εἰ δὲ μὴ βούλονται ἐπιμελεῖσθαι εἰς τὰς ἐκκλησίας, ὧν ὠνομάσθησαν κληρικοὶ, μηκέτι ὑποδεχέσθωσαν ἐν ἄλλαις δηλονὸτι ἐκκλησίαις. ὁ δὲ Εὐτυχιανὸς καὶ ὁ Μουσαῖος βαπτισταὶ δίκαια ἢ ὄνομα μὴ ζητείτωσαν, εἰ δὲ ὡς λαϊκοὶ βούλονται κοινωνῆν οὐ χρὴ αὐτοὺς ἀποπέμπεσθαι.

ΑΡΙΣΤ. Αδεκτος ὁ κληρικὸς ὁ μὲ πρὸ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν ᾗ καὶ κεκλήρωται. Εὐτυχιανὸς μέντοι, καὶ Μουσαῖος, βαπτισταὶ κλῆσιν οὐκ ἐκδικήσουσι· κοινωνίας μέντοι καὶ τοὺς λαϊκοὺς, ἐὰν θέλωσιν, βαπτιζόντας.

Υπὸ τ῀ συνόδων γε δὴ πασῶν, καὶ ἐν πολλοῖς κανόσιν ὥρισται, ὅ, μὴ ὑποδέχεσθαι τοὺς ἀλλοτρίους κληρικοὺς παρ' ἐπισκόπων ἑτέρων, καὶ ὑπὸ ἐκκλησιαστικὴν βαθμὸν προάγειν αὐτούς. τοῦτο γοῦν καὶ ὁ παρὼν διδάσκει κανών. Εὐτυχιανὸν μέντοι, καὶ τὸν Μουσαῖον σχισματικοὺς γνωμένους, καὶ καθαιρεθέντας, ὁρίζει, εἰ μεταμεληθῶσι, καὶ ὅ τ῀ ἐπισκοπῆς διεκδικοῦσιν ἀξίωμα, ἢ ὅ ὄνομα μὴ εἰσκυκλεῖσθαι, ὡς λαϊκοὺς μέντοι, εἰ βούλονται, εἰς κοινωνίαν παραδέχεσθαι.

ΚΑΝΩΝ κ'.

Γαυδέντιος ἐπίσκοπος εἶπε· ταῦτα σωτηριωδῶς καὶ ἀκολούθως ὁρισάντα καὶ πρεπόντως τῇ ἐπιτιμίᾳ ἡμῶν τῆς ἱερέων, καὶ θεῷ ἀρέσκοντα καὶ ἀνθρώποις, πῶς δύναμιν καὶ πῶς ἰσχὺν ἑαυτῆς καταρχεῖν οὐ δυνήσονται· ἐὰν μὴ καὶ φόβοι ταῖς ὀξενεχθείσαις ἀποφάσεσιν ἀκολουθεῖν. ἴσμεν γὰρ καὶ αὐτοὶ, πλεονάκις διὰ πῶν ὀλίγων ἀναιδείαν δ' θεῖον καὶ σεβασμιώτατον ὄνομα τ῀ ἱερωσύνης εἰς καταγνωσιν ἐλθεῖν. εἰ τοίνυν τις παρὰ πᾶσι δόξαν τολμήσει, σπουδάζων τύφῳ μᾶλλον καὶ ἀλαζονείᾳ ἢ τῷ θεῷ ἀρέσαι, ἑτέρου τι διαπραξάσθαι, πᾶσι γινωσκέτω ἐξκλήματι ἀπολογίας ἑαυτὸν ὑπόδικον καθίστασθαι, καὶ πῶ τιμῶ καὶ δ ἀξίωμα τ῀ ἐπισκοπῆς ἀποβάλλειν, ἅπαντες ἀπεκρίναντο· φρέπει, καὶ ἀρέσκει ἡμῖν ἡ τοιαύτη γνώμη.

ΒΑΛΣ. Περὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων διορθώσαντες οἱ πατέρες ἐν τῇ τοιαύτῃ συνόδῳ, καὶ ἀναλογισάμενοι συγκαταφέρεσθαι ἴσως ἡμᾶς τὰ διορθωθέντα, διὰ δ μὴ καταπεφρονῆσθαι αὐτὰ κωλύσειν ἐκκλησιαστικὰς

ἐκ φθορᾶς· ὥρισται, μὴ ἀθροίζωσιν (τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ ἐγκλήματος ἀπολογία) τὴν ἀντεπισπουδίαν τοῖς ὑπ' ἐκείνοις προειρημένα, τῷ τιμῷ καὶ ὃ ἀξίωμα ἀπολλύναι τῆς ἐπισκοπῆς. εἰπὲ οὖν, ὡς ἐκ τῶν ῥημάτων τῶν καταγινάντων τὴν ἀντεπιζίαν τῶν ὁρισθέντων ὑπὸ τῆς συνόδου, οὐ μόνον οἱ ἱερωμένοι, ἀλλὰ καὶ οἱ λαϊκοὶ κολάζονται. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ εἰπεῖν τὸν κανόνα, τῷ τιμῷ τούτοις ἀποβάλλειν, τοὺς λαϊκοὺς ἐδήλωσεν· ἀπὸ δὲ τοῦ διατάξαι ἀπολλύναι αὐτοὺς ὃ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς, ἐδήλωσε τοὺς ἱερωμένους. ἢ εἰπὲ φησὶ ἱερωμένων μόνων ἐκφωνηθῆναι τὸν κανόνα, καὶ ἐκλαβοῦ ὅ, καὶ, ὃ φερομένην ἀντὶ τοῦ, ἤτοι· καὶ λέγε ἀποβάλλειν τοὺς ἀντεπιτιμίᾳ τῷ τιμῷ ἤτοι ὃ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς.

A non confirmata ac ſtabilita eſſent; ſtatuerunt, ut poſt rei cognitionem (id enim eſt criminis defenſio) ii qui contemnunt quæ illis contenta ſunt; epiſcopatus honorem & dignitatem amittant. Dic ergo, quòd ex verbis eos, qui contemnunt quæ à Synodo conſtituta ſunt, damnantibus, non ſolùm qui ſunt ſacrati, ſed etiam Laici puniuntur. Ex eo enim, quòd dixit canon, honorem eos amittere, Laicos denotavit: ex eo autem, quòd ipſos ſtatuerit Epiſcopatus dignitatem perdere, ſacratos ſignificavit. Vel dic de ſolis ſacratis editum eſſe canonem, & accipe illud, Et, quod additum eſt, pro, Seu; & dic contemptores amittere honorem ſeu dignitatem
B Epiſcopatus.

ΖΩΝΑΡ. Ταῦτα, φησὶν ὁ κανών, ὅτι σωτήρια ὁρισθέντα, καὶ τῷ ὄντι ὃ πρέπον τῇ τάξει καὶ τῇ τιμῇ τῇ ἱερατικῇ, καὶ δεκτὰ ὄντα καὶ ἀνθρώποις ἀποδεκτά, οὐκ ἰσχύσουσιν, οὐδὲ κρατήσουσιν, εἰ μὴ καὶ φόβος κολάσεων καὶ ὑπομνήσεων ταῖς ἀποφάσεσιν ἐπακολουθοῖ, ὥστε φοβεῖσθαι τοὺς παραβαίνοντας, ὅτε ὑπομνησθήσονται. γινώσκομεν γὰρ, ὅτι πολλάκις πολλῶν ὀλίγων ὑπ' ἀναιδείαν παραβαινόντων τοὺς κανόνας καταγινώσκεται ὃ θεῖον ὄνομα τῆς ἱερωσύνης, οὐ τῶν ἁμαρτησάντων ἱερέων μόνον βλασφημουμένων, ἀλλ' ὁμοῦ πάντων· ἅμα γὰρ τῆς ἱερωσύνης πάντας τοὺς ἱερεῖς ὀνείδιζεν. εἰ οὖν τολμήσῃ τις ἄλλοθί ποι ἁμαρτεῖν παρὰ τὰ δόξαντα πᾶσιν
C ἀλαζονευόμενος καὶ ἐπαιρόμενος, καὶ μὴ σπεύδων τῷ θεῷ ἀρέσαι, γινωσκέτω, ὅτι ἑαυτὸν ἀδικίαν ἑαυτῷ καταστήσῃ ἐγκλήματι ἀπολογίας, τουτέστιν οὐ μονομερῶς καταικριθήσεται, ἀλλὰ καὶ ἑλκυσθήσεται εἰς δικαστήριον, καὶ ὡς ἔγκλημα ποιήσας ἀπολογεῖσθαι ἀπαιτηθήσεται, καὶ ἀποβαλεῖ ἀξίωμα ἧττον στερηθήσεται τῆς τιμῆς τοῦ ἀξιώματος τῆς ἐπισκοπῆς, ἧττον καταγερεθήσεται.

ZONAR. Salutaria hæc decreta, inquit canon, ſacri ordinis decoro dignitatique accommodata, Deóque grata, & hominibus accepta, nunquam robur ſuum ac vires obtinebunt; niſi decretorum promulgationi pœnarum metus accedat, quas ſibi, qui hæc violaverint, paratas intelligant. Illud namque novimus evenire, ut paucis quibuſdam decreta canonum per impudentiam violantibus, divinum ſacerdotii nomen damnetur; nec ii ſolum, qui peccarunt, ſed omnes ſimul Sacerdotes (univerſos ſiquidem ſacerdotii nomine ſignificari voluit) maledicis obtrectatorum criminationibus lacerentur. Si
C quis igitur adverſus ea, quæ unanimi omnium conſenſu decreta ſunt, arrogantia ac ſuperbia elatus, neque numinis obſequio demerendi ſtudioſus quidquam admittere audeat: ſemetipſum criminis defenſioni obnoxium conſtituere, hoc eſt, non ſe quacunque ratione condemnandum, ſed in judicium trahendum, eíque velut patrato facinore cauſam eſſe dicendam, dignitatémque abjiciendam, hoc eſt, Epiſcopali ſe honore ac dignitate privandum, ſive depoſitione mulctandum eſſe intelligat.

ΚΑΝΩΝ κα'.

Καὶ τοῦτο δὲ ἐκεῖθεν μάλιστα γνώριμον γενήσεται, καὶ πληροφορηθήσεται, ἐὰν ἕκαστος ἡμῶν τῷ ὄντι ταῖς ὁδοῖς ἤγουν καναλίῳ καθεστώτων ἐπισκόπων, θεασάμενος ἐπίσκοπον, ἐπιζητήσῃ τὸν αἴτιον τῆς ὁδοῦ, καὶ ποῦ τὸν πορείαν ποιῆται· καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ αὐτὸν ἐπὶ στρατόπεδον ἀπιόντα, ἐπιζητήσει τὰς αἰρέσεις τὰς ἐπὶμῶ χρειμένας. κἂν κεκλημένος ἀφικνῆται, ἀπιόντι αὐτῷ μηδὲν ἐμπόδιον γίνοιτο· εἰ δὲ ἐπιδείξεως χάριν, καθὼς προείρηται τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, ἢ διά τινων ἀξιώσεις σπουδάζει ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μήτε τοῖς γράμμασιν αὐτοῦ ὑπογράφειν, μήτε κοινωνεῖν τῷ τοιούτῳ. ἅπαντες εἴπαν· ὁρίζω καὶ τοῦτο.

CANON XXI.

Porrò autem hoc quoque illinc erit maximè notum & comprobatum, ſi unuſquiſque noſtrum qui in tranſitu ſeu canali conſtituti ſumus Epiſcopi, cùm viderit Epiſcopum, D *quærat cauſam adventus, & quò pergit: & ſi eum quidem in caſtra proficiſcentem invenerit, quæret conditiones quæ ſuperiùs propoſitæ ſunt. Et ſi evocatus veniat, ei abeunti nihil impedimenti fiat: ſin autem oſtentationis gratia, quemadmodum veſtræ dilectioni ſuperiùs dictum eſt, vel propter aliquorum preces in caſtra feſtinat; nec literis ejus ſubſcribat, nec cum eo communicet. Omnes dixerunt; Hoc quoque decernatur.*

ΒΑΛΣ. Καὶ τοῦτο γνώριμον γενήσεται). τοῦτο, ποῖον; ὃ μὴ καταγινώσκεσθαι τὸν ἱερωσύνην διὰ τὴν τῶν ὀλίγων ἀναιδείαν. Ὃ πληροφορηθήσεται). πῶς; ἐὰν ἕκαστος ἡμῶν τῶν ὄντων ἐπισκόπων, τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντων δηλαδὴ ταῖς ἐν ταῖς δημοσίαις καιμέναις ὁδοῖς, ἤτοι καναλίῳ, ἐν ὧν διέρχονται οἱ διοδεύοντες ἀδιακόπως, ὡς διέξεισιν ἐν ὑδραγωγίῳ ὃ ὕδωρ (καινάλις γὰρ ἀγωγὸς ὕδατος λέγεται· ἡ δὲ λέξις Ρωμαϊκή.) θεασάμενος ἐπίσκοπον ἀπιόντα που, ἐπιζητήσῃ τὴν αἰτίαν τῆς παρόδου, καὶ ποῦ τὴν πορείαν ποιῆται, καὶ διὰ τί· καὶ ἡ αἰτία τῆς καταγνώσεως τῶν ἐπισκόπων κωλυθήσεται. καὶ ἐὰν μὲν γνῷ αὐτὸν ὅτι ὃ στρατόπεδον ἀπιόντα, ἐπιζητείτω τὰς αἰρέσεις τὰς ἐπὶμῶ κειμένας, ἤγουν τὰς ἤδη ῥηθείσας διακρίσεις ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ ὀγδόῳ καὶ ἐνάτῳ κανόνι τῆς συνόδου ταύτης. καὶ εἰ μὲν κεκλημένος εἴη παρὰ βασιλέως, μὴ ἐμποδίζοιτο ἀπιέναι· εἰ δέ που ἀπέρχεται ἐπιδείξεως χάριν, ὥστε ἐπιδείξασθαι καὶ διδάξαι ἐν ἄλλῃ πόλει, καὶ καταισχύναι τὴν ἐκεῖ καθεστῶτα ἐπίσκοπον, ἢ ἐπὶ ὃ στρατόπεδον πορεύεται), ἤτοι περὶ βασιλέα ἀπεισιν, ἀξιώσεις, τυπώσεις αἰτήσεις, ποιούμενος, μήτε τοῖς γράμμασιν αὐτοῦ ὑπογραφέτω, ταῖς αἱρετικαῖς δηλονότι ἐπιστολαῖς, μήτε κοινωνείτω τῷ τοιούτῳ, ὡς ὀκ τῶν κανόνος καθαιρουμένῳ. εἴρηται γὰρ ἐν τῷ δεκάτῳ κανόνι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, μὴ δύνασθαί τινα περὶ βασιλέα ἀπιέναι,

Bals. Porrò hoc quoque notum erit. Quid hoc? Non damnari ſacerdotium propter paucorum impudentiam. Et comprobabitur. Quomodo? Si unuſquiſque noſtrum, qui in aditibus conſtituti ſumus Epiſcopi, qui ſumus ſcilicet in urbibus, quæ in viis ſunt publicis, ſive canali, per quæ qui tranſeunt, ſine labore permeant, ut aqua tranſit in aquæductu. (Canalis enim aquæductus dicitur: eſt autem Romanum vocabulum) cùm viderit Epiſcopum aliquo proficiſcentem, quærat cauſam adventus, & quo pergit, & cur; & cauſa condemnationis Epiſcoporum prohibebitur. Et ſi cognoverit quidem eum in caſtra proficiſci, exquirat conditiones ſuperiùs poſitas, ſeu jam dictas diſtinctiones
F in vii. viii. & ix. can. hujus Syn. Et ſi fuerit quidem ab Imp. accerſitus, ne impediatur abire: ſin autem oſtentationis gratia aliquò proficiſcitur, ut ſe oſtentet & doceat in aliena civitate, & Epiſcopum, qui illic conſtitutus eſt, dedecore afficiat; aut in caſtra ſive ad Imper. proficiſcitur, preces ſeu petitiones oblaturus; nec literis ejus ſubſcribat, pacificis ſcilicet literis, nec cum eo communicet, ut qui jam ſit à canone depoſitus. Dictum eſt enim in decimo canone Antiochenæ Synodi, non poſſe aliquem ad Imperatorem proficiſci,

niſi

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

nisi literas Metropolitani provinciæ, & ejus Episcoporum, afferat: is autem qui non ita facit, à dignitate excidat. Et in his quidem consistit canon. Existimo autem, quòd illis Episcopis concessum est transeuntium Episcoporum causas curiosè indagare, qui habent jus in illos, Metropolitanis scilicet & Patriarchis. Si enim non est omnino subjectus, qui transit Episcopus, Antistiti qui est in transitu, non examinabitur de aditu. Ut si Episcopus Examilii vel Rædesti, per Heracleam Thraciæ, ad urbium reginam pervadat, rectè à suo Metropolitano, scilicet Heracleæ Archiepiscopo, cogetur dicere causas, propter quas Constantinopolim petit: si quis autem Episcopus, Thessalonicensi Metropoli subjectus, per ipsam Heracleam ad urbium reginam vadat; à Thessalonicensi quidem examinabitur; Heracleano verò causam non dicet. Episcopos enim, qui transeunt, sui itineris rationem reddere omni Episcopo, qui est in itinere, ut mihi quidem videtur, est contrarium canonibus, decernentibus incompetentes Antistites non debere se in causas alienorum Episcoporum ingerere.

ZONAR. Porrò autem hoc quoque notum erit. Quid hoc? Non damnari sacerdotium propter paucorum impudentiam. Et comprobabitur. Quomodo? Si unusquisque nostrûm qui in aditibus constituti sumus Episcopi, qui sumus scilicet in urbibus, quæ in viis sunt publicis, sive canali, per quæ, qui transeunt, sine labore permeant, ut aqua transit in aquæductu (Canalis enim aquæductus dicitur: est autem Romanum vocabulum) cùm viderit Episcopum aliquo proficiscentem, quærat causam adventûs, & quò pergit, & cur; & causa condemnationis Episcoporum prohibebitur: Et si cognoverit quidem eum in castra proficisci, exquirat conditiones superius positas, seu jam dictas distinctiones in septimo, octavo & nono canone hujus Synodi. Et si fuerit quidem ab Imper. accersitus, ne impediatur abire: Sin autem ostentationis gratia aliquò proficiscitur, ut se ostentet & doceat in aliena civitate, & disserat, ac Episcopum, qui illic constitutus est, dedecore afficiat; aut in castra sive ad Imperatorem proficiscitur, preces seu petitiones oblaturus; nec literis ejus subscribat, pacificis scilicet literis, nec cum eo communicet, ut qui jam sit à canone depositus. Dictum est enim in decimo canone Antioch. Synodi, non posse aliquem ad Imperatorem proficisci, nisi literas Metropolitani provinciæ & ejus Episcoporum afferat: Is autem, qui non ita facit, à dignitate excidat.

ARIST. *Qui ea quæ pulchrè & Deo gratè edita sunt, præ fastu labefactare conatur, episcopatu excidit. Episcopus qui Episcopum viderit ad castra proficiscentem, si sciverit eum propter aliquam ex causis prædictis venientem, ne impedimento ei sit; sin aliter, excommunicationem ei denunciet.*

Qui ea quæ pulchrè & Deo gratè sancita sunt, non observat, sed præ fastu & arrogantiâ ad aliud præter ea discedere ausus fuerit, honorem & dignitatem Episcopalem amittet. Quoniam autem sancitum est, Episcopum non aliter ad castra proficisci, nisi literis Imperatoriis accersatur, Episcopus, apud quem divertit, ab Episcopo transeunte causam itineris quærere debet; & si eum invenerit eo more ad castra proficiscentem, nihil ei impedimenti fiat, sed cum honore eum transmittat, & ad eos qui sunt in provinciâ omnesque fratres suos scribat, ut eam sincerè excipiant, ut qui iter faciat canonicè & sine scandalo. Quod si eum invenerit aliter ad castra abeuntem, vel ostentationis gratiâ, vel propter aliquorum preces, quæ ad ipsum ut Sacerdotem non pertinent, ei ne communicet, aut literis ejus subscribat, aut provisione aliquâ ipsum dignetur.

A εἰ μὴ γράμματα κομίζεται τῶν μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας, καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς· τὸν δὲ μὴ οὕτω ποιοῦντα ἐκπίπτειν τῆς ἀξίας αὐτοῦ. καὶ τὰ μὲν τῶν κανόνος ἐν τούτοις. νομίζω δὲ, ὅτι ἐκείνοις τοῖς ἐπισκόποις ἐνεδόθη πολυπραγμονεῖν τὰς αἰτίας τῶν παροδευόντων ἐπισκόπων, τοῖς ἔχουσι δίκαιον κατὰ τούτων, μητροπολίταις δηλονότι καὶ πατριάρχαις. εἰ γὰρ οὐχ ὑπόκειται ὅλως ὁ διερχόμενος ἐπίσκοπος τῷ κατὰ πάροδον ὄντι ἀρχιερεῖ, οὐκ ἀνακριθήσεται περὶ τῆς παρόδου. τουτέστιν, ἐὰν ἐπίσκοπος Ἐξαμιλίου ἢ Ῥαιδεστοῦ ἀνατρέχῃ διὰ τῆς Θρακικῆς Ἡρακλείας εἰς τὴν τῶν πόλεων βασιλεύουσαν, καλῶς παρὰ τῶν μητροπολίτου αὐτοῦ ἤγουν τῶν Ἡρακλείας ἀναγκασθήσεται εἰπεῖν τὰς αἰτίας B δι' ἃς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπέρχεται. εἰ δέ τις ἐπίσκοπος ὑποκείμενος τῷ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης διὰ τῆς αὐτῆς Ἡρακλείας εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἀπέρχεται, παρὰ μὲν τῶν Θεσσαλονίκης ἀνακριθήσεται, παρὰ δὲ τῶν Ἡρακλείας οὐ λογοπραγηθήσεται. ὃ γὰρ διδόναι λόγους τοὺς παροδίτας ἐπισκόπους τῆς ἑαυτῶν ὁδοιπορίας πρὸς πάντα παρόδιον ἐπίσκοπον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐναντίον ἐστὶ τοῖς κανόσι, τοῖς διορίζομένοις τοὺς ἀπροσφόρους ἀρχιερεῖς μὴ παρεμβάλλειν ἑαυτοὺς εἰς ὑποθέσεις ἀλλοτρίων ἐπισκόπων.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῦτο γνώριμον γενήσεται. τοῦτο, ποῖον; ὃ μὴ καταγινώσκεσθαι τὴν ἱερωσύνην διὰ τὴν ὀλίγων ἀναισχυντίαν, καὶ πληροφθήσεται, πῶς; ἐὰν ἕκαστος ἡμῶν τῶν ἐν ταῖς παρόδοις C καθεστώτων ἐπισκόπων, τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντων δηλαδὴ τῶν ἐν ταῖς δημοσίαις κειμένων ὁδοῖς, ἤτοι καναλίῳ, δι' ὧν διέρχονται οἱ διοδεύοντες ἀδιακόπως, ὡς δίεισιν ἐν ὑδραγωγίῳ ὃ ὕδωρ, κανάλης γὰρ ἀγωγὸς ὕδατος λέγεται, ἡ δὲ λέξις Ῥωμαϊκή. εἰ οὖν ἕκαστος ἡμῶν, φασι, θεασάμενος ἐπίσκοπον ἀπιόντα που, ἐκζητοίη τὴν αἰτίαν τῆς παρόδου, καὶ ποῦ τὴν πορείαν ποιεῖται καὶ διὰ τί, καὶ ἡ αἰτία τῆς καταγνώσεως τῶν ἐπισκόπων κωλυθήσεται, καὶ ἐὰν μὲν γνῷ αὐτὸν ἐπὶ ὃ στρατόπεδον ἀπιόντα, ἐκζητείτω τὰς αἱρέσεις τὰς ἐπάνω κειμένας, ἤγουν τὰς ἤδη ῥηθείσας διαστίξεις ἐν τῷ ζ'. καὶ η'. καὶ θ'. κανόνι τῆς συνόδου ταύτης. καὶ εἰ μὲν καλούμενος εἴη παρὰ βασιλέως, μὴ ἐμποδίζοιτο ἀπιέναι· D εἰ δέ που ἀπέρχεται ἐπιδείξεως χάριν, ὥστε ἐπιδείξασθαι καὶ διδάξαι ἐν ἄλλῃ πόλει, διαλέξασθαί τε καὶ καταισχύναι ὃν ἐκεῖ καθεστῶτα ἐπίσκοπον, ἢ ἐπὶ ὃ στρατόπεδον πεπόρευται, ἤτοι πρὸς βασιλέα ἄπεισιν, ἀξιώσεις, τουτέστιν, αἰτήσεις ποιούμενος, μήτε τοῖς γράμμασιν αὐτοῦ ὑπογραφέτω, ταῖς εἰρηνικαῖς δηλονότι ἐπιστολαῖς, μήτε κοινωνείτω τῷ τοιούτῳ, ὡς ἐκ τῶν κανόνος καθῃρημένῳ. εἴρηται γὰρ ἐν τῷ δεκάτῳ κανόνι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, μὴ δύνασθαί τινα πρὸς βασιλέα ἀπιέναι, εἰ μὴ γράμματα κομίζεται τοῦ μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας, καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς· ὃν δὲ μὴ οὕτω ποιοῦντα ἐκπίπτειν τῆς ἀξίας αὐτοῦ.

E ΑΡΙΣΤ. Ὁ τὰ καλῶς καὶ θεαρέστως ἐνηνεγμένα τύφῳ παραγαλεῦσαι πειρώμενος, οὐκ ἐπίσκοπος. τεθεαμένος ἐπίσκοπος ἐπίσκοπον ἐρχόμενον εἰς στρατόπεδον, ἐμποδὼν μὴ γινέσθω, εἰ γνοίη κατά τι τῶν προειρημένων ἐρχόμενον· εἰ δ' ἄλλως, προαγγελλέτω ὃ ἀκοινώνητον.

Ὁ μὴ φυλάττων τὰ καλῶς καὶ θεαρέστως καινισθέντα, ἀλλὰ τύφῳ καὶ ἀλαζονείᾳ εἰς ἕτερόν τι χωρεῖν τολμῶν παρ' αὐτὰ, τὴν τιμὴν καὶ ὃ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς ἀφαιρεθήσεται. ἐπεὶ δὲ ἤδη κεκανόνισται, μὴ ἄλλως ἀπέρχεσθαι ἐπίσκοπον εἰς στρατόπεδον, εἰ μὴ βασιλικοῖς γράμμασι μετακαλοῖτο· δεῖ ὃν διερχόμενον ἐπίσκοπον τὴν αἰτίαν ἀπαιτεῖσθαι τῆς παρόδου F παρὰ τοῦ ἐπισκόπου, ἐν ᾧ καταλύσει. καὶ εἰ μὲν εὑρήσει αὐτὸν τοιουτοτρόπως εἰς ὃ στρατόπεδον ἀπερχόμενον, κατὰ μηδὲν αὐτῷ ἐμποδῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ τιμῆς ἐκπέμπειν αὐτὸν, καὶ γράφειν τοῖς ἐν ἐπαρχίᾳ, καὶ τοῖς συναδελφοῖς αὐτοῦ πᾶσιν, ὑποδέχεσθαι αὐτὸν ἀδιακρίτως, ὡς τὴν πορείαν ποιούμενον κανονικῶς τε καὶ ἀσκανδάλιστον. εἰ δ' ἄλλως εὑρήσει τοῦτον εἰς ὃ στρατόπεδον ἀφικνούμενον, ἢ δι' ἐπίδειξιν, ἢ διά τινων ἀξιώσεις, μὴ ἀνηκούσας αὐτῷ, ὡς ἀρχιερεῖ, μὴ κοινωνεῖν αὐτῷ, ἢ τοῖς γράμμασιν αὐτοῦ ὑπογράφειν, ἢ προνοίας τινὸς ὅλως αὐτὸν ἀξιοῦν.

Ψηφιοποιήθηκε από τη

A

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΕΝ ΚΑΡΘΑΓΕΝΗ συνελθόντων σιζ'. μακαρίων πατέρων.

Ἡ Ἐν Καρθαγένῃ σύνοδος γέγονε βασιλεύοντος, ἐν μὲν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ, Ὀνωρίου· ἐν δὲ Κωνσταντινουπόλει, Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ· συνελθόντων ἐν Καρχηδόνι θείων πατέρων διακοσίων δεκαεπτὰ ἐξ Ἀφρικῆς καὶ τῶν ταύτῃ ὑποκειμένων χωρῶν. ἡ γὰρ Καρθαγένη μέρος τῆς Καρχηδόνος ἐστίν· ἡ δὲ Καρχηδὼν ἐπαρχία τῆς Ἀφρικῆς. ἡ δὲ Ἀφρικὴ εἰς πολλὰς μεμέρισται μοίρας, ὧν μία ἡ Καρχηδών. συνῆσαν δὲ τοῖς τὴν σύνοδον ταύτην πληροῦσι πατράσι, καὶ τοποτηρηταὶ ἐκ τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης ἀποσταλέντες. ἀποστολικὴν γὰρ καθέδραν καὶ τῆς Ῥώμης θρόνον ὠνόμασαν, ὡς τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου ἐν αὐτῇ διατρέψαντος, καὶ πρῶτον ἀρχιερέα καὶ Λίνον ἐν αὐτῇ καταστήσαντος. ἐξῆρχε δὲ τῆς συνόδου Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας, ὃν καὶ Πάπαν ὠνόμαζον, καὶ Βαλεντῖνος, τῆς πρώτης καθέδρας τῆς Νουμιδικῆς χώρας· καὶ ἄλλοι τῶν ἐπισκόπων, τῶν τε Νουμιδιῶν τῶν δύο, τῆς τε Βυζανῆς καὶ τῆς Μαυριτανίας καὶ Καισαρειανῆς, καὶ Τριπόλεως τῆς Ἀνθυπατιανῆς· μοῖραι δὲ καὶ αὗται τῆς Ἀφρικῆς. τοποτηρηταὶ δὲ τῆς ἐκκλησίας Ῥώμης ἦσαν Φαυστῖνος Ἐπίσκοπος Πικένου, τῆς Ποντεντίνης ἐκκλησίας τῆς χώρας τῶν Ἰταλῶν, Φίλιππός τε καὶ Ἄσελλος οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἄλλοι δὲ τοποτηρηταὶ τῶν ἤδη ῥηθεισῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς παρῆσαν, τοὺς τόπους ἀναπληροῦντες τῶν μὴ δυνηθέντων συνελθεῖν εἰς τὴν σύνοδον. ὅθεν καὶ τὸ τῆς τοποτηρησίας ὄνομα ἐξελήφθη, ἐκ τοῦ τηρεῖν δηλαδὴ, ὅ ἐστι φυλάσσειν ἤτοι ἀναπληροῦν τοὺς τόπους τῶν στελλόντων αὐτούς. συνελθούσης δὲ τῆς συνόδου,

Αὐρήλιος Ἐπίσκοπος εἶπε.

Μετὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν τῆς συνόδου, ὡς μέμνησθε ἀδελφοὶ μακαριώτατοι, πολλὰ ἐζητήθη ἐν τῷ ἀναμένειν ἡμᾶς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, τοὺς νῦν εἰς τὴν παροῦσαν σύνοδον τοποτηρητὰς συνελθόντας, ἃ τοῖς πεπραγμένοις ἀνάγκη ἐστὶν ἐντεθῆναι. διὸ τῷ δεσπότῃ ἡμῶν περὶ τῆς συνελεύσεως τοῦ τοιούτου ἀθροίσματος ὑπολελείπται χάριτας ἀναπέμψαι, ἵνα τοῦτο μὲν, τὰ ἴσα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἃ νῦν ἔχομεν καὶ ἀπὸ τῶν πατέρων κατέστησαν· τοῦτο δὲ, καὶ ἅπερ ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν προηγησαμένων ἡμᾶς, τὴν αὐτὴν σύνοδον βεβαιωσάντων, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον ἀνὰ πάντας τοὺς τῶν κληρικῶν βαθμοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἕως τοῦ ἐσχάτου σωτηριωδῶς τασθέντα, εἰς μέσον προενεχθῶσιν. ἀπὸ πάσης τῆς συνόδου ἐλέχθη, προενεχθῶσιν.

Δανιὴλ νοτάριος ἀνέγνω.

Τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως, ἤτοι τὰ ὁρισθέντα, οὕτως ἔχει. καὶ ἐν τῷ λέγειν, Φαυστῖνος Ἐπίσκοπος Πικένου, τοῦ λαοῦ τοῦ Ποτεντίνου, τῆς Ἰταλῶν χώρας, τοποτηρητὴς τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας, εἶπεν· ἐπετράπη ἡμῖν ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τίνα ἐγγράφως τρακταϊστέα, ὡς αὐτῶν μεμνήμεθα ἐν τοῖς ἀνωτέρω πεπραγμένοις, τοῦτ' ἔστι περὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ κανόνων, ἵνα φυλαχθῶσι καὶ ὁ ὁρισμὸς αὐτῶν καὶ ἡ συνήθεια· ὅπερ τινὰ τάξει καὶ κανόνι κρατοῦνται, τινὰ δὲ συνηθείᾳ ἐτυπώθη. περὶ τούτων τοίνυν ἐν πρώτοις, ἐὰν ἀρέσκῃ τῇ μακαριότητι ὑμῶν, συζητήσωμεν, καὶ μετὰ ταῦτα τὰ λοιπὰ πεπραγμένα καὶ ἐναρχθέντα ἐνταττόμενα βεβαιωθῶσιν, ἵνα καὶ πρὸς τὴν ἀποστολικὴν καθέδραν ἀντιγράφοις ὑμετέροις ἐμφανίσαι δυνηθῆτε, καὶ τῷ αὐτῷ προσκυνητῷ Πάπᾳ δηλώσητε, ὡς ἐπιμελῶς ἀνεμνήσθημεν, εἰ καὶ ὅτι τὰ κεφάλαια τῶν πράξεων ἤδη τοῖς πεπραγμένοις ἐνεβλήθησαν. περὶ τούτων τοίνυν, ὡς προεῖπον, τί ἀρέσκῃ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ καὶ μακαριότητι πράξαι ὀφείλομεν. ἐλθέτω τοιγαρ-

CANONES CCXVII. BEATORUM PATRUM qui Carthagine convenerunt.

CArthaginensis Synodus habita fuit imperante quidem veteri Romæ Honorio, Constantinopoli verò Theodosio juniore; ducentis septemdecim divinis Patribus ex Africa & illi subjectis regionibus Carthagine congregatis. Est enim Carthago pars Carchedonis; at Carchedon est Provincia Africæ. Africa autem in multas provincias dividitur quarum una est Carchedon. Porrò in hanc quoque synodum cum patribus legati à Papa Romano missi convenerunt. Apostolicam enim sedem Romanam cathedram nominârunt; quod Petrus Apostolorum princeps ibi claruerit, Linumque primum Pontificem in ea constituerit. Huic autem Synodo præfuit Aurelius Carthaginensis Ecclesiæ Episcopus, quem etiam Papam nominabant; & Valentinus, primæ sedis provinciæ Numidicæ, & alii Episcopi duarum Numidiarum & Byzacenæ & Mauritaniæ & Cæsarianæ & Tripolis Anthypatianæ: hæ sunt enim partes Africæ. Ecclesiæ autem Romanæ legati erant Faustinus Episcopus Piceni Italorum provinciæ; Potentinæ Ecclesiæ, Philippus & Asellus Presbyteri. Quinetiam alii è dictis Africæ provinciis Legati aderant, eorum locos, qui in synodum convenire non poterant, implentes. Unde & τοποτηρητῶν (i.e. loci servatorum) nomen adepti sunt, à verbo τηρεῖν, quod est, servare sive implere locum eorum à quibus mittuntur. Cùm convenisset autem Synodus,

Aurelius Episcopus dixit.

Post diem Synodi definitum, ut meministis beatissimi fratres, multa quæsita sunt, dum expectaremus fratres nostros, qui nunc ad præsentem Synodum legati convenerunt; quæ in acta referri necesse est. Quamobrem Domino nostro de hujus congregationis conventu restat gratias agere; partim quidem, ut Nicænæ Synodi exemplaria, quæ nunc habemus, & à Patribus constituta sunt, partim & quæ hic ab iis, qui nos præcesserunt, eandemque Synodum confirmârunt, & quæ ex eadem forma per omnes clericorum gradus à summo usque ad ultimum salubriter constituta sunt, in medium proferantur. Ab universa Synodo dictum est, Proferantur.

Daniel Notarius legit.

Nicænæ Synodi professio fidei seu decreta, sic se habent. Et dum diceret, Faustinus Piceni, Italiæ Provinciæ Episcopus, populi Potentini, Romanæ Ecclesiæ Legatus, dixit: Commissa sunt nobis à sede Apostolica quædam in scriptis tractanda, prout in actis superioribus meminimus, id est, de canonibus Nicææ factis, ut serventur & decretum eorum & consuetudo: quandoquidem quædam ordinatione & canone observantur; quædam autem consuetudine informata sunt. De his ergo in primis, si vestræ placeat beatitudini, inquiramus; & postea reliqua, quæ acta vel inchoata sunt, ordinata confirmentur: ut Apostolicæ cathedræ vestris rescriptis ostendere possitis, & eidem venerando Papæ declaretis, quòd diligenter eorum recordati sumus; siquidem & actionum capitula gestis jam inserta sint. De his ergo, sicut superiùs dixi, quid vestræ placeat dilectioni & beatitudini, facere debemus.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Veniat ergo in medium commonitorium, ut possitis cognoscere quid in eo comprehenditur, ut ad singula detur responsio.

Aurelius dixit: proferatur commonitorium, quod fratres & comministri nostri in actis nuper allegârunt, & reliqua consequenter, quæ & acta & agenda sunt.

BALS. Episcopus quidem Aurelianus, orationem inchoans, dixit quòd Domino Deo pro patrum conventu gratiæ agendæ sunt, ut quæ à patribus, qui Nicææ convenerunt, examinata & decreta sunt, quæ à patribus nostris habemus, & quæ patres qui præcessêre confirmârunt, id est firma existimârunt, & quæcunque illi expresserunt de omnibus qui in clerum relati sunt, in medium proponantur. Faustinus autem dixit; Quædam nobis à Papa commissa sunt tractanda, id est, consideranda, examinanda, discutienda: (Latini enim tractatum vocant propositum & consilium) & ut serventur Nicænorum canonum decretum & consuetudo. Cùm autem dixisset canonum decretum & consuetudinem, subjunxit, quòd quædam ordinatione & canone corroborantur, quædam verò consuetudine informata sunt: utpote quòd consuetudo tempore probata & confirmata debet observari. Deinde petivimus, ut in medium proferretur commonitorium, seu scriptis mandatus commentarius eorum quæ facta & dicta sunt. (Mos enim erat ea, quæ in congressionibus fiebant & dicebantur, scribere;) vel commonitorium dicit Papæ mandatum, per quod in scriptis mandaverat quænam quæri deberent, ut ea scirent, & nihil eos lateret: quod est magis verisimile. Adjicitur enim: Daniel Notarius legit commonitorium, & quæ sequuntur, Fratri Faustino, & filiis Philippo & Asello Presbyteris.

Res quæ vestræ fidei creditæ sunt non latent: vos ergo ita, ut vestra illic, vel potiùs quoniam nostra in vobis est præsentia, omnia peragite; maximè cùm & hoc mandatum nostrum habeatis, & verba canonum, quæ ad majorem confirmationem præsenti commonitorio inseruimus. Sic enim dixerunt, fratres, qui in Nicæna Synodo fuère, quando de Episcoporum appellatione sententiam tulerunt; Placuit autem ut si Episcopus accusatus fuerit, & propriæ ejus provinciæ congregati Episcopi judicaverint, & ipsum è gradu suo moverint, & visum sit appellare, & ad beatissimum Romæ Episcopum confugere, & ipse eum audiri voluerit, & æquum existimaverit ut renovetur examen, scribere dignetur ad Episcopos qui sunt in finitima provincia, ut ipsi diligenter omnia inquirant, & ex vero & æquo peragant. Et ideo si quis rogat causam suam rursus audiri, & Episcopum Romanum sua supplicatione moverit, ut à latere suo legatum mittat, in sua sit potestate, quid velit & quid melius existimet. Et si decreverit mittendos esse aliquos, qui præsentes cum Episcopis judicent, auctoritatem ejus, à quo missi sunt habentes; ejus relinquatur judicio. Sin autem ad terminandam litem Episcopos sufficere putaverit, faciet quod prudentissimo ejus consilio visum fuerit.

ARIST. *Si Episcopum Episcopi deposuerint, si ad Episcopum Romanum appellaverit, benignè audiendus est, rescribente aut jubente Episcopo Romano.*

Et hic canon, quemadmodum canon quartus, Romano, quem Episcopus depositus appellat potestatem

A οὖν εἰς μέσον τὸ κομμονιτώριον, ἵνα δυνηθῆτε γνῶναι, τί ἐν αὐτῷ περιέχεται, ὅπως πρὸς ἕκαστα ἀπόκρισις δοθῇ.

Αὐρήλιος εἶπε· Προκομισθήτω κομμονιτώριον, ὅπερ οἱ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ ἡμῶν τοῖς πεπραγμένοις ἔναγχος ἐνεφάνισαν, καὶ τὰ λοιπὰ ἀκολούθως, τά γε πεπραγμένα καὶ τὰ πρακτέα.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν Ἐπίσκοπος Αὐρήλιος, τοῦ λόγου προκαταρξάμενος, εἶπεν, ὅτι εὐχαριστεῖν δεῖ τῷ δεσπότῃ Θεῷ ὑπὲρ τῆς συνελεύσεως τῶν πατέρων, ἵνα τά τε παρὰ τῶν ἐν
B Νικαίᾳ πατέρων δοκιμασθέντα καὶ ὁρισθέντα, ἃ ἔχομεν ἀπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν πατέρων, καὶ ἅπερ οἱ προηγησάμενοι πατέρες ἐβεβαίωσαν, ἀντὶ τοῦ βέβαια ἡγήσαντο, καὶ ὅσα ἐκεῖνοι ἐτύπωσαν περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ κλήρῳ κατειλεγμένων, προτεθῶσιν εἰς μέσον. ὁ δὲ Φαυστῖνος ἔφη, ὅτι ἐπετράπη ἡμῖν ἀπὸ τοῦ Πάπα τινὰ τρακταϊστέα, τουτέστι σκοπητέα, ἐξεταστέα, δοκιμαστέα. (οἱ γὰρ Λατῖνοι τρακτάτον τὸν σκοπὸν καὶ τὸ βούλευμα λέγουσι·) καὶ ἵνα φυλαχθῶσι τῶν ἐν Νικαίᾳ κανόνων καὶ ὁ ὁρισμὸς καὶ ἡ συνήθεια, εἰπὼν δὲ κανόνων ὁρισμὸν καὶ συνήθειαν, ἐπήγαγεν, ὅτι τινὰ τάξει καὶ κανόνι κρατοῦνται, τινὰ δὲ συνηθείᾳ ἐτυ-
C πώθη· ὡς καὶ τὰ τῆς χρόνῳ δοκιμασθείσης καὶ βεβαιωθείσης κρατεῖν ὀφείλει. εἶται ἐζητήσαμεν εἰς μέσον προενεχθῆναι τὸ κομμονιτώριον, ἤτοι τὸ ἔγγραφον ὑπόμνημα τῶν πραχθέντων καὶ λαληθέντων. (ἔθος γὰρ ἐν ταῖς συνελεύσεσι τὰ λαλούμενα καὶ τυπούμενα καὶ ὅσα ἐπράχθησαν γράφεσθαι.) ἢ κομμονιτώριον τὴν ἐντολὴν τοῦ Πάπα φησὶ, δι' ἧς ἐνετείλατο ἐγγράφως τίνα ὤφειλον ζητηθῆναι, ὡς ἂν γινώσκωσι ταῦτα, καὶ μηδὲν λανθάνῃ αὐτῶν, ὅπερ μᾶλλον ἔοικεν εἶναι. πρόσκειται γάρ· Δανιὴλ νοτάριος ἀνέγνω κομμονιτώριον, καὶ τὰ ἑξῆς, τῷ ἀδελφῷ Φαυστίνῳ καὶ τοῖς τέκνοις Φιλίππῳ καὶ Ἀσέλλῳ τοῖς πρεσβυτέροις.

D

Τὰ καταπιστευθέντα ὑμῖν πράγματα οὐ λανθάνουσιν· ὑμεῖς οὖν οὕτως, ὡς ἵνα ἡ ὑμετέρα ἐκεῖσε, μᾶλλον δὲ ἐπεὶ ἡ ἡμετέρα ἐκεῖσε ἐν ὑμῖν παρουσία ἐστὶ, πάντα ἐκτελέσατε· μάλιστα καὶ τοῦτο ἡμῶν ἔχοντες τὸ ἔνταλμα καὶ τὰ ῥήματα τῶν κανόνων, ἅ τινα πρὸς πλείονα βεβαίωσιν τῷ παρόντι κομμονιτωρίῳ ἐνετάξαμεν. οὕτως γὰρ εἶπον, ὦ ἀδελφοὶ, οἱ τὸν ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ὅτε περὶ τῆς Ἐπισκόπων ἐκκλήτου ἐψηφίζοντο· ἤρεσεν δὲ, ὥστε ἐὰν ἐπίσκοπος κατηγορηθῇ, καὶ κρίνωσιν οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι τὸν ἰδίας αὐτοῦ ἐπαρχίας, καὶ ἐκ τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ καθ-
E έλωσιν αὐτὸν, καὶ δόξῃ ἐκκαλεῖσθαι καὶ καταφεύγειν πρὸς τὸν μακαριώτατον Ἐπίσκοπον Ῥώμης, καὶ αὐτὸς θελήσῃ ἀκουσθῆναι τοῦτον, καὶ τὸ τοιοῦτον δίκαιον νομίσῃ, ὥστε ἀνανεωθῆναι τὴν ἐξέτασιν, γράψαι καταξιώσει πρὸς τοὺς ἐν τῇ ὁμορούσῃ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπους, ἵνα αὐτοὶ ἐπιμελῶς πάντα συζητήσωσιν, καὶ κατὰ τὸ ἀληθὲς παραιώσωσι. διὸ ἐάν τις ἀξιοῖτο πρᾶγμα αὐτοῦ πάλιν ἀκουσθῆναι, καὶ οἰκείᾳ δεήσει κινήσει τὸν ἐπίσκοπον Ῥώμης, ἵνα ἐκ τοῦ πλευροῦ αὐτοῦ πρεσβύτερον ἀποστείλῃ, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ εἴη, ὅπερ βούλεται, καὶ ὅπερ ὑπολαμβάνει. καὶ ἐὰν ψηφίσηται ὀφείλειν πεμφθῆναί τινας, ὥστε παρόντας αὐτοὺς μετὰ τῶν ἐπισκόπων κρῖναι, ἔχοντες τὴν αὐθεντίαν
F τοῦ ἀποστείλαντος αὐτοὺς, ἐν τῇ κρίσει αὐτοῦ εἴη. ἐὰν δὲ καὶ νομίσῃ ἀρκεῖν τοὺς ἐπισκόπους, ἵνα πέρας τῷ πράγματι ἐπιθῶσι, ποιήσει τὸ τῇ συνετωτάτῃ αὐτοῦ βουλῇ περιστάμενον.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ καθέλωσιν ἐπίσκοπον ἐπίσκοποι, ἐὰν τῷ Ῥώμης ἔκκλητον ἐπάγοιτο, ἤτω εὐάκουστος, τοῦ Ῥώμης γράφοντος ἢ ἐπιτάττοντος.

Δίδωσι καὶ ὁ κανὼν οὗτος, καθὼς καὶ ὁ τέταρτος τὸν ἐν Σαρδικῇ συνόδου κανὼν, ἐξουσίαν τῷ Ῥώμης προσερχομένῳ παρὰ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από τρ

τοῦ καθαιρεθέντος ἐπισκόπου, ἢ πρεσβυτέρους ἀποστέλλειν ἰδίους, καὶ τηρεῖν μετὰ τῶν ἐπισκόπων κατέκλητον τὴν ἐξενεχθεῖσαν παρ' αὐτῶν κατὰ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἐκκαλεσαμένου καθαίρεσιν· ἢ γράφειν τοῖς γειτνιάζουσιν ἐπισκόποις τῇ ἐπαρχίᾳ, καὶ παρ' ἐκείνων τὰ τῆς ἐκκλησίας τηρεῖσθαι.

A dat, aut suos mittere presbyteros, & cum Episcopis Episcopi appellantis depositionem, de qua fit appellatio, ab ipsis illatam examinare, aut ad vicinos provinciæ Episcopos scribere, & ab illis illa quæ ad Ecclesiam pertinent, observentur.

Καὶ ἀναγνωσθέντων, Ἀλύπιος ἐπίσκοπος τῆς Θεαγαστέων ἐκκλησίας, τοποτηρητὴς τῆς Νουμιδικῆς ἐπαρχίας, εἶπε, περὶ τούτου ἤδη καὶ τοῖς ἀνωτέρω γράμμασι τῆς συνόδου ἡμῶν ἀντεγράψαμεν· καὶ τοῦτο ἡμᾶς φυλάξειν ὁμολογοῦμεν, ὃ ὁρισθὲν ὑπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου· ὅμως ἔτι ἐμὲ κινεῖ, ὅτι ἐν τῷ ἐπισκήπτειν ἡμᾶς τοῖς γραικικοῖς ἴσως B ταύτης τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ταῦτα ἐκεῖ οὐκ οἶδα ποίῳ λόγῳ οὐδαμῶς εὕρομεν· ὅθεν αἰτοῦμεν τὴν τιμιότητα τὴν σὴν, ἁγιώτατε Πάπα Αὐρήλιε, ἔπειτα τὰ αὐθεντικὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει λέγεται εἶναι, τινὰς μετὰ γραμμάτων τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης πέμψαι καταξιώσατε· καὶ μὴ μόνον πρὸς αὐτὸν τὸν ἁγιώτατον ἀδελφὸν ἡμῶν τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας τοὺς προσκυνητοὺς ἱερεῖς, οἵ τινες τὴν αὐτὴν σύνοδον ἡμῖν μετὰ ὑποσημειώσεως τῶν οἰκείων γραμμάτων ἀποστείλωσιν, ὥστε πᾶσαν μετὰ ταῦτα ἀμφισβήτησιν ἀφαιρεθῆναι· ἔπειτα καὶ ἡμεῖς οὕτως, ὡς ὁ ἀδελφὸς Φαυστῖνος ἤγαγεν, οὐδαμῶς εὕρομεν ταῦτα. ὅμως ἡμᾶς πρὸς ὀλίγον φυλάξαντας, ὡς προεῖπον, ἕως οὗ τὰ ἐντελῆ ἴσα ἔλθωσιν, ὁμολογοῦμεν· ὀφείλομεν δὲ αἰτῆσαι γράμμασι ἡμετέροις καὶ τὸν σεβασμιώτατον τῆς ἐκκλησίας Ῥώμης ἐπίσκοπον Βονηφάτιον, ἵνα καὶ αὐτὸς ὁμοίως καταξιώσῃ πρὸς τὰς μνημονευθείσας ἐκκλησίας στεῖλαί τινας, ὀφείλοντας τὰ αὐτὰ ἴσα κατὰ τὰ παρ' αὐτοῦ γραφέντα ἀγαγεῖν. νῦν δὲ τῆς μνημονευθείσης ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἅπερ ἔχομεν, ἴσα τοῖς πεπραγμένοις τούτοις συζεύξομεν.

Et his lectis; Alypius Tagastensis Ecclesiæ Episcopus, Numidicæ provinciæ Legatus, dixit; De hoc jam & in superioribus Synodi nostræ literis rescripsimus; & id nos servaturos profitemur, quod à Nicæna Synodo decretum est: me tamen adhuc movet, quòd dum vetera hujus Synodi Nicænæ exemplaria consulimus, ea illic, nescio qua ratione, nequaquam invenimus. Unde reverentiam tuam rogamus, sanctissime Papa Aureli, ut, cùm Nicænæ Synodi authentica Constantinopoli esse dicantur, aliquos cum sanctitatis vestræ literis mittere dignemini: & non solùm ad ipsum sanctissimum fratrem nostrum Constantinopolitanum Episcopum; sed etiam ad Alexandriæ & Antiochiæ venerabiles Sacerdotes, qui nobis hanc Synodum cum suarum litterarum obsignatione mittant, ut omnis dehinc dubitatio tollatur; quandoquidem hæc ita, ut frater noster Faustinus attulit, non invenimus. Nos tamen, ut ante dixi, tantisper servaturos, donec integra & perfecta exemplaria venerint, profitemur. Petendus est autem literis nostris etiam venerabilis Ecclesiæ Romanæ Episcopus Bonifacius, ut ipse quoque dignetur ad memoratas Ecclesias aliquos mittere, qui eadem exemplaria, juxta illa quæ ab ipso scripta sunt, afferant. Nunc autem dictæ Nicænæ Synodi, quæ habemus, exemplaria actis istis conjungemus.

Φαυστῖνος τοποτηρητὴς τῆς Ῥώμης εἶπεν· οὐδὲν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη πρόκριμα ποιεῖ τῇ ἐκκλησίᾳ Ῥώμης, εἴτε περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου, εἴτε περὶ ἄλλων· ἔπειτα ἠξίωσεν ὁ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Ἀλύπιος ἀμφιβόλους εἶναι τοὺς κανόνας. ἀλλὰ ταῦτα πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ μακαριώτατον Πάπαν ἡμῶν γράψαι καταξιώσατε, ἵνα καὶ οὕτως ὁλοκλήρους τοὺς κανόνας συζητῶν μετὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης περὶ πάντων τῶν ὁρισθέντων τρακταίσῃ. ἀρκεῖ γὰρ, ἵνα καθὼς ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη παρ' ἑαυτῇ τρακταίζει, οὕτω καὶ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν συζητήσῃ, μή πως φιλονεικία μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν τις ἀναφυῇ. ἀλλὰ μᾶλλον ἀδελφικῇ ἀγάπῃ βουλεύσασθαι, ἀντιγράφοντος αὐτοῦ, τί ὀφείλει κρειττόνως φυλαχθῆναι.

Faustinus Ecclesiæ Romanæ legatus dixit; Vestra sanctitas nullum Romanæ Ecclesiæ facit præjudicium, sive de hoc capitulo, sive de aliis: quandoquidem censuit frater noster & comminister Alypius dubios esse canones. Sed hæc sanctissimo & beatissimo Papæ nostro scribere dignemini, ut sic, cum vestra sanctitate integros canones conquirens, de omnibus decretis tractet. Sufficit enim, ut quemadmodum vestra sanctitas apud se tractat; sic & ipse per seipsum conquirat, ne inter Ecclesias aliqua contentio exoriatur: sed potiùs fraterna dilectione consuletis, eo rescribente, quid melius observari debet.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν·

Ἐκτὸς ὧν προτεθείκαμεν ἐν τοῖς πεπραγμένοις, ἀνάγκη ἐστὶ καὶ γράμμασι τῆς ἡμετέρας βραχυτήτος τῷ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ ἡμῶν Βονηφατίῳ πάντα, ὅσα ψηλαφῶμεν, εἰς πλῆρες ἐμφανίσαι· ἐὰν τοίνυν πᾶσιν ἀρέσκει ἡ ἡμετέρα ἐπακολούθησις, μάθωμεν στόματι πάντων.

Aurelius Episcopus dixit.

Præter ea, quæ in actis proposuimus, necesse est, ut literis quoque nostræ parvitatis sanctissimo fratri nostro & sacrorum comministro Bonifacio omnia, quæ tractamus, plenissimè significentur. An ergo nostra omnibus placeat consequentia, ex ore omnium discamus.

Σύμπασα ἡ σύνοδος εἶπεν· ἀρέσκει.

Ναυᾶτος ἐπίσκοπος, τοποτηρητὴς Μαυριτανίας Σιτιφέντης, εἶπε· μεμνήμεθα τοίνυν τοῦτο ὃ κομμονιτώριον περὶ πρεσβυτέρων, ἔτι μὴν διακόνων ὡς περιέχειν, πῶς ὀφείλουσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων ἢ ἐκ τῶν ὁμορούντων ἀκούεσθαι, ὅπερ ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ οὐδαμῶς ἀνέγνωμεν· διὸ τοῦτο αὐτὸ κελεύσει ἡ ὑμετέρα ἁγιοσύνη ἀναγνωσθῆναι.

Universa Synodus dixit; Placet.

Novatus Episcopus, Mauritaniæ Sitifensis Legatus, dixit; Meminimus equidem hoc commonitorium de Presbyteris, & præterea de Diaconis ferme continere, qualiter debeant à propriis Episcopis, vel ab iis qui sunt finitimi, audiri; quod in Nicæna Synodo nequaquam legimus. Propterea id jubebit vestra sanctitas legi.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν. ἀναγνωσθήτω ἐπὶ τόπου καὶ τοῦτο ὃ ζητήμενον.

Aurelius Episcopus dixit; Coràm legatur hoc quoque quod quæritur.

Δανιὴλ νοτάριος ἀνέγνω.

Περὶ ἐκκλήτων δὲ κληρικῶν, τοῦτ' ἔστι, τῶν ἥττονος τόπου, τῆς συνόδου βεβαία ἐστὶν ἀπόκρισις· περὶ ἧς τί μέλλετε πράττειν ἡγησάμεθα ὀφείλειν ἐναγῆναι, ἔπειτα οὕτως λέλεκται.

Daniel Notarius legit.

De appellationibus autem Clericorum, hoc est, minoris loci, certa Synodi responsio: de qua quid velitis agere inserendum existimamus, quoniam sic dictum est.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Osius Episcopus dixit; Quod me adhuc movet, tacere non debeo. Si quis fortè iracundus Episcopus (quod esse non debet) adversus Presbyterum vel Diaconum suum citò vel etiam asperè motus, eum à propria Ecclesia segregare voluerit, providendum est, ne sine causa condemnetur, vel perdat communionem: habeat ergo potestatem ejectus ad finitimos accedendi, ut causa ejus audiatur & diligentiùs tractetur. Ei enim roganti audientia non est deneganda: quin & ille Episcopus, qui eum, sive jure sive injuria, ejecit, rem discuti patienter feret, ut vel confirmetur vel corrigatur ejus sententia, & cætera.

A Οσιος ἐπίσκοπος εἶπε· ὃ ἔτι κινοῦν με, σιωπῆσαι οὐκ ὀφείλω. ἐάν τις τυχὸν ἐπίσκοπος ὀργίλος, ὅπερ οὐκ ὀφείλει, ταχέως ἢ καὶ τραχέως κινηθεὶς κατὰ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου ἰδίου, ἀφορίσαι τοῦτον τῆς ἰδίας θελήσοι ἐκκλησίας, προνοητέον ἐστὶν, ἵνα μὴ ἀναιτίως κατακριθῇ, ἢ ἀπολέσῃ τὴν κοινωνίαν· ἐχέτω δὲ ἐξουσίαν ἐκβληθεὶς προσελθεῖν τοῖς ὁμόροις, ὥστε ἀκουσθῆναι τὴν αἰτίαν αὐτοῦ, καὶ ἐπιμελέστερον ψηλαφηθῆναι. οὐκ ὀφείλει γὰρ αὐτῷ παρακαλοῦντι ὑπακοὴ ἀρνηθῆναι· κἀκεῖνος δὲ ὁ ἐπίσκοπος, ὁ εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως ἐκβαλὼν αὐτὸν, ἀνεξικάκως δέξεται, ὅπως ὃ πρᾶγμα σκοπηθῇ, καὶ ἢ κυρωθῇ ἢ διορθωθῇ ἡ ψῆφος αὐτοῦ, καὶ τὰ λοιπά.

B

ARIST. *Presbyter, & Diaconus segregatus, libertatem habet ad vicinos appellandi. Quinetiam qui segregavit, æquo animo ferre debet quod confirmatum fuerit.*

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβύτερος, καὶ διάκονος ἀφωρισμένος, ἄδειαν ἔχει τοῖς ὁμόροις ἐγκαλεῖν. καὶ μὴν τοι φέρειν ἀνεξικάκως ὁ ἀφορίσας ὃ κυρωθησόμενον ἐποφείλει.

Hic Canon confusioni & scandalis occasionem præbet. Nam Clericum à suo Episcopo depositum ad provinciæ istius Metropolitanum confugere & appellare justum est & canonicum: metropolitano autem absente, depositum vicinos adire Episcopos, eosque Episcopi ipsis non subjecti examinatores constituere, à ratione alienum est, & tumultûs causa. Idcirco itaque non universalis habendus est hic Canon & in aliis valens diœcesibus; sed ut particularis in Carthagine & Africâ.

Ο κανὼν οὗτος συγχύσεώς ἐστι καὶ σκανδάλων παραίτιος. ὃ μὲν γὰρ ὑπὸ ἀφορισθέντα ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου κληρικὸν ἐπὶ ὑπὸ μητροπολίτην τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ προσφύγειν καὶ ἐγκαλεῖν, ἀκόλουθόν ἐστι καὶ κανονικόν· ὃ δὲ, τοῦ μητροπολίτου ἀπόντος, τοῖς πλησιοχώροις προσέρχεσθαι ἐπισκόποις ὑπὸ ἀφορισθέντα, καὶ καθιστᾶν αὐτοὺς ἐξεταστὰς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ μὴ ὑποκειμένου αὐτοῖς, παράλογόν ἐστι, καὶ θορύβου παραίτιον. διὰ τοῦτο γοῦν οὐδὲ καθολικός ἐστι, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κρατῶν διοικήσεσιν· ἀλλ' ὡς τοπικὸς, ἐν Καρθαγένῃ καὶ ἐν Αφρικῇ.

C

Et his lectis; Augustinus Episcopus Ecclesiæ Hipponensis provinciæ Numidiæ dixit;

Hoc quoque nos servaturos profitemur, salva diligentiori Nicænæ Synodi inquisitione.

Aurelius Episcopus dixit; Si præterea hoc quoque vobis placet, id responsione omnium vestrûm dilectionis confirmate.

Universa Synodus respondit; Omnia quæ in Nicæna Synodo constituta sunt, nobis omnibus placent.

Jucundus Episcopus Ecclesiæ Offetulæ, Legatus Provinciæ Bysacenæ, dixit; Quod à Nicæna synodo constitutum est, nequaquam potest ab ullo subverti.

Καὶ τούτων ἀναγνωσθέντων, Αὐγουστῖνος ἐπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας Ιππώνης τῆς Νουμιδικῆς χώρας εἶπε.

Καὶ τοῦτο ἡμᾶς φυλάξοντας ὁμολογοῦμεν, σωζομένης τῆς ἐπιμελεστέρας ζητήσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐὰν ἔτι μὴν καὶ τοῦτο ἀρέσκει, τῇ ἀποκρίσει τῆς πάντων ὑμῶν ἀγάπης βεβαιώσατε.

D

Σύμπασα ἡ σύνοδος εἶπε. Πάντα τὰ ἐν τῇ Νικαίων συνόδῳ ὁρισθέντα πᾶσιν ἡμῖν ἀρέσκουσιν.

Ιουκοῦνδος ἐπίσκοπος τῆς Οφφετούλης ἐκκλησίας τοποτηρητὴς τῆς Βυζακηνῆς χώρας εἶπε· ὃ ὁρισθὲν ὑπὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου παρατραπῆναι ὑπό τινος οὐδαμῶς δύναται.

Faustinus Episcopus Ecclesiæ Romanæ Legatus dixit; Adhuc ex vestræ sanctitatis partim quidem sancti Alypii, partim verò fratris nostri Jucundi, professione, quædam credo infirmari, quædam vero confirmari: quod non debet esse dubium, si ipsi canones habeantur. Ergo, ut nobis & vobis placet, ad sanctissimum & colendissimum Ecclesiæ Romanæ Episcopum vestra sanctitas referre dignetur, ut & ipse, quod sanctissimus Augustinus decernere dignatus est, utrumque possit considerare. Nam & hoc concedendum est, & silendum, de appellationibus scilicet inferioris gradûs: Sin autem de hoc quoque capite adhuc dubium est, beatæ sedis Episcopum debere statuere, si hoc quidem in canonibus inveniri admittere potest, est æquum.

Φαυστῖνος ἐπίσκοπος τοποτηρητὴς τῆς ἐκκλησίας Ρώμης εἶπεν· ἀκμὴν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, τοῦτο μὲν, τοῦ ἁγίου Αλυπίου, τοῦτο δὲ, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ιουκούνδου, τινὰ ἀκυροῦσθαι πιστεύω, τινὰ βεβαιοῦσθαι. ὅπερ οὐκ ὀφείλει ἀμφίβολον εἶναι ἐχομένων τῶν αὐτῶν κανόνων. Τοιγαροῦν ὡς ἀρέσκει καὶ ἡμῖν καὶ ὑμῖν, πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ σεβασμιώτατον ἐπίσκοπον τῆς ἐκκλησίας Ρώμης ἀναγαγεῖν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη καταξιώσει· ἵνα καὶ αὐτὸς, ὅπερ καὶ ὁ ἁγιώτατος Αὐγουστῖνος ὁρίσαι κατηξίωσε, σκέψασθαι δυνηθῇ ἑκάτερον· καὶ γὰρ τοῦτο παραχωρητέον ἐστὶ, καὶ σιωπητέον, τοῦτ' ἔστι, περὶ τῶν ἐγκλήτων τοῦ κατωτέρου βαθμοῦ· ἐὰν ἀκμὴν εἰς ἀμφιβολίαν ἐστὶν, καὶ περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου δίκαιόν ἐστι τὸν ἐπίσκοπον τοῦ μακαρίου θρόνου ὀφείλειν τυπῶσαι, εἰ μὴν τοι ἀποδέχεσθαι τοῦτο ἐν τοῖς κανόσιν εὑρεθῆναι δύναται.

E

BALS. Cùm Faustinus veteris Romæ legatus quæsivisset, ut de quibusdam Ecclesiasticis quæstionibus tractaretur, prout illi à Papa mandatum fuerat, Aurelius Episcopus hoc fieri permisit. Et cùm Daniel notarius commonitorium legere cœpisset; Zosimus Episcopus Romæ legatis dixit; Non latent, hoc est non ignorantur, quæ vobis à sede Apostolica mandata sunt, & examinari ea debent, perinde ac si Synodus Romæ fieret. Nam per vestrûm Legatorum præsentiam Synodus illic haberi videtur. Et statim propositus est quintus canon Sardic. Synodi, ut qui fortè esset patrum Nicææ congregatorum: & cùm orta esset

F ΒΑΛΣ. Φαυστίνου τοῦ τοποτηρητοῦ τῆς παλαιᾶς Ρώμης ζητήσαντος τρακταισθῆναι τινὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, κατὰ ὃ ἐντεταλμένον αὐτῷ παρὰ τοῦ Πάπα, ἐπέτρεψεν ὁ ἐπίσκοπος Αὐρήλιος τοῦτο γενέσθαι. καὶ δῆτα τοῦ νοταρίου Δανιὴλ ἀρξαμένου ὃ κομμονιτώριον ἀναγινώσκειν, εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Ζώσιμος πρὸς τοὺς τοποτηρητὰς τῆς Ρώμης, ὅτι οὐ λανθάνουσι, τουτέστιν οὐκ ἀγνοοῦνται, τὰ ἐνταλθέντα ὑμῖν παρὰ τοῦ Αποστολικοῦ θρόνου, καὶ ὀφείλουσι ταῦτα ἐξεταστῆναι, ὥσπερ ἐὰν ἡ σύνοδος κατὰ τὴν Ρώμην ἐγένετο. ἐπεὶ διὰ τῆς παρουσίας ὑμῶν τῶν τοποτηρητῶν δοκοῦσι τὰ τῆς συνόδου ἐκεῖσε τελεῖσθαι. καὶ αὐτίκα προσετέθη ὁ ε'. κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου, ὡς ὢν τάχα τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων. καὶ ἀμφιβολίας

Ψηφιοποιήθηκε από τη

λίας γενομένης περὶ τοῦ, εἰ ἔστιν ὁ κανὼν ἐκεῖνος τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου· εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Αλύπιος, ὡς ἀναγκαῖον μὲν ἐστι τοῦτον φυλάττεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐχ εὑρίσκεται ἐκεῖνος ἐν ταῖς Ελληνικαῖς βίβλοις, ταῖς περιεχούσαις τὰ πεπραγμένα εἰς τὴν κατὰ Νίκαιαν σύνοδον. παρακαλῶ, ὦ Αυρήλιε, γενέσθαι γραφὴν πρὸς τοῦ Επίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Αλεξανδρείας καὶ τοῦ Αντιοχείας, ἵνα ψηλαφηθῶσι τὰ ἐκεῖσε ὄντα πρωτότυπα πρακτικὰ τῆς πρώτης συνόδου, ἐφ' ᾧ παρεκβληθῆναι τοῦ αὐτὸν κανόνα, διευλυτωθῆναι τὸ ἀμφίβολον. τὰ μέντοι ἐν τούτῳ καὶ δηλούμενα φυλάττεσθαι, μέχρις ἂν τὸ ἀμφισβητούμενον λυθῇ. τὸ αὐτὸ δὲ ἤθελε γενέσθαι, καὶ παρὰ τοῦ Πάπα Ρώμης. οὕτω δὲ τούτων λαληθέντων, ὁ τοποτηρητὴς τῆς Ρώμης Φαυστῖνος εἶπε, μηδέν τι ἀπεικὸς εἰπεῖν τοῦ Αλύπιον· καὶ ὁ Πάπας γὰρ ἵνα θελήσῃ τὴν φιλονεικίαν τῶν ἐκκλησιῶν περιαιρεθῆναι καὶ λυθῆναι. ἤρεσεν οὖν καὶ τῷ Επισκόπῳ Αυρηλίῳ τοῦτο γενέσθαι, καθὰ καὶ τῇ πάσῃ συνόδῳ. μετὰ δὲ τὸ ταῦτα συντελεσθῆναι, ἐζητήθη παρὰ τοῦ Ναυάτου Επισκόπου καὶ τοποτηρητοῦ Μαυριτανίας, πῶς καὶ παρά τινων ὀφείλουσιν οἱ κληρικοὶ δικάζεσθαι, κατὰ τῶν κεκριμένων ὑπὸ τοῦ ἰδίου Επισκόπου ἐκκαλούμενοι. καὶ ἀπεκρίνατο Επίσκοπός τις ἐπονομαζόμενος Οσιος, τὸ ἔτι κινοῦν με σιωπῆσαι οὐκ ὀφείλω, καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ ιδ'. κανόνος τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου· ἅτινα καὶ ἐζητήθησαν ἐκεῖσε. καὶ τούτων τοίνυν τρακταισθέντων, εἶπεν ὁ Αυγουστῖνος, ὀφείλειν καὶ τοῦ κανόνα τοῦτον φυλάττεσθαι, σωζομένης μέντοι τῆς ἐπιμελεστέρας ζητήσεως ἤτοι ἐξετάσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ὥστε φυλαχθῆναι εἰ τῆς συνόδου ἐκείνης ἐστί. καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες, τὰ ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ ὁρισθέντα, πᾶσιν ἀρέσκειν εἶπον, καὶ ὀφείλειν εἰς τὸ ἑξῆς τηρεῖσθαι ἀπαρεγχείρητα. ζήτει καὶ τὰ ἐν τῷ ε'. κανόνι τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου παρ' ἡμῶν γραφέντα.

ΑΡΙΣΤ. Επεὶ μὴ εὕρηται τὰ εἰς Νίκαιαν πεπραγμένα γεγραμμένα, ἄξιος ὁ Ρώμης τῷ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῷ Αλεξανδρείας γράψαι, καὶ λαβεῖν ἐκεῖθεν αὐτὰ, καὶ ἡμῖν ἐμφανίσαι.

Οἱ παρὰ τοῦ πάπα Ρώμης ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ σταλέντες τοποτηρηταὶ, προβαλλόμενοι τὰ παρὰ τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου τεθέντα κανόνα, περὶ τοῦ, τὰ καθαιρεθέντα τῷ Ρώμης προσέρχεσθαι, ὡς παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ὁρισθέντα· καὶ ἀπαιτήσαντες τοὺς συναθροισθέντας ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ πατέρας βεβαιῶσαι αὐτὸν ὡς τῆς ἐν τῇ Νικαίᾳ ὄντα συνόδου κανόνα· ἐπεὶ οὗτοι μὴ ἐπὶ μνήμης ἔχοντες, εἰ παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐτέθη· ἀλλὰ μηδὲ τὰ κατὰ Νίκαιαν πεπραγμένα ὑπογεγραμμένα τε καὶ βέβαια ἐπιφερόμενοι, ἔφησαν ἀγνοεῖν, ἄξιον ἔκριναν τὰ Ρώμης γράψαι πρὸς τὰ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ Αλεξανδρείας, καὶ παρ' ἐκείνων τοὺς ἐν Νικαίᾳ κανόνας λαβεῖν βεβαίους, καὶ ἐμφανίσαι τούτους αὐτοῖς· τέως δὲ τὰ τοιοῦτον κανόνα, μέχρις ἂν ἀληθέστατά τε καὶ βέβαια τὰ ἴσα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου δέξωνται, κρατεῖν ἠθέλησαν· καὶ ἐτέθη καὶ παρ' αὐτῶν ἐνταῦθα πρῶτος. μεθὸ δὲ ταῦτα ἐπέμφθησαν πρὸς αὐτοὺς παρά τε τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τοῦ Αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, καὶ τοῦ Αττικοῦ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Αρχιεπισκόπου, καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτοῖς κεκανονισμένον, τὸ δύνασθαι στέλλειν τοῦ Ρώμης κληρικοὺς ἰδίους, καὶ δι' αὐτῶν ἐξετάζειν κατ' ἔκκλητον τὰς καθαιρέσεις τῶν Επισκόπων, ἔγραψαν πρὸς τὰ τότε ὄντα πάπαν τῆς Ρωμαίων πόλεως τὰ Κελεστῖνον, μὴ οὕτως ἔκτοτε θέλειν ποιεῖν, καὶ παραχωρεῖν στέλλεσθαι κληρικοὺς αὐτοῦ πρὸς τὸ κατεξετάζειν τὰς ἀποφάσεις καὶ καθαιρέσεις τῶν Επισκόπων· ἵνα μὴ καπνώδης τοῦ κόσμου τύφος τῇ τῶν χριστοῦ ἐκκλησίᾳ εἰσάγηται.

Αυρήλιος Επίσκοπος εἶπε.

Τὰ ἔκπαλαι τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ παρ' ἡμῶν ἐμφανισθέντα ἴσα τῶν ὁρισθέντων τῇ ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ, νῦν καταδέξασθε· ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἡμετέρων καθηγητῶν κατὰ τὰ τῆς αὐτῆς συνόδου τύπον σωτηριωδῶς· ἔτι μὴν καὶ τὰ νῦν παρ' ἡμῶν ταχθέντα, ἀναγνωσθῆναι καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐμβληθῆναι;

A dubitatio, an is Nicænæ Synodi Canon esset; Alypius Episcopus dixit; quòd necessarium quidem esset eum servari. Sed quoniam in libris Græcis, qui acta Nicænæ Synodi continent, non invenitur; suadeo, ô Aureli, ad Episcopum Constantinopolitanum, Alexandrinum & Antiochenum scribi, ut quæ illic sunt primæ Synodi archetypa consulant, quo proferatur hic Canon, & dubium solvatur. Quæ porrò in eo declarantur, serventur, donec fuerit solutum dubium. Hoc ipsum autem etiam voluit à Romano Papa fieri. His vero sic dictis, Faustinus Romæ Legatus dixit; nihil absurdi dixisse Alypium: nam Papa quoque voluerit Ecclesiarum contentionem solvi & resecari. Placuit ergo & Episcopo Aurelio hoc fieri, sicut & universæ Synodo. Postquam autem hæc perfecta sunt, à Navato Episcopo & Mauritaniæ Legato quæsitum est, quomodo & à quibus debeant Clerici judicari, & qui ex judicatis à proprio Episcopo provocant. Et respondit quidam Episcopus, cui nomen erat Osius; Quod me adhuc movet, tacere non debeo, & cætera, quæ sunt xiiii. Can. Sard. Synodi, quæ etiam illic exposita sunt. His itaque tractatis, dixit Augustinus; debere hunc Canonem servari, si, salva interim diligentiori Nicænæ Synodi inquisitione seu examinatione, ejus Synodi esse constaret. Reliqui quoque Patres, quæ in Nicæna Synodo constituta sunt, omnibus placere dixerunt, & in posterum servari inviolabilia debere. Quære etiam quæ in quinto Canone Sardic. Syn. à nobis scripta sunt.

ARIST. *Quandoquidem non inventa sunt acta Concilii Nicæni scripta, dignetur Episcopus Romanus ad Constantinopolitanum & Alexandrinum scribere, eaque inde accipiat, nobisque repræsentet.*

Cùm Legati in hâc Synodo à Papa Romano missi, proferentes Canonem à Synodo Sardicensi editum, de eo quòd depositus Romanum adeat Episcopum, ut à Nicænâ Synodo decretum, congregatos in isthâc Synodo Patres eum ut Nicænæ Synodi Canonem confirmare postularent: quoniam hi, an à Concilio Nicæno expositus fuit, memoria non tenentes, sed nec quæ Nicææ acta suscriptaque & confirmata sunt, proferentes, dixerunt se ignorare; dignum prædicârunt, ut Romanus Episcopus ad Constantinopolitanum & Alexandrinum mitteret, & ab iis confirmatos Nicææ Canones acciperet, eosque ipsis notos faceret. Saltem autem talem Canonem, usque dum verissima & firma Synodi Nicænæ exemplaria reciperent, obtinere voluerunt. Et ab iis etiam hic ponebatur primus. At postquam isti Canones ad ipsos missi fuissent, & à sancto Cyrillo Alexandriæ Archiepiscopo, & ab Attico Archiepiscopo Constantinopolis, & in iis non invenissent, Canone sancitum, quòd Romanus Episcopus suos posset mittere Clericos, & per eos Episcoporum depositione, instar ejus ad quem provocatur, examinare; ad Celestinum tunc temporis Romanorum civitatis Papam, ne postea ita vellet facere, scripserunt; nec amplius Clericos suos ad Episcoporum sententias & depositiones examinandas mitteret: ne fumosus mundi fastus in Christi Ecclesiam introduceretur.

Aurelius Episcopus dixit;

Quæ vestræ dilectioni olim à nobis ostensa sunt exemplaria eorum, quæ in Nicæna Synodo constituta sunt: quin & quæ à nostris præceptoribus salutariter secundùm ejusdem Synodi formam, & quæ præterea à nobis jam ordinata sunt, legi & actis inseri nunc admittitis.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Universa Synodus dixit;

Exemplaria fidei & decreta Nicænæ Synodi, quæ nobis olim per Cæcilianum vestræ sanctitatis prædecessorem, allata sunt: præterea & quæ his consequentia hîc constituta sunt, & nunc etiam communi consensu à nobis sunt decreta, his Ecclesiasticis actis inserta maneant; si vestra scilicet beatitudo, ut ante dictum est, ad venerabiles Ecclesiarum, Antiochenæ, Alexandrinæ & Constantinopolitanæ Episcopos dignetur scribere, ut verissima Nicænæ Synodi exemplaria cum propriarum literarum obsignatione mittant: quo veritate manifestata hæc capita, quæ in commonitorio frater & coëpiscopus noster Faustinus & compresbyteri Philippus & Asellus secum attulerunt, vel illic inventa, à nobis confirmentur; vel si non inventa fuerint, coacta adhuc Synodo de iis rursus inquiramus.

Σύμπασα ἡ συνόδος εἶπε.

Τὰ ἴσα τῆς πίστεως καὶ τοὺς ὅρους τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, τοὺς πάλαι ὑπὸ ἡμῶν διὰ Καικιλιανοῦ τοῦ ὁσιωτάτου τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης προσενεχθέντας· ἔτι μὴν καὶ ἅπερ τούτοις ἐπόμενα τὰ μέρη ἐνταῦθα κατέστησαν, καὶ νῦν δὲ κοινῇ συζητήσει παρ' ἡμῶν ὡρίσθησαν, τάντα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πεπραγμένοις ἐμβληθέντα μείνωσι, δηλονότι, καθὼς προῆλθεν, πρὸς τοὺς θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους τῶν ἐκκλησιῶν, Ἀντιοχείας, Ἀλεξανδρείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως, χάριν κατασχέσεως τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ἵνα τὰ ἀληθέστατα ἴσα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου μετ' ὑποσημειώσεως οἰκείων γραμμάτων ἀποστείλωσιν· ὅπως φανερωθείσης τῆς ἀληθείας, τὰ κεφάλαια ταῦτα, ἅπερ ἐν τῷ κομμονιτωρίῳ ὁ ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος ἡμῶν Φαυστῖνος καὶ οἱ συμπρεσβύτεροι Φίλιππος καὶ Ἀσέλλιος μετ' ἑαυτῶν ἤγαγον, ἢ ἐκεῖ εὑρεσκόμενα, ἀφ' ἡμῶν κυρωθῶσιν· ἢ ἐὰν μὴ εὑρεθῶσιν, συναγομένης ἔτι τῆς συνόδου καὶ τούτων ἐξῆς συζητήσωμεν.

Zonar. Commemoratus quoque Canon, quasi in Nicænæ Oecumenica Synodo editus, promulgatus est. Quare illum Augustinus Episcopus, si quidem, non omissa interim diligentiore in Nicænam Synodum inquisitione, ejus esse constaret, servandum proposuit; ac reliqui quoque Synodi Patres, quæcunque in Nicæna Synodo definita fuerant, omnibus accepta esse significârunt. Deinde edita in Nicæna Synodo fidei professio recitata est.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ κανὼν ὁ εἰρημένος, ὡς τῆς ἐν Νικαίᾳ οἰκουμενικῆς συνόδου, προτέτακται. διὸ καὶ ὁ ὅσιος Αὐγουστῖνος φυλαχθῆναι τὸν κανόνα κατέθετο, σαφεστέρου μήποτε τῆς ἐπιμελεστέρας ζητήσεως ἤτοι ἐξετάσεως τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ὥστε φυλαχθῆναι, εἰ τῆς συνόδου ταύτης ἐστί, καὶ οἱ λοιποὶ τῆς συνόδου πατέρες τὰ ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ ὁρισθέντα πᾶσιν ἀρεσκὴν εἶπον. εἶτα ἀνεγνώσθη ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου.

Daniel Notarius Synodi Nicænæ confessionem fidei & decreta ejus in Synodo Africanâ legit.

Δανιὴλ νοτάριος τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως καὶ τοὺς ὅρους αὐτῆς ἀνέγνω ἐν τῇ τῶν Ἀφρῶν συνόδῳ.

CONFESSIO FIDEI Nicænæ Synodi.

Η ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου.

Credimus in unum Deum, patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem: & in unum Dominum Jesum Christum, filium Dei, natum de patre unigenitum, id est, ex substantia patris, Deum ex Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum; consubstantialem patri; per quem omnia facta sunt, & quæ in cœlo, & quæ in terra; qui propter nos homines & nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, & passus est, & resurrexit tertio die, & ascendit in cœlos, & sedet à dextra patris, & venturus est judicatum vivos & mortuos: Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt; Erat quando non erat, & priusquam nascereturnon erat, & quòd ex non existentibus factus est, vel ex alia substantia vel essentia esse dicentes, vel mutabilem & alterabilem esse Dei filium; eos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεόν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τοῦτ' ἔστιν, ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί· δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τά τε ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα καὶ παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, καὶ ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. τοὺς δὲ λέγοντας, ὅτι ποτε, ὅτε οὐκ ἦν, καὶ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν, καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ ἀλλοιωτὸν ἢ τρεπτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Credimus in unum Deum, patrem omnipotentem, omnium visibilium & invisibilium factorem: & in unum Dominum Jesum Christum, filium Dei, natum de patre unigenitum, id est, ex substantia patris, Deum ex Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum; consubstantialem patri; per quem omnia facta sunt, & quæ in cœlo, & quæ in terra; qui propter nos homines & nostram salutem descendit, & incarnatus est, & homo factus, & passus est, & resurrexit tertio die, & ascendit in cœlos, & sedet à dextra patris, & venturus est judicatum vivos & mortuos: Et in Spiritum sanctum. Eos autem qui dicunt; Erat quando non erat, & priusquam nascereturnon erat, & quòd ex non existentibus factus est, vel ex alia substantia vel essentia esse dicentes, vel mutabilem & alterabilem esse Dei filium; eos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Similiter & decreta Nicænæ Synodi in xx. capitulis lecta sunt. Præterea quæ in Synodis Africæ sancita sunt, præsentibus actis inserta decernuntur.

Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ὅροι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐν εἴκοσι κεφαλαίοις ἀνεγνώσθησαν· ἔπειτα τὰ ἐν ταῖς συνόδοις τῶν Ἀφρικῆς νομοθετηθέντα τοῖς ὅροις πεπραγμένοις ἀντιστιχα γινώσκονται.

Canon I.

ΚΑΝΩΝ α'.

Quare quæ in Nicæna Synodo constituta sunt, omnibus modis observabuntur.

Ὥστε τὰ ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ ὁρισθέντα, πάντη τρόπῳ φυλαχθήσεται.

Aurelius Episcopus dixit:

Αὐρήλιος Ἐπίσκοπος εἶπε.

Hæc ita apud nos habentur exemplaria statutorum, quæ tunc Patres nostri è Nicæna synodo secum detulerunt: cujus typum servantia ea, quæ sequuntur, & à nobis constituta sunt, confirmata serventur.

Ταῦτα οὕτως παρ' ἡμῖν ἔχοντα τὰ ἴσα τῶν ὁρισθέντων, ἅπερ τότε οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου μετ' ἑαυτῶν κατήγαγον, ἧς καὶ τύπον φυλάττοντα τὰ ἑπόμενα καὶ ὁρισθέντα παρ' ἡμῶν, βεβαιωθέντα φυλαχθῶσιν.

Bals. Lecto sancto symbolo, quemadmodum in prima Synodo compositum est; similiter & xx. Canonibus ejusdem Synodi; & iis præterea, quæ in Africa constituta fuerant; & illæsa servari quæ synodaliter acta & pronunciata sunt decernentibus; dixit Aurelius; quòd exemplaria eorum, quæ Nicææ cõstituta sunt à Patribus

ΒΑΛΣ. Ἀναγνωσθέντος τοῦ ἁγίου συμβόλου, καθὼς ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ συνετέθη, οὑτωσὶ καὶ τῶν κ'. κανόνων τῆς αὐτῆς συνόδου, πρός δὲ, καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀφρικῇ νομοτηθέντων, καὶ διορίζομένων ἀσφαλέστατα φυλάττεσθαι τὰ ἐν Νικαίᾳ συνοδικῶς προχθέντα καὶ ἀποφανθέντα, εἶπεν ὁ Αὐρήλιος, ὅτι τὰ παρὰ τῶν πατέρων τῆς Ἀφρικῆς

Ψηφιοποιήθηκε από

Αφρικῆς μετακομισθέντα ἀπὸ Νικαίας ἴσα τῶν τότε ὁροθετηθέντων, οὕτως ἔχουσιν ὡς ἀνεγνώσθησαν· καὶ ὀφείλουσι κατὰ τὴν τούτων ἀκολέθειαν πραχθῆναι καὶ ὁρισθῆναι, τὰ ἑπομένως λαληθῆναι ὀφείλοντα καὶ βεβαιωθῆναι, ἐφ' ᾧ φυλάττεσθαι καὶ εἰς ὃ ἑξῆς.

A Africanis huc delata, sic se habent, ut lecta sunt; & his consequenter agi & decerni debent, quæ iis congruenter edi oportet & confirmari, ut deinceps quoque serventur.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ δὲ λέγει ὁ Αὐρήλιος, τοιοῦτόν ἐστιν. ὅτι ἃ παρ' ἡμῶν εἰσιν ἴσα τῶν νῦν ἀναγνωσθέντων, ἃ οἱ πατέρες ἡμῶν ἤγουν οἱ πρὸ ἡμῶν Ἐπίσκοποι ἤγαγον τότε, ὅτε ἡ ἐν Νικαίᾳ συνήθροιστο σύνοδος. ἦσαν γὰρ ἐν τῇ Συνόδῳ ἐκείνῃ, ὡς ἔοικε, καὶ ἐξ Αφρικῆς Ἐπίσκοποι. εἰ οὕτως ἔχουσιν, ὡς ἀνεγνώσθησαν δηλαδή. ἔτι γὰρ ἀμφέβαλλον περὶ αὐτῶν, διὸ καὶ ἠξίουν τοὺς πατριάρχας, ὡς εἴρηται, στεῖλαι αὐτοῖς τὰ ἴσα βεβαιωθέντα παρ' αὐτῶν, ἐὰν καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα ὡς τύπον ἐκείνων φυλάττωσι, καὶ ἐκείνοις ἕπωνται, φυλαχθήσονται βέβαια.

B

ZONAR. Quod verò ait Aurelius, ejusmodi est. Sunt apud nos, inquit, exemplaria eorum quæ nunc lecta sunt, quæ Patres nostri, hoc est, Episcopi qui ante nos fuerunt, tunc cùm Nicæna Synodus congregata est, attulerunt. Erant siquidem in illa Synodo, ut probabile est, Africani quoque Episcopi. Si sic se habent, videlicet, ut lecta sunt. (Adhuc enim de iis dubitabant; ac propterea à Patriarchis postulaverunt, quemadmodum dictum est, ut ad eos exemplaria ab ipsis confirmata mitterent,) si ea quoque, quæ à nobis constituta sunt, typum illorum servent, & cum illis congruant, rata conservabuntur.

ΑΡΙΣΤ. Τὰ ἴσα τῶν δεδογμένων τοῖς ἐν Νικαίᾳ, ἃ οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκ τῆς συνόδου μεθ' ἑαυτῶν κατήγαγον, φυλαττέσθωσαν.

ARIST. *Exemplaria eorum quæ Patribus Nicænis visa sunt, quæque Patres nostri ex hâc Synodo cum ipsis detulerunt, observentur.*

Τὰ τοῖς ἐν Νικαίᾳ ἱεροῖς πατράσι συνελθοῦσι τὸ πρῶτον δογματισθέντα τε, καὶ κανονισθέντα, καὶ ἡ σύνοδος αὕτη ἐπικυροῖ, καὶ διατάττει φυλάττεσθαι.

C

Quæ à sanctis Patribus Nicææ coactis primo tradita fuerunt, & sancita, hæc etiam Synodus confirmat, & servari jubet.

ΚΑΝΩΝ β'.

Θέλοντος τοῦ θεοῦ, ἴσῃ ὁμολογίᾳ ἡ ἐκκλησιαστικὴ πίστις, ἡ δὲ ἡμῶν παραδεδομένη ἐν ταύτῃ τῇ ἐνδόξῳ συνελεύσει, πρωτοτύπως ὁμολογητέα ἐστίν· ἔπειτα ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις μετὰ συναινέσεως ἑκάστου καὶ ὁμοῦ πάντων φυλακτέα ἐστίν. πρὸς βεβαιωτέας δὲ τὰς τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπων ἡμῶν τῶν ἔναγχος χειροτονηθέντων διανοίας, ταῦτα δεῖ προσθῆναι, ἃ παρὰ τῶν πατέρων βεβαίᾳ διατυπώσει παρελάβομεν· ὥστε τῆς Τριάδος, τοῦτ' ἔστι, τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὴν ἑνότητα, τὴν μηδεμίαν ἔχειν διαφορὰν γινωσκομένην, ἣν τοῦ ἡμετέραις διανοίαις ἐγκαθιερωθεῖσαν κατέχομεν· καὶ καθὼς ἐμάθομεν, οὕτω τοὺς λαοὺς τοῦ θεοῦ διδάξομεν. ὁμοίως ἀπὸ πάντων τῶν Ἐπισκόπων τῶν ἔναγχος προαχθέντων ἐλέχθη φανερῶς, οὕτως δεχόμεθα, οὕτω κατέχομεν, οὕτως διδάσκομεν, τῇ πίστει τῇ εὐαγγελικῇ ἅμα τῇ ὑμετέρᾳ διδασκαλίᾳ ἑπόμενοι.

D

CANON II.

Deo volente, pari confessione Ecclesiastica fides, per nos tradita in hac inclyta congregatione, primùm est confitenda: tum ordo Ecclesiasticus cum unicujusque & omnium simul consensu servandus est. Ad confirmandas autem fratrum & coëpiscoporum nostrorum nuper ordinatorum mentes, hæc adjicere oportet, quæ firma constitutione à patribus accepimus: quare trinitatis, id est, patris & filii & spiritûs sancti unitatem, quæ nullam habere differentiam statuitur, in nostris mentibus consecratam detinemus: & sicut didicimus, ita populos Dei docebimus. Similiter ab omnibus Episcopis nuper promotis clare dictum fuit; Sic suscipimus, sic tenemus, sic docemus, fidem Evangelicam simul cum vestra doctrina sequentes.

ΒΑΛΣ. Φασὶν οἱ τῆς συνόδου, ὅτι ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ πρῶτον μὲν ὁμολογοῦμεν τὴν ἐκκλησιαστικὴν πίστιν, ἤγουν τὴν παρὰ τῶν πιστῶν ἐκκλησίας δεξαμένην, ἥτις δὲ ἡμῶν τῶν Ἐπισκόπων δηλαδὴ παραδέδοται· ἔπειτα φυλάττειν κατατιθέμεθα τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν, εἰς τοῦτο ἑκάστου ἡμῶν συναινοῦντος καὶ ὁμοῦ πάντων. πρὸς δὲ βεβαίωσιν τῆς διανοίας τῶν πρὸ ὀλίγου χειροτονηθέντων ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ Ἐπισκόπων, προσθεῖναι δεῖ, ἃ παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν πατέρων, τουτέστι τῶν ἀρχαίων Ἐπισκόπων, βεβαίᾳ διατυπώσει, ἤγουν ὡς κανόνα βέβαιον καὶ ἀσφαλῆ παρελάβομεν. καὶ αὐτίκα ἐπάγουσιν ἃ παρέλαβον, ἤτοι τὰ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, ὅτι εὐδεμίαν διαφορὰν ἔχει ἡ ἁγία τριὰς, ἀντὶ τοῦ κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἄνευ δηλονότι τῶν ἑκάστου ἰδιοτήτων, ἀλλ' ἑνότης γινώσκεται ἐν αὐτοῖς, ἤγουν ὅτι ἓν εἰσὶ τὰ τρία πρόσωπα, κατά τε οὐσίαν καὶ δόξαν καὶ δύναμιν. καὶ οὕτω τὴν πίστιν ταῖς ἡμετέραις διανοίαις καθιερωθεῖσαν, ἤγουν ἐντυπωθεῖσαν, ἀφωρισθεῖσαν γινώσκομεν, φασὶν οἱ τῆς συνόδου, καὶ οὕτω διδάξομεν τοὺς λαοὺς, καθὼς ἐδιδάχθημεν, τῇ εὐαγγελικῇ διδασκαλίᾳ ἑπόμενοι.

E

F

BALE. Dicunt Patres, in hac congregatione, primùm quidem fidem Ecclesiasticam confitemur, scilicet quæ à fidelium Ecclesia creditur, quæ per nos scilicet Episcopos tradita fuit: deinde Ecclesiasticum ordinem servare constituimus, unoquoque nostrum ei rei & simul omnibus assentientibus. Ad fratrum autem nostrorum & coëpiscoporum nuper ordinatorum mentem confirmandam, adjici oportet quæ à Patribus nostris, hoc est, ab antiquis Episcopis, firma ordinatione, seu ut firmum & certum Canonem, accepimus. Et statim subjiciunt quæ acceperunt, scilicet de Trinitate, quòd Trinitas nullam habeat differentiam, id est, nihil inter se differunt pater & filius & spiritus sanctus, exceptis scilicet uniuscujusque proprietatibus: sed unitas ipsis statuitur, nimirum quòd tres personæ unum sint, & substantia & gloria & potentia. Et sic fidem nostris mentibus consecratam, id est impressam, & definitam cognoscimus, inquiunt patres, & sic populos docebimus, quemadmodum docti sumus, Evangelicam doctrinam sequentes.

ΑΡΙΣΤ. Οὐδὲν τῆς ἁγίας τριάδος διάφορον γινώσκεται ἢ διδάσκεται κατὰ τὴν τῶν ἐν Νικαίᾳ βεβαίωσιν.

ARIST. *Nulla in Trinitate differentia cognoscitur, aut docetur secundùm Patrum Nicænorum constitutionem.*

Οὕτως παρελάβομεν, οὕτως φρονοῦμεν, μηδεμίαν διαφορὰν ὅπι τῆς ἁγίας γινώσκειν ἢ διδάσκειν τριάδος· ἀλλὰ συμφυῆ ταύτην εἰδέναι, καὶ ὁμοδύναμον, καὶ ὁμότιμον.

Sic accepimus, sic sentimus, nullam differentiam in sanctâ Trinitate scire aut docere: sed eam ejusdem essentiæ, ejusdem potentiæ, & ejusdem honoris agnoscere.

CANON

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon III.

De continentia Aurelius Episcopus dixit:

Cùm in priore Synodo de continentiæ & castitatis modo quærebatur, placuit, ut hi tres gradus, qui vinculo quodam castitatis per consecrationem implicati sunt (Episcopi, inquam, Presbyteri & Diaconi) ut sanctos Episcopos & Sacerdotes Dei & Levitas & divinis sacrificiis ministrantes decet, in omnibus continentes sint; quò possint quod à Deo simpliciter petunt impetrare: ut & quod per Apostolos traditum & ab ipsa antiquitate servatum est, nos quoque similiter servemus.

Bals. Hic Canon vult omnem exercere virtutem, qui sancta mysteria contrectant, Episcopos scilicet Sacerdotes & Diaconos: & esse continentes, non per solam temperantiam; sed in omni facto & opere. Sic enim, inquit, à Deo exaudientur pro populo precantes, & revera ostendent se ea servarequæ à sanctis Apostolis tradita sunt, & ab antiqua, literis non tradita, Ecclesiastica consuetudine.

Zonar. De illorum qui sacris initiati sunt temperantia continentiáque hic Canon differit dicens, tres ordines, qui sese sua ipsi professione castitati addixere, Episcopos videlicet, Presbyteros, & Levitas, hoc est Diaconos oblationibus Deo dicatis, sive incruento sacrificio, quod numini religiosè offertur, ministrantes continentiam in omnibus servare oportere. Neque in una quidem aliqua re moderatos esse, nullum vero vicissim in reliqua vitæ ratione delectum adhibere, sed temperantiam in omnibus sectari, hoc est omnes numeros virtutis implere, ut quæ à Deo simpliciter, hoc est sine ulla trepidatione, aut hæsitatione postulans, consequantur. Sunt hi namque inter Deum, & homines interceſſores, qui numen cæteris hominibus conciliantes fidelibus salutem, universóque terrarum orbi pacem deposcunt. Si se igitur in omni virtutum genere, inquit, exerceant, Deúmque proinde fidenter alloquantur, ita prorsus ab eo quæ postulaverint, impetrabunt: at si libere loquendi facultate ipsimet destituantur, quo pacto deprecatoris munus obire pro aliis queãt? Proinde hac ratione, & quæ ab Apostolis tradita, & quæ antiqui tẽporis cõsuetudine hucusque usurpata sunt, hoc est, tum ea quæ scriptis legibus, tum ea quæ sine scriptis longa & antiqua consuetudine continentur, servabimus.

Arist. *Episcopus & Presbyter & Diaconus castus sit & continens.*

Canon IIII.

Placet, ut Episcopus & Presbyter & Diaconus, & omnes qui sacra contrectant, temperantiæ custodes, à fœminis abstineant.

Bals. & Zonar. Præcedens quidem Canon de Episcoporum, Presbyterorum & Diaconorum continentia disseruit, hic verò specialiùs de temperantia & abstinentia à fœminis. Ex his autem canonibus, & maximè præsenti, Romani, & quotquot sunt ejusdem cum illis sententiæ, opinantur, ne Presbyteros quidem vel Diaconos posse legitimè cum uxoribus conjungi: sed eos conjugii expertes remanere debere. Falluntur autem etiam in hoc, quemadmodum & in aliis. Quintus enim Canon sanctorum Apostolorum, Episcopus, inquit, vel Presbyter vel Diaconus suam uxorem pietatis prætextu ne ejiciat. Et fortasse dicet quispiam, quòd etiam apud nos Episcopi uxores non habent: sed hoc constitutum est à Patribus sextæ, ut dicitur, Synodi, dicentibus in xii. Canone; Non repugnantes iis, quæ ab Apostolis constituta sunt, hoc dicimus: sed salutis & ad meliora progressionis populorum curam gerentes, & ne detur occasio reprehendendi sacerdotalem constitutionem. Eadem autem Synodus

ΚΑΝΩΝ γ'.

Περὶ ἐγκρατείας Αυρηλίου Ἐπισκόπου εἶπεν.

Ἐν τῇ προλαβούσῃ συνόδῳ ὡς περὶ ῥυθμοῦ ἐγκρατείας καὶ ἁγνείας ἐζητεῖτο, ἤρεσεν, ὥστε τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τούτους, τοὺς συνδέσμῳ τινὶ ἁγνείας ἐξ αὐτῆς καθιερώσεως συμπεπλεγμένους (φημὶ δὴ Ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους) ὡς πρέπει ὁσίοις Ἐπισκόποις καὶ ἱερεῦσι θεοῦ καὶ Λευίταις καὶ ὑπουργοῦσι θείοις καθιερώμασιν, ἐγκρατεῖς εἶ) ἐν πᾶσιν· ὅπως δυνηθῶσιν ὃ παρὰ τοῦ θεοῦ ἁπλῶς αἰτοῦσιν ἐπιτυχεῖν· ἵνα καὶ ὃ παρὰ τῶν ἀποστόλων παραδοθὲν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχαιότητος κρατηθὲν, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως φυλάξωμεν.

Bals. Ὁ κανὼν οὗτος πάσης ἐργάζεται ἀρετῆς εἶ) θέλει τοὺς τὰ ἅγια μυστήρια μεταχειριζομένους, ἤγουν Ἐπισκόπους ἱερεῖς καὶ Διακόνους, καὶ ἐγκρατεῖς εἶ), μὴ μόνης σωφροσύνης, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἔργου καὶ πράγματος. Ὅτω γάρ, φησιν, εἰσακουσθήσονται παρὰ τοῦ θεοῦ εὐχόμενοι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ πληροφορήσουσι φυλάττειν τὰ παραδοθέντα ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· καὶ ὑπὸ τῆς ἀρχαίας ἀγράφου ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας.

Zonar. Περὶ σωφροσύνης καὶ ἐγκρατείας τῶν ἱερωμένων ὁ κανὼν ἔπεται διαλαμβάνει, λέγων τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τοὺς συμπλεξαμένους ἑαυτοὺς, καὶ διὰ τῆς ὁμολογίας συνδεθέντας τῇ ἁγνείᾳ, ἤγουν Ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους, καὶ Λευίτας, τυτέστι διακόνους, τοὺς ὑπουργοῦντας τοῖς θείοις καθιερώμασιν, ἤτοι τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ, τῇ καθιερωμένῃ τῷ θεῷ, δεῖν ἐγκρατεύεσθαι ἐν πᾶσιν ἀσκεῖν, καὶ νηστεύειν, ἐν τῷ μὲν ἐγκρατεῖς εἶ), τῷ δὲ αὖθις ἀδιαφόρως ζῆν, ἀλλὰ ἐν πᾶσιν ἐγκράτειαν μετέναι, τυτέστι, πᾶσάν ἐργάζεσθαι ἀρετὴν, ὅπως φησὶ δυνηθῶσιν ὃ παρὰ θεοῦ ἤγουν ἀδιστάκτως καὶ μὴ διακεκινημένοι. Ὅτοι γάρ εἰσι μεσίτοι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐξιλεούμενοι ὃ θεῖον τοῖς ἄλλοις, καὶ σωτηρίαν αἰτούμενοι τοῖς πιστοῖς, καὶ εἰρηνεύειν τῷ κόσμῳ. εἰ οὖν πᾶς φησὶ μετέρχονται ἀρετὴν, καὶ ὅτω παῤῥησιάζονται πρὸς θεὸν, τυγχάνοιεν ἂν καὶ ὧν αἰτήσωσιν. ὡς εἴγε μὴ παῤῥησίαν ἔχοιεν, πῶς ἂν ὑπὲρ ἄλλων πρεσβεύσωνται; ὅτω δὲ καὶ ἃ παραδεδώκασιν οἱ ἀπόστολοι, φυλάξομεν, καὶ τὰ διὰ τῆς ἀρχαιότητος κατακρατηθέντα, ἤγουν καὶ τὰ ἐγγράφως νενομοθετημένα καὶ τὰ ἀγράφως διὰ τῆς μακρᾶς καὶ ἀρχαίας συνηθείας κρατήσαντα.

Arist. Ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβύτερος, καὶ διάκονος, ἁγνὸς ἔστω καὶ ἐγκρατής.

ΚΑΝΩΝ δ'.

Ἀρέσκει, ἵνα Ἐπίσκοπος καὶ πρεσβύτερος καὶ διάκονος, καὶ πάντες οἱ τὰ ἱερὰ ψηλαφῶντες τῆς σωφροσύνης φύλακες γυναικῶν ἀπέχωνται.

Bals. καὶ Zonar. Ὁ μὲν περὶ τούτου κανὼν περὶ ἐγκρατείας διελέχθη τῶν Ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ἔστι δὲ ἰδικώτερον περὶ σωφροσύνης καὶ ἀπογῆς γυναικῶν. ἐκ τούτων δὲ τῶν κανόνων, μάλιστα δὲ τοῦ πρώτου, οἱ ἐν Ῥώμῃ καὶ ὅσοι ἐκείνοις ὁμογνώμονες, δεξάζουσι μηδὲ τοὺς πρεσβυτέρους ἢ διακόνους γαμετὰς νομίμως γυναιξὶ συνομιλεῖν, ἀλλ' ἀζύγους εἶ). σφάλλονται δὲ καὶ τούτῳ, ὥσπερ καὶ ἐν ἑτέροις. ὁ γὰρ πέμπτος κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, Ἐπίσκοπος, φησὶν, ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα μὴ ἐκβαλλέτω εὐσεβείας προφάσει· καὶ ἴσως ἐρεῖ τις, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν οἱ Ἐπίσκοποι γυναῖκας οὐκ ἔχουσιν· ἀλλὰ τοῦτο τοῖς τῆς λεγομένης ἕκτης συνόδου πατράσι νενομοθέτηται, λέγουσιν ἐν τῷ ιβ'. κανόνι ὡς οὐκ ἐναντιόμενοι τοῖς παρὰ τῶν ἀποστόλων ὁρισθεῖσι τοῦτο φαμεν, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ὅτι τὸ χριστιανὸν εὐσχημοσύνης τῶν λαῶν φροντίζοντες, καὶ ἵν' μὴ δοθῇ μωμήσεώς τινα καὶ τῆς ἱερατικῆς κατασκευῆς. ἡ δὲ αὐτὴ σύνοδος ἐν

Ψηφιοποιήθηκε από τ

ὲν ιγ'. κανόνι τόντε ῥηθέντα κανόνα ἠρμήνευσε, λέγων, τὸς πρεσβυτέρους ⸂καὶ διακόνους ἢ ὑποδιακόνους ἀπέχεσθαι τῶν ἰδίων γυναικῶν ἀπαιτοῦντος καιρὸς τῶν ἁγίων μυστηρίων μεταχειρίσεως· καὶ ἐπάγων, ὡς εἴπις τολμήσειε πρεσβυτέρους ἢ διακόνους ἢ ὑποδιακόνους ἀποστερῆσαι τῆς πρὸς νόμιμον γυναῖκα συναφείας καὶ κοινωνίας, καθαιρεῖσθαι. καὶ ὁ ἑβδομηκοστὸς δὲ κανὼν τῆς παρούσης συνόδου ἐλέγχει τὸς Λατίνους περὶ τούτου κακῶς φρονοῦντας. λέγει γάρ, ἤρεσεν ὥστε τὸς Ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους κατὰ τὸς ἰδίους ὅρους καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐπὶ μιᾶ ἀπέχεσθαι γυναικῶν. ὡς ἐντεῦθεν δείκνυσθαι, ὅτι καὶ οἱ Ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι γυναιξὶ συνεῖσιν. καὶ οὐκ ἀπηγόρευσεν αὐτοῖς ἡ σύνοδος τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας, εἰ μὴ κατὰ τὸς ἰδίους ὅρους, τουτέστι, κατὰ τὰς ὡρισμένας ἡμέρας τῆς ἑκάστου ἐφημερίας.

A in xiii. Canone præsentem Canonem interpretatur, dicens: à Presbyteris & Diaconis vel Subdiaconis, ut à propriis uxoribus abstineant, exigi tempore contrectationis sanctorum mysteriorum: & subjungens: Quòd si quis ausus fuerit Presbyteros vel Diaconos vel Subdiaconos legitimæ uxoris conjunctione & societate privare, deponatur. Canon quoque lxx. præsentis Synodi convincit Latinos de hac re malè sentientes. Dicit enim; Placuit, ut Presbyteri & Diaconi & Episcopi secundùm proprios terminos etiam à suis uxoribus abstineant. Ut ex hoc ostendatur, & Episcopos & Presbyteros & Diaconos cum uxoribus vixisse. Nec prohibuit eis Synodus cum ipsis consuetudinem, nisi secundùm proprios terminos, id est, in præstitutis uniuscujusque vicis diebus.

Ετέρα ἑρμήνεια.

Τὸ ἀπέχεσθαι γυναικῶν, μὴ μόνον τὸς ἱερωμένους, ἀλλὰ πάντας τὸς πιστὸς καὶ ⸂καιρὸν τῆς ἁγίας μεταλήψεως, καὶ τῷ ἀποστόλῳ νενομοθέτηται, λέγοντι, δοκιμαζέτω δὲ ἑαυτὸν ἕκαστος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. καὶ πάλιν, μὴ ἀποστερείτωσαν ἑαυτὸς οἱ σύζυγοι, εἰ μή τοι ἐκ συμφώνου ὥραν τῇ προσευχῇ τῆς ἁγίας κοινωνίας προσελθεῖν μέλλωσι. καὶ ⸂Δαβὶδ δὲ καὶ τὸς σὺν αὐτῷ, ζητήσαντας ⸂Ἀβιάθαρ τὸν ἀρχιερέα λαβεῖν ἐκ τῶν ἄρτων τῆς προθέσεως, εἰ καθαροί δὲ εἰσιν ἀπὸ γυναικὸς ὁ ἱερεὺς ἠρώτα; καὶ τὸ ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ ἐκφωνούμενον, τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις, ταυτότητα ἐννοίας ἔχει. οἱ γὰρ μεμολυσμένοι ἀπὸ συνουσίας γυναικὸς ἢ ἄλλως, οὐκ εἰσὶν ἅγιοι· διὸ οὐδὲ ὀφείλουσι κοινωνεῖν. ὥστε ἐκ τούτων πάντων συνάγεται, ὅτι οὐδὲ αὐτοὶ οἱ σύζυγοι συνελθόντες σωματικῆς τῆς ἁγίας κοινωνίας μετέχουσι κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν· ὁ δὲ ἁγιώτατος ἐκεῖνος πατριάρχης κῦρις Λουκᾶς ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου, ἐπεφήνατο συνοδικῶς, περὶ τριῶν ἡμερῶν ὀφείλειν ἀποδιίστασθαι τῆς σωματικῆς ὁμιλίας τὸς μέλλοντας μεταλαμβάνειν τῶν θείων ἀχράντων. ἀλλὰ καὶ τὸς νυμφίους, τὸς κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετὰ τὴν ἁγίαν μετάληψιν συνερχομένους, ὑπομίοις καθυπέβαλε. καὶ ἀνάγνωθι τὸ κατὰ ⸂σεπτέμβριον μῆνα τῆς δευτέρας ἰνδικτιῶνος γεγονὸς σημείωμα. ἀνάγνωθι καὶ ἐκ τῶν κανονικῶν ἐρωταποκρίσεων Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας τὴν ε. καὶ τὴν ιβ'. διδασκόντας ἀπέχεσθαι τὸς πιστὸς τῆς περὶ ἀλλήλους ὁμιλίας τὸ σάββατον καὶ τὴν κυριακήν. φησὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Μωσαϊκῇ βίβλῳ ἐν ἐξόδῳ ταῦτα, καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωσῆν, καταβὰς διαμαρτύρατο τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ ἁγνισον αὐτὸς σήμερον καὶ αὔριον, καὶ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια, καὶ ἔστωσαν ἕτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται κύριος ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος Σινᾶ ἐναντίον πάντος τοῦ λαοῦ. καὶ πάλιν, κατέβη Μωϋσῆς ἐκ τοῦ ὄρους πρὸς τὸν λαὸν, καὶ ἡγίασεν αὐτούς, καὶ ἔπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ εἶπε τῷ λαῷ, γίνεσθε ἕτοιμοι τρεῖς ἡμέρας, καὶ μὴ προσέλθητε γυναικί.

Altera Interpretatio.

A fœminis abstinere, non solum eos qui sacris sunt initiati, sed etiam omnes fideles sanctæ participationis tempore, etiam ab Apostolo statutum est; dicente; Probet quisque seipsum, & sic de pane edat, & ex calice bibat. Et rursus; Ne defraudent seipsos conjuges, nisi forte ex consensu, quando ad sanctæ communionis preces accedere voluerint. Porro, & Davidem, & eos qui cum illo erant, cùm Abiatharem Pontificem de panibus propositionis commedere petiissent, an à cubili mulieris mundi essent, prius interrogavit Pontifex? Et quod in divinorum mysteriorum celebratione dicitur; Sancta sanctis, eandem habet intelligentiam. Qui enim à muliebri concubitu vel aliter polluti sunt, non sunt sancti; nec ideò debent communicare. Quamobrem ex his omnibus colligitur, quòd nec ipsi conjuges quidem, qui corporaliter congressi sunt, eo die sanctâ communione digni habebuntur. Sanctissimus autem ille Patriarcha dominus Lucas de hoc interrogatus, synodaliter pronunciavit, tribus antè diebus à corporali congressu abstinere debere conjuges, qui sunt divinorum Sacramentorum futuri participes. Quin & sponsos, qui ipso nuptiarum die post sanctam participationem congrediuntur, pœnis subjecit. Et lege edictum, quod mense Septembri Indict. ii. factum est. Similiter & è canonicis ad quæstiones responsionibus Timothei Alexandrini quintam & duodecimam: quæ fideles à mutuo congressu abstinere Sabbato & Dominica debere decernunt. Quinetiam in libris Mosaicis in Exodo hæc ait; Et dixit Dominus Mosi, descende & testificare huic populo, & sanctifica eum hodie & cras, & lavent vestimenta, & stent parati in diem tertium. Tertio enim die descendet Dominus super montem Sina coram toto populo. Et rursus; Descendit autem Moses de monte ad populum, & sanctificavit eos, & laverunt vestimenta sua; & dixit populo; Este parati tribus diebus, & ne accedite ad mulierem.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ γυναικὸς ἤτησεν ἀπεχόμενοι, ἵνα τῶν αἰτουμένων τυγχάνοιεν.

Ο μὲν κανὼν ἕτοιμος, καὶ ὁ εἰκοστὸς πέμπτος, συμβαζόμενος πρὸς τὸν ἑβδομηκοστὸν κανόνα τῆς παρούσης Συνόδου, καὶ φαίνονται ἀπαιτοῦντες τὸν Ἐπίσκοπον, καὶ πρεσβύτερον, καὶ διάκονον διαλύειν τὸν γάμον, καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν ἀπέχεσθαι πάλιν· ἀλλὰ καὶ τὸς ἰδίους καιρὸς ἐγκρατεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν, ἤγουν ὅτε τῇ προσευχῇ καὶ τῇ νηστείᾳ σχολάζουσι, καὶ οἱ τῶν ἁγίων ποιοῦσι μεταχειρίζονται. ὁ δὲ δωδέκατος κανὼν τῆς ἐν τῷ πρώτῳ ἕκτης Συνόδου, τοῖς Ἐπισκόποις καὶ συγχωρεῖ ταῖς ἰδίαις γαμεταῖς συνοικεῖν, μὴ δὲ προσελθεῖν χειροτονίαν ὑπὸ ἐπισκοπῆς ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλὰ διαλύειν δὲ πρὸς αὐτὰς συνάφειαν. τοῦτο δὲ, οὐκ ἐπ' ἀθετήσει τοῦ γάμου, καὶ ἀναιρέσει τῶν ἀποστολικῶς νενομοθετημένων εἰσάγει, ἀλλ' ὑπὸ προμηθείᾳ τῆς σωτηρίας, καὶ τοῦ ὑπὸ ὃ κρεῖττον προκοπῆς τῆς

A Sabbato & Dominica debere decernunt. Quinetiam in libris Mosaicis in Exodo hæc ait; Et dixit Dominus Mosi, descende & testificare huic populo, & sanctifica eum hodie & cras, & lavent vestimenta, & stent parati in diem tertium. Tertio enim die descendet Dominus super montem Sina coram toto populo. Et rursus; Descendit autem Moses de monte ad populum, & sanctificavit eos, & laverunt vestimenta sua; & dixit populo; Este parati tribus diebus, & ne accedite ad mulierem.

Arist. *Et abstinentes ab uxore postulent, ut postulata impetrare possint.*

Hic & vigesimus quintus Canon septuagesimo Canoni præsentis Synodi collati non videntur exigere, ut Episcopus, Presbyter & Diaconus conjugium solverent, & ab uxoribus omnino abstinerent; sed secundum propria tempora se ab iis continere, nempe quando vel precibus vel jejunio vacant, & sacra tractant. At duodecimus sextæ in Trullo Synodi Canon Episcopis unà cum suis uxoribus habitare non permittit, postquam ad Episcopatum ordinati fuere; sed solvere cum iis conjunctionem. Hoc autem non in conjugii contemptum, & eorum, quæ Apostolicè sancita fuerunt, eversionem introducit; sed ob salutis & ad meliora populi progressionis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

curam, & ne occasio reprehendendi Sacerdotalem constitutionem daretur. Sed decimus tertius ejusdem sextæ Synodi Canon incusat illud, quod ut in Canonis ordine in Romanorum Ecclesiâ traditur, nempe Diaconos & Presbyteros, qui ordinandi sunt, profiteri se postea non amplius uxoribus suis conjungi, & mandat legitima hominum sacratorum conjugia non distrahi, sed firma manere, & non ab invicem discedere; sed tantum propriis terminis ab uxoribus suis se continere, ut & Apostolus tradidit, & iterum convenire.

Canon V.

Avaritiæ cupiditatem, quam omnium malorum matrem esse nemo dubitat, reprimere opus est; ut nemo alienis terminis abutatur, nec quispiam propter lucrum Patrum terminos transiliat, neque ut ulli omnino Clerico liceat ex quavis re usuram accipere: & quæ recens quidem edita, cùm obscura sint, & omnino latentia, à nobis considerata formam accipient. De quibus autem divina Scriptura apertissimè constituit, non decernere, sed illa potiùs sequi oportet. Consequenter enim, quod est in Laicis reprehendendum, multo magis debet in Clericis condemnari. Universa Synodus dixit; Nemo adversus Prophetas, nemo adversus Evangelia sine periculo fecit.

Bals. Quadragesimus quartus Canon sanctorum Apostolorum, & iiii. Synodi Laodicenæ, Clericos usuras accipere prohibent. Decimus septimus autem i. Syn. Canon eos depositioni subjicit. Hos ergo Canones Patres terminos vocantes, avaritiam ac turpe lucrum usurarum acceptionem nominantes, statuerunt terminos Patrum sive Canonas, non esse transgrediendos, nec Clericis ex re qualibet usuras accipiendas; scilicet, non ex pecunia mutuò data, nec ex frumento commodato, nec ex ulla alia specie. Adjecerunt autem, quòd quæ recèns quidem edita sunt seu decreta, ea sunt obscura & evanida, ut quæ ignorentur. De quibus autem divina Scriptura constituit, seu legem tulit, non oportet decernere, sed ea potiùs, quæ decreta sunt, sequi. Divinam autem Scripturam tum sacros Canones nominant, tum dicta Scripturæ; ut; Non dabis fratri tuo pecuniam ad usuram; &, Pecuniam suam non exposuit fœnori, & quæ sunt hujusmodi. Deinde probant, quomodo turpe est & indecorum iis, qui sacris initiati sunt, fœnerare; & dicunt, Quòd si in Laicis quidem est reprehendendum, hoc est, vituperandum & vitio vertendum: consequenter in Clericis debet multo magis condemnari. Ad hæc Synodus dixit, Nemo adversus Prophetas, nemo adversus Evangelium sine periculo fecit: id est, quoniam & veteri testamento (id enim per Prophetas significabant) & novo (quod per Evangelium ostendebant) prohibitum est fœnerare; nemo quæ in illis prohibita sunt faciens periculum effugiet. De suâ enim dignitate in periculum veniet, hoc est, deponetur.

Zonar. Cùm de interdicendo Clericis fœneratitio quæstu hic Canon acturus sit, de avaritia primò disserit, eamque omnium malorum parentem appellat, continendamque, hoc est coërcendam atque amputandam esse decernit, ne res alienas invadat, eisque abutatur. Abusum vero inconcessum alicujus rei usum nominavit. Usus vero rei inconcessus etiam est, aliquid honestæ causæ prætexentem res alienas auferre. Nam, & qui fœnerant, quasi qui fœnore accipiunt illud in suum commodum convertant, ita ex fœnore lucro sese potiri affirmant. Resecandam itaque aliter avaritiam autumat, ac, ne lucri cupiditate constitutos à Patribus terminos quispiam transiliat, providendum. Terminos porro Patrum sacros Can. nominavit. Nam & sanctorum Apostolorum quarto & quadragesimo Canone, sacri ordinis hominibus fœnerare ne liceat, constitutum. Et primæ Oecumenicæ Synodi decimoseptimo, qui recensentur in Canone, si fœnus

A λαοῦ, καὶ τῷ μή τινα μῶμον δοῦναι κατὰ τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως. ὁ δὲ τρισκαιδέκατος τῆς αὐτῆς ἕκτης συνόδου κανὼν καὶ ἐπιμέμφεται δὲ, ὡς ἐν τάξει κανόνος ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ παραδεδομένον, ἤγουν δὲ καθομολογεῖν τοὺς μέλλοντας χειροτονεῖσθαι διακόνους ἢ πρεσβυτέρους οὐκ ἔτι ταῖς αὐτῶν συναφθήσονται γαμεταῖς, καὶ προστάττει τὰ κατὰ νόμους τῶν ἱερατικῶν ἀνδρῶν συνοικέσια μὴ διασπᾶσθαι, ἀλλ' ἐρρῶσθαι, καὶ μὴ χωρίζεσθαι ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ἢ μόνον κατὰ τοὺς ἰδίους καιροὺς ἐκ τῶν συμβίων αὐτῶν ἐγκρατεύεσθαι, καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος παραδίδωσι, καὶ πάλιν συνέρχεσθαι.

B

ΚΑΝΩΝ ε'.

Τὴν τῆς ἀπληστίας ἐπιθυμίαν, ἣν τῶν κακῶν ἁπάντων μητέρα εἶναι οὐδεὶς ἀμφιβάλλει, δέον ἐπέχειν· ἵνα μήτις τοῖς ἀλλοτρίοις ὅροις κατακέχρηται, μηδὲ ἵνα διὰ κέρδος τοὺς τῶν πατέρων ὅρους τις ὑπερβαίνῃ· μηδὲ ἵνα παντοίως τινὶ κληρικῷ ἐξὸν εἴη ἀπὸ οἱουδήτινος πράγματος τόκον λαβεῖν. καὶ τὰ μὲν νεωστὶ ἀνενεχθέντα ἀμαυρὰ ὄντα, καὶ καθόλου λανθάνοντα, σκοπούμενα παρ' ἡμῶν τυπωθήσονται. περὶ δὲ ὧν φανερώτατα ἡ θεία γραφὴ ἐθέσπισεν, οὐ δεῖ ψηφίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἕπεσθαι. ἀκολούθως γὰρ δὲ ἐν λαϊκοῖς ἐπιλήψιμον, πολλῷ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς ὀφείλει κα-
C τα δικάζεσθαι. σύμπασα ἡ σύνοδος εἶπεν· οὐδεὶς κατὰ τῶν προφητῶν, οὐδεὶς κατὰ τῶν εὐαγγελίων, χωρὶς κινδύνου ἐποίησεν.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν μδ'. κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ ὁ δ'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ, ἀποτρέπουσι τόκοις λαμβάνειν τοὺς κληρικούς. ὁ δὲ ιζ'. κανὼν τῆς α'. συνόδου καθαιρέσει καθυποβάλλει αὐτούς. τούτους οὖν τοὺς κανόνας ὅρους καλέσαντες οἱ πατέρες, καὶ ἀπληστίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν τὴν τῶν τόκων λῆψιν κατονομάσαντες, διωρίσαντο μὴ ὑπερβαίνειν τοὺς τῶν πατέρων ὅρους, ἤτοι τοὺς κανόνας, καὶ λαμβάνειν τόκους κληρικὸν ἀφ' οἱουδήτινος πράγματος, ἤγουν μήτε ἀπὸ δανείου νομισμάτων, μήτε ἀπὸ δανείου σίτου, ἢ ἑτέρου εἴδους τινός. προσέθεντο δὲ, ὅτι τὰ μὲν
D νεωστὶ ἀνενεχθέντα, ἤγουν τυπωθέντα, ἀσαφῆ καὶ σκοτεινά εἰσιν, ὡς ἀγνοούμενα. περὶ ὧν δὲ ἡ θεία γραφὴ ἐθέσπισεν ἤτοι ἐνομοθέτησεν, οὐ δεῖ ψηφίζεσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκολουθεῖν τοῖς νενομοθετημένοις. θείαν δὲ γραφὴν, τούς τε ἱεροὺς κανόνας ὠνόμασε, καὶ τὰς γραφικὰς ῥήσεις, οἷς δὲ, οὐκ ἐκτοκιεῖς δὲ ἀργύριόν σου τῷ ἀδελφῷ σου. καὶ, δὲ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. εἶτα κατασκευάζουσι, πῶς ἄτοπόν ἐστι καὶ αἰσχρὸν δὲ δανείζειν ἐπὶ τόκοις ἱερωμένους· καί φασιν, ὅτι ὅπερ ἐν λαϊκοῖς ἐπιλήψιμόν ἐστι, τουτέστι, ψεκτὸν καὶ διαβαλλόμενον, ἀκολούθως ἐν κληρικοῖς πολλῷ μᾶλλον ὀφείλει καταδικάζεσθαι. πρὸς ταῦτα ἡ συνόδος εἶπεν, οὐδεὶς κατὰ τῶν προφη-
E τῶν, οὐδεὶς κατὰ τῶν εὐαγγελίου, χωρὶς κινδύνου ἐποίησεν. ἤγουν, ὅτι ἐπεὶ καὶ τῇ παλαιοτέρᾳ γραφῇ (ταύτην γὰρ διὰ τῶν προφητῶν ἠνίξαντο) καὶ τῇ νέᾳ, (ἣν διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐνέφηναν,) ἀπαγορευμένον ἐστὶ δὲ τοκίζειν, οὐδεὶς ποιῶν τὰ ἀπαγορευμένα αὐταῖς ἐκφεύξεται τοῦ κινδύνους κινδυνεύσει γὰρ περὶ τὴν οἰκείαν ἐπιτιμίαν, τουτέστι καθαιρεθήσεται.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τοῦ μὴ τοκίζειν κληρικοὺς ὁ κανὼν διατάξασθαι μέλλων, περὶ ἀπληστίας διαλέγεται πρῶτον, καὶ ταύτην εἶναί, φησι, τῶν κακῶν ἁπάντων μητέρα, ἣν καὶ ἐπέχειν ὁρίζει, τουτέστι κωλύειν, ἀνακό-
F πτειν, ἵνα μὴ τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπεμβαίνῃ, καὶ κατατέχρηται αὐτοῖς. κατάχρησιν δ' ὠνόμασε τὴν παρὰ δὲ δέον χρῆσιν· χρῆσις δὲ παρὰ δὲ δέον ἐστὶ, καὶ δὲ εὐαφόρμως τάχα τὰ ἀλλότρια ἀφαιρεῖσθαι. οἱ γὰρ δανείζοντες ἐπὶ τόκοις, ὡς δῆθεν ὠφελουμένων τῶν δανειζομένων, ἐκ τοῦ δάνους φασὶ καὶ αὐτοὺς συμμετέχειν τοῦ κέρδους. καὶ ἄλλως δὲ ἀνακόπτειν δεῖ, φησι, τὴν πλεονεξίαν, ἵνα μὴ διὰ κέρδος τοὺς τῶν πατέρων ὅρους τις ὑπερβαίνῃ, ὅρους τῶν πατέρων τοὺς ἱεροὺς κανόνας καλῶν. ὅ τε γὰρ μδ'. κανὼν τῶν ἀποστόλων δὲ δανείζειν τοὺς ἱερωμένους ἐπὶ τόκοις ἀπαγορεύει, καὶ ὁ τῆς πρώτης οἰκουμενικῆς συνόδου ιζ'. κανὼν, καθαιρέσει καθυποβάλλει καὶ καταδικάζει τοὺς ἐν τῷ κανόνι ἐξεταζομένους

ἐπὶ

δτι τόκοις δανείζοντας, καὶ ὁ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου ε'. κεφ. ἀπαγορεύει τοῖς ἱερατικοῖς ὅλως δτι τόκοις δανείζειν. τούτους οὖν τοὺς κανόνας ὅρους τοὺς πατέρων ὀνόμασεν. ἀναιρεῖσθαι δὲ φησιν ἡ ἀπληστία, καὶ ἵνα μὴ ὀξὺ κλήρικῷ οἱῳδήποτε τρόπῳ τόκον λαμβάνειν ἀπὸ οἱουδήποτε πράγματος. οὐ μόνον γὰρ ἀργύρια δανείζονται, ἀλλὰ καὶ σῖτος καὶ οἶνος καὶ ἔλαιον καὶ μυρία ἕτερα εἴδη. καὶ ὥσπερ δτι τοὺς νομισμάτων συμφωνήσαι δίδοσθαι τόκος, οὕτως ἐστὶ δτι τῶν εἰδῶν. δανείζων γάρ τις σῖτον τυχὸν μοδίους ἑκατὸν, συμφωνήσας λαβεῖν μὲν κεφὲν ὡρισμένον μοδίους ἐπέκεινα τόσους, καὶ δτι τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἵνα οὖν μὴ παρεγράφῃ ὁ κανών, νομίσαντα μὴ μὴ δανείζοντων δτι τόκῳ τῶν ἱερωμένων, ὧν εἴδεσι δὲ τοῦτο ποιούντων, προσέθηντο οἱ πατέρες, οἱουδήποτε πράγματος. καὶ τὰ μὲν νεωστὶ ἀνενεχθέντα, τυτέστιν ἀπομνημονευόμενα, φασὶν, ἀμαυρὰ ὄντα, ἤγουν ἀπιφῆ, σκοτεινὰ, ἀγνοούμενα, τυπωθήσονται, ἀντὶ τοῦ ὁρισθήσονται· τὰ δ' ἡμῖν σαφούμενα, ἃ καὶ ἡ θεία γραφὴ ἐνέτειλεν, ἤτοι ἐνομοθέτησε, διωρίσατο, τοῦτ' ἐκείνων ἃ δεῖ ψηφίζεσθαι, τυτέστιν ἀποφαίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἔπεσθαι καὶ ἀκολουθεῖν τοῖς νενομοθετημένοις. θείαν δὲ γραφὴν τὰς τῶν ἱερῶν κανόνας ὠνόμασε παὶς γραφικὰς ῥήσεις, ὅ σὺκ ἐκτοκιεῖς ὅ ἀργύριόν σου τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ ὅ, ἀργύριον αὐτῷ σὺκ ἔδωκεν δτι τόκῳ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. εἶτα καὶ καταμεδιάζοισι πῶς ἄτοπόν ἐστι καὶ αἰσχρὸν ὅ δανείζειν δτι τόκοις τοὺς ἱερωμένοις, καί φασιν, ὅτι ὅπερ ἐν λαϊκοῖς ἐπιλήψιμόν ἐστιν, ἤγουν ψεκτὸν καὶ ἐγκαλλόμενον, ἀκολουθεῖν ἐν κληρικοῖς πολλῷ μᾶλλον ὀφείλει καταδικάζεσθαι. πρὸς ταῦτα ἡ συνοδος εἶπεν, εὐθὺς καὶ τῆ προφητῶν, εὐθὺς καὶ τῷ εὐαγγελίῳ χωρεῖς κινδύνου ἐποίησεν. τοῦτο δ' ἐστὶν ὃ εἶπον· ὅτι ἐπεὶ καὶ τῇ παλαιοτέρᾳ γραφῇ, ταύτῃ γὰρ ἀπὸ τῶν προφητῶν ἐλέχθη· καὶ τῇ νέᾳ, ἐπὶ τῷ εὐαγγελίῳ ἐνέφηνεν, ἐπιτεταμμένον ἐστὶ τὸ τοκίζειν· εὐθὺς ποιῶν τὸ ἀπηγορευμένα αὐτοῖς ἐκφεύξεται τὸ κίνδυνον. κινδυνεύει γὰρ εἰς τὴν αἰωνίαν ἐπιπλῆξαι, τυτέστι καταγνωσθῆναι.

ΑΡΙΣΤ. Τὸ ἐν λαϊκοῖς ἐπιλήψιμον, οἱουτόν ἐστι τὸ τοκίζειν, πολλῷ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς καταδικάζεσθαι.

Καὶ ὁ πεντηκοστὸς δεύτερος ἀποστολικὸς κεφὴν, καὶ ὁ ἑβδομηκοστὸς ἕκτος ἐν Νικαίᾳ συνόδου ὅ πρῶτον, καὶ ὁ δέκατος τρίτος ἐν τῷ τρούλλῳ ἕκτης συνόδου, τὰ ἀπαγορεύοντα τόκους πρεσβύτερον ἢ διάκονον, καὶ μὴ παυόμενον, τῇ καθαιρέσει καθίστασιν ὑπόδικον. εἰ γὰρ καὶ παρὰ λαϊκῶν τῶν νενόμων ἐπιμεμπτόν ἐστι, καὶ αἰσχροκερδείας καὶ πλεονεξίας μᾶλλον αὐτοῖς ἐπιφέρει, οὐδὲ εἰς ἱερωσύνην παραδέχον), εἰ μὴ ὅ ἄδικον κέρδος εἰς πτωχοὺς ἀναλώσωσι, καὶ ὑποχωρήσωσι μηκέτι τῷ τοιούτῳ τῆς φιλαργυρίας ῥυπώματι ἐμπίπτειν, καὶ ὃ ιδ'. τῶν μεγάλου βασιλείου κανόνα· πολλῷ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς ὑπὸ καταδίκην ἔσται.

ΚΑΝΩΝ ς'.

Ἐν τῇ προλαβέσαι συνόδοις μεμνήμεθα ταῦτα ὁρισθέντα, ὥστε χρίσμα ἢ καταλλαγὴν μετανοούντων ἢ κοιμῶν καὶ ναῶν καθιέρωσιν ὑπὸ πρεσβυτέρων μὴ γίνεσθαι. ἐάν δέ τις ἀναφανῇ τοῦτο πράττων, τί δεῖ περὶ τούτου ὁρίσαι; Αὐρήλιος Ἐπίσκοπος εἶπε· Τὸ ὑμέτερον ἀξίωμα ἤκουσε τὸ ἀνενεχθὲν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Φορτουνάτου. τί πρὸς ταῦτα λέγετε; ἀπὸ πάντων τῶν Ἐπισκόπων ἐλέχθη, χρίσματος ποίησιν, καὶ κοιμῶν καθιέρωσιν, ὑπὸ πρεσβυτέρων μὴ γίνεσθαι· μήτε δὲ καταλλάξαι τινὰ εἰς δημοσίαν λειτουργίαν πρεσβυτέρῳ ἐξῆναι, τοῦτο πᾶσιν ἀρέσκει.

ΒΑΛΣ. Χρίσματος ποίησίς ἐστιν ἡ τοῦ ἁγίου μύρου πλεκτὴ καὶ ἁγιαστικὴ μετανοούντων, καὶ δέχεσθαι λογισμοὺς ἁμαρτανόντων, καὶ λύειν τοὺς ἴσως ἐπιτιμηθέντας ὑπὸ τοῦ ἐπιτιμίου. καταλλάσσει γὰρ τούτους ὁ ψυχικὸς ἰατρὸς τῷ θεῷ, τοὺς ἐπιτιμίοις ἐπιτεθεῖσιν, καὶ ὑπεύθυνον ἐκείνῳ ποιεῖ. καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ ἐν τῷ Λευιτικῷ ἐπιτιμίοις ἐπιτεθεῖσιν, καὶ ὑπεύθυνον ἐκείνῳ ποιεῖ. καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ ἐν τῷ Λευιτικῷ

A exerceant, depositione mulctantur & condemnantur. Et Laodic. Syn. iiii. Canon sacris initiatos rem aliquam fœnore locare omnino vetat. Hos ergo Can. Patrum terminos nuncupavit. Resecetur vero, inquit, inexplebilis habendi cupiditas, ut ne Clerico cuiquã usuras, quacunque demum ex re, percipere ullo modo liceat. Nec enim pecunia solummodo, sed frumentum quoque, vinum & oleum, aliaque rerum genera innumerabilia fœnori locãtur. Et quemadmodum in pecunia, ita ex condicto usuræ in aliis rerum generibus exiguntur. Datis nempe quispiam, exempli causa, mutuis centum frumenti modiis, præfinito tempore elapso centum se insuper modiorum numerum accepturũ pacisci tur; idque in aliis eodem modo. Ne quis igitur esset in adulterando Can. fraudi locus, ita ut à pecunia quidem fœneranda, non tamen ab usuris ex aliarum rerum mutuatione colligendis sacrati homines abstinerent; idcirco Patres, ne ex quacunque re demũ usuras percipere liceat, addidere. Ac ea quidem, inquiũt, quæ relata nuper, hoc est, nobis significata sunt, obscura quippe, id est, incerta, involuta tenebris & ignota, efformabuntur, hoc est, à nobis accuratè meditata definientur: quæ vero divinæ Scripturæ oraculis præscripta, sive constituta, decreta sunt, nihil de iis quidquam decernere, hoc est, constituere; sed ea, quæ jam definita sunt, sequi ac ser-
C vare oportet. Divinæ porro scripturæ appellatione sacros Can. ac Scripturæ testimonia significavit, quale illud est; Non dabis fratri tuo pecuniam ad usuram; Et illud, Pecuniam suam non dedit ad usuram, & quæcunque alia hujusmodi reperiuntur. Hinc rationem quoque, cur sacratis hominibus fœnerare indecorum ac turpe sit, explicant. Quod enim in Laicis, inquiunt, ansam reprehensionis præbet, hoc est, vituperationi criminationique obnoxium est; multo magis in Clericis fuerit condemnandum. Ad hæc Syn. neminem adversus prophetas, neminem adversus Evangelia sine periculo fecisse, pronunciavit. Quod quidem ita accipiendum est. Quoniam, inquiunt, & veteri
D Testamento, id namque per Prophetas indicavere; & novo, quod per Evangelium intelligi volunt, fœnerare ne liceat interdictum est; neminem, qui contra ea quidquam admiserit, à periculo immunem esse; verùm de dignitate in periculum venire, hoc est, depositione mulctari placet.

ARIST. *Quod in Laicis reprehenditur, cujusmodi est usuram accipere, in Clericis multo magis condemnatur.*

Et quadragesimus secundus Canon Apostolicus, & decimus septimus Synodi Nicænæ, & decimus sextæ in Trullo Synodi, Presbyterum vel Diaconum, qui usuras exigit, & non cessat, depositioni reddit obnoxium. Si enim hoc etiam à Laicis factum culpandum est; & lucri
E turpis studii & avaritiæ infamiam iis infert, & nec ad sacerdotium admittuntur, nisi injustum lucrum pauperibus impendant, & promittant se non amplius in istum avaritiæ vitium incidere, secundum xiiii. magni Basilii Canonem: multo magis in Clericis condemnandum est.

CANON VI.

In prioribus Synodis hæc fuisse constituta meminimus, ut Chrisma, vel pœnitentium reconciliatio, vel puellarum & templorum consecratio, à Presbyteris non fiat. Si quis autem hoc facere compertus fuerit, quid de eo statuere oportet? Aurelius Episcopus dixit; Dignitas vestra audivit quod à fratre & nostro in sacris comministro Fortunato prolatũ est; quid ad ea dicitis? Ab omnibus Episcopis dictum est; Chrismatis confectio, & puellarum consecratio, à Presbyteris ne fiat: nec aliquẽ publico rei sacræ mysterio reconciliare Presbytero liceat; hoc omnibus placet.

F

BALS. Chrismatis confectio est sancti unguenti mystica peractio. Reconciliatio pœnitentium est eorum, qui peccant, confessiones audire, & eos à pœna solvere, quibus pœna fortè injuncta est. Medicus enim animæ eos Deo

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

conciliat, per pœnitentiam & ad id quod melius eſt converſionem. Puellarum autem conſecratio, non eſt diaconiſſarum per manuum impoſitionem ordinatio; ſed mos erat puellas virginitatem profitentes ad Eccleſiam adduci,& eas Epiſcopi,ut Deo dedicatas, per preces conſecrabant,earumq; cuſtodiæ curam gerebant: ut ex xliiii. Can. præſentis Synodi declaratur. Hæc ergo à Presbyteris fieri prohibuit Synodus;quemadmodum & templorum conſecrationem:& eorum facultatem dedit antiſtitibus. Illud autem, publico rei ſacræ miniſterio reconciliare; eſt ejuſmodi. Ii, quibus pœna injuncta eſt, quique arcentur ab Eccleſia, non permittuntur cum fidelibus conſiſtere: ſed per ſe Deum laudare non prohibentur. Quando autem à pœna abſoluti fuerint, tunc conſiſtunt cum fidelibus, & publicè ſeu palam Deum cum populo laudant. Lege & xliii. Can. præſentis Syn. nec tibi repugnare videatur lii. Can. Apoſtolicus,qui dicit Epiſcopos & Presbyteros ſuſcipere eos qui convertuntur. Sed dic, iſtos Presbyteros Epiſcoporum adhortatione pœnitentes ſuſcipere. Quare nota,quòd,qui ſine Epiſcopali permiſſione hominum cõfeſſiones excipiunt,ſacrati Monachi,malè faciunt: multò autem magis profani. Ii enim nec cum adhortante Epiſcopo poſſunt tale quidquam exercere. Et ideo Synodalis quoque declaratio facta eſt, ex ſupplicatione venerabilis Monaſterii Euergetidis; quòd, quoniã ſtatutum Monaſterii decernit eum, qui ſtatis temporibus ejus præfectus eſt,Monachorum confeſſiones audire, profano autem non permittitur confeſſiones excipere; neceſſariò ſequitur præfectum eſſe Sacerdotem. Præfecti autem, ut ſæpe diximus, homines profani fiunt. Nam & mulieres quoque Monaſteriis præficiuntur;ſed hominum confeſſiones non audiunt. His ita ſe habentibus,dicunt aliqui,quòd, quoniam ab Antiſtitibus fit puellarum conſecratio, non licebit Monaſterii præfecto, qui eſt ſacratus, vel ſimpliciter Sacerdoti Monacho, quemvis Monachum tondere ſine Epiſcopali permiſſione. Idem enim eſt puellarum conſecratio & Monachorum tonſura. Mihi autem videtur, Sacerdotes præfectos poſſe citra ullum impedimentum tondere, etiam ſine Epiſcopali permiſſione. Si enim xiiii. Can. vii. Syn. præfecto permittit etiam Lectoris characterem in proprio Monaſterio facere:multo magis ei tondere permiſit. Et lege quæ in eo ipſo xiiii. Can. ſcripta ſunt. Qui autem ſunt ſimpliciter Sacerdotes Monachi, ob præſentem Can. tonſuras cum ſcientia Epiſcopi facere debent: niſi quis fortè hoc quoque ſola Monachi Sacerdotis voluntate fieri velit, ex longa conſuetudine, quæ pro lege & Canone hucuſque obtinuit.

A

B

C

D

Zonar. Chriſmatis confectio eſt ſacri olei ex myſtico ceremoniarum ritu conſecratio. Pœnitentium vero reconciliatio fit, cum quiſpiam crimen confeſſus, poſtquam inter pœnitentes egit, mulctámque perſolvit, à pœna in futurum tempus abſolvitur. Tanquam enim is forte jam ſatis ſupplicii luerit, vel etiam quia definitum tempus impleverit, ac ſatis magnum animi dolorem pro ratione criminis indicârit, à pœna liberatur, eique vel cum fidelibus conſiſtere, vel ſacris etiam myſteriis communicare permittitur. Deo enim quodammodo conciliat eum Antiſtes, intercedente pœnitentia, ac in Eccleſia cum fidelibus conſtituit, atque ad ſanctorum communicationem admittit. Conciliatur præterea quis aliquando, licet pœnitentiæ tempore nondum elapſo, ſi de vita videlicet in periculum veniat; ut de hac re Canon in ſequentibus differit. Virgines porro conſecrare non idem eſt, ac diaconiſſas manuum impoſitione conſtituere; verum antiqui moris fuit, puellas, quæ virginitatem profiterentur & caſtimoniam voverent, in templo ſiſtere, quas Epiſcopi adhibitis precationibus, veluti Deo dicatas, conſecrabant, earumque cuſtodiæ ac inſtitutionis, poſtquam à parentibus ſeceſſiſſent, curam ipſi ſuſcipiebant; ut ex quarto & quadrageſimo hujus Synodi Canone facile apparet.

E

F

Ζωναρ. Χρίσματος ποίησις, ἡ ὅπερ τῷ ἁγίῳ μύρῳ ἔξεστι τελεῖν. καταλλαγὴ δὲ μετανοούντων ἐστὶ λύσις καὶ ἐξομολογησάμενον τὸν ἐπιτιμίου, καὶ ὃν μετῳρίσας ἡμῶσεν, καὶ ἐπιτιμηθέντα. ὡς γὰρ ἤδη ἱκανῶς ἔοικε ὁ τοιοῦτος δουλεύσας τῷ ἐπιτιμίῳ, ἢ καὶ καὶ ὡρισμένον πλημμελείας χρόνον, καὶ ἀνάλογον ἐπιδεξάμενος τὸ μεζόνοιν, λύεται τοῦ ἐπιτιμίου, καὶ ἢ συνεσάναι τοῖς πιστοῖς φιλαχωρεῖται, ἢ καὶ τῶν ἁγιασμάτων μεταλαμβάνειν. καταλλάττει γὰρ ὥσπερ αὐτὸν τῷ θεῷ ὁ ἀρχιερεὺς διὰ τῆς μετῳρίας, καὶ οὕτω συνίστησιν αὐτὸν τοῖς πιστοῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῶν ἁγιασμάτων καταξιοῖ· ἢ καὶ, ἔτι τοῦ χρόνου τῆς μετῳρίας ἐπιδαψιλευομένου καταλλάττεται, ἔστιν ὅτε, ὅτε δηλαδὴ περὶ τοῦ ζωοῦ κινδυνεύει, ὡς φησι περὶ τούτου ὁ ἐφεξῆς κανών· κρεῶν δὲ καθιέρωσις, οὐχὶ διακονισσῶν χειροθεσία ἐστὶν, ἀλλὰ ἔθος. ἵνα προσαγῶσι κόραι τῇ ἐκκλησίᾳ παρθενίαν ὁμολογούσαι, καὶ ἁγνεύειν ὑπισχνούμεναι, καὶ ταύτας οἱ ἐπίσκοποι διὰ εὐχῶν καθιέρωσι, ὡς ἀνατεθείσας τῷ θεῷ, καὶ ἐκεῖνοι ἐφεύντιζον τῆς φυλακῆς καὶ ἀναγωγῆς αὐτῶν, μετὰ δὲ χωρισθῆναι αὐτὰς ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν, καθὼς δηλοῖ ὁ μθ΄. κανὼν τῆς παρούσης συνόδου.

ταῦτα

Ψηφιοποιήθηκε από την

ταῦτα οὖν γίνεσθαι ἀπὸ πρεσβυτέρων ἀπηγόρευσεν ἡ σύνοδος. ἀπὸ γὰρ ἀρχιερέων τὸ ἅγιον χρίσμα τελεῖται καὶ ἁγιάζεται, καὶ καταλλαγὴ μεζόνως οὐσῶν γίνεται. οἷς γὰρ δεσμεῖν δέδοται, τούτοις καὶ τὸ λύειν ὑπετέραπται. καὶ ἅμα διακρίσεως ἀκριβοῦς χρεία εἰς τὸ γνῶναι, εἰ ἐκ ψυχῆς μετενόησε καὶ ἀρκούντως ὁ ἁμαρτήσας, περὶ ἃ ὁ πρεσβύτερος ἴσως οὐχ ἱκανὸς ἔσται. καὶ ἡ κρεῶν κατάπεμψις ἀπὸ ἀρχιερέως γίνεσθαι διατέτακται, ἵνα εἴδησιν ἔχων, ὅτι καταπεμπόμενα, φροντίζῃ καὶ τῆς αὐτοῦ διακονῆς τε καὶ φυλακῆς ἕκαστος τὴν ὑπεύθυνον. Ὃ δὲ καταλλάξαι εἰς δημοσίαν λειτουργίαν νιοῦσθόν ἐστιν, οἱ ὑπεύθυνοι καὶ τῆς ἐκκλησίας εἰρήμενοι, ἐν ταῖς συνάξεσι μὲν μετὰ τῶν πιστῶν οὐ προσχωροῦσι συνίστασθαι, καθ' ἑαυτοὺς δὲ ὑμνεῖν τὸν θεὸν καὶ δέεσθαι αὐτοῦ οὐ κωλύονται· ὅτε δὲ τὸ ὑπεύθυνον λυθῶσι, τότε συνίστανται τοῖς πιστοῖς, καὶ δημοσίᾳ, ἤγουν μετὰ τοῦ δήμου τῶν πιστῶν, τὸ πλήθους δηλαδὴ λειτουργοῦσιν, ἀντὶ τοῦ φανερῶς ὑμνοῦσι Ὃ θεῖον, καὶ λατρεύουσι τῷ θεῷ. ἐξείληπται γὰρ Ὃ λειτουργῶν καὶ ὑπὸ λατρείας καὶ ὕμνου.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ χρίσματος ποίησις, ἤγουν μύρου κατασκευὴ, κορῶν καθιέρωσις, καὶ καταλλαγή τινος εἰς δημοσίαν λειτουργίαν, ἀπὸ πρεσβυτέρων μὴ γινέσθω.

Τὸν τοῦ ἁγίου μύρου κατασκευὸν, καὶ πλέωσιν, καὶ τὸν καθιέρωσιν τῶν παρθένων, καὶ τὸν τελείαν καταλλαγὸν τῶν ἐν μετανοίᾳ, ὥστε αὐτοὺς δημοσίᾳ μὲν τῶν πιστῶν συνίστασθαι, καὶ τῶν θείων μεταλαμβάνειν ἁγιασμάτων, πρεσβύτερον δὲ συγκεχώρηται ποιεῖν· ἀλλὰ παρ' ὑπισκόπου ταῦτα ὀφείλουσι γίνεσθαι.

A Hæc ergo à Presbyteris fieri Synodus vetuit. Per Antistites enim & sanctum chrisma solenni ritu conficitur & sanctificatur, & pœnis obnoxii conciliantur. Quibus enim ligandi, iisdem & solvendi potestas permissa est. Solerti præterea judicio est opus, ut, an ex animo doleat, qui peccavit, & satis supplicii luerit, investiges; ad quæ providenda minus idoneus forte Sacerdos fuerit. Virgines quoque per Antistites consecrari decretum est, ut cum eas initiatas esse Episcopi nôrint, earum institutioni & custodiæ singuli deserviant. Quod autem dicitur, Ad publicum rei sacræ ministerium conciliare, id vero est ejusmodi; B Quibus mulctæ indictæ sunt, quique ab Ecclesia arcentur, iis in conventu fidelium consistere haudquaquam licet; privatim tamen divinis laudibus ac precationi vacare minime prohibentur. Ubi verò pœnæ obnoxii esse desierint, tunc ad fidelium congressum admittuntur, & publicè, hoc est, cum populo, fidelium videlicet multitudine, rei sacræ ministerio vacant, hoc est, luce palam divinis laudibus ac venerationi inserviunt. Hoc loco namque veneratio & laudes per rei sacræ ministerium significantur.

ARIST. *Et chrismatis confectio, sive unguenti præparatio, puellarum consecratio, & reconciliatio cujuspiam ad sacra publicè celebranda, à Presbyteris ne fiat.* C

Sancti chrismatis præparationem, & perfectionem, & consecrationem virginum, & perfectam eorum, qui pœnitentiam agunt, reconciliationem, ut illi publicè cum fidelibus consistant, & divinorum Sacramentorum fiant participes, Presbytero facere non permittitur: sed ea ab Episcopo fieri debent.

ΚΑΝΩΝ ζ'.

Ἐάν τις ἐν κινδύνῳ καθεσθεὶς αὐτὸς ἑαυτὸν καταλλαγῆναι τοῖς ἱεροῖς θυσιαστηρίοις, ἄνευ ὑπισκόπου ἀπέντος, ὀφείλει εἰκότως ὁ πρεσβύτερος ἐρωτῆσαι τὸν ὑπίσκοπον, καὶ οὕτως τὸν ἐν κινδύνῳ καταλλάξαι καὶ τὴν ἐκείνου ἀσφάλειαν. τοῦτο δὲ ὃ προτρέπομαι ὀφείλομεν σωτηριώδη βουλὴν κυρῶσαι. ἡ σύνοδος εἶπεν, ἀρκεῖ ὅταν ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη ἀναγκαίως ἡμᾶς ὠφελῆσαι κατηξίωσεν.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἀπὸ τοῦ προόντος κανόνος ἐναργῶς ἀναφαίνεται, μὴ ἄνευ τοῖς ἱερεῦσιν ἐξομολογήσεις ἀδελφῶν ἀναδέχεσθαι, καὶ συγχωρεῖν ἁμαρτίας, χωρὶς ὑπισκοπικῆς ὑπερβάσεως. φησὶ γὰρ, ἐὰν κινδυνεύῃ τις περὶ τὸν ζοῦν, καὶ ζητήσῃ καταλλαγῆναι ἤγουν ἀποχωρηθῆναι εἰς μετάληψιν τῶν θείων ἁγιασμάτων μὴ ἐξομολόγησιν (ἄπεστι δὲ ὁ ὑπίσκοπος) οὐ δύναται ἱερεὺς καταλλάξαι τοῦτον· ἀλλ' ὀφείλει ἐρωτᾶν τὸν ὑπίσκοπον τὸν ἐπέχοντα τύπον ἀποστόλου, καὶ λαβόντα ἐξουσίαν ἀπὸ θεοῦ δεσμεῖν τε καὶ λύειν, καὶ μὴ προβῆναι αὐτὸν ποιεῖν τὴν καταλλαγὴν, ἐὰν πῶς ἔστιν δύνασθαι γενέσθαι τὴν ἐρώτησιν. εἰ γὰρ ἄπεστι μακρὰν ὁ ὑπίσκοπος, καὶ ὁ θάνατος ἐφίσταται, καὶ χωρὶς τοῦ ἐρωτηθῆναι τὸν ὑπίσκοπον δοθήσεται καταλλαγὴ διὰ τοῦ ἱερέως, καὶ τὸν μγ'. κανόνα τῶν ἁγίων συνόδου. εἰ γοῦν ἐστὶ ὑπεύθυνον καταλλαγὴν χωρὶς ὑπισκοπικῆς ὑπερβάσεως ὁ ἱερεὺς δίδωσι, ὡς μηδὲν ἐξουσίαν ἔχων τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν, πολλῷ πλέον ἐξομολόγησιν οὐ δέξεται ὑμαίνοντος. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, καὶ τοῦ ς'. κανόνος μὴ προκελευσαμένου τί ὀφείλει γίνεσθαι εἰς τὰ ἱερεῖα τὰ δίχα ὑπερβάσεως ὑπισκόπου δεξάμενον λογισμούς, καὶ τὴν ἐρώτησιν τοῦ φουρνιωσάτου, ἀλλὰ μηδὲ τοῦ προόντος κανόνος. περὶ τούτου τι διερευνωμένου· εἶπόν τινες προὸς τὴν ὑπισκοπικὴν διάκρισιν ἀναχεῖσθαι τὴν κόλασιν τοῦ προβάτου τοῦ κανόνος. ὁ δὲ ἁγιώτατος ἐκεῖνος πατριάρχης κυρὸς Μιχαὴλ, ὁ γηραιὸς ὕπατος τῶν φιλοσόφων, ἔλεγεν ὀφείλειν καθαιρεῖσθαι τοιοῦτον ἱερέα, καὶ τοὺς κανόνας τοὺς διερευνωμένους καθαιρεῖσθαι τοὺς διὰ ἐνοχίαν ἐνεργοῦντας ἱερατικήν τι, καὶ τοὺς προβάτους τοῦ κανόνος.

CANON VII.

Si quis in periculo constitutus seipsum sacris altaribus, absente Episcopo, reconciliare petiverit, jure debet Presbyter Episcopum consulere; & sic periclitantem ex ejus præcepto reconciliare. Hanc autem rem salutari consilio confirmare debemus. Synodus dixit; Sufficit, quod vestra sanctitas nos necessariò juvare æquum censuit. D

BALS. Confessiones hominum audire & peccata remittere, sine Episcopali permissione, sacerdotibus non licere, ex præsenti quoque canone evidenter ostenditur. Dicit enim; Si quis in periculo mortis fuerit constitutus, & petiverit reconciliari, id est, sibi permitti, ut post confessionem divinorum Sacramentorum sit particeps (abest autem Episcopus) non potest Sacerdos eum reconciliare: sed interrogare debet Episcopum, qui obtinet locum Apostoli, & ligandi ac solvendi potestatem à Deo accepit, & ejus hortatu facere reconciliationem; si modò expeditum sit interrogationem fieri. Si enim longè abest Episcopus, & mors imminet, etiam absque interrogatione Episcopi dabitur reconciliatio à Sacerdote, secundùm xliii. can. præsentis Synodi. Si ergo nec extremam quidem reconciliationem dat Sacerdos absque Episcopali permissione, ut qui ligandi & solvendi potestatem non habeat; multò magis nec sani confessionem recipiet. His autem ita se habentibus, & cùm vi. canon non statuat, quid in Sacerdotem, qui sine permissione Episcopi confessiones audivit, secundùm Fortunati interrogationem fieri debeat; sed nec præsens canon quidquam de eo decernat: dixerunt quidam, Episcopali judicio relinqui supplicium ejus, qui canonem transgressus est. Sanctissimus autem ille Patriarcha dominus Michaël, qui fuit supremus Philosophorum, dicebat eum Sacerdotem deponi debere, secundùm canones qui statuunt, deponendos esse eos, qui ultra provinciam aliquid sacerdotale exercent, & canonum transgressores. E F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Hic quoque judicandi facultatem penes A Episcopos canon esse decernit. Si quis enim, inquit, vel ex morbo, vel ex alia causa de vitâ periclitetur, qui pœnis luendis sit addictus, atque à sancto altari procul arceatur, is vero altaribus sacris conciliari, hoc est, ad divinam communicationem Episcopo absente admitti postulet; Presbyter, inquit canon, Episcopum consulere, ac eum, qui in periculo versatur, ex illius præcepto conciliare debet. Merito autem à pœnis liberandi potestas Episcopis adjudicata fuit, cum ob explicatam rationem, tum quia summis Sacerdotibus, quos penes ligandi ac solvendi auctoritas est, propriè verborum illa prolatio convenit. Quinimò Monachi quoque, qui hoc B tempore confessiones excipiunt, nisi Episcopo concedente id faciant, neque ligandi neque solvendi ullam facultatem habent. Sacris enim Apostolis ea potestas à Christo data. In Apostolorum porro locum summi sacerdotes substituti atque suffecti sunt.

ZΩΝΑΡ. Κανὼν τοῦτο τίθησιν ὁ κανὼν τοῖς ἐπισκόποις ἀνατίθησιν. ἐὰν γάρ, φησι, κινδυνεύῃ τις πρὸς τῷ ζωῷ ὀφλισκάνων νόσῳ, ἢ ἐξ ἄλλης αἰτίας, ἐπιτιμηθεὶς ὢν, καὶ τῆς ἁγίας συναγωγῆς προσευχῆς κωλυόμενος, καὶ αἰτήσῃ καταλλαγῆναι αὐτὸν τοῖς ἱεροῖς συναγωγείοις, ἀντὶ δὲ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν εἰς τὴν θείαν μεταλῆψιν, ἄπερ δὲ ὁ ἐπίσκοπος, ὀφείλει, φησὶν ὁ κανών, ἐφιστῆσαι καὶ ἐπίσκοπον ὁ πρεσβύτερος, καὶ ἵνα καὶ ἐν κινδύνῳ καταλλάξαι, καθὼς ἐκεῖνος ἐπέτρεψεν. εἰκότως δὲ τοῖς ἐπισκόποις ἡ λύσις ἀνεπλάττετο τῆς ἐπιτιμίου, διά τε τὴν ἤδη ῥηθεῖσαν αἰτίαν, καὶ ὅτι τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἡ ἐξαγόρευσις ἁρμόζει, ὡς δεσμεῖν καὶ λύειν δεδωκόσι. καὶ οἱ νῦν γὰρ λογισμὸν δεχόμενοι μοναχοὶ, εἰ μὴ ἐξ ἀρχιερέως ἐπιτραπῶσι δέχεσθαι λογισμὸν, οὔτε δεσμεῖν οὔτε λύειν ἔχουσιν ἐξουσίαν. τοῖς γὰρ ἱεροῖς ἀποστόλοις τοῦτο ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ὁ Χριστός. τόπον δὲ τῶν ἀποστόλων οἱ ἀρχιερεῖς πληροῦσιν.

ARIST. *Sacerdos quempiam in periculo constitutum sacris altaribus reconciliare cupiens, Episcopum consulat; & quod ei visum est, faciat.*

ΑΡΙΣΤ. Τὸν ἐν κινδύνῳ καθεστῶτα καταλάξαι τοῖς ἱεροῖς συναγωγείοις θέλων ἱερεύς, ἐφιστάτω τὸν ἐπίσκοπον, καὶ ᾧ ἐκεῖνον ποιείτω.

Canon antescriptus ab Episcopo fieri reconciliationem mandavit: at præsens etiam à Presbyteris cum Episcopi voluntate eam fieri jubet.

Ο προγραφεὶς κανὼν ἀπ' ἐπισκόπου τοῦ καταλαγοῦ προστάττει γίνεσθαι· ὁ δὲ παρὼν ἀπαιτεῖται, καὶ γνώμῃ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἀπὸ πρεσβυτέρων ταύτῃ πλεῖσθαι.

C

CANON VIII.

ΚΑΝΩΝ η'.

De iis qui majores natu criminantur, & ut nulli, cujus vita infamia laborat, liceat Episcopum accusare. Numidius Episcopus Mazulitanus dixit; Sunt multi non bonæ conversationis, qui existimant majores natu & Episcopos debere passim & temere reos agi: eósne oportet admittere, an non? Aurelius Episcopus dixit; Placet ergo dilectioni vestræ eos, qui aliquibus sceleribus illaqueati sunt, accusationis vocem adversus patres edere? Ab omnibus Episcopis dictum est; Si D *quis infamia laboret, ne admittatur.*

Περὶ τῶν πατέρας αἰτιωμένων, καὶ ὥστε μηδενὶ ἀπεβλημένῳ ἐξεῖναι ἐπίσκοπον κατηγορεῖν. Νουμίδιος ἐπίσκοπος Μαζυλιτανὸς εἶπεν· εἰσὶ πολλοὶ οὐκ ἀγαθῆς ἀναστροφῆς, οἵτινες ἡγοῦνται τοὺς πατέρας καὶ ἐπισκόπους, ὡς ἔτυχεν, ἐφείλειν σπάσθαι· ζοὺς τοιούτοις δεῖ προσδέχεσθαι, ἢ μή; Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀρέσκει τοίνυν τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν, τὸν εἴς τινα μύσει ἐμπεπλεγμένους, καὶ πατέρων φωνὴν κατηγορίας ἀποτίθεσθαι; ὑπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη· ἐὰν βλασφημῆται ὁ τοιοῦτος, μὴ προσδεχέσθω.

BALS. Sextus canon universalis secundæ Synodi statuit, non esse omnes ad Episcoporum & Clericorum accusationes admittendos: sed eos solum qui sunt à reprehensione alieni. Lege ergo eum canonem, qui est antiquior; & præsentis Synodi can. cxxviii. cxxix. cxxx. & cxxxi.

ΒΑΛΣ. Ὁ ς'. κανὼν τῆς οἰκουμενικῆς δευτέρας συνόδου διορίζεται, μὴ δεῖν δεκτοὺς εἶναι τοὺς ἐπὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν κατηγορίας ἀπάσας· ἀλλὰ μόνους τοὺς ἀνεπιλήπτους. ἀναγνωστέον οὖν τὸν τοιοῦτον κανόνα προτεθὲν ὄντα. καὶ τὴν πρώτης συνόδου κανόνα ρκη'. ρκθ'. ρλ'. καὶ ρλα'.

ZONAR. Centesimus quoque vigesimus octavus, vigesimus nonus, & trigesimus hujus Synodi canones eadem hac de re differunt, & fusiùs, quibusnam Episcopi nomen deferri haud liceat, exponunt. Secunda quoque Oecumenica Synodus, quæ hac synodo antiquior fuit, idem hoc argumentum sexto canone pertractans, quinam Episcoporum ac Clericorum accusatores admittendi sint, definivit. Is ergo canon cum sua explicatione legendus. Illud vero, conversationis non bonæ, pro vita moribúsque minimè probatis, accipiendum.

ZΩΝΑΡ. Καὶ ὁ ρκη'. κανὼν τῆς παρούσης συνόδου, καὶ ὁ ρκθ'. καὶ ὁ ρλ'. περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως διατίθενται, πλατύτερον διαγορεύοντες τίνες εἰσὶν ἄδεκτοι εἰς ἐπισκόπου κατηγορίαν. καὶ ὁ δευτέρα δὲ οἰκουμενικὴ συνόδος, προτεθεῖσα ὕστερα τῆς συνόδου ταύτης, ἐν ἕκτῳ κανόνι περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου ὡρίσατο, διαταξαμένη τίνες δεχθήσονται κατηγορηταὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. ἀναγνωστέον οὖν καὶ κανόνα ἐκεῖνον καὶ τὸν ἐκείνου ἐξήγησιν. ὃ δὲ, ἐκ ἀγαθῆς ἐπιτροφῆς, ἀντὶ τοῦ ἐκ ἀγαθῆς διαγωγῆς, ἢ καλοῦ βίου, εἴρηται.

E

Visum est, ut isti qui sceleribus sunt illaqueati, accusationes non edant; nec ad crimen alicui inferendum admittantur. F

ARIST. Εδοξε τοὺς εἰς μύσει ἐμπεπλεγμένους κατηγορείας μὴ ἀποτίθεσθαι· ἀλλ' ἀδέκτους εἶναι πρὸς τὸ κατηγορεῖν.

Dicitur & in sexto sanctorum Patrum Constantinopole congregatorum canone, accusatores ad Episcopos accusandos sine examinatione non admitti. Sed primo religionem eorum examinare, ne hæretici sint; deinde & opiniones eorum investigare, ne forte condemnati sint, aut ejecti, aut excommunicati, aut ab aliis criminibus accusati; & qui forte se criminum ipsis objectorum innocentes non ostendant. Hoc itaque & præsenti videtur canoni, ut nemo, qui & ipse criminum reus est, ad Episcopi accusationem admittatur.

Εἴρηται καὶ ἐν τῷ ἕκτῳ κανόνι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων ἁγίων πατέρων, μὴ ἀνεξετάστως τοὺς κατηγόρους εἰς κατηγορείαν ἐπισκόπων προσδέχεσθαι· ἀλλὰ πρῶτον ἐξετάζειν τὴν θρησκείαν αὐτῶν, ἵνα μὴ αἱρετικοὶ ὦσιν· εἶτα καὶ τοὺς ἐπολήψεις αὐτῶν ἀνερευνᾶν, μήποτε κατεγνωσμένοι εἶεν, καὶ ἀποβεβλημένοι, καὶ ἀκοινώνητοι, ἢ ὑφ' ἑτέρων ἐπ' ἐγκλήμασι κατηγορούμενοι· καὶ μήπω αὐτοὶ ἑαυτοὺς τῶν ἐπενεχθέντων αὐτοῖς ἐγκλημάτων ἀπέδειξαν. τοῦτο γοῦν καὶ τῷ παρόντι δεκτῇ κανόνι, τὸ μή τινα ἔνοχον ἐγκλήμασιν ὄντα εἰς κατηγορείαν ἐπισκόπου προσδέχεσθαι.

KANΩN

ΚΑΝΩΝ θ'.

Περὶ τ̃ν, κατ' ἀξίαν τ̃ν οἰκείων ἁμαρτημάτων, τ̃ ἐκκλησιαστικ̃ συλλόγου ἐκβαλλομένων· Αὐγουστῖνος ὁ ἐπίσκοπος καὶ τοποτηρητὴς τ̃ Νουμιδικ̃ς χώρας εἶπε· τὸν ὅρον ταύτην χαταξιώσατε, ὥστε τοὺς ἀξίως τ̃ οἰκείων ἐγκλημάτων ἀπὸ τ̃ ἐκκλησίας διωχθέντας, ἐάν τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος δέξηται εἰς κοινωνίαν· καὶ αὐτὸς ἐπὶ μείζοσι τ̃σι ἐγκλήμασι ὑποδίδυνος φανῇ, ἅμα τ̃ς τ̃ οἰκείου ἐπισκόπου πρὸ κανονικοῦ ψήφου ἀποφεύγειν, ἀπὸ πάντων τ̃σι ἐπισκόποις ἐλέχθη, πᾶσιν ἀρέσκει.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι τ̃σι ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ια'. ιβ'. λβ. τ̃ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου καν. ϛ'. καὶ τ̃ ἐν Σαρδικ̃ καν. ιγ'. διδάσκοντας τί ὀφείλει γίνεσθαι εἰς τοὺς δεχομένους καθῃρημένους ἢ ἀφωρισμένους κληρικούς· οὑτωσὶ καὶ εἰς τοὺς δεχομένους ἀφωρισμένους λαϊκούς. ὁ δὲ παρὼν ὁρίζεται τοὺς διωχθέντας ἀπὸ ἐκκλησίας κληρικοὺς διὰ ἀξίαν ἐγκλήματος τοῦ περὶ αὐτ̃ πολιτευθέντος ἐγκλήματος, ἐὰν ἕτερος ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος δέξηται εἰς κοινωνίαν, καὶ αὐτὸν ὁμοίως τ̃ δεχθέντι κολάζεσθαι. συναγαγὼν οὖν τὰ παρὰ τ̃σι ἑτέρων κανόνων καὶ τὸν παρόντος κανόνος διορισθέντα, εὑρε ὅτι ἐὰν κληρικὸν καθῃρημένον δέξηται ἕτερος ἐπίσκοπος εἰς κοινωνίαν ἱερατικὴν, καθαιρεθήσεται· ἐὰν δὲ μὴ ἀφωρισμένον σωδέξηται, ἀφορισθήσεται. Διὰ γὰρ τοῦτον καὶ ὁ παρὼν κανὼν εἶπεν, ὁμοίως τ̃ ἐκβληθέντι τ̃ ἐκκλησίας καὶ δεξάμενον αὐτὸν ἐπίσκοπον κολάζεσθαι. σημείωσαι δέ, ὅτι καὶ ὁ παρὼν κανὼν, οὐκ ἀσωτηρίτως, ἀλλὰ μετὰ καταδίκην ἀξίαν τ̃ ἁμαρτήματος θέλει τοὺς κληρικοὺς καθαιρεθῆναι ἢ ἀφορίζεσθαι.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο καὶ οἱ τ̃σι ἁγίων ἀποστόλων ὁ πα ια'. καὶ ιβ'. καὶ λβ'. διετάξαντο. ἃ γοῦν ἐν ἐκείνοις ἐγράφη, καὶνταῦθα ἀρκέσουσι. καὶ ὁ τ̃ ἐν Ἀντιοχείᾳ δὲ συνόδου ἕκτος κανὼν περὶ τούτου διαλαμβάνει, καὶ ὁ ιγ'. τ̃ ἐν Σαρδικ̃.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἀκοινωνήτῳ κοινωνῶν, ἀκοινώνητος.

Ὁ δὲ καὶ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου ἀφορισθέντα δεχόμενος, καὶ συλλειτουργῶν αὐτ̃, ἐν εἰδήσει ὢν τοῦ ἀφορισμοῦ, ἀφορισμένος καὶ αὐτὸς ἔσται· ὡσαύτως καὶ ὁ αἱρετικοῖς κοινωνῶν, καὶ συνευχόμενος αὐτοῖς, τοῖς πιστοῖς συνκοινωνήσει. Ἀλλὰ τ̃ ἐκκλησίας ἐξωσθήσεται.

ΚΑΝΩΝ ι'.

Περὶ πρεσβυτέρων τ̃ ἀπὸ τ̃ οἰκείων καταγνωσκομένων Ἐπισκόπων, Ἀλύπιος ὁ ἐπίσκοπος τοποτηρητὴς τ̃ Νουμιδικ̃ς χώρας εἶπεν, οὐδὲ ἐκεῖνο δεῖ παρεάσαι, ἵνα ἐάν τις τυχὸν πρεσβύτερος ἀπὸ τ̃ ἰδίου Ἐπισκόπου καταγνωσθεὶς, φυσιότητί τινι καὶ ὑπερηφανίᾳ ἐπαρθεὶς, ἡγήσεται ὀφείλειν κεχωρισμένως ἄλλα τῷ θεῷ προσφέρειν, ἢ ἄλλο ἀνορθοῦν θυσιαστήριον οἰηθεὶς κατὰ τ̃ ἐκκλησιαστικ̃ς πίστεως καὶ καταστάσεως· ὁ τοιοῦτος ἀπαμύρητος μὴ ἐξέλθῃ. Βαλεντῖνος Ἐπίσκοπος τ̃ πρώτης καθέδρας τ̃ Νουμιδικ̃ς χώρας εἶπεν· ἀναγκαίως τ̃ ἐκκλησιαστικ̃ πίστει καὶ τάξει σύμφωνά εἰσι τὰ παρὰ τ̃ ἀδελφοῦ ἡμῶν Ἀλυπίου προενεχθέντα. λοιπὸν τί δοκεῖ τ̃ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ εἰπεῖν. ἡ σύνοδος εἶπεν, ἐάν τις πρεσβύτερος κατὰ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου φυσιωθεὶς σχίσμα ποιήσῃ, ἀνάθεμα ἔστω. 11

ΒΑΛΣ. Ὁ λϛ'. ἀποστολικὸς κανὼν τοὺς ἀποσυναγωγίας, κληρικοὺς μὲν ὄντας καθαιρέσει καθυποβάλλει, λαϊκοὺς δὲ ἀφορίζεσθαι διορίζει· πλὴν μετὰ πρώτου καὶ δευτέρου καὶ τρίτου πρόκλησιν. ὁ δὲ παρὼν κανὼν καὶ ὁ ς'. τ̃ ἐν Γάγγρᾳ, ἀναθεματίζει τούτους. τίνι οὖν ὀφείλομεν πρόσχειν ζητητέον. εἰκὸς οὖν, ὅτι καὶ ἄμφω κατὰ τοὺς καιροὺς ἴσως. πρῶτον μὲν γὰρ κατὰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα, οἱ σχισματικοὶ ἀποσυναγωγήτου-

Canon IX.

De iis, qui pro ſuorum peccatorum meritis ex eccleſiaſtico cœtu ejiciuntur; Auguſtinus Epiſcop. & Numidicæ provinciæ legatus dixit; Hoc decernere velitis, ut eos, qui pro ſuorum criminum meritis Eccleſia ejecti ſunt, ſi quis Epiſcopus vel Presbyter in communionem recipiat, ipſe quoque pari cum eis crimini obnoxius videatur, qui proprii Epiſcopi canonicam ſententiam effugiunt. Ab omnibus Epiſcopis dictum eſt, Omnibus placet.

Bals. Lege ſanctorum Apoſtolorum can. xi. xii. xxxii. Antiochenæ Synodi can. vi. & Sardic. Syn. can. xiii. docentes, quid debeat fieri eis, qui depoſitos vel ſegregatos Clericos recipiunt: ſimiliter & iis, qui Laicos ſegregatos recipiunt. Præſens autem canon decernit, ut Clericos Eccleſia ejectos propter juſtas ab ipſis perpetratorum criminum pœnas, ſi alius Epiſcopus vel Presbyter ad communionem ſuſceperit, is quoque, ſimiliter ac qui ſuſcipitur, puniatur. Iis ergo, quæ ab aliis canonibus & à præſenti conſtituta ſunt, collectis, dic quòd ſi Clericum depoſitum alius Epiſcopus in Sacerdotalem communionem ſuſceperit, deponetur: ſi autem unà cum ſegregato oraverit, ſegregabitur. Propterea enim præſens quoque canon dicit; Similiter ac is qui Eccleſia ejectus eſt, Epiſcopum, qui eum ſuſcepit, eſſe puniendum. Nota autem, quòd etiam præſens canon non citra examinationem, ſed poſt condemnationem peccato convenientem, vult Clericos deponi vel ſegregari.

Zonar. Hoc idem Sanctorum Apoſtolorum undecimus & duodecimus & trigeſimus ſecundus conſtituerunt. Quæ igitur in iis ſcripta ſunt, hîc etiam ſufficient. Quinetiam Synodi Antiochenæ can. vi. de eodem loquitur, & Sardicenſis can. xiii.

Arist. *Qui cum excommunicato communicat, ipſe ſit excommunicatus.*

Qui à proprio Epiſcopo excommunicatum recipit, & cum eo ſacra miniſtrat, ſegregationis non ignarus, & ipſe ſit excommunicatus. Similiter & qui hæreticis communicat, iiſque comprecatur, cum fidelibus ne communicet; ſed Eccleſiâ extrudatur.

Canon X.

De Presbyteris, qui à propriis Epiſcopis condemnantur, Alypius Epiſcopus regionis Numidicæ Legatus dixit; Nec illud prætermittendum eſt, ut ſi quis fortè Presbyter à proprio Epiſcopo condemnatus, tumore quodam & arrogantia elatus, exiſtimaverit debere ſeparatim Deo ſancta offerre, vel aliud altare erigendum putaverit adverſus Eccleſiaſticam fidem & conſtitutionem: is ne impunis evadat. Valentinus Epiſcopus primæ cathedræ Numidicæ regionis dixit; Neceſſariò eccleſiaſticæ fidei & ordini conſentiunt, quæ à fratre noſtro Alypio prolata ſunt. Quod ſupereſt, quid veſtræ videtur dilectioni dicite. Synodus dixit; Si quis Presbyter adverſus proprium Epiſcopum inflatus ſchiſma fecerit; ſit anathema.

Bals. Triceſimus primus canon Apoſtolicus eos, qui à congregatione divertunt, ſi ſint quidem Clerici, depoſitioni ſubjicit: Laicos autem ſegregandos decernit; ſed poſt primam & ſecundam & tertiam admonitionem. Præſens autem canon & vi. Gangren. eos anathematizat. Quid ergo ſequi debeamus quærendum eſt. Exiſtimo ergo, quòd utrumque fiet ex canonibus. Primùm enim ſecundum canonem Apoſtolicum ſchiſmaticis denunciabitur

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

bitur, ut à malo abſtineant: &, niſi paruerint, deponentur vel excommunicabuntur. Sin autem ſic quoque in inflatione, hoc eſt, vana gloria & inobedientia, perſtiterint, anathemati ſubjicientur, ut membra putrida è ſano Eccleſiæ corpore amputati. Ex hoc enim ipſos eſſe anathematizatos, qui non propter cauſam dogmaticam offenderunt, ſed propter arrogantiam & mentis levitatem adverſus Eccleſiaſticam conſtitutionem ſe inſolenter geſſerunt, eſt graviſſimum, ut mihi quidem videtur. Lege etiam i. canonem magni Baſilii, qui docet differentiam hæreticorum, ſchiſmaticorum & eorum qui à congregatione divertunt. Hîc autem abuſivè acceptum eſt ſchiſma, & à congregatione diverſio, pro iis qui ex arrogantia adverſus ſuum Epiſcopum inflati ſunt & ab eo abſciſſi.

A σονται τῆ κακοῦ ἀποχέσθαι· καὶ μὴ πειθόντες, καθαιρεθήσονται ἢ ἀφορισθήσονται. εἰ δὲ καὶ οὕτως τῆ φυσιότητι τυτῆσι τῆ κενοδοξίᾳ καὶ τῆ ἀνηκοΐᾳ ἐμμένοισιν, ἀναθέματι καθυποβληθήσονται, ὡς σεσηπότα μέλη ἐκ τῆ ὑγιαίνοντος σώματος τῆ ἐκκλησίας ἐκκοπέντες. Ὃ γὰρ ἀπεντεῦθεν ἀναθεματίζωσι τὸς μὴ διὰ δογματικὴν προσκεκρουκότας αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ ἀλαζονείαν καὶ νοὸς κυφότητα καὶ τῆ ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως ἀπαιτητότητος, βαρύτατόν ἐστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἀνάγνωθι καὶ ϛ΄. κανόνα τῆ μεγάλου Βασιλείου, διδάσκοντα διαφορὰν αἱρετικῆ, σχισματικῆ καὶ παρασυναγόντων. ὁ μὲν δὴ καταχρηστικῶς ἐξενήνεκται τὸ σχίσμα καὶ ἡ παρασυναγωγὴ εἰς τὸς τῆ ἀλαζονείαν τῆ τῆ Ἐπισκόπου αὐτῆ φυσιωδίας καὶ ἀποκοπίας.

Zonar. Si quis Sacerdos ſegregatione forte mulctatus, inflatione, hoc eſt, arrogantia ſuperbiâque efferatur, ac Deo privatim offerat, aliiſque non adhibitis ſacra faciat, aut novum ipſe altare adverſus Eccleſiaſticam fidem ac conſtitutionem excitaverit, evertit ille ſiquidem Eccleſiæ conſtitutionem, qui cum Epiſcopo audientes eſſe Presbyteri debeant, oblu&tatur ipſe, & obſiſtit; fidei vero quoque eſt injurius, quæ infidelium irriſione, poſtquam ſacris initiatos homines perverſe vitam agere animadverterint, ludetur. Ejuſmodi igitur homines, nequaquam impune abire oportere Synodus aſſerit, illoſque proinde anathematis pœna teneri jubet. Eandem quoque anathematis pœnam, ſexto canone in eos, qui privatim Eccleſiam habere volunt, Gangrenſis Synodus ſtatuit. Sanctorum vero Apoſtolorum primus & quadrageſimus canon, depoſitionis in eos pœnam decernit.

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν πρεσβύτερος ἐπιτιμηθεὶς ἀφορισμῷ ἴσως ἐκπέσῃ φυσιότητι, τυτέστι κενοδοξίᾳ καὶ ὄγκῳ, καὶ ἰδίᾳ προσφέρῃ τῷ θεῷ, ἱερουργῶν καθ' ἑαυτόν, ἢ αὐτὸς νέον θυσιαστήριον καινουργήσῃ κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως καὶ καταστάσεως. συνήθες γὰρ τῷ ἐκκλησιαστικῷ καθέδρᾳ, ὡς τῶν πρεσβυτέρων παρεῖναι ὀφειλόντων τῷ ἐπισκόπῳ, ἀκέφαλον καὶ ἀντιπροσάτλον καὶ ἀνθιστάμενον αὐτῷ, καὶ κατὰ τῆς πίστεως τοιῆς. οἱ γὰρ ἄπιστοι βλέποντες, ὅτι ἀτάκτως διάγουσιν οἱ ἱερωμένοι, κωμῳδήσουσι τὸν πίστιν. τὺς γοῦν τοιούτυς οὐκ ἀπημφιέσθαι δεῖ, φασιν, ἔξω, δῆλον καὶ ἀναθέματι αὐτὺς ἡ συνοδος καταδίκασεν. καὶ ὁ ϛ΄. τῆ ἐν Γαγγρᾷ συνόδου κανὼν ὑπὸ ἀνάθεμα τὺς διὰ συναγωγῆς ἐποιήσατο. ὁ δὲ τῶν ἁγίων ἀποστόλων λα΄. κανὼν καθαίρεσιν τῶν τοιούτων καταψηφίζεται.

Aristot. *Qui ab Epiſcopo condemnatur, ſi poſtea diſceſſerit, & altare fixerit, vel obtulerit, puniendus.*

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ὑπὸ ἐπισκόπου καταγνωσθεὶς, εἶτα διαστῇ, καὶ θυσιαστήριον πήξῃ, ἢ προσενέγκῃ, τιμωρητέος.

Qui à proprio ſegregatus Epiſcopo, ad Synodum, cui Epiſcopus ſuus ſubjacet, non accedit, ut quæ ad ſegregationem ejus pertinent examinaret, & quod præter rationem factum eſt corrigeret; ſed ſuperbiâ & faſtu elatus, eo quidem contempto ſe ab Eccleſiâ ſeparaverit, & aliud ſtruxerit altare, & ſancta Deo obtulerit; Talis, ut contra fidem & conſtitutionem Eccleſiaſticam hæc faciens, non impune feret; ſed anathemate percutietur.

Ὁ ὑπὸ τῆ ἰδίου ἐπισκόπου ἀφορισθεὶς, καὶ μὴ προσελθὼν τῇ συνόδῳ, ἣτινι ὁ ἐπίσκοπος αὐτῆ ὑπόκειται, δεῖ τῶν ἐξετάσαι τὰ τῆ ἀφορισμῆ, καὶ ϑ΄ παρὰ λόγως γεγόμενον διορθώσασθαι· ἀλλ' ὑπερηφανίᾳ καὶ τύφῳ ἐπαρθεὶς, τότε μὲν καταφρονήσει, ἀποστήσει δ' ἑαυτὸν τ' ἐκκλησίας, καὶ θυσιαστήριον ἕτερον πήξει, καὶ ἄγια τῷ θεῷ προσάξει· ὁ τοιῦτος, ὡς καὶ τ' ἐκκλησιαστικῆς πίστεως καὶ καταστάσεως τολμῶντα ποιῶν, οὐκ ἀπημάρτητος ἔσται, ἀλλὰ ἀναθεματισθήσεται.

Canon XI.

Si quis Presbyter in ſua vitæ agendæ ratione condemnatus fuerit, debet is vicinis Epiſcopis renunciare; ut ipſi rem audiant, & per ipſos proprio Epiſcopo reconcilietur: ſi hoc autem non fecerit, ſed, quod abſit, ſuperbia inflatus, ſe à proprii Epiſcopi communione ſeparaverit, & unà cum aliquibus ſchiſma faciens Deo ſanctum obtulerit, is anathema reputabitur, & proprium locum perdet; hoc ſcilicet conſiderato, nunquid adverſus Epiſcopum juſtam habeat expoſtulationem.

ΚΑΝΩΝ ια΄.

Ἐάν τις πρεσβύτερος ἐν τῇ ἀγωγῇ αὐτῆ καταγνωσθῇ, ὀφείλει ὁ τοιῦτος τοῖς γειτνιῶσιν ἐπισκόποις προσαγγεῖλαι, ἵνα αὐτοὶ τὸ πρᾶγμα ἀκροάσωνται, καὶ δι' αὐτῶν τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ καταλλαγῇ· τοῦτο δὲ ἐὰν μὴ ποιήσῃ, ἀλλ', ὅπερ ἀπεῖη, ὑπερηφανίᾳ φυσιούμενος ἐκ τῆ τῶν ἰδίου Ἐπισκόπου κοινωνίας ἑαυτὸν χωρίσῃ, καὶ θυσιαστήριον μετά τινων σχίσμα ποιῶν, ἁγίασμα τῷ θεῷ προσενέγκῃ· ὁ τοιοῦτος ἀνάθεμα λογισθήσεται, καὶ τὸν ἴδιον τόπον ἀπολέσει, δηλονότι συμπαθοῦς, μήποτε καὶ τῆ Ἐπισκόπου μέμψιν ἔχῃ δικαίαν.

Bals. Hic quoque canon eadem cum præcedente dicit: ſtatuit enim ut non ſolùm deponantur, ſed etiam anathematizentur Presbyteri, qui ab Epiſcopis condemnati, nolunt rem pacificè componi per examinationem vicinorum Epiſcoporum, ſed ſeipſos abſcindunt, hoc eſt, ſeparant à proprio Epiſcopo, & ſeparatim ſacra celebrant præter illius ſententiam. Lege & vi. can. Antioch. Syn. & xiv. Sardic. Oportet autem, inquit, conſiderare & examinare, nunquid proprium Epiſcopum juſtè accuſet Clericus, & communionem cum eo jure declinet. Lege & xxix. canonem iſtius Synodi, & Antiochen. can. iv. Adverſus Epi-

Βαλσ. Καὶ ἔστ' ὁ κανὼν τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτῆ ἀποφαίνεται· διορίζεται γὰρ μὴ μόνον καθαιρεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀναθεματίζεσθαι τὺς καταγνωσθέντας παρὰ Ἐπισκόπων πρεσβυτέρους, καὶ μὴ θέλοντας εἰρηνικῶς λυθῆναι ὃ πρᾶγμα διὰ κατηξιώσεως τῶν γειτνιαζόντων Ἐπισκόπων, ἀλλὰ ἀποχίζονται, τυτέστι χωρίζονται, ἑαυτὺς ἀπὸ τῆ ἰδίου Ἐπισκόπου, καὶ ἱερουργοῦντας ἰδιαιτάτως παρὰ γνώμην ἐκείνου. ἀνάγνωθι καὶ ϛ΄. κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, καὶ ιδ΄. τ' ἐν Σαρδικῇ. χρὴ δέ, φησι, σκοπεῖν καὶ ἐξετάζειν, μήποτε δικαίως αἰτιᾶται ὁ ἴδιον Ἐπίσκοπον ὁ κληρικὸς, καὶ δι-

λόγως

λόγως τὸν μετ' αὐτῆ κοινωνίαν ὀκκλίνῃ. ἀναγνωσθ καὶ A
ϖδ κθ'. κανόνα τ σωνόδου ταύτης, καὶ τ ὸν Αντιοχείᾳ
κανόνα δ', τὸν ἢ κ τῶ Επισκόπου μέμψιν, μὴ εἶπης
δεῖ ὀξ ἀμβλήματος. ἢ ἀπὸ ἄλλης αἰτιάσεως ἐγκληματι-
κῆς, ἀλλὰ ἀφ' δογματικῆς ἢ ἀδίκου ἀγωγῆς. οὐδὲ γὰρ
ὀφείλει ὁ κληρικὸς ἀπὸ τῶ Επισκόπου αὐτῆ χωρίζεσθαι
πρὸ καταδίκης, εἰ μὴ προφανῶς αὐτὸν βλέπει ἀδικοῦν-
τα ἢ ἐναντιόμυθον τῆ ὀρθῆ δόγματι. Φ ἢ μητροπολίτυ
Φιλιππουπόλεως τῶ Ιταλικοῦ ἐκείνου ἀφορίσματος. ϖδ
ἴδιον κληρικὸν τ Καμπορύμιον, λόγος ἐθρύλητο παρὰ τῆ
ἁγιωτάτῳ ἐκείνῳ Πατριάρχῃ τῆ Μουζάλωνι, μὴ ὀφείλειν
τοῦτον συμπαθείας ἀξιωθῆναι, ὡς μὰ προσελθόντα κ B
ϖδ πρόντα κανόνα τοῖς ζητιαίζουσιν Επισκόποις, καὶ τῆ κ
χώραν σωνόδῳ, χάριν τῆ καταλλαγῆναι δι' αὐτῆ Φ Μη-
τροπολίτῃ, ἀλλὰ παρώτως τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὀχλή-
σαντα, καὶ ὑπὸ ἀντιδικίαν ἀγαγόντα τ ἴδιον Επίσκοπον. τῶ ἢ
Καμπορύμη εἰπόντος ἀφ' πολλῶν μητροπολιτῶν ζητῆσαι
αὐτὸν παρὰ τῶ οἰκείου μητροπολίτυ συμπάθειαν, καὶ μὴ
εἰσακουσθῆναι, καὶ ἀφ' τοῦτο καταντῆσαι εἰς τὴν μεγάλην
σωνόδον· διεγνώσθη μηδὲν τι ἀκόσμησον ποιῆσαι αὐτόν.

ZONAP. Καὶ ἔστ ὁ κανὼν τὰ αὐτὰ τῆ προ αὐτῆ
ἀποφαίνεται, καὶ φησιν, ὅτι ἐὰν πρεσβύτερος καταγνωσθῆ
ϖδ τ ἐπισκόπου ἐν τῆ ἰδίᾳ ἀγωγῆ, τουτέστιν, ὡς μὴ C
καλῶς βιούς, ὀφείλει τοῖς πλησίον ὄσιν ἐπισκόποις προσκλη-
θῆναι, ἵνα γνωσθείσης, ὅπως καταγνωσθῆ ϖδ τ ἐπισκόπου,
ἵνα δι' αὐτῆ ἀκροασαμένων τῆ προκριθέντων καταλλαγῆ τ
ἐπισκόπῳ. ἐὰν δὲ μὴ τοῦτο ποιήσῃ, ἀλλ', ὥσ μὴ γένοιτο,
κατοφθεὶς ἐπαιρόμενος ἀποσχισθῆ μὴν τ ἐπισκόπου, πρὸ
μὲν τ, ἀντὶ τῆ ἐξ ἰταλίας μετ' τινων ἱερουργήσῃ, ὁ
τοιοῦτος οὐ μόνον, φησὶ, ϖδ ἴδιον βαθμὸν ἀπολέσῃ, ἀλλὰ
καὶ ἀνάθεμα ἔσται. χρὴ δέ, φησι, σκοπεῖν καὶ ἐξετάζειν, μή-
ποτε δικαίως αἰτιᾶται ϖδ ἴδιον ἐπίσκοπον, σωσθῆναι αὐτῆ
μέμψιν, καὶ ἐγκλήματι τῆ μετ' αὐτῆ κοινωνίαν ὀκκλίνῃ. ἀ- D
ναγνωστέον καὶ ϖδ κθ'. κανόνα τ σωνόδου ταύτης, τ τ ὸν
Αντιοχείᾳ κανόνα τέταρτον, καὶ τ τ ὸν τῆ ναῶ τῶν ἁγίων
ἀποστόλων συνόδου κανόνας ιγ'. ιδ'. καὶ ιε'.

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβύτερος καταγινωσκόμενος ὑπ' ἐπισκόπου,
τοῖς πλησίον ἐπισκόποις ἐκκαλεῖν ἐαθήσεται. εἰ δὲ μὴ ἐγ-
καλέσει, ἀλλὰ σχίζων, καὶ φρονούμενος, ἁγίασμα τῆ θεῶ
προσφέρῃ, ἔστω ἀνάθεμα.

Τῆς αὐτῆς ἐστιν ἐννοίας τῆ προ αὐτῶ κανόνι καὶ οὗτος.

ΚΑΝΩΝ ιβ. E

Φήλιξ Επίσκοπος εἶπεν· ἀναφερέτω καὶ τὸ ὀφειλόντα ἐκ
τῆς παλαιῶν σωνόδων· ἵνα ἐάν τις Επίσκοπος (ὅπερ ἀ-
πεὶη) ἔν τινι ἐγκλήματι περιπέσῃ, καὶ ἡμῖν δεήσῃ πολλὴ ἀ-
ναγκη ϖδ μὴ δυνάσθαι συνελθεῖν πολλοὺς, μὴ δὲ μὴ ἀπο-
μεῖναι αὐτὸν ἐν τῆ ἐγκλήματι, ὑπὸ δώδεκα Επισκόπων
ἀκουσθῆναι, καὶ ὁ πρεσβύτερος ὑπὸ ἓξ Επισκόπων καὶ τῶ
ἰδίου, καὶ ὁ διάκονος ὑπὸ τριῶν.

ΒΑΛΣ. Τῶ δ'. κανόνος τ ὸν Αντιοχείᾳ σωνόδου ἐμ-
φαίνοντος τοῖς μὲν καθαιρέσεις τ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων
ϖδ ἑνὸς Επισκόπου γίνεσθαι, τοῖς δὲ καθαιρέσεις τ Επισκόπων F
ϖδ σωνόδου, δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι αὐτῆ ὁ ϖδῶν κανὼν, διορι-
ζόμενος ὑπὸ δώδεκα Επισκόπων ὃ ἐλάχιστον κρίνεσθαι Επί-
σκοπον χάριν ἐγκληματικῆς ὑποθέσεως, καὶ πρεσβύτερον
ὑπὸ ἓξ, καὶ τ διάκονον ὑπὸ τριῶν. σὺν ἐναντιοῦσθαι] ἢ οἱ κανό-
νες· ἀλλ' ὁ μὲν, τ ὸν Αντιοχείᾳ δηλαδὴ, ἄλλως τοῖς τοιαύτας
κρίσεις ὥρισε διολλιτῶς· ὁ ἢ ϖδῶν κανὼν καὶ πολὺ μετα-
γενέστερος ὤν, ἀσφαλεστέρως τὰς τοιαύτας κρίσεις ϖδεκελεύσα-
το γίνεσθαι. καὶ ἐκ ἔστιν ἐνάντιωσις ἡ ἀσφαλεστέρα νομοθεσία. ὅτι
ἢ διὰ τὸ ἀσφαλέστερον ταῦτα νενομοθέτηται, δηλονὴ καὶ ἀπὸ
τῆ λέγειν τὸς πατέρας, διὰ τοῦτο γίνεσθαι, ὅτι μὴ ἔστιν εὐχερὲς

scopum autem expostulationem ne dixeris esse ex pec- A
cato, vel ab alia criminali accusatione; sed vel ex cau-
sa dogmatica, vel injusta ejus vitæ institutione. Ne-
que enim debet Clericus à proprio Episcopo ante con-
demnationem separari, nisi eum videt manifestè injus-
riam facientem, vel recto dogmati repugnantem. Cùm
autem ille Metropolitanus Philippolis Italicus pro-
prium Clericum Camporymem segregâsset, agitatum
est apud sanctissimum illum Patriarcham Muzalonem,
eum misericordia dignum non esse, ut qui, secundum
hunc canonem, ad finitimos Episcopos non accesserit,
& ad Synodum quæ erat in ea regione, ut per eos
reconciliaretur Metropolitano; sed sedi primùm Pa- B
triarchali molestiam exhibuerit, & proprium Episco-
pum ad judiciariam contentionem deduxerit. Cùm
autem dixisset Camporyme se per multos Metropo-
litanos sui Metropolitani misericordiam postulâsse, &
non exauditum esse, & propterea ad magnam Syno-
dum venisse; judicatum est eum nihil fecisse contra
canones.

ZONAR. Hic quoque canon eadem cum superiore
constituit, ac si quis Presbyter, inquit, in sua viven-
di ratione, hoc est, veluti licentiùs actæ vitæ ab Epi- C
scopo condemnatus fuerit, eum vicinis Episcopis renun-
tiare, hoc est, de sua damnatione certiores facere opor-
tet, ut illorum opera, ubi tota de re edocti fuerint, suo
Episcopo concilietur. Quod si id facere neglexerit, &
ambitione, (quod absit) inflatus, se ab Episcopi com-
munione separaverit, ac una, hoc est, privatim cum
paucis sacra fecerit; illum non modo de suo gradu exci-
dere, verum anathema quoque esse decernit. Animad-
vertendum porro est, inquit, atque investigandum, nun-
quid justam adversus Episcopum expostulandi causam
habeat, criménque illius aliquod noverit, ex quo jure D
se ab illius communione subducat. Consule hujus quo-
que Synodi undetrigesimum canonem, & Antioche-
næ quartum, & Synodi in sanctorum Apostolorum
templo congregatæ can. xiii. xiv. & xv.

ARIST. *Presbyter ab Episcopo condemnatus, ad vici-
nos Episcopos appellare permittetur: si verò non pro-
vocaverit, sed schisma faciens, & fastu elatus, Deo
sanctum obtulerit, sit anathema.*

Ejusdem sententiæ cum præcedente est & hic canon.

CANON XII. E

*Felix Episcopus dixit; Referatur secundùm ea quæ ab
antiquis Synodis decreta sunt, ut si quis Episcopus
(quod absit) in aliquod crimen incidat, & fieri non
possit omnino, ut multi conveniant, ne ipse in cri-
mine hæreat, à duodecim Episcopis audiatur, Et
Presbyter à sex Episcopis una cum proprio, & Dia-
conus à tribus.*

BALS. Cùm iv. can. Antiochenæ Synodi decla-
râsset Presbyteros & Diaconos ab uno Episcopo deponi,
Episcoporum autem depositiones à Synodo fieri; vide-
tur præsens canon ei adversari, decernens à xii. ad mi-
nùs Episcopis Episcopum in causa criminali judicari,
Presbyterum à sex, & Diaconum à tribus. Non pu-
gnant autem inter se canones: sed Antiochenæ quidem
Synodi canon hæc judicia aliter constituenda decrevit:
præsens autem canon, qui longo pòst tempore factus est,
hæc judicia cautiùs fieri statuit. Cautior autem legisla-
tio non inducit repugnantiam. Quòd autem majoris se-
curitatis gratia hæc cauta sint, ex eo declaratur, quòd
dicant patres, hæc tunc demum fieri, quando est difficile
ut plures Episcopi conveniant. Tunc enim necesse est

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pures quoque Episcopos causas criminales audire. Illud autem, ne Episcopus in crimine hæreat, sic est interpretandum, ne dum dubius est Episcopus, à suo populo contemnatur, ut qui accusatus est. Et in his quidem consistit canon. Interrogaverit autem quispiam, cùm canon causarum solum criminalium meminerit, an uni Metropolitano vel Episcopo permittatur examinare Episcopum, vel Sacerdotem, vel Diaconum in causa civili ex contractu, quæ infamiam irrogat, scilicet depositi, vel commodati: similiter & in causa quæ ex delicto oritur, scilicet injuria, furto, vi, & similibus. Solutio. lv. canon Apostolicus, & lxxxiv. jubent, ut ii deponantur, qui reges, Episcopos & magistratus injuria afficiunt. Et nonnulli quidem ad ejusmodi injurias eásque solas depositionem redigunt. Mihi autem videtur ex omni actione quæ infamiam irrogat, pecuniaria scilicet & criminali, iis qui sunt sacrati infamiam inuri, secundùm universalem & indistinctam legum constitutionem. Vidi enim etiam multos sacratos propter furtum synodaliter depositos. Si autem interrogaverit quispiam, quid debet fieri lectoribus; audiet, quòd vigesimus canon præsentis Synodi reliquos Clericos, præter Presbyterum scilicet & Diaconum, ab uno Episcopo judicandos esse statuit. Præterea interrogaverit quispiam, cùm canon contineat, tunc fieri à xii. Episcopis & solis Episcoporum depositiones, quando fieri omnino non potest ut multi conveniant; si depositus fuerit Episcopus à xii. Episcopis, idque cùm sit facile ut multi conveniant; dissolvetur depositio an non? Solutio. Dicunt quidem nonnulli hoc modo non infirmari sententiam. Cùm autem Joannes ille Amathuntis Episcopus à Cypri Archiepiscopo domino Joanne fuisset depositus, & depositionis edictum in tribunali Imperatorio lectum esset, quoniam inventi sunt xi. Episcopi & Archiepiscopus depositionem fecisse, statuit sanctissimus ille Patriarcha dominus Lucas cum præsente illa Synodo, quin & assistens Senatus, esse infirmam & nullius momenti depositionem; & eo quòd non accersita fuerit universa Synodus Cypriorum Ecclesiæ, aut saltem major pars ejus, cum magna esset ejus cogendæ facultas; & quòd Archiepiscopus non ultra xii. Episcopos, sed unà cum illis esset connumeratus. Præterea autem allegarunt & xx. canonem præsentis Synodi & xiv. & quamvis dixissent nonnulli hoc de solis Presbyteris & Diaconis dictum esse, tamen non sunt exauditi.

Zonar. Episcopos, qui accusantur, à sua quemque Synodo judicari decretum est. Quòd si delato cujuspiam Episcopi nomine, aut omnes ad Synodum aut plures certe convenire admodum difficile sit, duodecim, inquit, Episcopi coëant, & causam quæ in judicium defertur examinent, ne in crimine accusatus Episcopus hæreat, id est, ne dum ambigua ejus innocentia est, tanquam accusationi obnoxius à populo cui præest despiciatur. Presbytero vero in judicium vocato sex Episcopi judicium satisfacient. Trium porro Episcoporum cognitio Diacono causam dicenti sufficiet. Videtur autem hic canon quarto Antiochenæ Synodi canoni repugnare. Ille siquidem Episcopum à Synodo; Presbyteros vero & Diaconos à suo quemque Episcopo deponi debere affirmat. Utrumque tamen hoc pacto quispiam conciliabit; ut Antiochenum canonem quæ crimina Presbyteris aut Diaconis objiciuntur, eorum criminum quæstiones primò ad Episcopum pertinere, déque iis statuendi penes illum facultatem esse voluisse: hujus vero canonis constitutione, si quis injustè se ab Episcopo suo damnatum quæratur, Presbytero quidem sex, Diacono vero tres Episcopos causæ cognitores præfinitos esse defendat.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπον ἐγκληθέντα, ἐὰν μὴ τελέα σύνοδος, τῶν δώδεκα ἐλαχίστων ἐπισκόπων· καὶ πρεσβύτερον ἓξ, καὶ ὁ ἴδιος· καὶ διάκονον τρεῖς.

Τὸν κατηγορούμενον ἐπίσκοπον, δεῖ ὑπὸ πάντων κρίνεσθαι τῆς συνόδου· εἰ δὲ πάντας ἡ συνελθεῖν δυνατόν, ἀπὸ δώδεκα δὲ ἐλαχίστων ἐπισκόπων κρίνεσθαι· τὸν δὲ πρεσβύτερον ἀπὸ ἓξ, καὶ τὸν διάκονον ἀπὸ τριῶν· ὀφείλοντος ἐπέκεινα καὶ τὸν ἴδιον τῶν κατηγορουμένων ἐπισκόπου συμπαρεῖναι, καὶ συνεξετάζειν τὰς κατ' αὐτῶν αἰτιάσεις.

A ARIST. *Episcopum in jus vocatum, si non sit perfecta Synodus, duodecim minimùm Episcopi observant; & Presbyterum sex, & proprius; & Diaconum tres.*

Episcopum qui accusatur à totâ judicari Synodo oportet: si omnes autem convenire non est possibile; à duodecim minimum Episcopis judicari; Presbyterum autem à sex, & Diaconum à tribus: & proprius insuper accusatorum Episcopus ibidem adesse debet, & accusationes contra eos latas simul examinare.

ΚΑΝΩΝ ιγ'.

Περὶ τοῦ, μὴ δεῖσθαι ἐπίσκοπον, εἰ μὴ ὑπὸ πολλῶν, χειροτονεῖσθαι· εἰ δὲ ἀνάγκη γένοιτο, καὶ ὑπὸ τριῶν ὁ ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε· τί πρὸς ταῦτα λέγει ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη; ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη, ὀφείλει μὲν ὑφ' ἡμῶν τὰ ὁρισθέντα ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν φυλάττεσθαι· ὧν τινων ὡς ἔτυχεν ἀβουλήτως, οἱ πρωτεύοντες τῆς οἰκουμένης ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν καταλύεσθαι. πολλοὶ οὖν ἐπίσκοποι συναχθέντες ἐπίσκοπον χειροτονήσουσιν· εἰ δὲ ἀνάγκη γένοιτο, τρεῖς ἐπίσκοποι, ἐν οἱῳδήποτε ἂν τόπῳ ὦσι, τοῦ τῶν πρωτευόντων ἐπιγνώμονος χειροτονήσουσι τὸν ἐπίσκοπον. καὶ ἐάν τις ἐν τινι ἐναντιωθῇ τῇ ἰδίᾳ ὁμολογίᾳ ἢ τῇ ὑπογραφῇ, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀποστερήσει τῆς τιμῆς.

B *Quòd non licet Episcopum, nisi à multis eligi: sin autem necesse sit, etiam vel à tribus eligatur Episcopus. Aurelius Episcopus dixit; Quid ad hæc dicit vestra sanctitas? Ab omnibus Episcopis dictum est; veterum statuta debent à nobis servari: quæ quidem temerè & inconsultè, qui in quavis provincia primatum obtinent, non audent negligere. Multi ergo congregati Episcopi Episcopum eligent. Sin autem necessitas incumbat, tres Episcopi, in quocunque loco fuerint, Primatis jussu eligent Episcopum. Et si quis in aliquo contra propriam confessionem vel subscriptionem fecerit, ipse seipsum honore privabit.*

C

ΒΑΛΣ. Χειροτονίαν ἐνταῦθα, μὴ τὴν χειροθεσίαν καὶ κατάστασιν νοήσεις, ἀλλὰ τὴν ψῆφον. ὅτι τε τοῦτο ἀφώρισται ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν κανόνος δῆλον ἐντεῦθεν καθαιρεῖσθαι τὴν ἰδίαν ὑπογραφὴν καὶ ὁμολογίαν ἐναντιούμενον ἐπισκόπου, ἥτις ὑπογραφὴ ἢ γέγονεν εἰς χειροτονίαν ἤτοι καταστάσιν, ἀλλὰ εἰς ψῆφον· καὶ ὅτι τῶν ἀποστολικῶν πρώτου κανόνος δῆλον χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον ὑπὸ ἐπισκόπων δύο, εἴπερ ἐκλαβώμεθα τὴν χειροτονίαν εἰς χειροθεσίαν, δέξοιμεν λέγειν ἐναντία τῷ ῥηθέντι κανόνι. τῶν δὲ κανόνος τοῦ ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου καλουμένης ὑπὸ πάντων τὴν ἐκκλησιῶν καθίσαντος τὰς ψήφους· εἰ δὲ δυσχερὲς τοῦτο ἔσται, πρεῖς ὅπερ ὅ αὐτὸ συνάγεσθαι, συμψήφων γενομένων λοιπῶν γραμμάτων καὶ τῶν λοιπῶν, ὡς ἔοικε, τινὲς μητροπολίτην (τούτους γὰρ ὁ πρῶτος ἡμῶν πρωτοθρονίας ἐπαρχίας καλεῖ,) οὐκ ἐφυλάττου τὰ τῶν κανόνων ὄντα καὶ ὠφέλιμα παρὰ τῶν πατέρων, ὑπὸ πολλῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι τὰς ψήφους· εἰ δὲ οὐκ ἔστι τοῦτο δυσχερές, δεῖ ἀνάγκης ὑπὸ τριῶν, ὀφειλόντων μετ' εἰδήσεως τοῦ ἐπαρχιώτου τοῦ πρώτου, ἤγουν τοῦ μητροπολίτου, συνέρχεσθαι ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ. ἐὰν δέ τις τῶν ψηφισαμένων ἐναντιωθῇ τῇ ἰδίᾳ ὑπογραφῇ, καθαιρεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. πρὸς δὲ μητροπολίτου αἰτιαθέντος ποτὲ, ὡς μὴ μετ' ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ ψηφισάμενον ἐπίσκοπον, ἀλλὰ μετὰ μητροπολιτῶν τῶν ἀφορόντων εἰς τὸ τῶν πόλεων βασιλεύουσαν, ἐζητήσατό τινες, ἀπ' αὐτοῦ λέγοντες, τῷ παρόντι κανόνι· καὶ εἶπον ὡς εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ δ'. κανόνος τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου ἀνάγκη ἔστιν ὑπὸ ἐπαρχιωτῶν τὸ ἐλάχιστον τριῶν τὰς ψήφους γίνεσθαι, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος μεταλλάττειν ἡμᾶς ἐπισκόπους τὸν αὐτῶν βουλήσεις, καὶ ποιεῖν τὸ ψῆφον δι' αὐτῶν ἐν οἵῳ ἂν τόπῳ θελήσῃ, καὶ ἤθελον ἀπὸ τούτου τοῦ κανόνος ἀκαταγίαστον τὸν μητροπολίτου συντηρηθῆναι· ἤκουσε δὲ, ὡς ἐπεὶ ὁ παρὼν κανὼν οὐ νέον τι διεσμοθετεῖ, ἀλλὰ τὰ φθασάντως παρὰ τῶν πατέρων καὶ ἐφεξῆς διορίζεται φυλάττεσθαι, ὀφείλοιεν πάντως καὶ τοὺς συγκαλουμένους ἐπισκόπους νοεῖσθαι κατ' ἐκεῖνον τὸν κανόνα, καὶ ὀξ ἀνάγκης μετ' ἐπαρχιωτῶν τὰς ψήφους γίνεσθαι. τὸ δὲ ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ προβολὴν, οὐ προκειμενοῦ τοῦ ψῆφον, μόνον γενέσθω μετ' ἐπισκόπων τὸ ἐλάχιστον τριῶν καὶ τὸν παρόντα κανόνα, καὶ τοῦ ἀκολούθως τούτου κρατοῦσθαι συνήθειαν. τοῦ δὲ κανόνος διορίζομένου ὑπὸ τριῶν ἐπισκόπων τὰς ψήφους γίνεσθαι, εἴπερ ἔστι δυσχερὲς πολλοὺς συνελθεῖν, ἐρωτήσαί τις, ἐὰν εὐχερὲς ἔστι πολλοὺς συνελθεῖν, ἀκυρωθήσεται ἡ ψῆφος, ἢ οὔ; Λύσις. τὰ ἄνωθεν γραφέντα περὶ καταστάσεως ἐπισκόπου γινομένης

D

E

F

CANON XIII.

Quæ sanctitas? Ab omnibus Episcopis dictum est; veterum statuta debent à nobis servari: quæ quidem temerè & inconsultè, qui in quavis provincia primatum obtinent, non audent negligere. Multi ergo congregati Episcopi Episcopum eligent. Sin autem necessitas incumbat, tres Episcopi, in quocunque loco fuerint, Primatis jussu eligent Episcopum. Et si quis in aliquo contra propriam confessionem vel subscriptionem fecerit, ipse seipsum honore privabit.

BALS. Χειροτονίαν hoc in loco, non pro χειροθεσία, id est, manuum impositione & ordinatione, seu consecratione intellexeris, sed pro electione. Nam & hoc ex fine Canonis ostenditur, quo cavetur, ut deponatur Episcopus, qui contra propriam subscriptionem & confessionem fecerit, quæ subscriptio non fit ad ordinationem sive consecrationem, sed ad electionem: & quia, cùm primus Canon Apostolicus statuat Episcopum à duobus esse Episcopis ordinandum, si χειροτονίαν pro ordinatione hoc in loco acceperimus, dicto Canoni contraria dicere admittemus. Cùm autem iv. Can. i. Nicænæ Synodi jubeat electiones ab omnibus provincialibus constitui; sin autem hoc sit difficile tres simul congregari, reliquis quoque per literas suffragium ferentibus, Metropolitani quidam, ut est verisimile (eos enim præsens Canon Primates provinciæ vocat) non observabant Can. Unde & à Patribus definitum est, ut à multis Episcopis fierent electiones: sin autem hoc non sit factu facile, necessariò à tribus, qui debent cum scientia & permissione Primi seu Metropolitani in quocunque loco cóvenire. Si quis autem eorũ qui in electione suffragia dederunt, contra propriam subscriptionem fecerit, deponetur. Ac in his quidem consistit Canon. Cùm autem quidam Metropolitanus fuisset aliquando accusatus, quòd non cum suis provincialibus Episcopum elegisset, sed cum Métropolitanis, qui in regina urbium versabantur; quidam præsentem Can. pro eo adducebant: & dicebant quòd etiamsi ex iv. Can. i. Syn. Nicænæ necesse est à provincialibus ad minimum tribus electionem fieri; à præsenti tamen Can. qui est multò posterior, Metropolitano concessum est tres Episcopos, quos voluerit accersere, & per eos electionem facere in quocunque loco voluerit; & volebant Metropolitanum nulli reprehensioni obnoxium ab hoc Can. conservari. Audierunt autem, quòd quoniam præsens Canon nihil novi decernit, sed quæ à patribus anteà definita sunt, deinceps quoque servanda statuit; debent omnino, quæ de convocatis Episcopis dicuntur, secundùm illum Canonem intelligi, & electiones necessario à provincialibus fieri. Illud autem in quovis loco procedere, non affert præjudicium electioni, solùm fiat cum tribus ad minimum Episcopis, juxta hunc Can. &, quæ ei consequenter obtinet, consuetudinem. Cùm autem Can. decernat electiones fieri à tribus Episcopis, si fit multos cõvenire difficile, interrogaverit quispiam; Si multi possint facilè convenire, electio infirmabitur, an non? Solutio. Quæ de Episcopi à duodecim facta depositione suprà

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſcripta ſunt, quando plures poterant facilè convenire, ad præſentis quæſtionis ſolutionem ſufficiunt. Illud autem, In quovis loco, ſcriptum eſt, propter eos qui dicunt debere fieri Eccleſiarum electiones à Metropolitano in ſua Metropoli, quod quidem non receptum eſt. Locus enim non conſtituit Epiſcopum, ſed ſuffragium & Antiſtitum electio. Nota ergo etiam ex hoc Canone, quòd Primas ſive Metropolitanus non debet intereſſe electioni, ſed ſoli Epiſcopi. Quid verò, ſi quis eorum qui elegerunt, ſuæ ſubſcriptioni contradixerit, eóne ipſo deponetur, an poſt examinationem, cùm ea quæ proponit probare non poſſit? Solutio. Si Canonis quidem verba accepta fuerint ad hoc, ut is qui elegit propriam ſubſcriptionem agnoſcat, dicat autem poſtea ſe accepiſſe aliquid, quod vetet quominus is, qui electus eſt, ad dignitatem Epiſcopalem provehatur, non aliàs deponetur, quàm ſi in probationibus defecerit. Sed ſi ſubſcriptionis contradictio pro ejus negatione accepta fuerit, re per literarum probationem, vel aliquo alio modo convicta, eo ipſo deponetur. Nota ergo præſentem Canonem, qui de ſubſcriptionis inficiatione loquitur, ut mihi quidem videtur. Lege & lxxv. caput primi tituli, xxii. lib. Baſilic. & cap. i. iii. tit. ejuſdem libri, & totum iv. tit. ejuſdem libri, & cap. lx. i. tituli xxiii. libri; & diſces quomodo, aliquando quidem per literarum collationem, aliquando autem per teſtes jurantes, convincitur is qui negat propriam ſubſcriptionem: & quòd poſt probationem, qui convictus eſt, cogitur, non ſolùm ſatisfacere adverſario de quantitate quæ in ſcriptis continetur, ſed & alterum tantumdem ſolvere. Lxxii. autem Imperatoris domini Leonis Philoſophi Novella ſtatuit, ut quodcunque ſcriptum, in quo venerandæ & vivificæ crucis figura per manum ejus, qui ipſum compoſuit, ſcripta eſt, firmum & immutabile maneat, etiamſi non ſit adjectione pœnæ munitum. Lege quoque eandem Novellam. Et tandem conclude, quòd deponi Antiſtites qui negant ſuas in electionibus ſubſcriptiones, ſpeciale eſt, & debet in hoc ſolo facto valere. Si enim aliud ſuum ſcriptum negaverit Epiſcopus vel Clericus, ut mihi videtur, non deponetur, ut dicunt aliqui, ſed ex legibus ſuprà poſitis punietur.

A Ϟϑ΄ δώδεκα Επισκόπων, ὅπου ὑπῆρχεν ὀυχερὲς καὶ πλείους συνελθεῖν, ἀρκοῦσιν εἰς ἀπολογίαν τοῦ προϊόντος ζητήματος. Ὅ δὲ, ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ, γέγραπται διὰ τοὺς λέγοντας, ὀφείλειν τὰς ψήφους τῆς ἐκκλησιῶν γίνεσθαι παρὰ τοῦ μητροπολίτου εἰς τὸν κατ' αὐτὸν μητρόπολιν, ὅθεν οὐκ ἐδείχθη. ἀλλὰ γὰρ ὁ τόπος καθ' ἑαυτὸν Ἐπίσκοπον· ἀλλὰ ἡ ψῆφος καὶ ἡ ἀπόφασις τῶν ἀρχιερέων. σημείωσαι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ προϊόντος κανόνος, ὅτι ὁ πρωτεῖον, ἤγουν ὁ μητροπολίτης, οὐκ ὀφείλει παρεισάζειν εἰς τὰς ψήφους, ἀλλὰ μόνοι οἱ Ἐπίσκοποι. τί δὲ, ἐάν τις τῶν ψηφισαμένων ἀναπείθῃ τὴν οἰκείαν ὑπογραφήν, ἀπεντεῦθεν καθαιρεθήσεται, ἢ μὴ δυνήσεται B καὶ ἀποτυχὼν ὧν προῃρεῖτο; Λύσις. εἰ μὲν ἐκλήφθησαν τὰ ῥήματα τοῦ κανόνος εἰς ὃ ὑπεγνώσθη μὲν παρὰ τοῦ ψηφισάμενον τὴν οἰκείαν ὑπογραφὴν, λέγειν δὲ μὴ ταῦτα μαθεῖν τι κωλύον καὶ ψηφισθέντα εἰς Ἐπισκοπὴν προελθεῖν ἀξίωμα, ἄλλως δὲ καθαιρεθήσεσθαι, εἰ μὴ πρὸ τῆς ἀποδείξεως ἀπόνοιά. εἰ δὲ ἐκλήφθη ἡ ἀναπόωσις τῆς ὑπογραφῆς εἰς ἄρνησιν, ταύτης ἐλεγχομένης τοῦ προγράμματος διὰ συγκρίσεως τῶν γραμμάτων. ἢ ἄλλως πως, ἀπεντεῦθεν καθαιρεθήσεται· σημείωσαι οὖν καὶ πρόντα κανόνα περὶ ἀρνήσεως ὑπογραφῆς διαλεγόμενον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἀνάγνωθι καὶ κεφάλαιον ιέ. τοῦ α΄. τίτλου τοῦ κβ΄. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, καὶ κεφ. α΄. τοῦ γ΄. C τίτλου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, καὶ ὅλον δ΄. τίτλον τοῦ αὐτοῦ βιβλίου· καὶ τὸ ξ΄. κεφ. τοῦ α΄. τίτλου τοῦ κγ΄. βιβλίου, καὶ μάθῃς ὅπως ποτὲ μὲ διὰ ἀντιγράφων, ποτὲ δὲ διὰ μαρτύρων ὀμνυόντων ἐλέγχεται ὁ ἀρνούμενος τὴν οἰκείαν ὑπογραφήν, καὶ ὅπ μὴ ἔλεγχον ὁ καταικριθεὶς ἀναλίσκει ποιῶν τῷ ἀντιδίκῳ μὴ μόνον τὸ ἐγκείμενον ἐν τῇ ἐγγράφῳ ποσόν, ἀλλὰ καὶ ἕτερον τοσοῦτον. ἢ ἵν οβ΄. νεαρᾷ τοῦ βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ φιλοσόφου διορίζεται πᾶν ἔγγραφον, ἐν ᾧ ἐπιγέγραπται ὁ τῆς τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ τύπος, διὰ χειρὸς τοῦ συντεθέντος αὐτὸ, ἔχειν τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἀμεταπόπωτον, κἂν μὴ ἔσι καταφαλισμένον διὰ ποινῆς. καὶ D ἀνάγνωθι πρὸ πεντέξι νεαρᾶς. καὶ συναγαγὼν εἰπὲ, ὅτι τὸ καθαιρεῖσθαι τοὺς ἀρχιερεῖς ἀρνουμένους πὰς ὂν ταῖς ψήφοις ὑπογραφὰς αὐτῶν, ἰδικόν ἔστι καὶ ὀφείλει κεφαλαῖν εἰς τοῦτο καὶ μόνον τὸ φάκτον. ἐὰν γὰρ ἕτερον ἔγραφον αὐτὸ ἀρνήσηται Ἐπίσκοπος. ἢ κληρικὸς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μὴ καθαιρεθήσεται, καθά τινες λέγουσιν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἀνωθεν καταστραφέντας νόμους κολασθήσεται.

Zonar. Epiſcopum quartus Nicænæ primæ Synodi Canon omnium provinciæ Epiſcoporum ſuffragio conſtituendum eſſe decernit. At ſi, quominus id fieri poſſit, cauſa aliqua gravior obſtiterit, tum vero tres ſimul convenire, ac cæteris per literas aſſentientibus Epiſcopum illorum auctoritate creari placet. Quæ igitur illo Canone præſcribuntur, ea nimirum à majoribus ſtatuta ſervari oportere hujus Synodi Patres affirmant. Creationis porro nomine, non manuum impoſitio & conſecratio, ſed electio hoc loco intelligi debet; ne primo ſanctorum Apoſtolorum Canoni, qui à duobus Epiſcopis creandum eſſe Epiſcopum decernit, hic Canon contrarius eſſe exiſtimetur. Nam illi quidem nullo modo adverſari, in explicatione iiii. Canonis Nicænæ primæ Synodi demonſtravimus; tu eam vide. Primates vero hîc provinciarum, Metropolitas nominat, eorumque mandato, hoc eſt, juſſu, ab Epiſcopis creandum, hoc eſt, eligendum eſſe Epiſcopum decernit. Quod ſi quis, inquit, ſuffragio lato poſtea confeſſioni ſuæ aut ſubſcriptioni adverſatus fuerit, hoc eſt, quem prius Epiſcopali gradu dignum ſuffragio, vel etiam ſubſcriptione, dum de eo decerneretur, declaravit, mox dignum negat, atque à ſe ipſe diſſentit; ipſe ſe ſummi Sacerdotii honore privabit, id eſt, depoſitione, niſi illius, quem accuſat, probato crimine, condemnabitur.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ πατὴρ τοῦ κανὼν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου ὑπὸ πρώτων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων καθίστασθαι ὁρίζει Ἐπίσκοπον. εἰ δέ πε εἴη δυσχέρεια, ἢ ἐπίσταυτὸ συνάγεσθαι, συμψήφων διὰ γραμμάτων καὶ τῶν λοιπῶν γινομένων, καὶ ὕτως πὼ χειροτονίαν γίνεσθαι. ἃ τοίνυν εἰρημένος κανὼν διατάττεται, ταῦτα, φασὶν οἱ τῆς συνόδου ἐκείνης, δεῖν φυλαχθῆναι, ὡς ὁρισθέντα διὰ τῶν πρὸ ἐκείνων. χειροτονίαν δὲ ἐνταῦθα, μὴ πὼ χειροθεσίαν καὶ καθίδρυσιν νοητὸν, ἀλλα πὼ ψῆφον, ἵνα μὴ δοκῇ ἐναντιοῦσθαι τῷ πρώτῳ κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τοῖς δύο Ἐπισκόποις ὁρίζοντι χειροτονεῖσθαι Ἐπίσκοπον. ὅπως δ' ἂν μὴ ἐναντιῶται, εἴρηται ἐν τῇ ἑξηκοστῇ τοῦ δ΄. κανόνος τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου, ἃ καὶ ἀναγνωστέον. πρωτεύοντας δ' ἐνταῦθα τῶν ἐπαρχιῶν τοὺς μητροπολίτας φησὶν, ὧν σφραγίσματι, ἤγουν ἐντολῇ χειροτονεῖν, τυπῶσι ψηφίζεσθαι τοὺς Ἐπισκόπους Ἐπίσκοπον διαβάλλεται. ἐάν δέ τις, φησὶ, τῶν ψηφισαμένων καὶ μὴ πὼ ψῆφον ἐναντιωθῇ τῇ ἰδίᾳ ὁμολογίᾳ ἢ τῇ ὑπογραφῇ, ἤγουν ἐὰν ὡμολόγησεν ἄξιον εἶ) γίνεσθαι Ἐπίσκοπον, ἢ ὑπέγραψεν ἐν τῷ περὶ ἐκείνου ψηφίσματι, τοῦτον μὴ ταῦτα λέγῃ μὴ εἶ) ἄξιον, καὶ ἐναντιοῦται αὐτὸς ἑαυτῷ, ἑαυτὸν ἀποστερήσει τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς, τουτέστι καθαιρεθήσεται, μὴ δοκοῦντος τὸ κῦρος τοῦ διαβαλλομένου αἰτήματος.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από το

ΑΡΙΣΤ. Τῦ πρωτόντος βπιτάτλοντος, καὶ τρεῖς Ἐπίσκοποι καθιστῶσιν Ἐπίσκοπον· καὶ ὁ τῇ οἰκείᾳ ὁμολογίᾳ ἢ ὑπογραφῇ ἐναντιούμενος, οἴκοθεν ἔξει τὸ ἄπιμον.

A ARIST. *Primate jubente, etiam tres Episcopi constituunt Episcopum. Et qui suæ confessioni vel subscriptioni adversatur, suopte judicio honore privabitur.*

Πάντας μὲν χρὴ πρεῖναι, εἰ δυνατὸν, τῆς ἐπαρχίας τὺς Ἐπισκόπυς, ὅτι μέλλει γνώσθαι ὑπὲρ Ἐπισκόπυ ἐν ταῖς χηρευούσαις Ἐπισκοπαῖς· καθὼς καὶ τῷ τετάρτῳ κανόνι τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδυ δοκεῖ, καὶ τῷ ἐνενηκοστῷ ἑκτῷ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ. εἰ δὲ δυσχερὲς τῦτο, ἢ διὰ μῆκος ὁδῦ, ἢ διὰ ἑτέραν τινὰ ἀνάγκην, τρεῖς, κἂν ὀλιγίστον, βπιταγῇ καὶ γνώμῃ τῦ μητροπολίτυ αὐτῶν, πρὸ ψήφυ ποιήσασι, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων διὰ γραμμάτων. εἶτις δὲ τῶν Ἐπισκόπων ὁμολογήσῃ καὶ διαβεβαιώσεταί τινα ἄξιον εἶναι τῦ βαθμῦ τῆς Ἐπισκοπῆς· εἶτα διά τι πάθος ἐναντίως τῇ ὁμολογίᾳ αὐτῦ, ἢ τῇ ὑπογραφῇ χωρήσῃ, καὶ ἀνάξιον τῦτον τῶν αὐτῦ βπιλεγέντων καλοίη, μὴ ἀγνοούμενον πρὸ αὐτῦ καὶ πρώην· ὀπτέον αὐτῦ τῆς οἰκείας τιμῆς ἀποστερηθήσεται. καὶ γὰρ καὶ ὁ νόμος τὺς ψευδῶς ἢ ἐναντίως ἑαυτοῖς μαρτυρήσαντας, διὰ τῶν προκαθημένων ἀρχόντων, τιμωρῆς καθὼς τὸ πεντεκαιδέκατον κεφάλαιον τῦ πρώτυ τίτλυ τῦ εἰκοστῦ πρώτυ βιβλίυ διαλαμβάνει.

B Omnes, si fieri potest, provinciæ Episcopi adsint necesse est, quando in vacantibus Episcopatibus Episcopi sunt eligendi; quemadmodum & quarto Synodi Nicænæ Canoni visum est, & undevigesimo Antiochenæ. Si hoc autem difficile fuerit, aut propter viæ longitudinem, aut aliam quamcunque necessitatem, tres saltem jussu & sententiâ Metropolitani sui electionem facient, absentibus etiam per literas consensum suum præbentibus. Si quis autem Episcopus confessus fuerit, & affirmaverit quempiam Episcopatus gradu dignum esse; deinde autem per passionem aliquam suæ confessioni vel subscriptioni adversatus fuerit, & eum qui ab ipso electus fuit, indignum vocitaverit, cum non ignoravit etiam antè, qualis fuit, suo honore privabitur. Et lex enim eos, qui mendaciter & sibimet contrariò testati sunt, per Magistratus, qui jurisdictionem habent, pœnis subjicit, ut decimum quartum primi tituli vigesimi primi libri caput jubet.

ΚΑΝΩΝ ιδ'. CANON XIIII.

C

Ὡστε ἀπὸ Τριπόλεως ἕνα Ἐπίσκοπον εἰς τοποτηρησίαν ἐλθεῖν· καὶ ὥστε τὸν πρεσβύτερον ὑπὸ πέντε ἀκούεσθαι Ἐπισκόπων. ὁμοίως ἤρεσεν ἀπὸ Τριπόλεως, διὰ τὴν τῆς χώρας ἔνδειαν, ἕνα Ἐπίσκοπον εἰς τοποτηρησίαν ἐλθεῖν, καὶ ἵνα ὁ πρεσβύτερος ὑπὸ πέντε ἀκούηται Ἐπισκόπων, καὶ διάκονος ὑπὸ τριῶν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, τοῦ ἰδίυ αὐτῦ Ἐπισκόπυ δηλονότι προκαθημένυ.

Ut unus ex Tripoli Episcopus in legationem veniat: & ut Presbyter illic à quinque audiatur Episcopis. Similiter placuit à Tripoli, propter regionis inopiam, unum Episcopum in legationem venire, & ut Presbyter illic à quinque Episcopis audiatur, & Diaconus à tribus, ut superiùs dictum est, proprio scilicet Episcopo præsidente.

ΒΑΛΣ. Ἔστι καὶ ἐν τῇ Ἀφρικῇ Τρίπολις· καὶ ἐπεὶ πᾶσιν ἐν αὐτῇ ὀλίγοι Ἐπίσκοποι, ὥρισεν ἡ συνόδος, ἕνα μὲν πέμπεσθαι ἐκεῖθεν τοποτηρητὴν εἰς τὰς ἐπετείυς συνόδυς· ὑπὸ πέντε δὲ Ἐπισκόπων, διὰ τὴν ὀλιγοστῆλα τῶν ἀρχιερέων, τηρεῖσθαι τὰς ἐγκληματικὰς τῶν ἱερέων ὑποθέσεις, καὶ ὑπὸ τριῶν τὰς τῶν διακόνων, ὀφειλόντων ἐπέκεινα τύτων, προκαθῆσθαι τῶν Ἐπισκόπων, ὑφ' οἷς οἱ δικαζόμενοι τάττονται. ὥστε σημειῦσθαι καὶ ἀπὸ τύτυ, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ ἔχοντες ὑφ' ἑαυτὸς τὺς δικαζομένυς, ἐπέκεινα ὀφείλυσιν εἶναι τῆς δωδεκάδος, τῆς ἑξάδος καὶ τῆς τριάδος τῶν συνδικαστῶν. καὶ ὅτι ἐνθεία μὴ ὄντων Ἐπισκόπων, πλείονες τύτων Ἐπίσκοποι ὀφείλυσι τηρεῖν τὰς ὑποθέσεις τῶν ἱερωμένων.

D Balsamon. Est etiam in Africa Tripolis; & quoniam in ea erant pauci Episcopi, statuit Synodus, ut unus quidem illinc mittatur legatus ad anniversarias Synodos: à quinque autem Episcopis, propter antistitum paucitatem, examinentur causæ Sacerdotum criminales, & à tribus Diaconorum, ultra illos Episcopis, sub quibus sunt litigatores, præsidentibus. Quare nota ex hoc quoque Canone, quòd Episcopi, quibus subjecti sunt litigatores, debent esse ultra duodecim, sex & tres conjudices. Et quòd si non sit Episcoporum inopia, plures his Episcopi debent causas eorum, qui sunt sacrati, cognoscere.

ΖΩΝΑΡ. Τρίπολιν πρὸς ἐν Ἀφρικῇ λέγει. ἔστι γὰρ καὶ Τρίπολις, ἔνθα ὀλίγοι ἦσαν Ἐπίσκοποι. διὸ καὶ ἕνα τοποτηρητὴν ὥρισεν ἡ σύνοδος ἐκεῖθεν πέμπεσθαι, διὰ δὲ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ πέντε Ἐπισκόπυς ἀρκεῖν διετυπώσατο εἰς τὸ δικάσαι πρεσβύτερον, προκαθημένυ τῦ Ἐπισκόπυ, ὑφ' ὃν τέτακται ὁ δικαζόμενος πρεσβύτερος, ὥστε ἐξ πάλιν εἶναι τὰς διαγνώμονας.

E Zonar. Tripolim illam quæ in Africa intelligit. Erat siquidem in ea quoque regione Tripolis, in qua Episcoporum numerus sane exiguus fuit. Proinde & unum ex eo loco Legatum Synodo destinari placuit, & eandem ob causam, non amplius quam quinque Episcopos, eo, cui subjectus est reus, quæstioni præfecto, cum quo sex videlicet cognitores constituantur, in Sacerdotis causa judices necessario adhibendos esse decernit.

ΑΡΙΣΤ. Διὰ τὴν εἰς τρίπολιν τῶν Ἐπισκόπων ἔνδειαν, καὶ εἷς Ἐπίσκοπος εἰς τοποτηρησίαν ἐπάρκει.

ARIST. *Propter inopiam Tripoli Episcoporum, unus etiam Episcopus ad legationem sufficit.*

Οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἐπαρχιῶν πρόεδροι, δύο ἢ καὶ πλείονας Ἐπισκόπυς τοποτηρητὰς ἐπιλέγεσθαι ὠρείωσαν, καὶ ἀποστέλλειν αὐτὺς ἐν τῇ κατ' ἐνιαυτὸν συνόδῳ ἐν Χαρχηδόνι· ἀπὸ δὲ τρικόλεως καὶ ἕνα Ἐπίσκοπον ἐπαρκεῖν εἰς τοποτηρησίαν, διὰ τὴν τῶν Ἐπισκόπων ἔνδειαν.

F Alii quidem Provinciarum Præsides duos vel etiam plures Episcopos Legatos eligere in mandatis acceperunt, eosque ad Synodum Carthagine quotannis habitam mittere. A Tripoli autem & unum Episcopum ad legationem sufficere & propter Episcoporum inopiam.

ΚΑΝΩΝ ιε'. CANON XV.

Περὶ διαφόρων τάξεων τῆς ἐκκλησίας δουλευτῶν· ὥστε,

De diversis Ordinibus Ecclesiæ servientibus, ut, si quis in

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

criminale negotium inciderit, & abnuerit judicium ecclesiasticum, debeat in periculum venire, & ut filii Sacerdotum ad mundana spectacula non accedant. Similiter placuit, ut quicunque Episcopus vel Presbyter vel Diaconus vel Clericus, criminali vel civili controversia in Ecclesiâ adversus eum mota, si recusans forum Ecclesiasticum velit publicis judiciis purgari, etiamsi pro eo sententia lata sit, tamen proprium locum amittat. Et id quidem in criminali: in civili autem, perdat id pro quo actionem intendit, si proprium locum obtinere voluerit. Atque hoc quidem placuit; ut si à quibuscunque Ecclesiasticis judicibus ad alios judices Ecclesiasticos, majorem potestatem habentes, fiat appellatio, id nihil eos lædat quorum sententia solvitur, si convinci non possint vel odio vel aliqua animi affectione judicâsse, vel gratia aliqua corruptos esse; sin autem ex consensu partium electi sint judices, etiamsi sint pauciores, quam sit definitum, non licere appellare. Et ut Sacerdotum filii, secularia spectacula nec peragant nec spectent. Hoc autem & omnibus Christianis semper est interdictum, ut ab iis abstineant, ut ubi sunt blasphemiæ & maledicta non accedant.

ἐάν τις εἰς ἐγκληματικὸν πρᾶγμα ἐμπέσῃ, καὶ προαιρῆται Ⓐ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, ὀφείλῃ Ⓑ ζημίων κινδυνεύειν, καὶ ὥστε τὰ τέκνα τῶν ἱερέων κοσμικοῖς θεωρείοις μὴ παρεῖναι. ὁμοίως ἔπρεσεν, ἵνα ὡς τις δήποτε τῶν ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἢ κληρικῶν, πράγματος αὐτῷ ἐγκληματικοῦ ἢ πολιτικοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κινουμένου, ἐὰν προαιρήσηται Ⓒ τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον δημοσίοις θελήσῃ καθαρθῆναι δικαστηρίοις, κἂν ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ ψῆφος Ⓓ ἀποφανθῇ, ὅμως Ⓔ ἴδιον τόπον ἀπολέσῃ. καὶ τοῦτο μὲν ὅτι τοῦ ἐγκληματικοῦ· ὅτι δὲ πολιτικοῦ, ἀπολέσῃ ὃ εἰς ὃ ἐνίκησεν, ἐὰν Ⓕ ἴδιον τόπον θελήσῃ καταχεῖν. καὶ τοῦτο μὲν ἔπρεσεν, ὥστε ἐὰν ἀπό οἱωνδήποτε δικαστῶν ἐκκλησιαστικὴ ὅτι ἄλλοις δικασταῖς ἐκκλησιαστικοῖς, ἔχοντας μείζονα τὴν αὐθεντείαν, ἐκκλητος Ⓖ γένηται, μηδὲν βλάπτῃ τούτους ὧν ἡ ψῆφος λύεται, ἐὰν ἐλεγχθῶσιν μὴ δυνηθέντες, ἢ κατ' ἔχθραν ἢ κατ' ἀποπαίδευσιν ἀδικαίαν, ἢ τινι χάριτι ὑποφθαρῶσιν· ἐὰν δὲ κατὰ συμφωνίαν τῶν μερῶν δοκιμασθῶσι δικασταί, εἰ καὶ ὀλιγώτεροι ἔσονται τῶν ὀφειλόντων, μὴ ἐξεῖναι ἐκκαλεῖσθαι. καὶ ὥστε τὰ τέκνα τῶν ἱερέων θεώρεια κοσμικὰ μὴ ἐκπλῆν μηδὲ θεωρεῖν. τοῦτο δὲ καὶ πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς ἀεὶ κεκήρυκται, ὥστε τούτων ἀπέχεσθαι, ὥστε ὅπου βλασφημίαι εἰσὶ μὴ παρεῖναι.

Balsamon. Et à legibus & à Canonibus traditum est, non licere unicuique apud quodcunque velit forum citra præjudicium agere. Sed Laicis quidem tributa sunt fora civilia: eis autem, qui sunt sacrati, & Monachis Ecclesiastica. Si quis ergo, inquit Canon, sacratus, hac constitutione contempta, in civili judicio adversus sacratum vel Monachum criminalem actionem intenderit; vel si quis ad competens forum Ecclesiasticum tractus, id recusaverit, & publicum, seu civile elegerit (id enim est velle purgari, seu à crimine velle absolvi innocénsque declarari per publicum judicium) etiamsi in illo publico judicio vicerit, sive actor, sive reus: tamen proprium locum, sive gradum & honorem sacerdotalem amittet; propter hoc ipsum solum depositus, quòd scilicet forum Ecclesiasticum recusaverit, & civile elegerit. Et quando fuerit quidem criminale judicium, sic erit: quando autem est civile quod movetur, seu pecuniarium, etiámsi sacratus sententiam obtinuerit, sic quoque à proprio gradu excidet; nisi rem contempserit, pro qua sententiam obtinuit, & ea cesserit adversario suo à se superato. Præterea decreverunt Patres, ut si quis adversus Episcoporum vel aliorum Ecclesiasticorum judicum sententiam appellaverit, & appellatio ad majorem judicem, Ecclesiasticum videlicet, redierit, juxta universalem juris regulam, quæ statuit, judices, ad quos appellatur, oportere esse majores iis qui primùm judicaverint: & contigerit à judicibus appellationis primam sententiam everti; nulla in re lædantur ii, qui primam sententiam tulerunt, sive sit causa criminalis, sive pecuniaria; nisi ii convicti fuerint sententiam tuliſſe propter odium ejus qui damnatus est, vel propter affectionem in eum qui est absolutus, vel ut muneribus corrupti; id enim est gratia corruptum esse; aut muneribus corrumpitur quispiam, vel pecunias accipiendo, vel eo qui ipsum corrupit, aliqua gratia vel beneficio demerente. Nota ergo præsentem Canonem, homines sacratos valde punientem, qui quomodocunque in politicis judiciis litigant. Nec tibi contrarium videatur xc. cap. i. tit. xi. lib. Basilic. & ix. cap. iii. tit. iii. lib. quod dicit, Sacratos renunciare posse Sacerdotii præscriptioni. Quantum enim ad adversarium attinet, valet hoc pactum. Est autem alia ratio quòd secundùm præsentem Can. læditur qui eum contempserit sacris initiatus. Lege & civ. Syn. Can. præsentis, & Calched. Syn. Can. ix. Cùm autem Can. superiùs statuerit, ut Episcopi

Βαλσ. Καὶ ἀπὸ τῶν νόμων καὶ ἀπὸ τῶν κανόνων δέδοται, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἕκαστον ὃν ὅπου βούλεται δικαστηρίῳ ἀπερισπάστως ἐναγεῖν. ἀλλὰ τοῖς μὲν λαϊκοῖς ἀπενεμήθησαν τὰ πολιτικὰ δικαστήρια· τοῖς δὲ ἱερωμένοις καὶ τοῖς μοναχοῖς τὰ ἐκκλησιαστικά. εἴπερ οὖν ἱερωμένῳ, φησὶν ὁ κανών, καταφρονήσας τῆς τοιαύτης διατυπώσεως, ἐναγάγῃ ἐπὶ πολιτικῷ δικαστηρίῳ κληρικὸν ἢ ἱερωμένον ἢ μοναχὸν ἐπὶ ἐγκληματικῇ ὑποθέσεως, ἢ εἴπερ αὐτῶν ἐπὶ τῷ φορεῖ ἐκκλησιαστικῷ δικαστηρίῳ ἑλκυσθείς, προαιρήσεται τοῦτο, καὶ βουληθεὶς δικαστήριον δημοτικὸν ἤτοι πολιτικόν (τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐθέλειν καθαρθῆναι ἤτοι ἀγωνίζεσθαι ἐπὶ αἰτιάματι ἐπὶ δημοσίοις δικαστηρίοις) κἂν νικήσῃ ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκείνῳ τῷ πολιτικῷ, εἴτε ὡς ἐναγών, εἴτε ὡς ἐναγόμενος, ὅμως τὸ ἴδιον τόπον, ἤτοι βαθμὸν καὶ τὴν ἱερατικὴν τιμὴν ἀπολέσῃ· ἐπὶ τοῦτο αὐτὸ καὶ μόνον καθαιρούμενος, ἐπὶ δὲ προαιρήσεως τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, καὶ βουληθεὶς τὸ πολιτικόν. καὶ ὅτε μὲν ἐγκληματικὸν εἴτε τὸ δικαστήριον, γνώσεται τοῦτο· ὅτε δὲ πολιτικόν ἐστι τὸ κινούμενον ἤτοι χρηματικόν, κἂν δικαιωθῇ ὁ ἱερωμένος, καὶ ὕστερον ἐκπεσεῖται προαιρήσεως οἰκείου βαθμοῦ, εἰ μὴ καταφρονήσῃ προστάγματος ἐφ' ᾧ ἐδικαιώθη, καὶ ἀναχωρήσῃ ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ τῷ ἡττηθέντι. φησὶ τοίνυν ὁ μακάριος οἱ πατέρες, ἵνα ἐὰν ἐκκαλέσηταί τις κατ' ἀποφάσεως ἐπισκόπου ἢ ἑτέρων δικαστῶν ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἡ ἔκκλησις ἐπαναδράμῃ εἰς μείζονα δικαστήν, τοῦτος ἐκκλησιαστικὸν, καὶ τὴν καθόλου νομικὴν διδασκαλίαν, τὴν ὑπερεζομένην τοὺς ἐκκλήτους δικαστὰς ὀφείλειν ἐξ μείζονας τῶν πρώτως δικασάντων, καὶ συμβῇ ἀναλεπῆναι τὴν πρώτην ἀπόφασιν καὶ τῶν ἐκκλησιαστῶν δικαστῶν, καὶ μηδὲν βλάπτειν τοὺς πρώτως ἀποφηναμένους, κἂν ἐγκληματικὴ ᾖ, κἂν χρηματικὴ ὑπόθεσις· εἰ μήπω ἐλεγχθεῖεν ἤτοι ἀποφηνάμενοι καὶ ἔχθραν καὶ καλοδικαδέντος, ἢ καὶ προπάθειαν καὶ δικαιωθέντος, ἢ ὡς δωροδοκηθέντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ χάριτι ὑποφθαρῆναι. ἤτοι δωροδοκῆται τις ἢ χρήματα λαμβάνων, ἢ ἄλλην τινὰ χάριν αὐτῷ πληρωτὸν καὶ αὐτὸν ὑποφθείρων. σημείωσαι δὲ τὸ πρόντα κανόνα, μεγάλως κολάζοντα τοὺς ἱερατικοὺς δικαζομένους ὁπωσδήποτε εἰς δικαστήρια πολιτικά. καὶ μὲν ἐνδιαίτηται σοι ὁ κεφ. ιʹ. τοῦ αʹ. τίτλου τοῦ ιαʹ. βιβλίου τῶν βασιλικῶν. καὶ τὸ θʹ. κεφ. τοῦ γʹ. τίτ. βιβλίου τοῦ γʹ. λέγοντος, δύναται τοῦ ἱερωμένου ἀποστῆναι τῆς τοῦ ἱερωσύνης ἀξιώσεως· ὅσον γὰρ πρὸς τὸ ἀντίδικον ἔρρωται τὸ σύμφωνον τοῦτο. ἕτερον δέ λόγου ἐστί, ὅτι βλάπτει καὶ τὸ πρόντα κανόνα ὁ καθαφρονήσας τούτου ὁ ἱερωμένος καὶ ἀναγνωσθῇ τοῦ ρδʹ. κανόνα τῆς πρώτης συνόδου καὶ τῆς ἐν χαλκηδόνι κανόνα θʹ. τοῦ δὲ κανόνος. ἄνωθεν διορισμένου ὑπὸ δώδεκα ἐπισκόπων κρίνε δεῖ

κρίνεσθαι τὲς Ἐπισκόπες, ὑπὸ ἓξ τὲς ἱερᾶς, καὶ τὲς Διακόνους ὑπὸ τριῶν. ἐπήγαγον οἱ πατέρες, ὡς τὰ περὶ τῆς ἐκκλήτων καὶ τὰ λοιπὰ χώραν ἔχουσιν, ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια πολύτοις παρὰ πολυτίοις δικασταῖς κρίνονται· οὐ μὴν, ὅτι κὰν θέλωσιν τῆ κατηγόρου καὶ τῆ κατηγορουμένου παρά τισιν ἐπιλεγῆναι, ὡς αἱρετοῖς δικασταῖς πολλάκις καὶ ὀλιγωτέροις οὖσι τῆς ὁρισθέντων παρὰ τῆς κανόνων, δικαιοῦσί τινες. τότε γὰρ οὐδὲ ἐκκλήτῳ ὑποπεσεῖται ἡ τούτων ἀπόφασις, ὡς φησιν ὁ νόμος ὁν βιβλίῳ ζ'. τίτλῳ β'. κεφ. κζ'. θέματι γ'. οὕτως ἔχοντι, εἴτε δικαίᾳ εἴτε ἀδίκως ἔχει ἡ τῶ αἱρετῶ ψῆφος, ἐμμένειν δεῖ. καὶ ὅ γ'. κεφ. τῶ αὐτῶ βιβλίου καὶ τίτλου, μὴ χρείαν ἐχέτω ἐκκλήτου ἡ τῶ αἱρετῶ δικαστοῦ ἀπόφασις. ὅθεν τοῦτο ὁ κανὼν περὶ τῆς τέκνων τῆς ἱερέων φησιν, ἵνα μήτε θεώρια ἐκτελῶσι, μήτε ἄλλων τοιούτων παραγίνωνται καὶ θεωρῶσιν· ὅτι καὶ πᾶσι Χριστιανοῖς κεκήρυκται μὴ συνιέναι ὅπου βλασφημίαι εἰσί. θεώρια δὲ λέγονται, οὐ μόνον τὰ ἱπποδρόμια, ἀλλὰ καὶ πᾶσα θέα, θηριομαχία δηλαδὴ, πυγμαχία μίμων, ὄρχησις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα δαιμονιώδη ἔργα. ζητοῦντα τῶ κανόνος διορίζομένου, εἰπὲ ὅτι ὅ, κἂν ἡ ψῆφος ὑπὲρ αὐτῶ ἐκφωνηθῇ παρασπόνδω Χριστῶ τοὺς λέγοντας, ὀφείλειν καθαιρεῖσθαι μόνον τὸν οὕτω δικαιόμενον ἱερωμένων χάριν ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως καὶ ἡττηθέντα, οὐ μὴν καὶ τὸν νικήσαντα, ὡς δικαίαν ἔχοντα ὑπόθεσιν. καὶ ἄμφω γὰρ καθαιρεθήσονται, ὡς ὑβρισταὶ τῆ ἐκκλησίας, καὶ τῶ κανόνος. ἀλλ' ἐπειδή ὁ μὲν τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἑλκύσας ἱερωμένον εἰς κοσμικὸν δικαστήριον χάριν ἀγωγῆς κτήσεως αἰτιάσεως καὶ νικήσας, καθαιρεῖται, ἐὰν συνέχῃ τῆ ὑπὲρ αὐτῶ ἀποφάσει, καὶ ὕλην ἔχειν ὃ θεωρῆμα ὁ ἐνίκησεν, ὥσπερ καὶ ὁ ἀναχθείς, ἐὰν παρῆπται ὃ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, καὶ ἐζήτησε ὃ πολιτικὸν, καὶ ἐνίκησεν. εἰ γὰρ ἀφίσταται τῆ θεωρήματος, ὃν οὐ ἐδικάσατο, μόνον ἔχων τιμὴν οἰκείαν ὑπεροψίαν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ κανὼν διορίζεται. σήμερον δὲ παροραῦνται ταῦτα, δι' ἣν αἰτίαν οὐ γινώσκω. πολλοὶ γὰρ, οὐ μόνον λαϊκοὶ, ἀλλὰ καὶ ἱερωμένοι, ἕλκουσιν εἰς πολιτικὰ δικαστήρια ὑπηκόους, κληρικούς τε καὶ μοναχούς, μηδὲ παράταξιν βασιλικὴν πρὸ τούτου ποιησάμενοι, καὶ οὔτε ἡ τῆ ἀναγραφῆ λυσιτελῆ τοῖς ἀναγομένοις· κατέναγκάζουσι γὰρ τούτους καὶ ἄκοντας δικάζεσθαι. οὔτε οἱ ἑλκύσαντες αὐτοὺς ἱερώμενοι ἐζημίωσάν ἐποτὲ δήπουθεν, ἀλλ' οὐδὲ οἱ ἀναγόμενοι μοναχοὶ ἢ κληρικοὶ εἰς δικαστήριον ἐκκλησιαστικὸν, καὶ παραιτησάμενοι τοῦτο, πολιτικῶ δὲ ζητήσαντες καταξίωσιν, κατὰ τὴν ἐπιμορφήν· ὥσπερ οὖν οἱ ἑλκυσθέντες κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ εἰς κοσμικὸν δικαστήριον, καὶ καταδεξάμενοι εἰς τοῦτο δικάσασθαι. τῆ δὲ χρυσοστόμῳ καθηγουμένου τῆς μονῆς τῆ Παντοπόπου μοναχοῦ ἐκείνου Μελετίου, ἑλκυσθέντος εἰς ὅ συνοδικὸν δικαστήριον, καὶ παραιτησαμένου αὐτὸ ὡς κατανύμον, καὶ μεταγαγόντος τῶ ἐπίθεσιν εἰς κοσμικὸν δικαστήριον δι' ὀργῆς βασιλικὴν, ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης ἐκεῖνος κύριος Λουκᾶς ὑβρισταθέντας ὅπ' αὐτοῦ γεγονότος, πολλῶ ἔσπευσε συνοδικῶ διορθώσασθαι ὅ ἠδικήθη. ἤρξατο δὲ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς δικαστῶν, ὡς ἡ βασιλικὴ ἐξουσία πάντα δύναται ποιεῖν· καὶ ὥσπερ ἐδύνατο πρωτοτύπως δοῦναι πολιτικὸν δικαστῶν χάριν τῆ δικάσαι ὑπήκοον ἢ ἕτερον ἱερώμενον ἀναγόμενον· οὕτω καὶ μεταθεῖναι ὅ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον μεταγαγὼν κατὰ νόμιμον παραπεῖν εἰς πολιτικόν. πλὴν ὁ ἐντὸς δηλούμενος καθηγούμενος, κὰν εἰσηκούσθη ὅ συνοδικὸν παραιτησάμενος δικαστηρίου, καὶ διετυπώθη ἀποκριμάτισεν· ἀλλὰ ἀπὸ τῆ ρϟ'. κελεύσεως τῆς παρούσης συνόδου, ὃν καὶ ἀναγνωστὴ, ὤφελε καθαιρεθῆναι. ὅ γὰρ ιζ'. κεφ. τῆ α'. τίτλου τῆ γ'. βιβλίου κὰν διορίζηται μὴ βασιλικῆς κελεύσεως δεῖσθαι καὶ δύνασθαι τὲς ὑπηκόους παρὰ πολιτικοῖς ἄρχουσιν, ἀλλὰ τοῦτο ὑ φορίσαται, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆ κανονικῆ διδασκαλίᾳ.

A à xii. Episcopis judicentur, à sex autem Sacerdotes, & Diaconi à tribus: subjunxerunt patres, quòd quæ de appellationibus dicta sunt & reliqua locum habent, quando judicia Ecclesiastica apud tot competentes judices fuerint: non autem, quando ex accusatoris & ejus qui accusatur voluntate, apud aliquos electos seu ex electione susceptos judices, qui sæpe sunt pauciores quàm canonibus constitutum sit, aliqui judicio contenderint. Tunc enim in eorum sententiam ne appellatio quidem cadit, ut dicit lex in lib. vii. titulo ii. capitulo xxvii. themate iii. quod sic se habet, Sive justa sive injusta est electi judicis B sententia, ei stare oportet. Et caput tertium ejusdem libri ac tituli; Non indigeat provocatione judicis electi sententia. Post hæc canon de filiis Sacerdotum dicit; Ne spectacula peragant, nec aliis peragentibus intersint & spectent: quia & omnibus Christianis interdictum est, ne accedant ubi sunt blasphemiæ & maledicta. Spectacula autem dicuntur, non solùm equorum cursus, sed & omnis generis spectatio, belluarum scilicet certamina, histrionum ludicra, saltationes, & hujusmodi alia opera diabolica. Hæc autem decernente canone, dic quòd illud, etiamsi pro eo sententia lata sit, adjectum est propter eos, qui C dicunt, eum solùm debere deponi sacratum, qui sic judiciò contendit in causa criminali, & victus est: non autem eum qui vicit, ut qui justam causam habeat. Ambo enim deponentur, ut qui Ecclesiam injuria afficiant, & canonem contemnant. Sacratus quidem qui traxit Ecclesiasticum in seculare judicium pro causa pecuniaria, & vicit, deponitur, si sententiæ, quæ pro se lata est, steterit, & voluerit rem habere quam vicit: quemadmodum & reus, si judicium ecclesiasticum recusavit, & civile petivit, & vicit. Si enim cedit re, pro qua litigavit, suum honoris gradum retinet. Et hæc quidem canon constituit. Hodie autem D hæc negliguntur, propter quam causam nescio. Multi enim, non solùm Laici, sed etiam sacrati, Episcopos, Clericos & Monachos ad civilia judicia attrahunt, nec Imper. quidem mandatum de ea re exhibent; & neque incompetentis judicis præscriptio seu exceptio prodest iis, qui rei aguntur: eos enim cogunt vel invitos judicio contendere. Nec sacrati, qui eos traxerunt, aliquid penitus damni sensere; sed nec Monachi vel Clerici, adversus quos in foro Ecclesiastico agitur, si id quidem recusaverint, civilem autem examinationem petiverint, ulla in re puniti sunt: quemadmodum nec E clerici vel monachi, qui in seculare judicium tracti sunt, & in eo litigare non recusârunt. Cùm autem monachus ille Meletius, qui præpositus fuit monasterii Pantepopti, ad synodale judicium tractus, ipsum ut sibi non gratum recusasset, & causam ad seculare tribunal traduxisset per mandatum Imperiale; sanctissimus Patriarcha dominus Lucas id ægre ferens, plurimum studium adhibuit ut corrigeretur quod factum fuerat. Audivit autem à civilibus judicibus, quòd Imperatoris potestas omnia facere potest: & quemadmodum primo loco potuit Imperator civilem judicem pro judicando Episcopo vel F alio sacrato, adversus quem agitur constituere: ita & per transpositionem, judicium ecclesiasticum ex legitima exceptione in civile traduxerit. Sed etiamsi qui hîc dicitur monasterii præfectus exauditus est, synodale judicium recusans, & sine præjudicio conservatus est: tamen ex civ. canone præsentis Synodi deponi debuit, quem lege: xvii. enim caput primi tituli tertii libri, licèt decernat cum Imperatoris mandato posse adversus Episcopos agi, & eos sisti coram civilibus judicibus: hoc tamen, ut mihi videtur, non quadrat canonicæ doctrinæ.

Debemus

Debemus enim dicere, tunc trahi Episcopum pro re, quæ privatim ad ipsum pertinet: non autem pro quæstione Ecclesiastica. Re enim ejusmodi proposita, non debent civiles judices ullam ejus habere cognitionem. Jam verò magna quoque est ejus differentia, qui sua sponte Ecclesiasticum judicium recusat & seculare ex Imperatoris mandato quærit, & ejus qui jussu Imperatoris invitus tractus est ad seculare judicium. Lege etiam i. cap. ix. tit. præsentis operis, & quæ in ipso à nobis scripta sunt. Petere autem conjudicem civilem per mandatum imperiale non est, ut mihi videtur, prohibitum, & maximè quando est causa pecuniaria, quæ est synodaliter dicenda. Interrogaverit autem quispiam, cùm lex dicat, eum ab actione sua excidere, qui suum adversarium ad judicium incompetens traxerit; qui sacratum ad civile judicium traxerit, an non ex hoc canone suo jure excidet? Solutio. Incompetentis judicis præscriptio in principio judicii solùm proponitur, non autem etiam posteà. Finge ergo, quòd ea à principio non est proposita à reo: vel proposita à judice admissa non est. Et propterea definierunt patres, quòd etiamsi actor vicerit, eo quod incompetentis judicis exceptio quomodocunque inefficax fuerit: sic quoque tamen propter honorem Ecclesiæ eorum victoria nihil ei proderit; sed deponetur, si eam retineat. Præterea interrogaverit quispiam, quam pœnam sustinebunt Ecclesiastici judices, si convicti fuerint, ex odio, vel affectione, vel propter gratiam sententiam tulisse, cùm canon de eo nihil jubeat? Solutio. Genus pœnæ, etsi ex canone non appareat, ex legibus tamen declaratur. Jam enim de judice muneribus corrupto dicit iii. caput xliii. tit. lx. lib. Magistratus, qui pecunias accipit ad jus dicendum, vel decernendum, vel ad plus vel minùs suo officio faciendum, & magistratuum quoque assessores, lege tenentur. Et iii. thema viii. cap. Pœna legis est extraordinaria: & ut plurimum exilio condemnat; nonnunquam etiam graviùs, & ii. thema ix. cap. Qui hac lege condemnatur, nec potest publicè testimonium dicere, nec judex esse, nec causas agere. Lege & ii. thema vi. cap. iv. tit. lx. lib. quod quidem est pars cxxiv. Justiniani novellæ, quæ sic dicit; Si quis autem eorum, qui litigant, dixerit se aliquid dedisse, vel esse pollicitum, & personam nominaverit, & hoc probaverit, ipse quidem in litis exitu venia dignus habeatur. Qui autem donum vel promissum admisisse convictus fuerit, si sit quidem causa pecuniaria, quod datum est, triplum, quod verò promissum, duplum à comite privatarum nostrarum facultatum exigatur, & dignitatem seu magistratum, quem habet, in utroque casu perdat. Sin autem sit criminalis accusatio, propriarum facultatum confiscationem patiatur, & in exilium mittatur, ut qui accipiendo alienum crimen in seipsum transferre studuerit. Si autem donationem vel promissionem litigator ostendere non potuerit, juret persona, quæ donationem vel promissionem suscepisse dicitur, quòd nec per se, nec per aliam personam, vel aliquid accepit, vel promissum habuit. Et hoc dato jurejurando, ipse quidem liberabitur: litigator verò, qui probare non potuit, in causis quidem pecuniariis, litis æstimationem à comite privatarum nostrarum facultatum exigatur, judicio scilicet suum eventum expectante: in criminalibus autem bonorum suorum publicationem sustineat, & à convenientibus judicibus ex legum ordine negotium terminetur. Sin autem persona à litigatore declarata prædictum jusjurandum recusaverit, tam in criminalibus, quam in pecuniariis causis, prædictis pœnis subjiciatur. Si quis autem eorum, qui litigant, juraverit se nihil dedisse, vel pollicitum esse, intra quatuor autem menses, postquam

A ὀφείλομεν γὰρ εἰπεῖν, ὡς Ἐπίσκοπον τηνικαῦτα ἕλκεσθαι περὶ πράγματος ἰδικῶς αὐτῷ διαφέροντος, οὐ μὴν περὶ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος· τοιούτου γὰρ προκειμένου τινὸς ἀμέτοχοι εἶναι ὀφείλουσιν οἱ πολιτικοὶ δικασταί. τέως δὲ καὶ μεγάλη ἐστὶ διαφορὰ τοῦ αὐθαιρέτως παραιτουμένου τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, καὶ ζητοῦντος τὸ πολιτικὸν δικαστήριον διὰ προστάξεως βασιλικῆς, καὶ τοῦ ἑλκυσθέντος ἀκουσίως κατὰ κέλευσιν βασιλικὴν εἰς κοσμικὸν δικαστήριον. ἀνάγνωθι καὶ κεφ. α'. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ παρ' ἡμῶν γεγραμμένα. τὸ μέντοι ζητῆσαι συνδικαστὴν πολιτικὸν διὰ προστάξεως βα-
B σιλικῆς, ὡς ἡμοὶ δοκεῖ, οὐκ ἔστι κεκωλυμένον, καὶ μᾶλλον ὅσον χρηματική ἐστιν ὑπόθεσις, ἡ μέλλουσα λαληθῆναι συνοδικῶς. ἐρωτήσει δέ τις, ὡς τοῦ νόμου λέγοντος ἐκπίπτειν τῆς οἰκείας ἐναγωγῆς ὡς εἰς ἀπρόσφορον δικαστήριον ἑλκύσαντα ὡς ἴδιον ἀντίδικον, οὐκ ἔμελλε καὶ πρὸ τοῦ κανόνος τούτου ὁ ὡς ἱερωμένον ἑλκύσας εἰς πολιτικὸν δικαστήριον ἐκπεσεῖν τοῦ δικαίου αὐτοῦ; Λύσις. ἡ τοῦ ἀπροσφόρου παραγραφὴ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ δικαστηρίου προτίθεται καὶ μόνον, οὐ μὴν καὶ μετὰ ταῦτα. θεμάτιον οὖν, ὅτι οὐ προετέθη αὕτη παρὰ τοῦ ἐναγομένου, ἢ προτεθεῖσα οὐκ ἐδέχθη παρὰ τοῦ δικαστοῦ. καὶ διὰ τοῦτο ὥρισαν οἱ πατέρες, ὡς κἂν νικήσῃ ὁ
C ἐναγαγὼν, διὰ τὸ ἀπρακτῆσαι ὁπωσδήποτε τὴν τοῦ ἀπροσφόρου δικαστοῦ παραγραφήν· ἀλλὰ καὶ οὕτω διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἐκκλησίας εἰς οὐδὲν αὐτῷ ἡ νίκη λυσιτελήσει· ἀλλὰ καθαιρεθήσεται, εἴπερ ἀντέχεται ταύτης. ἔτι ἐρωτήσει τις, ποίαν βλάβην ὑποστήσονται οἱ ἐκκλησιαστικοὶ δικασταί, εἴπερ ἐλεγχθῶσιν κατὰ ἔχθραν ἢ κατὰ προσπάθειαν ἢ διὰ χάριν ἀποφηνάμενοι, τοῦ κανόνος μηδὲν περὶ τούτου παρακελευομένου; Λύσις. τὸ εἶδος τῆς βλάβης κἂν ἀπὸ τοῦ κανόνος οὐκ ἀναφαίνηται, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν νόμων δηλοῦται. αὐτίκα γὰρ περὶ τοῦ δωροδοκηθέντος δικαστοῦ φησι τὸ γ'. κεφ. τοῦ μγ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου, ὁ ἄρχων λαμβάνων χρήματα ἐπὶ τῷ δικάσαι, ἢ
D ψηφίσασθαι, ἐπὶ τῷ ποιῆσαί τι πλέον ἢ ἧττον τοῦ ἰδίου ὀφφικίου, καὶ οἱ συνέδροι τοῦ ἀρχόντων ὑπόκεινται τῷ νόμῳ. καὶ τὸ γ'. θέμα τοῦ η'. κεφ. ἡ ποινὴ τοῦ νόμου ἐκστραορδιναρία ἐστὶ, καὶ ἐπίπαν εἰς ἐξορίαν καταδικάζει, ἐστὶ ὅτε δὲ καὶ σφοδρότερον, καὶ τὸ β'. θέμα τοῦ θ'. κεφ. ὁ τῷ νόμῳ τούτῳ καταδικαζόμενος, οὔτε μαρτυρεῖν δημοσίᾳ δύναται, οὔτε δικάζειν, οὔτε συνηγορεῖν. ἀνάγνωθι καὶ τὸ β'. θέμα τοῦ ς'. κεφ. τοῦ δ'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου, ὅπερ ἐστὶ μέρος τῆς ρκδ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, λέγων οὕτως. εἰ δέ τις ἐκ τῶν δικαζομένων εἴποι δεδωκέναι τι ἢ ὑποσχέσθαι, καὶ τὸ πρόσωπον ἐξείπῃ, καὶ τοῦτο ἀποδείξει, αὐτὸς μὲν ἐπὶ τῇ τῆς δίκης ἐκβάσει συγγνώμης ἀξιούσθω. ὁ δὲ
E δόσιν ἢ ὑπόσχεσιν καταδέξασθαι δεικνύμενος, εἰ μὲν χρηματικὴ εἴη ἡ ὑπόθεσις, τὸ μὲν δεδομένον, τριπλοῦν, τὸ δὲ ὑποσχεθὲν, διπλοῦν παρὰ τοῦ κόμητος τῆς ἰδικῆς ἡμῶν περιουσίας εἰσπραττέσθω, καὶ τὴν ἀξίαν ἤτοι ἀρχὴν ἣν ἔχει ἐφ' ἑκατέρου θέματος ἀπολλύτω. εἰ δὲ ἐγκληματικὴ εἴη ἡ κατηγορία, δήμευσιν τῆς οἰκείας ὑπομενέτω περιουσίας, καὶ εἰς ἐξορίαν πεμπέσθω, ὅστις διὰ λῆψιν, ἀλλότριον ἔγκλημα εἰς ἑαυτὸν σπούδακε μετενεγκεῖν. εἰ δὲ τὴν δόσιν ἢ τὴν ὑπόσχεσιν ὁ διάδικος μὴ δυνηθῇ δεῖξαι, ὀμνύτω τὸ πρόσωπον, τὸ τὴν δόσιν ἢ τὴν ὑπόσχεσιν λεγόμενον καταδέξασθαι, ὅτι οὐδὲ δι' ἑαυτοῦ οὐδὲ δι' ἄλλου προσώπου ἢ ἔλαβε τι ἢ ὑπόσχεσιν ἔσχε. καὶ τοῦ τοιούτου ὅρκου παρεχομένου, αὐτὸς μὲν ἐλεύθερος ἔστω· ὁ δὲ διάδικος ὁ μὴ δυνηθεὶς δεῖξαι, ἐπὶ μὲν
F ταῖς χρηματικαῖς αἰτίαις, τὴν ἀποτίμησιν τῆς δίκης ὑπὸ τοῦ κόμητος τῆς ἰδικῆς ἡμῶν περιουσίας εἰσπραττέσθω, τῆς δίκης δηλονότι τὴν ἰδίαν ἔκβασιν ἀναμενούσης· ἐπὶ δὲ ταῖς ἐγκληματικαῖς, δήμευσιν τῆς ἰδίας περιουσίας ὑπομενέτω, καὶ τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῖς ἁρμοδίοις δικασταῖς κατὰ τὴν τοῦ νόμων τάξιν παραιούσθω. εἰ δὲ τὸ παρὰ τοῦ δικαζομένου φανερωθὲν πρόσωπον ὡς μνημονευθέντα παραιτήσεται ὅρκον, τοῦτο μὲν ἐπὶ ταῖς ἐγκληματικαῖς, τοῦτο δὲ ἐπὶ ταῖς χρηματικαῖς αἰτίαις, ταῖς μνημονευθείσαις ὑποκείσθω ποιναῖς. εἰ δέ τις τῶν δικαζομένων ὀμόσει μὴ δεδωκέναι ἢ ἐπαγγείλασθαι, ἐντὸς δὲ τεσσάρων μηνῶν, μετὰ

τὸ

ὃ φορενεχθῆναι πρὸ ψῆφον ἀριθμουμένων δηχθῆ δοθέν A
τι ἢ ὑποχρεωθέν, αἱ εἰρημέναι ποιναὶ κεῖ τε τοῖς διδόντων κεῖ τε τοῖς λαμβανόντων χώραν ἕξουσι. καὶ ταῦτα μὲν ἐὰν κεῖ χρῆσιν ἤγουν διὰ λῆψιν νομισμάτων ἢ προσωπείδη ἢ ἔχθραν ἡ ψῆφος ἐξενεχθῇ· πᾶς γὰρ αὐτῆς δυνάμεως εἰσὶ τὰ τρία. ἐὰν δὲ μὴ διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἀλλὰ κεῖ ἀπειρίαν ἀποφήνηται ὁπόσος θ. καθ' τινος, τί γενήσεται; Λύσις. οἱ ἄρχοντες, ἤτοι οἱ προκαθήμενοι τοῖς δικαστῶν, οὐκ ἀναγκάζονται ἀκριβῶς εἰδέναι τοὺς νόμους, ἐφ' ἑπτὰ μεγάλαις δουλείαις ὑπαρχομένοις· διὰ τοῦτο ἐξ ἀπειρίας ἀποφαινόμενοι, συγγνώσκονται. οἱ δὲ σύνεδροι τούτων, φθάνουσι ψηφιζόμενοι, κολάζονται. φησὶ γὰρ ὁ νόμος ἐν βιβλίῳ ζ. τίτλῳ γ'. κεφαλαίῳ κδ'. B
ὅτι δόλον ὑπιζνεύομεν τῷ ἄρχοντι. ἐὰν γὰρ ἀπειρία τοῦ συνέδρου ἄλλως ψηφισθῇ, ὁ ἄρχων οὐκ ἀδικεῖται, ἀλλ' ὁ συμπονῶν. καὶ ὁ λογισμὸς δόλου ἐστί. οἱ μὲν γὰρ ἄρχοντες, διὰ ἣν εἴρηται αἰτίαν, οὐκ αἰτιῶνται· οἱ δὲ κριταί, ὅ δικάζειν καὶ μόνον ἔργον ἔχοντες, ἐὰν φθάσωσιν, ὀφείλονται ὡς δόλον ποιήσαντες, κεῖ ὡς νόμον φασὶ λέγοντα, ἡ ἀπειρία ἔοικε τῇ ἀμελείᾳ· καὶ πάλιν, δόλον τις ποιεῖ, μὴ εἰδὼς ἀκριβῶς ὃ ἐπαγγέλλεται εἰδέναι. καὶ τοῦτο μὲν διαφωνήθη περὶ τῆς πολιτικῆς δικαστῶν. εἰς δὲ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς δικαστὰς ἄλλη τις κρατήσῃ ἀκολουθία, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· καὶ αὕτη μέντοι κεῖ πρὸ φθάσαντι θεσμοθετείαν. εἰ μὲν γὰρ ἐναντίαν τοῖς κανόσιν ὑπόσος θ. ἐνέγκῃ ψῆφον, τιμωρηθήσεται. ἤγουν καθαιρεθήσεται, μὴ δυνάμενος ἀμαθίαν ἢ ἀπειρίαν προβαλέσθαι. οὐ γὰρ συγγνωστέως ἔσεται λέγων μὴ εἰδέναι τοὺς κανόνας, οὓς ἀναγκάζεται διὰ γλώττης ἔχειν ᾄδων ἀεί. εἰ δὲ ἀποφήνηταί τι νόμοις ἀνένδεκτον, ἢ δικαστικῆς ἀκολουθίας ἔξωθεν, συγγνωσθήσεται διὰ πρὸ ἀπειρίαν, ὡς μηδὲ ὀφείλων εἰδέναι νόμους ἀκριβῶς. ταῦτα δὲ κατήσουσιν, ὅταν ἐγκληματικὸν ὑπόθεσιν δικάσῃ ὁπόσος θ., ἢ ἄλλων ἐκκλησιαστικὸν ζήτησιν ἐπάγουσαν καθαίρεσιν. εἰ γὰρ χρηματικὴν φθάνομος D
ἐξενέγκῃ ἀπόφασιν ἐξ ἀπειρίας, οὐ προκριματισθήσεται. ἔτι ἐρωτήσει τις, ὡς τοῦ κανόνος ἐνδιδοῦτος τοῖς ἱερωμένοις ὑπολέγεσθαι δικαστὰς αἱρετοὺς, ἐξέσται αὐτοῖς ὑπολέγεσθαι πολιτικούς; Λύσις. ἐπεὶ ὁ κανὼν διορίζεται κρατεῖν τὴν ψῆφον τῶν αἱρετῶν δικαστῶν, καὶ μὴ ὑποκεῖσθαι ἐκκλήτῳ, κἂν ἦσιν ὀλίγοι ὥσι οὗτοι τῶν δώδεκα τῶν ἐξ καὶ τῶν τριῶν, φαίνεται ἐναργῶς ἀνένδεκτον ἐᾶν τοῖς κληροῖς τὸ ὑπολέγειν τῶν πολιτικῶν δικαστῶν. ὅθεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κολασθήσονται κεῖ φθάνοντα κληρώνα οἱ φθάντα πολιτικοῖς δικασταῖς αἱρεπτάμενοι δικασθῆναι ἱερωμένοι· ἔοικε δὲ ἀπὸ τῶν ῥημάτων E
τοῦ κανόνος, τῶν λεγόντων καθαιρεῖσθαι τοὺς ἱερωμένους δικασαμένους φθάντα πολιτικῷ δικαστηρίῳ χάριν χρηματικῆς αἰτιάσεως, καὶ νικήσωσιν, ἐὰν μὴ ἀποσῶσι τὸ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποφάσεως, ὡς ἡ μὲν γνωμένη κρίσις φθὰ ἀνωφόρου δικαστοῦ, κεῖ θέλησιν τοῦ ἱερωμένου, στερκτὰ ἔσται καὶ ἀκαταύστος. ὁ ἢ ὃ ἐκκλησιαστικὸν φθαιτησάμενος. διστέριον καὶ μὴ χρησάμενος τῇ τοῦ φόρου φθαγραφῇ ἱερωμένος κολασθήσεται, καθὼς δέδωκεν εἴρηται. αἱρετοὺς δὲ δικασὰς ὀνόμασι μὴ εἴπῃς οἵους ὁ β'. τίτλ. τοῦ ζ'. βιβλίου φησὶ, μεθ' ἑτοιμασίας δηλονότι ποινῆς δικάζοντας· ἀλλὰ ἐκκλησιαστικοὺς ἐνορδίνους. ἐκεῖνοι γὰρ ἐγκληματικὸν ὑπόθεσιν οὐ δυνάνται δικάζειν· οὗτοι δὲ, ὡς λέπο τοῦ F
φθρόντος κανόνος ὥρισται, πᾶσαν ὑπόθεσιν κρίνουσι. φθεὶ μέντοι τῶν θεωρείων καὶ τῶν ἱπποδρομίων καὶ τῶν κωνηγεσίων καὶ τῶν ὅλων σκιωμάχων ὀργήσεων, ἱκανῶς ἐγράψαμεν ἐν τῷ κδ'. κανόνι τοῦ ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τῷ ναί. ὅπου καὶ τῷ φθρόντος κανόνος ἐμνήσθημεν· καὶ ἀναγνῶσιν τούτους. ζήτει καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα οδ'. τοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανόνα ιδ'. καὶ ιε'. τοῦ ἐν Χαλκηδόνι κάρ. ί. ιζ'. τοῦ ἐν Σαρδικῇ κανόνα γ'. ε'. ιδ'. καὶ ταύτης κανόνα κη'. καὶ ρκ'. καὶ ρκα'. φθεὶ ἢ τῶν διώκειν τοὺς ἱερωμένους ἀποστόλους τῇ τῶν φόρου φθαγραφῇ, ζήτει κεφ. θ'. τῶν γ'. τίτλου τῶν γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν.

sententia lata est numerandos, datum aliquid vel promissum ostensum fuerit, prædictæ pœnæ tam adversus dantes quàm adversus accipientes locum habebunt. Et hæc quidem, si propter sordes seu pecuniarum acceptionem vel amorem vel odium sententia lata sit: ejusdem enim virtutis sunt hæc tria. Si autem non propter ejusmodi ullam causam; sed per imperitiam adversus aliquem fert sententiam Episcopus, quid fiet? Solutio. Magistratus, seu qui præsunt judicibus, non coguntur leges exactè scire, ut qui in multis aliis magnis occupationibus versentur; & propterea si per imperitiam sententiam ferant, eis venia datur. Eorum autem assessores, si contra leges ferant sententiam, puniuntur. Dicit enim lex in lib. vii. tit. iii. cap. xxiv. Dolum magistratus requirimus. Si enim per imperitiam assessoris aliter judicatum fuerit, non facit injuriam præses seu magistratus, sed qui ei fert auxilium. Et est probabilis quidem ratio. Magistratus enim, propter eam quæ dicta est causam, non infimulantur: Judices autem, quorum est proprium munus judicare, si contra leges fecerint, tenentur ac si dolo feciſſent, secundùm legem quæ dicit; Imperitia negligentiæ æquiparatur; & rursus, Dolum quis facit qui perfectè nescit quod se scire profitetur. Et hoc quidem dictum est de civilibus judicibus. In judices autem Ecclesiasticos alia quædam valebit consequentia, C
ut mihi videtur: & ea quidem secundùm præsentem constitutionem. Si enim contrariam canonibus sententiam Episcopus protulerit, punietur sive deponetur; ut qui non possit ignorantiam vel imperitiam allegare. Neque enim erit ei ignoscendum, si dicat se nescire canones, quos cogitur in lingua semper habere. Sin autem aliquid pronunciaverit, quod à legibus non admittitur, vel est extra judiciariam consequentiam, venia dabitur propter imperitiam: ut qui nec perfectè leges scire debeat. Hæc autem observabuntur, quando criminalem causam judicaverit Episcopus, vel aliam Ecclesiasticam quæstionem, quæ inducit depositionem. Si enim pecuniariam contra leges sententiam protulerit per imperitiam, id ei præjudicium non afferet. Præterea interrogabit quispiam, cùm canon permittat sacris initiatos judices electitios eligere, esne licebit civiles eligere? Solutio. Quia statuit canon, ut electorum judicum valeat sententia, nec appellationi sit obnoxia, etiamsi ii sint pauciores quàm duodecim, quàm sex, & quàm tres, evidenter apparet civilium judicum electionem non admitti à canonibus. Unde, ut mihi videtur, secundùm præsentem canonem punientur sacrati, qui à civilibus judicibus judicari elegerint. Videtur autem ex verbis canonis, quæ dicunt deponi sacratos, qui litigaverint in foro civili pro causa pecuniaria, & vicerint, nisi à sua sententia desistant, quòd judicium quidem factum ab incompetenti judice, ex voluntate ejus qui est sacratus, tenendum est & non labefactandum. Qui autem ecclesiasticum recusavit judicium & fori præscriptione non est usus, sacratus punietur, ut superiùs dictum est. Electitios autem judices hìc ne dixeris cujusmodi ii. tit. vii. libri dicit, qui scilicet cum pœnæ stipulatione judicant: sed ecclesiasticos ordinarios. Illi enim non possunt causam criminalem judicare: hi verò, ut ex præsenti canone ostenditur, omnem causam judicant. De spectaculis autem, & equorum curriculis, & venationibus, & scenicis saltationibus, satis diximus in xxiv. can. Syn. in Trullo, & in li. ubi etiam præsentis canonis meminimus: & lege eos. Quære etiam sanctorum Apostolorum can. lxxiv. Syn. Antioch. can. xiv. & xv. Syn. Chalcedonensis can. x. xvii. Syn. Sardic. can. iii. v. xiv. & hujus can. xxviii. cxx. & cxxi. Quòd autem possint sacrati renunciare præscriptioni fori, quære cap. ix. iii. tit. iii. lib. Basilic.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. In omnium, qui ſacris initiati ſunt, quin & in Monachorum controverſiis, ejus cui ſubjecti ſunt Epiſcopi propria cauſæ cognitio eſt. Sive igitur aliquis horum deferatur, ſive deferat conclericum, coram ipſius Epiſcopo, ſive rei capitalis, ſeu civilis, aut pecuniariæ quæſtio ſit, rem tranſigi oportet. Quòd ſi ex iis quiſpiam, ſe ab Eccleſiaſtica juriſdictione ſubtrahens publico judicio, apud magiſtratus nimirum populares, hoc eſt, civiles purgari, id eſt, ſe à culpa immunem probare contendat; quamvis in eo judicio ſuperior evaſerit, eúmque ab objecti facinoris culpa omnino procul abfuiſſe judices pronunciârint; locum tamen proprium, gradum videlicet, ac ſacerdotii dignitatem amittet, atque vel ob id ipſum, quod ab Eccleſiaſtica juriſdictione ſe ſubduxerit, depoſitione punietur. Atque hæc quidem, quocunque demum crimine ſacratus accuſetur, ita ſervari placet: at ſi civilis ſive pecuniariæ rei ſit controverſia, quamvis ſecundum eum, qui ſacris initiatus eſt, lis data fuerit; niſi tamen ipſe rem totam & eam, quæ ſecundum ipſum pronunciata fuit, ſententiam contemnat, gradu ſuo nihilominus excidet. Quod ſi ab Epiſcopis, aliiſve cognitoribus, ad alios Eccleſiaſticos judices, Metropolitanos videlicet, aut Patriarchas, quiſpiam provocet, illique cauſa examinata, judicatum ſolvi, hoc eſt, reſcindi placere decreverint; nihil in eos, inquit, qui prius judicium exercuere, grave conſtituatur.: niſi forte illos, aut odio impulſos, quod videlicet ei, quem condemnârunt, infenſi forent, aut ſtudio, quod quempiam benevolentia erga illum adducti abſolverint, aut mercede emptos id namque eſt, gratia corruptos, judicâſſe probatum fuerit. Mercede namque emptus is dicitur, qui pecuniam accipit, aut aliud quodcunque beneficium, ab eo, à quo corruptus eſſe dicitur. Nam quicunque aut odio aut amore adducti, aut largitione corrupti, judicium minus fideliter exercuiſſe deprehenſi fuerint, propria illos dignitate mulctari decretum eſt. Quòd ſi judices illi ipſi, qui inter ſe judicio conflictantur, accuſator nimirum & reus, elegerint, quamvis, inquit, pauciores, quàm præfinitum eſt, deſignentur, nempe in Epiſcoporum cauſa duodenis, Presbyterorum ſex, Diaconorum tribus: tamen ab his judicibus damnato provocandi facultas non erit. Quod civiles quoque leges eodem modo ſanxêre, ut tertio libro, titulo primo capite quadrageſimo quarto & libro nono Baſilic. videre eſt. His abſolutis, de filiis Presbyterorum, ne aut ſpectacula ipſis exhibere aut quæ ab aliis exhibentur ſpectare liceat, canon decernit. Eſt verò hoc quod dicitur de ſpectaculis exhibendis ejuſmodi: fuere ſiquidem in magnis urbibus theatra, tum equi quoque ad certamina beſtiæque ad pugnam alebantur, eáque, tum equorum ac beſtiarum, tum reliquorum ſpectaculorum, quæ in theatris exhibenda forent, curatio nonnullis ex civium numero committebatur, quibus, & equeſtre certamen, & beſtiarum pugna, & quæcunque alia in theatris præberi ſolita, curæ fuêre. Rerum igitur hujuſmodi curatores eſſe Sacerdotum filios hic canon vetat. Sacerdotes enim filios ſuos in doctrina ac lege domini inſtituere debent, ut eſt apud Divum Paulum, qui etiam epiſtola ad Titum, dum eorum, qui Sacerdotes creandi ſunt, conditiones exequitur, ad alia hoc quoque addidit; Si quis filios habet fideles, non in accuſatione luxuriæ, aut immorigeros. Et epiſtola ad Timotheum, dum eum, qui Epiſcopatũ deſiderat, qualem oporteat eſſe deſcribit, præter cætera id etiam appoſuit, filios habentẽ ſubditos cum omni caſtitate. Qui vero mimorum equorúmque ſpectaculis, aliiſque hujuſmodi ludicris, occupantur, neque intemperantiæ crimen effugient, neque integritatis & caſtimoniæ teſtimonio commendabuntur. Nec vero mirum ſi hæc vitæ degendæ ratio à filiis ſacerdotum exigatur: nam & Chriſtianis omnibus, ne ad ea loca ubi blaſphemiæ ſunt accedere liceat, interdictum fuit. Blaſphemiæ verò nomine ea, quæ licenter ac inverecundè fiunt, ſignificavit. Ob illa quippe fideles, quaſi temperantiæ integritatiſque contemptores, ab infidelibus blaſphemantur.

ΖΩΝΑΡ. Τοῖς ἱερωμένοις ἅπασιν, ἀλλὰ μήν καὶ μοναχοῖς προσφορὰ εἰσὶ δικαστήρια, τὰ τῶν ἐπισκόπων, οἷς ὑποκεῖνται. εἴτε οὖν ἀνάγεταί τις τούτων, εἴτε ἀνάγῃ τις συκλητικῶν, ἢ ἐπὶ ἐπισκόπῳ αὐτὸς καὶ ἀνάγηται καὶ ἀνάγειν ὀφείλῃ, κἂν ἐγκληματικὸν εἴη τὸ δικαστήριον, κἂν πολιτικὸν ἤτοι ζημιατικόν. ἐὰν δὲ ἀθῳωθῇ τις τῶν τοιούτων τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, καὶ δημόσιοις δικαστηρίοις, ἤγουν δημοτικοῖς ἀρχόντων, τουτέστι πολιτικοῖς, δείλῃ καθαρθῆναι, ἀντὶ τοῦ καθαιρεθῆναι τῆς ἀξιώματος, κἂν νικήσῃ ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκείνῳ, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ γένηται ἡ ἀπόφασις, ἀλλὼν αὐτὸν ἀποφαινομένη τῆς ἐγκλήματος, ἐφ' ᾧ κατηγορῆτο, ὅμως καὶ ἴδιον τόπον, καὶ βαθμὸν δηλαδὴ, καὶ τῆς ἱερατικῆς τιμῆς ἀπολέσῃ, διὰ τοῦτο αὐτὸ καθαιρούμενος, ὅτι ἀθῳώθη ὁ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον. ὅτι οὖν φησιν ἔγκλημα εἴη ὃ κινδυνεύει τις τῶν ἱερωμένου, τὰ εἰρημένα γένηται· ὅτι ὁ πολιτικόν ἐστι τὸ κινούμενον, ἤτοι ζημιατικόν, κἂν δικαιωθῇ ὁ ἱερωμένος, καὶ οὕτως ἐκπεσεῖται τοῦ οἰκείου βαθμοῦ, εἰ μὴ καταφρονήσῃ τῶν προσώπων, ἐφ' ᾧ ἐδικαιώθη, καὶ τῆς δικαίσεως αὐτῶν ἀποφάσεως. ἐὰν δὲ ἔκκλητος γένηται, ἢ ἐπισκόπων δικασμένων ἢ δικαστῶν ἑπέρων, ὅτι ἄλλως ἐκκλησιαστικὴς δικαστὰς, ἤγουν ὅτι μιξοπολίται ἢ παρεμάρχας, καὶ ἀξεταζομένη ἐν τῇ ἐκκλήτῳ ἡ ἀπόφασις λυθῇ, ἀντὶ τοῦ ἀναπεραθῇ, μηδὲν, φησι, βλαπτέσθωσαν οἱ πρώτου ἀποφηνάμενοι· εἰ μήτε ἐλεχθῶσιν, ἢ κατ' ἔχθραν δικάσαι, ὡς ἐχθρωδῶς ἔχοντες κατὰ τοῦ καταδικασθέντος, ἢ κατὰ συμπάθειαν, ὡς φιλίως διακείμενοι πρὸς τὸν δικαιωθέντα, ἢ δωροδοκηθέντες· τοῦτο γὰρ ἔστι τὸ χάριν ἀποφηναμένους. δωροδοκεῖ δέ τις, ἢ ζημίαν λαμβάνων, ἢ ἄλλου τινὰ χάριν αὐτῷ πληρώντος ἢ αὐτὸν ὠφεληκότος. εἰ γὰρ δι' ἔχθραν ἢ συμπάθειαν ἢ δωροδοκίαν φανῇ μὴ καλῶς ψηφισάμενοι, βλαπτέσθωσαν καὶ τῆς οἰκείας τιμίας. ἐὰν δὲ αἱρετικόν τὸ πάθος ἔχοντες, ὅ τε κατήγορος καὶ ὁ κατηγορέμενος, δικασταὶ, εἰ καὶ ὀλιγώτεροι, φησιν, εἶεν τῆς ὁριζόντων, τῆς ιϛ'. ὅτι ὅπως ἂν, καὶ τῆς ἐξ ὅτι πρεσβυτέρων, καὶ τῶν τριῶν ὅτι διακόνων, ὁ καταδικασθεὶς ὑπ' ἐκείνων οὐ δυνήσεται ζητεῖν ἔκκλητον. τοῦτο δὲ καὶ νόμοι πολιτικοὶ διατάττονται, καὶ ζήτει βιβλίον τῆς βασιλικῆς γ'. τίτ. α'. κεφάλαιον μδ'. καὶ βιβλίον θ'. ὅτι τούτοις ὁ κανὼν περὶ τέκνων τῆς ἱερέων φησὶν, ἵνα μήτε θεωρίας ἐκπελῶσιν αὐτοὶ, μήτε ἄλλων ποιούντων προσγίνωνται καὶ θεωρῶσι. Τὸ δὲ θεωρία ἐκπελεῖν τοιοῦτόν ἐστιν· ἐν ταῖς μεγίσταις πόλεσιν θέατρα ἦν, καὶ ἵπποι ἐτρέφοντο ἀμιλλητήριοι καὶ θηρία εἰς θηριομαχίαν, καὶ ἀνετίθετο ἡ ἱπποσοφία, καὶ ἡ τῆς θηρῶν ὀπτμέλεια, καὶ ἡ φροντὶς τῶ τὰς θεωρίας ἐν τοῖς θεάτροις ὀπτελεσθαι, ὁποῖς τῆς πολιτικῆς, καὶ ἐκείνοις ἔμελλε προσέ τε τῆς τῆς ἵππων ἀμίλλης καὶ τῆς θηριομαχίας καὶ τῆς ἄλλων, ὅσα ἐν τοῖς θεάτροις εἴωθε γίνεσθαι. ταῦτα οὖν γίνεσθαι προσὰ παίδων τῆς ἱερέων ἐκώλυσεν ὁ κανών. δεῖ γὰρ τοὺς ἱερεῖς τὰ οἰκεῖα τέκνα ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου ἀνατρέφειν, κατὰ τὸ μέγα Παῦλον, ὃς καὶ πρὸς Τίτον γράφων οἵους δεῖ καθιστᾶν πρεσβυτέρους, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο ἔγραψεν· εἴ τις ἔστι τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα. καὶ Τιμοθέῳ ὁπτέλλων, οἷ δεῖ τὸν ὁπισκοπῆς ὀρεγόμενον εἶ, τοῖς λοιποῖς καὶ τοῦτο προσέθετο, τὰ τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος. τὰ θεωρίας δὲ μίμων προσέχοντα καὶ ἱπποδρομίαις χαλίζοντα, καὶ τοιούτοις ἄλλοις, οὔτε ἀσωτίας ὑπάληψιν ἐκφεύξονται, οὔτε σεμνότης αὐτοῖς προσμαρτυρηθήσεται. καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ τῶν τῆς ἱερέων τέκνα τοιαύτῃ διαγωγῇ ἀπαντοῶσιν· ἐπεὶ καὶ πᾶσι Χριστιανοῖς κεκήρυκται, μὴ προσιέναι, ὅπου βλασφημίαι εἰσί. βλασφημίαι δέ, τὰ ἀσέμνως γινόμενα ἐκάλεσεν. ὡς βλασφημεῖσθαι ποιοῦντα τοὺς πιστοὺς παρὰ τῆς ἀπίστων, οἷα μὴ ἐν σωφροσύνῃ ζῶντας ἢ σεμνότητι.

Ψηφιοποιήθηκε από την

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς, ἐγκληματικῷ κινδύνῳ περίμματος, εἰ πρὸ ἐκκλησίαν ἀφεὶς, τοῖς δημοσίοις προσδράμοι, καὶ ἀδικήματος, καὶ ἴδιον ἀπολέσει βαθμόν. εἰ ὑπερέξει δὲ καὶ ἐπὶ πολιτικαῖς κεφαλαῖς, εἰ τούτῳ συνχοίη, καὶ ἴδιον ἀπολέσει βαθμόν. δικασταὶ γὰρ μὴ ἐκκλησιαστικοὶ, εἰ μὴ ἐλέγχοιντο κατὰ προσπάθειαν ἢ ἀντιπάθειαν προδεδιωκηκότες, ἐκκλητος γενομένη οὐκ ἀναιρεται. ἐὰν δὲ τὰ μέρη ἐπιλέξωνται δικαστὰς, τούτων μὴ ἀφιστάσθωσαν.

ARIST. *Episcopus vel Clericus, causâ criminali ei institutâ, si relictâ Ecclesiâ, ad judicia publica recurrat, etiam injuriâ affectus, proprium amittet gradum. Si verò & vicerit in negotiis politicis, si hoc sequatur, proprium gradum amittet. Ecclesiasticos autem judices, nisi gratiâ aut odio antea judicâsse convincantur, appellatio instituta non propellet. Si partes vero judices elegerint ab iis ne discedant.*

Οὐ δεῖ ἐπίσκοπον, ἢ κληρικὸν, τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον. ὅθεν ἐάν τις τούτων κατηγορούμενος ἐγκληματικῶς, πρὸ ἐκκλησιαστικὴν ἐπιστοπὴν κρίσιν, καὶ πολιτικοῖς δικασταῖς προσέλθῃ, καὶ ἐπ' ἐκείνοις γυμνάσῃ τὰ τῆς αἰτιάσεως· κἂν ἀθῷος φανῇ, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ ἀπόφασις ἐξενεχθῇ, καὶ ἴδιον ἀπολέσει βαθμόν. εἰ δὲ σὰκ ἐγκληματικὴ ἔστιν ἡ κατ' αὐτῶν αἰτίασις, ἀλλὰ χρηματικὴ, καὶ συμβῇ καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἡττᾶσθαι αὐτοὺς, ὃ φέρεσθαι αὐτοῖς ἐπαρτησαμένους δικαστήριον, καὶ κοσμικοῖς δικασταῖς προσελθόντας, καὶ παρ' ἐκείνων κριθέντας· εἰ μὲν αἱρεῖσθαι τῇ ὑπὲρ αὐτῶν ψήφῳ συνχωρεῖν, καὶ ὃ ἔγκλημα εἰς ὃ ἐνίκησαν ἀπαιτεῖσθαι, καὶ ἴδιον βαθμὸν ἀπολέσουσιν. εἰ δὲ καταφρονοῦσι τῆς δικαιώσεως, καὶ ἀπολέσαι αἱροῦνται τὸ εἰς ὃ ἐνίκησαν, καὶ οἰκεῖον τόπον καθέξουσιν. εἰ δέ τις παρὰ ὑπισχνουμένων κριθεὶς, καὶ καταδικασθεὶς, πρὸς μείζονας ἐκκλησιαστικοὺς δικαστὰς ἐκκαλέσηται, καὶ ἀναιρήσαι ἰσχύσῃ τὴν ψῆφον αὐτῶν· ὑβριμαίαν βλάβην τοῦτο ἐπάξῃ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικασταῖς ἐκείνοις, ὧν ἡ ἀπόφασις διαιρεῖται· εἰ μήτι καὶ ἔχθραν, ἢ καὶ προπάθειάν τινα χάριν ἀπολέσθαι ἐμπαθῶς τῷ κρίσιν ποιήσασθαι. ὅσοι δὲ τῶν αἰτιαμένων ὑπισχνοῦντο, ἢ κληρικῶν, ἐπιλέξοντας ἐκκλησιαστικοὺς δικαστὰς, καὶ ὑπ' αὐτοῖς κριθῆναι θελήσουσι, κἂν πλείονες ἐπὶ μὲν ἐπισκόπων κατηγορουμένων δώδεκα ἐπισκόπων ὦσιν· ἐπὶ δὲ πρεσβυτέρων, καὶ διακόνων, ἑπτὰ, ἢ καὶ πλειόνων, κατὰ τὸ δωδεκάτῳ κεφαλαίῳ τῆς παρούσης συνόδου ἐγράψαμεν, οὕτω ὀφείλουσι καταδικασθέντες ἐκκαλεῖσθαι καὶ τῆς κρίσεως αὐτῶν. οὐ γὰρ ἔκλητος ἀπειρίαν, ἢ ἀδικίαν ἐπιμορφοῦται τῷ δικαστῇ. πῶς γοῦν ὁ ἐπιλεξάμενος ἐκκλησιαστικοὺς δικαστὰς, ὡς ἐν λόγῳ καὶ βίαν ἀνεπιλήπτους ἔκρινεν εἶναι, ἀποδείξηται, λέγων, ἀπείρως, ἢ ἀδίκως ὑπ' αὐτῶν κεκρίσθαι, καὶ οἱονεί τινα μέμψιν τοῖς παρ' αὐτῷ οἱονεὶ κεκριμένοις ἐπάγειν ἀνδρίζοιτο.

Non oportet Episcopum aut Clericum judicium Ecclesiasticum recusare. Quapropter si quis ex iis criminaliter accusatus, Ecclesiasticum recusaverit judicium, & ad civiles judices accesserit, & coram iis, quæ ad accusationem suam spectant, denudaverit, quamvis innocens appareat, & pro eo lata sit sententia, proprium gradum amittet. Si autem non criminalis sit contra eos accusatio, sed pecuniaria, & accidat de istâ evadere eos judicium ipsis conveniens recusantes, & ad seculares judices accedentes, & ab iis judicatos; si quidem sententiæ ab iis latæ acquiescere vellent, & id pro quo contendebant, exigere, proprium gradum amittent. Si autem despectui habuerint causæ suæ prolationem, illúdque pro quo contendebant amittere mallent, locum suum retinebunt. Si quis autem ab Episcopis accusatus & condemnatus, ad majores Ecclesiasticos judices appellaverit, eorumque sententiam evertere potuerit, nullam hoc illis judicibus Ecclesiasticis, quorum sententia evertitur, noxam afferret, nisi forsitan propter odium, aut passionem, vel gratiam aliquam cum affectu sententiam tulisse convincantur. Quicunque autem ex accusatis Episcopis aut Clericis, Ecclesiasticos judices elegerint, & ab iis judicari voluerint, quamvis contra Episcopos accusatos duodecim Episcopis sint pauciores, contra Presbyteros autem & Diaconos septem vel etiam quatuor, quemadmodum & in xii. præsentis Synodi Canone scripsimus, condemnati non debent contra judicium eorum appellare: appellatio enim judicis insciti vel injustitiam corrigit. Quomodo itaque, qui judices Ecclesiasticos eligit, quos & sermone & vitâ inculpatos esse judicavit, dicens se insipienter & injustè ab iis judicari, & reprehensionem quandam hominibus Sacerdotalibus ab ipso judicatis afferre admittatur?

ΚΑΝΩΝ ις'.

Ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι ἐκλήπτορες μὴ γίνωνται ἢ πραγματευτορες, μηδὲ ἐκ τινος αἰσχροῦ ἢ ἀτίμου πράγματος τροφὴν περιζώνται· ὀφείλουσι γὰρ ἀποβλέπειν εἰς τὸ γεγραμμένον· οὐδεὶς στρατευόμενος θεῷ ἐμπλέκεται ἑαυτὸν πράγμασι κοσμικοῖς· καὶ ὥστε τοὺς ἀναγνώστας εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἥβης ἐρχομένους ἀναγκάζειν, ἢ συμβίους ἀγαγέσθαι, ἢ ἐγκράτειαν ὁμολογεῖν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα κληρικὸς, ἐὰν χρήματα δῷ ὧν χρήσει, τὰ χρήματα λάβῃ· ἐὰν εἶδος, ὃ δέδωκε λάβῃ. καὶ ἵνα πρὸ τῆς εἰκοσιπέντε ἐτῶν μὴν διάκονοι χειροτονῶνται. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀναγνῶσται τὸν δῆμον μὴ προκινησάτωσαν.

CANON XVI.

Similiter placuit, ut Episcopi, Presbyteri & Diaconi conductores vel procuratores non fiant; nec ex turpi aliquo vel vili negotio victum sibi quærant; debent enim ad id quod scriptum est respicere, Nemo Deo militans seipsum implicat secularibus negotiis, & ut Lectores ad pubertatis tempus venientes cogantur, vel uxores ducere, vel continentiam profiteri. Similiter placuit, ut si Clericus mutuas pecunias dederit, pecunias accipiat: sin autem speciem, quantum dederit accipiat. Et ut ante xxv. annos Diaconi non ordinentur. Sed & Lectores populum non salutent.

ΒΑΛΣ. Περὶ μὲν τῶν κληρικῶν τῶν παρεμβαλλόντων ἑαυτοὺς εἰς κοσμικὰς ἐνεργείας ἐγράψαμεν εἰς τὸ ιγ'. κεφ. τοῦ ή. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος· εἰς ὃν ς'. καὶ πγ'. ἀποστολικὸν κανόνα· καὶ εἰς ὃν γ'. κανόνα τῆς δ'. συνόδου. καὶ διαγνῶναι τούτους. καταχωρισθήσεται δὲ εἰς τὸν παρόντα ἑρμηνείαν καὶ ἡ κγ'. τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυρίου Λουκᾶ, ἡ καὶ τόπου τάξιν ἐπέχουσα. ὡσαύτως καὶ ἡ σημείωσις τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου, ἡ γενομένη χάριν

BALS. De Clericis quidem, qui se negotiis secularibus ingerunt, scripsimus in decimo tertio capite octavi tituli præsentis operis; in sexto & octogesimo tertio Canone Apostolico, & in tertio Canone quarti Synodi, & lege eos. In præsenti autem interpretatione ponetur & quæ octavo mensis Decembris sexta Indictione facta est Synodalis declaratio, tempore sanctissimi Patriarchæ domini Lucæ, quæ etiam decisionis locum obtinet. Similiter & promulgatio Patriarchæ illius domini Joannis, quæ facta est,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ne cauſas agerent qui ſacris initiati ſunt. Et jus edicti ſanctiſſimi Patriarchæ domini Michaëlis Philoſophorum ſummi, quod prodiit, ut æquè, ac Diaconus & Sacerdos, Lector quoque prohiberetur ab exercendis ſecularibus officiis. Quoniam autem præſens Canon ſtatuit, ne qui ſunt ſacrati victum quærant ex rebus turpibus & vilibus; ſæpe quæſitum eſt, quænam ſint eæ. Et nonnulli quidem dixerunt eas eſſe, lenonem eſſe ac meretrices alere, cauponatoriæ tabernæ præeſſe, & ſimilia. Sanctiſſimus autem Patriarcha dominus Lucas unguentarias quoque officinas & balnea turpis eſſe quæſtûs dicebat, ut quæ mendacii quoque cauſæ eſſent. Sed nec archiatros fieri ſinebat Diaconos vel Sacerdotes, dicens non eſſe ferendum, ut qui cum infulis & caſulis ſancta tractant, ſecularibus veſtibus induantur, & cum Laicis, viris ſcilicet medicis, incedant. Poſtea autem cautum eſt à ſanctis Patribus, ut Lectores in tempore pubertatis poſt annum xiiii. cogantur vel matrimonio conjungi vel cœlibatum profiteri. An hoc autem apud Africanos obſervatum ſit, neſcio: ſed apud alias Eccleſias non ſervatur. Exiſtimo autem, quòd nec in ulla unquam regione hoc ſervatum ſit; ut quod Apoſt. ſexto Canoni adverſetur, qui decernit, ut Lectores & Cantores, etiam poſtquam in Clerum provecti fuerint, uxores ducant, & nec uxorem ducendi tempus definit, nec, ut continentiam profiteantur, exigit. Dare autem pecuniam mutuam ad uſuram multi Canones Clericis prohibent. Præſens quoque Canon, non ſolùm eos qui ſunt è tribunali, ſed & omnes Clericos fœnerari prohibet. Quia autem, cùm uſuræ dabantur ob pecunias mutuò datas, veriſimile erat dicere aliquos hoc quidem eſſe prohibitum; dare autem frumentum vel aliquam aliam ſpeciem, & plus accipere quàm datum ſit, non eſſe prohibitum: Patres hoc quoque expreſsè prohibuerunt. Sed & illud, ante completos xxv. annos non ordinari Diaconum, in diverſis Canonibus decretum eſt. Prohibitum eſt autem Lectoribus, ne expleto miniſterio ad populum converſi eum ſalutent: ut qui ſolos tunc debent Sacerdotes & Antiſtites adorare, & non Laicos qui in Eccleſia congregantur. Ipſi enim ſunt ſacrati: populus verò procul eſt à Sacerdotio & conſecratione. Ac ipſe potiùs Lectores adorare deberet propter miniſterium eorum. Lege ſanctorum Apoſtolorum Can. xvii. xviii. xix. xxv. xxvi. Syn. Ancyr. Can. x. & Chalced. Can. xiv. xv. Sext. Canonem iii. iv. vi. xii. xiii. xlviii. lviii. Et S. Baſilii Canonem iii. vi. lxix. lxx. Et edictum quidem ſanctiſſimi Patriarchæ domini Lucæ ſic ſe habet; Menſe Decembri, viii. die, i. Indict. vi. Sin autem etiam ille Ozan, qui divinam Arcam, quæ evertebatur, attigit, non parvo ſupplicio affectus eſt (atqui ejus erat inſtitutum illam erigere, non diruere) quis eſt adeò audax, & ad extremam uſque impudentiam arrogantiámque elatus, malo omnino ſpiritu ductus, qui non ſolùm divina & ſpiritualia mandata in integrum non vult, ſed etiam in contrarium detorquens, ea labefactare ac deſtruere impudenter molitur, eáque diſſolvere quæ firmè ac ſtabiliter locata ſunt, & ea commovere quæ conquaſſari non poſſunt, ut quæ ſint ædificata, ut aiunt, ſupra fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum? Propterea noſtra quoque moderatio non ferendum eſſe rata malam conſuetudinem adhuc ſervari, quæ divina & humana confundit, & Eccleſiæ, quæ eſt ab omni reprehenſione aliena Dei ſponſa, conſtitutioni non vulgares maculas inurit, quæque ſuperbia & vana negotiatione, & in iis, quæ ſunt abjecta ab eaque abhorrentia, ſtudio & labore, & turpibus præterea lucris, ejus honeſtatem ſpendoremque polluit; viſum eſt eam eſſe radicitùs evellendam, ut non amplius enaſcatur radix amaritudinis, ſecundùm divinum Apoſtolum, per præſentem noſtram ſpiritualem &

A τῆ μὴ συνηγορῆν τὲς ἱερωμένους. καὶ ἡ θεία μὲ τῆ σημειώματῳ τῆ ἁγιωτάτου παπειάρχου κυροῦ Μιχαὴλ τῆ ὑπάτου τῆ φιλοσόφων, ἡ φερβᾶσα χαίειν ἢ ὅπως τῆ ἀφανόμῳ καὶ τῆ ἱερᾶ κωλύεωμ καὶ ⊛ ἀναγνώσην ὀκ τῆς ὑπερεγείας τῆ κοσμικῆ ὀφφικίων. ἐπεὶ δὲ ὁ πρῶν ἡμῶν διορίζεται, μὴ προίζεωθαι τὲς ἱερωμένους τὰ φερὸς προφὼ ἀπὸ φαγμάτων αἰσχρῶν καὶ ἀτίμων, ἐζητήθη πολλάκις ποῖα ζῶντα εἰσί. καί τινες μὲν εἶπον εἶ ζῶντα, τὸ πορνοβοσκῆν, τὸ καπηλικὸ ἐργαστήριο φορίζαιθαι, καὶ ζὰ ὅμοια. ὁ δὲ ἁγιώτατος πατειάρχης κυρὸς Λουκᾶς καὶ τὰ μυρεψικὰ ἐργαστήρια καὶ ζὰ βαλλάντια αἰσχροκερδῆ εἶ ἔλεγλε, ὡς καὶ ψεύδεις πρᾶγπα. ἀλλ' οὐδὲ ἀρχιάτρους πρεσβύτερ γίνεθαι τὲς διακόνους ἢ τοὺς ἱερᾶς, λέγων ἀνένδεκτον εἶ τὲς μὲ φαιονολίων καὶ σιγαρίων τὰ ἅγια μεταχειριζομένους, κοσμικᾶς σολᾶς ἐνδιδύσκεωθαι, καὶ μὲ λαϊκῆ ἀνδρῶν, τῆ ἰατρῶν δηλαδὴ, περπομπεύειν. ὅτι τούτοις γενομθέτηται φερὰ τῆ ἁγίων πατέρων, τὲς ἀναγνώσας ὀν τῳ καιρῷ τῆς ἥβης μὲ ⊛ ιδ'. ὀναυζὸν ἀναγκάζεθαι ἢ γάμῳ ὁμιλῆσαι ἢ ἀγαμίαν ὑποσέθαι. τοῦτο δὲ εἰ φερὰ τοῖς ἐν τῇ Αφρικῇ ὀκράτησεν, σὸκ οἶδα, παρὰ δὲ ἄλλαις ἐκκλησίαις ὐ κρατεῖ. νομίζω δὲ, ὅτι σέσε ἔν τινι χώρᾳ τοῦτο ὀκράτησε ποτὲ, ὡς ἐνδυτιέμνον τῆ ἀποστολικῷ τ'. κηρύνι, τῆ ὁρίζοντι ἀναγνώσας καὶ ψάλλας, καὶ μὲ τὸ εἰς κλῆρον φερελθῆν, γαμῆν, καὶ μὰ κρεῖον αὐτοῖς γάμου ὁρίζοντι, μήτε ἐγκράτειαν ἐπαγγέλλεως ἀπαιτοῦντι. τὸ δὲ δανείζειν τὲς κληρικοὺς ὅτι τόκοις πολλοὶ κηρύνες ἀπαγορεύουσι. καὶ ὁ πρῶν δὲ κηρύων ὐ μόνον τὲς τῆ βήματος, ἀλλὰ καὶ πάντας τὲς κληρικὲς ζοκίζειν ἐμποδίζει. ὅτι δὲ τόκων ὅτι ἡμίσυ νομισμάτων διδομένων εἰκὸς ἦν εἰπεῖν πινας, τοῦτο μὲν εἶ κεκωλυμένον, τὸ δὲ διδόναι σῖτον ἢ ἕτερον εἶδος, καὶ λαμβάνειν πλεῖον τῆ δοθέντος, μὰ ἀπαγορευθῆναι, ἐκώλυσεμ οἱ πατέρες ῥητῶς καὶ τοῦτο. ἀλλὰ καὶ τὸ φερὸ συμπληρώσεως κέ. ἐνιαυτῆ μὰ χειροτονεῖσθαι διάκονον, ἐν διαφόροις κανόσιν ὥρισται. ἀπηγόρευται δὲ τοῖς ἀναγνώσταις, ἐν τῆ πληρωθῆ τὸν διακονίαν αὐτῆ στρέφεσθαι φερὸς τὸν δῆμον καὶ φερσκυνῆν, ὡς ὀφείλουσι τότε φερσκυνῆν μόνοις τὲς ἱερᾶς καὶ τὲς ἀρχιερᾶς, καὶ ὐχὶ τὲς λαϊκοὺς τὲς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροιζομένους· οἱ μὲν γὰρ ἱέρωνται, οἱ δὲ τῆ δήμου πόῤῥω τ' ἱερωσύνης εἰσί. καὶ οὗτοι μᾶλλον τὲς ἀναγνώσας φερσκυνῆν ὀφείλουσι, διὰ τὸν λειτουργίαν αὐτῶν. ἀναγνῶναι τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ιζ'. ιη'. ιθ'. κέ. κς'. συνόδου Αγκύρας κανόνα ί. τ' ἐν Χαλκηδόνι κανόνα ιδ'. ιέ. τ' ς'. κανόνα γ'. δ'. ς'. ιϐ'. ιγ'. μή. νή. καὶ τῆ ἁγίου Βασιλείου κανόνα γ'. ς'. ξθ'. καὶ ο'. τὸ μέντοι σημείωμα τῆ ἁγιωτάτου πατειάρχου κυρίου Λουκᾶ ἔχει ὕτως· μηνὶ Δεκεμβρίῳ ή. ἡμέρᾳ ά. ἰνδικτιῶνος ς'. εἰ δὲ καὶ Οζὰν ὁκτὼ τῆς θείας κιβωτοῦ παραπταίσης ἁψάμενος ὐ μικρὸν κατεκρίθη τὸ ὄπτιμον, (καίτοι σκοπὸς μὲν αὐτῆ φερὸς ἀνόρθωσιν ταύτης, ὐ φερὸς καθαίρεσιν,) τίς ὕτω τολμηρὸς καὶ εἰς ἐχάτιον ἀναίδειαν καὶ ὑπερφανίαν ἐξενεχθείς, πνεύματι πάντως ἀηδεμένος πονηρῷ ὃς μὰ μόνον σὸκ ἐπιθορθοῦν αἴρεται τὰ θεῖα καὶ πνευματικὰ διατάγματα, ἀλλὰ καὶ πᾶν ἐναντίαν τρεπόμενος, φθαλύειν ταῦτα καὶ καθαρῆν ἀναιρεῖται, καὶ φθαλύειν τὰ παγίως ἡρασμένα, καὶ φθαίνειν τὰ ἀσάλευτα, φηρεμμένα, καθὼς φησιν, ὅτι τῆ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων & προφητῶν; διὰ τοῦτο καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν σὸκ ἀναγκετὸν ἡγησαμένη πονηρὰν συνήθειαν καὶ ἔτι κρατῆν, μιγνύσθαι θείᾳ τε καὶ ἀνθρωπίνα, καὶ τῇ τῆς ἐκκλησίας καθαιρέσει, τῆς ἀμωμήτου νύμφης Χριστοῦ, σπίλοις ὐ τὲς τυχόντας φερεπιβουσθαι, καὶ τύφῳ καὶ ἀσχολίᾳ ματαίᾳ, καὶ τῇ φθεὶ τὰ εἰκῆ καὶ ἑαυτῇ ἀπάδοντα θαπονεῖσι τε καὶ σπουδῇ, ἔτι γὰ μὴν καὶ ἀκαρδέσιν τὸ σεμνὸν ταύτης καταῤῥυπαίνουσθαι, ἠυδόκησε ῥιζόθεν ταύτην ἀποτεμεῖν, ἵνα μὴ ῥίζα πικρίας καὶ ἔτι φυῇ, καθ' ⊛ θεὸν ἀπόστολον, διὰ τῆς θρούσης ἡμετέρας πνευματικῆς καὶ πατρικῆς

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

πατρικῆς διδασκαλίας, τῆς δηλούσης μὲν ἐν σκοπὸν φανερῶς τῆς προτεθείσης ὑποθέσεως περὶ τῶν ἱερᾶν ἀξίαν λαχόντων, καὶ κοσμικαῖς ἑαυτοὺς ἐμπλεκόντων ἀρχαῖς καὶ ἀξίαις καὶ φροντίσι καὶ πράγμασι. ὅτω δὲ καὶ ῥῆμα ἔχούσης, τοῖς μὲν ἱερατικὴν, φασὶν οἱ πατέρες, λαχοῦσιν ἀξίαν, μαρτυρίαι τε καὶ κατορθώματα αἱ περὶ κανονικῆς διατάξεως ὑποτυπώσεις εἰσὶν, ἃς καὶ ἀσμένως δεχόμενοι, φωνῇ ἐν διπόντιῳ τὸν μετὰ Δαβὶδ τὸν θεοφάντορα ᾄδομεν, ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτερφθην, ὡς ἐπὶ πάντι πλούτῳ καὶ αὖθις, ἐνετείλω δικαιοσύνην, τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα σύνετίσον με, καὶ ζήσομαι. καὶ εἴτα εἰς τὸν αἰῶνα φυλάττειν ἡμῖν ἐντέλλεται ἡ προφητικὴ φωνὴ τὰ μαρτύρια τοῦ θεοῦ, καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δῆλον ὡς ἀκεράδαντα καὶ ἀσάλευτα διαμένοισιν. ὅπ ὅτω φησὶ καὶ ὁ θεόπνους Μωσῆς, ἐν αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι, ἢ ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. τούτων τοίνυν ὄντων καὶ διαμαρτυρουμένων ἡμῖν, ἀγαλλιώμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ὡς εἴπις εὕρη σκῦλα πολλὰ, τοὺς θείους ἀσφαλεῖς κανόνας ἐνστρωννύμεθα, καὶ πρὸ αὐτῶν διαπρεπῆ ὁλόκληρον καὶ ἀσάλευτον μένειν ὁλοψύχως αἱρούμεθα. καὶ ὅπερ τῶν ἐν κλήρῳ πεταγμένων τινὰς ἐγνωμεν προσήκειν κοσμικοῖς ἐμπλέκεσθαι διακονίαις ἑαυτοὺς, ὡς μὲν κυβερνήσεις καὶ προνοήσεις οἴκων ἀρχοντικῆς ἢ κτημάτων ἀναλαμβάνοντας, ὡς δὲ καὶ δημοσίων πλοῶν εἰσπράξεις ἢ καφαλαίων ἐπίσχεσιν, ἢ ἐξελεύσεις πλοίμων, ἢ δὴ καὶ ἀναγραφὰς ἢ λογοποιίας, ἢ καὶ ἑτέραν ὁμοίαν ἐνέργειαν, οὐκ ἐπὶ πράγμασιν ἐκκλησιαστικοῖς, ἀλλὰ κοσμικοῖς, ἐνίους καὶ ἀξίας τε καὶ ἀρχὰς παρὰ τὴν πολιτείας ἀπονενεμημένας, τοῖς τοιούτοις ἀπρεσβευτοὺς παύσαντες τῶν λοιπῶν τῶν εἰρημένων ἁπάντων· μὴ ἐκκλησιαστικῆς μὴ χρείας προσδιαγράφειν, εἰ μὴ βούλοιντο τῇ δεδογμένῃ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι καθαιρέσει τοῦ προϊόντος. αὐτοῖς ἐκκλησιαστικοῦ μὴ βαθμοῦ ὑπαγαγεῖν ἑαυτούς. εἰ γὰρ καὶ μακρᾷ συνηθείᾳ ἐνδρύζεσθαί τινες οἴονται μὴ ταῦτα μεπέναι καὶ πρὸ αὐτῶν οὐκ ὀλίγους, προσ μὴ βασιλικὰς φασί τε προβλῆσαι οἰκονομίας ἀναπεθείσας ἱερωμένοις ἀξίας τε καὶ κοσμικὰς καὶ ὀφφίκια ἢ ἐνεργείας ὁμοίας εἶπε ἀρχάς· ἀλλ' οὐκ ἐλκυσθήσεται πρὸς ὑπόδειγμα. ὅπερ γὰρ ὑπ' ἀμφιβολίαν οἱ πρὸ τούτων ἱερεῖς καὶ θεῖοι νόμοι ἔπεσον, ὅτε δοκιμασίαν τινὰ καὶ διάγνωσιν ἔγγραφον προσεδέχετό πού τε τῶν καιρῶν τὰ τῆς βασιλείας σκῆπτρα διέπουσι, ἐπ μὴ καὶ ἁγιωτάτων πατριαρχῶν καὶ συνόδων τούτους αὐτοὺς παραιρούσας, ἃ τοὺς ἠγορευμένους κανόνας αἱ τοιαῦται οἰκονομίαι καὶ ἡ μὴ δοκιμασθεῖσα συνήθεια ὅλως παρασαλεύσουσιν· αὗται δὲ μᾶλλον ὑπὸ τούτων τοὐναντίον τέλεον συντριβήσονται, ὡς χύτρα κατὰ Σολομῶντα προσκρούσασα λέβητι. πύλαι γάρ, φησὶν, ᾅδου τῆς ἐκκλησίας οὐ κατισχύσουσιν, οἰκοδομηθείσης παρὰ Κυρίου ὅπερ καὶ θεοκήρυκι Πέτρῳ, καὶ σὺν τοῖς λοιποῖς ἁγίοις ἀποστόλοις νομοθετήσαντι ὅτως ἐν ς'. κανόνι αὐτῶν, ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀναλαμβάνειν· εἰ δὲ μή, καθαιρείσθω. ὡσαύτως καὶ ἐν πα'. εἴπομεν, ὅτι μὴ χρὴ ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον καθέναι ἑαυτὸν εἰς δημοσιακὰς διοικήσεις, ἀλλὰ προσδιαγράφειν ἐκκλησιαστικῆς χρείας· ἢ πειθέσθω οὕτω τοῦτο μὴ ποιεῖν, ἢ καθαιρείσθω. οὐδεὶς γὰρ δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, καθὼς τῷ Κυριακῷ διαγέλουσιν. ἔτι καὶ ὁ πγ'. φησὶν, ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον στρατείαν χολάζων, ἢ βουλόμενον ἀμφότερα κατέχειν, Ρωμαϊκὴν ἀρχὴν καὶ ἱερατικὴν διοικῆσιν, καθαιρείσθω. τὰ γὰρ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ τῆς ἐν Καρθαγένῃ ις'. οὕτως ἐν μέρει διαγορεύει· ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι ἐκκλήπτορες μὴ γίνωνται ἢ προκυρσάτορες. καὶ μετ' ὀλίγον· οὐδεὶς γὰρ στρατεύομενος τῷ θεῷ ἐμπλέκεται ἑαυτὸν πράγμασι κοσμικοῖς. σὺν τούτοις καὶ ὁ οζ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι

A paternam doctrinam, quæ ſcopum quidem apertè declarat cauſæ propoſitæ de iis, qui ſacram auctoritatem ſortiti ſunt, & ſecularibus ſeipſos magiſtratibus & dignitatibus curiſque ac negotiis implicant. Ad verbum autem ſic ſe habet; Iis, qui ſacerdotalem, inquiunt Patres, dignitatem ſortiti ſunt, teſtimonia & præclara facta ſunt Canonicarum conſtitutionum informationes, quas etiam lubenter admittentes, ad Dominum Deum cum Davide Dei præcone canimus; In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum, tanquam in omnibus divitiis: Et rurſus; Mandaſti juſtitiam; teſtimonia tua in æternum doce me, & vivam.
B Quòd ſi vox prophetica nos jubet in æternum Dei teſtimonia cuſtodire, & in ipſis vivere, manifeſtum eſt ea inconcuſſa & nulla ratione labefactanda permanere. Nam divinus quoque Moſes ſic inquit; Non licet eis addere nec detrahere. Cùm hæc itaque ita ſint, & nobis teſtimonium ferant, in eis exultantes, tanquam ſi quis multa ſpolia invenerit, divinos lubenter Canonas amplectimur, & eorum conſtitutionem integram & inconcuſſam manere toto animo eligimus. Quoniam autem nonnullos eorum qui ſunt in Clero conſtituti novimus ſe ſecularibus negotiis contra Canones implicare; hos quidem domorum magiſtratuum
C vel poſſeſſionum curationes adminiſtrationéſque ſuſcipientes; illos verò etiam publicorum vectigalium exactiones, vel aliorum capitum, vel eorum quæ navibus portantur penſionum petitiones, vel colligendarum pecuniarum rationúmque reddendarum munera, vel aliquod ejuſmodi officium; non in Eccleſiaſticis, ſed ſecularibus negotiis; nonnulliſque eorum civiles etiam magiſtratus dignitatéſque eſſe attributas: eis præcipimus ut deinceps à prædictis omnibus ceſſent, in eccleſiaſticis autem negotiis officiiſque verſentur; niſi velint ei, quæ ſacris diviniſque Canonibus placuit, gradûs quem habent Eccleſiaſticis depoſi-
D tioni ſubjici. Etſi enim longa conſuetudine confirmari ſtabiliríque quidam exiſtimant, quòd non pauci ante eos illa ſuſceperint; Præterea autem dicunt Imperial. adminiſtrationes, quæ ſeculares dignitates & officia, aut ſimilia munera ſeu magiſtratus, ſacratis hominibus committunt proceſſiſſe: ſed tamen non trahetur ad exemplum. Quia enim eſt citra controverſiam, nec ſacros ac divinos de iis Canones intercidiſſe; nec ulla cognitio aut examinatio literis mandata ab eo, qui illo tempore Imperialia ſceptra tenebat, nec à ſanctiſſimis Patriarchis & Synodis eos ipſos evertens, proceſſit: ſcriptos Canones ejuſmodi
E diſpenſationes & non probata conſuetudo omnino non labefactabunt; ſed ipſæ potiùs ab eis penitus conterentur, ſicut olla, ut inquit Solomon, quæ lebeti alliſa eſt. Portæ enim, inquit, inferi adverſus Eccleſiam non prævalebunt, quæ à Domino ſupra Dei præconem Petrum ædificata eſt, qui cum reliquis ſanctis Apoſtolis in ſexto eorum Canone ſic decrevit; Epiſcopus, vel Presbyter, vel Diaconus ſecularia negotia non recipiat: ſin minus deponatur. Similiter & in lxxxi. diximus, quòd non oportet Epiſcopum vel Presbyterum ad publicas adminiſtrationes deſcendere, ſed in Eccleſiaſticis negotiis officiiſque verſari: vel ergo hoc non facere perſuadeatur, vel deponatur.
F Nemo enim poteſt duobus dominis ſervire, ut eſt præceptum Domini. Præterea & lxxxiii. Can. inquit; Epiſcopus vel Presbyter vel Diaconus militiæ vacans, & volens utrumque obtinere, Romanum magiſtratum & ſacerdotalem adminiſtrationem, deponatur. Quæ enim ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo. Jam verò & Carth. xvi. ſic præcisè dicit; Similiter placuit, ut Epiſcopi & Presbyteri & Diaconi non ſint adminiſtratores vel procuratores. Et paulò poſt; Nullus enim Deo militans implicat ſe ſecularibus negotiis. Cum hislxxvii. quoq; Can. Chalc.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Synodi. Eos, qui ſemel in Clero conſtituti ſunt, vel Monachos, ſtatuimus neque ad militiam neque ad ſecularem dignitatem accedere: vel ſi hoc audeant, & non pœnitentia ducti ad id revertantur, quod propter Deum elegerunt, anathematizari. Et Conſtantinopolitani primi & ſecundi undecimi, hæc ita ad verbum perſequitur; Presbyteros vel Diaconos ſeculares Magiſtratus vel curas ſuſcipientes, vel quæ in Magiſtratuum ædibus dicuntur curationes, divini & ſacri Canones depoſitione ſubjiciunt. Hoc ergo nos quoque confirmantes, etiam de reliquis, qui in Clerum relati ſunt, ſtatuimus, ut ſi quis eorum ſecularia negotia aggrediatur, vel, quæ in Magiſtratuum ædibus vel ſuburbanis curationes dicuntur, ſuſcipiat, is ex Clero expellatur. Nemo enim poteſt, ſecundùm Chriſti veri Dei noſtri dictum & veriſſimam vocem, duobus dominis ſervire. Et omnino manifeſti ſunt & aperti hi divini Canones: & ideo non ſunt transformandi vel aliter accipiendi. Sin autem etiam cauſæ procuratorem, quæ ad Eccleſiam, cujus eſt Clericus, non pertinet, fieri Clerico prohibitum eſt, ne, inquit, divina miniſteria impediantur, quanto magis prohibitum eſt majoribus ſecularibus negotiis implicari, quæ impediunt, ne poſſit Eccleſiaſticis negotiis vacare. Omnibus ergo religioſiſſimis ſanctiſſimiſque Clericis in ſancto Spiritu præcipimus, ut à dictis abſtineant: vel ſciant, ſe quidem ſegregationis pœnæ ſubjectos fore; quin & quod majorem quoque & Canonicam acerbitatem non effugient, ejuſmodi ſecularibus negotiis ſeipſos implicantes. Ad hoc enim præſens quoque noſtræ mediocritatis decretum ſacratiſſimis antiſtitibus ſcriptis tradi juſſum eſt, ut etiam Clericis, qui ſunt ubicunque, ſit manifeſtum. Edictum Patriarchæ domini Joannis ſic ſe habet; Menſe Februario die decimo ſexto feriâ iii. Indictione viii. Cùm multos Eccleſiaſticos & Monachos videremus alienas cauſas ſubeuntes, & pro iis decertantes, qui in civilibus & Eccleſiaſticis judiciis litigant, ab Eccleſiaſtica conſuetudine & legum gravitate, quod fiebat, indignum judicantes, ſtatuimus, ut nemo deinceps, nec Monachus, nec ullus Eccleſiaſticus, alienas cauſas ſuſcipiens in judicio defendat. Id enim eſt apertè mercenaria opera. Et nemo tale quid agens noſtræ moderationis ſupplicium effugiet: præterquam, ſi fortè cùm ſit cauſa Eccleſiaſtica, à nobis jubeatur alterutrius litigantium partis defenſionem ſuſcipere. Tunc enim præterquam quòd à reprehenſione erit alienus, in pœnam quoque non cadet. Præſens autem edictum omnibus quoque civilibus judicibus legi juſſum eſt: ut cùm noſtri decreti ſcientiam habuerint, eos omnino non admittant ad ullorum cauſas agendas. Vis autem edicti domini Michaël hæc eſt; Menſe Januario die decimo tertio feriâ quartâ Indictionis quartæ, & deinceps, conſtituit, ne Lectores æquè ac Diaconi & Sacerdotes ſecularia officia ſuſcipiant, vel exactorum munera, vel curationes, propter undecimum Canonem primæ & ſecundæ Conſtantinopol. Synodi. De ſacratis autem hominibus cauſas agentibus ſatis ſcripſimus in xiii. cap. viii. tit. præſentis operis: Et lege ea. Ac Canones quidem & Synodalia edicta in his conſiſtunt. Dicunt autem quidam, hæc locum habere, quando ſine juſſu Imperatoris ſacratus quiſpiam ſeculare miniſterium exercuerit: Si enim ex diſpenſatione Imperatoris quis hoc miniſterium ſuſceperit, à dictis Canonibus non prohibebitur, nec lædetur. Et adjiciunt, quòd Imperator nec Canonibus nec legibus ſubjicitur: Et ideo eſt in ejus poteſtate Epiſcopatus in Metropoles erigere, & à ſuis Metropolibus alienare, ſimiliter etiam Antiſtitum terminos dividere

A συνόδου, τὲς ἅπαξ ἐν κλήρῳ τεθειμένους ἢ καὶ μοναχὰς ἀνείσαμεν μήτε ὅπι στρατείαν μήτε ὅπι ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι· ἢ τοῦτο τολμῶσιν, καὶ μὴ μεταμελομένους, ὥστε ὑποστρέψαι ὅπι τοῦτο ὃ ἕνεκα θεὸν εἵλοντο, ἀναθεματίζεσθαι. καὶ ὁ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει α'. καὶ β'. συνόδου ια'. ταῦτα κατὰ ῥῆμα διέξεισι· τὲς πρεσβυτέρους ἢ διακόνους κοσμικὰς ἀρχὰς ἢ φροντίδας ἀναδεχομένους, ἢ ταῖς ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἀρχόντων λεγομέναις κουρατωρείαις, οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες καθαιρέσει καταβάλλουσι. τοῦτο οὖν καὶ ἡμεῖς ὑπογραμμίζομεν, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν κλήρῳ κατελεγμένων διορίζόμενα, ὡς εἴ τις αὐτῶν κοσμικὰς
B ἀρχὰς μεταχειρίζοιτο, ἢ ταῖς ἐν τοῖς τῶν ἀρχόντων οἴκοις ἢ φορασείοις λεγομέναις κουρατωρείαις ἀναδέχοιτο, τῶν τῆς οἰκείου κλήρου ἀποδιώκεσθαι. οὐδεὶς γὰρ δύναται, κατὰ τὸν τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν αὐτολεκτον καὶ ἀψευδεστάτην φωνὴν, δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. καὶ σαφῶς πάντως οἱ θεῖοι κανόνες ὄντες καὶ φοβεροὶ καὶ ζῆλον τοῦτο μεταποιεῖσθαι τάττουσι· καὶ ἐντολέα δίκης γίνεσθαι, ⁂ κεκληρωμένον κεκώλυται μὴ ἀνικέτοις τῇ ἐκκλησίᾳ ἦς ἐστι κληρικὸς, ἵνα, φησὶ, μὴ αἱ θεῖαι
C ὑπηρεσίαι παρεμποδίζοιντο, πόσῳ πλέον κεκώλυται μείζοσι κοσμικαῖς φροντίσιν ἐμπλέκεσθαι, παρεμποδίζουσαι αὐτῷ ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς χρείαις προσδυναμοῦν. πᾶσι γοῦν τοῖς ἀκληρικωτάτοις κληρικοῖς ἐν ἁγίῳ προσγινώμεθα πράγμασι τῶν εἰρημένων ἀπέχεσθαι· ἢ μὴν εἰδέναι, οἱ ἔσονται μὴν ὑπὸ μόνῳ ἀφορισμοῦ ὑποβεβλημένοι, καὶ τὴν μείζω δὲ κανονικὴν ἀυσπείαν ὑποφεύξονται, προσγόμασι κοσμικοῖς πάντοις ἐμπλέκοντες ἑαυτούς. ὅπι τούτῳ γὰρ καὶ ὁ παρὼν ἔγραφε. ὁρισμὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος. καὶ τοῖς ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσιν ὑπόθεσθαι πέπομπται, ἵνα καὶ τοῖς ἀπόμπτοις κληρικοῖς κατάδηλον. γράφη). ὃ σημείωμα τοῦ πατριάρχου Κυρίου Ἰωάννου ἔχει οὕτως. μηνὶ Φεβρουαρίῳ ις'. ἡμέρᾳ γ'. ἰνδικτιῶνος ε'. πολλοὺς τῶν ἐκκλησιαστι-
D κῶν καὶ μοναχῶν καθορῶντες ὑποδύσεις ἀλλοτρίας ὑποδυομένους, καὶ ὑπαγωνιζομένους τῶν δικαζομένων ἐν πολιτικοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς δικαστηρίοις, ἀλλότριον τῆς ἐκκλησιαστικῆς σωφροσύνης καὶ τῆς τῶν νόμων ἀκριβείας ὃ θεσπισθὲν κρίναντες, διορίζόμεθα, μηκέτι τῶν λοιπῶν μήτε μοναχὸν μήτε τινα ἐκκλησιαστικὸν ἀλλοτρίας ἀγωγὰς ὑποδεχόμενον ἐν δικαστηρίῳ σωφρονεῖν. ἐργολαβία γὰρ ἄντικρυς τοῦτο. καὶ οὐκ ἄν τις τοιοῦτόν τι διαθεσπισθὲν ἀπὸ τῆς ἡμῶν μετριότητος. ὑπτιμῆσιν διαφεύξηται, πλὴν εἰ μήπω ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως ὕσης κεκωλυμένη ὑπὸ ἡμῶν ὑπαγωνίζεσθαι θατέρου μέρους τῶν δικαζομένων. πεπωκώλυται
E γὰρ ἔξει σὺν τῷ ἀμέμπτῳ καὶ ὃ ἀνεπιτίμητον. ὃ δὲ πρὸν σημείωμα ὑπομνηματιδίων ὠφέλη καὶ πᾶσι τοῖς πολιτικοῖς δικασταῖς, ἵν' ἐντεῦθεν εἴδησιν λαβόντες τοῦ ἡμετέρου ὁρισμοῦ, μὴ προσδέχωνται τὲς τοιούτους εἰς ὃ τισὶν ὅλως σωτηρίαν. ἡ δὲ δύναμις τοῦ σημειώματος τοῦ κυροῦ Μιχαὴλ ἔστιν αὕτη μηνὶ Ἰανουαρίῳ ιγ'. ἡμέρᾳ δ'. ἰνδικτιῶνος δ'. καὶ ἐφεξῆς, διαπάσσεται, καὶ τὲς ἀναγνώσας ὑπάρχοντας τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς ἱερουσι μὴ ἀναδέχεσθαι κοσμικὰ ἐφφίκια ἢ πραγματικὰς ἐνεργείας ἢ κουρατωρείας, ὑπὸ τὸ ια'. κανόνα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει α'. καὶ β'. συνόδου. πρὸς ὃ τοῖς ἱερωμένοις σωφρονισθεῖσιν ἱκανὰς ἐγράψαμεν εἰς
F ὃ ιγ'. κεφ. ε'. ἢ'. πίπλου τοῦ παρόντος. σωταγμα[illegible]. καὶ ἀνάγνωθι ταῦτα. καὶ τὰ μὲν τῶν κανόνων καὶ τῶν συνοδικῶν σημειωμάτων ἐν τούτοις. λέγουσι δέ τινες χώραν ταῦτα ἔχειν, ὅπερ δίχα προστάξεως βασιλικῆς ἐνεργῇ τις ἱερωμένος δουλείαν δημοσιακὴν· εἰ γὰρ κατ' οἰκονομίαν βασιλικὴν τοιαύτην τινὰ δουλείαν ἀναδέξεταί τις, κατὰ τῶν ῥηθέντων κανόνων οὐ κωλυθήσεται, οὐδὲ βλαβήσεται. καὶ προστιθέασιν, αἷς ὁ βασιλεὺς οὔτε νόμοις ὅτε κανόσιν ὑπόκειται· διὸ καὶ ἐπ' ἀδείας ἔχει ἐπισκοπὴν εἰς μητρόπολιν ἄγειν, καὶ ἀποξενοῦν ἐκ τῶν οἰκείων μητροπόλεων, ὡσαύτως καὶ ἐνορίας ἀρχιερέων διαιρεῖν, καὶ

καὶ ἐκ νέου ἐπισκόπους καὶ μητροπολίτας καθιστᾶν, καὶ ὅσα ἐξεῖναι ἐπισκόποις ἱερουργεῖν ἀπαρεγκλίτους εἰς ἀλλοτρίας ἐνορίας ἄνευ γνώμης τῆς ἰδιοχείρων ἐπισκόπων, καὶ ἄλλα τινὰ ἐνεργεῖν ἀρχιερατικὰ δίκαια. χρῶνται δὲ καὶ τῇ ιβ'. καὶ ιζ'. κανόνι τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ τῇ λη'. κανόνι τῇ ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, τὰ αὐτὰ ἐπιτελουμένοις. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἀπὸ τοῦ δ'. κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ μᾶλλον ἐνεδόθη τῷ βασιλεῖ ἀναπηδέναι κοσμικῶν λειτουργιῶν ἐνεργείας ἱερωμένοις καὶ μοναχοῖς, κατὰ λόγον οἰκονομίας δοκούσης ἀπ' αὐτοῦ. εἰ γὰρ ὁ κατὰ χώραν ἐπίσκοπος δύναται τῶν ποιῆσαι, πολλῷ πλέον ὁ βασιλεύς, ὁ μὴ ἀναγκαζόμενος ἀκολουθεῖν τοῖς κανόσι, τοῖς διορίζομένοις τοὺς ψήφους τῶν ἐπισκόπων ὑπὸ ἐπαρχιωτῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι, καὶ μὴ ἐπὶ ἀρχόντων· κἀντεῦθεν καὶ ψήφου μὴ γινομένης πατριάρχας καὶ ἐπισκόπους προβιβάζοιτο. καὶ ἀνάγνωσον τὰ ἐν αὐτῇ δ'. κανόνι τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου γραφέντα.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαί τινας τῶν ἱερωμένων ἀλλοτρίων κτημάτων ἐκλήπτορας, ἤγουν μισθωτάς, μηδὲ φορτηγεμάτορας, τουτέστι δημοσίας, φερτῆρας, πλατύτερον ἐφεξῆς τρίτος κανὼν τῆς δ'. συνόδου. καὶ ὁ πα'. δὲ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἅπτεται ἑαυτὸν εἰς δημοσίας διοικήσεις καθυποβάλλοντα προσκαίρους· μηδὲ ἔκ τινος αἰσχροῦ καὶ ἀτίμου πράγματος. προφανῶς ἀπορίζεσθαι ἐπιτελοῦνται ὁ κανών. αἰσχρὸν μὲν οὖν καὶ ἐπὶ πᾶσι πρᾶγμα τὸ πορνοβοσκεῖν, ἤγουν τὸ πόρνας τρέφειν, ὥστε κερδαίνειν ἐκ τῶν μισθωμάτων ἐκείνων, καὶ τὰ ὅμοια. ἄτιμον δ' ἐστὶ τὸ περίεσθαι καπηλείου, καὶ τὸ ἐπὶ πλείστοις. ἐκ τοιούτων οὖν προφανῶς ἀπορίζεσθαι ὁ κανὼν ἀπαγορεύει τοῖς ἱερωμένοις· καὶ οὐκ εἶπε κέρδος, ἀλλὰ προφανῶς. κἂν γὰρ εἰς τὸν ἐπιόντα πενίας, ὥστε μηδὲ προφῆς δύπορεῖν, οὐδ' οὕτω χρὴ αὐτοὺς ἐκ πράγματος αἰσχροῦ ἢ ἀτίμου πορίζεσθαι προφανῶς. ὀφείλουσι γάρ, φησι, τὸ ἀπερίσπαστον ἐννοῆσαι ἐπάγγελμα, τὸ λέγον, οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. εἰ δὲ τοῖς κοσμικῶς στρατευομένοις στρατιὰν τὸν εἰρηναῖον, πολλῷ μᾶλλον ἁρμόσει τοῖς τῷ θεῷ στρατευομένοις ἀφὰ τῆς ἱερωσύνης. τὸ δὲ τὰς ἀναγνώστας ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἥβης, ἤγουν μετὰ τὸ ιδ'. ἐνιαυτὸν ἀναλαμβάνεσθαι, ἢ γάμῳ ὁμιλῆσαι, ἢ ἁγαμίαν ὑποσχέσθαι· οὐκ οἶδα εἰ καθά τισιν ἐν Ἀφρικῇ ἐκράτησε. καθὰ δὲ ταῖς ἄλλαις ἐκκλησίαις οὐ κρατεῖ, οἶμαι δὲ, ὅτι οὐδὲ πώποτε ἐκράτησεν· ἐναντίεται τῷ κς'. ἀποστολικῷ κανόνι, ὁρίζοντι ἀναγνώστας καὶ ψάλτας, μετὰ τὸ εἰς κλῆρον προελθεῖν, γαμεῖν, καὶ μὴ καιρὸν αὐτοῖς τοῦ γάμου ὁρίζοντι, μήτε ἐξαίρεσιν ἐπαγγέλλεσθαι ἀπαιτοῦντι. τὸ δὲ δύνειζαν τοὺς κληρικοὺς δὴ τόκοις, πολλοῖς ἀπαγορεύεται κανόσι· καὶ ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ κωλύειν· καί φησιν, ἐὰν χρήματα ἤτοι νομίσματα τῷ κληρικὸς ἐν χρήσει, ἤγουν δύνειζη τὰ χρήματα, τουτέστι, τόκους λήψεται καὶ οὐ πλείονα· ἐὰν δὲ εἶδος τῷ, οἷον τυρὸν ἢ οἶνον, ἢ ἕτερόν τι τοιοῦτον, ὅσον ἔδωκε, λήψεται, καὶ οὐ πλέον. καὶ τὸ ἁρὰ συμπληρώσεως κέ. ἐνιαυτῷ μὴ χειροτονεῖσθαι ἀκόλουθον, διαφόροις κανόσιν ὡρισται. ἀπαγορεύεται δὲ τοῖς ἀναγνώσταις ἐν τῷ πληρωθῆναι τὸν ἐγκύκλιον ἀναγνῶναι τρέφεσθαι παρὰ τῷ δήμου, καὶ προσκυνεῖν. μόνοις γὰρ τοῖς ἀρχιερεῦσι τότε καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ὀφείλουσι προσκυνεῖν, καὶ οὐχὶ τῷ πλήθει τῷ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροιζομένων. οἱ μὲν γὰρ ἱερωμένοι, οἱ δὲ τοῦ δήμου πόρρω τῆς ἱερωσύνης εἰσὶ, καὶ μᾶλλον τιμᾶσθαι δέον, καὶ ζῶντα ἐν καιρῷ τῆς λειτουργίας αὐτῷ.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος, πρεσβύτερος, καὶ διάκονος, ἐκλήπτορες οὐ γίνονται, οὐδὲ προκτορεύτορες. ὁ ἄνηβος ἀναγνώστης, ἢ γάμον αἱρείσθω, ἢ ἐγκράτειαν ὁμολογείτω.

Τὸ παλαιὸν ἦν, ἢ μισθωτὰς κλημάτων τινὰν, ἢ καὶ

A & de novo Episcopos & Metropolitanos constituere, & jubere Episcopis in alienis diœcesibus absque ullo præjudicio sacrificare præter sententiam Episcoporum illius regionis, & alia ejusmodi Episcopalia jura exercere. Utuntur autem etiam xii. & xvii. canone Chalced. Syn. & xxxviii. canone Synodi in Trullo, qui eadem præcipiunt. Mihi autem videtur, quòd ex iv. canone Chalced. Syn. Imper. vel maximè concessum est secularium munerum functiones sacratis & Monachis, ex ratione dispensationis quæ illi videtur, tribuere. Si enim hoc potest regionis Episcopus, multò magis Imperator, qui non cogitur sequi canones, de-
B cernentes, Episcoporum electiones à provincialibus Episcopis fieri, non autem à magistratibus: & qui exinde, nulla facta electione, Patriarchas & Episcopos provehit. Et lege quæ in eodem iv. can. Chalced. Syn. scripta sunt.

ZONAR. Non licere cuiquam ex sacro ordine alienæ possessionis conductorem, mercenarium videlicet, neque procuratorem sive publicanum vel administratorem fieri, tertio quartæ Synodi canone fusiùs explicatum est. Qui vero se publicæ administrationi immiscuerit, eum primus & octogesimus sanctorum Apostolorum ca-
C non deponi jubet: eosdem ex aliquo turpi ac sordido negotio victum sibi parare hic canon vetat. Ac turpe quidem fuerit, exempli causa, si quis lenoniam exerceat, hoc est, alat meretrices, ut ex earum mercede ipse lucretur, atque hujus generis alia. Sordidum vero, cauponari, & similia. Victum igitur sibi ejusmodi artibus quærere hoc canone sacris initiati homines prohibentur: neque verò lucrum dixit, sed victum. Quamvis enim eo inopiæ redigantur, ut alimenta quoque deficiant; ne tunc quidem eos turpi aut sordido artificii genere vitæ subsidia comparare oportet. Eos enim, inquit, illius Apostolici præcepti memores esse decet, quod ait; Nemo militans implicat se negotiis secularibus, ut ei placet, qui milites elegit. Quòd si de prophana militia verum est; certe in
D eos, qui divinæ militiæ in sacro ordine mancipati sunt, longè accommodatiùs quadrabit. De Lectoribus verò quod sequitur, ut pubertatis tempore, quarto-decimo scilicet anno expleto, vel matrimonio jungi vel cœlibatum profiteri cogantur: an ea in Africana Ecclesia consuetudo inoleverit haud facile dixerim. In aliis certè Ecclesiis haud viget; imò nec ullo unquam tempore viguisse ego quidem existimo: adversatur quippe sanctorum Apostolorum vigesimo-sexto canoni, qui Lectoribus & Cantoribus, postquam in clerum adscripti fuerint, uxores ducendas esse statuit, neque certum aliquod tempus
E nuptiarum præscribit, aut aliqua eos continentiæ professione obligandos esse decernit. De fœnore porro à Clericis non exercendo multi canones extant: idemque hoc quoque canone ne liceat constitutum; Ac siquidem, inquit, pecuniam aut nummos utendos cuipiam clericus concesserit, hoc est, mutuos dederit, totidem sibi vicissim, nec plures ullo modo, curet reddendos: sin vero rei speciem, frumentum quippe aut vinum, aut ejusmodi quidpiam dederit, tantundem, quantum dedit, nec plus aliquid vicissim accipiat. Illud quoque, ne minores quinque & viginti annis Diaconi eligantur, complures item canones decrevêre. Deinde Lectoribus, ne expleto ministerio se ad
F populum salutandi gratia convertant, interdictum. Solos namque eo tempore Antistites & Sacerdotes, non cõgregatam in Ecclesia multitudinem, ab iis salutari fas est. Ipsi enim sacrati sunt, multitudo vero à sacris ordinibus longo intervallo disjuncta: ut proinde iis potius à populo honorem exhiberi, præsertim dum in sui ministerii functionibus versantur, oporteat.

ARIST. *Episcopus, Presbyter, & Diaconus non fiunt conductores, neque procuratores. Lector pubes factus vel matrimonium contrahat vel continentiam profiteatur.*

Episcopos, & Presbyteros, & Diaconos fœderatores, aut

aut possessionum aliquarum conductores; vel etiam provisores fieri, & præsens canon prohibet & diversi alii. Lector autem, qui impuberem ætatem transilierit, & viginti fere annos attigerit, & Hypodiaconus fieri cupit (nam viginti annis junior Hypodiaconus non ordinatur, ut decimus quintus sextæ in Trullo Synodi canon statuit) vel uxorem ante ordinationem ducat, vel cœlibem agere profiteatur. Nam post ordinationem nec Presbytero, nec Diacono, nec Hypodiacono matrimoniale jugum in se suscipere licet: sed Lectoribus solis & cantoribus illud permittitur: quemadmodum sextus sextæ in Trullo Synodi canon statuit.

A προνοητὰς γίνεσθαι ἐπισκόπους, καὶ πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους, καὶ ὁ πρὸν κωλύει κανὼν, καὶ ἕτεροι διάφοροι. ἀναγνώστης δὲ τὴν ἄνηβον ὑπεραναβὰς ἡλικίαν, καὶ ἐγγύς που τῶν εἴκοσι χρόνων γενόμενος, καὶ βουληθεὶς γενέσθαι ὑποδιάκονος. (οὐδὲ γὰρ ἥττων τῶν εἴκοσι χρόνων χειροτονεῖται ὑποδιάκονος, καθὼς ὁ πεντεκαιδέκατος κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου διαλαμβάνει) ἢ γυναῖκα πρὸ τῆς χειροτονίας λαμβανέτω, ἢ παρθενεύειν ὁμολογείτω. μετὰ γὰρ τὴν χειροτονίαν, οὔτε πρεσβύτερος, οὔτε διάκονος, οὔτε ὑποδιάκονος, γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾷν συνοικέσιον ἐπ' ἀδείας ἔχει· ἀλλὰ μόνοις τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ψάλταις τοῦτο
B ἐφεῖται· καθὼς ὁ ἕκτος κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου παρίστησι.

Canon XVII.

Placuit, ut Mauritania Sitiphensis, ut petivit, Primatem Numidicæ regionis, à qua ex Synodo separata est, habeat proprium Primatem. Consensu omnium Primatum Africanarum provinciarum, & omnium Episcoporum ob magnum intervallum, habere permissa est.

Bals. Localis est canon.

Zonar. Hic quoque canon est localis, ac eam tantummodo regionem, de qua promulgatus est, complectitur. Alibi non auditur.

Arist. *Clericus, qui mutuò dedit, quod dedit accipiat, vel tantundem. Qui ante annos xxv. fit Diaconus, non est Diaconus. Et Lectores populum ne salutent. Mauritania Sitiphensis proprium Primatem propter magnam distantiam habere permittitur.*

Plus quam clericus cuilibet in mutuum dedit aut usuram, non debet accipere; sed illud tantum quod datum fuit, aut si illud non supersit, aliud aliquid ejusdem bonitatis, qualitatis & quantitatis. Sed nec ante viginti quinque annos ordinatur Diaconus. Nec Lectores cum populo permittuntur collocari, & ejus subesse potestati, mandata explentes, & ad eum se honoris ergô convertentes. Non erit sub Numidicæ regionis Primate & Mauritania Sitiphensis, quia procul ab ea jacet. Sed & huic Provinciæ suum Primatem habere Antistitem conceditur.

Canon XVIII.

Si quis Clericus ordinetur, debet admoneri, ut servet decreta; & ut mortuorum corporibus Eucharistia non detur, nec baptismus. Et ut singulis annis in omnibus Provinciis ad Synodum Metropolitani conveniant.

Bals. & Zonar. Quando ordinatur Episcopus aut Clericus (per Clericum autem hîc Presbyter & Diaconus est intelligendus: ii enim propriè ordinantur, & ii soli Eucharistiæ communicant) oportet, inquit eos admoneri, ut decreta servent. Decreta autem, vel fidei existimare oportet, quæ scilicet à sanctis Apostolis vel patribus statuta sunt, vel canones, vel potiùs utrunque. Et ne mortuis corporibus detur Eucharistia sive sancta dona: hoc enim fiebat. Quod etiam lxxxiii. canon Synodi quæ dicitur vi. in Trullo prohibuit. Sed neque baptizentur mortui. Nam hoc etiam factum est; nonnullis quidem suos mortuos baptizantibus; quibusdam verò etiam alios pro mortuis. Iis, qui hæc agebant, verba magni Pauli epistolæ ad Corinthios afferentibus, quæ dicunt; Nam quid facient qui baptizantur pro mortuis? Si omnino mortui non resurgunt,

ΚΑΝΩΝ ιζ'.

Ηρεσεν, ἵνα ἡ Μαυριτανία Σιτιφένσης, ὡς ᾔτησε, ἣν προτεύοντα τῆς Νουμιδικῆς χώρας, ἧς τινος ἐκ τῆς συνόδου κεχώρισται, ἴδιον ἔχῃ προτεύοντα. συναινέσει πάντων τῶν προτευόντων τῶν Αφρικανῶν ἐπαρχιῶν, καὶ πάντων ἐπισκόπων, διὰ δὲ μακροδαπὲς, ἔχειν ἐπετράπη.

ΒΑΛΣ. Τοπικός ἐστιν ὁ κανών.

C ΖΩΝΑΡ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν τοπικός ἐστι, περὶ ἐκείνης μόνης τῆς χώρας διαταττόμενος, περὶ ἧς ἐξεφωνήθη, ἀλλαχοῦ δὲ μὴ ἐξακουόμενος.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς χρήσας, ὃ χρησθὲν λήψεται, ἢ τοσοῦτον. πρὸ τῶν εἴκοσι καὶ πέντε χρόνων διάκονος, οὐ διάκονος. καὶ οἱ ἀναγνῶσται τῷ δῆμον μὴ προσκυνείτωσαν. ἡ Μαυριτανία Σιτιφένσης ἴδιον προτεύοντα, διὰ δὲ μακροδαπὲς, ἔχειν ἐπετράπη.

Πλεῖον οὗπερ δέδωκέ τινι ὁ κληρικὸς εἰς δάνειον, ἢ εἰς χρήσιν, λαβεῖν οὐκ ὀφείλει· ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον ὃ δοθὲν, ἢ
D ἐκείνου μὴ περισωζομένου, ἕτερον τῆς αὐτοῦ ὂν καλλονῆς καὶ ποιότητος καὶ ποσότητος. ἀλλ' οὐδὲ πρὸ τῶν εἴκοσι πέντε χρόνων χειροτονεῖται διάκονος. οὔτε οἱ ἀναγνῶσται τῷ δήμῳ συγχωροῦνται συντάττεσθαι καὶ ὑπὸ τὴν ἐκείνου γενέσθαι ἐξουσίαν, τὰ ἐπιτεταγμένα πληροῦντες, καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ τιμῶντες ἀναστροφήν. οὐκ ἔσται ὑπὸ τῷ προτεύοντα τῆς Νουμιδικῆς χώρας καὶ ἡ Μαυριτανία Σιτιφένσης, διὰ δὲ πόῤῥω ταύτην κεῖσθαι· ἀλλ' ἀρχιερέα ἴδιον προτεύοντα καὶ ἡ ἐπαρχία αὕτη ἔχειν ἐπετράπη.

ΚΑΝΩΝ ιη'.

E Εάν τις κληρικὸς χειροτονῆται, ὀφείλει προμιμνήσκεσθαι τοὺς ὅρους φυλάττειν· καὶ ἵνα τοῖς σώμασι τῶν ἀποθανόντων εὐχαριστία μὴ δίδωται, μηδὲ βάπτισμα. καὶ ἵνα καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας πρὸς συνόδον οἱ μητροπολῖται συνέρχωνται.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Οτε χειροτονεῖται Επίσκοπος. ἢ κληρικὸς (κληρικὸν δὲ ἐνταῦθα πρεσβύτερον καὶ διάκονον νοητέον· οὗτοι γὰρ κυρίως χειροτονοῦνται, καὶ οὗτοι μόνοι μεταδιδόασι τῆς εὐχαριστίας) δέον, φησὶν, ὑπομιμνήσκεσθαι αὐτὸν τοὺς ὅρους φυλάττειν. ὅρους δὲ, ἢ τοὺς τῆς πίστεως ὑποληπτέον,
F τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν πατέρων ὁρισθέντας, ἢ τοὺς κανόνας, μᾶλλον δὲ καὶ ἀμφότερα. καὶ ἵνα μὴ νεκροῖς σώμασι διδῶται εὐχαριστία, ἤγουν ἅγια δῶρα· ἐπράττετο γὰρ τοῦτο. ὃ καὶ ὁ πγ'. καν. τῆς λεγομένης ϛ'. συνόδου τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἐκώλυσεν· ἀλλὰ μηδὲ βαπτίζωνται τελευτήσαντες. καὶ τοῦτο γὰρ ἐγίνετο· τινῶν μὲν αὐτοὺς νεκροὺς βαπτιζόντων, τινῶν δὲ καὶ ἄλλους ὑπὲρ τῶν νεκρῶν· τῶν τοῦτο ποιούντων τὰ ῥήματα προβαλλομένων τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ μεγάλου Παύλου, τὰ λέγοντα, ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από την

τῶν νεκρῶν; οἱ δὲ ταῦτα προβαλλόμενοι, καὶ βαπτίζοντες τοὺς νεκρούς, οὐ καλῶς ἐξελαμβάνοντο τῶν ἀποστολικῶν ῥημάτων τὴν ἔννοιαν. οὐ γὰρ βαπτίζεσθαι τοὺς ἀποθανόντας ὁ ἀπόστολος λέγει, ἢ ἄλλους ἀντ' ἐκείνων· ἀλλ' ἐπεὶ οἱ βαπτιζόμενοι, μανθάνοντες τοῦ καθ' ἡμᾶς μυστηρίου τὴν δύναμιν, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἀνάστασιν νεκρῶν ἐλπίζειν διδάσκονται, καὶ τὴν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ κατάδυσιν θάνατον παραδηλοῦν, τὴν δ' ἀνάστασιν αὖθις διὰ τῆς ἀναδύσεως ὑπεμφαίνεσθαι· φησὶν ὁ ἀπόστολος πρὸς τοὺς ἀμφιβαλόντας περὶ τῆς ἀναστάσεως, ὅτι εἰ μὴ ἀνάστασίς ἐστι, τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀναστῆναι τοὺς νεκρούς; καὶ τί βαπτίζονται, ὡς προσδοκῶντες νεκρῶν ἀναζώωσιν; λοιπὸν ματαιοπονοῦσιν οἱ βαπτιζόμενοι, εἴγε περὶ τῆς ἀναστάσεως ἀμφιβάλλουσι, διὰ μὲν τοῦ βαπτίζεσθαι καὶ καταδύεσθαι εἰς ὃ τῆς κολυμβήθρας ὕδωρ καὶ ἀναδύεσθαι, θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν καταγγελλόντες, δι' ὧν δὲ λέγουσιν ἀπιστοῦντες αὐτῇ. τῷ μὲν οὖν ἀποστόλῳ οὕτως εἴρηται ταῦτα. οἱ δὲ μὴ συνιέντες τὴν δύναμιν τῶν ῥημάτων, ἢ τοὺς νεκροὺς ἐβάπτιζον, ἢ ἄλλους ὑπὲρ τῶν νεκρῶν· ὃ μὴ γίνεσθαι ὁ κανὼν διορίζεται. καὶ συνόδου τοὺς ἐπισκόπους κατ' ἐνιαυτὸν κελεύει ποιεῖν· τοῦτο καὶ ἄλλων συνόδων διαταξαμένων καὶ πρὸ ταύτης τῆς συνόδου καὶ μετὰ ταύτην. Ἀνάγνωθι τῆς ϛ'. συνόδου κανόνα η'. πγ'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων, λζ'. τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ε'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ κ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι ιθ'. καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ β'. ϛ'.

A quid etiam baptizantur pro mortuis? Qui autem hæc afferebant, & mortuos baptizabant, Apostolicorum verborum sententiam non recte capiebant. Neque enim Apostolus dicit baptizari mortuos, vel alios pro illis: sed quia, qui baptizantur, vim nostri mysterii discentes, cum aliis mortuorum quoque resurrectionem sperare docentur, & demersionem in lavacrum mortem significare, resurrectionem rursus per emersionem ostendi; dicit Apostolus iis qui de resurrectione dubitabant; Si non est resurrectio, quid facient qui sub hac spe baptizantur, quod mortui resurgunt? Et quid baptizantur ut expectantes resurrectionem mortuorum? Deinceps frustra laborant qui baptizantur, si de resurrectione dubitant; cùm eo quòd baptizantur & in aquam lavacri immerguntur & emergunt, mortem & resurrectionem annunciantes, per ea quæ dicunt ei non credant. Hæc ergo ab Apostolo dicta sunt. Qui autem verborum vim non intelligebant, vel mortuos baptizabant, vel alios pro mortuis: quod non fieri statuit canon. Et Episcopos singulis annis Synodum facere jubet: cùm aliæ ante hanc Synodum & post eam hoc statuerint. Lege vi. Syn. can. viii. lxxxiii. sanctorum Apostolorum, xxxvii. Nicænæ Synodi v. Antiochenæ xx. Chalced. xix. & Nicænæ secundæ vi.

B

C

ΚΑΝΩΝ ιθ'.

Ὁμοίως ἤρεσεν, ὥστε χειροτονουμένου ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ, πρότερον ἀπὸ τῶν χειροτονούντων αὐτοὺς τὰ δεδογμένα ταῖς συνόδοις εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτῶν ἐντίθεσθαι· ἵνα μὴ ποιοῦντες κατὰ θεὸν ὅρον τῆς συνόδου μεταμεληθῶσιν.

ΒΑΛΣ. Καὶ ἔστι ὁ κανὼν παρομοίως διορίζεται τοὺς χειροτονουμένους διδάσκεσθαι τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὁροθετηθέντα, καὶ προστίθησιν, ὅτι μεταμεληθήσονται οἱ οὕτω μὴ ποιοῦντες. ποῖον δὲ ἐστὶ τὸ εἶδος τοῦ μεταμέλου καὶ ἢ ἐντεῦθεν εὐθύνη, ἐκ μὲν τοῦ κανόνος οὐκ ἀναφαίνεται. νομίζω δὲ, ὅτι ἐὰν μὴ ἀκριβῆ κατάληψιν ἔχωσιν οὗτοι τῶν δογματικῶν ὅρων καὶ τῶν κανονικῶν παραγγελιῶν, καὶ ἢ διδάσκοντες ἢ ἀποφαινόμενοι, ἐκτραπῶσιν ἐκ τῆς εὐθείας καὶ βασιλικῆς ὁδοῦ πρὸς διδασκαλίας ἀσεβεῖς καὶ ἀκανονίστους ἀποφάσεις, κανονικῶς καθαιρεθήσονται, καὶ εἰς οὐδὲν ἀνύσιμον ἔσται αὐτοῖς ὁ μετάμελος. ἀνάγνωσον καὶ τὰ παρ' ἡμῶν γραφέντα εἰς θεὸν ιε'. κανόνα περὶ ἀκανονίστων ἀποφάσεων.

Ἑτέρα ἑρμηνεία.

Ὡς ἔοικεν, ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος ἐτυπώθη, ὃ ἐξ ἀνάγκης τοὺς μέλλοντας χειροτονεῖσθαι ἀρχιερεῖς ἐγγράφεσθαι πρὸ τῆς χειροτονίας εἰς θεὸν κώδικα τοῦ χειροτονοῦντος αὐτὸν ὃ τῆς πίστεως ἅγιον σύμβολον, καὶ τὰ λοιπὰ θεῖα δόγματα. εἶδον γὰρ ἀρχιερέα μέγα κινδυνεύσαντα, διὰ τὸ μὴ ἐγγράψασθαι συντετηρημένως καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν. ὃ δὲ τοὺς κληρικοὺς διδάσκεσθαι μὲν τὰ ἱερὰ δόγματα κανονικόν ἐστι καὶ δίκαιον· ἐγγράφεσθαι δὲ αὐτοὺς μέχρι τοῦ νῦν οὐκ εἴδομεν.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς χειροτονοῦντας ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν δεῖ, φησιν ὁ κανὼν, λέγειν τοῖς χειροτονουμένοις τὰ δόξαντα ταῖς συνόδοις, περί τε πίστεως, καὶ περὶ τοῦ, πῶς χρὴ βιοῦν, καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ οἰκοδομεῖν, ἵνα εἰδότες τὰς διατάξεις τῶν πατέρων κατ' αὐτὰς ποιῶσι, καὶ μὴ μεταμεληθῶσι παρ' ἐκείνας ποιοῦντες· μεταμεληθήσονται δὲ εὐθυνόμενοι ἢ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, ἢ τέως ἀπαραιτήτως κατὰ τὴν μέλλουσαν.

ΑΡΙΣΤ. Τὰ ταῖς συνόδοις δόξαντα ὁ χειροτονηθησόμενος ἐνωτισθήσεται.

Ὁ χειροτονούμενος ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ὀφείλει τὰ δεδογμένα ταῖς συνόδοις εἰς ἀκοὰς αὐτοῦ παραδέχεσθαι, παρὰ τῶν χειροτονοῦντος αὐτὸν, καὶ ὑπομιμνήσκεσθαι ταῦτα φυλάττειν.

CANON XIX.

Similiter placuit, ut cùm ordinatur Episcopus vel Clericus, priùs ab ordinatoribus suis Synodorum placita eorum auribus indantur: ut si ex Synodi decreto non agant, eos pœniteat.

BALS. Hic quoque Canon similiter decernit, ordinatos doceri quæ à sanctis patribus decreta sunt, & adjicit, quòd eos pœnitebit qui non sic agunt. Quod sit autem eorum pœnitentiæ genus, & quænam correctio, ex canone quidem non apparet. Existimo autem, quòd nisi ii dogmaticorum decretorum & canonicorum præceptorum accuratam comprehensionem habuerint, & vel docentes, vel sententiam suam pronunciantes, à recta & regia via ad impias & non canonicas sententias deflexerint, canonicè deponentur, & nihil eis pœnitentia proderit. Lege & quæ à nobis scripta sunt in xv. can. de sententiis non canonicis.

D

ALIA INTERPRETATIO.

A presenti, ut verisimile est, canone forma introducta est, ut Antistes, qui ordinandus est, necessario ante ordinationem in codice ejus, qui ordinat eum, sanctum fidei Symbolum, & reliqua divina dogmata inscribat. Vidi enim Antistitem in magnum discrimen adductum, eo quod non diligenter & ex consuetudine scripserit. Clericos autem sacra dogmata doceri canonicum & justum est. Inscribere autem hucusque non vidimus.

E

ZONAR. Qui ab aliquo, inquit canon, Episcopi aut Clerici ordinantur, ab eodem in iis quæ Synodorum decreto de fide, & vitæ instituendæ ratione, déque Ecclesiasticâ administratione sancita sunt, erudiri debent, ut proinde illi Constitutiones Patrum cognitas servent, nec eos iisdem violatis pœnitentia facti postmodum consequatur. Consequetur ea namque, cum admissi criminis, vel in hac quoque vita, vel in futura certe pœnas judicio inexorabili expendent.

F

ARIST. *Synodorum placita auribus ejus, qui ordinandus est, inculcabuntur.*

Qui Episcopus vel Clericus ordinatur, quæ à Synodis decreta sunt in aures ejus, ab eo qui ipsum ordinat, tradita debet recipere, & admoneri ea observare.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XX.

Similiter placuit, ut morientium corporibus Eucharistia non detur. Scriptum est enim; Accipite, manducate: Mortuorum autem corpora nec accipere possunt, nec comedere. Et ne eos, qui jam sunt mortui, baptizari fecerit presbyterorum ignorantia.

Bals. Rursus hic canon jubet non baptizari mortuos, nec sacramentorum communione dignos haberi. Morientes autem appellat eos, qui jam mortui sunt, non qui moribundi. Hi enim magis debent sanctorum mysteriorum viaticum sumere, & sacrum baptismum accipere, si non sint baptizati.

Zonar. Rursum de Eucharistia mortuis non impertienda hæc Synodus agit. Quamvis enim illa dictio, Morientium, non eos qui vita functi sunt, si propriam ejus significationem spectes, sed qui jam moriuntur, significet; tamen quæ sequuntur, de mortuis sermonem esse satis aperte indicant, quia, inquit, mortuorum corpora nec accipere possunt nec comedere. Qui verò adhuc inter vivos agunt, quamvis conclamata salute exiguus deficientibus spiritus relinquatur, sanctorum mysteriorum communione non sunt privandi. Quin baptismum quoque mortuis ex Sacerdotum imperitia hic canon conferri vetat. Ubi etiam verbum, Morientes, eodem modo, quo diximus intelligi oportet. Dum enim spirat quis, divinus baptismus ei conferri debet.

Arist. *Corpori vitâ defuncti Eucharistia non datur: non enim edit vel bibit. Ignorantia etiam Presbyteri non baptizabit mortuum.*

Domino dicente, Accipite, edite, quomodo quis mortuo de corpore divino tradat? mortuus enim nec accipere potest, nec edere. Sed nec baptizet quispiam vitâ functum. Presbyterorum enim ignorantia mortuis non erit adjumento, ut baptizati reputarentur.

Canon XXI.

Et ideo in hac sancta Synodo confirmandum est, ut secundùm Nicæni Concilii decreta, propter causas Ecclesiasticas, quæ sæpe ad populi perniciem antiquantur, singulis annis fiat Synodus, ad quam omnes, qui Provinciarum primas cathedras obtinent, ex propriis Synodis duos, vel quotcunque elegerint, Episcopos legatos mittant: ut in congregato conventu plena possit esse auctoritas.

Bals. De annuis Synodis in v. canone primæ Synodi Nicænæ & in aliis fusiùs tractatum est. Præsens autem canon dicit Synodos quotannis debere fieri, ne tempore extinguantur quæ à sanctis patribus constituta sunt: sed per eorum comprehensionem solvantur ecclesiasticæ quæstiones quæ emergunt. Cùm autem quidam, ut est verisimile, murmurarent ob annuum ejusmodi conventum, ut qui esset difficilis propter viæ longitudinem, statuerunt Patres, ut à Provinciarum Primatibus seu Metropolitanis mittantur Legati, quando oportebit, scilicet quando ii accersiti fuerint, duo necessario Episcopi, vel etiam plures quotquot elegerint: ut per eos ipsi quoque interesse videantur, & perfecta sint statuta, ut quæ ab omnibus fieri videantur. Hi autem Legati dicuntur τοποτηρηταὶ (i. e. loci conservatores) eo quòd locum conservent, seu obtineant ac impleant eorum qui ipsos miserunt. Cùm hæc Canon decernat, quia verisimile

ΚΑΝΩΝ κ'.

Ομοίως ἤρεσεν, ἵνα τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων εὐχαριστία μὴ δοθῇ. γέγραπται γὰρ, λάβετε, φάγετε· τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα, οὐδὲ λαβεῖν δύναται, οὐδὲ φαγεῖν. καὶ ἵνα μὴ τοὺς ἤδη τελευτῶντας βαπτισθῆναι ποιήσῃ ἡ τῶν πρεσβυτέρων ἄγνοια.

ΒΑΛΣ. Καὶ αὖθις ὁ κανὼν παρακελεύεται τοὺς νεκροὺς μήτε βαπτίζεσθαι, μήτε τῆς τῶν ἁγιασμάτων μεταλήψεως ἀξιοῦσθαι. τελευτῶντας δὲ καλεῖ τοὺς ἤδη τελευτήσαντας, οὐχὶ τοὺς τὰ ἔσχατα πνέοντας. οὗτοι γὰρ μᾶλλον ἐφοδιάζεσθαι ὀφείλουσι διὰ τῆς τῶν ἁγίων μυστηρίων μεταλήψεως, καὶ διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος ἐὰν ὦσιν ἀβάπτιστοι.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ πάλιν περὶ τοῦ μὴ τοὺς νεκροὺς τῆς τῶν θείων μυστηρίων μεταλήψεως ἀξιοῦν ἡ σύνοδος διαλέγεται. εἰ γὰρ καὶ ἡ λέξις τῶν τελευτώντων τοὺς μήπω θανόντας ἐμφαίνει κατὰ τὸν ἀκριβὲς, τοὺς δὲ ἔτι θνήσκοντας, ἀλλὰ τὰ ἑξῆς σαφῶς δηλοῦσιν, ὅτι περὶ θανόντων ἤδη ὁ λόγος ἐστὶ, τὸ εἰπεῖν δηλονότι, ὅτι τὰ τῶν νεκρῶν σώματα οὔτε λαβεῖν δύναται οὔτε φαγεῖν. τοὺς δὲ ἔτι ζῶντας, κἂν ἀπέγνωσται αὐτοὺς ἡ ζωὴ, κἂν μετὰ βραχὺ μέλλωσιν ἐκπνεῖν, τῶν ἁγίων μυστηρίων ἀξιοῦσθαι χρεών. ἀλλὰ μηδὲ βαπτίζεσθαι τοὺς νεκροὺς καὶ οὗτος ὁ κανὼν διατάττεται ἐξ ἀγνοίας τῶν πρεσβυτέρων. κἀνταῦθα δὲ τὴν λέξιν τῶν τελευτώντων οὕτως νοητέον, ὡς ἤδη εἴρηται. ἕως γὰρ ἂν ἐμπνέῃ τις, τοῦ θείου βαπτίσματος ἀξιωθήσεται.

ΑΡΙΣΤ. Τῷ τοῦ τετελευτηκότος σώματι εὐχαριστία οὐ δίδοται· οὐ γὰρ ἐσθίει, ἢ πίνει· καὶ ἄγνοια πρεσβυτέρου οὐ βαπτίσει τοῦ τελευτήσαντα.

Τοῦ κυρίου εἰπόντος, λάβετε, φάγετε, πῶς ἄν τις τῷ τελευτήσαντι τοῦ θείου σώματος μεταδώσει; οὔτε γὰρ λαβεῖν, οὔτε φαγεῖν ὁ νεκρὸς δύναται. ἀλλ' οὐδὲ βαπτίσει τις τοῦ τελευτήσαντα. ἡ γὰρ τῶν πρεσβυτέρων ἄγνοια οὐκ ὠφελήσει τοὺς τελευτήσαντας, ὥστε βεβαπτισμένους λογίζεσθαι.

ΚΑΝΩΝ κα'.

Διὸ βεβαιωτέον ἐστὶν ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὥστε κατὰ τοὺς ἐν Νικαίᾳ ὅρους διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας, αἵτινες πολλάκις πρὸς ὄλεθρον τοῦ λαοῦ παλαιοῦνται, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν σύνοδον γίνεσθαι, πρὸς ἣν πάντες οἱ τῶν ἐπαρχιῶν τὰς πρώτας καθέδρας ἐπέχοντες ἐκ τῶν οἰκείων συνόδων, δύο, ἢ ὅσους ἐπιλέξωνται, ἐπισκόπους τοποτηρητὰς ἀποστείλωσιν· ἵνα ἐν τῇ συναχθείσῃ συνελεύσει πλήρης εἶναι δυνηθείη ἡ αὐθεντεία.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἐτησίων συνόδων ἐν τῷ ε'. κανόνι τῶν ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου, καὶ ἐν ἑτέροις πλατύτερον διελήφθη. ὁ δὲ παρὼν κανὼν φησι τὰς συνόδους γίνεσθαι ἐτησίως, ἵνα μὴ σβεννύωνται τῷ χρόνῳ τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὁρισθέντα· ἀλλὰ κατὰ τὴν τούτων περίληψιν λύωνται τὰ ἀνακύπτοντα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. γογγυζόντων δέ τινων, ὡς ἔοικε, διὰ τὴν τοιουτότροπον ἐτησίαν συνέλευσιν, ἴσως οὖσαν δυσχερῆ διὰ τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ, ὥρισαν οἱ πατέρες, παρὰ τῶν πρωτευόντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἤγουν τῶν μητροπολιτῶν, ἀποστέλλεσθαι τοποτηρητὰς, ὅτε δεήσει ἤγουν ὅτε μετάκλησις γένηται, ἐξ ἀνάγκης δύο ἐπισκόπους, ἢ καὶ πλείους ὅσους ἐπιλέξωνται, ἵνα δι' αὐτῶν καὶ οὗτοι δόξωσι παρουσιάζειν, καὶ ὦσι τέλεια τὰ ὁρισθησόμενα, ὡς καὶ δοκοῦντα παρὰ πάντων γίνεσθαι. τοποτηρηταὶ δὲ οὗτοι λέγονται, διὰ τὸ τοῦ τόπον τηρεῖν ἤγουν ἐπέχειν καὶ ἀναπληροῦν τῶν ἀποστειλάντων αὐτούς. ταῦτα τοῦ κανόνος διορίζομένου, ἐπεὶ εἰκὸς ἐστιν εἰπεῖν τινας, ὡς ἐὰν

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἐὰν οἱ μητροπολίται, οἵ τινες λέγονται καὶ πρῶτοι τῆς A
ἐπαρχίας, ἀναλαμβάνωσι πρὸς τοὺς πατριάρχας ἐτησίως
συνέρχεσθαι, καὶ οἱ ἐπίσκοποι πάλιν πρὸς τοὺς μητροπο-
λίτας, συμβαίνῃ ἐν οἷς αὐτῆς μὴ γίνεσθαι, πρὸς ὃ ἀδύ-
νατον εἴη τὸ μητροπολίτῃ, Δυρράχιόν τυχὸν, πρὸς τὸν
πατριάρχην συνελθεῖν, καὶ κατ' αὐτὸν ποιῆσαι τὸ αὐτὸν καὶ
εἰς τὴν οἰκείαν ἐπαρχίαν συνοδον, εἰπεῖν, ὅτι εὐχερές ἐστι
καὶ ἄμφω γενέσθαι. οἱ μὲν γὰρ ἐπαρχιῶται πρὸς τὸν πρώτον
αὐτῆς συναχθήσονται· αὐτὸς δὲ πρὸς τὸν πατριάρχην συνέλ-
θῃ διὰ ἀντολέων ἤτοι τοποτηρητῆς, καλῶς καὶ ὁ πρῶτος κα-
νὼν διορίζεται, ἀφορμὴν τὴν δυσχέρειαν τῆς εἰς τὰς δύο
συνόδους παρουσίας τῷ μητροπολίτῃ. Ὅτι δὲ τοποτηρηταὶς B
ἀποστέλλεσθαι διὰ ἐπισκόπων, οἶμαι μὴ εἶναι ἀναγκαῖον.
καὶ ἱερεῖς γὰρ, ἀλλὰ μὴν καὶ διάκονοι πεμφθήσονται, ὡς τοπο-
τηρηταί. ἐν δὲ πλείοσι γὰρ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ
ἐπίσκοποι τοποτηρηταὶ παρέσπετο, καὶ ἱερεῖς, καὶ διάκονοι,
ἔκ τε τῆς ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ μὲν καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς
Ῥώμης.

ZONAR. Καινίζειν πάλιν τὴν ἐνιαυσιαίας συνόδου φα-
σὶν οἱ πατέρες, ὥστε γίνεσθαι ἀπράγμονας. διὰ τοῦτο, λέγουσι,
βεβαιῶσαι, ἵνα τὰ ἐν Νικαίᾳ ὁρισθέντα γένηται κατ'
ἐνιαυτὸν συνόδῳ διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς αἰτίας. μὴ γὰρ C
τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἡ ἐν Νικαίᾳ συνὼν ἔφερεν ὁ ε'.
κανόνι κατ' ἐνιαυτὸν γίνεσθαι συνόδους. ἐκκλησιαστικαὶ δ'
αἰτίαι εἰσὶ αἱ ἀνακινοῦσαι καθ' ἑκάστην πρὸς οἰκονομίαν ἐκ-
κλησιαστικήν, αἵ τινες αἰτίαι μὴ ἀνακαινόμεναι παλαιοῦν-
ται, ἀντὶ τοῦ δὲ χρόνῳ βεβαιοῦν πρὸς ὄλεθρον τοῦ
λαοῦ. πρὸς τοῦτο συνόδου οἱ τοὺς πρώτους θρόνους τῆς ἐπ-
αρχίων ἐπέχοντες κελεύειν, οὓς ἂν ἐπιλέξωνται, ἐπι-
σκόπους δύο ἢ καὶ πλείους τοποτηρητὰς, ἵνα τελεία εἴη
καὶ αὐθεντία ἦγουν ἡ ἐξουσία ἐν τῇ συνελεύσει, τοῦτέστιν,
ἵνα ὁρίζωμεν καὶ τυπώμεν ἐν τῇ συνόδῳ μὴ αὐθεντίαν
τελείαν ὁρίζωνται, οἷς καὶ τῆς πρωτευόντων ἐν ταῖς ἐπ- D
αρχίαις ἀρχιερέων συμψήφων γενομένων, ἀπὸ τῶν παρ'
αὐτῶν κελευομένων τοποτηρητῶν. τοποτηρηταὶ δὲ λέγονται,
ἀπὸ τοῦ τόπον τηρεῖν ἤγουν ἐπέχειν, ἀναπληροῦν, τῶν
κελεύντων αὐτούς.

ARIST. Κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ἐν Νικαίᾳ, συνόδου κατ'
ἐνιαυτὸν συγκαλείσθω· καὶ πεμπέσθωσαν ὑπὸ τῶν πρω-
τευόντων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ δύο, ἢ καὶ ὅσους ἐπιλέξωνται
τοποτηρητάς.

Οἱ πατέρες οὗτοι, τῇ ἐν Νικαίᾳ κατακολουθοῦντες
συνόδῳ, κατ' ἐνιαυτὸν ἐν Καρχηδόνι συνιστάσθαι συνο- E
δον γίνεσθαι, καὶ πέμπεσθαι ἀφ' ἑκάστης ἐπαρχίας ὑπὸ τῆς
μητροπολιτῆς τῆς ἐπαρχιῶν δύο, ἢ καὶ ὅσους ἐπιλέξωνται αὐτοί,
τοποτηρητάς.

est dixisse aliquos, quòd si Metropolitani, qui dicuntur esse Primi Provinciarum, coguntur à Patriarchis quotannis convenire, & Episcopi rursus à Metropolitanis, evenit ut unum ex iis non fiat, quòd fieri non possit, ut Dyrrachii fortè Metropolitanus ad Patriarcham conveniat, & eodem tempore faciat & ipse Synodum in sua Provincia: Dic, quòd facile est utrumque fieri. Provinciales enim apud ipsorum Primatem congregabuntur: ipse verò apud Patriarcham conveniet per Procuratores seu Legatos, sicut & præsens Canon decernit, difficultati remedium afferens Metropolitanorum præsentiæ in duabus Synodis. Legatos autem mitti Episcopos, existimo non esse necessarium. Nam & Sacerdotes quin etiam Diaconi, mittentur ut Legati. In pluribus enim universalibus Synodis etiam Episcopi Legati adfuerunt, & Sacerdotes, & Diaconi, tum ex aliis Provinciis, tum etiam ex ipsâ Româ.

ZONAR. De annua Syn. sublata omni penitùs tergiversatione, celebranda rursum hîc quoque Patres decernunt. Quod igitur in Nicæna Synodo constitutum est, ut quotannis ob Ecclesiasticas causas Synodi habeantur, id verò, inquiunt, à nobis confirmari oportet. Nam post constitutionem à sanctis Apostolis editam, decretum de Synodo quotannis habendâ, Nicænæ prima Synodus v. Canone promulgavit. Ecclesiasticæ verò causæ sunt quæ in Ecclesiastica administratione in dies emergunt, quæ quidem, nisi extricentur, inveterant, hoc est, ad populi perniciem temporis diuturnitate invalescunt. Ad eam porrò Synodum, qui primam in Provinciis Sedem obtinent, duos plureve, quos ipsi elegerint, Episcopos Legatos mittant, ut perfecta auctoritas seu potestas in conventu non desideretur, hoc est, ut ad ea quæ in Synodo decreta fuerint, quippe Antistitum, quorum in singulis Provinciis præcipua dignitas est, per Legatos accedente consensu, perfecta auctoritas adjungatur. Legati porrò τοποτηρηταὶ (id est, loci conservatores) dicuntur, quòd eorum à quibus missi sunt, locum servent, id est, occupent, impleant.

ARIST. *Juxta patrum Nicænorum decreta, Synodus quotannis convocetur: & duo, vel quotquot elegerint, legati à Primatibus in unaquaque provinciâ mittantur.*

Hi patres, Nicææ habitam sequentes Synodum, quotannis Carthagine celebrari Synodum mandant, & è singulis provinciis à provinciarum Metropolitis mitti duos, vel etiam quotcunque elegerint ipsi, legatos.

ΚΑΝΩΝ κβ'.

Ἐάν τις τῶν ἐπισκόπων κατηγορῆται, παρὰ τοῖς τῆς αὐτῆς
χώρας πρωτεύουσιν ὁ κατήγορος ἀναγαγὼν τὸ πρᾶγμα·
καὶ μηδὲ ἀπὸ τῆς κοινωνίας κωλυθῇ ὁ κατηγορούμενος, εἰ μὴ
ἂν πρὸς ἀπολογίαν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν ἐπιλεγέντων
δικάζειν γράμμασιν προσκληθείς, τῇ ὡρισμένῃ ἡμέρᾳ ἐ- F
θελοντὴς ἀπήντησῃ, τοῦτ' ἔστιν, ἐντὸς προθεσμίας μιᾶς ἀφ' ἧς
ἡμέρας φανείη τὰ γράμματα δεξάμενος. ἐὰν δ' ἀληθεῖς
τινας καὶ ἀναγκαστικὰς αἰτίας ἀποδείξῃ, τὰς αὐτὸν κωλυούσας
ἀπαντῆσαι πρὸς ἀπολογίαν τῶν κατ' αὐτοῦ προτεθέντων,
ἐντὸς ἑτέρου μιᾶς ἀκεραίαν ἐχέτω τὴν ἐξουσίαν· μὴ δὲ τὸ δεύ-
τερον μιᾶς μὴ κοινωνήσῃ, ἕως ἂν καθαρὸς ἀποδειχθείη. εἰ
δὲ πρὸς σύμπασαν τὴν ἐπισκοπὴν ἀπαντῆσαι μὴ
βουληθείη, ἵνα κἂν ἐκεῖ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ φανῶσι,
αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν τῆς καταδίκης τὴν ψῆφον ἐκφω-
νήσας κριθήσεται. ἐν δὲ τῷ καιρῷ ᾧ οὐ κοινωνεῖ

CANON XXII.

Si quis Episcopus accusetur, ad ejus regionis Primates accusator rem deferat: nec communione arceatur is cui crimen intenditur, nisi ad se in judicio defendendum eorum, qui ad judicandum electi sunt, literis evocatus die præstituto nequaquam stiterit, id est, intra spatium mensis, ex quo cum apparuerit literas accepisse. Si autem veras aliquas & necessarias causas ostenderit, quæ impedimento fuerint, quominus se sisterit ad respondendum iis quæ adversum eum proposita fuere, intra alterum mensem integram habeat facultatem: sed post secundum mensem non communicabit, donec purus ostensus fuerit. Si autem in universali Synodo anniversaria se sistere noluerit, ut vel illic causa ejus terminetur, ipse adversus se condemnationis sententiam protulisse judicabitur. Quo verò tempore non communicat,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

nec in ſua Eccleſia, nec in Parochia communicabit. Ejus autem accuſator, ſi numquam abfuerit, iis diebus, quibus negotium agitatur, communione nequaquam arceatur: ſi verò aliquando abfuerit ſeipſum ſubducens, reſtituto communicationi Epiſcopo, ipſe accuſator ex communione ejiciatur; ita tamen, ut nec ei accuſationis facultas auferatur, ſi potuerit oſtendere die præſtituto non noluiſſe, ſed non potuiſſe ſiſtere; illo quidem manifeſto exiſtente, quòd ſi, dum res movetur in Epiſcoporum judicio, infametur accuſatoris perſona, ad accuſationem non admittatur, niſi de proprio negotio, non tamen Eccleſiaſtico, velit agi.

μηδὲ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ, μηδὲ ἐν παροικίᾳ κοινωνήσῃ. ὁ δὲ τέτυ κατήγορ⊖, ἐὰν μηδαμῶ ἀπολιφθείη, ἐν αἷς ἡμέραις γυμνάζεται ⊖ τ πρᾶγμα⊖, μηδαμῶς κωλυθῇ ἀπὸ τ κοινωνίας· ἐὰν δέ που ἐλλείψῃ ἑαυτὸν ὑποσύρας, ἀποκαθισαμένυ τῇ κοινωνίᾳ τ ὀπισκόπου, αὐτὸς ἀπὸ τ κοινωνίας ἐκβληθῇ ὁ κατήγορος· ὕτως μέντοι, ὡς μὴ δὲ τὸ ἐξέρχεσθαι αὐτῷ ἀφαιρῆται τὴν κατηγορίας ⊖ πρά-γματ⊖, ἐὰν δυνηθῇ ἀποδεῖξαι κῦ τὸ προθεσμίαν μὴ πεπληκέναι, ἀλλὰ μὴ δεδυνῆσθαι ἀπαντῆσαι· ἐκεῖνο δῆλον ὄντ⊖, ὡς ὃν τῷ κινεῖσθαι τὰ πράγματα ὁ τῷ τ ὀπισκόπων δικαστηρίῳ, ἐὰν ἀβεβλημ⊖ ὃ πρόσωπον τῆς κατηγόρου, μὴ δεχθῇ εἰς κατηγορίαν, εἰ μηδ' ἂν ὑφ' ἰδίυ πράγματ⊖, μὴ μέντοι πρὸς ἐκκλησιαστικοῦ, τελῆσῃ ὑπεύθυνος.

Bals. Quia Epiſcopis eſt competens Metropolitani judicium, dicit Canon, quod ſi Epiſcopus ab aliquo accuſetur, debet à ſuo Primate ſeu Metropolitano judicari: ante condemnationem autem habeat accuſator proprium honorem inconcuſſum, & ſacra celebret; niſi fortè accerſitus ſe in judicio non ſtiterit intra menſem, qui numerari debet ex quo literas, quibus in judicium vocatur, acceperit; tunc enim in pœnam inobedientiæ excommunicatur, id eſt, ſegregatur. Sin autem ex aliquibus juſtis, quæ evenerunt, cauſis appareat eum in judicio neceſſariò non ſtitiſſe, nec reſpondiſſe, alius ei rurſus menſis datur dilationis, ut ad judicium accedat: & ſi nec ſic quidem ſtiterit, ſegregatur, donec de accuſatione deciſum fuerit. Si verò neque ad Provinciæ Primatem acceſſerit, neque ad Synodum quæ fit quotannis; ſit, inquit, condemnatus. In tempore porro excommunicationis non licet ei ſacrum quomodocunque celebrare. Accuſator autem, ſi ſit quidem præſens, communicare poterit: ſin vero ſub prætextu abfuerit, ipſe quidem ſegregabitur; Epiſcopus autem à ſegregatione liberabitur. Accuſator tamen poſt ſegregationem non prohibebitur cauſam dicere, & quod non niſi ob cauſam neceſſariam abfuerit. Poſt hæc vult Canon, conſequenter vi. Canoni ſecundæ Synodi ab omni eſſe reprehenſione & infamia liberum accuſatorem. Si enim mala fuerit vel dubia ejus exiſtimatio, non erit admittendus; niſi ſuam adverſus Epiſcopum cauſam proponat, ſcilicet pecuniariam, non tamen eccleſiaſticam; quæ depoſitioni ſubjicit. Ac in iis quidem conſiſtit Canon. Tu autem ſcias, quòd hodie, qui hîc præſtituitur terminus, locum non habet: & per tria xxx. dierum edicta omnes actores & rei accerſuntur, cujuſcunque ſint ſtatus, & cujuſmodicunque cauſa ſit, ſecundùm Novellam potentis & ſancti Imperatoris menſe Julio editam, Indictione decima quarta anno 6674. Sed hoc quidem ſervatur, quando per libellum & reliquam judicialem conſequentiam pecuniaria vel criminalis cauſa adverſus Epiſcopum illata fuerit. Si autem per ordinem adverſus Epiſcopum vel Clericum aliqua eccleſiaſtica quæſtio denunciata fuerit, quando nec libello opus eſt, vel aliqua alia judiciali conſequentia, & qui accuſatur, ſeu defertur, non adeſt, punietur ſecundùm lxxiiii. Can. Apoſtolicum; ſicut condemnatur ſeu punitur etiam à legibus contumax ac inobediens. Præterea nota, quòd ſegregatus non impeditur, propter ſegregationem, quominus quam propoſuit accuſationem perſequatur: Et quòd, qui ſunt malæ ſeu dubiæ exiſtimationis, & multò magis infames, criminalem quidem accuſationem non inſtruunt, ſed pecuniarias proprias cauſas agitant.

ΒΑΛΣ. Ἐπεὶ φέρεφορόν ἐςι δικαστήριον τοῖς ὀπισκόποις ⊖ τῦ μητροπολίτυ, φησὶν ὁ κανών, ὅτι ἐὰν κατηγορῆταί ⊖ ὀπισκόπ⊖ παρά τιν⊖, ὀφείλῃ δικάζεσθαι παρὰ τῷ φέροντι αὐτῦ, ἤγουν τῷ μητροπολίτῃ· πρὸ δὲ καταδίκης ἐχέτω ὁ κατηγορούμεν⊖ τὴν οἰκείαν τιμὴν ἀκαθαίρετον, κῦ ἱερουργείτω, εἰ μή πω μετακληθεὶς ὑκ ἀπαντήσῃ εἰς ⊖ δικαστήριον ὄντος μίωος, ψηφιζέσης ὀφείλοντ⊖ ἐκβάλλεσθαι τὸν καλούμενον εἰς ⊖ δικαστήριον ἐδέξατο γράμματα· τότε γὰρ εἰς ποινὴν τῆς ἀπειθείας ἀκοινώνητ⊖ γίνε⊖, τουτέστιν, ἀφορίζεται. ἐὰν δὲ ἔκ τινων συμβεβηκυῖν αἰτιῶν ἀληθῶν φανῇ ἐξ ἀνάγκης τινὸς μὴ ἀπαντῆσαι εἰς ⊖ δικαστήριον κῦ ἀπολογήσασθαι, ἕτερος αὖθις αὐτῷ δίδοται μίωος εἰς προθεσμίαν, χάριν τ προσελθεῖν τῷ δικαστηρίῳ· κῦ εἰ μηδὲ ὕτως ἀπαντήσει, ἀφορίζεται μέχρις ἂν τύχῃ τῆς κατηγορίας διαλυθῶσιν. ἐὰν δὲ ὕτι πρὸς τ προτιθέντα τὴν ἐνδημίας προφάσιν, ὕτι πρὸς τὸν ἐτησίως γενομένυ σύνοδον, ἔσω, φασὶ καταδεδικασμέν⊖. ὃν ⊖ τῷ χειρῷ τῆς ἀκοινωνησίας ὑκ ἔξεσιν αὐτῷ ὁπωσδήποτε ἱερυργῆσαι. ὁ ⊖ κατήγορ⊖, εἰ μὲν παρασιάζῃ, ἔσται κοινωνικός· εἰ ⊖ ἀπολιφθῇ κῦ σκῆψιν, αὐτὸς μὲν ἀφορισθήσεται, ὁ ⊖ ὀπίσκοπ⊖ ἀπολυθήσεται τῦ ἀφορισμοῦ. πλὴν κῦ μετ' ⓐ ἀφορισμὸν ὁ κατήγορ⊖ ὐ κωλυθήσεται λέγειν τὴν ὑπόθεσιν, κῦ ὅτι ὐ κατ' ἀμέλειαν ἀπελείφθη. δῆ τέτοις δῆλός ὁ κανών, ἀκολέθως τῷ ς'. κανόνι τῆς δευτέρας συνόδου, ἀβλάβητον εἶ ⓐ κατήγορον. εἰ γὰρ βλαβεβλημένη εἴη ἡ ἀμφίβολ⊖ ἡ ὑπόληψις αὐτῦ, ἀπαράδεκτ⊖ ἔσται, εἰ μὴ οἰκείαν προτίθησιν ὑπόθεσιν κατ' τῦ ὀπισκόπου, χρηματικὴν δηλαδή, ὐ μέντοι ἐκκλησιαστικὴν καθαιρέσει καθυποβάλλουσαν. κῦ ὁ μὲν κανὼν ὃν τοῦτο⊖. σὺ ⊖ γίνωσκε, ὅτι σήμερον αἱ προειρημέναι προθεσμίαι ὃν τούτῳ σχολάζουσι· κῦ γὰρ τριῶν ὀπωνημάτων τριακονθημέρων μετακαλοῦνται πάντες ὀφείλοντές τι κῦ ἐναγόμενοι, κἂν οἵαις ὥσι καταστάσεως, κῦ κἂν ὄσιν ὑποδέσεως ⊖ αἴτιαμα, κατ' τῷ προκειμένῳ νεαρᾷ τῦ κραταιοῦ κῦ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, τῷ ἀπολυθείσῃ κατ' μῆνα Ἰούλιον, ἰνδικτιῶν⊖ ιδ'. τῦ ςχοδ'. ἔτους. πλὴν τῦτο κρατεῖ, ὅτε γὰρ λιβέλλου κῦ λοιπῆς δικαστικῆς ἀκολουθίας χρηματικὴ ἢ ἐγκληματικὴ κατ' ἐπισκόπου κατασχῇ ὑπόθεσις· εἰ γὰρ ἀπὸ τῆς τάξεως προσελήλυθέ τι κατ' ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, ὅτε οὐδὲ χρεία ἔςι λιβέλλου ἢ ἄλλης τινὸς δικαστικῆς ἀκολουθίας, κῦ ὁ διεγκαλούμεν⊖, μηνυόμεν⊖ ὐ παρισιάζῃ, κατ' ⓐ οδ'. ἀποστολικὸν κανόνα κολασθήσεται, ὥσπερ κολάζεται πάντως καθαδικάζεται κῦ ὑπὸ τῶν νόμων ὁ ἀναίσχυντ⊖ ἀπειθής. ἔτι σημείωσαι, ὅτι ὁ ἀφορισθεὶς ὐκ ἐμποδίζεται, ἀπὸ ⓐ ἀφορισμοῦ, γυμνάζειν ἑῶ προσέθετο κατηγορίαν· κῦ ὅτι εἰ ἀβληθέντες κῦ ἀμφίβολοι περὶ τὴν οἰκείαν ἐπιτιμίαν, πολλῷ δὲ πλέον οἱ ἄτιμοι, ἐγκληματικὴν κατηγορίαν ὐ σωιζῶσι, χρηματικὰς δὲ ἰδίας ὑποθέσεις γυμνάζουσιν.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Κατηγορουμένου ἐπισκόπου ὁ κατήγορος ἐν πρώτοις τοῖς πρωτόθρονοι τῶν χωρῶν ὀφείλει τῷ κατηγορίαν ἐνιστᾶν. οὐχ ἅμα δὲ τῇ κατηγορίᾳ παύεται τῆς οἰκείων δικαίων ὁ κατηγορούμενος ἐπίσκοπος, ἀλλ' ἐν τῇ οἰκείᾳ τιμῇ καὶ καταστάσει ἔστι, μέχρις ἀποφάσεως· εἰ μή που κληθεὶς εἰς δικαστήριον σὺν ἀπειλῇ ἐντὸς μηνὸς, ψηφίζεσθαι ὀφείλοντος ἐξ ὅτου τὰ καλούμενα αὐτὸν εἰς ὃ δικαστήριον ἐδέξατο γράμματα. τότε γὰρ εἰς ποινὴν τῆς ἀπειθείας ἀκοινώνητος γίνεται, ζημίαν, ἀφορίζεται. ἐὰν δὲ ἔκ τινων συμβεβηκυιῶν αἰτιῶν, καὶ ἃ πεπλασμένων, καὶ ἐξ ἀνάγκης αὐτὸν κωλυσασῶν φανῇ κωλυθεὶς μὴ ἀπάντησαι εἰς ὃ δικαστήριον, καὶ ἀπολογήσασθαι, ἕτερος αὖθις αὐτῷ δίδοται μὴν εἰς προθεσμίαν τοῦ προσελθεῖν τῷ δικαστηρίῳ. ἐὰν δὲ καὶ ὁ δεύτερος μὴν παρέλθῃ ὅτι κενοῖς, ἐκείνῳ μὴ ἀπάντησαντος, ἔκτοτε ἀκοινώνητον ἔσται αὐτὸν ὁ κλῆρος ἀφαιρεῖται, ἕως ἀφαγνωσθῇ, ὅτι καθαρός ἐστι τῆς κατ' αὐτοῦ γεγομένης κατηγορίας. ἐὰν δὲ ὅτε πρὸς τῇ πρωτόθρονι τῆς ἐπαρχίας συνόδου, ὅτε πρὸς τῷ τῶν ἐπισκόπων συνόδου τῆς ἐτησίως γινομένης· ἵνα ἐκεῖ ἐξεταθῇ τὰ κατ' αὐτοῦ λεγόμενα καὶ πέρας δέξηται, αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ ἐψηφίσατο, ἤγουν αὐτὸς ἑαυτὸν κατεδίκασεν. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ ὀφειλομένου τῆς ἀκοινωνησίας ὅτε ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ἔξεστιν αὐτῷ κοινωνῆσαι, ὅτε ἀλλαχοῦ, οἷον, παροικίᾳ ὑποκειμένῃ αὐτῷ. ὁ δὲ κατήγορος, ἐὰν προσεδρεύῃ τῷ δικαστηρίῳ, καὶ κωλυέσθω κοινωνεῖν· ἐὰν δὲ ἀπολειφθῇ ἑαυτὸν ὑποσύρας, ἤγουν ἐκουσίως, οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινὸς, ἑαυτὸν ὑποκλέψας, καὶ ἀποκρύψας, ὥστε μὴ εὑρίσκεσθαι, ὁ μὲν ἐπίσκοπος ὁ κατηγορούμενος, λυέσθω τῆς ἱερωσύνης, ἀποκαθιστάμενος εἰς τὴν κοινωνίαν· ὁ δὲ κατήγορος ἐπιτιμάσθω, καὶ μόνοι κωλυέσθω γυμνάζειν τὴν κατηγορίαν, καὶ δικάζεσθαι, ἐὰν φανῇ μὴ ἐξ οἰκείου ζήλου τοῦτο καταφρονήσας, ὥστε μὴ ἐμπροθέσμως ἀπάντησαι, ἀλλὰ μὴ δυνηθεὶς ἐξ αἰτίας οὐλόγου καὶ ἀναβλητοῦ. ἔστω δὲ, φησι, δῆλον, ὅτι τότε δεχθήσεται ὁ κατήγορος τοῦ ἐπισκόπου, ἐὰν μὴ βλασφημῇ. εἰ γὰρ βλασφημέναι εἴη, ἢ ἀμφίβολός ἐστιν ἡ ὑπόληψις αὐτοῦ, ἀπροσδεκτος ἔσται, εἰ μὴ οἰκείαν προπέτειαν ὑπόθεσιν κτᾷ τοῦ ἐπισκόπου, χρηματικὴν δηλαδὴ, ἢ μέντοι ἐκκλησιαστικὴν, τυπεῖν εἰς ἔκπωσιν τῆς ἐπισκοπῆς καταδικάζουσαν τοῦ κατηγορούμενον. περὶ τούτου καὶ ὁ ς'. κανὼν τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς συνόδου, βλασφημεῖ, καὶ ζητητέον τὰ ἐκεῖ γεγραμμένα. ὁ δὲ ογ'. τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν ἐπίσκοπον κατηγορηθέντα τελειάκις καλῶς κελεύει, καὶ εἰ μὴ ἀπαντήσῃ, τότε τοῖς ἐπισκόποις ψηφίζεσθαι κατ' αὐτοῦ.

ZONAR. Si Episcopus accusetur, coram regionis Primate accusator actionem instituere debet. Neque verò delato nomine, Episcopus, qui accusatur, jura sua ac dignitatem illico amittit; sed dignitatem ac locum, quoadusque de illo pronuntiatum fuerit, detinebit: nisi forte ad judicium citatus unius mensis intervallo non adfuerit, quem quidem ab eo tempore designari oportebit, quo literas quibus ad judicium evocatur acceperit. Nam tunc quidem pertinaciæ culpam communionis privatione, hoc est, segregatione luet. Quòd si aliquarum causarum interventu, quas veras, non commentitias esse constet, necessariò hominem impeditum fuisse appareat, quominus in judicio stiterit & responderit, in alterum mensem rursum ipsi præfinitam adeundi judicii diem prorogari placet. At si, illo nusquam apparente, irritus alter quoque mensis abierit; ab eo tempore, quoadusque se, in quo accusatur, culpa vacare ostenderit, communione privatum esse Canon decernit. Quòd si neque ad Primatem Provinciæ, neque ad Episcoporum Syn. quotannis haberi solitam, ut in ea de criminibus ipsi objectis quæratur, quæstióque tota absolvatur, accesserit; jam ipse contra se suffragium tulisse, hoc est, ipse se condemnasse existimandus est. Porro illo segregationis tempore, neque in ipsius Ecclesia, neque alibi, velut in subjecta ipsi Paroecia, cum eo communicandi facultas erit. Accusator vero, si quidem in judicio præstò fuerit, à communione nequaquam arcebitur: at si se eo deserto subduxerit, hoc est sponte se, neque ulla necessaria causa coactus, proripuit, ac latebras, ne inveniretur, quæsivit; Episcopum quidem, cui dicta dies fuerat, à mulcta communioni restitutū absolvi; accusatorem vero ipsum vicissim imposita pœna puniri jubet. Actori tamen accusationē persequi, ac judicio experiri adhuc licebit; si modo nō ipsius volūtate rem contempsisse, sed justæ ac necessariæ causæ interventu, quominus ad præfinitam adesset, factum fuisse ostēderit. Illud autem, inquit, omnes nôrint, tunc Episcopi delatori locum fore in judicio, si nulla ipse criminis infamia notatus sit. Cujus namque delatum nomen ad judices, aut de quo etiam dubia existimatio fuerit, nisi de sua re privata, pecuniaria nimirum, actionem Episcopo intendat, Ecclesiasticæ vero controversiæ, hoc est, ejus ex qua Episcopo periculum amittendæ dignitatis creetur, partem nullam attingat, audiri omnino vetat. De eadem re vi. quoque ii. Oecumenicæ Syn. Can. decernit. Quæ in eum scripta sunt vide. IV. vero & lxx. sanctorum Apost. Can. accusatum Episcopum ter citari; ac nisi denique in jus eat, aliorum Episcoporum suffragio condemnari jubet.

ΑΡΙΣΤ. Κατηγορούμενος ἐπίσκοπος, καὶ ἀγόμενος ἐγκέτω δύο μηνῶν ἔνδοσιν, εἴπερ ἐπιεικέστερόν ἐστι τῆς βραδυτῆτος βοήθεια· ἐξῆς δὲ τὸ ἀκοινώνητον ἔξει, μὴ ὑπαντήσας. ἐὰν δὲ παρουσιάζοντος τοῦ κατηγορουμένου, ὁ κατήγορος ἀποφύγῃ, ἔξει δὲ ἀκοινώνητον· ἁλισκόμενος δὲ κατήγορος, ὁ κατήγορος.

ARIST. *Episcopus accusatus & in judicium ductus, duorum mensium spatium habeat; si quidem ex alterâ parte tardius veniat auxilium: postea autem excommunicabitur, si non occurrerit. Si autem, præsente accusato, accusator aufugiat, communione privabitur. Accusator autem infamiâ laborans, non est accusator.*

Ἐπίσκοπος ὑπό τινος κατηγορούμενος, ἀγέσθω τῇ συνόδῳ, ἢ ὑπάκουε, ἀγέσθω γραμμάτων προσκαλοῦντος πρὸς ἀπολογίαν ἐλθεῖν· εἰ δὲ, μεθ' ἃ γράμματα δέξεται, οὐκ ἀπαντήσει εἰς ὃ δικαστήριον, μέχρις ὅλου μηνὸς ἑνὸς, κωλυθεὶς ἴσως ὑπό τινων ἀναγκαστικῶν αἰτιῶν, ἐχέτω εἰς ὑστέρησιν καὶ ἕτερον μηνὸς ἑνὸς προθεσμίαν· εἰ δὲ καὶ ὁ δεύτερος μὴν φθάσαι ἄκαιρος, καὶ εἰς τὸ δικαστήριον οὐ παραστῇ, ἀφωρισμένος ἔστω, μέχρις ἂν ἀναδύηται φανῇ. ἐὰν δὲ τἀναντίον ὁ μὲν κατηγορούμενος ἐπίσκοπος πάρεστι, καὶ τῷ ἐπεξέλθοντι τοῦ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαι ἡμέρᾳ ὀφείλει ζητῇ, ὁ δὲ κατήγορος οὐδαμοῦ φαίνηται, ἀλλὰ ἀποφεύγει, αὐτὸς ἕξει τὸ ἀκοινώνητον ὁ κατήγορος. διὰ τοῦτο γὰρ ὀφείλουσιν οἱ κατηγοροῦντες ἐξετάζεσθαι, καὶ τῷ θρησκείαν, καὶ τῷ ὑπόληψιν. καὶ ἐὰν ἀβεβλημένοι εἰσὶν, εἰς κατηγορίαν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων οὐ παραδέχονται.

Episcopus à quopiam accusatus, à Synodo, cui subjacet, per literas ad se defendendum venire evocetur. Si autem, postquam literas acceperit, se judicio non stiterit: usque ad unum completum mensem, à necessariis quibusdam impeditus causis, ad dilationem habeat & alterius unius mensis constitutionem. Si autem & secundus frustra elapsus fuerit, & judicio se non stiterit, segregatus sit, usque dum innocens apparuerit. Si autem è contrario Episcopus accusatus adfuerit, & accusationis contra se latæ exitum quæsiverit, accusator autem nequaquam appareat, sed aufugit, ipse accusator excommunicationi subjicietur. Idcirco itaque accusatores examinari debent & quoad pietatem & quoad opinionem; & si ejecti sint ad Ecclesiastici negotii accusationem non admittuntur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XXIII.

Si Presbyteri autem vel Diaconi accusati fuerint, adjuncto legitimo numero electitiorum Episcoporum ex propinquis regionibus, quos ii, qui accusantur, petiverint, id est, in delatione nominis Presbyteri sex, & Diaconi tribus: cum his proprius accusatorum Episcopus eorum causas examinabit; eadem dierum & dilationum & examinationum & personarum, accusatores, & eos qui accusantur, forma servata. Reliquorum autem Clericorum causas vel solus Episcopus loci agnoscat & finiet.

Bals. Hic quoque Canon, similiter ac præcedens, videlicet secundùm easdem distinctiones, statuit ut judicentur & Presbyteri & Diaconi. Cùm autem undecimus Canon definiat, à quot Episcopis debeant judicari Episcopi, Presbyteri & Diaconi, nunc jubent Patres, ut ultra duodecim sex & tres, sit quoque loci Episcopus judex competens: qui autem sunt præter eos, Lectores scilicet & reliqui, ab uno solo competenti Episcopo judicentur. Electitii autem dicuntur Episcopi, non qui in ii. tit. vii. lib. Basil. continentur, qui scilicet cum pœnæ datione judicant; sed quos eliget is qui accusatur, ex finitimarum regionum Episcopis.

Zonar. Superiori quidem de Episcopis, qui accusantur; hoc vero Canone de Presbtyeris & Diaconis definitum. Et, si quis, inquit, Presbyter aut Diaconus in judicium vocetur, ab ipsorum Episcopo, aliis ex eadem provincia Episcopis in consilium advocatis, sex in Sacerdotis, tribus in Diaconi judicio, accusatio examinabitur. Episcopi autem ejus qui accusatur arbitrio eligentur; eos namque propterea αἱρετικοὺς, id est, electitios Canon appellat. Reliqua vero, de præfinienda scilicet die, de pœnis solvendis, & quæcunque de Episcoporum quæstione decreta sunt, serventur, ut ibi constitutum est. Aliorum vero Clericorum causas vel solius Episcopi proprii cognitione judicióque definiri placet.

Arist. *Presbytero accusato, sex è vicinis Episcopis unà cum ipsius regionis Episcopo, rem dijudicabunt: Diacono autem, tres. Quæ ad reliquos vero spectant Clericos, vel unus Episcopus examinabit.*

Hoc & in duodecimo Canone dicitur, ut Presbytero accusato, sex Episcopi eum judicabunt, & inter eos etiam proprius ipsius Episcopus consensum suum præbeat. Diacono autem accusato, tres & suus. At reliqui omnes Clerici, qui sunt infra Diaconos, & à solo suo ipsorum Episcopo judicabuntur, quibuscunque criminibus accusantur.

Canon XXIIII.

Similiter placuit, ut filii Clericorum Gentilibus vel hæreticis matrimonio non conjungantur.

Bals. Gentiles hîc oportet infideles intelligere: si quis enim Gentilis est fidelis, non prohibebitur cum Clerici filiâ conjungi. Lege Laodicenæ Synodi Can. xxxi. Chalced. Can. xiv. & Synodi in Trullo Canonem lxxii. & quæ in eis scripta sunt.

Zonar. Ethnici, hoc loco, infideles intelliguntur. Ethnicus namque fidelis Clerici filiam sibi matrimonio jungere haud vetabitur. Vide Laodicenæ Synodi Canonem xxxi. Chalcedonensis decimum quartum, & Synodi in Trullo septuagesimum secundum, & quæ in explicatione eorundem scripsimus.

ΚΑΝΩΝ κγ'.

Εὰν δὲ πρεσβύτεροι ἢ διάκονοι κατηγορηθῶσιν, προσζευγνυμένου τοῦ νομίμου ἀριθμοῦ τῶν ἐκ τῆς πλησιαζούσης τοποθεσίας αἱρετικῶν ἐπισκόπων, οὓς οἱ κατηγορούμενοι αἰτήσονται, τοῦτ' ἔστιν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ πρεσβυτέρου ἓξ, καὶ τοῦ διακόνου τριῶν· σὺν τούτοις αὐτὸς ὁ ἴδιος τῶν κατηγορουμένων ἐπίσκοπος τὰς αἰτίας αὐτῶν ἐξετάσει, τοῦ αὐτοῦ τῶν ἡμερῶν καὶ ὑπερθέσεων καὶ ἐξετάσεων καὶ προσώπων μεταξὺ τῶν κατηγορούντων καὶ κατηγορουμένων τρόπου φυλαττομένου. τῶν δὲ λοιπῶν κληρικῶν τὰς αἰτίας, καὶ μόνος ὁ ἐντόπιος ἐπίσκοπος διαγνῶ καὶ περατώσει.

ΒΑΛΣ. Καὶ ὅσπερ ὁ κανὼν παρομοίως τῷ πρὸ αὐτοῦ, ἤγουν κατὰ τὰς αὐτὰς διαστίξεις, διορίζεται δικάζεσθαι καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς διακόνους. τοῦ δὲ ια'. κανόνος διοριζομένου παρὰ πόσοις ἐπισκόποις ὀφείλουσι δικάζεσθαι οἱ ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι, ἄρτι παρακελεύονται οἱ πατέρες, ἐπέκεινα τῆς δωδεκάδος τῆς ἑξάδος καὶ τῆς τριάδος, εἶναι καὶ πρόσφορον ἐγχώριον ἐπίσκοπον· τοὺς δὲ παρὰ τούτους, ἤγουν τοὺς ἀναγνώστας καὶ τοὺς λοιποὺς, παρὰ ἑνὸς καὶ μόνου τοῦ προσφόρου ἐπισκόπου δικάζεσθαι. αἱρετικοὶ δὲ λέγονται ἐπίσκοποι, οὐχὶ οἱ περιεχόμενοι ἐν τῷ β'. τίτλῳ τοῦ ζ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, οἱ μετὰ δόσεως προστίμου δικάζοντες, ἀλλὰ οὓς αἱρετίσεται ἤγουν ἐπιλέξεται ὁ κατηγορούμενος ἐκ τῶν πλησιοχώρων ἐπισκόπων.

ΖΩΝΑΡ. Ο μὲν ἀνωτέρω κανὼν περὶ ἐπισκόπων διετάξατο κατηγορουμένων· οὗτος δὲ περὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ὁρίζει. καί φησιν, ἐὰν πρεσβύτερος ἢ διάκονος κατηγορῶνται, ὁ ἐπίσκοπος αὐτῶν, συνερχομένων αὐτῷ καὶ ἑτέρων ἐπισκόπων ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, ἓξ μὲν ἐπὶ πρεσβυτέρων, τριῶν δὲ ἐπὶ διακόνων, ἐξετάσει τὴν κατηγορίαν. οἱ δὲ ἐπίσκοποι εἶεν ἄν, οὓς αἱρετίσονται οἱ κατηγορούμενοι· τοὺς γὰρ τοιούτους φησὶν ὁ κανὼν αἱρετικοὺς, τουτέστι τοὺς αἱρετοὺς. τὰ δ' ἄλλα, τὰς προθεσμίας, φημὶ, καὶ τὰς ἐπιτιμήσεις, καὶ ὅσα ἐν τῇ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου ζητήσει εἴρηται, φυλαχθήσονται, καθὼς ἐκεῖ διατέτακται. τὰ δὲ τῶν λοιπῶν κληρικῶν αἰτιάματα καὶ μόνος ὁ ἐπίσκοπος αὐτῶν ἐξετάσει καὶ περατώσει.

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβυτέρου κατηγορουμένου, ἓξ τῶν ἐγγυτέρων ἐπισκόπων τῷ ἐγχωρίῳ συνδιαγνώσονται· διακόνου δέ, τρεῖς. τὰ δέ γε τῶν λοιπῶν κληρικῶν, καὶ μόνος ἐξετάσει ὁ ἐπίσκοπος.

Τοῦτο εἴρηται καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ κανόνι, ὡς πρεσβυτέρου μὲν κατηγορουμένου, ἓξ ἐπίσκοποι δικάσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐπέκεινα τούτων καὶ ὁ ἴδιος αὐτοῦ συνδιαγνώμων ἔσται ἐπίσκοπος· διακόνου δέ, τρεῖς καὶ ὁ ἴδιος. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες κληρικοὶ οἱ κάτωθεν ὄντες τῶν διακόνων, καὶ παρὰ μόνου τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἐπισκόπου κριθήσονται, ἐφ' οἷς ἂν αἰτιῶνται ἐγκλήμασι.

ΚΑΝΩΝ κδ'.

Ομοίως ἤρεσεν, ὥστε τέκνα τῶν κληρικῶν ἐθνικοῖς ἢ αἱρετικοῖς γαμικῶς μὴ συνάπτεσθαι.

ΒΑΛΣ. Εθνικοὺς ἐνταῦθα τοὺς ἀπίστους νοεῖν δεῖ. εἰ γάρ τις ἐθνικός ἐστι πιστὸς, οὐ κωλυθήσεται συναφθῆναι κληρικοῦ θυγατρί. ἀνάγνωσθι τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κανόνα λά. τῆς ἐν Χαλκηδόνι κανόνα ιδ'. καὶ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ κανόνα οβ'. καὶ τὰ ἐν τούτοις γραφέντα.

ΖΩΝΑΡ. Εθνικοὺς ἐνταῦθα, τοὺς ἀπίστους νοεῖν δεῖ. εἰ γὰρ ἐθνικός τις πιστὸς ᾖ, οὐ κωλυθήσεται συναφθῆναι κληρικοῦ θυγατρί. ἀνάγνωσθι καὶ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ κανόνα λά. καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ιδ'. καὶ τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ οβ'. καὶ ὅσα ἐν αὐτοῖς ἐγράφησαν.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΑΡΙΣΤ. Αἱρετικῶν καὶ ἐθνικῶν τέκνα κληρικῷ οὐ συναπτονται.

Ἀλλ' οὐδὲ λαϊκῶν παῖδες αἱρετικοῖς εἰς γάμου κοινωνίαν συναπτονται.

ARIST. *Hæreticis & Ethnicis Clericorum liberi matrimonio non conjunguntur.*

Sed nec laicorum liberi hæreticis in matrimonii communionem conjunguntur.

ΚΑΝΩΝ κε'.

Ὡστε τοὺς ἐπισκόπους καὶ τοὺς κληρικοὺς μηδὲν συνάπτειν τοῖς μὴ ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς· εἰ καὶ συγγενεῖς ἔτι μοὶ ὦσιν, μηδὲν ἀφορᾶν δωρεᾶς τῆς οἰκείων πραγμάτων, ὡς εἴρηται, τοὺς ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς τούτοις συνάπτειν.

Canon XXV.

Ut Episcopi & Clerici in non orthodoxos Christianos nihil conferant: & si sint adhuc cognati, nihil per suarum rerum donationem, ut dictum est, Episcopi vel Clerici in eos conferant.

ΒΑΛΣ. Αἱρετικοὶ μὲν λέγονται, οἱ μὴ δοξάζοντες ὀρθῶς τὰ τῆς Χριστιανῶν· ἄπιστοι δὲ, οἱ μηδὲ ὅλως πιστεύοντες τὴν ἐναρκον οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ λόγου. φησὶ γοῦν ὁ κανὼν, μηδένα ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν, κατὰ νόμον ληγάτου ἢ κληρονομίας, καταλιμπάνειν τοῖς τοιούτοις ὅ ὁποιῶ, κἂν συγγενεῖς αὐτῷ ὦσιν· ἀλλὰ μηδὲ δωρεῖσθαι αὐτοῖς ἐν ζωῇ οἰκεῖον πρᾶγμα. ἀνάγνωσον ϖδ΄. κανόνα τῆς πρώτης συνόδου, καὶ βιβλίον τῆς βασιλικῆς λε΄. τίτλου ι΄. κεφ. λη΄. διδάσκον, μὴ ὀφείλειν κληρονομεῖσθαι τοὺς γονεῖς ὑπὸ αἱρετικῆς παίδων, ἢ τοὐναντίον. καὶ βιβλίου α΄. τίτλου α΄. κεφάλαια διάφορα λέγοντα, μὴ μόνον κληρικοὺς, ἀλλὰ καὶ λαϊκοὺς ἐμποδίζεσθαι πρὸς αἱρετικοὺς ἢ ἀπίστους ὁποιονδήποτε πρᾶγμα πέμπειν ἢ τούτοις διαφέροντα. ὃ δὲ ια΄. κεφάλαιον ϖδ΄ γ΄. τίτλου ϖδ΄ ε΄. βιβλίου τῆς βασιλικῆς λέγει, μήτε κατὰ μίαθωσιν μήτε κατ' ἐμφύτευσιν μήτε κατ' ἐξώνησιν, ἢ ἄλλον τρόπον τινὰ, λαμβάνειν τοὺς αἱρετικοὺς ἀκίνητα οἱαδήποτε ἐξ ἐκκλησίας τινὸς ἢ ἄλλου σεβασμίου οἴκου. καὶ ϖδ΄ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτλου καὶ κεφ. θέμα γ΄. ἐὰν ὀρθόδοξος, ἔχων κτῆσιν ἐν ᾗ ἔστιν ἁγία ἐκκλησία, πραπέμψει τοιούτῳ καθ' οἱονδήποτε τρόπον ἀπίστῳ ἢ ἀπλῶς αἱρετικῷ, ἡ ἐκκλησία τῆς αὐτῆς κώμης τῷ αὐτῷ ἐκκλησίαν ἀποδικαιούτω. ἀκούων δὲ τῶν κανόνος λέγοντος, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοὺς ἐπισκόπους ἢ τοὺς κληρικοὺς γράφειν κληρονόμους αἱρετικοὺς ἢ ἀπίστους, λέγε γνέσθαι πρὸς τῶν ἐπισκόπων τὰ ἐν τῷ μ΄. ἀποστολικῷ κανόνι προειρήμενα, καὶ τὰ δηλούμενα ἐν τῷ κδ΄. κανόνι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου. οὕτω γὰρ ἐπ' ἐξουσίας ἔσται αὐτοῖς πραπέμπειν πρὸς ὀρθοδόξους τὰ οἰκεῖα, καὶ λόγον κληρονομίας, ληγάτου καὶ δωρεᾶς· εἰ δὲ μή, οὐδὲ πρὸς ὀρθοδόξους δυνάνται πραπέμπειν ταῦτα.

BALS. Hæretici quidem dicuntur, qui de rebus Christianorum non rectè sentiunt: Infideles autem, qui incarnatam verbi Dei œconomiam omnino non credunt. Dicit ergo canon, nullum Episcopum vel Clericum, ratione legati vel hæreditatis, iis qui sunt ejusmodi debere quidquam relinquere, etiamsi sint ejus cognati: sed neque in vita rem propriam illis dare. Lege lxxxiii. can. præsentis syn. & lib. Basilic. xxxv. tit. viii. cap. xxxviii. quod docet, non debere filios hæreticos parentibus succedere, vel contrà. Et lib. primi tit. primi, diversa capita, dicentia, non solùm clericos, sed & laicos impediri, quominus ad hæreticos vel infideles quæ ad se pertinent quomodocunque transmittant. xi. autem cap. iii. tit. v. lib. Basilic. dicit; Neque ex locatione, neque ex emphyteusi, neque ex emptione, vel ulla alia ratione, debere hæreticos ulla immobilia ex quavis ecclesia vel ex alio venerabili loco accipere. Et ejusdem lib. & tit. & cap. thema iii. Si orthodoxus, habens possessionem in qua est sancta ecclesia, eam ad infidelem, vel simpliciter hæreticum, quavis ratione transmiserit, Ecclesia ejusdem vici eandem Ecclesiam vendicet. Cùm autem audis canonem dicentem, non licere Episcopis vel Clericis scribere hæredes hæreticos vel infideles, dic debere fieri ab Episcopis quæ in xl. can. Apostolico continentur, & quæ in xxiv. can. Antioch. Syn. declarantur. Sic enim in eorum erit potestate ad orthodoxos sua transinittere, hæreditate legato, & donatione: sin minùs, nec ea quidem poterunt ad orthodoxos transmittere.

ΖΩΝΑΡ. Μηδὲ κατὰ κληρονομίαν ἢ ληγάτον ἢ ἄλλως πως καταλιμπάνειν τι τοῖς αἱρετικοῖς ἢ ἀπίστοις ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς, καὶ τοῖς πολιτικοῖς ἀπηγόρευται νόμοις. τοῦτο οὖν καὶ ὧδε κελεύει κανών, λέγων τοὺς ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς μηδένα αἱρετικὸν ἢ ἄπιστον συνεισάγειν εἰς κληρονομίαν ἢ ληγάτον Χριστιανῷ, κἂν ἦναι ἴσως συγγενεῖς, ἢ τῷ ἀφωρισμένου ἢ τῷ κληρονόμου, οἱ αἱρετικοὶ καὶ οἱ ἄπιστοι, ἀλλὰ μοὶ μηδὲ δωρεῖσθαι αὐτοῖς τινα ἐκ τῆς οἰκείων πραγμάτων. τοῦτο δὲ καὶ ὁ πα΄. κανὼν τῆς συνόδου ταύτης πλατύτερον διατίθεται. ἐν δὲ τῷ λε΄. βιβλίῳ τῆς βασιλικῆς. τίτ. ι΄. κεφαλαίῳ λη΄. εὑρήσεις, ὅτι οὐδὲ παῖδες αἱρετικοὶ δύνανται κληρονομεῖν τοὺς οἰκείους γονεῖς, οὐδὲ γονεῖς αὖθις αἱρετικοὶ δύνανται ἄλλως καταλιμπάνειν κληρονόμους, εἰ μὴ τοὺς οἰκείους παῖδας Χριστιανοὺς ὄντας, κἂν ἄλλους δὲ παῖδας ἔχοιεν αἱρετικοὺς, ἀποκληροι ἔσονται ἐκεῖνοι, κἂν ἴσως πρὸ τῆς γονέων κληρονόμοι ἐγράφησαν, εἰ μὴ ἔχοιεν παῖδας ὀρθοδόξους, εἰς συγγένειαν αὐτῆς ὀρθοδόξους προελθόντας ἡ προσουσία αὐτῆς. εἰ δὲ μήτε παῖδες ὀρθόδοξοι εἶεν αὐτοῖς μήτε συγγενεῖς τοιοῦτοι, κληρικῆς δὲ τάξεως ἔχον οἱ πλουτήσαντες, ἵνα ἐν τῷ ἑαυτῶν, μὴ δυνάτον αὐτῆς ψηφιζομένου, ἐκνικῶσιν αὐτὰ οἱ τῆς ἐκκλησίας τῆς πόλεως, ἐν ᾗ κατῴκουν ἐκεῖνοι. καὶ ἐν τῷ α΄. βιβλίῳ τῆς βασιλικῆς γέγραπται, μὴ κληρονομεῖν Σαμαρείτας

ZONAR. Ne quidquam ex rebus suis, hæreditatis aut legati nomine, aut alia quacunque ratione, hæreticis infidelibus Christiani orthodoxi relinquant, legibus quoque civilibus cautum est. Idem igitur hoc quoque canone constituitur, Episcopus enim, inquit, aut Clericus, ne quenquam hæreticum aut à fide alienum in partem hæreditatis aut legati cum Christiano homine cohæredem scribat; quamvis, aut ei qui testamentum scripsit, aut ei qui hæres institutus est, hæretici illi & infideles consanguinitate jungantur; imò nec aliquid ex suis rebus ejusmodi hominibus largiatur. Hoc idem hujus quoque Synodi canone primo & octogesimo fusiùs explicatur. Quinto vero & trigesimo Basilic. libro, tit. octavo. cap. trigesimooctavo, neque filios hæreticos hæreditatem parentum cernere posse, neque hæreticis parentibus, præter filios qui sint Christiani, alios hæredes instituere licere; sique alii filii sint hæretici, quamvis testamento parentum hæredes scripti sint, extra hæreditatis sortem esse debere; si vero nulli orthodoxi sint liberi, ad propinquos orthodoxos lege pervenire hæreditatem, reperies. Cùm vero neque filii orthodoxi nec hujusmod propinqui fuerint illis, clericorum vero habitu incedebant qui decessêre, unius anni intervallo, ab illorum obitu definiendo, Ecclesiæ ejus urbis, in qua illi diversabantur, Clerici possessionem adeant. Primo quoque Basilic. lib.

ne

ne Samaritis aut hæreticis quibuſcunque, vel hæreditatem obire vel donationem accipere liceat, edicitur; & quæcunque deinceps ejuſdem libri capite liii. tum de aliis tum de Samaritarum agricolis, explicantur, (huc ſpectant.) Tertii vero tit. lib. v. cap. xi. neque locatione, neque emphyteuſi, neque emptione, aut alio quocunque modo, quodlibet immobile Eccleſiæ alicujus aut alterius ſacræ domus ab hæretico accipi licere decernitur. Et vero ejuſdem libri, tituli, & capitis thema tertium dicit; Si quis orthodoxus prædium, in quo ſancta Eccleſia condita ſit, infideli, aut etiam hæretico, quacunque ratione tranſmiſerit, vici ejus Eccleſia prædii poſſeſſionem vindicet.

ARIST. *Epiſcopi & Clerici nihil è bonis ſuis dabunt hæreticis, vel in eos conferent, nec ſi cognati fuerint.*

CANON XXVI.

Item, Epiſcopi trans mare non proficiſcantur: niſi cum decreto primæ cathedræ proprii uniuſcujuſque regionis Epiſcopi; hoc eſt, niſi ab ipſo Primate præcipuè acceperit eâm, quæ dicitur dimiſſoria, formatam, vel commendationem.

BALS. Quomodo Epiſcopi debeant peregrè proficiſci ab eis, quæ illos ſortitæ ſunt, Eccleſiis, dictum eſt in xiv. xv. & xxxiii. canone Apoſtolico; in vii. viii. & xi. Antiochen. Synod. in xli. & xlii. Syn. Laod. in xiii. Chalcedon. in v. xvi. & xvii. Sardic. & ſufficiunt quæ in illis ſcripta ſunt. Cùm autem audis canonem dicentem, cum decreto ſeu cognitione primi, ſcilicet Metropolitani, debere Epiſcopum peregrè proficiſci; ne dixeris ejus ſolius cognitionem ſufficere, ſed & univerſæ ejus ſynodi eſſe adhuc neceſſariam ſententiam; ut vult can. xi. Antioch. Syn. Propterea enim canoni adjicitur illud; Neceſſariam quidem eſſe reliquorum quoque epiſcoporum ſententiam; ſed præcipuè Primatis. Formata autem dicta eſt dimiſſoria epiſtola, utpote quæ, vel neceſſariam exprimat Epiſcopi peregrinationis cauſam, vel obſignationem & ſubſcriptionem Primatis Synodi habere debeat. Eadem autem commendatio dicta eſt, ut quæ iis, ad quos vadit, peregrinantem epiſcopum commendet, ſive ad eum pertinentia declaret & probet.

ZONAR. Epiſcopos, & omnes demum qui ratione utenti gregi præfecti ſunt, perpetuam in ſuis Eccleſiis ſtationem habere, populiſque, qui ipſorum curæ commiſſi ſunt, paſcendis inſtituendiſque operam dare, cum ipſa æquitas, tum quæ æquitati maximè innititur canonum auctoritas jubet. Proinde ne trans mare abire, hoc eſt, ne longum iter ſuſcipere Epiſcopo liceat, hic canon edicit: quod ſi ejus rei neceſſitas aliquando inciderit, non aliter, quam cum decreto primæ cathedræ provinciæ illius Epiſcopi, proficiſcendi facultatem ipſi eſſe decernit. Decreti autem propterea meminit, ut niſi regionis illius Patriarcha aut Metropolitanus profectionis Epiſcopi cauſam examinaverit, ac neceſſariam eſſe judicaverit, epiſtolámque, quæ dimiſſoria dicitur, ei dederit, nequaquam ipſi ex canonum præſcripto proficiſci licere demonſtret. Decreti porro nomine cognitionem ſive approbationem intelligit. A Primate vero præcipuè epiſtolam afferri jubet, quoniam alterius canonis conſtitutione, ab Epiſcopis quoque illius provinciæ, is qui peregrè proficiſcitur literas jubetur afferre: idcirco à Primate provinciæ potiſſimùm obtinendas eſſe decernit, quaſi dicere velit, omnium quidem Epiſcoporum regionis epiſtolas habere laudabile eſſe; ſed à Primate præcipuè ſeu propriè dimiſſoriam, formatam, ſive commendationem afferendam; quæ videlicet neceſſariam eſſe profectionis cauſam exprimat; vel formatam, hoc eſt ſigno ſubſcriptionéque munitam. Illud vero, ſive commendationem, hoc eſt, quæ illum iis ad quos proficiſcitur commendet, ſeu notum faciat, pro eodem precibus interpellet, illum eis ſiſtat & exhibeat.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοποι, καὶ κληρικοὶ αἱρετικοῖς, οὐδ' ἂν ὦσι συγγενεῖς, δωρήσονταί τι τῶν οἰκείων, ἢ συνεισάξουσιν.

ΚΑΝΩΝ κς'.

Ὁμοίως ἐπίσκοποι πέραν θαλάσσης μὴ ἀποδημείτωσαν· εἰ μὴ μετὰ ψηφίσματος τῆς πρώτης καθέδρας τῆς ἰδίου ἐπαρχίας χώρας ἐπισκόπου· τοῦτ' ἔστιν, εἰ μὴ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πρωτεύοντος κατεξαίρετον λάβοντες, ἥτις λέγεται ἀπολυτική, πετυπωμένην, ἥντι σφράγισιν.

ΒΑΛΣ. Περὶ τοῦ τοὺς ὀφείλοντας ἀποδημεῖν οἱ ἐπίσκοποι ἐκ τῶν λαχόντων αὐτοὺς ἐκκλησιῶν, εἴρηται ἐν τῷ ιδ'. ιε'. καὶ λγ'. ἀποστολικῷ κανόνι. ἐν ζ'. ἡ. καὶ ια'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ. ἐν μα'. καὶ μβ'. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ἐν ιγ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι· ἐν ε'. ις'. καὶ ιζ'. τῆς ἐν Σαρδικῇ, καὶ ἀρχοῦσι τὰ ἐν ἐκείνοις γεγραμμένα. ἀκόλουθον δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, μετὰ ψηφίσματος ἥντι διαγνώσεως τοῦ πρώτου, δηλονότι τοῦ μητροπολίτου, ὀφείλειν ἀποδημεῖν τὸν ἐπίσκοπον, μὴ ἐπὶ ἀρκεῖν τὴν διάγνωσιν τούτου καὶ μόνου, ἀλλὰ ἀναλαμβάνειν μὲν δεῖ τὴν γνώμην εἰς τὸν καὶ πάσης τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου, καὶ τὸν ια'. κανόνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου. Διὰ γὰρ τοῦτο προσκειται τῷ κανόνι, τὸ ἀναλαμβάνειν μὲν δεῖ καὶ τὴν τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων ψῆφον· κατεξαίρετον δὲ τοῦ πρωτεύοντος. πετυπωμένη δὲ ἐκλέγεται ἡ ἀπολυτικὴ ἐπιστολή, ἢ ὡς ὑποτυποῦσα τὴν ἀναλαμβάνειν αἰτίαν τῆς ἀποδημίας τοῦ ἐπισκόπου, ἢ ὡς ὀφείλουσα ἔχειν σημασίαν καὶ ὑπογραφὴν τοῦ πρωτεύοντος τῆς συνόδου. ἢ αὐτὴ δὲ νοηθήσεται καὶ σφράγισις, ὡς σφραγισθεῖσα τῷ ἀποδημήσαντι ἐπίσκοπον τοῖς πρὸς οὓς ἄπεισιν, ἤγουν γνωρίζουσα τὰ κατ' αὐτὸν καὶ ὁρίσασα.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ἐπισκόπους, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους λογικοῦ ποιμνίου πάντας ἁπλῶς, καὶ αὐτὸ δίκαιον καὶ οἱ κανόνες τῇ δικαίᾳ ἑπόμενοι ἀπαιτοῦσι προσμένειν τοῖς ἐκκλησίαις τῶν, καὶ ποιμαίνειν καὶ καθαρτίζειν τοὺς ἐμπιστευομένους αὐτοῖς λαούς. διὸ καὶ ὁ κανὼν οὗτος πέραν θαλάσσης ἤγουν μακρὰν ὁδὸν μὴ ἀποδημεῖν ἐπίσκοπον ἐκκλείεται· εἰ δέ ποτε ἀναγκη ἐπείγῃ τοῦτο γενέσθαι, μὴ ἁπλῶς ἀπιέναι αὐτὸν, εἰ μὴ μετὰ ψηφίσματος τοῦ τῆς πρώτης καθέδρας τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἐπισκόπου. ψηφίσματος δ' ἐμνήσθη, ἵνα δείξῃ, ὅτι εἰ μὴ ὁ τῆς χώρας ἐκείνης πατριάρχης ἢ μητροπολίτης δέξεται τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἀποδημῆσαι μέλλει ὁ ἐπίσκοπος, καὶ διαγνῷ ἀναλαμβάνειν δεῖ, καὶ δώσει αὐτῷ τὴν λεγομένην ἀπολυτικὴν ἐπιστολήν, οὐ δυνάται κανονικῶς ἀποδημῆσαι. ψήφισμα δὲ ἡ διάγνωσις καὶ ἡ ἀπόφασις λέγεται. κατ' ἐξαίρετον δὲ τὸν πρωτεύοντος, φησιν, ἐπεὶ ἐν ἑτέρῳ κανόνι εἴρηται, ὅτι καὶ τὴν τῶν ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης δεῖ γνώμην ζεσθαι καὶ ἀποδημοῦντα ἐπιστολάς. Διὰ τοῦτο οὖν καὶ λόγον ἔπεν, ὅτι τοῦ πρωτεύοντος τῆς ἐπαρχίας ὃ κατ' ἐξαίρετον, τουτέστι, καλὸν μὲν καὶ πάντων τὴν ἐπισκόπων τὰς χώρας ἔχειν ἐπιστολάς, κατ' ἐξαίρετον δὲ, ἀντὶ τοῦ κυρίως δὲ, τοῦ πρωτεύοντος ἔχειν ἀπολυτικὴν, πετυπωμένην, ἥντι σφραγίδων, τυποῦσθαι δηλονότι ἀναλαμβάνειν δεῖ τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ, ἢ πετυπωμένην, ἀντὶ τοῦ ἐνσημασμένην, ὑπογεγραμμένην. ὃ δὲ, ἥτοι σφράγισιν, ἀντὶ τοῦ σφραγισθεῖσαν αὐτὸν τοῖς πρὸς οὓς ἄπεισιν, ἤγουν γνωρίζουσαν, ἀξιοῦσθαι περὶ αὐτοῦ, παραστῆσαι αὐτόν.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος οὐκ ἀποδημήσει πέραν θαλάσσης, εἰ μὴ τοῦ πρωτεύοντος τῆς χώρας ἀπολυτικὰ λάβῃ γράμματα.

Οὔτε ἐπίσκοπος, οὔτε κληρικὸς μακρὰν ἀποδημεῖν ὀφείλει, ἄνευ γνώμης καὶ γραμμάτων τοῦ πρωτεύοντος ἐν αὐτῇ· καθὼς καὶ τῇ ἐν Σαρδικῇ συνόδῳ καὶ τῇ ἐν Λαοδικείᾳ δέδοκται.

A

ARIST. *Episcopus trans mare non peregrinabitur, nisi à regionis Primate dimissoriam acceperit expositionem.*

Nec Episcopus nec Clericus peregre proficisci debet, sine sententiâ & literis provinciæ Primatis: quemadmodum & Sardicensi Synodo & Laodicenæ visum est.

ΚΑΝΩΝ κζ'.

Ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ἐκτὸς τῶν κανονικῶν γραφῶν μηδὲν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διαγινώσκηται ἐπ' ὀνόματι θείων γραφῶν. εἰσὶ δὲ αἱ κανονικαὶ γραφαί, Γένεσις, Ἔξοδος, Λευιτικόν, Ἀριθμοί, Δευτερονόμιον, Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, Κριταί, Ρουθ, τῶν Βασιλέων τέσσαρες, τῶν Παραλειπομένων βίβλοι δύο, Ἰὼβ, Ψαλτήριον, Σολομῶντος βίβλοι πέντε, τῶν προφητῶν βίβλοι δώδεκα, Ἡσαΐας, Ἱερεμίας, Ἰεζεκιὴλ, Δανιὴλ, Τωβίας, Ἰουδίθ, Ἐσθὴρ, Ἔσδρα βίβλοι δύο. τῆς νέας Διαθήκης εὐαγγέλια τέσσαρα, πράξεων τῶν ἀποστόλων βίβλος μία, ἐπιστολαὶ Παύλου δεκατέσσαρες, Πέτρου ἀποστόλου δύο, Ἰωάννου Ἀποστόλου τρεῖς, Ἰακώβου ἀποστόλου μία, Ἰούδα ἀποστόλου μία, ἀποκάλυψις Ἰωάννου βίβλος μία. τοῦτον δὲ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ ἡμῶν Βονιφατίῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν αὐτῶν μερῶν ἐπισκόποις, πρὸς βεβαίωσιν τοῦ προκειμένου κανόνος γνωρισθῇ, ὅτι παρὰ τῶν πατέρων ταῦτα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῆναι παρελάβομεν.

B

C

Item placuit, ut præter canonicas scripturas nihil in Ecclesiâ legatur sub nomine divinarum scripturarum. Sunt autem canonicæ scripturæ, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Jesus Nave, Judices, Ruth, Regnorum libri iv. Paralipomenon libri duo, Job, Psalterium, Solomonis libri quinque, Prophetarum libri xii. Esaias, Hieremias, Ezechiel, Daniel; Tobias, Judith, Hester, Esdræ libri ii. Novi testamenti evangelia iv. Actorum Apostolorum liber unus, Epistolæ Pauli xiv. Petri Apostoli ii. Apostoli Joannis tres, Jacobi Apostoli una, Judæ Apostoli una, Apocalypsis Joannis liber unus. Hoc autem fratri & nostro in sacris comministro Bonifacio, & aliis earundem regionum Episcopis, ad propositi canonis confirmationem, significetur: quoniam à patribus hæc in Ecclesia legenda accepimus.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν τίνα δεῖ ἀναγινώσκεσθαι βιβλία ἐπ' ἐκκλησίας, ζήτει τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα ξ'. καὶ πέ. τῶν ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου κανόνα ξ'. τὰ ἑξῆς τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, καὶ τὰ κανονικὰ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ τῶν ἁγίου Ἀμφιλοχίου.

BALS. Quosnam libros legi in Ecclesia oporteat, quære sanctorum Apostolorum can. lx. & lxxxv. Laod. Syn. can. lx. sancti Gregorii Theologi ea quæ metro scripsit, & sancti Athanasii canonica, & sancti Amphilochii.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ τοῦ, τίνα δεῖ ἀναγινώσκεσθαι βιβλία ἐπ' ἐκκλησίᾳ, καὶ ὁ τελευταῖος τῶν ἀποστολικῶν κανόνων ἑξακοσιοστὸς, καὶ ὁ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου νθ'. κανὼν, καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἀπαριθμεῖται, ὅσα χρὴ διαγινώσκεσθαι βιβλία, καὶ ὁ μέγας Γρηγόριος ὁ θεολόγος, καὶ ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος.

D

ZONAR. Quos libros legere in Ecclesiis oporteat, & postremus Apostolorum canon & Laodicenæ Synodi unde-sexagesimus statuit: & magnus Athanasius, qui libri legendi sint, omnes enumerat, & magnus Gregorius Theologus, & sanctus Amphilochius.

ΑΡΙΣΤ. Μηδὲν ἔξω τῶν κεκανονισμένων γραφῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀναγινωσκέσθω.

ARIST. Nihil præter scripturas Canonicas in Ecclesiâ legatur.

Παρὰ τὰ κεκανονισμένα βιβλία τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς Διαθήκης, ἕτερα ψευδεπίγραφα τῶν ἀσεβῶν βιβλία ἐν ἐκκλησίᾳ, ὡς ἅγια, οὐκ ἀναγνωσθήσονται· ἀλλ' ὁ τοῦτο ποιῶν κληρικὸς καθαιρεθήσεται· ὡς καὶ ὁ ἐξηκοστὸς κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων διαλαμβάνει, καὶ ἕτεροι πολλοί.

E

Præter libros in canonem receptos veteris & novi Testamenti, alii falsò scripti impiorum libri, in Ecclesiâ, ut sancti non legentur. Sed Clericus, qui hoc fecerit, deponetur; ut & sexagesimus sanctorum Apostolorum canon statuit, & multi alii.

ΚΑΝΩΝ κη'.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· περιττόν, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι, πρὸς τούτοις, ἐν τῷ ἀναφέρεσθαι ἕνεκεν ἐγκρατείας τῶν περὶ τοὺς ἰδίους γυναικούς τινων τῶν κληρικῶν, διαιρέσεως ἀναγνωσῶν, ὃ ἐν διαφόροις συνόδοις βεβαιωθέν· ὥστε τοὺς ὑποδιακόνους τοὺς τὰ ἱερὰ μυστήρια ψηλαφῶντας, καὶ τοὺς διακόνους καὶ πρεσβυτέρους, ἀλλὰ καὶ ἐπισκόπους, κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους καὶ ἀπὸ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι, ἵνα ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν· ὅταν εἰ μὴ ποιήσωσιν, τῶν ἐκκλησιαστικῶν λόγων κινδυνεύσωσι καθήκοντος. τοὺς δὲ λοιποὺς κληρικοὺς πρὸς τοῦτο μὴ ἀναγκάζεσθαι, εἰ μὴ ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ. ἀπὸ πάσης ἐλλείψει τῆς συνόδου, ἅπερ ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη δικαίως ἐρύθμισεν, ἱεροπρεπῶς ὄντα καὶ θεάρεστα, βεβαιοῦμεν.

Aurelius Episcopus dixit; His adjicio, fratres inprimis venerabiles, dum de continentia quorundam Clericorum, præterquam Lectorum erga suas uxores refertur, id quod in diversis canonibus confirmatum est: ut Hypodiaconi, qui sacra mysteria contrectant, & Diaconi, & Presbyteri, quinetiam & Episcopi in propriis terminis à conjugibus abstineant, ut sint tanquam non habentes; quod nisi fecerint, ab Ecclesiastico officio moveantur. Reliqui autem Clerici ad hoc non cogantur, nisi in provecta ætate. Ab universa Synodo dictum est; Quæ vestra sanctitas justè composuit, cùm sancta sint & Deo grata, confirmamus.

F

ΒΑΛΣ. Τὰ εἰς δ'. κανόνα τῆς προύσης συνόδου γραφέντα, διορίζόμενον ἀπέχεσθαι τῶν ἰδίων γυναικῶν τοὺς πρεσβυτέρους, τοὺς διακόνους καὶ τοὺς ὑποδιακόνους πάντως καὶ διὰ καιρὸν τῆς ἐφημερείας αὐτῶν, ἤγουν καθ' οὓς καιροὺς

BALS. Quæ in quartum canonem præsentis Synodi scripta sunt, qui statuit ut à propriis uxoribus omnino abstineant Presbyteri, Diaconi & Subdiaconi tempore suæ vicis, scilicet quando tractant sacra,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ſufficiunt ad præſentis canonis interpretationem. Lectoribus autem patres conceſſerunt, ut à ſuis uxoribus non contineant omnino tempore ſuæ vicis: niſi utique, inquiunt, provecti ſint ætate. κείρα enim pro ἡλικία, hoc eſt, ætate, accipitur. Nota ergo quòd etiam Hypodiaconi ſacra tractant. Nec dicas præſentem can. repugnare xxi. can. Syn. Laodic. qui dicit, Subdiaconos non habere locum in miniſtrandi officio, nec debere ſacra tangere: ſed dic, quòd aliud eſt contrectare, & aliud tangere. Contrectare enim, aut à loco in locum mutare, eſt miniſterii; & nec Subdiaconus hoc facere impedietur: tangere autem, ſolis Sacerdotibus conceſſum eſt, & iis qui ſacrificio ſubſerviunt, ſeu Diaconis. Debent autem ex præſenti canone, non ſolùm qui ſacra tangunt, ſed & qui ea contrectant, ſuæ vicis tempore continere. Ut Clerici autem, qui ſunt extra tribunal, à propriis uxoribus abſtineant in provecta ætate, honeſtum quidem eſt. Ut ii autem puniantur à natura compulſi, non eſt, ut exiſtimo, ſanctorum patrum judicii. Et propterea, ut eſt conſentaneum, ne canon quidem eos puniendos eſſe ſtatuit. Lege præſentis Syn. can. iii. & ſextæ xii. & xiii.

A μεταχειρίζονται τὰ ἅγια, ἀρκούσι καὶ εἰς τὸν τῶν ὑποδιακόνων κανόνα ἑρμηνείαν. τῆς μὲν οὖν ἀναγνώσεως ἐνέδωκαν οἱ πατέρες μὴ ἐγκρατεύεσθαι ὅσον τῇ συμβίων αὐτῶν πάντως καὶ καιρὸν τὸ τούτων ἐφημερείας, εἰ μήπω, φασὶν, ὥσι προβεβηκότες. τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ κείρα, τουτέστιν ἡ ἡλικία. σημείωσαι οὖν, ὅτι καὶ οἱ ὑποδιάκονοι τὰ ἅγια μεταχειρίζονται. καὶ μὴ ἅπτῃς ἐναντιοῦσθαι τῷ πρόντα κανόνα τῷ κα', κανόνι τῷ ὃν Λαοδικείᾳ συνόδου διορίζομένῳ, τοὺς ὑποδιακόνους μὴ ἔχειν χώραν ὅσον τῷ διακονικῷ, μηδὲ ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν· ἀλλ' ἐκεῖ, ὅπου ἕτερόν ἐστι τὸ ψηλαφᾶν, καὶ ἕτερον τὸ ἅπτεσθαι. τὸ μὲν γὰρ ψηλαφᾶν ἦγουν τὸ μετακινεῖν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ὑπηρεσίας ἐστὶ, καὶ οὐδὲ ὁ ὑποδιάκονος τῶν προσὼν ἐμποδισθήσεται· τὸ δὲ ἅπτεσθαι, μόνοις ἐξεδόθη τοῖς ἱερεῦσι καὶ τοῖς ὑπουργοῦσιν ἐν τῇ θυσίᾳ, ἤγουν τοῖς διακόνοις. ὀφείλουσι δὲ καὶ τὰ πρόντα κανόνα, οὐ μόνον οἱ ἀπτόμενοι τῶν ἱερῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ψηλαφῶντες αὐτά, ἐγκρατεύεσθαι καὶ τὸν καιρὸν τῆς ἐφημερείας. τὸ δὲ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἰδίων γυναικῶν τοὺς ἔξω τοῦ βήματος κληρικοὺς ὄντας, προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ, καλὸν μέν ἐστι. κελεύεσθαι δὲ ζητοῦσι ὑπὸ τῆς φύσεως ἀναγκαζομένους, οὐκ ἔστι τοῖς τῶν ἁγίων πατράσιν, οἷς οἶμαι, διακρίσεως. καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἔοικεν, οὐδὲ ὁ κανὼν διορίζεται τιμωρεῖσθαι τούτους. ἀνάγνωθι τῆς προύσης συνόδου κανόνα γ'. καὶ τῆς ς'. κεφ. ιϐ'. καὶ ιγ'.

C

Zonar. Hic quoque canon eos, qui ſancta contrectant, continentiæ legibus teneri, proindéque Hypodiaconos, Diaconos & Sacerdotes, qui nimirum divina myſteria tractant, à conjugibus abſtinere jubet; & profert in eam ſententiam Apoſtoli verba; ut qui uxores habent, dicens, ſint tanquam non habentes; quo nimirum tempore ſancta illorum manibus adminiſtrantur. Quod ſi, inquit, non ita fecerint, Eccleſiaſtico ordine movebuntur: nam officii nomine hoc loco ordinem & honorem intelligit. Alii vero clerici, niſi provecta admodum ætate ſint (κείρα enim ætatem ſignificat) hoc eſt, niſi jam multùm ſenectute proceſſerint, ad id ne cogantur. Extremæ enim ſenectutis hominem omnino decet eſſe temperantem. Quin potius, ut magno Baſilio viſum eſt, nec erit cur temperantem dicamus, qui à mulieris commercio effœtus abſtineat. Temperantia enim, inquit ille, in ſenili ætate, non temperantia, ſed quædam ſuis viribus deſtituta libido eſt. At vero qui ne in ſenectute quidem temperans ſit, longe illum nequitiæ ſordibus contaminatiſſimum eſſe neceſſe eſt. Talem vero Clericum eſſe haud decet. Atque hunc quidem canonem, ſi ita accipiatur, ut quo tempore ſancta tractanda ſunt ſacris initiati, quos diximus, ab uxorum commercio abſtineant, nos quoque admittimus: ſin verò perpetuum indicit ab uxore divortium, ipſum potius, Apoſtolicis quippe & ſynodicis conſtitutionibus adverſantem, ex ſacrorum canonum numero ejiciemus. Quin & alteri canoni ex alio quodam capite eſt contrarius. Nam Hypodiaconos à ſacro miniſterio arceri, neque ſacra contingere, Laodicenæ Synodi canon xxi. jubet: hic verò inter eos qui ſacra contrectant, Hypodiaconos quoque numerat. Dixerit igitur quiſpiam, fortaſſe in iis regionibus, Africa nimirum & Carthagine, fuiſſe hoc in more poſitum, ut Hypodiaconi quoque ſacra myſteria contingerent.

Ζωναρ. Καὶ ἔστι ὁ κανὼν οὗτος τὸ ἐγκρατεύεσθαι τοὺς ψηλαφῶντας τὰ ἅγια ἐκ τῶν γυναικῶν αὐτῶν διατίθεται, καὶ φησι τοὺς ὑποδιακόνους καὶ διακόνους καὶ πρεσβυτέρους ἀπέχεσθαι τῶν ἰδίων γαμετῶν, ψηλαφῶντας τὰ θεῖα μυστήρια, καὶ τὰ ἀποστολικὰ ῥήματα παρέχει, λέγων, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν, ἤγουν καθ' ὃν καιρὸν μεταχειρίζονται τὰ ἅγια. ἐὰν δὲ μὴ οὕτω ποιῶσί, φησιν, ἀποκινηθήσονται τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. καθήκον γὰρ ἐνταῦθα τιμὴν καὶ τάξιν καὶ τιμὴν φησι. τοὺς δὲ λοιποὺς κληρικοὺς πρὸς τοῦτο μὴ ἀναγκάζεσθαι, εἰ μὴ ἐν προβεβηκυίᾳ, εἰ μὴ πάνυ ἄγαν προβεβηκότες ἐν ἡλικίᾳ, κείρα γὰρ ἡλικία ἐστὶ, τουτέστιν, εἰ μὴ πάνυ ἄγαν γεγηρακότες. τοὺς γὰρ ἐν γήρᾳ βαθεῖ καταμετρήσαι δεῖ σωφρονεῖν. μᾶλλον δὲ, καὶ μέγαν Βασίλειον, οὐδὲ σωφροσύνη ἂν λεχθείη τῶν γερόντων ἡ ἀποχή. φησὶ γάρ ἐκεῖνος, ἡ ἐν γήρᾳ σωφροσύνη οὐ σωφροσύνη, ἀλλὰ ἀκολασίας ἀδυναμία. ὃς δὲ οὐδὲ ἐν γήρᾳ σωφρονεῖ, ἔστιν εἰπεῖν ἀκόλαστον. κληρικὸν δὲ τοιοῦτον εἶναι οὐ δεῖ. εἰ μὲν οὖν οὕτως νοοῖτο ὁ κανὼν ἔστιν, ὥστε καὶ καιρὸν τῆς μεταχειρίσεως τῶν ἁγίων ἀπέχεσθαι τῶν ἰδίων γυναικῶν τοὺς ἱερομένους, ἐνεργοῦμεν καὶ ἡμεῖς· εἰ δὲ πλείους χωρίζεσθαι λέγει τῶν ἰδίων συμβίων αὐτούς, χωρισθήσεται τῶν ἱερῶν κανόνων, ἀποστολικοῖς τε καὶ συνοδικοῖς κανόσιν ἐναντιούμενον. ἐναντιοῦται δὲ καὶ κατ' ἄλλον κανόνι ἑτέρῳ. ὁ ϛ' κα'. κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου τοὺς ὑποδιακόνους μὲν ἔχειν χώραν ἐν τῷ διακονικῷ κελεύει, μηδὲ ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν· ἔστι δὲ καὶ τοὺς ὑποδιακόνους ἐν τῷ τοὺς ἱερὰ ψηλαφοῦντων εἶναί φησιν. εἴποι οὖν τις, ὅτι ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, τῇ Ἀφρικῇ δηλονότι καὶ τῇ Καρχηδόνι, ἔθος τοιοῦτον ἦν ἴσως, ὥστε καὶ τοὺς ὑποδιακόνους ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν μυστηρίων.

D

E

F

Arist. *Qui res ſacras tractant, etiam à propriis uxoribus ſuis terminis abſtineant.*

Αριστ. Οἱ τὰ ἱερὰ χειριζόμενοι, καὶ ἀπὸ τῆς συμβίου καὶ τοὺς ἰδίους ὅρους ἐγκρατεύεσθαι.

Oportet eos, qui altari aſſident, tempore quo ſacra tractant, & à propriis uxoribus ſe continere: ut conſequi omnino poſſint quod à Deo petunt.

Χρὴ τοὺς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας, ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἁγίων μεταχειρίσεως, καὶ λέγω τῆς ἰδίας γυναικὸς ἐγκρατεύεσθαι. ὅπως δυνηθῶσιν ὃ παρὰ τοῦ θεοῦ αἰτοῦσιν ἀπλῶς ἐπιτυχεῖν.

Ψηφιοποιήθηκε από την

A

ΚΑΝΩΝ κθ'.

Ομοίως ἤρεσεν, ἵνα πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν μηδεὶς πιπράσκῃ· ὅπερ πρᾶγμα ἐὰν προσόδους μὴ ἔχῃ, καὶ πολλή τις ἐπείγῃ ἀνάγκη, τοῦτο ἐμφανίζεσθαι τῷ πρωτεύοντι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, καὶ μετὰ τοῦ ὡρισμένου ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκόπων βουλεύεσθαι, τί δεῖ πρᾶξαι. εἰ δὲ τοσαύτη ἀνάγκη ἐπείγει τὴν ἐκκλησίαν, ὡς μὴ δύνασθαι, πρὸ τοῦ πωλεῖν, βουλεύεσθαι, κἂν τοὺς γειτνιῶντας πρὸς μαρτυρίαν καλέσῃ ὁ ἐπίσκοπος, φροντίδα ποιούμενος τοῦ ἀποδείξαι τῇ συνόδῳ πάσας τὰς συμβάσας τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ περιστάσεις· ὅπερ εἰ μὴ ποιήσῃ, ὑπεύθυνος τῷ θεῷ καὶ B τῇ συνόδῳ φανῇ ὁ πιπράσκων, καὶ ἀλλότριος τῆς οἰκείας τιμῆς.

ΒΑΛΣ. Ο δωδέκατος κανὼν τῆς οἰκουμενικῆς ἑβδόμης συνόδου περὶ ἐκποιήσεως αὐτουργίων ἐπισκοπείου ἢ μοναστηρίου διαλαμβάνει, ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ ἐκδόσεως· καὶ ἀνάγνωσον τὰ ἐν αὐτῷ παρ' ἡμῶν γεγραμμένα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν διορίζεται, μὴ πιπράσκεσθαι πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν πρόσοδον ἔχον, καὶ ὂν δηλονότι ἀκίνητον. ἐὰν δέ, φησιν, ἀνάγκη κατεπείγῃ πολλὴ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τοῦτο δεήσῃ ἐκποιηθῆναι ἀκίνητον ἐκκλησιαστικὸν πάντως ἀπρόσοδον (ὃ γὰρ ἔχον πρόσοδον ὁπωσδήποτε οὐκ ἐκποιεῖται) χρὴ τὰ περὶ τούτου ἀναφέρειν τῷ πρωτεύοντι τῆς ἐπαρχίας, ἤγουν τῷ μητροπολίτῃ, καὶ μετὰ τοῦ ὡρισμένου ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκόπων, ἤγουν τῶν δώδεκα ἀρχιερέων, οὓς ὡρίσατο συνιόντας ἀκροᾶσθαι τῶν κατὰ τοῦ ἐπισκόπου αἰτιαμάτων, καθὼς πολλάκις εἴρηται, βουλεύεσθαι τί δεῖ πρᾶξαι. εἰ δὲ μεγάλη ἀνάγκη βιάζει τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἐκποίησιν, καὶ οὐ δύναται ὁ ἐπίσκοπος τὰ πρὸ τούτου ἀναφέρειν τῷ μητροπολίτῃ καὶ τοῖς προσφόροις ἐπισκόποις, ὀφείλει μετακαλεῖσθαι τοὺς γειτνιάζοντας ἐπισκόπους εἰς μαρτυρίαν τῆς τε ὀξύτητος τῆς ἀνάγκης, καὶ τῆς περιστατικῆς ἐκποιήσεως τοῦ πράγματος. εἰ δὲ μὴ οὕτω ποιήσει, καὶ τῷ θεῷ ὑπεύθυνος ἔσται, καὶ καθαιρεθήσεται. ἐκ τὰ μὲν τοῦ κανόνος ἐν τούτοις. σὺ δὲ ἀνάγνωσον ὅλον β'. τίτλον τοῦ ε'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, νεαρὰν ὄντα Ιουστινιανείον ρκ'. καὶ διδάσκοντα περὶ ἐμφυτεύσεως, πράσεως, καὶ ἁπλῶς περὶ πάσης ἐκποιήσεως, οὐ μόνον ἐπισκοπικῶν ἤτοι ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ μοναστηριακῶν, καὶ τῶν ἀνηκόντων εὐαγέσιν οἴκοις, ὡσαύτως καὶ περὶ ἐκποιήσεως ἱερῶν σκευῶν. καὶ κατὰ τὴν τοιαύτην νεαρὰν μεταγενεστέραν οὖσαν κατὰ πολὺ τοῦ παρόντος κανόνος, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν σύνθεσιν τοῦ νομοκανόνου δεχθεῖσαν καὶ καταστρωθεῖσαν εἰς τὰ βασιλικά, λέγε, ποτὲ E μὲν μὴ κωλύεσθαι τὰς ἐκποιήσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ μοναστηριακῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων, ποτὲ δὲ ἐμποδίζεσθαι. καὶ ἀνάγνωθι καὶ τὸ β'. κεφάλ. τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Κυρίλλου. σημείωσαι δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι τὰ συνοδικῶς γινόμενα σημειώματα χάριν ἐκκλησιαστικῶν τινων ὑποθέσεων, καὶ δεκρέτου τόπον ἐπέχοντα, ἐξ ἀνάγκης ὀφείλουσι γίνεσθαι παρὰ τοῦ κατὰ χώραν πρώτου καὶ ιβ'. ἀρχιερέων, καὶ τὰ ἄλλως πως γινόμενα, ὡς ἀνυπόστατα οὐχ ἕξουσι τὸ ἐνεργὸν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἔτι σημείωσαι, ὅτι καθαιρεῖται ὁ ἐπίσκοπος, μὴ κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν Ιουστινιανείον νεαρὰν ἐκποιούμενος ἐκκλησιαστικὸν ἱερὸν ἢ ἀκίνητον, κἂν τοῦτο οὐ προσκεῖται F τῇ ῥηθείσῃ νεαρᾷ. ἱεροσυλία γὰρ ἄντικρυς ἐστὶν ἡ μὴ κατὰ τὴν νεαρὰν γινομένη ἐκποίησις.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἀνεκποίητα εἶναι δεῖ. ἐὰν δὲ πολλή τις ἀνάγκη κατεπείγῃ, καὶ τὸ μέλλον δι' ἐκείνην ἐκποιεῖσθαι ἀπρόσοδον ᾖ, χρὴ τοῦτο, τὸ εἶναί τε ἀπρόσοδον τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ κατεπείγεσθαι ὑπὸ ἀνάγκης πολλῆς, ἐμφανίζειν τῷ πρωτεύοντι τῆς ἐπαρχίας, δηλαδὴ τῷ μητροπολίτῃ, καὶ μετὰ τοῦ ὡρισμένου

CANON XXIX.

Similiter placuit, ut rem Ecclesiasticam nemo vendat: quæ res, si reditus non habeat, & magna aliqua necessitas urgeat, id ejus Provinciæ Primati ostendatur, & cum præfinito Episcoporum numero deliberetur, quid agere oporteat. Sin autem tanta premat Ecclesiam necessitas, ut non possit, antequam vendat, consultare; saltem vicinos ad testimonium vocet Episcopus curam adhibens, ut Synodo demonstret urgentes omnes incommoditates, quæ suæ Ecclesiæ evenerunt: quod nisi fecerit, & Deo & Synodo rationi reddendæ obnoxius videbitur venditor, & à proprio honore alienus.

BALS. Duodecimus Canon universalis septimæ Synodi de prædiorum rusticorum, Episcopatus vel Monasterii alienatione tractat, & etiam de elocatione: & lege quæ in eum à nobis scripta sunt. Præsens autem Canon statuit, rem Ecclesiasticam quæ reditum habet, & est videlicet immobilis, non alienari. Sin autem, inquit, multa necessitas urgeat Ecclesiam, & propterea oporteat alienari rem Ecclesiasticam immobilem, quæ nullius est omnino reditus (quæ enim affert reditum nulla ratione alienatur) oportet hoc ad Primatem Ecclesiæ seu Metropolitanum referre, & cum præfinito Episcoporum numero, duodecim scilicet Antistitum, quos convenientes adversus Episcopum criminationes audire, ut sæpe dictum est, consultare debere statuit quid sit agendum. Sin autem magna urget Ecclesiam necessitas ad alienandum, & non potest Episcopus ad Metropolitanum & competentes Episcopos de ea re referre: debet vicinos Episcopos accersere ad testificandam acrem & urgentem necessitatem alienandæ rei. Si autem hoc non fecerit, & Deo erit obnoxius, & deponetur. Et in his quidem consistit Canon. Tu autem lege totum secundum titulum quinti libri Basilic. quæ est Novella Justiniani cxx. quæ quidem docet de emphyteusi, venditione, & de omni, ut semel dicam, alienatione rerum non solùm Episcopalium, sive Ecclesiasticarum, sed etiam Monasterialium, & ad sacrosanctas ædes pertinentium: similiter & de alienatione sacrorum vasorum. Et secundùm quidem hanc Novellam, quæ est præsenti Canone multò recentior; quin & secundùm constitutionem Nomocanoni, quæ in Basilic. admissa & ibidem sita est, dic; aliquando quidem non prohiberi alienationes Ecclesiasticorum vel etiam Monasterialium mobilium & immobilium bonorum, aliquando verò prohiberi. Lege & secundum caput Epistolæ sancti Cyrilli ad Domnum. Nota autem ex præsenti Canone, quòd quæ synodaliter fiunt de causis quibusdam Ecclesiasticis statuta, & decreti locum obtinent, debent necessariò fieri à Primate Provinciæ & xii. Antistibus; & quæ aliquo alio modo fiunt, vim suam non obtinebunt, ut mihi videtur, utpote quæ consistere nequeant. Præterea nota, quòd deponitur Episcopus, qui non secundùm dictam Justiniani Novellam Ecclesiasticum sacrum vel immobile alienat, etiamsi hoc dictæ Novellæ non sit adjectum. Est enim manifestè sacrilegium, quæ non sit secundùm Novellam, alienatio.

ZONAR. Ecclesiasticas possessiones alienare omnino haud licet. Quod si ejus rei gravis aliqua necessitas contingat, sitque alienanda possessio sterilis & infructuosa; tum vero, & infrugiferam eam rem esse, & gravem ejus alienandæ necessitatem instare, Provinciæ Primati, Metropolitano videlicet indicare, ac de re tota

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

cum præfinito Episcoporum numero deliberare oportet. Præfinitum vero numerum, duodecim, quos in Episcoporum criminibus cognitores esse vult, intelligi arbitror. Si verò necessitatis ejus magna vis Episcopo Metropolitanum adeundi, & cum Episcopis deliberandi, facultatem adimat; tunc saltem vicinos Episcopos, & magnæ necessitatis, & negotii totius, & rei alienationis ab Episcopo testes adhiberi oportet. Quod si facere neglexerit, & Deo erit obnoxius, hoc est, & facti rationem Deo reposcente reddet, & à Synodo, proprio honore, hoc est summi Sacerdotii dignitate privabitur. Magnus vero Cyrillus in Epistola ad Domnum hæc habet; Vasa pretiosa, inquit, ac possessiones immobiles salvas atque incolumes Ecclesiis conservari oportet. Lege præterea Oecumenicæ septimæ Synodi Canonem duodecimum.

A ἀριθμῷ τῶν ἐπισκόπων βουλεύεσθαι, τὸ δὲ πραῦξαι. ὡρισμένον δὲ ἀριθμὸν οἶμαι λέγει τοὺς ιβ'. οὓς ὡρίσατο συνιέναι ἀκροᾶσθαι τῶν κατ' ἐπισκόπων αἰτιαμάτων. εἰ δέ τις ὀφειλὴ τοῦ εἶναι ἀνάγκη, ὡς μὴ δυνατὸν εἶναι προσελθεῖν τὸν ἐπίσκοπον τῷ μητροπολίτῃ, τοῖς ἐπισκόποις βουλεύσασθαι, τότε καὶ τὸν ἐπίσκοπον, καὶ τοὺς γείτονας ἐπισκόπους εἰς μαρτυρίαν καλέσαι τῆς τε οἰκείας ἀνάγκης, καὶ ἀδικήσεως, καὶ ἀκουσίου τοῦ πράγματος. εἰ δὲ μὴ οὕτω ποιήσῃ, ὑπόδικος ἔσται τῷ ἐπισκόπῳ, τυπτέσι καὶ τῷ ἐπισκόπῳ ὑφέξει λόγους, καὶ τοῦ τε συνόδου ἀλλοτριωθήσεται τῆς οἰκείας τιμῆς, ἤτοι τῆς ἀρχιερατικῆς. καὶ ὁ μέγας ὁ Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς Δόμνον ἐπιστολῇ αὐτῷ φησι, κειμήλια καὶ κτήσεις ἀκινήτους ἀνακτᾶσθαι τὰς ἐκκλησίας σώζεσθαι χρή. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ιϛ'. κανόνα τῆς οἰκουμενικῆς ζ'. συνόδου.

B

ARIST. *Bona Ecclesiastica non sunt vendenda. Si verò reditus non habeant, sententiâ Episcoporum venduntur. Si verò necessitas non feret, ut consulatur, qui vendit vicinos vocabit. Sin ità non fecerit, Deo & Synodo reus tenetur.*

ΑΡΙΣΤ. Ἀπρακτα τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα· εἰ δὲ μὴ πρόσοδον ἔχοι, γνώμῃ τῶν ἐπισκόπων πιπράσκεσθαι. εἰ δὲ ἡ ἀνάγκη οὐκ ἐπιτρέπει βουλεύσασθαι, τοὺς γείτονας ὁ πιπράσκων συγκαλέσει· εἰ δὲ μὴ οὕτω, θεῷ καὶ τῇ συνόδῳ ὑπόδικος.

Episcopi non debent Ecclesiastica bona alienare, illa enim divini sunt juris, atque ideo non venalia. Si quis autem possessionem habeat reditus non proferentem, & Ecclesiam suam debitis gravatam & aliis pressam incommoditatibus & eam divendere vellet, ut pretium illius indebitorum solutionem conjiceret, aut ad alias quasdam urgentes necessitates; illam non vendat sine provinciæ istius Metropolitani, & coëpiscoporum ipsius sententiâ. Si autem tempus non habeat, propter imminentem ipsi necessitatem, cum iis de immobili reditus non habente consultare, quomodo illud venditurus sit, saltem vicinos in testimonium convocet, ut quæ Ecclesiæ illius acciderunt incommoditates, propter quas immobile illud vendit, cognoscant, & ea Syn. etiam postea exhibeant. Si autem hæc non observaverit, sed sua sponte venditionem fecerit; & Deo & Synodo reddente rationi obnoxius erit, & ab honore alienus.

C

Οὐκ ὀφείλουσιν οἱ ἐπίσκοποι τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐκποιεῖσθαι πράγματα· θεία γάρ εἰσι ταῦτα δίκαια, καὶ οὐδὲ τοῦτο ἄπρακτα. εἰ δέ τις κλῆμα ἔχων ἀπρόσοδον, καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ βαρυνομένην χρέεσιν, ἢ ὀφειλόμενον ἄλλαις πιεζομένην, καὶ βουληθῇ τοῦτο διαπρᾶσαι, ὥστε τὴν τιμὴν αὐτοῦ καταβαλεῖν εἰς ἀπόφλησιν τῶν χρεῶν, ἢ εἰς ἄλλας τινὰς καταπεπιγούσας ἀνάγκας· μὴ τοῦτο πωλείσθω, ἄνευ γνώμης τοῦ μητροπολίτου τοῦ αὐτῆς ἐπαρχίας, καὶ τῶν συνεπισκόπων αὐτοῦ. εἰ δὲ οὐκ ἔχοι καιρόν, διὰ τὴν ἐπικειμένην αὐτῷ ἀναγκαίαν, τότοις δεῖ τὸν ἀπρόσοδον ἀκίνητον βουλεύσασθαι, ὡς μέλλει τοῦτο πωλεῖσθαι· κἂν τοὺς γείτονας συγκαλείτω εἰς μαρτυρίαν, ἵνα πάντα ἐπισυμβάσας τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ἀπόστασις, δι' ἃς ὁ ἴδιος τὸν πωλεῖ ἀκίνητον, ἐπιγνώσκωσι, καὶ τῇ συνόδῳ ταῦτα καὶ μετέπειτα ἐπιδείκνυσι. εἰ δὲ μὴ ταῦτα φυλάξει, ἀλλ' αὐτοβούλως ποιήσεται τὴν διάθεσιν· καὶ τῷ θεῷ καὶ τῇ συνόδῳ ἔσται ὑπόδικος, καὶ ἀλλότριος τῆς τιμῆς.

D

CANON XXX.

ΚΑΝΩΝ λ'.

Similiter confirmatum est, ut si quando Presbyter vel Diaconus alicujus gravioris criminis convicti fuerint, quod eos sacro ministerio necessariò movet, non esse eis manus imponendas, ut pœnitentiam agentibus, vel ut fidelibus Laicis; neque permitti eis, tanquam rebaptizatis, ad Cleri gradum promoveri.

Ομοίως ἐβεβαιώθη, ἵνα ἐάν ποτε πρεσβύτερος ἢ διάκονος ὑπό τινι βαρυτέρῳ ἐγκλήματι ἐλεγχθῶσι τῷ ἀναγκαίως αὐτοὺς τῆς λειτουργίας ἀποκίνοντι, μὴ ἐπιτίθεσθαι αὐτοῖς χεῖρας ὡς μετανοοῦσιν, ἢ ὡς πιστοῖς λαϊκοῖς μηδὲ ἐπιτρέπεσθαι αὐτοῖς, ὥστε ἀναβαπτιζομένοις, πρὸς τὸ τοῦ κλήρου βαθμὸν προκόπτειν.

BALS. Quidam eorum, qui locum habebant in pulpito, depositi propter criminales causas, volebant, ut est verisimile, Lectores ordinari, vel in alios gradus qui sunt extra pulpitum: & dicebant; Quoniam pœnitentiam agimus & in Laicorũ locum redacti sumus, debemus saltem ad eos gradus provehi, ad quos Laici provehuntur. Hoc ergo non admittentes Patres statuerunt, ut depositis non imponantur manus, ob qualemcunque in Clerum receptionem, etiamsi pœnitentiam agant, & ut fideles Laici recipiantur. Quia autem dicebant nonnulli baptismum sordes omnes abluere, & petebant secundò baptizari, ut elueretur forsan criminis macula, propter quam sunt depositi, & sic in Clerum reciperentur: decreverunt Patres ne hoc quidem fieri quòd unum baptismum facere nobis traditum est. Quamobrem nota etiam ex hoc, quòd qui post depositionem legunt in suggestu, vel precantur & dant benedictionem, malè faciunt.

E

F

ΒΑΛΣ. Τινὲς τῶν ἀπὸ βήματος, καθαιρεθέντες διά τινα ἐγκληματικὰ αἰτιάματα, ἤθελον, ὡς ἔοικεν, ἀναγνώστας ταχθῆναι ἢ εἰς ἑτέρους βαθμοὺς ἔξω τοῦ βήματος ὄντας· καὶ ἔλεγον, ὡς ἐπεὶ μετανοοῦμεν καὶ εἰς τόπον καταπεπτώκαμεν λαϊκῆς, ὀφείλομεν κἂν εἰς βαθμοὺς τοιούτους προκόπτειν, εἰς οἵους καὶ οἱ λαϊκοὶ προκόπτουσι. τοῦτο οὖν μὴ δεξάμενοι οἱ πατέρες, ὥρισαν τοῖς καθαιρεθεῖσι μὴ ἐπιτίθεσθαι παρὰ τῶν ἀρχιερέων χεῖρας χάριν οἱασδήποτε κλήσεως· κἂν μετανοῶσι, καὶ ὡς πιστοὶ λαϊκοὶ δέχωνται. ἐπεὶ δέ τινες ἔλεγόν τινες, ὡς τὸ βάπτισμα ῥύπον πάντα ἐκπλύνει, καὶ ἐζήτουν ἐκ δευτέρου βαπτισθῆναι, ὥστε ἀποπλυνθῆναι πᾶσα τὴν ἐγκληματικὴν ἀκαθαρσίαν, διὰ τοῦτο καθηρέθησαν, καὶ ὅτου κληρωθῶσιν, ὥρισαν οἱ πατέρες μηδὲ τοῦτο γίνεσθαι, ὅτι ἓν βάπτισμα ποιεῖν ἡμῖν παραδέδοται. ὥστε σημείωσαι καὶ ἀπὸ τούτου, ὅτι οἱ μὴ τὴν καθαίρεσιν ἀναγινώσκοντες ἐπ' ἄμβωνος, ἢ εὐχὰς διδόντες καὶ εὐλογητόν, κακῶς ποιοῦσιν.

ZONAR. Qui ob admissa facinora depositi ac de suo gradu dejecti sunt, præterquam in certis quibusdam peccatis, haud segregantur. Aliorum namque omnium suppliciorum instar illis depositio est. Quin & magnus Basilius Can. xxxiii. Qui Clerici, inquit, peccatum ad mortem

ΖΩΝΑΡ. Οἱ διά τινα ἁμαρτήματα καθαιρέμενοι, καὶ τῆς οἰκείων βαθμοῦ ἐκπίπτοντες, οὐκ ἀφορίζονται, εἰ μὴ ὅπου τινῶν ἰδικῶς ἁμαρτημάτων. ἀρχὴ γὰρ αὐτοῖς ἡ καθαίρεσις ἀντὶ πάσης ἄλλης τιμωρίας. φησὶ γὰρ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν κανόνι αὐτοῦ, οἱ τὰ πρὸς θάνατον ἁμαρτίαν ἁμαρτάνοντες

ἁμαρτάνοντες κληρικοὶ ἢ βαθμοῦ καθαίρονται· ἢ κοινωνίας
ἢ τοῦ λαϊκοῦ σὺν ἐξαίρονται. οὐ γὰρ δὶς ἐπὶ ταὐτό. τοῦτο οὖν
καὶ ὁ κύριος λέγει κανών. ἐὰν γὰρ πρεσβύτερος ἢ
διάκονος, φησὶν, ἐν βαρυτέρῳ ἁμαρτήματι ἐλεγχθῇ, ἐξ ἀνάγ-
κης καθαιρούμενος αὐτὸν, οὐ χρὴ ἀφορίζειν αὐτὸν, καὶ ὡς μετα-
νοοῦντι αὐτῷ ἐπιτιθέναι χεῖρας. τοῖς γὰρ προσερχομένοις τῇ
ἐκκλησίᾳ καὶ ἐξαγορεύουσιν ἁμαρτήματα ἐπιτίθουσι τὰς χεῖ-
ρας οἱ ἀρχιερεῖς, ἢ κατὰ γνώμην αὐτῶν οἱ ἱερεῖς, καὶ συγκύροι
ἀφώριζον αὐτοὺς, καὶ ἵστον ἕκαστον εἰς τόπον ὑπὲρ μὲν πρὸς Θ
ἁμάρτημα αὐτοῦ. τοῦτο οὖν ὁ κύριός, φησὶ, γίνεσθαι ὅτι πρε-
σβυτέρων καὶ διακόνων ἐκπιπτόντων τῆς λειτουργίας, μηδὲ
εἰς τόπον καθίζεσθαι αὐτοὺς τῶν λαϊκῶν ἀφορισθέντων, μηδὲ
ὑπηρέτειν αὐτοῖς βαπτίζεσθαι, ὡς τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. ἄ-
πασαν μολυσμὸν καθαίρειν πιστεύομεν, ὥστε αὖθις μὴ βα-
πτίσμα, ὡς ἢ ῥύπου τὰ ἁμαρτίας κεκαθαρμένους, προκόπτειν
εἰς τὸ ἢ κλήρου βαθμόν. ἑνὶ γὰρ ὁμολογοῦμεν καὶ γινώσκομεν βάπτισμα.

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβύτερος ἐλεγχόμενος καὶ μετανοῶν, οὐκ
ἀναβαπτίζεται ὡς προκόπτων· οὐδ' ὡς λαϊκὸς αὖθις
χειροτονεῖται.

Ἅπαξ πρεσβύτερος καθαιρεθεὶς, ἢ διάκονος, διά τι ἁμάρ-
τημα, καὶ μετανοῶν δοκεῖ αὐτῷ φυλάττει, ὡς λαϊκὸς, πάλιν χειρο-
τονηθήσεται· ἀλλ' οὐδὲ ἀναβαπτισθήσεται, ὅτι ἵνα ἀποπλυθῶσι τὰ
ἁμαρτήματα, καὶ ἢ βαθμοῦ τοῦ ἱερέως ἢ τοῦ διακόνων αὖθις τυ-
χεῖν. ἓν γὰρ ὁμολογοῦμεν καὶ γινώσκομεν βάπτισμα.

ΚΑΝΩΝ λά.

Ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα οἱ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, καὶ οἱ λοι-
ποὶ κατώτεροι κληρικοὶ, ἐν αἷς ἔχουσιν αἰτίαις, ἐὰν τὰ
δικαστήρια μέμφωνται τῶν ἰδίων ἐπισκόπων, οἱ γείτονες
ἐπίσκοποι ἀκροάσονται αὐτῶν, καὶ μετὰ συναινέσεως τῶν ἰδίων
ἐπισκόπων τὰ μεταξὺ αὐτῶν διαιροῦσιν οἱ προσκαλέ-
σαντες παρ' αὐτῶν ἐπίσκοποι. δεῖ εἰ καὶ παρὰ αὐτῶν ἔκκλητον
φέρειν νομίσωσι, μὴ ἐκκαλέσωνται εἰς τὰ πέραν τῆς θα-
λάσσης δικαστήρια, ἀλλὰ πρὸς τὰς προκαθεδρίας τῶν ἰδίων
ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ παρὰ τῶν ἐπισκόπων πολλάκις ὥρισται. οἱ δὲ
πρὸς φαυλοτικὰ δικαστήρια διεκκαλούμενοι, παρ' οὐδε-
νὸς ἐν τῇ Ἀφρικῇ δεχθῶσιν εἰς κοινωνίαν.

ΒΑΛΣ. Εἰς ιε'. κανόνα τῆς παρούσης συνόδου ἀρκούντως
ἐγράψαμεν περὶ δικαστηρίων ἐκκλησιαστικῶν. καὶ ἀναγνωθὶ τὰ
ἐν ἐκείνῳ γραφέντα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν φησιν, ὡς ἐπεὶ τῶν
εἰκότων ἐστὶ τινὰς κληρικοὺς ἀποβλέπεσθαι ὅτι ταῖς κρίσι
τῶν ἰδίων ἐπισκόπων, δέον ἐστὶ μὴ θελήσεως τούτων μετα-
καλεῖσθαι αὐτοὺς γειτνιάζοντας ἐπισκόπους, πάντως ἀρκοῦν-
τας, καὶ ἀξιοῦν περὶ τούτων λυθῆναι πρὸ κατ' αὐτῶν ἀπό-
φασιν. εἰ δέ, φησι, καὶ τῆς ἀποφάσεως τούτων τῶν γειτ-
νιαζόντων ἀποβλέπουσιν, οὐκ ὀφείλουσιν ἐκκαλεῖσθαι εἰς τὰ
πέραν τῆς θαλάσσης δικαστήρια, ἤγουν εἰς μητροπολίτας
ἐπέρων ἐπαρχιῶν· ἀλλὰ εἰς τὸν πρῶτον τῆς προσφόρου ἐπαρ-
χίας. τοῦτο γὰρ καὶ εἰς τὰ δικαστήρια τῶν ἐπισκόπων προω-
ρίσθη. οἱ δὲ παρὰ ταῦτα ποιοῦντες ἀφορίζεσθωσαν. σημείω-
σαι δεῖ, ὅτι οὐκ ὀφείλουσιν ὑβριοπαθεῖν οἱ ἐπίσκοποι καὶ
τῶν κληρικῶν αὐτῶν ἀπαρεσκομένων ἐπὶ ταῖς ἐκείνων ἀπο-
φάσεσιν, ἀλλὰ μᾶλλον προσδέχεσθαι αὐτοὺς, καὶ συναινεῖν
εἰς ὃ παρὰ γειτνιαζόντων ἐπισκόπων τηρηθῆναι πρὸ τού-
των ἀπόφασιν. τινὲς δὲ ἀκούοντες τοῦ κανόνος λέγοντος,
ὡς οἱ γείτονες ἐπίσκοποι ἀκροάσονται αὐτῶν, καὶ μετὰ συναι-
νέσεως τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου τὰ μεταξὺ αὐτῶν διαιροῦσιν
οἱ προσκαλούμενοι δι' αὐτῶν ἐπίσκοποι, λέγουσιν ἐπ' ἀδείας
ἔχειν καὶ παρόντος διαφήμου ἐπίσκοπον παρουσιάζειν εἰς ὃ
τῶν γειτνιαζόντων ἐπισκόπων δικαστήριον. ἐμοὶ δὲ οὐ δοκεῖ. ὁ γὰρ
ἅπαξ ἀποφηνάμενος πέπαυται τοῦ εἶναι δικαστής.

A peccât, de gradu quidem dejiciuntur, à Laicorum autem communione non arcentur. Non enim vindicabis bis in idipsum. Idem igitur hic quoque Can. asserit. Si quando enim Presbyter, inquit, aut Diaconus gravioris peccati, ac depositionem necessario inferentis, convictus fuerit, ipsum segregare, ac quasi in pœnitentia degenti manus imponere, nequaquam oportet. Accedentibus enim ad Ecclesiam & peccata confitentibus Episcopi, aut eorum consensu Sacerdotes, manus imponebant, ac precibus adhibitis segregatos, unumquemque in locũ pœnæ luendæ constitutum pro ratione criminis, deducebant. Id ergo, inquit, in iis, qui ministerio exciderunt, Sacerdotibus & Diaconis usurpari, aut eos in Laicorum fidelium, qui segregati sunt, stationibus collocari non oportet; neque vero, quia nimirum sordes omnes sacra baptismi lympha elui credamus, iis ut iterum baptizentur permittere, ut proinde quasi purgatis peccati maculis in Clerum denuò cooptentur. Nam elui quidem divinitùs instituto lavacro maculas omnes flagitii credimus, sed uno quemque baptismate initiari licere à majoribus accepimus.

ARIST. *Presbyter convictus & resipiscens, non iterum baptizatur tanquam promovendus, neque ut Laicus iterum ordinatur.*

Presbyter vel Diaconus semel depositus ob aliquod delictum, & de eo pœnitentiam agens, non postea, ut Laicus, iterum ordinabitur: sed neque rebaptizabitur, ad abluenda peccata, & Sacerdotum aut Diaconorum gradum iterum assequendum. Unum enim confitemur & agnoscimus baptismum.

CANON XXXI.

Similiter placuit, ut Presbyteri & Diaconi, & reliqui inferiores Clerici, in iis quas habent causis, si de propriorum Episcoporum judiciis quærantur, vicini Episcopi eos audiant: & cum propriorum Episcoporum consensu, quæ inter eos intercedunt, controversias ab ipsis evocati Episcopi componant. Proinde si ab ipsis etiam provocandum esse putaverint, ad transmarina judicia ne appellent, sed ad Primates suarum Provinciarum, quemadmodum & de Episcopis sæpe definitum est. Qui autem ad transmarina judicia provocant, à nullo in Africa ad communionem recipiantur.

BALS. In decimo quinto Canone præsentis Synodi satis scripsimus de judiciis Ecclesiasticis; & lege quæ in ipso scripta sunt. Præsens autem Canon dicit; quòd quoniam est verisimile fore ut aliqui Clerici suorum Episcoporum judiciis non acquiescant, opus est, ut cum eorum voluntate ipsi vicinos Episcopos omnino sufficientes appellent, & petant adversus se prolatam sententiam ab ipsis resolvi. Si autem, inquit, etiam vicinorum Episcoporum sententiæ non acquiescant, non debent ad transmarina judicia appellare, scilicet ad aliarum Provinciarum Metropolitanos; sed ad Primatem competentis Provinciæ. Hoc enim in Episcoporum judiciis antè definitum est. Qui autem præter hæc faciunt, segregentur. Nota ergo, quòd Episcopi non debent ægrè ferre, si sui Clerici eorum sententiæ non acquiescant; sed ipsos potiùs admittere, & consentiant ut à vicinis Episcopis sua examinetur sententia. Nonnulli autem Canonem audientes dicentem, quòd vicini Episcopi eos audient, & cum consensu proprii Episcopi controversias eorum componant ii, qui ab ipsis appellati sunt, Episcopi; dicunt esse in potestate ejus qui primùm judicavit Episcopi, ut finitimorum Episcoporum judicio intersit. Mihi autem non videtur. Qui enim semel sententiam tulit, cessat esse judex.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Illud autem, Cum consensu, dictum est, ut non per impudentiam & sine scientia Episcopi ad appellationem prorumperent Clerici; sed ejus definitione. Quia autem præsentes Canones Carthagine seu in Africa editi sunt, transmarina omnino judicia appellabuntur Romana. Et nota ex eo, quòd frustra se jactant qui sunt Romanæ Ecclesiæ, dicentes eam debere de omnium Ecclesiarum quæstionibus per appellationem decidere. Si enim ei non permittitur appellationes eorum qui sunt in Africa examinare, multò magis hoc jus non habebit in alias regiones.

A

B

Zonar. Clericos controversiæ aliquid habentes ab Episcopis suis judicari Canones voluerunt. Igitur, si qui Clerici sententiæ ab Episcopo suo prolatæ non acquiescant, advocari vicinos Episcopos, ac ab iis causam, non sine illius qui judicavit Episcopi approbatione, cognosci placet. Quòd si ab Episcoporum quoque, qui advocati sunt, judicio provocationem sibi dari postulent, ad Metropolitanū Provinciæ, quod de Episcopis quoque definitum est, convenire debent. Si vero qui sibi provocationem concedi postulant, ultra mare, hoc est, in alias Provincias longe disjunctas, ut in iis judicium exerceant, transmearint; segregati, inquit, sint, nec ad communionem in Africa recipiantur. Hic certe ventosa illa Romanorum Ecclesiæ superbia, ut ab aliis omnibus Ecclesiis ad illam dentur provocationes, sibi concessum esse jactantium, subsidat necesse est. Si enim ab Africanis Ecclesiis non datur, (est quidem certe Roma trans mare, si ad Africam comparetur) multo minus in alias regiones jus ejusmodi obtinebit.

C

Arist. *Clerici condemnati, si judicem accusent, trans mare non appellent; sed ad Episcopos vicinos, & ad proprium: alioquin in Africâ excommunicentur.*

D

Patres in omnibus decorum observant; adeoque ut Episcopi, uti accidit, molestiâ non afficerentur, decrevit hæc in Africâ Synodus Clericos, qui ob culpas aliquas à propriis Episcopis condemnantur, seque injuriâ affectos putant, ultra mare ad Romæ forsan Episcopum aut reliquos non provocare; sed ad vicinos Episcopos, & cum proprii Episcopi sententiâ quæ inter eos sunt examinari & dilui: sin minus in totâ Africâ ad communionem non admittendos esse.

Canon XXXII.

E

Similiter placuit universæ Synodo, ut qui propter suam socordiam communione motus est, sive Episcopus, sive quilibet Clericus, si in tempore suæ excommunicationis, antequam auditus fuerit, ad communionem se ingerere ausus fuerit, ipse adversus se condemnationis sententiam tulisse judicetur.

Bals. Ex decimo quarto Canone Synodi Sardicensis, & ex præsenti Canone dicunt aliqui, debere omnes, qui quomodocunque ab Episcopis segregantur, segregationem obedienter suscipere, & eam servare donec decretum fuerit an rectè an malè inflicta sit. Dicit enim hic Canon, Clericum qui propter socordiam seu peccata depositus est, non posse sibi jus dicere, & segregationem contemnere ante examinationem: si autem hoc fecerit, condemnationi subjici. Ac multi quidem hos Canones sic accipiunt. Alii autem undecimum caput noni tituli præsentis operis reperientes, quod ex quibusnam causis Episcopus vel Clericus vel Laicus segregatur, exposuit; & decimum quintum caput ejusdem tituli, quod dicit ex quibusnam causis simul deponitur & segregatur; & xvi. cap. ejusdem tit. quod dicit ex quibusnam causis Clericus

F

Τὸ δὲ μὴ συναινέσεως εἰρηται, ἵνα μὴ κατ' ἀναιδειαν καὶ χωρὶς εἰδήσεως τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἐκκλησιαν ζητῶσιν οἱ κληρικοί, ἀλλὰ μετ' ὁρισμοῦ τούτου. ὅπερ καὶ οἱ παρόντες κανόνες ἐτέθησαν ἐν Καρθαγένῃ, ἤγουν ἐν Αφρικῇ, ὡς ἁπαντα τὰ δικαστήρια κεκλῆσθαι τὰ τῆς Ρώμης. καὶ σημείωσαι ἀπὸ τούτου, ὅτι μάτην καυχῶνται οἱ ἐκεῖ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, λέγοντες παῶν τῶν ἐκκλησιῶν τὰ ζητήματα ὀφείλειν διαλυτῶς παρ' αὐτῆς καὶ λόγον ἐκκλήτου. εἰ γὰρ τοὺς ἐκκλήτους τῶν ἐν Αφρικῇ ἐκ συγχωροῦσιν τηρεῖν, πολλῷ μᾶλλον καθ' ἑτέρων χωρῶν οὐκ ἔξει τοιοῦτον δίκαιον.

Ζωναρ. Τοὺς κληρικοὺς ὑποθέσιν ἐγκλήσεις οἱ κανόνες παρὰ τοῖς ἐπισκόποις αὐτῶν δικαίως διωρίσαντο. εἰ γοῦν κληρικοὶ παρὰ τῷ οἰκείῳ ἐπισκόπῳ δικαζόμενοι αἰτῶνται τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, τοὺς γειτονας ἐπισκόπους χρὴ συγκαλεῖσθαι, καὶ ἀκροᾶσθαι τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης, μετὰ συναινέσεως καὶ τοῦ κρίναντος ἐπισκόπου. εἰ δὲ καὶ τῆς ψήφου τῶν προκληθέντων ἐπισκόπων ἔκκλητον αἰτοῦσι, φησὶ καὶ μητροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας δεῖ ἀπέναι, ὅθεν καὶ ἐπὶ τὴν ἐπισκόπων ὠρίσθη. εἰ δὲ πέραν τῆς θαλάσσης, ἤτοι εἰς ἄλλας ἐπαρχίας πόρρω κειμένας ἀπίοιεν οἱ ζητοῦντες τὴν ἔκκλητον, ἵνα ἐκεῖ ταύτην γυμνάσωσιν, ἀφωρισμένοι, φησὶν, ἔστωσαν, ἐν Αφρικῇ πρὸς κοινωνίας μὴ δεχόμενοι. ἐντεῦθεν ὁ τύφος τῶν Ρωμαίων ἐκκλησίας καταβάλλεται, ἀγκυρώτων αὐτοῖς δεδόσθαι πάσας τὰς ἐκκλήτους πρᾶξιν. εἰ γὰρ τὰς ἐκκλήτους τὴν ἐν Αφρικῇ οὐ συγχωροῦσιν πρεῖν· καὶ ἡ Ρώμη γὰρ πέραν θαλάσσης ἀφίκεται πρὸς τὴν Αφρικήν· πολλῷ μᾶλλον καθ' ἑτέρων χωρῶν οὐκ ἔξουσι τοιοῦτον δίκαιον.

Αριστ. Κληρικοὶ καταγινωσκόντες, ἂν αἰτῶνται τὸ ἀγωνίστα, μὴ πέραν θαλάσσης ἐκκαλείσθωσαν, ἀλλὰ πρὸς τοὺς γειτονας ἐπισκόπους καὶ τὸ ἴδιον· εἰ δὲ μή, ἐν Αφρικῇ ἀκοινώνητοι ἔσονται.

Τὸ εὐσεβεῖς ἐν πᾶσιν οἱ πατέρες σωτηρίως· καὶ ὅ μὴ σκύλλεσθαι τοὺς ὑποκειμένους, ὡς ἔτυχεν, ὥρισεν ἡ ἐν Αφρικῇ αὕτη συνοδος, τοὺς δοκοῦντας αἰτίας κατὰ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων καταδικαδείσας κληρικοὺς, καὶ ὁμοίως ἀδικεῖσθαι, μὴ πέραν θαλάσσης, πρὸς τὴν Ρώμην τυχὸν ἐπίσκοπον ἢ τοὺς λοιποὺς ἐκκλήτους· ἀλλὰ πρὸς τοὺς γειτονας ἐπισκόπους, καὶ μετὰ γνώμης τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καὶ μεταξὺ αὐτῶν πρεσβεῖς καὶ θαλύειν· εἰ δὲ μή, ἀπροσδέκτους εἶναι εἰς κοινωνίαν ἐν πάσῃ τῇ Αφρικῇ.

Κανων λϛ'.

Ομοίως ἤρεσε συμπάσῃ τῇ συνόδῳ, ἵνα ὁ διὰ ῥαθυμίαν αὐτὸν ἀπὸ κοινωνίας ἡγούμενος, εἴτε ἐπίσκοπος, εἴτε οἱοσδήποτε κληρικὸς, ἐὰν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀκοινωνησίας αὐτοῦ, πρὸς δ' ἀκουσθῆναι, εἰς κοινωνίαν τολμήσει, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν τῆς καταδίκης τὸν ὑφον ὑπενδυσάσθω κρίθῃ.

Βαλσ. Ἀπὸ τοῦ ιδ'. κανόνος τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου, καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος λέγουσί τινες, ὀφείλειν πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων ἀφορίζομένους, δεήσεις εὐπειθῶς τὸν ἀφορισμὸν, καὶ φυλάττειν αὐτὸν, μέχρις ἂν διαγνωσθῇ εἰ ἄρα καλῶς εἴτε κακῶς ἐπενέχθη. φησὶ γὰρ οὗτος ὁ κανὼν, τὸν ἀφορισθέντα κληρικὸν διὰ ῥαθυμίαν ἢ τι ἁμάρτημα μὴ αὐτεκδίκητον γενέσθαι, καὶ καταφρονῆσαι τοῦ ἀφορισμοῦ πρὸ ἐξετάσεως· εἰ δὲ τοῦτο ποιήσῃ, κατάδικη καθυποβάλλεσθαι· καὶ πολλοὶ μὲν, ὅταν τούτους τοὺς κανόνας ἐκλαμβάνονται. ἕτεροι δὲ διείσαντες δ' ια'. κεφάλ. τοῦ θ'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, λέγον ἐκ ποίων αἰτιῶν ἀφορίζεται ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς, ἢ λαϊκός· καὶ δ' ιβ'. κεφάλαιον τοῦ αὐτοῦ τίτλου, λέγον ἐκ ποίων τις αἰτιῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἀφορίζεται καὶ καθαιρεῖται· καὶ δ' ις'. κεφάλαιον τοῦ αὐτοῦ τίτλου, λέγον ἐκ ποίων αἰτιῶν κληρικὸς

Ψηφιοποιήθηκε από

ἢ λαϊκὸς ἀναθεματίζεται, λέγουσιν, ὅτι ἐὰν μὴ ἐξ αἰτιῶν A vel Laicus anathematizatur, dicunt; quòd si ex cau-
δηλουμένων ὃν τοῖς ῥηθεῖσι κεφαλαίοις ἀφορισθῇ sis quidem in dictis capitibus declaratis segregatus sit
παρὰ ἐπισκόπου κληρικὸς ἢ λαϊκός, ὀφείλει φυλάττειν ab Episcopo Clericus vel Laicus, debet servare segre-
ἀφορισμόν, κἂν ὁπωσοῦν ἄν τις αὐτὸν ἀπώσηται, gationem, quomodocunque prolata sit, & eam non
μὴ καταφρονεῖν αὐτοῦ μέχρις ἂν δικαιωθῇ ἢ τούτου αἰτία. εἰ δέ contemnere, donec ejus causa fuerit examinata. Si au-
τι ἕτερον αἴτιον ἀμετόχως οὕτως ἀφορίσῃ ἐπίσκοπος. λαϊ- tem propter aliquam aliam causam Episcopus inconsi-
κὸν ἢ κληρικὸν, τυχὸν ὅτι οὐ στασιάζει κατὰ τοῦ οἰκείου derate Laicum vel Clericum segregaverit, fortè quòd
πραγματευτοῦ, ὅτι οὐ δίδωσιν αὐτῷ πραγματά τινα οἰκεῖα, καὶ seditiones non excitat contra proprium exactorem,
ὅτι οὐ συναινεῖ τῇ ἀδίκῳ ἢ πλημμελῇ ζήτῳ δεδόμαι, quòd non dat ei rem aliquam propriam, vel quòd non
ἀκινδύνως καταφρονήσῃ τοῦ ἀφορισμοῦ, καὶ μᾶλλον ὁ ἀφο- iniquæ & temeratiæ ejus voluntati assentitur, securè
ρίσας κολασθήσεται. εἰ γὰρ δοθῇ δικαίως ἀκαίρως ἔχειν ἐπ segregationem contemnet, & is potiùs punietur qui se-
ἀδείας ἐπίσκοπον ἀφορίζειν λαϊκούς τε καὶ κληρικοὺς, B gregavit. Si enim datum fuerit Episcopo, seu rectè seu
καὶ ἔχειν πρὸς ἀνάγκης τοὺς ἀφοριζομένους φυλάττειν perperam, Clericos & Laicos segregare, & necesse ha-
ἀφορισμόν, κατατολμήσουσι τυραννίδος οἱ ἐπίσκοποι, καὶ bere eos, qui segregantur, segregationem servare; ty-
πάντος πράγματος κυριεύσουσι, καὶ εὐδὺς ἔσται ὁ ἀντι- rannidem exercebunt Episcopi, & in omni re domi-
στάντων αὐτοῖς δικαίως φόβος τοῦ ἀφορισμοῦ· ἴσως δὲ καὶ nium obtinebunt, nec quisquam eis resistet ob metum
τῆς δυσσεβείας αὐτῆς καταγνώσονται, καὶ πολλῶν κακῶν πρᾶ- segregationis; fortè autem & ipsi etiam pietati insul-
ται οἱ θεῖοι κανόνες γνώσονται, ὅπερ ἄτοπον. ὅσα γάρ tabunt, & divini canones erunt multorum malorum au-
μοι καὶ οἱ πρόσθεν κανόνα λέγοντα, τότε ὀφείλειν τὸν ἀφο- ctores, quod est absurdum. Vide enim præsentem ca-
ρισμὸν φυλάττεσθαι, ὅτε διὰ ῥαθυμίαν ἐπενεχθῇ, ἤγουν nonem, qui dicit, tunc debere segregationem servari,
διὰ ἁμάρτημα ἐπεγνωσμένον πρότερον τοῖς κανόσι. καὶ αὐτοὶ quando propter socordiam inflicta fuerit, seu propter
μὲν ταῦτα· ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχω τίνι ἑπόμενος τούτων ἀκολουθήσω. peccatum, quod est omnino canonibus condemnatum.
κἂν γὰρ ὑπὸ τοῦ δύλαβοῦς ἕλκωμαι, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἀκα- Ac ipsi quidem hæc. Ego autem non habeo quemnam
νονίστου μὴ ἕλκωμαι. ζητῶ οὖν μαθεῖν τί ποιητέον, ὡς πᾶ- C eorum sequar. Nam etsi à pietate trahor, ab eo ta-
λαι διὰ βίου παῖς εἶναι καὶ μαθητής. σημείωσαι δὲ πρόσθε men quod fit contra canones retrahor. Cupio ergo
κανόνα διορίζομενον καθαιρεῖσθαι τοὺς μὴ τὸν ἀφορισμὸν discere quid agendum, ut qui tota vita velim esse
ἐνεργοῦντάς τι ἱερατικόν. ἀνάγνωσον καὶ τὸν πρὸ ὀλίγου puer & discipulus. Nota præsentem canonem eos, qui
ἡμῖν ὀνόματα γεγραφέντα. post segregationem aliquid sacerdotale peragunt, de-
poni statuentem. Lege & quæ ibi à nobis scripta
sunt.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ἐπιτιμωμένους ἤτοι ἀφοριζομένους Zonar. Quibus pœna aliqua, segregatio nempe,
δεῖ, κἂν μὴ δικαίως λέγωσιν ἐπιτιμηθῆναι, ἐμμένειν τῇ indicta est, donec ab eo, penes quem in ejusmodi cau-
ἐπιτιμίῳ, ἕως ἂν ἀκουσθῶσι παρὰ τοῦ ἔχοντος. δίκαιον ἀνα- sis judicandi facultas est, auditi fuerint, mulctam, quamvis
κρίνειν τὰ τοιαῦτα. εἰ δὲ ὁ ἐξ ἐπιτιμίου νομόμενος ἀκοι- injustè irrogatam asserant, persolvere oportet. Quòd si
νώνητος τολμήσῃ εἰς κοινωνίαν ἐλθεῖν, περὶ τοῦ ἐξεται- quis mulctæ nomine communione motus, priusquam,
σθῆναι, εἰ δικαίως ἠγόρευεν ἀκοινώνητος ἢ μή, αὐτὸς ἑαυ- D juréne an injuria damnatus sit, examinatum fuerit, se
τόν, φησι, κατεδίκασε. καὶ ὁ ιδ'. δὲ κανὼν τῆς ἐν Σαρδι- in communionem fidelium insinuare audeat, suo se,
κῇ συνόδου περὶ τούτου διαλαμβάνει. inquit, calculo condemnavit. Hoc idem Sardicensis quo-
que Synodi decimoquarto canone explicatum reperias.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἀκοινώνητος κοινωνήσας πρὸ συμπαθείας, Arist. *Excommunicatus, qui communicaverit ante*
αὐτοκατάκριτος. *commiserationem, contra se condemnationis senten-*
tiam tulit.

Ὁ ἀφορισθεὶς, καὶ πρὸ τοῦ λυθῆναι τοῦ ἀφορισμοῦ λει- Qui segregatur, & antequam à segregatione solvitur,
τουργήσας, αὐτὸς καθ' ἑαυτοῦ τὸ κατάδικον ἐπήγαγε. sacra peragit, ipse contra se condemnationis senten-
tiam protulit.

ΚΑΝΩΝ λγ'.

Canon XXXIII.

Ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ κατηγορῶν ἐν τῷ E *Similiter placuit, ut qui accusatur, vel qui accusat;*
τόπῳ, ἔνθα ἔξιν ὁ κατηγορούμενος, ἐὰν φοβῆταί τινα *si in loco, in quo est is qui accusatur, temerariæ*
βίαν προπετοῦς πολυπληθίας, τόπον ἑαυτῷ ἐπιλέξη- *multitudinis vim aliquam timeat, locum sibi proxi-*
ται ἔγγιστον, ἐν ᾧ οὐκ ἔστιν αὐτῷ δυσχέρεια μάρτυρας *mum eligat, in quo nulla erit testes producendi dif-*
προσκομίσαι, ἔνθα τὸ πρᾶγμα περατοῦται. *ficultas, ubi negotium terminatur.*

ΒΑΛΣ. Ἐπεὶ τῷ εἰκότων ἦν προσδιωρίσθαι τινὰ ἐκ τῶν διαζομένων ἐν τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ἡ δικαιοσία ἦν, Balsamon. Quia erat verisimile, majorem esse ali-
ὡρίσατο οἱ πατέρες, ἵνα ἐάν τις ἐξ αὐτῶν, εἴτε δηλονότι ὁ cujus eorum qui litigabant potentiam, in loco in
κατηγορῶν εἴτε ὁ κατηγορούμενος, εἰς τὸν οἰκεῖον φόρον, quo disceptabatur, decreverunt Patres, ut si quis
ἤγουν εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ κατοικεῖ, ὑποπτεύοι βίαν παθεῖν eorum, sive scilicet qui accusat sive qui accusatur,
ὑπὸ πολυπληθείας δημώδους ἀπάκτου λαοῦ, διὰ φό- F in foro proprio, sive eo in loco in quo habitat, su-
βον τοῦ ἀντιδίκου, ἢ διὰ τὸν αὐτὸν αἰτίαν δυσχέρειαν ἔχειν spicatur fore, ut ab incondita insolentis populi & nu-
μάρτυρας προσκομίσαι, ἔχοι ἐπ' ἀδείας ἕτερον ἐπιλέξασθαι merosa multitudine vim patiatur, propter metum
πλησιόχωρον τόπον, ἵνα ἐκεῖ ὁ δικαστήριον προβῇ χωρὶς adversarii, vel propter eandem causam difficile fuerit
φόβου παντός, καὶ ἡ τῶν μαρτύρων προαγωγὴ δυσχερὴς μὴ- testes producere; sit in ejus potestate alium locum
ται, καὶ οὕτω διαλυτωθῇ ῥᾳδίως ἡ ὑπόθεσις. καλῶς δὲ finitimum eligere, ut illic procedat judicium abs-
εἶπεν ὁ κανὼν, ἐπιλέγεσθαι ἔγγιστον τόπον. εἰ que ullo timore, & facilè fieri possit productio
γὰρ πόρρω κεῖται, οὐκ ἀναγκασθήσεται ὁ δικαστὴς ἢ ὁ testium, & sic causa facilè decidatur. Pulchrè au-
ἀντίδικος ἀκολουθῆσαι τῇ ἐπιλογῇ ταύτῃ. οἶμαι δὲ, ὅτι tem dixit canon, locum propinquum eligi debere.
ταῦτα χώραν οὐκ ἔχουσιν εἰς τὰ πατριαρχικὰ δικαστήρια. Si enim procul situs sit, non cogetur judex aut
adversarius hanc electionem sequi. Existimo autem
hæc locum non habere in Patriarchalibus judiciis;
quia

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

quia nemo potest metum causari, ubi Patriarchalis magnitudinis potestas omnem superat potentiam: sed de Episcopalibus inferioribus judiciis hæc sunt accipienda, ubi & judicis & litigatorum facilis est à loco in locum translatio.

ZONAR. Si quæ, inquit, existat inter duos Clericos controversia, eorúmque alter, quo in loco tribunal erigitur, vim pertimescat, quasi scilicet populus propenso in adversarium ejus animo impetum forte in illum facturus sit, vel testibus ab eo producendis impedimento futurus; illi alium persequendi judicii locum eligendi facultas libera relinquatur: locum verò proxime situm, non longo intervallo disjunctum, ne adversario & judicibus illuc convenire difficile sit, utque illic facile testes exhibere controversiámque dirimere liceat. Nam si longe judicii exercendi sedes absit, testes quoque producere difficile erit. Neque enim ut longius peregrinentur testes adduci poterunt. Nam proprium officium nemini detrimento esse debere, lege decernitur. Officium vero Latinum est verbum, administrationem miniméque dubiam fidem significans.

ARIST. *Qui accusat, vel accusatur, violentiam timens, locum sibi tutum seligat.*

Qui aliquem accusat, & suspicatur se vim ab accusati parte passurum, vel vice versâ accusatus ab accusatore; quemcunque volunt locum ad securitatem suam eligant, ubi facile possint & cum ipsis, quos forte habent testibus conversari, & judicio sine periculo sistere: ne propter istiusmodi timorem accusator ab accusatione desistat, vel accusatus à judicio clanculùm recedat, & absens condemnetur.

CANON XXXIV.

Si qui Clerici à propriis Episcopis promotis eos contemnant, ne illic quidem maneant unde secedere noluerunt. Similiter placuit, ut cujusmodicunque Clerici & Diaconi, si suis Episcopis, propter urgentes aliquas suarum Ecclesiarum causas eos ad majores in Ecclesia sua honores provehere volentibus, non paruerint; ne in illo quidem gradu ministrent, ex quo recedere noluerunt.

BALS. Quidam Clerici, ut est verisimile, à suis Episcopis ad majores gradus evocati, propter Ecclesiarum utilitatem, non persuadebantur hoc facere, eo quòd acquiescerent iis quos jam habebant gradibus, lucro fortasse vel corporali quiete adducti. Statuerunt ergo patres, ut si qui Clerici, cujusmodicunque sacerdotale ministerium exercentes, (neque enim hîc accipiuntur Diaconi pro iis, qui in sancto tribunali ministrant; sed pro iis, qui quodcunque Ecclesiasticum ministerium exercent) non pareant suis Episcopis, ad majores gradus propter urgentem aliquam Ecclesiarum necessitatem, eos provehere volentibus; sed hæreant iis gradibus seu locis quos tenent: ne in illo quidem gradu sint & ministrent, ex quo discedere noluerunt. Cùm canon hæc decernat, quidam dicunt, ex hoc Patriarchis & reliquis Episcopis datam esse facultatem eos, qui sibi subsunt, magistratus, & alios sacri ordinis, ab officiis suis movere: maximè autem eos, qui ad quaslibet ecclesias eliguntur & electionem non admittunt, deponere. Mihi autem videtur, quòd ex hoc canone non coguntur Ecclesiarum magistratus, aut alii Clerici, vel inviti suscipere, quæ per Episcopalem electionem eis dantur, Ecclesias: sed de iis accipi canonem, qui quælibet Ecclesiastica ministeria exercent, & ad majores aliquos honores vel gradus vocantur, & Episcopali vocationi non parent; & maximè, quando ea

A ὅτι οὐδεὶς δύναται φόβον προβαλέσθαι ἔνθα ἡ ἐξουσία τῆς πατριαρχικῆς μεγαλειότητος ὑπερβαίνει πᾶσαν δυναστείαν. ἀλλ' εἰς ἐπισκοπικὰ εὐτελῆ δικαστήρια τὰ τοῦ κανόνος ἐκληφθήσεται, ὅπου καὶ ἡ τῶν δικαστοῦ καὶ ἡ τῶν ἀντιδίκων ἐκ τόπου εἰς τόπον μεταστασίς ἐστιν εὐχερής.

ΖΩΝΑΡ. Κἂν κληρικοί, φησι, δύο κατ' ἀλλήλων ἔχωσι, καὶ ὁ εἷς φοβῆται βίαν ἐν ᾧ συνίσταται τὸ δικαστήριον, ὡς ἴσως ἐπαναστησομένου αὐτῷ τῶν λαοῦ προσκειμένου τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ, ἢ οὐκ ἐάσοντος αὐτὸν παραγαγεῖν μάρτυρας, ἐνδιδόσθω αὐτῷ ἕτερον ἐπιλέξασθαι τόπον, ἵνα ἐκεῖ τὸ δικαστήριον γένηται ἔγγιστα δὲ διακείμενον τόπον καὶ μὴ πάνυ
B πόρρῳ τυγχάνοντα, ὥστε μήτε τῷ ἀντιδίκῳ αὐτοῦ, μήτε τοῖς δικάζουσιν εἶναι δυχερῆ τὴν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ἀπέλευσιν, ὡς ἂν εὐχερῶς ἐκεῖ μάρτυρες παραστῶσι, καὶ ἡ ὑπόθεσις περατωθῇ. εἰ γὰρ πόρρῳ διάκειται ὁ τόπος ἐν ᾧ μέλλει συνίστασθαι τὸ δικαστήριον, καὶ ἡ τῶν μαρτύρων παραγωγὴ δυχερὴς ἔσται. οὐ γὰρ πεισθήσονται οἱ μάρτυρες ὑπερορίως ἀποδημῆσαι. οὐδενὶ γὰρ ὀφείλει τὸ ἴδιον ὀφφίκιον ἐπιζήμιον γίνεσθαι, ὁ νόμος φησί. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ὀφφικίου Ρωμαϊκόν ἐστι, σημαῖνον διοίκησιν καὶ ἀξιοπιστίαν.

ΑΡΙΣΤ: Κατηγορῶν, ἢ κατηγορούμενος, βίαν φοβούμενος, ἐπιλεγέτω τόπον ἄσυλον.
C

Ο κατηγορῶν τινος, ἐὰν βίαν ὑποπτεύῃ παθεῖν παρὰ τοῦ μέρους τῶν κατηγορουμένου, ἢ τὸ ἀνάπαλιν ὁ κατηγορούμενος παρὰ τῶν κατηγόρου· οἷς ἐθέλουσι τόπον εἰς ἀσφάλειαν αὐτῶν ἐπιλεγέσθωσαν, ὥστε εὐχερῶς ἔχειν, καὶ τοῖς ἴσως ὑποῦσιν αὐτοῖς μάρτυσιν ὁμιλεῖν καὶ εἰς τὸ δικαστήριον ἀκινδύνως ἀπανταῖν· ἵνα μὴ διὰ τοιοῦτον φόβον ἢ ὁ κατήγορος τῆς αἰτιάσεως ἀποστῇ, ἢ ὁ κατηγορούμενος λάθρα τῶν δικαστηρίου ὑπαναχωρήσῃ, καὶ ἀπὼν καταδικασθῇ.

ΚΑΝΩΝ λδ'.

D Εἰ τινες κληρικοὶ ἐκ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων προβιβαζόμενοι καταφρονῶσιν, μηδὲ ἐκεῖ μείνωσιν, ὅθεν ἀναχωρῆσαι οὐκ ἠθέλησαν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα οἱοιδήποτε κληρικοὶ καὶ διάκονοι, ἐὰν μὴ πειθαρχῶσι τοῖς ἐπισκόποις αὐτῶν, βουλομένοις διά τινας ἀναγκαστικὰς αἰτίας τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν τούτους πρὸς μείζονας ἀναβιβάζειν τιμὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτῶν, μηδὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ βαθμῷ διακονήσωσιν, ἐξ οὗ ἀναχωρῆσαι οὐκ ἠθέλησαν.

ΒΑΛΣ. Τινὲς, ὡς ἔοικε, κληρικοὶ μετακαλούμενοι παρὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν πρὸς μείζονας βαθμοὺς διὰ χρησιμότητα τῶν ἐκκλησιῶν, οὐκ ἐπείθοντο τοῦτο ποιῆσαι, διὰ τὸ ἀνα-
E παύεσθαι ἐπὶ τοῖς κατεχομένοις παρὰ τούτων βαθμοῖς, ἀπὸ κέρδους ἴσως ἢ καὶ σωματικῆς ἀναπαύσεως. ὥρισαν οὖν οἱ πατέρες, ἵνα ἐάν τινες κληρικοὶ οἱανδήτινα διακονίαν ἱερατικὴν ἐνεργοῦντες (οὐδὲ γὰρ ἐκλαμβάνονται ἐνταῦθα οἱ διάκονοι εἰς τοὺς ἐν τῷ ἁγίῳ βήματι διακονοῦντας, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας οἱανδήτινα διακονίαν ἐκκλησιαστικὴν) οὐ πείθωνται τοῖς ἐπισκόποις τούτων, βουλομένοις προαναβιβάζειν αὐτοὺς εἰς μείζονας βαθμοὺς διὰ ἀναγκαστικὴν αἰτίαν τῶν ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ἐξέχωνται ὧν κατέχουσι βαθμῶν ἢ τόπων, μηδὲ ἐπ' ἐκείνῳ τῷ βαθμῷ εἶναι αὐτοὺς καὶ διακονεῖν, ἐξ οὗ ἀναχωρῆσαι οὐκ ἠθέλησαν.
F Ταῦτα τῶν κανόνος διορίζομένου, λέγουσί τινες, ὡς ἐκ τούτου δίδοται ἄδεια τοῖς πατριάρχαις καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπισκόποις μεθιστᾶν τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἄλλους ἱερατικοὺς ἀπὸ τῶν ὀφφικίων αὐτῶν, μάλιστα δ' εἰπεῖν καθαιρεῖν τούτους ψηφιζομένους εἰς ἐκκλησίας οἱασδήτινας καὶ μὴ καταδεχομένους τὸν ψῆφον. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἀπὸ τῶν κανόνος τούτου οὐκ ἀναγκάζονται οἱ τῶν ἐκκλησιῶν ἄρχοντες ἢ ἕτεροι κληρικοὶ καταδέχεσθαι καὶ ἄκοντες τὰς διὰ ψήφου ἐπισκοπικῆς διδομένας τούτοις ἐκκλησίας· ἀλλὰ ἐκλαμβάνεσθαι τοῦ κανόνα εἰς τοὺς ἐνεργοῦντας ἐκκλησιαστικὰς οἱασδήτινας διακονίας, καὶ εἰς μείζονας τιμὰς ἢ βαθμοὺς μετακαλουμένους, καὶ μὴ πειθομένους τῇ ἐπισκοπικῇ μετακλήσει.

καὶ

καὶ μᾶλλον ὅταν διὰ χρησιμότητα τῆς ἐκκλησίας αὕτη γίνηται. ὃ μὲν γὰρ ἄκοντά τινα μὴ δέχεσθαι χειροτονίαν ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, συγγνωστέον ἐστὶν, ἴσως τὴν χειροτονίαν εὐλαβούμενον διὰ οἱονδήτινα τρόπον ἐπαινετόν. ὃ δὲ μὴ ὑπακούειν τοῦ ἐπισκόπου τοὺς κληρικοὺς ἢ καὶ τοὺς ἄρχοντας μετακαλουμένου τούτους εἰς μείζονα ὀφφίκια, οὐ μόνον οὐκ ἔστι συγγνωστέον, ἀλλὰ καὶ κολάσεως ἄξιον. εἰ γάρ τις, τυχὸν ἐν διακόνοις ὢν, οὐ πείθεται σφραγισθῆναι ῥαιφερενδάριον ἢ διδάσκαλον διὰ τὸν κόπον, καὶ δουλεῦσαι τῇ ἐκκλησίᾳ, κολασθήσεται· καὶ εἴτις, πρωτέκδικος ὢν, οὐ θέλει προβιβασθῆναι εἰς ἱερομνήμονα διὰ τὸ ἀκερδὲς τοῦ ὀφφικίου; ἐκβληθήσεται καὶ ἀπὸ τοῦ πρωτεκδίκου· καὶ εἴτις, ἀναγνώστης ὢν, οὐ θέλει προαναβιβασθῆναι εἰς μεῖζον ὀφφίκιον, ὡς κοπηρὸν, καθαιρεθήσεται. καὶ δῆλον τοῦτο ἀπὸ τοῦ μὴ ψηφίζεσθαι παρὰ παντὸς ἐπισκόπου κληρικὸν εἰς ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἀλλὰ παρὰ μόνων τῶν ἐχόντων ἐπισκοπάς· οἱ γὰρ μητροπολῖται, οἱ μὴ ἔχοντες ἐπισκοπὰς, ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ὑπὸ μητροπολιτῶν ὄντες, οὔτε ψηφίζεσθαι κληρικοὺς αὐτῶν δύνανται, οὔτε κατὰ κανόνας κολάζουσιν αὐτοὺς ἀπειθοῦντας. ἆρ' οὖν τὸν κανόνα ἐκκληφθῆναι εἰς τοὺς μὴ πειθομένους προαναβιβασθῆναι εἰς ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια, καὶ οὕτως ἔχειν χώραν εἰς πάντας τοὺς ἐπισκόπους καὶ εἰς πάντας τοὺς κληρικούς. ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, μετακινεῖσθαι ἀπὸ τῶν ἰδίων βαθμῶν τοὺς κληρικοὺς, μὴ πειθομένους τοῖς ἐπισκόποις προσκαλουμένοις τούτους εἰς μείζονας τιμὰς διά τινας ἀναγκαστικὰς αἰτίας τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, μὴ εἴπῃς, ὡς αἰτίας ἀναγκαστικῆς μὴ οὔσης οὐκ ἔχουσιν ἄδειαν οἱ ἐπίσκοποι προαναβιβάζειν τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν. καὶ αἰτίας γὰρ τοιαύτης μὴ προκειμένης ἐνδυνάμως ὁ ἐπίσκοπος τοὺς κληρικοὺς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦτο τοῦ βαθμοῦ εἰς μείζονα τόπον προαναβιβάσει καὶ ἄκοντας κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν. καὶ σημείωσαι, ὅτι πρὸς μείζονας τόπους μετακινεῖν τοὺς κληρικοὺς ἐνεδόθη τοῖς ἐπισκόποις, οὐ μὴν καὶ πρὸς ἥττονας· ὥσπερ οὐδὲ ὑβρίζειν καὶ ἀτιμοῦν αὐτοὺς διὰ τῶν συγχέειν τὰς τάξεις τῶν ἱερῶν βαθμίδων· καὶ τὸν χθὲς γεγονότα ἴσως ἄρχοντα, ἐπάνω τῶν προγενεστέρων ἀρχόντων ἱστᾶν, ἢ καὶ τὸν μηδὲ ὅλως ὄντα ἄρχοντα, διὰ περικοπὴν εἰς μείζονα τόπον καθιστᾶν. ὡσαύτως σημείωσαι, ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια, ἤγουν τὰ ἀρχοντίκια, οὐκ εἰσὶ τῆς ἐξουσίας τῶν ἐπισκόπων, ὥς τινες λέγουσιν, ἀλλὰ τῆς τῶν κανόνων αὐθεντίας καὶ φιλοτιμίας; ὥσπερ οὐδὲ τὰ τῶν λοιπῶν ταγμάτων δίκαια, ἤγουν τῶν διακόνων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λοιπῶν. εἰ μὴ γὰρ τοῦτο ἦν, οὐκ ἂν μετὰ διαστίξεως, ἤγουν ἐξ ἀπειθείας, ἐξέπιπτον ἐκ τῶν οἰκείων βαθμῶν οἱ κληρικοὶ, ἀλλ' εὐκαίρως ἀκαίρως καὶ ὅτε θελήσει εἶχον οἱ ἐπίσκοποι τοῦτο γενέσθαι. τοῦτο δὲ οὐκ ἔδοξε τοῖς θείοις πατράσιν. ἔτι σημείωσαι, ὅτι σοδομία ἐστὶ διαφορὰ κληρικάτου καὶ ἀρχοντικίου. ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς αἰτίας μετακινεῖται καὶ ὁ ἄρχων ἀπὸ τοῦ ἀρχοντικίου αὐτοῦ, ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος. ἔτι σημείωσαι, ὅτι ἐπεὶ τῷ ὀνόματι τῶν κληρικῶν καὶ οἱ μοναχοὶ περιέχονται, καλῶς ἐκληφθήσονται τὰ τῶν κανόνος καὶ εἰς τοὺς διακονητὰς τῶν μοναστηρίων.

ΖΩΝΑΡ. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος, ἐὰν οὖν κληρικὸς οἱοσδήποτε καὶ διάκονος, (διάκονος δ' ἐνταῦθα, οὐ τὸν διακόνου ἔχοντα χειροτονίαν φησὶν, ἀλλ' ἅπαντα κληρικὸν, διάκονον ὠνόμασεν, ὡς διακονίαν τινὰ, ἤγουν ὑπηρεσίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πληροῦντα· καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τοῦ εἰπεῖν, μηδὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ βαθμῷ διακονήσωσι, καὶ τοὺς ἀναγνώστας γὰρ καὶ λοιποὺς ἐν τῷ οἰκείῳ βαθμῷ διακονεῖν λέγει.) ἐὰν οὖν μὴ πειθαρχῇ κληρικὸς τῷ ἐπισκόπῳ αὐτοῦ, θέλοντι προβιβάσαι αὐτὸν εἰς μείζονα βαθμὸν, οἷον διάκονον εἰς πρεσβύτερον, ἢ ὑποδιάκονον εἰς διάκονον, καὶ καθεξῆς, μηδὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ βαθμῷ μενέτω, ἐν ᾧ ἦν, καὶ οὗ ἀποστῆναι οὐκ ἠθέλησεν.

A propter ecclesiæ utilitatem fiat. Si enim invitus quispiam Episcopalis dignitatis ordinationem non suscipiat, est venia dignus; dum ob laudabile quamcunque rationem moremque ordinationem fortasse modestè vitat. Clericos autem vel magistratus non obedire Episcopis eos ad majora officia vocantibus, non solùm non est ignoscendum, sed etiam animadversione dignum. Si quis enim, cùm sit fortè in Diaconatu, non morem gerat, ut referendarii characterem accipiat vel doctoris, propter laborem, & ut Ecclesiæ serviat, punietur: & si quis, qui primus est Defensor, non vult ad officium Æditui provehi, quòd nihil inde lucri percipiatur, etiam à primi Defensoris officio ejicietur; & si quis, cùm sit Lector, non vult ad majus, sed laboriosius, officium promoveri, deponetur. Atque hoc ex eo manifestum est, quòd non à quovis Episcopo ad dignitatem Episcopalem eligitur Clericus; sed ab iis solis qui habent Episcopatus: Metropolitani enim, qui non habent Episcopatus, similiter & Episcopi qui subsunt Metropolitanis, nec possunt suos Clericos eligere, nec eos ex canonibus puniunt, qui sibi non obediunt. Placuit ergo, canonem de iis accipi, qui ad Ecclesiastica officia provehi non persuadentur: & sic in omnes Episcopos Clericosque valere. Cùm autem audis canonem dicentem, Clericos suis gradibus moveri, qui non parent Episcopis, eos ad majores honores, propter suarum Ecclesiarum urgentes causas, vocantibus, ne dicas, quòd nisi adsit causa necessaria, non possunt Episcopi suos Clericos promovere. Nam, etsi non se præbeat ejusmodi causa, ritè potest Episcopus Clericos suos ab hoc gradu in majorem vel invitos provehere secundùm ordinem Ecclesiasticum. Et nota, quòd Episcopis datum est Clericos suos ad majores gradus provehere, non autem ad minores deprimere: quemadmodum nec ipsos injuria & ignominia afficere in sacrorum graduum confundendis ordinibus; & eum qui fuit heri fortasse magistratus, supra omnes antiquiores magistratus collocando; vel eum qui ne fuit quidem omnino magistratus, per promotionem in majori loco constituendo. Similiter nota, quòd Ecclesiastica officia seu magistratus non sunt episcoporum potestatis, ut dicunt nonnulli; sed canonum auctoritatis & dignitatis; sicut nec reliquorum ordinum jura, scilicet Diaconorum, Sacerdotum, & reliquorum. Nisi enim ita esset, non cum distinctione, scilicet propter inobedientiam, Clerici suis gradibus exciderent; sed, seu bene, seu malè, quando vellent episcopi hoc fieri. Hoc autem sanctis patribus minimè visum est. Præterea nota, quòd nulla est differentia clericatûs & magistratûs. Ex eadem enim causa movetur etiam Princeps Ecclesiasticus à suo principatu, ex qua sacerdos & diaconus. Præterea nota, quòd quoniam sub Clericorum nomine etiam Monachi continentur, rectè accipietur canon etiam ad ministros monasteriorum.

ZONAR. Obedite Præpositis vestris, & obsequimini, inquit divinus Apostolus. Si ergo quicunque Clericus & minister (Diaconi vero nomine hîc, non eum qui diaconatûs ordine insignitus est, sed Clericum quemlibet, qui aliquod in Ecclesia ministerium exercet, canon intelligit; idque vel ex iis verbis facile apparet, [ne in illo quidem gradu ministrent] in suo namque gradu ministrantium nomine Lectores quoque & alios deinceps significat.) Si quis igitur Clericus Episcopo suo ipsum ad altiorem dignitatis gradum, à Diaconatu quippe ad Sacerdotium, vel ad Diaconatum ab Hypodiaconi munere, atque ita deinceps, promovere volenti non obtemperet; ab eo quoque gradu, quem tenebat, quemque is dimittere noluit, amoveri placet.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Qui majorem honorem respuit, & quem habet amittet.*

Qui majore judicatur honore dignus à suo Episcopo, & propter necessariam Ecclesiæ causam ad eum promovetur, & morem non gerit; non propter pietatem sed per contemptum; etiam gradu, quo ministrat, amovebitur, eumque amittet. Fortasse enim Hypodiaconus erat, & Diaconus fieri dignus judicabatur; & hoc necessarium erat ab Episcopo fieri, quia sufficientes non habuit Diaconos, nec invenit aliquos illius ad instar vitâ inculpatos & probatos sermone.

CANON XXXV.

Si quis Clericus pauper, in aliquem ordinem promotus, quicquam acquisierit, Episcoporum potestati subjiciatur. Similiter placuit, ut Episcopi & Presbyteri & Diaconi, vel quicunque Clerici, qui nihil habent, si promoti, tempore Episcopatûs vel Clericatûs eorum, agros vel qualiacunque prædia nomine proprio emerint, tanquam qui Dominica bona invaserint, teneantur: nisi utique admoniti ea Ecclesiæ retulerint. Si autem alicujus liberalitate vel cognationis successione aliquid ad ipsos propriè deveniret, eo facient id, quod eorum proposito congruit. Sin vero, etiam postquam proposuerint, retro convertantur, Ecclesiastico honore indigni, ut reprobi, judicentur.

BALS. Quadragesimus canon apostolicus statuit, ut episcopus tempore ordinationis res suas describat: similiter & xxiv. canon Antioch. Syn. ut eæ sint manifestæ, & itidem ecclesiæ reditus. Præsens ergo canon decernit, ut si Episcopi vel Presbyteri vel Diaconi, vel quicunque Clerici, ad Ecclesiasticum ministerium & honorem pauperes, postea promoti fuerint, & tempore Episcopatûs vel Clericatûs quodvis immobile nomine proprio emerint: reputentur ut raptores bonorum Dominicorum, scilicet eorum quæ Deo sunt dedicata. Hoc autem significavit canon, dum dixit; ut qui invaserint, teneantur, nisi hujus admoniti, id est, ab hoc temerario incepto desistere jussi, ea ecclesiæ dominio ascripserint. Si autem ex hæreditate vel legato vel donatione aliquid ad eos devenerit; eorum quidem partem aliquam, quæ illis videbitur, Ecclesiæ dominio tribuere debent, reliquorum autem habere certum & indubitatum dominium. Sed si postquam proposuerit ex iis aliqua ecclesiæ consecrare, si eum pœnitentia subierit, à sacerdotali honore excidet ut indignus & reprobus. Hæc cùm decernat canon, dicunt aliqui, ea quæ in ipso sunt intelligi de omnibus, quæ post Episcopatûs vel Clericatûs adoptionem undecunque empta sunt, vel etiam acquisita ab Episcopis vel Clericis, præterquam ea quæ ad ipsos vel ex donatione vel ex legato vel hæreditate devenerint. Mihi autem videtur, quod in Episcopis quidem hoc locum habebit: quia nullus est eis alius modus per quem res acquirant, præterquam ex juribus episcopalibus, & ex externis donationibus & legatis. Ac Episcopalia quidem Episcopatui tradentur: reliqua autem erunt eorum dominii, quemadmodum hîc quoque canon hoc tractat. Clerici autem, si postquam in clerum recepti sunt, aliis modis & non ex Ecclesia res emerint, non cogentur ea Ecclesiæ addicere: si quis enim fortè Clericus fiat puerorum ludimagister, vel scriptor, vel magni alicujus viri amanuensis aut à secretis, & magnas ex eo facultates paraverit; quare cogetur ea, quæ his rationibus acquisita sunt, Ecclesiæ addicere? Præsens autem interpretatio à verbis canonis dependet, statuentis quæ ex liberalitate vel hæreditatibus provenerunt, eos habere in potestate, præterquam quòd pars quædam Ecclesiæ dari debet.

A ΑΡΙΣΤ. Ο μείζω τιμὴν ἀποσθούμενος, καὶ ἣν ἔχει προσαπολέσει.

Ο τιμῆς μείζονος κρινόμενος ἄξιος παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, καὶ δι' ἀναγκαίαν αἰτίαν τῆς ἐκκλησίας εἰς ταύτην προβιβαζόμενος, καὶ μὴ πειθαρχῶν, οὐ δι' εὐλάβειαν, ἀλλὰ διὰ καταφρόνησιν· μετακινηθήσεται καὶ τοῦ βαθμοῦ ἐν ᾧ διακονεῖ, καὶ προσαπολέσει τοῦτον. τυχὸν γὰρ ὑποδιάκονος ἦν, καὶ ἐκρίνετο ἄξιος τῆς γενέσθαι διάκονος, καὶ ἦν τοῦτο ἀναγκαῖον γενέσθαι τῷ ἐπισκόπῳ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἀρκοῦντας διακόνους, μήτε εὑρίσκειν τινὰς κατ' αὐτὸν, ὄντας καὶ ὡς B βίον ἀνεπιλήπτους, καὶ ὡς λόγον δοκίμους.

ΚΑΝΩΝ λε'.

Εάν τις τῶν κληρικῶν πενιχρὸς, προκόψας εἴς τινα τάξιν κτήσοιτο τί ποτε, ὑποκεῖσθαι τῇ ἐξουσίᾳ τῶν ἐπισκόπων. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ἐπίσκοποι, πρεσβύτεροι, διάκονοι, ἢ καὶ οἱοιδήποτε κληρικοὶ, οἱ μηδὲν ἔχοντες, ἐὰν προκόψαντες τῷ καιρῷ τῆς ἐπισκοπῆς ἢ τῆς κληρώσεως αὐτῶν, ἀγροὺς ἢ οἱαδήποτε χωρία ἐπ' ὀνόματι ἰδίῳ ἀγοράσωσιν, ἵνα ὡς κατὰ δεσποτικῶν πραγμάτων ἔφοδον πεποιηκότες, ἐνέχωνται· εἰ μὴ ἄρα λοιπὸν ὑπομνησθέντες, τῇ ἐκκλησίᾳ ταῦτα εἰσκομίσωσιν. ἐὰν δὲ εἰς αὐτοὺς κυρίως φιλοτιμία C τινὸς ἢ διαδοχὴ συγγενείας περιέλθῃ, ἐξ αὐτῆς ποιήσωσιν ὃ ἔχει ἡ πρόθεσις αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸ προθέσθαι εἰς τοὐπίσω μετατραπῶσιν, τῆς ἐκκλησιαστικῆς τιμῆς ἀνάξιοι, ὡς ἀδόκιμοι, κριθῶσιν.

ΒΑΛΣ. Ο μὲν μ'. ἀποστολικὸς κανὼν θεσπίζει ἀπογράφεσθαι ὡς ἐπίσκοπον, κατὰ ὡς καιρὸν τῆς χειροτονίας αὐτοῦ, τὰ οἰκεῖα πράγματα· ὡσαύτως καὶ ὁ κδ'. κανὼν τῆς ἐν Αντιοχείᾳ συνόδου, ὥστε εἶναι φανερὰ ταῦτά τε καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας εἰσοδιαζόμενα. ὁ δὲ παρὼν κανὼν διορίζεται, ἵνα ἐὰν οἱ ἐπίσκοποι ἢ πρεσβύτεροι ἢ διάκονοι ἢ οἱοιδήποτε κληρικοὶ πενόμενοι D πρὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας καὶ τιμῆς, μετὰ ταῦτα προκόψωσι, καὶ κατὰ ὡς καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἢ τῆς κληρώσεως οἱονδηποτοῦν ἀκίνητον ἀγοράσωσιν εἰς ὄνομα οἰκεῖον, λογίζονται ὡς ἅρπαγες τῶν δεσποτικῶν πραγμάτων, ἤγουν τῶν ἀνατεθειμένων τῷ θεῷ. τοῦτο γὰρ ἐνέφηνεν ὁ κανὼν διὰ τὸ εἰπεῖν, ὡς ἔφοδον πεποιηκότες ἐνέχωνται, εἰ μήπως ὑπομνησθέντες περὶ τούτου, ἤγουν παραγγελθέντες ἀποστῆναι τῶν τολμηθέντος, προσκυρώσουσι ταῦτα τῇ ἐκκλησίᾳ. εἴπερ δὲ ἀπὸ κληρονομίας ἢ ληγάτου ἢ δωρεᾶς περιέλθῃ τι εἰς αὐτοὺς, ὀφείλουσι μέρος μὲν ἀπὸ τούτων τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, προσκυροῦν τῇ ἐκκλησίᾳ, τὸ λοιπῶν δὲ τὴν κυριότητα ἔχειν ἀναμφίλεκτον. μετὰ μέντοι τὸ προθέσθαι ἀφ- E ιερῶσαί τινα ἐκ τούτων τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐὰν μετάμελος γένηται, ἐκπεσεῖται τῆς ἱερατικῆς τιμῆς ὡς ἀνάξιος καὶ ἀδόκιμος. ταῦτα τῶν κανόνος διοριζομένου, λέγουσί τινες ἐξακούεσθαι τὰ ἐν αὐτῷ εἰς πάντα τὰ μετὰ τὴν κλήρωσιν ἢ τὴν ἐπισκοπὴν ἀγορασθέντα ὁθενδήποτε, ἢ καὶ ἐπικτηθέντα παρὰ ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν, ἄνευ τῶν ἀπὸ δωρεᾶς ἢ ληγάτου ἢ κληρονομίας περιελθόντων εἰς αὐτούς. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς ἐπὶ μὲν τοῖς ἐπισκόποις τοῦτο κρατήσει, ὅτι οὐδὲ ὕπεστι τρόπος ἕτερος αὐτοῖς δι' οὗ κτήσονται πράγματα, ἀλλ' ἢ μόνος ὁ ἀπὸ τῶν ἐπισκοπικῶν δικαίων καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἔξωθεν δωρεῶν καὶ ληγάτων. καὶ τὰ μὲν ἤγουν τὰ ἐπισκοπικὰ τῇ ἐπισκοπῇ προσκυρωθήσεται· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ἔσονται, καθὼς F τοῦτο καὶ ὁ κανὼν διαλαμβάνει. οἱ δὲ κληρικοὶ, ἐὰν μετὰ τὴν κλήρωσιν ἀπὸ ἑτέρων τρόπων, οὐχὶ ἀπὸ τῶν τῆς ἐκκλησίας, ἀγοράσωσι πράγματα, οὐκ ἀναγκασθήσονται ταῦτα προσκυρῶσαι τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰν γὰρ τυχὸν παιδοδιδάσκαλος γένηταί τις κληρικὸς ἢ καλλιγράφος ἢ ὑπογραφεὺς μεγιστᾶνος τινὸς, καὶ ἐντεῦθεν πολυκτήμων καταστῇ, ἵνα τί κατεναγκασθήσεται τὰ ἀπὸ τοιούτων τρόπων ἐπικτηθέντα αὐτῷ τῇ ἐκκλησίᾳ προσκυρῶσαι; ἡ παροῦσα δὲ ἑρμηνεία ἐξέχεται καὶ τῶν ῥημάτων τοῦ κανόνος, διαλαμβάνοντος τὰ ἀπὸ φιλοτιμιῶν ἢ κληρονομιῶν ἔχειν ἐπ' ἐξουσίας αὐτοὺς, ἄνευ μέρους τινὸς ὀφείλοντος δοθῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ.

Ψηφιοποιήθηκε απο

τῶ ϛ κανόνϛ περὶ ἀκινήτων λαμβάνοντϛ, ἐρωτήσῃ τις ἐὰν τὸ αὐτὸ ὀφείλῃ κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῶν κινητῶν; καὶ οἶμαι ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ ὅλως τούτοις ἡμῖν ἔσται, λέγω δὲ μεδεμίαν εἶναι διαφορὰν κινητῶν καὶ ἀκινήτων, ὅσον εἰς τὴν κτῆσιν. κυρίως δὲ εἶπεν, ἀντὶ τοῦ εἰ ὀρθοῦ αὐτῷ καταλειφθῇ· ἐπεὶ πολλὰ καταλιμπάνονταί τισιν, ὥστε αὐτὰ ἑτέροις ἀποκαταστῆσαι ἢ ἀναλῶσαι ὁπωσδήποτε. ὁκ ἄρα τοιούτων οὖν ὁ νῦν ἀπαιτεῖ ἀφιερῶσαί τι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ὁκ ἐκ τῶν κυρίως ἤτοι ἰδικῶς αὐτῷ καταλελειμμένων, καὶ ὧν κύριός ἐστιν ὁκῶν. σημείωσαι δὲ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, ὅτι ὀφείλουσιν οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ ἐπίσκοποι καταλιμπάνειν ἢ κατ' αὐτοὺς ἐκκλησίαις μέρϛ τι, ὃ δοκοῦν αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν κυρίως ἀφαιρούντων τούτοις, πάντως δὲ ἐν ταῖς τελευταίαις ἀναπνοαῖς· καὶ τοῦτο, οἷόν ἂν καὶ ὅσον ἐστὶν, οὐκ ἀποπεμφθήσεται.

A Cùm autem Canon tractet de immobilibus, rogaverit quispiam, an idem servari debeat etiam in mobilibus? & existimo quòd idem etiam in his fiet; propterea quòd nulla est differentia mobilium & immobilium, quod ad acquisitionem attinet. Propriè autem dixit, pro, si directò ei relicta sint, quoniam multa quibusdam reliquuntur, ut ea aliis quomodocunque reddant ac restituant. Ex hujusmodi ergo non postulat, ut quidquam Ecclesiæ consecret; sed ex eis quæ propriè seu privatim ei relicta sunt, & quorum ille est dominus. Nota igitur Canonem, qui dicit, quòd Episcopi & Clerici debent necessariò suis Ecclesiis partem aliquam, B quæ illis videbitur ex iis quæ propriè ad eos pertinent, relinquere; omnino autem extremo spiritu: & in hoc, cujusmodi & quantulumcunque est, non repudiabitur.

ΖΩΝΑΡ. Εἰ μή ἄποροί τινες γένωνται ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ, εἶτα εὐπορήσωσι, καὶ κτήσωνται, ὧν πρότερον ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ, ἀγροὺς ἢ χωρία, οἰκημάτων οἰκεῖον, δοκοῦσιν ὁκ ἀφαιμάτων τῆς ἐκκλησίας ταῦτα κτήσασθαι, καὶ ἔνοχοί εἰσιν, ὥσπερ εἰ δεσποτικῆς ἁρπάσματα ἥρων κυριακὰ διηρπακέναι, (τοῦτο γὰρ σημαίνει λέγειν ἐξὸν εἰπεῖν, ὡς ἔφοδον ποιησάμενοι,) εἰ μὴ τῇ ἐκκλησίᾳ ταῦτα ἀφιερώσουσιν. διὸ καὶ οἱ νόμοι τῆς πολιτείας ἀπαιτοῦσι τοὺς ἐπισκόπους, ὅτι μέλλουσι χειροτονεῖσθαι, φανερὰ ποιῆσαι ἃ κέκτηνται, ἵνα ἔχωσιν ἄδειαν, οἷς βούλονται, νομίμως ταῦτα καταλιμπάνειν. καὶ ὁ μ'. δὲ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἔσον φησὶ, φανερὰ τὰ ἴδια τοῦ ἐπισκόπου πράγματα, εἴγε καὶ ἴδια ἔχει, καὶ φανερὰ τὰ κυριακὰ, καὶ τὰ ἐξῆς. Ὁ δὲ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ κδ'. κανὼν περὶ τούτου θεσμοθετεῖ. ἐὰν δέ τις ἐπίσκοπος ὄντι τινὶ ἢ κληρικῷ προσέλθῃ κυρίως φιλοτιμία τινός, οὗ λαχάτον ἢ δωρεὰ ἢ κληρονομία συγγενικὴ, δή, φησὶ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀφιερῶσαι τῇ ἐκκλησίᾳ μέρος καὶ πῶν οἰκεῖαν προαίρεσιν. κυρίως δὲ εἶπεν, ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ αὐτῷ καταλειφθῇ, ἐπεὶ πολλὰ καταλιμπάνονταί τισιν, ὥστε αὐτὰ ἑτέροις ἀποκαταστῆσαι, ἢ ἀναλῶσαι ἄνευ εἰς αἰχμαλώτων ἀναῤῥύσεως, ἢ εἰς οἰκοδομὰς οἴκων ἱερῶν, καὶ εἰς ἄλλας αἰτίας ὁμοίας. ὁκ ἐκ τοιούτων οὖν τῶν ἀπαιτεῖται ἀφιερῶσαί τι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ ὁκ ἐκ τῶν κυρίως ἤτοι ἰδικῶς αὐτῷ καταλελειμμένων, καὶ ὧν κύριός ἐστιν ὁκῶν. εἰ δὲ προσθείη καὶ ὑπερέχοι μέρος ἀφιερῶσαι τῇ ἐκκλησίᾳ, εἶτα μετανοήσοι, ἀντὶ δὲ μεταλήψοιτο, ἀνάξιοι κριθήσονται ἤτοι τῆς ἱερατικῆς τιμῆς.

ZONAR. Si qui homines, cum rei familiaris inopia laborarent, ad Episcopatum evecti aut in Clerum cooptati sunt, deinde vero divitiis affluant, agrosque aut prædia, postquam Episcopi aut Clerici sunt, proprio nomine emercati possideant; illa ex bonis Ecclesiæ quæsiisse censentur, ac nisi Ecclesiæ consecraverint, Dominicas, hoc est, Deo dicatas possessiones, diripuisse judicabuntur. Id namque illa significant; Tanquam qui Dominica bona invaserint. Proinde civilibus quoque C Legibus cautum est, ut Episcopi, cum eligendi sunt, quid in ipsorum possessionibus sit testatum faciant; ut illas, quibuscunque collibitum fuerit, ex legum præscripto relinquere liceat. Quadragesimus vero sanctorum Apostolorum Canon; Nota sint, inquit, propria Episcopi bona, si quidem propria quoque habet; notaque item Dominica sint, & quæ sequuntur. Idem xxiv. quoque Antiochenæ Synodi Canone cautum est. Quod si Episcopo cuiquam aut Clerico aliquid alicujus liberalitate ipsi propriè addictum, legatum quippe aut donatio aut cognata hæreditas, obvenerit, ex eo quoque D Ecclesiæ partem pro suo arbitrio consecrabit. Propriè vero dixit addictum, hoc est, quod homini ex directo fuerit relictum; quoniam multa aliquibus relinquuntur, ut aliis tradant, aut in captivorum redemptionem, aut in sacrarum ædium ædificationem, aut in alios ejusmodi usus insumant. Nihil ergo ex hujusmodi rebus, sed ex iis tantum, quæ ipsi propriè ac peculiariter sunt relictæ, quarumque ipse dominus est, Ecclesiæ consecrare necessariò cogetur. Quod si qui, parte aliqua jam Ecclesiæ destinata, postea retro conversi sunt, hoc est, sententiam mutarunt, Sacerdotii honore indigni esse judicabuntur.

ARIST. Ὁ μὴ δὲ προκόψας ἀγρὸν ὠνησάμενος, εἰδὼς ἔχων, ἵνα τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦτον προσάγῃ, εἰ μὴ ἐκ διαδοχῆς συγγενείας, ἢ κληρικῆς φιλοτιμίας τούτῳ περιελέλυθε. E

ARIST. *Qui post promotionem, nihil habens, agrum emerit, in Ecclesiam eum conferat, nisi successione cognationis aut purâ liberalitate ei obvenerit.*

Οἱ πρὸ τῆς ἐπισκοπῆς μὴ ἔχοντες ἴδια πράγματα, ἢ καὶ οἱ κληρικοὶ, οἱ πρὸ τῆς κληρωθείας ὄντες πενέστατοι, ἐὰν μὴ δὲ προκόψαντά τινα ὠνήσωνται, τῇ ἐκκλησίᾳ ταῦτα προσάξουσιν, ὡς ἐκ τῆς προσόδου αὐτῆς ταῦτα ἐπικτησάμενοι. εἰ μήτε ἀπὸ κληρονομίας, ἢ ἀπό τινος δωρεᾶς τῇ ἀληθείᾳ πρὸς αὐτὸν γενομένης, φαίνοντα ταῦτα προελθεῖν εἰς αὐτόν.

Qui ante Episcopatum propria non habent bona, vel etiam Clerici, qui antequam in Clerum cooptati fuerint, pauperrimi erant; si postquam promoti sunt, immobilia aliqua redimant, ea ad Ecclesiam afferent, ut qui ex illius reditibus eadem acquisivissent: nisi forte ab hæreditate, aut ab alicujus donatione, vere ad ipsos factâ, appareant ea ad ipsos obvenire. F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XXXVI.

Ut Presbyteri res Ecclesiæ, in qua consecrantur, non vendant: & ut nulli liceat Episcopo re abuti, quæ est ex titulo Ecclesiasticæ matriculæ. Similiter placuit, ut Presbyteri, præter mentem suorum Episcoporum res Ecclesiæ, in qua consecrantur, non vendant: quemadmodum Episcopis quoque prædia Ecclesiæ, ignorante Synodo, vel suis Presbyteris vendere non licet. Non existente ergo necessitate, non liceat Episcopo re abuti, quæ est ex titulo Ecclesiasticæ matriculæ. B

Bals. Ut est verisimile, quidam Sacerdotes res Ecclesiasticas, præter suorum Episcoporum sententiam, vendebant. Quin etiam Episcopi suarum Ecclesiarum prædia emancipabant, præter Synodi, vel etiam suorum Sacerdotum sententiam. Dicit ergo Canon; ne hoc fiat amplius; sed quando tale quid faciendi necessitas premit Episcopum, id cum Synodi suæ consensu & suorum Presbyterorum faciat. Ei autem aliter re uti non liceat, quæ in brevibus Ecclesiasticis seu in matricula scripta est, hoc est, in repertorio Ecclesiastici tituli seu libri. Titulus enim dicitur aliquando inscriptio, aliquando verò causa, aliquando autem & liber. Cùm autem audis Canonem dicentem, nec Episcopum præter Synodi sententiam & suorum Presbyterorum Ecclesiæ prædia vendere; nec Presbyteros præter sententiam suorum Episcoporum vendere res Ecclesiasticas; ne dixeris, quod ad hoc attinet, Presbyteros æquari Episcopis: sed dic, quòd Presbyteri quidem, præter Episcoporum sententiam, quamcunque rem mobilem vel immobilem vel etiam quæ facilè corrumpi potest, vinum fortè vel frumentum, vendere non possunt; Episcopus autem ea quidem, quæ facilè corrumpi possunt, mobilia, & quæ per se mobilia, etiam præter suorum Clericorum sententiam, potest alienare; sed non itidem immobilia. Propterea enim præsens quoque Canon jubet Pesbyteros non vendere bona Ecclesiastica sine Episcopis: Episcopis autem prohibuit immobilia, sine necessitate & sine Synodali & Presbyterorum sententia, vendere. Quòd autem habet Episcopus potestatem, etiam præter suorum Presbyterorum mentem & Synodi, vendendi per se immobilia & mobilia, quæ facilè corrumpi possunt, patet ex xxxviii. & xli. Can. Apostolicis quos etiam lege: atque etiam ex præsenti Canone, qui prohibet Ecclesiasticorum prædiorum & fundorum alienationem sine cognitione & examinatione faciendam. Ne huic autem interpretationi repugnare videantur Canones, qui sacra Ecclesiastica ab Episcopis vendi prohibent. Etsi enim sint mobilia, immobilium tamen locum obtinent, sicut & hoc sæpe in legibus invenitur. Porrò quando Ecclesiasticum immobile ob prementem necessitatem vendendum est, non debet Episcopus rem reditum habentem vendere; sed qualem xxvi. Canone præsentis Synodi eam esse vult, & secundùm dictas illic distinctiones. Abusûs autem Canon meminit, ne dicas prohiberi solùm venditionem immobilium, non autem etiam alias alienationes. Neque enim per emphyteusin, neque per donationem, neque per permutationem, neque ad multum tempus potest Episcopus rem Ecclesiasticam alienare, nisi urgeat necessitas.

Zonar. Sanctorum Apostolorum Canones, trigesimus octavus & quadragesimus primus, jus administrationémque rerum Ecclesiasticarum penes Episcopos esse voluere. Proinde ne Sacerdotibus res Ecclesiæ,

ΚΑΝΩΝ λϛ'.

Ὥστε πρεσβυτέρους πρᾶγμα τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ καθιερούνται, μὴ πιπράσκειν, καὶ ὥστε μηδενὶ ἐπισκόπῳ ἐξεῖναι πράγματι καταχρήσασθαι ἐκ τοῦ τίτλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς μάτρικος. ὁμοίως ἤρεσεν, ὥστε τοὺς πρεσβυτέρους παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐπισκόπων πρᾶγμα μὴ πιπράσκειν τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ καθιερούνται· ὃν τρόπον καὶ τοῖς ἐπισκόποις οὐκ ἔξεστι πιπράσκειν χωρία τῆς ἐκκλησίας, ἀγνοούσης τῆς συνόδου, ἢ τῶν ἰδίων πρεσβυτέρων. μὴ οὔσης τοίνυν ἀνάγκης, μηδὲ ἐπισκόπῳ ἐξεῖναι καταχρήσασθαι πράγματι ἐκ τοῦ τίτλου τῆς ἐκκλησιαστικῆς μάτρικος.

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικεν ἱερεῖς τινες ἐπώλουν ἐκκλησιαστικὰ πράγματα παρὰ γνώμην τῶν οἰκείων ἐπισκόπων. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐπίσκοποι ἐπίπρασκον χωρία τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, παρὰ γνώμην τῆς κατ' αὐτοὺς συνόδου, ἢ καὶ τῶν ἰδίων πρεσβυτέρων. φησὶν οὖν ὁ κανὼν μηκέτι τοῦτο γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὅτε προκειται ἀνάγκη ποιῆσαι τοιοῦτόν τι ἐπίσκοπον, μετὰ συναινήσεως τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου καὶ τῶν ἰδίων πρεσβυτέρων τοῦτο ποιεῖν· ἄλλως δὲ πως μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας αὐτὸν καταχρήσασθαι πράγματι καταγεγραμμένῳ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς βρεβίοις, ἤγουν ἐν τῇ μάτρικι, τουτέστιν ἐν τῇ ἀπογραφῇ τῆς ἐκκλησιαστικοῦ τίτλου, ἤτοι βιβλίου. τίτλος γὰρ λέγεταί ποτε μὲν ἡ ἐπιγραφὴ, ποτὲ δὲ ἡ αἰτία, ποτὲ δὲ καὶ τὸ βιβλίον. ἀκούων δὲ τοῦ κανόνος λέγοντος, μήτε ἐπίσκοπον παρὰ γνώμην τῆς συνόδου καὶ τῶν ἰδίων πρεσβυτέρων πιπράσκειν χωρία τῆς ἐκκλησίας, μήτε τοὺς πρεσβυτέρους παρὰ γνώμην τῶν ἰδίων ἐπισκόπων πωλεῖν πράγματα ἐκκλησιαστικὰ, μὴ εἴπῃς ἐξισοῦσθαι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τοῖς ἐπισκόποις τοὺς πρεσβυτέρους· ἀλλ' εἰπὲ, ὅτι οἱ μὲν πρεσβύτεροι παρὰ γνώμην τῶν ἐπισκόπων οἱονδηποτοῦν πρᾶγμα κινητὸν ἢ ἀκίνητον ἢ καὶ εὔφθαρτον, οἶνον τυχὸν ἢ σῖτον, πωλεῖν οὐ δύνανται· ὁ δὲ ἐπίσκοπος, τὰ μὲν εὔφθαρτα κινητὰ καὶ τὰ αὐτοκίνητα, καὶ παρὰ γνώμην τῶν οἰκείων κληρικῶν ἐκποιεῖν δύναται· οὐ μὴν καὶ τὰ ἀκίνητα. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὁ κανὼν, τοὺς μὲν πρεσβυτέρους παρεκελεύσατο μὴ πωλεῖν πράγματα ἐκκλησιαστικὰ ἄνευ τῶν ἐπισκόπων· τοὺς δὲ ἐπισκόπους ἐκώλυσε πιπράσκειν ἀκίνητα ἄνευ ἀνάγκης καὶ συνοδικῆς γνώμης καὶ τῶν πρεσβυτέρων. ὅτι δὲ ἐξουσίαν ἔχει ὁ ἐπίσκοπος, καὶ παρὰ γνώμην τῶν πρεσβυτέρων αὐτοῦ καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου πιπράσκειν ἐκκλησιαστικὰ ἀκίνητα καὶ εὔφθαρτα κινητὰ, δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τοῦ λή. ἀποστολικοῦ κανόνος καὶ τοῦ μά. οὓς καὶ ἀνάγνωθι· ἀλλὰ μὴν καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος κωλύοντος τὴν ἀδιάγνωστον ἐκποίησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν χωρίων καὶ μονῶν. μὴ ἐναντιωθῶσι δέ σοι πρὸς τὴν παρούσαν ἑρμηνείαν οἱ κανόνες, οἱ κωλύοντες παρὰ ἐπισκόπων πιπράσκεσθαι ἱερὰ ἐκκλησιαστικά. κἂν γὰρ κινητὰ ταῦτα ὦσιν, ἀλλὰ ἀκινήτων ἐπέχουσι τόπον· καθὼς καὶ ἐν τοῖς νόμοις τοῦτο πολλαχοῦ εὑρίσκεται. καὶ ὅταν δὲ μέλλῃ διαπραθῆναι ἐκκλησιαστικὸν ἀκίνητον διὰ προκειμένην ἀνάγκην, οὐκ ὀφείλει πωλεῖν ὁ ἐπίσκοπος πρᾶγμα ἔχον πρόσοδον, ἀλλ' οἷον ὁ κϛ'. κανὼν τῆς παρούσης συνόδου φησὶ, καὶ κατὰ τὰς ἐκεῖσε εἰρημένας διαστίξεις. καταχρήσεως δὲ ὁ κανὼν ἐμνήσθη, ἵνα μὴ εἴπῃς μόνην κωλύεσθαι τὴν διάπρασιν τῶν ἀκινήτων, οὐ μὴν καὶ τὰς ἄλλας ἐκποιήσεις. οὔτε γὰρ κατ' ἐμφύτευσιν, οὔτε κατὰ δωρεὰν, οὔτε κατὰ ἀνταλλαγὴν, οὔτε ἐπὶ χρόνοις πολλοῖς ἐκποιεῖσθαι ἐκκλησιαστικὸν ἀκίνητον ἐπίσκοπος δύναται, ἀνάγκης μὴ προκειμένης.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ τῶν σεπτῶν ἀποστόλων κανόνες, ὅ τε λή. καὶ ὁ μά. τὴν ἐξουσίαν καὶ φροντίδα τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τοῖς ἐπισκόποις ἀνατιθέασιν. ἀκολούθως οὖν ὁ κανὼν τοῦτο ἀπαγορεύει πιπράσκειν τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας πρᾶγμα

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

πρᾶγμα, ἀν᾽ ᾖ καλλιεργούσης, εἰ μὴ ᾗ ὁ ἐπίσκοπος συνδοκεῖ. ἵνα δὲ μὴ τῇ δοθείσῃ αὐτοῖς ἐξουσίᾳ ἐκ τῶν ἀποστολικῶν κανόνων καταχρώμενοι οἱ ἐπίσκοποι ἀναιδεῖς ἢ ἀκτήμονες τὰ ἐκκλησιαστικὰ, ᾗ ἐπάγωμεν, ὅτι οὐδὲ τῷ ἐπισκόπῳ ἐξέστω χωρία ἀποτέμνειν τῆς ἐκκλησίας, ἀλλοτρίωσις τῆς συνόδου, ἀφ᾽ ἧς ᾗ αὐτός ἐστιν, ἢ τῶν ἰδίων πρεσβυτέρων. δεῖ γὰρ τὰ διοικήσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πράγματα εἰδέναι ἔγκλειστα αὐτούς· ἵνα μὴ ἀμαρτύρου τῆς οἰκονομίας ἔσης, σκάνδαλα ᾗ τῶν ἐπισκόπων φύωνται. χωρὶς τοίνυν ἀνάγκης μηδὲ τῷ ἐπισκόπῳ ἐξέστω καταχρήσασθαι πράγματι ἀπογεγραμμένῳ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ μήτρᾳ, ἥτις τῇ ἀπογραφῇ. τίτλος δὲ ἡ ἐπιγραφὴ λέγεται ᾗ ἡ αἰτία, ἀλλὰ μᾶλλον ᾗ βιβλίον, οἷς ἂν τοῖς νόμοις ἀπογράφωσι. ᾗ ὅτι ἡ ἐκποιηθεῖσα ἀκίνητον ὁ ἐπίσκοπος μέλλῃ, τοιοῦτον ἐκποιήσει, οἷόν ἐστι κανὼν τῆς σήμερον συνόδου φησὶ, ᾗ κτῆ εἰρημένας ἐκεῖ διατάξεις.

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβύτερος ἐκκλησιαστικὸν πρᾶγμα, ἢ ἐπισκόπου χωρὶς, ἢ πιπράσκῃ· οὐδὲ ἐπίσκοπος χωρίον, συνόδου μὴ ἐπιγνωσκούσης.

Τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἀνεκποίητα μένειν ὀφείλουσιν. εἰ δὲ ἀνάγκη γένηται ἐκποιηθῆναί τι ἀκίνητον, οὐκ ἄνευ γνώμης τῆς συνόδου διαπραττέσθω τοῦτο ὁ ἐπίσκοπος· εἰ μὴ βούλεται, κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἕκτον κεφάλαιον τῆς πρώτης συνόδου, θεῷ ᾗ συνόδῳ ἑαυτὸν καθιστάναι ὑπόδικον, ᾗ τῆς τιμῆς ἀλλότριον. ἀλλ᾽ οὐδὲ πρεσβύτερος, οἰκονομίαν τινὰ τῆς ἐπισκοπῆς ἐμπεπιστευμένος, χωρὶς εἰδέσεως τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, πρᾶγμα ἐκκλησιαστικὸν, ἢ ἀκίνητον, ἢ αὐτοκίνητον, διαπωλήσῃ.

Ἀνεγνώσθη ἔτι μὴν ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ διάφορα συνόδων πάσης τῆς τῶν Ἀφρων χώρας, ἐπιτελεσθεῖσαι ἐν τοῖς παλαιοτέροις Αὐρηλίου ἐπισκόπου Καρχηδόνος.

Ἐκ τῆς συνόδου τῆς ἐν Ἱππῶνι Ῥηγίῳ γενομένης. ὑπὸ τοῦ ἐνδοξοτάτου βασιλέως Θεοδοσίου Αὐγούστου τὸ τρίτον, ᾗ ὑπὸ Ἀβουνδαντίου τοῦ λαμπροτάτου ὑπάτου ὄντος, εἰδοῖς Ὀκτωβρίαις, ἐν Ἱππῶνι Ῥηγίῳ εἰς τὸ σήκρητον τῆς ἐκκλησίας πάκης· ᾗ τὰ λοιπὰ πεπραγμένα ταύτης τῆς συνόδου διὰ τοῦτο οὐκ ἐγράφησαν, ὅτι τὰ ἐν αὐτῇ ὁρισθέντα, ἐν τοῖς ἀνωτέροις δείκνυται ἐγκείμενα.

ΒΑΛΣ. Οὐκ ἐν μιᾷ συνελεύσει τὰ ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ γενόμενα ἐπράχθησαν, ἀλλ᾽ ἐν διαφόροις. λυομένου γὰρ τοῦ συνεδρίου, πάλιν ἐν ἑτέρῳ καιρῷ συνήρχοντο, ᾗ προτεθεμένων ζητημάτων ἐσκέπτοντο, ᾗ τὰ δόξαντα ὡρίζοντο, ᾗ συνῆπτον αὐτὰ τοῖς προλαβοῦσιν.

Πρᾶξις δευτέρα.

Ex Synodo Carthaginensi, in qua Episcopi Proconsularis Provinciæ Legati missi sunt ad Synodum Adrumeti, sub clarissimis Imperatoribus Arcadio tertiùm & Honorio secundùm Augustis Consulibus, decimo sexto Calendas Julias Carth. In hac Synodo Legati Proconsulares electi sunt Episcopi ad Adrumetanam Synodum.

Ex Synodo Carthaginensi, ubi multa decreta sunt, sub Cæsario & Attico illustrissimis Consulibus, quinto Calendas Septembris, Carthagine, in secretario Ecclesiæ Restitutæ, dum præsideret Aurelius Episcopus, simul Episcopus assistentibus Diaconis, præsentibus præterea Victore sene Pupiniate, Tito Migripetano, Evangelo Assuretano, Orationem ad Episcopos habuit Aurelius Episcopus Carthaginensis; qui etiam sic dixit:

Post præfinitum diem Synodi, sedentibus nobis, ut meminimus, beatissimi fratres, & expectantibus, ut ex omnibus Africæ Provinciis adessent Legati ad diem vestræ disquisitionis, quæ, ut dixi,

Ex τῆς συνόδου Καρχηδόνος, ἔνθα ζ ποτηρηταὶ ἐπίσκοποι τῆς ἀνθυπατείας πρὸς τὴν συνόδον ἀπεστέλλοντο Ἀδρυμέτου, ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων Βασιλέων Ἀρκαδίου τὸ τρίτον ᾗ Ὁνωρίου δὶς δεύτερον, τῶν Αὐγούστων ὑπάτων, πρὸ ἑπτακαίδεκα καλανδῶν Ἰουλίων εἰς Καρχηδόνα. ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ ποτηρητῶν ἐπιλεγέντες ἐπίσκοποι ἀνθυπατικοὶ πρὸς τὴν Ἀδρυμετικὴν συνόδον.

Ex τῆς συνόδου Καρχηδόνος, ἔνθα πολλὰ ὡρίσθησαν, ἐπὶ Καισαρίου ᾗ Ἀττίκου, τῶν λαμπροτάτων ὑπάτων, τῇ πρὸ πέντε καλανδῶν Σεπτεμβρίων, ἐν Καρχηδόνι εἰς τὸ σήκρητον τῆς ἐκκλησίας Ῥεστίτητης, ἐν ᾧ προκαθέζεσθαι Αὐρήλιον ἐπίσκοπον, ἅμα ἐπισκόποις πρεσβύτων διακόνων, παρεγενομένων ἔτι μὴν Βίκτορος τοῦ γερόντου τοῦ Πουπανίτου, Τίτου τοῦ Μηγειπιτάνου, Εὐαγγέλου Ἀσσουρεπανοῦ, ὡμίλησε πρὸς τοὺς ἐπισκόπους Αὐρήλιος ἐπίσκοπος Καρχηδόνος, ὃς ᾗ εἶπεν ὅτως.

Μετὰ τὸν προορισθεῖσαν ἡμέραν τῆς συνόδου, καθημένων ἡμῶν, ὡς μεμνήμεθα, ἀδελφοὶ μακαριώτατοι, ᾗ προσδοκώντων ἐκ πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς τοποτηρητὰς παρεγενήθησαν πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ὑμετέρας ζητήσεως, τῆς,

A cui adscripti sunt, sine Episcopi facultate vendere liceat, hic Canon decernit. Tum ne concessa ipsis per Apostol. Canones auctoritate Episcopi abutentes, dominatum sibi quodammodo vendicent, itaque Ecclesiasticas possessiones abdicatum eant, ne ipsi quidem Episcopo, nisi recum Syn. sua subjectisve sibi Presbyteris communicata, prædia Ecclesiastica vendendi facultatem esse statuit. Neque enim rerum Ecclesiasticarum administrationem ab ipsis ignorari oportet, ne, si sine teste fit, offensiones in Episcopos exoriantur. Nulla ergo necessitate cogente, re in Ecclesiastica matricula vel repertorio descripta Episcopo quoque abuti ne liceat. Titulí vero nomine & inscriptio & causa quinimò & liber, ut in legibus scriptum alicubi reperias, significatur. Et verò, cum alienare aliquid immobile Episcopus volet, ejus generis id esse debet, quale hujus Synodi Canone sexto & vigesimo explicatur, ac ibidem indicatæ cautiones in eo alienando serventur.

ARIST. *Presbyter rem quampiam Ecclesiasticam sine Episcopo non vendit: Neque Episcopus prædium, Synodo non approbante.*

Bona Ecclesiastica non alienata manere debent. Si autem necessitas requirat, ut immobile aliquid alienetur, Episcopus sine Synodi sententiâ illud non vendet: nisi vellet juxta xxvi. præsentis Synodi Can. & Deo & Syn. semetipsum reddendæ rationi obnoxium facere, & honore alienum. Sed nec Presbyter, cui dispensatio aliqua Episcopatûs concreditur, sine sui Episcopi scientiâ bonum aliquod Ecclesiasticum, sive immobile sive suapte naturâ mobile, divendat.

In hac præterea Synodo recitata sunt universa Afrorum regionis diversa Concilia transactis Aurelii Episcopi Carthaginensis temporibus celebrata.

Ex Synodo quæ in Hippone Rhegio facta est. Sub clarissimo Imperatore Theodosio Augusto tertiùm, & sub Abundantio illustrissimo Consule octavùm, Idibus Octobris, in Hippone Rhegio in secretario Ecclesiæ Pacis. Et reliqua hujus Synodi acta propterea scripta non sunt: quia quæ in ea constituta sunt, in superioribus sita esse ostenduntur.

BALS. Quæ in hac Synodo acta fuere, non in una conventione, sed in diversis acta sunt. Soluto enim concessu, rursus alio tempore convenerunt, & propositas quæstiones examinarunt, quæque illis visa sunt definierunt, eaque præcedentibus conjunxerunt.

ACTIO SECUNDA.

ut dixi, præfinita est: sed etiam lecta Epistola nostrorum ex Byssacio in sacris comministrorum. Illo etiam præterea lecto vestræ dilectioni, si quid unà mecum conquisierunt, qui tempus & diem Synodi anticiparunt. Præterea autem lecta est, & à fratribus Honorato, & Urbano, qui nobiscum hodie Synodi participes, missa Legatio Sitifensis regionis. Rursus autem quoque Reginus Vegetselitanæ regionis literas meæ mediocritati ostendit à Crescentiano & Aurelio Coëpiscopis nostris primæ Sedis duarum Numidiarum: in quibus quidem literis meminit vestra mecum unà dilectio, eos significasse, quòd vel ipsi ad hanc Synodum venire dignarentur, vel pro more Legatos mitterent. Quoniam autem hoc nullo modo factum est, testificantur, qui à tam remota Mauritania Sitifensis regione venerunt Legati non posse se ampliùs moram trahere. Propterea ergo, fratres, si vestræ videatur dilectioni, literæ fratrum nostrorum ex Byssacio, & Breviarium, quod ipsi Epistolæ alligarunt, in hac convocata congregatione legantur: ut si quæ fortè ex iis vestræ dilectioni minus placeant, quæcunque cura ac diligentia corrigi potuerint, in melius transformentur. Hoc enim frater & Coëpiscopus Mizonius, vir primæ Sedis clarissimus, pro sua auctoritatis & prudentiæ dignitate scribens ad meam humilitatem petivit. Si ergo placet, quæ sunt conquisita, legantur, & singula à vestra dilectione considerentur.

ὡς εἶπον, προορισθεῖσα· Ἀλλὰ καὶ ἀναγνωσθείσης ὑπομνήσεως τῆς ἀπὸ τῆς Βυζακίου συλλειτουργῶν ἡμῶν. καὶ καινὰ δ' ἔτι μὴν προαναγινωσκομένου τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ εἴπῃ ἅμα ἐμοὶ συνεζήτησάν οἱ ἅγιοι καιρὸν καὶ τὴν ἡμέραν τῆς συνόδου προλαβόντες. ἔτι μὴν ἀνεγνώσθη καὶ ἀπὸ τῆς ἀδελφοῦ Ὀνωρατίου καὶ Οὐρβανοῦ, τῆς ἅμα ἡμῖν σήμερον τῆς συνόδου μετεχόντων, τοποτηρησία ἀποσταλῆσα ἐκ Σιτιφένσης χώρας. πάλιν ὁ καὶ ὁ ἀδελφὸς Ρηγῖνος τῆς Βεγετσελιτάνης χώρας γράμματα τῇ ἐμῇ μετριότητι ἐνεφάνισεν, ἀπὸ Κρισκεντιανοῦ καὶ Αὐρηλίου τῆς συλλειτουργῶν ἡμῶν τῆς πρώτης καθέδρας τῆς δύο Νουμιδιῶν, ἐν οἷς γράμμασι τούτοις ἐπαγγέλλας μέμνηται ἅμα ἐμοὶ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη, ὅτι ἢ αὐτὸ καταξιοῖεν ἐλθεῖν πρὸς ταύτην τὴν συνοδον, ἢ καὶ ὃ ἔθος ἀποστεῖλαι εἶχον τοποτηρητάς. ὅπερ δὲ τοῦτο ὑδαμῶς γέγονε, βεβαμβαρτίσονται ἀπὸ τοσούτου μήκους τῆς Μαυριτανίας Σιτιφένσης ἐλθόντες τοποτηρηταί, ὅτι πολὺ μὴ δύνασθαι ἐμβραδύνειν. διὰ οὖν τοῦτο, ἀδελφοί, ἐὰν δοκῇ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, τὰ γράμματα τῶν ἀπὸ τῆς Βυζακίου ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ τὸ βρεβίον, ὥσπερ τῇ αὐτῇ ὑποστολῇ προσέδησε, ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλήτῳ συνελεύσει ἀναγνωσθῶσιν, ἵνα ἐάν τινα τυχὸν ἐξ αὐτῶν ἐνστῶσιν τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, ὅσα δι' ὑπομελείας δυνηθῶσι διορθωθῆναι εἰς κρεῖττον μεταπλασθῶσι. τοῦτο γὰρ ὁ ἀδελφὸς καὶ συνεπίσκοπος Μιζώνιος, ὁ τῆς πρώτης καθέδρας ἐπιφανέστατος ἀνὴρ, ἀξίως τοῦ ὄγκου καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ γράφων πρὸς τὴν ἐμὴν ὑπόληψιν ἠτήσατο. ἐὰν οὖν ἀρέσκῃ, τὰ συζητηθέντα ἀναγνωσθῶσι, καὶ ἕκαστα ἐκ τῆς ὑμετέρας καταγνωσθῶσιν ἀγάπης.

Bals. & Zonar. Dies, quo convenirent, hujus Synodi Patribus præfinita est; qui quidem sperabant ex omnibus Africæ Provinciis Legatos ad Synodum venturos: quorum aliqui quidem venerunt; aliqui verò non stiterunt; aliquorum autem allatæ sunt literæ. Qui ergo peregrè advenerunt se non posse diutius perseverare dicentes, Aurelius Episcopus dixit Synodo; quòd quoniam Legati, qui ad nos venerunt, diutius manere non possunt, legantur literæ fratrum nostrorum ex Byfacio, & breve emissum cum literis. Byfacium autem & Sitifensis & duæ Numidiæ & Sellitana sunt partes Africæ regionis. Legantur autem, inquit, ut si aliqua eorum, vestræ dilectioni repugnent, hoc est, si horum aliqua vobis adversentur, ac, ut non rectè statuta, vos offendant; ea diligentia corrigantur, & in melius tranformentur. Hoc enim, inquit, Mizonius quoque petivit, ut corrigantur quæ correctione indigent. Convocatam autem congregationem dicit vel ut ex sui mutua convocatione congregatam, vel ad correctionem adhortantem, per ea quæ ab ipsa definita sunt, eos qui non rectè vivunt, vel de fide non rectè sentiunt.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Ἡμέρα ὡρίσθη συνελεύσεως τοῖς τῆς συνόδου ταύτης πατράσιν, οἵτινες ἤλπιζον ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἁπάσης τῆς Ἀφρικῆς τοποτηρητὰς ἐλθεῖν εἰς τὴν σύνοδον· ὧν τινὲς μὲν ἦλθον, τινὲς δὲ οὐκ ἀπέστειλαν, τινῶν δὲ προσεκομίσθησαν γράμματα. τῶν οὖν ἐπιδημησάντων, μὴ δυναμένων λειπόντων ἐπιπλέον προσκαρτερεῖν, ὁ ὑπατικὸς Αὐρήλιος ἔφησε πρὸς τὴν σύνοδον, ὅτι ἐπεὶ οἱ ἐλθόντες πρὸς ἡμᾶς τοποτηρηταὶ προσεμένουν καὶ ἐπὶ πλείονα δύναμιν, ἀναγνωσθήτωσαν τὰ γράμματα τὰ ἀπὸ Βυζακίου ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ τὸ σὺν τοῖς γράμμασιν ἀποσταλὲν βρέβιον. τὸ δὲ Βυζάκιον καὶ ἡ Σιτιφένσις καὶ αἱ δύο Νουμιδίαι, καὶ ἡ Σελλιτανὴ, τῆς Ἀφρικῆς χώρας εἰσὶ μοῖραι. ἀναγνωσθήτωσαν δέ, φησιν, ἵνα ἐάν τινα ἐξ αὐτῶν ἐνστῶσι τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, ἀντὶ τοῦ, ἐάν τινα τούτων ἐναντιωθῶσιν ὑμῖν προσκόψασι τούτοις, ὡς μὴ καλῶς τυπωθεῖσι, διορθωθῶσι ταῦτα δι' ἐπιμελείας, καὶ εἰς κρεῖττον μεταπλυπωθῶσι. τοῦτο γάρ, φησι, καὶ ὁ Μιζώνιος ἠτήσε τὸ διορθωθῆναι τὰ δεόμενα διορθώσεως. σύγκλητον δὲ πρὸ συνέλευσιν εἴρηκεν, ἢ ὡς ἐκ συγκλήσεως ἀλλήλων ἀθροιζομένων, ἢ ὡς εἰς διόρθωσιν συγκαλουσῶν, διὰ τὸ ἀπ' αὐτῆς ὁριζομένων, τοὺς μὴ βιοῦντας καλῶς ἢ μὴ φρονοῦντας ὀρθῶς περὶ πίστεως.

Canon XXXVII.

Quòd nihil eorum, quæ in Hipponensi Synodo acta sunt, sit corrigendum. Epigonius Episcopus dixit; In hoc Breviario, quod ex Hipponensi Synodo decerptum est, nihil esse corrigendum vel addendum putamus: nisi ut dies sancti Paschatis in tempore Syn. significetur.

Bals. Hippo urbs est Carthaginensis ditionis, in qua collecta Synodo multa constituta sunt: ex quibus pauca quædam (id enim breve apud Latinos significat) decerpta allata sunt, & rectè habere visa sunt. Hoc autem solum dixerunt Patres esse necessarium, ut sancti Paschatis dies manifestus evadat.

Κανων λζ'.

Ὅτι οὐδὲν ἐκ τῆς ἐν Ἱππῶνι Συνόδου εἶη διορθωτέον. ἐπίγονιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐν τούτῳ τῷ βρεβίῳ, τῷ ἀποδρεφθέντι ἐκ τῆς ἐν Ἱππῶνι Συνόδου, οὐδὲν νομίζομεν εἶ διορθωτέον ἢ προσθετέον· εἰ μὴ, ἵνα ἡ ἡμέρα τοῦ ἁγίου πάσχα ἐν τῷ καιρῷ τῆς Συνόδου γνωρισθείη.

ΒΑΛΣ. Ἡ Ἱππὼν πόλις ἐστὶ τῆς Καρχηδόνος, ἐν ᾗ Συνόδου ἀθροισθείσης πολλὰ ὡρίσθησαν, ἐξ ὧν τινα ὀλίγα (βρέβιον γὰρ τοῖς Λατίνοις τὸ βραχὺ) ἀποδρεφθέντα ἤτοι ἀπομνημονέυματα προσκομίσθησαν, καὶ ἔδοξαν καλῶς ἔχειν. τοῦτο δὲ μόνον ἔφησαν οἱ πατέρες εἶ ἀναγκαῖον τὸ πῶς ἡμέραν τοῦ ἁγίου πάσχα δῆλον γένεσθαι.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Αναγνωσθέντων τῶν γραμμάτων, ἀλλὰ μέντοι καὶ τοῦ βρεβίου, κατὰ τὴν εἰσήγησιν Αὐρηλίου, ὁ Επιγόνιος ἔφη, εἰδὲν δοκεῖ ἡμῖν διορθώσεως ἄξιον ἐν τῷ βρεβίῳ τῷ ἀποτμηθέντι ἐκ τῆς ἐν Ιππῶνι συνόδου. Ιππὼν δὲ πόλις ἐστὶ τῆς Καρχηδόνος, ἐν ᾗ συνόδου ἀθροισθείσης, πολλὰ ὡρίσθησαν, ἐξ ὧν τινὰ ὀλίγα προεκομίσθησαν εἰς τὴν σύνοδον ταύτην. βρέβους γὰρ Ρωμαϊστὶ τὸ βραχὺ, τὸ ὀλίγον λέγεται. τοῦτο δὲ μόνον, φησὶν, ἀναγκαῖον, τὸ, τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου πάσχα γνωρισθῆναι ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου, ἀντὶ τοῦ δήλην γενέσθαι, ὅτε σύνοδος γένηται.

ΑΡΙΣΤ. Οὐδὲν τῆς ἐν Ιππῶνι συνόδου διορθωτέον ἢ προσθετέον· εἰ μὴ ἵνα ἡ ἡμέρα τοῦ πάσχα ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου γνωρίζηται.

Διάφοροι σύνοδοι ἐν πάσῃ τῇ τῶν Αφρων χώρᾳ γεγόνασιν ἐν τοῖς παραλαβοῦσι χρόνοις, καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ, καὶ ἔδοξεν ἡ ἐν Ιππῶνι ῥεγίῳ γενομένη σύνοδος καλῶς ἔχειν· καὶ ὥρισαν οἱ πατέρες, μήτε διόρθωσιν, μήτε προσθήκην τὴν τοιαύτην δέξασθαι σύνοδον, ἀλλ' ἢ μόνον τὸ γνωρίζεσθαι τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου τῆς ἐν Χαρχηδόνι γινομένης, ἵνα μή τινες ἴσως σφάλλωνται περὶ αὐτήν.

ΚΑΝΩΝ λη'.

Περὶ τοῦ, τοὺς ἐπισκόπους καὶ τοὺς κληρικοὺς μὴ εὐχερῶς τὰ τέκνα αὐτῶν ποιεῖν ἐμαγκίπατα. ὥστε τοὺς ἐπισκόπους καὶ τοὺς κληρικοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν μὴ ἐᾶν αὐτεξουσίως ἀπιέναι διὰ ἐμαγκιπατίωνος, εἰ μηδὲν εἰς τοὺς τρόπους καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτῶν πληροφορηθῶσιν· ὡς λοιπὸν τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν εἰς αὐτοὺς συντείνειν.

ΒΑΛΣ. Εμαγκιπατίων λέγεται παρὰ Ρωμαίοις ἡ παρὰ τῶν πατέρων διδομένη τοῖς ὑπεξουσίοις παισὶν αὐτεξουσιότης. φησὶν οὖν ὁ κανὼν, μὴ γίνεσθαι αὐτεξουσίους τοὺς παῖδας τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν κληρικῶν παρὰ τῶν πατέρων αὐτῶν, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς ἡλικίας καὶ τῶν ἀγαθῶν τρόπων πληροφορίαν δώσουσιν, ὅτι δύνανται δεόντως καὶ εὐλαβῶς τὰ κατ' αὐτοὺς οἰκονομεῖν. τούτου δὲ οὕτω μὴ γινομένου, φασὶ τοὺς πατέρας λόγον διδόναι ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν παίδων. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐθέσπισεν ταῦτα χάριν τῶν τέκνων τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν κληρικῶν. οἱ δὲ νόμοι παρακελεύονται διὰ νομίμου πράξεως ἤγουν μετὰ δικαστικῆς διαγνώσεως τὴν αὐτεξουσιότητα γίνεσθαι, μὴ διαστείλαντες κληρικῶν καὶ λαϊκῶν παῖδας. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ κληρικοὶ οὐδὲ ἐπίσκοποι χωρὶς δεκρέτου δικαστικοῦ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἵνα ποιήσωσιν αὐτεξουσίους παῖδας αὐτῶν. ἡ γὰρ δοκιμασία τοῦ βίου τούτων, καὶ τῆς ἡλικίας κατὰ τὸν κανόνα παρὰ δικαστοῦ ὀφείλει γίνεσθαι, οὐ μὴν παρὰ μόνου τοῦ πατρός. καὶ ἀνάγνωθι τὸ γ'. κεφ. τοῦ γ'. τίτλου τοῦ λα'. βιβλ. λέγον, οὐ γυμνὴ συναίνεσις τοῦ πατρὸς ἐλευθεροῖ τῆς ὑπεξουσιότητος τὸν παῖδα, ἀλλὰ νόμιμος πρᾶξις· οὐδὲ μὴν ἡ αἰτία ζητεῖται, ἀλλὰ τῆς πράξεως ἡ ἀκρίβεια. ἴσως δὲ εἴπῃ τις, τὸν παρόντα κανόνα διορθωτικὸν εἶναι τοῦ ε'. κεφ. τοῦ β'. τίτλ. τοῦ λα'. βιβλίου, λέγοντος, ὁ τὸν παῖδα ἐπὶ πολὺ ἐάσας τὰ αὐτεξουσίων πράττειν, καὶ ὑπὸ ἐπιτρόπους τελεῖν, προκριμαπάσχει περὶ τὴν ὑπεξουσιότητα τοῦ παιδός. τοῦ γὰρ νόμου τούτου λέγοντος ἀπολύεσθαι τῆς ὑπεξουσιότητος τὸν κατὰ ἀνοχὴν τοῦ πατρὸς διοικοῦντα τὰ οἰκεῖα ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἤγουν ἐπὶ διετίαν, ἔφησεν ὁ κανὼν, μὴ ὀφείλειν τοῦτο γίνεσθαι καὶ εἰς τοὺς παῖδας τῶν ἐπισκόπων ἢ τῶν κληρικῶν, ἵνα μὴ περιυβρίζωνται οἱ ἐπίσκοποι ἢ οἱ κληρικοὶ ἐκ τοῦ ἴσως ἀσώτως διάγειν τοὺς παῖδας τούτων, κατὰ ἀνεξικακίαν αὐτῶν. ὑπέξελέ μοι τοὺς διὰ ἀρχοντικίων τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τιμηθέντας παῖδας ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. οὗτοι γὰρ ἀπεντεῦθεν αὐτεξούσιοι γίνονται ἐκ τῆς αὐθεντίας τοῦ νόμου, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν οὐ δώσουσι λόγους ὑπὲρ ὧν ἴσως αὐτοὶ πλημμελήσουσι. καὶ ἀνάγνωθι τὸν ιη'. κανόνα τῆς πρώτης

ZONAR. Lectis literis & Brevi, quemadmodum ab Aurelio propositum fuerat, Epigonius dixit; Nihil videtur nobis in Brevi, quod ex Synodo Hipponensi decerptum fuit, correctione dignum reperiri. Hippon autem urbs est Carthaginiensium ditionis, in qua collecta synodo multa constituta sunt, ex quibus pauca quædam ad hanc synodum sunt allata. Breve namque Latinis idem quod parvum, exiguum dicitur. Hoc vero solum necessarium esse ait, ut sancti Paschatis dies Synodi tempore significetur, hoc est, quo tempore habetur Synodus, denuntietur.

ARIST. *Nihil in Synodo Hipponensi corrigendum, vel ei addendum: nisi ut dies Paschatis celebrandi tempore Synodi significetur.*

Variæ Synodi in totâ Afrorum regione præterlapsis temporibus habitæ fuere, & in hâc Synodo lectæ; & visa est in Hipponensi regione celebrata Synodus bene se habere: & decreverunt patres istam Synodum, nec correctionem aliquam accipere, nec additionem; sed tantum, ut dies Paschæ in tempore Synodi Carthagine habitæ significaretur, ne aliqui fortasse de eo hallucinentur.

CANON XXXVIII.

Ut Episcopi & Clerici suos liberos non facilè emancipent. Ut Episcopi & Clerici suos liberos non sinant per emancipationem sui juris fieri; nisi de eorum moribus & ætate securi fuerint: ut eorum peccata deinceps in ipsos conferantur.

BALS. Emancipatio apud Romanos dicitur libertas quæ à patribus filiis, qui sunt in eorum potestate, datur. Dicit ergo canon, non debere sui juris fieri episcoporum & clericorum filios à patribus suis, nisi ex ætate & bonis moribus certam scientiam dederint, se posse sua prudenter, & ut oportet, administrare. Hoc autem nisi ita fiat, dicunt patres reddituros rationem pro peccatis filiorum. Et hæc quidem canon de Episcoporum & Clericorum filiis decernit. Leges autem jubent, ut per actum legitimum, sive cum legitima examinatione fiat emancipatio; non distinguentes an sint Clericorum vel Laicorum filii. Et propterea nec Clerici nec Episcopi, sine judiciali decreto, ut mihi videtur, filios suos sui juris efficient. Eorum enim vitæ & ætatis secundùm canonem examinatio debet à judice fieri, non autem à solo patre. Et lege iii. caput iii. tituli xxxi. libri, quod dicit; Non nudus consensus patris liberat filium à patria potestate, sed actus legitimus: nec quidem causa requiritur, sed actûs accurata subtilitas. Fortasse autem dixerit quispiam, præsentem canonem corrigere quintum caput ii. tituli xxxi. libri, quod dicit; Qui diu filio permiserit agere, quæ ab iis, qui sui juris sunt, fiunt, & esse sub tutoribus; in potestate in filium præjudicium patitur. Cùm enim hæc lex dicat, à potestate patris eum liberari, qui permissu patris propria administrat longo tempore, scilicet biennio, dixit canon, non debere hoc fieri etiam in Episcoporum vel Clericorum filios: ne Episcopi vel Clerici injuria afficiantur ex eo, quòd ipsorum filii propter eorum patientiam profusè ac luxuriosè vivant. Excipe mihi Episcoporum & Clericorum filios magnæ ecclesiæ officiis honoratos. Hi enim eo ipso fiunt sui juris legum auctoritate: nec reddent patres rationem eorum quæ ipsi fortè peccaverint. Lege & xviii. can. primæ Syn. & ejus interpretationem; & vii. canonem Synodi

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Synodi in Trullo, & ejus interpretationem; & commentarium xxxvi. cap. primi tit. præsentis operis. In his enim fusiùs tractatum est, quod magnæ Ecclesiæ magistratus seu officiales, utpote dignitate auctoritatéque præditi, eo ipso à patria potestate liberantur. Reddere autem patres rationem de peccatis filiorum, qui non sunt sui juris secundùm canonem, quantum ad Deum & ad animæ condemnationem accipe. Ex peccatis enim filiorum, tam eorum qui sunt, quàm qui non sunt in potestate, patres nullo modo tenentur, nec puniuntur. Peccata enim, inquit lex, caput sequuntur.

A συνόδου, καὶ τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ. καὶ ϛ̅ ζ̅. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τὴν ἑρμηνείαν αὐτοῦ, καὶ ὃ σχόλαιον τοῦ λϛ̅. κεφ. τοῦ α̅. τίτλου τῆς παρόντος συντάγματος. ἐν τούτοις γὰρ διελήφθη πλατύτερον, ὅτι οἱ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἄρχοντες ὡς ἀξιωματικοὶ ἀπεντεῦθεν ἀπαλλάττονται τῆς ὑπεξουσιότητος. ὃ δὲ διδόναι λόγον τοὺς πατέρας ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων τῶν παίδων μὴ γεγονότων αὐτεξουσίων κατὰ ϛ̅ κανόνα, ὅσον τὰ εἰς θεὸν καὶ εἰς ψυχικὴν κατάχρισιν ἐκλαβοῦ. ἀπὸ γὰρ τῶν ἁμαρτημάτων τῶν παίδων τῶν ὑπεξουσίων δηλαδὴ ἢ καὶ αὐτεξουσίων, ὁπωσδήποτε οἱ πατέρες οὐκ ἀνέχονται, οὐδὲ κολάζονται. τὰ γὰρ ἁμαρτήματα, φησὶν ὁ νόμος, τῇ κεφαλῇ ἕπονται.

B

Zonar. Episcopi, inquit canon, & Clerici, ne liberos per emancipationem sui juris faciant. Est vero ea Latina vox. Emancipatio porro, libertatem ab eo, qui subjectum aliquem habet, ipsi concessam significat. Liberos igitur, priusquam omnino probitatem illorum perspectam habeant, ac per ætatem eos per se sapere posse intelligant, emancipare prohibentur. Si namque ante id tempus filios sui juris fecerint; peccatorum quæ illi admiserint participes esse judicabuntur.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ Ἐπίσκοποι, φησὶν ὁ κανὼν, καὶ οἱ τῆς κλήρου μὴ ποιείτωσαν αὐτεξούσια τὰ ἴδια τέκνα διὰ ἐμμαγκιπατίωνος. καὶ αὕτη Ῥωμαϊκὴ ἡ λέξις· ἐμμαγκιπατία δέ ἐστιν ἡ παρὰ τοῦ ἔχοντος ὑπεξούσιον διδομένη αὐτῷ αὐτεξουσιότης. ὁρίζονται τοίνυν μὴ ποιεῖν τὰ τέκνα αὐτῶν αὐτεξούσια, πρὶν ἢ πληροφορίαν λάβωσι περὶ τῶν τρόπων αὐτῶν, ὅτι ἀγαθοί εἰσι, καὶ περὶ τῆς ἡλικίας, ὅτι δύνανται ὃ δέον φρονῆσαι. εἰ γὰρ πρὸ τοιούτου καιροῦ αὐτεξούσια τὰ τέκνα ποιήσουσι, τῶν ἁμαρτημάτων αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἔσονται κοινωνοί.

C

Arist. *Episcopi & Clerici liberos suos, ante morum stabilitatem, ne emancipent.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοποι καὶ κληρικοὶ τὰ ἴδια τέκνα, πρὸ τῆς τῶν τρόπων σταθηρότητος, μὴ ἐμμαγκιπευέτωσαν.

Episcopi & Clerici liberos suos de curâ propriâ dimittere, & sui juris facere non debent, priusquam perfectæ sint ætatis, & actionibus moribusque stabiles.

Τῆς ἰδίας χειρὸς οὐκ ὀφείλουσιν ἐπίσκοποι ἢ κληρικοὶ τὰ ἴδια τέκνα ἀπολύειν, καὶ ποιεῖν αὐτεξούσια, πρὸ ἀτελοῦς ἡλικίας, καὶ τῆς τῶν τρόπων καὶ τῶν ἠθῶν σταθηρότητος.

Canon XXXIX.

Ne Episcopi & Clerici ordinentur, nisi omnes suos fecerint Christianos. Ut Episcopi & Presbyteri & Diaconi non ordinentur, priusquam omnes, qui sunt in suis ædibus, Christianos orthodoxos fecerint.

ΚΑΝΩΝ λθ'.

D

Περὶ τῶν, τοὺς ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς μὴ χειροτονεῖσθαι, εἰ μὴ πάντας τοὺς ἰδίους Χριστιανοὺς ποιήσωσιν. ὥστε ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους μὴ χειροτονεῖσθαι πρινὴ πάντας τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν Χριστιανοὺς ὀρθοδόξους ποιήσωσιν.

Bals. Præsens quidem canon prohibet aliquem ordinari, priusquam infideles & hæretici, qui cum eo habitant, fiant orthodoxi Christiani. Alii autem canones hoc ipsum quoque puniunt; si orthodoxus scilicet unà cum infidelibus vel hæreticis versetur. Si ergo laico cum infideli vel hæretico versari non permittitur, multò magis hoc Episcopo vel Clerico non concedetur. Quamobrem non solùm in clerum non referetur orthodoxus, qui cum infideli vel hæretico degit; sed etiam communione ejicietur. Qui enim communicat cum excommunicato, est excommunicatus. Et hæc quidem de iis, qui ex orthodoxorum genere descendunt. De iis enim qui ex infidelibus in sanctam veramque nostram fidem scribuntur, lege x. cap. i. tit. præsentis operis, & quæ in eo sunt, & can. lxxviii. Synodi in Trullo.

ΒΑΛΣ. Ὁ μὲν παρὼν κανὼν κωλύει χειροτονεῖσθαί τινα, πρὸ τῆς γενέσθαι ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς τοὺς σὺν αὐτῷ κατοικοῦντας ἀπίστους ἢ αἱρετικούς. ἕτεροι δὲ κανόνες κολάζουσι καὶ αὐτὸ τοῦτο, ὃ συνδιάγειν ὀρθόδοξον μετὰ ἀπίστων ἢ αἱρετικῶν. εἰ γοῦν λαϊκῷ οὐκ ἐφεῖται κοινωνεῖν μετὰ ἀπίστου ἢ αἱρετικοῦ, πολλῷ πλέον ἐπισκόπῳ ἢ κληρικῷ τοῦτο οὐ παραχωρηθήσεται. διὸ οὐ μόνον οὐ κληρωθήσεται ὀρθόδοξος διάγων μετὰ ἀπίστου ἢ αἱρετικοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινωνίας ἐκβληθήσεται. ὁ γὰρ κοινωνῶν ἀκοινωνήτῳ, ἀκοινώνητός ἐστι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀπὸ γένους ὀρθοδόξων καταγομένων περὶ γὰρ τῶν ἐξ ἀπίστων εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ἀληθῆ ἡμετέραν πίστιν γραφέντων, ἀνάγνωθι ὃ ι̅. κεφ. α̅. τίτλου τῆς παρόντος συντάγματος, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ ϛ̅ οἱ. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου.

E

Zonar. Episcoporum munus est infideles erudire atque allicere ad fidem; tum Christianis à fide aberrantibus rectam orthodoxæ doctrinæ, semitam præmonstrare: quod idem Sacerdotes quoque & Diaconi præstare debent. Si quis ergo, ipse quidem Christianus sit, domesticos vero, uxorem nempe filiósque & servos, infideles cum sint vel hæretici erudire negligit, eum neque Episcopum, neque Presbyterum, neque Diaconum creari licere canon decernit. Quisquis enim domesticos suos erudire, atque à pravo sensu ad rectam sententiam traducere non potest, aut negligit, quo pacto aliis erudiendis ille sufficiet? Quinimo dubiæ fidei suspicione ipsemet non carebit. Et vero magnus quoque Paulus ad Timotheum scribens, Si quis, inquit, domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit?

ΖΩΝΑΡ. Οἱ ἐπίσκοποι χρέος ἔχουσι διδάσκειν καὶ μετάγειν τοὺς ἀπίστους εἰς πίστιν, καὶ τοὺς σφαλλομένους περὶ τὰ δόγματα Χριστιανοὺς ὁδηγεῖν εἰς ὀρθοδοξίαν, ὁμοίως καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι· ἐὰν δέ τις αὐτὸς μὲν εἴη Χριστιανὸς, τοὺς δ' ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ἤτοι γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ οὓς πρὸς ὑπηρεσίαν ἔχει, ἢ ἀπίστους ὄντας πρόρᾳ, ἢ αἱρετικούς, τοῦτον μήτε ἐπίσκοπον, μήτε πρεσβύτερον, μήτε διάκονον γίνεσθαι λέγει ὁ κανών· ὃς γὰρ τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ διδάξαι, καὶ μεταστρέψαι ἐκ κακοδοξίας εἰς ὀρθοδοξίαν οὐ δύναται, ἢ οὐ βούλεται, πῶς οὗτος ἑτέρους διδάξει; καὶ αὐτὸς δὲ ἀμφίβολος ἂν περὶ τὴν πίστιν λογίζοιτο. καὶ ὁ μέγας δὲ Παῦλος Τιμοθέῳ γράφων φησίν· εἴ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐ δύναται, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;

F

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε απ

ΑΡΙΣΤ. Οὐ χειροτονεῖται, ὁ μὴ τοὺς εἰς ⳨ οἶκον αὐτοῦ πάντας ὀρθοδόξους ποιήσας.

ARIST. *Non ordinatur, qui omnes ejus domesticos orthodoxos non fecit.*

ΚΑΝΩΝ μ'.

Περὶ τοῦ, μὴ ἐξεῖναι προφορᾶν ἄρτου καὶ οἴνου ὕδατι μεμιγμένου τι ποτὲ ἐν τοῖς ἁγίοις προσφέρειν. ἵνα ἐν τοῖς ἁγίοις μηδὲν πλέον τοῦ σώματος καὶ ⳨ αἵματος ⳨ κυρίου προσενεχθείη, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος παρέδωκεν· τοῦτ' ἔστι, ἄρτου καὶ οἴνου ὕδατι μεμιγμένου. ἀπαρχὴ δὲ, εἴτε μέλι, εἴτε γάλα, ὡς ἔθους ἦν, προσφερέσθω ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐθίμῳ εἰς τὸ τοῖς νηπίων μυστήριον· εἰ καὶ τὰ μάλιστα γὰρ ἐν θυσιαστηρίῳ προφέρεται, ὅμως ἰδίαν ἐχέτω κυρίως εὐλογίαν, ὡς ὁπερ ⳨ ἁγιάσματος ⳨ κυριακοῦ σώματος καὶ αἵματος δηλῶσαι. μηδὲν δὲ πλέον ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς προσφερέσθω, ἢ ἀπὸ φαφυλῶν καὶ σίτου.

CANON XL.

Non licere ultra panem & vinum aqua mixtum quidquam in sanctis offerre. Ut in sanctis nihil amplius quàm corpus & sanguis Domini offeratur, ut etiam ipse Dominus tradidit, hoc est, panis & vinum aqua mixtum. Primitiæ autem, sive mel, sive lac, ex more, offerantur uno die consueto ad infantium mysterium: etsi enim maximè in altari offerantur; propriam tamen suam habeant benedictionem, ut à dominici corporis & sanguinis sacramento sejungantur. Nihil autem in primitiis amplius offeratur, quàm ex uvis & frumentis.

ΒΑΛΣ. Ολβ'. κανὼν ⳨ ὃν ⳨ ἐν Τρούλλῳ συνόδου πλατύνων διασῴζῃ γίνεσθαι πᾶσι ἀναίμακτον θυσίαν μὴ ἄρτου καὶ οἴνου μεμιγμένου ὕδατι· ὡς τοῦ μὲν ἄρτου, τύπον ἐπέχοντος τοῦ κυριακοῦ σώματος, ⳨ δὲ οἴνου, τύπον αἵματος. ἐπεὶ δὲ οὐκ αἷμα μόνον ἐκ τῆς πλευρᾶς ⳨ Κυρίου ἐρρύη, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ, διὰ τοῦτο συγκιρνᾶσθαι τῷ προσφερομένῳ οἴνῳ καὶ ὕδωρ. ἀναγνωτὶ καὶ ⳨ γ'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. τοῖς αὐτοῖς δὲ ζώντοις καὶ ὁ παρὼν κανὼν παραγκελεύεται, προεπιθέμενος, ὡς εἰ καὶ ἔθους ἦν προσφέρεσθαι ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὡς ἀπαρχὴ, μέλι ἢ γάλα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐθίμῳ, εἰς τὸ τῶν νηπίων μυστήριον, ἤγουν ὑπὲρ τῶν νηπίων· ἀλλ' ὅμως οὐκ ὀφείλουσι ζῶντα συναναπαύεσθαι μὴ ⳨ θείοις αἱμαγμάτων, ἀλλ' ἱδρύοντος κεῖσθαι, καὶ εὐλογεῖσθαι μᾶλλον ὑπ' ἐκείνων. ὡς ἀπαρχὴ δὲ μηδὲν πλέον προσφερέσθω, ἢ σῖτος νέος καὶ σταφυλή. τὰ δὲ περὶ ⳨ γάλακτος καὶ τοῦ μέλιτος ἐκωλύσθησαν ἐν τῷ νϛ'. κανόνι τῆς ζ'. συνόδου.

BALS. Xxxii. canon Syn. in Trullo abundè constituit, ut incruentum fiat sacrificium cum pane & vino aqua mixto; utpote pane quidem typum gerente dominici corporis; vino autem typum sanguinis. Quia autem non solum sanguis ex latere domini effluxit, sed etiam aqua; propterea vino, quod offertur, aqua quoque commiscetur. Lege etiam iii. can. sanctorum Apostolorum. Cum iis autem eadem præsens quoque canon præcipit, adjiciens; quòd etiam si soleat in altari offerri mel vel lac, tanquam primitiæ, in die uno consueto, ad infantium mysterium, scilicet pro infantibus: ea tamen non debent unà cum divinis sacramentis reponi; sed seorsum locari, & magis ab illis benedici. Ut primitiæ autem nihil amplius offeratur, quàm frumentum novum & uva. Quæ autem de lacte & melle dicta sunt, prohibita fuerunt etiam in lvi. canone vii. Synodi.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ τρίτος κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ ὁ δ'. περὶ ταύτης ὑποθέσεως διατάττεται. ἐπεὶ δέ τινες καὶ μὴ ταῦτα παρέβαινον τοὺς κανόνας ἐκείνους, ὡς οἱ Ἀρμένιοι, οἶνον μόνον προσφέροντες εἰς τὸ ἅγια, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὕδωρ, καθὼς ὁ λϛ'. περιέχει κανὼν ⳨ ὃν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου, ἤλθε καὶ ἡ παροῦσα σύνοδος, εἰς ὃ περὶ τούτου διαρρήδην, καὶ φησὶ πλέον μηδὲν ἄρτου καὶ οἴνου ὕδατι μεμιγμένου προσφέρεσθαι εἰς τὰ ἅγια, ⳨ μὲν ἄρτον, εἰς τύπον τοῦ σώματος τοῦ κυρίου, ⳨ δὲ οἶνον τοῦ αἵματος. ἐπεὶ δὲ οὐχ αἷμα μόνον ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ δεσπότου ἐρρύη, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον τῷ προσφερομένῳ οἴνῳ εἰς τὰ θεῖα μυστήρια καὶ ὕδωρ συγκιρνᾶσθαι. ὅτι δὲ, φησὶν, εἴωθε προσφέρεσθαι, ὡς ἀπαρχὴ, μέλι ἢ γάλα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐθίμῳ εἰς τὸ τῶν νηπίων μυστήριον, καὶ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρηται, ὅμως μὴ τῷ θείῳ ἄρτῳ καὶ οἴνῳ μιγνύωσθαι, ἀλλ' ἰδίαν ἐχέτω εὐλογίαν, κεχωρισμένα ἀπ' ἐκείνων εὐλογούμενα. τὸ δὲ, εἰς τὸ τῶν νηπίων μυστήριον, τινές φασιν ⳨ τὸ μεταδίδοσθαι ταῦτα τοῖς νηπίοις, ἀντὶ τῶν μυστηρίων, ὅπερ οὐκ οἶμαι. τινὲς δὲ, ὅτι τὸ γάλα προσήγετο ὡς ἀπαρχὴ διὰ τὰ νήπια, ὡς γάλακτι μόνῳ τρεφομένων αὐτῶν. τοῦτο δὲ ἡ ἕκτη συνόδος τελείως ἐκώλυσεν ἐν νϛ'. κανόνι. ὡς ἀπαρχὴ δὲ, φησι, μηδὲν πλέον προσφερέσθω, ἢ σῖτος νέος καὶ σταφυλαὶ ἄρτι ὡριόμεναι πέπειροι.

D

Zonar. Tertio quoque, & quarto sanctorum Apostolorum canone de hac re constituitur. Quoniam vero illos adhuc nonnulli negligebant, inter quos Armenii, qui vinum solummodo inter sancta offerebant, neque aliquam aquæ partem admiscebant, ut sextæ Synodi in Trullo trigesimo secundo canone sancitum est; fecit hæc Synodus, ut suum ipsa quoque decretum hac de re interponeret: quo quidem aliud quidquam, præter panem & vinum aqua mixtum, in sanctis offerri vetat: Panem quidem, qui dominici corporis, vinum vero, quod sanguinis typum ac figuram gerat. Cùm vero non solus sanguis ex Dominico latere, sed aqua etiam effluxerit, idcirco vino, quod in altari offertur, aquam quoque præterea admisceri necesse est. Quòd autem ait, primitiarum nomine mel aut lac, certo quodam die, ad infantium mysterium offerri consuetum est, & in altari offeratur, non tamen cum divino pane simul vinóque intermisceri concessum sit, sed seorsum ab illis, propria precationis adhibita formula, benedicantur. Illud vero [ad infantium mysterium] quidam sic intelligunt, ut ea parvulis sacrorum mysteriorum loco præbeantur; quod ego quidem haud probaverim. Alii vero, quasi lac primitiarum nomine, propter infantes, quippe qui solo lacte alantur, offerri solitum fuerit. Verum id ex lvii. sextæ Synodi canone omnino vetitum est. Primitiarum autem nomine, inquit, nihil præter novum frumentum ac novissime maturitatē assecutos uvarum racemos offerri concessum sit.

ΑΡΙΣΤ. Ἄρτος καὶ οἶνος ὕδατι κεκραμένος προσαγέσθω, καὶ μόνον.

ARIST. *Panis & vinum aquâ mixtum, idque solum, offeratur.*

Οὐδὲν γὰρ πλέον τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου προσενεχθήσεται, ἀλλ' ἄρτος μόνον καὶ οἶνος ὕδατι μεμιγμένος· καθὼς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος παρέδωκε.

Nihil enim plusquam corpus & sanguis Domini offeretur; sed panis tantum & vinum aquâ mixtum: ut & ipse Dominus tradidit.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XLI.

Ut Clerici, vel qui ſunt continentes, ad virgines vel viduas non ingrediantur. Clerici, vel qui ſunt continentes, ad viduas vel virgines non ingrediantur, niſi ex permiſſione & conſenſu proprii Epiſcopi, vel Presbyterorum: Et hoc quoque non ſoli faciant, ſed cum conclericis, vel cum eis, cum quibus Epiſcopus vel Presbyteri ſoli habent aditum ad ejuſmodi mulieres, vel ubi adſunt Clerici, vel aliqui bonæ exiſtimationis Chriſtiani.

Bals. Continentes dicuntur Monachi; ut hoc ex xix. can. magni Baſilii oſtenditur. Dicit ergo præſens canon, nec Clerici vel Monachi cum viduis vel virginibus, quæ ſunt omnino conſecratæ, colloquantur: niſi id eis ab Epiſcopis, vel Presbyteris, non præſentibus ſcilicet Epiſcopis, permittatur. Porrò ne tunc quoque ſoli ingrediantur, ſed cum conclericis, vel cum illis, cum quibus etiam Epiſcopus & Presbyteri ad eas ingrediuntur: vel eas illic alloquantur, ubi ſunt Clerici, vel aliqui bonæ exiſtimationis Chriſtiani. Illud autem, ex permiſſione vel conſenſu, dictum eſt, eo quòd vel propter aliquid, quod eſt Epiſcopo ejúſque Eccleſiæ conducibile, cum eis colloquium habetur, idque permittunt Epiſcopi; vel propter ſuam utilitatem & petitionem, & debent conſentire Epiſcopi. Lege præſentis operis tit. xi. cap. v. Syn. vi. can. xlvii. & cxxxiii. Juſtiniani novellæ cap. ii. ſive cap. xv. iv. libri Baſilic. quod ſitum eſt in xlvii. can. vi. Synodi.

Zonar. Non committendum ut incommodius aliquid de fidelium moribus, quamvis falsò evulgetur, Divi quoque Pauli oraculo admonemur; Sine offenſione, inquit, eſtote Judæis, & Græcis, & Eccleſiæ Dei. Quas quidem præceptiones, & verò alias quoque ſecuti hujus ſynodi Patres, ad viduas aut ad virgines, eas videlicet quæ ſacratæ ſunt, clericos aut continentiam profeſſos ingredi haudquaquam licere decernunt. Eorum porro nomine, qui continentiam profeſſi ſunt, monachos deſignarunt, ex magno Baſilio, qui de profeſſione virginitatis præcipiens, undevigeſimo canone; Virorum, inquit, nullam novimus profeſſionem, præterquam ſi qui ſeipſos Monachorum ordini manciparunt, qui quidem ſilentio cœlibatum videntur admittere. Clerici igitur, & qui continentiam profeſſi ſunt, niſi ab Epiſcopo, vel à Presbyteris, illo videlicet abſente, facultatem impetraverint, commemoratas mulieres adire prohibentur: & vero neque tunc quoque ſoli, ſed vel conſociati Clericis, vel eorum, quos ſecum Epiſcopus & Presbyteri ad illas adeuntes adhibere ſolent, comitatu ſepti ingrediantur; aut ubi clerici aliíque honeſti homines Chriſtiani interſint, ut nullius ſuſpicioni relinquatur locus, eas alloquantur. Ex permiſſione autem, inquit canon, proprii Epiſcopi, vel conſenſu. Nam vel is ſua ſponte Clerico ob utilitatem aliquam id permittet, vel ab aliquo eorum quos diximus rogatus, qui enumeratas mulieres, juſta cauſa intercedente, convenire velit, Epiſcopus annuet.

Arist. *Clerici & continentes ad viduas vel virgines ne accedant; niſi juſſu Epiſcopi & Presbyteri: & ſic non ſoli, ſed cum iis, quibus Presbyteri & Diaconi ad eas accedunt.*

Omnem oportet adhiberi curam virginum & viduarum in Eccleſiâ conſtitutarum, & ab eâ altarum. Et neque Clerici neque Monachi, nec alii de religioſis viris ad eas ingrediantur, ſine Epiſcoporum & Presbyterorum impulſu. Sed & juſſi, non ſoli ingredientur, ſed cum iis quibus ſoliti fuerunt Epiſcopi & Presbyteri ad eas accedere.

Κανων μα'.

Ωστε κληρικοὺς ἢ ἐγκρατευομένους πρὸς θηλύνους ἢ χήρας μὴ εἰσιέναι. κληρικοὶ ἢ ἐγκρατευόμενοι πρὸς χήρας ἢ θηλύνους, εἰ μὴ κατ' ὀπτικὴν καὶ σωφάνεσιν τοῦ ἰδίου ὀπισκόπου ἢ τῶν πρεσβυτέρων, μὴ εἰσίτωσαν· καὶ τοῦτο δὲ μὴ μόνοι ποιείτωσαν, ἀλλὰ μὴ συγκλειστῶν, ἢ μὴ τούτων, μεθ' ὧν ὁ ὀπίσκοπος. ἢ οἱ πρεσβύτεροι μόνοι ἔχωσι τὸ εἴσοδον πρὸς τὰς τοιαύτας γυναῖκας, ἢ ὅπου πάρεσι κληρικοὶ ἢ ἔντιμοί τινες Χριστιανοί.

B

Βαλς. Ἐγκρατευόμενοι λέγονται οἱ μοναχοὶ, ὡς φέρεται τῶν ἀπὸ ρ ιθ'. κανόνος τ μεγάλου Βασιλείου. φησὶ γοῦν ὁ θεῖος κανών, μὴ ἐντυγχάνειν κληρικοὺς ἢ μοναχοὺς γύναιξι ἢ θηλύνοις καθιερωμέναις πάντως οὔσαις, εἰ μὴ τοῖς τῶν ὀπισκόπων, ἢ τῶν πρεσβυτέρων, δηλαδὴ μὴ θρόντων ὀπισκόπων, ὀπηρατεῖεν. καὶ τότε δὲ μὴ μόνοι εἰσίτωσαν, ἀλλὰ μὴ συγκλειστῶν, ἢ μετ' ἐκείνων, μεθ' ὧν καὶ ὁ ὀπίσκοπος. καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἰσίασι πρὸς αὐτάς· ἢ ἐκεῖ ἐντυγχανέτωσαν αὐταῖς, ὅπου εἰσὶ κληρικοὶ ἢ ἔντιμοί τινες Χριστιανοί. Ὁ κατ' ὀπηρατεῖαν δὲ ἢ συγγνώμην εἴρηται, διότι ἢ λίαν τι χρήσιμον τῷ ὀπισκόπῳ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ γένηται τοῦτο ἢ ἐντυχία, καὶ ὀπηρετήσουσι τούτῳ οἱ ὀπίσκοποι, ἢ λίαν οἰκείαν χρησιμότητα καὶ αἴτησιν, καὶ ὀφείλουσι συγγνῶναι οἱ ὀπίσκοποι. ἀναγνωσθὶ τ θρόντ. συντάγματ. πίτλου ια'. κεφ. ε'. σωόδου ς'. κανόνα μζ'. καὶ τ ρλγ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς κεφ. ϛ'. ἤτοι κεφ. ιε'. τ δ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, ὅσα κατηγώνται ἐν τῷ μζ'. κανόνι τῆς ἕκτης σωόδου.

C

D

Zonar. Φεύγειν τὰς ὑποψίας παρηγγέλθημεν οἱ πιστοὶ, κἂν ὦσι ψευδεῖς, καὶ τῷ θεσπεσίῳ εἴρηται Παύλῳ, ἀπρόσκοποι γίνεσθε, καὶ Ἰουδαίοις, καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. Ταύτας οὖν τὰς θεσπεσίας, ἀλλὰ μὴν καὶ ἑτέρας καὶ οἱ πατέρες οὗτοι ἑπόμενοι, φασὶ πρὸς χήρας ἢ θηλύνους, δηλαδὴ καθιερωμένας, μὴ εἰσιέναι κληρικοὺς ἢ ἐγκρατευομένους. τοὺς μοναχοὺς δὲ ὠνόμασεν ἐγκρατευομένους καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, ὃς ἐν ὁμολογίᾳ τ θηλυνόμενον ἐξαπατῶμεν ἐν ιθ'. αὐτοῦ κανόνι φησίν· ἀνδρῶν δὲ ὁμολογίαν οὐκ ἐγνωμεν, πλὴν εἰ μή τινες ἑαυτοὺς τῷ τάγματι τῶν μοναζόντων ἐγκαταλέλεγμενται, οἳ καὶ σεσωπημένον δοκοῦσι θεσμοθετεῖσθαι τὸν ἀγαμίαν. τοὺς οὖν κληρικοὺς καὶ τοὺς ἐγκρατευομένους, εἰ μὴ τ ὀπισκόπου ἢ τῶν πρεσβυτέρων, δηλαδὴ μὴ θρόντων ὀπισκόπου, ὀπηρατεῖεν, μὴ εἰσιέναι κελεύουσιν εἰς τὰς εἰρημένας γυναῖκας· καὶ τότε δὲ μὴ μόνοι εἰσίτωσαν, ἀλλὰ μὴ συγκλειστῶν ἢ μετ' ἐκείνων, μεθ' ὧν, καὶ ὁ ὀπίσκοπος καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἰσίασι πρὸς αὐτάς· ἢ ἐκεῖ ἐντυγχανέτωσαν αὐταῖς, ὅπου εἰσὶ κληρικοὶ, ἢ ὅπου εἰσὶν ἔντιμοί τινες Χριστιανοὶ, ὥστε πᾶσαν ὑποψίαν διαφεύγειν. κατ' ὀπηρατεῖαν δὲ, φησὶν ὁ κανών, ἢ συγγνώμην τ ἰδίου ὀπισκόπου. ἢ γὰρ ἐκεῖνος ὀπηρετήσῃ τῷ κληρικῷ ἀφ' ἑαυτοῦ κινηθεὶς διά τινα χρείαν, ἢ τινὸς τ εἰρημένων αἰτήσαντος. συντυχεῖν τοῖς εἰρημέναις γυναιξὶν αἰτίας ἀπαγορεύσας ὁ ὀπίσκοπος. σωαγνς.

E

F

Arist. Κληρικοὶ καὶ ἐγκρατευόμενοι χήραις ἢ θηλύτεροις μὴ προσιέτωσαν, εἰ μὴ ὀπισκόπου καὶ πρεσβυτέρου ὀπαγῆ· καὶ οὕτω μὴ μόνοι, ἀλλὰ μεθ' ὧν πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι πρὸς τὰς τοιαύτας εἰσίασιν.

Δεῖ πᾶσαν εἶναι ἀσφάλειαν τ θηλυτέρων καὶ τ χηρῶν, τ τεταγμένων τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ὑπ' αὐτῆς τρεφομένων. καὶ μήτε κληρικοὶ, μήτε μοναχοὶ, μήτε τινὲς τ σεμνοτέρων ἀνδρῶν εἰσερχέσθωσαν ἐν αὐταῖς, ἄνευ προκρίσεως τ ὀπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλὰ καὶ ὀπαγέντες, ὑ μόνοι εἰσελθόντων· ἀλλὰ μεθ' ὧν εἰώθασι καὶ οἱ ὀπίσκοποι, καὶ οἱ πρεσβύτεροι πρὸς αὐτὰς εἰσιέναι.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΚΑΝΩΝ μβ'.

Περὶ τ῀ μὴ πρώτου ἐπίσκοπον μὴ προσαγορεύεσθαι ἔξαρχον τ῀ ἱερέων. ὥστε τ῀ τ῀ πρώτης καθέδρας ἐπίσκοπον μὴ λέγεσθαι ἔξαρχον τ῀ ἱερέων, ἢ ἄκρον ἱερέα, ἢ τοιοῦτόν τι ποτ· ἀλλὰ μόνον ἐπίσκοπον τ῀ς πρώτης καθέδρας.

ΒΑΛΣ. Ὁ θ'. κανὼν τ῀ς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, καὶ ὁ ς'. καὶ ὁ ζ'. τ῀ς ἐν Σαρδικῇ ἐξάρχους ἐπονομάζει τοὺς ἐπισκόπους τ῀ν μητροπόλεων καλοῦσι. καὶ προσεκτέον τοῖς κανόσι τ῀ς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου μεταγλυτέρας ὕστερον. τὰ ὀνόματα ἢ ταῦτα ἐκωλύθησαν διὰ περαίρεσιν ἀλαζονείας· καὶ διὰ τοῦτο οἱ πλείους τ῀ν πατριαρχῶν καὶ τ῀ν ἀρχιερέων ταπεινοῦσι καὶ συμπλέουσιν ἑαυτοὺς ἐν ταῖς οἰκείαις ὑπογραφαῖς ὀνομάζοντες.

ΖΩΝΑΡ. Ἄλλοι μὲν κανόνες, καὶ ταῦτα συνόδου οἰκουμενικῆς τ῀ς ἐν Χαλκηδόνι, ἐξάρχους ὀνομάζουσι τ῀ν ἐπαρχιῶν, ὁ ἔννατος. δηλαδὴ ταύτης, καὶ ὁ ιζ'. καὶ ἡ ἐν Σαρδικῇ δὲ συνόδου ἐν ς'. κανόνι τ῀ν ἐπαρχιῶν ἐξάρχους καλεῖ τοὺς ἐπισκόπους τ῀ν μητροπόλεων. ἔστι δὲ ὁ κανὼν μὴ τ῀ν ἄλλων ὀνομάτων ἀπορρέπει καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα, δι' οὐδὲν οἶμαι ἄλλο, ἢ διὰ ἀλαζονείας καὶ ὄγκου καταβολὴν, καὶ τύφου ἀναίρεσιν. ἐπεὶ δὲ ἡ ἐν Χαλκηδόνι συνόδος, οἰκουμενικὴ δὲ ὕστερα καὶ μεταγλυτέρα, ἐξάρχους τ῀ν ἐπαρχιῶν διορίσασα, ὡς εἴρηται, ὀνομάζεται, ἔοικεν ὡς οὐκ ἠρέσθη τ῀ν κανόνι τούτῳ, ἀλλὰ μᾶλλον τ῀ν τ῀ς ἐν Σαρδικῇ.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ πρωτεύων ἐπίσκοπος, οὐκ ἔξαρχος ἱερέων, οὐκ ἄκρος ἱερεύς, ἀλλ' ἐπίσκοπος τ῀ς πρώτης καθέδρας κληθήσεται.

Ὁ τ῀ς ἱερωσύνης ἀξία μία ἐστὶ καὶ ἡ αὐτὴ πᾶσι καὶ ὁ κληθήσεται μὲν ἄκρος ἱερεύς, ἐκεῖνος δὲ ἀτελὴς ἱερεύς· ἀλλὰ πάντες ἐπίσκοποι ἱερεῖς, πάντες ἐπίσκοποι· ὡς καὶ πᾶσι χάριν τ῀ῦ πνεύματος ἐπεύματος. ἐπίσκοποι δυξάμενοι. ὁ γοῦν τ῀ς μητροπόλεως ἐπίσκοπος, ὡς τ῀ν πρώτην ἔχων καθέδραν, μὴ προσθήκης λεχθήσεται ἐπίσκοπος μητροπόλεως.

ΚΑΝΩΝ μγ'.

Περὶ τ῀ῦ, μὴ καπηλεύεσθαι τοὺς κληρικοὺς, εἰ μὴ ἐπιξενουμένους. ὥστε τοὺς κληρικοὺς χάριν τ῀ῦ πρόχειρον ἢ πίνειν μὴ εἰσιέναι εἰς καπηλεῖα, εἰ μὴ δι' ξενίας ἀνάγκην συνωθουμένους.

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι τ῀ν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα νδ'. καὶ τ῀ς ς'. συνόδου κανόν. θ'. πλατύτερον διδάσκοντας τὰ περὶ τούτων.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο καὶ ὁ τ῀ν ἁγίων ἀποστόλων νδ'. κανὼν ἐκώλυσε, καὶ ὁ τ῀ς ἐν τ῀ Τρούλλῳ συνόδου τ῀ς λεγομένης ἕκτης ἔστι κανὼν περὶ τούτου φησὶ ζητητέον οὖν τὰ ἐκεῖ γεγραμμένα.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς, ὁδοιπορῶν εἰς καπηλεῖον, καὶ ἐκ ἄλλως εἰσελθέτω.

Ἐὰν κληρικὸς ὑπερέτης ἄλλων, καὶ μὴ ἔχων ἔν τινι ξενῶνι καταλυθῆναι τόπῳ, καὶ τὰ ζωαρκῆ αὐτῷ ἐφοδιάσῃ, εἰς καπηλεῖον εἰσέλθῃ ἐπὶ τ῀ῷ φαγεῖν καὶ πιεῖν· ἀνεπιμέμπτως ἔσται.

ΚΑΝΩΝ μδ'.

Περὶ τ῀ῦ, ἀπὸ νηστειῶν τ῀ῷ θεῷ προσάγεσθαι θυσίας. ὥστε ἅγια θυσιαστήρια, εἰ μὴ ἀπὸ νηστειῶν ἀνθρώπων, μὴ ὑπολαμβάνειν, ἐξαιρουμένης μιᾶς ἐτησίας ἡμέρας, ἐν ᾗ ὁ κυριακὸν δεῖπνον ὑπετέλεσαν. ἐὰν δέ τινων καὶ ὀψινὸν καιρὸν τελεσιουργιῶν εἴτε ἐπισκόπων εἴτε τ῀ν λοιπ῀ν προσθήκαις ἡμῶν, μόναις εὐχαῖς ἐκτελεσθείη, ἐὰν οἱ ταύτῃ ποιοῦντες ἀνεπίσημοι εὑρεθῶσιν.

Canon XLII.

Ne primus Episcopus appelletur princeps Sacerdotum. Ut primæ Sedis Episcopus non dicatur Sacerdotum princeps, vel summus Sacerdos, vel aliquid hujusmodi: sed tantum primæ Sedis Episcopus.

Bals. Nonus Canon Chalcedonensis Synodus, & vi. & vii. Sardic. Exarchos Provinciarum appellant Metropoleωn Episcopos. Attende autem animum ad Canones Chalced. Syn. quæ est posterior. Prohibita sunt autem hæc nomina ad tollendam arrogantiam: & propterea plures Patriarchæ & Antistites seipsos viles humilésque appellant in suis inscriptionibus.

Zonar. Alii quidem Canones, & verò Oecumenicæ Synodi Chalced. Exarchos Provinciarum appellant; Nonus nimirum & xvii. hujus Synodi, Sardicensis quoque Synodi sexto Canone Exarchi Provinciarum Metropolitani Episcopi nuncupantur. Hic vero Canon cum aliis nominibus hoc quoque repudiat, non aliam, opinor, ob causam, quam ut arrogantiam elationémque comprimeret, fastúmque è communi vita omnino tolleret ac deleret. Cùm verò Chalced. Syn. quæ & Oecumenica & hac posterior fuit, Provinciarum Exarchos, ut diximus, nominasse reperiatur; minime illi Can. hunc placuisse, sed Sardic. magis probatum fuisse, facile apparet.

Arist. *Primus Episcopus non vocabitur Sacerdotum Princeps, nec summus Sacerdos; sed primæ sedis Episcopus.*

Sacerdotii dignitas una eademque est in omnibus: & non vocabitur hic quidem summus Sacerdos, ille autem Sacerdos imperfectus; sed omnes æqualiter Sacerdotes, omnes Episcopi; ut qui sanctissimi Spiritus gratiam æqualiter acceperunt. Metropolis itaque Episcopus, ut primam habens Cathedram, cum additione dicetur Episcopus Metropolis.

Canon XLIII.

Ne in caupona versentur Clerici, nisi hospitio excepti. Ut Clerici comedendi vel bibendi gratia caponam non ingrediantur, nisi hospitii necessitate compulsi.

Bals. Lege sanctorum Apostolorum Can. liiii. & vi. Syn. Can. ix. qui de his fusiùs docent.

Zonar. Hoc sanctorum quoque Apostolorum quinquagesimo quarto Canone vetitum est; déque eadem re sexta in Trullo quæ dicitur Synodus nono Canone decernit. Vide ergo, quæ ibi scripsimus.

Arist. *Clericus iter faciens in cauponam ingrediatur, alioqui non.*

Si Clericus peregrè agens, & convenientem aliquem, quo divertat, non habens locum, ubi & ad vitam necessaria sibi inveniat cauponam ingrediatur, ad comedendum & bibendum, reprehensioni non subjicietur.

Canon XLIV.

Ut à jejunis sacrificia Deo offerantur. Ut Sacramenta altaris non nisi à jejunis hominibus peragantur, excepto uno die anni, in quo dominica Cœna peragitur. Sin autem aliquorum vespertino tempore mortuorum, sive Episcoporum sive cæterorum, commendatio fiat, solis precibus peragatur; si ii, qui illam agunt, pransi esse inventi fuerint.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

BALS. Vicesimus nonus Synodi in Trullo Can. hujus Canonis meminit, & permittit in die, in quo cœna Domini peragitur, eos non esse jejunos qui sacra peragunt. Legenda sunt ergo quæ illic scripta sunt. Quæ autem in hoc Canone deinceps consequuntur, de iis qui vespere mortui sunt, videntur esse ejusmodi in mortuis & eorum commendationibus, sive quando proferebantur seu efferebantur, ut funebria in eis cantica peragerentur, ut consentaneum est, & oblationis sacrificium peragebatur. Si ergo vespere, inquit Canon, mortuus fuerit quispiam, & non fuerint jejuni qui hæc peragunt, solis precibus peragantur. Hoc autem hodie non servatur.

ZONAR. Vicesimus nonus Synodi in Trullo Canon meminit hujus Canonis, & permittit in die, in quo Cœna Domini peragitur, eos non esse jejunos, qui sacra peragunt. Legenda sunt ergo, quæ illic scripta sunt. Quæ autem in hoc Canone deinceps consequuntur, de iis qui vespere mortui sunt, videntur esse ejusmodi in mortuis & eorum commendationibus, sive quando proferebantur seu efferebantur, ut funebria in eis cantica peragerentur, ut consentaneum est, & oblationis quoque sacrificium peragebatur. Si ergo vespere, inquit Canon, mortuus fuerit quispiam, & non fuerint jejuni qui hæc peragunt, solis precibus peragantur. Nonnulli autem ἀθάνατον, quæ per preces ad Deum facta est, commendationem, conciliationemque mortui esse dicunt.

ARIST. *Sancta, nisi à jejunis, non offeruntur.*

Licèt enim Dominus posti Cœnam Discipulos Pascha docuit: tamen non oportet nos, juxta divinam vocem, exempla quæ sunt supra nos sequi; sed Ecclesiæ consuetudinem observare, & Sacerdotes jejunos altari sacra offerre, & qui ea participant similiter jejunos esse.

CANON XLV.

Ne convivia in Ecclesiis ullo modo peragantur. Ut Episcopi vel Clerici in Ecclesia non conviventur; nisi fortè hospitii necessitate transeuntes illic diversentur. Quinetiam populi, quoad ejus fieri potest, ab ejusmodi conviviis prohibeantur.

BALS. De iis, qui in præsenti Canone continentur, fusiùs tractatum est in lxxiv. Canone vi. Synodi & lege quæ in illo scripta sunt.

ZONAR. Perlegendus est Synodi in Trullo Canon quartus & septuagesimus, qui agapas in Ecclesiis fieri prohibet; & quæcunque in illum scripsimus. Hic autem Canon in Ecclesiis convivia instaurari, imò vero cibo quenquam in Ecclesia refici; nisi forte, inquit, in externa tellure hospitio destitutus Ecclesiam necessitate compulsus ingrediatur, omnino vetat.

ARIST. *Clericus in Ecclesiâ ne convivetur, nisi forsitan hospitii necessitate illic diversetur. Hoc etiam & Laicis interdicitur.*

Non oportet sacras ædes profanare, easque contemptui habere, & in iis comedere & accubita sternere, quemadmodum & in xxviii. Syn. Laodicenæ Can. scriptum est: nisi quispiam fortasse iter faciens, illud per necessitatem fecerit, non habens alibi quo divertat.

CANON XLVI.

De pœnitentibus. Ut pœnitentibus, pro peccatorum differentia, Episcorum judicio pœnitentiæ tempus constituatur. Presbyter autem, præter mentem Episcopi, pœnitentem non reconciliet: nisi impellente necessitate

ΒΑΛΣ. Οκθ'. κρμὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου μέμνηται τῆ κρμόνι τούτῳ. καὶ ἀναγέπει ὃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ καθ' ἣν ὁ κυριακὸν πλήσαι δεῖπνον, μὴ νήστις εἶεν τοὺς τελοῦντας τὰ ἅγια. ἀναγνωστέον οὖν καὶ ἐκεῖ γεγραμμένα. ὁ δὲ ἑξῆς τῷ πρόντι κανόνι, τὰ περὶ τῶν ἐν τῷ δείλινῳ τελευτώντων, ἐοίκασι τοιαῦτα εἶναι ὅτι τοῖς τελευτῶσι καὶ ταῖς ψαλμῳδίαις αὐτῶν, ἤτοι ὅτε προεπίπτοντο, ἵνα τελεσθῇ ἐπ' αὐτοῖς τὰ ὀφικὰ ἄσματα, ὡς ἔοικε, καὶ προσφορὰ ἱερουργία ἐγίνετο. εἰ γοῦν καὶ ὁ δείλινον, φησὶν ὁ κανών, τελευτήσει τις, καὶ μὴ εἴπωσαν νήστις οἱ ταῦτα τελοῦντες, μόναις εὐχαῖς ἐκτελείωσαν. τινὲς δὲ ψάλτησιν, τοῦτ' ἔστι ἀπὸ τῶν εὐχῶν πρὸς τὸν θεὸν αἴτησιν καὶ οἰκείωσιν τοῦ θνήσκοντος φασίν.

ΑΡΙΣΤ. Εἰ μὴ ἀπὸ νηστικῶν, ἅγια οὐ προσφέρεται.

Κἂν γὰρ ὁ κύριος μετὰ δεῖπνον τοὺς μαθητὰς τὸ πάσχα ἐμυσταγώγησεν· ἀλλ' οὐ δεῖ ἡμᾶς, κατὰ τὸν θεολόγον φωνοῦ, τοῖς ὑπὲρ ἡμᾶς ὑποδείγμασιν ἕπεσθαι· ἀλλὰ τῇ τῆς ἐκκλησίας ἔθει καλακολουθεῖν, καὶ νηστικοὺς οὔσας τοὺς ἱερεῖς τῷ θυσιαστηρίῳ προσφέρειν τὰ ἅγια, καὶ τοὺς μεταλαμβάνοντας αὐτῶν οὑσαύτως νηστικοὺς εἶναι.

ΚΑΝΩΝ μέ.

Περὶ τοῦ, μηδαμῶς συμπόσια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιτελεῖσθαι. ὥστε ἐπισκόπους, ἢ κληρικοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μὴ συμποσιάζεσθαι· εἰ μὴ τυχὸν ἀνάγκη ξενίας δεξαμένους ἐκεῖ καταλύσωσιν. καὶ οἱ λαοὶ δὲ ἀπὸ τοιούτων συμποσίων ὅσον δυνατὸν ἔξω κωλυέσθωσαν.

ΒΑΛΣ. Περὶ τῶν ἐν πρόντι κανόνι διελήφθη πλατύτερον ἐν τῷ οδ'. κανόνι τῆς ς'. συνόδου καὶ τὰ ἐν ἐκείνῳ γραφέντα ἀναγνωσθῆ.

ΖΩΝΑΡ. Ἀναγνωστέον τὸ οδ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, ὃς ἀπαγορεύει τὸ ἀγάπας γίνεσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ ὅσα ἐκεῖ ἐγράφησθαι. καὶ ἔστ' οὖν ὁ κανὼν τὸ ἐν ἐκκλησίᾳ συμπόσια γίνεσθαι κωλύει, μᾶλλον δὲ καὶ τὸ ἐντὸς ἐκκλησίας ὅλως ἐσθίειν, εἰ μή που, φησὶν, ἐπὶ ξένης τις ὤν, καὶ μὴ ἔχων ὅπου καταλύσει, εἰς ἐκκλησίαν ἐξ ἀνάγκης εἰσέλθῃ.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς ἐπ' ἐκκλησίας ἀσυμποσιάστος, εἰ μή που δι' ἀνάγκην ξενίας ἐκεῖ καταλύσει· καὶ οἱ λαοὶ δὲ τοῦτο κωλυέσθωσαν.

Οὐ δεῖ τοὺς ἱεροὺς οἴκους κοινοποιεῖν, καὶ καταφρονητικῶς κεῖσθαι αὐτοὺς ἔχειν, καὶ ἐν αὐτοῖς ἐσθίειν καὶ ἀκούβιτα στρωννύειν. καθὼς καὶ ἐν τῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ κανόνι τῷ ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου ἐγράφη· εἰ μή που τις παροδεύων διὰ ἀνάγκην τοῦτο ποιήσει, μὴ ἔχων ἀλλαχοῦ καταλῦσαι.

ΚΑΝΩΝ μς'.

Περὶ τῶν μετανοούντων. ὥστε τοῖς μετανοοῦσιν καὶ τῶν ἁμαρτημάτων διαφορὰν τῆς ἐπισκόπων κρίσει τὴν μετάνοιαν καὶ καιρὸν ψηφίζεσθαι. πρεσβύτερος δὲ παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου μὴ καταλλάσσειν μετανοοῦντα· εἰ μηδὲν ἀνάγκης συνωθέσης ἐν

Ψηφιοποιήθηκε από την

ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπισκόπου. ὅπιν. δήποτε ὃ μεταποιοῦντ. A
, εἰ πύβλικον καὶ τετρυλλημένον ἔστιν ἔγκλημα, τὸ σύμπασαν τὴν ἐκκλησίαν κινοῦν, πρὸς τὴν ἀφίδ. τούτῳ ἡ χεὶρ ἐπιτεθῇ.

ΒΑΛΣ. Ὁ τελευταῖος. κανὼν τῆς ς'. συνόδου δίδωσι τοῖς ἐπισκόποις ἄδειαν ἢ αὔξειν καὶ μειοῦν τὰ ἐπιτίμια, ἀκολούθως τῷ πρόσθεν κανόνι προκειμένῳ ὄντι. προσίδησι δὲ οὗτος, μὴ δέχεσθαι λογισμοὺς ἀνθρώπων καὶ ἀφιέναι ἁμαρτίας τοὺς πρεσβυτέρους πλὴν γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, εἰ μήπω τελευτᾷ τις ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπισκόπου. τότε γὰρ ἐν μεθοδείᾳ ὄντα καταλλάξει ὁ πρεσβύτερος ἵνα λύσῃ τὸ ἐπιτίμιον, διὰ δὲ ἀναγκαῖον τὸ πρόσταγμα, ἵνα μὴ πλουτίσῃ ἐπιτετιμημένος ὁ ἀποθνήσκων. καὶ ταῦτα μὲν φησὶ γίνεσθαι εἰς τοὺς ἐκ προαιρέσεως οἰκείας ἐξομολογουμένους· τοὺς δὲ μὴ αὐθαιρέτως προσερχομένους τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ διὰ πύβλικον ἤτοι δημόσιον ἔγκλημα τετρυλλημένον, ἤτοι φανερὸν, καὶ δυνάμενον σαλεῦσαι τὴν ἐκκλησίαν διὰ δ' ἀσφολικὸν δ' ἀτοπήματος, ἔξω τῆς ἀφίδος ἤτοι τῆς ἐκκλησίας δεῖν ὀφείλομεν, καίπερ δεδόναι αὐτοῖς χεῖρα μετανοίας, καὶ εἰς τὴν βαπτισματικὴν διάκρισιν, ἵνα μὴ σκανδαλίσωμεν τοὺς πολλούς, ὧν φανερῶς ὄντως ἐγκλήμασι τὴν κοινωνικὴν ἀθετοῦντες, καὶ μαλακώτερα δίδοντες ἐπιτίμια. σημειωσαι οὖν τὰ ἐν τῷ παρόντι κανόνι, διὰ τοὺς προσερχομένους ἀνθρωφόνους τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ζητοῦντας τὰ κανονικὰ μετριαζόντων ἐπιτίμια. ἀναγνωσθῆ καὶ ϟ. κανόνα τῆς αὐτῆς συνόδου.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς ἀποστόλοις δέδωκε· τύπον δὲ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων οἱ ἀρχιερεῖς πληροῦσι. διὸ καὶ ὁ κανὼν ἔοικε τῇ τῶν ἐπισκόπων ἀνέθετο κρίσει ὁρίζεσθαι, τυπῆσιν ὁρίζειν, τυπῶν, ἀποφαίνεσθαι καὶ τῶν ἁμαρτημάτων διαφορὰν τὰς μετανοίας, ὃν χαμηρῷ, ἤγουν, ἐν ὅσῳ χρόνῳ δεῖ τὸν ἁμαρτάνοντα μετανοεῖν ἐν ἐπιτιμίου δεσμῷ· καὶ τότε δεῖ αὐτὸν λύειν. περὶ τούτου δὲ ἀναγνωστέον καὶ τὸν τελευταῖον κανόνα τῆς ς'. συνόδου, καὶ τὰ ἐν ἐκείνῳ γεγραμμένα. πρεσβυτέρῳ δὲ καταλλάσσειν, ἐὰν δέδοται παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου. ᾧ γὰρ δέδοται τὸ δεσμεῖν, ἐκείνῳ καὶ τὸ καταλλάσσειν ἔξεστι. καταλλάσσειν δὲ λέγει, τὸ λύσαι τὸν ἐπιτετιμημένον, ἢ τελείως, ἢ πρὸς καιρὸν, διὰ κίνδυνον ἴσως. εἰ μή που, φησὶν, ὁ ἐπίσκοπος ἄπεστι, καὶ ὁ ἐν μετανοίᾳ ὢν κινδυνεύει θανεῖν. ἀναγνωστέον καὶ τὸν ζ'. κανόνα τῆς συνόδου ταύτης, καὶ τὰ ἐκεῖ γεγραμμένα. κυρίως μετανοοῦντες λεγίζονται οἱ ἐξομολογούμενοι τὰ οἰκεῖα πλημμελήματα ἀγνοούμενα. οἱ δὲ προσιόντες τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ φανεροῖς ἁμαρτήμασι· πύβλικον γὰρ τὸ δεδημοσιευμένον καὶ προδηλον λέγεται· ἡ γὰρ λέξις τῶν Λατίνων οὖσα, ἐξελλιπίζομεν δημόσιον δηλοῖ· καὶ ἐπὶ τετρυλλημένοις, ἤγουν διαλαλουμένοις, φημιζομένοις, οὐκ ἐξομολογεῖσθαι δοκοῦσι. διὸ τοῖς τοιούτοις καὶ ἔξω τῆς ἐκκλησίας τὰς χεῖρας ἐπιτιθέναι, καὶ ποιεῖν αὐτοὺς μετανοοῦντας ὁ κανὼν διατάττεται, ὥσπερ ἔξω τῶν ἱερῶν ἀποστόλων ἑστάναι, καὶ προσκλαίειν. τὸ γὰρ πρὸ τῆς ἀφίδος πρὸ τῆς πυλαίας ἐστί. τὸ δὲ, τὸ σύμπασαν τὴν ἐκκλησίαν κινοῦν, δηλοῖ τὴν τῆς πλημμελείας ὑπερβολὴν καὶ τὸ φανερόν. τοιοῦτον γάρ φησιν εἶναι τὸ ἁμάρτημα, ὡς καὶ πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν διὰ αὐτὸ κινεῖσθαι, ἢ ζηλοῦσθαι, ἢ διαγωγὴν αὐτό.

ΑΡΙΣΤ. Τοῖς μετανοοῦσι πρὸς τὰ ἁμαρτήματα ὁ ἐπίσκοπος ὁρίσῃ τὰς μετανοίας· πρεσβύτερος δὲ παρὰ γνώμην τούτου, ὑπ' ἀνάγκης συνωθούσης καταλλάξει μετανοοῦντα. F

Οἱ παρὰ θεοῦ λαβόντες ἐξουσίαν δεσμεῖν καὶ λύειν πρὸς τὴν ποιότητα τῶν ἁμαρτημάτων καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἡμαρτηκότων, τὰ ἐπίμια ὁρίσουσι. πρεσβύτερος δὲ, παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, οὔτε αὔξειν ἢ μειοῦν αὐτὰ δύναται, οὔτε τοὺς μετανοοῦντας καταλλάσσειν, κἂν ἀποδημῇ ὁ ἐπίσκοπος, καὶ τῶν θείων αὐτοὺς ἀξιοῖ μυστηρίων.

in absentia Episcopi. Quovis autem pœnitentiam agente, si sit ejus publicum & vulgo jactatum crimen, quod omnem movet Ecclesiam, ante absidem ei manus imponatur.

BALS. Postremus sextæ Synodi Canon dat Episcopis facultatem augendi & diminuendi pœnas, consequenter præsenti Canoni, qui est antiquior. Adjicit autem hic, Presbyteros non debere hominum confessiones audire & peccata remittere præter Episcoporum sententiam: nisi fortè moriatur quispiam absente Episcopo. Tunc enim pœnitentem reconciliabit Presbyter, vel pœna solvet, propter rei necessitatem, ne pœnis obnoxius moriatur. Et hæc quidem dicit in eos fieri qui sua sponte confitentur: eos autem, qui non sua sponte ad Ecclesiam accedunt, sed propter publicum crimen, vulgo jactatum seu manifestum, & quod potest Ecclesiam perturbare propter sceleris magnitudinem, extra absidem seu Ecclesiam suscipere debemus, & illic dare ipsis manum pœnitentiæ, & non secundùm Episcopale judicium, ne multos offendamus, in criminibus adeò manifestis præceptum canonicum negligentes, & pœnas molliores injungentes. Nota ergo quæ in hoc præsenti Canone continentur, propter homicidas qui ad magnam Ecclesiam accedunt, & petunt, ut pœnæ Canonicæ mitigentur. Lege etiam septimum Canonem præsentis Synodi. B C

ZONAR. Apostolis suis Dominus noster Jesus Christus ligandi ac solvendi potestatem dedit: sanctorum autē Apostolorum typum summi Sacerdotes gerunt. Quamobrem hic quoque Canon Episcopis arbitrio suo decernendi, hoc est, præfiniendi, statuēdi, declarandi pro criminum varietate pœnitentiæ tempora, id est, quamdiu eum, qui lapsus est, constrictum pœnæ vinculis retineri, quando solvi oporteat, potestatem adjudicavit. Qua de re ultimum quoque vi. Syn. Can. & quæ in eum scripta sunt vide. Sacerdoti vero quemquam conciliare, Episcopo abnuente, haud licet. (Cui namque ligandi jus, eidem est & conciliandi facultas attributa. Est vero conciliare, eum qui pœnæ luendæ addictus est, aut omnino, aut ad tempus, ob periculum forte aliquod imminens, à pœna absolvere.) Nisi forte, inquit Episcopus abśit, ac is, qui mulctæ obnoxius est, in discrimen capitis sit adductus. Quære hujus quoque Syn. Can. vii. & quæ in illum scripsimus. Pœnitentes proprie dicuntur, qui peccata sua, quæ occulta erant, ipsi confitentur. Qui vero ad Ecclesiam ob crimina nota in vulgus accederent, (Publicum enim idem est quod vulgatum atque testatum, dictione à Latinis translata) quæque jactata, seu sermone hominum & fama celebrata essent; ea ne confiteri quidem quodammodo videntur. Quamobrem & illis extra Ecclesiam manus imponi, & in ordine pœnitentium, ut extra sacra septa in statione flentium consistant, collocari Canon jubet. Illud namque, [ante absidem] idem ac ante porticum significat. Hoc vero, (quod totam Ecclesiam movet) flagitii gravitatem testatámque omnium oculis fœditatem demonstrat. Tale namque scelus esse ait, ut universam Ecclesiam, vel zelo corrigendæ pravitatis, vel frequenti ejusdem commemoratione, commoverit. D

ARIST. *Pœnitentiam agentibus juxta peccata pœnitentiæ tempus Episcopus determinabit. Presbyter autem præter ejus sententiam, necessitate impellente, pœnitentiam agentem non reconciliabit.* F

Qui à Deo ligandi & solvendi potestatem acceperunt, secundum delictorum qualitatem & delinquentibus conversionem, supplicia decernent. Presbyter autem, præter Episcopi sententiam ea nec augere potest nec minuere, nec pœnitentiam agentes ad gratiam recipere, & divinis eos dignari Sacramentis, quamvis peregrè profectus sit Episcopus.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon XLVII.

De virginibus. Ut ſacræ virgines, quando à patribus quorum oculis domi obſervabantur, ſeparatæ fuerint, Epiſcopi, vel ipſo abſente, Presbyteri providentia venerabilioribus fœminis commendentur, vel ut ſimul habitantes ſe invicem cuſtodiant; ne paſſim vagando exiſtimationem Eccleſiæ lædant.

Balsamon. Centeſima vigeſima tertia Juſtiniani Novella, ſeu iiii. cap. primi tit. iiii. lib. hæc dicit apertè, In omnibus autem Monaſteriis, quæ Cœnobia vocantur, jubemus, ut, ſecundùm Canones Monaſticos, in una domo omnes habitent & communiter alantur, & ſimiliter in una domo omnes ſeparatim dormiant; Ut ſibi invicem moderatæ temperantiſque vitæ rationis teſtimonium præbeant: iiſdem omnibus etiam in fœminarum Monaſteriis aſceteriiſque ſervatis. Præſens autem Canon ſtatuit, ut virgines Deo dedicatæ, à propriis patribus ſeparatæ, non per ſe degant: ſed quia à patribus ſervabantur, poſt earum autem in Eccleſia dedicationem, ea patrum cuſtodia & obſervatio ceſſavit; debent Epiſcopi, vel iis abſentibus Presbyteri, eas venerandis mulieribus tradere, ut ab iis per communem vitæ ſocietatem ſerventur. Sin minùs, omnes ſacræ virgines ſimul habitent, ut ſimul viventes ſeipſas invicem ſervent: & non errantes, ſeu hic & illic agentes, Eccleſiaſticam vitæ honeſtatem & moderationem polluant, quoniam non bonam ſui exiſtimationem præbeant. Et hæc quidem leges & Canones. Hodie autem parùm quid eorum vel propemodum nihil fit. Nam neque Monachi Monaſteriorum virorum ſimul habitant, neque aſcetriæ: in ſolis autem mulierum cœnobiis Monaſteriis ſervatur hæc communis ſimul vivendi ratio & habitatio. Apud Latinos autem hucuſque ſervatur ea vitæ ratio. Omnes enim Monachi ſimul comedunt & dormiunt. Lege & vi. Canonem præſentis Synodi & quæ in eo ſunt. (fuſiùs enim illic tractatum eſt, quomodo conſecrantur virgines, etiam ſine Monachali habitu) & xviii. Canonem ſancti Baſilii.

Zonar. Sexto hujus Synodi Canone de puellarum conſecratione eſt actum. Quas igitur ibi ſacratas puellas, hoc loco ſacras virgines nominavit. Nam pro virginibus puellarum nomen uſurpare mos eſt. Quæ ſe ergo virgines Deo dicabant, continentiamque profitebantur, eas Epiſcopus excipiebat. Epiſcopi igitur vel Presbyterorum, ſi is abeſt, cura providentiaque eas regendas eſſe: Et quoniam à parentibus diviſæ ſunt, quorum oculis domi obſervabantur, honeſtis mulieribus, cum quibus una degentes ad virtutem informentur, eas commendari ac tradi, Canon jubet; Vel in uno eodémque contubernio ſimul omnes ejuſmodi ſacras virgines degere, ut mutuo ſeſe aſpectu viciſſim cuſtodiant, neque vero huc illuc errantes ac vagæ exiſtimationem Eccleſiæ lædant; hoc eſt, ſuſpicionibus de Eccleſia parum commodis occaſionem nonnullis præbeant. Eſt vero Eccleſia fidelium multitudo ſive Conventus.

Arist. *Quæ à patre virginitatis gratiâ ſeceſſerit, venerabilioribus fœminis commendetur.*

Oportet Epiſcopum ſacrarum virginum curam habere, & ſi illæ à ſuis patribus, quibus cuſtoditæ fuêre, ſeparentur, venerabiliſſimis mulieribus in obſervationem tradantur, ut ſecum invicem cohabitent.

Κανων μζ'.

Περὶ παρθένων. ὥστε τὰς ἱερὰς παρθένους, ὅτε τοῖς πατράσιν χωρίσονται, ἐξ ὧν ἐφυλάττοντο, τῇ τοῦ ἐπισκόπου, ἢ ἀπόντος τῇ τοῦ πρεσβυτέρου προνοίᾳ καὶ τιμιωτέραις γυναιξὶ παρατίθεσθαι, ἅμα κατοικοῦσαι ἀλλήλαις φυλάττειν, ἵνα μὴ πλανηταὶ καὶ πλαζόμεναι τὸν ἔπαινον βλάψωσι τῆς ἐκκλησίας.

Βαλσ. Ἡ μθ' ρκγ'. Ἰουστινιάνου νεαρὰ, ἥτοι ιθ' δ'. κεφ. τοῦ α'. τίτλ. τοῦ δ'. βιβλίου φησὶ ταῦτα ῥητῶς. Ἐν ἅπασι δὲ τοῖς μοναστηρίοις, ἅπερ κοινόβια καλοῦσιν, κελεύομεν, κατὰ τοὺς μοναχικοὺς κανόνας, ἐν ἑνὶ οἴκῳ πάντας οἰκεῖν, καὶ κοινῶς τρέφεσθαι, καὶ ὡσαύτως τρόπον, καὶ ἐν ἑνὶ οἴκῳ πάντας κεχωρισμένους καθεύδειν, ὥστε ἀμοιβαδὸν ἀλλήλοις μαρτυρίαν τῆς σώφρονος διαγωγῆς παρέχειν αὐτοὺς τούτων ἁπάντων καὶ τοῦ μοναστηρίου ἡ ἀσκητηρία τὴν γυναικῶν διαφυλαττομένων. ὁ δὲ πρῶτος κῆρυξ διορίζει τοὺς ἀναπεπτημένας τῷ θεῷ παρθένους, χωριζομένας ἀπὸ τῶν οἰκείων πατέρων, μὴ καθ' ἑαυτὰς διάγειν, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖς πατέρων ἐφυλάττοντο, ἢ δι' τοιαύτης φυλακῆς μὴ τοῦ εἰς τοὺς ἐκκλησίαν ἀναθέσιν αὐτῷ ἀπέλθωσιν, ὀφάλλουσιν οἱ ἐπίσκοποι ἢ τούτων ἀπόντων οἱ πρεσβύτεροι παραδιδόναι ταύτας σεμναῖς γυναιξὶν, ἐφ' ᾧ ὑπὸ τούτων διὰ τῆς ὁμοζωίας φυλάττεσθαι. ἢ εἰ μὴ τοῦτο, πάσας τὰς ἱερὰς ταύτας παρθένους ὁμοῦ κατοικεῖν, ἵνα συζῶσαι φυλάττωσιν ἀλλήλας, καὶ μὴ πλαζόμεναι, ἤγουν τῇδε κἀκεῖσε διαφερόμεναι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ εὐκοσμίαν μολύνωσι διὰ τὸ δοθὲν σὺν ἀγαθαῖς ὑπολήψεσι κατ' αὐτῶν. καὶ ὁ μὲν νόμος καὶ οἱ κανόνες ἐν τούτοις. σήμερον δὲ ἀπὸ τούτων πῶς εἰς ἡμᾶς μικρὸν ἢ οὐδὲν γέγονε γέγονε· ἔτι γὰρ οἱ μοναχοὶ τοῦ ἀνδρῶνος μοναστηρίου ὁμοῦ κατοικοῦσιν, ἔτε αἱ ἀσκήτριαι· εἰς μόνα δὲ τὰ γυναικεῖα κοινόβια μοναστήρια σωτηρίαν ἡ κοινὴ διαγωγὴ καὶ κατοικία. εἰς δὲ τοὺς Λατίνους τέως ἡ τοιαυτότροπος διαγωγὴ σωτηρεῖται. πάντες γὰρ οἱ μοναχοὶ ὁμοῦ καὶ ἐσθίουσι καὶ ὑπνώττουσιν. ὁρᾶλνωδι καὶ τὸν ς'. κανόνα τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ τὸν ἐν αὐτῷ πλατύτερον ἐκεῖσε διελήφθη πῶς παρθένοι καθιεροῦνται, καὶ δίχα τοῦ μοναστικοῦ σχήματος) καὶ τὸν ιη'. κανόνα τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

Ζωναρ. Ἐν ἑκτῷ κανόνι τῆς παρούσης συνόδου εἴρηται περὶ κορῶν καθιερώσεως. ἃς γοῦν ἐκάλεσεν ἐκεῖ κόρας καθιερουμένας, ἐνταῦθα ἱερὰς παρθένους ὠνόμασεν· κόρας γὰρ τὰς παρθένους ἔθος καλεῖν. ἀναπεπτημένων οὖν τῷ θεῷ παρθένων αἴνυδύειν ὁμολογουσῶν ὁ ἐπίσκοπος αὐτὰς ἀνεδέχετο. λέγει οὖν ὁ κανών, ὅτι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον προνοεῖν αὐτῷ, ἢ ὅτε ἄπεστι, τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ ἐπεὶ διίστανται τῶν πατέρων αὐτῶν ὑφ' ὧν ἐφυλάττοντο, παραδίδοσθαι αὐτὰς σεμναῖς γυναιξὶν, ὥστε συνοικεῖν αὐτῇς, καὶ καθαρπάζεσθαι εἰς ἀρετὴν, ἢ πάσας τὰς ἱερὰς ταύτας παρθένους ὁμοῦ συνοικεῖν, ἵνα συζῶσαι, ὁρῶσιν ἀλλήλας, καὶ φυλάττωσιν, καὶ μὴ πλαζόμεναι, ἤγουν τῇδε κἀκεῖσε φερόμεναι, καὶ πλημμέλειαν βλάψωσι τὸν ἔπαινον τῆς ἐκκλησίας, τουτέστιν ὑπόληψιν σὺν ἀγαθαῖς ὑπολήψεσι παρασκευάσωσί τινας περὶ τῆς ἐκκλησίας. ἐκκλησία δέ ἐστιν ὁ τῶν πιστῶν ἀθροισμός.

Αριστ. Ἡ δεῖ παρθενίαν τοῦ πατρὸς ἀφισαμένην, καὶ τιμιωτέραις τῶν γυναικῶν παραπέμπεσθαι.

Δεῖ καὶ ἐπίσκοπον τὸ ἱερῶν παρθένων πάθεσθαι προνοίαν. καὶ εἰ τῶν οἰκείων πατέρων αὗται χωρισθεῖεν, ὑφ' ὧν ἐφυλάττοντο, ταῖς τιμιωτέραις γυναιξὶν εἰς ὑπηρεσίαν παραδιδόσθαι, ὥστε ἅμα ἀλλήλαις κατοικεῖν.

Ψηφιοποιήθηκε από

A

ΚΑΝΩΝ μή.

Περὶ τῶν ἀδυνατούντων καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀποκρίνεσθαι μὴ δυναμένων. ὥστε τοὺς ἀδυνατοῦντας, οἵτινες ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀποφαίνεσθαι οὐ δυνάνται, τότε βαπτίζεσθαι, ὅταν τῇ ἑαυτῶν προαιρέσει τὴν περὶ ἑαυτῶν μαρτυρίαν κινδύνῳ ἰδίῳ εἴπωσιν.

Canon XLVIII.

De iis qui sunt infirmi & pro se respondere nequeunt. Ut qui sunt infirmi, qui quidem pro se respondere non possunt, tunc baptizentur, quando voluntate sua de se testimonium proprio periculo dixerint.

ΒΑΛΣ. Τινὲς ἐζήτουν ἀπίστοις τισὶν βαπτισθῆναι καὶ ταῖς πλευτώσαις αὐτῶν ἀναπνοαῖς καὶ οὐκ εἰσηκούοντο, διὰ δὲ τοὺς ἀδυνατοῦντας μὴ δύνασθαι δι' ἑαυτῶν ὁμολογεῖν τοῖς τοῦ ἁγίου βαπτίσματος συνθήκας. φασὶ γοῦν οἱ πατέρες, B ὅτι ἐὰν οἱ ἀδυνατοῦντες δείξωσι προαίρεσιν περὶ ἑαυτῶν ἐνθέλειν αὐτοὺς βαπτισθῆναι, καὶ ἄνευ κινδύνου ἰδίου ζητεῖν τὸ βάπτισμα, ἀπαρεμποδίστως βαπτισθήσονται, δι' ἑτέρων τὰς ὁμολογίας ποιουμένους. καὶ τοῦτο μὲν, ὅτε τύχον ἐν τῇ τελευτῇ ἢ τοιαύτη τούτων προαίρεσις καταδηλος γένηται. εἰ δὲ τότε μὲν οὐδὲν τι νοεῖν εἰπεῖν δύνανται, διὰ τὸν ἀναγκαῖον τοῦ νόσου, μαρτυρῆται δὲ παρά τινων, ὡς οἱ τοιοῦτοι καὶ περὶ τῆς μελλούσης τυχὸν ἢ τῆς ἄλλης κινδυνώδους νόσου ὁλοψύχως προῃροῦντο βαπτισθῆναι, ἐρωτῶ, βαπτισθήσονται ἢ οὔ; Λύσις. ἐμοὶ δοκεῖ, ὡς ἀπαρεμποδίστως βαπτισθήσονται διὰ τὴν ἐν ὑγείᾳ ἀγαθὴν προαίρεσιν αὐτῶν. τούτων δὲ οὕτως C ἐχόντων, μὴ εἴπῃς, ὡς ἐπεὶ ὁ πρὸ πολλοῦ χρόνου δηλοῖ ζήτησιν ἐκείνους βαπτίζεσθαι τοὺς ἐνδηξαμένους προαίρεσιν ἀγαθὴν πρὸ τῆς νόσου, ἢ κατ' αὐτὴν τὴν νόσον, ἐξ ἀνάγκης ἐκφυγεῖν καὶ ἀποκάρσεως ἀξιωθήσονται, οἱ καὶ ἐν ὑγιεῖ πλευτῆς περὶ ἑαυτῶν καὶ πλευτώσης ἀναπνοῆς ἐνδηξάμενοι περίθεσιν ἀποκάρσεως. οὕτω γὰρ τῷ ὑπερπλουσίῳ ἐφοδίῳ τῷ ἀγγελικῷ χιτῶνι ἀδιακρίτως ἀξιωθήσονται, ἐὰν πῶς ἄρωσιν τὸ γινόμενον ἔχωσι. τοῖς μὲν γὰρ ὀρθοδόξοις, ὡς ἐλπίζουσι τὴν μέλουσαν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, ἡ μετάνοια σωτηρία ἐστὶ, καὶ πᾶς Χριστιανὸς κατὰ πόθησιν ἔφεσιν ἔχει τῆς συγχωρηθῆναι διὰ τῆς ἀποκάρσεως τὰς ἁμαρτίας αὐτῷ. τοῖς δὲ ἀπίστοις οὐκ ἐξ ἀ- D ναγκαίας ἑπομένη ἐστὶν ἡ ἔφεσις τοῦ βαπτίσματος· μᾶλλον μὲν οὖν καὶ προλῆψιν λέγομεν ἔχειν αὐτοὺς ἔφεσιν μὴ τὴν οἰκείαν θρησκείαν ἀποθέσθαι, καὶ καταγελᾶν δὲ καὶ τοῦ θείου βαπτίσματος. εἰ γοῦν οὐ δείκνυται θέλειν τούτους ἐν ὑγείᾳ ὄντας βαπτισθῆναι, ἢ καὶ ἐν τῇ νοσηλεύεσθαι, οὐκ ἀξιωθήσονται τοῦ βαπτίσματος ὅτι πλουτῶσιν.

BALS. Quidam petebant, ut infideles nonnulli ad extremum spiritum baptizarentur: nec fuerunt exauditi, eo quòd non possint infirmi per se sancti baptismatis pacta & conventa profiteri. Dicunt ergo patres, quod si ii, qui sunt infirmi, se baptizari velle ostenderint, seque proprio periculo baptismum quærere dixerint; sine impedimento baptizabuntur, per alios pacta promissa facientes. Atque hoc quidem quando forte inter moriendum talis eorum voluntas aperta fuerit. Si autem tunc quidem nihil possunt ejusmodi dicere, propter morbi necessitatem; testificantur autem aliqui, quòd ante furorem fortasse vel aliquem alium periculosum morbum ii ex toto vellent animo baptizari, rogo, baptizabuntur an non? Solutio. Mihi videtur, quod sine periculo baptizabuntur, propter bonam eorum in sanitate intentionem. Cùm hæc autem ita se habeant, ne dixeris, quòd quoniam præsens canon statuit illos baptizandos, qui bonam voluntatem ostenderint ante morbum, vel in ipso morbo; Illi quoque necessariò tonsuram assequentur, qui ante tempus mortis & extremi spiritus, ut tonderentur, voluntatem ostenderint. Hi enim extremum angelici amictûs viaticum indistinctè assequentur, si ejus quod fit sensum habeant. Orthodoxis enim, ut qui futurum Dei judicium sperent, pœnitentia cohabitat, & quilibet proposito Christianus desiderat, ut per tonsuram ei sua peccata remittantur. Infidelibus autem non est necessariò consequens baptismi desiderium: magis ergo dicimus eorum esse institutum, ut cum propria superstitione moriantur, & sanctum etiam baptismum irrideant. Nisi ergo ostendatur eos, dum essent sani, baptizari voluisse, vel saltem dum ægrotant, inter moriendum baptismo digni non habebuntur.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ἐκ νόσου ἢ τινων συμπτωμάτων κακῶς ἔχοντας, ὥστε μὴ δύνασθαι ὁμιλῆν, μηδ' ἀποκρίνεσθαι ἐρωτωμένους, εἰ βούλοιντο βαπτισθῆναι, ἢ καὶ τῷ νοεῖν ἴσως βεβλαμμένους, ὡς μηδὲ νοῆσαι ἃ ἐρωτῶνται, τότε χρὴ βα- E πτίζειν, ὅταν προαιρέσιν δείξουσιν ὅτι βέλονται βαπτισθῆναι· καὶ ἄνευ κινδύνου ἰδίου ζητεῖν τὸ βάπτισμα, ὥστε εἰ μὴ πίστιν φυλάξουσιν, αὐτοὺς κινδυνεύειν. εἰ δὲ μαρτυρῆται, ὅτι καὶ πρὸ τῆς ἀδενείας ἐζήτει τὸ βάπτισμα, ὑστερίσθη δὲ δι' αἰτίας τινάς, καὶ τότε, κἂν μὴ δύνηται ἀποκρίνεσθαι, βαπτισθήσεται.

ZONAR. Qui ex morbo alióve discrimine tam male affecti sunt, ut neque sermones conferre, neque, an baptizari cupiant, roganti respondere queant; vel etiam ita sibi animo non constent, ut ne ea quidem, quæ rogantur, intelligant; tum demum baptizari oportet, si se baptizari velle non obscuris antea indiciis probaverint, seque proprio periculo baptismum quærere dixerint, ita nimirum, ut nisi fidei depositum custodiverint, ipsi in periculum veniant. Quòd si ab aliquo, priusquam morbo premeretur, baptismum postulatum, aliquibus tamen ex causis dilatum fuisse, testatum sit; hominem, quamvis respondere nequit, nihilominus baptizari placet.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ διὰ ἀδένειαν μὴ ἀποκρινόμενος ὑπὲρ ἑαυτοῦ, τότε βαπτιζέσθω, ὅταν τῇ αὐτοῦ προαιρέσει δι' ἑαυτοῦ μαρτυρήσῃ. F

ARIST. *Qui propter infirmitatem pro se non respondet, tunc baptizetur, cùm suâ sponte testimonium dederit.*

Δεῖ τὸν βαπτιζόμενον τὴν χάριν ἐπαισθάνεσθαι, καὶ τὰ μυστικῶς ἐρωτώμενα συνιέναι, καὶ ἀποκρίνεσθαι πρὸς αὐτά. εἰ δέ τις τὸν μὴ δυνάμενον ἀποκρίνεσθαι, ὡς ἀδενοῦντα, ἀπαιτεῖ βαπτισθῆναι, τότε βαπτιζέσθω, ὅταν αὐτὸς, ὁ τοῦτο ἀπαιτῶν, κινδύνῳ ἰδίῳ ἁμαρτύρηται τῷ αὐτοῦ γνώμας εἰδέναι ἀκριβῶς τοῦ ἀδενοῦντος, ὡς ὅπερ ζήτει τὸ βάπτισμα, καὶ ὑπομένει πολλῶν.

Oportet eum qui baptizatur gratiam percipere, & mysticè interrogata intelligere, & ad ea respondere. Si quis autem eum, qui respondere nequit, utpote infirmum, baptizari cupit, tunc baptizetur, quando ille, qui hoc cupit, suo periculo testatus fuerit, se exactè infirmi scire voluntatem, quod baptismum in desideriis habeat, & adhuc desiderans maneat.

CANON

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon XLIX.

De ſcenicis pœnitentiam agentibus & ad Dominum converſis. Ut ſcenicis & mimis & reliquis ejuſmodi perſonis, vel apoſtatis, pœnitentiam agentibus, & ſe ad Deum convertentibus, gratia vel reconciliatio non negetur.

Bals. Scenici & mimi ſunt, non thymelici, qui cantus epithalamios cum muſicis canunt inſtrumentis; ii enim ſunt integræ exiſtimationis; ſed hiſtriones ac ludiones, qui ſervos & milites & mulieres & alias quaſdam perſonas imitantur, & in faciem feriunt. Sicut hoc ex primo & iv. capite, ii. tit. xxi. lib. Baſilic. oſtenditur. Dicunt ergo patres, omnes qui ſic peccant, & temere ac citra delectum vitam inſtituunt; quin & apoſtatas, hoc eſt, eos qui Chriſtianiſmum abnegaverunt, ad Deum ſe convertentes, ſeu pœnitentiam agentes, non eſſe amandandos; ſed eis dandam eſſe gratiam ſeu peccatorum remiſſionem, & reconciliationem ſive pœnarum ſolutionem.

Zonar. Scena imitatio dicitur. Qui ergo nunc duces, nunc ſervos, nunc alia perſonarum genera imitantur, ſcenici nominantur. Ex hoc numero, qui coram C Imperatoribus artem factitarent, leges civiles in honore habuere: qui vero in publico cœtu plebeculæque conventibus hiſtrioniam exercerent, riſúmque aſtantium imitata ſimulatione, ac colaphis ſibi viciſſim impactis inconditâque ſtrependi ratione captarent, ignominia notavêre. Hic vero canon omnes hujuſmodi, ſine diſcrimine pœnitentia indigere affirmat; quippe qui & ipſi negligenter vitam agant, & aliis diſſolutè ac effuse vivendi cauſam præbeant. His igitur ac reliquis ejuſmodi hominibus, quales ſunt præſtigiatores & ſaltatores, quin & Apoſtatis, qui videlicet à Chriſtiana religione defeceD runt, ſi pœnitentiam agant, gratiam & conciliationem minime denegandam eſſe pronuntiat. Gratiam quidem appellat, per quam peccatorum veniam conſequimur, quòd ea nobis à Deo per gratiam donetur; quemadmodum beatus quoque Paulus ait; Gratia ſalvi facti eſtis: Conciliationem vero, abſolutionem à pœnis. Tunc enim qui pœnæ obnoxius eſt à vinculo abſolvitur, cum illi Deum ob ſuſceptas pœnas placatum & quodammodo conciliatum eſſe mulctæ exactor intelligit.

Arist. *Et ſcenicus vero ſeſe convertens ad pœnitentiam recipiendus eſt.*

E

Omnis autem qui peccat & reſipiſcit, ad pœnitentiam recipiendus eſt, licèt ſcenicus ſit, licèt mimus, licèt aliam quamcunque vivendi rationem conſectatus eſt.

Canon L.

De paſſionibus martyrum. Liceat præterea legere paſſiones martyrum, quando anniverſarii eorum dies celebrantur.

F

Bals. Etiamſi in xxiv. canone præſentis Synodi patres definierint libros, qui legi debeant; nunc tamen adjiciunt eſſe quoque legendas commemorationes paſſionum martyrum, in anniverſariis eorum memoriis.

Zonar. Vigeſimo-quarto canone, quinam ex veteri novóque teſtamento libri in Eccleſia legendi ſint, hæc Synodus recenſuit, aliorum omnium uſu penitus interdicto: nunc vero præterea commentarios, in quibus martyrum certamina deſcribuntur, adjungit, qui per eos dies, quibus ipſorum memoria anno vertente celebratur, perlegi debent.

ΚΑΝΩΝ μθ'.

Περὶ σκηνικῶν μετανοούντων καὶ ἐπιστρεφόντων πρὸς Θεὸν κύριον. ὥστε τοῖς σκηνικοῖς καὶ μίμοις καὶ τοῖς λοιποῖς τοιουτοτρόποις προσώποις, ἢ ἀποστάταις, μετανοοῦσι καὶ ἐπιστρέφουσι πρὸς Θεὸν, χάριν ἢ καταλλαγὴν μὴ ἀρνεῖσθαι.

ΒΑΛΣ. Σκηνικοὶ καὶ μίμοι εἰσὶν, οὐχὶ οἱ θυμελικοὶ, οἱ τοὺς ἐπιθαλαμίους ᾄδοντες μετὰ μουσικῶν ὀργάνων ἄδοντες· οὗτοι γὰρ ἔντιμοί εἰσιν· ἀλλὰ οἱ παιγνιῶται, οἱ δούλους καὶ στρατιώτας καὶ γυναῖκας καὶ ἕτερα πρόσωπα μιμούμενοι, καὶ κατ' κόρρης τυπτόμενοι. καθὼς τοῦτο ὥρισται ἀπὸ τοῦ α'. καὶ δ'. κεφ. τοῦ β'. τίτλου τοῦ κα'. βιβλίου τῶν Βασιλικῶν. φασὶ γοῦν οἱ πατέρες, πάντας τοὺς τὰ τοιαῦτα ἁμαρτάνοντας, καὶ ἀθλιοφόρους ζῶντας, ἀλλὰ μὴν καὶ τοὺς ἀποστάτας, τουτέστι τοὺς ἀρνησαμένους Χριστιανισμόν, ὑποστρέφοντας πρὸς Θεὸν ἤτοι μετανοοῦντας, μὴ ἀποπέμπεσθαι, ἀλλὰ δίδοναι αὐτοῖς χάριν ἤγουν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ καταλλαγὴν ἤτοι λύσιν τῶν ἐπιπλοκῶν.

ΖΩΝΑΡ. Σκηνὴ λέγεται ἡ ὑπόκρισις. οἱ γοῦν ὑποκρινόμενοι ποτὲ στρατηγοὺς, ποτὲ δούλους, ποτὲ δ' ἕτερα πρόσωπα, ὀνομάζονται σκηνικοί. τούτων δὲ τοὺς μὲν ἐνώπιον βασιλέων ταῦτα ὑποκρινομένους ἐντίμους ἔχουσιν οἱ νόμοι τῆς πολιτείας· τοὺς δὲ ἐν πανηγύρεσι καὶ δήμων ἄλλαις συνάξεσιν ἐπιδεικνυμένους τοιαῦτα, καὶ γέλωτα τοῖς ὁρῶσι κινοῦντας ταῖς ὑποκρίσεσι, καὶ τοῖς κατ' κόρρης ῥαπίσμασι καὶ ψηφίσμασιν, ἀτίμους ἠρώτηκε. ὁ δὲ καινὸν ὅπως ἀδιάφθορον πάντας τοὺς τοιούτους μετάνοιαν δεῖσθαι φησὶν, ὡς αὐτοὺς γε ἀδιαφθόρως ζῶντας, καὶ ἄλλοις ἀνεπιλήπτους αἰτίους ἀνεμπλήκτους καὶ ἀδιασείστους ζοῆς. τούτοις οὖν καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς τοιουτοτρόποις, οὐ πεπαιδοποιοῖς καὶ ὀρχησταῖς, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἀποστάταις, τουτέστι τοῖς ἀρνησαμένοις Χριστιανισμόν, μετανοοῦσιν ὑ δεῖ, φησὶν, ἀρνεῖσθαι χάριν ἢ καταλλαγήν. χάριν μὲν λέγει τὴν ἄφεσιν τῶν σφαλμάτων, ὡς χάριτι δεδομένου ἡμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ ὁ μακάριος Παῦλος λέγει, ὅτι χάριτι ἐστὲ σεσωσμένοι· καταλλαγὴν δὲ τὴν λύσιν τῶν ἐπιπλοκῶν. λύεται γὰρ τοῦ δεσμοῦ ὁ ἐπιπλακεὶς, ὅτε σωθῇ ὁ δεσμήσας αὐτὸν, ὡς καταλλαγῆναι Θεῷ. αὐτῷ τοῦ Θεοῦ λέγω τῶν ἐπιπλοκῶν.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ σκηνικὸς δὲ ἐπιστρέφων, δεκτὸς εἰς μετάνοιαν.

Πᾶς δὲ ἁμαρτάνων, καὶ μετανοῶν, δεκτὸς εἰς μετάνοιαν, κἂν σκηνικός ἐστι, κἂν μῖμος, κἂν οἱονδήποτε ἕτερον μεταχειρίζηται βίον.

ΚΑΝΩΝ ν'.

Περὶ τῶν παθῶν τῶν μαρτύρων. ἐξέστω ἐπὶ μὲν ἀναγινώσκεσθαι τὰ πάθη τῶν μαρτύρων, ἡνίκα αἱ ἐτήσιαι αὐτῶν ἡμέραι ἐπιτελοῦνται.

ΒΑΛΣ. Εἰ καὶ ὥρισαν οἱ πατέρες ἐν τῷ κδ'. κεφαλαίῳ τῆς παρούσης συνόδου τὰ ὀφείλοντα ἀναγινώσκεσθαι βιβλία· ἀλλὰ νῦν προστιθέασιν ἀναγινώσκεσθαι καὶ τὰ ὑπομνήματα τῶν μαρτυρικῶν παθημάτων ἐν ταῖς ἐτησίαις μνήμαις αὐτῶν.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν κδ'. κεφαλαίῳ ἡ συνοδος αὕτη ἀπηρίθμησε τίνα δεῖ ἀναγινώσκεσθαι ἐν ἐκκλησίᾳ βιβλία τῆς παλαιᾶς γραφῆς καὶ τῆς νέας, τὰ δ' ἐκτὸς τῶν ἀπηριθμημένων ἐκώλυσεν ἀναγινώσκεσθαι· νῦν δὲ τοῖς ἀναγινωσκομένοις προστίθησι καὶ τὰ ὑπομνήματα τῶν μαρτυρικῶν παθημάτων, ἐν ταῖς ἐτησίαις μνήμαις αὐτῶν ἀναγινώσκεσθαι ὀφείλοντα.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από τον

ΑΡΙΣΤ. Τὰ πάθη τῶν μαρτύρων ἐν ταῖς μνείαις αὐτῶν ἀναγινωσκέσθωσαν. Σαφής.

A ARIST. *Passiones martyrum in earum commemorationibus legantur.* Perspicuus.

ΚΑΝΩΝ να'.

Περὶ Δοναπιςῶν καὶ παιδίων τῶν ἐξ αὐτῶν τοῖς Δοναπισταῖς βαπτιζομένων. ἤρεσεν ἵνα ἐρωτήσωμεν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συνιερεῖς ἡμῶν, Σιρίκιον καὶ Σιμπλικιανὸν, περὶ μόνων τῶν νηπίων τῶν ἐξ αὐτῶν τοῖς Δοναπισταῖς βαπτιζομένων, μήπως τοῦτο, ὃ αὐτοὶ οἰκείᾳ προαιρέσει οὐκ ἐποίησαν ἡ τῶν γονέων πλάνη ἐμποδίσῃ αὐτοὺς πρὸς τὸ, μὴ προκόπτειν εἰς λειτουργίαν τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, ὅταν πρὸς τὸν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν σωτηρίως προσελθεῖν B βοηθῶσιν. τούτων δὲ ἐναρξάντων, Ὀνωρᾶτος καὶ Οὐρβανὸς, οἱ ἐπίσκοποι τῆς Μαυριτανίας Σιτιφένσης χώρας, εἶπον, ὁκ πολλοῦ ὄντι πρὸς ὑμετέραν ἁγιωσύνην ἀπεστελλόμεθα, τὰ γραφέντα ὑποθησόμενοι, ταύτῃ τῇ κατανοήσει ὅτι προσδοκῶμεν ἀδελφοὺς ἡμῶν παραγενέσθαι τοποτηρητὰς Νουμιδείας· ἀλλ' ἐπεὶ ὁκ ὀλίγαι ἡμέραι εἰσὶν ἀφ' οὗ οἱ προσδοκώμενοι οὐδαμῶς κατέλαβον, παρατηρῶ πρέπειν τὰ ἐντεταλέντα ἡμῖν ἀπὸ τῶν συνεπισκόπων οὐ δεῖν· καὶ διὰ τοῦτο, ἀδελφοὶ, τὴν ἀναφορὰν ἡμῶν προσδέξασθε. καὶ γὰρ τῆς πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ πρακτάτου ἠκούσαμεν, ἀληθές ἐστιν καὶ τῶν γενομένων μὲν C ὃ ἄριστον ἁγίων, ἵνα ἀπὸ νηστείας, ὡς ἐστὶν ἄξιον, προσφέρωνται, καὶ τότε βεβαιωθῇ.

CANON LI.

De Donatistis & pueris, qui à Donatistis baptizantur. Placuit ut interrogemus fratres, & nostros in sacris comministros, Siricium & Simplicianum, de solis infantibus qui à Donatistis baptizantur, ne hoc, quod propria voluntate non fecerunt, parentum error ipsos impediat, ne promoveantur ad sancti altaris ministerium, quando ad Dei Ecclesiam salutari proposito conversi fuerint. His autem inceptis, Honoratus & Urbanus Mauritaniæ Sitifensis Episcopi dixerunt; Famdudum quando ad vestram sanctitatem missi sumus, quæ scripta erant distulimus, hac consideratione, quòd expectaremus ut fratres nostri adessent de Numidia legati. Sed quia non pauci sunt dies, ex quo ii qui expectantur, nequaquam accesserunt, ulteriùs prætermittere quæ nobis à nostris Coëpiscopis mandata sunt, non decet; & propterea, fratres, nostram relationem alacri animo suscipite. De fide enim Nicæni tractatûs audivimus: Verum est de sacrificiis, quæ fiunt post prandium, ut à jejunis, ut par est, offerantur, & tunc confirmatum est.

ΒΑΛΣ. Οἱ ἐξ αἱρέσεως προσιόντες τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, οἱ μὲν βαπτίζονται, οἱ δὲ μόνῳ χρίονται τῷ ἁγίῳ μύρῳ, μὴ δὲ ἀναθεματίσωσι τὰς αἱρέσεις αὐτῶν. ὡς ἔοικεν οὖν, προηρχόμην τῇ ἀμωμήτῳ πίστει ἡμῶν τινες ἐν τῇ τύπῳ βαπτισθέντες παρὰ Δοναπισῶν, καὶ προαίρεσιν τῶν γονέων αὐτῶν, ὄντων καὶ τούτων Δοναπισῶν, καὶ ἤθελον προβιβασθῆναι εἰς βαθμοὺς ἱεραπικοὺς μὴ δὲ δεχθῆναι. ὅτι δὲ ῥᾳδίως εἰς τοῦτο οὐ προσεδέχοντο, γέγονεν ἐρώτησις, τί χρὴ γενέσθαι περὶ τούτων. καὶ ὁ μὲν κανὼν οὐτῷ. οὐδέν τι περὶ τοῦ ἐρωτηθέντος ἀπολογεῖται. οὔτε γὰρ φησιν, εἰ χρὴ τούτοις μυρωνθῆναι ἢ βαπτισθῆναι, ὔτε ὁρίζει μὴ ἐμποδίζεσθαι τούτοις ἀναβῆναι εἰς ἐκκλησιαστικὸν βαθμόν, ὥσπερ οὐδὲ τοὐναντίον. σὺ δὲ ἀνάγνωθι ϕ ξ'. κανόνα τῆς β'. συνόδου, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ μάθῃς τί ὀφείλῃ γίνεσθαι τούτοις. τούτων δὲ οὕτω λαμβανομένων, εἶπον οἱ ἐκ Μαυριτανίας ἐπίσκοποι, ὅτι εἰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὑπεθέμεθα ἐρωτῆσαι ἃ ἐνετειλάμεθα, ἀλλὰ ἐπεὶ ἔτι ὀλίγαι ἡμέραι εἰσὶν ἀφ' οὗ οἱ προσδοκώμενοι οὐ κατέλαβον, οὐ δεῖ καὶ ἔτι ὑπερτίθεσθαι τὴν ἐρώτησιν. διὸ καὶ εἶπον, μὴ χρῆναι προσφέρεσθαι τὰ ἅγια θυσίαν ἱερέων, μὴ δὲ γεύσασθαι τροφῆς, ἀλλὰ νηστεύοντας ὅτι φασὶν ἐβεβαιώθη τοῦτο καὶ παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων ἐν τῷ περὶ τῆς πίστεως πρακτάτῳ, ἤγουν ἐν τῇ κατηχήσει τῆς πίστεως (πρακτάτον γὰρ ἔστι καὶ Λατίνοις, ἡ δοκιμασία.) ἐν δὲ τοῖς κανόσι τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου οὐδὲν περὶ τοιαύτης ὕρηται ὑποθέσεως.

B BALS. Qui ex hæresi ad fidem orthodoxam accedunt, hi quidem baptizantur, illi verò sancto solùm chrismate unguntur, postquam eorum hæreses anathematizaverint. Ut est ergo verisimile, ad veram & inculpatam fidem nostram quidam in infantia à Donatistis baptizati, parentum suorum voluntate, qui erant & ipsi Donatistæ, volebant etiam ad sacros gradus promoveri, postquam suscepti fuerant. Quia autem facilè ad hoc non admissi sunt, facta est interrogatio, quid de iis fieri oporteat. Atque hic quidem canon nihil de eo, quod interrogatum est, respondet. Nihil enim dicit, an Chrismate inungi, an baptizari oporteat, neque definit non impediri eos, quominus ad gradum ecclesiasticum promoveantur; quemadmodum nec contrà. Tu verò lege vii. can. ii. Syn. & quæ in eo sunt: & scies quid in his fieri debeat. His autem sic prolatis, dixerunt Mauritaniæ Episcopi, quòd etiam si huc usque distulerunt scisciatari, quæ jussi fuerant; quòd sperarent venturos à Numidia legati: quia tamen multum temporis effluxit, & qui expectabantur non accesserunt, non oportet amplius differre interrogationem. Quamobrem dixerunt, non oportere sacrificia à Sacerdotibus offerri, postquam nutrimentum gustaverint, sed à jejunis, quia, inquiunt, hoc quoque à patribus Nicææ confirmatum est, in tractatu de fide, sive in disquisitione fidei (Tractatus enim apud Latinos est Inquisitio.) In canonibus autem primæ Nicænæ Synodi nihil de ea materia inventum est.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ ἐξ αἱρέσεων προσιόντες τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, οἱ μὲν λιβέλλους ἀπαιτοῦνται ἐκδόσεις ἐγγράφους δηλαδὴ στηλιτευούσας τὴν αἵρεσιν αὐτῶν· λίβελλος γὰρ Ῥωμαϊστὶ ἔκδοσις ἔστι· καὶ ἀναθεματίζοντες αὐτὰς, χρίονται τῷ ἁγίῳ μύρῳ· οἱ δὲ βαπτίζονται, ὡς περὶ τούτων διατάττεται ὁ ζ. κανὼν τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς συνόδου. οἱ οὖν τῆς συνόδου ταύτης πατέρες ἀμφιβάλλοντες, ὡς ἔοικε, περὶ τῶν παίδων τῶν Δοναπισῶν προσερχομένων τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, εἴτε βαπτισθῆναι αὐτοὺς χρὴ, εἴτε μόνον ἁγίῳ μύρῳ χρισθῆναι, συνέδραμον ἐρωτῆσαι τοὺς συνεπισκόπους αὐτῶν, ἵνα, φασὶ, μὴ ὅσον οὐκ ἐξ οἰκείου θελήματος ἐποίησαν, ἀλλ' ἐκ πλάνης τῶν γονέων αὐτῶν γέγονεν, ἤγουν βαπτισθῆναι ὑπὸ Δοναπισῶν, ἐμπόδιον αὐτοῖς γένηται διαῤῥήδην πρὸς τὸν ὀρθο-

F ZONAR. Ex iis qui ejurata hæresi rectam fidem amplectebantur, partim libellis datis, hoc est, scriptis publicè editis, damnare suas hæreses jubentur, (libellus enim Latine editio est) eâsque ubi detestati fuerint, sacro unguento liniuntur; partim sacri baptismatis fonte lustrantur, quemadmodum hac de re septimus secundæ Oecumenicæ Synodi canon statuit. Hujus igitur Synodi Patres, de Donatistarum filiis ad Ecclesiam Dei accedentibus, baptismóne initiandi, an vero sacro chrismate tantummodo inungendi forent, ut credibile est, ambigentes, ea de re Coëpiscoporum suorum sententiam exquirere decreverunt: ne, inquiunt, quod ab ipsis non sponte, sed parentum errore peccatum est, quia nimirum à Donatistis sint baptizati,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

orthodoxam fidem amplectentibus ad altaris ministerium progrediendi, hoc est, sacros ordines adipiscendi, impedimentum afferat. Ex Numidia Vicarios Antistitum venturos esse Synodi Patres speraverant, quæstionibus idcirco, quarum tractandarum causa convenerant, hucusque dilatis. Cùm vero longo temporis intervallo illi nusquam apparerent, commemorati Episcopi satis jam expectatum esse pronuntiarunt; ac de sanctis à prandio non offerendis, hoc est, de oblatione non ab iis qui cibum sumpsissent, sed à jejunis Sacerdotibus peragendâ, proposuerunt. Quod se etiam in Nicæna Synodo confirmatum, in eo qui de fide est tractatu, audisse commemorant. Tractatus vero Latina vox est, scopum, consiliúmve significans. Verùm in canonibus primæ Nicænæ syn. nihil de hâc re invenitur.

δεξον πίστιν, εἰς ὃ προκόψαι εἰς ἱερουργίαν ϑ' συσταστηρίου, τουτέστιν εἰς ὃ προβιβασθῆναι εἰς βαθμοὺς ἱεραπικούς. ὃτι Νουμιδίας ἤλπιζον οἱ τ' συνόδου ταύτης ἐλεύσεσθαι τοποτηρητὰς, διὸ καὶ ὑπερεπίθεντο τὰς ζητήσεις τὰς περὶ ὧν συνήχθησαν. ὅτι ἡ χρόνου παρατάσεως ἀπέλπιστος τοῖς ἐκεῖθεν ἀπήντησεν, οἱ ἐπισκόποι εἶπον, μὴ δεῖν ἔτι ὑπερτίθεσθαι. προεῖπον δὲ ὡς περὶ τ μὴ χρῆναι προσφέρεσθαι τὰ ἅγια μὴ ὑ ἄριστον, ἤγουν μὴ ὑπὸ νηστευόντων ἱερέων προσφορὰν γίνεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ νηστευόντων. τοῦτο δέ, φασι, καὶ ἐν τῷ περὶ τ πίστεως πρακτέῳ τ ἐν Νικαίᾳ συνόδου, πεπύσμεθα ὅτι καὶ τότε ἐβεβαιώθη. ἡ λέξις δὲ τοῦ πρακτικοῦ Ρωμαϊκή ἐστι, καὶ ἐξελληνιζομένη δηλοῖ σωτὸν βούλημα. ἐν δὲ τοῖς χρόνοις τ ἐν Νικαίᾳ προότης συνόδου ἐστὶν περὶ τ πιστώτης δόγματος ὑποθέσεως.

Arist. *Iis qui in infantiâ à Donatistis sunt baptizati conversis, istud nihilo erit impedimento. Et sancta, ut par est, à jejunis solis offerentur.*

ΑΡΙΣΤ. Τοῖς ἐν νηπιότητι παρὰ Δοναπιστῶν βαπτισθεῖσιν ὀρθοτρέφοις, κατ' ἐδὲν τοῦτο προσκόψει· καὶ τὰ ἅγια, ὡς ἄξιον, ἀπὸ νηστευόντων μόνων προσενεχθήσεται.

Donatistæ sunt, qui à Donato quodam in Africâ originem duxerunt. Hic enim tradidit eis os quoddam in manu suâ tenere, quando Sacramenta participaturi sunt, & illud primum salutare, & tunc eorum participes esse. Qui itaque in infantiâ ab eis baptizati fuerunt, & convertuntur, & hæresin eorum anathematizant, non impedientur à parentum errore ad Sacerdotale ministerium promoveri. Illud autem quod sancta post prandium non sunt offerenda, sed à jejunis Sacerdotibus celebranda, & in quadragesimoprimo canone scriptum est.

Δοναπισταί εἰσιν, οἱ ἀπὸ Δονάτου τινὸς ἐν τῇ Αφρικῇ ἐναρξάμενοι. οὗτος γὰρ παρεδέδωκε αὐτοῖς, ὀστοῦν τι ὃπ τ χερὶ αὐτῷ κρατεῖν, ὁπόταν μεταλαμβάνειν τῶν ἁγιασμάτων μέλλωσι, καὶ τοῦτο πρότερον ἀσπάζεσθαι, καὶ τότε καὶ μετέχειν αὐτῶν. οἱ γοῦν παρ' αὐτῷ βαπτισθέντες ἐν νηπιότητι, καὶ ὑποτρέφοντες, καὶ τὴν αἵρεσιν αὐτῶν ἀναθεματίζοντες, οὐκ ἐμποδισθήσονται ὑπὸ τ τῶν γονέων πλάνης εἰς ἱερατικὴν λειτουργίαν προκόπτειν. ὃ δὲ τὰ ἅγια μὴ μ' ὑ ἄριστον προσφέρειν, ἀλλὰ ἀπὸ νηστευόντων ταῦτα ἱερέων γίνεσθαι, καὶ ἐν τῷ παρεπόμενῳ προότῳ κήμῳ ἐγράφη.

Canon LII.

ΚΑΝΩΝ νβ'.

De rebaptizationibus & reordinationibus vel translationibus Episcoporum. Porrò illud quoque nobis mandatum referimus, quòd in Synodo Capuæ decretum est, ut non liceat fieri rebaptizationes vel Episcoporum reordinationes. Cresconius itaque Recensis agri Episcopus, neglecto proprio populo, Becenes Ecclesiam invasit: & in hodiernum usque diem sæpe, sicut definitum est, eam Ecclesiam, quam invasit, relinquere admonitus, noluit. De eo autem, quæ priùs renunciata sunt, firma audivimus, & petimus, secundùm id quod nobis mandatum est, ut dignemini nobis dare facultatem, ut liceat, quia ita urget necessitas, ad præsidem regionis adversus illum accedere, secundùm clarissimorum Imp. constitutiones; ut qui benignæ vestræ sanctitatis admonitioni parere noluerit, & id quod non est concedendum corrigere, secularis magistratus auctoritate statim prohibeatur. Aurelius Episcopus dixit; Servata constitutionis forma, non judicetur esse synodi, si à vestra dilectione valde rogatus ut discederet, recusavit: quoniam ex proprio contemptu & pervicacia ad secularis magistratus potestatem redactus est. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; Hoc itaque placet omnibus? Ab omnibus Episcopis dictum est; Justum est, placet.

Περὶ ἀναβαπτισμάτων καὶ ἀναχειροθεσιῶν ἢ μεταβάσεων ὑποκόπων. ἐκεῖνο δ' ἀναφέρομεν ἐνταλὲν ἡμῖν, τὸ καὶ ἐν τῇ συνόδῳ τῇ ἐν Καπούῃ ὁρισθὲν, ὥστε μὴ ἐξεῖναι γίνεσθαι ἀναβαπτίσεις ἢ ἀναχειροτονήσεις ὑποκόπων. Κρεσκώνιος οὖν τοῦ Ρεκένσις ἀγροῦ ὑποκόπ. καταφρονήσας τοῦ ἰδίου λαοῦ, τὴν Βεκένης ἐπέβη ἐκκλησίαν, καὶ ἕως τ σήμερον πολλάκις ὑπομνησθεὶς κ τὸ ὁρισθὲν καταλιπεῖν τὴν τοιαύτην ἐκκλησίαν, ἢ ἦλθεν, οὐκ εἴλετο. περὶ τούτου δὲ τὰ προαχθέντα βέβαια ἠκούσαμεν καὶ αὐτοῦμεν κ τὸ ἐνταλὲν ἡμῖν, ἵνα καταξιώσητε δοῦναι παῤῥησίαν ἐπ' ἀδείας ἡμῖν γενέσθαι, ὅτι αὕτη ἡ ἀνάγκη βιάσασθαί, τῷ ἄρχοντι τ χώρας κατ' ἐκεῖνον προσελθεῖν, κ τὰς διαταξεις τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων, ἵνα ὁ τῷ προῴῳ ὑπομνήσῃ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης πειθαρχῆσαι μὴ θελήσας κ ὁμολογῆσαι τὸ ἀσυγχώρητον, ἀνδεντείᾳ ἀρχοντικῇ πράγματι κωλυθῇ. Αὐρήλιος ὑποκόπος εἶπε· φυλαχθέντος τ τύπου τῆς κατασάσεως, μὴ κριθῇ τῆς συνόδου ὑπάρχων, ἐὰν ὑπεικῶς αἰτηθεὶς παρὰ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, ἀποστῆναι παρήτησατο· ὅθεν ἐκ τῆς οἰκείας καταφρονήσεως κ μοναρχίας πρεσῆλθεν εἰς ἀρχοντικὴν ἐξουσίαν. Ονωρᾶτος κ Ουρβανὸς οἱ ὑπόκοποι εἶπον· τοῦτο οὖν πᾶσιν ἀρέσκει; ἀπὸ πάντων τῶν ὑποκόπων ἐλέχθη· δίκαιόν ἐστιν, ἀρέσκει.

Bals. Dicunt patres Capuæ factam esse Synodum; & in ea statutum esse ne rebaptizarentur qui ab orthodoxis baptizati fuerant, vel reordinarentur, qui ab Episcopis orthodoxis ordinati fuerant: & consequenter iis, quæ in ea Synodo constituta sunt, quæ à me quidem ignoratur (neque enim cum topicis Synodis connumeratur) dixerunt ipsi Mauritaniæ Sitifensis legati, quòd quia hæc sunt prohibita, debent etiam corrigi quæ ab Episcopis ab hac in aliam Ecclesiam fiunt transitiones, eo quòd hoc reputetur, veluti rebaptizatio

ΒΑΛΣ. Εν Καπούῃ φασὶν οἱ πατέρες γενέσθαι συνόδον, κ ἐν ἐκείνῃ ὁρισθῆναι τὸ μὴ ἀναβαπτίζεσθαι τοὺς παρὰ ὀρθοδόξων βαπτισθέντας, ἢ ἀναχειροτονεῖσθαι τοὺς παρὰ ὑποκόπων ὀρθοδόξων χειροτονηθέντας· κ ἀκολούθως τοῖς ὁρισθεῖσιν ἐν τῇ ταυτῃ συνόδῳ, τῇ πως ἐμοὶ ἀγνοουμένῃ (οὐδὲ γὰ συναριθμεῖται ταῖς τοπικαῖς συνόδοις) εἶπον οἱ αὐτοὶ τοποτηρηταὶ τῆς Μαυρεταν[illegible]ας Σιτιφένσις, ὡς ἐπεὶ ταῦτα κεκώλυνται, ὀφείλουσι διορθωθῆναι κ αἱ παρὰ ὑποκόπων γενόμεναι μεταβάσεις ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκκλησίας εἰς ἑτέραν, διὰ τὸ λογίζεσθαι κ τοῦτο ὡσανεὶ ἀναβαπτισμὸν ἢ ἀναχειροτόνησιν.

Ψηφιοποιήθηκε από την

ρτόπηCιν. ϗ αὐτίκα προέβαντο φάκτον, ὅτι Κρεσκώνιος A
ἐπίσκοπος καταφρόνησε τῆ οἰκείου λαοῦ, ϗ ἑτέραν
ἐκκλησίαν. ἀλλ' ὅτι τοῦτο παρεγγυηθεὶς καταλιπεῖν τὴν ἀλλο-
τρίαν ἐκκλησίαν, ἣν ἐπέβη παρὰ κανόνας, ϗ ἀντέχεσθαι
τῆς οἰκείας, οὐκ ἐπείσθη τοῦτο ποιῆσαι. ὅτι οὖν τοῦτο βέβαιόν
ὄντι ϗ ἀληθὲς, ζητοῦσι, ϗ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐντολὴν,
ἵνα δοθῇ τῇ κατ' αὐτοὺς συνόδῳ ἀφορμὴ προελθεῖν ἐφ' ᾧ ϗ χώραν
ἄρχοντι· ἐ δι' αὐτοῦ καταναγκασθῇναι τὸν Κρεσκώνιον ἀπο-
στῆναι τῆς μὴ ἀνηκούσης αὐτῇ ἐκκλησίας, ὅτι ϗ αἱ διατάξεις
τῶν βασιλέων ἤτοι οἱ νόμοι τοῦτο διορίζονται. εἴπε
δὲ πρὸς ταῦτα ὁ Αὐρήλιος, ἐὰν ἐφυλάττη ὁ τύπος τῆς ἐκ-
κλησιαστικῆς καταστάσεως, μὴ κριθῇ τῆς συνόδου ὑπάρχων B
ὁ Κρεσκώνιος, ἀλλ' ὡς λαϊκὸς παραδοθήτω τῇ ἀρχοντικῇ
ἐξουσίᾳ· ϗ μὴ μεμφέσθω ὃ γινόμενον εἰς αὐτόν. αὐτὸς γὰρ ἑαυ-
τὸν παρέδωκεν εἰς τὴν ἀρχοντικὴν ἐξουσίαν, διὰ τὴν οἰ-
κείαν μοναρχίαν ϗ καταφρόνησιν τῆς συνοδικῆς παραγγε-
λίας. ϗ τὰ μὲν τοῦ κανόνος ἐν τούτοις. ὁ τύπος δὲ τῆς
καταστάσεως, ὃν ὁ Αὐρήλιος εἶπε φυλαχθῆναι, ἔστι δ' ϗ
μηδένας ὑποφωνηθῆναι ϗ ἀκηρυκτὶ παραξάμενον τῆς ἀλλο-
τρίας ἐκκλησίας, ϗ μὴ τοὺς ὑποφωνήσαντας καταγνωσθέντα, ἢ δι-
μερῶς ἢ μονομερῶς, διὰ τὴν ἀπείθειαν. τοὺς ἱερωμένους γὰρ παρα-
δίδοσθαι εἰς κόλασιν ἀρχοντικὴν οὐκ ἔξεστιν, εἰ μὴ πρότερον
καθαιρεθῶσι. δ' δὲ παραδίδοσθαι τοῖς ἄρχουσι τοὺς ἱερωμέ- C
νους μὴ καθαίρεσιν, γοῦν, ὡ μόνον ὅπερ ἡ συνοδος οὐκ ἔσχη
εὐχερῶς ποιῆσαι ἐκβιασθεῖσαν τῆς οἰκείας ἀποφάσεως, ἀλλὰ
ϗ ὅπερ μέγα ἐστὶ δ' ἁμάρτημα, ϗ σὺν τῇ ἐκκλησιαστι-
κῇ κολάσει χρεὼν ἐστὶν ἐπακολουθῆσαι ϗ ἀρχοντικὴν τι-
μωρίαν. τυχὸν γὰρ εὑρέθη τις ἱερωμένος ἐπίβουλος τοῦ βα-
σιλέως, ϗ καθηρέθη ὁ τοιοῦτος μὴ πρὸ καθαίρεσιν παρα-
δοθήσεται τῇ ἀρχοντικῇ ἐξουσίᾳ, ὡς ἂν μὴ ἑτοιμοῦ εἴπῃ
τὸν συνίστορας. ταῦτα δὲ ὕστερον γίνονται, κδ' δ λϛ'. ϗ δ λζ'.
κεφάλ. τοῦ α'. πτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν, μέ-
ρος ὄντος τῆς ρκγ'. Ἰουστινιανείου νεαρᾶς, ϗ παραμυθάμε-
νοι πρεσβυτέρους ϗ διακόνους ὑπὲρ ἐγκληματικῆς αἰ- D
τίας ψευδομαρτυρήσαντας, μὴ μόνον καθαιρεῖσθαι, ἀλλὰ ϗ
ταῖς νομίμοις ποιναῖς ὑποβάλλεσθαι, ϗ τοὺς καταδικαζο-
μένους κληρικοὺς χάριν ἐγκληματικῆς αἰτίας ἀπογυμνοῦσθαι
μὲν βαθμοῦ παρὰ τοῦ ὑποσπόνδου, ὑποβάλλεσθαι δὲ τῆς ἀρχοντι-
κῆς ὑποβάλλεσθαι ταῖς νομίμοις ποιναῖς. τοῦτο δὲ λέγω κρατεῖν, ἔνθα
ἐξεφωνήθη. ὁ γὰρ τὸν νόμον τοῦτον μεθέλκων ϗ εἰς ὑποσπόν-
δους καταδικαζομένους ἴσως χάριν ἐγκληματικῆς αἰτίας, ϗ θέλων ϗ τούτους μὴ καθαίρεσιν τῇ ἀρχοντι παραδίδοσθαι,
μάταιος ἂν εἴη ϗ βλάσφημος. διὸ ϗ ὃ παρὰ τοῦ κρίνοντος
διορισθὲν χάριν τοῦ ὑποσπόνδου, ὀφείλεις ἐκλαμβάνειν, εἰς E
ὃ καθόλου καθόλου ὑποσπόνδου ἀκολουθῆσαι τῇ συνοδικῇ
διαγνώσει ϗ μόνῃ. περὶ δὲ ἀναβαπτισμοῦ ϗ ἀναχειροτονήσεως ἀναγνωσθήσεται ϗ μζ'. ἀποστολικὸν κανόνα ϗ ϗ
ξή.

ZONAP. Μὴ ἀναβαπτίζειν, εἰς μὴ ϗ παρὰ ἀσεβῶν
βαπτισθέντα, ϗ τοῖς ἱεροῖς ἀποστόλοις, ὃν μζ'. κανόνι διατέτακται, ϗ ὃν ξή. κανόνι, μὲ δέχεσθαί τινα δύτερον
χειροτονίαν, τοῖς αὐτοῖς ὥρισαν. τούτοις οὖν τοῖς κανόσιν
ἑπόμενοι ϗ οἱ πατέρες ὅτοι τὰ αὐτὰ διετάξαντο, τουτ-
έστι μηδένα ἀναβαπτίζεσθαι ὀρθῶς ἐξ ἀρχῆς βαπτισθέντα.
εἰ δὲ παρ' αἱρετικῷ ἐβαπτίσθη τις ἀλλόκοτον βάπτισμα,
ἐκεῖνον βαπτίζεσθαι δεῖ. ὁ γὰρ ἀναβάπτισις τοῦτο, ὅτι οὐδὲ F
ὁ ἐβαπτίσθη, βάπτισμα λογίζεται, ἀλλὰ μολυσμός. ἀλ-
λὰ μηδὲ ἀναχειροτονήσεις γίνεσθαι, μηδὲ μετακινήσεις ἐπι-
σκόπων, ὥστε ἐάν τινα τὴν οἰκείαν ἐπισκοπὴν, ϗ μετα-
πίπτειν εἰς ἄλλην. ϗ αὐτίκα ϗ τοιαύτην ὑπόθεσιν προέ-
βαντο, ϗ φάσκα λέγοντες καταφρονῆσαι τοῦ ἰδίου λαοῦ,
ϗ ἑτέρας ἐκκλησίας ἐπιβῆναι, πολλάκις τε περὶ τούτου
ὑπομνησθῆναι ὀφεῖλον, ϗ μὴ παιδῶναι ἀποστῆναι τῆς
ἐκκλησίας, ἣν ἐν ϗ κανόνας ἐπέβη, ϗ λοιπὸν, φασὶ,
διὰ τὴν ἀπείθειαν αὐτοῦ, ἀνάγκη τῷ τῆς χώρας.

dinatio. Et factum ſtatim propoſuerunt, quòd Creſconius Epiſcopus proprium populum contempſit, & aliam Eccleſiam invaſit. Et propterea ſæpe admonitus, ut alienam Eccleſiam, quam invaſit præter Canones, relinqueret, & ſuam retineret; non eſt hoc facere perſuaſus. Quia ergo hoc firmum & verum eſt, petunt, ſecundùm eis datum mandatum, ut regionis Præſidem adeundi ſuæ Synodi concedatur poteſtas: & per eum cogatur Creſconius diſcedere ab Eccleſia, quæ ad eum non pertinet; quia & Imperatoris conſtitutiones ſive leges hoc decernunt. Dixit autem ad hæc Aurelius; Si ſervetur forma Eccleſiaſticæ conſtitutionis, ne judicetur eſſe Synodi Creſconius, ſed ut Laicus tradatur, ſeculari poteſtati: nec eſt quòd id ſibi fieri queratur. Ipſe enim ſeipſum, per ſuam pervicaciam & Synodalium præceptorum contemptum, in ſecularem poteſtatem tradidit. Et in his quidem conſiſtit Canon. Forma autem conſtitutionis, quam ſervandam dixit Aurelius, eſt, ut ſecundùm Canones interpelletur qui alienam Eccleſiam non Canonicè arripuit, & poſt denunciationes ſeu edicta deponatur, vel una tantùm, vel utriſque partibus præſentibus, propter inobedientiam. Neque enim fas eſt ſacratos homines ſeculari magiſtratui puniendos tradi, niſi prius depoſiti fuerint. Ut autem qui ſunt ſacrati, ſecularibus magiſtratibus, poſt depoſitionem tradantur, fit, non ſolùm quando Synodus non facilè poteſt ſuam exequi ſententiam; ſed etiam quando magnum eſt peccatum. Et una cum Eccleſiaſtica pœna ſecularis quoque magiſtratus animadverſionem conſequi oportet. Fortè enim inventus eſt quiſpiam ſacratus, Imperatoris inſidias parâſſe, & depoſitus eſt: is poſt depoſitionem tradetur ſeculari poteſtati, ut quæſtione habita dicat conſcios. Hæc autem ita fiunt, ſecundùm xxxvi. & xxxvii. Can. i. tit. iii. lib. Baſil. quæ ſunt pars cxxiii. Juſt. Novellæ, & tractant Presbyteros & Diaconos, in cauſa criminali falſum teſtimonium ferentes, non ſolùm deponi, ſed etiam pœnis legitimis ſubjici: & Clericos, qui pro criminali cauſa condemnantur, ab Epiſcopo gradu moveri; à ſeculari autem magiſtratu legitimis pœnis ſubjici. Dic autem hoc ſervari in eo, in quo expreſſum eſt. Qui enim hanc legem trahit etiam ad Epiſcopos, qui fortè in cauſa criminali condemnantur, & vult etiam eos poſt depoſitionem ſeculari poteſtati tradi; is vanus fuerit & blaſphemus. Et ideò quod à Can. de Epiſcopo decernitur, debes accipere, ut cogatur Epiſcopus ea ſola ſequi, quæ Synodaliter illi præcipiuntur. De rebaptizatione autem & reordinatione lege xlvii. Apoſtolicum Canonem & lxviii.

ZONAR. Ne quis iterum baptizetur, niſi qui ab impiis antea baptizatus fuerit, S. quoque Apoſt. xlvii. Can. cautum eſt: utique ut ne quis ſecundò iiſdem ordinibus initietur, Can. lxviii. iidem ſanxêre. Horum igitur Can. auctoritatem ſecuti hujus quoque Syn. Patres, eadem decrevêre; Ne quis videlicet baptiſmum repetat, qui ab initio rite fuerit baptizatus. Quòd ſi quis ab hæreticis abſurdo aliquo & peregrino baptiſmi genere initiatus fuit, illum baptizari oportet. Neque enim hic ſecundo baptizatur, cum ablutio illa prior inquinamentum, potius quã baptiſmus, fuiſſe judicetur. Ne cuiquam præterea iterum iidem ordines conferantur, neve Epiſc. tranſlationes fiant, ut ſcilicet eo quem obtinet relicto, in alium Epiſc. quiſpiam Epiſc. tranſiliat. Quo loco deinceps ejuſmodi quoque narrationem ſubnectunt; Quendam, aiunt, neglecta populi ſui cura alias Eccleſias invaſiſſe; ſæpe vero illum hac de re admonitum fuiſſe, neque unquam, ut eam Eccleſiam relinqueret, quam contra Canones occuparat, adduci potuiſſe. Reliquum eſt ergo, inquiunt, ac propter hominis pervicaciam neceſſariò faciendum,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ut Magistratum ejus regionis adeamus, ut qui benigna admonitione persuaderi non potuit, per Magistratum de ea, quam occupavit sede, pellatur. Ad hæc vero Aurelius dixit; Servata constitutionis forma, ille Synodo motus esse judicetur. Sacris namque initiatos prophano Magistratui puniendos, nisi prius depositi fuerint, tradi haud licet. Nam si quis sacratus, ob nefarium scelus admissum pœna dignus sit, sacra dignitate prius spoliatur, tum de illo Magistratus supplicium sumit. Quod ergo ait, servata constitutionis forma, ita est accipiendum, scilicet si constitutionis formula servata est, si nimirum ille ex Canonum præscripto admonitus est, nec paruit, ne Synodi esse censeatur, hoc est, ne habeatur amplius in Episcoporum numero, sed velut ejectus, & ex catalogo sacri ordinis expunctus, Magistratûs prophani potestati dedatur. Hoc autem, quod scilicet Magistratui mancipatus sit, pervicaciæ suæ, hoc est, contumaciæ & inobedientiæ, ex qua Episcoporum facilitatem neglexit, acceptum feret.

A ἄρχοντι προσελθεῖν, ἵνα ὁ μετὰ πραότητος ὑπομνησθεὶς, καὶ μὴ πεισθεὶς, ἐξουσίᾳ ἀρχοντικῇ ἐξελαθῇ. πρὸς ταῦτα ὁ Αὐρήλιος εἶπε· φυλαχθέντος τοῦ τύπου τῆς καταστάσεως, μὴ κριθῇ τῆς συνόδου ὑπάρχων. τοὺς ἱερωμένους γὰρ παραδίδοσθαι εἰς κόλασιν ἄρχοντι, εἰ μὴ πρότερον καθαιρεθῶσιν, οὐκ ἔξεστι. εἰ γὰρ διά τι μέγα ἁμάρτημα κολάσεώς ἐστιν ἱερωμένος τις ἄξιος, πρότερον γυμνοῦται τῆς ἱερατικῆς ἀξίας, καὶ οὕτω λαμβάνει αὐτὸν ὁ ἄρχων ἐπὶ τιμωρίᾳ. ὃ γοῦν φυλαχθέντος τοῦ τύπου τῆς καταστάσεως τοῦτό ἐστι, ὃ εἰ ἐφυλάχθη ὁ τύπος τῆς καταστάσεως, ἤγουν εἰ ὑπεμνήσθη ἐκεῖνος κατὰ τοὺς κανόνας, καὶ ἠπείθησε, B μὴ κριθῇ τῆς συνόδου ὑπάρχων, ἀντὶ τοῦ μὴ λογισθῇ τῆς μοίρας τῶν ἐπισκόπων ὤν, ἀλλ' ὡς ἤδη ἀπορριφεὶς καὶ ἐξωσθεὶς τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, ἀρχοντικῇ ἐξουσίᾳ παραδοθήτω. τοῦτο δὲ, ὃ παραδοθῆναι τῷ ἄρχοντι, ἐπῆλθεν αὐτῷ ἐκ τῆς μονοτονίας αὐτοῦ, ἤτοι τῆς αὐτογνωμοσύνης, τῆς ἀπειθείας, δι' ἣν κατεφρόνησε τῆς τῶν ἐπισκόπων ἐπιεικείας.

ARIST. *Rebaptizationes, & reordinationes, & translationes Episcoporum non fiunt. Cresconius itaque qui proprium populum dereliquit, & Ceneensem Ecclesiam invasit quandoquidem Ecclesiasticè admonitus non mutatus est, auctoritate judiciariâ prohibeatur.*

Qui ab orthodoxis baptizatur, aut ordinatur, secundum baptismum aut secundam ordinationem non recipit. Sed & illud, ab una civitate ad civitatem aliam transferri Episcopum, & præsens Canon, & alii non pauci diversarum Synodorum prohibent. Hic itaque Cresconius Episcopus, suam relinquens Ecclesiam aut Parœciam, & ad Ceneensem transiliens Ecclesiam, & sæpius fraterne admonitus à confratribus & comministris suis eam relinquere Ecclesiam, & non persuasus, effecit ut & inviti regionis Magistratum adirent, ab eoque auctoritate judiciariâ pelleretur.

ΑΡΙΣΤ. Αναβαπτίσεις, καὶ ἀναχειροτονήσεις, καὶ μετακινήσεις ἐπισκόπων οὐ γίνονται. Κρεσκώνιος οὖν τοῦ ἰδίου λαοῦ ἀποστὰς, καὶ τῆς Κενεοῦ ἐκκλησίας ἐπιβὰς, ἐπεὶ ἐκκλησιαστικῶς καταγγελλόμενος οὐ μεθίσταται, ἀρχοντικῶς C κεκωλύσθω.

Ο παρὰ ὀρθοδόξων βαπτισθεὶς, ἢ χειροτονηθεὶς, δεύτερον βάπτισμα, ἢ δευτέραν χειροτονίαν οὐ δέχεται. ἀλλὰ καὶ τὸ, ἀπὸ πόλεως ἐπίσκοπον εἰς ἑτέραν πόλιν μεθίστασθαι, καὶ ὁ παρὼν κανὼν, καὶ ἕτεροι οὐκ ὀλίγοι διαφόρων συνόδων κωλεύουσιν. ὁ γοῦν Κρεσκώνιος οὗτος ἐπίσκοπος, τὴν ἰδίαν καταλιπὼν ἐκκλησίαν ἢ παροικίαν, καὶ τῆς Κενεοῦ ἐπιβὰς ἐκκλησίας, καὶ πολλάκις ἀδελφικῶς ὑπομνησθεὶς παρὰ τῶν συναδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν αὐτοῦ τὴν τοιαύτην καταλιπεῖν ἐκκλησίαν, καὶ μὴ πεισθεὶς, παρεσκεύασε καὶ ἄκοντας αὐτοὺς τῷ κατὰ χώραν ἄρχοντι προσελθεῖν, καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐξουσιαστικῶς κωλυθῆναι. D

CANON LIII.

Quot Episcopi Episcopum ordinare debent. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; Illud quoque nobis mandatum est, Quia ex vicinis duo fratres nostri Numidiæ Episcopi Sacerdotem ordinare ausi sunt, non nisi à duodecim fieri debere ordinationem censeatis. Aurelius Episcopus dixit; Antiqua forma servabitur, ut non pauciores quàm tres constituti ad Episcopi ordinationem sufficiant; eo quòd Tripoli fortè & Arzuæ barbaræ scilicet gentes propè sitæ sunt. Tripoli autem quinque, iique soli sunt, ut scitis, Episcopi: & fieri potest ut sæpe ex eo numero duo aliqua necessitate detineantur. Est enim difficile, ut ex quovis numero possint omnes adesse; & hoc non debet impedimento esse utilitati Ecclesiæ. Nam & in hac Ecclesia, ad quam vestra sanctitas convenire dignata est, frequentius, & ferè die dominico, qui ordinantur, habemus. Nunquid ergo frequenter possumus duodecim vel decem, vel non multo pauciores convocare Episcopos? Sed duos propinquos conjungere est meæ parvitati facile. Quamobrem vestra mecum videt charitas hoc non posse servari.

BALS. Duo Episcopi in Numidia Episcopum ordinarunt. Sacerdotem enim pro Episcopo hîc debemus intelligere. Quoniam Sacerdos vel ab uno solo Episcopo ordinatur, ut vult ii. Can. S. Apost. Petiverunt ergo Honoratus & Urbanus Episcopi, sicut illis mandatum fuerat, ut non ampliùs à duobus Episcopis ordinetur Episcopus, sed à duodecim: & respondit Aurelius, debere servari

ΚΑΝΩΝ νγ'.

Πόσοι ἐπίσκοποι ἐπίσκοπον χειροτονεῖν ὀφείλουσιν. Ονωρᾶτος καὶ Ουρβάνος ἐπίσκοποι εἶπον· Κἀκεῖνο ἡμῖν ἐνετάλθη, ἐπεὶ ἐκ τῶν πλησίον ἀδελφοὶ ἡμῶν δύο ἐπίσκοποι τῆς Νουμηδίας χειροτονῆσαι ἐτόλμησαν ἱερέα, κρίνατε μὴ γενέσθαι χειροτονίας ἐπισκόπων, εἰ μὴ ἀπὸ δώδεκα. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ὁ ἀρχαῖος τύπος φυλαχθήσεται, ἵνα μὴ ἥττονες τριῶν τῶν ὁρισθέντων εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπων E ἀρκέσωσιν· διότι ἐν Τριπόλει τυχὸν καὶ ἐν Αρζοΐῃ δῆλον παρέγκεινται βάρβαρα ἔθνη. ἐν Τριπόλει δὲ πέντε, καὶ μόνοι εἰσὶν, ὡς γινώσκετε, ἐπίσκοποι· καὶ δυνατὸν ἐξ αὐτοῦ πολλάκις τοῦ ἀριθμοῦ τοὺς δύο ἀνάγκῃ τινὶ κατέχεσθαι. δυσχερὲς γάρ ἐστιν ἐξ οἱουδήποτε ἀριθμοῦ πάντας δύνασθαι ἀπαντῆσαι, καὶ μὴ ὀφείλει τοῦτο αὐτὸ παρεμποδὼν εἶναι τῷ χρησίμῳ τῆς ἐκκλησίας. καὶ γὰρ εἰς ταύτην τὴν ἐκκλησίαν, εἰς ἣν κατηξίωσεν ἡ ὑμετέρα συνελθεῖν ἁγιωσύνη, συχνῶς καὶ σχεδὸν κατὰ κυριακὴν χειροτονουμένους ἔχομεν. μὴ ἄρα δύναμαι συνεχῶς δώδεκα ἢ δέκα ἢ οὐχὶ πολὺ ἐλάττους συγκαλεῖν ἐπισκόπους. δύο δὲ γείτονας προσζεῦξαι εὐχερές F ἐστι τῇ ἐμῇ βραχύτητι. διὸ ὁρᾷ σὺν ἐμοὶ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη τοῦτο αὐτὸ μὴ δύνασθαι παραφυλαχθῆναι.

ΒΑΛΣ. Δύο ἐπίσκοποι ἐχειροτόνησε εἰς Νουμηδίαν ἐπίσκοπον· τὸν γὰρ ἱερέα ἐνταῦθα εἰς ἐπίσκοπον ὑποληπτέον. διότι ἱερεὺς καὶ παρὰ μόνου ἑνὸς χειροτονεῖται ἐπισκόπου, κατὰ ὦ β'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἐζήτησαν οὖν Ονωρᾶτος καὶ Οὐρβανὸς οἱ ἐπίσκοποι, καθὼς ἐνετάλθησαν, μηκέτι ὑπὸ δύο ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον, ἀλλὰ ὑπὸ δώδεκα. καὶ ἀπελογήσατο ὁ Αὐρήλιος, ὀφείλειν φυλάττεσθαι ὦ ἀρχαῖον τύπον

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τύπον ἤτοι ⑭ κανόνα, ⑤ ἀρκεῖν εἰς ἐπισκόπου χειροτονίαν ἐπισκόπους τρεῖς, ὅτι πολλάκις δυσχερές ἐστι, πολλοὺς συνελθεῖν, καὶ ἵνα μὴ ἐμπόδιον τῷ χρησίμῳ τῆς ἐκκλησίας, ἤγουν τῇ χειροτονίᾳ τῶν ἐπισκόπων, ὀφείλῃ παρὰ τριῶν μόνων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπος, ἤγουν ⑭ μητροπολίτου καὶ ⑭ ἑτέρων δύο. ἔτω γὰρ εὐχερὲς ἔσται ἡ τῶν ἐπισκόπων χειροτονία. σημαίνομεν οὖν ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι οὐκ ἐξ ἀνάγκης ⑭ τριῶν ἐπισκόπων ἐπαρχιωτῶν χειροτονεῖται ἐπίσκοπος, ἀλλὰ παρὰ τοῦ μητροπολίτου καὶ ἑτέρων δύο, κἂν μὴ ὦσιν ἤτοι ἐπαρχιῶται. ὁ γὰρ μητροπολίτης Ἐφέσου ἐκεῖνος κυρὸς Χριστοφόρος εἰσκαλούμενος χειροτονήσας ἐπίσκοπον τὴν ταύτῃ βασιλεύουσαν τῶν πόλεων χωρὶς παρουσίας οἱουδήποτε ἐπαρχιώτου, ἐγκαλεῖται ⑭ καλῶς, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. εἶπον γάρ τινες, ὀφείλειν ⑭ μητροπολίτῃ μετ' ἐπαρχιωτῶν ⑤ ἐλάχιστον δύο τὰς χειροτονίας ποιεῖν τῶν ἐπισκόπων, ὥσπερ καὶ τὰς ψήφους.

A antiquam formam sive Canonem, & sufficere ad Episcopi ordinationem tres Episcopos, quia sæpe multos convenire difficile est; & ne hoc sit impedimento utilitati Ecclesiæ, Episcoporum scilicet ordinationi, Episcopus debet vel à tribus solis ordinari Episcopis, scilicet à Metropolitano & ab aliis duobus. Sic enim erit facilis Episcoporum ordinatio. Nota ergo ex præsenti Canone, quòd non necessariò à tribus Provincialibus Episcopis ordinatur Episcopus, sed à Metropolitano & duobus aliis, etiamsi non sint ipsi Provinciales. Ille autem Ephesi Metropolitanus dominus Christophorus, qui Iscalonem Episcopum ordinavit in hac regina urbium, absque præsentia cujusvis Provincialis, præter rationem, ut mihi videtur, accusatus fuit. Dicebant enim nonnulli, debere Metropolitanum, cum Provincialibus ad minus duobus, Episcoporum ordinationes facere, sicut & electiones.

ZONAR. Δύο ἐπισκόπους φασὶ χειροτονῆσαι ἱερέα· ἱερέα δὲ ⑭ ἐπίσκοπον λέγει. πρεσβύτερον γὰρ καὶ εἷς ἐπίσκοπος χειροτονεῖ, καὶ ⑭ δεύτερον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. καὶ ἀξιοῦσιν ὀφειλῆναι, ὑπὸ δώδεκα χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον. Αὐρήλιος δὲ ⑭ ἀρχαῖον τύπον δεῖν φυλάττεσθαι ἀπεκρίθη, τύπον ⑭ κανόνα λέγων, καὶ τρεῖς ἐπισκόπους εἰς ἐπισκόπου χειροτονίαν ἀρκεῖν ἀπεφήνατο. ἐπήγαγε δὲ καὶ αἰτίαν, ὅτι Ἀρζουΐη φαμίῳ ⑭ βάρβαρα ἔθνη, ὥστε διὰ τοῦτο δυσχερεῖαν εἶναι συνέρχεσθαι τοὺς ἐπισκόπους· ὅτι Τριπόλεως δὲ πέντε εἰσὶν ἐπίσκοποι, Τρίπολιν, τὴν ὅτι Ἀφρικῆς λέγων, καὶ συμβαίνει πάσαις ταῖς πέντε διὰ πολλῆς ἀνάγκης καλύεσθαι συνελθεῖν. τοῦτο οὖν, φησίν, οὐκ ὀφείλει ἐμποδίζειν εἰς τὸ χρησίμῳ τῆς ἐκκλησίας, τουτέστι τῇ τῶν ἐπισκόπων χειροτονίᾳ. χρήσιμον γὰρ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἤτοι τοῖς πιστοῖς ἡ τῶν ἐπισκόπων χειροτονία, ἀντὶ τοῦ, χρειώδης, διάταγμα. τοῦτο οὖν ὃ ὑπὸ πολλῶν χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπον, ὁρᾶτε, φησὶν, ὅπως δύναται φυλαχθῆναι.

ZONAR. Duo Episcopi, inquiunt, Sacerdotem quendam creavêre (Sacerdotis vero nomine Episcopus intelligitur; nam Presbyterum vel unus Episcopus creat, ex sanctorum Apost. Can. ii.) atque, ut duodecim in Episcopo consecrando adhibeantur, decerni postulant. Aurelius vero antiquam formam, Canonem videlicet antiquum servandum esse respondit, ac tres Episcopos uni consecrando sufficere pronunciavit. Causamque deinde subjunxit; Arzuæ, dicens, barbaræ gentes adjacent, ut propterea Episcopos convenire difficile sit: Tripoli autem, quinque soli sunt Episcopi (Tripolim, eam quæ in Africa est, intelligit) ac ex quinque illis unum aut alterum necessario impedimento detineri facile est. Hoc igitur, inquit, Ecclesiasticæ utilitati, creationi nempe Episcoporum, obstare non debet. Utile enim est Ecclesiæ, hoc est, fidelibus, Episcopos constitui, id est, commodum necessarium est. Quamobrem hoc, inquit, ut in Episcopi consecratione plures Episcopi adhibeantur, servari non posse, vos ipsi facile animadvertitis.

ΑΡΙΣΤ. Μὴ ἐλάττους τριῶν ἐπισκόπων εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπου ἀρκεῖν τοσοῦτον.

ARIST. *Tribus pauciores Episcopis ad Episcopi ordinationem haud sufficiunt.*

Πάντες μὲν, εἰ δυνατὸν, οἱ τῆς ἐπαρχίας ἐπίσκοποι ὀφείλουσι μετὰ γνώμης τοῦ μητροπολίτου συνέρχεσθαι, καὶ τοὺς ἐπισκόπους ψηφίζεσθαι· εἰ δὲ μὴ δυνατὸν πάντας συνελθεῖν, διά τινα ἀνάγκην, κἂν τρεῖς δὲ ἐλάχιστον δεῖ παρεῖναι, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων διὰ γραμμάτων.

Omnes quidem, si fieri potest, Provinciæ Episcopi Metropolitæ sententiâ convenire debent, & Episcopos ordinare. Si impossibile autem fuerit omnes convenire, propter aliquam necessitatem, saltem tres minimùm adesse oportet, etiam absentibus per literas consensum suum præbentibus.

ΚΑΝΩΝ νδ'.

CANON LIIII.

Πόσοι ἐπίσκοποι προστιθῶσιν ὀφείλουσι τῷ ἀριθμῷ τῶν χειροτονούντων, ἐὰν περὶ τοῦ μέλλοντος χειροτονεῖσθαι ἐπισκόπου ἀντιλογία γένηται. ἐκεῖνο δὲ ὁρίσαι δεῖ, ὥστε ἐάν ποτε περὶ ἐπισκόπου συνέλθωμεν, καὶ διαφωνία τις ἀντιλογίας, διὰ τὰ πολλάκις περὶ ἡμῶν ἐγκαταλαμβάνεσθαι, τολμηρὸν εἶναι λοιπὸν, τρεῖς μόνους περὶ ὃν καταξίαν τῶν χειροτονηθησόμενον ἀριθμῷ προστεθῆναι· ἀλλὰ τῷ προλεχθέντι ἀριθμῷ προστεθῆ εἷς καὶ δύο καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, οὗ μέλλει χειροτονεῖσθαι, ἐξεταζέσθωσι πρῶτον τὰ πρόσωπα τῶν ἀμφιλεγόντων· εἶτα ὕστερον καὶ τὰ προτεθησόμενα συζευχθῶσι, καὶ ὅτε καταλαμπρὸς φανείη ἐπὶ δημοσίαις προσόψεως, εἶτ' οὕτω χειροτονηθείη. ἐὰν οὖν τοῦτο ἀποκαταδέχηται ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη, τῇ ὁμογνωμικῇ ἀποκρίσει τοῦ ὑμετέρου ἀξιώματος βεβαιωθείη. ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη, πάνυ ἀρέσκει.

Quot Episcopi adjici debeant numero eorum qui ordinant, si de ordinando Episcopo fuerit contradictio. *Illud autem definire oportet, ut si ad Episcopi electionem quandoque convenerimus, & oborta fuerit aliqua contradictio, postquam ea à nobis tractata fuerint esse deinceps nimis audax inceptum, tres solos ad eum deponendum, qui ordinandus est, inveniri: sed prædicto numero adjiciantur unus, vel duo, & in eodem populo, cujus est ordinandus, examinentur primum personæ eorum qui contradicunt; postea autem & quæ sunt proposita conjungantur; & quando in aspectu populi purus & innocens apparuerit, deinde sic ordinetur. Si hoc ergo admittat vestra sanctitas, concordi vestræ dignitatis responsione stabiliatur. Ab omnibus Episcopis dictum est; Valde placet.*

ΒΑΛΣ. Καὶ πάλιν ὁ Αὐρήλιος εἶπεν, ἐὰν συνέλθωμεν εἰς ἐπιλογὴν ἐπισκόπου, καὶ ἴσως διαφωνή τις λέγων μὴ ὀφείλειν ψηφισθέντα χειροτονηθῆναι διά τινα αἰτιάματα (τοῦτο γὰρ πολλάκις ἐγκαταλαμβάνεται ἤτοι γέγονε) τολμηρὸν ἔσται

BALS. Rursus quoque Aurelius dixit; Si convenerimus ad electionem Episcopi, & exortus fortè fuerit quispiam qui dicat, non debere eum, qui electus est, ordinari propter aliqua crimina: (hoc enim sæpe tractatum vel factum est) audax est inceptum,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tres Episcopos, qui scilicet elegerunt secundùm Canones, examinare ea quæ dicuntur, & eum qui est ordinandus, à criminibus, quæ objiciuntur, purum pronunciare, vel eum contra condemnare: sed oportet unum vel duos alios Episcopos accersere, & præsente populo, in quo electus est ordinandus, examinare primum personas eorum qui contradicunt, an possint accusare; (Non enim omnes ad accusationem admittuntur; sed ii quos secundæ Synodi Canon sextus comprehendit, & præsentis Synodi centesimus vigesimus octavus, & centesimus vigesimus nonus, & centesimus trigesimus:) & quando eos ad accusandum admittendos visum fuerit, tunc proposita quoque crimina conjungantur, id est, in examinationem deducantur; & quando in populi conspectu purus visus fuerit, id est, in manifesta examinatione, tunc ipsum ordinari oportet. Dixerunt itaque cæteri Episcopi, hæc valde placent. Atqui in his quidem consistit Canon. Tu autem dic contradictionem hîc fieri adversus eum qui electus est, si non sit Sacerdos, sed Diaconus vel Laicus. Sacerdotem enim non judicant quinque Episcopi, sed septem. Et si hoc ita dixeris, non contradices xii. Canone præsentis Synodi. Lege præsentis operis tit. ix. cap. i. & tit. i. cap. viii. & quod extra ipsum situm est viii. cap. i. tit. iii. lib. Basilic. quod est Novella Justiniani cxxxvii. & dic, magis secundùm illud fieri examinationes eorum qui contradicunt in ordinatione Episcoporum, Presbyterorum, Diaconorum, Clericorum & Præfectorum Monasteriorum. Quid verò, si quis non opponat eum qui ordinandus est, sed crimina objicit alicui, qui injustè fortasse est depositus, & petit restitutionem, idemne fiet? Solutio. Cùm Nicolaus Musalon, qui Amyclinus Episcopus dictus est, vi magistratûs Archiepiscopatum renunciasset, & à magna Synodo restitutionem peteret, adfuerunt quidam, qui dicebant eum non debere restitui, causas etiam adversus eum criminales proferentes, quas ab eo & ante & post renunciationem commissas fuisse dictum est, quæ eum esse Antistitem prohibeant. Hoc ergo multum fuit agitatum. Alii enim asseverabant, non debere fieri restitutionem, antequam, quæ objiciebantur, crimina essent examinata; præsenti quoque Can. utentes, & præterea viii. cap. i. tit. iii. lib. Basilic. & restitutionem ad Episcopatum ordinationi, quæ nunc primùm fit comparantes. Alii verò contendebant, hæc non habere locum in restitutione; & volebant restitutionem priùs fieri, deinde sic de criminibus quæri; quoniam, inquiunt, hoc quoque in civilibus fit controversiis: eorum enim, quæ ablata sunt, restitutio nulla ratione nec modo impeditur; quemadmodum hoc quoque legibus placet. Alii verò asserebant, ea quidem, quæ post renunciationem facta esse dicuntur, impedire restitutionem: quæ verò ante renunciationem, non impedire. Syn. autem placuit omnia priùs, quæ objiciebantur, crimina excuti, & sic, si oportuerit, fieri restitutionem. Dixit enim, magnam esse differentiam civilium & criminalium causarum. Illa enim, sive civilia jura, sæpe ab hoc in illum translata, nullum præjudicium afferunt, nec iis quæ ad Deum spectant incommodum important. Sed si is, qui petit restitutionem, indignè restituatur, antequam scilicet, quæ adversus eum intenduntur, crimina examinata fuerint; post veritatis examinationem fiet magnum præjudicium iis, qui inconsideratè permiserunt eum, qui est indignus, ad sacra celebranda admitti, idque cùm possint ante restitutionem veritatem invenire, & nihil tale facere. Ad ejus autem confirmationem iv. quoque Antiochenæ Syn. Canone usi sunt: quin etiam ix. actione x. xi. xii. Actorum iv. Syn. In iis enim, cùm Ibas, qui erat Adessæ Episcopus, restitutionem peteret, ut qui una tantùm parte præsente esset depositus; quin etiam Bassianus,

A

B

C

D

E

F

χρείς ἐπισκόπους, τοὺς ψηφισαμένους δηλαδὴ καὶ τοὺς κανόνας, ἐξετάσαι τὰ λεγόμενα, καὶ καθαρὸν ἀποφῆναι ἀπὸ τῆς αἰτιαμάτων ἢ μέλλοντα χειροτονηθῆναι, ἢ τοὐναντίον καταδικάσαι αὐτόν· ἀλλὰ δεῖ προσκαλέσθαι ἕνα ἢ δύο ἐπισκόπους ἑτέρους, καὶ παρόντος τοῦ λαοῦ ἐφ' ὧν μέλλει χειροτονηθῆναι ὁ ψηφισθείς, ἐξετάζειν πρῶτον τὰ προσωπα τῶν ἀντιλεγόντων, εἰ κατηγορεῖν δύνανται. οὐ γὰρ πάντες εἰς κατηγορίαν προσδέχονται, ἀλλ' ὡς ὁ τῆ δευτέρας συνόδου ς'. κανὼν περιέχει, καὶ τὸ παρόντος ζυνόδου ὁ ρκή'. κανὼν, ὁ ρκθ'. καὶ ὁ ρλ'. καὶ ὅτε φανῶσιν ἐκεῖνοι δεκτοὶ πρὸς κατηγορίαν, τότε καὶ τὰ προτεθήμενα αἰτιάματα συζητεῖσθαι, ἀντὶ τοῦ συνεξετάζεσθαι τῇ ἐξετάσει, καὶ ὅτε καθαρὸν φανείη ἐπὶ δημοσίας προσώπου, τυπῆσαι, ἐπὶ φανερᾶς ἐξετάσεως, τότε χειροτονεῖσθαι αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ ἕτεροι, πάντα ταῦτα ἀρέσκει. καὶ ὁ μὲν κανὼν ὢν τούτοις. σὺ δὲ εἶπε τὴν ἀντιλογίαν ἡμεῖς ὀνόμασον καὶ τὴν ψηφισθέντα, μὴ ὄντα ἱερέα, ἀλλὰ διάκονον ἢ λαϊκόν. οὐ ἱερέα γὰρ κρίνουσιν πέντε ἐπίσκοποι, ἀλλὰ ἑπτά. καὶ εἰ τοῦτο οὕτως εἶπῃς, οὐκ ἐναντιώσῃ τῷ ιβ'. κανόνι τῆς παρούσης συνόδου. ἀναγνωσθὲν τοῦ πρόντος συντάγματος τίτλου θ'. κεφάλαιον α'. καὶ τίτλου α'. κεφάλαιον ή. καὶ ὃ ἔξωθεν αὐτοῦ καταγραφὲν ή. κεφάλαιον τοῦ α'. τίτλου ε' γ'. βιβλίου τῆς βασιλικῆς, ὅπερ ἔστι νεαρὰ Ἰουστινιανοῦ ρλζ'. καὶ λέγω μᾶλλον κρίνεσθαι τοὺς ἐξετάσεις τῶν ἀντιλεγόντων ἐπὶ χειροτονίᾳ ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων, διακόνων, κληρικῶν καὶ ἡγουμένων. τί δὲ εἰ μὴ ἀντιλέγῃ τις καθ' τινος μέλλοντος χειροτονηθῆναι, ἀλλὰ προσφέρῃ αἰτίαμά τι κατά τινος καταγραφὲν ἴσως ἀνελλόγως, καὶ ζητοῦντος ἀποκατάστασιν, ἆρα αὐτὸ γνήσεται; Λύσις. ὁ χρηματίσας ἐπίσκοπος Ἀμυκλῶν Νικολάου κρίσιν βίαν προκατειλημένην ἔχοντα ἀρχιεπισκοπεῖν, καὶ ἀφ' ἧς τῇ μεγάλῃ συνόδῳ ζητοῦντος ἀποκατάστασιν, παρήσησάν τινες λέγοντες μὴ ὀφείλειν αὐτὸν ἀποκαθίστασθαι, προτιθέμενοι καὶ ἐγκληματικὰ αἰτιάματα, λεγόμενα γνήσια ἀφ' ἑτέρου πρὸ τῆς παραστάσεως καὶ μὴ πρὸ παραίτησιν, καὶ κωλύοντα αὐτὸν ἀρχιερατεύειν. ἐγένετο οὖν λόγος πολὺς περὶ τούτου. οἱ μὲν γὰρ διετείνοντο, μὴ ὀφείλειν γνήσιος τὴν ἀποκατάστασιν πρὸ τῆς ἐξεταθῆναι τὰ εἰσαγόμενα αἰτιάματα, χρώμενοι καὶ τῷ παρόντι κανόνι· πρὸς ὃ καὶ τῷ ή'. κεφ. τοῦ α'. τίτλου τοῦ γ'. βιβλίου τῆς βασιλικῆς, καὶ ἀναλογίζοντες πρὸ εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἀποκατάστασιν τὴν νῦν πρῶτον γινομένην χειροτονίαν. οἱ δὲ ἀπεμάχοντο, μὴ ἔχειν χώραν ταῦτα διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως, καὶ ἥκιστον πρότερον γνήσιον πρὸ ἀποκατάστασιν, εἶθ' ὕστερον γυμνασθῆναι καὶ αἰτιάματα, ὅτι φασὶ τοῦτο γένος καὶ εἰς τὰς πραγματικὰς δίκας. ἐκεῖ γὰρ ἐμποδίζεται ἡ τῶν βιαίως ἀφαιρεθέντων ἀποκατάστασις ἀπό τινος λόγου ἢ ζήτησις, καθὼς καὶ τοῖς νόμοις τοῦτο δοκεῖ. ἄλλοι δὲ διετείνοντο, καὶ μὲν μὴ παραίτησιν λέγομενα γνήσια αἰτιάματα ἐμποδίζειν πρὸ ἀποκατάστασιν· τὰ δὲ πρὸ τῆς παραιτήσεως, μὴ ἐμποδίζειν. ἤρεσε δὲ τῇ συνόδῳ πρότερον γυμνασθῆναι πάντα καὶ αἰτιάματα, καὶ ὕστερον, εἰ δεήσῃ, γνήσιος πρὸ ἀποκατάστασιν. εἶπε γὰρ, ὡς μεγάλη διαφορά ἐστι τῶν πραγματικῶν ὑποθέσεων καὶ τῶν ἐγκληματικῶν. τὰ μὲν γὰρ, ἤγουν τὰ πραγματικὰ δίκαια, πολλάκις μεταλαμβάνεται ἀπὸ τῶν εἰς τοῦτον, καὶ προκρίματίζονται, οὐδὲ τὰ εἰς αὐτὸν ἀφορῶντα λυμαίνοιτο. τοῦ δὲ ζητοῦντος ἀποκατάστασιν ἀναξίως ἀποκαθισταμένου, πρὸ τῆς ἐξεταθῆναι δηλονότι τὰ κατ' αὐτοῦ εἰσαγόμενα αἰτιάματα, γνήσεται πρόκριμα μέγα τοῖς ἐπιχειρήσασι μὴ πρὸ τῆς ἀληθείας ἐξέτασιν, ὡς ἀπερισκέπτως τὸν ἀνάξιον δεξαμένοις εἰς ἱερουργίαν, δυναμένοις καὶ ταῦτα πρὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν, καὶ μηδὲν τοιοῦτον ποιῆσαι. εἰς κατασκοπὴν δὲ τούτου ἐχρήσατο καὶ τῷ δ'. κανόνι τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, ἀλλὰ μὴν καὶ τῇ θ'. πράξει, τῇ ι'. καὶ ια'. καὶ ιβ'. τῆς πρακτικῆς τῆς δ'. συνόδου. ἐν γὰρ ταύταις τῷ Ἴβα, ὄντος ἐπισκόπου Ἐδέσσης, ζητοῦντος ἀποκατάστασιν, ὡς καθαιρεθέντος μονομερῶς, ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ Βασιανοῦ ἐπισκόπῳ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ὄντος Ἐφέσου, καὶ τῆς βίαν παρὰ τῶν κληρικῶν αὐτοῦ ἐξωσθέντος, καὶ ζητούντος ὁμοίως ἀποκατάστασιν, ἔρρηθη ὡς προσεδέξαντο οἱ λιβέλλους ἐγκληματικοὺς αἰτιαμάτων καὶ τούτων ὄντες, λεγομένων γενέσθαι πρὸ τῆς μετανοηθῆναι τούτους, καὶ μὴ τοῦτο· καὶ οὐκ εἰσηκούσθησαν οἱ ζητοῦντες πρότερον ἀποκατασταθῆναι καὶ οὕτω δικάσασθαι, ἀλλ' ἐπρήσθησαν πρῶτον τὰ αἰτιάματα, καὶ μὴ τοῦτα· τὰ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως.

A qui erat Episcopus Ephesi, & vi à suis Clericis erat extrusus, & similiter petebat restitui; inventum est, quòd admissi sunt, qui criminalium causarum libellos adversus eos dederunt, quæ quidem factæ esse dicebantur, & antequam moverentur & postea: nec auditi sunt, dum vellent priùs restitui, & sic judicio contendere; sed criminationes quidem priùs examinatæ fuêre, & postea quæ ad restitutionem pertinebant.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως προχειρίζεσθαι ἀρχιερέα ἑαυτοῖς, οὓς ἠβούλοντο, ἐκώλυσε. πῶς δὲ πάλιν τοῖς ἔχουσιν ἐξουσίαν χειροτονεῖν προσιόντες, ἤτουν τινὰς ἐξ ὀνόματος, ὡς ἐκ τοῦ νέ. κανόνος τῆς πρώτης συνόδου, καὶ ἐσκοποῦντο οἱ ζητούμενοι, καὶ εἰ ἔδοξαν ἄξιοι, ἐχειροτονοῦντο. φασὶ δὲ καὶ διάφοροι κανόνες, παρὰ πλειόνων ἐπισκόπων ψηφίζεσθαι ἐπίσκοπον. ἐὰν δύο συνέλθωμεν, φησὶν ὁ Αὐρήλιος, εἰς ἐπιλογὴν ἐπισκόπου, καὶ ἵνες ἀντιλέγωσί τινες, οὐχὶ τῶν ἐπισκόπων, ἀλλ' ἕτεροι, αἰτιάματα εἰσάγοντες κατ' αὐτοῦ, τολμηρόν ἐστι τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς ψηφιζομένους δηλαδὴ, καὶ τοὺς κανόνας ἐξετάσαι τὰ λεγόμενα καὶ τοῦ ψηφιζομένου, καὶ καθαρεύειν τὸν αἰτιώμενον, ἀντὶ τοῦ καθαρὸν ἀποφῆναι τῶν κατ' αὐτοῦ προτεινομένων αἰτιαμάτων. ἀλλὰ δεῖ προσκαλεῖσθαι ἵνα ἢ δύο ἐπισκόπους ἑτέρους, καὶ παρόντος τοῦ λαοῦ, ἐφ' ὃν μέλλει χειροτονεῖσθαι, ἐξετάζεσθαι πρῶτον τὰ πρόσωπα τῶν αἰτιατόντων, εἰ κατηγορεῖν δικαίως. ἢ γὰρ πάντες εἰς κατηγορίαν ἱερέων προσδέχονται, ἀλλ' οὓς ὁ δευτέρας συνόδου ἕκτος κανὼν προσέχει, καὶ ὁ ρκή'. καὶ ρκθ'. καὶ ὁ ρλ'. τῆς πρώτης συνόδου φησί. καὶ ὅτε φανῶσιν ἐκεῖνοι πρὸς κατηγορίαν δεκτοί, τότε καὶ τὰ προτεινόμενα αἰτιάματα συζητεῖσθαι, ἀντὶ τοῦ συνεισαγεῖσθαι τῇ ἐξετάσει, καὶ ὅτι καθαρὸς φανῇ τοῦ δημοσίας προσβολῆς, τουτέστιν τοῦ φανερᾶς ἐξετάσεως, τότε χειροτονεῖσθαι. οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· πᾶσι ἀρέσκει.

B

C

D

ZONAR. Urbanæ multitudini, ne sibi pro arbitrio quos vellet Episcopos eligeret, jam antea interdictum fuit. Rursum illa decursu temporis ad eos confluens, penes quos erat eligendi facultas, nominatim aliquos deposcebat, ut ex lv. hujus Synodi canone intelligere facile est. Qui quidem, examinata ipsorum vivendi ratione, si digni judicati essent, Episcopi renuntiabantur. De Episcopo præterea à tribus Episcopis eligendo complurium canonum decreta extant. Si ergo, inquit Aurelius, ad Episcopum eligendum convenerimus, adversentur porro aliqui forte, non Episcopi quidem illi, sed alii quicunque, contra ipsum criminis aliquid afferentes, tres eos Episcopos, qui ad eligendum videlicet convocati sunt, ex præscripto canonum ea quæ renuntiato Episcopo objiciuntur indagare, reúmque purgare, hoc est, in omnibus quæ contra afferuntur à culpa immunem pronuntiare, audacis incepti fuerit: verum unus aut alter præterea Episcopus advocandus, ac in populi cui ille præficiendus est conspectu, de personis accusatorum imprimis, an eis accusare liceat, cognoscendum. Nec enim, qui sacerdotum nomen deferre velint, omnes audiuntur; sed ii tantum, qui secundæ Synodi sexto canone, & hujus synodi cxxviii. & cxxix. & cxxx. continentur. Ac si quidem ad accusandum admitti posse illi videantur, tunc etiam proposita crimina conjungantur, hoc est, simul omnia disquisitioni subjiciantur, tum si reus in populi conspectu, id est, in aperta illâ disquisitione se innoxium probaverit, ita demum ad Episcopatus dignitatem evehi liceat. Hanc sibi sententiam omnes Episcopi vehementer placere responderunt.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοπος ὑπὸ τριῶν ἐπισκόπων ψηφιζομένου, εἰ ἀντιλογία γένηται περὶ αὐτοῦ, ἕτεροι δύο προσζευχθήτωσαν· καὶ ὅτου τὰ κατ' αὐτὸν ἐξεταζέσθω· καὶ εἰ φανείη καθαρὸς, χειροτονείσθω.

ARIST. *Episcopo à tribus Episcopis electo, si controversia de eo moveatur, alii duo adjungantur; & sic, quæ ad eum spectant ab iis examinentur: & si purus apparuerit, ordinetur.*

ΚΑΝΩΝ νέ'.

CANON LV.

Ὥστε ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Καρχηδόνος ἀγγέλλεσθαι τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Ὀνορᾶτος καὶ Οὐρβανὸς οἱ ἐπίσκοποι εἶπον. ἐπειδὴ τὰ ἐν τῷ κομμονιτορίῳ ἡμῖν πάντα δεῖ συζεῦξαι, προστίθεμεν ἔτι μὴν ἐντεταλθὲν ἡμῖν περὶ τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, ἵνα καὶ ὡς εἴωθεν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Καρχηδόνος ἀεὶ προσκοπευώμεθα, καὶ μὴ ἐν στενῷ τοῦ χρόνου διασήματι. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐὰν δοκῇ τῇ ἀγιωσύνῃ ὑμῶν, ἡμεῖς μεμνήμεθα ἤδη ἐκ πολλοῦ ἡμᾶς ἐπαγγελλομένους, ὥστε ἐν ἐκείνοις ἐνιαυτοῖς συνέρχεσθαι πρὸς τὸ συζητεῖν, ὅτε καὶ εἰς ἓν συνέλθωμεν, τότε διαδιδόσθαι τοῦ ἁγίου Πάσχα ἡ ἡμέρα διὰ τῶν διρεπτουμένων ἐν τῇ συνόδῳ τοποτηρητῶν. Ὀνορᾶτος καὶ Οὐρβανὸς ἐπίσκοποι εἶπον· νῦν διὰ τῆς παρούσης συνελεύσεως αἰτοῦμεν, ἵνα γράμμασι τυπῶσαι ταῖς ἡμετέραις ἐπαρχίαις καταξιώσητε. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν, ἀναγκαῖόν ἐστιν οὕτω γενέσθαι.

Ut ab Ecclesia Carthaginensi dies Paschæ nuncietur. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; *Quia omnia quæ sunt in nostro commonitorio conjungere oportet, adjicimus præterea quod nobis mandatum est de die Paschæ; ut sicut est consuetum, semper ab Ecclesia Carthaginensi præparemur, & non in angusto temporis intervallo. Aurelius Episcopus dixit; Si videatur vestræ sanctitati; quia meminimus nos jam diu esse professos, singulis annis convenire ad quærendum; quando in unum convenerimus, tunc evulgabitur sancti Paschæ dies per legatos, qui in Synodo invenientur. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; Nunc per præsentem conventum petimus, ut nostras provincias literis informare dignemini. Aurelius Episcopus dixit; Necesse est ita fieri.*

E

F

ΒΑΛΣ. Τοῦ Ὀνορᾶτος καὶ τοῦ Οὐρβανοῦ ζητησάντων γνωσθῆναι τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα αὐτοῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Καρχηδόνος, ὡς ἂν εὐθέσεως διδομένης πρὸ καιροῦ πλείονος, προσκοπεύοιντο πρὸς ταύτην, ἀπεκρίθη ὁ Αὐρήλιος, ὅτι ἐπεὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τετύπωται συνόδου γενέσθαι, γενήσεται καὶ τοῦτο. οὕτως ζητησάντων τοῦ αὐτοῦ τυπωθῆναι καὶ ταῖς τόπων ἐπαρχίαις, ὠρείλετο γενέσθαι καὶ τοῦτο.

BALS. Cùm Honoratus & Urbanus petiviſſent, ut cognoſceretur dies Paſchæ ex Eccleſia Carthaginenſi, ut cognitione longo antè tempore data ad eam præpararentur; reſpondit Aurelius, quòd quia conſtitutum eſt, ut ſingulis annis fiat Synodus, hoc quoque fiet. Similiter cùm iidem petiviſſent, ut eorum quoque informarentur provinciæ, hoc quoque fieri ſtatutum eſt.

ZONAR.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ZONAR. Plura illi in mandatis habebant, de quibus in Synodo verba facere jussi fuerant. Quoniam igitur, inquiunt, omnia conjungenda sunt, hoc est, superioribus annectenda, quæ in commonitorio nobis tradita sunt conscripta, illud quoque in nostro hypomnemate adjungimus de die Paschæ, ut ea scilicet nobis ab Ecclesia Carthaginensi declaretur, quo nos ad eam celebrandam multo ante comparemus, neque in angustias temporum deductis, tum demum ea nobis indicetur. Ad quæ Aurelius; Quoniam, inquit, Synodum quotannis haberi constitutum est, Synodi tempore Paschæ quoque dies proferetur. Quod vero dicti Episcopi postulabant, id erat, ut tunc temporis, in provinciæ suæ conventu, Paschæ dies definiretur. Verum id factum fuerit necne, hoc canone nusquam explicatur.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ διαφόρων ὑποθέσεων ὑπεζήλησάν τινες αἰτεῖν ἐν τῇ συνόδῳ, καί φασιν, ὅτι δεῖ πάντα δεῖ συζεύξαι, ἤγουν συνάψαι τοῖς προλαβοῦσι, τοῖς ἐν τῷ κομμονιτορίῳ ἡμῖν, τοῖς ἐν τῷ ὑπομνηματίῳ ἡμῶν προσδιορίσαι ἡμῖν τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα, ἵνα δήλη ἡμῖν γένηται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Καρχηδόνος, καὶ μὴ ἐν στενῷ διαστήματι χρόνου μελλήσωμεν ἡμῖν. πρὸς ὃ ὁ Αὐρήλιος ἀπεκρίθη, ὅτι ἐπεὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν πανήγυρις συνόδου γίνεσθαι, ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου γνωρισθήσεται καὶ ἡ τοῦ πάσχα ἡμέρα. οἱ δὲ εἰρημένοι ἐπίσκοποι ἠξίωσαν, ἐν τῇ συνελεύσει τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν, τοῦ τότε καιροῦ, τυπωθῆναι τὰς ἡμέρας τοῦ πάσχα. εἰ δὲ ἐτυπώθησαν, εἰ μή, ὁ κανὼν οὐ βλάπτει.

B

ARIST. *In Synodo anniversariâ celebratis Paschalis dies ab Ecclesiâ Carthaginensi renuncietur.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐν τῇ κατ' ἔτος συνόδῳ ἀγγελλέσθω ἡ ἡμέρα τοῦ πάσχα παρὰ τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας.

Quod in Synodo quotannis habitâ in Ecclesiâ Carthaginensi dies Paschæ significandus est, & in canone xxxiv. decretum fuit.

Τὸ ἐν τῇ κατ' ἔτος γινομένῃ συνόδῳ εἰς τιμὴν ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίαν τιμὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα γνωρίζεσθαι, καὶ ἐν τῷ λδ'. κανόνι ὡρίσθη.

CANON LVI.

ΚΑΝΩΝ νϛ'.

C

De visitandis Provinciis. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; Illud quoque nobis verbis mandatum est, ut dignemini (quod à Synodo Hipponensi definitum est, debere scilicet unamquamque provinciam tempore Synodi visitari, & quia hoc & alio anno distulistis) ordine visitare Mauritaniam. Aurelius Episcopus dixit; Tunc de Mauritanorum regione nihil definivimus, quòd ea sita sit in finibus Africæ, & quòd barbarico sint vicini. Deus autem largiatur, ut abundè etiam non polliciti hoc agamus, & adsimus in vestra regione. Debetis enim cogitare, fratres, quòd si ratio hoc postularet, Tripolitani quoque & Arzuiani fratres pro seipsis id exigere possent.

Περὶ τοῦ, πῶς ἐπαρχίας ἐπισκέπτεσθαι. Ὀνωρᾶτος καὶ Οὐρβανὸς ἐπίσκοποι εἶπον· καὶ κεῖνο ἡμῖν διὰ λόγου ἐντέταλται, ὥστε καὶ ἡμᾶς καταξιῶσαι τὸ ὀφειλόμενον ὑπὸ τῆς ἐν Ἱππῶνι συνόδου ὀφείλειν ἐκάστῳ ἐπαρχίαν ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου ἐπισκέπτεσθαι, καὶ ὅτι ἐν τούτῳ καὶ τῷ ἄλλῳ ἐνιαυτῷ ὑπερέθεσθε, καὶ παύειν ἐπισκέπτεσθαι τὴν Μαυρετανίαν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε. τότε περὶ τῆς Μαυρετανῶν χώρας οὐδὲν ὡρίσαμεν, διὰ τὸ εἰς τὰ πέρη τῆς Ἀφρικῆς κεῖσθαι αὐτήν, καὶ ὅτι τοῖς βαρβαρικοῖς πλησίαζειν ταύτην. ὁ δὲ θεὸς παρέχοι ἐκ περισσείας δύνασθαι ἡμᾶς καὶ μὴ ἐπαγγειλαμένους τοῦτο ποιεῖν, καὶ παραγίνεσθαι εἰς τὴν χώραν ὑμῶν. ὀφείλετε γὰρ ἐννοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι ἐὰν λογισμὸς ἀπαιτῇ τινα, περὶ ἑαυτῆς διεξελθεῖν δύναντο καὶ οἱ Τριπολιτανοὶ καὶ οἱ Ἀρζουϊανοὶ ἀδελφοί.

D

BALS. Iidem Episcopi petiverunt, ut visitaretur quoque Mauritania, quod duobus antè annis non fuit factum. Ad quod respondit Aurelius; quòd hoc factum non est, quia in finibus Africæ prope Barbaros sita est Mauritania; sed si Deus concesserit ex abundanti fiet, seu & plusquam promissum fuerit. Si hoc enim fieri posset, necessario etiam Tripolitani & Arzuiani id petivissent.

ΒΑΛΣ. Οἱ αὐτοὶ ἐπίσκοποι ἐζήτησαν ἐπισκέπτεσθαι καὶ τὴν Μαυρετανίαν, ὡς τοῦτο μὴ γεγομένου πρὸ χρόνων δύο. πρὸς ὃ ἀπελογήσατο ὁ Αὐρήλιος, ὡς οὐκ ἂν οὐ γένοντο τοῦτο, διὰ τὸ εἰς τὰ πέρη τῆς Ἀφρικῆς πλησίον τῶν βαρβάρων κεῖσθαι τὴν Μαυρετανίαν· ἀλλὰ θεὸς δίδοντος ἐκ περισσείας τοῦτο γένηται, εἴθε καὶ πλέον τῶν ἐπαγγελθέντων. εἰ γὰρ δυνατὸν ἦν τοῦτο, ἦν ἀνάγκη καὶ οἱ Τριπολιτανοὶ καὶ Ἀρζουϊανοὶ ἵνα ἐζήτησαν τοῦτο.

E

ZONAR. Alia quidem hisce Episcopis, de quibus Synodum rogarent, in scriptis tradita fuerant: hoc vero sine scriptis, ut provinciæ cujusque status Synodi tempore singulis annis inspiceretur, hoc est, abirent, ac exorientes in unaquaque controversias, quæstione de iis habita, componerent; idque in Mauritania biennii spatio jam intermissum fuisse. Ad quæ sic Aurelius, Mauritaniam in Africæ finibus sitam esse, barbaricisque conterminam, ac de illa propterea nihil constitutum. Utinam vero hoc quoque nobis ex abundanti sive ex accessione (accessionem appellans, cum ea, quæ nemo pollicitus est, reipsa exhibentur) præstare atque in vestram regionem venire liceat. Cogitate enim, inquit, quòd si quis existimaret in Mauritania barbaris adjacente libere versandi facultatem esse, id à nobis Tripolitani quoque fratres ac Arzuitani postulare possent.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ μὲν ἄλλα ἐγγράφως τοῖς ἐρωτῶσι τούτοις ἐπισκόποις ἐνετάλησαν· τοῦτο δὲ ἀγράφως, ὅ δὴ λῶ, ὅ ἐπιόντες ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου ἐπισκέπτεσθαι ἑκάστῳ ἐπαρχίαν, ἤγουν ἀπιέναι καὶ συζητεῖν περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς φυομένων ἀμφιβολιῶν, καὶ διορθοῦν ταύτας, καὶ ὅτι ἐν δυσὶν ἐνιαυτοῖς οὐκ ἐπεσκέψαντο τὴν Μαυρετανίαν. πρὸς ἃ ἀπεκρίθη Αὐρήλιος, ὅτι ἡ Μαυρετανία εἰς τὰ πέρη κεῖται τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τοῖς βαρβαρικοῖς παράκειται, διὸ φόβον ὠφείλει περὶ αὐτῆς. διὸ δὲ ὁ θεὸς ἐκ περισσείας, ἤγουν ὑπὲρ τὸ πλείονος, δώσαιεν ἡμᾶς τοῦτο ποιεῖν, πλεῖον δὲ λέγει δ' ποιεῖν καὶ ὅσα οὐκ ἐπηγγείλαντο, καὶ παραγίνεσθαι εἰς τὴν χώραν ὑμῶν. ἐννοεῖτε γάρ, φησιν, ὅτι ἐάν λογίσηταί τις τοῦτο δικαίως ἔχειν, ὃ προσιόντας εἰς Μαυρετανίαν παρακειμένην βαρβάροις, ἠδύναντο καὶ οἱ Τριπολιτανοὶ καὶ Ἀρζουϊτανοὶ ἀδελφοὶ τοῦτο ἡμᾶς ἀπαιτεῖν.

F

ARIST. *Quemadmodum & Synodus Hipponensis decrevit, in Synodo quotannis celebratâ unaquæque Provincia visitetur.*

ΑΡΙΣΤ. Καθὰ καὶ ἡ ἐν Ἱππῶνι συνόδος ὥρισεν, ἐν τῇ κατ' ἔτος συνόδῳ ἑκάστη ἐπαρχία ἐπισκεπτέσθω.

In Synodo Carthagine quotannis habendâ patres ea, quæ in Synodo Hipponensi decreta fuerunt, se-

Ἐν τῇ συνόδῳ τῇ μελλούσῃ κατ' ἐνιαυτὸν γίνεσθαι ἐν Καρχηδόνι, ὥρισαν οἱ πατέρες, τοῖς ὀφειλομένοις τῇ ἐν Ἱππῶνι συνόδῳ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

συνόδῳ ἐπακολουθοῦντες, τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἑκάστης A
ἐπαρχίας πεπραγμένα ἐπιτηρεῖν τε καὶ ἐπισκέπτεσθαι· καὶ εἴ
τι μὴ καλῶς ἐπράχθη, διορθοῦσθαι, καὶ τὰ μὴ λυθέντα
τῶν προτεθέντων κανονικῶν ζητημάτων, ἀλλ' ἴσως παρεα-
θέντα διὰ τὸ δυσχερὲς, ἢ καὶ ἀμφίβολα μείναντα, διαλύειν,
καὶ πρὸς σαφήνειαν ἄγειν.

ΚΑΝΩΝ νζ'.

Ὥστε τὰς διοικήσεις, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου,
ἐπίσκοπον ἕτερον μὴ δέχεσθαι. Ἐπιγόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν·
ἐν πολλαῖς συνόδοις ὥρισται συνεδρίῳ ἱερατικῷ, ἵνα τὰ B
πλήθη τὰ ἐν ταῖς παροικίαις ἀπὸ τῶν ἐπισκόπων κατεχό-
μενα, τὰ ἴδιον ἐπίσκοπον μηδέποτε ἐσχηκότα, εἰ μὴ κατὰ
συναίνεσιν τοῦ ἐπισκόπου, παρ' οὗ ἐξαρχῆς κατέχονται, μὴ
λαμβάνοιεν ἰθυντὰς ἰδίους, τοῦτ' ἔστιν, ἐπισκόπους· ἐπει-
δή τινες δηλαδὴ, τυραννίδος τινὸς ἐπιτετυχηκότες, τὴν
τῶν ἀδελφῶν κοινωνίαν ἀποστρέφονται· καὶ ὅταν δὲ ἀποφαυ-
λισθῶσιν, ὡς ἂν εἴ τινι παλαιᾷ τυραννίδι δεσποτείας ἑαυ-
τοῖς ἐκδικοῦσιν. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, φυσιού-
μενοι καὶ μωροὶ, τοὺς αὐχένας ἐπαναιστῶσι κατὰ τῶν οἰκείων ἐπι-
σκόπων, ὃ πλῆθος συμποσίοις καὶ κακοθελέσι συμβουλίαις
διεγείροντες, ὡς ἄτακτοι εὐνοίᾳ τούτους ἑαυτοὺς ἰθυντὰς C
καθιστάνειν. τοῦτο δὲ ἐπισήμως εὐκταῖον παρὰ τῆς ὑμετέρας
κατέχομεν διανοίας, πιστότατε ἀδελφὲ Αὐρήλιε, ὅτι
πολλάκις τὰς τοιαύτας ὁρμὰς μὴ προσδεχόμενος ἐκώλυσας.
διὰ δὲ τὰς τῶν τοιούτων κακοθελεῖς ἐννοίας, καὶ τὰ φαύ-
λως συμφωνούμενα βουλεύματα, τοῦτο λέγω, μὴ ὀφεί-
λειν καθηγητὴν ἴδιον δέξασθαι τὸ πλῆθος, ὃ ἐν τῇ λεγο-
μένῃ παροικίᾳ ὑποκείμενον ἀρχαίῳ ἐπισκόπῳ, καὶ μηδέ-
ποτε ἴδιον ἐπίσκοπον ἐσχηκός. διὸ ἐὰν συμπάσῃ τῇ ἁγιωτά-
τῃ συνόδῳ ἀρέσκῃ τὸ παρ' ἐμοῦ, βεβαιωθήτω. Αὐρήλιος
ἐπίσκοπος εἶπε· τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν τῇ ἐξα-
κολουθήσει οὐκ ἀνθίσταμαι, ἀλλὰ τοῦτο ἐμὲ καὶ πεποιηκότα D
καὶ ποιήσαντα ὁμολογῶ, δηλαδὴ περὶ τοὺς ὁμονοοῦντας, οὐ
μόνον τῇ ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ ἱε-
ρατικῇ συγκληρώσει. εἰσὶ γὰρ πλεῖστοι συμπνέοντες τοῖς
οἰκείοις πλήθεσιν, ἅτινα ὡς λέλεκται ἀπατῶσι, κνήθον-
τες τὰς ἀκοὰς αὐτῶν καὶ κολακεύοντες πρὸς ἑαυτοὺς ἀν-
θρώπους κατεγνωσμένου βίου· μᾶλλον δὲ φυσιούμενοι καὶ
ἐκ τῆς συγκληρώσεως ταύτης ἑαυτοὺς χωρίζοντες οἵ τινες
τῷ ἰδίῳ πλήθει ἐπηρειδόμενοι, πολλάκις συγκληθέντες
ἐλθεῖν εἰς σύνοδον παραιτοῦνται, ὡς φοβούμενοι μήπως
τὰ τούτων ἀτοπήματα φανερωθῶσιν. λέγω οὖν, ἐὰν
δοκῇ, ὀφείλομεν παντὶ τρόπῳ ἀγωνίσασθαι τούτοις, μὴ μό- E
νον τὰς τοιαύτας διοικήσεις μὴ φυλάττεσθαι, ἀλλὰ μηδὲ
τὰς ἰδίας ἐκκλησίας τὰς κακῶς εἰς αὐτοὺς περιελθούσας,
καὶ ἵνα αὐθεντικῶς δημοσίᾳ ἐκβάλλωνται, καὶ αὐτῇ τῶν πρω-
τευόντων καθέδρᾳ ἀποκινῶνται. χρὴ γὰρ τοὺς σύμπασι
τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ὅλῃ τῇ συνόδῳ προσκολλωμένους, μὴ
μόνον τὴν οἰκείαν κατέχειν δικαίως καθέδραν, ἀλλ' ἔτι
μὴν τὰς τοιαύτας διοικήσεις κεκτῆσθαι. τοὺς δὲ δοκοῦντας
τοῖς ἰδίοις ὄχλοις ἀρκεῖσθαι, καὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης κα-
ταφρονοῦντας, μὴ μόνον τὰς διοικήσεις ἀπολλύειν, ἀλλ'
ἔτι μὴν, ὡς εἶπον, καὶ τῶν ἰδίων τόπων ἀρχοντικῇ στερεῖσθαι,
ὡς ἀντάρτας, δυναστείᾳ. Ὀνωρᾶτος καὶ Οὐρβανὸς ἐπί- F
σκοποι εἶπον. ἡ μεγίστη πρόνοια τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης
ταῖς πάντων διανοίαις ἐνεκαθέσθη, καὶ λογιζόμεθα ὀφεί-
λειν τῇ πάντων ἀποκρίσει βεβαιωθῆναι τὴν ὑμετέραν
ἐξακολούθησιν. σύμπαντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον, ἀρέσκει,
ἀρέσκει.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ ϛ'. κανὼν τῆς ἐν
Σαρδικῇ συνόδου διορίζεται μήτε ἐν πόλει βραχείᾳ,
μήτε ἐν κώμῃ, καθίστασθαι ἐπίσκοπον. καὶ ὁ κανὼν
δὲ οὗτος ἐν ταῖς παροικίαις φησὶ, ταῖς παρ' ἐπισκόπων κατ-

quentes decreverunt ea, quæ in cujusque Provinciæ Ecclesiis facta sunt, & observare & visitare: & si quid non recte factum fuerit, emendare, & è propositis quæstionibus canonicis eas, quæ non solvuntur, sed propter difficultatem fortasse transmittuntur, aut etiam dubiæ manent, solvere, & perspicuitate donare.

Canon LVII.

Ut diœceses, nisi proprii Episcopi consensu, alius Episcopus non suscipiat. Epigonius Episcopus dixit; In multis Synodis constitutum est sacerdotali consessu, ut populi, qui in paræciis ab Episcopis continentur, qui nunquam proprium Episcopum habuerunt, nisi ex consensu Episcopi, à quo à principio tenentur, proprios directores, id est Episcopos, non accipiant: quoniam scilicet quidam, tyrannidem quandam assecuti, fratrum communionem aversantur; porrò & quando viles abjectique evaserint, rursus quadam velut antiqua tyrannide sibi dominia vendicant. Multi autem etiam ex Presbyteris, inflati & stulti, cervices adversus Episcopos erigunt, multitudinem conviviis & malignis consiliis instigantes, ut inordinata benevolentia eos sibi directores constituant. Hoc autem insigniter optandum à vestra benevolentia obtinemus, fidelissime frater Aureli, quòd sæpe ejusmodi eorum appetitiones non admittens prohibuisti. Propter malignas autem eorum cogitationes & improbè consentientia consilia hoc dico, non debere proprium institutorem populum accipere, qui in ea quæ dicitur paræcia, antiquo Episcopo subjectus nequaquam proprium Episcopum habuit. Et ideo si quod dico universæ sanctissimæ Synodo placet, confirmetur. Aurelius Episcopus dixit; Fratris & Coëpiscopi nostri prosecutioni non resisto: sed hoc me & fecisse & facturum profiteor, scilicet apud eos qui consentiunt, non solùm Carthaginensi Ecclesiæ, sed etiam universo sacerdotali consortio. Sunt enim plurimi, qui cum propriis populis conspirant; quos quidem, ut dictum est, seducunt, aures eorum titillantes, & homines vitæ desperatæ damnatæque adulationibus ad se allicientes; potiùs autem inflati, & ab hoc consortio seipsos separantes: qui quidem proprio populo innitentes, sæpe evocati, ut veniant ad synodum, recusant, ut qui timeant ne absurda eorum facta manifestentur. Dico ergo, si videtur, omnibus modis cum eis contendere debemus, ut non solùm iis non serventur ejusmodi diœceses, sed nec propriæ Ecclesiæ quæ malè ad ipsos pervenerunt; & ut authenticè publicè ejiciantur, & ab ipsa Primatum cathedra moveantur. Oportet enim eos, qui universis fratribus & toti Synodo adglutinantur, non solum propriam cathedram justè obtinere, sed etiam ejusmodi diœceses possidere: eos autem, qui videntur sua esse multitudine contenti, & fraternam dilectionem contemnunt, non solum diœceses amittere; sed etiam, ut dixi, propriis locis seculari potestate privari, ut rebelles. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; Maxima providentia vestræ sanctitatis omnium mentibus insedit; & existimamus debere omnium responsione vestram confirmari prosecutionem. Omnes Episcopi dixerunt; Placet, placet.

Bals. & Zonar. Sextus quoque canon Synodi Sardicensis decernit, neque in parva civitate, neque in pago, Episcopum esse constituendum. Porrò hic quoque canon dicit, in paræciis, quæ ab Episco-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ZONAR. Plura illi in mandatis habebant, de quibus in Synodo verba facere jussi fuerant. Quoniam igitur, inquiunt, omnia conjungenda sunt, hoc est, superioribus annectenda, quæ in commonitorio nobis tradita sunt conscripta, illud quoque in nostro hypomnemate adjungimus de die Paschæ, ut ea scilicet nobis ab Ecclesia Carthaginensi declaretur, quo nos ad eam celebrandam multo ante comparemus, neque in angustias temporum deductis, tum demum ea nobis indicetur. Ad quæ Aurelius; Quoniam, inquit, Synodum quotannis haberi constitutum est, Synodi tempore Paschæ quoque dies proferetur. Quod vero dicti Episcopi po- B stulabant, id erat, ut tunc temporis, in provinciæ suæ conventu, Paschæ dies definiretur. Verum id factum fuerit necne, hoc canone nusquam explicatur.

ΖΩΝΑΡ. Περὶ διαφόρων ἐπισκόπων ἐπεζήλησεν ἔτοι εἰπεῖν ἐν τῇ συνόδῳ, καί φασιν, ὅτι δεῖ πάντα δεῖ συζεύξαι, ἤγουν συνάψαι τοῖς προλαβοῦσι, τοῖς ἐν τῷ ὑπομνηστικῷ ἡμῶν, τοῖς ἐν τῷ ὑποταλτικῷ ἡμῶν προσκειμένῳ καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα, ἵνα δῆλη ἡμῖν γένηται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας Καρχηδόνος, καὶ μὴ διασκευαζώμεθα πρὸς αὐτὸ πρὸ πολλοῦ, καὶ μὴ ἐν στενῷ διαστήματι χρόνου μέλλωμεν ἡμῖν. πρὸς ὃ ὁ Αὐρήλιος ἀπεκρίθη, ὅτι ἐπεὶ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν πανήγυρις συνόδου γίνεσθαι, ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου γνωρισθήσεται καὶ ἡ τοῦ πάσχα ἡμέρα. οἱ δὲ εἰρημένοι ἐπίσκοποι ἠξίωσαν, ἐν τῇ συνελεύσει τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν, τὴν τότε καιρόν, τυποῦσθαι τὰς ἡμέρας τοῦ πάσχα. εἴτε δὲ ἐτυπώθησαν, εἴτε μή, ὁ κανὼν οὐ δείκνυσι.

ARIST. *In Synodo anniversariâ celebritatis Paschalis dies ab Ecclesiâ Carthaginensi renuncietur.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐν τῇ κατ' ἔτος συνόδῳ ἀπαγγελέσθω ἡ ἡμέρα τοῦ πάσχα παρὰ τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας.

Quod in Synodo quotannis habitâ in Ecclesiâ Carthaginensi dies Paschæ significandus est, & in canone xxxiv. decretum fuit.

Τὸ ἐν τῇ κατ' ἔτος γινομένῃ συνόδῳ εἰς τοῦτο ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίαν τοῦτο ἡμέραν τοῦ πάσχα γνωρίζεσθαι, καὶ ἐν τῷ λδ'. κανόνι ὡρίσθη.

CANON LVI.

KANΩN νϛ'.

De visitandis Provinciis. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; Illud quoque nobis verbis mandatum est, ut dignemini (quod à Synodo Hipponensi definitum est, debere scilicet unamquamque provinciam tempore Synodi visitari, & quia hoc & alio anno distulistis) ordine visitare Mauritaniam. Aurelius Episcopus dixit; Tunc de Mauritanorum regione nihil definivimus, quòd ea sita sit in finibus Africæ, & quòd barbarico sint vicini. Deus autem largiatur, ut abundè etiam non polliciti hoc agamus, & adsimus in vestra regione. Debetis enim cogitare, fratres, quòd si ratio hoc postularet, Tripolitani quoque & Arzuiani fratres pro seipsis id exigere possent.

Περὶ τῶν, τοὺς ἐπαρχίας ἐπισκέπτεσθαι. Ονωράτος καὶ Οὐρβανὸς ἐπίσκοποι εἶπον· καὶκεῖνο ἡμῖν διὰ λόγου ἐντέταλται, ὥστε καὶ ἡμᾶς καταξιῶσαι ὃ ὡρίσθη ὑπὸ τῆς ἐν Ιππῶνι συνόδου ὀφείλειν ἑκάστῳ ἐπαρχίαν ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου ἐπισκέπτεσθαι, καὶ ὅτι ἐν τούτῳ καὶ τῷ ἄλλῳ ἐνιαυτῷ ὑπερέθεσθε, καὶ τάξιν ἐπισκέπτεσθαι τῷ Μαυριτανίαν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε. τότε περὶ τῆς Μαυριτανῶν χώρας οὐδὲν ὡρίσαμεν, διὰ δὲ εἰς τὰ πέρη τῆς Αφρικῆς κεῖσθαι αὐτῷ, καὶ ὅτι τῇ βαρβαρικῷ προσκεῖνται. ὁ δὲ θεὸς παράσχοι ἐκ περισσείας δυνάσθαι ἡμᾶς καὶ μὴ ἐπαγγελλομένους τοῦτο ποιῆν, καὶ προσγίνεσθαι εἰς τὴν χώραν ὑμῶν. ὀφείλετε γὰρ ἐννοῆν, ἀδελφοί, ὅτι ἐὰν λογισμὸς ἀπαιτῇ τοῦτο, περὶ ἑαυτῶν διεξελθεῖν ἠδύναντο καὶ οἱ Τριπολιτανοὶ καὶ οἱ Αρζουϊανοὶ ἀδελφοί.

C

D

BALS. Iidem Episcopi petiverunt, ut visitaretur quoque Mauritania, quod duobus antè annis non fuit factum. Ad quod respondit Aurelius; quòd hoc factum non est, quia in finibus Africæ prope Barbaros sita est Mauritania; sed si Deus concesserit ex abundanti fiet, seu & plusquam promissum fuerit. Si hoc enim fieri posset, necessario etiam Tripolitani & Arzuiani id petivissent.

ΒΑΛΣ. Οἱ αὐτοὶ ἐπίσκοποι ἐζήτησαν ἐπισκέπτεσθαι καὶ τὴν Μαυριτανίαν, ὡς τέτου μὴ γεγονότος πρὸ χρόνων δύο. πρὸς ὃ ἀπελογήσατο ὁ Αὐρήλιος, ὡς οὐκ ἂν οὐ γέγονε τοῦτο, διὰ δὲ εἰς τὰ πέρη τῆς Αφρικῆς πλησίον τῆς βαρβάρων κεῖσθαι τὴν Μαυριτανίαν· ἀλλὰ θεὸς διδόντος ἐκ περισσείας τοῦτο γένηται, πλὴν καὶ πλέον τῆς ἐπαγγελθέντων. εἰ γὰρ δυνατὸν ἦν τοῦτο, ἔδει ἀνάγκης καὶ οἱ Τριπολιτανοὶ καὶ Αρζουϊανοὶ ἵνα ἐζήτησαν τοῦτο.

E

ZONAR. Alia quidem hisce Episcopis, de quibus Synodum rogarent, in scriptis tradita fuerant: hoc vero sine scriptis, ut provinciæ cujusque status Synodi tempore singulis annis inspiceretur, hoc est, abirent, ac exorientes in unaquaque controversias, quæstione de iis habita, componerent; idque in Mauritania biennii spatio jam intermissum fuisse. Ad quæ sic Aurelius, Mauritaniam in Africæ finibus sitam esse, barbaricisque conterminam, ac de illa propterea nihil constitutum. Utinam vero hoc quoque nobis ex abundanti sive ex accessione (accessionem appellans, cum ea, quæ nemo pollicitus est, reipsa exhibentur) præstare atque in ve- F stram regionem venire liceat. Cogitate enim, inquit, quòd si quis existimaret in Mauritania barbaris adjacente libere versandi facultatem esse, id à nobis Tripolitani quoque fratres ac Arzuitani postulare possent.

ΖΩΝΑΡ. Τὰ μὲν ἄλλα ἐγγράφως τοῖς ἐφεστῶσι τέτοις ἐπισκόποις ἐνετάλησαν· τοῦτο δὲ ἀγράφως, ὃ δὲ λοιπόν, ὃ ἐπισίως ἐν τῷ καιρῷ τῆς συνόδου ἐπισκέπτεσθαι ἑκάστῳ ἐπαρχίαν, ἤγουν ἀπίεναι καὶ συζητεῖν περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς φυομένων ἀμφιβολιῶν, καὶ οἰκονομεῖν ταύτας, καὶ ὅτι ἐν δυσὶν ἐνιαυτοῖς οὐκ ἐπεσκέφαντο τὴν Μαυριτανίαν. περὶ ἃ ἀπεκρίθη Αὐρήλιος, ὅτι ἡ Μαυριτανία εἰς τὰ πέρη κεῖται τῆς Αφρικῆς, καὶ τοῖς βαρβαρικοῖς προσκειται, διὸ οὐδὲν ὡρίσθη περὶ αὐτῆς. διὸ δὲ ὁ θεὸς ἐκ περισσείας, ἤγουν ἐκ τοῦ πλείονος, δυνάσθαι ἡμᾶς τοῦτο ποιῆν, πλεῖον δὲ λέγει ποιῆν καὶ ὅσα οὐκ ἐπηγείλαντο, καὶ προσγίνεσθαι εἰς τὴν χώραν ὑμῶν. ἐννοῆσαι γάρ, φησιν, ὅτι ἐὰν λογίσηταί τις τοῦτο δυνατὸν εἶῆ, ὃ προσπάζειν εἰς Μαυριτανίαν προσκειμένῳ βαρβάροις, ἠδύναντο καὶ οἱ Τριπολιτανοὶ καὶ Αρζουϊτανοὶ ἀδελφοὶ τοῦτο ἡμᾶς ἀπαιτεῖν.

ARIST. *Quemadmodum & Synodus Hipponensis decrevit, in Synodo quotannis celebratâ unaquæque Provincia visitetur.*

ΑΡΙΣΤ. Καθ' ἃ καὶ ἡ ἐν Ιππῶνι συνόδος ὥρισεν, ἐν τῇ κατ' ἔτος συνόδῳ ἑκάστη ἐπαρχία ἐπισκεπτέσθω.

In Synodo Carthagine quotannis habendâ patres ea, quæ in Synodo Hipponensi decreta fuerunt, se-

Ἐν τῇ συνόδῳ τῇ μελλούσῃ κατ' ἐνιαυτὸν γίνεσθαι ἐν Καρχηδόνι, ὥρισθαι οἱ πατέρες, τοῖς ὡρισθεῖσι τῇ ἐν Ιππῶνι συνόδῳ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

συνόδῳ ἐπακολουθοῦντες, τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἑκάστης A ἐπαρχίας πεπραγμένα ἐπιτηρεῖν τε καὶ ἐπισκέπτεσθαι· καὶ εἴ τι μὴ καλῶς ἐπράσθη, διορθοῦσθαι, καὶ τὰ μὴ λυθέντα τῶν προτεθέντων κανονικῶν ζητημάτων, ἀλλ' ἴσως παρεαθέντα διὰ τὸ δυσχερὲς, ἢ καὶ ἀμφίβολα μείναντα, διαλύειν, καὶ πρὸς σαφήνειαν ἄγειν.

ΚΑΝΩΝ νζ'.

Ὥστε τὰς διοικήσεις, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἐπίσκοπον ἕτερον μὴ δέχεσθαι. Ἐπιγόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐν πολλαῖς συνόδοις ὥρισται συνεδρίῳ ἱερατικῷ, ἵνα τὰ B πλήθη τὰ ἐν ταῖς παροικίαις ἀπὸ τῶν ἐπισκόπων κατεχόμενα, τὰ ἴδιον ἐπίσκοπον μηδέποτε ἐσχηκότα, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ ἐπισκόπου, παρ' οὗ ἐξαρχῆς κατέχονται, μὴ λαμβάνοιεν ἰθυντὰς ἰδίους, τοῦτ' ἔστιν, ἐπισκόπους· ἐπειδή τινες δηλαδὴ, τυραννίδος τινὸς ἐπιτετυχηκότες, τὴν τῶν ἀδελφῶν κοινωνίαν ἀποστρέφονται· καὶ ὅτην δὲ ἀποφαυλισθῶσιν, ὡς ἂν εἴ τινι παλαιᾷ τυραννίδι δεσποτείας ἑαυτοῖς ἐκδικοῦσιν. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, φυσιούμενοι καὶ μωροὶ, τοὺς αὐχένας ἐπαιρεσθῶσι κατὰ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων, τὸ πλῆθος συμποσίοις καὶ κακοθελέσι συμβουλίαις διεγείροντες, ὡς ἄτακτοι εὐνοίᾳ τούτους ἑαυτοὺς ἰθυντὰς C καθιστάνειν. τοῦτο δὲ ἐπισήμως εὐκταῖον παρὰ τῆς ὑμετέρας κατέχομεν διανοίας, πιστότατε ἀδελφὲ Αὐρήλιε, ὅτι πολλάκις τὰς τοιαύτας ὁρμὰς μὴ προσδεχόμενος ἐκώλυσας. διὰ δὲ τὰς τῶν τοιούτων κακοθελεῖς ἐννοίας, καὶ τὰ φαύλως συμφωνούμενα βουλεύματα, τοῦτο λέγω, μὴ ὀφείλειν καθηγητὴν ἴδιον δέξασθαι τὸ πλῆθος, τὸ ἐν τῇ λεγομένῃ παροικίᾳ ὑποκείμενον ἀρχαίῳ ἐπισκόπῳ, καὶ μηδέποτε ἴδιον ἐπίσκοπον ἐσχηκός. διὸ ἐὰν συμπάσῃ τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ ἀρέσκῃ τὸ παρ' ἐμοῦ, βεβαιωθήτω. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε· τῶν ἀδελφῶν καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν τῇ ἐξακολουθήσει οὐκ ἀνθίσταμαι, ἀλλὰ τοῦτο ἐμὲ καὶ πεποιηκότα D καὶ ποιήσαντα ὁμολογῶ, δηλαδὴ περὶ τοὺς ὁμονοοῦντας, οὐ μόνον τῇ ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ καὶ πάσῃ τῇ ἱερατικῇ συγκληρώσει. εἰσὶ γὰρ πλεῖστοι συμπνέοντες τοῖς οἰκείοις πλήθεσιν, ἅτινα ὡς λέλεκται ἀπατῶσι, κνήθοντες τὰς ἀκοὰς αὐτῶν καὶ κολακεύοντες πρὸς ἑαυτοὺς ἀνθρώπους κατεγνωσμένου βίου· μᾶλλον δὲ φυσιούμενοι καὶ ἐκ τῆς συγκληρώσεως ταύτης ἑαυτοὺς χωρίζοντες οἵ τινες τῷ ἰδίῳ πλήθει ἐπηρειδόμενοι, πολλάκις συγκληθέντες ἐλθεῖν εἰς σύνοδον παραιτοῦνται, ὡς φοβούμενοι μήπως τὰ τούτων ἀτοπήματα φανερωθῶσιν. λέγω οὖν, ἐὰν δοκῇ, ὀφείλομεν παντὶ τρόπῳ ἀγωνίσασθαι τούτοις, μὴ μόνον τὰς τοιαύτας διοικήσεις μὴ φυλάττεσθαι, ἀλλὰ μηδὲ τὰς ἰδίας ἐκκλησίας τὰς κακῶς εἰς αὐτοὺς περιελθούσας, καὶ ἵνα αὐθεντικῶς δημοσίᾳ ἐκβάλλωνται, καὶ αὐτῇ τῶν πρωτεύοντων καθέδρᾳ ἀποκινῶνται. χρὴ γὰρ τοὺς σύμπασι τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ὅλῃ τῇ συνόδῳ προσκολλωμένους, μὴ μόνον τὴν οἰκείαν κατέχειν δικαίως καθέδραν, ἀλλ' ἔτι μὴν τὰς τοιαύτας διοικήσεις κεκτῆσθαι. τοὺς δὲ δοκοῦντας τοῖς ἰδίοις ὄχλοις ἀρκεῖσθαι, καὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καταφρονοῦντας, μὴ μόνον τὰς διοικήσεις ἀπολλύειν, ἀλλ' ἔτι μὴν, ὡς εἶπον, καὶ τῶν ἰδίων τόπων ἀρχοντικῇ στερεῖσθαι, ὡς ἀντάρτας, δυναστείᾳ. Ὀνωρᾶτος καὶ Οὐρβανὸς ἐπί- F σκοποι εἶπον. ἡ μεγίστη πρόνοια τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης ταῖς πάντων διανοίαις ἐνεκαθέσθη, καὶ λογιζόμεθα ὀφείλειν τῇ πάντων ἀποκρίσει βεβαιωθῆναι τὴν ὑμετέραν ἐξακολούθησιν. σύμπαντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον, ἀρέσκει, ἀρέσκει.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ ϛ'. κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου διορίζεται μήτε ἐν πόλει βραχείᾳ, μήτε ἐν κώμῃ, καθίστασθαι ἐπίσκοπον. καὶ ὁ κανὼν δὲ οὗτος ἐν ταῖς παροικίαις φησὶ, ταῖς παρ' ἐπισκόπων κατ-

quentes decreverunt ea, quæ in cujusque Provinciæ Ecclesiis facta sunt, & observare & visitare: & si quid non recte factum fuerit, emendare, & è propositis quæstionibus canonicis eas, quæ non solvuntur, sed propter difficultatem fortasse transmittuntur, aut etiam dubiæ manent, solvere, & perspicuitate donare.

Canon LVII.

Ut diœceses, nisi proprii Episcopi consensu, alius Episcopus non suscipiat. Epigonius Episcopus dixit; In multis Synodis constitutum est sacerdotali consessu, ut populi, qui in paræciis ab Episcopis continentur, qui nunquam proprium Episcopum habuerunt, nisi ex consensu Episcopi, à quo à principio tenentur, proprios directores, id est Episcopos, non accipiant: quoniam scilicet quidam, tyrannidem quandam assecuti, fratrum communionem aversantur; porrò & quando viles abjectique evaserint, rursus quadam velut antiqua tyrannide sibi dominia vendicant. Multi autem etiam ex Presbyteris, inflati & stulti, cervices adversus Episcopos erigunt, multitudinem conviviis & malignis consiliis instigantes, ut inordinata benevolentia eos sibi directores constituant. Hoc autem insigniter optandum à vestra benevolentia obtinemus, fidelissime frater Aureli, quòd sæpe ejusmodi eorum appetitiones non admittens prohibuisti. Propter malignas autem eorum cogitationes & improbè consentientia consilia hoc dico, non debere proprium institutorem populum accipere, qui in ea quæ dicitur paræcia, antiquo Episcopo subjectus nequaquam proprium Episcopum habuit. Et ideo si quod dico universæ sanctissimæ Synodo placet, confirmetur. Aurelius Episcopus dixit; Fratris & Coëpiscopi nostri prosecutioni non resisto: sed hoc me & fecisse & facturum profiteor, scilicet apud eos qui consentiunt, non solùm Carthaginensi Ecclesiæ, sed etiam universo sacerdotali consortio. Sunt enim plurimi, qui cum propriis populis conspirant; quos quidem, ut dictum est, seducunt, aures eorum titillantes, & homines vitæ desperatæ damnatæque adulationibus ad se allicientes; potiùs autem inflati, & ab hoc consortio seipsos separantes: qui quidem proprio populo innitentes, sæpe evocati, ut veniant ad synodum, recusant, ut qui timeant ne absurda eorum facta manifestentur. Dico ergo, si videtur, omnibus modis cum eis contendere debemus, ut non solùm iis non serventur ejusmodi diœceses, sed nec propriæ Ecclesiæ quæ malè ad ipsos pervenerunt; & ut authenticè publicè ejiciantur, & ab ipsa Primatum cathedra moveantur. Oportet enim eos, qui universis fratribus & toti Synodo adglutinantur, non solum propriam cathedram justè obtinere, sed etiam ejusmodi diœceses possidere: eos autem, qui videntur sua esse multitudine contenti, & fraternam dilectionem contemnunt, non solum diœceses amittere; sed etiam, ut dixi, propriis locis seculari potestate privari, ut rebelles. Honoratus & Urbanus Episcopi dixerunt; Maxima providentia vestræ sanctitatis omnium mentibus insedit; & existimamus debere omnium responsione vestram confirmari prosecutionem. Omnes Episcopi dixerunt; Placet, placet.

Bals. & Zonar. Sextus quoque canon Synodi Sardicensis decernit, neque in parva civitate, neque in pago, Episcopum esse constituendum. Porrò hic quoque canon dicit, in paræciis, quæ ab Episco-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pis tenentur, non debere fieri Episcopum, nisi ex mente Episcopi, ad quem ab initio pertinebat parœcia. Directores autem appellat Episcopos, ut qui populum dirigant, & ad veram fidei viam virtutísque deducant. Hoc autem dicunt, quòd nonnulli tyrannidem seu potentiam aliquam assecuti, fratrum, Episcoporum scilicet, communionem aversantur: & quando viles abjectíque evaserint, sive reprobati fuerint, & eorum manifesta fuerit improbitas, tunc sibi dominium vendicant, ut ex antiqua fortè consuetudine aliquod jus habentes. Potentiam porro tyrannidem nominarunt propter violentiam. Multi autem Presbyteri inani gloria incitati, & stultitia elati, adversus proprios Episcopos excitantur & insurgunt, populos commoventes sive instigantes conviviis & improbis consiliis, ut eos directores, id est Episcopos, sibi constituant, tanquam hoc fortè propter benevolentiam in eos facientes, quæ est inordinata benevolentia. Neque enim ordinatè, neque canonicè fit. Hoc autem, inquit, insigniter obtinemus, id est, liquidò & apertè obtinemus, in nostra mente optandum, seu opinione dignum, ut sic fiat. Cujusmodi autem est hoc? Quòd sæpe ejusmodi appetitiones prohibuisti, eas non admittens. Propter aliquorum autem improbitatem maláque consilia & conventa confirmetur, non admitti proprium institutorem, seu episcopum, ab iis qui sunt in parœcia, antiquo Episcopo subjecta, & quæ proprium Episcopum nunquam habuit. Cùm dixisset autem Epigonius ea quæ priùs dicta sunt, Aurelius respondit; Hoc videlicet introductum & feci & me facere profiteor. Sunt enim multi qui propriis populis consentiunt, à quibus scilicet sunt incitati: eorum autem consensus fraus est. Titillantes aures eorum, & adulantes, hoc est, verbis fallacibus aures eorum demulcentes & delectantes (Id autem per metaphoram ab animalibus sumptum est. Animalia enim hominum manibus confricta ac titillata delectantur & mansuescunt & tractabilia fiunt) per adulationem homines vitæ condemnatæ ad se attrahentes; vel potiùs inflati, & ab hoc Cleri consortio seu Episcoporum conventu seipsos segregantes: qui quidem proprio populo confidentes, ipsique innitentes & confirmati, in quo scilicet constituti sunt Episcopi, ad Synodum venire recusant, licèt sæpe vocati. Quare autem venire recusant? Quia timent ne absurda sua facta convincantur. Debemus ergo, inquit, si videatur, omnibus modis contendere, ut non solùm, quæ sic malè sunt administrata, non servent, & studere ne deinceps fiant; sed & Ecclesias, quæ ad eos malè devenerunt, ab illis auferre; & ut cum potestate apertè ejiciantur, & per Primatum cathedras, seu Patriarcharum, vel Metropolitanorum, abigantur. Per Primatum autem cathedram, Episcopalem potentiam significat. Æquum enim est, inquit, ut qui fratribus adhærent, qui scilicet universæ Synodo consentiunt, non solùm proprias sedes habeant; sed etiam ejusmodi diœceses possideant: ii autem, qui concordiam & fraternam charitatem negligunt, ut qui proprios populos sibi sufficere existimant, à quibus electi sunt ad Episcopatum, non solùm diœceses, in quibus fuerunt Episcopi, perdant; sed etiam propriis locis priventur, si proprios ibi ullos habeant, seculari potestate ab eis, ut rebelles, exturbati, seu ut qui manus contra erigunt, & canonibus & Episcopis adversantur. Ad hæc nonnulli quidam dixerunt, quòd ipsa providentia omnium mentibus insedit, id est, placuit, acquievit: sedere enim quietem efficit. Synodus autem dixit; Placet.

A πων κατεχομένοις, γίνεσθαι ἐπίσκοπον, εἰ μὴ κατὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου, ᾧ ἐξ ἀρχῆς διέφερεν ἡ παροικία. ἰθυντὰς δὲ καλεῖ τοὺς ἐπισκόπους, ὡς ἰθύνοντας τὸν λαὸν καὶ κατευθύνοντας πρὸς τὴν ὀρθὴν πορείαν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς. τοῦτο δὲ λέγουσιν, ἔπειτα τινὲς τυραννίδος ἐπιτετυχηκότες, ἤγουν δυναστείας τινὸς, τὴν τῶν ἀδελφῶν, τῶν ἐπισκόπων δηλαδὴ, κοινωνίαν ἀποστρέφονται· καὶ ὅταν ἀποφαυλισθῶσιν, ἀντὶ τοῦ ἀποδοκιμασθῶσι καὶ φανεροὶ γένωνται τῶν κακίαν, τότε ἑαυτοῖς ἐκδικοῦσι δεσποτείας, ὡς τάχα δίκαιον ἔχοντες ἐκ παλαιᾶς συνηθείας. τὴν δυναστείαν δὲ ὠνόμασε τυραννίδα, διὰ τὸ βίαιον. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν πρεσβυτέρων B κενοδοξοῦντες, ἐπαιρόμενοι ἐκ μωρίας, κατεπαίρονται καὶ κατεξανίστανται τῶν οἰκείων ἐπισκόπων, διεγείροντες τὰ πλήθη, ἀντὶ τοῦ ἐρεθίζοντες, συμποσίοις καὶ κακοθελέσι συμβουλίαις, ἰθυντὰς ἤτοι ἐπισκόπους ἑαυτοῖς τούτους καθιστᾶν, ὡς τάχα τοῦτο δι' εὔνοιαν τὴν πρὸς αὐτοὺς ποιοῦντες, ἥτις εὔνοια ἄτακτός ἐστιν. οὐ γὰρ εὐτάκτως οὐδὲ κανονικῶς γίνεται. τοῦτο δέ, φησιν, ἐπισήμως κατέχομεν, ἀντὶ τῶν γνωρίμως καὶ φανερῶς κατέχομεν ἐν τῇ ἡμῶν διανοίᾳ εὐκταῖον, ἤγουν εὐχῆς ἄξιον, ὥστε οὕτως γίνεσθαι. ποῖον δὴ τοῦτο; ὅτι πολλάκις τοιαύτας ὁρμὰς ἐκώλυσας μὴ προσδεχόμενος ταύτας. διὰ δὲ τινῶν κακοθέλειαν, καὶ τὰς φαύλας συμβου- C λὰς καὶ συμφωνίας κυρωθήτω, μὴ δέχεσθαι ἴδιον καθηγητὴν ἤγουν ἐπίσκοπον τοὺς ἐν παροικίᾳ ὄντας, ἥτις ἀρχαίῳ ἐπισκόπῳ ὑπόκειται, καὶ οὐδέποτε ἴδιον ἐπίσκοπον ἔχει. εἰπόντος δὲ τῶν Επιγονίου τὰ προειρημένα, ὁ Αὐρήλιος ἀπεκρίθη, τοῦτο δὲ εἰσαχθὲν δηλαδὴ καὶ πεποίηκα καὶ ποιεῖν ὁμολογῶ. εἰσὶ γὰρ πολλοὶ ὁμονοοῦντες τοῖς οἰκείοις πλήθεσιν, ἐξ ὧν ὥρμηνται δηλονότι· ἡ δὲ ὁμόνοια αὐτῶν ἀπάτη ἐστί. κνήθοντες τὰς ἀκοὰς αὐτῶν καὶ κολακεύοντες, ἀντὶ τοῦ λόγοις ἀπατηλοῖς τὰς ἀκοὰς αὐτῶν ἡδύνοντες καὶ γαργαλίζοντες. τοῦτο δὲ ἐκ μεταφορᾶς τῶν ζώων εἴληπται. τὰ γὰρ ζῶα καταψώμενα καὶ κνηθόμενα χερσὶν ἀνθρώπων γαργαλίζον- D ται καὶ ἡμεροῦνται καὶ χειροήθη γίνονται. διὰ τῆς κολακείας πρὸς ἑαυτοὺς ὑποσύροντες ἀνθρώπους κατεγνωσμένου βίου, μᾶλλον δὲ φυσιούμενοι, καὶ ἐκ τῆς συγκληρώσεως ταύτης, ἤγουν τῆς τῶν ἐπισκόπων ὁμηγύρεως, ἑαυτοὺς χωρίζοντες, οἵ τινες θαῤῥοῦντες τῷ οἰκείῳ πλήθει, καὶ αὐτῷ ἐπιστηριζόμενοι καὶ δυναμούμενοι ἐν ᾧ κατέστησαν ἐπίσκοποι, παραιτοῦνται ἐλθεῖν εἰς συνόδον, καί τοι κληθέντες πολλάκις. διὰ τί δὲ παραιτοῦνται ἐλθεῖν; ὅτι φοβοῦνται μὴ ἐλεγχθῶσι τὰ ἀτοπήματα αὐτῶν. ὀφείλομεν δῦν, φησιν, ἐὰν πᾶσι δοκῇ, πάντα τρόπον ἀγωνίσασθαι μὴ μόνον τὰ οὕτω κακῶς διοικηθέντα μὴ φυλάξαι, σπουδάσαι δὲ μηκέτι γίνεσθαι τῶν λοιπῶν, E ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκκλησίας, τὰς κακῶς περιελθούσας αὐτοῖς, ἀφελέσθαι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἵνα μετὰ ἐξουσίας φανερῶς ἐκβάλλωνται, καὶ διὰ τῆς τῶν πρωτευόντων καθέδρας ἤτοι τῶν πατριαρχῶν ἢ τῶν μητροπολιτῶν ἐκδιώκωνται. διὰ δὲ τῆς καθέδρας τῶν πρωτευόντων, τὴν ἀρχιερατικὴν ἐξουσίαν ἐνέφηνεν. ἐνδέχεται γάρ, φησι, τοὺς προσκολλωμένους τοῖς ἀδελφοῖς, τοὺς ὁμόφρονας δηλαδὴ πάσῃ τῇ συνόδῳ, μὴ μόνον τοὺς οἰκείους θρόνους ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τὰς τοιαύτας διοικήσεις κεκτῆσθαι· τοὺς δὲ καταφρονοῦντας τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ὡς δοκοῦντας ἀρκεῖσθαι τοῖς ἰδίοις ὄχλοις, παρ' ὧν ἐπελέγησαν εἰς ἐπισκοπὴν, μὴ μόνον τὰς διοικήσεις, ἐν αἷς γεγόνασιν ἐπίσκοποι, ἀπόλλειν, ἀλλὰ καὶ F τῶν ἰδίων τόπων στερεῖσθαι, εἴ τινας εἶχον οἰκείους ἐκεῖθεν ὄντες, ἐκδιωκομένους ἐξ αὐτῶν ἀρχοντικῇ δυναστείᾳ ὡς ἀντάρτας, ἤτοι ὡς ἀνταίροντας χεῖρας καὶ ἐναντιουμένους τοῖς κανόσι καὶ τοῖς ἐπισκόποις. πρὸς ταύτα τινὲς μὲν εἶπον, ὅτι ἡ πρόνοια αὕτη ταῖς πάντων διανοίαις ἐνεκαθέστη, ἀντὶ τοῦ ἤρεσεν, ἀνεπαύθη. ἀνάπαυσιν γὰρ δὲ καθῆσθαι ποιεῖ. ἡ δὲ συνόδος εἶπεν, ἀρέσκει.

ΑΡΙΣΤ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΑΡΙΣΤ. Ο τὴν παρὰ τῆς Συνόδου κλῆσιν παραιτούμενος, καὶ τῷ θαρρεῖν τῷ ἰδίῳ πλήθει τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καταφρονῶν· καὶ τῶν ἰδίων ἀρχοντικῇ δυναστείᾳ στερηθήσεται.

Ο τῶν ἀλλοτρίων ἐφιέμενος, καὶ τῶν ἀνηκόντων αὐτῷ ἐκπτώσιν ὑποστήσεται. εἴ τινες οὖν τῶν ἐπισκόπων, ἢ καὶ τῶν πρεσβυτέρων, εἰς ἑαυτοὺς ἐφελκόμενοι λαὸν παροικίας τινὸς, καὶ παραπείσαντες αὐτὸν ἀπάτῃ καὶ κολακείᾳ διδάσκαλοι αὐτοῦ καὶ καθηγηταὶ καταστῆναι, τοῦτ' ἔστιν ἐπίσκοποι, καὶ ἀποστῆναι ἐπισκόπου, ᾧ τινι ἡ τοιαύτη παροικία ὑπέκειτο πρότερον. καὶ καλούμενοι εἰς τὴν σύνοδον ἐπὶ τὸ ἀπολογήσασθαι περὶ ὧν ἐπεγκαλοῦνται ἕνεκεν ταύτης ὑποθέσεως, οὐ θελήσουσι παρουσιάσαι, ὡς τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης καταφρονοῦντες, καὶ τῷ πλήθει θαρροῦντες· καὶ τῶν ἰδίων ἐκκλησιῶν στερηθήσονται διὰ ἀρχοντικῆς ἐξουσίας.

A ARIST. *Qui vocationem à Synodo factam aversatur, & multitudini suæ confisus fraternam despicit amicitiam: suis etiam per auctoritatem Imperatoriam privabitur.*

Qui aliena appetit, & eorum, quæ ad ipsum pertinent, amissioni subjicietur. Si qui itaque ex Episcopis aut Presbyteris ad se parœciæ alicujus populum attrahentes, eique fraude & adulatione persuadentes se præceptores ejus & directores, hoc est, Episcopos constitui, & recedere ab Episcopo, cui ista parœcia antea subjecta fuit; & ad Synodum vocati, ad rationes reddendas de iis, quibus propter istam causam accusantur, advenire nolunt, ut fraternam contemptui habentes amicitiam, & multitudini confidentes: per auctoritatem Imperialem etiam suis privabuntur Ecclesiis.

ΚΑΝΩΝ νη'.

Περὶ τοῦ, ἀλλοτρίους κληρικοὺς μηδαμῶς παρ' ἑτέρων ὑποδέχεσθαι ἐπισκόπων. Επιγόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν. ἐν πολλαῖς συνόδοις τοῦτο ὁρισθὲν, καὶ νῦν ἔτι μὴν ἐκ τῆς ὑμετέρας ἐβεβαιώθη συνέσεως, μακαριώτατοι ἀδελφοὶ, ὥστε μηδένα ἐπίσκοπον ἰδιοποιεῖσθαι ἀλλότριον κληρικὸν, παρὰ τὴν κρίσιν τοῦ προτέρου αὐτοῦ ἐπισκόπου. ἀναφέρω δὲ Ιουλιανὸν ἀχαρίστως ἐνεχθέντα περὶ τὰς διὰ τῆς ἐμῆς βραχύτητος εἰς αὐτὸν σωρευθείσας τοσαύτας τοῦ θεοῦ ἐνεργεσίας, καὶ οὕτως προπετῶς καὶ τολμηρῶς διαγενόμενον, ὥστε ὡς ἀπὸ νηπίας ἡλικίας ὑπ' ἐμοῦ βαπτισθέντα, ὡς καὶ διὰ πολλὴν ἔνδειαν ἐξ αὐτοῦ παρατεθέντα μοι, καὶ ἐπὶ πολλὰ ἐξ ἐμοῦ τραφέντα καὶ αὐξηθέντα, ὡς, ὡς εἶπον, ἐν τῇ ἐμῇ ἐκκλησίᾳ τῇ χειρὶ τῆς ἐμῆς μετριότητος βαπτισθέντα, καὶ δεικνύμενον ἐν τῇ τοῦ Μαπαλιτῶν παροικίᾳ ἀναγνώστην γενόμενον, καὶ ἐπὶ δύο ἔτη ἐκεῖσε ἀναγινώσκοντα· τοῦτον οὐκ οἶδα ποίᾳ καταφρονήσει τῆς ἐμῆς μετριότητος ἀφαρπᾶσαι ὡς αὐτὸν Ιουλιανὸν, καὶ λέγειν πολίτην τοῦ διαφέροντος αὐτῷ Βαζαριτάνου τόπου, καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην τούτῳ κεχρῆσθαι. καὶ γὰρ διάκονον τοῦτον ἐχειροτόνησεν. τοῦτο εἰ ἔξεστιν, γνωθῇ ὑμῖν ἡ τοιαύτη ἄδεια, μακαριώτατοι ἀδελφοί· εἰ δὲ μήγε, ὃ οὕτως ἀναιδὲς κωλυθῇ, ἵνα μὴ ὁ λεχθεὶς Ιουλιανὸς ἐπικοινωνῇ ἀλλοτρίοις. Νουμήδιος ἐπίσκοπος εἶπεν. ἐὰν μὴ ἐρωτηθείσης μηδὲ αἰτηθείσης τῆς σῆς ἀξίας φανείη τοῦτο πράξας Ιουλιανὸς, κρίνομεν πάντες ἀδίκως γενόμενον καὶ μὴ ἀξίως. διὸ εἰ μὴ ὁ αὐτὸς Ιουλιανὸς διορθώσηται τὴν οἰκείαν πλάνην, καὶ μετὰ ἀποθεραπεύσεως τῷ ὑμετέρῳ λαῷ τὸν αὐτὸν ἀποκαταστήσῃ κληρικὸν, ὃν ἐτόλμησεν χειροτονῆσαι, κατὰ τὸ ὁρισθὲν τῇ συνόδῳ μὴ πράττων, καὶ χωρισθεὶς ἀφ' ἡμῶν, τῆς οἰκείας μονοτονίας ἀπενέγκοι τὴν κρίσιν. Επιγόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν. ὁ κατὰ τὴν κεῖραν πατὴρ, καὶ αὐτῇ τῇ προκοπῇ ἀρχαιότατος, ἐπαινετὸς ἀνὴρ, ὁ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Βίκτωρ τὴν αἴτησιν ταύτην γενικὴν βέλεται ἐπὶ πᾶσιν ἐκτελεσθῆναι.

CANON LVIII.

Quòd alieni Clerici ab aliis Episcopis nullo modo suscipiantur. Epigonius Episcopus dixit; Hoc in multis Synodis constitutum, nunc etiam adhuc à vestra prudentia confirmatum est, beatissimi fratres, ut nullus Episcopus alienum sibi Clericum vendicet, præter sententiam prioris ejus Episcopi. Refero autem Julianum ingratè in tot per meam parvitatem in eum congesta Dei beneficia se gessisse, & tam temere & confidenter versatum esse; ut qui à tenera ætate à me baptizatus est, propter multam inopiam mihi ab ipso commendatus, & multis annis à me nutritus & auctus, qui, ut dixi, in Ecclesia mea mediocritatis meæ manu baptizatus est, & in Mapalitanorum parœcia publicè Lector factus est, & duobus jam annis illic legit: eum, nescio quonam meæ mediocritatis contemptu, surripuit ipse Julianus, & dicit eum esse civem loci Basaritani ad eum pertinentis, eoque præter meam sententiam usus est. Eum enim Diaconum ordinavit. Hoc si licet, à vobis decernatur ejusmodi facultas, beatissimi fratres: Sin minùs, quod adeò impudens est prohibeatur, ne dictus Julianus aliena participet. Numidius Episcopus dixit; Si non consulta nec rogata tua dignitate hoc fecisse Julianum appareat, judicamus omnes id injustè indignéque factum esse. Quare nisi ipse Julianus proprium errorem correxerit, & cum satisfactione vestro populo eundem Clericum, quem ausus est ordinare, restituerit, convenienter ei quod Synodo constitutum est non faciens, & à nobis separatus, suæ pervicaciæ judicium referret. Epigonius Episcopus dixit; Qui ætate pater est, & ipso profectu antiquissimus, laudabilis vir, frater & noster in sacris comminister Victor generalem hanc petitionem vult in omnibus effici.

ΒΑΛΣ. Ο ἐπίσκοπος Επιγόνιος ἐδέξατο νεανίσκον τινὰ πένητα ἐξ ἀποστολῆς τινὸς ἐπισκόπου Ιουλιανοῦ καλουμένου, ὄντα ἀπὸ τόπου λεγομένου Βαζαριτάνου, καὶ ὑποκειμένου τῇ ἐνορίᾳ αὐτοῦ τοῦ Ιουλιανοῦ· καὶ ἐβάπτισεν αὐτὸν, καὶ ἀνέθρεψε, καὶ ἀναγνώστην ἐχειροτόνησεν εἰς τὴν ὑπ' αὐτὸν παροικίαν τοῦ Μαπαλιτῶν. ὅτι δὲ μετὰ δύο ἔτη τῆς κληρώσεως τούτου ἥρπασεν αὐτὸν ὁ Ιουλιανὸς, καὶ παρὰ γνώμην τοῦ Επιγονίου διάκονον ἐχειροτόνησεν, ἀνήνεγκε τοῦτο αὐτὸ ὁ Επιγόνιος τῇ συνόδῳ· καὶ εἶπεν, ὅτι καὶ ἄλλαι σύνοδοι ὥρισαν μὴ δέχεσθαι ἐπίσκοπον ἀλλότριον κληρικὸν παρὰ γνώμην τοῦ κληρώσαντος αὐτὸν ἐπισκόπου. ἀλλὰ καὶ νῦν παρ' ὑμῶν ἐβεβαιώθη τοῦτο αὐτό. ἀναφέρω οὖν τὴν γενομένην πρὸς ἐμὲ καταφρόνησιν παρὰ

BALS. Episcopus Epigonius pauperem quendam adolescentulum, ab Episcopo Juliano missum, suscepit, qui erat ex loco Bazaritano dicto, & regioni ipsius Juliani subjecto: & ipsum baptizavit, & educavit, & Lectorem ordinavit in Parœcia Mapalitarum, quæ ei suberat. Quia autem post duos ejus creationis annos eum rapuit Julianus, & præter Epigonii mentem Diaconum ordinavit, hoc Epigonius ad Synodum retulit: & dixit, quòd aliæ quoque Synodi decreverunt, ut Episcopus alienum Clericum non admittat præter mentem Episcopi, qui eum Clericum effecit, sed etiam hoc ipsum quoque nunc à vobis confirmatum est. Refero ergo contemptum in me factum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

à Juliano, quì à me beneficio affectus est, & quæro ut audax ejus incœptum corrigatur. Dixit ergo Numidius, quòd si te non permittente fecit hoc Julianus, injustum est: & si proprium errorem non corrigat, & Clericum restituat, à nobis separabitur, & ex sua obstinatione seu impudentia condemnationem suscipiet. Epigonius autem dixit, quòd, qui ætate pater est & temporis progressu antiquissimus Victor, vult hanc fieri generalem petitionem; scilicet ut hoc non adversus solum Julianum dicatur, sed communiter adversus omnes, qui alienos sibi Clericos vendicant. Ac præsens quidem Canon dicit Julianum à fraternitate separandum, & obstinationis condemnationem relaturum. Tu autem lege vigesimum sextum caput primi tituli præsentis operis, & Canones qui in ipso sunt: præcipuè autem Canones Synodi in Trullo. Scias autem, quod multum sæpe agitatum est in Constantinopolitanorum Ecclesiæ Synodo, an divini Canones, qui statuunt non suscipere debere Episcopos aliarum regionum Clericos, exaudiantur etiam in Laicos; & prohibeatur fortasse Athyræ Episcopus aliquem ordinare Laicum, qui sit ex regione Sylembriæ Episcopi, & ejus Canoni pœnisque subjectus sit, & pro uno ex ejus ovili habeatur. Dicebant enim nonnulli, quòd ex præsenti Canone, qui dixisse Epigonium se à Juliano missum suscepisse Laicum, ejus civem, & eum in sua diœcesi Clericum ordinasse disserit, & ex eo quòd hoc prætextu uteretur Julianus, eum à se jure fuisse ordinatum Diaconum, ut qui à sua Bazaritanorum regione excesserit, ostenditur; quòd nec alterius regionis Laicum potest Episcopus ordinare præter Episcopi, qui eum obtinet, sententiam. Tanquam enim prohibita esset, ab Epigonio facta ordinatio ejus, qui ab illo educatus fuerat, quòd esset ipse alterius regionis, adjecit Epigonius; se Juliani voluntate eum accepisse, de quo agebatur, & propterea nec existimari debere eum esse illius Diœcesis: & disceptabant eum rectè à Juliano fuisse ordinatum Diaconum, ut qui ex ejus Diœcesi esset, ejusque civis reputaretur, & nec ad Epigonium reversus esset, nisi Julianus eum priùs à sua regione abalienasset, externúmque fecisset, & ad Epigonium misisset. Et hæc quidem hi rectè, ut & mihi videtur, dicebant. Tu autem memoria tene Synodalem declarationem sanctissimi Patriarchæ domini Michaëlis, Philosophorum summi, quæ hæc ad verbum continet; Mense Novembri, die primo, Indictione quarta, præsidente sanctissimo domino nostro & universali Patriarcha domino Michaële in Alexiacis Catechumeniis, cum magna ejus sanctitate unà assidentibus sanctissimis Antistitibus, Stephano Cæsareæ, Nicolao Ephesi, Michaële Heracleæ, Joanne Cyzici, Leone Amaseæ, Niceta Melitenes, Basilio Neocæsareæ, Luca Mocesorum, Joanne Cretæ, Leone Adrianopolis, Constantino Euchaitorum, Georgio Alaniæ, Theodoro Methymnes, Joanne Bizyes & Romano Aprô, præsentibus etiam Dei amantissimis dominicis Magistratibus: Patrum terminos non transgredi, quos ii pulchrè & cum ea qua par est disquisitione ab initio posuerunt; sed nec fossas nec vallum transilire, qui externa à suis juribus dividit, decretum est Ecclesiasticum & lex divina multis antè seculis statuta. Oportebat ergo hoc non ignorare eos, qui Ecclesiis, quæ sitæ sunt, ubique præsunt, & Synodalia decreta legúmque constitutiones se servaturos profitentur, & debent in eis permanere, & propria quidem jura retinere, ab alienis autem abstinere. Sed nescio quanam ratione quidam sanctiss. Antistites,

A τοῦ Ιουλιανοῦ τῶν ἐνεργετηθέντος ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ζητῶ διορθωθῆναι δὲ παρὰ τούτου τολμηθέν. εἶπεν οὖν ὁ Νουμήδιος, ὅτι ἐὰν σοῦ μὴ παραχωρήσαντος ὁ Ιουλιανὸς ἔπραξε τοῦτο, ἄδικόν ἐστι· καὶ εἰ μὴ διορθώσεται τὴν οἰκείαν πλάνην, καὶ ἀποκαταστήσει τῶν κληρικὸν, χωρισθήσεται ἀφ' ἡμῶν, καὶ ὑποστήσεται τὴν κατάκρισιν ἐκ τῆς οἰκείας μονοτονίας ἤγουν ἀναισχυντίας. ὁ δὲ Επιγόνιος ἔφησεν, ὅτι ὁ κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ δὲ γῆρας πατὴρ καὶ τῇ προκοπῇ τοῦ χρόνου ἀρχαιότατος Βίκτωρ, βούλεται γενικὴν γενέσθαι τὴν αἴτησιν ταύτην, ἤγουν μὴ κατὰ μόνου τοῦ Ιουλιανοῦ τοῦτο ἐκφωνηθῆναι, ἀλλὰ κατὰ πάντων κοινῶς τῶν ἀλλοτρίους κληρικοὺς σφετεριζομένων. καὶ ὁ μὲν παρὼν κανὼν χωρίζεσθαι φησὶ τὸν Ιουλιανὸν ἀπὸ τῆς ἀδελφότητος, καὶ μονοτονίας ἀποίσεσθαι κατάκρισιν. σὺ δὲ ἀνάγνωσθι δὲ κϛ'. κεῖται τοῦ α'. τίτλου τοῦ παρόντος συντάγματος, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ κανόνας. ἐξαιρέτως δὲ τοὺς κανόνας τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου. γίνωσκε δὲ, ὅτι λόγος ἐγένετο πολλάκις πολὺς παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας, εἰ τὰ τῶν θείων κανόνων, τῶν διοριζομένων μὴ δέχεσθαί τινας ἐπισκόπους ἀλλοτρίων ἐνοριῶν κληρικοὺς, ἐξακούονται καὶ εἰς λαϊκούς· καὶ κωλύεται τυχὸν ὁ ἐπίσκοπος Ἀθύρα χειροτονῆσαι λαϊκόν τινα, ἀπὸ τῆς ἐνορίας ὄντα τῶν Σηλυμβρίας, καὶ ὑποκείμενον τῷ κανόνι καὶ τοῖς ἐπιτιμίοις αὐτοῦ, καὶ λογιζόμενον ἕνα τῶν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ. εἶπον γάρ τινες, ὡς ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, διαλαμβάνοντος εἰπεῖν τῶν Επιγόνιον ἐξ ἀποστολῆς τοῦ Ιουλιανοῦ παραλαβεῖν τῶν λαϊκὸν πολίτην ὄντα τούτου, καὶ χειροτονῆσαι αὐτὸν εἰς οἰκείαν ἐνορίαν κληρικὸν, καὶ ἀπὸ τοῦ προφασίζεσθαι τῶν Ιουλιανὸν εὐλόγως ὑπ' αὐτοῦ τοῦτον χειροτονηθῆναι διάκονον. ὡς ὡρμημένον ἀπὸ τῆς ἐνορίας αὐτοῦ τῆς τῶν Βαζαριτανῶν παρίσταται, ὅτι οὐδὲ λαϊκὸν ἑτέρας ἐνορίας, δύναται ἐπίσκοπος χειροτονῆσαι παρὰ γνώμην τοῦ ἔχοντος τοῦτον ἐπισκόπου. ὡς γὰρ οὔσης κεκωλυμένης τῆς παρὰ τῶν Επιγονίου γενομένης χειροτονίας, εἰς τῶν ὑπ' ἐκείνου ἀνατραφέντα, διὰ δὲ εἶναι αὐτὸν ἀλλοτρίας ἐνορίας, προέθετο ὁ Επιγόνιος κατὰ γνώμην τοῦ Ιουλιανοῦ παραλαβεῖν τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ λογίζεσθαι τῆς ἐνορίας ἐκείνου εἶναι τοῦτον. καὶ ἐδικαιολογοῦντο, καλῶς παρὰ τοῦ Ιουλιανοῦ χειροτονηθῆναι τῶν τοιοῦτον διάκονον, ὡς ἀπὸ τῆς ἐνορίας ὄντα αὐτοῦ, καὶ πολίτην τούτου λογιζόμενον, καὶ οὐδὲ πρὸς τῶν Επιγόνιον ἀντεστράφη, εἰ μὴ προέφθασεν ἀπὸ τῆς ἐνορίας αὐτοῦ τοῦτον ἀποξενῶσαι, καὶ ἀποστεῖλαι πρὸς τῶν Επιγόνιον. καὶ αὐτοὶ μὲν εἶπον ταῦτα καλῶς, ὡς καὶ ἐμοὶ δοκεῖ. σὺ δὲ ἔχε ἐπὶ μνήμης τὴν συνοδικὴν σημείωσιν τῶν ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Μιχαὴλ τῶν γεγονότος ὑπάτου τῶν φιλοσόφων, τάδε πρὸς ἔπος διαλαμβάνουσαν· μηνὶ Νοεμβρίῳ ἡμέρᾳ πρώτῃ ἰνδικτιῶνος δ'. προκαθημένου τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Μιχαὴλ ἐν τοῖς Αλεξιακοῖς κατηχουμενείοις, συνεδριαζόντων τῇ μεγάλῃ ἁγιωσύνῃ αὐτοῦ ἱερωτάτων ἀρχιερέων, Στεφάνου Καισαρείας, Νικολάου Εφέσου, Μιχαὴλ Ηρακλείας, Ιωάννου Κυζίκου, Λέοντος Αμασείας, Νικήτα Μελιτινῆς, Βασιλείου Νεοκαισαρείας, Λουκᾶ Μουκησῶν, Ιωάννου Κρήτης, Λέοντος Αδριανουπόλεως, Κωνσταντίνου Εὐχαίτων, Γεωργίου Αλανείας, Θεοδώρου Μεθύμνης, Ιωάννου Βιζύης, καὶ Ρωμανοῦ Απρω, παρισταμένων, καὶ θεοφιλεστάτων δεσποτικῶν ἀρχόντων. ὅρια πατέρων μὴ ὑπερβαίνειν, ἃ καλῶς οὗτοι καὶ μετὰ δεούσης δοκιμασίας ἀρχῆθεν ἐξέθεντο· ἀλλὰ μηδὲ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα καθάλλεσθαι, καὶ θριγγίον ὑπερπηδᾶν, διαιρετικὸν ὀθνείων τε καὶ οἰκείων δικαίων, ἐκκλησιαστικὸν δόγμα καὶ νόμος θεῖος ἀνέκαθεν κείμενος. ἔδει μὲν οὖν τοῦτο μὴ ἀγνοεῖν τοὺς τῶν ἀπαντάχου διακειμένων προϊσταμένους ἐκκλησιῶν, καὶ δὲ ἐπάγγελμα ἔχοντας συντήρησιν θεσπισμάτων κανονικῶν καὶ νομικῶν διαταγμάτων· καὶ μέντοι καὶ ἐμμένειν τούτοις ὀφείλοντας, καὶ τῶν οἰκείων μὲν δικαίων ἀντέχεσθαι, τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅτι παθόντες τινὲς τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων,

οἱ

οἱ καὶ μάλιστα ἔγγιστα τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν πόλεων τοὺς ἀρχιερατικοὺς θρόνους ἔλαχον, ἀσυντηρήτως ποιοῦντες χειροτονίας διακόνων καὶ ἱερέων μὴ ὑποκειμένων ταῖς ὑπ' αὐτοὺς ἐνορίαις πολλάκις ἐάλωσαν, οἳ καὶ περὶ τούτου προσαγγηθέντες καὶ τῷ πρὸ ἡμῶν ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ κυρῷ Λουκᾷ καὶ παρεγγυηθέντες παύσασθαι τοῦ τοιαῦτα ποιεῖν ἀκανόνιστα, φαμὲν δὴ τῶν χειροτονεῖν ὑπερόρια, καὶ τοὺς ἐξ ἑτέρας ἐνορίας εἰς αὐτοὺς ἀφιστάμενους ἀνυποστόλως οὕτω χειροτονεῖν, ἀμνηστίαν τῶν αὐτοῖς περὶ τούτου παρηγγημένων οὐκ ἐπαύσαντο μέχρι δῆτα καὶ τήμερον. ὅπερ τοίνυν ἀνηγγέλθη τῇ ἡμῶν μετριότητι παρὰ τοῦ ἡμετέρου θεοφιλεστάτου Χαρτοφύλακος, πολλούς τινας τῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐνορίας παρὰ γνώμην αὐτοῦ πρὸς τοὺς πέριξ ταύτησι τῆς μεγαλοπόλεως ἀπερχομένους ἐπισκόπους τε καὶ ἀρχιεπισκόπους, ἱερατικοῦ παρ' αὐτῶν ἀξιοῦσθαι χαρίσματος, εἶτ' αὖθις ἐπαναστρέφειν εἰς τήνδε τὴν καθ' ἡμᾶς ἐνορίαν, μετὰ δὴ τάχα καὶ γραμμάτων συστατικῶν· τί ποιητέον αὐτῷ ἐπὶ τούτοις ἐζήτει μαθεῖν παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος. ἀμφιβάλλειν γὰρ οὐ μικρῶς ἔφασκε, μήποτε κρίμασιν ἀλλοτρίοις αὐτὸς ἐπικοινωνοίη, παραχωρῶν ἱερᾶσθαι οὓς αὐτὸς οὐκ ἐξήτασε, περὶ ὧν οὔτε μαρτύρων ὡς ἔθος αὐτῷ παραστάντων ἐπώθετο, καὶ εἰ χρόνων εἶεν τῶν ὡρισμένων πεπληροφόρηται, οὔτε δοκιμασίαν περὶ τοῦ βίου τούτων πεποίηται, καὶ ὁ πιστὸν τοῦ ἀξίους εἶναι τῶν ἐπαγγέλματος ἐκ τῆς ἐνυπαγράφου μαρτυρίας τῶν κατὰ πνεῦμα τούτους ὠδινησάντων παρείληφε· καὶ ταῦτα πολλάκις ἐπί τινων προφανῶς ἐναντιουμένης τῆς ὄψεως, περὶ τὴν τῶν χρόνων τέως ἐντέλειαν, καὶ ὡς τριακοντούτην εἶναι ὀφείλοντα, πολλῷ τῆς τοιαύτης λείπεσθαι προθεσμίας, προσμαρτυρούσης προδήλως, ἔκτε τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ σώματος φαινομένης ἀτελοῦς καταστάσεως, καὶ ἐξ αὐτοῦς τῆς τῶν πώγωνος ἔτι ψιλώσεως· ἐφ' ὧν μὲν, οὐδ' ὅλως φαινομένης ἐπὶ τούτου τριχώσεως, ἐφ' ὧν δὲ βραχείας πάνυ καὶ ἐνδεεστέρας πολλῷ τοῦ προσήκοντος τριακοντούτῃ πωγωνιήτῃ τριχώματος. ταῦτα λέγων, καὶ τὴν ὑφέρπουσαν τοῦτον ἀμφιβολίαν καὶ ἀπορίαν ὡς οὐκ ἀνεύλογον ἐξ ἔργων αὐτῶν παρεδήλωσε, παραστησάμενος τῇ ἡμῶν μετριότητι, συνοδικῶς προκαθημένῃ τὴν σήμερον, δύο καὶ τρεῖς οὕτως ἔχοντας ὄψεώς τε καὶ καταστάσεως, ἱερατικὸν προβιβασθέντας βαθμόν· ὃν μὲν παρὰ τῶν θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Δέρκους, οὓς δὲ παρὰ τῶν θεοφιλῶν ἐπισκόπων τοῦ τε Περαινέτου καὶ Χαλκίδος· καὶ ἄλλους δὲ παρὰ διαφόρων οὕτω κεχειροτονημένους φάμενος εἶναι, καὶ διατρίβειν ἐνταῦθα, καὶ ἱερουργεῖν ἐθέλειν ὡς ἱερεῖς· ὃ γοῦν τοιοῦτον τῶν θεοφιλεστάτου ἡμῶν Χαρτοφύλακος ἀξιοζήτητον πρόβλημα οὐδὲ ἡ μετριότης ἡμῶν καταλιπεῖν ἐθέλουσα ἄλυτον, ἐπὶ κοινοῦ συνδιασκεφθῆναι τῇ ἐνδημούσῃ θείᾳ καὶ ἱερᾷ ἐπέτρεψεν ἀδελφότητι. τοίνυν καὶ περὶ τῶν προκειμένου διαγνωμονῆσαι θέλοντες, διευκρινηθῆναι πρότερον ἐζητήσαμεν, τίνα μὲν τὰ τῶν ἀπαυταχῇ ἀρχιερέων εἰσὶ κοινότερα ἐνεργήματα, τίνα δὲ ἰδικώτερα, τούτεστι, ποῖα μὲν οἱ ἐγχώριοι τῶν ἀρχιερέων οὐ κωλύονται διαπράττεσθαι ἐπὶ τοῖς ὁθενδήποτε σφίσι προσερχομένοις· τίνα δὲ ἀπείργονται ποιεῖν ὑπερόρια. καὶ ἐπεὶ τὰ περὶ τούτου φυλοκρινοῦντες, ἐφεύρομεν, ὃ μὲν, ἀμυήτους ὡς περὶ πίστεως λόγον διδάσκειν καὶ κατηχεῖν, εἶθ' οὕτω καὶ φωτίσματος ἀξιοῦν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν θείων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων μεταλήψεως μεταδιδόναι, τοῖς ἐξ οἱασοῦν ἐνορίας πιστοῖς, ἐνέργημα εἶναι, τοῦτο κοινότερον διεγνώκειμεν ἐπί τε τῶν ἐκ τῆς οἰκείας ἐνορίας ὡρμημένων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀλλοδαπῆς ἐρχομένων· χειροθεσίας δὲ ἱερατικῆς ἀξιοῦν, οὐ τοὺς ἀπαυταχόθεν ἐρχομένους, ἀλλ' ἢ μόνους τοὺς ἐκ τῆς οἰκείας ἐνορίας ἑνὶ ἑκάστῳ ἀρχιερεῖ κεκανόνισται, ἵνα μὴ ὁ ἄτακτον τούτοις καὶ στασιῶδες ἐμπολιτεύοιτο, ἐξ ὧν τὸ εὔτακτον καὶ τὸ τῆς εἰρήνης καλὸν καὶ τοῖς ἄλλοις ὀφείλεται κανονίζεσθαι. ἐπεὶ οὖν οὕτω ταῦτα ζητήσαντες εὕρομεν, τὸ μὲν σχολὴν τῶν προγεγονότων καταψηφίσασθαι, καὶ ἀκυρῶσαι τὰς ἤδη σφίσι προτετελεσμένας ἱερατικὰς ἐνεργείας, καὶ εἴτε ἀφορισμῷ τοὺς

A qui etiam proximè hanc urbem Imperial. sedes Episcopales sortiti sunt, Diaconorum & Sacerdotum suis Diœcesibus non subjectorum ordinationes citra ullam observationem facere deprehensi sunt: qui etiam de hoc à sanctissimo Patriarcha domino Luca decessore nostro admoniti, & in mandatis habentes, ut hæc contra Canones facere desinerent, extra, inquam, suæ regionis limites ordinare, & iis qui ex aliena regione ad se veniunt tam liberè manus imponere, oblivione earum, quæ illis antè factæ erant, declarationum non cessaverunt usque in hodiernum diem. Quia autem nostræ mediocritati à nostro pio Chartophylace renunciatum est,
B multos ex nostra regione præter ejus voluntatem ad Episcopos & Archiepiscopos, qui sunt circum circa magnam hanc civitatem, accedentes, sacerdotali munere ab eis dignos haberi; deinde rursus reverti ad hanc nostram regionem, cum literis fortè commendatitiis: quid sibi agendum sit in iis, à nostra intelligere mediocritate postulavit. Dixit enim se non parum dubitare, ne ipse alienis fortè judiciis communicet, permittens eos ad sacra admitti, quos ipse quoque non examinavit, de quibus nec testes, ut ipsemos est, adstantes interrogavit, nec, an præfinitos annos compleverint, certior factus est, nec eorum vitam examinavit, nec fides sibi facta est ex scripto
C eorum testimonio, qui illos secundùm spiritum pepererunt, eos esse sua professione dignos; idque cùm sæpe in nonnullis manifestè adversetur aspectus, quod ad annorum complementum attinet, & qui trigesimos annos natus esse deberet, ab eo tempore longe illum abesse, ex imperfecta pro statura, corporis constitutione, qua cernitur, apertè testando, & ex ipsa adhuc barbæ raritate; cùm in aliis quidem pili nullo modo appareant, in aliis verò brevis & multò minor quàm triginta annos nati pilos esse oporteat. Hæc dicens, etiam ei occurrentem dubitationem non esse
D injustam factis ipsis ostendit, nostræ mediocritati, synodicè hodie præsidenti, duos vel tres, qui hoc erant aspectu & constitutione, & ad sacros ordines promoti erant, exhibens; hunc quidem à Dei amantissimo Derci Episcopo; illos verò à Dei amantibus Episcopis Præneti & Chalcidis: & dicens: alios à diversis sic ordinatos hîc esse & versari, & velle uti Sacerdotes sacra celebrare. Hanc ergo religiosissimi nostri Chartophylacis quæsitu dignam propositionem nostra mediocritas haud insolutam relinquere volens, communiter considerandam divinæ & sacræ, quæ hîc agit, fraternitati permisit. Ergo & de propo-
E sito disceptare volentes, priùs ut discernatur petivimus, quænam sunt Antistitum qui ubique sunt, communia munia, & quæ specialia, id est, quænam ejusdem regionis Episcopi peragere non prohibentur in iis, qui ad illos undecunque accedunt, & quænam extra suæ Diœcesis terminos facere prohibentur. Et quoniam de ea re sententiam ferre cupientes invenimus, eos quidem qui mysteriis non sunt initiani, fidei rationem docere & catechizare; deinde & sic etiam illuminatione dignari; quin & divina & vivifica mysteria fidelibus, ex quacunque tandem regione impertire, officium esse; hoc commune esse judicavimus,
F iis qui ex propria regione accedunt, & iis etiam qui ex aliena regione veniunt: Manus autem imponere & sacros ordines conferre, non iis qui undequaque veniunt, sed iis solis, qui sunt ejus Diœcesis, unicuique Antistiti Canone cautum est; ne inter eos confusio seditióque versetur, à quibus & ordo & pacis bonum aliis quoque certâ debet regulâ tradi. Quoniam ergo hæc quæsita sic invenimus, eos quidem, qui ante fuerunt, propemodum condemnare, & sacerdotalia munera quæ jam obierunt infirmare, & vel eos, qui

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ordinarunt, ſegregationi ſubjicere, vel eos qui ordinati ſunt, ſacerdotali nudare dignitate, durum animo & inhumanum exiſtimavimus: ſed eos non ampliùs ferre, qui in noſtrum præjudicium tam à ratione aliena fecerunt; & quæ priùs quidem facta ſunt, humanè tranſmittere, id autem quod futurum eſt corrigendo tutum reddere, ut quod nobis ipſiſque conferat, cenſuimus. Et deinceps unanimes omnes pronunciamus, ne quis deinceps ex finitimis audeat Antiſtitibus, nec ex ulterioribus, ſive ex noſtra ſint, ſive ex aliena Synodo, manum ſacros ordines conferentem imponere alicui eorum, qui ſunt hujus Imperatoriæ & magnæ civitatis Diœceſis, nec ullo ſacratorum loco & gradu eos dignos judicare; ſed ſciat unuſquiſque ſua, & iis vel ſolis ſit contentus: Epicopalia autem jura, quæ ad alios pertinent, ne impudenter & omnino contemptim invadat. Cum debeant ſcire ii, qui à nobis ſic canonicè conſtituta infirmare & negligere auſi fuerint, & qui ad eos accedunt, & ſacerdotio digni habiti ſunt; quòd ii quidem, qui præter Canones ordinati ſunt, hîc nullum munus ſacerdotale exercebunt, ſed in illis regionibus ſecurè ſacra celebrabunt, in quibus etiam ſacerdotii unctionem acceperunt: qui autem ordinaverunt, ex quacunque ſint Synodo, non celebrandorum ſacrorum pœnæ erunt deinceps obnoxii, ut qui nec poſt primam vel ſecundam admonitionem (primam autem dicimus eam, quæ à ſanctiſſimo Patriarcha noſtro prædeceſſore domino Luca ſynodaliter de eo facta eſt, ſcriptam denunciationem) ab ea actione, Canonibus repugnante ſejungi voluerint. Quocirca etiam cautum eſt hanc emitti & dari declarationem. Segregationis autem pœnam ei imponimus, qui primus has non Canonicas ordinationes facientium, hæc à nobis definita cognoverit: niſi ea etiam finitimis ſuis Antiſtitibus tradiderit, & quæ decreta ſunt, iis qui ignorant, nota fecerit. Quæ quidem in omnibus regionibus quæ ſunt ſub ſanctiſſimis ubique Eccleſiis, vel Metropolibus, Archiepiſcopatibus & Epiſcopatibus, vim ſuam ſortientur, & immutabilia permanebunt. Et nemo eorum, qui deinceps ſunt ſacrandi, ad alium Antiſtitem ultra regionem accedet, & ab illo ſacerdotali unctione dignus judicabitur. Abhinc enim obnoxii erunt utrique, tam qui ordinatur Sacerdos, quàm qui ordinavit eum Antiſtes, iis quæ de his jam priùs ſynodaliter ſtatuimus. Ne autem ſit prætextus, iſque ſatis elegans, iis qui nolunt hîc ordinari, ad religioſum noſtrum Chartophylacem accedentibus, quòd majorem fortè ſubeant innovationem, quàm olim dari fuerit conſuetudo; ei quoque rei noſtra mediocritate hodie proviſum eſt. Cautum eſt enim, ne antiqua in iis conſuetudo tranſiliatur: ſed illa ſola dentur Epiſcopi miniſtris & religioſiſſimo pro tempore Chartophylaci, quæ ab iis, qui ordinantur, jam olim dari conſuevêre.

ZONAR. Cum multæ Synodi ſtatuerunt, ne cuiquam Epiſcopo alienum Clericum, abſque illius, à quo in Clerum lectus eſt, Epiſcopi facultate, admittere liceat; tum vero idem, inquit, decretum à vobis quoque, fratres, in hac Synodo confirmetur: his tamen ſpretis, ac eorum, quibus à me plurimis ornatus eſt, beneficiorum immemor Julianus, temerè per impudentiam videlicet, hominem à me baptizatum, quem ad me ob multã inopiam, hoc eſt, vel rerum neceſſariam copia deſtitutum, vel ad me Clericorũ penuria laborantem, ipſe allegarat, quem ego deniq; ipſe Lectorem feci, arripuit, ac Diaconum conſecravit. An hoc igitur fieri liceat, vos ipſi decernite: Si vero non licet, facinus adeo indignum atque impudens prohibete; ne per vos Juliano huic alienis communicare conceſſum ſit.

χειροτονηθέντας καθυποβαλῆν, εἴτε τὰς χειροτονηθέντας τῆς ἱερατικῆς ἀξίας ἀπογυμνῶσαι, σκληρόν τι καὶ ἀπάνθρωπον ὅλως ἐλογισάμεθα. Ὃ δὲ καὶ ἐπ' ἀναγκάσαι τὴν ὅλην κρίσιν σφετέρῳ τοῦ παντὸς διαφερόντων ἐξαμβύνων ἐξέλογα, καὶ τὰ μὴ προπεπυσμένα φιλονεικότερον ἐξαδραμεῖν, ὃ δὴ μέλλον ὑποσχιρωτικῶς ἀσφαλίσασθαι, ἅπερ κοινῇ συμφέρον καὶ ἡμῖν καὶ αὐτοῖς, ἐπεκρίναμεν. λοιπὸν καὶ ὁμοφρονοῦντες ἀποφαινόμεθα ἅπαντες, μηκέτι τοῦτο ἀπὸ τοῦδε τολμᾶσαι πρὸς τὴν πλησιοχώρων, εἴτε καὶ πορρωτέρων ἀρχιερέων, τήν τε ἐκ τῆς ἡμετέρας συνόδου, τήν τε ἔξ ἑτέρας, χεῖρα τελεσικὴν ὑποθεῖναι ὅτῳ τινὶ τῆς ὑπὸ τὸν Βασιλίδα ταύτην καὶ μεγαλόπολιν ὄντων ἐπαρχιῶν, καὶ οἱουδήποτε αὐτὴν ἀξιοῦσαι τῆς ἱερωμένων τύπου τε καὶ βαθμοῦ, ἀλλ' ἕκαστον εἰδέναι τὰ ἑαυτοῦ δίκαια, καὶ τούτοις ἀρκεῖσθαι καὶ μόνοις. Τὰ δ' ἄλλοις ἀνηκόντων ἀρχιερατικῶν δικαίων μὴ κατεπεμβαίνειν ἀναιδῶς ἢ ὅλον καταφρονητικῶς, εἰδέναι ὀφλόντων, τὴν ἀθετοῦσαν τολμησάντων τὰ ὧδε κηρικῶς ἐξ' ἡμῶν ἀφορισθέντα, ἀλλὰ καὶ τῶν προσερχομένων αὐτοῖς, καὶ ἱερωσύνης ἀξιωμένων, ὡς ὅτοι μέν, ὡς ἐξ ἀκρίνας καθεσταμένους, ἀδὲν ἱερατικὸν λειτούργημα ἐνταῦθα διενεργήσουσιν, ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἐνορίαις ἀδεῶς ἱερᾶσθαι, ἐν αἷς καὶ ὃ χρῖσμα τῆς ἱερωσύνης ἐδέξαντο· οἱ δὲ χειροτονήσαντες, ἐξ οἵας ἂν εἶεν συνόδου, ἀλειτουργησίας ὑποπιμπλάσθαι ἀπεντεῦθεν ἔσονται ὑποκείμενοι, ὡς μηδὲ μὴ προτέρῳ ἢ δευτέραν ἐπιφέρειν (προτέρῳ δὲ φαμεν τὴν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκ ἡμῶν ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ συνοδικῶς ἐπὶ τούτῳ γενομένην ἔγγραφον ἐπιφώνησιν) ἀποχρῆς τῆς τοιαύτης ἀκανονίστου θελήσαντες πράξεως. Ὃ δὴ καὶ τετύπωται ἐπεχθληθῆναι καὶ δοθῆναι τῷ τοιούτῳ σημείωσιν. Ἀφορισμοῦ δὲ προσεπιτίθεμεν ἐπίμονον καὶ τῷ ὃς ἂν προτῷ τῶν τοιαύτας διατεμνομένων ἀκανονίστους χειροτονίας, τὰ ὑφ' ἡμῶν διωρισμένα ταῦτα ἐπιγνώσεται· εἰ μὴ καὶ τοῖς πλησίον αὐτῷ ἱερωτάτοις ἀρχιερεῦσι διάδοσιμα ταῦτα ποιήσῃ, καὶ ζοῖς ἀγνοοῦσι τὰ ὁρισθέντα γνωρίσῃ. Ἃ δὴ καὶ ὅτι πασῶν τῶν ἐνοριῶν, τῶν ὑπὸ τὰς ἁπλουστάτας ἀγιωτάτας ἐκκλησίας, ἤγουν μητροπόλεις, ἀρχιεπισκοπάς τε καὶ ἐπισκοπάς, ὃ ἕτερόν τε καὶ διάλλοιωτον ἕξουσι. καὶ σαφὲς τῶν ἱερέων τὸ ἀπὸ τοῦδε μελλόντων, εἰς ἕτερον ἀρχιερέα ὑφ' ἑνορίαν ἀφίξεται, καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ τῆς τῆς ἱερωσύνης ἀξιωθήσεται χαρίσματος. ἀπεντεῦθεν γὰρ ὑποδίκοι ἔσονται καὶ ἀμφοτέροι, ὅ τε χειροτονηθεὶς καὶ ὁ χειροτονήσας τοῦτον ἀρχιερεὺς τοῖς οἷς περὶ τούτων ἤδη συνοδικῶς διορισάμεθα φθάσασι. ἵνα δὲ μὴ προφάσεις εἴη, καὶ τοῦτο δηθεν ἀναφορμὴν, τοῖς μὴ βουλομένοις ἑαυτῶν χειροτονεῖσθαι, προσερχομένοις τῷ θεοφιλεστάτῳ ἡμῶν Χαρτοφύλακι, τὸ, καινοτομίαν ἴσως ὑφίστασθαι, πλείονα τῆς εἰωθείας ξυνηθείας ἐκπαλαι δίδοσθαι, καὶ τοῦτο ὑπὲρ τῆς ἡμῶν μετριότητος ξυνοδικῶς διωρισάμεθα σήμερον. διωρισάμεθα γὰρ τὸ ἀρχαῖον ἔθος ὅτι τούτοις μὴ ὑπερβαίνεσθαι, ἀλλ' ἑκάστῳ δίδοσθαι μόνα τοῖς τε ἐπισκοπειανοῖς καὶ τῷ κῷ χαρτοφύλακι θεοφιλεστάτῳ Χαρτοφύλακι, τὰ εἰωθότα παρὰ τῶν χειροτονημένων ἀνέκαθεν καταβάλλεσθαι.

ΖΩΝΑΡ. Συνόδοις διαφόροις, φησὶν, ὥρισται τοῦτο, τὸ ἀλλότριον κληρικὸν μὴ δέχεσθαι ἄλλον ἐπίσκοπον παρὰ γνώμην τοῦ κληρωσαμένου αὐτὸν ἐπισκόπου, ἀλλὰ καὶ νῦν ὑφ' ὑμῶν βεβαιωθείη ἀδελφοί· ὁ δὲ Ἰουλιανὸς καταφρονήσας τούτων, καὶ ἀχαρίστως φερόμενος περὶ ἐμὲ εὐεργετήσαντα αὐτὸν, προπετῶς, ἀναγδῶς δηλαδὴ, καὶ ὑπ' ἐμοῦ βαπτισθέντα, ὃν αὐτὸς μοι προσέθετο διὰ πολλὴν ἔνδειαν, πῆγουν ἢ ὡς ἐπιδεῆ τῶν ἀναγκαίων, ἢ ὡς ἔνδειαν ἐμοὶ ἔχοντι κληρικῶν, ὃν καὶ αὐτὸς, ἐμαγνώσην πεποίηκα, ἀφήρπασε, καὶ διάκονον ἐχειροτόνησεν. εἰ γοῦν ἔξεστι τοῦτο γενέσθαι, γνωσθήτω ὑμῖν· εἰ δ' οὐκ ἔξεστι, κωλυθήτω τὸ ὕστερον ἐμαγδῶς, ἵνα ὁ ῥηθεὶς Ἰουλιανὸς μὴ ἐπιχειρῇ ἀλλοτρίοις.

τοῦτο

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τοῦτο δὲ διττῶς νοεῖται, ἢ ἵνα μὴ τοὺς ἀλλοτρίους κληρικοὺς οἰκειῶται καὶ σφετερίζηται, ἢ ἵνα μὴ παρά τινων ἄλλων ἐπισκόπων εἰς κοινωνίαν δέχηται. πρὸς ταῦτα δὲ ὁ Νουμήδιος εἶπεν, ὅτι ἐὰν μὴ σοῦ παραχωρήσαντος ὁ Ἰουλιανὸς ἔπραξε τοῦτο, ἄδικός ἐστι, καὶ εἰ μὴ διορθώσεται τὴν οἰκείαν πλάνην, καὶ ἀποκαταστήσει τὸν κληρικὸν, ὡς πράττων κατὰ τῶν ὁρισθέντων τῇ συνόδῳ, ἤγουν ὡς ἀνατρέπων τὰ συνοδικῶς ὁρισθέντα, χωρισθήσεται ἀφ' ἡμῶν, ἀντὶ τοῦ ἀφορισθήσεται ἢ καὶ καθαιρεθήσεται, καὶ ὑποστήσεται τὴν κατάκρισιν ἐκ τῆς οἰκείας μονοτονίας, ἤγουν ἀναισχυντίας ἢ αὐτογνωμοσύνης. ὁ δὲ Ἐπιγόνιος ἔφη, ὅτι ὁ κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ γῆρας πατὴρ, καὶ τῇ προκοπῇ, τοῦ χρόνου δηλαδὴ, ἀρχαιότητος ἀνὴρ, βούλεται γενικὴν γενέσθαι τὴν αἴτησιν ταύτην, ἣν ᾐτήσατο ὁ τὴν ὑπόθεσιν εἰσαγαγὼν, ἤγουν μὴ κατὰ μόνου τοῦ Ἰουλιανοῦ τοῦτο ἐκφωνηθῆναι, ἀλλὰ κατὰ πάντων κοινῶς, τῶν ἀλλοτρίους κληρικοὺς σφετεριζομένων.

A Quod quidem duobus modis intelligi potest; vel ne alienos sibi Clericos arroget ac usurpet; vel ne ab ullis aliis Episcopis ad communionem admittatur. Ad hæc vero ita Numidius respondit; Si, te haud permittente, Julianus id fecit, iniquus est, ac si minus errorem correxerit, Clericúmque restituerit, quippe qui contra ea, quæ à synodo decreta sunt, faciat, hoc est, Synodicas constitutiones violet ac evertat, separabitur à nobis, hoc est, segregatione aut depositione punietur, suæque pervicaciæ, hoc est, impudentiæ ac pertinaciæ pœnas persolvet. Epigonius vero ita censuit; Hic vir, ait, senectute pater ac progressione, B ætatis videlicet, antiquissimus, quod in hoc genere postulatum est ad omnes pertinere se velle demonstrat; ut ne scilicet in solum Julianum, sed communiter in omnes, qui alienos Clericos ad se traxerint, canonem hunc promulgatum esse intelligamus.

ΑΡΙΣΤ. Τὸν τοῦ Ἐπιγόνου ἀναγνώστην Ἰουλιανὸς χειροτονήσας διάκονον, εἰ μὴ πρὸς αὐτὸν αὐθεντίᾳ παραστήσοι, τὸ κατάκριμα τῆς ἰδίας μονοτονίας καταπλουτήσει.

Ἐν ὅλαις σχεδὸν ταῖς συνόδαις ὥρισται τοῦτο, τὸ μή τινα ἐπίσκοπον ἀλλότριον κληρικὸν προσλαμβάνεσθαι, παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, καὶ ἰδιοποιεῖσθαι αὐτόν. Διὰ C τοῦτο γοῦν καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἐστὶν Ἰουλιανὸς τοῦ ἐπισκόπου Ἐπιγόνου δεξάμενος κληρικὸν, ἀναγνώστην ὄντα, καὶ διάκονον χειροτονήσας αὐτὸν, ὡρίσθη πάλιν ἀποκαταστῆσαι αὐτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ, εἰς ἣν τὸ πρότερον ἐκληρώθη εἰ μὴ βούλεται ἀφωρισμένος εἶναι, κατὰ τὸν εἰκοστὸν κανόνα τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ὡς τοῖς κανόσιν ἐναντιούμενος, καὶ τοῦ ἰδίου θελήματος ἀντεχόμενος. ὁ δὲ ἑπτακαιδέκατος κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου, τὸν δεξάμενον ἀλλότριον κληρικὸν, καὶ χειροτονήσαντα αὐτὸν, καθαιρεῖσθαι προστάττει, σὺν τῷ χειροτονηθέντι.

ARIST. *Epigoni Lectorem cùm Julianus Diaconum ordinaverit, nisi potestatem ab eo acceptam exhibuerit, pœnas suæ contumaciæ augebit.*

In omnibus fere Synodis hoc decretum est, nullum Episcopum alienum Clericum recipere, præter proprii Episcopi sententiam, & eum sibi vendicare, suumque facere. Idcirco itaque & Episcopus hic Julianus cùm Epigoni Episcopi recepisset Clericum, qui Lector fuit, eumque Diaconum ordinasset, in mandatis habet eum Ecclesiæ, in quâ antea in Clerum cooptatus fuit, iterum restituere; nisi segregatus esse cupiat, juxta vigesimum Synodi Chalcedonensis canonem; utpote qui canonibus adversetur, & propriæ adhæreat voluntati. At decimus septimus sextæ in Trullo Synodi canon eum, qui alienum recipit Clericum, illumque ordinat, deponi jubet, unà cum eo qui ordinatus fuit.

ΚΑΝΩΝ νθ'. D

Περὶ τοῦ, ἐξεῖναι τῷ ἐπισκόπῳ Καρχηδόνος, ὅθεν θέλει, κληρικὸν χειροτονεῖν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε· τὸν λόγον μου προσδέξασθε ἀδελφοί. συνέβη πολλάκις αἰτηθῆναί με ἀπὸ ἐκκλησιαστικῶν ἐνδεομένων διακόνους ἢ πρεσβυτέρους ἢ ἐπισκόπους· καὶ ὅμως μεμνημένος τῶν ὁρισθέντων τούτοις ἕπομαι, ὥστε συνελθεῖν με τῷ ἐπισκόπῳ αὐτοῦ τοῦ ζητουμένου κληρικοῦ, καὶ ταῦτα αὐτῷ ἐμφανίσαι, ὅτι κληρικὸν αὐτοῦ αἰτοῦνται οἱ τῆς οἱασδήποτε ἐκκλησίας. ἰδοὺ οὖν ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐκ ἀντιλέγουσιν· διὰ δὲ τὸ μήτε μετὰ ταῦτα συμβῆναι, τοῦτ' ἔστιν ἐναντιωθῆναί μοι τοῦτο ἐν τούτῳ τῷ E πράγματι παρ' ἐμοῦ αἰτουμένους (ἐπεὶ οἴδατε πολλῶν ἐκκλησιῶν καὶ χειροτονιῶν φροντίδα με βαστάζειν) ᾠτινιδήποτε τῶν συνιερέων συνέλθω μετὰ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων τῆς ὑμετέρας συγκληρώσεως, ἐὰν ἀκαθοσιώτος εὑρεθείη, δίκαιόν ἐστι κρῖναι τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, τί δεῖ ποιῆσαι. ἐγὼ γὰρ, ὡς ἴστε ἀδελφοί, κατὰ συγχώρησιν θεοῦ πολλῶν ἐκκλησιῶν φροντίδος ἀνέχομαι. Νουμήδιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀεὶ ὑπῆρξεν ἡ αὐθεντεία αὕτη τῷ θρόνῳ τούτῳ, ἵνα ὅθεν θέλει, καὶ περὶ οἱουδήποτε προετράπη ὀνόματος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἑκάστης ἐκκλησίας ἐχειροτόνει ἐπίσκοπον. Ἐπιγόνιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἡ ἀγαθέλεια μεσάζει τὴν ἐξουσίαν· ἧττον F γὰρ τολμᾷς, ἤπερ δύνῃ, ἀδελφὲ, ἐν τῷ, πᾶσιν ἑαυτὸν ἀποδεικνύειν ἀγαθὸν καὶ φιλάνθρωπον. ἔχεις γὰρ τοῦτο ἐν τῇ κρίσει σου, τὸ, ἀποθεραπεῦσαι ἑνὸς ἑκάστου ἐπισκόπου τὸ πρόσωπον· ἐν πρώτῃ δὲ καὶ μόνῃ συνελεύσει, εἰ συνίδῃς τὸ ἐπ' ἐξουσίας ταύτῃ τῇ καθέδρᾳ εἶναι ἐκδικητέον· ἐπεὶ ἀνάγκην ἔχεις αὐτὸς πάσας τὰς ἐκκλησίας ὑποστηρίζειν. ὅθεν ἐξουσίαν σοι ἡμεῖς οὐ δίδομεν, ἀλλ' ἐπισφραγίζομεν ταύτην τῇ σῇ προαιρέσει, ὥστε ἐξεῖναι ἀεὶ κρατεῖν ὧν ἂν θέλῃς, καὶ προχειρίζεσθαι προεστῶτας ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ τοὺς λοιποὺς

CANON LIX.

Ut Carthaginis Episcopo liceat, unde velit, Clericum ordinare. Aurelius Episcopus dixit; Sermonem meum audite fratres. Sæpe evenit, ut Ecclesiastici, qui indigent, Diaconos vel Presbyteros vel Episcopos à me petant: ego tamen, memor eorum quæ constituta sunt, illa sequor, ut conveniam Episcopum Clerici, qui petitur, & ea illi ostendam, quòd qui sunt cujusvis Ecclesiæ, ejus Clericum postulant. Ecce autem in præsentia non contradicunt: ne autem postea contingat, hoc est, ne mihi adversentur, qui in hoc negotio à me petuntur Clerici (quia scitis me multarum Ecclesiarum & ordinationum curam gerere) quemcunque Consacerdotum convenero cum duobus vel tribus testibus nostri conclericatus, si non impius & indevotus inventus fuerit, æquum est vestram dilectionem judicare quid facere oporteat. Ego enim, ut scitis fratres, Dei permissu multarum Ecclesiarum curam gero. Numidius Episcopus dixit; Hæc semper fuit huic throno auctoritas, ut unde vellet, & de quocunque nomine admonita fuerit, convenienter uniuscujusque Ecclesiæ desiderio ordinet Episcopum. Epigonius Episcopus dixit; Bona tua voluntas moderatur potestatem: minùs enim audes, quàm potes, in eo quòd teipsum omnibus, ô frater, bonum & humanum ostendas. Nam hoc quoque in tuo judicio situm est, ut uniuscujusque Episcopi personam corrigas: idque in primo & solo congressu, si intelligas in hujus esse cathedræ potestate punire; quoniam ipse necesse habeas omnes ecclesias fulcire. Unde nos tibi facultatem non damus, sed ea tua voluntate obsignamus, ut semper liceat ea obtinere quæ velis, & promovere qui præsint Ecclesiis, & reliquos qu-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

qui quæruntur, unde satius esse perspexeris. Postumetianus Episcopus dixit; Deinde si quis unum eúmque solum Presbyterum habeat, num debet etiam ipse unus ab eo auferri? Aurelius Episcopus dixit; Dei permissione potest unus Episcopus multos Presbyteros ordinare: Presbyter autem aptus Episcopatui difficulter invenitur. Quare si quis inventus fuerit unum solum habens Presbyterum, eúmque aptum Episcopatui, ipsum quoque unum debet dare ad ordinationem. Postumetianus Episcopus dixit; Ergo si alius Episcopus habeat Clericorum multitudinem, mihi debet alia multitudo convenire. Aurelius Episcopus dixit; Scilicet quomodo tu alii Ecclesiæ subvenisti, compelletur & qui plures habet Clericos, ex ipsis ad ordinationem tibi suppeditare.

A τοὺς ζητουμένους, ὅθεν συνίδῃς. Ποστουμετιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· εἶτα, ἐάν τις ἕνα καὶ μόνον ἔχῃ πρεσβύτερον, μὴ ὀφείλει καὶ αὐτὸς ὁ εἷς ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρεθῆναι; Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· κατὰ συγχώρησιν θεοῦ δύναται ὁ εἷς ἐπίσκοπος πολλοὺς χειροτονεῖν πρεσβυτέρους· πρεσβύτερος δὲ πρὸς ἐπισκοπὴν ἐπιτήδειος δυσχερῶς εὑρίσκεται. διὸ ἐάν τις εὑρεθῇ ἔχων ἕνα μόνον πρεσβύτερον, καὶ αὐτὸν τῇ ἐπισκοπῇ ἐπιτήδειον, καὶ αὐτὸν καὶ ἕνα ὀφείλει δοῦναι εἰς χειροτονίαν. Ποστουμετιανὸς ἐπίσκοπος εἶπεν· οὐκ οὖν ἐὰν ἄλλος ἐπίσκοπος ἔχῃ πλῆθος κληρικῶν, ὀφείλει μοι ὁ ἕτερον πλῆθος συνελθεῖν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· δηλαδὴ ὃν τρόπον σὺ τῇ ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ συνῆλθες, συνωθήσεται καὶ ὁ τοὺς πλείονας ἔχων κληρικοὺς ἐξ αὐτῶν εἰς χειροτονίαν σοι δαψιλεύσασθαι.

B

B A L S. Quia à sanctis Patribus decretum est, & in proximo canone, & in aliis, non licere Episcopo Clericum ex alia diœcesi accipere sine voluntate ipsius Episcopi; dixit Aurelius ad fraternitatem Synodi, quòd sæpe cùm Ecclesiastici, qui sunt ex alia regione mihi subjecta, à me Diaconos vel Presbyteros vel Episcopos ex aliena regione petivissent, cùm eis idoneorum hominum magna esset inopia, volui hoc facere: sed canonicarum constitutionum memor, quæ statuunt non esse auferendos Clericos præter Episcoporum voluntatem, & in aliam regionem tradendos, secutus sum ea, quæ sic constituta sunt, & cum Clerici qui quærebatur Episcopo de ea re communicavi. Et nunc quidem neminem inveni contradicentem: vereor autem ne quis in posterum mihi resistat Episcopus, & canone utatur. Hoc autem facio, non tanquam canonicis decretis repugnans; sed quia, ut vos quoque scitis, multarum mihi Ecclesiarum cura incumbit. Si ergo in idoneorum hominum inopia constitutus, ex alia regione Clericum petivero, & non fuero exauditus, & inde ad Episcopum, qui habet talem Clericum cum duobus vel tribus testibus ex nostro conclericatu seu Coëpiscopis, accedere coactus fuero, ut qui à me quæritur Clericus recipiatur, si non expiandus inveniatur, id est dignus, & quovis crimine superior: porrò ille ne sic quidem suum Clericum mihi dare persuadetur, statuite quid mihi sit faciendum. Respondit itaque Numidius; quòd Carthaginensium cathedra à multis antè seculis habet potestatem recipiendi Clericum ex qua velit Ecclesia, & eum ordinandi convenienter populi desiderio, qui eum in gradum seu in nomen elegit, quod ei oblatum est. Epigonius vero dixit Aurelio; etiamsi hoc tuo arbitratu facere potes: sed bona tua voluntas te moderatè quodammodo cogit tua uti potestate. Judicas enim ab offendiculo alienum esse fratres tuos beneficiis demereri, & non propria auctoritate, sed cum illorum voluntate Clericos eorum recipere. Si ergo per primum solúmque congressum, seu testimonium, Episcopi, à quo petitur Clericus, conscientia subjecta fuerit, hoc est, Clericum dederit, bene est: sin minùs, tuere thronum tuum per potestatem quæ illi jam multis antè seculis adest, scilicet accipe Clericum vel ejus nolente Episcopo. Necesse enim habes omnes Ecclesias canonicè stabilire. Ne qui autem eo offenderentur, utpote hoc de novo permittente, subjunxit; Hoc jus non tibi nunc datum est à nobis: sed tibi quidem priùs aderat, verùm à nobis obsignatur, hoc est, confirmatur. His autem sic discretis & distinctis, dixit Posthumetianus; Si quis autem Episcopus habeat unum Clericum, is quoque ab eo auferetur? Ad hoc autem respondit Aurelius; quòd Presbyterorum quidem ordina-

ΒΑΛΣ. Ὅτι ὡρίσθη παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, ἐν τε τῷ προσεχῶς γραφέντι κανόνι καὶ ἐν ἑτέροις, μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ἐπίσκοπον ἐξ ἑτέρας ἐνορίας λαβεῖν κληρικὸν ἄνευ θελήσεως τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Αὐρήλιος πρὸς τὴν ἀδελφότητα τῆς συνόδου, ὅτι πολλάκις αἰτησάντων τινῶν ἐκκλησιαστικῶν ὄντων ἀπὸ ἑτέρας ἐνορίας ὑποκειμένης ἐμοὶ,

C διακόνους ἢ πρεσβυτέρους ἢ ἐπισκόπους ἀπὸ ἀλλοτρίας ἐνορίας, ὡς ἐχόντων ἐνδεῶς ἐκείνων ἱκανῶν ἀνθρώπων, ἠθέλησα τοῦτο ποιῆσαι· πλὴν μεμνημένος τῶν κανονικῶν διαταγμάτων τῶν διοριζομένων, παρὰ γνώμην τῶν ἐπισκόπων μὴ ἀφαιρεῖσθαι κληρικοὺς αὐτῶν, καὶ εἰς ἑτέραν ἐνορίαν δίδοσθαι, ἠκολούθησα τοῖς οὕτω διορισθεῖσι, καὶ ἀνεκοινωσάμην τὰ περὶ τούτου τῷ ἐπισκόπῳ τοῦ ζητουμένου κληρικοῦ. καὶ νῦν μὲν οὐχ εὗρον τινὰ ἀντιλέγοντα· ὑποπτεύω δὲ μήπως εἰς ὁ ἑξῆς ἀντιπέσῃ μοί τις ἐπίσκοπος, καὶ τῷ κανόνι χρήσηται. τοῦτο δὲ γίνεται παρ' ἐμοῦ, οὐχ ὡς ἐναντιουμένου τοῖς κανονικοῖς θεσπίσμασιν, ἀλλ' ὅτι, ὡς καὶ ὑμεῖς γινώσκετε

D ἐπίκειταί μοι φροντὶς πολλῶν ἐκκλησιῶν. εἰ γοῦν ἔχων ἔνδειαν ἱκανῶν ἀνθρώπων, ζητήσω ἐξ ἑτέρας ἐνορίας κληρικὸν, καὶ οὐκ εἰσακουσθῶ, κἀντεῦθεν ἀναγκασθῶ προσελθεῖν τῷ ἔχοντι καὶ τοιοῦτον κληρικὸν ἐπισκόπῳ μετὰ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων ἀπὸ τῆς ἡμετέρας συγκληρώσεως, ἤγουν ἀπὸ τῶν συνεπισκόπων, ἐφ' ᾧ ἀναλαβέσθαι καὶ ζητούμενον παρ' ἐμοῦ κληρικὸν, ἀκαθοσίωτον εὑρισκόμενον, ἤγουν ἄξιον καὶ παντὸς αἰτιάματος ὑπέρτερον, καὶ ἐκεῖνος οὐδὲ οὕτω πείθεται δοῦναί μοι καὶ κληρικὸν αὐτοῦ, κρίνατέ μοι ὃ ποιητέον. ἀπεκρίθη οὖν ὁ Νουμήδιος, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ἀνέκαθεν ἡ καθέδρα τῶν Καρχηδονίων ἀναλαμβάνεσθαι ἀφ'

E ἧς ἂν ἐθέλῃ ἐκκλησίας κληρικὸν, καὶ χειροτονεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ζητήσαντος τοῦτον λαοῦ, εἰς βαθμὸν ἤγουν εἰς ὄνομα οἷς ἂν καὶ προετράπη. ὁ δὲ Επιγόνιος ἔφησε πρὸς καὶ Αὐρήλιον, ὅτι εἰ καὶ δύνασαι τοῦτο ποιεῖν αὐθαιρέτως· ἀλλὰ ὁ ἀγαθοθελές σου μέσως πως ἀναγκάζει σε χρῆσθαι τῇ ἐξουσίᾳ. κρίνεις γὰρ ἀσκανδάλιστον εἶναι ὁ θεραπεύειν τοὺς συναδελφοὺς, καὶ μὴ αὐθεντικῶς, ἀλλὰ μετὰ γνώμης ἐκείνων ἀναλαμβάνεσθαι τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν. εἰ μὲν οὖν διὰ πρώτης καὶ μόνης συνελεύσεως, ἤτοι διὰ μαρτυρίας, συνείδησις τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ζητουμένου καὶ κληρικὸν ὑποταγῇ, τουτέστι, δώσει καὶ κληρικὸν, λόγος οὐδείς·

F εἰ δὲ μὴ, ἐκδίκουσον καὶ θρόνον σου διὰ τῆς ἄνωθεν προσούσης αὐτῷ ἐξουσίας, ἤγουν ἀναλαβοῦ καὶ κληρικὸν καὶ μὴ βουλομένου τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ. ἔχεις γὰρ ἀνάγκην πάσας τὰς ἐκκλησίας στηρίζειν κανονικῶς. ἵνα δὲ μή τινες σκανδαλισθῶσι κατ' αὐτοῦ, ὡς ἐκ νέου ἐπιτρέποντος τοῦτο, ἐπήγαμεν, ὅτι τοῦτο δὲ ὃ δίκαιον οὐ δίδοταί σοι νῦν παρ' ἡμῶν, ἀλλὰ προῆν σοι, ἐπισφραγίζεται δὲ καὶ παρ' ἡμῶν τουτέστιν ἐπικυροῦται. οὕτω δὲ τούτων διευκρινηθέντων, εἶπεν ὁ Ποστουμετιανὸς, ἐὰν δὲ ἔχῃ τις ἐπίσκοπος ἕνα κληρικὸν, ἀφαιρεθήσεται καὶ οὗτος ἀπ' αὐτοῦ; ἀντέφησε δὲ πρὸς τοῦτον ὁ Αὐρήλιος, ὅτι ἡ μὲν χειροτονία τῶν πρεσβυτέρων

Ψηφιοποιήθηκε από τ

σβυτέρων εὐχερής ἐστι. πολλοὶ γὰρ εὑρεθήσονται πρὸς τοῦτο ἐπιτήδειοι καὶ χειροτονηθήσονται κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ ἤτοι κατ' εὐδοκίαν. ἡ δὲ προχείρισις τῶν ἐπισκόπων δυσχερής ἐστι καὶ ἀναγκαία. διδακτικὸν γὰρ καὶ ἀγχίνουν εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον, ὅπερ δυσχερῶς εὑρίσκεται. διὸ ἐὰν παρά τινι ἐπισκόπῳ εὑρεθῇ τις τοιοῦτος ἱερεύς, κἂν εἷς μόνος ἐστὶ παρ' αὐτῷ, ἀφαιρεθήσεται καὶ αὐτὸς, καὶ εἰς ὃ τῆς ἐπισκοπῆς ἀναχθήσεται ἀξίωμα, ὡς πάντως δυνατοῦ ὄντος καὶ εὐχεροῦς ἑτέροις χειροτονηθῆναι παρ' αὐτοῦ ἱερεῖς, καὶ ἀντὶ τούτου εἶναι καὶ ἱερουργεῖν. εἶτα ἐπήνεγκεν ἕτερος ἐπίσκοπος, ὅτι λοιπὸν ἐὰν ἄλλος ἔχῃ πολλοὺς κληρικοὺς, διδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ αὐτὸς Αὐρήλιος εἶπε πρὸς τοῦτον, ὅτι ὥσπερ σὺ ἀναγκάζῃ ἔχων κληρικὸν δοῦναι αὐτὸν εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπου, οὕτω καὶ ὁ τοὺς πλείονας ἔχων συνωθήσεται, ἀντὶ τοῦ καὶ ἄκων ἀναγκασθήσεται, δοῦναί σοι ἕνα ἐξ αὐτῶν. ταῦτα τῶν κανόνος διορίζομένου, ἐρωτήσει τις, ὡς ἐπεὶ καὶ τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἐνεδόθη ἀπὸ τῆς γ'. Ιουστινιανείου νεαρᾶς, ἤγουν ἀπὸ τῶν β'. κεφ. τῶν β'. τίτλου τῶν γ'. βιβλ. τῶν βασιλικῶν, ὅπερ καὶ κατεστρώσαμεν ἔξωθεν τῶν κς'. κεφ. τῶν α'. τίτλ. τῶν παρόντος συντάγματος, ἀλλοτρίους κληρικοὺς ἀποκριματίσεως δέχεσθαι· ὡσαύτως καὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρώτης Ιουστινιανῆς ἤτοι τῷ Βουλγαρίας ἐφιλοτιμήθησαν ἀπὸ τῆς ρλγ'. Ιουστινιανείου νεαρᾶς τῆς κειμένης εἰς ὃ α'. κεφ. τῶν γ'. τίτλου τῶν ε'. βιβλ. τῶν βασιλικῶν, καὶ καταστρωθείσης παρ' ἡμῶν εἰς ὃ ς'. κεφ. τῶν α'. τίτλου τῶν παρόντος συντάγματος, τὰ δίκαια τῆς παλαιᾶς Ρώμης καὶ τῆς ἐκκλησίας Καρχηδόνος· ἔτι μὴν καὶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς νέας Ιουστινιανείου πόλεως, ἤτοι τῷ Κύπρου, ἐδόθησαν διὰ τῶν λθ'. κανόνος τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου τὰ προνόμια τῆς τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας· ἀναγκασθήσονται καὶ οὗτοι μετὰ εἰδήσεως τῶν ἐχόντων τοὺς κληρικοὺς ἐπισκόπων δέχεσθαι αὐτοὺς, καθὼς τοῦτο ποιεῖν καὶ τὸν ἐπίσκοπον Καρχηδόνος τετύπωται, ἢ οὔ; Λύσις. τινὲς εἶπον, ὡς ἐπεὶ ἀδιαστίκτως ἐξεχωρήθησαν οὗτοι δέχεσθαι ἀλλοτρίους ἐπισκόπους, οὐκ ἀναγκασθήσονται πρῶτον ποιεῖν παράγγελμα, καθὼς διὰ τῶν παρόντος κανόνος ὁ ἐπίσκοπος Καρχηδόνος ὡρίσθη ποιεῖν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὀφείλειν καὶ τὰς τοιαύτας πρώτας κεφαλὰς κατὰ τὴν τῶν παρόντος κανόνος περίληψιν ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἀλλοτρίους κληρικοὺς, παρομοίως τῷ ἐπισκόπῳ Καρχηδόνος· ὅτι τε τοῦτό ἐστι τὸ ἀσκανδάλιστον καὶ φιλάδελφον· καὶ ὅτι ἡ ῥηθεῖσα ρλβ'. Ιουστινιάνειος νεαρὰ μεμνημένη καὶ τῆς ἐν Αφρικῇ Ιουστινιανῆς Καρχηδόνος ἐκκλησίας, ἐξισάζει ταύτας ὅσον τέως εἰς τὰ ἐπισκοπικὰ δίκαια. τῶν δὲ παρόντος κανόνος διορίζομένου, ἀναγκάζεσθαι τὸν ἔχοντα πλῆθος κληρικῶν διδόναι τῷ μὴ ἔχοντι, ἀναγκασθήσεται καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως τυχὸν διδόναι καὶ ἄκων, μετὰ ἐπιφώνησιν, τῷ Ηρακλείας τυχὸν κληρικὸν αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ χειροτονῆσαι τοῦτον ἱερέα, ἢ διάκονον, ἢ ἐπίσκοπον; Λύσις. οὐκ οἴομαι. τούτου γὰρ δοθέντος γενήσεται πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐξίσωσις, ὅσον εἰς τοῦτο ὃ κεφ. καὶ εἰς οὐδὲν κατεντέσει ὃ δοθὲν προνόμιον τῷ Καρχηδόνος καὶ τοῖς λοιποῖς. ὀφείλομεν οὖν εἰπεῖν, ὅτι οἱ μὲν προνομιάριοι ἐπίσκοποι, οὐ μόνον εἰς ἐπισκόπους, ἀλλὰ καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, ἵνα χειροτονήσωσιν ἀλλοτρίους κληρικοὺς, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ παρόντος κανόνος· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐξ αὐτῶν οὐ ζητήσωσιν, οὐδὲ δέξωνται κληρικοὺς ἄλλως, εἰ μὴ ἐν χρείᾳ γένωνται τῶν χειροτονῆσαι τοῦτον ἐπίσκοπον. τοῦτο γὰρ καὶ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος παρίσταται, λέγοντος μὴ τοσοῦτον εἶναι ἀναγκαίαν τὴν τῶν ἱερέων καὶ διακόνων χειροτονίαν, ὡς τὴν τῶν ἐπισκόπων· καὶ διὰ τοῦτο ἀφαιρεῖσθαι καὶ τὸν ἕνα καὶ εἰς ἐπισκοπὴν ἀνάγεσθαι. ἐὰν δὲ ὁ μετακαλούμενος κληρικὸς εἰς ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τυχὸν τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν, οὐ καταδέχηται τὴν ψῆφον, ἀναγκασθήσεται παρὰ τοῦ πατριάρχου κατὰ τὸν παρόντα κανόνα καταδέξασθαι; Λύσις. οὐδαμοῦ. οὐ γὰρ ἀναγκάζεταί τις ἀρχιερεὺς γενέσθαι καὶ ἄκων. ἐκληπτέον οὖν τὰ τοῦ κανόνος εἰς τὸν ψηφισθέντα καὶ καταδεχόμενον μὲν τὴν ἐπισκοπὴν, μὴ παραχωρούμενον δέ:

A tio facilis est. Multi enim ad hoc apti invenientur & ordinabuntur ex Dei permissu seu bona voluntate. Episcoporum autem promotio difficilis est & necessaria. Docendi enim facultate præditum solertísque ingenii esse oportet Episcopum: quod difficilè invenitur. Quare si apud aliquem Episcopum fuerit inventus talis Sacerdos, etiam si unus solus est apud ipsum, ipse quoque auferetur, & ad Episcopatûs dignitatem provehetur, nempe cùm alios ordinare sacerdotes sit ei factu facile, qui ejus loco sint & sacra celebrent. Deinde intulit alius Episcopus; Deinceps si quis alius multos habet Clericos, det non habenti. Aurelius quo-
B que ipse dixit ad hoc; Quemadmodum tu, qui habes Clericum, cogeris dare ipsum ad ordinationem Episcopi; ita & qui habet plures compelletur, id est, cogetur vel invitus, dare tibi unum ex ipsis. Hæc cùm decernat canon, interrogaverit quispiam, cùm Constantinopoli concessum sit à iii. Justiniani novella, seu à ii. cap. ii. tit. iii. lib. Basil. quod extra quoque xxvi. cap. primi tit. præsentis operis posuimus, alienos Clericos sine præjudicio suscipi; similiter & Archiepiscopo primæ Justinianæ seu Bulgariæ à cxxxiii. Justiniani novel. quæ sita est in i. cap. iii. tit. v. lib. Basil. quæ à nobis posita est in vi. cap. i.
C tituli præsentis operis, antiquæ Romæ & Carthaginensis Ecclesiæ jura concessa sunt; Præterea autem & Archiepiscopo novæ Justinianopolis, seu Cypri, data sunt per xxxix. canonem Synodi in Trullo privilegio Constantinop. Ecclesiæ: cogentur & ii cum scientia Episcoporum Clericos habentium ipsos suscipere, quemadmodum Carthaginensem quoque Episcopum facere cautum est, an non? Solutio, Quidam dixerunt, quòd quoniam eis indistinctè permissum est alienos Clericos suscipere non cogentur primum denunciare, sicut præsenti canone Carthaginensem Episcopum facere oportere constitutum est. Mihi autem
D videtur debere hæc prima capita, quemadmodum præsenti canone continetur, alienos Clericos auferre, similiter ac Carthaginensis Episcopus: tum quia hoc est ab omni offensione alienum & fraternum; tum etiam quòd prædicta cxxxii. Justiniani novella mentionem faciens etiam Justinianæ Carthaginis Ecclesiæ, quæ est in Africa, quod ad Episcopale jus attinet, eas exæquat. Cùm autem præsens canon decernat, ut qui habet Clericorum multitudinem, cogatur dare ei qui non habet; cogetur etiam verbi gratia, Constantinopolitanus Episcopus dare vel invitus, post denunciationem, Heracleæ, verbi gra-
E tia, Episcopo, suum Clericum, ut eum Sacerdotem, vel Diaconum, vel Episcopum ordinet? Solutio. Non puto. Hoc enim concesso, fiet omnium Episcoporum exæquatio, quod ad hoc caput attinet: & ad nihilum redibit privilegium Episcopo Carthaginensi & reliquis datum. Debemus ergo dicere, quòd Episcopi quidem privilegiati, non solùm in Episcopos, sed etiam in Presbyteros & Diaconos, alienos Clericos ordinaverint, ut præsenti canone continetur: reliqui autem Episcopi ab ipsis non petent, nec Clericos aliter suscipient; nisi Episcopum ordinare ipsis opus fuerit. Hoc enim vel ex præsenti ca-
F none probatur, qui dicit, non esse adeò necessariam Sacerdotum & Diaconorum ordinationem, sicut Episcoporum: & propterea vel unum auferri, & in Episcopum promoveri. Si autem Clericus, qui ad Episcopalem dignitatem evocatur, ab Ecclesia, verbi gratia, Constantinopolitana, electionem non admittat, cogetur à Patriarcha secundùm præsentem canonem admitti? Solutio. Nequaquam. Neque enim cogetur quispiam vel invitus fieri Antistes. Hic ergo canon est accipiendus de eo, qui electus est, & Episcopatum quidem suscipit, sed ei non permittitur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZO'NAR. Cum ſuperiori canone, ne cuiquam Epiſcopo liceat alterius Epiſcopi Clericum ſibi vindicare, ordinibúſque inſignire, decretum ſit; in hanc ſententiam mox Aurelius ſermonem habuit, videlicet, Multarum ſibi Eccleſiarum curam eſſe commiſſam. Sæpe vero, inquit, ad me confluunt, Epiſcopum aut Presbyterum aut Diaconum, modo hunc, modo illum, ſibi dari poſtulantes. Cum vero hæc decreta noverim, pareo, Clericíque, qui à me poſcitur, Epiſcopum adeo, eique Clericum ſuum ab hujus ſcilicet Eccleſiæ conventu efflagitari ſignifico, hoc eſt, indico, ac certiorem tota de re facio. Atque hactenus quidem, inquit, haud repugnant, & Clericos ſuos non inviti tradunt. Ne qui vero in poſterum forte refragentur aut obſtent, quominus expetitus aliquis ad Epiſcopatum aliumve in clero gradum eligatur; ſi Epiſcopum quempiam ego convenero, duobus præterea aut tribus ex noſtro numero, Epiſcoporum videlicet, adhibitis, iſque impius, hoc eſt, morigerus, ac pertinax fuerit inventus, quid mihi tunc faciendum putetis vos ipſi ſtatuite. Quæ quidem quamvis cum verborum ſignificatione minus conveniant; ſententia tamen hujus loci, atque orationis contextus, aliam explicationem non admittit. Ac Numidius quidem, Aurelii throno jam olim id prærogativæ conceſſum fuiſſe teſtatus, ut ex quacunque provincia quos voluiſſet ordinibus inſigniret, id ei conceſſit, ut clericos, undecunque collibitum eſſet, ad ſe vocatos ordinaret. Ad quæ tum Epigonius; Bonitas, inquit, tua temperat poteſtatem. Audes namque minus quam liceat, dum te omnibus probum ac humanum oſtendis. Quod autem dicit, ejuſmodi eſt. Cum tibi quidem, alienis Clericis ad te traductis conferre ordines omnino liceat; quandam tamen in uſu auctoritatis moderationem humanitas requirit, ut non pro poteſtate & imperio, ſed cum Epiſcopi quoque ſui facultate Clerici auferantur. In omnibus namque benignitatem & humanitatem oſtendere minus quiddam eſt, quam pro imperio ac poteſtate Clericos abducere. Id enim in tuo judicio poſitum eſt, ut uniuſcujuſque Epiſcopi perſonæ medicinam facias, hoc eſt, tibi quoque hoc propoſitum eſt, ut Epiſcopos omnes humanitate demulceas. In primo autem & ſolo congreſſu ſi jus huic cathedræ vindicandum eſſe perſpexeris, hoc eſt, ubi primum ſemel convento Epiſcopo conſilium de ejus Clerico abducendo, atque ad ordines promovendo, communicaris, ſi ſe ille minus obſequentem præbuerit, jus huic cathedræ datum, Clericos unde velit ſumendi, iiſque ordines conferendi, ipſe vindicabis. Deinde vero, ne cujuſquam offenſionem ſubiret, quaſi Clericos ab Epiſcopo ſuo vel invito abducendi initiandíque facultatem ipſe concederet; Non hanc, inquit, ipſi tibi largimur facultatem, ſed antea traditam confirmamus, illud videlicet tuo arbitrio relinquentes, ut nequaquam alienos Clericos pro imperio & poteſtate, ſed re prius cum ipſorum Epiſcopis communicata, vindices atque abducas. Cum jam conſtitutum eſſet, licere Aurelio alienos Clericos aſſumere eiſque ordines conferre; rogavit quidam, Quid ſi unum tantum Sacerdotem Epiſcopus habuerit, num eo quoque privabitur? Propoſitæ vero interrogationi Aurelius ita reſpondit, Poſſe ab uno Epiſcopo, Deo dante, multos Sacerdotes creari; hoc nimirum ſignificans; quamvis magna ſit Sacerdotii dignitas, omnemque humanam nobilitatem ac poteſtatem Sacerdotes creandi facultas ſuperet, tamen Deo permittente poſſe ab uno Epiſcopo multos ſacerdotes conſtitui: At vero hominem Epiſcopali muneri gerendo opportunum invenire perquam difficile eſt. Oportet enim Epiſcopum, ex Divi Pauli ſententia, præter cætera, amplecti eum, qui ſecundum doctrinam eſt, fidelem ſermonem, ut poſſit exhortari ſana doctrina, & eos qui contradicunt arguere; tum ejuſmodi eſſe, qui Eccleſiæ præeſſe nôrit, hoc eſt, tum fidelium curæ ſuſci-

ΖΩΝΑΡ. Τοῦ ἀνωτέρω κανόνος ὡρίσθη, μὴ ἐξεῖναι ἑνὶ ἐπισκόπῳ ἑτέρου ἐπισκόπου κληρικὸν οἰκειοῦσθαι, καὶ χειροτονεῖν αὐτὸν, ὁ Αὐρήλιος εἰσήγαγε λέγων, ὅτι πολλῶν ἐκκλησιῶν ἀναδέδεγμαι φροντίδα. δέονταί μου τινὲς αὐτῶν, χρήζουσαι ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου, ζητοῦσαι τόνδε ἢ τόνδε. εἰδὼς δὲ τὰ ὠφελοῦντα κἀγὼ ταῦτα ποιῶ, καὶ ἐγὼ τῷ θ' ἐπίσκοπον τῶν ζητουμένου κληρικοῦ, ἐμφανίζων αὐτῷ, ἀντὶ τοῦ, γνωρίζων αὐτῷ καὶ δηλῶν, ὅτι κληρικὸν αὐτοῦ αἰτοῦσιν οἱ τῆσδε τῆς ἐκκλησίας. καὶ νυῦν μοί, φησιν, οὐκ ἀντιλέγουσιν, ἀλλὰ διδόασι τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν. ἵνα δὲ μὴ μετέπειτα ἴσως τινὲς ἐναντιωθῶσι, μὴ διδόντες τοὺς ζητουμένους εἰς ἐπισκόπου χειροτονίαν ἢ κληρικοῦ, κρίναιτε, εἰ συμβαλλοῦ τινὶ τῶν ἐπισκόπων, μεθ' ἑνὸς δύο ἢ τριῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας συγκλητώσεως, ἤγουν τῶν ἡμῶν τῶν ἐπισκόπων μοίρας, ἀκόλουθος δὲ ἀκαθοσίωτος εὑρεθῇ ἀντὶ τοῦ ἀπειθὴς, ἀνένδοτος, τί δεῖ ποιῆσαι; καὶ οὐκ οἰκεῖα μὲν ταῦτα τῇ σημασίᾳ τῶν λέξεων. ὁ δὲ νοῦς τῆς ἀκολουθίας τοῦ λόγου τοιαύτην ἔννοιαν ἀπαιτεῖ. ὁ μὲν Νουμίδιος συμμαρτυρήσας τῷ πρώτῳ τοῦ Αὐρηλίου προνόμιον παλαιὸν χειροτονεῖν οὓς βούλεται ἐξ ἑκάστης ἐκκλησίας, δέδωκε τούτῳ θ' ὅμως λαμβάνειν ἀφ' οἱουδήποτε κληρικοὺς καὶ χειροτονεῖν αὐτούς. ὁ δὲ Ἐπιγόνιος πρὸς ταῦτα ἀντέφη, ὅτι ἡ ἀγαθοτέλεια μεσάζει τινὶ ἐξουσίᾳ. ἦττον γὰρ τολμᾷς ἅπαξ δυὸν, ὃν τῷ πᾶσιν ἑαυτὸν δεικνύειν ἀγαθὸν καὶ φιλάνθρωπον. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι ἐξουσίαν μέν ἔχεις λαμβάνειν ἀλλοτρίους κληρικοὺς καὶ χειροτονεῖν· ἀλλά θ' καλοκαλὲς μέσως πως ἅπαντι χρᾶσθαι τῇ ἐξουσίᾳ, ὥστε μὴ αὐθεντικῶς ἀφαιρεῖσθαι αὐτούς, ἀλλὰ μεθ' γνώμης τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν. θ' γὰρ ἐν πᾶσι δείκνυσθαι ἑαυτὸν ἀγαθὸν ἔξω τοῦ βουλεύεσθαι, ἧττόν ἐστι τοῦ μετ' ἐξουσίας τολμᾶν τινὰ ἀφαίρεσιν. ἔχεις γὰρ τοῦτο ἐν τῇ κρίσει σου, θ' ἀποθεραπεῦσαι ἑνὸς ἑκάστου ἐπισκόπου θ' πρόσωπον, τουτέστι, καὶ σὺ τοῦτο κρίνεις, θ' πρῶτας τοὺς ἐπισκόπους θεραπεύειν. ἐν πρώτῃ δὲ καὶ μόνῃ συμβολῇ, εἰ συμβῇς θ' ἐπ' ἐξουσίας ταύτῃ τῇ καθέδρᾳ δεῖ ἐπιδικεῖσθαι, τουτέστιν, ἅπαξ δὲ συμβαλὼν τῷ ἐπισκόπῳ τῆς κληρικοῦ, ὃν μέλλεις ἀφελέσθαι καὶ χειροτονῆσαι, καὶ κοινωνοῦντος αὐτῷ περὶ τῆς κληρικοῦ αὐτοῦ, εἰ μὴ δύρῃς ἐκεῖνον αὐτίκα πειθήνιον, ἐπιδικεῖσθαι θ', δεῖ ἐπ' ἐξουσίας ταύτῃ τῇ καθέδρᾳ, ὅθεν βούλεται λαμβάνειν κληρικὸν καὶ χειροτονεῖν αὐτόν. εἶτα ἵνα μὴ σκανδαλιζῶσι κατ' αὐτοῦ, ὡς ἐπιτρέποντος καὶ γνώμης ἄνευ τῶν ἐπισκόπων λαμβάνειν τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν καὶ χειροτονεῖν, ἐπήγαγεν, ὅτι οὐχ ἡμεῖς σοι διδόαμεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἀλλ' βεβαιοῦμεν αὐτοῖς, τῇ σῇ προαιρέσει δηλονότι ἀφέντες, θ' μὴ μετ' ἐξουσίας λαμβάνειν τοὺς κληρικοὺς τῶν ἄλλων, καὶ προσχωρίζεσθαι αὐτούς, ἀλλὰ μετὰ βουλῆς τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν. κωλυθέντος τοῦ λαμβάνειν θ' Αὐρήλιον κληρικοὺς ἀλλοτρίους καὶ χειροτονεῖν αὐτούς, ἠρώτησέ τις, ὅτι κἂν ἕνα ἔχῃ πρεσβύτερον βεβαιοῦντος, κἀκεῖνος ἀφαιρεθήσεται ἐξ αὐτοῦ; πρὸς δὲ θ' ἐρώτημα τοῦτο ὁ Αὐρήλιος ἀπεκρίθη, ὅτι δύναται εἰς βεβαιοῦντος πολλοὺς πρεσβυτέρους χειροτονῆσαι καὶ συγχώρησιν θεοῦ, τῶν λόγων, ὅτι εἰ καὶ μέγα ἐστὶ θ' ἱεροπρεπὲς ἀξίωμα, καὶ ὑπὲρ τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν καὶ δύναμιν ὑπάρχει θ' καθιστᾶν ἱερέας, ἀλλὰ καὶ συγχώρησιν θεοῦ δύναται εἰς βεβαιοῦντος πολλοὺς ἱερεῖς χειροτονῆσαι· εἰς βεβαιοῦντα δὲ βεβαιόμενον ἄνδρα δύρσῃ δυσχερές ἐστι. θ' γὰρ βεβαιοῦντα δεῖ κατὰ θ' μέγαν Παῦλον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀντέχεσθαι τοῦ κατὰ διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν, καὶ πρεσβύτας εἶναι τῆς ἐκκλησίας, ἥτις καὶ τῶν πιστῶν βεβαιωθέντων βεβαίων, καὶ τὰ πράγματα τῆς ἐκκλησίας εἰκονομεῖν

εἰκονομεῖν καὶ θεοφιλεῖς διοικεῖν. εἰ πάντα δὲ ζητεῖται ὁμοίως ἀπαιτεῖται καὶ ὅτι πρεσβυτέρου. δεῖ δοκιμάζεσθαι, εἰ διερώτηται πρεσβύτερος ὑποτεθῇ εἰς ἐπίσκοπον, λαμβάνεσθαι καὶ ζητούμενον καὶ χειροτονεῖσθαι, κἂν ἕνα τοῦτον ἔχῃ ὁ ἐπίσκοπος αὐτοῦ. εἶτα ἐπήνεγκεν ἕτερος, ὅτι λοιπὸν ἐὰν ἄλλος ἔχῃ πολλοὺς κληρικούς, δίδοτω τῷ μὴ ἔχοντι. καὶ ὁ Αὐρήλιος εἶπε πρὸς τοῦτον, ὅτι ὥσπερ σὺ ἀναλαμβάνῃ, ἔχων κληρικόν, δοῦναι αὐτὸν εἰς χειροτονίαν ἐπιτήδειον· οὕτω καὶ ὁ τοὺς πλείονας ἔχων σωωθῆναι, ἀντὶ τοῦ καὶ ἄκων ἀναλαβεῖν, δοῦναί σοι ἕνα ἐξ αὐτῶν.

A piendæ ac gerendæ, tum Eccleſiæ negotiis prudenter ac pro arbitrio divinæ voluntatis adminiſtrandis ſit idoneus. Hæc vero non omnia pariter etiam à Sacerdotibus exiguntur. Ergo ſi quis Sacerdos ad Epiſcopale munus obeundum idoneus reperiatur, vel ſi alium neminem ipſius Epiſcopus habeat, cum nihilominus eligi conſecrarique neceſſe fuerit. Deinde alius quidam intulit; Si quis alius deinceps multos Clericos habuerit, det non habenti. Ad quem Aurelius, Quemadmodum, ait, tu Clericum, qui apud te eſt, ad Epiſcopale munus neceſſario tranſmittis: ita & cui plures fuerint, unum aliquem tibi ex illis reponere compelletur, hoc eſt, volens nolénſque cogetur.

B

ΑΡΙΣΤ. Ἐξέστω τῇ Καρχηδόνος προέδρῳ ὃν ἂν ἐθέλῃ, προχειρίζεσθαι προεστῶτας ταῖς ἐκκλησίαις, κἂν μόνον ἕνα τις ἔχῃ πρεσβύτερον προσαξίαν ἄξιον. εἷς μὲν γὰρ ἐπίσκοπος πολλοὺς πρεσβυτέρους χειροτονῆσαι δύναται. δυσεύρετος δὲ ὁ πρὸς ἐπισκοπὴν ἐπιτήδειος.

ARIST. *Carthaginis præſidi liceat, quoſcunque velit, eligere præficiendos Eccleſiæ: etiamſi unum tantummodo Presbyterum præſidentiâ dignum quiſpiam habeat. Unus enim Epiſcopus poterit multos ordinare Presbyteros. Qui vero Epiſcopatui ſit idoneus difficulter invenitur.*

Ἡ σύνοδος αὕτη, τοπικὴ οὖσα, μὴ οἰκουμενική, ὁρίζει τινὰ ὀφείλοντα κρατεῖν. ὁ γὰρ Αὐρήλιος Καρχηδόνος ἐπίσκοπος τοῖς ἡμετέροις ἐπόμενος, καὶ παρὰ γνώμην ἐπιτρέπει μὴ θέλων κληρικὸν αὐτοῦ ἀφαιρεῖσθαι, καὶ εἰς ἑτέραν πόλιν κληρωθῆναι αὐτὸν, ἢ ἐπίσκοπον καθίσταται· συλλαβόμενος ἵνα πάλιν μὴ ποτέ τινες τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων καὶ πρὸς ὧν εἰς ἑτέραν πόλιν ἐνδεεῖς πρεσβυτέρων ἢ διακόνων ἔχουσαν κληρωθῆναι, ἢ εἰς ἐπισκοπῆς βαθμὸν προαχθῆναι, ἀξίους εἰς τοῦτο κριθέντας· τὸ δὲ τότε τῇ συνόδῳ ἀνενεγκόντα. καὶ ἐπεψηφίσατο αὕτη, ἐπ' ἀδείας ἔχειν Καρχηδόνος πρόεδρον, διὰ ὃ πᾶσαν φροντίδα ποιεῖσθαι ἐκείσε ἐκκλησιῶν αὐτῷ ἐπικεῖσθαι, ὃς ἂν τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων κληρικοὺς εἰς προσαξίαν ἐκκλησιῶν εὑρήσῃ ἀξίους, προχειρίζεσθαι αὐτούς· κἂν δὲ καὶ πολλούς τις μὴ ἔχῃ πρεσβυτέρους, ἀλλ' ἕνα μόνον, καὶ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἰς ἐπισκοπὴν κρίνει, ἀνενδοιάστως καθίστασθαι αὐτόν· διὰ τὸ δυσεύρετον εἶναι εἰς ἐπισκοπὴν εὑρίσκεσθαι δόκιμον· καὶ δυνατὸν ἕνα ἐπίσκοπον πολλοὺς πρεσβυτέρους χειροτονῆσαι.

Hæc Synodus, cùm provincialis fuit, non Oecumenica, quædam debere Carthagine obtinere decernit. Nam Aurelius Epiſcopus Carthaginenſis Canones ſequens, & præter Epiſcopi ſententiam Clericum illius auferre & in aliâ civitate eum in Clerum eligere aut Epiſcopum creare nolens: ſed metuens iterum, ne aliqui Epiſcoporum ipſi ſubjacentium, non perſuadeantur aliquos è Clericis ſuis dare, ut in aliâ civitate Presbyteris & Diaconis indigente in Clericorum numerum recenſeantur, aut, ſi eo judicentur digni, ad Epiſcopalem gradum promoveantur, hoc Synodo communicavit; & ea ſuffragio ſuo decrevit, Carthaginis præſidi licere, quia omnis Eccleſiarum, quæ ibi ſunt, ei committitur cura, quoſcunque Epiſcoporum ipſi ſubjectorum Clericos ad Eccleſiarum præſidentiam invenerit aptos, eos deligere. Licet vero & multos quiſpiam non habeat Presbyteros, ſed unum & ſolum, & eum Epiſcopatui idoneum judicet, haud dubiè eum conſtituere: quia difficile eſt quempiam Epiſcopatui invenire aptum; & poſſibile eſt unum Epiſcopum multos Presbyteros ordinare.

C

D

ΚΑΝΩΝ ξ.

CANON LX.

Περὶ τοῦ τοὺς ὑπὸ τὴν προοικίαν χειροτονουμένους ἐπισκόπους μή τινα ἑαυτοῖς ἐκδικεῖν διοίκησιν. Ὀνωρᾶτος καὶ Οὐρβάνος οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· ἠκούσαμεν ὁρισθέν, ἵνα αἱ προοικίαι μὴ ἀξιοῦνται λαμβάνειν ἐπισκόπους, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τούτου, ὑφ' ὃν καθίσταντο. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ἡμῶν, κατὰ συγχώρησιν τῆς ἀρχῆς τοῦ τόπου τῶν προοικιῶν ἐπισκόπου, τινὲς εἰς ταύτας παροικίας χειροτονηθέντες ἐπίσκοποι ἑαυτοῖς ἔτι μᾶλλον ἑτέρας διεκδικοῦσιν. τοῦτο δὲ κωλυθῆναι τῇ ἀγάπῃ τῇ ὑμετέρᾳ χρίσεως, καὶ ἀναγκαίαν τῆς λοιποῦ ὀφέλειαν. Ἐπήνιος ἐπίσκοπος εἶπεν, ἑκάστῳ ἐπισκόπῳ ὃ πρέπον ἐφυλάχθη, ἵνα ἑκάστης τῆς συλλειτουργίας τῶν προοικιῶν μηδὲν ἀποδρεφθείη πρὸς ὃ ἴδιον κλῆρον ἐπίσκοπον, εἰ μὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος. ἐὰν δὲ αὐτὸς αὐθαιρήσῃ, ὥστε τὴν αὐτοῦ διοίκησιν ἐπηρεαπεῖσθαι ἴδιον κλῆρον ἐπίσκοπον, εἰς τὰς λοιπὰς τῆς προχειρισθέντα μὴ ἐπιβάλλειν διοικήσεις· δίχα μία ἐκ τοῦ πολλῶν ἀφαιρεθεῖσα, αὐτὸν καὶ μόνην ἠξιωθῆναι πρὸς ἰδίας ἐπισκοπῆς ἀναδέξασθαι. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν. ἐκ ἀμφιβάλλω τὴν πάντων ὑμῶν ἀγάπην ἀρέσκειν, ὥστε τὴν τοῦ συγχώρησιν τοῦ πρεσβυτέρου ἐπισκόπου ὃν τῇ διοικήσει προχειρισθέντα ἐπίσκοπον μόνον αὐτὸν κατέχειν τὸν λαὸν, εἰς ὃν ἐχειροτονήθη. ὅπερ οὖν πάντα νομίζω εἶναι πεπραγματευμένα, ἐὰν πάντα συνῇ τῷ λογισμῷ ὑμῶν, ταῦτα βεβαιώσατε τῇ ὑμετέρᾳ ἐκφωνήσει. πάντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· πᾶσιν ἡμῖν ταῦτα ἤρεσεν· καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ ταῦτα βεβαιοῦμεν. καὶ ὑπέγραψαν.

Ut Epiſcopi qui in paræciis ordinantur, nullam ſibi diœceſin vendicent. Honoratus & Urbanus Epiſcopi dixerunt; Audivimus definitum, ne paræciæ dignentur Epiſcopos accipere, niſi ex conſenſu ejus, à quo conſtitutæ ſunt. In noſtra autem regione, ex permiſſione ejus qui ab initio diœceſes obtinet Epiſcopi, quidam in eiſdem paræciis ordinati Epiſcopi, adhuc etiam alias ſibi vendicant. Hoc veſtri judicii charitate & prohiberi & deinceps ſubverti debet Epigonius Epiſcopus dixit; Unicuique Epiſcopo, quod decet, ſervatum eſt, ut ex unaquaque paræciarum poſſeſſione nihil decerpatur ad proprium Epiſcopum habendum, niſi ex conſenſu ejus qui habet poteſtatem. Sin autem ille conceſſerit, ut ipſa permiſſa diœceſis proprium habeat Epiſcopum; is qui promotus eſt ad alias diœceſes manum non extendat; quoniam una ex multorum corpore ablata, vel ſola digna habita eſt, quæ proprii Epiſcopatûs honorem acciperet. Aurelius Epiſcopus dixit; Non dubito veſtrûm omnium dilectioni placere, ut Epiſcopus, qui ex prioris Epiſcopi in diœceſi permiſſione promotus eſt, eum ſolum populum obtineat, ad quem fuerat ordinatus. Quoniam ergo omnia eſſe tractata exiſtimo, ſi omnia rationi veſtræ congruant, ea veſtra ſententia confirmate. Omnes Epiſcopi dixerunt; Nobis omnibus hæc placuerunt, & noſtra ſubſcriptione confirmamus. Et ſubſcripſerunt;

E

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Aurelius Ecclesiæ Carthaginensis Episcopus præsenti decreto consensi, & lecto subscripsi: Similiter & reliqui Episcopi subscripserunt.

Bals. In aliquas, ut est verisimile, parœcias, quæ non habebant Antistites, electi sunt Episcopi voluntate Episcoporum qui eas habebant: utpote quæ essent fortasse populosæ, & proprio Episcopo opus haberent. Sed cùm ii, qui ad eas ordinati fuerant, his, quæ illis obtigerant, non contenti essent, sed etiam aliena sibi jura vendicarent, dixerunt Honoratus & Urbanus Episcopi; quòd quoniam cautum est, Episcopos non aliter in parœciis eligi, nisi voluntate eorum, qui illas habent ab initio, hoc quoque ita factum est in regione ipsorum. Quia autem, qui sunt ordinati, alias quoque parœcias sua sponte sibi vendicant, debent ea quidem, quæ improbè vendicarunt, corrigi: quæ autem non canonicè sunt vendicaturi, prohiberi. Ad hæc ergo Epigonius dixit; quòd à divinis canonibus unicuique Episcopo parœciarum regiones limitésque attributi sunt: & ex ipsarum parœciarum possessione nihil potest decerpi seu auferri ab aliquo. Sed nec ipsi parœciæ habitatores possunt sibi sua sponte Episcopum constituere, nisi voluntate Episcopi qui habet potestatem in parœcia. Si autem ille quoque hoc permiserit, non debet is, qui ordinatus est, propter jus hujus parœciæ se ad aliarum quoque parœciarum administrationem extendere. Sola enim quæ honorata est parœcia, erit sub eo qui est ordinatus: reliquæ autem erunt sub capite à quo ablatio facta est. Dixit ergo post hæc Aurelius; eorum fraternitatis esse admittendam sententiam. Et ipse eadem quoque statuit: & propterea petivit, ut quæ constituta erant, subscriberentur; quod etiam factum est. Et hæc quidem ita. Tu autem scias, quòd Episcoporum quidem regiones immotas manere, ut Canonicum servatur: fieri autem Episcopatus de novo in parœciis, quæ sunt aliis Episcopis subjectæ, sine regio mandato non permittitur; etiamsi millies consenserit qui eam habet Episcopus. Synodicè enim constitutum est, ut nec ipsa magna Synodus sine jussu regio possit novum constituere Episcopatum. Et de eo in alios Canones scriptum est.

Zonar. Definitum est, inquiunt, ne in parœciis, regionibus videlicet parvis Episcopo subjectis, Episcopus quispiam, nisi eo, qui præest, Episcopo consentiente, statuatur. Quod si aliquem, cum ea nimirum approbatione creari contingat, ejus parœciæ finibus populóque contentus degat; neque alias sibi arroget seu vindicet, ac velut ad ipsum spectantes invadat. Arzua enim, quæ ex Episcopi facultate digna Episcopatus honore habita est, sola eum obtinere debet; non alia quoque decerpi, seu distrahi ac divelli, ut proprium habeat Episcopum, nisi eo qui illic præsidet Episcopo comprobante. Ad hæc Aurelius, ut eorum animos qui in Synodo aderant, ad assentiendum idoneè compararet; Non dubito, ait, quin hæc omnibus probentur; Et quia pertractata satis, hoc est, meditata, examinata, probata, omnia esse arbitror, ea vos quoque vestra sententia confirmate. Tum reliqui, Et nobis hæc placent, & nostra omnium subscriptione firmabimus.

Arist. *Diœcesis si ejus qui potestatem habet sententiâ proprium habere Episcopum permittatur, reliquas ille Diœcesis ne invadat.*

Decretum est, præter Primatis sententiam in unaquâque Provinciâ, neminem Episcoporum fieri. Sed

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας Καρχηδόνος τῷ παρόντι δεκρέτῳ συνήνεσα, καὶ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα· ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν.

ΒΑΛΣ. Εἰς τινὰς παροικίας, ὡς ἔοικε, μὴ ἐχούσας ἀρχιερεῖς ἐψηφίσθησαν ἐπίσκοποι κατὰ γνώμην τῶν ἐχόντων αὐτὰς ἐπισκόπων, ὡς γενομένας τυχὸν πολυανθρώπους, καὶ δεομένας ἰδικοῦ ἐπισκόπου. μὴ ἀρκουμένων δὲ τῶν εἰς ταύτας χειροτονηθέντων ἐπὶ τοῦ λαχούσαις αὐτοὺς, ἀλλὰ σφετεριζομένων καὶ ἀλλότρια δίκαια, εἶπον Ονωρᾶτος καὶ Οὐρβανὸς οἱ ἐπίσκοποι, ὡς ἐπεὶ κεκανόνισται μὴ ἄλλως ψηφίζεσθαι ἐπισκόπους εἰς παροικίας, εἰ μὴ κατὰ θέλησιν τῶν ἐχόντων ἀρχῆθεν αὐτὰς ἐπισκόπων, γέγονε τοῦτο οὕτω καὶ εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. ὅτι δὲ οἱ χειροτονηθέντες καὶ ἄλλας παροικίας διεκδικοῦσιν αὐθαιρέτως, ὀφείλουσι τὰ μὲν καινῶς ἐκδικηθέντα διορθωθῆναι· τὰ δὲ μέλλοντα ἀκανονίστως ἐκδικεῖσθαι κωλυθῆναι. ἔφησε γοῦν πρὸς ταῦτα ὁ Επιγόνιος, ὅτι ἀπὸ θείων κανόνων ἑκάστῳ ἐπισκόπῳ ἐνορίαι παροικιῶν ἀπενεμήθησαν, καὶ ἀπὸ τῆς συγκτησίας ἤγουν ἀπὸ τῆς παροικίας αὐτῶν, οὐδὲν δύναται ἀποδρεφθῆναι ἤτοι ἐκκοπῆναι παρά τινος. ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὶ οἱ οἰκήτορες τῆς παροικίας δύνανται αὐτοθελῶς ἐπίσκοπον ἑαυτοῖς καθιστᾶν, εἰ μὴ κατὰ θέλησιν τοῦ ἐξουσιάζοντος τῆς παροικίας ἐπισκόπου. ἐὰν δὲ καὶ τοῦτος παραχωρήσῃ τοῦτο, οὐκ ὀφείλει ὁ χειροτονηθεὶς δικαίῳ ταύτης τῆς παροικίας παρεμβάλλειν ἑαυτὸν καὶ εἰς ἄλλων παροικιῶν διοικήσεις. ἡ γὰρ τιμηθεῖσα μόνη παροικία ἐσεῖται ὑπὸ τὸν χειροτονηθέντα· αἱ λοιπαὶ δὲ ἔσονται ὑπὸ τὴν κεφαλὴν ἐξ ἧς ἡ ἀφαίρεσις γέγονεν. εἶπεν οὖν ἐπὶ τούτοις ὁ Αὐρήλιος, ἀποδεκτέαν εἶναι καὶ αὐτῷ τὴν γνώμην τῆς ἀδελφότητος. καὶ ὥρισε καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησεν ὑπογραφῆναι τὰ τυπωθέντα, ὃ καὶ γέγονε. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι τὸ μὲν φυλάττεσθαι τὰς ἐνορίας τῶν ἐπισκόπων ἀπρασαλεύτους, ὡς κανονικὸν συντηρεῖται· τὸ δὲ γίνεσθαι ἐκ νέου ἐπισκοπὰς εἰς παροικίας ὑποκειμένας ἑτέροις ἐπισκόποις, χωρὶς βασιλικῆς προστάξεως οὐ παραχωρεῖται, κἂν μυριάκις συναινέσῃ ὁ ἔχων ταύτην ἐπίσκοπος. διεγνώσθη δὲ συνοδικῶς μηδὲ αὐτὴν τὴν μεγάλην σύνοδον χωρὶς προστάξεως βασιλικῆς δύνασθαι καινίζειν ἐπισκοπήν. καὶ προεγράφη τὰ περὶ τούτου εἰς ἑτέροις κανόνας.

ΖΩΝΑΡ. Ὡρίσθη, φασὶν, ἐν ταῖς παροικίαις, ἤγουν ταῖς μικραῖς ἐνορίαις ταῖς ὑποκειμέναις ἐπισκόποις, μὴ γίνεσθαι ἐπισκόπους, εἰ μὴ γνώμῃ τῶν ἐχόντων αὐτὰς ἐπισκόπων. εἰ δέ ποτε γένωνται, κατ' εὐδοκίαν δηλονότι τῶν ἐπισκόπων, ἐκείναις μόναις ἀρκεῖσθαι ταῖς παροικίαις καὶ τοῖς ἐν αὐταῖς λαοῖς, καὶ μὴ ἑτέρας ἐκδικεῖν, ἤγουν οἰκειοῦσθαι, ἢ ζητεῖν, ὡς ἀνηκούσας αὐτοῖς. ἡ γὰρ Αρζύα μετὰ παραχώρησιν τοῦ ἐπισκόπου ἀξιωθεῖσα τιμῆς ἐπισκοπικῆς, ἐκείνη μόνη ταύτην ὀφείλει ἔχειν, ἑτέρα δὲ μὴ ἀποδρεφθείη, ἤγουν μὴ ἀποσπασθείη, μὴ ἀποτμηθείη, εἰς ὃ ἴδιον κτήσασθαι ἐπίσκοπον, εἰ μὴ συναινέσει τοῦ ἐξουσιάζοντος αὐτῆς ἐπισκόπου. πρὸς ταῦτα ὁ Αὐρήλιος παρασκευάζων συναινέσαι πάντας τοὺς τῆς συνόδου, ἐπήγαγεν, ὅτι οὐκ ἀμφιβάλλω πᾶσιν ἀρέσκειν ταῦτα. καὶ ὅπερ πάντα νομίζω εἶναι τετρακταισμένα, ἀντὶ τοῦ ἐσκοπημένα, δεδοκικασμένα, ἐξητασμένα, πάντως βεβαιώσατε ταῦτα τῇ ὑμετέρᾳ ἐκφωνήσει. πάντες εἶπον, ἤρεσεν ἡμῖν πᾶσι ταῦτα καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ αὐτὰ βεβαιοῦμεν.

ΑΡΙΣΤ. Διοίκησις, ἐὰν κατὰ γνώμην τοῦ τὴν ἐξουσίαν ἔχοντος ἐπιτραπῇ ἴδιον σχεῖν ἐπίσκοπον, εἰς τὰς λοιπὰς διοικήσεις ὁ τοιοῦτος μὴ ἐπιβαλέσθω.

Ὡρισται, παρὰ γνώμην τοῦ πρωτεύοντος ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχείᾳ, μή τινα τῶν ἐπισκόπων γίνεσθαι· ἀλλὰ μηδὲ ἐν κώμῃ τινὶ, ἢ

ἢ καὶ βραχείᾳ πόλει, ἐν ᾗ καὶ εἷς πρεσβύτερος ἐπαρκεῖ ἐπίσκοπον καθίστασθαι, εἰ μὴ πληθυνθεῖσαι ἴσως αὗται, ἀξίαι κριθῶσιν ὀνομασθῆναι ἐπισκοπαί. εἰ γοῦν εἰς παροικίαν τινὰ, ἐν ᾗ τὸ πρὶν οὐκ ἦν ἐπίσκοπος, κατὰ γνώμην τοῦ τὴν ἐξουσίαν ἐν αὐτῇ ἔχοντος ἐπισκόπου ἐπίσκοπον γενέσθαι ἐπιτραπῇ, καὶ λαὸν μόνον, εἰς ὃν ἐχειροτονήθη, κατέχειν ὀφείλει, μὴ μέντοιγε καὶ ἑτέραν διεκδικεῖν παροικίαν.

Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ ὡρίσθη, ἵνα ἐπίσκοπος χωρὶς ἀπολυτικῆς μὴ πλεύσῃ. ἐπὶ Καισαρίου καὶ Ἀττικοῦ, τῶν λαμπροτάτων ὑπάτων, τῇ πρὸ ἓξ καλανδῶν Ἰουλίων ἐν Καρχηδόνι ἤρεσεν μηδένα τῶν ἐπισκόπων πλέειν χωρὶς ἀπολυτικῆς τοῦ πρωτεύοντος. τὰ πεπραγμένα ὁ ζητῶν ἐν τοῖς αὐθεντικοῖς εὑρήσει.

ΖΩΝΑΡ. Ἀπολυτικὴν λέγει τὴν εἰρηνικὴν ἐπιστολήν· πρωτεύοντα δὲ, καὶ πατριάρχην ἢ καὶ μητροπολίτην τῆς διοικήσεως· πλέειν δὲ τὸ διαποντίως ἀποδημεῖν.

Ἐκ τῆς συνόδου ταύτης τοποτηρηταὶ πρὸς βασιλέας ὑπογεγραμμένοι ἐπίσκοποι ἀποστέλλονται. μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων, Ὀνωρίου Αὐγούστου τῷ τετάρτῳ, καὶ Εὐτυχιανοῦ τοῦ λαμπροτάτου, τῇ πρὸ πέντε καλανδῶν Μαίων, ἐν Καρχηδόνι εἰς τὸ σήκρητον τῆς Ῥεστιτούτης ἐκκλησίας.

Πρᾶξις τρίτη.

Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ τοποτηρησίαν ἀνεδέξαντο Ἐπιγόνιος καὶ Βικεντιανὸς οἱ ἐπίσκοποι· ἵνα νόμου ἀξιοθῶσιν παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων περὶ τῶν καταφευγόντων εἰς ἐκκλησίαν, καὶ οἱαισδήποτε ἐγκεκυλισμένων εὐθύναις, ὥστε μηδένα τολμᾶν αὐτοὺς ἀποσπᾶν. Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ πρεσβεία ἀποστέλλεται πρὸς τοὺς Ῥώμης καὶ Μεδιολάνου ἐπισκόπους περὶ τῶν νηπίων τῶν παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς βαπτισθέντων· καὶ πρὸς καὶ βασιλέα δὲ περὶ τοῦ τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν εἰδώλων ἀφαιρεθῆναι, καὶ περὶ ἄλλων τῇ πλείστων πραγμάτων.

Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαβίου, Στελίχωνος τοῦ λαμπροτάτου, τῇ πρὸ δεκαὲξ καλανδῶν Ἰουλίων, ἐν Καρχηδόνι εἰς τὸ σήκρητον τῆς Ῥεστιτούτης ἐκκλησίας προκαθίσας ἅμα τοῖς συνεπισκόποις αὐτοῦ, παρεστώτων τῶν διακόνων, Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ, τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν τῶν Ἀφρῶν χώραν καθιδρυμένων, τὰς ἀνάγκας ἀκριβῶς, ἅμα ἐμοὶ ἐπίσταται ἡ ὑμετέρα ἀγάπη, ἁγιώτατοι ἀδελφοί· καὶ ὅπερ τῶν Κυρίου παρέχοντος κἂν ἐν μέρει συνήχθη ἡ παρουσία τῆς ὁσίας ὑμῶν συνελεύσεως, δοκεῖ μοι εἰς μέσον παρακομίσαι τὰς αὐτὰς, ὡς εἴρηται, ἀνάγκας, ἅσπερ οἰκείᾳ φροντίδι ἠδυνήθην ἀνιχνεῦσαι· ἅς τινας ἡνίκα ἐπικυρώσῃ ἡ ὑμετέρα εἰλικρινότης, ἀκόλουθον ἔσται ἀποδείξασθαι, ἕνα ἱερέα ἐκ τῶν ἡμετέρου ἀριθμοῦ, τὸν ἀφείλοντα τῇ τῶν κυρίου βοηθείᾳ διὰ τῶν εὐχῶν ὑμῶν ταύτας αὐτὰς ἀνάγκας ἀναδέξασθαι, καὶ ἀνδρείως ἐξανυστέας ἀποκομίσαι πρὸς τὰ παραματικὰ τῆς Ἰταλίας μέρη ὅστις δυνηθῇ αὐτήν τε τὴν ἀνάγκην καὶ καὶ πόνον καὶ τὴν ἔνδειαν ἡμῶν παραστῆσαι τοῖς ἁγιωτάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς ἡμῶν· τοῦτο μὲν, Ἀναστασίῳ τῷ προσκυνητῷ ἁγίῳ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπῳ· τοῦτο δὲ ἔτι μὴν καὶ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀδελφῷ Βενερίῳ τῷ ἱερεῖ τῆς Μεδιολάνων ἐκκλησίας. ἐκ τούτων γὰρ τῶν θρόνων ἐκωλύθη, ὅπερ ἐπιγνοῖεν ἐν κοινῷ κινδύνῳ μεγάλως ὀφείλειν προνοηθῆναι· ὅτι τοσαύτη ἐστὶ κληρικῶν ἔνδεια, καὶ πολλαὶ ἐκκλησίαι οὕτως ὑπάρχουσιν ἔρημοι, ὡς μηδένα διάκονον κἂν ἀγράμματον ἔχειν εὑρίσκεσθαι. περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνωτέσων βαθμῶν καὶ τάξεων σιωπητέον ὑπολαμβάνω. ὅπερ, ὡς εἶπον, ἐὰν ἡ τοῦ διακόνου ὑπουργία οὐκ εὐχερῶς εὑρίσκηται, πολλῷ πλέον περὶ τῶν ἀνωτέρων τιμῶν κατάδηλον ὑπάρχει. καὶ τοὺς καθημερινοὺς θρήνους τῶν διαφόρων καὶ χεδὸν ἀποθνησκόντων λαῶν τοῦ λοιποῦ οὐχ ὑποφέρομεν· οἷς εἰ μηδέποτε θελήσωμεν βοηθῆσαι,

nec in vico aliquo aut parvâ civitate, in quâ & unus Presbyter sufficiat, constitui Episcopum; nisi forte illæ populo abundantes dignæ judicentur, quæ nominentur Episcopatus. Si itaque in Parœciâ aliquâ, in quâ antea non fuit Episcopus, per Episcopi in eo potestatem habentis sententiam Episcopus fieri permittatur, populum solum, in quem ordinatus fuit, retineer debet; non autem & aliam vendicare parœciam.

In hac Synodo constitutum est, ut Episcopus sine dimissoriis literis non naviget. Sub Cæsario & Attico, illustrissimis Consulibus, sexto Calendas Julias, Carthagini placuit, ut nullus Episcopus sine Primatis dimissoriis epistolis naviget.

Qui acta quærit, in Authenticis inveniet.

ZONAR. Dimissoriæ nomine pacificam Epistolam Primatis vero appellatione Patriarcham aut Metropolitanum intelligit. Navigare porro est maritimo itinere in alias oras peregrinari.

Ex hac Synodo Legati ad Imperatores, subscripti Episcopi mittuntur. Post consulatum gloriosissimorum Imperatorum, Honorii Augusti quarti & Eutychiani V. C. quinto Calendas Maias Carthagine in secreto Restitutæ Ecclesiæ.

ACTIO TERTIA.

In hac Synodo Legationem susceperunt Epigonius & Vincentianus Episcopi: ut legem ferre dignentur gloriosissimi Imperatores de iis, qui ad Ecclesiam confugerunt, & quibuscunque criminibus involuti tenentur, ut nemo possit eos avellere. In hac Synodo legatio mittitur ad Romanum & Mediolanensem Episcopos de infantibus qui ab hæreticis baptizati sunt: quin etiam ad Imperatorem, ut idolorum reliquiæ auferan- & de plurimis aliis rebus.

Post Consulatum Flavii Stilichonis illustrissimi, decimo sexto Calendas Julias Carthagine in secreto Restitutæ Ecclesiæ, præsidens simul cum suis coëpiscopis, adsistentibus Diaconis, Aurelius Episcopus dixit; Ecclesiarum Dei, quæ in tota Afrorum regione sitæ sunt, necessitates, unà mecum perfectè scit vestra dilectio, sanctissimi fratres: & quia Dominus præstitit, ut saltem ex parte congregata sit præsentia sancti vestri conventus; mihi easdem, ut dictum est, necessitates in medium afferre, quas propria sollicitudine investigare potui; quas quidem quando vestra confirmabit sinceritas, consequens erit, ut unum Sacerdotum ex nostro numero declaremus, qui Dei auxilio debet propter vestras preces easdem necessitates suscipere, & fortiter peragendo deferre in transmarinas Italiæ partes; qui hanc necessitatem, laborem & inopiam possit sanctissimis & sacrorum comministris fratribus nostris ostendere; partim quidem venerando sancto Apostolicæ Cathedræ Episcopo Anastasio; partim autem & sanctissimo fratri Venerio Sacerdoti Ecclesiæ Mediolanensis. Ab iis enim thronis prohibitum fuerat, quod communi periculo magnopere providendum, quia tanta est Clericorum inopia, & multæ Ecclesiæ adeò sunt desertæ, ut nullus possit Diaconus vel illiteratus inveniri. De reliquis autem superioribus ordinibus & gradibus tacendum esse existimo. Nam cùm, ut dixi, Diaconi ministerium non facilè inveniatur, de superioribus honoribus multo est apertius. Et quotidianas diversorum & ferè emorientium populorum lamentationes deinceps non sufferimus: quibus nisi auxilium ferre velimus,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gravissimum & inexcusabile propter perditas animas delictum nos apud Deum excipit.

BALS. Præsenti scripto vult Aurelius certiorem fieri Papam & Mediolanensem Episcopum, quòd Afrorum regiones sunt in magnas angustias adductæ, non solùm Sacerdotum & Episcoporum, sed etiam ipsorum Diaconorum; & ut curent aliquam fieri dispensationem seu provisionem in Christianorum auxilium.

ZONAR. Quæ superiore oratiuncula continētur hæc sunt. Nostis fratres [inquit Aurelius] quibus malorum asperitatibus omnes Africanæ Ecclesiæ conflictentur. Et quoniam si minus universi, plures certe ad Syn. convenimus, quas ego quidem difficultates sollicitus investigavi, hoc est, multa cura ac diligentia adhibita conquisivi, eas hoc tempore in medium proferre constitui. Reliquum erit deinde, ut aliquem ex nostro numero delegatis, à quo hæc in Italiam deferantur, seu Papæ & Mediolanensium Episc. nostræ difficultates, labor inopiáque significētur. Nempe tantam apud nos esse Clericorum paucitatem, ut multæ Eccl. ne Diaconū quidem, vel illiteratum, habeāt. Quod si Diaconis, inquit, inveniendis usque adeo laboratur, quid de superioribus ordinibus, Sacerdotibus nimirum & Episc. futurum sit, cogitandum. Neque vero quotidianas populorum querimonias, dolore pene tabescentium, quod Episc & Sacerdotum ministeriis destituti sint, diutius à nobis perferri posse. Quos quidem, inquit, nisi adjuvare nitamur, acerbissima supplicia, ob animarum pereuntium jacturam, nos à Deo manere putandum est.

CANON LXI.

Ut parvuli, qui à Donatistis baptizantur, in Catholica Ecclesia Clerici ordinentur. Proinde quoniam in superiore Synodo decretum esse unà mecum vestra meminit concordia, ut parvuli, qui à Donatistis baptizantur, erroris sui perniciem cognoscere non valentes, postquam ad ætatem rationis capacem pervenerint, agnita veritate, illorum improbitatem abhorrentes in universalem Dei Ecclesiam, quæ per universum mundum diffusa est, antiquo ordine, per manuum impositionem recipiantur quominus hujusmodi in Clericatûs ordinem provehantur erroris nomine impediri non debent: quando veram Ecclesiam suam propriam existimarunt ad fidem accedentes, & in ipsa Christo credentes Trinitatis sacramenta susceperunt: Quæ quidem omnia vera & sancta & divina esse clarum est, & in iis omnem spem animæ esse sitam. Et si maximè ergo etiam hæreticorum præcedens audacia ad quædam contraria sub nomine veritatis tradenda prompta sit; ea quoniam sunt simplicia, ut docet sanctus Apostolus, dicens; Unus Deus, una fides, unum baptisma; & quod debet semel dari, non licet rursus recipi; anathematizato erroris nomine, per manus impositionem in unam illam Ecclesiam suscipiantur, quæ ut dictum, est columba & sola mater Christianorum, in qua omnia sacramenta salutariter æterna & vivifica accipiuntur; quæ quidem iis, qui manent in hæresi, magnam præbent condemnationis pœnam, ut quod erat ipsis in veritate ad vitam æternam clarius sequendum, hoc sit eis in errore tenebricosius & magis condemnatum. Quæ quidem nonnulli vitarunt, & Ecclesiæ Catholicæ matris agnita veritate, omnia illa sancta mysteria à veritate illecti crediderunt & susceperunt. Iis quando bonæ vitæ probatio accesserit, non dubiè & integrè ad sacramentorum ministerium confirmabuntur: & maximè in tanta rerum necessitate nemo est qui hoc non concedat.

βαρυτάτη καὶ ἀναπολόγητος αἰτία τῶν ἀπολλυμένων ψυχῶν ἐκδέχεται ἡμᾶς παρὰ τῷ θεῷ.

ΒΑΛΣ. Διὰ τῆς παρούσης γραφῆς ἀξιοῖ ὁ Αὐρήλιος δοθῆναι εἴδησιν τῷ Πάππᾳ καὶ τῷ Μεδιολάνων, ὅτι στενοχωρίαν μεγάλην ἔχουσιν αἱ χῶραι τῶν Αφρων, μὴ μόνον ἱερέων καὶ ἐπισκόπων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν διακόνων, καὶ φροντίσαι γενέσθαι οἰκονομίαν εἰς βοήθειαν τῶν Χριστιανῶν.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο ἡ παροῦσα λέγει γραφή· ὅτι ἐπίστασθε ἀδελφοὶ τὰς ἀνάγκας, ἃς ἔχουσι πᾶσαι αἱ κατὰ τὴν Αφρικὴν ἐκκλησίαι. καὶ ἐπεὶ συνήχθη, εἰ καὶ μὴ πᾶσα ἡ συνόδος, ἀλλά γε κἂν ἐν μέρει, δοκεῖ μοι προθεῖναι εἰς μέσον τὰς τοιαύτας ἀνάγκας, ἃς ἐφρόντισα καὶ ἀνίχνευσα, ἤγουν ἐπιμελῶς ἐζήτησα. ἀκόλουθον δὲ ἔσται, ἐπελέξασθαι ἕνα ἐξ ἡμῶν, ὅστις ταύτας ἀποκομίσει πρὸς τὰ πέραν μέρη τῆς Ιταλίας, ἤγουν ἀπαγγελεῖ τῷ Πάππᾳ καὶ τῷ Μεδιολάνων τὴν ἀνάγκην καὶ τὸν πόνον καὶ τὴν ἔνδειαν ἡμῶν, ὅτι τοσαύτη ἐστὶ κληρικῶν ἔνδεια, ὥστε πολλαὶ ἐκκλησίαι οὐδ' ἕνα διάκονον, κἂν ἀγράμματον, ἔχουσιν. ἐὰν δὲ διάκονοι, φησιν, οὐκ εὐχερῶς εὑρίσκωνται, σκοπητέον, εἰ οἱ ἀνώτεροι βαθμοὶ, ἤγουν πρεσβύτεροι καὶ ἐπίσκοποι, εὑρεθήσονται· ὅτι τοὺς θρήνους τοὺς καθημερινοὺς τῶν λαῶν, τῶν σχεδὸν ἐκ τῆς λύπης θνησκόντων, οὐ φέρομεν. ἡ δὲ λύπη ἐκείνοις ἦν ὅτι ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους οὐκ εἶχον, οἷς, φησιν, εἰ μὴ βοηθήσομεν, βαρυτάτη κόλασις ἐκδέχεται ἡμᾶς παρὰ τῷ θεῷ ὑπὲρ τῶν ἀπολλυμένων ψυχῶν.

ΚΑΝΩΝ ξα'.

Ὥστε τοὺς μικροὺς παρὰ τοῖς Δονατισταῖς βαπτιζομένους, ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ κληρικοὺς χειροτονεῖσθαι. διὸ ἐπεὶ ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ συνόδῳ ὁ ὁρισθὲν μέμνηται ἅμα ἐμοὶ ἡ ὑμετέρα ὁμοψυχία, ὥστε τοὺς παρὰ τοῖς Δονατισταῖς μικροὺς βαπτιζομένους, μηδέπω δυναμένους γινώσκειν τῆς πλάνης αὐτῶν τὸν ὄλεθρον, μετὰ τὸ κείραν λογισμοῦ δεκτικὴν παραγενέσθαι, ἐπιγνωσθείσης τῆς ἀληθείας, τὴν φαυλότητα ἐκείνων βδελυττομένους πρὸς τὴν καθολικὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, τὴν ἀνὰ πάντα τὸν κόσμον διακεχομένην, τάξει ἀρχαίᾳ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἀναδεχθῆναι, τοὺς τοιούτους ἐκ τοῦ τῆς πλάνης ὀνόματος μὴ ὀφείλειν ἐμποδίζεσθαι εἰς τάξιν κληρώσεως, ὁπόταν τὴν ἀληθινὴν οὐκκλησίαν ἰδίαν αὐτῶν ἐλογίσαντο τῇ πίστει προσερχόμενοι, καὶ ἐν αὐτῇ τῷ Χριστῷ πιστεύσαντες τῆς τριάδος τὰ ἁγιάσματα ὑπεδέξαντο. ἅ τινα πάντα ἀληθῆ καὶ ἅγια καὶ θεῖα εἶναι δῆλόν ἐστιν, καὶ ἐν τούτοις πᾶσαν τὴν τῆς ψυχῆς ἐλπίδα ὑπάρχειν. κἂν εἰ τὰ μάλιστα δῆν καὶ ἡ τῶν αἱρετικῶν προληφθεῖσα τόλμα τῷ ὀνόματι τῆς ἀληθείας ἐναντιούμενά τινα παραδιδόναι προπετεύεται, ταῦτα ἐπεὶ ἁπλᾶ ἐστιν, ὡς διδάσκει ὁ ἅγιος ἀπόστολος, λέγων, εἷς θεὸς, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· καὶ τὸ ὀφεῖλον προσάπαξ δίδοσθαι, ἐπαναληφθῆναι οὐκ ἔξεστιν, ἀναθεματιζομένου τοῦ τῆς πλάνης ὀνόματος διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ἀναδεχθῶσιν εἰς τὴν μίαν ἐκκλησίαν, τὴν ὡς εἴρηται περιστερὰν καὶ μόνην μητέρα τῶν Χριστιανῶν, ἐν ᾗ πάντα τὰ ἁγιάσματα σωτηριωδῶς αἰώνια καὶ ζωτικὰ παραλαμβάνονται, ἅτινα τοῖς ἐπιμένουσιν ἐν τῇ αἱρέσει μεγάλην τῆς καταδίκης τὴν τιμωρίαν πορίζουσιν, ἵνα ὅπερ ἦν αὐτοῖς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πρὸς τὴν αἰώνιον ζωὴν ἀκολουθητέον φωτεινοτήρως, τοῦτο γένηται αὐταῖς ἐν τῇ πλάνῃ σκοτεινότερον καὶ πλέον καταδεδικασμένον. ὅπερ τινὲς ἔφυγον, καὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς καθολικῆς μητρὸς τὰ εὐθύτατα ἐπεγνωκότες, πάντα ἐκεῖνα τὰ ἅγια μυστήρια φίλτρῳ τῆς ἀληθείας ἐπίστευσε καὶ ὑπεδέξαντο. τοῖς τοιούτοις ὅταν δοκιμὴ χρηστοῦ βίου προσέλθοι, ἀναμφιβόλως καὶ ὁλοκλήρως πρὸς ὑπουργίαν τῶν ἁγίων προσκυρωθήσεται· καὶ μάλιστα ἐν τῇ τοσαύτῃ τῶν πραγμάτων ἀνάγκῃ εὐδείς ἐστιν ὁ μὴ τοῦτο παραχωρῶν.

εἰ

Ψηφιοποιήθηκε από την

εἰ δέ τινες τῶν αὐτοῦ δόγματος κληρικοὶ μετὰ τοῦ πλήθους A
καὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς ἐλθεῖν ποθήσουσιν, οἵ
τινες τῷ ἔρωτι τῆς τιμῆς συμβουλεύουσι πρὸς ζωὴν καὶ
κατέχουσι πρὸς σωτηρίαν, ἀλλὰ τοῦτο καταληπτέον κρί-
νω τῇ μείζονι κατανοήσει ψηφισθησόμενον τῶν προλε-
χθέντων ἀδελφῶν, ἵνα τῇ συνετωτέρᾳ αὐτῶν βουλῇ τῆς
ἡμετέρας ἀναφορᾶς τὸν λόγον διαγνῶσι, καὶ ἡμᾶς βεβαιῶ-
σαι καταξιώσωσιν, εἰς τὸ ὀφεῖλον περὶ τούτου τοῦ πρά-
γματος παρ' ἡμῶν τυπωθῆναι. μόνον δὲ περὶ τῶν ἐν
νηπιότητι βαπτισθέντων ἀρκούμεθα, ἵνα εἰ ἀρέσκει αὐτοῖς
τῇ ἡμετέρᾳ συναινέσωσι προαιρέσει περὶ τοῦ χειροτονεῖσθαι
τούτους. πάντα τοίνυν, ἃ ἀνωτέρω συνηγάγομεν παρὰ B
τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις, πρακτέα εἶναι δικαιοῖ ἅμα
ἐμοὶ ἡ ἔντιμος ὑμῶν ἀδελφότης.

Si qui autem hujus dogmatis Clerici cum multitudine & eisdem honoribus ad nos venire desiderant, qui quidem propter honoris amorem ad vitam suadent, & ad salutem retinent: hoc utique majore prædictorum fratrum sententiam ferentium intelligentia comprehendendum esse existimo; ut sapientiore suo consilio nostræ relationis rationem discernant, & nos confirmare dignentur ad id quod à nobis de ea re statuendum est. Solùm autem de iis, qui in infantia baptizati sunt, satis habemus, ut, si ipsis placet, sententiæ nostræ consentiant de iis ordinandis. Omnia ergo, quæ superiùs apud sanctissimos Episcopos collegimus, facienda esse æquum censet unà mecum vestra veneranda fraternitas.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Δονᾶτός τις τὸ ὄνομα αἱρέσεως γέγονεν ἀρχηγὸς μὴ ἄλλως τῶν θείων μυστηρίων μεταλαμβάνειν διδάξας, εἰ μὴ ὀστοῦν κατέχων ἐν τῇ χειρὶ, τοῦτο πρότερον ἀσπάζοιτο, καὶ οὕτως μεταλαμβάνειν. οἱ οὖν ἐκείνου αἱρεσιῶται Δονατισταὶ ὀνομάζονται. περὶ τούτων οὖν, ὡς ἐν τῷ μζ'. κανόνι τῆς συνόδου ταύτης εἴρηται, ἔδοξε τοῖς πατράσιν ἐρωτῆσαι, εἰ τὰ νήπια αὐτῶν βαπτιζόμενα παρὰ τῶν γονέων αὐτῶν, Δονατιστῶν ὄντων, εἶτα προσερχόμενα τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, δεῖ προσδέχεσθαι καὶ ἐν κλήρῳ τάττειν ἢ μή; τοῦτο οὖν καὶ πάλιν ἡ σύνοδος εἰσάγει, καὶ δίδωσι γνώμην, ὥστε τοὺς παρὰ τοῖς Δονατισταῖς ἐν νηπιότητι βαπτιζομένους, ὡς μὴ δύνασθαι τότε γινώσκειν τῆς πλάνης τὸν ὄλεθρον, ὅτε εἰς ἡλικίαν ἔλθωσι δεκτικὴν λογισμοῦ, τουτέστι φρονήσεως. ὥστε δύνασθαι νοῆσαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ μισῆσαι τὴν ἐκείνων φαυλότητα, ἐὰν τῇ ἐκκλησίᾳ προσέλθωσιν, ἀναδέχεσθαι τούτους διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν κατά τινα τάξιν καὶ τύπον ἀρχαῖον, καὶ μὴ ἐμποδίζεσθαι εἰς τὸ κληρωθῆναι πιστεύσαντας καθαρῶς τῷ Χριστῷ, καὶ ὑποδεξαμένους τῆς ἁγίας τριάδος τὰ ἁγιάσματα, ἤτοι τὰ δῶρα τὰ θεῖα, ἅ τινα τὸ σῶμα καὶ αἷμα εἰσὶ τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ ἀληθῆ καὶ ἅγια εἰσὶ παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τοῦ Σωτῆρος, ὃς καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς ἀπεστάλη εἰς σωτηρίαν ἡμῶν, ἁγιαζόμενα δὲ τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὕτω γὰρ τῆς τριάδος λογίζονται ἁγιάσματα. ὅταν οὖν, φασὶ, πιστεύσωσι καὶ τὰ ἅγια δέξωνται, ἐὰν καὶ ὁ βίος αὐτῶν δοκιμασθεὶς χρηστὸς εὑρεθῇ, καὶ κληρωθήσονται. περὶ ταύτης οὖν ὑποθέσεως τῶν νηπίων ἐζήτησαν καὶ παρὰ τοῦ Πάππα καὶ παρὰ τοῦ Μεδιολάνων μαθεῖν, εἰ ἀρέσκονται τῇ γνώμῃ αὐτῶν. εἰ δέ τινες, φασὶ, κληρικοὶ τοῦ Δονατιστῶν, μετὰ τοῦ παρ' αὐτοῖς λαοῦ καὶ τοῦ τιμῶν αὐτῶν ἤγουν τοῦ βαθμῶν αὐτῶν, θελήσουσι μετελθεῖν πρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, οἵ τινες κληρικοὶ θέλοντες καὶ παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις διαμένειν ἐν τῇ τιμῇ αὐτῶν, συμβουλεύουσι τῷ ὑπ' αὐτοὺς λαῷ πρὸς ζωὴν καὶ σωτηρίαν, τί ποιητέον ἐπ' αὐτοῖς; ἀλλὰ τοῦτο, φασὶ, λυθήσεται παρὰ τοῦ λεχθέντων ἀδελφῶν, ὥστε καὶ ἡμᾶς βεβαιῶσαι, τί ὀφείλομεν περὶ τούτου ποιεῖν.

BALS. & ZONAR. Donatus quidam nomine fuit auctor hæresis, qui non aliàs divinorum esse mysteriorum participem docebat, nisi os in manum tenens hoc priùs salutaret, & sic communicaret. Illius ergo hæresin sequentes nominabantur Donatistæ. De iis ergo, ut in xlvii. canone hujus Synodi dictum est, visum est patribus interrogare, an infantes eorum, qui baptizati fuerant à parentibus, qui erant ipsi Donati- C stæ, deinde à catholica Ecclesia suscepti sunt, ad ordinationem quoque in Clero suscipiendi sint, an non? Hoc ergo rursus quoque introducit Synodus, & fert sententiam, quòd à Donatistis in infantia baptizati, ut qui tunc non potuerint erroris perniciem agnoscere; quando ad ætatem rationis, hoc est, prudentiæ, capacem pervenerint, ut possint veritatem intelligere, & illorum improbitatem odisse: si ad ecclesiam accesserint, ii per manuum impositionem suscipiantur ordine quodam & ex forma antiqua; & non impediantur quominus in clerum admittantur, Christo purè credentes, & sanctæ Trinitatis sacramenta seu dona di- D vina suscipientes, quæ sunt corpus & sanguis unius sanctæ Trinitatis, & vera & sancta nobis à Servatore tradita, qui etiam à Patre ad nostram salutem missus est, sanctificata autem adventu sancti Spiritus. Sic enim censentur Trinitatis Sacramenta. Quando ergo, inquiunt, crediderint, & sacramenta susceperint, si vita quoque ipsorum examinata bona inventa fuerit, Clerici etiam fient. De hac ergo infantium causa & à Papa & à Mediolanensium Episcopo petiverunt, an eis ita videatur. Si qui autem, inquiunt, Donatistarum Clerici, cum populo qui est apud ipsos, & iisdem honoribus seu gradibus, velint ad fidem orthodoxam E accedere; qui quidem Clerici volentes etiam apud orthodoxos in suo honore permanere, consulunt populo, qui eis subest, ea quæ ad vitam & salutem pertinent: quid eis faciendum est? Sed hoc, inquiunt, à dictis fratribus solvetur, ita ut & nos confirment, quod de hac re facere debemus.

ΑΡΙΣΤ. Διὰ τὴν ἔνδειαν οἱ τοῖς Δονατισταῖς νήπιοι βαπτισθέντες, εἰ μεταμεληθέντες, καὶ ἀναθέματι τὴν αἵρεσιν παραπέμψαντες, καὶ ἄλλως ἐπάξιοί εἰσι, χειροτονείσθωσαν.

Οὗτοι νήπιοι βαπτισθέντες παρὰ τοῦ Δονατιστῶν, καὶ τῇ οἰκείᾳ γνώμῃ μηδὲν ἁμαρτήσαντες, ἐὰν τὴν ἰδίαν αἵρεσιν ἀναθεματίσωσι, καὶ τῇ καθολικῇ προσέλθωσιν ἐκκλησίᾳ, ἔχωσι δὲ καὶ βίον ἄμεμπτον εἰς ἱερατικοὺς βαθμοὺς προβιβασθήσονται, διὰ τὸ ἐνδεῶς ἔχειν τὴν Αφρικὴν κληρικῶν.

ARIST. *Qui propter necessitatem parvuli à Donatistis sunt baptizati, si resipuerint, & hæresim anathemati subjecerint, & aliàs digni fuerint, ordinentur.* F

Alii infantes à Donatistis baptizati, & suâ voluntate nihil peccantes, si hæresim suam anathematizent, & ad Catholicam accedant Ecclesiam, vitam autem & inculpatam agant; ad Sacerdotales provehentur gradus, quia Africæ opus est Clericis.

CANON

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon LXII.

De Idolorum reliquiis, & templis quæ debent deleri. Quamobrem à religiosissimis Imperatoribus petendum est, ut Idolorum reliquias, quæ sunt in omni Africa, omnino excindi jubeant (in multis enim locis maritimis, & diversis possessionibus, adhuc viget hujus erroris iniquitas) ut præcipiantur & ipsa aboleri, & templa ipsorum in agris & in occultis locis ornamentis spoliata omnibus modis jubeantur everti.

B

Bals. Per præsentem canonem volunt patres, ut reges evertant idola, quæ post Evangelii prædicationem remanserunt.

Zonar. Quamvis promulgato in omnes partes Evangelio, adhuc tamen etiam eliso capite, caudam draco nefarius agitabat. Adhuc enim quibusdam in locis idola eorumque templa supererant. De his igitur ad eos, qui rerum tunc temporis potiebantur, Synodus referri vult; ut idola omnia de medio tolli, ac ipsorum templa jam spoliata ornamentis omnibus everti jubeant. Hoc autem apposuit, non veluti discrimen aliquod statuens, quasi eas tantum, quæ ornatu carent deleri, reliquas autem servari velit; sed ut jam initium illorum ruinæ factum, ac ea spoliata omnibus ornamentis jam veluti semieversa esse declararet.

C

Arist. *Idolorum reliquiæ penitùs aboleantur.*

Pietate prævalente, è fundamentis suis eradicanda sunt idolorum fana, & nullæ omnino erroris istorum reliquiæ conserventur.

D

Canon LXIII.

Ut Clerici pro proprio ipsorum judicio non cogantur publicè testimonium dicere. Præterea petendum est, ut statuere dignentur, ut si qui in Ecclesia quamvis causam, jure Apostolico, quod in Ecclesiis situm est, agitare voluerint, & Clericorum decisio uni fortè parti displicuerit, non licere in judicium ad testimonium dicendum vocare Clericum illum, qui priùs rem ipsam examinavit, vel examinationi interfuit: ut nec quis ad personam Ecclesiasticam attinens in jus vocetur, ut ferat testimonium.

E

Bals. Quidam Clerici, cùm causam Ecclesiasticam jure Apostolico egissent, hoc est, dicto Apostolico consequenter, quod dicit; Audet quis vestrûm, habens negotium, sub iniquis judicio contendere, & non sub Sanctis? vel etiam, cùm in Ecclesiasticum judicium incidissent, à parte cui displicebat, ex iis qui judicaverant, ad judicem appellationis testimonii ferendi gratia trahebantur. Visum est ergo patribus, de iis ad Imperatores referre, ut ipsi statuerent, nihil esse ejusmodi in posterum faciendum: sed nec eum, qui genere vel aliquo alio modo ad aliquem Ecclesiasticum attinet, in testimonium esse trahendum. Ac in his quidem consistit canon. Nos autem aliqua scripturi eramus de iis qui litigârunt, & de iis qui sunt Clericis necessitudine conjuncti, quando trahi debent, & quando non. Quia autem hic canon non est decretum, sed consilium, ut Imperatores ejus admoneantur, non est autem prolata definitio, multa prætermisimus. Hoc autem solum ex præsenti canone notavimus; quòd judiciaria officia Ecclesiasticorum magistratuum præsens quoque Synodus agnovit, eo quòd dicat Clericos alicujus esse causæ judices.

ΚΑΝΩΝ ξβ'.

Περὶ τῶν ἐγκαταλειμμάτων τῶν εἰδώλων καὶ ναῶν τῶν ὀφειλόντων ἐξαλειφθῆναι. ὧν χάριν αἰτῆσαι δεῖ τοὺς θρησκευτικωτάτους βασιλεῖς, ὥστε τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν εἰδώλων, τὰ κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀφρικὴν, κελεῦσαι παντελῶς ἀνακοπῆναι. (καὶ γὰρ ἐν πολλοῖς τόποις παραθαλασσίοις καὶ διαφόροις κτήσεσιν ἀκμάζει ἔτι τῆς πλάνης ταύτης ἡ ἀδικία) ἵνα παραγγελθῶσι καὶ αὐτὰ ἀπαλειφθῆναι, καὶ οἱ ναοὶ αὐτῶν, οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἐν ἀποκεκρυμμένοις τόποις χωρίς τινος εὐκοσμίας καθεστῶτες, παντὶ τρόπῳ κελευσθῶσι καταστραφῆναι.

ΒΑΛΣ. Διὰ τῶν παρόντος κανόνος ἀξιοῦσιν. οἱ πατέρες τοὺς βασιλεῖς καταστραφῆναι τὰ μετὰ τὸ κήρυγμα εὐαγγελίου ἐναπομείναντα εἴδωλα.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ πλατυνθέντος τῶν εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἔτι τὸ οὐραῖον ὁ δράκων ἐκίνει, κἂν ἡ κεφαλὴ συνεθλάσθη αὐτοῦ. ἔτι γὰρ ἔν τισι τόποις περιελέλειπτο εἴδωλα, καὶ ναοὶ αὐτῶν περιῆσαν. καὶ περὶ τούτων δὴ ἡ σύνοδος αὕτη βουλεύεται ἀναφορὰν γενέσθαι πρὸς τοὺς κρατοῦντας, ἵνα ὁρίσωσι πάντα τὰ εἴδωλα ἀφανισθῆναι, καὶ τοὺς ναοὺς αὐτῶν καταστραφῆναι χωρίς τινος εὐκοσμίας καθεστῶτας· τοῦτο δὲ εἰπεῖν, οὐχὶ διαστέλλουσα, ὥστε τοὺς μὲν χωρὶς εὐκοσμίας ὄντας καθαιρεθῆναι, τοὺς δὲ κόσμον ἔτι ἔχοντας περισώζεσθαι, ἀλλὰ δεικνύουσα, ὅτι ἤδη ἤρξαντο καθαιρεῖσθαι, ἀφαιρεθέντες ὃν περιέκειντο κόσμον, καὶ οἷς ἡμικατάλυτοι γεγονότες.

ΑΡΙΣΤ. Τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν εἰδώλων τέλεον ἀφανιζέσθωσαν.

Τῆς εὐσεβείας ἐπικρατούσης, ἐκ θεμελίων αὐτῶν ἐκριζωτέον τὰ τῶν εἰδώλων τεμένη· καὶ μηδέν τι τῆς πλάνης αὐτῶν ἐγκατάλειμμα περισωζέσθω.

ΚΑΝΩΝ ξγ'.

Περὶ τοῦ τοὺς κληρικοὺς, χάριν διαγνώσεως τῆς οἰκείας αὐτῶν κρίσεως, μὴ ἀναγκάζεσθαι δημοσίως μαρτυρεῖν. δεῖ αἰτῆσαι ἔτι μὴν, ἵνα ὁρίσαι καταξιώσωσιν, ὥστε ἐάν τινες ἐν ἐκκλησίᾳ οἱανδήποτε αἰτίαν ἀποστολικῷ δικαίῳ, τῷ ταῖς ἐκκλησίαις ἐπικειμένῳ, γυμνάσαι θελήσωσιν, καὶ ἴσως ἡ τομὴ τῶν κληρικῶν τῷ ἑνὶ μέρει ἀπαρέσοι, μὴ ἐξεῖναι πρὸς δικαστήριον εἰς μαρτυρίαν προσκαλεῖσθαι τοῦ κληρικὸν ἐκεῖνον, τὸν πρότερον τὸ αὐτὸ πρᾶγμα σκοπήσαντα ἢ καὶ σκοπουμένῳ παρατυχόντα· ἵνα μηδὲ προσώπῳ τις ἐκκλησιαστικῷ προσήκων ἐναχθῇ περὶ τοῦ ὀφείλειν μαρτυρεῖν.

ΒΑΛΣ. Τινὲς κληρικοὶ δικάσαντες ὑπόθεσιν ἐκκλησιαστικὴν ἀποστολικῷ δικαίῳ, τουτέστιν ἀκολούθῳ τῷ ἀποστολικῷ ῥητῷ, τῷ φάσκοντι, τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; ἢ καὶ παρατυχόντες ἐπὶ κρίσει ἐκκλησιαστικῇ, εἵλκοντο παρὰ τῶν ἀπαρεσκομένου μέρους ἐκ τῶν δικασαμένων εἰς τοῦ ἐκκλητάριον δικαστὴν χάριν μαρτυρίας. ἔδοξεν δὴ τοῖς πατράσιν, ἵνα τὰ περὶ τούτου ἀνενέγκωσι τοῖς βασιλεῦσιν, ἐφ' ᾧ ὁρίσαι αὐτοὺς, μηδέν τι τοιοῦτον γενέσθαι ποτέ· ἀλλὰ μηδέ τινα προσήκοντα κατὰ γένος ἢ ἄλλως πως ἐκκλησιαστικῷ τινι ἕλκεσθαι εἰς μαρτυρίαν. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. ἡμεῖς δὲ ἐμέλλομεν γράψαι τινὰ περὶ τῶν δικασάντων καὶ περὶ τῶν προσῳκειωμένων τοῖς κληρικοῖς, πότε ὀφείλουσιν ἕλκεσθαι, καὶ πότε μή. ὅτι δὲ οὐκ ἔστι θέσπισμα ὁ κανὼν, ἀλλὰ συμβουλὴ χάριν τοῦ ὑπομνησθῆναι περὶ τούτων τοὺς βασιλεῖς, ὁρισμὸς δὲ οὐκ ἐξηνέχθη, παρήκαμεν τὰ πολλά. ἐσημειωσάμεθα δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος τοῦτο μόνον, ὅτι τὰ δικαστικὰ ὀφφίκια τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων καὶ ἡ παροῦσα σύνοδος ἐπεγίνωσκεν, ἀπὸ τοῦ λέγειν κληρικοὺς διαιτῆσαι ὑποθέσει τινί.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την

A

ΖΩΝΑΡ. Επ ἀναφορὰν βουλόμενοι ποιῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα, ὥστε ἐάν τινες ὦσι ἐκκλησίας, ἤγουν οἱ κλήρῳ ἐκκλησιαστικῷ τεταγμένοι, οἱανδήποτε αἰτίαν, ἤτοι δίκαν, ὑποδέσιν γυμνάσωσι ἀποστολικῷ δικαίῳ τῷ ταῖς ἐκκλησίαις δοθεισμένῳ, ἤτοι ὡρισμένῳ, ἀλλὰ τεταγμένῳ, ζητεῖσι πρὸς τῇ ἐκκλησίᾳ δικάσωνται. ὁ γὰρ θεσπέσιος ἀπόστολος Παῦλος Κορινθίοις γράφων, φησὶ, τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; τοῦτο οὖν ἀποστολικῷ δικαίῳ, φησὶ, φερόμενον ταῖς ἐκκλησίαις, ὡς τοῦ ἀποστόλου τοῦτο διατεταξαμένου. ἐὰν οὖν κληρικοί, φησι, δικάζωσι πρὸς τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀκροάσῃ ἑνὶ μέρει, ἡ τομὴ τῶν δικαζομένων, ἤτοι ἡ τιμωμένη τοῦ δικαίου ἀπόφασις, ἵνα μὴ ἔξῃ τινὶ τῶν μερῶν ἕλκειν εἰς ὃ τὸ ἐκκλήτου δικαστήριον πρὸς μαρτυρίαν καὶ δοκιμάσθαι πρότερον τῷ ὑποδέσιν, ἢ καὶ κρινομένης παρατυγχάνοντα, καὶ ἵνα μηδέ τις φερόντων, τουτέστιν, οἰκειωμένων ἐκ συγγενείας ἢ ἄλλως ἐκκλησιαστικῷ τινι, ἕλκηται εἰς μαρτυρίαν. τινὲς γὰρ ἀπορίπτουσι καὶ τοῖς πολιτικοῖς νόμοις ἐξαιρούμενοι, ὥστε μὴ ἄκοντας μαρτυρεῖν, ὡς ἐν βιβλίῳ εὕρηται κατ'. τίτ. α'. κεφαλαίοις διαφόροις.

ZONAR. Præterea ad Imperatores referre conſtituunt, ut ſiqui in Eccleſia, hoc eſt, in clerum adſcripti, litem quamlibet, aut controverſiam, jure Apoſtolico Eccleſiis impoſito, hoc eſt, definito atque deſcripto, de judiciis nimirum apud Eccleſiam exercendis, perſequi velint, (Divinus namque Apoſtolus Paulus ad Corinthios ſcribens, Audet, inquit, aliquis veſtrum, negotium habens, ſub injuſtis judicio experiri, & non ſub ſanctis? Proinde hoc Apoſtolico jure Eccleſiæ deberi, tanquam Apoſtoli decreto ita conſtitutum, aſſerunt) Si igitur Clerici, inquiunt, apud Eccleſiam diſceptent, ac deciſio cauſæ, hoc eſt, ſententia, per quam controverſia deciditur, uni ex partibus minime probata fuerit, ne tamen alteri parti liceat eum, per quem cauſa prius examinata eſt, vel qui re judicata adfuit, ad provocationis forum teſtimonii dicendi cauſa trahere; neque præterea quiſquam ex cognatis, hoc eſt, Eccleſiaſtico homini propinquitate aut alia ratione conjunctus, ad dandum teſtimonium cogatur. Nam & legum civilium decreto quidam enumerantur, quos invitos ad teſtimonium dicendum compelli non ſinunt, ut in lib. xxi. tit. i. diverſis in capitibus inveniatur.

B

C

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς φρᾶγμα δικάσας, εἰ ἀπόβοιτο, μὴ καλείσθω φρὸς αὐτῷ πρὸς μαρτυρίαν εἰς δικαστήριον· καὶ ὅλως ἐκκλησιαστικὸν πρόσωπον μὴ ἐναγέσθω, φρὸς τοῦ ὀφείλειν μαρτυρεῖν.

ARIST. *Clericus, qui cauſam judicavit, ſi diſplicet, ad dandum de eâ teſtimonium ad tribunal ne vocetur: & Eccleſiaſtica omnino perſona ad teſtimonium reddendum ne compellatur.*

Εάν τινες φρά τινι τῶν ἐκκληρικῶν δικαθῶσαι ἠρετίσθω, καὶ τὸ τῆς ὑποδέσεως ἀνεκάλυψαν, εἶτα ὕστερον τῇ ἀγανώσει αὐτῷ ἀπρέσθησαν, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ φρόσφορον αὐτοῖς δικαστήριον· ἢ καλέσουσιν εἰς μαρτυρίαν τὸ δικάσαντα κληρικόν, ὃ μὴ, ὡς ἐξηρουσατόμενον ἀπὸ τοῦ νόμου, καὶ μὴ ἀναγκαζόμενον ἀκουσίως μαρτυρεῖν· οἱ γὰρ εἰς ἱερὰν λειτουργίαν ἀπορρηθέντες, ἄκοντες ἢ μαρτυροῦσι· τὸ δὲ, καὶ ὡς κωλυόμενον, ὃν ᾧ φερσπλήθη φρᾶγμα φρὸ τῶν μερῶν δικαστὴς, μαρτυρεῖν.

Si qui à Clericorum aliquo judicari elegerunt, & cauſam ſuam indicarunt, poſtea in judicio ejus non acquieſcunt, ſed ad tribunal iis aptum accedunt: non vocabunt in teſtimonium Clericum iſtum qui judicavit; & ut excuſatum à lege, & non coactum invitè teſtimonium dare; (qui enim ſacro vacant miniſterio, inviti non teſtantur) & ut prohibitum in negotio, in quo à partibus acceptus erat judex, teſtimonium dicere.

D

ΚΑΝΩΝ ξγ'.

Περὶ τοῦ, ἀφελέσθαι τὰ τῶν Ελλήνων συμπόσια. κἀκεῖνο ἔτι μᾶλλον δεῖ αἰτῆσαι φρὰ τῶν Χριστιανῶν βασιλέων, ὅπερ φρὰ τὰ θεῖα φρογράμματα ἐν πολλοῖς τόποις συμπόσια οὕτως ἐκτελοῦνται, ἐκ τῆς ἐθνικῆς πλάνης φερισπασθέντα, ὡς καὶ Χριστιανοὺς τοῖς Ελλησι λάθρα φερσάγεσθαι δηλ τῇ τούτων πλατῇ· ἵνα κωλύσωσι τὰ τοιαῦτα κωλυθῆναι, καὶ ἐκ τῶν πόλεων καὶ ἐκ τῶν κτήσεων· μάλιστα ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἁγιασίοις τῶν μακαρίων μαρτύρων ἀνά πᾶσαν πόλιν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἱερὰς τόπους τὰ τοιαῦτα πλημμελῆν οὐκ ὑφορῶνται· ἐν αἷς ἡμέραις, ὅσον καὶ λέγειν αἰσχύνη ἔστιν, ὀρχήσεις μυσαρὰς εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκτελοῦσιν, ὥστε τῇ τῶν οἰκοδεσποινῶν πομπῇ, καὶ ἄλλων ἀναριθμήτων γυναικῶν τῇ αἰδοῖ τῶν ὑλαβῶν εἰς πρὸ ἁγίας ἡμέρας φθεγγομένων, λάγναις ὕβρεσιν ἐφορμᾶν· ὡς καὶ αὐτῆς τῆς ἁγίας πίστεως σχεδὸν φεύγειν πρὸ φερισπᾶσθαι.

CANON LXIII.

Ut auferantur Græcorum convivia. Illud præterea à Chriſtianis Imperatoribus petendum eſt; Quoniam præter divina mandata in multis locis convivia ſic peraguntur, ex gentili errore inducta, ut etiam Chriſtiani ad paganos clanculùm in eorum celebratione accedant: ut hæc jubeant & ex urbibus & ex poſſeſſionibus arceri; maximè, quia & in ipſis beatorum martyrum natalibus, in quibuſdam urbibus etiam in ipſis ſacris locis, ejuſmodi peccata committere non reformidant; in quibus diebus, vel pudor eſt dicere, execrandas ſaltationes in agris & plateis peragunt, ut matrum-familias honorem, & aliarum innumerabilium piarum mulierum, quæ ſancto die adſunt, verecundiam, laſcivis contumeliis aggrediantur; adeo ut etiam ipſius ſanctæ fidei propemodum aufugiant acceſſum.

E

ΒΑΛΣ. Ωσφ σήμερον ἐν μνήμαις ἁγίων, οὐ μόνον κῦ τὰς πόλεις, ἀλλὰ δὴ καὶ κῦ τὰς ἔξω χώρας, γίνονται πανηγύρεις καὶ χορασίαι, καὶ ἄλλα τινὰ παίγνια, οὕτως, ὡς ἦσκεν, ἐπελοῦντο καὶ ἐκ παλαι· πλὴν ἐκεῖνα μυσαρὰ ἦσαν. διὸ φασὶν οἱ πατέρες, ὡς ἐπεὶ ἐν πολλοῖς τόποις συμπόσια ὑπελοῦνται, ἀρχὴν ἐσχηκέναι ἐκ τῆς Ελληνικῆς πλάνης, ὥστε ἐν αὐτοῖς συνάγεσθαι καὶ Χριστιανοὺς, καὶ συντελεῖν ταῦτα τοῖς Ελλησι, δέον ἐστὶν ὑπομνησθῆναι τοὺς βασιλέας, ἵνα κωλύσωσι ταῦτα καὶ μᾶλλον ὅτι πλημμελοῦνται καὶ εἰς ἱεροὺς τόπους. συμβαίνει γὰρ, ἐπὶ εἰς ἐκκλησίαν συνάγεσθαι τὰς εὐλαβεστέρας τῶν γυναικῶν, διὰ τὰ ἀτάκτως καὶ ἀσημόνως πεμπόμενα γινόμενα, ὡς τῶν ταῦτα πολμώντων

F

BALS. Sicut hodie in ſanctorum anniverſariis celebritatibus, non ſolùm in urbibus, ſed etiam in vicis & pagis, fiunt hominum conventus choreæque ducuntur, & alia quædam ludicra: ſic, ut eſt veriſimile, olim quoque peragebantur; ſed ea erant execranda. Et ideo dicunt Patres, quòd quoniam multis in locis convivia peraguntur, quæ à Græco errore habuerunt principium ut in eis etiam convenirent Chriſtiani, & eadem cum Græcis peragerent: admonendi ſunt Imperatores ut ea prohibeant; & eò magis, quòd etiam in ſacra loca peccant. Evenit enim, ut nec religioſiores mulieres in Eccleſiam conveniant, propter ea quæ turpiter & indecorè fiunt: nempe cùm ii, qui hæc audent, impuden-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ter & lascivè ejusmodi mulieres adgrediantur. Atque in his quidem est scopus canonis. Tu autem scias, quòd etiamsi hæc Imperiale decretum non vetuit: tamen Synodus, quæ in Trullo habita est, in eos, qui hæc audent, vehementer animadvertit.

A

ἀναγδῶς ϗ χ͞ῦ λαγνείαν ἐφορμῶντων χ͞ῖς τ͞ῆς πιούτων γυναικ͞ός. ϗ ὁ μὲν σκοπὸς ϕ κανὼν ὃν τυγχάνεις. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι καὶ ταῦτα βασιλικὸς ὁρισμὸς σὺν ἐκωλυσεν, ἀλλ' ὅμως ἡ ἐν τ͞ῃ Τρούλλῳ συνόδος μεγάλως ἐκέλασε τοὺς τοιαῦτα πλημμ͞ελοῦντας.

Zonar. In multis adhuc locis convivia celebrari, ducta ex Græcorum erroribus consuetudine Synodi Patres affirmant; adeo ut ad illa Christiani quoque conveniant, ac simul cum paganis eadem celebrent. Quinimò, inquiunt, & in anniversariis sanctorum martyrum celebritatibus quædam fiunt, quæ vel commemorari absque pudore non possunt: saltationes scilicet execrandæ, & alia quædam eousque, ut in mulieres honestas ad sanctorum delubra confluentes, illi scelerum artifices lascive impetum faciant, ut illæ propterea ab accessu fidei necessariò refugiant, hoc est, etiam ab Ecclesia, propter intemperantis nequitiæ facinora, procul abesse cogantur. De his igitur Imperatoria auctoritate tollendis cum ipso Imperatore precibus agendũ esse decernunt.

ΖΩΝΑΡ. Λέγουσιν οἱ τ͞ῆς συνόδου, ὅτι ἔτι ἐν πολλοῖς τόποις ὑπολειπόμεναι συμπόσια, τὸ ἀρχαῖον ἐχόντα ἐκ τ͞ῆς Ἑλληνικ͞ῆς πλάνης, ὥστε ἐν αὐτοῖς συνάγεσθαι καὶ Χριστιανούς, καὶ συνεπλῆν ϗ τοῖς Ἕλλησι. καὶ ἐν ταῖς μνήμαις δέ, φασι, τ͞ῶν ἁγίων μαρτύρων γίνονταί τινα, ἃ ϗ λέγειν αἰσχύνη ἔξιν, ἤγουν ὀρχήσεις μυϊκὰς, καὶ ἄλλα τινά, ὥστε σεμνῶν γυναικ͞ῶν ἀνεφορμήσεις εἰς τοὺς τ͞ῶν ἁγίων μνήμας, ὁρμᾶν κατ' αὐτ͞ῶν λέγω τοὺς τὰ μυϊκὰ ὀκτρα ποιοῦντας, ὡς ἀναγκὴν ἔχ͞ῃ ἀφ' ἑαυτ͞ῶν ταῦτα φεύγειν τὸ προσέλθειν τ͞ῆς πίστεως, ἤγουν ἀναγκάζεσθαι μηδὲ εἰς ἐκκλησίαν συνάγεσθαι ἀφ' τὰ ἀτάκτως ϗ ἀσημόνως γινόμενα. ταῦτα τοίνυν κωλυθ͞ῆναι ἐδέοντο π͞ρὰ τ͞ῆς βασιλικ͞ῆς ἐξουσίας.

Arist. *Convivia Græcanica, propter propriam invercundiam, & quòd multos Christianorum seducunt, in diebus etiam, quibus Martyrum commemorationes celebrantur, fieri cessent.*

Saltationes enim abominandas, & alia quæcunque indecora, quæ Græcanici sunt erroris, nec in sacris locis ubi martyrum commemorationes celebrantur, nec alibi fieri concedit canon: sed istiusmodi convivia perfectè cessare mandat, ut quæ multos Christianos seducunt, & ad perditionem eos redigunt.

ΑΡΙΣΤ. Τὰ ἑλληνικὰ συμπόσια παύεσθαι, διὰ τὸ οἰκείαν ἀφορμοῦσθαι, ϗ ὅ, πολλοὺς ἀφέλκεσθαι χριστιανῶν, ϗ ἐν ἡμέραις μνήμης μαρτύρων γίνεσθαι.

Canon LXIV.

Ne in dominico, & in reliquis sanctorum festis, spectacula ullo modo peragantur. Illud quoque præterea petendum est; ut theatralium ludicrorum spectacula in dominico & reliquis Christianæ fidei diebus solennibus prohibeantur; maximè, quia in sancti Paschæ octavæ turbæ magis in hippodromum quàm in Ecclesiam conveniant: debere præfinitos ipsorum dies transferri, quando ita eveniat, nec ullum Christianum debere ad hæc spectacula cogi.

ΚΑΝΩΝ ξδ'.

Περὶ θεωρίων, ἵνα ἐν τ͞ῃ κυριακ͞ῃ ϗ ἐν ταῖς λοιπαῖς τ͞ῶν ἁγίων ἑορταῖς μηδαμ͞ῶς ὑπολύωνται. καὶκεῖνο ἔτι μὴν δεῖ αἰτ͞ῆσαι, ἵνα τὰ θεώρια τ͞ῆς θεατρικ͞ῆς παιγνίων ἐν τ͞ῃ κυριακ͞ῃ ϗ ἐν ταῖς λοιπαῖς φαιδραῖς τ͞ῶν Χριστιανῶν πίστεως ἡμέραις κωλύωνται· μάλιστα ὅτι ἐν τ͞ῃ ὀγδόῃ τ͞ῆς ἁγίου πάσχα οἱ ὄχλοι μᾶλλον εἰς τὸ ἱπποδρόμιον ἢπερ εἰς τὴν ἐκκλησίαν συνέρχονται· ὀφείλῃ μετενεχθ͞ῆναι πρὸς ὡρισμένας αὐτ͞ῆς ἡμέρας, ὅτε ἀπαντήσῃ, ϗ μὴ ὀφείλειν τινὰ τ͞ῶν Χριστιανῶν περὶ τὰ θεώρια ταῦτα ἀναγκάζεσθαι.

Ariste. *Theatra Dominicis & festis diebus non celebrantur.*

In hilaribus enim diebus istis in Ecclesiâ Christianos convenire decet: & non oportet equiria in iis celebrari.

Ορχήσεις γὰρ μυϊκὰς, ϗ ἄλλα τινὰ ἀσήμονα τ͞ῆς ἑλληνικ͞ῆς ὄντα πλάνης, ἔτι ἐν ἱεροῖς τόποις, ἔνθα μνήμαι μαρτύρων γίνονται, ἔτι ἄλλαχοῦ γίνεσθαι ὁ κανὼν συγχωρεῖ· ἀλλὰ πλέον τὰ τοιαῦτα περιστέλει συμπόσια παύεσθαι, ὡς πολλοὺς τ͞ῆς χριστιανῶν ἐφελκόμενα, ϗ ἀγωγὰ αὐτοὺς εἰς ἀπώλειαν.

Zonar. Illud etiam Synodus postulavit, ne spectacula videlicet Dominicis, aut festis diebus, neve equestres ludi Paschatis hebdomada præbeantur; verum in aliud tempus transferantur, ne his occupati ludicris ab Ecclesiis frequentandis homines Christiani desistant: tum ne fidelium aliquis in theatrali consessu adesse cogatur. Synodi quoque in Trullo lxvi. canone, universam Paschatis hebdomadam in Ecclesiis agere, tempúsque psalmis atque hymnis concinendis traducere, fideles jubentur, equorúmque certamina prohibentur.

ΖΩΝΑΡ. Μήτε θεώρια ἐν κυριακαῖς ἢ ἐν ἑορτασίμοις ἡμέραις γίνεσθαι, μήτε ἱππασφορμίας ἐν τ͞ῃ ἑβδομάδι τ͞ῆς πάσχα, ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς σχολάζωσιν οἱ Χριστιανοὶ καταλιμπάνοντες τὰς ἐκκλησίας, ἢ συνόδος ἦτησε, μεταπεμπόμενα δὲ τὰς ἡμέρας τ͞ῆς ἵππων ἁμίλλης, ϗ μηδένα τ͞ῆς πιστῶν ἀναγκάζεσθαι εἰς τὰ θέατρα ἀπέναι. ϗ ὁ ξϛ'. δὲ τ͞ῆ ἐν τ͞ῷ Τρούλλῳ συνόδου κανὼν τὴν ὅλην ἑβδομάδα τ͞ῆς πάσχα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σχολάζειν ἀπαντᾶ τοὺς πιστοὺς, ἐν ψαλμοῖς ϗ ὕμνοις, ϗ τὰς ἱππασφορμίας κωλύ͞ῃ.

Ariste. *Theatra Dominicis & festis diebus non celebrantur.*

ΑΡΙΣΤ. Θέατρα κυριακαῖς καὶ ἑορταῖς οὐ συνάγονται.

In hilaribus enim diebus istis in Ecclesiâ Christianos convenire decet: & non oportet equiria in iis celebrari.

Εν γὰρ ταῖς φαιδραῖς ταύταις ἡμέραις εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρέπον ἐστὶ συνάγεσθαι τοὺς χριστιανούς· καὶ οὐ δεῖ πλήθειν ἐν αὐταῖς ἱππασφορμίαν.

ΚΑΝΩΝ

A

ΚΑΝΩΝ ξέ.

Περὶ τῶν καταδικαζομένων κληρικῶν. κἀκεῖνο δεῖ αἰτῆσαι, ἵνα ὁρίσαι καταξιώσωσιν, ὥστε κληρικὸν οἱασδήποτε τιμῆς τυγχάνοντα, ἐπ' οἱῳδήποτε ἐγκλήματι τῇ τῶν ἐπισκόπων κρίσει καταδικασθέντα, μὴ ἐξεῖναι ὦ αὐτὸν εἴτε παρὰ τῆς ἐκκλησίας, ἧς ὑπῆρχεν, εἴτε ἀπὸ οἱουδήποτε ἀνθρώπου διεκδικεῖσθαι ποινῆς, ἢ ἐπὶ τούτῳ παρεντεθείσης ζημίας χρημάτων καὶ τιμῆς, ὅπως μηδὲ κεῖραν μηδὲ φύσιν ἀπολογητέαν εἶναι κελεύσωσιν.

B

ΒΑΛΣ. Κληρικοί τινες καταδικασθέντες ἐπὶ ἐγκληματικαῖς αἰτιάσεσι, καὶ μηδὲ βοήθειαν ἔχοντες ἐκκλήτου (οὕτω γὰρ ἐκκληπτέον τὰ τοῦ κανόνος) πάλιν ὤχλουν ἀποκαταστῆναι. ἤρεσε γοῦν τοῖς πατράσιν ὑπομνησθῆναι τοὺς βασιλεῖς, ἵνα ὁρίσωσιν ὑποκεῖσθαι ποίνῃ χρηματικῇ καὶ ἀφαιρήσει τιμῆς τοὺς ἐκδικοῦντας τούτους, ἐκκλησιαστικοὺς ἢ καὶ ἑτέρους, κἂν οἵας ὦσι κείρας ἤγουν ἡλικίας ἢ καὶ φύσεως.

ΖΩΝΑΡ. Ἠτησαν οἱ πατέρες ὁρισθῆναι καὶ ὃ μηδένα κληρικὸν καταδικασθέντα παρὰ τῶν ἐπισκόπου αὐτοῦ ἐπί τινι ἐγκλήματι διεκδικεῖσθαι ἢ παρὰ τῆς ἐκκλησίας, ἧς ὑπῆρχε κληρικὸς, ἢ παρά τινος ἀνθρώπου δυνάστου τυχὸν, καὶ ζημίαν ἠξίωσαν κατὰ τοῦ ἐκδικοῦντος αὐτὸν ὁρισθῆναι, καὶ εἰς χρήματα, καὶ εἰς τιμήν. ὥστε καὶ χρήματα ὦ τοῦτο ποιεῖν ἐπιχειροῦντα ζημιοῦν, καὶ εἰς τὴν τιμὴν αὐτοῦ κινδυνεύειν ἀτιμούμενον, καὶ μήτε ἡλικίαν τινὰ προβάλλεσθαι εἰς ὠφέλειαν, τυχὸν, ὅτι νέος ἦν ὁ ποιήσας τοῦτο, ἢ γέρων πάνυ, καὶ δέον αὐτὸν συγγνωσθῆναι διὰ τὴν ἡλικίαν (κείρα γὰρ ἡλικία ἐστὶν, ὡς πολλαχοῦ εἴρηται) μήτε διὰ τὴν φύσιν, ἀπὸ ὅτι γυνὴ ἦν ἡ τοῦτο ποιήσασα. τὸ δὲ διεκδικεῖσθαι ἐνταῦθα, οὐχὶ τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ καταδικασθέντος ἐστὶ, λέγοντος ἀδικεῖσθαι καὶ ζητοῦντος ἔκκλητον ἴσως· εἰ γὰρ τοῦτο εἴποι τις, πολλοῖς κανόσιν ἐναντιωθήσεται, τοῖς διδοῦσι τοῖς κληρικοῖς ἔκκλητον αἰτιωμένοις τὰς ψήφους τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν· ἀλλὰ τὸ, δικαίως τοῦ κληρικοῦ καταδικασθέντος, κωλύειν τινὰ ἐκβιβασθῆναι τὴν ψῆφον τοῦ ἐπισκόπου χειρὶ χρώμενον.

ΑΡΙΣΤ. Κληρικὸς ἐπισκόπου κρίσει καταδικασθεὶς, παρὰ μηδενὸς ἐκδικείσθω.

Ο καταδικασθεὶς ἐπ' ἐγκλήμασι παρ' ἐπισκόπου κληρικὸς, εἰ μὲν οἴεται ἀδικεῖσθαι, ἐκκαλείσθω, αὐθεντικῶς δὲ μετ' ἐξουσίας μὴ παρά τινος ἐκδικείσθω.

CANON LXV.

De Clericis, qui condemnantur. Illud quoque petendum est, ut statuere dignentur, ne liceat, Clericum quemcunque honorem obtinentem, in quocunque crimine Episcoporum judicio condemnatum, vel ab Ecclesia cujus fuit, vel ab ullo homine liberari à pœna; alioqui hunc pecunia & dignitate mulctari, nec ætatem nec naturam excusandam esse jubeant.

B

BALS. Clerici quidam in causis criminalibus condemnati, & nec appellationis auxilium habentes (ita enim est intelligendus Canon) restitui satagebant. Placuit ergo Patribus, Imperatores admoneri, ut statuant pœnæ pecuniariæ & privationi honoris eos subjici, qui illos defendunt ac liberant, sive sint Ecclesiastici, sive etiam alii, cujuscunque sint ætatis vel naturæ.

ZONAR. Præterea ne quem Clericum à suo Episcopo ob crimen aliquod condemnatum, aut ab Ecclesia, cujus Clericus fuerat, aut ab alio viro, dynasta forte, absolvi liceat, Patres decerni voluerunt. Ac si quis hominem absolverit, eum & pecunia simul & dignitate mulctari; ita ut quicunque id aggressus fuerit, & pecunia mulctetur, & honore spoliatus dignitatem amittat. Neque vero, aut ætatis excusationem admitti; puta, quòd adolescens admodum, qui id fecit, vel affecta ætate sit, ac propterea crimen ætati condonari oporteat (κείρα namque ætatem significat, ut sæpe diximus) aut sexus, veluti quod à muliere id facinus patratum sit. Illud autem verbum διεκδικεῖσθαι, hoc loco, non pro eo sumitur, quod est alicujus, qui se injustè damnatum queratur, sibique provocationem dari postulet, patrocinium suscipere; id enim qui dixerit, multis Canonibus adversabitur, quibus, si minus Episcoporum sententiæ Clerici acquiescant, eisdem provocatio conceditur: sed est, justè condemnato Clerico, Episcopi sententiæ executionem vi quenquam & armis impedire.

C

D

ARIST. *Clericus Episcopi judicio condemnatus, à nemine liberetur.*

Clericus, qui ob delicta ab Episcopo condemnatur, si sibi videtur injuriâ affectus, appellet, cum auctoritate autem & potestate à quopiam ne liberetur.

E

ΚΑΝΩΝ ξϛ'.

Περὶ τῶν μίμων γινομένων Χριστιανῶν. περὶ τοιούτων μὴν αἰτῆσαι δεῖ, ἵνα ἐάν τις ἐξ οἱουδήποτε παιγνιώδους ἐπιτηδεύματος, πρὸς τὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ χάριν ἐλθεῖν θελήσῃ, καὶ ἐλεύθερος ἀπ' ἐκείνων τῶν σπίλων διαμεῖναι, μὴ ἐξὸν εἴη τινὶ τὸν τοιοῦτον πρὸς τὰ αὐτὰ γυμνάσματα πάλιν προτρέπεσθαι ἢ κατεναγκάζειν.

ΒΑΛΣ. Τὸ παλαιὸν ἐτελοῦντο θέατρα μετὰ συνδοσίας τῶν δημοτῶν, καὶ διὰ τοῦτο εἶχον τινὰς σκηνικοὺς καὶ μίμους τὰ μέρη πολλάκις καὶ Ἕλληνας. ζητοῦσιν οὖν οἱ πατέρες ὁρίσαι τοὺς βασιλεῖς, ἵνα ἐάν τις τῶν τοιούτων Ἕλλην ὢν βαπτισθῇ, μὴ ἀναγκάζηται ὑπὸ τῶν δήμου τὰ αὐτὰ ἐνδείκνυσθαι παίγνια.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς σκηνικοὺς καὶ μίμους, τοὺς τὰ παίγνια πράττοντας, οἱ πάλαι πατέρες ἐν τοῖς ἀποστοπαίοις ἐλογίζοντο. ἐὰν οὖν τις τῶν τοιούτων Ἕλλην ὢν προσέλθῃ τῷ Χριστιανισμῷ, καὶ ἐλεύθερος ἐκ τῶν σπίλων ἤγουν τῶν ῥυπαρῶν ἔργων ἐκείνων γένηται καταλιπὼν ταῦτα, αἰτοῦσι μὴ δύνασθαί τινα ἀναγκάζειν αὐτὸν πάλιν πρὸς τὰ παίγνια ἐκεῖνα ὑποστρέφειν, καὶ ἀναστρέφεσθαι αὐτοῖς.

CANON LXVI.

De mimis, qui fiunt Christiani. De his præterea petendum est, ut si quis ex quocunque exercitio ludicro ad Christianismi gratiam venire voluerit, & purus ab illis maculis permanere; ne ulli liceat eum ad ejusmodi exercitium prorsus vel incitare vel cogere.

BALS. Spectacula antiquitùs cum populorum suppeditatione peragebatur, propterea scenicos quosdam & mimos, sæpe & magna ex parte Græcos habebant. Petunt ergo Patres, ut Imperatores decernant, si quis eorum, cùm Græcus sit, baptizetur, eum à populo eadem ludicra exhibere non cogi.

F

ZONAR. Scenicos & mimos, ludorum artifices, antiqui Patres mirè aversabantur. Si quis horum igitur ex profana Græcorum superstitione Christiana sacra amplectatur, exutusque iis quibus notatus fuerat maculis, sordidum illud videlicet vitæ genus deseruerit, petunt ne hominem amplius cujusquam auctoritate ad ludicra illa iterum exercenda liceat compelli.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Siquidem in magnis urbibus theatra extabant, in quibus statis temporibus populi conventu ludi exhibebantur, ad eámque rem scenicorum opera & servitium, nulla excusatione admissa, ita flagitabatur, ut ad ea munia vel inviti traherentur.

ARIST. *Qui à ludicro exercitio ad honestam se convertit vitam, ad idem ne retrahatur.*

Qui scenicam relinquit vitam, & aliam vivendi rationem Christianis decentem amplectitur, ne compellatur in ludicro exercitio iterum versari. Erant enim quidam ludicris istiusmodi exercitiis ascripti, & graviter tulerunt ea consectari.

CANON LXVII.

De manumissionibus, quæ fiunt in Ecclesiis. De manumissionibus scilicet in Ecclesia proclamandis, si hoc nostri consacerdotes in Italia facere reperiantur, nostra quoque fiducia, manifestum est, eorum ordinem sequatur, missi Legati potestate palam data, ut quæcunque fide digna pro Ecclesiastico statu & animarum salute peragere potuerit, nos quoque ea omnia coram Domino laudabiliter suscipiamus. Si vestræ placeat dilectioni, dicite, ut & meam relationem firmam esse vobis ostendam; & nostrum omnium consensum vestra sinceritas jucundè accipiat. Ab omnibus Episcopis dictum est; Omnibus placent quæ sunt proposita, &, quæ sapienter à tua sanctitate sunt exposita, perfici debent.

BALS. Ut est verisimile, dubitabant nonnulli, an servi in Ecclesia manumitti debeant, vel aliqui alii, qui ad eam confugerunt, ut qui sint aliquibus delictis obnoxii, & auxilium quærant Ecclesiasticum. De his enim etiam hujus actionis principium tractat; atque etiam præsentis Canonis collocutio. Et propterea dixerunt Patres; Interrogentur per Legatos Italiæ Sacerdotes: & si illi quoque hoc faciant, seu proclament & faciant libertates, cum confidentia ipsi quoque ea, quæ sic fiunt, sequantur, ad animæ salutem respicientia, & ad jurium Ecclesiasticorum conservationem. Hoc autem sic proviso, fiet firma ad Imperatores quoque relatio, & ab eorum sinceritate suscipietur, quod communi consensu relatum fuerit. Ac quæ ad eos quidem spectant, qui ad Ecclesias confugiunt, præsens Canon Imperatori audienda remittit. Tu autem lege primi tituli quinti libri cap. decimum tertium, quod sic dicit; Statuimus nemini licere eos qui confugiunt, cujuscunque sint conditionis, ex sancta Ecclesia orthodoxæ fidei, extra hanc Imperialem civitatem extrudere. Si qui autem tale quid moliri vel facere ausi fuerint, sacrilegii crimini subjiciantur. Sed neque eos sic in venerabilibus Ecclesiis detineri vel constringi, ut illic à rebus esculentis, vel vestimentis, vel quiete, vel somno prohibeantur. Et undecimum caput quod dicit; Usque ad Ecclesiæ terminos, qui sunt ante forum publicum, tuti sint qui ad eam confugiunt, interioribus lavacris, vel hortis, vel aulis, vel cubiculis, vel porticibus utentes, & prohibeantur intra templum dormire vel comesse. Ne armis autem sibi securitatem parent, sed ea apud Episcopum deponant, vel persuasi primùm, vel postea ejecti jussu Episcopi & judicum. Et xii. caput; Servus cum armis confugiens statim ejiciatur: si autem resistat, majoribus viribus cogatur; & si pugnans ceciderat, dominus occidens non teneatur. Lege etiam iii. decretum decimi tertii capitis ejusdem tituli, quod dicit; Apud competentes judices litigare oportet eos qui confugiunt,

A ἐν γὰρ ταῖς μεγάλαις τῶν πόλεων θέατρα ἦσαν, καὶ κατὰ καιροὺς συνήγοντο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐτελοῦντο παίγνια, καὶ ὥσπερ τι λειτούργημα καὶ ἀπαραίτητον χρέως εἶχον, οἱ σκηνικοὶ δὲ ἐπιδείκνυσθαι ταῦτα εἵλκοντό τε καὶ μὴ βουλόμενοι.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἀπὸ παιγνιώδους ἐπιτηδεύματος εἰς σπουδαῖον μετελθὼν βίον, μὴ ἑλκέσθω πρὸς αὐτό.

Ὁ καταλιπὼν τὸν σκηνικὸν βίον, καὶ διαγωγὴν ἑτέραν χριστιανοῖς πρέπουσαν μετερχόμενος, οὐκ ἀναγκασθήσεται αὖθις τὸ παιγνιῶδες ἐπιτήδευμα ἐνεργεῖν. ἦσαν γάρ τινες ἐναπογραφόμενοι εἰς τὰ παιγνιώδη ταῦτα ἐπιτηδεύματα, καὶ βάρος εἶχον δὲ μετέρχεσθαι ταῦτα.

B

ΚΑΝΩΝ ξζ.

Περὶ ἐλευθεριῶν τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γινομένων. περὶ ἐλευθεριῶν δηλαδὴ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κηρυκτέων, ἐὰν τοῦτο οἱ ἡμέτεροι συνιερεῖς φαίνωνται ποιοῦντες ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν· καὶ ἡ ἡμετέρα δῆλον πεποίθησις τῇ τούτων τάξει ἕπηται, δοθείσης φανερῶς ἀδείας πεμπομένου τοποτηρητοῦ, ἵνα οἱαδήποτε ἀξία πίστεως ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ τῆς τῶν ψυχῶν σωτηρίας ἐκτελέσαι δυνηθείη· καὶ ἡμεῖς ἐπαινετῶς ἐνώπιον τοῦ κυρίου ὑποδεξώμεθα ταῦτα πάντα. ἐὰν τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ ἀρέσκῃ, ἐξείπατε, ἵνα καὶ τὴν ἐμὴν ἀναφορὰν βεβαίαν οὖσαν ὑμῖν ἐπιδείξω· καὶ τὰ παρὰ τῆς πάντων ἡμῶν συναινέσεως ἡ αὐτῶν εἰλικρινότης ἡδέως προσδέξηται. ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη· πᾶσιν ἀρέσκει τὰ προτεθέντα, καὶ συνετῶς ἀπὸ τῆς σῆς ἁγιωσύνης ἐξηγηθέντα ὀφείλει ἐκτελεσθῆναι.

C

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικεν, ἀμφέβαλόν τινες, εἰ ὀφείλουσιν ἐλευθεροῦσθαι δοῦλοι ἐπ' ἐκκλησίας, ἢ ἕτεροί τινες καταφεύγοντες ἐν αὐτῇ, ὡς ἐνεχόμενοι εὐθύναις τισὶ, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ζητοῦντες βοήθειαν. περὶ τούτων γὰρ καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς πράξεως ταύτης διαλαμβάνει· ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ διαλαλιὰ τοῦ παρόντος κανόνος. καὶ διὰ τοῦτο εἶπον οἱ πατέρες, ὅτι ἐρωτηθήτωσαν διὰ τοποτηρητῶν οἱ ἱερεῖς τῆς Ἰταλίας· καὶ ἐὰν ποιῶσι κἀκεῖνοι τοῦτο, ἤγουν κηρύττωσι καὶ πράττωσι τὰς ἐλευθερίας, μετὰ πεποιθήσεως καὶ αὐτοὶ ἵνα ἀκολουθήσωσι τοῖς οὕτω γινομένοις, εἰς σωτηρίαν ψυχικὴν ἀποβλέπουσι, καὶ εἰς συντήρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων. τούτου δὲ οὕτω πολυπραγμονηθέντος, γενήσεται καὶ ἡ πρὸς βασιλεῖς ἀναφορὰ βεβαία, καὶ προσδεχθῇ παρὰ τῆς εἰλικρινότητος τούτων δὲ κατὰ συναίνεσιν κοινὴν ἀνενεχθέν. καὶ ὁ μὲν παρὼν κανὼν ἀνήρτησε τὰ τῶν προσφευγόντων τῆς ἐκκλησίαις εἰς ἀκρόασιν βασιλικήν· σὺ δὲ ἀνάγνωθι τοῦ α'. τίτλου τοῦ ε'. βιβλίου κεφ. ιγ'. λέγον, θεσπίζομεν, μὴ ἐξέστω τινὶ τοὺς πρόσφυγας, τοὺς οἱασδήποτε τύχης ὄντας, ἐκ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐκτὸς ταύτης τῆς βασιλίδος πόλεως ἐξεοῦν. εἰ δέ τινες τοιοῦτόν τι μηχανήσασθαι ἢ ποιῆσαι τολμήσουσι, τῷ τῆς ἱεροσυλίας ἐγκλήματι ὑποβαλλέσθωσαν. ἀλλὰ μηδὲ τούτους οὕτω κατέχεσθαι ἐν τῆς σεβασμίαις ἐκκλησίαις ἢ συσφίγγεσθαι, ἵνα αὐτόθεν ἢ τροφίμων πραγμάτων ἢ ἐνδυμάτων ἢ ἡσυχίας ἢ ὕπνου κωλύωνται. καὶ δὲ ια'. κεφ. λέγον, μέχρι τῶν πρὸ τῆς δημοσίας ἀγορᾶς τῆς ἐκκλησίας ὅρων δὲ ἀσφαλὲς ἐχέτωσαν οἱ προσφυγόντες, τοῖς ἐνδοτέροις λουτροῖς ἢ κήποις ἢ οἰκήμασιν ἢ αὐλαῖς ἢ στοαῖς χρώμενοι, καὶ κωλυέσθωσαν ἐντὸς τοῦ ναοῦ ὑπνοῦν ἢ ἐσθίειν. ὅπλοις δὲ μὴ ἀσφαλιζέτωσαν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ ὑποτιθέτωσαν ταῦτα παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ, ἢ πειθόμενοι πρῶτον, ἢ μετὰ ταῦτα ἐκβαλλόμενοι κατὰ κέλευσιν τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν δικαστῶν. καὶ κεφάλαιον ιβ'. μεθ' ὅπλων ὁ οἰκέτης προσφυγὼν εὐθὺς ἐκβαλλέσθω· ἀθιστάμενος δὲ, μείζονι βιαζέσθω δυνάμει· κἂν μαχόμενος τελευτήσῃ, ἀνεύθυνος ὁ ἐπελθὼν ἔσται δεσπότης. ἀνάγνωθι καὶ δὲ γ'. θέμα τοῦ ιγ'. κεφάλαιον τοῦ αὐτοῦ τίτλου, λέγον, παρὰ τοῖς προσφόροις δικάζεσθαι δικαστὰς τοὺς πρόσφυγας,

D

E

F

καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καὶ οὐχὶ παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς ἀντιδίκους αὐτῶν μετακαλεῖσθαι. καὶ ὃ τελευταῖον θέμα τοῦ αὐτοῦ κεφ. λέγον, μεταξὺ δὲ τούτων τοῖς θεοσεβεστάτοις οἰκονόμοις εἴτε τοῖς ἐκδίκοις τῆς ἐκκλησίας φροντίδα καὶ σπουδὴν προσήκει ἔχειν, ὅπως ἑκάστου τῶν ἔνδον τῆς ἐκκλησίας προσφευγόντων τὰ ὀνόματα καὶ τὰς αἰτίας ἀνυπερθέτως ἐκζητῶσιν. ἔπειτα δὲ οἱ ἄρχοντες, ἢ ἐκεῖνοι πρὸς οὓς τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα ἀνήκουσι, ταῦτα μανθάνοντες, τῇ ἐπιτηδείῳ εὐθύτητι ἐπιμελέστερον ἑαυτοῖς τὰ ἁρμόττοντα διατυπούτωσαν. ὥστε σημείωσαι, ὅτι οἱ μὴ ἀπογραφόμενοι οὐκ εἰσὶ πρόσφυγες.

A & non ad Ecclesiam eorum adversarios evocari. Et postremum responsum ejusdem capitis quod dicit; Interea autem pientissimos Oeconomos seu Ecclesiæ Defensores curam & diligentiam adhibere oportet, ut unuscujusque eorum, qui ad Ecclesias confugiunt, nomina & causas sine mora inquirant. Præterea autem magistratus, vel illi ad quos negotia & personæ pertinent, hæc scientes, ea qua par est rectitudine quæ illis conveniunt diligentiùs statuant. Quare nota, quòd qui non describuntur, non sunt ex eorum numero qui confugiunt.

ΖΩΝΑΡ. Αμφέβαλλον οἱ τῆς συνόδου, εἰ δεῖ ἐλευθερίας κηρύττεσθαι, ἤγουν ἐκφωνεῖσθαι, καὶ πράττεσθαι ἐν τῇ ἐκκλησίαις. διὸ εἰσήχθη γνώμη, σταλῆναι τοποτηρητὰς εἰς Ιταλίαν, καὶ εἰ οἱ ἐκεῖσε ἐπίσκοποι δέχονται τοῦτο γινόμενον, ἔπεσθαι αὐτοὺς τῇ ἐκεῖ συνηθείᾳ, δοξείσης φανερῶς ἀδείας τοῦτο γίνεσθαι, ὃ δὴ ἡ ἡμετέρα πεποίθησις τῇ τούτων τάξει ἕπεται, τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι καὶ ἡμεῖς θαρρήσομεν, ὡς καλῶς ὃ πρᾶγμα γίνεται, καὶ οὐκ ἔξω τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ ἐψόμεθα αὐτοῖς, καὶ δεξόμεθα ταῦτα, ὡς ἐπαινετῶς γινόμενα.

B ZONAR. Dubitabant Syn. Patres, an in Ecclesia manumissiones proclamari ac peragi oporteret. Propositum est igitur de Legatis in Italiam mittendis; ac si quidem, qui eo loci degunt Episcopi, rem probaverint, nos quoq; inquiunt, eam consuetudinem, data palam ejus rei gerendæ facultate, amplectimur. Illud autem [nostra fiducia eorum ordinem sequitur] ejusmodi est; Nos quoque, aiunt, nihil in ea re peccari, neque constitutionem Ecclesiasticam violari arbitrabimur, eorúmque judicium sequemur, ac institutum, quasi laude & commendatione dignum, probavimus.

ΑΡΙΣΤ. Αἰτητέον ἐκ βασιλέως περὶ τῶν ἐν ἐκκλησίαις γινομένων ἐλευθεριῶν.

C ARIST. *Ab Imperatore petendum est de manumissionibus, quæ in Ecclesiis fiunt.*

Νόμου δὲ τότε κρατοῦντος, τοὺς ἐλευθερομένους δούλους, μὴ ἀλλαχοῦ τὰς ἐλευθερίας λαμβάνειν, ἀλλ' ἢ ἐν τῇ στήλαις τῶν βασιλέων, δεηθῆναι ἡ σύνοδος αὕτη τῶν βασιλέως τοῖς παρ' αὐτῆς σταλεῖσι πρεσβυταῖς προετρέψατο, ὡς ἂν μὴ αἱ γινόμεναι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐλευθερίαι διὰ τοῦ νόμου τοῦτον ἀνατρέπωνται, ἀλλ' ἄδειαν φανερῶς ταύταις δοθῆναι τοῦτο πράττειν.

Lege tunc obtinente, ut servi manumissi nullibi libertatem acciperent, nisi in Imperatorum cippis: Syn. hæc legatos à se missos Imperatorem orare hortatur, ut manumissiones in Ecclesiis factæ per istam legem non everterentur; sed ut iis licentia illud faciendi manifestò concederetur.

ΚΑΝΩΝ ξη'.

CANON LXVIII.

Περὶ Αἰκυτίου ἐπισκόπου τοῦ καταδικασθέντος. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· τῶν Αἰκυτίου ἔτι μὴν, τῶν ἔκπαλαι κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν τῇ τῶν ἐπισκόπων γνώμῃ καταδικασθέντος, ὃ πρᾶγμα οὐκ οἶμαι παρεατέον τῇ πρεσβείᾳ· ἵνα ἐὰν τυχὸν τοῦτον εὕροι ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσιν, ἔστω πρὸς φροντίδος τῷ αὐτῷ ἀδελφῷ ἡμῶν, ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, ὡς χρὴ καὶ ὅπου ἐξὸν εἴη, κατ' ἐκείνου διαπράξασθαι. ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη· πολὺ ἀρέσκει καὶ αὕτη ἡ ἐξακολούθησις· μάλιστα, ὅτι ἔκπαλαι καταδεδίκασται ὁ αὐτὸς Αἰκύτιος, καὶ ἡ τούτου ἀναίσχυντος ἀνησυχία, ὑπὲρ τῆς καταστάσεως καὶ σωτηρίας τῆς ἐκκλησίας, μᾶλλον καὶ μᾶλλον πανταχοῦ καταμαχητέα ἐστίν. καὶ ὑπέγραψαν· Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας, τῷ παρόντι ψηφίσματι συνήνεσα, καὶ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα. ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν.

D *De Equitio Episcopo condemnato. Aurelius Episcopus dixit; Equitii præterea, pro meritis jampridem Episcopali sententia condemnati, negotium non existimo esse legationi prætermittendum: ut si eum fortè in illis partibus invenerit, curæ sit ipsi fratri nostro, pro statu Ecclesiastico, ut oportet, & ubi licuerit, adversus illum peragere. Ab omnibus Episcopis dictum est; Multum placet hæc quoque consequentia: maximè quia jam olim condemnatus est hic Equitius, & impudens ejus inquietudo, pro statu & salute Ecclesiæ, magis & magis ubique est oppugnanda. Et subscripserunt; Aurelius Episcopus Carthaginensis Ecclesiæ præsenti decreto consensi, & lecto subscripsi. Similiter & reliqui Episcopi subscripserunt.*

ΒΑΛΣ. Ο Αἰκύτιος καθηρέθη καὶ οὐχ ἡσύχαζε. φησὶν οὖν ὁ Αὐρήλιος, ἵνα ἐὰν εὑρήσουσι τοῦτον οἱ τοποτηρηταὶ, φροντίσωσιν, ὡς δύναμις, ποιῆσαι τι εἰς τιμὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, διὰ τοῦ παυθῆναι αὐτόν. εἶπον δὲ καὶ πάντες, ὡς ἀρέσκει τοῦτο. ἡ γὰρ πολλὴ ἀναισχυντία καὶ ὄχλησις τοῦ Αἰκυτίου ἀντιμάχεται αὐτῷ, τουτέστι, ποιεῖ καὶ αὐτοὺς ἀσυμπαθεῖς.

E

BALS. Equitius fuit depositus, & non quievit. Dicit ergo Aurelius, quòd si eum Legati invenerint, curent, ut possunt, aliquid agere in honorem status Ecclesiastici, eum cessare faciendo. Dixerunt autem omnes, hoc eis placere. Multa enim impudentia & turba Equitii ei adversatur, hoc est, facit ut ipsi nulla ejus misericordia moveantur.

F

ΖΩΝΑΡ. Ο Αἰκύτιος κατεδικάσθη παρὰ τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐγυμνώθη τῆς ἰδίας ἀξίας, ἤτοι καθηρέθη· ὁ δὲ οὐχ ἡσύχασεν, ἀλλ' ἐθορύβει. φασὶν οὖν, ὅτι ἔκπαλαι κατεδικάσθη κατὰ τὴν ἰδίαν ἀξίαν, ἤγουν ὡς ἦν ἄξιος, καὶ οὐ χρὴ παριδεῖν ὃ περὶ αὐτοῦ πρᾶγμα, ἤγουν περὶ αὐτοῦ πρᾶξιν καὶ τὴν ὑπόθεσιν, ἀλλ' ἐντείλασθαι τῷ στελλομένῳ ἐκεῖ εἰς πρεσβείαν, ἐὰν εὕρῃ αὐτὸν ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσι, διὰ φροντίδος ποιῆσαι, ὡς χρὴ καὶ ὡς δύναται, κατ' ἐκείνου χωρῆσαι ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως,

ZONAR. Equitius ab Episcopis condemnatus, ac dignitate sua spoliatus, hoc est, depositione mulctatus fuit. Ille vero inquietus cuncta tumultu miscebat. Eum igitur jam olim, ut commeritus fuerat, damnatum fuisse asserunt, neque vero ipsius negotia, hoc est, actionem & causam ipsius esse negligendam, sed ei, qui legatus in illas oras profecturus est, præcipiendum, ut si hominem in iis regionibus invenerit, omni studio & conatu contra illum pro Ecclesiastica tranquillitate pugnet,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ne quis ab eo in Ecclesia tumultus existat. Cum enim illius, inquiunt, irrequieta fit impudentia, hoc est, cum propter impudentiam quietem agere nolit; tanto magis nobis faciendum est, ut contra eum pugnemus, hoc est illi obsistamus, ejusque conatibus refragemur.

ARIST. *Equitius jampridem Episcoporum judicio condemnatus, & impudenter se gerens contra Ecclesiasticam constitutionem, oppugnandus est.*

Episcopus condemnatus ob crimina, & depositus, si se injuriâ affectum judicat, ad majorem Synodum appellare debet. Sed impudenter se gerere, & Sacerdotium retinere cum auctoritate & vi conari, nihil aliud est quam Ecclesiasticæ constitutioni oppugnare. Hoc itaque faciens & Equitius iste Cathedræ Hipponensis Episcopus, post Episcoporum sententiam contra eum latam, ut Ecclesiasticæ constitutioni adversarius judicatus est.

A ἵνα μήτις ταραχὴ ἐξ ἐκείνου τῇ ἐκκλησίᾳ γένηται. ἡ γὰρ τούτου ἀναίσχυντος, φασὶν, ἀνησυχία, τουτέστι τὸ μὴ θέλειν αὐτὸν ἡσυχίαν ἄγειν ἐξ ἀναισχυντίας, μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἀντὶ τοῦ πλείονως καταμαχητέα, ἤγουν ἀνθίστασθαι αὐτῷ καὶ ἀντιπράττειν ἄξιον.

ΑΡΙΣΤ. Αἰκύτιος ἔκπαλαι καταδικασθεὶς τῇ τῶν ἐπισκόπων γνώμῃ, καὶ καταναισχυντῶν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, μαχητέος ἔστω.

Καταδικασθεὶς ἐπίσκοπος ἐπ' ἐγκλήμασι, καὶ καθαιρεθεὶς, εἰ οἴεται ἀδικεῖσθαι, πρὸς μείζονα σύνοδον ἐκκαλεῖσθαι ὀφείλει. B τὸ δ' ἀναισχυντεῖν, καὶ τὴν ἱερωσύνην σπεύδειν κατέχειν αὐθεντικῶς καὶ βιαίως, οὐδέν τι ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ ἀντιμάχεσθαι τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει. τοῦτο γοῦν ποιήσας καὶ ὁ Αἰκύτιος οὗτος, τῆς ἐν Ἱππώνι καθέδρας ἐπίσκοπος, μετὰ τὴν κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθεῖσαν κρίσιν τῶν ἐπισκόπων ὡς ἐναντίος ἐκρίθη τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως.

ACTIO QUARTA.

In hoc conventu lectâ Anastasii Papæ Romani Epistolâ, de Donatistis ad Synodum scriptâ, ut ipsi recipiantur, & clementer cum iis agatur, Patres Deo & Papæ gratias agebant. In hoc Concilio leguntur literæ Anastasii Papæ Romani, de Donatistis Catholicos Episcopos admonentes. Sub Vincentio & Flavio clarissimis Consulibus, Idibus Septembris, Carthagine in secreto Restitutæ Ecclesiæ, ad Synodum congregati & Præsidentes ex omnibus in Africa Provinciis Episcopi, hoc est, Aurelius ejusdem Sedis Episcopus cum suis familiaribus, quos sua indicat subscriptio, dixit: Lectis literis beatissimi fratris & Consacerdotis nostri Anastasii, Romanorum Ecclesiæ Episcopi, per quas fraternæ, vel potiùs paternæ, dilectionis cura & sinceritate nos adhortatus est, ut de hæreticorum & schismaticorum & Donatistarum insidiis & impudentia, quæ in universa Afrorum regione Catholicam Ecclesiam graviter depopulatur, nullomodo dissimulemus; gratias agimus Deo Domino nostro, quòd piam hanc curam inspirare dignatus sit, excellentissimo & sanctissimo ejus Sacerdoti pro membris Christi; quæ etsi in diversis quidem terræ partibus, in una tamen corporis compage & harmonia constituta sunt.

Πρᾶξις τετάρτη.

Ἐν ταύτῃ τῇ συνελεύσει ἀναγνωσθείσης ἐπιστολῆς τοῦ πάπα Ῥώμης Ἀναστασίου πρὸς τὴν σύνοδον περὶ τῶν Δονατιστῶν, ὥστε αὐτοὺς δέχεσθαι καὶ ἠπίως αὐτοῖς προσφέρεσθαι, C ηὐχαρίστησαν οἱ πατέρες τῷ θεῷ καὶ τῷ πάπᾳ. ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ γράμματα ἀναγινώσκονται Ἀναστασίου τοῦ ἱερέως Ῥώμης, περὶ τῶν Δονατιστῶν ὑπομιμνήσκοντα τοὺς καθολικοὺς ἐπισκόπους. ἐπὶ Βικεντίου καὶ Φλαβίου τῶν λαμπροτάτων ὑπάτων, εἰδοῖς Σεπτεμβρίαις, ἐν Καρχηδόνι εἰς τὸ σήκρητον τῆς Ῥεστιτούτης ἐκκλησίας πρὸς σύνοδον συναχθέντες καὶ προκαθίσαντες οἱ ἐκ πασῶν τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐπαρχιῶν ἐπίσκοποι, τοῦτ' ἔστιν Αὐρήλιος ὁ τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἐπίσκοπος, μετὰ τῶν ἑτέρων αὐτοῦ, οὓς δηλοῖ ἡ οἰκεία ὑπογραφὴ, εἶπεν· ἀναγνωσθέντων γραμμάτων τοῦ μακαριωτάτου ἀδελφοῦ καὶ συνιερέως ἡμῶν Ἀναστασίου, τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου, δι' ὧν ἀδελφικῆς, μᾶλλον δὲ πατρικῆς, ἀγάπης μερίμνῃ καὶ εἰλικρινότητι ἡμᾶς προετρέψατο, ἵνα περὶ τῆς τῶν αἱρετικῶν καὶ σχισματικῶν Δονατιστῶν ἐπιβουλῆς καὶ ἀναισχυντίας, τῆς τὴν καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν Ἀφρων χώραν καθολικὴν ἐκκλησίαν βαρέως πορθούσης μηδαμῶς προσποιησώμεθα, χάριτας ὁμολογοῦμεν τῷ δεσπότῃ ἡμῶν θεῷ, ὅτι τοιαύτην εὐσεβῆ φροντίδα ἐμπνεῦσαι κατηξίωσεν τῷ οὕτως καλλίστῳ καὶ ἁγιωτάτῳ αὐτοῦ ἱερεῖ ὑπὲρ τῶν μελῶν τοῦ Χριστοῦ, τῶν κἂν ἐν διαφόροις τῆς γῆς μέρεσιν, ἀλλ' ἐν μιᾷ σώματος ἁρμονίᾳ καθισταμένων.

CANON LXIX.

Ut cum Donatistis clementer agatur. Postea tractatis & consideratis omnibus, quæ ad utilitatem Ecclesiasticam concurrere videntur, annuente & inspirante divino Spiritu, satius esse duximus cum memoratis hominibus leniter & pacificè agere, etiamsi maximè à Dominici corporis unione inquieta dissensione se abscindant; ut, quantum est in nobis, omnibus omnino notum sit, qui illorum communione & familiaritate sunt irretiti in omnibus Africæ Provinciis, quam sunt miserabili errore illaqueati: fortè, ut dicit Apostolus, nobis in mansuetudine congregantibus eos, qui diversa sentiunt, dabit eis Deus pœnitentiam ad agnoscendam veritatem, & ut, qui Diaboli laqueis capti sunt, ab ipso ad ejus voluntatem deducantur.

BALS. Præsens Canon nihil aliud dicit, quàm Patres leniter & placidè debere in Donatistas agere, etiamsi ii à Dominici corporis unione se abscindāt. Domini autem corpus vel Ecclesiam intelligere oportet, cujus

E

ΚΑΝΩΝ ξθ'.

Περὶ τοῦ, μετὰ τῶν Δονατιστῶν πρᾴως διαπράξασθαι. μετὰ ταῦτα ψηλαφηθέντων καὶ κατανοηθέντων πάντων τῶν τῇ ἐκκλησιαστικῇ χρησιμότητι συντρέχειν δοκούντων, ἐπινεύματος καὶ ἐνηχήσαντος τῶν πνεύματος θεοῦ, ἐπελεξάμεθα ἠπίως καὶ εἰρηνικῶς διαπράξασθαι μετὰ τῶν μνημονευθέντων ἀνθρώπων, κἂν εἰ τὰ μάλιστα ἐκ τῆς τῶν κυριακοῦ σώματος ἑνώσεως ἀνησυχάστῳ διχονοίᾳ ἀποσχίζωσιν, ἵνα ὅσον τὸ ἐν ἡμῖν πᾶσιν καθόλου γνωσθείη, τοῖς ἐκείνων κοινωνίᾳ καὶ ἑταιρίᾳ σαγηνευθεῖσιν ἀνὰ πάσας τὰς τῆς Ἀφρικῆς ἐπαρχίας, πῶς ἐλεεινῇ πλάνῃ κατεδέθησαν. ἴσως, F καθὼς λέγει ὁ ἀπόστολος, ἡμῶν ἐν ἡμερότητι συναγόντων τοὺς τὰ διάφορα φρονοῦντας, δώσει αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν πρὸς τὸ ἐπιγνῶναι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἵνα ἀνασφήλωσιν οἱ ἐκ τῶν τοῦ διαβόλου βρόχων αἰχμαλωτισθέντες αὐτῷ εἰς τὸ αὐτοῦ θέλημα.

ΒΑΛΣ. Οὐδέν τι ἕτερον ὁ παρὼν κανὼν λέγει, ἀλλ' ἢ τὸ ἠπίως καὶ εἰρηνικῶς χρήσασθαι τοὺς πατέρας τοῖς Δονατισταῖς, κἂν αὐτοὶ ἀποσχίζωσιν ἐκ τῆς τοῦ κυριακοῦ σώματος ἑνώσεως. κυριακὸν δὲ σῶμα τὴν ἐκκλησίαν νοητέον, ἧς κεφαλὴ

Ψηφιοποιήθηκε από τ

κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστιν· ἢ τὰ θεῖα μυστήρια, ὡς πρὸς ταῦτα A ἐκείνων διαφερομένων τοῖς πιστοῖς, καθὼς προείρηται.

caput est Christus: vel divina mysteria, utpote illis à fidelibus in iis dissentientibus, ut antea dictum est.

ΖΩΝΑΡ. Ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἀναφορὰν ἐποιήσατο ἡ συνοδος αὕτη πρὸς τὸν Ρώμης ἐπίσκοπον, καὶ δεξαμένη γράμματα ἐκείνου συνέδοξε τοῖς Δονατισταῖς, κἂν τὰ μάλιστα ἀποτέμνωσι, φασὶν, ἑαυτοὺς τοῦ κυριακοῦ σώματος ἑνώσεως. κυριακὸν δὲ σῶμα, ἢ τὴν ἐκκλησίαν νοητὸν, ἤτοι δὲ τὴν ὀρθοδόξων ἄθροισμα, οὗ κεφαλὴ ἦγηται ὁ Χριστός, ἢ κυριακὸν σῶμα τὰ θεῖα μυστήρια, ὅπερ ταῦτα ἐκείνων διαφερομένων τοῖς πιστοῖς, καὶ μὴ οὕτω μετεχόντων αὐτοῦ, ὡς ἡ ἐκκλησία, ἀλλ' ἕτερόν B τινα τρόπον, ὡς ἤδη προείρηται· ἵνα ὅσον ὅ ἐν ἡμῖν, αὐτὸ τοῦτο, ὅσον πρὸς δύναμιν ἡμετέραν ἔστι, δῆλον γένηται πᾶσι τοῖς συναιρεσιώταις ἐκείνων, πῶς ἐλεεινῇ πλάνῃ καταδεδουλώσθαι, καὶ γνόντες τὴν ἀλήθειαν ἴσως ὑπαναστρέψωσι. κέχρηται δὲ καὶ ἀποστολικαῖς ἐννοίαις καὶ ῥήμασι.

ZONAR. Quemadmodum supra diximus, quædam ab hac Synodo ad Romanum Episcopum relata sunt, à quo postea literis acceptis, clementer & humanè cum Donatistis agendum esse statuit; quamvis se maxime, inquiunt, à Dominici corporis unitate sejungant. Dominicum vero corpus, aut Ecclesiam intellige seu orthodoxorum conventum, cujus caput Christus esse censetur, aut Dominici corporis sacrata mysteria, quod in iis videlicet maxime illi à fidelibus dissentirent, ac eis longe diversa ratione ab ea quam Ecclesia præscribit, ut jam antea diximus, communicarent. Ut, quantum in nobis est, omnibus, qui illa hæresi tenentur, ĭsit notum, quam miserabili versentur in errore, perspectáque veritate fortasse ad sanitatem redeant. Atque hæc quidem Apostolicis & sententiis & verbis explicavêre.

ΑΡΙΣΤ. Ἐδοξεν ἠπίως καὶ εἰρηνικῶς προσενεχθῆναι τοῖς Δονατισταῖς, καίτοι ἀποτέμνοιντο ἑαυτοὺς τῆς ἐκκλησίας· εἴ πως αἰδεσθεῖεν τὴν πολλὴν ἡμῶν ἡμερότητα, καὶ τὴν αἰχμαλωσίας ἀπαλλάξωσι.

ARIST. *Visum est, ut leniter & pacificè cum Donatistis agatur, etiamsi se ab Ecclesiâ separarunt: si fortè eximiam nostram reverentes lenitatem à captivitate liberentur.*

Δεῖ τοὺς τοῦ πραέως καὶ εἰρηνικοῦ Χριστοῦ μαθητὰς C φροντίδα ποιεῖσθαι τῶν ἀποτεμνομένων ἑαυτοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, πανηγύρεως ἀπολύειν δυνατὸν μὴ πραότητός τε καὶ ἡμερότητος, καὶ προσενοῦν αὐτοὺς αὖθις τῇ ἐκκλησίᾳ· μὴ μόνον γε δὲ μόνον ὃ οἰκεῖον ζητεῖν, καὶ τὸ πᾶσι ἄλλων σωτηρίας καὶ διαφέρειν. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ τοὺς Δονατιστὰς τοῦ κυριακοῦ σώματος ἀποτέμνεται ἑαυτοὺς, καὶ τῇ πλάνῃ καταδεδουλωμένους, μηδὲ ἡμερότητος ἢ σωφροσύνης ὥρισε προσελθεῖν αὐτοῖς, καὶ παρακαλέσαι καταλιπεῖν τὴν πλάνην, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπιγνῶναι· ἵν' ἴσως τὴν ἀγάπην πᾶσι παρακαλοῦντων καὶ τὴν πραότητα αἰδεσθέντες, ἀνασφήλωσι τὴν αἰχμαλωσίαν. D

Oportet mitis & pacifici Christi discipulos curam habere eorum qui se ab Ecclesiâ Catholicâ separarunt, & omnino studere cum lenitate & mansuetudine reducere, eosque Ecclesiæ iterum unire: non quidem suum tantum quærere, & aliorum salutem neglectui habere. Idcirco itaque & Donatistas, qui à Dominico corpore se abscíderunt, & errore detenti fuerunt, Synodus decrevit cum mansuetudine adire, & adhortari errorem deserere, & agnoscere veritatem; ut adhortantium charitatem & mansuetudinem forte reverentes, à captivitate liberentur.

ΚΑΝΩΝ ὁ'.

Περὶ γραμμάτων ὀφειλόντων τοῖς ἄρχουσιν Ἀφρικῆς ἀποσταλῆναι, ὥστε καταδηλα γενέσθαι τὰ μεταξὺ τῆς Δονατιστῶν καὶ Μαξιμιανιστῶν προαχθέντα. ἤρεσεν τοίνυν, ἵνα ἐκ τῆς ἡμετέρας συνόδου γράμματα πρὸς τοὺς τῆς Ἀφρικῆς ἄρχοντας δοθῶσιν, ἀφ' ὧν αἰτῆσαι ἁρμόδιον ἔδοξεν, ὅπερ τῇ βοηθῆσαι τῇ κοινῇ μητρὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν οἷς ἡ τῆς ἐπισκόπων αὐθεντία ἐν ταῖς πόλεσι καταφρονεῖται· τοῦτ' ἔστιν, ἵνα ἀρχοντικῇ δυνάσει καὶ ἐπιμελείᾳ καὶ Χριστιανικῇ πίστει ἀναζητήσωσι τὰ γεγομένα ἐν ὅλοις τοῖς τόποις, ἐν οἷς οἱ Μαξιμιανισταὶ ἐκκλησίας κατέχουσι· ἔτι δὲ καὶ τὰς ἀπ' αὐτῆς ἀποστάσεις, καὶ δημοσίοις πεπραγμένοις τὴν περὶ τούτων γνῶσιν βεβαίαν πᾶσιν ἀναλαβεῖν ποιήσωσιν ἐντολῶν. E

Canon LXX.

De literis, quæ mitti debent magistratibus Africæ, ut clara sint quæ inter Donatistas & Maximianistas acta sunt. Placuit ergo, ut ex nostra Synodo literæ ad Africæ Magistratus dentur, à quibus petere consentaneum visum est, ut communi matri catholicæ Ecclesiæ opem ferant, eo quòd Episcoporum auctoritas in civitatibus contemnitur; id est, ut suâ potestate & auctoritate studióque & fide Christiana inquirant quæ in omnibus locis fiunt, in quibus Maximianistæ Ecclesias detinuerunt: præterea autem, ut qui ab ipsis abscissi sunt, omnibus firmam ac stabilem de iis cognitionem necessariò actis publicis inseri faciant.

ΒΑΛΣ. Τετύπωται ἐνταῦθα γράμματα γενέσθαι συνοδικὰ πρὸς τοὺς ἐν Ἀφρικῇ ἄρχοντας, ὡς ἂν βοηθήσωσι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν οἷς ἡ τῶν ἐπισκόπων αὐθεντία καταφρονεῖται· καὶ διὰ τῆς τούτων δυνάμεως διορθωθῶσι τὰ διὰ τῶν αἱρετικῶν τολμώμενα, ἢ διὰ ὑπομνημάτων δημοσίᾳ γραφομένων ἢ διὰ φανερᾶς ἐκδικήσεως. F

BALS. Hic statuitur, literas synodales ad magistratus qui sunt in Africa dari, ut Ecclesiæ opem ferant, ubi Episcoporum auctoritas contemnitur; & per eorum potestatem corrigantur audacia Hæreticorum incepta, vel per acta publicè scripta, vel per manifestam punitionem.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ ἐπίσκοποι ἐδίδασκον τὸν λαόν. εἰ δέ τινες εἶεν ἄτακτοι καὶ στασιώδεις, θορυβοῦντες καὶ ταράττοντες τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τῆς τοιούτων ἀρχοντικῆς ἐξουσίας ἐπεκαλοῦντο. τοῦτο τοίνυν καὶ ἐνταῦθα ποιῆσαι συντίθενται, καὶ γράψαι τοῖς ἄρχουσι βοηθῆσαι τῇ κοινῇ μητρὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. μήτηρ δὲ τῶν πιστῶν λέγεται ἡ ἐκκλησία, ὡς ἐν αὐτῇ ἀναγεννωμένων ἡμῶν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος γένησιν τὴν ἡμερινὴν καὶ ἐλευθέραν καὶ λυτικὴν πηδῶν, καὶ πρὸς τὴν ἄνω ζωὴν ἐπιφερόμενοι. βοηθῆσαι δὲ

ZONAR. Munus Episcoporum fuit populum erudire. Quod si qui essent seditiosi ac importuni, qui tumultus ac perturbationes in Ecclesia concitarent, ad eos coërcendos auxilium à Magistratibus implorabant. Idem igitur hoc loco statuitur, ad eosque Magistratus, ut Ecclesiæ Catholicæ communis omnium parentis patrocinium suscipiant, literæ decernuntur. Parens vero fidelium communis Ecclesia dicitur, quòd in ea divino baptismatis munere initium vitæ duxerimus, ac ejus quidem vitæ, quam in divina luce ac libertate perturbationum vinculis soluti degimus, cujusque beneficio ad cælestis vitæ felicitatem pervenimus. Patrocinari verò illos

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

illos in iis rebus maxime volunt, in quibus auctoritas Episcoporum contemnitur; ut Magistratuum opibus adjuti in ea, quæ à Maximianistis patrantur, inquirant. Maximianistæ porro quidam erant ex hæresi Donatistarum, qui à gregalibus suis hæreticis secessione facta Orthodoxorum Ecclesias occupaverant. De his ergo Synodi Patres, ut inquiratur à Magistratibus, rogant, ac in publicis actis, sive, commentariis publicè scriptis, horum cognitionem omnibus necessariam, id est, utilem, ex qua videlicet ad omnes utilitas perventura sit, inscribi atque inferi postulant.

A αὐτῶν ὁ οἷς ἀυθεντία τῆς ὑπατείας καταφρονῆται, ἵνα ἀφ' ἧς ἡ ἀρχικὴ δυνάμεως ἀξιεπαίνως τὰ ἡμέμπτα τῶν τῆς Μαξιμιανιστῶν. οἱ Μαξιμιανισταὶ δὲ τῆς Δοναπιστῶν ἔσπασαν αἱρέσεως, οἱ ἀποχίσαντες τῆς αἱρεσιώτιδος αὐτῆς μοίρας, καπήλων ὀρθοδόξων ἐκκλησίας. ἐφ' τούτων οὖν ζητῆσαι τὰς ἀρχοντας ἀξιοῦσιν οἱ τῆς συνόδου, καὶ ἐν πράξεσι δημοσίαις, ἤγουν ὑπομνήμασι δημοσίᾳ γραφομένοις, ἀναπόδραστον καὶ ἐγγράφων τῶν ἐφ' τούτων γνῶσιν, ἀναγκαίως πᾶσιν, ἀντὶ τοῦ λυσιτελοῦς, οἷς ὠφέλιμον δυναμένοις προσγενῆσαι.

Arist. *Literis Synodicis rogandum est magistratus, ut communi matri Ecclesiæ Catholicæ opem ferant, inter eos quibus Episcoporum auctoritas despectui habetur.*

B ΑΡΙΣΤ. Γράμμασι συνοδικοῖς ἀξιωτέον τοὺς ἄρχοντας βοηθῶν τῇ κοινῇ μητρὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν οἷς ἡ τῆς ὑπατείας ἀυθεντία καταφρονεῖται.

Qui ratione & canonicis constitutionibus non persuadeantur, Magistratûs iis manu ad correctionem opus est. Idcirco itaque & hæc Synodus ad Africæ Magistratus scribere congruum judicabant, eosque postulare communi matri Ecclesiæ catholicæ opem ferre, in quibus Episcopi potestate Sacerdotali uti non possunt; despectui forsitan habiti ab hæreticis, vel etiam à fidelibus immorigeris.

Οἱ μὴ πειθόμενοι λόγῳ καὶ τοῖς κανονικοῖς ὑπαγμασιν, ἀρχοντικῆς χρείας δέονται πρὸς διόρθωσιν. Διὰ τοῦτο οὖν καὶ ἡ συνοδος αὕτη πρέπον τοὺς τῆς Αφρικῆς ἄρχοντας ἁρμόδιον ἔφυγε γράψαι, καὶ ἀξιῶσαι αὐτοὺς βοηθῶν τῇ κοινῇ μητρὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἐν οἷς οἱ ὑπίσκοποι τῇ ἱερατικῇ ἐξουσίᾳ οὐ δυνάμενοι χρήσασθαι, καταφρονούμενοι ἴσως παρὰ αἱρετικῶν, ἢ καὶ πιστῶν ἀνυποτάκτων.

C

Canon LXXI.

Ut Clerici Donatistarum in Catholicæ Ecclesiæ clerum recipiantur. Postea placuit, ut mittantur literæ ad fratres & Coëpiscopos nostros, & maximè ad Sedem Apostolicam, cui præsidet memoratus venerandus frater & Coëpiscopus noster Anastasius; quoniam scit Africam magnam habere necessitatem, ut propter Ecclesiæ pacem & utilitatem, & ipsorum quoque Donatistarum, qui quidem Clerici, mutato consilio, ad catholicam unionem transire voluerint, D secundum uniuscujusque catholici Episcopi voluntatem & consilium, qui in ipso loco Ecclesiam gubernat; si hoc Christianorum paci conferre visum fuerit, ipsi in propriis honoribus suscipiantur: quemadmodum in prioribus temporibus de eadem dissensione factum esse manifestum est; quod quidem multarum atque adeò ferè omnium in Africa Ecclesiarum, in quibus hic error exortus est, exempla testantur. Non ut Synodus, quæ de ea re facta est in transmarinis partibus, dissolvatur: sed ut illud maneat apud eos, qui sic volunt ad catholicam Ecclesiam transire, ut E nullam in eo unionis concisionem efficiat. Per quos autem omnibus modis effici & adjuvari Catholicam unionem, manifesto lucro fraternarum animarum, apparuerit, in iis locis in quibus degunt, ne eos impediat quod adversus eorum honores in transmarina Synodo constitutum est: quandoquidem salus nulli personæ exclusa est. Hoc est, ut qui fuerunt ordinati à parte Donatistarum, si ad Catholicam fidem correcti transire voluerint, non secundùm transmarinam Synodum non suscipiantur in propriis honoribus: sed ii magis suscipiantur, per quos catholicæ unitati providetur. F

ΚΑΝΩΝ οα'.

Περὶ τοῦ, τοὺς κληρικοὺς τῆς Δοναπιστῶν ἐν τῷ κλήρῳ τῆ καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναδέχεσθαι. εἰς ὕστερον πρέσεων, ἵνα γράμματα πεμφθῶσι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν, καὶ μάλιστα πρὸς τὸν ἀποστολικὸν καθέδραν, ἐν ᾗ προκάθηται ὁ μνημονευθεὶς προσκυνητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Ανασάσιος· ὅπου γινώσκει τὸν Αφρικὴν μεγάλην ἔχειν ἀνάγκην, ὥστε διὰ τὴν ἐκκλησίας εἰρήνην καὶ χρησιμότητα, καὶ αὐτῆς τῆς Δοναπιστῶν, οἵ τινες δήποτε κληρικοὶ διορθουμένης τῆς βουλῆς πρὸς τὸν καθολικὸν ἑνότητα μεταθεῖν ἀπολύσειεν, κατὰ τὴν ἑνὸς ἑκάστου καθολικοῦ ὑπισκόπου προαίρεσιν καὶ βουλὴν, τῶν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ κυβερνώντων τὴν ἐκκλησίαν, ἐὰν τῶν συμβάλλεσθαι τῇ τῆς Χριστιανῶν εἰρήνῃ φέρειν, ἐν ταῖς ἰδίαις τιμαῖς αὐτοὺς ἀναδέχθηναι· καθὼς καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν χρόνοις τοῦ τὸ αὐτὸ διάστασις γεγένθαι φανερόν ἐστιν· ὅπερ πολλῶν καὶ μάλιστα πασῶν τῆς ἐν τῇ Αφρικῇ ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς ἡ ταραχὴ πλέον ἀνεφύη, τὰ παραδείγματα μαρτύρονται. οὐχ ἵνα ἡ σύνοδος ἡ ἐν τοῖς διαφανεστέροις μέρεσι περὶ τούτου τὸ προσκαιρὸν γεγομένη διακωλυθῇ, ἀλλ' ἵνα ὀκνηρὸν μείνῃ περὶ τοὺς οὕτως μεταθεῖν πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν βουλομένους, ὥστε μηδεμίαν ὅπι τούτων τὴν ἑνότητα σωζομένην διεργάζεσθαι. διὸ ὧν δὲ πρωτὶ τρόπῳ ἐκπλεόνως καὶ προσβοηθεῖσθαι ἡ καθολικὴ ἑνότης φέρειν κέρδη τῆς ἀδελφικῆς ψυχῶν φανείη ἐν τοῖς τόποις, οἷς διάγουσιν, μὴ ἐμποδίσῃ τούτους ὅ ὁρισθὲν καὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν ἐν τῇ συναμπικῇ συνόδῳ, ὁπότερ ὅ σωθῆναι σύνεστι προσώπῳ ἀποκλεισθῆ, τοῦτ' ἔστιν, ἵνα οἱ χειροτονηθέντες ἐν τῷ τῆς Δοναπιστῶν μέρει, ἐὰν πρὸς τὴν καθολικὴν πίστιν διορθωθέντες μεταθεῖν θελήσωσιν, μὴ καὶ τὴν περαμπικὴν σύνοδον μὴ δεχθῶσιν ἐν ταῖς οἰκείαις τιμαῖς. ἀλλὰ μᾶλλον οὕτω προσδεχθῶσιν, δι' ὧν τῇ καθολικῇ ἑνότητι ἡ πρόνοια.

Balsamon. Hic quoque canon est specialis. Placuit enim Patribus, ut qui ex Donatistis ad fidem orthodoxam accedunt, ita suscipiantur, ut suos sacros gradus obtineant: etiamsi aliter de eo visum sit in transmarina Synodo, seu in Italia.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν ἰδικός ἐστιν. ἤρεσε γὰρ τοῖς πατράσι δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ τῆς Δοναπιστῶν προσερχομένους τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ὥστε ἔχειν αὐτοὺς τοὺς οἰκείους ἱερατικοὺς βαθμούς, κἂν ἄλλως ἔδοξε τὸ περὶ τούτου ἐν τῇ περαμπικῇ συνόδῳ, ἤγουν τῇ ἐν Ιταλίᾳ.

Zonar. De Donatistis hic quoque canon statuit. Et quidem, quamobrem in Italia habitæ Synodo adversetur, qua Donatistas, si ad fidem orthodoxam re-

ΖΩΝΑΡ. Περὶ Δοναπιστῶν καὶ οὗτος ὁ κανὼν διατάττεται, πολλὰ μὴν διεξιὼν καὶ ἀπολογούμενος, ὅτι ἐνάντιος τῇ ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Ιταλίας γενομένῃ συνόδῳ, καὶ ὁρισάσῃ μὴ δέ-

χέσθαι τοὺς ἐκ τῆς αἱρέσεως τῶν Δονατιστῶν προσερχομένους τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ὥστε ἔχειν αὖθις αὐτοὺς τοὺς οἰκείους ἱερατικοὺς βαθμούς. τυπῶν δὲ καὶ διαταττόμενος τοὺς χειροτονηθέντας ὑπὸ Δονατιστῶν κληρικοὺς, ἐὰν προσέλθωσι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, δέχεσθαι ἐν ταῖς οἰκείαις τιμαῖς, ὥστε δηλαδὴ ἔχειν ἐκείνους τοὺς οἰκείους βαθμοὺς, καὶ κατ' ἐκείνους τιμᾶσθαι, καὶ μὴ κατὰ τὴν πραματικὴν σύνοδον, μὴ δέχεσθαι τοὺς τοιούτους ἐν ταῖς τιμαῖς αὐτῶν. πραματικὴν δὲ σύνοδον λέγει τὴν ἐν Ιταλίᾳ γενομένην, ὡς εἴρηται. δεχομένων γάρ, φησι, τῶν Δονατιστῶν ἐν τοῖς οἰκείοις βαθμοῖς, πρόνοια γίνεται τῇ καθολικῇ ἑνότητι. πλειόνων δηλονότι οὕτω μελλόντων προσιέναι τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, καὶ ἑνότητος γενομένης τῶν πιστευόντων.

A verterentur, in sacrorum ordinum gradibus permanere vetitum fuerat, multis exponit & excusationem contexit. Tum vero ut Clerici, qui à Donatistis ordines suscepêre, si ad Ecclesiam Catholicam se conferant, in suis ordinibus maneant, eorúmque prærogativis, pro cujusque ordinis ratione, fruantur; neque vero iis spolientur, quemadmodum in transmarina Synodo constitutum fuerat, decernunt. Transmarinam vero Synodum, eam quæ in Italia, ut diximus, coacta est, nominat. Cum enim Donatistas, inquit, in suo quemque ordine suscipimus, Catholicæ simul unitati prospicimus. Ex hoc namque fiet, ut plures B Orthodoxam fidem amplectantur, ac proinde magis ac magis in dies credentium unitas coalescat.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ὑπὸ τῶν Δονατιστῶν κεχειροτονημένοι, εἰ καὶ τῇ πέραθεν συνόδῳ μεταμελόμενοι ἀποκέκληνται, ἀλλ' ἐπεὶ δὲ, σωθῆναι πάντας καλὸν, διορθούμενοι προσδεχέσθωσαν.

ARIST. *Qui à Donatistis ordinantur, etiamsi à Synodo transmarinâ resipiscentes exclusi sunt, cùm verò bonum sit ut omnes salventur, si se corrigant, recipiantur.*

Οὗτοι οἱ Δονατισταὶ μεταμελόμενοι, καὶ τὴν ἰδίαν ἀναθεματίζοντες αἵρεσιν, ὅπι τῆς ἰδίας τιμῆς μένειν συνεχωρήθησαν, καὶ τῷ κλήρῳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας συντάττεσθαι, διὰ δὲ τὴν Αφρικὴν πολλὴν ἔνδειαν κληρικῶν ἔχειν.

Hi Donatistæ pœnitentia acti, & propriam anathematizantes hæresim, in proprio honore manere permittuntur, & in Catholicæ Ecclesiæ clero collocari; quia Africa multâ laborat Clericorum egestate.

C

ΚΑΝΩΝ οβ'.

CANON LXXII.

Περὶ τοῦ, πρεσβείαν πρὸς τοὺς Δονατιστὰς ἀποσταλῆναι χάριν τοῦ εἰς τὴν εἰρήνην συνθεῖναι. ἤρεσεν ἔπεντα, ὥστε τούτων πραχθέντων τοποτηρητὰς περὶ τοῦ κηρῦξαι εἰρήνην καὶ ἑνότητα, ἧς τινος χωρὶς ἡ τῶν Χριστιανῶν σωτηρία καθίστασθαι οὐ δύναται, πεμφθῆναι ἐκ τοῦ ἡμετέρου ἀριθμοῦ πρὸς τοὺς τῶν αὐτῶν Δονατιστῶν, εἴτε τινὰς ἔχουσιν ὀπισκόπους, εἴτε λαικούς· δι' ὧν τοποτηρητῶν πᾶσιν ἐν γνώσει γένηται, ὡς οὐδὲν ἔχουσιν εὔλογον κατὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· μάλιστα ἵνα φανερὸν πᾶσιν γένηται διὰ τῶν πολιχνιωτικῶν πεπραγμένων πρὸς πίστωσιν τῆς ἀποδείξεως, ὥσπερ αὐτοὶ περὶ τῶν Μαξιμιανιστῶν τῶν ἰδίων σχισματικῶν ἔπραξαν, ἔνθα αὐτοῖς θεόθεν ἀποδείκνυται, ἐὰν ὀπισκῆψαι θελήσοιεν, οὕτως ἀδίκως τότε αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑνώσεως ἀποσχίσαντας, ὥσπερ κράζουσιν ἀδίκως ἀπ' αὐτῶν τοὺς Μαξιμιανιστὰς νῦν ἀποσχίσαι. ἐκ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ τούτων, οὓς τινὰς φανερᾷ τῆς οἰκείας βουλῆς αὐθεντείᾳ κατεδίκασαν, μετὰ ταῦτα ἐν ταῖς ἰδίαις τιμαῖς ἀνεδέξαντο, καὶ δὲ βάπτισμα, ὃ οἱ παρ' αὐτοῖς καταδεδικασμένοι καὶ ἐκβεβλημένοι δεδώκασι, προσεδέξαντο, πρὸς δὲ δειχθῆναι, πῶς μωρᾷ καρδίᾳ ἀντιτάσσονται τῇ εἰρήνῃ τῆς ἐκκλησίας, τῆς ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ διακεχυμένης. ταῦτα ποιοῦντες ὑπὲρ τοῦ μέρους τοῦ Δονάτου, καὶ μὴ λέγοντες ἑαυτοὺς μολύνεσθαι τῇ κοινωνίᾳ τῶν παρ' αὐτοῖς οὕτως διὰ δὲ ἀκούσιον τῆς εἰρήνης ἀναδεχθέντων· ἡμῖν δὲ φιλονεικοῦντες, τοῦτ' ἔστι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἔτι μὴν καὶ τῇ ἐν τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῆς γῆς καθεστώσῃ, διὰ τῆς μιασμένης τούτων κοινωνίας, ὧν τινων πρότερον κατηγτιῶντο πάντες, ἐλέγξαι αὐτοὺς οὐκ ἠδυνήθησαν.

Ut legatio mittatur ad Donatistas de componenda pace. Postea placuit, ut his actis ex nostro numero mittantur Legati pro prædicanda pace & unione, sine qua Christianorum salus non potest consistere, ad ipsorum Donatistarum, sive quos habent Episcopos, sive Laicos; per quos Legatos omnibus innotescat, quod nihil habent justum rationíve consentaneum, quod dicant adversus Catholicam Ecclesiam: maximè ut manifestum sit omnibus per acta municipalia, ad fidem demonstrationi astruendam, sicut ii de Maximianistis propriis schismaticis fecerunt; ubi ipsis divinitùs ostenditur, si considerare voluerint, eos tam injustè tunc ab Ecclesiastica unione abscissos, quàm ipsi clamant injustè Maximianistas à se esse divulsos. Ex eorum autem numero, quos aperta proprii consilii auctoritate condemnaverunt, postea in propriis honoribus susceperunt: & baptismum, quem dedêre ii, qui apud ipsos condemnati & ejecti sunt, admiserunt, ut ostendatur quomodo stulto corde paci Ecclesiæ adversantur, quæ in universo orbe diffusa est. Hæc agentes pro parte Donati, & dicentes seipsos non pollui communione eorum, qui à se propter pacis necessitatem suscepti sunt: nobiscum autem contendentes, hoc est, cum Catholica Ecclesia, quæ vel in extremis partibus orbis consistit, per pollutam eorum communionem, quos priùs omnes accusabant, ipsos coarguere non potuerunt.

D

E

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ παρὼν κανὼν περὶ τῶν Δονατιστῶν φησιν. ἔδοξε γὰρ σταλῆναι τινὰς πρὸς αὐτοὺς τοποτηρητὰς χάριν εἰρήνης καὶ ἑνώσεως, καὶ χάριν τοῦ ἀποδεῖξαι, ὅτι οὐ καλῶς ἀντιτάσσονται τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ὅτι καί τινες τῶν Μαξιμιανιστῶν τῶν ἀποσχισάντων ἀπ' αὐτῶν ἀδίκως, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, δέχονται καὶ συγκοινωνοῦσιν αὐτοῖς, καὶ οὓς αὐτοὶ ἐξ οἰκείας βουλῆς κατεδίκασαν, μετὰ ταῦτα ἐν ταῖς οἰκείαις τιμαῖς ἐδέξαντο, καὶ ὅτι οὓς αὐτοὶ, οἱ παρ' αὐτῶν καταδεδικασμένοι καὶ ἐκβεβλημένοι τῆς παρ' αὐτοῖς ἱερωσύνης, ἐβάπτισαν, παρεδέξαντο, καὶ ὅτι οὐδὲ λέγουσι μολύνεσθαι ταῦτα ποιοῦντες.

F

BALS. Hic quoque præsens canon de Donatistis loquitur. Visum est enim ut aliqui ad eos mitterentur Legati pro pace & unione, & ad ostendendum, quòd ii non rectè adversantur Catholicæ Ecclesiæ; & quòd aliqui etiam eos ex Maximianistis, qui ab eis injustè, ut ipsi dicunt, desciverunt, suscipiunt, & cum illis communicant; & quos suo proprio consilio condemnarunt, postea in propriis honoribus susceperunt; & quòd eos, quos qui ab ipsis sunt condemnati, & ab eo quod illis est sacerdotio ejecti, baptizaverunt, suscepêre; & quòd hæc agentes non se pollui dicunt.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Hæc quoque de Donatistis. Ad eos namque mitti è synodali conventu Legatos placuit, qui ipsos ad pacem, unitatemque cum Ecclesia Catholica firmandam hortarentur. Doceant eos præterea, minime recte facere, quòd Ecclesiasticæ quieti constitutionis adversentur; neque jure propter divisam ipsorum communionem cum Ecclesia Catholica contentionem habere. Quòd verò etiam ex Maximianistis quosdam suscipiunt, qui ab iis, ut ipsi asserunt, immeritò defecere, & cum iis communicant, quosque antea sua sententia damnarunt, postmodum honoribus eorum conservatis admiserunt; quod etiam alios ab iis baptizatos, quos ipsimet condemnarunt, ac eo, qui apud ipsos est, sacro ordine moverunt, non repudiant, nec ullam se ex hoc labem contrahere arbitrantur; in his quoque ipsos non mediocriter peccare demonstrent.

ARIST. *Placuit, ut Legati mittantur ad pacem & unionem Donatistis ad fidem orthodoxam conversis prædicandam.*

Patres hi non tantum judicarunt Donatistas ad Ecclesiam Catholicam accedentes admittendos esse, sed & legatos ad eos mittendos ad pacem Ecclesiarum & unitatem prædicandam, si ad orthodoxam fidem convertantur.

CANON LXXIII.

Quinàm ex Clericis debeant ab uxoribus abstinere. Ad hæc autem dum de aliquorum Clericorum in suas uxores continentia mentio fieret, placuit, ut Presbyteri, Episcopi & Diaconi propriis terminis etiam à suis abstineant uxoribus; quod nisi fecerint, Ecclesiastico ordine moveantur: reliqui autem Clerici ad hoc non cogantur, sed debent uniuscujusque Ecclesiæ consuetudinem servare.

BALS. Quomodo debent se à suis uxoribus continere Episcopi & Presbyteri & Diaconi tempore vicis suæ, in xiii. can. Syn. in Trullo dictum est. Præsens quoque canon dicit eos deponendos, nisi tunc se continuerint. Hæc autem à reliquis Clericis non exigunt, ut qui sacramenta non contrectent, sed eos jubent servare Ecclesiæ consuetudinem. Lege & iii. canonem Archiepiscopi Alexandriæ Dionysii. Nota ergo, quòd tempore præsentis Syn. habebant Episcopi suas uxores sine præjudicio. Sic itaque hæc canone sancita sunt. Quomodo autem deponentur, qui forsitan non abstinent, cum res non sit manifesta. Quis enim contra sese confitebitur? vel quis eum convincere aggredietur? Quapropter mea est sententia, ut sacris initiati non perpetuo sacra celebrent. Propterea enim & in decimo Synodi in Trullo canone Patres de vicibus meminerunt. Et idcirco in magnis & Catholicis Ecclesiis sacratorum ministeria divisa sunt. Qui enim quotidie sacra celebrant canoni sunt obnoxii ex præsumptione, quod cum uxoribus cohabitant; & aperte populos offendunt. Propter hoc enim, ut mihi videtur; ne quis in multis Ecclesiis fiat Clericus prohibitum est, & etiam ne sacrorum celebratio & baptismata in oratoriis fiant, quæ sunt in domibus. Et hoc exolevit propter aliam rationem ex novellâ Domini Leonis Philosophi, quam etiam in diversorum canonum interpretationibus sitam legas vellem.

ZONAR. Hic etiam de continentia eorum, qui sacris initiati sunt, ab uxorum suorum commercio Patres decernunt. Episcopis ergo, Presbyteris & Diaconis, ab eis abstinendum esse præcipiunt; ac si qui con-

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ταῦτα περὶ Δονατιστῶν. τοποτηρητὰς γὰρ ἔδοξε σταλῆναι πρὸς αὐτοὺς ἐκ τῆς συνόδου, προσκαλουμένους αὐτοὺς εἰς τὸ εἰρηνεῦσαι καὶ ἑνωθῆναι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀποδείξοντας αὐτοῖς, ὅτι οὐ καλῶς ἀντιτάσσονται τῇ εἰρήνῃ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, οὐδὲ δικαίως φιλονεικοῦσι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς μεμερισμένης αὐτῶν κοινωνίας. ἐλέγχουσι δὲ αὐτοὺς μὴ καλῶς ποιοῦντας, καὶ ὅτι καί τινας τῶν Μαξιμιανιστῶν, τῶν ἀποσχισθέντων ἀπ' αὐτῶν ἀδίκως, ὡς αὐτοὶ λέγουσι, δέχονται καὶ συγκοινωνοῦσιν αὐτοῖς, καὶ οὓς αὐτοὶ ἐξ οἰκείας βουλῆς κατεδίκασθαι, μεταταῦτα ἐν ταῖς οἰκείαις τιμαῖς ἐδέξαντο, καὶ ὅτι οὓς αὐτοὶ, οἱ παρ' αὐτῶν καταδεδικασμένοι καὶ ἐκβεβλημένοι τῆς παρ' αὐτοῖς ἱερωσύνης, ἐβάπτισθαι παρεδέξαντο, καὶ ὅτι οὐδὲ λέγουσι μολύνεσθαι ταῦτα ποιοῦντες.

ΑΡΙΣΤ. Ἤρεσε πρέσβεις ἀποσταλῆναι, κηρύξοντας τοῖς Δονατισταῖς εἰρήνην καὶ ἑνότητα, μετατεθεμένοις πρὸς τὸ ὀρθόδοξον.

Οὐ μόνον προσερχομένους τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς Δονατιστὰς δέον ἔκριναν οἱ πατέρες οὗτοι παραδέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πρέσβεις πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἑνότητα, εἰ μετατεθῶσι πρὸς τὸ ὀρθόδοξον.

ΚΑΝΩΝ ογ'.

Περὶ τοῦ, ποῖοι ὀφείλουσι τῶν κληρικῶν γαμετῶν ἀπέχεσθαι. πρὸς ἐπὶ τούτοις ἐν τῷ περὶ ἐγκρατείας τῆς περὶ τὰς οἰκείας γαμετάς τινων μνημονεύεσθαι κληρικῶν, ἤρεσεν, ὥστε τοὺς ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους καὶ ἐκ τῶν ἰδίων ἔτι μὴν ἀπέχεσθαι γυναικῶν, ὅπερ εἰ μὴ ποιήσαιεν, ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποκινηθῶσι τάξεως· τοὺς δὲ λοιποὺς κληρικοὺς πρὸς τοῦτο μὴ ἀναγκάζεσθαι, ἀλλ' ὀφείλειν κατὰ τὴν ἑκάστης ἐκκλησίας συνήθειαν παραφυλάττεσθαι.

ΒΑΛΣ. Πῶς ὀφείλουσιν ἐγκρατεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἰδίων γαμετῶν οἱ ἐπίσκοποι οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διάκονοι, κατὰ καὶ καιρὸν τῆς ἐφημερίας αὐτῶν, εἴρηται ἐν τῷ ιγ'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου. καὶ ὁ παρὼν δὲ κανὼν φησὶ καθαιρεῖσθαι τούτους εἰ μὴ τηνικαῦτα ἐγκρατεύωνται. τοὺς δέ γε λοιποὺς κληρικοὺς ταῦτα οὐκ ἀπαιτοῦσιν, ὡς μὴ ψηλαφῶντας τὰ ἅγια, ἀλλὰ παρεγγυῶνται αὐτοῖς φυλάττειν κατὰ τὸ τῆς ἑκάστης χώρας ἔθιμον. ἀνάγνωθι καὶ καὶ γ'. κανόνα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Διονυσίου. σημείωσαι οὖν, ὅτι κατὰ καὶ καιρὸν τῆς παρούσης συνόδου εἶχον ἀποκριματίστως τὰς οἰκείας γαμετὰς οἱ ἐπίσκοποι. οὕτω μὲν οὖν κεκόνισται ταῦτα· πῶς δὲ καθαιρεθήσονται οἱ ἴσως μὴ ἐγκρατευόμενοι ἀδήλου τοῦ πράγματος ὄντος· τίς γὰρ ὁμολογήσει καθ' ἑαυτοῦ; ἢ τίς πρὸς καὶ τούτου ἔλεγχον ἀποδύσεται; διὸ γνώμην δίδωμαι μὴ δι' ὅλου ἱερουργεῖν τοὺς ἱερωμένους. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐν τῷ ι'. κανόνι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου ἐφημερίας ἐμνήσθησαν οἱ πατέρες. διὸ καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις καὶ καθολικαῖς ἐκκλησίαις διῃρῆνται αἱ τῶν ἱερωμένων δουλείαι. οἱ γὰρ καθ' ἑκάστην λειτουργοῦντες ἔνοχοι γίνονται τῷ κανόνι, ἀπὸ προλήψεως διὰ τὸ συνοικεῖν γαμεταῖς· διόλου καὶ σκανδαλίζουσι τοὺς λαούς· οἶμαι γὰρ, ὅτι καὶ τὸ μὴ κληροῦσθαι τὴν αὐτὸν εἰς πολλὰς ἐκκλησίας διὰ τοῦτο ἐκωλύθη· ἔτι τε καὶ τὸ γίνεσθαι λειτουργίαν καὶ βαπτίσματα εἰς τὰ κατ' οἶκον εὐκτηρία. καὶ τοῦτο ἠπράκτησε δι' ἕτερον λόγον ἀπὸ νεαρᾶς τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Λεόντος, ἣν καὶ ἀνάγνωθι καταστρωθεῖσαν ἐν ἑρμηνείαις διαφόρων κανόνων.

ΖΩΝΑΡ. Κἀνταῦθα οἱ πατέρες οὗτοι περὶ ἐγκρατείας τῆς πρὸς τὰς ἑαυτῶν γαμετὰς διατάττονται τοῖς ἱερωμένοις, καὶ φασὶ δεῖν τοὺς ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους καὶ διακόνους ἀπέχεσθαι καὶ ἐκ τῶν ἰδίων γαμετῶν κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους, ἤγουν

Ψηφιοποιήθηκε από

ἤγουν κατὰ τὰς ὡρισμένας ἡμέρας τῆς ἑκάστου ἐφημερίας, τοὺς δὲ μὴ τοῦτο ποιοῦντας, καθαιρεῖσθαι. ὅπερ τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς παραφυλάττειν οὐκ ἀπαιτοῦσι, ποιεῖν δ' ἐκείνους ὁρίζουσι κατὰ τὴν τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ ἕκαστος ἐχειροτονήθη, συνήθειαν. ὅρα τοίνυν κἀνταῦθα τὸ ἔθος ὡς νόμον κρατοῦν. καὶ ὁ ιγ'. δὲ κανὼν τῆς ἕκτης συνόδου πλατύτερον διέξεισι περὶ τῆς ἐγκρατείας τῶν ἰδίων γαμετῶν, ὥστε αὐτῶν ἀπέχεσθαι, κατὰ καιρὸν τὸν προσήκοντα, τοὺς ψηλαφῶντας τὰ ἅγια, ἀλλὰ καὶ ὁ γ'. κανὼν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Διονυσίου.

ΑΡΙΣΤ. Ἐπίσκοποι πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι τῶν ἰδίων γαμετῶν ἀπεχέσθωσαν, ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποκινείσθωσαν τάξεως. οἱ λοιποὶ δὲ κληρικοὶ πρὸς τοῦτο μὴ ἀναγκαζέσθωσαν· ἀλλ' ἡ συνήθεια φυλαττέσθω.

Οὗτος ὁ κανὼν περὶ πάντων ἀδιαστίκτως διατάττεται, ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, κατὰ τοὺς ἰδίους ὥρους, τῶν ἰδίων ἀπέχεσθαι γαμετῶν· ὁ δὲ δωδέκατος κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἕκτης συνόδου οὐ συγχωρεῖ τοῖς ἐπισκόποις, μετὰ τὴν προελθοῦσαν ἐπ' αὐτοῖς τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν, ταῖς ἰδίαις συνοικεῖν γαμεταῖς· ἵνα μὴ πρόσκομμα τοῖς λαοῖς ἐντεῦθεν ὦσι τιθέντες καὶ σκάνδαλον. ὁ δὲ τρισκαιδέκατος τῆς αὐτῆς συνόδου κανὼν προστάττει τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακόνους μὴ καθομολογεῖν, ἐν τῷ ἀξιοῦσθαι τῆς χειροτονίας, τῶν ἰδίων ἀφίστασθαι γαμετῶν, καθὼς ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἐν τάξει κανόνος τοῦτο ἐκράτησε· ἀλλὰ συνοικεῖν αὐταῖς, καὶ μὴ ἀποστηρεῖσθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους κατὰ καιρὸν καὶ προσήκοντα ὁμιλίας. κρατοῦσιν οὖν οἱ κανόνες ἐκεῖνοι, καὶ κατ' αὐτοὺς σήμερον ἡ ἐκκλησία πολιτεύεται.

ΚΑΝΩΝ οδ'.

Περὶ τῶν τοὺς ἰδίους λαοὺς ἐγκαταλιμπανόντων. πάλιν ἤρεσεν, ὥστε μηδενὶ ἐξεῖναι ἐπισκόπῳ, καταλειφθείσης τῆς αὐθεντικῆς αὐτοῦ καθέδρας, πρός τινα ἐκκλησίαν ἐν διοικήσει καθεστῶσαν ἑαυτὸν ἀποφέρειν· ἢ ἐν οἰκείῳ πράγματι, ὑπὲρ ὃ χρὴ, ἐπιπολὺ ἀπασχολουμένῳ ἀμελεῖν τῆς φροντίδος καὶ τῆς συνεχείας τοῦ ἰδίου θρόνου.

ΒΑΛΣ. Τινὲς ἐπίσκοποι καταλιμπανόντες τὰς πρωτοτύπους καθέδρας αὐτῶν, ἀπήρχοντο καὶ προσεκάθηντο εἴς τινας ἑτέρας ἐκκλησίας παροικιῶν ἀνηκουσῶν αὐτοῖς, πολυανθρωποτέρας ἴσως οὔσας ἢ καὶ πολυειροδοτέρας. ὥρισε οὖν οἱ πατέρες, μηδενὶ ἐπισκόπῳ ἐξεῖναι τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ μηδὲ χάριν ὑποθέσεως οἰκείας ἀπολιμπάνεσθαι ἐκ τῆς λαχούσης αὐτὸν ἐπὶ πολὺ, καὶ οὕτως ἀμελεῖν τοῦ συνεχῶς διδάσκειν καὶ οἰκεῖον λαόν. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. ἐρωτήσει δέ τις, εἰ τὰ τοῦ κανόνος ἔχουσι χώραν καὶ εἰς τοὺς ἀπολέσαντας ἀρχιερεῖς τὰς πρωτοτύπους καθέδρας αὐτῶν, ὡς καταχεθείσας ὑπὸ ἐθνῶν· καὶ δύνανται οὗτοι ἀποκριματίσεως μεταπίπτειν εἰς ἐκκλησίας παροικιῶν αὐτῶν; λύσις. τινὲς εἶπον, δύνασθαι τοῦτο ποιεῖν καὶ ἐπίσκοπον αὐτοθελῶς. ἕτεροι εἶπον, δέεσθαι τοῦτον καὶ συνοδικῆς διαγνώσεως. ἄλλοι καὶ διὰ προστάξεως βασιλικῆς τοῦτο γίνεσθαι εἶπον. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, ὡς εἰ μὲν ὁ τοιοῦτος μητροπολίτης βούλεται μεταπεσεῖν εἰς θρόνον ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, διὰ δὲ καταχεθῆναι παρὰ ἐθνῶν τὴν πρωτότυπον ἐκκλησίαν τούτου, ὀφείλει μετὰ βασιλικῆς προστάξεως καὶ συνοδικῆς διαγνώσεως ἐν ταύτῃ ἀποκαθίστασθαι· ὥσπερ γέγονε τοῦτο εἰς καὶ μητροπολίτην Νεοκαισαρείας, ἀντὶ καθίσματος ἔχοντα τὴν οἰκείαν ἐπισκοπὴν τὸν Οἴναιον· εἰς καὶ μητροπολίτην Πισιδίας, Ἀντιοχείας τὴν Σωζόπολιν λαβόντα εἰς κάθισμα. καὶ εἰς ἑτέροις πολλούς. εἰ δὲ ἡ παροικία οὐ τετίμηται διὰ θρόνου ἐπισκοπικοῦ διὰ μόνης συνοδικῆς διαγνώσεως, ἵνα ἐγκαταστῇ εἰς αὐτὴν, καὶ οὐκ αὐτοθελῶς, ὥς τινες λέγουσιν· ἵνα μὴ ἐναντιωθῇ τῷ ἀποστολικῷ κανόνι, καὶ τοῖς λοιποῖς, τοῖς διοριζομένοις μηδέν τι καινοφανὲς ποιεῖν καὶ ἐπίσκοπον παρὰ γνώμην συνοδικήν.. ἔτι ἐρωτήσει τις, εἰ τοῦ κανόνος ταῦτα διορισαμένου δύναται ἐπίσκοπος,

A tra fecerint depositione puniendos. Ab aliis vero Clericis nequaquam id exigunt; sed ab unoquoque Ecclesiæ suæ consuetudinem in ea re servari jubent. Atque hic quoque consuetudinem vim Legis obtinere animadverte. De continentia porro à propriis uxoribus servanda, ne cum iis per tempus aliquod conveniens rem habeant, qui sacra tractant; tertius decimus sextæ Synodi, quin & tertius Dionysii Alexandrini Archiepiscopi Canon, uberiùs disserunt.

ARIST. *Episcopi, Presbyteri, & Diaconi à propriis uxoribus abstineant vel ordine Ecclesiastico dimoveantur. Reliqui verò Clerici ad idem ne compellantur: sed consuetudo observetur.*

Hic Canon de omnibus sine distinctione statuit, Episcopis, Presbyteris, & Diaconis secundum propria tempora à suis abstinere uxoribus. At duodecimus sextæ in Trullo Synodi Canon Episcopis non permittit, postquam ad Episcopatum ordinati fuerunt, cum suis uxoribus cohabitare: ne offensionem & scandalum exinde populis darent. At xiii. ejusdem Synodi Canon mandat Presbyteris & Diaconis, cum ordinatione habeantur digni, à suis uxoribus secedere non profiteri; quemadmodum in Romanorum Ecclesiâ Canonis ad instar illud obtinuerat: sed cum iis habitare, & mutuâ convenienti tempore conversatione non privari. Prævalent itaque isti Canones, & secundum eos Ecclesia hodie gubernatur.

CANON LXXIIII.

De iis, qui proprios populos relinquunt. Rursus placuit, ut nulli liceat Episcopo, relicta sua Sede principali, ad aliquam Ecclesiam in Diœcesi constitutam seipsum conferre; vel de re propria plusquam oportet sollicito, propriæ sedis curam & sollicitudinem negligere.

BALS. Quidam Episcopi suas primitivas Cathedras relinquentes, in aliquas alias Ecclesias Parœciarum ad se pertinentium, quæ erant fortè magis populosæ aut majoris redditus, se conferebant, & illic sedebant. Statuerunt ergo Patres, nulli licere hoc facere: sed neque proprii negotii gratia discedere ab ea, quæ illum diu sortita est, & sic populum assiduè docendi curam non gerere. Et in his quidem versatur Canon. Interrogaverit autem quispiam, an quæ hoc Canone dicuntur locum habeant etiam in Antistitibus, qui suas primitivas Ecclesias perdiderunt, ut quæ à gentibus occupatæ fuerint: an ii possint citra præjudicium migrare in Ecclesias suarum parœciarum? Solutio. Quidam dixerunt, Episcopum ex propria voluntate hoc facere posse. Alii dicebant, eum etiam Synodali cognitione opus habere. Alii etiam per mandatum Imp. hoc fieri dicebant. Mihi autem videtur, quòd si is quidem Metropolitanus vult in sui Episcopatus Sedem migrare, eo quòd à gentibus sit occupata primitiva eorum Ecclesia, debet cum mandato Imperiali & Synodali cognitione in ea constitui: quemadmodum in Neocæsareæ Metropolitano factum est, qui pro Sede accepit proprium Episcopatum Oenæum; in Metropolitano Pisidiæ Antiochiæ, qui Sozopolin pro Sede accepit; & in multis aliis. Sin autem Sede Episcopali non fuit honorata parœcia per solam Synodalem cognitionem, ut in ea constituatur: nec ex propria voluntate, quemadmodum quidam dicunt; ne Canoni Apostolico adversetur, & reliquis, qui statuunt Episcopum nihil posse innovare præter Synodalem sententiam. Præterea interrogaverit quispiam, si cùm Canon hæc decernat, potest Episcopus

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

per mandatum Imperiale & Synodalem cognitionem, à sua Primitiva Sede migrare, licèt non à gentibus occupata, in Cathedram sui Episcopatus, vel in Ecclesiam suæ parœciæ? Solutio. Cum Imperatoris mandato & Synodali cognitione utrumque Episcopo concedetur: aliàs autem, nullo modo. Propterea enim & Archiepiscopus Derci, cùm sæpe petivisset ut à Derco migrare liceret, in emporium quod dicitur Phileas, eò quòd id esset populosius, non est exauditus. Porrò & alii diversi Antistites, inopes quidem Ecclesias habentes, divites autem parœcias & populosas, cùm hoc petivissent, non fuerunt exauditi propter præsentem Canonem. Nota hæc & memoria tene propter translationes quæ petuntur, ab Antistitibus, & fiunt in aliquibus. Quære Chalced. Syn. Can. xii. & xvii. qui dicunt, debere Ecclesiasticos sequi ea, quæ decernuntur à potestate Imperiali. Quia autem præsens Canon statuit, non debere Episcopum peregrinari plusquam oportet, ab ea quæ illum sortitus est (est autem hoc incertum) lege decimum sextum Canonem Synodi quæ habita est in æde sanctorum Apostolorum, & interpretare præsentem Canonem secundùm leges quæ in ipso sunt positæ.

A Διὰ βασιλικῆς προστάξεως καὶ συνοδικῆς διαγνώσεως, μεταπίπτειν ἀπὸ τῆς πρωτοτύπου καθέδρας αὐτοῦ, καὶ μὴ καταχρεθείσης ὑπὸ ἐθνῶν, εἰς καθέδραν ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, ἢ εἰς ἐκκλησίαν παροικίας τούτου; Λύσις. μετὰ βασιλικῆς προστάξεως καὶ συνοδικῆς διαγνώσεως καὶ ἀμφότερα τῷ ἐπισκόπῳ ἐγχωρηθήσεται· ἄλλως δέ πως, οὐδαμοῦ. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Δέρκου ζητέσας πολλάκις μεταπεσεῖν ἀπὸ Δέρκου εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ φίλον, διὰ τὸ πολυάνθρωπον εἶναι τοῦτο, οὐκ εἰσηκούσθη. καὶ ἄλλοι δὲ ἀρχιερεῖς διάφοροι πτωχὰς μὲν ἐκκλησίας ἔχοντες, πλουτοῦντες παροικίας πολυανθρώπους καὶ πλουσίας, καὶ ζητήσαντες τοῦτο, οὐκ εἰσηκούσθησαν, διὰ τοῦ παρόντα κανόνα. σημείωσαι ταῦτα, καὶ ἔχε ἐπὶ μνήμης, διὰ τὰς ζητουμένας μεταθέσεις καὶ γενομένας ἐπὶ ἀρχιερεῦσι τισί. ζήτει τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου κανόνας ιβ'. καὶ ιζ'. λέγοντας ὀφείλειν τοὺς τῆς ἐκκλησίας ἕπεσθαι τοῖς διορίζομένοις παρὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. ἐπεὶ δὲ ὁ παρὼν κανὼν διορίζεται, μὴ ἀποδημεῖν τοῦ ἐπίσκοπον, παρ' ὃ χρὴ, ἀπὸ τῆς λαχούσης αὐτὸν (ἔστι δὲ τοῦτο ἄδηλον) ἀνάγνωθι τοῦ ιϛ'. κανόνα τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσης συνόδου, καὶ ἑρμήνευσον τοῦ παρόντα κανόνα κατὰ τὰ καταστρωθέντα νόμιμα ἐν αὐτῷ.

B

Zonar. Ab Episcopis cum ipsa rei natura, tum decreta Canonum ea de re sæpius edita, postulant, ut in sua Episcopali statione perpetuo degant, ac in populis erudiendis, atque ad rectam virtutis semitam dirigendis, laborent; non autem primaria sua Sede relicta, in aliam Ecclesiam se conferant. Multi namque Episcopi in aliis suæ Diœcesis locis Ecclesias habent, quæ & parœciæ à Canonibus vocantur: quibus nulli peculiares Episcopi præfici consuevêre. Igitur hic Canon in aliquam ejusmodi Ecclesiam Episcopum proficisci, ac in ea populi sui cura neglecta diutius morari, vetat; sed vel in ea Chorepiscopum constituere, vel Presbytero procurationem ejus loci rerum mandare, jubet: Episcopos vero in sua quemque Ecclesia continenter obdurare, ac ne proprii quidem negotii tractandi causa diutius, quam par est abesse, curámve sollicitè in Episcopali statione permanendi, populúmque salutari doctrina informandi, deserere. Atque illud quidem [diutius quam par est] hoc loco nulla circumscriptione definitur: decimosexto autem Canone in templo S. Apost. habitæ Synodi, quæ prima & secunda nominatur, ne ultra semestre tempus Episcopo à sua Sede abesse liceat, divini Patres, pœna depositionis proposita, constituerunt. Undecimus vero Sardic. Synodi Canon, brevius adhuc spatium Episcopi absentiæ, nisi necessaria causa aliqua intercedat, ut ex eo quod ibi affertur exemplo colligere est, videtur præfinisse. De discessu Episcoporum à suis Ecclesiis statuunt etiam diversæ Novellæ, quæ in tertio Basilic. libro titulo i. diversis in capitibus reperiuntur.

C ΖΩΝΑΡ. Τοὺς ἐπισκόπους, καὶ τὸ δίκαιον αὐτὸ, καὶ ἡ τῶν θείων κανόνων ἀκρίβεια, ἀπαιτοῦσι προσμένειν τῆς ἰδίαις ἐπισκοπαῖς, καὶ διδάσκειν τοὺς λαοὺς, καὶ καταρτίζειν αὐτοὺς, ἀλλὰ μὴ καταλιμπάνειν τὰς αὐθεντικὰς αὐτῶν καθέδρας, ἤγουν τοὺς πρωτοτύπους θρόνους αὐτῶν, καὶ πρὸς ἄλλην ἐκκλησίαν ἀπέρχεσθαι. πολλοὶ γὰρ τῶν ἐπισκόπων ἔχουσιν ἐκκλησίας ἐν ἄλλοις τόποις τῶν ὑπ' αὐτῶν διοικήσεων, ἃς καὶ παροικίας οἱ κανόνες καλοῦσιν, ἐν αἷς οὐκ εἰώθασιν ἐπίσκοποι προχειρίζεσθαι. μὴ δῦν ἐν τοιαύτῃ ἐκκλησίᾳ ἀπιέναι, καὶ χρονίζειν, τοῦ ἐπίσκοπον ὁ κανὼν διατάττεται, καὶ ἀμελεῖν τῶν οἰκείου λαοῦ· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἢ χωρεπίσκοπον καθιστᾶν, ἢ διὰ πρεσβυτέρου ποιεῖσθαι τὴν διοίκησιν τῶν ἐκεῖ· τοὺς δ' ἐπισκόπους ταῖς οἰκείαις προσκαρτερεῖν ἐκκλησίαις, καὶ μηδὲ δι' οἰκεῖον πρᾶγμα ἀσχολεῖσθαι ὑπὲρ ὃ χρὴ, καὶ ἀποδημεῖν τῆς τοῦ ἰδίου χρόνου συνεχείας, ἤτοι τοῦ κατὰ συνέχειαν καὶ ἀδιακόπως παραμένειν τῇ ἰδίᾳ ἐπισκοπῇ, καὶ διδάσκειν τοῦ λαόν. τὸ δὲ, ὑπὲρ ὃ χρὴ, ἐνταῦθα μὲν ἀορίστως κεῖται· ἐν δὲ τῷ ἐκκαιδεκάτῳ κανόνι τῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συστάσης συνόδου, τῆς λεγομένης πρώτης καὶ δευτέρας, μὴ πλέον μηνῶν ἓξ ἀποδημεῖν τοῦ ἐπίσκοπον τῆς οἰκείας ἐπισκοπῆς οἱ ἐν ἐκείνῃ θεῖοι πατέρες ὡρίσαντο, τὸ δ' ἐπιτίμιον τοῦ μὴ τοῦ κανόνα φυλάττοντος καθαίρεσις ἐστιν. ὁ ια'. δὲ κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου, ἐκ τοῦ παραδείγματος, οὗ ἐπάγει, εἰς ἐλάττονα καιρὸν ἔοικε συστέλλειν τὴν τοῦ ἐπισκόπου ἀποδημίαν, εἰ μή τις αὐτῷ ἀνάγκη ἐπίκειται. περὶ ἀποδημίας ἐπισκόπων ἐκ τῶν οἰκείων ἐκκλησιῶν διατάττονται καὶ διάφοροι νεαραὶ, κείμεναι εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν τρίτον τίτ. α'. ἐν διαφόροις κεφαλαίοις.

D

E

Arist. *Visum est, ut nullus Episcopus principali suâ relictâ Sede, in aliam se conferat, vel de re propriâ sollicitus, thronum suum negligat.*

ΑΡΙΣΤ. Ἔδοξε μηδένα ἐπίσκοπον καταλιπόντα τὴν αὐθεντικὴν καθέδραν, πρὸς ἑτέραν μεταχωρεῖν, ἢ ἐν οἰκείῳ πράγματι ἀσχολούμενον, τοῦ ἰδίου θρόνου ἀμελεῖν.

Non tantum hoc, à civitate ad civitatem migrare Episcopum, diversis Canonibus prohibetur: sed & illud, Eam, quæ proprie erat à principio, Cathedram Ecclesiæ ipsius relinquere, & ad aliam Ecclesiam in eâdem parœciâ transilire, & in eam transferre honorem, hic Canon non permittit. Sed nec in re propriâ ei plusquam oportet sollicito esse, & curam & instructionem populi negligere licet.

F Οὐ μόνον δὲ, ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἐπίσκοπον μεταβαίνειν, ἐκ διαφόρων κανόνων κεκώλυται· ἀλλὰ καὶ δὲ, τὴν κυρίως οὖσαν ἀρχῆθεν καθέδραν τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ καταλιπεῖν, καὶ πρὸς ἑτέραν ἐκκλησίαν ἐν τῇ αὐτῇ παροικίᾳ οὖσαν μεταπεσεῖν, καὶ τὴν τιμὴν ἐν αὐτῇ μεταθεῖναι ὁ κανὼν οὗτος οὐ συγχωρεῖ· ἀλλ' οὐδὲ ἐν οἰκείῳ πράγματι ἀσχολεῖσθαι αὐτὸν ὑπὲρ ὃ χρὴ ἀνέχεται, καὶ τῆς φροντίδος τῆς διδασκαλίας ἀμελεῖν τοῦ λαοῦ.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από τη

A

ΚΑΝΩΝ οε'.

Περὶ νηπίων ὀφειλόντων βαπτίζεσθαι ὁσάκις ἀμφιβάλλεται περὶ αὐτῶν, εἰ ἄρα ἐβαπτίσθησαν. ὁμοίως ἤρεσεν περὶ τῶν νηπίων, ὁσάκις μὴ εὑρίσκονται βέβαιοι μάρτυρες, οἱ ταῦτα ἀναμφιβόλως βαπτισθέντα εἶναι λέγοντες· καὶ οὐδὲ αὐτὰ διὰ τὴν κείραν περὶ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς μυσταγωγίας ἀποκρίνεσθαι ἐπιτηδείως ἔχουσι, χωρίς τινος προσκόμματος ὀφείλειν ταῦτα βαπτίζεσθαι· μήποτε ὁ τοιοῦτος δισταγμὸς ἀποστερήσῃ αὐτὰ τῆς τοιαύτης τῶν ἁγιασμοῦ καθάρσεως. ἐκ τούτου γὰρ οἱ τοποτηρηταὶ τῶν Μαύρων ἀδελφοὶ ἡμῶν τοῦτο ἐβουλεύσαντο, ὅτι πολλοὺς τοιούτους ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἐξαγοράζονται.

B

ΒΑΛΣ. Ἀνάγνωθι τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου κανόνα, καὶ εὑρήσεις τὴν τοῦ παρόντος κανόνος ἑρμηνείαν ἀπαραλλάκτως ἐκεῖ, καθὼς καὶ τὰ ῥήματα τοῦ κανόνος.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτον τὸν κανόνα ἄνευ ὀλίγων τινῶν ῥημάτων καὶ ἡ ἐν τῷ Τρούλλῳ σύνοδος, ἡ λεγομένη ἕκτη, ἔχει ἀπαραλλάκτως, καὶ ἐξηγήθη ἐκεῖ.

ΑΡΙΣΤ. Τοὺς ἀμφιγνοουμένους, εἰ ἐβαπτίσθησαν, ἢ μὴ, ἤρεσε βαπτίζεσθαι· μήποτε τῷ δισταγμῷ στερηθῶσι τῆς θείας καθάρσεως.

C

Τὸ μὲν δεύτερόν τινα βαπτισθῆναι, εἰ μὴ παρὰ ἀσεβῶν ἐβαπτίσθη, διάφοροι κανόνες ἀπαγορεύουσιν. εἰ δέ τις ἀμφιβάλλεται εἰ ἐβαπτίσθη, ὡς μήτε αὐτοῦ τοῦτο εἰδότος διὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν, μήτε ἑτέρων διαβεβαιουμένων καὶ μαρτυρούντων ἀναμφιβόλως αὐτὸν βαπτισθῆναι, χωρίς τινος ἀμφιβολίας βαπτισθῆναι ὀφείλει· ἵνα μὴ διὰ δὲ ἀμφίβολον στερηθῇ τῆς θείας καθάρσεως.

ΚΑΝΩΝ οϛ'.

D

Περὶ τοῦ, τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ συνόδου ἀγγέλλεσθαι. ὁμοίως ἤρεσεν, ὥστε τὴν ἡμέραν τῶν προσκυνητοῦ πάσχα διὰ τῆς τῶν τετυπωμένων ὑπογραφῆς πᾶσιν ἐμφανίζεσθαι· ἡ δὲ τῆς συνόδου ἡμέρα ἡ αὐτὴ φυλαχθῇ, ἥτις ὡρίσθη ἐν τῇ ἐν Ἱππῶνι συνόδῳ, τοῦτ' ἔστιν, ἡ πρὸ δέκα καλανδῶν Σεπτεμβρίων. ὀφείλει γὰρ καὶ γραφῆναι πρὸς τοὺς πρωτεύοντας πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν, ἵνα ὅτε παρ' ἑαυτοῖς συνόδον προσκαλοῦνται, ταύτην τὴν ἡμέραν φυλάττωσιν.

E

ΒΑΛΣ. Καὶ ἄλλοι διάφοροι κανόνες ὥρισαν, πότε ὀφείλει γίνεσθαι σύνοδον παρὰ τῶν ἐπαρχεωτῶν χάριν τοῦ λύεσθαι τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. φησὶ δὲ καὶ ὁ παρὼν κανὼν, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς συνόδου (ἔστι δὲ τοῦτο, ὁ πρὸ δέκα καλανδῶν Σεπτεμβρίων, ἤγουν κα'. τοῦ Αὐγούστου μηνός· καλάνδαι γὰρ αἱ πρῶτος τῶν μηνὸς λέγονται) τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα δηλοῦσθαι, ὥστε γινώσκεσθαι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ Αφρικῇ. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. ἐπεὶ δὲ οὔτε ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος οὔτε ἀφ' ἑτέρου γινώσκεται ἡ ἐπιστασία τῆς ἡμέρας τοῦ πάσχα· (καὶ ὁ ζ'. γὰρ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων μετὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν διορίζεται τὸ πάσχα ἑορτάζειν ἡμᾶς, καὶ πλέον οὐδὲν) δέον εἶναι κατενοήσαμεν ἀναδιδάξαι τοὺς θέλοντας, διὰ τῆς τοῦ παρόντος κανόνος ἑρμηνείας, πῶς εὑρίσκεται ἡμέρα τῶν νομικοῦ ἤτοι Ἰουδαϊκοῦ καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ πάσχα· ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ ἀποκρέα. εἰκὸς γάρ ἐστι παρατυχεῖν ὀρθόδοξόν τινα εἰς τόπους, ἔνθα τὰ τοιαῦτα οὐ πολυπραγμονοῦνται οὐδὲ γινώσκονται, καὶ ἐξ ἀγνοίας ἀποκρεῶσαι ἢ πασχάσαι παρὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν, ὅπερ ἐστὶν

Canon LXXV.

De infantibus qui debent baptizari, quoties de iis dubitatur, an baptizati fuerint. Similiter placuit de infantibus, quoties non inveniuntur firmi testes, qui eos sine controversia baptizatos esse dicant; & nec ipsi propter ætatem de tradito eis mysterio aptè possunt respondere; sine ulla offensione posse eos baptizari. Nec unquam hæc dubitatio eos tali sanctificationis lustratione privabit. Hoc enim Maurorum Legati, fratres nostri, ideo consuluerunt, quod multos ejusmodi à barbaris emant.

Bals. Lege Synodi in Trullo Can. & ibi præsentis Canonis interpretationem sine ulla immutatione, quemadmodum & verba invenies.

Zonar. Hunc Canonem, pauculis quibusdam exceptis verbis eundem prorsus apud Synodum in Trullo, quæ sexta dicitur, ac ibidem explicatum, reperias.

Arist. *Illi de quibus ambigitur, utrum baptizati sunt necne, placuit, ut baptizentur: ne propter ambiguitatem divinâ lustratione destituantur.*

Secundo quidem baptizari quempiam, nisi ab impiis baptizatus fuerit diversi Canones prohibent. Si quis autem ambigit, an baptizatus fuerit, utpote nec ipso ob infantilem ætatem illud sciente, nec aliis affirmantibus & testantibus eum haud dubie baptizatum fuisse; sine ullâ dubitatione baptizari debet: ne propter dubitationem divinâ purgatione privetur.

Canon LXXVI.

Ut dies Paschæ in die Synodi annuncietur. Hoc quoque similiter placuit, ut dies venerandi Paschæ per formatarum subscriptionem omnibus ostendatur: Dies autem Synodi idem servetur, qui in Hipponensi Synodo fuit constitutus, id est, ante decimum Calendas Septembris. Debet enim etiam scribi ad Primates omnium Provinciarum, ut quando apud se concilium congregant, ab eo die abstineant.

Bals. Alii quoque diversi Canones statuerunt, quando debeat fieri Synodus à Provincialibus, ut solvantur Ecclesiasticæ quæstiones. Dicit autem etiam præsens Canon, ut tempore Synodi (id est, ante x. Calend. Septembris, xxi. scilicet mensis Augusti; Calendæ enim sunt primus dies mensis) dies Paschæ declaretur, ut cognoscatur ab omnibus qui sunt in Africa. Ac in his quidem consistit Canon. Quia autem, nec à præsenti Canone, nec ab alio, cognoscitur diei Paschæ institutio: (Nam vii. Canon sanctorum Apostolorum statuit, ut nos post vernum æquinoctium Pascha celebremus, & nihil aliud) existimavimus oportere nos per præsentis Canonis interpretationem docere eos, qui velint, quomodo inveniatur dies Legalis seu Judaici & Christiani Paschæ; quin & Carnisprivium. Fieri enim potest, ut orthodoxus quispiam in loca, ubi hæc non curantur nec cognoscuntur, incidat, & per ignorantiam non convenienti tempore vel à carnibus abstineat vel Pascha celebret; quod non est condonandum. Ante omnia ergo sciendum est, quòd nisi quis Legalis Paschæ diem

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

noverit, non poteſt ſcire quando Chriſtianum Paſcha fieri debeat. Præterea ſciendum eſt, quòd Legale Paſcha fit à vigeſimo primo menſis Martii uſque ad decimum octavum Aprilis: Chriſtianum autem à vigeſimo tertio Martii uſque ad vigeſimum quintum menſis Aprilis. His autem ſic primùm conſideratis, ſi velis Judaici Paſchæ diem exactè ſcire, & itidem Chriſtiani, quære primùm & inveni Cyclum Lunæ, qui ſic invenitur. Numera annos à creatione mundi, & per novendecim eos divide, & qui remanſerint, Cyclum Lunæ declarabunt. Deinde etiam Cyclum Solis inveni hoc modo: Numera annos à creatione mundi, & eos divide per viginti octo, & qui reſtant dic eos Cyclum Solarem declarare. Cycli quidem Lunæ, qui ſunt novendecim, incipiunt à menſe Januario: Cycli autem Solis, qui ſunt viginti octo numero, incipiunt à menſe Octobri. Cùm ergo Cycli Lunæ & Solis ſic inveniantur, multiplica undecies tunc currentem Lunæ Cyclum; deinde adde uſque ad decimum ſextum Cyclum, pro ſeculis elapſis, ſex dies, qui Epactæ dicuntur; poſt decimum ſextum Cyclum uſque ad decimum nonum, adde ſimiliter ſeptem dies; Et poſtquam hos omnes dies in unam ſummam collegeris, divide eos per triginta, & cum veneris ad numerum triginta diebus minorem, eum ſume, & tot dies ex menſe Martio vel etiam Aprili illi adde, quot ſufficiant, ut fiat numerus quinquageſimus, & dic ſtatim in fine quinquagenarii debere eſſe Paſcha Legale. Ut autem quod dictum eſt, per exemplum fiat manifeſtius, labentis anni ſexies milleſimi ſexcenteſimi octogeſimi ſexti Paſchales dies quære, & dic ita; Cyclus Lunæ eſt eo anno ſeptendecim qui per undecim multiplicatus efficit dies centum octoginta ſeptem. Undecies enim ſeptemdecim ſunt centum octoginta ſeptem. His pro ſeculis, ut dictum eſt, diebus quoque ſeptem addictis, efficitur numerus dierum centum nonaginta quatuor. Quo quidem numero per triginta diviſo, relinquuntur dies quatuordecim: ſexies enim triginta ſunt centum octoginta. Ut ergo fiat numerus dierum quinquaginta, quò inveniatur dies Paſchæ Legalis, adde dictis quatuordecim diebus unum & triginta dies Martii & Aprilis dies quinque; & ſic cùm quinquaginta dierum numerum effeceris, dic debere fieri Paſcha Legale quinto die menſis Aprilis. Quia autem menſis quidem dies ſic comprehenditur; ſeptimanæ autem dies incertus eſt: opus eſt te quoque eam doceri. Et quoniam hoc anno Cyclus Solis eſt vigeſimus ſecundus, Cyclicum hunc numerum ſume, & pro unoquoque quadrienno propter Biſſextum diem unum ei adde, ſcilicet pro viginti duobus Cyclis dies quinque, qui etiam Epactæ dicuntur. Ita his adde, ſi quidem in menſe Martio Legale Paſcha invenitur, ratione præteritorum menſium, qui numerantur à menſe Octobri, dies undecim; ſcilicet pro Octobri dies tres, eo quòd habeat hic menſis dies triginta & unum; pro Novembri, duos dies, quòd is habeat dies triginta, & pro Decembri & Januario dies ſex, quòd unuſquiſque eorum habeat dies triginta & unum. Pro menſe autem Februario nihil addes, eo quòd ei deſit: Si autem invenitur Paſcha Legale menſe Aprili, ut fit in præſenti tempore: adde etiam tres alios dies pro menſe Martio; ut ſint pro menſibus dies quatuordecim. Legitimo ergo Paſchæ die invento, ut diximus, quinto menſis

A ἀσύγνωστον. ἰστέον οὖν πρὸ πάντων, ὅτι εἰ μὴ γινώσκῃ τις τὸ νομικὸν πάσχα ἢ ἡμέραν, οὐ δύναται εἰπεῖν πότε ὀφείλῃ γίνεσθαι ὁ Χριστιανικὸν πάσχα. ἔτι ἰστέον, ὅτι ὁ μὲν νομικὸν πάσχα γίνεται ἀπὸ τῆς κα'. τοῦ Μαρτίου μηνὸς μέχρι τῆς ὀκτωκαιδεκάτης τοῦ Ἀπριλλίου μηνός. τὸ δὲ χριστιανικὸν ἀπὸ τῆ κγ'. τοῦ μαρτίου μηνὸς μέχρι τῆ κε'. τοῦ Ἀπριλλίου μηνός. τούτων δὲ οὕτω προθεωρηθέντων, εἰ θέλῃς ἐξακριβώσασθαι πῶ ἡμέραν τοῦ Ἰουδαικοῦ Πάσχα καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ, ζήτησον πρῶτον καὶ δύρι τὸν κύκλον τῆ σελήνης, ὃς καὶ διρέσκεται ἑνδεκα. ἀριθμησον τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη, καὶ ὕφελε αὐτὰ ὅτι τοῦ ιθ'. καὶ τὰ ὑπομείναντα B εἰσὶ δηλωτικὰ τοῦ κύκλου τῆ σελήνης. εἶτα δύρι τὸν κύκλον τῶ ἡλίου ἔτους· ἀριθμησον τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη, καὶ ὕφελε αὐτὰ ὅτι τῶν εἴκοσι καὶ ὀκτὼ, καὶ τὰ περίλειμμα νόμιζε εἶναι δηλωτικὰ τοῦ κύκλου τοῦ ἡλίου. οἱ μὲν κύκλοι τῆς Σελήνης, δεκαεννέα ὄντες, ἄρχονται ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός· οἱ δὲ κύκλοι τοῦ ἡλίου, εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ὄντες τὸν ἀριθμὸν, ἄρχονται ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. τοὺς οὖν κύκλους τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου ὄντως δυρισκομένους, ἑνδεκαπλασίασον τὸν πρέχοντα κύκλον τῆς σελήνης· εἶτα προσθὲς μέχρι μὲν τοῦ ς'. κύκλου, χρόνον τῶν προλελοιπότων αἰώνων, ἡμέρας ἓξ τῆς λεγομένης ἑπτάζης. μετὰ δὲ τὸν ις'. κύκλον μέχρι τοῦ ιθ'. προσθὲς ὑπὲρ ἑκάστου ἡμέρας ἑπτά· καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι τὸ τῶν πρώτων ὅλων ἡμερῶν ἕνωσιν, ὕφελε αὐτὰς ὅτι τὸ λ'. καὶ ὅταν καταλήξῃς εἰς πολλὰς ἢ ὀλίγας σε ταύτας καὶ ἕνωσον ἐπ' αὐτῇ ἀπὸ τῆ Μαρτίου μηνὸς ἢ καὶ τοῦ Ἀπριλλίου ἡμέρας ὅσας ἐξαρκέσουσιν εἰς τὸ συμπληρῶσαι πεντήκοντα. καὶ αὐτίκα εἶπε κῦ τὸ πέλ(ος). τῆς πεντηκοντάδος ὀφείλῃ γίνεσθαι τὸ νομικὸν πάσχα. ἵνα δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἀποδείγματος σαφέστερον γένηται τὸ λεγόμενον, ζήτησον πῶς τοῦ πρέχοντος ςχπς'. ἔτους Πασχαλίου ἡμέρας, καὶ εἰπὲ ὕτως, ὁ κύκλος τῆ σελήνης κῦ τὸ τοιοῦτον ἔτος ὄζιν ἑπτακαιδέκατος, ὅστις ἑνδεκαπλασιαζόμενος ἀποπλῆ ἡμέρας ρπζ'. ἑνδεκάκις γὰρ δεκαεπτὰ ρπζ'. προσπεθεμένων οὖν τούτοις χρόνον τῶν αἰώνων, ὡς εἴρηται, καὶ ἡμερῶν ἑπτὰ, ἀποπλῆται ποσότης ἡμερῶν ρῆδ'. ἧς δὲ πρότης(ος) ὑφελομένης ὅτι τῶν λ'. περιλειπόμενοι ἡμέραι ιδ'. ἐξάκις γὰρ πεντήκοντα, ρπ'. ἵνα τοίνυν ποσωθῶσι πεντήκοντα ἡμέραι, χρόνον τῆ δυρεθείσης πῶ ἡμέρας τῆ νομικοῦ πάσχα, ἕνωσον ταῖς ῥηθείσαις δέκα πρὸς ταῖς πεντάρσιν ἡμέραις ταῖς πεντήκοντα πρὸς τῇ μιᾷ ἡμέρᾳ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἀπὸ τοῦ Ἀπριλλίου ἡμέρας πέντε καὶ οὕτω συμπεσοῦνται ἡμέραι ν'. λέγω ὀφείλῃ γίνεσθαι τὸ νομικὸν πάσχα κῦ τῇ πέμπτῃ τοῦ Ἀπριλλίου μηνός. ὅτι δὲ ἡ μὲν τοῦ μαΐου ἡμέρα οὕτω καταλαμβάνεται, ἡ δὲ τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα ἄδηλός ἐστι· χρεών ἐστι καὶ ταύτην ἀναδιδαχθῆναί σε. καὶ ἐπεί ἐστι κῦ τὸ ζοιοῦτον ἔτος ὁ κύκλος τοῦ ἡλίου κβ'. κράτησον εἰς τὰς χεῖράς σου πῶ τοιαύτῃ κυκλικῇ ποσότητα, καὶ ἕνωσον ταύτῃ ὑπὲρ ἑκάστης τετραετίας, χάριν τοῦ βισέξτου, ἡμέραν μίαν, ἤγουν ὑπὲρ τῶν κβ'. κύκλων ἡμέρας ε'. αἳ καὶ ἐπακταὶ λέγονται. ὡσαύτως ἕνωσον ταύτας, εἰ μὲν τὸ νομικὸν πάσχα διρέσκεται εἰς Μάρτιον μῆνα, λέγω τῶν παρεληλυθότων μηνῶν τῶν ψηφιζομένων ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, ἡμέρας ια'. ἤγουν ὑπὲρ τοῦ Ὀκτωβρίου, ἡμέρας γ'. ἀφ' ὧ τὸ ἔχειν αὐτὸν μῆνα λ'. πρὸς τῇ μιᾷ· ὑπὲρ τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς, ἡμέρας β'. ἀφ' ὧ τὸ ἔχειν τοῦτον ἡμέρας πεντήκοντα. καὶ ὑπὲρ τοῦ Δεκεμβρίου καὶ τοῦ Ἰανουαρίου, ἡμέρας ἓξ, ἀφ' ὧ τὸ ἔχειν τούτους ἀνὰ πεντήκοντα πρὸς τῇ μιᾷ ὑπὲρ ὃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς μηδὲν προσθήσῃς, ἀφ' ὧ τὸ ἐλλιπῆ τοῦτον εἶναι. εἰ δὲ τὸ νομικὸν πάσχα διρέσκεται κῦ τὸ Ἀπριλλίου μῆνα, ὥστε ἔχειν κῦ πῶ προσθῆναι ἐγχρονίαν, πρόσθες καὶ ἑτέρας ἡμέρας τρεῖς χάριν τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ὡς εἶναι τὰς ὑπὲρ τριῶν μηνῶν ἡμέρας δέκα πρὸς τοῦ πόσχαρος. τοῦ γοῦν νομικοῦ πάσχα, ὡς εἴπομεν, δυρεσκόμενον εἰς ζῆς ε'.

τῦ Ἀφριλλίου μιυὸς, ἕνωσον ταύταις ταὶς κβ'. ἡμέρας ϛ' ἡ- A
λιακῦ κύκλου, ταὶς ἀπὸ τῦ βισέξτου πέντε, ταὶς καὶ ἐπα-
κταὶς λεγομέναις, καὶ ταὶς ιϑ'. τῷ μιυῶν, καὶ συμποσώσας
ὅλας εἰς ἡμέρας μϛ'. καὶ αὖθις ἀναλύσας αὐτὰς εἰς ἑβδομά-
δας ἕξ, ἅμα ϗ εἰπεῖν οὕτως, ἑξάκις ἑπτὰ τεσσεράκοντα δύο,
εὑρήσεις ὑπολειμπανομένας ἡμέρας τέσσαρας, ἥτις γίνεσθαι ὅ
νομικὸν πάσχα κῷ τῷ ε'. ϗ Ἀφριλλίου μιυὸς, τῷ οὖσῃ
ἡμέραν δ'. ϗ ἑβδομάδος. ὅτι οὖν παράδοσις ἐστὶν ἐκκλη-
σιαστικὴ μῷ ὅ νομικὸν πάσχα γίνεσθαι ὅ Χριστιανικὸν κῷ
μίαν κῇ τῷ αὐτῷ ἑβδομάδι εἰς κυριακὴν ἡμέραν, εἰπὲ ὀ-
φείλειν γίνεσθαι ὀξ ἀνάγκης ὅ Χριστιανικὸν πάσχα κῷ τῷ ϑ'.
ϗ Ἀπριλλίου μηνός. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, ἐὰν ὑφέλῃς B
ἀπὸ ϗ παραλίας ἡμέρας νϛ'. εὑρήσεις τῷ ἀποκρέαν. εἰ δὲ
μὴ τῦτο θέλεις, ἤγουν ὅ γνῶσαι τῷ ἀποκρέαν μῷ ὑφελ-
μῦ πεντήκοντα ἓξ ἡμερῶν, ἀλλὰ μῷ πλείονος διχολίας,
ἐπεὶ ἀρτίως ἐστὶ βίσεξτον, φορεῖσθαι ἡμέρας δ'. καὶ εἰπὲ ϑ'.
καὶ δ'. ιγ'. ὥστε ἓξ τῷ ἀποκρέαν Φεβρουαρίου ιγ'. τῦτο δὲ
γίνεται ὀξὲ ὅ βίσεξτον. εἰ γὰρ σὺ οὐκ ἔστι βίσεξτον, ὑ φορεῖ-
σθαι ἡμέραι δ'. ἀλλὰ τρεῖς. ἐπεὶ δὲ ἐμνήσθημεν βισέξ-
του ὀν ἀμφιβόλοις τόποις, ὀφείλεις εἰδέναι, ὅτι ἕκαστος χρό-
νος ἔχει ἡμέρας τξέ. ὥρας ς'. οἱ γοῦν τὰ τῷ ὀκταετῷ καὶ
τῷ μιυῶν συμποσώσαντες, ὥρισαν φορεῖσθαι τῷ Φε-
βρουαρίῳ μιυὶ ταὶς ὑστερλουσας, ἐπέκεινα τῷ τετρακο-
σίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν ἓξ ὥρας. διὸ καὶ ἔχει ὁ Φε-
βρουάριος μὴν μῷ ἑκάστου τετραετίαν ψηφιζομένου ἀπὸ
τῦ α'. ἡλιακῦ κύκλου, ἡμέρας κϑ'.

ZONAP. Τῷ ἡμέραν ϗ πάσχα δηλοῦσθαι παῖς ἐν
Ἀφρικῇ χώραις ὥρισται ἅμα ϗ μηνούσης γίνεσθαι ἐπισίας
συνόδου· τῷ δὲ ἡμέραν ϗ συνόδου ὥρισται ἓξ, τῷ πρὸ
δέκα καλανδῶν Σεπτεμβρίων, ὡς ἓξ αὐτῷ ϗ κα'. ϗ Αὐ-
γούστου. καλάνδαι γὰρ, ὡς ἄνω που εἴρηται, λέγονται αἱ
πρῶται ϗ μιυὸς ἡμέραι. εἰ γοῦν ταὶς πρὸ πύντων δέκα
ἀφέλῃς, ὑπολειμπάνονται εἰς ϖ Αὔγουστον, ἔχοντα λ'. κῇ
μίαν ἡμέραν, εἴκοσι κῇ μία.

ARIST. Ηρεσε τῇ ἡμέρᾳ ϗ ἐτησίου συνόδου, ἤγουν τῇ
πρὸ δέκα καλανδῶν σεπτεμβρίου, τῷ ἡμέραν ϗ ἁγίου
πάσχα κηρύττεσθαι.

Διαφόρως κῇ τῦτο ἡ σύνοδος ὥρισε, ὅ ϗ ἡμέραν ϗ
πάσχα γνωρίζεσθαι ἐν τῇ κατ' ἔτος γινομένῃ συνόδῳ ἐν
Ἀφρικῇ.

KANΩN οζ'.

Περὶ ϗ, μὴ ὀφείλειν ἐπίσκοπον ἐπιξενούμενον καθέζεσθαι ἐν E
ᾗ καθέδρᾳ ἐπιξενοῦται. ὁμοίως ὥρισται, ὥστε μηδενὶ
ἐξεῖναι μεσίτῃ ϗ καθέδραν κατέχειν, ᾗ τινι μεσίτης δέ-
δοται, ἅμα οἱασδήποτε τῷ λαῶν σπουδῆς ἢ διχοστασίας·
ἀλλὰ σπουδάζειν ἐντὸς ἐνιαυτῦ τοῖς αὐτοῖς φροντίσαι
ἐπίσκοπον. εἰ δὲ πρὸ τῦτο ἀμελήσει, μῷ ϗ περαίωσιν ϗ
ἐνιαυτῦ ἕτερος ψηφισθῇ μεσίτης.

ΒΑΛΣ. Τὸ παλαιόν ποτε ἐπισκοπῆς, ἐσέλλετό
τις χάριν ϗ εἰρηνεύειν ϖ λαόν, ὃν κῇ ἐνόμαζον μεσίτην.
φησὶν οὖν ὁ κανών, μὴ ἰδιοῦσθαι τῦτον ϗ ἐπισκοπήν· ἀλλ' εἰ
μὴ σπουδάσῃ μᾶλλον ἡγεῖσθαι ἐπίσκοπον, μετακινεῖσθαι αὐ-
τὸν ἀπὸ ϗ μεσιτείας, κῇ ἕτερον ψηφίζεσθαι. πρὸ δὲ τῦ F
τοιούτου μεσίτου ἐπὶ σήμερον οὐκ ἐνεργοῦσιν, ἀλλ' ἀνάγκη
πᾶσα ἔστιν ἀπαντῆσθαι, εἰ δυνατὸν, ψηφίζεσθαι ταὶς ἐκ-
κλησίας· εἰδὲ πῶς ἡμῶν ἐγράφη πλέον τί. ὁ δὲ τοιῦτος
μεσίτης ἐπίσκοπος ἦν, ὡς φαίνεται ἀπὸ ϗ ἐπιπλώσεως ϗ
κανόνος.

ZONAP. Εἶθος ἦν πάλαι, εἴποτε ἐπισκόπου ἐχήρευεν ἐκκλησία, στέλλεσθαί τινα ὀν αὐτῇ, ὃν ὠνόμαζον
μεσίτην, καθιστῶντα ϖ λαὸν στασιάζοντα ἴσως, ἢ καὶ

A Aprilis, his adde xxii. dies ſolaris Cycli, & ex Biſ-
ſexto quinque, qui etiam Epactæ dicuntur, & xiv.
menſium; & eos omnes xlvi. dierum ſummam colli-
ge ac rurſus in ſex ſeptimanas reſolve, ſic dicendo,
ſexties ſeptem quadraginta duo, invenies reliquos dies
iv. fieri ſcilicet Paſcha Legale quinto die menſis A-
prilis, qui eſt quartus dies ſeptimanæ. Quia ergo tra-
ditio eſt Eccleſiaſtica, poſt Paſcha Legale fieri Chri-
ſtianum in una & eadem ſeptimana in primo die; dic
debere neceſſariò fieri Paſcha Chriſtianum, ix. die
April. His ergo ita ſe habentibus, ſi à die Paſchali
dies lvi. ſubduxeris, invenies Carnisprivium. Si au-
B tem nolis cognoſcere Carnisprivium ſubductione lvi.
dierum, ſed cum majori facilitate, quia nunc eſt Biſ-
ſextus, adde dies iv. & dic, ix. & iv. tredeciin: ut
ſit Carnisprivium Februarii xiii. Hoc autem fit pro-
pter Biſſextum. Si enim non eſt Biſſextus, non adji-
ciuntur dies iv. ſed tres. Quia autem in diverſis lo-
cis Biſſexti meminimus, debes ſcire, quòd unuſquiſ-
que annus habet ccclxv. dies horas vi. Qui ergo an-
nos & menſes in quantitatem redegerunt, ſtatuerunt ut
menſi Februario adjiciantur vi. ſuperabundantes horæ
ultra ccclxv. Et ideo habet menſis Februarius poſt
unumquodque quadriennium, numeratum à primo
C Cyclo ſolari, dies xxix.

ZONAR. Paſchæ diem, per eam quæ ſingulis an-
nis futura eſt ſynodum, Africæ regionibus declarari
ſtatutum eſt: Tempus autem Synodi habendæ ante de-
cimum diem Cal. Septembr. definivere, qui eſt Au-
guſti menſis primus & vigeſimus. Calendæ enim, ut
antea dictum eſt, primi cujuſque menſis dies appellan-
tur. Si ergo decem dies ante Calendas Septembris ab-
ſtuleris, Auguſto menſi, qui uno & triginta diebus ab-
D ſolvitur, unus & viginti nimirum reliqui fient.

ARIST. *Viſum eſt, ut Synodi anniverſariæ die, ſi-
ve decimo Kal. Septembrium, dies ſanctæ Paſchæ
prædicetur.*

Et illud Synodus variè decrevit, ut Paſchæ dies
in Synodo quotannis habitâ in Africâ ſignificaretur.

CANON LXXVII.

*Non debere Epiſcopum interventorem ſedere in Cathe-
dra, cui interventor datus eſt. Similiter placuit, ut
nulli liceat interceſſori tenere Cathedram, cui inter-
ceſſor datus eſt, propter quodcunque populorum ſtu-
dium vel diſſenſionem: ſed ſtudere eis intra annum
Epiſcopum providere. Si autem præter hæc fecerit,
poſt anni finem alius interceſſor eligatur.* E

BALS. Cùm olim vacaſſet Epiſcopatus, pro pa-
cificando populo mittebatur aliquis, quem etiam me-
diatorem nominabant. Dicit ergo canon eum non de-
bere Epiſcopatum ſibi vendicare: Sed niſi potiùs ſtu-
dium adhibuerit, ut fiat Epiſcopus, eum debere à me-
F diatoris munere removeri, & alium eligi. Quæ autem
de eo mediatore dicuntur quoniam hodie non ſunt in
uſu; ſed omnino neceſſe eſt, ut, ſi fieri poteſt, mox
eligant eccleſiæ: ideo nec nos plura ſcripſimus. Hic
autem mediator erat Epiſcopus, ut apparet ex titulo
canonis.

ZONAR. Antiqui moris fuit, ſiquando orbata E-
piſcopo Eccleſia vacaret, mitti ad eam quem inter-
ceſſorem appellabant, vel ut ſeditionem forte aliquam
populi

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

populi sedaret, vel alias etiam ob causas. Ergo nisi unius anni saltem non intervallo Episcopum populo, apud quem agebat, dandum intercessor curasset; ipse quidem ab intercessione amovebatur; tum alius, qui apud populum intercessoris munus ejus loco obiret, substituebatur.

A δὲ ἄλλας αἰτίας. εἰ οὖν ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ὁ τοιοῦτος μεσίτης οὐκ ἐσπούδασεν ἐπίσκοπον γενέσθαι τοῖς αὐτοῦ, ἤγουν τῷ λαῷ, οὗ μεσίτης ἦν, μετεκινεῖτο τῆς μεσιτείας ἐκεῖνος, καὶ ἕτερος ἐδίδοτο τῷ λαῷ ἐκείνῳ μεσίτης.

ARIST. *Visum est, ut Episcopo ad intercessionem dato, qualicunque populorum studio aut dissensione, Cathedram, cujus est intercessor, tenere non liceat: sed intra annum Episcopum provideat, vel anno vertente, alius intercessor eligatur.*

ΑΡΙΣΤ. Ἔδοξε τῷ δοθέντι εἰς μεσιτείαν ἐπισκόπῳ, δι' οἵας δή ποτε τῶν λαῶν σπουδὰς ἢ διχοστασίας, μὴ ἐξεῖναι τὴν καθέδραν κατέχειν, ἧς ἐστι μεσίτης· ἀλλ' ἐντὸς ἐνιαυτοῦ προνοεῖσθαι ἐπίσκοπον, ἢ μετὰ ἐνιαυτὸν ἕτερον μεσίτην ψηφίζεσθαι.

B Si populo inter se dissidente & diviso, & ad dissensiones & pugnas accenso, mittatur ad intercedendum quispiam Episcoporum, ut eos reconciliet, non debet illius civitatis cathedram, cui datus fuit Intercessor, occupare. Sed conari intra annum seditionem coercere, & eos pacare, & persuadere Episcopum accipere. Si autem intra annum nihil omnino efficere posset, ad populi utilitatem, post elapsum annum alius Intercessor deligatur.

Εἰ πλήθους λαοῦ πρὸς ἑαυτὸν στασιάσαντος καὶ διαιρεθέντος, καὶ εἰς διχοστασίας καὶ μάχας ὑπαναφθέντος, σταλῇ τις τῶν ἐπισκόπων εἰς μεσιτείαν, ἐπὶ τῷ καταλλάξαι αὐτοὺς, οὐκ ὀφείλει κατέχειν καὶ τὴν καθέδραν τῆς πόλεως, ἧς ἐδόθη μεσίτης· ἀλλὰ σπουδάζειν ἐντὸς ἐνιαυτοῦ καταπαῦσαι τὴν στάσιν, καὶ εἰρηνεῦσαι αὐτοὺς, καὶ πεῖσαι λαβεῖν ἐπίσκοπον. εἰ δὲ οὐδέν τι μέχρις ἐνιαυτοῦ ἀνύσαι ἴσχυσεν εἰς ὠφέλειαν τῶν λαῶν, ἕτερος μετὰ ἐνιαυτὸν ψηφιζέσθω μεσίτης.

CANON LXXVIII.

ΚΑΝΩΝ οη'.

De Defensoribus Ecclesiarum qui ab Imperatoribus peti debent. Omnibus visum est petere ab Imperatoribus, propter pauperum vexationem, quorum molestiis assiduè fatigatur Ecclesia: ut iis Defensores cum Episcoporum providentia eligantur adversus divitum tyrannidem.

C Περὶ ἐκδίκων τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ὀφειλόντων παρὰ τοῦ βασιλέως αἰτηθῆναι. σύμπασιν ἔδοξεν αἰτῆσαι ἀπὸ τῶν βασιλέων διὰ τὴν τῶν πενήτων κάκωσιν, ὧν ταῖς ἐπαχθείαις ἀπαύστως ἡ ἐκκλησία παρενοχλεῖται· ὥστε ἐκδίκους τούτοις μετὰ τῆς τῶν ἐπισκόπων προνοίας ἐπιλέγεσθαι κατὰ τῆς τῶν πλουσίων τυραννίδος.

BALS. Necesse habent omnino Episcopi eos, qui injuria afficiuntur, defendere. Quia autem nonnulli, ut est verisimile, Episcopi, cùm de pauperibus & afflictis dicerent, non exaudiebantur: statuerunt Patres ut Imp. admonerentur, ut cum Episcoporum electione ab eis darentur Defensores pro reprimenda divitum tyrannide; ut sic cesset assidua Ecclesiarum perturbatio, qua ab eis afficiuntur qui ad eas accedunt, quòd à potentioribus injuria affecti sint. Ac in his quidem consistit canon. Tu autem scias, quòd Defensorum datio, qui ἔκδικοι Græcè dicuntur, sive à præsenti canone cœpit initium; sive etiam antea cognoscebatur, per uniuscujusque urbis incolarum electionem fiebat. Est autem etiam Justiniani Novella xv. quæ eorum electionem ac promotionem describat: & statuit, ut in unaquaque civitate ab Episcopis & Clericis & civibus paulo melioris existimationis, eligantur Defensores sufficientes ad quantitatem multitudinis civitatis, ut ipsi judicent usque ad quantitatem triginta numismatum, & criminales causas leviores; nec permittant potentibus ut imbecilliores & pauperes opprimant; & reprimant publicorum exactores, qui plus quàm par est exigunt. Quinetiam hæc quoque Novella, quæ eis alia privilegia largitur, adjicit, ut post biennium desistant qui hoc munus tanto tempore obierunt, & alii promoveantur. Hæc autem Novella hic sita non est, eo quòd non sit in usu: nec enim dicuntur esse in ulla civitate ejusmodi Defensores. A solo autem Constantinopolis Episcopo characterem suscipiunt Defensores, & qui Primi-defensores dicuntur. A reliquis autem Antistitibus soli Primi-defensores: atque ii quidem nullum habent privilegium ex iis quæ Novella continentur. Solus enim Primus-defensor sanctissimæ Dei magnæ Ecclesiæ, & qui ei subsunt Defensores, solas libertatum causas judicant. Ipse autem existimo, quòd ex dicta Novella Primus-defensor jus habet judicandi omnes, qui ad eum accedunt, de causis pecuniariis & criminalibus levioribus, cujuscunque sint status & conditionis actores & rei: & maximè

ΒΑΛΣ. Ἀνάγκη πᾶσα ἐπίκειται τοῖς ἐπισκόποις ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀδικουμένων. ἐπεὶ δέ τινες, ὡς ἔοικεν, ἐπίσκοποι, λέγοντες ὑπὲρ πτωχῶν καὶ καταπεπονημένων, οὐκ εἰσηκούοντο· τετυπώκασιν οἱ πατέρες ὑπομνησθῆναι D τοὺς βασιλεῖς, ὥστε δοθῆναι παρὰ τούτων μετὰ τῆς τῶν ἐπισκόπων ἐπιλογῆς ἐκδίκους χάριν τοῦ ἀναστέλλεσθαι τὰς τῶν πλουσίων τυραννίδας, καὶ οὕτω παυθῆναι τὴν ἐπηνενεγμένην ἄπαυστον ὄχλησιν ταῖς ἐκκλησίαις ἐκ τῶν προσερχομένων αὐταῖς διὰ τὸ ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τῶν παραδυναστευόντων. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι ἡ δόσις τῶν ἐκδίκων, τῶν καὶ δεφενσόρων λεγομένων, εἴτε ἀπὸ τῶν παρόντος κανόνος ἔλαβε τὴν ἀρχὴν, εἴτε καὶ πρὸ τούτου ἐπεγινώσκετο, δι' ἐπιλογῆς τῶν κατοίκων ἑκάστης πόλεως ἐγίνετο. ἔστι δὲ καὶ νεαρὰ Ἰουστινιάνειος ιε'. ὑποτυποῦσα τῶν τούτων ἐπιλογὴν καὶ πρόβλησιν, καὶ διοριζομένη εἰς ἅπασαν πόλιν ἐπιλέγεσθαι παρὰ τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν κληρικῶν καὶ τῶν ἀξιολογωτέρων πολιτῶν ἐκδίκους πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ πλήθους τῆς πόλεως ἀρκοῦντας, ὥστε δικάζειν αὐτοὺς μέχρι ποσότητος νομισμάτων τριακοσίων, καὶ ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις ἐλαφροτέρας, καὶ μὴ παραχωρεῖν τοῖς δυνάσταις κατατρέχειν τῶν ἀσθενεστέρων καὶ πενήτων, ἀναστέλλειν δὲ καὶ τοὺς ἀπαιτητὰς τῶν δημοσίων παρεισπράττοντας. καὶ ἄλλα δὲ προνόμια ἡ αὐτὴ νεαρὰ ἐπιφιλοτιμουμένη τούτοις, προστίθησι, μετὰ διετίαν παραστέλλεσθαι τοὺς ἐπὶ τοσούτῳ καιρῷ τὸ λειτούργημα τοῦτο ἀνύσαντας, καὶ ἄλλους προβάλλεσθαι. ἡ τοιαύτη δὲ νεαρὰ οὐ κατεστρώθη ἐνταῦθα, διότι οὐδὲ ἐνεργεῖ· οὐ F γὰρ ἐπιλέγονται ἔν τινι πόλει ἔκδικοι τοιοῦτοι. παρὰ μόνου δὲ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως σφραγίζονται ἔκδικοι καὶ πρωτέκδικοι. καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν ἀρχιερέων πρωτέκδικοι· καὶ οὗτοι μὲν οὐδὲν προνόμιον ἔχουσιν ἐκ τῶν περιεχομένων τῇ νεαρᾷ. μόνος γὰρ πρωτέκδικος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἔκδικοι δικάζουσι μόνας τὰς περὶ ἐλευθεριῶν ὑποθέσεις. οἴομαι δὲ, ὅτι ἀπὸ τῆς ῥηθείσης νεαρᾶς ὁ πρωτέκδικος δικαιοῦται δικάζειν πάντας τοὺς προσερχομένους αὐτῷ περὶ χρηματικῶν ὑποθέσεων καὶ ἐγκληματικῶν ἐλαφροτέρων, κἂν οἵας ἂν ὦσι τύχης καὶ καταστάσεως οἱ ἐνάγοντες καὶ οἱ ἐναγόμενοι· καὶ μᾶλλον ὅταν οὐχ ὑπερβαίνῃ

Ψηφιοποιήθηκε από την

ὅ ποσὸν τ ὑποθέσεως τὰ πεντήκοντα νομίσματα. οἱ δὲ τῶν ἐφέσιν αὐτῷ ἀναστέλλειν τῆς τ βιαζομένων ἀδικίας, καὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ δίκαια· ἐλπὶς δὲ καὶ εἰς ὅ κατ' αὐτὸν δικαστήριον πέμπειν τοὺς λεγομένους ἀδικεῖν τοὺς προσφύγας τ ἐκκλησίας, καὶ οὐκ ἀναγκασθήσεσθαι αὐτοὺς εἰς πολιτικὸν δικαστήριον πέμπειν, ὡς νῦν σήμερον. ἀλλὰ καὶ ὅ πρωτεκδικικὸν βιβλίον, πολλὰ προνόμια δίδωσιν αὐτῷ· πλὴν οὐκ οἶδ' ὅπως τὰ πλείω ἀθετοῦνται.

A quando cauſæ quantitas non excedit xxx. numiſmata. Et licet ei jure Eccleſiaſtico reprimere potentiorum injurias: quin & in ſuum forum trahete omnes, qui dicuntur injuria afficere eos qui ad Eccleſiam confugiunt; nec cogentur eos ad civile forum mittere, ut fit hodie. Sed & liber, qui πρωτεκδικικὸς (ſeu de Primo-defenſore) dicitur, dat ei multa privilegia: verum neſcio quomodo pleraque negliguntur.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ ἐπίσκοποι οὐ μόνον διδάσκειν ὀφείλουσι τοὺς ὑπ' αὐτοὺς λαοὺς, ἀλλὰ καὶ προΐστασθαι τύπτων ἀδικουμένων, καὶ κατ' ὅ δυνατὸν ἐκδικεῖν. ἐπεὶ δέ τινες διὰ δυναστείαν τ ἐπισκόπων οὐκ ἐφορῶντιζον, αἰτοῦσιν οἱ τ συνόδου ταύτης τὸν βασιλέα, ἐκδίκους τινὰς ἐκδίκους, ὥστε μετὰ τῶν ἐπισκόπων ἀναστέλλειν τοὺς τ πλουσίων τυραννίδας, ἵνα μὴ ταῖς ἐπαχθείαις τ πενήτων, τουτέστι ταῖς ἐπενηνεγμέναις αὐτοῖς βαρείαις ἀδικίαις, διὰπαντὸς ἀπενόχλητος ἡ ἐκκλησία, ἤγουν ἀχλήστως ἔχῃ τ ἀδικουμένων προσιόντων καὶ ζητούντων ἐκδικεῖσθαι.

B

Zonar. Epiſcopi non tantum populos ipſorum curæ commiſſos docere, ſed eorum quoque patrocinium, ſi injuſtè lædantur, ſuſcipere, ac illos pro viribus tueri debent. Quoniam vero aliqui, pollentes opibus, Epiſcoporum quoque auctoritatem contemnebant, poſtulant ab Imperatore hujus Synodi Patres, ut Defenſores aliqui conſtituantur, qui ſimul cum Epiſcopis potentiorum tyrannidem reprimant, ne pauperum oppreſſionibus, hoc eſt, gravibus injuriis, quæ ipſis inferuntur, aſſiduè Eccleſia perturbetur; hoc eſt, ob pauperes ad ipſam confugientes, atque ab ea ſibi opem imploran-tes, aſſiduis perturbationibus implicetur.

ΑΡΙΣΤ. Ἵνα μὴ ὁ ἐπίσκοπος τ ἀπρενοχλήτως, ἔστωσαν ἔνδικοι.

Arist. *Ut Epiſcopus moleſtiâ non afficiatur, Defenſores conſtituantur.*

C

Τῶν πενήτων ὑπὸ τ δυνατωτέρων κακώσει ὑφισαμένων, καὶ ὑπ' αὐτῶν διὰ ταύτας τ ἐπισκόπων ὀχλουμένων, ἔδοξε τῇ συνόδῳ ὑπὸ βασιλέως αἰτῆσαι, μετὰ τ τῶν ἐπισκόπων προνοίας, ἐπιλεγῆναι ἐκδίκους, ἵνα καὶ τ τῶν πλουσίων τυραννίδι ἀντιστῶνται, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ὅσον ἐπὶ τούτοις ἀνενόχλητοι μένωσιν.

Pauperibus à potentioribus vexatione affectis, & Epiſcopis ab iis propter eas vexationes perturbatis, viſum eſt Synodo ab Imperatore petere, ut cum Epiſcoporum providentiâ eligantur Defenſores, ut divitum tyrannidi reſiſtant, & Epiſcopi, quantum ad eos, ſine moleſtiâ permaneant.

ΚΑΝΩΝ οθ'.

Canon LXXIX.

Περὶ τ μὴ ἀπαντώντων ἐν ταῖς συνόδοις ἐπισκόπων. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὁσακισδήποτε συνόδου δεῖ συναχθῆναι, οἱ ἐπίσκοποι, οἵτινες οὔτε χείρᾳ οὔτε ἀδυνείᾳ οὔτε τινὶ βαρυτέρᾳ ἀνάγκῃ ἐμποδίζονται ἁρμοδίως ἀπαντῶσιν, καὶ τοῖς προκαθημένοις ἐκάστης ἰδίας αὐτῶν ἐπαρχίας ἐμφανισθήτω περὶ πάντων τ ἐπισκόπων, εἴτε δύο, εἴτε τρεῖς συναθροίσεις γίνωνται· καὶ ἀπὸ ἑκάστου δὲ ἀριθμοῦ εἰς ἀμοιβὴν ὁσουσδήποτε ἐπιλεγῶσι πρὸς τὴν ἡμέραν τ συνόδου ἐσχατικῶς ἀπαντήσουσιν. ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῶσιν ἀπαντῆσαι, ἀληθῶν τινῶν ἀναγκαίων, εἰκότων, ἀναφυομένων, εἰ μὴ λόγον τῆς οἰκείου ἐμποδισμοῦ πρὸς τὸν οἰκεῖον προκαθέζοντι ἀποδῶσωσιν, ὀφείλειν τοὺς τοιούτους τῇ κοινωνίᾳ τ ἰδίας αὐτῶν ἀρκεῖσθαι ἐκκλησίας.

De Epiſcopis, qui in Synodis ſe non ſiſtunt. Similiter placuit, ut quotieſcunque Synodum convenire oportuerit, Epiſcopi, qui nec ſenectute nec imbecillitate nec ulla graviſſima neceſſitate impediuntur, ut par eſt, ſe ſiſtant; & ſuæ cujuſque provinciæ Primatibus de omnibus Epiſcopis ſignificetur, ſive duæ ſive très fiant congregationes: & ex unoquoque numero vicisſim, quicunque electi fuerint, ad diem Synodi inſtantiſſimè ſe ſiſtant. Sin autem ſe ſiſtere non poſſint, cùm multæ ſimul (ut credibile eſt) exoriantur neceſſitates: niſi ſui impedimenti rationem ſuo Primati reddiderint, debeant ii ſuæ eſſe Eccleſiæ communione contenti.

D

ΒΑΛΣ. Τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστης ἐπαρχίας ἅπαντι ὁ κανὼν συνέρχεσθαι εἰς τὰς τυπουμένας συνόδους, τοὺς μὴ διὰ χεῖρα ἤγουν ἡλικίαν καὶ γῆρας βαθὺ ἢ ἀδύνειαν ἢ ἄλλην ἀνάγκην ἐμποδιζομένους· καὶ συναχθέντας, εἴδησιν διδόναι τῷ μητροπολίτῃ τ ἐπαρχίας ἀφ' ἧς ἔστιν ἕκαστος, καὶ ἀφ' ἑκάστου ἀριθμοῦ, εἴτε δύο εἴτε τρεῖς συναθροίσεις γίνωνται. (ἴσως γὰρ, ἵνα μήτε περὶ τὰς καταγωγὰς στενοχωρῶνται, μήτε μιᾷ περὶ τὰ χρειώδη, οὐκ εἰς μίαν πάντες συνέρχονται πόλιν, ἀλλ' εἰς δύο ἢ τρεῖς πλησιαζούσας τῇ μητροπόλει.) ὁσακισδήποτε δὲ ἀπαντᾶν, ἤγουν ἀνυσφιδήτους, εἰς ἀμοιβήν, τουτέστιν ἀμοιβαδόν. οὐ γὰρ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ αἱ συνόδοι ἐλύοντο, ἀλλ' ἐν πλείοσιν. ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῶσιν ἀπαντῆσαι, διὰ ὅ ἐμποδισθῆναι ὑπὸ αἰφνιδίου ἀνάγκης, δίδόναι λόγους τῷ ἐμποδισμοῦ πρὸ τῷ πρωτοθρόνῳ· εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσουσι, μόνῃ τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐκκλησίας ἰδίας ἀρκεῖσθαι, ἑτέρων αὐτοῖς μὴ συγκοινωνούντων. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. σὺ δὲ σημείωσαι κεφάλαιον ἀφορισμὸν ἐκ τούτου. ἄλλοι μὲν γὰρ κανόνες ἀφορισμὸν ἐκλαμβάνουσι, ὅσον πώς εἰς τοὺς ἐπισκόπους, εἰς ὅ μηδὲ ὅλως ἱερατικόν τι ἐνεργεῖν· ὁ δὲ παρὼν κανὼν οὐκ ἐμποδίζει τούτους ἐκ τῆς ἱερουργείας, ἀλλ' ἐκ τῆς κοινωνίας χωρίζει τῆς τ λοιπῶν ἀδελφῶν.

E

Balsamon. Uniuſcujuſque provinciæ Epiſcopos, qui non propter ætatem ſeu provectam ſenectutem vel valetudinem vel aliam neceſſitatem impediuntur, ad indictas Synodos convenire hic Canon jubet: & cùm congregati fuerint, Metropolitano provinciæ, in qua eſt unuſquiſque ſignificare, & ex unoquoque numero, ſive duæ ſive tres fiant congregationes. (Fortè enim, ne vel de habitationibus vel de rebus neceſſariis in anguſtias adducerentur, non omnes in unam urbem convenerunt; ſed in duas vel tres Metropoli propinquas.) Inſtantiſſimè autem ſe ſiſtere, hoc eſt, ſine ulla dilatione viciſſim, id eſt, per vices. Neque enim in uno die ſolvuntur Synodi; ſed in pluribus. Si autem ſe ſiſtere non poſſint, quòd à repentina neceſſitate impediantur; Primati rationem impedimenti exponant: ſin hoc non fecerint, ſola ſuæ Eccleſiæ communione contenti ſint; aliis unà cum ipſis non communicantibus. Et in his quidem conſiſtit Canon. Tu autem hinc nota novum excommunicationis genus. Alii enim Canones accipiunt excommunicationem; quod quidem attinet ad Epiſcopos; ut nihil ſacerdotale obeant: Præſens autem Canon eos à ſacro miniſterio non impedit; ſed ſeparat à reliquorum fratrum communione.

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ZONAR. Uniuſcujuſque provinciæ Epiſcopos, quotieſcunque Synodus habenda ſit, niſi ætate jam affecta effœtâque ſenectute vel infirmitate corporis impediantur, vel gravi alia de cauſa detineantur, convenire omnino hic Canon jubet; & ubi primum advenerint, Metropolitano ſingulos, ex qua ſe ferant, provinciæ ſignificare; tum vero ex ſingulis claſſibus ſive duæ ſive tres inſtitutæ fuerint (etenim, ne vel inopia tecti premerentur, vel ad uſus vitæ neceſſaria deficerent, non in una forte omnes urbe conſidebant, ſed in duabus tribuſve Metropoli proximis) ad diem Synodo præfinitam inſtanter, hoc eſt, ſine ulla tergiverſatione aut mora properanter accedere viciſſim, hoc eſt, per vices. Neque enim uno die, ſed pluribus Synodi abſolvebantur: quod ex hac quoque colligere facile eſt, ex cujus actionum multiplicitate, pluribus eam diebus celebratam fuiſſe apparet. Per vices autem, hoc eſt, ut modo hic, modo alii, quicunque demum electi fuerint, ſe in Synodo ſiſtant. Si verò id minus poſſint, neceſſariis impedimentis ex improviſo & inexpectato confertim obortis; ut quicunque non adfuerint, Metropolitano ſuo ſinguli, rationem reddant, exigit: qui vero id neglexerint, excluſi ab aliorum conſortio, Eccleſiæ ſuæ communione contenti ſint.

ARIST. *Qui in Synodo quotannis habitâ non conveniunt, niſi contra voluntatem impediantur, ſuæ ſint Eccleſiæ communione contenti.*

Quicunque ex Epiſcopis ad Synodum in unaquâque ipſorum Provinciâ habitam ſe non conferant, nec à ſenectute, nec ab infirmitate, nec aliâ graviſſimâ neceſſitate impediti; ſed è deſidiâ vel etiam contemptu illud facientes; decernitur, ut fraternis verbis caſtigentur. At præſens canon & ſpeciem reprehenſionis addit, mandans Coepiſcopos & confratres eorum cum iis non communicare, aut ſacra celebrare: ſed in ſolis propriis ſuis Eccleſiis acquieſcere, & in iis munus obire.

CANON LXXX.

De Creſconio. De Creſconio Balarecenſio hoc omnibus viſum eſt, ut hinc quoque Numidiæ Primati ſignificetur, quo ipſe ſciat ſe debere memoratum Creſconium ſuis literis ad conveniendum adhortari; ut non differat ſuam exhibere præſentiam proximæ univerſæ Synodo Africanæ: Sin autem venire neglexerit, ſciat eſſe adverſus ſe ferendam ſententiam.

BALS. Per Creſconium imponit Canon neceſſitatem Epiſcopis, ut in Synodis inexcuſabiliter conveniant: & iis, qui convenire negligunt, condemnationem comminatur. Ejus autem formam non exprimit. Sed vi. canon vii. Synodi, Magiſtratus quidem, qui impediunt quominus fiant annuæ Synodi, ſegregandos decernit: Metropolitanos autem, qui ſine juſta cauſa hæc negligunt, canonicis pœnis ſubjiciendos. Quales autem & quænam ſint eæ pœnæ, expreſsè ſcriptum non eſt. Ut eſt ergo veriſimile, eæ ſunt quæ in ſuperiore canone continentur. Lege & dictum vi. can. Syn. vii. & vi. can. Syn. in Trullo, & quæ in his ſcripta ſunt.

ZONAR. Hic quoque canon, quamvis de uno Epiſcopo editus, aliis omnibus ad Synodum ſine ulla prorſus tergiverſatione conveniendi neceſſitatem imponit, ac iis qui venire neglexerint, comminatur.

ΖΩΝΑΡ. Ἀναγκαίως ἅπαντες ὁ κανὼν, συνάγεσθαι τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστης ἐπαρχίας, ὁπόσοις χρεία ἔστι ἡμέσθαι συνόδου, εἰ μὴ σχῆ κώλυσιν, ἤγουν ἡλικίαν προήκουσαν, καὶ γῆρας βαθὺ, ἢ ἀσθένειαν ἐμποδίζουσαν, ἢ τινὶ ἄλλῃ βαρείᾳ ἀνάγκῃ συνέχεσθαι· καὶ συναγινώσκει εἴδησιν δοῦναι τῷ μητροπολίτῃ τῆς ἐπαρχίας, ἀφ' ἧς ἔστιν ἕκαστος, καὶ ἀφ' ἑκάστου ἀνδρισμοῦ, εἴτε δύο εἴτε τρεῖς συναθροίσεις γίνωνται (ἴσως γὰρ, ἵνα μήτε περὶ τὰς καταγωγὰς στενοχωρῶνται, μήτε μέν περὶ τὰ χορτώδη, οὐκ εἰς μίαν πάντες συμπίπτουσι πόλιν, ἀλλ' εἰς δύο ἢ τρεῖς πλησιαζούσας τῇ μητροπόλει.) ἐναλλακτὶ ἀπάντων, ἀντὶ τοῦ ἀνυστάξεται, ἀπροφασίστως πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς συνόδου, εἰς ἀμοιβαίαν, φησὶν, ἀμοιβαδόν. οὐ γὰρ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ αἱ σύνοδοι διελύοντο, ἀλλ' ἐν πλείοσι, καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ ταύτης τῆς συνόδου ὄντες. Διαφόρους γὰρ προῆξε δηλοῖ γεγένθαι ἐν ἄλλαις καὶ ἄλλαις ἡμέραις. ἀμοιβαδὸν δὲ, ἤγουν ἄλλοτε ἄλλους ἀπάντων, ὅσοι ὑπολειφθῶσιν. ἐὰν δὲ μὴ διωρθωθῶσι ἀπάντησαν, ἀθρόον ἀναφυομένων, αἰφνιδίως δηλονότι καὶ ἀνελπίστως, αἰτιῶν ἀναλλάκτων, ἀπαιτεῖ τοὺς μὴ ἀπάντησιν λόγον ἀποδιδόναι, τῷ ἰδίῳ μητροπολίτῃ αὐτῶν ἕκαστον, ἢ μὴ ἀποδιδόντα, μόνῃ τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας ἀρκεῖσθαι, ἑτέρων αὐτῷ μὴ συγκοινωνούντων.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ μὴ ἀπάντῶντες ἐν τῇ κατ' ἐνιαυτὸν συνόδῳ, εἰ μὴ ἀβουλήτως κωλύοιντο, τῇ τῆς ἰδίας ἐκκλησίας ἀρκείσθωσαν κοινωνίᾳ.

Ὅσοι τῶν ὑπηκόων ἐν τῇ συνόδῳ ἐκάστης αὐτῶν ἐπαρχίας οὐκ ἀπάντησιν, μήτε διὰ γήρους, ἢ ἀσθενείας, εἴτε τινὸς βαρυτάτης ἀνάγκης ἐμποδιζόμενοι· ἀλλ' ἐκ ῥᾳθυμίας, ἢ καταφρονήσεως τοῦ τοιούτου, ἀδελφικῶς ὠφελήσθωσι νουθετηθέντες. ὁ δὲ τρίτον κανὼν καὶ ὃ εἶδος τῆς ὑπερηφανείας τίθησι, τοὺς συνεπισκόπους καὶ συναδελφοὺς αὐτῶν μὴ συγκοινωνεῖν αὐτοῖς καὶ συλλειτουργεῖν· ἀλλ' ἐν μόναις ταῖς ἰδίαις αὐτῶν ἐκκλησίαις ἀρκεῖσθαι, καὶ λειτουργεῖν ἐν αὐταῖς.

ΚΑΝΩΝ ρ'.

Περὶ Κρεσκωνίου. Περὶ Κρεσκωνίου τοῦ Βηλαρεκαντίου τοῦτο πᾶσιν ἔδοξεν, ἵνα ἐντεῦθεν ὁμοίως ἐμφανείη τῷ προεστῶτι τῆς Νουμιδίας, περὶ οὗ εἰδέναι αὐτὸν, ὀφείλειν γράμμασιν οἰκείοις περὶ συνέλευσιν προτρέψασθαι τὸν μνημονευθέντα Κρεσκώνιον· ὥστε μὴ ὑποθέσθαι τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τῇ πλησιαζούσῃ συμπάσῃ Ἀφρικάνῃ συνόδῳ ποιήσειν· ἐὰν δὲ τοῦ ἐλθεῖν καταφρονήσῃ, ἔχειν εἰδὼς κατ' αὐτοῦ ψῆφον νομοθετηθησομένην.

ΒΑΛΣ. Διὰ τοῦ Κρεσκωνίου ὑπέδειξεν ὁ κανὼν ἀναγκαίως τοῖς ὑπηκόοις ἐν ταῖς συνόδοις ἀνυστάτως συνέρχεσθαι· καὶ τοῖς καταφρονοῦσι τῆς συνελεύσεως ἀπειλῆσαι κατάκρισιν. Ὃ δὲ εἶδος ταύτης οὐ λέγει· ὁ μὲν τοι ς'. κανὼν τῆς ἑβδόμης συνόδου, τοὺς μὲν κωλύοντας ἄρχοντας γίνεσθαι τῶν ἐπισκόπων συνόδους ἀφορίζεσθαι ὑπέθετο, τοὺς δὲ χωρὶς δικαίου λόγου παρουσίας ἀμελοῦντας τούτων μητροπολίτας τοῖς κανονικοῖς καθυποβάλλειν ὑπευθύνοις. ποῖα δὲ καὶ τίνα εἰσὶ τὰ ὑπεύθυνα ῥητῶς οὐ γέγραπται. ὡς ἔοικεν οὖν, τὰ ἐν τῷ ἀνωτέρω κανόνι παρειλημμένα εἰσίν. ἀναλογωτὶ καὶ τῷ ῥηθέντι ς'. κανόνι τῆς ζ. συνόδου, καὶ τῷ ἕκτῳ τῶν ἐν τῷ Τρούλλῳ, καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν περὶ τοῦ ἑνὸς τούτου ὑπερόπου ἀνάγκην ὑπέθηκε τοῖς ὑπερόποις ἐν ταῖς συνόδοις ἀνυστάτως συνέρχεσθαι, καὶ τοῖς καταφρονοῦσι τῆς συνελεύσεως ἀπειλῆσαι.

ΑΡΙΣΤ.

ΑΡΙΣΤ. Γράμμασι κληθεὶς εἰς τὴν σύνοδον Κρεσκώνιος, εἰ μὴ ἀντείπηται, ἴστω ψῆφον κατ' αὐτὸν ἐκφωνηθησομένην. Σαφής.

A ARIST. *Crescónius literis ad Synodum vocatus, nisi se stiterit, sciat sententiam contra se edendam fore.* Perspicuus.

ΚΑΝΩΝ πα'.

Περὶ τῆς ἐν Ἱππῶνι φροντιστῶν τῆς ἐκκλησίας. πάλιν ἤρεσεν, ἵνα ἐπεὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱππῶνι φροντιστῶν ἡ ἐκκατάληψις οὐκ ὀφειλῇ ὑπερτιθέσθαι, καὶ ὑπὸ αἱ ἐκεῖ ἐκκλησίαι καλέχονται ἀπὸ τοῦ ἄτοπον τῆς Αἰκυτίου κοινωνίας ἀπορραπισμένων· πεμφθέντων ἐκ τῆς παρούσης συνόδου ἐπισκόπων, Ρηγίνου, Ἀλυπίου, Αὐγουστίνου, Ματέρνου, Θεασίου, Εὐοδίου, Πλακιδιανοῦ, Οὐρβάνου, Βαλερίου, Ἀμοιβίου, Φορτουνατιανοῦ, Κουοδβουλτδέου, Ὁνωρατίου, Ἰαδμουαρίου, Ἀπρου, Ὁνωράτου, Ἀμπελίου, Βικτοριάνου, Εὐαγγέλου καὶ Ρογατιάνου· καὶ συναχθέντων καὶ διορθωθέντων τῶν ὑπὸ ψεύδους μηνοζηλίας τοῦ φυγόντος τὴν αὐτοῦ Αἰκυτίου ἀποδοκιμασίαν λογισαμένων, μὴ τῆς πάντων εὐχῆς ὑπισκόπου τούτοις χειροτονηθῆ. ἐὰν δὲ μὴ θελήσωσιν ἐκεῖνοι τοῦ εἰρήνου καταμοῆσαι, μὴ ἐμποδίσωσι τῇ ἐπιλογῇ τοῦ ἀποδέκτου, ποῦ τὸ χειροτονηθῆναι εἰς χρησιμότητα τῆς ὑπὸ τοσοῦτον χρόνον ἐρημωθείσης ἐκκλησίας.

B

Canon LXXXI.

De curatoribus Ecclesiæ Hipponensis. Rursus placuit, quoniam Ecclesiæ Hipponensis curatorum destitutio non est diutius negligenda; & quia Ecclesiæ, quæ illic sunt, detinentur ab iis qui prodigiosam Æcytii communionem recusarunt: missis ex præsenti Synodo Episcopis, Rhegino, Alypio, Augustino, Materno, Theasio, Emodio, Placiano, Urbano, Valerio, Amœbio, Fortunato, Quod-vult-Deo, Honorato, Januario, Apto, Honorato, Ampelio, Victoriano, Evangelo & Rogatiano; & congregatis ac correctis iis, qui vituperabili pertinacia ejusdem Æcytii fugam expectandam esse existimaverunt, cum omnium votis iis Episcopus eligatur. Si autem nolint illi de pace cogitare, ne Præsulis electioni impedimentum afferant, quominus ordinetur ad utilitatem Ecclesiæ quæ tamdiu destituta est.

ΒΑΛΣ. Δύο πόλεις εἰσὶν εἰς Ἀφρικὴν Ἱππῶνες καλούμενοι. τούτων ἐν μιᾷ Αἰκυτίου ὑπίσκοπος ἦν. καὶ ἐπεί τινες ἐπανέστησαν καὶ ἀρνήσαντο τὴν μὴ τούτου κοινωνίαν, τὴν καὶ ἄτοπον κληθεῖσαν, ἤτοι αὐτόνομον καὶ ἄδικον, ἔδοξε σχεδὸν τισὶν ἀρχιερέων ἀναπαλλῶαι αὐτούς· εἰ δὲ τὴν εἰρήνην μὴ θελήσουσι, χειροτονῆσαι ὑπίσκοπον ἕτερον.

C

BALS. Duæ sunt urbes in Africa, quæ Hippones vocantur. In una earum erat Equitius Episcopus. Et quia nonnulli adversus eum insurrexerunt, & cum eo communionem recusarunt, quæ incerta seu informis, atque adeò injusta dicitur; visum est ipsos per quosdam Antistites refrænari: Sin autem pacem nolint, alium eligi Episcopum.

ΖΩΝΑΡ. Ἱππὼν τῆς Νουμηδίας πόλις ἐστίν· ἡ δὲ Νουμηδία μέρος τῆς Ἀφρικῆς. δύο δὲ ὄντων ἐν αὐτῇ πόλεις Ἱππῶνες καλούμενοι, τούτων ἐν μιᾷ Αἰκυτίου ὑπισκόπου ἦν, ᾧ ἐπανέστησάν τινες, οἷς καὶ πολλοὶ τῶν λαϊκῶν συνυπήρξησαν, ἀποστασιάσαντες τὴν αὐτοῦ κοινωνίαν, διὰ ἄτοπον ἡ σύνοδος ὠνόμασεν, ὡς μὴ ὁρισθεῖσαν καὶ τυπωθεῖσαν ἀπὸ συνόδου. Διὰ τοῦτο τὴν τοιαύτην στάσιν ἔδοξε καλεῖν τινας ἐκ τῆς ὑπισκοπῆς, ἵνα, εἰ δυνατὸν εἴη, διορθώσωσι καὶ κατασταλάξωσι τοὺς στασιάσαντας· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, χειροτονῆσαι πῶς ὑπίσκοπον εἰς χρησιμότητα τῆς ἐν Ἱππῶνι ἐκκλησίας, ἤτοι χωρὶς ἐπισκόπου ἦσαν.

D

ZONAR. Hippon Numidiæ civitas est: Numidia vero Africæ regio. Cum autem duæ essent in Africa urbes, Hipponis nomine; in harum altera Equitius Episcopatum gerebat. Eum nonnulli, popularibus quoque studiis subnixi, vehementer insectabantur, illiúsque communionem, quam informem, propterea quod à Synodo minime decreta aut indicta esset, Synodus appellavit, rejiciebant. Ad eam ergo seditionem opprimendam quosdam Episcopos ex hoc loco mittendos esse censuerunt, ut, si fieri posset, tumultu sedato, dissidentes concilient; vel si id minus obtineant, Hipponensis Ecclesiæ utilitati consulentes, quæ jamdiu deserta, hoc est, à suo Antistite destituta est, aliquem interim in ea Episcopum constituant.

ΑΡΙΣΤ. Ἔδοξε μὴ τὴν Αἰκυτίου κατάκρισιν, μὴ τῆς πάντων εὐχῆς ὑπίσκοπον τῆς ἐν Ἱππῶνι προχειρισθῆναι, καὶ μηδαμῶς αὐτοῖς ἐμποδίσαι εἰς τὸ χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον εἰς ὠφέλειαν τῆς ἐκκλησίας, τὴν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον χωρὶς ἐπισκόπου καταλελειμμένην.

E

ARIST. *Visum est, ut post Equitii condemnationem omnium votis Episcopus Hipponi præficiatur; & isti nequaquam impediant quin in Ecclesiâ Præsul ordinetur.*

Omnibus placuit, ut in Hipponis Ecclesiam ordinaretur Episcopus Episcopo illius Equitio depósito, & nullos eorum qui ei adversabantur impedire, quo minus ad Ecclesiæ, tamdiu Episcopo destitutæ, utilitatem Episcopus ordinetur.

ΚΑΝΩΝ πβ'.

Περὶ τῶν μὴ φροντιζόντων κληρικῶν ὄντων ἐνιαυτὸν προθεσμίαν ὁ ἴδιος προθεσμία. πάλιν ὡρίσθη, ἵνα ὁσάκις κληρικῶν ἐλεγχθέντων, καὶ καταμαρτυρηθέντων τινὰ ἐγκλήματα, εἴτε διὰ τὸ τῆς ἐκκλησίας ὄνειδος, εἴτε διὰ τὴν αἰδεσιμότητα (ὧν χάριν τούτοις μᾶλλον φείδωνται) εἴτε διὰ τὴν ἀλλοίαν τῶν αἱρετικῶν καὶ ἐθνικῶν ἐπαγγελίαν, ἐὰν, ὡς εἰκὸς, ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἰδίᾳ προθέσμιᾳ, καὶ τῆς ἰδίας ἀθλαβείας φροντίσαι θελήσωσιν, ἐντὸς ἀκριτωνίας ἐνιαυτοῦ τοῦτο ποιήσωσιν· ἐὰν δὲ ἐντὸς ἐνιαυτοῦ τὸ προθέσμιον αὐτῶν καθάρᾳ καθαρεύσωσιν, μηδεμία τούτων τοῦ λοιποῦ φωνὴ παντελῶς προσδεχθείη.

F

Canon LXXXII.

De Clericis, qui non curant suam intra annum causam agere. Rursum decretum est, ut quoties, Clericis accusatis, & aliquorum criminum in eos dicto testimonio, sive propter probrum Ecclesiæ, sive propter reverentiam (quibus nominibus eis parcitur) sive propter insolentem hæreticorum & gentilium exultationem, si, ut par est, causam suam defendere, & suæ probandæ innocentiæ curam gerere voluerint, hoc intra annum excommunicationis faciant: Sin autem intra annum causam suam purgare neglexerint, nulla eorum deinceps vox omnino admittatur.

ΒΑΛΣ. Ὁ παρὼν κανὼν διορίζει τοὺς κληρικοὺς, τοὺς διά τινα ἐγκλήματα ἐλεγχθέντας, ἤτοι καταμαρτυρηθέντας

BALS. Præsens Can. statuit, ut Clerici, qui propter crimina sunt accusati, sive adversus quos testimonium

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dictum est ex præsumptione, curent ut causæ adversus eos intra annum peragantur: Sin minus excludantur. Hæc autem hodie non sunt in usu: eo quòd ex diversis Novellis omnis criminalis causa in perpetuum tempus extendatur.

A

ἀπὸ ἐγκλήψεως, φροντίζειν τὴν ἐπαναλῦσαι τὰς κατ' αὐτῶν ὑποθέσεις ἐντὸς ἐνιαυτοῦ· εἰ δὲ μὴ, ἀποκλείειν. Ἕλυσι δὲ οὐκ ἐνεργοῦσι σήμερον, διὰ δὲ διαφόρων νεαρῶν πᾶσιν ἐγκληματικὴν ὑποθέσιν εἰς διάφορον χρόνον ἐπεκτείνεσθαι.

ZONAR. Si Clerici ob crimina, propter quæ Clero movendi sint, accusentur, ex quibus Ecclesiæ quoque, quasi flagitiosa sit Clericorum vita, ignominiæ aliqua labes aspergatur; exigit ab iis Canon, ut unius anni spatio se ab ea, quæ in ipsos confertur, culpa liberare contendant; idque vel ob reverentiã seu sacri ordinis dignitatem conservandam, quo nomine eis interea parcitur, ne qua sacro ordini infamiæ nota hæreat, vel ne hæretici insolenti vanitate efferantur, ex eóque sacerdotii contemnendi ansam accipiant: eoque anno à communione quoque abstinere jubet. Nam & eos propterea Canon initio convictos appellavit, non quia manifestò obnoxii criminibus tenerentur; convictos enim pœna depositionis illico secuta esset: sed quod extarent indicia facinoris, ex quibus meritò communionis privatione mulctati sunt. Ergo si unius anni intervallo nulli se culpæ affines esse ostenderint, à mulcta quoque liberabuntur: sin minus eo elapso, ad causam agendam, vel si maxime velint, non admittentur.

B

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν κληρικοὶ κατηγορῶνται ἐπ' αἰτίαις ἐκκαλλύπτειν αὐτὸν τ̃ κλήρου, δι' ἃς κ̀ ὄνειδος τ̃ς ἐκκλησίας εἰσὶν, ὡς μὴ καλῶς βιοῶντες, ἀπαιτῖ αὐτὸς ὁ κανὼν ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ἐπαγωνίσασθαι κατὰ ἑαυτὸς τ̃ς κατηγορίας, εἴτε διὰ τὸ αἰδεσιμότητα, ἤγουν ἔντιμον τ̃ βαθμ̃ τ̃ κλήρου, δι' ὃ κ̀ φείδονται, ἵνα μὴ ἀτιμάζηται ἡ ἱερωσύνη, ἢ διὰ δ μὴ καπηλεύσῃ τὸν αἱρετικὸν ὀξ ἀλαζονείας, κ̀ καταφρονῇ τ̃ς ἱερωσύνης, καθ' ὃν ἐνιαυτὸν κ̀ ἀκοινώνητοί εἰσι. Διὰ τοῦτο γὰρ ὀξ ἀρχ̃ς ὁ κανὼν ἐλέγξαντας αὐτὸς ὠνόμασεν, οὐχ ὡς πλέους ἀποδεδειγμένων τῶν κατ' αὐτῶν εἰληφότων· ἢ γὰρ ἂν κ̀ καθῃρέθησαν, εἰ πλέγξθησαν· ἀλλ' ὡς φροφάσεων κ̀ κατ' αὐτῶν διαβολῶν, δι' ἃς κ̀ ἀκοινωνησίαν ἐπετιμήθησαν. εἰ μὴν ὅλων διὰ τοῦ ἐνιαυτοῦ σπουδάσουσι καθαροὺς ἑαυτὸς ἀποδείξαι τ̃ ἐγκλημάτων, κ̀ τοῦ ἐπιτιμίου κωλυθήσονται· εἰ δὲ μὴ, ἀφορίστοι ἔσονται μεταξὺ λόγον εἰσάγοντες.

C

ARIST. *Clericus crimine convictus, si se causam suam defensurum dicat, intra annum defendat: postea vero non admittatur.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐλεγχόμενος κληρικὸς ἐπ' ἐγκλήμασι, ἐὰν ἐπαγωνίσασθαι λέγῃ, ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ἐπαγωνιζέσθω· μ̃ δ τ̃ν ἔσω ἀφορίστοις.

Criminibus accusatus & jam condemnatus Clericus, si adhuc dicat se jura sua proferre posse, & seipsum innocentem probare, intra annum litigare debet: Post annum autem nulla causæ suæ defensio admittetur, sed quantum ad ipsum judicium condemnatus erit. Et si vellet postea appellare, illud faciat.

Ἐλεγχόμενος ἐπ' ἐγκλήμασι κ̀ ἤδη καταδικαζόμενος κληρικὸς, ἐὰν ἔτι λέγῃ δύνασθαι δικαιολογήσασθαι κ̀ ἑαυτὸν ἀμέμπτους φανερῶσαι, ἐντὸς ἐνιαυτοῦ ὀφείλει ἐπαγωνίσασθαι. μ̃ δὲ ἐν ἐνιαυτοῖς ἀδεμία αὐτ̃ δικαιολογία προβεβλ̃σθαι, εἰς ὅ δικαστήριον ὅσον αὐτὸ, ἀλλὰ καταδεδικασμένος ἔσται· κ̀ εἰ βούλεται ἔκτοτε ἐκκαλεῖσθαι, ποιείτω τοῦτο.

CANON LXXXIII.

ΚΑΝΩΝ ϖγ'.

D

Ut eos, qui ex alieno Monasterio susceptisunt, nec Monasterii Præfectos, nec Clericos ordinare liceat. Similiter placuit, ut si quis ex alieno Monasterio aliquem susceperit, & vel ad Clericatum adducere, vel Monasterii sui Præfectum constituere voluerit, Episcopus, qui hoc facit, à reliquorum communione separatus, sit sola sui populi communione contentus: Ille autem nec Clericus nec Præfectus permaneat.

Ὡς τὸς ἀπὸ ἀλλοτρίου μοναστηρίου ὑποδεχθέντας, μηδὲ ἡγουμένους τοῦ μοναστηρίου, μηδὲ κληρικὸς ὀξίαν χειροτονῆν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα εἴ τις ἀπὸ ἀλλοτρίου μοναστηρίου ὑποδέξηταί τινα κ̀ πρὸς κλήρωσιν, προσαγαγεῖν ἐθελήσῃ, ἢ τοῦ ἰδίου μοναστηρίου ἡγούμενον καθιστήσει, ὁ τοῦτο ποιῶν ὁπίσκοπος, ἀπὸ τ̃ τ̃ λοιπῶν κοινωνίας χωριζόμενος, τ̃ τοῦ ἰδίου λαοῦ κοινωνίᾳ ἀρκεσθ̃ μόνῃ· ἐκεῖνος δὲ μηδὲ κληρικὸς μηδὲ ἡγούμενος ὑπομεινάτω.

E

BALS. Præsens Canon punit Episcopum, qui Monachum ex alieno Monasterio suscipit, & eum in Clerici gradum provehit, vel in sui Monasterii præfecturam: & ejusmodi Monachum, qui in Clerum admissus, vel etiam Monasterii Præfectus creatus est, Clero & præfectura expellit. Ne tibi autem his contrarius esse videatur quartus Canon Synodi quæ in sanctorum Apostolorum æde constituta est, statuens esse in Episcoporum potestate, non solùm Monachos ex hoc Monasterio in aliud transferre; sed etiam eos secularibus ædibus præficere. Sed dic, quòd hîc quidem prohibitum est Episcopo, ex aliena regione Monachum recipere, & eum etiam Præfectum vel Clericum constituere: illic autem Episcopo permissum est è propria regione Monachos, & ab hoc Monasterio in aliud tranferre, & in seculari etiam administratione constituere; quod præter mentem propriorum Episcoporum fieri nequit. Præsens autem Canon tunc locum habebit, quando ex aliena regione Monachus dimissorias literas Episcopi ejus non affert. Tunc enim citra impedimentum fiet in aliena regione Monasterii Præfectus & Clericus. Quod autem fit hodie à Monasteriorum Præfectis, qui à se detonsos cum literis dimittant, ut in alieno Monasterio Monachi esse possint, non est, ut mihi videtur, firmum & accuratum.

F

ΒΑΛΣ. Ὁ τὸν ἀλλότριον κληρικὸν κωλύσῃ ἔχων ὁπίσκοπον ὑποδεχόμενον ἀπὸ ἀλλοτρίου μοναστηρίου μοναχὸν, κ̀ προάγοντα τοῦτον εἰς βαθμὸν κληρικοῦ, ἢ εἰς ἡγουμενείαν ἰδίου μοναστηρίου· κ̀ τ̃ κληρωθέντα ἢ τοιοῦτον μοναχὸν, ἢ κ̀ γεγονότα ἡγούμενον ὀξωθεῖ τοῦ κλήρου κ̀ ἀπὸ τ̃ς ἡγουμενείας. μὴ ἐναντιωθ̃ δέ σοι περὶ ταῦτα ὁ δ'. κανὼν τ̃ς ἐν τ̃ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων συνόδου, ὁρίζοντος, ἔχειν ἐπ' ἀδείας τοὺς ἐπισκόπους, μὴ μόνον ἀπὸ τ̃ς δὲ τ̃ς μονῆς μεταγαγεῖν εἰς ἑτέραν μονὴν μοναχοὺς, ἀλλὰ κ̀ εἰς κοσμικὴν διοίκησιν καθιστᾶν. ὅτι γὰρ ἀφῃρέθη τοῦ ὑποσκόπου ὃ ἀπὸ τ̃ οἰκείας ἐπαρχίας μοναχὸν μεταπέμπεσθαι ἀπὸ τ̃ δὲ τ̃ μονῆς εἰς ἑτέραν, κ̀ εἰς κοσμικὴν διοίκησιν καθιστᾶν· ὅτῳ ἀφῃρέθη γνώμῃ τῶν ἐπαρχιῶν ὑποσκόπων ἡμεῖς οὐ δύναμαι. τότε δὲ τὸ τ̃ περὶ τοῦτο κανόνος ἔξουσι χώραν, ὅταν ὁ ἀπὸ ἀλλοτρίας ἐπαρχίας μοναχὸς σὺν ὑποφέρηται ἀπολυτικὸν γράμμα ὑποσκόπου αὐτοῦ. τηνικαῦτα γὰρ ἀπροκωλύτως εἰς ἀλλοτρίαν ἐπαρχίαν ἡγούμενος γίνεται κληρικός. ὃ μήτοι σήμερον γινόμενον ἀπὸ τῶν ἡγουμενευόντων, κ̀ ἀπολυόντων μ̃ γράφῃς τὰς ὑπ' αὐτῶν ἀποκαρέντας, ὥστε μοναχοὺς εἰς ἑτέραν μονὴν, σὺν ἔστιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀκριβές.

ὑποσκόπους

Ψηφιοποιήθηκε από τη

ἐπισκοπικῆς γὰρ μᾶλλον ἀπολυτικῆς χρεία τῷ μεταπεσεῖν βουλομένῳ, καὶ τῆς τοῦ ἡγουμενίου. ὅτι καὶ τοῖς ἐπισκόποις μᾶλλον ὑποκεινται οἱ μοναχοὶ, ἢ τοῖς ἡγουμένοις. ταῦτα δὲ κρατήσουσιν εἰς τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους· ὁ μὲν γὰρ εἰς τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως. αὐτῷ γὰρ, ὡς πολλάκις εἴρηται, ἐκδίδοται ἀπὸ ἀλλοτρίων ἐνοριῶν ἀπολεμποδίστως δέχεσθαι μοναχοὺς τε καὶ κληρικοὺς, καὶ ὑποκειμένους πάντως τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. ὁ μὲν γὰρ τῷ θρόνῳ τοῦ Ἀντιοχείας ἢ τοῦ Ἱεροσολύμων ἢ ἄλλου.

A Episcopi enim dimissoriis magis opus est ei, qui migrare voluerit; non autem Monasterii Præfecti: quòd Episcopis magis subjecti sunt Monachi, quàm Monasteriorum Præfectis. Hæc autem locum habebunt in cæteris Episcopis: non autem in Patriarcha Constantinopolitano. Ei enim, ut sæpe dictum, permissum est Monachos & Clericos ex regionibus alienis, nec ejus Sedi omnino subjectis, accipere. Sed non itidem Antiocheno throno, vel Hierosolymitano, vel alii.

ΖΩΝΑΡ. Ἀπὸ μοναστηρίου ἀποχωρήσαντα μοναχὸν δέχεσθαι ἄνευ ἑτέρου ἀπηγορεύθη. ἐὰν οὖν ὁ ἐπίσκοπος, φησι, τοιοῦτον δέξηται μοναχὸν, καὶ ἢ κληρικὸν αὐτὸν χειροτονήσῃ, ἢ ἡγούμενον μοναστηρίου ποιήσῃ, ὁ μὲν ἐπίσκοπος ἔσται τῇ ἰδίᾳ λαῷ μόνῃ κοινωνίᾳ ἀρκούμενος, ἑτέρων αὐτῷ μὴ συγκοινωνούντων· ὁ δὲ μοναχὸς καὶ τοῦ κλήρου ἐκπεσεῖται καὶ τῆς ἡγουμενείας.

B Zonar. Monachum, qui à Monasterio suo discesserit, ab alio quovis recipi vetitum est. Si igitur Episcopus, inquit, ejusmodi Monachum recipiat, eúmque vel Clericum vel Monasterii Præfectum constituat; Episcopus quidem aliorum consortio excluíus, sola populi sui communione contentus erit: Monachus vero & è Clero ejicietur & Præfecturæ gradu excidet.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ ἐξ ἀλλοτρίας τινὰ μονῆς δεχόμενος, ἐὰν ἄγῃ τοῦτον εἰς κλῆρον, ἢ τῆς οἰκείας μονῆς ἡγούμενον, ἔξω τοῦ ἀκοινώνητον.

Arist. *Qui quempiam ex alieno Monasterio suscipit, si eum ad Clericatum promoveat, aut suo præficiat Monasterio, aliorum communione privetur.*

Οἱ μοναχοὶ τῷ κατὰ χώραν ἐπισκόπῳ ὀφείλουσιν ὑποτάσσεσθαι, καὶ προσπαρτᾶν ἐν τοῖς μοναστηρίοις, ἐν οἷς ἀπετάξαντο, καὶ μὴ καταλιμπάνειν αὐτὰ, εἰ μή τῳ ἄρα ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου διὰ ἀναγκαίαν χρείαν ἐπιτραπῶσι· καθὼς ὁ τέταρτος κανὼν τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνόδου διαλαμβάνει. εἰ δέ τινα μοναχὸν ἐξ ἀλλοτρίας μονῆς ἐπίσκοπος προσδέξεται, καὶ ἢ κληρικὸν τοῦτον ποιήσει, ἢ τῆς ἰδίας μονῆς ἡγούμενον, ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς συναδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους αὐτοῦ, ἔξω τοῦ ἀκοινώνητον, καὶ μόνῃ τῇ τοῦ ἰδίου λαοῦ κοινωνίᾳ ἀρκεσθήσεται.

C Monachi regionis Episcopo subjici debent, & in Monasteriis, in quibus collocati sunt, perseverare, & ea non deserere, nisi forsitan à civitatis Episcopo propter negotium aliquod necessarium permittuntur: quemadmodum quartus Synodi Chalcedonensis Canon statuit. Si autem Monachum aliquem ex alieno Monasterio receperit Episcopus, & vel Clericum eum fecerit, aut proprii Monasterii Præfectum: quantum ad reliquos confratres & Coëpiscopos suos excommunicabitur, & solâ populi sui communione contentus erit.

ΚΑΝΩΝ ϖϚ'.

Περὶ ἐπισκόπων τῶν αἱρετικὰς ἢ Ἕλληνας κληρονόμους καταλιμπανόντων. ὁμοίως ὥρισται, ἵνα ἐάν τις ἐπίσκοπος κληρονόμους συγγενεῖς ἢ ἐκτὸς τῆς ἰδίας συγγενείας αἱρετικὰς ἢ Ἕλληνας προτιμήσῃ τῆς ἐκκλησίας, καὶ μετ' ἀνάθεμα τῷ τοιούτῳ λεχθείη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μηδαμῶς τοῖς τοῦ θεοῦ ἱερεῦσιν ἀνενεχθῇ. μηδὲ δικαιωθῇ ἀπολογηθῆναι, ἐὰν ἀσθενήσας ἀπηλλάγη. ἐπεὶ ἡγεμὼν ἐπίσκοπος, εἰκότως ὀφειλέτω τὰ πραγμάτων αὐτοῦ τὴν διάταξιν ἐπιτρέπειν τοῖς ἀρμόδιον αὐτῷ ἐπαγγέλλεσθαι ποιήσασθαι.

D *De Episcopis hæreticos vel Græcos hæredes relinquentibus. Similiter definitum est, ut si quis Episcopus hæreticos, aut Græcos, sive sint consanguinei, sive à consanguinitate alieni, hæredes Ecclesiæ prætulerit; etiam post mortem ei dicatur anathema, & nomen ejus inter Dei Sacerdotes minimè referatur. Nec possit excusari, si intestatus decesserit: quoniam cùm factus est Episcopus, justam debet facere rerum suarum dispositionem suæ professioni convenientem.*

ΒΑΛΣ. Πᾶς ἐπίσκοπος ὀφείλει, μετὰ τὸ ψηφισθῆναι, ἀπογράφεσθαι τὰ οἰκεῖα πράγματα· καὶ ἐὰν τοῦτο ποιήσῃ κατὰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα, ἔχει ἐπ' ἀδείας διατίθεσθαι ἐπ' αὐτοῖς κατὰ νόμους. φησὶν οὖν ὁ παρὼν κανὼν, ὅτι ἐὰν ὁ ἀπογραψάμενος τὰ οἰκεῖα ἐπίσκοπος, ποιήσῃ πλουσίων διαθήκην, καὶ γράψῃ κληρονόμους αἱρετικοὺς, κἂν συγγενεῖς αὐτοῦ ὦσι κἂν ἀλλότριοι, καὶ τῇ ἐκκλησίαν παραγνώσηται, ὑποκείσεται τῷ ἀναθέματι καὶ μετὰ θάνατον, καὶ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς μνήμης τῶν ἱερέων ἀπαλειφθήσεται. καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω κολασθήσεται· ἡ δὲ διαθήκη τότε ὡς παράνομος πεσεῖται, καὶ οἱ αἱρετικοὶ κληρονόμοι αὐτοῦ οὐδὲν λήψονται, ὡς τοῦ ἐπισκόπου ἀδιαθέτου δοκοῦντος. πλουτῆσαι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, μηδὲ δυνηθείη ἀπολογηθῆναι ἐὰν ἀσθενήσας ἀπηλλάγη, καὶ τὰ ἑξῆς, τυπώσει, ἐὰν ἡ διαθήκη αὐτοῦ, ὡς εἴρηται, πέσῃ, καὶ δυνήσεται ἀπολογίαν εὑρεῖν εἰς τὸ μὴ ἐξενεμπῆναι καὶ τὸ αὐτοῦ βούλημα τὰ οἰκεῖα. ἤγουν, ἐὰν ἐν τοῖς ζωῆσιν ὑπῆρχεν, οὐ μὴ αἰτίαν τὴν ἀθέτησιν τῆς διαθήκης αὐτοῦ. γεγόνει γὰρ ἐπίσκοπος, ὤφειλε κατὰ νόμους καὶ ἀξίως τῷ ἐπαγγέλματι αὐτοῦ διαθέσθαι· οὐ μὴν ἀνομέως καὶ ἀναξίως ἀρχιερεῖ. ποία γὰρ κοινωνία ὀρθοδόξῳ καὶ αἱρετικῷ; οὕτως ἑρμηνεύεται ὁ κανὼν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. καὶ ἀναγνωσθῇ καὶ κδ'. κανόνα

E Bals. Omnis Episcopus, postquam electus fuerit, debet res suas describere: & si hoc fecerit secundùm Canonem Apostolicum, potest secundùm leges de rebus suis disponere. Dicit ergo præsens Canon, quòd si Episcopus, qui res suas descripsit, moriens testamentum fecerit, & hæreticos hæredes suos subscripserit, sive sint ejus cognati, sive alieni, & Ecclesiam prætermiserit; anathemati etiam post mortem subjicietur, & nomen ejus è Sacerdotum memoria delebitur. Ac ipse quidem sic punietur: ejus autem testamentum, ut injustum & contra leges factum, infirmabitur, Et hæretici quoque hæredes nihil accipient, tanquam Episcopus videatur mori intestatus, & quæ sequuntur: hoc est, si ejus testamentum infirmetur, ut dictum est, non poterit invenire defensionem, ut non ex ejus voluntate sua administrentur. Videlicet, si in vivis esset, sui testamenti infirmationem non incusaret. Cùm enim factus esset Episcopus, debebat secundùm leges & pro suæ professionis dignitate disponere: non autem contra leges & dignitatem Antistitis. Quæ est enim communio Orthodoxo cum Hæretico? Hæc est Canonis interpretatio, ut mihi quidem videtur. Et lege xxiiii. Canonem Synodi

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Antioch. & caput octavum tit. x. præſentis operis; & cap. x. tit. iii. lib. v. Baſilic. quod eſt cxxxi. Novella, quæ docet, ſi Epiſcopi & Clerici inteſtati moriantur, ad Eccleſias hæreditatem pertinere. Nec tibi repugnare videatur Novella Imperatoris domini Conſtantini Porphyrogennetæ, quæ tractat, eis, qui ſine liberis inteſtati moriuntur, non ſuccedere ex linea tranſverſa cognatos: ſed tertiam partem bonorum, eorum qui ſic moriuntur, ad pias animæque ſalutares elargitiones procedere; cum eo etiam collectis preciis ſervorum ejus qui mortuus eſt, utpote iis eo ipſo liberatis. Hæc enim Novella de ſolis Laicis loquitur, & in iis vim ſuam obtinere debet; ſicut prædicta Juſtiniani Novella locum habet in Epiſcopis & Clericis, qui inteſtati moriuntur.

A τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου, καὶ κεφάλαιον ὅλδοον ϗ ἰ. τίτλ. ϗ πρόνΘ. συντάγματΘ· καὶ κεφάλαιον ἰ. ϗ γ'. τίτλου ϛ ἑ. βιβλίου τῆϛ βασιλικῆϛ, ὅπερ ἔϛι μλα'. νεαρὰ, διδάσκουσα τὺς ἀδιαθέτως τελευτῶντας ἐπισκόπυς ⁊ κληρικύς· ϖερὶ τ ἐκκλησιῶν κληρονομίας. καὶ μὴ ἐνέχηται σοι ἡ νεαρὰ ϗ βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου ϗ Πορφυρογεννήτυ, λαμβάνουσα τὺς ἀδιαθέτως τελευτῶντας παίδων χωρὶς μὴ κληρονομεῖας ϖερὶ τῆϛ ἐκ πλαγίυ συγγενῶν αὐτῆϛ· ἀλλὰ ϐ τρίτον τῆϛ οὐσίας τῆϛ ὕτως τελευτάντων ϖεροφορεῖν εἰς ψυχικὰς διαδόσεις· σωζομένων τύτων καὶ τῆϛ πυνθάνων τῆ πλευτικῆϛ Θ., ὡς ἀπεντεῦθεν ἐλευθερυμένων. ἡ γὰρ νεαρὰ αὕτη εἰς τὺς λαϊκὺς ἐξεφωνήθη καὶ μόνους, καὶ ὀφείλῃ κρατεῖν εἰς τύτυς, ὥσπερ εἰς τὺς ἀδιαθέτυς ἐπισκόπυς καὶ κληρικύς· ἐνεργήϹῃ ἡ ῥηθεῖσα Ἰυστινιάνειος νεαρά.

Zonar. Quadrageſimus Apoſt. Can. Manifeſtæ, inquit, ſint Epiſcopi res propriæ, manifeſtæ & Dominicæ: ut ſit in poteſtate morientis Epiſcopi propria, quibus vult, relinquere. Non diſſimilia xxiv. Antioch. Syn. Can. continentur. Hinc igitur licet Epiſcopo res ſuas quibuſcunque velit relinquere, modo fideles ſint & orthodoxi; non autem infidelibus & hæreticis, etiam cognatione conjunctis. Quòd ſi moriens aliquem ex illis hæredem ſcripſerit, is quidem etiam poſt mortem anathemate percutitur, ejuſque nomen è Sacerdotum faſtis & memoria eximitur. Atque hæc quidem, Epiſcopo hæreditatem hæreticis legante, ſic habebunt. Quæ vero in Can. deinceps ſequuntur, ea nec explicari, nec intelligi facilè poſſunt. Arbitror tamen illorum hanc eſſe ſententiam; nimirum ſi nullo facto teſtamento Epiſc. moriatur, nihil excuſationis ejus ſucceſſori relictum iri, niſi rerum ipſius propriarum procurationem rite ſuſcipiat. Abeo namque, ut Epiſcopi demortui facultatum procurationem ſuſcipiat, deque illis, pro ea quam edidit voluntatis ſuæ profeſſione, conſtituat, poſtulatur. Quiſquis enim Epiſcopus renuntiatur, Canones ſe ſervaturum eſſe profitetur. Canones vero, paupertatis amantem, hoſpitalem, pecuniarum contemptorem Epiſcopum eſſe jubent. Genteſima porro trigeſima prima Novella lib. v. tit. iii. cap. x. Baſilic. ſitâ, ſi qui Epiſcopi & Clerici nullo facto teſtamento deceſſerint, neque legitimos ſucceſſores habuerint, ad Eccleſias, quas ante obtinuerant, hæreditatem pertinere decernitur.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ παραγγείλας τῆϛ ἁγίων ἀποστόλων κανόνων, ἔϛω, φησὶ, φέρειν τὰ ἴδια τῶ ἐπισκόπω ϖράγματα, καὶ φέρειν τὰ κυριακὰ ἐν ἐξουσίᾳ ἔχῃ ὁ ἐπίσκοπος πλὴν τῆϛ, οἷς βέλεται καταλῦσαι τὰ ἴδια. τὰ ὅμοια ϗ καὶ ὁ κδ'. τῆϛ ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου κανὼν διατάτλε). ἔχει γὰρ ἐκ τύτων ἄδειαν ὁ ἐπίσκοπΘ. τὰ ἑαυτῶ ϖράγματα καταλιμπάνειν οἷς βέλεται, πιστοῖς μόνοις καὶ ὀρθοδόξοις, ἢ μὴ αἱρετικοῖς ἢ ἀπίστοις, ἀλλὰ ϖάντ συγγενέϹιν αὐτῶ τοιύτοις. εἰ ϗ τοιύτοις τινὰς κληρονόμυς πλὴν τῆϛ γράψῃ, ὀκνηΘ. μὲν καὶ μὴ ϑάνατον ἀναθεματίζε), καὶ ϖάντως τὸ ὄνομα αὐτῶ ἐκ τῆϛ μνήμης τῆϛ ἱερέων ἀπαλείφεται. ταῦτα μὲν, εἰ διαθέμενΘ. αἱρετικὺς καταλείψῃ κληρονόμυς. τὸ δ' ἑξῆς τῆ κανόνΘ. δύσφρασόν ἔϛι, κἀντεῦθεν δυσνόητον. οἶμαι ϗ λέγειν, ὅτι ἐὰν ἀληθεῖΘ. πλυτήσῃ ὁ ἐπίσκοπος, ἀναπολόγητΘ. ἔσαι ὁ μετ' αὐτὸν ἐπισκοπΘ. ἀναπολογίας σεσύμβυλος, εἰ μὴ οἰκονομήσῃ τὰ ἰδικὰ αὐτῶ ϖράγματα εἰκότως, ἐπεὶ ὀφείλῃ καὶ χρέος ἔχει πρὸ διατυπώϹιν ἤγουν πρὸ οἰκονομίαν τ ϖραγμάτων τῆ πλυτήσαντος ἐπισκόπυ ἁρμόδιαν ποιῆσαι, ἥτοι ἀξίαν τῆ ἐπαγγέλμαΘ. αὐτῆ. ὁ γὰρ νομόθυος ἐπίσκοπος ἐπαγγέλλε) τὺς κανόνας φυλάττειν· οἱ δὲ κανόνες φιλόπτωχον αὐτὸν θέ) καὶ φιλόξενον ἀπαντᾶσι, καὶ ϕιλοπρόπλιν χρημάζ. ἡ δὲ ῥηθεῖσα νεαρὰ κειμήλιν εἰς βιβλίον τῆϛ βασιλικῆϛ, ε'. τίτ. γ'. κεφ ί. τὺς ἐπισκόπυς καὶ κληρικὺς ἀδιαθέτοις πλυτῶνΘας, καὶ νομίμων διαδόχων χωρὶς ϖρὸ τ ἐκκλησιῶν αὐτῶν καλύει κληρονομείας.

Canon LXXXV.

De manumiſſionibus. Similiter placuit, ut de manumiſſionibus, quæ fiunt in Eccleſia, ab Imperatore petatur.

Balſ. Servi, propter aliquas cauſas ad Eccleſias accedentes, Epiſcopali cognitione manumittebantur. Sed quia eorum domini ipſos in ſervitutem redigere conabantur, viſum eſt, ut Imperator de iis admoneretur, ut reprimeretur dominorum potentia. Atque in his quidem conſiſtit Canon. Tu autem ſcias, quòd ex libro recondito in Primi-defenſoris ſecreto, qui habet ea quæ à claro ſanctiſſimæ magnæ Eccleſiæ extructore Imperatore Juſtiniano ſtatuta ſunt, multa habent privilegia, qui ex parte Eccleſiæ manumiſſi ſunt ſervi. Lege & vigeſimum ſextum tit. quadrageſimi octavi libri, qui docet de ſervis qui manumittuntur:

Κανων πέ.

Περὶ ἐλευθερίων. ὁμοίως ἔρρεϹεν, ἵνα ϖερὶ τῶν ἐν τῆ ἐκκλησίᾳ γινομένων ἐλευθερίων, ἀπὸ τ βασιλέως αἴτησις γίνηται.

Βαλσ. Δοῦλοι διά τινας αἰτίας ϖροσφεύγοντες τ ἐκκλησίας, ἐλευθερυῦτο κ διαγνωϹιν ἐπισκοπικήν. ἐπεὶ δὲ οἱ δεσπόται τύτων ἐπεχείρυν αὐτὺς δυλαγωγεῖν, ἔδοξε ϖερὶ τύτων ϖαραμυθίαν ϖαρὰ βασιλέα, ὥστε ἀναστολὴν ϖοιῆσαι τῶν δεσποτῶν διωγμείαν. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τύτοις. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι ἀπὸ τῆ βιβλίυ τῆ κειμένυ ἐν τῷ σκρίτῳ τ ϖρωτοδίκυ, τῆ ἔχοντΘ. τὰ διατυπωθέντα ϖαρὰ τῆ ἀοιδίμυ κτήτορΘ. τῆϛ ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆ βασιλέως Ἰυστινιάνυ, πολλὰ ϖρονόμια ἔχυσιν οἱ ϖαρὰ τῆ μέρυς τ ἐκκλησίας ἐλευθερώμενοι δῦλοι. ἀναγνῶθι καὶ τ κς'. τίτ. τῆ μή. βιβλίυ ϖερὶ ἐλευθερωμένων διδάσκοντα, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καὶ τὴν νεαρὰν τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, τὴν διοριζομένην μὴ ἔχειν χώραν τὰς περὶ τῶν ἀντιφερομένων τῇ μαρτύρων νόμους, ὅπου περὶ ἐλευθερίας δικάζηταί τις· ἀλλὰ μόνην γίνεσθαι φερομένων μαρτύρων ἔφοδον τοῦ δουλαγωγουμένου ἢ τοῦ ἐλευθεροῦσθαι.

A & Novellam clari Imperatoris domini Alexii Comneni, quæ ſtatuit non habere locum leges de contraria teſtium productione, quando quis contendit de libertate: ſed ſolam fieri teſtium productionem ab eo, qui in ſervitutem ducitur, vel in libertatem proclamat.

ΖΩΝΑΡ. Δοῦλοι διά τινας αἰτίας καταφεύγοντες ταῖς ἐκκλησίαις ἐλευθεροῦντο, τοῦ τῆς ἐπισκόπων δίκαιον εἰ δοκιμάζοντος, οὓς οἱ δεσπόται ἐπειρῶντο αὖθις εἰς δουλείαν ἕλκειν. περὶ τούτων οὖν ἔδοξεν ἀναμνησθῆναι τὸν βασιλέα.

Zonar. Servi, certis quibuſdam de cauſis ad Eccleſiam confugientes, ſi id Epiſcopus æquum ſtatuiſſet, manumittebantur; quos domini rurſum ad ſervitutem trahere niterentur. Ea de re igitur Imperatorem eſſe monendum viſum eſt.

B

ΑΡΙΣΤ. Περὶ τῆς ἐν ἐκκλησίαις γινομένων ἐλευθερίας, ἐκ βασιλέως αἴτησις γινέσθω.

Arist. *De manumiſſionibus quæ in Eccleſiis fiunt, Imperatori petitio exhibeatur.*

Τὰ αὐτὰ τῇ ἑξηκοστῷ πεμπτῳ κανόνι λαμβάνει· ᾗ ἡρμηνεύθη ἐκεῖσε.

Hic canon eadem ac ſexageſimus quartus ſtatuit; & ibi interpretatur.

ΚΑΝΩΝ πϛ'.

Canon LXXXVI.

Περὶ τῶν πλασσῶν μνημείων τῶν μαρτύρων. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα πάντα τὰ ἀγροὺς καὶ τὰς ἀμπελῶνας θυσιαστήρια, οἰκοδομεῖται εἰς μνήμην μαρτύρων καθιερώματα, ἐν οἷς οὐδὲν ἔνεστι σῶμα ἢ λείψανον μαρτύρων ἀποκείμενον δείκνυται, ἀπὸ τῶν ἐπιτοπίων ἐπισκόπων, εἰ ἔστι δυνατόν, καταστρέφωνται. εἰ δὲ τοῦτο διὰ τοὺς δημοτικοὺς οὐ συγχωρεῖται, ὅμως τὸ πλῆθος νουθετηθῆναι, μὴ ἀγεσθαι τοὺς τόπους ἐκείνους· καὶ ἵνα οἱ τὰ ὀρθὰ φρονοῦντες μηδεμιᾷ δεισιδαιμονίᾳ τῶν τοιούτων τόπων καταδουλωθῶσι, καὶ μηδαμῶς μηδὲ μνήμη μαρτύρων ἐπιτελεῖται, εἰ μήπου ἢ σῶμα ἢ τινα λείψανα ὦσιν ἢ ἀρχαιολογία τινὸς οἰκείας ἢ κτήσεως ἢ πάθους τῇ ἀρχαιότητι παραδιδῶνται. ὅσα γὰρ διὰ ἐνυπνίων καὶ ματαίων ἀποκαλύψεων ἀνθρώπων τινῶν ὁπουδήποτε καθίστανται θυσιαστήρια, πάντῃ ζῆλον τὰ τοιαῦτα ἀποδεκτέον.

De fictis Martyrum monumentis. Similiter placuit, ut omnia per agros & vineta altaria, veluti in memoriam Martyrum conſtituta, in quibus nullum corpus aut reliquiæ Martyrum conditæ oſtenduntur, à loci Epiſcopis, ſi poſſit fieri, ſubvertantur. Sin autem propter populares tumultus hoc non permittitur; plebs tamen admoneatur, ne iis in locis conventus agat; & ut qui rectè ſentiunt nulla eorum locorum ſuperſtitione alligentur; & omnino nec Martyrum memoria peragatur, niſi utique vel corpus vel aliquæ ſint reliquiæ, vel alicujus habitationis, aut poſſeſſionis, aut paſſionis origo fideli antiquitati tradita eſt. Quæcunque enim per ſomnia & vanorum hominum revelationes ubilibet conſtituuntur altaria, ea omni modo reprobentur.

C

D

ΒΑΛΣ. Κεκανόνισται μὴ ἄλλως δίκτηριον οἶκον ἀνεγείρεσθαι ὁπουδήποτε, εἰ μὴ κατ' ἐπισκοπικὴν ἐπίσκεψιν ἢ καὶ παρουσίαν· οἴκῳ δὲ ἀναγνώσεως τελεσθῆναι τὸν τόπον, καὶ σταυροπήγιον ἐνεδρῦσαι, καὶ διὰ καθιδρύσεως ἁγίων λειψάνων μαρτυρικῶν καθιερῶσθαι τὸν ναόν. ἐπεὶ δέ τινες, ὡς ἔοικεν, ἀπὸ ἐνυπνίων ἢ καὶ πεπλασμένων ἀποκαλύψεων ἀνίστασαν εἰς ἀγροὺς καὶ ἀμπελῶνας ἴδια γνώμῃ τῶν ἐπισκόπων θυσιαστήρια, καὶ διὰ φαντασιώσεων καὶ ψευδῶν ἐνυπνίων τὰς ἁπλουστέρους πλανῶντες, πολὺ ὀλιγοδέους πίστιν διέφθειρον, ἤρεσε τὰ τοιαῦτα θυσιαστήρια, τὰ εἰς μνήμην τάχα μαρτύρων καθιερώματα, καὶ μὴ ἔχοντα σώματα ἢ λείψανα μαρτύρων, μηδὲ ἀρχὴν ἐνεργεῖσθαι διὰ ὁτιοῦν ἐν αὐτοῖς ὁσίους ἢ μάρτυρας, ἢ κτησείδια τῶν τούτων, ἢ ἐν αὐτοῖς πάλαι μαρτυρίῳ στεφθέντα, καὶ, ὡς εἴρηται, μὴ καθιερωθέντα ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἐπισκόπων, καταστρέφεσθαι. εἰ δὲ οἱ δῆμοι, φασὶν, ἀνθίστανται θορυβοῦντες, νουθετεῖσθαι καὶ τούτους μὴ ἀγελαγωγεῖν τοὺς τόπους ἐκείνους, τουτέστι μὴ συνάγεσθαι τοὺς ὄχλους ἐκεῖ, μηδὲ τοὺς ὀρθοδόξους καταδουλοῦσθαι τῇ τούτων δεισιδαιμονίᾳ, μηδὲ μνήμας μαρτύρων ἐν αὐτοῖς ἐπιτελεῖν. σημείωσαι καὶ πρόσταξιν κανόνα, πολλὰ χρησιμεύοντα εἰς τὰς ἀγροικικὰς ἐκκλησίας. γίνονται γὰρ πολλὰ τοιαῦτα πρὸς χαυλιοδῶν ἀνθρωπαρίων φερομένων γυναῖκας ἐνθουσιώσας καὶ κατὰ δαιμονικὴν ἐπήρειαν φενακιζούσας τάχα τὰ μέλλοντα, καὶ ἄνδρας φαντασιουμένους δαιμονᾶν, καὶ ποιοῦντας τινὰ μηδὲ λέγεσθαι ἄξια εἰς ζῆλον τοιαύτας ἐκκλησίας.

Balsamon. Canone cautum eſt, ne aliter uſquam oratorium excitetur, niſi Epiſcopali permiſſione, vel etiam præſentia, eo in loco fundamenti oratio peracta & crucis fixio poſita ſit, & per ſanctorum martyrum reliquiarum depoſitionem templum ſit conſecratum. Quia autem nonnulli, ut eſt veriſimile, per ſomnia & fictas revelationes in agris & vinetis præter Epiſcoporum ſententiam altaria excitabant, & per improbos hominum cœtus, & falſa ſomnia, ſimpliciores decipientes, fidem orthodoxam ſubvertebant: placuit, ut ejuſmodi altaria, in memoriam fortè Martyrum conſtituta, & corpora vel reliquias Martyrum non habentia: neque à principio excitata, quòd ſancti in eis habitarint aut Martyres, vel quòd ſint eis poſſeſſiunculæ, vel quòd Martyrio ibi coronati ſint; nec à regionis Epiſcopis, ut dictum eſt, conſecrata; ſubvertantur. Si autem populi, inquiunt, tumultuantes reſiſtant; admoneantur, ne in locis conventus agant, hoc eſt, ne illic turbas congregent; nec Orthodoxi eorum ſuperſtitione alligentur, neque in eis Martyrum memoriam celebrent. Nota præſentem canonem, qui eſt valde utilis ad ruſticanas Eccleſias. Multa enim ejuſmodi fiunt à vicanis homunculis, mulieres diabolico inſtructu bacchantes & futura fortè divinantes, hominéſque, qui ſe dæmoniaco ſpiritu afflatos ſimulant, & quæ ne dicere quidem decet, in ejuſmodi Eccleſiis faciunt aſſumentibus.

E

F

ΖΩΝΑΡ. Τινὲς εὐσεβεῖν δοκοῦντες, ἐν ἀγροῖς καὶ ἐν ἀμπελῶσιν ὡκοδόμουν δίκτηρια ὑπὸ μαρτύρων ὀνόμασιν, ὡς δι' ἐνυπνίων ταῦτα καὶ ἀποκαλύψεων ἀνεγείροντες. φειδέσθω τοίνυν ὁ κανὼν τῶν τοιαῦτα, εἰ μήτε σώματα μαρτύρων ἔχοιεν αὐτοῖς ἐναποκείμενα, μήτε τινὰ λείψανα μαρ-

Zonar. Nonnulli, ſe id piè facere exiſtimantes, in agris & vinetis Martyrum ædiculas, quaſi per ſomnia viſâque admoniti, excitabant. Eas igitur, ſi nec Martyrum corpora ibi repoſita, nec aliquæ illorum reliquiæ, aſſerventur, Epiſcoporum, qui

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

qui iis locis præſunt, auctoritate everti jubet Canon. Quod ſi multitudo, inquit, ſeditiosè repugnet, neque illas dirui patiatur: ſaltem, ne iis in locis populi conventus agant, hoc eſt, ne illic turbas congregent, nec aliqua eorum ſuperſtitione Orthodoxi alligentur, nec in iis Martyrum memoriam celebrent; ſi quidem nec Martyris corpus nec reliquiæ ibi recondita ſint, neque jam ab antiquis temporibus altare illud ſit exædificatum; publicè populum admonendum eſſe decernit. Quæcunque enim, quaſi per ſomnia & revelationes à nonnullis conſtructa, repente extitêre, omnia, inquit, penitùs improbata damnentur.

A τύχων, παρὰ τῶν κτ τόποις δπισθεν καταστρέφεσθαι. εἰ δὲ οἱ δῆμοι, φησιν, ἀνθίστανται θορυβοῦντες, κ) σὺκ ἐῶσι καθαιρεῖσθαι αὐτὰ, νουθετεῖσθαι τὰ πλήθη καλῶς, μὴ ὀχλαγωγεῖν τοὺς τόπους ἐκείνους, ζητεῖν μὴ συνάγεσθαι τοὺς ὄχλους ἐκεῖ, μηδὲ τοὺς ὀρθοδόξους καταδεσμεῖσθαι τῇ τῶν δαιμονίᾳ, μηδὲ μνήμας μαρτύρων ἐν αὐτοῖς δπισθεν, εἰ μὴ σῶμα μάρτυρος μηδὲ λείψανα ἐκεῖ κεῖνται, ἢ. ἐξ ἀρχαίων χρόνων διὰ φυσοδομημένον ἐστὶ θυσιαστήριον ἐκεῖ. ἀ γὰρ, φησι, συνέστησεν, ὡς ἐξ ὀνυπνίων κ) ἀποκαλύψεων οἰκοδομημάτων αὐτά τινων, πάντα ἀποδοκιμαζέσθωσαν.

B

Arist. *Altare in agris aut vinetis, quibus nulla ſunt reliquiæ Martyris repoſitæ, extructum, niſi publicus excitetur tumultus, evertatur: & quæcunque per inſomnia vanaſque revelationes altaria eriguntur.*

ΑΡΙΣΤ. Θυσιαστήριον ἐν ἀγροῖς ἢ ἀμπελῶσι γινόμενον, ἐν οἷς μὴ λείψανον κεῖται μάρτυρος, εἰ μὴ δημόσιος γίνεται θόρυβος, καταστρεφέσθω· καὶ ὅσα δὲ ἐνυπνίων καὶ ἀποκαλύψεων ματαιῶν σωίστανται θυσιαστήρια.

Quæcunque ædes oratoriæ per Epiſcoporum preces non conſtituuntur, nec Martyrum reliquiæ in iis reponuntur, profanæ ſunt. Eapropter itaque & altaria, quæ in agris aut vinetis fiunt ſine Epiſcopi precibus, & reliquiarum Martyrum depoſitione, ſi fieri poteſt, ſubvertantur: ſin autem popularis tumultus hoc fieri prohibet, ſaltem admoneantur, popularis turbæ concitationes in iis non facere. Subvertantur autem & altaria per inſomnia & vanas revelationes erecta. Cum diabolus enim ſit tenebræ, lumen ſimulat: & pietatis nimirum prætextu hominum animas ineſcat.

Οἱ περὶ εὐκτηρίων οἴκων ἢ δι' ἐυχῆς δπισθεν συνέστησθαι, κ) λείψανα μαρτύρων τύποις ἐναπετέθησθαι, ἀνίεροί εἰσι. Διὰ τοῦτο γοῦν κ) τὰ ἐν ἀγροῖς ἢ ἀμπελῶσι γινόμενα θυσιαστήρια, χωρὶς εὐχῆς δπισθεν κ) τῆς ἐναποτιθέσεως μαρτύρων λείψανα, εἰ δυνατὸν καταστρεφέσθωσθω· εἰ δὲ μὴ δημοτικὸς θόρυβος τοῦτο κωλύει γίνεσθαι, κἂν νουθετείσθω μὴ ποιεῖν ἐν αὐτοῖς ὀχλαγώγια. καταστρεφέσθωσθω δὲ κ) τὰ δι' ἐνυπνίων κ) ἀποκαλύψεων ματαιῶν συνιστάμενα θυσιαστήρια. σκότος γὰρ ὢν ὁ διάβολος, φῶς ὑποκρίνεται· κ) προφάσει δήθεν εὐλαβείας τὰς τῶν ἀνθρώπων διελεάζει ψυχάς.

Canon LXXXVII.

De reliquiis Idolorum radicitùs extirpandis. Similiter placuit peti à clariſſimis Imperatoribus, ut reliquiæ idololatriæ, non ſolùm quæ ſunt in ſimulachris, ſed in quibuſvis locis vel lucis vel arboribus, omnimodo deleantur.

ΚΑΝΩΝ πζ.

Περὶ τῶν, τὰ λείψανα τῶν εἰδώλων ἐκριζωθῆναι. ὁμοίως ἤρεσεν αἰτηθῆναι ἀπὸ τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων, ἵνα τὰ λείψανα τῆς εἰδωλολατρείας, μὴ μόνον τὰ ἐν ξοάνοις, ἀλλὰ κ) ἐν οἱοισδήποτε τόποις ἢ ἄλσεσιν ἢ δένδροις, πάντη ζήτω ἐξαλειφθῶσιν.

D

Bals. Patres Imperatores rogant, ut quæ adhuc relictæ ſunt Idolorum imagines, & ubicunque eæ ſint, aboleantur.

ΒΑΛΣ. Παρακαλοῦσιν οἱ πατέρες τοὺς βασιλῆς, τὰ ἔτι σωειλειφθέντα ἀγάλματα τῶν εἰδώλων, κ) ὁπουδήποτε ὄντα ἐξαλειφθῆναι.

Zonar. Quamvis Evangelio longe latéque propagato, adhuc tamen quædam ex idololatria reliquiæ ſuperfuerant, & adhuc ſimulacra atque aræ pluribus in locis ac nemoribus ſervabantur. De iis igitur funditùs abolendis, ita ut nihil amplius ex iis reliquum fiat, Patres Imperatores monendos eſſe cenſuerunt.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῦ διαγγελικοῦ κηρύγματος πλατυνθέντος, ἔτι λείψανα τῆς εἰδωλολατρείας πνά ἦσαν ἐγκαταλείμματα σωειλημμένα, ἐσώζοντο κ) ἀγάλματα κ) βωμοὶ ἐν διαφόροις τόποις κ) ἄλσεσι. σωὶ τούτου ἔδοξε τοῖς παρασὶν ὑποσημανθῆναι τοὺς βασιλῆς, ἵνα ἐξαλειφθῶσιν, ὥστε μήτε σωειλειφθῆναι αὐτῆς.

E

Arist. *Idololatriæ reliquiæ, ſive in ſtatuis, ſive locis quibuſlibet, vel lucis vel arboribus, deleantur.*

ΑΡΙΣΤ. Τὰ ἔτι ἐν ξοάνοις, ἢ τόποις ποὶν ἢ ἄλσεσιν, ἢ δένδροις λείψανα τῆς εἰδωλολατρείας, ἐξαλειφέσθω.

Non tantum Idolorum ſimulacra conteri oportet & deleri, & aras eorum everti: ſed ſi quæ idololatriæ reliquiæ reſtent, vel in locis, vel lucis, aut arboribus (quid enim? quod nonnulla eorum honore proſecuti ſunt Græci & in eis vaticinati, & errore expulſo, vel Tripos vel manteum permanet,) aboleantur & illæ ut nec memoria iis ſuperſit.

Οὐ μόνον τὰ τῶν εἰδώλων ξόανα δεῖ συντρίβεσθαι κ) ἀπαλείφεσθαι, κ) τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καταστρέφεσθαι· ἀλλὰ κ) ἔτι λείψανον τῆς εἰδωλολατρείας ὑπολείφθαι, ἢ ἐν τόποις, ἢ ἄλσεσιν, ἢ δένδροις. (τί γὰρ, ὅτι τινὰ τούτων ἐτίμων οἱ ἕλληνες, ἢ ἐμαντεύοντο ἐν αὐτοῖς, κ) τῆς πλάνης ἀπελαθείσης, ἢ ὁ τρίπους, ἢ ὁ μαντεῖον διαπέμενεν;) ἀφανιζέσθω κ) τοῦτο, ὡς μηδὲ μνήμην αὐτῶν ὑπάρχειν.

F

Ψηφιοποιήθηκε από την

A

ΚΑΝΩΝ πη'.

Ὥστε γράφεσθαι καὶ ὑπογράφεσθαι, ὁσάκις γένηται χρεία, ἐκ τοῦ ἐν Καρχηδόνι ἐπισκόπου ἐπ' ὀνόματι πάντων τῶν ἐπισκόπων, ἐπιστολάς. ἀπὸ συμπάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη, ἵνα ἐὰν ἀρέσῃ τινὰ γράμματα ὀφείλειν ὑπαγορευθῆναι ἐν τῇ συνόδῳ, ὁ προσκυνητὸς ἐπίσκοπος ὁ ἐν τῷ θρόνῳ τούτῳ προκαθήμενος καταξιοῖ ἐπ' ὀνόματι πάντων ὑπαγορεύειν καὶ ὑπογράφειν ἐν οἷς ἤρεσεν· ἔτι μὴν τοῖς τοποτηρηταῖς ἐπισκόποις, τοῖς ὀφείλουσιν ἀποσταλῆναι εἰς τὰς τῆς Αφρικῆς ἐπαρχίας, ἕνεκεν τῶν Δονατιστῶν, γράμματα δοθῆναι, δύναμιν ἐντολικοῦ περιέχοντα, ἣν δύναμιν μὴ παρεξέλθωσιν, καὶ ὑπέγραψεν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς Καρχηδονίων ἐκκλησίας, τῷ παρόντι ψηφίσματι συνήνεσα, καὶ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα. ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψεν.

B

Canon LXXXVIII.

Ut scribantur & subscribantur, quoties opus fuerit, ab Episcopo Carthaginensi, nomine omnium Episcoporum, Epistolæ. Ab omnibus Episcopis dictum est, ut, si placuerit, debere in Synodo dictari Epistolas, venerandus Episcopus in hoc throno præsidens dignetur sub nomine omnium dictare & subscribere quæ placuerint: Præterea Episcopis legatis, qui mitti debent in provincias Africæ, propter Donatistas, dari literas, quæ mandatum contineant; quam potestatem ne transgrediantur, & subscripserunt: Aurelius Episcopus Carthaginensium Ecclesiæ, præsenti decreto consensi, & lecto subscripsi. Similiter & reliqui Episcopi subscripserunt.

ΖΩΝΑΡ. Ἤρεσε πᾶσι τοῖς ἐν τῇ συνόδῳ, ἵνα εἰ χρεία γένηται ἐπιστολὰς γραφῆναι πρός τινας ἐκ τῆς συνόδου, ὁ προκαθήμενος ἐν τῷ θρόνῳ τῆς Καρχηδονίων ἐκκλησίας, ὃν καὶ Πάπαν ἐν ἀρχῇ τῆς συνόδου ὠνόμασεν, ταύτας ὀνόματι πάντων τῶν ἐπισκόπων ὑπαγορεύῃ. ἤρεσε δὲ καὶ δοθῆναι γράμματα, ἐντολῆς δύναμιν ἔχοντα, καὶ τυποῦντα τί ποιῆσαι ὀφείλουσι, τοῖς μέλλουσιν ἀπελθεῖν εἰς τὴν τῆς Αφρικῆς ἐπαρχίαν, ἕνεκεν τῶν Δονατιστῶν, ἵνα μὴ παρεξέλθωσι τὰ ἐνταλθέντα αὐτοῖς.

C

ΖΟΝΑΡ. Omnibus qui in Synodo aderant placuit, ut si quas à Synodo Epistolas conscribi opus fuerit, qui in throno Carthaginensis Ecclesiæ præsidet, quem & Papam initio Synodi vocavêre, nomine Episcoporum omnium eas dictet. Illud etiam placuit, ut literæ mandati vim habentes, & quid fieri oporteat præscribentes, in Africanam provinciam Donatistarum causa profecturis darentur, nec iis quidquam, nisi ex illarum præscripto, transigere liceret.

ΑΡΙΣΤ. Ἔδοξε, τὰ ὀφείλοντα παρὰ τῇ συνόδῳ γίνεσθαι γράμματα, παρὰ τοῦ ἐν Καρχηδόνι ἐπισκόπου, ἐπ' ὀνόματι πάντων, γράφεσθαι καὶ ὑπογράφεσθαι.

Ὡς γὰρ πρωτεύων τῶν ἐν Αφρικῇ πάντων τῶν ἐπισκόπων, τὰ παρὰ τῆς συνόδου ὀφείλοντα σταλῆναι γράμματα πρὸς τοὺς τῆς Αφρικῆς ἄρχοντας ἕνεκα τῶν Δονατιστῶν, ἢ πρὸς ἑτέρους, γράψει καὶ ὑπογράψει. ᾠκονομήθη δὲ τοῦτο, διὰ τὸ δυχερὲς εἶναι, καὶ φόρτον ὁλόκληρον, πάντας τοὺς τῆς συνόδου τοῖς στελλομένοις παρ' αὐτῶν πρὸς βασιλεῖς ἢ πρὸς ἄρχοντας γράμμασιν ὑπογράφειν.

D

ARIST. *Visum est, ut quæ à Synodo mittendæ sunt literæ, ab Episcopo Carthaginensi sub omnium nomine scribantur & subscribantur.*

Ut primas enim omnium in Africâ Episcoporum, literas, quæ à Synodo mitti debent ad Africæ magistratus Donatistarum gratiâ vel etiam ad alios, scribet & subscribet. Illud autem constitutum fuit, quia difficile est, & onus generale, ut omnes qui sunt in Synodo literis à se ad Imperatores & magistratus missis subscriberent.

Πρᾶξις πέμπτη.

Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ τὰ προλαβόντα ψηφίσματα κυροῦνται ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων Αρκαδίου καὶ Ονωρίου τῶν αὐγούστων ὑπάτων, τῇ πρὸ ἓξ καλανδῶν Σεπτεμβρίων, ἐν Μελιβετανῇ πόλει εἰς τὸ σύκρητον τῆς ἐκκλησίας. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς Καρχηδονίων ἐκκλησίας προκαθίσας ἐν πάσῃ τῇ συνόδῳ παρεστώτων τῶν διακόνων εἶπεν· ἐπεὶ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἓν σῶμα ὑπάρχει, καὶ πάντων τῶν μελῶν μία ἐστὶ κεφαλὴ, συνέβη, θέλοντος τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν ἐνδυναμοῦντος, ὥστε πρὸς ταύτην τὴν ἐκκλησίαν ἐλθεῖν ἡμᾶς, ἀγάπης καὶ ἀδελφότητος χάριτι προτραπέντας· διὸ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, (ἐπεὶ οὕτως ἐστὶν πιστευτέον, ὅτι ἡμετέρα παρ' ὑμῖν προσέλευσις, οὔτε περισσὴ οὔτε ἡδυτάτη πᾶσιν ἐστιν) ἵνα ἡ συναίνεσις πάντων ἡμῶν φανερωθῇ ὁμονοεῖν τοῖς συνδόξασι τῶν ψηφισμάτων τῶν πάλαι, εἴτε κατὰ τὴν ἐν Ἱππῶνι σύνοδον βεβαιωθέντων, εἴτε μετὰ ταῦτα τῇ ἐν Καρχηδόνι κρείττονι συνόδῳ ὁρισθέντων, ὁμοίως δὲ καὶ νῦν κατὰ τάξιν ἡμῖν ἀναγινωσκομένων. τότε γὰρ τῆς ὑμετέρας ἀδελφότητος ἡ ὁμόνοια λαμπροτέρα τοῦ φωτὸς ἀναδειχθήσεται, ἐὰν τὰ παρ' ἡμῶν ἐν ταῖς ἀνωτέραις συνόδοις νομίμως ὁρισθέντα, μὴ μόνον ταῖς ἐν τοῖς παροῦσι πεπραγμένοις συναινέσεσιν ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπογραφαῖς ἔτι μὴν φανερώσηται. Ξάντιππος ἐπίσκοπος τῆς πρώτης καθέδρας τῆς Νουμιδικῆς εἶπεν, πιστεύω, ὅτι πάσῃ τῇ ἀδελφότητι ἤρεσεν· ὑπογράφοντές τε ἡμεῖς τῇ ἰδίᾳ ὑποσημειώσει βεβαιοῦμεν ἀρέσαι.

E

F

Actio quinta.

In hac Synodo præcedentia decreta confirmantur, sub gloriosissimis Imperatoribus Arcadio & Honorio Augustis consulibus, A. D. vi. Cal. Septembris, in civitate Milevitana, in secreto Ecclesiæ. Aurelius Episcopus Carthaginensis Ecclesiæ, præsidens in universa Synodo, adsistentibus Diaconis, dixit; Quoniam sanctissimæ Ecclesiæ corpus unum est, & omnium membrorum unum est caput, accidit, Deo volente & nostram infirmitatem corroborante, ut nos ad hanc Ecclesiam accederemus, dilectionis & fraternitatis gratia persuasi: Et ideo vestram dilectionem adhortor (quoniam ita credendum est, nostrum ad vos adventum neque supervacaneum esse, neque omnibus lætum) ut nostrûm omnium consensus veterum decretorum placitis, quæ sive in Hipponensi Synodo confirmata, sive postea in Carthaginensi Synodo meliore definita, similiter autem & nunc nobis ordine lecta sunt, concordare manifestetur. Tunc enim vestræ fraternitatis consensus luce clarior apparebit, si ea, quæ à nobis in superioribus Synodis legitimè definita sunt, non solùm vestris in præsentibus actis consensibus, sed etiam subscriptionibus declarata fuerint. Xantippus primæ sedis Numidiæ Episcopus dixit; Credo, quod universæ fraternitati placuit: nos etiam nostro signo subscribentes placere confirmamus.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Et quæ decreta fuerant, propria manu confirmarunt. Nicetius Episcopus primæ cathedræ Mauritaniæ Sitifensis dixit; Statuta recitata, quoniam non carent ratione, & ab omnibus confirmata sunt, meæ quoque præterea parvitati placent, quæ propria subscriptione confirmabo.

A

καὶ τὰ ὁρισθέντα ἰδιοχείρως ἐβεβαίωσαν. Νικήτιος ἐπίσκοπος τῆς πρώτης καθέδρας Μαυριτανίας Σιτιφένσης εἶπεν· τὰ ἀναγνωσθέντα ψηφίσματα, ἐπεὶ λογισμοῦ οὐκ ἐστέρηνται, καὶ ἀπὸ πάντων ἐκυρώθησαν, ἔτι μὴν καὶ τῇ ἐμῇ βραχύτητι ταῦτα ἀρέσκουσι, ἅπερ τῇ οἰκείᾳ ὑπογραφῇ βεβαιώσω.

Bals. Cùm Aurelius Episcopus Carthaginensis æquum censuisset, ut omnes Episcopi iis, quæ decreta erant, consentirent, vel se consentire ostenderent; dixerunt omnes se ea recipere, quæ in diversis Synodis constituta sunt: & propterea propriis subscriptionibus ea confirmaverunt.

B

ΒΑΛΣ. Τοῦ Αὐρηλίου τοῦ ἐπισκόπου Καρχηδόνος ἀξιώσαντος συναινέσαι πάντας τοὺς ἐπισκόπους τοῖς ὁρισθεῖσι, καὶ δεῖξαι ὡς ὁμονοοῦσιν, εἶπον ἅπαντες ἀποδέχεσθαι τὰ θεσπίσματα ἐν διαφόροις συνόδοις· καὶ διὰ τοῦτο βεβαίωσαν αὐτὰ διὰ οἰκείων ὑπογραφῶν.

Zonar. Hoc loco Synodi Præses Aurelius ab Episcopis postulat, ut iis, quæ ante in Synodis, sive in Hipponensi urbe, sive Carthagine habitis, constituta fuerant, assensum ipsi præberent, & ostenderent, quòd unanimes illis consentiunt, & decreta subscriptionibus confirmant; quæ & suscribendo confirmârunt.

ΖΩΝΑΡ. Ἐνταῦθα ὁ προέχων τῆς συνόδου Αὐρήλιος ἀξιοῖ τοὺς ἐπισκόπους συναινέσαι τοῖς πάλαι δόξασιν ἐν συνόδοις, εἴτε ἐν Ἱππῶνι τῇ πόλει, εἴτε ἐν Καρχηδόνι γενομένοις, καὶ δεῖξαι ὡς ὁμονοοῦσιν ἐκείνοις συναινοῦντες, καὶ ὑπογραφαῖς βεβαιοῦντες τὰ ψηφισθέντα, ἃ καὶ ὑπογραψάντες ἐβεβαίωσαν.

Canon LXXXIX.

ΚΑΝΩΝ πθ'.

De ordine Episcoporum. Ut qui posteriùs ordinati sunt prioribus se non audeant præponere. Valentinus Episcopus dixit; Si vestræ patientiæ bonum permittat, ordine narrabo quæ priori tempore in Carthaginensium Ecclesia facta, & etiam dum fratrum subscriptionibus apertè confirmata sunt, & nos servaturos profitebor. Illud itaque scimus, inviolatam Ecclesiasticam semper servari disciplinam, ita ut nullus ex fratribus audeat unquam se iis præponere, qui ante ipsum fuerunt: sed & quæ charitatis ordinibus semper prioribus præbita sunt, ea consequentes libenter susceperunt. Hunc ergo ordinem jubebit vestra sanctitas meliùs nostris interlocutionibus roborari. Aurelius Episcopus dixit; Non oportebat nos hæc quidem repetere, nisi fortè minus intelligibiles quorundam cogitationes exortæ essent, quæ nostros sensus ad hæc decreta excitarent. Sed quia hæc communis causa est, quam nunc ostendit frater & coadjutor noster, ut unusquisque nostrum cognoscat ordinem sibi à Deo decretum, & ut posteriores prioribus deferant, & non audeant præter eorum sententiam aliquid unquam agere, propterea dico, quemadmodum mihi venit in mentem, qui contemnunt illos qui ante se sunt, & aliqua temere audent, eos convenienter ab omni Synodo coercendos esse. Xantippus Episcopus primæ cathedræ Numidiæ dixit; Audivit omnium fratrum præsentia prosecutionem fratris & Consacerdotis nostri Aurelii: quid ad hæc respondetur? Diatimius Episcopus dixit; Quæ ab antiquorum suffragio definita sunt, ea vestro consensui tradentur: ut quæ continentur in actis priorum Synodorum in Carthaginensi Ecclesia, vestro consensu plenè firmata apud omnes serventur. Omnes Episcopi dixerunt; Ipse ordo à Patribus & ab antiquis servatus est: & à nobis Dei permissione servabitur, servato utique jure Primatum Numidiæ & Mauritaniæ ex indice & matricula Numidiæ. Deinde placuit omnibus Episcopis, qui in hac Synodo subscripserunt, ut matricula & archetypum Numidiæ sit etiam in prima cathedra, & in Metropoli Constantinâ.

C

D

E

F

Περὶ τάξεως ἐπισκόπων. ὥστε τοὺς μεταγενεστέρως χειροτονηθέντας μὴ τολμᾷν ἑαυτοὺς προτιμᾷν τῶν προτέρων. Βαλεντῖνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ὃ ἀγαθὸν τῆς ὑμετέρας ἀνεξικακίας ἐὰν ἐπιτρέπῃ, ἀκολούθως ἐξηγήσομαι τὰ ἐν ᾧ προλαβόντι χρόνῳ εἰς τὴν Καρχηδονίων ἐκκλησίαν πραχθέντα, καὶ ταῖς τῶν ἀδελφῶν ὑπογραφαῖς φανερῶς κυρωθέντα, καὶ ἡμᾶς ἔτι νῦν φυλάξοντας ὁμολογήσω. ἐκεῖνο τοίνυν ἐπιστάμεθα, ἀμιάντον ἀεὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν φυλάττεσθαι κατάστασιν οὕτως, ὡς μηδένα τῶν ἀδελφῶν τολμᾷν ἑαυτὸν προτιμᾷν ποτε τῶν πρὸ αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ ἃ ταῖς τῆς ἀγάπης τάξεσιν ἀεὶ παρεσχέθη τοῖς προτέροις· ἅπερ οἱ ἐπακολουθοῦντες χαριέντως κατεδέξαντο. ταύτην οὖν τὴν τάξιν κελεύσει ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη κρειττόνως ταῖς ἡμετέραις διαλαλιαῖς βεβαιῶσαι. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· οὐκ ἐχρῆν μὲν ταῦτα ἡμᾶς ἐπαναλαμβάνειν, εἰ μὴ τυχὸν ἀκατανόητοι διάνοιαί τινων ἀνεφύησαν, αἱ πρὸς τοὺς ὅρους τούτους τὰς ἡμετέρας αἰσθήσεις ὀξυνοῦσαι. ἀλλ' ἐπεὶ αὕτη κοινή ἐστιν αἰτία, ἣν νῦν ἐνεφάνισεν ὁ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν, ὥστε ἕκαστον ἡμῶν ἐπιγινώσκειν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ ψηφισθεῖσαν αὐτῷ τάξιν, καὶ ἵνα οἱ μεταγενέστεροι τοῖς προτέροις ἀναφέρωσιν, καὶ μὴ τολμήσωσιν παρὰ γνώμην τούτων τί ποτε πράττειν· διὰ τοῦτο λέγω, καθὼς καὶ ἐμὸν ὑποτρέχει λογισμὸν, τοὺς καταφρονοῦντας τῶν πρὸ αὐτῶν, καί τινα ἀποτολμῶντας, κωλυτέους ἁρμοδίως εἶναι ἀπὸ πάσης τῆς συνόδου. Ξάγκτιππος ἐπίσκοπος τῆς πρώτης καθέδρας τῆς Νουμηδίας εἶπεν· ἤκουσεν ἡ πάντων τῶν ἀδελφῶν παρουσία τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἀδελφοῦ καὶ συνιερέως ἡμῶν Αὐρηλίου, τί πρὸς ταῦτα ἀποκρίνεται; Διατίμιος ἐπίσκοπος εἶπεν, τὰ παρὰ τῆς ψήφου τῶν ἀρχαίων ὁρισθέντα τῇ ὑμετέρᾳ συναινέσει ἐκδοθήσεται· ἵνα τὰ περιεχόμενα τοῖς πεπραγμένοις τῶν προτέρων συνόδων ἐν τῇ ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν ὑμετέραν συναίνεσιν πεπληρωμένως βέβαια παρὰ πᾶσι φυλαχθῶσιν. σύμπαντες οἱ ἐπίσκοποι εἶπον· ἡ τάξις αὕτη ἀπὸ τῶν πατέρων καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἐφυλάχθη, καὶ ἀφ' ἡμῶν κατὰ συγχώρησιν θεοῦ φυλαχθήσεται, σωζομένου ἔτι μὴν τῶν δικαίου τῶν προτευόντων τῆς Νουμηδίας καὶ Μαυριτανίας, ἐκ τοῦ χαρτοθεσίου καὶ ματρικίου τῆς Νουμηδίας. ἔπειτα ἤρεσεν πᾶσιν τοῖς ἐπισκόποις τοῖς ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ ὑπογράψασιν, ἵνα τὸ ματρίκιον καὶ ἀρχέτυπον τῆς Νουμηδίας, καὶ εἰς τὴν πρώτην καθέδραν ᾖ, καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν Κωνσταντίναν.

Bals. Ut videtur, nondum erant ordinati, nec tunc temporis constituti throni Ecclesiarum: & propterea statuerunt Patres eos præponi, qui priùs ordinati fuerant.

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικεν, οὐκ ἐτάχθησαν ἔτι, οὐδὲ ὡρίσθησαν κατὰ καὶ τότε καιρὸν οἱ θρόνοι τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ διὰ τοῦτο ὥρισαν οἱ πατέρες προτιμᾶσθαι τοὺς προγενεστέρως χειροτονηθέντας.

σήμερον

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

σήμερον δὲ τοῦτο ἐκ ἐνεργεῖ· ἀλλὰ κ τῷ νῦν γνωσθέντι ὑποτύπωσιν παρὰ τοῦ βασιλέως Κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, τὴν κ ἐν τῷ Χαρτοφυλακίῳ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἀποκειμένῳ, οἱ θρόνοι τιμῶνται τῶν ἐκκλησιῶν. ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου ἡμῶν ἀναφαινόμενον δίκαιον τῆς προεδρείας ἐνεργεῖ εἰς τὰ τῆς κληρικῆς τάγματα. τιμᾶται γὰρ ἕκαστος κ τῷ προεδρείαν τοῦ χρόνου τῆς οἰκείας χειροτονίας. ὅπερ ἡ τῷ βαθμῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχοντικίων πῶς τοῦτο ὐ φυλάττεται, ἀλλὰ κ τὸ προαίρεσιν τῶν ὀφειλόντων ἀρχιερέων ἡ τάσις φιλοτιμεῖται, κ ὁ μᾶλλον ἐστὶν προτιμᾶται τοῦ προγενεστέρου, θαυμάζω.

A Hoc autem hodie locum non habet: ſed ſecundùm declarationem factam ab Imperatore domino Leone ſapiente, quæ in ſanctiſſimæ magnæ Dei Eccleſiæ Chartophylacio repoſita eſt, Eccleſiarum throni honorantur. Jus autem prioritatis, in præſenti Canone declaratum, in Clericorum ordinibus locum habet. Honoratur enim unuſquiſque, prout ordinatio ipſius eſt prior tempore. In gradu autem omnium Eccleſiaſticorum officiorum quomodo hoc non ſervatur: ſed ex voluntate Antiſtitum, qui eos ordinant, ſtatus eorum honoratur, & poſterior præferatur antiquiori, miror.

B

ΖΩΝΑΡ. Οὔπω τότε πάσαις τ ἐκκλησίαις βαθμὸς κ τάξις ἐπέκειτο, μόναις δὲ τ προκαθημέναις, ὡς ἔστιν εὑρεῖν ἐκ τοῦ πίναξ τ θρόνου ἡμῶν· οἱ δὲ τ ἄλλων ἐκκλησιῶν ἐπίσκοποι πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν χειροτονιῶν αὐτῶν προετιμῶντο. τοῦτο οὖν οἱ τῆς συνόδου φυλάττεσθαι προστάττοντα, ὥστε τὸν πρεσβυτέρους ἐπισκόπους τῶν μεταγενεστέρων προτετιμῆσθαι· τὰς δὲ πρωτευούσας ἐκκλησίας τῆς Νουμιδίας κ Μαυρετανίας φυλάττεσθαι δίκαιον ἐκ τοῦ χαρτοθεσίου κ τοῦ ματρικίου τῆς Νουμιδίας. ἦν γὰρ, ὡς ἔοικεν, ἐν τῇ Νουμιδίᾳ ἀπογραφή τις, (αὕτη γὰρ ἔξεστι τὸ ματρίκιον) περιέχουσα τινὰ περὶ τάξεως κ βαθμοῦ τῶν εἰρημένων ἐκκλησιῶν. ἀκούειν δὲ ἔδοξε τὸ ματρίκιον τὸ ἀρχαίοτυπον εἰς τὸν πρῶτον καθέδραν, κ εἰς μητρόπολιν Κωνσταντίναν.

C

ZONAR. Nondum omnibus Eccleſiis tunc temporis dignitatis locus & ordo præfinitus erat, ſed præcipuis ſolis; ut ex fine hujus Canonis facilè apparet: in aliarum verò Eccleſiarum Epiſcopis, ut quiſque prius ad Epiſcopatus honorem electus fuerat, ita dignitate cæteris anteponebatur. Idem ergo Synodi Patres ſervari jubent, ut antiquiores ſcilicet Epiſcopi honore iis, qui poſt creati ſunt, præferantur: Eccleſiis vero Primatibus Numidiæ Mauritaniæque ſua jura in indice & matricula Numidiæ deſcripta ſervari volunt. Extabant enim, ut eſt veriſimile, in Numidia commentarii (eos enim matriculæ nomine intelligimus) quibus aliqua de ordine inter eas Eccleſias retinendo continebantur. Servari porro matriculæ archetypum in prima Cathedra, & in Conſtantini Metropoli decreverunt.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ προτιμήσεις τῷ πρό σε σαυτόν· ἀλλ' ἐπακολουθήσεις. ὁ δὲ παραφρονῶν τοὺς πρώτους, διὰ τοῦτο φρονήσει.

ARIST. *Teipſum ei, qui te præceſſit, non antepones: ſed ſequeris. Qui autem priores contemnit, ipſe magis eſt contemnendus.*

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ τῇ τότε, οὐδὲ ἀλλαχοῦ, εἶχον αἱ ἐπισκοπαὶ διαφορά τινα εἰς τὸν τοῦ θρόνου τιμὸν, ἀλλὰ πᾶσαι ἴσης ἐσέμνυον. ὁ δὲ πρῶτος χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος, τοῦ μετ' αὐτὸν χειροτονηθέντος, ἦν τῇ καθέδρᾳ κ ὃν τ λοιπαῖς ζητήσεσι ταῖς κανονικαῖς προετιμᾶτο· κ ὅτων οἱ ἑφεξῆς κ τοὺς θρόνους τῶν χειροτονιῶν αὐτῶν ἐπηκολούθουν. Θ γοῦν μὴ κ τ τύπων τοῦτον ποιούμενα ἐπίσκοπον ἐν τῇ τῶν Ἀφρων χώρᾳ, ἀλλ' ἀπαυθαδιζόμενον, κ τοὺς πρώτους παρεφρονοῦντα, ὥρεσεν ἡ σύνοδος διαφέρειν ἅπ κ ἀπὸ πάσης συνόδου.

D In Africâ tunc temporis, nec alibi, habuerunt Epiſcopatus ullam in throni honore differentiam, ſed omnes æquales erant honoris. Qui autem primus ordinatus fuit Epiſcopus, ei qui poſt ipſum ordinatus eſt, & in Cathedrâ & in aliis quæſtionibus canonicis prælatus fuit: Et ſic reliqui deinceps juxta ordinationum ſuarum tempora ordine ſequebantur. Epiſcopum itaque, qui non fecerit ſecundum hanc formam in Afrorum regione, ſed arroganter ſe geſſerit, & illos qui ante ſe ſunt contemptui habuerit, decrevit Synodus inprimis contemptui eſſe etiam toti Synodo.

ΚΑΝΩΝ ϟ'.

CANON XC.

Περὶ Κυοδβυλτδέου ἐπὶ μιᾶ τῶν Κεντυριάτων, ὅπερ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ αἰτήσαντος Θ τὴν ἡμέραν εἰσενεχθῆναι συνόδῳ, ἐρωτηθεὶς, εἰ ἄρα βούλεται μετ' αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐπισκόποις ἀποπειραθῆναι, προθύμως ὑπέσχετο, τῇ δ' ἄλλῃ ἡμέρᾳ τοῦτο μὴ ἀρέσκειν αὐτῷ ἀπεκρίνατο, κ ἀνεχώρησεν· ἤρεσεν πᾶσι τοῖς ἐπισκόποις, ἵνα μηδεὶς τῷ αὐτῷ Κυοδβυλτδέῳ κοινωνήσῃ, ἕως ἂν ὁ κατ' αὐτὸν πρᾶγμα περατωθῇ· τ γὰρ ἐπισκοπὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀφαιρεθῆναι, πρὸ τῆς ἐκβάσεως ὃ κατ' αὐτὸν προάγματος, οὐδενὶ Χριστιανῷ δίκαιον δοκεῖν.

De Quod-vult-deo etiam Centuriato, quoniam, cùm adverſarius ejus petiviſſet, ut ad noſtram Synodum introduceretur, interrogatus, an velit cum ipſo apud Epiſcopos experiri, primum quidem eſt pollicitus; alio autem die hoc ei non placere reſpondit, & receſſit; placuit omnibus Epiſcopis, ut nemo ipſi Quod-vult-deo communicet, donec ejus negotium finem acceperit. Ei enim auferri Epiſcopatum, ante ſui negotii exitum, nulli poteſt Chriſtiano jure videri.

E

ΒΑΛΣ. κ ΖΩΝ. Κατηγορήσέ τις τοῦ ῥηθέντος ἐπισκόπου, κ ἐρωτηθεὶς ὁ κατηγορηθεὶς, εἰ βούλεται παρὰ τῇ συνόδῳ μετὰ τοῦ κατηγόρου δικάσασθαι, ὁ δὲ ὑπεχώρησε μετὰ μικρὸν παρητήσατο, κ ἀνεχώρησε· κ ἡ σύνοδος ἐψηφίσατο μηδένα αὐτῷ κοινωνῆσαι, ἕως οὗ δικασθῇ· πρὸ δὲ ἐπισκοπὴν ἀπὸ τοῦ κατηγορηθέντος μὴ ἀφαιρεθῆναι. δείκνυται οὖν κἀκ τούτου, ὅτι κἂν ὑπὸ κατηγορίαν ᾖ τις ἢ κ ὑπὸ ἀφορισμόν, ἕως ἂν λυθῇ ὃ κατ' αὐτοῦ δικαστήριον, ἐπίσκοπός ἐστι, κ τῆς ἐπισκοπῆς οὐκ ἐξώθηται.

F

BALS. & ZONAR. Accuſavit quiſpiam dictum Epiſcopum, Et accuſatus interrogatus eſt, an velit cum adverſario apud Synodum litigare. Is autem pollicitus, paulo pòſt recuſavit, & receſſit: & Synodus decrevit neminem ei communicare, donec fuerit judicatus; Epiſcopatum autem ei accuſato non auferri. Hinc itaque conſtat, quòd & ſi quis ſub accuſatione ſit, vel etiam ſub ſegregatione, donec fuerit ſolutum adverſus eum judicium, Epiſcopus eſt, nec ex Epiſcopatu detruditur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Quandoquidem Quod-vult-Deus, cum adversarius ejus, ut ad nostram Synodum introduceretur, petiisset, primò quidem venire pollicitus est, postea vero illud sibi displicere dicens, recessit, excommunicetur, usque dum causa determinetur. Ut enim ante sententiam latam deponatur, non est justum.*

Non oportet sacratos facile deponi & ob quamlibet causam. Licet enim Quod-vult-Deus hic Episcopus, à Synodo illâ judicari promisit, adversario ejus illud postulante, deinde recessit, utpote cui à Synodo eâ judicari displicuit; excommunicatus quidem erit, usquedum judicetur, & negotia ejus terminentur: Episcopatus tamen ei non auferetur; sed eam possidebit; quia non est justum, ut ante condemnationem quispiam deponeretur.

A ΑΡΙΣΤ. Επειδὴ Κουοδϐουλτδαΐϑ., τῦ ἐνδυτίν αὐτῷ αἰτήσαντος ϖρὸς τῇ ἡμετέρᾳ συνόδῳ εἰσενεχθῆναι, ϖρῶτα μὲν εἰσελθεῖν κατέθετο, ὕστερον δὲ ἀπαρέσκεσθαι εἰπών, ἀνεχώρησεν· ἕως ἀκοινώνητος, ἕως ὃ ϖρᾶγμα ϖερατωθῇ. καθαιρεῖσθαι γὰρ ϖρὸ δίκης, οὐ δίκαιον.

B Οὐκ ἀκόλως δεῖ τὺς ἱερατικὺς καθαιρεῖσθαι, ἐπ' ἀπὸ τυχούσης ϖροφάσεως· κᾶν γὰρ ὁ Κουοδϐουλτδαΐϑ. ἔτοιος ὑπέσχητο. παρὰ τῇ συνόδῳ ταύτῃ κριθῆναι καταθέτο, τῦ αἰτιάσεως αὐτῷ ταύτου αἰτήσαντος., εἶτα ἀνεχώρησεν, ὡς ἀπαρεσθεὶς ϖρ' αὐτῇ τῇ συνόδῳ κριθῆναι, ἀκοινώνητος μὲν ἔσται, ἕως ἂν κριθῇ, τὰ δὲ κατ' αὐτὸν ϖέρας δέξηται, τὸ δὲ ἐπισκοπὸν αὐτῦ οὐκ ἀφαιρεθήσεται, ἀλλὰ καθέξει ταύτῳ, ὅτι μηδὲ δίκαιον ϖρὸ καταδίκης καθαιρεθῆναί τινα.

CANON XCI.

De Maximiano autem Episcopo Bagajensi, placuit literas dari ex Synodo, & ad ipsum, & ad populum, ut & ille cedat Episcopatu, & illi alium sibi quærant.

BALS. Hic Canon est personalis, & interpretatione non eget. C

ZONAR. Hic Canon est personalis.

ARIST. *Maximianus Bagensius Ecclesiâ expellatur, & alius illius loco substituatur.* Perspicuus.

ΚΑΝΩΝ ϛα'.

Περὶ Μαξιμιάνου δὲ τῦ Βαγηνσίου, ἤρεσεν ἐκ τῆς συνόδου γράμματα δοθῆναι καὶ ϖρὸς αὐτὸν καὶ ϖρὸς τὸν λαόν, ἵνα καὶκεῖνος. ὁκ τῦ ἐπισκοπῆς ἀναχωρήσῃ, καὶκεῖνοι ἑαυτοῖς ἄλλον ἐπιζητήσωσιν.

ΒΑΛΣ. Οὗτος ὁ κανὼν ϖροσωπικός ἐστι, καὶ ἑρμηνείας οὐ δεῖται.

ΖΩΝΑΡ. Οὗτος ὁ κανὼν ϖροσωπικός ἐστιν.

ΑΡΙΣΤ. Μαξιμιάνος ὁ Βαγήνσιος ἐξωθήτω τῆ ἐκκλησίας, καὶ ἄλλος ἀντικαθιστάσθω. Σαφής.

CANON XCII.

Ut Episcopi qui ordinantur, ab iis qui ipsos ordinant, epistolas accipiant, in quibus dies & Consul proferatur. Deinde placuit, ut qui posthac ordinantur per Africæ Provincias, ab iis qui illos ordinant literas accipiant, ipsorum manu subscriptas, Consulem & diem continentes: ut nulla de posterioribus vel prioribus controversia exoriatur.

BALS. Hic quoque Canon est inutilis, eo quòd prior creatio non adjuvet Episcopos: in aliis autem gradibus Ecclesiasticis est utilis. Fiunt enim, ut hoc Canone comprehenditur, iis qui ordinantur, pittacia cum mensium ac dierum supputatione ad prioris creationis declarationem. E

ZONAR. Ut Episcopis pro temporis ratione quo creati sunt, suus cuique locus assignetur, hoc est, ut antiquiores dignitate cæteris præferantur, paulo ante constitutũ est. Ergo ne qua controversia de tempore, quo quisque renuntiatus fuit, existeret, Syn. placuit, ut Episcopi singuli ab iis, à quibus creati sunt, Episcopis literas subsignatas acciperent, quibus & Consulis nomen & dies adscriberetur. Quippe ex Consulibus tempora indicabantur, cum publicis monumentis consignata atque testata singulorum Consulum nomina extarent.

ΚΑΝΩΝ ϛβ'.

Ωστε τὺς τῶν χειροτονημένων ἐπισκόπους δύο τῶν χειροτονούντων αὐτὺς ἐπιστολὰς λαμϐάνειν, ἐν αἷς ἥτε ἡμέρα καὶ ὁ ὕπατος. ϖροσφέρεται. ἔπειτα ἤρεσεν, ἵνα οἵτινες δήποτε μετὰ ταῦτα χειροτονῶνται ἀνὰ τὰς τῆς Αφρικῆς ἐπαρχίας, γράμματα λαμϐάνωσι ϖαρὰ τῶν χειροτονούντων αὐτὺς, τῇ χειρὶ αὐτῶν ὑπογεγραμμένα, ϖερέχοντα καὶ ὕπατον καὶ τὸν ἡμέραν, ὥστε μηδεμίαν ἀμφισϐήτησιν ϖερὶ ὑστέρων ἢ ϖροτέρων, ἀναφυῆναι.

ΒΑΛΣ. Καὶ οὗτος ὁ κανὼν ἀλυσιτελής ἐστι, φησὶ δὲ τὴν ϖροηγησίαν μὴ ὠφελεῖν τὺς ἐπισκόπους· εἰς δὲ τὺς ἄλλους ἐκκλησιαστικὺς ϐαθμὺς χρησιμεύει. γίνονται γὰρ κατὰ τύτου ϖρόληψιν τοῖς χειροτονημένοις πιττάκια μετὰ μηνολογήματος εἰς δήλωσιν τῆς ϖροηγησίας.

ZONAR. Ut Episcopis pro temporis ratione quo creati sunt, suus cuique locus assignetur, hoc est, ut antiquiores dignitate cæteris præferantur, paulo ante constitutũ est. Ergo ne qua controversia de tempore, quo quisque renuntiatus fuit, existeret, Syn. placuit, ut Episcopi singuli ab iis, à quibus creati sunt, Episcopis literas subsignatas acciperent, quibus & Consulis nomen & dies adscriberetur. Quippe ex Consulibus tempora indicabantur, cum publicis monumentis consignata atque testata singulorum Consulum nomina extarent.

ZΩΝΑΡ. Εἶπεν ἀνωτέρω τὺς ἐπισκόπους καὶ τὺς χρόνους, καθ' οὓς ἐχειροτονήθησαν, πιττάκια, ἤτοι ϖροσημάδας τὺς ϖροηγουμένους. ἵνα οὖν μή τινες ἀμφιϐολίαν φύωνται ϖερὶ τῦ καιροῦ τῆς ἑκάστου χειροτονίας, ὥρισεν ἡ συνόδος ἕκαστον τῶν χειροτονουμένων ϖαρὰ τῶν χειροτονούντων γράμματα λαμϐάνειν ὑπογεγραμμένα, ϖερέχοντα καὶ ὕπατον καὶ τὸν ἡμέραν. καὶ ὁπ τῦ ὑπάτου γὰρ ὁ καιρὸς ἐδείκνυτο, ὃν δημοσίαις ἀπογραφαῖς ἑκάστου τῶν ὑπάτων δηλουμένων πότε ὑπάτευσεν.

F ΑΡΙΣΤ. Ο εἰς τὸν Αφρικὸν χειροτονημένος, ἐπιφερέτω τῦ ἐπιτηδειοτάτου χάρτα γραφὸν ἰδιόχειρον, τὸν ἡμέραν ἔχουσαν, καὶ τὸν ὕπατον.

Διὰ δὲ μή τινα ὑπάρχῃ ἀμφιϐολίαν ϖερὶ τῶν ϖρώτων ἢ ὕστερον χειροτονηθέντων ἐπισκόπων ἐν Αφρικῇ, δεῖ τὺς χειροτονοῦντας αὐτὺς γράμματα διδόναι αὐτοῖς οἰκειόχειρα, δηλοῦντα τὸν ἡμέραν καθ' ἣν ἐχειροτονήθησαν, καὶ τὸν ὕπατον τῆς τότε ἄρχοντα.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΚΑΝΩΝ ϟγ'.

Περὶ τοῦ, τοὺς κἂν ἅπαξ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγνῶντας, μὴ δύνασθαι ὑπὸ ἄλλων προχειρίζεσθαι. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὅστις δήποτε ἐν ἐκκλησίᾳ κἂν ἅπαξ ἀναγνῷ, ἀπ' ἄλλης ἐκκλησίας πρὸς κλήρωσιν μὴ κατέχηται. καὶ ὑπέγραψαν· Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας τῷ παρόντι ψηφίσματι συνήνεσα, καὶ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα. ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν.

ΒΑΛΣ. Τινὲς μὲν λέγουσι περὶ τοῦ κανόνος τούτου, ὅτι βούλεται καὶ καταταγέντα κληρικὸν εἰς ἐκκλησίαν μὴ δέχεσθαι μηδὲ χειροτονεῖσθαι παρ' ἑτέρου ἐπισκόπου, κἂν ἅπαξ ἀνέγνω εἰς ἣν κατετάγη ἐκκλησίαν. προεβάλλοντο γάρ τινες, ὡς δικαιολόγημα, τὸ μὴ λογίζεσθαι κληρικὸν ἐκκλησίας καὶ ἅπαξ ἐν αὐτῇ ἀναγνόντα. ἕτεροι δὲ λέγουσιν, ὅτι τὸ τοιοῦτον δικαιολόγημα σαθρόν ἐστιν. ἀπὸ μόνου γὰρ τοῦ καταταγῆναι καὶ σφραγισθῆναι κληρικός τις γίνεται, κἂν ἐπ' ἐκκλησίας οὐκ ἀναγνῷ. καὶ ἑρμηνεύουσι καὶ κανόνα εἰς τοὺς δεξαμένους μόνην ἐπικουρίδα παρὰ ἀρχιερέως, καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν εἰπόντας, ὡς ἐν εἴδει ἀναγνώσματος, τὴν πρὸς Τιμόθεον ἀποστολικὴν ἐπιστολὴν, ἤγουν τὸ, τέκνον Τιμόθεε νῆφε ἐν πᾶσι· καὶ λέγουσι μηδὲ τούτους δύνασθαι ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σφραγίσαντος αὐτοὺς διὰ μόνης ἐπικουρίδος ἐπισκόπου μεταπίπτειν χωρὶς γνώμης ἐκείνου, καὶ εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν μεταβαίνειν. κἂν γὰρ οὐκ ἔφθασαν καταταγῆναι εἰς κλῆρον, ἀλλ' ὅμως σφραγῖδα ἐπισκοπικὴν ἐδέξαντο, καὶ λογίζονται μέρη τῆς ἐκκλησίας τοῦ χειροθετήσαντος αὐτούς. καὶ δοκοῦσί μοι μᾶλλον οὗτοι ἀκριβέστερον τὸν κανόνα ἑρμηνεύειν.

ΖΩΝΑΡ. Μυρίοι κανόνες εἰσὶν, οἱ κωλύοντες τοὺς κληρικοὺς μὴ καταλιμπάνειν τὰς οἰκείας ἐκκλησίας, καὶ προσέρχεσθαι ἄλλαις. τοῦτο οὖν καὶ ὁ παρὼν κανὼν μετὰ προσθήκης ὁρίζει. ἡ δὲ προσθήκη ἐστὶ τὸ, κἂν ἅπαξ ἀνέγνω ἐν ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐκεῖσε καταταγεὶς, μὴ παραδέχεσθαι παρ' ἑτέρας ἐκκλησίας. ἔοικε γὰρ, ὅτι προεβάλλοντο τοῦτό τινες ὡς δικαιολόγημα, ὅτι οἱ κανόνες περὶ τῶν χρόνων τινὰ διαρκῆ ποιησάντων ἐν κλήρῳ φασίν· εἰ δέ τις ἅπαξ ἐν ἐκκλησίᾳ ἀνέγνω, ἐξέσται αὐτῷ, ὡς μηδενὸς καιροῦ γεγονότος, ἀναχωρεῖν ἐκεῖθεν. τοῦτο οὖν ἡ συνόδος, ἀνατρέπουσα ἔφη, ὅτι κἂν ἅπαξ ἀνέγνω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀπρόσδεκτος ἔσται ἐκκλησίᾳ ἑτέρᾳ.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ κἂν ἅπαξ εἰς ἐκκλησίαν ἀναγνοὺς, ὑπ' ἄλλης μὴ δεχέσθω εἰς κλήρωσιν.

Τὸ ἀλλότριον κληρικὸν ὑφ' ἑτέρου παραδέχεσθαι ἐπισκόπου πᾶσαι αἱ σύνοδαι διεκώλυσε· κἂν γοῦν ἅπαξ εἰς ἐκκλησίαν ὁ κληρωθεὶς ἐν αὐτῇ τὰς ἱερὰς βίβλους τῷ λαῷ ὑπανέγνω, ὑφ' ἑτέρας εἰς κλῆρον παραδεχθῆναι οὐ συγκεχώρηται.

Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ ἐμφανίζονται τὰ πραχθέντα ὑπὸ τῶν πέραν τῆς θαλάσσης ἀποσταλέντων τοποτηρητῶν ἐπισκόπων, ἐπὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ Αὐγούστου, καὶ Ρουμορίδου τοῦ λαμπροτάτου ὑπάτου, τῇ πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἐν Καρχηδόνι εἰς τὴν ἐκκλησίαν Σεκουνδου.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος ἐν πάσῃ τῇ συνόδῳ προκαθίσας παρεστώτων τῶν διακόνων εἶπεν· Λόγου ἀπαιτήσαντος ἡ ὑμετέρα ἀδελφότης παρὰ τῆς ἐμῆς μετριότητος εἰς ταύτην τὴν σύνοδον προετράπη. ἔκπαλαι γὰρ, ὡς μέμνηται ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη, συνόδου λεχθείσης ἀπεστείλαμεν ἀδελφοὺς ἡμῶν πρὸς τὰ πέραν τῆς θαλάσσης τοποτηρητὰς, οὓς ἐχρῆν ἐν τῇ συνελεύσει τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης τὴν κίνησιν τὴν διηγήσασθαι τῆς ἐξανυθείσης πρεσβείας· καὶ κἂν ἐν τῇ χθεσινῇ ἡμέρᾳ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος καθεσθέντες ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐπιμελῶς ἃ ἔπραξαν

Canon XCIII.

Ut qui vel semel in Ecclesia legerunt, non possint ab aliis promoveri. Similiter placuit, ut quicunque in Ecclesia vel semel legerit, ab alia Ecclesia ad Clericatum non detineatur. Et subscripserunt, Aurelius Episcopus Ecclesiæ Carthaginensis præsenti decreto consensi, & lecto subscripsi. Similiter & reliqui Episcopi subscripserunt.

B Bals. Nonnulli dicunt de hoc Canone, quòd vult Clericum, qui in Ecclesia aliqua constitutus est, non admitti nec ordinari ab alio Episcopo, si vel semel tantùm in Ecclesia, in quâ constitutus est, legerit. Ad suam enim causam defendendam allegabant, quòd non existimaretur Clericus Ecclesiæ, qui in ea semel legit. Alii autem dicunt, hanc non esse satis firmam rationem. Ex eo enim quòd ordinatus fuerit & characterem susceperit, fit quispiam Clericus, etiamsi in Ecclesia non legerit. Et interpretantur Can. de iis, qui solam tonsuram ab Antistite acceperunt, & ex consuetudine, tanquam pro forma lectionis, dixerunt Apostolicam ad Timotheum Epistolam, seu, C Fili Timothee sis sobrius in omnibus: & dicunt, ex præsenti Can. non posse eos, à manu ejus qui ipsos ordinavit, propter solam Episcopi tonsuram, sine ejus voluntate transire, & ad aliam Ecclesiam transilire. Etsi enim non sunt in Clerum ordinati, sed tamen Episcopalem tonsuram susceperunt, & existimantur esse pars Ecclesiæ ejus, qui illis manus imposuit. Et ii videntur mihi Canonem accuratiùs interpretari.

D Zonar. Innumerabiles extant Can. quibus Clerici suas Ecclesias relinquere, & ad alias se conferre prohibentur. Idem hic quoque Can. non sine aliquo etiam auctario, decernit. Auctariũ vero illud est, ut si vel semel tantũ in Ecclesia aliqua quispiam, quasi ejus Clero adscriptus, legerit, in alia ne admittatur. Videntur enim nonnulli eam excusationem veluti justam prætexuisse, Can. videlicet de iis, qui multum temporis in Clero egissent, esse intelligendos: si quis vero semel tantum in Ecclesia legisset, nihil obstare quominus illi, utpote nullo tempore ibi ab illo transacto, ab ea secedere liceret. Quamobrem hoc improbato, Synodus eum, qui vel semel tantum in una Ecclesia lectoris munus obierit, in alia recipi omnino vetat.

E Arist. *Qui etiam semel tantum in Ecclesiâ legit, ab aliâ in Clerum ne admittatur.*

Alienum Clericum ab altero admitti Episcopo omnes Synodi vetant. Quamvis itaque semel qui in Ecclesiâ Clericus fit, in eâ sacros libros populo legat, ab aliâ in Clerum recipi non permittitur.

In hac Synodo referuntur gesta Episcoporum, qui Legati ultra mare missi sunt, sub clarissimo Imperatore Theodosio Augusto, & Rumorido illustrissimo Consule, A. D. octavo Calendas Septembris Carthag. in Ecclesia Secundi.

F *Aurelius Episcopus toti Synodo præsidens, adstantibus Diaconis dixit; Ratione exigente vestra fraternitas à mea mediocritate in hanc Synodum deducta est. Jam olim enim, ut vestra meminit sanctitas, habita Synodo misimus fratres nostros ultra mare Legatos, quos oportebat in vestræ sanctitatis conventu perfunctæ legationis progressum narrare: Nam etsi hesterno die de re eadem sedentes, ex rebus Ecclesiasticis diligenter ea, quæ fecerunt,*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tractavimus : oportet tamen hodie hesternæ diei tractatum actis Ecclesiasticis confirmare, propter Episcopos Provinciarum Africæ, qui in præsenti Synodo non aderant. Rerum itaque ordo exigit, ut in primis à fratribus & consacerdotibus nostris, qui ad hanc Synodum, sive ex Bizacio, sive ex Mauritania, accesserunt, quæramus, quomodo conferre statuant præsenti Synodo. Et cùm attulissent Philologius, Geta, Venustianus, Felicianus, Episcopi Byzacenæ Provinciæ, literas legationis, quæ & lectæ sunt; præterea autem cùm attulissent Lucianus & Silvanus, Legati Mauritaniæ regionis Sitifensis, literas legationis, eaque lectæ essent: Aurelius Episcopus dixit; Horum scriptorum contextus actis conjungatur. De Byzacii Episcopis Numidius Episcopus dixit; Animadvertimus Confratres & Coëpiscopos nostros Byzacenorum Provinciæ & Mauritaniæ Sitifensis ad Synodum Legatos misisse: nunc quæramus an Legati Numidiæ accesserunt, vel Tripolitanæ scilicet regionis, vel etiam Cæsarianæ Mauritaniæ. De Mauritaniæ Sitifensis Episcopis Lucianus & Sylvanus Episcopi Mauritaniæ Sitifensis regionis Legati dixerunt; Sero ad Fratres nostros Cæsarianæ Synodica Epistola pervenit, postquam illi venturi erant; omnino tamen venient: & de eorum animis confidimus, quòd si quid unquam in hac Synodo fiet, ipsi quoque sine dubio assentientur. De Numidiæ Episcopis Alipius Numidiæ Ecclesiæ Episcopus dixit; Nos quidem ex Numidia venimus, ego & sanctissimi fratres, Augustinus & Posidius: Sed & Legati è Numidia mitti non potuere, quòd maximos Tyronum tumultus Episcopi, propriis necessitatibus in suis civitatibus impediti, occupare præstolantur. Nam & vestræ sanctitatis Synodalem sanctissimo seni Xantippo postquam detuli, statuit pro præsenti quæstione Synodum indicere, ut plena legatio mitteretur ad hanc Synodum: Sed cùm ego binis ei literis id in memoriam revocassem, respondit per proprias literas de impedimento Tyronum, ut dixi. Aurelius Episcopus dixit; Non est dubium, quin prædicti Fratres & Coëpiscopi nostri ex Numidia, quando Synodi acta acceperint, statim quoque proprios consensus præbebunt, & ad finem reducere studebunt, quæcunque placuerint. Necesse est ergo hujus Sedis sollicitudine provideri, ut hoc prædictis fiat manifestum. De Fratribus nostris ex Tripoli cognoscere potui, quòd Dulcitium fratrem nostrum miserunt Legatum. Sed quia se sistere non potuit, quidam ex nostris filiis hoc affirmarunt, qui ex prædicta regione venerant, quòd prædictus Dulcitius navem ingressus est; & credendum est aliquam ei moram ex tempestate evenisse, quæ cogit eum tardiùs venire: tamen de eo quoque, si vestræ dilectioni placeat, eadem forma servetur, ut quæ Synodo visa fuerint ad eos mittantur. Ab omnibus Episcopis dictum est; Quæ à tua sanctitate definita sunt omnibus placent.

A ἐψηλαφήσαμεν· ὅμως πρέπει σήμερον τὴν ἀναζήτησιν τῆς χθεσινῆς ἡμέρας τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πεπραγμένοις ἐμβεβαιῶσαι, διὰ τοὺς ἐπισκόπους τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀφρικῆς, τοὺς μὴ παραγενομένους ἐν τῇ παρούσῃ συνόδῳ. ἡ τάξις οὖν ἀπαιτεῖ τῶν πραγμάτων, ἵνα ἐν πρώτοις παρὰ τῶν ἀδελφῶν, καὶ συνιερέων ἡμῶν, τῶν πρὸς ταύτην τὴν σύνοδον, εἴτε ἐκ τοῦ Βυζακίου εἴτε ἀπὸ Μαυριτανίας, παραγενομένων, ζητήσωμεν, πῶς συμφέρειν ψηφίζονται τῇ παρούσῃ συνόδῳ. καὶ προσενεγκόντων Φιλολογίου, Γέτα, Βενουστιανοῦ, Φιλικιανοῦ, τῶν ἐπισκόπων τῆς Βυζακινῆς χώρας, τὰ γράμματα τῆς τοποτηρησίας, τὰ καὶ ἀναγνωσθέντα, ἔτι δὲ προσενεγκόντων Λουκιανοῦ
B καὶ Σιλβανοῦ, τῶν τοποτηρητῶν τῆς Μαυριτανίας χώρας τοῦ Σιτιφένσης, τὰ γράμματα τῆς τοποτηρησίας, καὶ τούτων ἀναγνωσθέντων, Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· τούτων τῶν ἐγγράφων ἡ ὑφὴ τοῖς πεπραγμένοις συζευχθείη. περὶ τῶν τῶν Βυζακίου ἐπισκόπων Νουμηδίας ἐπίσκοπος εἶπεν· προσέχομεν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους, ἡμῶν τοὺς τῆς Βυζακηνῶν χώρας καὶ Μαυριτανίας Σιτιφένσης εἰς τὴν σύνοδον τοποτηρητὰς ἀποστεῖλαι· νῦν ζητήσωμεν, ἐὰν τοποτηρηταὶ τῆς Νουμηδίας παρεγένοντο, ἢ δηλαδὴ τῆς Τριπολιτανῆς χώρας, ἢ τῆς Καισαριανῆς Μαυριτανίας. περὶ τῶν τῆς Μαυριτανίας Σιτιφένσης ἐπισκόπων Λουκιανὸς καὶ Σιλβανὸς ἐπίσκοποι τοποτηρηταὶ τῆς
C Μαυριτανίας Σιτιφένσης χώρας εἶπον· βραδέως πρὸς τοὺς τῆς Καισαριανῆς ἀδελφοὺς ἡμῶν ἡ συνοδικὴ ἦλθεν, ἐπεὶ κἀκεῖνοι λοιπὸν εἶχον φθάσαι, ὅμως πάντως ἐλεύσονται· καὶ θαρροῦμεν περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν, ὅτι εἴτι δήποτε ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ πραχθήσεται, καὶ αὐτοὶ ἀναμφιβόλως τὰς ἰδίας συναινέσεις παρέξοιεν. περὶ τῶν τῆς Νουμηδίας ἐπισκόπων Ἀλύπιος ἐπίσκοπος τῆς ἐκκλησίας Νουμηδίας εἶπεν· ἡμεῖς μὲν ἀπὸ τῆς Νουμηδίας ἤλθομεν, ἐγώ τε καὶ οἱ ἁγιώτατοι ἀδελφοὶ Αὐγουστῖνος καὶ Ποσείδιος· ἀλλ' οἱ ἀπὸ τῆς αὐτῆς Νουμηδίας τοποτηρηταὶ πεμφθῆναι οὐκ ἠδύναντο, ὅτι ἀκμὴν τῶν θορύβων τοῦ Τυρωνάτου οἱ ἐπίσκοποι ἰδίαις ἀνάγκαις ἐν
D τῶν πόλεσιν αὐτῶν ἀπασχολοῦνται ἐμποδιζόμενοι. ἐπεὶ καὶ τῶν συνοδικὴν τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης τῷ ἁγιωτάτῳ γέροντι Ξαντίππῳ ὡς ἀνήγαγον, συνεῖδεν περὶ τῆς παρούσης ζητήσεως σύνοδον καταμηνυθῆναι, ὅπως καταρτηθεῖσα τοποτηρησία πρὸς ταύτην ἀποσταλῇ τὴν σύνοδον· ἀλλὰ δευτέροις γράμμασιν ἐμοῦ καὶ αὐτὸν ἀναμνήσαντος, ἀπελογήσατο δι' οἰκείων γραμμάτων περὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Τιρώνων ἐμποδισμοῦ, ὡς ἀνωτέρω εἶπον. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· οὐκ ἔστιν ἀμφίβολον, ὅτι οἱ προλεχθέντες ἀδελφοὶ καὶ συνεπίσκοποι ἡμῶν, οἱ ἐκ τῆς Νουμηδίας, ὅτε τὰ πεπραγμένα τῆς συνόδου λάβωσιν, εὐθέως καὶ τὰς ἰδίας παρέξουσιν συναινέ-
E σεις, καὶ εἰς πέρας ἀγαγεῖν σπουδάσουσιν, ὁσαδήποτε ἀρέσουσιν. ἀνάγκη τοίνυν ἐστὶ τῇ φροντίδι τῆς καθέδρας ταύτης προνοηθῆναι, τοῦτο αὐτὸ τοῖς προλεχθεῖσιν ἐμφανὲς καταστῆναι. περὶ τῶν ἀπὸ Τριπόλεως ἀδελφῶν ἡμῶν τοῦτο ἠδυνήθην γνῶναι, ὅτι Δουλκίτιον ἀδελφὸν ἡμῶν ἀπέστειλαν τοποτηρητήν. ἀλλ' ἐπεὶ ἀπαντῆσαι οὐκ ἠδυνήθη, τοῦτό τινες τῶν τέκνων ἡμῶν διεβεβαιώσαντο ἐλθόντες ἐκ τῆς προλεχθείσης χώρας, ὅτι ὁ μνημονευθεὶς Δουλκίτιος εἰς πλοῖον εἰσῆλθεν· καὶ δεῖ πιστεῦσαί τινα παρολκὴν ἐκ τοῦ χειμῶνος αὐτῷ συμβῆναι, τὴν αὐτὸν ἀναγκάσασαν βραδύναι· ὅμως καὶ περὶ τούτου, ἐὰν ἀρέσκῃ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, ὁ αὐτὸς τύπος φυλα-
F χθείη, ἵνα τὰ ἀρέσαντα τῇ συνόδῳ πρὸς αὐτοὺς ἀποσταλῶσιν. ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη· τὰ ὁρισθέντα ὑπὸ τῆς σῆς ἁγιωσύνης πᾶσιν ἀρέσκει.

BALS. Multa quidem hæc scriptura persequitur de iis, qui Legatos ad Synodum non miserunt. Cùm autem aliqui pro eis respondissent, visum est eis veniam esse dandam, si illi quoque ea susceperint, quæ placent Syn.

ΒΑΛΣ. Πολλὰ μὲν ἡ γραφὴ αὕτη διέξεισι περὶ τῶν μὴ στειλάντων εἰς τὴν σύνοδον τοποτηρητάς. ἀπολογισαμένων δὲ ὑπὲρ ἐκείνων τινῶν, ἔδοξε συγγνωμονηθῆναι αὐτοὺς, εἰ κἀκεῖνοι δέξωνται ὅσα τῇ συνόδῳ ἀρέσκει.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Πολλὰ μὲν ἡ γραφὴ αὕτη διέξεισι περὶ τῶν μὴ στειλάντων εἰς τὴν συνόδον ταύτην τοποτηρητάς. ἀπολογησαμένων δὲ ὕστερον ὑπὲρ ἐκείνων τινῶν, ἔδοξε συγγνωμονηθῆναι αὐτοὺς, εἰ κἀκεῖνοι δέξονται ὅσα τῇ συνόδῳ ἀρέσει καὶ ψηφισθήσεται.

ΚΑΝΩΝ ϛδ'.

Περὶ τῶν, τοῖς Δονατισταῖς συνελθεῖν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ὃ εἰς ψηλάφησιν ἐλθὸν τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, λογίζομαι ὀφείλειν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πεπραγμένοις βεβαιωθῆναι. ἡ γὰρ ὑπόχεσις πάντων ὑμῶν τοῦτο προεβάλετο, ὀφείλει ἕνα ἕκαστον ἡμῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει καθ' ἑαυτὸν συνελθεῖν τοῖς ἀρχηγοῖς τῶν Δονατιστῶν, ἢ προσζεῦξαι ἑαυτῷ γείτονα ἕτερον, ἵνα ὁμοίως τοῖς τοιούτοις ἐν ἑκάστῃ πόλει καὶ τόπῳ διὰ τῶν ἀρχόντων ἢ τῶν πρῶτα φερόντων ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις συνέλθωσιν. τοῦτο ἐὰν ἀρέσκῃ πᾶσι παραγγηθείη. ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη· πᾶσιν ἀρέσκει· καὶ πάντες τοῦτο τῇ ἡμετέρᾳ ὑπογραφῇ ἐκυρώσαμεν. αἰτοῦμεν ἔτι μὴν, ἵνα ταῖς ἐπιστολαῖς, ταῖς ὀφειλούσαις ἐκ τῆς συνόδου πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἀποπεμφθῆναι, ὑπὲρ πάντων ἡ σὸ ὑπογράψῃ ἁγιωσύνη. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐὰν δοκῇ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, ὁ τύπος τῆς πρὸς ἐκείνους συνελεύσεως ἀναγνωσθείη, ὅπως τοῦτον ὡς τόνον τῆς ἐπακολουθήσεως πάντες, ἐὰν ἀρέσκῃ, κρατήσωμεν. ἀπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων ἐλέχθη· ἀναγνωσθείη. Λαϊτὸς νοτάριος ἀνέγνω.

ΒΑΛΣ. Ο τύπος τῆς πρὸς τοὺς Δονατιστὰς συνελεύσεως, καὶ τὰ ἐν τῇ παρούσῃ συνελεύσει λαληθέντα, ἰδικά εἰσι περὶ τῶν Δονατιστῶν.

ΖΩΝΑΡ. Εδοξε τῇ συνόδῳ, ἕκαστον τῶν ἐπισκόπων ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει τοῖς προέχουσι τῶν Δονατιστῶν ὁμοῦ γενέσθαι, ἢ καὶ ἕτερον ἐπίσκοπον προσλαβέσθαι, καὶ ὁμιλῆσαι αὐτοῖς καὶ διαλεχθῆναι, ἢ διὰ τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πρωτευόντων ἐν ταῖς χώραις προσκαλεῖσθαι αὐτούς· τουτέστιν εἰ μὴ ἑκόντες συνέρχοιντο.

ΑΡΙΣΤ. Εκαστος τῶν ἐπισκόπων ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει τοῖς ἀρχηγοῖς τῶν Δονατιστῶν συνελθέτω, ἢ προσλαβέσθω καὶ ὡς γείτονα, ἵνα τοῖς αὐτοῖς συνέλθωσιν.

Σπεύδοντες οἱ θεῖοι πατέρες προσενῶσαι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς Δονατιστὰς, οἵ τινες ἐξ αὐτῆς κακῶς ἑαυτοὺς ἀπέχησαν, οὐ διέλειπον παρακαλοῦντες αὐτοὺς ἀποστῆναι τῆς παλαιᾶς πλάνης, καὶ τὴν ἀλήθειαν παραδέξασθαι. διὰ τοῦτο γοῦν ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ ἔτι δέον εἶναι ἕκαστον τῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ πόλει καθ' ἑαυτὸν τοῖς τῶν Δονατιστῶν ἀρχηγοῖς προσελθεῖν, ἢ καὶ ἕτερον προσλαβέσθαι γείτονα, καὶ μετ' αὐτοῦ συνελθεῖν αὐτοῖς, καὶ πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν τὰ ἐν τῷ ἐφεξῆς κανόνι ῥητῶς γεγραμμένα· καὶ εἰ μὴ πεισθῶσιν οὕτω παρακαλούμενοι, διὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ἀπελασθῆναι τῶν ἐκκλησιῶν, ὧν ἐπέβησαν.

ΚΑΝΩΝ ϛε'.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος εἶπε· ὃ παρὰ τῆς αὐθεντείας ἐκείνης τῆς μεγίστης καθέδρας ἡμῖν ἐπιτραπὲν αἰτοῦμεν τὴν ὑμετέραν τιμιότητα ἀναγνωσθῆναι, καὶ εἰς πέρας ἀχθῆναι κελεῦσαι. ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς κελεύσεως καὶ τοῖς πεπραγμένοις συντεθειμένης, ἐπίσκοπος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας εἶπεν· ὃ διὰ τῆς ὑμετέρας τιμιότητος πρὸς τοὺς Δονατιστὰς ὀφεῖλον ἀπενεχθῆναι ἐντολικὸν, ἀκοῦσαι, καὶ πεπραγμένοις ἐμβαλεῖν, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀποκομίσαι καταξιώσατε, καὶ τὴν τούτων ἀπόκρισιν πάλιν διὰ τῶν ὑμετέρων πεπραγμένων ἡμῖν ἐμφανίσαι. συνερχόμεθα ὑμῖν αὐθεντικῶς ἀποσταλέντες ἐκ τῆς ἡμετέρας αὐθεντικῆς συνόδου, ἐπιθυμοῦντες χαρῆναι περὶ τῆς ὑμετέρας διορθώσεως.

ZONAR. Multa quidem superiore scripto de iis, qui Legatos ad hanc Synodum non miserant, disseruntur. Sed cum illorum patrocinium quidam suscepissent, id ita eis condonari placuit; si modo Synodi decreta omnia ipsi quoque admitterent.

CANON XCIV.

De conveniendis Donatistis. Aurelius Episcopus dixit; Quod venit ad vestræ dilectionis tractationem, existimo debere Ecclesiasticis actis confirmari. Vestrum enim omnium promissio hoc proposuit, debere unumquemque nostrum in propria civitate per se cum Donatistarum principibus congredi, vel sibi alium vicinum adjungere, ut pariter eos in unaquaque civitate & loco per magistratus, vel eos qui primas partes ferunt, in iisdem locis conveniant. Hoc, si omnibus placet, edicatur. Ab omnibus Episcopis dictum est; Omnibus placet: & hoc omnes nostra subscriptione confirmavimus. Petimus præterea, ut Epistolis, quæ debent à Synodo mitti ad magistratus, tua pro omnibus sanctitas subscribat. Aurelius Episcopus dixit; Si videatur vestræ dilectioni, forma congressionis cum illis legatur, ut hunc prosecutionis tenorem omnes, si placet, teneamus. Ab omnibus Episcopis dictum est; Legatur. Lætus notarius legit.

BALS. Forma congressionis cum Donatistis, & quæ in præsenti Synodo dicta sunt, Donatistis specialiter conveniunt.

ZONAR. Synodo item placuit, ut Episcopi omnes, in sua quisque urbe, adhibito etiam altero, si videretur, Episcopo, eos, qui se Donatistarum primos ferebant, convenirent; vel magistratuum, aut eorum, qui in regionibus præsidebant, auctoritate advocandos curarent, hoc est, nisi ipsi sponte suâ conveniant.

ARIST. *Unusquisque Episcoporum in suâ civitate Donatistarum ductores conveniat: vel adsumat etiam vicinum, ut eos conveniant.*

Omnem navantes operam divini Patres Donatistas Ecclesiæ Catholicæ adunare, qui se ab eâ pessimè absciderunt, non cessabant eos adhortari, ut ab antiquo errore desisterent, & veritatem amplecterentur. Idcirco visum est iis & adhuc necessarium esse, ut quisque Episcoporum per seipsum in propriâ civitate Donatistarum ductores adiret, vel etiam alium adjungeret vicinum, & cum eo istos conveniret, iisque indicaret quæ in sequente canone disertè scribuntur: & si sic admoniti non persuadeantur, per regiam potestatem ab Ecclesiis illis, quas invaserunt, abigantur.

CANON XCV.

Aurelius Episcopus dixit; Quod ab auctoritate amplissimæ illius sedis nobis permissum sit, petimus à vestra veneratione ut legatur, eáque id ad effectum deduci jubeat. Lecta autem jussione, & actis conjuncta, dixit Episcopus universalis Ecclesiæ; Quod per vestram venerationem debet ad Donatistas deferri mandatum, audire, & actis inserere, & ad ipsos deportari curare velitis, & eorum rursus responsionem per vestra acta nobis ostendere. Convenimus eos authenticè, missi à nostra authentica Synodo, cupientes de vestra correctione lætari. Scimus enim dilectionem Domini, qui dixit; Beati pacifici, quoniam ipsi

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ipſi filii Dei vocabuntur. Nos quoque per prophetam admonuit, ut iis etiam, qui nolunt dici fratres noſtri, dicamus; Fratres noſtri eſtis. Hanc ergo noſtram ex pacifica dilectione ad vos proficiſcentem admonitionem pro nihilo ducere non debetis; ut ſi quid nos veritatis habere exiſtimatis, id aſſerere ne dubitetis: id eſt, ut veſtra coacta ſynodo eligatis ex vobis ipſis, quibus veſtræ ejuſmodi cauſæ probandæ negotium committi debeat; ut nos quoque hoc ipſum facere poſſimus, & ex noſtra ſynodo eligantur, qui debent cum iis, qui ex vobis electi fuerint, ſtatuto loco & tempore, quidquid ex controverſiæ, quod noſtram à vobis communionem ſeparat, pacificè examinare; & tandem aliquando auxilio Domini Dei noſtri antiquus error finem accipiat, ne utique propter hominum perſuaſionem imbecillæ animæ, & imperiti populi ſacrilega aliqua ſeparatione pereant. Si hoc enim fraternè admiſeritis, veritas facilè apparebit: Sin id facere nolueritis, infidelitas veſtra ſtatim cognoſcetur. Et cùm recitata eſſet hæc forma, ab omnibus Epiſcopis dictum eſt; Hoc valde placet; fiet. Et ſubſcripſerunt; Aurelius Epiſcopus Carthaginenſis Eccleſiæ, præſenti decreto conſenſi, & lecto ſubſcripſi. Similiter & reliqui Epiſcopi ſubſcripſerunt.

Hæc Synodus adverſus Donatiſtas legatos ad Imperatores miſit: clariſſimo Imperatori Honorio Auguſto ſextùm conſuli A. D. vi. Cal. Julias Carthagine in Eccleſia Baſilicæ Secundæ. In hac Synodo legationem ſuſceperunt Theaſius & Evodius adverſus Donatiſtas. In qua Synodo compoſitum eſt commonitorium.

Bals. Nec ea, quæ ſunt in præſenti collocutione, interpretatione indigent. De Donatiſtis enim ſpeciatim ſunt.

Zonar. Poſtulatum eſt, ut ea, quæ per legatos Donatiſtis erant denuntianda, in Synodo legerentur; quæ quidem, prout à legatis propoſita, erant ejuſmodi. Ad vos, inquiunt, authenticè, hoc eſt, auctoritate à Synodo accepta, proficiſcimur, vos convenire cupientes, ut de veſtra emendatione lætamur. Scimus namque beatos, Domini voce, pacis conciliatores nominari. Et quamvis fratres noſtri dici nolitis, à nobis ſeparantes; fratres ipſi nihilominus vos appellamus. Quamobrem noſtram hanc à dilectione profectam admonitionem, qua ſcilicet ea, in quibus decepti eſtis, memoriæ veſtræ ſubjicimus, ne contemnite; verum ſi à vobis ſtare veritatem intelligitis, ejus vos quoque ſectatores ac propugnatores fieri ne dubitetis. Aliquos porro ex veſtro numero deſignate, qui cum delectis à noſtra Synodo congrediantur, déque iis, quorum cauſa à noſtra communione ſeparati eſtis, colloquantur; ut ſerò quamvis, aliquando tamen finem antiquus error accipiat; ne propter aliquos, ſtulte nimis ac præfracte ſuæ ſententiæ retinentes, imbecillæ animæ populíque innumerabiles exitioſe perdantur (quamvis illud, *ἄπειροι λαοὶ*, vel ob multitudinem innumerabiles, vel ob ſimplicitatem ac rerum imperitiam intelligi liceat) ab Eccleſiæ Catholicæ conſortio ſacrilega ſeparatione disjuncti. Animorum namque jacturam, qui ſacroſancti ſunt, divinóque munere homini dati, propter illud ab Eccleſia Catholica diſſidium, ſacrilegii nomine jure appellavere; quod ſacræ animæ ab illis, qui eas decipiunt, quaſi furto ſubtrahantur: vel etiam, quia contra Eccleſiaſticæ traditionis inſtitutum res ſacras invadentes, eáſque pro arbitrio contrectantes & adminiſtrantes, ſacra diripiunt; cum nequaquam ex Domini voluntate ipſis utantur. Quicunque enim præter domini voluntatem alterius re utitur, eum Leges quoque civiles furti reum eſſe decernunt.

Ἐπαίμθα γὰρ πὼ ἀγάπῳ τῦ κυρίου εἰπόντ@, μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτῶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. ὑπέμνησεν δὲ ⳋ ἀφ᾽ ⳋ ⳋ προφήτου, ὥστε ἔτι μὼ ⳋ τοῖς μὴ βουλομένοις λέγεσθαι ἀδελφοῖς ἡμῶν, λέγειν ἡμᾶς, ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐστέ. ταύτῳ τοίνυν ⳋ ἐξ ἀγάπης εἰρηνικῆς ἐρχομένην ἡμετέραν ἀνάμνησιν ἐξουθενῆσαι σὺκ ὀφείλετε, ἵνα ἐάν τί ποτε ἀληθείας ἔχειν ἡμᾶς οἴεσθε, ἀντιλαβέσθαι τούτου μὴ ἀμφιβάλητε· τῦτ᾽ ἔστιν, ἵνα σωαχθείσης συνόδου ὑμῶν ἐκλέξωσιν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν τὺς ὀφείλοντας ⳋ πρᾶγμα ἐμπεδωθῆναι ⳋ τοιαύτης ὑμῶν διχομολογίας· ὅπως ⳋ ἡμεῖς δυνηθῶμεν ⳋ αὐτὸ ποιῆσαι· τῦτ᾽ ἔστιν, ἵνα ὲκ ⳋ ἡμετέρας συνόδου ἐκλεγῶσιν οἱ ὀφείλοντες μῦ πῶς ἐξ ὑμῶν ἐκλεγέντων, ἐν ὡρισμένῳ τόπῳ ⳋ καιρῷ, πᾶν ⳋ ⳋ ζητήσεως ἐχόμενον, ⳋ ⳋ ἡμετέραν ἀφ᾽ ὑμῶν κοινωνίαν χωρίζον, εἰρηνικῶς ἐξετάσαι· ⳋ κἂν ὀψέ ποτε τῇ βοηθείᾳ ⳋ κυρίου ⳋ θεοῦ ἡμῶν τέλος ἡ παλαιὰ δέξηται πλάνη, μήποτε ἀφ᾽ πεῖσμα ἀνθρώπων ἀδύνῳς ψυχαὶ ⳋ ἄπειροι λαοὶ ἱεροσύλῳ τινὶ χωρισμῷ ἀπόλωνται. ἐὰν γὰρ τῦτο ἀδελφικῶς καταδέξησθε, ἐύχερῶς ἡ ἀλήθεια ἀφαφανίσεται· εἰ δὲ τῦτο ποιῆσαι μὴ θελήσητε, ἡ ἀπιστία ὑμῶν δῆθεν γνωρισθήσεται. ⳋ ἀναγνωσθέντος ⳋ τοιούτου τύπου, ἀπὸ πάντων τῶν ὑπατικῶν ἐλέχθη, πάνυ ἀρέσκει· τῦτο ψηφίσαντο. καὶ ὑπέγραψαν. Αὐρήλιος ὑπίσκοπος ⳋ Καρχηδόνων ἐκκλησίας, τῷ πρόντι ψηφίσματι συνήνεσα, ⳋ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα. ὁμοίως ⳋ οἱ λοιποὶ ὑπίσκοποι ὑπέγραψαν.

Αὕτη ἡ συνόδος ⳋ ⳋ Δοναπιστῶν πρεσβεύσας πρὸς τὺς αὐτοκράτορας ἀπέστειλε· τῷ ἐνδοξοτάτῳ βασιλεῖ Ὁνωρίῳ Αὐγούστῳ τῷ ἕκτῳ ὑπάτῳ, τῇ πρὸ ἐξ καλανδῶν Ἰουλίων ἐν Καρχηδόνι εἰς ⳋ ἐκκλησίαν ⳋ βασιλικῆς Σεκουάδης. ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ τοποτηρησίαν ἀνεδέξαντο Θεάσιος ⳋ Εὐόδιος ⳋ ⳋ Δοναπιστῶν. ἐν ᾗ συνόδῳ συνετάχθη κομμονιτώριον.

ΒΑΛΣ. Οὔπω τὰ ἐν τῇ προύσῃ ὁμιλίᾳ ἑρμηνείας δέονται. ἰδικὰ γάρ εἰσι περὶ Δοναπιστῶν.

ΖΩΝΑΡ. Ἐξητήθη ἀναγνωσθῆναι τῇ συνόδῳ, ἃ ἐνετάλησαν εἰπεῖν οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὺς Δοναπιστάς. τὰ δὲ ἦσαν τοιαῦτα, ὡς ἀπὸ τῆς πρεσβειῶν λεγόμενα, ὅτι συνερχόμεθα ὑμῖν αὐθεντικῶς, ἤγουν ἐξουσίας λαβόντες πρὰ ⳋ συνόδου, πρεσμελῆσαι ὑμῖν ἐπιθυμοῦντες, χαρᾶναι ἐπὶ τῇ ὀρθοδοξίᾳ ὑμῶν. οἴδαμεν γὰρ ⳋ κύριον μακαρίζοντα τὺς εἰρηνοποιούς, ⳋ μὴ θέλοντας ὑμᾶς καλεῖσθαι ἀδελφοὺς ἡμῶν, ἀλλὰ ἀποχίζοντας ἀφ᾽ ἡμῶν, ἡμεῖς λέγομεν, ὅτι ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐστέ. ἐξ μὲν ἐξουθενήσητε τὴν ἐξ ἀγάπης εἰρηνικὴν ἀνάμνησιν ἡμῶν, τουτέστιν ὅτι ἀναμμνήσομεν ὑμᾶς τῆς σφαλμᾶς ὑμῶν. ἀλλ᾽ ἐὰν οἴεσθε ἀληθείας ἔχειν, ἀντιλαμβάνεσθαι ταύτης, ἤγουν ὑπαγορεύεσθαι τὴν νομιζομένην ὑμῖν ἀληθείας μὴ ἀμφιβάλητε. ἐκλέξασθε δέ τινας ἐξ ὑμῶν, τὺς ⳋ ⳋ ἐκλεγομένους τοῖς ἐκλεγομένοις ἐκ ⳋ ἡμετέρας συνόδου, περὶ τῆς χωριζόντων ὑμᾶς ἐκ ⳋ ἡμῶν κοινωνίας· ἵνα κἂν βραδέως πλάνη ⳋ παλαιὰ δέξηται πλάνη, μήποτε ἀφ᾽ πεῖσμα ἤτοι ἀφ᾽ ματαίαν ἔνστασιν ἀνθρώπων ἀπόλωνται ἀδύνῳς ψυχαὶ ⳋ ἄπειροι λαοὶ (ἄπειροι ἢ ⳋ πλῆθος, ἢ δι᾽ ἁπλότητα ⳋ ἄγνοιαν τῦ καλῦ) χωριζόμενοι ⳋ καθολικῆς ἐκκλησίας ἱεροσύλῳ χωρισμῷ. ⳋ γὰρ ψυχὰς ἀνθρώπων, ἱερὸν οὖσας ⳋ θεῖον ῥῆμα, ἀπόλυσθαι ἐκ τῦ χωρισμοῦ ⳋ καθολικῆς ἐκκλησίας ἱεροσυλίαν ἐκάλεσεν, ὡς συλωμένων τῶν ἱερῶν ψυχῶν πρὰ τῶν ἁπάντων αὐτὰς, ἢ ὅτι μὴ ⳋ τῷ πρὸ παράδοσιν ⳋ ἐκκλησίας τὰ ἱερὰ μεπόντες, ὡς δὲ αὐτοῖς δοκῶ αὐτῶ ψηλαφῶντες ⳋ μεταχειριζόμενοι, συλῶσιν αὐτὰ, μὴ χρώμενοι αὐτοῖς ⳋ ⳋ ὃ ⳋ θεσπίτης θέλημα· ὁ γὰρ πρὸ γνώμῃ τινὸς ψηλαφῶν σῶμα αὐτῦ, κλέπτης κρίνεται τοῖς τῆς πολιτείας θεσμοῖς.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΑΡΙΣΤ. Ἡτω τὰ πρὸς τὴν Δοναπισπὰς λεχθησόμενα, τάδε. ὅπι συμφυμεθα χαρίσαι ὅπι τῇ ὑμῶν διορθώσει· ἐκειλόμεθα γὰρ καὶ πρὸς τὸν μὴ διαφερομένους εἰ ἡμῶν ἀδελφοὺς λέγειν, ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐστέ. διὸ συνερχόμενοι ὑμῖν, καὶ ὑπομιμνήσκομεν, ὡσὰν εἴ τινα δικαιολογίαν ἔχειν οἴεσθε, ὅπι λέξηται τοῖς ταύτῃ πεπιστευμένοις, ἀπέμπειν ὀφείλοντας ἐν ὡρισμένῳ τόπῳ καὶ καιρῷ· εἰ δὲ μή, ἡ ἀπιστία ὑμῶν ἐντεῦθεν γνωρισθῇ. Σαφής.

A

ARIST. *Quæ ad Donatistas legenda, hæc sunt. Vestrâ gaudere correctione nobis in votis est: in mandatis enim accepimus, ut iis etiam qui nostri esse fratres ægre ferunt, dicamus, fratres nostri estis. Vos itaque convenimus, & admonemus, ut, si qua causæ vestræ defensio vobis supereſſe videatur, deligatis aliquos, quibus committatur, qui in dicto loco & tempore prodire debeãt: Alioquin infidelitas vestra exinde pateat.* Perſpicuus.

ΚΑΝΩΝ ϛ΄.

Τὸ Κομμονιτόριον, ὅταν ἔλαβον οἱ κτ΄ τῆς Δοναπιςῶν πρεσβυταί. Κομμονιτόριον τοῖς ἀδελφοῖς, Θεασίῳ καὶ Εὐοδίῳ, πεμφθεῖσι πρεσβυταῖς ἐκ τῆς ἐν Καρχηδόνι συνόδου, πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ θρησκευτικωτάτους αὐγούσπους. ἡνίκα τὴν θείαν βοήθειαν τοῖς εὐσεβεσάτοις πρώτοις βασιλεῦσι, τούτοις ἀμφοτέροις, ποίῳ τρόπῳ τελείᾳ καὶ ἐλευθέρᾳ κτ΄ τὰ δημόσια κτ΄ τὰ ἴδια ἑαυτῶν συνόδου οἱ πρωτεύοντες τῆς Δοναπιςῶν τοῖς πολιτειωτικοῖς πεπραγμένοις συνελθεῖν προτραπῆναι, ἵνα εἰ ἐνδοιάζοιτο τὸ οἰκεῖον δογματος δόκιμον, ὑπὸ ἐλευθέρων τινῶν ἱκανῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ, μετ' ἠρεμοῦς εἰρηνικῆς ἀμφιβάλλοιτο, καὶ ἡμερότητι χριστιανικῇ ἀναμφιβόλως εἴη ὑμῖν δεδειγμένον, εἴ τι ποτ' ἀληθείας μέτεστιν, ὅπως ἐκ τούτου ἡ καθολικὴ εἰλικρινότης, ἣ ἔκπαλαι τοῖς ἀνωτέρω χρόνοις, καὶ νῦν ὁμοίως διὰ τῆς ἀπειρίας καὶ μωρολογίας τῶν ἀντιλεγόντων ἐγνωρίζετο. Ἀλλ' ὅπερ δ' μὴ θαρρεῖν συνείχετο τὸ δεῖν, ὑδὲν ἀπόλμησαν ἀποκρίνασθαι. διὸ, ὅπερ ὑπόσχεσις καὶ εἰρηνικὴ τάξις τοῦτο τοὺς τοιούτους πεπλήρωκεν, καὶ οὗτοι τῇ ἀληθείᾳ μὴ δυνηθέντες ἀποκριθῆναι, εἰς αὐτόπτους βίας μετεσχεδάσθησαν, ὡς πολλοὺς ὑπισκόπους καὶ πολλοὺς κληρικοὺς, ἵνα δ' ὑπὲρ τῶν λαϊκῶν σιωπήσωμεν, ὑπὸ βιαίᾳ συχεῖν, καὶ ποσὶ δὲ ἔτι μὴν ἐκκλησίαις ἐπέβησαν, καὶ ἄλλαις ἐπελθεῖν ὁμοίως ἐπειράθησαν, τῆς αὐτῶν φιλανθρωπίας λοιπὸν δεῖ προνοῆσαι, ἵνα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἣ αὐτοὺς θρησκόυτικῇ χειρὶ ἠμπίσασα γαστρὶ, καὶ τῇ βεβαιώσει τῆς πίστεως ἐκθρέψασα, τῇ αὐτῶν ἔτι μὴν προνοίᾳ ὀχυρωθῇ· μήποτε προπετεῖς ἄνθρωποι ὄντι τὸ εὐσεβῶν αὐτῶν χρόνων φόβῳ τινὶ τὸ ἀθανῶν λαῶν καταδουλεύσωσιν. ὅπερ ὑποπτεύοντες τοῦτοι, ἀποφαυλίσαι δ' δύνηνται· ἔγνωσται γὰρ καὶ πολλάκις τοῖς νόμοις ἐκβοᾶται τὸ συναγόντων ἡ βέλτιστη πλῆθος, ποῖα πραττέτω, ἃ τινα καὶ πολλάκις τοῖς θεσπίσμασιν αὐτῶν τῶν προλεχθέντων εὐσεβεσάτων αὐτοκρατόρων κατεδικάσθησαν. καὶ διὰ τῆς ἐκείνων μωρίας δυνάμεθα συμμαχίαν θείαν τυχεῖν, ἐκ ἀήθους δὲ, ἐκδὲ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἁγίων γραφῶν· ὁπόταν Παῦλος ὁ ἀπόστολος, ὡς τῶν ἀληθινῶν πράξεσι τῶν ἀποστόλων δεδήλωται, τῷ συμπνοιαν τῶν ἀθίκτων στρατιωτῶν ἀπεκινήσεν βοηθείᾳ. ἡμεῖς ζητοῦμεν τοῦτο αἰτῆσαι, ἵνα ταῖς καθολικαῖς πάσῃ τὸ ἐκκλησιῶν, ἀνὰ ἑκάστην πόλιν ἀνὰ διαφόρους τόπους τὸ γειτνιώντων ἑκάστῳ κτήσεων, ἀνυποθέτως ἀσφαλακὴ ἀσφαλισθῇ. ἅμα καὶ τοῦτο δεῖ αἰτῆσαι, ὥστε τὸ νόμον τὸ ἐκτεθέντα ἀφ' ἅπαξ τῆς δυσεβοῦς μνήμης πατέρος αὐτῶν Θεοδοσίου, τὸ περὶ τῶν δέκα τὸ χρυσίου λιτρῶν, τὸ κτ΄ τὸ κρατυνόντων καὶ κρατυνομένων αἱρετικῶν φυλάξωσιν, ἔτι μὴν καὶ κτ΄ τὸ κτητόρων ἀφ' οἷς ἡ ἐκείνων διαίρεσις συναγωγή· εἶτ' ἔτι βεβαιωθῆναι καὶ τοιοῦτον νόμον κελεύσωσιν, ὡς ἰσχύειν κτ΄ τούτων, ὧν ἀφ' ὧν ὑπὸ βιαίων οἱ τῆς καθολικῆς στρατηγήσαντες ἀφ' μαρτυρίαν ἀπέβενθο· ἵνα κἂν τούτῳ τῷ φόβῳ ἐκ τοῦ ποιεῖν σχίσματα καὶ ἀπὸ τῆς τὸ αἱρετικῶν φαυλότητος παύσωνται, οἱ τῇ καταμονῇ τῆς αἰωνίας κολάσεως καθαρθῆναι καὶ διορθωθῆναι ὑπερτιθέμενοι. καὶ ἐκεῖνο ἔτι μὴν αἰτῆσαι δεῖ, ἵνα τῇ αὐτῶν δυσεβείᾳ ὁ καὶ μέχρι τοῦ πρόσθεν νόμος ἐπαναληφθείη, ὁ τῷ διαχέρειαν τὸ αἱρετικῶν ἀφαιρούμενος, τοῦ εἴτε ἀπὸ χειροτονιῶν, εἴτε ἀπὸ ἀφιδικῶν τούτους δύνασθαι λαμβάνειν τί ποτε, ἢ καταλιμπάνειν, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, τοῦ εἴτε καταλιμπάνειν τι, εἴτε

B

C

D

E

F

CANON XCVI.

Commonitorium, quod acceperunt Legati contra Donatistas. Commonitorium fratribus, Theasio & Euodio, missis Legatis à Synodo Carthag. ad clarissimos & religiosissimos Imperatores. Quando Dei auxilio ad religiosissimos Imperatores accesserint, eis aperiat, quomodo plena libertate in superioris anni Synodo Donatistarum Primates ad acta civilia convenire admoniti fuere; ut si suum dogma tueri confiderent, aliquibus idoneis ex eodem numero electis, nobiscum pacificè contenderent, & mansuetudine Christiana nobis citra dubitationem ostenderent, si quid veritatis tenerent: Ut ex eo Catholica sinceritas, quæ jam olim superioribus illuxit temporibus, nunc quoque similiter per contradicentium ignorantiam & pervicaciam cognoscatur. Sed quia non satis fidebant, ferè nihil ausi sunt respondere. Quare quoniam Episcopale & pacificum in eos impletum est officium, & illi veritati respondere non valentes, ad execrandas violentias conversi sunt, adeo ut multos Episcopos & multos Clericos, ut de Laicis taceam, insidiis appeterint, & præterea etiam aliquas Ecclesias invaserint, & alias invadere conati sint: eorum est deinceps humanitatis providere, ut Catholica Ecclesia, quæ eos pio in Christo utero genuit, & fide confirmatione aluit, eorum quoque providentia muniatur; ne fortè audaces & temerarii homines, in religiosis eorum temporibus, terrore aliquo in bonos populos dominatum obtineant; quoniam eos persuadentes corrumpere non possunt. Cognitum enim est, & legibus sæpe proclamatur, quænam eorum, qui separatam habent congregationem, execranda faciat multitudo, quæ etiam sæpe prædictorum religiosissimorum Imperatorum decretis condemnata sunt. Adversus ergo illorum insanias possumus divina auxilia consequi, non insueta, nec aliena, sed à sanctis scripturis: quando Paulus Apostolus, ut veris Apostolorum Actibus declaratum est, insolentium & factiosorum hominum conspirationem militari auxilio depulit. Nos ergo hoc petimus, ut universalibus Ecclesiarum ordinibus, in unaquaque civitate & in diversis locis, vicinarum quarumque possessionum, sine mora custodia & præsidium præbeatur. Simul hoc quoque petendum est, ut legem latam à piæ memoriæ eorum patre Theodosio, de decem libris auri adversus hæreticos qui ordinant & ordinantur, servent; præterea autem & adversus possessores, apud quos illorum inventa fuerit congregatio: deinde sic eam legem confirmari jubeant, ut adversus eos valeat, propter quorum insidias ii, qui Catholicæ Ecclesiæ curam gerebant, per testimonium depositi sunt; ut hoc saltem terrore à faciendis schismatibus, & ab hæreticorum improbitate cessent, qui æterni supplicii contemplatione purgari, & corrigi differunt. Illud præterea petendum est, ut eorum pietate lex quæ etiam hucusque duravit, renovetur, quæque sive ex donationibus, sive ex testamentis quidquam capiendi vel relinquendi, &, ut semel dicam, propria vel relinquere vel capere tollit potestatem Hæreticis, qui in propriæ

perſuaſionis inſaniâ excæcati ſunt, & in Donatiſtarum errore volunt permanere. Eis autem, qui unionis & pacis contemplatione ſeipſos volunt corrigere, ſuprà poſitæ legis apertus ſit ſenſus, ut accipiant hæreditatem; ſi iis adhuc ipſis in hæreticorum errore conſtitutis aliquid ex donatione vel hæreditate obvenit; exceptis ſcilicet illis, qui poſtquam in jus vocati fuerint, exiſtimarunt ſe debere ad Catholicam Eccleſiam tranſire. De iis enim credendum eſt, eos non metu cæleſtis judicii, ſed terrenæ amplitudinis inſatiabili cupiditate, Catholicam unionem deſideraſſe. Adhæc autem omnia, auxilio opus eſt Dynaſtiarum uniuſcujuſque provinciæ. Porro & ſi quid aliud animadverterint Eccleſiaſticæ utilitati conferre, hoc peragendi & perficiendi liberam decernimus legationem. Illud quoque adhæc placuit, ut literæ ex noſtro conventu ad clariſſimos Imperatores & ſupereminentes Poteſtates mittantur, quibus certiores fiant omnium noſtrûm conſenſu ad beatiſſimum comitatum miſſos eſſe à nobis Legatos. Sed quia iiſdem literis ab omnibus ſubſcribi eſt tardiſſimum, uniuſcujuſque noſtrûm ſubſcriptionibus eædem literæ onerentur, petimus, frater Aureli, ut his tua dilectio nomine omnium ſubſcribere dignetur. Et ſubſcripſerunt; Aurelius Epiſcopus Eccleſiæ Carthaginenſis prædicto decreto conſenſi, & lecto ſubſcripſi. Similiter & reliqui ſubſcripſerunt. Literæ præterea ad Magiſtratus mittendæ ſunt, ut donec dominus voluerit Legatos ad nos redire, præſidium per ordines civitatum & poſſeſſores prædiorum univerſalis Eccleſiæ diſtribuant. Præterea adjungere quoque oportet de Equitio ut ejus impudentia & improbitas à diœceſibus extrudatur, quas à curatoribus Hipponenſis Eccleſiæ ſacerdotali jure ſibi vendicat. Porrò literæ quoque ad Epiſcopum Romanæ Eccleſiæ commendatione Legatorum mittendæ ſunt, & ad alios, ubi eſt Imperator. Et ſimiliter ſubſcripſerunt. Aurelius Epiſcopus Carthaginenſis Eccleſiæ præſenti decreto conſenſi, & lecto ſubſcripſi: ſimiliter & reliqui ſubſcripſerunt.

Balsamon. In præſenti quoque ſermone, quæ à Patribus adverſus Donatiſtas ſtatuta ſunt, ſunt ſpecialia, & ad Eccleſiarum conſtitutionem non extenduntur. Et ideo nec interpretatione quidem indigent.

Zonar. Cum Donatiſtæ legationem ad ipſos à Synodo miſſam rejeciſſent, conventu inter ſe habito Patres alteram legationem contra ipſos ad Imperatorem Honorium mittendam eſſe cenſuerunt; (Imperabat enim eo tempore Romæ & Occidenti Honorius) atque ut eorum quæ apud Imperatorem agenda forent facilius meminiſſent, omnia ſcriptis conſignata Legatis tradidere, atque id ſcripti genus Commonitorium appellavere. Erant autem mandata ejuſmodi. A nobis, inquiunt, magna animi fiducia ad congreſſum Donatiſtarum Primates vocati, atque ad ſui dogmatis, ſi tantùm ſperarent, propugnationem invitati fuere; ut hoc quoque tempore Catholicæ veritatis liquidiſſima puritas adverſariorum tum imperitia tum pertinacia magis magiſque innoteſceret ac illuſtraretur. Nam eum congreſſum niſi recuſaſſent, illos ex ſola veri ignoratione ſtultâque obſtinatione opinionibus ſuis pertinaciter inſiſtere facile perſpectum fuiſſet: Verùm quia ſuæ cauſæ haud ſatis fiderent, reſponſum fere nullum dedere. Quoniam igitur omnes Epiſcopalis officii partes ſedato animo atque amico erga eos implevimus; illi vero ad vim atque inſidias importune converſi ſunt: Imperat. benignitatis eſſe arbitramur curare, ut Catholica Eccleſia, quæ ipſos in orthodoxæ veritatis

λαμβάνειν τὰ ἴδια ἀφέλητας, ἢ τῇ μερίδι ἢ ἰδίᾳ πείσματι τυφλωθέντων, καὶ ἐν τῇ τῶν Δοναπιστῶν πλάνῃ ἐπιμόνῳ βουλομένων. τοῖς δὲ τῇ καθολικῇ ἢ ἐνότητι καὶ εἰρήνῃ ἑαυτὸν διορθώσασθαι βουλομένοις ὑφικνεῖται ἢ τοιούτου νόμου ἀνοιχθεῖσα ἢ ἀκεραία ἢ λαμβάνειν κληρονομίαν· εἰ καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς ἐν τῇ τῶν αἱρετικῶν πλάνῃ καθεστῶσι διορίζῃ τι ποτὲ ἀπὸ δωρεᾶς ἢ κληρονομίας, ἐξηρημένων ἐκείνων δηλαδὴ, οἵ τινες μὴ δὶς εἰς δίκην ἐναχθέντες ἐλογίσαντο ὀφέλειαν πρὸς τὴν καθολικὴν μετελθεῖν. πρὸ γὰρ τοιούτου πιστεύειν ἔξιν, μὴ τῷ φόβῳ τῆς ἐσχάτης κρίσεως, ἀλλὰ τῇ ἀπλησίᾳ τῆς ψυχῆς λιπαρείας, τὴν καθολικὴν ἑνότητα ἐπιποθοῦσι. πρὸς τούτοις δὲ πᾶσι τὴν βουλὴν χρεία ἔχει τῶν δωματείων ἐκείνης ἐπαρχίας ἰδίας, καὶ ἄλλο δέ, εἴπι δήποτε καθεμονήσει τῇ ἐκκλησιαστικῇ χρησιμότητι λιμπλῶν, τοῦτο διαπραγματεύεσθαι καὶ ἐξανύειν αὐτεξούσιον ὑπάρχουσα τοποτηρησίαν. καὶ κρίσιν δὲ πρὸς τούτοις ἔπρεπεν, ἵνα γράμματα ἐκ τῆς ἡμετέρας συνελεύσεως πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους βασιλέας καὶ τοὺς ὑπερέχοντας ἐξουσίας ἀποσταλῶσι, δι' ὧν πληροφορῶν, ὡς τῇ συναινέσει πάντων ἡμῶν δεῖ δ' αὐτυχέστατον κομιστὰτον τὸν τοποτηρητὴν πρὸς ἡμᾶς εἶ ἀποσταλέντα. ἀλλ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς γράμμασι παῖδας ἡμῶν ὑπογράψαι βεβαιότατον ἔστ, ἵνα μὴ τῇ ἐκείνου ἡμῶν ὑπογραφαῖς τὰ αὐτὰ γράμματα φορτωθῶσιν, αὐτῷμῳ, ἀδελφὲ Αὐρήλιε, ἵνα ἐν τούτοις ἢ σὴ ἀγάπη ὑπογράψαι ἐπ' ὀνόματι πάντων ἡμῶν καθαξιώσῃ. καὶ ὑπέγραψαν· Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας, τῷ παρόντι ψηφίσματι συνήνεσα, καὶ παραγνωσθέντι ὑπέγραψα, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ὑπέγραψαν. γράμματα ἐπὶ μὲν πρὸς τοὺς ἄρχοντας πέμψαι δεῖ, ἵνα ἕως ἂ κύριος τοὺς τοποτηρητὰς ὑποστρέψαι πρὸς ἡμᾶς αἰτήσῃ, φυλακὴν ἀνὰ τὰς τῶν πόλεων τάξεις καὶ κτήσεως τῶν χωρίων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπιμελήσουσιν. ἐπὶ μὴν δεῖ πρὸς ζεῦξαι καὶ δεῖ τῷ Αἰκυτίῳ, ἵνα ἡ ἀναίδεια αὐτοῦ ἐξωσθῇ ἀπὸ τῆς δίκης ἣν, ἂς ἐκ τῶν φερντισσῶν τῶν ἐν Ἱππῶνι ἐκκλησίας ἱερατικῶν δικῶν πρὸς ἑαυτὸν διεκδικῇ. καὶ γράμματα δὲ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, περὶ τῶν ἁγίων τοποτηρητῶν, πεμφθῆναι ὀφείλουσιν, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους δὲ, ὅπου ἔστιν ὁ βασιλεύς. καὶ ὑπέγραψαν ὁμοίως. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας, τῷ παρόντι ψηφίσματι συνήνεσα, καὶ ἀναγνωσθέντι ὑπέγραψα· ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ὑπέγραψαν.

ΒΑΛΣ. Καὶ τὰ ἐν τῇ ἁγίᾳ πεντηκοστῇ ἁγίᾳ τῶν πατέρων ἁγὰ τοὺς Δοναπιστὰς ἰδικά εἰσι, καὶ μὴ ἐξακουόμενα εἰς τὴν ἐκκλησιῶν καθάτασιν. καὶ διὰ τοῦτο σεσὶ εἰρωνείας ἐδείκνυεν ἡμῖν χάριν τούτων.

ΖΩΝΑΡ. Τῶν Δοναπιστῶν μὴ δεξαμένων τὴν πρὸς αὐτοὺς τῆς συνόδου πρεσβείαν, οἱ πατέρες ἀθροισθέντες πάλιν πρεσβείαν στεῖλαι κατ' αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα Ονώριον ἐβουλεύσαντο. ἦρχε γὰρ τότε τῆς Ρώμης καὶ τῶν ἑσπερίων Ονώριος· καὶ τοῖς στελλομένοις ἔγραφον σύλλογον δοῦναι, εἰς ὑπόμνησιν ὧν ἔμελλον πρὸς τὸν βασιλέα εἰπεῖν, ὑπομνηστικὸν ὀνόμασαν. ἦσαν δὲ τὰ ἐντεταλμένα τοιαῦτα, ὅτι μετὰ παῤῥησίας ἡμῶν προσκαλεσαμένων τοὺς πρωτεύοντας τῶν Δοναπιστῶν συνελθεῖν, καὶ εἰ διαῤῥοῦσιν ἀντιλαβέσθαι τοῦ οἰκείου δίκαιος, ὅπως καὶ νῦν εἰρωνεύζετο, ἀντὶ τοῦ καὶ νῦν ἐφυλάσσετο διὰ τῆς ἀπειρίας καὶ μονοτονίας, ἤγουν τῆς ἀμαθείας καὶ αὐθαδογνώμου ἐνστάσεως τῶν ἀντιλεγόντων, ἡ καθολικὴ εἰλικρινότης, ἡ καθαρότης δηλαδὴ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας δοξασθῇ. εἰ γὰρ συνῆλθον, φησὶν, ἐγνώσθησάν ἂν ὅτι ἐξ ἀμαθείας καὶ ματαίας ἐνστάσεως ἔσεσαν τῶν ἁγίων διεφώνουν. ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐθαῤῥοῦν, ἐδήλωσαν οὐδὲν ἀποκρίσασαν· ἐπεὶ οὖν, ὅσα ἐδύνατο ἡμᾶς ὡς ἐπισκόπους ποιῆσαι, εἰρωνικῶς ἐποιήσαμεν· ἐκεῖνοι δὲ εἰς ἀτόπους βίας μετεσάφησαν καὶ ἐπιβουλάς, τῆς βασιλικῆς φιλανθρωπίας φασὶν εἶ φερντίσαι, ἵνα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ὀχυρωθῇ, ἡ τούτοις ὑμνήσασα ὀρθοδοξία, καὶ ἐκφήνασα ὃν

Ψηφιοποιήθηκε από την

ἐν τῇ βεβαιώσῃ τῆς πίστεως, ἵνηου βεβαίαν αὐτοῖς τὴν πίστιν A gremio genuit, atque in fide bene firmatos educavit, à
ἐμβεβυῶσι, μή ποτε ἀνάπαιδες ἄνθρωποι καταδυναστεύσωσι τῶν qua illi videlicet firma ac ſtabili fide imbuti ſunt, per
λαῶν, φόβον αὐτοῖς ἐπάγοντες. πειθοῖ γὰρ τέτοις ἡ δύνηται eoſdem munita ſit atque defenſa; ne forte nefarii homi-
ταῖς ἀποφαυλίσεσι, ἀντὶ δὲ εἰς τὰ φαῦλα καὶ εἰς τὴν ἑαυ- nes, quos rationum momentis ad prava plenáque im-
τῶν κακίαν ἑλκύσαι. οἷα γὰρ οἱ συνάγοντες ἀθροσμάτ- probitatis ipſorum inſtituta ſuadendo traducere non po-
ζονται, ἠγνόησαν τοῖς νόμοις. αὐτῶσιν οὖν τυχὸν συμμαχίας, tuerunt, eos terrore ac periculi denuntiatione oppri-
οὐκ ἀσυνήθους, ἡ δὲ ἀλλοτρίας τῶν γραφῶν, ἀλλ' οἷας καὶ ἡ mant. Quæ enim facinora iſti conventiculorum coactores
θεία γραφὴ μέμνηται, καὶ τὴν τῶν συλλόγων βίβλον συμέ- edant, ne ipſæ quidem leges ignoravêre. Auxilio igitur,
χοιτο δεῖ τῇ ἁγίᾳ Παύλου λέγοντι, ὅτι καὶ εἶπον. ἡ συμ- neque inſueto, neque ab iis, quorum ſacræ literæ me-
πνοιαν τῶν ἀτάκτων στρατιωτικὴ βοηθεία διεκρίνατο. συμ- minêre, alieno juvari ſe poſtulant; librúmque actorum A-
πνοιαν δὲ τῶν ἀτάκτων, ἢ τῶν ἐν τῷ ἱερῷ συρρόντων αὐτὸ λέ- poſtolicorum producunt, in quo ſe improborum conſpi-
γουσιν, ὅτε ἠγνίσθη, καὶ οἱ ἐξ Ασίας Ιουδαῖοι ἐπέθεσθαι κατ' ἐκεί- B rationem præſidio militum Divus Paulus depuliſſe teſta-
νου τὸν λαὸν, ὅτε μέλλοντα καθαίρεσθαι ὁ χιλίαρχος ἐξήρ- tur. Conſpirationem vero improborum, aut eam intel-
παζεν αὐτὸν τῶν ζητούντων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἢ τὴν συστροφὴν τῶν παρεμπτὸν Ιουδαίων, οἳ ἀνεθεμάτισαν ligunt, cum ei in templo, quod expiatus intraverat,
ἑαυτοὺς, μήτε φαγεῖν, μήτε πεῖν, ἕως οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον· καὶ τότε Aſiani Judæi manus injecerunt, multitudinémque in
γὰρ ὁ χιλίαρχος μαθὼν τῶν ἀπὸ τεσσαράκοντα αὐτὸν Καισάρειαν ἔστειλε πρὸς τὸν ἡγεμόνα Φήλικα, ἢ καὶ ἄμφω ταῦτα λέ- eum concitaverunt; quo quidem tempore cum militi-
γουσι. ζητοῦσιν οὖν ὁμοίως καὶ ὅτι ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκκλησίας, bus decurrens tribunus, illum de manibus eorum, qui
καὶ ταῖς ἐν διαφόροις τόποις, φυλακὴν φυλάττεσθαι τὴν ὑπὸ necem afferre conabantur, eripuit: Aut illam quadra-
τειῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, τοῦ καὶ τὸν μεγάλου Θεοδοσίου τεθέντα, ginta Judæorum collectionem, qui ſe diris omnibus
ὥστε δέκα χρυσοῦς λίτρας ζημιοῦσθαι τοὺς χειροτονοῦντας αἱρετικούς, devovêre, ſi prius cibi aliquid aut potionis deguſtaſſent,
καὶ τοὺς χειροτονουμένους, καὶ τοὺς ὑποδεχομένους αὐτοὺς ἐν κτήσεσιν C quàm Paulum è medio ſuſtuliſſent; Nam ea re cognita
οἰκείαις, κρατεῖν δὲ αὐτὸν καὶ κατὰ τῶν Δοναπιστῶν, ἵνα κἂν ἀπὸ tribunus, tunc quoque militum præſidio ſeptum, Cæ-
τοῦ φόβου τοῦτον τῆς ζημίας παύσωσιν οἱ πρὸ τίνος χρόνου αἱρετικοὶ, οἵτινες τῷ φόβῳ τῆς αἰωνίου κολάσεως ἐξορισθῶσι. ſaream ad Fœlicem præfectum miſit: Aut utramque ſi-
αὐτῶσι δὲ ἀναπεωθῶσαι καὶ τὸν νόμον, τὸν ἀπαγορεύοντα τοὺς αἱ- mul ſignificare voluerunt. Eadem igitur ratione Syno-
ρετικοὺς μήτε κληρονομίαν λαμβάνειν, μήτε δωρεάν, καὶ κρατεῖν di Patres Eccleſias, in urbibus aliiſque pluribus locis
αὐτὸν καὶ κατὰ τῶν Δοναπιστῶν. εἰ δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἐξορ- conſtitutas, præſidio militum cuſtodiri volunt: Legem
θοῦσθαι, κατὰ τούτων τὸν νόμον χώραν μὴ ἔχειν. εἰ δὲ καὶ κλη- præterea à magno quoque Theodoſio conditam, ut qui
ρονομίαν τινὲς τῶν Δοναπιστῶν εἰς δικαστήριον ἤδη ἐλκύσθησαν, hæreticis ordines contulerint, quique eos ſuſceperint,
ἐκκινηθέντος ὀξ αὐτῶν ὡς αἱρετικῆς κληρονομίας, ἢ λαγάτου, & qui illos exceperint hoſpitio, decem auri libris mul-
ἢ τινὸς κέρδους προσειληφότος αὐτοῖς, καὶ μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι ctentur; ſervari, & contra Donatiſtas etiam valere po-
προσθήκην τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτοι, φασὶν, ὑπὸ πι- ſtulant; ut vel hoc pœnæ metu hæretici à ſchiſmate fa-
στεύονται, ὅτι καταγνόντες τῆς αἱρέσεως αὐτῶν προσέρχον- D ciendo deterreantur, qui æterni ſupplicii terrore minimè
ται, ἀλλὰ δι' ὃ μὴ ζημιωθῆναι τὰ χρήματα· εἰδὲν οὖν ἐκ τοῦ coercentur. Legem quoque renovari, qua nec hæredita-
προσέρχεσθαι κερδάνωσι. χρεία δὲ, φασι, βοηθείας καὶ ἐκ τῶν δυνα- tem cernere, nec donationem adire, hæretici permittun-
στῶν ἑκάστης ἐπαρχίας, ἵνηου τῇ βοηθείᾳ τῇ ἐκκλησίαις τὰς ἑκά- tur; utque contra Donatiſtas quoque ſuum robur obti-
στης ἐπαρχίας ἄρχοντας. ὅτοι γάρ εἰσιν οἱ δυνάσται τῶν ἐπαρ- neat, petunt. Si qui tamen ex iis reſipiſcant, ejus legis pœ-
χιῶν. ἐκκεκλεισθαι δὲ, φασι, τοῖς στελλομένοις αὐτεξουσίαν το- nis minime ſint obnoxii. At ſi Donatiſtarum aliqui de
ποτηρησίαν, ὥστε καὶ ἄλλο εἴτι κρίσιν ἀναλαβὸν τῆς ἐκκλη- hæreditate in judicium vocati, ea hæreditate aut Legato
σίαις, τοῦτο αἰτοῦν. ἔδοξε δὲ τῇ συνόδῳ γράμματα γενέσθαι aut alio ad ipſos ſpectante emolumento hæreſeos nomine
πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὥστε γνῶναι αὐ- privati fuerint, tum vero tranſacta re ſe Eccleſiæ Catho-
τοὺς, ὅτι συναινέσει τῶν τῆς συνόδου πατέρων ἐκλήθησαν οἱ πρε- licæ rurſus adjunxerint; ii, inquiunt, non hæreſeos odio,
σβύτεροι εἰς τὸ κομιτάτον, ἤγουν εἰς τὸ παλάτιον. θρησκευτι- ſed detrimenti vitandi cauſa adducti, id concilii cepiſſe
κωτάτους δὲ τοὺς βασιλεῖς ἐκάλεσεν, ὅτοι πιστοτάτους καὶ Χρι- E exiſtimabuntur; nec proinde quidquam acceſſio illa ho-
στιανικωτάτους, ὡς τῆς θρησκείας τῶν Χριστιανῶν ἀντιποιου- mines adjuvabit. Ad hæc in unaquaque provincia auxilio
μένους. εἰς ἀναιρεσιν τῆς βίας καὶ ἀταξίας τῶν Δοναπιστῶν γράψαι δεῖν τοῖς ἄρχουσι τῶν χωρῶν ἐκείνων ἐκείναν, Magiſtratus (hi namque ſunt provinciæ dynaſtæ) Eccleſiis
ἵνα παρ' αὐτῶν φυλάσσωνται αἱ ἐκκλησίαι, καὶ οἱ ἔχοντες τὰ opus eſſe denuntiant. Legatis porro, inquiũt, ſi quid aliud
χωρία, ἤγουν ὅσοι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας εἰσὶ· καὶ Eccleſiaſticæ utilitati opportunum fore intellexerint, po-
περὶ τοῦ Αἰκυπίου, ἵνα ἐκδιωχθῇ, καὶ μή τι ὡς ἱερεὺς ἐκ- ſtulandi liberam facultatem damus. Placuit præterea Syn.
δικῆ. καὶ πρὸς τὸν Ρώμης γράψαι τετύπωται, περὶ τοῦ πε- literas ad Imper. ac regni proceres conſcribi, quibus con-
μφθῆναι τοὺς τοποτηρητὰς, ἤγουν συσταθῆναι καὶ γνωρίσαι τῷ F ſenſu Patrum Legatos ad comitatum, hoc eſt, ad palatium
βασιλεῖ, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους τῶν χωρῶν, ὧν αἱς missos eſſe docerentur. Religioſiſſimos autem Imper. hoc
ἐνεδήμει τότε ὁ βασιλεύς. eſt, Chriſtianæ fidei nominique apprime addictos, ac reli-
gionis Chriſtianæ vel maxime retinentes, appellavêre. Ad
compeſcendos Donatiſtarum furores & inſanias, Præfe-
ctis earum provinciarum mittendas eſſe literas decreve-
runt, ut Eccleſias, eóſque qui prædia poſſidebant, ſi illi ni-
mirum inter Catholicos cenſerentur, ipſi defenderent: De
Equitio quoq; ut extrudatur, nec ullam ſacerdotalis mu-
neris partem omnino attingat. Mittendas etiam literas ad
Romanum Epiſc. ut Legatos Imper. ſiſtat, hoc eſt, com-
mendet atque conciliet; Ac in eandem ſententiam ad ea-
rum regionum Epiſcopos, in quibus tunc temporis Im-
perator diverſaretur, ſcribendum eſſe ſtatuerunt.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ γνησιοθέντες εὐσεβείᾳ, καὶ πίστει τραφέντες βασιλεῖς, χρέα παρέχειν ταῖς ἐκκλησίαις ὀφείλουσιν, ἐπεὶ καὶ Παύλου δεομένου στρατιωτικῆς χειρὸς, τὸν τῶν ἀτάκτων διέλυσε σύμπνοιαν.

ARIST. *Qui in verâ religione nati, & in fide educati fuerunt Imperatores, manum auxiliatricem Eccleſiis exhibere debent: Quoniam & Paulo militaris manus indigente, hæc inſolentium conſpirationem diſſolvit.*

Τῆς τῶν εὐσεβῶν βασιλέων συμμαχίας καὶ βοηθείας αἱ ἐκκλησίαι ἀεὶ προσδέονται· καὶ ὀφείλουσιν ταυτὸν παρέχειν αὐταῖς ὡς τῆς πίστεως ὄντες προμαχοῦντες· ἵνα μὴ ἀπὸ τῆς αἱρετικῆς

Piorum Imperatorum auxilio & adjumento ſemper indigent Eccleſiæ: & debent illud iis præbere, utpote qui fidei ſunt propugnatores; Ne ab hæreticis

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

aut immorigeris despectui habentur. Etenim ipse quoque Paulus insolentium hominum conspirationem militari auxilio discussit.

A ἢ τῶν ἀτάκτων καταφρονῶνται. καὶ γὰρ καὶ ὁ Παῦλος τὴν τῶν ἀτάκτων σύμπνοιαν στρατιωτικῇ βοηθείᾳ διέλυσε.

Actio sexta.

Quæ in hac Synodo definita sunt brevis adjectio declarat. Sub Stelicone rursus & Anthemio, clarissimis Consulibus ad x. Cal. Septemb. Carthagine, in Ecclesia secundi climatis. Acta præsentis Synodi propterea integrè scripta non sunt, quoniam magis quæ erant pro tempore necessaria, quàm ulla generalia, constituta sunt; propter quæ brevis compositio eorum, quæ in hac Synodo studiosè acta sunt, expressa est.

Πρᾶξις ἕκτη.

Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ τὰ ὁρισθέντα ἡ βραχεία σαφηνίζει πρόσθεσις. ἐπὶ Στελίχωνος πάλιν καὶ Ἀνθεμίου, τῶν λαμπροτάτων ὑπάτων, τῇ πρὸ δεκάτῃ καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἐν Καρχηδόνι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δευτέρου κλίματος. τὰ πεπραγμένα τῆς παρούσης συνόδου διὰ τοῦτο ἐξολοκλήρου οὐκ ἐγράφησαν, ἐπεὶ μᾶλλον τὰ κατὰ καιρὸν ἀναγκαῖα ἤπερ τινὰ γενικὰ ὡρίσθησαν, δι' ὧν βραχεία σύνθεσις τῶν σπουδασμένων τῆς αὐτῆς συνόδου διετυπώθη.

Canon XCVII.

Breviculum capitum. Ut libera legatio ex omnibus provinciis ad Synodum mittatur in Mizonium. Legati quoque literas mittere jussi sunt, quòd debeant emittere liberam legationem: ut quia Carthagine solùm unio facta est, literæ mittantur ad Magistratus, ut in aliis quoque provinciis & civitatibus ipsi Magistratus jubeant studium adhiberi unioni; ut gratiarum actiones ab Ecclesia Carthaginensi pro tota Africa de ejectis Donatistis cum literis Episcoporum in comitatum mittantur. Recitatæ sunt literæ Innocentii Papæ, ut Episcopi ad transmarina pergere facilè non debeant; Quod ipsum Episcoporum sententiis confirmatur: ut propter gratiarum actionem ob exclusos Donatistas duo Clerici Ecclesiæ Carthaginensis ad comitatum mittantur.

ΚΑΝΩΝ ϛζ'.

Τὸ βρέβιον τῶν κεφαλαίων. ἵνα ἐλευθέρα τοποτηρησία ἐκ πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν εἰς τὴν σύνοδον ἀποσταλῇ πρὸς Μιζόνιον. τοποτηρηταὶ καὶ γράμματα ἀποσταλῆναι παρηγγέλθησαν, διὰ τὸ ὀφείλειν ἐλευθέραν ἐκπέμψαι τοποτηρησίαν· ἵνα ἐπεὶ ἐν Καρχηδόνι μόνον ἕνωσις ἐγένετο, πεμφθῶσι γράμματα πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὅπως καὶ ἐν τοῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις καὶ πόλεσιν οἱ αὐτοὶ ἄρχοντες σπουδὴν ἐπιχορηγηθῆναι κελεύσωσι τῇ ἑνότητι, ἵνα εὐχαριστίαι ἀπὸ τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας ὑπὲρ πάσης τῆς Ἀφρικῆς περὶ τοῦ ἀπελαθῆναι τοὺς Δονατιστὰς μετὰ γραμμάτων τῶν ἐπισκόπων ἐπὶ τὸ κομιτάτον πεμφθῶσιν. γράμματα ἀνεγνώσθησαν Ἰννοκεντίου τοῦ πάπα, ἵνα οἱ ἐπίσκοποι ὡς ἔτυχε πρὸς τὰ παραματικὰ ἀπιέναι μὴ δύνανται· ὅπερ τοῦτο αὐτὸ ταῖς γνώμαις τῶν ἐπισκόπων βεβαιοῦται· ἵνα διὰ τὴν εὐχαριστίαν περὶ τοῦ διωχθῆναι τοὺς Δονατιστὰς δύο κληρικοὶ τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας ἐπὶ τὸ κομιτάτον πεμφθῶσιν.

In hac Synodo quædam ex iis, quæ superiùs decreta sunt, corriguntur, sub clarissimis Imperatoribus, Honorio septimum, & Theodosio secundum, Augustis Consulibus, rursus Idibus Juliis Carthagine in Ecclesia Secundi climatis, Aurelio Episcopo simul cum suis Coëpiscopis præsidente, adsistentibus Diaconis: Quia olim statutum est in Hipponensi Synodo, ut singulis annis plena cogatur Synodus Africæ, non solum hîc Carthagine, sed & in diversis provinciis, proprio ipsarum ordine, & hoc servatum est; ut nos quidem aliquando eam in Numidiam indiceremus, aliquando autem in Byzacium, hoc omnibus fratribus laboriosum visum est.

Ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ τινὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ὁρισθέντων διορθοῦνται. ἐπὶ τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων Ὀνωρίου τὸ ἕβδομον, καὶ Θεοδοσίου τὸ δεύτερον, αὐγούστων ὑπάτων, πάλιν εἴδοις Ἰουλίαις ἐν Καρχηδόνι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ δευτέρου κλίματος, Αὐρηλίου ἐπισκόπου ἅμα τοῖς συνεπισκόποις αὐτοῦ προκαθίσαντος, παρεστώτων τῶν διακόνων. ἐπειδὴ πάλαι ὡρίσθη εἰς τὴν ἐν Ἱππῶνι σύνοδον, ὥστε καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν πλήρη συνάγεσθαι σύνοδον τῆς Ἀφρικῆς, μὴ μόνον ἐνταῦθα ἐν Καρχηδόνι, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ τὰς διαφόρους ἐπαρχίας τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν τάξει καὶ τοῦτο ἐφυλάχθη, ὥστε μηνύειν ἡμᾶς ποτὲ μὲν εἰς τὴν Νουμηδίαν, ποτὲ δὲ εἰς τὸ Βυζάκιον, καὶ τοῦτο ἐπίπονον πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς ἔδοξε.

Bals. & Zonar. Breve seu breviculum dicitur compendiosa scriptura. Nam brevio Latinis idem est, quod scindo, & brevitas, idem quod Compendium. Quæ autem in Canone sequuntur, ut quæ non sunt utilia, ne interpretatione quidem digna visa sunt.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝ. Βρέβιον λέγεται ἡ κατ' ἐπιτομὴν σύντομος γραφή. βρεβίω γὰρ κατὰ Λατίνους τὸ τέμνω, καὶ βρεβίτα ἡ συντομία. τὰ δὲ ἑξῆς τῶν κανόνων, ὡς μὴ χρησιμεύοντα, οὐδὲ ἑρμηνείας ἠξιώθησαν.

Canon XCVIII.

Concilium commune & integrum, non nisi urgente necessitate faciendum esse. Placuit non esse ultra necesse fratres singulis annis conteri; sed quoties communis usus exegerit, id est, totius Africæ, undique datis literis ad hanc Cathedram, debere Synodum fieri in ea provincia, in qua usus & commoditas impulerit: causæ autem, quæ non fuerint communes, in propriis provinciis judicentur.

ΚΑΝΩΝ ϛη'.

Σύνοδον μὴ γίνεσθαι κοινήν τε καὶ ὁλοτελῆ, εἰ μὴ ἐξ ἀνάγκης. ἤρεσεν, ὥστε μὴ εἶναι περαιτέρω ἐνιαυσίαν ἀνάγκην τῶν συντρίβεσθαι τοὺς ἀδελφούς· ἀλλ' ὁσάκις ἂν κοινὴ χρεία καλέσοι, τοῦτ' ἔστι πάσης τῆς Ἀφρικῆς, γραμμάτων διδομένων ὁθενδήποτε πρὸς ταύτην τὴν καθέδραν, σύνοδον ὀφείλειν γίνεσθαι ἐν ταύτῃ τῇ ἐπαρχίᾳ, ἔνθα ἡ χρεία καὶ ἐπιτηδειότης συνωθήσῃ. αἱ δὲ αἰτίαι αἱ μὴ οὖσαι κοιναί, ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπαρχίαις κριθῶσιν.

Bals. Cùm diversi Canones statuant quotannis fieri oportere Synodos, præsens Canon non esse necesse statuit iis, qui sunt sub Africæ Synodo annuatim

ΒΑΛΣ. Διαφόρων κανόνων διορίζομένων ἐτησίως γίνεσθαι συνόδους, ὁ παρὼν κανὼν παρακελεύεται μὴ πρὸς ἀνάγκης εἶναι τοὺς ὑπὸ τὴν σύνοδον τῆς Ἀφρικῆς ἐτησίως συνέρχεσθαι

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

συνέρχεσθαι ἐν Καρχηδόνι, ἀλλ' ὅτε χρεία κοινὴ καλέσει, γράμμασι καλουμένων τῶν ἐπισκόπων, ἵνα μὴ συντρίβωνται οἱ ἀδελφοί. ὥσπερ δέ τινος εἰπόντος, καὶ παρὰ τίνων λυθήσονται αἱ ἀνακυπτούσαι ἐκκλησιαστικαὶ ζητήσεις; φησίν, ὡς εἰ μὲν κοιναί εἰσιν αὗται, δογματικαὶ δηλονότι, διὰ γραμμάτων κληθήσονται οἱ ἐπίσκοποι, καὶ συνόδου γενομένης λυθήσεται τὸ ἀμφίβολον· αἱ δὲ μὴ τοιαῦται, ἀλλ' ἰδικαί, τυχὸν μέσον κληρικῶν ἢ καὶ ἐπισκόπων ἀναφυεῖσαι, ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ ζητηθήσονται. ὥστε σημείωσαι, ὅτι ἐπαρχεῶται ὀφείλουσιν οἱ ἐπίσκοποι παρὰ τῷ πρώτῳ αὐτῶν συνέρχεσθαι ὁσάκις κληθῶσιν. ἀνάγνωθι καὶ τὸν ὄγδοον κανόνα τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συνόδου καὶ τὰ ἐν αὐτῷ.

A Carthaginem convenire; sed tum demum, quando usus communis exegerit, Episcopis per literas accersitis, ne conterantur fratres. Tanquam autem dixisset quispiam; A quibus autem solventur quæ emergunt Ecclesiasticæ quæstiones? dicit, Quòd si hæ sint quidem communes, scilicet dogmaticæ, Episcopi per literas accersentur & facta Synodo solvetur dubium: Sin autem non sint ejusmodi, sed speciales seu privatæ, ut quæ sunt fortassis exortæ inter Clericos & Episcopos, de iis in unaquaque provincia quæretur. Quare nota, quòd provinciales quidem Episcopi necesse habent ad suum Primatem convenire, quoties accersiti fuerint. Lege viii. Canon Syn. in Trullo, & quæ in eo sunt.

B

ΖΩΝΑΡ. Εδοξε μὴ κατ' ἐνιαυτὸν γίνεσθαι τῶν ἐπισκόπων σύνοδον ἐν Καρχηδόνι, ἵνα μὴ συντρίβωνται, φασιν, οἱ ἀδελφοί· ἀλλ' ὅτε χρεία κοινὴ καλέσει, γράμμασι καλουμένων τῶν ἐπισκόπων. τὰς δὲ μὴ οὔσας κοινὰς αἰτίας, ἐν ἐπαρχίᾳ ἑκάστῃ ζητεῖσθαι.

ZONAR. Synodum Episcoporum Carthagine quotannis haberi minime placuit, ne fratres, inquiunt, conterantur; sed cum id communis utilitas postulaverit, tum demum per literas Episcopi advocentur: quæ autem non sunt causæ communes in unaquaque provincia seorsim examinentur.

ΑΡΙΣΤ. Εδοξε γράμματα πεμφθῆναι πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὅπως σπουδὴν ἐπιχορηγήσωσιν, ἀπελαθῆναι τοὺς Δονατιστάς. κοινῆς χρείας καλούσης, γράμματα πρὸς τὴν αὐθεντικὴν πεμπέσθω καθέδραν, καὶ σύνοδος γινέσθω, ἔνθα εὔθετον· αἱ δὲ μὴ κοιναὶ αἰτίαι ἐν τῶν ἰδίαις ἐπαρχίαις κρινέσθωσαν.

ARIST. *Literas ad Magistratus mitti visum est, ut studium adhibeant, ut Donatistæ expellantur. Communi urgente necessitate, ad principalem Sedem literæ mittantur, & Synodus celebretur in loco convenienti. Causæ autem ordinariæ in propriis provinciis dijudicentur.*

C

Τὸ μὲν ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ σύνοδον κατ' ἔτος τῶν ἐπισκόπων αὐτῆς γίνεσθαι, καὶ τὰς παρεμπιπτούσας ἐν αὐταῖς ἰδικῶς ἐκκλησιαστικὰς ἀμφιβολίας κανονικῶς ζητεῖν τε καὶ λύειν, καὶ ἡ σύνοδος αὕτη προστάττει· τὸ δὲ, πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Αφρικῆς τοὺς ἐπισκόπους συνέρχεσθαι ἔν τινι τόπῳ, καὶ κοινὴν ποιεῖν σύνοδον, εἰ μὴ κοιναί εἰσιν αἱ αἰτίαι δι' ἃς ὀφείλουσι συνελθεῖν, ἄλλως γίνεσθαι οὐ συγχωρεῖ. ὁπηνίκα δέ τις κοινὴ αἰτία κοινὴν ἀπαιτῇ γενέσθαι σύνοδον, πρὸς τὴν τὴν πρώτην καθέδραν ἔχοντα ἐπίσκοπον ὀφείλουσι παρὰ τῶν ἐπισκόπων πέμπεσθαι γράμματα, καὶ ἔνθα ἂν ἐκεῖνος κρίνῃ ἐπιτήδειον εἶναι συνελθεῖν, ἐκεῖσε καὶ συναχθήσονται.

In singulâ quidem provinciâ Synodum Episcoporum illius quotannis celebrari; & controversias proprie Ecclesiasticas in iis incidentes Canonicè quærere pariter ac solvere, & hæc etiam Synodus jubet. Omnium autem Africæ provinciarum Episcopos in aliquo loco convenire & communem facere Synodum, nisi communes sint causæ propter quas convenire debent, aliter fieri non permittit. Quando autem causa aliqua communis communem requirit celebrari Synodum, ad Episcopum, qui primam tenet Cathedram, literæ ab Episcopis mitti debent, ut ubi ille idoneum judicaverit convenire, ibi congregabuntur.

D

ΚΑΝΩΝ ϛθ'.

Ἵνα αἱρετοὺς δικαστὰς μὴ ἐξὸν εἴη ἐκκαλέσασθαι. ἐὰν δὲ γένηται ἔκκλητος, καὶ ἐπιλέξηται ὁ ἐκκαλεσάμενος δικαστὰς, καὶ μετ' αὐτοῦ κἀκεῖνος καθ' οὗ ἐξεκαλέσατο, τοῦ λοιποῦ ἀπὸ τούτων μηδενὶ ἐξέστω ἐκκαλεῖσθαι. περὶ τοποτηρησιῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν. ὑφ' ἓν τοποτηρησίαι διαφόρων ἐπαρχιῶν ἐμφανισθεῖσαι χαριέντως προσεδέχθησαν· τοῦτ' ἔστι τῶν Νουμηδίων, τῶν Βυζακηνῶν, τῶν Μαύρων Σιτιφενσιῶν, ὁμοίως δὲ καὶ Καισαριανῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπὸ Τριπόλεως. περὶ ἐκβιβαστῶν τῆς ἐκκλησίας. ἤρεσεν πρὸς τούτοις, ὥστε ἐκβιβαστὰς ἐν πᾶσι τοῖς τῆς ἐκκλησίας χρειώδεσι πέντε ἐπιλεγῆναι αἰτηθῆναι, οἵ τινες ἐν τῶν διαφόροις ἐπιμερισθήσονται ἐπαρχίαις.

E

CANON XCIX.

Ne ab electitiis Judicibus appellare liceat. Si autem emissa sit appellatio, & qui appellavit Judices elegerit, & cum illo is quoque, adversus quem appellavit, ab his deinceps nulli appellare liceat. De diversarum provinciarum Legationibus. Diversarum provinciarum Legationes simul representatæ lubenter admissæ sunt, hoc est, Numidiarum, Byzacenorum, Maurorum Sitifensium; Similiter autem & Cæsarianorum, & etiam Tripolitanorum. De Exactoribus Ecclesiæ. Placuit præterea, ut Exactores in omnibus, quæ fuerint Ecclesiæ necessaria, quinque eligi petantur, qui in diversis provinciis dividantur.

ΒΑΛΣ. Τὰ μὲν ἄλλα τοῦ παρόντος κανόνος εἰσὶν ἀλυσιτελῆ. ὁ δὲ φησὶ περὶ αἱρετικῶν δικαστῶν, τοιοῦτόν ἐστιν· αἱρετικοί εἰσιν, οἱ καὶ αἱρετοὶ δικασταὶ λέγονται, οἱ κατὰ θέλησιν δικάζοντες τῶν δικαζομένων. φησὶν οὖν ὁ κανών, ὅτι ἐὰν κριθῇ τις, καὶ ἐκκαλεσάμενος ἕληται παρὰ τῷ δέ τινι τῷ ἐπισκόπῳ τὰ τῆς ἐκκλήτου γυμνάσαι, καὶ εὐδὲ ὁ ἀντίδικος πρὸς τοῦτο ἀντιπέσῃ, εὐδενὶ τούτων τοῦ λοιποῦ ἐξέσται ἐκκαλεῖσθαι κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ, ὃν ἄμφω οἱ ἀντίδικοι ἠρετίσαντο. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις, ἀκολούθως τοῖς πολιτικοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐν τῷ δευτέρῳ τίτλῳ τοῦ ζ'. βιβ. τῶν βασιλικῶν, καὶ διορίζομένοις, κατὰ τῆς ψήφου τῶν αἱρετῶν δικαστῶν ἔκκλητον μὴ δίδοσθαι. μὴ εἴπῃς δὲ τοὺς τοιούτους αἱρετοὺς δικαστὰς καθίστασθαι μετὰ δόσεως προστίμου κατὰ τὴν φύσιν τῶν αἱρετῶν δικαστῶν. εἰ δέ τις

F

BALS. Alia quidem præsentis Canonis sunt inutilia: quod autem dicit de electitiis Judicibus, est ejusmodi. Electitii sunt Judices, qui etiam electi dicuntur, qui ex litigantium voluntate judicant. Dicit ergo Canon, quòd si quis fuerit judicatus, & cùm appellaverit, voluerit ab hoc, quisquis is sit, Episcopo de sua appellatione cognosci, & nec adversarius ei contradixerit, nulli eorum deinceps licebit appellare adversus sententiam Judicis, quem uterque adversarius elegit. Ac in his quidem consistit Canon, legibus civilibus convenienter, quæ sitæ sunt in ii. tit. vii. lib. Basilic. & quæ statuunt adversus electitiorum Judicum sententiam non dari appellationem. Ne dixeris autem hos electitios Judices constitui cum datione pœnæ instar arbitrorum. Si quis autem

Ψηφιοποιήθηκε ἀπό την Google

dixerit, quòd nisi pœnæ stipulatio interceſſerit, condemnatus citra ullum præjudicium ſententiæ non parebit; audiet, quòd ſi quis eum, qui juriſdictionem non habet, elegerit, nec pœnam promiſerit, ſi non ſtet ejus ſententiæ, ſine ullo præjudicio poterit ejus ſententiam pro nihilo ducere: qui autem Judicem elegit, ab ejus ſententia appellare non poteſt; ſicut id ex præſenti Canone oſtenditur. Hæc autem, ut mihi quidem videtur, ſervabuntur in cauſis Eccleſiaſticis, ut vult hic Canon. Lex enim civilis permittit ei, qui Judicem petiverit, vel aliquo alio modo elegerit, habentem juriſdictionem, à ſententia ejus appellare.

A

B

ΕΙΠῌ, ὡς προεῖπεν μὴ ἐπιφωτηθέντος, ἀκινδύνως ὁ καταδικασθεὶς ὑπὸ πειθαρχήσῃ τῇ ψήφῳ, ἀκούσῃ, ὅτι ὃν μὴ ἔχοντα δικαιοδοσίαν ἐὰν αἱρετίσηταί τις, καὶ προεῖπεν σὺν ἐπιφωτηθῇ, μὴ ἐμμένων τῇ ψήφῳ αὐτοῦ, ἀποκριματίσεως ἀθετήσῃ τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν· ὅπλεξάμενος δὲ δικαστὴν ἐκκαλέσασθαι κατὰ ψήφου αὐτοῦ οὐ δύναται, καθὼς τοῦτο παρεῖται καὶ ἀπὸ τῶν παρόντος κανόνος. ταῦτα δὲ κρατήσουσιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, καθὼς παρόντα κελεύει. ὁ μὲν πολιτικὸς νόμος ἐκχωρεῖ τῷ ζητήσαντι δικαστὴν, ἢ καὶ ἄλλως πως ὅπλεξαμένῳ, πλὴν ἔχοντα δικαιοδοσίαν, ἐκκαλεῖσθαι κατὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ.

ZONAR. Ab arbitris civilium quoque legum decreto nulla datur provocatio. Idem ergo hic quoque Canon ſtatuit. Nam ſi quis, inquit, ab uno judice damnatus ad alterum provocaverit, eumque judicem, illo contra quem provocavit, adverſario nimirum ſuo, conſentiente, elegerit; neutri amplius ab ejus ſententia, quem uterque Judicem delegerit, licebit provocare. In illud, de diverſarum provinciarum Legatis. Legatos, quos Synodo affuturos ſperaverant, jam omnes ſimul advenientes, magna lætitiæ ſignificatione Synodi Patres excepêre. [In illud, de Exactoribus Eccleſiæ.] [Hæc quoque ad communem utilitatem mimine pertinent.]

C

ΖΩΝΑΡ. Κατὰ αἱρετῶν δικαστῶν καὶ τοῖς πολιτικοῖς νόμοις ἐξὸν ἐκκλητόν. ζητοῦσιν οὖν καὶ ὁ κανὼν οὗτος λέγει. ἐὰν γάρ τις κριθῇ, φησι, καὶ ἀκκαλεσάμενος ἕληται δικαστήριον ἐκκλητήριον, καὶ μετ' αὐτοῦ κἀκεῖνος ἕληται τοῦτον, καθ' ὃν ἐξεκαλέσατο, ἤτοι ὁ ἀντίδικος αὐτοῦ, ἑκατέρου ζητοῦντος ἐξέσται ἀκκαλεῖσθαι καὶ τῆς ψήφου τοῦ δικαστοῦ, ὃν ἄμφω οἱ ἀντίδικοι ἡρετίσαντο. Οὓς ἔλπιζον ἐλθεῖν εἰς τὴν σύνοδον ἀποτρέπεται, ὑφ' ἓν ἤτοι ὁμοῦ ἐλθόντας μὴ χαρᾶς προσεδέξαντο οἱ τῆς συνόδου. Καὶ ταῦτα σὺν εἰς κοινὴν οἰκονομίαν ὁρῶσιν.

ARIST. Uno litigantium appellante, ſi ambo electitium judicem elegerint, ne amplius appellent.

ΑΡΙΣΤ. Ενὸς τῶν ἀντικρινομένων ἐκκαλεσαμένου, ἂν ἄμφω αἱρετὸν ὁπλέξωνται δικαστὴν, μηκέτι ἐκκαλείσθωσαν.

Lex quidem civilis ſic ſentit de judicibus electitiis, ut non aliter electitium conſtituatur judicium, niſi prius quiſque litigantium pœnæ ſtipulationem proponat, quòd quicunque ex iis ſententiâ judicis ab ipſis electi non acquieſcit, pœnam illam alteri perſolvat, qui judicium admittit. Non enim coguntur ſententiam illius recipere; ſed illud apud eos ponitur. Propterea nec appellatio contra ejus ſententiam locum habet, quia & ſine appellatione ille, cui diſplicet, pœnam tantum perſolvens ab eâ poteſt recedere. Lex autem & illud dicit, quòd judex, qui in partes juriſdictionem habet, & per propriam auctoritatem eos judicare poteſt, judex Electitius non fiat. Canones autem non ita de judicibus electitiis ſtatuunt; ſed mandant, quod ſi litigantes Epiſcopi vel Clerici aliquos Epiſcoporum elegerint judices electitios, & ab eis judicari voluerint, condemnatus non amplius admittetur contra eorum provocare ſententiam; ſed ei etiam invitus acquieſcet. Cauſa autem, ut nobis quidem videtur propter quam contra judicium eorum appellare non permittitur, in decimo quinto Synodi præſentis Canone à nobis ſcribitur.

D

E

Ο μὲν πολιτικὸς νόμος οὕτω φρονεῖ περὶ τῶν αἱρετῶν δικαστῶν, ὥστε μὴ ἄλλως αἱρετὸν συνίστασθαι δικαστήριον, εἰ μὴ πρότερον ἕκαστος τῶν κεινομένων προέσπυρα ἐπερωτηθῇ, ὡς οἷος ἂν ἐξ αὐτῶν σὺν ἐμμείνῃ τῇ ἀποφάσει ἣν ὁπλεγμένος παρ' αὐτῶν δικαστοῦ, καταβαλεῖται τοῦτο ὃ προσιμον πρὸς ὃν ἕτερον ὃν δεχόμενον τὴν ἀφαίρεσιν. ἡ γὰρ ἀναγκαίως δίχεσθαι τὴν ψῆφον αὐτοῦ· ἀλλὰ παρ' αὐτοῖς κεῖται. Διὰ τοῦτο σὺν ἐκκλητὸν καὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ χάριν ἔχει, διὰ ὃ καὶ χωρεῖ ἐκκλητὸν δύνασθαι ὃν ἀπαρεσάμενον. μόνον ὃ προσιμον καταβαλόντα, ὑπαναχωρεῖν αὐτοῦ. λέγει δὲ καὶ τοῦτο ὁ νόμος, ὡς ὁ προσφορὸς ὢν τοῖς μέρεσι δικαστὴς, καὶ δυνάμενος δικάζειν αὐτοῖς ἀπὸ ἐξουσίας ἰδίας αἱρετὸς δικαστὴς ἢ γένοιτο. οἱ δὲ κανόνες οὐχ οὕτω περὶ τῶν αἱρετῶν δικαστῶν διατάττονται, ἀλλὰ προστάττουσιν, ὡς ἐὰν οἱ ἀντικρινόμενοι ὁπότεροι, ἢ κληρικοὶ, ὁπλέξωνταί τινας τῶν ὁποτέρων αἱρετοὺς δικαστὰς, καὶ παρ' αὐτοῖς κριθῆναι θελήσωσιν, ἐκεῖνοι ὁ καθοδικασθεὶς προδεξάσθω, καὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν ἐκκαλείσθω. ἀλλὰ σπέρξει ζητοῦσιν καὶ ἄκων. ἡ δὲ αἰτία, καὶ ὃ ἡμῖν δοκεῖ, δι' ἣν ὁ συγχωρεῖται καὶ τῆς διαγνώσεως αὐτῶν ἐκκαλεῖσθαι, ἐγράφη παρ' ἡμῖν ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ κανόνι τῆς παρούσης συνόδου.

CANON C.

Ut ab Imperatoribus petatur Patronorum aſſumptio pro capitibus Eccleſiæ. Placuit præterea, ut nomine omnium provinciarum profecturi Legati, Vincentius & Fortunatianus, petant à glorioſiſſimis Imperatoribus, ut detur facultas conſtituendi Defenſores ſcholaſticos, quibus hoc ipſum munus negotiorum defendendorum curæ ſit: & ut tanquam provinciæ Sacerdotes iidem, Eccleſiarum defenſione ſuſcepta, facilè poſſint pro negotiis Eccleſiæ, quoties neceſſitas exegerit, ad reſiſtendum iis quæ urgent, & neceſſaria exponenda, ſecreta judiciorum ingredi.

F

ΚΑΝΩΝ ρ΄.

Ινα ἀπὸ τῶν βασιλέων αἰτηθῇ συνηγόρων ἀντίληψις ὑπὲρ τῶν κεφαλαίων τῆς ἐκκλησίας. ἤρεσεν ἔτι μὲν, ἵνα ἐξ ὀνόματος πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν οἱ προδιαπεμπόμενοι πρεσβευταὶ, Βικέντιος καὶ Φορτουνατιανὸς, αἰτήσωσιν ἀπὸ τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων, ὥστε δοθῆναι αὐτοῖς τὴν καταστᾶσαν ἐνδικους σχολαστικὰς, οἵτινες αὐτὸ τοῦτο τὸ λῃτούργημα, τὴν ἐκδικεῖν τὰ πράγματα, ὑπόδικμα ἔχουσι· καὶ ἵνα ὡς ἱερεῖς τοῖς τῆς ἐπαρχίας οἱ αὐτοὶ, οἱ τῷ ἐκδικησαι τὰ ἐκκλησιῶν ἀμαθεξάμενοι, εὐχερῶς δυνηθῶσιν ὑπὲρ τῆς τῆς ἐκκλησίας σφαλμῶν, ὁσάκις ἀνάγκη ἀπαιτήσῃ, πρὸς ὃ δύνηται τοῖς ἀνακώποισι, καὶ ἀναφέρειν τὰ ἀναγκαῖα, καὶ εἰς τὰ ἀπόρρητα τῶν δικαστηρίων εἰσιέναι.

ΒΑΛΣ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Αἰτῆσαι τοῖς πρεσβευταῖς ἐντέλλονται ἀπὸ τῶν κρατούντων ἄδειαν τοῦ καταστῆσαι ἐκδίκους σχολαστικούς, τουτέστι σχολάζειν ὀφείλοντας καὶ ἐπιτήδευμα ἔχειν, ἤγουν ἔργον, καὶ λειτούργημα, ἤτοι δουλείαν, τὸ ἐκδικεῖν τὰ πράγματα. καὶ ὅσα μὲν δύνανται αὐτοὶ ἐκδικοῦσιν, ἀνθιστάμενοι τοῖς ἀνακύπτουσι· τὰ δὲ λοιπὰ ἀναφέρειν ἤτοι ὑπομιμνήσκειν εἰς τὰ σήκρητα τῶν δικαστηρίων. σήκρητα δὲ τὰ κριτήρια τοῖς Λατίνοις ὠνόμασται. σεκέρνω γὰρ παρ' ἐκείνοις τὸ διακρίνω.

A

ZONAR. Legatis mandant, ut ab Imperatoribus facultatem Defensores scholasticos constituendi petant, qui in eo videlicet occupati esse debeant, quorum illud sit studium, opus, ministerium, servitium, ut negotia defendant. Et quæ quidem ipsi poterunt, emergentia incommoda repellentes, tuebuntur: reliqua ad secreta judiciorum referant, ibique exponant. Est autem secretum Latinis exercendi judicii locus. Nam secernere apud illos dijudicare significat.

ΑΡΙΣΤ. Ἐκ Βασιλέως αἰτηθήτω συνηγόρων ἀντίληψις ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κεφαλαίων· οἵτινες ἐπιτήδευμα ἔξουσι διεκδικεῖν τὰ πράγματα, καὶ ὡς ἱερεῖς περὶ τῶν ἀνακυπτόντων εὐχερῶς ἀναφέρειν δυνήσονται.

B

ARIST. *Ab Imperatore petatur Patronorum assumptio pro Ecclesiæ capitibus; qui quidem negotia defendere studium adhibebunt, & ut Sacerdotes ea quæ emergunt referre poterunt.*

Καὶ αὖθις ἔδοξε τῇ συνόδῳ, ὡς καὶ ἐν τῷ ἑβδομηκοστῷ πέμπτῳ κανόνι ἤρεσεν, ἐκ βασιλέως αἰτήσασθαι, ὥστε δοθῆναι ἄδειαν καταστῆσαι ἐκδίκους τῇ ἐκκλησίᾳ, τοῦτο αὐτὸ λειτούργημα καὶ ἐπιτήδευμα ἔχοντας, τὸ τὴν ἐκκλησίαν ἐκδικεῖν, καὶ ὡς ἱερεῖς ἀνθίστασθαι πρὸς τὰ ἀνακύπτοντα, ὁσάκις ἂν ἀνάγκη ἀπαιτήσῃ, καὶ εὐχερῶς δύνασθαι τῷ βασιλεῖ περὶ αὐτῶν ἀναφέρειν, καὶ ἐκεῖθεν τὴν ἐπισύστασιν δέχεσθαι.

Et iterum Synodo visum est, ut & in septuagesimo quinto Canone placuit, ab Imperatore petere, ut liceret Defensores in Ecclesiâ constituere, idem illud ministerium studiumque habentes, Ecclesiam defendere, & ut Sacerdotes emergentibus occurrerent, quotiescunque necessitas exigit, & facile Imperatori ea referre possent, & illinc accipere conspirationem.

C

ΚΑΝΩΝ ρα'.

Περὶ τοῦ, εἶναι ἐλευθέραν τὴν τοποτηρησίαν. ἤρησεν, ὥστε αὐτεξούσιον τὴν τοποτηρησίαν ἔχειν τοὺς ἐπὶ τὸ κομιτᾶτον πεμφθέντας ἐπιλέκτοις τοποτηρητάς.

CANON CI.

Ut sit libera legatio. Placuit, ut liberam Legationem habeant, qui ad comitatum missi sunt delecti Legati.

ΖΩΝΑΡ. Τὸ ἔχειν τὰς τοποτηρητὰς τὸ αὐτεξούσιον, τουτέστι, τὸ μὴ μόνον ἃ ἐνετάλθησαν λέγειν καὶ ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ ὅσα συνίδωσιν ἕτερα τῇ ἐκκλησίᾳ συμφέροντα.

ZONAR. Ut Legati liberam facultatem habeant, ita est intelligendum, nimirum ut non ea solum, quæ in mandatis habent; sed & quæcunque alia Ecclesiæ prodesse posse cognoverint, & verbis & reipsa exequi liceat.

D

Προμαρτυρία τῶν Μαυριτανῶν ἱερέων περὶ Πριμόσου. πρὸς τούτοις δῆλόν ἐστι προμαρτυρομένους εἶναι γράμμασιν ἰδίοις τοὺς Μαυριτανοὺς καὶ Καισαριανοὺς, Πρίμοσον διὰ τῶν ἐξεχόντων τῆς Θιγαβενσίας πόλεως περὶ τοῦ συνελθεῖν, ἵνα κατὰ τὰς βασιλικὰς διατυπώσεις ἐντελῶς παρασχῇ τὴν ἑαυτοῦ παρουσίαν· καὶ, ὡς ἐχρῆν, ἀναζητηθεὶς ὁ αὐτὸς Πρίμοσος οὐχ εὑρέθη, ὡς οἱ διάκονοι ἀνήγγειλαν. ἀλλ' ὅπερ ἤτησαν οἱ αὐτοὶ Μαῦροι ἐκ πάσης τῆς συνόδου ὀφείλειν γράμματα ἀποσταλῆναι τῷ προσκυνητῷ ἀδελφῷ γέροντι Ἰννοκεντίῳ, ἤρεσεν πεμφθῆναι, ἵνα γνῷ ζητηθέντα καὶ Πρίμοσον ἐν τῇ συνόδῳ, καὶ μηδαμῶς εὑρεθέντα.

Mauritanorum Sacerdotum de Primoso protestatio. Ad hæc manifestum est, Mauritanos & Cæsarianos suis esse literis testatos, Primosum per Thigavensis civitatis principales esse conventum, ut secundùm Imperiales constitutiones sui præsentiam exhiberet: &, ut oportuit, quæsitus ipse Primosus non inventus est, ut Diaconi renunciarunt. Sed quoniam iidem Mauri petiverunt, debere ex omni Synodo literas mitti venerabili fratri seni Innocentio, placuit mitti, ut sciat Primosum in Synodo quæsitum, & non inventum fuisse.

ΒΑΛΣ. Τὰ τοῦ παρόντος κανόνος ἀχρήσιμά εἰσιν, ὡς ἰδικά, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἡρμηνεύθησαν.

E

BALS. Quæ sunt in præsenti Canone, sunt inutilia, utpote specialia; & propterea non sunt explicata.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ Πρίμοσος κατηγορηθῆναι ἔοικε παρὰ τῶν Μαυριτανῶν, καὶ ἐπιφωνηθῆναι παρ' αὐτῶν διὰ τῶν προερχόντων τῆς Θιγαβενσίας πόλεως συνελθεῖν εἰς τὴν συνόδον, ζητηθῆναι δὲ ἐν τῇ συνόδῳ καὶ μὴ εὑρεθῆναι· διὸ ἤτησαν οἱ Μαῦροι δηλωθῆναι τῷ Πάπα Ἰννοκεντίῳ διὰ γραμμάτων τῆς συνόδου, ὅτι ζητηθεὶς ὁ Πρίμοσος ἐν τῇ συνόδῳ οὐχ εὑρέθη.

ZONAR. Accusatum fuisse apparet à Mauritanis Primosum istum, ac ab eis per Thigavensis urbis Præfectos compellatum, ut se in Synodo sisteret; quæsitum autem in Synodo, nec inventum esse: id ergo non inventum scilicet Primosum in Synodo, cùm quæsitus esset, ejusdem Synodi literis Innocentio Papæ significari Mauri voluerunt.

F

ΚΑΝΩΝ ρβ'.

Περὶ τῶν λαῶν τῶν μηδέποτε ἐπισκόπους ἐσχηκότων. ἤρεσεν κἀκεῖνο, ἵνα οἱ ὄχλοι, οἱ μηδέποτε ἰδίους ἐσχηκότες ἐπισκόπους, εἰ μὴ ἐκ πάσης τῆς συνόδου ἑκάστης ἐπαρχίας καὶ τοῦ πρωτεύοντος ψήφισμα γένηται, καὶ κατὰ συναίνεσιν ἐκείνου, οὗ τινος ὑπὸ τὴν διοίκησιν καθίσταται ἡ αὐτὴ ἐκκλησία, μηδαμῶς δέξωνται.

CANON CII.

De populis, qui nunquam habuerunt Episcopos. Illud quoque placuit; ut populi, qui nunquam proprios Episcopos habuere, nisi ab universa Synodo uniuscujusque provinciæ & Primate fiat decretum, & consensu illius, sub cujus diœcesi constituitur hæc Ecclesia, nequaquam admittantur.

ΒΑΛΣ. Τοῦτο καὶ ἐν ἄλλοις κανόσι διαφόρων συνόδων ὡρίσθη, δηλονότι τὸ μὴ γίνεσθαι ἐπίσκοπον ἐν παροικίᾳ, ἐν ᾗ ἦν ἔθος

BALS. Hoc in aliis quoque diversarum Syn. Can. decretum est; ne fiat scilicet Episc. in parœcia, in qua non consuevit

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

consuevit olim fieri, nisi Metropolitanus voluerit, (Is enim est Primas provinciæ) & Episcopus consenserit, ad quem fortè pertinet parœcia, ut quæ sit in ejus diœcesi; ac provinciæ quidem decernet Synodus.

A ἐκπαλαι γίνεσθαι, εἰ μὴ ὁ μητροπολίτης θελήσῃ, (οὗτος γάρ ἐστιν ὁ πρωτεύων τῆς ἐπαρχίας) καὶ ὁ ἐπίσκοπος συναινέσῃ, ᾧ ἴσως ἡ παροικία προσφέρῃ ὡς ἐνορεία, καὶ ἡ τῆς ἐπαρχίας ψηφίσῃ) συνοδος.

Zonar. Hoc in aliis quoque diversarum Synodorum Canonibus decretum est; ne fiat scilicet Episcopus in parœcia, in qua non consuevit olim fieri; nisi Metropolitanus voluerit, (is enim est Primas provinciæ) & Episcopus consenserit, ad quem forte pertinet parœcia, ut quæ fit in ejus diœcesi; ac de ea quidem provinciæ Synodus decernet.

ΖΩΝΑΡ. Τοῦτο καὶ ἐν ἄλλοις κανόσι διαφόρων συνόδων ὥρισται, ὅ μὴ γίνεσθαι ἐπίσκοπον ἐν παροικίαις, ἐν αἷς ἐθος οὐ πάλαι γίνεσθαι, εἰ μὴ ὁ μητροπολίτης θελήσῃ. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ πρωτεύων τῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ αἱ παροικίαι ὑπάκεινται, καὶ ὁ ἐπίσκοπος συναινέσῃ, ᾧ ἴσως ἡ παροικία διαφέρῃ, ὡς ὑπὸ τὴν δίοικησιν αὐτοῦ ἔχα, καὶ ἡ τῆς ἐπαρχίας ψηφίσῃ) συνοδος.

B

Arist. *Qui nunquam antehac proprium habuerant Episcopum, nisi universa provinciæ Synodus ejusque Primas juxta sententiam illius, cui subjecta est provincia in quâ Ecclesia est, subscripserit, aliter non habebunt.*

ΑΡΙΣΤ. Οἱ μηδέποτε ὄντες ἴδιον ἐπίσκοπον, εἰ μὴ πᾶσα ἡ τῆς ἐπαρχίας σύνοδος καὶ ὁ πρωτεύων αὐτῆς γράψῃ καὶ γνώμῃ τοῦ, ὑφ' ὃν ἡ ἐπαρχία ἐν ᾗ ἡ αὐτὴ ἐκκλησία, ἄλλως οὐκ ἔξουσι.

Si parœcia aliqua Episcopo subjecta fuerit, & multitudo in eâ proprium habere voluerit Episcopum, facile non exaudientur: sed cum approbatione totius provinciæ Synodi, illiusque Metropolitæ; & Episcopi etiam, cui parœcia illa subest, consensu illud fiet.

Ἐὰν παροικία τις ἐπέλθῃ ὑπὸ ἐπίσκοπον, καὶ θελήσῃ ὁ ἐν αὐτῇ ὄχλος ἴδιον σχεῖν ἐπίσκοπον, ὡς ἔτυχεν, οὐκ εἰσακουσθήσεται· ἀλλὰ μὲ δοκιμασίας πίστις τῆς συνόδου τῆς ἐπαρχίας, καὶ τοῦ μητροπολίτου αὐτῆς, πρὸς δὲ καὶ συναινέσεως τοῦ ἐπισκόπου, ὑφ' ὃν ἡ τοιαύτη παροικία καθέσταται, τοῦτο γενήσεται.

C

Canon CIII.

ΚΑΝΩΝ ργ'.

De populis & diœcesibus, quæ à Donatistis convertuntur. Ut scilicet illi populi, qui à Donatistis convertuntur, & præter Synodi sententiam Episcopos habuerunt, eos sine controversia habere digni censeantur: Qui autem populi Episcopum habuerunt, & eo mortuo proprium Episcopum habere noluerunt, sed ad alicujus alius Episcopi diœcesin recurrere; id non debet eis negari. Verumenimvero hoc quoque relatum est, quòd Episcopi, qui ante legem Imperatoriam de unione allatam populos ad Catholicam Ecclesiam convertunt, quos ipsi habebant, eos tenere debent: Post legem autem unionis & ultra, oportet omnes Ecclesias, & earum diœceses, & si ulla sint fortasse instrumenta, quæ ad ipsarum Ecclesiarum jura pertineant, à Catholicis Episcopis vendicari, qui sunt in illis locis in quibus ab hæreticis detinebantur; sive ad Catholicam Ecclesiam deinceps convertantur, sive non; Et si aliqua eorum post legem Imperatoriam usurparunt, debent & hæc restitui.

Περὶ λαῶν καὶ διοικήσεων τῶν ἀπὸ Donatistῶν ἐπιστρεφόντων. ἵνα δηλαδὴ ἐκείνων οἱ λαοί, οἱ ἀπὸ τῶν Donatistῶν ἐπιστρέφοντες, καὶ ἐπίσκοπους ἐχοντες παρὰ γνώμην τῆς συνόδου, τούτους ἀναμφιβόλως ἔχειν ἀξιωθήσονται· οἱ δὲ τινες λαοὶ ἐπεκάσαν ἐπίσκοπον, καὶ τούτου τελευτήσαντος οὐκ ἠθέλησαν ἴδιον ἐπίσκοπον ἔχειν, ἀλλὰ πρὸς ἄλλου τινὸς ἐπισκόπου διοίκησιν ἀναδραμεῖν ἐθέλειν· τοῦτο μὲν ὀφείλειν τούτοις ἀρνηθῆναι. τὸ μὲν δὲ ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο ἀνενεχθῆναι, ὅτι οἱ ἐπίσκοποι οἱ πρὸ τοῦ βασιλικοῦ νόμου, τοῦ περὶ ἑνότητος προσκομιζομένου, οἵτινες ποτὲ πρὸς τὴν καθολικὴν ἐπιστρέψωσι τοὺς λαούς, οὓς εἶχον αὐτοὶ, τούτους κατέχειν ὀφείλουσιν· μετὰ δὲ τὸν νόμον τὸν ἑνότητος καὶ ἐπέκεινα χρὴ πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ διοικήσεις αὐτῶν, καὶ ἐάν τινα τυχὸν ὦσι δικαιώματα τοῖς δικαίοις ἀνήκοντα τῶν αὐτῶν ἐκκλησιῶν, διεκδικεῖσθαι ὑπὸ τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων τῶν ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις ἐν οἷς κατέχοντο πρὸς τῶν αἱρετικῶν, εἴτε ἐπιστρεφόντων λοιπὸν πρὸς τὴν καθολικὴν, εἴτε μὴ ἐπιστρεφόντων. καὶ ἐάν τινα αἰωθῶσιν ἐκ τούτων κατασχόντα μετὰ βασιλικὸν ὁρισμὸν, ὀφείλειν καὶταῦθα ἀποκαθίστασθαι.

D

E

Bals. Eos qui à Donatistarum hæresi convertuntur, statuit Can. esse sub suis Episcopis, si ipsi etiam convertantur. Alia quoque dicit, quæ spectant ad salutem Donatistarum & suarum Ecclesiarum post correctionem.

Βαλσ. Τοὺς ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Donatistῶν ἐπιστρέφοντας δηλοῖ ὁ κανὼν εἶ ὑπὸ τοὺς ἐπισκόπους αὐτῶν, ἐάν καὶ αὐτοὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἄλλα δέ τινα φησὶν ἀποτελέσοντα πρὸς σωτηρίαν τῶν Donatistῶν καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς ἐκκλησιῶν, μετὰ διόρθωσιν.

Zonar. Ut populi, qui se ab hæresi Donatistarum ad fidei veritatem convertunt, iisdem quibus antea, si modo illi quoque rectam fidem amplexi sunt, Episcopis subjiciantur, Syn. Patres constituunt; Utque iidem populi, si post suorum Episc. obitum alium Episcopum non obtinuerunt, sed alterius diœceseos Episcopo, ejus qui decessit finitimo, se adjunxere, quominus illum habeant minime impediantur; tum ut Episcopi Donatistarum, quicunque populos suos Ecclesiæ conciliarunt, eodem quo antea jure, in eosdem populos, Episcopi auctoritatem obtineãt. Post legem tamen de concordia latam (fuit enim lex ab Imper. de Ecclesiarum Africæ concordia eo tempore promulgata) Ecclesias omnes & diœceses, sive administrationes, aut regiones, tum jura quoque ad eas Ecclesias spectantia ab Episcopis Catholicis, asseri ac vindicari oportere decernunt. Catholicos vero Episcopos intelligit,

Ζωναρ. Οἱ ἐπιστρέφοντες λαοὶ, φασὶν οἱ τῆς συνόδου, ἐκ τῆς αἱρέσεως τῶν Donatistῶν, ἵνα ἔχωσι τοὺς ἐπισκόπους, οὓς εἶχον, εἰ καλοῖντο δηλαδὴ ἐπιστρέφον, εἰ δέ τινες τῶν ἐπιστρεφόντων, τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν τελευτησάντων, οὐκ ἔχον ἄλλον ἐπίσκοπον, ἀλλὰ ἑτέρας διοικήσεως ἐπισκόπῳ τῷ τυχόντι πλησιάσαντες ἐκείνῳ προσετέθησαν, ἔστωσαν ὑπ' ἐκείνον, καὶ μὴ τῶν αὐτοῖς ἀρνηθείη, ἀντὶ τοῦ μὴ ἀπαγορευθείη, μὴ κωλυθείη, καὶ ὅσοι οἱ ἐπίσκοποι τῶν Donatistῶν τοὺς ὑπ' αὐτοὺς λαοὺς προσαγάγωσι τῇ ἐκκλησίᾳ, αὐτοὶ καὶ μετὰ τὴν προσαγωγὴν ἔστωσαν τούτων ἐπίσκοποι. μετὰ δὲ τὸν νόμον τῆς ἑνότητος (γέγονε γὰρ παρὰ τῶν κρατούντων τότε νόμος ἑνωθῆναι τὰς ἐκκλησίας τῆς Ἀφρικῆς) χρὴ, φασὶ, πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς διοικήσεις, ἤτοι τὰς οἰκονομίας ἢ τὰς ἐνορίας, καὶ τὰ δικαιώματα τῶν αὐτῶν ἐκκλησιῶν, διεκδικεῖσθαι ὑπὸ τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων. καθολικοὺς δὲ ἐπισκόπους,

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἢ τοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐξάρχους ὄντας λέγει, ἢ τοὺς πρώτους, ἤγουν τοὺς μητροπολίτας, εἴτε ἐπιστρέφουσιν οἱ αἱρετικοὶ, εἴτε μή. εἰ δὲ καί τεσιν ἐκ τῶν δηκαίων τῶν ἐκκλησιῶν κατεχρήσαντο οἱ αἱρετικοὶ μετὰ τὸν νόμον, ἀντὶ τοῦ ἐξεποιήσαντο, ὀφείλουσι καὶ ταῦτα ἀποκαθίστασθαι. προσφόρως δὲ ἐχρήσαντο τῇ λέξει τοῦ κατεχρήσαντο. κατάχρησις γάρ ἐστιν ἡ παρὰ τὸ δέον χρῆσις. καὶ οἱ ἐκποιούμενοι οὖν τὰ τῶν ἐκκλησιῶν καταχρῶνται αὐτοῖς· οὐ γὰρ ὡς δέον αὐτοῖς χρῶνται. ἀκουέτωσαν ταῦτα οἱ ἀδεῶς τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἐκποιούμενοι, καὶ οἱ συναινοῦντες αὐτοῖς.

A vel eos qui ab initio in Ecclesiæ Catholicæ partibus steterunt, vel Primates, hoc est, Metropolitanos, sive hæretici ad sanitatem redierint, sive non. Quòd si etiam rebus ad Ecclesiam pertinentibus hæretici post legem promulgatam abusi sint, hoc est, eas alienarint, restitui quoque illas oportebit. Appositè autem hoc loco abutendi verbum adhibuere. Est namque abuti, re aliqua præter id quod decet uti; quod proculdubio faciunt ii, à quibus Ecclesiastica res quocunque modo alienatur: non enim, ut oportet, his utuntur. Audiant hæc qui per summam licentiam Ecclesiæ bona distrahunt, quique se ejus consilii adscriptores laudatorésque non dubitant profiteri.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ἀπὸ Δονατιστῶν ἐπιστρέψαντες, ἐχέτωσαν τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους, εἰ καὶ παρὰ γνώμην τῆς συνόδου τούτους ἔσχον· καὶ τελευτῶντος ἐπισκόπου, εἰ μὴ βούλονται ἄλλον ἀντικαταστῆναι, ἀλλ' ἑτέρῳ προσχωρῆσαι, ἐξέστω· καὶ οἱ ἐπίσκοποι, οἱ πρὸ τῆς ἑνώσεως ἐπιστρέψαντες, τοὺς λαοὺς οὓς εἶχον, ἐχέτωσαν. μετὰ δὲ τὴν περὶ ἑνότητος βασιλικὴν κέλευσιν, ἑκάστη ἐκκλησία τὰ ἴδια δίκαια ἐκδικείτω.

B ARIST. *Qui à Donatistis conversi sunt, proprios retineant Episcopos, etsi præter Synodi sententiam eos habuerint; Et Episcopo vitâ defuncto, si alium ejus loco substitui noluerint, sed alteri adhærere, liceat; Et Episcopi, qui ante unionem conversi sunt populos quos habuerunt, habeant. Post Imperatorium vero de unione mandatum unaquæque Ecclesia propria sua iura defendat.*

Οἱ Δονατισταὶ ἀποσχίσαντες ἑαυτοὺς τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἰδίους ἔχοντες ἐπισκόπους, ὡρίσθησαν ὡς ἐὰν ἐπιστραφῶσιν αὐτοί τε, καὶ οἱ ἐπίσκοποι αὐτῶν πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, ἀναμφιβόλως αὐτοὺς πάλιν ἐπισκόπους ἔχειν, κἂν παρὰ γνώμην τῆς συνόδου γεγόνασιν. εἰ δὲ τελευτησάντων αὐτῶν δὴ τῶν ἐπισκόπων, οὐ θελήσουσιν ἑτέρους ἀντ' ἐκείνων σχεῖν ἐπισκόπους ἰδιαιτάτους, ἀλλ' ὑπὸ ἐξουσίαν τε καὶ διοίκησιν καὶ ἄλλων τινῶν ἐπισκόπων γενέσθαι, ὥστε μὴ λογίζεσθαι αὐτοὺς αὖθις σχισματικοὺς καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐθέλειν εἶναι, ἀλλ' ὑπὸ τὴν καθολικὴν τάττεσθαι ἐκκλησίαν. ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν αὐτοῖς. ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν Δονατιστῶν ἐπίσκοποι, οἱ πρὸ τοῦ βασιλικοῦ νόμου ὑποστρέψαντες, τοῦ κελεύσαντος ἃς κατέσχον οἱ Δονατισταὶ ἐκκλησίας καὶ διοικήσεις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν καθολικῶν ἐπισκόπων προσενωθῆναι, τῶν ἐν ἐκείνοις ὄντων τοῖς τόποις, τοὺς λαοὺς οὓς κατεῖχον πάλιν καθέξουσι, καὶ ἔσονται οἱ ἐπίσκοποι ἐν αὐτοῖς· μετὰ δὲ τὴν τοιαύτην βασιλικὴν κέλευσιν, κἂν τε ἐπιστρέψωσι πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, κἂν τε καὶ μὴ, ἑκάστη ἐκκλησία διεκδικήσει τὰ οἰκεῖα δίκαια.

De Donatistis qui ab Ecclesiâ se absciderunt, & proprios habuerunt Episcopos, decernitur, quod si C ipsi & ipsorum Episcopi ad Catholicam Ecclesiam convertantur, sine controversiâ illi iterum habeant Episcopos, quamvis præter Synodi sententiam facti fuere. Si autem cum Episcopi ipsorum mortem obierint, nolunt alios eorum loco Episcopos habere proprios, sed aliorum quorundam Episcoporum potestati & Diœcesi subesse, ut non putaretur eos schismaticos iterum & per seipsos esse velle, sed sub Catholica Ecclesiâ constitui; licebit eis illud facere. Sed & Donatistarum Episcopi, qui ante legem Imperatoriam, quæ mandavit, ut quas tenuerunt Donatistæ Ecclesias & Diœceses Episcoporum Catholico- D rum Ecclesiis quæ in istis sunt locis ordinarentur, conversi fuerunt, populos quos habuerunt iterum habeant, & iis erunt Episcopi: Post Regium autem illud mandatum, quamvis ad Catholicam redeant Ecclesiam, vel etiam non, quæque Ecclesia sua jura defendet.

ΚΑΝΩΝ ρδ'.

Περὶ τῆς ἀναφορᾶς Μαυρεντίου τοῦ ἐπισκόπου. κατὰ τὴν ἀναφορὰν καὶ αἴτησιν τοῦ ἐπισκόπου Μαυρεντίου, ἀναγνωσθέντος τοῦ σχεδαρίου, ὅπερ προσήνεγκε Πλακέντινος ὁ ἐπίσκοπος, ὁ τὸ πρόσωπον τῶν τοποτηρητοῦ τῶν Νουμηδιῶν ἀναπληρῶν, ὅπερ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ αὐτοῦ Πλακεντίνου ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τῶν ἐπισκόπων· καὶ ζητηθέντων πρὸ τῶν θυρῶν τῶν λεγομένων πρεσταναι διακόνων, τοῦτ' ἔστι τῶν γερόντων τῶν ἀπὸ τῆς νέας Γερμανοῦ, καὶ μηδαμῶς εὑρεθέντων, ἔκρινε διὰ τοῦτο ἡ ἁγία σύνοδος, ὥστε γράμματα πρὸς τὸν αὐτὸν γέροντα Ξάγκτιππον ἐκπεμφθῆναι, διὰ τὸ γνῶναι, ὅτι οὐ προαιρέσει τοῦ μνημονευθέντος λαοῦ ὕβρει ὑποπέπτωκεν ἐπίσκοπος. Μαυρέντιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐπειδήπερ ἐζητήθησαν οἱ γέροντες οἱ ἀπὸ νέας Γερμανοῦ δεύτερον καὶ F τρίτον, καὶ οὐχ εὑρέθησαν, οἷς ἦν παραγγελθὲν ἀπὸ τοῦ πρωτεύοντος πρὸς τὴν νῦν ἐν ταῖς εἰδοῖς γενομένην προσκυνητὴν σύνοδον ἀπαντῆσαι, τῆς νηστείας ἑαυτῶν ἅπαντες ἐφρόντισαν· καὶ διὰ τοῦτο κρινεῖ ἡ ὑμετέρα ἁγιωσύνη περὶ τούτου τοῦ πράγματος, ἀναιτίως μὴ συντριβῆναί με τῇ ἐπιμονῇ τῆς ἐκείνων συκοφαντίας. ἡ ἁγία σύνοδος ὥρισεν· ὀφείλειν μὲν κατὰ τὴν ἱερατικὴν κρίσιν ἐκ τῆς συνόδου ταύτης κατὰ τῶν μονοτονούντων ψῆφον ἐκφέρεσθαι· ἀλλ' ἐπεὶ ἡμερότητα ἐκκλησιαστικὴν δεῖ φυλάττειν ἐν ὅλοις τοῖς πράγμασι, ὑπεσχέθησαν γράμματα

CANON CIIII.

E *De relatione Maurentii Episcopi. Ad relationem & petitionem Episcopi Maurentii, lecta schedula, quam attulit Placentinus Episcopus, qui Numidiarum Legati personam sustinebat, quæ ex ipsius Placentini sententia coram Episcopis lecta est, & quæsitis pro foribus iis, qui dicebantur Diaconis, senibus scilicet ex nova Germania, & nequaquam inventis: propterea judicavit sancta Synodus, ut literæ ad ipsum Xantippum mittantur, quibus sciat, pro memorati populi voluntate Episcopum non fuisse contumelia affectum. Maurentius Episcopus dixit; Quoniam quæsiti sunt senes ex nova Germania semel atque iterum, & non sunt inventi, quibus erat à Primate denunciatum, ut ad venerandam Synodum, quæ Idibus nunc fieret, se sisterent, omnes suam absentiam procurarunt: & propterea vestra sanctitas de hac re judicabit, me non esse conterendum pervicacia illorum calumniæ. Sancta Synodus decrevit, debere quidem secundùm Sacerdotale judicium ab hac Synodo adversus contumaces ferri sententiam: sed quia mansuetudo Ecclesiastica omnibus in rebus*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

servanda est, promissæ sunt literæ ad senem Xantippum, ut cognoscat judices electos à Synodo, qui deberent sine mora rem examinare in civitate Thubersicense, ut ab eis conveniens rei ferretur sententia. Maurentius Episcopus dixit; Judices peto sanctissimum senem Xantippum, Augustinum sanctissimum, Florentium, Theasium, Sampsychium, Secundum & Posidium: hoc mihi decerni jubete. Sancta Synodus judices petitos concessit: reliquos autem necessarios judices ad numeri complementum ab ipsis ex nova Germania senibus eligi decernit senex Xantippus.

A

πρὸς τοῦ γέροντα Ξάγτιππον, ὅπως γνῷ κριτὰς ἐπιλεγέντας ἀπὸ τῆς Συνόδου, τοὺς ὀφείλοντας ἀνυπερθέτως σκοπῆσαι ἐν Θουβουρσικένσῃ τῇ πόλει, πρὸς δὲ, ἁρμοδίαν τῷ πράγματι παραχεθῆναι διάγνωσιν. Μαυρέντιος ἐπίσκοπος εἶπε· κριτὰς αἰτῶ τὸν ἁγιώτατον γέροντα Ξάγκτιππον, Αὐγουστῖνον τοῦ ἁγιώτατον, Φλορέντιον, Θεάσιον, Σαμψύχιον, Σεκοῦνδον καὶ Ποσείδιον· τοῦτο ψηφισθῆναί μοι κελεύσατε. ἡ ἁγία σύνοδος ἐπένευσεν τοὺς αἰτηθέντας κριτάς. τοὺς λοιποὺς δὲ ἀναγκαίους δικαστὰς πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῖς τοῖς ἀπὸ τῆς νέας Γερμανοῦ γέρουσιν ἐπιλέξασθαι ψηφίσεται ὁ γέρων Ξάγκτιππος.

B

BALS. Quæ sunt etiam in præsenti Canone, sunt specialia, & ideo non sunt interpretata.

ΒΑΛΣ. Καὶ τὰ ἐν τῷ παρόντι κανόνι διειλημμένα, ἰδικά εἰσι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἡρμηνεύθησαν.

ZONAR. Maurentium Episcopum quidam accusaverant, atque ad Synodum, cum Episcopus ipse, tum accusatores quoque rejecti fuerant. Cùm vero citati accusatores non apparerent; in eos judicium datura esse Synodus videbatur: quæ tamen, clementia ac lenitate usa, literas ad Xantippum dandas esse decrevit. Illi etenim curæ fuit denuntiare accusatoribus, eum qui accusabatur Episcopum, satis probasse, quòd quidem ipse contumelia sit affectus, nulla id omnino populi voluntate factum fuisse. Contumeliæ porro nomine accusationem intelligunt. Cum Maurentii Episcopi accusatores quæsiti nusquam extitissent, Synodus Maurentio discedendi potestatem fecit, quod accusatores ipsius, quibus denuntiatum fuerat, ut ad Synodum convenirent, quæ Idibus Maii futura erat, nequaquam adfuissent. Sunt autem Idus extremi dies mensis, ut in aliâ Synodo antea explicavimus. Permissum porro Maurentio est, ut Judices, quibus ipsius causæ cognitio delegaretur, ex ea, in qua degebat, regione postularet. Cum autem ille Xantippum ac alios sex postulasset, ut de ipsius accusatione cognoscerent; annuit Synodus, ac ab iis, quorum ille nomina ediderat, controversiam examinari jussit: reliquos Judices necessarios, qui numerum expleant, à Xantippo deligendos esse pronuntians. Necessarios porro Judices duodecim Episcopos intelligit, quos in Episcopi judicio adesse oportere, hujus Synodi xii. Canone constitutum est. Cùm ergo septem à Maurentio Judices electi essent, ex illius Canonis præscripto, explendo numero, quinque alios adjungi necesse fuit.

ΖΩΝΑΡ. Κατεῖπόν τινες τοῦ Μαυρεντίου, καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς τὴν σύνοδον κἀκεῖνοι καὶ ὁ ἐπίσκοπος. ζητηθέντες δῶν οἱ κατήγοροι, οὐχ εὑρέθησαν. ἔμελλεν δῶν ἡ Σύνοδος διαγνῶναι περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἔτι φιλανθρωπευσαμένη γράμματα πρὸς τοῦ Ξάγκτιππον ὥρισε στεῖλαι. ἐκείνῳ γὰρ ἔοικεν ὑποκεῖσθαι τοὺς κατηγόρους, καὶ τοῦ κατηγορούμενον δηλοῦντα, ὅτι οὐ προαιρέσει τοῦ λαοῦ ὁ ἐπίσκοπος ὑβρίσθη, ὕβριν τὴν κατηγορίαν λέγοντες. ζητηθέντων τῶν κατηγόρων τοῦ ἐπισκόπου Μαυρεντίου, καὶ μὴ εὑρεθέντων, ἡ σύνοδος ἔκρινε μηκέτι προσκαρτερεῖν τοῦ Μαυρέντιον, ὅτι οἱ κατήγοροι αὐτοῦ παραγγελθέντες ἐλθεῖν εἰς τὴν σύνοδον, τὴν ἐν ταῖς εἰδοῖς γινομένην, οὐκ ἀπηντέκασιν. εἰδοὶ δὲ λέγονται, αἱ τελευταῖαι τοῦ μηνὸς ἡμέραι, ὡς καὶ ἐν ἑτέρᾳ συνόδῳ προείρηται. ἐπετράπη δὲ ὁ Μαυρέντιος αἰτῆσαι δικαστὰς, τοὺς κατὰ χώραν διαγνῶναι μέλλοντας περὶ τοῦ πράγματος, ἤτοι τῆς ὑποθέσεως, ὁ δὲ Μαυρέντιος τοῦ Ξάγτιππον ᾔτησε καὶ ἑτέρους ἓξ διαγνωμονήσοντας περὶ τῶν κατηγοριῶν αὐτοῦ, πρὸς ὅπερ ἡ σύνοδος ἐπένευσε, καὶ τοὺς αἰτηθέντας ὥρισε δοκιμάσαι τὴν ὑπόθεσιν, προσθεμένη, ὅτι τοὺς λοιποὺς ἀναγκαίους δικαστὰς πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ ὁ Ξάντιππος ἐπιλεγῆναι ψηφίσεται. ἀναγκαίους δὲ λέγει δικαστὰς τοὺς τοῦ δωδέκατον ἀναπληρῶσαι μέλλοντας, ὡς τοῦ δωδεκάτου κανόνος τῆς παρούσης συνόδου ἐπίσκοπον ὑπὸ ιβ'. ἐπισκόπων θεσπίσαντος κρίνεσθαι. ἐπεὶ δῶν οἱ παρὰ τοῦ Μαυρεντίου αἰτηθέντες ἑπτὰ ἦσαν, ἔδει ἀναγκαίως διὰ τοῦ κανόνα ἐκεῖνον καὶ ἑτέρους πέντε τοῖς ἑπτὰ προσζευχθῆναι, ἵν' εἴη καὶ ἀριθμὸς πληρέστατος.

ARIST. *Subdiaconis, qui à novâ Germaniâ adesse dicuntur, ter quæsitis, & non inventis, sententiam ferri oportet. Propter Ecclesiasticam autem mansuetudinem mittantur nonnulli, qui negotium inspiciant.*

E

ΑΡΙΣΤ. Τῶν ἀπὸ τῆς νέας Γερμανοῦ παρεῖναι λεγομένων ὑποδιακόνων, τρὶς ζητηθέντων, καὶ μὴ εὑρεθέντων, ψῆφον ἐχρῆν ἐξενεχθῆναι· ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμερότητα, πεμφθήτωσαν οἱ περὶ τοῦ πράγματος διαγνῶναι ὀφείλοντες.

Hi Subdiaconi, qui Episcopum Maurentium accusarunt, & in mandatis habuerunt ad Synodum istam præsto esse, & proferre quæcunque introduxerant contra Episcopum delicta; deinde secundo & tertio quæsiti & non inventi, ut sycophantæ condemnandi erant; sed propter mansuetudinem Ecclesiasticam decretum fuit, à Synodo Judices aliquos mitti, & in loco ipso crimina examinare, etiam ipsorum accusatorum præsentiâ, & actioni congruum exhibere judicium.

Οὗτοι οἱ ὑποδιάκονοι τοῦ ἐπισκόπου Μαυρεντίου κατηγορήσαντες, καὶ παραγγελθέντες εἰς τὴν σύνοδον ταύτην ἀπαντῆσαι, καὶ προθεῖναι ἅπερ εἰσῆγον κατὰ τοῦ ἐπισκόπου αἰτιάματα· εἶτα δεύτερον καὶ τρίτον ψηλαφηθέντες, καὶ μὴ εὑρεθέντες, ὡς συκοφάνται κατακριθῆναι ἔμελλον· ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμερότητα ὡρίσθη σταλῆναί τινας ἀπὸ συνόδου κριτὰς, καὶ κατὰ χώραν σκοπῆσαι τὰ αἰτιάματα, παρουσίᾳ καὶ αὐτῶν κατηγόρων, καὶ ἁρμοδίαν τῷ πράγματι παρασχεῖν τὴν διάγνωσιν.

CANON CIV.

Ut pacificetur Romana Ecclesia & Alexandrina. Placuit præterea, ut de dissentione Romanæ & Alexandrinæ Ecclesiæ ad sanctissimum Papam Innocentium scribatur; ut utraque Ecclesia pacem inter se servent, quam Dominus præcipit.

ΚΑΝΩΝ ρδ'.

Περὶ τοῦ εἰρηνοποιηθῆναι τὰς ἐκκλησίας Ῥώμης καὶ Αλεξανδρείας. ἤρεσεν ἔτι μὴν, ὥστε περὶ τῆς διχονοίας τῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ Αλεξανδρινῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἁγιώτατον Πάπαν Ἰννοκέντιον γραφῆναι· ὅπως ἑκατέρα ἐκκλησία πρὸς ἀλλήλας εἰρήνην φυλάξωσιν, ἣν κύριος παραγγέλλει.

ΒΑΛΣ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΒΑΛΣ. Διαφορά τις ἐγήνετο μέσον τῶν δύο ἐκκλησιῶν· καὶ ἐτυπώθη γενέσθαι εἰρήνην.

ΖΩΝΑΡ. Διαφορά τις, ὡς ἔοικεν, ἐγήνετο τοῖς ἐν Ρώμῃ καὶ τοῖς ἐν Αλεξανδρείᾳ, περὶ ἧς ἔδοξε τῇ συνόδῳ ταύτῃ γενέσθαι τῷ Ιννοκεντίῳ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας τότε προεστῶτι, ἵνα καταλυθῇσι τὴν διαφοράν, καὶ εἰρηνεύσωσι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν κυρίου παραγγελίαν λέγοντος· εἰρήνην δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, καὶ πάλιν, εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς καὶ πᾶσιν.

ΑΡΙΣΤ. Ἔδοξε πεμφθῆναι γράμματα πρὸς Ιννοκέντιον, εἰρηνεύειν πρὸς ἀλλήλας τὴν Ρωμαίων καὶ Αλεξανδρέων ἐκκλησίαν.

Διὰ τοὺς παρεμπεσούσας μεταξὺ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας καὶ τῆς Αλεξανδρινῶν διχονοίας, ἤρεσεν ὡς ἀπὸ τῆς Συνόδου γράμματα πρὸς τὸν Πάπαν τὸν Ιννοκέντιον σταλῆναι, ὥστε πρὸς ἀλλήλας εἰρήνης φυλάττειν ἑκατέρας τὰς ἐκκλησίας.

BALS. Contentio quædam inter duas Ecclesias orta erat; & constitutum est ut pax fiat.

ZONAR. Inter Romanos atque Alexandrinos controversia quædam eo tempore videtur exorta. De ea re literas ad Innocentium tunc temporis Romanæ Ecclesiæ Præsulem mittere hæc Syn. statuit; ut controversiæ scilicet tollerentur; páxque inter eas Ecclesias ex præcepto Domini conciliaretur; Cujus illa sunt in Evangelio: Pacem meam do vobis, Pacem meam relinquo vobis; Et alibi, Pacem habete in vobis & omnibus.

ARIST. *Visum est, ut literæ ad Innocentium mittantur, ut Romana & Alexandrina Ecclesia pace inter se invicem fruantur.*

Propter incidentes inter Romanorum & Alexandrinorum Ecclesiam dissentiones, placuit ut à Synodo ad Papam Innocentium mitterentur literæ, ut utraque Ecclesia pacem inter se servarent.

ΚΑΝΩΝ ρέ.

Περὶ τῶν ἀνδρας ἢ ἐξ γυναῖκας ἀπολυόντων, ἵνα οὕτως μείνωσιν. ἤρεσεν, ὥστε κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν διδασκαλίαν, μήτε ὁ ἀπὸ γυναικὸς ἐαθεὶς, μήτε ἡ ἀπὸ ἀνδρὸς καταλελοιφυῖα, ἑτέρῳ συζευχθῆναι, ἀλλ' ἢ οὕτως μείνωσιν, ἢ ἑαυτοῖς καταλλαγῶσιν· ὅταν δὲ ἀμελήσωσιν, πρὸς μετάνοιαν καταναγκασθῶσιν. ἐν ᾧ πράγματι νόμων βασιλικῶν ἐκτυπώσεις χρεὼν αἰτεῖσθαι.

CANON CV.

De iis, qui uxores aut quæ maritos dimittunt, ut sic maneant. Placuit, ut ex Evangelica & Apostolica disciplina, neque qui ab uxore relictus est, nec quæ à marito dimissa est, alii conjungantur; sed vel sic maneant, vel sibi reconcilientur: quòd si neglexerint; ad pœnitentiam cogantur. Qua in re Imperialem legem edi petendum est.

ΒΑΛΣ. Ἡ μὲν παροῦσα συνόδος, διατάζασα μὴ ἑτέρῳ συναπελθεῖν τὸν μεταστάντα ἀπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς· καὶ ὃ ἐναντίον, μηδὲ τὸν ἄνδρα μὴ ἑτέρας συνοικεῖν, ἀλλ' ἢ ἄζυγας εἶναι, ἢ καταλλαγῆναι τῇ ἰδίᾳ βασιλικοῦ προστάγματος κατηναγκασμένους πάντας οὕτω ποιεῖν. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι ἡ ριζ'. Ιουστινιάνου νεαρὰ, ἡ κειμένη ὀν τῷ ζ'. τίτλῳ τῶν κή. βιβλίων, ἄλλως περὶ τῶν λύσεων τῶν γάμων μετατίθησι. καὶ ἀνάγνωθι τὸν πζ'. κανόνα τῆς ὁν τῷ Τρούλλῳ συνόδου, καὶ τὰ ὁν αὐτῷ καὶ εὑρήσεις πολλὰ χρέος τῆς τοιαύτης διατάξεως. τὰ γὰρ ὁν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ περιεχόμενα, παρηκμάκοτα ὄντα καὶ πολύ, παρέλιπομεν.

BALS. Præsens quidem Synodus, quæ statuit alii non esse conjungendam, quæ à suo conjuge discesserit, & contra, nec maritum cum alia cohabitare, sed vel conjugii expertes manere, vel reconciliari, suadet ut jussu Imperatorio omnes sic cogantur facere. Tu autem scias, quòd cxvii. Justiniani Novella, quæ sita est in septimo titulo xxviii. lib. aliter de matrimonii solutionibus statuit: & lege lxxxvii. Canonem Synodi in Trullo, & quæ in eo sunt; & multa de hoc argumento invenies. Quæ enim in hoc Canone continentur, cùm sint multo antiquiora, exoleverunt.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ μὲν βασιλεὺς Ιουστινιανὸς ῥητὰς αἰτίας ἔθετο τῆς τῶν γάμων λύσεως ὁν νεαρᾷ κειμένῃ εἰς βιβλίον τῶν βασιλικῶν κή. τίτ. ζ'. ὧν οὐδὲν μὲν λύειν γάμων ἐνέστησεν. ἡ δὲ σύνοδος αὕτη πρεσβυτέρα ἐστὶ πολλῷ τοῦ Ιουστινιανοῦ, καὶ κατὰ παλαιὸν ἔθος ὁρῶσα λυομένους τοὺς γάμους, ὅτε ἑκάστοτε τῶν συνοικούντων ἐβούλετο, ὥρισε τοὺς ἀπ' ἀλλήλων διϊσταμένους, ἢ καταλλάττεσθαι ἀλλήλοις, καὶ μένειν τὸν γάμον, ἢ οὕτω μένειν, ἀγάμους δηλαδὴ μὴ ἐᾶσαι γίνειν. εἰ δὲ τούτου καταφρονήσωσι, πρὸς μετάνοιαν καταναγκάζουσι, διὰ τοῦ ποινὴν ἐξυπηρετεῖν, ὡς ἁμαρτηκόσι μοιχείαν, καὶ τῷ κυρίου ἀποφαίνειν τῷ λέγοντι, ὅτι ὁ ἀπολύσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ χωρὶς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται· ἔδοξε δὲ τῇ συνόδῳ καὶ αἱ πάντων νόμον, περὶ τοῦ μὴ λύεσθαι τοὺς γάμους αἰτίας, ῥητὰς βασιλικήν. εὐαγγελικὴν δὲ καὶ ἀποστολικὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ κυρίου διαταγήν φασι, καὶ τὴν τοῦ μεγάλου Παύλου διδασκαλίαν. ὁ μὲν γὰρ κύριος, ἃς ὁ θεὸς συνέζευξέ, φησὶν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. ὁ δὲ μακάριος Παῦλος· δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα.

ΑΡΙΣΤ. Τεμνόμεναι συζυγίαι, εἰ μὴ καταλλάττοιντο, μένετωσαν οὕτως· εἰ δὲ μή, πρὸς μετάνοιαν ἀναγέσθωσαν.

Ἤρεσε τῇ συνόδῳ ταύτῃ, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν καὶ ἀποστολικὴν διδασκαλίαν, μή τινα τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβάλλειν ὡς

ZONAR. Justinianus Imp. in Novella, quæ lib. xxviii. tit. vii. Basilic. sita est, certas conjugii dissolvendi causas enumerat; quarum nulla intercedente, divortium nullo modo fieri licere constituit. Hæc vero Syn. quæ multo antiquior Justiniano fuit, cum ex veteri cõsuetudine passim, quotiescunque alteri conjugi libitum esset, divortio fieri animadverteret: eos, qui sic divisi essent, aut cõciliari rursum, & manere nuptias; aut sic manere, hoc est, nullo postea novo conjugii fœdere alligari licere decernit. Quod si neglexerint, ad pœnitentiam cogentur, hoc est, pœnitentiæ expiatione necessariò indigebunt, quippe qui se adulterio illigavêre; quemadmodum ex illis Domini verbis facile ostenditur, Qui, inquit, uxorem suam dimittit, excepta fornicationis causa, facit eam mœchari, & qui dimissam ducit, mœchatur. Ac de divortiis quidem, ne fine causa fiant, legis decretum ab Imper. postulandum esse, Syn. censuit. Evang. vero & Apost. disciplinam, Christi Domini præceptum, magnique Pauli doctrinam intelligit. Nam ille, Quos Deus, inquit, junxit, homo non separet. Beatus verò Paulus; Alligatus es uxori? noli quærere solutionem. Solutus es ab uxore? noli quærere uxorem.

ARIST. *Conjugia soluta, nisi concilientur, sic maneant? Alioquin ad pœnitentiam redigantur.*

Placuit huic Synodo, juxta Evangelicam & Apostolicam doctrinam, ut nemo uxorem suam facile

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

dimitteret & ab eâ recederet. Si contigerit autem vel à viro vel à muliere discindi conjugium, & non reconcilientur, & rursus convenire vellent; eos ita solutos manere & alterum conjugium non contrahere; propterea quod & qui dimissam duxerit adulterium committit: Si autem conjungatur, vel vir alii mulieri, vel mulier alii viro, ad pœnitentiam ducantur, & adulterii pœnis subjiciantur. Quære & octogesimum septimum sextæ in Trullo Synodi Canonem, & Canonem Magni Basilii nonum, trigesimum quintum, quadragesimum octavum, & septuagesimum septimum.

A ἔτυχε, ϗ χωρίζεσθαι ταύτης· εἰ δὲ συμβῇ, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς, ἢ ἀπὸ τῆς γυναικὸς, διαμπερὲς τὴν συζυγίαν, ϗ ὑ καταλλαγῶσι, ϗ συνελθεῖν αὖθις θελήσουσι, μένειν ὕτως αὐτοὺς ἀπολύτους ϗ γάμον ἕτερον μὴ συναλλάττειν· διότι ϗ ὁ ἀπολελυμένῃ γαμήσας, μοιχᾶται· εἰ δὲ συζυγῆ ἢ ὁ ἀνὴρ ἑτέρᾳ γυναικὶ, ἢ ἡ γυνὴ ἑτέρῳ ἀνδρὶ, πρὸς μετάνοιαν ἀναγέσθων), ϗ τοῖς τῆς μοιχείας ὑποπεσοῦσι κατεπειγώτω. ϗ ζήτει κεφάλαια ὀγδοηκοστὸν ἕβδομον τῆς ἐν τῷ πρώτῳ ἕκτης συνόδου, ϗ τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανόνα ἕνατον, ἑξηκοστὸν πέμπτον, πεντηκοστὸν ὄγδοον, ϗ ἑβδομηκοστὸν ἕβδομον.

Canon CVI.

B

ΚΑΝΩΝ ρϛ'.

De precibus ad altare dicendis. Hoc quoque placuit, ut precationes quæ in Synodo confirmatæ sunt, sive præfationes, sive commendationes, sive manus impositiones, ab omnibus peragantur, & omnino aliæ adversus fidem nunquam proferantur: sed quæ à sapientioribus collectæ sunt, dicentur.

Περὶ τῶν προσ τὸ θυσιαστήριον ὀφειλουσῶν λέγεσθαι ἱκεσιῶν. ἤρεσεν ϗ τοῦτο, ὥστε ταῖς κεκυρωμέναις ἐν τῇ συνόδῳ ἱκεσίαις, εἴτε προοίμια, εἴτε προσλήψεις, εἴτε ταῖς τῶν χειρῶν ἐπιθέσεις, ἀπὸ πάντων ἐπιτελεῖσθαι, ϗ πληρωτέας, ἄλλας ϗ παρὰ τὴν πίστεως μηδέποτε προφέρεσθαι, ἀλλ' αἵ τινες ἐκάστοτε ἀπὸ τῶν συνετωτέρων συνήθησαν, λεγέσθωσαν).

Balsamon. Ut est verisimile, quidam Episcopi aggrediebantur dicere preces inusitatas, vel in præfationibus sive principiis doxologiarum, vel in commendationibus, seu in medio, vel etiam tempore manuum impositionis. Hoc ergo vetantes Patres, dicunt eas solas debere dici preces, quæ priùs constitutæ sunt, seu quæ sunt consuetæ. Et hæc quidem præsens Canon. In Synodo autem hujus reginæ urbium diversa fuerunt edicta, significantia eos sacrorum celebrandorum suspensioni esse obnoxios Antistites, qui in Nobilium & procerum defunctorum memoriis sacrificant, & dicunt laudatorias preces cum iambis, vel etiam soluta oratione. Multi enim hæc facere deprehensi sunt. Similiter & Synodali edicto excommunicati sunt Lectores quoque, qui in iisdem memoriis musica & organica cantica cantillant, & pro Epitaphio Epithalamium celebrant. Et isti quidem rectè excommunicati sunt. Qui autem cum pietate canunt, naturæ vim non afferentes, sed artem & fundamentum consequentes, injuste excommunicantur. Nec enim lugubriter, sed festivè ac panegyrice nunc dierum defunctorum memorias celebramus, Deo agentes gratias, qui dignatus est, ut mortuus in fide orthodoxa decederet, & ut nos eos, qui à nobis decedunt, palam & omni cum libertate sepeliamus, & non clam, quemadmodum antehac, eos tanquam cadavera dejiceremus. Quemadmodum dicit Gregorius Theologus in invectivis ejus adversus Julianum orationibus: quod etiamnum fit in iis, qui inter Musulmanos habitant, Christianis. Quapropter etiam cum lampadibus, & unguentis defunctum splendide concomitamur, ut qui per sacrum baptismum sanctificatus est. Idcirco etiam immaculatum plerumque canimus.

C

D

E

Βαλσ. Ὡς ἔοικέ, τινες ἐπιχειροῦσι λέγειν δοξάς ἀσυνήθεις, ἢ ϗ τὰ προοίμια τῶν θείων δοξολογιῶν, ἤγουν εἰς τὰς ἀρχὰς, ἢ ϗ ταῖς προσλήψεσι, ἤγουν ἐν τῷ μέσῳ, ἢ ϗ καιρὸν τῶν χειροτονιῶν. κωλύοντες οὖν τοῦτο οἱ πατέρες, φασὶ μόνας ἐκείνας τὰς δοξὰς λέγεσθαι τὰς προκεκυρωμένας, ἤτοι τὰς συνήθεις. ϗ ὁ μὲν πρῶτον κανὼν τοῦτο, ἐν δὲ τῇ συνόδῳ τῆς βασιλευούσης ταύτης πρῶτ πόλεων διάφορα μηνύσασι σημειώματα, ἀφορισμῷ ἀλληθουργησίας καθυποβάλλοντα τοὺς ἐν τοῖς μνημοσύνοις τῶν ἀποιχομένων ἐυγενῶν ϗ μεγιστάνων ἱερουργοῦντας ἀρχιερεῖς, ϗ λέγοντας ἐπαινετικοὺς δοξὰς, μὴ ἰαμβείων ἢ ϗ λογοῤῥοῦς. πολλοὶ γὰρ ἐφωράθησαν τοιαῦτα ποιοῦντες. ὡσαύτως ἀφωρίσθησαν διὰ συνοδικοῦ σημειώματος ϗ οἱ ἀναγνῶσται, οἱ τὰ αὐτὰ μνημόσυνα μουσικὰ λέγοντες ϗ ὀργανικὰ μινυρίσματα, ϗ ποιοῦντες τὸ ἐπιτάφιον ἐπιθάλαμον. ϗ αὖθις μὴ καλῶς ἀφωρίσθησαν. οἱ δὲ μετ' εὐλαβείας ψάλλοντες, μὴ σχολιάζόμενοι τῷ φύσιν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦντες τῇ τέχνῃ ϗ τῷ σχήματι, καλῶς ἀφορίζονται. ὠδὴ γὰρ πενθικῶς ἀλλ' εὐφρασικῶς ϗ πανηγυρικῶς τελοῦμεν σήμερον τὰ τῶν ἀποιχομένων μνημόσυνα, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ, τῷ εὐδοκήσαντι μὴ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐκδημῆσαι τὸν τελευτήσαντα, ϗ ἡμᾶς ἀσφαλῶς διάγειν ϗ μὴ πάσης ἀθείας τοὺς ἐξ ἡμῶν ἐκδημοῦντας, ϗ μὴ ῥίπτειν αὐτοὺς καθαίρειν, ὡς πτώματα, καθά ϗ ὁ πρότερον. καθάπερ φησὶν ὁ θεόλογος Γρηγόριος, ἐν τοῖς τοῦ Ιουλιάνου σκιτοδυτικοῖς λόγοις αὐτοῦ· ὃ ϗ νῦν ἔτι ἐν τοῖς μὴ τῶν μουσαλμάνων οἰκοῦσι Χριστιανοῖς. διὸ ϗ λαμπάδων πρεπομπεύομεν ϗ ἐξωδιάζόμενον μὴ λαμπάδων ϗ μύρων, ὡς ἡγιασμένον διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. διὸ ϗ ἄμωμον ψάλλομεν ὡς ὅτι πλεῖστον.

F

Zonar. Variæ à Sacerdotibus, inter quotidiana divinæ laudis officia, precationes adhiberentur. Initio quidem aliquæ, quas idcirco præfationes appellavêre; sub finem aliæ, persoluta videlicet hymnodia; quas, eo quod hymnis subjicerentur, iisque persolutis recitarentur, hypotheses dixêre; Paratheses alias, quippe quæ populum coram Domino constituerent, eique offerrent. Quæ igitur in Synodo confirmatæ, ac à sapientioribus collectæ, quæcunque demum illæ forent, & quocunque nomine vocarentur, eas aliis omnibus rejectis adhiberi Synodus statuit. Per impositionem vero manuum preces in eos, qui ordinibus initiabantur, usurpatas intelligi voluit. Nam in ordinum collatione summus Sacerdos manibus, ejus, cui conferebat, capiti impositis, statas preces exequi solitus est. His ergo locis omnibus, preces jam à

Ζωναρ. Αἱ μὲν πρὸ τῶν ἱερέων λεγόμεναι δοξαὶ ἐν ταῖς πρὸς θεὸν ὑμνῳδίαις διάφοροί εἰσιν. αἱ μὲν γὰρ προλέγονται, ἃς ϗ προοίμια εἶπον· αἱ δὲ ὕστερον) μετὰ τὴν ὑμνῳδίαν, ἃς ὑποθέσεις ἐκάλεσαν, ὡς ὑποτιθεμένας τοῖς ὕμνοις, ϗ μετ' αὐτοὺς λεγομένας, τὰς δὲ προτεθείσας ὠνόμασαν, ὡς προτιθεμένας τῷ λαῷ τῷ κυρίῳ. τὰς οὖν κεκυρωμένας ἐν τῇ Συνόδῳ λέγεσθαι ὁρίζῃ ἡ σύνοδος, ὁποίαι ἂν εἶεν, ϗ ὡς ἂν καλοῖντο, ϗ μὴ ἑτέρας προσφέρεσθαι, ἀλλὰ ταῖς παρὰ τῶν Συνετωτέρων Συναχθείσας λέγειν. διὰ δὲ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἐν χειροτονίᾳ συνόδων ἐμνημόνευσεν. ἐν γὰρ ταῖς χειροτονίαις ὁ ἀρχιερεὺς ἐπιτιθεὶς πρὸ τῆς τῷ χειροτονουμένῳ κεφαλῇ, ὕστερον τὰς εὐχὰς ἐπιλέγῃ. ἐν πᾶσιν οὖν τοῖς εἰρημένοις ἐκείνας ὁρίζῃ λέγεσθαι, τὰς ἤδη κεκυρωθείσας εὐχὰς, ϗ μὴ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

μὴ νέας ἐξ᾽ πνων εἰσαγομένας χ῾ῡ τῆς πίστεως. ἃ γὰρ οὐκ A Synodo confirmatas adhiberi; novas autem, quæ ab aliquibus contra fidem invehuntur, repudiari omnino jubet. Quæ enim Patrum judicio non sunt probata, dubia sunt; proindéque, ne aliquid à pietate fidéque alienum contineant, metuendum. Idcirco nova Synodus abrogavit.

ἐδοκίμασαν οἱ πατέρες ἀμφίβολά εἰσι. φόβος δ᾽ ὑποπτέχειν ἐν τοῖς ζώντοις, μήποτε ἢ ἀσεβῆ ὦσί τινα ἢ χ῾ῡ τῆς πίστεως. διὸ ἢ ἀποβάλλεται τὰ νέα ἡ σύνοδος.

ΑΡΙΣΤ. Ηρεσε τὰς κεκυρωμένας ἐν τῇ συνόδῳ ἱκεσίας ὑπὸ πάντων ἐπιτελεῖσθαι, εἴ τε προοίμια, εἴ τε ἐξομολογήσεις, εἴ τε χειρῶν ἐπιθέσεις· καὶ πομπὰς ἄλλας χ῾ῡ τῆς πίστεως μηδέποτε προφέρεσθαι.

ARIST. *Placuit, ut preces in Synodo confirmatæ ab omnibus peragantur, sive præfationes, sive commendationes, sive manuum impositiones: ac aliæ omnino adversus fidem nunquam proferantur.*

Τὰς ἐξ᾽ σύνοδον κεκυρωμένας γραφὰς, καὶ τὰς εὐχάς, ἃς ἡ ἐκκλησία παρέλαβε, πάντες ἐπιτελεῖν ὀφείλουσιν, ἤγουν τὰς ἄχρι τοῦ εὐαγγελίου ὑμνῳδίας, καὶ ἀναγνώσεις τ῾ ἱερῶν γραφῶν, εἴ τε ἐξομολογήσεις, τουτέστι τὰς ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων εὐχάς, δι᾽ ὧν αὐτοὺς τῷ κυρίῳ ἐξομολογούμεθα· εἴ τε ἐπιθέσεις χειρῶν, ἤτοι ζωὴς γενομένας ἐπὶ τὸν λαὸν εὐλογίας τῇ τ῾ ἐπισκόπου χειρί. B

Scripturas à Synodis confirmatas, & preces, quas à majoribus traditas accepit Ecclesia, omnes celebrare debent: nimirum hymnodias usque ad Evangelium, & sacrarum scripturarum lectiones, sive commendationes, hoc est, preces pro Cathecumenis factas per quas eos Domino commendamus, sive manuum impositiones vel benedictiones Episcopi manu ad populum factas.

ΚΑΝΩΝ ρζ᾽.

Περὶ τ῾ τῶν ἐξηγήσεων τ῾ δημοσίων δικαστηρίων ἀπὸ τοῦ βασιλέως αἰτουμένων. ἤρεσεν, ἵνα ὁστισδήποτε ἀπὸ τ῾ βασιλέως ἐξηγήσεων δημοσίων δικαστηρίων αἰτήσει, τῆς ἰδίας τιμῆς στερηθείη· ἐὰν δὲ κρείσσων ἐπισκοπικὴ ἀπὸ τοῦ βασιλέως αἰτήσῃ μηδὲν αὐτῷ ἐμποδίσει. C

CANON CVII.

De eis, qui publicorum seu secularium judiciorum cognitionem ab Imper. petunt. Placuit, ut quicunque publicorum seu secularium judiciorum cognitionem ab Imper. petiverit, proprio honore privetur: Sin autem Episcopale judicium ab Imperatore petiverit, nihil ei obstabit.

ΒΑΛΣ. Σαφὴς ἔστιν ὁ τῶν ὅρων κανών. διορίζεται καθαιρεῖσθαι τοὺς ἀφαιτουμένους τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, καὶ ζητοῦντας ἀπὸ τοῦ βασιλέως δικάσαι τὰς αὐτῶν ὑποθέσεις δημοσίους δικαστὰς ἤτοι πολιτικούς· τοὺς δὲ προσιόντας βασιλικὰς θεσπιτάξεις χάριν τοῦ δικάσαι ἀφ᾽ ἐπισκόπους, ἢ θέλει βλάπτεσθαι. ἐξήγησαι καὶ ἐπὶ. κηρύκια τῆς ὄψεως συνόδου, καὶ περὶ αὐτῆς ἑρμηνείαν. λέγει γὰρ καὶ ἐκεῖ τὰ αὐτὰ πλατύτερον. καὶ σημείωσαι, ὅτι οὐδὲ μὲ βασιλικῆς θεσπιτάξεως δύναται ἱερωμένος ἀφαιτεῖσθαι τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον, ἀλλὰ ζῶντα ποιεῖν καθαιρεῖται. τί δὲ, ἐὰν λαϊκὸς ἀφὰ προσάξεως βασιλικῆς ἑλκύσῃ ἱερωμένον εἰς πολιτικὸν δικαστήριον, προκριμαπαθήσεται; Λύσις. πρὸς λέγουσι μήτε προκριμάτζεσθαι τοῦτον, μήτε χώραν ἔχειν ἐνταῦθα τῇ τοῦ φόρου ἀφαγραφῇ. ἐμοὶ δὲ δικαῖ ὁ ἔτως ἀναγαγὼν λαϊκὸς, ἤγουν ἀφὰ προσάξεως, ἡ προκριμαπαθήσει) μὲν, ὡς εἰς ἀφρόσφορον δικαστήριον ἑλκύσας τ῾ ἱερωμένον· ἀναγκαθήσεται ἢ, εἴπερ ὑποθέσις ἔστιν ἐκκλησιαστικὴ, εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον ἀπάγειν, ὅτι καὶ βασιλικὰ προστάγματα πρὸς νόμους καὶ κηρύκια ἐκλαμβάνουσι) καὶ ἑρμηνεύουσι). ὅτω νοῶ μοι καὶ τὸ ιζ᾽. κεφ᾽ τοῦ α᾽. τίτλου τοῦ πρώτου βιβλίου, λέγον, Ἀλλ᾽ οὐδὲ ὑπέρ τινος χρηματικῆς ἢ ἐγκληματικῆς αἰτίας ὀπίσω τον, πρὸς ἄρχοντα πολιτικὸν ἢ στρατιωτικὸν, ἄκοντα ἢ θέλοντα ἢ κρίσεως δίχα βασιλικῆς κελεύσεως συγχωρούμεν. D

De eis, qui publicorum seu secularium judiciorum cognitionem ab Imper. petunt. Placuit, ut quicunque publicorum seu secularium judiciorum cognitionem ab Imper. petiverit, proprio honore privetur: Sin autem Episcopale judicium ab Imperatore petiverit, nihil ei obstabit.

BALS. Præsens Canon clarus est. Statuit enim, ut deponantur, qui Ecclesiastico judicio renuntiant, & ab Imperatore petunt, ut publici seu civiles judices causas eorum judicent: eos autem, qui Imperalia mandata obtinent, ut ab Episcopis, judicentur, non vult detrimento affici. Lege etiam decimum quintum Canonem præsentis Synodi & ejus interpretationem: is enim de his fusiùs loquitur. Et nota, quòd nec cum mandato Imperiali potest sacratus Ecclesiastico juri renunciare: sed si hoc faciat, deponitur. Quid autem si Laicus Imperialia mandata in civile judicium eum, qui est sacratus, traxerit; eine fiet præjudicium? Solutio. Dicunt nonnulli eum nullo præjudicio affici, nec locum hîc habere fori præscriptionem. Mihi autem videtur, quòd qui sic actionem intentavit Laicus, per mandatum scilicet Imperiale, præjudicio quidem non afficietur, tanquam qui sacratum ad judicium incompetens traxerit: cogetur tamen, si causa est Ecclesiastica, se in Ecclesiastico judicio sistere; quia Imperialia mandata secundùm leges & Canones accipiuntur & exponuntur. Ita mihi intellige etiam xvii. cap. primi tituli, iii. libri, quod dicit; Sed nec pro ulla pecuniaria vel criminali causa Episcopum, Magistratum civilem vel militarem, invitum vel produci vel sisti permittimus sine Imp. madato. E

ΖΩΝΑΡ. Διάφοροι κανόνες ὥρισαν τὰς ἐπισκόπους ἀφὰ τ῾ συνόδου τῶν ἐπαρχιῶν δικάζεσθαι, καὶ τοὺς κληρικοὺς ἀφὰ τοῖς ἐπισκόποις αὐτῶν. εἰ δέ τις, φησὶν ὁ κανὼν ὅτω ἱερωμένος ὢν, προσέλθῃ τῷ βασιλεῖ αἰτῶν ἀκρόασιν δημοσίων δικαστηρίων, ἤτοι πολιτικῶν καὶ ἀρχοντικῶν, στερηθήσεται τ῾ ἰδίας τιμῆς ἀντὶ τοῦ, καθαιρεθήσεται· ἐὰν δὲ βασιλεῖ προσελθὼν, ἐπισκοπικὸν αἰτήσῃ δικαστήριον, ἤγουν συνέλθωσιν ἐπισκόπων κ῾ῡ βασιλικὴν πρόσαξιν ἠκουσμένων καὶ ἀκροωμένους, καὶ βλαβήσεται ἀφὲ τῷ ἐπιτιμίαν. ἀνάγνωθι τῆς τετάρτης συνόδου κανόνα θ᾽. F

Zonar. Ut Episcopi à provinciali Synodo, Clerici à suis Episcopis judicentur, multorum Can. decreto constitutum est. Hic vero Can. Si quis, ait, sacro ordine initiatus Imperatorem adeat, ac suæ causæ cognitionem publicis judiciis, hoc est, politicis & secularibus Magistratibus, committi postulet, proprio honore privabitur, hoc est, deponetur: Si vero ad Imper. accedens, Episcopale ab eo judicium postulaverit; hoc est, causam suam in conventu Episcoporum Imperatoris auctoritate habendo cognosci velit, nullam dignitatis suæ jacturam ex ea re faciet. Vide quartæ Synodi Canonem nonum.

ΑΡΙΣΤ. Δημοσίαν κρίσιν ὁ ἀφὲ βασιλέως αἰτῶν, οὐκ ἔστιν ἐπίσκοπος.

ARIST. *Qui publicum judicium ab Imperatore postulat, non est Episcopus.*

Ἐπίσκοπος, ἢ κληρικὸς, ἐπ᾽ ἐγκλήμασιν αἰτιώμενος, καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν παραιτούμενος δικαστήριον, καὶ ἀφὲ βασιλέως αὐτῶν κοσμικοὺς δικαστὰς, τῆς ἰδίας τιμῆς στερηθήσεται.

Episcopus vel Clericus criminibus accusatus & Ecclesiasticum recusans judicium, & ab Imperatore seculares judices petens honore suo privabitur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Canon CVIII.

De iis qui in Africa non communicant, & volunt trans mare se subducere. Quicunque in Africa non communicans, in transmarinas partes ad communicandum se surripuerit, jacturam Clericatûs sustinebit.

Bals. Eos, qui ab Ecclesiis in Africa clanculùm defecerunt, & in transmarinis Ecclesiis, seu Romæ, sacrificant, deponi jubet Canon. Nota ergo, quòd qui sine commendatitiis & dimissoriis literis in aliena regione sacrificant, erunt excommunicati, id est, prohibebuntur celebrare.

Zonar. Si quis, inquit, in Africa, Episcopi sui communione repudiata, se illinc secretò subduxerit, atque in transmarinas regiones, communionis evitandæ causa, transmearit, Clericatu mulctabitur, hoc est, à Clero excidet, omnémque Clericalis dignitatis honorem amittet.

Arist. *Qui in Africâ communione privatur, ad transmarinas partes se surripiens, ut ibi communicet, Clero excidit.*

Episcopus vel Clericus in Africâ segregatus, si trans mare se conferens sive discedens, Episcopos ibi constitutos subdole alliciat, & ad communionem eum admittant, gradus sui jacturâ damnabitur.

Canon CIX.

Ut qui in comitatum proficiscuntur, & Carthaginensi & Romano Sacerdoti causam suam curent ostendere. Placuit, ut quicunque in comitatum proficisci voluerit, in dimissoria, quæ ad Ecclesiam Romanam mittitur, intimetur; & ut illinc præterea accipiat literas in comitatum. Quare si quis, accepta dimissoria ad Romam tantùm, prætermissa necessitate, propter quam oportet eum in comitatum proficisci, voluerit rectà ire in comitatum, communione movebitur: Sin autem illic Romæ repentina exorta fuerit necessitas eundi in comitatum, ipsam Romano Episcopo necessitatem ostendat, & deferat rescriptum ipsius Romæ Episcopi. Dimissoriæ autem, quæ à Primatibus vel quibuscunque Episcopis dantur propriis Clericis, diem Paschæ habeant: Si autem dies Paschæ ejus anni sit incertus, ejus quod præcessit adjungatur; quomodo solet scribi post Consulatum in iis quæ publicè gesta sunt. Placuit autem & illud, ut adversus Donatistas & Græcos, & eorum superstitiones, missi Legati ex hac venerabili Synodo quicquid utile animadverterent, ab illustrissimis Imperatoribus petant. Placuit præterea omnium Episcoporum rogatu, ut omnibus quæ dari debent ex hac Synodo Epistolis tua Sanctitas sola subscribat. Et subscripserunt. Aurelius Episcopus Carthaginensis Ecclesiæ præsenti decreto consensi, & lecto subscripsi. Similiter & reliqui Episcopi subscripserunt.

Bals. Præsens Canon decernit, cum literis dimissoriis Primatis seu Metropolitani proficisci Episcopos in comitatum, seu ubi est Comes vel Imperator. Quædam alia quoque decernit specialiter, & quæ non sunt in commune utilia; & propterea nec exposita quidem sunt.

ΚΑΝΩΝ ρη'.

Περὶ τῶν ἐν Αφρικῇ μὴ κοινωνούντων, καὶ θελόντων πέραν τὴν θαλάσσης ὑποσυρίσαι. ὁςισδήποτε μὴ κοινωνῶν ἐν τῇ Αφρικῇ, εἰς τὰ ἑσπερικὰ μέρη ὃ κοινωνεῖν ὑφερπύσῃ, τὴν ζημίαν τῆς κλησέως ἀναδέξεται.

Βαλσ. Τὺς ἀποςάντας ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Αφρικῇ ἐκκλησιῶν, λάθρα καὶ εἰς τὰς ἑσπερικὰς ἐκκλησίας, ἤγουν ἐν τῇ Ρώμῃ, ἱερουργοῦντας, καθαιρεῖ ὁ κανὼν φησιν. ὥστε σημείωσαι, ὅτι οἱ δίχα συσατικῆς καὶ ἀπολυτικῆς γραφῆς ἱερουργοῦντες εἰς ἑτέρας διοικήσεις, ἀκοινώνητοι ἔσονται, τουτέστι κωλυθήσονται τῆς ἱερουργίας.

Ζωναρ. Ἐάν τίς, φησὶν, ἀποςὰς τῆς κοινωνίας τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ ἐν τῇ Αφρικῇ μετασῇ ἐκεῖθεν λάθρα, καὶ εἰς τὰ πέραν τῆς Αφρικῆς ἀπέλθοι, ἵνα μὴ ἀναγκάζηται συγκοινωνεῖν, ζημιωθήσεται τὴν τιμὴν αὐτοῦ, τουτέστιν, ἐκπεσεῖται τοῦ κλήρου καὶ τῆς ἐν τῷ κλήρῳ τιμῆς.

ΚΑΝΩΝ ρθ'.

Ινα οἱ διὰ τὸ κομιζόντων προβούλλωσι, τὴν αἰτίαν ἑαυτοῖς καὶ τῷ ἐν Καρχηδόνι καὶ τῷ Ρωμαίῳ ἱερεῖ σπουδάζωσιν ἐμφάνισαι. ἤρεσεν, ἵνα ὁςισδήποτε περὶ τοῦ κομιζόντων προβούλλεσθαι θελήσει, ἐν τῇ ἀπολυτικῇ, τῇ διὰ τῆς ἐκκλησίας Ρώμης πεμπομένῃ, καθάπερ ἔθος ἐστίν, καὶ ἵνα ἐκεῖθεν ἔτι μὲν ἀπολυτικὴν λάβῃ διὰ τὸ κομιτάζειν. διὸ ἐὰν λαβὼν ἀπολυτικὴν πρὸς τὴν Ρώμην μόνον, σιωπήσας τὴν ἀνάγκην, δι' ἣν εἰς τὸ κομιτάτον αὐτὸν δεῖ προβούλλεσθαι, θελήσῃ οὕτως εἰς τὸ κομιτάτον βαδίσαι, ἀποκινηθήσεται τῆς κοινωνίας. ἐὰν δὲ ἐκ τύχης ἐν τῇ Ρώμῃ αἰφνιδία ἀνάγκη ἀναφυῇ τὸν ἀπελθεῖν εἰς τὸ κομιτάτον, ἐμφανίσῃ αὐτὸν τὴν ἀνάγκην τῷ ἐπισκόπῳ Ρώμης, καὶ παρὰ κομίσῃ ἀντίγραφον τοῦ αὐτοῦ τῆς Ρώμης ἐπισκόπου. αἱ ἀπολυτικαὶ δέ, αἱ ἀπὸ τῶν πρωτευόντων ἢ τῶν οἱωνδήποτε ἐπισκόπων τοῖς ἰδίοις κληρικοῖς διδόμεναι, χίλιαι τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα· ἐὰν δὲ ἡμέρα τοῦ πάσχα τοῦ αὐτοῦ ἑαυτὸν καθάπερ ἐστὶν, ἢ τὸν προηγουμένου προσδιορισθῇ· ὃν τύπον εἴωθε μὴ τοῦ ὑπατείαν γράφειν ἐν τοῖς δημοσίοις πραγμένοις. ἤρεσε δὲ καὶ ἐκεῖνο, ὥστε καὶ τοὺς Δοναπιςὰς καὶ τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὰ δεισιδαίμονα αὐτῶν, τοὺς πεμφθέντας πρεσβευτὰς ἐκ τῆς τιμίας ταύτης συνόδου, πρωτίσως χρήσιμον συμβουλεύειν, ἐκ τῶν ἐνδοξοτάτων αὐτοκρατόρων βασιλέων. ἤρεσεν ἔτι μὲν τῇ αἰτήσει πρώτων τοῦ ἐπισκόπων, ἵνα πάσαις τοῖς ὀφειλέσαις διδόναις ἐκ τῆς συνόδου ἐπιστολαῖς ἡ σὴ ἁγιωσύνη μόνη ὑπογράψῃ. καὶ ὑπέγραψαν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας τῷ προκειμένῳ ψηφίσματι συνήνεσα, καὶ ὑπέγραψα. ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν.

Βαλσ. Ὁ πρὸν κρίνων θεσπίζει μὴ ἀπολυτικῆς γραφῆς τὸν πρωτεύοντα, ἤτοι τὸν μητροπολίτην ἀποδημεῖν τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὸ κομιτάτον, ἤγουν ἔνθα ἔστιν ὁ κόμης, ἢ ποῦ ὁ βασιλεύς. καὶ ἄλλα δέ τινα ὁρίζει ἰδιαίτερα καὶ μὴ κοινῇ χρησιμεύοντα· καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἑρμηνεύεται.

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Go

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ἄλλοι κανόνες διάφοροι, περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι τοῖς ἐπισκόποις, χωρὶς ἐπιστολῶν ἀπολυτικῶν τῶν πρωτευόντων αὐτῶν καὶ τῆς συνόδου τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ἀπιέναι πρὸς βασιλέα, ὁρίζουσιν· αὕτη δὲ καί τι πλέον ὁρίζει, ὃ τὰς ἀπολυτικὰς ἐπιστολὰς καὶ τῷ Πάπᾳ Ρώμης ἐμφανίζεσθαι. καὶ ἔοικε τοῦτο τοῖς ἐν Αφρικῇ ἐπιτάττεσθαι. ἵνα ἐμφανιζομένων τῷ Πάπᾳ τῶν ἀπολυτικῶν καὶ ἐξ ἐκείνου λάβῃ ἀπολυτικὴν ἐπὶ ὃ κομιτάτον. ἐὰν οὖν ὁ λαβών, φησιν, ἀπολυτικὴν ἀπὸ τῆς οἰκείας συνόδου, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὴν Ρώμην, οὐκ εἴπῃ κἀκεῖ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἄπεισι πρὸς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ σιωπήσας ἀπέλθῃ, ἀφορισθήσεται. ἐὰν δέ τις τῇ Ρώμῃ ἐνδημῶν σχῇ ἀνάγκην ἀναφυείσης ἀθρόον αἰτίας ἀπελθεῖν εἰς τὸ κομιτάτον, ἵνα τῷ Ρώμης ἀρχιερεῖ δηλώσῃ τὴν αἰτίαν, καὶ λάβῃ γραφὴν τοῦ Ρώμης ἀπολυτικήν. αἱ δὲ τῶν πρωτευόντων, φησὶ, γινόμεναι ἀπολυτικαὶ τοῖς ἐπισκόποις, ἢ ἐκ τῶν οἱωνδήποτε ἐπισκόπων τοῖς κληρικοῖς αὐτῶν, ἐχέτωσαν τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα· ἐὰν δὲ ἔτι ἄδηλός ἐστιν ἡ ἡμέρα τοῦ πάσχα τῶν ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, γραφέσθω ἡ τῶν παρελθόντος πάσχα ἡμέρα. τοῦτο δὲ οἶμαι ἔδοξεν οὕτως γίνεσθαι, ἵνα κηρόττοιτο ἡ ἡμέρα τοῦ πάσχα τῶν ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. (ἤδη γὰρ καὶ ἐν προλαβοῦσι κανόσιν ἀπῄτησεν ἡ σύνοδος αὕτη ἐν τῶν ἐτησίοις συνόδοις δήλην γίνεσθαι τὴν ἡμέραν τοῦ πάσχα ἑκάστου ἐνιαυτοῦ) ἢ καὶ ἵνα ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἄπεισιν ὁ ἀπιὼν πρὸς τὸ βασίλειον, δῆλος ᾖ ὅπερ, φησὶν, εἴωθε γίνεσθαι καὶ ἐπὶ τῶν δημοσίων πράξεων. ἐν γὰρ βιβλίῳ τῶν βασιλικῶν κβ'. τίτλ. ι'. γέγραπται τὰ ἀγοραῖα συμβόλαια πρωτόκολλα ἔχειν, καὶ ἐν αὐτοῖς γεγράφθαι τὰ τῶν κρατούντων ἑκάστοτε βασιλέων ὀνόματα, καὶ τὰς ὑπατείας, καὶ ὅσα ἐκεῖ ἀπαιτεῖται. ἃ ἐφ' ἡμῶν, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις καταπεφρόνητο, ἐν δὲ τοῖς ἐμφυτευτικοῖς ἐγγράφοις ἔτι ἐσώζετο. ἐνεδόθη δὲ τοῖς στελλομένοις πρὸς τὸν βασιλέα, ὃ ἂν νοήσωσι χρήσιμον ἤτοι ὠφέλιμον τοῖς πιστοῖς κατὰ τῶν Δονατιστῶν καὶ τῶν Ελλήνων, αἰτεῖσθαι τοῦτο ἐκ τοῦ κρατοῦντος. ἔδοξε δὲ καὶ τὰ μέλλοντα γενέσθαι γράμματα ἐκ τῆς συνόδου ὑπογραφῆναι παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Αὐρηλίου.

ZONAR. Plures quoque alii Canones, ne absque dimissoriis Epistolis, à Primatibus & à Provinciali Synodo concessis, Episcopo cuiquam ad Imperatorem proficisci liceat, decrevêre: Hæc vero Synodus aliquid amplius statuit, nimirum ut Romano Papæ dimissoriæ illæ literæ ostendantur. Quod quidem Africanis idcirco videtur imperatum, ut traditis Papæ literis ab eo dimissoriam alteram in Comitatum accipiant. Si quis igitur, inquit, accepta à sua Synodo dimissoria, Romámque profectus, ibi quoque causam suæ ad Imperatorem itionis non indicaverit, sed silentio discesserit, segregatione punietur. Quòd si interea dum quis Romæ commoratur, exorta repentè causa, in Comitatum proficisci necesse habeat; re cum Antistite Romano communicata, dimissoriam ab eo epistolam accipiat. Quæ vero, inquit, literæ dimissoriæ Episcopis à suo Primate, aut Clericis ab Episcopo, conceduntur, in iis dies Paschæ sit inscripta: quæ si adhuc incerta sit: ejus loco superioris anni Paschæ dies reponatur. Id autem ea de causa institutum esse arbitror, ut ejus anni Paschæ dies evulgaretur (eam namque jam superiorum quoque Canonum decreto quotannis Synodico conventu edi hæc ipsa Synodus constituerat) vel etiam ut illius, qui ad Imperatorem proficiscitur, absentiæ tempus indicaretur; quod in Actis quoque publicis, inquit, eodem modo fieri solet. Nam lib. xxii. tit. x. Basilic. fancitum est, ut in forensibus tabulis protocolla adjiciantur; in quibus Imperatoris & Consulum ejus anni nomina, aliáque eo loco explicata, describantur. Quæ quidem nostris temporibus passim neglecta, in emphyteuticis tantummodo conventis adhuc servantur. Legatis demum, qui ad Imperatorem mittebantur, quidquid fidelibus contra Donatistas aut Græcos prodesse posse intellexerint, ab eo postulandi facta est facultas: quæque Synodi nomine literæ mitterentur, ut eæ Aurelii Episcopi chirographo munirentur, decretum est.

ΑΡΙΣΤ. Ο δι' ἀνάγκην τινὰ πρὸς τὸ κομιτάτον ἀπελευσόμενος, ἐμφανῆ ταύτην ποιείτω τῷ Καρχηδόνος ἱερεῖ, καὶ τῷ Ρώμης, καὶ ἀπολυτικὴν ἐπιστολὴν λαμβανέτω, ἢ ἀκοινώνητος ἔστω. πᾶν ὁτιοῦν τοῖς τοποτηρηταῖς δόξαν χρήσιμον κατὰ Δονατιστῶν, καὶ Ελλήνων, καὶ τῶν θρησκειῶν αὐτῶν, αἰτείσθω ἐκ βασιλέως.

ARIST. *Qui propter aliquam necessitatem ad comitatum abiturus est, eam Carthaginensi Sacerdoti ac Romano manifestam faciat, & dimissoriam accipiat Epistolam, aliter excommunicetur. Quodcunque Legatis utile videbitur contra Donatistas, aut Græcos, eorumque superstitiones, illud ab Imperatore petatur.*

Ο ἀπὸ Αφρικῆς διὰ ἀνάγκην τινὰ μέλλων ἀπελθεῖν ἐν τῷ κομιτάτῳ, τουτέστιν, ἔνθα ὁ βασιλεύς ἐστι, κἂν κληρικός ἐστι, κἂν ἐπίσκοπος, κατάδηλον τὴν αἰτίαν ποιείτω τῷ τῆς Καρχηδόνος ἐπισκόπῳ, κἀκεῖθεν γράμματα λαμβάνων, καὶ πρὸς τὸν Ρώμης παραγινόμενος, ἐμφανιζέτω ἑαυτὸν τῷ ἐπισκόπῳ Ρώμης, καὶ τὴν αἰτίαν λεγέτω δι' ἣν εἰς τὸν βασιλέα πορεύεται, καὶ τοῦ Ρώμης δοκιμάσαντος ταύτην, καὶ εὔλογον εἶναι κρίναντος, λαμβανέτω καὶ ἐξ ἐκείνου γράμματα, προσταγείαν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα παρέχοντα. ὅστις δὲ ἢ τῶν ἐπισκόπων, ἢ τῶν κληρικῶν, ἄλλως πρὸς τὸ κομιτάτον ἀπέλθῃ, ἀκοινώνητος ἔσται. καὶ ζήτει κανόνα ἑνδέκατον τῆς ἐν Αντιοχείᾳ συνόδου, καὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου κανόνα θ'. πρέσβεις ἐκ τῆς συνόδου πρὸς τὸν βασιλέα σταλέντες ἐπίσκοποι κατὰ τῶν Ελλήνων, καὶ τῶν αἱρετικῶν, ἄδειαν ἔλαβον, πᾶν ὅτι ἂν συμφέρον τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ συνίδωσι, κατὰ τῆς θρησκείας τῶν Ελλήνων, καὶ τῶν Δονατιστῶν, τοῦτο αἰτῆσαι ἐκ βασιλέως, κἂν μὴ ἰδικῶς αὐτὸ εἶχον ἐντεταλμένον.

Qui ab Africâ propter necessitatem aliquam in comitatum est abiturus, id est, ubi Imperator est, quamvis Clericus sit aut Episcopus, causam suam Episcopo Carthaginensi manifestam reddat, & ab eo literas accipiens, & ad Romæ Episcopum se conferens, Episcopo Romano se ostendat, & causam dicat quare ad Imperatorem proficiscitur: Et Episcopo Romano eam approbante, & justam esse judicante, accipiat & ab eo literas, dimissionem ejus ad Imperatorem exhibentes. Quicunque autem sive ex Episcopis sive è Clericis aliter in comitatum proficiscetur, excommunicatus erit. Quære etiam undecimum Synodi Antiochenæ Canonem, & Canonem Synodi Sardicensis nonum. Legati è Synodo ad Imperatorem missi Episcopi adversus Græcos & hæreticos; licentiam acceperunt quodcunque Ecclesiæ Catholicæ commodum fore cognoverint contra Græcorum & Donatistarum religionem, illud ab Imperatore petere, quamvis illud peculiariter mandatum non habuerunt.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CANON CX.

ΚΑΝΩΝ ρί.

Synodus contra Græcos & Hæreticos. Sub Baſſo & Philippo, clariſſimis Conſulibus, A. D. xvi. Calendas Fulias, Carthagin. in ſecreto Reſtitutæ Eccleſiæ. In hac Synodo Legationem ſuſcepêre Reſtitutus & Florentinus Epiſcopi adverſus Græcos & Hæreticos, in illo tempore, quo Severus & Macarius depoſiti ſunt: & propter eorum cauſam Evodius, Theaſius & Victor Epiſcopi cæſi ſunt.

Σιώοδ Θ. κτ̃ ϖ̃ῤ ἑλλήνων κ᷒ αἱρετικῶ῟. ἐϖὶ Βάσσου κ᷒ Φιλίππου, τῶν λαμϖροτάτων ὑϖάτων, τῇ ϖρὸ ἓξ κ᷒ δεκάτῃ καλανδῶν Ιουλίων, ἐν Καρχηδόνι εἰς τὸ σύκρητον τῆς Ρεϛιτούτης ἐκκλησίας. ἐν ταύτῃ σιώόδῳ ϖρεσβεία ἀνεδέξατο Ρεϛίτουτος κ᷒ Φλωρέντιος ὁ ὁσίοτατοι κτ̃ ϖ̃ῤ Ελλήνων κ᷒ τῶν αἱρετικῶ῟, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ καθ' ὃν Σεβῆρος κ᷒ Μακάριος ἀνῃρέθησαν, κ᷒ ἀφ' ὧν τούτων αἰτίαν Εὐόδιος, Θεάσιος κ᷒ Βίκτωρ, οἱ ὅσιοτατοι, ἐσφάγησαν.

B

Synodus de cognitione Epiſcoporum. Sub glorioſiſſimis Imperatoribus, Honorio ſeptimùm, & Theodoſio tertiùm, Auguſtis Conſulibus A. D. xvii. Calendas Fulias, Carthagin. in Secundæ Eccleſia. In hac Synodo placuit, ut unus Epiſcopus non vendicet ſibi cognitionem. Acta præſentis Syn. non ſunt ſcripta, propterea quòd ſpecialiter ob illam regionem, & non in commune peracta ſunt.

Σιώοδος ϖερὶ ἀναγνώσεως ὁσιοκόϖων. ὅτι τῇ ῤ ἐνδοξοτάτων βασιλέων Ονωρίου τὸ ἕβδομον, κ᷒ Θεοδοσίου τὸ τρίτον, τῇ ῤ Αὐγούϛων ὑϖάτων, τῇ ϖρὸ δεκαεπτὰ καλανδῶν Ιουλίων, εἰς Καρχηδόνα ἐν τῇ Σεκρωύδης ἐκκλησίᾳ. εἰς ταύτην τὴν σιώοδον ἤρεσεν, ὥϛε ἕνα ὅσιοϖον μὴ ἐκδικεῖν ἑαυτῷ ἀνάγνωϛιν. τὰ ϖεϖραγμένα τῆς ϖροὐσης σιώόδου ἀνὰ τοῦτο οὐκ ἐγράφη, ὅτῃ ἰδικῶς καὶ κοινῇ ἐϖετελέσθησαν.

C

Balſ. Quæ in præſenti Can. ſcripta ſunt, ut ſpecialiter prolata, expoſitione non egent. Quod autem dictum eſt; Unum Epiſcopum ſibi non debere vendicare cognitionem, eſt accipiendum ſecundùm Canonem xi. præſentis Synodi.

ΒΑΛΣ. Τὰ ὲν τῇ ϖροὐντι κεφαλαίῳ δηλωθέντα, ὡς ἰδικῶς ἐκφωνηθέντα, ἐξηγήσεως ὐ δέονται. Ὃ ϑ᾽ ῥηθὲν χάριν τοῦ μὴ διεκδικεῖν ἕνα ὅσιοϖον ἑαυτῷ ἀνάγνωϛιν, ἐκληϖτέον κτ̃ ϖ̃ῤ ἐνδέκατον κεφαλαίου τῆς ϖροὐσης σιώόδου.

D

Zonar. Ut de Clericorum Cauſis à ſuo cujuſque Epiſcopo judicetur, nono iv. Syn. Can. conſtitutum eſt: ſi verò, vel Clericus cum Epiſcopo ſuo, vel duo inter ſe Epiſcopi quidpiam habeant controverſiæ, penes Syn. ejus rei judicium eſſe. Idem hoc Can. videtur eſſe ſancitum; ut ſi duo nimirum inter ſe Epiſcopi litigent, vel adverſus Epiſcopum Clericus actionem intendat, ne ſibi Epiſcopus quiſpiam ejus cauſæ cognitionem ſolus aſſumat; ſed ea ad Synodi provincialis Conventum referatur.

ΖΩΝΑΡ. Ὁ ἔννατος κεφαλαίου τῆς ϖρώτης συνόδου τὰς κληρικὰς αἰτίας κρίνεσθαι ϖαρὰ τοῖς οἰκείοις ὅσιοϖοις δικάζεσθαι· εἰ ϑὲ κληρικὸς ϖρὸς τὸν ὅσιοϖον αὐτοῦ ἔχοι τὰϖόϑεσιν, ἢ ὅσιοϖος ϖρὸς ὅσιοϖον, ϖαρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας δικάζεσθαι. τοῦτο οὖν ἔοικε κ᷒ ὁ ϖρὼν κεφαλαίου ἀναγράϕειν, ὥϛε ὅσιοϖων δύο δίκην ἐχόντων, ἢ κληρικοῦ κτ̃ ὅσιοκόϖου ἐγείροντος, μὴ ἕνα ὅσιοϖον ζητεῖν τινὰ ϖερὶ αὐτῶν ϖοιήσασθαι ἀνάγνωϛιν, ἀλλὰ τὴν Σιώοδον τῆς ἐπαρχίας δικάζειν.

E

Arist. Unus Epiſcopus cognitionem ſibi ne vendicet.

ΑΡΙΣΤ. Εἷς ὅσιοϖος μὴ ἐκδικείτω ἑαυτῷ ἀνάγνωϛιν.

Non tantum unius Epiſcopi judicium, ſed nec duo ſufficiunt ad Presbyteri vel Diaconi depoſitionem. Sed ſi Epiſcopus ſit accuſatus, ſi multi Epiſcopi convenire non poſſunt, à duodecim minimùm Epiſcopis judicabitur; Si Presbyter autem, à ſex Epiſcopis, & ſuo Epiſcopo; ſin autem Diaconus, à tribus & ſuo Epiſcopo: quemadmodum duodecimus & vigeſimus hujus Synodi Canon ſtatuunt. Non igitur Epiſcopus unus, ſe judicem conſtituet in criminibus Presbyteri aut Diaconi, & ſuum defendet judicium, & ad opus illud perducet; niſi accuſati ſint è numero Clericorum, qui ſunt intra Diaconos. De iis enim & unus ſolus Epiſcopus qui loco præeſt ſtatuet, ut in fine vigeſimi Canonis præſentis Synodi decernitur.

Οὐ μόνον ἑνὸς ὅσιοκόϖου ἀνάγνωσις, ἀλλ᾽ οὐδὲ δύο ἀρκέσουϹιν εἰς καθαίρεσιν ϖρεσβυτέρου, ἢ ἀμελοῦς. ἀλλ᾽ εἰ μὲν ὅσιοϖός ἐϛιν ὁ κατηγορούμενος, εἰ μὴ δυνατὸν ϖολλοὺς συνελθεῖν ὅσιοκόϖους, ϖαρὰ δώδεκα ϑ᾽ ἐλάχιϛον ὅσιοκόϖων κριθήσεται· εἰ δὲ ϖρεσβύτερος, ϖαρὰ ἓξ ἐϖισκόϖων, κ᷒ τοῦ ἰδίου ἐϖισκόϖου· εἰ δὲ ἀμελοῦς, ϖαρὰ τριῶν, κ᷒ τοῦ ἰδίου ἐϖισκόϖου. ὡς ὁ δωδέκατος κεφαλαίου, κ᷒ ὁ εἰκοϛὸς τῆς Σιώόδου ταύτης ἀμαλαμβάνουϹιν. οὐκ οὖν ὅσιοϖος εἰς δικασὴν ἑαυτὸν ἐϖ᾽ ἐγκλήμασι καϑαιρέσεως ϖρεσβυτέρου, ἢ ἀμελοῦς, κ᷒ τινὰ οἰκείαν διεκδικήϹῃ ἀνάγνωσιν, κ᷒ εἰς ἔργον ζωτικὸν ἀγάγῃ, εἰ μήϖου τῶν λοιϖῶν κληρικῶν εἰϹιν οἱ κεκινήμενοι ϖρὸς ὑϖὸ κάτω϶εν ἀμελοῦν ὄντων· ἐϖ᾽ αὐτοῖς γὰ ϱ μόνος ὅσιοϖος εἷς, ὁ ἐντόϖιος, ἀναγνώσεται, ὡς ὂν τῇ ϖλῇ τοῦ εἰκοϛοῦ κεφαλαίου τῆς ϖροὐσης συνόδου διειλημμένα.

CANON CXI.

ΚΑΝΩΝ ρια΄.

F

Synodus adverſus Donatiſtas. Poſt Conſulatum clariſſimorum Impp. Honorii VIII. & Theodoſii III. Auguſtorum, A. D. xviii. Cal. Jul. Carthag. in Eccleſia regionis Secundæ. In hac Synodo legationem ſuſceperunt adverſus Donatiſtas Florentius, Poſidius & Venantius Epiſcopi. In hoc tempore Lex data eſt, ut libera electione unuſquiſque Chriſtianitatis exercitationem ſuſcipiat.

Σιώοδος κατὰ τῶν Δοναϖιϛῶν. μ᷒ τῇ ῤ ὑϖατείαν τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων Ονωρίου τὸ ὄϹδοον, κ᷒ Θεοδοσίου τὸ τρίτον, τῇ ῤ Αὐγούϛων, ϖρὸ δεκαοκτὼ καλανδῶν Ιουλίων, ἐν Καρχηδόνι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆ κλίμα῟ος Σεκρωύδης. ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ τυϖωϑῆναι ἐδέξατο κατὰ τῶν Δοναϖιϛῶν, Φλωρέντιος, Ποσείδιος κ᷒ Βενάντιος, οἱ ὅσιοτοι. ἐν τούτῳ ᾧ καιρῷ νόμος ἐδόϑη, ἵνα ἐλευϑέρᾳ ϖροαιρέσει ἕκαϛος τῆς Χριϛιανότητος τὴν ἄσκηϹιν ἀναδέξηται.

Balſ. Duodecimus Can. Neocæſarienſis Syn. eum, qui fuerit in periculo, & ſic baptizatus eſt, non promoveri

ΒΑΛΣ. Ὁ ιϛ΄. κεφαλαίου τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου ὃν ἐν κινδύνῳ γενόμενον, κ᷒ οὕτω βαϖτισθέντα, μὴ ϖροάγεσθαι

εἰς

εἰς ἱερωσύνην φησί. καὶ οἱ πατέρες δὲ οὕτω ὁρίζουσιν ἐλευθέρᾳ προαιρέσει τοὺς ἐξ αἱρέσεων τὴν πίστιν προσιέναι, ἀλλὰ μὴ βίᾳ, μηδὲ ἐξ ἀνάγκης· τὸν Χριστιανισμὸν δὲ εἶπε τὴν ἄσκησιν, ἐμφαίνων, ὅτι Χριστιανὸς, ὁ μὴ ἀσκήσας πάσην ἀρετὴν, ὀνόματι μόνῳ Χριστιανὸς λέγεται, ἀλλ' οὐ πράγματι.

A ad ſacerdotium dicit. Hi quoque Patres decernunt, ut hæretici ſponte liberáque electione ad fidem accedant; non autem vi, nec neceſſitate. Chriſtianitatis vero dixit exercitationem, indicans, quòd Chriſtianus, qui virtutem omnem non exercuit, nomine ſolo dicitur Chriſtianus; ſed non re.

ΖΩΝΑΡ. Αἱρετὴν δεῖ χρὴ τὴν ἀρετὴν, ἀλλ' οὐ βιασμένην, οὐ δ' ἀκούσιον, ἀλλ' ἑκούσιον. δεῖ γὰρ τοὺς ἀναδεχομένους τὸν Χριστιανισμὸν, ἐλευθέρᾳ προαιρέσει καὶ αὐτεξουσίως ὁπωσοῦν προσιέναι τῇ πίστει, ἀλλὰ μὴ βίᾳ, μηδ' ἐξ ἀνάγκης. τὰ γὰρ ἀναγκαστικῶς καὶ βιαίως γινόμενα, οὐ βέβαια οὐδὲ μόνιμα. δεῖ γὰρ ἐν τῷ ιϛ'. κανόνι Νεοκαισαρείας συνόδου ἡμῶν φησὶ, τὸν κινδυνῷ ἡμόμενον, καὶ οὕτω βαπτισθέντα, μὴ προάγεσθαι εἰς ἱερωσύνην. τὸν Χριστιανόν τε εἶπε τὴν ἄσκησιν ὁ ἡμῶν, ἐμφαίνων, ὅτι τὸν Χριστιανὸν πάσην δεῖ ἀσκεῖν ἀρετὴν, καὶ ἐγκρατῆ εἶναι, καὶ σώφρονα, καὶ ἀληθῆ, καὶ μετριόφρονα, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀγάπην πρὸς ἀπάντας ἐπιδεικνύμενον, ὡς ὅ γε μὴ ταῦτα ἀσκήσας, ὀνόματι μόνον Χριστιανὸς λέγεται, ἀλλ' οὐ πράγματι.

Zonar. Virtutem libere & ex animo, non vi aut neceſſitate ſuſceptam eſſe decet, ſed voluntariam. Quicunque ergo Chriſtiani religione initiandi forent, niſi ſua ſponte ac voluntate, non vi aut neceſſitate adacti accederent, nequaquam recipi decrevêre. Quæ enim vi ac neceſſitate ſuſcepta ſunt, nec firma, nec diuturna eſſe poſſunt. Quamobrem Neocæſariana quoque Synodus, duodecimo canone, eum qui periculo demum urgente baptizatus eſt, ſacro ordine inſigniri vetat. Chriſtianæ porro religionis exercitationem dixit, quaſi in omnium virtutum exercitatione, continentiæ, temperantiæ, veritatis, modeſtiæ, ac in primis charitatis erga omnes, Chriſtianum hominem occupatum eſſe oporteat; ut qui hæc neglexerit, nomine tenus Chriſtianus, non re cenſendus ſit.

ΑΡΙΣΤ. Ἐλευθέρᾳ προαιρέσει ἕκαστος τὴν ἄσκησιν ἀναδεχέσθω.

Aristy. *Liberâ quiſque voluntate pietatis exercitationem ſuſcipiat.*

Τὸ ἀγαθὸν ἑκουσίως τις ἐργάζεται, οὐ μὴν ἀναγκαστικῶς. διὰ τοῦτ' ἕκαστος τὴν τοῦ ἄσκησιν, καὶ τὸν Χριστιανισμὸν, οὐ χρὴ βίαν ἀπαιτοῦντα ἀναδέχεσθαι, ἀλλ' αὐτοπροαιρέτῳ γνώμῃ καὶ ἐλευθέρᾳ.

Bonum voluntariè quiſpiam operari debet, non autem coactè. Propterea unuſquiſque & pietatis exercitationem & Chriſtianiſmum per vim amplecti non requiretur; ſed ſponteneâ ſuâ & liberâ voluntate.

ΚΑΝΩΝ ριβ'.

Canon CXII.

Σύνοδος κατὰ τῆς αἱρέσεως Πελαγίου καὶ Κελεστίου. ὅτι τῷ ἐνδοξοτάτων βασιλέων Ονωρίου Αυγούστου τὸ δωδέκατον, καὶ Θεοδοσίου τὸ ὄγδοον, τῷ ὑπάτων, καλάνδαις Μαΐαις, εἰς Καρχηδόνα ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς Φαύστου ἐκκλησίας, Αὐρηλίου τοῦ ὁσιωτάτου συμπάσῃ τῇ συνόδῳ προκαθημένου, ἀρεσάντων τῷ θεῷ τῶν ἁγίων, ἤρεσεν πᾶσι τοῖς ὁσιωτάτοις τοῖς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας, ἀλλὰ συνόδῳ καθεζομένοις, ὧν τὰ ὀνόματα καὶ αἱ ὑπογραφαὶ ἐνετέθησαν, ὅτι Ἀδὰμ θνητὸς ἀπὸ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐπλάσθη· ἵνα ὅστις δήποτε λέγῃ τὸν Ἀδὰμ τὸν πρωτόπλαστον ἄνθρωπον θνητὸν γεγενῆσθαι οὕτως, ὡς εἴτε ἁμαρτήσει, εἴτε μὴ ἁμαρτήσει, πεθνήξεσθαι τῷ σώματι, τοῦτ' ἔστιν ἐξελεύσεσθαι ἐκ τοῦ σώματος, μὴ τῇ ἀξίᾳ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ τῇ ἀνάγκῃ τῆς φύσεως, ἀνάθεμα ἔστω.

Synodus adverſus hæreſin Pelagii & Celeſtii. Sub glorioſiſſimis Impp. Honorio Auguſto xii. & Theodoſio viii. conſulib. Cal. Maiis, Carth. in ſecreto Fauſti Eccleſiæ, Aurelio Epiſcopo univerſæ Syn. præſidente, adſtantibus Diaconis: Placuit omnibus Epiſcopis Eccleſiæ Carthaginenſis, in ſanctâ Synodo conſtitutis, quorum nomina & ſubſcriptiones inſertæ ſunt, quòd Adam mortalis à Deo factus non eſt: ut ſi quis dixerit Protoplaſtum Adam ita hominem factum eſſe mortalem, ut ſive peccaſſet, ſive non, eſſet in corpore moriturus, id eſt, è corpore exceſſurus, non propter meritum peccati, ſed per naturæ neceſſitatem, ſit anathema.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝ. Τὸν Ἀδὰμ ὁ θεὸς οὐ θνητὸν ἔπλασεν, οὐδὲ μὴν ἀθάνατον, μέσον δὲ μεγέθους καὶ ταπεινότητος, καὶ αὐτεξούσιον ποιήσας αὐτὸν, εἴασεν, ὥστε ὁποτέρωσε νεῦσαι εἴτε πρὸς ἀρετὴν εἴτε πρὸς κακίαν, κληρώσασθαι αὐτὸν ἢ τὴν ἀθανασίαν ἢ τὴν θνητότητα. κἂν γὰρ σάρκα εἶχε καὶ τότε ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐχ οἵαν νῦν. καὶ τοῦτο φησὶν ὁ θεόλογος Γρηγόριος, λέγων· καὶ τοὺς δερματίνους ἀμφιέννυται χιτῶνας, ἴσως τὴν παχυτέραν σάρκα καὶ θνητὴν καὶ ἀντίτυπον. ὥστε πρὸ τῆς παραβάσεως οὔτε παχεῖα ἦν ἡ σὰρξ τοῦ Ἀδὰμ, οὔτε φύσει θνητή. ἦσαν δ' οἱ λέγοντες, ὅτι θνητὸς ἐξ ἀρχῆς ἐπλάσθη καὶ θανεῖν ἔμελλε, κἂν μὴ παρέβη τὴν ἐντολὴν, καὶ οὐχὶ διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐπεισῆλθεν ὁ θάνατος, ἀλλὰ διὰ τὴν φύσιν παιδιόθεν γεγονυῖαν ἀρχῆθεν. τοὺς οὖν ταῦτα φρονοῦντας οἱ τῆς συνόδου ταύτης πατέρες καταψηφίσαντο ὡς ἀνάθεμα.

Bals. & Zonar. Deus Adam nec mortalem fecit, nec immortalem, ſed medium inter magnitudinem & humilitatem, & cùm eum ſuæ poteſtatis liberíque arbitrii compotem feciſſet, dimiſit: ut utrolibet, ſive ad virtutem, ſive ad vitium inclinaſſet, vel immortalitatem, vel mortalitatem ſortiretur. Etſi enim carnem tunc quoque habebat homo: non tamen qualem nunc. Et hoc ait Gregorius Theologus, cùm dicit; Pelliceas quoque veſtes induit, forte denſiorem carnem & mortalem & reſiſtentem. Quare ante transgreſſionem nec denſa erat caro Adami, nec natura mortalis. Fuerunt autem qui dicerent eum, & mortalem ab initio factum eſſe, & moriturum fuiſſe, etiamſi mandatum non eſſet transgreſſus: & non propter peccatum ingreſſam eſſe mortem, ſed propter naturam, quæ fuit talis ab initio. Eos ergo, qui ita ſentiunt, hujus Syn. Patres anathemate damnarunt.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ τὸν πρωτόπλαστον δογματίζων καὶ δίχα τῆς ἁμαρτίας παραξάμενον, διὰ ἀνάγκην τῆς φύσεως, ἤτω ἀνάθεμα.

Aristy. *Qui protoplaſtum etiam ſine peccato per naturæ neceſſitatem moriturum fuiſſe aſſerit, Anathema ſit.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Canon CXII.

Quòd infantes in peccatorum remiſſionem baptizantur. Similiter placuit, ut quicunque parvos & recèns natos infantes ab utero matris baptizandos eſſe negat; vel dicit in remiſſionem peccatorum baptizari, non autem ex primi parentis Adam peccato quidquam trahere, quod debeat lavacro regenerationis purgari (unde eſt conſequens, quòd in his forma baptiſmatis in remiſſionem peccatorum non vera, ſed ficta intelligitur) ſit anathema: quoniam non aliter intelligere oportet quod ab Apoſtolo dictum eſt, Per unum hominem peccatum introivit in mundum, & per peccatum mors, & ſic in omnes homines pervaſit, in quo omnes peccaverunt; niſi quemadmodum catholica Eccleſia, quæ ubique diffuſa eſt & ſimplex, ſemper intellexit. Propter hanc enim fidei regulam infantes quoque, qui nullum ex ſe peccatum committere potuerunt, verè in peccatorum remiſſionem baptizantur; ut per regenerationem in eis verè mundetur, quod ab antiqua origine contraxerunt.

Bals. & Zonar. Dicebant quidam, recèns natos infantes in remiſſionem peccatorum non baptizari: eos enim non habere peccatum, cùm per naturam adhuc peccare non poſſint, ut qui bonum & malum diſcernere nequeant. Hoc ergo prohibet Syn. & eos, qui ita ſentiunt, & dicunt illos, qui ab ipſo deſcenderunt, nihil ex primi Parentis Adam peccato trahere, ut infantes ex ſancto baptiſmi lavacro mundatione opus habeant, anathemati ſubjicit; dicens, quòd ex hoc conſequens eſt intelligere, quòd forma baptiſmatis in remiſſionem peccatorum non eſt vera, ſed ficta, in his ſcilicet infantibus. Deinde ſuam quoque rationem confirmat, ex magno Paulo ſententiam adducens. Quomodo enim, inquit, aliter eſt intelligendum, quòd peccatum per unum hominem ingreſſum eſt in mundum, & per peccatum mors, & ſic in omnes homines pervenit, in quo omnes peccaverunt; niſi quemadmodum hoc intellexit catholica Eccleſia, quæ ubique diffuſa eſt & ſimplex, in toto ſcilicet mundo diſperſa fidelium multitudo?

Arist. *Qui infantes recens natos & baptizatos nihil ex Adami peccato trahere, quod baptiſmate mundari debet, aſſerit, execrandus eſt: per unum enim & mors & peccatum univerſum mundum invaſit.*

Canon CXIII.

Quòd Dei gratia non ſolùm largitur remiſſionem peccatorum, ſed etiam præbet auxilium, ut non ampliùs peccetur. Similiter placuit, ut quicunque dixerit Dei gratiam, qua juſtificatur homo per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, valere ad ſolam jam commiſſorum peccatorum remiſſionem, & non præbere præterea auxilium, ut non deinceps peccetur, ſit anathema. Quòd Dei gratia non præbet ſolam cognitionem eorum quæ oportet facere; ſed dilectionem præterea nobis inſpirat, ut quod cognoſcimus, etiam implere valeamus. Similiter, quicunque dixerit eandem Dei gratiam, quæ eſt per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, ad hoc ſolum nos adjuvare, ne peccemus, quia per eam revelatur nobis & manifeſtatur cognitio peccati, ut ſciamus quæ quæri & quæ vitari oporteat: non autem per eam præberi, ut quod faciendum cognovimus, etiam facere diligamus & valeamus, ſit anathema. Cùm enim dicit Apoſtolus; Scientia inflat, charitas autem edi-

ΚΑΝΩΝ ριβ'.

Οτι τὰ μικρὰ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν βαπτίζονται. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὁσπιδήποτε τὰ μικρὰ καὶ νεογνὰ τῶν γαστέρων τῆς μητέρων βαπτισμα ἄρνηται, ἢ λέγῃ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν αὐτὰ βαπτίζεσθαι, μηδὲν δὲ ἐκ τοῦ τοῦ Ἀδὰμ ἕλκειν προγονικῆς ἁμαρτίας ὃ ὀφείλον καθαρθῆναι τῷ λουτρῷ τῆς παλιγγενεσίας (ὅθεν ἔπεται ἀκόλουθον, ὅτι ἐν αὐτοῖς ὁ τύπος τοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν βαπτίσματος οὐκ ἀληθὴς, ἀλλὰ πλαστὸς νοῆται, ἀνάθεμα εἴη· δεῖ γὰρ οὕτω ἄλλως δεῖ νοῆσαι ὃ εἰρημένον τοῦ ἀποστόλου, δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος· καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους διῆλθεν, ἐν ᾧ πάντες ἥμαρτον, εἰ μὴ ὧν τύπον ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἡ παντοχοῦ διακεχυμένη καὶ ἁπλωμένη αἰεὶ ἐνόησεν. διὰ γὰρ τὸν κανόνα τοῦτον τῆς πίστεως καὶ οἱ μικροὶ, οἱ μηδὲν ἁμαρτημάτων εἰς ἑαυτοὺς ἵνα μὴ πληρωθῶσιν δυνάμενοι, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ἀληθινῶς βαπτίζονται· ἵνα καθαρθῶσιν ἐν αὐτοῖς διὰ τῆς παλιγγενεσίας, ὅπερ ἥλκωσθαι ἐκ τῆς ἀρχαιογονίας.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝ. Ἔλεγον τινὲς τὰ νεογνὰ παιδία μὴ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν βαπτίζεσθαι· μηδὲ γὰρ ἔχειν αὐτὰ ἁμαρτίας, ἐπεὶ μηδὲ πεφύκασιν ἁμαρτάνειν, ἕνα μὴ ἔχωσι διάκρισιν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ χείρονος. τοῦτο οὖν ἀπαγορεύει ἡ συνοδος, καὶ τοὺς φρονοῦντας οὕτω, καὶ λέγοντας μή τι ἐκ τῆς τοῦ Ἀδὰμ προγονικῆς ἁμαρτίας ἐφέλκεσθαι τὰ ἐξ ἐκείνου, ὥστε καθάρσεως δέεσθαι τῆς ἐκ τοῦ θείου λουτροῦ τοῦ βαπτίσματος τὰ παιδία, ποιεῖται ὑπὸ ἀνάθεμα, λέγουσα, ὅτι ἐκ τούτου ἀκόλουθόν ἐστι νοεῖσθαι, ὡς ὁ τύπος τοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν βαπτίσματος οὐκ ἀληθὴς ἔστιν, ἀλλὰ πεπλασμένος, ὄν τούτοις γοῦν τοῖς νεογνοῖς δηλαδή. εἶτα καὶ καταισχύζει τὸν οἰκεῖον λόγον, χρησάμενος ἐκ τοῦ μεγάλου Παύλου φθέγγουσα. πῶς γὰρ, φησιν, ἄλλως νοητέον ἐστὶ, δι' ἑνὸς ἀνθρώπου εἰσῆλθεν ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους διῆλθεν, ἐν ᾧ πάντες ἥμαρτον, εἰ μὴ ὡς ἐνόησε τοῦτο ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἡ παντοχοῦ διακεχυμένη τε καὶ ἁπλωμένη, ἤγουν ἡ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ ἐσκεδασμένη πληθὺς τῶν πιστῶν.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ τὰ νεογνὰ καὶ βαπτιζόμενα λέγων μηδὲν ἕλκειν ἐκ τῆς τοῦ Ἀδὰμ ἁμαρτίας ὀφεῖλον καθαρθῆναι τῷ βαπτίσματι, ἐπάρατος· διὰ γὰρ τοῦ ἑνὸς καὶ ὁ θάνατος καὶ ἡ ἁμαρτία παγκόσμιος.

ΚΑΝΩΝ ριγ'.

Οτι ἡ τοῦ θεοῦ χάρις οὐ μόνον ἄφεσιν χαρίζεται ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ καὶ βοήθειαν παρέχει τοῦ μηκέτι ἁμαρτάνειν· ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὁσπιδήποτε εἴπῃ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἢ τινι δικαιοῦται διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, πρὸς μόνην ἄφεσιν ἁμαρτιῶν ἰσχύειν τῶν ἤδη πεπλημμελημένων, καὶ μὴ παρέχειν ἔτι μὴν βοήθειαν πρὸς τὸ μὴ ἔτερα πλημμελεῖσθαι, ἀνάθεμα εἴη. ὅτι ἡ χάρις τοῦ θεοῦ οὐ μόνον γνῶσιν παρέχει, ὧν δεῖ πράττειν, ἀλλὰ καὶ ἀγάπην ἔτι μὴν ἐμπνέει ἡμῖν, ἵνα ὃ ἐὰν ἐπιγινώσκωμεν, καὶ πληροῦν ἰσχύσωμεν. ὁμοίως, ὁσπιδήποτε εἴπῃ τὴν αὐτὴν χάριν τοῦ θεοῦ, τὴν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, εἰς τοῦτο μόνον ἡμῖν βοηθεῖν, πρὸς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν, ὅτι διὰ ταύτης ἡμῖν ἀποκαλύπτεται καὶ φανεροῦται ἡ γνῶσις τῶν ἁμαρτημάτων, ὥστε γινώσκειν ἃ δεῖ διώκειν καὶ ἃ δεῖ ἐκκλίνειν, οὐ μὴν δὲ αὐτῆς ἡμῖν παρέχεσθαι, ἵνα ὅταν γνῶμεν ποιητέον, καὶ ποιῆσαι ἔτι μὴν ἀγαπήσωμεν καὶ ἰσχύσωμεν, ἀνάθεμα εἴη. ἡ γὰρ ἀποστόλου λέγοντος, ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ, ἀσεβὶς πᾶν

ἔξι πεφύσθαι, φρὸς μὴν ὃ φρονεῖν ἡμᾶς ἔχειν πλὴν A
χάριν τοῦ Θεοῦ, φρὸς δὲ οἰκοδομὴν μὴ ἔχειν· ὁπότερον ἑκάτερον δωρόν ἔξι τοῦ Θεοῦ, καὶ ὃ εἰδέναι τί ποιεῖν δεῖ, καὶ ὃ ἀγαπᾶν ὃ ἀγαθὸν ὃ δεῖ ποιεῖν· ἵνα ἡ ἀγάπη οἰκοδομήσῃ, ἡ γνῶσις φυσιοῦν μὴ δύνηται. ὥσπερ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ γέγραπται, ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν· οὕτως ἔστι μὴν γέγραπται, ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔξιν.

ficat; valde impium est credere, ad nos quidem inflandos habere nos Dei gratiam, ad ædificationem autem non habere: quando utrumque est donum Dei, & scire quid facere oporteat, & amare bonum quod facere oportet; ut charitate ædificante, scientia inflare non valeat. Quemadmodum enim de Deo scriptum est, Qui docet hominem scientiam: sic etiam scriptum est, Charitas ex Deo est.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝΑΡ. Τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι χορηγουμένην ἡμῖν χάριν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πιστεύομεν μὴ μόνον ἄφεσιν δίδοναι τῶν πεπραγμένων ἡμῖν ἁμαρτημάτων, ἀλλὰ καὶ δύναμιν φρὸς τὸ μὴ πάλιν ἡμᾶς ἁμαρτάνειν, εἰ μὴ ἡμεῖς διὰ ῥᾳθυμίαν ἐκδῶμεν ἑαυτοὺς ἁμαρτίαις· τοὺς δὲ μὴ οὕτω δοξάζοντας, ἀλλὰ μόνην τὴν ἀμαρτημάτων λέγοντας ἄφεσιν δίδοναι τὸ θεῖον λουτρόν, μὴ μέντοι καὶ φρὸς τὸ μέλλον βοήθειαν, ἀναθέματι κατεδίκασαν οἱ πατέρες. καὶ τοῦτο τινές ἔλεγον, ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς τοῦτο ἡμῖν βοηθεῖ, εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν· (διὰ αὐτῆς γὰρ γνῶσιν λαμβάνομεν τίνα δεῖ ποιεῖν καὶ τίνα φεύγειν) οὐ μὴν καὶ εἰς τὸ ἀγαπᾶν τὴν καλὴν καὶ τὴν ἀρετὴν ἐμποιεῖν ἡμῖν, ἵνα ὅταν γνῶμεν καλὸν, τοῦτο καὶ ἀγαπήσωμεν καὶ ποιῆσαι ἰσχύσωμεν. νῦν οὖν τοιαῦτα δοξάζοντας ἀναθεματίζει ἡ συνοδος, λέγουσα, ὅτι καὶ ἄμφω δῶρα εἰσὶ τοῦ Θεοῦ, ἥτε γνῶσις καὶ ἡ ἀγάπη, καθὼς γέγραπται, ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν, καὶ πάλιν, ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔξιν. καὶ ἄλλως δὲ ἀσεβές ἔξι τὸ λέγειν, ὅτι γινώσκειν μὲν τὸ καλὸν δίδωσιν ἡμῖν ἡ θεία χάρις, ἀγαπᾶν δὲ αὐτὸ οὐκ ἐντίθησιν, οὐδὲ ἐνδυναμοῖ ἡμᾶς εἰς τὸ ἐργάζεσθαι τὸ ἀγαθὸν ἐν ἀγάπῃ αὐτοῦ. καὶ φερφέρη τοῦ ἀποστολικοῦ ῥητοῦ εἰς τὸν τοῦ λόγου κατασκόλιον, τοὺ λέγοντας, ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. πῶς οὖν οὐκ ἀσεβὲς τὸ λέγειν, φρὸς μὲν τὸ φυσιοῦν, ἤγουν τὸ οἴεσθαι ἐμποιεῖν, συνεργεῖν ἡμῖν τὴν θείαν χάριν· φρὸς δὲ τὸ οἰκοδομεῖν μὴ ὑπισχνεῖσθαι.

B

ΑΡΙΣΤ. Ὁ δοξάζων τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν μόνην ἄφεσιν τῶν ἤδη πεπλημμεληκότων ἔχειν, ἀλλὰ μὴ καὶ τὴν μελλόντων βοήθειαν· διεσπάσθω.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ λέγων, ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν μόνον ἡμῖν βοηθῇ, τὸ εἰδέναι, τί δεῖ ποιεῖν, καὶ τί ἐκκλίνειν· ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς τὸ ἀγαπᾶν τὸ ὑπογινωσθὲν, καὶ ποιεῖν δυνάσθαι, ἤτω ἀνάθεμα.

Bals. & Zonar. Gratiam quæ nobis in baptismate per Dominum nostrum Jesum Christum suppeditatur, credimus non solùm dare nobis remissionem peccatorum jam factorum; sed etiam potestatem ne ampliùs peccemus, nisi nos ipsos per socordiam peccatis tradiderimus: eos autem, qui non sic existimant, & dicunt peccatorum tantùm remissionem divinum dare lavacrum, non autem etiam auxilium ad futurum, anathemate condemnarunt Patres. Hoc quoque dicebant nonnulli, quòd Dei gratia nobis fert auxilium ad non peccandum, (Per eam enim cognitionem accipimus eorum quæ facere & fugere oportet) non autem etiam ad ingenerandam honesti virtutisque dilectionem, ut bonum quod cognoverimus, id & amemus & facere valeamus. Eos ergo, qui hæc opinantur, Synodus anathematizat, C
dicens, utrunque esse donum Dei, & scientiam & charitatem; quemadmodum scriptum est, Qui docet hominem scientiam; & rursus, Charitas ex Deo est. Alioqui impium est dicere, quòd bonum quidem nosse dat nobis Dei gratia, charitatem autem ejus non immittit, nec nobis dat vires nósque confirmat, ut bonum in ejus dilectione faciamus. Affert autem & in dicti sui confirmationem quod dicit Apostolus; Scientia inflat, charitas verò ædificat. Quomodo ergo non est impium dicere, ad inflandum quidem, seu ad vanam ingenerandum opinionem, divinam nobis gratiam conferre; sed ad ædificandum nihil dare auxilii. D

Arist. in Can. cxii. *Qui Dei gratiam solam eorum, quæ jam commisimus, peccatorum remissionem exhibere opinatur, non vero contra futura auxilium: hic execrandus est.*

Arist. in Can. cxiii. *Qui dicit, quòd Dei gratia ad hoc tantum nobis opitulatur, ut sciamus, quid facere oporteat, & quid effugere; sed non etiam ut cognitum amemus, & perficere valeamus: sit Anathema.*

KANΩN ριδ'.

Ὅτι οὐδὲ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις τὸ εὐκόλως ἀγαθὸν δυνάμεις πληροῖ. ὁμοίως ἦρεσεν, ἵνα ὁστισδήποτε εἴπωσι, διὰ τοῦτο ἡ χάρις ἡμῖν ἡ δικαιοσύνης δεδόθαι, ἵνα ὅσῳ ποιῆσι διὰ τῆς ἀυτεξουσίου δυνάμεως, δυσχερεστέρως πληρώμεν διὰ τὴν χάριτος· ὡσανεὶ καὶ εἰ ἡ χάρις μὴ ἐδίδοτο, οὐκ δυσχερῶς μέν, ἀλλ' ὅμως ἐδυνάμεθα καὶ ταῦτα ἐκείνης ἄτερ μιᾶς πληρῶσαι τὰς Θείας ἐντολάς· ἀνάθεμα εἴη. εἰ γὰρ τὸ καρπῶν τὴν ἐντολὴν ὁ κύριος εἶπεν, χωρὶς ἐμοῦ δυσχερῶς δύνασθε ποιεῖν· ἀλλ' εἶπεν, χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν.

E

Quòd sine Dei gratia nihil possumus perficere. Similiter placuit, ut quicunque dixerit, propterea datam esse nobis justificationis gratiam, ut quod per liberum arbitrium facere possumus, facilius per gratiam peragamus; perinde ac si, quamvis non data esset gratia, difficulter quidem, sed tamen etiam sine illa, divina præcepta exequi possumus: sit anathema. De fructibus enim mandatorum Dominus non dixit, sine me difficilius potestis facere: sed, sine me nihil facere potestis.

ΒΑΛΣ. Μυρίαι δόξαι διεστραμμέναι ἦσαν, ὧν μία καὶ αὕτη ἡ λέγουσα, ὅτι αὐτεξουσίους ἡμᾶς ἐποίησεν ὁ Θεὸς, ἵνα δυνώμεθα καὶ τὴν Θείαν χάριτος ἄνευ πληροῦν τὰς ἐντολάς· ἡ δὲ Θεία χάρις εἰς τὸ δυσχερέστερον αὐτὰς πληροῦσθαι φῶς ἡμῖν ποιεῖ. δυνώμεθα γὰρ καὶ τὴν Θείαν χάριτος. μὴ συνεργούσης πληροῦν ταύτας, δυσχερέστερον δέ. τοῖς οὖν ταῦτα λέγουσιν ἀνάθεμα ἐπάγει ἡ συνοδος.

F

ΖΩΝΑΡ. Μυρίαι δόξαι διεστραμμέναι ἦσαν, ὧν μία καὶ αὕτη ἡ λέγουσα, ὅτι αὐτεξουσίους ἡμᾶς ἐποίησεν ὁ Θεὸς, ἵνα δυνώμεθα καὶ τὴν Θείαν χάριτος οὐκ πληροῦν τὰς ἐντολάς. ἡ δὲ Θεία χάρις εἰς τὸ δυσχερέστερον αὐτὰς πληροῦσθαι φῶς ἡμῖν συνεργεῖ. δυνώμεθα γὰρ καὶ τὴν Θείαν χάριτος μὴ

Bals. Innumerabiles erant perversæ opiniones, quarum una erat etiam quæ dicebat, quòd Deus dedit nobis liberum arbitrium, ut possemus etiam sine divina gratia Dei mandata complere: divina autem gratia ad ea faciliùs perficienda suum nobis præbet auxilium. Possemus enim illa etiam sine divina opem ferente gratiâ, sed difficiliùs, exequi. Iis ergo, qui hæc dicunt, anathema inducit Synodus.

Zonar. Innumerabiles erant perversæ opiniones, quarum una erat etiam quæ dicebat, quòd Deus dedit nobis liberum arbitrium, ut possemus etiam sine divina gratia Dei mandata complere: divina autem gratia ad ea facilius perficienda suum nobis præbet auxilium.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Possemus enim illa etiam sine divina opem ferente gratia, sed difficilius, exequi. Iis ergo, qui hæc dicunt, anathema inducit Synodus, asserens, totum gratiæ esse divinæ, ac sine illa nihil à nobis recte agi posse. Profert autem & testimonium Domini, dicentis; Sine me nihil omnino potestis facere: neque dixit, inquit, facile facere non potestis; sed, nihil potestis facere.

ARIST. *Qui prædicat, quod & sine gratiâ difficilius quidem, sed tamen explemus mandata; ter execrandus est: Dicit enim Dominus, sine me nihil omnino facere potestis.*

Pelagio & Celestino & Nestorio absurda sapiente, consentientibus, & impiorum Manichæorum dogmata & ea quæ Synodus anathematizat sentientibus & prædicantibus, qui eadem sentit inter Christianos non collocatur; sed ex Ecclesiâ relegatur ut alienus, & ab eâ pariter & Deo segregabitur. Dicunt autem quidam impios illos, nempe Celestinum & Pelagium, nec Episcopos nec Presbyteros nec omnino de ordine Sacerdotali fuisse; sed quasi Monachos existentes, & civitates pertranseuntes & consentientes contra veritatem, in Ecclesiam autem insurgentes sub Theophilo Alexandriæ Episcopo & Innocentio Romæ, & post multa certamina ab ipsis etiam Episcopis scriptis fuisse condemnatos. Quicunque ergo Adamum à Deo mortalem factum fuisse docet, & per naturæ necessitatem moriturum, sive peccasset, sive non; aut infantes non in peccatorum remissionem baptizatos dicit, ut nihil à primitivo Adami peccato attrahentes; cùm Apostolus hæc clamet, quod per unum hominem peccatum in mundum venit, & per peccatum mors; vel etiam sentit baptismum peccatorum quidem remissionem largiri, non autem & præbere auxilium ne amplius peccetur, sed nostro solo conatu illud emendari; vel illud etiam admittit, & Dei gratiam nos ad mandata ipsius explenda adjuvare arbitratur; sed docet, quod & sine gratiâ ea perficere possumus, sed cum difficultate: sit anathema. Nec enim dixit Dominus, quod sine me ea difficulter potestis facere; sed quod sine me nihil potestis facere.

CANON CXV.

Quòd non solùm humilis, sed etiam vera est hæc vox sanctorum; Si dixerimus, quòd peccatum non habemus, nos ipsos seducimus. Similiter placuit, ut quod dixit sanctus Joannes Apostolus; Si dixerimus, quòd peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est; quicunque sic accipiendum existimaverit, ut dicat per humilitatem non debere dicere nos non habere peccatum, non quòd verè ita est, sit anathema. Prosequitur enim Apostolus, & sic subjungit; Sin autem peccata nostra confessi fuerimus, fidelis est & justus qui peccata nobis remittet, & purgabit nos ab omni injustitia. Ubi planè ostensum est, hoc non solùm humiliter, sed etiam verè dici. Poterat enim Apostolus dicere; Si dixerimus, quòd peccatum non habemus, nos ipsos extollimus, & humilitas non est in nobis: Sed cùm dixit, Nos ipsos seducimus, & non est in nobis veritas; apertè ostendit eum qui dicit, se non habere peccatum, non verum dicere, sed mentiri.

BALS. & ZONAR. Quidam id quod dicit Apostolus; Si dixerimus, quòd peccatum non habemus, nos ipsos seducimus; sic acceperunt, quòd per humilitatem hoc oportet dicere, non per veritatem. Eos ergo, qui Apostoli dictum sic interpretantur, anathemate con-

A συνεργούσης πληροῦν ταύτας, δυσχερέστερον δέ. τοῖς οὖν ταῦτα λέγουσιν ἀνάθεμα ἐπάγει ἡ σύνοδος, λέγουσα δὲ πᾶν τῆς θείας χάριτος εἶναι, καὶ ἄνευ ἐκείνης μηδὲν ἡμᾶς κατορθοῦν. φέρει δὲ καὶ μαρτυρίαν ἐκ τοῦ κυρίου, λέγοντος, χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν, καὶ οὐκ εἶπε, φησιν, οὐ δύνασθε εὐχερῶς ποιεῖν· ἀλλὰ οὐδὲν δύνασθε ποιεῖν.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ κηρύττων, ὅτι καὶ δίχα τῆς χάριτος δυσχερεστέρως, ἀλλὰ οὖν ἐκπληροῦμεν τὰς ἐντολὰς, τρισκατάρατος· χωρὶς γὰρ ἐμοῦ, φησὶν ὁ κύριος οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

B Τοῦ Πελαγίου, καὶ Κελεστίνου, καὶ Νεστορίου τῶν ματαιόφρονος, ὁμοφρόνων γεγονότων, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν δυσσεβῶν Μανιχαίων φρονούντων καὶ δογματιζόντων, καὶ ταῦτα ἅπερ ἡ σύνοδος ἀναθεματίζει, οὔ ποτέ τις ταῦτα φρονήσας τοῖς χριστιανοῖς συνταχθήσεται, ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας ἐξοστρακισθήσεται ὡς ἀλλότριος, καὶ χωρισμὸν ἀπὸ ταύτης καὶ τοῦ θεοῦ κληρώσεται. φασὶ δέ τινες τοὺς ἀνοσίους τούτους, τοῦ Κελεστῖνον δηλαδὴ, καὶ Πελάγιον, μήτε ἐπισκόπους, μήτε πρεσβυτέρους, μήτε ὅλως τῶν ἱερατικοῦ γενέσθαι τάγματος· ἀλλὰ ὡσανεὶ μονάζοντας ὄντας, καὶ διερχομένους τὰς πόλεις, καὶ συμφωνοῦντας κατὰ τῆς ἀληθείας, ἐπαναστάντας δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ Θεοφίλου τῶν ἐπισκόπου Α-
C λεξανδρείας, καὶ Ἰνοκεντίου τῶν Ῥώμης, καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ὑπ' αὐτῶν δὴ τῶν ἐπισκόπων ἐγγράφως κατακριθέντας· ὅστις γοῦν ἢ τοῦ Ἀδὰμ θνητὸν ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ θεοῦ γενέσθαι δογματίζει, καὶ διὰ ἀνάγκη τῆς φύσεως τεθνηξόμενον, κἄν τε ἥμαρτε, κἄν τε μή· ἢ τὰ νήπια λέγει μὴ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν βαπτίζεσθαι, ὡς μηδὲν ἐκ τῆς τοῦ Ἀδὰμ προγονικῆς ἁμαρτίας ἕλκοντα· καὶ ταῦτα τῶν ἀποστόλου βοῶντος, ὡς δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τοῦ κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος· ἢ πάλιν φρονεῖ τὸ βάπτισμα τῶν μὲν ἤδη ἡμαρτημένων δωρεῖσθαι ἄφεσιν, μὴ παρέχειν δὲ βοήθειαν καὶ εἰς τὸ μηκέτι ἁμαρτεῖσαι, ἀλλ' ἐξ ἡμετέρας μόνης σπουδῆς τοῦτο καθορθοῦσθαι·
D ἢ καὶ τοῦτο μὲν παραδέχεται, καὶ τὴν τῶν θεοῦ χάριν δοξάζει ἐνισχύειν ἡμᾶς εἰς τὸ τὰς ἐντολὰς ἐκπληροῦν· διδάσκει δὲ, ὡς καὶ δίχα τῆς χάριτος κατορθοῦν αὐτὰς ἠδυνάμεθα, πλὴν μετὰ δυσχερείας, ἤτω ἀνάθεμα. οὐδὲ γὰρ εἶπεν ὁ Κύριος· ὡς χωρὶς ἐμοῦ, δυσχερῶς δύνασθε ποιεῖν αὐτὰς ἀλλ', ὅτι, χωρὶς ἐμοῦ οὐδὲν δύνασθε ποιεῖν.

ΚΑΝΩΝ ριε'.

Ὅτι οὐ μόνον ταπεινὴ, ἀλλὰ καὶ ἀληθινὴ ἡ φωνὴ τῶν ἁγίων ἐστὶν αὕτη, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς
E πλανῶμεν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὅπερ εἶπεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ ἀπόστολος· ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς ἀπατῶμεν, καὶ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν· ὅστις δήποτε οὕτως παραληπτέον νομίσει, ὡς εἰπεῖν διὰ ταπεινοφροσύνην μὴ ὀφείλειν λέγεσθαι ἡμᾶς μὴ ἔχειν ἁμαρτίαν, οὐχ ὅτι ἀληθῶς οὕτως ἔστιν, ἀνάθεμα εἴη. ἐπακολουθεῖ γὰρ ὁ ἀπόστολος καὶ προσζεύγνυσιν οὕτως, ἐὰν δὲ ὁμολογήσωμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ὅστις ἀφήσει ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ἔνθα πάνυ δεδήλωται τοῦτο μὴ μόνον ταπεινοφρόνως, ἀλλ' ἔτι μὴν ἀληθινῶς λέγεσθαι. ἠδύνατο γὰρ ὁ ἀπόστολος εἰπεῖν, ἐὰν εἴπωμεν, οὐκ ἔχομεν ἁμαρτίαν,
F ἑαυτοὺς ἐξυψοῦμεν, καὶ ταπεινοφροσύνη ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν· ἀλλ' εἰπὼν, ἑαυτοὺς ἀπατῶμεν, καὶ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστι, πάνυ ἀπέδειξεν τοῦ λέγοντα ἑαυτὸν μὴ ἔχειν ἁμαρτίαν, μὴ ἀληθεύειν, ἀλλὰ ψεύδεσθαι.

ΒΑΛΣ. καὶ ΖΩΝ. Τινὲς τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν, τὸ λέγον ἐὰν εἴπωμεν, ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς ἀπατῶμεν, οὕτως ἐξελαμβάνοντο, ὅτι διὰ ταπεινοφροσύνην δεῖ τοῦτο λέγειν, καὶ οὐ πρὸς ἀλήθειαν. τοὺς οὖν οὕτως ἑρμηνεύοντας τὰ εἰρημένα τῷ ἀποστόλῳ ἀναθέματι καταδικάζουσιν οἱ πατέρες, λέγοντες·

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

λέγοντες· ὅτι ὁκ ἦν ἐξῆς ῥημάτων τῆς ὑποστολῆς δείκνυται σαφῶς τοῦ ἀποστόλου ἡ ἔννοια ἐπάγοντος· ἐὰν δὲ ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ ὅσα ἑφεξῆς. καὶ ὁ Δαβὶδ δὲ λέγει, ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσησέ με ἡ μήτηρ μου. εἰ μὴ γὰρ ὁ νόμος ἐπεκύρου τῇ γαμῳ, ἁμαρτία ἂν ἐλογίζετο ἡ μίξις, φιλοτεκνίαν καὶ ὄρεξιν σαρκικὴν ἔχουσα κινοῦσθαι εἰς αὐτὸ, κἂν διὰ παιδοποιΐαν γίνηται. διὸ καὶ ἐν ἁμαρτίαις, εἶπεν ὁ Δαβὶδ, ἐκίσησέ με ἡ μήτηρ μου. εἰ γὰρ αἰτίαν ἔχει τὸ τῆ σαρκὸς ἐπιθυμίαν τῆς σωμάτων ἡ γένεσις, τοιαῦτα πάντως καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς γεννώμενα.

A demnant Patres, dicentes, quòd ex proximè sequentibus Epistolæ verbis clarè ostenditur Apostoli sententia, subjungentis: Sin autem confiteamur peccata nostra, & quæ deinceps sequuntur. Jam verò David quoque dicit; In peccatis concepit me mater mea. Nisi enim lex nuptiis opem ferret, coitus peccatum existimaretur, libidinem carnisque appetitionem habens, quæ ipsum incitaret, etiam si liberorum gratia fieret. Et ideo, In peccatis, dixit David, concepit me mater mea. Si enim carnis cupiditatem causam habeat corporum generatio, talia sunt omnino & quæ ex ipsis generantur.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ, τῷ θεολογοῦντι λέγοντι· ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν ὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς ἀποπλανῶμεν, ὑπερμεμψίων, ὅτι οὐκ ἀληθῶς, ἀλλὰ ταπεινοφρόνως εἶρηκε τοῦτο· ἀνάθεμα.

B Aris t. *Qui, Theologo dicente, Si dixerimus, quod peccatum in nobis non est, nosmetipsos seducimus; interpretatur, ut non verè, sed humiliter hoc dixit: Anathema sit.*

Ἐπειδὴ πάντες ὐν ἁμαρτίαις ἐσμὲν, καὶ οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου οὐδὲ ἂν μία ἡμέρα ὅλος ὁ βίος αὐτοῦ ἔζηται· ἀναθέματι ἔοικε ὁ λέγων, ταπεινοφρόνως, καὶ μὴ ἀληθῶς ταῦτα τοῦ ἀποστόλου εἰρηκέναι δοκῶ, ἐὰν γὰρ διὰ ταπεινοφροσύνην τοῦτ' εἴρηκεν, οὐκ ἂν εἶπεν, ὅτι ἑαυτοὺς ἀποπλανῶμεν, ἀλλὰ ὑψοῦμεν· ὀκεῖνο γὰρ ἀπατᾷ ἑαυτὸν ὁ πλανώμενος καὶ ψευδόμενος, οὐ μὴν ὁ τὰ ἀληθῆ λέγων.

Quandoquidem omnes sumus in peccatis, & nemo purus à sordibus, etiamsi unus dies tota sit illius vita: anathemati obnoxius est, qui dicit, humiliter & non verè, ab Apostolo dici; Quòd si dicimus, quòd peccatum non est in nobis, nosmetipsos seducimus. Si enim per humilitatem illud dixerit, non dixisset, quod nosmetipsos seducimus sed exaltamus: Ille enim seipsum seducit, qui hallucinatur & mentitur; non ille qui C veritatem dicit.

ΚΑΝΩΝ ριϛ'.

Ὅτι ὀφείλομεν τῇ δεσποτικῇ δυνάμει οἱ ἅγιοι ὑπὲρ ἑαυτῶν λέγουσιν· ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφλήματα ἡμῶν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὁστισδήποτε εἴπῃ, ὀφείλομεν τῇ δεσποτικῇ δυνάμει διὰ τοῦτο λέγειν τοὺς ἁγίους, ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφλήματα ἡμῶν, μὴ ὅτι ὑπὲρ ἑαυτῶν τοῦτο λέγουσιν, ὅπερ αὐτοῖς λοιπὸν οὐκ ἔστιν ἀναγκαία αὕτη ἡ αἴτησις, ἀλλ' ὅτι ὑπὲρ ἄλλων τῶν ὄντων ὀφειλόντων τῷ λαῷ αὐτῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ μὴ λέγῃ ἕνα ἕκαστον τῶν ἁγίων, ἄφες μοι τὰ ὀφειλήματά μου, ἀλλ' ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν· ὡς ὑπὲρ ἄλλων τοῦτο μᾶλλον ἢ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ δίκαιον αἰτούμενα νοεῖσθαι· ἀνάθεμα εἴη. ἅγιος γὰρ καὶ δίκαιος ἦν Ἰάκωβος ὁ ἀπόστολος, ὅτε ἔλεγε, ὀφείλομεν γὰρ ἁμαρτάνομεν πάντες. ἐπεὶ διὰ τί προστέθειται ὅ πάντες, εἰ μὴ ἵνα ἡ ἔννοια αὕτη ἁρμοσθῇ καὶ τῷ ψαλμῷ, ὅπου ἀναγινώσκεται, μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν· καὶ ὀν τῇ βίβλῳ τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος· θεός ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς οὐχ ἥμαρτεν· καὶ ὀν τῇ βίβλῳ τοῦ ἁγίου Ἰωβ, ὅ ὀν χειρὶ πάντὸς ἀνθρώπου, σημαίνῃ, ὥστε εἰδέναι πάντα ἄνθρωπον τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ. ὅθεν ἔτι μείζων ὁ ἅγιος Δανιὴλ, ὀν τῇ προσευχῇ πληθυντικῶς λέγων ὅ ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, καὶ τὰ λοιπὰ, ἃ ὀκ ἦν ταπεινοφρόνως καὶ ἀληθινῶς ὁμολογῶν· ἵνα μὴ νομισθείη, ὡς τινες νοοῦσι, τοῦτο μὴ περὶ τῶν ἰδίων, ἀλλὰ περὶ τῶν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ μᾶλλον λέγειν ἁμαρτιῶν, μὴ ταῦτα εἶπεν, ὅτι δικαίως καὶ ὁμολογούμενος τοῖς ἁμαρτίαις μου καὶ ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ μου κατέφυγε τοῦ θεοῦ μου. οὐκ ἠθέλησεν εἰπεῖν τοῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν, ἀλλὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ εἶπεν καὶ ἑαυτοῦ· ὅπερ μέλλοντας τοῦτο οὕτως κακῶς νοεῖν ὡσανεὶ προεῖδεν ὁ προφήτης.

Canon CXVI.

Quòd in oratione Dominica sancti pro seipsis dicunt; Dimitte nobis debita nostra. Similiter placuit, ut quicunque dixerit; In oratione Dominicâ propterea dicere sanctos, Dimitte nobis debita nostra, non quòd pro seipsis hoc dicant, quandoquidem ipsis deinceps non est necessaria talis petitio, sed quòd pro aliis peccatoribus, qui sunt in suo populo; & non dicat unusquisque sanctus, dimitte mihi debita mea, sed dimitte nobis debita nostra, tanquam pro aliis hoc magis quàm pro se justus intelligi postulet; sit anathema. Sanctus enim & justus erat Jacobus Apostolus, quando dixit; In multis enim offendimus omnes. Cur enim additum est illud, Omnes, nisi ut ea sententia psalmo quoque conveniat? ubi legitur, Ne introeas in judicium cum servo tuo, quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens; & in oratione sapientissimi Solomonis, Non est homo qui non peccaverit; & in libro quoque sancti Job, illud, In manu omnis hominis significat, ut omnis sciat homo imbecillitatem suam. Unde præterea sanctus quoque Daniel, cùm in oratione pluraliter diceret illud, Peccavimus, iniquè egimus, & reliqua, quæ illic humiliter & verè confitetur; ne existimaretur, ut quidam sentiunt, hoc non de propriis, sed de populi potiùs dicere peccatis, postea dixit; Oravi & confessus sum peccata mea, & peccata populi mei, Domino Deo meo. Noluit dicere peccata nostra, sed ipsius populi dixit & sua; quoniam futuros, qui illud sic malè intelligerent, veluti prævidit propheta.

ΒΑΛΣ. Ἀπόνοιά ἐστι τὸ λέγειν, ὅτι οἱ ἅγιοι δυνάμενοι, ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῶν τοῦτο λέγουσιν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. διὸ καὶ τοὺς τοῦτο φρονοῦντας ἀναθεματίζουσιν οἱ πατέρες, λέγοντες, οὐχ ὑπὲρ τῶν ἄλλων μόνον τοὺς δικαίους αἰτεῖν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν· καὶ μαρτυρίαν ἐπιφέρουσι γραφικὴν, μίαν μὲν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου· τὰς δὲ λοιπὰς ἐκ τῆς παλαιοτέρας γραφῆς.

Bal s. Arrogantia est dicere, quòd sancti precantes, Dimitte nobis debita nostra, non pro seipsis hoc dicunt, sed pro populo. Et ideo eos, qui ita sentiunt, Patres anathemate feriunt; dicentes, justos non pro aliis solis petere remissionem peccatorum, sed etiam pro se ipsis: & adducunt testimonia sacræ Scripturæ; unum quidem ex epistola Jacobi fratris Domini; reliqua autem ex veteri testamento.

ΖΩΝΑΡ. Καὶ τοῦτο τῆς αὐτῆς ἀπονοίας ἐστὶ, τὸ λέγειν, ὅτι οἱ ἅγιοι δυνάμενοι, ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῶν τοῦτο λέγουσιν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. διὸ καὶ τοὺς ταῦτα φρονοῦντας ποιοῦνται ὑπὸ ἀνάθεμα οἱ τῆς συνόδου ταύτης, λέγοντες, οὐχ ὑπὲρ τῶν ἄλλων μόνον

Zonar. Hoc etiam est arrogantiæ dicere, quòd sancti precantes, Dimitte nobis debita nostra, non pro seipsis hoc dicunt, sed pro populo. Et ideo eos, qui ita sentiunt, hujus Synodi Patres anathemate feriunt, dicentes, justos non pro aliis solis petere

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

remissionem peccatorum, sed etiam pro seipsis: & adducunt testimonia sacræ scripturæ; unum quidem ex Epistola Jacobi fratris Domini; reliqua autem ex veteri testamento.

A τοὺς δικαίοις αἰτεῖν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν. καὶ μαρτυρίας ἐπιφέρουσι γραφικὰς, μίαν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀδελφοθέου Ιακώβου, τὰς δὲ λοιπὰς ἐκ τῆς παλαιοτέρας γραφῆς.

ARIST. *Qui illud; Dimitte nobis debita nostra; quæ multorum sunt dicere, & non quæ singulorum & propria, exponit, Anathema sit: cum Danielem etiam cum multis dicentem videat; Confessus sum peccata mea, & peccata populi mei.*

ΑΡΙΣΤ. Ὁ παραφράζων δὲ, (ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν) τὰ τῶν πολλῶν λέγειν, καὶ οὐχ ἑκάστου καὶ τὰ οἰκεῖα, ἀνάθεμα· μετὰ πολλῶν καὶ Δανιὴλ βλέπων λέγοντα, ἐξωμολογούμην τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ μου.

Qui perperam interpretatur, quòd sancti illud, Remitte nobis debita, dicentes, non pro seipsis precantes illud dicunt, ut non habentes peccatum, ac ideo precatione istâ non indigent; sed pro peccatoribus orationem istam Deo offerunt, anathema sit. Sanctus enim & justus erat Apostolus Jacobus, quando dixit, In multis enim peccamus omnes: & Daniel in oratione ejus numero plurali dicens, peccavimus, legem transgressi sumus & cætera; deinde & singulariter addens, Confessus sum peccata mea, & peccata populi mei Domino Deo meo.

B Ὁ παρερμηνεύων ὡς οἱ ἅγιοι δὲ, (ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα, λέγοντες, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῶν εὐχόμενοι τοῦτο λέγουσιν, ὡς μὴ ἔχοντες ἁμαρτίας, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ δεόμενοι τῆς αἰτήσεως ταύτης. ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν τὴν ἱκεσίαν ταύτην προσφέρουσι τῷ θεῷ, ἤτω ἀνάθεμα· ἅγιος γὰρ καὶ δίκαιος ἦν Ιάκωβος ὁ ἀπόστολος, ὅτε ἔλεγεν· ἐν πολλοῖς γὰρ ἁμαρτάνομεν πάντες. καὶ ὁ Δανιὴλ ἐν τῇ προσευχῇ αὐτοῦ πληθυντικῶς λέγων. ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν, καὶ τὰ λοιπά· εἶτα καὶ ἰδικῶς ἐπάγων, ἐξωμολογούμην τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ μου κυρίῳ τῷ θεῷ μου.

CANON CXVII.

ΚΑΝΩΝ ριζ'.

Quòd à sanctis verè dicitur, Dimitte nobis debita nostra. Similiter placuit, ut quicunque hæc verba orationis Dominicæ, ubi dicimus, Dimitte nobis debita nostra, sic volunt dici à sanctis, ut ea humiliter, non verè dicta sint; sint anathema. Quis enim ferat precantem, & non hominibus, sed Deo mentientem: qui labris dicat, velle sibi remitti; sed corde dicat, se non habere peccata, quæ sibi dimittantur?

C Ὅτι ἀληθῶς ἀπὸ τῶν ἁγίων λέγεται, δὲ, ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα οἵ τινες δήποτε αὐτὰ τὰ ῥήματα τῆς δεσποτικῆς εὐχῆς, ὅπου λέγομεν, ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, οὕτως βούλονται ἀπὸ τῶν ἁγίων λέγεσθαι, ὡς ταπεινοφρόνως καὶ οὐκ ἀληθῶς ταῦτα λεχθῆναι, ἀνάθεμα εἴη. τίς γὰρ ὑπενέγκοι καὶ εὐχόμενον καὶ μὴ ἀνθρώποις, ἀλλ' αὐτῷ τῷ κυρίῳ ψευδόμενον, καὶ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ λέγοντα, θέλειν ἀφεθῆναι· τῇ δὲ καρδίᾳ λέγοντα, τὰς ὀφειλούσας ἀφεθῆναι ἁμαρτίας αὐτῷ, μὴ ἔχειν;

BALS. Præsens quoque canon est ejusdem sententiæ, cùm dicit, Quis enim eum feret, qui verbis quidem petit remissionem peccatorum, corde autem se non habere peccata existimet; & non hominibus, sed Deo mentitur?

D ΒΑΛΣ. Καὶ ὁ παρὼν κανὼν τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐστὶ, λέγων, τίς γὰρ ἀνέξεται καὶ τοῖς ῥήμασι μὲν ἄφεσιν σφαλμάτων αἰτοῦντα, τῇ δὲ καρδίᾳ μὴ ἔχειν λογιζόμενον ἁμαρτίας, καὶ οὐκ ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ ψευδόμενον;

ZONAR. Præsens quoque canon est ejusdem sententiæ, & anathemati subjicit eum, qui ita sentit, dicens; Quis enim eum ferat hoc est, quis sustineat, & patiatur eum, qui verbis quidem petit remissionem peccatorum, corde autem se non habere peccata existimet; & non hominibus, sed Deo mentitur?

ΖΩΝΑΡ. Καὶ ὁ παρὼν κανὼν τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐστὶ, καὶ ἀναθέματι ἔνοχον ποιεῖται καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζοντα, λέγων, τίς γὰρ ὑπενέγκοι, ἀντὶ τοῦ, τίς γὰρ ὑπομείνοι καὶ καταδέξηται καὶ τοῖς ῥήμασι μὲν ἄφεσιν σφαλμάτων αἰτοῦντα, τῇ δὲ καρδίᾳ μὴ ἔχειν λογιζόμενον ἁμαρτίας, καὶ οὐκ ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ ψευδόμενον;

CANON CXVIII.

ΚΑΝΩΝ ριη'.

E

De populis, qui à Donatistis convertuntur. Similiter placuit, quoniam ante aliquot annos in hac Ecclesia plena Synodo definitum est, ut quæcunque Ecclesiæ, in diœcesi sitæ, ante leges de Donatistis editas catholicæ factæ fuerint, ad illas sedes pertinerent, per quarum Episcopos persuasæ catholicæ unioni communicarunt; post leges autem, quæcunque communicarunt, ad illas pertinerent, ad quas tunc quoque pertinebant, cum stabant à parte Donati; Et quoniam multæ contentiones de diœcesibus inter Episcopos postea exortæ sunt & exoriuntur, quibus tunc non perfectè provisum esse videtur: nunc huic sanctæ Synodo placuit, ut ubicunque fuit Catholica, & pars Donati, & ad diversas sedes pertinebant, quocunque tempore illic facta est vel erit unio, sive ante sive post leges, ad illam sedem pertineant, ad quam olim pertinebat, cùm esset Catholica.

F Περὶ τῶν λαῶν τῶν ἀπὸ τῶν Δονατιστῶν ἐπιστρεφόντων. ὁμοίως ἤρεσεν, ἐπεὶ πρό τινων ἐνιαυτῶν ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ πεπληρωμένῃ τῇ συνόδῳ ὡρίσθη, ἵνα οἱαιδήποτε ἐκκλησίαι, ἐν διοικήσει καθεστῶσαι, πρὸ τῶν νόμων τῶν περὶ τῶν Δονατιστῶν ἐντεθέντων καθολικαὶ γένωνται, ἐκείνοις τοῖς θρόνοις ἀνήκωσιν, ὧν τινῶν διὰ τῶν ἐπισκόπων προτραπεῖσαι τῇ καθολικῇ ἑνότητι ἐκοινώνησαν· μετὰ δὲ τοὺς νόμους οἱαιδήποτε ἐκοινώνησαν, ἐκείνοις ἀνήκωσιν, οἷς καὶ ὅτε ἦσαν εἰς δὲ μέρος τοῦ Δονάτου· καὶ ἐπεὶ πολλαὶ φιλονεικίαι ὕστερον μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων περὶ τῶν διοικήσεων ἀναφύησαν καὶ ἀναφύονται, οἷς τότε οὐ τελεία δοκεῖ γενέσθαι πρόνοια, νῦν ἐν ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἤρεσεν, ἵνα ὁπουδήποτε καθολικὴ ἐγένετο, καὶ δὲ μέρος τοῦ Δονάτου, καὶ διαφόροις θρόνοις ἀνήκουσαι ἦσαν, ἐν οἱῳδήποτε καιρῷ ἕνωσις ἐκεῖ ἐγένετο ἢ ἔσται, εἴτε πρὸ τῶν νόμων, εἴτε μετὰ τοὺς νόμους, ἐκείνῳ τῷ θρόνῳ ἀνήκωσιν, ᾧ τινι ἡ ἔκπαλαι ἐκεῖ ὑπάρξασα καθολικὴ ἀνῆκεν.

ΚΑΝΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΚΑΝΩΝ ριθ'.

Περὶ τ, πῶς μεταξὺ ἀλλήλων μερίζονται τὰς διοικήσεις οἱ ἐπίσκοποι, τοῦτο μὲν οἱ καθολικοὶ, τῶν δὲ οἱ ἐκ τ Δονάτου ἐπιστρέψαντες· οὕτω δηλαδὴ, ἵνα εἴτε ἐπίσκοποι ἀπὸ τῆς Δοναπιστῶν τρὸς τὴν καθολικὴν ἑνότητα ἐπέστρεψαν, ἐξίσου τρὸς ἀλλήλους διέλωσι τὰς οὕτως διαιρουμένας διοικήσεις, ἔνθα ἦσαν ἀμφότερα τὰ μέρη· τοῦτ' ἔστιν, ἵνα ἄλλοι τόποι τρὸς ἐκεῖνον, καὶ ἄλλοι τρὸς ἐκεῖνον ἀνήκωσιν οὕτως, ἵνα ὁ παλαιότερος ἐν τῇ ἐπισκοπῇ μερίζῃ, καὶ ὁ ἥττων ἐκλέγηται. εἰ δὲ τυχὸν εἷς ἔσται τόπος, ἐκείνῳ τροσχωρήσῃ ᾧ τινι μᾶλλον γειτνιάζων διαίσκεται· ἐὰν δὲ ἀμφοτέροις τοῖς ἐγγὺς ἴσως γειτνιάζῃ, ἐκείνῳ τροσχωρησάτω, ὃν ὁ πλῆθος ἐκλέξηται. εἰ δὲ τυχὸν οἱ ἀρχαῖοι καθολικοὶ τὸν ἴδιον ἐκλήσουσι, καὶ οἱ ἐκ τ μέρους τ Δονάτου μεταστρέψαντες τὸν ἴδιον, τῆς πλείονος ἡγωμένης τροτιμᾶσθαι τῆς ὀλιγωτέρων· εἰ δὲ τὰ μέρη εἰσὶν ἴσα, τῷ παλαιοτέρῳ ἐπισκόπῳ καταλογιάσθω. ἐὰν δὲ οὕτως πλῆθοι οἱ τόποι διαιρεθῶσιν, ἐν οἷς ἀμφότερα καὶ μέρη εἰσὶν, ὡς μὴ δύνασθαι ἐξ ἴσου μερισθῆναι, τῷ ἀριθμῷ τ ἀνηκόντων τόπων ἀνίσου ὑπαρχόντος, τροῶτον μεριθῶσιν οἱ ἴσοι ἀριθμοὶ, καὶ τῇ ἀπομένοντι τόπῳ τοῦτο φυλαχθήτω, ὅσῳ ἀνωτέρω λέλεκται, ὅτι τοῦ τ ἑνὸς ἐζητεῖτο τόπου.

ΒΑΛΣ. Ἐξηγεῖσθαι τοὺς δύο τούτους κανόνας οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον, ὡς μηδὲν εἰς κοινὴν ἀφορῶντας οἰκονομίαν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐν Αφρικῇ ἀπὸ τῆς Δοναπιστῶν τροσελθόντας ἐπισκόπους τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ τ Δονάτου αἱρεσιῶται πολλοὶ ἐγένοντο, καὶ εἰς πλῆθη συστάντες ἐν διαφόροις διοικήσεσιν ἥρπασαν ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐνορείας, καὶ τούτων κατῆρχον, καὶ οἰκειοῦντο. ἐπιστρεφόντων δὲ αὐτῶν τρὸς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀμφιβολίαι ἐγίνοντο τοῖς τ ἐνορειῶν τῆς ὑπ' ἐκείνων τροϊόντων κατοχῆς, τῆς ἐπισκόπων φασιαζόντων τρὸς ἀλλήλους, καὶ ἑκάστων εἰς ἑαυτοὺς ταύτας μεθελκόντων. τοῖς τόπου οὖν τοῦ κεφαλαίου καὶ ἄμφω οἱ κανόνες οὗτοι ἐξεφωνήθησαν, τυποῦντες, πῶς χρὴ τοῖς ἐπισκόποις μερίζεσθαι τοὺς τόπους, οὓς κατῆρχον οἱ Δοναπισταί. ἐξηγεῖσθαι δὲ τοὺς κανόνας καθ' μέρος οὐκ ἀναγκαῖον, ὅτι τε οὐκ ἀσάφειαν ἔχουσι, καὶ ὅτι μηδ' εἰς κοινὴν ὠφέλειαν οἰκονομίαν, ἀλλὰ τοῖς ἐν Αφρικῇ μόνοις τροσήκουσιν, κἀκείνοις καθ' ὃν τότε καιρόν.

ΑΡΙΣΤ. Αἱ ὁτιδήποτε γενόμεναι τῆς Δοναπιστῶν ἐπιστροφαὶ καὶ ἑνώσεις, ἐκείνῳ τῷ θρόνῳ ἀνηκέτωσαν, ᾧ καὶ ἡ ἔκπαλαι ἐκεῖσε καθολική.

Ἐπειδὴ πολλαὶ γεγόνασιν ἀμφιβολίαι τοῖς τῆς Δοναπιστῶν ἐπιστρεφόντων, τίνι θρόνῳ ἕκαστοι τροσκυρωθήσονται· τρὸ μὲν γὰρ τῆς νόμων τῆς βασιλικῆς, τῆς τοῖς τ ἑνώσεως τῆς ἐκκλησιῶν διαπατουμένων, ἐκείνῳ τῷ ἐπισκόπῳ ὑπετάσσοντο, διὸ οὗ τ πλάνης ὑπέστρεφον, καὶ τῇ καθολικῇ ἐκοινώνησαν ἐκκλησίᾳ. μετὰ δὲ τοὺς νόμους, ἐκείνοις τῆς ἐπισκόπων ἦσαν ἀνήκοντες, τοῖς πλησίον οὖσι τῆς τόπων, τῆς ἀπ' αὐτῆς δὴ τῆς Δοναπιστῶν κατοχουμένων. ὥρισεν ἡ σύνοδος, ἵνα μεταξὺ τῆς ἐπισκόπων ἀναφυομένας ἀμφιβολίας λύουσα, ἐκείνῳ τῷ θρόνῳ τόπους ἀνήκειν, ᾧ τινι καὶ ἡ ἔκπαλαι ἐκεῖσε ὑπαρξαῖα καθολικὴ ἐκκλησία διαφέρει.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ ἐπιστρέψαντες ἀπὸ Δονάτου, διελέσθωσαν τὰς διοικήσεις, καὶ ὁ μὲν παλαιότερος ἐπιμερίζοι, ὁ δὲ νέος ἐκλέγοιτο.

Ἐὰν οἱ τῆς Δοναπιστῶν ἐπίσκοποι τρὸς τὴν καθολικὴν ἐπιστρέψωσιν ἐκκλησίαν, καὶ μεταξὺ αὐτῆς, ἢ καὶ ἑτέρων καθολικῆς ἐπισκόπων, τροικίαι τινὲς ὦσιν, ἐν αἷς καὶ ἀμφότεροι ἐπισκοπικὰ δίκαια εἶχον· γνώμη ἡ διαίρεσις τῆς ὅλων ἀνακεκοινωμένων τροικιῶν καὶ διοικήσεων μεταξὺ αὐτῆς ἐπίσης, πλὴν οὕτως, ὥστε τὸν μὲν παλαιότερον

CANON CXIX.

Quomodo inter se diœceses dividant Episcopi, partim quidem catholici, partim verò qui à Donato conversi sunt; sic videlicet, ut si quidem Episcopi à Donatistis ad Catholicam unionem conversi fuerint, ex æquo inter se invicem dividant, quæ sic inveniuntur diœceses, in quibus erant utræque partes; id est, ut alii loci ad illum, & illi ad hunc pertineant, sic ut antiquior in Episcopatu dividat, minor autem eligat. Sin autem unus fortasse fuerit locus, ad illum pertinebit cui vicinior reperitur: quòd si utrisque sedibus ex æquo sit vicinus, illi cedat quem populus elegerit. Sed si antiqui fortè catholici proprium vocluerint, & qui erant ex parte Donati, conversi, proprium; plurium sententia præferatur sententiæ pauciorum: Sin autem sint partes æquales, antiquiori Episcopo adscribatur. Quòd si ita plurima loca inventa fuerint, in quibus sint utræque partes, ut non possint ex æquo dividi, cùm numerus ipsorum locorum sit inæqualis; primùm quidem dividantur æquales numeri; & in loco, qui restat, servetur id, quod superiùs dictum est, quando de uno loco quærebatur.

BALS. Exponere hos duos canones non est necessarium; ut qui nec ad communem œconomiam conferant, sed ad Episcopos, qui in Africa à Donatistis ad catholicam Ecclesiam accesserunt.

ZONAR. Cum eorum, qui ad Donati errores appulerant, ingens esset multitudo, conspiratione inter se facta, in multis diœcesibus Ecclesias, quin & ipsas quoque regiones invaserant, eásque quasi suæ ditionis effectas detinebant. Postea cum fidem orthodoxam denuò amplecterentur, controversiæ de iis, quas antea occupaverant, regionibus oriebantur, cum eas ad se trahere diffidentes Episcopi pro se quisque niterentur. In hanc ergo sententiam hi duo canones editi, ac per eos loca, quæ Donatistæ invaserant, dividendi forma Episcopis præfinita. Illos porro sigillatim exponere haud necessarium; tum quia nihil obscuritatis habent; tum quia ad communem œconomiam non conferunt; sed eorum tantum, qui in Africa per id tempus degerent, proprii sunt ac peculiares.

ARIST. in Can. cxviii. *Quandocunque factæ sunt Donatistarum conversiones & uniones, ad illum pertineant thronum, ad quem & Catholica Ecclesia, quæ olim ibidem fuit.*

Quandoquidem multæ controversiæ ortæ sunt de Donatistis conversis, cuinam throno illi adjudicarentur. Nam ante leges Imperatorias Ecclesiarum unionem præcipientes, illi Episcopo subjecti erant, per quem ab errore conversi sunt, & Catholicæ Ecclesiæ communicabant. At post leges, ad eos Episcopos pertinebant, qui proximi erant locis ab ipsis Donatistis detentis. Decrevit Synodus, controversias inter Episcopos ortas dirimens, ad illum thronum eos pertinere, ad quem & olim ibi constituta Ecclesia Catholica pertinebat.

ARIST. in Can. cxix. *Qui à Donato conversi sunt, diœceses dividant, & antiquior quidem distribuat, junior autem eligat.*

Si Donatistarum Episcopi ad Ecclesiam Catholicam redeant, & inter eos, vel etiam alios Catholicos Episcopos, quædam sint parœciæ, in quibus ambo jura habent Episcopalia; fiat divisio parœciarum sive diœcesium ita communicatarum, æqualiter inter eos; sed ita, ut antiquior Episcopus

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Episcopus divisionem faciat, at qui post eum factus fuit electionem habeat. Si autem fortasse sit locus, in quo & Donatistæ habitabant & Orthodoxi, si vicinus sit Episcopo à Donatistis converso, ei integrè concedatur: Sin vero Episcopo Catholico vicinior sit, & pristini, qui in eo sunt, orthodoxi proprium habere vellent Episcopum; qui autem à Donato conversi sunt, etiam suum; plurium sententia prævaleat. Quòd si partes sint æquales, antiquiori Episcopo locus totus adjudicetur.

A ἐπίσκοπον ποιεῖσθαι ⸋ μερισμὸν, ⸋ δ' ὑστέρως μετ' ἐκεῖνον γλυόμενον ἔχειν τ' ἐπιτροπή. εἰ δὲ εἰς ἔτι τύπ⊖. εἰς ὃν ἦσαν ⸗ Δονατισταὶ οἰκοῦντες ⸗ ὀρθόδοξοι, εἰ μὴ γειτνιάζει τῷ ἐπισκόπῳ τῷ ἀπὸ τῶν Δονατιστῶν ἐπιστρέψαντι, ἐκείνῳ ⸗ δ' ἀκέραιον ⸋ χωρηθῆ· εἰ δὲ μᾶλλον τῷ καθολικῷ ἐπισκόπῳ πλησιάζει, ⸗ οἱ ἐν αὐτῷ ὄντες ἀρχαῖοι ὀρθόδοξοι ⸋ ἴδιον διελήσουσιν ἔχειν ἐπίσκοπον, οἱ δὲ ὀκ τῶ Δονάτου μεταστρέψαντες πάλιν ⸋ ἴδιον, τῶν πλειόνων ἡ ψῆφος κρατείτω. εἰ δὲ τὰ μέρη ἴσα εἰσι, τῷ ἀρχαιοτέρῳ ἐπισκόπῳ ὁ τύπ⊖. ἅπας ⸋ προσκυρωθήσεται.

Canon CXX.

B

Ut si aliquam diœcesin ab hæresi Episcopus liberaverit, & triennio possederit, nemo eam repetat. Similiter placuit, ut si quis post leges locum aliquem ad catholicam unionem converterit, eúmque triennio, nullo repetente, detinuerit, deinceps ab eo ne repetatur; si quidem intra ipsum triennium fuerit Episcopus qui debebat repetere, & quievit: Sin autem non erat in matricula, præjudicium ei non afferatur; sed quando vacans locus Episcopum acceperit, liceat ei ab ipso die intra triennium repetere. Similiter autem & si à partibus Donati ad catholicam Ecclesiam conversus fuerit Episcopus, nullo præjudicio afficiatur in matricula de tempore præfinito; sed à quo die conversus est, facultatem habeat intra triennium repetendi loca, quæ ad suam sedem pertinent.

ΚΑΝΩΝ ρκ'.

Περὶ ⸋, ἐάν τινα διήκωσιν ὀξ αἱρέσεως ἐλευθερώσῃ ἐπίσκοπ⊖, ⸗ ⸋ τριετίαν κατάσχῃ, μηδένα ταύτῃ ἀναζητεῖν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ἐάν τις μὴ πρὸ νόμου τόπον τινὰ ⸋ τῇ καθολικῇ ἑνότητα μεταστρέψῃ, ⸗ τὴν ἐπὶ τριετίαν, μηδενὸς ἀναζητοῦντ⊖., κατάσχῃ, τῷ λοιπῷ ⸋ αὐτὸ μὴ ἀναζητηθῇ· ἐὰν μέντοι ὄντος τ' αὐτῆς τριετίας κατῆρχεν ἐπίσκοπ⊖. ὁ ὀφείλων ἀναζητῆσαι, ⸗ ἡσύχασεν. εἰ δὲ μὴ ἦν, μὴ ⸋ προκριμαπαθῇ ἐν τῇ μάτρικι, ἀλλ' ὅπ ὁ χηρεύων τόπ⊖. λάβῃ ἐπίσκοπον, ἐξὸν εἶη αὐτῷ ἀπ' αὐτῆς τ' ἡμέρας ὄντος τριετίας ἀναζητῆσαι. ὁμοίως δὲ ⸗ ἐὰν ἐπίσκοπος ὀκ ⸋ τῶ Δονάτου μερῶν ⸋ τῷ καθολικῷ ἐπιστρέψῃ, μὴ ⸋ προκριμαπαθείη ἐν μάτρικι ⸋ τῷ ὡρισθέντ⊖. χρόνου, ἀλλ' ἐξ ἧς ἡμέρας ἐπέστρεψεν, ἐχέτω ἐξουσίαν ἀναζητεῖν ὄντος τριετίας τοὺς τόπους τῇ αὐτῷ ἀνήκοντας καθέδρᾳ.

C

D

E

F

Basil. Ut est verisimile, leges de regionum finibus priùs latæ fuerant: sed quia postquam editæ sunt, controversiæ emersere, statuerunt Patres; ut si quis Episcopus ad fidem orthodoxam converterit locum aliquem seu parœciam, quæ habet Hæreticos, & eam triennio detinuerit, idque vivo, qui in ea jus habet, Episcopo & tacente; de ea ne ampliùs turbetur. Sin autem in Episcopatu, ad quem dicitur locus pertinere, non erat Episcopus; lapsus triennii non impediet eum, qui postea electus est, quominus parœciam suam revocet. Id ipsum autem servatur & in Donatistis, qui convertuntur. Ac in iis quidem consistit canon. Tu autem scias, quòd jura Ecclesiastica, quæ sunt scilicet de regionum finibus, & aliis, si adversus quidem Ecclesiam competunt, xxx. annis excluduntur: sin autem adversus personas, quadraginta annis. Et lege iii. caput iii. titul. v. lib. Basilic. & ultimum caput ii. tit. ejusdem libri; quod dicit, Omnis actio, quæ ad venerabiles domos pertinet, sive sit personalis, sive hypothecaria, xl. annos non excedit, convenientibus unicuique ejusmodi sanctæ domui temporalibus præscriptionibus sua tempora servantibus. Quamobrem quæ in præsenti canone continentur propter hæc capita, quæ ex Justiniani Novellis sunt, exoleverunt.

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικεν, νόμοι προεκτεθήκεσαν περὶ τῶν ὁνορείων. ἐπεὶ δὲ ⸗ μετ' ὀ πολὺ τούτους ἐκφωνηθῆναι ἀμφιβολίαι ἀνέκυπτον, ὥρισαν οἱ πατέρες, ἵνα ἐάν τις ἐπίσκοπος μεταστρέψῃ πρὸς τ' ὀρθόδοξον πίστιν, τόπον τινὰ ἢ χώραν ⸋ παροικίαν ἔχουσαν αἱρετικούς, ⸗ κατάσχῃ αὐτὸν ἐπὶ τριετίαν, ζῶντος ⸗ ταῦτα τῷ δικαιουμένου ἐπ' αὐτῇ ἐπισκόπου ⸗ ἡσυχάζοντ⊖., μηκέτι ⸋ ταύτης ὀχληθῇ, ἐὰν δὲ ὀν τῇ ἐπισκοπῇ, ἢ λέγεται ⸋ διαφέρειν ὁ τόπ⊖., ὠκ ἐᾷ ἐπίσκοπ⊖., ἡ ⸋ διαδρομὴ τῆς τριετίας ὠκ ἐμποδίσει ⸋ μετ' ταῦτα ψηφισθέντα ἀναπαλαῖσθαι τ' ὁνορείαν. ὅ αὐτὸ δὲ κρατεῖν ⸗ ὅπ τῶν Δονατιστῶν ἐπιστρεφόντων. καὶ ὁ μὲν κανὼν ὧδε ἔχει. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι τὰ ⸋ τῶν ὁνορείων δίκαια, τὰ ⸋ τῶν ὁνορείων διαφέροντα ⸗ τῶν ἄλλων, εἰ μὲν κατ' ἐκκλησίας ἀρμόζοιτο, ἔξω τριακονταετίας ἀποκλείονται· εἰ δὲ κατὰ ⸋, ἔξω ⸋ πεντηκονταετίας. ⸗ ἀνάγνωθι ὅ τρίτον κεφάλ. τῷ τρίτου τίτλου τῷ ε'. βιβλίου τῶν Βασιλικῶν ⸗ ὅ πλατυτάτον κεφάλαιον τῷ δευτέρου τίτλου τῷ αὐτῷ βιβλίου, λέγον, πᾶσα ἀγωγὴ ⸋ προσήκουσα σεπτῷ οἴκῳ, εἴτε ⸋ προσωπική εἴτε ὑποθηκαρία ἐστὶν, οὐκ ⸋ ἐπιβαίνῃ τὰ τεσσεράκοντα ἔτη, τῶν ἀρμοζόντων ἑκάστῳ οἴκῳ τοιούτῳ δι' ἀγελῆ ⸋ προσηκόντων ⸋ ἀναγραφῶν φυλαττόντων μόνοι γὰ τοὺς οἰκείους χρόνους. ὥστε ⸗ τῷ ⸋ ὁρίζοντ⊖. κανόνος ἐξολωθῆναι ὑπὸ τῶν τοιούτων κεφαλαίων, ἀπὸ νεαρῶν Ιουστινιανείων ὄντων.

Zonar. Ex iis, quæ Synodi Patres retulerant, leges ab Imperatore (Honorio, ni fallor; nam is ea tempestate Occidenti præerat) conditæ fuere. Si quis igitur Episcopus, inquit canon, post leges latas, locum aliquem, regionem videlicet aut parœciam, ejúsque loci populum, Ecclesiæ Catholicæ adjunxerit, eámque regionem triennii spatio nemine repugnante obtinuerit, ex eo tempore ipsius erit, hoc est, nemini, ut eum locum sibi vendicet, judicio experiri licebit. Si tamen ejus Episcopatûs, ad quem locus ille pertinere dicitur, nullus eo tempore Episcopus extabat illum vendicaturus, sed viduata Præfecto Ecclesia vacabat, non præjudicabitur in matriculâ; hoc est, quamvis in ejus Ecclesiæ tabulas, quæ eum triennio possedit, is locus relatus sit, non tamen ea res Epi-

ΖΩΝΑΡ. Ἐξ ἀναφορῶν τῶν ⸗ συνόδου ταύτης πατέρων νόμοι ἐπέλησθη, οἶμαι, ⸋ Ονωρίου ⸗ Βασιλέως· ἐκρ⊖. γὰρ ἦρχε τότε τῆς ἑσπερίων. φησὶν οὖν ὁ κανὼν, ὡς εἰ μὲν τοὺς νόμους ὑπερβῇ τόπον τινὰ, ἤγουν ὁνορείαν, ἢ παροικίαν, ἤτοι ⸋ ὂν αὐτῇ λαὸν, ἐπίσκοπ⊖. πρὸς τ' ἑνότητα τ' καθολικῆς ἐκκλησίας, ⸗ τὴν ὁνορείαν κατάσχῃ ἐν τριετίᾳ μηδενὸς ἀντιποιουμένου αὐτῆς, ἔκλοπε αὐτὴ ἔσται, ἤγουν ἐξέσται αὐτὴν ὠνητὴν ἐξέσαι αὐτὴν ὠνητὴν. ἐὰν δὲ ὂν τῇ ἐπισκοπῇ, ἢ λέγεται ⸋ διαφέρειν ὁ τόπ⊖., οὐκ ἐᾷ ἐπίσκοπ⊖. ⸗ τὴν τριετίαν ἐκείνην, ὅστις ἔμελλεν ὠνητὴν αὐτὸν, ἀλλ' ἐγχωρεῖν ἡ ἐπισκοπὴ προεστῶτ⊖., οὐ προκριμαπαθήσεται ἐν τῇ μάτρικι, αὐτὴ ⸗

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τοῦ οὐ βλαβήσεται ἐκ τῶν καταγραφῆναι ἐν τῇ ἀπογραφῇ τῶν διαφερόντων τῇ ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐπὶ τριετίαν ἐνεμήθη αὐτὸν, ἀλλ' ἐξέσται τῷ χειροτονηθησομένῳ ἐπισκόπῳ ζητῆσαι καὶ ἐκνικῆσαι αὐτὸν, ἐντὸς τριετίας ψηφιζομένης ἀπ' αὐτῆς τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένετο. τοῦτο δὲ κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῶν Δονατιστῶν, ὥστε ἐὰν ἐπίσκοπος αὐτῶν ἐπιστρέψῃ καὶ ἑνωθῇ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, οὗ τόπον τινὰ ἕτερος κατεῖχεν ἐπίσκοπος, ἔχειν αὐτὸν ἄδειαν ἐντὸς τριετίας, ψηφιζομένης ἐξότου ἐπέστρεψεν, ἀναζητεῖν τοὺς τόποις τοὺς ἀνήκοντας τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ.

A scopum, qui postea creatus fuerit, lædet; sed eum triennii spatio, ab eo die, quo Episcopus factus est, recensendo, repetere ac jure suo poterit vendicare. Quod quidem etiam in iis, quæ ad Donatistas spectant, servandum esse decernitur; ut si quis nimirum Episcopus ex eo numero se rursum ad Ecclesiæ Catholicæ unitatem aggregarit, cujus aliquam regionem alius Episcopus detinebat, loca ad Ecclesiam suam pertinentia, trium annorum intervallo, ex quo cum Ecclesia in gratiam rediit, repetendi habeat facultatem.

ΑΡΙΣΤ. Ὁ μεταστρέφων εἰς ὀρθοδοξίαν, καὶ κατέχων ἐπὶ τριετίαν τὴν ἐπιστραφεῖσαν χώραν, ἔστω ἀνέγκλητος. καὶ ὁ μεταστρέφων ἐπίσκοπος ἀπὸ Δονάτου, εἰ ἐντὸς τριετίας ἀφ' οὗ ἐπέστρεψεν ἐνάγει, ἐναγέτω.

B

ARIST. *Qui regionem ad orthodoxam fidem convertit, & conversam per triennium detinet, sit extra culpam: & Episcopus à Donato conversus, si intra triennium, à quo conversus est, repetat, jure agat.*

Πρὸ μὲν τῶν βασιλικῶν νόμων, καθὼς καὶ ἐν τῷ ἑκατοστῷ ἑπτακαιδεκάτῳ κανόνι ἐγράφη, εἴ τις ἐπίσκοπος ἀπὸ αἱρέσεώς τινος εἰς ὀρθοδοξίαν μετέστρεψε παροικίαν τινὰ, κατεῖχε ταύτην ἀπεντεῦθεν, καὶ οὐκ ἠδύνατό τις τῶν ἐπισκόπων, ᾧ τινι ἡ τοιαύτη ἀνῆκε διοίκησις, ἀνακαλεῖσθαι αὐτήν. μετὰ δὲ τοὺς περὶ τούτου νόμους, ἤρεσε τῇ συνόδῳ, ὅσοι μεταστρέψαντα εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν χώραν τινὰ, καὶ ἐπὶ τριετίαν κατασχόντα αὐτὴν, μὴ παρά τινος ὀχληθέντα, ὡς ταύτην ἀναζητήσαντος, μένειν ἀνέγκλητον, καὶ μηκέτι ταύτην ἀναζητεῖσθαι ἀπ' αὐτοῦ, εἴπερ ἐντὸς τῆς τριετίας ὑπῆρχεν ἐπίσκοπος, ὁ μέλλων ἀναζητῆσαι αὐτὴν, καὶ ἡσύχασεν. εἰ γὰρ ἐχήρευεν Ἐπισκόπου ἡ ἐκκλησία, ἡ δικαιουμένη ἐπὶ τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ τῇ ἀπὸ τῆς αἱρέσεως μεταστραφείσης, ἔκτοτε ἡ παραδρομὴ τοῦ τριετοῦς χρόνου αὐτὸν βλάψει, μεθὸ γένηται ἐπ' αὐτῇ ἐπίσκοπος. ἀλλὰ καὶ παροικία τις ἐπισκόπου τῶν Δονωτιστῶν, ἐὰν πρὸς τὴν καθολικὴν μεταστρέψῃ ἐκκλησίαν, καὶ κατασχεθῇ ἐπὶ πολὺν χρόνον παρὰ τοῦ μεταστρέψαντος αὐτὴν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν· εἶτα προσέλθῃ τῇ ἑνότητι τῆς καθολικοῦς πίστεως καὶ ὁ Δονατιστὴς ἐπίσκοπος, ἐξέσται αὐτῷ ἐντὸς τριετίας, ἀφ' οὗ ὑπέστρεψεν, ἀνακαλεῖσθαι τὴν ἀνήκουσαν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ παροικίαν.

C

D

Ante leges Imperatorias, quemadmodum & in centesimo decimo septimo canone scriptum est; Si quis Episcopus ab hæresi aliquâ ad fidem orthodoxam parœciam aliquam convertit, ab eo tempore eam possidebat, & non poterat quispiam Episcoporum, ad quem diœcesis illa pertinebat, eam revocare. At post leges de eo latas, Synodo placuit eum, qui regionem aliquam ad fidem orthodoxam convertit, & per triennium eam possedit, à nemine ut eam repente molestiâ affectum inculpatum manere, & eam ab isto non amplius repeti; si intra triennium extitit Episcopus, qui eam repeteret, & quievit. Si enim Ecclesia, quæ in regionem illam ab hæresi conversam, jus habet, Episcopo vacaverit, proinde triennalis cursus ei nocebit, postquam in eâ fit Episcopus. Sed & parœcia aliqua Donatistarum Episcopi, si ad Catholicam Ecclesiam convertatur, & ab eo qui ipsam ad fidem convertit orthodoxam diu detenta fuit; postea autem & ipse Donatista Episcopus ad fidei Catholicæ accedit unionem: licebit ei intra triennium, à quo conversus est, parœciam ad thronum suum pertinentem revocare.

ΚΑΝΩΝ ρκα'.

Περὶ τῶν τοῖς λαοῖς, οὓς νομίζουσιν αὐτοῖς ἀνήκειν, ἐπιβαινόντων παρὰ γνώμην τῶν αὐτοὺς κατεχόντων. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα οἱοιδήποτε ἐπίσκοποι τὰ πλήθη, ἃ νομίζουσιν τῷ θρόνῳ αὐτῶν ἀνήκειν, μὴ οὕτως ἀναζητῶσιν, ὥστε ἄλλων ἐπισκόπων κρινόντων τοῦτο πράττειν, ἀλλ' ὑπὸ ἑτέρου κατεχομένοις ἐπέλθωσι τοῖς λαοῖς, εἴτε θέλουσιν, εἴτε μὴ θέλουσι, τῶν ἰδίου πράγματος τὴν ζημίαν ὑπομείνωσιν· καὶ οἵ τινες δήποτε τοῦτο ἐποίησαν, εἰ μὴ ἡ μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων συναίνεσις ἐπερατώθη, ἀλλ' ἀκμὴν περὶ τῶν αὐτοῦ φιλονεικοῦσιν, ἐκεῖνος ἀποστῇ ἐκεῖθεν, περὶ οὗ διεχθείη, ὅτι παρεάσας τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς δικαστὰς ἔφοδον ἐποίησεν. καὶ μὴ ἑαυτόν τις κολακεύσῃ, εἰ ἐκ τοῦ πρωτεύοντος γράμματα περὶ τῶν κατέχειν ἔλαβεν. ἀλλ' εἴτε γράμματα ἔχει, εἴτε οὐκ ἔχει, συνέλθῃ τῷ κατέχοντι, καὶ παρ' αὐτοῦ γράμματα λάβοι, ὥστε φανῆναι τοῦτον εἰρηνικῶς τὴν αὐτῷ ἀνήκουσαν κατέχειν ἐκκλησίαν· ἐὰν δὲ κἀκεῖνός τινα ζήτησιν ἀντεναγάγῃ, καὶ αὐτὴ παρατωθῇ μεταξὺ ἐπισκόπων κρινόντων, εἴτε οὓς ὁ πρωτεύων αὐτοῖς δῷ, εἴτε οὓς γειτνιῶντας κατὰ συναίνεσιν ἐπιλέξωνται.

E

F

CANON CXXI.

De iis qui invadunt populos, quos putant ad se pertinere, præter voluntatem eorum qui illos possident. Similiter placuit, ut quicunque Episcopi populos, quos ad suam sedem pertinere existimant, non ita repetant, ut aliis Episcopis judicantibus hoc agant; sed populos, qui ab aliis detinentur, invadant, sive velint sive nolint, causæ suæ jactura multentur: & quicunque utique hoc fecerunt, si non inter Episcopos consensu negotium finiatur, sed adhuc de eo contendant; is ab eo discedat, quem ostensum fuerit neglectis judicibus Ecclesiasticis in eum impetum fecisse. Nec sibi quispiam blandiatur, si à Primate de possidendo literas acceperit. Sed sive habeat literas, sive non, conveniat eum qui possidet, & ab eo literas accipiat; ut is videatur pacificè, quæ ad ipsum pertinet, Ecclesiam possidere: Sin autem ille contrariam quæstionem referat; ipsa quoque inter Episcopos judicantes finiatur, sive quos Primas ei dederit, sive quos ipsi vicinos consensu delegerint.

ΒΑΛΣ. Καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος διορίζεται ὅσοι ἀνάρχως τὸ ἴδιον ἀφελόμενον ἐκπίπτειν αὐτοῦ. καὶ ὁ παρὼν δὲ κανὼν διορίζεται τοὺς ἐπισκόπους, τοὺς νομίζοντας ἔχειν δίκαιον πλήθους ἤγουν ἐνορίας, μὴ αὐθεντικῶς ἐπιδράττεσθαι ταύτης, κἂν θέλωσι τοῦτο οἱ λαοὶ, κἂν μὴ θέλωσιν, ἀλλὰ ἐκνικᾶν τὰς κατεχομένας παρ' ἑτέρων ἐπισκόπων τοιαύτας ἐνορίας μετὰ κρίσεως ἐπισκοπικῆς· εἰ δὲ αὐτεκδίκητοι γένωνται, ζημίαν ὑπομένειν τῶν ἰδίου πράγματος, ἤγουν ἐκπίπτειν

BALS. Lex quoque civilis statuit, ut qui sine Magistratus auctoritate rem propriam abstulerit, is ab ea excidat. Præsens quoque canon decernit, ut qui se plebis vel regionis jus habere existimant, ne eam sua auctoritate apprehendant, sive hoc velint populi, sive nolint; sed quæ ab aliis Episcopis detinentur, ejusmodi regiones, cum episcopali judicio evincant: Sin autem sibiipsis jus dixerint, rei propriæ jacturam sustineant, scilicet à suo jure excidant.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Hoc quoque eis eveniet, qui poſt cœptum judicium Epiſcopalem ſententiam non expectaverint, ſed ſua auctoritate regionem apprehenderint. Nec quis, inquit, ſibi ipſi blandiatur, hoc eſt, ſeipſum decipiat, quòd à Primate ſeu Metropolitano literas acceperit loci poſſeſſionem ei concedentes. Sive enim habeat literas, ſive non habeat, niſi ejus, qui populum de quo eſt controverſia detinet, literas acceperit, per quas appareat ſe ex illius ſententia eam, quæ ad ipſum pertinet, regionem pacificè obtinuiſſe, à jure ſuo excidet. Sin autem reus contrariam quæſtionem inferat, hoc eſt, eum, qui in ipſum actionem intendit, reconveniat ſeu recriminetur, ut ipſa quoque cauſa finiatur judicantibus Epiſcopis: qui autem judicant, vel à Primate dabuntur, vel ex conſenſu adverſariorum eligentur. Interrogaverit autem quiſpiam, cùm diverſi canones definiant eos deponendos, qui in alienis diœceſibus epiſcopale quid exercent, præter ſententiam eorum ad quos pertinent; quomodo præſens canon ſola juris, quod fortè habet, privatione eum condemnat, qui invaſerit? Solutio. Hîc ſuppone Epiſcopum, qui ſibi jus dixit, jus habere diœceſis: & propterea depoſitioni quidem non ſubjicitur, ſed proprio jure excidit. Si enim revera apparuerit alienam eſſe diœceſin, ex vexatione Epiſcopi, qui violentam invaſionem paſſus eſt, deponetur qui ſe inſolenter & ſuperbè geſſit. Præterea interrogaverit quiſpiam, cùm is qui invaſit Epiſcopus jure ſuo ita exciderit, qui eam detinet, ritè tanquam in propria diœceſi Epiſcopatum geret, an punietur, ut qui prudens & ſciens alienam diœceſin detinet, & in ea ſacra celebrat? Solutio. Lex eſt quæ dicit, jubente Magiſtratu juſtè poſſidemus: & quia Epiſcopus, qui vim paſſus eſt, à canone jus accepit, utpote cùm is, qui ſe inſolenter & immoderatè geſſit, nullum jus in diœceſi habuiſſe reputatus ſit; abſque ullo præjudicio jura epiſcopalia exercebit in provincia quam detinet, etſi aliquando erat aliena. Quid verò, vis & inſolentia condemnati Epiſcopi Eccleſiæ jura detrimento afficiet? & excludetur qui poſt eum ordinandus eſt Epiſcopus, quominus poſſit revocare jura Eccleſiæ ſuæ, an non? Solutio. Mihi videtur non ex eo lædi Eccleſiam, quòd peccet Epiſcopus; & propterea regionem ritè revocabit ſucceſſor ejus qui invaſit, etiamſi multum tempus præterierit. Tale quid autem dictum eſt tempore ſanctiſſimi Patriarchæ domini Lucæ. Cùm enim quidam Epiſcopus magnæ Bryſis litigaret cum Archiepiſcopo parvæ Bryſis, & protuliſſet ſcriptam tranſactionem antea defuncti Archiepiſcopi, de non revocanda ab ipſo regione, quæ ab Epiſcopo detinebatur; pronunciavit Synodus, non lædi Archiepiſcopatum ex eo quod ejus Præſul præter ſententiam ſuorum Clericorum & magnæ Synodi fecit. Fuerunt & multa hujuſmodi alia ſynodalia judicia.

τῆ οἰκείου δικαίου. τὸν δὲ ἔξω καὶ εἰς τὰς μὴ προκαταρξὶν μὴ ἀναμείναντας τὰ ἐπισκοπικὰ δικαίωσιν, ἀλλὰ αὐθεντικῶς ἐπιλαβομένους τῆς ἐπαρχείας. καὶ μή τις, φησὶν, ἑαυτὸν παλακιζέσθω, ἀντὶ τοῦ ἀπατάσθω, ὅτι ὅτε προτιθέντες ἦτοι τὸν μητροπολίτου γράμματα ἔλαβεν ἐπιτρέποντα αὐτῷ τὴν τόπου κατάσχεσιν. εἴτε γὰρ ἔχει γράμματα, εἴτε οὐκ ἔχει, εἰ μὴ τὸν κατέχοντα τὸν λαὸν τὸν ἐκκεκωμένον λάβῃ γράμματα, δι' ὧν φανήσεται καὶ γνώμῃ ἐκείνου εἰρηνικῶς κατασχὼν τὴν διαφερούσης αὐτῷ ἐπαρχείαν, ἐκπεσεῖται τοῦ δικαίου αὐτοῦ. ἐὰν δὲ καὶ ἀναγόμενος ἀντεπάγῃ, τυπῆσιν ἀνταπαίσηται τὸν ἀναγόντα, ἵνα καὶ αὕτη ἡ ὑποθέσεις ἐξετασθῇ κρινόντων ἐπισκόπων. οἱ δὲ κρίνοντες, ἢ παρὰ τῶν προτιθέντες διδάσκονται, ἢ καὶ συναίνεσιν τῶν ἀντιδίκων ἐπιλεγήσονται. ἐρωτήσῃ δέ τις, ὡς διαφόρων κανόνων διορίζομένων καθαιρῆσθαι τοὺς ἐν ἀλλοτρίαις ἐπαρχείαις ἐπισκοπικόν τι ἐνεργοῦντας παρὰ γνώμην τῶν κατεχόντων αὐτάς, πῶς ὁ παρὼν κανὼν ὅτι μόνῃ ἐκπέμψῃ τῶν προτιθέντων ἴσως δικαίου αὐτῷ καταικρίνῃ τὸν ἐφοδον πρισθέντα; Λύσις. ἐνταῦθα ὑποθέσεις δίκαια ἔχειν ἐνορίας καὶ ἀντινομίσθησαν ἐπίσκοπον, καὶ διὰ τὸν καθαιρέσῃ μὴ οὐκ ὑπάκειται, ἐκπίπτει δὲ τοῦ οἰκείου δικαίου. εἰ γὰρ φανῇ μὴ ἀληθείας ἢ ἀλλοτρίαν τὴν τοιαύτην ἐνορίαν, ἐξ ὀχλήσεως τῶν παθόντος τῆς ἐφοδον ἐπισκόπου, καὶ καθαιρεθήσεται ὁ ἀτακτήσας. ἐπ ἐρωτήσῃ τις, ὡς τοῦ πεποιηκότος τῆς ἐφοδον ἐπισκόπου οὕτως ἐκπεσόντος τοῦ ἐπισκοπικοῦ δικαίου αὐτοῦ, ἐνδιαιτήμως ὡς ἐπὶ οἰκείᾳ ἐνορίᾳ ἐπισκοπεύσῃ ὁ κατέχων αὐτὴν, ἢ τιμωρηθήσεται, ὡς ἐν εἰδήσῃ ἀλλοτρίαν ἐνορίαν κατέχων καὶ ἱερουργῶν ἐν αὐτῇ; Λύσις. νόμος ἐστὶ λέγων, καλόντος ἄρχοντος δικαίως νεμόμεθα, καὶ ἐπεὶ ὁ παθὼν τῆς ἐφοδον ἐπισκοπῶ. ἀπὸ τῶν κανόνος δεδικαίωται, ὡς τῆς ἀτακτήσαντος λογισθέντος μηδέποτε ἔχειν δίκαιον εἰς τὴν ἐνορίαν, ἀποκριματίσεως ἐνεργήσει ἐπισκοπικὰ δίκαια εἰς ἣν κατέχει ἐνορίαν, κἂν ἣν ποτε ἀλλοτρία. τί δὲ, ἡ ἀταξία καὶ ἔφοδος τοῦ καταικριθέντος ἐπισκόπου λυμήσεται τὰ δίκαια τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀποκλεισθήσεται ὁ μὴ τοῦτον χειροτονηθησόμενος ἐπίσκοπος ἀναλαβεῖν τὰ δίκαια τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἢ οὔ; Λύσις. ἐμοὶ δοκεῖ μὴ καταβλάπτεσθαι τὴν ἐκκλησίαν ἐξ ὧν ἁμαρτάνει ὁ ἐπίσκοπος. καὶ διὰ τοῦτο ἐνδιαιτήμως ἵνα ἀναλαβέσθαι τὴν ἐνορίαν ὁ διαδεξάμενος τὴν ποιήσῃ τὴν ἔφοδον, κἂν πολὺς παρέλθῃ χρόνος. ἐλαλήθη δὲ τοιοῦτόν τι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Λουκᾶ. τινὸς γὰρ ἐπισκόπου τῆς μεγάλης Βρύσεως διαφερομένου μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς μικρᾶς Βρύσεως, καὶ προκομίσαντος διαλυτήριον ἔγγραφον τοῦ προτελευτήσαντος ἀρχιεπισκόπου, χάριν τοῦ μὴ ἀναλαβεῖν τὴν ἐνορίαν κατεχομένην ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, ἡ συνοδος ἀπεφήνατο μὴ καταβλάπτεσθαι τὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἐξ ὧν ὁ ζωντὸς προέβησε παρὰ γνώμην τῶν οἰκείων κληρικῶν καὶ τῆς μεγάλης συνόδου. γεγόνασι δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ τοιαῦται κρίσεις συνοδικαί.

ZONAR. Si quis Epiſcopus alicujus populi curam ad ſe pertinere contendat, non illum ſibi pro poteſtate arrogare, ſed ad Epiſcoporum Concilium cauſam deferre, ac per eos, quæ ad Eccleſiam ſuam pertinere arbitretur, recuperare, canon decernit. Quod ſi quis in alicujus loci ab altero Epiſcopo detenti poſſeſſionem, ſive à populo accerſitus, ſive eo repuguante, temere irruat; jus ſuum amittet, ac ejus rei, quam pro imperio occupare conatus eſt, etiamſi jus in eam habuit, poſſeſſione mulctabitur. Quod ſi nonnulli, inquit, hoc fecerunt; Hoc, quid? ut apud Epiſcopos nimirum controverſiam ſuam de jure populi ambiguo diſceptarent, neque tamen controverſiæ aut judicii finem expectavêre, ſed re adhuc inexplorata & incerta litigantium alter ſe ab Eccleſiaſtico judicio ſubtraxit, dubiamque adhuc poſſeſſionem invaſit; jus ſuum is quoque amittet. Ne-

ΖΩΝΑΡ. Απαγορεύει ὁ κανὼν ὃς ἂν λέγοντα δίκαιον ἔχειν ἐπίσκοπον ἐπὶ λαῷ τινι, διωκείᾳ χρᾶσθαι, καὶ ἐπέρχεσθαι αὐτοῖς, βούλεται δὲ εἰς κρίσιν ἐπισκόπων καταγὴν τῆς ὑποθέσεων, καὶ οὕτως ἐκνικᾶν, ὃ οἴεται διαφέρειν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ἐπέλθῃ τις τοῖς λαοῖς τοῖς ὑπὸ ἑτέρου ἐπισκόπου κατεχομένοις, εἴτε βούλονται αὐτὸν οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι ἔχειν ἐπίσκοπον, εἴτε μὴ βούλονται, ἐκπεσεῖται τοῦ οἰκείου δικαίου, ζημιούμενος ὃ διωκείᾳ ἀφαιρεθὲν, ὥστε κἂν δίκαιον ἐπ' ἐκείνῳ εἶχεν, ἀπολέσει αὐτό. εἰ δὲ καί τινές, φησι, τοῦτο ἐποίησαν. τοῦτο, ποῖον; ὃ παρὰ ἐπισκόπων κρίνεσθαι δεῖ ὃ ἀναζητουμένου λαοῦ, εἰ μὴ μέχρι πέρατος τῆς ὑποθέσεως ἐνέμειναν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐπὶ φιλονεικουμένου καὶ δικαζομένου ὃ πρᾶγματος ἐν τῷ δύο μερῶν ἀποχῇ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἔφοδον ποιήσῃ κατὰ τοῦ ἐκνικωμένου λαοῦ, κἀκεῖνο ἐκπεσεῖται τοῦ ἰδίου δικαίου.

καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

κὴ μή τις, φησιν, ἑαυτὸν κολακεύσῃ, ἀντὶ Φ ἀπατήσῃ. ἡ A
γὰρ κολακεία ἀπάτη ἐστίν, ὅταν ὑμᾶς Φ κολακεύοντ@, λέγοντ@, ἀλλὰ πάντα πρὸς χάριν κὴ ἀτενίαν Φ κολακευομένου. μή τις οὖν, φησιν, ἑαυτὸν ἀπατήσῃ, ὅτι ἐκ Φ πρωτεύοντ@, ἤτοι Φ μητροπολίτου τ ἐπαρχίας, γράμματα ἔλαβεν, ὅπως πρέποντα αὐτῷ τῶ Φ τόπου κατάσχεσιν. εἴτε γὰρ ἔχῃ γράμματα, εἴτε οὐκ ἔχῃ, εἰ μὴ Φ κατέχοντ@ ⓐ λαὸν ⓐ ἐκκεκομμένον λάθοι γράμματα, δι' ὧν φανήσεται κ͞ν γνώμῃ ἐκείνου εἰρηνικῶς κατεχόν τὸν ἀμφέροντα αὐτῷ ἐκκλησίαν, ἐκπεσεῖται τῆ δικαίου αὐτῦ· ἐὰν δὲ κ ὁ ἐναγόμενος ἀντιπαγάγῃ, τουτέστιν, ἀνταπάσπται ⓐ ἐνάγοντα, ἵνα κ αὕτη ἡ ἀμφισβήτησις φραπωθῇ κρινόντων ἐπισκόπων. οἱ δὲ B
κρίνοντες, ἢ ὑπὸ τῦ πρωτεύοντ@ δοθήσονται, ἢ κ͞ν συναινέσει τῦ ἀντιδίκων ἐπιλεγήσονται.

ΑΡΙΣΤ. Μηδεὶς ἑαυτῷ ἐκδικείτω δ νομιζόμενον ἀμφέρειν. Ἀλλ' ἐπίσκοποι κρινέτωσαν, ἢ ὃν ὁ πρωτεύων δώσει, ἢ οἱ γειτνιῶντες ἐν συναινέσει· ὁ δὲ ὑπὸ τῦ πρωτεύοντ@ γράμμα περὶ τῦ κατασχεῖν λαόν, ἑαυτὸν κολακεύει.

Εἴ τις ἐπίσκοπ@ οἴεται ἔχειν δίκαιον ἐπί τινι παροικίᾳ ὑπ' ἄλλου ἐπισκόπου κατεχομένῃ, τοῖς πρωτόθροις αὐτῦ ἐπισκόποις ὀφείλει προσέρχεσθαι, κὴ περὶ τούτου διεγκαλεῖν· οὐ μὴν ἀντεκδίκητον γίνεσθαι, κὴ αὐθεντικῶς κατασχεῖν πειρᾶσθαι, ὅπερ οἴεται αὐτῷ ἀμφέρειν. εἰ δὲ κὴ γράμματα λάβῃ περὶ τῦ κατασχεῖν ⓐ λαὸν ⓐ ὑφ' ἑτέρου κατεχόμενον ἐπισκόπου, ἑαυτὸν ἀπατᾷ. οὐδὲ γὰρ ὠφεληθήσεταί τι ἐξ αὐτῦ, εἰ μὴ ὁ κατέχων αὐτὸν εἰρηνικῶς ἀπελθεῖν ἀποῖτο, ἢ δικαστικῶς μετακινηθῆναι.

ΚΑΝΩΝ ρκβ'.

Περὶ τῶν ἀμελουμένων τῶν αὐτῶν κατοικούντων λαῶν. ὁμοίως D
ἤρεσεν, ἵνα οἵτινες δήποτε ἀμελοῦσι τῶν τόπων τῶν κατοικούντων τῇ αὐτῶν καθέδρᾳ, πρὸς τούτους καρδίαν εἰς Φ καθολικὴν ἑνότητα, ἐκκλησιάζειν ὑπὸ τῶν γειτνιώντων αὐτοῖς ἐπισκόπων ἐπιμελῶν ἐπισκόπων, ὥστε τὸ, μὴ ἀναβάλλεσθαι τοῦτο πράξαι. δεῖ ἐὰν ἐντὸς προθεσμίας μηνῶν ἐξ ὑπὸ τ ἡμέρας τ περὶ τούτου συνελεύσεως μηδὲν ἀνύσωσι, τῷ διωκομένῳ κλῆρον τούτους καρδίαν προσκομίζειν ὕστερον μέντοι, ἵνα ἐὰν ὀκνῇ τις, πρὸς ὃν δείκνυται ἀνήκειν, οἱ τοιοῦτοι ἐξεπίτηδες ἁμά τινα οἰκονομίαν ἔδοξεν ἀμελῆσαι, τοῦτο τῶν αἱρετικῶν ἐπιλεξαμένων, ὥστε ἀδορύβως αὐτοὺς ὑποδέξασθαι· κὴ ὃν τοσούτῳ ἡ αὐτῦ ἐπιμέλεια ὑπὸ ἑτέρου προελήφθη, ἢ τινι εἰ καταχρήσαιτο, τοὺς αὐτοὺς αἱρετικοὺς πλέον ἐκάκιζεν· τούτου μεταξὺ ἐπισκόπων κρινόντων ἀγνωσθησομένων, οἱ τόποι τῇ αὐτῦ καθέδρᾳ ἀποκαταστάθησαν. τῶν δὲ κρινόντων ἐπισκόπων ἐκ διαφόρων ὄντων ἐπαρχιῶν, ὁκτὼ ὁ πρωτεύων τοὺς δικαστὰς δώσει, οὗ τινος ἐν τῇ χώρᾳ ὁ αὐτὸς ὑπάρχῃ τόπος, περὶ οὗ φιλονεικῶνται. ἐὰν δὲ κ͞ν κοινῷ συναινέσει γειτόνων ἐπιλέξωνται κριτὰς, ἢ εἷς ἐπιλεγῇ ἢ τρεῖς· κὴ ἐὰν τρεῖς ἐπιλέξωνται, ἢ τῇ τῶν ὅλων ψήφῳ ἐξακολουθήσουσιν, ἢ τῇ τῶν δύο.

ΒΑΛΣ. Ἄλλοι μὲν ἐξελάβοντο ⓐ κανόνα εἰς Ἐπισκόπους ἀμελεῖς ἁμαρτημένους ἐπὶ τῇ ἐκδικήσει τῶν ἀνηκόντων κ͞ν διεσπορίαν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν τόπων. ἐγὼ δὲ πρὸς Φ ὑποτύπωσιν Φ κανόνος ἑρμηνεύων αὐτὸν, φημὶ, ὅτι ἤρεσε τοῖς πατράσιν, ἵνα ἐάν ἐπίσκοποί τινες ἀμελῶσι Φ διδάσκειν τὸν ὁν ταῖς ἐνορίαις αὐτῶν, ὅτι κερδαίνειν τὰς ψυχὰς τούτων, ὀφείλουσιν εἰς Φ καθολικὴν ἑνότητα, ἤγουν εἰς Φ ἐπισήμου συνόδου ἐκκαλεῖσθαι, ἤγουν ἀδελφικῶς παρὰ Φ γειτνιαζόντων ὑπομελῶν ὑποσκόπων πρὸς Φ μὴ ῥᾳθυμεῖν, ἀλλὰ διδάσκειν ⓐ ὑπ' αὐτοὺς λαόν. ἐὰν δὲ μ͞ν ὃ γνωσθῇ Φ ἀδελφικῇ, ἢ διορθωθῶσιν οἱ ὑποφωνηθέντες κ εἰς διδασκαλίαν

that verò ſibi quiſquam, inquit, blandiatur ſeu aſſentetur, id eſt, ſeipſum decipiat, (eſt namque quoddam genus fraudis aſſentatio, cum pro veritate nihil aſſentator loquatur, ſed ad gratiam atque auribus ſerviens omnia proferat) ne quis ergo, inquit, ſeipſum decipiat, quòd à Primate, aut Metropolitano provinciæ, literas, quibus ei loci poſſeſſio permittatur, acceperit. Sive enim eas revera habeat, ſive non habeat; niſi ab eo quoque Epiſcopo, qui in poſſeſſione quamvis incerta verſatur, literas acceperit, quibus Eccleſiam ad illum pertinentem, ſe non ſine illius approbatione pacatè obtinuiſſe demonſtret; omnino cauſa cadet: Si vero is, qui deletus eſt, actori viciſſim litem intendat; ea quoque controverſia Epiſcoporum judicio definiatur. Judices porrò, vel à Metropolitano dabuntur, vel communi partis utriuſque conſenſu deligentur.

ARIST. *Nemo ſibi vendicet, quod ad ſe pertinere exiſtimatur: Sed Epiſcopi judicent, vel quos Primas dabit, vel vicini ex conſenſu. Qui autem à Primate literas de detinendo accepit, ſibi blanditur.*

Si quis Epiſcopus ſibi videtur jus habere in parœciam aliquam ab alio Epiſcopo detentam, ad Epiſcopos, qui in ipſum juriſdictionem habent, accedere debet, & litem ei intendere: non autem ſuum eſſe ultorem, & cum authoritate conari poſſidere, quod exiſtimat ad ſe pertinere. Quòd ſi & literas de populo, qui ab alio Epiſcopo detinetur, poſſidendo acceperit, ſemetipſum decipit. Nihil enim ex eo emolumenti accipiet, niſi qui eum detinet pacificè mallet deſiſtere, quam judicialiter amoveri.

CANON CXXII.

De iis qui populos ad ſe pertinentes negligunt. Similiter placuit, ut quicunque negligunt loca, quæ ad ſuam cathedram pertinent, quod ad ea ad catholicam unionem lucrifacienda attinet, à vicinis eorum diligentibus Epiſcopis conveniantur, ne hoc facere differant. Quare ſi intra terminum ſex menſium à die hujus conventionis nihil effecerint, ei deinceps, qui illos poſſit lucrifacere, aſſignentur: Sic tamen, ſi ille, ad quem ii pertinere oſtenduntur, de induſtria propter aliquam œconomiam negligere viſus ſit, cùm hoc maluiſſent hæretici, ut ipſos abſque ullo ſtrepitu acciperet; & interea ejus diligentia ab alio prævenita ſit; qua quidem ſi uſus eſſet, ipſos hæreticos magis ad improbitatem incitaſſet: eo inter judicantes Epiſcopos cognito, loca ejus ſedi reſtituantur. Cùm autem judicantes Epiſcopi ſint ex diverſis provinciis, Primas ille Judices dabit, in cujus regione eſt locus ille, de quo contenditur. Sin autem communi conſenſu vicinos Judices elegerint, vel unus eligatur, vel tres: & ſi tres elegerint, vel omnium ſententiam ſequentur, vel duorum.

BALS. Alii quidem acceperunt canonem de Epiſcopis, qui negligenter ſe gerunt in iis locis, quæ jure dominii ad Eccleſias ſuas pertinent, vendicandis. Ego verò ſecundum canonis titulum eum interpretans, dico, quod Patribus placuit, ut ſi Epiſcopi aliqui negligant eos docere, qui in ſuis ſunt diœceſibus, ut eorum animas lucrifaciant, debent ad catholicam unionem, ſeu ad annuam Synodum evocari, ſeu denunciari, à vicinis diligentibus Epiſcopis, ne ſint ſocordes, ſed ſuum populum doceant. Sin autem poſtquam facta fuerit denunciatio interpellati non corrigantur, nec doctrinæ invigilent intra ſex menſes; tunc

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

debent ejusmodi loca alii vicino Episcopo assignari, qui possit eos lucrifacere, seu per doctrinam sibi familiares reddere. Si autem Episcopus, qui ante hunc eandem habuit diœcesin, dicat œconomia aliqua & quodam consilio se populum suum docere negligere; utpote quòd hæretici, qui in eo fortè sunt, velint sine ulla reprehensione converti, & æquum censeant ut veritatis rationem tacitè suscipiant; & propterea docere negligit, ne ea utens hæreticos magis ab improbitatem incitet, ut qui reprehendi ægre ferant; & hoc ipsum ab Episcopis verum cognitum fuerit: ad eundem Episcopum regio revertetur. Quia autem verisimile erat dicere aliquos, quinam hanc causam judicare debent: statuerunt Patres, eos Episcopos dari Judices à Primate provinciæ, seu Metropolitano, quos ipsi visum fuerit, utpote cùm is locus situs sit in ejus provincia. Sin autem qui de regione contendunt, ex vicinis Episcopis Judices elegerint, non multos eligant, sed unum, vel tres. Et si unus quidem electus fuerit, illius sententiam sequentur; cùm sit enim electus Judex, in eum non cadit appellatio: Sin autem sint tres, vel erunt concordes, & eorum sententia necessariò valebit; vel dissentient, & plurium valebit sententia. Atque hic quidem canon sic eos punit, qui non docent sibi subjectos populos. lviii. autem canon sanctorum Apostolorum sic expressè dicit; Episcopus vel Presbyter qui clerum vel populum negligit, & eos pietatem non docet, segregetur: in socordia autem permanens, deponatur. Et mihi magis videtur servandus canon Apostolicus. Iniquum enim est, propter Episcopi negligentiam Episcopatum ad se pertinente regione privari. Sed id, quod in Apostolico canone dicitur, fiet, postquam Episcopo denunciatum fuerit, ut vult hic præsens canon. Quæ autem in præsenti canone continentur pro dispensatione in aliis quoque justis & rationalibus causis accipe. Non enim negligens reputabitur Episcopus, qui ægrotat, vel qui in majoribus causis Ecclesiasticis versatur. Lege & ciii. can. præsentis Synodi, qui hujusmodi negligentem Episcopum communionis privatione, consequenter dicto canoni Apostolico, mulctat.

A ἐπαγρυπνήσωσιν, ἐντὸς μηνῶν ἕξ, ἔκτοτε ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι τόποι προσκυροῦσθαι ἑτέρῳ πλησιοχώρῳ ἐπισκόπῳ, τῷ δυναμένῳ τούτους κερδᾶναι, ἤγουν διὰ τῆς διδασκαλίας οἰκειώσασθαι ἐὰν δὲ ὁ ἐπίσκοπος, ὁ πρὸ τούτου τὴν τοιαύτην ἐνορίαν ἔχων, λέγῃ διά τινα οἰκονομίαν ἀμελῆσαι τῆς διδάσκειν καὶ ἐν αὐτῇ λαὸν, ὡς τυχὸν τῶν ἐν ἐκείνῃ ὄντων αἱρετικῶν θελησάντων χωρίς τινος ἐλέγχου ἐπιστραφῆναι, καὶ ἀξιωσάντων σεσιγημένως καὶ λόγον τῆς ἀληθείας παραδέξασθαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀμελῆσαι τῆς διδασκαλίας, ἵνα μὴ καταγρώμενος ταύτῃ τοὺς αἱρετικοὺς ἐπιπλέον εἰς κακίαν προξύνῃ διὰ τοὺς ἐλέγχους ὑβριοπαθοῦντας· καὶ τοῦτο αὐτὸ B διαγνωσθῇ παρ' ἐπισκόπων· ἀντιστραφήσεται ἡ ἐνορία πρὸς καὶ αὐτὸν ἐπίσκοπον. ἐπεὶ δὲ εἰκὸς ἦν εἰπεῖν τινας, τίνες δικάσαι ὀφείλουσι τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν; ὥρισεν οἱ πατέρες, ἐκείνους δίδοσθαι δικαστὰς ἐπισκόπους παρὰ τῆς πρωτεύοντος τῆς ἐπαρχίας ἤτοι τῆς μητροπολίτου, οὓς ἂν αὐτὸς ὁρίσῃ, ἅτε καὶ τοῦ τόπου ὑπὸ τὴν ἐπαρχίαν τούτου διακειμένου. ἐὰν δὲ οἱ περὶ τῆς ἐνορίας δικαζόμενοι ἐπιλέξωνται δικαστὰς ἐκ γειτόνων ἐπισκόπους, μὴ πολλοὺς ἐπιλεγέσθωσαν, ἀλλ' ἢ ἕνα ἢ τρεῖς. εἰ μὲν γὰρ εἷς ἐπιλεγῇ, τῇ ψήφῳ ἐκείνου ἕψονται. αἱρετὸς γὰρ ὢν δικαστὴς ἐκκλήτῳ οὐχ ὑποπεσεῖται. εἰ δὲ τρεῖς εἰσιν, ἢ σύμψηφοι ἔσονται, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἡ ψῆφος αὐ- C τῶν κρατήσει, ἢ μερισθήσονται, καὶ κρατήσει λοιπὸν ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος. καὶ ἔστι μὲν ὁ κανὼν οὕτω κολάζει τοὺς μὴ διδάσκοντας τοὺς ὑπ' αὐτοὺς λαούς. ὁ δὲ νῦ. κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων φησὶν οὕτω ῥητῶς, ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἀμελῶν τοῦ κλήρου ἢ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ τῇ ῥᾳθυμίᾳ, καθαιρείσθω. καὶ δοκεῖ μοι μᾶλλον ὀφείλειν κρατεῖν τὰ τοῦ ἀποστολικοῦ κανόνος. ἄδικον γάρ ἐστι, διὰ τὴν ἀμέλειαν τοῦ ἐπισκόπου στερηθῆναι τὴν ἐπισκοπὴν τῆς ἀνηκούσης ταύτῃ ἐνορίας. πλὴν καὶ τὰ τοῦ ἀποστολικοῦ κανόνος γενήσεται μετὰ τὸ παραγγελθῆναι καὶ ἐπίσκοπον, κατὰ καὶ παρόντα κανόνα. τὰ δὲ D τῷ παρόντι κανόνι περιεχόμενα χάριν οἰκονομίας ἐκλαβοῦ καὶ εἰς ἑτέρας εὐλόγους αἰτίας. οὐ γὰρ ἀμελὴς λογισθήσεται ὁ ἐπίσκοπος νοσῶν, ἢ ἐκκλησιαστικαῖς μείζοσιν ἐναχολούμενος ὑποθέσεσιν. ἀναγνωσθι καὶ καὶ ἑκατοστὸν τρίτον κανόνα τῆς παρούσης συνόδου, ἀκοινωνησίᾳ καταδικάζοντα καὶ τοιοῦτον ἀμελῆ ἐπίσκοπον ἀκολούθως τῷ ῥηθέντι ἀποστολικῷ κανόνι.

ZONAR. Si qui Episcopi, inquit canon, loca ad suas Ecclesias spectantia negligant, nec de iis recipiendis aut vendicandis laborent; ea de re apud Synodum, quam unitatis Catholicæ nomine, quod fidei vinculo in unum quasi corpus adscripta sit, explicavit, à vicinis Episcopis accusentur. Quòd si sex ab accusatione mensibus rei agendæ adhuc indormientes, loca Ecclesiis suis minime recuperaverint; ea alteri, qui lucrifacere, hoc est, sibi vendicare possit, adjudicabuntur. Verum si Episcopus, ad quem illa pertinent, non negligentia, sed consilio potiùs & de industria confestim repetendi curam seposuit, quia forte ab iis Episcopis ea loca detinebantur, qui cum hæretici essent, ea conditione, ne quis eos ulla molestia afficeret, Ecclesiæ Catholicæ se adjunxerant, ac eo propterea remissiùs agente ejus partes alter præripuit; tum loca illa, re per Episcopos cognita, ei ad quem pertinent Episcopo restituantur. Nam si ea Episcopus vendicare, ac ab hæreticis, à quibus detinebantur, eripere festinasset; pejores eos proculdubio effecisset, atque ad pravitatem morúmque perversitatem amplius concitasset. Qui autem hac de re cognoscant, à Primate provinciæ, cujus in ditione locus est, Episcopi Judices dabuntur. Quòd si ipsimet, qui inter se disceptant, eligere voluerint, aut unum, canon ait, aut tres certe controversiæ arbitros statuant. Nam si unus electus sit, valebit ejus sententia; cum in

ΖΩΝΑΡ. Εἰ δή τινες ἐπίσκοποι, φησὶν ὁ κανὼν, ἀμελῶσι τῶν τόπων τῶν ἀνηκόντων ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν, πρὸς τὸ αὐτοὺς κερδᾶναι, ἀντὶ τοῦ, ὥστε αὐτοὺς ἐκνικῆσαι καὶ ἔχειν, E ἵνα αἰτιασθῶσιν εἰς τὴν καθολικὴν ἑνότητα, εἰς τὴν σύνοδον δηλαδὴ τὴν ἡνωμένην τῇ καθολικῇ πίστει, ἐγκαλούντων αὐτοῖς περὶ τούτου τῶν γειτνιώντων τοῖς τόποις ἐπισκόπων. ἐὰν δὲ αἰτιασθέντες ἐντὸς μηνῶν ἓξ μετὰ αἰτίασιν ψηφιζομένων οὐδὲν ἀνύσωσιν εἰς ἐκδίκησιν τῶν διαφερόντων ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν ῥᾳθυμοῦντες, προσκυρωθήσονται τῷ δυναμένῳ κερδᾶναι αὐτοὺς, τουτέστιν ἐκνικῆσαι. ἐὰν δὲ ὁ ἐπίσκοπος, ᾧ ἀνῆκον οἱ τόποι, οὐ διὰ ῥᾳθυμίαν, ἀλλὰ δι' οἰκονομίαν ὑπερετίθετο, ἴσως τῶν κατεχόντων τοὺς τόπους αἱρετικῶν ἐπισκόπων ἑνωθέντων τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ συμφωνίᾳ τῶν ἀθορύβους αὐτοὺς διατηρηθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο ὑ- F περτιθεμένου τὴν ἐκνίκησιν τῶν ἐπισκόπου προέλαβεν ἄλλος, οἱ τόποι τῷ ἐπισκόπῳ, ᾧ διέφερον, ἀποκαταστήσονται, ἐπισκόπων περὶ τούτου διαγινωσκόντων. εἰ γὰρ ἐσπούδασεν ὁ ἐπίσκοπος ἐκνικῆσαι τοὺς τόπους ἀπὸ τῶν κατεχόντων αὐτοὺς αἱρετικῶν. πλέον ἂν ἐκάκιζεν αὐτοὺς, ἀντὶ τοῦ χείρονας ἂν ἐποίησεν αὐτοὺς, καὶ εἰς πλείονα κακίαν ἠρέθισεν ἄν. τοὺς δὲ περὶ τούτου μέλλοντας διαγνωμονεῖν ἐπισκόπους ὁ πρωτεύων τῆς ἐπαρχίας δώσει, ἐν ᾗ ὁ ἐκνικώμενος διάκειται τόπος. ἐὰν δὲ οἱ περὶ τῶν τόπων δικαζόμενοι αὐτοὶ ἐπιλέξωνται δικαστὰς, ἢ εἷς ἐπιλεγέσθω, φησὶν ὁ κανὼν, ἢ τρεῖς. εἰ μὲν γὰρ εἷς ἐπιλεγῇ, τῇ ψήφῳ ἐκείνου ἕψονται· αἱρετὸς

γὰρ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

γὰρ ὢν δικαστὴς ἐκκλήτῳ οὐχ ὑποπεσεῖται· εἰ δὲ τρεῖς εἰσιν, ἢ σύμψηφοι ἔσονται, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἡ ψῆφος αὐτῶν κρατήσει, ἢ μερισθήσονται αἱ γνῶμαι αὐτῶν, ὡς τοὺς μὲν δύο ὁμογνωμονῆσαι, ⊛ δ' ἕτερον ἄλλης γενέσθαι διαγνώσεως, καὶ κρατήσει λοιπῶν τῶν πλειόνων ἡ ψῆφος.

A Judicem electum non cadit appellatio. Sin autem tres fuerint; vel idem omnes decernent, ac eorum judicio necessariò stari oportebit; vel ita dissentient, ut duos tamen inter se convenire, uno tantummodo discrepante, necesse sit; ac tunc quoque id quod plures probaverint retinebitur.

ΑΡΙΣΤ. Οἱ τῶν ἀνηκόντων ἀμελοῦντες ὑπομιμνησκέσθωσαν· καὶ εἰ μηδὲν ἐντὸς μηνῶν ἓξ δράσουσι, τῷ δυναμένῳ κερδᾶναι προσκυρούσθωσαν. εἰ μέντοι οἰκονομικῶς κατημέλησαν, ὥστε μὴ προσερεθίσαι τοὺς αἱρετίζοντας· καὶ τοῦτο δειχθῇ, κρινόντων ἐπισκόπων, τῶν ἢ δοθέντων ἢ ἐπιλεγέντων, τῇ καθέδρᾳ τούτων ἀποκαθιστάσθωσαν.

ARIST. *Qui ad se pertinentia negligunt, admoneantur: & si nihil intra sex menses fecerint, ei, qui lucrifacere potest, adjudicentur. Si autem œconomicè neglexerint, ne hæreticos irritarent, & hoc appareat, Episcopis sive datis sive electis judicibus, eorum Cathedræ restituantur.*

B

Εἰ τινες τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀνηκόντων τόπων τῇ αὐτῶν καθέδρᾳ ἀμελήσωσι, καὶ ὑπομνησθέντες παρὰ τῶν γειτνιώντων αὐτοῖς ἐπισκόπων ἐπιμελῶν, ὥστε διεγερθῆναι εἰς ὃ πανταχόθεν ποῦσαι τοὺς ἐκεῖσε ὄντας αἱρετικοὺς μεταστρέψαι πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν· καὶ ἐντὸς μηνῶν ἓξ μετὰ τὴν αἰτίασιν οὐδέν τι ἀνύσωσιν, ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ μείνωσι καταφρονήσει καὶ ῥᾳθυμίᾳ· ἑτέρῳ ἐπισκόπῳ, τῷ δυναμένῳ τούτοις κερδᾶναι, προσκυρωθήσονται. εἰ μέν τοι, κατ' οἰκονομίας λόγον, οὐ διανέστησαν πρὸς ἐπιμέλειαν, ἵνα μὴ τοὺς αἱρετικοὺς ἴσως πρὸς ἀναισχυντίαν μείζονα διεγείρωσιν· ἀλλ', ὡς ἐλπίζοντες αὐτοὺς μεθ' ὑπομονῆς μᾶλλον καὶ μακροθυμίας κερδᾶναι, ἡσύχασαν· καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἕτεροί τινες τῶν ἐπισκόπων τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν προέλαβον καὶ προσεκυρώθησαν ἐκείνοις τῶν αἱρετικῶν οἱ τόποι· καὶ τοῦτο δειχθῇ, κρινόντων ἐπισκόπων, τῶν, ἢ παρὰ τοῦ πρωτεύοντος δοθέντων, ἢ παρ' ἀμφοτέρων τῶν ἐπισκόπων ἐπιλεγέντων, ὡς διὰ τοιαύτην οἰκονομίαν, τῆς διδασκαλίας δῆθεν αὐτῶν ἠμέλησαν· ἀποκαταστῶσιν αὖθις τῇ καθέδρᾳ αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι τόποι.

Si qui Episcopi loca ad suas cathedras pertinentia neglectui habuerint, & à vicinis suis diligentibus admoniti Episcopis, ut summâ ope niterentur hæreticos, qui ibi sunt, ad fidem orthodoxam convertere; & intra sex menses post admonitionem nihil omnino effecerint, sed in eodem neglectu manserint & desidiâ: alii Episcopo, qui ea lucrifacere potest, adjudicentur. Si autem juxta administrationis rationem, se ad diligentiam non excitarunt ne forte hæreticos ad majorem proritarent impudentiam; sed ut ipse ducti eos patientiâ potiùs & longanimitate lucrifacere, quieverunt; & interim alii quidam Episcopi diligentiam eorum anticiparunt, & hæreticorum loca iis adjudicata sunt, & hoc evincatur, judicantibus Episcopis, vel à Primate datis, vel ab ambobus Episcopis electis, quòd propter talem nimirum œconomiam instructionem eorum negligebant: istiusmodi loca cathedræ eorum iterum restituantur.

C

ΚΑΝΩΝ ρκγ'.

Ὅτι οὐκ ὀφείλει τῶν ἐπιλεγομένων δικαστῶν ἡ γνώμη ἐξουθενεῖσθαι. ἀπὸ δὲ τῶν δικαστῶν, τῶν κατὰ κοινὴν συναίνεσιν ἐπιλεγέντων, μὴ ἐξεῖναι ἐκκαλεῖσθαι. ὅστις δὲ δήποτε ἀποδειχθείη διὰ μονοτονίαν μὴ θέλειν τοῖς δικασταῖς πειθαρχῆσαι, τοῦτο γινώσκων ὁ τῆς πρώτης καθέδρας ἐπίσκοπος δώσει γράμματα, ὥστε μηδένα τῶν ἐπισκόπων αὐτῷ κοινωνῆσαι, ἕως οὗ πειθαρχήσῃ.

CANON CXXIII.

D *Quòd non debet electorum Judicum sententia nihili pendi. A judicibus autem, qui communi consensu electi sunt non licet appellare. Quicunque verò ostensus fuerit propter pervicaciam nolle Judicibus parere, hoc sciens primæ sedis Episcopus, dabit literas, ut nullus ei Episcopus communicet, donec paruerit.*

ΒΑΛΣ. Σαφὴς ὁ κανών. διορίζεται γὰρ, μὴ ἐκκαλεῖσθαί τινα κατὰ τῆς ψήφου τῶν ἐξ ἐπιλογῆς τῶν μερῶν δικαζόντων ἐπισκόπων· ⊛ δὲ τοῦτο ποιήσαντα, ἀκοινωνησίᾳ κατακρίνεσθαι παρὰ τῶν πρωτεύοντος ἤγουν τῶν μητροπολίτου. ταῦτα τῶν κανόνος διοριζομένου, τινὲς μὲν εἶπον τοῦτο γίνεσθαι ἀκολούθως τῷ ιθ'. κεφ. τῶν β'. τίτλου τῶν ζ'. βιβλίου, τῷ λέγοντι, ὁ αἱρετὸς δικαστὴς ὃ δοκοῦν αὐτῷ ψηφίζεται, καὶ οὐ πολυπραγμονεῖ τὴν ψῆφον ὁ πραίτωρ. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, μὴ περὶ τοιούτων αἱρετῶν διδάσκειν ⊛ κανόνα· τούτους γὰρ δόσις προστίμου καθίστησι δικαστὰς, ἰδιώτας ὄντας· ἀλλὰ περὶ ἐπισκόπων ἐχόντων δικαιοδοσίαν. εἶναι δὲ ἰδικὸν τοῦτο εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις καὶ μόνας, ὥσπερ καὶ ἄλλα πολλά. οἱ γὰρ πολιτικοὶ νόμοι κατὰ παντὸς δικαστοῦ ἐκκαλεῖσθαι ἐκχωροῦσι, κἂν ἐξ ἐπιλογῆς τῶν μερῶν κατέστη τις δικαστής.

BALS. Clarus est canon. Statuit enim, neminem appellare debere adversus sententiam Episcoporum, qui ex partium electione judicant: eum autem, qui hoc fecerit, excommunicatione condemnari à Primate seu Metropolitano. Hæc cùm à canone decernantur; dixerunt quidem nonnulli hoc fieri consequenter xix. capiti ii. tit. vii. libri, quod dicit; Electitius Judex, quod sibi videtur, decernit, nec Prætor ullam de ejus sententia curam gerit. Mihi autem videtur, non de ejusmodi electitiis loqui canonem; pœnæ enim datio eos Judices constituit, cùm sint privati; sed de Episcopis, qui habent jurisdictionem: esse autem hoc Ecclesiasticarum causarum, earúmque solarum, proprium, sicut & multa alia. Leges enim civiles ab omni Judice appellare permittunt, etiamsi quis ex partium electione constitutus fuerit.

E

ΖΩΝΑΡ. Εἰ κατὰ κοινὴν γνώμην οἱ δίκην ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους αἱρετήσωνται δικαστὰς, οὐκ ἐξέσται αὐτοῖς ἐκκαλεῖσθαι κατὰ τῆς ψήφου αὐτῶν. τοῦτο δὲ καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος οὕτω θεσπίζει ἐν βιβλίῳ ζ'. τίτλῳ β'. κεφαλ. ιθ'. λέγων, ὁ αἱρετὸς δικαστὴς ὃ δοκοῦν αὐτῷ ψηφίζεται, καὶ οὐ πολυπραγμονεῖ τὴν ψῆφον ὁ πραίτωρ. εἶτα ἐπάγει ὁ κανών· ὅστις δὲ διὰ μονοτονίαν, ἤγουν ἰσχυρογνωμοσύνην, ἢ ἀναισχυντίαν, οὐ πειθαρχεῖ τοῖς δικασταῖς, ὁ τῆς πρώτης καθέδρας ἐπίσκοπος ἐντελεῖται διὰ γραμμάτων τοῖς ἐπισκόποις μὴ συγκοινωνῆσαι αὐτῷ, ἕως οὗ πειθαρχήσῃ.

F

ZONAR. Si Judices communi consensu elegerint, qui litigant; eis ab illorum sententia ad alios Judices provocandi non dabitur facultas. Quod lex quoque civilis lib. vii. tit. ii. cap. ix. Basilic. ita decernit, dicens; Electitius Judex ex æquo & bono, quod sibi videtur, statuit; neque in ejus sententiam curiose Prætor inquirit. Quod vero addit canon, ejusmodi est; ut si quis nimirum sui juris ac sententiæ nimium tenax atque præfractus Judicibus non obediat, primæ sedis Episcopus reliquis Episcopis literis denuntiet, ut ab ejus communione, quamdiu ille parere recusaverit, abstineant.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ARIST. *Judex ab ambabus partibus electus recusari non potest.*

Nec Episcopi nec Clerici communi consensu Episcopos judices eligentes, & ab iis judicati, contra eorum sententiam appellare possunt: & hoc non hîc tantum, sed & in aliis præsentis Synodi canonibus decretum fuit.

ΑΡΙΣΤ. Ο ὐκ πῶν δύο μερῶν αἱρεθεὶς κριτὴς ἀποδόσθαι.

Οὔτε ἐπίσκοποι, οὔτε κληρικοὶ κοινῷ συναινέσει δικαστὰς ἐπισκόπους ἐπιλεξάμενοι, καὶ παρ' αὐτῶν κριθέντες, κατὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν δύνανται ἐκκαλεῖσθαι· καὶ τοῦτο οὐ ταύτῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑτέροις κανόσι τῆς παρούσης συνόδου ὥρισται.

CANON CXXIV.

Ut Episcopus, qui propriam diœcesin contemnit, privetur communione. Si in matriculis seu in cathedris Episcopus negligens fuerit adversus hæreticos, admoneatur à vicinis diligentibus Episcopis: & ei propria ostendatur negligentia, ad hoc ne excusationem habeat. Si autem à quo die commonitus fuerit, intra sex menses in eadem provincia degens, non eorum, qui debent ad catholicam unionem converti, curam gesserit: cum eo non communicetur, donec id impleverit. Si autem Executor in iis locis non adfuerit, Episcopo ne adscribatur.

ΚΑΝΩΝ ρκδ'.

Ὥστε καὶ καταφρονοῦντα τῆς ἰδίας διοικήσεως ἐπίσκοπον στερῆσθαι τῆς κοινωνίας. ἐὰν δὲ τοῖς ματρικίοις, ἤγουν ἐν ταῖς καθέδραις ἐπίσκοπος ἀμελὴς ᾖ πρὸς τοὺς αἱρετικούς, καὶ παρομνηθεὶς ἀπὸ τῶν γειτνιώντων ἐπισκόπων ἐπιμελῶν, καὶ ὑποδεικθεὶς αὐτῷ ἡ ἰδία ἀμελὴς πρὸς ὃ μὴ ἔχῃ ἀπολογίαν. ἐὰν δὲ ἀφ' ἧς ἡμέρας παρομνηθῇ, ἐντὸς μηνῶν ἓξ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ διάγων, μὴ τῶν ὀφειλόντων πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ὑποταφλῶαι τὴν φρενῖτιν ποιήσηται· τῷ τοιούτῳ μὴ συγκοινωνηθῇ, ἕως οὗ τοῦτο πληρώσῃ. εἰ δὲ ὁ ἐπεξεργαστὴς εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους μὴ παραγένηται, τῷ ἐπισκόπῳ μὴ ὑπογραφῇ.

B ALS. In cxxi. canone satis scripsimus de Episcopis, qui nullam curam gerunt docendorum suorum populorum: de quibus præsens quoque canon dicit, adjiciens consequenter canoni Apostolico, excommunicationi subjici eos, qui post denunciationem illos docere negligunt, qui in matriculis seu inter cathedrarum suarum aut Ecclesiarum jura sunt, hæreticos. Si autem Executor, inquit, ab Episcopo admonitus, ut ad locum accederet, & hæreticos vocaret, hoc non fecerit; culpæ non erit affinis Episcopus. Est enim hoc quoque rationabilis causa, sicut morbi, & cæteræ. Est autem Executor, vel regionis Exarchus, qui talia administrat, vel Magistratus regionis, qui in rebus ejusmodi necesse habet Episcopo opem ferre; & magis quàm Defensor regionis, de quo agitur in nonagesimo septimo canone præsentis Synodi.

ΒΑΛΣ. Ἐν τῷ ρκα'. κανόνι ἀρκούντως ἐγράψαμεν περὶ τῶν ἀμελούντων ἐπισκόπων τῆς διδασκαλίας τῶν ὑπ' αὐτοὺς λαῶν· περὶ οὗ καὶ ὁ παρὼν κανών φησι, προστιθέμενος ἀκολούθως τῷ ἀποστολικῷ κανόνι, ἀφορισμῷ ἀκοινωνησίας καθυποβάλλεσθαι τοὺς μὴ διδάσκειν τοὺς ἐν τοῖς ματρικίοις ἤγουν τοῖς δικαίοις τῶν καθέδρων ἤτοι τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν ὄντας αἱρετικούς. εἰ δέ, φησιν, ὁ ἐπεξεργαστὴς ἐπιτραπεὶς παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου τύπον ἀφικέσθαι καὶ μεταπαλέσασθαι τοὺς αἱρετικούς, οὐ ποιήσῃ τοῦτο, ἀκαταιτίατος ἔσται ὁ ἐπίσκοπος. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο αἰτία δίλογος ὁποία ἡ τοῦ νόσου καὶ αἱ λοιπαί. ἐπεξεργαστὴς δέ ἐστιν, ἢ ὁ ἐξάρχειος ἔξαρχος ὁ τοιαῦτα οἰκονομῶν, ἢ ὁ ἄρχων τῆς χώρας, ὁ πρὸς ἀνάγκης ἔχων βοηθεῖν τῷ Ἐπισκόπῳ ἐν τοιούτοις, καὶ μᾶλλον ἢ ὁ ἐξάρχειος ἔκδικος, ὁ δηλούμενος ἐν τῷ ϟζ'. κανόνι τῆς παρούσης συνόδου.

Z ONAR. Suos Episcopos Donatistæ quoque habebant, suásque matriculas, hoc est tabulas, in quibus ea, quæ ad ipsorum Ecclesias spectabant, descripta continerentur. Si quis igitur orthodoxus Episcopus, cathedras ab hæreticis occupatas, locáque in eorum matriculis descripta, recuperare neglexerit, nec de iis laboraverit, qui ad Ecclesiam Catholicam converti debent; illum à vicinis Episcopis ea de re canon admoneri jubet: quòd si admonitus, sex mensium intervallo, si quidem in eis locis agat, negotium minimè susceperit; ejusdem communione omnibus interdictum esse decernit. Verum si ipse quidem, inquit, præsens adsit; Executor autem sive Præfectus regionis, qui opus ad exitum perducat, & à quo hæretici causam dicere vel inviti cogantur, vel alius ab Imperatore ex canonis xxvii. decreto munere præpositus, desideretur: ne ulli Episcopi indiligentiæ adscribatur, si tunc temporis aliquam ex Magistratus aut Defensoris absentia rebus ipsis moram afferri contigerit.

ZΩNAP. Καὶ Ἐπισκόπους ἰδίους εἶχον οἱ Δονατισταί, καὶ ματρίκια, ἤγουν ἀπογραφὰς τῶν διαφερόντων ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν. λέγει οὖν ὁ κανών, ὅτι ἐὰν Ἐπίσκοπος ὀρθόδοξος ἀμελήσῃ ἐκνικῆσαι τὰς καθέδρας τῶν αἱρετικῶν, καὶ τὰ ἐν τοῖς ματρικίοις αὐτῶν, καὶ μὴ φροντίσῃ τῶν ὀφειλόντων πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ὑπογραφῆναι, ἵνα ὑπομνησθῇ περὶ τούτου ὑπὸ τῶν γειτόνων Ἐπισκόπων, καὶ μὴ τὴν ὑπόμνησιν, ἐὰν ἐντὸς μηνῶν ἓξ οὐ φροντίσῃ τῆς ὑποθέσεως ὁλῶς ἐνδημῶν, ἵνα μὴ συγκοινωνῇ αὐτῷ τις. εἰ δὲ ἐνδημεῖ, φησιν, οὐ πάρεστι δὲ ὁ ἐπεξεργαστὴς, ἤγουν ὁ ἄρχων τῆς χώρας, ὅστις ἐπεξεργάσασθαι δύναται τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὑπάγειν καὶ ἄγειν τοὺς αἱρετικοὺς ἀπολογησομένους, ἢ ὁ ὑπὸ βασιλέως δοθεὶς ἴσως εἰς ἐκδίκησιν κ. τ. λ. κανόνα, τῷ Ἐπισκόπῳ μὴ ὑπογραφῇ εἰς ἀμέλειαν ἡ ὑστέρησις διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἄρχοντος ἢ τοῦ ἐκδίκου γινομένην.

ARIST. *Episcopus hæreticorum curam gerere contemnens, & admonitus, si per sex menses in suo permanserit contemptu, eorumque conversio ei non curæ fuerit, excommunicetur.*

Antescriptus centesimus vigesimus primus canon Episcopum, qui in hæreticis corrigendis se negligenter gerit, & nec post admonitionem intra sex menses conversionis eorum cura eum tangit, condemnat, ut loca eorum alii Episcopo, qui eos ad fidem Catholicam potest convertere, assignarentur. At præsens canon excommunicatione eum mulctat & segregari

ΑΡΙΣΤ. Περιφρονῶν ὑπόσπονδος ἢ ὑπὲρ τῶν αἱρετικῶν ὑπομέλειαν, καὶ ὑπομνησκόμενος, εἰ ἐπὶ τῆς ἰδίας διαγέσεως ὑπερφρονήσεως ἐπὶ ἓξ μῆνας, καὶ μὴ φροντίσει τούτων τῆς ἐπιστροφῆς, ἤτω ἀκοινώνητος.

Ο μὲν προγραφεὶς ἑκατοστὸς πρῶτος κανὼν καταφρονητικῶς διαπεσόντα Ἐπίσκοπον, περὶ τὴν τῶν αἱρετικῶν διόρθωσιν, καὶ μηδὲ μέχρι τῆς ὑπομνήσεως τούτων ἐπιστροφῆς ἐπὶ ἓξ μῆνας φροντίσαντα, καταδικάζει, εἰς ὃ προσκυροῦσθαι τοὺς τόπους αὐτῶν ἑτέρῳ Ἐπισκόπῳ, τῷ δυναμένῳ εἰς τὸν καθολικὸν σῶσαι αὐτούς· μεταστρέψας. ὁ δὲ παρὼν κανὼν ἀκοινωνησίαν αὐτῷ ἐπάγει, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

καὶ ἀφωρισμένον εἶναι προστάττει, ἕως οὗ δὲ ἀνήκον αὐτῷ ἔργον πληρώσει. καὶ δοκεῖ ὁ κανὼν οὗτος οἱονεὶ ἐναντιοῦσθαι τῷ ρκά. κανόνι, ἄλλο περὶ ἐκεῖνον ἐπάγων ἐπιτίμιον τῷ ἐπισκόπῳ, τῷ τῆς ἐπιστροφῆς τῶν αἱρετικῶν ἀμελοῦντι· οὐκ ἔστι δὲ ἐναντίος, ἀλλ' ὅταν μὲν εὑρίσκηται ἐπίσκοπος ἕτερος, τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἀναδεχόμενος, ἀφαιρεθήσεται ὁ καταφρονήσας τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἐπίσκοπος, ὅπερ εἶχεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπισκοπικὸν δίκαιον, καὶ προσκυρωθήσεται ἐκείνῳ. ὅταν δὲ οὔτε ἄλλος τὴν φροντίδα αὐτῶν ἀναδέχηται, οὔτε αὐτὸς τῆς ἐπιστροφῆς τούτων ἐπιμελῆται, τηνικαῦτα τῷ τῆς ἀκοινωνησίας ἐπιτιμίῳ ὑποβληθήσεται. εἰ δὲ μετὰ τὸν ἀφορισμὸν τῇ τοιαύτῃ ῥαθυμίᾳ ἐπιμένει, καὶ καθαιρεθήσεται, κατὰ τὸν πεντηκοστὸν ὄγδοον κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

A jubet, usque dum opus ad se pertinens expleverit. Et videtur hic canon aliquo modo canoni cxxi. contrarius, diversum ab eo supplicium sumens de Episcopo, qui hæreticorum conversionem negligit. Non est autem contrarius; sed cum quidem alius inveniatur Episcopus, curam eorum in se suscipiens, auferetur Episcopo, qui saluti eorum parum consuluit, quicquid in eos habuit jus Episcopale, & illi adjudicabitur. Cum autem nec alius curam eorum suscipiet, nec ipse conversionem eorum in curâ habebit, tunc excommunicationis pœnæ subjicietur: Si vero post excommunicationem in istiusmodi desidiâ persistat, & B deponetur, juxta quinquagesimum octavum sanctorum Apostolorum canonem.

ΚΑΝΩΝ ρκέ.

Περὶ τῶν τοὺς Δονατιστὰς κοινωνῆσαι ψευδομένων ἐπισκόπων. ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ τὸν τοιοῦτον ψευσάμενον περὶ τῆς ἐκείνων κοινωνίας, ἐν τῷ λέγειν, αὐτοὺς κεκοινωνηκέναι, οὓς δείκνυται συνειδήσει αὐτοῦ μὴ κοινωνῆσαι· καὶ τὴν ἐπισκοπὴν ἔτι μὴν ἀπολέσει.

Canon CXXV.

De Episcopis, qui mentiuntur Donatistas communicasse. Sin autem ostensum fuerit eum de illorum communione fuisse mentitum, dum dicit, eos communicasse, quos eo sciente non communicasse constiterit: Episcopatum quoque perdet.

ΒΑΛΣ. Διορισάμενοι οἱ πατέρες, ὅπως ὀφείλουσι κολάζεσθαι οἱ ἀμελοῦντες τῆς ἐπιστρέφειν διὰ διδασκαλίας τοὺς C ὑπὸ τὴν ἐνορίαν αὐτῶν ὄντας αἱρετικούς, καὶ προσθέμενοι συγγινώσκεσθαι τοὺς εὐλόγως πρὸς τοῦτο ἐμποδισθέντας· νῦν ἐπάγουσι, ὡς ἐάν τινες ἐξ αὐτῶν εἴπωσιν ὁμιλῆσαι διδασκαλικῶς τοῖς οὖσιν ἐν τῇ τούτων ἐνορίᾳ αἱρετικοῖς, καὶ ἀποδειχθῶσι ψευδόμενοι, οὐ μόνον ἀφορισμῷ, ἀλλὰ καὶ καθαιρέσει καθυποβληθήσονται, διὰ τὴν ἄκραν αὐτῶν ἀμέλειαν καὶ τὸν δόλον.

Bals. Cùm definiissent Patres, quomodo sint puniendi ii, qui negligunt per doctrinam convertere hæreticos, qui sunt in eorum diœcesi; & adjecissent, iis ignoscendum esse, qui justâ causâ in hoc impediti fuerunt: nunc inferunt, quòd si qui ex eis dixerint, se cum hæreticis, qui sunt in sua regione, docendi gratia communicasse, & ostensum fuerit eos mentiri; non solùm segregationi, sed etiam depositioni subjicientur, propter summam eorum negligentiam & fraudem.

ΖΩΝΑΡ. Εὰν δὲ αἰτιώμενος, ὅτι μὴ ἐξενίκησε τὰ παρὰ τῶν αἱρετικῶν κατεχόμενα, λέγῃ κοινωνῆσαι τοὺς αἱρετικοὺς τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διατοῦτο ἀμελῆσαι αὐτὸς τῆς ἐκνικήσεως, ἐλεγχθῇ δὲ ψευδόμενος μὴ κοινωνησάντων D τῶν αἱρετικῶν, ἢ κοινωνησάντων μὲν ἴσως, μὴ συνειδήσει δὲ αὐτοῦ, ἀντὶ τοῦ μὴ εἰδότος αὐτοῦ μηδὲ σπουδάσαντος, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἐκπεσεῖται, ἤγουν καθαιρεθήσεται.

Zonar. Si vero quòd ab hæreticis injustè possessa bona non eripuerit accusatus, eo se tueatur, quòd illos Ecclesiæ Catholicæ communicare asserat, propterea-que vendicationem bonorum ipse neglexerit; ac postea mendacii convictus fuit, cum illos vel nullo modo, vel certè non ejus scientia, id est, nec ipso laborante nec sciente, communicasse sit compertum: Episcopatu quoque privabitur, hoc est, deponetur.

ΑΡΙΣΤ. Ο εἰπὼν κοινωνικὸν, ὃν οἶδεν ἀκοινώνητον, ἀποεπισκόπου.

Ariſt. *Qui communicare dicit, quem non communicare novit, Episcopatu privatur.*

Οστις ἐπίσκοπος τοὺς Δονατιστὰς οἶδε πρὸς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν μὴ ὑποστρέψαντας, εἰ συγκοινωνήσει αὐτοῖς, λέγων, πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν μεταστρέψαι αὐτοὺς, ὁ τοιοῦτος ὡς ψευδόμενος περὶ τῆς κοινωνίας αὐτῶν, καὶ τὴν ἐκκλησίαν E τοῦ θεοῦ ἀπατήσας, ἔσται καθῃρημένος.

Quicunque Episcopus Donatistas ad Catholicam Ecclesiam non conversos novit, si iis communicaverit, dicens eos ad orthodoxam fidem conversos esse: talis, ut de communione eorum mentiens, & Ecclesiam Dei decipiens, erit depositus.

ΚΑΝΩΝ ρκϛ'.

Περὶ πρεσβυτέρων καὶ κληρικῶν, ἵνα μὴ ἐκκαλῶνται, εἰ μὴ πρὸς τὰς τῆς Αφρικῆς συνόδους. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα πρεσβύτεροι, διάκονοι, καὶ οἱ λοιποὶ κατώτεροι κληρικοὶ, ἐν αἷς ἔχουσιν αἰτίαις, ἐὰν περὶ τῆς ψήφου τοὺς ἰδίους ἐπισκόπους μέμφωνται, οἱ γειτνιῶντες ἐπίσκοποι τούτων ἀκροάσωνται, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων περατώσωσιν οἱ παρ' αὐτῶν κατὰ συναίνεσιν τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐπισκόπων προσλαμβανόμενοι· ἐὰν δὲ καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐκκαλέσασθαι θελήσωσιν, μὴ ἐκκαλέσωνται, εἰ μὴ πρὸς τὰς τῆς Αφρικῆς F συνόδους, ἢ πρὸς τοὺς πρωτεύοντας τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐπαρχιῶν. πρὸς δὲ τὰ πέραν τῆς θαλάσσης ὁ βουλόμενος ἐκκαλεῖσθαι, ἀπὸ μηδενὸς ἐν Αφρικῇ δεχθείη εἰς κοινωνίαν.

Canon CXXVI.

De Presbyteris & Clericis, ut non appellent nisi ad Synodos Africæ. Similiter placuit, ut Presbyteri, Diaconi, & reliqui inferiores Clerici, si in iis quas habent causis, de propriorum Episcoporum sententia querantur, vicini Episcopi eos audiant, & quæ inter eos sunt terminent ii, qui ab ipsis ex propriorum Episcoporum consensu assumuntur: Sin autem etiam ab eis appellare voluerint, ne appellent, nisi ad Synodos Africæ, vel ad suarum provinciarum Primates. Qui vero ad transmarina loca appellare voluerit, à nullo in Africa ad communionem admittatur.

ΒΑΛΣ. Φασὶν οἱ πατέρες, ὅτι ἐὰν οἱοσδήτις κληρικὸς καταδικασθῇ παρὰ τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου, καὶ βαρύνηται, οὐκ ὀφείλει πρὸς σύνοδον ἑτέρας ἐπαρχίας πορρωτέρω οὖσαν ἐκκαλεῖσθαι· ἀλλὰ ἀνακαλεῖσθαι τὴν τῶν γειτνιόντων ἐπισκόπων ἀκρόασιν, καὶ μετὰ συναινέσεως τῶν καταδικάσαντος

Bals. Dicunt Patres, quòd si quivis Clericus à proprio Episcopo condemnatus fuerit, & gravetur, non debet ad alterius provinciæ Synodum, quæ est longiùs appellare; sed vicinorum Episcoporum audientiam implorare; etiam cum consensu ejus qui condemnavit

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

condemnavit eum, Episcopi scilicet sui. Sin autem eorum quoque, ad quos appellavit, sententia ei displiceat, non debet ad transmarinas Synodos appellare, quæ Romæ scilicet fiunt; sed ad propinquiores, nempe ad Synodos Africæ, vel ad provinciarum Metropolitanos eorum qui primùm judicarunt Episcoporum. Si quis autem præter hæc fecerit, excommunicationis segregatione condemnabitur. Nota ergo ex hoc præsenti canone, quòd consequenter legi civili Patres quoque concesserunt bis appellare eos, qui condemnantur. Nota præterea, quòd tempore præsentis Synodi non habebant Metropolitani tale jus in suos Episcopos illisque subjectos Clericos, quale nunc habent. Poterant enim Clerici ab Episcopis condemnati vicinorum Episcoporum audientiam appellare: quod nunc non admittetur; propterea quòd in quarta Synodo provinciarum metropolibus provisum sit. Cùm autem lex dicat eos lædi, qui ad incompetentem Judicem provocârint; præsens canon damnum ad excommunicationem extendit.

A αὐτὸν οἰκείου ἐπισκόπου. ἐὰν δὲ καὶ ἐπὶ τῇ τῶν τοιούτων ἐκκλητορίων ἀποφάσει ἀπαρέσκηται, οὐκ ὀφείλει πρὸς τὰς πέραν τῆς θαλάσσης συνόδους ἐκκαλεῖσθαι, τὰς ἐν Ῥώμῃ δηλαδὴ, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἐγγυτέρω οὔσας, ἤγουν ἢ πρὸς τὰς τῆς Ἀφρικῆς συνόδους, ἢ πρὸς τοὺς μητροπολίτας τῶν ἐπαρχιῶν τῶν πρώτως κρινάντων ἐπισκόπων. εἰ δὲ παρὰ ταῦτά τις ποιήσει, ἀφορισμῷ ἀκοινωνησίας κατακριθήσεται. σημείωσαι δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὅτι ἀκολούθως τῷ πολιτικῷ νόμῳ καὶ οἱ πατέρες ἐξεχώρησαν δὶς ἐκκαλεῖσθαι τοὺς καταδικαζομένους. ἔτι σημείωσαι, ὅτι κατὰ καιρὸν τῆς παρούσης συνόδου οὐκ εἶχον οἱ μητροπολῖται τοιαῦτα δί-
B καια κατὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς κληρικῶν, οἷα ἔχουσι σήμερον. ἠδύναντο γὰρ οἱ παρὰ ἐπισκόπων καταδικαζόμενοι κληρικοὶ τὴν τῶν γειτνιαζόντων ἐπισκόπων ἀνακαλεῖσθαι ἀκρόασιν· ὅπερ ἀρτίως οὐ παραδεχθήσεται, διὰ τὴν γενομένην οἰκονομίαν εἰς τὰς τῶν ἐπαρχιῶν μητροπόλεις κατὰ τὴν δ'. σύνοδον. τοῦ δὲ νόμου λέγοντος βλάπτεσθαι τοὺς ἐκκαλεσαμένους εἰς ἀπρόσφορον δικαστὴν, ὁ παρὼν κανὼν τὴν βλάβην εἰς ἀκοινωνησίαν ἐξελάβετο.

ZONAR. Ut Clerici, qui Ecclesiasticas in se invicem controversias habent, ab ipsis, quibus subjiciuntur Episcopis judicentur, plurium canonum decreto constitutum est. Hoc vero canone de provocationibus statuitur, ut si nimirum Episcoporum suorum judicio litigantes Clerici stare nolint, à vicinis Episcopis audiantur, ac ab eis sententiæ æquitas examinetur. Judices porro isti provocationis à litigantibus, non sine Episcopi tamen adprobatione, deligentur. Quòd si ipsa quoque Episcoporum sententia, ad quos provocavere, non satisfecerit, ad Synodos in Africa habendas causa referetur, atque ad provinciarum Primates, qui scilicet aliis cum auctoritate præfecti sunt. Si quis autem ad transmarina judicia, hoc est, ad Italiæ Episcopos, vel ad Italiæ Synodum provocare velit, à communione, inquit, in Africæ Synodo excludatur.

ΖΩΝΑΡ. Τοὺς κληρικοὺς τῶν ἐκκλησιῶν δίκας ἔχοντας πρὸς ἀλλήλους παρὰ τοῖς ἐπισκόποις, οἷς ὑπόκεινται, δικάζεσθαι διάφοροι κανόνες ὡρίσαντο. ὁ δὲ παρὼν κανὼν
C περὶ ἐκκλήτων θεσμοθετεῖ, καί φησιν, ὅτι ἐὰν ἀπαρέσκωνται τῇ ψήφῳ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν οἱ παρ' αὐτοῖς δικασάμενοι κληρικοὶ, οἱ γειτνιοῦντες ἐπίσκοποι τούτων ἀκροάσονται, καὶ διαγνωμονήσουσι περὶ τῆς ψήφου, εἰ ἔστιν ἀνεπισφαλής. ἔσονται δὲ ἐκκλητάριοι, οἵ τινες ἂν παρὰ τῶν δικαζομένων ἐπιλεγῶσι κατὰ συναίνεσιν τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν. ἐὰν δὲ καὶ ἡ τῶν ἐκκληταρίων ἐπισκόπων ἀπόφασις ἀπαρέσκῃ, παρὰ ταῖς ἐν Ἀφρικῇ συνόδοις δοκιμασθήσεται, καὶ παρὰ τοῖς πρωτεύουσι τῶν ἐπαρχιῶν, ἤγουν τοῖς προκαθημένοις τῶν ἄλλων. εἰ δέ τις, φησι, βουληθείη πέραν τῆς
D θαλάσσης ἐκκαλέσασθαι, ἤγουν πρὸς τοὺς τῆς Ἰταλίας ἐπισκόπους καὶ τὴν ἐκεῖ σύνοδον, ἀκοινώνητός, φησιν, ἤτω παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς Ἀφρικῆς.

ARIST. *Presbyter & Diaconus, qui de Episcopo suo conqueruntur, ad vicinos Episcopos appellent: at mare ne trajiciant. In Africâ enim excommunicabuntur.*

ΑΡΙΣΤ. Πρεσβύτερος καὶ διάκονος, ἐπιμεμφόμενοι ἐπισκόπῳ, γείτωσιν ἐπισκόποις ἐγκαλείτωσαν· ἀλλὰ μὴ δὲ πέλαγος διαπεράτωσαν. ἀκοινώνητοι γὰρ ἔσονται ἐν Ἀφρικῇ.

Hoc & in vigesimo octavo Synodi præsentis canone decretum est; ut nullus Presbyter, aut Diaconus, à suo Episcopo condemnatus, & judicium reprehendens, & contra illud appellare volens, Africæ Pelagus transeat, & ejus gratiâ Romam adeat: sed ad vicinos appellabit Episcopos, & iis appellationis causam indicabit: Sin minus, excommunicatum esse in Africâ. Hoc autem vetitum fuit, ut opinor, & propter maris pericula, & ut partes vexationes & innovationes non sustinerent, per longinquam ad regionem exteram peregrinationem.

Τοῦτο καὶ ἐν τῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ κανόνι τῆς παρούσης συνόδου ὡρίσθη, ὅ, μή τινα πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καταδικασθέντα, καὶ τὴν κρίσιν ἐπιμεμ-
E φόμενον, καὶ κατὰ ταύτης ἐκκαλεῖσθαι βουλόμενον, ὅ πέλαγος τῆς Ἀφρικῆς διαπερᾶν, καὶ περὶ ταύτης τῆς Ῥώμης προσέρχεσθαι, ἀλλὰ τοῖς γείτωσιν ἐγκαλεῖν ἐπισκόποις, καὶ παρ' αὐτοῖς γυμνάζειν τὴν ἔκκλητον· εἰ δὲ μὴ, ἀκοινώνητον εἶναι ἐν Ἀφρικῇ. τοῦτο δὲ ἐκωλύθη, ὡς οἶμαι, διά τε τοὺς κατὰ θάλασσαν κινδύνους, καὶ ὅ μὴ συντριβὰς ὑφίστασθαι καὶ καινοτομίας τὰ μέρη, διὰ τὴν ἐπὶ ξένης μακρὰν ἀποδημίαν.

CANON CXXVII.

ΚΑΝΩΝ ρκζ'.

De parvis virginibus adhuc velandis. Similiter placuit, ut quisquis Episcopus propter necessitatem virginalis pudicitiæ in periculum adductæ, quando vel potens amator vel raptor aliquis suspectus fuerit, vel ipsa etiam propter mortiferum aliquod periculum compuncta fuerit, adhortantibus vel ejus parentibus, vel iis, qui ejus curam gerunt, ut non sine habitu moriatur, velaverit virginem vel velavit intra vicesimum quintum ætatis annum; nihil eum lædet de eo annorum numero constituta Synodus.

Περὶ παρθένων μικρῶν, ἔτι μὴν καλυπτέων. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ὁστισδήποτε τῶν ἐπισκόπων, δι' ἀνάγκην τῆς
F παρθενικῆς σωφροσύνης κινδυνευούσης, ὅτε ἢ ἐραστὴς δυνατὸς ἢ ἅρπαξ τίς ἐστιν ἐν ὑποψίᾳ, ἢ ἔτι μὴν ὑπό τινος θανατηφόρου κινδύνου αὕτη ἔσηται νυχθεῖσα, παρακαλούντων ἢ τῶν γονέων αὐτῆς, ἢ ὧν τῇ φροντίδι ἀνάκειται, διὰ δὲ μὴ χωρὶς τοῦ σχήματος τελειωθῆναι, καλύψῃ παρθένον ἢ ἐκάλυψεν ἐντὸς κείρας ἐνιαυτῶν εἰκοσιπέντε, μηδὲν ἐκ τοιοῦτον βλάψῃ περὶ τούτου τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνιαυτῶν κατασταθεῖσα σύνοδος.

BALS. Consecrari quidem virgines tractat vi. canon præsentis Synodi, & xliv. ut in convenienti ætate ipsæ etiam Diaconissæ constituantur: habitum

ΒΑΛΣ. Καθιεροῦσθαι μὲν παρθένους διαλαμβάνει ὁ ἕκτος κανὼν τῆς παρούσης συνόδου, καὶ ὁ μδ'. ὥστε ἐν τῇ ἁρμοδίῳ ἡλικίᾳ καὶ διακονίσσας καθίστασθαι αὐτάς. μεταχηματίζεσθαι

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

μεταχηματίζεσθαι δὲ ἀπὸ τ῀ πρόντος κανόνος μὴ δύνασθαι μ῀ ϟδ΄ κέ. ἐνιαυτόν. φασὶ γὰρ οἱ πατέρες, ἵνα ἐάν τινος ἢ ἀκάλυψε, τουτέστι μεταχημάτισε, παρθένον ἀναπροΐσσηται θεῷ, ἢ κατέλυψε, πρὸ τ῀ ἡλικίας τ῀ϟδ΄ κέ. ἐνιαυτ῀ϟδ΄. (τυχὸν γὰρ ἐπεβουλεύσατο τῇ σωφροσύνῃ ταύτης ἐραστὴς δυνατὸς, ἢ ὑποπτεύετο ἁρπαγῆναι παρά τινος ἐρασθεὶς θανατηφόρου νόσου κατεσχημένος, ἢ ὑπὸ θανατηφόρου νόσου καταλαμβάνεσθαι ἠλπίζετο καταλῦσαι τὸν βίον· καὶ ἵνα μὴ ἀπλεόντος μείνῃ, παράκλησις γίνοιτο παρὰ τῶν γονέων αὐτῆς ἢ τ῀ϟδ΄ ἄλλως παρὰ κατ' αὐτὴν οἰκονομούντων, μὴ στερηθῆναι ταύτην τοῦ ἁγίου σχήματος· καὶ διὰ τοιαύτας δὲ λόγους αἰτίας καὶ πρὸ τοῦ νενομισμένου καιροῦ μεταχηματίσαι ταύτην) κ῀ μηδὲν προκριμάτιζῃ παρὰ τῇ ὀφειλούσῃ πρᾶξαι σωφρόνως τὰ τ῀ τοιαύτης ὑποθέσεως, ὡς τάχα πρὸ τ῀ συμπληρώσεως τ῀ϟδ΄ κέ. ἐνιαυτ῀ϟδ΄ μεταχηματίσαι τὴν κόρην, καὶ βεβαίως τ῀ κανόνων λογιζόμενος. καὶ ὁ μὲν κανὼν ἐν τούτοις. σὺ δὲ ἀναγνώσσον μ῀ μέ. κανόνα τ῀ ὃν τ῀ϟ Τρούλλῳ συνόδου· καὶ κατ' ἐκεῖνον λέγε μεταχηματίζεσθαι τὰς προσερχομένας τ῀ϟ θεῷ, κἂν ἄνδρες ὦσι, κἂν γυναῖκες, ἤγουν μ῀ δεκαετῆ χρόνον. μεταμελέστερος γάρ ἐστι τ῀ προύσης συνόδου καὶ τ῀ϟ κανόνων τ῀ ἁγίου Βασιλείου. εἰ δὲ θέλεις κρατεῖν μ῀ πρόντα κεφάλαια, εἰς ἃ μὴ προκριματίζεσθαι τὰς ἐπισκόπους λέγω δύνασθαι αἰτίαν μεταχηματίζουσάς τινας καὶ πρὸ τοῦ δεκαετοῦς χρόνου, ὁ καλύων σθένει. σημείωσαι δὲ, ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦ πρόντος κανόνος οὐκ ἔφθασέ τινι μεταχηματίζειν ἀνθρώπους χωρὶς προφάσεως ὑποκριτικῆς.

A autem sumere post xxv. annum à præsenti canone discimus. Dicunt enim Patres, ut si Episcopus vel velavit, hoc est, induit, virginem Deo consecratam, vel velabit, ante ætatem xxv. annorum: (Fortè enim ejus pudicitiæ insidiabatur potens aliquis, vel periculum erat, ne raperetur ab aliquo, qui vesano ejus amore captus erat, vel mortifero morbo correpta, ne è vita migraret timebatur, &, ne non perfecta remaneret, adhortati sunt parentes, vel qui alioqui ejus curam gerebant, ne ea sancti habitu privaretur: Et propter ejusmodi justas causas eam ante justum tempus induit) nulla in re præjudicio afficiatur apud Synodum, quæ hujusmodi causas debet observare, tanquam qui forte ante xxv. annos completos virginem induerit, & canonum transgressor reputetur. Et in his quidem consistit canon. Tu autem lege xl. canonem Syn. in Trullo; & dic secundùm illum eos, qui ad Deum accedunt, transformari habitúmque mutare, sive sint viri, sive mulieres, scilicet post decennium. Est enim ea Synodus præsenti posterior, & sancti etiam Basilii canonibus. Si autem velis præsentem canonem valere, ut non præjudicio afficiantur Episcopi, qui propter justam causam aliquos etiam ante decennium vestiunt; nemo est qui prohibeat. Nota autem, quòd etiam ex hoc præsenti canone non permittitur alicui homines monastico vestitu induere sine Episcopali permissione.

ΖΩΝΑΡ. Ἐν ἕκτῳ κανόνι τ῀ συνόδου ταύτης ὥρισται καθιέρωσιν κορῶν ἀπὸ πρεσβυτέρων μὴ γίνεσθαι, καὶ ὃν μέν. ὥστε ταὺς ἱερὰς παρθένους, ὅπου τῶν πατέρων χωρίζονται, ὑπ' ὧν ἐφυλάττοντο, τῇ τοῦ ἐπισκόπου, ἢ αὐτῷ ἀπόντος τῇ τ῀ πρεσβυτέρου προνοίᾳ τῶν τιμωτέραις γυναιξὶ παραπίπτεσθαι. ἔδος γὰρ ἦν προστάσσεσθαι ταῖς ἐκκλησίαις κόρας, καὶ καθιεροῦσθαι, ἀντὶ τ῀ ἀναπίπτεσθαι τῷ θεῷ ὑποκρινομένας παρθενίαν, ὥστε ὃν τῇ ἁρμοδίῳ ἡλικίᾳ καὶ βλακρονίσαι χειροτονεῖσθαι ἀυτάς. εἰ οὖν τοιαύτης παρθένου ἀναπτερωμένης θεῷ πεφάνθη τις δυνατὸς, ἢ ὑποψία ἦν ἁρπαγῆναι αὐτὴν παρά τινος ἀκολάστου, καὶ κίνδυνος ἐπίρριπτο τῇ σωφροσύνῃ αὐτῆς, ἢ θανατῇ ἐκινδύνευε, καὶ ἐδέετο ἐκείνη τε καὶ οἱ προσήκοντες αὐτῇ, μὴ χωρὶς τ῀ σχήματος πλειονθῆναι αὐτὴν, ἄθλια ἐδόκουν τοῖς ἐπισκόποις καλύπτειν τ῀ παρθένον, ἤγουν τὸ σχῆμα αὐτῇ ἐνδύειν καὶ πρὸ τ῀ϟδ΄ κέ. ἐνιαυτῶν, ἵνα ἢ τὸν ἀκολάστου ἐκφύγῃ, ὡς πλεονεῖται, ἢ μὴ τ῀ προύσης ἀπόλεσε ἐξέλθῃ ζωῆς, καὶ μὲν βλάπτεσθαι τὸν ἐπισκόπους ὀκ ἔφη μὲν τηρηθῆναι τὸν χρεὼν, ὃν πρὸ τ῀ πιούτων παρθένων ἡ συνόδος ὥρισεν.

ZONAR. Ne à Presbyteris consecrentur virgines, sexto hujus Synodi canone constitutum est: sacras autem puellas, ubi à Patribus discedunt, à quibus custodiebantur, curare Episcopum, vel si is abfuerit, Presbyterum, ut honestis mulieribus commendentur, quadragesimus quartus canon jubet. Moris enim fuit, templis offerri puellas consecrandas, hoc est, ut Deo dicatæ virginitatem profiterentur, ac postea opportuno tempore in Diaconissarum ordinem legerentur. Ergo si virginis hujusmodi Deo dicatæ potens aliquis amore correptus est, vel à scelerato quopiam per vim abductum iri suspicio est, ex quo castitati illius periculum imminet, vel constitutæ in vitæ discrimine religiosum habitum indulgeri cum ipsamet, tum ipsius propinqui rogaverunt, ne ea sine habitu moriatur; eam licet vigesimoquinto anno nondum exacto, ut sceleratorum vim effugiat quippe consecrata, vel ne ex hac vita non initiata migret, velandi, hoc est, sacro ornatu induendi facultas Episcopis conceditur; cósque canon, quamvis ætatem à Synodo præfinitam non expectaverint, ab omni tamen culpa immunes esse decernit.

ΑΡΙΣΤ. Ὅστις ἐκάλυψεν, ἢ καλύψει παρθένον πρὸ εἴκοσι πέντε ἐνιαυτῶν, τοῦτ' ἔστι, σχῆμα περιέβαλεν, ἢ περιβάλοι δὲ ἀνάγκην, οἷς ἐρασὴν δυνατὸν, ἁρπαγα, ἢ θανατηφόρον νόσον· παρακαλούντων, οἷς αὐτὴς μέλει· ἐστὶν ὑπὸ τ῀ πρὸ τούτου τ῀ ἐνιαυτ῀ συνόδου βλαβήσεται.

ARIST. *Quicunque velavit, vel velaverit virginem ante annos xxv. hoc est, habitum induit, sive induerit, propter necessitatem, ut amatorem potentem, vel raptorem, vel morbum mortiferum; iis, quibus illa curæ est, adhortantibus: nihil damni à Synodo de isto anno accipiet.*

Ο μὴ ὀκτωκαιδέκατος κανὼν τ῀ μεγάλου Βασιλείου περὶ τ῀ προσαγούσης ἑαυτὴν τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποτασσομένης τῷ γάμῳ, καὶ ἐν ἁγιασμῷ προτιμώσης βίον, διαλαμβάνει, καὶ προστάττει μὴ παραδέχεσθαι, εἰ μὴ ὑπὲρ τὰ δεκαὲξ, ἢ καὶ δεκαεπτὰ ἔτη γένηται· τὰς γὰρ παιδικὰς φωνὰς ὅτι τ῀ γαμοῦντων βεβαίας οὐκ ὑποτρέπει λογίζεσθαι. ὁ δὲ παρὼν κανὼν περὶ τ῀ ἤδη προσελθούσης, καὶ τῷ γάμῳ ἀποταξαμένης, καὶ τὴν παρθενίαν ἐπαγγελλομένης διαγορεύει, καὶ διατάττεται, κ῀ μηδέν τι βλάπτεσθαι ἐπίσκοπον, εἰ τὴν οὕτω προσαγαγοῦσαν ἑαυτὴν τῷ θεῷ περιβάλει τὸ σχῆμα πρὸ τ῀ εἴκοσι πέντε ἐνιαυτῶν, καὶ συγκαλύψει αὐτὴν τῷ ἱερατικῷ πύτῳ κόσμῳ, διὰ ἀνάγκην τ῀ παρθενικῆς σωφροσύνης· τυχὸν γὰρ δυνατὸς

Decimus octavus magni Basilii canon de eâ, quæ Domino se offert, & matrimonio renunciat, & vitam in sanctitate actam præfert, differit, jubetque eam non admitti, nisi sit plusquam sexdecim vel etiam septemdecim annos nata. Pueriles enim voces ad talia firmas reputari non permittit. Præsens autem canon de eâ, quæ jam accedit, & matrimonio renunciat, & virginitatem profitetur, præcipit, & decernit, Episcopum nullo affectum fore incommodo, si eam, quæ se Deo sic offert, habitu induit, ante annos viginti quinque, & ornamento illo sacerdotali eam velaverit, propter virginalis pudicitiæ necessitatem. Forsitan enim potens aliquis amore erga illam flagravit, & matri-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

monium contrahere animo habuit; vel alius aliquis raptor eam rapere voluit; & ut isti ad concupiscentiæ suæ expletionem non prætenderent, quod adhuc sine habitu manet, dicerentque non patere, an Deo consecratur, Episcopus sacerdotali eam velare indumento festinavit; ne quis habeat quo ad apologiam confugiat, & denegationem, eam sponsam Dei non fuisse; vel sæpe & morti occubuit, & cognati illius Episcopum hortati sunt, ut etiam ante viginti quinque annos perficeretur, ne sine habitu è vitâ hâc emigraret.

A τις ἔχεν ἔρωτα εἰς αὐτὴν καὶ συναλλάξαι γαμικὸν ἐβουλεύσατο συνοικέσιον· ἢ ἕτερός τις ἅρπαξ ἠβουλήθη ἁρπάσαι αὐτήν. καὶ διὰ τὸ μὴ προφασίσασθαι αὐτοὺς εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας, τὸ, ἔτι ἀσχημάτιστον μένειν, καὶ ἄδηλον εἶναι λέγειν, εἰ ἀνετέθη τῷ θεῷ, ἔσπευσεν ὁ ἐπίσκοπος συκαλύψαι αὐτὴν τῷ ἱερατικῷ ἀμφιάσματι, ἵνα μή τις ἔχῃ πρὸς ἀπολογίαν καταφυγεῖν, καὶ ἄρνησιν, τοῦ μὴ νύμφην αὐτὴν γενέσθαι Θεοῦ. ἢ πολλάκις καὶ ἐτελεύτα, καὶ συγγενεῖς αὐτῆς παρεκάλεσαν τοῦ ἐπίσκοπον, καὶ πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε ἐνιαυτῶν τελειωθῆναι, ἵνα μὴ ἀπέλθῃ χωρὶς τοῦ σχήματος.

Canon CXXVIII.

B

ΚΑΝΩΝ ρκη'.

Ut Episcopi diu non detineantur in Synodo, ex unaquaque provincia tres judices eligantur. Similiter placuit universæ Synodo, ne Episcopi ad Synodum collecti universi detineantur, ex unaquaque provincia tres eligi Judices. Et electi sunt, ex Carthaginensi Ecclesiæ, Vincentius, Fortunatianus, & Clarus; ex Numidica provincia Alypius, Augustinus & Restitutus. Ex Byzacena provincia, cum sancto sene Donatiano Primate, Cresconius, Jucundus & Æmilianus; ex Mauritania Sitifensi, Severianus, Asiaticus & Donatus; ex Tripolitana provincia, Plautius, qui erat ex more in legationem missus: qui omnes cum sanctissimo sene Aurelio omnia considerabunt; à quo petivit universa Synodis, ut omnibus, sive actis, quæ jam perfecta erant, sive epistolis, ipse subscriberet. Et subscripsit; Aurelius Episcopus Carthaginensis Ecclesiæ præsenti decreto consensi, & lecto subscripsi. Similiter & omnes Episcopi subscripserunt.

Διὰ τὸ, μὴ τοὺς ἐπισκόπους ἐπιπολὺ ἐν τῇ συνόδῳ κατέχεσθαι, ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας τρεῖς ἐπιλέξωνται δικαστάς. ὁμοίως ἤρεσεν πάσῃ τῇ συνόδῳ, διὰ τὸ μὴ ἐπιπολὺ τοὺς πρὸς τὴν σύνοδον συναχθέντας ἐπισκόπους σύμπαντας κατέχεσθαι, ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας, ἀνὰ τρεῖς ἐπιλεγῆναι δικαστάς. καὶ ἐπελέγησαν ἐκ τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας Βικέντιος, Φουρτουνατιανὸς καὶ Κλάρος· ἐκ τῆς Νουμηδικῆς ἐπαρχίας, Αλύπιος, Αὐγουστῖνος καὶ Ρεστιτοῦτος· ἐκ τῆς Βυζακηνῆς ἐπαρχίας, μετὰ τοῦ ἁγίου γέροντος Δονατιανοῦ τοῦ πρωτεύοντος, Κρεσκώνιος, Ιουκουῦδος καὶ Αἰμιλιανός· ἐκ τῆς Μαυριτανίας Σιτιφένσης, Σεβηριανὸς, Ασιατικὸς καὶ Δονάτος· ἐκ τῆς Τριπολιτανῆς ἐπαρχίας, Πλαύτιος, ὁ κατὰ τὸ ἔθος εἰς τοποτηρησίαν πεμφθείς· οἵτινες πάντες μετὰ τοῦ ἁγιωτάτου γέροντος Αὐρηλίου σύμπαντα σκοπήσουσιν· ἀφ' οὗ ᾔτησεν σύμπασα ἡ σύνοδος, ἵνα πᾶσιν, εἴτε πεπραγμένοις τοῖς ἤδη ἐκτελεσθεῖσιν, εἴτε ἐπιστολαῖς αὐτὸς ὑπογράψῃ. καὶ ὑπέγραψεν. Αὐρήλιος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας τῷ παρόντι ψηφίσματι συνήνεσα, καὶ παραναγνωσθέντι ὑπέγραψα. ὁμοίως καὶ οἱ πάντες ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν.

C

Zonar. Cum in hoc Concilio celebrando multum temporis congregati Episcopi consumpsissent, neque tamen adhuc quæstiones omnes explicatæ forent, ne diutiùs abesse cogerentur, tres ex unaquaque provincia eligi placuit, qui permanentes facta aliis discedendi potestate, ipsi quæ reliqua erant cum Aurelio cognoscerent ac constituerent.

D

ΖΩΝΑΡ. Ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ χρονοτριβησάντων τῶν ἀθροισθέντων ἐπισκόπων, ἔτι δὲ τινῶν λοιπαζομένων ζητημάτων, καὶ ἐξετασθῆναι μελλόντων, ἵνα μὴ καὶ ἔτι κατέχωνται καὶ χρονίσωσιν ἐπὶ πλέον, ἔδοξεν ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας τρεῖς ἐπιλεγῆναι προσμενοῦντας, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπελθεῖν· τοὺς δ' ἐπιλεγέντας μετὰ τοῦ Αὐρηλίου σκοπῆσαι σύμπαντα καὶ οἰκονομῆσαι.

Arist. *Quandoquidem Episcopi, qui ad Synodum venerunt, diutiùs manere haud possunt, tres ex unaquaque Provinciâ eligantur.*

ΑΡΙΣΤ. Ἐπὶ πολὺ μὴ δυναμένων περιμένειν τῶν εἰς τὴν σύνοδον ἐληλυθότων ἐπισκόπων, ἀνὰ τρεῖς ἐξ ἑκάστης ἐπαρχίας ἐπιλεγῶσι.

Multis canonicis quæstionibus propositis, & omnibus non solutis; placuit Synodo, omnes Episcopos in eâ congregatos diutius non detinendos esse; quoniam jam multum temporis præterlapsum fuisset: sed ut tres ex unaquâque provinciâ eligerent, & illi, una cum Aurelio Ecclesiæ Carthaginensis Episcopo, reliqua determinent.

E

Πολλῶν προτεθέντων κανονικῶν ζητημάτων, καὶ μήπω πάντων λυθέντων· ἤρεσε τῇ συνόδῳ, μὴ πάντας τοὺς συναθροισθέντας ἐν αὐτῇ ἐπισκόπους καὶ ἔτι προσκαρτερεῖν, διὰ τὸ ἱκανὸν ἤδη παραῤῥυῆναι καιρόν· ἀλλὰ ἀνὰ τρεῖς ἀφ' ἑκάστης ἐπαρχίας ἐπιλεγῶσι, καὶ συνάμα τῷ Αὐρηλίῳ τῷ ἐπισκόπῳ τῆς ἐν Χαρχηδόνι ἐκκλησίας τὰ λείποντα παρατῶσαι.

Rursus in hac Synodo aderat Romanæ Ecclesiæ legatio. Post consulatum clarissimorum Impp. Honorii xii. & Theodosii viii. August. A. D. iii. Kal. Junias Carthagine in secreto Restitutæ Ecclesiæ, cum Aurelius Episcopus simul cum Faustino Piceni Potentinæ Ecclesiæ, Italorum provinciæ, legato Romanæ Ecclesiæ, Vincentio Culusitano, Fortunatiano Neapolitano, Mariano Uzipantiota, Adeodato Simidicita, Pentadio Carpitano, Rufiano Muzuensiano, Prætextato Sicilibensita, Quodvultdeo Ucrensiano, Candido Abbiritano, Gallonio Uticensi, legatis proconsularis regionis; Alypio Thagavensino, Augustino Hipponeregiano, Posidio Calamensino, legatis Numidicæ provinciæ; Maximiano Acyrogensi, Jucun-

F

Πάλιν ἐν ταύτῃ τῇ συνόδῳ παρῆν τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας ἡ τοποτηρησία. μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων Ονωρίου τὸ δωδέκατον, καὶ Θεοδοσίου τὸ ὄγδοον, τῶν Αὐγούστων, τῇ πρὸ τριῶν καλανδῶν Ιουνίων ἐν Καρχηδόνι εἰς τὸ σύκρητον τῆς Ρεστιτούτης ἐκκλησίας, Αὐρηλίου τοῦ ἐπισκόπου, ἅμα Φαυστίνῳ Πικένου τῆς Ποτεντινῆς ἐκκλησίας τῆς Ιταλῶν χώρας, τοποτηρητῇ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, Βικεντίῳ Κουλουσιτανῷ, Φουρτουνατιανῷ Νεαπολίτῃ, Μαυριανῷ Ουζιπαντιώτῃ, Αδεωδάτῳ Σιμηδικίτῃ, Πενταδίῳ Καρπιτανῷ, Ρουφιανῷ Μουζουενσιανῷ, Πραιτεξτάτῳ Σικηλιβενσιώτῃ, Κουοδβουλτδέῳ Οὐκρενσιανῷ, Κανδίδῳ Αββιριτανῷ, Γαλλωνίῳ Οὐτικενσιώτῃ, τοῖς τοποτηρηταῖς τῆς Ανθυπατιανῆς χώρας· Αλυπίῳ Θαγαβενσινῷ, Αὐγουστίνῳ Ιππωνηρεγιανῷ, Ποσσειδίῳ Καλαμενσινῷ, τοῖς τοποτηρηταῖς

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

τηρηταῖς τῆς Νουμηδικῆς χώρας Μαξιμιανῷ Ακυρεγενσιώτῃ, Ιουκουνδῷ Σουφετουλενσιανῷ, Μαξιμιανῷ ἐκ τοῦ αὐτοῦ, καὶ Ιλαριανῷ τῷ ἀπὸ Ὀρρεοκελίων, τοῖς τοποτηρηταῖς τῆς Βυζακινῆς χώρας Νοβάτῳ Σιτιφενσιώτῃ, καὶ Λέοντι Οπτενσιανῷ, τοῖς τοποτηρηταῖς τῆς Μαυριτανῶν χώρας τῆς Σιτιφένσης· Νινέλλῳ Ρουσσουρπενσιανῷ Λαυρεντίῳ Ικοσιτανῷ, καὶ Νουμεριανῷ Ρουσουγουνιώτῃ, τοῖς τοποτηρηταῖς τῆς Καισαριανῆς Μαυριτανῶν χώρας, ἐκ πάσης τῆς συνόδου κριταῖς ἐπιλεγεῖσιν, παρεστώτων τῶν διακόνων, προκαθίσαντος· καί τινων ἐξανυσθέντων, πολλῶν δὲ ἐπισκόπων ἐπὶ τοῖς λοιποῖς ἐξανυσθησομένοις παρέλκειν ὀδυρομένων, καὶ ὑποφέρειν μὴ δυναμένων, διὰ δὲ, πρὸς τὰς ἰδίας ἐπείγεσθαι ἐκκλησίας, ἤρεσεν συμπάσῃ τῇ συνόδῳ, ὥστε ἀπὸ πάντων ἐπιλεγῆναι ἐκ μιᾶς ἑκάστης ἐπαρχίας, τοὺς ὀφείλοντας ἀποκαθίσαι χάριν τῶν τὰ λοιπὰ παρατῶσαι· καὶ ἐγένετο, ὥστε παρῆναι ὑπογραφαὶ τὴν αὐτῶν παρουσίαν μαρτύρονται.

A *do Suphetulentiano, Maximiano ex eodem; & Hilariano ex Orreoceliis, legatis Byzacenæ provinciæ; Novato Sitifensi & Leone Optensiano legatis Mauritanorum provinciæ Sitifensis; Ninello Rusurpensiano, Laurentio Icositano & Numeriano Rusuguniota, legatis Cæsariensis Mauritanorum provinciæ, ex universa Synodo electis Judicibus, adsistentibus Diaconis, præsideret; & nonnullis peractis, multi Episcopi ad reliqua peragenda rem extrahi ægrè ferrent, & sufferre non possent, eo quòd ad proprias Ecclesias festinarent: placuit universæ Synodo, ut ex omnibus eligerentur ex*
B *unaquaque provincia, qui residere deberent reliquorum finiendorum gratia; & factum est, ut ii adessent, quorum subscriptiones eos adfuisse testificantur.*

ΚΑΝΩΝ ρκθ'.

Οτι οἱ ἀπὸ κοινωνίας ὄντες, εἰς κατηγορίαν οὐκ ὀφείλουσιν προσδεχθῆναι. ἤρεσεν τοίνυν πᾶσιν, ἐπεὶ τοῖς ἀνωτέροις τῶν συνόδων ψηφίσμασι περὶ προσώπων κληρικῶν, τῶν μὴ ὀφειλόντων εἰς κατηγορίαν προσδεχθῆναι, ὡρίσθη, καὶ οὐκ ἐπεξεργάσθη, ποῖα πρόσωπα μὴ προσδεχθῶσιν, διὰ τοῦτο ὁρίζομεν τοῦτον ὀρθῶς εἰς κατηγορίαν μὴ εἰσδέχεσθαι, ὅστις μετὰ δὲ ἀπὸ κοινωνίας γενέσθαι, ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ ἀφορισμῷ ὑπάρχει, εἴτε κληρικὸς εἴη, εἴτε λαϊκὸς, ὁ κατηγορῆσαι βουλόμενος.

Canon CXXIX.

Quòd qui communione moti sunt, admitti non debent ad accusationem. Placuit ergo omnibus; Quoniam
C *superioribus Synodorum decretis de personis Clericorum, quæ non debent ad accusationem admitti, definitum est, & non pertractatum est, quænam personæ non admittantur; propterea hoc rectè statuimus, ut ad accusationem non admittatur, quisquis postquam communione motus fuerit, in eadem est adhuc segregatione, sive sit Clericus, sive Laicus, qui velit accusare.*

ΒΑΛΣ. Ὁ ἕκτος κανὼν τῆς οἰκουμενικῆς δευτέρας συνόδου πλατύτερον διαλαμβάνει, τίνες εἰσὶ προσδεκτέοι εἰς κατηγορίαν ἐπισκόπου. ὁ γὰρ παρὼν κανὼν περὶ μόνων φησὶ τῶν ἀφωρισμένων ἐνιστάντων κατηγορίαν κατά τινος. ἀνάγνωθι οὖν καὶ ῥηθέντα κανόνα.

Bals. Sextus canon universalis secundæ Synodi fusiùs tractat, quinam sint admittendi ad accusationem Episcopi. Præsens enim canon de solis segregatis, accusationem adversus aliquem instituentibus,
D loquitur. Lege ergo dictum canonem.

ΖΩΝΑΡ. Οὐ πᾶσιν ἐνδέδοται κατηγορεῖν ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν, ἀλλὰ τοῖς ὀρθοδόξοις καὶ ἀνεπιλήπτοις, καὶ μήτε ἀκοινωνήτοις, μήτε ὑπὸ κατηγορίαν ἐγκληματικὴν οὖσι, κατὰ καὶ ϛ'. κανόνα τῆς δευτέρας οἰκουμενικῆς συνόδου, ὃς πλατύτερον περὶ κατηγοριῶν τοιούτων διαλαμβάνει. ὁ δὲ γε παρὼν κανὼν περὶ μόνων ἀφωρισμένων διορίζεται, ὥστε εἰ μὴ τῶν ἀφορισμοῦ λυθῶσι, μὴ δύνασθαι ἑτέρων κατηγορεῖν, κἂν κληρικοὶ εἶεν οἱ κατηγοροῦντες, κἂν λαϊκοί. εἰ δὲ ἀκοινώνητοι κατηγορεῖν οὐ δύνανται,
E πολλῷ μᾶλλον οἱ τέλεον ἐκβεβλημένοι τῆς ἐκκλησίας, καὶ οἱ αἱρετικοὶ καὶ οἱ σχισματικοί. ζητητέον δὲ καὶ τὰ γραφέντα εἰς καὶ εἰρημένον ἕκτον κανόνα τῆς δευτέρας συνόδου.

Zonar. Episcopos aut Clericos accusare, non quibusvis concessum est, sed tantum Orthodoxis, qui ab omni prava suspicione alieni, & neque communione moti, neque judicii laqueis obstricti sunt: ut ex sexto canone secundæ œcumenicæ Synodi, in quo de accusationibus hujusmodi disseritur, facile licet animadvertere. Hoc vero canone de iis tantummodo qui sunt segregati statuitur, ut nisi prius à segregatione absoluti fuerint, alios accusandi, sive Clerici illi, sive Laici sint, facultate careant. Quod si segregatis accusationem suscipere
E haud licet; multo minus ii, qui ab Ecclesia penitus ejecti sunt, hæreticique ac schismatici, poterunt. Vide quæ in allatum secundæ Synodi canonem hac de re antea scripsimus.

ΑΡΙΣΤ. Οὐ μαρτυρεῖ ὁ ἀφωρισμένος.

Ανεπίληπτον δεῖ εἶναι καὶ μαρτυροῦντα· διὰ τοῦτο οὖν οὔτε κληρικὸς οὔτε λαϊκὸς, ἀφωρισμένος, κατὰ ἐπισκόπου ἢ κληρικοῦ εἰς κατηγορίαν ἢ εἰς μαρτυρίαν παραδεχθήσεται.

Arist. *Excommunicatus non dat testimonium.*

Testem inculpatum esse oportet. Idcirco nec Clericus nec Laicus excommunicatus in accusationem aut testimonium contra Episcopum clericumve admittetur.

ΚΑΝΩΝ ρλ'.

F

Οτι δοῦλοι καὶ ἀπελεύθεροι καὶ πάντα τὰ ἠτιμωμένα πρόσωπα κατηγορεῖν οὐκ ὀφείλουσιν. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα πάντες οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ἴδιοι ἀπελεύθεροι εἰς κατηγορίαν μὴ προσδεχθῶσιν· καὶ πάντες, οὓς πρὸς κατηγορητέα ἐγκλήματα οἱ δημόσιοι νόμοι οὐ προσδέχονται· πάντες ἔτι μὴν οἱ τοῖς τῆς ἀτιμίας σπίλοις ἐρραντισμένοι, τοῦτ' ἔστιν μῖμοι, καὶ ὅσα τοῖς αἰσχρότησιν ὑποβέβληνται πρόσωπα· αἱρετικοὶ ἔτι μὴν, εἴτε Ελληνες εἴτε Ιουδαῖοι· πλὴν ὅμως πᾶσιν, οἷς ἡ τοιαύτη

Canon CXXX.

Quòd servi, & liberti, & omnes infames personæ accusare non debent. Similiter placuit, ut omnes servi & liberti proprii ad accusationem non admittantur; & omnes quos ad accusanda crimina leges civiles non admittunt; & omnes præterea infamiæ labe aspersi, hoc est, mimi, & quæcunque personæ turpitudini sunt obnoxiæ; præterea hæretici, sive Judæi, sive Græci: Sed tamen omnibus,

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

quibus hæc negatur accuſatio, in propriis cauſis accuſandi facultas non negetur.

BALS. Hic quoque canon ab iis, quæ in vi. canone ſecundæ Synodi ſcripta ſunt, declaratur. Tractat enim non poſſe ſervos, & infames, & hæreticos, & omnes omnino quos leges prohibent, criminalia judicia inſtituere, & ſacratos accuſare: Sed hi omnes, inquit, ſi habeant quod privatim eorum interſit, non prohibebuntur criminale judicium movere adverſus Epiſcopos & Clericos. Quamobrem crimina, quæ ad ipſos non pertinent, ſeu publica, à quolibet autem moveri poſſunt, ii intentare prohibentur: & nota hoc. Quia autem etiam libertorum meminit canon, ſcias quòd liberti de his adverſus alios quidem criminalia judicia poſſunt intendere: adverſus eos autem, qui illos manumiſerunt, Patronos ſcilicet, non poſſunt. Et lege viii. ix. x. xi. cap. xxxiv. tit. lx. libri, & intelliges, quinam ii ſunt, qui criminalia judicia movere prohibentur: & quomodo liberti de his adverſus proprios patronos non agunt. Dicunt enim; Præter prohibitos alii poſſunt publica movere. Prohibentur autem aliqui propter naturam vel ætatem, ut mulier & impubes; & alii, ut qui in armis militant; alii, ut magiſtratus; alii, ut infames, vel turpis lucri captatores, & qui accipiunt, ut vel accuſent, vel non accuſent, & qui duas accuſationes adverſus alios inſcripſerunt; alii propter ſuam conditionem: ut liberti patronorum; alii propter calumniæ ſuſpicionem, ut qui falſum teſtimonium dixerunt; alii propter paupertatem, ut quorum facultates quinquaginta aureos non valebant. Hi autem omnes proprias injurias & cognatorum cædem perſequi non vetantur. Filii autem & liberti à patre vel liberto poſſeſſione vi ejecti non poſſunt de vi judicium movere, ſed agunt de recuperandâ poſſeſſione. Nam & filius adverſus matrem de ſuppoſito partu agit, eo quod non habet cohæredem; non vero eam falſi accuſat. Mimos autem illos dicit, qui perſonas induunt, ſervorum fortè, vel mulierum: non autem omnes Thymelicos. Illi enim, qui tractant inſtrumenta muſica, bonæ ſunt exiſtimationis. Turpitudini autem ſunt obnoxii, ſecundùm canonem, lenones, qui meretricibus præſunt, & alii ejuſmodi. Infames vero ſunt cum aliis & Beſtiarii qui mercedem accipiunt, ut pugnent cum belluis, & pro lucro vitam ſuam projiciunt; non autem illi, qui virtutis oſtentandæ gratia concertant cum beſtiis. Non enim actio, ſed animi propoſitum hîc punitur: quia & ipſi reges pugnant cum beſtiis.

ZONAR. Nec accuſare ſervi, nec teſtimonium dicere, nec alia quædam exercere, legibus permittuntur: liberti vero, alios quidem in judicium rei quoque capitalis vocare poſſunt; non tamen eos, à quibus manumiſſi, aut eorum liberos, nec ad quos hæreditate patronatûs jura pervenere. Eſt vero patronatus Latina dictio, à Græcis quoque uſurpata, quæ jus quoddam auctoritatis in alium ac tutelæ indicat. Neque igitur ſervos ad Epiſcopi aut Clerici accuſationem canon admittit, nec accuſatorum libertos, nec aliquos alios, qui legum civilium conſtitutionibus ab accuſatione criminali arcentur, neque infames, quales ſunt mimi, quique cum beſtiis pugnant vel qui gladiatoriam exercent. Per mimos vero ſcenicos omnes intellexit; quorum ex numero, qui quidem ſpectante Imperatore artis ſuæ ſpecimen edunt, honeſti à legibus exiſtimantur: qui vero in foro coram imperita multitudine ludos exhibent, infames ducuntur. Similiter & ii, qui cum beſtiis pugnant, qui etiam venatores dicuntur, ut & gladiatores; ſi quidem fortitudinis oſtentandæ gloriæque comparandæ ſtudio beſtiarios agunt aut gladiatores, nulla hinc eos honoris jactura conſequitur: ſin mercede conducti, ignominia notantur. Nam quicunque vitæ ſuæ haud parcens, eam pretio venalem habet, mortémque cauſa lucri contemnit; quî fieri poteſt,

κατηγορία ἀρνῆται, ὃν τῇ ἰδίας αἰτίας τῆ τῆ κατηγορῆν ἄδειαν μὴ ὀφείλειν ἀρνῆται.

ΒΑΛΣ. Καὶ τοῦτο ὁ κανὼν ἀπὸ τῆ ὃν ϕῆ ς'. κανόνι τῆ δευτέρας συνόδου γεγραμμένων ἀφαιρίζεται. Ἀφαιρεῖται γὰρ μὴ δύνασθαι δούλους καὶ ἀτίμους καὶ αἱρετικούς, καὶ πάντας ἁπλῶς ὅσ καὶ οἱ νόμοι κωλύουσιν, ἐγκληματικὰ δικαστήρια συνιστᾶν, καὶ κατηγορῆν ἱερωμένων· πλεῖον, φησιν, ὅτι πάντες οἰκεῖον ἄφαφέρον ἔχοντες, ἐ κωλυόντων) κινῆν ἐγκληματικὰ δικαστήρια κῆ ὁπισθεν καὶ κληρικῆ. ὥστε τὰ μὴ αὐτοῖς ἀφαφέροντα ἐγκλήματα ἦκειν τὰ δημόσια, ϖερὶ παντὸς δὲ κινῆσαι δύνασθαι, οἱ νεοῦνται γυμνάζειν κεκώλυνται). καὶ σημείωσαι τοῦτο. ἐπεὶ δὲ καὶ ἀπελευθέρων μέμνηται ὁ κανών, γίνωσκε ὅτι οἱ ἀπελεύθεροι, κῆ ἄλλων μὲν ἐγκληματικὸν δικαστήριον συνιστᾶν δύανται· κῆ δὲ τῆ ἐλευθερωσάντων αὐτοὺς, τῆ καὶ λεγομένων πατρώνων, συνιστᾶν οὐ δύανται. καὶ ἀναγνωθῆ ϖ ν'. θ'. ι'. ια'. κεφάλ. τῆ λδ'. τίτλ. τῆ ξ'. βιβλ. καὶ μάθῃ τίνες εἰσὶν οἱ κωλυόμενοι κινῆν ἐγκληματικὸν δικαστήριον· καὶ πῶς οἱ ἀπελεύθεροι ϖερὶ νεότων κῆ τῶν οἰκείων πατρώνων σὺν συνάγουσι. φασὶ γὰρ, χωρὶς τῆ κεκωλυμένων οἱ ἄλλοι δύανται κινῆν τὰ δημόσια. κωλύονται δὲ τινες ἀφὰ φύσιν ἢ ἡλικίαν, ὡς νεὸς καὶ ἄνηβος, καὶ ἄλλοι, ὡς ἐνόπλως στρατευόμενοι, ἄλλοι ὡς ἄρχοντες, ἄλλοι, ὡς ἄτιμοι ἢ αἰσχροκερδεῖς, καὶ λαμβάνοντες ὅτι τῆ κατηγορῆσαι ἢ μὴ κατηγορῆσαι, καὶ οἱ δύο κατηγορίας καθ' ἑτέρων ἐγγραψάμενοι· ἄλλοι ἀφὰ τὴ αἵρεσιν αὐτῆ, ὡς ἀπελεύθεροι τῶν πατρώνων· ἄλλοι δὶ ὑποψίαν συκοφαντίας, ὡς οἱ ψευδομάρτυρήσαντες· ἄλλοι ἀφὰ πενίαν, ὡς μὴ ἔχοντες πεντήκοντα νομισμάτων οὐσίαν. ὅτι δὲ πάντες ἐγκλήματα ἀφὰ καὶ φόνον συγγενῶν ἐνδικεῖν δύανται. παῖδες δὲ καὶ ἀπελεύθεροι βιαίως νομῶς ἐκβληθέντες ϖρὸς τῶν ϖατέρα ἢ τῶν πάτρωνος, ὃ μὲν ἔγκλημα τὴ βίας ὑ δύανται κινεῖν· εἰς δὲ ὃ ἀναλαβεῖν τὴ νομὴν κινοῦσι. καὶ ὁ υἱὸς γὰρ κῆ μητρὸς ϖερὶ ὑποβολιμαίου κινεῖ, ἀφὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτὸν συγκληρονόμον, ὑ μὴν ὃ ϖερὶ πλαστογραφίας. μίμους μέντοι ἐκείνους λέγει, τοὺς ϖροσωπεῖα ὑποδυομένους, δούλων τυχὸν ἢ καὶ γυναικῆ, καὶ μὴ πάντας τοὺς τῆ Θυμέλης. ἐκεῖνοι γὰρ οἱ τὰ μουσικὰ ὄργανα μεταχειζόμενοι ἔντιμοί εἰσίν. αἰσχρότητι δὲ ὑποβέβληται κῆ τὸν κανόνα οἱ ϖερατῶται, οἱ ϖορνοβοσκῶν ϖροϊσταμένοι, καὶ ἕτεροί τινες. καὶ ἄτιμοι δέ εἰσι σὺν ἄλλοις καὶ οἱ θηριομάχοι, οἱ μισθὸν λαμβάνοντες χάριν τῆ πολεμῆσαι θηρίον, καὶ ἀφὰ κέρδος τῆ οἰκείαν ϖροδιδόντες ζωὴν, ὑ μὴν οἱ ἀφὰ ἐπίδειξιν ἀνδρείας θηριομαχοῦντες. οὐ γὰρ ἡ ϖρᾶξις, ἀλλὰ ἡ ϖροαίρεσις ἐνζῆν κολάζεται· ὅτι καὶ βασιλεῖς θηριομαχοῦσιν.

ΖΩΝΑΡ. Οἱ δοῦλοι τοῖς νόμοις ἀϖροσδέκτοι εἰσὶν εἰς ὃ ἀνάγκην ἢ μαρτυρεῖν καὶ εἰς ἕτερα· οἱ δὲ ἀπελεύθεροι, κῆ μὴ ἄλλων δύανται ἀνάγκην καὶ ἐγκληματικῶς, κῆ δὲ τῆ ἐλευθερωσάντων αὐτῆ, ἢ τῆ παίδων αὐτῆ, ἢ τῆ κληρονόμων τῆ ἐχόντων κατ' αὐτῆ πατρωνικὰ δίκαια οὐ δύανται. ἡ πατρωνία δὲ Ῥωμαϊκὴ οὖσα λέξις καὶ ἑλληνιζομένη, ϖροστασία νοεῖται. οὔτε οὖν δούλους δέχεται κατηγορεῖν ὁπισθεν κῆ κληρικῆ ὁ κανών, οὔτε ἀπελεύθερους ἰδίους τῆ κατηγουμένων, οὔτε τινὰς ἄλλους, οὓς οἱ ϖολιτικοὶ νόμοι κατηγορεῖν κωλύουσιν ἐπ' ἐγκλήμασιν, οὔτε ἀτίμους, οἷ μίμους κῆ θηριομάχους ἢ μονομάχους. Ἀφὰ δὲ τῆ μίμων τοὺς σκωπτικοὺς πάντας ἐδήλωσεν, ὧν οἱ μὲν εἰωθότες ἐνώπιον τῆ βασιλέως τὰ ἑαυτῆ ἐπιδείκνυσθαι ὑποκρίσεις, ἔντιμοι τοῖς νόμοις λογίζονται· οἱ δὲ ἐν πανηγύρεσι καὶ δημοτικαῖς συνελεύσεσι ϖαίζοντες ἄτιμοι κρίνονται· ὁμοίως καὶ οἱ θηριομάχοι, οἱ καὶ κυνηγοὶ ὀνομάζονται, καὶ οἱ μονομαχοῦντες, εἰ μὲν δι' ἐπίδειξιν ἀνδρείας καὶ δόξης ἕνεκα θηριομαχοῦσιν, ἢ μονομαχοῦσιν, ὑϖέτιμοί εἰσιν· εἰ δὲ ἀφὰ μισθὸν ἄτιμοι. ὁ γὰρ τῆς οἰκείας ζωῆς μὴ φειδόμενος, ἀλλὰ μισθοῦ ϖερδιδοὺς αὐτὴν, καὶ θανάτου ἀφὰ κέρδος καταφρονῶν, ϖῶς ἂν τῆς οἰκείας φείσεται ϖαλλή-

ψεως

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ψεως; Ἀλλ' ὅμως αἱρετικοῖς ἢ ἀπίστοις δίδωσι κατηγορεῖν. εἰ δὲ ἴδιαι οἱ τοιοῦτοι αἰτίας ἔχουσι, καὶ περὶ τούτων ἀκούουσι, περισκεπήσονται, κἂν κατ' ὀρθοδόξων ἢ κληρικῶν ἀναγωσι. τὰ αὐτὰ δὲ ὁρίζεται καὶ ὁ ἕκτος κανὼν τῆς δευτέρας συνόδου. ἀναγνωστέον καὶ τὰ ἐν ἐκείνῳ γεγραμμένα.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ δοῦλος, καὶ ὁ ἀπελεύθερος, καὶ ὁ προκατηγορηθεὶς ὅτι τι τῶν οὐ προσδεχομένων τῷ δημοσίῳ, καὶ ὁ μίμος, καὶ ὁ Ἕλλην, καὶ ὁ αἱρετικός, καὶ ὁ Ἰουδαῖος.

Οὐ δεῖ ἀνεξετάστως τοὺς κατὰ ὀρθοδόξων ἢ κληρικῶν κατηγορίας ἢ μαρτυρίας προσδέχεσθαι· ἀλλὰ ἀνακρίνειν τοὺς κατηγοροῦντας ἢ μαρτυροῦντας, ὁποῖοί εἰσι καὶ ὡς ἕκτον κανόνα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου· καὶ εἰ μὲν ὡς βίον ἔχοιεν ἄμεμπτον, καὶ περὶ θρησκείαν ὀρθόδοξον, προσίεσθαι αὐτούς· εἰ δὲ ἢ δοῦλοί εἰσιν (οὗτοι γὰρ καὶ ἀπὸ τῶν πολιτικῶν νόμων οὐδενὸς καθ' οἱουδήποτε, ἐγκλήματικῶς, ἢ χρηματικῶς, ἐνάγειν ἢ μαρτυρεῖν δύνανται.) ἢ ἀπελεύθεροι ἴδιοι τοῦ κατηγορουμένου· (κωλύονται γὰρ καὶ οὗτοι ἀπὸ νόμων καὶ τῶν ἐλευθερωσάντων αὐτοὺς ἐπ' ἐγκλήμασι μαρτυρεῖν, διὰ τὸ ἀπαιτεῖσθαι, τιμίους καὶ ἁγίους τοὺς πατρῶνας αὐτῶν, ἤτοι τοὺς ἐλευθερωτάς, λογίζεσθαι.) ἢ προκατηγορηθέντες καὶ μὴ προφανέντες ἀνεύθυνοι, ἢ ὑπὸ δημοσίῳ κατακριθέντες δικαστηρίῳ, καὶ μήπω ἀπὸ βασιλικῆς ἐνεργείας εἰς τὸ οἰκεῖον ὀφφικίαν ἀποκατασάντες, ἢ ὡς βίον ἐφύβριστον ἔχοντες, ὡς μῖμοι, καὶ σκηνικοί· ἢ τῆς ἡμετέρας θρησκείας ὄντες ἀλλότριοι, ὡς Ἰουδαῖοι, αἱρετικοί τε, καὶ Ἕλληνες· οὐ προσδεχθήσονται εἰς κατηγορίαν ἢ εἰς μαρτυρίαν ὑπὲρ ὀφφικίων ἢ κληρικῶν. Ἀλλὰ δὲ μηδέν τι αὐτοὺς ἕτερον ἀποδίδειν, ἢ μόνον καὶ ἁπλῶς τῇ ὑποβολῇ προσπάθειαν τῶν ἱερέων, καὶ ταραχὰς ἐπάγειν τῇ ἐκκλησίᾳ.

A ut existimationi suæ honoríque parcat? Sed nèque hæreticis aut infidelibus accusare datum est. Qui tamen omnes, si aliquid habeant privatæ controversiæ, ac de eâ sibi judicium dari velint, etiam adversus Episcopos & Clericos audientur. Eadem sextus quoque secundæ Synodi canon edicit. Tu quæ in eum scripta sunt vide.

ARIST. *Et servus, & libertus, & qui ante accusatur aliquo eorum criminum, ob quæ ad publicum judicium non admittitur, & mimus, & Græcus, & Hæreticus, & Judæus.*

Non oportet accusationes & testimonia contra Episcopos vel Clericos sine examinatione accipere: sed accusatores sive testes examinare, quales sint, juxta sextum Synodi Constantinopolitanæ canonem. Et si quidem vitâ sint inculpati, & religione orthodoxi, eos admittere: Sin autem vel servi sint; (hi enim & à legibus politicis contra neminem omnino in causâ, vel criminali vel pecuniariâ, accusationem ferre aut testimonium dare possunt) vel manumissi proprii accusati; (à legibus enim & isti prohibentur contra eos, qui ipsis manumiserunt, in criminibus testimonium dare; quia requiritur, ut patronos suos & liberatores honorandos sanctosque existiment) vel antea accusati & innocentes non visi; vel in publico condemnati judicio, & nondum ab Imperatoriâ beneficentiâ ad integrum suum statum restituti; vel vitam contumeliosam agentes; ut mimi & scenici; aut à nostrâ religione alieni; ut Judæi, Hæretici, & Græci: ad Episcoporum aut Clericorum accusationem sive testimonium non admittentur. Propterea quod isti nihil aliud in animo habent & conatu, quàm infamiam & maculam Sacerdotum opinionibus affigere, & Ecclesiæ perturbationes afferre.

ΚΑΝΩΝ ρλα'.

Ἵνα ὁ περὶ ἑνὸς ἐγκλήματος ἀποδεῖξαι μὴ δυνάμενος, περὶ ἕτερον μὴ εἰσδεχθῇ. ὁμοίως ἔπρεσεν, ἵνα ὁσακισδήποτε κληρικοῖς ἀπὸ κατηγόρων πολλὰ ἐγκλήματα προβάλλωνται, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν, περὶ οὗ πρῶτον ἐπράχθη, ἀποδειχθῆναι οὐκ ἠδύνηθη, περὶ τὰ λοιπὰ μηκέτι ταῦτα μὴ προσδεχθῆναι.

Canon CXXXI.

Ut qui unum crimen probare non potest, ad alterum non admittatur. Similiter placuit, ut quotiescunque Clericis ab accusatoribus multa crimina objecta fuerint, & unum ex iis, de quo primùm actum est, probari non potuerit, ad reliqua non admittantur.

ΒΑΛΣ. Ἐνεστάτό τις διάφορα ἐγκλήματα κατά τινος ἱεροσυλήσου, καὶ ἐγύμνασεν ὀκ τῶν πολλῶν ἕν· μὴ δυνηθεὶς δὲ τοῦτο ἀποδεῖξαι, ἠβούλετο γυμνάσαι τὰ λοιπά. φησὶν οὖν ὁ κανὼν, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἀποδέκτος ἐστὶ, ζητῶν κατέξεταθῆναί τι ἕτερον ἀφ' ὧν προέθετο. καὶ εἰκότως τοῦτο διὰ τῶν πατέρων ὥρισται. ὁ γὰρ μὴ ἀποδείξας ὃ προέθετο πρῶτον ἔγκλημα, κἀντεῦθεν καταδικασθείς, ἢ ἔφθασε δοῦναι ἔγγραφάς· καὶ ὑφίσταται τὰ τῆς ζημιοπαθείας, ἤγουν ἀτιμοῦται, καὶ τὰ λοιπὰ πάσχει ὅσα καὶ ὁ κατηγορηθεὶς ἔμελλε παθεῖν· εἰ δ' ἄν καταδικάσθη, καὶ διὰ τοῦτο γυμνάζειν ἐγκληματικὸν δικαστήριον οὐ δύναται ἤδη ἀτιμωθείς· ἢ σὸν ἔφθασε δοῦναι ἐγγραφάς, καὶ πάλιν ἀτιμοῦται ὡς συκοφάντης. πλὴν τοῦτό τε καὶ ὁ παρὼν κανὼν χώραν ἔχει, ὡς οἶμαι, ὅταν ὁ δικάζων ἀποφήνηται καὶ συκοφαντίαν προτεθεῖσαν περὶ τοῦ καταδικασθέντος ὃ πρῶτος ἐλήλυθεν ἔγκλημα. εἰ γὰρ ἐξαγνωσθῇ, ὅτι οὐκ ἀπεδείχθη, ἐπεὶ οὐκ ἀτιμοῦται ὁ καταδικασθείς, καλῶς ἵνα γυμνάσῃ καὶ ἕτερον ἔγκλημα ἀφ' ὧν προέθετο. καὶ ἀνάγνωθι κεφάλ. ι'. τοῦ α'. τίτλου τοῦ ξ'. βιβλίου, λέγον, καὶ περὶ ζήτους ἡ συκοφαντία λύεται, καὶ τριπλοῦς ἡ ἐπεξέλευσις. ἢ γὰρ συκοφαντεῖ τις ὡς πλασῶς κατηγορῶν, ἢ προδότης τῆς ἰδίας ὑποθέσεως γίνεται, τὰ ἀληθῆ ἐγκλήματα κρύπτων, ἢ φυγοδικεῖ πλείως ἀναχωρῶν τῆς κατηγορίας· οὐ πάντως δὲ συκοφάντης ἐστὶν ὁ μὴ ἀποδείκνυς ὅσα κατηγόρησεν, ἀλλ' ὃν τῇ κρίσει τοῦ δικαστοῦ ἐστὶ, μὴ δ' ἐλευθερῶσαι τὸν κατηγορούμενον, ζη-

BALS. Adversus sacratum quendam diversa quis crimina intendit; & ex multis unum tractandum suscepit: cùm hoc autem probare non potuerit, reliqua quoque adgredi voluit. Dicit ergo canon eum non esse admittendum, dum vult de alio è propositis quæri, & hoc meritò à Patribus definitum est. Qui enim primum propositum crimen non probavit, & ex eo ipso est condemnatus; vel dedit priùs inscriptionem, & lege talionis punitus, scilicet fit infamis, & reliqua patitur, quæ etiam ille, qui accusatus est, erat passurus: Sin autem est condemnatus, criminale propterea judicium movere non potest, ut qui sit infamis; vel prius inscriptionem non dedit, & rursus fit infamis, ut calumniator. Sed hoc præsens quidem canon tunc locum habet, ut existimo, quando Judex pronunciarit crimen, de quo priùs actum est, fuisse condemnato sycophanticè objectum. Si enim prolatum fuerit, non esse probatum, quia condemnatus non fit infamis; rectè alterum quoque crimen eorum, quæ objecit, persequetur. Lege caput decimum primi tituli sexagesimi libri, quod dicit; Tribus modis fit calumnia, & tripliciter vindicta sumitur. Vel enim calumniatur quispiam, ut fictè accusans; vel fit suæ causæ proditor, vera crimina occultans; vel judicium perfectè deserit, ab accusatione desistens. Non est autem omnino calumniator, qui non probat quod intendit: sed est in potestate Judicis, postquam reum

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

absolverit, de eo quærere. Et si dixerit quidem, Non probasti, ei pepercit: Si vero dixerit, Calumniatus es; eum condemnavit, etiamsi de pœna nihil dixerit. Sequitur enim; Causæ enim inquisitio, non legis executio, Judici permissa est. Sin autem dixerit, temere vel leviter fecisti, hoc est, non probasti; non facit ipsum calumniatorem, nec is pœnam subit.

ZONAR. Si quis plura crimina Clerico vel Episcopo objiciat, nec unum aliquod ex iis, de quo primo actum est, hoc est, quod primo in quæstionem disquisitionémque est adductum, demonstrare potuerit, sed non demonstratum maneat: in aliis quoque deinceps ejus accusationem recipi canon vetat.

ARIST. *Et qui multa objecit, & nihil probavit.*

Optima ratione & hic ad accusationem aut ad testimonium non admittetur; utpote qui calumniator videtur, & idcirco etiam infamis est; eo quod multas profert contra quemlibet accusationes, sed nihil probat.

CANON CXXXII.

Quos oportet ad testimonium admittere. Testes autem ad testimonium non admittendos, quos nec ad accusationem admitti præceptum est; vel præterea quos ipse accusator è domo propria produxerit. Testimonium autem intra quatuordecim annorum ætatem non admittatur.

BALS. Postquam Synodi Patres de accusatoribus dixerunt, nunc etiam de testibus statuunt: & dicunt eos, qui adversus sacratos ferre volunt testimonium in causis criminalibus, tales esse debere, quales etiam canones ad accusationem admittunt. Eos autem, qui non admittuntur ad accusationem, nec ad testimonium admitti. Ad hæc domesticos quoque testes canon reprobat. Similiter & impuberes, qui sunt scilicet xiv. annis minores. Ac canon quidem hos & solos non esse ad testimonium admittendos dicit. Primus autem titulus xxi. lib. Basil. multos quoque alios à criminalis judicii testimonio repellit. Et lege eum titulum. Domestici autem testes accusatoris dicuntur, omnes qui cum eo habitant, & quibus ipse potest imperare. Dicit enim vi. caput primi titul. xxi. lib. Non est testis fide dignus, cui ego possum in accusando imperare; & cap. xxiv. Accusator testes domesticos non potest producere; & cap. xxvii. Domestica testimonia reprobantur. Et thema ii. xi. cap. li. tit. lx. lib. quod dicit; Furta domestica, si sint vilia, non sunt in publicam quæstionem referenda. Sunt autem domestica, quæ servi faciunt dominis, & liberti patronis, & mercenarii iis qui conduxerunt, apud eos degentes. Cùm autem præsens canon dicat, eos, qui sunt xiv. annis minores, non dicere testimonium, sed eos qui sunt ultra illam ætatem; & vigesimum caput primi tituli xxi. lib. dicat expressè; Non potest accusator vocare in testimonium enm qui publicè accusatur, nec eum qui est minor viginti annis: rogaverit quispiam, quid sit sequendum? Et mihi videtur lex esse magis sequenda. in testimonium enim causæ criminalis, qui minor est xx. annis, licèt sit major xiv. annis, non erit admittendus; ut qui nec firmum judicium, nec adhuc constantem prudentiam habeat. Est autem lex canone multò posterior; eo quòd longo tempore post hanc Synodum in Basilicorum repetitam prælectionem ille receptus sit. Lege sanctorum Apostolorum septuagesimum quintum canonem.

ZONAR. Postquam de accusatoribus Synodi Patres dixerunt, nunc de testibus quoque statuunt, ac eos, qui accusare prohibentur, à testimonio quoque dicendo

A τῆσαι περὶ τούτου. καὶ εἰ μὲν εἴπῃ, οὐκ ἀπέδειξας, ἐφείσατο αὐτοῦ. εἰ δὲ εἴπῃ, ἐσυκοφάντησας, κατεδίκασεν αὐτὸν, κἂν μηδὲν εἴπῃ περὶ τῆς ποινῆς. ἐπακαλουθεῖ γάρ· ἡ μὲν γὰρ τῆς ὑποθέσεως ζήτησις ἐπιτετράπται τῷ δικαστῇ, οὐ μὴν ἡ τοῦ νόμου ἐπεξέλευσις. εἰ δὲ εἴπῃ, προπετῶς ἐκίνησας, τουτέστιν οὐκ ἀπέδειξας, οὐ ποιεῖ αὐτὸν συκοφάντην, οὐδὲ ποινὴν ὑφίσταται.

ΖΩΝΑΡ. Ἐὰν διάφορά τις ἐγκλήματα προθήσει κατὰ κληρικοῦ ἢ ἐπισκόπου, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν εἰς πρᾶξιν, ἤτοι ζήτησιν καὶ ἐξέτασιν, προτεθῇ, καὶ μὴ ἀποδειχθῇ, ἀλλ' ἀναπόδεικτον μείνῃ, ἐπὶ τοῖς λοιποῖς καὶ κατηγόρου ἀπρόσδεκτον εἶναι διορίζεται ὁ κανών.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ κατηγορήσας πολλὰ, καὶ ἐλέγξας οὐδέν.

Εὐλόγως καὶ οὗτος εἰς κατηγορίαν ἢ εἰς μαρτυρίαν οὐ παραδέχεται, ὡς συκοφάντη φανεὶς, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἄτιμος ὤν, ἐκ τοῦ πολλὰ προθεῖναι κατά τινος αἰτιάματα, καὶ μηδέν τι ἐλέγξαι.

ΚΑΝΩΝ ρλβ'.

Τίνας δεῖ προσδέχεσθαι εἰς μαρτυρίαν. μάρτυρας δὲ εἰς μαρτυρίαν μὴ εἰσδέχεσθαι, τοὺς μηδὲ πρὸς κατηγορίαν εἰσδεχθῆναι παραγγελθέντας, ἢ ἔτι μὴν οὓς αὐτὸς ὁ κατηγόρος ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου προσκομίσει. μαρτυρία δὲ ἐντὸς κείρας ἐνιαυτῶν δεκατεσσάρων μὴ προσδεχθείη.

ΒΑΛΣ. Εἰπόντες οἱ τῆς συνόδου περὶ τῶν κατηγόρων, νῦν καὶ περὶ μαρτύρων διατάττονται· καί φασι τοὺς θέλοντας καταμαρτυρεῖν ἱερωμένων, χάριν ἐγκληματικῶν ὑποθέσεων, τοιούτους εἶναι, οἵους καὶ πρὸς κατηγορίαν οἱ κανόνες παραδέχονται. τοὺς δὲ μὴ παραδεχομένους εἰς κατηγορίαν, μηδὲ εἰς μαρτυρίαν παραδέχεσθαι. πρὸς τούτοις καὶ τοὺς οἰκειακοὺς μάρτυρας ἀποδοκιμάζει ὁ κανών. ὡσαύτως καὶ τοὺς ἀνήβους ἥττονας δηλονότι τῶν ιδ'. ἐνιαυτῶν. καὶ ὁ μὲν κανὼν τούτους καὶ μόνους ἀπαραδέκτους πρὸς μαρτυρίαν εἶναι φησίν. ὁ δὲ α'. τίτλος τοῦ κα'. βιβλίου τῶν βασιλικῶν καὶ ἑτέρους διαφόρους εἰς μαρτυρίαν ἐγκληματικοῦ δικαστηρίου ἀποπέμπεται. καὶ ἀνάγνωθι καὶ τοιοῦτον τίτλον. ἐκ τῶν οἴκου δὲ τῶν κατηγόρου λογίζονται μάρτυρες, οἱ συνοικοῦντες αὐτῷ πάντες, καὶ οἱ κελεύεσθαι παρὰ τούτου δυνάμενοι. φησὶ γὰρ δὲ ς'. κεφ. τῶν α'. τίτλου τῶν κα'. βιβλίου, οὐκ ἔστιν ἀξιόπιστος μάρτυς ὁ κελεύεσθαι δυνάμενος παρ' ἐμοῦ ἐπὶ τῷ μαρτυρῆσαι, καὶ κεφάλ. κδ'. ὁ κατηγόρος οἰκειακοὺς μάρτυρας οὐ δύναται παράγειν, καὶ κεφάλ. κζ'. αἱ οἰκειακαὶ μαρτυρίαι ἀποδοκιμάζονται. καὶ θέμα β'. τῶν ια'. κεφαλ. τῶν να'. τίτλου τῶν ξ'. βιβλίου, λέγον, τὰς οἰκειακὰς κλοπὰς εὐτελεῖς οὔσας οὐ δεῖ φέρειν εἰς δημοσίαν ἐξέτασιν. οἰκειακαὶ δέ εἰσιν, ἃς δοῦλοι ποιοῦσι δεσπότῃ, καὶ ἀπελεύθεροι τοῖς πάτρωσι, καὶ μίσθιοι τοῖς μισθωσαμένοις παρ' αὐτοῖς διάγοντες. τῶν δὲ παρόντος κανόνος λέγοντος, τοὺς ἥττονας τῶν ιδ'. ἐνιαυτῶν μὴ μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τοὺς ἐπέκεινα τούτου τῶν χρόνου, καὶ τῶν κ'. κεφ. τῶν α'. τίτλ. τοῦ κα'. βιβλίου λέγοντος οὕτω ῥητῶς, ὁ κατηγόρος οὐ δύναται καλεῖν εἰς μαρτυρίαν καὶ δημοσίως κατηγορούμενον, οὔτε καὶ ἥττονα τῶν εἴκοσι ἐτῶν, ἐρωτήσει τὶς, τίνι προσέχειν ὀφείλομεν; καὶ δοκεῖ μοι μᾶλλον τῷ νόμῳ. εἰς γὰρ μαρτυρίαν ἐγκληματικῆς ὑποθέσεως ὁ ἥττον τῶν εἴκοσι ἐνιαυτῶν καὶ ἐπέκεινα τῶν ιδ'. χρόνων ὑπάρχων, οὐκ ἔστι παραδεκτέος· ὡς μηδὲ βεβηκὸς ἔχων φρόνημα. ἔστι δὲ καὶ ὁ νόμος κατὰ πολὺ μεταγενέστερος τοῦ κανόνος, διὰ δὲ μετὰ χρόνους πολλοὺς τῆς παρούσης συνόδου δεχθῆναι τοῦτον εἰς τὴν τῶν Βασιλικῶν ἀνακάθαρσιν. ἀνάγνωθι τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα οε'.

ΖΩΝΑΡ. Εἰπόντες οἱ τῆς συνόδου περὶ κατηγόρων, νῦν καὶ περὶ μαρτύρων διατάττονται, καὶ φασὶ τοὺς κωλυομένους ἐγκληματικῶς ἐνάγειν, μηδὲ εἰς μαρτυρίαν προσδέχεσθαι. καὶ τοὺς προσδέχεσθαι

Ψηφιοποιήθηκε από την

προσδέχεσθαι δὲ ὀφείλοντας μὴ ἀνήβους εἶ). οἱ γὰρ μήπω τὸ ιδ'. ἐνιαυτὸν τῆς ἡλικίας αὐτῷ προβάλλοντες ἄνηβοί εἰσιν. ἀνήβοις δὲ, οἷς μήπω ὁ φρόνημα κατηγόν, μαρτυρεῖν ἡ δοκίσει). Ἀλλὰ οὐδὲ οἰκειακοὺς μάρτυρας ⓐ κατήγορον ἐξουσίαν δίδωσιν. οἰκειακοὶ δὲ εἰσιν, οἱ ὁκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, οὐ πάντας δὲ τοὺς προσόντας κωλύουσιν οἱ νόμοι μάρτυρεῖν, ἀλλά τινας, ἤγουν ὑποξουσίους αὐτῷ τῷ ἐξαγορεύοντι. αὐλοὺς ἢ ὑποχειρίους δύναται, καὶ προσέσθαι δυναμένους, καὶ εἰ μὴ πείθοιντο κολάζομένους. εἰ δὲ ἀξιόλογοι εἶεν ὑποχείριοι, οἷς ἱερεῖς, ἢ διάκονοι, ἢ γραμματικοὶ, καὶ ὅσοι ὅμοιοι τούτοις, οὐκ ἀποδέκτοι ὄντας πρὸς μαρτυρίαν.

A arceri jubent. Ad hæc impuberes quoque rejiciunt, qui quartumdecimum videlicet ætatis annum non excessêre; quibus, cum mentis constantia desit, testimonii quoque dicendi ratio haud constabit. Sed neque domesticos testes producendi potestas accusatori data est. Sunt vero domestici testes, qui ex ipsius accusatoris domo prodeunt: qui tamen non omnes testimonium dicere legibus prohibentur, sed aliqui tantum; ii nimirum, qui ipsos producentis potestati obnoxii, aliisve subjecti, viles sunt, quibus & imperari, & nisi imperio pareant, pœna infligi potest. Nam si honestiorem in familia locum obtineant, utpotè Sacerdotes, Diaconi, vel Gram-
B matici, & quicunque hujus generis, à testimonio dicendo nequaquam excludentur.

ΑΡΙΣΤ. Καὶ ὁ μὴ ἐνιαυτῶν δεκατεσσάρων.

ARIST. *Et qui annos quatuordecim nondum transegit.*

Καὶ οὗτος εἰς μαρτυρίαν ἄδεκτος, διὰ τὸ τῆς ἡλικίας ἀτέλειαν· δεῖ γὰρ ⓐ μαρτυροῦντα, σὺν τῷ, ἔντιμον καὶ ὀρθόδοξον εἶ), καὶ σταθερότητα ἔχειν· ὁ δὲ ἄνηβος, ὀλισθηρός ἐστι τὸ διάνοιαν. Ὃ δὲ δεύτερον θέμα τοῦ ἐπαναμβάτου κεφαλαίου τῆς πρώτης τίτλου τῆς εἰκοστοῦ α'. βιβλίου, ἐνθα ⓐ ἕτοιμα τῷ εἴκοσιν ἐτῶν εἰς μαρτυρίαν κατά τινος ἐπ' ἐγκλήμασι πρόσδέχεται.

Et hic ad testimonium non est admittendus, propter ætatis imperfectionem. Testem enim oportet, non tantum bonæ esse famæ & orthodoxum, sed & stabilitatem habere: At qui pubertatem nondum attigit, judicio lubricus est. At secundum Thema cap. xvii. tit. i. lib. xxi. nec viginti anni minorem ad testimonium contra quempiam in causâ criminali dandum admittit.

Ὁ κατήγορος ὁκ τοῦ ἰδίου οἴκου μάρτυρας οὐ κατίστησι.

C *Accusator è propriâ domo testes non producit.*

Αἱ οἰκειακαὶ μαρτυρίαι ἀπόλλυνται καὶ ἀπὸ νόμων εἰσί· φησὶ γὰρ ὅ κα'. κεφάλαιον τῆς πρώτου τίτλου τῆς κα'. βιβλίου ῥητῶς οὕτως· ὁ κατήγορος οἰκειακοὺς αὐτῷ μάρτυρας οὐ δύναται παρέχειν. καὶ ὅ κε'. κεφάλαιον τῆς αὐτῆς τίτλου καὶ βιβλίου, ὡς αἱ οἰκειακαὶ μαρτυρίαι ἀποδοκιμάζονται. μάρτυρας δὲ οἰκειακοὺς νοήσεις, τοὺς ὑπὸ ἐξουσίαν τινὸς πελοῦντας, καὶ δυναμένους προσκαλεῖσθαι παρ' αὐτοῦ· οἱ τοιοῦτοι γὰρ οὔτε ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ κατ' ἄλλου, κατηγορεῖν αὐτῷ, εἰς μαρτυρίαν παραδέχονται, ἢ ἐπ' ἐγκλημάτων, ἢ ὅτι χρημάτων αἰτήσει. εἰ δὲ ἕτερός τις ἀναίτιος, καὶ βούλεται ἄλλῳ οἰκειακὴ μαρτυρίαν χρήσασθαι, οὐ κεκώλυται. ἀπὸ γὰρ ἑνὸς οἴκου δύναται καὶ πατὴρ, καὶ υἱὸς ὑποξούσιος, καὶ δύο συνεξούσιοι υἱοὶ ἀδελφοὶ, καὶ καθ' ἕνα τινὸς, καὶ ὑπέρ τινος μαρτυρεῖν. ὡς ὅ πεντεκαιδέκατον κεφάλαιον τῆς αὐτῆς πρώτου τίτλου τῆς εἰκοστοῦ πρώτου βιβλίου δηλοῖ.

Testimonia domestica etiam à legibus sunt rejicienda. Nam cap. xxi. tit i. lib. xxi. sic expressè dicit; Accusator domesticos suos testes non potest producere: & cap. xxv. ejusdem tituli & libri; quòd testimonia domestica improbantur. Testes autem domesticos intelligas, qui potestati cujuslibet subjecti sunt, & quibus ipse mandare potest: tales enim, nec pro eo, nec contra alium, eo accusante, in testimonium recipientur, in causâ vel criminali vel pecuniariâ. Si a-
D lius autem quispiam accuset, & alius domestico testimonio uti vellet, non prohibetur. Nam ex unâ domo potest & pater & filius qui est sub potestate, & duo filii fratres simul sub potestate, vel contra aliquem vel pro aliquo testimonium dicere. Ut cap. xv. ejusdem lib. tit. i. lib. xxi. statuit.

ΚΑΝΩΝ ρλγ'.

CANON CXXXIII.

Περὶ ἐπισκόπου τοῦ ἀπὸ κοινωνίας τοιοῦτος ⓐ αὐτῷ μόνῳ ὃ ἴδιον ἔγκλημα ὁμολογήσαντα. ὁμοίως ἤρεσεν, ἵνα ἐάν ποτε ἐπίσκοπος λέγῃ τινὰ αὐτῷ μόνῳ ὃ ἴδιον ἔγκλημα ὁμολογῆσαι, καὶ ἐκεῖνος ἀρνῆται, μὴ λογίσηται ὁ ἐπίσκοπος εἰς ἰδίαν ὕβριν συντείνειν, ὅτι αὐτὸς μόνος οὐ πιστεύεται· εἰ καὶ τῷ συνειδότι τῆς ἰδίας συνειδήσεως λέγῃ μὴ θέλειν ἑαυτὸν κοινωνεῖν τῷ ἀρνουμένῳ.

E *De Episcopo, qui cum à communione removit, qui sibi soli proprium crimen confessus est. Similiter placuit, ut si Episcopus dicat aliquem sibi soli proprium crimen esse confessum, & ille negat; ne existimet Episcopus id ad suam injuriam pertinere, quòd ei soli fides non habetur: etiamsi propriæ conscientiæ scrupulo dicat se nolle ei, qui negat, communicare.*

ΒΑΛΣ. Ὡς ἔοικε, τις λαϊκὸς ἢ καὶ κληρικὸς ὡμολόγησε τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ περί τινος ὑπ' αὐτοῦ πραχθέντος ἁμαρτήματος. καὶ λαληθείσης τῆς ὑποθέσεως ἐπὶ κοινοῦ, ὁ μὲν τῷ ὁμολογήσαντι ποινᾶσθαι ἤρνητο ⓐ ἔγκλημα· ὁ δὲ ἐπίσκοπος ἤλεγχε τοῦτον. διὸ καὶ ἤθελε ⓐ ὁμολογησάμενον τιμωρεῖσθαι ὡς ὑβρισθῶ αὐτῷ, διὰ μὴ καταδέξαι εἰς τὰ λεγόμενα παρὰ τούτου. φησὶν οὖν ὁ κανὼν, ὅτι οὐκ ἔστιν ὕβρις τοῦ ἐπισκόπου, ὃ μὴ πιστεύεται αὐτὸν καὶ μόνον λέγοντα κατακρίνεται ἐπ' αὐτῷ ὃ ἔγκλημα ⓐ κατηγορούμενον· κἂν λέγῃ ὁ ἐπίσκοπος, ὅτι οὐ θέλω προσδέξασθαι αὐτὸν εἰς κοινωνίαν, σκανδαλιζομένης ἐπ' αὐτῷ τῆς συνειδήσεώς μου, διὰ τοῦ ὁμολόγησιν τοῦ ἁμαρτήματος. ἐρωτήσῃ δέ τις, ὡς τοῦ κανόνος ἀπροσδέκτου λογιζομένου τοῦ ἐπισκόπου μαρτυρίαν, ὡς ἀνθρώπου ἑνὸς, καὶ ⓐ νόμον ⓐ λέγοντα, ἑνὸς

B A L S. Ut est verisimile, quidam Laicus, vel Clericus; proprio Episcopo confessus est de aliquo à se commisso peccato. Et cùm causa publicè acta esset, qui confessionem quidem fecerat crimen inficiabatur, Episcopus autem eum redarguebat. Et ideo volebat eum, qui confessus fuerit, puniri, tanquam qui ipsum injuria affecisset; eo quòd non annueret iis, quæ ab ipso dicebantur. Dicit ergo canon, Episcopum injuria non affici, si fides illi non adhibeatur soli dicenti, eum, qui accusatur, crimen sibi deposuisse: etiamsi dicat Episcopus, nolo eum ad communionem admittere, cùm mea in eo conscientia offendatur, propterea quòd crimen confessus est. Interrogabit autem quispiam, cùm canon non esse admittendum ducat Episcopi testimonium, tanquam unius hominis, secundùm legem quæ dicit; Non

est

est unius admittendum testimonium, etiamsi sit senator: audieturne Episcopus, tanquam ei, qui accusatur, rectè non communicans, propter confessionem, an non? Solutio. Mihi videtur, quòd etiamsi revera confessus est, qui accusatur; ex eo solo non poterit Episcopus eum à communione separare, ut qui non sit condemnatus: Si autem hoc fecerit, ut qui sine ratione hominem à spirituali communione separaverit, separabitur & ipse à majori Antistite, eo, qui confessus est, absoluto. Nota ergo præsentem canonem propter Episcopos & Monachos, qui peccatorum hominum confessiones audiunt, & testimonium ferunt adversus eos, qui dicuntur fecisse apud ipsos confessionem criminis. Quòd autem non est admittendum unius testimonium, lege etiam lxxv. canonem sanctorum Apostolorum. Sanctissimus quidem certè Patriarcha dominus Lucas excommunicationis pœnæ subjecit monasterii Gerotrophii præfectum, qui fuerat Archiepiscopus Heracleæ, quòd tale testimonium tulisset adversus suum spiritualem filium.

A μάρτυρία σὸκ ἔστι δεκτὴ, κἂν συκλητικός ἔστιν, ἀκουσθήσεται ὁ ἐπίσκοπος, ὡς δικαίως μὴ συκοινωνοῦν τῷ κατηγορουμένῳ, διὰ τὴν ὁμολόγησιν, ἢ μή; Λύσις. ἐμοὶ δοκεῖ, ὡς κἂν τῇ ἀληθείᾳ ὁμολογήσαν ὁ κατηγορούμενος, ἀπὸ μόνου τούτου οὐ δυνήσεται αὐτὸν χωρίσαι τῆς κοινωνίας ὁ ἐπίσκοπος, ὡς μηδὲ καταδικασθέντα· εἰ δὲ τοῦτο ποιήσῃ, ὡς ἀνοικείως χωρίσας ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς πνευματικῆς κοινωνίας, χωρισθήσεται καὶ αὐτὸς παρὰ τοῦ μείζονος ἀρχιερέως, τοῦ ὁμολογηθέντος λυομένου. σημείωσαι δὲ πρόντα κανόνα διὰ τοὺς ἐπισκόπους καὶ τοὺς δεχομένους ἀνθρώπων λογισμοὺς μοναχούς, καὶ μαρτυρουῦτας καὶ τῶν λεγομένων ποιῆσαι πρὸς αὐτοὺς ὁμολόγησιν τοῦ ἁμαρτήματος. ὅτι δὲ ἀδεκτός ἐστιν ἡ τοῦ ἑνὸς μαρτυρία, ἀνάγνωθι καὶ τὸν ε'. κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ὁ μέντοι ἁγιώτατος πατριάρχης κυρὸς Λουκᾶς ὀπτιμίῳ ἀλιτουργησίας καθυπέβαλλε τὸν καθηγούμενον τῆς μονῆς τοῦ γηροτρόφου, τὸν γενόμενον ἀρχιεπίσκοπον Ἡρακλείας, γιοῦτόν τι μαρτυρήσαντα καὶ πνευματικοῦ παιδὸς αὐτοῦ.

Zonar. Quamvis Episcopus alicujus se crimina, ob quæ is communione movendus est, ipsius confessione cognovisse affirmet, qui tamen ejusmodi quidpiam confessum se esse neget; soli Episcopo in ea re fides non habebitur. Neque vero, inquiunt Patres, in eo injuriam sibi fieri Episcopus existimet, quòd soli sibi non credatur, quodque in posterum illius communionem admittere necesse habeat; quamvis ab ea communicatione se abstinere velle profiteatur, ex eaque conscientiam suam offendi causetur. Hîc enim per σκινδαλμόν, aut scandalum, aut conscientiæ confessione auditi facinoris concitatæ ac perturbatæ tumultum intellige.

ΖΩΝΑΡ. Κἂν ὁ ἐπίσκοπος λέγῃ ὁμολογήκεναι αὐτῷ τινα ἁμάρτημα χωρίζον αὐτὸν τῆς κοινωνίας, ὁ δὲ ἀρνῆται, λέγων μὴ εἰπεῖν αὐτῷ τοιοῦτον ἁμάρτημα, οὐ πιστεύεται μόνος ὁ ἐπίσκοπος. καὶ τοῦτο, φασὶν οἱ πατέρες, μὴ λογιζέσθω τῷ ἐπισκόπῳ εἰς ὕβριν, ὅτι οὐ πιστεύεται μόνος, καὶ λοιπὸν ἀναλαμβάνεται συκοινωνῆσαι ἐκείνῳ, κἂν λέγῃ ὁ ἐπίσκοπος, ὅτι οὐ θέλω προσδέξασθαι αὐτὸν εἰς κοινωνίαν, σκανδαλιζομένης ἐπ' αὐτῇ τῆς συνειδήσεώς μου. σκινδαλμὸν γὰρ ἢ ὅ σκάνδαλον νοητέον ἢ τὸν λύπην τῆς συνειδήσεως λυπουμένης καὶ ταραττομένης διὰ τὴν ὁμολόγησιν τοῦ ἁμαρτήματος.

Arist. Episcopo dicenti, quòd crimen mihi soli vicinus confessus est, si vicinus negaverit, fides non est facile habenda.

ΑΡΙΣΤ. Λέγων ἐπίσκοπος, ὅτι ὁ ἔγκλημα κατὰ μόνας ὁ πέλας μοι ὡμολόγησεν, εἰ ὁ πέλας ἀρνεῖται, οὐκ ἄπιστος.

Fides Episcopo non est habenda dicenti, quòd Clericus quispiam mihi soli crimen confessus est, & ob id gradu aut communione eum arceo. Si enim negat ille, quem confessum esse dicit, non debet eum condemnare; aut se injuriâ affectum existimare, quod ipsi soli non adhibetur fides.

Οὐ χρὴ πιστεύεσθαι τῷ ἐπισκόπῳ λέγοντι, ὡς κατὰ μόνας ὁ δεῖνα κληρικὸς ἔγκλημά μοι ὡμολόγησεν, καὶ διὰ τοῦτο ἢ τοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς κοινωνίας αὐτὸν ἀπείργω. εἰ γὰρ ἀρνεῖται ἐκεῖνος, ὃν ὁμολογῆσαι λέγει, οὐκ ὀφείλει καταδικάζειν αὐτὸν ἢ ἰδίαν ὕβριν τοῦτο λογίζεσθαι, ὅτι αὐτὸς οὐ πιστεύεται μόνος.

Canon CXXXIV.

ΚΑΝΩΝ ρλδ'.

Ne Episcopus temere quempiam privet communione. Quamdiu segregato non communicat proprius Episcopus, eidem Episcopo alii non communicabunt Episcopi: ut magis caveat Episcopus, ne adversus aliquem dicat id, quod documentis probare apud alios non potest.

Ἵνα μὴ, ὡς ἔτυχέν, τινα στερήσῃ τῆς κοινωνίας ἐπίσκοπος, ἐφ' ὅσον τῷ ἀφωρισμένῳ μὴ κοινωνῇ ὁ ἴδιος ἐπίσκοπος, τῷ αὐτῷ ἐπισκόπῳ ἄλλοι μὴ συκοινωνήσουσιν ἐπίσκοποι· ὥστε μᾶλλον εὐλαφυλάττεσθαι τὸν ἐπίσκοπον μὴ λέγειν κατά τινος, ὅπερ ἀποδείξειν ἐλέγξαι παρ' ἑτέροις οὐ δύναται.

Bals. Quod superior canon prætermiserat, hic in apertum protulit. Id autem erat, Si noluit Episcopus ei communicare qui à se segregatus est, ut qui ipsi aliquod crimen dixerit: quid ei fiet Episcopo, qui injuria ante condemnationem hominem segregavit? Dicit ergo, quòd si aliquem injuria segregavit, quamdiu ei, qui segregatus est, non communicat, nec illi, qui segregavit scilicet, alii communicabunt Episcopi. Subjungit etiam causam, ne præcipites sint & inconsiderati in accusatione & infligenda segregatione: & ne dicant adversus aliquos, quæ probare non possunt. Et à præsenti quidem canone sic punitur Episcopus, qui injustè segregavit. Ego autem existimo, quòd is Episcopus, non solùm sic punietur; sed & dicta segregatione majori Antistiti exposita, is quidem, qui est segregatus, à segregatione solvetur: qui autem segregavit, punietur secundùm Justiniani novellam, seu secundùm vigesimum quartum caput

ΒΑΛΣ. Ὃ παρεσιώπησεν ὁ ἀνώτερος κανών, τοῦτ' ἐφανέρωσεν εἰς φανερόν. Τί δὲ λοιπόν, ἐὰν μὴ θελήσῃ ὁ ἐπίσκοπος κοινωνῆσαι τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἀφορισθέντι, ὡς ἔγκλημά τι αὐτῷ ἐξαγορεύσαντι, τί ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἐπισκόπῳ γένηται ἀνενδιλόγως ἀφορίσαντι καὶ πρὸ καταδίκης ἄνθρωπον; φησὶ γοῦν, ὅτι ἐὰν ἀφορίσῃ τινὰ ἀνενδιλόγως, ἐφ' ὅσον καιρὸν ἐκεῖνος οὐ κοινωνῇ τῷ ἀφορισθέντι, μηδὲ ἐκείνῳ, τῷ ἀφορίσαντι δηλαδή, κοινωνήσουσιν οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι. ἐπάγει δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, ἵνα μὴ ταχεῖς καὶ ἀνεξέταστοι ὦσι πρὸς κατηγορίας καὶ πρὸς ἀφορισμόν, καὶ μὴ κατά τινων λέγωσιν ἃ ἐλέγξαι οὐ δυνάνται. καὶ ἀπὸ μιᾶς τοῦ πρόντος κανόνος οὕτω κωλύεται ὁ ἀνενδιλόγως ἀφορίσας ἐπίσκοπος. ἐγὼ δὲ νομίζω, ὅτι ὁ μόνον ταῦτα ὕστερον κωλυθήσεται ὁ τοιοῦτος ἐπίσκοπος, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνενδιλόγου τούτου ἀφορισμοῦ λαλησθέντος πρὸς μείζονα ἀρχιερέα, ὁ μὲν ἀφορισθεὶς λυθήσεται τοῦ ἀφορισμοῦ· ὁ δὲ ἀφορίσας τιμωρηθήσεται καὶ τὴν Ἰουστινιάνου νεαρὰν, ἥτις καὶ ὁ κδ'. κεφάλ.

τῦ α'. πίτλυ ϐ γ'. βιϐλίυ, ὁ ℭ ἐν Διαφόροις κφμόσι κατεγρώδη, κὴ κϛ ϖϐ δ'. κφμόνα τ ζ'. συνόδου. κὴ ἀνάγνωδι τ ζριῶτου κφμόνα κὴ τὼ νεαρὰν καλαφωνῆσθμ εἰς τὼ ἑρμωνείαν αὐτε, κὴ ϖϐ ιδ'. κφμόνα τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδυ.

ZΩNAP. Ο προεσώπησεν ὁ ἀνωτέρω κανὼν, τῦτ ϖεφωνέσκεν εἰς φανερόν. Τ δὲ λῦ Τ, ἐὰν μὴ θέλῃ ὁ ἐπίσκοπ. κοινωνῆσαι τῷ ϖρ' αὐτῦ ἀφορισθέντι, ὡς ἔγκλημά τι αὐτῷ ἐξαγορεύσθμι, τί ϖρὸς τ ζριότυ οἰκονομηθήσεται; φησὶ γοῦν, ὅτι ἐὰν ἀφορίσῃ τινὰ ὁ δικαίως, ἐφ' ὅσον χρόνον ἐκεῖν. ὁ κοινωνεῖ τῷ ἀφορισθέντι, μηδὲ ἐκεῖνῳ, τῷ ἀφορίσθμι δηλαδή, κοινωνῶσιν οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι· ἐπάγ δὲ κὴ τὼ αἰτίαν, ἵνα μὴ ζηλεῖς κὴ ἀϖερίσκεπτοι ὦσι ϖρὸς κατηγορίαν κὴ ϖρὸς ἀφορισμόν, κὴ μὴ κατά τινων λέγωσιν, ἃ ἐλέγξαι ὁ δύνανται.

ΑΡΙΣΤ. Τὸν μὴ ἐλεγχθέντα, κοινωνίας στερῆσαι ἐπίσκοπ., στερῆται κὴ αὐτὸς τῆς ἑτέρων ὁμίως.

Εἴτις ἐπίσκοπ. κληρικὸν αὐτῦ ἀφορίσῃ, μὴ ἐλεγχθέντα ὑπὸ πλαίσματι, ἀλλ' ὀκ μόνης τ αὐτῦ καλακρινθέντα συνειδήσεως, ἀφορισθήσε) κὴ αὐτὸς, ἕ τ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων κοινωνίας ἀποστερηθήσεται· ὅσον ϖρὸς φυλάττη) Τ, μὴ εὐχερῶς κατά τιν. λέγειν, ὅπερ ἀπελέγξαι ὁ δύνα).

ΚΑΝΩΝ ρλέ'.

Αὐρήλι. ἐπίσκοπ. εἶπεν· κὴ τὰ ὁρισθέντα τῇ γνώμῃ πάσης τ συναγωγισθείσης Συνόδυ, κὴ τῆς ἐμῆς μετριότητ., ἀρέσκει πάντων τῶν ϖραγμάτων τῶ ϖροδηλωθέντ. ὁλοπλοῦς πίτλυ πληρωθῆναι Τ συμπέρασμα, κὴ τ συζήτησιν τῆς διατυπώσεως τῆς ἁρμοσίμης ἡμέρας τὰ ἐκκλησιαστικὰ ϖεφραγμένα διαδέξωνται· ἅτινα δὲ ἀκμὴν οὐκ ἐπεξεργάσθησθμ, τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ διὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, Φαυστίνυ τῦ ἐπισκόπυ, Φιλίππυ κὴ Ασέλλυ τῶν ϖρεσϐυτέρων, τῷ ϖροσκυνητῷ ἀδελφῷ κὴ συνεπισκόπῳ ἡμῶν Βονιφατίῳ ἀντιγράψομθμ. κὴ ὑπέγραψαν· Αὐρήλι. ἐπίσκοπ. τοῖς ὧδοσι τῶν ὅρων ϖεφραγμένοις τοῖς ϖρ' ἡμῶν δεχομθίοις ὑπέγραψα.

Βαλεντῖνος τ ϖρώτης καθέδρας ἐπίσκοπος τῆς Νυμιδικῆς χώρας τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Φαυστῖν. ἐπίσκοπος τῆς Ποτεντίνης ἐκκλησίας, ἐπαρχίας Πικένυ, ἐξοτοπρητὴς τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, τοῖς ὧδοσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Αλύπι. ἐπίσκοπ. Θυγαπήνσις, ἐξοτοπρητὴς τῆς Νυμιδικῆς χώρας, τοῖς ὧδῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Αυγυστῖνος ἐπίσκοπ. Ιππωνη, ἐξοτοπρητὴς τῆς Νυμιδικῆς ἐπαρχίας, τοῖς ὧδῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Ποσίδι. ἐπίσκοπ. Καλαμήσης, ἐξοτοπρητὴς τῆς Νυμιδικῆς ἐπαρχίας, τοῖς ὧδῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Φωρτυνατιάνος Νεαπολίτης τοῖς ὧδῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Ρυφιάνος Μυζυεντσιάνος, τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Πραιπεξτάτος Σικιλιϐένσης, τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Κουοδϐυλτδέ. Βερέσης, τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Κάνδιδος Γερμανίας, τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Κολώνι. Οὐτικένσης, τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Μαξιμιάνος Ακυρεζυσίωτης τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Ιυκοῦνδος Συφφετυλένσης, ἐξοτοπρητὴς τῆς Βυζακινῆς ἐπαρχίας, τοῖς παρῦσι ϖεφραγμένοις ὑπέγραψα.

A primi tituli tertii libri, quod etiam in diverſis Canonibus ſitum eſt; & ſecundùm quartum Canonem ſeptimæ Synodi. Et lege hunc Canonem & Novellam ſitam in ejus interpretatione; & xiiii. Can. Sardic. Syn.

ZONAR. Quod ſilentio ſuperior Canon texerat, hic in apertum protulit. Id autem erat ejuſmodi; Si nolit Epiſcopus ei communicare, quem quaſi crimina ipſi confeſſum ſegregavit, quid huic ipſi Epiſcopo fiet? Reſpondet igitur, quòd ſi aliquem injuria ſegregavit, quandiu ei, qui ſegregatus eſt, ipſe non communicat; nec illi videlicet qui ſegregavit alii Epiſcopi communicabunt: causámque præterea ſubnectit; ne in accuſatione ſegregationéque infligenda præcipites & inconſiderati ſint, neve cuiquam objiciant ea, quæ poſtea probare non poſſint.

ARIST. *Epiſcopus eum, qui non convictus eſt, communione privans, & ipſe aliorum ſimiliter communione privabitur.*

Si quis Epiſcopus Clericum ſuum ſegregaverit, criminum non convictum, ſed ſuâ ſolâ condemnatum conſcientiâ, ſegregabitur & ipſe, & aliorum Epiſcoporum communione privabitur; ut illud obſervetur, ne facile contra quempiam dicat, quod probare non poteſt.

CANON CXXXV.

Aurelius Epiſcopus dixit; Secundùm ea, quæ totius Synodi congregatæ meaque mediocritatis ſententia definita ſunt, placet omnium rerum priùs declarati perfecti tituli facere concluſionem, & præſentis dici conſtitutionis tractatum acta Eccleſiaſtica ſuſcipiant: quæ autem nondum ſunt pertractata, die ſequenti per fratres noſtros, Fauſtinum Epiſcopum, Philippum & Aſellum Presbyteros, venerando fratri & Coëpiſcopo noſtro Boniface rescribemus. Et ſubſcripſerunt; Aurelius Epiſcopus his decretorum actis à nobis ſuſceptis ſubſcripſi.

Valentinus Epiſcopus primæ Cathedræ Numidicæ regionis his actis ſubſcripſi.

Fauſtinus Epiſcopus Potentinæ Eccleſiæ, provinciæ Piceni, Legatus Romanæ Eccleſiæ, his actis ſubſcripſi.

Alypius Epiſcopus Thagatenſis, Legatus provinciæ Numidiæ, his actis ſubſcripſi.

Auguſtinus Epiſcopus Hipponenſis, Legatus provinciæ Numidiæ, his actis ſubſcripſi.

Poſſidius Epiſcopus Calamenſis, Legatus provinciæ Numidiæ, his actis ſubſcripſi.

Fortunatianus Neapolitanus, his actis ſubſcripſi.

Ruſianus Muzuenſianus, his actis ſubſcripſi.

Pratextatus Sicilibenſis, his actis ſubſcripſi.

Quod-vult-Deus Verenſis, his actis ſubſcripſi.

Candidus Germaniæ, his actis ſubſcripſi.

Colonius Ulicenſis, his actis ſubſcripſi.

Maximianus Aeyrogenſis, his actis ſuſcripſi.

Fucundus Suffetulenſis, Legatus Provinciæ Byzacenæ, his actis ſubſcripſi.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Maximianus Legatus provinciæ Byzacenæ, his actis A *ſubſcripſi.*

Hilarianus Horaiocellenſis, Legatus provinciæ Byzacenæ, his actis ſubſcripſi.

Ninellus Ruſurrianita, Legatus provinciæ Cæſarienſis, his actis ſubſcripſi.

Laurentius Icoſitanus, Legatus provinciæ Cæſarienſis, his actis ſubſcripſi.

Numerianus Ruſugurienſis, Legatus provinciæ Cæſarienſis, his actis ſubſcripſi.

Leo Moctenſis, Legatus provinciæ Cæſarienſis, his actis ſubſcripſi.

Alius Leo, Legatus provinciæ Sitifenſis, his actis B *ſubſcripſi.*

Et cæteri Epiſcopi ducenti & ſeptemdecem ſimiliter ſubſcripſerunt.

Philippus Presbyter, Legatus Eccleſiæ Romanæ, his actis à nobis relictis ſubſcripſi.

Aſellus Presbyter, Legatus Eccleſiæ Romanæ, his actis per nos miſſis ſubſcripſi.

Μαξιμιανὸς τοποτηρητὴς τῆς Βυζακηνῶν ἐπαρχίας, τοῖς παρῦσι πεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Ἰλαρειανὸς Ωραιοκέλλ(ης), τοποτηρητὴς τῆς Βυζακηνῆς χώρας, τοῖς ἁγίοις πεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Νινέλλ(ος) Ρισυρρηνίτης, ἐ Καισαρειανῆς χώρας τοποτηρητὴς, τοῖς ἁγίοις πεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Λαυρέντι(ος) Ικοσιτανὸς, ἐ Καισαρειανῆς χώρας τοποτηρητὴς, τοῖς ἁγίοις πεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Νουμεριανὸς Ρισουγουριώτης, τῆς Καισαρειανῆς χώρας τοποτηρητὴς, τοῖς ἁγίοις πεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Λέων ἀπὸ Μόκτης, τῆς Καισαρειανῆς χώρας τοποτηρητὴς, τοῖς παρῦσι πεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Ἄλλ(ος) Λέων, τῆς Σιτηφένσης ἐπαρχίας τοποτηρητὴς, τοῖς παρῦσι πεφραγμένοις ὑπέγραψα.

Καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἑβδομηκοντοεπτὰ ὁμοίως ὑπέγραψαν.

Φιλίππ(ος) πρεσβύτερ(ος), τοποτηρητὴς τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας τοῖς ἁγίοις πεφραγμένοις ἀφ' ἡμῶν ἀναγνωσθεῖσιν, ὑπέγραψα.

Ἀσέλλ(ος) πρεσβύτερος, τοποτηρητὴς τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας τοῖς ἁγίοις πεφραγμένοις, τοῖς δι' ἡμῶν ἀποσταλεῖσιν, ὑπέγραψα.

Incipit ab univerſa Africana Synodo ad Bonifa- C *cium Eccleſiæ Romanæ Epiſcopum, per Fauſtinum Epiſcopum, Philippum & Aſellum Preſbyteros, Romanæ Eccleſiæ Legatos, miſſa Epiſtola. Domino beatiſſimo & venerabiliſſimo fratri Bonifacio, Aurelius, Valentinus primæ Sedis Numidicæ provinciæ, & reliqui qui adfuerunt numero ccxvii. ex univerſa Africana Synodo. Quoniam Domino placuit, ut de iis, quæ nobiſcum peregerunt ſanctiſſimi fratres noſtri, Fauſtinus Epiſcopus, & Compresbyteri Philippus & Aſellus, non, beatæ memoriæ Zoſimo Epiſcopo,* D *à quo ad nos literas & mandata attulerunt, ſed veſtræ venerationi, quæ in illius locum divinitùs conſtituta eſt, humilitas noſtra reſcriberet: quæ utrorumque noſtrûm concordia finita ſunt, debemus ea paucis declarare; ſed non ea, quæ prolixis actorum involucris detinentur, quæ ſervata quidem charitate, ſed non ſine parvo dubitationis labore deduximus; hoc agentes, ut quæ ad rem conferunt, actis inſerantur. Ille enim ſi adhuc eſſet in hoc corpore, gratiùs acciperet quod magis paratè finitum videret, domine frater. Apia-* E *rius Presbyter, de cujus ordinatione & excommunicatione & appellatione exortum eſt, non ſolùm Siccenſi, ſed & univerſæ Africanæ Eccleſiæ, non parvum ſcandalum, de omnibus, in quibus erravit, petita venia, communioni reſtitutus eſt. Primus enim Coepiſcopus noſter Urbanus Siccæ, quidquid erat à ſe corrigendum, ſine dubitatione correxit. Et quia Eccleſiaſticæ paci & quieti, non ſolùm in præſens, ſed in futurum etiam tempus, providendum eſt; quoniam multa ejuſmodi præceſſerunt, ut à ſimilibus, vel etiam gravioribus, in poſterum caveamus: placuit, ut* F *Siccenſi Eccleſia moveatur Presbyter Apiarius, ei ſcilicet ſervato gradus ſui honore; & accipiens ſecundum Canones Epiſtolam, ubicunque alibi voluerit & potuerit, Presbyteri officium obeat & ſacra celebret. Quod quidem ipſi Apiario, cùm id propriis literis petiviſſet, abſque ulla difficultate conceſſimus. Antequam autem vel ipſa cauſa ita finiretur, inter alia, quæ aſſiduis diſceptationibus verſabamus,*

Ἀρχέτω ἡ ἀπὸ πάσης τῆς ὅλης Ἀφρικῆς συνόδου πρὸς Βονιφάτιον τὸν τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, διὰ Φαυστίνου ἐπισκόπου, Φιλίππου καὶ Ἀσέλλου πρεσβυτέρων, τῶν τοποτηρητῶν τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας ἀποσταλεῖσα ἐπιστολή. δεσπότῃ μακαριωτάτῳ καὶ τιμιωτάτῳ ἀδελφῷ Βονιφατίῳ, Αὐρήλ(ιος), Βαλεντῖν(ος) τῆς πρώτης καθέδρας τῆς Νουμιδικῆς ἐπαρχίας, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἁγιασθέντες ἀριθμὸν ἑβδομηκοντοεπτὰ, ἐκ πάσης τῆς ὅλης Ἀφρικῆς συνόδου. ἐπειδὴ τῷ κυρίῳ ἤρεσεν, ἵνα περὶ ὧν ἅμα ἡμῖν διεπραξάμεθοι οἱ ἁγιώτατοι ἀδελφοὶ ἡμῶν, Φαυστῖνος ὁ σωτήριος, καὶ οἱ συμπρεσβύτεροι Φίλιππος καὶ Ἄσελλος, μὴ, τῷ τῆς μακαρίας μνήμης Ζωσίμῳ τῷ ὁσιωτάτῳ, ἀφ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς γράμματα καὶ ὑποτυπὰς ἤγαγον, ἀλλὰ τῇ ὑμετέρᾳ τιμιότητι εἰς τὸν ἐκείνου τόπον θεσπισθείσῃ ἡμετέρα βραχύτης ἀντιγράψῃ, τὰ τῇ ἑκατέρων ἡμῶν ὁμονοίᾳ πραττόμενα ὀφείλομεν δι' βραχέων ἐμφανῆ καταστῆσαι, ἵ μὴν τὰ τοῖς ἐκπεπταμένοις τῶν περαγμένων κυλίσμασι κατακρύμμα ὄν οἷς σῳζομένης μὲν τῆς ἀγάπης, ἵ χωρὶς δὲ μικροῦ τῆς ἀμφισβητήσεως καμάτου παρελκύσαμεν, σκεπόμενοι τὰ εἰς ὃ πρᾶγμα συντείνοντα τοῖς πεφραγμένοις ἐνθῆναι. καὶ εἰ(ς) δὴ ἐπὶ τῷ ὄντι ἐν τῷ σώματι τούτῳ, χαριεστέρως ἐδέξατο ἅπερ ἔβλεπεν εἰρηνικώτερος πράττων, κύριε ἀδελφέ. Ἀπάριος ὁ πρεσβύτερος, ἵ τινος καὶ περὶ τῆς χειροτονίας καὶ τῆς ἀκοινωνησίας καὶ προκλήσεως ἐμφύτου, οὐ μόνον τῇ ἐν Σίκῃ, ἀλλὰ καὶ τῇ ὅλῃ τῇ Ἀφρικῇ ἐκκλησίᾳ, οὐ μικρὸν σκάνδαλον, περὶ πάντων ὧν ἐπλημμέλησε συγνώμης αἰτήσας, τῇ καινοτομίᾳ ἀποκατέστη. πρῶτ(ος) μὲ(ν) ὁ συνεπίσκοπος ἡμῶν Οὐρβάνος ὁ τῆς Σίκης, ὅσα ἐν αὐτῷ διορθωτέον, ἀναμφιβόλως διωρθώσατο. ὅπως δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ ἡσυχίας οὐ μόνον πρὸς τὸ παρὸν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἔθει προνοίαν ποιήσωμεθα, ὅτι πολλὰ τοιαῦτα προηγήσθη, ὅπως ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἢ καὶ βαρυτέρων τῶν μὴ γένηται προφυλαξώμεθα· ἤρεσεν ἡμῖν, ἵνα ἐκ τῆς ἐν Σίκῃ ἐκκλησίας ἀποκινηθῇ ὁ πρεσβύτερος Ἀπάριος, φυλαττομένης αὐτῷ δηλονότι τῆς τιμῆς τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ· καὶ λαμβάνων καὶ τὰς ἡμόνας ὑποδήσηται, ὅπουδήποτε ἀλλαχοῦ βουληθείη καὶ διωνθείη, τῷ καθήκοντι τοῦ πρεσβυτερίου λήτουργήσῃ. ὅθεν δὴ αὐτῷ Ἀπαρείῳ δι' οἰκείων γραμμάτων αὐτήσομαι χωρεῖς τινος δυσχερείας συνεχωρήσαμεν. περὶ δὲ ἧς ἡ αἰτία αὕτη τῷ νιότῳ πέρατι ἐλύθη, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ἃ τινα διϊσχυρίζοντο ἀγνοοῦσιν ἀνεστρέφομεν, αὐτοῦ

αὐτῷ τῷ λόγου ἀπαιτήσαντος, ὥστε τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς A
πεπραγμένοις, ζητῆσαι ἡμᾶς παρὰ τῆς ἀδελφῶν ἡ-
μῶν Φαυστίνου τοῦ συνεπισκόπου, καὶ Φιλίππου καὶ Ἀσέλλου
τῶν συμπρεσβυτέρων, ἵνα φερενέγκωσιν εἰ τι δηπότε
ἐπ' αὐτοῖς ἅμα ἡμῖν πρακτέον ὑπῆρχεν, τινὰ μὲν ἀ-
γράφως λόγων ἐπεξειργάσαντο· ἡμῖν δὲ ἀπαιτη-
σάντων ὅσα ἐπενέγκαντο ἔγγραφον κομμονιτόριον, ἵνα
φερήνεγκον· ὅσα ἀναγνωσθὲν ὑπ' ἡμῶν, τοῖς πεπρα-
γμένοις ἔτι μὴν ὀνεταγῇ, τοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς δι' αὐτῶν
ὅτι τοῦ παρόντος φερομένοις. ἐν ᾧ τέσσαρα αὐτοῖς τινα
ἅμα ἡμῖν πρακτέα ὀνεταγήσεσθαι ἦν, ἓν μὲν ἐγκλήτων ὑπη-
κόων πρὸς τὸν τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ἱερέα· δεύτερον, B
ἵνα ὅτι ὃ κομιζόμενον ὑπήκοοι, ὡς ἔτυχεν, μὴ πλέ-
ονσιν· τρίτον, ἓν μὲν τοῦ, περὶ τῆς αἰτίας τῶν πρεσβυτέρων καὶ
διακόνων ζητεῖσθαι παρὰ τοῖς ὁμόροις ὑπηκόοις, ἐὰν ὀκνῶσι τῶν
ἰδίων ἀπὸ κοινωνίας πρόπετῶς ἡμῶν ἀποτέμνεσθαι, ἓν δὲ Οὐρ-
βανοῦ τοῦ ὑπηκόου ἀποκοινωνητέου, ἢ ἐπὶ μιᾷ ὀνῶν Ρώμῃ κλη-
τέου, εἰ μὴ τὰ ὀφείλοντα διορθωθείσης διορθώσῃ. ἐξ ὧν
πάντων περὶ τοῦ πρώτου καὶ τρίτου, τοῦτ' ἔστιν, ἵνα ἔξεστιν εἰς
Ρώμην τοῖς ἐπισκόποις ἐκκαλεῖσθαι, καὶ ὅπως αἱ τῆς κληρικῆς
αἰτίαι παρὰ τοῖς τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν ἐπισκόποις διαπεμπόμεναι,
ἤδη ὀν τῷ προλαβόντι ἐνιαυτῷ γράμμασιν ἐπὶ μὲν ἡμε-
τέροις πεμφθῆσιν τῷ αὐτῷ τῆς προκατόχης μνήμης Ζωσί-
μῳ τῷ ὑπηκόῳ ἐσπουδάσαμεν ἐμφῆναι, ἵνα ἕως τινος ὕβρεως αὐτοῦ πρὸς ὀλίγον φυλαξώμεθα, ἕως ἂν ζή- C
τησις γένηται τῶν ὄντων τῆς ὀν Νικαίᾳ συνόδου. καὶ νῦν δὲ ἀπὸ
τῆς σῆς αὐτόμβα ἁγιωσύνης, ἵνα, ὃν τρόπον ἕνεκα τὰ ὀν
Νικαίᾳ ἀπὸ τῶν πατέρων ἐφυλάχθη, οὕτως αὐτὰ ὑπ' ἡμῶν
φυλαχθῆναι ποιήσῃς· καὶ αὐτόθι ὑπ' ὑμῶν τὰ ὀν τῷ αὐτῷ
κείμενα κομμονιτορίῳ γυμναθῆναι ποιήσῃς· τοῦτ' ἔστιν,
ἐὰν ὑπήκοος κατηγορηθῇ, καὶ οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι τῆς
αὐτῆς ἐπαρχίας κρίνωσιν, καὶ ὃν μὴ βαθμοῦ αὐτοῦ καθέλωσιν
αὐτόν, ὅταν δόξῃ ἐκκαλεῖσθαι, καὶ πρὸς τὸν μακαριώτατον
τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ὑπήκοον καταφύγῃ· ἐὰν κατανοήσῃ
αὐτὸν ἀναγνῶναι, καὶ δίκαιον λογίσηται, ὥστε ἀναβαλέσθαι
τὴν κρίσιν, γράψαι καταξιώσῃ τοῖς ὀν τῇ ὁμόρῳ καὶ ἐξε- D
τάσῃ ἐπαρχίᾳ καθιστᾶσιν ὑπηκόοις, ἵνα αὐτοὶ πάντα
ἐπιμελῶς ἀναζητήσωσιν, καὶ κατὰ τὴν πίστιν τῆς ἀληθείας
πεπαιώσωσιν. ἐὰν δὲ καὶ ὁ ἐκβεκαλῶν τὴν αἰτίαν αὐτοῦ
ἄνωθεν ἀναγνῶναι, ἰδίᾳ ἱκεσίᾳ κινήσῃ τὸν Ρωμαϊκὸν ὑπή-
κοον, ἵνα ὁν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πλούσιον πρεσβύτερον ἀποστεί-
λῃ, ὀν τῇ ἐξουσίᾳ τοῦτ' ἔστι, τοῦ ἐπισκόπου, τί βεληθῇ καὶ τί
κρίνῃ. καὶ ἐὰν ψηφίσηται τοὺς ὀφείλοντας μετὰ τῶν ἐπισκόπων
παρόντας κρῖναι, ἔχοντας τὴν αὐθεντείαν αὐτοῦ ἐξ οὗ ἀπε-
σταλήσομεν, ἔσαι ἐν τῇ κρίσει αὐτοῦ· ἐὰν δὲ καὶ πιστεύσῃ ἀρκεῖν
τοὺς ἐπισκόπους παρόντας ὅσα τῶσαι τὰ τοῦ πράγματος E
ποιήσῃ ὅσα τῇ ὀφειλούσῃ αὐτῷ συνέδῃ βουλεύματι. ὁμοίως
καὶ περὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ἐάν τις ὑπήκοος ὀργί-
λος, ὅπερ εἰ μὴ ὀφείλει, ταχέως ἢ πραγέως κινηθῇ καὶ
πρεσβυτέρου ἢ διακόνου ἰδίου, καὶ θελήσει τοῦτον ὀν τῆς
ἰδίας ἐξουσίας ἐκκλησίας· προνοητέον ἐστίν, ἵνα μὴ ἀναι-
τίως καταδικασθῇ ἢ ἀπολέσῃ τὴν κοινωνίαν. καὶ ἐξέτω ὁ ἐκ-
βληθεὶς ἐξουσίαν προσελθεῖν τοῖς ὁμόροις, καὶ ἡ αἰτία
αὐτοῦ ἀκουσθῇ, καὶ ἐπιμελέστερον ζητηθῇ· ὅπως μὴ ὀφείλῃ
ἐκβεκαλοῦσι αὐτῷ ἡ ἀκρόασις ἀρνηθῆναι· καὶ κεῖνο
δὲ ὁ ὑπήκοος, ὁ ἢ δικαίως ἢ ἀδίκως ἐκβαλών, ἀνε-
ξικάκως καταδέξηται τὰ τοῦ πράγματος ἐξετασθῆναι, F
ἵνα ἢ κυρωθῇ ἢ διορθωθῇ ἢ γνώμη αὐτοῦ. ζητεῖται δη-
λονότι, ἕως τῆς παρουσίας τῶν ἀληθεστάτων ἐξέμπλων
τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, τοῖς πεπραγμένοις ἐνεβλή-
θησαν· ἄπινα ἐὰν ἐκεῖ, ὃν τρόπον ἐν αὐτῷ τῷ κομ-
μονιτορίῳ φέρεται, τῷ ἡμῖν διὰ τῶν ἀποσταλέν-
των ἀδελφῶν ἐκ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐμφῆμι-
σθέντι, καὶ παρ' ὑμῖν τῇ αὐτῇ τάξει ἐν Ἰταλίᾳ φυ-
λάττονται, οὐδαμῶς καὶ ἡμεῖς τῶν τοιούτων με-
μνῆσθαι βουλόμεθα, ἢ οἷόν τε φέρειν ἐπιχειρεῖν,

cùm ipſa ratio poſtularet, ut à fratribus noſtris, Fauſtino Coëpiſcopo noſtro, & Aſello & Philippo Presbyteris, peteremus, ut Eccleſiaſticis actis afferrent, ſi quid eis eſſet commiſſum, quod unà nobiſcum eſſet agendum; nonnulla quidem ſine ſcriptis verbis perſecuti ſunt. Cùm autem nos poſtulaſſemus Commonitorium, quod ab eis in ſcriptis proferebatur, id produxerunt; quod à nobis lectum, actis præterea inſertum eſt, quæ etiam ad vos per eos in præſentia feruntur. In quo quatuor ab eis nobiſcum agenda inſerta erant; Unum de appellationibus Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem; Secundum, ne Epiſcopi ad comitatum temere navigarent; Tertium autem, ut Presbyterorum & Diaconorum cauſæ à finitimis Epiſcopis examinentur, ſi à propriis temere communione moti fuerint; Quartum de Urbano Epiſcopo excommunicando, vel Romam citando; niſi quæ corrigi oportet, corrigat. Ex quibus omnibus de primo & tertio, id eſt, ut liceat Epiſcopis Romam appellare, & ut cauſæ Clericorum ab ipſarum provinciarum Epiſcopis finiantur, anno præcedente noſtris quoque literis eidem venerandæ memoriæ Zoſimo Epiſcopo datis oſtendere ſtuduimus, ut ea ſine ulla illius injuria aliquantiſper ſervaremus, donec Nicænæ Synodi decretorum facta eſſet inquiſitio. Et nunc à tua ſanctitate petimus, ut quomodo ea à Patribus Nicææ facta ſunt, ſic ea à nobis ſervari, & illic apud vos quæ ſunt in ipſo Commonitorio poſita exerceri facias: hoc eſt, ut ſi Epiſcopus accuſatus fuerit, & congregati ejuſdem provinciæ Epiſcopi eum judicaverint, & è ſuo gradu depoſuerint, quando appellare viſum fuerit, & ad beatiſſimum Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum confugerit; ſi eum eſſe audiendum cenſuerit, juſtumque eſſe duxerit, ut renovetur judicium, finitimis Epiſcopis, & in propinqua provincia conſtitutis ſcribere dignetur, ut ipſi omnia diligenter inquirant; & ex veritatis fide finiant. Sin autem is, qui cauſam ſuam à principio audiri rogat, ſua ſupplicatione Romanum Epiſcopum moverit, ut ex proprio ſuo latere Presbyterum mittat; erit in poteſtate Epiſcopi quid velit & quid judicet. Et ſi ſtatuerit, quinam debeant cum Epiſcopis præſentes judicare, habentes ejus auctoritatem à quo miſſi ſunt; ejus judicio relinquetur: Sin autem crediderit ſufficere Epiſcopos ad finiendum negotium; faciat quod ſapientiſſimo ſuo concilio viſum fuerit. Similiter de Presbyteris & Diaconis; Si quis Epiſcopus iracundus, quod eſſe non debet, celeriter aut aſperè adverſus Presbyterum vel Diaconum ſuum motus fuerit, & velit eum ex propria Eccleſia ſegregare; providendum eſt, ne ſine cauſa condemnetur, vel perdat communionem. Et is qui ejectus eſt, poteſtatem habeat accedendi ad finitimos, & cauſa ejus audiatur, & diligentiùs examinetur; quia non debet ei roganti auxilium denegari: ille autem Epiſcopus, qui ſive juſtè ſive injuſtè ejecit, toleranter feret rem examinari; ut vel confirmetur vel corrigatur ejus ſententia. Hæc ſcilicet, uſque ad præſentiam veriſſimorum exemplarium Nicænæ Synodi, actis inſerta ſunt: quæ quidem ſi illic, quomodo in ipſo Commonitorio continetur, quod nobis per fratres à Sede Apoſtolica miſſos oſtenſum eſt, apud vos quoque in eodem ordine in Italiâ ſervantur, nos eorum nequaquam meminiſſe volumus, vel non ſufferre contendimus;

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

sed credimus, quòd adjuvante Domini Dei nostri misericordia, tua sanctitate Romanæ Ecclesiæ præsidente, hunc deinceps metum non suscipiemus. Servabuntur autem etiam erga nos, quæ nobis quoque tacentibus servari debent dilectione fraterna: quæ pro sapientia & justitia, quam tibi dedit Altissimus, ipse quoque sentis servari debere; si fortè aliter se habeant Canones Nicænæ Synodi. Nos enim, qui in plures libros incidimus; nunquam legimus in libris Romanis, in Synodum Nicænam, quemadmodum in prædicto Commonitorio isthinc transmissi sunt: tamen quia hic in nullo libro Græco hæc invenire potuimus, ex Ecclesiis Orientalibus, ubi ipsa decreta authentica dicuntur adhuc posse inveniri, ad nos illa deferri valde desideramus. Quare tuam etiam venerationem rogamus, ut ipse præterea scribere digneris ad illarum partium Antistites, id est, Antiochenæ, Alexandrinæ & Constantinopolitanæ Ecclesiæ, & ad alios, si tuæ sanctitati videatur, ut illinc ad nos Nicææ à sanctis Patribus constituti Canones mittantur; te præcipuè hoc beneficium Occidentalibus omnibus Ecclesiis Dei auxilio conferente. Quis enim dubitat exemplaria Synodi Nicææ congregatæ verissima esse in Græcis, quæ à tam diversis locis & insignibus Græcis Ecclesiis deportata & collata consentiunt? Quod quidem donec factum fuerit, quæ in dicto Commonitorio nobis allata sunt, de appellationibus Episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem, & de causis Clericorum, quæ debent à suarum provinciarum Episcopis finiri, nos etiam servaturos profitemur usque ad probationem: & vestram beatitudinem, Deo volente, nobis ad hoc auxilium laturam confidimus. Reliqua autem, quæ in nostra Synodo acta & confirmata sunt, quia prædicti fratres nostri Faustinus Coëpiscopus, Philippus & Asellus Presbyteri, secum deferunt, si vobis visum fuerit, ea vestræ sanctitati nota facient. Et subscripserunt; Dominus noster te nobis in multos annos conservet, beatissime frater. Subscripserunt quoque Alypius, Augustinus, Possidius, Marinus, & cæteri Episcopi.

A ἀλλὰ πιστεύομεν, ὅτι βοηθοῦντος τῶν ἐλέους κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, τῆς σῆς ἁγιωσύνης προεστώσης τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας, οὐκέτι λοιπὸν ὑπομείνωμεν τὸν φόβον τοῦτον. φυλαχθῶσιν δὲ περὶ ἡμᾶς ἅτινα καὶ μὴ λαλούντων ἡμῶν ὀφείλουσιν φυλαχθῆναι ἀδελφικῇ ἀγάπῃ, ἅπερ κατὰ τὴν σοφίαν καὶ δικαιοσύνην, ἣν σοι ὁ ὕψιστος ἐδωρήσατο, καὶ αὐτὸς ἔτι μὴν συνορᾷς ὀφείλειν φυλαχθῆναι, ἐὰν τυχὸν ἀλλοίως ἔχωσιν οἱ κανόνες τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου. ἡμεῖς γὰρ πλείστοις ἐντυχόντες βιβλίοις, οὐδαμοῦ ἀνέγνωμεν εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον ἐν Ῥωμαϊκοῖς βιβλίοις, ὃν τρόπον ἐν τῷ προλεχθέντι κομμονιτορίῳ αὐτόθεν ἀπεστάλησαν· ὅμως, ἐπεὶ ἐν τῷ εἰς οὐδὲν βιβλίον Γραικὸν ταῦτα εὑρεῖν ἠδυνήθημεν, ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ἐκκλησιῶν, ἔνθα λέγονται τὰ αὐτὰ ψηφίσματα δύνασθαι τὰ αὐθεντικὰ ἔτι μὴν εὑρεθῆναι, ἡμῖν προσενεχθῆναι ταῦτα μᾶλλον πολοῦμεν. διὸ καὶ τὴν σὴν σεβασμιότητα δυσωποῦμεν, ἵνα γράψαι καὶ αὐτὸς ἔτι μὴν καταξιώσῃς πρὸς τοὺς ἐκείνων τῶν μερῶν ἱερεῖς, τοῦτ' ἔστιν, τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίας, καὶ τῆς Ἀλεξανδρέων, καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἄλλοις δὲ, ἐὰν παραστῇ τῇ σῇ ἁγιωσύνῃ, ὅπως ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς οἱ ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὁρισθέντες ἔλθωσιν κανόνες, σοῦ κατεξαίρετος τὴν εὐεργεσίαν ταύτην πάσαις τῆς δυτικαῖς ἐκκλησίαις τῇ τῶν κυρίου βοηθείᾳ συνεισάγοντος. τίς γὰρ ἀμφιβάλλει τὰ ἴσα ἀληθέστατα εἶναι ἐν Γραικοῖς τῆς ἐν Νικαίᾳ συναθροισθείσης συνόδου ἅτινα ἀπὸ οὕτως διαφόρων τόπων καὶ ἐπισήμων Γραικῶν ἐκκλησιῶν προσενεχθέντα καὶ συγκριθέντα ὁμονοοῦσιν; ὅπερ ἕως οὗ γένηται, τὰ ἐν τῷ προλεχθέντι κομμονιτορίῳ ἡμῖν προσενεχθέντα, περὶ τῶν πρὸς τοῦ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας ἱερέα ἐκκλήτων τῶν ἐπισκόπων, καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν τῶν κληρικῶν τῶν ὀφειλουσῶν περατοῦσθαι παρὰ τοῖς τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐπαρχιῶν ἐπισκόποις, ἡμεῖς ὁμολογοῦμεν καὶ φυλάξοντας ἕως τῆς ἐπικυρώσεως, καὶ τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, θέλοντος τῶν θεοῦ, πρὸς τοῦτο ἡμῖν βοηθήσουσαν θαρροῦμεν. τὰ δὲ λοιπὰ, τὰ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ συνόδῳ πραχθέντα καὶ βεβαιωθέντα, ἐπεὶ οἱ προλεχθέντες ἀδελφοὶ ἡμῶν Φαυστῖνος ὁ συνεπίσκοπος, Φίλιππος καὶ Ἀσέλλος οἱ πρεσβύτεροι, μεθ' ἑαυτῶν ἐπιφέρονται, ἐὰν καταξιώσητε, γνωστὰ ποιήσουσιν τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιωσύνῃ. καὶ ὑπέγραψαν· ὁ κύριος ἡμῶν φυλάξει σε ἡμῖν ἐπὶ πλείστους χρόνους μακαριώτατε ἀδελφέ. ὑπέγραψαν ὁμοίως, Ἀλύπιος, Αὐγουστῖνος, Ποσσείδιος, Μαρῖνος, καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι.

Bals. Cùm Zosimus Papa Romanus, qui ad præsentem Synodum Legatos miserat, esset mortuus, Bonifacius ejus loco constitutus est, ad quem Synodus scribit, quæ in ipsa gesta sunt in compendium redigens. Declarat autem & quæ de Apiario Presbytero acta fuerant; atque etiam eos servaturos appellationes quæ petebantur ad Romanam Ecclesiam, donec allati fuerint Canones, qui à Nicæna Synodo editi fuêre.

ΒΑΛΣ. Ζωσίμου τῶν Πάππα Ῥώμης, τοῦ ἀποστείλαντος τοποτηρητὰς εἰς τὴν παροῦσαν σύνοδον, τελευτήσαντος, ὁ Βονιφάτιος πρὸς τοῦ ἐκείνου θρόνον κατέστη, πρὸς ὃν ἡ σύνοδος γράφει, ἀναφέρουσα τὰ ἐν αὐτῇ πραχθέντα κατ' ἐπιτομήν. παραδηλοῖ δὲ καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἀπιαρίου τῶν πρεσβυτέρου· ἀλλὰ μὴν καὶ δὲ φυλάξαι τὰς πρὸς ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης ζητουμένας ἐκκλήτους, μέχρις ἂν προμισθῶσιν οἱ παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐκτεθέντες κανόνες.

Zonar. Qui Roma missi Legati ad hanc Synodum convenêre, quorum nominatim epistola meminit, à Zosimo Papa Romano missi fuerant: qui cum interea diem suum obiisset, in ejus locum Bonifacius suffectus est: ad quem Synodus literas mittit, quæque acta decretaque fuerant, brevi sermonis compendio & concisè, non, quemadmodum gesta fuerant, longo orationis ambitu ac verborum involucris circuitionéque refert. Nuntiare porro se quæ utriusque partis consensu statuta fuerant Synodus asserit. Uterque autem de duobus intelligitur. Proinde, & qui Synodo aderant in duas partes divisos fuisse indicant; alteram quidem, quæ Africæ Episcopos; alteram vero, quæ Roma missos Legatos complecteretur. Quæ igitur, inquiunt, utriusque partis consilio decreta sunt, ea his tibi literis declaramus. Apiarius ob quædam crimina ab Episcopis Africæ segregatus, Romam profectus est. In Africam porro remissus à

ΖΩΝΑΡ. Οἱ σταλέντες ἐκ Ῥώμης πρὸς τὴν σύνοδον ταύτην τοποτηρηταὶ, ὧν πρὸς ὄνομα μέμνηται ἡ ἐπιστολὴ, παρὰ Ζωσίμου τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης ἐστάλησαν· ἐκείνου δὲ ἐν τῷ μέσῳ τελευτήσαντος, ὁ Βονιφάτιος εἰς τοῦ ἐκείνου θρόνον ἀντικατέστη, πρὸς ὃν ἡ σύνοδος γράφει, ἀναφέρουσα τὰ ἐν αὐτῇ πραχθέντα καὶ οἰκονομηθέντα, ἀναφέρει δὲ ταῦτα διὰ βραχέων ἀντὶ τοῦ συντόμως, καὶ ἐν ἐπιτομῇ, οὐ μὴν ὡς ἐπράχθησαν διὰ μακρηγορίας καὶ ἐπιτεταμένων κυλισμάτων, ἤγουν μακρῶν περιόδων καὶ στροφῆς λόγων. ἀναφέρειν δὲ λέγει τὰ τῇ ἑκατέρων ὁμονοίᾳ περατωθέντα. δὲ δὲ ἑκατέρων ἐπὶ δύο νοεῖται, εἰς δύο οὖν μοίρας καὶ οὗτοι τοὺς τῆς συνόδου διεῖλεν· μίαν μὲν τὴν τῶν ἐξ Ἀφρικῆς ἐπισκόπων, ἑτέραν δὲ τὴν τῶν ἐκ Ῥώμης σταλέντων τοποτηρητῶν. ἃ γοῦν, φησί, παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν ᾠκονόμητο, φανερά σοι παριστῶμεν. Ὁ Ἀπιάριος διά τινα αἰτιάματα ἀφορισθεὶς παρὰ τῶν ἐν Ἀφρικῇ ἐπισκόπων, ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην. ἀναπεμφθεὶς δὲ παρὰ τοῦ Πάπα

Ψηφιοποιήθηκε απο-τη

Πάπα εἰς Αφρικὴν, ὡμολόγησε τὰ περὶ ὧν ἐπλανήθη. ἔοικε γὰρ λέγειν τινὰ παρὰ τοὺς τῆς ἐκκλησίας θεσμούς. ταῦτα δὴ ὁμολογήσας, συγγνώμης ἠξίωτο, καὶ μένειν μὲν ἐπὶ τῆς οἰκείας εἰάθη τιμῆς, οὐ μέντοι καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἔτι, ἐν ᾗ καὶ πρότερον ἦν, ἀλλ' εἰς ἑτέραν, ὅποι βούλοιτοι, ἀπελθεῖν. καὶ περὶ τούτου τῷ Πάπα ἡ σύνοδος ἔγραψεν· ὁμοίως καὶ περὶ τῶν ἐνταλθέντων τοῖς ἐν ἐκ Ρώμης σταλεῖσι τοποτηρηταῖς, ἃς καὶ ἀπαριθμοῦσι καὶ ὑπέσχοντο φυλάξαι δὲ τὰς ἐκκλήτους πρὸς αὐτὸν ἀναφέρεσθαι, μέχρις ἂν οἱ παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου προκομισθῶσιν αὐτοῖς κανόνες, ἵνα εἰ ἐκείνοις τοῖς πατράσι ταῦτα ἔδοξεν, οὕτως γένηται. ἠξίωσαν δὲ γράψαι καὶ πρὸς ⊕ Αντιοχείας, καὶ ⊕ Αλεξανδρείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως, στεῖλαι αὐτοῖς τοὺς κανόνας τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἵνα πληροφορηθῶσιν, εἰ τοῖς πατράσιν ἐκείνοις κεκανόνισται δὲ ἀναφέρεσθαι τὰς ἐκκλήτους τῶν ἐπισκόπων πρὸς τὴν Ρώμης ἐπίσκοπον. ἡμεῖς γὰρ, φασὶ, πλείστας ἀναγνόντες βίβλους Ρωμαϊκὰς, τοιούτους κανόνας οὐχ εὕρομεν· Γραικὸν δὲ βιβλίον, ἤγουν Ελληνικῆς διαλέκτου, οὐχ εὕρομεν·

A Papa, ea in quibus aberraverat confitetur. Quædam enim illum contra Ecclesiasticos ordines locutum fuisse apparet; quæ culpam suam agnoscenti, veniamque postulanti condonata sunt, utque dignitatem retineret, indultum: non ita tamen ut Eccl. teneret, in qua antea fuerat; sed in aliam quamcunque voluisset, abiret. Ac de eo Syn. Papæ scripsit: Similiter & de iis, quæ Legati Roma missi in mandatis habebant; quæ etiã singula percensent, & servaturos se pollicentur, illud scilicet ut appellationes ad eum fiant, donec ad ipsos primæ Nicænæ Synodi Canones afferantur; ut huic consuetudini, si Patres illi ita censuerint, acquiescant. Per literas quoque cum Antiocheno, Alexandrino, Constantinopolitanóque Episcopo, de mittendis ad ipsos Nicænæ Synodi Canonibus agi postulavêre, ut, an inter illius Concilii decreta hoc quoque de provocationibus ad Romanum Episcopum concedendis, extet, certo queant cognoscere. Nos enim, inquiunt, in Latinis libris, quorum plures legimus, Canonem hunc nequaquam invenire potuimus: Græcum autem exemplar, hoc est, Græco idiomate exaratum, nullum habemus.

B

ΑΡΙΣΤ. Οὐρβανὸς ἐπίσκοπος Σίκκης, εἰ μὴ τὰ ὀφείλοντα διορθωθῆναι, διορθώσεται, ἢ ἀποκοινωνητέος ἔσται, ἢ ἐν Ρώμῃ κλητέος.

ARIST. *Urbanus Episcopus Siccæ, nisi quæ à se corrigenda sunt, correxerit, vel excommunicandus est, vel Romæ citandus.*

Πρὸ τοῦ τὰ ἀντίγραφα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου παρά τε τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου Αλεξανδρείας καὶ τοῦ Αττικοῦ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπου δέξασθαι βέβαια τὴν ἐν Καρθαγένῃ σύνοδον ταύτην, ⊕ τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου κανόνα, περὶ τῶν ἐκκλήτων τῶν ἐπισκόπων πρὸς ⊕ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, ὡς κανόνα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐδέχοντο. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ⊕ ἐπίσκοπον Σίκκης ⊕ Οὐρβανὸν ὥρισαν, εἰ μὴ διορθώσεται τὰ ὀφείλοντα παρ' αὐτοῦ διορθωθῆναι, ἢ ἀφορισμένον εἶναι· ἢ, εἰ ἀμφιβάλει περὶ τῶν ἀφορισμοῦ, μετακληθῆναι εἰς Ρώμην, καὶ τὰ περὶ τούτου παρὰ τοῦ Πάπα ἐξετασθῆναι.

C Antequam hæc Carthaginensis Synodus firma Synodi Nicænæ exemplaria à sancto Cyrillo Episcopo Alexandrino & Attico Episcopo Constantinopolitano accepisset, Canonem Synodi Sardicensis, de Episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ Episcopum appellationibus, ut tanquam Synodi Nicænæ Canonem admiserunt. Et idcirco etiam Urbanum Siccæ Episcopum decreverunt, si non emendaret quæ ab eo emendari debuerunt, aut segregatum esse; aut, si de segregatione dubitet, Romam esse evocandum, & negotia sua à Papa examinari.

D

Αρχεται τὰ πρὸς τὴν ἐν Αφρικῇ σύνοδον ἀντίγραφα Κυρίλλου τοῦ τῆς Αλεξανδρέων ἐπισκόπου· ἐν οἷς τὰ αὐθεντικὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἀπὸ Γραικῶν μεταβληθέντα διὰ Ιννοκεντίου πρεσβυτέρου ἐπέστειλεν καὶ τοὺς κανόνας. αἵ τινες ἐπιστολαὶ μετὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, διὰ τῶν μνημονευθέντος Ιννοκεντίου πρεσβυτέρου καὶ Μαρκέλλου ὑποδιακόνου τῆς ἐν Καρχηδόνι ἐκκλησίας, τῷ ἁγιωτάτῳ Βονιφατίῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, τῇ πρὸ ἓξ καλανδῶν Δεκεμβρίων ἀπεστάλησαν.

Incipiunt rescripta Cyrilli Alexandriæ Episcopi ad Africanam Synodum: in quibus Authentica Nicænæ Synodi è Græco translata per Innocentium Presbyterum misit & Canones: Quæ quidem Epistolæ cum Nicæna Synodo, per memoratum Innocentium Presbyterum & Marcellum Subdiaconum Ecclesiæ Carthaginensis, sanctissimo Bonifacio Romanæ Ecclesiæ Episcopo A. D. vi. Calend. Decembris missæ sunt.

Κύριλλος κυρίοις τιμιωτάτοις καὶ ἁγιωτάτοις ἀδελφοῖς καὶ συνεπισκόποις, Αὐρηλίῳ, Βαλεντίνῳ, καὶ πάσῃ τῇ ἐν Καρχηδόνι συναθροισθείσῃ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ. ἀσπαζόμεθα ἐν κυρίῳ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην. τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ὑμετέρας τιμιότητος, πολλὴν ἔχοντα θρησκείαν, μετὰ πάσης χαρᾶς διὰ τῶν τέκνου ἡμῶν Ιννοκεντίου τῶν πρεσβυτέρου ἐδεξάμην. τούτων δὲ παρ' ἡμῶν ἐλπισθέντων, ὥστε ἐκ τῶν τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας σκρινίου τὰ ἀληθέστατα ἴσα τῆς ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει τῆς Βιθυνίας αὐθεντικῆς συνόδου, τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὁρισθέντα καὶ βεβαιωθέντα ὑποκάτω τῆς ὁμολογίας τῆς ἡμετέρας πίστεως, τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ ἡμᾶς ἀποστεῖλαι· ἀναγκαῖον ἡγησάμην, κύριοι τιμιώτατοι ἀδελφοὶ, ἀσπασμοῦ προηγουμένου, διὰ τῶν αὐτοῦ τέκνου ἡμῶν Ιννοκεντίου τῶν πρεσβυτέρου τὰ πιστότατα ἴσα τὰ τῆς αὐθεντικῆς συνόδου τῆς ἐν τῇ Νικαέων πόλει τῆς Βιθυνίας ἐχόμενα, τῇ ὑμετέρᾳ ἀποστεῖλαι ἀγάπῃ· ὅπερ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ ζητοῦντες εὑρήσετε. περὶ δὲ τῶν πάσχα, ὡς ἐγράψατε, ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, τῇ πρὸ δεκαεπτὰ καλανδῶν Μαΐων ἡμᾶς ἐπιτελέσοντας τῇ ὑπεισερχομένῃ ἰνδικτιῶνι. ἡ ὑπογραφή. ὁ θεὸς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον φυλάξει· ὅπερ εὐχόμεθα τιμιώτατοι ἀδελφοί.

E

Cyrillus dominis venerabilissimis & sanctissimis fratribus & Coëpiscopis, Aurelio, Valentino, & universæ sanctissimæ Synodo Carthagine congregatæ. Salutamus in Domino vestram dilectionem. Quæ à vestra reverentia scripta sunt, multam pietatem continentia, cum omni lætitia per filium nostrum Innocentium Presbyterum suscepi. Cùm hæc autem à nobis sperata fuerint, nos ex nostræ Ecclesiæ scrinio verissima exemplaria authenticæ Synodi, quæ habita fuit Nicææ, Bithynicæ Metropoli, ea quæ à sanctis Patribus definita & confirmata sunt, sub nostræ fidei professione, vestræ charitati missuros; necessarium duxi, domini fratres in primis venerabiles, salutatione præcedente, per eundem filium nostrum Innocentium Presbyterum fidelissima exemplaria authenticæ Synodi Nicææ, quæ Bithiniæ urbs est, habitæ, vestræ charitati mittere: quod etiam in Ecclesiastica historia quærentes invenietis. De Pascha autem, ut scripsistis, renuntiamus vobis, A. D. xvii. Cal. Maias sequente Indictione nos celebraturos. Subscriptio. *Deus & Dominus noster sanctam vestram Synodum custodiat. Quod oramus venerabilissimi fratres.*

F

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

INCIPIT EPISTOLA ATTICI Episcopi Constantinopolitani ad eosdem. Dominis venerabilissimis & beatissimis fratribus & Coëpiscopis, Aurelio, Valentino, & reliquis qui in Africanâ Synodo convenerunt, Atticus Episcopus.

Per filium nostrum Marcellum Subdiaconum vestrum, literas vestræ dilectionis cum omni lætitia accepi, Deo gratias agens, quòd dignatus sum frui tantorum fratrum benedictione. Domini B *beatissimi fratres, scripsistis, ut verissimos Canones, qui Nicææ, quæ est Bithyniæ Metropolis, à Patribus constituti sunt, post fidei expositionem mittam. Et quis est, qui communem fidem, & decreta à Patribus constituta, propriis fratribus deneget? Unde per eundem filium nostrum Marcellum Subdiaconum vestrum valde festinantem, quemadmodum Canones Nicææ à Patribus definiti sunt, integrè, ut jussistis, misi; rogans vestram sanctam Synodum, ut pro me plurimum orare dignetur.* Subscriptio. *Dominus noster custodiat ve-* C *stram sanctitatem, quod oramus sanctissimi fratres.*

Incipiunt exemplaria Nicænæ Synodi A. D. sexto Calendas Decembris, post Consulatum Clarissimorum Imperatorum, Honorii XII. & Theodosii IX. Augustorum, Bonifacio Romano Episcopo missa. Credimus in unum Deum Patrem; Et deinceps sanctum Symbolum ut in prima Synodo scriptum est.

ZONAR. Huic Symbolo fidei, etiam exemplaria definitionum Nicæni Concilii ex memoratis Sacerdotibus adjuncta sunt, ut superius in omnibus continentur: quæ nos nunc rursum eadem scribenda esse necesse non putavimus.

Rescripta Cyrilli Alexandriæ.

ARIST. *Quemadmodum ad nos scripsistis; nos fidissima exemplaria authenticæ Synodi Nicææ, quæ Bythyniæ urbs est, habitæ, vestræ charitati misimus.*

Attici Constantinopolis.

Synodi Nicænæ Canones, quemadmodum à Patribus decreti sunt, mittuntur, ut scripsistis. E

Credimus in unum Deum, Patrem omnipotentem, visibilium pariter & invisibilium Creatorem: & in unum Dominum Jesum Christum, filium Dei, natum ex Patre unigenitum, hoc est, è substantia Patris, Deum ex Deo, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, genitum non factum, Consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos, & nostram salutem, descendit, incarnatus est, & homo factus, passus est, resurrexit, & ascendit in cælos, & iterum veniet judicare vivos & mortuos; & in Spiritum F *sanctum. Qui autem dicunt, erat tempus quando non erat, & quod ex non existentibus factus est, vel ex aliâ substantiâ aut essentiâ, vel mutabilis est aut convertibilis Dei filius: tales Catholica & Apostolica Ecclesia anathematizat.*

Ecce & exemplaria Synodi Nicænæ cum archetypis sive exemplaribus primigeniis in Ecclesiâ Alexandrinâ & Constantinopolitanâ repositis collata, & ab earum Episcopis, Cyrillo & Attico, confirmata, huic Synodo mittebantur.

ΑΡΧΕΤΑΙ Ἡ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΤΤΙΚΟΥ τοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, πρὸς τοὺς αὐτούς. τοῖς κυρίοις τιμιωτάτοις καὶ μακαριωτάτοις ἀδελφοῖς καὶ συνεπισκόποις, Αὐρηλίῳ, Βαλεντίνῳ καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν τῇ Αφρικῇ συνελθοῦσιν συνόδῳ, Ἀττικὸς ἐπίσκοπος.

ΔΙΑ τοῦ τέκνου ἡμῶν Μαρκέλλου, τοῦ ὑποδιακόνου ὑμῶν, γράμματα τῆς ὑμετέρας ἀγάπης μετὰ πάσης εὐχαριστίας ἐδεξάμην, τῷ κυρίῳ εὐχαριστῶν, ὅτι ἠξιώθην τοσούτων ἀδελφῶν εὐλογίας ἀπολαῦσαι. κύριοι μακαριώτατοι ἀδελφοὶ ἐγράψατε, ἵνα τοὺς ἀληθεστάτους κανόνας, τοὺς ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει τῆς Βιθυνίας παρὰ τῶν πατέρων ὁρισθέντας, μετὰ τὴν πίστεως ἔκθεσιν ἀποστείλω. καὶ τίς ἐστιν ὁ τὴν κοινὴν πίστιν, καὶ τοὺς ὅρους τοὺς ἀπὸ τῶν πατέρων βεβαιωθέντας, τοῖς ἰδίοις ἀδελφοῖς ἀρνούμενος; ὅθεν διὰ τοῦ αὐτοῦ τέκνου ἡμῶν Μαρκέλλου τοῦ ὑποδιακόνου ὑμῶν πάνυ σπεύδοντος, καθὼς οἱ ἐν Νικαίᾳ ἀπὸ τῶν πατέρων ὡρίσθησαν κανόνες, ἐν ὁλοκλήρῳ, ὡς ἐκελεύσατε, ἀπέστειλα, αἰτῶν τὴν ὑμετέραν ἁγίαν συνόδον ὑπὲρ ἐμοῦ πλείστας εὔξασθαι καταξιῶσαι. ἡ ὑπογραφή. ὁ κύριος ἡμῶν φυλάξει τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην, ὅπερ εὐχόμεθα ἁγιώτατοι ἀδελφοί.

Ἀρχεῖ τὰ ἴσα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὰ ἀποσταλέντα τῇ πρὸ ἓξ καλανδῶν Δεκεμβρίων, μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων, Ονωρίου τὸ δωδέκατον, καὶ Θεοδοσίου τὸ ἔννατον, τῶν Αὐγούστων, Βονιφατίῳ τῷ ἐπισκόπῳ Ῥώμης. Πιστεύωμεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα· καὶ ἐφεξῆς τὸ ἅγιον σύμβολον, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ ἐγράφη.

ΖΩΝΑΡ. Τῷ παρόντι συμβόλῳ τῆς πίστεως, καὶ τὰ ἴσα τῶν ὅρων τῆς αὐτῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἐκ τῶν μνημονευθέν- D των ἱερέων προσεζεύχθησαν, ὡς ἀνωτέρω ἐν πᾶσιν περιέχονται· ἅπερ ἡμεῖς ἐνταῦθα πάλιν τὰ αὐτὰ γραφῆναι ἀναγκαῖον οὐχ ἡγησάμεθα.

Ἀντίγραφα Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας.

ΑΡΙΣΤ. Καθὼς ἡμῖν ἐγράψατε, τὰ πιστότατα ἴσα τῆς αὐθεντικῆς συνόδου τῆς ἐν Νικαέων πόλει τῆς Βιθυνίας, τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ ἀπεστείλαμεν.

Ἀττικοῦ Κωνσταντινουπόλεως.

Οἱ τῆς ἐν Νικαίᾳ κανόνες, καθὼς παρὰ τῶν πατέρων ὡρίσθη- E σαν, ἀπεστάλησαν, ὡς ἐγράψατε.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν, ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα· ὁμοούσιον τῷ πατρί· δι', οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· τὸν δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα, σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα, ἀναστάντα, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ F ἅγιον. τοὺς δὲ λέγοντας, ἦν καιρὸς ὅτε οὐκ ἦν, καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας, ἢ τρεπτὸν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ· τοὺς τοιούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Ἰδοῦ καὶ τὰ ἴσα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, ἀντιβληθέντα μετὰ τῶν ἐναποκειμένων πρωτοτύπων τῇ ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρέων καὶ τῇ Κωνσταντινουπόλει· καὶ βεβαιωθέντα παρὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν, τοῦ τε Κυρίλλου καὶ τοῦ Ἀττικοῦ, τῇ συνόδῳ ταύτῃ ἐστάλησαν.

ΑΡΧΕ-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

ΑΡΧΕΤΑΙ Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΕΝ Αφρικῇ συνόδου πρὸς Κελεστῖνον τὸν Πάπαν Ρώμης.

INCIPIT EPISTOLA SYNODI AFRICANÆ AD CELESTINUM Papam Romæ.

ΔΕσπότῃ ἀγαπητῷ καὶ τιμιωτάτῳ ἀδελφῷ Κελεστίνῳ Αὐρήλιος, Παλατῖνος, Ἀντωνῖνος, Τοῦτος, Σερβὸς Θεοῦ, Τερέντιος καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ συνόδῳ τῇ Καρχηδόνος συρεθέντες.

Domino dilecto & in primis venerabili fratri Celestino Aurelius, Palatinus, Antoninus, Tutus, Servus-Dei, Terentius & cæteri, qui in universali Carthaginensi Synodo interfuerunt.

Ηυχόμεθα ἵνα ὃν τρόπον ἡ σὴ ἁγιωσύνη περὶ τῆς παρουσίας τοῦ Ἀπαρίου χαίροντας ὑμᾶς ἐδήλωσεν, γραμμάτων περιφθέντων διὰ τοῦ συμπρεσβυτέρου ἡμῶν Λέοντος· οὕτως καὶ ἡμεῖς ὁμοίως περὶ τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ αὐτοῦ τὰ παρόντα γράμματα μετὰ χαρᾶς ἀπεστείλαμεν. ἵνα γὰρ δηλαδὴ καὶ ἡ ἡμετέρα καὶ ἡ ὑμετέρα παρουσία ἀσφαλεστέρα, καὶ οὐδὲν ὠδυσιν ἐδόκει ἡ περὶ τοῦ ἀκμαίου ἀκροάσεως ἢ ὡς περὶ ἀκηκοότος ὑπομνησθείη. προηγησαμένου τοίνυν πρὸς ἡμᾶς τοῦ ἁγιωτάτου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου ἡμῶν Φαυστίνου, συνήξαμεν σύνοδον, καὶ πιστεύσαμεν διὰ τοῦτο αὐτὸν μετ' ἐκείνου περιφθέντα, ἵνα ὥσπερ ὅτε τῇ αὐτοῦ σπουδῇ τῷ πρεσβυτερίῳ ἀπεδόθη, οὕτως καὶ νῦν διωνθῇ ὑπὸ αὐτοῦ κόπῳ ὁπὸ τῶν ἐν Θαβρακηνοῖς ἐπιβληθέντων ἡμῖν τοσούτων ἐγκλημάτων καθαρθῆναι· ἃ πᾶσα καὶ τοσαῦτα καὶ οὕτως παμμεγέθη ἀτοπήματα ἡ πληθὺς καταδραμοῦσα τὴν ἡμετέρας συνόδου εὗρεν, ὅτι καὶ τῷ μνημονευθέντι τὸ παρωνίαν μᾶλλον ἢ κρίσιν, καὶ τάχα ὡς ἐκδίκου σπουδὴν μᾶλλον ἢ ἀκροατοῦ δικαιοσύνην ἐπιφανήκησεν. πρῶτον μὲν γὰρ ἀντίσχη μεγάλως πάσῃ τῇ συνόδῳ, διαφόρους ὕβρεις ὀνείδεσιν, ὡς μὲν τὰ προβεβλήκατα τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας διεκδικῶν, καὶ βέλων αὐτὸν ἐφ' ἡμᾶς εἰς κοινωνίαν δεχθῆναι, ὃν ἡ σὴ ἁγιωσύνη πιστεύσασα ἐκκαλέσατο, ὥσπερ ἀποδεῖξαι σὺν ἡδυπάθειᾳ, τῇ κοινωνίᾳ ἀποδέδωκεν· ὅμως ἦτον αὐτῷ τῶν ἐξενεχθέντων, ὅσα ἐπὶ μᾶλλον τῇ ἀναγνώσει τῶν παρεγενόμενων κρείττονος γνοίης. τεσσαρεσκαιδεκάτου μέντοι δίκην ὀπὶ μᾶλλον κινηθείσης, ὧν ὅσα μὲν τὰ διάφορα τῷ αὐτῷ ἐπιβληθέντα συντεθόμενοι ἐζητοῦμεν, ὁ θεὸς ὁ δίκαιος κριτὴς, ὁ ἰσχυρὸς καὶ μακροθυμος, τὰς τε περιλήψεις τοῦ συνεπισκόπου ἡμῶν Φαυστίνου, καὶ τὰς περιφορὰς τοῦ αὐτοῦ Ἀπαρίου, αἷς τὰς ἀθεμίτους αὐτοῦ αἰσχρότητας συγκαλύψαι ἐπηρείδετο, μεγάλῃ συντομίᾳ ἔτεμεν, τὴν σηκαντὴν δηλαδὴ καὶ δυσωδεστέρας ὀπομνήσεως καταγνωθείσης, καὶ τὴν ἀναισχυντίας τῆς ἀρνήσεως, δι' ἧς τὸ τοσούτων ἡδονὴν τὸ βόρβορον ἐβούλετο καταδῦσαι. τῷ γὰρ θεῷ ἡμῶν τὴν συνείδησιν αὐτοῦ σκοτισθεῖσαν καὶ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ κρυπτὰ, ὡς ἐν ἰλυῖ τῶν ἐγκλημάτων ἤδη καταδεδικασμένα, πᾶσιν ἔτι μὴν τοῖς ἀνθρώποις ὁμολογεῖσθαι, ἀφνιδίως εἰς ὁμολογίαν πάντων τῶν κατηγορηθέντων αὐτῷ ἐγκλημάτων ὁ διάβολος ἀρτηρὰν ἐξέρρηξεν, καὶ μόλις ποτὲ περὶ πάντων τῶν ἀπιθάνων ὀνειδῶν ἑκουσίᾳ αὐτὸς ἑαυτὸν ἔλεγξεν, καὶ αὐτῷ ὁμοίως τὴν ἡμετέραν ἐλπίδα, ἣ τινι καὶ πιστεύσαμεν αὐτὸν, καὶ νυχθῆναι ὑπὸ τῶν ἔτους ἐπαισχυντίων σπίλων δύναιτο, καθαρθῆναι, μετέτρεψεν εἰς στεναγμὸν· εἰ μὴ ὅτι ταύτῃ ἡμῖν τὴν λύπην μιᾷ καὶ μόνῃ εὐθυμηδίᾳ κατεφάνευεν, ὅτι καὶ ἡμᾶς τῷ ὀδυρμῷ τῷ διὰ τοιούτους καιροὺς διέλυτο, καὶ τοῖς ἰδίοις πταίσμασιν ὀπεδήποτε ἴασεν, εἰ καὶ ἀκουσίως καὶ τῆς ἰδίας συνειδήσεως ἀντιμαχομένης ὁμολογήσας προενόησατο, κύριε ἀδελφέ. ὃν προφάτῳ τοίνυν τῷ καθήκοντος τὸ ὀφειλομένης προσκυνήσεως ἐκπληρωμένῳ, ἱκετεύομεν, ἵνα τῷ λοιπῷ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀκοὰς τὸν ὀντόβιον εὐχερομένους εὐχερῶς μὴ προσδέχησθε· μηδὲ τοὺς παρ' ἡμῖν ἀποκοινωνητέους, εἰς κοινωνίαν τῶν λοιπῶν βελτίονα δέξασθε. ἔσται τοῦτο καὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ ὀρεαδὲν δύχερες· δύρει ἡ σὴ εὐσεβείστης. εἰ γὰρ καὶ περὶ κατωτέρων κληρικῶν καὶ περὶ λαϊκῶν φαίνεται ὅτι εὐχρυλάκτως, πολλῷ μᾶλλον τοῦτο περὶ ἐπισκόπων βέλεται φυλαχθῆναι. μὴ οὖν οἱ ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐπαρχίᾳ ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἀναρτηθέντες παρὰ τῆς

Optaremus, ut quemadmodum tua sanctitas de Apiarii præsentia lætatos vos fuisse, missis per Compresbyterum nostrum Leonem literis declaravit: ita & nos similiter de ejusdem purgatione præsentes literas cum gaudio mitteremus. Esset profecto & nostra & vestra alacritas tutior, & nec percontatoria videretur, quæ de nunc audiendo, quam quæ tanquam de audito præcesserat. Cùm ergo ad nos accessisset sanctissimus frater & Coëpiscopus noster Faustinus, Synodum coëgimus; & credidimus ipsum propterea cum illo esse missum, ut quemadmodum ipsius studio Presbyterio antea erat redditus, sic & nunc ejusdem operâ posset à tot criminibus illi in Thabracenis objectis purgari: cujus tot & tam magna scelera nostræ Synodi multitudo percurrens, invenit, ut & memorati patrocinium, potiùs quàm judicium, & tanquam defensoris studium, potiùs quàm cognitoris justitiam vicerit. Primùm enim toti Synodi valde restitit, varias contumelias ingerens, tanquam qui Romanæ Ecclesiæ privilegia defenderet, & vellet ipsum à nobis in communionem admitti; quem tua sanctitas, cùm credidisset appellare, quod quidem probare non potuit, communioni restituit: hoc tamen ei non processit, quod adhuc ex actorum lectione melius cognoveris. Triduano enim moto laborioso judicio, in quo diversa, quæ ei objiciebantur, afflictissimi quærebamus, Deus justus judex, fortis & longanimis, & Coepiscopi nostri Faustini dilationes, & ipsius Apiarii frustratorias in dicendo tergiversationes, quibus nefarias suas turpitudines velare conabatur, magno compendio amputavit; molesta scilicet & longe fœtidissima obstinatione compressa, negationisque impudentia, per quam tantum voluptatum cœnum obruere volebat. Cùm enim Deus noster ejus conscientiam in angustias deduxisset, & quæ occulta erant in corde peccata, tanquam in criminum cœno jam condemnata, omnibus etiam hominibus publicasset, repente ad confessionem omnium sibi objectorum criminum fraudulentus inficiator erupit, & vix tandem omnium incredibilium probrorum ipse seipsum sua sponte arguit; & ipsam similiter spem nostram, cui ipsum commiseramus & orabamus, ut à tam pudendis maculis posset purgari, convertit in luctus: nisi quod hanc nostram tristitiam uno eoque solo solatio mitigavit, quòd etiam nos à mœroris perpetuo labore liberavit, & suis vulneribus, etiamsi invitus & propria repugnante conscientia confessus, medelam qualemcunque providit, domine frater. In primis ergo officio debitæ venerationis impleto, supplices petimus, ne deinceps ad vestras aures eos, qui hinc veniunt, facilè admittatis: nec qui à nobis excommunicati fuerint, in communionem velitis ultrà recipere. Nam hoc quoque in Nicæna Synodo definitum vestra facilè inveniet beatitudo. Si enim etiam de inferioribus Clericis & Laicis illic servari videtur; hoc vult multo magis etiam de Episcopis servari.

Ne

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Ne ergo, qui in propria provincia à communione A
ſuſpenſi ſunt, à tua ſanctitate, dedita opera, & ut non oportet, communioni reſtituti videantur. Preſbyterorum autem ſimiliter & conſequentium Clericorum impudentes fugas, ut te dignum eſt, perſequetur tua ſanctitas. Nam neque per ullum Patrum decretum hoc Africanæ Eccleſiæ eſt prohibitum: & Nicænæ Synodi ſtatuta, ſive Clericos inferioris gradus, ſive ipſos Epiſcopos, propriis Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt. Sapienter enim & juſtè perſpexerunt, quæcunque fuerint exorta & negotia, ea in propriis locis terminari debere. Ne- B
que enim unicuique providentiæ Sancti Spiritus gratiam deeſſe putarunt, per quam juſtitia à Chriſti Sacerdotibus & videtur prudenter, & firmiter tenetur: maximè quòd etiam unicuique conceſſum eſt, ſi ei videatur, de Judicum ſententia ad Synodos propriæ provinciæ, vel præterea etiam ad univerſalem Synodum, appellare. Niſi utique ſit aliquis, qui credat, unicuipiam, quicunque is ſit, poſſe Deum noſtrum judicii juſtitiam inſpirare: innumerabilibus autem Sacerdotibus in Synodum congregatis negare. C
Quomodo ergo firmum erit hoc tranſmarinum judicium, ad quod teſtium neceſſariæ perſonæ, vel propter naturæ vel propter ſenii imbecillitatem, vel propter multa alia impedimenta, deduci non poſſunt? Nam de mittendis quibuſdam, veluti à latere veſtræ ſanctitatis, à nulla Patrum Synodo conſtitutum inveni-
mus. Quod olim enim per hunc ipſum Coëpiſcopum noſtrum Fauſtinum, tanquam ex parte Nicænæ Synodi, iſthinc miſſum fuerat, in verioribus Nicænæ Synodi repertoriis, quæ à ſanctiſſimo Cyrillo Alexandrinæ Eccleſiæ Coëpiſcopo, & à venerando Attico Conſtantinopolis Epiſcopo, ex Au- D
thenticis miſſa accepimus; quæ quidem antehac per Innocentium Presbyterum & Marcellum Subdiaconum, per quos ad nos de illis miſſa fuerant, venerandæ memoriæ Bonifacio Epiſcopo deceſſori veſtro à nobis deſtinata ſunt: nihil ejuſmodi invenire potuerimus. Executores ergo veſtros Clericos petentibus aliquibus ne velitis mittere, nec permittere, ut fumoſum mundi faſtum Chriſti Eccleſiæ inducere videamur; quæ ſimplicitatis lucem & humilitatis diem affert iis, qui Deum videre cupiunt. E
De deflendo enim Apiario, jam à fratre noſtro Fauſtino pro ſuis nefariis nequitiis Chriſti Eccleſia moto, ſolliciti non ſumus; quòd eum veſtræ ſanctitatis probatione & correctione in ſervanda fraterna charitate Africa nequaquam ampliùs ſuſtinebit. Subſcriptio. *Deus noſter ſanctitatem veſtram in longiſſimum tempus cuſtodiat, pro nobis orantem, domine frater.*

BALS. Apiario à Synodo Africana ſegregato, cùm is ad Papam Celeſtinum acceſſiſſet, & ſegregatio ſoluta eſſet, Fauſtinus unà cum illo Carthaginem miſſus eſt, negotium ejus examinaturus: F deciſa autem cauſa miſit Synodus Celeſtino hanc Epiſtolam. Et primùm quidem accuſavit Fauſtinum, quòd Apiarium præter rationem defenderet. Deinde ſubjunxit, quòd ex Apiarii confeſſione cauſa fuit deciſa: & oravit, ut non facilè admitteret Celeſtinus eos, qui adverſus Synodum dicunt, & ab ea ſegregati ſunt. Adjecerunt autem, quòd nec Patres Nicænæ Synodi ſtatuerunt, à Papa in Africam mittendos, qui cauſam ſimul cognoſcerent; & nec hoc invenitur in miſſis ab Alexandrino & Conſtantinopolitano Epiſcopis.

σῆς ἀγωσωύης, σωυδαήσω, & καλῶς μὴ ἔχῃ, φθωάσιν ἀπεκαλισαμβοι τῇ κοινωνίᾳ. κὴ τ̃ πρεσβυτέρων δὲ ὁμοίως κὴ τ̃ ἑπομένων κληρικ̃ν τὰς ἀναιδεῖς ἀποφυγὰς, ὡς ἔξιν σε ἄξιον, ἀκολουθ̃ξῇ ἡ ἁγωσωύη ἡ σή. ὅπ̃ν κὴ ὑ ἁγία τι Θ. ὅρα τῶν πατέρων τὸν ἀπηγορδ̃ν τῇ ἐν Αφρικῇ ἐκκλησίᾳ· κὴ τὰ ψηφίσματα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδ̃υ, εἴτε κληρικὰς τ̃ καταπίεσου βαθμ̃ν, εἴτε αὐτὸς τὸς ἐπισκόπους, τοῖς ἰδίοις μη̃τροπολίταις φθαερώτατα καπέπεμψαν. συνεπῶς γὰ & δικαίως συνῆδεν, ἀπαναδήποτε πρ̃γμα τα ἀναφυ̃σιν, ζ̃ῆτα ἐν τοῖς ἰδίοις ὀφείλ̃ν πρατ̃ὰς τύποις. ἔτι γὰ μιᾷ ἑκάσ̃ῃ προνοίᾳ ἐλογίσθην ἐλλείπ̃ν τὸ χάριν τ̃ ἁγίου πν̃ύμα Θ., δι' ἧς ἡ δικαιοσύη ἀπο τῶν τ̃ Χριστ̃ ἱερέων κὴ ὀρθ̃ται φρονίμως, κὴ κατέχεται καθαρ̃ῶς, μάλισα, ὅτι κὴ ἑνὶ ἑκάσ̃ῳ συγκεχώρη̃ται, ἐὰν πρὸ τῆς δίκης τ̃ ἀμφισβ̃ησάτω αὐτ̃ πρὸς τὰς συνόδους τῆς ἰδίας ἐπαρχίας, ἢ ἔτι μὰλ̃ὸν εἰς οἰκουμενικὴν συ̃όδον, ἐκκαλέσ̃ας. εἰ μὴ ἄρα τίς ἐσιν, ὅσις πισ̃ύσῃ, ἑνὶ φ̃τινιδήποτε δυ̃άσθαι Θ θεὸν ἡμ̃ν τ̃ κρίσεως ἐμπν̃σαι τὸ δικαιοσύ̃ῃ, τοῖς δὲ ἀναριθμήτοις εἰς συ̃όδον συ̃ηθροισμένοις ἱερ̃σιν ἀρν̃σθαι. πῶς δὲ ἄρα αὕτη ἡ φθαρματικὴ κρίσις βεβαία ἔσαι, πρὸς λ̃ὸ τ̃ μαρτύρων τὰ ἀναγκαῖα πρόσωπα, ἢ διὰ τ̃ φύσεως, ἢ διὰ τ̃ γήρως ἀδύ̃αν, ἢ πολλοῖς ἄλλοις ἐμποδισμοῖς, ἐνεχθ̃ῆναι ἀ δύνα̃; δεῖ γὰ τὸ, πᾶς ὡσ̃μεῖ ἐκ τ̃ πλ̃ήθους τ̃ σῆς ἁγωσύ̃ης πέμπεσ̃, ἐσθ̃μᾶ τ̃ πατέρων συνόδ̃ῳ ὁρισθὲν διορίσασθαι. ὅπ̃ν ἔφ' πάλαι διὰ τ̃ αὐτ̃ συνεπισκόπ̃υ ἡμ̃ν Φαυσ̃ίνυ, ὡσανεὶ ἐκ μέρους τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδ̃υ, ἀυτόθεν ἀπέσαλ̃ο, ἐν τ̃ ἀληθεσέραις ἀπογραφαῖς τῆς ἐν Νικαίᾳ, ἅσπ̃ ἐδεξάμ̃θα ἀπὸ τ̃ ἁγιωτ̃άτου Κυρίλλυ, τ̃ τῆς Αλεξανδρέων ἐκκλησίας συνεπισκόπ̃υ ἡμ̃ν, κὴ διὰ τ̃ θεοσκυνητ̃ Αττίκου τ̃ ἐν Κωνσαντινουπόλ̃ι ἐπισκόπ̃υ, πεμφθείσας ἐκ τ̃ ἀυθεντικ̃ν· αἵ τινες ἔτι μὲν πρὸ τούτυ διὰ Ιννοκεντίυ τ̃ πρεσβυτέρου κὴ Μαρκέλλυ τ̃ ὑπηρετ̃ν, δι' ὧν πρὸς ἡμᾶς παρ' ἐκείνων ἀπεσ̃άλησθε, τ̃ῷ τῆς προσκυνητῆς μνήμης Βονιφατί̃ῳ τ̃ῷ ἐπισκόπ̃ῳ τ̃ῷ προηγησαμέν̃ῳ ὑμᾶς παρ' ἡμ̃ν διεπέμφθησθε, ζ̃ηθ̃ῆνα τότε οὐκ ἠδυνήθημ̃ν δ̃ῦναι. ἐκβιασ̃ὰς τοίνυν κληρικὰς ὑμ̃ν τινῶν αἰτούντων μὴ θέλετε ἀποσέλλειν, μήτε συγχωρεῖν, ἵνα τὸ καπνώδη τύφον τ̃ κόσμου δόξωμεν εἰσάγειν τῇ τ̃ Χριστ̃ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ὅ φησι τῆς ἁπλότη Θ., κὴ τῆς ταπεινοφροσύης πρὸ ἡμέραν τοῖς Θ θεὸν ἰδεῖν ὀπ̃δυμ̃ῦσιν προσφέρ̃. ὃ γὰ κλαισίμου Απαρείου ἤδη ἀπὸ τ̃ ἀδελφοῦ ἡμ̃ν Φαυσ̃ίνου κὴ τὰς ἰδίας ἀθεμίτους ἀρχαιοσύας ἐκ τῆς ὃ Χριστ̃ ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέν̃ος ἀμέριμνοι ἐσμὲν, ὅτι τοῦτον τῇ δοκιμῇ κὴ ῥυθμίσ̃ῃ τῆς σῆς ἁγωσωύης ἐν τ̃ σώζεσθαι πρὸ ἀδελφικοῦ ἀγάπην φθαιτέρω ἡ Αφρικὴ οὐδαμ̃ῶς ὑπομείν̃. ἡ ὑπογραφή. ὁ Θεὸς ἡμ̃ν πρὸ ἁγιωσύ̃ου ὑμ̃ν ὅτι μάκισον χρόνον φυλάξοι, ὑπὲρ ἡμ̃ν εὐχομένου, κύριε ἀδελφέ.

ΒΑΛΣ. *Τοῦ Απαρείου ἀφορισθέν̃ος ἐκ τῆς ἐν Αφρικῇ Συνόδου, κὴ προσελθόν̃ος τ̃ Πάπ̃α Κελεσίν̃ῳ κὴ λυθέν̃ος τ̃ ἀφορισμ̃ῷ, ὁ ἐπισκοπ̃ος Φαυσ̃ίν̃ος ἐσάλη σὺν ἐκείν̃ῳ εἰς Καρχηδόνα ἐξεπίζων τὰ κ̃ τέκν· λυθέισης δὲ τῆς ὑποθέσεως, ἐπέσ̃ελε τ̃ Κελεσίν̃ῳ ἡ σύνοδος τ̃ ἐπισολ̃ῷ ταύτ̃ῃ. κὴ πρ̃ῶτα μὲν ἠπάσα τ̃ Φαυσ̃ίνον, ὡς πρ̃όφασιν ἀντιποιηθέν̃ος τ̃ Απαρείυ. εἶτα ἐπήγαγεν, ὡς ἀπὸ ὁμολογίας τ̃ Απαρί̃υ ἐλύθη ἡ ἐπίθεσις· κὴ ἐκέλευσε μὴ δύσκολ̃ως προσδέχεσθαι τ̃ Κελεσίν̃ον τὲς λέγοντας κ̃ τ̃ Συνόδ̃υ, κὴ ἀφορισθέν̃τας παρ' αὐτῆς. προσέθεντο δὲ, ὡς οὐδὲ οἱ ἐν Νικαίᾳ πατέρες ὥρισ̃ο πέμπεσθαι πρ̃ὰ τοῦ Πάπ̃α εἰς Αφρικὴν Συνοδ̃ήσοντας· κὴ οὐδὲ δ̃έσκεται τοῦτο ἐν τοῖς πεμφθ̃σι παρὰ τ̃ Αλεξανδρείας κὴ πρ̃ὰ τ̃ Κωνσαντινουπόλεως.*

ΖΩΝΑΡ.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ΖΩΝΑΡ. Τοῦ Ἀπιαρίου ἀφορισθέντος ὑπὸ τῆς ἐν Ἀφρικῇ συνόδου, καὶ φυγόντος τῷ Παπᾶ Κελεστίνῳ, λυθέντι τε τῷ ἀφορισμῷ, ὁ ἐπίσκοπος Φαυστῖνος ἐκάλει σὺν ἐκείνῳ εἰς Καρχηδόνα ἐξετάσων τὰ κατ' ἐκείνου μετὰ τῆς ἐκεῖ συνόδου. γλυσυμίας δὲ τῆς πράξεως, ἐπέστειλε τῷ Κελεστίνῳ ἡ σύνοδος τῷ ὑπατικῷ τούτῳ, δι' ἧς αἰτᾶται τὸν Φαυστῖνον, ὡς ἀντιποιούμενον τοῦ Ἀπιαρίου καὶ παρωνίαν ἐπ' αὐτῷ ἐνδεχόμενον ἤγουν πρόφασιν, βοηθεῖαν, ἀλλ' οὐ κρίσιν, καὶ συνοδικὸν ἐκδικητὸν, ἀλλ' οὐ δικαστικῶς ἀμφισβητοῦντα, ἤτοι δικάζοντα, καὶ ἀντιτασσόμενον τῇ συνόδῳ, καὶ εἰς ὕβρεις χωρήσαντα, ὡς δηθεν τὰ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐκδικητὰ φιλίλεγα ἤτοι φρονόμια (καὶ ἡ παρωνία ἤ καὶ τὰ φιλίλεγα, λέξεις Ρωμαϊκαὶ ἤτοι τῆς Λατίνων εἰσί) καὶ σπεύδοντα δεχθῆναι αὐτὸν παρὰ τὴν συνόδου, οὐκ ἐξεγένετο αὐτῷ· ἀλλὰ ὁ θεὸς ταῖς ἀβουλίαις τοῦ Φαυστίνου, ταῖς ἀναβολαῖς, τοὺς ματαίους διαγωγὰς δηλαδὴ καὶ τὰς περιεργίας τοῦ Ἀπιαρίου, τουτέστι ταῖς ματαιότησι, τὰς ὑπὲρ τοῖς ἔργοις περιβολὰς συντόμως ἐξέπεμψε, θαυμασθάσας αὐτὸν ὁμολογῆσαι τὰ κατ' αὐτὸν ἐγκλήματα. ταῦτα δὲ ὅπως ἐγένοντο καὶ λαλέξασα ἡ ὑπατικὴ ἐπάγει. ὃν τρόπον τοίνυν, φησὶ, καὶ ἐν τῇ προοιμίοις, τῷ ἁρμόζουσῃ τοῖς προοιμίοις πληροῦντες (ταῦτα δὲ πρὸς τὸν Κελεστῖνον,) ἱκετεύομεν μὴ εὐλαβείας προφάσει τοὺς ἀφ' ἡμῶν γενομένους ἀκοινωνήτους, καὶ τοὺς ὑπὸ τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς ὑπομηνθέντας ἀκοινωνησίᾳ, μὴ σπουδαίως, φησὶ τοῦ παχέως, συντόμως, ἀποκαθίσασθαι παρὰ σοῦ τῇ κοινωνίᾳ. ἀλλὰ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς λοιποὺς κληρικοὺς, τοὺς ἀποφόλους ἀναιδῶς, ἤγουν αἰτίας ἀλόγου χωρὶς, διωκεῖσθαι ζητοῦσι, καὶ ἀποκαθίσασθαι τοῖς ὑπαυτοῖς αὐτῆς, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ παρὰ τοῖς ὑπηκόοις αὐτῆς δικάζεσθαι τοὺς κληρικοὺς αὐτῶν. μέμνηται δὲ καὶ κανόνων περὶ τούτων τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου, καὶ ἀδιαφόρως λέγουσιν ὀφείλειν πέμπεσθαι παρὰ τοῦ Παπᾶ συνδιαγνώμονας καὶ ἐκβιβάζειν ἐκ τοῦ πλήθους αὐτῶν ἤτοι ἐλαύνοντας αὐτοὺς κατὰ τάχος, ἀντὶ τοῦ ἐντροπέρους καὶ φοβουμένους αὐτούς. οὐδὲν γὰρ ὄφελός τι, φασὶ, τοιοῦτον ἐν τοῖς πεμφθεῖσιν ἡμῖν παρὰ τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἀττικοῦ. μὴ οὖν θέλετε ταῦτα ποιεῖν, μηδὲ εἰσχωρεῖν τὸ κατενόδη τύφον εἰσάγειν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, τάχα ὡς καπνὸν ταχέως ἀφανιζομένῳ καὶ ἀφανιζομένῳ κενοδοξίαν· ὅπερ φασὶν, ἡ ἁπλότης καὶ ἡ ταπείνωσις, ὡς φῶς, προσφέρει τάχα ἡμέραν τοῖς θέλουσιν ἰδεῖν τὸν θεόν· ἤγουν ὅτι, ὥσπερ τὸ φῶς λάμπον τάχα ἡμέραν ποιεῖ, καὶ δίδωσι τὸ ὁρᾶν τὰ αἰσθητὰ, οὕτως ἡ ἁπλότης καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη δίδωσιν ἔλλαμψιν τῷ νῷ εἰς τὸ ὁρᾶν τὸν θεόν, τυπίζειν, ὡς ἐφικτὸν κατανοῆσαι αὐτόν.

ΖΟΝΑR. Cum Apiarius ab Africana Synodo segregatus ad Celeſtinum Papam confugiſſet; eum Celeſtinus ſegregationis vinculo liberavit, & cum illo, qui cauſam ejus cum Africana Synodo cognoſceret, Fauſtinum Epiſcopum Carthaginenſem miſit. Qua re tranſacta, epiſtolam hanc Synodus ad Celeſtinum dedit; qua Fauſtinum, quòd Apiario faverit, ejuſque patronum ac defenſorem, non judicem egerit, ac advocati ſtudium, non cognitoris æquitatem aperte indicarit, & quòd Synodo ſe adverſarium ſit profeſſus, nec verò dum ſe **Romanæ** Eccleſiæ privilegiorum vindicem oſtenderit, à contumeliis quoque abſtinuerit, (ſunt autem privilegia & patronatus Romanæ ſive Latinæ voces) vehementer accuſat; quòdque, ut is à Synodo ad communionem admitteretur, nimia feſtinatione adproperarit. Non proceſſit tamen, ſed Deus, Fauſtini cunctationem, dilationes, protelationes ſcilicet fruſtratoriáſque Apiarii tergiverſationes, hoc eſt, procraſtinationes, in negotiis gerendis moram, ſubitò diſſolvit; eam mentem illi immittens, ut objecta crimina ſponte confiteretur. His, ita ut acta ſunt, in Epiſtola explicatis, deinde ſubjiciunt. Nos te, (ad Celeſtinum autem oratio dirigitur) in præcurſu orationis, hoc eſt, procœmii loco, ex merito venerati, ne in iis, qui à nobis ſegregati ſunt, admittendis faciliorem te præbeas, neve qui in ſua provincia communione mulctæ nomine privati ſunt, propere nimis ac feſtinè communioni reſtituas, obſecramus. Sed & Presbyteros, & alios è Clero, ſeſe per impudentiam, abſque ulla ſcilicet juſta cauſa, proripientes expelli, ſuiſque Epiſcopis reddi; quin & Clericos omnes à ſuo quemque Epiſcopo judicari poſtulant. Canonum etiam, qui hac de re in Nicæna Synodo editi ſunt, meminêre: neque vero ut aliqui à Papæ latere, hoc eſt, qui illi dignitate proximi, ac apud eum honeſtiore loco haberentur, familiaritatéque conjuncti præter cæteros forent cognitores ac executores mitterentur, id uſque decretum extare affirmant. Neque enim, aiunt, aliquid ſimile in iis, quæ ab Alexandrino Cyrillo & Conſtantinopolitano Attico ad nos miſſa ſunt, invenimus. Ne velitis igitur iſto modo agere, nec inanis gloriæ faſtum, fumi inſtar evaneſcentem, concedere Eccleſiæ Dei inferri. Simplicitas namque, aiunt, & demiſſio animi, inſtar lucis, iis, qui Deum intueri cupiunt, affert diem: hoc eſt, veluti diffuſa lux diem efficit, ac per eam, quæ ſenſibus percipiuntur, videre licet; eodem modo ſimplicitas ac humilitas lucem immittit animo, qua illuſtratus Deum videre, hoc eſt, quantum homini fas eſt, cognoſcere queat.

ΑΡΙΣΤ. Τοὺς ὑφ' ἡμῶν ἀποκοινωνήτους, εἰς κοινωνίαν τὸ λοιπὸν μὴ θελήσητε παραδέξασθαι· ὅπερ καὶ τῇ ἐν Νικαίᾳ συνόδῳ ὥρισται. ἰδοὺ γὰρ καὶ Ἀπιάριος, δεχθεὶς παρά σε, τῇ συνόδῳ ἀντέστη, καὶ ὕβριν ἐνεδείξατο, εἶτα μετεγράφη, καὶ ἑαυτὸν ἤλεγξε, καλαλήξας εἰς στεναγμούς.

ARIST. *Eos, qui à nobis excommunicantur, poſthac in communionem admittere ne velitis: quod & in Synodo Nicænâ decretum eſt. Ecce enim & Appiarius, à te admiſſus, Synodo reſtitit, & injuriam attulit, & tandem converſus eſt, & ſeipſum reprehendit, ſuſpiriis deſinens.*

Δεξάμενοι οἱ πατέρες ἤτοι τὰ ἴσα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἀναμφίβολά τε καὶ ἀληθέστατα, καὶ μὴ εὑρόντες ἐν τοῖς κανόσιν αὐτῆς ὡρισθὲν, ὃ παρὰ Πάπα τοῦ στέλλεσθαι ὑπηρέτας αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐκκλήτους τῶν ὑπηκόων ἢ κληρικῶν γυμνάζεσθαι ὑπ' αὐτοῖς· ἔγραψαν πρὸς τὸν Κελεστῖνον τὸν Πάπαν Ρώμης, μηκέτι τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀφορίζομένους εὐχερῶς δὴ, καὶ κρίσεως ὑπὸ χρὴ, εἰς κοινωνίαν ἀποκαθιστᾶν, ἢ τοὺς ἐκκλήτους δέχεσθαι τῶν ὑπηκόων ἢ κληρικῶν, τῶν εἰς καθαίρεσιν ὑπ' αὐτῶν καταδικαζόντων· καὶ πρεσβυτέρους ἰδίους στέλλειν, καὶ τῷ τῆς ἐκκλήτου δοκιμασίαν ἀναπτέναι αὐτοῖς· ἀλλ' ἕκαστον τῶν καταδικαζόντων πρὸς τὰς συνόδους τῆς ἰδίας ἐπαρχίας ἐκκαλεῖσθαι, εἰ βέλεται, ἢ ἐπὶ μᾶλλον πρὸς οἰκουμενικὴν σύνοδον· ἵνα μὴ κοσμικὸν τύφον τῇ τοῦ χριστοῦ ἐκκλησίᾳ εἰσάγειν δόξῃ. ὥρισαν δὲ τοῦτο,

Patres hi indubitata & veriſſima Synodi Nicænæ exemplaria recipientes, in Canonibus illius non invenientes decretum, ut à Papâ mitterentur ejus Miniſtri, & Epiſcoporum & Clericorum appellationes apud eos exercerentur: ad Celeſtinum Romæ Papam ſcripſerunt, ut poſtea ab ipſis ſegregatos facile, & ut non decet, in communionem non reſtitueret, nec Epiſcoporum aut Clericorum ab ipſis ad depoſitionem condemnatorum appellationem reciperet, nec Presbyteros ſuos mitteret; & iis appellationis examinationem committeret; ſed ut condemnatorum unuſquiſque ad propriæ provinciæ Synodos appellaret, ſi vellet, vel etiam ad Synodum Oecumenicam; ne ſecularem faſtum in Chriſti Eccleſiam introducere videretur. Sed illud etiam

in medium producebant, quod ex istiusmodi operibus Ecclesia contumeliâ afficeretur. Nam Apiarium Presbyterum Siccæ Ecclesiæ ob justas causas amotum, deinde ad ipsum Celestinum Romæ Episcopum accedentem, & ab eo acceptum, & cum Faustino Episcopo ad Africam missum, ut Presbyterio ipse iterum redderetur, quæ autem ab ipsis Tharabracenis ei objecta fuerant crimina examinarentur, impudentissimum istum propere, & ut non oportebat, ad communionem recipi constituit, etiam Synodo contumelias affligentem, ut ab eâ non acceptum, eò quòd accusatores ejus coràm stabant, & eum convincebant, qui post multas contradictiones & impudentes denegationes, argumentis pariter & propriâ conscientiâ in angustias compulsus, crimina ei objecta publicè confessus, & in suspiria conversus est & lachrymas.

A δὲ ἐξ ἔργων αὐτῶν καὶ ὕβριν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπάγον· ὃς γὰρ πρεσβύτερον Ἀπιάριον, ἐκ τῆς ἐν Σίκκῃ ἐκκλησίας ἀποκινηθέντα δι' εὐλόγους αἰτίας, εἶτα αὐτῷ δὴ τῷ Κελεστίνῳ τῷ Ῥώμης προσελθόντα, καὶ παρ' αὐτοῦ δεχθέντα, καὶ μετὰ Φαυστίνου τοῦ ἐπισκόπου σταλέντα πρὸς τὴν Ἀφρικὴν, ἐπὶ τῷ ἀποδοθῆναι αὐτὸν αὖθις τῷ πρεσβυτερίῳ, κατεξετασθῆναι δὲ καὶ τὰ παρ' αὐτῶν δὴ τῶν θαραβρακηνῶν κατ' αὐτοῦ ἐπενεχθέντα ἐγκλήματα· ἀναισχυντότερον τοῦτον, ὃ σπουδαίως, καὶ ὡς οὐκ ἔδει, εἰς κοινωνίαν παραδεχθῆναι κατέστησε, καὶ τῇ συνόδῳ ὕβρεις ἐπάγοντα, ὡς μὴ δεχόμενον παρ' αὐτῆς, διὰ δὲ τοὺς κατηγόρους κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἵσταθαι, καὶ
B ἀπελέγχειν αὐτὸν, καὶ μετὰ πολλὰς ἀντιλογίας καὶ ἀναισχύντους ἀρνήσεις στενοχωρηθέντα ὑπό τε τῶν ἐλέγχων, καὶ τῆς ἰδίας συνειδήσεως, δημοσίᾳ ὁμολογήσαντα τὰ κατ' αὐτοῦ προτεθέντα ἐγκλήματα, καὶ εἰς στεναγμοὺς μεταστραφέντα καὶ δάκρυα.

EX MONUMENTIS ACTORUM CONSTANTINOPOLI DE AGAPIO & Bagadio, utroque vendicante Episcopatum Bostræ.

C

IN Consulatu religiosissimorum & Dei amantissimorum Imperatorum nostrorum Fl. Arcadii Augusti tertium, & Honorii secundum, A. D. III. Calendas Octobris in Baptisterio sanctissimæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ, sedentibus sanctissimis Episcopis, Nectario Constantinopolitano, Theophilo Alexandrino, Flaviano Antiocheno, Palladio Cæsareæ Cappadociæ, Gelasio Cæsareæ Palæstinæ, Gregorio Nyssæ, Amphilochio Iconii, Paulo Heracleæ, Arabiano Ancyræ, Ammone Adrianopolis, Phalerio Tarsi, D *Lucio Hierapolis, Elpidio Laodicææ, Paulo Alexandrorum, Dioscoro Hermopolis, Probatio Beronices, Theodoro Mopsuestiæ, Bizo Seleuciæ, Epagatho Marcianopolis, Gerontio Claudianopolis, & aliis diversis Episcopis, & universo ordine Sacerdotali; Nectarius Episcopus Constantinopolitanus dixit; Sancta hac Synodo Dei gratia rursus in hoc sancto loco congregata, si eadem sanctorum fratrum & in sacris Comministrorum Synodus ita censet, quia adstare video eos, qui contendunt de Bostrenorum Episcopatu, fratres nostros Bagadium & Agapium,* E *hi sua inter se invicem jura incipiant proponere. Et postquam aliqua ab eis pro hac causa acta essent, & dicti Bagadii depositionem à duobus solis Episcopis jam tempore hujus Synodi mortuis factam ostensum esset; Arabianus Ancyræ Episcopus dixit; Non propter hanc litem, sed de teta deinceps vita id metuens, precor sanctam Synodum statuere; licétne à duobus Episcopis fieri depositionem, an non? & absente Metropolitano licet, an non? Præsenti quidem causæ nihil est præjudicii. Vereor autem, ne ex his actis aliqui potestate accepta talia audeant. Rogo ergo vos respondere.* F *Nectarius Episcopus Constantinopolitanus dixit; Pulchrè suasit religiosissimus Episcopus Arabianus: Equidem cum par causa accidere possit, præteritum non condemnantes, quod deinceps futurum est præmuniamus. Arabianus Ancyræ Episcopus dixit; Id quod est præteritum, beatorum Patrum, qui Nicææ convenerunt, damnat Synodus, jubens non esse pauciores tribus, qui ordinent, nec absente Metropolitano. De futuro autem veritus hæc interrogavi. Velim ergo vos apertè edicere, & nec suspensè,*

ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΑΧΘΕΝΤΩΝ ὑπομνημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ Αγαπίου καὶ Βαγαδίου, ἑκατέρου ἀντεχομένου τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρων.

ΕΠΙ ὑπατείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων ἡμῶν Φλαβίου Αρκαδίου, Αὐγούστου τῷ τρίτῳ, καὶ Ωνορίου τῷ δευτέρῳ, τῷ πρὸ τριῶν καλανδῶν Οκτωβρίων, ἐν τῷ φωτιστηρίῳ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καθεσθέντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, Νεκταρίου Κωνσταντινουπόλεως, Θεοφίλου Αλεξανδρείας, Φλαβιανοῦ Αντιοχείας, Γαλλαδίου Καισαρείας Καππαδοκίας, Γελασίου Καισαρείας Παλαιστίνης, Γρηγορίου Νύσσης, Αμφιλοχίου Ικονίου, Παύλου Ηρακλείας, Αραβιανοῦ Αγκύρας, Αμμωνος Αδριανουπόλεως, Φαλερίου Ταρσοῦ, Λουκίου Ιεραπόλεως, Ελπιδίου Λαοδικείας, Παύλου Αλεξανδρῶν, Διοσκόρου Ερμουπόλεως, Προβατίου Βερονίκης, Θεοδώρου Μοψουεστίας, Βίζου Σελευκίας, Επαγάθου Μαρκιανουπόλεως, Γεροντίου Κλαυδιανουπόλεως, καὶ ἑτέρων διαφόρων ἐπισκόπων, καὶ παντὸς τῆς ἱερατείου, Νεκτάριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου κατὰ θεοῦ χάριν πάλιν ἐν τῷ ἁγίῳ τόπῳ τούτῳ συνειλεγμένης, εἰ δοκιμάζει ἡ αὐτὴ τῶν ἁγίων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν σύνοδος, ἐπειδὴ καὶ ἑστῶτας ὁρῶ τοὺς διαφερομένους πρὸς ἑαυτοὺς περὶ τῆς τῶν Βοστρηνῶν ἐπισκοπῆς, τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Βαγάδιον καὶ Αγάπιον, τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐνάρξασθαι δικαίων. καὶ μετὰ δὲ πραχθῆναι τινὰ παρ' αὐτοῖς χάριν τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, καὶ ἐμφανισθῆναι καθαίρεσιν τοῦ ῥηθέντος Βαγαδίου γενομένην ὑπὸ δύο καὶ μόνων ἐπισκόπων τῶν καὶ τετελευτηκότων ἤδη κατὰ καιρὸν τῆς αὐτῆς συνόδου· Αραβιανὸς ἐπίσκοπος Αγκύρας εἶπεν· οὐ τῆς παρούσης ἕνεκα δίκης, ἀλλὰ τοῦ ὑφεξῆς βίου παντὸς δεδοικὼς τοῦτο, ἀξιῶ τὴν ἁγίαν σύνοδον διαλαλῆσαι, ἔξεστι γενέσθαι καθαίρεσιν παρὰ δύο ἐπισκόπων, ἢ οὔ; καὶ κατὰ ἀπόντος μητροπολίτου ἔξεστιν, ἢ οὔ; οὐδὲν πρόκριμα πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν. δέδοικα δὲ μὴ ἐκ τῶν ὑπομνημάτων τούτων τινὲς λαβόμενοι ἐξουσίας, τοιαῦτα τολμήσωσιν. ἀξιῶ οὖν ὑμᾶς ἀποκρίνασθαι. Νεκτάριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ἐπαινετῶς εἰσηγήσατο ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Αραβιανός· οὐ μὴν δυναμένης δίκης ἐξομοιοῦσθαι, ὃ παρελθὸν μὴ κατακρίναντες, ὃ ἑξῆς ἀσφαλισώμεθα. Αραβιανὸς ἐπίσκοπος Αγκύρας εἶπε· ὃ παρελθὸν ἡ τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ σύνοδος κατακρίνει, ἡ κελεύουσα μὴ ἐλάττους εἶναι τριῶν τοὺς χειροτονοῦντας, μηδὲ ἀπόντος τοῦ μητροπολίτου. τοῦ δὲ μέλλοντος ἕνεκεν δεδοικὼς ἐγὼ, τὴν ἐρώτησιν ἐποιησάμην. ἀξιῶ οὖν ὑμᾶς σαφῶς διαλαλῆσαι, καὶ μήτε ἡρτημένως

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ἡρτημένος, μήτε ἀμφιβόλως, ὥστε μὴ ἐξεῖναι ὑπὸ δύο ἀν- A
θρώπων μήτε χειροτονεῖσθαι μήτε καθαιρεῖσθαι ἐπίσκοπον, ἀκολούθως τῇ ὁν Νικαίᾳ συνόδῳ. καὶ μετ' ἄλλα, Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπεν, ὅτι τοῖς ἀπελθοῦσιν οὐ δυνατὸν ψῆφον ἐκφέρειν ἀγανακτήσεως· ἐπειδὴ οὐδὲ μὴ παρόντες κατεκρίθησαν. εἰ μέντοι γε περὶ τῶν μελλόντων ἀφίστασθαί τις τῶν ὀφειλόντων καθαιρεῖν, φαίνεταί μοι μὴ μόνον τρεῖς παρεῖναι προσήκειν, ἀλλὰ εἰ δυνατὸν τοὺς πάντας ἐπαρχιώτας, ἵνα τῇ τῶν πολλῶν ψήφῳ, ἀκριβεστέρα ἡ κατάκρισις τοῦ ἀξίου τῆς καθαιρέσεως δίκην ὑπομένοντος παρόντος καὶ κρινομένου. Νεκτάριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· νομίμων εἰσηγήσεων καὶ δογμάτων φυτευ- B
ομένων, ἀκόλουθον ἐστὶ μὴ διὰ προσώπων τινὰς αἰτίας τὰ ἐναντία δογματίζεσθαι. τηλικαύτῃ οὖν καθάπερ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀραβιανὸς εἰσηγήσατο, τὰ μέλλοντα ἀσφαλίσασθαι βουλόμενος· ἀκολούθως καὶ φιλανθρώπως ἡ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Θεοφίλου ψῆφος διωρίσατο, μὴ ἐξεῖναι τοῖς ἐπαρχιώταις, μηδὲ τοῖς φυλῶν, μήτι γε τοῖς δύο, τὸν ὑπόδικον διακαζόμενον καθαιρεῖσθαι· ἀλλὰ καὶ πλείονος συνόδου ψήφῳ καὶ τῇ τῆς ἐπαρχίας, καθὼς καὶ οἱ ἀποστολικοὶ κανόνες διορίσθησαν. Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν. ἅπαξ κατέθεντο οἱ περὶ τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Νεκτάριον καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Θεόφιλον, C
δῆλα. καὶ σὺν πᾶσι οἱ ἐκκλησιακοί.

ΒΑΛΣ. Τοῦ ἐπισκόπου Βόστρων Βαγαδίου καθαιρεθέντος παρὰ δύο ἐπισκόπων καὶ μητροπόλεως, λόγος ἐγένετο παρὰ τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδῳ, περὶ τοῦ εἰ καλῶς γέγονεν ἡ τοιαύτη καθαίρεσις, ἀντιποιουμένου τοῦ ψηφισθέντος Ἀγαπίου ὑπὲρ τῆς κρίσεως· καὶ διεγνώσθη ἀκανόνιστον εἶναι τὴν καθαίρεσιν, ὡς μὴ ὀφειλόντων δύο, ἀλλὰ πολλῶν τηρεῖν τὰ κατὰ τῶν ἐπισκόπων λεγόμενα. σὺ δὲ γίνωσκε, ὅτι ἡ τοιαύτη δόξα γνῶσις οὐκ ἔχει ὃ ἐνεργὸν σήμερον. ἀπὸ γὰρ τοῦ ιβ'. κανόνος D
τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, μεταγενεστέρας ὕσης καὶ πολύ, τὰ κατὰ τῶν ἐπισκόπων ἐγκλήματικὰ δικαστήρια παρὰ δώδεκα ἐπισκόπων γυμνάζονται. καὶ ἀνάγνωθι καὶ τὸν τοιοῦτον κανόνα. γίνωσκε δὲ, ὅτι ἡ μὲν σύνοδος αὕτη ἐπὶ Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως γέγονεν· ἡ δὲ ἐν Καρθαγένῃ, βασιλεύοντος Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ.

ΖΩΝΑΡ. Ἡ μὲν ὑπόθεσις ἐζητεῖτο περὶ τοῦ Βόστρων ἐπισκοπῆς, δύο ταύτης ἀντεχομένων, Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου. ἓν μὲν γὰρ πρότερον ἐπίσκοπος ἐν αὐτῇ ὁ Βαγάδιος, ἀφ' ὧν δὲ τινας αἰτίας παρ' ἐπισκόπων δύο καθαιρεθέντος αὐτοῦ, καὶ ζῶντος ἔτι τοῦ Ἀγαπίου, κεχειροτόνητο εἰς τὸν ῥηθέντα ἐπισκοπήν· ἠπᾶτο δὲ τὴν καθαίρεσιν ὁ Βαγάδιος. προτεθείσης οὖν εἰς τὸ μέσον τῆς συνόδου τῆς ὑποθέσεως, Ἀραβιανὸς Ἀγκύρας εἶπεν, ὅτι οὐ διὰ τὸν παρόντα ὑπόθεσιν ἐρωτῶ, ἀλλὰ δεδιὼς περὶ τῶν ἐξῆς, ἵνα μὴ ἐν παύσῃ τοιαύτῃ ὑποθέσῃ κρατήσῃ, ὡς καλῶν ὃ νομοθετῶν, καὶ ἀξιῶ τὸν συνόδου εἰπεῖν, εἰ ἔξεστι καθαίρεσιν γενέσθαι παρὰ δύο ἐπισκόπων, καὶ τὴν ψῆφον τοιαύτῃ κατ' ἀπόντος δοθῆναι. φοβοῦμαι γάρ, φησί, μή τινες τὰ ἐν τῇ ὑποθέσῃ ταύτῃ διαγινώσκοντες ὑπομνήματα τοιαῦτα τολμήσωσι. πρὸς ὃν τὸν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Ἀλε- F
ξανδρείας Θεόφιλος ἀπεκρίνατο. ὅτι ἐπεὶ οἱ περὶ Βαγάδιον καθαιρήσαντες δύο ἐπίσκοποι ἤδη τετελεύτηκασι, κατ' ἐκείνων ψηφίζεσθαι, ὡς μὴ καλῶς ποιησάντων, οὐ χρή· ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς αἰτιασθῶμεν, ὡς μὴ παρόντας αὐτοὺς κατακρίναντες· ὅπως ἡ τὸ μέλλον ἀσφαλισώμεθα, ὥστε μηκέτι τοιαῦτα γίνεσθαι, δοκεῖ μοί, φησίν, ὅτι οὐ μόνον τρεῖς ἐνδέχεται τρεῖς ἐπισκόπους ἐπὶ καθαιρέσει ἐπισκόπου, ἀλλὰ εἰς δυνατὸν καὶ τοὺς πάντας ἐπαρχιώτας, ἤγουν τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἐπισκόπους, ὧν ἦν καὶ ὁ ἐπισκοπῆς τοῦ καθαιρουμένου χρήσεται, ἵνα πολλῶν ὄντων τῶν κρινόντων, καὶ

nec dubiè, ut à duobus hominibus, nec ordinari nec deponi Episcopum liceat, juxta Nicænam Synodum. Et post alia Theophilus Episcopus Alexandriæ dixit; Adversus eos, qui excesserunt, fieri non potest ut indignationis sententia feratur; quoniam præsentes non fuêre condemnati. Sed si quis de iis, qui in futurum debent deponere, consideret, mihi videtur non solùm tres debere accedere; sed, si fieri possit, omnes provinciales; ut multorum sententia accuratior condemnatio reddatur ejus, qui dignus est deponi, præsentis & judicati. Nectarius Episcopus Constantinopolitanus dixit; Cùm de legitimis institutis & decretis agitur, consequens est non propter personarum causas aliquas talia decerni. Quamobrem, sicut sanctissimus Episcopus Arabianus hortatus est, futura stabilire volens; consequenter & humanè sanctissimi Episcopi Theophili sententia decrevit; non licere in posterum, nec à tribus quidem, nedum à duobus, eum, qui reus examinatur, deponi: sed majoris Synodi & provinciæ Episcoporum sententia, sicut Apostolici definiêre Canones. Flavianus Episcopus Antiochiæ dixit; Quæ exposuerunt sanctissimus Episcopus Nectarius & sanctissimus & pientissimus Theophilus Episcopus, aperta sunt. Et omnes Ecclesiastici his acquiescimus.

BALS. Cùm Bagadius Bostrorum Episcopus à duobus solis Episcopis depositus esset, agitatum est in Synodo Constantinopolitana, an ea rectè facta esset depositio, electo Agapio judicium tuente: & pronunciatum est, depositionem non fuisse canonicam, utpote cùm non duo, sed multi deberent ea, quæ adversus Episcopos dicuntur, dijudicare. Tu autem scias hanc constitutionem vim suam hodie non obtinere. A duodecimo enim Canone Carthaginensis Synodi, quæ est multo posteriòr, criminalia Episcoporum judicia à duodecim Episcopis exercentur. Et lege eum Canonem. Scias verò, quòd hæc quidem Synodus sub Arcadio Imperatore facta est; Carthaginensis verò, regnante Theodosio juniore.

ZONAR. De Bostrensi Episcopatu controversia agitabatur, cum duo illum sibi, nimirum Agapius & Bagadius, vendicarent. Erat enim paulo ante Bagadius illius urbis Episcopus, sed cum nonnullas ob causas à duobus Episcopis esset depositus, idque illo absente, Agapius memorati Episcopatus ordinatus est Episcopus. Porro depositionem suam vitio factam esse Bagadius contendebat. Cum igitur in medio concilio proposita esset controversia, Arabianus Ancyræ dixit; Non tam ob præsentem causam interrogo, quàm quòd in posterum metuam ne forte in simili causa quavis, id quod gestum est tanquam regula vim obtineat; atque à concilio peto, ut declaret, num à duobus Episcopis depositionem fieri liceat, & ejusmodi sententiam adversus absentem pronunciari. Vereor enim, inquit, ne forte aliqui, cum in hujus causæ acta inciderint, talia audeant. Ad hanc igitur interrogationem Theophilus Alexandrinus respondit. Quandoquidem Episcopi duo, à quibus depositus est Bagadius, è vivis excesserunt, in eos ferri sententiam, quod non recte egerint, minime convenit; ne forte nos quoque reprehendamus, quod absentes illos damnaverimus: Ut autem in futurum provideamus, ne amplius talia quædam fiant, mihi videtur, inquit, non tres Episcopos tantum adesse debere ad unum de gradu dejiciendum Episcopum; sed, si fieri possit, etiam omnes provinciales sive provinciæ illius Episcopos, in qua illius Episcopatus est situs, qui de gradu dejicitur; ut cum multi extiterint Judices, ac sententiam tulerint præsente illo, qui accusatur, exactior

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

ac firmior sententia reddatur, qua damnatur is qui deponitur. Hanc igitur sententiam & Nectarius & Flavianus & cæteri ex concilio approbarunt. Atque hæc quidem isti Patres. Duodecimus autem Canon concilii Carthaginensis, quod tempore posterius est isto Nectario sedente congregato (quippe cum hoc imperante Arcadio coactum sit; Carthaginense vero Theodosio minori Imperante) si quis Episcopus, inquit, alicujus criminis factus sit reus, à duodecim Episcopis judicetur; si forte ob nimiam necessitatem plures congregari non possint. Legendus est igitur memoratus ille Canon, unà cum iis, quæ ad exponendum illum conscripta sunt.

A ἀποφαινομένων, παρόντος καὶ αὐτοῦ τοῦ αἰτιωμένου, ἀκριβεστέρα ἡ κατακρίνουσα ψῆφος καὶ καθαιρούμενον γίνηται. τῇ γοῦν γνώμῃ ταύτῃ καὶ ὁ Νεκτάριος, καὶ ὁ Φλαβιανὸς, καὶ οἱ λοιποὶ τῆς συνόδου ἠρέσθησαν. καὶ ταῦτα μὲν οἱ πατέρες οὗτοι. ὁ δὲ δωδέκατος κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου, μεταγενεστέρας οὔσης παρὰ ταύτην τὴν ἐπὶ Νεκταρίου συναθροισθεῖσαν (αὕτη μὲν γὰρ ἐπὶ Αρκαδίου συνέστη, ἡδ' ἐν Καρθαγένῃ Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ Βασιλεύοντος) ἐπισκόπου, φησὶν, ἐν ἐγκλήματι κατηγορουμένου, δώδεκα ἐπισκόπους δικάζειν, εἰ μὴ διὰ πολλὴν ἀνάγκην πλείονας συνελθεῖν δυνατόν. ἀναγνωστέον οὖν τὸν εἰρημένον κανόνα, καὶ τὰ ἐπ' ἐξηγήσει αὐτοῦ γεγραμμένα.

B

ARIST. *In posterum reum examinatum, nec à duobus nec tribus deponi oportet: sed majoris Synodi ac provincialium sententiâ. Quemadmodum & Apostolici Canones decreverunt.*

ΑΡΙΣΤ. Μὴ γρηνῶν πρὸς ὃ ἐξῆς, μήτε παρὰ δύο, μήτε παρὰ τριῶν καὶ ὑπεύθυνον δοκιμαζόμενον καθαιρεῖσθαι, ἀλλὰ πλείονος συνόδου ψήφῳ, καὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας. καθὼς καὶ οἱ ἀποστολικοὶ κανόνες διωρίσαντο.

Quandoquidem Synodus hæc Bagadium Episcopum Bostrensem à duobus Episcopis depositum, ejusque loco Agapium ordinatum, invenit: timore perculsa, ne & in posterum illud fieret, futurum tutum reddidit, jussitque Episcopum criminibus accusatum, & ad depositionem redactum, non à duobus tribusve Episcopis judicari; sed ab omnibus, si fieri potest, provinciæ Episcopis, vel saltem à pluribus, ut illi non sint pauciores quam duodecim; quemadmodum duodecimus Synodi Sardicensis Canon statuit.

Ἐπειδήπερ εὗρεν ἡ σύνοδος αὕτη καὶ ἐπίσκοπον Βοστρῆς Βαγάδιον ὑπὸ δύο ἐπισκόπων καθαιρεθέντα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ καὶ Ἀγάπιον χειροτονηθέντα. δειλιάσασα μή ποτε καὶ εἰς ὃ μετέπειτα τοῦτο γένηται, ὃ μέλλον ἐξησφαλίσατο, καὶ προσέταξε, καὶ κατηγορούμενον ἐπίσκοπον ἐπ' ἐγκλήμασι, καὶ συνελαυνόμενον εἰς καθαίρεσιν, μὴ παρὰ δύο ἢ παρὰ τριῶν C ἐπισκόπων κρίνεσθαι, ἀλλὰ πάντων, εἰ δυνατὸν, τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων, ἢ καὶ παρὰ τῶν πλειόνων· ὥστε μὴ ἐλάττους αὐτοὺς τῶν δώδεκα εἶναι· καθὼς ὁ δωδέκατος κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ συνόδου διαλαμβάνει.

D

E

F

Ψηφιοποιήθηκε από τ

Josephi Ægyptii

PROOEMIA & PARAPHRASIS ARABICA IN Quatuor priorum Generalium Conciliorum CANONES.

Interprete *GUILIELMO BEVEREGIO.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

كتاب قوانين المجمع الثلثمايـة وثمانية عشر وهو الاول من الكبار وكان اجتماعهم
على اريوس في مدينة نيقية على عهد الملك الكبير قسطنطين
بحضور سلفسطرس بطريرك رومية والاسكندرس بطريرك الاسكندرية
ولربنا المجد الي ابد امين ،

بسم الله الاب والابن والروح القدس الاله الواحد

مجمع الثلثمايـة والثمانيـة عشر اسقفا وهو المجمع
الاول من الكبار

LIBER CANONUM SYNODI Trecentorum Octodecim:

Eaque prima ex œcumenicis fuit, congregata contra Arium, in Urbe Nicæâ, tempore Conſtantini magni Imperatoris, in præſentiâ *Sylveſtri* Patriarchæ Romani, & *Alexandri* Patriarchæ Alexandrini. Et Domino noſtro gloria ſit in æternum.

AMEN.

In Nomine Dei Patris & Filii & Spiritus Sancti unius Dei.

Synodus Trecentorum & Octodecim Epiſcoporum, eaque prima eſt ex œcumenicis Synodus.

في الجماعة الاولي الابا القدسين
الذين اجتمعوا بمدينة نيقية
وهم الثلثمايـة وثمانية عشر
اسقفا وكان اجتماعهم بامر
الرب وتدبيره وناظروا اريوس

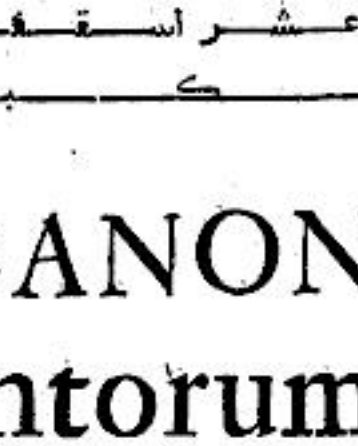

اللعين وقومه الذي قال عن المسيح ابن الله الذي هو
كلمة الله العزيزة وجدها الخالقة الغير مخلوقة انه
مخلوق حدّوا هولاي الابا القدّسين اقرارهم بالايمان عن
الابن المولود الذي هو كلمة الله الذي به خلق كل شي
الذي هو من جوهر الاب مولود غير مخلوق واحرموا
ولعنوا وقطعوا اريوس القسيس الاسكندراني وكان هذا
المجمع المقدس بنيقية علي يدي الملك قسطنطين باغط
ملك الروم وكان المروس في هذا المجمع الاكسندرس
بطريرك مدينة الاسكندرية ووكلا سلبسطرس بابا رومية
وبعده افسطاثيوس بطريرك انطاكية وماكاريوس
بطريرك بيت المقدس وحضر معهم يوليوس بطريرك
رومية وكان اجتماعهم علي اريوس المخالف وكان هذا
اريوس رجلا قسيسا من اهل الاسكندرية وكان قوله ان الاب

A

ÆC ſancta eſt prima Synodus Sanctorum patrum, qui in Urbe Nicæa congregati ſunt: quique erant Epiſcopi 318. Inſtituta eſt autem eorum congregatio juſſu Domini & mandato ejus, & diſputarunt contra maledictum Arium & gregales ejus, qui de Chriſto
B *Dei filio (qui potens eſt Dei verbum, cujus eſſentia creatrix eſt, non creata) dixit, quòd creatus fuit: & ſancti hi patres profeſſionem ſuam in fide de filio genito determinabant, qui eſt verbum Dei, per quem omnia creavit, & qui ex Patris ſubſtantiâ genitus eſt, non creatus: & anathemate percutiebant, & male dicebant, & ſegregabant Arium Alexandriæ Presbyterum. Celebratum eſt autem hoc concilium Nicææ, auſpiciis regis Conſtantini Imperatoris Romani. Et Præſes in hoc*
C *Concilio erat Alexander Patriarcha Civitatis Alexandriæ; & legati Sylveſtri Papæ Romani: & poſt eum Euſtathius Patriarcha Antiochenus, & Macarius Patriarcha Hieroſolymitanus; quinetiam Julius Patriarcha Romanus cum iis aderat. Congregati ſunt autem contra Arium hæreticum: qui Arius quidam erat Presbyter ex populo Alexandriæ, & opinio ejus erat, quòd Pater ſolus ſit verus*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

verus Deus, & quod Filius creatus sit, & factus, & quòd fuit aliquando tempus, quando ille non esset. Sanctus autem Alexand. Patriarcha Alexandrinus, qui & ejus Patriarcha erat, eum antehac ob improbam ejus opinionem admonuerat, eique prava ejus fidei professione sæpius interdixerat, eumque rogaverat ut ab eâ recederet. Cum autem hoc respuisset, & illi morem non gereret, nec à pravitate opinionis suæ rediret, Ecclesia eum abscindebat, & segregabat. Quocirca maledictus Arius ad Imperatorem Constantinum profectus est, auxilium ab eo implorans contra Alexandrum Patriarcham Alexandrinum, eique commemorans, ut injuria ipse affectus fuerat. Ob hanc igitur aliasque rationes congregata est hæc Synodus: & interea dum Arius unà cum sancto concilio supradicto coram Imperatore Constantino conveniret, dicebat Imperator Ario, Tu ad nostrum imperium venisti, opem implorans; nos autem neminem, qui ad nos venit de accepta injuria conquerens, dimittere solemus, nisi injuriam ei illatam prius inspexerimus. Quapropter explica nunc sententiam tuam, ut viri hi judices eam audiant, & quid inter vos intersit, perspectum habeamus. Arius igitur illico surgebat, & fidem suam enunciabat, sententiamque suam explicabat, dicens, Dico quod Pater fuit cum non esset filius, & deinde quod ipse postea de novo produxit filium, qui fuit illi verbum, nisi quod creatus sit & de novo productus; Deinde tradidit imperium huic filio, qui verbum ejus vocatur per concessionem, & ipse fuit conditor cœlorum, & terræ, & omnium quæ inter ea sunt; quemadmodum dicit ille, cujus potens est in sancto suo evangelio (cui sit gloria) verbum, Data est mihi hodie potestâs super cœlos & terram. *Et ipse fuit eorum conditor ex eâ quæ ipsi data fuerat potestate. Deinde quod illud verbum corpus postea assumpsit ex Spiritu Sancto & ex Virgine Mariâ; factusque est per illud unus Christus. Christus autem duas nunc habet significationes, verbum & corpus, quæ tamen ambo creata sunt. Tum respondebat illico Alexander Patriarcha Alexandrinus, eique coram concilio dicebat, Dic modo nobis, quem nos oportet ex tua sententia potius colere, eum qui nos creavit, an eum qui nos non creavit; Resp. Arius, certe eum colere oportet qui nos creavit. Tum dixit ei Alexander Patriarcha, si Filius sit creatus, ut tibi videtur, nos autem ille creavit, & tamen ipse juxta te ex utraque parte creatus est, ut tu dixisti, tunc magis tenemur filium colere qui creatus est, quam colere patrem qui non est creatus, sed & cultus patris creatoris infidelitas erit, & cultus Filii creati fides; quæ omnium opinionum est absurdissima. Sancta igitur Synodus hæc à Papa Alexandrino dicta approbavit; Arii autem professionem fœdam judicarunt, ejusque opinio iis absurda visa est. Et unâ sententiâ sancta synodus in anathematisationem ejus ac segregationem consentiebat, ac proinde eum anathemate percusserunt, & segregarunt, & maledixerunt, & excommunicarunt. Et necessarium modo effecerunt, ut hæretici pravis de religione opinionibus imbuti amoveantur, & anathemate percutiantur, & segregentur, non autem occidantur. Eum igitur Imperatoris jussu segregabant, & usque ad interitum ejus segregatus manebat. Interiit autem & mortuus est ex delapsu viscerum ejus, quæ in ventre erant,*

A وحدة الاله الحق وان الابن مخلوق مصنوع وقد
كان ان لم يكن وكان الاكسندرس
القديس بطرك الاسكندرية الذي هو بطركه يعاتبه
علي سو مقالته قبل ذلك وينهيه عن سو معتقده
كثيرا ويساله النزول عنها فلما لم يشا ذلك
ولم يطيعه ولم يرجع عن سوارايه قطعه وافرزه
وخرج اريوس اللعين الي قسطنطين الملك
B مستعديا علي الاكسندرس بطريرك الاسكندرية ذاكرا
له انه مظلوم فلهذا السبب وغيره اجتمع هذا المجمع
فعند ما اجتمع اريوس مع المجمع المقدس المذكور
قيمن يدي الملك قسطنطين قال الملك لاريوس
انت اتيت الي ملكنا مستعديا وليس سمعنا
فيمن جاء الينا متظلما الان ننظر في ظلامته
ولكن الان اشرح مقالتك حتي تسمعها القوم
C الحكام وننظر فيما بينكم وقام اريوس عند ذلك
وقال امامته شرح مقالته قايلا اقول ان الاب
كان ان لم يكن الابن ثم فيما بعد انه احدث
الابن فكان كلمة له الا انه مخلوق محدث ثم فوّض
الامر الي ذلك الابن المسمي كلمته بالموهبة فكان
هو خالق السموات والارض وما بينها كما قال عز قوله
في انجيله المقدس له المجد وهب لي اليوم سلطانا علي
D السموات والارض فكان هو الخالق لهما بما اعطيه
من الموهبة ثم ان تلك الكلمة تجسدت بعد ذلك
من الروح القدس ومن مريم العذري وصار بذلك
مسيحا واحدا فالمسيح الان علي معنايين كلمة
وجسد الا انهما جميعا مخلوقين فاجابه عند
ذلك الاكسندرس بطريرك الاسكندرية وقال له
بيمين يدي الجماعة اخبرنا الان ايما اوجب علينا
عندك عبادة من خلقنا اوعبادة من لم يخلقنا
قال اريوس بل عبادة من خلقنا قال له
E الاكسندرس البطريرك ان كان الابن المخلوق
كزعمك انه خلقنا وهو عندك مخلوق من كل
جهتيه كما زعمت انت فعبادة الابن المخلوق اذن اوجب
من عبادة الاب الذي ليس هو بمخلوق بل يصير عبادة
الاب الخالق كفرا وعبادة الابن المخلوق ايمانا وهذا
اشنع من الاقاويل وان فاستحسنت الجماعة المقدسة
F ذلك من البابا الاكسندرس وشنعوا معتقد اريوس وسمج
عندهم مقالته فاجتمع راي الجماعة المقدسة علي حرمه
وقطعه فاحرموه وقطعوه ولعنوه ونفوه وكانوا قد اوجبوا
علي المخالفين النظارين في الدين الابعاد والحرم
والنفي لا القتل فانفوه بامر الملك فاقام منفيا حتي
هلك وكان هلاكه وموته بنزول احشاه الذي في جوفه
وكان

A وكان موته بعد حرمه بيسير بقد امدة تسعتين من
ذفية ثم انهم من وقتهم وساعتهم كلك اعلنوا
كارزين بتاديد من الروح القدس الامانة الصحيحة
المقدسة التي مضمونها ان الابن من طبيعة الاب ومن
جوهره وقالوا هكذا نومن بالاه واحد اب ماسك
الكل صانع السماء والارض وكلما ايري وما لايري وبرب
واحد يسوع المسيح ابن الله الوحيد المولود من الاب
B قبل كل الدهور نور من نور الاه حق من الاه حق
مولود ليس بمخلوق المساوي الاب في الجوهر الذي
به خلق كل شي الذي منجلنا نحن معشر البشر ومن
اجل خلاصنا نزل من السماء وتجسد من الروح القدس
ومن مريم العذري وتانس وصلب عنا علي عهد بيلاطس
البنطي وتالم وقبر وقام في اليوم الثالث كما هو
مكتوب وصعد الي السموات وجلس عن يمين الاب
C وايضا ياتي بمجده ليدين الاحيا والاموات الذي ليس
لملكه فناء وبروح القدس الي هاهنا انتهوا ولم يذكروا
غير هذا لان لم يكن هناك ذكر شي من الخلاف عن
الروح القدس ثم انهم اتفقوا بتاديد الروح القدس علي
قول واحد واحرموا ولعنوا كل من لا يقول ان الابن
كان اذ لم يكن ؛

A *erant. Mors autem istius post anathema ei inflictum accidit: viz. post duos propemodum annos à quo segregatus fuerat. Deinde ab istâ eorum horâ ac tempore Spiritus Sancti ope prædicantes, divulgarunt veram sanctamque fidei professionem, quâ continetur, Filium ex essentiâ patris esse, & è substantiâ ejus: sic enim dixerunt,* Credimus in unum Deum, patrem omnipotentem, cœli & terræ, & omnium quæ videntur, & quæ non videntur, creatorem: & in unum Dominum Jesum Christum, unicum Dei filium, genitum ex patre ante omnia secula, lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero, genitum non creatum, æqualem patri in substantiâ, per quem omnia creata sunt: qui propter nos hominum cœtum, & propter nostram salutem, de cœlo descendit, & corpus assumpsit ex spiritu sancto, & ex virgine Mariâ, & homo factus, & crucifixus est pro nobis tempore Pontii Pilati, & dolorem passus est, & sepultus: & tertiâ die resurrexit, sicut scriptum est, & ascendit ad cœlos, & sedit ad dextram patris, atque iterum in gloria sua veniet, ut vivos & mortuos judicet, cujus regni nullus erit finis; & in Spiritum Sanctum. *Hucusque pervenerunt, nec alia præterea commemorarunt: propterea quod nulla adhuc controversiæ de Spiritu sancto facta fuisset mentio. Tum demum in unam Spiritus Sancti ope sententiam convenerunt, & anathemate percusserunt, & maledixerunt omnes qui dicunt, quod ad filium, fuisse quando non erat.*

وفي هذا المجمع رتبوا هولاء الاباء علي مدينة
D القسطنطينية مثروفانوس بطريرك لانه لم يكن عليها
حينيذ بطريرك فعمل عليها هذا مثروفانوس بامر
الملك وفي هذا المجمع ايضا نظروا في امر الفصح فقال
بعضهم ينبغي ان يصنع الفصح في اربعة عشر ليلة من
الهلال وهو الشهر الاول الذي يقال له نيسان في
اليوم الذي يفصحوا فيه اليهود علي سنة العتيقة
وقال بعضهم لا يكون كذلك لان هكذا يقول
E في العتيقة اذا كان ايام الفطير لا يوجد فيكم
شي من الخمير ومن وجد عنده شيا من
الخمير فتهلك تلك النفس من ساعتها الي الابد
وانما عني بذلك فطرة المسيح الاتي الذي هو
خروف ذبح الفصح والسنة الجديدة المختارة التي
تكون في ايامه واتفقوا جميعا ايضا بعد المفاوضات
الجزيلة والدرس الشديد والحجج الواضحة بان يكون
F الفصح المسيح في اليوم الذي قام فيه ربنا ايسوع
المسيح مخلصنا من بين الاموات وهو يوم الاحد
الذي بعد فصح اليهود الذي مثاله في الحساب
الذي اسسوه بروح القدس انه اذا كان فصح اليهود في
يوم الاحد الذي هو احد عيد الزيتونة المعروف
بالبابية الذي تفسيرها الشعنينة كان فصح

In hoc etiam Concilio Patres hi Metrophanem Patriarcham super urbem Constantinopolim ordinabant: quoniam nullus tunc temporis super eam Patriarcha erat. Dictus autem Metrophanes Imperatoris jussu super eam constitutus est. In hâc etiam synodo controversiam de Paschate discutiebant. Nonnulli enim eorum dicebant, necessarium esse, ut pascha celebretur decimâ quartâ die à novilunio, & quidem primo mense, qui vocatur Nisan, ipso nimirum die, quo Judæi juxta veterem legem pascha suum peragunt. Alii autem dicebant, non ita faciendum esse, propterea quod in veteri testamento legimus, cum dies Azymorum ineunt, nihil inter vos fermenti invenietur, & apud quemcunque aliquid fermenti inveniatur, ista anima ab eo demum tempore usque ad æternum pereat: Per hoc autem significabatur infermentata natura Christi venturi, qui erat agnus paschalis manducandus; & lex nova selecta, quæ ejus diebus esset. Et omnes etiam post disertas rei explicationes, & disceptationes vehementes, & post perspicuas probationes, in hoc demum consentiebant, ut Pascha Christi ipso celebretur die, quo Dominus & Servator noster Jesus Christus è mortuis resurrexit; is autem est feria prima sive dies Dominicus qui Judaicum pascha sequitur, cujus etiam exemplar videre est in computo, cujus ipsi per Spiritum Sanctum jecerunt fundamentum, ut quando pascha Judaicum incidit in diem dominicum qui terminus est festi olivæ, dicti Βαΐων, hoc est, Festi Palmarum, pascha Christianum peragetur dominico

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

proximè ſequenti, vel cùm paſcha Judaicum in iſtâ hebdomade alio quovis die à Dominico olivæ uſque ad magnum Sabbatum celebratur, paſcha Chriſtianum peragetur dominico qui proximè eum ſequitur, quo Chriſtus, qui eſt paſcha noſtrûm qui credimus, reſurrexit. In illud itaque Synodus conſenſit: & juxta hoc præſcriptus paſchatis celebrandi ordo ſemper procedit. Hoc autem nobis per Spiritum Sanctum vitæ auctorem conſtituerunt. Quare Domino, Deo, & ſervatori noſtro Jeſu Chriſto ſit gloria, majeſtas, & honor nunc & in æternum Amen.

المسيح الحد الذي بعده او اذا كان فصح اليهود A
في هذه السبعة ايام من يوم الحد الزيتونة
والي يوم السبت الكبير يكون فصح المسيح في
يوم الحد الذي يليه الذي هو قيام المسيح فيه
الذي هو فصحنا نحن المومنين واتفقت
الجماعة علي ذلك وعلي هذا يجري رسم الفصح
ابدا ورتبوه لنا بروح القدس المحيي ولربنا والاهنا
ومخلصنا ايسوع المسيح المجد والتسبحة والوقار الان B
والي ابد امين ،،

Porro hîc ſequitur explicatio decretorum quæ conſtituerant Sancti patres, & Spirituales doctores, ſive ſynodus trecentorum octodecim Epiſcoporum, qui in urbe Nicæâ congregati ſunt ad impium & maledictum Arium expellendum, poſtquam iſtum anathemate percuſſerint, & ſegregarint, & expoſitionem ſanctæ & divinæ fidei inſtituerint, quæ in omnibus ſacris per totum mundum recitatur, omnibus qui Chriſtianiſmo initiantur, & ritu baptiſmi. Et modò commemoravimus eos tres compoſuiſſe Canonum & ſtatutorum libros ex iis, quibus opus eſt fidelibus; & ſic quidem ſe res habet. Primus eſt, magnus iſte liber, qui ad hanc Synodum refertur, quique hunc librum ſequitur, propterea quod multi ſunt in eo Canones, iique ex iis quibus opus eſt Chriſtianis orientalibus, & tractant de terminis, intra quos præſules & ſacerdotes, & monaſteria eorumque monachi & religioſi, & Eremitæ ſe continere debent, & de omnibus quibus conſtringuntur ſacerdotes, in Matrimonio eorum, &c. & de conſtitutione Eccleſiarum, & quomodo ipſi adminiſtrari, & fideles in iis ſe gerere debent. Liber ſecundus hic præſens eſt quem ſub manibus habemus, quo ſtatuta quædam definiuntur, ſuntque viginti Canones. Tertius autem liber ad Reges refertur, eo quòd omnia, quibus opus eſt Regibus, aliiſque qui iis ſimiles ſunt & æquales, in eo continentur. Congregabantur autem hi patres anno ſexcenteſimo tricceſimo ſexto æræ Alexandri, menſe Haziran, anno decimo ſeptimo Imperii Conſtantini Imperatoris, qui in Epochâ à Patre noſtro Adamo computatâ cum anno quinquies milleſimo octingenteſimo octavo convenit: idque in præſentiâ beati Imperatoris Conſtantini, qui etiam conventui eorum præerat. Propitius ſit ei Deus per ipſorum preces. Amen. Hæc autem ſpiritus ſancti ope facta ſunt. Porro menſis hîc commemoratus HaZiran, idem eſt qui Græcè vocatur Julius. Gloria Domino noſtro in æternum. Amen.

وهذه هي تفسير الحدود التي وضعتها الاباء
القديسين والمعلمين الروحانين اعني مجمع الاباء
الثلثماية وثمانية عشر اسقفا الذين اجتمعوا بمدينة
نيقية علي نفي اريوس الكافر الملعون بعد ان
احرموه وقطعوه وشرعوا في شرح الامانة المقدسة الالهية
التي تقال في جميع القدسات بكافة الدنيا لكل C
متقلدين النصرانية ودين المعمودية وقد كنا
ذكرنا انهم وضعوا ثلثة كتب قوانين واحكام
مما يحتاج اليها المومنين وذلك حقيقة فالكتاب
الاول هو الكتاب الكبير المنسوب الي مجمعهم
وهو الذي يلي هذا الكتاب لان فيه قوانين كثيرة
وهي مما يحتاج اليها نصاري اهل المشرق وهي
عن حدود الروساء والكهنة والديارات ورهبانها D
والحبسا وسكان البراري وكلما يحتاج اليه الكهنة
في زيجتهم وغيره وعن صلاح الكنايس وكيف تكون
اقامتها وقيام المومنين فيها والكتاب الثاني وهو
هذا الذن فيه حد محدود وهي عشرون قانونا
والكتاب الثالث وهو المنسوب الي الملوك لان فيه
كلما يحتاج اليه الملوك وغيرهم ممن هم تحتهم وفي
شرعهم وكان اجتماعهم في سنة ستماية وستة وثلثون E
سني الاسكندر في شهر حزيران في السنة السابعة عشر
من تملك قسطنطين الملك الجارية في سني تاريخ
ابينا ادم سنة خمسة الاف وثمان ماية وثمانية وذلك
بحضور الملك المغبوط قسطنطين وهو الذي تولا مجمعهم
رضي الله عنه بصلواتهم امين وكان ذلك بتاديس من
الروح القدس وهذا الشهر الذي هو حزيران المذكور
فهو يدعا باليوناني يولس ولربنا المجد دايما امين ،، F

القانون

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CAN. I.

De Caſtratione & circumciſione.

QUicunque ſe caſtraverit aut circumciderit propter morbum qui iſto in loco ei accidit, & medici hoc ei præcipiunt, aut hoſtis aliquis eum vicit, & vi caſtravit vel circumcidit, in miniſterio altaris conſtituatur, ſi ſponte hoc cupiat, aut ab aliis eligatur, & eo dignus ſit, quin & ad gradum etiam præſulatûs evehatur: nihil enim in eo mali, nihil impedimenti eſt. Sin hoc ſponte fecerit, iſtud eligens, ſibique gratum habens, cum ſano ſit corpore; de hujuſmodi quidem viro præcipimus, quòd ſi ex altaris ſit miniſtris, ſacerdotio ſuo deponatur: & ſi ſit Laicus fidelis, ſegregetur, & nunquam omnino fiat ſacerdos, quamdiu vixerit; propterea quod ſibimet ſit hoſtis in eo quod Deus eum creavit. Et hoc de iſto dicimus, qui circumciſionem aut caſtrationem ſibimet machinatus eſt, eamque ſuâ voluntate cupit. Qui autem aliam antea quàm noſtram religionem coluit, & hoc vita inſtitutum elegit, illudque ſuâ ipſius voluntate factum eſt, ac poſtea baptizatus fuerit, & conſtans in eo pietas apparuerit, unà cum abſtinentiâ à vetito, & bonis operibus, & dignus fuerit ſacerdotio, ordinetur, nemine impediente, cùm in eo orthodoxa fides & bona opera eluceſcant, eoque dignus videatur: quod enim ab eo factum eſt, in priore ipſius religione falſa fuit.

القانون الاول

في الاخصاء والختانة

ايما رجل اخصا نفسه او اختتن لعلة وجع عرض له في ذلك الموضع فامروه الاطبا بذلك او قهره قاهرا من الاعدا فاخصاه او ختنه فليصير في خدمة المذبح ان احب ذلك B من نفسه او اختير من غيره وكان لذلك اهلا فليصير الي حال الرياسة ولا باس عليه ولا مانع وان كان فعل ذلك بنفسه اختيارا منه ورضاء وهو صحيح الجسم فقد امرنا فيمن كان هذا شانه ان كان من خدام المذبح فليقطع من كهنوته وان كان علمانيا مؤمنا فلينفا ولا يصير كاهنا البتة ما عاش حياته لانه صار عدوا لنفسه فيما خلقه C الله وذلك نقوله فيمن احتال الختان والخصا وهوي ذلك بمشيته ومن كان فيما مضي من غير مذهبنا واختار هذه السنة وبمشيته صارت ثم انه اعتمد وكان قد ظهر منه بر وتقاء مع عفة وصلاح واستحق الكهنوت فليصير بغير مانع اذا هو تبين منه رشدا وصلاحا وكان لذلك اهلا لان ما كان منه انما هو في دينه الاول الغير مستقيم.

D

CAN. II.

De eo qui recens factus eſt Chriſtianus, & fit ſacerdos.

QUandoquidem nonnullos vidimus, qui neceſſitate ex ſe vel ex populo Eccleſiæ coacti, ſacerdotes faciunt, illoſque ſacerdotii gradum ſtatim ingredi urgent, cùm ſanam noſtram fidem vix-dum ingreſſi ſunt, & ſic etiam cùm baptizati fuerunt, poſtquam exiguo tempore eruditi ſunt, priuſquam voluntas eorum ac intentiones exquiſitè cognoſcantur: Mandamus ut ab hoc demum tempore nihil iſtiuſmodi fiat: Oportet enim ut longo certoque tempore admoniti ſint, & ad religionem excitati, uſque dum fidei eorum ac intentionum integritas cognita fuerit: Et cum illi poſt admonitionem & excitationem baptizati ſunt, & id quod requiritur, ab iis cognitum eſt, oportet etiam ut converſatio eorum perſpicua experientia probetur. Divinus enim Apoſtolus ille Paulus ſic dicit, F Non oportet ut ſacerdos fiat, qui recens eſt in religione ſuâ, aut in lege, ne ſui admiratione ſuperbiâ infletur, & ſit è ſociis Satanæ, *(quem ex præfecturæ ejus magnitudine ſuperbia ac inſolentia ſubierunt)* & in malum ejus laqueum incidat. *Si verò multo ei temporis elapſo, tunc demum peccatum animale, non corporale, in eo perſpicuè deprehendatur, veluti infirmitas religionis, aut neglectus ipſi incumbentis officii, aut hæreticorum, id eſt, contradicentium opinionis con-*

القانون الثاني

فيمن تنصر حديثا

وصار كاهنا

اذا لما راينا من الناس من صير كاهنا بالضرورة منه او من اهل كنيسة فاعجلوهم بالدخول في رتبة الكهنوت حديثا وما كانوا دخلوا في امانتنا الصحيحة وكذلك اذا اعمدوا من بعد ما وعظوا زمينا يسيرا قبل E ان يستقصا معرفة رغبتهم ونياتهم امرنا منذ الان ان لا يكون من ذلك شيا لانه قد ينبغي ان يكون الموعوظين المخوضين علي الدين زمانا طويلا معلوما حتي يعرف صحة ايمانهم ونياتهم فاذاهم فيما بعد العظة والاختاض عمدوا وعلم منهم ذلك المطلوب فقد ينبغي ان يختبر سيرتهم اختبارا شافيا لان الرسول الالهي بولس قال هكذا لن ينبغي ان يكون كاهنا من كان حدثا في دينه او في سنة ليلا يداخله العجب والعجرفة فيصير من حرب الشيطان الذي تداخله العجرفة والكبريا من عظم ولايته ويقع في مصيدته الخبيثة فان كان قد مضي عليه زمانا طويلا ثم اتضح عليه خطية نفسانية لا جسدانية مثل ضعف دين او تهاون بما يجب عليه او متابع لقول الرؤساء اي

conſectatio, in nullo prorſus è ſacerdotii gradibus conſtituatur, vel ſi in eo recens modo conſtitutus eſt, eo deponatur. Quicunque autem noſtro hac in re decreto contradixerit, & præter ea quæ conſtituimus facere auſus fuerit, aut ſancto huic magnoque Concilio ſe oppoſuerit, injuriam quidem ſacerdotio fecit, eique detrimentum attulit. Et cùm hoc iſti crimen adhæreat, propterea condemnatur, & à Synodo noſtra expellitur, iſtique in poſterum nihil erit nobiſcum prorſus commercii in religionis noſtræ myſteriis, & ſancta hæc noſtra Synodus eum in perditionis foveam detruſit.

المخالفين فلا يصير في شيء من درجات الكهنوت البتة وان كان قد صار فيها حديثا فليسقط منها وكلمن خالف امرنا في هذا وجسر علي ما حددناه وقاوم هذه الجماعة المقدسة الكبيرة فقد ابباء بالكهنوت وقصر بها فورر ذلك لازم له ومدان منجله وقد نفي من جماعتنا ولا شركة له معنا في اسرار ديانتنا البتة وجماعتنا المقدسة قد حرته الي هوتة الهلاك ؛

CAN. III.

De cohabitatione cum mulieribus.

PRæcipit magna Synodus, ut quicunque fidelis eſt, & cum extranea ſibi muliere innuptâ ſine marito aut virgine cohabitat, ſegregetur, cum quod iniquum eſt ſibi propoſuerit, vel concupiſcentia in eam laboraverit, & eidem ſe expoſuerit. Iſtud autem nequaquam licitum eſt: quoniam nos præcipimus, ut tales unà cum ſegregatione etiam prohibeantur: & prohibemus conſortium eorum, & confabulationem, & familiaritatem cum iis: atque etiam ut nec Epiſcopus, nec Presbyter, nec Diaconus, nec monachus, nec qui cœlibatum profeſſus eſt [hæc faciat,] niſi ſit mater ejus, aut ſoror ejus, aut matertera ejus, aut amita ejus, aut filiæ earum cùm ipſis priventur, nempe filiæ fratris, aut filiæ ſororis ejus, nec aliæ ab iis ex proximis cognatis, aut quæ illis propinquitate ſimiles ſunt, quæ propinquis ſuis prohibentur, quarum conſortium averſatur animus ob arctam, quæ inter illos eſt, cognationem: ut ſint immunes ab omni ſuſpicione, & fides fidelium per ſacerdotes non diminuatur, nec multi ab iis ipſorum cauſa diſcedant. Et ſic commatres etiam ab iis longius abſint, nec prorſus ad eos appropinquent. Maledictus enim ſatanas hujuſmodi rebus pugnare ſolet, propterea quod bene novit eam [commatrem] in Deo propinquam eſſe, eoſque tam ab illo, quam à ſacerdotali ipſorum gradu, removere flagitat.

القانون الثالث

منجل مساكنة النساء

امرت الجماعة الكبيرة بنفي كل من كان مومنا ويساكن امراة غريبة منه عزبة بلا زوج او بكر اذا كان غرضه للباطل او مطموع فيها وعرض نفسه لذلك فلا يجوز ذلك لانا امرنا مع نفية جمنه ايضا ومنعنا خلطتهم اومحادثتهم والانس بهم وايضا لا اسقف ولا قسيس ولا شماس ولا راهب ولا اعزب ما خلا ان تكون امه او اخته او خالته او عمته او بنيهما اذا كانا ايتاما منهم اعني بنات اخيه او بنات اخته لا غيرهم من اقرب الاقارب او ما اشبه ذلك من قرابة تحرم علي قريبها مما نقف النفس من الخلطة بهم للرحم المتصل بينهم ليكونا بريين من كل تهمة ولا يقل ايمان المومنين بالكهنة وتكثر الاقالة منهم بسببهم وكذلك الاشبينات ايضا يبتعد منهما ولا يقربهما البتة لان الشيطان اللعين موكل بالقتال في هذه الاشياء لانه يعلم انها قريبة من الله فيلتمس ابعادهم منه ومن رتبتهم الكهنوتية ؛

CAN IV.

De eo qui Epiſcopus fieri cupit.

CUm quiſpiam Epiſcopum conſtituere animo habuerit, quando is ſuper regionem, aut civitatem, aut pagum ſub Metropolitano conſtitui petit, Oportet ut ad conſtitutionem illius ſynodus Epiſcoporum provinciæ, qui circa eum ſunt ſub poteſtate metropolitæ ejus, aut Patriarchæ, congregetur: vel ſi illud iis difficile fuerit, ob notam aliquam neceſſitatem, aut res iis moleſta fuerit ob viæ timorem, aut locorum diſtantiam, tres omnino Epiſcopi ad eum conveniant, vel duo, vel unus ſaltem neceſſario. Cum autem Patriarcha eſt qui eum ordinat, ille his omnibus ſuperior erit, ut qui magnus eſt ille Pater, quem nulla obtrectatio attingat. Poſtquam Epiſcopi provinciæ

القانون الرابع

منجل من يريد ان يصير اسقفا

قد ينبغي ان يكون اذا اهتم في تصيير اسقف اذا اراد يصير علي كورة او مدينة او قرية من عمل مطروبوليط ان يجتمع لتصييره جماعة اساقفة ابرشيته الذين حوله من تحت يدي مطروبوليطه او بطريركه فان عسر ذلك عليهم لضرورة معلومة او اضطرهم الامر لخوف الطريق او بعد الامكنة فليجتمع له ثلثة اساقفة او اثنين او واحد لا محالة فاما اذا كان البطرك الذي يصلحه فهو فوق هذا كله لانه هو الاب الكبير الذي لا يلحقه طعن ان يكتب اساقفة الابرشية الي

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A الي المطرويوليط او البطريرك بانهم راضيين به وان
الذي يصلح معروفا قديم الكهنوت وجميع اساقفة
الابرشية عارفين به انه ليس في ديانته طعن ولا هو من
عبد صنم ولا ذبح للشياطين كما ذكرنا انفا
قبل هذا فعند ذلك يصيره اسقفا كاملا فاما اذا
رضوه اهل بلده علي انفسهم فجايز للطاران ان
يصلحه لهم فاما اصلاح البطريرك فالاختيار فيه الي
B اهل كرسيه وجماعة مطارنته واساقفته ان يحضروا
اصلاحه كلهم فمن لم يحضر منهم وانقطع عن
الجماعة فليكتب خطه بالرضا بمن يصلح عليه ومن
كانت هذه صفته فلا يخالف عليه احد من الشعب
ولا الكهنة لانه قد صار برضاهم وليكون ذلك له
بعد اختبار صحة دينه والشرط علي نفسه بقيام الحقوق
الواجبة عليه وسنن البلد الذي يليه ولا يغير عليهم
C سنة قد اسسها غيره قبله ممن تقدم من الروساء
فان السابقين الخيار انما احترزوا في صحة
الدين والاباء القدما مثل ذلك ليلا يعودوا
الشعب الي الاديان النابية عنا الذي ذكرناها
انفا فانه قد كان ذلك وعلمناه ورايناه وليفتقد
وليفتش عنه في كل وقت

ad Metropolitam, aut Patriarcham ſcripſerunt, quòd ipſi eum ſibi gratum habent, & quòd, qui ordinatur, notus ſit in presbyteratu olim fuiſſe, & omnes provinciæ Epiſcopi nihil mali de religione ejus dici poſſe, eumque idololatram non eſſe, nec diabolis ſacrificaſſe cognoſcunt, ut paulo ante diximus: & ab eo tempore illum Epiſcopum perfectum conſtituat. Cùm autem populus provinciæ eum ſibi præponi poſtulent, Metropolitano licet illum iis ordinare. Quinetiam cùm patriarcha conſtituendus eſt, electio ejus ad thronſui populum pertinet, & ad omnes Metropolitanos & Epiſcopos ſuos, qui ad conſtitutionem ejus præſentes adeſſe debent: & quicunque ex iis non adfuerit, & à Synodo ſe ſeparaverit, literas ſcribat indicantes quem ipſe ſibi præponi velit. Et cum quocunque ita ſe res habuerit, nullus è Laicis, nec è Sacerdotibus ei adverſetur, propterea quòd ipſorum voluntate conſtitutus eſt. Hoc autem ei ſit poſt probatam ſinceram ipſius religionem, & conditionem de ſe præfinitam, quòd jura ad ſe pertinentia, & provinciæ cui præficitur inſtituta conſervabit, & alia non introducet inſtituta eorum loco, quæ aliis è præſulibus præcedentibus ante eum ſtabilivit. Siquidem Apoſtoli electi de integritate religionis caverunt, & antiqui Patres ſimiliter, ne populi ad extraneas à nobis religiones, quas ante commemoravimus, redirent; & iſtud quidem ita aliquando fuit, noſque illud cognovimus & vidimus, ſed inſpiciatur in poſterum, & in iſtud omni tempore inquiratur.

D

القانون الخامس

منجل الذين يمتنعون من دخول الكنيسة من الكهنة والعلمانيين وينتقلون من بلد الي بلد

Can. V.

De iis è Sacerdotibus aut Laicis, qui Eccleſiam ingredi prohibentur, & ab unâ provinciâ ad aliam migrant.

E ايما رجل امتنع من دخول الكنيسة وخلطة المومنين او كاهن يمتنع من دخول المذبح فليعاتب علي ذلك وليمنع من ذلك غاية المنع ويختبر امره علي ما ينبغي حتي يوقف علي رايه في ذلك فان يكون من علة شر بينه وبين انسان فليتوسط بينهم ويصلح امرهم ولا يترك علي رايه ليلا يكون في ذلك شك في الدين ولا يقبلن احد من الاساقفة رجل قد احرمه اسقف غيره بل ليسال عن علته وعسي ان يكون المحك حمله علي ذلك او من ضغاين الشرور حملته علي ذلك اي ترك الكنيسة او ادبه الاسقف عليه فيما يغم قلبه او الحاج الاسقف عليه في خدمة لا يطيقها او لما يجري من قلة خبر ذلك الاسقف وكثرة شره او من قلة

SI quis abſtinuerit ab Eccleſiæ ingreſſu & fidelium conſortio; aut ſi quis ſacerdos abſtinuerit ab ingreſſu ad altare, ob iſtud objurgetur, & ab eo, quantum fieri poteſt, cohibeatur, & in rem, ut par eſt, inquiratur, donec ejus hac in re animus perſpectus fuerit. Et ſi quis controverſiæ prætextus inter eum & alium hominem fuerit, arbiter inter eos intercedat, remque eorum componat; in ſua autem ſententia non relinquatur, ne ob illud ſit ſcandalum in religione. Unus autem Epiſcopus ne recipiat virum, quem alius Epiſcopus excommunicavit, ſed in cauſam ejus inquirat; fortaſſis enim obſtinatio eum ad hoc impulit, aut improba quædam ſimultas eum huc incitavit, ut Eccleſiam nimirum derelinqueret: vel Epiſcopus ei præpoſitus eum caſtigavit, quòd corde ſuo ægre tulit; aut Epiſcopus eum ad miniſterium aliquod obeundum coegit, cui impar fuit: aut poſtquam parum boni & multum mali in iſto Epiſcopo, aut parum religionis in eo, ſed multum contemptûs ejus in ſe ipſum viderit, procul eo abeſſe cupivit: Cùmque Epiſcopus

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

eum hoc modo se gerere intellexisset, praetextum in negotio ipsius efficere voluit, eumque Ecclesiâ expulit, ne ipsum ob peccatum suum reprehenderet, aut propter aliam, quæcunque ex omnibus istiusmodi rebus accidat, causam; hæc enim ab hominibus sæpe fiunt. Cumque rem ita se habere viderimus, statuimus ut omnes provinciæ Episcopi ad Metropolitanum, aut ad Patriarcham suum congregentur, idque bis in quovis anno: cumque congregati sunt, in omnes istiusmodi res inquirent, atque etiam in alias, quæ coram ipsis in synodo producentur; ut negotium ab illis unanimi consensu peragatur. Quoniam Dominus noster Christus, cui sit gloria, dicit, Quando duo è vobis aut tres in meo nomine congregati sunt, Ego etiam ibi sum. *Cumque congregati fuerint, juxta quod statuimus, & manifesto res contra unum eorum, sive Episcopum, sive adversarium probata fuerit, si adversarius injuriâ affecit Episcopum, summè & exquisitè castigetur, & ab ingressu in Ecclesiam, & à fidelium consortio repellatur. Sin Episcopus hominem injuria affecerit, seque supra eum extulerit, eumve oppresserit, statu quo est ne relinquatur, neque hoc in ejus sit potestate, & propterea castigetur secundum quod nos definivimus, & synodus eum reprehendat, eumque de peccato suo admoneat. Et si ipse istud confessus fuerit, ei condonetur; sin id malevolentia & vehementi indignatione fecerit, quo mentem suam sedet; gradu suo i. e. præsulatu, omnino decidat. Termini autem quibus anno quovis currente celebrandæ sunt hæ synodi, hi sint, Prima nimirum Synodus habeatur ante sanctum jejunium post festum φῶτα dictum, hoc est, festum Epiphaniæ: Secunda autem Synodus celebretur, post festum glorioſæ crucis, viz. in autumno. Eas autem istis temporibus fieri hic constituitur, ea quidem ratione, ut pax & concordia inter præsules, & sacerdotes, & populum conservetur, ut omnis transgressor, ac hæreticus, qui orthodoxæ religioni, contradicit, puniatur. Et prima quidem tempestas, quæ est ante magnum sanctumque jejunium constituitur, ut pax sit atque amicitia inter cœtum, quemadmodum diximus, sintque in cordibus suis à diabolicis cogitationibus puri, & Angelorum ad instar cordibus purorum sanctificati, & odia in sancto jejunio ex Ecclesia dei tollantur, & sic puras Deo oblationes offerant. Secunda autem tempestas, quæ est post festum crucis, synodo celebrandæ idcirco destinatur, quia tunc autumnum, & hyemem, & multos morbos, & pestilentiam lethalem futuram expectant, & hæc amicitia, & pax, & munera, & malorum amputatio ante mortem erunt, ut Christo obviam eant, cùm ipsi puri sunt cordibus, & corporibus impolluti: ut digni sint qui misericordiam ab eo & remissionem accipiant, atque à judicio, gravique supplicio liberentur.*

A ذنبه ومن كثرة محقرته به فاحب ان يتباعد منه
فلما راه الاسقف على مثل هذا احب ان يصير في امره
علة وينفيه من الكنيسة ليلا يبكته بخطاه او لاجل
ما يعرض من هذه الاشيا كلها فان هذا يكون
في الناس كثيرا ولما راينا الامر علي هذا راينا ان
تجتمع اساقفة كل صقع الي مطرويوليطهم او الي
بطريركهم ويكون ذلك في كل سنة مرتين فاذا اجتمعوا
B ينظروا في هذه الاشيا كلها وفيما يحدث قبلهم في
الجماعة من الاشيا ليكون الامر منهم مشترك بالراي
لان سيدنا المسيح له المجد يقول اذا اجتمع اثنان
منكم او ثلثة علي اسمي فاذا اكون هناك فاذا اجتمعوا
على ما حكمنا وظهر علي احدهم اما الاسقف اما
الخصم ان لان الخصم اساء بالاسقف فليودب الادب الجيد
البليغ ويمنع من دخول الكنيسة وخلطة المومنين
C فان كان الاسقف اساء بالانسان واستعلا
عليه اق ظلمه فلا يترك علي ما هو عليه ولا يمكن
من ذلك وليودب علي ذلك حسبما حددناه ولتبكته
الجماعة وتعظه علي خطاه فان هو اعترف بذلك
غفر له وان هو استعمل ذلك بالحقد والحنق
الشديد للتشفي به فلينزل عن رتبته اعني الرياسته
قول بت وليكون حدود هذه المجمعين في السنة
D المجمع الاول قبل الصوم المقدس بعد عيد الغوطا الذي
هو عيد الجيم والمجمع الثاني بعد عيد الصليب المجيد
اعني في الخريف والسبب في تصيير هما في هذه
الاوقات اولا للصلح والسلامة بين الرووساء والكهنة
والشعب ليتادب كل متعدي او المخالف يخالف
في امر الديانة المستقيمة اما المرة الاولي التي هي قبل
الصوم الكبير المقدس فليكون الصلح والمودة بين
E الجماعة كما ذكرنا ويكونوا انقيا القلوب من
افكار الشيطان ويكونوا مطهرين مثل الملايكة
النقيين القلوب ويرتفع عن كنيسة الله الضغاين
في الصوم المقدس ويقربون لله قرابين نقية واما المرة
الثانية التي هي بعد عيد الصليب فلاجل انهم مستقبلون
خريف وشتاء وكثرة الامراض ووبا الموت فتكون
تلك الالفة والسلامة والمواهب وقطع الشرور قبل الموت
حتي يلقوا المسيح وهم انقيا القلوب والاجسام
F ابرارا فيستحقون ويستوجبون منه الرحمة والمغفرة
ويخلصوا من الدينونة والعذاب الشديد ؛

القادون

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

القانون السادس

في ترتيب المدن والابرشيات وتقديم بعضها علي بعض

ولتلزم العادة الاولي التي ذكرناها وذكروها الابا الاولين ليجمع من كان بمصر ولوبيا وبنطابولس اعني برقة والجبل وبقية مدنها الداخلة تحت حكم اسقف الاسكندرية ويجب ان يطيعوه وليكن له السلطان عليهم كلهم لانه هو الحاكم علي الجماعة كما ان اسقف رومية ايضا لازم لهذه العادة ويلتزم له ايضا ان يكون مستوليا علي كورها وصقعها وما والاها ايضا فان له الرياسة علي الجماعة في الكلام والامر فوق الروسا كلهم والجلوس فوقهم ايضا وكذلك ايضا لصاحب انطاكية ان يكون مستوليا علي اصقاعه كلها ويكون تحت يده مائة وثلثة وخمسون اسقفا ومطرانا لانه متوليا عمل فارس والمشرق كذلك يقدم المطرانة علي الساقفة كلهم ولا يصير اسقفا بغير امر مطروبوليطه وهواه ورضاه فان صار علي غير هذه الحال فقد امرنا ورات الجماعة ان لا يصير البتة وان ينفا عن الجماعة الا يكون النطريرك متولي امره فان له الرياسة علي الجماعة وايما رجل صار اسقفا علي ما امرنا به برضاء من المطروبوليط ورضاء الجماعة وكان في امره شغب او مقاومة في الشعب او نفر من الناس فلينظر الي الجمهور الاكثر والاجل من الناس فليقبل قولهم في امره وتركه علي الكرسي او عزله عن الكرسي اذا لم يرضوه اذا قاوم اهل ابشيتة او غير سننهم وذلك سنة دايمة ابدا ؛؛

B C D E F

Can. VI.

De ordine civitatum & provinciarum, atque primatu aliarum ex iis super alias.

Antiqua consuetudo, quam nos memoramus, quamque antiqui nostri patres commemorârunt, obtineat apud omnes qui sunt in Ægypto, & Libyâ, & Pentapoli, sive Barca, & Giebala, & reliquis istius civitatibus, quæ Episcopi Alexandrini potestati subjiciuntur: & necesse est ut ei morem gerant, & ipse super omnes eorum potestatem habeat, propterea quod ille præses est super Synodum. Quemadmodum etiam Episcopus Romæ huic consuetudini adhæret, & ei quoque necessarium est, ut potestatem habeat super regiones, ac provincias ejus, & quicquid etiam ei (Romæ) adjacet: ut ei sit principatus super synodum in loquendo & præcipiendo super omnes istos præsules, atque in sedendo etiam supra eos; & sic etiam ad præfectum Antiochiæ pertinet, ut ipse præfecturam habeat super universas ipsius provincias, & sub ejus sint potestate centum quinquaginta tres Episcopi, & Metropolitani, quoniam præfectus est regioni Persiæ & orientis. Sic etiam Metropolitani præferantur omnibus suis Episcopis: & Episcopus ne fiat sine jussu Metropolitani, & desiderio ipsius ac voluntate. Quod si quis aliter factus fuerit, modo præcepimus, & visum est synodo, ut omnino non sit, & ut Synodo ejiciatur, nisi Patriarcha negotium ejus susceperit, ut cui principatus est super synodum. Et quicunque Episcopus fiat juxta quod præcepimus, voluntate Metropolitani, & voluntate synodi, & de negotio ejus tumultus aut controversia in populo, & hominum turbâ oriatur, respectus habeatur ad majorem & illustriorem hominum partem, & eorum in negotio ejus sententia admittatur: & supra thronum relinquatur, aut throno moveatur, cum eum sibi non gratum habet populus provinciæ, & ei adversatur, aut aliter se gerit. Et hoc institutum semper obtineat.

القانون السابع

منجل كرامة اسقف اورشليم

منجل ان العادة تقدمت في تعظيم اسقف اورشليم وكرامته وتبجيله فليدوم له ذلك ان هو حفظ المطروبوليط الذي كان الكرسي له كرامته وتقدمته وسلطانه وتوقيره لانه هو احق الرياسة وهي كانت له وهو الكسرخس واناصير علي الكرسي بطريرك واكرم بهذا الاسم ايضا منجل شرف المواضع المقدسة التي هي تحت يده فليعلم ذلك ؛؛

Can VII.

De honore Episcopi Hierosolymitani.

Quandoquidem antiqua obtinuit consuetudo de magnificiendo Episcopo Hierosolymitano, eoque honorando; hoc ei permaneat, dummodo ipse Metropolitano ad quem thronus pertinet, honorem, & primatum, & potestatem, & reverentiam suam conservet: quoniam ille dignior est principatu: quem etiam habuit, utpote qui ἐξαρχὼ fuit. Siquidem Patriarcha super istum thronum constitutus est, atque eo etiam nomine honoratur, ob nobilitatem locorum, quæ sub ejus sunt potestate. Et hoc notum fiat.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CAN. VIII.

De hæreſi imbutis, qui vocantur Hæretici; ſuntq; certi quidam homines, qui pœnitentiam ab eo, qui à peccato ſuo convertitur, non admittent. Et ſunt iſti, quos vocant ſegregatores eorum, quibus nulla eſt ſpes.

B

NOn admittetur iſtorum, qui ſegregatores dicuntur, pœnitentia, niſi ſit ſub conditione ab ipſis ſignata; quoniam nonnulli ex iis, ad ſanctam Eccleſiam accedere, & in populi ejus cenſum referri cupiunt: & quoniam ſtem remiſſionis peccatorum à Deo excîderunt, ſuntque diſcipuli Satanielis, nobis propterea de iis viſum eſt, ut ſacras ſcripturas confiteri perpetuò cogantur, & omnia Eccleſiæ Catholicæ dogmata recipiant. Et recipient etiam pœnitentiam ab eo, qui duas uxores duxit, & cum iis congreſſus eſt, modo ab opere ſuo redeat, & ab iſto revertatur, ſive per mortem unius ex uxoribus, ſive per ejus repudiationem unius earum, & conſortium cum ejuſmodi viris inibunt, cùm ſinceram agunt pœnitentiam; & ſocietatem etiam conjungent cum iis, qui religionem perſecutionis & diſperſionis temporibus propter infirmitatem ferre non poterant, & ab eo revertuntur, idque confitentur, & in communionem venient cum iis qui fidem non denegârunt. Iſti enim dixerunt, nemini remiſſionem fore peccatorum quæ commiſit; ſeque puros eſſe, atque à peccato conſervatos. Deum etiam prædicárunt, non eſſe condonatorem peccatorum. Hoc autem ſignum eſt blaſpheniæ & infidelitatis, ſiquidem hæc ſunt nomina Dei, Miſericors, propitius, condonans peccata, & acceptam habens pœnitentiam: & ſub his nominibus ſe honoremque ſuum deſcripſit, cui ſit gloria & laus. Sin hi confeſſi fuerint quodcunque Eccleſia vult, deſiderat, & facit; tunc qui ex iis Presbyter fuit, aut Diaconus, ordinationem denuò recipiat: Si autem in vicis, aut in locis quibuſlibet ad eos pertinentibus, in quibus conveniunt, aut etiam in Eccleſiis ipſorum conſtituti fuerint, in iiſdem permaneant, ſtatu quo fuerant, dummodo Epiſcopo iſtius loci obedientiam præſtent. Qui autem ex iis Epiſcopus fuit, gradu ſuo decidat, hoc eſt, à gradu Epiſcopali ad Presbyterialem deponatur, niſi loci iſtius Epiſcopo viſum fuerit eum nomine Epiſcopi honorare, & ſuper iſtos Presbyterum præfectum conſtituere. Sin hoc non voluerit, nec admiſerit, eum Chorepiſcopum, hoc eſt, Epiſcopum vici conſtituet, ne opinio de nobis concipiatur, quòd præcepimus ut duo eſſent ſuper unam civitatem, aut unam Eccleſiam, aut unum populum Epiſcopi, quorum uterque poteſtatem habeat.

C

D

E

F

القانون الثامن

منجل الراسس الذين يقال لهم الهراطقة وهم قوم لم يكونوا يقبلوا التوبة ممن يتوب من الخطاه وهم الذين يقال لهم القاطعين الذين ليس لهم رجاء

لا يقبل توبة هولاي الذين يقال لهم القاطعين الا ان يكون بشرط معروف بهم لان منهم من يشتهي ان ياتي الكنيسة المقدسة ويدخل في عداد اهلها فلاجلهم كانوا منقطعين الرجا من مغفرة الذنوب من الله وهولاء هم تلاميذ سطانايل فانا راينا فيهم ان يومروا ابدا بالاقرار بالكتب المقدسة ويقبلون ايضا كلما تعالم الكنيسة الكثوليكية ويقبلون توبة من تزوج مرتين وجمع بينهم ورجعوا عن فعلهم وتابوا عن ذلك اما بموت احد المرتين او تنجليه احدهما واستعمال الخلطة مع مثل هولاء اذا تابوا توبة حسنة وخلطة ايضا مع من ضعف عن حمل الدين في ازمنة الطرد والتشريد ورجعوا عن ذلك واعترفوا به واستعمال شركتهم مع من لم يكفر لان هولاء كانوا يقولوا انه ليس لاحد مغفرة من ذنب يعمله وكانوا اتقيا ومحترزين من الذنوب وكانوا ينسبوا الله الي انه ليس يغفر الذنوب وهذا هو الخبر التجديف والكفر لان هذه اسماء الله الرحمن الرحيم غفار الذنوب وقابل التوبات وبهذا وصف نفسه وكرمه فله المجد والتسبحة وان يقرون بكلما ارادته الكنيسة وهوته واستعملته ومن كان من هولاء قسيس او شماس فليعطا الشرطودية كاذية وان كانوا في قرا او في مواضع لهم مجتمعين فيها او في كنايس لهم ايضا فليقيموا بها كماهم علي ان يودوا الطاعة لاسقف ذلك الموضع ومن كان من هولاء اسقفا فلينحط من درجته اي درجة الاسقفية التي القسيسية الا ان يري ذلك الاسقف ان يكرمه بالاسم الاسقفية ويصيره علي اولايك قسيسا مروسا فان لم يحب ذلك ولم يقبله فليصيره خوري ابسكوبس اي اسقف القري ليملا يظن بنا انا امرنا بان تكون اسقفين علي كورة واحدة او كنيسة واحدة او شعب واحد لكل واحد منهم حكم

القانون

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

Can. IX.

De eo qui fit Presbyter sine inquisitione in eum, nec fuit antea ordinatus in diaconatu, aut alio Cleri gradu.

Quicunque Presbyter constituitur, sine exa-
mine, aut disquisitione in eum, aut fuit
B *extraneus, sive incognitus in istâ provinciâ,*
nec priorem habuit ordinationem ante istud tem-
pus, quo constitutus est, & de diversis crimi-
nibus magnisque peccatis suspectus, priora sua
peccata confessus fuerit, eaque ex iis sunt pec-
catis, quæ ipsorum reos excommunicati-
oni subjiciunt, & pro quibus severâ illi
opus est pœnitentiâ, cujusmodi sunt, duas vel
tres uxores ducere, aut eam quæ à viro discessit,
vel qui Deum blasphemavit, aut hæreticus an-
tea fuit, aut etiam Idolis sacerdos fuit, aut qui
C *sacrificia iis immolavit, aut oblationes obtulit,*
aut suffimenta iis adolevit, aut Astrologus fuit,
aut hariolus, aut divinator, aut incantator, aut
etiam qui magia, augurio, & divinatione usus
est, vel aliâ aliquâ re à nobis prohibitâ. Qui
igitur hoc modo factus fuerit Presbyter, statu-
ta nostra eum non admittent; quoniam sancta
Apostolica Ecclesia nullum admittit, nisi qui in-
teger vitæ sceleriscque purus, & à culpis, omni-
busque hisce criminibus immunis est: nisi for-
D *sitan hujusmodi peccata ab eo perpetrata fue-*
rint, priusquam religionem atque ordinatio-
nem amplexus est; & hæ res de novo consti-
tutæ sunt.

Can. X.

De eo è sacerdotibus, qui metu pœnæ ab infidelibus Christum abnegavit, & postea reversus ad sacerdotium suum restitui cupit.

E

Quicunque sacerdos Christum abnegavit, sive
quòd statuta Ecclesiastica ignoravit, vel quòd
infirmus fuit, vel etiam religionem vilipendit,
aut despectui habuit eum, qui ipsum in gradu
isto ordinavit, sive is novit istum, sive igno-
rans eum non repudiavit, hoc Canonibus & le-
gibus detrimentum non affert, verùm depone-
tur, cùm hæc, quæ commemoravimus, de eo
cognita fuerint. Si autem religiosus fuerit, ex-
cusatione dignus in istâ re apud Deum & apud
homines, in statu suo relinquatur.

Can. XI.

De Laicis qui Christum abnegarunt.

Quandoquidem nonnulli è Laicis sine duritie,
& sine oppressione, & sine violentiâ, & sine
facultatum suarum ablatione, & sine commina-

القانون التاسع

منجل من صير قسيسا من غير بحث عنه ولم يكن له شرطودية قديمة في الشماسية او غيرها

ايما رجل صير قسيسا من غير بحث او فحص عنه وكان غريبا او غير معروفا في تلك البلدة ولم يكن له شرطودية متقدمة قبل ذلك الوقت الذي اصلح فيه واقرف بذنوب شتا وخطاياه كبار واقر بخطاياه القديمة وكانت خطايا مما ينغي صاحبها ويلزمه منها التوبة لشدتها مثل تزوجه مرتين او ثلثة او ايضا تزوجه مرة ذيب او ممن كان قد جدف علي الله وكان ارايس قبل ذلك او كان كاهنا للاصنام او كان ممن ذبح لها الذبايح او قرب لها القرابين او فخر لها البخورات او منجما او عراقا او قاسوما او ساحرا او ممن ايضا يستعمل الرقا والزجر والفال وغير ذلك مما نهينا عنه فمن صير قسيس علي هذه الحال فلن تقبله حدودنا لان الكنيسة المقدسة الرسولية لا تقبل الا كل من كان مهذبا بريا بعيدا من اللوايم وكل هذه الذنوب الا ان يكون له سابقة قبل ذلك في الدين والشرطودية وهذه الاشيا فهي محدثة حدث

القانون العاشر

منجل من كفر من الكهنة مخافة من العقاب من الكفار ثم احب ان يقيم علي كهنوته في رجعته ذلك

ايما رجل كاهن كان قد كفر اما جهلا منه بحدود الكنيسة او لتواني او لتهاون منه بالدين او استخفافا لمن صيره في ذلك اما ان يكون عالما به او يجهل منه فليس قطعة ما يقصر بالحدود ايضا والسنة ولكنه يقطع اذا هو عرفت منه هذه الحالات التي ذكرناها وان كان دينا معتبرا عن ذلك عند الله وعند الناس فليترك علي حاله

القانون الحادي عشر

منجل من كفر من العلمانيين

منجل ان قوما كانوا قد كفروا من العلمانيين من غير شدة ولا اضطهاد ولا غصب ولا بطش لاموالهم

tione pœnæ, & ſine metu etiam alicujus damni, Chriſtum abnegarunt, quemadmodum Licinii Imperatoris tempore factum eſt, viſum eſt nobis ut hoc iis interdicamus, eoſque recipiamus, cùm ſincerè reſipiſcunt, & pœnitentiâ facti manifeſtò ducuntur: & quamvis non digni ſint qui recipiantur, & vix congruum nobis videatur, ut eos recipiamus, tamen miſericordia in eos commoti mandamus, ut tres annos inter laicos audientes tranſigant, & ſi fideles fuerint religione ſani, ſeptem etiam annos cum ſubſtratis, tunc duos annos communionem habebunt cum populo in Eccleſiam introeundo, & in precibus, ita tamen ut ſancta myſteria non participent: poſtea autem inter veros, puros, proboſque fideles recenſebuntur.

ولا تهدد عقاب ولا مخافة الضرورة ايضا مثل A
ما كان في زمان ليكينيوس الملك راينا ان
ننهاهم عن ذلك ونقبلهم اذاهم صحوا التوبة
واظهروا الندامة علي ذلك وان لا كانوا
يستوجبون ان يقبلوا ولا يحسن بنا ان
نقبلهم بل نرحمهم ونامر ان يكونوا مع العلمانيين
السماعين ثلثة سنين وان كانوا مومنين اصحا الدين
فسبع سنين مع البوابين ثم يشاركون الجماعة في B
دخول الكنيسة والصلات سنتين من غير ان
ياخذون السرايرالمقدسة ثم انهم فما بعد يحسبون مع
المومنين المحققين الاطهار الاخيار ¶

CAN. XII.

De eo, qui abſtinentiam à mundo profeſſus eſt, eique renunciavit, & Monachus factus eſt, poſtea C autem retroverſus, religioſam vitam relinquit, & ad mundum redit.

القانون الثاني عشر

منجعل من زهد في الدنيا
وخلاها وترهب ورجع بدالة وقلع
الرهبانية ورجع في
الدنيا

QUicunque, Deo ei propitio adſiſtente, mundum reliquit, & ad abſtinentiam ab eo properè ſe contulit, eique renunciavit, & omnes cupiditates ejus, & lucra etiam atque opera abdicavit, & monaſticam vitam agere, Deoque ſervire, & ſe ab aliis ſeparare expetivit: Poſtea autem, relicto Dei cultu, ad eadem in mundo regreſſus eſt, à quibus priùs abſtinuerat; quemadmodum canis ad vomitum ſuum redit: uſque adeo ut nonnulli eorum pecuniâ demulſerunt, & muneribus magnates provinciæ cò corruperunt, ut non punirentur ob ea quæ fecerant: utique nos mandamus, ut in grada ſubſtratorum ſint decem annos; at ante illud cum audientibus tres alios annos manebunt; & poſt illud oportet, ut in res ipſorum & converſationem etiam inquiratur, & ipſi examinentur, & ſi ſinceram, bonam, puramque pœnitentiam egerint, & malum exitum timuerint, & duritiem, atque expulſionem iis impoſitam patienter tulerint, cum intentione ad priſtinum abſtinentiæ ſtatum reverà, & non verbo tantùm redeundi, poſtquam ita caſtigati fuerint, recipiantur, & cum fidelibus conſortium habeant in precibus. Totum autem hoc negotium Epiſcopo provinciæ, cui ipſi ſubjacent, committimus, ut clementiâ & miſericordiâ eos tractet, & ſi eos dignos viderit, aliquid de tempore definito iis detrahat: ſin res aliter ſe habuerit, antequam reſipuerint, idque hypocriticè fecerint, ſine intentione aut adhibitâ pœnitentiâ, cum ſubſtratis & audientibus tredecim annos maneant, juxta quod præcipimus.

اما رجل انعم الله عليه بترك الدنيا والمسارعة الي
زهد فيها وتركها ورفض بجميع شهواتها ومكاسبها
ايضا واعماله ورغب في الرهبنة وعبادة الله والتفرد
بنفسه ثم رجع فيما كان قد زهد فيه من الدنيا وعبادة
الله كرجوع الكلب في قيه حتي ان بعضهم يصانع D
بالمال ويعطي الرشوة لعظماء الناحية علي ذلك لهلا
يعاقبوا علي ما جاء منهم فانا نامره ان يكونوا في
منزلة البوابين عشرة سنين وقبل ذلك يكون مع
السماعين ثلثة سنين اخر وقد ينبغي بعد ذلك ان يفحص
عن امورهم وسيرتهم ايضا ويتفقدوا فان هم تابوا توبة
نصوحة حسنة نقية وخشيوا سوا العاقبة واصطبروا
علي ما حل بهم من الجفا والنفي واضمار الرجوع الي E
ماكانوا عليه من الزهد بالحقيقة وليس بالقول فليقبلوا
بعد ذلك الادب ولنخلطوا في الصلاة مع المومنين وقد
خولنا الامر في ذلك الي الاسقف بالناحية التي هم فيها
ان يفعل فيهم بالرافة والرحمة وان راهم مستاهلين لذلك
فليخفف عنهم في الاجل المحدود وان كان علي
غير ذلك من قبل ان يتوبوا
وفعلوا ذلك رياء من غير اضمار ولا وضع F
توبة فليقيموا علي ما حددناه مع البوابين
والسماعين ثلثة عشر سنة ¶

القانون

Ψηφιοποιήθηκε από

A

CAN. XIII.

De eo qui excommunicatus est, & incidens in lethalem morbum Eucharistiam sibi concedi cupit.

QUicunque vicinus morti est, dum inter pœnitentes recensetur, tuncque offerre cupit, ne ab eo prohibeatur, cùm ad desperatum statum adductus est. Si autem morbo isto levetur, in precibus tantùm cum eo communicetur, & ad pœnitentium gradum ne revertatur. Et in summa mandamus, ut quicunque animam agens offerre cupit, Episcopus & Presbyter hoc ei indulgeat, cùm bonum ei propositum est. Nam Dominus noster Jesus Christus misericordiâ commotus peccatores admittit, & peccatis agnoscit.

B

CAN. XIV.

C

De istis è Catechumenis & admonitis, qui Christum abnegarunt, & reversi sunt.

VIsum est magnæ sanctæque synodo, ut quicunque ex istis Catechumenis fidem abnegarunt, cùm ad nos convertuntur, in audientium gradum reducantur, & cum iis maneant tres annos: postea se Catechumenis immiscеant.

CAN. XV.

D

De eo, quòd non oportet sacerdotem ab unâ ad aliam Ecclesiam migrare: nec præsulem etiam idem facere.

DE tumultibus, contentionibus, aliisque malis quæ inter sacerdotes in Ecclesia oriuntur, & Presbyteri, Diaconique propterea locis suis emigrant, præcipimus, ut corrupta hæc consuetudo præcidatur, propterea quòd rectis institutis in Canonibus Dei legibus adversatur. Et nullus Episcopus eos ab altaribus suis, super quæ constituti sunt, ad aliud iniquè transferat: & quicunque hoc ausus fuerit, synodus provincialis eum anathemate percutiet. Præcipimus etiam, ut nec Episcopus ipse, nec Presbyter, nec Diaconus transiliat, nec migret è loco cui præpositus est, & nominatim assignatus, in alium, non sua nec alius voluntate. Si quis autem huic statuto repugnaverit, postquam à nobis mandatum fuerit, & ab uno ad alium locum transilierit, ei injungimus, ut ab opinione sua recedat, & se submittens ad suum locum redeat: & ne audeat Ecclesiæ repugnare, & legem nostram atque prohibitionem transgredi: nec enim securus erit à malo exitu à Deo immittendo, nec nè ab hominibus malè illi cedat. Nos enim eum sanctæ synodo ejusque anathemati modò subjicimus: & Ira Dei super eum citò descendet.

القانون الثالث عشر

فيمن كان محروم ووقع في علة الموت فسال ان يعفا عنه ويقرب

ايما رجل حضرته الوفاة وهو في عداد التوابين ثم طلب ان يتقرب فلا يمنع من ذلك اذا كان في حد الاياس منه فان هو برى من مرضه ذلك فليشركون معه في الصلات فقط ولا يعاد الي منزلة التوابين وبالجماعة ناموس ان من حضرته الوفاة واراد ان يتقرب فليسمح له الاسقف والقس بذلك اذا كان حسن النية لان ربنا يسوع المسيح رحيم يقبل الخطاة وهو غفار الذنوب ٭

القانون الرابع عشر ٭

منجل من كفر من الذين يخصصون ويعظون ويرجعون

رات الجماعة الكبيرة المقدسة ان ترد من كفر من هولاء المخصوصين عند رجوعهم الينا الي درجة السماعين ويكون معهم ثلثة سنين ثم يخالط الذين هم مخصوصين ٭

القانون الخامس عشر

منجل انه لا ينبغي للكاهن ان ينتقل من كنيس الي كنيسة اخري ولا لريس ان يفعل ذلك ايضا

منجل الشغب والمحك والشرور التي تكون في الكنايس بين الكهنة فينتقلون من اجل ذلك القسا والشمامسة عن مواضعهم امرنا ان يقطع هذه العادة الردية لانها علي غير السنة المستقيمة في قوانين نواميس الله ولا يتعدا الاسقف في نقلهم عن منابرهم التي رسموا عليها الي غيرها فمن جسر فعل ذلك فجماعة السينودس تحرمه وامرنا ايضا ان لا يتعدا الاسقف في نفسه ولا القس ولا الشماس ان ينتقل عن موضعة الذي صير عليه ورسم باسمه الي غيره لا من ذاته ولا من ذات غيره وان خالف احدا هذه السنة من بعد ما امرنا بها وتحول من موضعة الي موضع اخر فقد اوجبنا عليه ان يرجع عن رايه ويعود الي موضعه صاغرا ولا يتجرا علي مقاومة الكنيسة والتعدي علي سنتنا وحرمنا فانه لا يامن سو العقبة من الله وسو المنقلب من الناس وقد جعلناه تحت السينودس المقدس وحرمه وسياتي عليه سخط الله عاجلا ٭

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CAN. XVI.

De eo qui ſacerdos etiam in Eccleſiâ aliquâ conſtitutus eſt, & poſtea ab eâ ad aliam migrat. Et de eo qui iſti in eâ re adhæret.

QUicunque præſul præſumpſerit ex ignorantiâ ſuâ contemnere Canones Eccleſiaſticos, & illud quod nos etiam definivimus, aut præ defectu timoris Dei, adeo ut mandatum noſtrum, & Spiritum Sanctum in nobis loquentem deſpectui habuerit, & auſus fuerit Presbyterum aut Diaconum ab unâ Eccleſiâ ad aliam transferre, aut eum à diaconatu ad Presbyteratum promovere, in alio quàm quo conſtitutus fuerat loco, & præcipuè ſi alius fuerit in iſtâ Eccleſiâ præſul; atque hoc fecerit illum prætermittens, & voluntatem ſuam ſtabilire quærens, iſte ſacerdos in alterâ Eccleſiâ omnino non recipiatur; ſed ſub pœna gravis anathematis ad locum ſuum redire cogatur. Et ſi aliud ei ſacerdotium collocatum fuerit, ab eo deponatur ipſe, & qui eum ordinavit, ob injuriam & ignorantiam ſtatutorum Sanctæ Eccleſiæ; & ad priorem ſuam Eccleſiam redeat. Quòd ſi redire noluerint, à filiorum Eccleſiæ ſocietate arceantur, & ſi quis præſulum jus alius, quod ei non licitum eſt, ſibi arripere auſus fuerit, & illum conſtituerit ſacerdotem in aliâ aliquâ etiam ex ſuis Eccleſiis, ſine conſenſu Epiſcopi à quo migravit, ſciat iſte Sacerdotium ſuum irritum fieri, eique in miniſterio ſuo perſiſtere non licere.

القانون السادس عشر

منجل من صير كاهنا ايضا لكنيسة ثم انتقل عنها الي غيرها والذي يلزمه في ذلك

B ايما رئيس جسر بجهله فتهاون بقوانين الكنيسة وبما حددناه ايضا او لقلة خوفه من الله حتي انه تهاون بامرنا وبالروح القدس الناطقة فينا وجسر علي تحويل قسيس او شماس من كنيسة الي كنيسة او نقله من شماسية الي قسيسية في غير موضعه الذي كان مرسوما به وبالخاصة ان كان لتلك الكنيسة رئيسا غيره وفعل ذلك تعديا منه وطلبا اقامة هواه فلا يقبلن ذلك

C الكاهن بتة في كنيسة اخري بل يضطر بالحرم الشديد علي الرجوع الي موضعه وان كان صار عليه كهنوت اخر فلينزل عنه هو وعامله مغرورا بتعديه وجهله باحكام الكنيسة المقدسة ولير جعوا الي كنايسهم الاولي فان هم ابوا ان يرجعوا فليمنعوا من خلطة ابنا الكنيسة وان جسر احد من الروسا علي اغتصاب ما لا يحل له من حق اخر غيره وصيره كاهنا في كنيسة اخري من كنايسه ايضا

D بغير علم اسقفه الذي كان تحول عنه فليعلم ان كهنوته باطلة لا يحل له ان يقوم بخدمته ؛

CAN. XVII.

De ſacerdotibus, qui uſuram accipiunt.

QUandoquidem multi è ſacerdotibus hujus mundi, turpiſque lucri concupiſcentiæ avide nimis ſe addicunt, & obliti ſunt verbi quod in libro Dei, cui ſit gloria, dicitur, non oportet eos, qui in Dei excelſi Domo habitant, pecunias ſuas in fœnus dare, & ab iis propterea, quibus pecunias ſuas mutuo dederunt, præter portionem ſuam, id eſt, pecuniæ ſuæ ſummam, incrementum etiam exiguunt: magnum ſanctumque Concilium præcipit, quod ſi quis ſacerdos, aut miniſter Eccleſiæ, aut aliquis iis inferior, pecunias ſuas fœnori dediſſe, & quod à nobis de eo ſtatutum eſt tranſiliſſe, aut alio in hâc re aſtu uſum fuiſſe, aut pro dimidio uſuræ rem compoſuiſſe, aut aliud aliquid turpis, impuri, vetitique lucri gratia cogitaſſe poſt hanc diem deprehenſus fuerit, ſacerdotum numero ejiciatur, & abdicatus ſanctâ Dei Eccleſia expellatur.

القانون السابع عشر

منجل الكهنة الذين يقرضون بالربا

E منجل ان كثيرين من الكهنة شرهت انفسهم الي المطامع الدنية والارباح النجسة ونسيوا ايضا ما قيل في كتاب الله سبحانه له ينبغي الساكنين في بيت الله تعالي ان لا يقرضوا مالهم بالرباء وصاروا يطلبون ممن اقرضوهم اموالهم زيادة علي

F حصتهم اي اصل مالهم امرت الجماعة الكبيرة المقدسة انه ان وجد احد من الكهنة وخدام الكنيسة وما دونهم بعد اليوم وهو يقرض ماله بالرباء ويتعدا ما امرنا به في هذا او يحتال فيه بحيلة غير هذه او مصالح عن نصف الرباء ويحتال في الكسب الردي النجس الحرام فليقطع من عداد الكهنة وينفا مغزولا عن كنيسة الله المقدسة ؛

القانون

A

CAN. XVIII.

De præstantiâ Presbyteri super alios.

AD magnam sanctamque synodam pervenit, quòd in nonnullis locis atque etiam civitatibus, senior aliquis, priorque diaconus transgressus sit, & Eucharistiam Presbytero annis juniori dedit, idque suam propter senectutem, & Presbyteri juventutem. Hoc autem prorsus illicitum est: neque enim ei qui Eucharistiam non sanctificavit, nec eam sanctificandi potestatem habuit, illam Presbyteris dare licet, qui purum illud sacrificium consecrant, quod divinum est mysterium corporis sanguinisque honorandi, Domini nostri Jesu Christi.

Ad magnam etiam synodum pervenit, nonnullos Diaconos Eucharistiam, Episcopi instar & Presbyteri, manibus suis accipere, quam malam consuetudinem relinqui mandamus: atque etiam ut Diaconi inter limites suos se firmos contineant; nec transiliant quod iis assignatum est, nec quòd iis definitum. Et sciant sacerdotes quod ordo ipsorum similis est ordinibus cœlestibus qui sunt Angeli: & quod Episcopus inferior est Metropolita, & Metropolita inferior Patriarcha, & quod Presbyter inferior est Episcopo, eoque humilior gradu: & Diaconus gradu humilior est Presbytero. Quare præcipimus quod Diconi sanctam Eucharistiam non accipient praterquam à manu Episcopi aut Presbyteri, quoniam iis inferiores sunt, neque etiam Diaconi sibi invicem Eucharistiam dabunt: sed Episcopus aut Presbyter iis illam impertietur: nec iis licebit coram Presbytero in divino ministerio sedere: quia hoc contra Canones Ecclesiæ est, atque leges ejus. Qui autem transgressus fuerit unum ex his statutis, & ausus fuerit contra quod decrevimus, gradu suo decidat.

Nunciatum est etiam sanctæ magnaque Synodo, quod quibusdam in locis Diaconi nonnulli contumaciter se gerunt; quoniam sanctam Eucharistiam suis manibus Presbyteris dare ausi sunt. Hoc autem nec Canon nec lex requirit: neque enim dare potest Corpus Domini nostri Jesu nisi qui illud consecravit. Hoc autem faciendi potestatem isti non habent. Sed & [nunciatum est] præterea, eos eucharistiam etiam accipere ante Episcopos, & Presbyteros. Hæc autem omnia nos rescindimus modò, atque abolemus: & mandamus ut Diaconi intra limites, ordinesque suos se firmos contineant: sciantque se ministros in sancto altari esse Episcopo, & Presbytero: & si isti legem hanc nostram transgressi fuerint, anathemate percussi sunt, & à synodo per præceptum nostrum, & judicium expulsi.

القانون الثامن عشر

في تفضيل القسيس علي غيرة

انه بلغ الجماعة الكبيرة المقدسة ان في بعض الاماكن والمدن ايضا ان من الشمامسة الشيوخ القدماء من يتعدا ويقرب القسيس الحدث السن وذلك من اجل شيخوخته وحدث سن القسيس وهذا الامر غير جايز لانه لا يحل لمن لا يقدس القربان ولا له سلطان في ذلك ان يقرب القسا الذين هم المقدسون الذبيحة الطاهرة التي هي السراير الالهية جسد ربنا يسوع المسيح ودمه المكرمين ٭

وبلغ الجماعة المقدسة ايضا ان نفرا من الشمامسة ياخذون القربان بايديهم مثل الاسقف والقسيس فامرنا بترك هذة العادة الردية وان يلزموا ايضا الشمامسة حدودهم ولا يتعدون المرسوم لهم ولا قدرهم وليعلمون الكهنة ان طقسهم مثل طغمات الابورانية الذين هم الملايكة وان الاسقف دون المطران والمطران دون البطريرك وان القس دون الاسقف واسفل درجة منه والشماس اسفل درجة من القسا وامرنا ايضا ان لا ياخذون الشمامسة القربان المقدس الامن يد الاسقف او من يد القس لانهم دونهم ولا يقربون الشمامسة بعضهم بعض بل يقربهم الاسقف او القسيس ولا يحل لهم ايضا ان يجلسون بين يدي القسا في الخدمة الالهية لان ذلك ليس هو من القوانين الكنيسة وشرايعها فمن تعدا منهم احدا على هذة الحدود وجسر علي ما حددناه فليقطع من درجت ٭ الا من يد

واخبر ايضا المجمع المقدس الكبير ان في بعض الاماكن قوم شمامسة مخالفون انهم يتجاسروا ويعطوا القربان المقدس بايديهم للقسا وهذا ما لا يوجبه قانون وا سنة ولا يعطي جسد المسيح ربنا الا الذي يقدسه وليس لهولاي سلطان علي ذلك وانهم ايضا يتناولون قبل الاساقفة والقسا واننا قد ابطلنا هذا جميعة وارلناه ولتثبت الشمامسة علي قدرهم للاسقف ومراتبهم وليعلموا انهم خدام في المذبح المقدس والقسيس وان هم خالفوا هذه السنة فهم محرومين منفيين عن الجماعة بامرنا وحكمنا ٭

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CAN. XIX.

De iis qui à Paulo Samosateno hæretico ad nostram religionem accedunt.

VIsum est sanctæ synodo, ut statutum & Canon fiat de iis omnibus qui, Pauli Samosateni hæresi imbuti sunt; & ab eâ decretum est, ut si quis ex iis ad nos accesserit, denuò baptizetur; quoniam baptismus eorum nihil est, nec rectè constituitur: & qui sacerdotes etiam ex iis fuerunt, cùm ad nos redeunt, nihili à nobis habetur sacerdotium eorum, propterea quòd non rectè constitutum est; quoniam investitura eorum corrupta est, & matrimonium etiam immundum. Et non decet, ut res ipsorum divulgentur. Et quicunque ex iis sincerè & humiliter sese gesserit, postquam baptismum à nobis acceperit, sacerdotium etiam ab Episcopo in Ecclesia filii Dei viventis recipiat. Quòd si inquisitum postea in eos fuerit, & compertum eos vitiosos esse, & lapsos, & ad pristinas etiam impuritates redituros, & turpia in istis opera residere, ex iis quæ reos ipsorum segregationi subjiciunt, quale est matrimonium cum cognatis initum, cum matribus, materteris, & amitis, & earum filiabus, & cum uxoribus patruorum & filiabus eorum, & cum uxoribus avunculorum, & eorum filiabus, sed isti etiam multas habent concubinas; & in matrimonium ducunt commatres suas, & commatrum suarum filias: & cùm aliquis eorum fœminam quæ virgo est ducit, eam liberam dimittit, ut exeat quocunque velit, & sibi eligat virum qui rem cum ipsa habeat septem dies, & postea ad maritum suum redeat. Et hæc quidem omnia sunt hæreticorum opera. Et quicunque aliquâ ex hisce rebus ei vetitis tenetur, eamque sæpius agit, gradu suo rursus etiam deponatur. Hæc autem statuta injungimus etiam Diaconis, cæterisque Ecclesiæ viventis Dei ministris. Sed Diaconissæ inter moniales, eo quòd in habitu tantummodo constituuntur, & sacerdotium sibi collatum non habent, pro laicis habeantur, & sic etiam moniales quæ religiosam vitam susceperunt.

القانون التاسع عشر

منجل من يدخل في ملتنا من اصحاب بولص الشميساطي المخالف

B رات الجماعة المقدسة ان تصنع حدا وقانونا في امر كل من كان ارايس بولص الشميساطي فقالت انه ان دخل معنا احد منهم فليعمدون ثانية فان معموديتهم ليس هي شيا ولا هي علي الاستقامة ومن كان منهم كاهنا ايضا عند عودتهم الينا فليس كهنوتهم عندنا شيا لانه غير مستقيم لان تقليدهم تقليد ردي وريجتهم ايضا نجسة فلا ينبغي ان يشرح من امرهم شيا فمن كان منهم حسن النية والاتضاع بعد قبوله المعمودية منا فليقبل ايضا والكهنوت من C الاسقف في كنيسة ابن الله الحي فان بحث بعد ذلك عن امورهم فوجد لهم مناقص وعثرات واعادة الي ما كانوا فيه من نجاستهم ويكون فيهم من الاعمال القبيحة مما يجنب اهلها مثل زيجة الاقارب من الاهل الامهات الخوات والعمات وبناتهم ونسا الاعمام وبناتهم والخال والخالات وبناتهم وكانوا ايضا يكثرون من السراري ويتزوجون اشابينهم D وبنات اشابينهم واذا تزوج الرجل منهم المراة البكر يخليها تحرج الطريق وتحتال لنفسها من يفسق بها سبعة ايام وتعود الي زوجها فان هذه كلها فعل المخالفين فمن كان فيه شيا من هذه الامور المحصورة منهم واستعملوها فيقطعوا من درجاتهم ثانية ايضا وقد الزمنا هذه الحدود ايضا للشمامسة وغيرهم من خدم كنيسة الله الحي فاما الشمامسات E من الرواهب فلانهن انما يصيرون بالزي وليس لهم كهنوت فليحسبون علمانيات ورواهب مترهبان ايضا &

CAN. XX.

De adoratione in diebus, quibus non perfectam, sed tantùm dimidiam incurvationem fieri oportet.

QUandoquidem ad nos pervenit, nonnullos diebus Dominicis, & à paschate ad festum dierum quinquaginta sive Pentecosten adorare se humiliantes: In mandatis damus, ut una eademque in omnibus locis & provinciis consuetudo obtineat, & ut homines istis diebus omnino

القانون العشرون

منجل السجود في الايام التي لا يجب فيها مطانية تمام بل نصف F مطانية

انه بلغنا بان قوم يسجدون في ايام الاحاد ومن الفصح الى عيد يوم الخمسين اي البنتيكوستي امرنا ان تكون السنة في كل مكان وصنع واحد وان لا تسجدوا

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A لا تسجدوا في هذه الايام البتة التي الارض بل
يسجدوا بالانحناء فقط وركوع وتقرب لله الصلوات
في هذه الايام الفرحة ونحن قيام مجتهدين فرحين
جدا لانها ايام الفرح والسرور ولربنا المجد
دايما ؏

non adorent, ſe ad terram uſque humiliantes, ſed adorent per flexionem tantummodo & inclinationem capitis, & in iſtis letitiæ diebus Deo preces offeramus ſtantes, & ſumma letitia geſtientes, quoniam iſti dies ſunt gaudii & hilaritatis. Domino noſtro gloria in æternum.

انقضت قوانين الاباء الاطهار الثلثماية
وثمانية عشر المقدسة وعددها
عشرون قانونا وهي من
الكبتار المختصرة
السبح لله
دايما ابدا ؏

B Finiti ſunt Canones ſanctorum purorumque trecentorum octodecim Patrum; & numerus eorum eſt viginti Canones; qui etiam ex magnis breves facti ſunt. Laus Deo in ſecula ſeculorum.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

كتاب المجمع الثاني من المجامع
الكبار

ان الاول قد تقدم وهو مجمع نيقية مجمع الثلثماية وثمانية عشر وهذا المجمع في تلوا
العدد يجب ان يكون الثاني وهو الذي صار بمدينة العظمي
القسطنطينية وحوي من الاباء القديسيين ماية وخمسون اسقفا
وكان اجتماعهم بسبب ماكادنيوس عدوا الروح القدس
وابوللينارديوس ووضعوا ايضا اربعة قوانين وللرب رب
الجنود التسبحة والوقار دينا ابدا امين ٭

LIBER SECUNDI

Ex Oecumenicis Conciliis.

Cum primum Concilium modo præceſſerit, quod C ncilium fuit trecentorum & duodeviginti patrum, Nicææ habitum : hoc præſens in conſequentiâ numeri ſecundum ſit neceſſe eſt. Hoc autem idem eſt, quod in magnâ civitate Conſtantinopoli celebratum fuit, ubi è ſanctis patribus congregati ſunt centum quinquaginta Epiſcopi. Conventui eorum Macedonius hoſtis Spiritus Sancti & Apollinarius occaſionem præbuerunt. Et quatuor etiam Canones ab iis conſtituti ſunt. Domino Domino exercituum ſit gloria & honor in ſecula ſeculorum. Amen.

N nomine Dei, unius in eſſentia, trini in perſonis, Patre, filio, & Spiritu ſancto. Hic liber eſt ſecundi è magnis Conciliis : quoniam primum modo præceſſit, quod erat Concilium trecentorum duodeviginti patrum, qui Conſtantini magni fidelis, filii Helenæ Robenſis, tempore in civitate Nicea congregati ſunt. Numerus autem Epiſcoporum præſentis ſancti Concilii erat centum quinquaginta, qui etiam quatuor ſanctos Canones ediderunt.

A الله الموحد بالذات المثلث
بالصفات الاب الابن والروح
القدس هذا كتاب المجمع
الثاني من المجامع الكبار
لان المجمع الاول قد تقدم وهو
مجمع الثلثماية وثمانية عشر
الذين اجتمعوا بمدينة نيقية علي عهد الملك قسطنطين
الكبير المومن ابن هلانة الرهاوية وكان عدة اساقفة هذا B
المجمع المقدس ماية وخمسون اسقفا ووضعوا اربعة قوانين
مقدسة ٭

Hæc ſecunda eſt è ſynodis œcumenicis, quæ in urbi Conſtantinopoli congregata eſt; & numerus eorum erat centum quinquaginta Epiſcopi, patres ſancti. Congregati ſunt autem propter Macedonium Spiritus Sancti inimicum, & Apollinarium etiam, qui in Spiritum Sanctum blaſphemiam profudit, Arii blaſphemiæ non abſimilem. Hi autem dixerunt, Quod Dominus humanum intellectum non accepit. Verum ſancti patres hâc ſynodo congregati determinarunt, aſſeruerunt, ſuamque de fide ſententiam confirma-

هي الجماعة الثانية من الكبار التي اجتمعت
بمدينة القسطنطينية وعدتهم ماية خمسون اسقفا
اباء قديسين وكان اجتماعهم منجل ماكادونيوس
عدو الروح القدس وابوللينارديوس ايضا الذي حاج
ايضا بالتجديف علي روح القدس كمثل تجديف C
اريوس وقولهم ان الرب لم يتخذ عقل انسي حدوا
وحققو اهولاء الجماعة القديسين وا واقروا بقولهم
بالايمان

Ψηφιοποιήθηκε από τον

A بالايمان ان روح القدس من الاب منبثق وهو رب محي
مثل الاب والابن لهم السجود والتسبحة والتمجيد واحرموا
ولعنوا وقطعوا ماكادونيوس المتعدي وابوللينارديوس
المتشبه باريوس وكان اجتماع هذا المجمع في زمان
ثاودوسيوس الكبير ملك الروم وتموا في هذا المجمع
الامانة المقدسة لان المجمع الاول انما قال الي روح
القدس فقط وقالوا هولاء الجماعة وبروح القدس الرب
B المحي وما يليه ،،

A runt nimirum quòd Spiritus Sanctus ex patre procedat, & quòd ipse sit dominus vivificans, non secus ac pater & filius, quibus sit adoratio, honor, & gloria. Et anathematizarunt, & maledixerunt, & segregârunt impium Macedonium, & Apollinarium Ario comparem. Congregatum fuit hoc Concilium tempore Theodosii Magni, Imperatoris Romani, & in eo sanctum fidei symbolum perfecerunt. Nam prima Synodus dixit tantummodo, In spiritum sanctum: *patres autem hujus synodi dixerunt*, & in spiritum sanctum, Dominum vivificantem, *& quæ sequuntur.*

اجتمع هذا المجمع الثاني المقدس من المجامع الكبار
في مدينة القسطنطينية وكان عدة الاساقفة الذين
اجتمعوا فيه مائة وخمسون اسقفا اباء قدسيين وكان
ذلك علي عهد الملك الكبير ثاودوسيوس ملك الروم ابو
اركاديوس واونوريوس الملكين العظيمين الصومعيين وكان
المقدم في الجماعة ثيموثاوس بطريرك مدينة الاسكندرية
C ومالاتيوس صاحب انطاكية وكيرللس بطريرك بيت
المقدس وحضر معهم وكلا بطريرك مدينة رومية وان هولاء
ردوا علي مدينة القسطنطينية بطريرك يقال له نكطاريوس
من اعوان الملك وذلك بعد ان احرموا ماكادونيوس عدو
الروح القدس اجتمع هذا المجمع المقدس علي ماكادونيوس
وذلك انه كان بطريرك علي مدينة القسطنطينية وكان
قد تابع لاريوس اللاقر علي قوله في الابن ثم انه كان
D يقول في روح القدس انه ليس بالاه بتة ولكنه مخلوق
مصنوع فلما اجتمع هذا المجمع عليه قالوا له ايها الرجل
الكافر ليس هو عندنا غير روح الله وليس روح الله
شيا غير حياته فاذا قلت ان روح القدس مخلوق
فقد قلت ان روح الله مخلوق واذا قلت ان روح
الله مخلوق فقد قلت ان حياته مخلوقة واذا قلت
ان حياته مخلوقة فقد زعمت انه غير حي واذا زعمت
E انه غير حي فقد كفرت به كفرا فظيعا فارجع
عن قولك هذا والا احرمناك وقطعناك فابا ان
يرجع عن ذلك فاحرموه وقطعوه واصرفوه عن بطركية
القسطنطينية وجعلوا مكانه نكطاريوس من اعوان
الملك بطركا كما ذكرنا بديا ثم وضعوا بعد
ذلك تمام صحيفة الامانة التي هي تذكر اليوم في
كل النصرنية وفي كل المسكونة وزادوا علي الامانة
F الاولي التي اثبتوا فيها ان روح القدس خالقة وجعلوه
تمام ثالوث الاب والابن والروح القدس كما قال الانجيل
المقدس وذلك ان الاباء القديسين الثلثماية وثمانية
عشر اصحاب نيقية انما قالوا هكذا نومن بالاب والابن
وما بقي من القول ثم صرخوا واكرروا بذلك
فاما روح القدس فلم يقولوا اكثر من هذا وبروح القدس

Congregatum est sanctum hoc secundum ex œcumenicis Conciliis in urbe Constantinopoli: & numerus Episcoporum qui, in eâ collecti sunt, erat centum quinquaginta Episcopi sanctique patres; idque coram Imperatore Theodosio magno, Imperatore Romano, Arcadii & Honorii, magnorum & fidelium Imperatorum, patre. Præsides in hoc Concilio fuerunt Timotheus Patriarcha Alexandrinus, & Meletius Antiochenus, & Cyrillus Patriarcha Hierosolymitanus: unà etiam cum iis intererant procuratores Patriarchæ Romani. Et hi quidem Patriarcham Nectarium dictum, unum ex Imperatoris ministris, super Constantinopolim ordinabant; idque postquam Macedonium Spiritus sancti inimicum anathemate percussissent. Coacta est enim hæc Synodus contra dictum Macedonium, idque propterea quòd, cùm Patriarcha esset Constantinopolitanus, Arium infidelem in opinione ejus de Filio secutus est: & deinde quòd de Spiritu Sancto dixit, eum non omnino Deum esse, sed creatum, factum. Cùm autem congregatum esset contra eum præsens Concilium, dicebant ei, Oh vir infidelis, Spiritus sanctus nobis nihil aliud videtur esse, quàm Spiritus Dei, neque aliud est Spiritus Dei, quàm vita ejus. Ergo si dixeris Spiritum Sanctum creatum esse; dices etiam Spiritum Dei creatum esse, quod si affirmaveris Spiritum Dei creatum esse, affirmabis etiam vitam ejus creatam esse; & si dixeris vitam ejus creatam esse, eum sine vita esse autumabis; quòd si autumaveris eum esse sine vita, eum horrendum in modum abnegabis. Revertere igitur ab hac sententiâ tuâ, alioquin anathemate te feriemus, & Ecclesia abscindemus. Cùm igitur ab eâ redire noluerit, eum anathematizabant, segregabant, & Patriarchatu Constantinopolitano deponebant, ejusque loco Nectarium, unum ex Imperatoris ministris, Patriarcham constituebant, ut antea dictum est. Post hæc ediderunt perfectum fidei symbolum, quod, ubicunque Christiana religio colitur, & toto terrarum orbe, etiamnum recitatur. Nam primum fidei symbolum auxerunt, in quo confirmarunt Spiritum Sanctum esse creatorem. Statuerunt etiam perfectam trinitatem, Patrem, filium, & Spiritum Sanctum; quemadmodum dicit Sanctum Evangelium: idque quòd sancti patres trecenti octodecim Nicæni sic quidem dixerunt, Credimus in patrem & in filium, *& reliqua, quæ de iis dicta sunt. Et deinde clamârunt, & prædicârunt eadem; sed de spiritu sancto nihil plus dixerunt, quàm hoc*, & in Spiritum Sanctum:

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

& finem ibi fecerunt, iſteque terminus eſt ſymboli à primo Concilio editi. Cùm autem exortus eſt Macedonius, apertus Spiritûs Sancti inimicus, in ſancto hoc ſecundo Concilio acceſſionem fecerunt, atque ita perfectum fidei ſymbolum ediderunt, & in Spiritum Sanctum Dominum vivificantem, qui procedit à patre, qui unà cum patre & filio adorandus à nobis & honorandus eſt, qui per prophetas locutus eſt; & in unam Eccleſiam Sanctam, Catholicam, Apoſtolicam; & confitemur unum baptiſma ad peccatorum remiſſionem; & ſperamus reſurrectionem mortuorum, & vitam ad ſecula ſeculorum permanentem, Amen. *Et decreverunt, ut nihil poſtea huic ſymbolo adjiceretur. Hæc autem, quæ ſancti bonique patres dixerunt, argumento ſunt, Spiritum Sanctum verum eſſe Deum, de eſſentia patris & filii. Ac proinde Sancta Eccleſia duobus hiſce Conciliis conſenſit; dixitque honorandam eſſe Trinitatem in una eſſentia, unum eſſe Deum, unamque ſubſtantiam, & unam eſſentiam in tribus ſubſiſtentiis, & tribus perſonis, & tribus proprietatibus, Unitatem in Trinitate, & Trinitatem in unitate, unam eſſentiam in tribus perſonis. Secundùm hæc alios etiam nonnullos anathemate percuſſerunt hæreticos, quos inter fuit Sabellius Lybiæ Epiſcopus, eò quòd affirmaverat unam eſſe perſonam patri & filio & ſpiritui ſancto. Poſtea maledixerunt etiam Apollinario, omnibuſque iis qui impias ejus opiniones amplectuntur, & dictis aſſentiunt; & aliis nonnullis qui improba verba protulerant, aliaſque res turpes perpetraverant, quas explicare non decet. Nonnulli autem dixerunt Dominum noſtrum humanam aſſumpſiſſe naturam intellectûs expertem; & nihil inter hos & Arianos intereſt, niſi quòd Ariani affirmant corpus Domini non omnino animatum eſſe, ſed divinitatem in eo animæ vicem ſupplere: at Apollinarii gregales aſſerunt, eum animam quidem aſſumpſiſſe, verùm non accepiſſe intellectum. Sancta autem Eccleſia turpibus iſtorum improbiſque dictis citò rejectis, credidit unam Trinitatis perſonam, quod fuit verbum Dei glorioſum, corpus aſſumpſiſſe anima rationali, intelligenti præditum. Et illud confirmatum eſt.*

A وقطعوا وهذا حد قولهم في المجمع الاول فلما حدث
امر ماكادونيوس عدو الروح القدس زادوا في
هذا المجمع الثاني المقدس وقالوا هكذا تمام
الامانة وبروح القدس الرب المحيي الذي انبثق
من الاب الذي بالاب والابن نسجد له ونمجده الذي
تكلم بالانبيا وبالكنيسة الواحدة المقدسة الجامعة
الرسولية ونقر بالمعمودية الوحدة لمغفرة الخطاياء
ونترجي قيامة الموتي والحياة المعدة الي دهر الداهرين
امين وحددوا علي الامانة ان لا يزدان فيها
شيا بعد وهذا القول من الاباء الاطهار الاخيار
دليل علي ان روح القدس الاه حق من طبيعة
الاب والابن ولذلك وافقت الكنيسة المقدسة
لهذين المجمعين وقالت مجدة ثلثة في طبيعة
واحدة الاه واحد وجوهر واحد وكيان واحد في ثلثة
اقانيم وثلثة اوجه وثلثة خواص وحدية في تثليث
وتثليث في وحدية كيان واحد في ثلثة اقانيم ثم
لعنوا ايضا لقوم اخرين مخالفين منهم صابالیوس
صاحب لوبية لانه كان يقول وجه واحد للاب والابن
وروح القدس ثم لعنوا ايضا ابوللیناریوس وكل من
يكفر بكفره ويقول بمقالته ولاقوام اخر كانوا يتكلمون
بكلام قبيح واشياء اخر سمجة لا يجب شرحها
وقوم كانوا يقولون ايضا ان الرب اتخذ بشر انسان
بلا عقل ولم يكن بين هولاي وبين الاريانيين
اختلاف الا هذا لان الاريانين كانوا يقولون ان جسد
الرب ليس هو البتة بمتنفس وان اللاهوت فيه بدل
النفس واما اصحاب ابوللیناریوس فقالوا نعم قد اتخذ
نفسا ولكنه لم يتخذ عقلا فرمحت الكنيسة المقدسة
سماجة اقوالهم ورذالتها واسرعت وامنت ان احد
الثالوث الذي هو كلمة الله سبحانه اتخذ جسدا
ذا نفس ناطقة عقلية وثبت ذلك ؛

في ترتيب الروساء ودرجاتهم ومواضعهم دفعت الكرامة
ايضا في هذا المجمع والتقدمة الي صاحب مدينة رومية
وصار الاول وثانية صاحب مدينة القسطنطينية وثالثة
صاحب مدينة الاسكندرية والرابع صاحب مدينة انطاكية
والخامس صاحب بيت المقدس وفي هذا الجماعة المقدسة
جماعة القسطنطينية وضعوا اربعة قوانين في سنة تسع لولاية
اوجاروس في شهر اب لاربع مائة وتسعة وعشرين من
حساب الانطاكيين حدث هذه الحدود الجماعة التي
اجتمعت بنعمة الله تقدس اسمه من كل المواضع الي
مدينة القسطنطينية حيث دعاهم المحب لله سبحانه
تاودوسيوس ملك الروم في شرطونية نكطاريوس
اسقفها وحددت هذه الحدود الاربعة ؛
القانون

B C D E

De ordine præſulum, eorumque gradibus & locis. *Honor etiam in hoc Concilio, & primatus Epiſcopo Romano conceſſus eſt, & factus eſt Primus; & Secundus Epiſcopus Conſtantinopolitanus; Tertius Alexandrinus; Quartus autem Antiochenus; & Quintus Hieroſolymitanus. Adhæc in ſancto hoc Concilio, nimirum Conſtantinopolitano, editi ſunt quatuor Canones anno nono præfecturæ Gratiani, menſe Ab, anno æræ Antiochenæ 429. Edidit hæc ſtatuta ſynodus, quæ gratia Dei, (cujus nomen ſanctificetur) ex omnibus locis Conſtantinopoli congregata eſt; quo Deo glorioſo dilectus Theodoſius imperator Romanus eos convocavit ad celebrandam Nectarii Epiſcopi iſtius loci ordinationem; quæque hæc quatuor ſtatuta definivit.*

F

A

Can. I.

Editus est hic Canon de statutis, quæ 318. sancti Patres Nicææ congregati ediderunt, ut firma maneant: & de anathematizandis & execrandis hæreticis, id est, contradicentibus.

B

Fidem ne alteretis, nec statuta transgrediamini, statuta nimirum sanctorum patrum trecentorum duodeviginti Episcoporum, qui Nicææ congregati sunt: sed integra maneant, quemadmodum edita sunt. Et anathemate feriantur omnes haretici die anathematizationi eorum præstituto, isque magnus dies magna est quinta feria. Et præcipuè Socii Arii, qui dicuntur Ariani, suntque ex parte istorum Eudoxianorum, qui non credunt in Spiritum Sanctum. Sic etiam socii Sabellii, & Macedonii, & Photini, & Apollinarii, C *aliique ex hæreticis, sive contradicentibus, qui religionem corrumpunt.*

Can. II.

De rectâ sanctæ Ecclesiæ administratione, & primatu qui provinciis Ægypti, & Antiochiæ, & Lybiæ etiam, & D locis iis adjacentibus debetur.

Nullus Episcopus diœceseos suæ, quâ constitutus est, terminos transgredietur, desiderio arripiendi quod sibi jure non convenit, & Ecclesias quæ sunt ultra suos limites. Hoc enim exitio Ecclesiis erit, easque corrumpet. Verumenimvero hac res juxta legem antiquitùs institutam procedat, nimirum, ut Episcopus Alexandriæ omnes Ægypti provincias regat, & E *Episcopus orientis omnes orientis provincias administret, (conservatis interim primatu & honore primis Episcopis à Concilio Nicæno concessis) & ut tam Antiocheni quam Asiani ab Episcopis suis gubernentur. Et sic etiam Pontum suus administret Episcopus, & provinciæ Traciæ à proprio etiam Episcopo administrentur: & ne transiliant terminos ipsis constitutos, & ne ex suis provinciis in aliorum terminos transeant, ad aliquam Ecclesiasticam administrationem, aut ordinationem ibi celebrandam, aut ad quodcunque aliud Ecclesiasticum negotium;* F *sed observetur regula quæ de provinciarum præfectura scripta est. Et notum sit quicquid ad provincias pertinet, siquidem Episcopi istius loci partientur illud, ut ipsis visum fuerit, quemadmodum in statutis Concilii Nicæni scriptum est. Quod autem ad Ecclesias spectat, quæ in barbaris sunt gentibus, oportet sanè ut in illis distribuatur, quantum eis satis est, juxta consuetudinem quæ à patribus nostris Episcopis processit. Et ex facultatibus earum fiant thesauri,*

القانون الاول

وضع لمجل الحدود التي وضعتها الاباء القديسين الثلثمايه عشر بمدينة نيقية ان تثبت ولمنجل حرم الهراطقة اعني المخالفين وخروجهم

لا تغيروا الامانة ولا تتعدوا الحدود حدود الاباء القديسين الثلثمايه وثمانية عشر اسقفا الذين اجتمعوا بمدينة نيقية ولتمكث صحيحة علي حالها ولتحرم كل الهراطقة في اليوم الواجب لحرمهم وهو اليوم العظيم يوم الخميس الكبير وبخاصة اصحاب اريوس الذين يقال لهم الاريوسيين وهم حزب اوذكيانوس اولايك الذين لا يومنون بروح القدس وكذلك اصحاب صابالیوس واصحاب مكدونيوس وفوطينوس واصحاب ابوللیناريوس وغيرهم من الارايس اي المخالفين الذين ابطلوا الدين

القانون الثاني

منجل حسن تدبير الكنيسة المقدسة والتقدمة التي تستحقها بلاد مصر وانطاكية ولوبيوس ايضا وما يليها

لا يتعدا احدا من الاساقفة حد عمله الذي نصب له طمعا في غصب ما ليس له من الحق والكنايس التي علي التخوم فان في ذلك بلبلة الكنايس وفسادها بل لنجرا الامر في ذلك علي السنة الاولي وهو ان يدبر اسقف الاسكندرية جميع بلاد مصر ويدبر اسقف المشرق بلاد المشرق كلها وليحفظوا التقدمة والكرامة التي اعطوها ايضا روساء الاساقفة من جماعة نيقية وان يدبر والانطاكيين واهل اسية اساقفتها وكذلك ايضا فنطوس يدبرها اسقفها وبلاد تركة يدبرها اسقفها ايضا ولا يتعدون الحدود التي لهم ولا يجورون عملهم الي حدود غيرهم من اجل تدبير بعض الكنايس او من اجل شرطونية يعملها هناك او منجل غير ذلك من امور الكنيسة بل يحفظ السنة كما هو مكتوب منجل رياسية البلدان وليكن معلوما كلما للبلدان فان اساقفة ذلك الموضع يورعونه علي ما يرون كما قد كتب في حدود جماعة نيقية فاما الكنايس التي في الشعوب الغريبة فقد ينبغي ان يورع فيها ما يكفيها علي العادة التي جرت من ابائنا الاساقفة ويعمل من اموالها كمولیات

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

& distribuantur Ecclesiis earum diversis, ut A *æqualiter omnibus communicentur. Adhæc Episcopo Constantinopolitano honor, dignitas, & majestas deferantur; propterea quòd proximus post Episcopum Romanum sedet: quoniam urbs Constantinopolis hodie est nova Roma (in exemplaribus inveni scriptam, Novam Nicæam) & manifestum est, quòd usque ad nostra hæc tempora nova Roma appelletur.*

وتوزع في كنايسها عدة ليواسيها كلها وليصير لاسقف القسطنطينية من الكرامة والتبجيل والتعظيم ما اذ يكون في المجلس بعد صاحب رومية لان مدينة القسطنطينية اليوم هي رومية الجديدة ووجدت مكتوبة في نسخ دقيقة الجديدة والصحيح انها تدعا رومية الجديدة الي يومنا هذا ،،

CAN. III.

B

De ordinatione, quam Maximus injustè & impiè peregit.

DE Maximo, qui ordinationem Constantinopoli contra legem currentem celebravit, jubemus, ut in Episcoporum numerum non recensеatur. Et nec ille, qui ordines ab eo accepit, in quemlibet sacerdotii gradum admittatur; quoniam fidem erroneam, & ordinationem injustam introduxit. Quapropter quicquid ab eo in dicta ordinatione C *aut alia in re factum est, istud sancti patres occidentales pariter atque orientales irritum faciant. In posterum autem recipiatur omnis, qui unam divinitatem Patris & filii & Spiritus Sancti confitetur.*

القانون الثالث

منجل الشرطونية التي عملها مكسيمس علي غير السنة والاستوي

منجل مكسيمس الذي عمل الشرطونية بمدينة القسطنطينية علي خلاف السنة الجارية امرنا به ان لا يعد في عداد الاساقفة ولا الذي قبل الشرطونية منه يقبل في شي من درجات الكهنوت لانه احدث امانة غير مستقيمة وشرطونية غير مستوية لان كلما كان منه من هذه الشرطونية او غير ذلك فقد ابطلته الاباء القديسون الغريبون والانطاليون ايضا وقد يقبل كل من اقر بلاهوت واحد للاب والابن والروح القدس ،،

CAN. IV.

Quod non oportet ejus, qui non cognoscitur, testimonium contra Episcopos admitti; sed eorum solummodo, qui iis similes sunt, & eandem religionem profitentur. Et à quonam accipi oportet.

القانون الرابع

في انه لا ينبغي ان تقبل شهادة من لا يعرف علي الاساقفة الا من نظرايهم وعلي ديانتهم ومن الذي ينبغي ان يقبل منه

QUandoquidem multi eorum, qui timorem Dei non habent, tam ex Episcopis quàm aliis, per superbiam, indignationem, & mutuas inimicitias res sanctæ Ecclesiæ subvertere studeant, ejusque leges corrumpunt, ac Episcopis sibi similibus crimina objectant, quibus non tenentur, idque propter inimicitiam & iniquo in eos animo, secus ac æquum & par est; in hoc nihil aliud sibi proponentes, quàm ut sacerdotium dedecore afficiant, & inter populos in pace degentes dissidium excitent, hisque opprobria inferant ex peccatis, quibus ipsi non tenentur, sed is tenetur, qui ea fecerit (Omnis enim homo propter suum peccatum morietur, nec quis alterius peccato tenetur. Hujusmodi autem homunciones dissidia inter populos pace degentes excitare conantur) idcirco nobis omnibus, in synodo Constantinopoli congregatis, visum est, ut nemo admittatur ex Episcopis, quos præfecit Spiritus Sanctus, prout voluit; nec quilibet, qui eos accusat, recipiatur, sine examine religionis ejus, vitæ atque familiæ; nec ad hoc respiciatur, cùm sint extranei & ignoti, quodcunque crimen objicerint;

منجل ان كثيرين ممن لا ورع لهم من الاساقفة وغيرهم يحبون ان يقلبوا امور الكنيسة المقدسة بالرياسة والتغضب والعداوة لبعضهم بعضا ويفسدون سننها فيقرفون اساقفة مثلهم بما لا يلزمهم وذلك بالعداوة لهم والتحامل عليهم بغير الحق ولا الجميل ليس يريدون بذلك الا ان يعيبوا الكهنوت ويلقوا الشقاق بين الشعوب الهادئين ويلزموا هولاء النقص في خطاياء لا تلزمهم بل تلزم فاعلها لان كل انسان يموت بخطية نفسه ولا يلزم واحد خطية اخر ومثل هولاء يريدون يلقون الشقاق بين الشعوب الهادئين واذا نحن راينا باجمعنا الذين اجتمعنا في مدينة القسطنطينية ان لا يقبل في الاساقفة الذي قد اتمنهم روح القدس كما يشا ولا يقبل من كل من رفع عليهم من غير بحث ذلك في الاديان والسيرة والاحسام ولا ينظر الي ذلك اذا كانوا غربا مجهولين فليقلدوا ما يقلدوه لان

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

لان السيد المسيح الحاكم علي جماعتنا وهو A
الذي يعرف السرائر وما تخفيه الصدور وما
الذي حملهم علي شكية الاسقف اعني اسقف
من اساقفتهم الا يكون للحسد والبغي والردا ولا
يقبل من كل من رفع عليهم فيهم الا في
باب الامانة المستقيمة فان كان الرافع من
شعب الاسقف وكان ممن ظلمه ذلك الاسقف وتعدا
عليه فان الجماعة تنظلم منه فلا يتهاون به B
ولا يغفي بل ينظر في ظلامته وحق الاسقف فلا
ننسا بل يبحث عن دينه ورايه وورعه وقد ينبغي ان
يكون الاسقف بريا مما رفع عليه فاما الذي
تظلم منه فينبغي ان ينظر في امره ولا يبالي من
اي ملة كان وليعدل عليه ولا يفارق فان كان
مما يرفع علي الاسقف انما هو في شي من امر الكنيسة
فقد ينبغي ان يبحث ايضا عن الذين يرفعون عليه فان C
كانوا هراطقة فليس يجوز لهم الرفع علي الاسقف ولا يقبل
ذلك منهم البتة والهراطقة عندنا فهم المنفيين من الكنيسة
المقدسة ثم احرمناهم نحن من بعد ذلك ومن يشاكل
هولاء ممن اقر بالامانة الصحيحة لكنه شاقق اولاد الكنيسة
ومرق عنهم وصير له جمعا وقاوموا الاسقف وناصبوه ومن
الناس ايضا من كان عدل عن الاشيا جات منه هذه فنفي
عن الكنيسة او منع من درجته والمقام فيها من الكهنة D
والعلمانيين ايضا فمثل هولاي لا يقبل منهم في الاسقف
البتة شكية ولا يجوز لهم ان يرفعوا عليه الا ان يكونوا قد
تابوا علي ما كان منهم ومثل هولاء ايضا ممن لا يقبل منه
وكل من كان من تباعهم او كان خالطهم في حال اساداتهم
فاحرم معهم فلا يجوز لهم الرفيعة في اسقف او كاهن
حتي يعتدلون في اديانهم قبل ذلك ويتبرون مما كانوا
اعدلوا عنه وينتزعون عنه فان كان الذي يرفع علي الاسقف E
ليس هو ارانيقي ولا ممنوع من الكنيسة ولم يكون عدل
اساة جات منه ولا قرف بذنب ولا خطية جسدانية وادعوا
انهم يريدون مناظرة الاسقف في امور الكنيسة واحكامه
الجايرة فقد امرت جماعتنا ايضا ان يقبل قولهم وتسمع منهم
الساقفة التي هي مطروبوليطة بمحضر المطروبوليط
وجماعتهم وينظروا فيما رفعوا علي الاسقف وهم يصلحون
ذلك بفضل رايهم فان استصعب عليهم اصلاح ذلك
فليرجعوا ويرفعوا الي الجماعة الكبيرة وذلك انه يبتدا
برييس تلك الناحية فيجمع الساقفة التي تحت يديه
منجل هذا الشعب ولا يظهرون ذلك حتي يكتبوا ذلك في
كتاب ويحكون فيه كلما رفع به علي الاسقف ويقيموا علي
ذلك بينة فتنظر فيه الجماعة وتقضي فيه بما تراه علي احد
الفريقين فان جسر احدا علي تعدي هذه الحدود الذي

quoniam Dominus Christus potestatem habet A
in synodum nostram, & ille est qui secreta
novit, & quicquid in pectoribus occultatur,
& quid eos impulit ad crimen Episcopo (viz.
cuilibet ex Episcopis suis) inferendum, an-
non ex invidia & injuriâ & malitia factum
sit. Et nemo ex istis, qui eos accusant, admit-
tatur, nisi quatenus fidei orthodoxæ consentaneum
est. Quòd si accusator fuerit ex populo Episcopi,
& quem Episcopus iste injuriâ affecit, & ini-
quus ei fuit, synodus utique accusationem admit-
tat, eumque non despiciat, nec rejiciat, sed in B
injuriam ejus inquirat, atque etiam in jus Epis-
copi, & non negligatur, sed in religionem & opi-
nionem & pietatem ejus inquiratur; oportet
enim ut Episcopus immunis sit à crimine, quod
ei objicitur. Et quidem in ejus, qui de acceptâ
injuriâ conqueritur, causam inquirere oportet,
& non respiciatur cujus sit religionis; sed quod
justum est ei statuatur, nullâ adhibitâ distinctio-
ne. Si autem, quod Episcopo objicitur, Eccle-
siasticum aliquod negotium fuerit, tunc eos, qui
illum accusant, examinare oportet. Et si quidem C
hæretici fuerint, non licet eis Episcopum accusare,
nec hoc ab iis omnino admittetur: Hæretici autem
nobis sunt, qui sanctâ Ecclesiâ ejecti sunt, quosque
nos postea anathematizavimus. Et qui istis si-
miles sunt ex iis, qui sanam quidem fidem con-
fitentur, sed inter filios Ecclesiæ schismata faci-
unt, & ab iis deflectunt, & conventicula sibi fa-
cinnt, & contra Episcopum insurgunt, eique re-
sistunt. Ab iis etiam, qui ob res aliquas ab ipsis
patratas reprehensi sunt, & Ecclesia ejecti, aut
gradibus suis depositi, & in iis manere prohibiti, D
sive sacerdotes sint, sive etiam Laici; & ab isti-
usmodi viris querela contra Episcopum neutiquam
accipiatur, nec istis eum accusare licet, nisi eos
criminum suorum pœnituerit. Et ex iis etiam,
qui hisce similes sunt, non recipientur. Quicunque
etiam eos secuti sunt, aut cum iis consortium ha-
buerunt, dum mala ista facerent, & unà cum iis
anathematizati sunt, iis Episcopum aut sacerdo-
tem accusare non licet, priusquam se rectos in re-
ligione ostenderint, & à criminibus sibi objectis
purgârint, & ab eis destiterint. Quòd si quis E
Episcopum accusat, nec hæreticus sit, nec Ec-
clesiâ excommunicatus, nec ob mala aliqua, quæ
perpetravit, reprehensus, nec crimine aliquo ne-
que peccato corporali accusatus; & se velle cum
Episcopo de rebus quibusdam Ecclesiasticis &
injustis ejus judiciis litigare; jubet synodus nostra
etiam ut admittatur quod dicant, & Episcopi qui
sunt in provinciâ, in præsentiâ metropolitani
& ipsorum synodi, eum audiant, & inquirant in
illud quod Episcopo objiciunt, illique judicio suo
præstanti rem componant. Quòd si illis difficile
fuerit rem istam componere, eam ad majorem F
rursus synodum referant: idque ita ut à Præsule
istius provinciæ incipiatur, illeque Episcopos sibi
subjectos hujus differentiæ gratiâ congreget; Sed
palam illam non faciant, donec eam in libro
scripserint, & in eodem retulerint quicquid Epi-
scopo objicitur, illudque planè testatum faciant.
Tunc autem synodus re inspectâ eam, ut sibi vi-
sum fuerit, in alterutram partem dijudicet. Si quis
autem hæc statuta, quæ jam constituimus, trans-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

gredi ausus fuerit, aut ad Regem, aut principem aut judices rem retulerit, vel apud Episcopos calumnias effuderit, priusquam Episcopus coram Metropolitano suo ejusque Episcopis causam suam egerit, ab eo, qui ita se gerit, nihil ex iis quæ infert admittatur, quoniam adversatus est statutis, & decorum Sanctæ Ecclesiæ ordinem corrupit, in quo & sancti patres ante nos laborarunt.

A حددناها او رفع الي الملك او الي السلطان او الي القضاة بذلك او شنع عند الاساقفة قبل ان يناظر الاسقف بين يدي مطرابوليطه واساقفته ايضا فلا يقبل ممن كان هذا فعله شيا مما يرفعه لانه خالف الحدود وافسد حسن نظام الكنيسة المقدسة وما تعبت فيها الاباء القديسين قبلنا ايضا ؛؛

Finita est Synodus Constantinopolitana, eaque secunda fuit ex œcumenicis, fuitque Episcoporum centum quinquaginta. Finiti sunt etiam ipsorum Canones, numero quatuor.

Et Sanctæ Trinitati consubstantiali, Patri & Filio & Spiritui Sancto, sit gloria, & honor, nunc & in æternum.

B انقضت جماعة القسطنطينية وهو المجمع الثاني من الكبار وهو مائة وخمسون اسقفا وقوانينهم وعدتهم اربعة وللثالوث الاقدس المستاوي جوهرا الاب والابن والروح القدس المجد والاكرام الان وداما ؛؛

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

كتاب المجمع الثالث من الجامع
الكبار

وهو مجمع افسس وعدة اساقفته مايتي اسقف وكان اجتماعهم
على دسطور المخالف وهذا المجمع يجب ان يكون في
تلوا العدد العاشر من الجامع والسبع للة دايما ابدا؛

بسم اللة الاب والابن والروح القدس

LIBER TERTII.

Ex Oecumenicis Conciliis.

Quod Concilium Epheſinum eſt, & numerus Epiſcoporum ejus erat 200. qui contra Neſtorium hæreticum congregati ſunt.

Hæc autem ſynodus in conſequentiâ numeri ſynodorum decima ſit neceſſe eſt.

Gloria Deo ſit in æternum.

In nomine Dei, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

المجمع الثالث من المجامع الكبار
اجتمع بمدينة افسس وعدتهم
مايتي اسقف اباء قديسين
وكان اجتماعهم علي دسطور
المخالف صاحب النسطورية
مقدسة في الجماعة الثالثة
الذين اجتمعوا بمدينة افسس وعدتهم مايتي اسقف
اباء قديسين وكان اجتماعهم اول مرة
بسبب دسطور المخالف الذي افرق المسيح وقال انه
طبيعتين واقنومين ولم يقر بالسيدة الطاهرة مرثمريم
البتول انها والدة الاله حدوا وحققوا هولاء الجماعة
واقروا جميعا بابن الله الموحد انه نزل من السماء
وتجسد من روح القدس ومن مريم العذري ولبس بشرا
وهو بطبيعتين في اقنوم واحد بذلك ولد من البتول
مرثمريم واحرموا ولعنوا دسطور الكافر وكان هذا المجمع
على عهد ثاودوسيوس الملك الصغير بن اركاديوس
وفي هذا المجمع لعن دسطوريوس لعنة
كيرلس السكندراني اجتمع هذا

Oc tertium ex œcumenicis Conciliis Epheſi congregatum eſt, conſtans Epiſcopis, ſanctis patribus, numero ducentis, qui contra hæreticum Neſtorium, Neſtorianorum magiſtrum, congregati ſunt. Sancta, inquam, hac tertia ſynodus à ducentis numero Epiſcopis, ſanctis Patribus, Epheſi celebrata, primâ quidem vice Neſtorii hæretici causâ convocata eſt, qui Chriſtum diviſit, dixitque in eo duas eſſe naturas, duaſque perſonas, & non confeſſus eſt Dominam immaculatam, beatam virginem Mariam, Dei genitricem fuiſſe. Determinârunt, confirmâruntque, ac uno ore confeſſi ſunt patres hâc ſynodo congregati, de unico Dei filio, eum è cœlis deſcendiſſe, & à Spiritu Sancto atque virgine Mariâ incarnatum eſſe, & humanâ naturâ veſtitum, eumque duas habere naturas in unâ perſonâ, quâ è virgine dominâ Mariâ natus eſt, & Neſtorium infidelem excommunicârunt & anathematizârunt. Habitum eſt hoc Concilium auſpiciis Imperatoris Theodoſii junioris filii Arcadii; & in eo anathematizatus eſt Neſtorius, cui Cyrillus Alexandrinus anathema indixit. Celebratum eſt

tertium hoc Concilium Epheſi primâ vice, in quo A *ducenti numero Epiſcopi congregati ſunt auſpiciis imperatoris Theodoſii junioris Arcadii filii, filii Antiani, & præſes in eo erat Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, & ipſe loci fuit Moderator, atque Conſtantinus Patriarcha Romanus, nec non Juvenalis patriarcha Hieroſolymitanus. Quinetiam Johannes Antiochenus iis adeſſe promiſerat. Cùm iſte autem ſe contineret, Cyrillus eum non expectabat; verùm congregatis, qui aderant, Epiſcopis, in Neſtorii ſententiam diligenter inquirebat. Cùm autem congregati eſſent, & conſediſſent ad judicium* B *ferendum, Neſtorium quærebant, & inveniebant totum cætum abſenti ei obtrectare: quoniam tunc temporis Epheſi aderat. Et quando ad eum mittebant, iſte ad illos non veniret, tunc ſecundò, & tertiò ad eum mittebant. Cùm autem ad eos venire noluerit, & ſynodum deſpectui habuerit, dicebat illico Cyrillus, Proferte opinionem ejus coram me; & eam proferebant in libro manu ipſius ſcripto: quæ cum ſynodo expoſita fuiſſet, in eâ deprehendebant, quicquid iſti objectum fuerat. Et opinionem propriâ ipſius manu ſcriptam cum* C *ſententiâ Sanctorum Patrum comparabant, & eam iis contrariam inveniebant, quare eum anathematizârunt, & ſegregârunt. Hic autem Neſtorius Patriarcha erat Conſtantinopolitanus, & opinio ejus hæc erat, Dominam Mariam Deum revera non peperiſſe, & ſic dicebat duos eſſe [Filios] quorum unus Deus eſſet, iſque à patre genitus, alter homo, iſque à Sanctâ Mariâ natus fuit: Dicebat etiam, hominem iſtum Chriſtum eſſe per unitionem & amorem cum Filio Dei unitum, ipſumque Deum & Filium Dei appellabat; at non revera, ſed per conceſſionem & nominum communionem honoris gratia, ſicut unus ex prophetis, qui ita appellantur.* De ſcripto ejus. *Et hoc manu ipſius ſcriptum erat, opinionem ejus breviter comprehendens. Dicit Neſtorius, quòd Chriſtus perfectus ſit Deus, & perfectus homo, & quòd pater genuit Deum, ſed non genuit hominem, & quòd mater B. Maria hominem propriè peperit, ſed non peperit Deum.* Reſponſum Cyrilli. *Tunc Cyrillus dicebat, ſi res ita ſe habeat, ut Neſtorius aſſerit, tunc qui coluerit Chriſtum plurium Deorum aſſertor eſt & infidelis, quoniam colit eum, qui æternus eſt, & qui de novo exiſtit: & qui cultum ejus deſerit, ſummè infidelis eſt, quia ab ejus, qui æternus eſt, cultu recedit, quemadmodum recedit à cultu ejus, qui de novo productus eſt: & qui Deitatem citra hominem in eo colit, Chriſtum non colit; neque enim ab unâ parte ſine alterâ Chriſtus jure appellari poteſt. Et dicebat Cyrillus ſynodo, Nonne corrupta eſt nunc Neſtorii opinio, & ipſe dignus cui acerrimum infligatur anathema, quemadmodum ſocio ejus antea inflictum fuit? Reſpondit etiam ſynodus, dixitque, maximè. Et Cyrillus iis dicebat, ſi hoc neceſſarium vobis viſum fuerit, anathematizate eum. Et ſynodus eum anathematizavit, & à communione abſcidit, & anathema ejus in libro deſcripſit, & in eo præcepit, ut unà cum hæreticorum catalogo legeretur. Neſtorius certior de hoc factus, poſt anathema ei ſic inflictum, abiit properè viam ſuam capeſcens, & ſcientibus & doctoribus & ſapientibus dixit, ana-*

المجمع الثالث بافسس اول مرة وكان عدة ما اجتمع
فيه من الاساقفة مايتي اسقف وكان اجتماعهم علي يدي
ثاودوسيوس الملك الصغير بن اركاديوس بن انطياذوس
وكان رييس هذا المجمع كيرللس بطريرك الاسكندرية
وهو كان مدبر الموضع وايضا قسطنطينوس بطريرك رومية
ويبنالايوس بطريرك بيت المقدس وكان قد وعدهم يوانس
بطريرك انطاكية ان يحضر معم فلما احتبس عليهم لم
ينتظره كيرللس ولكنه جمع من حضر من الاساقفة ثم
فحص وفتش عن قول نسطور فلما اجتمعوا وجلس
للقضاء فطلبوا نسطور فوجدوه قد تغيب اليه الجماعة
باجمعها لانه ان ذلك كان حاضر بافسس فعند ما
ارسلوا اليه لم ياتي اليهم حينيذ ارسلوا اليه ثانية وثالثة
وانه اباء ان ياتي اليهم واستخف الجماعة فقال كيرللس
عند ذلك احضروا مقالته بين يدي فاحضروها في
كتاب مكتوبة بخطه فاعرضت علي الجماعة وانهم نظروا
فيها كلما ذكروا عليه ومقالته مكتوبة بخطه واقاسوه
الي قول الاباء القديسين فوجدوه مخالف لهم فاحرموه
وقطعوه وكان هذا نسطور بطريرك علي مدينة
القسطنطينية وكانت مقالته هكذا ان مريم السيدة
ليس هي بوالدة الاله بالحقيقة وكذلك كان يقول
اثنان احدهما الاه وهو المولود من الاب والاخر انسان
وهو المولود من مريم الطاهرة وكان يقول ايضا ان هذا
الانسان هو المسيح بالتحميد والمحبة متوحد مع ابن الاله
ويقول له الاه وابن الاله وليس بالحقيقة ايضا ولكن
بالموهبة وباتفاق الاسمين في الكرامة كشبه احد
الانبياء الذين سميوا بذلك خطه فكان خط يده هكذا
مختصرا مقالته يقول نسطور ان المسيح الاه تام وانسان
تام وان الاب ولد الاله ولم يلد انسان وان الم مريم
ولدت انسان محض ولم تلد الاله جواب كيرللس فقال
كيرللس عند ذلك ان كان الامر علي ما قاله نسطور
فمن عبد المسيح ان كان مشركا وكافرا لانه يكون قد
عبد قديما ومحدثا ومن ترك عبادته فقد كفر كفرا
لانه يكون قد ترك عبادة القديم كما ترك عبادة المحدث
ومن عبد اللاهوت منه دون الانسان فلم يعبد المسيح ان
كان لا يستحق يقول له مسيحا من احدي جهتيه دون
الاخري وقال كيرللس للجماعة اليس قد فسد قول نسطور
الان ولزمه الحرم القاطع كما لزم صاحبه من قبل فاجابته
الجماعة ايضا وقالوا نعم فقال لهم ان قد علمتم ان هذا
واجب فاحرموه فاحرموه الجماعة وقطعوه وكتبوا حرمه في
صحيفة وامروا بها ان تقري مع المخالفين فلما علم بذلك
خرج هاربا علي وجهه بعد الحرم الذي وقع عليه
وكان يقول للناس وللعلما وللمعلمين والحكما ان
حرمه

A حرمه باطلا واله منكر لما قالوه عليه واله انما وقع به ذلك
لانه اذكر دخول ابنة الملك المذبح وهي طامث وحايض
وكان قوله هكذا كذب لانه خطه مكتوب بخلاف هذا
وكان كيرللس بعد هذا يعاتبه بابسطوليكيات اي
رسايل في هذا الامر ويشير عليه بان يقر بان المسيح اله
حق وانسان حق وان مرثمريم المقدسة العذري هي والدة
الاله بالحقيقة وطالبه ان يرجع عن سو رايه فيقبله
B ويحل الحرم فاجابه نسطور بجواب غير مطيعا لمشورته ثم
ان كيرللس عاد ايضا وكتب اليه كتابا يامره فيه
ينتهي عن رايه النجس وذكر له في كتابه ايضا ان
المسيح من طبيعتين متوحدا في اقنوم واحد وهذا خلاف
قوله الخبيث لانه كان يقول انما التحيد اتفاق الوجهين
واما بالتحيد المستقيم فانه انما يكون اقنوما واحدا من
طبيعتين فاجابه نسطور مجاوبة اشد واعظم من الاولي ولم
C يزل فيها عن كفرة وسو رايه فجمع كيرللس بمدينة
الاسكندرية بسينودس جميع اهل مصر من اساقفة
ومطارنة وكثالكة وكثالكة الحبشة ايضا والجزاير وجميع
روساء النوبة وكثوليكهم وكانوا يومين خلف
كبير وكتب بحضرة الجماعة الي نسطور كتابا
بالثاني واعاد عليه فيه القول ان المسيح من طبيعتين
متحدا باقنوم واحدا وكتب في الابسطوليكة اي الرسالة
D اثني عشر فصلا معدودا هكذا بمن لم فيها
خواص المسيح وجوهريته وانه لم يوافقه علي الحق
الواجب فانه يمنع من مخالطته فعند ما تمادا
نسطور في الامر الذي كان فيه وكان مجمع ايضا
السينودس في افسس كما ذكرنا بدينا وفحصوا
امره جدا جدا في مدينة الاسكندرية الفلاسفة والكتاب
والحكما والمعلمين فاذا هو علي ما مضي من
E كفرة فلعن نسطور وقطع في كل المواضع
وهلك بعد الحرم الواقع عليه واندرست مقالته
جدا جدا وبعد هذا قدم يوانس صاحب
انطاكية فلما وجدهم قد انفذوا الحكم قبل
قدومه حزن لذلك حزنا شديدا وغضب عند ما
قطعوا نسطور وانفذوا امره قبل قدومه ومن دون
حضوره ولما لم يكن به ذلك الا لما احقروه ولم
ينتظروه فجمع اساقفة المشرقيين الذين
F قدموا معه وامر ان يقطع كيرللس وقطع
ايضا ممنون اسقف افسس وزعم انهما جميعا
علي غير الحق حكموا وبغير شريعة الكنيسة
عملوا وبيس ما دبروا الجماعة فلما راو ايضا اهل
افسس هذا الامر القطيع واصحاب كيرللس وسوا
صنيع صاحب انطاكية وثبوا عليهم واخرجوهم من

thema in ipsum sine causa esse; se enim negare id, quod illi de ipso dicerent; hoc autem sibi idcirco accidisse, quia Filiam Imperatoris menstrua patientem ad altare ingredi prohibuerat. Hoc autem, quod dicebat, falsum erat; ut ex ipsius scripto constat, huic contrarium prodente. Post hæc Cyrillus per Apostolicas, id est, Epistolas eâ de re cum eo expostulavit, eique consuluit confiteri, Christum verum esse Deum, & hominem verum, & sanctam virginem Dominam Mariam revera Deiparam fuisse, & ab eo postulavit, ut à pravitate opinionis rediret, & tum ipse eum reciperet, & anathemate solveret. Nestorius autem responsum ei dedit, quo se consilio ejus non obsecuturum significavit. Tunc Cyrillus ad eum rursus scripsit libellum, in quo eum à turpi ejus opinione recedere admonuit, eique in libello suo commemoravit etiam, Christum ex duabus naturis in unâ personâ unitis constare. Hoc autem contrarium fuit improbo ejus dicto; ipse enim dixit, unionem esse duarum personarum consensum: cùm per veram unionem una sit persona ex duabus naturis constans. Nestorius autem vehementiùs quàm antea & superbiùs ei responsum dedit, nec ab infidelitate suâ & pravitate opinionis recessit. Quapropter Cyrillus omnis Ægypti populi synodum Alexandria convocavit, ex Episcopis & Metropolitis & Catholicis, & Catholicis etiam Æthiopiæ & insularum, & ex omnibus Nubiæ præsulibus eorumque Catholicis; adeo ut magnus tunc temporis numerus conveniret, & in præsentiâ synodi ad Nestorium denuò scripsit, eique sententiam suam repetiit, Christum ex duabus naturis in unâ personâ unitis constare; & in Apostolicâ, id est, Epistolâ duodecim capita sic numerata scripsit, quibus proprietates Christi & substantialitatem ei exposuit, & quòd nisi ipse assensum in necessariâ sibi veritate præberet, à consortio ipsius arceretur. Interea autem dum Nestorius statu quo priùs perseverarit, synodus Ephesi celebrata est, quemadmodum ante diximus; quinetiam in urbe Alexandriâ Philosophi & docti & sapientes, & eruditi viri in negotium ejus diligenter inquirebant. Cùm ipse autem in priori suâ infidelitate persisteret, anathematizatus est Nestorius, & in omnibus locis excommunicatus; & post inflictum ei anathema periit, & opinio ejus omnino obliterata est. Posthæc Johannes Antiochenus advenit, qui cùm eos judicium ante sui adventum pronunciâsse invenisset, ægrè admodum & indignè ferebat, quòd Nestorium excommunicâssent, remque ejus affectam dederant, priusquam ipse adenervit, & cùm ipse non præsens fuerit. Cùm autem hoc ei non aliâ de causâ contigerit, quàm quòd eum contemptui habuerint, & non expectârint, ipse Episcopos orientales, qui cum ipso advenerant, congregabat, & præcipiebat ut Cyrillus excommunicaretur, & unà cum eo excommunicatus est Memnon Episcopus Ephesinus. Arbitratus est enim [Johannes] eos ambos injustè judicâsse, & contra Ecclesiasticas egisse leges, & pessimè synodum rexisse. Cùm autem populi Ephesini & Socii Cyrilli has absurdas res & pravitatem eorum, quæ fecerat Episcopus Antiochenus, vidissent, in eos irruebant, & summâ propterea cum ignominiâ Epheso ejiciebant. Cum hæc omnia inter eos in-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

terceſſiſſent, Orientales & Græci in duas partes diviſi ſunt. Sed Imperator eos demulcere non deſtitit, donec pacem inter eos conciliaret, tametſi orientales hoc ab iis contentionis, non veritatis cauſa factum aſſeverarent. Librum etiam reſponſorum ad hanc rem ſcripſerunt, in quo manifeſtum fecerunt ſanctam Dominam virginem Mariam peperiſſe Deum, qui eſt Dominus noſter Jeſus Chriſtus, qui unius eſt cum patre naturæ, qui cum patre eſt in natura divinitatis, & cum hominibus in natura humanitatis. In eo etiam crediderunt in duas naturas & unam perſonam, & Neſtorii ſegregationem etiam in eo ſummè perfecerunt. Hunc itaque libellum Paulus Epiſcopus Emeſſenus ad magnam urbem Alexandriam portavit, ubi Cyrillus Patriarcha eum libentiſſime recepit, & ſummo propter eum gaudio repletus eſt, & ſuum etiam aſſenſum præbuit iis quæ in iſto ſcripta ſunt, quoniam vere ſcriptus eſt. Poſtea Cyrillus etiam libellum ad orientales ſcripſit, in eo erat fides ejus quatenus veritati aſſentitur. In eo ſcripſit etiam reſponſum libelli quem Paulus Epiſcopus Emeſſenus attulit. Et in eo ſic ſcriptum eſt, Reſponſum à Cyrillo orthodoxo in nomine Jeſu Chriſti, Hæc utique eſt fides mea in re, de qua in libro veſtro ad me ſcripſiſtis; & hæc fuit fides ejus cum Synodo, Jeſus Chriſtus ſalvator meus in duabus utique naturis & una perſona cognitus eſt. In hanc ſententiam ivit Cyrillus Patriarcha Alexandrinus; & orientales etiam univerſi hanc fidem aſſenſione ſua comprobarunt; quo factum ut homines confirmentur, & populi Eccleſiæ rectâ via inſiſtant; & Neſtorius perierit & opinio ejus penitus extincta fuerit, uſque quo longo poſt tempore Barſuma eam reſuſcitaverit. Fuit hic Barſama Metropolita Niſibinenſis, iſque eam in oriente diſſeminavit, & idcirco plurimi ſunt in oriente Neſtoriani, quibus nullus eſt Patriarcha, ſed iis præfecti ſunt Catholici, qui iis etiam ad hunc uſque diem præſunt. Qui autem ad ſanctam nobiſcum Eccleſiam non accedunt, ab ea ſegregati, arbitrantur Cyrillum, cum orientalium libellum legiſſet clanculùm, eum acceptum improbâſſe, in eo quòd ibi dictum fuit, Dominum Chriſtum duas habere naturas in una hypoſtaſi. In hoc autem vani ſunt & mentiuntur. Omnes enim Cyrilli libri hoc diſertè aſſerunt. De hoc enim librum conſcripſit ad Ilarium Epiſcopum Corinthi, & alium ad Acacium Malatenſem, & ad complures alios Epiſcopos, eos certiores faciens ſe orientales non culpare, (quippe qui eos antea in hac fide ſuſcepiſſet) ſed omnes culpare, qui eos culpant, ſeque ſententiam eorum & fidem prædicare, eamque cum vera etiam fide convenire, illoſque Neſtorio aſſenſum non præbuiſſe, ſed ei & ſequacibus ejus maledixiſſe. Hoc autem ſtatutum eſt Sancti Epheſini Concilii. Unicum enim edidit Canonem de fide ſanctæ Eccleſiæ. Decrevit ſancta ſynodus, ut nulli è fidelibus liceat aliquid proferre, quod contrarium eſt iis, in quæ ſancti patres conſenſerunt, aut aliam ab ea, quam ſancti patres expoſuerunt, fidem ſcribere, aut aliam ſcribere fidem ab ea, quam ſancti trecenti duodeviginti Patres in urbe Nicæa, Spiritûs Sancti ope ediderunt. Quòd ſi quis auſus fuerit aliam ab ea

A افسس علي ذلك بسوخروج وهم مباينين لهم ذلك كله
فصاروا المشرقيين والروم حزبين فلم يزل الملك يتلطف
حتي اصلح بينهم وان المشرقيين اقروا بان ذلك منهم كان
علي جهة المحاربة لاعلي جهة الحق وكتبوا صحيفة جواب
لذلك يناقضون فيها بان مرتمريم العذري القديسة ولدت
الاه الذي هو ربنا يسوع المسيح الذي هو مع الاب طبيعة
واحدة الذي هو مع الاب في طبيعة اللاهوت ومع الناس في
B طبيعة الناسوت وامنوا فيها بطبيعتين واقنوم واحد واثبتوا
ايضا فيها قطع نسطور جدا وان بولص اسقف حمص اقبل
بهذا الصحيفة الى مدينة الاسكندرية العظمي فقبله
كيرللس البطريرك احسن قبول وفرح به فرحا شديدا
ووافقه علي ما فيها لانها بالحق كتبت ثم كتب ايضا
كيرللس الي المشرقيين صحيفة فيها اماننه بما يوافق
الحق وكتب فيها ايضا جواب الصحيفة التي اتاه بها
C بولص صاحب حمص وكان فيها هكذا جواب من
كيرللس الهادي باسم يسوع المسيح ان امانتي هي علي
ما كتبتم به الي في كتابكم وهذه هي امانته مع الجماعة
يسوع المسيح مخلصي انه معروف ايضا بطبيعتين واقنوم
واحد وعلي هذا اتفق كيرللس بطريرك الاسكندرية
والمشرقيين اتفقوا جميعا علي هذه الايمان واستقامت
الناس وهدي بهذا شعب الكنيسة وهلك نسطور
D واندحضت مقالته حتي احياها بعده بعد زمان طويل
برصوما وكان هذا برصوما مطران نصيبين فاده بتعلمها في
المشرق ولذلك كثرت النسطورية بالمشرق ولم يكن لهم
بطرك وكانوا قد رؤسوا عليهم جاثليق وهو عليهم الي
هذه الغاية واليوم وان الذين لا يدخلون معنا الكنيسة المقدسة
المنفيين منها زعموا بان كيرللس لما قرا صحيفة المشرقيين
في غيبته وقبلها وبذا له فيما كان قال ان السيد المسيح
E ايضا طبيعتين بوجه واحد وهم في ذلك مبطلين
كاذبين لان كتب كيرللس كلها تنطق بهذا انه
كتب صحيفة الي اولريادون اسقف كورنثية بذلك
وكتب ايضا الي اكاكيوس صاحب ملطية والي جماعة
اساقفة اخرين ايضا يعلمهم ايانه ليس يلايم المشرقيين لانه
قدم حيث قبلهم علي هذه الامانة بل انه يلوم كل من
يلومهم وانه اكرز قولهم وامانتهم وانها متفقة مع ايمان
الحق ايضا وانهم غير موافقين لنسطور ولعنوه ولعنوا اتباعه
F وهذه حدود جماعة افسس المقدسة حدث قانون واحد في
امانة الكنيسة المقدسة حدث الجماعة المقدسة ان لا يحل
لاحد من الناس المومنين ان يظهر شيء خلاف ما اتفقت
عليه الاباء الاطهار او يكتب امانة غير الامانة التي
وضعتها الاباء الاطهار او يكتب امانة غير الامانة التي
وضعتها الاباء القديسون الثلثمايه وثمانية عشر بمدينة
نيقية

A دمقية بتايين روح القدس فان حسر احد ان يصنع امانة
اخري غيرها او يظهر خلاف ايماننا او تقليدنا لمن ازاد
الدخول في ملتنا التي هي ملة الحق واصدق ومعرفة
الحق من الحنفاء واليهود وغيرهم من كل
الامم والزائقة فقد امرنا به ان كان
الفاعل لهذا الامر اسقف او كاهن
فليقطعون من درجاتهم وان كان علمانيا
فليحرم حرما قاطعا تحت جماعة افسس ٤٤

fidem componere, aut aliquid fidei & conſtitutioni noſtræ contrarium proferre, ei qui ex Ethnicis & Judæis & aliis gentibus & hæreticis quibuſcunque ad noſtram, quæ vera & recta eſt, religionem, & ad veritatis cognitionem accedere cupit; de iſto præcipimus, quòd ſiquidem qui hoc facit Epiſcopus ſit, aut ſacerdos, gradu ſuo deponatur: ſin Laicus ſit, acuto anathemate percutiatur. Finita eſt Synodus Epheſina.

B

انقضي المجمع الثالث من المجامع
الكبار وهو مجمع افسس وعدة اساقفته
مايتي اسقف وكان اجتماعهم علي
دسطور ونبتوا الامانة
والتسبيح لله دايما
ابدا ٤٤

Explicit tertium ex Oecumenicis Conciliis, idque Epheſinum Concilium fuit. Et numerus Epiſcoporum ejus erat ducenti, qui contra Neſtorium congregati ſunt, & fidem confirmárunt. Laus Deo in ſecula ſeculorum.

كمتاب

Ψηφιδοποιήθηκε από την Google

كتاب المجمع الرابع من الجامع الكبار الذي
اجتمع
في مدينة خلكيدونية وعدتهم ستمائة وثلثون اسقفا
بسبب اوتيخس ودسقورس في زمان
مركيان الملك ؛

بسم الله الاب والابن والروح القدس
الاله الواحد

LIBER QUARTI
EX
Oecumenicis Conciliis,

Quod in urbe Chalcedone congregatum eſt, ex ſexcentis triginta numero Epiſcopis propter Eutychetem & Dioſcorum, tempore Imperatoris Marciani.

In nomine Dei Patris & Filii & Spiritus Sancti, Unius Dei.

هذا

A كتاب المجمع الرابع المقدس من الجامع الكبار المذكورة الذي اجتمع في مدينة خلكيدونية وعدتهم ستمائة وثلثون اسقفا اباء قديسين اخيار وكان اجتماعهم منجل افتيشيوس وديوسكورس الذين جحدوا ان المسيح
C ليس بطبيعتين طبيعة اللاهوتية وطبيعة الناسوتية وحرروا وحققوا وصححوا هولاء الجماعة المقدسة واقروا بان المسيح بطبيعتين طبيعة اللاهوتية وطبيعة الناسوتية وهو باقنوم واحد لا ممتزج ولا مفترق واحرموا ولعنوا افتيشيوس وديوسكورس ومكاريوس وتيماريوس تلميذه وتباعهم في زمان مركيان اجتمع هذا المجمع المقدس بخلكيدونية على عهد مركيان الملك وكان عدتهم ستمائة وثلثون اسقفا اباء قديسين وكان المقدم فيه بومين اناطوليوس
B بطريرك مدينة القسطنطينية ومكسيموس صاحب انطاكية وبنياليوس بطريرك مدينة اورشليم اعني بيت المقدس وكان في المجمع وكلا لاون بطريرك مدينة رومية وقالوا ان لاون هذا بطريرك مدينة رومية شهد هذا المجمع بنفسه في اخر الامر وكان سبب اجتماعهم منجل افتيشيوس المغير العقل وما احدث من مقالته المخالفة لمقالة الارثدكسية

Ic Liber eſt ſancti Concilii quarti ex Oecumenicis commemoratis, quod in urbe Chalcedone ex triginta & ſexcentis Epiſcopis, ſanctis, electiſque patribus congregatum eſt. Inſtitutus eſt autem eorum conventus propter Eutychium & Dioſcorum, qui Chriſtum duas habere naturas, divinam & humanam, pertinaciter denegabant. Sed Patres ſanctâ hâc ſynodo congregati aſſeruerunt, confirmârunt, verum conſtituerunt, & onfeſſic ſunt duas in Chriſto naturas eſſe, naturam divinam & naturam humanam: illumque in una perſona eſſe nec commixtum nec ſeparatum. Et anathematizârunt & maledictos pronunciârunt Eutychium & Dioſcorum & Macarium ac Thimarium diſcipulum ejus, & ſequaces eorum, tempore Marciani. Hoc enim Sanctum Concilium Chalcedone coram. Imperatore Marciano congregatum eſt. Numero autem erant ſexcenti triginta Epiſcopi Patres Sancti. Præſides in eo tunc temporis erant Anatolius Patriarcha Conſtantinopolitanus, & Maximus Antiochenus, & Juvenalius patriarcha Hieroſolymitanus. Erant etiam in ſynodo procuratores Leonis patriarchæ Romani. Dicunt autem ipſum hunc Leonem Patriarcham urbis Romæ huic etiam ſynodo in fine ipſius præſentem adfuiſſe. Occaſionem huic convocando Concilio Eutychius mente alienatus præbuit, & opinio quam iſte orthodoxæ doctrinæ contrariam protulerat. De iſto autem Eutychio plura dicamus ne-

Ψηφιοποιήθηκε από

A الارثدكسية وليس بد لنا من ان نتكلم في افتيشيوس
وذلك ان افسابيوس اسقف ادرولية اتا الي افلابيانوس
بطريرك مدينة القسطنطينية وذلك قبل اجتماع هذه
السينودس المقدس فرفع اليه بان هذا افتيشيوس قبيح
الراي في المسيح ربنا ومخالف لكنيسة الله المقدسة
وساله ان يحضره حتي يبكته بسو رايه بحضرته فقبل
افلابيانوس القديس ما رفع اليه افسابيوس اسقفه من
B ذلك وقال له البطريرك اري ان يكون تقريرك اياه
بحضرة سينودس نجمعهم له فبعثوا حينيذ حتي جمعوا
هذا المجمع الرابع المقدس لينظروا في مقالة افتيشيوس
وكان اجتماعهم بمدينة القسطنطينية والملك يومين
مركيان فلما اجتمعوا ارسلوا الي افتيشيوس فامتنع
اولا من الحضور فلما ان تواترت اليه الرسل قدم في
الدعوة الرابعة فعند ما احضر وفتش عنه ظهر لهم سو رايه
C لانه لم يكن يقول ان جسد المسيح سيدنا وربنا يسوع
معنا لكيادنا ولكنه كان يقول من طبيعتين
قبل التجسد ثم صار طبيعة واحدة بعد التجسد الا انه
حضر هو في وسط المجمع وسويل عن مذهبه في المسيح
من الجماعة فقال لهم انا اقول ان المسيح طبيعة واحدة
لا طبيعتين فاجابوه وقالوا له ان كان المسيح كما تزعم
طبيعة واحدة فالطبيعة القديمة انن هي هي الطبيعة المحدثة
D وان كان القديم هو المحدث فالذي لم يزل هو الذي
لم يكن ولوجاز ان يكون القديم هو المحدث لكان
القايم هو القاعد والحار هو البارد والمعلم هو الصبي
وما اشبه ذلك من المحالات التي لا تجوز ان يتكلم
بها في جميع الناس فسكت ولم يجب بشي لانه
انقطع فقالوا له يا هذا ارجع عن
مقالتك فانها مقالة سو فابا ان يرجع
E واقام عليها دايما فاحرموه وقطعوه منجل
هذا القول واقبل عصيانا زمانا حتي انا
الي ثاودوسيوس الملك بارقادة فاستعدي
اليه وزعم انه مظلوم وانه قد تعدي عليه
في حرمه وساله ان يجمع له مجمعا ثانيا
لينظروا في امره فجمعوا له مجمعا ثانيا بافسس
وكان جماعة الاساقفة الذين اجتمعوا عندهم اربع
مايه وخمسون اسقفا وكان المروس في هذه الجماعة
F ديوسكورس بطريرك مدينة الاسكندرية ودمنس صاحب
انطاكية وهذا ديوسكورس كان المحرك للامر
كما يشاء وكادوا وكلا القديس صاحب مدينة رومية
في هذا المجمع فنظروا في قضية افلابيانوس وقطعه وحرمه
لافتيشيوس الذي احرمه بقوله اسقف ادرولية فوجدوا
ذلك صوابا فاعادوا بالحرم عليه ثانيا وارادوا ايضا نفيه

ceſſe eſt. Euſebius itaque Epiſcopus Dorilei ad Flavianum Patriarcham Conſtantinopolitanum venit (idque priuſquam ſancta hac ſynodus cogeretur) eique retulit hunc Eutychium de Chriſto Domino noſtro malè ſenſiſſe, & Sanctæ Dei Eccleſiæ contradicere, & ab eo rogavit, ut iſtum adeſſe juberet, ut eum propter opinionis ejus pravitatem coram ipſo reprehenderet. Sanctus igitur Flavianus recipiebat quod Euſebius Epiſcopus ejus de iſto ipſi retulerat. Et dicebat ei Patriarcha, videſis ut tu in præſentiâ ſynodi ejus causâ congregatæ hoc confirmes. Tunc mittebant uſque quo quartum hoc Sanctum [Patrum] Concilium convocâſſent, qui Eutychii opinionem inſpicerent. Congregati ſunt autem Conſtantinopoli, Marciano tunc temporis imperante. In unum igitur congregati, nuncios mittebant ad Eutychium; hic autem primò apparere recuſabat. Cùm verò alii poſt alios ad eum miſſi fuiſſent nuncii, quartâ demum citatione advenichat: & interea dum in eum præſentem diligenter quæſitum eſſet, patebat iis opinionis iſtius pravitas. Quoniam non diceret corpus magiſtri Dominique noſtri Jeſu Chriſti nobiſcum noſtræ eſſentiæ eſſe, ſed dicebat eum duas habuiſſe naturas ante corporis aſſumptionem, & deinde poſt incarnationem unam factum eſſe naturam. Cùm enim in medio Concilii præſens eſſet, & à ſynodo rogatus ſententiam ſuam de Chriſto, reſpondebat eis, Ego dico unam ſolam, non duas in Chriſto naturas eſſe. Tunc reſpondentes dicebant ei, ſi Chriſtus, ut tu arbitraris, unica ſit natura, tum æterna equidem natura de novo facta eſſet: Quod ſi qui æternus fuit, de novo factus ſit, tum qui nunquam non eſt, idem aliquando non fuit. Et ſi admitti poteſt, ut quod æternum fuit idem de novo extiterit, etiam qui ſtat idem erit qui ſedet, calidum idem quod frigidum, præceptor idem qui puer; cum id genus abſurdis, quæ inter nullos homines effari licet. Iſte autem tacebat, & nihil reſpondebat; quoniam ad ſilentium redactus fuit. Dicebant igitur ei, Heus tu ab opinione tuâ recede; nam improba eſt opinio. Iſte autem redire noluit, ſed in eâ conſtanter perſtitit. Tunc eum anathematizabant & excommunicabant propter hoc dictum. Is autem ſe immorigerum diu gerebat; donec ad Imperatorem Theodoſium in Arcadiâ ſe contulit, & opem ab eo imploravit, prætendens ſe injuriâ affectum eſſe, & anathema ſibi immeritò inflictum; & eum rogavit, ut Concilium ſibi denuò congregaret, quod in negotium ipſius inſpiceret. Ei itaque Concilium Epheſi ſecundò congregârunt, in quo quadringenti quinquaginta Epiſcopi numerati ſunt. Præſes in hoc Concilio erat Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus, necnon Domnus Antiochenus. Dictus autem Dioſcorus rem agitabat, quemadmodum ipſe voluit. Sed & procuratores Sancti Romani præſulis Concilio huic intererant, & inſpiciebant ſententiam à Flaviano latam, & ſegregationem atque anathematizationem ab eo inflictam Eutychio (quem propter dictum Epiſcopi Dorilei anathemate percuſſerat) Et inveniebant illud rectè factum, eumque anathemati denuò ſubjiciebant. Volebant etiam eum expellere, quemadmodum ex-

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pulsi fuerant, qui eum præcesserunt. Verùm Dioscorus videns quid Flavianus Patriarcha Constantinopolitanus, necnon quid Eusebius Episcopus Dorylæi fecerat, [ipse & socii ejus] sententiam ab iis contra Eutychium latam improbabant. Tunc de Flaviano in Byzantio inquirebant, & quid factum fuerat in depositione Eutychii sibimet injurii, qui dicebat Corpus Domini Jesu Christi, cui sit gloria, nostris corporibus in naturâ haud simile esse, verùm eum ante corporis assumptionem ex duabus naturis constitisse, & post corporis assumptionem ex unâ naturâ, quoniam per corporis assumptionem numerus periit. Tum demum hi Flavianum Patriarcham Constantinopolitanum, & Eusebium Episcopum Dorilæi iniquè excommunicabant, autumantes eos Eutychium injuriâ affecisse, & Flavianum cum legatis sancti Patriarchæ Romani prætextum quæsivisse, & sententiam (istam) sustulerunt, utpote quæ injusta fuerit, alta voce exclamantes, hanc sententiam iniquè latam esse. Verùm Dioscorus Patriarcha Alexandrinus eo quòd fecerat non contentus fuit, donec etiam Domnum Antiochenum, & Theodoritum Ancyranum, & Abiam Rohensem aliosque complures segregaverat. Et hæc quidem omnia Dioscorus Patriarcha Alexandrinus propterea fecit, quòd ipse præsens non fuerit in primo concilio, præ animositate quod illud sine sui præsentiâ Eutychium excommunicaverat, & idcirco errorem pro veritate & veritatem pro errore habuit, resque sanctæ Ecclesiæ conturbavit. Verùm nec hoc ei satis visum est, usque quo ad Patriarcham Romanum miserat, eum rogans, ut illis Eucharistiâ interdiceret. Et in hoc statu ipse Epheso reversus est, postquam doctrinam sanctæ Ecclesiæ confuderat. Sed & aliud etiam ei in causâ fuit, quare hoc decerneret, Protectio nimirum Imperatoris, à quo munera captavit in Eutychetis negotio.

Hoc itaque judicium fuit Eutychii & origo fidei ipsius. Iste autem Eutychius peritus fuit medicus, ac proinde cùm eum anathematizârant, non expellebant eum, quemadmodum anathematizatos expellere soliti sunt, idque quoniam medicina ejus illis opus esset. Unde relictus est in urbe Constantinopoli, ubi etiam constanter mansit usque ad mortem Imperatoris Martiani [Theodosii] cui Imperator Asterius successit. Hic autem Imperator in gravem morbum incidit, idque post duos annos ab inflicto Eutycheti anathemate, qui medicinam morbo ejus adhibuit, adeo ut istius opera sanitati restitutus fuerit. Tum dicebat ei Imperator, Pete à me quicquid tibi opus est. Et dicebat ei Eutychius, Petitio mea ad te, oh mi princeps, est, siquidem Eusebius Episcopus Dorylæi, inter quem & me magna orta est contentio, abiens ad Flaviani Patriarchæ Constantinopolitani sedem iniquè me detulit, eumque eo incitavit, ut synodum adversus me congregaret, meque injustè & iniquissimè excommunicaret, Petitio proinde ad te, Oh mi princeps, est, ut Synodum mihi convoces, quæ negotium meum & sententiam in me latam inspiciat, mihique adeo faveat, ut me anathemate

A تكما دفي من كان قبله ونظر ديوسكورس الي ما
صنع ايضا فلابيانوس بطريرك مدينة القسطنطينية وفيما
صنع افسابيوس صاحب ادرولية واذكروا من قضيتهما
علي افتيشيوس ثم فتشوا عند فلابيانوس في البرنطية وما
كان من قطع افتيشيوس الظالم لنفسه الذي كان
يقول ان جسد الرب يسوع المسيح له المجد ليس هو
كمثل اجسادنا في الطبيعة ولكنه من قبل التجسد من
B طبيعتين وبعد التجسد طبيعة واحدة لانه عند التجسد
دفي الاعدان ثم تعدوا اولايك وقطعوا فلابيانوس بطريرك
مدينة القسطنطينية وافسابيوس اسقف ادرولية وزعموا
انهما ظلما افتيشيوس وان فلابيانوس ووكلا بطريرك
مدينة رومية القديس اغتلوا وشلوا القضية انهما جور
وصاحوا باعلا اصواتهم بان هذه القضية بغير حق
كانت وان ديوسكورس بطريرك مدينة الاسكندرية لم
C يكتفي بما صنع حتي قطع ايضا دمنس صاحب انطاكية
وثاودوريطس صاحب اذكرا وابيا صاحب الرها
وايضا اخرين اخر غيرهم وهذا كله فعله ديوسكورس
بطريرك الاسكندرية منجل انه لم يكون حاضرا في
المجمع الاول جروا منه لما قطع افتيشيوس بغير حضرته
فصوب الخطاء وجعل الخطاء صواب وشوش امر الكنيسة
المقدسة وثم انه لم يكتفي بذلك حتي بعث الي
بطريرك مدينة رومية يساله ايضا ان يمنع هولاء القربان
D وانه انصرف علي هذه الحال من اقسس وقد خلط راي
الكنيسة المقدسة وكان ايضا له سبب اخر في
هذا قضا ذمام الملك لانه استر شاه علي حال
افتيشيوس ؛

وهذه الان قضية افتيشيوس واصل اماناته وان
هذا افتيشيوس كان طبيبا حكيما وانه لما
احرموه لم ينفوه كما ينفوا المحرومين وكان
E ذلك لحاجتهم الي طبه فتركه في مدينة القسطنطينية
ولم يزل مقيما بها حتي مات مركيان
الملك وقام بعده اصطيروس الملك فاعتل هذا
الملك علة شديدة وذلك ان من بعد سنين
من حرم افتيشيوس فعالجه من علته وبري
علي يديه فقال له الملك سالني كل حاجة لك
F فقال له افتيشيوس حاجتي اليك يا سيدي
ان افسابيوس اسقف ادرولية وقع بيني وبينه شر
شديد فذهب وبغا علي صفة افلابيانوس بطريرك
مدينة القسطنطينية وحمله الي ان جمع لي سينودس
واحرمني ظلما وعدوانا فحاجة اليك يا سيدي ان تجمع
لي مجمعا ينظروا في امري وقضتي وتتلطف بي حتي
تحلوني

Ψηφιοποιήθηκε απο

A حلوني فقال له الملك انا فاعل لك ذلك ان شا الله
تعالي فارسل الملك الي ديوسكورس بطريرك مدينة
الاسكندرية وبوادوس بطريرك مدينة انطاكية فامرهم ان
يحضروا عندهم فحضر ديوسكورس ومعه ثلثة عشر
اسقفا وابطا صاحب انطاكية ولم يحضر وامر الملك
ديوسكورس ان ينظر في امر افتيشيوس واده يحله
من حرمه علي اي الجهات كان وقال له متواعدا
B انك ان حللته من حرمه بريتك بكل بر واحسنت
اليك وان لم تفعل ويحله قتلتك قتلا فاختار لنفسه
البر علي القتل فعمل هو مجلس وهولايك الثلثة
عشر اسقفا ومن حضر معهم ايضا فحسنوا قضيته
وحلوه من حرمه واحرموا اقسابيوس اسقف ادرولية
وانصرفوا من مدينة القسطنطينية وقد خلطوا
راي الكنيسة المقدسة وبهذا السبب كان
C تعصب ديوسكورس لافتيشيوس وهوذا نحن قد
عرفناكم قضتهم كلها وكلما كان منهم فلما
كان من بعد وفاة اصطيروس الملك وقام
بعد ايضا مكسودوس الملك وكان ذلك بعد وفاة
افتيشيوس اجتمع جماعة من الروسا الي مكسودوس
الملك فقالوا له ايها الملك ان اقسابيوس اسقف
ادرولية كان قديسا طاهرا وان افتيشيوس كان
D ارانس مخالف لدين الحق واحرمه اقسابيوس القديس
لمخالفته للحق فاجتمعوا علي اسطيرس الملك
واستقروه وكان ذلك ايضا برضاه حتي جمع له
مجمعا ظلما وكان المروس فيه ديوسكورس بطريرك
مدينة الاسكندرية وهوذا هو باقي لم يمت الي هذه
الغاية فاحرم ذلك المجمع الظالم لاقسابيوس القديس
وحلوا افتيشيوس الارانس فينبغي لك ايها الملك
E ان تحضر مجمعا للنظر في ذلك فجمع الملك
عنك ذلك مجمعا قديسا واحرموا فيه ايضا
ديوسكورس علي سو فعاله وعمله بغير الحق فلما بلغ
ذلك ديوسكورس ايضا جمع هو ايضا مجمعا بمدينة
الاسكندرية واحرم الروم وزعم بان فعله هو كان
الصواب وان هذا اقسابيوس كان مخطيا وافتيشيوس
كان مصيبا وان القول عنده هو قول افتيشيوس
واعتقد ملة اليعقوبية وازعم عليها هو وتباعه الي
F هذه الغاية ولذلك منجلة اليعقوبية ويزعم انه احد
اركانهم ثم سويروس بعده ويعقوب ايضا شاهد
المقاله وهم الذين قاما بها بعده وهما ايضا
اصحابها ببلاد الجزيرة وديوسكورس فهو اصلها
ببلاد مصر والنوبة وما والاها فقد فرغنا من معرفة
الفرانس وما كانوا عليه ٤٤

solvat. Et dicebat ei Imperator, Hoc, volente Deo opt. max. tibi effectum dabo. Tunc mittebat Imperator ad Dioscorum Patriarcham Alexandrinum, & Johannem Patriarcham Antiochenum, iisque in mandatis dabat, ut coràm protinus adessent. Adveniebat itaque Dioscorus, & unà cum eo tredecim Episcopi; sed Præsul Antiochenus moram trahebat, & non præsens aderat. Quapropter Imperator Dioscoro mandabat Eutychii causam examinare, eumque anathemate quocunque demum modo solvere: Et ei insuper, tam minis quàm promissis insectans, dicebat, si illum anathemate solveris, omnimodis te beneficiis cumulabo, tibique benignus ero; sin hoc non feceris, nec eum solveris, certissimè te morte afficiam. Quamobrem eligens sibimet beneficia præ cæde, Iste consessum faciebat unà cum tredecim istis Episcopis, & qui cum iis etiam veniebant. Hi autem benignam ei, [Eutychio] sententiam ferebant, eumque anathemate suo solvebant; sed Eusebium Episcopum Dorylei excommunicabant: & tum demum ab urbe Constantinopoli reversi sunt, postquam doctrinam sanctæ Ecclesiæ corruperant. Et hanc ob causam Dioscorus Eutychium adjuvit. Sic itaque nos modò explicuimus, quomodo habuit totum eorum negotium, & quicquid ab iis factum est. Verùm postquam mortuo Imperatori Asterio Marcianus in imperio successisset, (quod post mortem etiam Eutychii factum est) Synodus è præsulibus ad Imperatorem Marcianum congregata est, qui etiam ei dixerunt, ob Imperator, sanè Eusebius Episcopus Dorylei vir sanctus est & sceleris purus; Eutychius autem hæreticus fuit, veræ religioni contradicens, eumque sanctus Eusebius ob hæresim ipsius excommunicavit; tunc congregati sunt ad Imperatorem Asterium (Eutychius & socii) opem ab eo implorantes; atque hoc ipsi adeo placuit, ut injustam ei synodum convocaret, cui præsidebat Dioscorus Patriarcha Alexandrinus. Ipse enim superstes adhuc erat, vitâ ad hoc usque tempus non functus. Istud autem iniquum Concilium Eusebium sanctum anathemate percussit, & Eutychium hæreticum solvit. Quapropter te, O Imperator, oportet Concilium convocare, quod in hanc rem inspiciat. Imperator itaque sanctum Concilium illico congregabat, à quo Dioscorus propter ea, quæ malè & injustè fecerat, anathemate percussus est: de quo Dioscorus rtiocer factus ipse etiam synodum Alexandriæ cogebat, & Græcos excommunicabat, asserens hoc rectè à se factum esse, hunc que Eusebium in errore fuisse, Eutychium autem rectè sensisse. Iste enim idem quod Eutychius asseruit, & Jacobitarum religionem professus est, & ipse & sectatores ejus eandem ad hunc usque diem amplexi sunt; & propterea Jacobitæ de eo opinantur, quòd ipse unus ex iis esset, qui religionem ipsorum fundavit, & post eum Severus, & Jacobus etiam eidem opinioni testimonium præbuit: sed hi duo post illum orti sunt; & illi magistri illius [opinionis] fuerunt in provinciis Mesopotamiæ; Dioscorus autem in provinciis Ægypti & Nubiæ eum instituit, & in partibus eis adjacentibus. Sic modò absolvimus notitiam hæretici, & quicquid ad eum pertinet.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

Nunc autem in notitiam veritatis redeamus, & quomodo ipsa sese habuit. Cùm homines igitur secundæ hujus synodi Ephesi congregatæ injustitiam vidissent, consentiebant, ut Concilium Chalcedone conveniret: quod proinde congregatum est. Et præses in eo erat sanctus Anatolius Patriarcha Constantinopolitanus; quoniam Eusebius jam mortuus erat: & Maximus Patriarcha Antiochenus; nam Domnus etiam vitâ functus fuerat. Sed Juvenalius Patriarcha Hierosolymitanus adhuc in vitâ & præsens erat. Cùm hæc autem synodus congregata esset, Dioscorum Patriarcham Alexandrinum excommunicabat, propterea quòd Eutychium in veritate oppugnanda receperat. Tunc opinionem Eutychii infidelis & blasphemiam ejus in medium proferebant, & in eam diligenter inquirebant, sincerè de eâ differentes, & in utramque partem disputantes Concilium autem sanctum Nicæa, ut & alterum Constantinopoli habitum recipiebant; quoniam in duobus istis sanctis Conciliis fidem suam collocabant. Sed & primum etiam Concilium Ephesi celebratum admiserunt, quoniam ipsi [Patres] in eo etiam prædicârunt, Christum in personæ unitate duas habere naturas. Quinetiam consenserunt in fidem & receptionem duorum codicum sancti Cyrilli; quorum unus idem erat, quem ad Nestorium hæreticum conscripsit; alter autem is quem ad orientales scripsit. Et propterea eos duas synodos vocant; idque quia primus in synodo Ephesi primò habitâ lectus fuit, & synodus summo applausu eum excepit, & doctrinam in eo contentam approbavit. Is etiam, quem ad orientales scripsit, receptus est: namque synodus populi orientalis & Ægyptii eum summo etiam applausu excepit. Et Cyrillus illico hujus concilii præses constitutus est. Tunc etiam in hoc concilio lectus est liber Leonis Patriarchæ Romani, qui etiam summâ approbatione exceptus, & columna fidei orthodoxæ nominatus est. Item excommunicationem Nestorii confirmârunt. Tunc Eutychii & Dioscori opinionem rejiciebant, eosque anathemate percussos propter fidei ipsorum pravitatem excommunicabant. Porro orthodoxam etiam fidem ex adverso hæresi constituerunt, quâ exposuêre quod dicunt, Christum ante unionem duas habuisse naturas, & post unionem, unam habere naturam incarnatam; quoniam hæc est sanctorum Patrum sententia: & sic etiam Cyrillus dixit, hoc modo, & quòd Christus una est natura, incarnata; Sanctus autem per vocem, incarnata duas naturas indigitat. Neque enim parvi faciunt hanc vocem in numero, eo quòd unam naturam dicit. Et quicunque asserunt Christum unicam habere naturam, & de incarnatione mentionem non injiciunt, eos nos expellimus, anathematizamus & excommunicamus. Hæc autem ipsorum fides fuit, Credimus Dominum nostrum Jesum Christum unum esse, non duos Christos (quemadmodum opinatus est Nestorius, juxta sententiam quam protulit) & unam subsistentiam & unam personam in duabus naturis, & non unicam habere naturam (quemadmodum Eutychius & Dioscorus affirmârunt) eumque Deum esse ac hominem, de essentiâ Patris in divinitate suâ, & de essentiâ nostrâ in humanitate suâ.

A فنرجع الان الي معرفة الحق وكيف كان ذلك
فلما راو الناس ظلم هذا المجمع الثاني الذي
اجتمع بافسس وانهم اتفقوا علي ان يجتمعوا في مدينة
خلكيدونية فاجتمعوا لذلك وكان المروس في الجماعة
اناطوليوس المقدس بطريرك مدينة القسطنطينية لان
افصابيوس قد كان مات ومكسيموس بطريرك
مدينة انطاكية وادمنس ايضا قد كان توفي
B واما ينياليوس بطريرك بيت المقدس قد كان
بالحياة وكان حاضرا فلما اجتمع هذا المجمع قطعوا
ايضا ديوسكورس بطريرك الاسكندرية لقبوله
افتيشيوس بخلاف الحق ثم انهم ابرزوا قول افتيشيوس
الكافر وتجديفه وتفحصوا عن ذلك فحصا شافيا
بالجدال والمناظرة وانهم قبلوا المجمع المقدس الذي
اجتمع في مدينة نيقية والمجمع الذي كان ايضا في مدينة
C القسطنطينية لانهم وضعوا ايمانهم في هذين المجمعين
المقدسين وقبلوا ايضا المجمع الاول الذي كان بافسس
لانهم اكرروا ايضا فيه بان المسيح من طبيعتين بتحيين
القنوم وايضا اتفقوا علي الايمان والقبول بصحيفتين
كيرللس القديس احدتهما الذي كتبها الي نسطور
المخالف والاخري الذي كتبها الي اهل المشرق ولذلك
سموها الجامعتين وذلك ان الواحدة قريت علي المجمع
D الاول الذي كان في افاسس فقبلها المجمع احسن قبول
واستصوبوا قوله فيها والذي كتبها الي المشرقيين قبلوها
ايضا لان جماعة اهل المشرق واهل مصر قبلوها ايضا
احسن قبول فعند ذلك كيرللس صير لهذا مروسا ثم
قريت ايضا في هذا المجمع صحيفة لاون البطريرك الذي
لمدينة رومية فقبلت احسن قبول وسميت من الاستقامة
واثبتوا قطع نسطور ثم اخرجوا مقالة افتيشيوس
E وديوسكورس واحرموهم وقطعوهم بسبب ايمانهم
ووضعوا ايضا امانة مستقيمة بحذا الراس يعرفون
فيها الذي يقولون ان المسيح قبل الايتحاد طبيعتين ومن
بعد الايتحاد طبيعة واحدة متجسدة لان هذا القول هو
قول الابا القديسين وكذلك كان كيرللس يقول
هكذا وان المسيح طبيعة واحدة متجسدة وقد كان القديس
يعني بقوله متجسدة اي طبيعتين ولا يستصغرون هذا
القول في الاعداد من اجل قوله طبيعة واحدة فكل من قال
F المسيح طبيعة واحدة ولم يتبعوا ذلك بتجسدة فنحن
نطرحه ونحرمه ونقطعه وهذا امانتهم ونؤمن ان ربنا يسوع
المسيح واحد لا مسيحين كما يزعم نسطور علي قوله الذي
يقوله ووجد واحد واقنوم واحد بطبيعتين وليس طبيعة
واحدة كما قال افتيشيوس وديوسكورس وهو الاه وانسان
من كيان الاب في لاهوته ومن كياننا في ناسوته
وهي

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

وهي الامانة الصحيحة ثم اكرروا ايضا في هذا المجمع ان العذري القديسة الطاهرة ولدت الاه وان المجمع انما كان من اجل افتيشيوس واكرروا ايضا بان المسيح في طبيعتين بلا اختلاط ولا تغيير ولا انفصال ولا افتراق معروف بلاهوته تام وبناسوته تام ايضا وذلك ان افتيشيوس كان يدخل الفساد في التجسد جدا وكل من لا يقول ان جسد الرب ايسوع المسيح من كيانا بعد الاتحاد فهو يفسد خواص الكيانين ولذلك قالوا طبيعتين غير متشبكتين لانه ما لم يتشبك لم يتغير في تحييده فهو محفوظا ماكن الاوسيا اثنين لا يدخل حد الفصول وليس على حد الافتراق ثم انه لا ينقسم البتة ولا ينفصل ولكنه بتحايده في الاقنوم ويتم اقنوما واحدا فوضعوا هذا واحظوه ولم يفسدوا خواص الطبيعتين بل قالوا ان خواص كل واحدة من الطبيعتين محفوظا في وجه واحد واقنوم واحد وليس هو بمنقسم في وجهين ولا منفصل ايضا

A *Et hæc vera est fides. Deinde in hoc etiam concilio docuerunt, sanctam puramque virginem Dei genitricem fuisse. Et quoniam synodus propter Eutychium congregata est, prædicârunt etiam Christum duabus naturis constare, sine commistione, & sine commutatione, & sine disjunctione, & sine separatione, cognitum in divinitate suâ perfectum, & in humanitate etiam suâ perfectum; idque propterea quòd Eutychius corruptam valdè de incarnatione opinionem amplexus est. Et quicunque corpus Domini Jesu Christi de*
B *essentia nostra post unionem esse non dicet, iste duarum essentiarum proprietates corrumpit; ac proinde dixerunt duas naturas inconfusas esse; quoniam quod non confunditur, in unione suâ non alteratur: ipsumque conservatum esse duarum substantiarum compotem, nec disjunctionis nec separationis rationem subeuntem, deinde nec divisum omnino esse nec separatum; verùm per unionem esse in personâ & unam personam perficere. Hoc itaque explicitè posuerunt, & proprietates naturarum non corruperunt; sed proprietates utriusque ex duabus istis naturis conservatas esse in*
C *unâ personâ & unâ hypostasi, eumque nec divisum esse in duabus personis neque etiam separatum, asseruerunt.*

والخارجين الكنيسة يشهدوا بان جميع حدود الخلكيدونية لا عيب فيها حيث اوقفوها على ما قالت ابايهم بقرية لانهم لا يقولون ان فعل الطبيعتين وخواصهما محفوظا بعد الاتحاد فاذا الفصلين محفوظين فهذا معروف ان اوسياهما محفوظة ومن بعد الاتحاد فاذا الاوسيا الذي في الطبيعتين من بعد التحييد والتحييد محفوظين كما يكون خلاف ذلك لان الطبيعتين ان لم يكونا فليس هناك فصول لان الفصول لا يكون الا للطبايع وكيف تكون فصول اذا لم تكن طبايع قابلة ثم ان جماعة الخلكيدونية بعد ما نادوا بالامانة قبلوا ثاودوريطس وابيا من بعد ما فتشوا عنهما بالفحص الشديد ولعنوا دسقورس الذي كان قديما قبلاه لانهم كانا دسقوريا وكتبا خطوط ايديهما في اسفل القرطاس الذي فيه الامانة وقد كان ديوسكورس امتنع من ذلك البتة ولم يجب لقبولهم لانه قد كان قبل افتيشيوس من غير ان يتوب وسماه ارثدكسي يعني به مستقيم الامانة فهذا ما سارت به الامانة الذي اتفقت في الخلكيدونية من الابا وان جماعة من الناس حزنوا من اجل قطع ديوسكورس الا انه لم يكن في ايديهم حجة اكثر من انهم انعصبوا معه وجهلوا وتنحوا عصابا لان الذين يشقون كنيسة الله هم غير مفلحين فاما كنيسة الله المقدسة فانها صارت يقبل الربعة مجامع ويكرز رايهم المستقيم ولا يدع مما وضعوه شيا بل تتبع المجمع الذي كان بنيقية وقبلت قوله بان الابن

D *Et quidem, qui extra Ecclesiam sunt, testantur nihil vitii in omnibus synodi Chalcedonensis statutis esse, ubi ea decreverunt, juxta quæ Patres ipsorum ferè locuti sunt; sed non dicent actiones duarum naturarum & proprietates ipsarum post unionem conservatas esse. Quòd si duæ partes post conserventur, hoc cognitum est, essentias ipsarum etiam post unionem conservatas esse. Et si essentiæ, quæ sunt duæ naturæ, post unionem & in unione conserventur, quomodo aliter esse potest? Si duæ non sint naturæ, neque divisio ibi esse po-*
E *test, quoniam divisio non est nisi naturarum; ac proinde quomodo divisio esse potest, si non sint naturæ ejus capaces? Postquam itaque synodus Chalcedonensis fidem promulgasset, Theodoretum & Abiam recepit, postquam accurato scrutinio in eos inquisivisset, iique Nestorio maledixerant, quem antea admiserant, (fuerant enim Nestoriani) & propriis manibus ad imum chartæ subscripserant, in quâ fides continebatur: sed Dioscorus hoc omnino renuit, neque eorum receptioni annuere voluit; quoniam ille Eutychium, licet non conversum, jam receperat, cumque Orthodoxum, hoc est, rectè in fide institutum, nominaverat. Sic itaque fides, in quam patres Chalcedonenses consenserunt, processit. Verùm multi homines Dioscori depositionem agrè tulerunt: sed plura iis*
F *non præsto erant argumenta, quàm quòd ei firmiter adhæsissent, & stultè agentes in partes secessissent. Qui enim Ecclesiam Dei rescindunt, successu fœlices non erunt. Sancta autem Ecclesia Dei quatuor concilia recipiebat, & orthodoxam eorum fidem prædicabat, & nihilo recedit ab iis, quæ illa constituerunt; sed sequitur concilium Nicæ habitum, & fidem ejus amplectitur, quod Filius sit patri coessen-*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

tialis, Lumen ex lumine, Deus verus ex vero Deo. A *Tunc etiam maledixit Ario & sociis ejus, atque etiam iis qui post eum eandem fidem profiterentur. Deinde recipit etiam Synodum Constantinopolitanam, & universam illius doctrinam de eo, quòd Spiritus Sanctus Deus est, prædicat, & sic dicit, quòd Pater & Filius & Spiritus Sanctus unus est Deus, tres hypostases, proprietates, & personæ, perfectæ proprietatis actus perfecti, in se subsistentes, numero solùm, non divinitate distincti, Tres personæ in unâ essentiâ, unâ divinitate. Neque enim tres essentias, nec tres naturas* B *in Trinitate asserimus, neque unam hypostasim, nec unam personam, omnibus unam; Quoniam unitas in essentiam duntaxat ac naturam cadit, Trinitas autem in hypostases & personas. Postea eadem etiam synodus maledixit Macedonio Spiritûs Sancti inimico, & sociis ejus, qui blasphema etiam in spiritum verba profuderant; & quoniam isti etiam divinitatem cum Sabellio confundunt, sed non etiam cum Ario eam dividunt. Porro Ecclesia recipit etiam concilium Ephesinum primum,* C *quo testati sunt Filium, qui est verbum Dei, unam fuisse in Trinitate personam ante mundum ex patre [genitam,] eumque Patri & Spiritui Sancto coessentialem esse: atque insuper illum ultimis diebus in humanitate natum esse ex Sancta virgine Domina B. Maria, & non unitum esse cum homine subsistente, sed in utero puræ virginis humanitatem sibi assumpsisse cum anima mente prædita, rationali, intelligenti; eumque Deum verum esse, ipsum Deum perfectum, & hominem perfectum, unam hypostasim, unam personam. Tradidit etiam* D *Dolores ejus verè dolores fuisse, & opera ejus verè miracula, & quòd ille unus fecit, quæ facere Deo convenit, & fecit etiam quæ homini facere convenit; & propterea dicit duas ei progenerationes fuisse, unam ex Patre ante secula, alteram ex utero in ultimis diebus. Deinde testata est etiam Christum duas habere naturas, & dicit eum unam esse personam: & maledixit Nestorio, & improbæ ejus opinioni, & omnibus unà cum eo hæreticis. Veruntamen libri hæreticorum & libri sanctæ Ecclesiæ omnes collecti fuerunt ad constituendam* E *Dioscori excommunicationem. Et cùm ab iis nonnulli recesserint, secundum admiserunt concilium Ephesi celebratum; sed in eo Eutychius acceptus fuit dicens, corpus Christi non esse ejusdem cum nobis essentiæ, & dicebat etiam eum duabus constitisse naturis ante unitionem, & post unitionem unam habere naturam. Et quicunque istud concilium admittit, idem omnia admittat necesse est, quæcunque isti dixerint. Quòd si contradixerint, sibimet quidem contradicent; cùm enim istud admittant in operibus, quomodo* F *in verbis etiam non admittent?*

Porro Eutychius, post secundum istud Ephesinum concilium, alias res deposuit; verùm Sancta Ecclesia concilium istud Ephesinum secundum non recipit, sed ea recipit concilium Chalcedonense, & concilium Nicænum, & Constantinopolitanum, & Ephesinum primum. Deinde Eutychium segregavit, & omnes istius libros rejecit, & prædicavit virginem Dominam B. Mariam sanctam

مع الاب في الكيان دور من دور الاه حق من الاه حق
ثم لعنت لاريوس ولمن معه ولمن كان بعده ايضا علي
امانته ثم قبلت ايضا مجمع القسطنطينية واكررت كلما
اكرر بان روح القدس الاه وكذلك قالت ان الاب
والابن وروح القدس الاه واحد ثلثة وجوه خواص
واقنوم تام خواص الفعل التام به قوامه بالعدد انقسامه
فقط ليس باللاهوت ثلثة اقانيم في كيان واحد
لاهوت واحد وليس تقول ثلثة كيانات ولا ثلثة طبايع
علي الثالوث ولا وجها واحدا ولا اقنوما واحدا لكل واحد
لان الوحدة انما تقع علي الكيان والطبيعة والتثليث
علي الوجوه والاقانيم ثم انها ايضا لعنت لماكاذوديوس عدو
روح القدس ولاصحابه المجدفين ايضا علي الروح القدس
ولانهم ايضا يخلطوا اللاهوت مع صابالديوس ولا ايضا
يفصلوها مع اريوس وهم يقبلون مجمع افسس الاول الذين
يشهدون فيه ان الابن هو كلمة الاله الاقنوم الواحد قبل
العالم من الاب بالثالوث وهو مع الاب وروح القدس في
الكيان مع انه في اخر الايام ولد بالبشرة من المقدسة
العذري السيدة مرتمريم ولم يتحد في انسان مقيما ولكن
في رحم العذري الطاهرة اخذ له بشرا بنفس عاقلة ناطقة
عقلية واته الاله الحق هو هو الاه تام وانسان تام ووجه واحد
واقنوم واحد وشهدت ايضا ان الاوجاع اوجاعه وان العجايب
في عمله وهو هو واحد يعمل ما يشبه الاله ان يعمله
ويعمل ما يشبه الانسان ان يعمله ولذلك قالت ان له
مولدين احدهما من الاب قبل الدهور والاخر من الرحم
في اخر الايام ثم ايضا شهدت ان المسيح طبيعتين وقالت
انه قنوما واحدا ولعنت لنسطور ولمن رايه ولكل
المخالفين معه الا كتب المخالفين وكتب الكنيسة
المقدسة كانت كلها مجتمعة لحال قطع ديوسكورس
فلما تنحوا منها قوم قبلوا المجمع الثاني الذي كان
في افسس وقد كان قبل فيه افتيشيوس القايل ان
جسد المسيح ليس هو معنا في الكيان وكان يقول
انه من طبيعتين قبل الاتحاد ومن بعد الاتحاد طبيعة
واحدة فكل من قبل ذلك المجمع فلا بد له ضرورة
من ان يقبل كل شي يقولوه وان كانوا مخالفين
فانما يخالفوا انفسهم لانهم اذا قبلوه بالاعمال فكيف
لا يقبلوه ايضا بالكلام ؟

ثم ان افتيشيوس من بعد المجمع الثاني بافسس وضع
اشيا اخر فاما الكنيسة المقدسة فليس تقبل مجمع افسس
الثاني ولكنها تقبل مجمع الخلكيدونية ومجمع ديقية
ومجمع القسطنطينية ومجمع افسس الاول ثم قطعت
افتيشيوس وطرحت كتبه كلها واكررت بان العذري
السيدة

Ψηφιοποιήθηκε από

السيدة مرتمريم القديسة والدة الاله وان المسيح وجها
واحدا واقنوما واحدا الاه تام وانسان تام هو هو في
الكيان مع الاب في اللاهوته وهو هو معنا في الكيان
في الناسوت ثم اكرزت بان المسيح بطبيعتين تعرف
باللاهوت تاما وبالناسوت تاما فاذا قالت بطبيعتين
فانما تقول علي وجه الفصول وليس علي الاتصال
فليقولون الذين يرون هذا الراي اعني الاجتماع بعد
الاتحاد يحفظ ام لا يحفظ ولسنا نشك انهم لا يقولون
ذلك فان كان محفوظا دايما فهو طبيعتين لا محالة
علي حد الفصول وليس علي حد الاتصال فهوذا قد بينا
كلما كان في هذا الجمع مما له ومما عليه ولم نخلف
شيا البتة وان الجماعة التي اجتمعت بالخلكيدونية حدت
هذه الحدود وهي سبعة وعشرون قانونا في خمسة وعشرون
يوما مضت من شهر تشرين الاول سنة سبع مائة
وثلثة وستون سنة لملك الاسكندر الروم وهم هذه ؛

A *fuisse Dei genitricem; & Christum unam esse hypostasim, & personam unam, ipsum perfectum Deum & perfectum hominem; eundemque Patri coessentialem esse in divinitate, & eundem etiam nobis coessentialem esse in humanitate. Tum prædicavit Christum duabus constare naturis, quæ divinitatis perfectæ, & humanitatis perfectæ [notionibus] dignoscuntur. Cùm autem duasnaturas asserit, id sanè dicit per modum distinctionis, & non conjunctionis. Qui autem hanc amplexi sunt sententiam viz. coalitionis post unionem, dicant mihi an conservetur? Aut non conservetur? Nulli dubitamus,* B *quin [ultimum] hoc non dicent. Quòd si perpetuò conservetur, ille ex duabus naturis procul dubio ratione distinctionis, non ratione conjunctionis, constat. Sic itaque explicuimus modò quicquid ad hoc Concilium pertinet, tam quod pro eo, quàm quod contra illud fuit, nec quicquam omnino mutavimus. Synodus autem Chalcedoni congregata hæc statuta constituit, quæ sunt viginti septem Canones vicesimo quinto die Tishrin prioris anno Alexandri Imperatoris Græci septingentesimo sexagesimo tertio; suntque hi qui sequuntur.*

القانون الاول

كل قانون وضعته الابا قبلنا في جميع المجامع
فليحفظ جدا وليعمل به ولا يخالف في
شي منها ؛

Can. I.

OMnes Canones, quos Patres nostri ante nos in omnibus Conciliis constituerunt, diligenter observentur, & opera juxta eos instituantur, & nihil in iis violetur.

القانون الثاني

ايما اسقف اباع شيا من الشرطونية بالمال او اخذ
عليها رشاه فان علم بذلك بعد زمان انه اخذ علي
الشرطونية مال ممن اراد ان يصيره اسقف او
خليفة اسقف او قسيسا او شماسا او غير ذلك من
درجات الكهنوت ممن يعد في خدمة الكنيسة
او ارتشا من رجل ثم صيره اقنوم الكنيسة
او غير ذلك من امور الكنيسة او صير الكنيسة
والشرطونية تجارة يتجر فيها حتي بلغ من امره انه
ينادي علي الشرطونية فمن راه اخذ مثل بعض
الرايس وفعله فمن ظهر ذلك عليه فليقطع من
تجارته ومن درجته ايضا هو ومن قبل منه
الشرطونية ولا ينتفع به لانه صير ذلك تجارة بل يلقا
من درجته التي صارت له بالرشوة فمن كان
دخيلا في هذه الاشيا النجسة التي لا تحل فليقطع من
درجته ان كان كاهنا وان كان علمانيا
او ذيراني فليحرم لانه ابتاع كهنوت الله سبحانه
بالثمن وتجر علي ذلك ؛

Can. II.

D *QUicunque Episcopus aliquid in ordinatione pecuniâ vendit, aut munus pro eâ accipit, si quidem post aliquod temporis id cognitum fuerit, eum pecuniam pro ordinatione ab eo accepisse, quem Episcopum constituere voluit, aut Chorepiscopum, aut Presbyterum, aut Diaconum, aut in alio aliquo è gradibus sacerdotii, ex iis qui in Ecclesiæ ministerio recensentur; aut eum muneribus à viro corruptum fuisse, & tum eum constituisse Oeconomum Ecclesiæ, vel alium aliquem ex Ecclesiæ præ-* E *positis; vel Ecclesiam & ordinationem mercaturam fecisse, quâ negotietur, donec eò res pervenit, ut ipse proclamet ordinationem celebrandam esse; & quicunque voluit accepit, more nonnullorum hæreticorum & ipsorum operum: Contra quemcunque id apparuerit, mercaturâ suâ atque etiam gradu excidat ipse, & qui ordinationem ab eo accepit, nihil etiam exinde fructus percipiat, quoniam eam mercaturam fecit, sed gradu suo dejiciatur, quo per munera constitutus est. Et quicunque sordidis hujusmodi rebus, quæ non sunt licitæ, sese injecerit, gradu suo deponatur, si sacerdos sit: sin Laicus aut Monachus,* F *anathematizetur; quoniam Sacerdotium Dei Opt. Max. pretio vendidit, & mercaturam eo exercuit.*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CAN. III.

PErlatum est ad sanctam Synodum, quòd nonnulli ex iis, qui in Ecclesiæ ministerio constituuntur, se villis alienis conducendis immisceant, & propter turpis lucri amorem mundanis negotiationibus se exercent, & à Dei, cujus nomen sanctificetur, ministerio recedunt, & ad Laicos accedunt, & eorum procurationibus & possessionibus se immittunt propter pecuniæ amorem. Et propterea [*Patres*] *hoc statutum ediderunt, & decreverunt, ut nec Episcopus, nec Sacerdos, nec Monachus præsumat in se suscipere possessiones, mercaturas & procurationes: præterquam nisi ei placuerit curatorem esse puerorum, qui orphani sunt, ut hæreditas eorum apud ipsum deponatur, eosque sua tutelæ commissos habeat, & inter eos versetur in metu & timore Dei usque dum ad virilem ætatem pervenerint; siquidem hoc illi à præfecto mandatum fuerit, ab eo ut excusetur obtinere non potest; aut Episcopus civitatis hoc præceperit, ut opes Ecclesiæ custodiat, aut opes orphanorum aut opes viduarum, quibus nemo est qui negotia ipsorum curet, aut curam gerat facultatum miseri alicujus viri, cui opus est auxilio ipsius, timore Dei Opt. Max. ab eo mercedem suam petens. Si quis autem ausus fuerit transgredi quod nos constituimus & decrevimus, anathematizetur.*

القانون الثالث

رفع الي الجماعة المقدسة ان قوما ممن هم في
خدمة الكنيسة قد يدخلون في قبالات القري التي
ليست لهم بحق وهم ايضا يتعاطون تجارات
العالم من اجل حب الرباح النجسة ويتولون عن
خدمة الله تقدس اسمه ويمضون الي العلمانيين
B ويدخلون في قهرمتهم وقبالاتهم منجل حب المال
فلذلك حدوا هذا الحد وامروا الا يكون اسقف او
كاهن او ديراني يقبل علي نفسه الدخول في
القبالات والتجارات والقهرمة ما خلا ان يرضا به ان يكون
قهرمانا علي صبيان يتاما ليكون ميراثهم مودوع
عنده ويكون وصي عليهم ويكون بينهم بخشية الله
وخوفه الي ان يبلغوا مبالغ الرجال فاذا ان امر
C بذلك من الرئس لم يقدر ان يستعفي منه او امره
اسقف مدينة ان يحفظ مال الكنيسة او مال اليتاما
او مال الارامل الذي ليس لهم من يقوم بشانهم او
يقوم بمال رجل ضرير محتاج الي معونته بخشية الله
سبحانه ومن اجله يلتمس الاجر فيه وان جسر احدا علي
تعدي ما وضعناه وحددناه فهو محروم

CAN. IV.

QUicunque solitariam elegerunt vitam, & Monachi facti sunt, laude, veneratione & honore afficiantur. Quoniam autem quidam iis solo habitu similes vestimenta lanea induunt, ut eo artificio reverentiam sibi concilient, atque hoc facientes Ecclesiam perturbant, & in civitatibus circumcursant, atque ædes sacras, id est, Monasteria aut claustra ædificare studeant, propriis suis facultatibus, vel, si nihil ipsis suppetat, facultatibus fidelium, & eadem habitare invitos adigunt. Nobis igitur visum est, ut nemo in quavis provincia ædificet, nec monasterium sibi constituat in civitatibus, nimirum in medio civitatum, in vicinio mulierum; Hoc enim iis non licet. Neque conveniant etiam in domo ad precandum, ne civitates in schismata trahant; neque fratres unà congregentur sine præcepto Episcopi & permissione ejus. Sed Monachi, qui sunt in civitatibus & vicis, Episcopis suis auscultent, & eorum potestati subjiciantur, & iis in omnibus quæ faciunt obsequantur, & quietem & vacationem eligant, & in jejunio & oratione constantes maneant; & eo loco perseverent, quo Monachi constituti sunt; neque rebus Ecclesiæ, nec mundi negotiationibus sese ingerant; neque monasterio suo emigrent, nisi accidens aliquod iis contigerit, & Episcopus suus propterea exire jusserit. Nec in ullo monasterio recipiatur vir, monasticam vitam agere cupiens, qui servus est sub Dominio, nisi Domini sui voluntate & lubenti animo. Qui autem hoc statutum, quod in libro hoc nostro edidimus, violare

القانون الرابع

D ايها قوم اختاروا الوحدة وصاروا ديرانيون فليكرموا
ويجلوا ويعظموا فاما من تشبه بهم في الزي
فقط ولبسوا ثياب الصوف تصنعا ليعملوا لانفسهم هيبة
وكان فاعل هذا مشغبا في الكنيسة وطوافا في المدن
فليحتالون ان يبنون اعمارا اي دمارات او قلالي
من اموالهم واموال المومنين ان لم يكن لهم
هنا ويجبروا علي سكناها فقد راينا ان لا يبنا
E في شي من البلدان ولا يعمل لهم ديرا في
المدن اعني في وسط المدن في جوار النساء لان
ذلك غير جايز لهم ولا يجتمعون ايضا في بيت
للصلوة لياذا يشقون المدن ولا تجتمع الاخوة بغير امر
الاسقف واذنه وليسمعون الديرانيون الذين في المدن والقري
لساقفتهم وليكونوا من تحت ايديهم ويطيعوهم في كل
امر يعملوه وليختاروا السكون والهدو وليواظبوا في الصلم
F والصلاة وليقيموا في الموضع الذي صاروا فيه رهبان ولا
يدخلون في امور الكنيسة او تجارات العالم ولا ينتقلوا عن
ديرهم الا ان يعرض عارض فيهم ولهم فيامره اسقفه ان يخرج
لذلك ولا يقبلن في شي من الدمارات رجل اراد ان
يترهب وهو عبد مملوك الا بهواء مولاه وطيبة نفسه فمن
جسر علي تعدي هذا الحد الذي وضعناه في كتابنا هذا
فاذا

Ψηφιοποιήθηκε απ

A فاذا دامر بامر ان يمنع من دخول الكنيسة ليلا يلزم العار سنتنا وليكون الاسقف يتعاهد الديارات ويعتني بها على ما ينبغي ☙

ausus fuerit, strictè præcipimus, ut Ecclesiam ingredi prohibeatur; ne probra in religionem nostram jaciantur. Episcopus autem monasteria visitet, eaque, ut par est, in cura habeat.

القانون الخامس

CAN. V.

مستجل انه لا ينبغي ان يتحول خدام الكنيسة وكهنتها من كنيسة الي كنيسة امرنا ان تثبت B الحدود التي وضعتها الابا الاطهار قبلنا ولتوخذ بها وليتلزم حدودها كلها ☙

DE eo, quòd ministros Ecclesiæ & sacerdotes ejus ab unâ ad aliam Ecclesiam migrare non oporteat. Præcipimus ut firma maneant statuta, quæ sancti Patres ante nos constituerunt, & ut ista recipiantur, & omnia eorum præcepta firmiter obtineant.

القانون السادس

CAN. VI.

لا يقبلن احد الشرطونية من غير ان يعرف له موضع ومستقر لا قسيس ولا شماس ولا غيرهما ولا من كان من دونهم ايضا بل ليعرف موضعه ويثبت فيه وان كان C انتقل عنه فليرد اليه ثم يكون دايما لذلك الموضع الذي صير له اما لكنيسة مدينة او قرية او بيت شاهد او دير ايضا فليكون في وقت تصييره اول الشرطونية منادا عليه تجاه الجماعة وبين ايديهم ليعرفوه فان قبل احدا الشرطونية مهملا من غير ان يعرف موضعه فلتكون كهنوته باطلة ولا يحل لهولاء ان يخدمون درجاتهم في موضع من المواضع لتوبيخ ذلك الذي يصيرهم او لعادة تجري D على كنيسة الله ☙

NEmo ordinationem accipiat, nisi declaretur ei locus & sedes ubi resideat; non Presbyter, nec Diaconus, nec alius ab iis, neque qui istis inferior est; sed locus ejus declaretur, & in eo constans maneat; & si ab eo translatus fuerit, eidem restituatur: Et deinceps in eo perpetuò sit loco, cui ordinatus est, sive sit Ecclesia civitatis, aut pagi, aut martyrii, vel etiam monasterii; & tempore, quo primos suscipit ordines, eundem locum divulget in facie synodi, & coram iis, ut ipsi eum cognoscant. Et siquis ordinationem susceperit absolutè, loco ejus non declarato, irritum sit sacerdotium ejus, neque ei quovis in loco gradûs sui ministerium exercere liceat, ad ejus, qui eum ordinavit, opprobrium, vel ob consuetudinem, quæ in Ecclesiâ Dei processit.

القانون السابع

CAN. VII.

ايما رجل صار في خدمة الكنيسة او في خدمة دير ايضا ليكون ديراديا فقد امرنا ان لا يصير في الجند او لا في شي من امر السلطان ولا ولاية براذية ولا في شي من التجارات ايضا الذي شبه البراذيين فان جسر احدا علي امرنا او تعداه ايضا ولم يتوب E علي ما كان منه توبة نصوحة ويندم ايضا ويرجع الي ما كان فيه اولا من خدمة الله سبحانه فليكونوا محرومين منفيين من كنيسة الله المقدسة ☙

QUicunque in ministerio Ecclesiæ constitutus est, vel in monasterii etiam ministerio, ut fiat Monachus; de eo præcipimus, ut non constituatur in militiâ, neque in aliquo magistratûs civilis negotio, nec in externâ administratione, neque etiam in ullâ negotiatione, quæ secularibus similis est. Et si quis ausus fuerit transgredi quod præcipimus, & sinceram facti sui pœnitentiam non egerit, nec resipuerit, & ad pristinum suum statum in ministerio Dei opt. max. redierit, anathemate percutiatur, & sanctâ Dei Ecclesiâ ejiciatur.

القانون الثامن

CAN. VIII.

ايما رجل من الكهنة كان في شي من امر المساكين واليتاما او بالديارات او ببيوت الشهدا فليخضعوا للاسقف الذي علي المدينة التي موضعهم من F عملها علي ما سنت الاباء القديسين ولا يجسرون علي معصية اسقفهم وترك طاعتهم له فان هو جسر او تسبب بسبب من الاسباب علي ابطال ما امرنا به ولم يطيعوا اساقفتهم فما كان منهم ديرانيا او علمانيا فليمنعوا من دخول الكنيسة المقدسة ☙

QUicunque sacerdos in ullis est rebus pauperum, aut orphanorum, vel in monasteriis aut martyriis, Episcopo civitatis, in cujus territoriis locus ejus situs est, subjiciatur, juxta quod sancti Patres statuerunt; neque præsumat Episcopo suo immorigerum esse, nec obedientiam suam ei præstandam relinquere: Et si ipse ausus fuerit, vel aliquam violandi ea, quæ præcipimus, occasionem dederit, & Episcopo suo non obtemperaverit, si Monachus est, aut Laicus, Sanctam Ecclesiam ingredi prohibeatur.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CAN. IX.

SI contentio inter Sacerdotes acciderit, aut ipsi in aliquâ re sibi invicem adversarii fuerint, Episcopos suos non relinquant, & opem à Principe aut judicibus implorent: sed Episcopum de rebus suis certiorem faciant, & arbitros inter se constituant, jussu Episcopi; deinde acquiescant in eo, quod ipse de illis statuerit. Si quis eorum autem contra fecerit ac à nobis constituitur, gradu suo decidat. Si vero sacerdos querelam habuerit contra Episcopum suum, aut Episcopum alium, querela ista ad synodum Episcoporum apud Metropolitanum istius loci congregatam referatur. Verùm si querela contra Metropolitam fuerit, ab eo ad Exarchum cui subest veniat, & ad Patriarcham in Imperiali civitate Constantinopoli, & ei querelam suam declaret, & jus suum accipiat.

القانون التاسع

ان كانت بين الكهنة خصومة او تشاوروا بعضهم في بعض في امر من الامور فلا يدعون اساقفتهم ويستعدون الي السلطان والقضاة فليخبرون الاسقف بامورهم ولياخذوا بينهم حكام بامر الاسقف ثم يرتضون بما حكم عليهم فان فعل احد منهم خلاف ما امرنا به فليقطع من درجته فان كان لكاهن ظلامة عند اسقفه او عند B اسقف اخر فليرفع ظلامته الي جماعة الاساقفة التي تجتمع عند المطروبوليط الذي يكون في ذلك الموضع فان كانت ظلامته عند المطروبوليط ومنه فليباتي للاكسرخس الذي يدبره عليه والي البطريرك الذي في مدينة ملك القسطنطينية ويخبره بظلامته ويباخذ له حقه ؛؛

CAN. X.

C

NON licet cuivis ex Ecclesiæ ministris duabus Ecclesiis ministrare, sed in eâ cujus ministerio separatus est; & si parva fuerit, in aliâ ipsâ majore: propter desiderium inanis Gloriæ & laudis ab hominibus, non ministrabit: Et si quis à propriâ suâ Ecclesiâ migrare ausus fuerit, eidem restituatur, & in eâ ministret. Quòd si sacerdos aliquis ab unâ Ecclesiâ ad aliam migraverit, sic ut canonis hujus authoritatem minuat, eumque contemptui exponat, ei ne liceat attingere rem aliquam prioris Ecclesiæ, à quâ migravit, nec rem aliquam Martyriorum, nec domorum eorum, qui morbis & invaletudine affliguntur, neque etiam attingat nosocomia quæ sunt in isto loco. Quicunque autem violaverit quod synodus nostra præcipit, & aggressus fuerit, quæ nos prohibuimus, mandamus modo, ut gradu suo deponatur.

القانون العاشر

لا يحل لاحد من خدم الكنيسة ان يخدم كنيستين الا التي افرد لخدمته وان كانت صغيرة ولا يخدم في اخرى اكبر منه لطلب البريقاديا والمديح من الناس فان هو جسر احدا علي التحويل من كنيسة فليرجع اليها ويخدمها فان كان احد من الكهنة تحول من الكنيسة الي غيرها ليضع من قدر هذا القانون ويغسله فلا يحل له ان يتعرض الي شي من امر الكنيسة الاولي التي تحول D منها ولا في شي من امر بيوت الشهدا ولا بيوت المبتلايين بالاسقام والامراض ايضا ولا يتعرض لبيت المرستان الذي في ذلك الموضع فمن خالف ما امرت به جماعتنا هذه ودخل فيما نهينا عنه فقد امرنا بان يقطع من درجته ؛؛

CAN. XI.

F

DE omnibus pauperibus, qui eleemosynas rogant, mandamus modò, ut scribantur eis Epistolæ, cùm inquisitum fuerit in res eorum, & quod illi digni sint eleemosynis, & quod necessaria iis deficiant. Et hæ Epistolæ in ipsorum manibus sint, ut fideles etiam eas videant, & misericordiâ in eos commoveantur; sintque similes literis, quæ in sacerdotum gratiam scribuntur; quoniam literæ istæ iis duntaxat, qui bonæ sunt famæ, & bonæ conversationis, & melioris notæ, scribuntur.

القانون الحادي عشر

كل المساكين الذين يسالون الصدقة فقد امرنا ان يكتب لهم منشورات اذا بحث عن امرهم وانهم محقين للصدقة وان حاجتهم تنقص فلتكون تلك المناشير في ايديهم ليروها المومنين ايضا ويرحموهم وليكون مثل الكتب الذي يكتب بها للكهنة لان هذه الكتب انما تكتب الا لمن له ذكرا حسنا وتدبيرا حسنا ايضا وسيماء جميلة ؛؛

E

CAN. XII.

القانون الثاني عشر

DE eo quòd non oporteat Episcopum fieri Metropolitanum per literas Imperatoris, & favorem ejus. *Pervenit ad sanctam synodum, quod quidam violatis sanctæ Ecclesiæ ritibus, & implorato principis auxilio, nonnullas metropoles in duas secuerunt partes, & provincias Impera-*

منجل انه لا ينبغي ان يصير الاسقف مطروبوليط بكتوب الملك وعنايته رفع الي الجماعة المقدسة ان قوما ما خالفوا سنة الكنيسة المقدسة واستجاروا بالسلطان وانهم قطعوا بعض عمل المطروبوليط نصفين وشقوا الابرشيات بامر الملك ليكون

Ψηφιοποιήθηκε από

A ليكون في بلاد واحد مطروبوليطين ولا رئيسين في
موضع واحد فقد حدت الجماعة المقدسة منذ الان الا
يفعل مثل هذا الفعل احد من الاساقفة فان جسر احد
علي مخالفتنا وتعدي علي هذا الحد فليقطع من درجته
واما المدن التي اكرمت بامر الملك بكرامة المطروبوليط
فليكون لها كرامة الاسم فقط وكذلك ايضا يكون
الاسقف الذي يخدم الموضع وليعرف الحق والكرامة
B بالحقيقة المدينة التي في مدينة المطروبوليط حقا ؛

toris jussu sciderunt, ut in unâ provinciâ duo sint Metropolitani, etsi non sint duo præsules in eodem loco. Quapropter statuit sancta synodus, ut nullus in posterum Episcopus quippiam huic simile faciat; & si quis nobis contradicere, & hoc decretum transgredi ausus fuerit, gradu suo dejiciatur: Civitates autem, quæ per Imperatoris præceptum metropoleon honorem adeptæ sunt, solum honoris nomen habeant. Sic etiam erit Episcopus, qui in isto loco ministrat, & agnoscat jus & honorem isti civitati debitum, quæ revera Metropolitani civitas est.

القانون الثالث عشر

CAN. XIII.

منجل الكهنة الذين يخرجون من بلادهم ايما رجل من
خدم الكنيسة او من الكهنة الغربا خرج عن بلاده الي
غيرها فلا يقومن بشي من درجة خدمته التي هي له ابدا
له الا ان يكون معه كتابا منشورا من اسقفه بالاذن له ان
C يمر حيث يشاء من بلاد الله فيكرم بذلك ؛

D E Sacerdotibus, qui ex provinciâ suâ egrediuntur. *Quicunque vir ex Ecclesiæ ministris aut sacerdotibus peregrinis ex provinciâ suâ ad aliam emigrat, ne consistat in aliquo gradu ministerii sui ei collato, pro pœnâ ei, nisi secum habeat literas patentes ab Episcopo suo, quibus ei permittitur, ut transeat quocunque velit ex provinciis Dei, & ibi honoretur.*

القانون الرابع عشر

CAN. XIV.

منجل ان في بعض البلدان مثل ما جرت به العادة ان
يتركون القري والمزرعون الذين يعمرون الكنيسة اي
الاسوديس ان يكونوا متزوجين ويؤذن لهم في ذلك فهو
لهم جايز غير محظورا حدت الجماعة المقدسة ان لا يحل
D لاحد منهم ان يتزوج بامراة من بنات الهراطقة كانت
فمن كان منهم قد تزوج فيما مضي من الهراطقة وولد
لهم اولادا منهم ثم اعمدوهم عند الهراطقة ايضا فليبادروا بهم
الي كنيسة الله المقدسة ويرسموهم فيها فان لم يكونوا
اعمدوهم بعد فلن يحل لهم ان يعمدوهم عند الهراطقة ولا
يزوجونهم منهم ولا من اليهود ولا من الحنفا الا ان يضمن
ذلك الذي يتزوج منهم ان يصير من حزبنا ومعنا هو
E وولده منهم ويؤمن باماناتنا الصادقة فمن جسر علي
تعدي هذا الحد فليكون محروم مفرور مقطوع ؛

Quandoquidem in nonnullis provinciis hujusmodi obtinuit consuetudo, ut Lectoribus & Cantoribus, qui in Ecclesia degunt, id est ὑποδιάκοις, permittatur uxores ducere, & cum hoc iis conceditur, licitum iis est, non illicitum; Statuit sancta synodus, ut non liceat cuivis eorum uxorem ducere, quæ sit ex hæreticorum filiabus; & quicunque ex iis uxorem ex hæreticis antehac duxerunt, & nati sunt ipsis ex iis liberi, quos etiam apud hæreticos baptizârunt, eos ad sanctam Dei Ecclesiam adducant, & in eâ istos signent; quòd si eos non baptizaverint, posthæc non licebit iis illos apud Hæreticos baptizare: neque cum iis matrimonium inibunt, nec etiam cum Judæis, nec cum Ethnicis; nisi persona, cui matrimonio quis conjungitur, spoponderit se à parte nostrâ staturam, unà cum liberis suis, nobiscum fore, seque in orthodoxa nostra fide creditaram esse. Qui autem hoc statutum transilire ausus fuerit, anathematizatus, segregatus, excommunicatus sit.

القانون الخامس عشر

CAN. XV.

لا تصيرن امراة خدامة للكنيسة من قبل ان يمضي
لها اربعين سنة ولا تصيرن الا بعد بحث كثير حثيث انها
قد ارتفع عنها الطمث وانها لا طمع فيها للشهوة فان
F في تزوجت بعد ما قبلت عطية الله سبحانه وخدمة
هذه الدرجة الشريفة فالواجب ان تحرم هي والذي
تزوج بها جميعا ؛

Mulier Ecclesiæ ministra ne constituatur, priusquam anni quadraginta ei elapsi fuerint; neque etiam constituatur, nisi post multum & accuratum scrutinium quòd menstrua ei cessârunt, & quòd ipsa concupiscentiâ non laborat. Quòd si nupserit, postquam donum Dei Opt. Max. & eminentis hujus gradûs ministerium suscepit; & ipsa, & qui eam duxit, anathemate simul devoveantur, oportet.

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

A

CAN. XVI.

QUæcunque virgo sese Deo Opt. Max. obtulerit; & sic etiam de juvenibus dicimus, qui monasticam vitam agere, & monasteria ingredi cupiunt; ne liceat iis, ut ad matrimonium redeant; & quicunque ex iis hoc fecisse deprehensus fuerit, Ecclesiam ingredi prohibeatur. Sed visum est nobis, ut res ipsorum Episcopo provinciæ suæ committatur, & ipse misericordiam & clementiam iis administret, eosque recipiat, quemadmodum ipsi visum fuerit.

القانون السادس عشر

انما عذري قربت نفسها لله سبحانه وكذلك
ايضا نقول للاحداث الذين يريدون الرهبانية
ودخول الديارات فلن يحل لهما ان يرجعون
الي التزويج فمن وجد منهما يفعل ذلك فليمنعوا
من دخول الكنيسة وقد راينا ان يفوض امرهما
الي اسقف بلادهم فيتولا الرحمة والرافة لهما وقبولهم
علي قدر ما يراه ؛؛

CAN. XVII.

PRacipimus, ut in omni provinciâ termini ejus firmi serventur, & ut omnis provincia constanter maneat in potestate Episcopi sui, adeo ut nunquam moveatur; præsertim si ista provincia in manibus fuerit alicujus Episcopi, qui eam triginta annos gubernavit, & negotia ejus administravit, juxta quod necessarium, conveniens, & licitum fuit; & nemo cum eo litigavit de aliquâ re ad Ecclesias ejus pertinente, atque eam securè tenuerit, & in ea fidus habitus fuerit, hoc etiam ei concedatur, ut post annositatem ejus & consuetudinem nihil ei immutetur. Quòd si in istis triginta annis controversia sæpius mota fuerit, de spurcitia factorum ejus, & de pravo ejus Ecclesiarum regimine, & judiciorum ejus iniquitate; tum ei, qui injuriâ se ab Episcopo affectum conqueritur, permittatur querelam suam ad synodum istius provinciæ deferre, ut eam inspiciat. Et si Metropolitanus Episcopo alicui injurius fuerit, deferatur querela ad Patriarcham, qui in illâ est diœcesi, & ad Episcopum urbis Constantinopoleos, sicut ante dictum est. Et si Imperator præceperit, gradus ejus ei auferatur, vel aliæ ejus res postea capiantur. Et firmi maneant cum Episcopo ejus limites, qui in Imperatoris senatu constituti sunt,

B

القانون السابع عشر

حددنا ان تثبت في كل بلاد حدودها وليقر
كل بلاد في يدي اسقفها علي ما لم تزل وبخاصة ان
كانت تلك البلاد في يدي رجل من الاساقفة قد وليها
ثلثون سنة ودبر امرها علي ما يجب ويجوز C
ويحل ولم يخاصمه احد في شي من امور كنايسها
وكان متمن عليها ثقة مامون فيها فله ذلك ان لا يغير
عليه شيا بعد كبره ودربته وان كان قد خوصم
في تلك الثلثون سنة مرات كثيرة في تلويث امره
وسو تدبيره للكنايس وسو احكامه ايضا فقد
يوذن فيمن تظلم من الاسقف الي رفع ظلامته الي
الجماعة التي تكون لتلك البلاد لينظروا فيها فان كان D
احد من الاساقفة يظلمه مطروبوليط فليرفع ظلامته الي
البطريرك الذي في تلك الناحية والي اسقف مدينة
القسطنطينية كما قد قيل من قبل وان كان
الملك قد امر فاخذت مرتبته منه او اخذت اخراه من
بعدها ايضا فليثبت حدودها مع اسقفها التي هي
محدودة له في ديوان الملك ؛؛

E

CAN. XVIII.

DE eo, quòd nulli sacerdoti vel falsò vel verè jurare liceat, neque sodalitates congregare, neque turpia facta perpetrare, congregando ad rebellionem & falsam fidem promovendam; quod quidem leges externæ prohibent, quanto magis sanctæ Ecclesiæ leges istud vetare oportet. Quapropter quicunque sacerdos, aut Monachus sive religiosus, ex iis qui monasteria inhabitant, aut multitudo eorum se congregaverint, vel fœdus jurejurando omnes eorum inter sese sanxerint, quòd Episcopum suum in aliquâ lege vel monasterii suis præfectum opponent, & fraudulenter machinati fuerint eum gradu suo movere, anathematizati sint & segregati.

القانون الثامن عشر

منجل انه لا يجوز لاحد من الكهنة ان يحلف كاذبا
ولا صادقا او يكون ممن يجمع الجموع والحسة او يفعل فعال
قبيحة الاجتماع علي المعصية والايمان الكاذبة الذي قد
ينهي عنها السنة البرانية فكيف سنة الكنيسة المقدسة
ينبغي ان ينفا ذلك فايما رجل من الكهنة او من
الديرانيين اعني الرهبان الذين يسكنون الديارات او
جماعة منهم اجتمعوا او تحالفوا كلهم علي ان يقاوموا F
اسقفهم في شي من السنين او روساء دياراتهم واحتلوا
بالحيل ليزيلوه عن درجته فيكونوا محرومين
مقطوعين ؛؛

القادون

A

القانون التاسع عشر

منجل انه قد ينبغي ان تجتمع الاساقفة مرتين في السنة عند مطرانهم او بطريركهم لافحاص والنظر في امورهم رفع الي الجماعة انه ليس تجتمع جماعة الاساقفة من كل بلاد الي مطروبوليطها او بطريركها كما امروا الاباء الاولين وانه قد دخل علي الكنيسة هذه العلة فساد كثير من الاراسس منجل التواني منهم مما يجب عليهم من تفقدها فقد راينا ان تتفق الجماعة وتجتمع في كل سنة مرتين الي حيث يراه المطروبوليط ويامر به فيهم حتي يصلح ما رفع اليه من فساد كما امرت به الاباء القديسين قبلنا فان تعدا ذلك احد من الاساقفة ولم ياتي الجماعة وبخاصة اذا كان حاضرا مدينته وهو صحيحا في بدنه فلتعتزله جماعة اخوته علي تقصيره بامر الكنيسة ٭

القانون العشرون

منجل انه لا يحل لاحد من الكهنة يتحول من مدينة الي مدينة اخري ليس يحل لاحد من كهنة الكنيسة ان يخرجون الي مدينة اخري ويكتتبوا في عداد الكهنة اي كهنة تلك المدينة علي ما حررت به السنة بل ليقيمون في الكنايس الذي فيها رسموا او عليها صيروا وبها يخدمون الا ان تكون الضرورة ارعجتهم من بلادهم من جهة سلطان قاهر وتعصب كفر بالدين فاتوا كنيسة اخري لهذه الجهة فلا جناح عليهم فان نحن وجدنا احدا من الاساقفة بعد اليوم يقبل احدا من الكهنة الذين هم من عمل غيره فقد راينا ان نمنع من القيام بشي من خدمة درجته هو والذي قبله حتي يرجع ذلك الشخص الي كنيسته ٭

القانون الحادي والعشرون

ايما رجل من الكهنة والعلمانيين رفع علي اسقف او كاهن بشي الاشياء فلا يقبلن ما رفعه فيه قبل ان يبحث عنه بحث شديدا فان كان هو ممن يستاهل ان يصدق فيما رفع لحسن دينه وورعه نظر فيما رفع فيه وان كان علي خلاف ذلك لم يقبل منه البتة قوله في ذلك ٭

القانون الثاني والعشرون

منجل انه لا يجور للكهنة عند موت اسقفهم ان يستولون علي ماله ولا ينهبون متاعه الا ما خلفه لهم بوصيته لا يحل للكهنة ان يستولون علي مال اسقفهم

B

C

D

E

F

CAN. XIX.

DE eo quòd Episcopos oporteat bis in anno apud Metropolitanum suum aut Patriarcham suum congregari, ut ipse eos examinet, & negotia eorum inspiciat. *Pervenit ad synodum, quòd non congregatur synodus Episcoporum ex omni provinciâ ad Metropolitanum suum, aut Patriarcham suum, quemadmodum antiqui patres statuerunt; & quòd hâc corruptionis causâ multæ hæreses in Ecclesiam introductæ sunt, propterea quòd illi in eas, quâ debuerunt diligentiâ, inquirere neglexerunt: Quamobrem visum est nobis, ut synodus conveniat, & bis quotannis congregetur, ubi Metropolitano visum fuerit, & ipse iis mandaverit; ut corrigantur quæcunque ad eum corruptiones delatæ sunt, quemadmodum sancti patres ante nos præceperunt. Et si quis Episcopus hoc transgressus fuerit, & ad synodum non venerit, & præcipuè cùm præsens est in civitate suâ, & corpore suo sanus, synodus fratrum suorum eum ob neglectum ejus in Ecclesiæ negotiis reprehendunt.*

CAN. XX.

DE eo quòd non liceat cuilibet sacerdoti ab unâ ad aliam civitatem migrare. *Nullis licet Ecclesiæ sacerdotibus ad aliam exire civitatem, & in sacerdotum catalogum referri, sacerdotum videlicet illius civitatis, juxta quod lege descriptum est: sed in Ecclesiis illis persistant, in quibus ordinati sunt, aut super eas constituti, & in iis ministrent; nisi necessitas eos è provinciâ ipsorum moveat ex parte principis victoris, & religionem negare cogentis; & si propter hanc ipsi causam ad aliam se conferant Ecclesiam, nullum est in iis crimen. Quòd si nos Episcopum aliquem post hunc diem invenerimus, sacerdotem aliquem ad aliam provinciam pertinentem suscepisse, visum est nobis, ut prohibeatur aliquid ad gradûs sui ministerium spectans exequi, & ipse & quem suscepit, donec ea persona ad suam Ecclesiam regressa fuerit.*

CAN. XXI.

QUicunque vir à sacerdotibus & Laicis Episcopum, aut sacerdotem aliquâ re accusat, non admittatur ab eo accusatio ejus, priusquam accurata scrutinio in eum inquisitum fuerit; & si ille dignus sit, cui fides habeatur in eo quod refert, propter bonam ejus religionem & pietatem, examinetur quod defert: sin aliter se habuerit, nec omnino ab eo admittatur quod de illo dicit.

CAN. XXII.

DE eo quòd non liceat sacerdotibus post mortem Episcopi sui res ejus usurpare, nec bona ejus diripere, nisi quæ per testamentum suum reliquit. *Non licet sacerdotibus Episcopi sui divitias usurpare,*

Ψηφιοποιήθηκε από την Google

pare, quas post se reliquit, cum mortem obiit, Dei Opt. Max. jussu, qui vitam & mortem infert, ipse autem vivus est, qui non moritur; neque res ejus usurpabunt, nisi eas, de quibus Patres locuti sunt & mandatum ediderunt: Et si quis eorum istud fecerit, gradu ejiciatur.

الذي يخلفه اذا هو توفي بامر الله سبحانه الذي A
يحي ويميت وهو الحي الذي لا يموت فلا يستولون علي
ماله الا ما قالته الاباء وامرت به فان فعل ذلك منهم
احد فليقطع من درجته ؛

CAN. XXIII.

القانون الثالث والعشرون

DE eo quòd oporteat, ut ex urbe Constantinopoli expellatur omnis sacerdos, aut religiosus, aut Monachus, qui nec munus nec certum in eâ locum sibi assignatum habet. *Ad sanctam synodum relatum est, quòd nonnulli è sacerdotibus & Monachis, quos Episcopi ipsorum ob necessaria eorum negotia dudum miserunt, sed & multi eorum excommunicati ad urbem Constantinopolim veniunt, & in eâ commorantur longo tempore, & rescindunt resecantque Ecclesiæ ordinem, & in fidelium etiam domibus frequentes sunt, ut eos sibi amicitiâ conjungant, & diligunt liberos eorum, uxores etiam atque filias eorum, iisque se applicant, idque hoc animo ut eo modo magnas sibi opes acquirant, aut facile obtineant, quicquid velint, ex rebus sibi necessariis. Quocirca sanctæ synodo visum est, ut omnes, qui hoc modo vel ei similiter se habent, Defensor, cui Ecclesia Constantinopolitana subest, ad eos prius accedat, & urbe exire præcipiat. Quòd si exire nolunt, sed etiam post dictam ejus admonitionem iis factam commorantur, vi & contemptu illic ejiciantur, ut ad loca sua redeant.*

B

C

منجل اذه قد ينبغي ان يطرد من مدينة القسطنطينية
كل كاهن او راهب او ديراني ليس له فيه رتبة ولا
موضع مقال رفع الي الجماعة المقدسة ان قوم من الكهنة B
والديرانيين ممن قد بعث بهم اساقفتهم في حوائجهم
بل اكثرهم محرومين ياتون الي مدينة القسطنطينية
فيقيمون بها زمانا طويلا ويشقون ويقطعون نظام الكنيسة
ويدمنون في بيوت المومنين ايضا فيوصلونهم ويحبون
اولادهم ونسايهم وبناتهم ويلحقون بانفسهم اليهم وذلك
طمعا ان يصير لهم بذلك مالا كثيرا او يقرب لما
يريده من حوائجهم فرات الجماعة المقدسة ان كل من
كان علي هذه الحالة ومثلها ان يتقدم اليهم الا الاغالا
يكوس الذي يكون كنيسة القسطنطينية في يده
ويامرهم بالخروج من المدينة فان هم ابوا ان يخرجون
واقاموا بعد قوله لهم ذلك فليطردهم منها بالسلطة
والاستخفاف حتي يرجعون الي مواضعهم ؛

CAN. XXIV.

القانون الرابع والعشرون

D

DE eo quòd monasteria Laicorum domicilia fieri non debeant. *Monasteria, quæ Deo Opt. Max. separantur, & Episcopi mandato consecrantur, atque etiam ipsius consilio, perpetuò sint monasteria, & opes ipsorum ex frugibus & votis & nummis iis conserventur, neque Laicorum habitationes fiant: & quicunque monasterium aliquod sibi domicilium constituerit, aut illud cognoverit & non mutaverit, anathematizatus sit & maledictus.*

منجل انه لا يجوز ان يكون الديارات منزل
العلمانيين الديارات التي افردت لله سبحانه وقدست
بامر الاسقف ورايه ايضا فلتكون ديارات ابدا فليحفظ
مالها من الغلات والنذور والاموال ولا تكون مسكنا
للعلمانيين فمن صير شيا منها له منزلا او علم بذلك
ولا يغيره فليكون محروم ملعون ؛

E

CAN. XXV.

القانون الخامس والعشرون

DE eo quòd non oporteat Ecclesiam longo reliuqni tempore sine Episcopo, nec provinciam sine Metropolitano, neque sine Patriarchâ. *Quandoquidem nonnulli Metropolitani, ex lucri & populi sibi congregandi aviditate, Episcoporum ordinationes differunt; visum est synodo, ut Episcopi ordinationem non differant ultra tres menses à morte decessoris; nisi causa aliqua necessaria contigerit, quæ evitari nequit. & necesse sit ut Episcopi ordinatio ulteriùs differatur; Et quicunque huic decreto adversatus fuerit, synodus eum reprehendat, & quodcunque sibi visum fuerit, judicium in eum statuat. Omnes autem istius Ecclesiæ reditus in Ecclesiæ Procuratoris sive Oeconomi manibus maneant, ut ipse eos conservet.*

F

منجل انه لا يجوز ان تبقي الكنيسة زمانا طويلا
بغير اسقف ولا الابرشية بغير مطران ولا بطريرك منجل
ان قوما من المطروبوليطيين من رغبتهم الي المنافع وجمع
الشعب اليهم يبطون بشرطنة الاساقفة رات الجماعة الا
يبطوا بشرطنة الاسقف من بعد ثلثة اشهر من موت
الماضي الا ان يحدث علة ضرورة ليس لها مدفع
فلا يكون بدا من ابطا امر الاسقف فمن خالف ذلك
فليلومه الجماعة ولتحكم عليه بما رات من الحكم وكلما
لتلك الكنيسة من الغلات فلتكون في ايدي قهرمان
الكنيسة اي الاقنوم ليحفظ بها ؛

القانون

A

القـانون السادس والعشرون

رفع الي الجماعة المقدسة ان من الكنايس مـا ليس لهـا اقنوم وان الاساقفة القليلين الذين ياخذون مال الكنيسة امرنا ان يكون لكل كنيسة لها اسقف ان تكون لها اقنوم ايضا من كهنة تلك الكنيسة واخيارهم وليكون هو الذي ينفق علي الكنيسة بامر الاسقف علي مـا يهواه الاسقف وبامره به ولكن يكون نفقات الكنيسة B يشرف عليها الاسقف ولا تكون بغير شهاده ليلا يضيع مال الكنيسة ويلام عـلي ذلك الكهنة فمن تعدا ذلك فليكون محروم مغرور مقطوع ٤

القـانون السابع والعشرون

منجل انه لا ينبغي ان يكون التزويج بين الناس بالقهر C بل يكون بطيبة النفس واختيار بعضهم لبعض رفع الي الجماعة المقدسة ان قوما ممن لهم شيعة سلطانية يغصبون النسـاء علي انفسهم بالتزويج بغير رضاهم فايما رجل غصب امراة حرة علي نفسها بسبب التزويج قهرا وكان معين لمن يغصب علي ذلك او يتغصب معه فقد امرت الجماعة المقدسة ان الذي فعل ذلك ان كاهنا فليحل من كهنوته ويسقط من درجته وان كان علمانيا D فليمنعا من الجماعة ويمنع من القربان

CAN. XXVI.

PErvenit ad ſanctam ſynodum, quòd nonnullæ ſint Eccleſiæ, quibus nullus eſt Oeconomus, & quòd pauci ſint Epiſcopi, qui opes Eccleſiæ accipiunt. [Quamobrem] præcipimus, ut omnis Eccleſia, quæ habet Epiſcopum, Oeconomum etiam habeat è ſacerdotibus ejuſdem Eccleſiæ, & quidem ſelectiſſimis; & ut ipſe ſit, qui pecuniam pro Eccleſiâ expendat Epiſcopi mandato, juxta B *quod Epiſcopus voluerit aut ei præceperit. Verumtamen Epiſcopus Eccleſiæ expenſis inſpiciat, neque ſine ipſius teſtimonio fiant; ne opes Eccleſiæ perdantur, & ſacerdotes propterea reprehendantur. Quicunque autem hoc tranſilierit, anathematizatus ſit, ſegregatus, excommunicatus.*

CAN. XXVII.

DE eo, quòd non oporteat matrimonium inter homines per vim fieri, ſed ut animo lubente & electione ſui invicem fiat. *Pervenit ad ſanctam ſynodum, quòd nonnulli ex iis, quibus ſecta eſt potens, fœminas ſibimet in matrimonium rapiunt ſine ipſarum voluntate. Quocirca quicunque liberam mulierem matrimonii causâ ſibi violenter arripuerit, aut opem ei tulerit, qui eo nomine rapit, aut unà cum eo rapuerit, præcipit modò ſancta ſynodus, ut qui id fecerit, ſi ſacerdos ſit, ſacerdotio ſuo deponatur, & gradu excidat; ſin laicus, à congregatione expellatur, & ab Euchariſtiâ arceatur.*

Explicit quartum ex œcumenicis Conciliis, unà cum canonibus ejus, quod in urbe Chalcedone congregatum fuit; & numerus Epiſcoporum erat 630. qui Eutychii & Dioſcori gratiâ convenerunt.

فجز المجمع الرابع من المجامع الكبار وقوانينها الذي اجتمع بمدينة خلكيدونية وعدة اساقفته ستماية وثلثون اسقفا وكان اجتماعهم منجل افتيشيوس وديوسكورس ٤

Intelligentiæ datori gratiæ, prout ipſe meruit, agantur.

ولواهب العقل الشكر كما هو مستحق ٤

FINIS.

Ψηφιοποιήθηκε α[illegible]ogle

Ψηφιοποιήθηκε από

Digitized by Google

Ψηφιοποιήθηκε από τη

34060 f

Digitized by Google

Ψηφιοποιήθηκε από την Google